http://www.dhammadownload.com

စာတွတ္ထပန်းကုံး

အရှင်ကုမာရပြုစုသည်

(ဒုတိယအကြိမ်)

သာသနာနှစ်	ကောဇာသက္ကရာဇ်	ခရစ်နှစ်
၂၅၅၅	၁၃၇၃	၂၀၁၂

စာတွတ္ထပန်းကုံး

http://www.dhammadownload.com

မြောင်းမြမြို့
တိုက်သစ်ပဇ္ဇောတာရုံစာသင်တိုက်

မော်ဘီမြို့
သာသနာ့ဝန်ဆောင်ကျောင်းတိုက်များ၏
ပမာနနာယက

အရှင်ကုမာရ
၏

ဓာတ္တထုပန်းကုံး

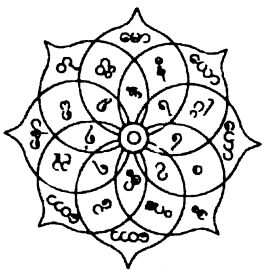

(ဒုတိယအကြိမ်)

သာသနာ-၂၅၅၅ ကောဇာ-၁၃၇၃ ခရစ်-၂၀၁၂

http://www.dhammadownload.com

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	□	၆၀၀၀၃၃၀၀၁၂
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	□	၆၀၀၁၅၃၀၂၁၂
ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ်	□	ဒုတိယအကြိမ်၊ (ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၂)
အုပ်ရေ	□	၃၀၀၀
မျက်နှာဖုံးနှင့် အတွင်းပုံနှိပ်သူ	□	ဦးထွန်းအောင် ထွန်းမိသားစုပုံနှိပ်တိုက် အမှတ် (၈၉)၊ ၃၂–လမ်း၊ (၉)ရပ်ကွက်၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ထုတ်ဝေသူ	□	ဦးကြည်တွဲ ဗုဒ္ဓစာပေထိန်းသိမ်းပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ သာသနာ့ဝန်ဆောင်ကျောင်းတိုက် မော်ဘီမြို့နယ်။
စာအုပ်ချုပ်	□	ဦးအောင်မြင့်
တန်ဖိုး	□	၈၀၀၀

၂၉၄.၃

ကုမာရ/ အရှင်
မာတွတ္ထပန်းကုံး

အရှင်ကုမာရ
သာသနာ့ဝန်ဆောင်ကျောင်းတိုက်၊ မော်ဘီမြို့
ဗုဒ္ဓစာပေထိန်းသိမ်းပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့
သာသနာ့ဝန်ဆောင်ကျောင်းတိုက်၊ မော်ဘီမြို့
၇၀၉ – စာ၊ ၁၇.၅ × ၂၄.၅ စင်တီ
(၁) မာတွတ္ထပန်းကုံး

http://www.dhammadownload.com

နိဒါန်း

နိဒါန်း-ဟူသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်များ၏အကြောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်၍ သက်ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်၏ အကြောင်းကို နားလည်ထားအောင် နိဒါန်းကို ဦးစွာ လေ့လာဖတ်ရှုသင့်ပါသည်၊ နိဒါန်းကို လေ့လာဖတ်ရှုမှု မပြုဘဲ ကျမ်းဂန်စာသားကို ခုန်ကျော်၍ လေ့လာဖတ်ရှုပါက နားလည်သင့်သလောက် နားလည်မည် မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် သည်းခံပြီး နိဒါန်းကို ကျေညက်အောင် ဖတ်ရှုလေ့လာထားရန် တောင်းပန်အပ်ပါသည်။

ဓာတ်-ဟူသည်

ပါဠိဘာသာ၏ ရင်းမြစ်မှာ ဓာတ်များပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ပါဠိစကားလုံးများသည် ဓာတ်မှာပင် သန္ဓေတည်၍ ဓာတ်မှပင် မွေးဖွားလာကြရပါသည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ယင်းပါဠိစကားလုံးများသည် အဖေမရှိသော ဖတဆိုးသားသီးများ ဖြစ်ကြလေရော့သလား ?၊ မဟုတ်ပါ၊ ဓာတ်က ပစ္စည်းနှင့်ပေါင်းဖော်ရမှ ပါဠိစကားလုံး-ဟူသော သားသီးများကို မွေးဖွားပေးနိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဓာတ်သည် ပါဠိစကားလုံးများ၏ အမိဖြစ်၍ ပစ္စည်းက အဘဖြစ်ပါသည်၊ ထိုပါဠိစကားလုံးတို့၏ အမိဖြစ်သော ဓာတ်-ဟူသည် အဘယ်အရာမျိုး ဖြစ်ပါသနည်း ?။

ဘူ, ဂမု, တိတိက္ခ, ပဗ္ဗတာယ-စသော သဒ္ဒါတို့သည် ဖြစ်ခြင်း, သွားခြင်း, သည်းခံခြင်း, တောင်ကဲ့သို့ ပြုကျင့်ခြင်း-စသော ကြိယာကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ်-မည်ကုန်၏၊ ကြိယံ ဓာရေန္တီ တိ-ဓာတဝေါ= ဘူဝါဒယော ခါဒိဓာတုပစ္စယန္တာ စ။ [ရူ]။

ကြိယာကို ဆောင်ခြင်း-ဟူသည်မှာလည်း ကြိယာကို ဟောခြင်း, ကြိယာအနက်ရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ကြိယာဝါစီဟိ ဓာတူဟိ။ [ရူ]။

ကြိယာ-ဟူသည်မှာလည်း သွားခြင်း, ချက်ခြင်းအစရှိသော ဓာတ်၏အနက်ပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ကြိယာတိဂမန ပစနာဒိကော ဓာတွတ္ထော။ [ရူ]။

ပုရိသ-စသည်တို့ကဲ့သို့ ဒြပ်ကို မဟောဘဲ ဖြစ်ခြင်း, သွားခြင်း, သည်းခံခြင်း, တောင်ကဲ့သို့ကျင့်ခြင်း-စသော အမူအရာကို ဟောသည့် ဘူ, ဂမု, တိတိက္ခ, ပဗ္ဗတာယ-အစရှိသော သဒ္ဒါအပေါင်းကိုပင် ဓာတ်ခေါ်သည်-ဟု ဆိုလိုပါသည်၊ သို့သော် ဒြပ်ကိုဟောသော ဓာတ်လည်း အနည်းငယ် ရှိနေပါသေးသည်၊ ယင်းဒြပ်ဟော ဓာတ်တို့၏ သဘောကို စာမျက်နှာ ၁၂၅-မှာ ရှုပါ။

ဓာတ်အပြား

ထိုဓာတ်သည် ၁-ပကတိဓာတု, ၂-ဝိကတိဓာတု, ၃-နာမဓာတု-ဟု ၃-ပါး ရှိပါသည်။

ထိုတွင် ဘူ, ဟူ, ဂမု, ပစ-အစရှိသော သဒ္ဒါအပေါင်းသည် ပင်ကိုယ်သဘာဝအားဖြင့် ပြီးစီးနေသောကြောင့် ပကတိဓာတု မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

တိတိက္ခ, တိကိစ္ဆ, ဗုဘုက္ခ, ဇိဃစ္ဆ-အစရှိသော သဒ္ဒါအပေါင်းသည် ပြုပြင်စီမံခြင်းဖြင့် ပြီးမြောက်ခြင်းကြောင့် ဝိကတိဓာတ် မည်ပါသည်။

ပုတ္တိယ, ပဗ္ဗတာယ-အစရှိသည်တို့၌ ပုတ္တ, ပဗ္ဗတ-စသော သဒ္ဒါအပေါင်းသည် ဒြပ်ကို ဟောသော နာမ်ပုဒ်များ ဖြစ်ပါလျက် ကြိယာကို ဟောသော ဤယ, အာယ-စသော ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် နာမဓာတု မည်ပါသည်။

ဤနာမဓာတုကိုပင် ဓာတုရူပ ဓာတ်သဘောရှိသော ဓာတ်နှင့်သဘောတူသော သဒ္ဒါတစ်မျိုး-ဟုလည်း သဒ္ဒါကျမ်းများမှာ ပြဆိုထားကြပါသည်။

ဓာတ်၏အနက်ကို ဟောတတ်သော အာယ-စသောပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်ပင် နာမ်၏အဖြစ်ကို ပယ်စွန့်၍ ဓာတ်၏သဘောမှာတည်သော ပဗ္ဗတာယ-စသော သဒ္ဒါကို အာယ-ပစ္စည်းက ဟောအပ်သော ဓာတ်နက်၏ ကတ္တားကံတို့ဖြင့် သကတ္တုက သကမ္မက-ဟု ထင်ရှားသောကြောင့် ဓာတ်၏သဘောရှိသော သဒ္ဒါ-ဟု ဆိုအပ်၏။ [ဘေဒစိန္တာ-၃၂၂၊ -၃။]

အကမ္မကဓာတ် သကမ္မကဓာတ်

ဓာတ်သည် အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ အကမ္မကဓာတ်, သကမ္မကဓာတ်-ဟု ၂-ပါးရှိ၏။

ကံကို မငဲ့သော အနက်ရှိနေသည့် ဘူ, ဟူ, ဌာ, သိ-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် အကမ္မကဓာတ်တို့ မည်ကုန်၏၊ ဘဝတိ, ဟောတိ, တိဋ္ဌတိ, သေတိ-အစရှိသည်တို့တည်း။

ကံကို ငဲ့နေသော အနက်ရှိနေသည့် ဂမု, ပစ-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် သကမ္မကဓာတ်များ မည်ကုန်၏၊ ဂါမံ ဂစ္ဆတိ၊ သြဒနံ ပစတိ-အစရှိသည်တည်း။

ဤသကမ္မကဓာတ်သည်လည်း ကေကမ္မကဓာတ်, ဒွိကမ္မကဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏။

ထိုတွင် ကံတစ်ခုကို ငဲ့နေသော အနက်ရှိနေသည့် ဂမု, ပစ-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် ကေကမ္မကဓာတ်တို့ မည်ကုန်၏၊ ဂါမံ ဂစ္ဆတိ၊ သြဒနံ ပစတိ-အစရှိသည်တည်း။

ပဓာန, အပဓာနအားဖြင့် ကံ ၂-ခုကို ငဲ့နေသော အနက်ရှိနေသည့် ဓာတ်အပေါင်းသည် ဒွိကမ္မကဓာတ် မည်၏။

ထိုဒွိကမ္မကဓာတ်မျိုးသည်လည်း နျာဒိဂိဏ်းဓာတ်မျိုး, ဒုဟာဒိဂိဏ်းဓာတ်မျိုးအားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိပြန်၏။

ထိုတွင် ပို့ဆောင်ခြင်းအနက်ရှိသော ဓာတ်သည် နျာဒိဂိဏ်းဓာတ်မည်၏၊ အဇံ ဂါမံ နေတိ၊ ဘာရံ ဂါမံ ဝဟတိ၊ သာခံ ဂါမံ အာကမုတိ-စသည်တည်း။

ဓာဓာတ်, ဓရဓာတ်တို့၏ အနက်သည်ကား ထမ်းဆောင်ခြင်းသာတည်း၊ ပို့ဆောင်ခြင်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဓာတ်တို့သည် ဒွိကမ္မက မဟုတ်ကြကုန်။

ကြွင်းသော ဒွိကမ္မကဓာတ်တို့သည် ဒုဟာဒိဂိဏ်းဓာတ်တို့ မည်၏၊ ဂါဝံ ခီရံ ဒုဟတိ၊ ဗြာဟ္မဏံ ကမ္မလံ ယာစတိ၊ ဒါယကံ ဘိက္ခံ ဘိက္ခတိ၊ ဂေဏ္ဏ ဝဇံ ရုန္ဓတိ၊ ဘဂဝန္တံ ပဉ္ဍံ ပုစ္ဆတိ၊ သိဿံ ဓမ္မံ အနုသာသတိ၊ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ တေဒဂေါစ၊ ရာဇာ အမစ္စံ ဝစနံ ဗြဝီတိ-အစရှိသည်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ယင်းကံရှိဓာတ်တို့တွင် အာချာတ်ကြိယာ, ကိတ်ကြိယာက ကံကို ဟောပါလျှင် အာချာတ်ဝိဘတ်နှင့် ကိတ်ပစ္စည်းတို့သည် နျာဒိဂိဏ်းမှာ ပဓာနကံကို ဟောကုန်၏၊ အဇပါလေန အဇော ဂါမံ နိယတေ၊ အဇပါလေန အဇော ဂါမံ နိယမာနော–အစရှိသည်ကည်း။

ဒုဟာဒိဂိဏ်းမှာ အပဓာနကံကို ဟောကုန်၏၊ ဂေါပေန ဂေါ ခီရံ ဒုယ္ဟတေ၊ ဂေါပေန ဂေါ ခီရံ ဒုဟိတာ–အစရှိသည်တည်း။

အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့၏ ကာရိုက်ပစ္စည်းယှဉ်ရာမှာ ကာရိုက်ကံကို ဟောကုန်၏၊ ဘိက္ခုနာ သမာဓိ ဘာဝိယတေ၊ တေန သော ဩဒနံ ပါစီယတေ–အစရှိသည်တည်း။

ဤအလုံးစုံသော စကားရပ်ကို ဘူ–အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ ပကတိထင်ရှားသော ဓာတ်နက်၏အစွမ်း ဖြင့်သာ ဆိုထားရပါသည်။

ကံရှိ–ကံမဲ့ ပြောင်းလဲပုံ

စင်စစ်မှာမူ ဓာတ်တို့၏ များသောအနက်ရှိခြင်းကြောင့် အနက်တစ်ပါးကို ဟောရာ၌ ကံမရှိသော ဓာတ်တို့သည် ကံရှိရကုန်၏၊ ကံရှိသော ဓာတ်တို့သည် ကံမဲ့ ဖြစ်ကြရကုန်၏။

✓ဒိဝု–ကီဠာယံ၊ ပဠုဟိ ကာမဂုဏေဟိ ဒိဗ္ဗတိ၊ ✓ဒိဝု–ဇိဂီသာယံ၊ ပစ္စာမိတ္တေ ဒိဗ္ဗတိ–စသည်တည်း။

* အနက်ထူးခြား၊ ကြောင်းထောက်ထား၊ ဖြစ်သွား ကံရှိ–ကံမဲ့တည်း။

ထို့ပြင် အထူးထူးသော ဥပသာရပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်လည်း အကမ္မကဓာတ်က သကမ္မကဖြစ်သွား၍, သကမ္မကဓာတ်က အကမ္မကဖြစ်သွားရပါသည်၊ သုခံ အနုဘဝတိ၊ ရာဇာ ပုရာ နိဂ္ဆတိ–စသည်တည်း။

* ဥပသာရ၊ ယှဉ်တွဲက၊ ဖြစ်ရ ကံရှိ–ကံမဲ့တည်း။

ထို့ပြင် အချို့ဓာတ်တို့သည် ဂိဏ်းကွဲပြားမှုကြောင့်လည်း သကမ္မက, အကမ္မက ဖြစ်ကြရပါသည်၊ ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ၊ ဩဒနော ပစ္စတိ၊ နာဂေါ ပါကာရံ ဘိန္ဒတိ၊ တဋ္ဌာကပါဋိ ဘိဇ္ဇတိ၊ ရုက္ခံ ဆိန္ဒတိ၊ ရုက္ခော ဆိဇ္ဇတိ–စသည်တည်း။

* ဂိဏ်းကွဲပြားမှု၊ အကြောင်းပြု၊ ဖြစ်မှု ကံရှိ–ကံမဲ့တည်း။

ထို့ပြင် အချို့ဓာတ်တို့သည် ပြယုဂ်အားလျော်စွာ သကမ္မက, အကမ္မက ဖြစ်ကြရပါသည်၊ ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ၊ ဂမ္ဘီရေသု အတ္ထေသု ဉာဏံ ဂစ္ဆတိ၊ ဓမ္မံ စရတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ စရတိ–စသည်တည်း။

* ပြယုဂ်ထူးခြား၊ လျော်သောအား၊ ဖြစ်သွား ကံရှိ–ကံမဲ့တည်း။

ဝုဒ္ဓိအားဖြင့် ၃–ပါး

၁။ ဂုပ–အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် အာချာတ်အရာမှာ အမြဲ ဝုဒ္ဓိနှင့်တကွ ဖြစ်ကြ၏၊ နာမ်အရာမှာကား ဂုပိတ, ဂေါပိတ–ဟု ၂–ထွေ ရှိ၏။

၂။ ပစ, တုရ–စသော ဓာတ်တို့သည် (ကာရိုက်အရာမှ တစ်ပါးသော အရာ၌) ဝုဒ္ဓိမရှိကုန်။

၃။ ခိ, ဇိ–အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် ဝုဒ္ဓိရှိ–ဝုဒ္ဓိမဲ့ ၂–ပါး ပြားကုန်၏။

ဤသို့လည်း ဓာတ်တို့သည် ၃–ပါး ကွဲပြားကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

သရအားဖြင့် ကွဲပြားပုံ

၁။ သရသက်သက်ဖြစ်သော သုဒ္ဓသရဓာတ်၊ ဣ, ဥ-စသည်။

၂။ သရတစ်လုံးသာ ပါရှိသော ဧကဿရဓာတ်၊ ခါ, ပါ-စသည်။

၃။ များသောသရရှိသည့် အနေကဿရဓာတ်၊ ကရ-စသည်။

ဤသို့လည်း ဓာတ် ၃-ပါး ပြားကုန်၏။

ထိုတွင် ဧကဿရဓာတ်သည်-

၁။ "အာ"အက္ခရာအဆုံးရှိသော အာကာရန္တဓာတ်၊ ယာ, လာ-စသည်။

၂။ "ဣ"အက္ခရာအဆုံးရှိသော ဣကာရန္တဓာတ်၊ ခိ, ဇိ, နိ-စသည်။

၃။ "ဤ"အဆုံးရှိသော ဤကာရန္တဓာတ်၊ ပီ, သီ-စသည်။

၄။ "ဥ"အဆုံးရှိသော ဥကာရန္တဓာတ်၊ ခု, ဒု, ကု-စသည်။

၅။ "ဦ"အဆုံးရှိသော ဦကာရန္တဓာတ်၊ ဘူ, ဟူ-စသည်။

၆။ "ဧ"အဆုံးရှိသော ဧကာရန္တဓာတ်၊ ခေ, ဇေ, သေ-စသည်။

၇။ "ဩ"အဆုံးရှိသော ဩကာရန္တဓာတ်၊ သော-စသည်။

ဤသို့ ၇-ပါး ရှိ၏။

အနေကဿရဓာတ်လည်း-

၁။ "အ"အဆုံးရှိသော အကာရန္တဓာတ်၊ ကရ, သင်္ဂါမ-စသည်။

၂။ "အာ"အဆုံးရှိသော အာကာရန္တဓာတ်၊ ဩမာ-စသည်။

၃။ "ဣ"အဆုံးရှိသော ဣကာရန္တဓာတ်၊ သကိ-စသည်။

၄။ "ဤ"အဆုံးရှိသော ဤကာရန္တဓာတ်၊ စက္ခီ-စသည်။

၅။ "ဥ"အဆုံးရှိသော ဥကာရန္တဓာတ်၊ အန္ခု-စသည်။

၆။ "ဦ"အဆုံးရှိသော ဦကာရန္တဓာတ်၊ ကက္ခူ-စသည်။

၇။ "ဧ"အဆုံးရှိသော ဧကာရန္တဓာတ်၊ မိလေ, ကိလေ-စသည်။

ဤသို့ ၇-ပါးပင် ရှိ၏။ ဤသို့လျှင် သုဒ္ဓသရဓာတ် ၁-ပါး၊ ဧကဿရဓာတ် ၇-ပါး၊ အနေကဿရဓာတ် ၇-ပါးအားဖြင့် သရအားဖြင့် ကွဲပြားသောဓာတ်မှာ ၁၅-ပါး ဖြစ်လာပါသည်။

သရန္တနှင့်ဗျဉ္ဇနန္တအားဖြင့် ကွဲပြားပုံ

ထို့ပြင် ပကတိဓာတ်တို့သည် သရန္တဓာတ်, ဗျဉ္ဇနန္တဓာတ်-ဟူ၍ ၂-မျိုး ပြားကုန်၏။

သုဒ္ဓသရဓာတ်, ဧကဿရဓာတ်ဖြစ်က သရန္တချည်းသာ၊ ဗျဉ္ဇနန္တ မရှိ၊ အနေကဿရဓာတ်ဖြစ်က ဓာတုဿန္တော လောပေါ နေကဿရဿ-သုတ်ဖြင့် အဆုံးသရကို အများအားဖြင့် ချေရ

http://www.dhammadownload.com

သောကြောင့် ဗျဥ္ဇနန္တ ချည်းသာ၊ သရန္တ မရှိ–ဟု နှလုံးသွင်းလျက် ဤသရန္တ,ဗျဥ္ဇနန္တ ခွဲခြားမှုကို ပြဆိုထားပါသည်။

ကေလေ ဂိလေ မိလေ ဩမာ , စိနေ ဟရေ စ သဲကသေ၊
ဣမေ စ အလုတ္တန္တာတိ , နိရုတ္တညူဟိ ဘာသိတာ။

ထိုတွင် သရန္တ ဓာတ်သည် ရှေ့ကသရဓာတ်မှာ ပြဆိုထားခဲ့သကဲ့သို့ အာကာရန္တ ဓာတ် (ပ) ဩကာရန္တ ဓာတ်အားဖြင့် ၇–ပါး ရှိ၏။

ဗျဥ္ဇနန္တ ဓာတ်မူကား– ၁–ကကာရန္တ ဓာတ်, ၂–ခကာရန္တ ဓာတ်, ၃–ဂကာရန္တ ဓာတ်,
၄–ဃကာရန္တ ဓာတ်, ၅–စကာရန္တ ဓာတ်, ၆–ဆကာရန္တ ဓာတ်, ၇–ဇကာရန္တ ဓာတ်,
၈–ဈကာရန္တ ဓာတ်, ၉–ဉကာရန္တ ဓာတ်, ၁၀–ဋကာရန္တ ဓာတ်, ၁၁–ဌကာရန္တ ဓာတ်,
၁၂–ဍကာရန္တ ဓာတ်, ၁၃–ဎကာရန္တ ဓာတ်, ၁၄–တကာရန္တ ဓာတ်, ၁၅–ထကာရန္တ ဓာတ်,
၁၆–ဒကာရန္တ ဓာတ်, ၁၇–ဓကာရန္တ ဓာတ်, ၁၈–နကာရန္တ ဓာတ်, ၁၉–ပကာရန္တ ဓာတ်,
၂၀–ဖကာရန္တ ဓာတ်, ၂၁–ဗကာရန္တ ဓာတ်, ၂၂–ဘကာရန္တ ဓာတ်, ၂၃–မကာရန္တ ဓာတ်,
၂၄–ယကာရန္တ ဓာတ်, ၂၅–ရကာရန္တ ဓာတ်, ၂၆–လကာရန္တ ဓာတ်, ၂၇–ဝကာရန္တ ဓာတ်,
၂၈–သကာရန္တ ဓာတ်, ၂၉–ဟကာရန္တ ဓာတ်, ၃၀–ဠကာရန္တ ဓာတ်–
အားဖြင့် ၃၁–ပါး ရှိ၏၊ ဤသို့လျှင် သရန္တ ၇–ပါး, ဗျဥ္ဇနန္တ ၃၁–ပါးအားဖြင့် ၃၈–ပါး ဖြစ်သတည်း။

ပါဠိ၌ ဎ–ကာရန္တ ဓာတ်–ဟူ၍ကား မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဎ–ကာရန္တ ဓာတ်ကို ချန်ထားခဲ့ပါသည်။

အစအက္ခရာဖြင့် ကွဲပြားပုံ

ထိုပြင် ပကတိဓာတ်တို့သည် သရာဒိဓာတ်, ဗျဥ္ဇနာဒိဓာတ်–ဟု ၂–ပါး ရှိ၏။

ထိုတွင် သရာဒိဓာတ်သည် “အ”အက္ခရာ အစဉ်ရှိသော အကာရာဒိဓာတ်, ၊ပ၊ “ဩ”အက္ခရာ အစဉ် ရှိသော ဩကာရာဒိဓာတ်အားဖြင့် ၈–ပါး ရှိ၏။

ဗျဥ္ဇနာဒိဓာတ်သည် ကဝဂ္ဂါဒိဓာတ်, စဝဂ္ဂါဒိဓာတ်, ဋဝဂ္ဂါဒိဓာတ်, တဝဂ္ဂါဒိဓာတ်, ပဝဂ္ဂါဒိဓာတ်, အဝဂ္ဂါဒိဓာတ်–ဟူ၍ အခြေခံအားဖြင့် ၆–မျိုး ရှိ၏။

ထိုတွင် ကဝဂ်၌ ကကာရာဒိဓာတ်ကိုလည်းကောင်း, ဋဝဂ်၌ ပကာရာဒိဓာတ်နှင့် ဏကာရာဒိဓာတ် တို့ကိုလည်းကောင်း, အဝဂ်၌ ဠကာရာဒိဓာတ်ကိုလည်းကောင်း မရအပ်ကုန်၊ ထို့ကြောင့် ဗျဥ္ဇနာဒိဓာတ် ၂၈–ပါးသာ ရှိသည်။

ဤသို့လျှင် သရာဒိ ၈–ပါး, ဗျဥ္ဇနာဒိ ၂၈–ပါး ၂–ရပ်ပေါင်း အစအက္ခရာဖြင့် ၃၆–ပါး ကွဲပြားလာရပါသည်။

မတေ သတ္ထုဿ ပဏ္ဍာ , ပဒါဒိမှိ နာ ဒိဿရေ၊
ဂကာရော စ ပဒါဒိမှိ , ပဒန္တေပိ နာ လဗ္ဘတေ။

ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မှာ ပ, ဏ, ဠ–အက္ခရာတို့သည် ပုဒ်အစဉ် မထင်ကုန်၊ ဂ–အက္ခရာကိုကား ပုဒ်အစမှာရော အဆုံးမှာပါ မရအပ်။

http://www.dhammadownload.com

ကဏ္ဍအလိုက် ဓာတ်ပေါင်း

ဤဓာတုထုပန်းကုံး၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည်အားလျော်စွာ ကဏ္ဍ ၇-ရပ် ခွဲဝေပြဆိုထားရာ–

၁။	သရာဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၁၆၁
၂။	ကဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၃၃၆
၃။	စဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၁၈၁
၄။	ဋဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၂၈
၅။	တဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၃၁၁
၆။	ပဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၃၇၆
၇။	အဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ၌ ဓာတ်ပေါင်း	၅၃၂
	၇-ကဏ္ဍ၌ ပါဝင်သမျှဓာတ်ပေါင်း	၁၉၂၅-ဖြစ်ပါသည်။

၁။ အာချာတ်ပုဒ်

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်များမှ ဖြစ်ပွားလာရသော ပုဒ်တို့သည် အာချာတ်ပုဒ်, ကိတ်ပုဒ်-ဟု ၂-မျိုးရှိနေပါသည်။

ထိုတွင် အာချာတ်ပုဒ်-ဟူသည်မှာ ဓာတ်, ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ကောင်းစွာပြီးစီးသော ကာလအပြား, ကာရကအပြား, ပုရိသ်အပြားကို ပြလျက် လိင်အပြားမှ ကင်းသော ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောသည့် တျာဒျန္တ ခေါ်သော ပုဒ်မျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဝိဘတ်နှင့်ပစ္စည်း

ဝိဘတ်-ဟူသည်မှာ ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ် ၈-သွယ်တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအာချာတ်အရာ၌ ပစ္စည်းတို့သည် ဝိကရဏပစ္စည်း, ကိစ္စပစ္စည်း, ကာရိတပစ္စည်း, ဓာတုပစ္စည်း-ဟု ၄-ပါး ရှိ၏၊ ယင်းတို့ကို အစဉ်အတိုင်း သိသာရုံမျှ ပြပါဦးမည်။

၁။ ဝိကရဏပစ္စည်း

ဓာတ်တို့ကို သီးသန့်ခြားနား ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သော အ, ဏ္ဏ, ဤ-စသည်တို့ကို ဝိကရဏပစ္စည်း-ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိကရီယန္တိ ဓာတဝေါ ဧတေဟိတိ-ဝိကရဏာ။ အဝုတ္တကတ္တုသာဓန။

ယင်းဝိကရဏပစ္စည်းများသည် အ*, ဏ္ဏ, ဤ, ဧ, ဩ*, ယ, ဏု, ဏာ, ဥဏာ, နာ, ပ္ပ, ဏှာ, ယိရ, ဏော, ဏယ-ဟု အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်းအားဖြင့် ၁၅-ပါး ရှိ၏၊ အ-နှင့် ဩ*-တို့ ၂-ထပ် ပါဝင်နေပါသည်။

ယင်းပစ္စည်းတို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားအောင် ပြုလုပ်မှုကြောင့် ဓာတ်တို့သည်လည်း–

၁။ အ-ပစ္စည်းသက်ရသော ဘူဝါဒိဂိဏ်းဓာတ်၊

၂။ ရှေ့မှာ နိဂ္ဂဟိတ်လာခြင်းနှင့်တကွ အ, ဏ္ဏ, ဤ, ဧ, ဩ-ပစ္စည်းသက်ရသော ရုဓာဒိဂိဏ်းဓာတ်၊

၃။ ယ-ပစ္စည်းသက်ရသော ဒိဝါဒိဂိဏ်းဓာတ်၊

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဏု, ဏာ, ဥဏာ–ပစ္စည်းသက်ရသော သွာဒိဂိုဏ်းဓာတ်၊
၅။ နာ–ပစ္စည်းသက်ရသော ကိယာဒိဂိုဏ်းဓာတ်၊
၆။ ပ္ပ, ဏှာ–ပစ္စည်းသက်ရသော ဂဟာဒိဂိုဏ်းဓာတ်၊
၇။ ဩ, ယိရ–ပစ္စည်းသက်ရသော တနာဒိဂိုဏ်းဓာတ်၊
၈။ ဏေ, ဏယ–ပစ္စည်းသက်ရသော စုရာဒိဂိုဏ်းဓာတ်။

ဤသို့ ၈–မျိုး ကွဲပြားကြရသည်။

ဓာတုဂဏလက္ခဏာ

၁။ ဘူဝါဒိ ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဥ္စမီ, ဝတ္တမာန်–ဟူသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကို မှီသည့် သုဒ္ဓကတ္တား၏ ပြယုဂ်၌ သုဒ္ဓဿရဓာတ်, ဧကဿရဓာတ်, အနေကဿရဓာတ်တို့၏နောက်မှာ အ–ပစ္စည်းနှောင်းခြင်းသည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၏ သာမညလက္ခဏာမည်၏။

သဗ္ဗဓာတုကမှိ ယေဝါ ယ မိဿတေ။ [ရူ၊ ၄၃၃]။

ဤရူပသိဒ္ဓိဆရာ၏စကားမှာ အ–ပစ္စည်းအတွက်သာ သတ်မှတ်ပြဆိုထားသည်၊ ထို့ကြောင့် အချို့ ဝိကရဏပစ္စည်းများမှာ ပရောက္ခာ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိ–ဟူသော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌လည်း သက်ရသေး၏–ဟု ခွင့်ပြုရာ ရောက်သည်၊ ထို့ကြောင့် ရန္ဓိဿတိ, ဗုဇ္ဈိဿတိ, ဂဏှိဿတိ–စသည်ဖြင့် ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ, ယ, ဏှာ–ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်ထားသည့် ပုံစံများကို တွေ့ကြရပါသည်။

ဝိကရဏာ တု သဗ္ဗေပိ , ကတွတ္ထေ သဗ္ဗဓာတုကေ၊
အသဗ္ဗဓာတုကေပျေသု , ကိဥ္စိ ဣစ္ဆန္တိ ပစ္စယံ။ [ကစ္စာယနသာရ၊ ၁၉၊ ၂၀။]

အာချာတ်အရာမှာ ဣကာရန္တ, အနေကဿရဓာတ်နောက်ဝယ် အ–ပစ္စည်းနှင့်တကွ အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ်လာရခြင်းနှင့် နာမ်အရာမှာ နိဂ္ဂဟိတ်မျှသာ လာရခြင်းသည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၏ ဝိသေသလက္ခဏာ မည်၏။

၂။ ရုဓာဒိ အာချာတ်အရာမှာ ဓာတ်တို့၏ နောက်ဝယ် အ–ပစ္စည်းနှင့်တကွ အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ်လာရခြင်းသည် ရုဓာဒိဂိုဏ်း၏ သာမညလက္ခဏာ မည်၏။

အာချာတ်အရာ၌ ကတ္တားမှာ ဓာတ်တို့မှ နောက်ဝယ် ဣ, ဤ, ဧ, ဩ–ပစ္စည်းနှင့်တကွ အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ်လာရခြင်းနှင့် နာမ်အရာမှာ ရံခါ နိဂ္ဂဟိတ်မျှသာ လာရခြင်းသည် ရုဓာဒိဂိုဏ်း၏ ဝိသေသလက္ခဏာ မည်၏။

ရုဓာဒိဓာတ်တစ်ခုသည် သံယုတ်အဆုံးမရှိခြင်း, များသောသရရှိသည့် အနေကဿရဓာတ်ဖြစ်ခြင်း, ရဿသရအဆုံးရှိခြင်း–ဟူသော လက္ခဏာ ၃–ပါးနှင့် ပြည့်စုံနေပါလျှင် မုဥ္စတိ, ဘိန္ဒတိ, ကန္တတိ–စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓကတ္တုအရာမှာ အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ်လာရသည်။

အာချာတ် ဟေတုကတ္တားအရာမှာ မုဥ္စာပေတိ, မောစေတိ, ဆိန္ဒာပေတိ, ဆေဒေတိ–စသည်ဖြင့် ရံခါသာ နိဂ္ဂဟိတ်လာရသည်၊ အမြဲ မလာရ။

ထို့ပြင် နာမ် သုဒ္ဓကတ္တား, ဟေတုကတ္တားအရာမှာလည်း ဘိန္ဒနံ, ဘေဒေါ, မုဥ္စနံ, မောစနံ။ (သုဒ္ဓ)

http://www.dhammadownload.com

ဆိန္နာပန်, ဘေဒါပန်, မုဉ္စာပန်, မောစာပန်။ (ဟေတု) စသည်ဖြင့် အချို့သော နိဂ္ဂဟိတ်လာရသည်၊ အမြဲ မလာရ။

* ရာဓာဒိဓာတ်, သံယုတ်လွတ်၍, နေကဿရ, ရဿဆုံးရာ, အာချာသုဒ္ဓ, တစ်ခုမျှ, လာရဖိန္ဒုအမြဲတည်း။

ကြွင်းကျန်သေသ, သုံးဌာန, လာရဝိကပ်တည်း။

၃။ ဒိဝါဒိ ကတ္တားအနက်၌ ဓာတ်တို့၏နောက်မှာ စဝဂ်ပြုမှု-စသည်တို့ကို ရခြင်း,မရခြင်း ရှိသော ယ-ပစ္စည်းနှောင်းခြင်းသည် ဒိဝါဒိဂိဏ်းလက္ခဏာ မည်၏။

၄။ သ္ယာဒိ ကတ္တားအနက်၌ ဓာတ်များ၏နောက်မှာ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဏု, ဏာ, ဥဏာ-ပစ္စည်းတို့၏ နှောင်းခြင်းသည် သ္ယာဒိဂိဏ်းလက္ခဏာ မည်၏။

အနေကဿရဓာတ်နောက်မှာ ဥဏာ-ပစ္စည်းတစ်ခုမျှသာ သက်ရသည်၊ ဏု-ပစ္စည်း, ဏာ-ပစ္စည်းတို့ မသက်ရ။

ဧကဿရဓာတ်နောက်မှာကား ဏု-ပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်းတို့သာ သက်ရသည်၊ ဥဏာ-ပစ္စည်း မသက်ရ။

သက္ကဉာတိ၊ ပါပုဏာတိ၊ ခီဏောတိ၊ ခီဏာတိ-စသည်တည်း။

* အနေကဿရာ, ဓာတ်နောက်မှာ, ဥဏာ တစ်ပစ္စည်း။
ဧကဿရာ, ဓာတ်နောက်မှာ, ဏု-ဏာ နှစ်ပစ္စည်း။

၅။ ကိယာဒိ ကတ္တားအနက်၌ ဓာတ်တို့၏နောက်မှာ နာ-ပစ္စည်းနှောင်းခြင်းသည် ကိယာဒိဂိဏ်းလက္ခဏာ မည်၏။

၆။ ဂဟာဒိ ကတ္တားအနက်၌ ဓာတ်တို့၏နောက်တွင် အာချာတ်အရာမှာ အနည်းငယ်သော ပြယုဂ်၏အစွမ်းဖြင့်, နာမ်ပုဒ်အရာမှာ များသော ပြယုဂ်၏အစွမ်းဖြင့် ပ္ပ, ဏှာ-ပစ္စည်းတို့ နှောင်းခြင်းသည် ဂဟာဒိဂိဏ်းလက္ခဏာ မည်၏။

ဂဟာဒိဂိဏ်း ရှိသင့်သလား

ပ္ပ, ဏှာ-ပစ္စည်းတို့သည် ဂဟဓာတ်၏နောက်မှာသာ ထင်သည်၊ အခြားဓာတ်များနောက်မှာ မထင်၊ ထို့ကြောင့် ဂဟဓာတ်တစ်ခုတည်းဖြင့် ဂဟာဒိဂိဏ်း မဖြစ်နိုင်၊ ဂဟာဒိဂိဏ်း-ဟု အသီးအခြား မရှိသင့်။

ဤသို့ ကြံဆ၍ အချို့ဆရာများက ဂဟဓာတ်ကို ကိယာဒိဂိဏ်းမှာ ထည့်သွင်းထားကြသည်၊ ဂဟာဒိဂိဏ်း-ဟု အသီးအခြား မပြဆိုကြပါ။

ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ-ဟူသော သုတ်ကို တည်ထားခဲ့သည့် ကစ္စည်းဆရာက ဂဟာဒိဂိဏ်းကို အသီးအခြား ပြဆိုပြီးပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂဟာဒိဂိဏ်း-ဟု အသီးအခြား မရှိသင့်-ဟူသော ဆရာတို့၏ အယူကို လက်မခံသင့်။

ထိုဆရာတို့၏ အယူအဆအတိုင်း ဂဟာဒိဂိဏ်းသာ အသီးအခြား မရှိခဲ့ပါလျှင် ဂဟာဒိဂိဏ်းကို ပြတတ်သော ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ-သုတ်မှာ အာဒိသဒ္ဒါကို ပယ်၍ ဂဟတော ပ္ပဏှာ-ဟု ဆိုသင့်ပါ၏၊ သို့မဟုတ် ကိယာဒိဂိဏ်းနှင့် ပေါင်း၍ ကိယာဒိတော နာ ပ္ပ ဏှာ-ဟု ဆိုသင့်ပါ၏၊ ဆိုကား မဆိုခဲ့ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဂဟာဒိဂိဏ်းသည် ကိယာဒိဂိဏ်းမှ တသီးတခြားသာ ဖြစ်သည်-ဟု မှတ်သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂဟာဒိတော ပ္ပ ဏ္ဍာ-သုတ်လာ အာဒိသဒ္ဒါအရ ဥသ, ကု, ဇုတ, ဇု, သိ, တသ, တိဇ, သာ, သိ, သော-အစရှိသော ဓာတ်များကို ယူသင့်ပါသည်။

ထိုတွင် ဂဟဓာတ်မှနောက်မှာ ပ္ပ-ပစ္စည်းသည် အာချာတ်အရာမှာသာ ထင်သည်၊ ဥသဓာတ်နောက်မှာ ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသည် ဥဏ္ဍာပေတိ-ဥဏ္ဍော-ဟု အာချာတ်အရာမှာလည်း ထင်သည်၊ နာမ်အရာမှာလည်း ထင်သည်။

ဥသဓာတ်နှင့် ဂဟဓာတ်မှတစ်ပါး အခြားသော ဓာတ်များ၏ နောက်တွင်မူ နာမ်အရာမှာသာ ပ္ပ, ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းတို့ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် နီတိသုတ္တ (၉၃၁)၌ ဂဟာဒိတော ယထာရဟံ အာချာတတ္ထေ နာမတ္ထေ စ ပ္ပ ဏ္ဍာ-ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်၊ သုတ်တည်ထားပါသည်။

ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥဏ္ဍံ၊ ကုစ္ဆိတဗ္ဗော နိန္ဒိတဗ္ဗောတိ-ကဏ္ဍော= ကာဌဝဏ္ဏော၊ ဇောတတိ ဒိပ္ပတီတိ-ဇုဏ္ဍာ၊ ဇောသေတီတိ-ဇုဏ္ဍော၊ တဿတီတိ-တဏ္ဍာ၊ တိတိက္ခတီတိ-တိဏ္ဍော၊ သိယတိ တနုကရီယတီတိ-သဏ္ဍာ၊ သေဝိယတီတိ-သိပ္ပံ၊ သိယတိ အန္တံ ကရောတီတိ-သဏ္ဍံ။

ဤသည်တို့ကား ဓာတ်များနောက်ဝယ် နာမ်အရာမှာသာ ပ္ပ, ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းတို့ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သက်ထားပုံ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ပါးဂိုဏ်းဓာတ်၌ မိမိ(ဝိကရဏ)ပစ္စည်းဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည်၊ ဤ၌ တစ်ပါးသော ဝိကရဏပစ္စည်းဖြင့် ပြုသည်၊ ဤလည်း အထူးပင်။ [နီတိဓာ-နိ]။

၇။ တနာဒိ ကတ္တားအနက်မှာ ဓာတ်တို့၏ နောက်၌ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ ဩ,ယိရပစ္စည်းတို့ နှောင်းခြင်းသည် တနာဒိဂိုဏ်းလက္ခဏာ မည်၏။

၈။ စုရာဒိ အာချာတ်အရာမှာ ကတ္တားအနက်၌ ဓာတ်တို့၏နောက်တွင် အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့် ဏေ, ဏယ-ပစ္စည်းနှောင်းခြင်းသည် စုရာဒိဂိုဏ်း၏ သာမညလက္ခဏာမည်၏။

အာချာတ်အရာမှာ (အနေကဿရ) ဣကာရန္တဓာတ်မှာ ဏေ, ဏယ-ပစ္စည်းတို့နှင့်တကွ အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ်လာရခြင်းနှင့် နာမ်အရာမှာ နိဂ္ဂဟိတ်မျှသာ လာရခြင်းသည် စုရာဒိဂိုဏ်း၏ ဝိသေသလက္ခဏာ မည်၏။

* ဘူနှင့်စုဓာတ်, သံယုတ်လွတ်၍, နေကဿရ, ဣဆုံးက, လာရဗိန္ဒုအမြဲတည်း။

ဝိကရဏ ကျေ-မကျေ

၁။ ဂမု, ရုဓ, ဒိဝု-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် ဝိကရဏပစ္စည်းမကျေသော ဓာတ်တို့မည်၏၊ ဂစ္ဆတိ, ရုန္ဓတိ, ဒိဗ္ဗတိ, ဒေဝယတိ-စသည်တည်း။

၂။ ပါ, ဘာ-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် ဝိကရဏပစ္စည်းကျေသော ဓာတ်တို့မည်၏၊ ပါတိ, ပိဝတိ, ဘာတိ-စသည်တည်း၊ ပိဝတိ၌ ဝတ္တိစ္ဆာအားဖြင့် အလုတ္တလည်း သင့်ပါ၏။

၃။ ဇိ, နီ-စသော ဓာတ်တို့သည် ဝိကရဏပစ္စည်း ကျေ-မကျေသော ဓာတ်တို့မည်၏၊ ဇေတိ, နေတိ-စသည် လုတ္တ၊ ဇိနာတိ, ဇိယတိ, နယတိ-စသည် အလုတ္တ၊ ဇယတိ, နယတိ၌ ဝတ္တိစ္ဆာအားဖြင့် လုတ္တလည်း သင့်ပါ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဌာနအားဖြင့် ၄-ပါး

၁။ ဂမု-စသော ဓာတ်တို့သည် ဂိုဏ်းတစ်ပါးမှာသာ ပါဝင်သော ဧကဂဏိကဓာတ်တို့ မည်၏။

၂။ ပစ-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် ဂိုဏ်း ၂-ပါးမှာ ပါဝင်သော ဒွိဂဏိကဓာတ်တို့ မည်၏။

၃။ သု-အစရှိသော ဓာတ်တို့သည် ဂိုဏ်း ၃-ပါးမှာ ပါဝင်သော တိဂဏိကဓာတ်တို့ မည်၏။

၄။ ဝိဒ-စသော ဓာတ်တို့သည် ဂိုဏ်း ၄-ပါးမှာ ပါဝင်သော စတုဂဏိကဓာတ်တို့ မည်၏။

၂။ ကိစ္စပစ္စည်း

ဝိကရဏပစ္စည်းများကို ပြဆိုပြီးသည့်နောက် ကိစ္စပစ္စည်းကို ပြဆိုပါဦးမည်၊ ဘာဝကမ္မသု ယော-သုတ်ဖြင့် ဘောက်အရာ၌ အတ္တနောဝိဘတ်နောင်းရာမှာသာ သက်ရသော ယပစ္စည်းသည် ဤ၌ ကိစ္စပစ္စည်း မည်၏၊ ဥဒယတေ, ဗုဇ္ဈယတေ-စသည်တည်း။

၃။ ကာရိတပစ္စည်း

သူတစ်ပါးတို့အား စေခိုင်းခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော ပယောဇကကတ္တား၏ ဗျာပါရမှာ ဖြစ်သော ဏေ, ဏာယ, ဏာပေ, ဏာပယ ၄-ပစ္စည်းတို့သည် ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့ မည်၏။

ယင်း ၄-ပစ္စည်းတို့တွင် သု, ဘူ-တို့ကဲ့သို့ ဥဝဏ္ဏန္တ ဓာတ်နောင် ဏေ, ဏာယ ၂-ပစ္စည်းသာ သက်ရသည်၊ သာဝေတိ, သာဝယတိ, ဘာဝေတိ, ဘာဝယတိ-စသည်တည်း။

စုရာဒိဂဏိကဓာတ်, သိ နီ-ကဲ့သို့ ဣဝဏ္ဏန္တ ဓာတ်, ဈေ-ကဲ့သို့ ဧကာရန္တ ဓာတ်, သော-ကဲ့သို့ ဩကာရန္တ ဓာတ်များနှင့် ဒါ ဌာ-ကဲ့သို့ အာကာရန္တ ဓာတ်များနောင် ဏာပေ, ဏာပယ ၂-ပစ္စည်းသာ သက်ရသည်။

စိန္တာပေတိ, စိန္တာပယတိ (စုရာဒိဂဏိက)၊ သယာပေတိ, သယာပယတိ, နယာပေတိ, နယာပယတိ (ဣဝဏ္ဏန္တ)၊ စျာပေတိ, စျာပယတိ (ဧကာရန္တ)၊ ပရိယောသာပေတိ, ပရိယောသာဝယတိ, ပ-ကို ဝပြု (ဩကာရန္တ)၊ ဒါပေတိ, ဒါပယတိ, ပတိဋ္ဌာပေတိ, ပတိဋ္ဌာပယတိ (အာကာရန္တ)-စသည်တည်း။

စုရာဒိဂဏိကမှ တစ်ပါးသော အနေကဿရဓာတ်တို့တွင် အချို့ဓာတ်တို့၏ နောက်မှာ ၄-ပစ္စည်း သက်ရ၏၊ ကာရေတိ, ကာရယတိ, ကာရာပေတိ, ကာရာပယတိ-အစရှိသည်တည်း။

အချို့ဓာတ်တို့၏ နောက်မှာကား ၂-ပစ္စည်းသာ သက်ရ၏၊ ဒမေတိ, ဒမယတိ-စသည်တည်း။

ဓာတ်အစစ်မဟုတ်သော နာမဓာတ်တို့၏ နောက်မှာ ဏာယပစ္စည်းသာ သက်ရ၏၊ ပဗ္ဗတာယာယတိ, ပုတ္တီယာယတိ-အစရှိသည်တည်း။

* ဥဝဏ်နောက်မှာ-ဏေ ဏာယနှင့်, စုရာဣဝဏ္ဏ-ဧသြအာ၊
သူတို့နောက်မှာ-နောက်နှစ်ပါးနှင့်, သရများသည့်-ဓာတ်နောက်မှာ၊
အချို့ဝယ်လေး-ချို့ဒွေးသာ, သက်ကြလျော်စွာ-ကာရိတ၊
နာမဓာတ်မှာ-ဏာယသာ, သေချာတိကျ-သတ်မှတ်ပြ။

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဓာတုပစ္စည်း

ဓာတ်နက်ကြိယာမှ အသီးအခြား တုမိစ္ဆတ္တ–စသော ထိုထိုကြိယာကို ဟောသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဓာတ်သဘော ရှိကုန်သော ခ, ဆ, သ–အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည် ဓာတုပစ္စည်းတို့ မည်၏။

ပဒရူပသိဒ္ဓိဒ္ဒကား ဓာတ်အနက်ဒ္ဒ ညွှန်ပြအပ်သော ခ–အစ ကာရိုက်ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပစ္စည်းတို့သည် ဓာတုပစ္စယ မည်ကုန်၏–ဟု ကာရိုက်ပစ္စည်းကိုပါ ဓာတုပစ္စယအတွင်း ထည့်သွင်းပြဆိုထားပါသည်၊ ဓာတွတ္ထေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ခါဒိကာရိတန္တာ ပစ္စယာ ဓာတုပစ္စယာနာမ။ [ရူ]။

ကာလအပြား–စသည်

ဝိဘတ်နှင့်ပစ္စည်းတို့ကို ပြဆိုပြီးသည့်နောက် ကာလအပြား–စသည်တို့ကို ပြဆိုပါဦးမည်။

ကာလအပြား–ဟူသည် အတိတ်, ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ်, ကာလဝိမုတ်–တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ပရောက္ခာ–ဟူသော ဝိဘတ် ၃–သွယ်တို့သည် အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ–ဟူသော ဝိဘတ် ၂–သွယ်တို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဘဝိဿန္တီ–ဟူသော ဝိဘတ်တစ်သွယ်သည် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်၏။

သတ္တမီ, ကာလာတိပတ္တိ–ဟူသော ဝိဘတ် ၂–သွယ်သည် ကာလဝိမုတ်၌ ဖြစ်၏။

ဤသည်မှာ နိရုတ္တိဒီပနီ၏ အဆိုအမိန့် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအာချာတ်အရာ၌ ကာရကအပြား–ဟူသည်မှာ ကတ္တား, ကံ, ဘာဝ–တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပုရိသ်အပြား–ဟူသည်မှာ ပထမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ် ၃–ပါးတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သခ်္ခာအပြား–ဟူသည်မှာ ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ် ၂–ပါးတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အာချာတ်ဝိဘတ်တို့သည် ကာလအပြား, ကာရကအပြား, ပုရိသ်အပြားတို့ကို ပြပါသော်လည်း ဓာတ်၏အနက်ဖြစ်သော သွားခြင်း, ချက်ခြင်း–စသော ကြိယာကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် ဟောပါသည်။

၂။ ကိတ်ပုဒ်

ကိတ်ပုဒ်–ဟူသည်မှာ ဓာတ် ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြီးသော ကာလအထူး, ကာရကအထူး, လိင်အထူး, သခ်္ခာအထူး, ကြိယာအထူးကို ပြလျက် ဒြပ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောသော သျာဒျန္တ ခေါ်သည့် နာမ်ပုဒ်တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကိတ်ပစ္စည်း

ဤဒ္ဒ် ပစ္စည်း–ဟူသည်မှာ ကိတ်ပစ္စည်း, ကာရိတပစ္စည်း, ဓာတုပစ္စည်းတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုတွင် ကိတ်ပစ္စည်းများမှာ–

တိ တ တဝန္တု တာဝီတု , တဝေ တုံ တုန တွာန တ္တာ၊
တာယေ အနီယ တဗ္ဗ ဏျာ , တေယျ ရိစ္စ ခယိဏ်အဏာ။

http://www.dhammadownload.com

ကြ ဏီ အာဝိ ရ ရူ ယု ဏ္ဍု , ရိရိယာ ရတ္တု ရာတု ဏှ၊
ရိတု ရမ္မ ဏှက တုကာ , သန္တု မာနန္တိကာ ကြနော။

တိ, တ, တဝန္တု, တာဝိ, တု, တဝေ, တုံ, တုန, တွာန, တွာ, တာယေ, အနိယ, တဗ္ဗ, ဏ္ဍ, တေယျ, ရိစ္စ, ခ, ဃိဏ်, အ, ဏ, ကြ, ဏီ, အာဝိ, ရ, ရူ, ယု, ဏ္ဍု, ရိရိယ, ရတ္တု, ရာတု, ဏှ, ရိတု, ရမ္မ, ဏှက, တုက, သန္တု (သံ, န္တု), မာန, အန္တ, ကြက, ကြန။

ဤသို့ ပြဆိုထားသည့် ၄၁(၄၂)လုံးအပြင် ကြွင်းကျန်နေသော ထ, မ, လ, ယ, ယာဏ, လာဏ-စသော ဥဏာဒိပစ္စည်း ဦ, ကု, ကိ, ကြဏ်-စသော ဏွာဒိပစ္စည်းအားဖြင့် များလှပါသည်။

ကိတ်ပစ္စည်း ၂-မျိုး

ထိုတွင် တဗ္ဗ, အနိယ, တေယျ, ရိစ္စ, ဏ္ဍ-ဟူသော ၅-ပစ္စည်းသည် ကိစ္စပစ္စည်း မည်၏၊ ကြွင်းသော ဏ-စသော ပစ္စည်းတို့သည် ကိတပစ္စည်းတို့ မည်၏၊ တေ ကိစ္စာ၊ အညေ ကိတ်။ [ကစ္စည်း]။

ကိတ်ပစ္စည်း ၆-မျိုး

တဗ္ဗာဒီဏာဒယော နိဋ္ဌာ , တဝေ တုနာဒယော တထာ၊
မာနန္တာဒီ ဥဏာဒီတိ , ဆဒ္ဓါ ကိတကသဒ်ဟော။

တဗ္ဗာဒီ-တဗ္ဗအစရှိသော ကိစ္စပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ ဏာဒယော-ဏအစရှိသော တေကာလိက ပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ နိဋ္ဌာ-တ တဝန္တု တာဝိ-ဟူသော နိဋ္ဌပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ တဝေတုနာဒယော-တဝေ တုနအစရှိသော နိပါတ်ပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ မာနန္တာဒီ-မာန အန္တ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ ဥဏာဒီ-ဥဏာဒိပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ ကြတိ-ဤသို့၊ ကိတကသဒ်ဟော-ကိတ်ပစ္စည်းတို့ကို ပေါင်းယူခြင်းသည်၊ ဆဒ္ဓါ-ခြောက်ပါးပြား၏။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကိတ်ပစ္စည်းများကိုပင် ဤသို့ ၆-မျိုးခွဲ၍ ပဒရူပသိဒ္ဓိ၌ ပြထားပါသေးသည်။

ကာရိတပစ္စည်းနှင့် ဓာတုပစ္စည်းများမှာ (ဥ၊ ဥ)၌ ပြဆိုထားခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကာလအထူး-စသည်

ကာလအထူး-ဟူသည် တိကာလ, အတီတကာလ, သာမညကာလ, ဝတ္တမာနကာလ, အနာဂတကာလ-တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကာရကအထူး-ဟူသည်မှာ ကတ္တား, ကံ, ကရိဏ်း, သမ္ပဒါန်, အပါဒါန်, အဓိကရဏ, ဘာဝ-ဟူသော သာဓန ၇-ပါးတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

လိင်အထူး-ဟူသည်မှာ ကြတ္ထိလိင်, ပုံလိင်, နပုံလိင် (အလိင်)တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သင်္ချာအထူး-ဟူသည်မှာ ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကြိယာအထူး-ဟူသည်မှာ တသီလကြိယာ, တဒ္ဓမ္မကြိယာ, တသာဓုကာရကြိယာ, အတ္တမာနကြိယာ, အာဘိဇ္ဈညကြိယာ, အရဟကြိယာ, သကြကြိယာ, ပေသနကြိယာ, အတိသဂ္ဂကြိယာ, ပတ္တကာလာရောစနကြိယာ, အဝဿမ္ဘာဝီကြိယာ-စသည်တို့ပင် ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်ညွှန်းပစ္စည်းများ

ဤ၌ သဒ္ဒါကျမ်းများနှင့် အဘိဓာန်ဋီကာ–စသည်တို့မှာ သုံးလေ့သုံးထရှိသော ဟနတိဿ, ကရောတိဿ အစရှိသည်တို့ကို နားလည်စေရန် ဓာတ်ညွှန်း(ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ)ပစ္စည်းများကို ပြပါဦးမည်။

ဏ္ဍ, တိ, ဏာ–အက္ခရာတို့သည် မိမိတို့နှင့် ယှဉ်တွဲနေသော သဒ္ဒါ၏ ဓာတ်ဖြစ်နေကြောင်းကို ညွှန်ပြရုံမျှသာ ဖြစ်ပါသည်၊ အခြားအနက်ထူး တစ်စုံတစ်ရာကို မဟောတတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ယင်း ဏ္ဍ, တိ, ဏာ–အက္ခရာတို့ကို ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ(ဓာတ်ညွှန်း)အက္ခရာ, ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌပစ္စည်း–ဟု ခေါ်ကြပါသည်။

ထိုတွင် တိ–ဖြင့် ညွှန်ပြရာ၌ (ဟနတိ–ဟနဓာတ်၊ ကရောတိ–ကရဓာတ်–စသည်ဖြင့်) ဝိကရဏ ပစ္စည်းလည်း ပါရသေးသည်။

ဂမိဿ–ဂမုဓာတ်၏ (ဏ္ဍ)။ သုဏောတိဿ–သုဓာတ်၏၊ (တိ)။ သုဏာ–သုဓာတ်၊ (ဏာ) စသည်။

သို့ဖြစ်စေကာမူ ပဒရူပသိဒ္ဓိနှင့် သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာတို့၌ကား–

ဏ္ဍကာရော ဓာတုနိဒ္ဒေသေ , ဝိကရဏန္ဒိတော တိ စ၊
ဘဝန္တေ ဏ္ဍ ဂမိဿာဒိ , ဟနတျာဒီဟိ ဉာပကာ။ [ရူ]။

ဏ္ဍကာရန္တ တိကာရန္တ , ဝသေန တု ယထာရဟံ၊
နာမံ သမ္ဗောတိ ဓာတူနံ , ဏ္ဍတိပ္ပစ္စယယောဂတော။ [နီတိ]။

ဤသို့ ဏ္ဍနှင့်တိ ၂–ခုတို့ကိုသာ ပြဆိုထားပါသည်။

ကျမ်းပြုပုံအခြင်းအရာနှင့် ကျမ်းအမည်

အဆိုပါ ဓာတ်နှင့်ဓာတ်နက်, အာချာတ်ပုဒ်, ကိတ်ပုဒ်တို့သည် ဤကျမ်းမှာ အဓိကအားဖြင့် ပါဝင်နေသော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုတွင် ဓာတ်နှင့်ဓာတ်နက်များကို–

၁။ ပုဂံမြို့, အရှင်အဂ္ဂဝံသ၏ သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာ၊
၂။ မန္တလေးမြို့, မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်၏ ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၊
၃။ မန္တလေးမြို့, မြတောင်တိုက်ဆရာတော်၏ ဂဏသံသဂ္ဂဓာတ်စဉ်ကျမ်း–
ဤကျမ်း ၃–ဆူတို့မှ ထုတ်နုတ်၍–

၁။ ပါဏိနိဓာတုပါဌ၊
၂။ ဓာတုဝိတ္တိ၊
၃။ မောဂ္ဂလ္လာနဓာတုပါဌ–တို့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင်ကာ သင့်လျော်ရာကို အတည်ပြု ယူထားပါသည်။

ထို့ပြင် အာချာတ်ပုဒ်, ကိတ်ပုဒ်–ဟူသော ပုံစံများကိုမူ ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာများနှင့် ဂဏ္ဌိရများအပြင် အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ, ၄င်းဋီကာနှင့်နိဿယများ, အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိ, ဧကက္ခရကောသ, ၄င်းဋီကာ, ပုနှပ်ပြီးတိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်, ဦးဟုတ်စိန်၏ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်, ကစ္စည်းသဒ္ဒါ, ရူပသိဒ္ဓိ, ၄င်းဋီကာ, သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာ, ပဒမာလာ, သုတ္တမာလာ, မောဂ္ဂလ္လာန်, ၄င်းပဉ္စိကာ, ပဉ္စိကာဋီကာ, ပဒသာဓန, ၄င်းဋီကာ, နိရုတ္တိဒီပနီ–စသော ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်း, သဒ္ဒါကျမ်းများကို မှီငြမ်းပြုကာဖွင့်ပြထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ထို့ပြင် အချို့နေရာ၌ သက္ကဋအဘိဓာန်ကျမ်းများကို မှီငြမ်းပြုကာ ဖွင့်ပြထားသော ပုဒ်အချို့ကိုလည်း တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်အသီးသီးမှာ တည်ရှိနေသော ဓာတ်နှင့်ဓာတ်နက်များ, အာချာတ်ပုဒ်, ကိတ်ပုဒ်–ဟူသော ပြယုဂ်ပုံစံများကို ထုတ်နုတ်စုဆောင်းလျက် ဤကျမ်း၌ စနစ်တကျ ဓာတ်နှင့်ဓာတ်နက်များကို ဂိုဏ်းဖြင့်လည်း စုစည်းတင်ပြထားပါသည်၊ အက္ခရာစဉ်ဖြင့်လည်း စုစည်းတင်ပြထားပါသည်၊ အာချာတ်ပုဒ်, ကိတ်ပုဒ်–ဟူသော ပြယုဂ်ပုံစံများကိုမူ ဓာတ်ပစ္စည်းခွဲဝေမှု, ဝိဂြိဟ်ပြုလုပ်မှု, အနက်မြန်မာပြန်ဆိုမှုတို့ဖြင့် မွမ်းမံတင်ပြထားပါသည်၊ သို့ဖြင့် ဤကျမ်းစာသည် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ နှစ်သက်စရာ တင့်တယ်ဝေဆာ၍လာရပါတော့သည်။

နေရာဌာနအသီးသီးမှာ ပွင့်လန်းနေသော ပန်းမျိုးစုံကို ခူးယူစုဆောင်းလျက် ပန်းသီတန်, ပန်းသီကြိုးတို့ဖြင့် စနစ်တကျ ကုံးသီထားသော ပန်းကုံးသည် အနံ့ကလည်းပျံ့သင်း, အရောင်အဆင်းကလည်းစုံလင်, သွင်ပြင်ကလည်းလှပ အလွန်ပင် တင့်တယ်ဝေဆာလာရသကဲ့သို့သာ ဖြစ်နေပါတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းကိုလည်း "ဓာတ္တုတ္ထပန်းကုံး"ဟုပင် အမည်ပေးထားရပါတော့သည်။

အနံ့ကလည်းပျံ့သင်း, အရောင်အဆင်းကလည်းစုံလင်, သွင်ပြင်ကလည်းလှပအောင် စနစ်တကျ ကုံးသီထားသော ပန်းကုံးသည် လူအများ၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနှစ်သိမ့်စေနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ပန်းသဖွယ်ဖြစ်သော ဓာတ်များကို ပန်းသီတန် ပန်းသီကြိုးသဖွယ်ဖြစ်သော ဂိုဏ်းအက္ခရာစဉ်တို့ဖြင့် ကုံးသီလျက် အနံ့သဖွယ်ဖြစ်သော ဓာတ်နက်ကလည်းတိကျ, အရောင်အဆင်းသဖွယ်ဖြစ်သော ပြယုဂ်ကလည်းစုံလင်, အကြီးအသေး, အမျိုးအစား–စသည်ဖြင့် ခွဲဝေထားသည့်သဖွယ်ဖြစ်သော ဓာတုပစ္စယဝိဘာဂဝိဂ္ဂဟနှင့် အနက်မြန်မာပြန်ဆိုမှုတို့ဖြင့် မွမ်းမံပြုပြင်ထားသော ဤဓာတ္တုတ္ထပန်းကုံးသည်လည်း ပါဠိသုတေသီတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနှစ်သိမ့်စေနိုင်လိမ့်မည်–ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

ဓာတ်တို့၏သဘော

ထို့ပြင် ဤဓာတ္တုတ္ထပန်းကုံး၌ ပါဝင်သော ဓာတ်တို့၏ သဘောကိုလည်း အတန်ငယ် တင်ပြလိုပါသေးသည်။

ပက္ကဓာတ်သည် ပက္ကတိ–ဟူသော ကြိယာပုဒ်သာထင်၍ နာမ်ပုဒ်မထင်သောဓာတ်မည်၏၊ ယင်းသို့ နာမ်ပုဒ်မထင်သော ဓာတ်ဟူသမျှ၌ နာမ်ပုဒ်ကိုရှာဆင်ခြင်၍ ယူအပ်၏၊ မှန်၏–ကြိယာပုဒ်သာ မြင်ရန်ခက်သည်၊ ကြိယာပုဒ်ရှိလျှင် နာမ်ပုဒ်မရှိ–ဟု မဆိုသင့်၊ ထို့ကြောင့် အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် ပက္ကနံ, တကနံ–အစရှိသော ဘောဟော နာမ်ပုဒ်တို့ကို ဓာတ်အကုန်လုံးမှာပင် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ရသင့်သည်။ [နီတိဓာ၊ ၁၀၊–၁]။

ဤအဆိုအမိန့်အားလျော်စွာ ကြိယာပုဒ်သာရှိ၍ နာမ်ပုဒ်မထင်သော ဓာတ်တို့ကိုလည်း ဤဓာတ္တုတ္ထပန်းကုံးမှာ တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

ဒလိဒ္ဓဓာတ်သည် သာသနာတော်၌ ဒလိဒ္ဓေ–ဟူသော နာမ်ပုဒ်သာထင်၍ ဒလိဒ္ဓတိ–ဟူသော ကြိယာပုဒ်မထင်သော ဓာတ်မည်၏၊ သာသနာတော်၌ ဒလိဒ္ဓေါ, ဒလိဒ္ဒီ–ဟူသော နာမ်ပုဒ်သာ လာ၍ ဒလိဒ္ဓတိ–ဟူသော ကြိယာပုဒ် မလာပါ၊ သို့ဖြစ်စေကာမူ သာသနာတော်အားလျော်သည့်အတွက် ဒလိဒ္ဓဓာတ်နှင့် ဒလိဒ္ဓတိကြိယာကို ပြဆိုထားရပါသည်။

ဆရာများကား ကစ္စည်းဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် ✓ဒလ–ဒုဂ္ဂတိမှိ–ဟူသော ဒုဂ္ဂတိဝါစက ဒလဓာတ် နောက်မှ ဏ္ဍ–ပစ္စည်းသက်၍ ဒလိဒ္ဒေါ–ဟူသော နာမ်ပုဒ်ကို ပြထားကြသည်။ [နီတိဓာ၊ ၁၀၄၊ –၅]။

http://www.dhammadownload.com

ဤအဆိုအမိန့်အားလျော်စွာ နာမ်ပုဒ်သာထင်၍ ကြိယာပုဒ်မထင်သော်လည်း သာသနာတော်အားလျော်သည့်အတွက် ပြဆိုထားသော ဓာတ်များကိုလည်း ဤဓာတ္တုပန်းကုံးမှာ တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် အာချာတ်ပုဒ်လည်းထင် နာမ်ပုဒ်လည်းထင်သော ဓာတ်များ, အာချာတ်ပုဒ်လည်းမထင် နာမ်ပုဒ်လည်းမထင်သော ဓာတ်များကိုမူ အထူးဆိုဖွယ်ပင် လိုမည်မထင်တော့ပါ၊ သို့သော် သာသနာတော်မှာ အာချာတ်ပုဒ်လည်းမထင် နာမ်ပုဒ်လည်းမထင်စေကာမူ ပါဠိဘာသာတိုးတက်ပြန့်ပွားရန် ရည်သန်၍ ပါဠိအားလျော်သည့်အတွက် ထည့်သွင်းထားသော ဓာတ်အချို့ကိုလည်း ဤဓာတ္တုပန်းကုံးမှာ တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

နီလတိ, ပီတတိ-စသော ကြိယာပုဒ်တို့ကို ပိဋကတ်သုံးပုံ-ဟု ဆိုအပ်သော ဘုရားဟောပါဠိတော်၌ မတွေ့ရစေကာမူ ဤနီလတိ, ပီတတိ-ဟူသော စကားသည် ယခုအချိန်အခါမှာ ထင်ရှားမရှိတော့သော စကားဟောင်း(ပုရာဏဘာသာ)ဖြစ်သည်-ဟု ယူသင့်၏။

ယာဝ ဗျာတိ နိမီသတိ , တတြာပိ ရသတိဗ္ဗယော၊-ဤဓာတ်ပါဠိ၌ ဤဘုရားပွင့်တော်မူရာ အချိန်အခါဝယ် နတ်လူတို့၏ ပြောရိုးဆိုစဉ်မဟုတ်သော ရှေးစကားဟောင်းဖြစ်သည့် ဗျာတိ-ဟူသော ကြိယာပုဒ်ကို တွေ့ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ နီလတိ, ပီတတိ-စသော ပုဒ်တို့သည်လည်း စကားဟောင်းကြိယာပုဒ်များဖြစ်သင့်သည်။

ယာဝဗျာတိ-အကြင်မျှလောက် မျက်စိပွင့်၏-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤဗျာတိ-ဟူသော ဝေါဟာရသည် စူဠဗောဓိမည်သော ပုရဗိဒ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ဝေါဟာရတည်း။ [နိတိဓာ၊ ၃၇၁၊ -၂]။

ဤအဆိုအမိန့်အားလျော်စွာ ရှေးစကားဟောင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့ကိုလည်း ဤဓာတ္တုပန်းကုံးမှာ တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

ဝစတိ, ဝစန္တိ-အစရှိကုန်သော ကြိယာပဒရုပ်တို့ကို ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန်များမှာ မလာသောကြောင့် စွန့်ပယ်သင့်ကုန်၏-ဟု အချို့ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏၊ ထိုစကားကို မဆိုသင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ?၊ သာသနာတော်၌ အဝစ, အဝစိ-သု-ဟူသော သုဒ္ဓကတ္တုပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ဝါစေတိ, ဝါစေန္တိ-အစရှိကုန်သော ဟေတုကတ္တုပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟော-စသည်၌ မလာသော ဝစတိ, ဝစန္တိ-စသော ရုပ်တို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ [နိတိဓာ၊ ၃၁၊ -၂။]

ဤအဆိုအမိန့်အားလျော်စွာ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများမှာပင် မထင်စေကာမူ ဓာတ်တူအချို့ရုပ်များကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် ယူထားရသော ပုဒ်မျိုးကိုလည်း ဤဓာတ္တုပန်းကုံးမှာ တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

သုခတိ, ဒုက္ခတိ-ဟူသော ကြိယာပုဒ်တို့ကို ဘုရားဟောပါဠိတော်မှာ မတွေ့ရစေကာမူ အဋ္ဌကထာနည်းနှင့်စပ်သဖြင့် ယူသင့်သောကြောင့် တွေ့ရသည်သာမည်ကုန်၏၊ မှန်၏-အလုံးစုံသော ဝိဘတ်အားဖြင့် ဓာတ်အကုန်လုံးတို့၏ရုပ်ကို သာသနာမှာလည်းကောင်း, လောကမှာလည်းကောင်း မရအပ်ကုန်။

ဝိဘတ်ခပ်သိမ်းနှင့်ယှဉ်သော အချို့သော ရုပ်တို့ကိုကား ရအပ်ကုန်၏၊ အချို့သော ဓာတ်ရုပ်တို့ကို မရအပ်ကုန်၊ သို့ဖြစ်သော်လည်း တဂ္ဂတိကနည်းဖြင့် ရအပ်ကုန်သည်သာ။ [နိတိဓာ၊ ၂၀]။

ဤအဆိုအမိန့်အရ ပါဠိတော်မှာပင် မထင်စေကာမူ ပါဠိဘာသာတိုးတက်ပြန့်ပွားရန် ရည်သန်၍ တဂ္ဂတိကနည်းဖြင့် ယူထားသော ပုဒ်များကိုလည်း ဤဓာတ္တုပန်းကုံးမှာ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

http://www.dhammadownload.com

✓ လဃိ–စု၊ ဘာသာယံ–ပြောဆိုခြင်း၌ဖြစ်၏၊ လဃေ်တိ, လဃ်ယတိ–ပြောဆို၏၊ ဤဘာသနတ္ထ လဃ်ဓာတ်ရုပ်တို့သည် ဘုရားဟောပါဠိတော်၌ မထင်ရှားသော်လည်း လောကီပြယုဂ်ကို မြင်ရခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့် လာကုန်၏။

သာသနာတော်ဝယ် ဘူဝါဒိဂိဏ်း, စုရာဒိဂိဏ်း၌ အကျုံးဝင်သော ဂတိအနက်ဟော ခုန်လွှားခြင်းအနက်ကို ပြတတ်သော ဓာတ်၏ရုပ်သွင်သည် အလွန်ထင်ရှား၏။

အတိကရ'မကရာ'စရိယ , မယှမွေတံ နု ရုစ္စတိ၊
စတုတ္ထေ လဃ်ယိတွာန , ပဉ္စမိယမွိ အာဝုတော။

ဆရာရေ! ဆရာက အားနှင့်မတန် အလွန်ပြုလုပ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပါဘိတယ်၊ အကျွန်ုပ်လည်း ဒါကို မနှစ်သက်ပါ၊ လုံ ၄–စင်းကို ခုန်လွှားပြီး ၅–စင်းမြောက်လုံမှာတော့ ပန်းသီသည့်အလား ရူးဝင်သွားခဲ့ပါပြီ။

ဤသတ္တိလဃ်နဇာတ်တွင် စုရာဒိဂိဏ်းမှာ အကျုံးဝင်သော သွားခြင်းအနက်ဟော ခုန်ကျော်ခြင်းအနက်ကို ပြတတ်သော လဃ်ဓာတ်၏ လဃ်ယိတွာ, လဃ်ယိတွာန–ဟူသော ရုပ်ကို တွေ့ရသဖြင့် လဃေ်တိ, လဃ်ယတိ–ဟူသော ရုပ်တို့ကိုလည်း တွေ့မြင်ပြီးပင် ဖြစ်တော့သည်။

ဘာသတ္ထအနက်ကို ဟောသော လဃ်ဓာတ်၏ကား ထိုသို့သဘောရှိသော ရုပ်တို့ကို မမြင်အပ်ပါသော်လည်း အရှည်ကို မြင်တော်မူကြသည့် ရှေးဆရာတို့က လွန်စွာ အလိုရှိအပ်သည့်အတွက် ပြောဆိုခြင်းအနက်ဟော လဃ်ဓာတ်ရှိ၏–ဟု ယူသင့်၏။

ဤသို့ ဓာတ်အကုန်လုံးမှာ သာသနာတော်တွင် မထင်ရှားစေကာမူ သာသနာတော်အားလျော်သောရုပ်တို့ကို ယူသင့်၏၊ မလျော်သော မထင်ရှားသောရုပ်တို့ကို မယူအပ်၊ ပယ်စွန့်အပ်၏။ [နိတိဓာ၊ ၂၉၀]။

ဤအဆိုအမိန့်အရ သာသနာတော်မှာပင် မထင်ရှားစေကာမူ သာသနာတော်အားလျော်သဖြင့် ယူထားသော ရုပ်တို့ကိုလည်း ဤဓာတ္ထပန်းကုံးမှာ တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

အာချာတ်ပုဒ်နှင့်ကိတ်ပုဒ်

ဤဓာတ္ထပန်းကုံး၌ ပြထားသော အာချာတ်ပုဒ် ကိတ်ပုဒ် ၂–ပါးတို့တွင် အာချာတ်ပုဒ်များကို ဝိဘတ်အကုန်လုံးဖြင့် ပြထားသည်ကား မဟုတ်ပါ၊ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရသမပုဒ် ပထမပုရိသ ဧကဝုစ်တိဝိဘတ် တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ယှဉ်စပ်ပြထားပါသည်။

ယင်းသို့ တိဝိဘတ်တစ်ခုတည်းဖြင့် ယှဉ်စပ်ပြထားပါသော်လည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ–စသည်တို့မှာ တွေ့ရသော အခြားဝိဘတ်များဖြင့် ယှဉ်စပ်နေသော ပုဒ်များကိုလည်း ပါဠိသဒ္ဒါကို အတော်အသင့် လေ့လာထားဖူးသူဖြစ်ပါက မသိနိုင်စရာ မရှိပါ၊ လွယ်ကူစွာပင် သိမြင်နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် ယင်းကြိယာမှ ဆင့်ပွားဖြစ်ပေါ်လာသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများမှာ တွေ့ရတတ်သည့် တ, တိ, တုံ, တုန, တွာ, အန္တ, မာန, အ, ဏ, ယု, ဏ္ဍု–စသော ပစ္စည်းသက်ထားသည့် လွယ်ကူသော ပုဒ်များကို သက်ဆိုင်ရာကြိယာ၏ နောက်မှာပင် တန်းစီပြထားပါသည်။

ယင်းပုဒ်တို့၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့်အနက်များကိုလည်း ပါဠိသဒ္ဒါကို အတော်အသင့် လေ့လာထားဖူးသူများဖြစ်ပါက မသိနိုင်စရာ မရှိပါ၊ လွယ်ကူစွာပင် သိမြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်၊ သို့သော် အနည်းငယ် အသိခက်မည်ထင်သော အချို့ပုဒ်တို့၏ အနက်ကိုမူ တွဲဖက်ပြဆိုထားပါသေးသည်၊ နမူနာပုံစံများမှာ–

http://www.dhammadownload.com

အဖျူပေက္ခတိ ။ [အဓိ+ဥပ ✓ ကြက္ခ+အ+တိ] လျစ်လျူရှု၏။ အဖျူပေက္ခက၊ အဖျူပေက္ခန၊ အဖျူပေက္ခန္တ၊ အဖျူပေက္ခိတ၊ အဖျူပေက္ခိတုံ၊ အဖျူပေက္ခိတွာ၊ အဖျူပေက္ခိယ၊ –၍။ ချောင်းဆိုးချေဆတ်သံ နှစ်ခုလုံးကို မပြုမူ၍။ ....အစရှိသည်တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

၄င်းတို့ကို အကွရာစဉ်ပုဒ်ညွှန်း၌ အစဆုံးပုဒ်ကိုယူ၍ [အဖျူပေက္ခက–စ]–ဟု ပါဝင်သမျှ ပုဒ်ရေကိုသာ ပြဆိုထားပါလိမ့်မည်၊ ယင်းပုဒ်တို့တွင်ပါဝင်သော တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိုပါလျှင် မူလအခြေခံ အဖျူပေက္ခတိ–ဟူသော ပုဒ်၏အနက်ကို ရှုပါက လွယ်ကူစွာပင် သိမြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အနည်းငယ် အသိခက်မည်ထင်သော ပုဒ်များကိုမူ ဓာတုပစ္စယဝိဘာဂနှင့်တကွ ဝိဂ္ဂဟရော, အနက်ပါ ပြဆိုထားပါသည်၊ သိလွယ်သော ပုဒ်အချို့နှင့် ဝိဂ္ဂဟမထင်ရှားသော ပုဒ်အချို့တို့ကိုမူ ဝိဂ္ဂဟကို ထည့်သွင်း ပြဆိုမှု မပြုဘဲ ထားပါသည်၊ ယင်းပုဒ်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝိဂ္ဂဟပြုလုပ်ရန်နည်းအမြွက်ကို ဆက်လက်ပြဆိုပါဦးမည်။

ဝိဂ္ဂဟနယ အမြွက်မျှ

ပုဒ်တစ်ခုခုကို ဝိဂြိုဟ်ပြုလိုပါလျှင် ဦးစွာ ပြုလိုသောပုဒ်ကို ဓာတ်ပစ္စည်းခွဲထားပါ၊ ထို့နောက် ထိုပုဒ်၏ ဟောနက်အဘိဓေယျတ္ထနှင့် ဓာတ်နက်တို့ကို သာဓနပေါ်လာသည်အထိ ချိန်ထိုးနှိုင်းညှိကြည့်ပါ၊ သာဓနပေါ်လာက လိင်, ဝုစ်, ကာလတို့ကို သတိပြုကာ ဝိဂြိုဟ်ဆိုပါတော့။

ဥပမာအားဖြင့် ကြတ္ထိ–ဟူသောပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟပြုလိုပါလျှင် ယင်းကြတ္ထိ–ဟူသောပုဒ်သည် ကြသုဓာတ် တ–ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးနေသောပုဒ် ဖြစ်သည်–ဟု ဦးစွာ ဓာတ်ပစ္စည်းခွဲဝေထားလိုက်ပါ။

ထို့နောက် ကြသုဓာတ်၏ ကြစ္ဆာကန္တီသု–လိုချင်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း–ဟူသော အနက် ၂–ခုတို့တွင် ဤ၌ အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်နေသည့် လိုချင်ခြင်း–ဟူသောအနက်နှင့် ကြတ္ထိ၏ဟောနက် မိန်းမ–ဟူသော အဘိဓေယျတ္ထတို့ကို–

မိန်းမက အလိုရှိတတ်သော ကတ္တားလား၊ အလိုရှိအပ်သော ကံလား၊ အလိုရှိကြောင်း ကရိဏ်းလား၊ အလိုရှိရာ သမ္ပဒါန်လား၊ အပါဒါန်လား၊ အဓိကရဏလား၊ အလိုရှိခြင်း ဘာဝလား။

ဤသို့ သာဓနစုံအောင် ချိန်ထိုးနှိုင်းညှိ ကြည့်ပါလျှင် မိန်းမက သူကိုယ်တိုင် လိုချင်တတ်သူ ကတ္တား ဖြစ်ကြောင်းကို ဦးစွာ တွေ့ရပါမည်၊ ထို့ကြောင့် ကြစ္ဆတီတိ–ကြတ္ထိ–ဟု ကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟပြုပါတော့။

ထို့ပြင် မိန်းမသည် ယောကျ်ားများက အလိုရှိအပ်သော ကံဖြစ်နေကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရပါမည်၊ သို့ဖြစ်၍ ပုရိသေဟိ ကြစ္ဆီယတေတိ–ကြတ္ထိ–ဟုလည်း ကမ္မသာဓနဝိဂြိုဟ် ဆိုရပါမည်၊ တပစ္စည်းကို ဓာတွန်သနှင့်တကွ ဌ၊ ဌ–ကို ဋ္ဌ–ပြုထားကြောင်း, ဤပစ္စည်းသက်ထားကြောင်းတို့ကိုလည်း သတိပြုပါ။

ဒါတ္တံ–ဟူသောပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုလုပ်လိုပါလျှင် ဦးစွာ ဒါတ္တံသည် ဒါဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသောပုဒ် ဖြစ်သည်–ဟု ဓာတ်ပစ္စည်းခွဲထားပါ၊ ထိုတွင် ဒါဓာတ်က ဒါန သောဓန ဆေဒ ရက္ခ ပလာယန ဥပတာပ–ဟူသော အနက်များကိုဟောကြောင်း ဒါတ္တံ–က တံစဉ်–ဟူသောအနက်ကို ဟောကြောင်း, သိထားရပါမည်၊ ထိုတွင် တံစဉ်နှင့် သင့်လျော်သော ဒါဓာတ်၏အနက်မှာ ဆေဒ–ဖြတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိနားလည် ထားရမည်။

http://www.dhammadownload.com

ထို့နောက် တံစဉ်နှင့် ဖြတ်ခြင်း–ဟူသော ဓာတ်နက်တို့ကို သာဓနပေါ်လာအောင် ချိန်ထိုးနှိုင်းညှိ ရှုကြည့်ပါလျှင် တံစဉ်က ဖြတ်ကြောင်း (ဖြတ်စရာလက်နက်)ကရိဏ်းဖြစ်နေကြောင်းကို တွေ့ရပါမည်၊ ထို့ကြောင့် လိင်ဝုစ်ကာလတို့ကို ဆင်ခြင်ကာ ဒန္တိ ဆိန္နန္တိ ဧတေနာတိ–ဒါတ္တံ–ဟု ကရဏသာဓနဝိဂြိုဟ် ပြုလုပ်ရပါမည်။

ကြွင်းသော သာဓနများနှင့်စပ်၍လည်း ပြဆိုညွှန်ကြားထားခဲ့သည့်အတိုင်း စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ ကိုယ်တိုင် ဝိဂြိုဟ်ပြုတတ်အောင် လေ့လာပါ။

ပစ္စည်းသက်ပုံ, ရုပ်ပြီးစီရင်ပုံ

ထို့ပြင် ဤဓာတ္ထုပန်းကုံး၌ ပစ္စည်းသက်ပုံ, ရုပ်ပြီးစီရင်ပုံ–စသည်တို့ကိုလည်း မှီငြမ်းပြုရာကျမ်းဂန်များ၏ အဆိုအမိန့်အတိုင်းပင် ပြဆိုထားပါသည်၊ ယင်းတို့ကို သိသာရုံမျှ ပြပါဦးမည်။

ကစ္စည်းမှာ စုရာဒိဂိဏ်း၌ ဏော, ဏာယ ၂–ပစ္စည်းသက်၍ မောဂ္ဂလ္လာန်မှာ ဏိ–ပစ္စည်းတစ်ခုသာ သက်ပါသည်၊ ဏိ–၏ ဏ–ကို ဧ–ပြုက ဏော–ဖြစ်၍ ဧ–ကို အယ–ပြုက ဏာယ–ဖြစ်လာသဖြင့် အဆို ကွဲသော်လည်း လိုရင်းသဘောမှာ မကွဲမပြား တစ်သားတည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ပယောဧကဗျာပါရ၌ ကစ္စည်းက ဏော, ဏာယ, ဏာပေ, ဏာပယ ၄–ပစ္စည်းသက်၍ မောဂ္ဂလ္လာန်က ဏိ, ဏာပိ ၂–ပစ္စည်းသာ သက်သည်၊ ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဏိ–မှ ဏော, ဏာယ–ဖြစ်လာ၍ ဏာပိ–မှ ဏာပေ, ဏာပယ–ဖြစ်လာရကား အဆိုကွဲသော်လည်း သဘာဝမှာ အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဘုတ္တော–ကို ကစ္စည်းအလို ဘုဧဓာတ်နောင် တ–ပစ္စည်းသက်၍ ဓာတွန် ဧ–ကိုချေ၊ တ–ကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၍ ဘုတ္တ–ဟု ပြီးသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလို ဘုဧဓာတ်နောင် တ–ပစ္စည်းသက်၍ ဓာတွန် ဧ–ကို ပရရုပ် တ်–ပြုလျက် ဘုတ္တ–ဟု ပြီးသည်။

သယာနော–စသည်၌ ပဒရူပသိဒ္ဓိက မာန–ကို အာန–ပြုစီရင်သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်က မာန–၏ မ–ကို ချေ၍ စီရင်သည်၊ ရုပ်ပြီးလာသည့်အခါ မကွဲမပြား တစ်သားတည်းပင် ဖြစ်လာပါသည်။

ဤအမြွက်မျှ ပြဆိုချက်ဖြင့်ပင် ပစ္စည်းသက်ထားပုံ, ရုပ်ပြီးစီရင်ပုံတို့ကို အကုန်အစင် သိမြင်နားလည် ကြလိမ့်မည်–ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

ပဒဝိဘာဂသင်္ကေတများ

- ✓ ဤသင်္ကေတဖြင့် ဓာတ်ကိုပြပါသည်၊ ရှေ့မှာဤသင်္ကေတကိုတွေ့ပါက တွဲဖက်ပုဒ်ကို ဓာတ်–ဟု မှတ်ယူရပါမည်။
- \+ ဤသင်္ကေတဖြင့် ဥပသာရ(နိပါတ်)ပုဒ်ချင်းဖြစ်စေ, ဥပသာရ(နိပါတ်)နှင့် သုဒ္ဓနာမ်တို့ဖြစ်စေ, နာမ်ပုဒ်အချင်းချင်းဖြစ်စေ, နာမ်နှင့်ပစ္စည်းတို့ဖြစ်စေ, ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းဝိဘာတ်တို့ဖြစ်စေ ပေါင်းစပ်ထားပုံကို ပြပါသည်။

ကျမ်းညွှန်း

ဤဓာတ္ထုပန်းကုံး၌ ကိုးကားမှီငြမ်းပြုထားသော ကျမ်းဂန်များမှာ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းများ, ဂဏ္ဌိရကျမ်းများ, သဒ္ဒါကျမ်းများ, အဘိဓာန်ကျမ်းများ–ဟူ၍ အုပ်စု ၄–ခု ပါဝင်နေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ထိုတွင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းများမှာ သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်မူများသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ယင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော အညွှန်းများကိုလည်း တိ-ပိ-ဓာန်မူအတိုင်း ညွှန်းထားသည့်အတွက် အထူးညွှန်ကြားရန် မလိုတော့ပါ။

ဂန္ထန္တရကျမ်းညွှန်း

ဝိ-လံ = ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာပါဠိ၊
ကင်္ခါ-မဟာဋီ = ကင်္ခါယောဇနာမဟာဋီကာပါဠိ၊
ပါရာ-ယော = ပါရာဇိကဏ်ယောဇနာ၊
ပါစိတျာဒိ-ယော = ပါစိတျာဒိယောဇနာ၊
ပါတိ-အနု = ပါတိမောက္ခပဒတ္ထအနုဝဏ္ဏနာပါဠိ၊
ဓိနာဋီ = ဓိနာလင်္ကာရဋီကာပါဠိ၊
အဋ္ဌ-ယော = အဋ္ဌသာလိနီယောဇနာ။

သဒ္ဒါကျမ်းညွှန်း

ကစ္စည်း = ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးပါဠိ၊
ရူပ = ကစ္စည်းသဒ္ဒါအဖွင့်ရူပသိဒ္ဓိပါဠိ၊
ဂဠုန်ပုံ = ကစ္စည်းသဒ္ဒါအဖွင့်ဂဠုန်ပုံပါဠိ၊
ရူ = ပဒရူပသိဒ္ဓိပါဠိ၊
နီတိ-ဓာ = သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာပါဠိ၊
နီတိ-ပဒ = သဒ္ဒနီတိပဒမာလာပါဠိ၊
နီတိ-သုတ္တ = သဒ္ဒနီတိသုတ္တမာလာပါဠိ၊
မောဂ် = မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏ၊
မောဂ်-ပဉ္စိ = မောဂ္ဂလ္လာနပဉ္စိကာ၊
ပဉ္စိ-ဋီ = မောဂ္ဂလ္လာနပဉ္စိကာဋီကာ၊
ပဒသာဓန = ပဒသာဓနပါဠိ၊
ပဒသာဓန-ဋီ = ပဒသာဓနဋီကာ၊
နိရုတ္တိ = လယ်တီဆရာတော်၏နိရုတ္တိဒီပနီ။

အဘိဓာန်ကျမ်းညွှန်း

ဓာန် = အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာပါဠိ၊
ဓာန်-ဋီ = အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဋီကာ၊
သူစိ = အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိ၊
နိ-သစ် = အဘိဓာန်နိဿယသစ်၊
ဧ = ဧကက္ခရကောသပါဠိ၊
ဧ-ဋီ = ဧကက္ခရကောသဋီကာပါဠိ၊

http://www.dhammadownload.com

ဝါစပ္ပတိ = ဝါစပ္ပတိသက္ကတအဘိဓာန်၊
ကပ္ပဒုမ = သဒ္ဒတ္ထကပ္ပဒုမသက္ကတအဘိဓာန်၊
ထောမ = သဒ္ဒတ္ထထောမမဟာနိဓိသက္ကတအဘိဓာန်၊
ကောတ္ထုဘ = သဒ္ဒတ္ထကောတ္ထုဘသက္ကတဟိန္ဒီအဘိဓာန်၊
မိ၊ Mo = ဆာမိုနီယာ-မိုနီယာဝိလျံ၏ သက္ကတအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်၊
သူ = သူရယကာန္တ၏သက္ကတဟိန္ဒီအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်။

ညှိနှိုင်းသော အဘိဓာန်များ

A PRACTICAL SANSKRIT DICTIONARY.
PRACTICAL ဟိန္ဒီအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်၊
STANDARD ဟိန္ဒီအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်၊
မိနာကျီ ဟိန္ဒီအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်၊
နာလန္ဒာဝိသာလသဒ္ဒသာဂရ ဟိန္ဒီအဘိဓာန်၊
ဘာသာသဒ္ဒ ဟိန္ဒီအဘိဓာန်၊
ပြမာဏိက ဟိန္ဒီအဘိဓာန်၊
ဘာရတီယ ဟိန္ဒီအဘိဓာန်၊

ပန်ကြားချက်

ဤမျှဖြင့်ပင် ဤဓာတ္ထုပန်းကုံးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သိသင့်သိထိုက်သော အချက်အလက်များ ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီ-ဟု ယူဆပါသည်၊ သို့သော် ဤမျှကျယ်ပြန့်သော အလုပ်ကို တစ်ဦးတည်းလုပ်ကိုင်ရာ၌ မည်မျှပင် ကိုယ်အားဉာဏ်အားစိုက်ထုတ်ကာ လုပ်ကိုင်စေကာမူ ချွတ်ယွင်းတိမ်းပါး လွဲမှားသော အချက်အလက်များ ကင်းလွတ်နိုင်မည် မထင်ပါ၊ ပါဝင်ကောင်းပါဝင်နေစရာ ရှိပါသည်။

ယင်းသို့ ချွတ်ယွင်းတိမ်းပါး လွဲမှားသော အချက်အလက်များကို တွေ့ရှိကြပါလျှင် အပြစ်မတင် အချစ်ဝင်လျက် ကြည်လင်ဝမ်းသာ ပြင်ဆင်ကြည့်ရှုကြရန်လည်း ပန်ကြားအပ်ပါသည်။

နေ့စွဲ၊ ၁၃၅၉-ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၅-ရက်။
(၁၆ / ၄ / ၉၈)

အရှင်ကုမာရ

http://www.dhammadownload.com

၁။ သရာဒိကဏ္ဍ

အံသ

စု= ဝိဘဇနသဃ်ာတေသု–ဝေဖန်ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌၊ သိယာ–ဖြစ်၏။ အံသေတိ၊ အံသယတိ။

အံသ ၊ ပု ၊ [✓ အံသ+အ] အဖို့အစု၊ အစိတ်အပိုင်း၊ ပခုံး၊ အထောင့်၊ အမြှောင့်။

အံသိ ၊ ထိ ၊ [✓ အံသ+က္က+ဣ] အံသိယတေ သံဟနိယတေ ဇောယာတိ–အံသိ, အံသိ။ ဝါစပွတိ။ အထောင့်၊ အမြှောင့်။

အံသု ၊ န ၊ [✓ အံသ+ကု] ဝါစပွတိ။ ချည်မျှင်၊ အမွေး၊ အမျှင်၊ အရောင်အဆင်း။

အံဟ၊ အဟိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ အံဟတိ။

စု= ဘာသန ဒိတ္တီသု–ပြောဆိုခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ အံဟေတိ၊ အံဟယတိ။

အဟိ ၊ ပု ၊ [✓ အဟိ+က္က] အဟိ–ဂမနေ၊ က္က ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၃။ နိပ္ပာဒေါပိ သမာနော(ခြေမရှိသော်လည်း) အံဟတိ ဂစ္ဆတိ, ဂန္တုံ သက္ကောတီတိ–အဟိ။ နီတိဓာ၊ ၁၉၆။ မောဂ်–၇၊ ၈။ မြွေ။

ဝလာဟ ၊ ပု ၊ [✓ ဝလ ✓ အဟိ+အ] လောကံ ဝါလေန္တာ သံဝရန္တာ ဆာဒေန္တာ အံဟန္တိ ပရိယေသေန္တီတိ–ဝလာဟာ၊ ဒေဝပုတ္တာ။ သံဋီ–၂၊ ၂၇၇။ မိုးနတ်သား၊ မိုးတိမ်၊ ဝလာဟမြင်း။ [ဝလဓာတု အဟိဓာတုဝသေန ဓာတုဒွယဝိသိဋ္ဌံ မစ္ဆယုဂလ ဓာတုနာ သိဒ္ဓမေတံ။ မစ္ဆယုဂလဓာတ်= ငါးကြင်း မြီးဓာတ်–ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဝလာဟက ၊ ပု ၊ [✓ ဝလ ✓ အဟိ+ကွ] ဝါလေန္တော အံဟတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဝလာဟကော၊ မိုးနတ်သား။ (ဝါရိ+ဝါဟက) ဝါရိနော ဝါဟကော–ဝလာဟကော။ မောဂ်–၁၊ ၄၇။ ဝါရိသဒ္ဒသဿ ဝါဒေသော၊ ဝါဟကသဿာဒိနော လာဒေသော၊ ဝါရိနော ဝါဟကောတိ အမာဒိသမာသော။ ၄င်း ပဥ္စိကာ။ မိုးတိမ်။

အက

ဘူ= ကုဋိလဂတိယံ–ကောက်တကျစ် သွားခြင်း၌။ အကတိ။

အက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ အက+ခ] လှည်းဝင်ရိုး၊ အန်စာ။ တိ ။ သစ်ဆိမ့်။

အက္ခက ၊ ပု ၊ [✓ အက+ခ+က] သကတ္ထ က–ပစ္စည်း၊ ညှပ်ရိုး။

မန္ဒာကိနီ ၊ ထိ ၊ [မန္ဒ ✓ အက+ဏီ+ဣနီ] မန္ဒံ အကိတုံ သီလမဿာတိ–မန္ဒာကိနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇။ နတ်မြစ်။

လဋုကိကာ ၊ ထိ ၊ [လေဋ္ဌု ✓ အက+ဏ္ဍု+အာ] လေဋ္ဌုဝိယ အကတီတိ–လဋုကိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၉။ ဗီလုံးငှက်။ (လေဋ္ဌုကိကာ)လည်း ရှိ၏။

သာမာက ၊ ပု+န ၊ [သာမ ✓ အက+ဏ] သာမံ သာမဏ္ဍံ အကတီတိ–သာမာကော၊ တိဏဓညဘေဒေါ။ ကပ္ပဒုမ။ လမန်း၊ မြက်သီးစပါး၊ ဂျုံ၊ ဂျုံကြီးစပါး။ သာမက–ဟုလည်း ရှိသေး၏။ သာမာက–သာ အမှန်ဖြစ်သင့်သည်။

အကိ+အက်+အံက

ဘူ+စု= ဂတိ လက္ခဏေသု–သွားခြင်း, အမှတ်တံဆိပ်ခတ်နှိပ်ခြင်းတို့၌။ အက်တိ၊ အကေ်တိ၊ အက်ယတိ။

ဘူဝါဒိဂိဏ်း, စုရာဒိဂိဏ်းဆိုင်ရာ၌–

၁။ သံယုတ် အဆုံးမရှိခြင်း။

၂။ အနေကဿရဓာတ်ဖြစ်ခြင်း။

၃။ ဣအက္ခရာအနုဗန်ပါရှိခြင်း

ဤလက္ခဏာ ၃–မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသောဓာတ်ဖြစ်လျှင် အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ်လာရသည်။

* ဘူနှင့်စုဓာတ်၊ သံယုတ်လွတ်၍၊ နေကဿရ၊ ဣဆုံးက၊ လာရနိဂ္ဂဟိတ်။

အက် ၊ ပု ၊ [✓ အက်+အ] အက်–ဂမနတ္ထော၊ အ ၊ အကေ်။ အထဝါ အက်–လက္ခဏေ၊ အ ၊ အကေ်။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၆။ ရင်ခွင်၊ ပေါင်ခွင်၊ ခါးထမ်း။

http://www.dhammadownload.com

အက်ီယတေ လက္ချယတေ အနေနေတိ–အင်္ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅။ အမှတ်အသား၊ တံဆိပ်၊ လက်ရုံး၊ ပခုံး၊ သစ်ပင်ခွ။

အက်ီတ ၊ တိ ၊ [✓ အက်+တ] မှတ်သားအပ်သော၊ ထွင်းဖောက်အပ်သော။

အက်ုရ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ အက်+ဥရ] အက်–လက္ခဏေ၊ အက်ီယတိ လက္ခီယတီတိ–အက်ုရော= ဗီဇပသဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၇။ အညှောက်၊ အညွန့်၊ အက်ုရက [အက်ုရ+က] အညွန့်။

အက်ုသ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ အက်+သက်] အံကိသ ဥက် (အံကဓာတ်၏အန္တာဝယဝ ဥ–လာ) အင်္ကေတိ အနေန အညေတိ–အက်ုသော= ဂဇပတောဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅။ ချန်း၊ တံချူ၊ ချိတ်(ဆင်စွယ်ကောက်)။ အက်ုသက–ချန်း၊ တံချူ။

အင်္ကောလ ၊ ပု ၊ [✓ အက်+ဩလ] အက်–လက္ခဏေ၊ ဩလော၊ အင်္ကောလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၇။ အံကီယတေ လက္ခီယတေ ကီလကေဟီတိ–အံကောလော။ သူစိ။ မှန်ကူပင်၊ စက္ကတုံးပင်။ **အင်္ကောလက** [အင်္ကောလ+က] မှန်ကူပန်း၊ စက္ကတုံးပန်း။

ပလ္လက် ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ အကိ+ဏ] ပရိပုဗ္ဗော အကိ–လက္ခဏေ၊ ဏော၊ ဣလောပေါ၊ ရဿ လတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၈။ ပလ္လင်၊ ခုတင်၊ အခြေ၌ သားရဲရုပ်တပ်သော အင်းပျဉ်၊ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေနေခြင်း။

အက္ကာ

စု= ထဝန တာပနေသု–ချီးမွမ်းခြင်း, ပူလောင်ခြင်းတို့၌။ အက္ကေတိ၊ အက္ကယတိ။

အက္ကာ ၊ ပု ၊ [✓ အက္ကာ+အ] မဟာဇုတိတာယ အက္ကိယတိ အဘိတ္ထဝိယတိ တပ္ပသန္နေဟိ ဇနေဟီတိ–အက္ကော၊ သူရိယော။ နီတိဓာ၊ ၂၈၃။ အက္ကယတိ တာပေတိ အက္ကီယတိ ထဝိယတီတိ ဝါ–အက္ကော။ ဓာတွတ္ထ။ မုရိုးပင်၊ မုရိုးလျှော်။

အက္ခ

ဘူ+သွာ= ဗျာပန ဒဿန သံဟတေသု–ပျံ့နှံ့ခြင်း, မြင်ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ အက္ခတိ၊ အက္ခဏောတိ။

အက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ အက္ခ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ ဝင်ရိုး၊ ကြွေအန်စာ၊ ဣန္ဒြေ၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာ၊ သစ်ဆိမ့်ပင်။

အက္ခက ၊ ပု ၊ [✓ အက္ခ+ဏ္ဍု] ညှပ်ရိုး။

အက္ခိ ၊ နဲ ၊ [✓ အက္ခ+ဣ] အက္ခ–ဗျာပန ဒဿနေသု။ အက္ခတိ ဝိသယေသု ဗျာပီ ဘဝတိ၊ အက္ခတိ ဝါ ပဿတိ ဧတေနာတိ–အက္ခိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၉။ မျက်စိ။

အဂ+အဂ္ဂ

ဘူ= ကုဋိလဂတိယံ–ကောက်တကျစ် သွားခြင်း၌။ အဂတိ၊ အဂ္ဂတိ။

အဂ္ဂတိ ။ [✓ အဂ္ဂ+အ+တိ] သွား၏၊ ဖြစ်၏၊ လှည့်လည်၏။

အဂါရ ၊ နဲ ၊ [✓ အဂ+အရ] အဂ–ကုဋိလဂမနေ။ အဂန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ–အဂါရံ= ဃရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၄။ အိမ်။ (အိမ်ထောင်၊ လူ့ဘောင်။)

အဂ္ဂလ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ အဂ္ဂ+အလ] အဂ္ဂ–ဂတိကောဋိလ္လေ၊ အဂ္ဂလံ။ ရူ၊ ၆၇၅။ အဂ္ဂေ ဂတိကောဋိလ္လေ အလန္တိ–အဂ္ဂလံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၅။ အဂ္ဂတိ ကုဋိလံ ဂစ္ဆတီတိ–အဂ္ဂလံ။ ရူဘာဋီ။ တံခါးကျည်(မင်းတုပ်)၊ တံခါးရွက်။

အဂ္ဂိ ၊ ပု ၊ [✓ အဂ္ဂ+ဣ] အဂ္ဂတိ ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–အဂ္ဂိ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၉။

[✓ အဂ+ဂိ] အဂ–ကုဋိလဂမနေ။ အဂတိ ကုဋိလော ဟုတွာ ဂစ္ဆတီတိ–အဂ္ဂိ= ပါဝကော။ မောဂ်–၇၊ ၃၄။ မီး။

ဒါနဂ္ဂ ၊ နဲ ၊ [ဒါန ✓ အဂ္ဂ+ဏ] အဂ္ဂ–ဒါနေ၊ ဒါနံ အဂ္ဂီယတိ ဒီယတျသို့နှိ–ဒါနဂ္ဂံ= ပရိဝေသနဌာနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၉, အံဋီ–၃၊ ၂၈၈။ အလှူဝတ္ထုကို ပေးလှူရာဌာန၊ အလှူမဏ္ဍပ်၊ –ဇရပ်၊ –တင်းကုပ်။

အဂိ+အင်္ဂ+အင်္ဂ

ဘူ+စု= ဂတိ, သဉ်္ဂာနင်္ကေသု–သွားခြင်း, ရေတွက်ခြင်း, အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်ခြင်းတို့၌။ အင်္ဂတိ၊ အင်္ဂေတိ၊ အင်္ဂယတိ။

အဂ္ဂိနိ ၊ ပု ၊ [✓ အဂိ+နိ] နိ–၌ နဲ–ကို မချေရ။ အင်္ဂတိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတီတိ–အဂ္ဂိ။ ဝါစပ္ပတိ။ သက္ကတ–၌ ပဒ္ဓ–သည် ပါဋိ–၌ ပဒုမ–ဖြစ်လာသကဲ့သို့ အဂ္ဂိ–မှ အဂ္ဂိနိ–ဟု ဖြစ်လာရသည်။ နီတိပဒ၊ ၂၄၇။ မီး။

(နီတိပဒ၊ ၂၄၇–နှင့် နိရုတ္တိနှာ ၁၀၃–တို့မှာ မီးဟော ဂိနိ–သဒ္ဒါလည်း ရှိသေးကြောင်း မိန့်ဆိုထားကြပါသည်၊ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ၌လည်း အဂ္ဂိ ဂိနိ–ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်။)

http://www.dhammadownload.com

ဂိနိ ၊ ပု ၊ [ဂေါ+ဣနိ] ဂေါရံသိ ဧတသတ္ထီတိ-ဂိနိ၊ အသတ္ထျတ္ထေ ဣနိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃။ မီး။

အင်္ဂ ၊ နာ ၊ [√အင်္ဂ+အ] အင်္ဂ-ဂတျတ္ထော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၈။ ကိုယ်အင်္ဂါ။

အင်္ဂ ၊ နာ ၊ [√ အင်္ဂ+အ] အင်္ဂယတေ ဥာယတေ ဧတေန သမုဒါယောတိ-အင်္ဂ။ သူစိ။ အစိတ်အပိုင်း, အဖို့အစု, အကြောင်း, အမှတ်အသား(လက္ခဏာ), အပေါင် (ညောင်စောင်းအပေါင်-စသည်)။ ပု-ဗ ၊ အင်္ဂတိုင်း။

အင်္ဂဏ ၊ နာ ၊ [√ အင်္ဂ+ယု] အင်္ဂတိ ဧတေန, ဧတ္ထ ဝါတိ- အင်္ဂဏံ။ အင်္ဂ-ဂမနေ၊ ယု။ နသ ဏော။ သူစိ။ အိမ်အပြင် ကြမ်းအပြင်၊ ကွင်းပြင်၊ မြေကွက်လပ်။ အင်္ဂန္တိ ဧတေဟိ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလာ နိဟီနဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ-အင်္ဂဏာနိ၊ ရာဂါဒယော။ မဋီ-၁၊ ၂၄၅။ ကိလေသာအညစ်အကြေး၊ ရာဂ-စသည်။

အင်္ဂဒ ၊ နာ ၊ [√အင်္ဂ+ဒ] အင်္ဂ-ဂမနေ၊ ဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၇။ လက်ကြပ်။

အင်္ဂနာ ၊ ထီ ၊ [√ အင်္ဂ+ယု+အာ] အင်္ဂ-ဂမနတ္ထော၊ ယု။ အင်္ဂနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀။ မိန်းမ။
[အင်္ဂ+နာ+အာ] ပသတ္ထံ အင်္ဂ အတ္ထိ ယဿာတိ-အင်္ဂနာ။ ကောတ္ထုဘ။ တင့်တယ်လှပသော အမျိုးသမီး။

အင်္ဂါရ ၊ ပု+နာ ၊ [√ အင်္ဂ+အာရ] အင်္ဂ-ဂမနတ္ထော။ အင်္ဂတိ ဝိနာသံ ဂစ္ဆတီတိ-အင်္ဂါရော၊ ဒမုကဋ္ဌံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၆၄။ မီး၊ မီးကျီး၊ မီးသွေး။

အင်္ဂုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ အင်္ဂ+ဌ] အင်္ဂ-ဂမနတ္ထော၊ ဌော။ အသုတ္တံ။ [အဂ္ဂ √ ဌာ+အ] အဂ္ဂေ ပုရေ တိဋ္ဌတီတိ ဝါ-အင်္ဂုဋ္ဌော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော, အသုတ္တံ, ဝိသံယောဂတ္တဥ။ သူစိ။ လက်မ၊ ခြေမ။
အင်္ဂုဋ္ဌက [အင်္ဂုဋ္ဌ+က] လက်ချောင်း။

အင်္ဂုလ ၊ ပု+နာ ၊ [√အင်္ဂ+ဥလ] အင်္ဂ-ဂမနတ္ထော။ အင်္ဂန္တိ ဧတေန ဇာနန္တီတိ-အင်္ဂုလံ၊ ပမာဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၅။ လက်သစ်၊ လက်ချောင်း ခြေချောင်း။
အင်္ဂုလိက [အင်္ဂုလ+ဣက] လက်ချောင်းရာ။

အင်္ဂုလိ ၊ ထီ ၊ [√အင်္ဂ+ဥလိ] အင်္ဂတိ ဥဂ္ဂစ္ဆတီတိ-အင်္ဂုလိ= ကရသာခါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၅။ လက်ချောင်းခြေချောင်း။
အင်္ဂုလိကာ [အင်္ဂုလိ+က+အာ] လက်ချောင်း။

နင်္ဂုဋ္ဌ ၊ ပု+နာ ၊ [နာ √အင်္ဂ+ဌ] နာ အင်္ဂတိ ဂစ္ဆတီတိ-နင်္ဂုဋ္ဌော။ အင်္ဂ-ဂမနေ၊ ဌော၊ အသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၁။ အမြီး၊ မြီးထူး။

ပင်္ဂုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ပရ √အင်္ဂ+ဥလ] ပရေန အင်္ဂတီတိ-ပင်္ဂုဋ္ဌော၊ ဥလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၀။ ဆွံ့သောသူ၊ သူဆွံ့။

ပင်္ဂု ၊ ထီ+ပု ၊ [ပရ √အင်္ဂ+ဥ] ဥပစ္စယေ ပင်္ဂု၊ ဒွီသု။ ဓာန်ဋီ-၃၂၀။ ဆွံ့သောသူ၊ သူဆွံ့။

သမင်္ဂ ၊ ထီ+ပု ၊ [သံ √ အင်္ဂ+အ] တကွဖြစ်ခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ ရောနှောခြင်း၊ လိမ်းကျံခြင်း။ **သမင်္ဂီ၊ သမင်္ဂိနီ၊** ရှိသော၊ ပြည့်စုံသော။

ပိယင်္ဂု ၊ ထီ ၊ [ပိယ √ အင်္ဂ+ဥ] ပိယဘာဝံ အင်္ဂတီတိ-ပိယင်္ဂု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၂။ ဆပ်၊ ဥပါသကာပင်။

ဗိဋ္ဌင်္ဂ ၊ ပု+နာ ၊ [ဝိ √အင်္ဂ+အ] အင်္ဂ ရင်္ဂ လင်္ဂ ဂတျတ္ထာ ဒဏ္ဍကာ ဓာတူ။ အ၊ ဋတ္တံ၊ ဗိဋ္ဌင်္ဂ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၆။ အိပ်မွေ့ပင်။

လဝင်္ဂ ၊ ပု+နာ ၊ [√လူ √အင်္ဂ+ဥ] ရောဂံ လုနန္တော အင်္ဂတိ ဂစ္ဆတီတိ-လဝင်္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၃။ လေးညှင်း။

ဝက္ကင်္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝက္က √အင်္ဂ+အ] ဝက္ကေန ဂမနေန အင်္ဂတီတိ-ဝက္ကင်္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၅။ ၄က်။

အဃ

စု= ပါပကရဏေ-မကောင်းမှုကို ပြုခြင်း၌။ အဃေတိ၊ အဃယတိ။

အဃ ၊ ပု+နာ ၊ [√ အဃ+အ] အဃယန္တိ ပါပံ ကရောန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ-အဃံ= ဒုက္ခံ။ ဧဝံ အဃော-ကိလေသော။ နီတိဓာ၊ ၂၉၀။ ဆင်းရဲခြင်း ဆင်းရဲ၊ ကိလေသာ။
အဃာဝီ [အဃ+အာဝီ] အဃံ ဂစ္ဆတီတိ-အဃာဝီ၊ မောဂ်-၄၊ ၁၂၀။ ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်သော ဆင်းရဲကို ထင်ရှားပြတတ်သော။

အဂ္ဃ

ဘူ= မူလျေ-အဖိုးဖြတ်ခြင်း, အဖိုးထိုက်တန်ခြင်း၌၊ အဂ္ဃတိ။

အဂ္ဃတိ ။ [√အဂ္ဃ+အ+တိ] အဖိုးထိုက်၏၊ အဖိုးတန်၏၊

အဂ္ဃ ၊ ပု ၊ [√ အဂ္ဃ+အ] အဖိုး-တန်ဖိုး၊ အဖိုး-အခတံစိုး-လက်ဆောင်၊ အရင်းအနှီးဥစ္စာ၊ အပိုင်းအခြားထိုက်တန်သော။ နာ ။ဧည့်သည်တို့အား ပေးကမ်

http://www.dhammadownload.com

ဖွယ်၊ ညှဉ်ဝတ်ပြုခြင်း။ အဋ္ဌ–ပူဇာယဲ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂၄။

အဋ္ဌန ၊ ထိ ၊ [✓အဋ္ဌ+ယု] အဖိုးထိုက်သော၊ အဖိုးတန်သော။ **အဋ္ဌနက** [အဋ္ဌန+က] အဖိုးထိုက်တန်သော။ သကတ္ထ က၊ **အဋ္ဌနိက**–အဖိုးထိုက်တန်သော။

အဋ္ဌိယ ၊ န ၊ [✓အဋ္ဌ+ဏျ] ညှဉ်းဆဲညည်တို့အား ပေးကမ်းဖွယ်၊ ညှဉ်ဝတ်ပြုခြင်း။ တိ ။ [အဋ္ဌ+ဣယ] တန်ဖိုးရှိသော၊ တန်ဖိုးကျသင့်သော၊ ဂုဏ်ပြုခံရာ (မဏ္ဍပ်၊ ပြာသာဒ်၊ တဲ၊ နန်း)၊ တုရိဏ်တိုင်၊ စေတီသဏ္ဌာန်ချုပ်ခြင်း။

အဋ္ဌိပေတိ ။ [✓အဋ္ဌ+ဏာပေ+တိ] ထိုက်တန်စေ၏၊ တန်ဖိုးပြတ်စေ၏၊ တန်ဖိုးဖြတ်၏။ အဋ္ဌိပေတုံ၊ အဋ္ဌိပေတွာ၊ အဋ္ဌိပေန္တ၊ တန်ဖိုးထိုက်သော၊ မာန–ကို အန္တ–ပြန်က တန်ဖိုးဖြတ်အပ်သော။ ဝိ–၁၊ ၈၆။

အဋ္ဌိပန ၊ န ၊ [✓ အဋ္ဌ+ဏာပေ+ယု] တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း။ **အဋ္ဌိပနိက** [အဋ္ဌိပန+ဏိက]။ **အဋ္ဌိပနိယ** [အဋ္ဌိပန+ဣယ] ။ တိ ။တန်ဖိုးဖြတ်သော ရာဖြတ်။

အစိ၊ အဥ္ဇ၊ အဥ္ဇု၊ အန္ခ၊ အန္ခု

ဘူ+စု= ဂတိ ပူဇာ ဝိသေသေသု–သွားခြင်း, ပူဇော်ခြင်း, အထူးပြုခြင်းတို့၌။ အဥ္ဇတိ၊ အဥ္ဇေတိ၊ အဥ္ဇယတိ။ အန္ခ–ဂတိယံ ပူဇာယဥ္ဇ အဗျတ္တသဒ္ဒေ စ၊ အဥ္ဇတိ။ ဝါစပတိ။

အဥ္ဇတိ ။ [✓အဥ္ဇ+အ+တိ] ငင်၏၊ ကဲ့၏၊ ခပ်၏၊ ဏော–ပစ္စည်း အကျေကြိုက တွန့်စေ၏။

အဥ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [✓အဥ္ဇ+တ] သွားသော။ ဥဒ္ဒံ အနုဂန္တွာ တိရိယံ အဥ္ဇိတာတိ–**တိရစ္ဆာနာ**။ အဘိဥ–၂၊ ၄၃၅။

အပါစိ ၊ ထိ ၊ [အပ ✓အန္ခ+ကွိ+ဣ] အပါဥတိတိ–(ကင်းကွာသွားတတ်သောကြောင့်) အပါစိ။ ဝါစပတိ။ တောင်အရပ်။ မဇ္ဈေ အပါယံ အဥ္ဇတိ ယသဲ ရဝိ, သာ–အပါစိ။ မဇ္ဈထ္ထောယံ အပသဒ္ဒေါ့ ယထာ အပဒိသန္တိ၊ အဝါစိတိပိ ပါဠော။

[အဝ ✓အဥ္ဇ+ကွိ+ဣ] အဝပုဗ္ဗော အဥ္ဇ–အဓေမုခီဘာဝေ၊ အဝဥ္ဇတိ အဓောမုခီ ဘဝတိ ယသဲ ရဝိ, သာ–အဝါစိ။ ဥဏ္ဏာဒိကေ ဝါ တဗ္ဘိ ယောဂေ ကရောန္တော ယသဲ ရဝိ အဥ္ဇတိ, သာ–အဝါစိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉။ တောင်အရပ်။

ဥဇုက် ၊ ပု ၊ [ဥ ✓အဥ္ဇ+ဏ] ပါဠိဥ၌ အ–ကို ဥ–ပြု၊ ဇ–လာ၊ ဥဇုက်။ [ဥဒက်–သံ။ ဆိ, သို့မဟုတ် ထောပတ်ထည့်ရန် သားရေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ဗူးကလေး။ ကောတ္ထုဘာ။] ရေမှုတ်၊ ယောက်ချို့၊ ဖွန်း။

ဥဒိစိ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓အဥ္ဇ+ကွိ+ဣ] ဥတ္တရဒိသာ။ ကောတ္ထုဘာ။ အ–ကို ဣ–ပြု၊ ဒ–လာ၊ ဥ–ကိုချေ၊ ဥဒိစိ၊ မြောက်အရပ်။ ဥဒ္ဒံ အန္ခတိ ရဝိ ယသဲ, သာ–ဥဒိစိ၊ [ဥ+ဒ ✓ အန္ခ+ကွိ+ဣ] ယသဲ ဝါသိတဝိယောဂံ ဒတွာ အန္ခတိ, သာ–ဥဒိစိ၊ ဝိယောဂတ္ထဝါစကော ဟေတ္ထ ဥကာရော၊ ဒသဒ္ဒေါ ဒါနတ္ထော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉။ မြောက်အရပ်။

တိရဏ္ဆ၊ တိရစ္ဆာန ၊ ထိ+ပု ၊ **တိရစ္ဆာနကထ** ၊ တိ ၊ [တိရိယ ✓အဥ္ဇ+ဏ] တိရိယံ အဥ္ဇယတီတိ–တိရစ္ဆော၊ တိရိယဿ တိရော၊ အဥ္ဇတိဿ (အဥ္ဇ ဓာတ်ကို) စ္ဆော(စ္ဆ–ပြု)၊ ယုမှိ တိရစ္ဆာနော၊ တိရစ္ဆာနောယေဝ–တိရစ္ဆာနဂတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၈။ တိရစ္ဆာန်။

တိလိဆ္ဆ ၊ ပု ၊ [တိရိယ ✓အဥ္ဇ+ဏ] တိရိယံ အဥ္ဇတီတိ–တိလိစ္ဆော၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၁။ စပါးအုံး။

နိစ ၊ တိ ၊ [နိ ✓အဥ္ဇ+ဏ] ဥဒ္ဒံ န အဥ္ဇတီတိ–နိစော။ အဥ္ဇ–ဂမနေ၊ ဏော၊ အကာရ ဥကာရာနံ လောပေါ၊ နိသဒ္ဒေါ အတြ နိသေဓေ။ ဓာန်ဦ၊ ဂဝစ။ မမြင့်သော၊ ပု–တိသော။ **သုနိစ**၊ အလွန်နိမ့်ကျသော၊ အလွန်နိမ့်ချသော။ သုနိစ ဝုတ္တိ။

ပရိယုဒဉ္ဇန ၊ န ၊ [ပရိ+ဥ ✓အဥ္ဇ+ယု] ပရိတော ဥဒဉ္ဇတေ ဂယှတေတိ–ပရိယုဒဉ္ဇနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၇၁။ ကြွေးမြီ။

ရောမဥ္ဇ ၊ ပု ၊ [ရောမ ✓အဥ္ဇ+ဏ] ရောမာနံ အဥ္ဇနံ–ရောမဥ္ဇော၊ အဥ္ဇ–ဂမနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၅။ ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း။

ပတိစိ ၊ ထိ ၊ [ပဋိ ✓အန္ခ+ကွိ+ဣ] ပစ္ဆာ ဒိဝါဝ သာနေ အန္ခတိ ရဝိ ယသဲ, သာ–ပတိစိ။ အထဝါ ပတိန္ခတိ ပစ္ဆာဘာဝမာပဇ္ဇတေတိ–ပတိစိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉။ အနောက်အရပ်။

ပါစိ ၊ ထိ ၊ [ပ ✓အန္ခ+ကွိ+ဣ] ပဌမံ ပါတော အန္ခတိ ရဝိ ယသဲ, သာ–ပါစိ၊ နကာရလောပေါ။ အထဝါ ပန္ခတိ ပုဗ္ဗဘာဝမာပဇ္ဇတေတိ–ပါစိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉။ အရှေ့အရပ်။

ဥဒဉ္ဇန ၊ န ၊ [ဥ ✓အဥ္ဇ+ယု] ရေပုံး၊ ရေငင်ပုံး။

http://www.dhammadownload.com

ကဋ္ဌကဋ္ဌက ၊ တိ ၊ [ကဋ္ဌက ✓ အဋ္ဌ+ကော+ကွ] ယာစတေ ဒိသွာ ကဋ္ဌကဘာဝေန စိတ္တံ အဋ္ဌတိ သင်္ကော်စေတီတိ–ကဋ္ဌကဋ္ဌကော။ အဘိဒ–၁၊ ၄၀၇။ ဝန်တိုသော။ **ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ**၊ ဝန်တိုသူ၏အဖြစ်။

သာမိစိ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓အဋ္ဌ+ကို+ဤ] ဥ–ကိုချေ၊ အ–ကို ဤ–ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ–ပြု၊ သ–၏ အ–ကို ဒီဃပြု။ တစ်နည်း= [သမ္မာ+ကော+ဤ] စ–လာ၊ အာ–ကို ဣ–ပြု၊ မ–သံယုတ်ကိုချေ၊ ဝုဒ္ဓိပြု၊ သမ္မာ ဘာဝေါ–သာမိစိ။ မောဂ်–၄၊ ၅၉၊ နိသျ။ အရိုအသေ ပြုခြင်း၊ ကျင့်ဝတ်တရား။ (သာမိစိ၊ သာမိစိ၊ သာမိစိ။)

သာမိစ ၊ တိ ၊ [သံ ✓အဋ္ဌ+ကော] ဥ–ကိုချေ၊ အ–ကို ဤ–ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ–ပြု၊ ဒီဃလည်းပြု။ တစ်နည်း= [သာမိစိ+ကော] သာမိစိနာ ကတ္တာဗ္ဗံ–သာမိစံ၊ ကမ္မံ။ ပါစိတျာဒိ၊ ၆၈၂။ ရိုသေမှု။

အစ္စ

ဘူ+စု= ပူဇာယံ–ပူဇော်ခြင်း၌။ အစ္စတိ၊ အစ္စေတိ၊ အစ္စယတိ။

အက္က ၊ ပု ၊ [✓ အစ္စ+ကော] ဒေဝေဟိပိ အစ္စတေ ပူဇီယတေတိ–အက္ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃။ နေ။ အက္ကော သူရိယော တပ္ပရိယာယနာမကတ္တာ–အက္ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၁။ မုရိုးပင် (ငဖြူကြီး)။

အစ္စနာ ၊ ထိ ၊ [✓ အစ္စ+ယု+အာ] အစ္စ–ပူဇာယံ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂၅။ ပူဇော်ခြင်း။

အစ္စိ ၊ ထိ+န ၊ [✓အစ္စ+က္က] အစ္စ–ပူဇာယံ၊ အစ္စိယတိ ပူဇီယတီတိ–အစ္စိ= ဇလာ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ မီးလျှံ၊ မီးတောက်၊ အရောင်။

အစ္စိတ ၊ တိ ၊ [✓ အစ္စ+တ] အစ္စ–ပူဇာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော။

အစ္စိတုံ [✓ အစ္စ+တုံ] ပူဇော်ခြင်းငှာ။

အစ္ဆ

ဘူ= ဒဿန ဗျာပနေသု–ကြည့်ရှုခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်းတို့၌။ အစ္ဆတိ။

အစ္ဆိ ၊ န ၊ [✓ အစ္ဆ+က္က] အစ္ဆ–ဒဿန ဗျာပနေသု၊ က္က-အစ္ဆိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၉။ မျက်စိ၊ မျက်ကွင်း၊ အကွက်၊ အပေါက်။

အဆိ၊ အဋ္ဌ

ဘူ= အာယာမေ–ရှည်လျားကျယ်ပြန့်အောင် ဆွဲငင်ခြင်း၌။ အဋ္ဌတိ။

အဋ္ဌတိ ။ [✓ အဋ္ဌ+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ ဆန့်၏။ အဋ္ဌန၊ အဋ္ဌန္တ၊ အဋ္ဌတွာ။

အတိအဋ္ဌိတုံ ။ ဗျ ။ [အတိ ✓ အဋ္ဌ+တုံ] အလွန်ဆွဲထားခြင်းငှာ၊ ဈေးဆွဲခြင်းငှာ၊ ဈေးတင်ခြင်းငှာ။

အာဝိဋ္ဌတိ ။ [အာ+ဝိ ✓ အဋ္ဌ+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ စောင်းငဲ့၏၊ ညွှစ်၏၊ မွေ၏၊ လှည့်လည်စေ၏။ အာဝိဋ္ဌန၊ အာဝိဋ္ဌနက၊ အာဝိဋ္ဌန္တ၊ အာဝိဋ္ဌမာန၊ အာဝိဋ္ဌတွာ၊ အာဝိဋ္ဌေတွာ။

သမဋ္ဌတိ ။ [သံ ✓ အဋ္ဌ+အ+တိ] ဆွဲ၏၊ ဆွဲငင်၏၊ ဆန့်၏။ သမဋ္ဌတွာ၊ သမဋ္ဌတုံ၊ သမဋ္ဌန္တ၊ သမဋ္ဌမာန၊ သမဋ္ဌိတ။

အဇ

ဘူ= ဂတိ ခေပနေသု–သွားခြင်း, ပယ်ခြင်းတို့၌။ အဇတိ။

အဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓ အဇ+ဂက်] အဇ–ဂမနေ၊ အဇတိ ဂစ္ဆတိ သေဋ္ဌဘာဝန္တိ–အဂ္ဂေါ= သေဋ္ဌော။ မောဂ်–၇၊ ၃၂။ [✓ အဇ+အ] အဇ–ဂမနေ၊ အ၊ ဧသေ ဂေါ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၆။ အနိုး အစ၊ အစွန်အဖျား၊ အဖို့အစု၊ အပိုင်းအခြား၊ အမြတ်၊ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော၊ အကြီးအကဲဖြစ်သော၊ အထွတ်အထိပ်၊ အပေါင်းအစု၊ အစဉ်၊ အာရုံ၊ ရှေ့။

အဇ ၊ ပု ၊ [✓အဇ+အ] အဇတိတိ–အဇော= ဇဋ္ဌကော။ ဓာတွတ္ထ။ ထိဋ္ဌ အဇာ၊ အဇီ၊ ဆိတ်မ။

အဇက [အဇ+က] ဆိတ်၊ အဇိကာ၊ ဆိတ်မ။

အဂ္ဂိ ၊ ပု ၊ [✓အဇ+က္က] အဇတိ ဇလမာနော ကုဋိလံ ဂစ္ဆတီတိ–အဂ္ဂိ၊ က္က။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃။ မီး၊ မီးပုံ။

အဇိန ၊ န ၊ [✓အဇ+က္ကန] အဇ, ဝဇ–ဂမနေ။ အဇတိ ဝိက္ကယံ ယာတီတိ–အဇိနံ= စမ္မံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၂။ အဇ–ဂမနေ၊ ယု၊ က္ကနော ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၂။ သားရေ၊ သစ်နက်ရေ။

အဇိရ ၊ န ၊ [✓အဇ+ကိရ] ဝဇ အဇ–ဂမနေ။ အဇန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဇတ္ထာတိ–အဇိရံ= အင်္ဂဏံ, ဃရဝိသယော ကာသော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၉။ အဇ–ဂတိမှိ၊ ကျရော၊ အဇိရံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၈။ ကွင်းပြင်၊ အိမ်အပြင်၊ ကြမ်းအပြင်။

အဇ္ဇက ၊ ပု+န ၊ [✓ အဇ+က] အဇ–ဂမနေ၊ ကော၊ ဒွိတ္တံ။ အဇ္ဇကော။ သူစိ။ ရုံးဖြူ၊ ပင်စိမ်းဖြူ။

အဇ္ဇုက ၊ ပု ၊ [✓ အဇ+ဥက] အဇ–ဂမနေ၊ ဥကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၉။ ရုံးဖြူ၊ ပင်စိမ်းဖြူ။

http://www.dhammadownload.com

အာဇိ ၊ ထီ ၊ [√အဇ+ဏိ] အဇ–ဂမနေ၊ ဏိ၊ အာဇိ၊ ရဿန္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၉။ စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

ဥဇု ၊ တိ ၊ [√အဇ+ဥ] အဇ–ဂမနေ၊ ဥ၊ အဿု၊ ဥဇု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၈။ ဖြောင့်သော၊ ဖြောင့်မတ်သော၊ ဖြောင့်တန်းသော၊ ရိုးဖြောင့်သော။ **ဥဇုက** [ဥဇု+က] **သုဟုဇု** [သု+ဥဇု] နီတိသုတ္တ၊ ၅၆–ဖြင့် ဟ–လာ။ အလွန်ဖြောင့်မတ်သော။ ဟ–မလာလျှင် သုဇု–ဟု ဖြစ်၏။

ဥဇ္ဇု ၊ တိ ၊ [√ အဇ+ဥ] ဖြောင့်မတ်သော၊ မှန်ကန်သော။

ဧကဂ္ဂ ၊ နဲ ၊ [ဧက √ အဇ+ဏ] ဧကံ အာရမဏံ အဇတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဧကဂ္ဂံ (စိတ်)၊ ဧကဂ္ဂဿ ဘာဝေါ–**ဧကဂ္ဂတာ**။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၅။ တည်ကြည်ခြင်း။

ကဏာဇက ၊ ပု ၊ [ကဏ √ အဇ+အ] ကဏာဇ။ [ကဏာဇ+က] ဆန်ကွဲနှင့်တကွဖြစ်သော ထမင်း၊ ဆန်ကွဲထမင်း။

ပါဇေတိ ။ [ပ √အဇ+ဏေ+တိ] သွားစေ၏၊ မောင်း၏၊ လှော်၏၊ ခတ်၏။ ပါဇက၊ ပါဇိတု၊ ပါဇေတု၊ ပါဇေန္တ၊ ပါဇီယမာန။

ပါဇန၊ ပါစန ၊နဲ ၊ [ပ √ အဇ+ယု] အဇ–ခေပနေ, ဂတိမှိ စ၊ ကရဏေ ယု၊ ပါဇနံ၊ ဝဏ္ဏဝိကာရေ ပါစနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၈။ နှင်တံ၊ တံဖျာ။

ပါဇိတု ၊ ပု ၊ [ပ √အဇ+ရိတု] အဇ–ဂမနေ၊ ပါဇေတီတိ–ပါဇိတာ၊ ရိတု၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၆။ ရထား မောင်းသူ။

ဝေတ္တ ၊ ပု+နဲ ၊ [√အဇ+တ] **ဝေတြ** [√အဇ+တြလ်] အဇ–ကို ဝီ–ပြု၊ ဤ–ကို ဧဝုဒ္ဓိ–ပြု။ ထောမ။ ကြိမ်၊ ကြိမ်နွယ်။

သဂ္ဂ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ အဇ+ဏျ] အဇ–ဂတိယံ၊ အနေ ကတ္ထတ္တာ ဌိတိယံ၊ စိရံ ဌီယတေ အသ္မိန္တိ – အဂ္ဂေါ၊ ဌာနံ။ [သု+အဂ္ဂ] သောဘနော အဂ္ဂေါ–သဂ္ဂေါ၊ ပုညေန ဝါ သုဋ္ဌု အဇိယတေတိ–သဂ္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀။ တစ်နည်း= [သု+အဂ္ဂ] ရူပါဒိဝိသေသေဟိ သုဋ္ဌု အဂ္ဂေါတိ–သဂ္ဂေါ။ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်။

သမဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [သံ √ အဇ+ဂက်] ဇ–ကို ပရရုပ် ဂ–ပြု၊ တပေါင်းတစုတည်းဖြစ်သော၊ ညီညွတ်သော၊ အလုံးစုံသော။ (သမဇတိ သင်္ဂတီတိ–သမဂ္ဂေါ။)

သမဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [သံ √ အဇ+ယ+အာ] မောဂ်–၅၊ ၄၉။ သမဇနံ, သမဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ–သမဇ္ဇာ။ ၄င်းပဉ္စိကာ။ နဲ ။**သမဇ္ဇံ**၊ ပွဲလမ်းသဘင်၊ အစည်းအဝေး၊ ရောနှော ဆက်ဆံခြင်း။ [သံ √အဇ+ကျပ်+အာ] ကောတ္ထုဘ။ သမဇ္ဇန္တိ သံဂစ္ဆန္တိ မိလန္တျသံ–သမဇ္ဇာ၊ အဇ–ဂမနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၄။

သမာဇ ၊ ပု ၊ [သံ √ အဇ+ဏ] သမဇန္တိ ဧတ္ထာတိ–သမာဇော၊ အစည်းအဝေး။

အဇိ

စု= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ အဥ္ဇေတိ၊ အဥ္ဇယတိ။

အဇ္ဇ

ဘူ= လဗ္ဘနေ–ရခြင်း၌။ အဇ္ဇတိ။

စု= ပဋိသဇ္ဇနေ–ပြုပြင်ခြင်း၌။ အဇ္ဇေတိ၊ အဇ္ဇယတိ။

အဂ္ဂဋ ၊ ပု+နဲ ၊ [√အဇ္ဇ+ကလစ်] ဝါစပ္ပတိ, ကောတ္ထုဘ။ က်–နှင့် စ်–တို့မှာ အနုဗန်မျှသာ၊ အလ၊ ဇ္ဇ–ကို ဂ္ဂ–ပြု၊ လ–ကို ဋ–ပြု။ တံခါးရွက်၊ တံခါးကျည်၊ မင်းတုပ်၊ အဖာ၊ ဖာစရာ၊ အဝတ်စ။

အဇ္ဇက ၊ ပု+နဲ ၊ [√ အဇ္ဇ+ဏ္ဍု] အဇ္ဇယတိ ရဇ္ဇုမီတိ–အဇ္ဇကော။ ဝါစပ္ပတိ။ [√ အဇ္ဇ+က] အဇ္ဇ–ပဋိသဇ္ဇနေ သံခါရေ ဝါ အဇ္ဇေတိ ရဇ္ဇုမီတိ–အဇ္ဇကော၊ တဿ တစတန္တုနာ ရဇ္ဇု ကရီယတေတိ။ သူစိ။ ရုံးဖြူ၊ ပင်စိမ်းဖြူ။

အဇ္ဇန ၊ နဲ ၊ [√အဇ္ဇ+ယု] ရှာဖွေခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း၊ ဆည်းပူးခြင်း၊

အဇ္ဇနီယ ၊ တိ ၊ [√ အဇ္ဇ+အနီယ] ရှာဖွေအပ်သော၊ စုဆောင်းအပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်သော။

အဇ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [√အဇ္ဇ+တ] ရှာဖွေပြီးသော၊ စုဆောင်းပြီးသော၊ ဆည်းပူးပြီးသော။

အဇ္ဇိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√ အဇ္ဇ+တဗ္ဗ] ရှာဖွေသင့်သော၊ စုဆောင်းသင့်သော၊ ဆည်းပူးသင့်သော။

အဇ္ဇုက ၊ ပု+နဲ ၊ [√အဇ္ဇ+ဥက] အဇ္ဇုကောတိပိ ဧကေ၊ တဒါ ဥကော။ သူစိ။ ရုံးဖြူ၊ ပင်စိမ်းဖြူ။

အဇ္ဇုန ၊ ပု ၊ [√ အဇ္ဇ+ကုန] အဇ္ဇ, သဇ္ဇ–အဇ္ဇနေ။ အဇ္ဇတိ ဓနသဥ္စယံ ကရောတီတိ–အဇ္ဇုနော= ရာဇာ, ရုက္ခဝိသေသော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၁။ အဇ္ဇုနမင်း၊ ထောက်ကြံ့ပင်။

အဇ္ဇေယျ ၊ တိ ၊ [√ အဇ္ဇ+ဏျ] ရှာဖွေအပ်သော၊ စုဆောင်းအပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

အဥ္ဇ၊ အန္ဇ

စု+ရ= ဗျတ္တိ မက္ခန မိဿန ဂတီသု–ထင်ရှားပြုခြင်း, လိမ်းကျံခြင်း, ရောနှောခြင်း,သွားခြင်းတို့၌။

စု= ကန္တိ ယံ–နှစ်သက်ခြင်း၌။ အဥ္ဇေတိ၊ အဥ္ဇယတိ၊ အဥ္ဇတိ။

အဥ္ဇတိ ။ [✓အဥ္ဇ+အ+တိ] မျက်စဉ်းခတ်၏၊ မျက်စဉ်းတို့ဖြင့် သုတ်လိမ်း၏၊ ဆေးခြယ်၏၊ သွား၏၊ ရုန်း၏၊ ဆွဲ၏။

အင်္ဂ ၊ န ၊ [✓အဥ္ဇ+ယု] အဥ္ဇေတိ တတ္ထ ဌိတံ အဟုန္ဒရတာယ အတိဗျဥ္ဇေတီတိ–အင်္ဂံ= ဝိဝဋော ဘူမိပွဒေသော၊ ဟင်းလင်းအပြင်၊ ရင်ပြင်၊ ဥပစာအပြင်။ အဥ္ဇတိ မက္ခတီတိ–အင်္ဂံ= မလာဒိ၊ အညစ်အကြေး၊ မဲ့၊ ဝက်ခြံ–စသည်။

အဥ္ဇန ၊ ပု ၊ [✓အဥ္ဇ+ယု] အဇ္ဇတေ အနေနာတိ အဥ္ဇနံ။ ဝါစပွတိ။ မျက်စိကွင်းဆေး၊ မျက်စဉ်းဆိုးဆေး။

အဥ္ဇနီ ၊ ထိ ၊ [အဥ္ဇန+ဤ] မျက်စဉ်းကျည်။

အဥ္ဇလိ ၊ ပု ၊ [✓အဥ္ဇ+အလိ] အဥ္ဇ–ဗျတ္တိမက္ခနဂတိကန္တီသု။ အဥ္ဇေတိ ဘတ္တိမနေန ပကာသေတီတိ–အဥ္ဇလိ= ကရပုဋော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၆။ လက်အုပ်၊ လက်ခုပ်။ **အဥ္ဇလိက** [အဥ္ဇလိ+က] လက်အုပ်၊ လက်အုပ်ချီခြင်း။ **ပဥ္ဇလိ** [ပ+အဥ္ဇလိ] ပဥ္ဇလိက–လက်အုပ်ချီသော။

အဥ္ဇသ ၊ န ၊ [✓အဥ္ဇ+အသ] အဥ္ဇ–ဂတိယံ၊ အသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၉၀။ အဥ္ဇေတိ ဂစ္ဆတိ ဧတ္ထာတိ–အဥ္ဇသံ။ သူစိ။ လမ်း၊ ခရီးလမ်း၊ ဖြောင့်သောလမ်း။ တိ ။ ဖြောင့်သော၊ မှန်သော။

အဥ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [✓အဥ္ဇ+တ] သုတ်လိမ်းအပ်သော၊ ခြယ်အပ်သော။

အဥ္ဇာပေတိ ။ [✓အဥ္ဇ+ဏာပေ+တိ] မျက်စဉ်းခတ်စေ၏။ အဥ္ဇာပေတုံ၊ အဥ္ဇေတွာ။

အတ္ထဗျဥ္ဇန ၊ န ၊ [အတ္ထ+ဝိ ✓အဥ္ဇ+ယု] အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်သောဗျည်း။ (သဒ္ဒါပုဒ်ပါဠ်။) တစ်နည်း= (အတ္ထ+ဗျဥ္ဇန) အနက်နှင့်သဒ္ဒါ။

အနုဗျဥ္ဇန ၊ န ၊ [အန+ဝိ ✓အဥ္ဇ+ယု] ကိလေသာတို့ကို အလွန်ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန်ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော ဝတ္ထု အာရုံ၊ ကိလေသာဖြစ်ကြောင်း ဝတ္ထုအာရုံ၊ ကိလေသာဖြစ်ပေါ်ကြောင်း (လက်, ခြေ, မျက်နှာ–စသော ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းတို့၏ လှုပတင့်တယ်သော ပုံပန်းသဏ္ဌာန်၊ ပြိုးပုံ, ရယ်ပုံ, ပြောပုံ, ဆိုပုံ, တည့်တည့်ကြည့်ပုံ, စောင်းကြည့်ပုံ–စသည်တို့၏) တပ်မက်ဖွယ်သော သဏ္ဌာန်၊ ဟန်ပန်–အမူအရာ။

အနက်ကို ထင်စွာပြတတ်သော အဋ္ဌကထာ, ပါဠိအားလျော်စွာ အနက်ကိုပြတတ်သော ထေရဝါဒနှင့် အဋ္ဌကထာ၊ နောက်၌ ဝိနည်းပညတ်ကို ပြတတ်သော ခန္ဓကနှင့် ပရိဝါပါဌ်၊ ဝိဘင်္ဂအားလျော်စွာ ပြတတ်သော ခန္ဓကပါဠိနှင့် ဝိဘင်္ဂနှင့်ခန္ဓကကို တစ်ဖန်ပြတတ်သော ပရိဝါပါဌ်။

ရှေးပုဒ်နှင့်တူသော နောက်ပုဒ်၊ အတူတကွအနက်ကို ပြတတ်သော အကွာရာအပေါင်း။

အဗ္ဘဥ္ဇတိ ။ [အဘိ ✓အဥ္ဇ+အ+တိ] သုတ်လိမ်း၏၊ နယ်၏၊ ပွတ်၏။ အဗ္ဘဥ္ဇာပေတွာ၊ –စေ၍။ အဗ္ဘဥ္ဇိတ၊ အဗ္ဘဥ္ဇိတွာ။

အဗ္ဘင်္ဂံ ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓အဥ္ဇ+ဏ] နယ်ဆီ၊ သုတ်လိမ်းဆီ။

အဗ္ဘဥ္ဇန ၊ န ၊ [အဘိ ✓အဥ္ဇ+ယု] ဘာဝေ ယု။ ဝါစပွတိ။ သုတ်လိမ်းစရာ၊ နယ်စရာ၊ ပွတ်စရာဆီ၊ သုတ်လိမ်းခြင်း၊ နယ်ခြင်း၊ ပွတ်ခြင်း။

အဗ္ဘဉ္ဇတ္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓အဥ္ဇ+တ] **အဗ္ဘန္တ**။ လှည်းဆီထိုးအပ်သော(ထည့်အပ်သော)။

အဘိဗျဥ္ဇေတိ ။ [အဘိ+ဝိ ✓အဥ္ဇ+ဏော+တိ] ပြ၏၊ ထင်ရှားစေ၏၊ သိစေ၏။ အဘိဗျဥ္ဇက၊ အဘိဗျဥ္ဇန၊ အဘိဗျဥ္ဇနက၊ အဘိဗျဥ္ဇိတဗ္ဗ။

အဘိဗျတ္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဝိ ✓အဥ္ဇ+တ] ထင်ရှားသော။

အဘိဗျတ္တိ ၊ ထိ ၊ [အဘိ+ဝိ ✓အဥ္ဇ+တိ] ထင်ရှားခြင်း။

အဝိဥ္ဇိတွာ ၊ ဗျ ၊ [အာ+ဝိ ✓အဥ္ဇ+တွာ] အဝိဇ္ဇေတွာ–စောင်းငဲ့၍၊ လှည့်ပတ်၍၊ ခြံရံ၍။

ဗျဥ္ဇယတိ ။ [ဝိ ✓အဥ္ဇ+ဏယ+တိ] ဗျဇ္ဇေတိ–ပြတတ်၏၊ ထင်ရှားအောင်ပြုတတ်၏။ (ဗျဥ္ဇိယတိ–အပ်၏။) ဗျဥ္ဇိတ၊ ဗျဥ္ဇိတဗ္ဗ။

ဗျဂ်္ဂ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓အဥ္ဇ+ဏ္ဂ] ဗျဥ္ဇကေန ဗျဥ္ဇိတဗ္ဗော ပကာသိတဗ္ဗောတိ–ဗျဂ်္ဂေါ။ ဇာလိနီနှာ၊ ၅၅။ (ဗျဥ္ဇကသဒ္ဒါက) ဟောအပ်သော၊ ပြအပ်သော။ ဗျဂ်္ဂတ္ထ (ဗျဂ်္ဂ+အတ္ထ) ဗျဂ်္ဂေါဃေဝ အတ္ထော–ဗျဂ်္ဂတ္ထော။

ဗျဥ္ဇက ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓အဥ္ဇ+ဏ္ဍု] ဗျဥ္ဇယတိ အတ္တနော ဣစ္ဆိတံ အတ္ထံ အနေနာတိ–ဗျဥ္ဇကော၊ သယံ ဝါ ဗျဥ္ဇယတိ ပကာသေတီတိ–ဗျဥ္ဇကော။ ဇာလိနီဋီ၊ ၅၄။ ပြတတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

(ဗျဋ္ဌ၊ ဗျဋ္ဌက–တို့၏အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို သိလိုက သဒ္ဒါစစ်–စသည်မှာ ရှုပါ။)

ဗျဋ္ဌန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ အဋ္ဌ+ယု] ဗျဋ္ဌီယတိ အတ္ထော ဧတေဟီတိ–ဗျဋ္ဌနာ။ နာသ၊ ဖ, မောဂ်–၁၊ ဖ၊ ပဋ္ဌိ။ အနက်ကိုပြတတ်သော–ဗျည်း၊ အက္ခရာ–ပုဒ်၊ ဝါကျ–သဒ္ဒါ၊ ဟင်း၊ ဟင်းလျာ၊ နိမိတ်၊ အင်္ဂါဇာတ်၊ အမှတ်တံဆိပ်၊ အမှတ်အသား၊ လက္ခဏာ၊ အသွင်အပြင်၊ ဟန်–အမူအရာ။ **ဗျဋ္ဌနက**–ပြတတ်သော။

ဗျတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ အဋ္ဌ+တ] ဗျဋ္ဌယတီတိ–ဗျတ္တော။ အဋ္ဌ–ဂတိယံ၊ တော၊ ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဒ္ဝိ စ။ [ဝိ+အတ္တ] ဝိသိဋ္ဌော အတ္တာ ယဿာတိ ဝါ–ဗျတ္တော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၈။ ပညာရှိသော၊ လိမ္မာသော၊ ကျွမ်းကျင်သော၊ ထင်ရှားသော။

ဗျတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ အဋ္ဌ+တိ] ထင်ရှားခြင်း၊ ထင်ရှားပြခြင်း။ တိ ။ ထင်ရှားသော။

ဝိယဋ္ဌန ၊ ပု+န ၊ [ဝိ ✓ အဋ္ဌ+ယု] ထင်ရှားပြတတ်သော၊ (မဟာပုရိသလက္ခဏာ၊ ပရိက္ခရာ ဘဏ္ဍာ၊) ဟင်းလျာ။

ဝိယတ္ထေတု ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ အဋ္ဌ+ဏော+တု] ထင်ရှားပြတတ်သော (အက္ခရာ)။

ဝိယတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ အဋ္ဌ+တ] လိမ္မာသော၊ ပညာရှိသော။ ဗျတ္တ–ကိုလည်း ရှု။

သမင်္ ၊ ထီ+ပု ၊ [သံ ✓ အဋ္ဌ+ဏ] တကွဖြစ်ခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ ရောနှောခြင်း၊ လိမ်းကျံခြင်း။

သမင်္ိ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ အဋ္ဌ+ဏီ] ထီဋ္ဌ သမင်္ိနီ–တကွဖြစ်သော၊ ပြည့်စုံသော၊ ရောနှောသော၊ လိမ်းကျံသော။

အဋ္ဌ

ဘူ= ဗျတ္တိ မက္ခန ကန္တီ ဂတိသု–ထင်ရှားပြခြင်း, လိမ်းကျံခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း, သွားခြင်းတို့ဋ္ဌ၊ အဋ္ဌတိ။

အဋ္ဌတိ ။ [✓ အဋ္ဌ+အ+တိ] မျက်စဉ်းခတ်၏၊ ဆေးဖြင့်ချယ်၏၊ သုတ်လိမ်း၏ ။

အဋ္ဌန္တ ၊ တိ ၊ [✓ အဋ္ဌ+အန္တ] ထီဋ္ဌ အဋ္ဌန္တီ–မျက်စဉ်းခတ်သော။

အဋ္ဌသ ၊ တိ ၊ [✓ အဋ္ဌ+အသ] ဖြောင့်သော။ န ။အဋ္ဌ–ဂတိယံ၊ အသော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၉၀။ လမ်း၊ ခရီးလမ်း။

သမဋ္ဌန ၊ န ၊ [သံ ✓ အဋ္ဌ+ယု] တကွဖြစ်ခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း။

သမဋ္ဌိတ္တာ ၊ ဗျ ၊ [သံ ✓ အဋ္ဌ+တ္တာ] ခွေ၍၊ ကွေးညွတ်စေ၍။ (သမဋ္ဌိတ္တာမှ ပျက်ဟန်တူသည်။)

ဧနရဋ္ဌန ၊ တိ ၊ [ဧန ✓ အဋ္ဌ+ယု] ထီဋ္ဌ ဧနရဋ္ဌနီ၊ လူအပေါင်းကို တပ်စွဲစေတတ်သော။

သုအဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ အဋ္ဌ+တ] ကောင်းစွာမျက်ရေးကွင်းအပ်သော၊ မျက်စဉ်းသုတ်လိမ်းချယ်သအပ်သော။

သုဗျတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ဗျတ္တ] အလွန်သန့်ရှင်းကြည်လင်သော၊ ထင်ရှားသော။

အဎ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်းဋ္ဌ။ အဎတိ။

အဎန ၊ ထီ ၊ [✓ အဎ+ယု] **အဎနက** [အဎန+က] ထွက်တတ်သော၊ ထွက်ပြေးလေ့ရှိသော။

အဎနီ ၊ ထီ ၊ [✓ အဎ+အနိ] ဤ–ပစ္စည်းသက်က အဎနီ= အဎ–ဂမနတ္ထော။ အဎတေ ဂမ္မတေတိ–အဎနီ= မဋ္ဌင်္ဂါ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၁၂။ အပေါင်၊ ညောင်စောင်းပေါင်၊ ခုတင်ပေါင်–စသည်။

အဎဝိ ၊ ထီ ၊ [✓ အဎ+အဝိ] ဤ–ပစ္စည်းသက်က အဎဝိ၊ အဎန္တိ စရိမေ ဝယသိ ယတြာတိ အဎဝိ။ ဝါစပွတိ။ တောအုပ်၊ တောကြီး၊ တောပုန်းဓားပြ။ အဎဝိကော [အဎဝိ+က] တောပုန်းဓားပြ။

အာဎ ၊ ပု ၊ [✓ အဎ+ဏ] အဎ–ဂမနေ၊ ဏော၊ အာဎော။ ဓာန်ဒို၊ ဖ၃၇။ ငဟစ်ဂက်။

ဥဒ္ဓဎ ၊ န ၊ [ဥဒ္ဓံ ✓ အဎ+အ] ဥဒ္ဓံ အဎတိ စိတ္တမေတေနာတိ ဥဒ္ဓဎံ။ အဎ–ဂမနေ၊ အ။ သူစိ။ စိတ်ပျံ့လွင့်ကြောင်း (ဥဒ္ဓစ္စ)။

ကရဏိ ၊ ပု ၊ [ကရ ✓ အဎ+ဏ] ကရေန အဎတိ ဟိ ံသတိတိ–ကရဏိ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၆၀။ ဆင်။

ကုလဎာ ၊ ထီ ၊ [ကုလ ✓ အဎ+အ+အာ] ကုလာနိ အဎတိ နာသယတီတိ–ကုလဎာ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၃၃။ သယောက်လင်စောင်ထားသောမိန်းမ။

ကူဎ ၊ န ၊ [ကု ✓ အဎ+အ] ကုစ္ဆိတေနာကာရေန အဎတီတိ–ကူဎံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၇၇။ စဉ်းလဲခြင်း။

ဓူမာဎော ၊ ပု ၊ [ဓူမ ✓ အဎ+ဏ] ဓူမံ–ဓူမံ အဎတိ သဟတီတိ–ဓူမာဎော။ ဓာန်ဒို၊ ဖ၄၄။ လင်းမီးဆွဲ (နွားမီးဆွဲ)ငှက်။

သေတဋ္ဌိကာ ၊ ထီ ၊ [သေတ ✓ အဎ+ဏ္ဍု+အာ] သေတဝဏ္ဏကရဏဝသေန အဎတိ ဟိ ံသတိတိ–သေတဋ္ဌိကာ၊ သာဓေ–သေတဋ္ဌိကာ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၅၄။ ကောက်နှာ၊ ဖလံဖြူ။

http://www.dhammadownload.com

အဋ္ဌ

ဘူ= ဝဓာတိက္ကမေသု–သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း, ခုန်ကျော်လွန်မြောက်ခြင်းတို့၌။ အဋ္ဌတေ။

စု= အပ္ပိဘာဝါနာဒရေသု–နည်းပါးသော ဖြစ်ခြင်း, မရိုမသေဖြစ်ခြင်းတို့၌။ အဋ္ဌေတိ၊ အဋ္ဌယတိ။

အဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ အဋ္ဌ+အ] ပစ္စတ္ထိကာ အဋ္ဌိယန္တိ ဒုက္ခာယန္တိ ဧတေနာတိ–အဋ္ဌော= ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗ ဝေါဟာရော။ မဋ္ဌီ–၂၊ ၁၈၇။ တရားတဘောင်၊ တရားမှုခင်း၊ တရားအဆုံးအဖြတ်၊ ပစ်စင်၊ ပြအိုး၊ တိုက်အိမ်။ တိ ။နှိပ်စက် အပ်သော၊ နာကျင်သော၊ ပြင်းသော၊ မြင့်သော၊ ကျယ်လောင်သော။ **အဋ္ဌက** [အဋ္ဌ+က] ငြမ်းစင်၊ ပဲ့စင်၊ လင့်စင်။ အဋ္ဌ–အဘိယောဂေ၊ အဋ္ဌ–အတိက္ကမ ဟိံသာသူတိ ဓာတွတ္ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၂၆။

အဋ္ဌာန ၊ နဲ ၊ [√အဋ္ဌ+အာန] ချေးပွတ်တိုင်၊ ရေချိုးရာ၌ ကျောကိုချေးတွန်းစရာတိုင်။

အဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [√အဋ္ဌ+ဣ] နာကျင်ခြင်း၊ အနာ၊ ရောဂါ။

အဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [√အဋ္ဌ+တ] နှိပ်စက်အပ်သော၊ ဆင်းရဲစေအပ်သော။

ဥပဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ √အဋ္ဌ+တ] နာကျင်စေအပ်သော၊ ဖိစီးနှိပ်စက်အပ်သော။

အဋ္ဌီယတိ ။ နာမဓာတု။ [√အဋ္ဌ+ဤယ+တိ] နှိပ်စက်သကဲ့သို့ပြု၏၊ ငြီးငွေ့၏၊ ဆင်းရဲ၏။ [√အဋ္ဌ+ယ+တိ] နှိပ်စက်အပ်၏၊ ဆင်းရဲစေအပ်၏။ အဋ္ဌီယန္တ၊ အဋ္ဌီယမာန၊ အဋ္ဌီယိတဗ္ဗ၊ အဋ္ဌီယိတုံ၊ အဋ္ဌီယိတွာ။

အဌ၊ အဌိ

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ အဌတိ၊ အဏ္ဌတိ။

အဍ

ဘူ= ဥယျာမေ–အားထုတ်ကြိုးစားခြင်း၌။ အဍတိ။

သွာ= ဗျာပနေ–ပျံ့နှံ့ခြင်း၌။ အဍဏောတိ။

အဍ္ဍ

ဘူ= အဘိယောဂ အတိက္ကမ ဟိံသာ သမာဓာနေသု–တရားတွေ့ခြင်း, လွန်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ကောင်းစွာထားခြင်းတို့၌။ အဍ္ဍတိ။

အဍ္ဍ ၊ ပု ၊ [√အဍ္ဍ+အ] တရားမှုခင်း၊ တရားတဘောင်၊ တရားအဆုံးအဖြတ်။

အဍ္ဍ၊ အဍ္ဍာလက ၊ ပု ၊ [√ အဍ္ဍ+အာလက] အဍ္ဍ–အတိက္ကမ ဟိံသာသု၊ အ၊ အဍ္ဍော၊ အာလက ပစ္စယေ–အဍ္ဍာလကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၄။ ပစ်စင်၊ ပြအိုး။

အဍိ

ဘူ= အဏ္ဍတ္ထေ–ဥကို အုခြင်း၌၊ အဏ္ဍတိ။

အဏ္ဍ ၊ နဲ ၊ [√အဍိ+အ] အဏ္ဍီယတိ နိဗ္ဗတ္တီယတီတိ–အဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ အဥ၊ ဝှေးစေ့။ **အဏ္ဍက** [အဏ္ဍ+က] ဥနှင့်တူသော(အဖု၊ အထစ်၊ ကျည်းပေါင်း၊) အဖုအထစ် ကျည်းပေါင်းရှိသော။

အဏ

ဘူ= သဒ္ဒဇ္ဈယေ–အသံပြုခြင်း, သရဇ္ဈာယ်ခြင်းတို့၌။

ဒိ= ဇီဝနေ–အသက်ရှည်(အသက်မွေး)ခြင်း၌။ အဏတိ၊ အဏျတေ။

အဏတိ ။ [√ အဏ+အ+တိ] ရွတ်၏၊ အံ၏၊ သရဇ္ဈာယ်၏။

အဏု ၊ ပု ၊ [√အဏ+ဥ] အဏသဒ္ဒတ္ထော ဒဏ္ဍကော ဓာတု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၄။ အဏတိ သုခုမဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ–အဏု။ သူစိ။ အဏ–ဂတျတ္ထော၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊၇၀၅။ အဏုမြူ။ တိ ။သိမ်မွေ့သော၊ သေးငယ်သော၊ အနည်းငယ်သော၊ နည်းသော၊ ယုတ်ညံ့သော။

အဏ္ဍ ၊ နဲ ၊ [√အဏ+ဍ] အဏ–သဒ္ဒတ္ထော ၊ ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၃။ ဝှေးစေ့၊ အဥ။

အဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√အဏ+အ] အဏ–သဒ္ဒေ၊ အ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ရေ၊ သာခူပင်။

အနီက ၊ ပု+နဲ ၊ [√ အဏ+ဣက] အဏ–သဒ္ဒေ၊ ဣကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၁။ စစ်တပ်။

အာဏိ ၊ ထီ ၊ [√အဏ+ဏိ] ဤ–ပစ္စည်းသက်လျှင် အာဏီ၊ အဏ–သဒ္ဒေ၊ ဏိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၄။ အဏတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–အာဏိ။ အက္ခသ အဂ္ဂဂတေ ကီလေ အာဏိ၊ အဏိပိ။ သူစိ။ (ဘီး၏) နားစောင့်၊ သံ၊ မယ်နဲ၊ စို့၊ တံကျင်၊ အဖာအထေး၊ အဆို့၊ အပိတ်။

ကလျာဏ ၊ နဲ ၊ [ကလျ √အဏ+ဏ] ကလျံ နိရောဂံ အဏတိ ဂစ္ဆတိ, ကလျံ ဝါ ဟိတံ အဏယတိ ပါပယတီတိ–ကလျာဏံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ။

ဆဏ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ဆိ √အဏ+အ] သောကံ ပါပဉ္စ ဆိန္ဒန္တာ အဏန္တိ သဒ္ဒါယန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဆဏော။

http://www.dhammadownload.com

ဆိ–ဆေဒနေ၊ အဏ–သဒ္ဒတ္ထော၊ ဒဏ္ဍကောဓတု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၈။ အိမ်တွင်းမင်္ဂလာပွဲ။

ပဇာဏိ ၊ ထိ ၊ [ပတိ ✓ အဏ+ဏိ] သံ၊ မယ်နှ၊ စို့၊ တံကျင်။ ဤ–ပစ္စည်းထပ်သက်က ပဇာဏီ။ [ပတိ+အာဏီ] စို့ပြန်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်စို့။ (စူးဝင်နေသော စို့ကို ရိုက်ထုတ်စရာ စို့။)

ဗြာဟ္မဏ ၊ ပု ၊ [ဗြဟ္မ ✓ အဏ+အ] ဗြာဟ္မံ အဏတိတိ–ဗြာဟ္မဏော၊ မန္တေ သဇ္ဈာယတိတိ အတ္ထော။ ဝိဒ္ဒ–၁၊ ၈၃။ ပုဏ္ဏား၊ ဇာတိဗြာဟ္မဏ။

အတ

ဘူ= ဗန္ဓနေ ဂမန သာတစ္ဘဂမန ပါပနေသု–ဖွဲ့ချည်ခြင်း, သွားခြင်း, မပြတ်မလပ်သွားခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ အတတိ။

အတသီ ၊ ထိ ၊ [✓ အတ+အသ+ဣ] အတ–သာတစ္ဘဂမနေ၊ အသော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၂။ အတတိ ဝါတကမ္မိတော နိစ္စံ ဝေဓတ္တံ ယာတီတိ–အတသီ။ သူစိ။ နှမ်းကြပ်၊ ဗီဇွာ။

အတိထိ ၊ ပု ၊ [✓ အတ+ဣထိ] အတ–သာတစ္ဘဂမနေ၊ အတတိ ဂစ္ဆတီတိ–အတိထိ= အဇ္ဈာဂတော။ မောဂ်–၇၊ ၉၃။ ဧည့်သည်၊ အာဂန္တု၊ အသစ်လာရောက်သူ။

အတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ အတ+အ] ဘဝါဘဝံ ဓာဝန္တေါ ဇာတိ ဇရာဗျာဓိမရဏာဒိဘေဒံ အနေကဝိဟိတံ သံသာရဒုက္ခံ အတတိ သတတံ ဂစ္ဆတိ ပါပုဏာတိ အဓိဂစ္ဆတီတိ–အတ္တာ။ နိတိဓာ၊ ၆၄။ ကိုယ်၊ အတ္တဘော၊ စိတ်၊ သဘော၊ မိမိ၊ မိမိကိုယ်။

အဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ အတ+ဓ] အတတိ သတတိ သတတံ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ–အဒ္ဓါ= ကာလော။ အံဒို–၂၊ ၁၆၇။ အချိန်၊ ကာလ။

အာတုရ ၊ ဘိ ၊ [အာ ✓ အတ+ဥရစ်] ဝါစပ္ပတိ, ကောတ္ထုဘာ။ အနာရောဂါ–စသည်တို့၏ နှိပ်စက်မှုကို ခံနေရသော၊ ကျင်နာသော၊ ရောဂါစွဲကပ်နေသော၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းသော၊ နာမကျန်းသော။

အာတုရကာယ–နာသော ကိုယ်ရှိသော၊ မကျန်းမာသောကိုယ်ရှိသော။ **အာတုရစိတ္တ**–ကိလေသာ၏ နှိပ်စက်မှုကို ခံနေရသည့်စိတ်ရှိသော၊ နာကျင်သောစိတ်ရှိသော။

အတိ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ချည်ခြင်း၌။ အန္တတိ။

အန္တ ၊ န ၊ [✓ အတိ+အ] အန္တိယတိ ဗန္ဓိယတိ အန္တ ဂုဏောနာတိ–အန္တံ။ နိတိဓာ၊ ၆၄။ အူမ၊ အူခွေ။

အန္တဂုဏ–အူမကြီးကို ဖွဲ့ချည်ထားသော အူသိမ်။

အန္တရ ၊ န ၊ [✓ အတိ+အရ] အတိ–ဗန္ဓနေ၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၁။ အလယ်၊ အကြား၊ အခေါင်း၊ အခွင့်အလမ်း။

အန္တိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ အတိ+ကွ+အာ] အတိ, အဒိ–ဗန္ဓနေ၊ အန္တ္ယတေ ဘိက္ခာဒိကမဿန္တိ–အန္တိကာ၊ ကွ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၅။ ဖိုခုံလောက်။

အဗ္ဘန္တရ ၊ န ၊ [အဘိ ✓ အတိ+အရ] ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကော အဘိ။ အဗ္ဘန္တရံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၁။ အလယ်၊ အကြား၊ အခေါင်း၊ အခွင့်အလမ်း၊ အကြောင်းစိတ်။ (နှစ်ပုဒ် အနက်တူ။)

အတ္ထ

စု= ယာစနာယံ–တောင်းရမ်း(တောင့်တ, တောင်းပန်) ခြင်း၌။ အတ္ထေတိ၊ အတ္ထယတိ။

အတ္ထယတိ ။ [✓ အတ္ထ+ဏာယ+တိ] လိုချင်၏၊ တောင့်တ၏၊ ရှာမှီး၏။ အတ္ထယန္တ၊ အတ္ထယိတဗ္ဗ။

အတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓ အတ္ထ+အစ်] ကောတ္ထုဘာ။ အတ္ထိယတေ ဣစ္ဆိယတေတိ အတ္ထော၊ ဓာတွတ္ထ။ အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ အကျိုး၊ အလို၊ ကြီးပွားခြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အကျိုးစီးပွား၊ အကြောင်းအကျိုး၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ၊ အမှုအခင်း၊ ရာထူးဌာနန္တရ၊ အဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းခြင်းရာ၊ သဘောတရား၊ အကျင့်၊ တရားသာမန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဝတ္ထုဩပ်။

အတ္ထ ၊ ပု ၊ [✓ အတ္ထ+ဏော+အ] အတ္ထံ အနုပလဒ္ဓိ ဂဟနက္ခတ္တာနံ ကရောတီတျတ္ထော၊ နာမဓာတုကာရိတန္တာ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၆။ [နာမ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ပစ္စည်းသက်၍ ဓာတ်အနက်ကိုဟောသော နာမဓာတ် ဖြစ်သည်၊ ကာရိုက်အဆုံးရှိသောပုဒ်နောင် အ–ပစ္စည်းသက်။] နေဝင်တောင်။

အတ္ထိ ၊ ပု ၊ [✓ အတ္ထ+ဏ] အတ္ထနံ–အတ္ထော= အာသီသော၊ [အတ္ထ+ဣ] တံ ယောဂါ–အတ္ထိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၂။ မင်းမူထမ်း။

http://www.dhammadownload.com

[✓ အတ္ထ+ဏိ] အတ္ထေတိ ယာစတိ သီလေ နာတိ–အတ္ထီ၊ အထဝါ= အတ္ထနံ–အတ္ထော၊ သော အဿ အတ္ထီတိ–အတ္ထီ။ သူစိ။ သူတောင်းစား။

ဓေတ္ထိနီ ၊ ထီ ၊ [ဓေ ✓ အတ္ထ+ဏ+ဣနီ] ဓေံ ပတိံ အတ္ထယတိ ဣစ္ဆတီတိ–ဓေတ္ထိနီ။ အတ္ထ–ယာစနိစ္ဆာသု၊ ဣနီ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၃၂။ လင်ကိုအလိုရှိသောမိန်းမ။

ပတ္ထနာ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ အတ္ထ+ယု+အာ] အတ္ထ–ယာစနာယံ၊ ယု၊ (ပတ္ထနာ၊) အတ္ထနာပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၆။ တောင့်တခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်း။

အတ္ထနာ ၊ ထီ ၊ [✓ အတ္ထ+ယု+အာ] အတ္ထ–ယာစနေ၊ ယု။ ဣတ္ထိယံ အာ။ သူစိ။ တောင်းခြင်း။

ပစ္ဆတ္ထိက ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ အတ္ထ+ဣက] ပဋိပက္ခံ အတ္ထယန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ–ပစ္ဆတ္ထိကာ။ ဝိဒ္ဓ–၁၊ ၂၂၆။ ရန်သူ။ **သုပစ္ဆတ္ထိက**၊ အလွန်အကဲ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူ။

သမတ္ထေတိ ။ [သံ ✓ အတ္ထ+ဏော+တိ] ပြီးစေ၏၊ အတည်ဖြစ်စေ၏၊ ထောက်ခံအားပေး၏။ သမတ္ထတ၊ သမတ္ထန၊ သမတ္ထိတ၊ သမတ္ထေတုံ၊ သမတ္ထေန္တ၊ သမတ္ထယမာန၊ (သမတ္ထီယတိ။) **သုသမတ္ထိတ**၊ ကောင်းစွာ ပြီးစေအပ်သော။

သမ္မတ္ထနာ ၊ ထီ ၊ [သံ+ပ ✓ အတ္ထ+ယု+အာ] လွန်စွာ တောင့်တခြင်း။

သမ္မတ္ထိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ ✓ အတ္ထ+တ] အလိုရှိအပ်သော၊ တောင့်တအပ်သော။

ပတ္ထယတိ ။ [ပ ✓ အတ္ထ+ဏယ+တိ] ပတ္ထေတိ–တောင့်တ၏၊ ဆုတောင်း၏။ ပတ္ထနာ၊ ပတ္ထနိယ၊ ပတ္ထယန္တ၊ ပတ္ထယိတုံ၊ ပတ္ထိတ။

အဒ

ဘူ= ဘက္ခန ရက္ခဏေသု–စားခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း တို့၌။ အဒတိ၊ အဒေတိ။

အဒတိ ။ [✓ အဒ+အ+တိ] အ–ကို ဧ–ပြုလျှင် အဒေတိ–စား၏၊ အဒန–စားစရာ။

အဒ္ဒု ၊ ထီ ၊ [✓ အဒ+ဥ] ဒုက္ခေန အဒတိ ဘက္ခတိ ဧတ္ထာတိ–အဒ္ဒု၊ ဒုက္ခံ အဒတိ အနုဘဝတိ ဧနော ဧတေနာတိ ဝါ–အဒ္ဒု။ ဒုက္ခံ ဘာဇနံ အာဓာရံ ဘဝတီတိ ဝါ–အဒ္ဒု။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၇။ ထောင်၊ နှောင်အိမ်၊ ထိတ်တုံး၊ (ထစ်တုံး)သံခြေချင်း။

အဒ္ဒ ၊ ပု+န ၊ [✓ အဒ+ဓ] အဒ–ဂမနေ၊ အဒတိ ယတ္ထ, သာ–အဒ္ဓါ၊ ဓော၊ အဒ္ဓါ–မဂ္ဂေါ၊ အဒ္ဓါသဒ္ဒေါယံ ကာလေပိ၊ သမဘာဂတ္ထဝစနေ တု အဒ္ဓံ၊ တသ္မာ အဒ္ဓသဒ္ဒေါ ပုမနပုံသကဝသေန ဒွိလိင်္ဂေါ၊ ရာဇာဒိတ္တော အဒ္ဓါ၊ အရာဇာဒိတ္တော အဒ္ဓံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၉၀။ ခရီး၊ လမ်း၊ အချိန်ကာလ၊ ထက်ဝက်၊ တူညီသောအဖို့အစု။

အန္နံ ၊ န ၊ [✓ အဒ+တ] အဒ–ဘက္ခဏော၊ တော၊ ဘိဒါဒိတ္တာ အန္နာဒေသော၊ ဒလောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၆၅။ စားအပ်သောအစာ၊ ထမင်း၊ မုန့်–စသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်။

အတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ အဒ+မန်] သုခဒုက္ခံ အဒတိ ဘက္ခတီတိ–အတ္တာ၊ ဇာတိဇရာမရဏာဒီဟိ အဒီယတေ ဘက္ခီယတေတိ ဝါ–အတ္တာ= အာတုမာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၈။ ကိုယ်၊ အတ္တဘော၊ စိတ်သဘော၊ မိမိ။

အာတုမ ၊ ပု ၊ [✓ အဒ+မန်] အဒ–ဘက္ခဏော၊ အဒတီတိ အတ္တေ မန်၊ မဿ စ ဝါ တကာရော၊ တော ဒဿာတိ တကာရော၊ အတ္တာ၊ အာတုမာ၊ ကွစိဓာတုတိအာဒိနာ အဒဿ ဒီဃော၊ ဥကာရာဂမော စ။ ရူ၊ ၆၅၂။ အတ္တာ, အာတုမ၊ ကိုယ်။

ကိဒ္ဓာဒ ၊ တိ ၊ [ကိဒ္ဓ ✓ အဒ+အ] ကောက်ပင်ကိုစားသော။ ကုဏပါဒ၊ ပုရိသာဒ၊ ဝန္တာဒ၊ ဝိဃာသာဒ။

ကိဒ္ဓာဒက ၊ တိ ၊ [ကိဒ္ဓ ✓ အဒ+ဏ္ဝု] ကောက်ပင်ကိုစားသော။ ပုရိသာဒက။

ကိဒ္ဓာဒိ ၊ တိ ၊ [ကိဒ္ဓ ✓ အဒ+ဣ] ကောက်ပင်ကိုစားသော။ ကိဉ္စာဒိဂါဝိ။

မိဂါဒန ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ အဒ+ယု] မိဂေ အဒတီတိ–မိဂါဒနော၊ နန္ဒာဒီဟိ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၆၁၁။ သစ်ကျုတ်။

ဝိဃာသာဒီ ၊ ကိ ၊ [ဝိဃာသ ✓ အဒ+ဏိ] စားကြွင်းစား။

ပတ္တိ ၊ ပု ၊ [ပဒ ✓ အဒ+ဣ] အဒ–ဂမနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၂။ ပဒေန အဒတီတိ–ပတ္တိ၊ အလောပေါ၊ ဒဿတော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၇၇။ ခြေသည်သူရဲ(ခြေလျင်တပ်)။

သွာဒန၊ သွာတန ၊ န ၊ [သွေ ✓ အဒ+ယု] ဒ–ကို တ–ပြု၊ သွာတန၊ နက်ဖြန်ဘုဉ်းပေးခြင်း။

အဒိ၊ အန္ဒ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ အန္ဒတိ။

အန္ဒု ၊ ထီ ၊ [✓ အန္ဒ+ဥ] အန္ဒ–ဗန္ဓနေ၊ အန္ဒန္တိ ဗန္ဓန္တိ သတ္တာ ဧတောယာတိ–အန္ဒု= သခ်ံလိကာ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ သံခြေချင်း၊ လက်ထိတ်၊ ခြေထိတ်၊ အနှောင်အဖွဲ့။

http://www.dhammadownload.com

အန္နုကာ ၊ ပု ၊ [✓အဒိ+ကွ] အဒိ–ဗန္ဓနေ၊ အန္ဒတီတိ–အန္နုကော၊ ကွ။ အဿု။ ဓာန်၊ ၃၆၄။ ဆင်ထူး၊ ဆင်ခြေဖျဉ်နှောင်အပ်သော သံကြိုးကွင်းဆက်။

အန္တဒေဝ ၊ တိ ၊ [အနု ✓အဒိ+ဣ] အနုအန္ဒတိ အနုဗန္ဓတီတိ–အန္တဒိ၊ နောက်မှ အစဉ်တစိုက် လိုက်တတ်သော။ [အန္တဒိ+ဧဝ] အန္တဒေဝ။ နိတိဓာ၊ ၈၆။ နောက်မှ အစဉ်တစိုက် လိုက်တတ်သည်သာလျှင်။

အန္တဒေဝ ၊ ဗျ ၊ [အနု+ဧဝ] အတူတူသာလျှင်၊ အတူတကွသာလျှင်၊ တပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်။ အနုဒေဝ။

မကရန္ဒ ၊ ပု ၊ [မကရ ✓ အန္ဒ+အဏ်] မကရမပိ အန္ဒတိ ဗန္ဓတိ, ဓာရယတိ ဝါ–မကရန္ဒော၊ ဟိ သတိ ဓာရယတိ ဝါ–မကရန္ဒော။ ကောတ္ထုဘာ။ ပန်းရက်၊ ပန်းဝတ်ရည်၊ (ယင်းသည် မကရ်းကိုပင် နှိပ်ကွပ်နိုင်လောက်အောင် အင်အားပြည့်ဖြိုး မွားတိုးစေတတ်သည်–ဟူ၏။)

အဒ္ဒ

ဘူ= ဂတိ အာယာစန တာဠေသု–သွားခြင်း, တောင်းခြင်း, ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့၌။ အဒ္ဒတိ။

စု= ဟိ သာယံ–ညှင်းဆဲ ခြင်း၌။ အဒ္ဒေတိ၊ အဒ္ဒယတိ။

အဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [✓အဒ္ဒ+အ] အဒ္ဒ–ဂတိမှိ, ယာစနေ စ။ [အာ ✓ဒါ+ဒ] အာပုဗ္ဗော ဒါ၊ အဝခဏ္ဍနေ ဝါ၊ ဒေါ။ အဒ္ဒံ။ ဓာန်၊ ၇၅၃။ စွတ်စိုသော။

အဒ္ဒက ၊ နာ ၊ [အဒ္ဒ+က] အဒ္ဒါယံ ဧတံ–အဒ္ဒကံ၊ ရသော။ ဓာန်၊ ၄၅၉။ ချင်း။

အဒ္ဒန ၊ ထိ+န ၊ [✓အဒ္ဒ+ယု] သွားခြင်း၊ တောင်းခြင်း။

အဒ္ဒိ ၊ ပု ၊ [✓အဒ္ဒ+ဣ] အဒ္ဒ–ဂတိမှိ, ယာစနေ စ။ ဘူဝါဒိ၊ ဣ ၊ အဒ္ဒ–ဟိ သာယံ ဝါ။ စုရာဒိ။ ဓာန်၊ ၆၀၅။ တောင်။

အဒ္ဒိတ ၊ တိ ၊ [✓အဒ္ဒ+တ] နှိပ်စက်အပ်သော၊ ဆင်းရဲသော၊ စိတ်ပျက်သော။

ရုက္ခာဒနီ ၊ ထိ ၊ [ရုက္ခ ✓အဒ္ဒ+ယု+ဤ] ရုက္ခေ ဧာယ မာနာ တံ အဒ္ဒေတိ ဟိ သတိတိ–ရုက္ခာဒနီ၊ အဒ္ဒ–ဟိ သာယံ၊ ယု၊ နဒါဒိ၊ ဒလောပေါ။ ဓာန်၊ ၅၈၀။ ကျီးပေါင်း။

အန

ဘူ+ဒိ= ပါဏ ဇီဝနေသု–ရှူရှိုက်ခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်း တို့၌။ အနတိ၊ အန္ဒတိ။

အံသ ၊ ပု ၊ [✓အန+သ] အန–ပါဏနေ၊ အနတိ ဇီဝတိ ဧတေနာတိ–အံသော= ကောဋ္ဌာသော, ဘုဇသိရော စ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ အန–ပါဏနေ၊ အမ–ဂမနေဝါ သော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၈၅။ အစိတ်အပိုင်း၊ အဖို့အစု၊ ပခုံး။

အညု ၊ တိ ၊ [✓အန+ယ] ဝါစပွတိ။ တစ်ပါးသော၊ ကွဲပြားသော၊ ခြားနားသော။

အန ၊ နာ ၊ [✓အန+အ] အန–ပါဏနေ။ ကရဏသာဓနံ၊ [နာ+နာသာ] နတ္ထိ နာသာ ယဿာတိ ဝါ–အနံ၊ သာလောပေါ၊ ရဿော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၃။ လှည်း။

အန ၊ ပု ၊ [✓အန+အ] ထွက်သက်၊ ဝင်သက်၊ အသက်ရှူခြင်း၊ အသက်။ ကောတ္ထုဘာ။

အနီလ ၊ ပု ၊ [✓အန+ဏ္ဍလ] အနတိ ပဝတ္တတီတိ–အနီလော= မာလုတော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၉။ အနန္တိ ပါဏန္တျာနေနာတိ–အနီလော၊ ဏ္ဍလော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇။ လေ။

အနလ ၊ ပု ၊ [✓အန+အလ] အနန္တိ ပါလေန္တျနေ နေတိ–အနလော။ အလပစ္စယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၃။ မီး။

အဏိ၊ အာဏိ၊ အာဏီ ၊ ထိ ၊ [✓အဏ+ဏိ] အန–သဒ္ဒေ၊ ဏိ၊ ပုဗ္ဗပက္ခေ နှ ဝုဒ္ဓိ၊ [✓အန+ဏိ] အန–ပါဏနေ ဝါ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၄။ နားပန်း၊ လှည်းနားစောင့်။

ပါဏ ၊ ပု ၊ [ပ ✓အန+ဏ] အန–ပါဏနေ၊ ပါဏန္တိ အနေနာတိ–ပါဏော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၀၇။ အသက်။

ကာနန ၊ နာ ၊ [✓ အန+ယု] အနီယတေ–အနနံ၊ [က+အနန] ကေန ဇလေန အနနံ ပါဏနမဿ–ကာနနံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၃၆။ တော။

ပါဏက ၊ ပု ၊ [ပ ✓အန+ကွ] ပကာရေန အနတီတိ–ပါဏကော၊ ကွ၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၂၃။ ပိုးသေး၊ ပိုးကောင်ကလေး။

အဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [✓အန+အ] အန–သဒ္ဒေ၊ အ၊ ဒ္ဒိတ္တံ၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၁။ ရေ။

အန္ဓ ၊ တိ ၊ [✓အန+ဓ] အန–ပါဏနေ။ အနတိ ဇီဝတိ ဧတေနာတိ–အန္ဓော= အစက္ခုကော။ မောဂ်–၇၊ ၉၈။ မျက်စိမရှိသော၊ မျက်စိကွယ်သော။

အန္နံ ၊ နာ ၊ [✓အန+နံ] အနိတျနေန ဏ္ဍတိ–အန္နံ။ ဝါစပွတိ, ကောတ္ထုဘာ။ အစားအစာ။

http://www.dhammadownload.com

အပါန ၊ ပု ၊ [အပ ✓အန+အစ်] အပါနတိ အဓော ဂစ္ဆတိ ဣတိ–အပါနော။ ဝါစပွတိ, ကောတ္ထုဘာ။ ဝင်သက်လေ။

အာန ၊ ပု ၊ [အာ ✓အန+ကွိ] ကရဏော ကွိ၊ အာနိတျနေန ဣတိ–အာနော။ ဝါစပွတိ။ ထွက်သက်လေ။ ဤ၌ ကိုယ်၌တည်သောလေ ၅–မျိုးတို့ကို ပေါင်းစပြဆိုပါဦး့မည်။

ဟဒယေ ပါဏော ဂုဒေ ပါနော,
သမာနော နာဘိသဏ္ဌိတော၊
ဥဒါနော ကဏ္ဌဒေသဋ္ဌော,
ဗျာနော သဗ္ဗသရီရဂေါ။ စိန္တာမဏိဒီ။

၁။ ပါဏ ၊ ပု ၊ [ပ ✓အန+ဏ] ပကဋ္ဌေန အနန္တိနေန ဘတ္တာဒိပွဝေသနတောတိ–ပါဏော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈။ ရင်၌တည်သောလေ။ ယင်းလေသည် အစာကို သွင်းခြင်း–စသည်ကို ပြုတတ်၏။ ပါဏိတိ အနေနာတိ–ပါဏော၊ [ပ ✓အန+အ] ပါဏိတိ ဇိဝတိ ဗဟုကာလန္တိ–ပါဏော။ ကောတ္ထုဘာ။ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အသက်ရှင်ကြောင်းလေ။

၂။ အပါန ၊ ပု ၊ [အပ ✓အန+အ] မုတ္တာဒိကံ အပနေတွာ အနတျနေနာတိ–အပါနော။ မစင်၌ တည်သောလေ။ ယင်းလေသည် ကျင်ကြီးကျင်ငယ် စွန့်ခြင်း, သုတ်လွှတ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈။ [အပ+အာ ✓နီ+အ] အပနယတိ အဓောနယတိ မုတ္တာဒိကန္တိ–အပါနော၊ [အပ+အန+အ] အပနိတိ အဓော ဂစ္ဆတိ ဣတိ–အပါနော။ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အောက်ပိုင်း၌တည်သောလေ။ အသက်ရှင်ကြောင်းလေ ၅–မျိုးအနက် တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ယင်းလေသည် စအိုဝမှ ထွက်သည်။ ကောတ္ထုဘာ။

၃။ သမာန ၊ ပု ၊ [သံ ✓အန+ဏ] သမ္မာ အနန္တိ အနေန ဘုတ္တပရိပါစနတောတိ–သမာနော။ ချက်အနီး၌ တည်သောလေ။ ယင်းလေသည် အစာကြေကျက်ခြင်း–စသည်ကိုပြုတတ်၏။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈။ ကိုယ်၌တည်သောလေ ၅–မျိုးအနက် တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ယင်းလေသည် ချက်၏အနီး၌တည်နေ၍ အစာ–စသည် ကြေကျက်ရန် အကူအညီပေးသည်။ ကောတ္ထုဘာ။

၄။ ဥဒါန ၊ ပု ၊ [ဥ ✓အန+ဏ] ဥဒ္ဓမနန္တိနေန ဘာသိတာဒေါ သာမတ္ထိယဇနနတောတိ–ဥဒါနော။ လည်ချောင်းအရပ်၌တည်သောလေ။ ယင်းလေသည် ဟောပြောခြင်း, သီချင်းဆိုခြင်း–စသည်ကိုပြုတတ်၏၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈။ ကိုယ်၌ တည်သောလေ ၅–မျိုးတွင် တစ်မျိုးအပါအဝင် ဖြစ်သည်၊ ယင်းလေသည် လည်ချောင်း၌ တည်နေသည်၊ ယင်းလေ၏ လှည့်ပတ်မှုသည် ရင်မှ လည်ချောင်းနှင့်အာစောက်တိုင်အောင်လည်းကောင်း, ခေါင်းမှ မျက်ခုံး ၂–ခု တို့၏ အလယ်တိုင်အောင်လည်းကောင်း ဖြစ်နေသည်၊ ကျယ်လောင်စွာပြောဆိုခြင်း, ပျို့အန်ခြင်း, လေတက်ခြင်းနှင့် ချောဆတ်ခြင်းတို့သည် ယင်းလေကြောင့် ဖြစ်ကြရသည်။ ကောတ္ထုဘာ။

၅။ ဗျာန ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓အန+ဏ] ဝိသေသေန အနန္တိနေန သေဒရတ္တာသေမှာဒိသမ္မာဒနတောတိ–ဗျာနော။ အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါ၌တည်သောလေ၊ ယင်းလေသည် ချွေး, သွေး, နားထောင်ခြင်း, မျက်စိ ဖွင့်ခြင်း, မှိတ်ခြင်း, သွားခြင်း–စသည်တို့ကိုပြုတတ်၏၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈။ [ဝိ+အာ ✓အန+အ] ဗျာနိတိ သဗ္ဗသရီရံ ဗျာပနောတိတိ–ဗျာနော၊ ကိုယ်၌ တည်သောလေ ၅–မျိုးတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သည်၊ ယင်းလေသည် တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့တည်နေသည်။ ကောတ္ထုဘာ။

အာနန ၊ န ၊ [အာ ✓အန+ယု] အာနိတျနေန ဣတိ–အာနနံ။ ဝါစပွတိ။ အာနန္တိ အသန္တိ (ရှိုက်ငင်တတ်ကုန်၏)အနေနာတိ–အာနနံ။ အန–ပါဏနေ၊ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၀။ ခံတွင်း၊ နှုတ်ခမ်း၊ မျက်နှာ။

ဥဒါန ၊ ပု ၊ [ဥ ✓အန+ဏ] ပိတိဝေဂေန ဥဒ္ဓံ အနာပိယတော သမုဋ္ဌာပိယတေတိ–ဥဒါနော။ ပိတိဟုန်တွက်, လေလျှံတက်၍, ပေါ်ထွက်စေအပ်သောစကား၊ ဥဒါန်းစကား။ (ဥဒါနလေကိုလည်း ရှုပါ။)

ဥဒါနေတိ ။ [ဥဒါန+ဏိ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၂–သုတ်ဖြင့် ဥဒါနနောင် ဏိ–ပစ္စည်းသက်၊ အနုဗန်ကိုချေ၊ ဣ–ကို ဧပြု၊ ဥဒါနေ–နောင် တိ–ဝိဘတ်သက်၊ ဥဒါနေတိ၊ မြွက်ဆို၏။

ဥဒါနန ၊ န ၊ [ဥဒါန+ဏိ+ယု] ကျူးရင့်မြွက်ဆိုခြင်း၊ မြွက်ဟပြောဆိုခြင်း။

အန္ဒ

စု= ဒိဋ္ဌုပဃာတေ–မျက်စိအမြင်၏ ပျက်စီးခြင်း (ကန်းခြင်း)၌။ အန္ဓေတိ၊ အန္ဓယတိ။

http://www.dhammadownload.com

အန္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ အန္ဓ+အ] အန္ဓ–ဒဿနူပသံဟာရေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၁။ ကန်းသော၊ မျက်စိမမြင်သော၊ မျက်မမြင်၊ သူကန်း။ **အန္ဓက** [အန္ဓ+က] ကန်းသော၊ ပညာမျက်စိ မရှိသော။

အန္ဓု ၊ ပု ၊ [✓ အန္ဓ+ဥ] အန္ဓ–ဒဿနူပသဃ်ာတေ၊ စုရာဒိ၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၇။ ရေတွင်း။

အပ

တ+သွာ= ပါပုဏနေ–ရောက်ခြင်း၌။ အပေါတိ၊ ပါပုဏာတိ၊ ပါပုဏောတိ။

အဇ္ဈပ္ပတ္တ ၊ တိ ၊ [အဓိ+အာ+ပ ✓ အပ+တ] ရောက်သော၊ မီလာသော၊ ရသော။

အဇ္ဈပ္ပတွာ ၊ ဗျ ။ [အဓိ+အာ+ပ ✓ အပ+တွာ] ကပ်ရောက်၍ (လွှမ်းမိုး၍)။

အနုပါပုဏာတိ ။ [အနု+ပ ✓ အပ+ဥဏာ+တိ] အစဉ်ရောက်၏။ အနုပါပယတိ [အနု+ပ ✓ အပ+ဏယ+တိ] အနုပါပေတိ၊ ရောက်စေ၏၊ ပို့ဆောင်၏။ အနုပါပိတ။

အနုပ္ပတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု+ပ ✓ အပ+တ] အစဉ်ရောက်သော၊ ဆိုက်ရောက်သော၊ ရောက်လာသော။

အနုပတ္တိ ၊ ထီ ၊ [အနု+ပ ✓ အပ+တိ] အစဉ်ရောက်ခြင်း၊ ရောက်ခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း။ [နု+ဥပတ္တိ] မဖြစ်ခြင်း။ အနုပ္ပတွာ၊ အနုပ္ပတွာန။

အပါပုဏက ၊ တိ ၊ [ပ ✓ အပ+ဥဏာ+ဏွု] [နု+ပါပုဏက] မရောက်သော။ အပါပိတ၊ အပါပုဏန၊ အပါပုဏန္တ၊ အပါပုဏိတဗ္ဗ၊ အပါပုဏိတွာ၊ အပါပေတဗ္ဗ၊ အပါပေတွာ။

အပွ ၊ တိ ၊ [✓ အပ+ပ] အပ–ပါပုဏနေ၊ အပေသိဤသကမတ္တမဂမာသီတိ–အပွံ= အဗဟု။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၄။ အနည်းငယ်သော၊ အနည်းငယ်။

အာပေတိ ။ [✓ အပ+ဏေ+တိ] ရောက်စေ၏၊ ပို့ဆောင်၏။ အာပီယတိ [✓ အပ+ဏေ+ယ+တိ] ခြောက်သွေ့စေအပ်၏။ (အာပါပုဏာတိ–သုဒ္ဓရုပ် မထင်။)

အာပ ၊ ပု+နု ၊ [✓ အပ+ဏ] အာပီယတိ သောသီယတီတိ–အာပေါ။ ပိဝီယတီတိ, ကေစိ၊ ဝိသုဒ္ဓိဋီ–၁၊ ၄၄၄။ ရေ၊ အရည်။

ပါပုဏာတိ ။ [ပ ✓ အပ+ဥဏာ+တိ] ပပ္ပောတိ။ [ပ ✓ အပ+ဩ+တိ] ရောက်၏။ (ပါပီယတိ၊ ရောက်အပ်၏။ ပါပယတိ၊ ပါပေတိ၊ ရောက်စေ၏၊ ပို့ဆောင်၏။) ပတ္တ၊ ပတ္တဗ္ဗ၊ ပတ္တေယျ၊ ပါပုဏဏီယ၊ ပါပဏီယ၊ ပါပုဏိတဗ္ဗ။

မနာပ ၊ တိ ၊ [မန ✓ အပ+ဏ] မနော အပ္ပောတိ ယသ္မိန္တိ–မနာပံ၊ အပ–ပါပုဏနေ။ သူစိ။ နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော။

သုပါပိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ အပ+ဏေ+တ] ကောင်းစွာ ရောက်စေအပ်သော၊ ရစေအပ်သော။

သုပ္ပတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ အပ+တ] ကောင်းစွာ ရောက်စေအပ်သော၊ ရစေအပ်သော။

သမ္ပာပုဏာတိ ။ [သံ+ပ ✓ အပ+ဥဏာ+တိ] ကောင်းစွာ ရောက်၏၊ ဆိုက်ရောက်၏၊ ထိ၏၊ မီ၏။ (သမ္ပာပေတိ၊ –စေ၏။ သမ္ပာပုဏီယတိ၊ –အပ်၏။) သမ္ပတ္တ၊ သမ္ပတ္တိ၊ သမ္ပတွာ၊ သမ္ပတ္တုံ၊ သမ္ပာပက၊ သမ္ပာပန၊ သမ္ပာပိတ၊ သမ္ပာပုဏန၊ သမ္ပာပုဏိတွာ၊ သမ္ပာပုဏိတုံ၊ သမ္ပာပေတဗ္ဗ၊ သမ္ပာပေတွာ။ (သမ္ပာပိယတိ၊ –စေအပ်၏။) သမ္ပာပေတု။

ပါပ ၊ နု ၊ [ပ ✓ အပ+ဏ] ဒုဂ္ဂတိံ ပါပနတော–ပါပံ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၈၄။ မကောင်းမှုအကုသိုလ်။

သစ္စာပန ၊ နု ၊ [* သစ္စ+ယု] သစ္စသဒ္ဒါ ဓာတုရူပါယု၊ မဇ္ဈေ အပါဂမော။ [သစ္စ ✓ အပ +ယု] သစ္စဿ ဝါ အာပုဏနံ–သစ္စာပနံ၊ အပဓာတုမှာယု၊ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၁။ ကတိထားခြင်း(စရံပေးခြင်း။)

သပတ္တ ၊ ပု ၊ [သ ✓ အပ+တ] သောဝိယ ရက္ခသောဝိယ အညမည် အဟိတာ သုခံ ပါပေတီတိ–သပတ္တော၊ ပစ္စာမိတ္တောတိ အတ္ထော။ ဧဋီ။ ရန်သူ။

အပွ

တ= ပါပုဏနေ–ရောက်ခြင်း၌။ အပ္ပောတိ။

အပ္ပောတိ ။ [✓ အပ္ပ+ဩ+တိ] ရောက်၏၊ ပျံ့နှံ့၏။ (အပ္ပီယတိ၊ –အပ်၏၊ အပ္ပာပေတိ၊ အပ္ပေတိ၊ –စေ၏။)

အပ္ပနာ ၊ ထီ ၊ [✓ အပ္ပ+ဏေ+ယု+အာ] အပ္ပေတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ပါပေတိ အာရမဏန္တိ–အပ္ပနာ၊ ယု အာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၅။ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို အာရုံသို့ သွားရောက်စေတတ်သော၊ –ရှေ့ရှုတင်ပေးတတ်သော (ဝိတက်)၊ အာရုံ၌ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားတတ်သော (ဈာန်သမာဓိ)၊ အာရုံ၌ ကောင်းစွာ

http://www.dhammadownload.com

တက်တတ်သော (သမာဓိနှင့် ယှဉ်သော ဈာန်)။ **အပွနက** [အပွနာ+က] သက်ဝင်ခြင်း ရှိသော၊ သက်ဝင်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော၊ အာရုံကို ထားသော၊ အာရုံကို သွင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သော။

အပွိယ ၊ တိ ၊ [✓ အပွ+ဏေ+ဏျ] ရောက်စေအပ်သော၊ သွင်းအပ်သော၊ (တပေါင်းတည်းဖြစ်စေအပ်သော၊ မခွဲခြားအပ်သော)။ [နဝိယ] မချစ်အပ်သော။

အပွေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ အပွ+ဏေ+တဗ္ဗ] ဆက်ဆံစေအပ်သော၊ အပ်နှံအပ်သော၊ (တပေါင်းတည်းဖြစ်စေအပ်သော၊ မခွဲခြားအပ်သော။)

အပွေတုံ ၊ ဗျ ။ [✓ အပွ+တုံ] သက်ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းငှာ၊ တည်ခြင်းငှာ၊ အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ -သက်ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဝင်စားခြင်းငှာ။ [✓ အပွ+ဏေ+တုံ] တည်စေခြင်းငှာ၊ တင်ထားခြင်းငှာ၊ ပြီးဆုံးစေခြင်းငှာ၊ နိဂုံးအုပ်ခြင်းငှာ။ အပွေတွာ၊ အပွေန္တ ။

အာပ ၊ ပု+နဝ ၊ [✓ အပွ+ဏ] အပွောတိ တံတံ ဌာနံ ဝိဿရတီတိ-အာပေါ။ နီတိဓာ၊ ၂၆၅။ ရေ၊ အရည်။

မနာပ ၊ တိ ၊ [မန ✓ အပွ+ဏ] မနံ အပွာယတိ ဝမ္မေတီတိ-မနာပံ။ အဘိဌ-၂၊ ၈။ စိတ်နှလုံးကို ပွားစေတတ်သော၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော။

ဗျပွနာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ အပွ+ယု+အာ] တည်ကြည်သောစိတ်ကို အာရုံသို့ ရောက်စေခြင်း၊ အထူးအားဖြင့် ရောက်စေခြင်း (သဘော, ဝိတက်)။ **ဗျပွိတ** [ဝိ+အပွိတ] အထူးအားဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ကင်းသော။

သမပွိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ အပွ+တ] ကောင်းစွာငြိတွယ်သော၊ -ထားအပ်သော၊ -ရောင့်ရဲစေအပ်သော၊ -ပြည့်စုံသော၊ -ဖြစ်သော၊ -အကုန်အစင် ပစ်ချအပ်သော၊ -တည်သော၊ -ယှဉ်သော၊ -တကွဖြစ်သော၊ -စပ်ယှဉ်သော၊ -စူးဝင်သော၊ -နှိပ်စက်အပ်သော။

အဗိ၊ အမ္ဗ

ဘူ= သဒ္ဒ ရက္ခဿာဒ ဂတီသု—အသံပြုခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း, သာယာခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ အမ္ဗတိ။

အမ္ဗ ၊ ပု+နဝ ၊ [✓ အမ္ဗ+အ] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၇။ အမ္ဗိယတိ အဿာဒီယတီတိ-အမ္ဗံ။ ဓာတွတ္ထ။ ပု ။သရက်ပင်။ နဝ ။သရက်သီး။

အမ္ဗကာ ၊ ထီ ၊ [✓ အမ္ဗ+ဏ+က+အာ] မိန်းမ၊ မိန်းမသား။

အမ္ဗဏ ၊ နဝ ၊ [✓ အမ္ဗ+ယု] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၈။ လုံးထွင်းလှေ၊ စားကျင်း၊ စည်ပိုင်း။ အမ္ဗ-ဂမနေ ယု၊ အမ္ဗ-သဒ္ဒေ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၄။ တစ်အမ္ဗဏ(၁၁-စိတ်ဝင်)။

အမ္ဗာ ၊ ထီ ၊ [အမ္ဗ+ဏ+အာ] ကမ္မနိ၊ အမျှတေ သွေဟေန ဥပဂစ္ဆီယတေတိ-အမ္ဗာ။ ကောတ္ထုဘ။ အမ္ဗတိ ရက္ခတီတိ-အမ္ဗာ။ ဓာတွတ္ထ။ အမိ၊ မိခင်၊ အမေ။

အမ္ဗရ ၊ နဝ ၊ [✓ အမ္ဗ+အရ] အမ္ဗတေ သဒ္ဒါယတေ အတြာတိ-အမ္ဗရံ၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅။ ကောင်းကင်။ [✓ အမ္ဗ+အရ] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ ကတ္တရိ၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၀။ အဝတ်ပုဆိုး။

အမ္ဗဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ အမ္ဗ+ဌ+အာ] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၂။ ကြွက်နားပေါင်းပင်။

အမ္ဗာဋက ၊ ပု+နဝ ၊ [✓ အမ္ဗ+အဋ+က] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ အဋော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၄။ ဝှေးပင်။

အမ္ဗိလ ၊ ပု+နဝ ၊ [✓ အမ္ဗ+အရ] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ အရော၊ ဣတ္တံ၊ လတ္တဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၈။ အချဉ်၊ ချဉ်သော အရသာ။ တိ ။ချဉ်သော။

အမ္ဗု ၊ နဝ ၊ [✓ အမ္ဗ+ဥ] အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ ဥ ၊ အမ္ဗု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ အမ္ဗ-သဒ္ဒေ၊ အမ္ဗတိ နာဒံ ကရောတီတိ-အမ္ဗု= ဝါရိ။ မောဂ်-၇၊ ၂။ ရေ။

အဗ္ဗ

ဘူ= ဂုမ္ဗန ဟိံသာ ဂတီသု-အပေါင်းအစုပြုခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ အဗ္ဗတိ။

အဗ္ဗတိ ။ [✓ အဗ္ဗ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ သုံးဆောင်၏။ အဗ္ဗန။

အဗ္ဗု ၊ ပု ၊ [✓ အဗ္ဗ+ဥ] ဘေးရန်။

အဗ္ဗုဒ ၊ ပု+နဝ ၊ [✓ အဗ္ဗ+ဒ] အဗ္ဗ-ဟိံသာ ဂတိမှိ၊ ဒေါ၊ အာဂမဿု။ သူစိ။ အမြှုပ်၊ ဘေးရန်၊ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်း၊ ခိုးမှု၊ ခိုးသူ၊ ဒုဿီလ၊ အဗ္ဗုဒသဏ္ဍာ၊ အဗ္ဗုဒငရဲ။

နိဗ္ဗ ၊ နဝ ၊ [နိ ✓ အဗ္ဗ+ဏ] နိဿေသတော အဗ္ဗတိ ဝဿောဒကမနေနာတိ-နိဗ္ဗံ၊ အဗ္ဗ-ဂတိ ဟိံသာသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၇။ အမိုးစွန်း၊ တံစက်မြိတ်။

နိရဗ္ဗုဒ ၊ နဝ ၊ [နိ ✓ အဗ္ဗ+ဒ] နိပုဗ္ဗော အဗ္ဗ-ဟိံသာယံ၊ ဂတိမှိ စ၊ ဒေါ၊ အာဂမဿု။ သူစိ။ နိရဗ္ဗုဒသဏ္ဍာ။

http://www.dhammadownload.com

ဂန္ဓဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [ဂန္ဓ ✓အဗ္ဗ+အ] ဂန္ဓောတိ လဒ္ဓနာမေန ဘဝဂါမိကမ္မုနာ အဗ္ဗတိ ပဝတ္တတိတိ–ဂန္ဓဗ္ဗော။ သာရတ္ထ–၂၊ ၁၄။ အမိဝမ်းသို့ ရောက်လတ္တံ့သော သတ္တဝါ။ ဂန္ဓံ အဗ္ဗန္တိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိတိ–ဂန္ဓဗ္ဗာ။ ဒီဋိ–၂၊ ၉၅။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃၊ ၂၄။ ဂန္ဓဗ္ဗ၊ နတ်၊ သဘင်ပညာသည်၊ ကချေသည်၊ အဆိုတော်၊ စောင်းသမား၊ သီချင်းသံ၊ စောင်းသံ၊ သီဆိုခြင်း၊ အနုပညာကျမ်း၊ မြင်း၊ မျောက်။ တိ ။ရောက်သင့်သော။ **ဂန္ဓဗ္ဗက** [ဂန္ဓဗ္ဗ+က] စောင်းသမား။

အဗ္ဘ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌၊ အဗ္ဘတိ။

အဗ္ဘ ၊ တိ ၊ [✓အဗ္ဘ+အ] အဗ္ဘတိ အနေကသတပဋိလောဟုတွာ ဂစ္ဆတီတိ–အဗ္ဘော၊ မေဃော။ နီတိဓာ၊ ၁၂၅။ မိုးတိမ်။ နာ ။ကောင်းကင်။ **အဗ္ဘက** [အဗ္ဘ+က] သညာယံ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၂။ အဘြိုက်၊ လချော်း။

အဗ္ဘုတ ၊ ပု+နာ ၊ [✓အဗ္ဘ+တ] အဗ္ဘ–ဂမနေ၊ တော၊ **အဗ္ဘုတောပိ**။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၂။ လောင်းတမ်း၊ လောင်းကြေး။

အဘိ၊ အမ္ဘ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ အမ္ဘတိ။

အမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓အမ္ဘ+အ] အမ္ဘတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–အမ္ဘော၊ ဥဒက်။ နီတိဓာ၊ ၁၂၇။ ရေ။ သံ–၌ အမ္ဘသ်–ဟု ရှိသည်၊ မနောဂိဏ်း။

အမ္ဘောဇ ၊ နာ ၊ [အမ္ဘ ✓ဇန+ကို] ကြာ။

အမ္ဘောဒ ၊ ပု ၊ [အမ္ဘ ✓ဒါ+ကို] မိုးတိမ်။

အမ္ဘောဓရ ၊ ပု ၊ [အမ္ဘ ✓ဓရ+အ] မိုးတိမ်။

အမ္ဘောဓိ ၊ ပု ၊ [အမ္ဘ ✓ဓာ+ဏ္ဍ] သမုဒ္ဒရာ။

အဘ္ဘုတ ၊ ပု+နာ [✓အဘိ+တ] အဘိ–သဒ္ဒေ၊ တော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ အဗ္ဘုတောပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၂။ လောင်းတမ်း၊ လောင်းကြေး။

အမ

ဘူ+စု= ဂတိ ပီဠာ ရောဂ ဘတ္တိသဒ္ဒ ဘောဇနေသု–သွားခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း, နာကျင်ခြင်း, ဆည်းကပ်မှီဝဲခြင်း, အသံပြုခြင်း, စားခြင်းတို့၌။ အမတိ၊ အမေတိ၊ အမယတိ။

အမတိ ။ [✓အမ+အ+တိ] သွား၏၊ ရောက်၏၊ ကျော်၏။ (အမိယတိ၊ ပြီးစေအပ်၏။ အမ္မတိ၊ လွှမ်းမိုးအပ်၏၊ ရှုံ့ချအပ်၏၊ သိအပ်၏။)

အံသ ၊ ပု ၊ [✓အမ+သ] မ–ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ အမ–ဂမနေ၊ သော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၅။ အဖို့အစု၊ အစိတ်အပိုင်း၊ ပခုံး။

အံသု ၊ နာ ၊ [✓အမ+ဥ] အမတိ ဂစ္ဆတိ ဒိသန္တ မိတိ–အံသု၊ အမ–ဂမနေ၊ ဥ၊ သာဂမော။ သူစိ။ အရောင်အလင်း၊ ချည်မျှင်၊ အမွေး၊ အမျှင်။

အံသုက ၊ နာ ၊ [✓အမ+ဏုက] မ–ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ သ–လာ၊ အမတိ ဗဟိဂစ္ဆတိ ဇတေနာတိ–အံသုကံ။ သူစိ။ တစ်နည်း= [အံသု+က] အဝတ်အထည်။

အဏု ၊ ပု ၊ [✓အမ+ဏု] ကစ္ဆည်း၊ ၆၇၁။ အမ–ဂတျာဒိသု၊ အမတိတိ–အဏု၊ ဓာတ္တန္တ လောပေါ။ ရူ–၆၈၁။ အဏုမြူ။ တိ ။သိမ်မွေ့သော၊ သေးငယ်သော၊ အနည်းငယ်သော၊ ယုတ်ညံ့သော။ **အဏုက** [အဏု+က] သိမ်မွေ့သော၊ သေးငယ်သော ပမာဏရှိသော။

အဏ္ဏ ၊ နာ ၊ [✓အမ+ဥ] အမ, ဂမ–ဂမနေ၊ အမန္တိ ဥပဓုန္တိ ဇတ္ထာတိ–အဏ္ဏော= ပက္ခိပသဝေါ၊ ကောသော စ။ မောဂ်–၇၊ ၅၈။ အဥ၊ ဝှေးစေ့။ **အဏ္ဏက** [အဏ္ဏ+က] ဥနှင့်တူသော။ ထိ+နာ ။ အဖုအထစ်၊ ကျည်းပေါင်း။ တိ ။အဖုအထစ်ရှိသော။

အန္တ ၊ ပု+နာ ၊ [✓အမ+တ] အမ–ဂမနေ၊ အမတိ ယာတိတိ–အန္တော= သြသာနံ, ကောဋ္ဌာသသမီပါဝယဝါ စ။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ အဆုံး၊ အူ၊ အနီး၊ အစိတ်၊ အဖို့အစု။ အမတိ ဂစ္ဆတိတိ–အန္တော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၄။ သေခြင်း။

အန္တ၊ ပရိယန္တ၊ ပန္တ ၊ ပု+နာ ၊ [✓အမ+တ] အမ–ဂမနေ၊ တော၊ အန္တော၊ ပရိပုဗ္ဗော–ပရိယန္တော၊ ပပုဗ္ဗော–ပန္တော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၁၄။ အဆုံးနောက်ဖျား။

အန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓အမ+က] အမ–ရောဂေ၊ အန္ဒော။ ရူ၊ ၆၇၄။ အမတိ အင်္ဂမင်္ဂဿ ရုဇ္ဇနဘာဝံ ဂစ္ဆတိတိ–အန္ဒော။ စက္ခုနာ အမတိ ရုဇ္ဇတီတိ ဝါ–အန္ဒော။ အမဓာတ်ကို အန္ဒပြု။ ကစ္ဆည်း၊ ၆၆၇။ မျက်စိကန်းသော၊ မျက်မမြင်၊ အမိုက်မှောင်၊ နာသော၊ ပုပ်သော။

အမတ္တ ၊ နာ ၊ [✓အမ+အတ္တ] အမတိ ကာလန္တ ရုံ ပဝတ္တတိတိ–အမတ္တံ၊ ဘာဇနံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၁။ မြေခွက်၊ ခွက်၊ စားခွက်။

http://www.dhammadownload.com

အမန ၊ နာ ၊ [√အမ+ယု] အမိယတေ နိဋ္ဌာနဂမနံ– အမနံ= သြသာနံ၊ အဆုံးသို့ရောက်ခြင်း။

အမလ ၊ နာ ၊ [√အမ+အလ] အမ–ဂမနေ၊ အလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၂။ အဘြိုက်၊ လချေး။

အမွ ၊ ပု ၊ [√အမ+ဗ] ဖလကာမေဟိ ဇနေဟိ အမိယတိ ဂမိယတီတိ–အမ္ဗော= စူတော။ မောဂ်– ဂု၊ ၁၂၁။ သရုက်ပင်။ နာ ။သရုက်သီး။

အမ္ဗာ ၊ ထီ ၊ [√အမ+ဗ+အာ] ပုတ္တေန အမိယတိ ဂမိယတီတိ–အမ္ဗာ= မာတာ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၂၁။ အမိ၊ မိခင်၊ အမေ။

အမ္ဗာ ၊ ထီ ၊ [√အမ+မ+အာ] အမ–ပူဇာယံ၊ ကမ္မနိ မော၊ ဗော စ။ အမ္ဗာ= အမ္ဗာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၄။ အမိ။ အမ, ဂမ–ဂမနေ၊ အမေတိ ပေမေန ပုတ္တကေသု ပဝတ္တတီတိ–အမ္ဗာ= မာတာ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၃၆။

အမ္ဗဏ ၊ နာ ၊ [√အမ+ယု] လုံးထွင်းလေ့၊ စားကျင်း၊ စည်ပိုင်း။

အမှ ၊ နာ ၊ [√အမ+ဟ] အမ–ဂမနေ၊ အမတိ ပဝတ္တ တီတိ–အမုံ= အသ္မာ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂၂။ ကျောက်၊ ကျောက်ခဲ။

ပမှ ၊ နာ ၊ [ပ √အမ+ဟ] ပပုဗ္ဗေ အမတိ ပဝတ္တတီတိ– ပမုံ= ပခုမံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂၂။ မျက်တောင်မွေး။

အာမ ၊ တိ ၊ [အာ √အမ+အ] အာ ဣသံ အမျတေ ပစ္စတေတိ–အာမံ။ ကောတ္ထုဘာ။ စိမ်းသော၊ မမှည့် သော၊ မကျက်သော။ ပု ။အစာမကြေသောရောဂါ။

အာမက [အာမ+က] စိမ်းသော၊ မကျက်သော။

အာမယ ၊ ပု ၊ [√အမ+ယ] အမ–ရောဂေ၊ ယော။ အထဝါ= [အမ+ဏယ+အ] အမ–ရောဂေ၊ စုရာဒိ၊ အာမယတိ ရုဇတီတိ–အာမယော။ အ ၊ ကာရိတ လောပါဘာဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၃။ အနာရောဂါ။

အဗ္ဘ ၊ ပု ၊ [√အမ+ဘ] အမ–ဂတိယံ၊ ဘော၊ အမ္ဘော၊ အဗ္ဘောတိပိ ဇကော။ သူစီ။ ကျောက်။

ကိမိ ၊ ပု ၊ [ကု √အမ+ဣ] ကုစ္ဆိတံ အမတိ ဂစ္ဆတီတိ–ကိမိ၊ အသိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၃။ ပိုးသေး၊ ပိုးကောင်ကလေး။

ပစ္စာမိတ္တ ၊ ပု ၊ [ပတိ √အမ+တ] ပဋိပက္ခဘာဝေန အမတိ ဂစ္ဆတီတိ–ပစ္စာမိတ္တော။ အမ–ဂမနေ၊ တော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၅။ ရန်သူ။

ဝါယာမ ၊ ပု ၊ [ဝါယ √အမ+ဏ] ဝါယော ဝိယ သဒါ အမတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဝါယာမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်လုံ့လ။

အယ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ အယတိ။

အယတိ ။ [√အယ+အ+တိ] သွား၏၊ ဖြစ်၏။ အယိတ၊ အယိတဗ္ဗ။

အယ ၊ ပု ၊ [√အယ+အ] အယတိ နာနာကမ္မာရကိစ္စေသု ဥပယောဂံ ဂစ္ဆတီတိ–အယော= ကာဋ္ဌလောဟံ။ နိတိဓာ၊ ၁၄၀။ သံ ၊ အယတိ သုခံ အနေနာတိ– အယော။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ ချမ်းသာသုခ၊ သုဂတိ၊ သာယာဖွယ်။ (သုခသောမနဿဝေဒနာ၊ ဣဋ္ဌာရုံ)၊ ကြီးပွားခြင်း၊ အကြောင်းတရား။

အယန ၊ တိ ၊ [√အယ+ယု] အယိတဗ္ဗော ပဋိပဇ္ဇိ တဗ္ဗောတိ–အယနော၊ ရောက်သင့်သော အထက် မဂ် ၃–ပါး။ အယန္တိ ဝါ ဇတေနာတိ–အယနော၊ လမ်းခရီး။ မဋ္ဌ–၁၊ ၂၃၄။ လားရာ၊ လည်းလျောင်းရာ။ (အထက်မဂ် ၃–ပါး)။ ထီ+န ။ဖြစ်ခြင်း၊ သက်ဝင် တည်နေခြင်း၊ သွားခြင်း၊ သွားပုံအမူအရာ။

အဒ္ဓါနန ၊ ပု+နာ ၊ [အဒ္ဓ+အယန] အဒ္ဓါနံ အယနံ– အဒ္ဓါနံ= အစ္ဆာယကော မဂ္ဂေါ။ ယထာ–ပဒဋ္ဌာနန္တိ၊ ယလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၃။ ခရီးရှည်၊ ခရီဝေး။

အစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [အတိ √အယ+အ] အတိက္ကမိတ္တာ အယနံ–အစ္ဆယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၄။ သေခြင်း။

အနွာယိက ၊ တိ ၊ [အနု √အယ+ဏိ+က] တစ်နည်း= [အနု √အယ+ဏ္ဍု] အက–၏ အ–ကို ဣ–ပြု၊ နောက်မှ အစဉ်လိုက်သော၊ နောက်လိုက်နောက်ပါ အခြွေအရံ၊ ရောက်လာသော၊ ဆိုက်ရောက်သော။

အယျ ၊ ထီ+ပု ၊ [√အယ+ယ] အယ–ဂတိယံ၊ အယိတဗ္ဗော ဥပဂန္တုဗ္ဗောတိ–အယျော၊ ကမ္မနိ ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၃။ အရှင်သခင်၊ အရှင်မ၊ သခင်မ၊ အရှင်ကောင်းအရှင်မ၊ အမောင်၊ အမိ၊ ချစ်သား၊ ချစ်သမီး၊ အဘ၊ အဘိုး၊ အမိ၊ မိခင်၊ အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးမြတ်သူ။ **အယျက** [အယျ+က] အဘိုး၊ အရှင်သခင်။

အယျိကာ ၊ ထီ ၊ [√အယ+ဏ္ဍု+အာ] အယ–ဂတိမှိ၊ ဏ္ဍု၊ အယျိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၅။ အဘွား။

http://www.dhammadownload.com

အာယ ၊ ပု ၊ [အယ+ဏ] အယ–ဂမနေ၊ ဏော၊ အာယော။ မာန်ဦ၊ ၃၅၆။ အခွန်အတုတ်၊ အမြတ်အစွန်း၊ အတိုး အပွား၊ ဝင်ငွေ၊ တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း၊ ချမ်းသာသုခ၊ လာရောက်ခြင်း၊ အကြောင်းတရား၊ ဖြစ်ရာဌာန။

အာယာပန ၊ နာ ၊ [✓အယ+ဏာပေ+ယု] ဖြစ်စေခြင်း။

အာယု ၊ ပု+နာ ၊ [✓အယ+ဏု] အယက္ကတိ ဂမနတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓတု။ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ–အာယု= ဧဝိတံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁။ အသက်၊ ဧဝိတိန္ဒြေ၊ သက်တမ်း၊ အသက်အပိုင်းအခြား။

ကျဏာယက ၊ ပု ၊ [ကျဏ ✓ အယ+ကွ] ကျဏ်အာပယတိ ပဝတ္တေတိတိ–ကျဏာယကော။ မာန်ဦ၊ ၄၇၀။ ကြွေးယူသူ။

ဥဒယ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓အယ+အ] ဥဒယန္တိသ္မာ သူရိယာ ဒယောတိ–ဥဒယော။ မာန်ဦ၊ ၆၀၆။ နေထွက်တောင်။

ဥပါယ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓အယ+ဏ] သတ္တုဝိဇယမုပဂစ္ဆန္တိ ဧတေဟိတိ–ဥပါယာ။ မာန်ဦ၊ ၃၄၈။ ရန်အောင်ကြောင်း(ဟေဒ, ဒဏ္ဍ, သာမ, ဒါန)ဥပါယ်၊ နည်းလမ်း၊ အကြောင်း၊ ဖြတ်ထိုးဉာဏ်၊ ကပ်လာခြင်း၊ စီရင်ခြင်း။

ဥပါယန ၊ နာ ၊ [ဥပ ✓အယ+ယု] လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ၊ ကပ်ရောက်ခြင်း။

ဥပစ္စယ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အတိ ✓ အယ+အ] ဥပအတိပုဗ္ဗော အယ–ဂမနေ၊ အ၊ အတိက္ကမ္မ ပတနံ ဥပစ္စယောနာမ။ သူစိ။ လွန်ခြင်း၊ ခုန်ကျော်ခြင်း။

ဥပါယန ၊ နာ ၊ [ဥပ ✓အယ+ယု] ဥပေယျတေတိ–ဥပါယနံ။ မာန်ဦ၊ ၃၅၆။ တံစိုး၊ လက်ဆောင်၊ ကပ်ရောက်ခြင်း။

ဥပါယိက ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓အယ+အ] ဥပဂန္တွ ဗွတ္တာ–ဥပါယော၊ ဥပပုဗ္ဗော၊ အယ–ဂမနေ၊ အ။
[ဥပါယ+ကက] ဥပါယာ သကတ္ထေ ကကော၊ ဥပါယိက်၊ သြပါယိက်၊ သြပယိကမွိ။ မာန်ဦ၊ ၃၅၃။ သင့်တော်လျောက်ပတ်သော၊ နည်းလမ်းကျသော။

ဂဝယ ၊ ပု ၊ [ဂေါ ✓အယ+အ] ဂေါဝိယ အယတီတိ–ဂဝယော။ မာန်ဦ၊ ၆၁၆။ နွားနောက်။ ရှေ့ပိုင်းကျွဲနှင့်တူ၍ နောက်ပိုင်းနွားနှင့်တူသော သတ္တဝါတစ်မျိုး။

ဂဝေ ၊ ပု ၊ [ဂေါ ✓ အယ+ဏ] ယ–ကို ဧ–ပြု။ ကစ္စည်း၊ ၂၀, ရူပသ။ နွားနောက်။

ပရိယာယတိ ။ [ပရိ+အာ ✓အယ+အ+တိ] လှည့်လည်၏။ ပရိယာယိတွာ။

ပရာယဏ ၊ နာ ၊ [ပရ ✓အယ+ယု] ပရေဟိ ဥတ္တမေဟိ အရိယပုဂ္ဂလေဟိ အယိတဗ္ဗံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ–ပရာယဏံ၊ ပရတော ဝါ အယိတဗ္ဗံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ–ပရာယဏံ၊ သံသာရသဘာဝတော အညသဘာဝဝသေန ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗန္တ္ယတ္ထော၊ ပရေသံ ဝါ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ပတိဋ္ဌာနတ္တာ ပရာယဏံ။ မာန်ဦ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။ ပရံ အယနံ အာယတ္တော တာဏံ–ပရာယဏံ။ မာန်ဦ၊ ၇၅၈။ တိ ။ကပ်ငြိရာ၊ လည်းလျောင်းရာ၊ မှီခိုရာ။

ပါရာယဏ ၊ နာ ၊ [ပါရ ✓အယ+ယု] ပါရံ ပရိယန္တံ အယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ကဿစိ အနေနာတိ–ပါရာယဏံ၊ ယု၊ ဏတ္တံ။ မာန်ဦ၊ ၇၅၈။ အလုံးစုံ။

ပရိယာယ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓အယ+ဏ] ပရိဗျတ္တမတ္ထံ အယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဗုဇ္ဈန္တိ ဧတေနာတိ–ပရိယာယော။ မာန်ဦ၊ ၁၂၀။ ပရိယာယ်။ ပရိ အနတိက္ကမေန အယနံ ပဝတ္တနံ–ပရိယာယော။ မာန်ဦ၊ ၄၂၉။ အစဉ်၊ အကြောင်း၊ ဒေသနာ၊ အလှည့်အကြိမ်၊ ချဉ်းကပ်ခြင်း။

ပလာယတိ ။ [ပရာ ✓အယ+တိ] ပြေးသွား၏၊ ထွက်ပြေး၏။ ပလာယန၊ ပလာယနက၊ ပလာယိတ၊ ပလာယီ။

ပလာယန ၊ နာ ၊ [ပရိ ✓အယ+ယု] ပရိဝဇ္ဇေတွာ အယနံ ဂမနံ–ပလာယနံ။ မာန်ဦ၊ ၄၀၂။ ထွက်ပြေးခြင်း။

ပါယ ၊ ပု ၊ [ပ ✓အယ+ဏ] ထွက်သွားခြင်း၊ များသော။ **ပါယသော၊ ပါယော**၊ များသောအားဖြင့်။

ဗျပယတိ ။ [ဝိ+အပ ✓ အယ+အ+တိ] ကင်း၏၊ ချုပ်၏။

ဗျတ္တယ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အတိ ✓အယ+အ] ဝိ အတိပုဗ္ဗော အယ–ဂမနေ။ ဗျတ္တယော။ သူစိ။ ဒွေဘော် မလာက ဗျတယ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း။

လယ ၊ ပု ၊ [✓လူ ✓အယ+အ] သတ္တာနံ ဧဝိတံ လုနန္တော အယတိ ဂစ္ဆတိတိ–လယော။ မာန်ဦ၊ ၆၆။ ဆယ်ခဏရှိသောကာလ။

ဝါတာယု ၊ ပု ၊ [ဝါတ ✓အယ+ဥ] ဝါတမယတီတိ–ဝါတာယု။ ဥ။ မာန်ဦ၊ ၆၁၇။ သမင်။

ဝိပရိယတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ အယ+တ] ဓာတွန်ယ–ကို တ–ပြု၊ ယ–လာ၊ ဖောက်ပြန်သော။

ဝိပရိယာယ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ ✓အယ+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ပြောင်းပြန်ပြန်သော၊ ပြောင်းပြန်ပြန်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပလာယတိ ။ [ဝိ+ပရိ √အယ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ပြော၏။

သပ္ပာယ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ √အယ+ဏ] သင့်တော်သော၊ လျောက်ပတ်သော၊ ကျေးဇူးပြုသော။ နဿသင့်တော်ခြင်း၊ လျောက်ပတ်ခြင်း၊ ကျေးဇူးပြုခြင်း။

သမယ ၊ ပု+နဿ ၊ [သံ √အယ+အ] သမန္တတော အယနံ ဂတိ-သမယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၁။ အယူဝါဒ၊ အကြောင်း ညီညွတ်ခြင်း၊ အခွင့်ခဏ၊ အချိန်အခါ၊ အပေါင်းအစု၊ အကြောင်း၊ ရခြင်း၊ ရရှိခြင်း၊ ပယ်စွန့်ခြင်း၊ ကင်းခြင်း၊ ထိုးထွင်းသိခြင်း၊ သိတတ်သောဉာဏ်။

သမယန ၊ နဿ ၊ [သံ √အယ+ယု] ကောင်းစွာ ကင်းခြင်း၊ ကောင်းစွာပယ်စွန့်ခြင်း၊ ပေါင်းခြင်း၊ ရရှိခြင်း။

သမုဒယ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ √အယ+ဏ] သဟ အဝယဝေန ဥဒယတီတိ-သမုဒါယော၊ ဒါဂမော၊ မဇ္ဈေ ဒီဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၉။ အပေါင်းအစု။

သမုဒါယိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ √အယ+ဏေ+တ] ကောင်းစွာဖြစ်စေအပ်သော။

သဟာယ ၊ ပု ၊ [သဟ √အယ+ဏ] သဟ အယတိ ကိစ္စေသူတိ-သဟာယော။ အယ-ဂမနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၆။ မိတ်ဆွေ။

သာယ ၊ ပု+နဿ ၊ [√သာ √အယ+ဏ] သာယန္တော ဒိနန္တံ ကရောန္တော အယတီတိ-သာယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈။ ဆည်းဆာ၊ ညနေချမ်း။

သုခါယတိ ။ [သုခ √အယ+ဏေ+တိ] ချမ်းသာခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ [သုခ+အာယ+တိ] မောဂ်-၅၊ ၁၀-သုတ်ဖြင့် အနဘဝနတ္တ၌ အာယ-ပစ္စည်း၊ နာမဓာတ်၊ သုခဝေဒနာကို ခံစား၏။ သုခါယနာ၊ သုခါယိတ။ (ကခ်ါယနာ၊ မက္ခာယန၊ မက္ခာယိတ၊ မေတ္တာယ-စသည်တို့ကိုလည်း အလားတူပင် ကြံသင့်သည်။)

ဟာယန ၊ ပု+နဿ ၊ [√ဟာ √အယ+ယု] ဇဟာတိ ဘာဝေတိ-ဟာယနော၊ ပဒတ္တေ ဝါ-ဇဟန္တော အယတီတိ-ဟာယနော၊ ဟာ-စာဂေ၊ အယ-ဂတိမှိ၊ ယု။ သူစိ, ဓာန်ဋီ၊ ၈၁။ နှစ်၊ (၁၂-လ။)

အရ

ဘူ= ဂတိ နာသနေသု-သွားခြင်း, ပျက်စီးခြင်းတို့၌။ အရတိ။

အရတိ ။ [√အရ+အ+တိ] ချဉ်းကပ်၏၊ ကပ်ရောက်၏။ [√အရ+ဏေ+တိ] ကာရိုက်ဏေ-ပစ္စည်းကျေ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ (အရိယတိ၊ အရီယတိ၊ ရအပ်၏၊ ရောက်အပ်၏၊ သိအပ်၏၊ ပွတ်တိုက်အပ်၏။) အရဏီယ၊ အရဏ။

အံသာ ၊ ထီ ၊ [√အရ+သ+အာ] ဓာတွန် ရ-ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ မြင်းသရိုက်နာ၊ လိပ်ခေါင်းနာ။

အက္က ၊ ပု ၊ [√အရ+က] အရ-ဂမနေ၊ အရတိ ယာတီတိ-အက္ကော= သူရော, ဝိဋပိဝိသေသော စ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄။ နေ၊ မရိုးပင်၊ မရိုးလျှော်။

အက္ခ ၊ ပု+နဿ ၊ [√အရ+ခ] အရ-ဂမနေ၊ အရန္တိ ယန္တိ ဧတေနာတိ-အက္ခော= သကဋာဝယဝေါ, ပါသကော စ။ မောဂ်-၇၊ ၃၁။ ဝင်ရိုး၊ လှည်းဝင်ရိုး၊ ရထားဝင်ရိုး၊ အန်စာ။ [√အက္ခ+အ] ကောတ္ထုဘ။

အဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√အရ+တ] တ္ထ-ကို ဋ္ဌ-ပြု။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၀၇။ အနက်၊ သဘော။

အဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [√အရ+တ] အရ-ဂမနေ၊ တော၊ အန္နာဒေသော၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ရေ။

အတ္ထ ၊ ပု+နဿ ၊ [√အရ+ထက်] အရန္တိ ပဝတ္တန္တျနေနာတိ-အတ္ထော၊ ဓနံ။ မောဂ်-၇၊ ၈၈။ ပစ္စည်းဥစ္စာ။ အရိယတေ ဉာယတေတိ-အတ္ထော၊ (အနက် အဓိပ္ပာယ်။) အရိယတေ ဂမီယတေတိ-အတ္ထံ၊ နိဗ္ဗာန်။ ဟေတု အနုသာရေန အရီယတိ အဓိဂမီယတိ သမ္ပာပုဏီယတီတိ-အတ္ထော။ အကျိုး၊ အလို၊ ကြီးပွားခြင်း၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ၊ ပျက်စီးခြင်း။

အဒ္ဓ ၊ ပု+နဿ ၊ [√အရ+ဓ] အရန္တိ ယန္တိ ဧတ္ထာတိ-အဒ္ဓါ= မဂ္ဂေါ, ကာလော စ။ အဒ္ဓံ ဥပဒ္ဓံ။ မောဂ်-၇၊ ၉၉။ ခရီး၊ ကာလ၊ အချိန်အခါ၊ ထက်ဝက်။

အယိရ ၊ ပု ၊ [√အရ+ဏျ] အရိယမှ ရ-နှင့် ယ-ကို ရှေ့နောက်ပြန်။ ရူ၊ ၅၉။ အရှင်သခင်၊ အရှင်ကောင်း၊ အရှင်မြတ်။

အရ ၊ ပု+နဿ ၊ [√အရ+အ] အကန့်၊ ထောက်ဆန်၊ တံစဉ်း။

အရည ၊ နဿ ၊ [√အရ+အည] အရ-ဂမနေ၊ အရီယတေ ဂမျတေတိ-အရည်= ဝနံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၁။ တော။ **အရညက** [အရည+က] တော။

အရဏိ ၊ ထီ+ပု ၊ [√အရ+အဏိ] အရ-ဂမနေ၊ အရိယတိ ဂမီယတီတိ-အရဏိ= အဂ္ဂိမန္တနကဋ္ဌံ။

http://www.dhammadownload.com

မောင်–၇၊ ၆၂။ ဤ–ပစ္စည်းထပ်သက်လျှင် **အရဏီ၊ မီးပွတ်ခုံ၊ မီးပွတ်ကျည်။**

အရာတိ ၊ ပု ၊ [✓ အရ+တိ] အရ–ဂမနေ၊ တိ ၊ ဘူဝါဒိတ္တာ အာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၄။ ရန်သူ။

အရီ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ အရ+ကျ] ရူ၊ ၆၇၉။ [✓ အရ+အ] ရ–၏ အ–ကို ကျ–ပြု၊ ဝေရမရတိတိ–အရိ၊ ရဿန္တော ကျ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၄။ ရန်သူ၊ ထီ၌ အရိနီ။

အရိတ ၊ တိ ၊ [✓ အရ+တ] ဖြစ်ဖွားသော။

အရိတ္တ ၊ နာ ၊ [✓ အရ+ကျတ္တ] အရတိ အနေနာတိ–အရိတ္တံ။ ကောတ္ထုဘာ။ [✓ အရ+တ] အရတိ ယေနာတိ–အရိတ္တံ၊ ဆဒါဒိဟိ တတြဏ်၊ ကျကာရာဂမော၊ ဒွိတ္တာဒ္ဓ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၇။ ထိုးဝါး၊ လှော်တက်၊ ခတ်တက်။

အရိယ ၊ တိ ၊ [✓ အရ+ဏျ] အရ–ဂမနေ၊ ဏျော၊ ကျကာရာဂမော၊ အရိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၆။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။ အရ–ဂမနေ ဝါ၊ အရတိ အဓိဂစ္ဆတိ မဂ္ဂဖလဓမ္မေတိ–အရိယော၊ ဏျော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၅။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်။

အရိယာ ၊ ထီ ၊ [✓ အရ+ဏျ+အာ] မတ္တာနိယမေန အရတိ ပဝတ္တတီတိ–အရိယာ။ မတ္တာဝသေန အရိယတေ ဉာယတေတိ ဝါ–အရိယာ။ အရိယာဂါထာ။

အရိသ ၊ နာ ၊ [✓ အရ+ကျသ] အရ–ဂမနေ၊ ကျသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၇။ ဒူလာမြင်းသရိုက်နာ၊ လိပ်ခေါင်းနာ။

အရ ၊ နာ ၊ [✓ အရ+ဥ] အရ–ဂမနေ၊ အရတိ သူန ဘာဝေန ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိတိ–အရ= ဝဏ္ဏော။ မောင်–၇၊ ၂။ အနာ။ **အရုက** [အရ+က] အနာ၊ အနာဆွေး၊ အနာဟောင်း။

အရုဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ အရ+ကုန] အရ–ဂမနေ၊ အရတိ ဂစ္ဆတိတိ–အရုဏော= သုရိယော, တဿ သာရထိ စ။ မောင်–၇၊ ၁၀၁။ နေ, အရုဏ်။ တိ ။နီသော၊ စဉ်းငယ်နီသော။ ထီ ။တိဝုသ်။

အင်္ဂီ ၊ ပု ၊ [✓ အရ+ကျ] အရ–ဂမနေ၊ ကျ၊ ဥတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၆။ **အလိ**–ပိတုန်း၊ အဆွေခင်ပွန်း၊ ကင်းမလက်မည်း။

အလ္လိ ၊ ထီ ၊ [✓ အရ+လိ] အရ–ဂမနေ၊ အရတိ ပဝတ္တတီတိ–အလ္လိ= ရကွော်။ မောင်–၇၊ ၁၉၈။ ဒန်းပင်။

အာရ ၊ ပု ၊ [✓ အရ+ဏ] ရူး၊ လက်ပွတ်ရူး။ အာရော စ သတ္တိ စ–အာရသတ္တိ၊ ဗာလာဝတာရဋီ။ အာရဂ္ဂေ ရိဝ သာသပေါ။ ခု–၁၊ ၇၁။

အာရာ ၊ ထီ ၊ [✓ အရ+ဏ+အာ] အရ–ဂမနေ၊ အရဏံ အာရာ= စမ္မကာရာနံ ဝေဓနဘဏ္ဍံ။ မောင်–၅၊ ၄၉, ပဥ္စ။ ရူး၊ အပ်နဖားထွင်းရူး၊ ပွတ်ဆောက်၊ အပ်။ ဗျ ။အဝေး၊ အဝေးဥ၊ ဝေးစွာ။

ဥဇု ၊ တိ ၊ [✓ အရ+ဇု] အရ–ကို ဥ–ပြု၊ အရ–ဂမနေ၊ ဇု၊ အရိဿ ဥဇုံစ၊ ဥကာရော၊ သဗ္ဗာဒေသတ္ထော။ အရတိ အကုဋိလဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ–ဥဇု= အဝကေ်ာ။ မောင်–၇၊ ၄၅။ ဖြောင့်သော၊ ဖြောင့်မတ်သော၊ ဖြောင့်တန်းသော၊ ရိုးဖြောင့်သော၊ ဖြောင့်မှန်သော။ **ဥဇုက** [ဥဇု+က] သကတ္ထက–ပစ္စည်း၊ ဥဇု–လည်း ရှိ၏။

ဥတု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ အရ+တု] အရ–ဂမနေ၊ တု၊ အရိဿ ဥဇုံအာဒေသော စ၊ အရတိ ပဝတ္တတီတိ–ဥတု= ဟေမန္တာဒိ။ မောင်–၇၊ ၇၁။ ဟေမန္တ–စသော ဥတု၊ တေဇောဓာတ်၊ အအေးငွေ့၊ အပူငွေ့၊ မိန်းမရာသီသွေး။

ဥရု ၊ တိ ၊ [✓ အရ+ကု] အရ–ဂမနေ၊ ကု၊ အဿ ဥတ္တံ၊ အရတိ မဟန္တ ဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–ဥရု= မဟာ။ မောင်–၇၊ ၆။ ကြီးသော၊ မြင့်မြတ်သော။ ထီ ။ မြေကြီး။

ဦရု ၊ ပု ၊ [✓ အရ+ကု] အရ–ဂမနေ၊ ကု၊ အဿ ဦတ္တာဒ္ဓ၊ အရတိ အနေနာတိ–ဦရု= သတ္ထိ။ မောင်–၇၊ ၆။ ပေါင်။

ဥဒရ ၊ နာ ၊ [ဥ ✓ အရ+အ] ကောတ္ထုဘာ။ ဝမ်းဗိုက်၊ အစာသစ်အိမ်။

ဥဒါရ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ အရ+ဏ] မြင့်မြတ်သော၊ လွန်ကဲသော။

ဥမ္မီ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ အရ+မိ] အရ်–ကို ဦရ်–ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ ရ်–ကို ပရရုပ် မ်–ပြု၊ ဦ–ကို ရဿပြု။ ဥမ္မီ။ ရ–ကို ချေက **ဦမိ၊** လှိုင်း၊ တံပိုး။ **ဥမ္မိက** [ဥမ္မီ+က+အာ] လှိုင်း၊ လက်စွပ်။

ဥရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ အရ+အ] အရ–ဂတိမှိ၊ အသုကာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၀။ ရင်၊ ရင်ဘတ်။

ဥရဏ ၊ ပု ၊ [✓ အရ+ယု] အ–ကို ဥ–ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ သိုး။ ဥရဏီ။ ထီ ။သိုးမ။

အပ္ပေတိ ။ [✓ အရ+ဏော+တိ] ဏအနုဗန်ကို ချေ၊ ပ်–လာ၊ (ပါ–၇၊ ၃၊ ၃၆။) အရ် ပေ၊ ရ်–ကို ပရရုပ် ပ–ပြု၊ “အပ္ပေ”=၊ တိ–ဝိဘတ်သက်၊ အပ္ပေတိ၊ ရောက်စေ၏၊ ထား၏၊ ချထား၏၊ အပ်နှံ၏၊ ဝင်စေ၏၊

http://www.dhammadownload.com

သွင်းထား၏၊ တပ်၏၊ ကပ်၏၊ ဆက်ခံစေ၏၊ အပ်နှင်း၏။ (အပ္ပိယတိ၊ အပ်၏။) အပ္ပေတမ္မ၊ အပ္ပေတုံ၊ အပ္ပေတွာ၊ အပ္ပေန္တ။

အပ္ပနာ ၊ ထိ ၊ [✓အရ+ဏော+ယု+အာ] ဏာအနုဗန်ကို ချေ၊ ပ–လာ၊ ရ်–ကို ပရရှပ် ပ်–ပြု၊ အပ္ပေ၊ ယု–ပစ္စည်းကို အန–ပြု၊ ခွင်း ချေကပ်၊ အာ–ပစ္စည်းလည်းသက်၊ အပ္ပနာ။ **အပ္ပန** ၊ န ၊ [✓အရ+ဏော+ယု] ဝါစပ္ပတိ, ကောဏ္ဍာဉ။ အာရုံသို့ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို သွားရောက်စေတတ်သော၊ –ရှေးရှုတင်ပေးတတ်သော(ဝိတက်)၊ အာရုံနှင့်စိတ်ကို ကောင်းစွာထားတတ်သော(စျာန်သမာဓိ)၊ အာရုံ၌ ကောင်းစွာတည်တတ်သော(သမာဓိနှင့်ယှဉ်သောစျာန်။)

အပ္ပိတ ၊ တိ ၊ [✓အရ+ဏော+တ] ရောက်စေအပ်သော၊ တင်ထားအပ်သော၊ သွင်းအပ်သော၊ –သို့ရောက်စေအပ်သော၊ –၌တင်ထားအပ်သော၊ အပြီးအဆုံးသို့ရောက်စေအပ်သော၊ နိဂုံးချုပ်အပ်သော၊ စပ်ဟပ်၍ပြအပ်သော၊ မခွဲခြားအပ်သော၊ တပေါင်းတည်းဖြစ်စေအပ်သော၊ အလားတူသော၊ ရောင့်ရဲပြီးသော၊ တင်းတိမ်ပြီးသော၊ ပြည့်စုံပြီးသော၊ ဝင်စားအပ်သော၊ တည်စေအပ်သော၊ သွင်းထားအပ်သော၊ အပ်နှံအပ်သော။

အပ္ပိယ ၊ တိ ၊ [✓အရ+ဏော+ဏျ] ရောက်စေအပ်သော၊ တပေါင်းတည်းဖြစ်စေအပ်သော၊ သွင်းအပ်သော၊ မခွဲခြားအပ်သော၊ အလားတူသော။

ကဒရိယ ၊ တိ ၊ [က ✓အရ+ဏျယ] အဒါယကတ္တာကုစ္ဆိတံ ဌာနံ အရတိတိ–ကဒရိယော၊ ဏျယော။ မာန်ဦ၊ ၇၃၉။ နမြောစေးနဲ့သော။

ကာဠ ၊ ပု ၊ [က ✓အရ+ဏ] ကေန ဇောတိနာ အရတိ ဇတ္ထ–ကာရော၊ သောဝ–ကာဠော။ မာန်ဦ၊ ၇၄။ လဆုတ်ပက္ခ။

ခုရပ္ပ ၊ ပု ၊ [ခ ✓အရ+အ] ခေအရတိ ဂစ္ဆတီတိ–ခုရော၊ အဿု။ [ခုရ ✓ပါ+ဏျ] ခုရံ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ခုရပ္ပေါ။ မာန်ဦ၊ ၃၈၉။ မြား။

ဂန္ဓာရ ၊ ပု–ဗ ၊ [ဂန္ဓ ✓အရ+ဏ] ကိတ္တိဂန္ဓေန အရန္တိတိ–ဂန္ဓာရာ။ မာန်ဦ၊ ၁၈၅။ ဂန္ဓာရတိုင်း။

တာရာ ၊ ထိ ၊ [✓တာ ✓အရ+အ+အာ] အတ္တနော ဝိထိ‘ တာယန္တိ အရတိ ဂစ္ဆတီတိ–တာရာ။ မာန်ဦ၊ ၅၇။ နက္ခတ်။

မန္နရ ၊ ပု ၊ [မန္တ ✓အရ+အ] မန္တပ္ပဘော အရတိ ယသ္မိ‘ သူရိယောတိ–မန္တရော။ မာန်ဦ၊ ၆၀၆။ နေဝင်တောင်။

ဒွါရ ၊ ထိ+န ၊ [ဒွိ ✓အရ+ဏ] ဒွေ အရန္တ္ယုတြာတိ–ဒွါရံ။ မာန်ဦ၊ ၂၂၀။ ဒွေ ကဝါဋာ အရန္တီ ဂစ္ဆန္တီ ပဝတ္တန္တီ ဇတ္ထာတိ–ဒွါရံ။ နီတိဓာ၊ ၁၅၀။ တံခါး။

ဒုဝါရ ၊ ပု ၊ [ဒွိ ✓အရ+ဏ] တံခါး၊ တံခါးမ။ **ဒေါဝါရိက** [ဒုဝါရ+ဏိက] ဒွါရေ နိယုတ္တော ဒေါဝါရိကော။

ဒူရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓အရ+အ] ဒုက္ခေန အရတိ ယံ ဒူရံ။ မာန်ဦ၊ ၇၀၆။ ဝေးသော။

ပစ္စရိ ၊ ထိ ၊ [ပတိ ✓အရ+အ+ဣ] ဂမနာဂမနဝသေန ပုနပ္ပုနံ ဇလေ အရန္တီ ယာယ သာ–ပစ္စရိ၊ အ၊ နဒါဒိ။ မာန်ဦ၊ ၆၆၅။ ဖောင်။ (သစ်ဖောင်၊ ဝါးဖောင်–စသည်။)

မိဂါရိ ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ အရ+ဏိ] ကျားနှင့်တူသော သားရဲ၊ ကျားနှင့်တူသော သားရဲရှပ်။

ဝေရ ၊ န ၊ [ဝိ ✓အရ+အ] ဝိရူပေန ဂစ္ဆတီတိ–ဝေရံ။ မာန်ဦ၊ ၈၄။ မကောင်းမှု။ [ဝိရ+ဏ] ပါယေန ဝိရေသု ဘဝံ–ဝေရံ၊ ပဋိဃပါပေသုပိ။ မာန်ဦ၊ ၁၆၄။ ရန်၊ ရန်ငြိုး၊ အမျက်ဒေါသ။

သမ္ပဇ္ဇာရိက ၊ တိ ၊ [သံ+အဓိ+အဘိ ✓ အရ+က] ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းစွာနှိပ်စက်ခြင်း။

သမရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓အရ+အ] အရ–ဂမနေ၊ သံပုဗ္ဗော၊ အ၊ သမရံ။ သူစိ။ စစ်ပွဲ၊ စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

အရဟ

ဘူ+စု= ယောဂျပူဇာယံ–သင့်လျော်လျောက်ပတ်ခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း၌။ အရဟတိ၊ အရဟောတိ၊ အရဟယတိ။

အရဟတိ ။ [✓အရဟ+အ+တိ] ထိုက်၏၊ ထိုက်တန်၏၊ သင့်လျော်၏၊ လျောက်ပတ်၏ ။

အဇ္ဈာနာရဟ ၊ တိ ၊ [အဇ္ဈာန ✓အရဟ+အ] အဇ္ဈာန်သွင်းထိုက်သော၊ အဇ္ဈာန်သွင်းခံထိုက်သော။

အယျိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ အရဟ+ဏျ+အာ] အရဟ–ပူဇာယံ၊ ဏျ၊ ရဟသ ယော၊ အယျိကာ။ မာန်ဦ၊ ၂၄၅။ အဘွား။

အရဟ ၊ တိ ၊ [✓အရဟ+အ] ထိုက်သော၊ ထိုက်တန်သော၊ သင့်လျော်သော၊ လျောက်ပတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

အရဟန္တ ၊ ပု ၊ [✓အရဟ+အန္တ] နိက္ကိလေသတို့ကေန္တ ဒက္ခိဏေယျဘာဝေန အတ္တနော ကတပူဇာသက္ကာရာဒီနံ မဟပ္ဖလဘာဝကရဏေန အရဟဏီယော ပူဇနီယောတိ–အရဟာ= ခီဏာသဝေါ။ နိတိဓာ၊ ၁၉ဖ။ အရဟီယတေတိ–အရဟာ၊ အရဟံ။ ဓာတ္ထတ္ထ။ ပစ္စည်း ၄–ပါးကို ခံယူတော်မူထိုက်သော၊ ပူဇော်အထူးကို ခံယူတော်မူထိုက်သော၊ မြတ်သော အလ္လကို ခံယူတော်မူထိုက်သော–စသည်။

အရဟတ္တ [အရဟန္တ+တ္တ] [အရဟ+အန္တ] ဖြင့် အရဟန္တပြီးသကဲ့သို့ ဝိဒ္ဒ–၁၊ ၈၄–စသည်၌ လာသော [န+ရဟော] စသော အခြားဝိကပ်ဖြင့် ပြီးသမျှပုဒ်တို့သည်လည်း ဂစ္ဆန္တာဒိဂဏိက အရဟန္တ–ဟုချည်း ပြီးရသည်။ ဝိ–ပိဓာန်။

[လိင်အားဖြင့် ပုံလိင်တစ်မျိုးသာ။ ထီ+နပုံ မထင်ရှား။ နိတိပဒ၊ ၂၃၀။]

အရဟိတ ၊ တိ ၊ [✓အရဟ+တ] အရဟ–ပူဇာယံ၊ အရဟိတော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

အာဋ္ဌက ၊ ပု+နာ ၊ [✓အရဟ+ဏ္ဍု] အရဟ–ပူဇာယံ၊ ဏ္ဍု၊ ဋ္ဌတ္တာဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၈၂။ ပြည်(၄–စလယ်။)

ဒါနာရဟ ၊ တိ ၊ [ဒါန ✓အရဟ+ဏ] ဒါနံ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ အရဟတီတိ–ဒါနာရဟော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၂ဖ။ အလ္လ ခံထိုက်သူ။

အလ

ဘူ= ဘူသန သမတ္ထ နိဝါရဏ ဗန္ဓနေသု–တန်ဆာဆင်ခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်း, တားမြစ်ခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ အလတိ။

အဋ္ဌလ ၊ ပု ၊ [အဋ္ဌ ✓အလ+အ] ကောတ္ထုဘာ။ ပစ္စင်၊ ပြအိုး။

အဋ္ဌလက ၊ ပု ၊ [အဋ္ဌ ✓အလ+ဏ္ဍု] ကောတ္ထုဘာ။ ပစ္စင်၊ ပြအိုး၊ သူရဲခိုး။

အပ္ပ ၊ တိ ၊ [✓အလ+ပ] လ–ကို ပရုပ် ပ–ပြု၊ အလ–ဘူသန ပရိယတ္တိ နိဝါရဏေသု၊ ပေါ၊ လဿ ပေါ၊ အပ်ံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၀၄။ အလျတေ ဝါရိယတေတိ–အပ်ံ။ အမရဋီ။ အနည်းငယ်သော၊ အနည်းငယ်၊ မရှိသော၊ ကင်းသော။ **အပ္ပက** ၊ [အပ္ပ+က] ထီ၌ အပ္ပကာ၊ အပ္ပိကာ၊ နည်းသော၊ အနည်း ငယ်သော၊ တိုတောင်းသော။

အလက ၊ ပု+နာ ၊ [✓အလ+အက] အလတိ ဘူသယတိ မုခန္တိ–အလကံ။ ဝါစပ္ပတိ။ အဋ္ဌက။ ပြုပြင်ထားသောဆံပင်၊ ဆံခွေ၊ ဆံလိပ်။

အဋ္ဌက ၊ တိ ၊ [✓အလ+ဏ္ဍု] အလ–နိဝါရဏေ၊ ကမ္မနိ၊ ဏ္ဍု၊ ဒွိတ္တဋ္ဌတ္တာနိ၊ အဋ္ဌကော, အလ–အလက္ကောပိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၁၉။ ခွေးရူး၊ ဖြူသောအပွင့်ရှိသော မရိုးပင်။

အလသ ၊ တိ ၊ [✓အလ+ကသ] က–ကို အ–ပြု၊ ပါပကရဏေ အလတိ သမတ္ထေတီတိ–အလသော။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၃။ [✓အလ+အသ] အလ–ဗန္ဓနေ၊ အလီယတိ ဗန္ဓီယတီတိ–အလသော၊ မန္ဒကာရိ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၇။ ပျင်းရိသော၊ လုံ့လဝီရိယ မရှိသော။

အလာတ ၊ န ၊ [✓အလ+အာတက်] အလ–ဗန္ဓနေ၊ အလတီတိ–အလာတံ= ဥမ္မုကံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၀။ [န ✓လာ+တ] ဟာနိမေဝ လာတိ နံ ဌိတိံ ဝိသေသဋ္ဌာတိ–အလာတံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၆။ မီးစာ၊ မီးစွဲငြိပြီးသောထင်း။

အလိ ၊ ပု ၊ [✓အလ+ကျ] အလတိ ဒံသေ ကူဇိတေ သဒ္ဒိတေ ဝါ သမတ္ထော ဘဝတီတိ–အလိ။ ကောတ္ထုဘာ။ [✓အရ+ကျ] အရ–ဂမနေ၊ ကျ၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၃၆။ **အဋ္ဌိ**၊ ပိတုန်း၊ အဆွေခင်ပွန်း။

အလိက ၊ တိ ၊ [✓အလ+ဏိက] အလ–ဗန္ဓနေ၊ အလတိ ဗန္ဓတိ ဇေနာတိ–အလိကံ= အသဒ္ဓံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁။ မမှန်သော၊ မှားသော၊ မချစ်အပ်သော၊ မနှစ်သက်အပ်သော။ န ။မမှန်သောစကား၊ မှားသောစကား၊ ချွတ်ယွင်းသောစကား။

အလ္လ ၊ တိ ၊ [✓အလ+လ] အလတိ သမတ္ထေတီတိ–အလ္လံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၂။ စိုသော၊ စွတ်စိုသော၊ စိမ်းစိုသော၊ စိမ်းလန်းသော။

အဋ္ဌာရ ၊ တိ ၊ [✓အလ+အာရ] အလ–ဗန္ဓနေ၊ အလတိ ဗန္ဓတီတိ–အဋ္ဌာရော= ဝင်္ကော, ဝိသာလောစ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၄။ ကောက်ကွေးသော၊ ကျယ်ပြန့်သော၊ ထူထဲသော။

အာလိ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓အလ+ကျ] **အာလီ**၊ ဤ–ပစ္စည်း ထပ်သက်၊ **အာဋ္ဌိ**၊ **အာဋ္ဌီ**။ အလ–ဘူသနေ၊ အာပုဗ္ဗော၊ ကျ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၈။ မိတ်ဆွေမ၊ ကန်သင်း၊ ကန်ဘောင်၊ တာရိုး၊ တံတား၊ အစဉ်အတန်း။

အာလု ၊ ပု+နာ ၊ [✓အလ+ဏု] အာလူး၊ သတွေးဥ။

http://www.dhammadownload.com

အာလုဝ ၊ ပု+နာ ၊ [√အလ+ကုဝ] အလ–ဗန္ဓနေ၊ လတာဟိ အလီယတီတိ–အာလုဝေါ၊ ဂစ္ဆာတိ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၂။ အာလူး၊ အာလူးပင်။

ကမလ ၊ နာ ၊ [က √အလ+ဏ] ကံ ဧလံ အလယတီ ဘူသယတီတိ–ကမလံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၈၅။ ကြာ။

ပေါတ္ထလိကာ ၊ ထီ ၊ [ပေါတ္ထ √အလ+ကွ+အာ] ပေါတ္ထေန ဝတ္ထေန အလင်္ကာရိယတ္တာ–ပေါတ္ထလိကာ။ အလ–ဘူသနေ၊ ကွေ့။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၂၃။ ညဲမင်းရုပ်၊ ယမင်းရုပ်။

ဝေတာလ ၊ ပု ၊ [ဝ √ကျ+တ] ဝေါ ဝါယု ကျတော ဂတော ယသ္မာတိ–ဝေတော။ [ဝေတ √အလ+အ] ဝေတံ အလတိ ဘူသေတီတိ – ဝေတာလော။ (ဘုတ်ဝင်နေသော)သူသေကောင်၊ သူသေကောင်ကို ထစေခြင်း။

အာလိန္ဒ ၊ ပု ၊ [√အလ+ကန္ဒ] အလျတေ ဘူသယေတေ ကတိ–အာလိန္ဒော။ [အလိန္ဒ+ဏ] သကတ္ထ၊ အာလိန္ဒ။ [အာလိန္ဒ+က] သကတ္ထ၊ **အာလိန္ဒက၊ အာဠိန္ဒ၊ အာဠိန္ဒက**။ ကောထ္ထာဘ။ အိမ်ဦး၊ ကျောင်းဦး၊ ဆင်ဝင်၊ အဆင့်အာလိန်။

အလိ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ အလ္လတိ။

အလ္လ ၊ တိ ၊ [√အလိ+လ] အလ္လတိ ဗန္ဓတီတိ–အလ္လံ။ ဓာတ္ထတ္ထ။ စိုသော၊ စွတ်စိုသော၊ စိမ်းစိုသော၊ စိမ်းလန်းသော။ (အလ္လ–လ္လေဒနေ၊ လော၊ အလ္လံ–ဟု ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၃–၌ တွေ့ရသေး၏၊ အလိဓာတ်မှ ပျက်နေဟန် တူသည်။)

အဝ

ဘူ= ပါလန ဂတိ ကန္တီ ပိတိ တိတ္တိ အဝဂမ ပဝေသ သဝဏ သာမျတ္ထ ယာစန ကီရိယာ ကျစ္ဆာ ဒိတ္တိ ပတ္တိ အာလင်္ကန ဟိ˚သာ အာဒါန ဘာဂဝုဒ္ဓိသု–စောင့်ရှောက်ခြင်း, သွားခြင်း, တင့်တယ်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း, ရောင့်ရဲခြင်း, သက်ဝင်ခြင်း, ဝင်ခြင်း, နားထောင်ခြင်း, အရှင်ဟူသောအနက်, တောင်းခြင်း, ပြုခြင်း, အလိုရှိခြင်း, ထွန်းပခြင်း, ရောက်ခြင်း, လည်ဖက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ယူခြင်း, အဖို့ဟူသော အနက်, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ အဝတိ။

အဝတိ ။ [√အဝ–အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏၊ သွား၏၊ ဖြစ်၏၊ စား၏။ အဝနိယ။

အဒ္ဓဝိ ၊ ထီ ၊ [အဒ္ဓ √အဝ+က္ကု] အဒ္ဓေ(ခရီးသွားတို့ကို) အဝတိ ရက္ခတီတိ–အဒ္ဓဝိ။ ဤ–ပစ္စည်းထပ်သက် လျှင် **အဒ္ဓဝိ**။ စိန္တာမဏိဋီ။ တောအုပ်၊ တောကြီး၊ တောပုန်းမားပြ။

အဗဗ ၊ ပု+နာ ၊ [√အဝ+ဝ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ ဝေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၅။ အဗဗငရဲ၊ အဗဗသချိုး။

အဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [√အဝ+ဘ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ အဝတိ သတ္တေ ရက္ခတီတိ–အဇ္ဇံ= မေဃော။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၈။ မိုးတိမ်၊ ကောင်းကင်။

အမ္မဒ္ဒာ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+ဌ+အာ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၈၂။ ကြွက်နားပေါင်းပင်။

အဝန ၊ နာ ၊ [√အဝ+ယု] အဝ–ပါလနေ, တိတ္တိယဒ္ဓ အနေကတ္ထတ္တာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၉။ ရောင့်ရဲတင်း တိမ်ခြင်း။

အဝီ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+ကု+ဣ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ ကု၊ အဝိ၊ အဝီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၀၁။ သိုးမ။

အဝိတ ၊ တိ ၊ [√အဝ+တ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ အဝိတံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၄။ စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ လုံခြုံစေ အပ်သော။

အဝနိ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+အနိ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ သတ္တေ အဝတိ ရက္ခတီတိ–အဝန်= မဟီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၂။ မြေ။ ဤ–ပစ္စည်းထပ်သက်က **အဝနီ**။

ဥဗ္ဗီ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+အ+ဣ] အဝတိ ဘူတာနီတိ–ဥဗ္ဗီ၊ အဿု။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၈၁။ မြေ၊ မြေကြီး။

ဥမ္မာ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+မ+အာ] အဝ–ရက္ခဏေ၊ မော၊ အဝဿု၊ ဒွိတ္တံ၊ ဥမ္မာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၅၂။ ဥမ္မာ၊ နှမ်းကြတ်၊ ဗီဇွာ။

ဩဝရက ၊ ပု ၊ [√အဝ+အရ+က] အဝတိ ရက္ခတီတိ–ဩဝရကော၊ အရော၊ သကတ္ထေ ကော, အသောတ္တာဒ္ဓ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၁၄။ တိုက်ခန်း။

အဝန္တိ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+အန္တ+ဣ] အဝတိ ရက္ခတီတိ–အဝန္တိ= ဧနပဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၇၆။ အဝန္တိဧနပုဒ်။

အာဝါ ၊ ထီ ၊ [√အဝ+ဏ+အာ] အဝတိ ရက္ခတိ ဧတာယာတိ–အာဝါ၊ ဘေးရန်။

http://www.dhammadownload.com

အာဝါဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ အဝ+အာဋ္ဌ] အဝတိသွာ အာဋ္ဌ၊ အဝျတေ ခညတေတိ–အာဝါဋ္ဌော၊ ကာသု။ မောဂ်–၇၊ ၅၄။ တွင်း၊ ကျင်း။ **အာဝါဋ္ဌက** [အာဝါဋ္ဌ+က] တွင်း၊ ကျင်း၊ တွင်းငယ်။

အာဝိလ ၊ တိ ၊ [✓ အဝ+ကြလ] အဝ–ရကွဏော၊ ကြလော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၉။ နောက်ကျသော၊ မကြည်လင်သော၊ မသန့်ရှင်းသော။

အာဝုက ၊ ပု ၊ [✓ အဝ+ဥဏ်+က] သညာယံ ကော၊ ကောတ္ထုဉာ။ ပုတ္တံ အဝတိ ရကွတီတိ–အာဝုကော၊ ပိတာ။ ဓာတ္တုတ္ထ။ အဘာ၊ အဖေ။

အာဝေဠာ ၊ ထီ ၊ [✓ အဝ+ဧလ+အာ] မုဒ္ဓံ အဝတိ ရကွတီတိ–အဝေဠာ၊ အဝ–ရကွဏော၊ ဧလော၊ ဋ္ဌတ္တံ၊ အာဝေဠာတိပိ ပါဠော၊ ဒီဃတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၀၈။ အဝေဠာ၊ အာဝေဠာ၊ အာဗိဠာ၊ ဦးဆောက်ပန်း၊ ဦးစိုက်ပန်း၊ ဦးထိပ်၌ ပန်ဆင်အပ်သောပန်း၊ နားသွယ်ပန်း၊ နား၌ ပန်ဆင်အပ်သောပန်း။

ဩမ ၊ တိ ၊ [✓ အဝ+အမစ်] ကောတ္ထုဉာ။ ယုတ်ညံ့သော၊ **ဩမက**။

ဩက ၊ ပု ၊ [✓ အဝ+ကွ] အဝတိ ဇတ္ထ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ–ဩကံ= ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ။ သံဒီ–၂၊ ၂၀၉။ ဖြစ်ရာ၊ မှီရာ၊ တွယ်တာစရာ(နေရာ)၊ အိမ်၊ ရော။

ဂန္ဓဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [ဂန္ဓ ✓ အဝ+အ] မူလဂန္ဓာဒိဘော်ဒံ ဂန္ဓံ အဝတ္တိ အပယုဉ္ဇန္တီတိ–ဂန္ဓဗ္ဗာ။ သံဒီ–၂၊ ၂၇၆။ ဂန္ဓံ အဗ္ဗတ္တိ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ–ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ ဓတရဋ္ဌဿ မဟာရာဇဿ ပရိဝါရဘူတာ။ ဒီဋီ–၂၊ ၉၅။ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်။

ပထာဝီ ၊ တိ ၊ [ပထ ✓ အဝ+ကီ] ပထံ အဝတိ ဂစ္ဆတီတိ–ပထာဝီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၄၇–၌ကား “ပထေ ဂစ္ဆတီတိ–ပထာဝီ၊ ဝီ၊ ဒီဃော”ဟု ပြဆိုထား ပါသည်၊ ခရီးသွား။

အသ

ဘူ= ဘူ ဂတိ ဒိတျာဒါန ခေပေသု–ထင်ရှားရှိခြင်း, သွားခြင်း, ထွန်းပခြင်း, ယူခြင်း, ပစ်ပယ်ခြင်းတို့၌။ အသတိ၊ အတ္ထိ။

ကီ+ဘူ= ဘောဇနေ–စားခြင်း၌။ အသ္နာတိ။

သွာ= သံဃာတ ဗျာပနေသု–ပေါင်းစုခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်း တို့၌။ အသ္နုတော၊ ဏ–ကို န–ပြု။

အတ္ထိ ။ [✓ အသ+အ+တိ] ရှိ၏၊ ဖြစ်၏။ သန္တိ၊ အသိ၊ အတ္ထ၊ အမှိ၊ အသ္မိ၊ အမှ၊ အသ္မ၊ အသ္မာ။

အသတိ ။ [✓ အသ+အ+တိ] စား၏၊ ပစ်၏၊ ပစ်လွှင့်၏၊ ဖြစ်၏။ အသိတ၊ အသိတဗ္ဗ၊ အသိတွာ။

အသ္နာတိ ။ [✓ အသ+နာ+တိ] စား၏။ အသ္နာတုံ။

အက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ အသ+ခ] ရောဂံ အသတိ ဘက္ခ တီတိ–အက္ခော၊ ခေါ၊ သဿ ကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၆၉။ သစ်ဆိမ့်။

အစ္ဆ ၊ ပု ၊ [✓ အသ+ဆ] အသ–ခိပနေ၊ အသတိ ခိပတီတိ–အစ္ဆော= ဘလ္လူကော။ မောဂ်–၇၊ ၄၃။ ဓာတ္တုတ္ထ။ ဝံ၊ ဝက်ဝံ။ **အစ္ဆက** [အစ္ဆ+က] ဝံ၊ ဝက်ဝံ။

အစ္ဆရာ ၊ ထီ ၊ [✓ အသ+ဆရ+အာ] အသ–ခေပနေ၊ အသတိ ဝိဿဇ္ဇေတီတိ–အစ္ဆရာ= ဒေဝကညာ, အင်္ဂုလိဖောတနဋ္ဌာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၆။ နတ်သမီး၊ လက်ဖျစ်တီးခြင်း။

အဋ္ဌ ၊ န ၊ [✓ အသ+တိ] အသတိ ခေပေတိ အဒ္ဓါ နံ–အဋ္ဌ။ တိ ။ နပုံသကော၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၅၇။ [အသ+ကိန်] ကောတ္ထုဉာ။ က–နှင့် န–တို့မှာ အနုဗန်မျှသာ၊ အတ္ထိ–ဟု ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် ထိ–ကို ဋ္ဌ–ပြု၊ အဋ္ဌ၊ အရိုး။

အမှ၊ အဒ္ဓ၊ ဥပမှ ၊ ပု ၊ [✓ အသ+တ] အသတိ ခေပေတိ သမုဒါယန်္တိ–အမှော၊ တော၊ တထာ အဒ္ဓေါ၊ ဥပမှောတိ ဥပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝမိတံ၊ ဧတေ တယော ပုမေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၃။ ထက်ဝက်၊ တစ်ပိုင်း၊ တစ်ခြမ်း။

အတိအသန ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ အသ+ယု] အလွန်စားအပ်သော။ န ။အလွန်စားခြင်း။

အတ္ထ ၊ ပု ၊ [✓ အသ+ထ] သဒ္ဒါနုရူပံ အသတိ ဘဝတီတိ–အတ္ထော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၀။ အနက်။

အတ္ထ ၊တိ ၊ [✓ အသ+ထ] ပျက်စီးခြင်း၊ မခြင်ကွယ်ပျောက်ခြင်း၊ မရှိခြင်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်း၊ ပြတ်ခြင်း၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ အနောက်နေဝင်တောင်။ **အပတ္ထ** [အပ+အတ္ထ] စွန့်ပစ်အပ်သော။

အဓမ ၊ တိ ၊ [✓ အသ+မ] အသ–ခေပနေ၊ အသတိသဓင်၊ (အသဓာတ်၏ သ–ကို ဓ–ပြု၊) အဿတိ

http://www.dhammadownload.com

ဇနေဟိ စဇိယတီတိ–အဓမော= နိဟီနော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၇။ ယုတ်ညံ့သော၊ အောက်ကျသော။

အနာသက ၊ တိ ၊ [န+အာ ✓အသ+ကွု] အစာမစားသော။

အနာသကာ ၊ ထိ ၊ [န+အာ ✓အသ+ကာ+က+အာ] အစာမစားခြင်း၊ အစာဖြတ်၍ အငတ်နေခြင်း။

အန္တ ၊ ပု+န ၊ [✓အသ+တ] အသတိ ယာတီတိ–အန္တော၊ အသ–ဂမနေ၊ တော။ သူစိ။ သေခြင်း အဆုံး၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား၊ အဖို့အစု၊ ယုတ်သော၊ စက်ဆုပ် အပ်သော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ အတွင်း၊ အနီး၊ စိတ်။

အပ္ပာသီ ၊ တိ ၊ [အပ္ပ ✓အသ+ဏီ] အနည်းငယ်မျှသာ စားလေ့ရှိသော၊ အစာ၌အတိုင်းအရှည်ကိုသိသော။

အဗ္ဘာသ ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓အသ+ဏ] အဖန်ဖန် ပစ်ချခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ လေ့ကျက်ခြင်း၊ လေ့လာခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ ရှေးရှုပယ်ချအပ်သော၊ တိုးပွားစေအပ်သော။ (အဗ္ဘာသအက္ခရာ။) အဘျာသ၊ သံ။

အဝတ္ထ ၊ တိ ၊ [အပ ✓အသ+တ] စွန့်ပစ်အပ်သော၊ [န+ဝတ္ထ] အဝတ်မရှိသော၊ အဝတ်မဝတ်သော။

အဝအသတိ ။ [အဝ ✓အသ+အ+တိ] ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ဖြစ်၏၊ ကဲ့ရဲ့စရာဖြစ်၏ ။

အသ ၊ န ၊ [✓အသ+အ] သွေး။ (အသံ ခတဇံ ပျတြ)။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။

အသန ၊ ပု+န ၊ [✓အသ+ယု] အသ–ဘက္ခနေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၃။ ပု ။ပိတောက်ပင်။ အသ–ခိပနေ၊ ကမ္မေ ယု၊ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ န ။မြား၊ ပစ်လွှတ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ စားခြင်း၊ လွှမ်းမိုးခြင်း၊ ပစ်ပယ်ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ပျံ့နှံ့ခြင်း။ အသ–ဘက္ခနေ၊ ကမ္မေ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၅။ အစာအာဟာရ။

အသနီ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓အသ+အနီ] အသ–ခေပနေ၊ ဒဏ္ဍတ္ထာယ အသီယတေ ခိပီယတေတိ–အသနီ= ကုလိသံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၂။ မိုးကြိုး။

အဒ္ဓါ ၊ ပု ၊ [✓အသ+တ] သတ္တာနံ ဇီဝိတံ အသတိ ခေပေတီတိ–အဒ္ဓါ။ တသ ဓော၊ အာကာရန္တောယံ အဒ္ဓါသဒ္ဒေါ ပုမေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆။ အခါ၊ ခရိုး၊ အဓွန့်။

အသီ ၊ ပု ၊ [✓အသ+က္က] အသ–ခေပနေ၊ အသတေ ခိပ္ပတေတိ–အသီ၊ က္က။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၁။ အသီယတိ၊ ခိပီယတီတိ–အသိ= ခဂ္ဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ သန်လျက်။

အသိတ ၊ တိ ၊ [✓အသ+တ] အသ–ဘက္ခနေ၊ အသိတောော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၇။ စားအပ်သော။

အဿ ၊ န ၊ [✓အသ+သ] အသ–ဘက္ခနေ၊ ကရဏော သော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၀။ ခံတွင်း။ ပု ။အသ–ခေပနေ၊ အသတိ ခိပတီတိ–အဿော= ဟယော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ မြင်း။

ဥပနျာသ ၊ ပု ၊ [ဥပ+နိ ✓အသ+ဏ] အနီးဌ်ထားခြင်း၊ ဖက်တွဲခြင်း။

အာသီ ၊ ထိ ၊ [✓အသ+အ] အသ–ဘက္ခနေ၊ အ၊ အသတိ ယေန၊ တံ အသံ မုခံ။ [အသ+ဏီ] တသ္မိ ဘဝါ အာသီ။ မြွေစွယ်၊ အလိုရှိသောဝတ္ထုကို တောင့်တခြင်း။ (**အာသီဝိသ** [အာသီ+ဝိသ] အစွယ်၌ အဆိပ်ရှိသောမြွေ။ [အာသု+ဝိသ] ဗျည်းကြောင့် ဥ–ကို ဤ–ပြု။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၇၇။ လျင်မြန်စွာတက်လာသော အဆိပ်ရှိသောမြွေ။)

အာသု ၊ တိ ၊ [✓အသ+ဏု] အသ–ခေပနေ၊ အသတိ သီဃဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ–အာသု= သီဃံ။ မောဂ်–၇၊ ၁။ လျင်မြန်သော။

ကုတိဟာသ ၊ ပု ၊ [ကုတိဟ ✓အသ+ဏ] ကုတိဟသဒ္ဒေါ ပါရမ္ဘရိယောပဒေသေ နိပါတော၊ ကုတိဟ (ပါရမ္ဘရိယောပဒေသော) အတ္ထိ အသ္မိန္တိ–ကုတိဟာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၁။ ကုတိဟာသကျမ်း၊ ပုရာဏ်ကျမ်း၊ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြဆိုသောကျမ်း။

ဥဿာသ ၊ ပု ၊ [ဥသု ✓အသ+ဏ] ဥသုံ အသတိ ခိပတီတိ– ကမ္မနိ (ကမ္မဒိမှိ) ဏော၊ ဥသိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေးသမား၊ လေးဆရာ။

ဒုဿ ၊ ပု ၊ [ဒု ✓အသ+သ] ဒုရုပ် အသတိ ခေပတီတိ–ဒုဿံ၊ ဒုရုပ် အသတိ ဒီပေတီတိ ဝါ–ဒုဿံ။ ဒုပုဗ္ဗော အသ–ဒိတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၀။ အဝတ်အထည်။

ဏျာသ ၊ ပု ၊ [နိ ✓အသ+ဏ] ထားခြင်း၊ အပ်နှံထားခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း၊ သွင်းခြင်း၊ ရေးမှတ်ခြင်း၊ ပြီးစေခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဗျသတိ ။ [ဝိ √အသ+အ+တိ] ဝယ်၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ပျက်စီးစေ၏။

ဗျသန ၊ နာ ၊ [ဝိ √ အသ+ယု] ဝိရူပမသတိ ယေနာတိ–ဗျသနံ၊ ဝိသိဋ္ဌံ ဝါ အသတိ ခေပေတီတိ–ဗျသနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၉။ ပျက်စီးခြင်း၊ အကျိုးမဲ့ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အပြစ်။ တိ ။ပျက်စီးသော၊ ပျက်စီးစေတတ်သော။

အသု ၊ ပု ၊ [√ အသ+ဥ] အသ–ခေပနေ၊ အသန္တိ ပဝတ္တန္တိ သတ္တာ ဧတေဟီတိ–အသဝေါ= ပါဏာ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ ဘဝတိ ယေနာတိ–အသု၊ အသ–ဘုဝိ၊ ဥ၊ အာသုပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၇။ အသက်၊ (ထွက်သက်ဝင်သက်။)

အသုရ ၊ ပု ၊ [√ အသ+ဥရ] အသ–ခေပနေ၊ အသီယိတ္ထာတိ–အသုရော= ဒါနဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၇။ အသုရာ။

အသွ ၊ ပု ၊ [√ အသ+မ] အသ–ခေပနေ၊ အဿတေတိ–အသွာ= ပါသာဏော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၇။ ကျောက်၊ ကျောက်ခဲ၊ ကျောက်တုံး။

အဿ ၊ ပု ၊ [√အသ+သ] အသ–ခေပနေ၊ အသတိ ခိပတီတိ–အဿော= ဟယော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ အသ–ဘက္ခနေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ မြင်း။

အဿာ ၊ ထီ ၊ [√ အသ+အ+အာ] အသတီတိ–အဿာ၊ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါတိ အ, အာ စ၊ အဿာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၁။ မြင်းမ။

ဥပါသန ၊ နာ ၊ [ဥပ √ အသ+ယု] လက္ခမုပဂန္တာ အသနံ ခိပနံ–ဥပါသနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၀။ မြားပစ်လေ့ကျင့်ခြင်း။

အဿု ၊ နာ ၊ [√အသ+သု] အသီယတိ ခိပီယတီတိ–အဿု= ဗပ္ပော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၉။ မျက်ရည်။

အာဗျသန ၊ နာ ၊ [အာ+ဝိ √ အသ+ယု] လွန်စွာ ပျက်စီးခြင်း။

အာသာ ၊ ထီ ၊ [√အသ+အ+အာ] အာ သမန္တတော အာသ္ဆုတေ ဣတိ–အာသာ။ ကောတ္ထုဘ။ အလို၊ တောင့်တခြင်း၊ ရနိုးခြင်း။

အာသိတ ၊ တိ ၊ [√ အသ+တ] စားပြီးသော၊ ဝပြီးသော၊ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ပြီးသော။ ကာရိုက်အကျေကြံက စားစေအပ်ပြီးသော၊ ကျွေးအပ်ပြီးသော။

ဒါသီ ၊ ထီ ၊ [ဒု √ အသ+ဏ+ဤ] ဒု ကုစ္ဆိတံ အသတိ ဘက္ခတီတိ–ဒါသီ၊ ဤ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၆။ ကျွန်မ။

ပါယာသ ၊ ပု ၊ [√ပါ+ဏ √အသ+ဏ] ပါတဗ္ဗော စ အသိတဗ္ဗော စာတိ–ပါယာသော။ အာကာရန္တာ နမာယော၊ ပါယသောပျတြ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၈။ နွားနို့ထမင်း။

ပိသာစ ၊ ပု ၊ [ပိသိတ √ အသ+ဏ] ပိသိတံ မံသံ အသတိ ဘက္ခတီတိ–ပိသာစော၊ ....ယဒါဒိနာ ပိသိတဿ ပိဘာဝေါ, အသဿ စ သာစာဒေသ ဘာဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃။ ကြိတ်အပ်သောအသားကို စားတတ်သော မြေဘုတ်ဘီလူး။

သရာသန ၊ နာ ၊ [သရ √ အသ+ယု] သရမသတိ ခိပတီတိ–သရာသနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေး။

သတီ ၊ ထီ ၊ [အသ √အန္တ+ဤ] အသ–ဘုဝိ၊ အန္တော၊ ဤ။ အာဒိလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၄။ သူတော်ကောင်းမ၊ လင်ကို မလွန်ကျူးတတ်သော မိန်းမ။

မဟာနသ ၊ နာ ၊ [မဟန္တ √အသ+ယု] ယု–ပစ္စည်းကို အန–ပြု၊ မဟန္တ–ကို မဟာ–ပြု၊ မဟာအသန၊ သ–နှင့် နာ–ကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ ရှေ့အာ–ကို ချေ၊ နောက်အ–ကို ဒီဃပြု၊ မဟာနသ၊ မဟန္တာနိ ဗဟူနိ အသိတဗ္ဗာနိ သန္တေတ္ထ–မဟာနသံ၊ အသ–ဘက္ခနေ၊ ယု၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၁။ စားဖိုအိမ်။

မာသ ၊ ပု ၊ [မာ √ အသ+ဏ] ယထာ ပရိမိတေ ကာလေ အသီယတိ ဘက္ခီယတီတိ–မာသော= အပရဏ္ဏဝိသေသော။ နီတိဓာ၊ ၃၆၈။ ပဲ၊ ပဲကြီး။

မုခါသိယ ၊ တိ ၊ [မုခ √အသ+ဏျ] ခံတွင်း(ပါးစပ်)ဖြင့် စားအပ်သော။

ဝဿ ၊ ပု ၊ [ဝိ √အသ+သ] ပဏ္ဍကတော ဝိသေသေန အသတိ ဘဝတီတိ–ဝဿော။ သီဋီသစ်–၁၊ ၃၇၆။ ယောက်ျား။ ဝဿကမ္မ၊ ပဏ္ဍုက်ကို ယောက်ျားဖြစ်အောင်ပြုခြင်း။

ဝိပရိယတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ √ အသ+ထ] ကစ္စည်း၊ ၆၆၀–ကိုရှု။ ဖောက်ပြန်သော။

ဝိပရိယာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ √အသ+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သော ဝိပလ္လာသစတရား၊ (အမြင်မှားသော သညာ, စိတ္တ, ဒိဋ္ဌိ။)

http://www.dhammadownload.com

ဝိပလ္လတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓အသ+ထ] ဖောက်ပြန်သော။

ဝိပလ္လာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ ✓အသ+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ယူခြင်း၊ ပြန်သော၊ ပြောင်းလဲသော၊ ပြန်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဝိပလ္လာသတရား။

ဝိပလ္လာသယတိ ။ [ဝိ+ပရိ ✓ အသ+ဏယ+တိ] ဖောက်ပြန်စေ၏၊ (ဝိပလ္လာသိယတိ–)ဝိပလ္လာသိတ။

ဝိပလ္လာသေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓အသ+ဏော+တဗ္ဗ] ဖောက်ပြန်စေအပ်သော။

ဝေါဿ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အဝ ✓အသ+ဏျ] ပုရိသလိင်္ဂတော ဝိရဟေန အဝအသတိ ဟီဠိတော ဟုတ္တာ ဘဝတိတိ–ဝေါဿော။ သီဠိသစ်–၁၊ ၃၇၆။ ပဏ္ဏာက်။ ဝေါဿကမ္မ။

သတ ၊ တိ ၊ [✓အသ+တ] ထင်ရှားရှိသော။ နာ ။ [သန္တ+ဏ] သတော ဘာဝေါ–သတံ၊ သူတော်ကောင်း၏အဖြစ်။ (တရားနှင့်လျော်သော စကား, အမှု။)

ဝိယသတိ ။ [ဝိ ✓ အသ+အ+တိ] ပစ်ပယ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝိအသန။

သုဓာသီ ၊ ပု ၊ [သုဓာ ✓အသ+ဏိ] သုဓာဘောဇနဘုဉ္ဇနသီလတာယ သုဓာသိနော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁။ နတ်။

သွာသ ၊ ပု ၊ [သု ✓အသ+ဏ] သွာသတိ အနေနာတိ–သွာသော။ ကပ္ပဒုမ။ မောနာ၊ ပန်းနာ။

ဟုတာသ ၊ ပု ၊ [ဟုတ ✓အသ+ကွိ] ဟုတံ ဟဝိံ အသတိ ဘုဉ္ဇတီတိ–ဟုတာသော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၄။ မီး။

ဟုတာသန ၊ ပု ၊ [✓အသ+ယု] အသန [ဟုတ+အသန] ဟုတံ အာဟုတဒဗ္ဗံ အသနံ ယဿာတိ–ဟုတာသနော၊ အဂ္ဂိ။ ကပ္ပဒုမ။ မီး။

အသု

သွာ= ဗျာပနေ–ပုံ့နှံ့ခြင်း၌။ အသုနာတိ။

ဒိ= ခေပနေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ အသတိ။

အင်္ဂိ ၊ နာ ၊ [✓ အသု+တိ] အဿတိ ခေပေတိ အဒ္ဓါနန္တိ–အင်္ဂိ၊ တိ ။နပုံသကော၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅၇။ [✓ အသု+ဂ္ဂ] အသု–ခေပနေ၊ ဂ္ဂ၊ သဿဒ္ဓော၊ အင်္ဂိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၈။ အရိုး၊ သစ်စေ့။

အတ္တ ၊ တိ ၊ [✓အသု+တ] အသု–ခေပနေ၊ တော၊ ဘုဇာဒိ၊ အတ္တော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၄။ ပစ်အပ်သော။

အတ္ထ ၊ နာ ၊ [✓အသု+ထ] အသု–ခေပနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၈၅။ လက်နက်။

အသန ၊ ပု+နာ ၊ [✓ အသု+ယု] အသု–ခေပနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၀၄။ ပု ။ပိတောက်ပင်၊ မြား။ နာ ။ စားခြင်း၊ ပစ်ခြင်း။

အသု ၊ ပု ၊ [✓အသု+ဥ] ဘဝတိ ယေနာတိ–အသု၊ အသ–ဘုဝိ၊ ဥ၊ အာသုပိ၊ အသု–ခုဘနေ ဝါ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၇။ အသက်။

အသိတ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ အသု+တ] အသန္တိ လူနန္တိ တေနာတိ–အသိတံ= လဝိတ္တံ။ မဒ္ဒီ–၃၊ ၁၉၆။ အသု–ခေပနေ၊ အသိတံ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၄၈။ တံစဉ်။

အသ္မ ၊ ပု ၊ [✓အသု+မ] အသု–ခေပနေ၊ မော၊ အသ္မာ၊ ရာဇာဒိ၊ အသု–ဗျာပနေ ဝါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၀၅။ ကျောက်၊ ကျောက်ခဲ။

အဿ ၊ ပု ၊ [✓ အသု+ဏျ] အဿာ ဝုစ္စန္တိ ပါသာဏာနိ။ မဒ္ဒီ–၂၊ ၂၃၀။

အဿု ၊ နာ ၊ [✓ အသု+သု] အသီယတိ ခိပီယတိတိ–အဿု၊ အသု–ခေပနေ။ သူစိ။ မျက်ရည်။

ဥပါသန ၊ နာ ၊ [ဥပ ✓အသု+ယု] လက္ခဏုပဂန္တွာ အသနံ ခိပနံ–ဥပါသနံ၊ ဥပဂုဇ္ဈော အသု–ခေပနေ၊ ယု။ သူစိ။ မြားပစ်လေ့ကျင့်ခြင်း။

ဣဿာသ ၊ ပု ၊ [ဥသု ✓အသု+ဏ] ဥ–ကို ဣ–ပြု၊ ဥသုံ အဿတိ ခိပတီတိ–ဣဿာသော၊ ဓနုဂ္ဂဟော။ နီတိဓာ၊ ၂၃၉။ လေးသမား၊ လေးဆရာ။ နာ ။လေး။

ဗျာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓အသု+ဏ] ဝိပုဇ္ဈော အသု–ခေပနေ၊ ဏော၊ ဗျာသော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၆၈။ အကျယ်၊ ဝါကျ။

နိရဿန ၊ နာ ၊ [နိ ✓ အသု+ယု] အသု–ခေပနေ၊ နိရသနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၇၅။ ပစ်ပယ်ခြင်း။

ဿာသ ၊ ပု ၊ [နိ ✓အသု+ဏ] အသု–ခေပနေ၊ ဿဿတော နိက္ခိပိယတေတိ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၇၂။ အပ်နှံခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဗျာသန ၊ နာ ၊ [ဝိ ✓ အသု+ယု] ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်း။ ဝေါဒါသန္တိ-ဗျာသနံ၊ ဝိဘဇ္ဇနန္တိ အတ္ထော။ ဒီဋီ-၃၊ ၁၈။

ဝိပဿတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ အသု+ယ+တိ] ပစ်လွှင့်၏၊ ပစ်ပယ်၏။

ဝိပရိယတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ အသု+ထ] တ-ပစ္စည်း ဖြင့် ဝိပရိယတ္တလည်း ရှိ၏၊ ဖောက်ပြန်သော။

ဝိပရိယာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ အသု+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သော၊ ဝိပလ္လာသတရား(သညာ, စိတ္တ, ဒိဋ္ဌိ)။

ဝိပလ္လတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ အသု+ထ] ဝိပလ္လတ္ထ၊ ဖောက်ပြန်သော။

ဝိပလ္လာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ အသု+ဏ] ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ယူခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သော၊ ပြောင်းလဲသော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သော အမှတ်သညာ၊ ဝိပလ္လာသတရား။

ဝိပလ္လာသယတိ ။ [ဝိ+ပရိ ✓ အသု+ဏယ+တိ] ဖောက်ပြန်စေ၏။ (ဝိပလ္လာသီယတိ၊) ဝိပလ္လာသေတဗ္ဗ၊ ဖောက်ပြန်စေအပ်သော။

သမဿတိ ။ [သံ ✓ အသု+ယ+တိ] ချဉ်းချုံး၏၊ အကျဉ်းချုံးအပ်၏။ သမာသိတ၊ ပေါင်းအပ်သော၊ ချုံးအပ်သော။ သမာသေတွာ။

သမာသ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ အသု+ဏ] သမာသျတေ သခ်ိဳပီယတေတိ-သမာသော။ အသု-ခေပနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁ဖ။ အကျဉ်း၊ အကျဉ်းချုပ်၊ သမာသ်။

သမတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ အသု+တ] သံပုဗ္ဗော အသု-ခေပနေ၊ တော၊ သမတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၂။ အလုံးစုံ၊ အကြွင်းမဲ့၊ အကုန်။

အဥ

ဘူ= ဥဂ္ဂမေ-ပျံတက်ခုန်လွှားခြင်း, တက်ကြွခြင်း၌။ အဥတိ။

အဥ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ အဥ+အ] အဥတီတိ-အဥော၊ လက်မ၊ ခြေမ၊ ပုဇွန်လက်မ။

ဝါဥ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ အဥ+အ] ဝိသေသေန အဥတီတိ-ဝါဥော၊ သားရဲ။

အာဏ

ဘူ+စု= ပေသနေ-စေခိုင်းခြင်း၌။

အာဏာပေတိ ၊ [✓ အာဏ+ဏာပေ+တိ] စေခိုင်း၏၊ ပြုလုပ်စေ၏။ အာဏတ္တာ၊ အာဏတ္တိ၊ အာဏာပက၊ အာဏာပန၊ အာဏာပိတ၊ အာဏာပေတဗ္ဗ၊ အာဏာပေတုံ၊ အာဏာပေတွာ၊ အာဏာပေန္တ။

အာဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ အာဏ+ဏာပေ+အ+အာ] အာဏ-ပေသနေ၊ ဘာဝေ အ၊ အာဏာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၄။ အာပတ္တိဝသေန အာဏာပနံ ပညာပန်-အာဏာ။ ကခ်ဴဋီ၊ ၁၅၀။ အမိန့်အာဏာ။

[ဤအာဏာတ်၌ သုဒ္ဓကတ္တုရုပ်, စုရာဒိရုပ် မထင်-ဟု ဓာတ္တုတ္ထ၌ မိန့်ဆိုထားပါသည်၊ ထို့ပြင်-

အာပုဗ္ဗော ဏာပ-ပေသနေ၊ အာဏာပိ ယိတ္ထာတိ-အာဏတ္တော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၈၄။

ဏာပ-ပေသနေ, အာဏာပေတိတိ-အာဏာပဏော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၄၈။

ဤအဆိုပြုချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ "အချို့ကား အာပုဗ္ဗ ဏာပဓာတ်" ကြံ၏။

မတော သတ္ထုသာ ပ ဏာ ဌာ , ပဒါဒိမှိ နာ ဒိဿရေ-ဟူသော သဒ္ဒနီတိနှင့်လည်း မညီ၊ သက္ကတကျမ်း တို့၌လည်း မလာ-ဟု ဆက်လက် မိန့်ဆိုထား ပြန်သည်။]

အာပ

ဘူ+သွာ+စု= ဗျာပနေ-ပျံ့နှံ့စေခြင်း၌။ အာပတိ။ အာပုဏာတိ၊ အာပေတိ၊ အာပယတိ။

ကီ= ပါပုဏနေ-ရောက်ခြင်း၌။ မောဂ္ဂလ္လာန-ဓာတုပါဌ။ [အာပ= ပါပုဏနေ-ကို မောဂ္ဂလ္လာန ဓာတုပါဌ၌ ကျာဒိ-ဟု ဆို။]

အတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓ အာပ+တ] ကောတ္ထုဘာ။ ရောက်သော၊ ပျံ့နှံ့သော။ **အတ္ထမန**။

အဘိဗျာပေတိ ။ [အဘိ+ဝိ ✓ အာပ+ဏော+တိ] ပျံ့နှံ့စေ၏။ အဘိဗျာပန၊ ပျံ့နှံ့စေခြင်း။ အဘိဗျာပေတွာ။

အာပ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ အာပ+အ] အာပ-ဗျာပနေ၊ အပ္ပေါတိ သဒ္ဓတြာတိ-အာပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ရေ။

သမိပ ၊ တိ ၊ [သံ+အာပ] သင်္ကာ အာပေါ ယသ္မိ-သမိပံ၊ အာသီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၅။ သမိပက၊ နီးသော။

ပတ္ထ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ အာပ+တ] ပပုဗ္ဗော အာပ-ဗျာပနေ၊ တော၊ ဘုဇာဒိ၊ အာလောပေါ၊ ပတ္ထံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၉။ ရအပ်သော။

ပရိယတ္ထ ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓ အာပ+တ] ပ-ကို ပရရုပ် တ-ပြု၊ ပရိပုဗ္ဗော (အာပ)-ပရိယာပုဏနေ၊

http://www.dhammadownload.com

ပဟုတ္တေ့ စ၊် ပရိယတ္တောဝ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၈၄။ ပရိပုဗ္ဗော အာပ–ပါပုဏနေ၊ တော၊ ဘုဏဒိ၊ ရဿော, ယာဂမော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၉။ စွမ်းနိုင်သည်၊ အလို၊ သင်ခြင်း။

ပရိသမတ္တ ၊ တိ ၊ [ပရိ+သံ ✓အာပ+တ] ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ပြီးပြီးသော။

ဗျာပေတိ ။ [ဝိ ✓အာပ+ဏော+တိ] ပျံ့နှံ့၏။ ဗျာပန၊ ဗျာပက၊ ဗျာပိတ၊ ဗျာပိတုံ၊ ဗျာပိတွာ၊ ဗျာပီ။ (ထိ၌ ဗျာပိနီ၊) (အဗျာပီ၊) ဗျာပေတဗ္ဗ၊ ဗျာပေတုံ၊ ဗျာပေတွာ၊ ဗျာပေန္တ။ (သုဗျာပိတ။)

ဗျတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓အာပ+တိ] ပျံ့နှံ့ခြင်း။

ဗျာပ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓အာပ+ဏ] ပျံ့နှံ့ခြင်း။ **ဗျာပိက** [ဗျာပ+ကက] ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသော။

မနာပ ၊ တိ ၊ [မန ✓အာပ+ဏ] မနော အပ္ပေါတိ ယသ္မိ်တိ–မနာပံ။ အာပ–ပါပုဏနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၄။ စိတ်ဖြင့်ရောက်ရာဖြစ်သော၊ စိတ်၏ပျံ့နှံ့ရာ ဖြစ်သော၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော၊ မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းသော။

သမာပေတိ ။ [သံ ✓အာပ+ဏော+တိ] သမာပယတိ၊ ပြီးစေ၏၊ ပြီးဆုံးစေ၏။ သမာပေတွာ။

ဗျတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓အာပ+တ] ဓာတွန် ပ–ကို ပရရုပ် တ–ပြု၊ ဝိပုဗ္ဗော အာပ–ဗျာပနေ။ ဗျာပယတိ ခိပ်ပံ ဉာဏဗျာပနေန ဗျာပိတုံ သက္ကောတီတိ–ဗျတ္တော၊ **ဝိယတ္တော။** နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၈၄။ ပညာရှိသော၊ လိမ္မာ ထက်မြက်သော၊ ထင်ရှားသော။

သမတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ ✓အာပ+တ] သံပုဗ္ဗော အာပ–ပရိပုဏ္ဏာဘာဝေ၊ သမာပယိတ္ထာတိ–သမတ္တော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၈၄။ ပြည့်စုံသော၊ ပြီးဆုံးသော၊ ပြည့်စုံစေအပ်ပြီးသော။

သမတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓အာပ+တိ] ပြီးဆုံးခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း။

သမာပန ၊ [သံ ✓အာပ+(ဏော)ယု] ပြီးပြည့်စုံသော (စကား၊) ပြီးဆုံးရာ၊ ပြီးစေခြင်း၊ ပြီးဆုံးစေခြင်း။

သမ္မာပုဏာတိ ၊ [သံ+ပ ✓အာပ+ဥဏာ+တိ] ကောင်းစွာ ရောက်၏၊ ထိ၏၊ ရောက်လာ၏၊ မီ၏။ သမ္မာ ပုဏာန၊ သမ္မာပုဏိတွာ၊ သမ္မာပုဏိတုံ၊ (သမ္မာပုဏိ ယတိ၊ သမ္မာပုဏီယတိ။)

အာပု

စု= လမ္မနေ–တွဲလျားကျခြင်း၌။ အာပေတိ၊ အာပယတိ။

အာပ ၊ ပု ၊ [✓အာပု+အ] အာပေတီတိ–အာပေါ၊ ရေ။ ဓာတွတ္ထ။

အာဝ

ဘူ= အဝဒါရဏော–တူးဖောက်ခြင်း၌။ အာဝတိ။

အဃာဝိ ၊ တိ ၊ [အဃ ✓အာဝ+ဏိ] အဃံ ဒုက္ခံ အာဝေန္တိ ပကာသေန္တီတိ–အဃာဝိနော။ ဒီဦ–၂၊ ၁၈၂။ ဆင်းရဲကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်သော။

အာဝါဋ ၊ ပု ၊ [✓ အာဝ+အာဋ] အာဝိယတေ ခညတေတိ–အာဝါဋော၊ ကာသု။ ဓာတွတ္ထ။ တွင်း၊ ကျင်း။ **အာဝါဋက** [အာဝါဋ+က] တွင်း၊ ကျင်း၊ တွင်းငယ်။

အာသ

ဘူ= ဝိဇ္ဇမာနုပဝေသနေ–ထင်ရှားရှိခြင်း, ကပ်ဝင်ခြင်း, (ထိုင်နေခြင်း)၌။ အာသတိ။

အာသန ၊ န ၊ [✓အာသ+ယု] အာသတိ နိသီဒတိ ဧတ္ထာတိ–အာသနံ။ နိတိဓာ၊ ၁၈၇။ အာသန–နေရာ၊ နေရာထိုင်ခင်း၊ ဆင့်ပခုံး၊ (ခုတင်–စသည်၌) ထိုင်ခြင်း၊ နေခြင်း။

အစ္ဆတိ ၊ [✓အာသ+အ+တိ] သ–ကို စ္ဆ–ပြု၊ နေ၏၊ ထိုင်၏။ အစ္ဆိတဗ္ဗ–နေအပ်သော၊ ထိုင်အပ် သော။ အစ္ဆိတုံ။

အစ္ဆာသိတ ၊ တိ ၊ [အဓိ ✓အာသ+တ] တဏှာဖြင့် သက်ဝင်တပ်မက်သော။

အာသဘ ၊ ပု ၊ [✓အာသ+အဘ] သဗ္ဗညုတ ပဋိဇာနန ဝသေန အဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တိ အဋ္ဌ ဝါ ပရိသာ ဥပ သင်္ကမန္တီတိ–အာသဘာ= ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ။ အံဋ္ဌ–၂၊ ၂၂၆။ ရှေးဘုရားရှင်များ။

အာသိန ၊ တိ ၊ [✓အာသ+တ] အာသ–ဥပဝေသနေ၊ အစ္ဆိတိ–အာသိနော။ ရူ၊ ၆၃၁။ နေထိုင်သော၊ လာရောက်နေထိုင်သော၊ လွှမ်းမိုးအပ်သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော၊ ကပ်ရောက်၍တည်သော။

ဥဒါသိန ၊ တိ ၊ [ဥ ✓အာသ+တ] ဤဏာဒေသေ ဏကာရဿ နတ္တံ။ ရူ၊ ၆၃၁။ [ဥ ✓အာသ+ယု]

http://www.dhammadownload.com

ဒုရမဏ္ဍာလေ အာသတီတိ–ဥဒါသီနော၊ ဥပဇ္ဈော အာသ-ဥပဝေသနေ၊ ယု၊ အဿီ၊ ဒါဂမောစ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၃။ ဥဒါသီနမင်း၊ နှစ်နိုင်ငံခြား သုံးနိုင်ငံခြား–စသည်ဖြင့် အပနိုင်ငံ၌ တည်သောမင်း၊ လျစ်လျူရှုသော၊ အရေးမထားသော။

ဥပညာသ ၊ ပု ၊ [ဥပ+နိ ✓အာသ+အ] ဥပ ပဌမံ ပုရိမ ဝစနဿ သမီပံ ဝါ ချာသော ဌပနံ ဥပညာသော၊ ချဿ ဉော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၈။ ဥ မပြုလျှင် **ဥပချာသ**–စကားဦး၊ စကားစ၊ အနိုး၌ချထားခြင်း၊ ဝါကျာရမ္ဘ။

ဣတိဟာသ ၊ ပု ၊ [ဣတိဟ ✓အာသ+ဏ] ဣတိဟ–ပါရမ္ပရိယပဒေသော အာသတေ အသ္မိံ ဣတိ–ဣတိဟာသော။ ကောတ္ထုဘ။ ဣတိဟသဒ္ဒေါ ပါရမ္ပရိယောပဒေသေ နိပါတော၊ ဣတိဟာတ္ထိ အသ္မိန္တိ –, ဣတိဟာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၁။ ဣတိဟာသကျမ်း၊ (ရာဇဝင်၊ သမိုင်း) ပုရာဏ်ကျမ်း၊ (ရှေးဟောင်းနောင်းဖြစ်ကို ပြဆိုသောကျမ်း။)

ဥပါသက ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓အာသ+ဏ္ဍု] ရတနတ္တယံ ဥပါသတီတိ–ဥပါသကော၊ ထိဒ္ဓ ဥပါသိကာ။ ဓာတ္ထု။ ရတနာ ၃–ပါးကို ဆည်းကပ်သူ၊ သီတင်းသည်။

ဥပါသတိ ။ [ဥပ ✓အာသ+အ+တိ] ကပ်ဝင်နေထိုင်၏၊ ချဉ်းကပ်၏၊ ဆည်းကပ်၏ ။ ဥပါသနာ၊ ဥပါသနီယ၊ ဥပါသိတဗ္ဗ၊ ဥပါသိတု။

ဥပါသိန ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓အာသ+ဏ္ဍုန] ကပ်ဝင်နေထိုင်သော၊ ဆည်းကပ်သော။

ဥပါသန ၊ န ၊ [ဥပ ✓အာသ+ယု] အာသ–ဥပဝေသနေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၈။ လုပ်ကျွေးခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း။

ဥပါသိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓အာသ+တ] အာသ–ဥပဝေသနေ၊ ဥပါသိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၁။ ဥပါသိ, ဥပါသိယိတ္ထာတိ–ဥပါသိတော။ မောဂ်–၅၊ ၅၈–ပဋ္ဌိ။ ဆည်းကပ်ခစားအပ်သော။

ပစ္စာသန္ဇ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓အာသ+အန္ဇ] မျှော်လင့်တောင့်တသော၊ အလိုရှိသော။

ပစ္စာသ ၊ ထိ ၊ [ပတိ ✓အာသ+အ+အာ] အာသ–ပတ္ထနာယံ၊ အာသိသနံ–အာသာ။ ပစ္စာသိသနံ–ပစ္စာသာ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၅။ မျှော်လင့်ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း၊ ရလိမ့်နိုးနိုး မျှော်ကိုးခြင်း၊ မျှော်လင့်အပ်သော၊ တောင့်တအပ်သော၊ (နောင်အခါ) ရလိမ့်နိုးနိုး မျှော်ကိုးအပ်သော။

ပယိရုပါသတိ ။ [ပရိ+ဥပ ✓အာသ+အ+တိ] ဆည်းကပ်ခယမ်း၏၊ အရိုအသေဆည်းကပ်၏၊ လုပ်ကျွေး၏ ။ ပယိရုပါသန၊ ပယိရုပါသက၊ ပယိရုပါသိတ၊ ပယိရုပါသိတု၊ (သမ္မာပယိရုပါသနာ။)

ဝိန္ဓာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ ✓အာသ+အ] စီစဉ်ချထားခြင်း။

ဝေါဒါသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အဝ ✓ အာသ+အ] ဒ–လာ၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်း၊ နှစ်ဖြာပြုခြင်း။

သမာသတိ ။ [သံ ✓အာသ+တိ] အတူတကွထိုင်၏၊ အတူတကွနေထိုင်၏၊ အညီအညွတ်နေထိုင်၏၊ ပေါင်းသင်းနေထိုင်၏ ။

ဣ

ဘူ= ဂတိ အစ္ဆာယန ဣစ္စာ သဒ္ဒဟနေသု–သွားခြင်း, သရဏ္ဆာယ်ခြင်း, လိုချင်ခြင်း, ယုံကြည်ခြင်းတို့၌။ “ယေ ဂတျတ္ထာ တေ ဗုဒ္ဓတ္ထာ၊ ပဝတ္တိပါပုဏာတ္ထကာ”။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

* ဓာတ်နက် ဂတိ၊ ညွှန်းဆိုရှိက၊ သိ ဖြစ်ရောက်ခြင်း၊ လျော်ရာသွင်း၊ ရှင်းလင်းယူကြရာ။

ဣတိ၊ ဧတိ၊ ဧန္တိ၊ ဧသိ၊ ဧထ၊ ဧမိ၊ ဧမ။

ဤ ဣ–ဓာတ်သည် ဥပသာရအားလျော်စွာ ရုပ်သွင်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနိုင်ပါသေးသည်၊ အာ–ရှေ့ရှိလျှင် ဧတိ၊ အာ–နှင့် ဣ–ကို ဧ–ပြု။

အတိ=	အစ္ဆေတိ။	အဓိ=	အဇ္ဈေတိ။
အနု=	အနွေတိ။	အပ=	အပေတိ။
အဘိ=	အဘ္ဘေတိ။	အဘိ+သံ=	အဘိသမေတိ
အဘိ+ဥပ=	အဘျုပေတိ။	အဝ=	အဝေတိ။
ဥ=	ဥဒေတိ။	ဥပ=	ဥပေတိ။
ပတိ=	ပစ္ဆေတိ။	ပရိ=	ပရိယေတိ။
ပရိ+အာ=	ပရိယာယတိ။	ပရာ=	ပရေတိ။
ပ=	ပေတိ။	ဝိ=	ဝေတိ။
ဝိ+ပရိ=	ဝိပရိယေတိ။	သံ=	သမေတိ။
သံ+ဥ=	သမုဒေတိ။	သံ+ဥပ=	သမုပေတိ။
သံ+အဝ=	သမဝေတိ။	....	စသည် ဖြစ်၏။

ဣတိ ။ [✓ဣ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ကပ်ရောက်ဝင်နေ၏။ (အယတိ၊) **ဧတိ**။ [အာ ✓ဣ+အ+တိ] အယိတ။

http://www.dhammadownload.com

အယ ၊ ပု ၊ [✓ကြ+အ] အယတိ နာနာကမ္မာရုကိစ္စေသု ဥပယောဂံ ဂစ္ဆတီတိ–အယော။ နီတိဓာ၊ ၁၄၀။ သံ။ ဇတိ ကြမသ္မာ သုခန္တိ –အယော။ သာရတ္ထ–၁၊ ၄၀၆။ ကုသိုလ်၊ ကောင်းမှု။ ပုညကမ္မတော ဇတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ–အယော။ ဒီဋီ–၂၊ ၃၅၃။ ချမ်းသာ။ ကြယတိ အဿာဒီယတီတိ–အယော။ သာရတ္ထ–၁၊ ၄၀၇။ သုဂတိဘုံဘဝ။

အပါယ ၊ ပု ၊ [အပ+အယ] အယတော သုခတော အပေတာတိ–အပါယာ= နိရယာဒယော။ မဒီ–၂၊ ၂၄၀။ အပါယ်။

အန္တ ၊ ပု+န ၊ [✓ကြ+တ] အညမညံ အသံသဋ္ဌဘာဝေန ဇတိ ဂစ္ဆတီတိ–အန္တော= ဘာဂေါ။ သံဒီ–၂၊ ၂၅၇။ အဖို့အစု၊ အသင်းအပင်း။

အန္တရာယ ၊ ပု ၊ [အန္တ ရ+အာ ✓ကြ+အ] တံတံသမ္ဘတ္တိယာ ဝိဃန္ဓနဝသေန သတ္တသန္တာနဿ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ ဇတိ အာဂစ္ဆတီတိ–အန္တ ရာယော= ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအနတ္ထော။ သာရတ္ထ–၁၊ ၁၅။ ဘေးရန်၊ အန္တ ရာယ်၊ အနှောင့်အယှက်။

အဿာဒိတ ၊ တိ ၊ [အဿာဒ ✓ကြ+တ] အဿာဒံ ဇတိ ဥပဂစ္ဆတီတိ–အဿာဒိတော။ မဒီ–၂၊ ၁၇၃–ကို မှီ။ သာယာဖွယ်အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ သာယာအပ်သော၊ အရသာခံအပ်သော။

အယန ၊ ထီ+န ၊ [✓ကြ+ယု] ဖြစ်ခြင်း၊ သက်ဝင်တည်နေခြင်း၊ သွားခြင်း၊ လားရာ လည်းလျောင်းရာ (အထက်မင်)၊ ရောက်အပ်သော (အထက်မင်) လမ်းခရီး။

အာယ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ကြ+အ] အခွန်အတုတ်၊ အမြတ်အစွန်း၊ ဝင်ငွေ၊ တိုးတက်ကြီးပွားမှု၊ ချမ်းသာသုခ၊ လာရောက်ခြင်း၊ အကြောင်း၊ ဖြစ်ရာဌာန။

အာယု ၊ ပု+န ၊ [✓ကြ+ဏု] ကြ–ဂတိမှိ၊ ဇန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိ သတ္တာ ဇတေနာတိ–အာယု။ ရူ၊ ၆၅၁။ အသက်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ အသက်တမ်း၊ အသက်အပိုင်းအခြား။

ကြစ္ဆ ၊ ဗျ ၊ [✓ကြ+တွာ] ရောက်၍။

ကြဏ ၊ န ၊ [✓ကြ+ယု] ဇတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီကိ–ကြဏံ၊ ယု၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၁။ ကြွေး၊ မြီ။

ကြတ္တရ ၊ တိ ၊ [✓ကြ+တ္တရက်] ကြ–ကြစ္ဆေနဂတီသု၊ ဇတိ ဂစ္ဆတိ သီလေန–ကြတ္တာရော၊ တ္တရက်ပစ္ဆယော နိပါတနာ။ မောဂ်–၅၊ ၅၄၊ ပဋ္ဌာ။ တိုသော၊ နည်းသော၊ တစ်ခဏမျှဖြစ်သော၊ ယုတ်ညံ့သော။

ကြန ၊ ပု ၊ [✓ကြ+နက်] ကြ–အဇ္ဈေနဂတီသု၊ ဇတိ ကြဿရတ္တာမဂမာသီတိ–ကြနော= သာမီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၅။ အရှင်သခင်၊ နေ။ တိ ။သတ္တိရှိသော၊ အစိုးရသော။

ကြဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ကြ+ဘ] ကြဓာတု ကာမနတ္ထေ ဘော၊ ကြတိ ကာမယတိ ဓနန္တိ –ကြဇ္ဇော။ သူစိ။ [ကြဘ+ယ] ကောတ္ထုဘာ။ ကြဘံ အရဟတီတိ–ကြဇ္ဇော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၂၅။ ကုံထံကြွယ်ဝသော။ ပု ။မင်း။

ကြဘ ၊ ပု ၊ [✓ကြ+ဘက်] ဇတိ ဂစ္ဆတီတိ–ကြဘော= ဟတ္ထိ။ မောဂ်–၇၊၁၂၇။ ဆင်။

ဤတိ ၊ ထီ ၊ [✓ကြ+တိ] ကြ–ဂမနေ၊ တိ ၊ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၀၁။ အနတ္ထာယ ဇတိ အာဂစ္ဆတီတိ–ဤတိ= ဥပဒ္ဒဝေါ။ နီတိဓာ၊ ၄။ ဘေးရန်၊ အန္တ ရာယ်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ အကျိုးမဲ့–ပျက်စီးခြင်း။

ဥတု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ကြ+တု] ဆ ဥတု ဘဝန္တိ ပုနပ္ပုနံ ဇတီတိ–ကတ္တာ၊ တု ၊ ကြသ ဥ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၉။ ရာသီ၊ ဥတု၊ တေဇောဓာတ်၊ ရာသီသွေး။

ဥတ္တရာယန ၊ န ၊ [ဥတ္တရ ✓ကြ+ယု] ကြ–ဂတိယံ၊ ဘာဝေ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၈၁။ ဥတ္တရံ ဒိသံ အယတိ ဂစ္ဆတိ သုရိယော ဇတ္ထာတိ–ဥတ္တရာယနာ၊ ကြ–ဂမနေ၊ အယ–ဂမနေ ဝါ၊ ယု။ သူစိ။ မြောက်အရပ်သို့ (နေ)သွားခြင်း။

ဇေ ၊ တိ ၊ [✓ကြ+က] ကြ–ကြဇ္ဈေန ဂတီသု၊ ဇတိ ပဝတ္တတိတိ–ဇကော= အသဟာယော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄။ တစ်ခုသော၊ တစ်ယောက်သော။ အသဟာယ ဇကသဒ္ဒါ၏နောက်မှာ က, အာကီ, စ္စ, တော–ပစ္စည်းများ သက်လျှင် **ကေက, ကောကီ, ကေစ္စ, ကေတော**–ဟု ဖြစ်သေးသည်။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၁၈။ တိ ။ [✓ကြ+ဏ္ဍု] ကြ–ဂတိယံ၊ ဏ္ဍု၊ ကြသေ, အလောပေါစ၊ ဇကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၉၆။ မြတ်သော။

ကေန္တ ၊ တိ ၊ [ဇက+အန္တ] ဇကော အန္တော နိစ္စယော ယတြာတိ ဇကန္တော။ ကောတ္ထုဘာ။ စင်စစ်ဖြစ်သော။

ဇကန္တလောမိ ၊ တိ ၊ [ဇက+အန္တ +လောမ+ဤ] ဇကသ္မိံ အန္တေ ပရိယန္တေ လောမံ ဒသာ ယဿာတ္ထိတိ–

http://www.dhammadownload.com

ဧကန္တ လောမီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၃။ တစ်ဖက်သာ အမြိတ် အဆာရှိသော၊ တစ်ဖက်သာ အမွေးရှိသော။ နိသစ်။

ဧဏ ၊ ပု ၊ [√ဣ+ဏ] ဧတိ ဒြုတံ(သီဃံ) ဂစ္ဆတီတိ-ဧဏော။ [ဧဏ+က] **ဧဏကော။** ကောတ္ထုဘ။ သမင်နက်၊ ဒရယ်၊ တောဆိတ်နက်။ နိသစ်။ ထီ၌ ဧဏီ၊ သမင်နက်မ၊ ဒရယ်မ။

ဧဏီ ၊ ထီ ၊ [√ဣ+ယု+ဤ] ဣ-ဂတိယံ၊ ယု၊ နဒါဒိ၊ အနဒါဒိတ္တေ **ဧဏော။** ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၈။ **ဧဏေယျ** ၊ ပု ၊ [ဧဏီ+ဧယျ] ဧဏိယာ မိဂိယာ ဧဏသ ဝါ အပစ္စံ-ဧဏေယျော၊ တောဆိတ်နက်။

ဧလာ ၊ ထီ ၊ [√ဣ+လ+အာ] ဣ-အဇ္ဇေနဂတီ သု၊ ဧတိ ဂစ္ဆတီတိ-ဧလာ= သုခုမေလာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၈။ ဖာလာငယ်။

အစ္စေတိ ။ [အတိ √ဣ+အ+တိ] လွန်၏၊ စုတေ့၏၊ ဆုတ်ယုတ်စေ၏။ အစ္စေတုံ၊ ကျော်လွန်ခြင်းငှာ၊ လွန်မြောက်ခြင်းငှာ။ အတိစ္စ၊ -၍။ အတီတ၊ အတိတ်၊ လွန်ပြီးသော၊ လွန်သွားသော၊ ရှေးကျသော။

အစ္စယ ၊ ပု ၊ [အတိ √ဣ+အ] အဟိစ္စ အယနံ ပဝတ္တန-အစ္စယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၃၇။ အတိက္ကမိတွာ အယနံ-အစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၄။ သေခြင်း၊ လွန်ခြင်း၊ ကုန်လွန်ခြင်း၊ ကွယ်လွန်ခြင်း၊ အပြစ်။

အဇ္ဇေတိ ။ [အဓိ √ဣ+အ+တိ] အဇ္ဇယတိ အဓီယတိ၊ ရွတ်ဖတ်၏၊ သရဇ္ဇာယ်၏၊ သင်အံလေ့ကျက်၏၊ အာဂုံဆောင်၏။ အဇ္ဇာယန (အဇ္ဇာပေတိ၊ -စေ၏။) အဇ္ဇာပန၊ အဇ္ဇာယ၊ -ခြင်း၊ ကျမ်း၏ အပိုင်းအခြား။ အဇ္ဇေတဗ္ဗ၊ အဇ္ဇေတုံ၊ အဇ္ဇေန၊ အဓီတ၊ အဓီယန္တ၊ အဓီယမာန။ **အဓီယန** [အဓိ √ဣ+တွာန]။ အဓိယိတဗ္ဗ၊ အဓီယိတုံ၊ အဓီယိတွာ၊ **အဓိစ္စ** [အဓိ √ဣ+တွာ]။ အဇ္ဇာပေတိ၊ -စေ၏။

အဓိစ္စ ။ ဗျ ။ [အဓိ √ဣ+တွာ] မောဂ်-၅၊ ၁၆၈-သုတ်ဖြင့် တွာ-ပစ္စည်းကို စ္စ-ပြု၊ ရွတ်ဖတ်၍၊ သရဇ္ဇာယ်၍၊ သင်ကြား၍။ သမေစ္စ။

အဇ္ဇုပေတိ ။ [အဓိ+ဥပ √ဣ+အ+တိ] ချဉ်းကပ်၏၊ အနီးသို့သွား၏။

အနုဧတိ ။ [အနု √ဣ+အ+တိ] အနွေတိ၊ အစဉ်လိုက်၏၊ နောက်မှလိုက်၏၊ အတုလိုက်၏၊ လိုက်ပါ၏၊ ကပ်ရောက်၏။ **အနွာယ** [အနု √ဣ+တွာ]။ အနွိတ၊ အနွေတ၊ အနွေတုံ၊ အနွေန္တ။

အနုအယ ၊ ပု ၊ [အနု √ဣ+အ] အလျော်အားဖြင့် သိခြင်း၊ -သိသောဉာဏ်။ **အနွယ။** တိ ။အမျိုး အနွယ်၊ အစဉ်အဆက်၊ အစဉ်လိုက်သော၊ နောက်မှ လိုက်ပါသော၊ အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ အနုမာနဉာဏ်၊ အကြောင်း၊ အလျော်၊ (အနွယဝါကျ)။

အနုပရိယေတိ ။ [အနု+ပရိ √ဣ+အ+တိ] ယ-လာ၊ လှည့်လည်၏၊ အစဉ်အားဖြင့်ပိုင်းခြား၏၊ သိ၏၊ ကျက်စား၏။

အနုပေတိ ။ [အနု+ဥပ √ဣ+အ+တိ] ကပ်ရောက်၏။

အနုဝိစ္စ ၊ တိ ၊ [အနု+ဝိ √ဣ+ရိစ္စ] သိအပ်သော။ ဗျ ၊ [အနု+ဝိ √ဣ+တွာ] သက်ဝင်၍၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍၊ နှိုင်းချိန်စဉ်းစား၍၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ သိ၍။

အနုသဇ္ဇာယတိ ။ [အနု+သု+အဓိ+အာ √ဣ+အ+တိ] အစဉ်လိုက်၍ သရဇ္ဇာယ်၏၊ အတုလိုက်၍ သရဇ္ဇာယ် ၏၊ တစ်ဖန်(နောက်ထပ်)သရဇ္ဇာယ်၏။

အနွေတိ ။ [အနု √ဣ+အ+တိ] အနုဧတိ၊ လိုက်၏၊ နောက်မှလိုက်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ လာ၏၊ ရောက်၏၊ ကပ်ရောက်၏၊ သွား၏။ အနွာယ၊ စွဲ၍၊ အကြောင်း ပြု၍။ အနွိတ၊ လိုက်သော၊ နောက်မှ အစဉ်လိုက် သော။ အနွေတ၊ ကပ်ရောက်တတ်သော။ အနွေတုံ၊ အနွေန္တ။

အပေတိ ။ [အပ √ဣ+အ+တိ] ဖဲခွာ၏၊ ရှောင်ဖယ်၏၊ ထွက်သွား၏၊ ကင်းကွာ၏၊ မတန့်ရပ်၊ ပျက်စီး၏၊ ပျောက်ကွယ်၏၊ ဝေးကွာ၏၊ ဝင်၏၊ ပြေး၏။ အပေတ၊ ကင်းသော၊ မယှဉ်သော၊ ဖဲခွာသော၊ ထွက်သွားသော၊ ကြဉ်အပ်သော၊ စွန့်လွှတ်အပ်သော။

အပွေတိ ။ [အပိ √ဣ+အ+တိ] ကပ်ရောက်၏၊ စီးဝင်၏၊ သက်ရောက်၏၊ ဝင်ရောက်လာ၏၊ ဝင်ရောက်ဖြစ် ပေါ်လာ၏၊ ဝင်စား၏။ [အပိ √ဣ+ဏေ+တိ] ရောက်စေ၏၊ တည်စေ၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ သွတ်သွင်း၏၊ တပ်၏၊ ကပ်၏၊ ဆက်ဆံစေ၏၊ အပ်နှင်း၏၊ အခြားသို့ရောက်စေ၏၊ ဖယ်ရှား၏၊ တည်စေ၏၊ တင်သွင်း၏၊ ဆက်သွင်း၏၊ ရောက်စေ၏၊ ဆောင်ပို့၏၊ ပေး၏၊ ဖြစ်ပွားစေ၏၊ ညွှန်ပြ၏။ အပွေတုံ၊ အပွေတွာ၊ အပွေန္တ။

http://www.dhammadownload.com

အဗ္ဘေတိ ။ [အဘိ ✓ဣ+ဏေ+တိ] ရှေးရှုရောက်စေ၏၊ လက်ခံ၏၊ ခေါ်ယူ၏၊ အဗ္ဘာန်သွင်း၏။ အဗ္ဘန္တ၊ အဗ္ဘာန၊ အဗ္ဘိတ၊ အဗ္ဘေတဗ္ဗ၊ အဗ္ဘေန္တ။

အဗ္ဘုဒေတိ ။ [အဘိ+ဥ ✓ဣ+အ+တိ] တက်ထွန်းလာ၏၊ ထွက်ပေါ်လာ၏။ အဗ္ဘုဒယ၊ အဗ္ဘုဒယန္တ၊ အဗ္ဘုဒ္ဒယန္တ။

အဘိပတ္ထိယန ၊ ထီ+န ၊ [အဘိ+ပတိ ✓ဣ+ယု] ယုံကြည်ခြင်း။ အဘိပတ္ထိယန-ဟု အသဒိသ ဒွေဘော်ဖြင့် မရှိသင့်။

အဘိသမေတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ဣ+အ+တိ] ချဉ်းကပ်၏၊ ရောက်၏၊ သိ၏၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှေးရှုမျက်မှောက်ပြု၏၊ ထိုးထွင်း၍သိ၏။ (အဘိသမီယတိ၊ ထိုးထွင်း၍သိအပ်၏။) အဘိသမယ၊ အဘိသမိတ၊ အဘိသမိတဗ္ဗ၊ အဘိသမီယမာန၊ အဘိသမေစ္စ၊ -၍။ အဘိသမေတ၊ အဘိသမေတဗ္ဗ၊ အဘိသမေတာဝီ၊ အဘိသမေတာဝိနီ၊ အဘိသမေတုံ၊ အဘိသမေတု၊ အဘိသမေတွာ၊ အဘိသမေန္တ။

အဝေစ္စ ၊ ဗျ ၊ [အဝ ✓ဣ+တွာ] သက်ရောက်၍၊ သက်ဝင်၍၊ သိ၍၊ ထိုးထွင်း၍၊ ပညာဖြင့်သက်ရောက်၍။

အာယ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဣ+အ] အခွန်အတုတ်၊ အမြတ်အစွန်း၊ အတိုးအပွား၊ ဝင်ငွေ၊ ကြီးပွားတိုးတက်မှု၊ ချမ်းသာသုခ။

အာယတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဣ+တ] ဣ-ဂမနေ၊ တော၊ ဘူဝါဒိ၊ ဣသေ၊ ဧ အယ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၇။ ရှည်လျားသော၊ ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြီးမားသော၊ နက်နဲသော။

အာယတိ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ဣ+တိ] အာဂမိဿကီတိ-အာယတိ၊ အာပုဗ္ဗော ဣ-ဂတိမှိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၆။ နောက်အခါ၊ အနာဂတ်၊ အရှည်အလျား၊ အစွမ်းတန်ခိုး၊ စောင့်စည်းခြင်း။ **အာယတိက** [အာယတိ+က] နောင်အနာဂတ်ဖြစ်သော။

ဥပေတိ ။ [ဥပ ✓ဣ+အ+တိ] ကပ်၏၊ ရောက်၏၊ ဆည်းကပ်၏။ ဥပစ္စ၊ ဥပီယ၊ ကပ်၍၊ ရောက်၍။ ဥပေတ၊ ပြည့်စုံသော။

ဥဒယ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ဣ+အ] ဥဒယန္တျသွာ သူရိယာဒယောတိ-ဥဒယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၆။ နေထွက်ဟောင်၊ ဖြစ်ခြင်း၊ တိုးပွားခြင်း၊ အမြတ်အစွန်း၊ နေလတို့ထွက်ခြင်း။

ဥဒိ ၊ ထီ ၊ [ဥ ✓ဣ+ကွိ] ထစေခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်း။

ဥဒေတိ ။ [ဥ ✓ဣ+အ+တိ] တက်၏၊ ထွက်၏။ (ဥဒါယတိ၊ ထစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။) ဥဒယန္တ၊ ဥဒယ၊ ဥဒယန၊ ဥဒ္ဒယ၊ ဥဒိစ္စ၊ -ထ၍။

ဥဒိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဣ+တ] ဒ-လာ၊ မြင့်သော၊ ကျော်စောသော၊ တက်သော၊ တက်စီးအပ်သော။

ဥဒ္ဒလောမီ ၊ ထီ ၊ [ဥဒိတ+လောမ+ဤ] ဥဒိတံ ဒွီသုလောမံ ဒသာ ယဿာ သာ-ဥဒ္ဒလောမီ၊ ဣသတ္တံ၊ ဒွိတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၃။ နှစ်ဖက်အမြိတ်အဆာရှိသော အခင်း။ ဥဒ္ဓလောမီ-ဟုလည်း ရှိ၏။

ဥပိယ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ဣ+ယ] ဥပေတီတိ-ဥပိယံ၊ ကပ်ရောက်သော၊ သင့်လျော်သော၊ လျောက်ပတ်သော။

တဒုပိယ ။ [တ+ဥပိယ] တဿ ဥပိယံ တဒုပိယံ၊ ထို (....)အားသင့်လျော်သော၊ လျောက်ပတ်သော။ တဒုပိယန္တိ တဒနုရူပံ တပ္ပဟောနကံ။ ဝိမတိ-၁၊ ၈၉။

ဥပါယ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဣ+အ] သတ္တုဝိဇယမုပဂစ္ဆန္တိ ဧတေဟီတိ-ဥပါယာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၈။ ရန်အောင်ကြောင်းဥပါယ်တံမျဉ်၊ ကပ်လာခြင်း၊ စီရင်ခြင်း၊ နည်း၊ အကြောင်း။

ဥပါယန ၊ န ၊ [ဥပ ✓ဣ+ယု] ဥပေယျတေတိ-ဥပါယနံ၊ ဣတော ယု ဥပဂစ္ဆတိ ယေနာတိ ဝါ-ဥပါယနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၆။ တံစိုး၊ လက်ဆောင်၊ ကပ်ရောက်ခြင်း။

ပရိယာယတိ ။ [ပရိ+အ ✓ဣ+အ+တိ] လှည့်လည်၏။ ပရိယာယန္တ၊ ပရိယာယိတွာ။

ပရိယာယ ၊ ပု ၊ [ပရိ+အာ ✓ဣ+အ] ပရိဗျတ္တမတ္ထံ အယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဗုဇ္ဈန္တိ ဧတေနာတိ-ပရိယာယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၀။ ပရိယာယ်၊ သွယ်ဝိုက်၍ပြောဆိုသော စကား၊ အလှည့်၊ အကြိမ်၊ အစဉ်၊ အကြောင်း၊ ဒေသနာ။

ပရိယေတိ ။ [ပရိ ✓ဣ+အ+တိ] လှည့်လည်၏၊ လှည့်ပတ်သွားလာ၏။

ပရာယဏ ၊ န ၊ [ပရ ✓ဣ+ယု] ပရေဟိ ဥတ္တမေဟိ အရိယပုဂ္ဂလေဟိ အယိတဗ္ဗံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ-ပရာယဏံ၊

http://www.dhammadownload.com

ပရတော ဝါ အယိတပ္ပံ ဂန္ဓဗ္ဗန္တိ ပရာယဏာ၊ သံသာရ သဘာဝတော အညသဘာဝေန ဗုဒ္ဓိတပ္ပန္တ္ယတ္ထော၊ ပရေသံ ဝါ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ပတိဋ္ဌာနတ္တာ– ပရာယဏာ။ ဓာန်ဦး၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်၊ လည်းလျောင်းရာ၊ မှီခိုရာ။ တိ ။မှီရာဖြစ်သော၊ လည်းလျောင်းရာ ဖြစ်သော။

ပရာယ ။ [ပရ ✓ဣ+အ] လည်းလျောင်းရာ၊ လားရာ။

ပရေတိ ။ [ပရာ ✓ဣ+အ+တိ] သွား၏၊ ထွက်သွား၏၊ ရောက်၏ ။

ပေတ၊ ပရေတ ၊ တိ ၊ [ပရ(ပရာ) ✓ဣ+တ] ပရံလောက် ဧတိ ဂစ္ဆတီတိ–ပေတော, ပရေတော စ၊ တော၊ ပုဗ္ဗေ ရလောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၅။ သေသော၊ အစဉ်လိုက်သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော။

ဆတိ ။ [ဝိ ✓ဣ+အ+တိ] ကင်းပျောက်၏၊ ချုပ်ငြိမ်း၏၊ ပျက်စီး၏၊ ကုန်ခန်း၏ ။

ဝယ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဣ+အ] ပျက်စီးခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ အဖိုး၊ အခ၊ ထောက်ပံ့ကြေး၊ အဖို့အစု၊ အရွယ်။

ဝိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဣ+တ] ဝိရဟဝသေန ဧတိ ပဝတ္တတီတိ–ဝိတော။ သီဋီသစ်–၁၊ ၁၈။ ကင်းသော၊ ပယ်စွန့်အပ်သော၊ ဖြတ်တောက်အပ်သော၊ မရှိသော၊ သေလွန်သော၊ ပျောက်ပျက်သော၊ ပျက်စီးသော။ ဝိတဒေါသော၊ ဝိတမောဟော။

ဝိပရိယာယတိ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ+အာ ✓ဣ+အ+တိ] လှည့်လည်၏၊ သွားလာ၏၊ လှည့်ပတ်သွားလာ၏။

ဝိပရိယာယ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ဣ+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ပြန်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ပြန်သော၊ ပြောင်းပြန်ပြန်သော။

ဝိပရိတ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ဣ+တ] ဖောက်ပြန်သော၊ မှားယွင်းသော၊ မမှန်သော၊ ပြန်သော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း။

သဇ္ဈာယတိ ။ [သု+အဓိ ✓ဣ+အ+တိ] ကောင်းစွာ သရဇ္ဈာယ်၏၊ –ရွတ်ဖတ်၏၊ –သင်ယူ၏။ သဇ္ဈာယက၊ သဇ္ဈာယိတွာ၊ သဇ္ဈာယိတုံ၊ သဇ္ဈာယန္တ၊ သဇ္ဈာယန္တီ၊ သဇ္ဈာယမာန၊ (သဇ္ဈာပေတိ၊) သဇ္ဈာယန၊ သဇ္ဈာယိတ၊ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗ။

သဇ္ဈာယ ၊ ပု ၊ [သု+အဓိ ✓ဣ+ဏ] ကောင်းစွာ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ –ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ –သရဇ္ဈာယ်သံ၊ –သရဇ္ဈာယ်ရာ၊(–ကာလစသည်၊) –သရဇ္ဈာယ်တတ်သော၊ –ရွတ်ဖတ်တတ်သော။

သမန္နေတိ ။ [သံ+အနု ✓ဣ+အ+တိ] အစဉ်လိုက်၏၊ စုံစမ်း၏၊ ရှုဆင်ခြင်၏။ သမန္ဓိတ၊ အစဉ်လိုက်အပ်သော၊ ပြည့်စုံသော။

သမေတိ ။ [သံ+အာ ✓ဣ+အ+တိ] ညီညွတ်၏၊ နှီးနှောမှု၊ တူညီ၏၊ ပေါင်းစု၏၊ စုဝေး၏၊ ပေါင်းဆုံ၏၊ သင့်လျော်၏။ [သမ+ဣ+တိ] နာမဓာတု။ တူညီအောင် ပြု၏။ သမေတွာ၊ သမေစ္စ၊ –၍။ သမေန္တ၊ သမေန္တီ ။

သမစ္စ ။ ဗျ ။ [သံ+အာ ✓ဣ+တွာ] “ဘူတော စ္စော” ဟူသော မောဂ်–၅၊ ၁၆၈–သုတ်ဖြင့် တွာ–ကို စ္စ–ပြု၊ ညီညွတ်၍၊ ပေါင်းဆုံ၍။ အနုပဝိဋ္ဌာ သဟသာ သမစ္စ။

သမယ ၊ ပု+န ၊ [သံ ✓ဣ+အ] အကြောင်းညီညွတ်ခြင်း၊ အခွင့်–ခဏ။ အချိန်–အခါ၊ အပေါင်း–အစု၊ အကြောင်း–ဟေတု၊ အယူဝါဒ–ဒိဋ္ဌိ၊ ရရှိခြင်း။ ပယ်ခြင်း၊ ပယ်စွန့်ခြင်း၊ ကင်းခြင်း၊ ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း၊ ထိုးထွင်းသိတတ်သောဉာဏ်။

သမယာန ၊ န ၊ [သံ ✓ဣ+ယု] ကောင်းစွာကင်းခြင်း၊ –ပယ်စွန့်ခြင်း၊ –ပေါင်းစုခြင်း၊ –ရရှိခြင်း။

သမိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဣ+တ] ပေါင်းဆုံသော၊ မြဲသော၊ မပြတ်သော၊ အကြားမရှိသော၊ တစ်စပ်တည်း–တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်သော။

သမိတိ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ဣ+တိ] သဟ အယနံ–သမိတိ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၈။ စည်းဝေးရာဌာန၊ အစည်းအဝေး၊ ပွဲသဘင်။ စည်းဝေးခြင်း၊ အထံ–အပါး၊ အနီး။

သမိတု ၊ ထိ+ပု ၊ [သံ ✓ဣ+တု] အညီအညွတ် စည်းဝေးသော၊ –ရောက်လာသော။ သမိတု၊ ဣ–ကို ဤ–ဒီဃပြု။

သမေတ ၊ တိ ၊ [သံ+(အာ) ✓ဣ+တ] ပြည့်စုံသော၊ ပြုကျင့်သော၊ ပြုမူ သော၊ ဖြစ်စေသော။ ကောင်းစွာ ဖြစ်သော၊ –တည်တံ့သော၊ တူညီသော။

သမဝေတိ ။ [သံ+အဝ ✓ဣ+အ+တိ] တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်၏၊ ညီညွတ်–ပေါင်းဆုံ၏ ။ သမဝေတ။

သမဝါယ ၊ ပု ၊ [သံ+အဝ ✓ဣ+ဏ] သမဝေတိ ဇ္ဇောတိ–သမဝါယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၃၈။ အညီအမျှ ဖြစ်သော၊ အကြောင်းညီညွတ်သော၊ အပေါင်း–

http://www.dhammadownload.com

အစု၊ ကောင်းစွာယှဉ်ခြင်း၊ အတူတကွ ပေါင်းဆုံခြင်း၊ –စုဝေးမိခြင်း၊ ဆက်စပ်ခြင်း၊ တော်စပ်ခြင်း၊ စပ်သွယ်ခြင်း။

သမဝါယိ ၊ တိ ၊ [သမဝါယ+ဣ] တပေါင်းတည်းဖြစ်ခြင်းရှိသော။ [သံ+အဝ ✓ ဣ+ဏိ] တစ်ပေါင်း တည်းဖြစ်သော။

သမုဒေတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဣ+အ+တိ] သမုဒယတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ပေါ်ထွန်း၏၊ ပေါ်တက်၏၊ ပေါင်းစု၏၊ စုဝေး၏။ [သံ+ဥ ✓ ဣ+ဏော+တိ] ဖြစ်စေ၏၊ ဖြစ်အောင်လုပ်၏။

သမုဒယ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ ✓ ဣ+ဏ] သမုဒယနံ–သမုဒယော၊ သမုဒေတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ဝါ–သမုဒယော။ ဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ (အကြောင်းတရားအပေါင်း၊) သမုဒယသစ္စာ, လောဘ။

သမုဒယန ၊ န ၊ [သံ+ဥ ✓ ဣ+ယု] ဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း။

သမုဒါယ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ ✓ ဣ+ဏ] အဝယဝမ္မာသမုဒေန္တိ ဧတ္ထာတိ–သမုဒါယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၁။ သမုဒေတိ ဧတ္ထာတိ–သမုဒါယော။ ၄င်း၊ ၅၃၈။ အပေါင်းအစု။

သမုဒိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ ဣ+တ] ဒါဂမော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၁၂။ ပေါင်းစုအပ်သော၊ အပေါင်းအစုဖြစ်သော၊ ကောင်းစွာရရှိသော၊ အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားသော၊ အညီအမျှစုဝေးရာဖြစ်သော၊ ပေါ်တက်လာသော၊ ပေါ်ထွန်းလာသော၊ ပေါ်ပေါက်လာသော။

သမုဒိတိ ၊ ထီ ၊ [သံ+ဥ ✓ ဣ+တိ] ပေါင်းဆုံခြင်း၊ စုဝေးခြင်း။

သမုပါယိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ ✓ ဣ+ဏော+တ] ဖြစ်စေအပ်သော။

သမုပေတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ ✓ ဣ+တ] ကောင်းစွာပြည့်စုံသော။

သမွရေတိ ။ [သံ+ပရာ ✓ ဣ+အ+တိ] လား၏၊ သွား၏၊ ကောင်းစွာလား၏၊ –သွား၏၊ –ရောက်၏၊ ကပ်ရောက်၏၊ ဖြစ်၏။ သမွရေတဗ္ဗ။

သမွရာယ ၊ ပု ၊ [သံ+ပရာ ✓ ဣ+အ] သမ္မာ ပရေကာလေ ဤယတေတိ–သမွရာယော။ ကပ္ပဒုမ။ တမလွန်၊ တမလွန်ဘဝ၊ ဒုတိယဘဝ၊ အနာဂတ်ဘဝ၊ ခန္ဓာပျက်စီးသည်မှနောက်အဖို့။ (ကိုးကွယ်ရာ၊ လည်းလျောင်းရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊ မှီခိုရာ၊ အားထားရာ။) သမွရာယ ၊ တိ ၊ [သမွရာယ+ဏ] တမလွန်လောကဋ္ဌ ဖြစ်သော၊ တမလွန်ဘဝဋ္ဌ ဖြစ်သော။ **သမွရာယိက** ၊တိ ၊ [သမွရာယ+ဏိက] တမလွန်ဋ္ဌ ဖြစ်သော–အကျိုး။

သမွရေတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရာ ✓ ဣ+တ] နှိပ်စက်အပ်သော၊ အစဉ်လိုက်အပ်သော၊ အလွန်လျှင်နှိပ်စက်အပ်သော။

သဟာယ ၊ ပု ၊ [သဟ ✓ ဣ+အ] ကောတ္ထုဘာ။ သဟ အယတိ ဂိစ္ဆေသူတိ–သဟာယော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၄၆။ မိတ်ဆွေ၊ သူငယ်ချင်း၊ အပေါင်းအဖော်၊ အဆွေခင်ပွန်း။ **သဟာယက** [သဟာယ+က] သဟာယောဧဝ–သဟာယကော။ ထီဋ္ဌ သဟာယိကာ။

သဟိတ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ ဣ+တ] အတူတကွဖြစ်သော၊ တစ်ပေါင်းတည်း–တစ်စုတစ်ဝေးတည်းဖြစ်သော၊ ညီညွတ်သော။

သုပ္ပတိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ ဣ+တ] ဒီဃပြိုက သုပ္ပတိတ၊ ကောင်းစွာသိအပ်သော၊ ထင်ရှားကျော်ကြားသော။

အဓိက ၊ တိ ၊ [အဓိ ✓ ဣ+က] အဓိ ဧတိ ဂစ္ဆတီတိ–အဓိကော၊ ဣ–ဂမနေ၊ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ဂ၁၂။ ပိုလွန်သော။

အနွယ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ ဣ+အ] အနုပုဗ္ဗော ဣ–ဂတိယံ၊ ကရဏေ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၃၂။ အမျိုးအနွယ်၊ အစဉ်အဆက်၊ နောက်ကလိုက်သော၊ နောက်မှလိုက်ခြင်း၊ အကြောင်း၊ အလျော်။

အပလောကိတ ၊ န ၊ [အပလောက ✓ ဣ+တ] သဒါ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အပလုဇ္ဇနသဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, တေန ဝါ ဝိညာယတီတိ–အပလောကိတံ။ ဓာန်ဦး၊ ဂ။ မပျက်စီးခြင်းသဘောသို့ ရောက်တတ်သော နိဗ္ဗာန်၊ မပျက်စီးခြင်းသဘောဖြင့် သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်။

အယန ၊ န ၊ [✓ ဣ+ယု] ဣ–ဂတိယံ၊ ဘာဝေ ယု၊ အယနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၈။ အယာဉ်၊ နေသွားလမ်း။

http://www.dhammadownload.com

အာယု ၊ နာ ၊ [√ဣ+ဏု] ဧတိ ဧတေနာတိ–အာယု၊ ဣ–ဂတိမှိ၊ ဏု၊ ဣသေ, ဧ အာယ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၅။ အသက်၊ (ဇီဝိတိန္ဒြေ။)

ဣဘ ၊ ပု ၊ [√ဣ+ဘ] ဣ–ဂမနေ၊ ဘော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၀။ ဆင်။

ဣရာ ၊ ထီ ၊ [√ဣ+ရ+အာ] ဣ–ဂမနေ၊ ရော၊ ဣရာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၃။ သေရည်။

ဤဟာ ၊ ထီ ၊ [√ဣ+ဟ+အာ] ဧတိ ယာယ သုဘာ သုဘဖလန္တိ–ဤဟာ၊ ဣ–ဂတိမှိ၊ ဟပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်းလုံ့လ။

ကာယ ၊ ပု ၊ [က √ဣ+ဏ] ဧကေကာပေက္ခာယ အပ္ပတ္တေန ကသင်္ခါတာ အဝယဝါ အာယန္တိ ယသ္မိံ ကာယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၀။ အပေါင်း၊ ကိုယ်။

ဇလာဗု ၊ ပု ၊ [ဇရာ √ဣ+ဥ] ဇရံ ဧတီတိ–ဇလာဗု၊ ဥ၊ ရဿ လော၊ ယဿ ဗော၊ ဇရာပုဗ္ဗော ဣ–ဂတိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၉။ သားအိမ်၊ သူငယ်အိမ်။

တုရိတ ၊ တိ ၊ [တုရ √ဣ+တ] တုရမေတိ ဂစ္ဆတီတိ–တုရိတော၊ ဣ–ဂတိယံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၉။ လျင်စွာသွားသည်။

နိစ္စ ၊ နာ ၊ [နာ √ဣ+တ] နာသဘာဝေန (ပျက်စီးခြင်း သဘောဖြင့်) နာ ဣစ္စံ နာ ဂန္တဗ္ဗံ–နိစ္စံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အမြဲ။

နိဟီနက ၊ ပု ၊ [နိ √ဟာ √ဣ+ယု+က] နိစ္ဆယေန ဟာနိံ ဂစ္ဆတီတိ–နိဟီနကော၊ ဟာ–ပရိဟာနေ၊ ဣ–ဂတိယံ၊ ယု၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ယုတ်ညံ့သူ။

ပစ္စယော ၊ ပု ၊ [ပတိ √ဣ+အ] ပဋိစ္စ ဖလမေတသ္မာ ဧတီတိ–ပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၁။ အကြောင်း။

ပတီကော ၊ ပု ၊ [ပတိ √ဣ+က] ပတိပုဗ္ဗာ ဣမှာ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၈။ ကိုယ်အင်္ဂါ။

ပတီတ ၊ တိ ၊ [ပတိ √ဣ+တ] ပတိပုဗ္ဗော ဣ–ဂမနေ၊ တော၊ အဘိမုခံ ဧတီတိ–ပတီတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၄။ ထင်ရှားသော၊ ကျော်စောသော။

သမယ ၊ ပု ၊ [သံ √ဣ+အ] သဟကာရီကာရဏတာယ သန္နိဇ္ဈံ သမေတိ သမဝေတိ–သမယော= သမဝါယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၈။ အကြောင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်း။

သမိတိ ၊ ထီ ၊ [သံ √ဣ+တိ] သမယန္တိ မိလန္တျသံ–သမိတိ၊ ဣ–ဂတိမှိ၊ ဣတ္ထိယံ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၄။ သဘင်၊ အစည်းအဝေး။ သဟ အဝယဝေန ဧတီတိ–သမိတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၀။ အပေါင်း။

ဟာယန ၊ ပု ၊ [√ဟာ √ဣ+ယု] ပဒတ္ထေ ဝါ ဇဟန္တော အယတီတိ–ဟာယနော။ ဓာန်ဋီ။ ၈၁။ နှစ်။ (၁၂–လ။)

ဣက္ခ

ဘူ= ဒဿနင်္ကေသု–ရှုခြင်း, အမှတ်ပြုခြင်းတို့၌။ ဣက္ခတိ။

ဣက္ခတိ ။ [√ဣက္ခ+အ+တိ] ရှု၏၊ ဆင်ခြင်၏၊ ခံစား၏။ ဣက္ခက၊ ဣက္ခဏ၊ ဣက္ခန၊ ဣက္ခန္တ၊ ဣက္ခာ။

ဣက္ခာပယိတုံ ။ ဗျ ။ [√ဣက္ခ+ဏာပယ+တုံ] ရှုစေခြင်းငှာ၊ ဆင်ခြင်စေခြင်းငှာ။

အက္ခိ ၊ နာ ၊ [√ဣက္ခ+ဣ] ဣက္ခ, စက္ခ–ဒဿနေ၊ ဣဿ အတ္တံ၊ ဣက္ခတိ အနေနာတိ–အက္ခိ= နယနံ။ မောဂ်–၇၊ ၈။ မျက်စိ။

အဇ္ဈာပေက္ခတိ ။ [အဓိ+အာ √ဣက္ခ+အ+တိ] အထူးသဖြင့် ကြည့်ရှု၏၊ အထူးသဖြင့် ဆင်ခြင်၏။

အဇ္ဈုပေက္ခတိ ။ [အဓိ+ဥပ √ဣက္ခ+အ+တိ] လျစ်လျူရှု၏၊ အညီအမျှရှု၏၊ ကြည့်ရှုစုံစမ်း၏၊ အထူးအားဖြင့် (စွဲလမ်းခြင်းမှကြဉ်သည်ဖြစ်၍)ရှု၏။ အဇ္ဈုပေက္ခက၊ အဇ္ဈုပေက္ခန၊ အဇ္ဈုပေက္ခန္တ၊ အဇ္ဈုပေက္ခိတ၊ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗ၊ အဇ္ဈုပေက္ခိတုံ၊ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ၊ အဇ္ဈုပေက္ခိယ၊ –၍၊ ချောင်းဆိုးချေဆတ်သံ နှစ်ခုလုံးကို မပြုမူ၍။

အညာပေက္ခ ၊ တိ ၊ [အညာ+အပ √ဣက္ခ+အ] သိခြင်းကို ရှုင့်သော၊ သိလိုသော။

အနုပေက္ခတိ ။ [အနု+ပ √ဣက္ခ+အ+တိ] အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်၏။ အနုပေက္ခက၊ အနုပေက္ခဏ၊ အနုပေက္ခန၊ အနုပေက္ခမာန၊ အနုပေက္ခိတ၊ အနုပေက္ခိတုံ၊ အနုပေက္ခိတွာ၊ အနုပေက္ခီ။ **အနုပေက္ခေတိ** [အနု+ပ √ဣက္ခ+ဏေ+တိ] အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်စေ၏။

အန္တလိက္ခ ၊ နာ ၊ [အန္တရ √ဣက္ခ+အ] တေသံ တေသံ ဝတ္ထူနံ အန္တရံ နာနာတ္တံ ဣက္ခတေ လောကော

http://www.dhammadownload.com

ဇတ္ထ, အနေနာတိ ဝါ–အန္တ လိက်ံ၊ ရဿ လော။ [အန္တ ရ+ကြွာ] ကြွနံ် ဝါ ဒဿနံ်= ကြွာ၊ တဿာ အန္တ ရံ် ကာရဏံ်–အန္တ လိက်ံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၅။ ကောင်းကင်။

အပွဒိုကွ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ ကြွ+အ] =ပဒိုကွ [န+ပဒိုကွ] မကြည့်ရှုအပ်သော၊ မကြည့်ရှုသင့်သော၊ မကြည့်ရှုထိုက်သော။

အပေက္ခတိ ။ [အပ ✓ ကြွ+အ+တိ] ရှုဆင်ခြင်၏၊ ငဲ့မျှော်၏၊ ထောက်ထား၏၊ အလိုရှိ၏၊ ငဲ့ကွက်၏၊ တွယ်တာ၏၊ ကြည့်ရှု၏၊ စူးစမ်း–ဆင်ခြင်၏။ အပေက္ခ၊ အပေက္ခက၊ အပေက္ခန၊ အပေက္ခန္တ၊ အပေက္ခမာန၊ အပေက္ခာ၊ အပေခါ (က–ကိုချေ)။ **အပေက္ခာန** [အပ ✓ ကြွ+အ+မာန] ကြည့်ရှုသော၊ ဆင်ခြင်သော၊ မြင်သော။ အပေက္ခိတ၊ အပေက္ခိတဗ္ဗ၊ အပေက္ခိတွာ၊ အပေက္ခိယ၊ –၍။ အပေက္ခိယမာန။

ဥပပရိက္ခတိ ။ [ဥပ+ပရိ ✓ ကြွ+အ+တိ] ကပ်၍ စုံစမ်း၏၊ စုံစမ်း၏၊ စူးစမ်း–ဆင်ခြင်၏။ ဥပပရိက္ခက၊ ဥပပရိက္ခာ၊ ဥပပရိက္ခိတုံ၊ ဥပပရိက္ခီ။ (ဥပပရိက္ခိယတိ၊ –အပ်၏။)

အဘိသမေက္ခတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ ကြွ+အ+တိ] ကြည့်ရှု၏။ **အဘိသမေက္ခ** [အဘိ+သံ ✓ ကြွ+တွာ] –၍။

အဝေက္ခတိ ။ [အဝ ✓ ကြွ+အ+တိ] ကြည့်ရှု၏၊ မြင်၏၊ မြင်နိုင်၏၊ စူးစမ်း၏၊ ဆင်ခြင်၏။ အဝေက္ခန၊ အဝေက္ခန္တ၊ အဝေက္ခမာန၊ အဝေက္ခာ၊ အဝေက္ခိတ၊ အဝေက္ခိတဗ္ဗ၊ အဝေက္ခိတွာ၊ အဝေက္ခိယ၊ –၍။ **အဝေက္ခိယာန၊** [အဝ ✓ ကြွ+တွာန] –၍။

ဥဒိက္ခတိ ။ [ဥ ✓ ကြွ+အ+တိ] ရှုကြည့်၏၊ မျှော်လင့်၏။ ဥဒိက္ခန္တ၊ ဥဒိက္ခိတုံ။

ဥပေက္ခာ ၊ ထိ ၊ [ဥပ ✓ ကြွ+အ+အာ] ဒွိန့် ဝေဒနာနံ် သမိပေ ပဝတ္တာ ကြွာ အနုဘဝနန္တိ– ဥပေက္ခာ။ ကြွ–ဒဿနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၅၉။ ကြတ္ထိယ မတျာဒိနာ အပွစ္ဈယော၊ ပုန အာ။ သူစိ။ အသင့်အားဖြင့်ရှုခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း။

(ပတိ–သည် ပြတိ–မှ ပြောင်းလာသော ဥပသာရ ဖြစ်သောကြောင့် န–ကို ဏ–ပြုရသည်၊ က–ကျေလျှင် **ဥပေခါ၊ ဥပသမ္မဒါပေခေါ**–စသည် ဖြစ်သေး၏။

ပစ္ဆဝေက္ခဏ ၊ ထိ+န ၊ [ပတိ+အဝ ✓ ကြွ+ယု+အာ] ပတိ ပုနပ္ပုနံ သြဂါဟေတွာ ကြွာဏာ–ပစ္ဆဝေက္ခဏာ၊ အဖန်ဖန် ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်တတ်သောတရား။

ဥပေက္ခတိ ။ [ဥပ ✓ ကြွ+အ+တိ] ကပ်၍ရှု၏၊ အသင့်အားဖြင့်ရှု၏၊ လျစ်လျူရှု၏။ ဥပေက္ခ၊ ဥပေက္ခက၊ ဥပေက္ခနာ၊ (ဥပေက္ခိယတိ၊ –အပ်၏။)

ပစ္ဆဝေက္ခတိ ။ [ပတိ+အဝ ✓ ကြွ+အ+တိ] ရှုဆင်ခြင်၏၊ အဖန်ဖန် ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင် ရှုဆင်ခြင်၏။ ပစ္ဆဝေက္ခဏ၊ ပစ္ဆဝေက္ခန္တ၊ ပစ္ဆဝေက္ခန္တိ၊ ပစ္ဆဝေက္ခမာန၊ ပစ္ဆဝေက္ခိတ၊ ပစ္ဆဝေက္ခိတဗ္ဗ၊ ပစ္ဆဝေက္ခိတု၊ ပစ္ဆဝေက္ခိတုံ၊ ပစ္ဆဝေက္ခိတွာ၊ ပစ္ဆဝေက္ခိယမာန။

ပဒိက္ခိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ ကြွ+တဗ္ဗ] ကြည့်ရှုအပ်သော။ ပဒိက္ခိတုံ။

ပရိက္ခက ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓ ကြွ+ဏ္ဍု] ပရိက္ခတေ အဝဓာရယတေ ပမာဏောဟိ အတ္ထန္တိ–ပရိက္ခကော၊ ကြွ–ဒဿနကေ်သု၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၂၆။ ဆင်ခြင်သော၊ စူးစမ်းသော။

ပရိက္ခဏ ၊ န ၊ [ပရိ ✓ ကြွ+ယု] စူးစမ်းခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း။

ပရိက္ခာ ၊ ထိ ၊ [ပရိ ✓ ကြွ+အ+အာ] စူးစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်း။

ပေက္ခတိ ။ [ပ ✓ ကြွ+အ+တိ]ကြည့်ရှု၏၊ ငဲ့ကွက်၏။ ပေက္ခ၊ ပေက္ခက၊ ပေက္ခဏ၊ ပေက္ခနိယ၊ ပေက္ခာ။ (ပက္ခာပေတိ၊ –စေ၏။) ပက္ခိတ၊ ပက္ခီ။

ဘိက္ခု ၊ ပု ၊ [✓ ဘိ ✓ ကြွ+ရု] ရု–၏ ဦ–ကို ရဿပြု၊ ဘိ–ကိုလည်း ဝိဂ္ဂဟဝါကျ၌ ဘယံ–ဟု သမ္မသာ ရဏာပြု။ တစ်နည်း= [ဘယ ✓ ကြွ+ရု] ဘယ၏ ယ–ကိုချေ။ သံသာရေ ဘယံ ကြွတီတိ–ဘိက္ခု။ ကြတိဝုတ်ဌ၊ ၆၁။ သံသရာဘေးကို ရှုတတ်သော (လူ, ရှင်, ရဟန်း။) ထိဋ္ဌ ဘိက္ခုနီ။

ဝိပေက္ခတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ ကြွ+အ+တိ] ထိုထိုဤကြကြည့်၏။ ဝိပေက္ခမာန။

သမပေက္ခတိ ။ [သံ+အပ ✓ ကြွ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရှုကြည့်၏၊ ကောင်းစွာဆင်ခြင်၏၊ သမပေက္ခဏ၊ သမပေက္ခန။

http://www.dhammadownload.com

သမဝေက္ခတိ ။ [သံ+အဝ ✓ ဣက္ခ+အ+တိ] ကောင်းစွာ (အသင့်အားဖြင့်, အကြောင်းယုတ္တိအားဖြင့်)ရှု၏၊ -ဆင်ခြင်၏။ သမဝေက္ခိတွာ၊ သမဝေက္ခိယ၊ သမဝေက္ခိတ၊ သမဝေက္ခိတု။

သမုဒိက္ခတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဣက္ခ+အ+တိ] ကောင်းစွာကြည့်ရှု၏၊ ကောင်းစွာမော်ကြည့်၏။ သမုဒိက္ခမာန။

သမုပေက္ခာ ၊ ထီ ၊ [သံ+ဥပ ✓ ဣက္ခ+အ+အာ] လျစ်လျူရှုခြင်း။

သမေက္ခတိ ။ [သံ ✓ ဣက္ခ+အ+တိ] ကြည့်ရှု၏၊ ဆင်ခြင်၏၊ ရှာမှီး၏၊ ရှာဖွေ၏၊ အောက်မေ့၏၊ မှတ်ထင်၏။ သမေက္ခိတွာ၊ သမေက္ခိယာန၊ သမေက္ခန္တ၊ သမေက္ခမာန၊ သမေက္ခန။

သမေက္ခာယန ၊ နဲ ၊ [သံ ✓ ဣက္ခ+အ] =သမေက္ခ [သမေက္ခ+အာယ]သမေက္ခာယ [သမေက္ခာယ+ယု] သမေက္ခာယန၊ ရှာမှီးခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်း။ (မောဂ်-၅၊ ၉-သုတ်ဖြင့် အာယ-ပစ္စည်းသက်၊ နာမဓာတု။)

သမ္ပေက္ခာ ၊ ထီ ၊ [သံ+ပ ✓ ဣက္ခ+ဏ+အာ] ကောင်းစွာရှုခြင်း၊ ကောင်းစွာဆင်ခြင်ခြင်း။ **သမ္ပေက္ခာယန၊** သမ္ပေက္ခာနောက် အာယ-ပစ္စည်း, ယု-ပစ္စည်းသက်၊ နာမဓာတုကြံ၊ ကောင်းစွာရှုဆင်ခြင်ခြင်း။

သမ္မာပေက္ခနာ ၊ ထီ ၊ [သမ္မာ+အပ ✓ ဣက္ခ+ယု+အာ] ကောင်းစွာရှုဆင်ခြင်ခြင်း။

သုပေက္ခန ၊ နဲ ၊ [သု+ပ ✓ ဣက္ခ+ယု] ကောင်းစွာမြင်ခြင်း၊ ကောင်းစွာမြင်အပ်သောအရာ။

သေက္ခ ၊ တိ ၊ [✓ ဣက္ခ+အ+အာ] ဣက္ခတိ ဧတာယာတိ-ဣက္ခာ= မဂ္ဂဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ [သဟ+ဣက္ခာ] သဟ ဣက္ခာယာတိ-သေက္ခာ။ သာရတ္ထ-၁၊ ၄၆။ မဂ်ပညာနှင့်တကွဖြစ်သော။ ပု ။မဂ္ဂဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော (သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ၇-ယောက်)။

ဣခ၊ ဣခိ၊ ဣဂိ၊ ဣဂ်

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဧခတိ၊ ဣခ်တိ၊ ဣဂ်တိ။

ဣဂ် ၊ ပု ၊ [✓ ဣဂ်+အ] ဣဂ်-ဂမနတ္ထော၊ အ၊ ဣဂ်ေါ။ သူစိ။ အခြင်းအရာ၊ အမူအရာ၊ (စိတ်အလိုအားလျော်စွာ ဖြစ်သော အမူအရာ။)

ဣဂ်ိတ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣဂ်+တ] ဣဂ်-ဂမနတ္ထော၊ တော၊ ဣဂ်ိတံ။ သူစိ။ ဣဂ်တိ ဇာနာတိ ယေနာတိ-ဣဂ်ိတံ, **ဣဂ်ေါ** စ။ ဣဂ်-ဂမနတ္ထော၊ တော, အစ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၄။ အခြင်းအရာ၊ အမူအရာ။

မုဒိဂ် ၊ ပု ၊ [မုဒ ✓ ဣဂ်+အ]= မုဒံ မောဒံ ဣဂ်တိ ဂစ္ဆတိ ယေနာတိ-မုဒိဂ်ေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၃။ ဒ-ကို တ-ပြု၍ မုတိဂ်-ဟုလည်း ရှိ၏။ မုဒိဂ်၊ မုတိဂ်၊ မုရိုးစည်၊ ဒိုးပတ်။

ဣဂုဒီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဣဂ်+ဣဒ+ဤ] ဣဂ်-ဂမနတ္ထော၊ ဣဒေါ၊ ဣသု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၅။ သစ်ပလွေပင်။ (လျော်တေပင်-ရှေး။)

ကလိဂ်ရ ၊ ပု ၊ [က ✓ ဣဂ်+အရ] ကေန ဝါတေန ဣဂ်တီတိ-ကလိဂ်ရော၊ လာဂမော, အရော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၃။ ဖွဲအဖျင်း၊ (အနုပ်၊ အဖွဲ။) ကဋ္ဌိဂ်ရ၊ ကဋ္ဌဂ်ရ-လည်း ရှိ၏။

သိဂ် ၊ နဲ ၊ [သိခ ✓ ဣဂ်+အ] သိခံ ဂစ္ဆတီတိ-သိဂ်ံ၊ ဣဂ်-ဂမနတ္ထော၊ ခလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၈။ တောင်ထွတ်၊ အထွတ်။

ဣစ

ဘူ= ထုတိယံ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။ ဣစတိ။

ဣရု ၊ ထီ ၊ [✓ ဣစ+ဥ] ဣစ-ထုတိယံ၊ ဣစ္စန္တေ ဒေဝါ ဧတာယာတိ-ဣရု၊ ဥ၊ စသ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၈။ ဣရုဗေဒင်၊ (နတ်တို့ကို ချီးကျူးထောမနာကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒ။)

ဣက္က ၊ ပု ၊ [✓ ဣစ+အ] ဣစ-ထုတိယံ၊ အ၊ ဣက္ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၂။ ဝက်ဝံ။

ဣဇိ၊ ဣဥ

ဘူ= ကမ္ပနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း၌။ ဣဥ္ဇတိ။

ဣဥ္ဇတိ ။ [✓ ဣဥ္ဇ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။ ဣဥ္ဇန၊ ဣဥ္ဇနက၊ (ဣဥ္ဇယတိ၊ လှုပ်စေ၏။)

ဣဥ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ ဣဥ္ဇ+အ] တုန်လှုပ်သော။ နဲ ဣဥ္ဇံ-**အနေဥ္ဇံ။** ပဋိသံဌ-၂၊ ၂၄၀။

ဣဥ္ဇိတ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣဥ္ဇ+တ] တုန်လှုပ်ခြင်းသဘော၊ တုန်လှုပ်တတ်သောတရား၊ တုန်လှုပ်ကြောင်းတရား။ တိ ။တုန်လှုပ်တတ်သော။

ဖေဂ္ဂု ၊ ထီ+နဲ ၊ [ဖ ✓ ဣဥ္ဇ+ဏု] ဖေန ဝါတေန ဣဥ္ဇတီတိ-ဖေဂ္ဂု၊ ဖသဒ္ဒူပပဒ ဣဥ္ဇ-ကမ္ပနေ၊ ဇသ ဂေါ၊ ဒွေဘာဝေါ၊ ဏု။ သူစိ, ဧဋီ။ ထအောင်း၊ ခအောင်း။

http://www.dhammadownload.com

သမိဥ္ဇတိ ။ [သံ ✓ ဣဥ္ဇ+အ+တိ] ကွေး၏၊ ခွေ၏၊ တုန်လှုပ်၏။ သမိဥ္ဇိတွာ၊ သမိဥ္ဇိတုံ၊ သမိဥ္ဇန္တ၊ (သမိဥ္ဇေတိ၊ စေ၏။) သမိဥ္ဇေတွာ၊ သမိဥ္ဇာပေတုံ၊ သမိဥ္ဇေန္တ၊ သမိဥ္ဇန၊ သမိဥ္ဇိတ၊ သမိဥ္ဇိတဗ္ဗ။

ဣဋ္ဌ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဣဋ္ဌတိ၊ ဧဋ္ဌတိ။

ဣဏု၊ ဣဏ

(တနာ)= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဣဏောတိ။

ဣဏ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣဏု+အ] ပုနဒေယျတ္တံ ဣဏောတိ ဂစ္ဆတိ ပါပုဏာတီတိ-ဣဏံ။ ဓာတွတ္ထ။ ကြွေးမြီ။ **ဣဏာယိက** ၊ တိ ၊ [ဣဏ+အာယိက] ဣဏံ ဂဏှာတီတိ-ဣဏာယိကော။ [ဣဏ ✓ ဣ+ဏွု] ဣဏံ အာယတိ ပဝတ္တေတီတိ ဝါ-**ဣဏာယကော၊** ဏွု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၀။ မြီစား၊ ကြွေးမြီရှိသူ။

သောဏ္ဍ ၊ နဲ ၊ [သု ✓ ဣဏ+ဏ] ဥ-ကို ဩ-ပြု၊ ဣ-ကိုချေ၊ သဒိသဒွေဘော် ဏ-လာ။ ဣဏ-ဂတိယံ၊ ဒိတ္တိယဥ္စ အနေကတ္ထတ္တာ၊ သုဋ္ဌု ဒိပ္ပတေ ဒိတ္တိယာ ယုဇ္ဇတေတိ-သောဏ္ဍံ၊ ဥသော၊ ဝါပရော အသရူပါတိ ဣလောပေါ၊ ဒ္ဓိတ္တံ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၇။ ရွှေ။

ဣတိ၊ ဣန္တ

ဘူ= ဗန္ဓနေ-နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ ဣန္တတေ။

ဣဒိ၊ ဣန္ဒ

ဘူ= ပရမိဿရိယေ-သူတစ်ပါးကို အစိုးရခြင်း၌၊ ဝါ-လွန်စွာအစိုးရခြင်း၌။ ဣန္ဒတိ။

ဣန္ဒတိ ။ [✓ ဣန္ဒ+အ+တိ] အစိုးရ၏။

ဣန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ ဣဒိ+က] ရူ၊ ၆၇၃။ ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယေန ယုဇ္ဇတေတိ-ဣန္ဒော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀။ သိကြားမင်း။ ဣန္ဒတိ ပရေသု ဣဿရိယံ ပါပုဏာတီတိ-ဣန္ဒော။ နီတိဓာ၊ ၈၇။ ဣန္ဒတီတိ-ဣန္ဒော။ နုဋီ-၁၊ ၃၃။ အစိုးရသူ၊ အကြီးအမှူး၊ အရှင်သခင်။ [✓ ဣဒိ+ဒ] ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ-ဣန္ဒော၊ ဣန္ဒတ္တံ အဓိပတိဘာဝံ ကရောတီတိ ဝါ-ဣန္ဒော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၁။ ဓာတွန် ဒ-ကို နဲ-ပြု။ ၄င်း နျာသ။

ဣန္ဒီဝရ ၊ ပု ၊ [✓ ဣဒိ+ဤဝရ] ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတိ ဝါတဟနနေတိ-ဣန္ဒီဝရော၊ ဤဝရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၂။ ငုပင်။ နဲ ။ကြာညို။

ဣန္ဒြိယ ၊ နဲ ၊ [ဣန္ဒ+ဏိယ] နီတိ-သုတ္တ၊ ၇၆၃။ ဒ-ကို ဒြ-ပြု။ နီတိ-သုတ္တ၊ ၈၆။ သယံ တိက္ခမန္ဒာဒိဘာဝေ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ တိက္ခမန္ဒာဒိဘာဝ သမ္ဘဝတော တေသု ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ-ဣန္ဒြိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၉။ ဣန္ဒြေ။ အကျယ်ကို နီတိ-သုတ္တ၊ ၇၆၃-မှယူပါ။

ဣန္ဒု ၊ ပု ၊ [✓ ဣန္ဒ+ဥ] ဣန္ဒ-ပရမိဿရိယေ၊ ဣန္ဒတိ နက္ခတ္တာနံ ပရမိဿရိယံ ပဝတ္တေတီတိ-ဣန္ဒု= စန္ဒော။ မောဂ်-၇၊ ၂။ လ၊ လဗိမာန်။

ဟိန္ဒ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣန္ဒ+အ] ဣန္ဒ၏ရှေ့၌ ဟ-လာ၊ သေခြင်း။ **ဟိန္ဒဂူ၊** ပု ။ [ဟိန္ဒ ✓ ဂမု+ရူ] ဟိန္ဒန္တိ မရဏံ၊ တံ ဂစ္ဆတီတိ-ဟိန္ဒဂူ။ နီတိ-ဓာ၊ ၂၀၇။ သတ္တဝါ။

ဣဓ

ဘူ+ဒိ= သိဒ္ဓိယံ-ပြီးစီးခြင်း၌။ ဧဓတိ။

ဒိ= ဝုဒ္ဓိယံ-ကြီးပွားခြင်း၌။ ဣဇ္ဈတိ။

ဣဇ္ဈတိ ။ [✓ ဣဓ+ယ+တိ] ပြီးစီး၏၊ ပြည့်စုံ၏၊ ကြီးပွား၏၊ တိုးတက်၏၊ (ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုး ပွားတိုးသော အကျိုးရှိ၏။) ဣဇ္ဈန၊ ဣဇ္ဈနက၊ ဣဇ္ဈန္တ၊ ဣဇ္ဈမာန၊ ဣဇ္ဈိတဗ္ဗ။

ဣဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ ဣဓ+တ] ပြည့်စုံသော၊ ပြီးမြောက်သော၊ ကြွယ်ဝသော။

ဣဒ္ဓိ ၊ ထီ [✓ ဣဓ+တိ] တန်ခိုး၊ အရှိန်အဟုန်၊ အစွမ်းသတ္တိ၊ အာနုဘော်။ ပြီးစီးအောင်မြင်ခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း။ ပြီးစီးထမြောက်သောသဘော၊ ပြီးစီးစေတတ်, ဖြစ်ပွားစေတတ်သော အကြောင်း။ သတ္တဝါတို့၏ကြီးပွားတိုးတက်ကြောင်းသဘော။

ဣဓ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣဓ+အ] ဧဓယတီတိ-ဣဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ ထင်း၊ မီးစာ။

ဣဓုမ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣဓ+ဥမ] ဧဓယတီတိ-ဣဓုမံ၊ ဥမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ ထင်း၊ မီးစာ။

ဧဓတိ ။ [✓ ဣဓ+အ+တိ] ပြီးစီး၏၊ ပြည့်စုံ၏၊ ကြီးပွားတိုးတက်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဣမ+တ] သန့်ရှင်းကြည်လင်သော၊ မိုးသားတိမ်တိုက်ကင်းစင်သော။

သမိဇ္ဈတိ ။ [သံ ✓ဣမ+ယ+တိ] ကောင်းစွာပြီး၏၊ ကောင်းစွာပြည့်စုံ၏၊ ရ၏။ သမိဇ္ဈမာန။ (သမိဇ္ဈာပေတိ။) သမိဇ္ဈန၊ သမိဇ္ဈနက။

သမိဇ္ဈာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ဣမ+ယ+အာ] သမိဇ္ဈနံ-သမိဇ္ဈာ။ နိရုတ္တိ၊ ၅၅၇။ ပြည့်စုံခြင်း။

သမိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဣမ+တ] ဣမ-ဣဇ္ဈနေ၊ (တဿဓော။) ဓာတွန္တဿ ပရရူပတ္တံ၊ သံယောဂါဒိဿစ တတိယတ္တံ၊ သမိဇ္ဈိတ္ထာတိ-သမိဒ္ဓေါ= မဟဒ္ဓနော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၈။ ချမ်းသာကြွယ်ဝသော၊ ကောင်းစွာပြည့်စုံသော၊ -ပြန့်ပြောသော၊ -ကြီးပွားသော၊ -တိုးတက်သော၊ -လှပသော၊ ကြည်လင်စဖွယ်ဖြစ်သော။ သုသမိဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာ ကြီးပွားတိုးတက်သော၊ -ပြည့်စုံသော။

သမိဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [သံ✓ဣမ+တိ] သမိဇ္ဈနံ-သမိဒ္ဓိ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၉။ ပြည့်စုံခြင်း၊ ကြွယ်ဝခြင်း၊ ကြီးပွားခြင်း၊ တိုးတက်ခြင်း။

သမိဓာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ဣမ+အ+အာ] သန္တမဂ္ဂိံ ဧဓယတိ ဝမှယတီတိ-သမိဓာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ ထင်း၊ မီးစာ၊ လောင်စာ။

ဣမိ၊ ဣန္ဓ

ဘူ= ဇုတိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဣန္ဓတိ။

ဣန္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ဣန္ဓ+ဏ] မီးစ၊ မီးလောင်နေသောထင်းစ။

ဣန္ဓန ၊ နဲ ၊ [✓ဣန္ဓ+ယု] ဣန္ဓတေ အဂ္ဂိ အနေနာတိ-ဣန္ဓနံ။ ဓာတွတ္ထ။ ထင်း၊ မီးစာ။

ဧဓ ၊ ပု ၊ [✓ဣန္ဓ+ဏ] နဲ-ကိုချေ၊ ဝုဒ္ဓိပြု။ ကောတ္ထုဘ။ ထင်း၊ မီးစာ။

ဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဣန္ဓ+ကြန်] ဝိသေသေန ဣန္ဒတေ ဒိပျတေတိ-ဝိဓြော။ ကောတ္ထုဘ။ ဝိခြ-သည် ပါဋ္ဌိ၌ ဝိဒ္ဓဖြစ်၏။ သန့်ရှင်းသော၊ ကြည်လင်သော၊ မိုးသားတိမ်တိုက်ကင်းစင်သော၊ ပါဋ္ဌိ၌ [ဝိ ✓ဣန္ဓ+တ] ဟု ပုဒ်ခွဲ။ တ-ကို ဓ-ပြု၊ နဲ-ကိုချေ၊ သံယုဂ်အစစတုတ္ထက္ခရာ ဓ-ကို တတိယက္ခရာ ဒ-ပြု၊ ဝိဣဒ္ဓ၊ ရှေ့ ဣ-ကိုချေ၊ ဝိဒ္ဓ-ဟု ဖြစ်၏။

သမိဓာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ဣန္ဓ+ကွိ+အာ] ကောတ္ထုဘ။ ထင်း၊ မီးစာ၊ လောင်စာ။

ဣရိယ

ဘူ= ဇီဝ ဝုတ္တိယံ-အသက်မွေးခြင်း, ဖြစ်ခြင်း၌။ ဣရိယတိ။

ဣရိယတိ ။ [✓ ဣရိယ+အ+တိ] အသက်ရှင်၏၊ အသက်မွေး၏၊ ဖြစ်၏၊ နေ၏၊ ဣရိယာပုတ်ကို ဖြစ်စေ၏။ လှည့်လည်၏၊ သွား၏၊ ကျင့်၏။ ဣရိယန္တ၊ ပြုကျင့်သော၊ အားထုတ်သော။ ဣရိယမာန၊ နေထိုင်သော၊ ဖြစ်သော။

ဣရိယ ၊ ထီ+နဲ ၊ [✓ဣရိယ+အ] သွားလာခြင်း-ဣရိယာပုတ်၊ အကျင့်၊ အာစာရ၊ ပဋိပတ်။ အမူအရာကြိယာ၊ ကိုယ်နှုတ်အမူအရာ။

ဣရိယာပထ ၊ ပု ၊ [ဣရိယာ+ပထ] ကိုယ်အမူအရာ ပယောဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း၊ ဣရိယာပုတ်။ အသက်ရှင်ခြင်း(အသက်မွေးခြင်း)၏အကြောင်း။

ဣရိယန ၊ ထီ+နဲ ၊ [✓ဣရိယ+ယု] အသက်ရှင်ကြောင်း (ဇီဝိတိန္ဒြေ။) အသက်ရှင်ခြင်း၊ အသက်မွေးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ သွားရောက်ခြင်း။

အရိယ ၊ တိ ၊ [အယ ✓ဣရိယ+အ] အနယေ နဣရိယတိ, အယေ ဣရိယတီတိ-အရိယော။ မဋ-၁၊ ၂၂, ၄င်းဋီ၊ ၆၂-ကိုရှု။ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ယ-နှင့် ဣ-တို့ကိုချေ၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ဗုဒ္ဓသာဝက။

ဣလ

ဘူ= ကမ္ပန ဂတိ သယနေသု-လှုပ်ခြင်း, သွားခြင်း, အိပ်ခြင်းတို့၌။

ဘူ+စု= ခေပနေ-ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ ဣလတိ၊ ဣလေတိ၊ ဣလယတိ။

ဣလ္လီ၊ ဣလီ ၊ ထီ ၊ [✓ဣလ+ဣ+ဤ] ဣလ-ဂတိယံ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၂။ ကျိတ်ဓား၊ ဓားမြှောင်၊ လက်ကိုင်ဓား၊ ဆောင်ဓား။

ဧလ ၊ နဲ ၊ [✓ဣလ+ဏ] ဣလတိ ကမ္ပတီတိ-ဧလံ။ ရေ။ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ။ မဟာနိ၊ ၁၅၆။

ဧလာ၊ ဧဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ဣလ+အ+အာ] ဖာလာပင်၊ ဖာလာစေ့။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၁။

ဣလန္တိ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗဘာဝေန ကမ္ဟေန္တိ ဟဒယစလနံ ပါပုဏန္တိ ဇနာ ဧတ္ထာတိ-ဧလာ၊ ဧဋ္ဌာ။ အညစ်အကြေး၊ တံတွေး။ နီတိဓာ၊ ၁၆၉။ အနေဋ္ဌမူဂ။ အံ-၁၊ ၃၇။

http://www.dhammadownload.com

ဇလ ၊ နာ ၊ [√ကြလ+အ] ဇဋ္ဌ–ဟာနိ˚ ကြလန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဇတေနာတိ–ဇလံ။ အပြစ်၊ နေလဂေါ်ါ သေက ပစ္ဆာဒေါ။ ဥဒါန၊ ၁၇၃။

ဇလိ ၊ ထိ ၊ [√ကြလ+တိ] ကြလ–ဂတိယံ၊ တိ၊ တလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၇။ ဖနောင့်။

ဇဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ကြလ+အ] နားထိုင်းသော။ ကောတ္ထုဘာ။ ဇဋ္ဌမူဂ၊ နားပင်းဆွံ့အသော၊ အရိ, အရည်, (တံတွေး)ယိုသောခံတွင်းရှိသော။ ပု ။ သိုးထီး။

ဇဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [√ကြလ+ဏ္ဍု] ဓာန်ဦ၊ ၂၂၀။ ကြလ–ဂတိယံ၊ ဏ္ဍု၊ လသ ဇ္ဇော။ ဇဋ္ဌကော။ သူစိ။ တံခါးခုံ၊ သိုး။ ထီ၌ ဇဋ္ဌိကာ၊ ဇဋ္ဌကာ၊ သိုးမ။

ခေဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ခ √ကြလ+ဏ] ခံ အာကာသံ ကြလတီတိ–ခေဋ္ဌော၊ ကြလ–ဂတိယံ၊ ကမ္မနိ (အနီး ကံပုဒ်ရှိလတ်သော်) ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၁။ တံတွေး။

ဒွေဋ္ဌ၊ ဒွေဋ္ဌက ၊ ပု+နာ [ဒွိ √ကြလ+ဟ] ကြလ–ဂတိ ကမ္မနေသု၊ ဒွိဓာ ကြလတိ(ကမ္မတိ) စိတ္တမေတေ နာတိ–ဒွေဋ္ဌကံ၊ ဟပစ္စယော၊ သကတ္ထေ ကောစ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၀။ နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့် စိတ်တုန်လှုပ်ကြောင်း၊ ယုံမှားတွေးတောခြင်း။ တိ ။ယုံမှားခြင်းရှိသော။

ဓမ္မိလ ၊ ပု ၊ [ဓမ္မ √ကြလ+အ] ဓမ္မေန နာနာဒေသိယ မနုဿာနံ သမာစာရေန ကြလတီတိ–ဓမ္မိလော။ ကြလ–ဂမနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၇။ (ဖီးလိမ်းပြုပြင်တန်ဆာဆင်အပ်သော) ဆံထုံး။

မဟိလာ ၊ ထိ ၊ [√မဟ √ကြလ+အ+အာ] မဟန္တေသု ဗဟူသုပိ ရတ္တစိတ္တေသု ကြလတိ ဂစ္ဆတီတိ–မဟိလာ။ ကြလ–ဂမနေ၊ မဟေလာပျတြ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၁။ မိန်းမ။

ဆလ္လိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ကြလ+တ] ဝိရူပေန ကြလယတီတိ–ဝေလ္လိတံ၊ တော၊ ကြလ–ဂမနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၉။ တွန့်လိမ်သော၊ ကောက်သော၊ ကွေးညွတ်သော။

ကြသ

ဘူ= ပရိယေသနိစ္ဆာဂတေသု– ရှာမှီးခြင်း, လိုချင်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ဇသတိ၊ ကြ စ္ဆတိ၊

ဒိ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ကြသတိ။

ကီ= အဘိကွဇော–မပြတ်မလပ်ပြုခြင်း၌။ ကြသ္ဆာတိ။

ကြသရ ၊ ပု ၊ [√ကြသ+အရ] ကြသတိ အဘိ ဘဝ တီတိ–ကြသရော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆။ သိဝနတ်။

သေတိ ။ [√ကြသ+အ+တိ] ရှာ၏၊ ရှာမှီး၏၊ အလို ရှိ၏၊ နှစ်သက်၏။ သေနာ၊ သေတ၊ သေတဗ္ဗ၊ သေ၊ ဇ္ဇ်။

သေ ၊ တိ ၊ [√ကြသ+ဏ] ရှာသော၊ ရှာမှီးသော၊ နှစ်သက်သော၊ လိုချင်သော။

သေကာ ၊ ထိ ၊ [√ကြသ+ကြက+အာ] ကြသ–ကြစ္ဆာယံ၊ ကြကော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၄။ တံခါးတိုင်၊ လိုချင်ခြင်း။

ကြဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ကြသ+တ] ကြသ–ဂဝေသနေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၇။ ကြသ, သိ˚သ–ကြစ္ဆာယံ၊ ကြစ္ဆိ ယိတ္ထာတိ–ကြဋ္ဌော။ မောဂ်–၅၊ ၆၀။ အလိုရှိ အပ်သော၊ နှစ်သက်အပ်သော။

ကြဋ္ဌကာ ၊ ထိ ၊ [√ကြသ+ဋကန်+အာ] ကြသ, သိ˚သ–ကြစ္ဆာယံ၊ ကြစ္ဆိယတီတိ–ကြဋ္ဌကာ= မတ္တိကာဝိကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၂၉။ အုတ်၊ အုတ်ခဲ။

ကြတ္ထိ ၊ ထိ ၊ [√ကြသ+ထိ] ကြစ္ဆတိ, ကြစ္ဆိယတီတိ ဝါ–ကြတ္ထိ= နာရီ။ မောဂ်–၇၊ ၉၄။ မိန်းမ။

ကြသိ ၊ ပု ၊ [√ကြသ+ကိ] ကကာရာနုဗန္ဓော၊ ကြသ, သိ˚သ–ကြစ္ဆာယံ၊ သိဝံ ကြစ္ဆတီတိ–ကြသိ= တပဿီ။ မောဂ်–၇၊ ၉။ ကြသ–ပရိယေသနေ၊ သီလာဒိကွန္ဒေ ဇသတိ ဂဝေသတီတိ–ကြသိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၈။ ရှာသ။ ရသေ့၊ ရဟန်း၊ သူတော်ကောင်း။

ကြသိကာ ၊ ထိ ၊ [√ကြသ+ကိက+အာ] ကြသ, သိ˚သ–ကြစ္ဆာယံ၊ ကြစ္ဆိယတီတိ–ကြသိကာ= တူလ နိဿယော။ မောဂ်–၇၊ ၂၃။ လဲ၏မှိရာ၊ ပြိတ်မြက်၏ အနှံ ရိုးတန်။

ကြဿ ၊ ပု ၊ [√ကြသ+ကျပ်] က–နှင့် ပ–တို့မှာ အနုဗန်မျှသာ။ ကောတ္ထုဘာ။ ကြသ–ဂတိမှိ၊ သမင်ပျံ၊ ဝက်ဝံနက်၊ နူနာတစ်မျိုး။

ဥသဘ ၊ ပု ၊ [√ကြသ+အဘ] ကြသ–ဂတိယံ၊ ကြသတိ စိတ္တံ ပဝိသတီတိ–ဥသဘော၊ အဘော, ကြသု စ၊ ယသ္မာ ပန သော သရော ဥသဘော ဝိယ နဒတိ၊ တသ္မာ ဥသဘောတိ–ဝုစ္စတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၂။ ဥသဘအသံ။

ဥသု ၊ ထိ+ပု ၊ [√ကြသ+ဥ] ကြသ–ဂမနေ၊ ဥ ၊ ကြသု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၉။ ကြသတိ အာကာသတော ဂစ္ဆတီဘိ–ဥသု။ မြား။

http://www.dhammadownload.com

ဥသုကာရ ၊ [ဥသု ✓ကရ+ဏ] ဥသုံ ကရော တိတိ–ဥသုကာရော= ဥသုဝမုကီ၊ မြားလုပ်သမား။

အဇ္ဈေသတိ ။ [အဓိ ✓ကျသ+အ+တိ] တိုက်တွန်း၏၊ တောင်းပန်၏၊ စေခိုင်း၏။ အဇ္ဈေသန၊ အဇ္ဈေသိတ၊ အဇ္ဈိဋ္ဌ၊ အဇ္ဈေသိတဗ္ဗ၊ အဇ္ဈေသိတုံ။

ကျဇ္ဈေသနာ ၊ ထီ ၊ [အဓိ ✓ကျသ+ယု+အာ] ကျသ–ဂဝေသနေ၊ ကျသ–ဂတိဟိ ံသာဝဒါနေသု ဝါ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၇။ တောင်းပန်ခြင်း။

အနုပရိယေသိတ ၊ တိ ၊ [အနု+ပရိ ✓ကျသ+တ] အဖန်ဖန်ရှာမှီးအပ်သော။

အာလယေသီ ၊ တိ ၊ [အာလယ ✓ကျသ+ဏီ] ထိဋ္ဌ အာလယေသိနီ။ ပုန်းအောင်းရာကို ရှာသော၊ ပုန်းအောင်း(မှီခိုခြင်း)ကို အလိုရှိသော။

အန္ဝေသတိ ။ [အနု ✓ကျသ+အ+တိ] ရှာမှီး၏။ အနုဧသန္တ၊ အနုဧသိ၊ အန္ဝေသနာ၊ အန္ဝေသန္တ၊ အန္ဝေသမာန၊ အန္ဝေသိတ၊ အန္ဝေသိတဗ္ဗ၊ အန္ဝေသိတွာ။

ပစ္ဆေသန္တ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ကျသ+အ+အန္တ] ရှာမှီးသော၊ ရှာဖွေသော။

ပဋိဧသန္တ ၊ [ပတိ ✓ကျသ+အ+အန္တ] ကြောင်းကျိုး အသီးသီးတို့ကို စူးစမ်းရှာဖွေသော။ ပဋိဧသန္တောတိ ပတိ ပတိ အတ္ထေ ဧသန္တော ဝိမံသန္တော။ ဒီဋီ–၃၊ ၁၅၉။

ပရိယေသတိ ။ [ပရိ ✓ကျသ+အ+တိ] ရှာ၏၊ ရှာမှီး၏။ ပရိယေသ၊ ပရိယေသက၊ ပရိယေသန၊ ပရိယေသနာ၊ ပရိယေသိတ၊ (ပရိယေသေတိ၊ ရှာမှီးစေ၏။)

ဝိပရိယေသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ကျသ+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ယူခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သော။ ဝိပလ္လာသတရား–သညာ, စိတ္တ, ဒိဋ္ဌိ။

ဝိပရိယေသန ၊ န ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ကျသ+ယု] အပြန်အားဖြင့် ပြောကြားခြင်း၊ –ပြသခြင်း။

ဝိပရိယေသိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ကျသ+တ] ဖောက်ပြန်သော၊ မှားယွင်းသော၊ [ဝိပရိယေသ+ကတ] ဖောက်ပြန်မှားယွင်းခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်မှားယွင်းခြင်းရှိသော။

သမေသိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+အဓိ ✓ကျသ+တ] ကောင်းစွာ စေခိုင်းအပ်သော၊ –တိုက်တွန်းအပ်သော၊ –တောင်းပန်အပ်သော။

သမန္ဝေသတိ ။ [သံ+အနု ✓ကျသ+အ+တိ] သမန္ဝေသတိ–ဝယ် ဝ–ကို ပုဗ္ဗရုပ် န–ပြု၊ ရှာမှီး၏၊ ရှာဖွေ၏၊ စုံစမ်း၏၊ ရှုဆင်ခြင်၏။ သမန္ဝေသိ၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ပြီ။ သမန္ဝေသိတွာ၊ သမန္ဝေသန္တ၊ သမန္ဝေသမာန၊ သမန္ဝေသနာ၊ သမန္ဝေသိတ၊ သမန္ဝိဋ္ဌ၊ သမန္ဝေသိတဗ္ဗ။

သမန္ဝေသတိ ။ [သံ+အနု ✓ကျသ+အ+တိ] သမန္ဝေသတိ–နှင့် အနက်တူ၏။ သမန္ဝေသိတွာ၊ သမန္ဝေသန္တ၊ သမန္ဝေသမာန၊ သမန္ဝေသနာ၊ သမန္ဝေသိတဗ္ဗ။

သုသမန္ဝိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+သံ+အနု ✓ကျသ+တ] ကောင်းစွာ ရှာမှီးအပ်သော။

ကျသိဠိ

ဘူ= ဝိမဒ္ဒေ–နိပ်နင်းခြင်း၌။ ကျသိဏ္ဍတိ။

ကျသိဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ကျသိဠိ+အ] ကျသိဏ္ဍတိ ပရေသံ မဒ္ဒတီတိ–ကျသိဏ္ဍော။ ဓာတွတ္ထ။ ကျသိဏ္ဍမင်း၊ ကျသိဏ္ဍလူမျိုး။

ကျသု

ဘူ= ကျဆ္ဆာ ကန္တီသု–လိုချင်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်းတို့၌။ ကျဆ္ဆတိ။

ကျဆ္ဆတိ ။ [✓ကျသု+အ+တိ] အလိုရှိ၏၊ လိုချင်၏၊ နှစ်သက်၏၊ တောင့်တ၏။ ကျဆ္ဆန၊ ကျဆ္ဆနက၊ ကျဆ္ဆန္တ၊ ကျဆ္ဆမာန။ (ကျဆ္ဆာပေတိ၊ အလိုရှိစေ၏။) ကျဆ္ဆိတ၊ ကျဆ္ဆိတဗ္ဗ၊ ကျဆ္ဆိတဗ္ဗက၊ ကျဆ္ဆိယမာန။ (ဤကျဆ္ဆာအနက်သည် ကျသ–ကျသုဓာတ် ၂–ခုလုံး နှင့်ပင် သက်ဆိုင်သည်။)

ကျဆ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ကျသု+အ+အာ] ကျသု–ကျဆ္ဆာယံ၊ သေနံ–ကျဆ္ဆာ။ ရူ၊ ၁၉၉။ ကျသု–ကျဆ္ဆာယံ၊ အ၊ သဿ ဆ္ဆာဒေသော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၃။ လိုချင်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ တောင့်တခြင်း၊ တဏှာ။

အာသာ ၊ ထီ ၊ [✓ကျသု+အ+အာ] ကျသု–ကျဆ္ဆာယံ၊ အ၊ ကျဿ အာ၊ အာသာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၂။ တပ်မက်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်းတဏှာ။

ကျဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ကျသု+တ] ကျသု–ကျဆ္ဆာယံ၊ ဧသီယိတ္ထာတိ–ကျဋ္ဌော။ ကျဆ္ဆိတော၊ ဧသိတော။ ရူ၊

http://www.dhammadownload.com

၆၂၆။ အလိုရှိအပ်သော၊ တောင့်တအပ်သော၊ ရှာမှီးအပ်သော၊ ကောင်းမြတ်သော။

အတိဣဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ ဣသု+တ] အလွန်အလိုရှိအပ်သော။

ဣတ္ထီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဣသု+တ+ဤ] ဣသု-ဣစ္ဆာယံ၊ တော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀။ (တ-ပစ္စည်းကို ဓာတွန်သနှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ ဋ္ဌ-ကို တ္ထ-ပြု။) မိန်းမ။ [✓ ဣသု+ထ+ဤ] ဣသု-ဣစ္ဆာ ကန္တီသု၊ သယံ ဝါ ဣစ္ဆတိ, အညေဟိ ဝါ ကာမီယတီတိ-ဣတ္ထီ။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၊ ဧများ။

ဥစ္ဆု ၊ ပု ၊ [✓ ဣသု+ဥ] ဣသု-ဣစ္ဆာယံ၊ ဥ၊ သဿဆော၊ ဣဿု၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ ဥစ္ဆု ပုမေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၉။ ကြံ၊ ကြံပင်၊ ကြံချောင်း။

အရိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [အရိ ✓ ဣသု+တ] အရိဝန္တ ဇနေဟိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ-အရိဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၅။ ပုတီးနက်ပင်၊ (ကင်းပွန်းတော်။)

တိလိစ္ဆ ၊ ပု ၊ [တိလ ✓ ဣသု+အ] တိလံ ဣစ္ဆတီတိ-တိလိစ္ဆော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၁။ ငန်းကျွဲ။

ပိဥ္ဆ ၊ နဲ ၊ [✓ ပတ ✓ ဣသု+ဏ] ပတိတုံ ဣစ္ဆတိ ယေန, **ပိဥ္ဆံ**၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၇။ ၄က်တောင်၊ ဥဒေါင်းမြီးစည်း။

ပဋိစ္ဆတိ ။ [ပတိ ✓ ဣသု+အ+တိ] နှစ်သက်၏၊ လက်ခံ၏၊ ခံယူ၏၊ ကျင့်ကြံ၏၊ ခံထား၏။ ပဋိစ္ဆက၊ ပဋိစ္ဆန္တ။ (ပဋိစ္ဆာပေတိ၊ နှစ်သက်စေ၏၊ လက်ခံစေ၏၊ ခံယူစေ၏၊ ပေးအပ်၏၊ အပ်နှင်း၏၊ အပ်နှံ၏၊ ရွတ်ဆိုပြန်ပြနိုင်၏။) ပဋိစ္ဆာပန၊ ပဋိစ္ဆာပိတ၊ ပဋိစ္ဆာပေတဗ္ဗ၊ ပဋိစ္ဆာပေတုံ၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ၊ ပဋိစ္ဆာပေန္တ၊ ပဋိစ္ဆိတ၊ ပဋိစ္ဆိတုံ၊ ပဋိစ္ဆိတွာ။

ဝိဝိစ္ဆတိ ။ [ဝိ ✓ ဣသု+အ+တိ] ဝ-လာ၊ အထူးထူး (ဆန့်ကျင်ဘက်ကို) အလိုရှိ၏၊ အလိုမရှိ။

ဝိဝိစ္ဆ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဣသု+အ] ဝိ+ဣစ္ဆ (မိမိစည်းစိမ်ကို ပျံ့နှံ့စေခြင်းငှာ) အလိုမရှိသော၊ နှမြောစေးနှဲသော။ ထီ ။နှမြောစေးနှဲခြင်း။

ဝေဝိစ္ဆ ၊ နဲ ၊ [ဝိဝိစ္ဆ+ဏ] အထူးထူးသော ဝတ္ထုတို့ကို အလိုရှိတတ်သော တဏှာ-လောဘ၊ မိမိစည်းစိမ်ကို ပျံ့နှံ့စေရန် အလိုမရှိသောသူ၏ အဖြစ်၊ နှမြောစေးနှဲခြင်း။

သမ္ပဋိစ္ဆတိ ။ [သံ+ပတိ ✓ ဣသု+အ+တိ] ခံ၏၊ ဝန်ခံ၏၊ ခံယူ၏၊ လက်ခံ၏၊ ပင့်ခေါ်၏၊ ပင့်ဆောင်၏၊ ခံစား၏၊ သုံးဆောင်၏၊ ခွင့်ပြု၏။ "သမ္ပဋိစ္ဆက၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ၊ သမ္ပဋိစ္ဆန္တ၊ သမ္ပဋိစ္ဆန္တီ၊ သမ္ပဋိစ္ဆမာန၊ သမ္ပဋိစ္ဆိယမာန။ (သမ္ပဋိစ္ဆာပေတိ၊) သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုံ၊ သမ္ပဋိစ္ဆာပေန္တ၊ သမ္ပဋိစ္ဆန၊ သမ္ပဋိစ္ဆနက၊ သမ္ပဋိစ္ဆနီယ၊ သမ္ပဋိစ္ဆာပန၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိယ" [သံ+ပတိ ✓ ဣသု+ဏျ] ခံယူသော၊ ခံယူအပ်သော၊ ခံယူထိုက်သော၊ ခံယူသင့်သော။

ဣဿ

ဘူ= ဣဿာယံ-ငြူစူစောင်းမြောင်းခြင်း၌၊ ဣဿတိ။

ဣဿတိ ။ [✓ ဣဿ+အ+တိ] ငြူစူ၏၊ စောင်းမြောင်း၏။

ဣဿာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဣဿ+အ+အာ] ဣဿ-ဣဿတ္ထေ၊ ဣဿ-ဣဿာယန္တိ ဝါ ဓာတွတ္ထော။ ဣဿတိ သန္တေသုပိ ဂုဏေသု ဝစသာ, မနသာ ဝါ ဒေါသာရောပနံ ကရောတီတိ-ဣဿာ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၈။ ဣဿတီတိ-ဣဿာ။ ဓာတွတ္ထ။ ငြူစူခြင်း-ဣဿာစေတသိက်၊ သူတစ်ပါး ကြီးပွားတိုးတက်နေသည်ကို မနာလို(မကြားလို, မကြည့်လို, မမြင်လို)ခြင်းသဘော။ ဣဿာယနာ၊ ဣဿာယိတတ္တ။

ဣဋ္ဌ

စု= ထဝနေ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။ ဣဋ္ဌေတိ၊ ဣဋ္ဌယတိ။

ဧဋ္ဌ ၊ နဲ ၊ [✓ ဣဋ္ဌ+ဏ] ဣဋ္ဌ-ဂတိယံ၊ ဏော၊ ဝုဒ္ဓိ၊ ဣဋ္ဌတိ ဟာနိံ ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ-ဧဋ္ဌံ။ သူစိ။ အပြစ်။

ဤ

ဘူ= ကန္တိ ဗျာပိ ပဇန ခေပ ခါဒေသု-နှစ်သက်(လိုချင်)ခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်း, ကိုယ်ဝန်ယူခြင်း, ပစ်ပယ်ခြင်း, စားခြင်းတို့၌။ ဧတိ။

(ဒိ+ဘူ)= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။ ဤယတေ။

ဤတိ ၊ ထီ ၊ [✓ ဤ+တိ] ဤယတေ ဧတာယာတိ-ဤတိ။ ကောတ္ထုဘ။ ပျက်စီးကြောင်း၊ ဘေးရန်၊ ဘေးဥပါဒ်။

http://www.dhammadownload.com

ဤဇ

ဘူ= ဂတိ နိန္ဒာသု–သွားခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်းတို့၌။ ဤဇတိ။

ဤဒု

ဘူ+စု= ထဝေ–ချီးမွမ်းခြင်း၌၊ ဤဒုတေ၊ ဤဒုယတေ။

ဤဒိုတ ၊ တိ ၊ [✓ ဤဒု+တ] ဤဒု–ထုတိမှိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၂။ ချီးမွမ်းအပ်သော။

ဤရ

ဘူ= ဝစန ဂတိ ကမ္မနေသု–ပြောဆိုခြင်း, သွားခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌။ ဤရတိ။

စု= ခေပနေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ ဤရေတိ၊ ဤရယတိ။

ဥဒီရတိ ။ [ဥ ✓ဤရ+အ+တိ] မြွက်ဟ၏၊ မိန့်ဆို၏၊ ဟောပြော၏။ (ဥဒီယတိ၊ ဆိုအပ်၏။) ဥဒီရဏ၊ ဥဒီရိတ၊ (ဥဒီရေတိ၊ ထကြွစေ၏၊ ပွားစေ၏၊ ချီးမွမ်း၏။)

ဥဒီရိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဤရ+တ] ဤရ–ခေပ ဂတိ ဝစန ကမ္မနေသု၊ ဥဒီရိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၅။ ဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

ဝီရိယ ၊ နာ ၊ [ဝိ ✓ဤရ+ဏျ] ဝိမိနာ ဤရယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ–ဝီရိယံ၊ ဤရ–ဂတိယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ။

သင်္ကီရ ၊ နာ ၊ [သင်္ကဋ ✓ဤရ+အ] သင်္ကဋံ သင်္ကာရံ ဤရယန္တိ ခိပန္တိ ဧတ္ထာတိ–သင်္ကီရံ၊ ဤရ–ခေပေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၄။ အမှိုက်စွန့်ရာအရပ်၊ အမှိုက်ပုံ။

ဤရယတိ ။ [✓ ဤရ+ဏယ+တိ] ပြောဆို၏၊ မိန့်မြွက်၏၊ ဟောပြော၏။ (ဤရေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။) ဤရဏ၊ ဖြစ်စေခြင်း။ ဤရယိတဗ္ဗ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ ဤရိတ၊ ပြောဆိုအပ်သော၊ တုန်လှုပ်စေအပ်သော၊ တုန်လှုပ်သော။ ဤရေတဗ္ဗ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ (ဧရေတိ၊ လှုပ်ရှားစေ၏။) ဧရိတ။

ဣရိဏ ၊ နာ ၊ [✓ဤရ+ဏ] ဤရ–ကမ္မနေ, ရဿတ္တံ, ဏသဿ ဠ စ (ဏ–ပစ္စည်း၏အာဒျာဝယဝဏ္ဏ-လည်းလာ၊) အတ္တနော လူခဘာဝေ သမ္မတ္တေ ဤရယတိ ကမ္မတိတိ–ဣရိဏံ= ဠိသရံ။ မောဂ်–၇၊ ၆၇။ ဆားဆပ်ပြာပေါက်သော မြေ၊ ခြောက်သော ကန္တာရ။

ပေရက ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဤရ+ဏော+ကွ] ထိဠ် ပေရိကာ။ ကောတ္ထုဘာ။ တိုက်တွန်းတတ်သော။

ပေရဏ ၊ နာ ၊ [ပ ✓ဤရ+ဏော+ယု] ထိဠ် ပေရဏာ၊ ကောတ္ထုဘာ။ ထကြွစေခြင်း၊ တိုက်တွန်းခြင်း၊ နှိုးဆော်ခြင်း။

ပေရိတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဤရ+ဏော+တ] တိုက်တွန်းအပ်သော၊ စေခိုင်းအပ်သော။

ဗီရဏ ၊ နာ ၊ [ဝိ ✓ဤရ+ယု] ကောတ္ထုဘာ။ ပြိတ်မြက်၊ မြက်မွေး။

ဧရဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ဤရ+ဍ] ဤရ–ခေပေ၊ ဧရံအာဒေသော၊ ဤရတိ ကမ္မတိတိ–ဧရဏ္ဍော= ဗျဏ္ဍပုဏ္ဏော။ မောဂ်–၇၊ ၅၉။ ဧရဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဤရ+အဏ္ဍစ်] ကောတ္ထုဘာ။ ကြက်ဆူပင်။

အဇ္ဈဒီရေတိ ။ [အဘိ+ဥ ✓ဤရ+အ+တိ] မြွက်ဆို၏၊ ကျူးရင့်၏။

သတေရ၊ သတေရိတာ ၊ ထီ+ပု ၊ [သတတ ✓ဤရ+ဏ] သတတံ ဤရတိ ကမ္မတိတိ–သတေရော၊ တလောပေါ၊ သောဧဝ သတေရိတာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈။ လျှပ်စစ်၊ လျှပ်ပန်း၊ လျှပ်နွယ်။

သမီရတိ ။ [သံ ✓ဤရ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ လှုပ်ရှား၏။ (သမီရေတိ။)

သမီရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဤရ+အ] သမန္တ တော ဤရတိ ခိပတိ ရကာရဒယောတိ–သမီရော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇။ လေ၊ ဗိသနိုး။

သမီရဏ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဤရ+ယု] သန္တံ နိစ္စလံ ဤရယတိ ကမ္မေတိတိ–သမီရဏော။ သမီရိတုံ ကမ္မိတုံ သီလ မဿာတိ ဝါ–သမီရဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇။ လေ၊ တောရုံးပင်၊ (ရုံးရိုင်း၊ ပင်စိမ်းရိုင်း။)

သမီရိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဤရ+တ] ရွှေ့ရှားသော၊ ပြောင်းရွှေ့သော၊ သယ်ဆောင်အပ်သော၊ ဆောင်ယူအပ်သော၊ မိန့်မြွက်အပ်သော၊ ပြောဆိုအပ်သော၊ သီဆိုအပ်သော၊ တီးမှုတ်အပ်သော။

သမုဒီရဏ ၊ နာ ၊ [သံ+ဥ ✓ဤရ+ယု] ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း၊ ရွှေ့ရှားခြင်း၊ တွန်းကန်ခြင်း၊ ခြောက်သွေ့စေခြင်း။

သမုဒီရိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ဤရ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သမေရိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဤရ+တ] တုန်လှုပ်သော၊ အထူးအားဖြင့် တုန်လှုပ်သော၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင် တုန်လှုပ်သော။

သေရီ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဤရ+ဏီ] ထိဋ္ဌ သေရိနိ၊ သေန အတ္တနာ ဤရိတုံ သီလံ အဿာတိ–သေရီ။ မိမိ အလို(စိတ်ဆန္ဒ)အတိုင်း နေသူ၊ မိမိအလိုနှင့်စပ်သူ။

ဤသ

ဘူ= ဒါန ဂတိ ဟိ·သာ ဥဉ္ဆ ဒဿန ဣဿရေသု–ပေးခြင်း, သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, အကြွင်းကို ရှာမှီးခြင်း, ကြည့်ရှုခြင်း, အစိုးရခြင်းတို့၌။ ဤသတိ။

ဤသတိ ။ [✓ဤသ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ အစိုးရ၏ ။ ဤသိတဗ္ဗ–လွှမ်းမိုးအပ်သော၊ အုပ်စိုးအပ်သော။

ဣသ ၊ ပု ၊ [✓ ဤသ+အ] ဤသ–ဂတိ ဟိ·သာ ဒါနေသု၊ အပစ္စယေ–ဣသော၊ ရဿာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၂။ ဝက်ဝံနက်။

ဣဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဤသ+သ] ဤသ–ဂတိ ဟိ·သာ ဒါနေသု၊ သော၊ ရဿာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၂။ ဝက်ဝံနက်။

ဣဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဤသ+ဏျ] သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း။ [ဣဿ+အ] သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်းရှိသူ၊ စစ်တိုက်၍အသက်မွေးသူ၊ စစ်သား။ **ဣဿတ္တ** [ဣဿာသ+တ္တ] လေးသမား၏အဖြစ်၊ လေးအတတ်။

ဣဿရ ၊ တိ ၊ [✓ဤသ+အရ] ဤသ–ဣဿရိယေ၊ ဤသတိတိ–ဣဿရော၊ အရော၊ ရဿာဒိ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၅။ အစိုးရသော၊ ပိုင်ဆိုင်သော၊ အကြီးအကဲဖြစ်သော၊ အရှင်သခင်၊ အစိုးရသူ။ **ဣဿရိယ** [ဣဿရ+ဏျ] အစိုးရခြင်း။

ဤသ ၊ ပု ၊ [✓ ဤသ+အ] ဤသ–ဣဿရိယေ၊ အ၊ ဤသော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၅။ အရှင်သခင်၊ အစိုးရသူ။ **ဝဂိ်သ** ၊ ပု ၊ [ဝါစာ+ဤသ] ဝါစာယ ဤသော ဣဿရောတိ–ဝဂိ်သော။ [ဝဂံ+ဤသ] ဝဂေံ ဇာတောတိ–ဝဂိ်သော။ နိတိဓာ၊ ၁၈၇။ ဝဂိ်သထေရ်။

ဤသာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဤသ+အ+အာ] ဤသ–ဣဿရိယေ၊ ဤသာ၊ နာရီ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၉။ ထွန်သန်၊ လှည်းသန်၊ ရထားသန်။

ဤသန ၊ န ၊ [✓ ဤသ+ယု] လွှမ်းမိုးခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်း။ ဤသနသီလ။

ဤသီ ၊ တိ ၊ [✓ဤသ+ဤ] အစိုးရသော။ **ဤသီတာ** [ဤသီ+တာ] အစိုးရသူ၏အဖြစ်၊ အစိုးရခြင်း။

မဟေသီ ၊ ထိ ၊ [မဟတိ ✓ဤသ+ဏ+ဤ] မဟတိ ယော ရာဇိတ္ထိယော ဤသတိ အဘိဘဝတီတိ ဝါ–မဟေသီ၊ ဤသ၊ ဣဿရိယေ၊ ဤ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၂။ အဘိသိက်ခံပြီးသော မိဖုရားကြီး။

ဤဟ

ဘူ= ဥဿာဟေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ဤဟတိ။

ဤဟတိ ။ [✓ဤဟ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ လုံ့လ ပြု၏၊ ဖြစ်၏၊ လှည့်လည်သွားလာ၏ ။

ဤဟန ၊ န ၊ [✓ဤဟ+ယု] ဖြစ်ခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လပြုခြင်း။

ဤဟာ ၊ ထိ ၊ [✓ဤဟ+အ+အာ] ဤဟ–ဃဋနေ၊ ဤဟနမိဟာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉၊ ပဋိကာ။ ဤဟတိ ယာယ သုဘာသုဘဖလန္တိ–ဤဟာ၊ ဤဟ–စေဋာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၆။ ဖြစ်ခြင်း၊ အမှုအရာ၊ အသက်မွေးခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လပြုခြင်း၊ လုံ့လဝီရိယ။

ဤဟိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဤဟ+ဏွု+အာ] ကပ်ရောက်ခြင်း။ ဧကဒွိဟိကာ၊ တစ်ရက်နှစ်ရက်ဖြစ်သော။

ဤဟိတ ၊ တိ ၊ [✓ဤဟ+တ] ဖြစ်ခြင်း၊ အမှုအရာ၊ အသက်မွေးခြင်း။ **ဤဟိတိက** [ဤဟိတ+ဏိက] ဖြစ်ခြင်း၊ (အမှုအရာ)ရှိသော၊ အသက်မွေးခြင်းရှိသော။

အဘိသမိဟိက ၊ တိ ၊ [အဘိ+သံ ✓ ဤဟ+က] ပြုလုပ်အပ်သော၊ အားထုတ်အပ်သော။

ဝေဒေဟ ၊ တိ ၊ [ဝေဒ ✓ဤဟ+ဏ] ဝေဒေန ပညာယ ဤဟတိ ပဝတ္တတီတိ–ဝေဒေဟော။ မူလဋီ–၁၊ ၁၀။ ဉာဏ်ဖြင့် ဖြစ်တတ်သော၊ –ပြုတတ်သော၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပညာရှိသော။

ဝေဒေဟီ ၊ ထိ ၊ [ဝေဒ ✓ ဤဟ+ဏ+ဤ] ဝေဒေန ဤဟတိ ဃဋတိ ဝါယမတီတိ–ဝေဒေဟီ။ ဒီဋ္ဌ–၁၊ ၁၂၇။ ပညာဖြင့် အားထုတ်တတ်သော၊ ပညာဖြင့် ဖြစ်တတ်သော၊ ပညာရှိသော (အမျိုးသမီး။)

http://www.dhammadownload.com

[ဝိဒေဟ+ဏ+ဤ] ဝိဒေဟတိုင်း၌ မွေးဖွားသော (အမျိုးသမီး၊) ဝိဒေဟတိုင်းသူ။

ပုဗ္ဗဝိဒေဟ ၊ ပု ၊ [ဝေဒ ✓ ဤဟ+ဏ] ဝေဒေန ပညာယ ဤဟန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဝေဒေဟော၊ သောဧဝ–ဝိဒေဟော၊ [ပုဗ္ဗ+ဝိဒေဟ] ပုဗ္ဗော စ သော ဝိဒေဟော စေတိ–ပုဗ္ဗဝိဒေဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၃။ ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၊ အရှေ့ကျွန်း။

ဤဟာမိဂ ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ ဤဟ+ဏ] မိဂေ ဤဟတိ ကုန်တီတိ–ဤဟာမိဂေါ၊ ကမ္မနိဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၅။ ဝံပုလွေ။ (သစ်ကျုတ်။)

သမိဟတိ ။ [သံ ✓ ဤဟ+အ+တိ] လွန်စွာ(လွန်လွန်ကဲကဲ) လုံ့လပြု၏၊ (လွန်လွန်ကဲကဲ) အားထုတ်၏၊ ကောင်းစွာစေ့ဆော်, ကြိုးကုတ်, အားထုတ်၏။

သမိဟန ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဤဟ+ယု] စေ့ဆော်, ကြိုးကုတ်, အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လပြုခြင်း၊ အားထုတ်ရာ, လုံ့လပြုရာ(ခဏ။)

သမိဟိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဤဟ+တ] ပေါင်းစုအပ်သော၊ အားထုတ်အပ်သော၊ လုံ့လပြုအပ်သော(ကံ)၊ အားထုတ်တတ်သော, လုံ့လပြုတတ်သော။ (ဥစ္စာကို ဖြစ်စေတတ်သော လုံ့လဝီရိယ။) သမိဟိတ–ဟု ရဿဖြင့်ရှိသည်ကား မကောင်း။

သီဟ ၊ ပု ၊ [သု ✓ ဤဟ+အ] သဗ္ဗီရိယာပထေသု ဒဋ္ဌဝီရိယတ္တာ သုဋ္ဌု ဤဟတီတိ–သီဟော။ နီတိဓာ၊ ၃၅၅။ ခြင်္သေ့။

ဤဋ္ဌ

ဘူ= ထုတိယံ–ချီးမွမ်းခြင်း၌။ ဤဋ္ဌတိ။ ကောတ္ထုဘ၌ စု= ဤဋ္ဌယတိ၊ ဤဋ္ဌယတေ–ဟုလည်း ဆိုထားသေး၏။

ဥ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ အဝတိ၊ အဝန္တိ၊ အဝသိ။ ပါဝေတိ၊ ပါဝယတိ–ဥဓာတုရူပါနိ၊ ဝဒါပေဟီတိ ဇတေသမတ္ထော၊ ဣမာနိ ဟိ ပဗုဇ္ဈာယ ဥဓာတုယာ ဝသေန သမ္မုတာနိ ဟေတုကတ္တုရူပါနိ၊ တထာ ဟိ “ယော အာတုမာနံ သယမေဝ ပါဝါ”တိ။ သုတ္တနိ၊ ၄၀၁။ သုဒ္ဓကတ္တု ပဒံ အာဟစ္စဘာသိတံ ဒိဿတိ။ နီတိဓာ၊ ၃၇၅။

ဥက္ခ

ဘူ= သေစနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ဥက္ခတိ။

ဥက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ ဥက္ခ+ဏ] ဥက္ခ–သေစနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၅။ နွားလား၊ နွားထီး။

ဩက္ခိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဥက္ခ+တ] ဖျန်းအပ်သော၊ ကြဲအပ်သော။

ဥခ၊ ဥခိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဥခတိ၊ ဩခတိ၊ ဥခ်တိ။

ဥက္ခလိ ၊ ထီ ၊ [✓ဥခ+အလ+ဤ] ဥခ–ဂမနေ၊ အလော၊ နဒါဒိ၊ ရဿော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၆။ (ထမင်းအိုး၊ ထမင်းချက်သောအိုး။)

ဥခါ ၊ ထီ ၊ [✓ ဥခ+အ+အာ] ဥခ–ဂမနေ၊ ....အပစ္စယေ ဥခါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

အက္ခ ၊ န ၊ [✓ဥခ+အ] ဥခတိ ဂစ္ဆတိ ဝိသယေတိ–အက္ခံ၊ ဥဿတ္တံ, ဒွိတ္တာ။ [န+ခ] နတ္ထိ ခံ ဝေဒနာ ဇတ္ထာတိ ဝါ–အက္ခံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၉။ ကျန်ခြေ၊ စက္ခု–စသော ကျန်ခြေ။

ပေခုဏ ၊ န ၊ [ပ ✓ ဥခ+ယု] ဥခ–ဂတိယံ၊ ယု၊ ဥဿေ၊ အဿု၊ ပေခုဏံ၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၇။ အတောင်၊ (ငှက်တောင်။)

မယူခ ၊ ပု ၊ [✓မာ ✓ဥခ+အ] မာ–မာနေ၊ ဥခ–ဂတျတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓာတု၊ မာယ မာနာယ ဥခ တီတိ–မယူခေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄။ အရောင်၊ တံလျှပ်ရောင်။

ဥစ

ဒိ+ဘူ= သမဝါယရဝေသု–အပေါင်းအစုပြုခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ ဥစတိ၊ ဩစတိ။

ဒိ= မိဿေ–ရောနှောခြင်း၌။ ဥစ္စတိ။

ဝုစ္စတေ ။ [✓ ဥစ+ယ+တေ] ပြောဆိုအပ်၏၊ ဟောအပ်၏။

ဥက္ကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဥစ+က+အာ] နီတိဓာ၊ ၂၂၃။ စ–ကို ပရရုပ် က–ပြု။ မီးရူး၊ မီးစည်း၊ မီးအိုးကင်း၊ ပန်းပဲဖို။ ဥက္ကာကျခြင်း–(လေ၏ အဟုန်= ကောင်းကင်၌ လေထုတို့ အချင်းချင်းထိုခိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အရောင်အလင်း၊) ရွေပန်းထိမ်တို့၏ မိုက်ခွက်။

http://www.dhammadownload.com

ဥဂ ၊ ပု ၊ [✓ဥစ+ရက်] ဂ–အာဒေသော။ ကောတ္ထုဘာ။ [✓ဥစ+ဏ] သုဒ္ဓါဃ သမ္မန္နေန ခတ္တိယေန ဇာတော–ဥဂ္ဂေါ၊ ဥစ–သမဝါယေ, ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၃။ ခတ္တိယမျိုးယောက်ျားနှင့်ပေါင်းဖော်၍ သုဒ္ဓမျိုးမိန်းမမှ မွေးဖွားသောသား။ တိ ။ထက်မြက်သော၊ ပြင်းထန်သော၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ ထင်ရှားကျော်စောသော။ သြဇာအာဏာရှိသော, အရှိန်အဝါကြီးမားသော။

ဥစိတ ၊ တိ ၊ [✓ဥစ+တ] သင့်လျော်သော၊ မှန်ကန်သော၊ ဆက်ဆံသော၊ ဓလေ့ထုံးစံအားလျော်သော၊ ကျင့်သားရသော၊ အကျင့်ဖြင့်ဖြစ်စေသော၊ လေ့လာအပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်သော၊ ပွားစေအပ်သော။

ဥလူက ၊ ပု ၊ [✓ဥစ+ဏုက] ဥစတိ သမဓေတိ ကောဋုရန္တိ–ဥလူကော၊ နိပါတနာ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၈။ ဓိးကွက်၊ ဒီးဒုတ်၊ ခင်ပုပ်။

ဩဃ ၊ ပု ၊ [✓ဥစ+ဃဉ်] ပိသော။ ကောတ္ထုဘာ။ ရေအလျဉ်၊ ဩဃမည်သောတရား၊ အပေါင်းအစု။

ဥကာ ၊ ထီ ၊ [✓ဥစ+ဏ+အာ] ဥကာတိ–သိသေနိဗ္ဗတ္တကိမိဝိသေသော။ နိတိဓာ၊ ၂၂၃။ သန်း။

ဥတ္တ ၊ န ၊ [✓ဥစ+တ] စ–ကို ပရရုပ် တ–ပြု။ ဥစတိ ဥစ္စတေ, ဥစ္စိတ္ထာတိ ဝါ–ဥတ္တံ။ ဓာတ္ထတ္ထ။ စကား။

ဥတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ဥစ+တိ] ဥစ္စတေတိ–ဥတ္တိ။ ဓာတ္ထတ္ထ၊ စကား။

ဩက ၊ ပု+န ၊ [✓ဥစ+ဏ] ဥစ–သမဝါယေ, ဏော၊ ဩက်။ သူစိ။ [✓ဥစ+က] နိပါတနာ, စသကော။ ကောတ္ထုဘာ။ ဥစတိတိ–ဩကော။ ရေ၊ တည်ရာ၊ မှီရာ၊ အိမ်။

ဥဆ

ဘူ= ဗန္ဓန နိဒ္ဒါတိက္ကမ ဝဒ္ဓနေသု–ဖွဲ့ခြင်း, ပြီးဆုံးစေခြင်း, လွန်မြောက်ခြင်း, ကြဉ်ဖယ်ခြင်းတို့၌။ ဥဆ္ဆတိ။

ဥဆိ၊ ဥဆ္ဆ

ဘူ= ဥဆ္ဆေ–ကောက်ကြွင်း–စသည်ကို ရှာမှီးခြင်း၌။ ဥဆ္ဆတိ။

ဥဆ္ဆတိ ။ [✓ ဥဆိ+အ+တိ] ရှာမှီး၏။ ဥဆ္ဆန။ ဥဆ္ဆာယ၊ ရှာမှီး၍။ ဥဆ္ဆိတွာ၊ ဥဆ္ဆေတွာ။

ဥဆ္ဆ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဥဆ္ဆ+အ] ဥဆ္ဆနံ–ဥဆ္ဆာ၊ ရှာခြင်း၊ ရှာမှီးခြင်း၊ ရှာမှီးခြင်းအကျင့်၊ ဆွမ်းရှာခြင်း၊ ဆွမ်းခံခြင်း၊ ရှာမှီးရာအရပ်။ တိ ။ဆွမ်းခံခြင်းဖြင့် ရအပ်သော။

သမုဥ္ဆက ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဥဆ္ဆ+ဏ္ဍု] ကောင်းစွာ(တရားနှင့်အညီ) ရှာမှီးခြင်း၊ ဆွမ်းခံခြင်း။

ဥဇ

ဘူ= အဇ္ဇဝေ–ဖြောင့်မတ်ခြင်း၌။ ဥဇတိ၊ ဩဇတိ။

ဥဇု ၊ တိ ၊ [✓ဥဇ+ကု] ဖြောင့်မတ်သော၊ ရိုးဖြောင့်သော၊ ဖြောင့်မှန်သော၊ မှန်ကန်သော။ **ဥဇုက** [ဥဇု+က] **သုဟုဇု၊ သူဇု၊** [သု+ဥဇု] ဟ–ကား အာဂုံမျှသာ။ ကောင်းစွာ ဖြောင့်မတ်သော၊ အလွန်ဖြောင့်မတ်သော။ နိတိဓာ၊ ၄၇။

ဥဒ္ဓ

ဘူ= ဗလ ပါလနေသု–ခိုင်မြဲခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့၌။ ဥဒ္ဓတိ၊ ဥဒ္ဓေတိ။

ဥဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓ဥဒ္ဓ+အ] ဥဒ္ဓ–ဗလ ပါလနေသု၊ အ၊ ဒ္ဓဿ ဂ္ဂေါ။ ဥဂ္ဂံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၁၁။ ကြမ်းကြုတ်သော၊ ထက်မြက်, ပြင်းထန်သော။

ဥဒ္ဓ

ဘူ= ဥဿဂ္ဂေ–စွန့်ခြင်း၌။ ဥဒ္ဓတိ။

ဥဒ္ဓတိ ။ [✓ဥဒ္ဓ+အ+တိ] စွန့်၏။ ဥဒ္ဓနီယ၊ ဥဒ္ဓာန၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းဖြစ်သောစိတ်၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌ၊ ဥဒ္ဓိတ၊ စွန့်ပစ်အပ်သော၊ စွန့်လွှတ်အပ်သော၊ ဖြစ်စေအပ်သော၊ ပြီးစေအပ်သော။ ဥဒ္ဓိတုံ၊ ဥဒ္ဓိတွာ၊ စွန့်လွှတ်၍၊ စွန့်ပစ်၍။

သမုဒ္ဓိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဥဒ္ဓ+တ] စွန့်အပ်သော။ (ဓာန်ဦ၊ ၇၅၄–၌ ဥစ္ဈ–ဥဿဂ္ဂေ၊ သမုဒ္ဓိတံ–ဟု ရှိနေသည်မှာ ဥဒ္ဓ–မှ ပျက်နေဟန်တူသည်။)

ဥဒ

ဘူ= ဥပဃာတေ–ကပ်၍ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဥဒ္ဒတိ၊ ဩဒ္ဒတိ။

ဩဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ဥဒ္ဒ+ဏ] နှုတ်ခမ်း၊ ကုလားအုတ်။ ဓာတ္ထတ္ထ။

http://www.dhammadownload.com

ဥဏာ

ဘူ= ဂတိမှိ–သွားခြင်း၌။ ဥဏာတိ။

အရုဏာ ၊ ပု+နု ၊ [အာ ✓ ဥဏာ+အ] ရ–လာ၊ အာ–ကို ရဿပြု၊ အာ–သမန္တာ တော အာလောကံ ကရောန္တော ဥဏာတိ ဂစ္ဆတီတိ–အရုဏော။ အပဋ္ဌ–၂၊ ၁၈၇။ အရုဏ်၊ နေမထွက်မီရှေးဦးစွာ ပေါ်ထွက်လာသောအရောင်၊ နေ၏ရှေ့ပြေးအရောင်။ တိ ။ စဉ်းငယ်(အနည်းငယ်)နီသော၊ အနီပျော့ရောင်၊ ပန်းရောင်။

ဥဒ

ဘူ= မောဒန ကီဠာသု–ဝမ်းမြောက်ခြင်း, ကစားခြင်း တို့၌။ ဥဒတိ။

ဥဒါန ၊ ပု+နု ၊ [✓ဥဒ+မာန] မာန–ကို အာန–ပြု၊ ဥဒါန်း၊ ဝမ်းမြောက်စကား။ နီတိမာ၊ ၉၃။

ဥဒါနေတိ ။ [ဥဒါန+ကျ+တိ] နာမဓာတု။ ကျူးရင့်ပြွက်ဆို၏။

(သက္ကတဋ္ဌကား ဥဒါနံ–ဟူသောပုဒ်ကို ဥပဗ္ဗ အနဓာတ် ဃဉ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြထားသည်၊ ယင်း ဃဉ်–ပစ္စည်းသည် ပါဠိ၌၌ ဏ–ပစ္စည်းသဘောပင် ဖြစ်သည်။)

ဥဒဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [ဥ+အဂ္ဂ] ရှု၊ ၃၄။ ဥဂ္ဂတံ အဂ္ဂံ ယဿာတိ–ဥဒဂ္ဂေါ။ ကောထ္ထုဘာ။ ဝမ်းမြောက်သော၊ တက်ကြွသော၊ မြင့်သော။ သို့သော်–

ဥဒဂ္ဂေါတိ–သဗ္ဗာတသောမနဿော–စသော။ နီတိမာ၊ ၉၃။

ဥဒ–မောဒေတိ ဓာတုဝသေန ဝါ ဥဒဂ္ဂေါတိ–သဗ္ဗာတသောမနဿော။ သူစိ။

ဤအဆို အမိန့်များကို ထောက်ထား၍ [✓ ဥဒ+အ+ဂက်] မောဂ်–၇၊ ၃၂။ ဥဒတိ သမ္မောဒတီတိ–ဥဒဂ္ဂေါ ဟုလည်း ကြံသင့်ပါသည်၊ က်–မှာ အနုဗန်ဓျသာ၊ ဂ–ကို ဒွေဘော်ပြုပါ၊ ဝမ်းမြောက်သော၊ တက်ကြွသော။

ဥဒိ၊ ဥန္ဒ

ရ= ပသဝန ကီလေဒနေသု–ပွားစေခြင်း, စိုစွတ်ခြင်း တို့၌။ ဥန္ဒတိ။

ဥန္ဒတိ ။ [✓ ဥဒိ+အ+တိ] စိုး၏၊ စိုးထွက်၏၊ စွတ်စိုး၏၊ ပွားစေ၏။

ဥဒက ၊ နု ၊ [✓ ဥန္ဒ+က] ဥန္ဒ–ကိလေဒနေ၊ သံယောဂါဒိ လောပေါ၊ အက် စ၊ (ဓာတ်၏ အဆုံး၌ အ–လည်းလာ။) ဥန္ဒတိ ဒြဝံ ကရောတီတိ–ဥဒကံ= ဇလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ ဥဒိ–ပသဝန ကျွေဒနေသု၊ ကျူ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၁။ ရေ။

ဒက ၊ နု ၊ [✓ ဥဒိ+ကျူ] ဥဒိ–ကျွေဒနေ၊ ကျူ၊ ဥလောပေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၁။ ရေ။ ဥဒကသဒ္ဒါကို ဥဒ–ပြု။ ကောထ္ထုဘာ။ ဥဒ၊ ရေ။

ဥဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ဥန္ဒ+ဒက်] ဥန္ဒ–ကိလေဒနေ၊ နလောပေါ၊ ဥန္ဒတိ ကိလေဒတီတိ–ဥဒ္ဒေါ= ဇလဗိဇ္ဇာလော။ မောဂ်–၇၊ ၉၆။ ဖျံ။

ဥန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ဥဒိ+တ] ဥဒိ–ကျွေဒနေ၊ တော၊ ကျွန္ဒာဒေသော၊ ဥန္ဒော။ သူစိ။ စွတ်စိုသော၊ ပွားများသော။

ဥန္ဒ္ဒရ ၊ ပု ၊ [✓ဥန္ဒ+ဥရ] ဥန္ဒ–ကိလေဒနေ၊ ဥန္ဒတိ ကိလေဒတီတိ–ဥန္ဒ္ဒရော= အာခု။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၈။ [✓ ဥဒိ+ဥိရ] ပံသု ဥန္ဒတိ ပသဝတီတိ–**ဥန္ဒ္ဒရော**။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၀, ရူ၊ ၆၈၀။ ကြွက်။

သြဒန ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဥန္ဒ+နု] ဥန္ဒိသ သြဒေါ၊ ဥန္ဒိယတီတိ–သြဒနော= အန္နံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၇။ [✓ ဥန္ဒ+ယု] သံယုတ်၏အစ နု–ကိုချေ၊ ကောထ္ထုဘာ။ ဥဒိ–ပသဝန ကျွေဒနေသု၊ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၆၅။ ထမင်း။

သမုဒန ၊ နု ၊ [သံ ✓ဥဒိ+ယု] စိုစွတ်ခြင်း၊ စိုစွတ်သော၊ သွားတတ်သော၊ ဖြစ်တတ်သော။

သမုဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဥဒိ+ဒ] အတ္တနိ သန္နိဿိတာနံ မစ္ဆမကရာနံ ပီတိသောမနဿံ ဥန္ဒတိ ပသဝတီတိ ဇနေတီတိ–သမုဒ္ဒေါ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၁, ရူ၊ ၆၇၁။ ဥဒိ–ကျွေဒနေ၊ သမ္မာ ကြိဒန္တိ စန္ဒောဒယေ အသ္မာ အာပါနီတိ–သမုဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၅၉။ သမ္မာ ဥန္ဒတိ ကိလေဒတီတိ–သမုဒ္ဒေါ= သာဂရော။ မောဂ်–၇၊ ၉၆။ သမုဒ္ဒရာ၊ ပင်လယ်၊ မြစ်။

သမုန္ဒ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဥဒိ+တ] တ–ပစ္စည်း အန္ဒ–ပြု၊ ဓာတွန် ဒ–ကိုလည်းချေ။ ကစ္စည်း၊ ၅၈၂။ စိုစွတ်သော၊ နစ်မြုပ်သော။

သမောဒိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဥဒိ+တ] အညိအမျှ ရောနှော အပ်သော၊ အညိအမျှ ရောစပ်အပ်သော၊ အညိအမျှ ပေါင်းစုအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သုန္ဒရ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဥန္ဒ+အရ] သုဋ္ဌု ဥန္ဒတိ အာဒရီ ကရောတိ စိတ္တမီတိ–သုန္ဒရံ၊ ကပ္ပဒုမ။ ထီ၌ သုန္ဒရီ၊ ကောင်းမြတ်သော၊ တင့်တယ်လှပသော၊ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော။

ဥဒ္ဒ

ဘူ= မာနဿာဒ ကီဋ္ဌနေသု–နှိုင်းယှဉ်ခြင်း, သာယာခြင်း, ကစားခြင်းတို့၌။ ဥဒ္ဒတေ။

ဥဒ္ဒတေ ။ [✓ဥဒ္ဒ+အ+တိ] နှိုင်းယှဉ်၏၊ တိုင်းတာ၏၊ သာယာ၏၊ ကစား၏။

ဥဒက ၊ နဲ ၊ [✓ဥဒ္ဒ+က] ဥဒ္ဒတိ ဒြဝံ ကရောတီတိ–ဥဒကံ၊ ဥဒ္ဒ–ကိလေဒနေ ဝါ၊ ရဉ္ဇုဒါဒီဟီတိအာဒိနာ၊ (ကစ္စည်း၊ ၆၆၁။) ကပ္ပစ္စယော၊ ကွစိဓာတူတိ အာဒိနာ သံယောဂါဒိလောပေါ။ သူစိ။ ရေ။

ဥဒေါသိတ ၊ ပု ၊ [ဥဒက+ဝသိတ] ဝသ–အစ္ဆာဒနေ တော၊ ဥဒကံ ဝသိတံ အစ္ဆာဒနံ ကတမနေနာတိ–ဥဒေါသိတော။ ဝဿောတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၃။ ဥဒက သဒ္ဒါကို ဥဒ–ပြု၊ ကုန်တိုက်၊ ဘဏ္ဍာတိုက်၊ ဂိုဒေါင်။

သမုဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဥဒ္ဒ+ဏ] အတ္တနိ သန္နိဿိတာနံ မစ္ဆမကာရာနံ ဥဒ္ဒေတိ အဿာဒေတီတိ–သမုဒ္ဒေါ။ မစ္ဆမကာရာဒယော သုဋ္ဌု ဥဒ္ဒန္တိ ကီဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ–သမုဒ္ဒေါ၊ သမုဒ္ဒရာ။

သမုဒ္ဒတိ ။ [သံ ✓ဥဒ္ဒ+အ+တိ] ဖြစ်ပွား၏၊ ဖြစ်ပေါ်စေ၏၊ တိုးပွားစေ၏။ သမုဒ္ဒိတ။

ဥဒ္ဓသ

ကီ+စု= ဥဩ္ဆေ–ရှာမှီးခြင်း၌။

စု= ဥက္ခိပေ–မြောက်လွှင့်ပစ်တင်ခြင်း၌။ ဥဒ္ဓသ္နာတိ၊ ဥဒ္ဓါသေတိ၊ ဥဒ္ဓါသယတိ ဓူလိံ ဝါယု။

ဥပုဗ္ဗ ဓသဓာတ်လည်း–ဟူ၏။ ဓာတွတ္ထ။

ဥပ

စု= ဥပပတ္တိယံ–အသင့်ဖြစ်ခြင်း၌။ ဥပေတိ၊ ဥပယတိ။

ဥပလ ၊ ပု ၊ [✓ဥပ+အလ] ဥပ–ဒေဟေ၊ (ကြီးပွားခြင်း၌။) အလပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၅။ ကျောက်။

ဥဗ္ဗ၊ ဥဗ္ဗီ

ဘူ= ဟိံသနေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဥဗ္ဗတိ။

ဥဗ္ဗတိ ။ [✓ ဥဗ္ဗ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏။

ဥဘ၊ ဥဗ္ဘ၊ ဥမ္ဘ

ဘူ= ပူရဏေ–ပြည့်စေခြင်း၌။ ဥဘတိ၊ ဥဗ္ဘတိ၊ ဥမ္ဘတိ။

ဥဘတိ ။ [✓ ဥဘ+အ+တိ] ဥမ္ဘတိ၊ ပြည့်စေ၏။

ဥဘယ ၊ တိ ၊ [✓ ဥဘ+အယဋ်] ကောတ္ထုဘ။ နှစ်ပါးသော၊ နှစ်ဖက်သော။

ကုမ္ဘ ၊ ပု+နဲ ၊ [က ✓ဥမ္ဘ+အ] ကေန ဇလေန ဥမ္ဘီယတိ ပူရီယတီတိ ဝါ–ကုမ္ဘော= ဃဋော။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၉။ အိုး၊ ရေအိုင်၊ ကုမ်ရာသီ၊ တစ်ကုမ္ဘ၊ ရွက်တိုင်။

ကုမ္ဘဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [က ✓ဥမ္ဘ+အဏ္ဍ] ကံ ဝါတံ ဥမ္ဘေတီတိ–ကုမ္ဘဏ္ဍော၊ အဏ္ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၇။ ကျောက်ဖရုံ။

ကုမ္ဘီ ၊ ထီ ၊ [က ✓ ဥမ္ဘ+အ+ဤ] ကေန ဇလေန ဥမ္ဘီယတိ ပူရီယတီတိ ဝါ–ကုမ္ဘီ၊ ဥဘ၊ ဥဗ္ဘ၊ ဥမ္ဘ–ပူရဏေ၊....နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

ကုမ္ဘီ ၊ ထီ ၊ [က ✓ဥမ္ဘ+အ+ဤ] ကုစ္ဆိတေန ဖလေန ဥမ္ဘတိ ပူရတီတိ–ကုမ္ဘီ။ သူစိ။ ကပ္ပိုလ်။

ကူပ ၊ ပု ၊ [က ✓ဥဘ+ဏ] ကေန ဥဘတီတိ–ကူပေါ၊ ဘဿ ပေါ၊ တွင်း။

ကေဋ္ဌုဘ ၊ နဲ ၊ [✓ကိဋ ✓ဥဘ+အ] ကြိယာဒိဝိဘာဂံ ကေဋေန္တော ဂမေန္တော ဥဘတိ ပူရတီတိ–ကေဋ္ဌုဘံ၊ ကိဋ ဥဘဓာတုဝသေန သိဒ္ဓံ။ သူစိ။ ကေဋ္ဌုဘကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်း၊ စာစီစာကုံးရေးထုံး ရေနည်းကျမ်း။

ဒုန္ဒုဘိ ၊ ထီ+ပု ၊ [ဒုန္ဒ+ဥဘိ] ဥဘ–ပူရဏေ၊ ဥဘနံ–ဥဘိ၊ ဒုန္ဒဏ္ဍတိသဒ္ဒေန ဥဘိ ယတြ, သ–ဒုန္ဒုဘိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၃။ စည်ကြီး။

ဒေဋ္ဌုဘ ၊ ပု ၊ [ဒေဋ္ဌု ✓ဥဘ+ဏ] ဒေဋ္ဌုနာ ရာဇိယာ ဥဘတီတိ–ဒေဋ္ဌုဘော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၁။ ရေမြွေ။

ဒွန္ဒ ၊ နဲ ၊ [✓ ဥဘ+ဏ] ဥဘ–ပူရဏေ၊ ဏော, ဒွန္ဒာဒေသော စ၊ ဒွန္ဒံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၈။ အစုံ။

သောမ္ဘ ၊ ပု+နဲ ၊ [သံ ✓ ဥမ္ဘ+ဏ] သမန္တတော အာဂတေန ဥဒကေန ဥမ္ဘတိ ပူရတီတိ–သောမ္ဘော။ တွင်း၊ ကျင်း၊ ရေအိုင်၊ ထူးအိုင်။ (သောဗ္ဘော–ဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏၊ သံပုဗ္ဗ ဥဗ္ဘဓာတ်ကြံလျှင် သဒ္ဒနီတိနှင့် သင့်၏၊ ကျမ်းရင်း၌ကား အသဒိသ ဒွေဘော်နှင့် ဥဗ္ဘဓာတ်–ဟု မရှိ။ ဓာတွတ္ထ။

ပါစိတျာဒိယောဇနာ ၂၉၈–၌ကား သမန္တတော အာဂတေန ဥဒကေန ဥဘတိ ပူရတိ ဧတ္ထာတိ သောဗ္ဘော–ဟု ဥဘဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြဆို ထားသည်။)

http://www.dhammadownload.com

ဥမ

ဘူ= နိန္နာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။ ဥမေတိ။

ဩမက ၊ တိ ၊ [✓ဥမ+အ+က] ဥမ-နိန္နာယံ၊ ကမ္မေ အ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဥဿော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၀။ ဩမကော၊ ယုတ်သော၊ နိမ့်သော၊ ငယ်သော။

ဥရ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဩရတိ။

ဥရ ၊ ပု ၊ [✓ဥရ+က] ကောတ္ထုဘ။ သိုး။

ဥမ္မာရ ၊ ပု ၊ [✓ဥရ+မာရ] ဥရ-ဂတိမှိ၊ မာရော ကရဏေ(ကရိဏ်းအနက်၌)။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၀။ ရ-ကို ပရရုပ် မ-ပြု၊ တံခါးခုံ။

ဥလ

ဘူ= ဒါဟ ဒါန ဂဝေသနေသု-ပူလောင်ခြင်း, ပေးကမ်းခြင်း, ရှာမှီးခြင်းတို့၌။ ဥလတိ၊ ဩလတိ။

ဥလတိ၊ ဩလတိ ။ [✓ဥလ+အ+တိ] ပူ၏၊ ပေး၏၊ ရှာ၏၊ ဖြစ်၏။

ဥဠူ ၊ ထိ+နု ၊ [✓ဥလ+ဠု] ဥလယတိ ဂန္ဓတိတိ-ဥလူ၊ သောယေဝ-ဥဠူ၊ ဥလ-ဂမနေ၊ ဠု။ သူစိ, ဓာန်ဦး၊ ၅၇-၌ကား "လဝတိ ဂန္ဓတိ"ဟု ရှိနေသည်။ နက္ခတ်။

ဥဠုရာဇ ၊ ပု ၊ [ဥဠု+ရာဇ] ဥဠုနံ တာရကာနံ ရာဇာ-ဥဠုရာဇာ၊ လ။

ဥက္ကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဥလ+က+အာ] လ-ကို ပရရုပ် က-ပြု၊ ဥလတိတိ-ဥက္ကာ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ မီးရှူး။

ဥလူက ၊ ပု ၊ [✓ဥလ+ဏူက] ဥလ-ဂဝေသနေ၊ သြတ္တာဘာဝေါ နိပါတနာ၊ ဥလတိ ဂဝေသတီတိ-ဥလူကော= ကောသိယော။ မောဂ်-၇၊ ၂၆။ [ဥဒ္ဒ+ကဏ္ဏ] ဥဒ္ဒံ ကဏ္ဏံ ယဿ ဥဒ္ဒံကဏ္ဏောတိ သမ္မတ္တေ နိရုတ္တိနယေန ဥလူကော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၈။ ဇီးကွက်၊ ဒီးဒုတ်၊ ခင်ပုပ်။

ဥဠာရ ၊ တိ ၊ [✓ဥလ+အာရ] ဥဠနံ ဥဂ္ဂမနံ ဝိပုလဂမနံ-ဥဠာရံ၊ ဥလ-ဥဂ္ဂမနေ၊ ဝဇာဒီဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော နိပ္ပစ္စန္တေ တိ အာရပစ္စယော။ သူစိ။ ပြန့်ပြောသော၊ မြတ်သော၊ ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော။ ဓာန်ဦး၊ ၈၄၄။

ဥလူတ ၊ ပု ၊ [✓ဥလ+ဥတစ်] ကောတ္ထုဘ။ စပါးကြီးမြွေ။

အက္ခုလ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ခီ ✓ဥလ+အ] အက္ခေတုံ ခေပေတုံ ဝိနာသေတုံ ဥလတိ ပဝတ္တတီတိ-အက္ခုလော၊ ကုန်ခန်းပျက်စီးစေခြင်းငှာ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကုန်ခန်းပျက်စီးစေတတ်သော၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ဥလ္လောလ ၊ ပု ၊ [✓ဥလ+ဩလ] ဥလ-ဂမနေ၊ ဩလော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၂။ လှိုင်းကြီး၊ ဒီလှိုင်း။

ကာကောဠ ၊ ပု ၊ [ကာက ✓ဥလ+ဏ] ကာကောဝိယ ဥလတိ ဂန္ဓတီတိ-ကာကောဠော၊ ဠတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၉။ တောကျီး၊ ကျီးအ။

ကုမ္ဘီလ ၊ ပု ၊ [ကုမ္ဘ ✓ဥလ+အ] ကုမ္ဘေ ဧလာသယေ ဥလတိ ဂန္ဓတီတိ-ကုမ္ဘီလော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၄။ မိကျောင်း။

ကုလ္လ ၊ ပု ၊ [က ✓ဥလ+အ] ကေ ဥလတိ ဂန္ဓတီတိ-ကုလ္လော။ အ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၅။ ဖောင်။

သဒ္ဒူလ ၊ ပု ၊ [သဒ္ဒ ✓ဥလ+ဏ] သဒ္ဒေန ဥလတိ ဂန္ဓတီတိ-သဒ္ဒူလော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၁၁။ ကျားသစ်။

ပံသုကူလ ၊ နု ၊ [ပံသု+ကု ✓ဥလ+အ] ပံသုဝိယ ကုစ္ဆိတံ ဥလတိ ပဝတ္တတီတိ-ပံသုကူလံ။ ဝိသုဒ္ဓိဒီ-၁၊ ၈၉။ ပိုင်ရှင်မရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထု၊ ပံသုကူသင်္ကန်း(စသည်)။

ဥသ၊ ဥသု

ဘူ= ဟိ ံသာ ရာဇာသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, နာကျင်ခြင်းတို့၌။ ဥသတိ၊ ဩသတိ။

ဘူ+ဂဟာ= ဒါဟော-ပူလောင်ခြင်း၌။ ဥသတိ၊ ဩသတိ၊ ဥဏှတိ၊ ဥဏှာပေတိ။

ဥဏှတိ ။ [✓ဥသ+ဏှာ+တိ] ပူ၏၊ ပူလောင်၏။ (ဥဏှာပေတိ၊ ပူလောင်စေ၏။) ဥဏှာပေတွာ။

ဥဏှ ၊ တိ ၊ [✓ဥသ+ဏှ] ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥဏှော၊ ဏှော, သလောပေါ စ။ ဓာန်ဦး၊ ၈၀။ [✓ဥသ+ဏှာ+အ] ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥဏှံ။ နိတိသုတ္တ၊ ၉၃၁။ နွေဥတု၊ နွေအခါ၊ ပူသောအခါ၊ ပူသော။ နု ။အပူ၊ ပူခြင်း။

ဥက္ကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဥသ+က+အာ] ဥသ-ဒါဟော၊ ဥသတီတိ-ဥက္ကာ= ဇာလာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅။ မီးရှူး၊ မီးစည်း၊ မီးအိုကင်း၊ ပန်းပဲဖို၊ ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့၏

http://www.dhammadownload.com

မိုက်ခွက်၊ ဥက္ကာကျခြင်း။ (ကောင်းကင်၌ လေထု အဟုန်တို့၏ အချင်းချင်း ထိခိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အရောင်အလင်း။)

ဥက္ခ ပု ၊ [√ဥသ+ခ] ဥသ-ဒါဟေ၊ ဥသတိ ဒဟတိ ကာမဂ္ဂိနာတိ-ဥက္ခော= ဗလီဗဒ္ဓေါ။ မောဂ်-၇၊ ၃၁။ နွားလား။

ဥက္ခလိ ၊ ထိ ၊ [√ဥသ+ဣ] ဥသိသ္မာ ဣသ ခလုဉ် (ဣပစ္စည်း၏အစ၌ ခလ-လာ၊) ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥက္ခလိ၊ ဘာဇနံ။ မောဂ်-၇၊ ၈။ ထမင်းအိုး။

ဥစ္ဆု ၊ ပု ၊ [√ဥသ+ဆုက်] ဥသ-ဒါဟေ၊ ဥသတိ ဒဟတိ သန္တာပန္တိ-ဥစ္ဆု= ရသာလော။ မောဂ်-၇၊ ၄၂။ ဥသ-ဒါဟေ၊ ဥ၊ သဿ ဆော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ ဥစ္ဆု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၉။ ကြံ။

ဥမ္မုက ၊ နာ ၊ [√ဥသ+မုက] ကောတ္ထုဘ။ သ-ကို ပရရုပ် မ-ပြု။ [√ ဥသ+က] ကဿ မုဉ် (ကပစ္စည်း၏အစ၌ မု-လာ၊) ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥမ္မုကံ၊ အလာတံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅။ မီးစ။

ဥရ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဥသ+ရက်] ဥသ-ဒါဟေ၊ သလောပေါ၊ သောကေန တာဋ္ဌိတေ ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥရော= သရီရေကဒေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၆။ ရင်၊ ရင်ဘတ်။

ဥသဏ ၊ နာ ၊ [√ဥသ+ယု] ကောတ္ထုဘ။ ငရုတ်ကောင်း။ ထိ ။ ဥသဏာ၊ ပိတ်ချင်း။

ဥသဘ ၊ တိ ၊ [√ ဥသ+ကဘ] ဥသ-ဒါဟေ၊ ဥသတိ ပဋိပက္ခေ ဒဟတီတိ-ဥသဘော= သေဋ္ဌော။ မောဂ်-၇၊ ၁၂၆။ အမြတ်၊ မြတ်သော။ ပု ။နွားလား၊ နွားထီး၊ ကြက်တက်ပင်၊ (ဥသဘအသံ)။ နာ ။ ၂၀-တာ တစ်ဥသဘ (အတောင်-၁၄၀ ရှိသော အတိုင်းအတာ။)

ဥသီရ ၊ နာ ၊ [√ဥသ+ဤရ] ဥသ-ဒါဟေ၊ ဤရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၁။ ပြိတ်မြက် မြက်မွေး၏အမြစ်၊ ပန်းရင်း။

ဥသု ၊ ထိ+ပု ၊ [√ဥသ+ကု] ဥသတိ ဒါဟံ ကရောတီတိ ဥသု= သရော။ မောဂ်-၇၊ ၅။ မြား။

ဥသုမ ၊ နာ ၊ [√ဥသ+ကမ] ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥသုမံ ဥဏ္ဍံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၀။ အပူငွေ့၊ ပူလောင်ခြင်း။

ဥသ္မာ ၊ ပု ၊ [√ ဥသ+မ] ဥသ-ဒါဟေ၊ ဥသတိ ဒဟတီတိ-ဥသ္မာ= တေဇောဓာတု။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၇။ အပူငွေ့၊ တေဇောဓာတ်။ ဥသ္မာ ဝုစ္စတိ ကာယဂ္ဂိ။ နိရုတ္တိနာ၊ ၉၇။

ဥဿဝ ၊ ပု ၊ [√ဥသ √ ဝမု+ကို] ဥသ-ဒါဟေ၊ တံ(ဥသံ) ဝမန္တိ ဥဂ္ဂိရန္တျတြာတိ-ဥဿဝေါ၊ ဝမု-ဥဂ္ဂိရဏေ၊ ကို။ သူစိ။ ပွဲသဘင်၊ ပျော်ပွဲ၊ ပူဇော်ပွဲ။

ဩဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ဥသ+ဌ] ဥသ-ဒါဟေ၊ ဩဒနာဒီသု ဥဏ္ဍေန ဥသီယတီတိ-ဩဋ္ဌော= ဒန္တစ္ဆဒေါ, ကရဘော စ။ မောဂ်-၇၊ ၅၅။ ဥသ-ဒါဟေ၊ တော၊ "သာဒိသန္တပုစ္ဆဘန္ဓဟံသာဒီဟိ ဌော"တိ သဟာဒိဗျဥ္ဇနေန ဌော၊ ဩတ္တဒ္ဓိတ္တာနိ၊ ဩဋ္ဌော၊ ဂဒြဘေပျယံ။ အထဝါ= ဥသ-ဒါဟေ၊ ဌော၊ ဩတ္တာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၂။ နှုတ်ခမ်း၊ ကုလားအုတ်။

ဩသ ၊ ပု ၊ [√ဥသ+ဏ] အန္ဓကာရံ ဥသေန္တိ ဒဟန္တိ ဝိနာသေန္တီတိ-ဩသာ= ရံသယော။

ဩသဓိ ၊ ထိ ၊ [ဩသ √ ဓာ+ဣ] ဩသာ ဧတ္ထ ဓိယန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တီတိ-ဩသဓိ= တာရာဝိသေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂။ သောက်ရှုးကြယ်၊ (သီးလျှင် သေသော အပင်၊ ဆေး၊) ဤပစ္စည်း သက်က ဩသဓီ၊ ဆေးပင်။ **ဩသဓိသ** ၊ ပု ၊ [ဩသဓိ+ဤသ] တဿ (ဩသဓိဿ) ဤသော ပတိ-ဩသဓီသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂။ လ (လဗိမာန်)။

ဩသတိ ။ [√ ဥသ+အ+တိ] ပူလောင်၏။

ဩသဓ ၊ နာ ၊ [√ ဥသ+ဓ] ဥသ-ဒါဟေ၊ ရောဂ မောသာပေတီတိ-ဩသဓံ၊ ဓော၊ [ဩသဓီ+ဏ] အထဝါ ဩသဓီနာမ အသံယောဂ ဒဗ္ဗံ၊ တေဟိ သံယောဇိတံ-ဩသဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၀။ (သူစိ-ကိုလည်း ရှုဦး၊) ဆေး။

ပစ္စူသ ၊ ပု ၊ [ပတိ √ ဥသ+ဏ] ဥသ-ရုဇာယံ၊ ပစ္စူသတိ ဝိနာသေတိ တိမိရန္တိ-ပစ္စူသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈။ မိုးသောက်၊ မိုးလင်း၊ နံနက်ခင်း။

ဥပေါသထ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ဥသ+ထ] ဥပဂန္တွာ အရယော ဥသတီတိ-ဥပေါသထော၊ ထော၊ ဥသ-ဒါဟေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၁။ ဥပေါသထဆင်၊ ဥပုသ်နေ့၊ ဥပေါသထီ၊ ဥပုသ်ရှိသော။

ဖရုသ ၊ တိ ၊ [ပရ √ ဥသ+အ] ပရေ ဇနေ ဥသာပေတိ ဒါဟေတီတိ-ပရုသံ၊ တဒေဝ ပဿ

http://www.dhammadownload.com

ဖကာရံ ကတွာ–ဖရုသံ။ မာန်ဦ၊ ၁၂၅။ ကြမ်းကြုတ်သော၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ ခက်ထန်သော။ **ဖရုသက** [ဖရုသ+က] ကြမ်းတမ်းသော။

ဥသူယ

ဘူ= ဒေါသာဝိကရဏော–အပြစ်ကို ထင်စွာပြုခြင်း (ငြူစူစောင်းမြောင်းခြင်း)၌။ ဥသူယတိ။

ဥသူယတိ ၊ [✓ဥသူယ+အ+တိ] ငြူစူ၏။ ဥသူယနာ၊ ဥသုယျနာ၊ ဥသူယက၊ ဥသူယန္တ။

ဥသူယာ ၊ ထီ ၊ [✓ဥသူယ+အ+အာ] ဥသူယ–ဒေါသာဝိကရဏော၊ အ၊ ဣတ္ထိယံ အာ၊ ဥသူယတိ ဒေါသံ အာဝိကရောတိ ဧတာယာတိ–ဥသူယာ၊ သူစိ။ ဥသုယျာ၊ ငြူစူခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း။

ဥသူယ ၊ ပု ၊ [✓ဥသူယ+အ] ဥသူယာယ ဥပ္ပန္နာယာတိ ဣမိနာ ဥသူယတီတိ ဥသူယောတိဝစနတ္ထံ ဒဿေတိ။ ပါစိတျာဒိယောဇနာ၊ ၂၅၈။ ငြူစူသော။ **ဥသူယက၊** ငြူစူသော။

ဥသူယာယမာန ၊ တိ ၊ [ဥသူယာ+အာယ+မာန] နာမဓာတု။ ငြူစူသော။

အနုသူယက ၊ တိ ၊ [န+ဥသူယက) မငြူစူတတ်သော။

အနုသူယန္တ ၊ တိ ၊ [န+ဥသူယန္တ] မငြူစူတတ်သော။

အနုသူယာယမာန ၊ တိ ၊ [န+ဥသူယာယမာန] မငြူစူသော။

ဥဟ

ဘူ= ဝိတက္ကေ–ကြံစည်ခြင်း၌။ ဥဟတိ။

ဥက ၊ ထီ ၊ [✓ဥဟ+က+အာ] ဟ–ကိုချေ၊ ဥဟတိ ဥဟီယတိ ဝိစိနိယတီတိ–ဥကာ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ သန်း။

ဝိယူဟ ၊ [ဝိ ✓ဥဟ+အ] စူဋ္ဌဗျူဟသုတ်၊ မဟာဗျူဟသုတ်၊ ဥဘော ဝိယူဟာ စ။ သုတ္တနိပါတ်၊ ၄၅၃။

နိယူဟ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ဥဟ+ဏ] ပိသောဒရာဒိ။ ကောတ္ထုဘ။ ဦးစွန်း၊ မကိုင်၊ ချိတ်၊ တံခါး၊ အဆီအနှစ်၊ သစ်စေး။

ဥဠ

ဘူ= သံဟတေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ ဥဠတိ၊ သြဠတိ။

ဥဠု ၊ တိ+န ၊ [✓ဥဠ+ဥ] ထောမ။ နက္ခတ်၊ ကြယ်တာရာ၊ ရေ။ **ဥဠုရာဇာ** [ဥဠု+ရာဇ] ဥဠုနံ တာရာနံ ရာဇာ–ဥဠုရာဇာ၊ လ။ **ဥဠုပ၊ ဥဠုမ္ပ** [ဥဠ ✓ပါ+အ] ဥဠုတော ဒကတော ပါတိ ရက္ခတိ–ဥဠုပေါ၊ သောယေဝ နိဂ္ဂဟီတာဂမဝသေန ဥဠုမ္ပော။ မာန်ဦ၊ ဖဖ၅။ ဖောင်။

ဥိဇ

စု= ဇိဝန ဗလေသု–အသက်ရှင်ခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌။ ဥိဇယတိ။

ဥိဏှ

ဘူ= အစ္ဆာဒနေ–ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။ ဥိဏှောတိ။ (ဓာတွန်မကျေ။)

ဥဏှ ၊ န ၊ [✓ဥိဏှ+အ] ကရဏော၊ အ။ ကောတ္ထုဘ။ သိုးမွေး၊ သားမွေး၊ သားမွေးထည်၊ သက္ကလတ်။ **ဥဏှာ** ။ ထီ ။သားမွေး၊ သိုးမွေး၊ ဥဏှလုံမွေး။ **ဥဏှနာဘီ**။ ပု ။ပင့်ကူ။

ဥိဏှ ၊ ပု ၊ [✓ဥိဏှ+က] ဥိဏှတော အစ္ဆာဒယတေတိ–ဥိဏှ။ ထောမ။ ဏှ–ကို ချေ၊ ရ–လာ။ ပေါင်။

ဥဗ္ဗိ ၊ ထီ ၊ [✓ ဥိဏှ+ကု+ဣ] ကောတ္ထုဘ။ ဏှ–ကိုချေ၊ ဥိ–ကို ရဿပြု၊ ဥ–ကို ဝ–ပြု၊ ဝ–ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ ဗ္ဗ–ကို ဗ္ဘ–ပြု၊ ဥဗ္ဘိ။ ဥိဏှောတိ တမ္မလောဟာဒိမာတဝေါ အစ္ဆာဒေတီတိ–ဥဗ္ဘိ၊ မြေ၊ မြေကြီး။ [ဥရ+ဣ] ဝိတ္ထိဏ္ဏတ္တာ ဥဗ္ဘိ၊ နဒါဒိ။ မာန်ဦ၊ ၁၈၁။

ဥရ ၊ တိ ၊ [✓ဥိဏှ+ဥဏှ်] ဏှ–ကိုချေ၊ ရဿပြု၊ ရ–လာ။ ကောတ္ထုဘ။ ကျယ်ပြန့်သော၊ ရှည်သော၊ မြင့်မြတ်သော။

ဥိန

စု= ပရိဟာနိယံ–ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၌။ ဥိနေတိ၊ ဥိနယတိ၊ ဆုတ်ယုတ်၏။

ဥိန ၊ တိ ၊ [✓ဥိန+အ] ယုတ်သော၊ ယုတ်လျော့သော။ **ဥိနက** [ဥိန+က] ယုတ်သော၊ ယုတ်လျော့သော။ ဥိနယတီတိ–ဥိနော၊ ဥိနောယေဝ–ဥိနကော။

အနူနက ၊ တိ ၊ [န ✓ဥိန+အ+က] ဥိန–ပရိဟာနေ၊ န ဥိနံ အသ္မိ–အနူနကံ။ မာန်ဦ၊ ၇၀၂။ အကြွင်းမဲ့၊ အကုန်၊ အလုံးစုံ။

http://www.dhammadownload.com

ဦယ၊ ဦယိ

ဘူ= တန္တသန္တာနေ-ချည်ချောင်းအစဉ်၌။ ဝါ-ရက်ကန်းရက်ခြင်း၌။ ဦယတိ။

ဦယတိ ။ [ဦယ+အ+တိ] ရက်ကန်းရက်၏။ ဦယတိ၊ ဦတော၊ ဦတဝါ။ (တ-ပစ္စည်း၊ တဝန္တု-ပစ္စည်း။)

ဦသ

ဘူ= ရုဇာယံ-နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဦသတိ။

ဦသ ၊ ပု ၊ [✓ ဦသ+အ] ဦသ-ရုဇာယံ၊ ဦသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၂။ ဆား, ဆပ်ပြာမြေ။ **ဦသရ**= ဦသ မတ္တိကယောဂါ ဦသရော၊ ရပစ္စယော၊ အသတ္ထျတ္ထေ။ ဦသဝန္တု ခါရလဝဏမတ္တိကာ သံခါတဦသယောဂါ **ဦသဝါ၊** အသတ္ထျတ္ထေ ဝန္တုပစ္စယော။ သူစိ။ ဆား,ဆပ်ပြာမြေ၊ ဆားကျင်း၊ ဆပ်ပြာကျင်း။

ဦသန ၊ နဲ ၊ [✓ ဦသ+ယု] ငရုတ်ကောင်း။

ပစ္စူသ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ ဦသ+က] ပစ္စူသတိ ရုဇတိ ကာမုကန္တိ-ပစ္စူသော။ ကောတ္ထုဘ။ မိုးသောက်၊ မိုးလင်း၊ နံနက်ခင်း။

ဦဟ

ဘူ= ဝိတက္ကေ-ကြံစည်ခြင်း၌။ ဦဟတိ။

ဦဟတိ ။ [✓ ဦဟ+အ+တိ] ကြံစည်၏၊ ဦဟန။

ဦဟာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဦဟ+အ+အာ] ဦဟန္တိ ဧတာယာတိ-ဦဟာ။ အကြံ၊ ဝိတက်။

ဦမိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ဦဟ+မိ] ဦဟ-ဝိတက္ကေ၊ ဟလောပေါ၊ ဦဟေန္တိ ဝိတက္ကေန္တိ ဧတေနာတိ-ဦမိ= တရင်္ဂေါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၉။ လှိုင်းတံပိုး။

ဦကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဦဟ+က+အာ] ဦဟ-ဝိတက္ကေ၊ ဟလောပေါ၊ နိပါတနာ၊ ဦဟီယတိ ဝိစိနီယတီတိ-ဦကာ= ဩကောဒနီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅။ သန်း။

ဦန ၊ တိ ၊ [✓ ဦဟ+နဲ] ဦဟ-ဝိတက္ကေ၊ ဟလောပေါ၊ ဦဟနံ-ဦနော= အပုဏ္ဏော။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၇။ ယုတ်သော၊ လျော့သော။

အပဗျူဟတိ ။ [အပ+ဝိ ✓ ဦဟ+အ+တိ] ဖယ်ရှား၏၊ ဖျက်၏၊ ယက်ထုတ်၏၊ အစုအပုံပြု၏။ အပဗျူဟန္တ၊ (အပဗျူဟာပေတိ၊ ဖယ်ရှားစေ၏၊ တူးဆွစေ၏၊ ယက်ထုတ်စေ၏။) အပဗျူငှ၊ ဖယ်ရှားအပ်သော။ အပဝိယူဟိတွာ၊ ဖယ်ရှား၍။

အပေါဟတိ ။ [အပ ✓ ဦဟ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ ကင်းစေ၏။ အပေါဟ၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း။ အပေါဟနာ။

အဘိသညူဟိတွာ ၊ ဗျ ၊ [အဘိ+သံ ✓ ဦဟ+တွာ] အဘိသံယူဟိတွာ၊ အဘိသညူဟိတွာ၊ ရောနှော၍၊ စုပေါင်း၍၊ ချုံးချဉ်း၍၊ တစ်ပေါင်းတည်းပြု၍။ အဘိသံယူဟန။

အာယူဟတိ ။ [အာ ✓ ဦဟ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ လုံ့လပြု၏၊ ပေါင်းစု၏၊ ပြုပြင်စီရင်၏။ အာယူဟက၊ အာယူဟန္တ၊ အာယူဟမာန၊ အာယူဟိတ၊ အာယူဟိတဗ္ဗ၊ အာယူဟိတွာ။

အာယူဟန ၊ ထီ+နဲ ၊ [အာ ✓ ဦဟ+ယု] အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လပြုခြင်း၊ ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၊ ပေါင်းစုခြင်း၊ အားထုတ်ကြောင်း, လုံ့လပြုကြောင်းတရား၊ ပေါင်းစုတတ်သော၊ ဖြစ်စေတတ်သော၊ အားထုတ်အပ်သော။

အာယူဟန ၊ နဲ ၊ [အာယ+ဦဟန] သမုဒါယတော အာဂစ္ဆတီတိ-အာယံ= ဒုက္ခံ၊ တဿ ဦဟနံ ပဝတ္တနံ-အာယူဟနံ။ မူလဋီ-၂၊ ၅၀။ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေခြင်း။

အာယူဟိနီ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ ဦဟ+အ+ဣနီ] ထိုထိုအာရုံကို ရခြင်းငှာ သတ္တဝါတို့ကို အားထုတ်စေတတ်သော (တဏှာ)။

ဒါတျူဟ ၊ ပု ၊ [ဒါတိ ✓ ဦဟ+ဏ] ဒါ-လဝနေ၊ တိ ၊ ဒါတိံ ဦဟတိ ဥဿဟတီတိ-ဒါတျူရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၄။ တင်ကျီး။

နိယျူဟ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဦဟ+က] ထောမ။ ဆင်စွယ်ကောက်(အဝတ်ချိတ်ရန်ကောက်၊) တံခါး၊ သစ်စေး၊ မကိုင့်၊ ဦးစွန်း။

ပစ္စူဟ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ ဦဟ+က] ပဋိပက္ခဝသေန ဦဟတိ ပဝတ္တတီတိ-ပစ္စူဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၅။ ဘေးရန်၊ အန္တရာယ်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ အပိတ်အပင်၊ အဆီးအတား။

ပဋိဗျူဟိတွာ ၊ ဗျ ၊ [ပတိ+ဝိ ✓ ဦဟ+တွာ] တစ်ဖန် ပေါင်းစု၍။

ဗျူဟတိ ။ [ဝိ ✓ ဦဟ+အ+တိ] ယက်၏။ ဗျူယှ-ယက်၍။ ဗျူဟိတွာ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိယူဟတိ ။ [ဝိ ✓ဦဟ+အ+တိ] ယက်၏၊ ထုတ်ဆောင်၏။ ဝိယူဟိတွာ၊ ဝိယူဟန္တာ၊ (ဝိယူဟီယတိ၊) ဝိယူဟန။

ဝိယူဟ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဦဟ+အ] စစ်တပ်ကို ဝေဖန်ထားခြင်း၊ အသီးအသီး ခွဲဝေ၍ နေရာချထားခြင်း၊ ပေါင်းစု၍ထားခြင်း၊ စီစဉ်ခင်းကျင်း စစ်ရေးပြခြင်း။

ဝိယူဠှ ၊ ပု+န ၊ [ဝိ ✓ဦဟ+တ] ကောထ္ဌာဒါ။ စစ်ဆင်ရာဖြစ်သော(စစ်မြေအရပ်)၊ ရှေးရှုထင်သော။

ဗျူဟ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဦဟ+အ] ဗျူဟေတိ သမွိဏ္ဍေတိ ဇနေ အညတြ ဂန္ဓာမပွဒါနဝသေနာတိ–ဗျူဟော။ ဦဟ–သမွိဏ္ဍနေ ဝိပုဗ္ဗတ္တာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၂။ လမ်းတို၊ ထုတ်ချင်းမပေါက်သောလမ်း၊ (ဝင်သည့်ဘက်ကို ပြန်ထွက်ရသောလမ်း။) ဝိဘဇိတွာ ဦဟနံ ဌပနံ ဗျူဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၁။ စစ်ဆင်ခြင်း၊ စစ်ရေးပြခြင်း။ ဝိသေသေန ဦဟန္တိသ္မိ အဝယဝါ ဗျူဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၁။ အပေါင်း၊ စုပေါင်းရာ။ တိ ။ ပေါင်းစည်းစုရုံးတတ်သော၊ နှိုးဆော်တတ်သော။

ဗျူဟန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ဦဟ+ယု] စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စီစဉ်ခင်းကျင်းခြင်း၊ စစ်ဆင်ခြင်း။

ဗျူဠှ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဦဟ+တ] ဦဟ–သဗ္ဗယေ၊ ဗျူဟိတ္ထာတိ–ဗျူဠှော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၀၃။ စုဝေးရာ၊ စုပေါင်းရာ၊ စစ်ရေးပြင်ဆင်ရာ၊ စုဝေးခြင်း၊ စုပေါင်းခြင်း၊ ပေါင်းဆုံခြင်း။ ပရိဗျူဠှ။

သံယူဟတိ ။ [သံ ✓ဦဟ+အ+တိ] ပေါင်း၏၊ စုရုံး၏။ သံယူဟိတွာ။

သံယူဠှ၊ သညူဠှ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဦဟ+တ] ပေါင်းအပ်ပြီးသော၊ စုရုံးအပ်ပြီးသော၊ သီကုံးအပ်ပြီးသော၊ နှိုင်းဖွဲ့အပ်ပြီးသော။

သမူဟ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဦဟ+ဏ] သမ္မာ ဝိသေသေန စ ဦဟတေ ပုဋ္ဌိဘူတတ္တာတိ–သမူဟော၊ ဏော၊ သမံ သဟ အဝယဝေန ဦဟတိ တိဋ္ဌတီတိ ဝါ–သမူဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၉။ အပေါင်း၊ အစု၊ အအုပ်၊ အပုံ။ **သမူဟတ** [သမူဟ+တ] တ–ပစ္စည်း သကတ္ထ၊ သမူဟန၊ သမူဟနန၊ အပေါင်းအစု၊ ပေါင်းခြင်း၊ ပေါင်းစုခြင်း။ သမူဟိ၊ အပေါင်းအစု ရှိသော အစိတ်။

သမူဟတိ ။ [သမူဟ+ကု+တိ] နာမဓာတု။ မောဂ်–၅၊ ၁၂–သုတ်ဖြင့် ကုပစ္စည်းသက်၊ အပေါင်းအစုကို ပြု၏၊ ပေါင်းစု၏။ [သံ ✓ဦဟ+ဏော+တိ] ပေါင်းစုစေ၏။

သမူဟိယ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဦဟ+ဏျ] ပေါင်းစုအပ်သော၊ ပေါင်းစုခြင်း။

သမောဟ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဦဟ+ဏ] အပေါင်း၊ အစု၊ အပုံ။ တိ ။ [သဟ+မောဟ] သမောဟ(တွေဝေခြင်း)နှင့် တကွဖြစ်သောစိတ်။

ဇ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဇတိ–သွား၏၊ လာ၏။ အယတိ၊ (အယဓာတ်, ဣဓာတ်တို့ကိုလည်းရှု။) ဇ–အာဂတိယံ ဂတိယဉ္စ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၀။

သမ္မရာယ ၊ ပု ၊ [သံ+ပရာ ✓ဇ+အ] သမ္မရေတဗ္ဗောတိ–သမ္မရာယော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ တမလွန်၊ တမလွန်ဘဝ။

ကာယ ၊ ပု ၊ [ကု ✓ဇ+ဏ] ဇ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ ကုစ္ဆိတာ ဓမ္မာ အာယန္တိ ဝုမုန္တိ ဇတ္ထာတိ–ကာယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၁။ ခန္ဓာကိုယ်၊ (ဏအနုဗန် မရှိသော်လည်း ဇအဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့၏အစိတ် ဇ–ကို အာယ–ပြုနိုင်သည်။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၁။)

အပါယ ၊ ပု ၊ [အပ+အာယ] အယနံ အာယော–ဝုမိ၊ အာယတော အပေတော–အပါယော၊ အပါယ်။

ဥပါယ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အာယ] အာယေန ဥပေတော–ဥပါယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၁။ [ဥပ ✓ဇ+အ] သတ္တုဝိဇယံ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဇတေဟီတိ–ဥပါယာ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၈။ နည်း၊ အကြောင်း၊ ဥပါယ်တံမျဉ်။

ဇကန္တ ၊ န ၊ [✓ဇ+က+အန္တ] ဇတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဇကော၊ ဇကောဇဝေ ကေန္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်။

သမယ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဇ+အ] ပုနပ္ပုနံ ဇတိတိ–သမယော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆။ အခါ၊ ကာလ။

သဟာယ ၊ ပု ၊ [သဟ ✓ဇ+အ] သဟ ဇတိ ဂစ္ဆတီတိ–သဟာယော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၀။ ရဲဘော်၊ နောက်လိုက်။

သမုဒါယ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ ✓ဇ+ဏ] အဝယဝမ္မာ သမုဒေန္တိ ဇတ္ထာတိ–သမုဒါယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၁။ အပေါင်း။

ပရိယာယ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ဇ+ဏ] ပရိဗျတ္တံ အာယန္တိ ဇတေနာတိ–ပရိယာယော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၁။ အလှည့်အကြိမ်၊ ပရိယာယ်။

http://www.dhammadownload.com

ဇေ

ဘူ= ကမ္ပန ဒိတ္တီသု-တုန်လှုပ်ခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ ဇေတိ။

ဇော ၊ ထီ ၊ [√ ဇေ+အ+အာ] လာဘာဒိ ပဋိစ္စ ဇေတိ ကမ္ပတီတိ-ဇော၊ ဗလဝတဏ္ဍာယေတံ နာမံ။ နီတိဓာ၊ ၄၃။ တဏ္ဍာ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဘ။ ဒီ-၂၊ ၁၂၉။

ဌေ

ဘူ= ဝိဗာဓာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဌေတိ။

ဓေ

ဘူ= လာဘဝုဒ္ဓီသု-ရခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ ဓေတိ။

ဓေတိ ။ [√ ဓေ+အ+တိ] ရ၏၊ ကြီးပွား၏၊ တိုးတက်၏။ ဂမ္ဘီရေ ဂါဓမေဓတိ။ သံ-၁၊ ၁၇၈။

ဓေ ၊ ပု ၊ [√ ဓေ+အ] ဓေ-ဝုဒ္ဓိယံ၊ ဓေတိ ဝမုတိ ဇောန ပါဝကောတိ-ဇောေ။ သူစိ။ ဓေယတီတိ-ဣဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ မီးစာ၊ ထင်း။

ဣန္ဓန ၊ နဲ ၊ [√ ဓေ+ယု] ဓေယတီတိ-ဣန္ဓနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ ဓေ-ဝုဒ္ဓိယံ၊ ယု၊ ဿေ ဣ၊ ဗိန္ဒာဂမော။ သူစိ။ မီးစာ၊ ထင်း။

ဣဓုမ ၊ နဲ ၊ [√ ဓေ+ဥမ] ဓေယတီတိ-ဣဓုမံ၊ ဥမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ မီးစာ၊ ထင်း။

သမိဓာ ၊ ထီ ၊ [သံ √ ဓေ+အ+အာ] သန္တမဂ္ဂိ ဓေယတိ ဝမုယတီတိ-သမိဓာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ ထင်း၊ မီးစာ။

ဓေိတ ၊ တိ ၊ [√ ဓေ+ဏေ+တ] ဓေိယိတ္ထာတိ-ဓေိတော၊ ကြီးပွားစေအပ်သော။ **သုခေဓိတ** [သုခ+ဓေိတ] သုခေန ဓေိတော-သုခေဓိတော၊ ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးပွားစေခဲ့သော။

ရေဋိ

ဘူ= ဟိ သာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ရေဏ္ဍတိ။

ရေဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√ ရေဋိ+ဏ] ရေဋိ-ဟိ သာယံ၊ ဝါတံ ရေဏ္ဍတီတိ-ရေဏ္ဍော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၆။ ကြက်ဆူပင်။

လေ

စု= ကမ္ပနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း၌၊ လေတိ၊ လေယတိ။

လေက ၊ ပု ၊ [√ လေ+ဏ္ဍု] ကောတ္ထုဘ။ သိုးထီး။

လော ၊ ထီ ၊ [√ လေ+အ+အာ] လေ-ကမ္ပနေ၊ လေယတီတိ-လော= ဒေါသော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၆။ အပြစ်။

သေ

ဘူ= ဂတိ ပရိယေသန ဗုဒ္ဓီသု-သွားခြင်း, ရှာမှီးခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ သေတိ။

သေတိ ။ [√ သေ+အ+တိ] ရှာ၏၊ ရှာမှီး၏၊ အလိုရှိ၏၊ နှစ်သက်၏။ သေိတ၊ သေိတဝန္တု၊ သေိတွာ၊ သေိတွာန၊ သေိတုံ၊ သေိတဝေ၊ သေိတဗ္ဗ၊ သေန္တ၊ သေမာန၊ သေနာ၊ သေီ။

အနုသေန္တ ၊ တိ ၊ [အနု √ သေ+အ+အန္တ] ရှာမှီးသော။ အနုသေီ။

သေိကာ ၊ ထီ ၊ [√ သေ+ဣက+အာ] သေ-ဂဝေသနေ၊ ဣကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၄။ တံခါးတိုင်။

အန္ဓေသတိ ။ [အနု √ သေ+အ+တိ] ရှာမှီး၏။ အန္ဓေသနာ၊ အန္ဓေသန္တ၊ အန္ဓေသမာန၊ အန္ဓေသိတ၊ အန္ဓေသိတဗ္ဗ၊ အန္ဓေသိတွာ။

ပရိယေသတိ ။ [ပရိ √ သေ+အ+တိ] ရှာ၏၊ ရှာမှီး၏။ ပရိယေဋ္ဌိ၊ ပရိယေသက၊ ပရိယေသန၊ ပရိယေသနာ၊ ပရိယေသိတ၊ (ပရိယေသေတိ၊ ရှာစေ၏။) ပရိယေသေန္တ။

မဟေသိ ၊ ပု ၊ [မဟန္တ √ သေ+ဣ] မဟန္တာနံ သီလက္ခန္ဓာဒီနံ သေနတော ဂဝေသနတော-မဟေသိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂။ [မဟန္တ √ သေ+ဤ] မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓာဒိကေ သေတိ ဂဝေသတီတိ-မဟေသိ၊ **မဟေသီ၊** သေ-ဂဝေသနေ၊ ဤ။ သူစိ။ မြတ်သော သီလအစု-စသည်တို့ကို ရှာမှီး တတ်သော (ဘုရား, ရဟန္တာ, ရသေ့၊ သူတော်သူမြတ်)။

ဝိပရိယေသ ၊ [ဝိ+ပရိ √ သေ+ဏ] ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ယူခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သော ဝိပလ္လာသတရား (သညာ, စိတ္တ, ဒိဋ္ဌိ)။

ဝိပရိယေသန ၊ နဲ ၊ [ဝိ+ပရိ √ သေ+ယု] အပြန်အားဖြင့် ပြောကြားခြင်း၊ -ပြသခြင်း။

ဝိပရိယေသိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ √ သေ+အ] ဖောက်ပြန်သော၊ မှားယွင်းသော။ [ပရိယေသ+ဣတ] ဖောက်ပြန်မှားယွင်းခြင်းသို့ ရောက်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဟိတေသက ၊ တိ ၊ [ဟိတ ✓ဧသ+ကွ] အစီးအပွားကို ရှာမှီးတတ်သော။

ဟိတေသန ၊ န ၊ [ဟိတ ✓ဧသ+ယု] အစီးအပွားကို ရှာမှီးခြင်း။

ဟိတေသီ ၊ တိ ၊ [ဟိတ ✓ဧသ+ဏီ] ထိ၌ ဟိတေသိနီ။ ဟိတမိစ္ဆတိတိ–ဟိတေသီ။ ထောမ။ အကျိုးစီးပွားကို ရှာမှီးတတ်သော၊ အကျိုးစီးပွားကို ရှာမှီးလေ့ရှိသော။

သေ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဧသတိ၊ ဧသတိ၊ ဧသန္တ။ နီတိဓာ၊ ၁၈၁။

သြခ

ဘူ= သောသန ဘူသာ သမတ္ထ ဝါရဏေသု–ခြောက်သွေ့စေခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်း, တားမြစ်ခြင်းတို့၌။ သြခတိ။

သြဇ

စု= ဗလ တေဇေသု–စွမ်းနိုင်ခြင်း, ထက်မြက်တောက်ပခြင်းတို့၌။ သြဇေတိ၊ သြဇယတိ။

သြဇာ ၊ ထိ ၊ [✓သြဇ+အ+အာ] သြဇ–ထမ္ဘနေ တေဇနေ စ၊ သြဇေတိ တံသမင်္ဂီနေ သတ္တေ သန်္ဓါရေ စ သမုပတ္ထမ္ဘတိ သမုတ္တေဇေတိတိ ဝါ–သြဇာ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၆။ အာဟာရရုပ်၊ အဆီ၊ အစေး၊ စွမ်းရည်၊ မျှတကြောင်းရသဓာတ်၊ သြဇာသန်္ဓါတော အာဟာရော။

သြဇ ၊ ပု ၊ [✓သြဇ+ဏ] ထွန်းပခြင်း၊ အားအစွမ်း၊ သြဇဂုဏ်။ သြဇော–ဒိတ္တိ ဗလေသု စ။ ဓာန်၊ ၉၄၃။

ကမ္မောဇ ၊ ပု ၊ [ကမ္မ ✓သြဇ+ဏ] သြဇ–ဒိတ္တိယံ၊ ကမ္မနှာ သမ္ဘကေန သြဇန္တိ တဿ ဝေါဟာရကရဏတောတိ–ကမ္မောဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၅။ ကမ္မောဇ–တိုင်း။

ဇဋ္ဌောဂိ ၊ ထိ ၊ [✓ဇရ ✓သြဇ+ဏ+ဣ] ဇရ–ဇီရဏော၊ သြဇ–တေဇနေ၊ ဏော၊ နဒါဒိ၊ ဇရတိ သြဇေတိ တိက္ခဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ–ဇဋ္ဌောဂိ–ရကာရဿ ဋကာရံ ကတွာ၊ သေန၊ ပင်ကျထန်းရည်၊ ခနိရည်။

သြဏ

ဘူ= အပနယနေ–ပယ်ရှားခြင်း၌။ သြဏတိ။

သြဏိတ ၊ တိ ၊ [✓သြဏ+တ] ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော။

သြဏိတပတ္တပါဏိ ၊ ပု ၊ [သြဏိတ+ပတ္တ+ပါဏိ] သြဏိတော ပတ္တမှာ ပါဏိ ယေနာတိ–သြဏိတပတ္တပါဏိ= ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တံ သြဏိတပတ္တပါဏိံ။

သြပ

ဘူ= နိဋ္ဌာဘနေ–တံတွေးထွေးခြင်း၌။ သြပတိ။

စု= ထပနေ–ထားခြင်း၌။ သြပေတိ၊ သြပယတိ။

သြပတိ ။ [✓သြပ+အ+တိ] တံတွေးထွေး၏။ သြသဓံ သန်္ဓါရိတွာ မုခေ ခေဋ္ဌံ သြပိ။ ဇာဋ–၇၊ ၃၀။

သြပေတိ ။ [✓သြပ+ဏော+တိ] ထား၏။ နံ တေသံ ကောဋ္ဌေ သြပေန္တိ။ ဇာ–၂၊ ၅၄။

သြပုဇိ

ဘူ= ဝိလိမ္ဗနေ–လိမ်းကျံခြင်း၌။ သြပုဉ္ဇတိ၊ အဝပုဗ္ဗ ပုဉ္ဇဓာတ်ဆိုကလည်း အသင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သြပုဉ္ဇတိ ။ [✓သြပုဇိ+အ+တိ] ပုံ၏။ (သြပုဉ္ဇာပေတိ၊ ပုံစေ၏။) သြပုဉ္ဇာပေတွာ။

သြမာ

ဘူ= သာမတ္ထိယေ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ သြမာတိ၊ ဓာတွန် မကျေ၊ အလုတ္တန္တောယံ ဓာတု။ နီတိဓာ၊ ၁၃၁။

သြမာတိ ။ [သြမာ+အ+တိ] စွမ်းနိုင်၏။ သြမာတိ–ပဟောတိ၊ သက္ကောတိ။ သံဒ–၃၊ ၂၉၁။

သြလဇိ

ဘူ= ခေပေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ သြလဉ္ဇတိ။

သြလဉ၊ သြလဎိ

ဘူ+စု= ဥက္ခိပေ–မြှောက်ပစ်ခြင်း၌။ သြလဏ္ဍတိ၊ သြလဏ္ဍေတိ၊ သြလဏ္ဍယတိ၊ မြှောက်၏၊ ပစ်၏။

သြဟ

ဘူ= စာဂေ–စွန့်ခြင်း၌။ သြဟတိ။

အပေါဟတိ ။ [အပ ✓သြဟ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ ကင်းစေ၏။ အပေါဟ၊ အပေါဟန၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း။ သဒ္ဒတ္ထာပေါဟန၊ အညတ္ထာပေါဟန။

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

http://www.dhammadownload.com

၂။ ကဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ

ကက

ဘူ= လောလိစ္ဆာဂဇ္ဈေသု–လျှပ်ပေါ်ခြင်း, လိုချင်ခြင်း, ထောင်လွှားမာန်မူခြင်းတို့၌။ ကကတိ။

ကာက ၊ ပု ၊ [√ကက+ဏ] ကကတီတိ–ကာကော၊ ကျီး၊ ထီ၌ ကာကီ။

ကကီ၊ ကင်္

ဘူ= လောလျော–လျှပ်ပေါ်လော်လီခြင်း၌။ ဂတေပိ စ–သွားခြင်း၌လည်း။ ကင်္တိ။

ကင်္တိ ။ [√ကကီ+အ+တိ] လျှပ်ပေါ်လော်လီ၏၊ သွား၏။

ကင်္ဏ ၊ န ၊ [√ကကီ+ယု] ကကီ–ဂတျတ္ထော၊ ယု၊ ကကီ–လောလျော ဝါ၊ ကင်္တိ ယေနာတိ–ကင်္ဏံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၈၆။ ပုလဲ, စိန်–စသည်တို့ဖြင့် ခြယ်စီအပ်သော လက်ကောက်။

ကင်္ ၊ ပု ၊ [√ကကီ+အ] ကင်္–လောလျော၊ အ၊ ကကော်။ ဓာန်ဒို၊ ၆၄၃။ ၄င်္ကြိုးတုံးစပ်။

ကင်္ခ ၊ ပု ၊ [√ကင်္+အဋ] ကင်္–ဂတျတ္ထော၊ အဋော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၇၇။ ချပ်မိန်ညို၊ စစ်ဝတ်တန်ဆာ။

ကင်္လ ၊ ပု+န ၊ [ကင်္+အလ] အသားမပါသော အရိုး၊ အစု၊ အပုံ၊ အပေါင်း။ အဋ္ဌကင်္လူပမာ ကာမာ။

ကက္က၊ ကက္ခ၊ ကခ

ဘူ= ဟာသေ–ရွှင်ပျပြိုးရယ်ခြင်း၌။ ကက္ကတိ၊ ကက္ခတိ၊ ကခတိ၊ ရယ်ရွှင်၏၊ ရယ်မောဏ်၏။

ကက္ခဋ ၊ တိ ၊ [√ကက္ခ+အလ] ကက္ခ–ဟသနေ၊ အလော၊ ဋတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၁၄။ ခက်မာသော၊ မာကျောသော၊ ကြမ်းကြုတ်သော၊ ရက်စက်သော။

ကုက္ကုစ္စ ၊ န ၊ [√ကက္က+ဥလစ်] ဗကုရရက္ခ။ ကောတ္ထုဘ။ ချယားပင်၊ ခရေပင်။

ကခိ၊ ကခ်

ဘူ= ကြွစ္ဆာသံသယေသု–လိုချင်ခြင်း, ယုံမှားတွေးတောခြင်းတို့၌။ ကခ်တိ။

ကခ်တိ ။ [√ကခ်+အ+တိ] လိုချင်တောင့်တ၏၊ ယုံမှား၏။ ကခ်န၊ ကခ်န္တ၊ ကခ်နိယ၊ ကခ်မာန၊ ကခ်ိတ၊ ကခ်ိတဗ္ဗ၊ ကခ်ိတုံ။

ကခ်ါ ၊ ထီ ၊ [√ကခ်+အ+အာ] ကခ်–ဝိစိကိစ္ဆာယံ၊ အ၊ ကြထ္ထိယံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၇၀။ ယုံမှားတွေးတောခြင်း၊ လိုချင်, တောင့်တခြင်း။

အဘိကခ်တိ ။ [အဘိ √ကခ်+အ+တိ] လိုချင်၏၊ တောင့်တ၏၊ နှစ်သက်၏။ အဘိကခ်န၊ အဘိကခ်န္တ၊ အဘိကခ်မာန၊ အဘိကခ်ိတ၊ အဘိကခ်ိဗ္ဗ။

အဝကခ်တိ ။ [အဝ √ကခ်+အ+တိ] လိုချင်၏၊ တောင့်တ၏၊ ငဲ့ကွက်၏။

အာကခ်တိ ။ [အာ √ကခ်+အ+တိ] လိုချင်၏၊ တောင့်တ၏။ အာကခ်န္တ၊ အာကခ်မာန၊ အာကခ်ါ၊ အာကခ်ိတ၊ အာကခ်ိတဗ္ဗ၊ အာကခ်ိယ–ဏျ၊ အာကခ်ိ။

ပဋိကခ်တိ ။ [ပတိ √ကခ်+အ+တိ] လိုချင်၏၊ မျှော်လင့်တောင့်တ၏၊ မျှော်လင့်စောင့်ဆိုင်း၏။ ပဋိကခ်န္တ၊ ပဋိကခ်မာန၊ ပဋိကခ်ိတဗ္ဗ၊ ပဋိကခ်ိတွာ။

ပဋိကခ် ၊ တိ ၊ [ပတိ √ကခ်+ဏ] အလိုရှိတတ်သော။

ပါဋိကခ်ီ ၊ တိ ၊ [ပတိ √ ကခ်+ဏီ] အလိုရှိတတ်သော။

ပါရိကခ်ီ ၊ ပု ၊ [ပါရိ √ကခ်+ဏီ] ပါရမဿတ္ထိတိ–ပါရိ၊ ဗြဟ္မဉ္ဉာဏံ၊ တံ ကခ်တီတိ–ပါရိကခ်ီ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၃၃။ တပသီ၊ ဓော်ဂျီ၊ ရသေ့။

ကစ

ဘူ= ရဝ ဗန္ဓနေသု–အသံပြုခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ ကစတိ။ ဒိ+စု+ဘူ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ကစ္စတိ၊ ကာစေတိ၊ ကာစယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ကစ ၊ ပု ၊ [✓ကစ+အ] ဆံပင်၊ မိုးတိမ်၊ စည်းနှောင်ထားသောအရာ။ ထီ၌ ဆင်မ၊ လှပခြင်း။

ကဉ္စုက ၊ ပု ၊ [✓ကစ+ဥက] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ ဥကော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၄။ ချပ်ဝတ်သင်တိုင်း၊ အင်္ကျီ။

ကစဝရ ၊ ပု ၊ [✓ကစ+အ] နာနာဝိဓေ သင်္ကာရေ ရာသိကရဏဝသေန ကစတိ ဗန္ဓတိ ဧတေနာတိ–ကစော၊ [ကစ ✓ဝရ+အ]သော ဧတ္ထ ဣစ္ဆိ တဗ္ဗောတိ–ကစဝရော။ ဝရ–ဣစ္ဆာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၄။ အမျိုက်။ **ကစကလာပ၊** ဆံစု၊ ဆံစည်း။

ကစ္စ ၊ ပု ၊ [✓ကစ+အ] ရူပသမွတ္တိယာ ကစ္စေတိ ဒိပ္ပတိ ဝိရောစတီတိ–ကစ္စော= ဧဝံ နာမကော အာဒိပုရိသော။ တဗ္ဗသေ ဇာတာ ပုရိသာ–ကစ္စာနာတိပိ၊ ကစ္စာယနာတိပိ, ကာတိယာနာတိပိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဣတ္ထိယော ပန ကစ္စာနီတိပိ ကစ္စာယနီတိပိ ကာတိယာနီတိပိ ဝုစ္စန္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၃။

ကစ္ဆ ၊ ပု+န ၊ [✓ကစ+ဆ] ကစီ ယတိ ဗန္ဓီယတီတိ–ကစ္ဆော= တနုပဒေသော, အနုပေါ စ။ မောဂ်–၇၊ ၄၃။ ချိုင်းကြား၊ စိမ့်မြေအရပ်–စသည်။

ကာစ ၊ ပု ၊ [✓ကစ+ဏ] ကစတိ ဘာရံ ဗန္ဓတိ ဧတ္ထာတိ–ကာစော။ ထမ်းပိုး။ ကစတိ ဒိဗ္ဗတီတိ–ကာစော။ ဖန်၊ မှန်၊ စဉ့်ကျောက်။

ကာဇ၊ ကာစ ၊ ပု ၊ [✓ကစ+ဏ] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ အဓိကရဏော ဏော၊ စဿ ဇော၊ ကာဇော ကာစောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၅။ ထမ်းပိုး။

ကုထ ၊ တိ ၊ [✓ကစ+ထ] ကစ–သဇ္ဇနာယံ၊ ထော၊ ကုထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၅။ ဆင်ကုံးနှီး၊ သမန်းမြက်။

ကစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ကစ+ဆ+အာ] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ ဆော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၅။ ဆင့်ရင်ဖွဲ့ကြိုး၊ ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်း။

ကစ္ဆု ၊ ထီ ၊ [✓ကစ+ဥ] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ ဥ၊ စဿ ဆတ္တံ၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၇။ ယားနာ၊ ပွေးနာ။ (ကစ္ဆု–လည်း ရှိ၏။)

ကဝစ ၊ ပု+န ၊ [✓ကစ+အ] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ အ၊ ဝကာရဝဏ္ဏာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၇။ ချပ်ဝတ်။ (စစ်ဝတ်။)

ကကစ ၊ ပု ၊ [က ✓ကစ+အ] “က”ကွတိ ကစတိ ပါဋိယတိ–ကကစော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၈။ လွှ။ ပု ။ [✓ကစ+အ] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၀။ အရိုးပင်၊ (အရွက်မရှိသောအပင်၊) ရှားစောင်းကြီးပင်။

ဝိကစ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကစ+အ] ကစ–ဗန္ဓနေ၊ ဝိပုဗ္ဗော ဝိကသနေ၊ ကတ္တရိ အ၊ ဝိကစတေ ဝိဒလတိ ဝိသိလိဋ္ဌဒလော ဘဝတီတိ ဝါ–ဝိကစော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၂။ အပွင့်ရှိသောအပင်၊ ပွင့်ဆဲအပင်။

ဥက္ကာစေတိ ။ [ဥ ✓ကစ+ဏော+တိ] ချီးမွမ်းဖော်ပြ၏။

ဥက္ကာစနာ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ကစ+ဏော+ယု+အာ] မြှောက်၍ ညွှန်ပြခြင်း၊ ချီးမွမ်းညွှန်ပြခြင်း။

ဥက္ကာစိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ကစ+တ] တစ်ဖန် မမေးမြန်းမူ၍ ပြောဆိုအပ်သော။ [ဥက္ကာစိတ+ဝိနိတ] တစ်ဖန် မမေးမြန်းဘဲ ပြောဆိုဆုံးမအပ်သော၊ ဆိုဆုံးမဖို့ရန် ခဲယဉ်းသော။ ဥက္ကာစေတွာ၊ ချီးမွမ်းညွှန်ပြ၍။

သမုက္ကာစနာ ၊ ထီ ၊ [သံ+ဥ ✓ကစ+ဏော+ယု+အာ] အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့် အဖန်ဖန် မြှောက်ပင့်ပြသ(ညွှန်ပြ) ပြောဆိုခြင်း။

ကစိ၊ ကဉ္ဇ

ဘူ= ဒိတ္တိ ဗန္ဓနေသု–ထွန်းပခြင်း, ဖွဲ့.စည်းခြင်းတို့၌။ ကဉ္စတိ။

ကဉ္စန ၊ န ၊ [✓ကဉ္စ+ယု] ကဉ္စ–ဒိတ္တိယံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၇။ ရွှေ (တောင်ထွက်ရွှေ။)

ကဉ္စုက ၊ ပု ၊ [✓ကစိ+ဥက] ချပ်ဝတ်တန်ဆာ၊ သင်တိုင်း၊ အင်္ကျီ။

ကဉ္စီကာ ၊ ထီ ၊ [✓ကစိ+ဏ္ဍု+အာ] ထောမ။ ဝါးခက်။

ကဇိ၊ ကဉ္ဇ

ဘူ= ရဟေ–ပေါက်ခြင်း၌၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်း၌။ ကဉ္ဇတိ၊ ပေါက်၏၊ ဖြစ်၏။

ကဉ္ဇက ၊ ပု ၊ [✓ကဇိ+ဏ္ဍု] ကဉ္ဇကမည်သော သစ်ပင်၊ ကွမ်းလင်ပင်။

ကဇ္ဇ

ဘူ= ပီဠနေ–နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ကဇ္ဇတိ၊ ညှဉ်းဆဲ၏။

ကဇ္ဇလ ၊ န ၊ [✓ကဇ္ဇ+အလ] ကဇ္ဇ–ဗျထနေ၊ ကဇ္ဇတိ ရောဂန္တိ–ကဇ္ဇလံ၊ အလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၆။ မျက်စဉ်း၊ မင်။

http://www.dhammadownload.com

ကဋ

ဘူ= ဂတိ ဝဿာဝရဏေသု-သွားခြင်း, မိုးရွာခြင်း, ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းတို့၌။ ကဋတိ။

ကဋ ၊ ပု ၊ [✓ကဋ+အ] ကဋ-ဂတိယံ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၅။ ဖျာ။ ကဋ-ဝဿာဝရဏေသု၊ အ။ ဆင်မုန်၊ ဆင်ပါးစောင်၊ မိန်းမနိမိတ်၊ အောင်ခြင်း။ **ကဋာ**။ ထီ ။ပိတ်ချင်း။

ကဌ ၊ နဲ ၊ [✓ကဋ+ဌ] ကဋ-မဒ္ဒနေ၊ ကဋတိ မဒ္ဒတီတိ-ကဌံ။ ရူ၊ ၆၈၂။ ထင်း။

သံကဋီရ ၊ နဲ ၊ [သံ ✓ကဋ+ဤရ] ကဋ-ဆဋ္ဌန မဒ္ဒနေသု၊ သင်္ကဋ္ဌိ ဧတ္ထာတိ-သင်္ကဋီရံ၊ ဤရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၄။ အမှိုက်ပုံ။

သင်္ကဋ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကဋ+အ] သံကဋ၊ ကျဉ်းမြောင်း ကြပ်တည်းသော၊ ကျဉ်းကြပ်သော။

ကဋိ ၊ ထီ ၊ [✓ကဋ+ဣ] ကဋ-ဝဿာဝရဏေသု၊ ကဋျတေ အာဝရီယတေ ဝတ္ထာဒီဟိ-ကဋိ၊ ဣ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၂။ ခါး၊ တင်ပါး။

ကဋျ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ကဋ+ဥ] ကဋ-ဝဿာဝရဏ ဂတီသု၊ ဥ၊ ကဋျ၊ နာရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၂။ ကုလား ဆောင်းမေးခါး၊ စပ်သော။

ကဋျက ၊ တိ ၊ [✓ကဋ+ဏ္ဍ] ကဋ-ဂတိယံ၊ ဏ္ဍ၊ ဥတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၈။ အစပ်။ [ကဋျ+က] ခက်ထန်, ကြမ်းကြုတ်သော၊ ဆင်းရဲသော၊ ခါးစပ်သော၊ ခါးစပ်သောအရသာနှင့်တူသော၊ ထက်သော၊ အလို မရှိအပ်သော။

ကဋက ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ကဋ+ဏ္ဍ] ကဋ-ဝဿာဝရဏ ဂတီသု၊ ဏ္ဍ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၅။ လက်ကောက်၊ တောင်ခါးပန်း။

ကဋက ၊ နဲ ၊ [✓ကဋ+အက] ကဋ-မဒ္ဒနေ၊ ကဋတိ မဒ္ဒတိ ရိပဝေါတိ-ကဋကံ= နဂရံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈။ မြို့၊ ခပေါင်းရေကြည်ပင်။

ကဋာဟ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ကဋ+ဟ] ကဋဝရာနံ အာက် (ကဋဓာတ်, ဝရဓာတ်တို့၏အန္တာဝယဝ အာ-လာ၊) ကဋန္တိ ဧတ္ထ သြသဓာဒိ မဒ္ဒန္တီတိ-ကဋာဟော= ဘာဇနဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၃။ ဒယ်အိုး၊ ဖျဉ်းအိုး၊ အခွံ။

ကဋစ္ဆု ၊ ပု ၊ [✓ကဋ+ဆု] ကဋ-ဂတိယံ၊ ဆု၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၈။ ယောက်မ၊ ယောက်ချို၊ ဇွန်း၊ ကဋစ္ဆုက။

နိကဋ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ကဋ+အစ်] နိ-သမီပေ ကဋတီတိ-။ ကောတ္ထုဘ။ နီးသော၊ အနီး။

ပါကဋ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ကဋ+အ] ပပုဗ္ဗော ကဋ-ဂတိယံ၊ အ၊ ဒဿနံ ကဋတီတိ-ပါကဋော၊ ဥပသဂ္ဂဿ ဒီဃတာ။ သူစိ။ ထင်ရှားသော၊ ကျော်စောသော။

သင်္ကာရကူဋ ၊ ပု+နဲ ၊ [သင်္ကာရ ✓ကဋ+အ] သင်္ကာရံ ကဋတိ ဆဋ္ဌေတိ ဧတ္ထာတိ-သင်္ကာရကူဋံ၊ အသူ၊ သကတ္ထေ ကော၊ **သင်္ကာရကူဋကံ**။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၄။ အမှိုက်စွန့်ရာအရပ်၊ အမှိုက်ပုံ။

ကဋိ၊ ကဏ္ဍ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ကဏ္ဍတိ။

ကဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ကဋိ+အ] ဆူး။

ကဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ကဋိ+ဏ္ဍ] ဆူး၊ ဆူးငြောင့်၊ ရန်သူ၊ ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း။ [ကဏ္ဍက+အ] တိ ။ ဆူးငြောင့်နှင့်တူသော၊ ကြမ်းသော၊ အရိုး၊ ခိုးသူ၊ စိုင်။

ကဌ၊ ကဌ

ဘူ= သုသ ပါက ကိစ္ဆဇီဝနေသု-ခြောက်သွေ့ခြင်း, ကျက်ခြင်း, ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ခြင်းတို့၌။ ကဌတိ၊ ကဌတိ။

ကဌလ ၊ ထီ ၊ [✓ကဌ+အလ] ကဌန္တိ ဧတ္ထ ဒုက္ခေန ယန္တီတိ-ကဌလံ= ကပါလခဏ္ဍံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၂။ အိုးခြမ်းကွဲ။ **ကဌလိက** [ကဌလ+ဏိက] အိုးခြမ်းကွဲ။

ကဌိတ၊ ကဌိန ၊ တိ ၊ [✓ကဌ+တ] တ-ကို နဲ-ပြုလျှင် ကဌိန၊ ဣနပစ္စည်းလည်း ဟူ၏။ ခက်မာကြမ်း တမ်းသော၊ ခိုင်မာသော။

ကဌိန၊ ကထိန ၊ တိ ၊ [✓ကဌ+ဣန] ကဌ-ကိစ္ဆ ဇီဝနေ၊ ဣနော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော ကထိနန္တိ ပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၄။ ကြမ်းတမ်းသော၊ မပျော့ပျောင်း မချောမွေ့သော။

ကဌောရ ၊ တိ ၊ [ကဌ+သြရ] ကဌတိ ကိစ္ဆေန ဇီဝတီတိ-ကဌောရော= ထဒ္ဓေါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၇၃။ ကြမ်းတမ်း(ခက်ထန်)သော။

http://www.dhammadownload.com

နိုကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ကဋ္ဌ+အ] နိုးသော၊ ထွက်မြောက်သော။ နာ ။တစ်ခဏာချင်း။

သန္နိုကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ ✓ကဋ္ဌ+အ] သံ နိပုဗ္ဗောပိကဋ္ဌသဒ္ဒေါ သမီပတ္ထောယေဝ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၆။ နိုးသော။

ကဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [✓ကဋ္ဌ+အ] ကဋ္ဌတိ သုဿတီတိ–ကဋ္ဌံ၊ ထင်း၊ သစ်သား။

ဝိပ္ပကဋ္ဌက ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပ ✓ကဋ္ဌ+ဏွ+က] ဝိ+ပပုဗ္ဗော ကဋ္ဌသဒ္ဒေါ ဒူရေ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၆။ ဝေးသော၊ အဝေး။

သုကဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ကဋ္ဌ+တ] အလွန်ကျက်သော၊ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ(ပွက်ပွက်ဆူ)သော၊ ပူသော။

ကဋ္ဌိ၊ ကဏ္ဍ

ဘူ+စု= သောကေ–စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၌။ (စိတ်ထားပူပြင်း ပျင်းရိခြင်း၌။) ကဏ္ဍတိ၊ ကဏ္ဍေတိ၊ ကဏ္ဍယတိ။

ဥက္ကဏ္ဍတိ ။ [ဥ ✓ကဋ္ဌိ+အ+တိ] ပျင်းရိ၏၊ ငြီးငွေ့၏၊ (မပျော်မွေ့။) ဥက္ကဏ္ဍန၊ ဥက္ကဏ္ဍနီယ၊ ဥက္ကဏ္ဍန္တ၊ ဥက္ကဏ္ဍမာန၊ ဥက္ကဏ္ဌိတုံ၊ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ။

ဥက္ကဏ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [ဥ ✓ကဋ္ဌိ+အ+အာ] ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်မွေးရခြင်း၊ ပျင်းရိငြီးငွေ့ မပျော်မွေ့ခြင်း။ တိ ။အထက်သို့ မော့သော လည်ပင်းရှိသော၊ လည်တမော့မော့ ဖြစ်နေသော၊ ပျင်းရိငြီးငွေ့ မပျော်မွေ့သော။

ဥက္ကဏ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ကဋ္ဌိ+တ] ပျင်းရိငြီးငွေ့ မပျော်မွေ့သော။ [ဥက္ကဏ္ဌာ+ဏတ] ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်မွေးရခြင်းရှိသော။

ဥက္ကဏ္ဌာပယတိ ။ [ဥ ✓ကဋ္ဌိ+ဏာပယ+တိ] ပျင်းရိငြီးငွေ့စေ၏။ ဥက္ကဏ္ဌာပိတ၊ ပျင်းရိငြီးငွေ့စေအပ်သော။

ပဋိဥက္ကဏ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ပတိ+ဥ ✓ကဋ္ဌိ+တ] တစ်ဖန် ပျင်းရိငြီးငွေ့သော။

ကဋ္ဌ

ဘူ= အဒန ဒပွေသု–စားခြင်း, ထောင်လွှာမာန်မူခြင်း တို့၌။ ကဋ္ဌတိ။

ကဋ္ဌိ၊ ကဏ္ဍ

ဘူ= မဒေ–မာန်မူခြင်း၌။ ကဏ္ဍတိ။

စု= ဆေဒန ဘေဒန ရက္ခာသု–ဖြတ်ခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့၌။ ကဏ္ဍေတိ၊ ကဏ္ဍယတိ။

ကဏ္ဍ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကဋ္ဌိ+က] ကဋ္ဌိတဗ္ဗော ဆိန္နိ တဗ္ဗောတိ–ကဏ္ဍော= ပဌမာဒိပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်း၊ အခန်း၊ မြား၊ ဆူး–စသည်။

ကဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ ကဋ္ဌိ+ဏွု] ဆူး၊ ခံပင်–စသည်။

ကဏ္ဍူ၊ ကဏ္ဍူူ ၊ ထီ ၊ [✓ကဏ္ဍ+ဥ] ကဏ္ဍ–ဘေဒနေ၊ ဥ၊ ကဏ္ဍူ၊ ဒီဃော ကဏ္ဍူူ။ ယားယံခြင်း၊ အယားဖျောက်ခြင်း။

ကဏ္ဍူူတိ ၊ ထီ ၊ [✓ကဏ္ဍ+အ+တိ] တိမိ့ ကဏ္ဍူူတိ၊ အသူ၊

ကဏ္ဍူူယာ ၊ ထီ ၊ [✓ကဏ္ဍ+ဏယ+အ+အာ] စုရာဒိတ္တာ ယမိ့ ကဏ္ဍူူယာ၊ ယလောပါဘာဝေါ။

ကဏ္ဍူူဝနာ ၊ နာ ၊ [✓ကဏ္ဍ+ယု] ယုမိ့ ကဏ္ဍူူဝနံ၊ အသူ၊ ဥဝါဒေသော၊ ဒီဃော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၆။ ယားယံခြင်း၊ အယားဖျောက်ခြင်း။

ကဏ္ဍရာ ၊ ထီ ၊ [✓ကဋ္ဌိ+အရ+အာ] ကဋ္ဌိ–ဆေဒေ၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၉။ အကြောမ၊ အကြောကြီး။ (ကဏ္ဍရိစ္ဆိန္နံ၊ အကြောမကြီးပြတ်သော။)

ကဏ္ဍုလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကဏ္ဍ+ကုလ] ကဏ္ဍိယတိ ဆိန္နိယတီတိ–ကဏ္ဍုလော= ရက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၂။ ကြပိုင်ပင်၊ ပေါက်လောက်ပင်။

ကဏ္ဍူူယတိ ။ နာမဓာတု။ [ကဏ္ဍူ+ဏယ+တိ] ယားယံခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ ယားယံတတ်၏။ ကဏ္ဍူူယိတ၊ ကဏ္ဍူူယိတွာ၊ ကဏ္ဍူူယမာန၊ ကဏ္ဍူူယန။

ကဏ္ဍုဣသ ၊ နာ ၊ [✓ ကဏ္ဍ+ဥသ] တလုပ်လွှာ။

ကဏ္ဍုဣသက ၊ နာ ၊ [ကဏ္ဍ ✓ဥသ+ဏွု] ကဏ္ဍေန ဥဿာပနံ ဒါဟာပနံ ကပ္ပာပနံ–ကဏ္ဍုဣသကံ။ မဟာဝါဂဋ္ဌိသစ်၊ ၃၇၂။ တလုပ်လွှာ၊ တလုပ်အဖွဲ့၊ ဆောက်ပြား။

ကုဋ္ဌဝ ၊ ပု ၊ [✓ကဋ္ဌိ+ဝ] ကဋ္ဌိ–ဘေဒနေ၊ ဝေါ၊ ကဋ္ဌိဿ ကုဋ္ဌူ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၂။ တစ်ကဋ်၊ တစ်လက်ဖက်၊ တစ်လက်ဆွန်း။

ကုဋ္ဌဗ ၊ ပု ၊ [✓ကဏ္ဍ+ဗ] ကဏ္ဍိဿ ကုဋ္ဌူ (ကဏ္ဍဓာတ်ကို ကုဋ္ဌ–ပြု)၊ တဏ္ဍုလာဒယော အနေနကဏ္ဍန္တိ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ–ကုဋ္ဌူဗော= မာနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၂။ တစ်ကဋ်၊ (တစ်လက်ဖက်)အတိုင်းအရှည်။

http://www.dhammadownload.com

ကဋ္ဌ

ဘူ= ကက္ကသေ-အတွေ့ကြမ်းတမ်းခြင်း၌။ ကဋ္ဌတိ ပဒုမနာဋ္ဌံ။

ကမု

ဘူ= အာကမုနေ-ဆွဲငင်ခြင်း၌။ ကမုတိ။

ကမုတိ ။ [√ကမု+အ+တိ] ငင်၏၊ ဆွဲငင်၏၊ ဆွဲယူ၏၊ ရွှေ့ရှားစေ၏၊ ဆောင်၏။ ကမုန၊ ကမုန္တ၊ ကမုမာန။ (ကမုယတိ၊ ဆွဲငင်စေ၏။) ကမုယိတွာ၊ ကမိုတ၊ ကမိုတွာ၊ ကမိုယမာန။ (ကမီယတိ၊ ဆွဲငင်အပ်၏၊ ပွားစေအပ်၏။) ကမေတွာ၊ ကမေန္တ။

အတိကမုတိ ။ [အတိ √ကမု+အ+တိ] အပြင်းအထန် ဆွဲငင်၏၊ (ချစ်ခြင်းကို အလျင်အမြန်ရုပ်သိမ်း၏၊ အမျက်ထွက်၏။) အတိကမိုယမာန။

အနုကမုတိ ။ [အနု √ကမု+အ+တိ] ဆွဲ, ငင်၏။ အနုကမိုတ။

အပကမုတိ ။ [အပ √ကမု+အ+တိ] ငင်၏၊ အခြားတစ်ပါးသို့ငင်၏၊ ခွါ၏။ အပကမုန၊ အပကမုန္တ၊ အပကမုာပေတွာ၊ အပကမိုတာ၊ အပကမိုတုံ၊ အပကမိုတွာ။

အဝကမုတိ ။ [အဝ √ကမု+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ အဝကမုယိတွာ၊ အဝကမိုတ။

အာကမုတိ ။ [အာ √ကမု+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ ရှေးရှုဆွဲငင်၏။ အာကမုန၊ အာကမုနက၊ အာကမုန္တ၊ အာကမုမာန၊ အာကမုယမာန၊ အာကမိုတ၊ အာကမိုတဗ္ဗ၊ အာကမိုတုံ၊ အာကမိုတွာ၊ အာကမိုတွာန။ (အာကမီယတိ၊ ဆွဲငင်အပ်၏။) အာကမိုယန္တ၊ (မာန-ကို အန္တ) အာကမိုယမာန၊ အာကမေန္တ။

ဥက္ကမုတိ ။ [ဥ √ကမု+အ+တိ] အထက်သို့ငင်၏၊ တိုးပွားစေ၏၊ ရွှေ့ဆိုင်း၏။ ဥက္ကမိုတ၊ ဥက္ကမိုတုံ၊ ဥက္ကမိုတွာ။ (ဥက္ကမီယတိ၊ အထက်သို့ ဆွဲငင်အပ်၏၊ မြှင့်တင်အပ်၏၊ တိုးပွားလာစေအပ်၏။)

နိက္ကမုတိ ။ [နိ √ကမု+အ+တိ] ဆွဲထုတ်၏၊ နှင်ထုတ်၏၊ ဆွဲငင်နှင်ထုတ်၏။ နိက္ကမုန၊ နိက္ကမုန္တ၊ (နိက္ကမုာပေတိ၊ နှင်ထုတ်စေ၏။) နိက္ကမုာပန၊ နိက္ကမုာပိတ၊ နိက္ကမုာပေတွာ၊ နိက္ကမိုတ၊ နိက္ကမိုတဗ္ဗ၊ နိက္ကမိုတုံ၊ နိက္ကမိုတွာ၊ နိက္ကမိုယမာန၊ နိက္ကမေန္တ။

ဥပကမုတိ ။ [ဥပ √ကမု+အ+တိ] ဆွဲငင်၏။

ဩကမုတိ ။ [အပ √ကမု+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ ပယ်ရှား၏။

ပစ္စုကမုတိ ။ [ပတိ+ဥ √ကမု+အ+တိ] အထက်သို့ (နောက်သို့) ငင်၏၊ ရက်ရွှေ့၏။ ပစ္စုကမုန၊ ပစ္စုကမိုတွာ။

ဝိကမုန ၊ နဲ ၊ [ဝိ √ကမု+ယု] တွန်းထုတ်ခြင်း။ (အာကမုန၏ ပြန်ဘက်။)

သံကမုတိ ။ [သံ √ကမု+အ+တိ] သင်္ကမုတိ၊ စုပေါင်းဆွဲယူ၏၊ စုဆောင်း၏၊ စုရုံး၏။ သံကမိုတွာ၊ သင်္ကမိုတွာ၊ သံကမုန္တ၊ သင်္ကမုန္တ၊ သံကမေန္တ၊ သင်္ကမေန္တ၊ သံကမုန၊ သင်္ကမုန။ သံကမိုတ၊ သင်္ကမိုတ၊ သင်္ကမိုယမာန။ (သင်္ကမုာပေတိ။)

သမာကမုတိ ။ [သံ+အာ √ကမု+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဆွဲငင်(ဆွဲဆောင်)၏။ သမာကမိုတ၊ သမာကမုန္တ။

သမွရိကမုတိ ။ [သံ+ပရိ √ကမု+အ+တိ] ဆွဲငင် တွန်းထိုး(မွှေ့ရမ်း)၏။

ကဏ

ဘူ= ဂတိ သဒ္ဒေသု-သွားခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။
စု+ဘူ= နိမီလနေ-မျက်စိမှိတ်ခြင်း(ကန်းခြင်း)၌။ ကဏတိ၊ ကာဏေတိ၊ ကာဏယတိ။

ကဏ ၊ ပု ၊ [√ကဏ+အ] ကဏ-နိမီလန သဒ္ဒ ဂတီသု၊ အ၊ ကဏတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ-ကဏော။ ဆန်ကွဲ၊ အနည်းငယ်(သောဝတ္ထု။) ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၄။

ကဏတိ ။ [√ကဏ+အ+တိ] မြည်တမ်း၏၊ ညည်း၏၊ မျက်စိမှိတ်၏။

ကဏကာ ၊ ထီ ၊ [√ကဏ+ဏွု+အာ] [ကဏ+က+အာ] သကတ်အနက်မှာ ကပစ္စည်း၊ ဆန်ကွဲ။

ကဏယ ၊ ပု ၊ [√ကဏ+အယ] ကဏ-သဒ္ဒေ၊ အယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၄။ သံစူး၊ သံတံကျင်၊ သံတူးရွင်း။

ကဏိက ၊ ပု ၊ [√ကဏ+ဏွု] အ-ကို ဣ-ပြု။ အပြစ်ဒေါသ။

ကဏိကာ ၊ ထီ ၊ [√ကဏ+ဏွု+အာ] ဆန်ကွဲ၊ တပဆေးပင်။

http://www.dhammadownload.com

ကဏေရု ၊ ထီ+ပု ၊ [√ကဏ+ဣရု] ဆင်မ၊ ဆင်ပေါက်။

ကဏေရုကာ ၊ ထီ ၊ [ကရေဏု+က+အာ] ကဏ–သဒ္ဒေ၊ ဣရု၊ သကတ္တေ ကော၊ ကရေဏုကာ ဣတိပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၂။ ဆင်မ။

ကဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√ကဏ+ဌ] ကဏသဒ္ဒတ္ထော ဒဏ္ဍကော ဓာတု၊ ဌော၊ ကဏ္ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၃။ လည်ချောင်း၊ ရေမျိုး၊ လည်ပင်း၊ လည်တိုင်။

ကဏ္ဍ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ကဏ+ဍ] ကဏ–သဒ္ဒေ၊ ဍော၊ ကဏယတေနေနေတိ–ကဏ္ဍံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ မြား၊ အပိုင်းအခြား၊ အခန်း။

ကာဏ ၊ ပု ၊ [√ကဏ+ဏ] အကျွိန်ံ မဇ္ဈေ ဧကေနကျွိနာ သုညော ကာဏောနာမ၊ ကဏ–သဒ္ဒ ဂတိ နိမိလ နေသု၊ ဏော၊ ကဏတိ နိမိလတီ တိ–ကာဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၁။ တစ်ဖက်ကန်း။ (တစ်ဖက်ဖြစ်စေ, ၂–ဖက်ဖြစ်စေ ကန်းက ကာဏမည်သည်သာ။)

ကိင်္ကဏီ ၊ ထီ ၊ [ကိံ √ကဏ+ဏ+ဤ] ကိံ ကုစ္ဆိတံ ကဏတီတိ–ကိင်္ကဏီ၊ နဒါဒိ၊ ကိင်္ကဏီတိပိ ပါဌန္တရံ၊ တဒါ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၆။ ခြေချောင်း ဝတ် ခြူငယ်။

ကိံကဏိကာ ၊ ထီ ၊ [√ကဏ+ကိက+အာ] ကဿ ဒွိတ္တံ, အဿ ဣတ္တံ, နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ၊ ကဏတိ သဒ္ဒံ ကရောတီ တိ–ကိံကဏိကာ= ဃဏ္ဍိကာ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂။ ချူ။

ကင်္ကဏ ၊ နု ၊ [√ကဏ+အ] ကဏ–သဒ္ဒေ, ဒွိတ္တံ၊ ကင်္ကဏံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၆။ ပုလဲ စိန်–စသည်တို့ဖြင့် ခြယ်စီအပ်သော လက်ကောက်။

ကဏ္ဍုဝ

ဘူ= ဟိံသာ ကဏ္ဍူတိဆေဒန ဒြဝေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, အယားဖျောက်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်း, အရည်ဖြစ်ခြင်း တို့၌။ ကဏ္ဍုဝတိ။

ကဏ္ဍုဝတိ ။ [√ကဏ္ဍုဝ+အ+တိ] ယား၏။ ကဏ္ဍုဝ။ ကဏ္ဍုဝန၊ ယားခြင်း။ ကဏ္ဍုဝန္တ၊ ကဏ္ဍုဝမာန၊ ကဏ္ဍုဝိတဗ္ဗ။

ကဏ္ဍုဝါယတိ ။ နာမဓာတု။ [ကဏ္ဍုဝ+အာယ+တိ] ယားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ယား၏။

ကဏ္ဍုဝ ၊ ထီ ၊ [√ကဏ္ဍုဝ+ကွိ] ကဏ္ဍုဝနံ–ကဏ္ဍုဝ။ ယားယံခြင်း။

ကဏ္ဍုတိ ၊ ထီ ၊ [√ကဏ္ဍုဝ+ကွိ] ဝ–ကိုချေ၊ က–ကား အနုဗန်မျှသာ။ မောဂ်–၁၊ ၁၀၊ ပဉ္စိကာ။ ယားယံခြင်း။

ကဏ္ဍ

စု= သဝန ဘေဒနေသု–နားထောင်ခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း တို့၌။ ကဏ္ဍေတိ၊ ကဏ္ဍယတိ။

ကဏ္ဍ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ကဏ္ဍ+အ] ကဏ္ဍယတိ သုဏာတိ ဧတေနာတိ–ကဏ္ဍော၊ ကဏ္ဍ–သဝနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၀။ နား၊ အစွန်း၊ အနား၊ အထောင့်၊ အညစ် အကြေး= မှို၊ အညှိ၊ သံချေး–စသည်။ **ကဏ္ဍက** [ကဏ္ဍ+က] နား၊ မှို၊ အစွန်း၊ အနား။

ကတိ၊ ကန္တ

ဘူ= သုတ္တဇနန ဆေဒနေသု–ချည်ကိုဖြစ်စေခြင်း (ဗိုင်းငင်ခြင်း), ဖြတ်ခြင်းတို့၌။ ကန္တတိ။

ကန္တတိ ။ [√ကတိ+အ+တိ] ဗိုင်းငင်၏၊ ချည်ဝင့်၏၊ ဖြတ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ကန္တန၊ ကန္တနက၊ ကန္တန္တ၊ ကန္တ၊ ချည်ငင်အပ်သော။ ကန္တိတ၊ ကန္တိတုံ၊ ကန္တိတွာ၊ ကန္တေန္တ၊ ပြတ်စေသော၊ ဖြတ်သော။

ကန္တာရ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ကတိ+အာရ] ကတိ–ဆေဒနေ၊ သပ္ပဋိဘယတ္တာ ကန္တတိ နိစ္စဂမနာဂမနမေတ္ထာတိ–ကန္တာရော၊ အာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၂။ သွားလာရန် ခက်ခဲသော ခရီး၊ ခရီးခဲ၊ ခရီးခက်။

ကန္တိတ ၊ တိ ၊ [√ကန္တ+တ] ကန္တ–ဆေဒနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၂။ ဖြတ်အပ်သော၊ ရိတ်အပ်သော။

ကတ္တိကာ ၊ ထီ ၊ [√ကတိ+တိ+က+အာ] အဂ္ဂိသဒိသတ္တာ ကန္တတိ ဆိန္ဒတီတိ–ကတ္တိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈။ ကြတ္တိကာနက္ခတ်။

ကုန္တနီ ၊ ထီ ၊ [√ကန္တ+ယု+ဤ] ကန္တ–ဆေဒနေ၊ ယု၊ နဒါဒိ၊ အဿု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၁။ ကြိုးကြာ။

ကုန္တလ ၊ ပု ၊ [√ကတိ+အလ] ကတိ–ဆေဒနေ၊ အလော၊ အဿုတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၆။ ဆံပင်။

ကုန္တ ၊ ပု ၊ [√ကန္တ+အ] ကန္တ–ဆေဒနေ၊ အဿု၊ ကုန္တော၊ ဒီဃဒဏ္ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၄။ လှံမ၊ လှံရှည်။

ကုရူရ ၊ တိ ၊ [√ကန္တ+ဦရ] ကန္တတီတိ–ကုရူရံ၊ ဦရော၊ ကန္တဿ စ ကုရာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၄။ ကြမ်းတမ်း ခက်မာသော၊ မပျော့ပျောင်း မချောမွေ့သော။

http://www.dhammadownload.com

အနုကန္တိ ။ [အနု ✓ ကတိ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ ဖြတ်ခဲ့၏၊ ဖောက်ဝင်၏၊ စူး၏၊ ရှု၏။ အနုကန္တန။

အဝကန္တိ ။ [အဝ ✓ ကတိ+အ+တိ] လှီး၏၊ ဖြတ်၏။ အဝကန္တ၊ အဝကန္တန္တ၊ အဝကန္တိတ။

ဥက္ကစ္ဆ ။ ကြိ+ဝိ ။ [ဥ ✓ ကတိ+တွာ] ဥက္ကန္တိတွာ၊ ဖြတ်တောက်၍။

ဩကန္တိ ။ [အဝ ✓ ကတိ+အ+တိ] ဖြတ်တောက်၏၊ ပိုင်းဖြတ်၏၊ ဖြတ်၏။ ဩကန္တိတွာ။

နိကတ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ ကန္တ+အ] နိကန္တတိတိ–နိကတော၊ ကန္တ–ဆေဒနေ၊ အ၊ နလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၇။ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော၊ မရိုးဖြောင့်သော။

နိကန္တိ ။ [နိ ✓ ကတိ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ ပယ်၏။ နိကန္တန။ နန ။ဖြတ်ခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ ရိတ်ခြင်း။ တိ ။ဖြတ်တတ်သော၊ ဖောက်တတ်သော။ နိကန္တ၊ ဖြတ်အပ်သော၊ ပယ်အပ်သော။

နိက္ကန္တ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ ကတိ+အ] အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်အပ်ပြီးသော၊ အကြွင်းမဲ့ခွာ, ခြစ်အပ်ပြီးသော။

ပဋိကန္တိ ။ [ပတိ ✓ ကတိ+အ+တိ] တစ်ဖန်ပြန်ငင်၏၊ ပြန်ဝင့်၏။ ပဋိကန္တိန္တ ။

ဝိကန္တိ ။ [ဝိ ✓ ကတိ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ လှီး၏။ ဝိကန္တ၊ ဝိကန္တက၊ သဲအထူး၊ သဲမဏ္ဍိ။ ဝိကန္တယိတွာ၊ ဝိကန္တိတွာ၊ ဝိကန္တေတွာ။

ဝေကန္တက ၊ နန ၊ [ဝိ ✓ ကန္တ+ဏ+က] ဝိကန္တတိဆိန္နတိတိ–ဝိကန္တက၊ တမေဝ ဝေကန္တက၊ သဲမဏ္ဍိ၊ (သဲရှင်–ရှေးသုံး။)

ဝိကတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ကတိ+တ] လှီးဖြတ်အပ်သော၊ ခွဲအပ်သော။

ဝိကတ္ထန ၊ နန ၊ [ဝိ ✓ ကတိ+ယု] ဝိကန္တန၊ (ဖြတ်လှီးကြောင်း) ဓားငယ်။

ဝိက္ကန္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ကန္တ+အ] ကန္တ–ဆေဒနေ၊ ဝိက္ကန္တော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၀။ ရဲရင့်သူ။

သင်္ကန္တိ ။ [သံ ✓ ကတိ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ လှီး၏။ သင်္ကန္တိတွာ။

သင်္ကစ္ဆ၊ သံကစ္ဆ ၊ နန ၊ [သံ ✓ ကတိ+ဏျု] သမန္တတောကန္တိယတိ ဆိန္ဒိယတိ ဇတ္ထာတိ–သင်္ကစ္ဆံ။ ညှပ်ရိုးအောက်–ချက်အထက် (ရင်သားနှင့်တကွသော) အရပ်။ ပါစိတ်–ယော၊ ၁၈၁။

သင်္ကစ္ဆိက၊ သံကစ္ဆိက ၊ ထိ+နန ၊ [သင်္ကစ္ဆ+ဏိက] ရင်လွှမ်းတဘက်၊ ရင်လွှမ်းတန်ဆာ၊ ရင်စီးအဝတ်။

သမ္မရိကန္တိ ။ [သံ+ပရိ ✓ ကတိ+အ+တိ] ထက်ဝန်းကျင်မှ လှီး–ဖြတ်၏။

သလ္လကတ္ထ ၊ ပု ၊ [သလ္လ ✓ ကတိ+တ] သလ္လံ နီဟရဏာဝသေန ကန္တတိ ဆိန္နတီတိ–သလ္လကတ္တော၊ ကတိ–ဆေဒနေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃၀။ ငြောင့်နှုတ်မန္တန်တတ်သောဆရာ၊ ခွဲစိတ်ကုသတတ်သောဆရာ။

သုနိကန္တ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ ကတိ+အ] ကောင်းစွာ အကြွင်းမဲ့ လှီးဖြတ်(ခြစ်–ထုတ်)ပစ်အပ်သော။ နိ–ဥပသာရ ဖြစ်သောကြောင့် သုနိကန္တ–ဟု ဒွေးဘော်မဲ့ ရှိသင့်သည်။

ကတ္တရ

စု= သိထိလတ္တေ–လျော့သည်၏အဖြစ်၌။ ကတ္တရေတိ၊ ကတ္တရယတိ။

ကတ္တရ ၊ ပု ၊ [✓ ကတ္တရ+အ] ကတ္တရယတိ သိထိလော ဘဝတိတိ–ကတ္တရော၊ လူအို။ တိ ။ အိုသော၊ ဆွေးမြေ့သော။ (ကတ္တရဒဏ္ဍ၊ လူအို၏ဒုတ်၊ တောင်ဝှေး။ ကတ္တရသုပ္ပ၊ စကောဟောင်း။)

ကတ္တရိ ၊ ထိ ၊ [✓ ကတ္တရ+က] ကတ်ကျေး။

ကတ္တရိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ ကတ္တရ+ဏ္ဍု+အာ] ကတ်ကျေး။

ကတ္ထ

ဘူ= သိလာဃာယံ–ချိုးမွမ်းခြင်း၌။ ကတ္ထတိ။

ကတ္ထတိ ။ [✓ ကတ္ထ+အ+တိ] ဝါကြွား၏။ ကတ္ထနာ၊ ကတ္ထိတု၊ ကတ္ထိ။ (ကတ္ထိက။)

ကထိန ၊ နန ၊ [✓ ကတ္ထ+က္လန] ချိုးမွမ်းအပ်သောအမှု၊ ကထိန်။

ကတ္ထနာ ၊ ထိ ၊ [✓ ကတ္ထ+ယု+အာ] ကတ္ထ–သိလာဃာယံ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၈။ ချိုးမွမ်းခြင်း။

ကတ္ထူရိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ ကတ္ထ+ဥရ+ဏ္ဍိ] [ကတ္ထူရိ+က+အာ] ကတ္ထ–သိလာဃာယံ၊ ဥရော၊ နဒါဒိ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၃။ ကတိုးကောင်။

ဝိကတ္ထတိ ။ [ဝိ ✓ ကတ္ထ+အ+တိ] ကြုံးဝါး၏၊ ပလွား, ဝါကြွား၏၊ (ဖောက်ပြန်စွာ ချိုးမွမ်း၏။) ရှုတ်ချ–

http://www.dhammadownload.com

လှည့်ပတ်–လိမ်လည်ပြောဆိုတတ်၏။ ဝိကတ္ထေန္တ၊ ဝိကတ္ထမာန၊ ဝိကတ္ထန၊ ဝိကတ္ထိတ၊ ဝိကတ္ထီ၊ ဝိကတ္ထက။

ကထ

ဘူ= ဟိ°သာ ပါကေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ချက်ခြင်းတို့၌။ စု= ဝါကျေ–စကားဆိုခြင်း၌။ ကထတိ၊ ကထေတိ၊ ကထယတိ။

ကထေတိ ။ [✓ ကထ+ဏော+တိ] ကထယတိ၊ ပြောဆို၏၊ ဖြေဆို၏။ ကထေတုံ၊ ကထေတု၊ ကထေတွာ၊ ကထေန္တ။ (ကထိယတိ၊ ပြောဆိုအပ်၏။) ကထိယမာန၊ ကထိယမာန၊ ကထေတဗ္ဗ၊ ကထေတဝေ။ ကထန၊ ပြောဟောခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ သတ်ခြင်း။ ကထနက၊ ကထနာ၊ ဝါကြွားပလွားပြောဆိုခြင်း။ ကထယန္တ၊ ကထယမာန၊ ကထယိတဗ္ဗ၊ ကထယိတွာ၊ ကထိတ၊ ကထိတဗ္ဗ၊ ကထိတာ(စကား)။ ကထိယတေတိ–ကထိတာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၀၅။

ကထလ ၊ နာ ၊ [✓ ကထ+အလ] အိုးခြမ်းကွဲ။ (**ကထလိက၊ ကထလီ**၊ ခြေပွတ်အိုးခြမ်း။)

ကထာ ၊ ထီ ၊ [✓ ကထ+အ+အာ] ပြောဆိုခြင်း။ ကထိယတိတိ–ကထာ၊ ပြောဆိုအပ်သော စကား။

ကထိတ ၊ တိ ၊ [ကထာ+ကတ] ကထာယံ သာဓု–ကထိတော။ မောဂ်–၄၊ ၇၄။ အဟောအပြောကောင်းသော။ ပြောဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

ကထံကထာ ၊ ထီ ၊ [ကထံ ✓ ကထ+အ+အာ] “ကထ’မိဒ”မိတိ ကထယတိ ယာယ, သာ–ကထံကထာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၇၀။ ယုံမှားတွေးတောခြင်း။

ကထာန ၊ နာ ၊ [✓ ကထ+ယု] ကထ–ဝါကျပွဗန္ဓေ၊ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၆။ ကထာနသချ်ာ။

ကထာပေတိ ။ [✓ ကထ+ဏာပေ+တိ] ပြောဆိုစေ၏၊ ပြောဆိုစေလို၏။ ကထာပန၊ ကထာပေတဗ္ဗ၊ ကထာပေတုံ၊ ကထာပေတွာ၊ ကထာပေန္တ။

ကထိန ၊ နာ ၊ [✓ ကထ+ဏုန] ကထ–သင်္ဃဏော၊ ပဉ္စာနိသံသေ အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ ကထတိ သင်္ဃာတီတိ–ကထိနံ၊ အထဝါ= ကထိယတေ သိလာဃတေ ဗုဒ္ဓါဒီဟီတိ–ကထိနံ။ ဝိနယာလင်္ကာရ–၂၊ ၉၁၊ ၂။ [✓ ကထ+တ] ကထ–ထဒ္ဓေ ထေရိယေ စ၊ ကထတီတိ–ကထိနံ။ နိရုတ္တိ၊ ၅၀၁။ ကထိန်။

ပဋိကထေတိ ။ [ပတိ ✓ ကထ+ဏော+တိ] တုံ့ပြန်ပြောဆို၏။ ပဋိကထန၊ ပဋိကထေန္တ။

သံကထေတိ ။ [သံ ✓ ကထ+ဏော+တိ] ပြော(ဟော)၏၊ မိန့်မြွက်၏၊ ဆွေးနွေး၏၊ တိုင်ပင်နှီးနှော၏။ သံကထာ။

သာကစ္ဆတိ ။ [သံ ✓ ကထ+ဏယ+တိ] ထယ–ကို စ္ဆ–ပြု၊ သံ–ကိုလည်း သာ–ပြု၊ အတူတကွပြောဆို၏၊ တိုင်ပင်နှီးနှော၏၊ ဆွေးနွေး၏။ သာကစ္ဆန္တ၊ သာကစ္ဆိတွာ၊ သာကစ္ဆိတဗ္ဗ။

သာကစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ကထ+ဏျ+အာ] ကထ–ကထနေ သံပုဗ္ဗော၊ သဒ္ဒိ° ကထနန္တိ အတ္ထေ ဏျပစ္စယော၊ ဣမိနာ ထျသ ဆာဒေသော၊ သံသဒ္ဒသ သာဒေသော စ၊ သာကစ္ဆာ။ ရူ၊ ၆၆၀။

[သံ ✓ ကထ+ဆ+အာ] သဟ ကထနံ–သာကစ္ဆာ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၅၀။

[သံ ✓ ကထ+တ+အာ] သဟ သမ္မာ ဝါ အဝိရောဓေန ကထာ သာကစ္ဆာ၊ သံကထာ စ၊ တော၊ ထသ ဧစော၊ တသ ဆော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၂၀။

[သံ ✓ ကထ+ယက်+အာ] ယက်ပစ္စယေ သဟကထနံ–သာကစ္ဆာ။ နိရုတ္တိ၊ ၈၀၁။

[သဟ ✓ ကထ+ဆ+အာ] သဟသဒ္ဒုပဒ ကထ–ကထနေတိမသ သဟ ကထနန္တုတ္ထေ ဣမိနာ ဆပစ္စယံ ကတွာ ဓာတ္ဝန္တသ စကာရာဒေသံ ကတွာ သဟ ကစ္ဆာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဟကာရသ လောပံ ကတွာ ဝုတ္တနယေနာ ပစ္စယာဒိမှိ ကတေ ရူပံ။ နျာသ၊ ၆၃၈။ အတူတကွ ပြောဆိုခြင်း၊ တိုင်ပင်နှီးနှောခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း။

သာကစ္ဆေတိ ။ နာမဓာတု ။ [သာကစ္ဆာ+ဏု+တိ] ဆွေးနွေး၏။

သာကစ္ဆာယမာန၊ [သာကစ္ဆာ+အာယ+မာန] သာကစ္ဆေတုံ၊ သာကစ္ဆာတဗ္ဗ။

အဋ္ဌကထာ ၊ ထီ ၊ [အတ္ထ ✓ ကထ+အ+အာ] ထ္ထ–ကို ဋ္ဌ–ပြု၊ အတ္ထော ကထိယတိ ဧတာယာတိ– အတ္ထကထာ၊ သာဧဝ–အဋ္ဌကထာ ဣကာရံ

http://www.dhammadownload.com

ကတွာ ယထာ "ဒုက္ခသ ပီဠနဋ္ဌော"တိ။ ဒီဋ္ဌ-၁၊ ၁၆။ ပါဠိတော်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆို ကြောင်းဖြစ်သောကျမ်း။

ကထိ

ဘူ= ကောဋိလ္လေ-ကောက်ကွေ့ခြင်း၌။ ကန္ဆ တိ။

ကဒ

ဘူ= ရောဒနာဝါနမဒနေသု-ငိုကြွေးခြင်း, ခေါ်တ မြည်တမ်းခြင်း, ယစ်မူးမေ့လျော့ခြင်းတို့၌။ ကဒတိ။။

ဒိ= ဗျာကုလေ-နှောင့်ယှက်ဗျာပါ စိတ်မသာခြင်း၌၊ ကဒျတိ၊ ကဒ္ဓတိ။

ကဒလီ ၊ ထိ ၊ [√ကဒ+အလ+ဣ] ကဒ-မာရဏေ၊ အလော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၈၉။ ငှက်ပျော။

ကဒ္ဒမ ၊ ပု ၊ [√ကဒ+အမ] ကဒ-မဒ္ဒေ၊ အမော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၃။ ရွံ့ညွန်။

ကဒမ္မ ၊ ပု ၊ [√ကဒ+ဗ] ကဒတိဿ အမုက် (ကဒဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ အမ်-လာ)၊ ကဒန္တိ ဧတေန ဒွါရာဒီနိတိ-ကဒမ္မော= ရက္ခော။ မောဂ်-၇၊ ၁၂၂။ မအူပင်။

ကဒိ၊ ကန္ဒ

ဘူ+စု= ရောဒနာ ဝါန ဗျာကုလေသု-ငိုကြွေးခြင်း, ခေါ်တမြည်တမ်းခြင်း, နှောင့်ယှက်ဗျာပါ စိတ်မသာခြင်းတို့၌။ ကန္ဒတိ၊ ကန္ဒေတိ၊ ကန္ဒယတိ။

ကန္ဒ ၊ ပု ၊ [√ကန္ဒ+အ] ကန္ဒ-အဝါနေ, ရောဒနေ စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၄၉။ အမြစ်အဖု၊ အဥ။

ကန္ဒတိ ။ [√ကန္ဒ+အ+တိ] ငိုကြွေး၏၊ မြည်တမ်း၏၊ ဖြတ်၏။ ကန္ဒန၊ ကန္ဒန္တ ၊ ကန္ဒမာန၊ ကန္ဒိတ၊ ကန္ဒိတဗ္ဗ၊ ကန္ဒိတုံ၊ ကန္ဒိတွာ။

ကန္ဒရ ၊ ထိ +ပု ၊ [√ကန္ဒ+အရ] ကန္ဒတိ အဝါယတီတိ-ကန္ဒရော= ဒရီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၉။ ချောက်။

ကန္ဒလ ၊ ပု+န ၊ [√ကန္ဒ+အလစ်] ကောတ္ထာဘ။ ပဒိုင်းခတ္တာပင်။ ထိ ။ [ကန္ဒလ+ဣ] **ကန္ဒလီ၊** ခတ္တာပင်။

ကန္ဒုက ၊ ပု ၊ [√ကဒိ+ဏုက] ကဒိ-အဝါနေ ရောဒနေ စ၊ ဏုကော၊ စမ္မမယကီဠာဂုဠကေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၁၆။ ဘောလုံး။

အက္ကန္ဒတိ ။ [အာ √ကန္ဒ+အ+တိ] ပြင်းစွာ ညည်းတွား ငိုကြွေး၏။

အဝကန္ဒတိ ။ [အဝ √ကန္ဒ+အ+တိ] ရိသေစွာသိစေ၏၊ အသိပေး၏။

ပက္ကန္ဒတိ ။ [ပ √ကဒိ+အ+တိ] ငိုကြွေးမြည်တမ်း၏။ ပက္ကန္ဒန၊ ပက္ကန္ဒိတ၊ ပက္ကန္ဒိတွာ။

ဝိက္ကန္ဒတိ ။ [ဝိ √ကန္ဒ+အ+တိ] ဝိကန္ဒတိ-ဟုလည်း ရှိ၏၊ အထူးထူး(လူးလိမ့်)ငိုကြွေး၏၊ ကျယ်လောင်စွာ ငိုကြွေးမြည်တမ်း၏၊ ကြွေးကြော်၏။ ဝိက္ကန္ဒိတဗ္ဗ၊ ဝိက္ကန္ဒန္တ၊ ဝိက္ကန္ဒမာန။

ကန္ဒိတ ၊ န ၊ [√ကဒိ+တ] ကဒိ-အဝါနေ, ရောဒနေ စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၅။ ငိုကြွေးခြင်း။

ကလန္ဒက ၊ ပု ၊ [√ကန္ဒ+ဏ္ဍု] ကန္ဒ-အဝါနေ, ရောဒနေ စ။ ကန္ဒတီတိ-ကလန္ဒကော၊ လမဏ္ဍော, ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၂၂။ ရှဉ့်။

အက္ကန္ဒိတ ၊ န ၊ [အာ √ကန္ဒိ+တ] ကန္ဒိ-ဂတိ သောသနေသု၊ တော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၁။ မြင်း၏ တညီတညွတ် မြန်သောသွားခြင်း၊ (ခွာစဉ်သွားခြင်း။)

ကဒ္ဒ

ဘူ= ကုစ္ဆိတသဒ္ဒကေ-စက်ဆုတ်ဖွယ်သော အသံကို ပြုခြင်း၌။ ကဒ္ဒတိ။

ကဒ္ဒမ ၊ ပု ၊ [√ကဒ္ဒ+အမ] ကဒ္ဒတီတိ-ကဒ္ဒမော၊ ရွံ့ညွန်။

ကဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [√ကဒ္ဒ+အစ်] ကောတ္ထာဘ။ ရွံ့စေး။

ကန

ဘူ= ဒိတ္တိ ကန္တိ ဂတီသု-ထွန်းတောက်ပခြင်း, လိုချင်နှစ်သက်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ကနတိ။

ကနတိ ။ [√ကန+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။

ကံသ ၊ ပု ၊ [√ကန+သ] ကန-ဒိတ္တိ ဂတီသု၊ သော၊ ကံသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၅၇။ ခွက်။ လောဟာ-သတ္တု၊ မောင်းကြေးနှင်း-စသော တူရိယာ။

ကညာ ၊ ထိ ၊ [√ကန+ယ+အ+အာ] ကမနီယတောတိ-ကညာ၊ ကနု-ဒိတ္တိ ကန္တိ ဂတီသု၊ ယော၊ ရှသ ဥတ္တံ၊ အ၊ အာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၁။ ယောဗ္ဗနိဘာဝေ ဌိတတ္တာ ရူပဝိလာသေန ကနတိ ဒိပ္ပတိ ဝိရောစတီတိ-ကညာ။ အထဝါ= ကနိယတိ

http://www.dhammadownload.com

ကာမိယတိ အဘိပတ္ထိယတိ ပုရိသေဟိတိပိ-ကညာ= ယောဗ္ဗနိတ္ထိ။ နိတိဓာ၊ ၁၁၂။ သူငယ်မ။

ကနက ၊ နာ ၊ [✓ ကန+အက] ကနတိ ဒိဗ္ဗတီတိ-ကနကံ= သုဝဏ္ဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈။ ရွှေ။

ကန္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ ကန+တိ] ကနတိ ဒိဗ္ဗတီတိ-ကန္တိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၄။ တင့်တယ်ခြင်း။

ကောကနဒ ၊ နာ ၊ [က ✓ ကန+အ+ဒ] ကေ ကနတိ ဒိပွတီတိ-ကောကနဒံ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဒေါ၊ အဿော၊ ကန-ဒိတ္တိ ကန္တိ ဂတီသု။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၈၆။ ကြာနီ။

ကန္နု ၊ တိ ၊ [✓ ကန္နု+အ] ကန္နု-ဂတိ သောသနေသု။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၁။ ရွှေ့လျောသော၊ လျှောကျသော။ (ဤကန္နု-ဓာတ်ကိုကား ဓာန်ဒီ-၌သာ တွေ့ရ ပါသည်။)

နိက္ခ ၊ ပု+နာ ၊ [နိ ✓ ကန+ခ] ကန-ဒိတ္တိ ဂတိ ကန္တိသု၊ နိပုဗ္ဗော၊ အန်ဘာဂလောပေါ၊ (က-၏ အ-နှင့် နာ-ကိုချေ) ကနတိ ဒိဗ္ဗတီတိ-နိက္ခော= သုဝဏ္ဏ ဝိကာရော။ မောဂ်-၇၊ ၃၁။ ရွှေအထူး၊ ရွှေတစ်နိုက္ခ၊ သိင်္ဂီနိုက်ရွှေ။ (ဓာန်ဒီ၊ ၄၈၀-၌ ကန-ဒိတ္တိ ဂတိ ကန္တိသု၊ နိပုဗ္ဗော၊ နသ ခေါ၊ နိက္ခော။-ဟု ဆို၏၊ ရှုပ်ပြီးပုံ အရိုးအစဉ်ကျအံ့ မထင်။)

ကနုယိ

ဘူ= သဒ္ဒ အဒ္ဒ ဒုဂ္ဂန္ဓေသု-အသံပြုခြင်း, စိုစွတ်ခြင်း, ပုပ်နံ့လိုင်ခြင်းတို့၌။ ကနုယတိ။

ကပ

ဘူ= သတ္တိ ဒယာ ဆာဒေသု-စွမ်းနိုင်ခြင်း, သနားကြင်နာခြင်း, ဖုံးလွှမ်းခြင်းတို့၌။ ကပတိ။

စု+ဘူ= စလနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း၌။ ကပယတိ။

ကပဏ ၊ တိ ၊ [✓ ကပ+ယု] ကပိတဗ္ဗော တရုဏာယိတဗ္ဗောတိ-ကပဏော။ နိတိဓာ၊ ၃၂၇။ သနားထိုက်သောသူ။ ကပဏော ဧကစာရီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၈၁၁။ အထီးကျန်သော၊ တစ်ကောင်ကြွက်-တစ်မျက်နှာဖြစ်သော၊ အထီးကျန်မွဲ-သူဆင်းရဲ။

ကပေါတ ၊ ပု ၊ [✓ ကပ+ဩတ] ကပ-အစ္ဆာဒနေ၊ ကပတီတိ-ကပေါတော= ပါရေဝတော၊ ဌော တဿ ဝါ ဟောတိ ကပေါဋော= သောယေဝ။ မောဂ်-၇၊ ၇၅။ ခို(ငှက်)။

ကပေါလ ၊ ပု ၊ [✓ ကပ+ဩလ] ကပတိ ဒန္တေ အစ္ဆာဒေတီတိ-ကပေါလော= ဝဒနေကဒေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၄။ ပါးစောင်။

ကပိ၊ ကမ္ပ

ဘူ= တက္ကလဂန္ဓ ဟိ ံသာ သဒ္ဓလ သတ္တီသု-သစ်စေး၏ အနံ့, ညှဉ်းဆဲခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌။ ကမ္ပတိ။

စု= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ကမ္ပေတိ၊ ကမ္ပယတိ။

ကမ္ပတိ ။ [✓ ကပိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။ ကမ္ပန၊ ကမ္ပနက၊ ကမ္ပန္တ၊ ကမ္ပမာန၊ ကမ္ပိတ။ (ကမ္ပေတိ၊ ကမ္ပယတိ၊ တုန်လှုပ်စေ၏။) ကမ္ပနီယ၊ ကမ္ပယန္တ၊ ကမ္ပပယမာန၊ ကမ္ပိတ၊ ကမ္ပေတုံ၊ ကမ္ပေတွာ၊ ကမ္ပေန္တ။

ကမ္ပန ၊ တိ ၊ [✓ ကမ္ပ+ယု] ကမ္ပ-စလနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၀၂။ တုန်လှုပ်သော၊ -ခြင်း။

ကမ္ပိတ ၊ တိ ၊ [✓ ကမ္ပ+တ] ကမ္ပ-စလနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၄၄။ တုန်လှုပ်သော။

နိက္ကမ္ပ ၊ တိ ၊ [နိ+ကမ္ပ] တုန်လှုပ်ခြင်း-လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသော၊ မတုန်လှုပ်သော။

ကပိ ၊ ပု ၊ [✓ ကမ္ပ+က္က] ကမ္ပ-စလနေ၊ သံယောဂါဒိလောပေါ၊ (မ-ကိုချေ။) ကမ္ပတိ စလတီတိ-ကပိ= ဝါနရော။ မောဂ်-၇၊ ၈။ မျောက်။

ကပိလ ၊ ပု ၊ [✓ ကမ္ပ+ကိလ] ကမ္ပိဿ သံယောဂါဒိလောပေါ၊ ပရဒုက္ခေ သတိ ကမ္ပတီတိ-ကပိလော= ကွသိ၊ မောဂ်-၇၊ ၁၉၁။ ကပိလရသေ့။ ထီ ။ ကပိလာ၊ ဆီဆိုး(သင်္ဘောပိတောက်)၊ ကပိလာမြို့။

ကပိတန ၊ ပု ၊ [✓ ကပိ+တန] ကပိ-စလနေ၊ တနော၊ ဒီဃော အာဂမဿ။ (ကွ-အာဂုံကို ဒီဃပြု။) ဓာန်ဒီ၊ ၅၆၂။ ညောင်ချဉ်၊ ညောင်ကြတ်။

ကပိထန ၊ ပု ၊ [✓ ကပိ+ထန] ကမ္ပတိ စလတီတိ-ကပိထနော၊ ထနပစ္စယေန၊ ကပိတိ ဝါ မက္ကဋော၊ တဿ ထနသဒိသံ ဖလံ ယဿာတိ-ကပိတ္ထနော။ သီဋီသစ်-၁၊ ၃၅၅။ ညောင်ချဉ်ပင်၊ ညောင်ကြတ်ပင်။

ကပေါတ ၊ ပု ၊ [✓ ကမ္ပ+ဩတ] ကမ္ပ-စလနေ၊ ဩတော၊ မ-လောပေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၃၆။ ခို။

http://www.dhammadownload.com

အနုကမ္မတိ ။ [အနု ✓ကမ္မ+အ+တိ] သနားကြင်နာ၏၊ ချစ်ခင်မြတ်နိုး၏၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ချီးမြှောက်၏၊ ငဲ့ညှာ–ထောက်ထား၏။ အနုကမ္မ၊ အနုကမ္မက၊ အနုကမ္မန်၊ အနုကမ္မန္တ၊ အနုကမ္မမာန၊ အနုကမ္မာ၊ အနုကမ္မိတဗ္ဗ၊ အနုကမ္မိတုံ၊ အနုကမ္မိယ၊ –အပ်သော။ အနုကမ္မီ၊ အနုကမ္မ၊ –၍။

အနုကမ္မာ ၊ ထိ ၊ [အနု ✓ကမ္မ+အ+အာ] အနု ပုနပ္ပုနံ ကမ္မေတိ အတ္တာဓာရဿ စိတ္တန္တိ–အနုကမ္မာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၀။ သနားခြင်း။

ဩကမ္မတိ ။ [အဝ ✓ကမ္မ+အ+တိ] လျှပ်၏။

အနုပကမ္မတိ ။ [အနု+ဥပ ✓ကမ္မ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။

ပကမ္မတိ ။ [ပ ✓ကပိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏၊ အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်၏။ ပကမ္မန၊ ပကမ္မမာန။ (ပကမ္မယတိ၊ တုန်လှုပ်၏။) ပကမ္မိတ (သုဒ္ဓ–ကာ)၊ (ပကမ္မေတိ၊ တုန်လှုပ်စေ၏။) ပကမ္မ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း။

ဒုပ္ပကမ္မ ၊ တိ ၊ [ဒု+ပ ✓ကမ္မ+ဏ+အ] ခဲယဉ်းသဖြင့် တုန်လှုပ်စေအပ်သော၊ တုန်လှုပ်စေနိုင်ခဲသော။

ပကံ ၊ ပု ၊ [✓ကမ္မ+က] ကမ္မ–စလေ၊ ကမ္မိဿ ပံ၊ ကမ္မတိ စလတီတိ–ပကော= ကဒ္ဒမော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ ရှုံ့ညွှန်။

ဝိကမ္မတိ ။ [ဝိ ✓ကမ္မ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား တုန်လှုပ်၏။ ဝိကမ္မမာန၊ (ဝိကမ္မေတိ၊) ဝိကမ္မန၊ ဝိကမ္မိတ၊ ဝိကမ္မီ။

သံကမ္မတိ ။ [သံ ✓ကပိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။ သံကမ္မိတ။

သင်္ကမ္မတိ ။ [သံ ✓ကမ္မ+အ+တိ] ထက်ဝန်းကျင်မှ လှုပ်၏၊ အထက်အထက်သို့တက်၍ ကောင်းစွာ လှုပ်၏၊ ပြင်းစွာလှုပ်၏၊ တုန်လှုပ်၏။ (သင်္ကမ္မေတိ) သင်္ကမ္မိတ (သုဒ္ဓ–ကာ)၊ သင်္ကမ္မန၊ လွန်စွာတုန်လှုပ်ခြင်း၊ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ လွန်စွာကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း။

သမ္မကမ္မတိ ။ [သံ+ပ ✓ကပိ+အ+တိ] အထက်သို့တက်အောက်သို့သက်၍ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် လှုပ်၏၊ တောင်မြောက် နိမ့်တုံမြင့်တုံ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် လှုပ်၏၊ ထက်ဝန်းကျင် (အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့်) လှုပ်၏၊ လှုပ်၏၊ တုန်လှုပ်၏။ သမ္မကမ္မိတုံ၊ သမ္မကမ္မေန္တ၊ သမ္မကမ္မိတ။

သမ္မာကမ္မိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ကမ္မ+တ] ကောင်းစွာ တုန်လှုပ်သော၊ ကောင်းစွာထိတ်လန့်သော။

ကပု

ဘူ= သာမတ္ထိယ ဟိ်ံသာ တက္ကလဂန္ဓေသု–စွမ်းနိုင်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, သစ်စေး၏အနံ့တို့၌။ ကပွတိ။

ကပွတိ ။ [✓ကပု+အ+တိ] အပ်စပ်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ သစ်စေးနံ့နံ၏။

အာကပွ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ကပု+ဏ] ကပု–သာမတ္ထိယေ၊ အာကပွနံ–အာကပွော၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈၂။ တင့်တယ်သောအသွင်အပြင်။

ကပွရ ၊ ပု ၊ [ကပု+အရ] ကပု–ဟိ်ံသာယံ၊ အရော၊ ကုပွရောတိပိ ပါဠော၊ တဒါ အသုတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆၅။ တတောင်ဆစ်၊ ဦးခေါင်းခွံ။

ကပေါဏိ ၊ ထိ ၊ [✓ကပု+ဩဏိ] ကပု–ဟိ်ံသာယံ၊ ဩဏိ၊ ကပေါဏိ၊ ဣတ္ထိယံ၊ ကဖောဏိပျုတြ၊ တတ္ထ ပဿ ဖတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆၅။ တတောင်ဆစ်။

ကပွ

ဘူ= သတ္တိယံ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ ကပွတိ။

စု= ဝိတက္က ဝိဓိ ဆေဒနေသု–ကြံစည်ခြင်း, ပြုစီရင်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်းတို့၌။ ကပွေတိ၊ ကပွယတိ။

ကပွေတိ ။ [✓ကပွ+ဏော+တိ] ပြုစီရင်၏၊ (ဖြစ်စေ၏၊ ယှဉ်တပ်၏၊ ကု၏၊ ချီ၏၊ ချိန်ရွယ်၏၊) ကြံစည်၏၊ စဉ်းစား၏၊ ဖြတ်–ရိတ်၏၊ ယုံကြည်၏။ (ကပ္မိယတိ၊ ကြံစည်စဉ်းစားအပ်၏၊) ကပွေတွာ၊ ကပ္ပေန္တ၊ ကပွေတုံ၊ ကပွေတု၊ ကပွက၊ ဆံဖြတ်တတ်သော(ဆံပင်ညှပ်သမား၊) ပြုပြင်စီရင်တတ်သော (အလှပြင်သော)။ ကပွန။ န ။ကြံစည်ခြင်း၊ ယုံကြည်ခြင်း၊ ပြုစီရင်ခြင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်း။ ထိ ။ကြံစည်ခြင်း၊ ပြုစီရင်ခြင်း။ ပု+န ။ဆင်ကုန်းနှီး။ ကပွနီယ၊ အပြားအားဖြင့်(မျိုးစုံ၊ ဘက်စုံ) သိစေအပ်သော။ ကပွယန္တ၊ ကပွယမာန၊ ကပွယိတ။ (ကပွာပေတိ၊ ပြုစီရင်စေ၏၊ ယှဉ်ကစေ၏၊ ရိတ်–ဖြတ်စေ၏။) ကပွာပန၊ ကပွာပေတဗ္ဗ၊ ကပွာ

http://www.dhammadownload.com

ပေတွာ၊ ကပ္ပိတ၊ ကြဲဆအပ်သော၊ ပြုစီရင်အပ်သော၊ ဖြတ်အပ်သော။

ကပ္ပိန ၊ ပု ၊ [✓ကပ္ပ+ဣန] ကပ္ပ–သာမတ္ထိယေ၊ ကပ္ပတိရိပဝေါ ဝိဇေတုံ သမတ္ထောတိတိ–ကပ္ပိနော= ရာဇာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၃။ ကပ္ပိနမင်း။

ကပ္ပ ၊ ပု ၊ [✓ ကပ္ပ+အ] ကြံစည်ခြင်း–ဝိတက်၊ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ အချိန်–ကာလ၊ ရဟန်းတို့၏ကပ္ပိခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်၊ ယုံကြည်ခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်း၊ ယှဉ်ခြင်း–ကပ်ရောက်ခြင်း၊ ကပ္ပဗိန္ဒုထိုးခြင်း၊ အမြွက်၊ ယိုးမယ်ဖွဲ့ခြင်း၊ တစ်မျိုးတစ်ဖုံကြဲဆခြင်း၊ အပ်စပ်သောပစ္စည်း၊ အမှုအရာ၊ အခွင့်၊ အမိန့်၊ ပျက်စီးစေလိုခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲလိုခြင်း၊ ကပ်–ကမ္ဘာ။ (**ကပ္ပိယ**၊ ကပ္ပေါ အသ အတ္ထိတိ–ကပ္ပိယော။ ရူ၊ ၃၇၈။ အပ်အောင်ပြုခြင်းရှိသော ဝေါဟာရ၊ အပ်သည်ကိုပြုခြင်းရှိသော–သူ။)

ကပ္ပ ၊ တိ ၊ [✓ကပ္ပ+အ] ဥနဿ အပ္ပကတာယ ကပ္ပိယတိ ဧကောဒဝေန ပရိစ္ဆိဒ္ဒတီတိ–ကပ္ပေါ၊ ကပ္ပ–ပရိစ္ဆေဒနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄၂။ အနည်းငယ်ယုတ်လျော့သော၊ (ဒူး–ပုဆစ်အောက် ယုတ်လျော့သော ရေ–စသည်။)

ကပ္ပက ၊ ပု ၊ [✓ကပ္ပ+ဏ္ဍု] ကပ္ပ–ဆေဒနေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၈။ ဆတ္တာသည်၊ ဆံပင်ညှပ်သမား။

ကပ္ပဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [✓ကပ္ပ+အဋ္ဌ] ကပ္ပ–ဝိတက္ကေ၊ အဋ္ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉၃။ အဝတ်စုတ်၊ အဝတ်ဟောင်း၊ အဝတ်ကြမ်း။

ကပ္ပိယ ၊ တိ ၊ [✓ကပ္ပ+ဏျ] ကြံစည်အပ်သော၊ ကြံစည်တတ်သော။

ကပ္ပုရ ၊ ပု+နာ ၊ [ကပ္ပ+ဍိရ] တုဋ္ဌမုပ္ပာဒေတုံ ကပ္ပတိသက္ကောတီတိ–ကပ္ပုရံ= ဃနသာရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၂, ကစ္စည်း၊ ဖ၇၀–ကိုလည်းရှု။ ပရုပ်။ အချို့နေရာ၌ ကပ္ပုရ–ဟု ရဿဖြင့် ရှိနေတတ်သည်။

ကပါလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကပ္ပ+ကာလ] ကပ္ပိဿ သံယောဂါဒိလောပေါ၊ ကပ္ပန္တိ ဇီဝိတံ ဧတေနာတိ–ကပါလံ= ဃဋာဒိခဏ္ဍံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၆။ အိုးခြမ်းကွဲ၊ အိုး၊ အိုးကင်း၊ သပိတ်၊ ခွက်၊ အခွံ၊ (လိပ်ခွံ၊ ခေါင်းခွံ–စသည်။)

အဝကပ္ပန ၊ ထီ+နာ ၊ [အဝ+ကပ္ပ+ယု] ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၊ စီမံဖန်တီးခြင်း၊ တပ်ဆင်ခြင်း။

အဝကပ္ပယန္တ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ကပ္ပ+ဏယ+အန္တ] အဝကပ္ပေန္တ၊ ဆင်ခြင်သော၊ သက်ဝင်ယုံကြည်သော။

ဥပကပ္ပတိ ။ [ဥပ ✓ကပ္ပ+အ+တိ] ချဉ်းကပ်၏၊ အနီးသို့ကပ်၏၊ လျော်၏၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဥပကပ္ပန၊ ပြုပြင်ခြင်း၊ အကျိုးကျေးဇူး။ ဥပကပ္ပနက၊ တည်လာသော၊ သုံးဆောင်ခြင်းငှာထိုက်သော။

ဥပသင်္ကပ္ပေတိ ။ [ဥပ+သံ ✓ကပ္ပ+ဏော+တိ] ကြံစည်၏၊ တွေးတော–ကြံဆ၏။

ပကပ္ပယတိ ။ [ပ ✓ကပ္ပ+ဏယ+တိ] ဖွဲ့၏၊ တင်၏၊ ချိန်၏၊ ချိန်ရွယ်၏။ ပကပ္ပန။ ထီ+နာ ။ကြံစည်ခြင်း–စဉ်းစားခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ ပြုလုပ်စီရင်ခြင်း။ ပကပ္ပ ယမာန၊ ပကပ္ပယိတ္ဝာ၊ ပကပ္ပိတ၊ ပကပ္ပိယမာန။

ပကပ္ပေတိ ။ [ပ ✓ကပ္ပ+ဏော+တိ] ကြံစည်စဉ်းစား၏၊ အားထုတ်၏၊ ပြုလုပ်စီရင်၏၊ ဖြတ်၏၊ ဖြတ်တောက်၏။ ပကပ္ပေတဗ္ဗ၊ ပကပ္ပေတွာ၊ ပကပ္ပေန္တ။

ဝိကပ္ပေတိ ။ [ဝိ ✓ကပ္ပ+ဏော+တိ] စီမံခန့်ခွဲ၏၊ အထူးထူးအပြားပြား ကြံစည်(ယူဆ)၏။ ဝိကပ္ပနာပြု၏၊ ဖြတ်(လှီး)၏၊ အပိုအမိုဖြစ်စေ(ယူ)၏။ ဝိကပ္ပ၊ အထူးထူးအပြားပြား ကြံစည်ခြင်း၊ ခွဲခြားခြင်း၊ အဖို့အစု၊ အထူးအပြား။ ဝိကပ္ပန၊ အထွေအထူး စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဝိကပ္ပနာပြုခြင်း၊ အပိုအမိုဖြစ်စေ(ယူ)ခြင်း။ ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗ၊ ဝိကပ္ပိတ၊ ဝိကပ္ပီ၊ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗ၊ ဝိကပ္ပေတွာ၊ ဝိကပ္ပေတုံ၊ ဝိကပ္ပေန္တ၊ ဝိကပ္ပယန္တ ။

သြကပ္ပတိ ။ [အဝ ✓ကပ္ပ+ဏော+တိ] သက်ဝင်ယုံကြည်၏၊ စိရင်၏၊ စိမံ၏။ (သြကပ္ပေတိ၊ သက်ဝင်ယုံကြည်၏။) သြကပ္ပနာ၊ သြကပ္ပနီယ။

သြကလ္လက ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ကပ္ပ+အက] အထီးကျန်မွဲသူဆင်းရဲ။

သံကပ္ပေတိ ။ [သံ ✓ကပ္ပ+ဏော+တိ] ပြုစီရင်၏၊ ပိုင်းဖြတ်–ပိုင်းခြား–ကြံစည်–ရေတွက်၏။ (သံကပ္ပိယတိ၊) သံကပ္ပ၊ သံကပ္ပနာ။

သင်္ကပ္ပယတိ ။ [သံ ✓ကပ္ပ+ဏယ+တိ] သင်္ကပ္ပတိ၊ ကြံ၏၊ ကြံစည်၏၊ ကြံစည်မှုကို ပြု၏။ သင်္ကပ္ပယိတ္ဝာ၊ သင်္ကပ္ပေတုံ၊ သင်္ကပ္ပယန္တ၊ သင်္ကပ္ပန္တ၊

http://www.dhammadownload.com

သက်ပ္ပေန္ဟ၊ သက်ပ္ပိတ၊ သက်ပ္ပိတဗ္ဗ၊ သက်ပ္ပေတဗ္ဗ။ (သက်ပ္ပေတိ။)

သက်ပ္ပ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကပ္ပ+အ] သက်ပ္ပန္တိ ပဘဝန္တ္ဟ နေနာတိ–သက်ပ္ပော၊ ဏော၊ ကပ္ပ–ဝိတက္ကေ၊ ကပ္ပ–သာမတ္ထိယေ ဝါ၊ ဘူဝါဒိ။ သက်ပ္ပယန္တိ ပဘဝန္တ္ဟ နေနာတိ ဝါ–သက်ပ္ပော၊ ကပ္ပ–ဝိတက္ကေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၅။ အကြံအစည်၊ ကောင်းစွာ ကြံစည်ခြင်း၊ ဝိတက်၊ ကြံစည်ကြောင်း–လောဘ၊ ကြံစည်တတ်သောစိတ်၊ တောင့်တခြင်း၊ စေတနာနှင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ အလိုဆန္ဒ၊ စီရင်ခြင်း၊ ဆောက်တည်ခြင်း၊ ကြံစည်အပ်သော–ဝတ္ထု,အာရုံ။

သက်ပ္ပန ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကပ္ပ+ယု] ပြုစီရင်တတ်သော။ န ။ကြံစည်ခြင်း။

သမ္မာကပ္ပိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ကပ္ပ+တ] ကောင်းစွာ ရိတ်ဖြတ်–ပြုပြင်အပ်ပြီးသော။

သမ္မာသက်ပ္ပ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+သံ ✓ကပ္ပ+အ] ကောင်းစွာ ကြံစည်ခြင်း၊ –ကြံစည်တတ်သော၊ –ကြံစည်ကြောင်းဖြစ်သော–ဝိတက်၊ ချီးမွမ်းအပ်သော အကြံအစည်–ဝိတက်၊ ကောင်းမြတ်သော အကြံအစည်–ဝိတက်။

သုဝိကပ္ပိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ကပ္ပ+တ] ကောင်းစွာ (အကြွင်းမဲ့)ဖြတ်အပ်ပြီးသော၊ –ပြုစီရင်အပ်သော။

အာကပ္ပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ကပ္ပ+အ] အသွင်အပြင်၊ အမူအရာ၊ (သွားလာ, ဝတ်စား, ဆင်ယင်ပုံ–စသော အခြင်းအရာ။)

ကဗ

ဘူ= ဝဏ္ဏေ–အဆင်း၌။ ကဗတိ။

ကဝိလ ၊ တိ ၊ [✓ကဗ+ကိလ] ကဗ–ဝဏ္ဏေ၊ ဗသပေါ၊ အကဗိ နီလာဒိဝဏ္ဏတ္တမဂမီတိ–ကဝိလော= ဝဏ္ဏဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၁။ ကြောင်သော (အညိုအဝါရောသောအဆင်း။)

ကဗရ ၊ တိ ၊ [✓ကဗ+အရ] ပြောက်ကျားသော၊ ကျဲသော၊ ပါးသော၊ ဆန်ကွဲ။

ကဗဋ ၊ ပ ၊ [✓ကဗ+အလ] ကဗ–ဝဏ္ဏေ၊ အလော၊ ဋတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၆၆။ ထမင်းလုတ်၊ အလုတ်အလွေး။

ကဗ္ဗ

ဘူ= ဒပွ ဂတိသု–ထောင်လွှားမာန်မူခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ကဗ္ဗတိ၊ သွား၏၊ မာန်မူ၏။

ကမု၊ ကမ

ဘူ= ဂမနေ–သွားခြင်း၌။ ကမတိ။

ဘူ+စု= ဣစ္ဆာ ကန္တီသု–လိုချင်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်းတို့၌။ ကာမေတိ၊ ကာမယတိ။ (ရှေ့ဥပသာရအားလျော်စွာ များသောအနက်ရှိ၏။)

ကမတိ ။ [✓ကမု+အ+တိ] သွား၏၊ ရွက်ဆောင်၏၊ ထိုးထွင်း၍သိ၏။ ကမန၊ ကမနီယ၊ အလိုရှိအပ် (နှစ်သက်အပ်)သော။ ကမန္တ၊ ကမမာန၊ ကမိတု၊ ကမိတ၊ ကာမန၊ ကာမနီယ။

ကညာ ၊ ထီ ၊ [✓ကမ+ဥ+အာ] ကမ–ဣစ္ဆာယံ၊ မဿ နိဂ္ဂဟီတဝဂ္ဂန္တာ၊ ကာမိယတီတိ–ကညာ= ကုမာရီ။ မောဂ်–၇၊ ၄၉။ အမျိုးသမီးငယ်။

ကဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+ဍ] ကမ–ဣစ္ဆာယံ၊ မ်–ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ ဝဂ္ဂန္တလည်းပြု၊ ဩဒနာဒီနိ ကာမေတီတိ–ကဏ္ဍော= ဂလော။ မောဂ်–၇၊ ၅၅။ လည်ချောင်း၊ ရေမျိုး၊ လည်ပင်း၊ လည်တိုင်။

ကဏ္ဍ ၊ ပု+န ၊ [✓ကမ+ဍု] ကမ–ပဒဝိက္ခေပေ၊ ကမတိ ယာတီတိ–ကဏ္ဍော= သရော, ပရိစ္ဆေဒေါ စ။ မောဂ်–၇၊ ၅၈။ မြား၊ အပိုင်းအခြား၊ အခန်း၊ ဝဂ်။

ကန္တ ၊ ပု ၊ [✓ကမု+တ] ကမု–ဣစ္ဆာယံ၊ တော၊ ပက္ကမာဒီဟိ နွော စာတိ နွတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၄၀။ လင်။ တိ ။ဓာန်ဒို၊ ၆၉၃။ ကာမိယိတ္ထာတိ–ကန္တော။ မောဂ်–၅၊ ၆၀, ပဋ္ဌိ။ တိ ။နှစ်သက်အပ်သော၊ ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော။

ကန္တာ ၊ ထီ ၊ [✓ကမု+တ+အာ] ကမနီယဂုတ္တိတာယ–ကန္တာ၊ ကမု–ဣစ္ဆာယံ၊ တော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၃၀။ မိန်းမ၊ အလိုရှိအပ်(နှစ်သက်အပ်)သော၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော မယား။

ကန္တီ ၊ ထီ ၊ [✓ကမု+တိ] ကာမိယတီတိ–ကန္တီ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၄။ တင့်တယ်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ အလိုအာသာ။

ကမ ၊ ပု ၊ [✓ကမု+ဏ] ကမု–ဣစ္ဆာ ကန္တီသု၊ ဏော၊ အစဉ်။ (ဓာန်ဒို၊ ၄၂၉။) ဒေသနာ၊ သစ္စာ။

http://www.dhammadownload.com

တိ ။ သွားနိုင်သော။ (အနုက္ကမ၊) ဥက္ကမ၊ အစဉ်မဟုတ်၊ အစဉ်မကျ။

ကာမ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကမု+ဏ] ကာမေတီတိ–ကာမော၊ အလိုရှိတတ်သော ကိလေသာကာမ၊ လောဘ။ ကာမယတီတိ–ကာမော၊ အလိုရှိအပ်သော အာရုံ အရာဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုကာမ။ အဘိဒ္ဓ–၁၊ ၁၀၄။ ကာမ၊ နိကာမ၊ အလို။

ကာမ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+ဏော+အ] ကာမယတိ ရတိစ္ဆံ ဥပ္ပာဒယတီတိ–ကာမော၊ ကာရိတန္တာ အပစ္စယော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂။ ကာမနတ်၊ (ကိလေသမာရ်။)

ကာမယတိ ။ [✓ ကမု+ဏယ+တိ] လိုချင်၏၊ တောင့်တ၏။ ကာမယန္တ၊ ကာမယမာန၊ ကာမယာန၊ (မာနသ အာနာဒေသော။ ရူ၊ ၆၄၆။) ကာမယိတဗ္ဗ၊ ကာမိတ၊ ကာမိတဗ္ဗ၊ ကာမိယမာန၊ ကာမီ။ [ကာမီယတိ၊ ကာမီယတော၊ အလိုရှိအပ်၏။] ကာမေတဗ္ဗ၊ (ကာမေတိ၊) ကာမေန္တ ။

ကာမယိတု ၊ တိ ၊ [✓ကမု+ဏယ+ရိတု] ကမု–ကျစ်ဆာယ်၊ စုရာဒိ၊ ရိတု။ ကာမယိတာ၊ ကာရိတ လောပေ–ကာမိတာ၊ ယုမှိ–ကာမနော၊ ကမနောပိ၊ ဏိပစ္စယေ–ကာမီ၊ ဏုကပစ္စယေ–ကာမုကော၊ အနုကာမယတေ–အနုကော၊ ကွိ၊ အဘိကာမယတေ–အဘိကော အတိကောပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၃၀။ **ကာမယိတု၊ ကမိတု၊ ကာမန၊ ကမန၊ ကာမီ၊ ကာမုက၊ အနုက၊ အဘိက၊ အတိက၊** အလိုရှိသော၊ ချစ်မြတ်နိုးသော။

ကာမုက ၊ တိ ၊ [✓ကမ+ဏုက] ကမ–ကျစ်ဆာယ်၊ ကာမေတီတိ–ကာမုကော= ကာမယိတာ။ မောဂ်–၇၊ ၂၄။ ကာမကို အလိုရှိသော၊ အလိုရှိသော၊ လိုချင်သော။

ကုဏ္ဍ ၊ နာ ၊ [✓ကမ+ဍ] ကမဓာတ်၏ အ–ကို ဥ–ပြု၊ ကာမီယတီတိ–ကုဏ္ဍံ= ဘာဇနံ။ မောဂ်–၇၊ ၅၉။ ဖျဉ်းအိုး၊ ထမင်းအိုး။

ကဂုံ ၊ ထိ ၊ [✓ကမ+ဂု] ကမ–ကျစ်ဆာယ်၊ ကာမီယတီတိ–ကဂုံ= ဧညဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၃၆။ ဆပ်စပါး၊ ဥပါသကာပင်။

ကန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+ဒက်] ကာမီယတီတိ–ကန္ဒော= မူလဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၉၅။ သစ်ဥ၊ သစ်ဖု၊ အမြစ်။

ကမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ကမ+အဋ္ဌ] ကမတိ ကျစ်ဆတိ အာရောဟတ္ထန္တိ–ကမဋ္ဌော= ဝါမနော။ မောဂ်–၇၊ ၅၃။ ပုကွသော။

ကမလ ၊ နာ ၊ [✓ကမ+အလ] ကာမီယတီတိ–ကမလံ= ပင်္ဂံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ ကြာ၊ ကြာတော။

ကံသ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+သ] ကာမီယတီတိ–ကံသော= ပရိမာဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ ၄–ကျပ်သား၊ တစ်ကံသ။

ကမဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+ဋ္ဌ] ကမဓာတ်၏အဆုံးမှာ အ–လာ၊ ကာမီယတိ ဒိနေဟီတိ–ကမဋ္ဌော= ဘိက္ခာ ဘာဇနံ, ဝါမနော, ကုမ္ဘော စ။ မောဂ်–၇၊ ၅၆။ သူတောင်းစားခွက်၊ ပုကွသူ၊ လိပ်(သတ္တဝါ)။

ကမလ ၊ နာ ၊ [✓ကမု+အလ] ကမု–ကျစ်ဆာ ကန္တီသု၊ အလော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၁။ ရေ။

ကမုက ၊ ပု ၊ [✓ကမု+ဏ္ဍု] ကမု–ကျစ်ဆာယ်၊ ဟေတုကတ္တရိ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၄။ ၆၀၂။ ပိုးစာပင်၊ ကွမ်းသီးပင်။

ကမ္မု ၊ ပု ၊ [✓ကမု+ဗု] ကမု–ကျစ်ဆာယ်၊ ဗု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၇။ ရွှေ။

ကုမ္ဘ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကမ+ဘ] ကမိဿ အဿု၊ ကာမီယတီတိ–ကုမ္ဘော= ဒဿမ္ဘဏမတ္တော, ဃဋော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၉။ ဆယ်အမွှာအတိုင်းအရှည်၊ အိုး။

ကုမ္ဘက ၊ နာ ၊ [✓ကမု+ဘ+က] ကမု–ကျစ်ဆာယ်၊ ဘော၊ သကတ္ထေ ကော၊ အဿု စ၊ ကုမ္ဘကံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၆။ ရွက်တိုင်၊ (လင်းယဉ်တိုင်)။

ကုမ္ဘီ ၊ ထီ ၊ [ကမု+ဘ+ဣ] ကာမီယတီတိ–ကုမ္ဘီ၊ ကမု–ကျစ်ဆာယ်၊ ဘော၊ အဿု, ဣ စ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

ကမ္မလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကမု+အလ] ကမု–ကန္တီယံ၊ ကမနီယတ္တာ ကမ္မလော။ အလော, ဝါဂမော စ မဇ္ဈေ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၉၁။ သိုးမွေးချည်၊ သားမွေးချည်၊ သက္ကလတ်။

ကမ္မ ၊ နာ ၊ [✓ကမု+ရမ္မ] အလိုရှိအပ်သောအကျိုး။

ကိမိ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+ကိ] ကမ–ပဒဝိကွေပေ၊ အဿ ကိတ္တံ၊ ကမတိ ယာတီတိ–ကိမိ= ခုဒ္ဒဇန္တုက ဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၈။ ပိုးကောင်။

http://www.dhammadownload.com

ကုကုံမ ၊ နာ ၊ [✓ကမ+ကုမ] ကမိဿ ကုက်ာဒေသော၊ ကာမိယတိတိ–ကုကုံမံ= ကသ္မိရဇံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၁။ ကုံကုမံ၊ ဂုံဂမံ။

ကုန္တ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+တက်] ကမိဿ အဿု၊ ကမတိယာတိတိ–ကုန္တော= အာဝုဓဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၈၄။ လုံ(လက်နက်)၊ ကြိုးကြာဂုက်။

ကုန္ဒ ၊ ပု+နာ [✓ကမ+ဒက်] ကမိဿ အဿု၊ ကာမိယတိတိ–ကုန္ဒော= ပုပ္ဖဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၉၆။ သင်းခွေပန်း။

တက္က ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကမု+တ] ကန္တ–ဟု ပြီးပြီးသည့်အခါက–နှင့် တ–ကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ နာ–ကိုလည်း က–ပြု။ ကန္တ နတ္ထေန အာဒိအန္တ ဝိပလ္လာသတော တက္ကံ ဝုစ္စတိ။ ထေရဋ္ဌ–၁၊ ၆။ ရက်တက်ရည် (ရေလေးပုံတစ်ပုံရောသော နို့ကျဲ။)

ကုမာရ ၊ ပု ၊ [✓ကမ+အာရ] အ–ကို ဥ–ပြု၊ ကာမိယတိတိ–ကုမာရော= ဗာလော။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၅။ သူငယ်။

ကုမိန ၊ နာ ၊ [✓ကမ+ကျန] ကမ–ပဒဝိကွေပေ၊ အဿ ဥတ္တံ၊ ကမန္တိ ဧတ္ထ မိနာဒယော ပဝိသန္တီတိ–ကုမိနံ= မစ္ဆဗန္ဓနောပကရဏဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၃။ မြှုံး။

ဥက္ကာက ၊ ပု ၊ [ဥက္ကာ ✓ကမု+ကွ] ဥက္ကာကမည်သောမင်း၊ ဥက္ကာကအမျိုး၊ သြက္ကာက–ဟုလည်း ရှိသေး၏။

အက္ကမတိ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ကမု+အ+တိ] နင်း၏၊ နင်းသွား၏။ အက္ကန္တ(တ)။ အက္ကမ၊ အက္ကမန၊ အက္ကမန္တ၊ အက္ကမမာန၊ အက္ကမိတဗ္ဗ၊ အက္ကမိတုံ၊ အက္ကမိတွာ၊ အက္ကမိတွာန၊ အက္ကမ္မ၊ –၍။

အတိက္ကမတိ ။ [အတိ ✓ကမု+အ+တိ] လွန်သွား၏၊ ဖြတ်သွား၏၊ နင်းသွား၏၊ ကျော်လွန်၏၊ ဖီဆန်၏၊ လွန်ကျူး၏၊ ဖောက်ပြန်ယွင်းမှား၏၊ လွန်မြောက်၏၊ သာလွန်၏၊ ကုန်လွန်သွား၏။ အတိက္ကန္တ၊ အတိက္ကမ၊ အတိက္ကမန၊ အတိက္ကမန္တ၊ အတိက္ကမိတဗ္ဗ၊ အတိက္ကမိတု၊ အတိက္ကမိတုံ၊ အတိက္ကမိတွာ၊ (အတိက္ကမေတိ၊ လွန်စေ၏။) အတိက္ကမေတုံ၊ အတိက္ကမေန္တ၊ အတိက္ကမ္မ၊ –၍။ အတိက္ကာမယန္တ၊ အတိက္ကာမေတဗ္ဗ၊ (အတိက္ကာမေတိ၊ ကျော်လွန်စေ၏။) အတိက္ကာမေန္တ၊ အတိက္ကာမေတွာ။

အတိက္ကမ ၊ ပု ၊ [အတိ ✓ကမု+အ] အတိက္ကမန်–အတိက္ကမော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇ဖ။ လွန်ခြင်း ခုန်ကျော်ခြင်း။

ဥပသင်္ကမတိ ။ [ဥပ+သံ ✓ကမ+အ+တိ] ဆည်းကပ်၏၊ ခစား၏၊ ရွှေ့ပြောင်း၏။ ဥပသင်္ကန္တ၊ ဥပသင်္ကမန၊ ဥပသင်္ကမိတု၊ ဥပသခေ်ယျ၊ ပြုပြင်စီရင်သင့်သော။

သြက္ကမတိ ။ [အဝ ✓ကမ+အ+တိ] သက်ဝင်၏၊ သက်ရောက်၏။ သြက္ကန္တ၊ သြက္ကန္တိ၊ (သြက္ကန္တိက၊) သက်ရောက်သော၊ (သက်ဝင်သော။) သြက္ကမန၊ သြက္ကမ္မ၊ သက်၍၊ ဖဲ၍။

အတ္ထကာမ ၊ တိ ၊ [အတ္တ ✓ကမု+ဏ] မိမိ၏စီးပွားချမ်းသာကို အလိုရှိသော၊ တရားကို အလိုရှိသော။

အတ္ထကာမ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ ✓ကမု+ဏ] အကျိုးစီးပွားကို အလိုရှိသော။ အတ္ထကာမီ၊ အကျိုးကို လိုလားသော၊ ထီ၌ အတ္ထကာမိနီ။

အနတ္ထကာမ ၊ တိ ၊ [အနတ္ထ ✓ကမု+ဏ] အကျိုးမဲ့ကို အလိုရှိသော။ [န+အတ္ထကာမ] အကျိုးစီးပွားကို အလိုမရှိသော။

အနုက္ကမတိ ။ [အနု ✓ကမု+အ+တိ] အစဉ်အတိုင်းသွား၏၊ လှည့်လည်၏၊ နင်းကျော်၏၊ ကျော်လွန်၏။ အနုက္ကမ၊ အနုက္ကမန္တ၊ အနုက္ကမမာန၊ အနုက္ကမိတဝေ၊ အနုက္ကမိတွာ၊ **အနုက္ကမ္မ**၊ –၍။ [န+ဥ ✓ ကမု+တွာ] မကျော်လွန်မူ၍။

စင်္ကမတိ ။ [✓ကမု+အ+တိ] စင်္ကြံသွား၏၊ လူးလာတုံ့ခေါက်–လမ်းလျှောက်၏။ စင်္ကမ၊ စင်္ကမန၊ စင်္ကမနက၊ စင်္ကမန္တ၊ စင်္ကမမာန၊ စင်္ကမာပေတွာ၊ စင်္ကမိတ၊ စင်္ကမိတဗ္ဗ၊ စင်္ကမိတုံ၊ စင်္ကမိတွာ၊ စင်္ကမိတွာန။

စင်္ကမန ၊ နာ ၊ [✓ကမု+ယု] ကမု–ပဒဝိကွေပေ၊ စင်္ကမတျတြာတိ–စင်္ကမနံ, **စင်္ကမော** စ၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၃။ စင်္ကြံ ။

အနုစင်္ကမတိ ။ [အနု ✓ကမု+အ+တိ] အပြန်ပြန်–ထိုမှဉ်မှ သွားလာ၏၊ လှည့်လည်သွားလာ၏။ အနုစင်္ကမန–နောက်မှလိုက်သော။ အနုစင်္ကမန္တ၊ အနုစင်္ကမမာန၊ (အနုစင်္ကမာပေဂိ၊ ထိုထိုဉာဉာ လှည့်လည်သွားလာစေ၏။)

အပက္ကမတိ ။ [အပ ✓ကမု+အ+တိ] ဖဲခွာ၏၊ ထွက်သွား၏၊ သွား၏။ အပက္ကန္တ၊ အပက္ကမန၊ အပက္ကမန္တ။

http://www.dhammadownload.com

(အပက္ကမာပေတိ၊ ဖဲခွာထွက်သွားစေ၏၊ ရှောင်တိမ်းစေ၏။) အပက္ကမိတုံ၊ အပက္က မိတွာ။

အဗ္ဘတိက္ကန္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ+အတိ ✓ ကမု+တ] ကျော်လွန်ပြီးသော၊ ကုန်လွန်ပြီးသော၊ ကွယ်လွန်ပြီးသော။

အဘိက္ကမတိ ။ [အဘိ ✓ ကမု+အ+တိ] သွား၏၊ လာ၏၊ ရောက်၏၊ ရှေ့သို့သွား၏၊ ရှေ့သို့တက်၏၊ ရှေ့ရှုလာ(ရောက်)၏၊ တိုးတက်၏။ အဘိက္ကန္တ၊ အဘိက္ကမ၊ အဘိက္ကမန၊ အဘိက္ကမနီယ၊ အဘိက္ကမန္တ။ (အဘိက္ကမာပေတိ၊ ရှေ့သို့သွားစေ–တက်စေ၏။) အဘိက္ကမာပေတုံ၊ အဘိက္ကမိတဗ္ဗ၊ အဘိက္ကမိတုံ၊ အဘိက္ကမ္မ၊ –၍။

အဘိနိက္ခမတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ ကမု+အ+တိ] ထွက်၏၊ တောထွက်၏၊ မွေးဖွား၏။ အဘိနိက္ခန္တ၊ အဘိနိက္ခမ၊ အဘိနိက္ခမန၊ အဘိနိက္ခမန္တ၊ အဘိနိက္ခမိတုံ၊ အဘိနိက္ခမိတွာ၊ အဘိနိက္ခမ္မ၊ –၍။

အဝက္ကမတိ ။ [အဝ ✓ ကမု+အ+တိ] နင်း၏။ အဝက္ကန္တ၊ သက်ဝင်အပ်သော၊ ဝင်ရောက်အပ်သော။ အဝက္ကန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာခြင်း။ အဝက္ကမန၊ သက်ဝင်ခြင်း၊ ဝင်ရောက်ခြင်း။ အဝက္ကမနီယ၊ အောက်အဖို့သို့ လားရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သော။ အဝက္ကမ္မ၊ နင်း၍။ (အဝက္ကာမေတိ၊ သက်ဝင်စေ၏၊ ဝင်ရောက်စေ၏။)

ဥက္ကမတိ ။ [ဥ ✓ ကမ+အ+တိ] ဖဲခွာ၏၊ ရှောင်လွှဲ၏၊ ခုန်ကျော်၏။ ဥက္ကမန၊ (ဥက္ကမာပေတိ၊ ဖဲခွာရှောင်ရှားစေ၏။) ဥက္ကမာပေတွာ၊ ဥက္ကမိတဗ္ဗ၊ ဥက္ကမိတုံ၊ ဥက္ကမိတွာ၊ ဥက္ကမ္မ၊ –၍။

ဥပက္ကမတိ ။ [ဥပ ✓ ကမု+အ+တိ] လုံ့လပြု၏၊ အားထုတ်၏၊ တိုက်ခိုက်၏။ ဥပက္ကန္တ၊ ဥပက္ကမ၊ ဥပက္ကမန၊ ဥပက္ကမိတွာ၊ ဥပက္ကမ္မ။

နိက္ခမတိ ။ [နိ ✓ ကမု+အ+တိ] ထွက်၏၊ ထွက်မြောက်ကြောင်းလုံ့လ(ဝီရိယ)ကို ပြု၏။ နိက္ကမ၊ နိက္ကမန။

ဥပနိက္ခမတိ ။ [ဥပ+နိ ✓ ကမု+အ+တိ] ထွက်သွား၏။

နိက္ခမတိ ။ [နိ ✓ ကမ+အ+တိ] ထွက်၏၊ ဖွားမြင်၏၊ ပေါက်၏၊ ဖောက်ထွက်၏၊ အညောက်ပေါက်၏၊ ထင်ရှားစွာ ပေါ်ထွက်၏၊ ဖဲခွာ–ရှောင်ရှား၏၊ ထွက်မြောက်၏၊ လူ့ဘောင်မှထွက်၏၊ ရှင်ရဟန်းပြု၏၊ တောထွက်၏၊ လုံးပန်းကြိုးကုတ်အားထုတ်၏။ နိက္ခန္တ၊ နိက္ခန္တိ၊ နိက္ခန္တုံ၊ နိက္ခမ၊ နိက္ခမန၊ နိက္ခမနက၊ နိက္ခမနီယ၊ နေဗိမာန်၏ ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ဂှမ်းအတွင်းလမ်းမှ အပသို့ထွက်သွားရာလ၊ ဝါခေါင်လ။ နိက္ခမန္တ၊ နိက္ခမမာန၊ နိက္ခမာပေတုံ၊ နိက္ခမာပေတွာ၊ နိက္ခမိတ၊ နိက္ခမိတဗ္ဗ၊ နိက္ခမိတုံ၊ နိက္ခမိတုန၊ –ထွက်၍။ နိက္ခမိတွာ၊ နိက္ခမိတွာန၊ နိက္ခမေတုံ၊ နိက္ခမေတွာ၊ နိက္ခမ္မ၊ –၍။ ရှု၊ ဖဋ္ဌ။ နိက္ခာမိတ၊ (နိက္ခာမေတိ၊ ထွက်သွားစေ၏၊ နှင်ထုတ်၏။) နိက္ခာမေတုံ၊ နိက္ခာမေတွာ၊ နိက္ခာမေန္တ။

နိကန္တိ ၊ ထီ ၊ [နိ ✓ ကမု+တိ] ကမု–ကျွှာယံ၊ တိ၊ နိကန္တိ။ မာန်ဦ၊ ၁၆၂။ တပ်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ တဏှာ။

နက္က ၊ ပု ၊ [နု ✓ ကမ+ကို] နု ကမတီတိ–နက္ကော၊ ကို၊ သညာသဒ္ဒတ္တာ နဿ ပကတိ။ မာန်ဦ၊ ၆၇၄။ မိကျောင်း။

ဩက္ကမတိ ။ [အဝ ✓ ကမ+အ+တိ] သက်၏၊ ဖဲ၏။ (ဩက္ကာမေတိ၊ –စေ၏။) ဩက္ကာမေတွာ။

နိကာမေတိ ။ [နိ ✓ ကမု+ဏော+တိ] အလိုရှိ၏၊ တောင့်တ၏၊ တပ်နှစ်သက်၏။ နိကန္တိ၊ နိကာမန၊ (နိကာမယတိ၊) နိကာမယမာန၊ နိကာမ၊ နိကာမေန္တ၊ နိကာမေတဗ္ဗ။

နိက္ခမနီယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ကမု+အနီယ] အန္တောဝိထိတော ဗဟိ နိက္ခမတိ သူရိယော ဧတ္ထ၊ အဓိကရဏော အနီယော။ မာန်ဦ၊ ၇၇။ ဝါခေါင်လ။

ပက္ကမတိ ။ [ပ ✓ ကမု+အ+တိ] သွား၏၊ ဖဲသွား၏၊ ထွက်ပြေး၏၊ စွန့်ပစ်သွား၏၊ ကင်းပျောက်၏၊ နှိုင်ထက်ကလူ ပြုမူအားထုတ်၏။ ပက္ကန္တ၊ ပက္ကန္တက၊ ပက္ကမ၊ ရှေးဦးစွာအားထုတ်ခြင်း။ ပက္ကမန၊ ပက္ကမန္တ၊ ပက္ကမမာန၊ ပက္ကမိတဗ္ဗ၊ ပက္ကမိတုံ၊ ပက္ကမိတွာ။

ပက္ကန္တ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ ကမု+တ] ပြေးသွားသော၊ ပြေးဝင်သော၊ ပျံသွားသော၊ ပျံတက်သော၊ လွှင့်တက်သော၊ ပြေးသွားအပ်သော။

ပက္ခန္ဒိကာ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ ကမု+တိ+က+အာ] ပက္ခန္ဒတိ နိဿရတီတိ–ပက္ခန္ဒိကာ၊ ကမု–ပဒဝိကွေပေ၊

http://www.dhammadownload.com

"ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါတိ"တိ၊ "ပဣမာဒီဟိ နွှောစေတိ"ဧတ္ထ စကာရေန တိဿ နွှိ, ဓာတွန္တ လောပေါစ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဒွိတ္တေ၊ ယဒါဒိနာ ပရကကာရဿ ခေါ၊ ပက္ခန္ဒိကာ၊ (နွှိ -ကို နွှိ-ပြုလိုသည်။) ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၅။ ဝမ်းသွေးသွန်သောအနာ၊ ပက္ခန္ဒိယာလည်းရှိ၏။

ပစ္စုပသင်္ကမိတွာ ။ ကြိ+ဝိ ။ [ပတိ+ဥပ+သံ ✓ကမု+တွာ] နောက်ထပ်တစ်ဖန် ချဉ်းကပ်၍။

ပဋိက္ကမတိ ။ [ပတိ ✓ ကမု+အ+တိ] နောက်သို့ဆုတ်၏၊ တစ်ဖန်ပြန်လာ၏၊ တစ်ဖန်ပြန်သွား၏၊ ရှောင်ခွာ-ရှောင်ကွင်း၏၊ ဆုတ်ယုတ်-ယုတ်လျော့၏၊ ဝင်၏၊ ထွက်၏၊ စုဝေးနေထိုင်၏၊ သွား၏။ ပဋိကန္တ၊ နှစ်သက်အပ်သော။ ပဋိက္ကန္တ၊ ပဋိက္ကမ၊ ပဋိက္ကမန၊ ပဋိက္ကမန္တ၊ ပဋိက္ကမမာန၊ ပဋိက္ကမာပန၊ ပဋိက္ကမာပိတ၊ (ပဋိက္ကမာပေတိ၊ နောက်သို့ဆုတ်စေ၏။) ပဋိက္ကမာပေတုံ၊ ပဋိက္ကမာပေတွာ၊ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ၊ ပဋိက္ကမိတုံ၊ ပဋိက္ကမိတွာ၊ ပဋိက္ကမ္မ၊ -၍။

ပဋိက္ကမန ၊ နာ ၊ [ပတိ ✓ကမု+ယု] ပဋိက္ကမန္တိ ဧတ္ထာတိ-ပဋိက္ကမနံ၊ ကမု-ပဒဝိက္ခေပေ၊ အဓိကရဏေ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၀။ ဆွမ်းစားဇရပ်။

ပရက္ကမ ၊ ပု ၊ [ပရာ+အာ ✓ကမု+အ] ပရံပရံ ဌာနံ အက္ကမတီတိ-ပရက္ကမော၊ ပရံ ပစ္စနီကဘူတံ ကောသဇ္ဇံ အက္ကမတီတိ ဝါ-ပရက္ကမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်လုံ့လ။

ဝိက္ကမတိ ။ [ဝိ ✓ကမု+အ+တိ] လုံ့လပြု-အားထုတ်ကြိုးစား၏၊ စွန့်စား၏၊ ကြွသွား(ကြွလှမ်း)၏။ ဝိက္ကန္တ၊ ဝိက္ကမ၊ ဝိက္ကမ္မ။ -၍။

ဝိနိက္ခန္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ ကမု+တ] ထွက်သော။ ဝိပရက္ကမ္မ၊ အလွန်အားထုတ်၍။

ဝီတိက္ကမတိ ။ [ဝိ+အတိ ✓ကမု+အ+တိ] ကျော်လွန်၍ ကျင့်၏၊ လွန်ကျူး၏။ ဝီတိက္ကန္တ၊ ဝီတိက္ကမ၊ ဝီတိက္ကမိတွာ၊ ဝီတိက္ကမိတုံ၊ ဝီတိက္ကမန္တ၊ ဝီတိက္ကမန၊ ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗ၊ ဝီတိက္ကမိယ(ဏျ)၊ လွန်ကျူးအပ်သော။

ဝီတိက္ကမ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အတိ ✓ ကမု+အ] ကမု-ပဒဝိက္ခေပေ၊ ဝိရူပေါ အတိက္ကမော-ဝီတိက္ကမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၀။ ကျူးလွန်ခြင်း။

ဝစ္ဆကာမာ ၊ ထီ ၊ [ဝစ္ဆ ✓ကမု+အ+အာ] ဝစ္ဆံ ကာမယတီ တိ-ဝစ္ဆကာမာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၈။ သားခင်သောနွားမ။

ဝေါက္ကမတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ကမု+အ+တိ] သက်ဝင်-သက်ဆင်း၏၊ ဖဲခွာ-ရှောင်ခွာ၏၊ ခွဲခွာသွား၏၊ ချုပ်ငြိမ်း-ပြတ်စဲ၏၊ ကျော်လွန်-ကျော်တက်၏။ ဝေါက္ကန္တ၊ ဝေါက္ကန္တိ၊ ဝေါက္ကမ၊ သက်ဝင်-သက်ဆင်းခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်း။ ဝေါက္ကမိတွာ၊ ဝေါက္ကမိတွာန၊ ဝေါက္ကမ္မ၊ -၍။ ဝေါက္ကမန္တ၊ ဝေါက္ကမန။

သင်္ကမတိ ။ [သံ ✓ကမု+အ+တိ] ပြောင်း-ပြောင်းရွှေ့၏၊ ပြောင်းသွား၏၊ ပြေးဝင်၏၊ ကူးစက်၏၊ ကပ်၏၊ ဝန်ခံ၏၊ လှည့်လည်သွားလာ၏။ သင်္ကန္တ၊ သင်္ကန္တိ၊ သင်္ကမိတွာ၊ သင်္ကမိတုံ၊ သင်္ကမန္တ၊ (သင်္ကာမေတိ-ကာ။) သင်္ကာမေတွာ၊ သင်္ကာမေန္တ၊ သင်္ကမနီယ၊ သင်္ကမနီ(ယ-ကျေ)၊ သင်္ကမိတ၊ သင်္ကမေတဗ္ဗ၊ သင်္ကမန၊ သင်္ကာမိတ။

သင်္ကံ ၊ နာ ၊ [သံ ✓ ကမု+ကွိ] ပြောင်းရွှေ့ခြင်း။

သင်္ကမ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ကမု+အ] သင်္ကမျတေ ယေနာတိ-သင်္ကမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၃။ အသွားအလာ ခက်သောခရီး၊ တံတား၊ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း။ သင်္ကမ၊ (သင်္ကမ+ဏ= အရိယမဂ်၊ သတိပဋ္ဌာန်။)

သင်္ကမန ၊ [သံ ✓ ကမု+ယု] တံတား၊ စင်္ကြံ၊ ခရီးလမ်း၊ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း။

သမတိက္ကမတိ ။ [သံ+အတိ ✓ကမု+အ+တိ] ကောင်းစွာ လွန်မြောက်၏၊ ပယ်၏။ သမတိက္ကမိတွာ၊ သမတိက္ကမ္မ၊ -၍။ သမတိက္ကမိတုံ၊ သမတိက္ကန္တ၊ (သမတိက္ကမိယတိ၊ သမတိက္ကမာပေတိ၊) သမတိက္ကမန၊ သမတိက္ကမိတဗ္ဗ၊ သမတိက္ကန္တ၊ သမတိက္ကမ၊ သမတိက္ကမက။

သမနုက္ကမတိ ။ [သံ+အနု ✓ကမု+အ+တိ] ကောင်းမွန်-ရိုသေစွာ တက်နင်း၏။ သမနုက္ကမန္တ။

မာနကာမ ၊ တိ ၊ [မာန ✓ကမု+ဏ] မာန်ကို လိုလားသော။

မုဒ္ဒကာမ ၊ တိ ၊ [မုဒ္ဒါ ✓ကမု+ဏ] ဘွဲ့တံဆိပ်ကို အလိုရှိသော။

ကဗိ၊ ကမ္ဗ

ဘူ= သံဝရ စလန ဂတီသု-စောင့်ရှောက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ကမ္ဗတိ။

http://www.dhammadownload.com

ကဗဋ ၊ ပု ၊ [✓ကဗိ+အလ] ကဗိ–ဝဏ္ဏော၊ အလော၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၆၆။ ထမင်းလုတ်။

ကမ္မ၂ ၊ ပု+န ၊ [✓ကမ္မ+ဥ] ကမ္မတိ သံဝရံ ကရောတီတိ–ကမ္မ၂= ဝလယော, သခ်ေါ စ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ လက်ကောက်၊ ခရ။

ကမ္မ၂ ၊ ပု ၊ [✓ကမ္မ+ဥ] ကမ္မ–သံဝရဏော၊ ဥ၊ ကမ္မ၂။ သူစိ။ ရွှေ။

ကမ္မလ ၊ ပု+န ၊ [✓ကမ္မ+အလ] ကမ္မ–သဗ္ဗလနေ ကမ္မလံ။ ရှု၊ ၆၇၅။ သက္ကလတ်၊ သားမွေးချည်၊ သားမွေးထည်။

ကရ

တနာ= ကရဏော–ပြုခြင်း၌။ ကရောတိ၊ ကယိရတိ၊ ကုဗ္ဗတိ၊ ကြုဗ္ဗတိ။

သွာ= ဝဓေ–သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ကိဏောတိ၊ ကိဏုတေ။

ကရောတိ ။ [✓ကရ+သြ+တိ] ပြု၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ ကရောန္တော၊ (ကယိရတိ၊ ကရီယတေ၊ ပြုအပ်၏။) ကယိရမာနေ၊ ကရဏ၊ ကရဏီယ၊ ကရမာန၊ ကရိတွာ၊ ကရိတွာန၊ ကရိယ၊ –၍။ ကရိယန္တော (မာန–ကို အန္တ–ပြန်)၊ ကရီယမာန (ကရီယတေ)၊ ကတ၊ ကတာဝီ၊ ကတ္တဗ္ဗ၊ ကတ္တု၊ ကတ္တုံ၊ ကတွာ၊ ကတွာန၊ ကာတဗ္ဗ၊ ကာတဗ္ဗက၊ ကာတဝေ၊ ကာတုံ၊ ကာတုန၊ ကာရက၊ ကာရက ဖ–ပါး၊ ပြုလုပ်တတ်သော၊ အားထုတ်သော။ ကာရဏ၊ နှိပ်စက်ခြင်း၊ အကြောင်း၊ နိမိတ်၊ သင့်လျော်ခြင်း။ (ကာရယတိ၊ ကာရယတေ၊ ပြုစေ၏။) ကာရယန္တော၊ ပြုသော၊ ပြုစေသော။ ကာရယမာန၊ ကာရယိတွာ၊ ကာရာပက၊ ကာရာပန၊ ကာရာပိတ၊ ကာရာပိယမာန၊ ကာရာပေတဗ္ဗ၊ (ကာရာပေတိ၊ ပြုစေ၏။) ကာရာပေတုံ၊ ကာရာပေတု၊ ကာရာပေတွာ၊ ကာရာပေန္တော၊ ကာရိတ၊ ကာရိတဗ္ဗ၊ ကာရိယ၊ ကာရိယမာန၊ ကာရီ၊ ကာရေတဗ္ဗ၊ (ကာရေတိ၊ ပြု၏၊ ပြုစေ၏။) ကာရေတုံ၊ ကာရေတု၊ ကာရေန္တော၊ ကာရေတွာ၊ ကိစ္စ၊ ကိရိယ၊ (ကုဗ္ဗတိ၊ ပြုလုပ်၏။) ကုဗ္ဗန္တော၊ ကုဗ္ဗမာန၊ ကုဗ္ဗာန၊ မာနသ အာနာဒေသော။ ရှု၊ ၆၄၆။

က ၊ န ၊ [✓ကရ+ကွိ] ကရ–ကရဏော၊ ကွိ၊ ကံ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၆၁။ ရေ။

ကဏိကာရ ၊ ပု ၊ [ကဏိဋ္ဌ ✓ကရ+ဏ] အဂန္ဓပုပ္ဖတာယ အတ္တာနံ ကဏိဋ္ဌံ ကရောတီတိ–ကဏိကာရော။ ဋ္ဌလောပေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၇၀။ တောင်ဖက်ဝန်း၊ မဟာလေ့ကား။

ကဏ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓ကရ+ဏ] သဝနံ ကရောတီတိ–ကဏ္ဌော= သဝနံ။ မောဂ်–၇၊ ၆၅။ နား၊ အစွန်း၊ အနား၊ အထောင့်။

ကတု ၊ ပု ၊ [✓ကရ+ရတု] ရကာရော အန္တ သရာဒိလောပတ္ထော။ ကရီယတီတိ–ကတု= သယူပေါ ယညော။ မောဂ်–၇၊ ၇၃။ ယဇ်တိုင်နှင့် တကွသောယဇ်။

ကတ္တိက ၊ ပု ၊ [✓ကရ+တိက] ကရောန္တိ ကီဋ္ဌံ ဧတ္ထာတိ ကတ္တိကော= ဗာဟုလော။ မောဂ်–၇၊ ၂၈။ တန်ဆောင်မုန်းလ။

ကဗ္ဗသ ၊ ပု+န ၊ [✓ကရ+ပါသ] ကရီယတီတိ–ကဗ္ဗာသော= သုတ္တသမ္ဘဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၈။ ဝါဂွမ်း၊ ဝါပင်၊ ဝါချည်။

ကဗ္ဗာသီ ၊ ထီ ၊ [✓ကရ+ပါသ+ဣ] ယဿာ ဖလံ ကဗ္ဗာသံ ကရောတိ လောကာနမုပကာရန္တိ–ကဗ္ဗာသီ၊ ကရောတိသ္မာ ပါသော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒို။ ၅၈၉။ ဝါပင်။

ကမ္မ ၊ န ၊ [✓ကရ+ရမ္မ] ကရီယတီတိ–ကမ္မံ။ ရှု၊ ၅၈၉။ [ကရ+မ] ကရဏံ, ကရီယတီတိ ဝါ–ကမ္မံ= သုခဒုက္ခဖလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ကုသိုလ်–အကုသိုလ်ကံ၊ ဝိနည်းကံ၊ အမှုကိစ္စ။

ကမ္မာရ ၊ ပု ၊ [✓ကရ+မာရ] လောဟကိစ္စံ ကရောတီတိ–ကမ္မာရော= လောဟကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၇။ ပန်းပဲ၊ ပန်းထိမ်။

ကရ ၊ ပု ၊ [✓ကရ+အ] ကရ–ကရဏော၊ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၆၅။ လက်။

ကရက ၊ ထီ ၊ [✓ကရ+အက] ကရီယတီတိ–ကရကော= ကမဏ္ဍလု။ ကရောတီတိ–ကရကာ= ဝဿောပလာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈။ ကရား၊ မိုးသီး။

ကရက ၊ ပု ၊ [✓ကရ+ဏ္ဍု] ကရောတိသ္မာ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒို၊ ၅၇၀။ တလည်းပင်၊ သလဲပင်။

ကရကရက ၊ တိ ၊ [ကရ ✓ကရ+ဏ္ဍု] အခွန် ထမ်းဆောင်သူ။

http://www.dhammadownload.com

ကရဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ကရ+အဋ္ဌ] ကရောတိ အမနာပန္တိ-ကရဋ္ဌော= ကာကော။ မောဂ်-၇၊ ၅၃။ ကျီးကန်း၊ စပ်တူရွေ။

ကရဏ္ဍ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ကရ+အဏ္ဍ] ကရီယတီတိ-ကရဏ္ဍော= ဘဏ္ဍဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၅၇။ ကရဏ္ဍက-ကြုတ်= ပခြုပ်။ အစ်(ဆွမ်းအုပ်-စသည်)၊ မြွေရေလဲ။

ကရဘ ၊ ပု ၊ [✓ ကရ+အဘ] ကရောတိတိ-ကရဘော= ဩဋ္ဌော၊ ပါဏိပဒေသော စ။ မောဂ်-၇၊ ၁၂၄။ ကုလားအုတ်၊ လက်ဝါးစောင်း၊ ဆင်ငယ်။

ကရမ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ကရ+အမ္ဗစ်] ကောတ္ထုဘာ။ ရောနှောအပ်သော။ ပု ။ရောနှောခြင်း၊ ခံပင်။

ကရီရ ၊ ပု ၊ [✓ ကရ+ဣရန်] ကောတ္ထုဘာ။ မျှစ်၊ အရွက်မရှိသောအပင်၊ ကရီလခေါ် ဆူးရှိသော ချဲ့နွယ်တစ်မျိုး၊ ရေလိပ်။

ကရီသ ၊ ပု+န ၊ [✓ကရ+ဣသ] ကရီယတီတိ-ကရီသံ= ဂူထံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၀။ ကျင်ကြီး၊ မစင်။ တစ်ပယ် (၁၁-တင်း မျိုးကြဲနိုင်သောအရပ်)။

ကရုဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ ကရ+ကုန] ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓူနံ ဟဒယကမ္မနံ ကရောတီတိ-ကရုဏာ= ဒယာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၁။ သနားကြင်နာခြင်း။

ကရုဏာယတိ ။ နာမဓာတု။ [ကရုဏာ+အာယ+တိ] သနားကြင်နာမှုကိုပြု၏၊ သနားကြင်နာ၏။ ကရုဏာယန၊ ကရုဏာယက၊ ကရုဏာယနာ၊ ကရုဏာယန္တ၊ ကရုဏာယမာန၊ ကရုဏာယိတ၊ ကရုဏာယိတဗ္ဗ၊ ကရုဏာယိတွာ။

ကက္က ၊ ပု ၊ [✓ ကရ+က] ကရောတိ ဝဏ္ဏကန္တိ-ကက္ကော= ဝဏ္ဏဝိသေသော, ပိသိတဒဗ္ဗဉ္စ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄။ အဖြူရောင်၊ အမှုန့်။

ကက္ကန္ဒူ ၊ ပု ၊ [✓ ကရ+ဥ] ဥပစ္စည်း၏အစဉ် ကန္တ-သဒ္ဒါလာ၊ ဓာတွန် ရဗ္ဗည်းကို ပရရုပ် က-ပြု၊ ကပ်။ ရုဓိရုပ္ပာဒံ ကရောတီတိ-ကက္ကန္ဒူ= ဗဒရိ။ မောဂ်-၇၊ ၄။ ဆီးပင်။

ကက္ကသ ၊ တိ ၊ [✓ ကရ+ကသ] ကိဗ္ဗိသံ ကရောတီတိ-ကက္ကသော= ဖရုသော။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၈။ ကြမ်းတမ်းသော။

ကက္ခဋ ၊ တိ ၊ [✓ကရ+ဋက်] ကရဓာတ်မှနောက်၌ ခ-လာ၊ ကိဗ္ဗိသံ ကရောတီတိ ကက္ခဋော။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၇။ ကြမ်းသော၊ မာသော၊ ရက်စက်သော။

ကက္ကရီ ၊ ထီ ၊ [က+(ကဖ+) ✓ကရ+ဏ+ဣ] ကံ ဝါတံ, ကဖဉ္စ ကရောတီတိ-ကက္ကရီ၊ အပရတြ ဖလောပေါ၊ **ကက္ကဋိပိ**။ ဓာန်ဒို၊ ၅၉၇။ ရေသွန်းသခွား။

ကက္ကာရ ၊ န ၊ [က ✓ ကရ+ဏ] ကက္ကာရမည်သော နတ်ပန်း၊ ဖရုံ။

ကက္ကာရေတွာ ။ ကြိ+ဝိ ။ [က ✓ ကရ+ဏော+တွာ] ကက်ဟူသောအသံပြု၍၊ ဟက်၍။ ကက္ခာရေတွာ၊ ဟက်၍၊ သွန်၍၊ ထွေး၍။

ကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ကရ+တ] ပြုအပ်ပြီးသော။ ကဋ္ဌတွာ ကမ္မ-စသည်ကိုရှု။

ကတက ၊ ပု ၊ [✓ ကရ+တ+က] ကရ-ကရဏော၊ တော၊ သကတ္ထေ ကော စ။ သူစီ။ ကတကော ရက္ခဘောဒသွိ်။ ဓာန်၊ ၁၀၃၆။ ခပေါင်းရေကြည်ပင်၊ ခြေပွတ်။

ကဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [✓ကရ+ဏ] ကရ-ကရဏော၊ ဏော၊ ကဏ္ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၀။ နား။

ကဗဋ္ဌကာရ ၊ ပု ၊ [ကဗဋ္ဌ ✓ကရ+ဏ] အဘူတတဗ္ဗော စီပစ္စည်းလည်းသက်၊ အလုတ်အလွေးပြုအပ်သော၊ စားသောက်ဖွယ်-ဩဇာ။

ကဗ္ဗကာရ ၊ တိ ၊ [ကဗ္ဗ ✓ကရ+ဏ] သီချင်းကဗျာကို ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားတတ်သော။

ကရေဏု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ကရ+ဧဏု] ဆင်၊ ဆင်မ။

ကရေဏုကာ ၊ ထီ ၊ [ကရ+ဏ္ဍဏု+က+အာ] ကရယောဂါ ကရေဏုကာ၊ ဏ္ဍဏု။ ဓာန်ဒို၊ ၃၆၂။ ဤအလို ကရော ဧတီသာ အတ္ထိတိ-ကရေဏုကာ-ဟုပြု။ ဆင်မ။

ကလုန၊ ကလူန ၊ တိ ၊ [✓ ကရ+ဥန] သနားစဖွယ် ဖြစ်သော၊ စနားစဖွယ်။

ကာရ ၊ ပု ၊ [✓ကရ+ဏ] ပြုခြင်း၊ အားထုတ်လုံ့လ၊ ကံပြင်းပင်။

ကာရာ ၊ ထီ ၊ [✓ကရ+အ+အာ] ကရောန္တိ ဟိ်ံသန္တိ အတြ-ကာရာ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၀၇။ ကရ-ကရဏော၊ ကရဏံ-ကာရာ= ဗန္ဓနသာလာ။ မောဂ်-၅၊ ၄၉။ နှောင်အိမ်၊ ထောင်။

http://www.dhammadownload.com

ကာရဏ ၊ နာ ၊ [√ကရ+ယု] ကရောတိ ဖလန္တိ–ကာရဏံ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၁။ အကြောင်း။

ကာရဏာ ၊ ထီ ၊ [√ကရ+ယု+အာ] ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ နာကျင်စေခြင်း။

ကာဠကဏ္ဏီ ၊ ထီ ၊ [ကာဠ √ကရ+ဏ+ဉျိ] အတွင်နော နိဿယံ ကာဠဝဏ္ဏသဒိသံ ကရောတိ အပ္ပကာသ ကတ္တာတိ–ကာဠကဏ္ဏီ၊ ကရတော ဏော၊ ရဿ ဏော, ဉျိ စ။ ဓာန်ဦး၊ ၈၂။ အယုတ်၊ သူယုတ်။

ကာရိမ ၊ နာ ၊ [√ကရ+ဏိမ] ချက်ဆား။

ကာရု ၊ ပု ၊ [√ကရ+ဏု] ကရောတိ နိမ္မိနာတိ စိတြလေပျာဒိကန္တိ–ကာရု၊ ဏု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၀၄။ အတတ်သည်၊ အတတ်ပညာရှင်။ ကရောတီတိ–ကာရု= သိပ္ပိ, မဃဝါ, ဝိသုကမ္မော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁။ အတတ်သည်၊ သိကြားမင်း၊ ဝိသကြို။

ကာရုက ၊ ပု ၊ [√ကရ+ဏုက] ကရဏသီလော–ကာရုကော။ ကစ္စည်း၊ ၅၃၆။ ပြုလုပ်တတ်သူ၊ အတတ်ပညာရှင်။

ကာဠာ ၊ ထီ ၊ [√ကရ+အ+အာ] ကြံဟင်းညို။

ကိကီ ၊ ထီ+ပု ၊ [ကိ √ကရ+ဏီ] ကိကတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ကိကီ၊ ဏီ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၃။ တစ်တီတူး။

ကိကံရ ၊ ပု ၊ [ကိံ √ကရ+အ] ကိဉ္စိ ကရောတီတိ–ကိကံရော၊ "အဟမဇ္ဇ ကိံ ကရိဿာမိ"တိ ဘတ္တု ကတ္တာဇ္ဇကိစ္စယာစနတ္တာ ဝါ–ကိကံရော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၁၄။ စာရင်းငှား၊ အခစားလုပ်သူ။

ကိကံဘရ ၊ ပု ၊ [ကိံ √ကရ+ဏ] အဘယ်အမှုကို ပြုရပါအံ့နည်း–ဟု နားထောင်တတ်သူ။

ကိစ္စ ၊ နာ ၊ [√ကရ+ရိစ္စ] ကရဏီယံ–ကိစ္စံ။ ရူ၊ ၅၅၈။ အမှုကိစ္စ၊ ကိစ္စာဓိကရဏ်း၊ အကြောင်း။ **ကိစ္စယ** [ကိစ္စ+ယ] ကိစ္စမေဝ–ကိစ္စယံ။ ပြုသင့်ပြုထိုက်သောအမှု၊ အလုပ်ကိစ္စ။

ကိတ္တိမ ၊ တိ ၊ [√ကရ+တ္တိမ] ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပြီးစေအပ်သော၊ ရောစပ်ပြုလုပ်ထားသော။ ကိတ္တ၊ ကိတ္တိမ၊ ချစ်ခင်မှု။

ကိဗ္ဗိသ ၊ နာ ၊ [√ကရ+ရိဗ္ဗိသ] ကရီယတီတိ–ကိဗ္ဗိသံ= ပါပံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၂။ မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ်၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ နိုင်ထက်စီးနင်းပြုလုပ်သောအမှု။

ကာလ ၊ ပု ၊ [√ကရ+ဏ] ကရဏံ ဝါ–ကာရော၊ ဘာဝေ ဏော၊ သောဧဝ–ကာလော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆။ အချိန်အခါ၊ ကာလ။ အတ္တဘာဝဿ အန္တံ ကရောတီတိ–ကာလော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၄။ သေခြင်း။

ကိရ ၊ ပု ၊ [√ကရ+အ] ကိဏ္ဏတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ကိရော၊ ကရောတိ မနုဿသဒ္ဒန္တိ ဝါ–ကိရော၊ အ၊ အသီ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၀။ ကျေး(ကြက်တူရွေး။)

ကုက္ကုစ္စ ၊ နာ ၊ [ကု √ကရ+တ= ကုက္ကုတ+ဏျ] ကုစ္ဆိတံ ကရောတီတိ–ကုက္ကုတံ= စိတ္တံ, တံ သမဂီ ဝါ၊ ကုက္ကုတသဿ ဘာဝေါ–ကုက္ကုစ္စံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၉။ နောင်တပူပန်ခြင်း။

ကုတ္တ ၊ နာ ၊ [√ကရ+တက်] ကရ–ကရဏော, အဿ၊ ကရဏံ–ကုတ္တံ= ကိရိယာ။ မောဂ်–၇၊ ၈၄။ ပြုခြင်း၊ အပြုအမူ၊ အမူအရာ။

ကြိယာ ၊ ထီ+နာ ၊ [√ကရ+ဏျ+အာ] ကတ္တုဗ္ဗတော–ကြိယာ၊ ကရ–ကရဏော၊ ဏျော၊ ကြကာရာဂမော၊ အဿိ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော ကြိယာ၊ ကြိယမ်ပိ။ ရိရိယ ပစ္စယေ ကိရိယံ၊ ကိရိယာပိ။ ရမ္မပစ္စယေ ကမ်ံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၈။ ပြုခြင်း၊ အမှု။

ကုတ္တက ၊ နာ ၊ [√ကရ+တ+က] ကရောန္တိ ဧတ္ထ နစ္စန္တိ–ကုတ္တကံ၊ ကရ–ကရဏော၊ တော၊ အဿ။ ဘုဇာဒိ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၁၄။ အမှုကို ပြုလုပ်ရာအခင်း၊ တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက် ကချေသည်မတို့ ကလောက်သော သားမွေးအခင်း။

ကုတ္တိ ၊ ထီ ၊ [√ကရ+တိ] ကရဏံ–ကုတ္တိ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၇၆။ ပြုခြင်း၊ အပြုအမူ၊ အမူအရာ၊ ကုန်းနှီး။

ကုတ္တိမ ၊ နာ ၊ [√ကရ+တ္တိမ] ကုတ္တိ ကရဏံ၊ တေန နိဗ္ဗတ္တံ–ကုတ္တိမံ၊ ကုက္ကတိ နိပါတနတော ကရဿ ကုတ္တံ။ ရူ၊ ၆၆၁။ ပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော (အတု ပြုလုပ်ထားသော) ပစ္စည်းဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းအတု။

ကုမ္မ ၊ ပု ၊ [√ကရ+မ] ကရောတိဿ အဿ ဥတ္တံ၊ ကရောတီတိ–ကုမ္မော= ကစ္ဆပေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၇။ လိပ်။

ကုရ ၊ နာ ၊ [√ကရ+အ] ကရောတိ ဗလန္တိ–ကုရံ၊ အဿ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၆၅။ ထမင်း။

ကုရ ၊ တိ ၊ [√ကရ+ရ] ပြုလုပ်သော၊ ပြုစီရင်သော။

http://www.dhammadownload.com

ကုရူရ ၊ တိ ၊ [✓ကရ+ဥရ] ကရောတိသ အသု၊ ကိဗ္ဗိသံ ကရောတီတိ–ကုရူရော= ပါပကာရီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၂။ မကောင်းမှုကိုပြုသူ၊ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်သော၊ ရက်စက်သော။

ကေကရ ၊ တိ ၊ [ကု ✓ကရ+အ] ကုစ္ဆိတံ ကရောတီတိ–ကေကရော၊ ဥဿေ။ မာန်ဋီ၊ ၃၂၀။ မျက်စိစွေသောသူ။

ကာမကာရ ၊ တိ ၊ [ကာမ ✓ကရ+ဏ] အလိုရှိသည်ကိုပြုတတ်သော၊ အလိုရှိတိုင်းပြုအပ်သော= အလိုရှိတိုင်းအပြုခံရသော၊ လိုအပ်သလိုပြုနိုင်ခြင်း။

ကာမကာရိကာ ၊ ထီ ၊ [ကာမ ✓ကရ+ဏ္ဍု+အာ] အလိုရှိအပ်သည်ကို ပြုစေခြင်း၊ အလိုရှိတိုင်းပြီးစေခြင်း။

ကာမကာရိယ ၊ န ၊ [ကာမ ✓ကရ+ဏ္ယ] အလိုရှိတိုင်းပြုလုပ်နိုင်–ပြီးစေနိုင်ခြင်း။ တိ ။အလိုရှိတိုင်းပြုတတ်သော၊ မာရ်နတ်၏ အလိုရှိတိုင်းအပြုခံရသော။

ကိစ္စကာရီ ၊ တိ ၊ [ကိစ္စ ✓ကရ+ဏီ] ပြုသင့်သည်ကိုပြုလေ့ရှိသော၊ ပြုသင့်သည်ကိုပြုတတ်သော၊ အမှုကိစ္စကို ပြုတတ်သော။

အနုကရောတိ ။ [အနု ✓ကရ+သြ+တိ] အတုလိုက်၍ပြု၏၊ လျော်စွာပြုလုပ်၏၊ အဖန်ဖန် ပြုလုပ်၏၊ ပစ်ချ၏၊ စွန့်ပစ်၏။ အနုကရဏ၊ အနုကရောန္တ၊ အနုကာရ၊ အနုကာရက၊ အနုကိရိယာ၊ (အနုကုဗ္ဗတိ၊) အနုကုဗ္ဗန္တ။

အနုဝိစ္စကာရ ၊ ပု ၊ [အနုဝိစ္စ ✓ကရ+ဏ] သိ၍ ပြုအပ်သောအမှု၊ စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍ ပြုအပ်သောအမှု၊ သိ၍ ပြုခြင်း၊ စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍ ပြုခြင်း၊ အနုဝိဇ္ဇကာရလည်း အနက်အားဖြင့် မထူးတော့ပါ။

အနူနကာရီ ၊ တိ ၊ [အနူန ✓ကရ+ဏီ] မယုတ်လျော့သည်ကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသော၊ မယုတ်လျော့အောင်ပြုသော။

အကတ ၊ န ၊ [န ✓ကရ+တ] ပစ္စယေဟိ အကတတ္တာ–အကတံ။ မာန်ဋီ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။

အဂဒကာရ ၊ ပု ၊ [အဂဒ ✓ကရ+ဏ] အဂဒံ အရောဂံ ပါဏီနံ ကရောတီတိ–အဂဒကာရော။ မာန်ဋီ၊ ၃၂၉။ ဆေးသမား၊ ဆေးဆရာ။

အင်္ဂက ၊ ပု ၊ [အင်္ဂ ✓ကရ+ကွိ] လောကာနံ အင်္ဂံ ဝိနာသံ ကရောတီတိ–အင်္ဂကော။ မာန်ဋီ၊ ၄၂။ မာရ်နတ်။

အင်္ဂကရ ၊ ပု ၊ [အင်္ဂ ✓ကရ+အ] အဆုံးကိုပြုတတ်သော။

အင်္ဂကိရိယာ ၊ ထီ ၊ [အင်္ဂ ✓ကရ+ရိရိယ+အာ] အဆုံး (အစွန်း)–အပိုင်းအခြားကိုပြုခြင်း။

အင်္ဂရာယကရ ၊ တိ ၊ [အင်္ဂ ရာယ ✓ ကရ+အ] အင်္ဂ ရာယ်ကို ပြုတတ်သော။

အန္နကာရ ၊ ပု+န ၊ [အန္န ✓ကရ+ဏ] အမိုက်မှောင်၊ အမိုက်တိုက်၊ အမှောင်ထု။

အန္နကာရက ၊ တိ ၊ [အန္န ✓ကရ+ဏ္ဍု] ကန်းသည်–မမြင်သည်ကို ပြုတတ်သော။

အဓိကရောတိ ။ [အဓိ ✓ကရ+သြ+တိ] လွန်စွာပြု၏၊ ခန့်ထား၏၊ လွှမ်းမိုး၏။ အဓိကတ၊ အဓိကတ္တာ၊ အဦးပြု၍၊ စွဲ၍။ အဓိကရဏ၊ အဓိကရဏီး၊ ရဟန်းတို့၏မှုခင်း။ အဓိကာတဗ္ဗ၊ အဓိကာရ၊ လွန်စွာပြုအပ်သောအမှု၊ ပြုဖူးသောကျေးဇူး၊ အရိအသေပြု–ပူဇော်ခြင်း။ အဓိကိစ္စ၊ အနီးပြု၍၊ စွဲ၍။ အဓိကိရိယ၊ အဓိကတ၊ ပိုလွန်၍ပြုအပ်သော။ အတိကရ၊ ပိုလွန်၍ ပြုခြင်း။

အတိတ္တိကရ ၊ တိ ၊ [အတိတ္တိ ✓ကရ+အ] မရောင့်ရဲမတင်းတိမ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ **အတိတ္တိကရဏ၊** မရောင့်ရဲမတင်းတိမ်ခြင်းကို ပြုခြင်း။

အတ္တကာရ ၊ ပု+န ၊ [အတ္တ ✓ ကရ+ဏ] မိမိပြုအပ်သောကံ။

အတ္ထကာရီ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ ✓ ကရ+ဏီ] အကျိုးကိုပြုလေ့ရှိသော၊ ပျက်စီးခြင်းကို ပြုလေ့ရှိသော။

အတ္ထကာရေတု ၊ တိ ၊ [အတ္ထ ✓ ကရ+ဏော+တု] အကျိုးကို ပြုစေတတ်သော။

အနတ္ထကရ ၊ တိ ၊ [အနတ္ထ ✓ကရ+အ] အကျိုးမဲ့ကိုပြုတတ်သော။

အနာဒိကရ ၊ ပု ၊ [န+အာဒိ+ကရ] အစ၌ပြုတတ်သူမဟုတ်သော၊ အစဆုံးလွန်ကျူးသူ(အာဒိကမ္မိက) မဟုတ်သော။

အနာပတ္တိကရ ၊ တိ ၊ [အနာပတ္တိ ✓ကရ+အ] အာပတ်မသင့်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။

အပကရောတိ ။ [အပ ✓ကရ+သြ+တိ] ပယ်ရှား၏၊ အပပြု၏၊ နှင်ထုတ်၏၊ ကျေးဇူးမဲ့ကိုပြု၏၊ ပြစ်မှား၏၊ ကျူးလွန်၏။ အပကတ၊ အပကရဏ၊ နှင်ထုတ်

http://www.dhammadownload.com

ထိုက်သောအကြောင်း။ အပကာရ၊ အပကာရက၊ အပကာရီ။ (အပကရိယတိ။)

အပက္ခရ ၊ ပု ၊ [အပ ✓ကရ+အ] ရထား(လှည်း)ပေါင်၊ ရထား(လှည်း)သန်၊ ဘီးမှတစ်ပါး လှည်း၏အစိတ်အပိုင်း။

အဘိသန်ရောတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ကရ+ဩ+တိ] သံရှေးရှိသော ကရဓာတ်ကို ခရ-ပြု။ ရူ၊ ၅၂၄။ ပြုစီရင်၏၊ ပြုလုပ်အားထုတ်၏၊ ပေါင်းစု၏။ အဘိကတ၊ အဘိသန်တ၊ ပြုစီရင်အပ်သော။ အဘိသန်စ္စ၊ အလွန်ကောင်းစွာပြုစီရင်၍။ အဘိသန်ရဏ၊ အဘိသန်ရာပေတုံ၊ အဘိသန်ရိတုံ၊ အဘိသန်ရိတွာ၊ အဘိသန်ရိယမာန၊ (အဘိသန်ရိယတိ၊) အဘိသန်ါတုံ၊ အဘိသန်ါရ၊ အဘိသန်ရောန္တ၊ အဘိသန်ါရက။

အလင်္ကရောတိ ။ [အလံ ✓ကရ+အြ—တိ] တန်ဆာဆင်၏။ အလင်္ကတ၊ အလင်္ကတွာ၊ အလင်္ကရ၊ အလင်္ကရဏ၊ အလင်္ကရိတုံ၊ အလင်္ကရိတွာ၊ အလင်္ကရောန္တ၊ အလင်္ကာရ၊ အလင်္ကာရက။ (အလင်္ကာရပေတိ၊ တန်ဆာဆင်စေ၏။) အလင်္ကာရပိတ၊ အလင်္ကာရပေတုံ၊ အလင်္ကာရပေတွာ၊ အလင်္ကာရေတုံ၊ အလင်္ကုရုမာန။

အလင်္ကာရ ၊ ပု ၊ [အလံ ✓ကရ+ဏ] အလံ ဝိဘူသနံ ကရီယျတေနေနေတိ-အလင်္ကာရော၊ ဏော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၈၃။ အဆင်တန်ဆာ။

အလတ္တက ၊ ပု ၊ [အာ+ရတ္တ ✓ကရ+ကွိ] အာဘုသောရတ္တံ့ ကရောတီတိ-အလတ္တကော၊ လတ္တံ၊ ကွိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၀၅။ ချိပ်၊ ချိပ်ရည်။

အဝက္ကာရ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ကရ+ဏ] စွန့်ပစ်အပ်သော၊ စွန့်ပစ်ခြင်း။ **အဝက္ကာရပါတိ၊** ဆွမ်းပိုဆွမ်းကျန်ကို ထည့်ရန်ခွက်။

အဝါကယိရတိ ။ [အဝ+အာ ✓ကရ+ယိရ+တိ] ဖြတ်၏၊ ပေး၏။

အဝါကရောတိ ။ [အဝ+အာ ✓ကရ+အြ+တိ] ရုပ်သိမ်း၏၊ ဖြတ်၏၊ ပေး၏။ အဝံကတွာ၊ (နိဂ္ဂဟိတ်လာ) နှိပ်ချု၍။ အဝကရ၊ အမှိုက်။ အဝကာရ၊ ယုတ်ညံ့ခြင်း။

အသပ္ပာယကာရီ ၊ တိ ၊ [အသပ္ပာယ ✓ကရ+ဏီ] မသင့်လျော်(မလျောက်ပတ်)သည်ကို ပြုလေ့ရှိသော။

အဟံကာရ ၊ ပု ၊ [အဟံ ✓ကရ+ဏ] အဟံကာရေအဟံသဒ္ဒေါ နိပါတော၊ အမှသဒ္ဒေါပျတြ၊ "အဟ"မိတိ အတ္တာနံ ကရောတိ ယေနာတိ-အဟံကာရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၇၁။ မာန်မူခြင်း။

အာကရိယတိ ။ [အာ ✓ကရ+ယ+တေ] ထင်စွာပြအပ်၏။ အာကတိ၊ အခြင်းအရာ၊ ဇာတ်။ အာကရ၊ ဖြစ်ရာ(တည်ရာ)ဌာန။

အာကာရ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ကရ+ဏ] အာကရီယတိ ပကာသီယတိ ဧတေနာတိ-အာကာရော။ သာရတ္ထ-၃၊ ၂၈၁။ အကြောင်း၊ အခြင်းအရာ၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ အဆင်းအရောင်၊ သဘော၊ အဖို့အစု။

အာဒရကာရီ ၊ တိ ၊ [အာဒရ ✓ကရ+ဏီ] ရိသေစွာပြုလေ့ရှိသော။ **အာဒရကရဏ၊** အရိအသေပြုခြင်း။

အာဒိကရ ၊ ပု ၊ [အာဒိ ✓ကရ+အ] ရှေးဦးစွာ(လက်မွန်မဆွ) လွန်ကျူးမှုကို ပြုသော။

အာဝိကရောတိ ။ [အာဝိ ✓ကရ+အြ+တိ] ထင်စွာ(ထင်ရှားအောင်)ပြု၏၊ ပြောကြား၏။ အာဝိကတ၊ အာဝိကတ္တာ၊ အာဝိကတွာ၊ အာဝိကမ္မ၊ အာဝိကရဏ၊ အာဝိကရောန္တ၊ အာဝိကာတဗ္ဗ၊ အာဝိကာတုံ၊ အာဝိကာရာပေတွာ၊ အာဝိကာရိယာ၊ အာဝိကတ။

အာဝိကုဗ္ဗ ၊ နု ၊ [အာဝိ ✓ကရ+အြ+ကျု] မျက်မှောက်၌လုပ်သင့်သော အလုပ်ကိစ္စ။

ဥက္ကရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ကရ+အ] ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်ရာအရပ်၊ ကျင်ကြီးတွင်း။ **ဥက္ကရူပမ၊** ကျင်ကြီးတွင်းနှင့်တူသော။

ဥပကရောတိ ။ [ဥပ ✓ကရ+အြ+တိ] ကျေးဇူးပြု၏၊ လုပ်ကျွေး၏။ ဥပကာရ၊ ဥပကာရက၊ ဥပကာရီ။

ဥပကရဏ ၊ နု ၊ [ဥပ ✓ကရ+ယု] အသုံးအဆောင်၊ အဆောက်အဦ။

ဥပကာရိကာ ၊ ထီ ၊ [ဥပ ✓ကရ+ဏ္ဍု+အာ] သင်္ဃကရောန္တိ တန္တိ-ဥပကာရိကာ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၀၃။ တံတိုင်းခြေ။

ဥပကုဇ္ဇန္တ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ကရ+အန္တ] ကျေးဇူးပြုသော၊ လုပ်ကျွေးသော။

ဥပက္ခတ၊ ဥပက္ခဋ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ကရ+တ] ကျေးဇူးပြုအပ်သော၊ ပြုပြင်စီရင်အပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဥပက္ခရ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ကရ+အ] ဥပရိ ကရိယတေတိ–ဥပက္ခာရော၊ အက္ခဿောပရိ ကဋ္ဌဝိသေသော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၇၅။ လှည်းသန်။ အပက္ခရောတိပိ ပါဠ္ဍော။

ဥဟုက်ာရ ၊ ပု ၊ [ဥဟုံ ✓ကရ+ဏ] ဥဟုန်တိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ဥဟုက်ာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၈။ ဇီးကွက်၊ ဒီးဒုတ်၊ ခင်ပုပ်။

ဥတ္တာနီကရောတိ ။ [ဥတ္တာန+ကရောတိ] ထင်ရှားအောင်ပြု၏။ ဥတ္တာနီကတ၊ ဥတ္တာနီကမ္မ၊ ဥတ္တာနီကရဏ၊ ဥတ္တာနီကာတုံ၊ ဥတ္တာနီကိရိယာ။

နိကရောန္တိ ။ [နိ ✓ကရ+သြ+အန္တိ] အယုတ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏၊ လှည့်ပတ်ကုန်၏။ နိကတ၊ နိကရ၊ အပေါင်းအစု။

နိကစ္စ ။ ဗျ ။ [နိ ✓ကရ+တွာ] "စနန္တေဟိ ရစ္စ"န္တိ သုတ္တေ "ရစ္စ"န္တိ ယောဂဝိဘာဂေန တွာပစ္စယဿ ရစ္စာဒေသော, ရာဒိလောပေါ စ၊ နိကစ္စ၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ၍၊ လိမ်လည်လှည့်ပတ်၍။

နိကဋ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ကရ+တ] ကရိသ္မာ တော၊ ပါဒိတော ယဒါဒိနာ ကဋော ဝါ–နိကဋော။ သူစိ။ နီးကပ်သော။ န ။နီးကပ်ခြင်း။

စက္က ၊ န ၊ [✓ကရ+ရ] က–ကို ဒွေးဘော်ပြု၊ အဗ္ဘာသက–ကို စ–ပြု၊ က–ကို ဒွေးဘော်ပြု၊ ကရောတိ ဂမနမနေနေတိ–စက္ကံ၊ ဒွိတ္တံ၊ စက္ကာဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၇၃။ လှည်းဘီး။ ကရိယတေ ဝိဂ္ဂဟော ယေနေတိ–စက္ကံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၈၁။ စစ်ကပ်။

တနူကတ ၊ တိ ၊ [တနု ✓ကရ+တ] တနုကရိယတေတိ–တနူကတော၊ ဒီဃော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၀။ ရွှေအပ်သော၊ ပါးအောင်, သေးငယ်အောင် ပြုအပ်သော။

ထမ္ဘကရီ ၊ ပု ၊ [ထမ္ဘ ✓ကရ+ဣ] ထမ္ဘော ဂုမ္ဘော၊ တံ ကရောတီတိ–ထမ္ဘကရီ၊ ဣ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၂။ ကောက်ပဲ–စသည်။

တိရောကရဏီ ၊ ထီ ၊ [တိရော ✓ကရ+ယု+ဣ] တိရော ကရိယတိ ပိဓီယတိ ယာယ, သာ–တိရောကရဏီ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၉၈။ ကန့်လန့်ကာ။

ဧညကရဏ ၊ န ၊ [ဧည ✓ကရ+ယု] ဧညာနိ ကရောန္တိ မဒ္ဒန္တိ အသ္မိံ–ဧညကရဏံ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၄။ ကောက်ပဲသီးနှံနယ်ရာတလင်း။

နမက္ကာရ ၊ ပု ၊ [နမော ✓ကရ+ဏ] နမော ကရဏံ–နမက္ကာရော၊ ဏော၊ နမောတော ဆဋ္ဌီလောပေါ၊ "လောပဉ္စတတြာကာရော"တိ ဩကာရလောပေ အကာရာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၆။ ရိုခိုးခြင်း။

နိကရ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ကရ+အ] အဝယဝံ သမီပေ ကရောတီတိ–နိကရော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၉။ အပေါင်း။

နိရာကတိ ၊ ထီ ၊ [နိ+အာ ✓ကရ+တိ] ကရ–ကရဏော၊ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါတိ, တိ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၇၅။ ပစ်ပယ်ခြင်း။

နိကတိ ၊ ထီ ၊ [✓ကရ+တိ] ကရဏံ–ကတိ။ [နိ+ကတိ] နိန္ဒိတာ ကတိ–နိကတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၇။ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ပတ်ခြင်း၊ ဥစ္စာတုကိုပေး၍ သူတစ်ပါးထံမှ ဥစ္စာစစ်ကို ယူခြင်း။

ပကတိ ၊ ထီ ၊ [✓ကရ+တိ] ကရဏံ ဘဝနံ–ကတိ၊ [ပ+ကတိ] ပဌမံ ကတိ–ပကတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၇။ သဘော။

ပကိရိယ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ကရ+ရိရိယ] ကရ–ဟိ သာယံ၊ ကရတော ရိရိယာ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၆။ ကလိမ်၊ သင်းဝင်ပုတ်။

ပဏ္ဍာကာရ ၊ ပု ၊ [ပဏ္ဍာ+အာ ✓ကရ+ဏ] ပဏ္ဍေန သတ္ထပဏ္ဍေန သဒ္ဒိ အာကရိယတေ အာနိယတေတိ–ပဏ္ဍာကာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၅၆။ လက်ဆောင်၊ တံစိုး။

ပတိကြိယာ ၊ ထီ ၊ [ပတိ ✓ကရ+ရိရိယ+အာ] ပတိပုဗ္ဗော ကရောတိ တိကိစ္ဆာယံ၊ ကရတော ရိရိယာ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၃၀။ ဆေးကုခြင်း။

ပါကာရ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ကရ+ဏ] ပကုဗ္ဗန္တိ တန္တိ–ပါကာရော၊ သမန္တာ တော ကရိယတေတိ ဝါ–ပါကာရော။ အကတ္တာရိ စ ကာရကေ သညာယံ ဏော၊ ရဿသ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၃။ မြို့ရိုးတံတိုင်း။

ပကရောတိ ။ [ပ ✓ကရ+သြ+တိ] ပြုခြင်းငှာ အားထုတ်၏၊ ပြုလုပ်၏။ (ပကရိယတိ၊ ပြုအပ်၏။) ပကတ၊ ပကတိ၊ ပကရဏ၊ အကြောင်း၊ ကျမ်းဂန်၊ အရာဌာန၊ တည်စေခြင်း။ ပကာရ၊ အခြင်းအရာ၊ အထူးအပြား၊ အတူ။ (ပကုဗ္ဗတိ၊ ပြုလုပ်၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ ဆည်းပူး၏။) ပကုဗ္ဗန္တ၊ ပကုဗ္ဗမာန။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပကာရ ၊ ပု ၊ [ပတိ+ဥပ ✓ကရ+ဏ] ပစ္စုပကာရ၊ တုံ့ပြန်ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ခြင်း၊ ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း။

ပစ္စာကတ ၊ တိ ၊ [ပတိ+အာ ✓ကရ–တ] ရှုံးသော။

ပစ္စုပကာရက ၊ တိ ၊ [ပတိ+ဥပ ✓ကရ+ဏ္ဍု] တုံ့ပြန်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော၊ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ပြုတတ်သော၊ ကျေးဇူးဆပ်တတ်သော။

ပဋိကရောတိ ။ [ပတိ ✓ကရ+ဩ+တိ] တစ်ဖန်ပြု၏၊ တုံ့ပြန်ကျေးဇူးပြု၏၊ ကျေးဇူးဆပ်၏၊ ကုစား–ကုသ၏၊ ပြုပြင်၏။ (တောင်းပန်ကန်တော့၏၊) ပြန်ပေး၏၊ အစားပေး၏၊ လိုက်နာ–နားထောင်၏။ ပဋိကိစ္စ၊ ရှေးဦးစွာပြု၍၊ ကြိုတင်၍။ ပဋိကတ၊ ပဋိကာတဗ္ဗ၊ ပဋိကမ္မ၊ ပဋိကာတုံ၊ ပဋိကာရ။ (ပဋိကယိရတိ။ ရူ၊ ၅၂၂။–ကိုရူ။) ပဋိကရဏ၊ ပဋိကရိတွာ၊ ပဋိကရောန္တ၊ ပဋိကာတဗ္ဗ၊ ပဋိကာတုံ၊ ပဋိကာရ၊ (ပတိကာရ၊) ပဋိကာရက၊ (ပဋိကာရကိရိယာ၊) ပဋိကိရိယာ။

ပဋိကိဗ္ဗိသ ၊ နာ ၊ [ပတိ ✓ကရ+ဣဗ္ဗိသ] တုံ့ပြန်ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သောအမှု။

ပရိကို့တ္တ ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓ကရ+တ] ပရိ သမန္တတော ကရီယတေတိ–ပရိကို့တ္တံ၊ **ပရိက္ခတမ္ပိ။** ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၆။ ဝန်းရံအပ်သော၊ ပိတ်ဆည်းအပ်သော။

ပုရက္ခတ ၊ တိ ၊ [ပုရ ✓ကရ+တ] ပုရေ ကရီယတီတိ–ပုရက္ခတော။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၄။ ကရဓာတ်ကို ခ–ပြု၊ ရှေ့သွားပြုအပ်သော။

ဗျာကရဏ ၊ နာ ၊ [ဝိ+အာ ✓ကရ+ယု] သာဓုသဒ္ဒါန မန္ဓာချာယကံ–ဗျာကရဏံ၊ ဝိသေသေန အာကရီယန္တေ ပကတိစ္စာဒိနာ အာဗျာပါဒျန္တေ အနေန သဒ္ဒါတိ–၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၀။ ဗျာကရဏ်းကျမ်း။

ဘတ္တကာရ ၊ ပု ၊ [ဘတ္တ ✓ကရ+ဏ] ဘတ္တံ ကရောတိ အကာသိ ကရိဿတီတိ–ဘတ္တကာရော၊ ဧဝံ **သူပကာရော။** ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၄။ စဖိုသည်၊ ထမင်းချက်သမား။

ရထကာရက ၊ ပု ၊ [ရထ ✓ကရ+ဏ္ဍု] ရထံ ကရောတီတိ–ရထကာရကော၊ ယထာ ကထဉ္စိ အယံ ဗျုပ္ပတ္တိနာမ၊ သညာ ပန လောကတောယေဝါဝ ဂန္တဗ္ဗာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၉။ ရထကာရအိုင်။

ရထကာရ ၊ ပု ၊ [ရထ ✓ကရ+ဏ] ရထံ ကရောတီတိ–၊ ကမ္မနိ ဏော၊ ရထကာရော၊ စမ္မကာရေပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၆။ လက်သမား။

ဗျာကရောတိ ။ [ဝိ+အာ ✓ကရ+ဩ+တိ] ဖြေဆို၏၊ ဗျာဒိတ်စကား မြွက်ကြား၏၊ ဖောက်ပြန်စွာပြု၏။ ဗျာကတ၊ ဗျာကတ္တု၊ ဗျာကရဏ၊ ဗျာကရဏီယ၊ ဗျာကရမာန၊ ဗျာကရာပေတုံ၊ ဗျာကရိတဗ္ဗ၊ ဗျာကရိတုံ၊ ဗျာကရိတွာ၊ ဗျာကရောန္တ၊ ဗျာကာတဗ္ဗ၊ ဗျာကာတုံ၊ ဗျာကာရ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ။

ဘုက္ကရဏ ၊ နာ ၊ [ဘုက် ✓ကရ+ယု] ဘုက်ဘုက်–ဟု အသံပြုခြင်း၊ ခွေးဟောင်ခြင်း။ ဘုက္ကရိတွာ၊ ဘုက္ကာရ၊ ခွေးဟောင်သံ။

မာလာကာရ ၊ ပု ၊ [မာလာ ✓ကရ+ဏ] ပန်းသည်။ [မာလာ+အာကာရ] ပန်းအသွင်၊ ပန်းသဏ္ဌာန်။ **မာလာကမ္မ၊** ပန်းအသွင်ပြုအပ်သော ပန်းချီမှု၊ ခြူးပန်း။

ယကန ၊ နာ ၊ [ယ ✓ကရ+ကွိ] ယံ သံယမံ ကရောတီတိ–ယကံ။ ကောတ္ထုဘာ။ အသည်း၊ [ယက+နာ] ယကမေဝ–ယကနံ။ မောဂ်–၄၊ ၉၂–နှင့် နိရုတ္တိ၊ ၄၈၈–တို့၏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သကတ်အနက်မှာ နာ–ပစ္စည်းသက်။ ယကနံ၊ အသည်း။

ယုဇ္ဇနက ၊ တိ ၊ [ယုဇ္ဇန ✓ကရ+ကွိ] စစ်ထိုးခြင်းကို ပြုတတ်သော။

ရက်ုံ ၊ ပု ၊ [ရုဏ ✓ကရ+ဥ] ရုဏံ ကရောတီတိ–ရက်ုံ၊ ဥ၊ ဏသ လောပေါ, ရကာရသ, ဥသ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၉။ သမင်ဆီးစောက်။

ရသက ၊ တိ ၊ [ရသ ✓ကရ+ကွိ] စဖိုသည်၊ စားတော်ချက်၊ အရသာရှိသော၊ သတ္တု–ဓာတ်ဆား၊ ပြဒါး။

ဝိကက်ံတ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ကရ+တ] သကဏ္ဌကတာယ အတ္တာနံ ဝိရူပံ ကရောတီတိ–ဝိကက်ံတော၊ ဒွိတ္တံ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၉။ နရွဲ။

ဝိကာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ကရ+ဏ] **ဝိကတိ** ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ကရ+တိ] ဝိကရဏံ အညထာဘဝနန္တိ–ဝိကာရော, ဝိကတိ စ၊ ကရ–ကရဏေ ဏော, တိ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၅။ ဖောက်ပြန်ခြင်း။

ဝိကိရဏ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ကရ+ယု] ဝိကရောတီတိ–ဝိကိရဏော၊ ယု၊ အဿိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၁။ မရိုးပင်၊ ငဖြူကြီး။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘီတက ၊ တိ ၊ [ဝိဘူတ ✓ ကရ+ကွိ] ဦ-ကို ဤ-ပြု၊ ရောဂံ ဝိဘူတံ(ဒြပ်မှကင်းအောင်) ကရောတီတိ-ဝိဘီတကော၊ **ဝိဘီဋကောပိ။** ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၉။ သစ်ဆိမ့်။

လင်္ကာရ ၊ ပု ၊ [လ ✓ ကရ+ဏ] လံ ဝါတံ ကရီယတိ သမ္ပဋိစ္ဆိယတိ ဧတေနာတိ-လင်္ကာရော။ ဧဋီ။ ရွက်၊ လင်းယဉ်။

ဝိကုဗ္ဗတိ ။ [ဝိ ✓ ကရ+သြ+တိ] **ဝိကရောတိ၊** အထူးထူးအပြားပြား ပြုလုပ်၏၊ ဖန်ဆင်း၏၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ပြုလုပ်၏၊ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီး၏။ ဝိကဋ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် သွားတတ်သော၊ ခြေခွင်သော၊ မဟာဝိကဋဆေး။ ဝိကတ၊ ဝိကတိ။ **ဝိကတိကာ** [ဝိကတိ+က+အာ] အဆန်းတကြယ် ပြုအပ်သော သားမွေးအခင်းကြီး။ ဝိကာရ၊ ဝိကရဏ၊ ဝိကုဗ္ဗိတုံ၊ ဝိကုဗ္ဗန္တ၊ ဝိကုဗ္ဗမာန၊ ဝိကုဗ္ဗန၊ ဝိကုဗ္ဗိတ။ (ဝိကြုဗ္ဗတိ၊ ကရ-ကို ကြု-ပြု။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၀၂၆။ ဝိအကာသိ၊ ချတ်ချော်စွာ ပြုလုပ်ပြီ။)

ဝိပွကရောတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ ကရ+သြ+တိ] ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ပြုကျင့်၏၊ မသင့်မတင့်(မတော်မတရား) ပြုကျင့်၏။ ဝိပွကတ၊....မပြီးသေးသော၊ မပြီးစေအပ်သေးသော၊ မဆုံးဖြတ်အပ်သေးသော။ ဝိပွကာရ။

ဝိပွကတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပကတ] ပြု၍ မပြီးသေးသော၊ ပြုလုပ်ဆဲဖြစ်သော။

ဝိယာကရောတိ ။ [ဝိ+အာ ✓ ကရ+သြ+တိ] ထင်စွာပြု၏၊ ဖြေဆို၏။ ဝိယာကတ၊ ဝိယာကာရ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ။

ဝိသခ်ံတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+သံ ✓ ကရ+တ] ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော။ ဝိသခ်ံရဏ၊ ဝိသခ်ံရိတ၊ ဝိသခ်ံရိတွာ၊ **ဝိသခ်ံါရ** [ဝိ+သခ်ံါရ] သခ်ံါရတို့မှ လွတ်ရာ (ထွက်မြောက်ရာ)ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။

ဝိသေသက ၊ တိ ၊ [ဝိသေသ ✓ ကရ+ကွိ] ထူးခြားအောင် ပြုတတ်သော၊ [ဝိသေသ+က] ထူးခြားကွဲပြားသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော။

ဝေါကရီယတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ကရ+ယ+တေ] အထူး(အသီးအခြား)ပြုအပ်၏။ ဝေါကရဏ၊ ဝေါကာရ၊ ရောပြွမ်း-ရောနှောသော၊ ထူးခြားသောသဘော၊ ယုတ်ညံ့ခြင်း။

သက္ကရောတိ ။ [သံ ✓ ကရ+သြ+တိ] ကောင်းစွာပြု၏၊ ရိုရိုသေသေပြု၏။ သက္ကတွာ၊ သက္ကတွာန၊ သက္ကရိတွာ၊ သက္ကရိတွာန၊ သက္ကရောန္တ၊ သက္ကရမာန၊ သက္ကုရုမာန၊ (သက္ကရီယတိ၊) သက္ကရိယမာန၊ သက္ကာတဗ္ဗ၊ သက္ကာရ၊ သက္ကရိတ၊ သက္ကရိယ၊ သက္ကုရုမာန၊ သက္ကဋ၊ သက္ကဋဘာသာ၊ သက္ကတ၊ သက္ကရေယျ=ဏျ၊ သက္ကာရိယ-ဟု ဆိုလိုလျက် အာ-ကို ရဿ, ရိ-ကို ရေ-ပြု။ သူတော်ကောင်းတို့ ပြုအပ်သော၊ ကောင်းမွန်ရိုသေစွာ ပြုအပ်သော။

သင်္ကာရ ၊ ပု+နှ ၊ [သံ ✓ ကရ+ဏ] နာနာဝိဓေဟိ တိဏာဒီဟိ သင်္ကရီယတေ မိဿီကရီယတေတိ-သင်္ကာရော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၄။ သံကာရလည်းရှိ၏။ တံမြက်ချေးစု။

သက္ကစ္စ ။ ဗျ ။ [သံ ✓ ကရ+တွာ] တွာပစ္စည်းကို ရစ္စ-ပြု၊ ဓာတွန် ရ-ကိုချေ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို က-ပြု၊ သက္ကစ္စ၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာသော် **သက္ကစ္စံ။** နိရုတ္တိ၊ ၇၅၉။ အရိုအသေပြု၍၊ ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား။

သင်္ကရောတိ ။ [သံ ✓ ကရ+သြ+တိ] ကောင်းစွာပြု၏။ (သင်္ကရီယတိ၊)သင်္ကရ၊ ရောနှောခြင်း၊ ရောနှောသော။ သင်္ကရဏ၊ သင်္ကရိတွာ၊ သင်္ကာရ၊ သံကာရ။ (သင်္ကာပယတိ [သံ ✓ ကရ+ဏာပယ+တိ] သုတ်ကြီးဖြင့် စီရင်။ နေ၏၊ သီတင်းသုံး၏၊ ကြံမှိုင်သကဲ့သို့ ထိုင်နေ၏။)

သက္ခိက ၊ နှ ၊ [သက္ခိ ✓ ကရ+ကွိ] မျက်မှောက်ပြုခြင်း။

သခ်ံရောတိ ။ [သံ ✓ ကရ+သြ+တိ] အပေါင်းအစုပြု၏၊ (ပေါင်းစု၏၊) ပြုပြင်စီရင်၏၊ ဖြစ်စေ၏။ သခ်ံရိတွာ၊ သခ်ံရိတွာန၊ သခ်ံရိတုံ၊ သခ်ံရောန္တ၊ (သခ်ံရီယတိ၊) သခ်ံရိယမာန၊ သခ်ံတိ၊ သခ်ံရဏ၊ သခ်ံရာန၊ မာန-ကို အာန-ပြု။ ရူ၊ ၆၄၆။ သခ်ံါရိက။

သခ်ံတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ကရ+က] ရူ၊ ၅၈၂။ (အကြောင်းတရားတို့သည်) ပေါင်း၍ ပြုပြင်စီရင်အပ်သော၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော၊ ပေါင်း၍ပြုပြင်စီရင်ခြင်း။

သခ်ံါရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ကရ+ဏ] သခ်ံါရတရား၊ ပြုပြင်စီရင်အပ်သော၊ ပြုပြင်စီမံကြောင်း။ ပုဗ္ဗပယောဂ (ဝီရိယ)။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စကာရ ၊ ပု ၊ [သစ္စ ✓ကရ+ဏ] သစ်စံ ကရောတိ, သစ္စသ ဝါ ကရဏံ–သစ္စကာရော, သစ်စံကာရောပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၇၁။ ကတိထားခြင်း၊ စရံပေးခြင်း။

သစ္ဆိကရောတိ ။ [သစ္ဆိ ✓ကရ+သြ+တိ] မျက်မှောက်ပြု (အာရုံပြု)၏၊ သိမြင်၏၊ ထိုးထွင်းသိ၏။ သစ္ဆိကတွာ၊ သစ္ဆိကတွာန၊ သစ္ဆိကရိတွာ၊ သစ္ဆိကာတုံ၊ သစ္ဆိကရောန္တ။ (သစ္ဆိကရီယတိ၊) သစ္ဆိကာတဗ္ဗ၊ သစ္ဆိကိရိယ၊ သစ္ဆိကိရိယမာန၊ က–၏ အ–ကို ဣ–ပြု၊ သစ္ဆိကတ၊ သစ္ဆိကတဝန္တ၊ သစ္ဆိကရဏ၊ သစ္ဆိကရဏီယ၊ သစ္ဆိကရေယျ။

သစ္ဆိကာ ၊ ထီ ၊ [သစ္ဆိ ✓ကရ+ကွိ+အာ] မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ မျက်မှောက်၌ ပြီး-ထင်ရှားသော၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်–ကိုယ်တိုင်သိအပ်သော။

သမလင်္ကရောတိ ။ [သံ+အလံ ✓ကရ+သြ+တိ] ကောင်းစွာတန်ဆာဆင်၏။ သမလင်္ကတ၊ သမလင်္ကရိတွာ၊ သမလင်္ကရိတွာန။

သမဘိသန်တ ၊ တိ ၊ [သံ+အဘိ+သံ ✓ကရ+တ] ကောင်းစွာ အထူးပြုပြင် စီရင်အပ်သော၊ ပြည့်စုံစွာ အထူးပြုစီရင်အပ်သော။

သမီကတ ၊ တိ ၊ [သမ ✓ကရ+တ] ညီမျှအောင် ပြုအပ်သော။ သမီကရဏ၊ အညီအမျှပြုခြင်း။

သံပုရက္ခရောတိ ။ [သံ+ပုရ ✓ကရ+သြ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၃၄။ ရိရိသေသေလေးလေးစားစား ရှေ့သွားပြု၏၊ ရှေ့ထား၍ လှည့်လည်၏။ **သမ္မုရက္ခရောတိ။**

သမ္မာပရိပ္ပုရကာရီ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+ပရိ+ပ္ပုရ ✓ကရ+ဏီ] ကောင်းစွာဖြည့်ကျင့်လေ့ရှိသော။ သမ္မာကိရိယာ၊ ကောင်းစွာပြုလုပ် အားထုတ်ခြင်း။ သဟကရဏ၊ အတူတကွပြုခြင်း။ သဟကာရီ၊ အတူတကွ ပြုလေ့ရှိသော၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်ဖြစ်သော။ သဟပုဉ္ဇကာရီ၊ အတူတကွ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလေ့ရှိသော၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုဘော်ပြုဘက်ဖြစ်သော။

သုအာဇီဝကရ ၊ ပု ၊ [သု+အာဇီဝ ✓ ကရ+အ] ကောင်းသော (ချမ်းသာသော) အသက်မွေးမှုကို ပြုတတ်–ဖြစ်စေတတ်သော။

သုကတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ကရ+တ] သုခံ ကရောတိ, သောဘနံ ဝါ ကရဏမသ–သုကတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၅။ ကုသိုလ်ကံ။

ဒုက္ကဋ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ကရ+တ] ဒုက္ခေန ကုစ္ဆိတာ ကာရေန ဝါ ကရီယတေတိ–ဒုက္ကဋံ၊ မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော။ န ။မကောင်းမှု။

သုကရ ၊ တိ ၊ [သု ✓ကရ+ခ] ရှု၊ ၆၁၅။ ချမ်းသာသဖြင့် ပြုအပ်သော၊ လွယ်ကူစွာပြုအပ်သော၊ ပြုလွယ်သော။

သုက္က ၊ န ၊ [သု ✓ကရ+ကွိ] သုခံ ကရောတိတိ–သုက္ကံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၅။ ကောင်းမှု၊ ကုသိုလ်။

သုပရိကမ္မတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ကရ+တ] ကောင်းမွန်စွာ ပြုပြင်အပ်, (တန်ဆာဆင်အပ်)သော၊ ကောင်းစွာ ခြံရံအပ်သော၊ –ပေါင်းစုဆည်းပူးအပ်သော။

သုပါကဋ ၊ တိ ၊ [သု+ပ+အာ ✓ကရ+တ] တ–ကို ဋ–ပြု။ အလွန်ထင်ရှားပေါ်လွင်–ကြည်လင်ပြတ်သားသော။

သုပါကာရ ၊ တိ ၊ [ပ+အာ ✓ကရ+ဏ] ပကရီယတေတိ–ပါကာရော၊ တံတိုင်း။ [သု+ပါကာရ] လှပသည့် မြို့ရိုးတံတိုင်းရှိသော၊ လှပသော မြို့ရိုးတံတိုင်း။

သုပ္ပဋိကာရ ၊ ပု ၊ [သု+ပဋိ ✓ကရ+ဏ] ကောင်းစွာ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်မှု၊ ပြည့်စုံလုံလောက်အောင် **ကျေးဇူး** ဆပ်ခြင်း။ သုဗျာကတ၊ ကောင်းစွာပြောကြား အပ်သော၊ ကောင်းစွာဖြေဆိုအပ်သော။ သုသက္ကတ၊ ကောင်းစွာ အရိအသေပြုအပ်သော။ သုသန်တ၊ ကောင်းစွာပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ သွာကာရ၊ ကောင်းသောအခြင်းအရာ။ သွာလင်္ကတ။

သုမတိကတ ၊ တိ ၊ **မတ** [✓မန+တ္တ] အလို၊ အယူအဆ၊ သိအပ်သော၊ ထင်ရှားသော။ **မတ္တ** ၊ န ၊ [မတ+ယတ်] ထွန်၊ ကျမ်းတုံး၊ ဒလိမ့်တုံး။ မတံ ဉာဏံ ကရဏာန္တိ –မတ္တံ= ကဋ္ဌသဿ ခေတ္တသဿ သမကရဏာဒိသာဓနဖလကံ။ ကပ္ပဒုမ။

[သု+မတ္တ+ကရ+တ] ကရဓာတ်ကြောင့် မတ္တ-မ္မ မတိ, မတိ-ဟု ၂-မျိုးဖြစ်လာသည်။ သုမတိကတ၊ သုမတိကတ၊ ကောင်းစွာ ကျမ်းတုံးဖြင့်(မျက်နှာပြင် ညီအောင်) ပြုပြင်အပ်သော။

သုကရ ၊ ပု ၊ [သု ✓ ကရ+ဏ] သုန္ဒရံ ဖလံ ကရောတီတိ–သုကရော။....၊ သုခံ ကရောတီတိ ဝါ–သုကရော။ [သု+ကရ] သုန္ဒရော ကရောယသ ဝါ–သုကရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၇။ သုဂ္ဂတိ

http://www.dhammadownload.com

အဗျတ္တံ သဒ္ဒံ ကရောတိ [သူ ✓ကရ+အစ်] သူကရ၊ သုကရ။ ကောတ္ထုဘာ။ ဝက်။

သွာဘိသန်တ ၊ တိ ၊ [သု+အဘိ+သံ ✓ကရ+တ] ကရ–ကို ခ–ပြု။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၄။ ကောင်းစွာပြုပြင်စီရင်အပ်သော၊ ကောင်းစွာစီမံပြုလုပ်အပ်သော။

ဟုံဟုက် ၊ တိ ၊ [ဟုံဟုံ ✓ကရ+ကွိ] ဟုံဟုံဟူသော အသံကိုပြုတတ်သော။ (ဟုံဟုက်ဇာတိက) ဟုဟုက္က၊ ဟုံဟုံက–တို့လည်း မထူးတော့ပါ။

ကရဉိ၊ ကရဏ္ဍ

ဘူ= ဘာဇနေ–ဝေဖန်ခြင်း၌။ ကရဏ္ဍတိ။

ကရဏ္ဍ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ကရဉိ+က] ကရဉိတမ္ဘော ဘာဇေတမ္ဘောတိ–ကရဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ ကြုတ်၊ ပခြုပ်၊ အစ်(ကွမ်းအစ်)၊ အုပ်(ဆွမ်းအုပ်)။ သကတ္ထ ကပစ္စည်း သက်က **ကရဏ္ဍက**–ဟု ဖြစ်၏။

ကရဏ္ဍဝ ၊ ပု ၊ [✓ကရဏ္ဍ+အဝ] ကရဏ္ဍ–ဘာဇနတ္ထော၊ အဝေါ၊ ကရဏ္ဍဝေါ၊ ဇေလစရော ပက္ခီ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၂၆။ စစ်စလီ။

ကလ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ကလတိ။

စု= ခေပ ဂတီသု–ပစ်ပယ်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။

စု+ဘူ= သချ်ာနေ–ရေတွက်ခြင်း၌။ ကာလေတိ၊ ကာလယတိ။

ကလီယတိ ။ [✓ကလ+ယ+တေ] နှိုင်းယှဉ်အပ်၏၊ ချုတ်ယွင်းစေအပ်၏။

ကမ္မာသ ၊ တိ ၊ [✓ကလ+သ] ကလိသ္မာ သဿ မာန် (ကလဓာတ်မှနောက်၌ သ–၏ အာဒျာဝယဝ မာ–လာ၊) ကလီယတိ ပရိမီယတီတိ–ကမ္မာသော= သဗလော။ ကမ္မာသံ= ပါပံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၁၅။ ပြောက်ကျားသော။ နှ ။မကောင်းမှု။

ကမ္မာသ ၊ ပု ၊ [✓ကလ+အ] ကလျတေတိ–ကလော၊ [✓မသိ+ဏ] မသိ–ပရိမာနေ၊ ကမ္မနိ ဏော၊ မာသော။ [ကလ+မာသ] ကလောဧဝ မာသော–ကမ္မာသော၊ လဿ မော။ ကလနံ ဝါ–ကလော၊ [ကလ ✓မသိ+ဏ] ကလံ မသတီတိ–ကမ္မာသော။ ဓာန်ဒို၊ ၉၉။ ပြောက်ကျားသောအဆင်း။

ကရေရိ ၊ ထီ ၊ [✓ကလ+ဣရ+ဣ] ကလ–သချ်ာနေ၊ ဣရော၊ နဒါဒိ၊ ရဿန္တော။ ဓာန်ဒို၊ ၅၅၃။ ခံတက်။

ကလတ္တ ၊ နှ ၊ [✓ကလ+အတ္တ] ကလတိ ပရိစ္ဆိန္နတီတိ–ကလတ္တံ= ဘရိယာ။ မောဂ်–ဂု၊ ၈၁။ မယား။ [✓ကလ+တ] ကလ–သချ်ာနေ၊ ကလတ္တံ၊ ကလတ္တြံ= ဘရိယာ။ ရူ၊ ၆၆၆။

ကလ ၊ ပု ၊ [✓ကလ+အ] မထင်ညင်သာ သာယာသော အသံ၊ ရေတွက်ခြင်း၊ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း။

ကလနာ ၊ ထီ ၊ [✓ကလ+ယု+အာ] ရေတွက်ခြင်း။

ကလမ္ဘ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ကလ+အမ္ဘ] ကလ–မဒေ၊ အမ္ဘော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၈၉။ မြား၊ ကန်စွန်းပင်၊ သင်းတောက်ဥ။

ကလဘ ၊ ပု ၊ [✓ကလ+အဘ] ကလိယတိ ပရိမီယတိ ဝယသာတိ–ကလဘော= ဟတ္ထိပေါတကော၊ တဒမိနာတိ ပါဠာ ဠတ္တော ကဠဘော= သောဝ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၂၄။ ဆင်ငယ်။ ပဠဝသာနိ ယာဝ ကလဘော။ ကလ–သချ်ာနေ၊ အဘော၊ ကလဘော၊ ဠတ္တော ကဠဘော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၆၂။

ကလလ ၊ နှ ၊ [✓ကလ+အလ] ကလိယတိ ပရိမီယတိ ဥဒကမေတေနာတိ–ကလလံ= အပတ္ထိန္နံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈၂။ ကလလရုပ်၊ ရွှံညွန်။

ကလသ ၊ ပု ၊ [✓ကလ+အသ] ကလိယတီတိ–ကလသော= ကုမ္ဘော။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၁၇။ အိုး။

ကလဟ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ကလ+ဟ] ကလိယတိ ပရိမီယတိ အနေန သူရဘာဝေါတိ–ကလဟော၊ ဝိဝါဒေါ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂၃။ ငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း။

ကလာ ၊ ထီ ၊ [✓ကလ+အ+အာ] ကလ–သချ်ာနေ၊ ကလိယတေ ဧကာဒိနာ သချ်ာယတေတိ–ကလာ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၃။ အစိတ်၊ လ၏ ၁၆–ခုမြောက်အစိတ် ($\frac{3}{16}$)၊ လက်မှုပညာ။

ကလိ ၊ ပု ၊ [✓ကလ+ဣ] ကလ–သချ်ာနေ၊ ကလိယတိ ပရိမီယတီတိ–ကလိ= ပါပံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၇။ မကောင်းမှု၊ အပြစ်၊ ချုတ်ယွင်းချက်၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း။

ကလိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ကလ+ကိက+အာ] ကလ–သချ်ာနေ၊ ကလိယတိ ပရိမီယတီဂိ–ကလိကာ= ကောရကော။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂။ အငုံ၊ ငုံရင့်(ပွင့်ခါနီးအငုံ)။

http://www.dhammadownload.com

ကလိင် ၊ ပု ၊ [✓ ကလ+ဂက်] ကရဓာတ်နောင် ကျမ်–လာ၊ ကလ–သဒ္ဒေ၊ ကျမုက်။ ကလတိ–အတိ နာဒံ ကရောတိ ဗဟုရဇ္ဇတာယာတိ–ကလိင်္ဂေါ= ဒကို္ခဏပထော။ မောဂ်–ဂု၊ ၃၃။ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း= ဒကို္ခဏပထတိုင်း၊ ကလိင်္ဂတိုင်း။

ကလိလ ၊ တိ ၊ [✓ကလ+ကျလ] ကလတိ ပဝတ္တတီတိ– ကလိလံ= ဂဟနံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈၉။ ရွှပ်ထွေး– ခက်ခဲသော။

ကလိရ ၊ ပု ၊ [✓ ကလ+ကီရ] အနေန ထူလာဒိ ကလီယတိ ပရိမီယတီတိ–ကလီရော= အကုံရော။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၆၉။ ဝါးမျှစ်၊ အညောက်။

ကလုသ ၊ နာ ၊ [✓ကလ+ဥသ] ကလျတေ အနေန– ကလုသံ၊ ဥသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၈၄။ မကောင်းမှု– အကုသိုလ်။ တိ ။နောက်ကျသော၊ မကြည်သော။

ကလျာဏ ၊ တိ ၊ [✓ ကလ+ယာဏ] ရှု၊ ၆၅၇။ ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော၊ ပြည့်စုံသော။

ကလ္လ ၊ တိ ၊ [✓ ကလ+လ] ကလ–သချိုးနေ၊ ကလနံ–ကလ္လံ= ယုတ္တံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈၈။ သင့်လျော် (လျောက်ပတ်)သော၊ စွမ်းနိုင်သော၊ အနာ ကင်းသော၊ မပင်ပန်းသော။ နာ ။မိုးသောက်ချိန်။

ကဋ္ဌရ ၊ ပု ၊ [✓ကလ+အာရ] ကလာတိ နိဒ္ဒေသာ လသေ ဋ္ဌတ္တံ။ ဧတေန ဂုဏ် ကလီယတိ ပရိမီ ယတီတိ–ကဋ္ဌာရော= ပိဂံလော။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၆၄။ ကြောင်သောအဆင်း။ တိ ။သွားခေါ်သော၊ သွားကျဲသော၊ သွားမညီသော။

ကာလ ၊ ပု ၊ [✓ ကလ+ဏ] ကာလယတီတိ– ကာလော၊ ခိပတိ, ဝိဒ္ဓံသယတိ သတ္တာနံ ဇီဝိတ မိတိ အတ္ထော။ ကလ-ဝိက္ခေပေ။ ဝဇိရ–၅။ ကလျန္တေ သချိုးယန္တေ အဲယုပွမာဏာဒယော အနေနာတိ– ကာလော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆။ အချိန်အခါ၊ ကာလ။ သေခြင်း၊ ယမမင်း၊ ကြိုယာ။ တိ ။ မည်းနက်သော။

ကာဠ ၊ တိ ၊ [✓ကလ+ဏ] ဝဏ္ဏေသု ဧကောဋ္ဌာသ ဘာဝေန ကလျတေတိ–ကာလော၊ သောဧဝ– ကာဠော။ ဓာန်ဒီ၊ ၉၆။ အမည်း၊ အနက်။

ကာဋ္ဌ ၊ ထိ ၊ [✓ကလ+အ+အာ] ကလ–သချိုးနေ၊ အ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၉၀။ ကြံဟင်းညို။

အကလ္လ ၊ နာ ၊ [နာ ✓ကလ+အ+လ] ကလ–ဂတိ သချိုးနေသူ၊ နာ ကလတိ ယေန, တံ–အကလံ၊ တမေဝ–အကလ္လံ၊ လော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၂၃။ အနာ။

အာကလန ၊ နာ ၊ [အာ ✓ကလ+ယု] ရေတွက်ခြင်း၊ ရေတွက်ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း။

သံကလေတိ ။ [သံ ✓ ကလ+ဏော+တိ] ပေါင်းစု ရေတွက်၏။ သံကလေတွာ၊ သံကလေန္တ၊ သံကလန၊ သင်္ကလန၊ သင်္ကလယိတဗ္ဗ၊ သင်္ကလ ယိတွာ၊ သင်္ကလေတွာ၊ သင်္ကလယန္တ၊ သင်္ကလေန္တ၊ သင်္ကလိတ၊ သင်္ကလိတဗ္ဗ။

ဝိကလ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကလ+အ] ချို့တဲ့သော၊ မလောက် ငသော၊ လိုအပ်သော၊ ချို့တဲ့ခြင်း။

ဝေါကလန ၊ နာ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ကလ+ယု] အသီးအခြား ပြုခြင်း၊ ပေါင်းစု(ရောနှော)ရေတွက်ခြင်း။

ကလဒိ၊ ကလန္ဒ

ဘူ= အဝှါန ရောဒနေသု–ခေါ်ဝေါ်ခြင်း, ငိုကြွေးခြင်း တို့၌။ ကလန္ဒတိ။

ကလန္ဒက ၊ ပု ၊ [✓ကလဒိ+ဏ္ဍု] ကလန္ဒတီတိ– ကလန္ဒကော။ ရဏ္ဍုနက်။ (ကလန္ဒတိ။)

ကလပ

စု= အဝိယတ္တိယံ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သောစကား၌။ ကာလပေတိ၊ ကာလပယတိ။

ကလမ္ဘ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ကလမ္ဘတိ။

ကာဠာဝက ၊ ပု ၊ [✓ကလမ္ဘ+ဏ္ဍု] ကလမ္ဘတေ သဒ္ဒါယတေတိ–ကာဠာဝကော၊ ဏ္ဍု၊ မလောပေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၆၁။ ကာဠာဝကဆင်မျိုး။

ကလဝ

ဒိ= ဘယေ–ကြောက်ခြင်း၌။ ကလဗ္ဘတိ၊ ကလဝယတိ။

ကလဟ

ဘူ= ကုစ္ဆနေ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။ ကလဟတိ။

ကလဟ ၊ ပု ၊ [✓ကလဟ+အ] ကလဟန္တိသ္မိ– ကလဟော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၀၀။ ငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန် ဖြစ်ခြင်း။

ကလဟက ၊ တိ ၊ [✓ကလဟ+ဏ္ဍု] ငြင်းခုံခိုက်ရန် ဖြစ်တတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ကလိဒိ၊ ကလိန္ဒ

ဘူ= ပရိဒေဝနေ-ဝိကြြေးခြင်း၌။ ကလိန္ဒတိ။

ကလ္လ

ဘူ = အသဒ္ဒ သဒ္ဒ ကူဇနေ-ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း, အသံ ပြုခြင်း, မဝိမပြင်ပြောဆိုခြင်း၌။ ကလ္လတိ။

ကလ္လောလ ။ [✓ကလ္လ+ဩလ] ဝါတဝေဂေန သမုဒ္ဒတော ဥဋ္ဌဟိတ္တာ ကလ္လတိ နဒတီတိ-ကလ္လောလော= မဟာဝီစိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၄။ လှိုင်းကြီး၊ ဒီလှိုင်း။

ကဝ

ဘူ= ဝဏ္ဏေ-ချိုးမွှမ်းခြင်း၌။ ကဝတိ။

ကဝိ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ကဝ+ဣ] သန္တံ့ ကဝတိ ဝဏ္ဏေတီတိ-ကဝိ= ပညာရှိ၊ သုခမိန်။ ✓ကဝိ-ဝဏ္ဏေ၊ ဣ၊ ဣတ္ထိယံ ကဝီ စ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၈။

ကသ

ဘူ= ဝိလေခန သဒ္ဒ ဟိ ံသာ ဂတီသု-ရေးခြစ်ခြင်း, အသံ ပြုခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ကသတိ။ ဝိပုဗ္ဗော= ဖုလ္လေ-ကားကားပွင့်ခြင်း၌။ ဝိကသတိ။

ကသတိ ။ [✓ကသ+အ+တိ] လယ်ထွန်၏၊ ရောက်၏ ။ (ကသန၊ ကသနက၊) ကသန္တ၊ ကသမာန၊ (ကသာပေတိ၊) ကသာပေတဗ္ဗ၊ ကသာပေတွာ၊ ကသိတ၊ ကသိတဗ္ဗ၊ ကသိတုံ၊ ကသိတွာ၊ ကသိတွာန။ (ကသီယတိ၊ ထွန်ယက်အပ်၏၊ ပေါင်းစုအပ်၏ ။) (ကဿတိ၊ ရေးခြစ်အပ်၏၊ တူးဆွအပ်၏၊ ဆွဲငင်-သွေးဆောင်အပ်၏ ။) ကဿန၊ အတိကဿ၊ ဆွဲငင်၍၊ လျှိုတပ်၍။

ဩကဿ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ကသ+တ] ဆွဲချအပ်သော၊ ယုတ်နိမ့်သော။

ကစ္ဆ ၊ ထိ ၊ [✓ကသ+ဆက်] ကသန္တိ ဝိလေခန္တိ ဧတ္ထာတိ-ကစ္ဆ= ပါမံ။ မောဂ်-၇၊ ၄၂။ ပွေးနာ၊ (ယားနာ၊ ဝဲနာ၊ ဝဲကြီး။)

ကဋ္ဌ ၊ န ၊ [✓ကသ+ဋ] ကသတိ ယာတိ ဝိနာသန္တိ-ကဋ္ဌံ= ဒါရု။ မောဂ်-၇၊ ၅၅။ ထင်း၊ သစ်။

ကိဋ္ဌ၊ ကဋ္ဌ ၊ န ၊ [✓ကသ+တ] ကသီယိတ္ထာတိ-ကိဋ္ဌံ။ မောဂ်-၅၊ ၁၄၁-၄၄ဉ်ကာ။ ဓာတ်၏ သရနောင် ဣမ်-လာ၊ တ-ပစ္စည်းကို ဋ-ပြု၊ ဓာတွန် သ-ကို ပရရုပ် ဋ-ပြု၊ သံယုဂ်အစ ဒုတိယက္ခရာ ဋ-ကို ပဋမက္ခရာ ဌ-ပြု။ ကိဋ္ဌ၊ ကောက်၊ စပါး။ ဣမ်-မလာလျှင် **ကဋ္ဌ**-ဟု ဖြစ်၏။

ဥပကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ကသ+တ] ဥပဂုဗ္ဗော အာသန္နေ၊ ဥပကဋ္ဌော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၁။ နီးသော၊ အနီး။

ကဏ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ကသ+ဟ] သ-ကို ဏ-ပြု၊ ကသတီတိ-ကဏ္ဌော= ကာဠော။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၃။ မည်းနက်သော။ န ။မကောင်းမှု= အကုသိလ်။

ကရိသ ၊ ပု+န ၊ [✓ကသ+အ] ကသ-ဝိလေခနေ၊ အ၊ ရိ မဇ္ဈော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၈၀။ ဆယ်ပဲ။

ကသက ၊ ပု ၊ [✓ကသ+ဏွု] ကသ-ဝိလေခနေ၊ ဏွု၊ ကသကော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၄၈။ (အကပစ္စည်း၊) ထွန်သွား၊ ထယ်သွား။

ကသဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓ကသ+အဋ္ဌ] အကသိ နိရောဇတ္တံ အဂမီတိ-ကသဋ္ဌံ= နိရောဇံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၃။ အဝတ်စုတ်၊ ဝါးဖတ်၊ အမှိုက်၊ အကာ၊ အပြစ်အနာအဆာ၊ ရွှေချည်။

ကသမ္ဗု ၊ ပု ၊ [✓ကသ+အမ္ဗု] ကသ-ဝိလေခနေ၊ အမ္ဗု။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၄။ အမှိုက်၊ အမှိုက်ပါသောရေ။ တိ ။ အမှိုက်နှင့်တူသော၊ အမှိုက်သဖွယ်ဖြစ်သော။ (ကသမ္ဗုက-တူ။)

ကသာ ၊ ထိ ၊ [✓ကသ+အ+အာ] ကသ-ဂမနေ၊ အ၊ ကရဏသာမနံ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၇၀။ ကြိမ်လုံး၊ ကြိမ်တုတ်၊ ကြာပွတ်၊ နှင်တံ၊ တံဖျာ၊ ကြိမ်၊ လယ်ထွန်ခြင်း။

ကသာယ ၊ တိ ၊ [✓ကသ+အာယ] ကသတိ ကဏ္ဌန္တိ ။ ကောတ္ထုဘာ။ ဖန်သော၊ ဖန်ရည်။ ပု+န ။ အနိအရွေရောသောအဆင်း၊ ကောင်းသော အနံ့။

ကသိ ၊ ထိ ၊ [✓ကသ+ဣ] ကသ-ဝိလေခနေ။ ကသီယတေ-ကသိ= ကသနံ။ မောဂ်-၇၊ ၇။ ထွန်ယက်ခြင်း၊ လယ်၊ လယ်လုပ်ကိရိယာ။

ကသိဏ ၊ တိ ၊ [✓ကသ+ကိဏ] ကသ-ဂမနေ၊ ကသတိ ပဝတ္တတီတိ-ကသိဏံ= အသေသံ။ မောဂ်-၇၊ ၆၀။ အလုံးစုံ၊ ကသိဏ်းဝန်း၊ ကသိဏ်းအာရုံ။

ကသိရ ၊ န ၊ [✓ကသ+ကိရ] ကသီယတိ ဒုက္ခေန ဂမီယတီတိ-ကသိရံ= ကိစ္ဆံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၉။ ဆင်းရဲ၊ အနည်းငယ်။ တိ ။ဆင်းရဲသော၊။

http://www.dhammadownload.com

ကာသု ၊ ထီ ၊ [√ကသ+ဏု] ကသီယတီတိ–ကာသု= အာဝါဋ္ဌော။ မောဂ်–၇၊ ၁။ တွင်း၊ အပေါင်းအစု။

ကသ္တုရ ၊ ပု ၊ [√ကသ+ဦရ] ဦ-ကို ရဿပြု၊ တ-လာ။ ကတိုးကောင်။

ကဿ ၊ နာ ၊ [√ကသ+ဏျ] လယ်။ (ကဿံ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ကဿပေါ။)

ကဿက ၊ ပု ၊ [√ကသ+သက] ကသတီတိ–ကဿကော= ကသိကမ္မကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၂၇။ တောင်သူ၊ လယ်သမား။

ကိသလယ ၊ ပု+နာ ၊ [√ကသ+ယ] ကသဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ အလ–လာ၊ အ–ကိုလည်း ဣ–ပြု၊ ကသတိ ဝုဒ္ဓိံ ယာတီတိ–ကိသလယံ= ပလ္လဝံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၂။ ရွက်နု။

ကိသောရ ၊ ပု ၊ [√ကသ+ဩရ] ကသ–ဂမနေ၊ အဿိ၊ ကသတိ ဂစ္ဆတီတိ–ကိသောရော= ပဌမဝယော အသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၄။ မြင်းငယ်။

ကုသုမ ၊ နာ ၊ [√ကသ+ဥမ] ကသ–ဂမနေ၊ ဥမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၅။ က–၏ အ–ကို ဥ–ပြု။ အပွင့်။

အဝကံသ ၊ ပု ၊ [အဝ √ကသ+အ] အောက်ထစ်ဆုံး (အလျော့ဆုံး)အပိုင်းအခြား၊ ယုတ်လျော့ခြင်း။

အဝကာသ ၊ ပု ၊ [အဝ √ကသ+ဏ] အကြောင်းအရာ၊ ဌာန၊ အခွင့်၊ ခွင့်ပြုချက်၊ အတုအပ၊ အတုအယောင်၊ အတူ–သဒိသ၊ အရပ်ဒေသ။

အာကာသ ၊ ပု+နာ ၊ [နာ √ကသ+ဏ] နာ ကဿတီတိ–အာကာသော၊ ကသိတုံ ဝိလေခိတုံ နာ သက္ကာတိ အတ္ထော။ နီတိဓာ၊ ၁၇၃။ ကောင်းကင်၊ တဏှာ။ တဏှာ ဟိ ရူပါဒီနံ အာကာသနတော အာကာသောတိ ဝုစ္စတိ။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၃၈၃။

အာကာသတိ ။ [အာ √ကသ+အ+တိ] ဆွဲငင်၏။ အာကာသတီတိ အာကဿတီတိ စ ဒုဝိဓော ပါဌော။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၃၈၃။

အာကာသနာ ၊ နာ ၊ [အာ √ကသ+ယု] ဆွဲငင်ခြင်း၊ ဆွဲငင်တတ်သော(တဏှာ)။

ဥက္ကံသ ၊ ပု ၊ [ဥ √ကသ+အ] ကသ–ဂတိယံ ဟိံသာယဉ္စ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဥက္ကံသော၊ ကသ-ဝိလေခနေ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၁။ လွန်ကဲခြင်း၊ အလွန်အကဲ၊ အပိုအလွန်၊ တိုးပွားခြင်း၊ အထွတ်အထိပ်၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား၊ ထုတ်ဖော်ခြင်း၊ ချီးမြှောက်ခြင်း။

ဥက္ကံသက ၊ တိ ၊ [ဥ √ကသ+ဏွု] မြှောက်ပင့် (ချီးကျူး)သော၊ ချီးမြှောက်သော။

ဥက္ကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥ √ကသ+တ] ဥပုဗ္ဗော ....ကသ–ဝိလေခနေ, ဟိံသာယဉ္စ၊ တော၊ သာဒိသန္တ ပုစ္ဆ ဘန္ဓဟံသာဒီဟိ ဌောတိ သဟာဒိဗျဉ္ဇနေန တဿ ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၉။ ကြီးမားသော၊ အကြီးဆုံးဖြစ်သော၊ လွန်ကဲသော၊ သာလွန်ထူးချွန်သော၊ မြင့်မြတ်သော၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။

ဥက္ကဿနာ ၊ ထီ ၊ [ဥ √ကသ+ယု+အာ] အထက်သို့ ပင့်ခြင်း။

ဩကာသ ၊ ပု ၊ [အဝ √ကသ+ဏ] အဝပုဗ္ဗော ကသ–ဝိလေခနေ၊ ဏော။ သူစိ။ အကြောင်းအရပ်၊ အခွင့်၊ အလှည့်။

နိကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [နိ √ကသ+တ] နီးသော၊ မဝေးသော၊ ထွက်မြောက်သော။ နာ ။နည်းသောကာလ၊ တိုသောကာလ၊ တစ်ခဏချင်း။

နိကဿတိ ။ [နိ √ကသ+ယ+တေ] ရေးခြစ်အပ်၏၊ တူးဆွအပ်၏။

နိကသ ၊ ပု ၊ [နိ √ကသ+အ] နိကသတေ ပရိက္ချတေ သုဝဏ္ဏန္တိ–နိကသော၊ **ကသော**ပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၈။ မှတ်ကျောက်။

ပကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ပ √ကသ+တ] မြတ်သော၊ လွန်ကဲသော၊ ပြဋ္ဌာန်း–လိုရင်းပဓာနကျသော၊ ဝေးသော။

ပဋိကံသ ၊ တိ ၊ [ပတိ √ကသ+အ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ လွန်ကဲသော။

ပိလက္ခ ၊ ပု ၊ [ပိလ √ကသ+အ] ပိလံ ပရံ နိဿယ ဘူတံ ကသတီတိ–ပိလက္ခော၊ ကသ–ဝိလေခနေ၊ သဿ ခတ္တာဒိ နိပါတနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၉။ ညောင်ကြတ်။

ပုက္ကုသ ၊ ပု ၊ [ပုဉ္ဇ √ကသ+ဏ] ပုဉ္ဇံ ကသတီတိ–ပုက္ကုသော နိပါတနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၈။ ပန်းမှိုက်သွန်။

ဝပကဿတိ ။ [ဝိ+အပ √ကသ+အ] ကင်း၏၊ ကွေကွင်း၏။ ဝပကာသိတုံ။

ဝဝကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ √ကသ+တ] အလွန်ဝေးသော။

ဝိကသတိ ။ [ဝိ √ကသ+အ+တိ] ပွင့်၏၊ ဖြန့်၏။ ဝိကသိတုံ၊ ဝိကသမာန၊ ဝိကသန၊ ဝိကသိတ၊ (သုဝိကသိတ။)

http://www.dhammadownload.com

ဝိကာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ကသ+ဏ] ပွင့်ခြင်း၊ တောအုပ်။ ထိ ။ **ဝိကာသိက** [ဝိကာသ+ဣက] ဆီးတားအဝတ်။

ဝိကသိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကသ+တ] ကသ–ဂမနေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄၂။ အပွင့်ရှိသောအပင်၊ ပွင့်ဆဲအပင်။

ဝိပကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပ ✓ကသ+တ] ဖဲခွာသော၊ ကင်းဆိတ်သော၊ ကင်းဝေးသော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်သော။ ဝိပ္ပကဋ္ဌ၊ ဝေးသော။

ဝူပကာသေတိ ။ [ဝိ+ဥပ ✓ကသ+ဏော+တိ] ခေါ်ယူ၍ သွားစေ၏။ ဝူပကာသေတုံ၊ ဝူပကာသေန္တိ၊ ဝူပကာသေတဗ္ဗ။

ဝူပကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ဥပ ✓ကသ+တ] ဝိပုဗ္ဗော–ပဝါသေ၊ ဝူပကဋ္ဌော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၁။ အသီးအခြားဖြစ်–ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ကပ်သော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌တည်သော၊ ကင်းဆိတ်–ဆိတ်ငြိမ်သော၊ ထွက်မြောက်–ကျွတ်လွတ်သော။

ဝူပကာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ဥပ ✓ကသ+ဏ] ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ငြိမ်းစေခြင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်စွာနေခြင်း။ [ဝိ+ဥပ ✓ကသ+ဏော+ဏ] ကင်းဆိတ်စေသော။

ဝူပကာသာမေတိ ။ [ဝိ+ဥပ ✓ကသ+ဏာပေ+ဏာပေ+တိ] ရှေးဏာပေ-ကိုချေ၊ ခေါ်ယူ၍သွားပါစေ–ဟု စေ၏။ ဝူပကာသေတုံ၊ ဝူပကာသာပေန္တ။ (....ပေန္တိ၊) ဝူပကာသာပေတဗ္ဗ။

သင်္ကဿ ၊ န ၊ [သံ ✓ကသ+ဏျ] သမ္မာ ကသန္တိ ဧတ္ထာတိ–သင်္ကဿံ၊ ဒွိတ္တံ၊ ကသ–ဝိလေခနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၁။ သင်္ကဿပြည်။

သန္နိကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ ✓ကသ+တ] နီးကပ်သော။

သုကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု ✓ကသ+တ] ကောင်းစွာထွန်ယက်အပ်သော။ န ။ကောင်းစွာထွန်ယက်ခြင်း။

ကသိ၊ ကံသ

ဘူ= ဝိဒ္ဓံသ ယာယနေသု–ဖျက်ဆီးခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ ကံသတိ။

ဥက္ကံသတိ ။ [ဥ ✓ကံသ+အ+တိ] ချီးမြှောက်၏၊ ချီးမွမ်း၏၊ မြှောက်ပင့်၏။ ဥက္ကံသန၊ ဥက္ကံသန္တ၊ (ဥက္ကံသယတိ၊ မြှောက်ပင့်၏။) ဥက္ကံသာပေတုံ၊ ဥက္ကံသာပေတွာ၊ တိုးတက်မြင့်မားလာစေ၍။ (ဥက္ကံသာဝကံသ၊ တိုးပွားခြင်း ယုတ်လျော့ခြင်း။) ဥက္ကံသိတ၊ ဥက္ကံသိတွာ၊ (ဥက္ကံသေတိ၊ ချီးကျူး၏၊ မြှောက်ပင့်၏။) ဥက္ကံသေတုံ၊ ဥက္ကံသေတွာ၊ ဥက္ကံသေန္တ။

ဥက္ကံသ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ကသိ+အ] လွန်ကဲခြင်း၊ ထုတ်ဖော် ချီးကျူးခြင်း၊ မြှောက်ပင့်ခြင်း။

အတ္တုက္ကံသက ၊ တိ ၊ [အတ္တ+ဥ ✓ကံသ+ဏ္ဍု] မိမိကို ပင့်တင်ချီးမြှောက်တတ်သော၊ မိမိကို ပင့်တင်ချီးမြှောက်ခြင်း၊ မိမိကို ချီးမွမ်းခြင်း။

သမုက္ကံသတိ ။ [သံ+ဥ ✓ကသိ+အ+တိ] ချီးမွမ်း၏၊ ချီးကျူး၏၊ မြှောက်ပင့်၏၊ မြှင့်တင်၏။

သမုက္ကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ကသိ+တ] အလွန်မြတ်သော၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။

သမုက္ကံသ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ကသိ+အ] ဥက္ကံသ။ [သာမံ+ဥက္ကံသ] ကိုယ်တိုင်ထုတ်ပြအပ်သော၊ ကိုယ်တိုင်ထုတ်နုတ်(ယူ)ထားအပ်သော။

သာမုက္ကံသိက [သာမုက္ကံသ+ဣက]ကိုယ်တိုင်ပင်ဉာဏ်ဖြင့်ထုတ်ယူအပ်သော၊ ကိုယ်တိုင်ထုတ်ပြခြင်း ရှိသော(သစ္စာတရား)။

ကသိ

ဘူ= ဂတိ သုဿနေသု–သွားခြင်း, ခြောက်သွေ့ခြင်း တို့၌။ ကသတိ။

ကဿ

ဘူ= အာကမုနေ–ဆွဲငင်ခြင်း၌။ ကဿတိ။ ဂတိယဲ–နိတိဓာ။

အပကဿတိ ။ [အပ ✓ကဿ+အ+တိ] ငင်၏၊ အခြားတစ်ပါး(နောက်–အဝေး)သို့ ငင်၏၊ ဆုတ်ခွာထား၏၊ ဆွဲငင်၏၊ နှင်ထုတ်၏၊ မောင်းနှင်၏၊ ပယ်ရှား၏၊ ရှင်းလင်း၏။ အပကဿိတွာ၊ အပကဿ၊ –၍။

အပကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အပ ✓ကဿ+တ] ငင်အပ်သော၊ အခြားတစ်ပါး (အဝေး–နောက်)သို့ ငင်အပ်သော၊ ကွာသော၊ ကျွတ်သော၊ ပြေသော၊ လျော့သော၊ ပယ်ခွာ–ပယ်ရှားအပ်သော၊ နောက်သို့ဆုတ်အပ်–အဝေးသို့ခွာအပ်သော။

အဝကဿတိ ။ [အဝ ✓ကဿ+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ ဆွဲဆောင်၏။ [အဝ ✓ကသ+ယ+တိ] ဆွဲငင်အပ်၏၊ ဆွဲဆောင်အပ်၏။ အဝကဿိတွာ။

http://www.dhammadownload.com

အဝပကဿတိ ။ [အဝ+အပ ✓ ကဿ+အ+တိ] အလွန်အကဲ(မရမနေ) ပရိသတ်ကို ဆွဲဆောင်၏၊ သံဃာကွဲသည့်တိုင်အောင် မဖြစ်မနေ ခွဲ၏။ အဝပကာသတိ–အနက်တူ။

အာကာသန ၊ နာ ၊ [အာ ✓ ကဿ+ယု] သံယုတ်အစသ–ကိုချေ၊ အ–၏မှိရာ အ–ကို ဒီဃပြု။ ဆွဲငင်ခြင်း၊ ဆွဲငင်တတ်သောတရား။

ဥပကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ကဿ+တ] နီးကပ်သော၊ [ဥပ+ကဏ္ဌ] ကဏ္ဌံ သမီပံ ဥပဂတံ–ဥပကဋ္ဌော၊ ....ကဏ္ဌသ ကဋ္ဌဒေသော၊ ဏလော ပေါ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၅။နီးသော၊ အနီး။

ဩကဿတိ ။ [အဝ ✓ ကဿ+အ+တိ] ဆွဲငင်၏၊ ဆွဲချ၏။ ဩကဿ၊ ဆွဲငင်၍။

အစ္ဆုဂ္ဂဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အတိ+ဥ ✓ ကဿ+တ] အလွန်မြင့်စွာ ဆွဲတင်အပ်သော၊ အလွန်မြှင့်၍ ဝတ်ရုံအပ်သော။

အစ္ဆောဂ္ဂဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အတိ+အဝ ✓ ကဿ+တ] အလွန်နိမ့်စွာဆွဲချအပ်သော၊ အလွန်နှိမ့်၍ဝတ်ရုံအပ်သော။

ပဋိကဿတိ ။ [ပတိ ✓ ကဿ+အ+တိ] တစ်ဖန်ပြန်ငင်ယူ၏၊ (မူလအဖြစ်၌ တည်စေ၏။) ပဋိကဿန၊ ပဋိကဿန္တ၊ ပဋိကဿိတ၊ ပဋိကဿိတဗ္ဗ၊ ပဋိကဿိတွာ။

ဝိကဿမာန ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ကဿ+အ+မာန] ဆွဲငင်အပ်သော။

ဝိကာသိတု ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ကဿ+တု] လေးကိုဆွဲငင်တင်နိုင်သော လေးသမား။

သမာကဿတိ ။ [သံ+အာ ✓ ကဿ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဆွဲငင်–ဆွဲဆောင်၏။

ဥက္ကဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ကဿ+တ] ကြီးမားသော၊ အကြီးဆုံးဖြစ်သော။

ကဋ္ဌ

ဘူ= မဒ သေစန ကက္ကသေ–ယစ်မှူးခြင်း, သွန်းလောင်းခြင်း, ကြမ်းတမ်းခြင်း၌။ ကဋ္ဌတိ။

ကဋ္ဌမ္မ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကဋ္ဌ+အမ္မစ်] ထန်းဥ ထန်းမြစ်၊ မြား၊ ကဒံဗခေါသောအပင်၊ (ယင်း၏အသီးသည် ချဉ်ချိုအရသာရှိသည်၊) ဟင်းညွှန့်၊ ဟင်းရွက်စည်း။

ကာ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ကာတိ၊ ကာယတိ။

ကာက ၊ ပု ၊ [✓ ကာ+က] ကာယတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ကာကော= ဝါယသော။ မောင်း–၇၊ ၁၄။ ကျီး (ကျီးကန်း)။

ကာဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ကာ+ဋ္ဌ] ကာယတိ ဖရုသံ ဝဒတီတိ–ကာဋ္ဌော= ကဏ္ဏော။ မောင်–၇၊ ၂၂၅။ ကာဋ္ဌိ(ထိ) မည်းနက်သော။ ပု ။မည်းနက်သောအဆင်းအရောင်။ ကာလ–ဟုလည်း ရှိသေး၏။

ကင်္ကဏ ၊ နာ ၊ [✓ ကာ+ကဏ] ကာ–သဒ္ဒေ၊ ကဏ ပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၆။ (ရသပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊) ပုလဲ, စိန်–စသည်တို့ဖြင့် ခြယ်စီအပ်သော၊ လက်ကောက်။

ကိကိ ၊ ထိ+ပု ၊ [ကိ ✓ ကာ+ဏိ] "ကိ"ကြတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ကိကိ၊ ဏိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၃။ တိတီတူး။

ကု ၊ ထိ ၊ [✓ ကာ+ဥ] ကာ–သဒ္ဒေ၊ ကာယတိ ဧတ္ထ, ကာယတိ မာရဝိဇယကာလေတိ ဝါ–ကု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မြေ။

ကေကာ ၊ ထိ ၊ [ကေ ✓ ကာ+အ+အာ] ကာ–သဒ္ဒေ၊ "ကေ"ကြတိ ကာယတီတိ–ကေကာ၊ ကမ္မနိ အ။ အထဝါ= ကာယတိ, ကာယနံ ဝါ–ကာ။ [က+ကာ] ကေ မယူရေ ပဝတ္တာ ကာ–ကေကာ၊ အလုတ္တသမာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၉။ ဥဒေါင်းတွန်သံ။

ဝိက ၊ ပု ၊ [အပိ ✓ ကာ+ဏ] အပိဟိကော ကာယတီတိ–ပိကော၊ အပိသာကာရလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၃။ ဥဩ။

ဗန္ဓကိ ၊ ထိ ၊ [ဗန္ဓ ✓ ကာ+အ+ဣ] ဗန္ဓမနုဗန္ဓံ ကာယတီတိ–ဗန္ဓကီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၃။ လင်ငယ်ယူထားသောမိန်းမ။

သုက ၊ ပု ၊ [သု ✓ ကာ+ဏ] သုန္ဒရံ, သုဋ္ဌု ဝါ မနုဿသဒ္ဒံ ကာယတီတိ–သုကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၀။ ကျေး၊ ကြက်တူရွေး။

ဥဒ္ဓက ၊ ပု ၊ [ဥဒ္ဓ ✓ ကာ+ဏ] ဥဒ္ဓံ ကတွာ ဧကေန မုခေန ဝါဒနတော ဥဒ္ဓေါ သန္တော ကာယတီ သဒ္ဓါယတီတိ–ဥဒ္ဓကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၃။ ဥဒ္ဓက မည်သော မုရိုးစည်။

http://www.dhammadownload.com

ဥဿုက ၊ တိ ၊ [ဥ+သု ✓ ကာ+အ] ဥဋ္ဌာနံ သုဋ္ဌု ကာယတီတိ–ဥဿုကော၊ ဥ, သုပုဗ္ဗော ကာ သဒ္ဒေ အ။ သူစိ။ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးဌ် အားထုတ်သော။

ကာထ

စု= ဟိ ံသာယံ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းဌ်။ ကာထေတိ၊ ကာထယတိ။

ကာလ

စု= ကာလသဏ္ဍာနေ–အခါကို ရေတွက်ခြင်းဌ် လည်းကောင်း။ မန္တနေ-တိုင်ပင်ခြင်းဌ်လည်းကောင်း။ စာလနေစ–လှုပ်ရှားစေခြင်းဌ်လည်းကောင်း။ ကာလေတိ၊ ကာလယတိ။

ကာလ ၊ ပု ၊ [✓ ကာလ+ဏ] ကာလီယတေ သဏ္ဍာ ယတေတိ–ကာလော၊ အခါ။

ကာသ

ဘူ= သဒ္ဒကုစ္ဆာယံ–စက်ဆုပ်ဖွယ်သောအသံပြုခြင်း ဌ်လည်းကောင်း၊ သဇ္ဇနေစ–ပြင်ဆင်ခြင်းဌ်လည်း ကောင်း။

ဘူ+ဒိ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်းဌ်။ ကာသတိ၊ ကာသျတေ။

ကာသတိ ။ [✓ ကာသ+အ+တိ] ထွန်းတောက်ပ၏၊ ထင်ရှား၏။ ကာသနာ၊ ပြခြင်း။ သင်္ကာသနာ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် (အနက်ကို)ပြခြင်း။

အာကာသ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ကာသ+ဏ] အာ သမန္တတော ကာသတိ ဒိဗ္ဗတီတိ–အာကာသော။ ကောင်းကင်။

ကာသ ၊ ပု ၊ [✓ ကာသ+ဏ] ကာသ–သဒ္ဒကုစ္ဆာယံ, ဒိတ္တိယဥ္စ၊ ဘူဝါဒိ၊ ကာသတီတိ–ကာသော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၉။ ချောင်းဆိုးနာ။ ပု+နဿ ။သက်ငယ် မြက်။

ဩကာသတိ ။ [အဝ ✓ ကာသ+အ+တိ] မြင်နိုင်၏၊ မြင်သာ၏။ (ဩကာသေတိ၊ မြင်စေ၏၊ ပြ၏။)

ဥက္ကာသတိ ။ [ဥ ✓ ကာသ+အ+တိ] ချောင်းဆိုး၏၊ ချောင်းဟန့်၏။ ဥက္ကာသန၊ ဥက္ကာသိတ၊ ဥက္ကာ သိတဗ္ဗ၊ ဥက္ကာသိတွာ။

ဥက္ကာသာ ၊ ထီ ၊ [ဥ ✓ ကာသ+အ+အာ] ရေသနုပ် ပုဆိုးကျစ်။ [ဥက္ကာသာ+ဣက+အာ] **ဥက္ကာသိကာ၊** ရေသနုတ်ပုဆိုးကျစ်၊ လိမ်ကျစ်ထားသော အဝတ်စ။

အာကာသန္တ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ကာသ+အန္တ] ထွန်းလင်း တောက်ပသော၊ ထင်ရှားသော။

အာကာသန္တ ၊ ပု ၊ [အာကာသ+အန္တ] ကောင်း ကင်အဆုံး။

အာကာသန ၊ နဿ ၊ [အာ ✓ ကာသ+ယု] ဆွဲငင်ခြင်း၊ ဆွဲငင်တတ်သောတရား။

ကဋ္ဌ ၊ နဿ ၊ [✓ ကာသ+တ] ကာသ–ဒိတ္တိယံ၊ ကာသတေ အဂ္ဂိနာ ဒိပ္ပတေတိ–ကဋ္ဌံ၊ တဿ ဋ္ဌော၊ ရသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၈။ ထင်း၊ သစ်သား။

ကာသ္မရီ ၊ ထီ ၊ [✓ ကာသ+မရ+ဤ] ကာသ–ဒိတ္တိယံ၊ မရော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၈။ ယမနေ။

ကသ္မီရ ၊ ပု ၊ [✓ ကာသ+မီရ] ကာသ–ဒိတ္တိယံ၊ သမ္ပတ္တိယာ ကာသန္တီတိ–ကသ္မီရာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၅။ ကသ္မီရတိုင်း။

ကာသု ၊ နဿ ၊ [✓ ကာသ+ဥ] ကာသ–ဒိတ္တိယံ၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၀။ တွင်း။

ကုသုမ ၊ နဿ ၊ [ကာသ+ဥမ] ကာသ–ဒိတ္တိယံ၊ ဥမော၊ ဥတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၅။ ပန်း၊ အပွင့်။

ကောကာသက ၊ ပု ၊ [က+အဝ ✓ ကာသ+ဏ္ဍု] ကေ ကာသတီတိ–ကောကာသကော၊ ဏ္ဍု၊ ကာသ– ဒိတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၆။ ကြာနီ။

ပကာသ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ကာသ+ဏ] ပကာသတိ ဒိပ္ပ တီတိ–ပကာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇။ အလင်း။

ဝိကသာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ကာသ+အ+အာ] ကာသ–ဒိတ္တိယံ၊ ကရဏေ အ၊ ရသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၂။ ထန်းကျင့်၊ (နီပါးဆေး။)

သကာသ ၊ တိ ၊ [သဟ+ကာသ] သဟ ကာသေန ဝတ္တတေ–သကာသံ။ ကာသ–ဒိတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၆။ နီးသော။

သင်္ကဿ ၊ နဿ ၊ [သံ ✓ ကာသ+ဏျ] ယဿ မာပိတ ကာလေ ဒီပေါ ဒိပ္ပတိ, တံ–သင်္ကဿံ၊ ကာသ– ဒိတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၁။ သင်္ကဿပြည်။

သန္ဒိကာသ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ ✓ ကာသ+အ] ကာသ– ဒိတ္တိယံ၊ အ၊ သန္ဒိ ကာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၉။ အတူ၊ တူညီသော၊ ရှုမြင်အပ်သော။

ကာသု

ဘူ= ဒိတ္တိ သောဘနေသု– ထွန်းတောက်ထင်ရှားခြင်း, တင့်တယ်ခြင်းတို့ဌ်။ ကာသတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပကာသတိ ။ [ပ ✓ကာသု+အ+တိ] ထင်စွာဖြစ်၏၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။ ပကာသ။ တိ ။ထင်ရှားသော။ ပု ။ အလင်းရောင်။ ပကာသက၊ ပကာသန။ တိ ။ ထင်စွာပြတတ်သော၊ ထင်စွာပြအပ်သော၊ ထင်ရှားသော၊ ထင်ရှားစွာပြကြောင်းဖြစ်သော။ ထီ+နဿ ။ ရှေးဦးစွာပြခြင်း၊ ထင်စွာပြခြင်း။ ပကာသနက၊ ပကာသနီယ၊ ပကာသန္တ၊ ပကာသမာန။ (ပကာသယတိ၊ ထင်ရှားစေ၏၊ ထင်စွာပြ၏၊ ထင်ရှားပြ၏၊ ဟောကြား၏။) ပကာသယန္တ၊ ပကာသယမာန၊ ပကာသယိတွာ၊ ပကာသိက၊ (ဏျ–ယကို က–ပြု၊) ပကာသိတ၊ ပကာသိတဗ္ဗ၊ ပကာသိတုံ၊ ပကာသိယ၊ –အပ်သော။ ပကာသိယမာန၊ (ပကာသိယတိ၊ ထင်စွာ–ထင်ရှားပြအပ်၏။) ပကာသေတဗ္ဗ၊ (ပကာသေတိ၊ ထင်ရှား၏၊ ထင်ရှားစေ၏။) ပကာသေတု၊ ပကာသေတုံ၊ ပကာသေတွာ၊ ပကာသေတွာန၊ ပကာသေန္တ။ ထီ၌ ပကာသေန္တီ၊ ပကာသိနီ ။

ဝိပွကာသတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ကာသု+အ+တိ] လှပတင့်တယ်၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ ဝိပွကာသနက၊ ပေါ်လွင်စေတတ်သော၊ ဖွင့်ပြတတ်သော။

သံပကာသတိ ။ [သံ+ပ ✓ကာသု+အ+တိ] ထင်ရှား၏။ ပကာသန။ ထီ ။ထင်ရှားပြခြင်း။ (သမ္မကာသေတိ–။ ကာ။ ထင်ရှားစေ၏၊ ကောင်းစွာပြ၏၊ ဟောကြား၏။) သမ္မကာသယန္တ၊ သင်္ကာသ။ တိ ။ တူသော၊ ညီမျှသော။ ပု ။အသွင်၊ ပုံသဏ္ဌာန်။ သင်္ကာသန။ ထီ+နဿ ။အကျဉ်းအားဖြင့် (အနက်ကို) ပြခြင်း၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်း။ သင်္ကာသနီယ၊ သင်္ကာသိတ၊ သင်္ကာသိတဗ္ဗ၊ သင်္ကာသေတိ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ထင်ရှားစေ၏၊ ထင်ရှားပြ၏၊ အကျဉ်းပြ၏။ သင်္ကာသယိတွာ။

သုပွကာသ ၊ ပု ၊ [သု+ပ ✓ကာသု+အ] အလွန်ထင်ရှားသော။ သုပွကာသက၊ အလွန်ထင်ရှားသော။

သုပွကာသိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ကာသု+ဏော+တ] ကောင်းစွာထင်ရှားစေအပ်–ပြအပ်–ဟောကြားအပ်ပြီးသော။

အာကာသ ၊ ပု+နဿ ၊ [နဿ ✓ကာသု+အ] နဿ ကာသတိ ဒိဗ္ဗတိတိ–အကာသ်။ [အကာသ+ဏ] အကာသမေဝ အာကာသ်။ ဝိသုဒ္ဓိဒို–၂၊ ၈၈။ [အာ ✓ကာသု+အ] ဘုသံ ကာသန္တေ ဒိပွန္တေ ပဒတ္ထာ ဧတေနာတိ–အာကာသော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၅။ ကောင်းကင်၊ တဏှာ။

ကိ

ဘူ= ဉာဏ ဥန္နတိသု–သိခြင်း, အထက်သို့ညွတ်စေခြင်းတို့၌။ ကေတိ။

သွာ= ဟိ˙သာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ကိဏောတိ၊ ကိဏာတိ။

ကိဏာတိ ။ [✓ကိ+ဏာ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

ကိဋ္ဌ ၊ နဿ ၊ [✓ကိ+ဋ္ဌ] ကိယန္တေ ဟိ˙သိယန္တေ ဂဝါဒီဟီတိ–ကိဋ္ဌာနိ= သဿာနိ။ ဓာတ္ဝတ္ထာ။ ကောက်ပင်၊ စဉ်းပင်။ (ကိဋ္ဌေဟိ သမ္မာဓော ဒေသော–ကိဋ္ဌသမ္မာဓော၊) ကောက်ပင်တို့ဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းသော အရပ်။

ကိသ ၊ တိ ၊ [✓ ကိ+ကွသ] ကိ–ဟိ˙သာယံ၊ ကိဏိတဗ္ဗံ ဟိ˙သိတဗ္ဗန္တိ –ကိသံ။ ကစ္ဆည်း၊ ၆၇၃။ ကြိုလှီသော၊ သေးသိမ်သော၊ ပိန်သော။

ကေတု ၊ ပု ၊ [✓ကိ+တု] ကိ–ဥန္နတိမှိ၊ ဥဒ္ဒံ ဂစ္ဆတီတိ–ကေတု။ ရူ၊ ၆၈၁။ အလံ၊ တံခွန်။

ကရဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ကိ+ရဏာ+အာ] ကိဏာတိ ပရဒုက္ခံ ဟိ˙သတိ ဝိနာသေတီတိ–ကရဏာ။ အဘိဒ္ဓ–ဝ၊ ၂၃၇။ သနားကြင်နာခြင်း–ကရဏာ စေတသိက်။

ကိမိ ၊ ပု ၊ [✓ကိ+မိ] ပစ္စာမိတ္တေ ကိဏာတိ ဟိ˙သတိ, ကိယတိ ဟိ˙သိယတိ ကိပိလ္လိကာဒီဟိ ဗလဝသဝိသ တိရစ္ဆာနဂတာဒီဟိ, ကိဏာတိ ဝါ ပရသတ္တေတိ–ကိမိ= ဥကာ မဂုံလ ပုလုဝကာဒိ။ ဧဋီ။ ပိုးသေး၊ ပိုးလောက်။

စက္က ၊ နဿ ၊ [စ ✓ကိ+က] စံ–စောရံ ကိဏာတိ ဟိ˙သတိ ဧတေနာတိ–စက္ကံ။ ဧဋီ။ သင်တုန်းစက်။

ကိစိ

စု= မဒ္ဒနေ–နှိပ်နင်းခြင်း၌။ ကိဠေတိ၊ ကိဠယတိ။

ကိဠေတိ ။ [✓ကိစိ+ဏော+တိ] နှိပ်နင်း၏၊ နှောင့်ယှက်၏။

ကိဠန ၊ ပု ၊ [✓ကိစိ+ယု] ကိဠေတိ သတ္တေ မဒ္ဒတီတိ–ကိဠနံ၊ ကြောင့်ကြ၊ အနည်းငယ်။ ရာဂါဒယော ဟိ သတ္တေ ကိဠေန္တိ မဒ္ဒန္တိ ပလိဗုန္ဓန္တီတိ–ကိဠနာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။ သာရတ္ထ–ဋ၊ ၂၁၃။ (“ကိဠတိ မဒ္ဒတိ

http://www.dhammadownload.com

ပလိဗုန္ဓတိ"ဟု မဋ္ဌ-၂၊ ၂၅၃-၌) တွေ့ရသော ကြောင့် ကိစ်ဓာတ် ဘူဝါဒိ-ရှိသေးသလား?၊ နောက်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပမာဒလေခလား?-စဉ်းစား သင့်ပါသည်။

ကိုဋ္ဌ

ဘူ= ဘယ ဘာယ ဂတေသု-ကြောက်ခြင်း, ခြိမ်းခြောက်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ကေဋတိ။

ကိုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ကိုဋ္ဌ+အ] ကိုဋ္ဌ-ဂမနေ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၃။ ပိုးသေး။

ကေဋ္ဌာ ၊ နာ ၊ [✓ကိုဋ္ဌ+အာဘ] အ-ကို ဥ-ပြု၊ ကိုဋ္ဌယတိ ဂမေတိ ဉာပေတိ ကိရိယာဒိဝိဘာဂံ .... တိ-ကေဋ္ဌာဘံ။ ဒီဋီ-၁၊ ၂၉၁။ အလင်္ကာကျမ်း၊ ကဗျာ ဖွဲ့နည်းကျမ်း။

ကိဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [✓ကိုဋ္ဌ+ဋ္ဌ] ကိုဋ္ဌ-ဂတိယံ၊ ဋ္ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၂။ ကောက်ပဲ-စသည်။

ပတိကိဋ္ဌ၊ နိကိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ကိုဋ္ဌ+ဋ္ဌ] ကိုဋ္ဌ-ဂတိယံ၊ ပတိ, နိပုဗ္ဗော တု နိန္နာယံ၊ ဋ္ဌော၊ ပတိကိဋ္ဌံ, နိကိဋ္ဌဉ္စ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၉။ ယုတ်ညံ့သော၊ အောက်ကျသော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ (အကျင့်စာရိတ္တပျက်သူ၊ ဝိုင်းပယ်ခံရသူ။) နိကိဋ္ဌက။

ကိတ

ဘူ= နိဝါသ ရောဂါပနယန ဉာဏ်စွာ သံသယေသု-နေခြင်း, ရောဂါပျောက်မှု ဆေးကုခြင်း, သိခြင်း, လိုချင်ခြင်း, ယုံမှားခြင်းတို့၌။ ကေတတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ စိကိစ္ဆတိ။

ကိတဝ ၊ ပု ၊ [✓ ကိတ+အဝ] ကိတ-နိဝါသေ, ဇော္တာ ဘာဝေါ။ ကေတတီတိ-ကိတဝေါ= ဇူတကာရော, စောရော စ။ မောဂ်-၇၊ ၂၀၀။ ကစားသမား၊ သူခိုး။ ကိတဝဿ ဓမ္မော-**ကေတဝံ**။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၇။ စဉ်းလဲခြင်း။

ကေတ ၊ ပု ၊ [✓ကိတ+ဏ] ဆပ်သွားပင်၊ ပဒုမာကြာ။

ကေတက ၊ ပု ၊ [✓ ကိတ+ဏ္ဍု] ဆပ်သွားပင်။ ကေတကီ [ကေတ+ဣ] က-လာ၊ ဆပ်သွားပန်း။

ကေတကီ ၊ ထီ ၊ [✓ကိတ+ဏ္ဍု+ဣ] ကိတ-နိဝါသေ, *ရောဂါပနယနေ စ၊ ဏ္ဍု၊ နဒါဒိတ္တာ ဣ၊* ကေတကီ အယံ နာရီ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၄။ ဆပ်သွားပင်။

ကေတန ၊ နာ ၊ [✓ကိတ+ယု] ယုမှိ ကေတနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၇။ အလံ၊ တံခွန်၊ အိမ်။

ကေတု ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကိတ+ဥ] ကေတတိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ, ဥပရိ နိဝသတီတိ ဝါ-ကေတု= ဓဇော။ မောဂ်-၇၊ ၂။ အလံ၊ တံခွန်။

တိကိစ္ဆတိ ။ [✓ ကိတ+ဆ+တိ] စိကိစ္ဆတိ-ဆေးကုဓ၏။ တိကိစ္ဆက၊ ဆေးဆရာ။ တိကိစ္ဆန၊ ဆေးကုခြင်း။ တိကိစ္ဆန္တ၊ (တိကိစ္ဆာပေတိ၊) တိကိစ္ဆာပေတွာ၊ တိကိစ္ဆိတ-စိကိစ္ဆိတ။ တိကိစ္ဆိတဗ္ဗ၊ တိကိစ္ဆိတုံ၊ စိကိစ္ဆိတုံ၊ တိကိစ္ဆိတွာ။

တိကိစ္ဆက ၊ ပု ၊ [✓ကိတ+ဆ+ဏ္ဍု] ကိတ-ရောဂါပနယနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ တိကိစ္ဆတီတိ-တိကိစ္ဆကော၊ ဆပစ္စယော၊ ဏ္ဍု၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၉။ ဆေးသမား၊ ဆေးဆရာ။

တိကိစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ကိတ+ဆ+အ+အာ] စိကိစ္ဆာ-ကုသခြင်း၊ ကုစားခြင်း၊ ကုသတတ်သော အသိ ဉာဏ်။

နိကေတ ၊ ပု+နာ ၊ [နိ ✓ကိတ+ဏ] အိမ်၊ တည်ရာ၊ နေရာ။ **သန္နိကေတ**။ [သံ+နိကေတ] မိမိ၏နေရာ ဌာန-အိမ်။

နိကေတန ၊ နာ ၊ [နိ ✓ကိတ+ယု] ကိတ-နိဝါသေ၊ အဓိကရဏော ယု၊ နိကေတနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၆။ အိမ်၊ တည်ရာ၊ နေရာ။

ဝိစိကိစ္ဆတိ ။ [ဝိ ✓ကိတ+ဆ+တိ] တွေးတောဓ၏၊ ယုံမှားဓ၏၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်။ ဝိစိကိစ္ဆတုံ၊ ဝိစိကိစ္ဆန္တ၊ ဝိစိကိစ္ဆန၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝိစိကိစ္ဆိတ၊ ဝိစိကိစ္ဆိတဗ္ဗ။

ဝိစိကိစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ကိတ+ဆ+အ+အာ] ကိတ-ရောဂါပနယနေ၊ ဆပစ္စယော၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ ဝိဂတာ စိကိစ္ဆာ ဉာဏပဋိကာရော ဇောယာတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၀။ ယုံမှားတွေးတောခြင်း၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။

ဝိသတ္တိယ ၊ တိ ၊ [ဝိ+သံ ✓ကိတ+အ] သုတ်ကြိုးဖြင့် စီရင်၊ ချုတ်ယွင်းသော။

ဝိသင်္ကိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+သံ ✓ကိတ+အ] မှတ်ထင်သော၊ ဖောက်ပြန်စွာမှတ်ထင်သော၊ မှားမှားယွင်းယွင်း မှတ်ထင်သော။

ဝိသင်္ကေတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+သံ ✓ကိတ+အ] ချုတ်ယွင်းသော၊ ချုတ်ယွင်းခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သကေ်တ ၊ ပု+နာ ၊ [သံ ✓ ကိတ+ဏ] အချိန်းအချက်၊ အမှတ်အသား(သကေ်တ၊) ချိန်းချက်ရာ။ (ဝိသကေ်တ။)

သကေ်တိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကိတ+တ] အချိန်းအချက်ပြုအပ်ပြီးသော၊ အမှတ်အသား ပြုအပ်ပြီးသော၊ ချိန်းချက်အပ်ပြီးသော၊ မှတ်သားအပ်ပြီးသော။

သကေ်တိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကိတ+တဗ္ဗ] အချိန်းအချက်ပြုသင့်သော၊ အမှတ်အသားပြုသင့်သော။

သာကေတ ၊ နာ ၊ [အာ ✓ကိတ+ဏ] အာကိတျတေ-အာကေတော။ [သဟ+အာကေတ] သဟသဒ္ဒါကို သ-ပြု၊ သဟ အာကေတေန ယန္တိ-သာကေတံ= အယောချာပုရံ၊ အယောချာမြို့၊ သာကေတမြို့။ ထောမ, ကောတ္ထုဘာ။

ကိတ္တ

စု= သံသဒ္ဒနေ-နှစ်သိမ့်စေလို ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း၌။ ကိတ္တေတိ၊ ကိတ္တယတိ။

ကိတ္တေတိ ။ [✓ ကိတ္တ+ဏော+တိ] ကိတ္တယတိ၊ ပြောကြား၏၊ ချီးမွမ်း၏။ ကိတ္တန၊ ကိတ္တနီယ၊ ကိတ္တယန္တ၊ ကိတ္တယမာန၊ ကိတ္တယိတွာ၊ ကိတ္တယိတွာန၊ ကိတ္တိတ၊ (ကိတ္တိယတိ၊ ချီးမွမ်းအပ်၏။) ကိတ္တေတဗ္ဗ၊ ကိတ္တေတုံ၊ ကိတ္တေတွာ၊ ကိတ္တေန္တ။

ကိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ကိတ္တ+က္ယ] ကိတ္တ-သဒ္ဒနေ၊ ကိတ္တိယတေ ကထီယတေတိ-ကိတ္တိ၊ က္ယ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၇။ ကျော်စောခြင်း၊ ချီးမွမ်းသံ။

ပကိတ္တေတိ ။ [ပ ✓ကိတ္တ+ဏော+တိ] ပကိတ္တယတိ၊ ပြောကြား၏။ ပကိတ္တန၊ ပကိတ္တယန္တ၊ ပကိတ္တယမာန၊ ပကိတ္တိတ၊ ပြောကြားအပ်သော၊ ထင်ရှားသော၊ ကျော်ကြားသော။ ပကိတ္တေတွာ၊ ပကိတ္တေန္တ၊ ပဋိကိတ္တေတွာ၊ တစ်ဖန်ပြောဆို(ပြောကြား)၍။

သံကိတ္တေတိ ။ [သံ ✓ကိတ္တ+ဏော+တိ] သကိ်တ္တေတိ၊ ပြောဆို၏၊ ချီးမွမ်း၏၊ အညီအညွတ်(လာ၍)ပြောဆို(ဆော်သြ)၏။ သံကိတ္တေတွာ၊ သကိ်တ္တေတွာ၊ သံကိတ္တေန္တ၊ (သံကိတ္တယတိ၊) သံကိတ္တန၊ သံကိတ္တိ-သကိ်တ္တိ၊ စုပေါင်းနှိုးဆော်(ကြေငြာ)၍ လှူဒါန်းအပ်သောဆွမ်း။ သံကိတ္တေတဗ္ဗ။

အဘိကိတ္တယတိ ။ [အဘိ ✓ ကိတ္တ+ဏယ+တိ] ပြောကြား၏။

ကိပ

စု= ဒုဗ္ဘလျေ-အားနည်းခြင်း၌။ ကိပေတိ၊ ကိပယတိ။

ကိရ

ဘူ= ဝိက္ခေပ ဝိကိရဏေသု-ပယ်ရှားခြင်း, ကြဲဖြန့်ခြင်းတို့၌။ ကိရတိ။

ကိရတိ ။ [✓ကိရ+အ+တိ] ပယ်၏၊ ကြဲဖြန့်၏၊ ပြန့်နှံ့(ယိုစီး)၏၊ ပြီးစေ၏။ (ကိရီယတိ၊ ဖြန့်အပ်၏။)

ကရီသ ၊ နာ ၊ [✓ ကိရ+ဣသ] ကိရ-ဝိကိရဏေ၊ ဣသော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၇၄။ ကျင်ကြီး။

ကိဿ ၊ နာ ၊ [✓ ကိရ+ဆ] ကိရ-ဝိက္ခိပနေ၊ ကိရတိ သုခန္တိ-ကိဿံ။ ဓာန်ဒို၊ ၈၉။ ဆင်းရဲခြင်း။

ကိဏ္ဏာ ၊ တိ ၊ [✓ကိရ+တ+အာ] ကိရန္တိ နာနာဒဗ္ဗာနိ မိဿီဘဝန္တျသံ-ကိဏ္ဏာ၊ တော။ ဓာန်ဒို၊ ၅၃၃။ သေမျိုးစေ့၊ (တဆေး)ရောနှောပေါင်းစပ်ထားသော။

ကိရဏ ၊ ပု ၊ [✓ ကိရ+ကန] နဿ ဏော၊ ကိရန္တိ ဝိကိရန္တိတိ-ကိရဏာ= ရံသိယော။ အရောင်။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၄။

ကိရာဒု ၊ ပု ၊ [✓ ကိရ+အာဒု] သေသောက်ကြွူး။ ကိရာသ= [✓ကိရ+အသ] သေသောက်ကြွူး။

ကိရာတ ၊ ပု ၊ [✓ ကိရ+အာတက်] ကိရ--ဝိကိရဏေ၊ ကိရတီတိ-ကိရာတော= သဝရော၊ ရဿလတ္တေ **ကိလာတော**= သောဝ။ မောဂ်-၇၊ ၈၀။ လူရိုင်း။

ကိရိတ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကိရ+ကိဒု] သောဘေတုမေတ္တရတနာနိ ဝိကိရိယန္တိ တိ-ကိရိတံ= မကုဋ်။ မောဂ်-၇၊ ၅၂။ မကိုင်။

ကရ ၊ ပု ၊ [✓ ကိရ+အ] ကိရတိ တိမိရံ-ကရော။ ဓာန်ဒို၊ ၆၄။ အရောင်၊ ကိရ-ဝိကိရဏေ၊ ကတ္တရိအ၊ အတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၅၅။ အခွန်-အတုတ်။ ကိရိယတိ ဂဗ္ဘာသယေ ခိပိယတီတိ-ကရော= သမ္ဘဝေါ။ မဒို-၂၊ ၂၃၆။ သုက်။

ကရဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ ကိရ+ရဏ+အာ] ကိရိယတိ ဒုက္ခိတေသု ဖရဏဝသေန ပသာရိယတီတိ-ကရဏာ။ အဘိဒ္ဓ-ဒ၊ ၂၃၇။ ကရဏာစေတသိက်။ (သနားကြင်နာခြင်း။)

ကိတ ၊ ပု ၊ [✓ကိရ+တ] သိဿာနံ ကခံ ကိရတိ အပနေတီတိ-ကိတံ။ ကိတ်ပစ္စည်း၊ ကိတ်ကျမ်း။

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဈောကိရတိ ။ [အဓိ+အဝ ✓ကိရ+အ+တိ] ကြဲ၏၊ လွှမ်းမိုးသကဲ့သို့ ဖြန့်ကြဲ၏။

အဗ္ဘုက္ကိရတိ ။ [အဘိ+ဥ ✓ကိရ+အ+တိ] ဆွတ်ဖျန်း၏။ အဗ္ဘုက္ကိရဏ၊ အဗ္ဘုက္ကိရန္တ၊ အဗ္ဘုက္ကိရိတွာ။

အနုကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ကိရ+တ] ရောပြွမ်းသော၊ ဆက်ဆံသော၊ ဖုံးလွှမ်းသော။ အပကိရိတုန၊ အပကိရိတွာ၊ စွန့်ပစ်၍၊ ဖယ်ရှား၍။

အဗ္ဘောကိရတိ ။ [အဘိ+အဝ ✓ ကိရ+အ+တိ] ကြဲဖြန့်၏။ အဗ္ဘောက္ကိရဏ၊ နတ်တို့ကို ပူဇော်ပသခြင်း၊ နတ်ပွဲတင်ခြင်း၊ ဗလိနတ်စာပေးခြင်း၊ နတ်ပွဲမြှောက်ခြင်း။

အဘိကိရတိ ။ [အဘိ ✓ကိရ+အ+တိ] နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ လွှမ်းမိုး(ဖိစီး)၏။ အဘိကိဏ္ဏ၊ အဘိကိရိတုံ။

အဘိပွကိရတိ ။ [အဘိ+ပ ✓ကိရ+အ+တိ] ဖြန့်ကြဲ(ခင်း)၏၊ မပြတ်မလပ် အထပ်ထပ်ကြဲ၏။ အဘိပွကိဏ္ဏ။

အဝကိရတိ ။ [အဝ ✓ ကိရ+အ+တိ] ပြန့်နှံ့စေ၏၊ ကြဲဖြန့်၏။ အဝကိဏ္ဏ၊ အဝကိရဏ၊ အဝကိရိတ၊ အဝကိရိတွာ၊ အဝကိရိယ၊ –၍။ (အဝကိရီယတိ၊ ကြဲဖြန့်အပ်၏၊ ကြဲဖြန့်စွန့်ပစ်အပ်၏။ အဝက္ကိရီယတိ၊ ခွဲခြားအပ်၏။)

အဝကာရက ၊ နဲ ၊ [အဝ ✓ကိရ+ဏ္ဍု] အဝကာရကံ၊ ဖြန့်ကြဲ၍ ဖြန့်ကြဲ၍။ နဲ သိတ္ထာဝကာရကံ။

အဝကာရိ ၊ နဲ ၊ [အဝ ✓ ကိရ+ဏ္ဍ] အဝက္ကရိ၊ အသီးအသီးပြုခြင်း၊ ခွဲခြားခြင်း၊ တစ်ခုစီယူခြင်း၊ တစ်ခုစီ အသီးအခြားပြုခြင်း။

အဝါကိရတိ ။ [အဝ+အာ ✓ကိရ+အ+တိ] ဖယ်ရှား၏၊ စွန့်ပစ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

အာကိရတိ ။ [အာ ✓ ကိရ+အ+တိ] ဖြန့်ကြဲ၏၊ လောင်းထည့်၏။ အာကိဏ္ဏ၊ ရောနှောရှုပ်ထွေးသော၊ သွန်လောင်းအပ်–ထည့်အပ်သော။ အာကိရဏ၊ အာကိရန္တ၊ အာကိရာပေတွာ၊ အာကိရိတ၊ အာကိရိတဗ္ဗ၊ အာကိရိတုံ၊ အာကိရိတွာ၊ အာကိရိယမာန။ (အာကိရီယတိ၊ ထင်စွာပြအပ်၏၊ အပြားအားဖြင့် သိအပ်၏၊ အပြားအားဖြင့် ထားအပ်၏၊ ရှေးရှုဖြစ်၏။)

အာကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ကိရ+တ] ကိရ–ပက္ခေပ ဝိက္ခိပနေသု၊ တော၊ ဣဏ္ဏာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၀။ ရောပြွမ်းသော။

ဣတိကိရာ ၊ ထီ ၊ [ဣတိ ✓ကိရ+အ+အာ] ဤသို့ ဖြစ်တတ်သတတ်–ဟု တစ်ဆင့်ကြားစကား။ မာဣတိကိရာယ။ အံ–၁၊ ၁၈၉။

ဥက္ကာရ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ကိရ+ဏ] အဝက(ကိ)ရီယတေတိ–ဥက္ကာရော၊ အဝဿုတ္တံ၊ ကိရ–ဝိက္ခိပနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၅။ မစင်၊ ကျင်ကြီး၊ မစင်–ကျင်ကြီးတွင်း။

ဥက္ကိရတိ ။ [ဥ ✓ကိရ+အ+တိ] ထုတ်ဆောင်၏၊ ထား၏၊ ပြုလုပ်၏။ ဥက္ကိဏ္ဏ၊ တူးအပ်သော။ ဥက္ကိရိတွာ။

နိကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ကိရ+တ] ချထားအပ်(ထည့်ထားအပ်)သော။

နိကိရဏ ၊ နဲ ၊ [နိ ✓ကိရ+ယု] ရွှေငွေကျိုချက်သွန်လောင်းရာ(အရပ်)၊ မကောင်းမှုတို့ကို ပစ်ချခြင်း၊ လှည့်ပတ်–လှည့်စားခြင်း။

ပကိရတိ ။ [ပ ✓ကိရ+အ+တိ] ဖြန့်၏၊ ကြဲဖြန့်၏၊ ခြံရံ၏။ ပကိဏ္ဏ၊ ပကိဏ္ဏက၊ ရောပြွမ်းသော၊ ပြန့်ကြဲသော။ ပကိရဏ၊ ပကိရန္တ၊ ပကိရိတုံ၊ ပကိရိတွာ၊ ပကိရိတွာန၊ ပကိရိယ၊ –၍။ (ပကိရီယတိ၊ ကြဲဖြန့်အပ်၏၊ ထားအပ်၏။) (ပကိရေတိ၊ ဖြန့်ကြဲ၏၊ ဖြန့်ဖြူး၏၊ ကြဲဖြန့်စေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။)

ဥပကိရတိ ။ [ဥပ ✓ ကိရ+အ+တိ] ကြဲ–ဖြန့်၏၊ ဆွတ်ဖျန်း၏။ ဥပကိဏ္ဏ။

ဩကိရတိ ။ [အဝ ✓ ကိရ+အ+တိ] လောင်း၏၊ ကြဲ၏၊ ထည့်၏၊ စွန့်လွှတ်၏။ (ဩကိရာပေတိ၊ –စေ၏။ ဩကိရိယတိ၊ –အပ်၏၊ ပြွမ်း၏။) ဩကိဏ္ဏ၊ ဩကိရဏ၊ ဩကိရိတွာ၊ ဩကိရာပေတွာ၊ ဩကိရိဏီ= ဩကိလိဏီ၊ မီးကျီးတို့ဖြင့် ပြွမ်းသောပြိတ္တာမ။

မကရ ၊ ပု ၊ [မုခ ✓ကိရ+အ] ပါဏိဂ္ဂဟဏေ မုခံကိရတီတိ–မကရော၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၂။ မကရ်း(မကန်း၊) မကရရာသီ။

ဝိကိရတိ ။ [ဝိ ✓ကိရ+အ+တိ] ပျံ့နှံ့၏၊ ဖရိဖရဲကြဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ကုန်ခန်းစေ၏။ ဝိကိရိတွာ၊ ဝိကိရိယ၊ –၍။ ဝိကိရိတွာ၊ ဝိကိရန္တ၊ ဝိကိရိယမာန၊ ဝိကိရာပေတွာ၊ (ဝိကိရိယတိ၊) ဝိကိရိယမာန၊ ဝိကိရိတ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကိရ+တ] ရှုပ်ထွေးသော၊ ဖရိုဖရဲ ပြန့်ကြဲသော၊ အထက်၌ ရောပြွမ်းရှုပ်ထွေးသော၊ အသီးအသီးပြန့်ကြဲသော။

ဝိကိရဏ ၊ ထီ+န ၊ [ဝိ ✓ကိရ+ယု] ဖရိုဖရဲ ပြန့်ကြဲခြင်း၊ ပစ်ပယ်တတ်သောမာယာ၊ ဥစ္စာတို့ကို အတိုးချဖြန့်ဖြူးစေခြင်း၊ (ငွေတိုးပေးခြင်း။)

ဝိပ္ပကိရတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ကိရ+အ+တိ] ဖရိုဖရဲကြဲ၏၊ ကြဲဖြန့်၏၊ ပြွမ်း၏။ ဝိပ္ပကိရိတွာ၊ ဝိပ္ပကိရိတုံ၊ ဝိပ္ပကိရန္တ၊ (ဝိပ္ပကိရိယတိ၊) ဝိပ္ပကိရိယမာန၊ ဝိပ္ပကိဏ္ဏ။ ဝိပ္ပကိရဏ [ဝိ+ပ ✓ကိရ+ယု]။

ဝိတိကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အတိ ✓ကိရ+တ] ကစ္စည်း၊ ၅၈၁။ ရောပြွမ်းသော။

ဝေါကိရတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ကိရ+အ+တိ] ရောပြွမ်း–ရောနှောသော၏၊ ပျံ့နှံ့၏၊ အကျယ်ချဲ့၏။ ဝေါကိဏ္ဏ၊ ဝေါကိဏ္ဏက၊ ဝေါကိရဏ၊ (ဝေါကိရိယတိ။)

ဝေါကာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အဝ ✓ကိရ+ဏ] ဖြန့်အပ် (အကျယ်ချဲ့အပ်)သော= ခန္ဓာ။ ဖြန့်ခြင်း၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်း။

သံကိရတိ ။ [သံ ✓ကိရ+အ+တိ] ကြဲဖြန့်၏၊ ပယ်စွန့်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ သံကိရိတွာ၊ (သံကိယတိ၊ သံကိယတိ။)

သံကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကိရ+တ] ကိရ–ပက္ခေပဝိကို့ ပနေသု၊ တော၊ ဣဏ္ဏာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၀။ ရောယှက်သော၊ ရောနှော–ရောပြွမ်းသော၊ မစင်ကြယ်သော၊ ရောယှက်ခြင်း၊ ရောနှောခြင်း၊ မစင်ကြယ်ခြင်း၊ စွန့်ပစ်အပ်သော၊ အချင်းခပ်သိမ်းချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ပျံ့နှံ့ခြင်း။

သံကိရဏ ၊ န ၊ [သံ ✓ကိရ+ဏော+ယု] ဏောပစ္စည်းကျေ၊ ဥစ္စာကို ပေါင်းရုံးစေခြင်း၊ စုဆောင်းစေခြင်း။

သံပရိကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ ✓ကိရ+တ] သမ္ဗရိကိဏ္ဏ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပြွမ်းသော၊ ဝိုင်းဝန်း(ခြံရံ)သော။

သင်္ကိရတိ ။ [သံ ✓ကိရ+အ+တိ] ကြဲဖြန့်၏၊ ပယ်စွန့်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ သင်္ကိဏ္ဏ၊ သင်္ကိရဏ၊ (သင်္ကီယတိ၊ ဓာတွန် ရ–ကိုချေ၊ ဏ္ဍ–ကို ဏ္ဍ–ပြု။)

သမဘိကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သံ+အဘိ ✓ကိရ+တ] ကောင်းစွာ ရောပြွမ်း–ပျံ့နှံ့သော။

သမာကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ ✓ကိရ+တ] ကောင်းစွာ ရောပြွမ်း–ရောနှောသော၊ ကောင်းစွာယှဉ်သော။

သမောကိရတိ ။ [သံ+အဝ ✓ကိရ+အ+တိ] ဖြန့်ကြဲ၏၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကြဲ–ဖြန့်ဖြူး၏။

သမောကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သံ+အဝ ✓ကိရ+တ] ကစ္စည်း၊ ၅၈၁။ ပြန့်ကြဲ–ပြိုးပြွမ်းသော၊ ဖုံးအုပ်–ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။

သမ္ဗရိကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ ✓ကိရ+တ] ထက်ဝန်းကျင်ပြွမ်းသော၊ ထက်ဝန်းကျင် ခြံရံ–ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ နှစ်မြှုပ်သော။

သုသမာကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သု+သမာကိဏ္ဏ] ကောင်းစွာ ရောနှောပါဝင်သော။

ကိလ

ဘူ= သုက္က ကိဋ္ဌနေသု–ဖြူစင်ခြင်း, ကစားမြူးထူးခြင်းတို့၌။ ကိလတိ။

စု= နဒေ–ပစ်လွှင့်ခြင်း၌။ ကိလေတိ၊ ကိလယတိ။

ကိလ ၊ န ၊ [✓ကိလ+အ] ပင်ပန်းခြင်း၊ ခိလာနီတိ–ကိလာနိ၊ အယမေဝဝါ ပါဠော။ ဇာဋ–၅၊ ၂၁၈။

ကိလာသ ၊ပု+န ၊[✓ကိလ+က] [ကိလ ✓အသ+အဏ်] တမသျတိတိ–ကိလာသံ။ ထောမ။ ဆင်ညှင်းကြီး၊ ညှင်းနာ၊ သမင်ဖြူ (Leprosy of skin) သူ။

ကိလဉ္ဇ ၊ ပု+န ၊ [✓ကိလ+အ] ကိလ–ဗန္ဓနေ၊ ကိလန်–ကိလော။ [ကိလ+ဇန+ကွိ] တဒတ္ထံ (ကိလတ္ထံ) ဇာယတီတိ–ကိလဉ္ဇော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၅။ ဖျာ–သင်ဖြူး၊ နှီး။ **ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ၊** နှီးထီး။

နိကိလိတ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ကိလ+တ] ကျင့်သုံးအပ်သော–အကျင့်၊ ဖြစ်စဉ်၊ ဖြစ်ရပ်။

ကိဗ္ဗိသ ၊ န ၊ [✓ကိလ+ကသ] ကိလျတေ သိထိလီကရိယျတေ ယေနေတိ–ကိဗ္ဗိသံ၊ လဿ ဝေါ, ကသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၄။ မကောင်းမှု–အကုသိုလ်၊ ကြမ်းကြုတ်သောအမှု၊ အနိုင်အထက် ပြုအပ်သောအမှု။

ပဋိကိဗ္ဗိသ ၊ န ၊ [ပတိ ✓ကိလ+ကသ] ရန်တုံ့မူခြင်း၊ တုံ့ပြန်ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သောအမှု။

ကိလမ၊ ကွမ၊ ကိလမု

ဘူ= ခေဒေ–ပင်ပန်းခြင်း၌။ ကိလမတိ။

ကိလမတိ ။ [✓ကိလမု+အ+တိ] ပင်ပန်း၏။ ကိလန္တ၊ ကိလမ၊ ကိလမထ၊ ပင်ပန်းခြင်း။ ကိလမန၊ ကိလ

http://www.dhammadownload.com

မန္တ၊ ကိလမမာန။ (ကိလမယတိ၊ ကိလမေတိ၊ ကိလမာပေတိ၊ ပင်ပန်းစေ၏။) ကိလမာပယန္တ၊ ကိလမာပေန္တ၊ ကိလမိတ၊ ပင်ပန်းသော၊ ပင်ပန်းစေအပ်သော။ ကိလမိတဗ္ဗ၊ ကိလမိတွာ၊ ကိလမိယမာန၊ ကိလမေတွာ။

သံကိလမတိ ။ [သံ ✓ ကိလမု+အ+တိ] အလွန်ပင်ပန်း၏။ သံကိလမေတွာ။

ကိလမထ ၊ ပု ၊ [✓ ကိလမ+အထ] ကိလမ, ကွမ-ဂေလညေ၊ ကိလမနံ-ကိလမထော= ပရိဿမော။ မောဂ်-၇၊ ၈၅။ ပင်ပန်းခြင်း၊ နွမ်းနယ်ခြင်း။

ကိလိဒ၊ ကွိဒ၊ ကွေဒ

ဒိ= အဒ္ဒနေ-စိုစွတ်ခြင်း၌။ ကိလိဇ္ဇတိ။

ကိလိဇ္ဇိတ္ထ ။ [✓ ကိလိဒ+ယ+အာ] အာ-ကို တ္ထ-ပြု၊ စွတ်စိုပြီ၊ (ဖူးဖူးရောင်ပြီ၊ ပြူးရရူးထပြီ။) ကိလေဒယန္တ၊ ကိလေဒန၊ ကိလေဒေတွာ၊ စွတ်စိုစေ၍၊ ဆွတ်၍။

ဥက္ကိလေဒေတိ ။ [ဥ ✓ ကိလိဒ+ဏေ+တိ] စိုစွတ်စေ၏။ ဥက္ကိလေဒေတွာ။

ကိလိန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ ကိလိဒ+တ] ကိလိဒ-အဒ္ဒဘာဝေ၊ ကွန္ဒာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၃။ ကိလိဇ္ဇိတ္ထာတိ-ကိလိန္ဒံ၊ စိုစွတ်သော၊ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသော၊ ညစ်နွမ်းသော။

အဝကိလိန္ဒ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ကိလိဒ+တ] ညစ်ညူးသော၊ (အောက်ဖက်၌ စိုစွတ်သော။)

ကေဒါရ ၊ နဲ ၊ [✓ ကွေဒ+အာရ] ကွေဒ, ကွိဒ-အလ္လဘာဝေ၊ လလောပေါ၊ ကွေဒယတီတိ-ကေဒါရံ= ခေတ္တံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၆၆, ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၇။ လယ်။

လောဏ၊ လဝဏ ၊ နဲ ၊ [✓ ကွေဒ+ဏက်] ကွေဒဓာတ်ကို လော-ပြု, လဝ-ပြု၊ ကွေဒယတီတိ-လောဏံ, လဝဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၆၇။ ဆား၊ ငန်သောအရသာ။

ကိလိဒိ

ဘူ= ရောဒနေ-ငိုကြွေးခြင်း၌။ ကိလိန္ဒတိ။

ကိလိသ

ဒိ= ဥပတာပ မလီနေသု-ပူလောင်ခြင်း, ညစ်ညူးခြင်းတို့၌။ ကိလိဿတိ။

ဘူ+ကီ= ဗာဓနေ-နှိပ်စက်တားမြစ်ခြင်း၌။ ကိလိသတိ၊ ကိလိသ္ဒာတိ။

ကိလိဿတိ ။ [✓ ကိလိသ+ယ+တိ] ပူပန်၏၊ ပူပန်စေတတ်၏၊ ပင်ပန်း၏၊ ညစ်နွမ်း၏။

ကိလိဿတိ ။ [ကိလိသ+ယ+ဿတိ] ပင်ပန်းလတ္တံ့၊ တိဝိဘတ် အနာဂတ်ကာလ၌ဖြစ်သည်-ဟုလည်းကြံသင့်၏။

ကိလိဿတိ ။ [✓ ကိလိသ+ယ+တေ] ပူပန်စေအပ်၏၊ နှိပ်စက်အပ်၏။ ကိလိဿန၊ ကိလိဿန္တ၊ ကိလိဿမာန။

ကိလိသတိ ။ [✓ ကိလိသ+အ+တိ] ပူပန်စေတတ်၏။

ကိလိဿာပေန္တ ၊ တိ ၊ [✓ ကိလိသ+ယ+ဏာပေ+အန္တ] ပူပန်စေတတ်, နှိပ်စက်တတ်သော။

ကိလေသ ၊ ပု ၊ [✓ ကိလိသ+ဏ] ကိလိသတိ ကိလိသ္ဒာတီတိ-ကိလေသော။ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော, ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော-ကိလေသာ။ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း၊ အနာရောဂါ။

ဥပက္ကိလေသ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ ကိလိသ+ဏ] ညစ်ညူးခြင်း၊ ညစ်ညူးပူပန်ခြင်း။

ကိလိဋ္ဌ ၊ နဲ ၊ [✓ ကိလိသ+တ] ကိလိဿန္တေ ဧတ္ထာတိ-ကိလိဋ္ဌံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၅။ ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သောစကား။ တိ ။ကိလိဿတေတိ-ကိလိဋ္ဌံ၊ ပူပန်စေအပ်, နှိပ်စက်အပ်သော။ ကိလိဿတီတိ-ကိလိဋ္ဌံ၊ ညစ်နွမ်းသော။ ပဋိကိလိဋ္ဌ၊ ယုတ်ညံ့သော၊ ညစ်ညမ်းသော။

ဥပက္ကိလိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ကိလိသ+တ] ညစ်ညူးသော၊ ညစ်ညမ်းသော၊ ညစ်နွမ်းသော။

သံကိလိဿတိ ။ [သံ ✓ ကိလိသ+ယ+တိ] ညစ်နွမ်း-ညစ်ညူး၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး၏၊ ပူပန်၏၊ ဖျက်ဆီးလတ္တံ့၊ နှိပ်စက်အပ်၏။ သံကိလိဿန၊ သံကိလေသန၊ သံကိလေသနက၊ သံကိလေသိတုံ၊ သံကိလိဿမာန၊ သံကိလိဿမာနသေ။ (သံကိလေသေတိ၊) သံကိလိဿန၊ သံကိလေသန၊ သံကိလေသနက။

သံကွေသ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ကိလိသ+ဏ] ကိ-၏ ကွ-ကို ချေ၊ ညစ်နွမ်း-ညစ်ညူးခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သံကိလိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ကိလိသ+ဏာပေ+တ] ဏာပေ ပစ္စည်းကိုချေ၊ ပူပန်စေအပ်, နှိပ်စက်အပ်သော၊ ညစ်နွမ်း–ညစ်ညူးသော၊ ညစ်နွမ်း –ညစ်ညူးခြင်း။ အတိသံကိလိဋ္ဌ။

သံကိလေသ ၊ ပု+န ၊ [သံ ✓ ကိလိသ+ဏေ+ဏ] ပူပန်စေတတ်, နှိပ်စက်တတ်သော၊ ပူပန်စေခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း။

ကိလောတ

ဘူ= အဒ္ဒဘာဝေ–စိုစွတ်ခြင်း၌။ ကိလောတတိ၊ ပကိလောတတိ၊ စိုစွတ်၏။

[ဤမာတ်သည် သဒ္ဒနီတိ၌သာ လာ၏၊ လောကီကျမ်းတို့၌ မရှိ၊ သာသနာတော်ကျမ်း၌လည်း နာမ်ပုဒ်မထင်၊ ဤသို့ မာတွတ္ထ–၌ ဆိုထားသော်လည်း ဥဏ္ဏာဒကသို့ ပကိလေဒယိတွာ။ ဇာ–၂၊ ၁၉၀။–ဟူသော ဆဋ္ဌမူပါဠ်သည် သဒ္ဒနီတိဆရာတို့ခေတ်က အောက်ချေမှတ်ချက် မူကွဲပြထားသည့်အတိုင်း ပကိလောတယိတွာ–ဟု ရှိနေဟန်တူပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သက္ကတကျမ်းများမှာပင် မလာစေကာမူ ပါဠိဂတိအားလျော်စွာ ပလောတ ဓာတ်ကို ထည့်သွင်းထားသည်–ဟု ယူဆက ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။]

ပကိလောတယိတွာ ။ [ပ ✓ ကိလောတ+ဏယ+တွာ] စိုစွတ်စေ၍။

ကိဝိ

သွာ= ဟိ ံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ကိဝဏောတိ၊ ကိဝဏာတိ။

ကိသ

ဒိ= ခီယနေ–ကုန်ခန်းလျော့ပါးခြင်း၌။ ကိသတိ။

ကိသတိ ။ [✓ ကိသ+ယ–တိ] ပင်ပန်း၏၊ ညစ်နွမ်း၏၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်၏။ ပကိသတိ၊ ပရိကိသတိ။ မဟာနိ၊ ၁၁၉။

ကိသ ၊ တိ ၊ [✓ ကိသ+အ] ကိသ–တနုကရဏေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၄။ ပိန်သော၊ ကြုံသော၊ နည်းသော။ **ကိသက** [ကိသ+က] ပိန်သော၊ ကြုံလှိသော။ **ကိသကောဝဒါန**။ [ကိသ+ဩဝဒါန] ကြုံလှိသော သူတို့ကို ဆိုဆုံးမတတ်သော၊ အကျင့်ဖြင့်ကြုံလှိသော ကိုယ်ရှိသော ရသေ့တို့ကို ဆုံးမတတ်သော။

ကိသလယ ၊ ပု ၊ [✓ ကိသ+ယ] ကိသ–ဂမနေ၊ ယော၊ လာဂမော မဇ္ဈေ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄၃။ ရွက်ညွန့်၊ ရွက်နု။

ကေသရ ၊ ပု ၊ [✓ ကိသ+အရ] ကိသ–တနုကရဏေ၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၆။ ပုန်းညက်။

ကီ

ကီ= ဒဗ္ဗဝိနိမယေ–ဥစ္စာလဲလှယ် ရောင်းဝယ်ခြင်း၌။ ကိဏာတိ။

[“ကွစိဓာတူ”တိအာဒိနာ ကီယာဒိနံ နာမိရဿတ္တံ, ကီတော နာပစ္စယနကာရဿ ဏာတ္တဉ္စ။ ရူ၊ ၅၁၃။]

ကိဏာတိ ။ [✓ ကီ+နာ+တိ] ဝယ်၏၊ ဖလယ်–လဲလှယ်၏။ ကိဏန၊ ဝယ်ခြင်း။ ကိဏန္တ၊ ဝယ်သော၊ ကိဏာပန၊ ဝယ်စေခြင်း။ ကိဏိတုံ၊ ကိဏိတွာ၊ ကိဏိတွာန၊ ကီတ၊ ကီနိတွာ။

ကေဏိ ၊ ထိ ၊ [✓ ကီ+ဏိ] ကီ–ဒဗ္ဗဝိနိမယေ၊ ကယနံ, ကီယတေ ဧတာယာတိ ဝါ–ကေဏိ= ကယော။ မောဂ်–၇၊ ၆၁။ ဝယ်ခြင်း၊ အဖိုး၊ (ပစ္စည်းတန်ဖိုး။) ကေတုံ၊ ကယက။

ကေတု ၊ ပု ၊ [✓ ကီ+တု] ကီ–ဓနဝိယောဂေ၊ ကီ–ဥဏ္ဏာတိမှိ။ နျာသ။ ဥဒ္ဒံ ဂစ္ဆတီတိ–ကေတု။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ မှန်ကင်း၊ တံခွန်၊ အလံ။

ကေယျ ၊ တိ ၊ [✓ ကီ+ဏျ] ရောင်းအပ်သော၊ ရောင်းစရာ။ ဝိဏ္ဏိနိတဗ္ဗ။ ဇာဋ–၇၊ ၂၅။

ကယ ၊ ပု ၊ [✓ ကီ+အ] ကယနံ–ကယော၊ ဝယ်ခြင်း၊ အဖိုး–ပစ္စည်းတန်ဖိုး။ **ကယဇန**္၊ အဝယ်တော်။ **ကယာကယ**၊ ဝယ်ခြင်း ရောင်းခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ အရောင်းအဝယ်။

ကယိတ ၊ တိ ၊ [✓ ကီ+တ] ဝယ်အပ်သော၊ ဝယ်ခြမ်းစရာ၊ (ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ။) ကယီ၊ ဝယ်တတ်သောသူ။

ဥပက္ကိတက ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ ကီ+တ+က] ဝယ်သူရောင်းသူ၊ ဈေးသည်။

နိက္ကယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ကီ+အ] လဲလှယ်ခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း၊ ပစ္စည်းတန်ဖိုး။

နိက္ကိဏာတိ ။ [နိ ✓ ကီ+နာ+တိ] လဲလှယ်၏၊ ဝယ်ယူ၏၊ ရွေးနုတ်၏။ နိက္ကိဏန္တ၊ နိက္ကိဏိတွာ။

ပကိဏာတိ ။ [ပ ✓ ကီ+နာ+တိ] ရောင်း၏၊ လဲလှယ်၏၊ ဖလယ်၏။ ပကိဏိတဗ္ဗ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိက္ကိဏ္ဏတိ ။ [ဝိ ✓ ကိ+နာ+တိ] ရောင်း၏။ ဝိက္ကယ၊ ရောင်းခြင်း၊ ရောင်းသင့်သော၊ ရောင်းရာဖြစ်သော= အရပ်။ ဝိက္ကယန၊ ဝိက္ကာယိတ၊ ဝိက္ကယိတဗ္ဗ၊ ဝိက္ကယေတဗ္ဗ၊ ဝိက္ကာယတိ၊ [ဝိ ✓ ကိ+အ+တိ] ရောင်း၏။ ဝိက္ကိဏန၊ ဝိက္ကိဏိတွာ၊ ဝိက္ကိဏိတုံ၊ ဝိက္ကိဏန္တ၊ ဝိက္ကိဏမာန၊ (ဝိက္ကီယတိ၊) ဝိက္ကိဏိ ယမာန၊ ဝိက္ကိဏာပေန္တ၊ ဝိက္ကိဏိတ၊ ဝိက္ကိနိတဗ္ဗ၊ ဝိက္ကိဏိယ၊ ဝိက္ကိဏေယျ၊ ဝိက္ကိတ၊ ဝိက္ကိဏန၊ ဝိ*က္ကေတဗ္ဗ၊ ဝိက္ကေယျ။

ကယိက၊ ကာယိက ၊ ပု ၊ [✓ကိ +ဏွု] ကိဏာတီတိ–ကယိကော၊ ကာယိကော ဝါ။

တစ်နည်း= [ကယ+ကွက] [ကယ+ဏိက]. ကယေန ဇီဝတီတိ–ကယိကော၊ ကာယိကော ဝါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၀။ ဝယ်ခြင်းဖြင့် အသက်မွေးသူ၊ အဝယ်တော်။

ပဏျဝိက္ကယသာလာ ၊ ထိ ၊ [✓ ပဏ+ဏျ] ပဏ–ဗျဝဟာရေ၊ ပဏိတဗ္ဗာတိ–ပဏျာ= ဝတ္ထာဒယော၊ [ပဏျ+ဝိ ✓ကိ+အ] ပဏျေ ဧတ္ထ ဝိက္ကိဏန္တီ တိ–ပဏျဝိက္ကယော။ [ပဏျဝိက္ကယ+သာလာ] ပဏျဝိက္ကယော၀ သာလာ ဂေဟန္တိ–ပဏျဝိက္ကယသာလာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၁၃။ ဈေးရုံ၊ ပွဲရုံ။

မဇ္ဈဝိက္ကယိ ၊ ပု ၊ [မဇ္ဈ+ဝိ ✓ကိ+ဏိ] မဇ္ဈံ ဝိက္ကိဏာတိ သီလေနာတိ–မဇ္ဈဝိက္ကယိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၁၁။ အရက်ရောင်းသူ။

ဝိက္ကယိက ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ကိ+အ] ဝိက္ကယနံ–ဝိက္ကယော၊ ရောင်းခြင်း၊ [ဝိက္ကယ+ကွက] ဝိက္ကယေ နိယုတ္တော–ဝိက္ကယိကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၀။

တစ်နည်း= [ဝိ ✓ကိ+ဏွု] ဝိက္ကိဏာတီတိ–ဝိက္ကယိကော၊ အ–ကို ကွ–ပြု၊ ရောင်းသူ။

ဝိက္ကေတု ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ကိ+ရိတု] ဝိက္ကိနာတီတိ–ဝိက္ကေတာ၊ ရိတု။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၀။ ရောင်းသူ။

* **ဝိက္ကေယျ** ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကိ+ဏျ] ဝိက္ကိဏိတဗ္ဗန္တိ–ဝိက္ကေယျံ၊ ဏျာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၁။ ရောင်းကုန်၊ ရောင်းရန်ဥစ္စာ။

ကိုဋ္ဌ

စု= ဗန္ဓန ဝဏ္ဏေသု–ဖွဲ့ခြင်း, အရောင်တင်ခြင်းတို့၌။ ကိဋေတိ၊ ကိဋယတိ။

ကိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ကိဋ+အ] ကိဋ–ဗန္ဓနေ၊ အ၊ ကိဋ–ဂမနေ ဝါ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၂၃။ ပိုး၊ ပေါက်ဖတ်၊ နွားချေးပိုး။ **ကိဋ္ဌက** [ကိဋ+က] ပိုးသေး–ပိုးမွှား။

ကိလ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ခြင်း၌။ ကိလတိ။

ကိလ ၊ ပု ၊ [✓ကိလ+အ] သိဝနတ်၊ ပရမိသွာနတ်။

ကိလိတ ၊ တိ ၊ [✓ကိလ+တ] ကိလ–ဗန္ဓနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၄၇။ နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ တံကျင်လျှိုအပ်သော။

ကိုဋ္ဌ

ဘူ= ပိတိယ ကိဋ္ဌနေသု–နှစ်သက်သူ၏အဖြစ် (နှစ်သက်ခြင်း), မြူးထူးကစားခြင်းတို့၌။ ဝိဟာရေ စ–ပျော်ပါးခြင်း၌လည်း။ ကိဋ္ဌတိ။

ကိဋ္ဌတိ ။ [✓ကိဋ္ဌ+အ+တိ] ကစားမြူးထူး၏၊ (ကစားစေ၏၊ ကာရိုက်ကျေ။) ကိဋ္ဌန၊ (ကိဋ္ဌန္တိ တေနာတိ–ကိဋ္ဌနံ၊ ကိဋ္ဌနမေဝ–ကိဋ္ဌနကံ။ မဒို–၂၊ ၂၂၈။) ကိဋ္ဌန္တ၊ ကိဋ္ဌမာန၊ ကိဋ္ဌယမာန။ (ဏာယာ–ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဏာယပစ္စည်းသက်။) ကိဋ္ဌာ၊ ကိဋ္ဌာပန၊ ကိဋ္ဌာပနက၊ ကိဋ္ဌာပယန္တ၊ ကိဋ္ဌာပယမာန၊ ကိဋ္ဌာပိတ၊ ကိဋ္ဌာပိယမာန၊ ကိဋ္ဌာ ပေတဗ္ဗ၊ (ကိဋ္ဌာပေတိ၊ ကစားစေ၏။) ကိဋ္ဌာပေတွာ၊ ကိဋ္ဌာပေန္တ။ ကိဋ္ဌိ [ကိဋ္ဌ+ကွ] ကစားခြင်း။ ကိဋ္ဌိကာ [ကိဋ္ဌိ+က+အာ] ကစားခြင်း။ ကိဋ္ဌိတ၊ ကိဋ္ဌိတဗ္ဗ (ကိဋ္ဌိတာနုကိဋ္ဌိတ၊ ကစားအပ် အဖန်တလဲလဲ ကစားအပ်သော။) ကိဋ္ဌိတုံ၊ ကိဋ္ဌိတွာ၊ (ကိဋ္ဌေတိ၊ ကစားစေ၏။) ကိဋ္ဌေတွာ၊ ကေဋ္ဌန၊ မြတ်နိုးခြင်း၊ တွယ်တာခြင်း။ ကေဋ္ဌာပယိတုံ၊ သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းငှာ၊ ထိုမှဤမှ ပြောင်းရွှေ့စေခြင်းငှာ။ ကေဋ္ဌိ။ ထိ ။ပျက်ရယ်ပြုခြင်း၊ ပြောင်လှောင်ခြင်း၊ မြူးထူးပျော်ပါးကစားခြင်း။ တိ ။မြူးထူးပျော်ပါးကစားသော။

ကေဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [✓ကိဋ္ဌ+ကွ] **ကိဋ္ဌာ** ၊ ထိ ၊ [✓ကိဋ္ဌ+အ+အာ]

ကိဋ္ဌိတ ၊ န ၊ [✓ ကိဋ္ဌ+တ] ကိဋ္ဌ–ဝိတိယ ကိဋ္ဌနေသု, ကိဋ္ဌ–ဝိဟာရေတိ ဝါ၊ ကေနနံ–ကေဋ္ဌိ, ကိဋ္ဌာ စ, ကိဋ္ဌိတဥ္စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၇၆။ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ပြောင်လှောင်ခြင်း။ ကိဋ္ဌိတ။ တိ ။ကစားအပ်သော၊ ကစားသော။

http://www.dhammadownload.com

အဘိကီဋ္ဌတိ ။ [အဘိ ✓ ကီဋ္ဌ+အ+တိ] ကစား-မြူးထူး၏။

နိကီဋ္ဌိတ ၊ အ ၊ [နိ ✓ ကီဋ္ဌ+တ] မြူးထူးပျော်ပါး ကစားအပ်သော။

ပဋိကီဋ္ဌနာ ၊ ထီ ၊ [ပတိ ✓ ကီဋ္ဌ+ယု+အာ] အဖန်ဖန်-မြတ်နိုးစုံမက် နှစ်သက်တွယ်တာခြင်း။ ပဋိကေဋ္ဌနာ။

ဝိကီဋ္ဌနိက ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ကီဋ္ဌ+ယု] = [ဝိကီဋ္ဌန+ဏိက] က-ကို ယ-ပြုလျှင် **ဝိကီဋ္ဌနိယ၊** မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်းမှကင်းသော၊ မြူးထူးပျော်ပါး ကစား ခြင်းမှ ပယ်ခွာ-ရှောင်ကြဉ်သော။

ဝိက္ကီဋ္ဌန ၊ နဲ ၊ [ဝိ ✓ ကီဋ္ဌ+ယု] မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်း။

ဝိက္ကီဋ္ဌိတ ၊ နဲ ၊ [ဝိ ✓ ကီဋ္ဌ+တ] တင့်တယ်-စမ္ပယ်-ကွန့်မြူးခြင်း။

သံကီဋ္ဌတိ ။ [သံ ✓ ကီဋ္ဌ+အ+တိ] ပြက်ရယ်ပြု၏၊ ကိုယ်လက်နှီးနှော ကစား၏။ သံကီဋ္ဌန္တ။

သဟပံသုကီဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [သဟ+ပံသု ✓ ကီဋ္ဌ+ဏ္ဍု] အတူတကွ မြေမှုန့်ကစားသော၊ မြေမှုန့်ကစားဘက် ဖြစ်သော၊ သူငယ်ချင်း။

သဟပံသုကီဋ္ဌနက၊ သဟပံသုကီဋ္ဌိက ၊ ပု ၊ တ-ပစ္စည်းကို က-ပြု၊ [သဟပံသုကီဋ္ဌ+ဏ္ဍက] သော်လည်းကြံ၊ အနက်တူပြီ။ သဟပံသုကီဋ္ဌိက။

သုကီဋ္ဌယတိ ။ [သု ✓ ကီဋ္ဌ+ဏယ+တိ] ကောင်းစွာ ကစား(မြူးရွှင်)စေ၏။

ကု

ဘူ= သဒ္ဒစ္ဆာဒ ပူရဏ ဟိံသာ အဋ္ဌသရ ဂန္ဓေသု-အသံပြုခြင်း, ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ပြည့်စေခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, နာကျင်သောအသံကိုပြုခြင်း, အနံ့လှိုင်ခြင်းတို့၌။ ကောတိ၊ ကဝတိ။

ဘူ+ဂဟာ= ကုစ္ဆာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။

ကဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [✓ ကု+ဏ္ဍာ+အ] ကုယျတေ ကုစ္ဆိယ တေတိ-ကဏ္ဍော၊ မည်းနက်သော။ နဲ ။ မကောင်းမှု-အကုသိုလ်။

ကဗရ ၊ တိ ၊ [✓ ကု+အရန်] ကောတ္ထုဘ။ ပြောက်ကျားသော၊ ကျဲသော၊ ပါးသော၊ ဆန်ကွဲ။

ကဗဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ကု+အလ] ကု-သဒ္ဒေ၊ အလော၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၆။ ထမင်းလုတ်၊ အလုတ်အလွေး။

ကဗ္ဗ ၊ နဲ ၊ [✓ ကု+အ] မနောဟရတာယ အဝဿံ ကုယျတိ ပဏ္ဍိတေဟီတိ-ကဗ္ဗံ။ နီတိဓာ၊ ၁၀။ ပညာရှိတို့ဖွဲ့ဆိုအပ်သော အဖွဲ့အနွဲ့၊ သီချင်း, ကဗျာ။

ကရီသ ၊ နဲ ၊ [✓ ကု+ဏ္ဍသ] ကု-ကုစ္ဆိတေ၊ ရ-လာ၊ ဥ-ကို အ-ပြု၊ ဏ္ဍ-ကိုလည်း ဒီဃပြု။ နျာသ။ ကုစ္ဆိ တဗ္ဗန္တိ-ကရီသံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၃။ မစင်၊ ကျင်ကြီး။

ကဝိ ၊ ပု ၊ [✓ ကု+ဏ္ဍ] ကု-သဒ္ဒေ, ဩ အဝါဒေသာ၊ ကဝတိ ကထေတီတိ-ကဝိ= ကဗ္ဗကာရော။ မောဂ်-၇၊ ၇။ ကဗျာဆရာ၊ ပညာရှိ-သုခမိန်၊ (ကဝီနံ ဏ္ဍဒံ-ကဗ္ဗံ။)

ကာနန ၊ နဲ ၊ [✓ ကု+ယု] ယု-ပစ္စည်းကို အာနန-ပြု၊ ဌိတမဇ္ဈနှိကသမယေ ကဝတိ သဒ္ဒံ ကရော တီတိ-ကာနနံ= ဝနံ။ အထဝါ= ကောကိလမယူရာ ဒယော ကဝန္တိ သဒ္ဒါယန္တိ ကူဇန္တိ ဧတ္ထာတိ-ကာနနံ။ နီတိဓာ၊ ၁၀။ တော။

ကဝါဋ္ဌ ၊ နဲ ၊ [✓ ကု+အာဋ္ဌ] ကု-သဒ္ဒေတိ မသ္မာ အာဋ္ဌော, ဩအဝါဒေသာ ယထာယောဂံ၊ ကဝတိ ရဝတီတိ-ကဝါဋ္ဌံ= ဒွါရပိဓာနံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၄။ တံခါးရွက်။

ကာဝိယ ၊ နဲ ၊ [✓ ကု+ဏျ] ကာဝေယ, ကာဝေယျ= မနောဟရတာယ အဝဿံ ကုယျတိ ပဏ္ဍိတေ ဟီတိ-**ကဗ္ဗံ၊ ကာဝိယံ၊ ကာဝေယျံ။** နီတိဓာ၊ ၁၀။ သီချင်း, ကဗျာ၊ ကဗျာဖွဲ့ခြင်း။

ကုရ ၊ နဲ ၊ [✓ ကု+ရက်] ကဝတိ နဒတီတိ-ကုရံ= ဘတ္တံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ ထမင်း။

ကုရရ ၊ ပု ၊ [✓ ကု+ကြရ] ကု-သဒ္ဒေ၊ ကဝတိ နဒ တီတိ-ကုရရော= ပက္ခီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၅။ ဝံလိုငှက်၊ ထီ၌ ကုရရီ၊ ဝံလိုငှက်မ။

ကုဝေရ ၊ [✓ ကု+ဧရက်] ဥ-ကို ဥဝင်-ပြု။ ကဝတိ နဒတီတိ-ကုဝေရော= ဝေဿဝဏော။ မောဂ်-၇၊ ၁၇၅။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း။

ကုသ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ကု+သက်] ကဝတိ ဝါတေန နဒတီတိ-ကုသော= တိဏဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၄။ သမန်းမြက်, သက်ငယ်မြက်၊ စာရေးတံမဲ၊ မဲလိပ်။

ကူပ ၊ ပု ၊ [✓ ကု+ပ] ဒီဃပြု၊ ကဝန္တိ နဒန္တိ ဧတ္ထာတိ-ကူပေါ= ဥဒပါနော။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၅။ တွင်း၊ ရေတွင်း၊ အိမ်သာတွင်း။

http://www.dhammadownload.com

ကောဏ ၊ ပု ၊ [✓ကု+ဏ] ကဝတိ နဒတိ ဧတ္ထာတိ–ကောဏော= အသိ, ဝိဏာဝါဒနဒဏ္ဍော စ။ မောဂ်–ဂု၊ ၆၅။ အထောင့်၊ စောင်းလက်ခတ်။

ကောမလ ၊ တိ ၊ [✓ကု+အလ] ကု–သဒ္ဒေ၊ အလော၊ မန္တေ၁ စ။ ဓာန်ဦ၊ ဂ၁၆။ သိမ်မွေ့နူးညံ့သော။

ကုက

ဘူ= အာဒါနေ–ယူခြင်း၌။ ကုကတိ။

ကုက္ကုဠ ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ကုဋက်] ကုကတိ ဂေါစရမာဒဒါတိတိ–ကုက္ကုဠော= တမ္မစ္ဆဋ္ဌော။ မောဂ်–ဂု၊ ၅၄။ ကြက်။

ကုက္ကုရ ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ဥရ] ကဿ ဒွိတ္တံ၊ ကုကတိ သလာဒယော အာဒဒါတိတိ–ကုက္ကုရော= သာ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၄၈။ ခွေး။

ကုက္ကုဋ ၊ ပု+န ၊ [✓ကုက+ဋက်] ကုကဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ ကု–လာ။ ကုကျတိ ပါပကာရိဟိ အာဒိယတီတိ–ကုက္ကုဋ်= သကုံသံကိဏ္ဏော သောဇ္ဇော၊ ကုက္ကုဋ္ဌော= ထုသဂ္ဂိ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂၇။ ဆူးငြောင့်ပြွမ်းသောထူးအိုင်၊ တွင်းမြောင်း၊ ဖွဲမီး, ပြာပူ, ပြာပူငရဲ။

ကုကုံမ ၊ န ၊ [✓ကုက+ဥမ] ကုက, ဝက–အာဒါနေ၊ ဥမော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ၊ ကုကုံမံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၇။ ကုံကုမံ၊ မာလာကျိုကျူ။

ကောက ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ဏ] ဝံပုလွေ၊ သစ်ကျူတ်၊ သစ်တက်ခွေး။

ကောကိလ ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ကွလ] ကုကတိ အတ္တနော နာဒေန သတ္တာနံ မနံ ဂဏှာတီတိ–ကောကိလော= ပရပုဋ္ဌော။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈၉။ ဥဩင်္ဂုတ်။

ကုက္ကု ၊ န ၊ [✓ကုက+ဥ] ကုက–အာဒါနေ၊ ဥ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၈။ အတောင်။

ကကု ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ဥ] ဥဿတ္တံ၊ လဘို့။

ကကုဒ၊ ကကုဓ ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ဥဒ] ကုက–အာဒါနေ၊ ဥဒေါ၊ ဥဿတ္တံ၊ ဒဿ မော ဝါ၊ ကကုဒေါ၊ ကကုဓော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၇။ လဘို့။

ကကုဓ ၊ န ၊ [✓ကုက+ဓ] ကုက–အာဒါနေ၊ ဓော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၅၈။ မင်းမြှောက်တန်ဆာ။

ကက္ကရိ ၊ ထီ ၊ [✓ကုက+အရ+ဤ] ကုက–အာဒါနေ၊ အရော၊ နဒါဒိ၊ ဥဿတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၇။ ရေသွန်းသန္လား။

ကက္ကဋုက ၊ ပု ၊ [✓ ကုက+အဋု+က] ကုက–အာဒါနေ၊ အဋော၊ ဥဿတ္တံ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၅။ ပုစွန်လုံး။

ကုက္ကုဟ ၊ ပု ၊ [✓ကုက+ဥဟ] ကုက–အဝှါနေ၊ ဥဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၀။ ရေကြက်ကြီး။

ကုစ

ဘူ= ဥစ္စသဒ္ဒ သင်္ကော်စန ကောဋိလ္လ ရောဓ သံယောဂ ဝိလေခနေသု–မြင့်သောအသံကိုပြုခြင်း, တွန့်ဆုတ်ခြင်း, ကောက်ကွေ့ခြင်း, ပိတ်ဆို့ခြင်း, ယှဉ်စပ်ခြင်း, ရေးခြစ်ခြင်းတို့၌။ ကုစတိ၊ ကောစတိ။

ကုစ ၊ ပု ၊ [✓ကုစ+အ] ကုစ–သင်္ကော်စနေ၊ ကုစော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၀။ နို့, ရင်သား, သားမြတ်။

ဥက္ကောစ ၊ ပု ၊ [✓ကုစ+ဏ] ကုစ–သင်္ကော်စနေ၊ ဏော၊ ကောစော၊ တွန့်တိုခြင်း။ [ဥ+ကောစ] (ဥ)–ဝိဂတော ကောစော ယေန–ဥက္ကောစော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၅၆။ လက်ဆောင်၊ တံစိုး။

ကုစ္ဆ ၊ န ၊ [✓ကုစ+ဆ] ကြာ၊ ကြာပင်၊ သံလက် (ပန်းရံသုံး)။

ကုစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ကုစ+ဆ+အာ] ကုစ–သင်္ကော်စနေ၊ ဆပ္ပစ္ဆယော၊ ကောစနံ–ကုစ္ဆာ။ ရူ၊ ၆၆၀။ ရွံရှာစက်ဆုပ်ခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ စွပ်စွဲခြင်း။

ကောစ ၊ ပု ၊ [✓ကုစ+ဏ] ချပ်မိန်ညို။

အာကုစန ၊ န ၊ [အာ ✓ကုစ+ယု] နောက်သို့ တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ တွန့်ခြင်း၊ ရှုံ့ခြင်း။

ကောစ္ဆ ၊ ပု+န ၊ [✓ကုစ+ဆ] ကုစီယတိ သံကော စီယတီတိ–ကောစ္ဆော= ဘဒ္ဒပီဌံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၄၃။ (ခါးလယ်၌ ချုံ့အပ်သော) ကြိမ်ခက်သောဖထိုင် (ကုလားထိုင်) ကပ်အခင်း။ **ကောစ္ဆက**၊ သကတ္ထ ကပစ္ဆည်း၊ ကုစတိ ဝိလိခတိ ဧတေနာတိ–ကောစ္ဆံ၊ ဘီး၊ ဝက်မှင်ဘီး၊ (ခေါင်းဖြီးသည့်ဘီး။)

သင်္ကော်စတိ ။ [သံ ✓ကုစ+အ+တိ] သံကုစတိ၊ တွန့်တိုဆုတ်နစ်၏၊ ခွေခေါက်–တွန့်လိမ်၏။ သင်္ကော်စ၊

http://www.dhammadownload.com

တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်း၊ ခွေခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း၊ တွန့်တိုဆုတ်နစ်သော၊ ပျင်းရိသော။ သင်္ကော်စက၊ (သင်္ကော်စေတိ၊) သင်္ကော်စေတ္တာ၊ သင်္ကော်စေန္တ၊ သင်္ကော်စန၊ သင်္ကော်စိတ၊ သံကု စိတ၊ (သင်္ကုံစတိ၊) သင်္ကုံစန၊ သင်္ကုံစိတ။

သံကုစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ကုစ+ဆ+အာ] သံကောစနံ–သံကုစ္ဆာ။ ကစ္ဆည်း၊ ၆၃၈။ တွန့်တိုခြင်း၊ တွန့်ခြင်း။

ကုစ္ဆ

စု= အဝကွေ့ပနေ–ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း(နှိမ်ချခြင်း)၌။ နိန္ဒနေ။ ဓာတ္ဂတ္ထ။ ကုစ္ဆေတိ၊ ကုစ္ဆယတိ။

ကုစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ကုစ္ဆ+အ+အာ] ကုစ္ဆ–အဝကွေ့ပနေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၁။ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း၊ စွပ်စွဲခြင်း၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ခြင်း။

ကုစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [✓ကုစ္ဆ+တ] ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချအပ်သော၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်အပ်သော၊ ယုတ်ညံ့သော။

တစ်နည်း= [ကုစ္ဆာ+ကတ] ကုစ္ဆာ သဒ္ဓာတာ အဿ–ကုစ္ဆိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၉။ ဖြစ်သောကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းရှိသော၊ ယုတ်ညံ့သော။

အဝကုစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ကုစ္ဆ+တ] စက်ဆုပ်အပ်သော။

ကုဇိ၊ ကုဋ္ဌ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ ကုဋ္ဌတိ။

ကုဋ္ဌ၊ နိကုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ကုဋ္ဌ+ဏ] ကုဋ္ဌ–အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ ကရဏေ ဏော၊ နိကုဋ္ဌံ၊ နိပုဗ္ဗော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၉။ နွယ်သစ်ညွန့်မြက်–စသည်တို့ဖြင့် ပိတ်ဖုံးသော–လိုဏ်၊ ချုံ၊ အိမ်၊ တောင်ကမ်းပါးပြတ်၊ တောင်အပြင်၊ တောင်ထွတ်၊ မေး၊ အစွယ်။ ကုဋ္ဌော ဟနု ဒန္တော စ၊ တံ ယောဂါ–ကုဋ္ဌရော။ အတိသယေ ရော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၀။

ကုဏ္ဍ

ဘူ= ထေယျကရဏေ–ခိုးခြင်း၌။ ကောဏ္ဍေတိ။

ကောဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ကုဏ္ဍ+ဏ] ကုဏ္ဍ–ထေယျကရဏေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၂။ ကော်ဏ္ဍော။ **ကောဏ္ဍက** [ကောဏ္ဍ+က] ကော်ဏ္ဍော။

ကုဏ္ဍ၊ ကုဏ်

ဘူ= ကောဋိလ္လ အပ္ပ ဂတိ အနာဒရေသု–ကောက်ကွေ့ခြင်း, အနည်းငယ်ဖြစ်ခြင်း, သွားခြင်း, မရိုမသေခြင်းတို့၌။ ကုဏ္ဌတိ။

ကုဏ္ဍိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ကုဏ္ဍ+ဏ္ဍိ+အာ] ကုဏ္ဍ–ကောဋိလျေ၊ ဏ္ဍိ၊ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၂။ သံကောက်၊ သေ့။

ကုဏ္ဍိတ ၊ တိ ၊ [✓ ကုဏ္ဍ+တ] ကုဏ္ဍ–ကောဋိလျေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၉။ ကောက်သော။

ကုဏ္ဍ

ဘူ= အဓောမုခီကရဏော–အောက်သို့မျက်နှာပြုခြင်း(မှောက်ခြင်း)၌။ ....ကုဏ္ဍတိ။

အဝကုဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ကုဏ္ဍ+အ] အောက်သို့ မျက်နှာပြုထားသော၊ မှောက်ထားသော။ အဝကုဏ္ဍ၊ မှောက်၍။ အဝကုဏ္ဍန္တေ ။

အဝကုဏ္ဍက ၊ န ၊ [အဝ ✓ကုဏ္ဍ+အက] ပျက်စီးခြင်း။

ဥက္ကုဏ္ဍတိ ။ [ဥ ✓ ကုဏ္ဍ+အ+တိ] အထက်သို့ မျက်နှာဝ လှည့်ထား၏၊ လှန်၏။ ဥက္ကုဏ္ဍ၊ ဥက္ကုဏ္ဍန၊ ဥက္ကုဏ္ဍိတ၊ ဥက္ကုဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ ဥက္ကုဏ္ဍိတုံ၊ ဥက္ကုဏ္ဍိတွာ။

နိကုဏ္ဍတိ ။ [နိ ✓ ကုဏ္ဍ+အ+တိ] မှောက်ထား၏၊ သပိတ်မှောက် (ကဲ့ပြု)၏။ နိက္ကုဏ္ဍတိ၊ နိက္ကုဏ္ဍ၊ နိက္ကုဏ္ဍိတ၊ နိကုဏ္ဍိတ၊ နိကုဏ္ဍန၊ နိက္ကုဏ္ဍန၊ နိကုဏ္ဍန္တေ၊ နိက္ကုဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ နိက္ကုဏ္ဍိတုံ၊ နိက္ကုဏ္ဍိတွာ၊ နိကုဏ္ဍိတွာ၊ နိကုဏ္ဍိယ၊ –၍။ နိက္ကုဏ္ဍိတွာန။

ပဋိကုဏ္ဍတိ ။ [ပတိ ✓ ကုဏ္ဍ+အ+တိ] ပိတ်ဖုံး၏၊ ဖုံးအုပ်၏။ ပဋိကုဏ္ဍ၊ မှောက်နေသော။ ပဋိကုဏ္ဍန၊ ပဋိကုဏ္ဍိတ၊ ပဋိကုဏ္ဍိတွာ။

ဝိကုဏ္ဍတိ ။ [ဝိ ✓ ကုဏ္ဍ+ဏော+တိ] အောက်သို့ မျက်နှာပြု၏၊ မျက်နှာလွှဲ၏။

ကုဒ္ဒ

ဘူ= ဆေဒန ပဝတ္တန ကောဋိလျေသု–ဖြတ်ခြင်း, ဖြစ်ခြင်း, ကောက်ကွေး(စေ)ခြင်းတို့၌။ ကုဒ္ဒတိ။

စု= ဒါဟာပွသာဒနေသု–ပူလောင်ခြင်း, မကြည်လင်ခြင်းတို့၌။ ကုဒ္ဒေတိ၊ ကုဒ္ဒယတိ။

ကုဒ္ဒ ၊ ပု+န ၊ [✓ကုဒ္ဒ+အ] ကုဒ္ဒ–ကောဋိလျေ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၇။ အိုး၊ သောက်ရေအိုး။

ကုဒ္ဒဇ ၊ ပု ၊ [✓ကုဒ္ဒ+ဇ] ရောဂ် ကုဒ္ဒတိ ဆိန္ဒတီတိ–ကုဒ္ဒဇော၊ ကုဒ္ဒ–ဆေဒနေ၊ ဇော။ သူစိ။ လက်ထုပ်ပင်။

http://www.dhammadownload.com

ကုဋ္ဌနှင့ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ကုဋ+အ+ ✓နှင့+အ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ နှင့-အဝဗန္ဓနေ၊ နှင့-နှင့နေ ဝါ၊ ကုဋ္ဌနှင့ဌ္ဌိ သမုဒိတံ နာမံ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၂။ နှ ။နွားမြေရင်းသိမ်။ ပု ။ကြောင်လျှာပင်။

ကုဋ္ဌဝ ၊ ပု ၊ [✓ ကုဋ+အဝ] အသိုက်၊ အိမ်။

ကုဋိ ၊ ထီ ၊ [✓ကုဋ+ဣ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ဣ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၇။ ကုဋတိ ဂမနာဂမနံ ဆိန္ဒတီတိ-ကုဋိ။ အိမ်၊ တဲ၊ ကျောင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၊ ကုဋေ(အရေအတွက်)။ ကုဋိဧဝ-**ကုဋိကာ။**

ကုဋိလ ၊ တိ ၊ [✓ ကုဋ+ဣလ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ဣလော၊ ကုဋ-ကောဋိလျေ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၉။ အကုဋိ ကုဋိလတ္တ, မဂမီတိ-ကုဋိလော= ဝင်္ကော။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၀။ ကောက်သော။

ကုဋျမလ ၊ ပု ၊ [✓ကုဋ+အ+မလ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ မလော၊ အသု၊ ကုဋျမလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၄။ **ကုဋျမလက၊** စဉ်းငယ်ပွင့်သောအငုံ၊ ပွင့်ခါနီးအငုံ။

ကုဋျမ္ဗ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ကုဋ+ဗ] ကုဋဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ ဥမ်-လာ။ ဇနေဟိ ကောဋိယတိ-ပဝတ္တိယတီတိ-ကုဋျမ္ဗံ= စတုပ္ပဒေါ, ခေတ္တံ, ဃရံ, ကလတ္တံ, ဒါသာ စ။ မောဂ်-၇၊ ၁၂၂။ ဥစ္စာ(ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါ, လယ်, အိမ်, မယား, ကျွန်) ဖျဉ်းအိုး။

ကုက္ကုဋ ၊ ပု ၊ [ကု ✓ ကုဋ+အ] ကုံ-ကုဋတီတိ-ကုက္ကုဋော၊ ကုဋ-ဆေဒနေ၊ အ။ သူစိ။ ကြက်။

ကုဋ္ဌ ၊ နှ ၊ [✓ ကုဋ+ယ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ကုဋတိ ဆိန္ဒတိ မဂ္ဂန္တိ-ကုဋ္ဌံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၄။ နံရံ။

ကူဋ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ကုဋ+ဏ] စဉ်းလဲခြင်း၊ အထွတ်။ ကုဋ-ဆေဒနေ-ကရဏသာဓနံ၊ ဒီဃာဒိ၊ ကုဋ-ဟိံသာယံ ဝါ၊ ကုဋတိ ဟိံသတိ ပဟရတိ ဧတေန အယောဃနေန ဇနောတိ-ကူဋော။ သူစိ။ တူမ၊ (သံတူကြီး။)

ကူဋက ၊ နှ ၊ [✓ ကုဋ+ဏ+က] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ကူဋကံ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၈။ ထယ်သွား, ထွန်သွား။

ကောဋျမ္ဗရ ၊ နှ ၊ [✓ကုဋ+အမ္ဗရ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ဥသော၊ အသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၁။ နူးညံ့သော သားမွေးထည်။

စင်္ကောဋက ၊ ပု ၊ [✓ကုဋ+ဏ+က] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ သကတ္ထေ ကော။ သူစိ။ ပန်းတောင်း၊ ပန်းကပ်၊ ကလပ်။

အဓိကောဋ္ဌန ၊ နှ ၊ [အဓိ ✓ကုဋ+ယု] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ အဓိကောဋ္ဌန္တိ ယသ္မိံ-အဓိကောဋ္ဌနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၁။ စဉ်းတီတုံး။

ကုဋ္ဌ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ကုဋ+ဌ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ကုဋတိ ဆိန္ဒတီတိ-ကုဋ္ဌော= ဗျာဓိ။ ရူ၊ ၆၈၂။ နူနာ၊ ပန်းမ။

ကောဋေတိ ။ [✓ကုဋ+ဏေ+တိ] ခေါက်၏၊ ခုတ်ထွင်၏၊ သုတ်သင်ရှင်းလင်း၏။ (ကောဋာပေတိ၊ ရှင်းလင်းစေ၏။) ကောဋန၊ ထိပါးခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း။ ကောဋေန္တ၊ ကောဋေတဗ္ဗ၊ ခေါက်အပ်သော။

ကောဋ ၊ တိ ၊ [✓ကုဋ+ဏ] ကုဋ-ကောဋိလျေ၊ ကတ္တရိဏော၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော၊ အတုဖြစ်သော၊ ကြီးသော။

ကောဋသိမ္ဗလိ ၊ ပု ၊ [ကောဋ+သိမ္ဗလိ] ကောဋော အသိမ္ဗလိ သမာနောပိ သိမ္ဗလိသဒိသာကာရဒဿနတော-ကောဋသိမ္ဗလိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၅။ ကုတ်ဟည်း၊ သင်္ဘောလဲပင်။

ကောဋရ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ ကုဋ+အရ] ကုဋ-ဆေဒနေ, အရော-ကောဋရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၈။ သစ်ခေါင်း။

ကောဋိ ၊ ထီ ၊ [✓ကုဋ+ဣဏ်] ကုဋ-ကောဋိလ္လေ၊ ဣဏ်။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၄။ (သန်လျက်-စသည်တို့၏) အဖျား၊ အစွန်း၊ အဆုံး၊ အပိုင်းအခြား၊ အထွတ် အထိပ်၊ အလွန်အကဲ၊ အကြောင်း၊ အဖို့အစု၊ ကုဋ-ဆေဒနေ၊ ဒသဂုဏံ ကုဋတီတိ-ကောဋိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၄။ ကုဋေ(သင်္ချာ)။

အာကောဋေတိ ။ [အာ ✓ကုဋ+ဏေ+တိ] ရိုက်နှက်(ပုတ်ခတ်)၏၊ ထုရိုက်၏၊ ခုတ်(ဖြတ်)၏၊ ရိုက်သွင်း(စိုက်)၏၊ ထု-ရိုက်(တီး-ခေါက်)၏။ အာကောဋာပေတိ၊ နယ်စေ၏၊ ဖွပ်စေ၏၊ ရိုက်နှက်စေ၏၊ တီး-ခတ်(ဆော်ရွမ်း)စေ၏။ အာကောဋန၊ အာကောဋယန္တ၊ အာကောဋယမာန၊ အာကောဋယိတွာန၊ အာကောဋာပေတွာ၊ အာကောဋာပေန္တ၊ အာကောဋိတ၊ အာကောဋိယမာန၊ အာကောဋေတဗ္ဗ၊ အာကောဋေတုံ၊ အာကောဋေတွာ၊ အာကောဋေန္တ။

ဥက္ကောဋေတိ ။ [ဥ ✓ကုဋ+ဏေ+တိ] လှုပ်ရှားစေ၏၊ လှုံ့ဆော်၏၊ ဖြတ်၏၊ တားမြစ်၏။ **ဥက္ကောဋ၊** တားမြစ်ခြင်း၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အသား။ **ဥက္ကောဋက၊** အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အသား။ **ဥက္ကောဋန၊** တံစိုးလက်ဆောင်ယူခြင်း၊ တားမြစ်ခြင်း၊ လှုပ်ရှား

http://www.dhammadownload.com

စေခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ခြင်း။ ဥက္ကောဋနက၊ ဥက္ကောဋေတွာ၊ ဥက္ကောဋေန္တ။

ပကုဋ ၊ နဲ ၊ [ပ √ကုဋ+အ] ကြောင်လည်ခန်း၊ (အလယ်ခန်း၏ ပတ်ပတ်လည်အဆောင်၊ အရံဆောင်။) ပကုဋ္ဌ–ကိုလည်းရှု။

ပစ္စာကောဋိတ ၊ တိ ၊ [ပတိ+အာ √ကုဋ+တ] တစ်ဖန်–အထပ်ထပ်–လှန်၍ ထုရိုက်အပ်သော။

ပဋိကုဋတိ ။ [ပဋိ √ ကုဋ+အ+တိ] တွန့်ဆုတ်(တွန့်လိမ်)၏၊ ဆုတ်နစ်(ရှောင်ခွာ)၏၊ ကောက်ကွေး၏။ ပဋိကုဋ၊ နောက်သို့ဆုတ်ခြင်း၊ ရှေးရှုတုပ်ဝပ်ခြင်း။ ပဋိကုဋိ၊ ပဋိကုဋိတ၊ ပဋိကုဋ္ဌ၊ ယုတ်ညံ့(အောက်ကျ)သော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ တားမြစ်အပ်သော။

သံကုဋတိ ။ [သံ √ကုဋ+အ+တိ] သင်္ကုဋတိ၊ တွန့်(ကောက်ကွေး)၏၊ ဆုတ်နစ်၏။ သံကုဋိတ၊ သင်္ကုဋိတ၊ သင်္ကုဋိက။

ကုဋိ၊ ကုဏ္ဍ

ဘူ= ဝေကလ္လေ–ချို့တဲ့စေခြင်း၌။ ကုဏ္ဍတိ ဇနံသောကော။ ဓာတွတ္ထ။

စု= ဒါဟေ–ပူလောင်ခြင်း၌။ ကုဋေတိ၊ ကုဋယတိ။ နီတိဓာ။

စု= ရက္ခဏေ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ဓာတုပြိတ္တိ။

ကုဋ္ဌ

စု= ဆေဒန ကုစ္ဆာ ပတာပနေသု–ဖြတ်ခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ပူလောင်ခြင်းတို့၌။ ကုဋ္ဌေတိ၊ ကုဋ္ဌယတိ။

အဓိကုဋ္ဌနာ ၊ ထီ ၊ [အဓိ √ကုဋ္ဌ+ယု+အာ] အဓိကုဋ္ဌီယတိ ဆိန္ဒီယတိ မံသံ ဧတ္ထာတိ–အဓိကုဋ္ဌနာ၊ အဓိကောဋ္ဌနာ ဝါ၊ စဉ်းတီတုံး(သားငါးခုတ်ထစ်စရာတုံး)၊ ခုတ်စဉ်းခြင်း။

ကုဋ္ဌန ၊ နဲ ၊ [√ကုဋ္ဌ+ယု] ဖြတ်တောက်–ခုတ်စဉ်းခြင်း။

ကုတ္တိမ ၊ တိ ၊ [√ကုဋ္ဌ+ဣမ] ဖြတ်ခြင်း–သွေးခြင်းဖြင့်ယူအပ်သော၊ –အညီအညွတ်ပြုအပ်သော၊ သွေးထားသော (ပတ္တမြား–စသည်)။

ကုဌိ၊ ကုဏ္ဍ

ဘူ= ဝေကလ္လာလသိယ သောကေသု–ချို့တဲ့ခြင်း, ပျင်းရိခြင်း, စိုးရိမ်ခြင်းတို့၌။ ကုဏ္ဍတိ။

ကုဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [√ကုဏ္ဍ+အ] ယော ကြိယာသု မန္ဒော၊ သော ကုဏ္ဍော၊ ကုဏ္ဍ–ပဋိဃာတေ, အာလျသေစ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၉။ အစွမ်းသတ္တိညံ့(တုံး)သော၊ ပျင်းရိ–ထိုင်းမှိုင်းသော၊ လက်ခြေ–စသည် တုံး(ပြတ်)သော၊ တုံးသော (အသွားမထက်သော)၊ ခွင်သော၊ ကောက်သော။

ကုဍ

ဘူ= ဘက္ခဏ ကီဋ္ဌေသု–စားခြင်း, ကစားခြင်းတို့၌။ ကုဍတိ။

ကုဍိ၊ ကုဏ္ဍ

ဘူ= ဝေကလ္လဒါဟေသု–ချို့တဲ့ခြင်း, ပူလောင်ခြင်းတို့၌။

စု= ရက္ခဏ ဝေဓနေသု–စောင့်ရှောက်ခြင်း, ဖောက်ထွင်းခြင်းတို့၌။ ကုဏ္ဍတိ၊ ကုဏ္ဍောတိ၊ ကုဏ္ဍယတိ။

ကုဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√ ကုဏ္ဍ+အ] ကုဏ္ဍ–ဒါဟေ၊ အ၊ ကုဏ္ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၂။ ဖွတ်၊ လင်ငယ်နှင့်မွေးသောသား။ ဆန်ကျိုး၊ ဆန်ကွဲ။ နဲ ။ထမင်းအိုး။ **ကုဏ္ဍန၊** သွားခြင်း၊ လှည့်ခြင်း။ **ကုဏ္ဍနက၊** လှည့်လည်သွားလာတတ်သော။

ကုဏ္ဍလ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ကုဏ္ဍ+အလ] ကုဏ္ဍ–ဒါဟေ၊ ဃံသေန ကုဏ္ဍတိ ဒဟတီတိ–ကုဏ္ဍလံ= ကဏ္ဍာဘရဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ နားဌောင်း၊ **ကုဏ္ဍလက** [ကုဏ္ဍလ+က] ဆံစည်း, ဆံစု။

ကုဏ္ဍိကာ ၊ ထီ ၊ [√ ကုဍိ+အ+က+အာ] ကုဍိ–ရက္ခဏေ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၃။ ဣ–လာ၊ ကရား၊ ရေဗူး။

ကုဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [√ ကုဏ္ဍ+အ+က] ကုဏ္ဍ–ဒါဟေ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၄။ ဆန်ကျိုး၊ ဆန်ကွဲ။

ကုဏ္ဍနီ ၊ ထီ ၊ [√ ကုဏ္ဍ+ယု+ဤ] ကုဏ္ဍ–ဒါဟေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၁။ ကြိုးကြာ။

အာကုဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [အာ √ ကုဏ္ဍ+အ] ဖွတ်။

ကုဏ

ဘူ+တနာ= သဒ္ဒေါပကရဏေသု–အသံပြုခြင်း, ကျေးဇူးပြုခြင်း (မွေးမြူခြင်း)တို့၌။ ကုဏတိ၊ ကောဏတိ၊ ကုဏောတိ။

စု= သင်္ကောစန အာမန္တနေသု–ကွေးကောက်ကွန့်လိမ်ခြင်း, ခေါ်ခြင်းတို့၌။ ကုဏေတိ၊ ကုဏယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ကုဏ္ဏတိ ။ [✓ကုဏ္ဏ+အ+တိ] အသံပြု၏။

ကုဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [✓ကုဏ္ဏ+အ] ကောက်သော။ ပု ။ ကောက်ခြင်း။ ကုဏ္ဏန၊ ကောက်ခြင်း။

ကုဏ္ဏလိ ၊ ပု ၊ [✓ကုဏ္ဏ+အလိ] ကောက်ခြင်း၊ တွန့်ရုံ့ခြင်း၊ မဲ့ရွဲ့ခြင်း။

ကုဏ္ဏာလ ၊ ပု ၊ [✓ကုဏ္ဏ+ကာလ] ကုဏ္ဏ–သဒ္ဒေ၊ ဝါတသမုဋ္ဌာတာ ဝိစိမာလာ ဇတ္ထ ကုဏ္ဏန္တိ နဒန္တီတိ–ကုဏ္ဏာလော= ဧကော မဟာသရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၆။ ကုဏ္ဏာလအိုင်။ ကုဏ္ဏာလ၊ **ကုဏ္ဏာလက၊** [ကုဏ္ဏာလ+က] ဥသြဌက်။

ကုဏိတ ၊ တိ ၊ [✓ကုဏ္ဏ+တ] **ကုဏိ**–(လက်ခြေ–စသည်)ကောက်သော။

ကုဏ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ကုဏ္ဏ+ဌ] ကုဏ္ဏ–သဒ္ဒေ၊ ပရဂ္ဂပါဘာဝေါ, သြတ္တာဘာဝေါ စ၊ ကုဏ္ဏတိ နဒတီတိ–ကုဏ္ဌော= အတိခိဏော။ ကုဏီယတိ အက္ကောသီယတီတိ–ကုဏ္ဌော= ဆိန္နဟတ္ထပါဒါဒိကော။ မောဂ်–၇၊ ၅၆။ ပျင်းရိ–ထိုင်းမှိုင်းသော၊ အစွမ်းသတ္တိညံ့သော၊ အစွမ်းသတ္တိတုံးသော၊ လက်ခြေ–စသည်တုံးသော၊ လက်ခြေ–စသည် ပြတ်သော၊ [တုံးသော။ (ဓား–စသည်)] ခွင်သော၊ ကောက်သော။

ပဋိကုဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ကုဏ္ဏ+အ] ကောက်ကွေးခြင်း။ **ပဋိကုဏိက၊** ကောက်ကွေးခြင်းရှိသော၊ ကောက်ကွေးသော။

ဝိကုဏ္ဏန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ကုဏ္ဏ+ယု] ကွေးကောက်–ရုံ့တွခြင်း။ ဝိကုဏိတ၊ ကောက်ကွေး–တွန့်သော၊ မဲ့ရွဲ့သော။

သံကုဏိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ကုဏ္ဏ+တ] ကောက်ကွေး–ရုံ့တွန့်သော။

သကုဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [သ ✓ကုဏ္ဏ+အ] ဧကတော ကုဏ္ဏန္တီ သဒ္ဒံ ကရောန္တီတိ–သကုဏ္ဏာ။ အပဒ္ဒ–၂၊ ၁၀၂။ ငှက်။ ထိဋ္ဌ သကုဏီ။ (**သကုဏ္ဏက၊** ငှက်ငယ်၊ ငှက်ကလေး။)

ကုထ

ဘူ= ပူတိ သံကိလေသေသု–ပုပ်ဟောင်ခြင်း, ညစ်ညူးခြင်းတို့၌။ ကုထတိ၊ ကောထတိ။

ကုဏ္ဌပ ၊ ပု+န ၊ [✓ကုထ+အပ] ကုထ–ပူတိဘာဝေ၊ ထသ ဏော၊ အကုထိ ပူတိဘာဝမဂမိတိ–ကုဏ္ဌပေါ= မတကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၉။ သူသေကောင်၊ အပုပ်ကောင်။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၅–၌ကား ကုဏ္ဌပ–ပူတိဂန္ဓတ္ထေ၊ ကုစ္ဆိတံ နေတီတိ ဝါ–ကုဏ္ဌပေါ၊ အပေါ၊ ဏတ္တံ–ဟု ဆိုထား၏။

ကုထိတ ၊ တိ ၊ [✓ကုထ+တ] ကျိုက်ကျိုက်ဆူသော၊ ပြင်းစွာပူသော၊ ပုပ်ပွသော၊ အမြှုပ်တစိစိထနေသော၊ ဆွေးမြေ့သော၊ ထ–ကို ဓ–ပြုက **ကုဓိတ၊** အနက်မထူးပြီ။

အဝကုထတိ ။ [အဝ ✓ကုထ+အ+တိ] ပုပ်၏၊ ပုပ်သိုး၏၊ ပုပ်ဟောင်း၏။

ဥက္ကုထိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ကုထ+တ] ထ–ကို ဓ–ပြုက **ဥက္ကုဓိတ၊** အလွန်ကျက်သော၊ ကျိုက်ကျိုက်ဆူသော၊ လောလောပူသော။

ဥက္လာပ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ကုထ+ပ] အဝကုထိ ပူတိဘာဝ မဂမာသီတိ–ဥက္လာပေါ ထကာရဿ လကာရံ ကတွာ။ သီဠီသစ်–၁၊ ၇၂။ အမှိုက်။

ပက္ကုထိတ ။ [ပ ✓ကုထ+အ+တိ] ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွက်၏၊ (ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွက်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။) ပက္ကုထန္တ၊ ပက္ကုထိတ၊ ပက္ကုထိတ္ထာ၊ ပက္ကုထိယမာန။

ဝိက္ကုထိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကုထ+တ] ကျို(ချက်–ပြုတ်)အပ်ပြီးသော။

သုပက္ကုထိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ကုထ+တ] ကောင်းစွာကျိုက်ကျိုက်ဆူသော၊ –ပူလောင်သော၊ –ကျိုချက်အပ်ပြီးသော။

ကုထိ၊ ကုဏ္ဌ

ဘူ= ဟိ ံသာ သံကိလေသေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ညစ်ညူးခြင်းတို့၌။ ကုဏ္ဌ တိ။

ကီ= ဒုက္ခာလိင်္ဂနေ–ဆင်းရဲခြင်း, လည်ဖက်ခြင်း၌။ ကုဏ္ဌ နာတိ။

ကုဏ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ကုထိ+အ] ပိုးရွ၊ သိမ်မွေ့သေးငယ်သော ပိုးကောင်။

ကုဏ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [✓ကုထိ+တ] ညစ်ညူးသော၊ ညစ်နွမ်းသော။ ဒီသွာန ပတိတံ သာမံ၊ ပုတ္တကံ ပံသုကုဏ္ဌိတံ။ ဇာ–၂၊ ၁၈၀။

ကုဒ

ဘူ= ကီဠနေ–ကစားခြင်း၌။ .... ကောဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

ကုဒိ၊ ကုန္ဒ

စု= မိစ္ဆာဝါကျေ–အမှားကို ဆိုခြင်း၌။ ကုန္ဒေတိ၊ ကုန္ဒယတိ။

ကုဒ္ဒ

ဘူ= ကီဋ္ဌနေ–ကစားခြင်း၌။ ကုဒ္ဒတိ။

ကန္ဒုက ၊ ပု ၊ [✓ကုဒ္ဒ+ဏုက] ကုဒ္ဒ–ကီဋ္ဌာယမေဝ ဝါ၊ ဥဿတ္တဲ့၊ ပုဗ္ဗဒဿနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ဘောလုံး၊ ဂျင်။

ကုဓ

ဒိ= ကောပေ–အမျက်ထွက်ခြင်း၌။ ကုဇ္ဈတိ။

ကုဇ္ဈတိ ။ [✓ ကုဓ+ယ+တိ] အမျက်ထွက်၏၊ စိတ်ဆိုး၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏။ ကုဇ္ဈန၊ ကုဇ္ဈနက၊ ကုဇ္ဈန္တ ၊ ကုဇ္ဈမာန၊ ကုဇ္ဈာပန၊ ကုဇ္ဈာပိတ၊ (ကုဇ္ဈာပေတိ၊ အမျက်ထွက်စေ၏၊ စိတ်ဆိုးအောင်လုပ်၏။) ကုဇ္ဈာပေန္တ ၊ ကုဇ္ဈိတ၊ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗ၊ ကုဇ္ဈိတုံ၊ ကုဇ္ဈိတွာ၊ *ကောဓ၊ *ကောဓန။

ပကုဇ္ဈတိ ။ [ပ ✓ ကုဓ+ယ+တိ] အမျက်ထွက်၏၊ သတ်ပုတ်–နှိပ်စက်–ညှဉ်းဆဲ၏။ ပကုဒ္ဓ။

ဝိကုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ကုဓ+တ] အမျက်ဒေါသ မထွက်သော၊ စိတ်မဆိုးသော။

ကောဓ ၊ ပု ၊ [✓ ကုဓ+ဏ] ကုဇ္ဈန်–ကောဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၄။ အမျက်ဒေါသ။

ကောဓန ၊ တိ ၊ [✓ ကုဓ+ယု] ကုဓ–ကောပေ၊ ကုဇ္ဈနသီလော–ကောဓနော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၂။ အမျက်ထွက်တတ်သော။

ကကုဓ ၊ ပု ၊ [က ✓ ကုဓ+အ] ကံ ဝါတံ ကုဇ္ဈတိ နိဝါရေတီတိ–ကကုဓော။ ဇဋိ။ ဖောက်ကြဲပင်။

သံကုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ကုဓ+တ] **သင်္ကုဒ္ဓ**–ပြင်းစွာ အမျက်ထွက်သော၊ စိတ်ဆိုးသော။

ကုပ

ဒိ= ကောပေ–အမျက်ထွက်ခြင်း(ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း)၌။ ကုပ္ပတိ။

စု= ဇုတိ ဒုဗ္ဘလျေသု–ထွန်းပခြင်း, အားနည်းခြင်းတို့၌။ ကောပေတိ၊ ကောပယတိ။

ကုပ္ပတိ ။ [✓ကုပ+ယ+တိ] အမျက်ထွက်၏၊ စိတ်ဆိုး၏၊ တုန်လှုပ်၏၊ မြို့၏(အနာ)၊ ပျက်စီး၏၊ ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ကုပ္ပိတွာ၊ ကုပ္ပန၊ ကုပ္ပနီယ၊ ကုပ္ပန္တ ၊ ကုပ္ပမာန၊ ကုပ္ပိတ၊ ကုပ္ပိတွာ၊ ကုပိတ။

ကုပ္ပ ၊ ပု ၊ [✓ ကုပ+ယ+အ] တုန်လှုပ်ခြင်း။ တိ ။ ပျက်စီးသော၊ ပျက်စီးစေအပ်သော၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ကောပေတိ ။ [✓ ကုပ+ဏော+တိ] အမျက်ထွက်၏၊ အမျက်ထွက်စေ၏၊ စိတ်ဆိုးစေ၏၊ ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ကောပန၊ ကောပနီယ။ (ကောပယတိ၊) ကောပိတ၊ ကောပေတဗ္ဗ၊ ကောပေတုံ၊ ကောပေတွာ၊ ကောပေန္တ ။

ကောပ ၊ ပု ၊ [✓ ကုပ+ဏ] ကုပ–ကောပေ၊ ကုပ္ပတီတိ–ကောပေါ၊ ကောပယတိ ဝါ စိတ္တန္တိ–ကောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၄။ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း(ဒေါသ)၊ စိတ်ကိုဖျက်ဆီးတတ်သော(သဘောတရား)၊ ပျက်စီးခြင်း, ချောက်ချားခြင်း။

ကောပန ၊ တိ ၊ [✓ ကုပ+အန] ကုပ–ကောပေ၊ ကုပတိ သီလေန–ကောပနော။ မောဂ်–၅၊ ၄၈။ အမျက်ထွက်လေ့ရှိသော၊ အမျက်ထွက်–စိတ်ဆိုးတတ်သော။

ကောပိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ကုပ+ဏွု+အာ] ဖျက်ဆီးတတ်သော(မာယာ)။

ကောပိန ၊ န ၊ [✓ ကုပ+တ] ကုပ–ကောပေ၊ ဟိရီကုပ္ပတိ ဧတေနာတိ–**ဟိရီကောပိနံ**။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၂။ ကောပိန၊ (အရုက်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊) အင်္ဂါဇာတ်၊ ကျဉ်းမြောင်းရာအရပ်၊ လျှို့ဝှက်မှု။ တိ ။ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။

ပကုပ္ပတိ ။ [ပ ✓ကုပ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏၊ ဖောက်ပြန်၏၊ အမျက်ထွက်၏၊ စိတ်ဆိုး၏။ **ပကောပ**။ ပု ။ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ပျက်စီးစေတတ်သော၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေတတ်သော။ **ပကောပန**။ တိ ။ပျက်စီးစေတတ်သော၊ ဖျက်ဆီး–တားမြစ်–ပိတ်ဆို့တတ်သော။ ပကောပေတွာ၊ ပကောပေန္တ ။

ပဋိကုပ္ပတိ ။ [ပတိ ✓ ကုပ+ယ+တိ] ဖောက်ပြန်ထကြွ၏။

ပဋိက္ကောပ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ကုပ+ဏ] တုံ့ပြန် အမျက်ထွက်(စိတ်ဆိုး)ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဝိကုပ္ပတိ ။ [ဝိ ✓ ကုပ+ယ+တိ] ပျက်(ပျက်စီး)၏၊ ပျောက်၏။

ဝိကောပေတိ ။ [ဝိ ✓ ကုပ+ဏေ+တိ] ဖျက်ဆီး-ဖျောက်ဖျက်၏။ ဝိကောပယိတွာ၊ ဝိကောပေတုံ၊ ဝိကောပေတွာ၊ ဝိကောပေန္တ၊ ဝိကောပယမာန၊ ဝိကောပန၊ ဝိကောပနီယ၊ ဝိကောပါပန၊ ဝိကောပိတ။

ဝိကောပီ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ကုပ+ဏီ] ဖျက်ဆီးအပ်, ဖျက်ဆီးနိုင်သော။

ကောပီ ၊ တိ ၊ [✓ ကုပ+ဏီ] ကုပ-ကောပေ၊ ကုပ္ပတီတိ-ကောပီ၊ ဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၂။ အမျက်ထွက်တတ်သော။

သံကုပ္ပတိ ။ [သံ ✓ ကုပ+ယ+တိ] ဖျက်ဆီး၏။ သံကုပ္ပ, သင်္ကုပ္ပ၊ ဖောက်ပြန်(ပျက်စီး)သော။ သင်္ကုပိတ၊ လွန်စွာ(ပြင်းစွာ) အမျက်ထွက်-စိတ်ဆိုးသော၊ သင်္ကောပ။ ပု ။ပျက်စီးစေ-ဖျက်ဆီးခြင်း။

ကုပိ၊ ကုဗိ

ဘူ+စု= အစ္ဆာဒနေ-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။ ကုမ္ပတိ၊ ကုမ္ပေတိ၊ ကုမ္ပယတိ၊ ကုမ္ဗတိ၊ ကုမ္ဗေတိ၊ ကုမ္ဗယတိ။

ကုမာရ၊ ကုမာလ

စု= ကီဋ္ဌာယံ-ကစားမြူးထူးခြင်း၌။ ကုမာရေတိ၊ ကုမာရယတိ။

ကုမာရ ၊ ပု ၊ [✓ ကုမာရ+အ] ကုမာရ-ကီဋ္ဌာယံ၊ ကုမာရေတိ ကီဋ္ဌတီတိ-ကုမာရော= သောဋ္ဌသဝသိကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇။ ၁၆-နှစ်အရွယ်-သူငယ်၊ မင်းသား၊ ခန္ဒ(ကဒဲ)နတ်, ကုမာရနတ်။ **ကုမာရက** [ကုမာရ+က] သူငယ်၊ သာမဏေငယ်၊ မင်းသား။

ကုမာရီ ၊ ထီ ၊ [✓ ကုမာရ+အ+ဤ] ကုမာရ-ကီဋ္ဌာယံ၊ စုရာဒိ၊ ကုမာရယတီတိ-ကုမာရီ၊ အ၊ နဒါဒိ။ **ကုမာရိကာ** [ကုမာရီ+က+အာ] သကတ္တေ ကော။ [ကုမာရ+ဏ္ဍု+အာ] ဏ္ဍုနာ ဝါ သိဒ္ဓေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၁။ အမျိုးသမီးငယ်။

အဋ္ဌဝဿာ ဘဝေ ဂေါရီ , ဒသဝဿာ တု ကညကာ၊
သမ္ပတ္တေ ဒွါဒသေ ဝဿေ , ကုမာရီတျဘိဓီယတေ။

ကုရ

ဘူ= သဒ္ဒ အက္ကောသေသု-အသံပြုခြင်း, ဆဲရေးခြင်းတို့၌။ ကုရတိ။

ကုရ ၊ နဲ ၊ [✓ ကုရ+အ] ကုရ-သဒ္ဒေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၅။ ထမင်း။

ကုရရ ၊ ပု ၊ [✓ ကုရ+အရ] ကုရ-သဒ္ဒေ၊ အရော၊ ထိယံ-ကုရရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၀။ ဝန်လိုငှက်။ ထီ၌ ဝန်လိုငှက်မ၊ သိုးမ။

ကုရဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ ကုရ+ဥ+က] ကုရ-သဒ္ဒေ၊ ဥော၊ သကတ္တေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၉။ လိပ်ဆူးရွှေ။

ကုရဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ ကုရ+အဏ္ဍ+က] ကောတ္ထုဘ။ လိပ်ဆူးရွှေ။

စိကုရ ၊ ပု ၊ [✓ စိ ✓ ကုရ+အ] စိ-စယနေ၊ ကုရ-သဒ္ဒေ၊ အနေကတ္ထတ္တာ ဆေဒနေ၊ စယန္တော ဝမှမာနော ကုရီယတေတိ-စိကုရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၆။ ဆံပင်။

ကုရု ၊ ပု ၊ [✓ ကုရ+ကု] ကုရ-သဒ္ဒေ၊ ကုရတိ ကိစ္စာ ကိစ္စံ ဝဒတီတိ-ကုရု= ရာဇာ။ ကုရဝေါ= ဇနပဒေါ။ မောဂ်-၇၊ ၅။ ကုရုမင်း၊ ကုရုတိုင်း၊ ကုရုဇနပုဒ်။

ကောရ ၊ ပု ၊ [✓ ကုရ+ဏ] အတွင်းသို့ကောက်သောခြေ၊ ခွင်သောခြေ။ အစေလကော ကောရခတ္တိယော။

ကောရက ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ကုရ+အက] ကုရတီတိ-ကောရကော= ကလိကာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈။ ငုံရင့်၊ ပွင့်ခါနီးအငုံ။ [✓ ကုလ+ဏ္ဍု] လဿ ရော။ ကောတ္ထုဘ။

ကုလ

ဘူ= သန္တာန သံဝရ သဲ်ချာန ဗန္ဓု သံဃာတေသု-ချဲ့ခြင်း, စောင့်စည်းခြင်း, ရေတွက်ခြင်း, ဖွဲ့ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ ကုလတိ။

ကုမ္ဘာသ ၊ ပု ၊ [✓ ကုလ+သက်] ကုလဓာတ်မှနောက်၌ မာ-လာ၊ လ-ကို ပရရုပ် မ-ပြု၊ ကုလတိ ပတ္ထရတီတိ-ကုမ္ဘာသော= ဘက္ခဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၅။ မုယောမုန့်၊ ပအုန်းရည်၊ ပုံးရည်။

ကုလ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ကုလ+ဏ] ကုလ-သန္တာန, ဗန္ဓုသု၊ ဘူဝါဒိ၊ ဏော၊ ကုလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၂။ အမျိုးအနွယ်။ [ကုလ+အ] ကုလ-သဲ်ချာနေ၊ ဗန္ဓုမှိ စ၊ အ၊ ကုလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၂။ ကုလတိ ဗန္ဓတီတိ-ကုလံ၊ ဆွေမျိုး၊ တကာ တကာမ၊ အစုအပေါင်း၊ အိမ်၊ ငှက်။ **ကုလက** [ကုလ+က] ငှက်ငယ်။

ကုလက ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ကုလ+ဏ္ဍု] ကုလ-သဲ်ချာနေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၀။ တည်ငယ် (မြန်မာတည်)၊ ဗြူးတား၊ ဗုံလုံခါး။

http://www.dhammadownload.com

ကုလလ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+ကလ] ကုလ–ပတ္ထာရေ၊ ကုလတိ ပကွေ ပသာရေတီတိ–ကုလလော= ပကွိဇာတိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၅။ လင်းယုန်၊ သိန်း၊ စွန်ရဲ၊ စွန်။

ကုလာ ၊ ထီ ၊ [√ကုလ+အ+အာ] ရက်ကန်းသည်၊ ငှက်မ–ဗွတ်ကလုံ၊ မိုးစာငှက်။ ကုလာဂဏ္ဍိကဇာတ၊ ရက်ကန်းသည်ချည်ထွေးကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊ ငှက်သိုက် (စာပေါင်းသိုက်)ကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊ ဤ၌ ပါ၌ အမျိုးမျိုး ရှိနေသည်။

ကုလာလ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+ကာလ] ကုလတိ အတ္တနော သိပ္ပံ ပတ္ထရတီတိ–ကုလာလော= ကုမ္ဘကာရော၊ မောဂ်–၇၊ ၁၈၅။ အိုးထိန်းသည်၊ အိုးလုပ်သမား၊ အိုးလုပ်သား။

ကုလိသ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ကုလ+သက်] ကုလ–သံဝရဏေ၊ ကုလဓာတ်၏အဆုံးမှာ ဣ–လာ၊ ကုလီယတိ သံဝရီယတီတိ–ကုလိသံ= ဝဇိရံ၊ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅။ မိုးကြိုး၊ ဝရဇိန်လက်နက်။

ကုလုမ္ဗ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+ဗ] ကုလဓာတ်၏အဆုံး၌ ဥမ်–လာ၊ ကုလီယတိ သံဝရီယတီတိ–ကုလုမ္ဗော၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၊ (အမိဝမ်း၌တည်သော သူငယ်) အမျိုးသား။

ကုလ္လ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+အ] ကုလ–သန္တာနေ၊ အ၊ ....ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၅။ ဖောင်။ တိ ။ပေါ်လွင်သော။ **ကုလ္လက** [ကုလ္လ+က] ပေါ်လွင်သော။

ကုဋ္ဌိရ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+ဤရ] ကုလ–သန္တာနေ၊ ဗန္ဓုမှိစ၊ ဤရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၅။ ကုလိဿ လဿ ဋ္ဌော၊ ပါဒေ ကုလတိ ပတ္ထရတီတိ–ကုဋ္ဌိရော= ကက္ကဋ္ဌော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၀။ **ကုဋ္ဌိရက** [ကုဋ္ဌိရ+က] ပုစွန်လုံး၊ ဂဏန်း။

ကောလ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+ဏ] ကလောပင်၊ တောဆီးပင်။

ကောလက ၊ နဲ ၊ [√ကုလ+ဏ္ဍု] ကရဝေး၊ ငရုတ်။

အာကုလ ၊ တိ ၊ [အာ √ကုလ+အ] ရှုပ်ထွေး(ရောယှက်)သော၊ ချောက်ချားသော၊ မငြိမ်သက်သော၊ မသန့်ရှင်းသော၊ ရောထွေး(ပြည့်နှက်)သော၊ စည်ကားသော၊ သိုက်မြိုက်သော။ **အာကုလက** [အာကုလ+က] ရှုပ်ထွေးသော၊ အရှုပ်အထွေး။

အာကုလယန္တ ၊ တိ ၊ [အာ √ကုလ+ဏယ+အန္တ] ရှုပ်ထွေးစေသော။

အာကုလီ ၊ ထီ ၊ [အာ √ကုလ+ဤ] တောင်ကျည်းပင်။

ဗျာကုလ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ √ကုလ+အ] အနှောင့်အယှက်၊ နှောင့်ယှက်ခြင်း။ တိ ။ရှုပ်ထွေး(နှောင့်ယှက်)သော။

သံကုလ ၊ တိ ၊ [သံ √ကုလ+ရ] သံပုဗ္ဗော ကုလ–သန္တာနေ ဝါ၊ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၀။ ရောပြွမ်း(ရောယှက်)သော။ သင်္ကုလ။

သင်္ကုလိက [သံကုလ+ဏိက] အနုဆုပ်မုန့်အပေါင်း၊ နှမ်းပျစ်။

သံကုလ ၊ နဲ ၊ [သံ √ကုလ+အ] သံကုလန္တိ ဇဋ္ဌီ ဘဝန္တျ နေနာတိ–သံကုလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၅။ ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သောစကား။

သမာကုလ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ √ကုလ+အ] နှောင့်ယှက် (ရှုပ်ထွေး)သော၊ ကောင်းစွာ ရောပြွမ်း–ရောနှောသော၊ –ယှဉ်သော။

ကောလာဟလ ၊ ပု ၊ [√ကုလ+ဏ] ကုလ–သဃ်ာတေ၊ ကောလနံ–ကောလော= ဧကီဘာဝေါ၊ [ကောလ+အာ √ဟလ+အ] ကောလံ အာဟလတိ ဝိန္ဒတီတိ–ကောလာဟလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃၀။ အုပ်အုပ်ကျက်ကျက်ဆူညံသံ။

ဂေါကုလ ၊ နဲ ၊ [ဂေါ √ကုလ+အ] ကုလ–သဉ်္ဇာနေ၊ ဂါဝေါ ကုလန္တျှေတ္ထာတိ–ဂေါကုလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၉။ နွားခြံ။

ကုသ

ဘူ= ရောဒနာဝှါန ဆေဒ ဘူတ ဒါန သဉ္စယ ပူရဏာစ္ဆာ ဒါက္ကောသေသု–ငိုကြွေးခြင်း, ခေါ်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်း, ထင်ရှားရှိခြင်း, ပေးခြင်း, ပေါင်းစုခြင်း, ပြည့်စေခြင်း, ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ဆဲရေးခြင်းတို့၌။ ကုသတိ၊ ကောသတိ။

ဒိ= အာလိင်္ဂေ–လည်ဖက်ခြင်း၌။ ကုဿတိ။

ကီ= ပကာသနေ–ထုတ်ဖော်လှန်ပြခြင်း၌။ ကုသ္နာတိ။

ကောသတိ ။ [√ကုသ+အ+တိ] ဟောင်၏၊ အူ၏။

ကုစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [√ကုသ+ဆ+အာ] ကုသ–အက္ကောသေတိ' မဿ ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိတ္တာ ကုစ္ဆာတိ ရူပံ နိပ္ပဇ္ဇတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၁။ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ စက်ဆုပ်–ရွံရှာခြင်း၊ စွပ်စွဲခြင်း။

ကုစ္ဆိ ၊ ထီ ၊ [√ကုသ+ဆိက်] ကုသ–အက္ကောသေ၊ ကုသီယတိ အက္ကောသီယတီတိ–ကုစ္ဆိ= ဥဒရံ။

http://www.dhammadownload.com

မောဂ်–ဂ၊ ၄၁။ ဝမ်း၊ ဝမ်းဗိုက်၊ အတွင်း၊ အတွင်းဘက်၊ အနံ၊ ကိုယ်ဝန်။

ကုဋ္ဌ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+ဋ္ဌ] ကုသီယတိ အက္ကောသီယတီတိ–ကုဋ္ဌံ= ဆဝိရောဂေါ။ မောဂ်–ဂ၊ ၅၆။ နူနာ၊ ပန်းမ၊ ပန်းနု၊ ပန်းဥ။

ကုသ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+အ] ကုသ–ဆေဒနေ၊ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၀၂။ သမန်းမြက်၊ သက်ငယ်မြက်၊ စာရေးတံမဲ၊ မဲလိပ်။

ကုသလ ၊ နာ ၊ [✓ ကုသ+အလ] ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ကုသတိ ဆိန္ဒတီတိ–ကုသလံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၅။ ကုသ–ဆေဒန ဘူတ ဒါန သဗ္ဗယေသု။ နျာသ။ ကုသိုလ်၊ အနာကင်းခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်။ တိ ။လိမ္မာသော၊ ပညာရှိသော။

ကုသာ ၊ ထီ ၊ [✓ ကုသ+အ+အာ] အဿသနာသာဂတရဇ္ဇုမှိ ကုသာ၊ ကုသ–သိလေသနေ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၇၁။ မြင်းနှာရှူပ်ကြိုး။

ကုသိ ၊ ပု+ထီ ၊ [✓ ကုသ+က္က] ကုသိနာမ မဂ္ဂါနံ မဇ္ဈဂတဝတ္ထုခဏ္ဍံ၊ ကုသ–ဆေဒနေ၊ ကမ္မနိ က္က၊ ကုသိ–ပုမိတ္ထိယံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၉၆။ တလုပ်မြောင်းရှည်၊ မြောင်းလွှာ၊ အလျားအနားပတ်၊ အိမ်ဝန်းကြီး။

ကုသိတ ၊ တိ ၊ [✓ ကုသ+တက်] ကုသ–အက္ကောသေ၊ တက်–ပစ္စည်း၏ ရှေ့မှာ ဤ–လာ၊ ကုသီယတိ အက္ကောသီယတီတိ–ကုသိတော= အလသော။ မောဂ်–ဂ၊ ၈၄။ ပျင်းရိသော။

ကုသုမ ၊ နာ ၊ [✓ ကုသ+ကုမ] ကုသတိ အဝှါယတီတိ–ကုသုမံ= ပုပ္ဖံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၃၀။ ပန်း၊ (မိန်းမတို့၏)ရာသီပန်း။

ကုသုမ္ဘ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+ဘ] ကုသဓာတ်၏ အဆုံးမှာ ဥမ်–လာ၊ ကုသတိ အဝှါယတီတိ–ကုသုမ္ဘံ= မဟာရဇနံ၊ ကုသုမ္ဘော= ကနကံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၂၉။ ဝတ်ပန်း၊ ဆူးပန်းပွင့်၊ ရွှေ၊ ထူးအိုင်။

ကုသူလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+ဦလ] ကုသ–သိလေသနေ၊ ဦလော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၅၈။ ကျီ၊ ကျီကြ၊ စည့်၊ ကောက်ရိုးဖျာ။

ကောဋ္ဌ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+ဋ္ဌ] ဥ–ကို ဩ, သ–ကို ပရရုပ် ဋ–ပြု၊ ကုသီယတိ အက္ကောသီယတီတိ–ကောဋ္ဌော= ဥဇုနိလယော။ မောဂ်–ဂ၊ ၅၅။ ကျီကြ၊ စည့်၊ အူ–အစာအိမ်၊ အိမ်အတွင်း၊ သမင်စာပင်၊ ဝံလိုင်က်–ငုင်က်၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၊ အမြစ်ရင့်။

ကောတ္ထု ၊ ပု [✓ ကုသ+ထု] ကုသီယတိ အက္ကောသီယတိ ဘေရဝနာဒတ္တာတိ–ကောတ္ထု= သိဂါလော။ မောဂ်–ဂ၊ ၈၉။ မြေခွေး၊ တောခွေး၊ ခွေးအ။

ကောတ္ထုက [ကောတ္ထု+က] မြေခွေး။

ကောသ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+ဏ] ကုသ–အဝှါနေ၊ ကောသ၊ ကုသနံ အဝှါနံ–ကောသော၊ ဣဓ ပန ကောသပွမာဏတ္တာ ကောသော၊ ဒွိသတဿ ကရပ္ပမာဏော။ မာန်ဒို၊ ၁၉၇။ တစ်ကောသ၊ တစ်ခေါ်ခရီး၊ (အတောင်ပေါင်းနှစ်ထောင်။) နှစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ရှစ်တောင်–ဟုလည်း အဆိုရှိသေးသည်၊ ဘဏ္ဍာတိုက်။ ကုသ–အက္ကောသေ၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၇၃။ ဝေးစေ့။

ကောသမ္ဗ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ကုသ+ဗ] ကုသဓာတ်၏အဆုံးဠ်အမ်–လာ၊ တိတ္တေန ကုသီယတိ အက္ကောသီယတီတိ–ကောသမ္ဗော= ရုက္ခော။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၂၂။ ကြို့ပင်၊ ကြို့သီး။

ပုက္ကုသ ၊ ပု ၊ [ပု ✓ ကုသ+ဏ] ပုက္ကတိ ကရီသဿ နာမံ၊ တံ ကုသေန္တိ အပနေန္တိတိ–ပုက္ကုသော၊ ပုပ္ဖစ္ဆဒကော။ အံဒို–၂၊ ၇၉+၃၁၇။ ပန်းမျိုက်သွန်သမား၊ ဒွန်းစက္ကား။

အက္ကောသတိ ။ [အာ ✓ ကုသ+အ+တိ] ဆဲရေး၏။ အက္ကောသ၊ အက္ကောသက၊ *အက္ကောသန၊ အက္ကောသန္တ၊ အက္ကောသမာန၊ အက္ကောသယိတွာန၊ အက္ကောသိတ၊ အက္ကောသိတဗ္ဗ၊ အက္ကောသိတွာ၊ အက္ကောသိတွာန၊ အက္ကောသိယမာန။

အက္ကောသန ၊ နာ ၊ [အာ ✓ ကုသ+ယု] ကုသ–အဝှါနေ, ဆေဒနေ စ၊ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၇၅၉။ ဆဲရေးခြင်း၊ ထိပါးပြောဆိုခြင်း။

အာကုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ကုသ+က္ဍ] ကုသ–အက္ကောသေ၊ အာပုဗ္ဗော၊ အက္ကောစ္ဆိယိတ္ထာတိ–အာကုဋ္ဌော။ မောဂ်–၅၊ ၆၀၊ ပဋ္ဌိ။ ဆဲရေးအပ်သော။

ဥပက္ကောသ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ ကုသ+ဏ] ကုသ–အဝှါနေ, ဆေဒနေ စ၊ ကွစိ အပက္ကောသောတိ ပါဠော၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၂၀။ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၊ (မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။)

http://www.dhammadownload.com

ကောသမ္မိ ၊ ထိ ၊ [√ကုသ+ဗ+ဤ] ကုသ–အဂ္ဂါနေ၊ "ခါဒထ, ပိဝထာ"တျာဒီဟိ ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ ကောသန်တိ ဧတ္ထာတိ–ကောသမ္မိ၊ ဗော၊ နဒါဒိ၊ ကုသမ္မရုက္ခဝန္တတာယ ဝါ–ကောသမ္မိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၀။ ကောသမ္မိပြည်။

ကောဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [√ကုသ+ဋ္ဌက] ကုသ–အက္ကောသေ၊ ဋ္ဌကော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၄။ တံခါးမုခ်။

ကောသိ ၊ ထိ ၊ [√ကုသ+ဏ္ဍ] ကုသ–သိလေသနေ, ဏ္ဍ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၁။ ဓားအိမ်။

ကုမ္ဘဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√ကုသ+အဏ္ဍ] ကုသ–ဆေဒနေ၊ အဏ္ဍော၊ သဿ ဘော၊ ဗိန္ဒာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၇။ ကျောက်ဖရုံ။

ကုကုတ္ထက ၊ ပု ၊ [√ကုသ+ထက] ကုသ–သဒ္ဒေ၊ ထကော, ဒွိတ္တံ၊ ကုသဿ သဿ တော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၆။ ဘုတ်(ငှက်)။

ကောသိယ ၊ ပု ၊ [√ကုသ+ဏျ] ကုသ–အက္ကောသေ၊ ကောသိတဗ္ဗောတိ–ကောသိယော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၈။ ဇီးကွက်၊ ဒီးဒုတ်၊ ခင်ပုပ်။

ဥပက္ကောသတိ ။ [ဥပ √ကုသ+အ+တိ] ကဲ့ရဲ့၏၊ ဆဲရေး၏၊ အပြစ်တင်၏။ ဥပက္ကောသ။

အက္ကုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ √ကုသ+တ] ဆဲရေးအပ်သော။ န ။ဆဲရေးခြင်း။

ဥက္ကုဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [ဥ √ကုသ+တိ] ကြွေးကြော် (ဟစ်အော်)ခြင်း၊ ကျယ်လောင်–မြင့်တက်သော အသံ၊ ပဲ့တင်သံ။

ဥက္ကုသ ၊ ပု ၊ [ဥ √ကုသ+အ] ဥစ္စံ ကောသတီတိ–ဥက္ကုသော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၀။ ဝံလိုင်က်။

ပက္ကောသတိ ။ [ပ √ကုသ+အ+တိ] ခေါ်၏၊ ပင့်ခေါ်၏၊ ပြောဆို၏။ ပက္ကောသက၊ ပက္ကောသန၊ ပက္ကောသနက၊ ပက္ကောသန္တ၊ ပက္ကောသာပိတ၊ ပက္ကောသာပိယ၊ –၍။ (ပက္ကောသာပေတိ၊ ခေါ်စေ၏။) ပက္ကောသာပေတွာ၊ ပက္ကောသိတ၊ ပက္ကောသိတဗ္ဗ၊ ပက္ကောသိတုံ၊ ပက္ကောသိတွာ၊ ပက္ကောသိယမာန။

ပကောဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ပ √ကုသ+ဋ္ဌ] ကုသ–အက္ကောသေ၊ ဋ္ဌော၊ ပကောဋ္ဌော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆၅။ တတောင် ဆစ်အောက်၊ တတောင်၊ တတောင်ဆစ်နှင့် လက်ကောက်ဝတ်တို့၏အကြား။

ပကောဋ္ဌန္တ [ပကောဋ္ဌ+အန္တ] လက်ကောက်ဝတ်။

ပစ္စက္ကောသတိ ။ [ပတိ+အာ √ကုသ+အ+တိ] ပြန်ဆဲ၏။ ပစ္စက္ကောသန၊ ပစ္စက္ကောသန္တ၊ ပစ္စက္ကောသိတွာ။

ပဋိကုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ပတိ √ကုသ+တ] ယုတ်ညံ့သော၊ အောက်ကျသော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ တားမြစ်အပ်သော။

ပဋိက္ကောသတိ ။ [ပတိ √ကုသ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ကန့်ကွက်၏။ ပဋိက္ကောသ၊ ပဋိက္ကောသန၊ ပဋိက္ကောသန္တ၊ ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗ၊ ပဋိက္ကောသိတုံ။

သက်ုသက ၊ တိ ၊ [သံ √ကုသ+ဏွု] ဆန့်ကျင်သော။

ကုသိ

ဘူ+စု= ဇုတိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ကုံသတိ၊ ကုံသေတိ၊ ကုံသယတိ။

ကုသု

ဒိ= ဟရဏ ဒိတ္တိသု–ဆောင်ခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ ကုသုတိ။

ကုဟ

စု= ဝိမှာပနေ–အံ့သြဖွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း (ပလွှားဝါကြွားခြင်း)၌။ ကုဟေတိ၊ ကုဟယတိ။

ကုဟယတိ ။ [√ကုဟ+ဏယ+တိ] အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေ၏၊ အံ့သြစေ၏။ ကုဟက၊ ကုဟန၊ ကုဟိတ၊ ကုဟိတွာ။

ကုဟ ၊ ပု ၊ [√ကုဟ+အ] ကုဟနံ–ကုဟော။ မူဠိ–၂၊ ၂၂၀။ အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေခြင်း။ တိ ။ အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေသော။

ကုဟာယနာ ၊ ထိ ၊ [√ကုဟ+အာယ+ယု+အာ] အံ့ဖွယ်သရဲကိုဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေသောအခြင်းအရာ။

ကုဟရ ၊ န ၊ [√ကုဟ+အရ] ကုဟ–ဝိမှယနေ၊ အရော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၉။ အပေါက်အခေါင်း၊ တွင်း၊ လိုဏ်ဂူ။

နိကုဟ ၊ ပု+န ၊ [နိ √ကုဟ+အ] နိပုဗ္ဗော ကုဟ–ဆာဒနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၄၈။ သစ်ခေါင်း။

ကုဋ္ဌ

ဘူ= ဘက္ခဏော–စားခြင်း၌။ ....ကုဋ္ဌတိ။

ဗကုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဘ+အာ √ကုဋ္ဌ+အ] ဘာ ဘမရာ အာကုဋ္ဌန္တိ ပက္ခန္ဒန္တိ ပိဝတ္ထာယ ဧတ္ထာတိ–ဗကုဋ္ဌော။ ကေသရသခ်ါတော သုဂန္ဓပုပ္ဖရုက္ခဝိသေသော၊

http://www.dhammadownload.com

ဘာကုဋ္ဌောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဘကာရဿ ဗကာရံ အာကာရဿ စ ရဿတ္တံ ကတွာ ဗကုဋ္ဌောတိ ဝုတ္တောဂ။ ဇဋိ။ ချရားပင်၊ ခရေပင်။

ကူ

ဘူ+ကိ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ကဝတိ၊ ကုနာတိ။

ကူစ ၊ ပု ၊ [✓ကူ +စ၌] အပျို၊ သို့မဟုတ် လက်မထပ်ရသေးသော မိန်းမ၏သားမြတ်။ ကောတ္ထုဘ။

ကူဇ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–မပီသသောအသံ၌။ ကူဇတိ။

ကူဇတိ ။ [✓ကူဇ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ မြည်၏၊ တီး၏၊ တွန်၏၊ ဟောက်၏၊ ဟောင်၏၊ အူ၏၊ ကူ၏။ ကူဇန၊ ကူဇန္တော၊ ကူဇမာန၊ ကူဇိတ။

အဘိကူဇတိ ။ [အဘိ ✓ကူဇ+အ+တိ] တွန်၏၊ အူ၏၊ ကူ၏၊ အော်၏၊ မြည်၏၊ ကျူးရင့်၏။ အဘိကူဇမာန၊ အဘိကူဇိတ။

အဘိနိကူဇတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ကူဇ+အ+တိ] တွန်၏၊ မြည်၏၊ ကျူးရင့်၏။ အဘိနိကူဇိတ။

နိကူဇတိ ။ [နိ ✓ကူဇ+အ+တိ] မြည်၏၊ တွန်၏၊ ကျူးရင့်၏၊ ဟိန်း(ဟောက်)၏။ နိကူဇ၊ နိကူဇိတ။

ပကူဇတိ ။ [ပ ✓ကူဇ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ တွန်မြူး၏၊ ကျူးရင့်၏။

ပကူဇီ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ကူဇ+ဏီ] အသံပြုသော၊ တွန်မြူးသော၊ ကျူးရင့်သော။

ဥပကူဇတိ ။ [ဥပ ✓ကူဇ+အ+တိ] တွန့်၏၊ တွန်မြူး၏။ ဥပကူဇိတ။

ဩကူဇတိ ။ [အဝ ✓ကူဇ+အ+တိ] ကျူးရင့်၏၊ တွန်မြည်၏။ ဩကူဇိတ။

ဝိကူဇတိ ။ [ဝိ ✓ကူဇ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ မြည်၏၊ တွန်၏။ ဝိကူဇန္တ၊ ဝိကူဇမာန၊ ဝိကူဇိတ။

ကူဋ

စု= ဒါဟ အပ္ပသာဒ မန္တန အဒါန အပဝါဒေသု–ပူလောင်ခြင်း, မကြည်ညိုခြင်း, တိုင်ပင်ခြင်း, မပေးခြင်း, တားခြင်းတို့၌။ ကူဋေတိ၊ ကူဋယတိ။

ကူဋေတိ ။ [✓ကူဋ+ဏော+တိ] ကူဋယတိ၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ၏။ **ကူဋ၊** ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း၊ လှည့်ပတ်ခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်စားခြင်း။ တိ ။ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော။

အာရကူဋ ၊ ပု+န [အာရ ✓ကူဋ+အ] အာရံ ပိတ်လဲကူဋယတိ ထူပိကရောတီတိ–အာရကူဋော။ သူစိ။ တေးခတ်ပြာ၊ ကြေးဝါ။

ကူဋ ၊ နာ ၊ [✓ကူဋ+ဏ] ကူဋ–ဆေဒနေ၊ ကမ္မနိဏော၊ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၉။ အထွတ်။

နိကူဋ ၊ ပု+နာ ၊ [နိ ✓ကူဋ+ဏ] ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်သောနေရာ၊ အထွတ်အထိပ်နေရာ၊ အဆုံးစွန်နေရာ၊ အထက်တန်းနေရာ၊ အထောင့် အရပ်၊ ကောက်ကွေ့ချောင်ကျသောအရပ်။ တိ ။ယုတ်နိမ့်သော၊ အောက်တန်းကျသော။

ပဋိကောဋေတိ ။ [ပတိ ✓ကူဋ+ဏော+တိ] ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၏။

ပဋိကူဋ ၊ တိ ၊ [ပဋိ ✓ကူဋ+အ] တုံ့ပြန်–ကောက်ကျစ်–စဉ်းလဲသော။

ကူဒ

ဘူ= ဃနိဘာဝ ဘက္ခဏေသု–တွေခဲခြင်း, စားခြင်းတို့၌။ ကူဒုတိ။

ကူဏ

စု= သကော်စေ–တွန့်တိုခြင်း၌။ ကူဏေတိ၊ ကူဏယတိ၊ ဟတ္ထေန ကုဏီ။

ကူပ

စု= ဒုဗ္ဗလတ္ထေ–အားနည်းသည်၏အဖြစ်၌။ ကူပေတိ၊ ကူပယတိ။

ကူပ ၊ ပု ၊ [✓ကူပ+အ] လင်းယဉ်တိုင်၊ ရွက်တိုင်။

ကူပက ၊ ပု ၊ [✓ကူပ+ကွ] တစ်နည်း= [✓ကူပ+အ+က] ကူပ–ဂမနေ၊ ကွ၊ ကူပကော၊ အပစ္စယော ဝါ၊ တဒါသကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၆။ လင်းယဉ်တိုင်၊ ရွက်တိုင်။

ကူလ

ဘူ= အာဝရဏေ–ပိတ်ပင်ခြင်း၌။ ကူလတိ။

ကူလ ၊ နာ ၊ [✓ကူလ+ဏ] ကူလ–အာဝရဏေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၄။ ကမ်းပါး၊ စုံစုံတက်ခြင်း၊ မိုးမောက်ခြင်း။

ဒုကူလ ၊ ပု+နာ ၊ [ဒု ✓ကူလ+အ] ကူလ–အာဝရဏေ၊ ဒုက္ခေန ကုလျတေတိ–ဒုကူလံ။ [ဒုမ+ကူလ] ဒုမေဟိ ဇာတံ ကူလန္တိ ဝါ–ဒုကူလံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉၁။

http://www.dhammadownload.com

ဘွဲ့ဖြူ= လျော်ချည်၊ ဘွဲ့ဖြူအဝတ်၊ လျော်ချည် (ဂုန်ချည်)အဝတ်–ပုဆိုး။

ပဋိကူလတိ ။ [ပတိ ✓ကူလ+အ+တိ] စက်ဆုပ်(ရွံရှာ)၏။ [ပဋိကူလေတိ၊ တပ်မက်–(နှစ်သက်)ခြင်း ကင်းစေ၏။]

ပဋိကူလ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ကူလ+အ] ပဋိကူလတိ အာဝရတီတိ–ပဋိကူလံ၊ ကူလ–အာဝရဏေ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၁၉။ ဆန့်ကျင်ဘက်(အပြန်)ဖြစ်သော၊ စက်ဆုပ်(ရွံရှာ)အပ်သော၊ အလိုမရှိ(မနှစ်သက်)အပ်သော၊ စက်ဆုပ်(ရွံရှာ)သော၊ အလိုမရှိ(မနှစ်သက်)သော။

ဝိပဋိကူလ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပတိ ✓ကူလ+အ] ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။

ကေ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ကာယတိ။

ကာယတိ ။ [✓ကေ+အ+တိ] ဆို၏၊ သိစေတတ်၏။

ကေယ္ယရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ကေ+ဉရ] ကေ–သဒ္ဒေ၊ ဉရော၊ ယာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈၇။ လက်ကြပ်၊ လက်မောင်းဝတ်တန်ဆာ။

ဇာတက ၊ [ဇာတ ✓ကေ+အ] ဇာတံ ဘူတံ ကိယတိ ကထိယတိ အနေနာတိ–ဇာတကံ။ ဓာတ္ထု, ဇာတ်ပါဠိတော်။

မယ္ဟက ၊ ပု ၊ [မယံ ✓ကေ+အ] ငါဟာ ငါဟာ–ဟု မြည်တမ်းသောငှက်၊ မယ္ဟကငှက်။

ဗန္ဓကီ ၊ ထီ ၊ [ဗန္ဓ ✓ကေ+အ+ဣ] ဗန္ဓမနုဗန္ဓံ ကာယတီတိ–ဗန္ဓကီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၃၃။ ဣနီ ပစ္စည်းသက်က **ဗန္ဓကိနီ၊** ပြည့်တန်ဆာမ။

ဝါစနက ၊ နာ ၊ [ဝါစန ✓ကေ+က] မင်္ဂလာဂါထာကို ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ မင်္ဂလာဂါထာကို ရွတ်ဖတ်ရာမှ ရသော(ထမင်း)။

သုက ၊ ပု ၊ [သု ✓ကေ+အ] သုန္ဒရံ သုဋ္ဌု ဝါ မနုဿသဒ္ဒံ ကာယတီတိ–သုကော၊ ကျေး၊ ကြက်တူရွေး။

ကေတ

စု= အာမန္တနေ–ခေါ်ခြင်း၌။ ကေတေတိ၊ ကေတယတိ။

ကေတ ၊ ပု ၊ [✓ကေတ+အ] **ကေတက**။ ပု ။ [✓ကေတ+ကွ] ဆပ်သွားပင်။ ကေတကီ။ ထီ ။ဆပ်သွားပင်၊ ဆပ်သွားပန်း။

ကေပ၊ ကေလ

ဘူ= စလန ဂတီသု–လှုပ်ရှားခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ကေပတိ၊ ကေလတိ။

ကေလေ

ဘူ= မမာယနေ–မရက်မစက် စုံမက်မြတ်နိုးခြင်း၌။

ကေလာယတိ ။ [✓ကေလေ+အ+တိ] စုံမက်(မြတ်နိုး)၏၊ တွယ်တာ၏။ ကေလနာ၊ ကေလာယနာ၊ ကေလာယန္တာ၊ ကေလာယိတ။

ပဋိကေလနာ ၊ ထီ ၊ [ပတိ ✓ကေလေ+ယု+အာ] အဖန်ဖန်မြတ်နိုး(စုံမက်)ခြင်း၊ အဖန်ဖန်နှစ်သက်(တွယ်တာ)ခြင်း။ ပဋိကေဋနာ။

သံကေလာယတိ ။ [သံ ✓ကေလေ+အ+တိ] ပြင်းစွာ(ကျယ်လောင်စွာ)ရယ်၏၊ ဟက်ဟက်ပက်ပက်ရယ်မောမှု၏။ သံကေဋာယတိ။

ကေလေ ဂိလေ မိလေ သြမာ, စိနေ ဟရေစ သံကသေ၊
ဣမေ အလုတ္တအန္တာတိ , နိရုတ္တညူဟိ ဘာသိတာ။–
ဟူသည့်အတိုင်း ဤ၌ ဓာတွန်မကျေ။ ဓာတွတ္ထ။

ကေဝ

ဘူ= သေဝနေ–မှီဝဲခြင်း၌။ ကေဝတိ။

ကေဝလ ၊ တိ ၊ [✓ကေဝ+အလ] ကေဝ–သေဝနေ၊ ကေဝတိ ပဝတ္တတီတိ–ကေဝလံ= သကလံ၊ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ အလုံးစုံသော၊ အကြွင်းမရှိသော။

ကောဋ္ဌ

ဘူ= ကောဋိလျ'ပ္မိဘာဝေသု–ကောက်ကွေ့ခြင်း, အနည်းငယ်ဖြစ်ခြင်းတို့၌။

ကောဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ကောဋ္ဌ+အ+အာ] ဓာန်ဦး၊ ၆၄၁။ ကြိုးကြာ။ ဤပစ္စည်းသက်က ကောဋ္ဌီ၊ ကြိုးကြာမ။

(ဤပုဒ်များမှာ ကုဋ္ဌ–ဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဆရာတို့က ကောဋ္ဌဓာတ်–ဟု အသီးအခြား မိန့်ဆိုတော်မမူကြပါ။)

ကောဋ္ဌ

ဘူ+စု= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ကောဋ္ဌတိ၊ ကောဋ္ဌေတိ၊ ကောဋ္ဌယတိ။

ကောဋ္ဌေတိ ။ [✓ကောဋ္ဌ+ဏော+တိ] ရိုက်နှက်(ပုတ်ခတ်)၏၊ ထောင်း(ထု)၏၊ ရိုက်သွင်း(ဝင်စေ)၏၊ ဖြတ်–ခွဲ(ဆစ်)၏၊ ထိုး–ဆွ၏၊ ခုတ်ထစ်၏၊

http://www.dhammadownload.com

ဖြတ်တောက်၏၊ စဉ်း၏၊ ဖောက်ခွဲ၏။ (ကောင္ရာပေတိ၊ ရိုက်ခတ်စေ၏၊ ပွတ်တိုက်စေ၏၊ ထောင်းထုစေ၏။) ကောင္ရန်၊ ကောင္ရယန္တ၊ ကောင္ရယမာန၊ ကောင္ရာပန၊ ကောင္ရာပေတွာ၊ ကောင္ရိတ၊ ကောင္ရိတုံ၊ ကောင္ရိယန္တ၊ ထိုးဆွအပ်သော။ မာန–ကို အန္တ–ပြု။ ကောင္ရိယမာန၊ ကောင္ရေတဗ္ဗ၊ ကောင္ရေတုံ၊ ကောင္ရေတွာ၊ ကောင္ရေန္တိ။

ကောင္ရ ၊ ပု ၊ [✓ကောင္ရ+အ] အနားပတ်၊ အလျားအနားပတ်၊ လက်ပြင်(လက်မောင်းရင်း၏နောက်အပြင်)။

ကောင္ရက ၊ ပု ၊ [✓ကောင္ရ+ကွ] ကျောက်ဆစ်သမား၊ တာတမံ။

ကောင္ရိမ ၊ တိ ၊ [✓ကောင္ရ+ကြမ] (ပတ္တမြားတို့ကို) ဖြတ်ခြင်း(ထောင်းထုခြင်း)ဖြင့် ယူအပ်–အညီ အညွတ်ပြုအပ်သော။

ပဋိကောင္ရေတိ ။ [ပဋိ ✓ကောင္ရ+ဏော+တိ] ရိုက်နှက်–ပုတ်ခတ်၏။ ပဋိကောင္ရေတုံ။

ဝိကောင္ရိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ကောင္ရ+တ] အထူးသဖြင့် ထုထောင်း–ကြိတ်ချေအပ်သော။

ခက္ခ

ဘူ= ဟသနေ–ရယ်ရွှင်ခြင်း၌။ ခက္ခတိ။

ခဂ္ဂ

ဘူ= ခဏ္ဍ ဘေဒေ–ပိုင်းဖြတ်ခြင်း, ထုခွဲဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဓာန်၌၊ ၃၉၁။ ခဂ္ဂတိ။

ခဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓ခဂ္ဂ+အ] ခဂ္ဂန်၏ ခဏ္ဍန်၏ ဧတေနာတိ–ခဂ္ဂေါ၊ သံလျက်။ န ။ [ခဂ္ဂ+ဏ] သံလျက်နှင့်တူသော ကြံ့ချို။ ပု ။ကြံ့၊ ဆူး၊ တိုးပွားခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။

ခစ

ကီ= သုတိ သုဒ္ဓေသု–ပွားများပြည့်စုံခြင်း, စင်ကြယ်ခြင်းတို့၌။ ခစိနာတိ။

စု= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ခြင်း၌။ ခစေတိ၊ ခစယတိ။

ခစိတ ၊ တိ ၊ [✓ခစ+တ] စီရင်(ပြုလုပ်)အပ်သော၊ ခြယ်(စီ)အပ်သော။ ခစိတွာ၊ စီရင်၍၊ ခြယ်စီ၍။

ခဇ

ဘူ= မဏ္ဍန ဟိ ံသနေသု–မွေနှောက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ခဇတိ။

ခဇကာ ၊ ထိ ၊ [✓ခဇ+အာက+အာ] ခဇ–မဏ္ဍနေ၊ အာကော၊ ခဇကာ ထိယံ။ ဓာန်၌၊ ၄၅၈။ ယောက်မ (ဟင်းအိုးထမင်းအိုးကို မွေစရာ)။ [ခဇ+အာက]။ ပု ။ငှက်။ ကောတ္ထုဘာ။

ခဇိ၊ ခဇ္ဇ

ဘူ= ဂတိ ဓေကလ္လေ–သွားခြင်း၏ ချို့တဲ့ခြင်း(ဆွံ့ခြင်း)၌။ ဒါန ဂတေ စ–ပေးခြင်း, သွားခြင်း၌လည်း။ ခဇ္ဇတိ။

စု= ကိစ္ဆဇီဝ ရက္ခဏေ–ငြိုငြင်စွာအသက်ရှည်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ခဇ္ဇေတိ၊ ခဇ္ဇယတိ။

ခဇ္ဇတိ ။ [✓ခဇိ+အ+တိ] ခွင်၏၊ ကွ၏၊ ကျော်လွှား၏။ ခဇ္ဇန်၊ ခဇ္ဇနက၊ ခဇ္ဇမာန။

ခဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ခဇိ+အ] ခဇ္ဇတီတိ–ခဇ္ဇော၊ ခြေခွင်သော၊ ခွင်သော။ န ဘိက္ခဝေ ခဇ္ဇော ပဗ္ဘာဇေတဗ္ဗော။ ဝိ–၃၊ ၁၂၇။

ခဇ္ဇန ၊ ပု ၊ [✓ခဇ္ဇ+ယု] ခဇ္ဇ–ဂတိ ဓေကလ္လေ၊ ယု။ ဓာန်၌၊ ၆၄၃။ သပိတ်လွယ်ငှက်။

ပဂ္ဂံလ ၊ တိ ၊ [✓ခဇ္ဇ+ဋက်] ခဇ္ဇ–ဂတိ ဓေကလ္လေ၊ ပဂ္ဂံအာဒေသော၊ အခဋ္ဌိ ဂတိ ဓေကလ္လ'မာပဇ္ဇိတိ–ပဂ္ဂံလော= ပိဋ္ဌသပ္ပိ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၇။ ဆွံ့သော၊ ထမသွားနိုင်သော။

ခဇ္ဇ

ဘူ= ဘက္ခဏ ဗျထန မဇ္ဇနေ–စားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပွတ်တိုက်ခြင်း(သုတ်သင်ခြင်း)၌။ ခဇ္ဇတိ။

ခဇ္ဇတိ ။ [✓ခဇ္ဇ+အ+တိ] စား၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ စင်ကြယ်၏။

ခဇ္ဇု ၊ ထိ ၊ [✓ခဇ္ဇ+ဥ] ခဇ္ဇ–ထေယျကရဏဗျထနေသု၊ ဘူဝါဒိ၊ ဥ။ ဓာန်၌၊ ၃၂၆။ ယားနာ၊ ဝဲနာ။

ခဇ္ဇုရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ခဇ္ဇ+ဥိရ] ခဇ္ဇ–ဘက္ခဏော၊ ခါဒိတုံ အလန္တိ–ခဇ္ဇုရော။ ရူ၊ ၆၈၀။ ခဇ္ဇိယတီတိ–ခဇ္ဇုရော၊ ဒီမို ခဇ္ဇုရီ= ရက္ခဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၁။ စွန်ပလွန်ပင်၊ (သင်ပေါင်းပင်။)

ခင္

ဘူ= အာကခ်ါယံ–လိုချင်တောင့်တခြင်း၌။ ခင္တိ။

ခင္ ၊ ပု ၊ [✓ခင္+အစ်] ချွဲသလိပ်၊ မှောင်သောတွင်း၊ သံဖြတ်ဆောက်၊ စို့၊ ထွန်သွား၊ မြက်။ ကောတ္ထုဘာ။ တိ ။တူးအပ်သော။ ခင္အာဝါဠ။

http://www.dhammadownload.com

ခဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [✓ ခဋ္ဌ+ဏ္ဍု] ခဋ္ဌ-ဣစ္ဆာယံ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၈။ လက်ဆုပ်။

ခဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ ခဋ္ဌ+အ+အာ] ခဋ္ဌတေ အာကခ်ံတေ သယနတ္ထိကေဟီတိ-ခဋ္ဌာ။ ခဋ္ဌ-အာကခ်ံါယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၈။ ခုတင်၊ ညောင်စောင်း။

ခဋ္ဌ

စု= သံဝရဏေ-စောင့်စည်းခြင်း၌။ ခဋ္ဌေတိ၊ ခဋ္ဌယတိ။

ခဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ခဋ္ဌ+အ] ခဋ္ဌေတိ သံဝရတီတိ-ခဋ္ဌော၊ ညောင်စောင်း။ ဓာတွတ္ထ။

ခဋ

စု= ဘေဒေ-ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ခါဋေတိ၊ ခါဋယတိ။

ခဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓ ခဋ+ဂန်] ကောတ္ထုဘ။ ဋ-ကို ပရရုပ် ဂ-ပြု၊ သံလျက်၊ ကြံ့ချို၊ ကြံ့။ နဿ။

ခဋိ၊ ခဏ္ဍ

ဘူ= မန္ဆေ-မွေနှောက်ခြင်း၌။ ခဏ္ဍတိ။

စု= ဆေဒနေ-ဖြတ်ခြင်း၌။ ခဏ္ဍေတိ၊ ခဏ္ဍယတိ။

ခဏ္ဍတိ ။ [✓ ခဋိ+အ+တိ] မွေနှောက်၏၊ ပိုင်းဖြတ် (ဝေဖန်)၏။ ခဏ္ဍန၊ ခဏ္ဍိတ၊ ခဏ္ဍိတွာ။ (ခဏ္ဍေတိ၊ ဖြတ်တတ်၏။) ခဏ္ဍေတွာ။

ခဏ္ဍ ၊ ပု+နဿ ၊ [✓ ခဏ္ဍ+အ] ခဏ္ဍိတဗ္ဗော မထိတဗ္ဗောတိ-ခဏ္ဍော= ဖာဏိတံ။ သကြားနီ (သကြားရိုင်း)၊ အစိတ်အပိုင်း၊ အဖို့၊ အစု။ နဿ ။ ကျိုးခြင်း၊ ကျိုးပြတ်ခြင်း၊ ကျိုးပြတ်ရာအရပ်။ တိ ။ ကျိုးပြတ်ပျက်စီးသော။ ခဏ္ဍိတဗ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ-ခဏ္ဍော၊ ဥစ္ဆုခဏ္ဍာဒိ၊ ပိုင်းဖြတ်အပ် (ချိုးဖြတ်အပ်) သော၊ သေးငယ်သော။

ခဏ္ဍက [ခဏ္ဍ+က] သီလ-ကျိုးခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။

အဝခဏ္ဍီယတိ ။ [အဝ ✓ ခဏ္ဍ+ယ+တေ] ဖြတ်-ပိုင်းဖြတ်အပ်၏။ အဝခဏ္ဍန။

အဝခဏ္ဍိယနာ ၊ ထီ ၊ [အဝ ✓ ခဏ္ဍ+ယ+ယု+အာ] ဖြတ်ခြင်း၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း။

နိဃဏ္ဍု ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ခဋိ+ဥ] ဝစနီယ ဂါစကဘာဝေန အတ္ထံ သဒ္ဒဥ္စ ခဏ္ဍတိ ဘိန္ဒတိ ဝိဘဇ္ဇ ဒဿေတီတိ-နိခဏ္ဍု။ သောဧဝ ဣဓ ခကာရဿ ဃကာရံ ကတွာ နိဃဏ္ဍူတိ ဝုတ္တော။ အံဋီ-၂၊ ၁၃၁, ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၁။ အဘိဓာန်ကျမ်း။

ခန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ ခဏ္ဍ+ဏ] ခဏ္ဍတိ ဒါနဝဗလန္တိ-ခန္ဒော၊ ဏ္ဍဿ နွော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇။ ခန္ဒနတ်၊ ကဒဲနတ်။

ခဏ၊ ခဏု

ဘူ= အဝဒါရဏေ-တူးဖြို(ဖောက်ခွဲ)ခြင်း၌။ ခဏတိ။

တနာ= ဝဓေ-သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ခဏောတိ၊ ခဏုတေ။

ခဏတိ ။ [✓ ခဏ+အ+တိ] တူးဖြို(ဖောက်ခွဲ)၏။ ခဏန၊ ခဏန္တ၊ ခဏာပန၊ ခဏာပိတ၊ (ခဏာပေတိ၊ တူးစေ၏။) ခဏာပေတွာ၊ ခဏာပေန္တ၊ ခဏိတ၊ ခတ၊ ခဏိတဗ္ဗ၊ ခဏိတုံ၊ ခဏိတွာ၊ ခဏိတွာန၊ (ခဏိယတိ၊ တူးအပ်၏။) ခဏိယမာန။

ခဏ ၊ ပု ၊ [✓ ခဏု+အ] ခဏု-ဟိံသာယံ၊ ခဏောတီတိ-ခဏော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆။ တိုတောင်းသောအချိန်၊ နာမ်ရုပ်တို့၏(ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်-ဟူသော)ခဏ။

ခဏ္ဍ ၊ ပု+နဿ ၊ [✓ ခဏ+ဋ] ခန, ခဏ-အဝဓာရဏေ၊ ခညတီတိ-ခဏ္ဍော= ဥစ္ဆုဝိကာရဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၅၈။ သကြားနီ(သကြားရိုင်း)။

ခါဏု ၊ ပု ၊ [✓ ခဏ+ဏု] ခဏ, ခန-အဝဒါရဏေ၊ ဏဿ အာ၊ ခညတိ အဝဒါရီယတီတိ-ခါဏု= ဆိန္နသာခေါ ရုက္ခော။ မောဂ်-၇၊ ၆၄။ သစ်ငုတ်။

အနုခဏတိ ။ [အနု ✓ ခဏု+အ+တိ] တစ်ဖန်တူး၏၊ ထပ်တူး၏။

ဝိသာခါ ၊ [ဝိသဒိသ ✓ ခဏ+ကွိ+အာ] ဝိသဒိသံ ဖလံ ခဏတီတိ-ဝိသာခါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉။ ဝိသာခါနက္ခတ်။

သုခ ၊ နဿ ၊ [သု ✓ ခဏ+ကွိ] သုဋ္ဌု ခဏတီတိ-သုခံ၊ ကွိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ ချမ်းသာခြင်း။

ဝိသိခ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိသ ✓ ခဏ+ကွိ] ဝိသန္တော ခဏတီတိ-ဝိသိခေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ မြား။

ခဒ

ဘူ= ထေရိယ ဟိံသာသု-မြဲမြံခိုင်ခံ့ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ခဒတိ။

ခဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [✓ ခဒ+ဏ္ဍု] ခဒ-ဟိံသာယံ၊ ဒဿ ဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၈။ လက်ဆုပ်။

ခဒိရ ၊ ပု ၊ [✓ ခဒ+ဣရ] ခဒ-ဟိံသာယံ, ထေရိယေစ၊ ခဒန္တိ ဒန္တာ ယေနာတိ-ခဒိရော၊ ဣရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၇။ ရှားပင်။

http://www.dhammadownload.com

အနုပခဇ္ဇ ၊ ဗျ ၊ [အနု+ဥပ ✓ခဒ+တွာ] ညှဉ်းဆဲ၍၊ တိုးဝှေ့၍၊ အနီးသို့ဝင်၍။

ခဒိ

ဘူ= ပက္ခန္ဒန ပရိဃာယေသု-ပျံတက်(ပြေးဝင်)ခြင်း, ထက်ဝန်းကျင်ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ခန္ဒတိ။

ပက္ခန္ဒတိ ။ [ပ ✓ခဒိ+အ+တိ] ပျံသွား၏၊ ပြေးသွား၏၊ ပြေးဝင်၏၊ သက်ဝင်ယုံကြည်၏၊ စီးဝင်၏၊ ယိုစီး၏။ ပက္ခန္ဒ၊ ပက္ခန္ဒက၊ ပက္ခန္ဒန၊ ပက္ခန္ဒမာန။ (ပက္ခန္ဒာပေတိ၊ ပြေးသွားစေ၏၊ သက်ဝင်ယုံ ကြည်စေ၏။) ပက္ခန္ဒာပေန္တ၊ ပက္ခန္ဒိတုံ၊ ပက္ခန္ဒိတွာ၊ ပက္ခန္ဒိယာန၊ ပြေးဝင်၍။ ပက္ခန္ဒိ၊ (ပက္ခန္ဒေတိ၊ ပြေးဝင်စေ၏၊ ဝင်ရောက်စေ၏။)

သမ္ပက္ခန္ဒတိ ။ [သံ+ပ ✓ခဒိ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ပြေးဝင်(သက်ဝင်)၏။ သမ္ပက္ခန္ဒန၊ ကောင်းစွာ ပြေးဝင်(သက်ဝင်)ခြင်း။

ခဒ္ဒ

ဘူ= ဒံသနေ-ကိုက်ဖြတ်ခြင်း၌။ ခဒ္ဒတိ။

ခန္ဒ

ဘူ= ဂတိသောသနေသု-သွားခြင်း, ခြောက်သွေ့စေခြင်းတို့၌။ ခန္ဒတိ။

ခန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ခန္ဒ+အ] ခန္ဒတိ သောသေတိ ဒါနဝ ဗလန္တိ-ခန္ဒော။ ဗိဿနိုးနတ်၊ ခန္ဒနတ်၊ ကဒဲနတ်။

ခန္ဓ

စု= ရာသိကရဏေ-အစုအပုံပြုခြင်း၌။ ခန္ဓေတိ၊ ခန္ဓယတိ။

ခန္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ခန္ဓ+အ] ပင်စည်၊ ခန္ဓာငါးပါး-စသည်။ ဤခန္ဓသဒ္ဒါ၏ ရုပ်ပြီးပုံကို အမျိုးမျိုး ပြဆိုထားကြသည်။ ကောတ္ထုဘနှင့် ထောမတို့၌ ခန္ဓဓာတ်ကံအနက်ဟော ဃဉ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြဆိုထားကြသည်။ သူ၌ ခမ္ဘဓာတ်ဖြင့် ပြဆို၍၊ မိုဌ်ကား ခန္ဓဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြဆိုထားသည်။ မောဂ်-၇၊ ၉၈-၌ကား ခဏ, ခန-အဝဓာရဏေ [ခဏ+ဓ] ဉာဏေန ခညတေတိ-ခန္ဓော= ရာသိ-ဟု ပြဆိုထားသည်။ နီတိဓာ၊ ၃၅၇-၌ကား-

ခါဒဓာတုဝသာ စာပိ , ခနုဓာတုဝသေန ဝါ၊
ခနိတော ဝါပိ ဓာတုမှာ , ဓာတော ခံပုဗ္ဗတောပိ ဝါ၊
*ခန္ဓသဒ္ဒဿ နိပ္ပတ္တိ , သဒ္ဒက္ခန္ဓဝိဒူ ဝဒေ။

*ခါဒ ခနု၊ ဓာတု ခဒိ၊ ခံရှေးရှိဓာ၊ ပြီးစေရာ၊ လျော်စွာပုဒ်ခန္ဓ။

[✓ခါဒ+က] ဒုက္ခေဟိ ခဇ္ဇတိ ခါဒီယတီတိ-ခန္ဓော။

[✓ခနု+ဓ] ဒုက္ခေဟိ ခညတိ အဝဒါရီယတီတိ-ခန္ဓော။

[✓ခဒိ+အ] ခဒီယတိ ပရိဟညတီတိ-ခန္ဓော။

[ခံ ✓ဓာ+ဏ] ခံ သုညာကာရံ ဓာရေတီတိ-ခန္ဓော၊ ရူပက္ခန္ဓာဒိ-ဟု ပြဆိုထားသည်။

*ဓာတုမာလာ၌ ခနိတော ဝါ ပိ-ဟု ရှိနေသည်၊ နိဿယဆရာလည်း ခနိဓာတ်-ဟုပင် ပြန်ဆိုထားသည်၊ သို့သော် ခနိဓာတ်ကို ဓာတုမာလာ၌ပင် မတွေ့ရပေ၊ ခဒိတော ဝါ ပိ (ခဒိဓာတ်)သာ ဖြစ်သင့်မည် ထင်ပါသည်၊ ခဒိဓာတ်ကို ယူက ကောတ္ထုဘနှင့်ထောမတို့အဆိုနှင့်လည်း ထပ်တူ ထပ်မျှ ဖြစ်နေပါသည်၊ ခဒိနှင့်ခန္ဒတို့မှာ ရုပ်ပြီးရာ၌ မထူးတော့ပါ။ သူစိ-ကိုလည်း ရှုပါ။ ထို့ပြင်-ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၄-၌-

[က ✓ဓာ+အ] ကံ မတ္ထကံ ဒဓာတီတိ-ကန္ဓော၊ သောဧဝ ခန္ဓော၊ ကကာရဿ ခကာရ ကရဏဝသေန။

[✓ခမု+က] ခမတိ ဘာရန္တိ ဝါ-ခန္ဓော၊ ခမု-သဟနေ၊ တော၊ တဿ ဓော၊ မဿ နော။ (ပခုံး, ကျောက်ကုန်း, လည်ကုပ်)ဟုလည်း ပြဆိုထားပါသေးသည်၊ သို့ဖြစ်၍-

*ခန္ဓ ခဏ၊ က-ရှေးရှိဓာ၊ ခမုပါ၊ ပြီးရာပုဒ်ခန္ဓ။ ဟုလည်း ဖြည့်စွက်မှတ်သားသင့်ပါသည်။

ခနု၊ ခန

ဘူ= ဝိဒါရဏေ-တူးဖြိုဖောက်ခွဲခြင်း၌။ ခနတိ။

ခနတိ ။ [✓ခနု+အ+တိ] တူးဖြိုဖောက်ခွဲ၏။ ခနိတွာ၊ ခနိတ။ ခန္တ၊ ခတ၊ (ခဏတိကိုလည်းရှု။) ခါဏု။

ခဏိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ခနု+တိ] ခညတေ ယာယ, သာ ခဏိတ္တိ၊ ခနု-အဝဒါရဏေ။ တိ ။ဏတ္တံ၊ ဥဿိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၇။ တူးရွင်း၊ ပေါက်တူး။ ခဏိတ္တ၊ တူးရွင်း။

ခါတ ၊ နု ၊ [✓ခနု+တ] ခနု-အဝဒါရဏေ၊ ကမ္မေ တော၊ နလောပေါ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၇။ ရေကန်၊ (လေးထောင့်ကန်။)

http://www.dhammadownload.com

ခါဏု ၊ ပု+နံ ၊ [√ခနုံ+ဏု] ခနိုတဗ္ဗော အဝဒါရိတဗ္ဗောတိ–ခါဏု။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ ခနုံ–အဝဒါရဏေ၊ ဏု။ မာန်ဋီ၊ ၅၄၉။ သစ်ငုတ်။

ခီရ ၊ ပု ၊ [√ခနုံ+ဣရ] ခနုံ–ဟိံသာယံ၊ ဣရော၊ နလောပေါ။ မာန်ဋီ၊ ၆၅၉။ **ခီရဏ္ဍဝ**၊ သမုဒ္ဒရာအထူး။

ခံ ၊ နံ ၊ [√ခနုံ+ကို] ခနတိ ဗျဝဓာနန္တိ–ခံ၊ ကို။ မာန်ဋီ၊ ၄၅။ ကောင်းကင်။

ခန္ဓ ၊ ပု ၊ [√ခနုံ+ဓ] ခနုံ, ခဏ–အဝဒါရဏေ၊ ဉာဏေန ခညတေတိ–ခန္ဓော= ရာသိ။ မောဂ်–၇၊ ၉၈။ အစု။ ခနုံ–အဝဒါရဏေ၊ ဓော။ မာန်ဋီ၊ ၅၄၈။ ပင်စည်။

နိခဏတိ ။ [နိ √ခနုံ+အ+တိ] မြှုပ်၏၊ စိုက်၏၊ မိုတ်၏။ နိခဏိတဗ္ဗ။ (နိခညတိ၊ နိခနိယတိ၊ –အပ်၏။) နိခနိတွာ၊ နိခနိယမာန၊ နိခါတ။

အတိခဏတိ ။ [အတိ √ခနုံ+အ+တိ] အလွန်တူး၏၊ အလွန်နက်အောင်တူး၏။ အတိခဏ၊ အတိခါတ။ [အတိ √ခနုံ+တ] ခ–၏ အ–ကို အာ–ပြု၊ အလွန်တူးခြင်း၊ အလွန်နက်အောင်တူးခြင်း။

အဘိက္ခဏတိ ။ [အဘိ √ခနုံ+အ+တိ] အကြိမ်ကြိမ်–အဖန်ဖန်–မပြတ်မလပ်–ဆက်ကာဆက်ကာ တူး၏။ အဘိက္ခဏ၊ အဘိက္ခဏန္တ ။

အာခု ၊ ပု ၊ [အာ √ခနုံ+ကု] ခနုံ, ခဏ–အဝဒါရဏေ၊ အာပုဗ္ဗော, အန်လောပေါ၊ အာခနတီတိ–အာခု= ဥန္ဒုရော။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ကြွက်။

ဒုက္ခ ၊ နံ ၊ [ဒု √ခနုံ+ကို] ဆင်းရဲခြင်း၊ ဆင်းရဲ။

ပရိခါ ၊ ထိ ၊ [ပရိ √ခနုံ+ဂ+အာ] သမန္တာ တောနဂရဿ ဗာဟိယေ ခညတီတိ–ပရိခါ၊ ကွတ္ထိယံ အာပစ္စယော။ ရူ၊ ၅၉၅။ ကျုံး။

ဝိသိခ ၊ ပု ၊ [√ဝိသ √ခနုံ+ကို] ဝိသန္တော ခနတီတိ–ဝိသိခေါ။ မာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ မြား။

သခံ ၊ ပု+နံ ၊ [သံ √ခနုံ+ကို] ခနုံ–အဝဒါရဏေ၊ သံပုဗ္ဗော၊ သခံနိ သခံနတိ သခံနိဿတိတိ–သခေါ်။ ရူ၊ ၅၈၆။ ခရသင်း၊ မှော်ကြီး–သေး၊ ခြေမျက်စိ။

သုခ ၊ နံ ၊ [သု √ခနုံ+ကို] သုဋ္ဌု ခနတိ ကာယစိတ္တာဗာဓန္တိ–သုခံ၊ သောမနဿဝေဒနာယေတံ နာမံ။ အဘိဒ္ဓ–၁၊ ၁၆၀။ ချမ်းသာခြင်း၊ ချမ်းသာ၊ သောမနဿ ဝေဒနာ။

သုနိခါတ ၊ [သု+နိ √ခနုံ+တ] ခ–၏ အ–ကို အာ–ပြု၊ အာ–မပြုက သုနိခတ၊ ကောင်းစွာ(မြဲမြံစွာ) စိုက်ထား–မြှုပ်စိုက်ထားအပ်သော။

သုပရိခါ ၊ ထိ ၊ [သု+ပရိ √ခနုံ+ကို+အာ] ကောင်းသော ကျုံး။

ခပ

စု= ခေပေ–ပစ်ချခြင်း၌။ ခါပေတိ၊ ခါပယတိ။

ခပါ ၊ ထိ ၊ [√ခပ+အ+အာ] ခါပေန်တိ ဧတ္ထ ကမ္မန္တန်–ခပါ။ ညှဉ်း။

ခပ္ပ ၊ ပု ၊ [√ခပ+ပ] ခါပယတိ ဗဟိ နိက္ခမတိတိ–ခပ္ပေါ= အဿု၊ မျက်ရည်။ မာန်နိသစ်၌ ဗပ္ပ–ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

ခပိ၊ ခမ္ပ

စု= သဟနေ–သည်းခံခြင်း၌။ ခမ္ပေတိ၊ ခမ္ပယတိ။

ခဗ္ဘ

ဘူ= ဒပ္ပ ဂတိသု–မာန်ထောင်လွှားခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ ခဗ္ဘတိ။

ခမ္ဘ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ခမ္ဘတိ။

ခဘိ၊ ခမ္ဘ

ဘူ= ပတိဗန္ဓန ဥပထမ္ဘနေ–တားမြစ်ပိတ်ဆို့ခြင်း, ထောက်ပံ့ခိုင်မာစေခြင်း၌။ ခမ္ဘတိ၊ ခမ္ဘေတိ။

ခမ္ဘတိ ။ [√ခဘိ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ဖယ်ခွာ၏၊ ကြောက်လန့်၏။ ခမ္ဘန၊ ခမ္ဘိတ။

ခမ္ဘ ၊ ပု ၊ [√ ခဘိ+အ] ခမ္ဘတိ ပဋိဗန္ဓတိ ဝတ္ထံ တ္ထောတိ–ခမ္ဘော= ကဋို။ ပါတိ–အန၊ ၃၀၁။ ခါး။

ဝိက္ခမ္ဘတိ ။ [ဝိ √ခဘိ+အ+တိ] ပယ်ခွာ–ဖယ်ရှား၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ အထူးကြောက်လန့်၏၊ ဖွင့်လှစ်၏။ ဝိက္ခမ္ဘက၊ ဝိက္ခမ္ဘန္တ၊ ဝိက္ခမ္ဘိတုံ၊ ဝိက္ခမ္ဘန၊ ဝိက္ခမ္ဘနီယ၊ ဝိက္ခမ္ဘိတ၊ ဝိက္ခမ္ဘိယ(ဏျ)၊ ဝိက္ခမ္ဘေတဗ္ဗ။(ဝိက္ခမ္ဘေတိ၊) ဝိက္ခမ္ဘေတွာ၊ ဝိက္ခမ္ဘေတုံ၊ ဝိက္ခမ္ဘေန္တ၊ ဝိက္ခမ္ဘယမာန။

ဝိက္ခမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ ခဘိ+အ] စက်ဝိုင်း၏အချင်း (အလယ်ဗဟိုမျဉ်းကြောင်း)။

သမ္ဘာဝိက္ခမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [သမ္ဘာ+ဝိ √ခဘိ+တ] ကောင်းစွာ ပယ်ခွာ–ပယ်စွန့်အပ်ပြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

သုဝိကွမ္ဘန ၊ နာ ၊ [သု+ဝိ ✓ ခဘိ+ယု] ကောင်းစွာ ပယ်ခွာ–ပယ်စွန့်ခြင်း၊ ပယ်ရှားခြင်း။

သုဝိကွမ္ဘနေယျ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ ခဘိ+ယု] + [သုဝိကွမ္ဘန+ဏေယျ] လွယ်ကူ(ချမ်းသာ)စွာ ပယ်ခွာ–ပယ်စွန့်ထိုက်သော။

သုဝိကွမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ ခဘိ+တ] ကောင်းစွာ ပယ်ခွာ–ပယ်စွန့်အပ်သော။

ခမာယ

ဘူ= ဝိမူနနေ–ခါတွက်ခြင်း၌။ ခမာယတိ။

ခမိလ

ဘူ= နိသေဓေ–တားမြစ်ခြင်း၌။ ခမိလတိ။

ခမု၊ ခမ

ဘူ= ခန္တီယံ–သည်းခံခြင်း၌။ ခမတိ။

ခမတိ ။ [✓ ခမု+အ+တိ] သည်းခံ၏၊ ယူခြင်းငှာ ခံ၏၊ တင့်တယ်၏၊ နှစ်သက်၏။ [ခမု+ယ+တေ] တေ–ကို တိပ္ပြ၊ နှစ်သက်အပ်၏။ အမှာကမွေတံ ခမတိ။ ဝိ–၁၊ ၂၆၈။ ခမန၊ ခမနက၊ ခမနီယ၊ ခမန္တ၊ ခမမာန၊ ခမာပက၊ ခမာပန၊ ခမာပိတ၊ ခမာပိယမာန၊ ခမာပေတဗ္ဗ။ (ခမာပေတိ၊ သည်းခံစေ၏။) ခမာပေတုံ၊ ခမာပေတွာ၊ ခမာပေန္တ၊ ခမိတ၊ ခမိတဗ္ဗ၊ ခမိတုံ၊ ခမိတွာ၊ ခန္တ။ (✓ ခမု+တ= ခမု–သဟနေ၊ အက္ခမတီတိ–ခန္တော။ ရူ၊ ၆၁၈။) သည်းခံသော၊ ခန္တဗ္ဗ၊ ခန္တီ၊ ခန္တု၊ သည်းခံသော။

ခမ ၊ တိ ၊ [✓ ခမု+အ] သည်းခံနိုင်သော၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ အစီးအပွား။

ခမာ ၊ ထီ ၊ [✓ ခမု+အ+အာ] ခမတေ ခမနံ–ခမာစ၊ ခမု–သဟနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၁။

အပရာမသနက္ခမ ၊ တိ ၊ [န+ပရာမသန ✓ ခမု+အ] သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းကို မခံသော၊ အသုံးအသပ် အကိုင်အတွယ် မခံသော၊ သုံးသပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းငှာ မထိုက်–မသင့်သော။

ဒုက္ခ ၊ နာ ၊ [ဒု ✓ ခမု+ကို] ဆင်းရဲခြင်း၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ, ဒေါမနဿဝေဒနာ။

ဒုက္ခမ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ ခမု+ခ] ဆင်းရဲသဖြင့် သည်းခံအပ်သော၊ သည်းခံနိုင်ခဲသော၊ သည်းမခံနိုင်ခြင်း။

ဒုက္ခမန ၊ နာ ၊ [ဒု ✓ ခမု+ယု] ဆင်းရဲသဖြင့်–ဆင်းဆင်းရဲရဲ သည်းခံခြင်း။ [ဒု+ခမန] ပြုနိုင်ခဲသော သည်းခံခြင်းရှိသော၊ သည်းမခံနိုင်သော။

ပဋိခမပိတ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ ခမု+ဏာပေ+တ] တုံ့ပြန်သည်းခံစေအပ်သော။

သုခ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ခမု+ကို] ချမ်းသာခြင်း၊ ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ သုခ, သောမနဿဝေဒနာ။

ခန္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ ခမု+တ] ခမတိ ဘာရန္တိ–ခန္ဓော၊ ခမု–သဟနေ၊ တော၊ တဿ ဓော၊ မဿ နော, နိဂ္ဂဟီတံ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၄။ ပခုံး။

ခမန၊ ခန္တု ၊ တိ ၊ [✓ ခမု+ယု] ခမု–သဟနေ၊ ယု။ [✓ ခမု+တု] တုမှိ ခန္တာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၂။ သည်းခံတတ်သော။

ဆမာ ၊ ထီ ၊ [✓ ခမု+အ+အာ] ခမု–သဟနေ၊ ခဿဆော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မြေ။

ခရ

ဘူ= ခယ သေက နာသ ဖရဏ ကမွေသု–ကုန်ခန်းခြင်း, သွန်းလောင်းခြင်း, ပျက်စီးခြင်း, ကြမ်းတမ်းခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌။ ခရတိ။

ခရတိ ။ [✓ ခရ+အ+တိ] ကုန်ခန်း–ပျက်စီး၏။ ခရန္တ။

ခရ ၊ တိ ၊ [✓ ခရ+အ] ကြမ်းတမ်းသော၊ ရှန့်ရင်းသော၊ ပြင်းထန်သော၊ ထက်သော။ ခရပတ္တ၊ ရွှေတု၊ ကုလားရွှေ၊ လွှ၊ ပဒုမ္မာကြာငုံ။

ခရဘ ၊ ပု ၊ [✓ ခရ+အဘ] အဘိဓာန်ဋီ၊ ၅၀၂–၌ ကရဓာတ်ဖြင့် ကရဏော၊ အဘော–ဟု ပြ၍ ခရဘော တျကေ ပဌန္တိ–ဟု မိန့်ဆိုထားသည်၊ ၁၁၀၆–၌ ခရဘော“ကုလားအုပ်”၊ ကွတိချာတေ–ဟု မိန့်ဆိုပြန်သည်၊ ကရဘ, ခရဘ ၂–မျိုးလုံးပင် အသင့်–ဟု မှတ်ယူသင့်ပေသည်။

ခရီ ၊ ပု ၊ [✓ ခရ+ဣ] ကြမ်းတမ်းသောသဘော။ ခရိဂတ၊ ကြမ်းတမ်းသောသဘောနှင့် အကျုံးဝင်သော၊ ကြမ်းတမ်းသောဘောရှိသော။

အက္ခရ ၊ တိ ၊ [န ✓ ခရ+အ] နက္ခရန္တိ နဒီယန္တိတိ–အက္ခရာနိ။ နိတိဓာ၊ ၁၅၃။ အ–အစရှိသောအက္ခရာ။

အက္ခရ ၊ နာ ၊ [✓ ခရ+အ] ခရန္တိ ဝိနဿန္တိတိ–ခရာ= သခံတာ။ [န+ခရ] တေ(ခရာ) ယတ္ထ နာ သန္တိ, တံ အက္ခရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။

http://www.dhammadownload.com

ခါရုက ၊ ပု ၊ [✓ခရ+ကွ] ခရ–ဆေးနာ ဝိနာသနေသု၊ ကွ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၈။ နှံပဲပင်၊ သာလက္ခပင်။

ခါရီ ၊ ထီ ၊ [✓ခရ+ဏ+ဣ] ခရ–ဝိနာသေ၊ ဏော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၃။ တစ်တို့၊ လေးတင်း။

နက္ခတ္တ ၊ နာ ၊ [နာ ✓ခရ+အ] ခရ–ကို ခတ္တ–ပြု။ (နာ ခီယတိ) နာ ခရတီတိ ဝါ–နက္ခတ္တံ။ ခတ္တာဒေသော နိပါတနာ။ မောဂ်–၃၊ ၇၆၊ ပဋ္ဌိ။ နက္ခတ်၊ ကြယ်၊ တာရာ။

ခလ

ဘူ= သဋ္ဌယ စလနေသု–ပေါင်းစုခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း တို့၌။ ခလတိ။

စု= သောစေယျေ–စင်ကြယ်ခြင်း၌။ ခါလေတိ၊ ခါလယတိ။

ခလတိ ။ [✓ခလ+အ+တိ] ပေါင်းစု၏၊ တုန်လှုပ်၏၊ ချုတ်ချော်၏၊ ချော်လဲ၏။ ခလန၊ ခလ်တ၊ ခလိတွာ။ (ခလိယတိ၊ အစုပြုအပ်၏၊ သိမ်းကျုံးယူအပ်၏။ ခလီယတိ၊ ချုတ်ယွင်းစေအပ်၏၊ ကာရိုက်ကျေ။)

ခလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ခလ+အ] ခလ–သောစေယျေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၄။ ကောက်နယ်တလင်း၊ ရေချိုးကသယ်မှုန့်(ဆပ်ပြာမှုန့်)၊ သူယုတ်၊ အဖြူ။ **ခလိကာ** [ခလ+ကက+အာ] အနက်စားခြင်း။

ခလီ ၊ ထီ ၊ [✓ခလ+အ+ဣ] ကစီရည်= ကော်ရည်။

ခလ္လ ၊ ပု ၊ [✓ခလ+ကို] –ခလ် [ခလ် ✓လာ+တ] (ခလ် သခ်ါတံ) တံ(ထိပေါင်းစုခြင်းကို) လာတိတိ–ခလ္လော။ ကောတ္ထုဘ။ ဆေးနယ်ခွက်၊ တွင်းခေါင်း၊ သားရေအိတ်၊ တူးမြှောင်း၊ လိပ်စာ။

ခလ္လာဋု ၊ တိ ၊ [✓ခလ+အာဋု] ခလ–ခလနေ, သဋ္ဌယေ စ၊ အာဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၁။ ထိပ်ပြောင်သော။

ခဋ္ဌောပိ ၊ ထီ ၊ [✓ခလ+ဩပိ] ခလ–သောစေယျေ၊ ဋ္ဌတ္တံ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၆။ သူစိ–ကိုလည်းရှု။ တောင်း (ထမင်းအိုး)။

ခေဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ခလ+ဏ] ခလ–စလနေ, သဋ္ဌယေ ဝါ၊ ဏော၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ တံထွေး။

ခလိတ ၊ တိ ၊ [✓ခလ+တ] ခလ–စလနေ, သဋ္ဌယေ စ၊ မတော၊ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၀၈။ ချုတ်ချော်သည်။

အဝက္ခလိတ ၊ နာ ၊ [အဝ ✓ခလ+တ] ချုတ်ယွင်းချက်၊ အပြစ်၊ လွဲချော်သွားခြင်း။ တိ ။ချုတ်ချော်လွဲမှား စေအပ်သော၊ မှားမှားယွင်းယွင်း–မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုအပ်သော။

ဥဒုက္ခလ ၊ နာ ၊ [ဥဒ္ဓံ ✓ခလ+က] ဥဒ္ဓံ ခလတိ ကွတိ–ဥဒုက္ခလံ။ ကောတ္ထုဘ။ ဥဒ္ဓံ–ကို ဥဒု–ပြု၊ ဆုံ၊ ပရစ်တွင်း။ [ဥဒ္ဓံ+ခ] ဥဒ္ဓံ ခမဿ ဥဒုက္ခလံ။ မောဂ်–၁၊ ၄၇။ ဥဒ္ဓဿ ဥဒု, ခဿ ခလာဒေသော, ဒွိတ္တေ ကတေ ဥဒုက္ခလံ။ ၄င်းပဋ္ဌိ။

ပက္ခလတိ ။ [ပ ✓ခလ+အ+တိ] ချုတ်ချော်၏၊ ချော်လဲ၏၊ ပြစ်မှား၏၊ လွဲမှား၏။ ပက္ခလန၊ ပက္ခလန္တ၊ ပက္ခလိတ၊ ပက္ခလိတွာ၊ ပက္ခလျ၊ တွာ–ကို ယ–ပြု။ ဆေးကြောသုတ်သင်၍၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေ၍။ (ပက္ခာလယတိ၊ ဆေးကြောသုတ်သင်၏၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေ၏။) ပက္ခာလယိတွာန၊ ပက္ခာလေတွာ၊ ပက္ခာလေန္တ ။

ဥပက္ခလတိ ။ [ဥပ ✓ခလ+အ+တိ] ချုတ်ချော်၏။ ဥပက္ခလန။

ဝိက္ခာလေတိ ။ [ဝိ ✓ခလ+ဏော+တိ] ဖွပ်လျှော်၏၊ ဆေးကြောသုတ်သင်၏၊ မျက်နှာသစ်–ပလုတ်ဆေး၏။ ဝိက္ခာလန၊ ဝိက္ခာလိတ၊ ဝိက္ခာလိတွာ၊ ဝိက္ခာလေတွာ၊ ဝိက္ခာလေတုံ ၊ ဝိက္ခာလေန္တ၊ ဝိက္ခာလေတဗ္ဗ။

သခ်ံလ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ခလ+အ] ဘုသံ ခလတျနေန–သခ်ံလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၄။ ဆင်ထူး၊ နွားချည်ကြိုး၊ ခါစည်းကြိုး။ **သခ်ံလိက** ၊ တိ ၊ [သခ်ံလ+ဏိက] သံခြေချင်း၊ မြင်းဇက်ကြိုး၊ ဆင်ထူး၊ ကွင်းဆက်သံကြိုး။

သုဝိက္ခာလိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ခလ+ဏော+တ] ကောင်းစွာဖွပ်လျှော် –ဆေးကြော –သုတ်သင်အပ်ပြီးသော၊ –မျက်နှာသစ် –ပလုတ်ဆေးအပ်ပြီးသော။

ခဿ

ဘူ= ဟိ ံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ခဿတိ။

ခဋ္ဌ

စု= ဘေဒနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ခဋ္ဌတိ၊ ခဋ္ဌယတိ။

ခါ၊ ချာ

ဘူ= ကထနေ–ပြောဆိုခြင်း၌။ ပါကဋေပိ–ထင်ရှားခြင်း၌လည်း။ ခါတိ၊ ခါယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ခါတိ ။ [√ ခါ+အ+တိ] ပြောကြား၏။

အက္ခာတိ ။ [အာ √ခါ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ဟောကြား၏။ အက္ခာတာ၊ အက္ခာတဗ္ဗ၊ အက္ခာတုံ၊ အက္ခာတု၊ အက္ခာန၊ အက္ခာယ၊ –၍။ အက္ခာယက၊ (အက္ခာယတိ၊ ပြောဆိုအပ်၏။) အက္ခာယန္တ၊ အက္ခာယီ။

ခိယန ၊ နာ ၊ [√ခါ+ယု] မောင်–၅၊ ၁၃၂–ယောဂိဘာဂဖြင့် ခါဓာတ်၏ အာ–ကို ဣယ–ပြု၊ ဆိုခြင်း။

အက္ခေယျ ။ တိ [အာ √ခါ+ဏျ] ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်သော။

အတ္ထက္ခာယီ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ+အာ √ခါ+ဏီ] အကျိုးစီးပွားကို ပြောဆိုတတ်သော။

အဇ္ဈက္ခာတိ ။ [အဘိ+အာ √ခါ+အ+တိ] စွပ်စွဲ၏။ အဇ္ဈက္ခာန၊ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲခြင်း၊ ဆဲရေးခြင်း။ အဇ္ဈက္ခာယ၊ –၍။

ချာတ ၊ တိ ၊ [√ချာ+တ] ချာ–ပကာသနေ၊ တော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၂၄။ ထင်ရှားကျော်စောသော။

သချ်ာတ ၊ တိ ၊ [သံ √ချာ+တ] ရေတွက်အပ်သော။

သချေ်ယျ ၊ တိ ၊ [သံ √ ချာ+ဏျ] ရေတွက်အပ်, ရေတွက်နိုင်သော။ **အသချေ်ယျ** [န+သချေ်ယျ] မရေတွက်အပ်, မရေတွက်နိုင်သော။

ဂေါသချ် ၊ ပု ၊ [ဂေါ+သံ √ချာ+ဏ] ဂါဝေါ သချ်ာယတိတိ–ဂေါသချေ်ာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉၅။ နွားကျောင်းသား။

အဘိချာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ √ချာ+အ+အာ] ဘွဲ့–အမည်၊ တင့်တယ်ခြင်း။

အာချာ ၊ ထီ ၊ [အာ √ချာ+အ+အာ] အမည်၊ နာမည်။ အာချာယတေ ဧတာယာတိ–အာချာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၁၄။

အာချာတ ၊ တိ ၊ [အာ √ချာ+တ] အာချာတ်၊ ဟောအပ်–ပြောဆိုအပ်သော။

အာချာယိကာ ၊ ထီ ၊ [အာ √ချာ+ဏွု+အာ] အတ္ထုပ္ပတ္တိ။

ဥပသချ်ာန ၊ နာ ၊ [ဥပ+သံ √ချာ+ယု] ထပ်၍ရေတွက်ခြင်း။

ပက္ခတိ ။ [ပ √ ခါ+တိ] ထင်၏၊ ထင်ရှား၏၊ ပေါ်လွင်၏။

ပစ္စက္ခာတိ ။ [ပတိ+အာ √ခါ+အ+တိ] ပယ်၏၊ စွန့်၏၊ ချ၏၊ ပြောဆို၏၊ ဟောကြား၏။ ပစ္စက္ခာတ၊ ပစ္စက္ခာတုံ၊ ပစ္စက္ခာန၊ ပစ္စက္ခာယ၊ –၍။ ပစ္စက္ခိတွာ။

ပစ္စက္ခာန ၊ နာ ၊ [ပတိ+အာ √ခါ+ယု] ပတိ အာပုဗ္ဗော ခါ–ကထနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၇၅။ ပစ်ပယ်ခြင်း။

ဗျက္ခတိ ။ [ဝိ+အာ √ ခါ+တိ] ဖြေဆို၏။

ဗျက္ခာတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √ခါ+တ] ပြောဆိုအပ်သော၊ ဖြေကြားအပ်သော၊ အကျယ်ချဲ့အပ်သော။

ဗျာချာတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √ ချာ+တ] ပြောကြားအပ်သော၊ ဖြေဆိုအပ်သော။

ဝိချာပယတိ ။ [ဝိ √ချာ+ဏာပယ+တိ] အထူးအားဖြင့် ထင်ရှား–ကျော်စောစေ၏၊ ပေါ်လွင်စေ၏။

ဝိချာတ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ချာ+တ] ဝိသေသေန ချာတော ပသိဒ္ဓေါ–ဝိချာတော၊ အထူးသဖြင့် ထင်ရှား–ကျော်စောသော၊ –ပေါ်လွင်သော။

သံခိယ ၊ တိ ၊ [သံ √ခါ+ဏျ] သခ်ိယ၊ ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော။

သခ ၊ ပု ၊ [သမာန √ချာ+အ] သမာနော ချာတော ပတိတော သခါ၊ ယလောပေါ၊ သမာနဿ စ သဘာဝေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၄၆။ မိတ်ဆွေ၊ သူငယ်ချင်း၊ ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေ။

သခီ ၊ ထီ ၊ [သဟ √ခါ+အ+ဣ] တေသု တေသု ကိစ္စေသု သဟ ခါယတိ ပကာသတိတိ–သခီ၊ သဟပုဗ္ဗော ခါ–ပကာသန ကထနေသု၊ ဣ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၈။ မိတ်ဆွေမ။

သခ်ါယတိ ။ [သံ √ ခါ+အ+တိ] အာကာရန္တာန မာယော–ဟူ သော ဝိနာဓိကာရယောဂဝိဘာဂဖြင့် အာ–ကို အာယ–ပြု၊ ထင်၏၊ ကောင်းစွာပိုင်းခြား၍ သိ၏။ [သံ √ ခါ+ယ+တေ] ပြောဆိုအပ်၏၊ မြွက်ဆိုအပ်၏၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ သိအပ်၏။ သခ်ါ၊ သိ၍၊ ဆင်ခြင်၍။ သခ်ါတ၊ သခ်ါတဗ္ဗ၊ သခ်ါတုံ၊ သခ်ါတု၊ သခ်ါန၊ သခ်ါယ၊ –၍။ သခ်ါယက၊ သချေ်ယျ၊ သချ်ာ၊ သချ်ာတုံ၊ သချေ်ယျ။

သမက္ခာတ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ √ခါ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော။ သမက္ခာတဗ္ဗ၊ သမက္ခာတုံ၊ သမက္ခာတု၊ သမက္ခာယီ၊ (အာကာရန္တာနမာယော။)

သွက္ခာတ ၊ တိ ၊ [သု+အာ √ ခါ+တ] သွာခါတ၊ **သွာချာတ၊** ဟောပြောအပ်သော။

မဂ္ဂက္ခာယီ ၊ ထီ ၊ [မဂ္ဂ+အာ √ခါ+ဏီ] လမ်းခရီးကို ညွှန်ကြားပြောဆိုလေ့ရှိသော၊ လမ်းခရီး(ကျင့်စဉ်)ကို ညွှန်ကြားပြောဆိုလေ့ရှိသော။

http://www.dhammadownload.com

ခါဒ

ဘူ= ဘက္ခဏ္ဍေ-စားခြင်း၌။ ခါဒတိ။

ခါဒတိ ။ [✓ခါဒ+အ+တိ] ခဲ(စား)၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ခါဒက၊ ခါဒန၊ ခါဒနက၊ ခါဒနီယ၊ ခါဒန္တ၊ ခါဒမာန၊ ခါဒယမာန၊ ခါဒါန၊ခါဒါပန၊ ခါဒါပယန္တ၊ ခါဒါပိတ၊ (ခါဒါပေတိ၊ ခဲ-စားစေ၏။) ခါဒါပေတုံ၊ ခါဒါပေတွာ၊ ခါဒါပေန္တ၊ ခါဒိတ၊ ခါဒိတဗ္ဗ၊ ခါဒိတဗ္ဗက၊ ခါဒိတုံ၊ ခါဒိတွာ၊ ခါဒိယ၊ -၍။ (ခါဒိယတေ၊ ခဲစားအပ်၏။) ခါဒိယမာန၊ ခါဒိယာန၊ (✓ခါဒ+တွာ-ယာန-ပြု။ နိတိသုတ္တ၊ ၁၂၀၂။)

ပဋိခါဒတိ ။ [ပတိ ✓ခါဒ+အ+တိ] တစ်ဖန်ခဲစား(သုံးဆောင်)၏။ ပဋိခါဒိတုံ၊ ပဋိခါဒိတုကာမ။

သံခါဒတိ ။ [သံ ✓ခါဒ+အ+တိ] သခ်ါဒတိ၊ ကောင်းစွာခဲစား၏။ သံခါဒန၊ သခ်ါဒန၊ သံခါဒိတ၊ သခ်ါဒိတ၊ သခ်ါဒိတွာ၊ သခ်ါဒန္တ ။

နိခါဒန ၊ န ၊ [နိ ✓ခါဒ+ယု] နိခဏိတွာ ခါဒတိတိ-နိခါဒနံ။ ပါစိတျာဒိ-ယော၊ ၄၉၃။ ဆောက်။

ခဇ္ဇ ၊ ပု+န ၊ [✓ခါဒ+ဏျ] ခါဒ-ဘက္ခဏ္ဍေ၊ ခဇ္ဇတေတိ-ခဇ္ဇံ= ခါဒနီယံ။ ရူ၊ ၅၅၆။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၆-၌ကား ခါဒ-ဘက္ခဏ္ဍေ၊ ကမ္မေ တော၊ ဘုဇာဒိ။ ခဇ္ဇံ-မံသာဒိ-ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။ ခဲဖွယ်။

ခန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ခါဒ+က] ခါဒ-ဘက္ခဏ္ဍေ၊ ဇာတိဇရာမရဏာဒီဟိ သံသာရဒုက္ခေဟိ ခဇ္ဇတီတိ-ခန္ဓော။ ရူ၊ ၆၇၄။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၀-၌ ခါဒတိ အဝယဝေတိ ဝါ-ခန္ဓော-ဟု ဆိုသေးသည်။ ခန္ဓာ၊ အစု၊ အပုံ၊ အပေါင်း၊ ရူပက္ခန္ဓာ-စသည်။

ခါယိတ ၊ တိ ၊ [✓ခါဒ+တ] သောဏသိင်္ဂါလာဒီဟိ ခါဒိတဗ္ဗောတိ-ခါယိတော၊ ခါဒ-ဘက္ခဏ္ဍေ, တော, ဒဿ ယော။ ကခ်ါ-မဟာဋီ-၁၊ ၃၃၅။ စားအပ်သော။ ခါယိတဗ္ဗ၊ ခါယိတုံ။

ခါရ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ခါဒ+အ] ခါဒတီတိ-ခါရာ၊ ဒဿ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၂။ သဲဆပ်ပြာ။ တိ ။ငန်သော။

ခါရက ၊ ပု ၊ [✓ခါဒ+ဏ္ဍု] ငန်သောအရသာ။ တိ ။ ကြမ်းတမ်းသော၊ ပြင်းသော။

ဝိခါဒန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ခါဒ+ယု] ကိုက်ခဲ(ဝါး)စားအပ်သော။ ဝိခါတဗ္ဗ၊ ခဲစားအပ်သော၊ သုံးဆောင်အပ်သော။

မံသခါဒက ၊ တိ ၊ [မံသ ✓ခါဒ+ဏ္ဍု] အသားစားသော။ မံသခါဒန၊ အသားစားခြင်း။

သုခ ၊ တိ ၊ [သု ✓ခါဒ+ကို] သုဋ္ဌု ခါဒတိ ကာယ စိတ္တာဗာဓန္တိ-သုခံ။ အဘိဋ္ဌ-၁၊ ၁၆၀။ သုခ-သောမနသ္သဝေဒနာ၊ ချမ်းသာသော။

သုခါဒိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ခါဒ+တ] ကောင်းစွာခဲစားခြင်း၊ ကောင်းစွာခဲစားအပ်သော။

သုခါယိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ခါဒ+တ] ဒ-ကို .ယ-ပြု၊ ကောင်းစွာခဲစား-စားသောက်အပ်ပြီးသော။

ခါဒိ

ဘူ= ပရိဃာတေ-ထက်ဝန်းကျင်နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ခန္ဒတိ။

ခီ

ဘူ= ဂ္ဂဿရေ-အစိုးရခြင်း၌။

ဒိ= ကောဓေ-အမျက်ထွက်ခြင်း၌။

ဘူ+ကီ= ဂတေ-သွားခြင်း၌။

ဒိ+ဘူ= နိဝါသေ-နေခြင်း၌။

ဘူ+ဒိ+သွာ= ခယေ-ကုန်ခန်းခြင်း၌။

ဒိ+သွာ+ကီ= ဟိ ံသနေ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ခီယတိ၊ ခိယတိ၊ ခိယျတိ (ဂ္ဂ-ကို ဉျိယ, ဂ္ဂယ, ဂ္ဂယျ-ပြု။) ခိဏာတိ။

ခီယတိ ။ [✓ခီ+ယ+တိ] ကုန်ခန်း၏။

ခီယနာ ၊ ထီ ၊ [✓ခီ+ယ+ယု+အာ] အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း။

ခိယျတိ ။ [✓ခီ+အ+တိ] ဂ္ဂ-ကို ဂ္ဂယျ-ပြု၊ ဒိဝါဒိဖြစ်လျှင် ယပစ္စည်းကို ဒွေဘော်ပြု၊ ကုန်ခန်း၏၊ အမျက်ထွက်၏၊ (မျက်ကွယ်)ကဲ့ရဲ့၏။ ခိယျန္တ၊ ခိယျိတ၊ ခိယျိတုံ။

ခိယျ ၊ ပု ၊ [✓ခီ+အ] ဂ္ဂ-ကို ဂ္ဂယျ-ပြု၊ **ခိယျဓမ္မ၊** မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်းသဘော။

ခိယျန ၊ န ၊ [✓ခီ+ယု] မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

ခိယျနက ၊ န ၊ [✓ခီ+ဏ္ဍု] ဏ္ဍုပစ္စည်းကို အနက-ပြု၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကား၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

ခီယတိ ။ [✓ခီ+အ+တိ] ကုန်၏၊ ကုန်ခန်း၏၊ ရွှတ်ချ၏၊ နေ၏။ ခီယန၊ ခီယနက၊ ခီယန္တ၊ ခီယမာန၊ ခီယိတဗ္ဗ၊ ခီယိတုံ၊ ခီယိတွာ။

ခီယ ၊ ပု ၊ [✓ခီ+အ] ရွှတ်ချခြင်း။ **ခီယဓမ္မ၊** ကဲ့ရဲ့ရွှတ်ချခြင်းသဘော။

http://www.dhammadownload.com

ခံ ၊ နာ ၊ [√ခိ+ရ] ခယနံ–ခံ၊ အချည်းနှီး၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ကောင်းကင်။ ခီယန္တိ နိဝသန္တိ စက္ခုဝိညာဏာ ဒီနီတိ–ခံ။ ဣန္ဒြေ။ ကတသုစရိတေဟိ ဂန္တ ဗ္ဗန္တိ–ခံ၊ နတ်ပြည်–စသည်။

ခယ ၊ ပုနာ ၊ [√ခိ+ဏ] ခိ–ခယေ၊ ဏော၊ ဣသေ၊ ဧ အယ၊ ခယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၃။ ကုန်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်၊ အာသဝတို့၏ ကုန်ရာအရဟတ္တဖိုလ်။ ကိလေသာကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၊ ခယရုပ်နာ= ချောင်းဆိုးနာ၊ အိမ်၊ ကုန်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။ တိ ။ကုန်ခမ်းပျက်စီးတတ်သော။

ခီယနက ၊ နာ ၊ [√ခိ+ဏွု] ဣ–ကို ဤယ–ပြု၊ ဏွု–ကို အနက–ပြု၊ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချကြောင်းစကား၊ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း။

ခီရ ၊ နာ ၊ [√ခိ+ဤရ] ခိ–ခယေ၊ ဤရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၀။ နို့ရည်၊ ရေ။

ခေတ္တ ၊ နာ ၊ [√ခိ+တ] ခိ–နိဝါသ ဂတီသု၊ တ, တြဏ်၊ ခေတ္တံ, ခေတြံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၇။ လယ်။

အတိခီဏ ၊ တိ ၊ [အတိ √ခိ+တ] တ–ကို ဤန–ပြု၊ နာ–ကို ဏ–ပြု။ အလွန်ထွက်သွားသော၊ အလွန်ရောက်သွားသော။

မဟိခိတ ၊ ပုနာ ၊ [မဟီ √ခိ+တ] ခိ–နိဝါသ ဂတီသု၊ မဟိံ အခိ ဂတဝါ–မဟီခိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၃/၄။ မင်း။

သခ်ိဏာတိ ။ [သံ √ ခိ+နာ+ဏော+တိ] ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ကုန်ခန်းစေ၏။

သခ်ိယတိ ။ [သံ √ ခိ+ယ+တိ] ကုန်ခန်းပျက်စီး၏။

ဩက္ခာယတိ ။ [အဝ √ ခိ+အ+တိ] အောက်၌နေ၏၊ ခိုအောင်း၏။

ဩက္ခာယိက ၊ တိ ၊ [အဝ √ ခိ+ဏိက] အောက်သို့ဝင်သော။

ခိဇ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–မပီပြင်သောအသံ၌။ ခိဇတိ။

ခိဋ

ဘူ= ဥတ္တာသနေ–ထိတ်လန့်ခြင်း ထိတ်လန့်စေခြင်း၌။ ခေဋတိ။

ခေဋ ၊ ပုနာ ၊ [√ ခိဋ+ဏ] ထိတ်လန့်ခြင်း။

ခေဋက ၊ နာ ၊ [√ ခိဋ+ဏွု] ဒိုင်း, လွှား, ကာ။

ဥက္ခေဋိတ ၊ တိ ၊ [ဥ √ခိဋ+တ] "အရိယမဂ်သည်" ထိတ်လန့်စေအပ်သော၊ ထိတ်လန့်၍ပြေးစေအပ်သော။

သမုက္ခေဋိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ √ခိဋ+တ] ကောင်းစွာ ထိတ်လန့်စေအပ်သော၊ ထိတ်လန့်စေ၍ ပြေးစေအပ်သော။

ခိဍ

ဘူ= ကီဋ္ဌာယံ–မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်း၌။ ဥပဟသိတေ စ–ရယ်မောခြင်း, ပြက်ရယ်ပြုခြင်း၌လည်း။ ခိဍတိ။

ခိဍ္ဍာ ၊ ထီ ၊ [√ခိဍ+အ+အာ] ခိဍ–ကီဋ္ဌာယံ၊ ခိဍ္ဍာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၆။ မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်း၊ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း၊ ပြောင်လှောင်ခြင်း။

ခေဍန ၊ နာ ၊ [√ခေဍ+ယု] ကစားခြင်း၊ မြူးထူးခြင်း၊ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း။

ခိဏ

တနာ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။

ဘူ= ခယေ–ကုန်ခြင်း၌။ ခိဏောတိ၊ ခိဏုတေ၊ ခိဏတိ။

ခိဒ

ဘူ= ပရိဃာတေ–သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။

ဒိ= ဥတ္တာသနေ–ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း၌။

ဒိ+ရ= ဒီနဘာဝေ–ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း၌။ ခေဒတိ၊ ခိဇ္ဇတိ၊ ခိန္ဒတိ၊ ကာ–၌ ခေဒယတိ။

ခိဇ္ဇတိ ။ [√ခိဒ+ယ+တိ] ဆင်းရဲ–ပင်ပန်း–နွမ်းနယ်၏။

ခိန္ဒ ၊ တိ ၊ [√ခိဒ+တ] ခိဒ–ဥတ္တာသနေ၊ ခိဒ–ဒီနဘာဝေ ဝါ၊ အခိဇ္ဇီတိ–ခိန္ဒော။ ရူ၊ ၆၃၁။ ထိတ်လန့်သော၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းသော။

ခေဒယတိ ။ [√ခိဒ+ဏယ+တိ] ပင်ပန်းစေတတ်၏။ ခေဒါပေတွာ။

ခေဒ ၊ ပုနာ ၊ [√ခိဒ+ဏ] ဆင်းရဲခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ လေ့ကျက်ခြင်း။ ခေဒန၊ ဆင်းရဲခြင်း။ ခေဒန္တ။

ခိပ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သောအသံ၌။ ခိပတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဘူ+ဒိ+သွာ= ပေရကော–ပစ်လွှင့်ခြင်း၌။ ခိပွတိ၊ ခိပုကာတိ။

ခိပတိ ။ [✓ ခိပ+အ+တိ] ချေဆတ်၏၊ ပစ်လွှင့်၏၊ ဆောင်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ပုတ်ခတ်၏၊ စိုက်ပျိုး၏၊ ပူဇော်၏၊ ပျံ့လွှင့်အောင်ပြု၏။ ခိပန၊ ခိပနက၊ ခိပနာ၊ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း၊ ပြောင်လှောင်ခြင်း။ ခိပန္တ၊ ခိပမာန၊ (ခိပါပေတိ–ကာ။) ခိပါပိတ၊ ခိပါပေတွာ၊ ခိပိတ၊ ခိပိတဗ္ဗ၊ ခိပိတုံ၊ ခိပိတွာ၊ ခိပိယမာန၊ ခိပွမာန၊ [✓ ခိပ+ယ+မာန] ပစ်လွှတ်အပ်သော၊ ရွှတ်ချနှိပ်စက်အပ်သော။

ခိတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ ခိပ+တ] စေလွှတ်အပ်သော၊ ပစ်လွှတ်အပ်သော၊ ထည့်အပ်သော၊ ထားအပ်သော၊ ဖြစ်စေအပ်သော၊ တုန်လှုပ်စေအပ်သော၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ စိုက်ပျိုးအပ်သော၊ စွန့်ပစ်အပ်သော၊ ဖြန့်ကြဲအပ်သော၊ ဖောက်ပြန်သော။

ခိပ ၊ တိ ၊ [✓ ခိပ+က] မောဂ်–၅၊ ၄၄။ ခိပ–ပေရကော၊ ခိပတီတိ–ခိပေါ။ ပဥ္စ။ ပစ်လွှင့်တတ်သော၊ ခွဲအပ်သော။

ခိပက ၊ တိ ၊ [✓ ခိပ+ကွ] ခိပတီတိ–ခိပကော၊ မောဂ်–၅၊ ၈၇၊ ပဥ္စ။ ပစ်လွှင့်တတ်သော။

ခိပွ ၊ န ၊ [✓ ခိပ+ပက်] ခိပ–ပေရကော၊ ခိပတိ ခယံ ဂစ္ဆတီတိ–ခိပွံ= သီဃံ၊ မောဂ်–၇၊ ၁၁၆။ အလျင်အမြန်၊ မြှုံး။

ခပွ ၊ ပု ၊ [✓ ခိပ+ပ] ခိပ–ပေရကော၊ ပေါ၊ ကျသတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၀။ မျက်ရည်။

ခေတ္တ ၊ န ၊ [✓ ခိပ+တ] ဗီဇာနိ ခိပန္တျသ္မိန္တိ –ခေတ္တံ၊ ခိပ–ပေရကော၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၇။ လယ်။

ခေပ ၊ ပု ၊ [✓ ခိပ+ဏ] ခိပ–ပေရကော၊ ခိပနံ ဗဟိ ကရဏံ–ခေပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၁။ ကဲ့ရဲ့ရွှတ်ချခြင်း၊ (မျက်မှောက်)ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

ကျန္နခိလ ၊ ပု ၊ [ကျန္ဒ ✓ ခိပ+အ] ကျန္ဒောဧဝ ပါဒံ ခိပတီ ဇတ္ထာတိ–ကျန္ဒခိလော။ ခိပ–ပေရကော၊ ပဿ လော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၀။ တံခါးခုံ။

အတိခိတ္တ ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ ခိပ+တ] အလွန်ထည့်အပ်သော။

အနုက္ခိပန္တ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ ခိပ+အန္တ] ပစ်လွှတ်သော၊ ပေါက်ကစားသော။ [နု+ဥက္ခိပန္တ] မချီးပင့်သော၊ မထောက်ခံသော။ အနုခိပိတဗ္ဗ၊ အနုခေပ၊ ပြန်၍လဲလှယ်ပေးချေအပ်သော–ကပ္ပိယဘဏ္ဍာ။ အနုပက္ခိတွာ၊ ထည့်သွင်း၍။

အနုခိက္ခိတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု+ခိ ✓ ခိပ+တ] အဖန်ဖန်လွှင့်သော။

အဘိသခ်ိပိတွာ ။ ဗျ ။ [အဘိ+သံ ✓ ခိပ+တွာ] အဘိသံခိပိတွာ၊ ချုံး၍၊ အကျဉ်းချုံး၍။

အဝက္ခိပတိ ။ [အဝ ✓ ခိပ+အ+တိ] ပစ်လွှင့်၏၊ ပစ်ပယ်၏၊ အောက်သို့ချ၏၊ ရွှတ်ချ၏၊ နှိမ့်ချ၏၊ ကဲ့ရဲ့၏၊ မထီမဲ့မြင်ပြု၏။ အဝက္ခိတ္တ၊ အဝက္ခိတ္တက၊ အဝက္ခိပန၊ အဝက္ခိပန္တ၊ အဝက္ခိပိတွာ၊ အဝက္ခိပေတွာ၊ အဝက္ခေပန။

ဥက္ခိပတိ ။ [ဥ ✓ ခိပ+အ+တိ] မြှောက်၏၊ မြှောက်ချီ၏၊ မြှောက်တင်၏၊ ပစ်တင်၏၊ လွှင့်ပစ်၏၊ ထောင်၏၊ ချီးမြှောက်၏၊ ချီးပင့်၏၊ ပယ်၏၊ ဖယ်ရှား၏၊ ထုတ်ပယ်၏၊ နှင်ထုတ်၏။ ဥက္ခိတ္တ၊ ဥက္ခိတ္တက၊ ဥက္ခိပန၊ ဥက္ခိပန္တ၊ (ဥက္ခိပါပယတိ၊ ဥက္ခိပါပေတိ၊ ပစ်လွှင့်စေ၏၊ မြှောက်ချီစေ၏။) ဥက္ခိပါပေတွာ၊ ဥက္ခိပါပေန္တ၊ ဥက္ခိပိတ၊ ဥက္ခိပိတဗ္ဗ၊ ဥက္ခိပိတုံ၊ ဥက္ခိပိတွာ၊ ဥက္ခိပိတွာန၊ ဥက္ခိပိယ၊ –၍။ (ဥက္ခိပိယတိ၊ မြှောက်လွှင့်အပ်၏၊ ပစ်လွှင့်အပ်၏။) ဥက္ခိပိယမာန၊ ဥက္ခိပေန္တ၊ ဥက္ခေပ၊ ဥက္ခေပက၊ ဥက္ခေပန၊ ဥက္ခေပနီယ၊ နှင်ထုတ်ကြောင်းကံ။ **ဥက္ခေပိမ** [ဥက္ခေပ+ကမ] ရေငင်ပုံး(ရေဆွဲပုံး)ဖြင့် ထုတ်ဆောင်ခပ်ယူနိုင်သော။

ဥပနိက္ခိပတိ ။ [ဥပ+နိ ✓ ခိပ+အ+တိ] အနီးဥ်ထား၏၊ အပ်နှံထား၏။ ဥပနိက္ခိတ္တ၊ ဥပနိက္ခိပန၊ ဥပနိက္ခေပ၊ ဥပနိက္ခေပက။

ဩက္ခိပတိ ။ [အဝ ✓ ခိပ+အ+တိ] အောက်သို့ချ၏။ ဩက္ခိတ္တ။

နိက္ခိပတိ ။ [နိ ✓ ခိပ+အ+တိ] ချထား၏၊ ထည့်၏၊ သိုမှီး၏။ နိက္ခိတ္တ။ (နိက္ခိပါပေတိ၊ –စေ၏။) နိက္ခိပ္ပ၊ –၍။ နိက္ခေပ၊ နိက္ခေပန။

ပက္ခိပတိ ။ [ပ ✓ ခိပ+အ+တိ] ထည့်၏၊ ထည့်သွင်း၏၊ သွန်းလောင်း၏၊ ချုပ်နှောင်၏၊ ပစ်ချ၏။ ပက္ခိတ္တ၊ ပက္ခိတ္တက၊ ပက္ခိပန၊ ပက္ခိပနက၊ ပက္ခိပန္တ၊ ပက္ခိပမာန၊ (ပက္ခိပါပေတိ၊ ထည့်စေ၏။) ပက္ခိပါပေတွာ၊

http://www.dhammadownload.com

ပက္ခိပိတဗ္ဗ၊ ပက္ခိပိတုံ၊ ပက္ခိပိတွာ၊ ပက္ခိပိတွာန၊ ပက္ခိယမာန၊ (ပက္ခိပိယတိ၊ ထည့်အပ်၏။) (ပက္ခိပေတိ၊ ထည့်စေ၏။) ပက္ခိပ္ပ၊ –၍။ ပက္ခိပမာန၊ ပက္ခေပ၊ ပက္ခေပန။

ပဋိက္ခိပတိ ။ [ပတိ ✓ခိပ+အ+တိ] ပယ်၏၊ တားမြစ်၏၊ ပယ်စွန့်၏၊ ပစ်စွန့်၏၊ ပစ်လွှင့်၏။ ပဋိက္ခိတ္တ၊ ပဋိက္ခိပန၊ ပဋိက္ခိပန္တ၊ (ပဋိက္ခိပါပေတိ၊ တားမြစ်စေ၏။) ပဋိက္ခိပါပေတွာ၊ ပဋိက္ခိပိတွာ၊ ပဋိက္ခေပ၊ ပဋိက္ခေပန၊ ပဋိက္ခေပိက၊ ပဋိက္ခေပိတဗ္ဗ၊ ပဋိက္ခေပေတုံ။

ဝိက္ခိပတိ ။ [ဝိ ✓ခိပ+အ+တိ] ပျံ့လွွင့်၏၊ ဖရိုဖရဲပစ်ချ၏၊ အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ပယ်၏၊ ယိုစီး၏။ ဝိက္ခိတ္တ၊ ဝိက္ခိပိတွာ၊ ဝိက္ခိပိတုံ၊ ဝိက္ခိပန္တ၊ (ဝိက္ခိပိယတိ၊ ဝိက္ခိပ္ပတိ၊ ဝိက္ခိပ္ပတေ၊–ကံ၊) ဝိက္ခိပိယမာန၊ ဝိက္ခိပ္ပမာန၊ (ဝိက္ခေပေတိ၊ –ကာ၊) ဝိက္ခိပန၊ ဝိက္ခေပန။

ဝိနိက္ခေပ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ ✓ခိပ+ဏ] အသီးအသီးထား(ခွဲထား)ခြင်း။

အဝိက္ခေပ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ခိပ+ဏ] ဝိက္ခိပန် နာနာရမဏပေရဏံ–ဝိက္ခေပေါ၊ [န+ဝိက္ခေပ] သော နတ္ထိဇ္ဈာတိ–အဝိက္ခေပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၅။ မပျံ့လွှင့်ခြင်း၊ တည်ကြည်ခြင်း။

သံခိပတိ ။ [သံ ✓ခိပ+အ+တိ] ချုံး၏၊ တွန့်တိုး၏၊ ဆုတ်နစ်၏၊ ကျုံ့၏။ သံခိတ္တ၊ သံခိပန၊ သံခေပ၊ သံခိပိတွာ၊ သံခိပိတုံ၊ သံခိပေန္တ၊ (သံခိပိယတိ၊ သံခိပ္ပတိ၊) သံခိပ္ပမာန၊ (သန်ိပတိ၊) သန်ိတ္တ၊ သန်ိပိတွာ၊ သန်ိပိတုံ၊ သန်ိပန္တ၊ သန်ိပမာန၊ (သန်ိပိယတိ၊ သန်ိပ္ပတိ၊) သန်ိပိယန္တ၊ သန်ိပိယမာန၊ သန်ိပ္ပမာန၊ သန်ိပန၊ သန်ိပိတ၊ သန်ိပိတဗ္ဗ၊ သန်ိပိယ= သန်ိပ္ပ၊ –အပ်သော၊ –၍။ သန်ေပ။

သန်ေပ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ခိပ+ဏ] သံခိပိယတေ ဧကဒေသတော ကထိယတိတိ–သန်ေပေါ၊ ခိပ–ပေရဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၆။ အကျဉ်း။

သမုက္ခေပနာ ၊ ထီ ၊ [သံ+ဥ ✓ခိပ+ယု+အာ] အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့် အလွန်(ချီးမွမ်းခြေကျောက်)မြှောက်ပင့်ပြောဆိုခြင်း။

သုနိက္ခိပတိ ။ [သံ+ဥ ✓ခိပ+အ+တိ] ကောင်းစွာထား(ချထား)၏။ သုနိက္ခိတ္တ၊ သုနိက္ခေပ၊ သုနိက္ခိပိတွာ။

သုပရိက္ခိတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ခိပ+တ] ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်မှ ကာရံ(ခြံရံ, ဝန်းရံ)အပ်သော။

သုခိတ္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ခိပ+တ] ကောင်းစွာပစ်လွှတ်(ပစ်ခတ်)အပ်သော။

သုခိပ္ပ ၊ တိ ၊ [သု ✓ခိပ+ပက်] အလွန်လျင်မြန်(တိုတောင်း)သောကာလ။

သုသံခိတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+သံ ✓ခိပ+တ] ကောင်းစွာအကျဉ်းချုံး(ချဉ်းချုံး)အပ်သော။

ခိပိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ခိမွတိ။

ခိလ

ဘူ= ကဋ္ဌနတ္တေ–ခက်မာခြင်း၌။ ခိလတိ။

ခိလ ၊ ပု+န ၊ [✓ခိလ+အ] ငြောင့်တံသင်း၊ တံကျင်၊ နွားချည်တိုင်။ **ခိလယတိ** ။ [ခိလ+ဏယ+တိ] ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ စေတောခိလ၊ စေတော တေဟိ ခိလယတိ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဒ္ဒတီတိ–စေတောခိလာ။ မဋီ–၂၊ ၅၁။

ခိဝ

ဘူ= မဒေ–ယစ်မူးခြင်း၌။ ခိဝတိ။

ခိဝ ၊ တိ ၊ [✓ခိဝ+အ] ခိဝ–မဒေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၀။ ယစ်မူးမေ့လျော့သော။

ခိဝု

ဘူ+ဒိ= နိရဿနေ–စွန့်ပစ်ထွေးထုတ်ခြင်း၌။ ခိဝတိ၊ ခေဝတိ၊ ခိဗ္ဗတိ။

ခီ

ဘူ= ဝဓေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။

ဘူ+ဒိ+သွာ= ခယေ–ကုန်ခြင်း၌။ ခယတိ၊ ခီယတိ၊ (ဘူ–ဖြစ်မူ ဤယ–ပြု၊ ဒိ–ဖြစ်မူ ယ–ပစ္စည်း။) ခိဏောတိ၊ ခိဏာတိ။

ခံ ၊ န ၊ [✓ခီ+ရ] ခယနံ–ခံ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ အချည်းနှီး၊ ကောင်းကင်။

ခဂ ၊ ပု ၊ [ခ ✓ဂမု+ကွိ] ခေန, **ခသ္မိ** ဝါ ဂစ္ဆတီတိ–ခဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၄။ ၄က်။

http://www.dhammadownload.com

ခီဏ ၊ တိ ၊ [√ ခီ+တ] ခီ–ခယေ၊ ဤဏာဒေသော။ အခီယီတိ–ခီဏော= ဒေါသော။ ခီဏာ= ဇာတိ၊ ခီဏံ= ဓနံ။ ရူ၊ ၆၃၁။ ကုန်ပြီးသော၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော။

နိခီဏ ၊ တိ ၊ [နိ √ ခီ+တ] နိခီယိတ္တာတိ–နိခီဏော၊ ကုန်ပြီးသော။

အက္ခုလ ၊ ပု ၊ [အာ √ ခီ √ ဥလ+အ] အက္ခေတုံ ခေပေတုံ ဝိနာသေတုံ ဥလတိ ပဝတ္တေတီတိ–အက္ခုလော။ ဥဒါနဋ္ဌ၊ ၆၁။ ကုန်ခန်းခြင်း(ပျက်စီးစေခြင်း)ငှာ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော။

အက္ခေတုံ ၊ ဗျ ၊ [အာ √ ခီ+ဏေ+တုံ] ကုန်ခန်းခြင်း(ပျက်စီးစေခြင်း)ငှာ။

အတိက္ခယ ၊ ပု ၊ [အတိ √ ခီ+အ] အလွန်ကုန်ခြင်း၊ အကြီးအကျယ်ပျက်စီးခြင်း။

နက္ခတ္တ ၊ နဲ ၊ [နဲ √ ခီ+အ] ဤ–ကို အယ၊ ခယ–ကို ခတ္တ–ပြု။ နဲ ခီယတီတိ–နက္ခတ္တံ၊ ခတ္တာဒေသော နိပါတနာ။ မောဂ်–၃၊ ၇၆၊ ပဋ္ဌိ။ နက္ခတ်၊ ကြယ်၊ တာရာ။

ဝိက္ခီယတိ ။ [ဝိ √ ခီ+ယ+တိ] အထူးသဖြင့် ကုန်ခန်း–ပျက်စီး၏။ ဝိက္ခီဏ။

သခ်ယ ၊ [သံ √ ခီ+အ] ပျက်စီး(ဆုတ်ယုတ်)ခြင်း၊ ကုန်ခန်းခြင်း၊ တဏှာကို ကုန်ခန်း(ပျက်စီး)စေတတ်သော အရိယမဂ်၊ တဏှာ၏ ကုန်ခန်း(ပျက်စီး)ရာ နိဗ္ဗာန်၊ မာန၏ စင်စစ်ကုန်ခန်း(ပျက်စီး)ရာ အရဟတ္တဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်။

ခယ ၊ ပု ၊ [√ ခီ+ဏ] ကုန်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ကုန်ရာဖြစ်သော၊ ကုန်စေတတ်သော၊ ခယရုပ်–ချောင်းဆိုးနာ။ ခီယန္တိ နိဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ–ခယံ၊ နိဝေသနံ၊ အိမ်။ ယမက္ခယန္တိ–ယမနိဝေသနံ။ နီတိဓာ၊ ၁၉။

ခီရ ၊ နဲ ၊ [√ ခီ+ဤရ] ခီ–ခယေ၊ ဤရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ နို့ရည်၊ ရေ။

ခေမ ၊ နဲ ၊ [√ ခီ+မ] ခယန္တိ ဧတေန ရာဂဂ္ဂိအာဒယောတိ–ခေမံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈။ နိဗ္ဗာန်။ ခေပေတိ အသုခံ–ခေမံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ။

ယောဂက္ခေမ ၊ ပု ၊ [ယောဂ √ ခီ+မ] စတ္တာရော ယောဂါ ခယန္တိ ဧတေနာတိ–ယောဂက္ခေမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉။ နိဗ္ဗာန်။

အက္ခရ ၊ ပု ၊ [နဲ √ ခီ+အရ] နဲ ခီယတီတိ–အက္ခရော၊ ခီ–ခယေ၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၈။ အက္ခရာ (စာလုံး)။

အခိလ၊ နိခိလ ၊ တိ ၊ [နဲ √ ခီ+လ] နဲ ခီယတီတိ–အခိလံ၊ လော၊ နိခိလဋ္ဌ တထာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၂။ အလုံးစုံ၊ အကုန်အစင်။

ခီဇ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ ခီဇတိ။

ခီဝ

ဘူ= မဒေ–မာန်မူခြင်း၌။ ခီဝတိ။

ခု

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ခေါတိ၊ ခဝတိ၊ ခုယတေ။ ကီ+သွာ= ဥဒ္ဓါရစ္ဆာဒနေသု–ထုတ်ဆောင်ခြင်း, ဖုံးလွှမ်းခြင်းတို့၌။ ခုနာတိ၊ ခုနောတိ၊ ခုနုတေ၊ ဏ–ကို နဲ–ပြု။

ခုဒ္ဒ ၊ နဲ ၊ [√ ခု+ဒ] ပျားရည်၊ ပျားလေးရည်၊ ယင်ပျားရည်။

ခေါမ ၊ နဲ ၊ [√ ခု+မ] ခု–သဒ္ဒေ၊ ခူယတေ ဥတ္တမဘာဝေနာတိ–ခေါမံ= အတသိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ နှမ်းကြတ်၊ နှမ်းကြတ်ချည်, ခုံချည်အဝတ်၊ ပိုက်ဆံချည်အဝတ်။

ခုမာ ၊ ထီ ၊ [√ ခု+မက်] ကောတ္ထုဘ။ နှမ်းကြတ်, ဘီသွာစေ့၊ နှမ်းကြတ်ပင်။ ခေါမ။ နဲ ။ [ခုမာ+ဏ] ခုမသဒ္ဒါ ဝိကာရေ ဏော၊ ခုမာယ ဝိကာရော–ခေါမံ။ နှမ်းကြတ်ချည်, ခုံချည်အဝတ်။

ခုဇု

ဘူ= ထေယျကရဏေ–ခိုးခြင်း၌။ ခေါဇတိ။

ခုဋ၊ ခုဋိ

စု= ဘေဒေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ခုဋေတိ၊ ခုဋယတိ၊ ခုဏ္ဍေတိ၊ ခုဏ္ဍယတိ။

ဘူ= ခုဋိ–ခဋ္ဌနေ–ဆွံ့ခြင်း၌။ ခုဏ္ဍတိ။

http://www.dhammadownload.com

ခုဏာ၊ ခုဏု

တနာ= ဟိ˚သာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ခုဏောတိ။

ခုဒ

ဘူ= ပိပါသာ'သဟ ကီဠနေသု–မွတ်သိပ်ခြင်း, သည်းမခံခြင်း, ကစားခြင်းတို့၌။ ခုဒတိ။

ခုဒိတ ၊ တိ ၊ [✓ခုဒ+တ] ခုဒ–ပိပါသာယံ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၅ဖ။ စားလိုသော၊ ဆာလောင်သော။

ခုဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ ခုဒ+ဒက်] ခုဒ္ဒတိ အသဟတီတိ–ခုဒ္ဒေါ= နီစော။ မောဂ်–၇၊ ၉၅။ ယုတ်ညံ့ (အောက်တန်းကျ)သော၊ နှမြောစေးနဲသော၊ နည်းသော၊ သေးငယ်သော၊ ဆာလောင်သော။

ခုဒ္ဒက ၊ တိ ၊ [✓ခုဒ+ဏ္ဍု] ထိ၌ ခုဒ္ဒိကာ။ [ခုဒ္ဒ+က] ငယ်သော၊ သေးငယ်သော။ ပု ။ခုဒ္ဒကနိကာယ်။

ခုဒ္ဒါ ၊ ထီ ၊ [✓ခုဒ+ဒ+အာ] ခုဒ–ဗုဘုက္ခာယံ၊ ဒေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၄ဖ၈။ ဆာမွတ်ခြင်း၊ ထမင်းဆာခြင်း၊ ယင်ပျားကောင်၊ ဆင်ခရမ်း။

ခုပ္ပိပါသာ ။ ထီ ။ [ခုဒ္ဒါ+ပိပါသာ] ခုဒ္ဒါ–ကို ခု–ပြု။ နီတိသုတ္တ၊ ၇၄၄။ အစာစားလိုခြင်း၊ ရေသောက်လိုခြင်း၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း။ တိ ။ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း ရှိသော။

ခုဒါ၊ ခုဓာ ၊ ထီ ၊ [✓ခုဒ+အ+အာ] ဆာလောင်ခြင်း၊ စားလိုခြင်း။

ခုဒိ

ဘူ= နှာန ဥဒ္ဓါရ ဥပ္ပတော–ရေချိုးခြင်း, ထုတ်ဆောင်ခြင်း, ခုန်၍ခုန်၍သွားခြင်း၌။ ခုန္ဒတိ။

ခတ္တု ၊ ပု ၊ [✓ခုဒ+တု] ခုဒိ–သံပေသနေ၊ တု၊ ဒဿတော၊ ဥဿတ္တာဒူ၊ ခတ္တာ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၇ဖ။ ရထားမောင်းသမား၊ ရထားမောင်းသူ။

ခုဒ္ဒ

ဘူ= ကီဠာယံ–ကစားမြူးထူးခြင်း၌။ ခုဒ္ဒတိ။

ခုဘ

ဘူ+ဒိ+ကိ= သဥ္ဇလနေ–ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ခြင်း၌။

ဘူ= သင်္ကေ်စေ–တွန့်တိုခြင်း၌။ ခေါဘတိ၊ ခုဗ္ဘတိ၊ ခုဘ္ဘာတိ။

ခုဗ္ဘတိ ။ [✓ခုဘ+ယ+တိ] တုန်လှုပ်ချောက်ချား၏။ ခုဘိတ၊ ခေါဘ၊ ခေါဘန၊ ခေါဘယမာန၊ ခေါဘိတ၊ (ခေါဘေတိ၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေ၏။) ခေါဘေတုံ၊ ခေါဘေတွာ၊ ခေါဘေန္တ။

ဝိက္ခောဘေတိ ။ [ဝိ ✓ခုဘ+ဏော+တိ] ချောက်ချားစေ၏။ ဝိက္ခောဘိတ၊ ချောက်ချားသော။

အက္ခောဘိနီ ၊ ထိ ၊ [န ✓ခုဘ+ယု+ဣ] ကေနစိ ခေါဘေတု မသက္ကုဏောယျတာယ–အက္ခောဘိဏီ၊ ယု၊ နဒါဒိ၊ ခုဘ–စလနေ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၈၄။ အက္ခောဘိဏီတပ်။

သံခုဗ္ဘတိ ။ [သံ ✓ခုဘ+ယ+တိ] တုန်လှုပ်ချောက်ချား၏၊ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်၏။ (သံခေါဘတိ။)

သန်ံဘတိ ။ [သံ ✓ခုဘ+အ+တိ] တုန်လှုပ်ချောက်ချား၏၊ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်၏။ သန်ံဘိတ္တာ၊ သန်ံဘိတ၊ သန်ေါဘ၊ သန်ေါဘန၊ သန်ေါဘိတ၊ (သန်ေါဘေတိ၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေ၏။) သန်ေါဘေတွာ၊ သန်ေါဘေန္တ၊ သန်ေါဘယမာန။

ခုမ္ဘ

သွာ+ကီ= ရောဓနေ–ပိတ်ဆို့တားမြစ်ခြင်း၌။ ခုမ္ဘဏောတိ၊ ခုမ္ဘနာတိ။

ခုရ

ဘူ= ဆေဒန ဝိလေခနေသု–ဖြတ်ခြင်း, ရေးခြစ်ခြင်းတို့၌။ ခုရတိ၊ ဖြတ်၏။

ခုရ ၊ ပု ၊ [✓ခုရ+က] ကောတ္ထုဘ၊ သင်တုန်းဓား၊ ဓားငယ်၊ ဆွာ။

ခုရပ္ပ ၊ ပု+န ၊ [✓ခုရ+အပ] ခုရ–ဆေဒနေ၊ အပေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၈၉။ ခုရတိ ဆိန္နတီတိ–ခုရပ္ပေါ၊ မြား။

ခါရက ၊ ပု ၊ [✓ခုရ+ဏ္ဍု] ခုရ–ဝိနာသေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒို၊ ၅၄၄။ ငုံကင်း–ပုရစ်၊ (ထွက်ပြူစအငုံ။)

ခုသိ၊ ခုံသ

စု= အက္ကောသနေ–ဆဲရေးခြင်း၌။ ခုံသေတိ၊ ခုံသယတိ။

ခုံသေတိ ။ [✓ခုသိ+ဏော+တိ] ဆဲရေး၏၊ ထိပါးပုတ်ခတ်၏။ ခုံသနာ၊ ခုံသိတ၊ ခုံသိတု၊ ခုံသေတုံ၊ ခုံသေတွာ၊ ခုံသေန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ခုဋ္ဌ

ဘူ= ဗာလတ္တ ဘက္ခေသု-မိုက်မဲခြင်း, စားခြင်းတို့၌။ ခုဋ္ဌတိ။

ခေ

ဘူ= ခါဒန သတ္တာ ဟိံသနေသု-စားခြင်း, ထင်ရှား ရှိခြင်း ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌၊

ခယ ထေရိယ ခနနေသု စ-ကုန်ခြင်း, မြိမြံခိုင်ခံ့ခြင်း, တူးဆွခြင်းတို့၌လည်း။ ခါယတိ။

ခါယတိ ။ [✓ခေ+အ+တိ] ခဲစား၏၊ ထင်၏၊ ကုန်ခန်း၏။ ခါယန၊ ခါယမာန၊ ခါယိတ၊ ခါယိတဗ္ဗ၊ ခါယိတုံ။

အဝက္စာယိက ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ခေ+ဏိက] အောက်သို့ ချိုင့်ဝင်သော၊ ချိုင့်ဝင်(နိမ့်ဝင်)သောအားဖြင့်ထင်မြင် အပ်သော။

ပက္စာယတိ ။ [ပ ✓ခေ+အ+တိ] ထင်၏၊ ထင်ရှား၏၊ ပေါ်လွင်၏။ ပက္စာယမာန။

ပစ္စက္စာယတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ခေ+အ+တိ] ပေါ်လွင် (ထင်ရှား)၏။

ဝိက္စာယိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ခေ+တ] အထူးထူးသော အခြင်း အရာအားဖြင့် ခဲစားအပ်ပြီးသော။ **ဝိက္စာယိတက**၊ [ဝိက္စာယိတ+က] စက်ဆုပ်ဖွယ် အထူးထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် (ခွေး, မြေခွေး-စသည် တို့သည်) ခဲစားအပ်ပြီးသော။

သခ်ါယတိ ။ [သံ ✓ခေ+အ+တိ] ထင်၏၊ ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား၍သိ၏။ သခ်ါယ၊ -၍။ ပဋိသခ်ါယ။

သုခါယိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ခေ+တ] ကောင်းစွာ ခဲစား အပ်ပြီးသော။

ခေဋ္ဌ၊ ခေဋ္ဌ

စု= ဘက္ခဏော-စားခြင်း၌။ ခေဋ္ဌေတိ၊ ခေဋ္ဌယတိ၊ ခေဋ္ဌေတိ၊ ခေဋ္ဌယတိ။

ခေဋ္ဌက ၊ န ၊ [✓ခေဋ္ဌ+ဏွု] ခေဋ္ဌ-ဘက္ခနေ၊ ဏွု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၂။ လွှား၊ ကာ။

ခေပ

စု= ပေရဏော-စေလွှတ်ခြင်း၌။ ခေပေတိ၊ ခေပယတိ။

ခေလ

ဘူ= ဂတိ စာလနေသု-သွားခြင်း, တုန်လှုပ်စေခြင်း တို့၌။ ခေလတိ။

ခေဠ ၊ ပု ၊ [✓ခေလ+အ] ခေလ-ဂတိယံ၊ အ၊ ဠတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၁။ တံတွေး။

ခေဝု

ဘူ= သေစနေ-သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ခေဝတိ။

ခေဠ

စု= ဘက္ခနေ-စားခြင်း၌။ ခေဠေတိ၊ ခေဠယတိ။

ခေဠ ၊ ပု ၊ [✓ခေဠ+အ] ခေဠိယတိ အဏ္ဏောဟရိယ တိတိ-ခေဠော။ တံထွေး။

ခေါဋ္ဌ၊ ခေါဋ္ဌ၊ ခေါဋ္ဌိ

စု= ခေပနေ-ပစ်လွှတ်ခြင်း၌။

ဘူ= ဂတျာဃာတေ-အသွားပျက်ခြင်း(ဆွံ့ခြင်း, ခြေခွင် ခြင်း)၌။ ခေါဋ္ဌေတိ၊ ခေါဋ္ဌယတိ၊ ခေါဋ္ဌတိ။ ခေါဏ္ဌတိ။

ခေါဏ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ခေါဋ္ဌိ+က] ခေါဋ္ဌိ-ဂတိပဋိဃာတေ၊ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၀။ ခွင်သောသူ။ ခေါဋ္ဌ၊ ခေါဋ္ဌ၊ ခွင်သောသူ။

ခေါဒ

ဘူ= ပဋိဃာတေ-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ခေါဒတိ။

ခေါရ၊ ခေါလ

ဘူ= ဂတိပဋိဃာတေ-အသွားပျက်ခြင်း(ခြေခွင်ခြင်း, ခြေဆွံ့ခြင်း)၌။ ခေါရတိ၊ ခေါလတိ။

ခေါရ၊ ခေါလ ၊ တိ ၊ [✓ခေါရ+အစ်] [✓ခေါလ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ ခြေဆွံ့သော၊ ခြေမသန်သော၊ ခြေကျိုးသော၊ ခြေခွင်သော။

ဂဏ္ဌ

ဘူ= ဟာသေ-ရယ်ရွှင်ခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဂဏ္ဌကိ။ (နီတိ သုတ္တ ၁၀၁၃-၌ကား ဂမုဓာတ်ကို ဂဏ္ဌ-ပြု၍ ဂဏ္ဌတိ ပြီးကြောင်းကို ပြဆိုထားသည်။ ယေနယေ နေဝ ဂဏ္ဌတိ၊ ဖာသုယေဝ ဂဏ္ဌတိ။ အံ-၃၊ ၂၂-ကိုလည်း ပုံစံထုတ်ပြထားသည်။)

ဂဇ

ဘူ+စု= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ မဒေ စ-ယစ်မူးခြင်း ၌လည်း။ ဂဇတိ၊ ဂဇေတိ၊ ဂဇယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဂဇ ၊ ပု ၊ [✓ဂဇ+အ] ဂဇ–သဒ္ဒေ၊ ဂဇတီတိ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၀။ ဆင်။

ဂဇိ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဂဇ္ဇတိ။

ဂိဇ္ဇကာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂဇိ+ဏ္ဍု+အာ] ဂဇိ–သဒ္ဒေ၊ ဏ္ဍု၊ အသိတ္တံ၊ ဗိန္ဒာဂမော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၀။ အုတ်။

ဂဇ္ဇ

ဘူ+စု= ဂဇ္ဇေ–ကြောက်ဖွယ်အသံကို ပြုခြင်း (ကြုံဝါးခြင်း)၌။ သဒ္ဒေ စ–အသံသာမန်၌လည်း။ ....ဂဇ္ဇတိ၊ ဂဇ္ဇေတိ၊ ဂဇ္ဇယတိ။

ဂဇ္ဇတိ ။ [✓ဂဇ္ဇ+အ+တိ] ကြုံးဝါး၏၊ ပြောဆို၏၊ ထစ်ချုန်း၏၊ မြည်၏၊ ကြွေးကြော်၏။ ဂဇ္ဇ၊ ဂဇ္ဇန၊ ဂဇ္ဇန္တ၊ ဂဇ္ဇမာန၊ ဂဇ္ဇမာနက၊ ဂဇ္ဇယန္တ၊ ဂဇ္ဇယိတွာ၊ ဂဇ္ဇိတ၊ ဂဇ္ဇိတု၊ ဂဇ္ဇိတွာ၊ ဂဇ္ဇေန္တ။

ဂဇ္ဇိတ ၊ န ၊ [✓ဂဇ္ဇ+တ] ဂဇ္ဇန်–ဂဇ္ဇိတံ၊ ဂဇ္ဇ–သဒ္ဒေ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉။ မိုးချုန်းသံ။

အနုဂဇ္ဇတိ ။ [အနု ✓ဂဇ္ဇ+အ+တိ] ထပ်ဆင့်ကြုံးဝါး၏။ အနုဂဇ္ဇန။

အဘိဂဇ္ဇတိ ။ [အဘိ ✓ဂဇ္ဇ+အ+တိ] အပြင်းအထန် မြည်၏၊ မိုးချုန်း၏၊ ဟောင်း၏၊ အူ၏၊ ဟောက်၏၊ အော်၏၊ ဟစ်ကြွေး၏။ အဘိဂဇ္ဇန္တ၊ အဘိဂဇ္ဇိယ၊ –၍။ အဘိဂဇ္ဇိ။

ဥဂ္ဂဇ္ဇန္တ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဂဇ္ဇ+အန္တ] ဟစ်အော်ပြောဆိုသော၊ ကြုံးဝါးသော။ ဥဂ္ဂဇ္ဇန။

ဂဍု

ဘူ= သေစနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ဂဍုတိ ဃဋာ ပါနိယံ။

ဂဍို၊ ဂဏ္ဍ

ဘူ= ဝဒနေကဒေသ သန္နိစယေသု–ပါး–ဟူသော အနက်, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ မဒေ စ–ယစ်မှူးခြင်း၌လည်း။ ဂဏ္ဍတိ။

ဂဏ္ဍ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဂဍို+အ] ဂဍို–ဝဒနေကဒေသေ၊ အ၊ ဓာတုပွကြိယတ္ထံ ဟိ ဓာတုပါဌဝစနံ၊ သဗ္ဗတြာပျော်ဝံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၂။ ဂဏ္ဍတိ သန္နိစယတိ သမူဟံ ကရောတိ ဇတ္ထာတိ–ဂဏ္ဍော၊ နို့, ရင်သား၊ အသားမြတ်၊ ပါး၊ အနာအဖု။

(ဘာဝေါနာမ ဓာတွတ္ထော–ဟူသည်နှင့်အညီ ဒြပ်ဟော ဓာတ်တို့မည်သည် ထိုဒြပ်၌ မှီသော အမူအရာကြိယာကိုပင် ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ပါး၏လှုပ်ရှားခြင်း, ငုံခြင်း, ကွမ်း–ဆေး–တံတွေး–စသည်တို့ ပေါင်းရုံးစုဝေးခြင်း–စသော အမူအရာကြိယာကို ဂဍိုဓာတ်၏အရ ယူရသည်။)

ဂဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ဂဏ္ဍ+ဏ္ဍု] ဂဏ္ဍ–ဝဒနေကဒေသေ၊ ဏ္ဍု၊ ဂဏ္ဍကော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၃။ ကြဲ့၊ ငမန်း၊ ပါးစောင်။

ဂဏ္ဍလိ ၊ ထီ ၊ [✓ဂဏ္ဍ+အလိ] နေဇာဖြူ။

ဂဏ္ဍို ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဂဏ္ဍ+ဣန်] ကောတ္ထုဘာ။ သစ်တုံး၊ ကျောက်စည်၊ ထိုးစည်၊ စဉ်းတီတုံး။

ဂဏ္ဍုလ ၊ ပု ၊ [✓ဂဍို+ဥလ] ဂဍို–နိန္ဒာယံ၊ ဥလော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၉။ ခါးကုန်းသူ။

ပလဂဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [ပလ ✓ဂဏ္ဍ+ဏ] ပလာဒျုမ္ဘာနပ္ပကာရေန ဂဏ္ဍတိ ဆိန္နတီတိ–ပလဂဏ္ဍော။ ဂဏ္ဍ–ဆေဒနောပလေပန သန္နိစယ ဝဒနေကဒေသေသု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၆။ လက်သမား၊ ပန်းရန်သမား။

ဂဏ္ဍူသ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဂဏ္ဍ+ဦသန်] ကောတ္ထုဘာ။ ငုံခြင်း၊ ဝဲ၊ အိုင်းအနာ၊ ဆင်နှာမောင်းဖျား။

ဂဏ

စု= သချ်ာနေ–ရေတွက်ခြင်း၌။ ဂဏေတိ၊ ဂဏယတိ။ (နိတိဓာ ၆၁–၌ ဘူ= ဂဏ–ဂတိယံ–ဂဏတိ–ဟုလည်း ရှိသေး၏။)

ဂဏေတိ ။ [✓ဂဏ+ဏေ+တိ] ရေတွက်၏။ ဂဏေတုံ၊ ဂဏေတုယေ၊ –ဌာ။ ဂဏေတွာ၊ ဂဏေတွာန၊ ဂဏေန္တ၊ ဂဏန၊ ဂဏန္တ၊ (ဂဏယတိ၊ ရေတွက်၏။) ဂဏယန္တ၊ ဂဏယိတွာ၊ ဂဏာပေန္တ၊ ဂဏိတ၊ ဂဏိတဗ္ဗ၊ ဂဏိယမာန။ (ဂဏီယတိ၊ ရေတွက်အပ်၏။) ဂဏီယမာန၊ ဂဏေတဗ္ဗ။

ဂဏ ၊ ပု ၊ [✓ဂဏ+အ] ဂဏ–သချ်ာနေ၊ ဂဏီယတိ အဝယဝေန သဟာတိ–ဂဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၉။ ဂိုဏ်း၊ အပေါင်း၊ အဖွဲ့အစည်း၊ (သံဃာ။)

ဂဏက ၊ ပု ၊ [✓ဂဏ+ဏ္ဍု] ဂဏယတိတိ–ဂဏကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၇။ စာရေး၊ ဗေဒင်ဆရာ၊ သချ်ာဆရာ။ တဿ ဘရိယာ ဂဏိကာ။

http://www.dhammadownload.com

ဂဏိကာ ၊ ထီ ၊ [√ဂဏ+ဏ္ဍု+အာ] စတုသဋ္ဌိ ကလာ ကုသလတာယ, သီလရူပါဒိမတ္တာယ စ ဂဏျတေ အာဒီယတေတိ–ဂဏိကာ၊ ဂဏ–သင်္ချာနေ၊ ဏ္ဍု၊ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၃။ ပြည့်တန်ဆာမ၊ ကချေသည်၊ အငြိမ့် မင်းသမီး။

ဂဏိတ ၊ တိ ၊ [√ ဂဏ+တ] ဂဏ–သင်္ချာနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၀။ ရေတွက်အပ်သော။

ဂုဏ ၊ ပု ၊ [√ဂဏ+အ] ဂဏ–သင်္ချာနေ၊ အဿု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၇။ အကျိုး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ လေးညှို့။

အနုဝိဂဏေတိ ။ [အနု+ဝိ √ဂဏ+ဏေ+တိ] အဖန်ဖန် အထူးထူးအပြားပြား ရေတွက်၏၊ ကြံစည်= စူးစမ်း အားထုတ်ကျင့်သုံး၏။

အဝဂဏိတ ၊ တိ ၊ [အဝ √ဂဏ+တ] အောက်ချ၍ရေတွက် အပ်သော၊ မထီမဲ့မြင်–မလေးမစားပြုအပ်သော။

ဝါတိင်္ဂဏ ၊ ပု+နဲ ၊ [ဝါတ √ဂဏ+အ] ဝါတံ ဒေဟဋ္ဌ ဝါတံ သေဝနတော ဂဏယတီတိ–ဝါတိင်္ဂဏော။ ထောမ။ ခရမ်းပင်၊ ခရမ်းသီး၊ (အပင် ဟောရာ၌၊ ပု ။အသီးဟောရာ၌။ နဲ ။)

ဝိဂဏေတိ ။ [ဝိ √ ဂဏ+ဏေ+တိ] ရေတွက်၏၊ ခြင်တွယ်၏။ ဝိဂဏေတွာ။

သင်္ဂဏ ၊ နဲ ၊ [သံ √ ဂဏ+အ] ပေါင်းဆုံခြင်း၊ စုစည်းမိခြင်း၊ စည်းဝေးခြင်း။ [သဟ+အင်္ဂဏ] တိ ။ ကိလေသာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ကိလေသာ ရှိသော။ သင်္ဂဏနဲ၊ သင်္ဂဏိ။

သင်္ဂဏိကာ ၊ ထီ ၊ [သံ √ဂဏ+ဏ္ဍု+အာ] ပေါင်းဆုံခြင်း၊ စုဝေးခြင်း၊ ဆုံစည်းမိခြင်း၊ အပေါင်းအဖော်၊ အပေါင်း အသင်း။

ဂတ္တ

စု= သေထိလျေ–လျော့ရဲခြင်း၌။ ဂတ္တေတိ၊ ဂတ္တယတိ။

ဂတ္တ ၊ နဲ ၊ [√ဂတ္တ+အ] ဂတ္တေတီတိ–ဂတ္တံ၊ ကိုယ်။

ဂတိ

ဘူ= ဖိမှေ–ကောက်ကွေ့ခြင်း(ကောက်အောင်ပြုခြင်း)၌။ ဂန္တ တေ။

အဝဂတ ၊ တိ ၊ [အဝ √ဂတိ+အ] ဂတိ–ဗုချတ္ထော၊ အဝဂတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၇။ သိအပ်သော။

ဂဒ

ဘူ= ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ–ပီပြင်ထင်ရှား ပြောစကား၌။

စု= မေဃသဒ္ဒေ–မိုးသံ၌။ ဂဒတိ၊ ဂဒေတိ၊ ဂဒယတိ။

ဂဒတိ ။ [√ဂဒ+အ+တိ] ပြောဆို၏။ ဂဒနဲ၊ ဂဒိတ၊ ဂဒိတဗ္ဗ။

နိဂဒတိ ။ [နိ √ဂဒ+အ+တိ] ပြောဆို၏။ (နိဂဇ္ဇတေ၊ ပြောဆိုအပ်၏။) နိဂဒိတ။

ဂဒ ၊ ပု ၊ [√ဂဒ+အ] ပြောဆိုခြင်း၊ အနာရောဂါ၊ အဆိပ်။

နိဂါဒ၊ နိဂဒ ၊ ပု ၊ [နိ √ ဂဒ+ဏ] ဂဒ–ဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဏော၊ အ စ။ နိဂါဒေါ၊ နိဂဒေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၄။ ပြောဆိုခြင်း။

ဂဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [√ဂဒ+ဂက်] ဂဒ–ဝစနေ၊ ဂဒတီတိ–ဂဂ္ဂေါ= ဣသိ။ မောဂ်–၇၊ ၃၂။ ဂဂ္ဂရဟန်း။

ဂဒြဘ ၊ ပု ၊ [√ဂဒ+ရဘ] ဂဒတီတိ–ဂဒြဘော= ခရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၅။ မြည်း။

ဂဒါ ၊ ထီ ၊ [√ဂဒ+အ+အာ] ချန်း။ ဓာတွတ္ထ။

ဂဒိတ ၊ တိ ၊ [√ဂဒ+တ] ဂဒ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၅။ ပြောဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

အာဂဒ ၊ ပု ၊ [အာ √ဂဒ+အ] အာဂဒနံ–အာဂဒေါ၊ ဝစနန္တိ အတ္ထော။ အံဋ္ဌ–၁၊ ၈၆။ ပြောဆိုခြင်း၊ အပြင်းအထန်ပြောဆိုခြင်း၊ စကား။ အာဂဒန။

သမ္မာဂဒ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ √ ဂဒ+အ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုတတ်သော။

သမ္မာဂဒန ၊ နဲ ၊ [သမ္မာ √ ဂဒ+ယု] ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း။

သုဂတ ၊ ပု ၊ [သု √ဂဒ+အ] သမ္မာ ဂဒတိ ဘာသ တီတိ–သုဂတော။ (သမ္မာ ဂဒတ္တာပိ–သုဂတော။) ဝိဋ္ဌ–၁၊ ၈၉။ ဘုရား။ ဒ–ကို တ–ပြု၊ တ မပြုက **သုဂဒေါ။**

ဂဒ္ဒ

ဘူ+စု= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဂဒ္ဒတိ၊ ဂဒ္ဒေတိ၊ ဂဒ္ဒယတိ။

ဂဒ္ဒူလ ၊ ပု+နဲ [√ဂဒ္ဒ+ဥလ] သာဒိဗန္ဓနံ= သုနခါဒိ ဗန္ဓနံ ရဇ္ဇာဒိ ဂဒ္ဒူလောနာမ၊ ဂဒ္ဒ–သဒ္ဒေ၊ ဥလော၊ ဒီဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၀။ တောက်၊ ခွေး–စသည်ကို ချည်သောကြိုး။ [ဂဒ္ဒူလ+အ] တောက်နှင့်တူသော တဏှာ။

http://www.dhammadownload.com

ဂဒွ

စု= အဘိကန်ဒါယံ-အလိုရှိခြင်း၌။ ဂဒွေတိ၊ ဂဒွယတိ။

ဂဒွ ၊ ပု ၊ [√ဂဒွ+အ] ဂဒွေတိတိ-ဂဒွေါ= ဂိဏ္ဍော။ လင်းတဂက်၊ တပ်မက်မောခြင်း။ ဂဒွဗာဓိပုဗ္ဗဿ၊ ဂဒွိကတာ၊ တပ်မက်မောခြင်းနှင့်ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်။

ဂန္ဆ

ဘူ+ကီ+စု= သံဒဗ္ဗေ-ဖွဲ့ထုံးစီရင်ခြင်း၌။ ဂန္ဆတိ၊ ဂန္ဆနာတိ၊ ဂန္ဆေတိ၊ ဂန္ဆယတိ။

ဂန္ဆတိ ။ [√ဂန္ဆ+အ+တိ] နှောင်ဖွဲ့၏၊ ရစ်ပတ်၏၊ ဆက်စပ်၏၊ သီကုံး၏။ ဂန္ဆန၊ ဂန္ဆမာန၊ ဂန္ဆယိတုံ၊ ဂန္ဆယိတွာ၊ ဂန္ဆာပန။ (ဂန္ဆာပေတိ၊ သီကုံးစေ၏။) ဂန္ဆာပေတုံ၊ ဂန္ဆိ၊ ဂန္ဆိက၊ ဂန္ဆိတ၊ ဂန္ဆိတဗ္ဗ၊ ဂန္ဆိတုံ၊ ဂန္ဆိတွာ၊ ဂန္ဆိတွာန၊ ဂန္ဆိမ။ (ဂန္ဆေတိ၊ နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်၏၊ သီကုံး၏၊ ကျစ်၏။) ဂန္ဆေတုံ၊ ဂန္ဆေတွာ၊ ဂန္ဆေန္တ။

ဂဏ္ဟ ၊ ပု ၊ [√ဂန္ဆ+အ] ဆွ-ကို ဏ္ဟ-ပြု။ မောဂ်-၁၊ ၅၂-သုတ်ကိုရှု။ အနှောင်အဖွဲ့။

ဂဏ္ဟန ၊ န ၊ [√ဂန္ဆ+ယု] နှောင်ဖွဲ့ခြင်း။ တိ ။ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော။

ဂဏ္ဟိ ၊ ထိ+ပု ၊ [√ဂန္ဆ+ဏ္ဟ] ဂန္ဆ-ဂန္ဆန၊ ဂန္ဆေတိတိ-ဂဏ္ဟိ= ပဗ္ဗော၊ ဂဏ္ဟိ စ။ မောဂ်-၇၊ ၇။ အဆစ်အဖု၊ အထုံးအဖွဲ့၊ ကမ္မတ်သီးအိမ်၊ အထုပ်၊ ကောက်ကျစ်ခြင်း၊ ညမွှေးပန်းပင်၊ ဆောင်တော်ကူးပန်းပင်။ ဂဏ္ဟိတ၊ ထုံးဖွဲ့အပ်သော။

ဂထိတ ၊ ပု ၊ [√ဂန္ဆ+တ] နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ အနှောင်အဖွဲ့။ တိ ။တဏ္ဟာဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ တပ်မက်မောသော။

သဂ်ထိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ဂန္ဆ+တ] အဖန်ဖန်နှောင်ဖွဲ့အပ်သော။ သဂ်န္ဆိတ။

ဂန္ဆ ၊ ပု ၊ [√ဂန္ဆ+အ] ကျမ်းဂန်၊ နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်ခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်တတ်သော ဂန္ဆတရား၊ သီကုံးခြင်း။

ဂန္ဆနိယ ၊ တိ ၊ [√ဂန္ဆ+အနိယ] ဂန္ဆတရားတို့သည် နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်အပ်သော။ [ဂန္ဆန+ဏ္ဍယ] နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော၊ နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်ခြင်းငှာ ထိုက်သော၊ နှောင်ဖွဲ့-ရစ်ပတ်-ဆက်စပ်ခြင်း၌ ယှဉ်သော။ ဂန္ဆ၏အာရုံဖြစ်သော။

မိဂဂန္ဆနီ ၊ ထိ ၊ [မိဂ √ဂန္ဆ+ယု+ဣ] မိဂေ ဂန္ဆတိ ဗန္ဓတီတိ-မိဂဂန္ဆနီ၊ မိဂဗန္ဓနီတိပိ ပါဋ္ဌော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၂၀။ ပိုက်၊ (သားကောင်ဖမ်းပိုက်။)

ဂန္ဓ

စု= သုစန ဆေဒန ဟိ ံသနေသု-ပြခြင်း, ဖြတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ဂန္ဓေတိ၊ ဂန္ဓယတိ။

ဂန္ဓယတိ ။ [√ဂန္ဓ+ဏယ+တိ] ပြတတ်၏။ သီဋီသစ်-၁၊ ၂၃၄-၌ ဂန္ဓတိ-ဟု ရှိနေသည်၊ ဂန္ဓေတိ၊ ဂန္ဓယတိ-မှ ပျက်နေဟန် တူသည်။

ဂန္ဓ ၊ ပု ၊ [√ဂန္ဓ+အ] ဂန္ဓ-အဒ္ဒနေ၊ အဒ္ဒနံ ဟိ ံသနံ ယာစနဉ္စ၊ ဟိ ံသတေ အဘိလသိယတေ ဝါ-ဂန္ဓော၊ ဂန္ဓေတိ ဝါ အတ္တနော ဝတ္တုံ သူစေတိ ပကာသေတိ "ဣဒမေတ္ထ အတ္ထိ"တိ ပေသုည် ကရောန္တောဝိယ ဟောတီတိ-ဂန္ဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၉၄။ အနံ့= ဂန္ဓာရုံ= နံ့သာ၊ နှလုံးသား၊ ဖြတ်ခြင်း။ **ဂန္ဓက**။

ဂန္ဓန ၊ တိ ၊ [√ဂန္ဓ+ယု] ပြတတ်သော။

ဂန္ဓိတ ၊ တိ ၊ [√ဂန္ဓ+တ] မွှေးကြိုင်သော၊ [ဂန္ဓ+ဣတ] မွှေးကြိုင်သောအနံ့ရှိသော။

ဂန္ဓိယမာန ၊ တိ ၊ [√ဂန္ဓ+ဏော+ယ+မာန] မွှေးကြိုင်စေအပ်သော။

ကုလဂန္ဓန ၊ တိ ၊ [ကုလ √ဂန္ဓ+ယု] အမျိုးကို ဖြတ်တတ်(ဖျက်ဆီးတတ်)သော။

ဂဗ္ဗ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။

စု+ဘူ= ဒပွေ-မာန်မူထောင်လွှားခြင်း၌။ ဂဗ္ဗတိ၊ ဂဗ္ဗေတိ၊ ဂဗ္ဗယတိ။

ဂဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [√ဂဗ္ဗ+အ] ဂဗ္ဗ-မာနေ၊ စုရာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၁။ မာန်မူခြင်း၊ မာနကြီးခြင်း။

ဂဗ္ဗိတ ၊ တိ ၊ [√ဂဗ္ဗ+တ] မာန်မူသော၊ မာနကြီးသော။

ပဂဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [ပ √ဂဗ္ဗ+အ] မာန်မူထောင်လွှားခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းရိုင်းပျခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဂဇ္ဈ

ဘူ= ကုရုရ ဓာရဏော–ကြမ်းကြုတ်ခြင်း, ဆောင်ခြင်း၌။ ဂဇ္ဈတိ။

ဂဇ္ဈတိ ။ [✓ ဂဇ္ဈ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ဆောင်၏၊ အစဉ်ဖွဲ့တတ်၏၊ ကြမ်းကြုတ်၏။

ဂဇ္ဈ ၊ ပု ၊ [✓ ဂဇ္ဈ+အ] ဂဇ္ဈတိ အတ္တဘာဝဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ–ဂဇ္ဈော= ကလလာဒိအဝတ္ထော ဓမ္မပ္ပဗန္ဓော၊ တံ နိဿိတတ္တာ ပန သတ္တသန္တာနော ဂဇ္ဈော တိုတ္တော ယထာ "မဒ္ဒဘ ဥက္ကုဠ်ိ·ကရောန်္တိ"။ သာရတ္ထ-၂၊ ၁၄။ ပဋိသန္ဓေ၊ သန္ဓေသား၊ ကိုယ်ဝန်၊ အမိဝမ်း၊ သားအိမ်၊ တိုက်ခန်း၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်၊ ကုသိုလ်အဆောက်အဦ၊ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ခြင်း။

ဂဇ္ဈိ ၊ တိ ၊ [✓ ဂဇ္ဈ+ဣ] အဖုံးရှိသော(ကောက်စပါး–စသည်။) ဂဇ္ဈိနီ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်သောမိန်းမ။

ဂဇ္ဈရ ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဂဇ္ဈ+အရ] ဂဇ္ဈ–ဓာရဏော၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၉။ လိဏ်= ဂူ၊ အမိဝမ်း၊ သားအိမ်။

ဂဇ္ဈိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဂဇ္ဈ+တ] ကြမ်းကြုတ်(ကြမ်းတမ်း)သော၊ [ဂဇ္ဈ+ကွတ] ဖြစ်သော ကြမ်းတမ်းခြင်းရှိသော၊ မတွန့်မဆုတ်သော။

ပဂဇ္ဈ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဂဇ္ဈ+အ] ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းခြင်း၊ ရိုင်းပျခြင်း။ **အပဂဇ္ဈ၊** မခက်ထန် မကြမ်းတမ်းသော၊ မရိုင်းပျသော။

သုပ္ပဂဇ္ဈ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ ဂဇ္ဈ+အ] အလွန်ကြမ်းကြုတ်(ရိုင်းပျ–အတင့်ရဲ–မာန်မူ–အရှက်မဲ့)သော။

ဂမု၊ ဂမ

ဘူ= ဂတိယဲ–သွားခြင်း၌။

စု= အာပုဗ္ဗော–အဓိဝါသနေ–သည်းခံဆိုင်းငံ့ခြင်း၌။

၁။ အတိရှေးရှိလျှင် လွှမ်းမိုး၍ဖြစ်ခြင်း၊ ကျော်လွန်၍ သွားခြင်း၌။ အစ္စဂမာ၊ အတိဂစ္ဆတိ။

၂။ အဓိရှေးရှိလျှင် ရခြင်း, သိခြင်း၌။ အဓိဂစ္ဆတိ။

၃။ အဓိ+ဥပရှေးရှိလျှင် ကပ်ရောက်ခြင်း၌။ အဇ္ဈုပဂမိ။

၄။ အနုရှေးရှိလျှင် နောက်မှလိုက်ခြင်း၌။ အနုဂစ္ဆတိ။

၅။ အပရှေးရှိလျှင် ဖဲခွာခြင်း၌။ အပဂစ္ဆတိ။

၆။ အဝရှေးရှိလျှင် သိခြင်း၌။ အဝဂစ္ဆတိ။

၇။ အာရှေးရှိလျှင် လာရောက်ခြင်း၌။ အာဂစ္ဆတိ။

၈။ ဥရှေးရှိလျှင် အထက်သို့တက်ခြင်း၌။ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။

၉။ ဥပရှေးရှိလျှင် ချဉ်းကပ်ခြင်း၌။ ဥပဂစ္ဆတိ။

၁၀။ ဥပ+အတိရှေးရှိလျှင် လွန်မြောက်ခြင်း၌။ ဥပစ္စဂါ။

၁၁။ နိရှေးရှိလျှင် ရခြင်း, ထွက်ခွာခြင်း၌။ နိဂစ္ဆတိ၊ နိက္ခမတိ။

၁၂။ ပဋိရှေးရှိလျှင် တစ်ဖန်သွားခြင်း, ပြန်သွားခြင်း၌။ ပဋိဂစ္ဆတိ။

၁၃။ ဝိရှေးရှိလျှင် ကင်းခြင်း၌။ ဝိဂစ္ဆတိ။

၁၄။ သံရှေးရှိလျှင် ပေါင်းစည်းခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ သင်္ဂစ္ဆိ။

ဂဏ္ဍတိ ။ [✓ ဂမု+အ+တိ] သွား၏။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၀၁၃–ကိုရှု။

ဂစ္ဆတိ ။ [✓ဂမု+အ+တိ] သွား၏၊ သွားလာလွန်ကျူး၏၊ ကျင့်ကြံ၏၊ ရောက်၏၊ ဖြစ်၏၊ သိ၏၊ မှီဝဲဆည်းကပ်၏။ ဂစ္ဆန၊ ဂစ္ဆနက၊ ဂစ္ဆန္တ၊ ဂစ္ဆမာန၊ ဂတ၊ ဂတိ၊ ဂန္တွ၊ ဂန္ဒဝေ၊ ဂန္တုံ၊ ဂန္တု၊ ဂန္တ္ဝာ၊ ဂန္တ္ဝာန၊ (ဂမတိ၊ သွား၏။) ဂမက၊ ဂမန၊ ဂမနီယ၊ (ဂမယတိ၊ သွားစေ၏၊ သိစေ၏။) ဂမိယမာန၊ ဂမယိတဗ္ဗ၊ ဂမယိတွာ၊ (ဂမာပိယတိ၊ သွားစေအပ်၏။) ဂမိက၊ ဂမိတ= သုဒ္ဓကာ၊ ဂမိတဗ္ဗ၊ ဂမိတွာ၊ ဂမိတွာန၊ (ဂမိယတိ၊ ရောက်စေအပ်၏၊ သိအပ်၏။) (ဂမေတိ၊ သွား၏၊ သွားစေ၏။) ဂမေတွာ၊ ဂမေန္တ၊ ဂမေတုံ၊ ဂမေတဗ္ဗ၊ (ဂမ္မတိ၊ သွားအပ်၏၊ ကျင့်အပ်၏၊ သိအပ်၏။) ဂမ္မမာန၊ ဂမျမာန။

အဂ ၊ ပု ၊ [နု ✓ ဂမု+ကို] နု ဂစ္ဆတီတိ–အဂေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၉။ သစ်ပင်၊ တောင်။

ဂဂန ၊ နု ၊ [✓ဂမု+ယု] ဂစ္ဆန္တိနေန အဝါတိ–ဂဂနံ။ ပု ။ မဿ ဂေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅။ [✓ ဂမ+နု] ဂမိဿ ဂင်(ဂမဓာတ်၏အဆုံး မ–ကို ဂ–ပြု၊) ဂစ္ဆန္တိ ဇတ္ထ ဝိဟင်္ဂဒယောတိ–ဂဂနံ= အန္တလိက္ခံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၇။ ကောင်းကင်။

ဂင်္ဂါ ၊ ထီ ၊ [✓ ဂမု+ဂက်+အာ] ဓာတွန် မ–ကို နိဂ္ဂဟီတ်ပြု၊ ဂစ္ဆတီတိ–ဂင်္ဂါ= သုရာပဂါ။ မောဂ်–၇၊ ၃၂။ ဂင်္ဂါမြစ်။

ဂန္ဓ ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဂမု+ဏ] ဂမု–ဂမနေ၊ ဏော။ ဂမိဿန္တေါ ဂ္ဓော ဝါ သဗ္ဗာသူတိ ဂ္ဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄၀။ သစ်ပင်ငယ်၊ ပင်ပျိုပ်–ပင်ပု၊ ချဲ့။ **ဂန္ဓက၊** ချဲ့ငယ်။

http://www.dhammadownload.com

ဂဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ဂမု+ဍ] ဂစ္ဆတိ သူနဘာဝန္တိ-ဂဏ္ဍော= ဗျာဓိ, ဝဒနေကဒေသော စ။ မောဂ်-၇၊ ၅၈။ အနာ၊ ပါးစောင်။

ဂတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓ဂမု+တ] ဂစ္ဆတိ ကုသလာကုသလမေတေ နာတိ-ဂတ္တံ၊ ဂမု-ဂတိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၁။ ကိုယ်။

ဂန္တု ၊ တိ ၊ [✓ဂမု+တု] ဂစ္ဆတီတိ-ဂန္တု= ဂမိကော။ မောဂ်-၇၊ ၇၀။ ခရီးသွား။

ဂန္ဓဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [✓ဂမု+တဗ္ဗ] ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ တောင်စောင့်နတ်၊ နတ်သီချင်းသည်၊ သီချင်းသည်-အဆိုတော်၊ မြင်း၊ ကတိုးကောင်၊ အမိဝမ်းသို့ ကပ်ရောက်မည့်သတ္တဝါ၊ မျောက်။ တိ ။ရောက်သင့်သော။

ဂန္ဓဗ္ဗီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဂမု+တဗ္ဗ+ဤ] ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သမီး။

ဂမ္ဘီရ၊ ဂဘီရ ၊ တိ ၊ [✓ဂမု+ကီရ] ဂမုဓာတ်၏အဆုံး၌ ဘ-လာ၊ (မ-ကို အချို့ချေ။) ပထဝိ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ-ဂမ္ဘီရော(ဂဘီရော)= အဂါဓော။ မောဂ်-၇၊ ၁၇၀။ [✓ ဂမုဘီ ✓ ဤရ] ဂစ္ဆန္တာ ဘာယန္တိ အသ္မိန္တိ ဝါ-ဂဘီရော၊ ဂမ္ဘီရော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၉။ နက်သော၊ နက်နဲခက်ခဲသော၊ ထောက်၍မမီသော။

ဂမ ၊ ပု ၊ [✓ဂမု+အ] သွားခြင်း။ တိ ။သွားသော။ ပါရင်္ဂမာ၊ ကူဋင်္ဂမာ၊ ဒူရင်္ဂမာ၊ ဥဒ္ဓင်္ဂမာ၊ ဤပုဒ်တို့ကို အဃသိ ဂမာတိ ဝေဟာသံ ဂမာ-ဟူသော ဝိမာနဌ (၇၁)ကို နည်းမှီ၍ ပါရံ ဂမာ-ပါရင်္ဂမာ စသည် ဖြင့်လည်း ဝိဂ္ဂဟပြုသင့်မည် ထင်ပေသည်။

ဂမက ၊ တိ ၊ [✓ဂမု+ဏော+ဏွု] သိစေတတ်သော။

ဂမနက ၊ တိ ၊ [✓ ဂမု+ဏွု] ဏွု-ကို အနက-ပြု၊ သွားတတ်သော။

ဂမနီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဂမု+ယု+ဤ] ပြည့်တန်ဆာမ။

ဂမနီယ ၊ တိ ၊ [✓ဂမု+အနီယ] သွားရောက်အပ်သော၊ သွားလာ-လွန်ကျူး-မှီဝဲအပ်သော၊ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်အပ်သော။

ဂမိက၊ ဂမိယ ၊ တိ ၊ [✓ဂမ+ဏိက] ဂစ္ဆတီတိ-ဂမိကော= ဂန္တာ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁။ ကစ္စည်း၊ ၅၇၀-ကိုလည်းရှု။ က-ကို ယ-ပြုက ဂမိယ၊ ခရီးသွား၊ ခရီးသည်။

ဂမ္မ ၊ နဲ ၊ [✓ ဂမု+ဏျ] ဂမု-သပ္ပ ဂတိမှိ၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ဂမ္မံ။ ရူ၊ ၅၅၆။ သွားခြင်း။ တိ ။သွားအပ်သော။ ဂမျမ္ပိ။

ဂဟန၊ ဂဟဏ ၊ နဲ ၊ [✓ဂမု ✓ ဟန+ဏ] ဂစ္ဆန္တံ ဟန္တီတိ-ဂဟနံ၊ ဂဟဏမ္ပိ၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၉။ [✓ဂဟ+ယု] ကောတ္ထုဘ။ ရှုပ်ထွေးသော၊ ခက်ခဲသော။

ဂါမဏီယ ၊ ပု ၊ ဂါမ [✓ဂမု+ဏ] ဂမနံ-ဂါမော= ဟတ္ထာဒီနံ ဂမနကြိယာ။ [ဂါမ ✓နီ+ဏျ] ဂါမံ နေတိ သိက္ခာပေတီတိ-ဂါမဏီယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ ဆင်ဆရာ၊ မြင်းဆရာ။

ဂိင်္ဂမက ၊ နဲ ၊ [✓ဂမု+ဏွု] ဂမု-ဂမနေ၊ ဏွု၊ ဒွိတ္တံ, အသိတ္တဥ္စ၊ ဂိင်္ဂမကံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၉။ ၃၂-သွယ် ရှိသောပုလဲကုံး၊ ပုလဲသွယ်။

ဂုဏ ၊ ပု ၊ [✓ဂမု+အ] ဂစ္ဆတိ သရော ယေနာတိ-ဂုဏော၊ မဿ ဏော၊ အဿု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေးညှို့၊ လေးကြိုး။

ဂုမ္ဗ ၊ ပု ၊ [✓ဂမု+ဗ] ဂမု-ဂမနေ၊ ဗော၊ အဿု၊ ဂုမ္ဗော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၆။ ချုံ၊ အပေါင်းအစု။

ခဂ ၊ ပု ၊ [ခ ✓ဂမု+ကွိ] ခေ အာကာသေ ဂစ္ဆတီတိ-ခဂေါ၊ သကုဏော။ ဧဋီ။ ငှက်။

ခဋ္ဌုင်္ဂ ၊ ပု ၊ [ခရ ✓ ဂမု+ကွိ] ခရံ ဂစ္ဆတီတိ-ခဋ္ဌုင်္ဂေါ၊ သောဧဝ-ခဋ္ဌုင်္ဂော ဂကာရဿ ကကာရံ ကတွာ, ရဿ လော, ဋ္ဌတ္တမုတ္တဥ္စ၊ ခဋ္ဌုကောတိပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၀။ မြင်းကြမ်း, မြင်းယုတ်။

ဂရု ၊ ပု ၊ [✓ဂမု+ဥ] ဂမု-ဂမနေ၊ ဥ၊ မဿ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၇။ ငှက်တောင်။

ဂိမှ ၊ ပု ၊ [✓ဂမ+ဟ] ဂမဓာတ်၏ အ-ကို ဣ-ပြု၊ ဂစ္ဆတီတိ-ဂိမှော= နိဒါဃော။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၃။ နွေဥတု၊ နွေလ။

ဂေါ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဂမ+ရော] မ-ကိုချေ၊ ဂစ္ဆတီတိ-ဂေါ= ပသု။ မောဂ်-၇၊ ၁၃။ နွား။ [✓ဂမု+ကွိ] ဂစ္ဆန္တိ ယဿံ လောကာ, သာ-ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ ထီ+ပု ။မြေ။

ဂေါဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဂမ+ဏက်] ဂမိဿ ဩ (ဂမ ဓာတ်၏ မ-ကို ဩ-ပြု၊) ဂစ္ဆတီတိ-ဂေါဏော= ဂေါ။ မောဂ်-၇၊ ၆၇။ နွား။

ဇဂတီ ၊ ထီ ၊ [✓ဂမု+အန္တ+ဤ] ဂစ္ဆန္တျဿံ-ဇဂတီ၊ အန္တပစ္စယော၊ ဂဿ ဒွိတ္တံ, ဇတ္တဥ္စ၊ မ-လောပေါ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မြေကြီး။

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဈုပဂစ္ဆတိ ။ [အဓိ+ဥပ √ ဂမု+အ+တိ] ကပ်ရောက် ၏။ အဇ္ဈုပဂတ၊ အဇ္ဈုပဂမန။

အဇ္ဈုပါဂတ ၊ တိ ၊ [အဓိ+ဥပ+အာ √ ဂမု+တ] ကပ်ရောက်သော။

အဏ္ဍုပက ၊ နဲ ၊ [အန္တ+ဥပ √ ဂမု+ကွိ] အန္တံ သမီပ မာဓေယျဿ ဥပဂစ္ဆတီတိ–အဏ္ဍုပကံ၊ နွဿ ဏ္ဍော, ဂဿ စ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၈။ ခေါင်းခု၊ ကရွတ်ခွေ၊ အညစ်အကြေးပွတ်တိုက်ရန်ကြိယာ= ဘရပ်။ (အဏ္ဍုဝ၊ ခေါင်းခု။)

အတိဂစ္ဆတိ ။ [အတိ √ ဂမု+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်၏၊ လွန်သွား၏၊ ကျော်လွန်၏၊ လွန်မြောက်၏။

အတိဂတ ။ တိ ။ [အတိ √ ဂမု+ကွိ] လွန်၍သွား သော၊ လွန်မြောက်သွားသော၊ ပဉ္စသင်္ဂါတိဂေါ– စသည်ဖြင့် နောက်မှာ အနေများသည်။

အတ္ထင်္ဂမ ၊ ပု ၊ [အတ္ထ √ ဂမု+အ] ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ **အတ္ထင်္ဂတ** [အတ္ထ+ဂတ] ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ဝင်သော။

အတ္ထင်္ဂမိတ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ √ ဂမု+တ] ကွယ်ပျောက် ခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ဝင်သွားသော။

အဒ္ဓဂူ ၊ ပု ၊ [အဒ္ဓ √ ဂမု+ရူ] အဒ္ဓနိ မဂ္ဂေ ဂစ္ဆတိ သီလေနာတိ–အဒ္ဓဂူ၊ အဒ္ဓဂေါပျတြ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၇။ ခရီးသွား။ အဒ္ဓဂတ၊ ရှည်သောအဓွန့်သို့ရောက်သော။

အဓိဂစ္ဆတိ ။ [အဓိ √ ဂမု+အ+တိ] ရောက်၏၊ ရ၏၊ သိ၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏။ အဓိဂတ၊ အဓိဂတဝန္တု၊ အဓိဂန္တဗ္ဗ၊ အဓိဂန္တုံ၊ အဓိဂန္တွာ၊ အဓိဂမ၊ အဓိဂမန၊ အဓိဂမနီယ၊ အဓိဂမာပန၊ အဓိဂမ္မ၊ –၍။ (အဓိပ္ပ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။)

အဓိဂတ ၊ တိ ၊ [အဓိ √ ဂမု+တ] အဓိဂစ္ဆိတ္ထာတိ– အဓိဂတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၅။ ရအပ်ပြီးသော။

အဓိဌာနပဂ ၊ တိ ၊ [အဓိဌာန+ဥပ √ ဂမု+ကွိ] အဓိဌာန် သို့ ကပ်ရောက်သော၊ အဓိဌာန်တင်လောက်သော။

အဓောဂမ ၊ ပု ၊ [အဓော √ ဂမု+အ] ဥစ္စာရပဿာဝါဒီနံ နီဟရဏဝသေန အဓောဘာဂံ ဂစ္ဆတီတိ–အဓော ဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈။ အောက်သို့ သက်ဆင်းသော၊ အောက်သို့ စုန်ဆင်းသော။ အဓောဂမန၊ အဓော ဂမနီယ၊ အဓောဂါမီ၊ အဓောဂတ။

အနုဂစ္ဆတိ ။ [အနု √ ဂမု+အ+တိ] နောက်မှသွား၏၊ နောက်မှလိုက်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ အတုလိုက်၍ ကျင့်၏။ အနုဂတ၊ အနုဂစ္ဆန၊ အနုဂစ္ဆနက၊ အနု ဂစ္ဆန္တ၊ အနုဂစ္ဆမာန၊ အနုဂစ္ဆာန၊ (မာနပစ္စည်း၏ မ–ကို ချေ။ မောဂ်–၅၊ ၁၆၂။) အနုဂတ၊ အနုဂတိ၊ အနုဂန္တွာ၊ အနုဂမက၊ အနုဂမန၊ အနုဂမ္မ၊ –၍။ အနုဂါမီ၊ အနုဂန္တွာ၊ လာ၍၊ တစ်ဖန်လာ၍၊ လိုက်လာ၍။

အနုဂါမိက ၊ တိ ၊ [အနု √ ဂမု+ဏီ+က] အနုဂစ္ဆတီတိ– အနုဂါမိကော၊ ပရလောကံ **ဂစ္ဆန္တံ**ပိ တတ္ထ တတ္ထ ဗလဒါနေန နဝိဇဟတီတိအတ္ထော။ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ၊ ၁၈၉။ အစဉ်တစိုက် ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်ပါတတ်သော။

အနုဂူ ၊ တိ ၊ [အနု √ ဂမု+ရူ] အစဉ်လျှောက်သော– သိသော။

အနုပဂစ္ဆတိ ။ [အနု+ဥပ √ ဂမု+အ+တိ] အစဉ်ကပ် ရောက်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ အစဉ်ရောက်၏။ အနုပ ဂန္တုံ၊ အနုပဂန္တွာ၊ အနုပဂမန၊ အနုပဂမနီယ၊ အနုပဂမ္မ၊ –၍။

အနုပရိဂစ္ဆတိ ။ [အနု+ပရိ √ ဂမု+အ+တိ] ဝိုင်းအုံ၏၊ ဝိုင်းရံ၏။ အနုပရိဂစ္ဆန္တ၊ အနုပရိဂန္တုံ၊ အနုပရိဂန္တွာ၊ အနုပရိဂမ္မ၊ –၍။

အနောဂ္ဂတ ၊ တိ ၊ [အဝ √ ဂမု+တ] သြဂ္ဂတ [နဲ+သြဂ္ဂတ] မကျဝင် မပျောက်ကွယ်သေးသော။

အဂါရ ၊ နဲ ၊ [နဲ √ ဂမု+ကွိ] နဲ ဂစ္ဆန္တီတိ–အဂါ။ ထမ္ဘာဒယော၊ [အဂ √ ရာ+ဏ] တေ(အဂေ) ရာတိ ဂဏ္ဍာတီတိ–အဂါရံ၊ ရဿဿ ဒီဃတ္တေ– အာဂါရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၆။ အိမ်၊ အိမ်ထောင်၊ လူ့ဘောင်။

အန္တဂ္ဂတ ၊ တိ ၊ [အန္တော √ ဂမု+တ] အန္တော ဂစ္ဆ တီတိ–အန္တဂ္ဂတံ၊ လောပဉ္စ တတြာကာရောတိ သြလောပေ အအာဂမော၊ ဒွိတ္တံ၊ အန္တောဂတမ္ပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၂။ အတွင်းဝင်သော၊ အကျုံးဝင်သော။

အန္တဂူ ၊ ပု ၊ [အန္တ √ ဂမု+ရူ] အဆုံးသို့ရောက်သော၊ ဆင်းရဲ၏အဆုံးသို့ရောက်သော(ဘုရား, ရဟန္တာ)။ အကုသိုလ်တို့၏အဆုံး(အထွတ်အထိပ်)သို့ရောက်သော (မာရ်နတ်)၊ သေခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော။

အန္ဓာဂစ္ဆတိ ။ [အနု+အာ √ ဂမု+အ+တိ] နောက်မှ လိုက်ပါလာ၏၊ ရောက်လာ၏။ အန္ဓဂ၊ အန္ဓဂတ၊

http://www.dhammadownload.com

အန္ဓဂူ၊ အန္ဓာဂတ၊ ရောက်အပ်, ရအပ်သော။ အန္ဓာဂန္တွာန၊ အဖန်ဖန်လာ၍။

အပဂစ္ဆတိ ။ [အပ ✓ဂမု+အ+တိ] ဖဲခွာ၏၊ ထွက်သွား၏၊ ကြဉ်ရှောင်၏။ အပဂစ္ဆနက၊ အပဂစ္ဆန္တ၊ အပဂစ္ဆမာန။ (အပဂစ္ဆာပေတိ၊ သက်ဆင်း, နိမ့်ကျစေ၏၊ ယုတ်လျော့စေ၏။) အပဂတ၊ အပဂန္တုံ၊ အပဂန္တွာ၊ အပဂမန၊ အပဂမ္မ၊ –၍။

အပစယဂါမိ ၊ တိ ၊ [အပ+စယ ✓ဂမု+ဏိ] နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သော(အရိယမဂ်)။

အပစ္စယဂါမိ ၊ တိ ၊ [အပစ္စယ ✓ဂမု+ဏိ] အကြောင်းကင်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သော။

အဗ္ဘာဂတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+အာ ✓ဂမု+တ] ရှေးရှုရောက်သော၊ (ဧည့်သည်။) အဗ္ဘာဂမ၊ အဗ္ဘာဂမန၊ ရှေးရှုဆိုက်ရောက်လာခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း။

အဗ္ဘဥ္ဇတိ ။ [အဘိ+ဥပ ✓ဂမု+အ+တိ] လွှမ်းမိုး(ပျံ့နှံ့)၍တက်၏၊ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အဗ္ဘဥ္ဇန္တ၊ အဗ္ဘဥ္ဇတ၊ အဗ္ဘဥ္ဇန္တာ၊ အဗ္ဘဥ္ဇန္တာန၊ အဗ္ဘဥ္ဇမ၊ အဗ္ဘဥ္ဇမန၊ အဗ္ဘဥ္ဇမမာန၊ တက်ထွန်းသော။ (အဘိဥဇ္ဇတိ၊) အဘိဥဇ္ဇန္တ၊ အဘိဥပဂတ၊ လွှမ်းမိုး၍ ကပ်ရောက်သော။

အဘိဂစ္ဆတိ ။ [အဘိ ✓ဂမု+အ+တိ] အနီးသို့သွား၏၊ ချဉ်းကပ်၏၊ ခစား-မှီခို၏၊ ဆည်းကပ်-ကိုးကွယ်၏၊ အလည်အပတ်လာ၏၊ သိ၏။ အဘိဂတ၊ အဘိဂန္တ၊ အဘိဂန္တွာ၊ အဘိဂန္တွာန၊ အဘိဂမန၊ အဘိဂမနီယ၊ (အဘိဂမေတိ၊ ရှေးရှုကပ်ရောက်၏၊ လာရောက်၏။)

အဘိညာပါရဂူ ၊ တိ ၊ [အဘိညာ+ပါရ ✓ဂမု+ရှ] ဉာတပရိညာဖြင့်နိဗ္ဗာန်ဟူသော တစ်ဖက်ကမ်းသို့= သွားရောက်လိုသော၊ သွားရောက်သော၊ သွားရောက်ပြီးသော။ အဘိညေယျတရားတို့ကို သိခြင်းအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော တစ်ဖက်ကမ်းသို့= သွားရောက်ပြီးသော၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အလုံးစုံသော တရားတို့၏ အပြီးအဆုံးသို့ရောက်သော၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် သိ၍ တည်နေသော၊ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိလျက် နိဗ္ဗာန်–ဟူသော တစ်ဖက်ကမ်းသို့ သွားရောက်ပြီးသော။

အဘိသမာဂစ္ဆတိ ။ [အဘိ+သံ+အာ ✓ဂမု+အ+တိ] ပေါင်းဆုံ၏။ အဘိသမာဂတ၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော။ အဘိသမာဂန္တ၏၊ အဘိသမာဂန္တာ၊ အနီးသို့သွား၍၊ ချဉ်းကပ်၍၊ ရှေးရှုမျက်မှောက်ဉာဏ်ဖြင့် ဥယျတရားတို့သို့ ကောင်းစွာရောက်၍၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၍၊ ပေါင်းဆုံ၍၊ ရှေးရှု မျက်မှောက်(ရှေးရှုတူရှု)အဖြစ်အားဖြင့် အတူတကွ ချဉ်းကပ်ပေါင်းဆုံ၍။

အဘျာဂတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+အာ ✓ဂမု+တ] အဘိမုခံအာဂစ္ဆတိတိ–အဘျာဂတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၄။ ရှေးရှု–ဖြောင့်ဖြောင့်လာရောက်သော။ (ဧည့်သည်။)

အဘျုပဂမ ၊ ပု ၊ [အဘိ+ဥပ ✓ဂမု+အ] အဘိဥပဂစ္ဆတိတိ–အဘျုပဂမော။ ဓာန်ဋီ–နိ၊ ၁၇၁။ သဘောတူခြင်း၊ ဝန်ခံခြင်း။

အမတဂါမိ ၊ တိ ၊ [အမတ ✓ဂမု+ဏိ] နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။

အလဂဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [အရ ✓ဂမု+ဒ] အရတိ ဂစ္ဆတီတိ–အရံ၊ အရံ သီဃံ ဂစ္ဆတီတိ–အလဂဒ္ဒေါ၊ မဿဒေါ၊ ရဿ လတ္တဉ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၃။ မြွေ။

အဝဂစ္ဆတိ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဂမု+အ+တိ] အောက်(အပါယ်)သို့ သွားရောက်၏၊ သိ၏။ အဝဂတ၊ အဝဂန္တ၏၊ အဝဂန္တု၊ အဝဂန္တွာ၊ အဝဂမ၊ အဝဂမန၊ (အဝဂမိယတိ၊ သိအပ်၏။ အဝဂမေတိ၊ သိစေ၏။)

အသန်္တဂါမိ ၊ တိ ၊ [အသန်တ ✓ဂမု+ဏိ] နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်ရာ(သွားရောက်ကြောင်း)ဖြစ်သော။

အသဂ်္ဂနက ၊ တိ ၊ [န+သံ ✓ဂမု+ယု+က] ပြန်လည်ပေါင်းဆုံခြင်း မရှိသော။

အသညူပဂ ၊ တိ ၊ [အသညု+ဥပ ✓ဂမု+ကွိ] အသညုသတ်ဘဝ(ဘုံ)သို့ ကပ်ရောက်သော။

အသဗ္ဗတ္ထဂါမိ ၊ တိ ၊ [န+သဗ္ဗတ္ထ ✓ဂမု+ဏိ] ဥပမာ၏အစွမ်းအားဖြင့် အလုံးစုံသော ဥပမေယျ၌ မသက်ရောက်သော၊ အရာခပ်သိမ်း၌ နှိုင်းခိုင်း၍ မပြောသင့်သော။

အာကာသဂါမိ ၊ တိ ၊ [အာကာသ ✓ဂမု+ဏိ] ကောင်းကင်၌သွားသော။ အာကာသဂတ၊ “ကောင်းကင်-ကောင်းကင်”ဟု သိအပ်-ယူဆအပ်သော၊ ကောင်းကင်

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ ကောင်းကင်၌ ဖြစ်(ပျံ့နှံ့)သော၊ ကောင်းကင်၌တည်(–သို့ရောက်)သော၊ ကောင်းကင်၌ သွားသော၊ အာကာသဂမန၊ ကောင်းကင်၌(–ဖြင့်)သွားခြင်း။

အာကာသင်္ဂမ ၊ တိ ၊ [အာကာသ ✓ ဂမု+အ] ကောင်းကင်၌ သွားသော။

အာကိဉ္စညာယတနူပဂ ၊ တိ ၊ [အာကိဉ္စညာယတန+ဥပ ✓ ဂမု+ကွိ] အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော။

အာဂစ္ဆတိ ။ [အာ ✓ ဂမု+အ+တိ] လာ၏၊ ရောက်၏၊ ထင်ရှား၏၊ ဆည်းကပ်(ကိုးကွယ်)၏။ အာဂစ္ဆနက၊ အာဂစ္ဆန်တ်၊ အာဂစ္ဆမာန၊ အာဂတ၊ အာဂစ္ဆိတုံ၊ အာဂန်တ၊ အာဂန်တ္ဗ၊ အာဂန်တု၊ အာဂန်တုံ၊ အာဂန်တုကာ၊ အာဂန်တွာ၊ အာဂန်တွာန၊ အာဂမန၊ အာဂမနီယ၊ အာဂမေတဗ္ဗ။ (အာဂမေတိ၊ ရောက်၏၊ သည်းခံ၏၊ စောင့်ဆိုင်း၏။) အာဂမေတုံ၊ အာဂမေတွာ၊ အာဂမေန်တ၊ အာဂမ္မ။

အာဂန်တု ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဂမု+တု] အာဂစ္ဆတိတိ–အာဂန်တု။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၂၄။ ဧည့်သည်။

အာဂတိ ၊ ထိ ၊ [အာ ✓ ဂမု+တိ] လာရာအရပ်၊ လာရောက်ခြင်း၊ လာရာအခါ၊ ရှေးရှုဖြစ်သောအာရုံ၊ (ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်။)

အာဂမ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဂမု+အ] လာခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ တစ်ဖန်ပြန်လာခြင်း၊ ပြန်လည်ရရှိခြင်း၊ အာဂုံ–ပါဠို။

အာဂါမိ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဂမု+ဏိ] လာလတ္တံ့သော၊ ပဋိသန္ဓေနေသည်၏အစွမ်းဖြင့် လာလေ့ရှိသော၊ ထိုဌ် အာဂါမိနီ။

အာဂု ၊ နာ ၊ [အဂန္တွ ✓ ဂမု+ကု] အဂန္တွ ဗ္ဗံ ဂစ္ဆတိ ဇတေနာတိ–အာဂု၊ [အာ ✓ ဂမု+ကု] အာ ပိဋ္ဌယံ ဂစ္ဆတိတိ ဝါ–အာဂု၊ "အာ တု ကောဓမုဒါဠိသူ"တိ ဟိ ဇကက္ခရကောသေ ဝုတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၈၄။ မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ်။

[အပ ✓ ဂမု+ကု] အပဂစ္ဆန္တုနေနာတိ–အာဂု၊ ကု၊ ပလောပေါ၊ ရဿဿ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၅၅။ အပြစ်၊ ပြစ်မှု။

အာစယဂါမိ ၊ တိ ၊ [အာစယ ✓ ဂမု+ဏော+ဏိ] ဝဋ်ဆင်းရဲသို့ ရောက်စေတတ်သော။

အာပဂါ ၊ [အာပ ✓ ဂမု+ကွိ+အာ] အာပါနံ နိဝါသော–အာပေါ= သမုဒ္ဒေါ၊ ဏော၊ တံ ဂစ္ဆတိတိ–အာပဂါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၈၁။ ဂ–ကို က–ပြုက= အာပကာ၊ မြစ်။

အာပတ္တိဂါမိ ၊ တိ ၊ [အာပတ္တိ ✓ ဂမု+ဏိ] အာပတ်သို့ ရောက်သော။ ထိဌ် အာပတ္တိဂါမိနီ၊ အာပတ္တိ နိရောဓဂါမိနီ၊ အာသဝက္ခယဂါမိ။

ဣန္ဒ္ဂူ၊ ဟိန္ဒ္ဂူ ၊ ပု ၊ [ဣန္ဒြိယ ✓ ဂမု+ရူ] ဣန္ဒြိယေန ဂစ္ဆတီတိ–ဣန္ဒ္ဂူ။ [ဣန္ဒ ✓ ဂမု+ရူ] အထဝါ ဣန္ဒဘူတေန ကမ္မုနာ ဂစ္ဆတီတိ–ဣန္ဒ္ဂူ။ [ဟိန္ဒ ✓ ဂမု+ရူ] ဟိန္ဒ္ဂူတိပိ ပါဠိ။ ဟိန္ဒံ မရဏံ ဂစ္ဆတီတိ–ဟိန္ဒ္ဂူ၊ သတ္တော၊ ပုဂ္ဂိလ်, သတ္တဝါ။ ဟိန္ဒ–[ဟိ ✓ ဒါ+ဏ] ဟိ အဇ္ဈာတကမ္မံ ဒေတိ ပဝတ္တတိ ဇတေနာတိ–ဟိန္ဒံ၊ မရဏံ။ ဇဋီ။

ဥဂ္ဂစ္ဆတိ ။ [ဥ ✓ ဂမု+အ+တိ] တက်၏၊ တက်လာ၏၊ ပေါ်ထွက်လာ၏၊ အန်ထွက်၏။ [အဝ ✓ ဂမု+တိ] သက်လျော၏။ (ဥပဂစ္ဆတိ၊ အတူတကွဖြစ်၏။) ဥဂ္ဂ၊ တက်ခြင်း၊ ပေါ်ထွက်လာခြင်း၊ (အရဏ္ဏဂ္ဂ) ဥဂ္ဂစ္ဆန၊ ဥဂ္ဂစ္ဆနက၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန်တ်၊ ဥဂ္ဂစ္ဆမာန၊ (ဥဂ္ဂစ္ဆာပေတိ၊ တက်စေ၏။) ဥဂ္ဂဆ်ိန်တွာန၊ ဥဂ္ဂတ၊ ဥဂ္ဂန်တုံ၊ ဥဂ္ဂန်တွာ၊ (ဥဂ္ဂမတိ) ဥဂ္ဂမန၊ ဥဂ္ဂမိတဗ္ဗ၊ အဆင့်ဆင့် သွားအပ်(သွား၍)သော။ (ဥဂ္ဂမေတိ၊ ပေါ်ထွက်စေ၏။) ဥဂ္ဂမ္မ၊ တက်၍။

ဥဒ္ဓင်္မ ၊ ပု ၊ [ဥဒ္ဓံ ✓ ဂမု+အ] ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတီတိ–ဥဒ္ဓင်္မော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈။ အထက်သို့ဆန်တက်သော လေ။

ဥပဂစ္ဆတိ ။ [ဥပ ✓ ဂမု+အ+တိ] ကပ်ရောက်၏၊ ကပ်၏။ ဥပဂတ၊ ဥပဂန်တုံ၊ ဥပဂန်တွာ၊ ဥပဂမ၊ ဥပဂမန၊ ဥပဂမနက၊ ဥပဂမ္မ။ –၍။ ဥပဂါမိ။

ဥပဂ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ဂမု+ကွိ] ကပ်သော၊ ရောက်သော၊ လားသော၊ လျော်သော။ (ဂဿ ကတ္တုံ၊ ကုလူပကော၊ ခီရူပကော၊ ဂီဂူပဂံ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၃၁။)

ဥပါဂစ္ဆတိ ။ [ဥပ+အာ ✓ ဂမု+အ+တိ] ချဉ်းကပ်ရောက်လာ၏။ ဥပါဂတ၊ ချဉ်းကပ်ရောက်လာသော၊ ပြည့်စုံသော။

ဥပါတိဂစ္ဆတိ ။ [ဥပ+အတိ ✓ ဂမု+အ+တိ] လွန်မြောက်၏၊ လွန်ကဲ၏၊ ကျော်လွန်၏။

ဥရဂ ၊ ပု ၊ [ဥရ ✓ ဂမု+ကွိ] ဥရသာ ဂစ္ဆတီတိ–ဥရဂေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၅၄။ မြွေ။

ဩဂစ္ဆတိ ။ [အဝ ✓ ဂမု+အ+တိ] အောက်သို့သွား၏၊ နိမ့်ဝင်၏၊ သက်ဝင်၏။ ဩဂမန၊ ဩဂတ။

http://www.dhammadownload.com

ဆဂလက ၊ ပု ၊ [√ဆော √ဂမု+ဏ+က] ဆိန္ဒန္တော ဂစ္ဆတီတိ–ဆဂလကော၊ ဆော–ဆေဒနေ၊ ဂမု–ဂမနေ၊ ဏော၊ မဿ လော၊ ဩဿတ္တံ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဆကလကောပိ၊ ဆာဂေါပျတြ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၂။ ဆိတ်။

ဆိဂ္ဂလ ၊ နဲ ၊ [√ဆိဒိ √ဂမု+ဏ] ဆိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတီတိ–ဆိဂ္ဂလံ၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၀။ အပေါက်၊ အခေါင်း။

ဇင်္ဂမ ၊ တိ ၊ [√ဂမု+အ] ဂမု–ဂမနေ၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ ဇင်္ဂမံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၁။ ရွှေ့ရှားတတ်သော။

တထာဂတ ၊ ပု ၊ [တထာ √ဂမု+တ] ယထာ ပုရိမကာ သတ္တာ ဇာတိ ဇရာ မရဏံ ဂစ္ဆန္တိ, တထာ အယမ္ပိ ဂစ္ဆတီတိ–တထာဂတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၃။ သတ္တဝါ၊ ဘုရား။

တုရင်္ဂ ၊ ပု ၊ [တုရ √ဂမု+ကွိ] တုရံ သီဃံ ဂစ္ဆတီတိ–တုရင်္ဂေါ၊ ကွိ၊ ဗိန္ဒာ'လောပေါ၊ လောပေ သတိ တုရဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ မြင်း။

တရင်္ဂ ၊ ပု ၊ [√ တရ √ ဂမု+ကွိ] တရန္တော ဂစ္ဆတီတိ–တရင်္ဂေါ။ [တီရ √ ဂမု+ကွိ] တီရံ ဝါ ဂစ္ဆတီတိ–တရင်္ဂေါ၊ အလုတ္တသမာသော၊ ပရတြ ဤဿတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၂။ လှိုင်း၊ တံပိုး။

ဒုဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [ဒု √ဂမု+ကွိ] ဒုက္ခေန ဂစ္ဆတိ အတြာတိ–ဒုဂ္ဂံ။ (ကပ္ပဒုမ။) ဆင်းရဲ(ပင်ပန်း–ခဲယဉ်း)စွာ သွားရောက်အပ်သော၊ အသွားခက်သော၊ မညီ ညွတ်သောမြေအရပ်၊ ကြိမ်ပိုက်ချောင်းငရဲ၊ ရွှံ့ညွန်၊ ကိလေသာညွန်၊ အကျင့်–လမ်းစဉ်၊ ခံတပ်။ ဒုဂတိ၊ ဒုဂ္ဂတိ၊ ဒုဂ္ဂတ။

ဒုဂ္ဂမ ၊ တိ ၊ [ဒု √ဂမု+အ] ဒုက္ခေန ဂစ္ဆန္တျေတ္ထာတိ–ဒုဂ္ဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၂။ အသွားခက်သော၊ ဝေးလံ သောအရပ်၊ မညီညွတ် မပြေပြစ်သောမြေအရပ်–စသည်။

နဂ ၊ ပု ၊ [နဲ √ဂမု+ကွိ] နဲ ဂစ္ဆတီတိ–နဂေါ၊ တောင်၊ သစ်ပင်။

နဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [နဲ √ဂမု+ကွိ] နဲ ဂစ္ဆတီတိ–နဂ္ဂေါ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၄။ အချီးနှီးသော၊ အဝတ်မပါသော၊ အကျိုးမပြီးသော။

နာဂ ၊ ထီ+ပု ၊ [နဲ √ဂမု+ကွိ] နဲ ဂစ္ဆတီတိ–နဂေါ။ ရူ၊ ၅၈၆။ သစ်ပင်၊ တောင်။ [နဂ+ဏ] နဂေါ= ပဗ္ဗတော၊ သောဝိယ ဒိဿတီတိ–နာဂေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၀။ ဆင်။ [နဲ √ဂမု+ကွိ] အဂမ နီယန္တိ–အဂံ။ [နဲ+အဂ] နဿ (အဂံ)–အဂမနီယံ အနဘိဘဝနီယံ အတ္ထီတိ–နာဂေါ။ ပေတ–ဋ္ဌ၊ ၅၃။ ဆင်။ [နဲ √ဂမု+ကွိ] နဲ ဂစ္ဆတီတိ–နာဂေါ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၂။ ကံ့ကော်ပင်။ မဟာနိ၊ ၁၅၅။ ဆန္ဒာဂတိ–စသည်သို့ မလိုက်ပါ တတ်သော၊ ဘုရား၊ ရဟန္တာ။ [နဲ+အာ √ဂမု+ကွိ] နာဂစ္ဆတီတိ–နာဂေါ။ မဟာနိ၊ ၁၅၅။ ပယ်အပ် ပြီးသော ကိလေသာတို့သို့ တစ်ဖန် မကပ်ရောက် တတ်သော၊ ဘုရား၊ ရဟန္တာ။ [နဲ+အာဂု] နတ္ထိ အာဂု ယဿာတိ–နာဂေါ။ အာဂုံ နဲ ကရောတီတိ–နာဂေါ။ မဟာနိ၊ ၁၅၅။ ဘုရား၊ ရဟန္တာ။ [နဲ+အဂ္ဂ] နတ္ထိ အဂ္ဂေါ ယသ္မာ–နာဂေါ၊ ဒီဃာဒိ, ဂလောပေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၆။ မြတ်သော။ [နဲ √ဂမု+ကွိ] နဲ ဂစ္ဆတီတိ–အဂေါ၊ နဲ အဂေါ–နာဂေါ။ ကောတ္ထုဘ။ မြွေ၊ နဂါး။

နိဂစ္ဆတိ ။ [နိ √ဂမု+အ+တိ] ရောက်၏၊ ခံစား၏။ နိဂတိ၊ နိဂမန၊ (နိဂမယတိ၊ နိဂမေတိ၊ ဝင်စေ၏၊ သွင်း၏၊ ပြီးစေ၏၊ နိဂုံးအုပ်၏။)

နိဂမ ၊ ပု ၊ [နိ √ဂမု+ဃဉ်] နဲ ဂမျတေ အတြ, အနေန ဝါ။ ထောမ။ [နိ+ဂါမ] အတိရေကော ဂါမော–နိဂမော။ ဘုသတ္ထော နိ၊ သညာသဒ္ဒတ္တာ ရဿော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၅။ နိဂုံး၊ မြို့ကလေး။

နိန္ဒဂါ ၊ ထီ ၊ [နိန္ဒ √ဂမု+ကွိ+အာ] နိန္ဒဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတီတိ–နိန္ဒဂါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၁။ မြစ်။

ပဋိဂစ္ဆတိ ။ [ပဋိ √ဂမု+အ+တိ] ရှေးရှု(တူရှု)သွား၏၊ တစ်ဖန်(ပြန်၍)သွား၏။ ပဋိဂစ္ဆန္တ၊ ပဋိဂတ၊ ပဋိဂန္တုံ၊ ပဋိဂန္တွာ၊ ပဋိဂမန။

ပဂ ၊ ပု ၊ [ပ √ဂမု+ကွိ] စောစော၊ နံနက်စောစော၊ စောစောစီးစီး။

ပစ္စာဂစ္ဆတိ ။ [ပဋိ+အာ √ဂမု+အ+တိ] တစ်ဖန် ပြန်လာ၏၊ တစ်ဖန်ပြန်ရောက်၏၊ ယုံကြည်သိ မှတ်၏။ ပစ္စာဂစ္ဆန္တ၊ ပစ္စာဂတ၊ ပစ္စာဂန္တဗ္ဗ၊ ပစ္စာဂန္တုံ၊ ပစ္စာဂန္တွာ၊ ပစ္စာဂမ၊ ပစ္စာဂမန၊ ပစ္စာဂမနီယ၊ ပစ္စာဂမ္မ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆတိ ။ [ပတိ+ဥ ✓ဂမု+အ+တိ] ရှေးရှု(ရင်ဆိုင်) အနီးသို့သွား၏၊ ခရီးဦးကြိုဆို၏၊ ရှေးရှု(ရင်ဆိုင်) အထက်သို့သွား၏၊ ရှေးရှု(ရင်ဆိုင်) ထွက်လာ၏။ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တ၊ ပစ္စုဂ္ဂတ၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တုံ၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တုန၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာန၊ ပစ္စုဂ္ဂမန၊ ပစ္စုဂ္ဂမနီယ၊ ပစ္စုဂ္ဂမိတွာ၊ ပစ္စုဂ္ဂမိတွာန၊ ပစ္စုဂ္ဂမ္မ။

ပဋင်၊ ပတင် ၊ ပု ၊ [✓ပဋ ✓ဂမု+ကွိ] ပဋုံ(ပဋန္တော) ဂစ္ဆတီတိ–ပဋင်္ဂေါ၊ ပတင်္ဂေါပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၅။ နှံ၊ ပိုးပရန်။

ပတင် ၊ ပု ၊ [✓ပတ ✓ဂမု+ကွိ] ပတန္တော ဥေန္တော ဂစ္ဆတီတိ–ပတင်္ဂေါ။ [ပတ္တ ✓ဂမု+ကွိ] ပတ္တေန ဝါ ဂစ္ဆတီတိ–ပတင်္ဂေါ၊ တ–လောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၄။ ငှက်။

ပဒဂ ၊ ပု ၊ [ပဒ ✓ဂမု+ကွိ] ပဒေဟိ ဂစ္ဆတီတိ–ပဒဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၇။ ခြေသည်သူရဲ၊ ခြေလျင်တပ်။

ပန္နဂ ၊ ပု ၊ [✓ပဒ+တ] ဘိဒါဒိတော ဣန္ဒ အန္ဒ ဤနာ ဝါ၊ ပန္နံ။ [ပန္ဒ ✓ဂမု+ကွိ] ပန္ဒံ–(လျင်မြန်စွာ) ဂစ္ဆတီတိ–ပန္နဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၃။ မြွေ။

ပုဂ္ဂလ ၊ ပု ၊ [ပု ✓ဂမု+အ] ပုံ နိရယံ ဂစ္ဆတီတိ–ပုဂ္ဂလော။ ဧဋီ။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ။

ပုင်ဝ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဂမု+အဝ] ပဓာနဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–ပုင်ဝေါ၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၆။ (ပ–၏ အ–ကို ဥ–ပြု၊ မ–နှင့် ဂ–ကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ မ–ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု။) မြတ်သော။

ပုဗ္ဗင်မ ၊ ပု ၊ [ပုဗ္ဗ ✓ဂမု+ဏ] ပုဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗေ ဝါ ဂစ္ဆတီတိ–ပုဗ္ဗင်မော၊ ဒုတိယာယာလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၉။ ရှေ့သွားတပ်၊ ကင်းထောက်တပ်။

ပေါဋဂလ ၊ ပု ၊ [ပုဋ ✓ဂမု+အ] ပုဋုံ အညမညသံသဂ္ဂံ ဂစ္ဆတီတိ–ပေါဋဂလော၊ မဿ လော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၁။ သက်ငယ်မြက်။

ပဋိအာဂစ္ဆတီ ။ [ပဋိ+အာ ✓ဂမု+အ+တိ] တစ်ဖန်ပြန်လာ၏၊ ရှေးရှုလာတတ်၏။ ပဋိအာဂမန။

ဗျပဂစ္ဆတိ ။ [ဝိ+အပ ✓ဂမု+အ+တိ] ကင်း၏၊ ချုပ်၏။ ဗျပဂတ၊ ဗျာပဂတ၊ ကင်းသော။ ဗျပဂမ္မ၊ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေး၍။

ဘဂု ၊ ပု ၊ [ဘ ✓ဂမု+ဥ] ဘံ နက္ခတ္တံ ဂစ္ဆတိ ဇာနာတီတိ–ဘဂု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၉။ ဘဂုရသေ့။

ဘုဇဂ ၊ ပု ၊ [✓ဘုဇ ✓ဂမု+ကွိ] ဘုဇန္တော ဂစ္ဆတီတိ–ဘုဇဂေါ။ မဟာနိ၊ ၆။ မြွေ။ **ဘုဇင်၊ ဘုဇင်မ၊** မြွေ။

မဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [မာရေန္တ ✓ဂမု+ကွိ] ရေန္တ–ကိုချေ၊ ဂ–လာ၊ အာ–ကို ရဿပြု၊ ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ–မဂ္ဂေါ၊ နိရုတ္တိနယေန။ သာရတ္ထ–၃၊ ၁၇၀။ [✓ မရ ✓ ဂမု+ကွိ] ရ–ကို ပရရုပ် ဂ–ပြု။ ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ–မဂ္ဂေါဟုလည်းကြံသင့်၏။ မဂ်၊ အရိယမဂ်။ [ဂမု+ဏျ] ရူ၊ ၅၅၆။ ဂမ္မ= ဂမ်မ၊ အစဂ–နှင့် အဆုံးမ–ကို ရှေ့နောက်ပြန်။ မမ်ဂ၊ မ–ကို ပရရုပ် ဂ–ပြု၊ မဂ္ဂ–ဟုဖြစ်၏။ ဂမ္မတိ ဝါ တေဟိ (နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ) ပဋိပဇ္ဇီယတီတိ–မဂ္ဂေါ၊ ဧတ္ထ ပန အာဒိအန္တ ဝိပရိယာယေန သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာရတ္ထ–၃၊ ၁၇၀။ မဂ်–အရိယမဂ်။ [မ ✓ဂမု+ကွိ] မံ သိဝံ ဂစ္ဆတိ ဧတ္ထ, ဧတေနာတိ ဝါ–မဂ္ဂေါ။ "မော သိဝေ ပရိသာယဥ္စေ"တိ နာနတ္ထသင်္ဂဟေ၊ သိဝံ ဂမနံ ကရောတီတျတ္ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၀။ မဂ်၊ အရိယမဂ်၊ ကျင့်စဉ်၊ လမ်းခရီး။

မဂ္ဂါနုဂ ၊ တိ ၊ [မဂ္ဂ+အနု ✓ဂမု+ကွိ] မဂ်–အရိယမဂ်သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ကျင့်စဉ်(လမ်းစဉ်)သို့ အစဉ်လိုက်သော။ **မဂ္ဂါနုဂါမီ။**

မင် ၊ ပု+နု ၊ [မ ✓ဂမု+ကွိ] မံ ဝုစ္စတိ အပါယံ၊ တံ ဂစ္ဆန္တိ ဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ သတ္တာ ဧတေနာတိ–မင်ံ = အကုသလံ။ ဧဋီ။ မကောင်းမှုအကုသိုလ်။

မဇ္ဈဂ ၊ တိ ၊ [မဇ္ဈ ✓ဂမု+ကွိ] အလယ်သို့ရောက်သော။ **မဇ္ဈဂတ။**

မဏိကာရကုလူပက ၊ တိ ၊ [မဏိကာရကုလ+ဥပ ✓ဂမု+ကွိ] ကျောက်သွေးသမားအိမ်သို့ ချဉ်းကပ်တတ်သော။

မာတုဂါမ ၊ ပု ၊ [မာတု ✓ဂမု+ဏ] မာတာဝိယ ဂစ္ဆတီတိ–မာတုဂါမော။ ဂမု–ဂမနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၁။ မိန်းမ။

မုတ္တိဂါမီ ၊ တိ ၊ [မုတ္တိ ✓ဂမု+ဏီ] နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ်။

မောရဂူ ၊ ပု ၊ [မောရ ✓ဂမု+ရူ] မြားမြက်။

မောဟဂါမီ ၊ တိ ၊ [မောဟ ✓ဂမု+ဏီ] မသိ(မိုက်မဲ)မှုကြောင့် (မရောက်ထိုက်သောအမှုသို့) ရောက်သော၊ မောဟဂတိလိုက်သော။ ဘယဂါမီ–စသည်တို့ကိုလည်း အလားတူမှတ်။ ထီ၌ ဂါမိနီ။

http://www.dhammadownload.com

ရင် ၊ ပု ၊ [✓ရမု ✓ဂမု+ကွိ] ရမန္တာ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ–ရင်္ဂါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၁။ ကပြရာဌာန၊ ဇာတ်ရုံ။

ဝိဂစ္ဆတိ ။ [ဝိ ✓ဂမု+အ+တိ] ကင်းပျောက်၏၊ ကုန်ခန်း၏၊ ပျက်စီး၏၊ ကင်းကွာ–ရွေ့ရှား–ပယ်ခွာ၏၊ ငြိမ်းအေး၏။ ဝိဂစ္ဆန္တ၊ ဝိဂစ္ဆမာန၊ (ဝိဂမေတိ၊) ဝိဂမေတွာ၊ ဝိဂစ္ဆန၊ ဝိဂစ္ဆိတ၊ ဝိဂတ၊ ဝိဂမ၊ (ဝိဂမတိ၊) ဝိဂမန၊ ဝိဂမိတ၊ ဝိဂမေတဗ္ဗ။

ဝိဒုဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ဒု ✓ဂမု+ကွိ] အသွားခက်သော၊ သက်ဝင်နိုင်ခဲသော၊ ချောက်ကမ်းပါးပြတ်။

ဝိနိဂ္ဂစ္ဆတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ဂမု+အ+တိ] အထူးအားဖြင့် ထွက်၏၊ ပန်းထွက်၏။ ဝိနိဂ္ဂတ၊ ထွက်–ပြူသော၊ ထွက်ကျသော။ ဝိနိဂ္ဂမ၊ ဝိနိဂ္ဂါမ၊ ထွက်ခြင်း၊ ထွက်ရာဖြစ်သော။

ဝိပ္ပလိဂံ ၊ နု ၊ [ဝိ ✓ဖုလ ✓ ဂမု+ကွိ] ဝိဝိဓာသု ဒိသာသု ဖုလံ(ဖုလန္တော) *ဂစ္ဆတီတိ–ဝိပ္ပလိဂံ၊ တထာ ဖုလိဂံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၅။ မီးပွား။

ဝိဟင်၊ ဝိဟဂ ၊ ပု ၊ [ဝိဟ ✓ဂမု+ကွိ] ဂ–ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာက ဝိဟင်၊ ဝိဟေ အာကာသေ ဂစ္ဆတီတိ ဝိဟင်္ဂေါ, ဝိဟဂေါ စ၊ အာကာသပရိယာယော စေတ္ထ ဝိဟာသဒ္ဒေါ။ ဝေဟာသဿ ဝါ ဝိဟာဒေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၄။ ငှက်။

ဝိဟင်မ ၊ တိ ၊ [ဝိဟာယသ ✓ဂမု+အ] ဝိဟ–ပြု၊ ဝိဟာယသာ ဂစ္ဆတီတိ–ဝိဟင်မော။ ကောတ္ထုဘ။ ကောင်းကင်ဖြင့်သွားတတ်သော၊ ငှက်၊ နေ။

ဝူပဂတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ဥပ ✓ဂမု+တ] ကင်းပျောက်(ပျက်စီး)ခြင်းသို့ ကပ်ရောက်သော။

ဝေဒဂူ ၊ တိ ၊ [ဝေဒ ✓ဂမု+ရူ] ရူ၊ ၅၉၂။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီးသော (ရဟန္တာ)။

သံဂစ္ဆတိ ။ [သံ ✓ဂမု+အ+တိ] အညီအညွတ်ဖြစ်၏၊ ပေါင်းဖော်၏၊ ပေါင်းဆုံ၏၊ စုဝေး၏။ (သံဂတ၊ အညီအညွတ်ဖြစ်သော၊ တည်သော။) သံဂစ္ဆ၊ သံဂမ္မ၊ သံဂစ္ဆမာန။

သကဒါဂါမိ ၊ ပု ၊ [သကိံ+အာ ✓ဂမု+ဏိ] ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် တစ်ကြိမ်သာလျှင် ဤလူ့ဘုံသို့ လာရောက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။ ထိ၌ သကဒါဂါမိန်။

သင်္ဂစ္ဆတိ ။ [သံ ✓ဂမု+အ+တိ] ပေါင်းဆုံ၏၊ စုဝေး၏၊ စုစည်းမိ၏။ သင်္ဂန္တာ၊ သင်္ဂန္တုံ၊ သင်္ဂတ၊ သင်္ဂဟ၊ (သင်္ဂမေတိ၊ ပေါင်းဆုံ၏၊ စုဝေး၏၊ ပေါင်းဆုံစေ၏၊ စုဝေးစေ၏။) သင်္ဂမေတွာ၊ သင်္ဂမ္မ၊ သင်္ဂမိတုံ၊ သင်္ဂမန္တ။

သင်္ဂမ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဂမု+အ] သံပုဗ္ဗာ ဂမိတော အ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၉။ ပေါင်းဆုံခြင်း၊ အစည်းအဝေး။

သမဓိဂစ္ဆတိ ။ [သံ+အဓိ ✓ဂမု+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရ(ရောက်)၏၊ ကောင်းစွာမျက်မှောက်ပြု(သိ)၏။ သမဓိဂန္တုံ၊ သမဓိဂစ္ဆန္တ၊ သမဓိဂတ၊ သမဓိဂန္တ ဗ္ဗ၊ သမဓိဂမ၊ သမဓိဂမန၊ သမဓိဂမိယ(ဏျ)။

သမန္နာဂတ ၊ တိ ၊ [သံ+အနု+အာ ✓ဂမု+တ] နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ–ပြုက= သမနုအာဂတ။ အာ–ကြောင့် န–၏ ဥ–ကို ဝ–ပြု၊ ယင်း ဝ–ကို ပုဗ္ဗရုပ် န–ပြုက သမန္နာဂတ၊ ပုဗ္ဗရုပ် မပြုက သမန္နာဂတ–ဟု ဖြစ်၏၊ ပြည့်စုံသော၊ ကောင်းသောအပြား တို့ဖြင့်ယှဉ်သော၊ ကောင်းစွာ နောက်မှလိုက်ပါ (နှောင်ဖွဲ့)သော၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော။ သမန္နာဂတ၊ သမန္နာဂမန။

သမာဂစ္ဆတိ ။ [သံ+အာ ✓ဂမု+အ+တိ] တွေ့၏၊ ဆုံ၏၊ ပေါင်းဆုံ၏၊ ပေါင်းဆုံမိ၏၊ ပေါင်းသင်း–ဆက်ဆံ–ပေါင်းဖော်၏၊ ညီညွတ်၏။ သမာဂန္တာ၊ သမာဂမ္မ၊ သမာဂတ၊ သမာဂန္တ ဗ္ဗ၊ သမာဂမ၊ သမာဂမန။

သမုဂ္ဂစ္ဆတိ ။ [သံ+ဥ ✓ဂမု+အ+တိ] ပဋိသန္ဓေတည်၏၊ ပေါင်းဆုံ၍ အထက်(နောက်ဘဝ)၌ ဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာ ပေါ်ထွက်၏။ သမုဂ္ဂစ္ဆန္တ၊ သမုဂ္ဂတ၊ သမုဂ္ဂမ။

သမုဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ ✓ဂမု+ကွိ] သမုဂ္ဂစ္ဆတိတိ–သမုဂ္ဂေါ၊ ကွိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၇။ ကြုတ်၊ အစ်၊ ပခြုပ်၊ တံသင်း၊ သေတ္တာ၊ ပူတာ။

သမုဒါဂစ္ဆတိ ။ [သံ+ဥ+အာ ✓ဂမု+အ+တိ] ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ကောင်းစွာ အထက်၌ပေါ်ပေါက်လာ၏၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကပ်ရောက်တိုးပွား၏။ (သမုဒါဂမေတိ၊) သမုဒါဂတ၊ သမုဒါဂမ၊ သမုဒါဂမန။

သမုပဂစ္ဆတိ ။ သံ+ဥပ ✓ဂမု+အ+တိ] ကောင်းစွာ ချဉ်းကပ်–ကပ်ရောက်၏၊ ရ၏၊ ရောဂ်၏။ သမုပဂတ၊ (သမုပဂမတိ။)

http://www.dhammadownload.com

သမုပါဂတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ+အာ ✓ ဂမု+တ] ပြည့်စုံသော၊ အနီးသို့ ကပ်ရောက်လာသော၊ ချဉ်းကပ်လာသော။ သမ္မာဂတ၊ [သမ္မာ+ဂတ=သမ္မာ+အာဂတ] ကောင်းစွာ ကြွသွားတတ်သော၊ ကောင်းသော အကျင့်ဖြင့် ကြွလာတတ်သော။ သမ္မာဂမန။

သရဏာဂမန ၊ န ၊ [သရဏ ✓ ဂမု+ယု] သရဏ၌ ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ–သရဏာဂမနံ။ ဒီဋီ–၁၊ ၂၇၈။ မိုခိုကိုးကွယ်ရာ–ဟု မှီဝဲဆည်းကပ် အသိအမှတ် ပြုကြောင်းဖြစ်သော(ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပာဒ်။)

သဟဂစ္ဆန္တိ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ ဂမု+အန္တ] အတူတကွ သွားနေသော၊ သဟဂတ–(တဇ္ဇာဝ)တွဲဘက်ပုဒ်၏ အနက်၊ ရောပြွမ်းသော မှိရာအာရုံ၊ တကွဖြစ်သော၊ နှီးနှောသော။ သဟဂတိ၊ သဟဂမန၊ အတူတကွ ဖြစ်ခြင်း။ သဟဂါမီ၊ အတူတကွသွားမည့်သူ၊ အဖော်၊ အတူတကွဖြစ်သော၊ သူငယ်ချင်း၊ အပေါင်းအဖော်၊ ဧနီး-မယား။ သဟဂမနီယ [သဟ+အာ+ဂမနီယ] ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါနှင့် တကွဖြစ်သော။

သုအာဂမန ၊ န ၊ [သု+အာ ✓ ဂမု+ယု] သွာဂမန၊ ကောင်းသော–လာ(ချဉ်းကပ်)ခြင်း။ သွာဂတ [သု+အာဂတ] ကောင်းစွာလာ(လေ့ကျက်–လေ့လာ)အပ်သော၊ ကောင်းစွာ(ကောင်းသော) လာခြင်း။ သုဂတ၊ သုဂတိ။

သုဂမ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဂမု+အ] လွယ်ကူစွာသိအပ်သော၊ သိလွယ်သော။

သုဒုဂ္ဂ ၊ [သု+ဒု ✓ ဂမု+ကွိ] ဒုပေါ်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာက သုဒုဂံ။ ထိ ။ အလွန်အသွားခက်ရာအရပ်။ သုဒုဂ္ဂမ၊ သုဝိဒုဂ္ဂ။

သုဒုဂ္ဂတ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ ဂမု+တ] ဒုရဝတ္ထံ (ဒု–အဝတ္ထံ၊ မပြည့်စုံသော အခိုက်အတန့်သို့။) ဂမိတာတိ–ဒုဂ္ဂတော။ ကပ္ပဒုမ။ [သု+ဒုဂ္ဂတ] အလွန်မရှိဆင်းရဲမွဲတေသော။

သုနိဂ္ဂတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ ဂမု+တ] ကောင်းစွာအပြင်သို့ ထွက်သွားသော။

သုဘဂ ၊ တိ ၊ [သုဘ ✓ ဂမု+ကွိ] သောဘတီတိ–သုဘံ၊ သုဘတ္တံ ဂစ္ဆတီတိ–သုဘဂံ၊ ကွိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၇။ လှပတင့်တယ်သော၊ အလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ်သော။ သုသမာဂတ၊ ကောင်းစွာအညီအညွတ် စည်းဝေးလာရောက်သော။ [သု+သမဂတ]

သုသမုဂ္ဂတ ၊ တိ ၊ [သု+သမုဂ္ဂတ] အထက်သို့ ကောင်းစွာ တက်(ထောင်မတ်)သော။

ဟတ္ထက ၊ တိ ၊ [ဟတ္ထ ✓ ဂမု+ကွိ] ဂ–ကို က–ပြု၊ လက်တစ်ဆုပ်(လက်တစ်ကိုင်)ဖြစ်သော။

ဟဒယင်္ဂမ ၊ တိ ၊ [ဟဒယ ✓ ဂမု+အ] ဟဒယံ မနံ ဂစ္ဆတိ ပဝိသတီတိ–ဟဒယင်္ဂမံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၅။ နှလုံးသို့ဝင်သော၊ နှလုံးသို့ရောက်သော။

ဟိန္နဂူ ၊ ပု ၊ [ဟိန္ဒ ✓ ဂမု+ရူ] ဟိန္ဒံ မရဏံ ဂစ္ဆတီတိ–ဟိန္ဒဂူ= သတ္တော။ နီတိဓာ၊ ၂၀၇။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ။

ဟိန္ဒ [ဟိ ✓ ဒါ+ဏ] ဟိ အဗ္ဘုတကမ္မံ ဒေတိ ပဝတ္တတိ ဧတေနာတိ–ဟိန္ဒံ= မရဏံ၊ သေခြင်း။

ဂဗ္ဘ

ဘူ= ဂတိမှိ–သွားခြင်း၌။ ဂဗ္ဘတိ။

ဂရ

ဘူ= သေစနဂူဂမေသု–သွန်းလောင်းခြင်း, ကျော်စောခြင်းတို့၌။ ဂရတိ။

စု= ဉာဏဉာပနဂူဂမေသု–သိခြင်း, သိစေခြင်း, ကျော်စောခြင်းတို့၌။ ဂရေတိ၊ ဂရယတိ။

ဂရတိ ။ [✓ဂရ+အ+တိ] သွန်းလောင်း၏၊ တက်ကြွ၏၊ ထင်ရှား၏။

ဂရု ၊ တိ ၊ [✓ဂရ+ဥ] ဂရ–သေစနေ။ [✓ဂိရ+ဥ] ဂိရာတိ ဝါ နိပါတနာ အကာရော။ ဂရတိ သိဿတိ, ဂိရတိ ဝမတိ ဝါ သိဿေသု သိနေဟန္တိ–ဂရု= အာစရိယော။ မောဂ်–ဂု၊ ၂။ ဂရ–ဥဂ္ဂမေ၊ ဂရတိ၊ ဂုရု၊ ဂရူတိ မာတာပိတာဒယော ဂါရဝယုတ္တပုဂ္ဂလာ၊ တေ ဟိ ဂရန္တိ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ ဥဂ္ဂတာ ပါကဋာ ဟောန္တိတိ–ဂရူတိ ဝုစ္စန္တိ၊ အပိစ ပါသာဏစ္ဆတ္တံဝိယ ဘာရိယတ္ထေန ဂရူတိ ဝုစ္စန္တိ။ နီတိ–ဓာ၊ ၁၅၆၊ ၇။ အလေးပြုအပ်သောဆရာ, မိဘ၊ လေးလံသော၊ ကြီးလေးသော၊ လေးဖင့်(နှေး)သော၊ ဝန်လေးသော။ ဂရုက [ဂရု+က]

ဂရတိ သိဿတိ သိဿေ မဇ္ဇောဒကေန တေဟိ ဝါ ဂရိယတီတိ–ဂရု။ ဂရန္တိ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ ဥဂ္ဂတာ ပါကဋာ ဟောန္တိတိ–ဂရု= မာတာဒယော။ ဂါရယတိ ဇာနာတိ, ဇာနာပေတီတိ ဝါ–ဂရု။

http://www.dhammadownload.com

တဒ္ဓိတ်အရာ၌ ဂါရဝံ–ဟု အာဝုဒ္ဓိရောက်သည်ကို ထောက်၍ ဂရုသဒ္ဒါသာ ရှိသင့်သည်၊ လောကီကျမ်းတို့၌ကား ဂေါရဝံ–ဟု သြဝုဒ္ဓိရောက်ရကား ဂုရုသဒ္ဒါသာရှိသည်–ဟု သဒ္ဒနီတိ ဆို၏။ အဘိဓာန်၊ စ၄၀–၌ကား–

ပုမေ အာစရိယာဒိမှိ , ဂုရုမာတာပိတူသွပိ၊

ဂရု တီသု မဟန္တေ စ , ဒုဇ္ဇရာလဟုကေသု စ။–

ဟု နှစ်ထွေပင် ဆို၏။ ဥဒုနော ဘာဝေါ–အဇ္ဇဝံ၊ မုဒုနော ဘာဝေါ–မဒ္ဒဝံ/ ဣသိနော ဘာဝေါ–အာရိသျံ–ဟု ဥ–ကို အာ–ပြု၊ ဣ–ကို အာ–ပြု သည်များကို မြင်သောကြောင့် ပါဝစနန်၏ ဝိစိတြဖြစ်ရကား ဂုရုနော ဘာဝေါ–ဂါရဝံ–ဟု အာဝုဒ္ဓိဖြစ်သင့်သည်ပင်။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

ဂဂ္ဂရ ၊ ပု ၊ [✓ဂရ+ဂရ] ရ–ကို ပရရုပ် ဂ–ပြု၊ ဂရတိသိဥ္စတီတိ–ဂဂ္ဂရော= ဘိန္နဿရော ဟံသဿရော စ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၅၂။ ကွဲသောအသံ၊ ဟသ်ံအသံ။

ဂဇ္ဇ ၊ ပု ၊ [✓ဂရ+ဇ] ဂရတိ အညေ အနေန ပီဠေတီတိ–ဂဇ္ဇော= အဘိမာနော၊ မောဂ်–ဂု၊ ၁၂၁။ မာန်မူခြင်း၊ မာနကြီးခြင်း။

ဂဇ္ဈ ၊ ပု ၊ [✓ဂရ+ဘ] ဂရတိ ဗဟိနိက္ခမနဝသေန သိဥ္စတီတိ–ဂဇ္ဈော= ပသဝေါ, သြဝရဝကော စ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၂၈။ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၊ တိုက်ခန်း၊ အမိဝမ်း= သားအိမ်။

ဂဇ္ဈရ ၊ ပု+န ၊ [✓ဂရ+ဘရ] ဂရတိ သိဥ္စတီတိ–ဂဇ္ဈရံ= ဂုဟာ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၅၁။ လိုဏ်ဂူ၊ အမိဝမ်း။

ဂရဥ္ဇ ၊ န ၊ [✓ဂရ+အဥ္ဇ] ဂရတိတိ–ဂရဥ်ဇံ၊ အဥ္ဇော။ သူစိ။ အဆိပ်၊ (မြွေဆိပ်–စသည်။)

ဂဒ္ဒေါစိ ၊ ထိ ၊ [✓ဂရ+စ+ဣ] ဂရ–သေစနေ၊ စော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၁။ ဆင်တုံးမန္တယ်၊ ဆင်သမန္တယ်။

သာဂရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဂရ+ဏော+အ] နိရုတ္တိနည်းဖြင့် သာရာဂေါ–စသည်တို့ကဲ့သို့ သံ–သဒ္ဒါကို သာ–ပြု၊ ပတိတပတိတေ အတ္တနော ပုထုလဂမ္မိရဘာဝေဟိ သဂ်ရာပေတိ သံသီဒါပေတီတိ–သာဂရော၊ သမုဒ္ဒရာ။ နေတ္တိဋီ–၄–ကို ရှုပါ။

သဂ်ရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဂရ+အပ်] သဂ်ရဏံ–သဂ်ရော၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၊ လာဘ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း၊ ဝန်ခံကတိပေးခြင်း၊ အပိုင်းအခြား၊ အချိန်းအချက်= သဘောတူခြင်း။

ဂရဟ

ဘူ+စု= နိန္နာယံ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။ ဂရဟတိ၊ ဂရဟေတိ၊ ဂရဟယတိ။

ဂရဟတိ ။ [✓ဂရဟ+အ+တိ] ကဲ့ရဲ့၏၊ အပြစ်တင်၏၊ အပြစ်ပြော၏၊ ဆဲရေး၏၊ စက်ဆုပ်၏။ ဂရဟက၊ ဂရဟဏ၊ ဂရဟန္တ၊ ဂရဟမာန၊ ဂရဟိတ၊ ဂရဟိတုံ၊ ဂရဟိတွာ၊ ဂရဟိတဗ္ဗ၊ ဂရဟိယမာန၊ ဂရဟီ။

ဂရဟ ၊ ထိ+န ၊ [✓ဂရဟ+အ] ထိ၌ ဂရဟာ၊ ကဲ့ရဲ့–ရွတ်ချခြင်း၊ အပြစ်ဆိုခြင်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်း။ တိ ။ ကဲ့ရဲ့အပ်သော။

ဂါရယှ ၊ တိ ၊ [✓ဂရဟ+ဏျ] ဂရဟ–နိန္နာယံ၊ အဂရယှိတ္ထ, ဂရဟိယတိ, ဂရဟိယိဿတိတိ–အတ္ထော ဏျပစ္စယော။ တဿ ဣမိနာ(ရူ၊ ၅၅၆) ဓာတွန္တေန သဟ ယှာဒေသော, ဂရဿ ဂါရာဒေသော စ။ ဂါရယှော, ဂါရယှာ၊ ဂါရယှံ၊ ဂရဟဏီယံ၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်၊ ကဲ့ရဲ့စရာ။

ဝိဂရဟတိ ။ [ဝိ ✓ဂရဟ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား (များစွာ)ကဲ့ရဲ့၏။ ဝိဂရဟ၊ ဝိဂရဟဏ၊ ဝိဂရဟဏီယ၊ ဝိဂရဟိတွာ၊ ဝိဂရဟန္တ၊ ဝိဂရဟိတ။

ဂလ

ဘူ= အဒနေ–စားခြင်း၌။ ဂလတိ။

ဘူ+စု= သဝနေ–ယိုစီးခြင်း၌။ ဂလေတိ၊ ဂလယတိ။

ဂလတိ ။ [✓ဂလ+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ လျှောကျ၏၊ သွား၏၊ ရောက်၏၊ စားမျိုး၏။ ဂလန၊ ဂလိတ၊ ဂလိတွာ၊ (ဂလေတိ၊ ယိုစီးစေ၏။)

ဂလ ၊ ပု ၊ [✓ဂလ+အ] ဂလန္တိ အဒန္တိ အဿောဟရန္တိ ဧတေနာတိ–ဂလော။ နီတိဓာ၊ ၁၆၅။ ဂလက [ဂလ+က] လည်၊ လည်ပင်း၊ လည်ချောင်း၊ ရေမျိုး–လည်မျိုး၊ လည်တိုင်။

ဂိလိတ ၊ တိ ၊ [✓ဂလ+တ] ဂလ–အဒနေ၊ အသိ၊ ဂိလိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ဂ၅၇။ စားအပ်သော။

ဧဂ်လ ၊ ပု ၊ [ဧလ ✓ဂလ+ဏ] ဧလံ ဂလတိ ဇတ္ထ, ဧလေန ဝါ ဂလန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဧဂ်လော၊ နိဇ္ဇလော

http://www.dhammadownload.com

ဒေသော၊....လဿ လောပေါ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်၌၊ ၁၈၂။ ကြမ်းတမ်းခြောက်သွေ့သောမြေ။

နိဂဋ္ဌ ၊ ပု+နှ ၊ [နိ ✓ ဂလ+အ] ဂလ–သေစနေ၊ နိဂဋ္ဌတိ ဗန္ဓတိ ယေနာတိ–နိဂဋ္ဌော၊ အ၊ ကတ္တု သာဓနံ ဝါ။ ဓာန်၌၊ ၃၆၄။ ဆင်ထူး။

နင်္ဂလ ၊ နှ ၊ [နှ ✓ ဂလ+အ] တိဏာဒ္ဒူ ကဋ္ဌဒူ နာသေတွာ ဂလန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဧတေနာတိ–နင်္ဂလံ၊ နှ ပုဗ္ဗဿ ဂလ–ဂတိမှိ၊ ဂဠုန်ပျံ၊ ၃၂၂။ ထွန်တုံး၊ ထွန်သွား၊ ထယ်သွား။

ပုဂ္ဂလ ၊ ပု ၊ [ပုံ ✓ ဂလ+အ] ပုန္တိ ဝုစ္စတိ နိရယော၊ တသ္မိ ဂလန္တီတိ–ပုဂ္ဂလော၊ ဂဒ္ဆန္တီတိအတ္ထော၊ ဝိသုဒ္ဓိ ဌ–ဒ၊ ၃၀၃။ ပုဂ္ဂိလ်၊ သတ္တဝါ။

ဝိဂလိတ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ဂလ+တ] လျောကျသော၊ ယိုစီးသော။

ဝိနိဂဋ္ဌတ္တာ ။ [ဝိ+နိ ✓ ဂလ+တ္တာ] လ–ကို ဋ–ပြု၊ အထူးထူး အပြားပြားလျောကျ(သက်ဆင်း)၍။

ဝိနိဂ္ဂလန္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ ဂလ+အန္တ] အန်ထုတ်သော၊ ထွက်စေတတ်သော။

သာဂရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဂလ+အ] သံ–ကို သာ, လ–ကို ရ–ပြု၊ သမန္တ တော ဂလာယတိ သန္ဒာပေတီတိ–သာဂရော။ နေတ္တိ၌၊ ၄။ သမုဒ္ဒရာ။

ဂဝေသ

ဘူ+စု= မဂ္ဂနေ–ရှာဖွေခြင်း၌။ ဂဝေသတိ၊ ဂဝေသေတိ၊ ဂဝေသယတိ။

ဂဝေသတိ ။ [✓ ဂဝေသ+အ+တိ] ရှာဖွေ၏။ ဂဝေဋ္ဌိ၊ ဂဝေသက၊ ဂဝေသန၊ ဂဝေသန္တ၊ ဂဝေသမာန၊ ဂဝေသိတ၊ ဂဝေသိတဗ္ဗ၊ ဂဝေသိတု၊ ဂဝေသိတုံ၊ ဂဝေသိတွာ၊ ဂဝေသီ။ (ဂဝေသိယတိ၊ ရှာဖွေအပ်၏။)

ဂဝေသနာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဂဝေသ+ယု+အာ] ဂဝေသ–မဂ္ဂနေ။ ဓာန်၌၊ ၄၂၈။ ရှာဖွေခြင်း။

ဂဝေသိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဂဝေသ+တ] ဂဝေသ–မဂ္ဂနေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်၌၊ ၇၅၃။ ရှာဖွေအပ်သော။

ဂဿ၊ ဂသု

ဘူ+စု= အဒနေ–စားခြင်း၌။ (ဂဟဏော စ–ယူခြင်း၌လည်း။) ဂဿတိ၊ ဂသေတိ၊ ဂသယတိ။

ဂဿတိ ။ [✓ ဂဿ+အ+တိ] စား၏၊ မျိုး၏၊ ဆောင်း၏၊ ယစ်မူး၏။

ဂါမ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ ဂဿ+မ] ဂဿ–အဒနေ၊ ဂဿန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဂါမော၊ မော။ ဓာန်၌၊ ၂၂၅။ ရွာ၊ အပေါင်းအစု။ **ဂါမက၊** [ဂါမ+က] ။

ရသဂ္ဂသာ ၊ ထိ ၊ [ရသ ✓ ဂဿ+အ+အာ] မဓုရာဒိဘေဒံ ရသံ ဂသတိ ဟရတိ ဧတေဟိ, သယမေဝ ဝါ တံ ဂဿန္တိ ဂိလန္တိ အန္တော ပဝေသေန္တီတိ–ရသဂ္ဂသာ။ ဒီဋီ–၃၊ ၁၂၀။ ရသာကြော။

မာတုဂါမ ၊ ပု ၊ [မာတု ✓ ဂဿ+မ] မာတာဝိယ ဂဿတီတိ ဝါ–မာတုဂါမော၊ ဂဿ–အဒနေ၊ မော။ ဓာန်၌၊ ၂၃၁။ မိန်းမ၊ အမျိုးသမီး။

ဂဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဂဿ+ဘ] ဂဿ–ဂမနေ၊ ဘော၊ သဿ ဇော။ ဓာန်၌၊ ၂၁၄။ တိုက်ခန်း။

ဂါဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဂဿ+ဏ] ဂဿ–ဂတိမှိ၊ ဏော။ ဓာန်၌၊ ၄၆၆။ ထမင်းလုတ်။

ဂသိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဂဿ+တ] ဂဿ–အဒနေ။ ဓာန်၌၊ ၇၅၇။ စားအပ်သော။

ဘတ္တဂ္ဂ ၊ နှ ၊ [ဘတ္တ ✓ ဂဿ+ကွိ] ဂဿ–အဒနေ၊ ဘတ္တံ ဂသန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဘတ္တဂ္ဂံ။ မောဂ်–၅၊ ၄၇, ပဋ္ဌ။ ဆွမ်းစားဧရပ်၊ ဆွမ်းစားကျောင်း။

ဂဟ

ဂဟာ+ဘူ+စု= ဥပါဒါနေ–ယူခြင်း၌။

စု= ဒုဗ္ဗောဓေ–သိနိုင်ခက်ခဲ, ရှုပ်ထွေးသောအနက်၌။ ဂဟ–ဥပါဒါနေ, နိဗန္ဓနေ စ။ ဓာန်၌၊ ၇၆၂။ ဂဏှာတိ၊ ဂဏှတိ၊ ဃေပ္ပတိ၊ ဂဟတိ၊ ဂဟေတိ၊ ဂဟယတိ။

ဂဟ–ဥပါဒါနေ–ဟု မောဂ္ဂလ္လာနဓာတုပါဌ၌ ဂဟဓာတ်ကို ရုဓာဒိတွင် ထည့်သွင်းထားသည့် အပြင် ဏော နိဂ္ဂဟီတဿ–ဟု ၅/ ၁၇၉–သုတ်ကို တည်၍ ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ ဂဏှိတုံ၊ ဂဏှန္တော ရုပ်ပြီးပုံကို ပြထားသည်။

ဂဏှတိ ။ [✓ ဂဟ+ဏှာ+တိ] ရဿတ္တေ ဂဏှတိ ဝါ။ ရှု၊ ၅၁၈။ ယူ၏၊ ဆို၏၊ တန်ဆာဆင်၏။ ဂဏှန၊ ဂဏှနက၊ ဂဏှမာန၊ ဂဏှာပက၊ (ဂဏှာတိ၊) ဂဏှာပန၊ ဂဏှာပယန္တ၊ ဂဏှာပိတ၊ ဂဏှာပေတဗ္ဗ၊ (ဂဏှာပေတိ၊ ယူစေ၏။) ဂဏှာပေတုံ၊ ဂဏှာပေတု၊ ဂဏှာပေတွာ၊ ဂဏှာပေန္တ၊ ဂဏှိတဗ္ဗ၊ ဂဏှိတုံ၊ ဂဏှိတွာ၊ ဂဏှိယ။

[✓ ဂဟ+ဏှာ+ဏှာပေ+ယ+တိ] ယူစေအပ်၏၊ အယူခိုင်း၏။ (ဂဏှိယတိ၊ ယူအပ်၏။)

http://www.dhammadownload.com

ဂဟတိ ။ [✓ ဂဟ+အ+တိ] ယူ၏၊ ဖမ်းယူ၏။ ဂဟက၊ ဂဟဏ၊ ဂဟဏီယ၊ ဂဟိတ၊ ဂဟိတဗ္ဗ၊ ဂဟိတုံ၊ ဂဟေတဗ္ဗ၊ ဂဟေတဗ္ဗက၊ ဂဟေတု၊ ဂဟေတုံ၊ ဂဟေတွာ၊ ဂဟေတွာန၊ ဂါဟာပက၊ ဂါဟီ။

ဂါဟယတိ ။ [✓ ဂဟ+ဏယ+တိ] ယူစေ၏၊ ဖမ်းယူစေ၏။ ဂါဟဏ၊ ဂါဟယိတုံ၊ ဂါဟာပက၊ ဂါဟာပန။ (ဂါဟာပယတိ၊) ဂါဟာပိတ၊ ဂါဟာပယီ၊ ဂါဟာပေတဗ္ဗ၊ (ဂါဟာပေတိ၊) ဂါဟာပေတုံ၊ ဂါဟာပေတွာ၊ ဂါဟာပေတွာန၊ ဂါဟာပေန္တ၊ ဂါဟိကာ၊ ယူစေအပ်သော= အယူ။ ဂါဟိတ၊ (ဂါဟိယတိ၊ ယူစေအပ်၏။) ဂါဟိယမာန၊ ဂါဟေတဗ္ဗ၊ ဂါဟေတု၊ (ဂါဟေတိ၊) ဂါဟေတုံ၊ ဂါဟေတွာ၊ ဂါဟေန္တ ။

ဂဟ၊ ဂါဟ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဂဟ+အ] ဂဟ–ဥပါဒါနေ, နိဗ္ဗန္ဓနေ စ၊ ဂဟော, ဂါဟော စ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၆၂။ ယူခြင်း၊ ဖမ်းယူခြင်း၊ ဖမ်းစားခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ ဂြိဟ်၊ အိမ်။ တိ ။ ဖမ်းယူတတ်, ဖမ်းစားတတ်သော။ ယူအပ်(သိမ်းပိုက်အပ်–သိမ်းဆည်းအပ်)သော။

ဂဟက [ဂဟ+က] အိမ်၊ ခန္ဓာအိမ်။

ဂတ္တ ၊ န ၊ [✓ ဂဟ+တ] မမာယန္တေဟိ ဂယှတိတိ–ဂတ္တံ= သရီရံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ ကိုယ်။

ဂဟဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဂဟ+အဏီ] ဂဟ–ဥပါဒါနေ၊ ဂဏှာတိတိ–ဂဟဏီ= အသိတာဒိ ပါစကော အဂ္ဂိ။ မောဂ်–၇၊ ၆၂။ ဝမ်းမီ၊ ပါစကတေဇောဓာတ်။

ဂဟဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဂဟ+အနိ+ဣ] ဂဟ–ဥပါဒါနေ၊ အနိ၊ ဣမှိ ဂဟဏီ။ ဂဇ္ဈ ဂဏှာတိ ဓာရေတီတိ ဝါ–ဂဟဏီ= ဂဇ္ဈာသယသညိတော မာတုကုစ္ဆိ ပဒေသော၊ တေဇောဓာတုမှိ ပန ယထာဘုတ္တာဟာရဿ ဝိပါစနဝသေန ဂဏှနတော အဆဋ္ဌ နတော–ဂဟဏီ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၁။ အမိ–ဝမ်းဗိုက်၊ သားအိမ်၊ ဝမ်းမီး၊ ပါစကတေဇောဓာတ်။

ဂဟန ၊ န ၊ [✓ ဂဟ+ယု] ဂဟ–ဥပါဒါနေ၊ အဓိကရဏော ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၆။ တော၊ ချုံ၊ စေးပျစ် ။ တိ ။ရှုပ်ထွေးထူထပ်သော၊ လွန်မြောက်နိုင်ခဲသော။

ဂဟ္ဂရ ၊ တိ ၊ [✓ ဂဟ+ဝရစ်] ပေါက်ရောက်နိုင်ခဲသော၊ အလွန်နက်သော၊ အစောက်, အနက်၊ နက်နဲခြင်း၊ တော၊ ဂူ, လိုဏ်၊ ဥမင်။ **ဂဟ္ဂရတီရ**၊ နက်စောက်သော ကမ်းပါး၊ ရှိသော။

ဂါဟ ၊ ပု ၊ [✓ ဂဟ+ဏ] ယူခြင်း၊ ဖမ်းယူခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ စွဲလမ်းတတ်, စွဲလမ်းကြောင်း= ဂါဟတရား၊ အယူဝါဒ၊ ကော်ခပ်ယူကြောင်းကိရိယာ။ တိ ။ယူတတ်သော၊ ကိုင်ယူတတ်သော။

ဃရ ၊ န ၊ [✓ ဂဟ+ဏ] ဂယှတီတိ–ဃရံ၊ ဏော၊ ဂဟဿ ဃရာဒေသော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၆။ အိမ်။

ဂဟ ၊ န ၊ [✓ ဂဟ+အ] ဂဏှာတိ ပုရိသေန အာနီတံ ဓနန္တိ–ဂဟံ၊ ဥပဓဿ ဇတ္တေ–**ဂေဟံ**။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၆။ အိမ်။

ဂေဟ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဂဟ+အ] ဂယှတီတိ–ဂေဟံ။ ရှု၊ ၅၆၉။ အိမ်–ကျောင်း(စသည်။)

ကလိင် ၊ ပု ၊ [ကလိ ✓ ဂဟ+ကို] ကလိ· ဂဏှန္တီတိ–ကလိင်္ဂါ၊ ကို။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၄။ ကလိင်္ဂတိုင်း။

ရာဇဂဟ ၊ န ၊ [ရာဇ ✓ ဂဟ+အ] ရာဇူနမေဝ အာဓိပစ္စဝသေန ပရိဂ္ဂဟိတဗ္ဗတ္တာ–ရာဇဂဟံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၀။ ရာဇဂြိဟ်ပြည်။

ဂယှတိ ။ [✓ ဂဟ+ယ+တိ] ဒိဝါဒိသေသ “ယော” ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ ယပစ္စည်းသက်၊ ဟ–နှင့် ယ–ကို ရှေ့နောက်ပြန်။ ကစ္စည်း၊ ၄၈၈။ စွဲယူတတ်၏၊ စွဲလမ်းတတ်၏။ (ဂယှတိ၊ ယူအပ်၏၊ သိမ်းဆည်းအပ်၏။) ဂယှ၊ ယူ၍။ ဂယှန၊ ယူခြင်း။ ဂယှမာန။

ဂယှ ၊ တိ ၊ [✓ ဂဟ+ယက်] မောဂ်–၅၊ ၃၂။ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ–ဂယှံ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၁။ ယူအပ်သော။ (ဂယှူပဂ။)

အတိဂဟေတွာ ။ [အတိ ✓ ဂဟ+ဏော+တွာ] အလိုကျပြုမူ၍၊ အလိုက်သင့်(လိုက်လျောစွာ) ကျင့်၍၊ အလိုကျ လိုက်လျော၍။

အဓိဂဏှာတိ ။ [အဓိ ✓ ဂဟ+ဏှာ+တိ] အဓိဂ္ဂဏှာတိ၊ လွှမ်းမိုး၍(ဖိနှိပ်၍) ယူ၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ သာလွန်၏၊ ထူး–ကဲသာလွန်၏။ အဓိဂယှ၊ အဓိဂ္ဂယှ၊ အဓိဂ္ဂဟိတ၊ အဓိဂ္ဂဟေတွာ။

အနုဂ္ဂဏှာတိ ။ [အနု ✓ ဂဟ+ဏှာ+တိ] ချီးမြှောက်(ထောက်ပံ့)၏၊ ကူညီစောင့်ရှောက်(ကျေးဇူးပြု)၏၊

http://www.dhammadownload.com

လျော်သောအားဖြင့်(လျော်စွာ) ယူ၏။ အနုဂ္ဂဏ္ဍက၊ အနုဂ္ဂဏ္ဍန၊ အနုဂ္ဂဏ္ဍနက။

အနုဂ္ဂဏ္ဍန္တ= [န+ဥဂ္ဂဏ္ဍန္တ] မယူသော။ [အန ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+အန္တ] ချီးမြှောက်လိုသော။ အနုဂ္ဂဏ္ဍမာန၊ (အနုဂ္ဂဏ္ဍာပေတိ၊ ချီးမြှောက်စေ၏။) အနုဂ္ဂဏ္ဍိတွာ၊ အနုဂ္ဂဟ၊ အနုဂ္ဂဟဏ၊ အနုဂ္ဂဟိတ၊ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗ၊ အနုဂ္ဂါဟက။

အနုဗျဥ္ဇနဂ္ဂါဟ ၊ ပု ၊ [အနုဗျဥ္ဇန ✓ ဂဟ+ဏ] ကိလေသာတို့ကို ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော လက်ခြေ-စသော သဏ္ဌာန်, ပြိုးရယ်ခြင်း-စသော အမူအရာတို့ကို (အစိတ်အစိတ်) စွဲယူခြင်း။

အနုဗျဥ္ဇနဂ္ဂါဟီ ၊ တိ ၊ [အနုဗျဥ္ဇန ✓ ဂဟ+ဏီ] လက်ခြေ-စသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှုပတင့်တယ်သော ပုံပန်းသဏ္ဌာန်၊ ပြိုးရယ်-ပြောဆို-တူရူကြည့်-တစောင်းကြည့်မှု-စသည်တို့၏ တပ်မက်ဖွယ် ဟန်ပန်-အမူအရာတို့ကို မှတ်ယူစွဲလမ်းတတ်သော။

အန္တဂ္ဂါဟက ၊ တိ ၊ [အန္တ ✓ ဂဟ+ဏ္ဍု] ထိဒ္ဓ အန္တဂ္ဂါဟိကာ။ (သဿတ, ဥစ္ဆေဒတို့တွင် တစ်ခုခုသော) အစွန်း-အဖို့-ကို စွဲယူတတ်, စွဲယူစေတတ်သော၊ ယုတ်သောအဖို့အစုကို ယူတတ်သော။

အပဒက္ခိဏဂါဟီ ၊ တိ ၊ [န+ပဒက္ခိဏ ✓ဂဟ+ဏီ] လက်ျာအားဖြင့် မနာယူ, လက်ဝဲအားဖြင့်သာ နာယူလေ့ရှိသော၊ ထူးမြတ်သောအားဖြင့် မနာယူ, ယုတ်ညံ့သောအားဖြင့် နာယူလေ့ရှိသော၊ ရိုသေစွာနာယူလေ့မရှိသော၊ ဆုံးမသည့်အတိုင်း ကျင့်လေ့ မရှိသော။

အဘိနိဂ္ဂဏ္ဍာတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] မြိစွာကိုင်၏၊ အင်္ဂါကြီးငယ်ကိုကိုင်၍ ဖိညှပ်(ဖျစ်ညှစ်)၏၊ လွှမ်းမိုးနှိမ်နင်း၏။ အဘိနိဂ္ဂဏ္ဍန၊ အဘိနိဂ္ဂဏ္ဍန္တ၊ အဘိနိဂ္ဂဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ အဘိနိဂ္ဂဏ္ဍိတွာ။

အဝဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ဂဟ+အ] သက်ဝင်၍ယူခြင်း၊ မြိစွာယူခြင်း။

အဝဂ္ဂဟဏ ၊ န ၊ [အဝ ✓ဂဟ+ယု] မကောင်းသဖြင့် ယူခြင်း။

အဝဂ္ဂါဟ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ဂဟ+ဏ] မိုးကို မကောင်းသဖြင့် ယူခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း။ အဝဂ္ဂါဟကာမ၊ မြိစွာယူတတ်သော ကာမတရား။

အသိဂ္ဂါဟ ၊ တိ ၊ [အသိ ✓ဂဟ+ဏ] သန်လျက်ကို စွဲကိုင်သော။

အာဂဟတိ ။ [အာ ✓ ဂဟ+အ+တိ] ယူ၏။

အာဓာနဂ္ဂါဟီ ၊ တိ ၊ [အာဓာန ✓ ဂဟ+ဏီ] မိမိအယူအဆကို မြိစွာလက်ကိုင်ထားရှိသည်ကိုပြု၍ ယူတတ်သော၊ မြဲမြံစွာယူတတ်သော။

ဥဂ္ဂဏ္ဍာတိ ။ [ဥ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] ယူ၏၊ ကောက်ယူ၏၊ ခံယူ၏၊ လက်ခံ၏၊ မှတ်သား၏၊ လေ့လာ၏၊ စူးစမ်း၏၊ သိ၏၊ သင်ယူ၏။ ဥဂ္ဂဏ္ဍန၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍန္တ။ (ဥဂ္ဂဏ္ဍာပေတိ၊ ကောက်ယူစေ၏၊ သင်ယူစေ၏၊ သင်ပေး၏၊ ခံယူစေ၏။) ဥဂ္ဂဏ္ဍာပန၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍာပေတွာ၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍာပေန္တ၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍိတုံ၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍိတွာ၊ ဥဂ္ဂယှ၊ ယူ၍။ (ဥဂ္ဂယှတိ၊ သင်ယူအပ်၏။) ဥဂ္ဂယှမာန၊ ဥဂ္ဂဟဏ၊ (ဥဂ္ဂဟာပေတိ၊ ခံယူစေ၏။) ဥဂ္ဂဟာပန၊ ဥဂ္ဂဟာပိတ၊ ဥဂ္ဂဟာပေတုံ၊ ဥဂ္ဂဟာပေတွာ၊ ဥဂ္ဂဟိတ၊ ဥဂ္ဂဟိတက၊ ဥဂ္ဂဟိတုံ၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗ၊ ဥဂ္ဂဟေတု၊ ဥဂ္ဂဟေတုံ၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ ဥဂ္ဂါဟက၊ဥဂ္ဂါဟေတုံ။

ဥပဂ္ဂယှ ၊ န ၊ [ဥပ ✓ဂဟ+ဏျ] ဥပဂယှတိ ဧတေ နာတိ-ဥပဂ္ဂယှံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၅၆။ တံစိုး၊ လက်ဆောင်။

ဥပသင်္ကမ္မ ၊ ဗျ ၊ [ဥပ+သံ ✓ဂဟ+တွာ] ချီးမြှောက်၍။

ဥပဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဂဟ+အ] ထောင်သွင်း အကျဉ်းချထားခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ခြင်း။ အတင်းအကြပ် ဖမ်းယူအပ်သော။

ပဂ္ဂဏ္ဍာတိ ။ [ပ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] (ပဂ္ဂဏ္ဍတိ-လည်း ရှိ၏၊) ချီးမြှောက်၏၊ မြှောက်-မြှောက်တင်-ပသ၏၊ ယူ၏၊ စွဲယူ-ကိုင်ဆောင်၏၊ ခံယူ-သိမ်းပိုက်၏၊ နာယူ-မှတ်သား၏။ ပဂ္ဂဏ္ဍက၊ ပဂ္ဂဏ္ဍန၊ ပဂ္ဂဏ္ဍနက၊ ပဂ္ဂဏ္ဍန္တ၊ (ပဂ္ဂဏ္ဍာပေတိ၊ ယူစေ၏၊ စွဲယူ-ကိုင်ဆောင်စေ၏။) ပဂ္ဂဏ္ဍာပေတုံ၊ ပဂ္ဂဏ္ဍာပေတွာ၊ ပဂ္ဂဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ ပဂ္ဂဏ္ဍိတုံ၊ ပဂ္ဂဏ္ဍိတွာ၊ ပဂ္ဂဏ္ဍိတွာန၊ ပဂ္ဂယှ၊ -၍။ (ပဂ္ဂယှတိ၊ ယူအပ်၏။) ပဂ္ဂယှမာန၊ ပဂ္ဂဟ၊ ပဂ္ဂဟဏ၊ ပဂ္ဂဟိတ။

ပဂ္ဂဟတိ ။ [ပ ✓ ဂဟ+အ+တိ] မြှောက်၏၊ မြှောက်ချီ-ပင့်ကော်၏၊ မြှောက်တင်-ပသ၏။ ပဂ္ဂဟိတ၊ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗ၊ ပဂ္ဂဟေတုံ၊ ပဂ္ဂဟေတွာ၊ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ပဂ္ဂါဟ၊ ပဂ္ဂါဟက။

http://www.dhammadownload.com

ပဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ဂဟ+အ] လီနံ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏ္ဍာတိ ဥက္ခိပတီတိ–ပဂ္ဂဟော၊ အတ္တနော နိဿယံ ပရမတ္ထံ ဂဏ္ဍာပေတီတိ ဝါ–ပဂ္ဂဟော၊ ပသဒ္ဒေါ ပရမတ္ထေပီတိ ဟိ ဧကက္ခရကောသေ ဝုတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်းလုံ့လ။

ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာတိ ။ [ပဋိ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] ပဋိဂဏ္ဍာတိ၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာတိ၊ ယူ(ခံယူ)၏၊ စွဲကိုင်–ယူငင်၏၊ ခံယူ(ကျင့်သုံး)၏၊ ခံယူသိမှတ်–နိမိတ်ဖတ်၏၊ ဒေသနာခံ၏၊ ဝန်ခံ၏၊ သည်းခံ၏၊ အကပ်ခံ၏၊ လက်ခံသိမ်းပိုက်၏၊ ပြန်ယူ၏။ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍက၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍန၊ ပဋိဂဏ္ဍန္တ၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာပေတုံ၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိတ၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိတုံ၊ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိတွာ၊ ပဋိဂ္ဂယှ၊ –၍။ ပဋိဂ္ဂဟ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏက၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာပေတွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတက၊ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတုံ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတု၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာန၊ ပဋိဂ္ဂါဟ၊ ပဋိဂ္ဂါဟက၊ ပဋိဂ္ဂဟယမာန၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပန၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတဗ္ဗ၊ ပဋိဂ္ဂါဟေတွာ။

ပရိဂ္ဂဟ ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓ဂဟ+အ] ပရိဂ္ဂယှတေ "သက"နှိ ကရီယတေတိ–ပရိဂ္ဂဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၈။ သိမ်းပိုက်ထားသော၊ စပ်ဆိုင်သော။

ဒုဂ္ဂဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+အ] မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်–သိမ်းပိုက်အပ်သော၊ အယူရခက်သော၊ အဖမ်းရခက်သော။ ဒုဂ္ဂဟ၊ ဒုဂ္ဂဟဏ၊ ဒုဂ္ဂဟိတ၊ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟ၊ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟီ၊ ဒုဂ္ဂါဟ၊ ဒုနှိဂ္ဂဟ၊ ဒုနှိဂ္ဂဟိတ။

နိဂ္ဂဏ္ဍာတိ ။ [နိ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] နှိပ်၏၊ နှိမ်နင်း၏၊ နှိမ်ချ၏၊ နှိပ်စက်၏။ နိဂ္ဂဏ္ဍန၊ နိဂ္ဂဟ၊ နိဂ္ဂဏ္ဍ၊ နိဂ္ဂယှ၊ –၍။ (နိဂ္ဂယှတိ၊ –အပ်၏။) နိဂ္ဂဟဏ၊ နိဂ္ဂဟိတ၊ (နိဂ္ဂဟေတိ၊ နှိပ်၏၊ နှိပ်ကွပ်၏။) နိဂ္ဂဟေတုံ၊ နိဂ္ဂဟေတွာ၊ နိဂ္ဂါဟက။

ဖဂ္ဂဝ ၊ ပု ၊ [ဖ ✓ဂဟ+အ] ဖံ ဝါတံ ဂဏ္ဍာတီတိ–ဖဂ္ဂဝေါ၊ ဟဿ ဝေါ–ဖဂ္ဂဝေါ၊ ပိတ်သင်းခတ်။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၈။ ခွေးတောက်။

ဖဂ္ဂု ၊ ပု+နှ ၊ [ဖလ ✓ဂဟ+ဏု] ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ်။

ဖဂ္ဂုနီ ၊ ထီ ၊ [ဖလ ✓ဂဟ+ဏေ+ယု+ဤ] ဖလံ ဂဏ္ဍာပေတီတိ–ဖဂ္ဂုနီ၊ ယု၊ ဤ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉။ ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ်။

ဘတ္တဂ္ဂ ၊ နှ ၊ [ဘတ္တ ✓ဂဟ+ကွိ] မောဂ်–၅၊ ၄၇။ ဘတ္တံ ဂဏ္ဍာတိ ဧတ္ထာတိ–ဘတ္တဂ္ဂံ။ ၄င်းပဉ္စိကာ။ ဆွမ်းစားကျောင်း၊ ဆွမ်းစားဇရပ်၊ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာအရပ်။ ဒါနဂ္ဂံ၊ သလာကဂ္ဂံ–တို့ကိုလည်း အလားတူပင်မှတ်။

ဝိဂ္ဂဏ္ဍာတိ ။ [ဝိ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] လက်ခြေတို့ကို အထူးထူး အပြားပြား(စည်းကိုက် ဝါးကိုက်)ယူ၏၊ စည်းကိုက်ဝါးကိုက် က၏၊ မြဲမြံစွာ ယူ–ကိုင်၏၊ ကိုင်တွယ်–သုံးသပ်၏၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ယူ–ငြင်းခုံ၏။ ဝိဂ္ဂယှ၊ –၍။ ဝိဂ္ဂဟိတ၊ ဝိဂ္ဂါဟ၊ ဝိဂ္ဂါဟိတ။

ဝိဂ္ဂဟ ၊ ပု+နှ ၊ [ဝိ ✓ဂဟ+အ] ဝိဝိဓံ ဂဏ္ဍာတိ ဧတ္ထာတိ–ဝိဂ္ဂဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၁။ ကိုယ်၊ ဝိဂြိုဟ်။ ဝိဂ္ဂယှနှိ ယုဇ္ဇန္တသို့ မ်–ဝိဂ္ဂဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၀။ ငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ခြင်း။ **ဝိဂ္ဂါဟိက** [ဝိဂ္ဂဟ+ဣက] ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်း။ **ဝိဂ္ဂါဟိကာ** [ဝိ ✓ဂဟ+ဏ္ဍု+အာ] ခိုက်ရန်ဖြစ်စေတတ်သောစကား။

ဝိနိဂ္ဂဏ္ဍိတွာ ။ [ဝိ+နိ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တွာ] နှိမ့်ချ(အားလျှော့)၍။ ဝိနိဂ္ဂဟ၊ နှိမ့်ချ(အားလျှော့)ခြင်း။

ဝိနယဂ္ဂါဟီ ၊ ပု ၊ [ဝိနယ ✓ဂဟ+ဏီ] ဝိနယံ ဝိဓိ ပဋိသေဓဝစနံ ဂဟေတုံ သီလော–ဝိနယဂ္ဂါဟီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၀။ နားထောင်လေ့ရှိသော၊ ဆိုဆုံးမလွယ်သော။

ဝါဋဂါဟီ ၊ ပု ၊ [ဝါဋ ✓ဂဟ+ဏီ] ဝါဋံ သပ္ပံ ဂဏ္ဍနသီလတာယ–ဝါဋဂါဟီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၆။ အလမ္ပာယ်သမား။

သံဂယှ ၊ နှ ၊ [သံ ✓ဂဟ+ဏျ] ဟနှင့်ယကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ အကျဉ်းချုံး၍ ယူအပ်–ဟောကြားအပ်သော။

သံပဂ္ဂဏ္ဍန ၊ နှ ၊ [သံ+ပ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+ယု] ချီးမြှောက်–ထောက်ပံ့ခြင်း။ **သံပဂ္ဂဟ။**

သင်္ဂဏ္ဍာတိ ။ [သံ ✓ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ] ချီးမြှောက်–ထောက်ပံ့၏၊ မ,စ၏၊ စွဲယူ–နှောင်ဖွဲ့၏၊ ပေါင်းရုံး(အကျဉ်းချုံး)၍ ယူ၏။ သင်္ဂဏ္ဍန၊ သင်္ဂဏ္ဍိတွာ၊ သင်္ဂဏ္ဍိတုံ၊ သင်္ဂဏ္ဍန္တ။ (သင်္ဂယှတိ၊) သင်္ဂယှမာန၊ သင်္ဂဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ သင်္ဂဟ၊ သင်္ဂဟက၊ သင်္ဂဟဏ၊ သင်္ဂဟိတ၊ သင်္ဂဟေတဗ္ဗ၊ သင်္ဂဟေတု၊ သင်္ဂဟေတွာ၊

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဂဟတဲ့၊ သင်္ဂါဟ၊ သင်္ဂါဟက၊ သင်္ဂါဟဏ၊ သင်္ဂါဟီ၊ သင်္ဂါဟေတဗ္ဗ။

သင်္ဂါဟေတိ ။ [သံ ✓ ဂဟ+ဏော+တိ] စုစု-ပေါင်းရုံးစု-အကျဉ်းချုံးစု ယူဆ၏။ သင်္ဂါဟေန္တ။

သင်္ဂဟ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဂဟ+အ] သခ်ေပေန ဂယှတေ အနေနာတိ-သင်္ဂဟော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁၆။ ရူနှာ၊ ၃၅၂-ကိုလည်းရှု။ အကျဉ်း။ နှ ။ အပေါင်း။

သဒ္ဒဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [သဒ္ဒ ✓ ဂဟ+အ] သဒ္ဒေါ ဂယှတေ အနေနာတိ-သဒ္ဒဂ္ဂဟော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅၀။ နား။

သမဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [သမ ✓ ဂဟ+ဂို] သမံ သကလံ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ ဂယှတေတိ-သမဂ္ဂေါ။ ကောတ္ထုဘာ။ ညီညွတ်သော၊ အလုံးစုံသော။

သမနုဂ္ဂဟိတ ၊ တိ ၊ [သံ+အနု ✓ဂဟ+တ] ချီးမြှောက်-ထောက်ပံ့အပ်သော၊ ကျေးဇူးပြုအပ်သော။

သမဓိဂ္ဂဏှာတိ ။ [သံ+အဓိ ✓ဂဟ+ဏှာ+တိ] သမဓိ ဂဏှာတိ၊ ယူ၏၊ ကောင်းစွာ ယူ-သိမ်းယူ၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ ကောင်းစွာ နှိပ်ကွပ်(ယုတ်နိမ့်အောင် ပြု)၏၊ ကောင်းစွာ အလွန်အကဲ(အထူး)ယူ၏။ သမဓိဂယှ၊ သမဓိဂ္ဂယှ၊ သမဓိဂဟေတွာ။

သန္နိဂ္ဂဏှာတိ ။ [သံ+နိ ✓ဂဟ+ဏှာ+တိ] ကောင်းစွာ နှိပ်ကွပ်ဆုံးမ၏။ သန္နိဂဏှန္တ၊ သန္နိဂ္ဂဏှန္တ ။

သမတိဂ္ဂယှ ။ ဗျ ။ [သံ+အတိ ✓ ဂဟ+တွာ] ကျော်လွန်၍၊ ဖြတ်ကျော်၍။

သမုဂ္ဂဏှာတိ ။ [သံ+ဥ ✓ဂဟ+ဏှာ+တိ] ကောင်းစွာ-ခံယူ(လက်ခံ)၏။ သမုဂ္ဂဟ၊ သမုဂ္ဂဟိတ။

သမ္မဂ္ဂဏှာတိ ။ [သံ+ပ ✓ဂဟ+ဏှာ+တိ] အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်(ထပ်ဖန်တလဲလဲ) ချီးမြှောက်-မြှောက်ပင့်၏၊ အတူတကွ ပြောဆိုတိုင်ပင်၏။ သမ္မဂ္ဂဟေတွာ၊ သမ္မဂ္ဂဏှန၊ သမ္မဂ္ဂဟ၊ သမ္မဂ္ဂဟဏ၊ သမ္မဂ္ဂဟိတ၊ သမ္မဂ္ဂါဟ၊ သမ္မဂ္ဂါဟက။

သမ္မဒ္ဒိဂ္ဂဟေသုံ ။ [သံ+ပတိ ✓ ဂဟ+ဏှာ+ဥံ] ရှု၊ ၅၁၈-ကိုရှု။ ခံယူ(လက်ခံ-ဝန်ခံ)ကုန်ပြီ။ သမ္မဒ္ဒိဂ္ဂဏှက၊ သမ္မဒ္ဒိဂ္ဂဏှနက၊ သမ္မဒ္ဒိဂ္ဂဟ၊ သမ္မဒ္ဒိဂ္ဂဟဏ၊ သမ္မဒ္ဒိဂ္ဂါဟက။

သမ္မရိဂ္ဂယှ ။ [သံ+ပရိ ✓ဂဟ+တွာ] ထက်ဝန်းကျင်မှ သိမ်းဆည်း၍၊ အလုံးစုံအဖို့အားဖြင့် သိမ်းဆည်း၍။

သမ္မရိဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [သံ+ပရိ ✓ ဂဟ+အ] ခံယူခြင်း၊ လက်ခံခြင်း၊ ဝန်ခံခြင်း။

သမ္မာဂါဟ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ ✓ ဂဟ+ဏ] မဖောက်မပြန်(မှန်ကန်)သော အယူ။

သမ္မာပရိဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ပရိ ✓ဂဟ+အ] ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်း(သိမ်းပိုက်)ခြင်း။ သမ္မာပရိဂ္ဂဟဏ၊ သမ္မာပရိဂ္ဂါဟ။

သာရဂါဟီ ၊ တိ ၊ [သာရ ✓ ဂဟ+ဏီ] အနှစ်သာရ (အမြတ်တရား)ကို ယူလေ့ရှိသော။

သုဂဏှ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဂဟ+ဏှာ+အ] ချမ်းသာ (လွယ်ကူ)သဖြင့် ယူအပ်သော၊ ယူလွယ်သော။

သုဂယှ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဂဟ+ဏျ] လွယ်ကူစွာ ယူအပ် (သိအပ်)သော၊ ယူလွယ်(သိလွယ်)သော။ သုဂဟိတ။

သုဂ္ဂဟ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဂဟ+အ] ကောင်းစွာယူအပ် (ကောက်ယူအပ်)သော။ သုဂ္ဂဟဏ၊ သုဂ္ဂဟိတ၊ သုဂ္ဂါဟ၊ သုဂ္ဂါဟိတ။

သုပဂ္ဂဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ဂဟ+တ] ကောင်းစွာ ချီးမြှောက်(ထောက်ပံ့)အပ်သော။

သုပဋိဂ္ဂဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပဋိ ✓ဂဟ+တ] ကောင်းစွာ ခံယူ(လက်ခံ)အပ်ပြီးသော။ သုပဋိဂ္ဂဟိတ။

သုပရိဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [သု+ပရိ ✓ဂဟ+အ] ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်း(သိမ်းပိုက်) စုံစမ်းခြင်း။ သုပရိဂ္ဂဟိတ၊ **သုပရိဂ္ဂါဟိက** [သုပရိဂ္ဂါဟ+ဏိက] ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်း(သိမ်းပိုက်-စုံစမ်း)တတ်သော။

သုသင်္ဂဟ ၊ တိ ၊ [သု+သင်္ဂဟ] ကောင်းစွာချီးမြှောက်အပ်သော။ သုသင်္ဂဟိတ၊ သုသမ္မဂ္ဂဟိတ။

သုနိဂ္ဂဟ ၊ ပု ၊ [သု+နိ ✓ ဂဟ+အ] ကောင်းစွာ နှိမ်ခြင်း၊ နှိပ်ကွပ်ခြင်း။ သုနိဂ္ဂဟိတ။

သုဝိဂ္ဂဟ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဂဟ+ဏ] လွန်စွာ ကာမဂုဏ်ဖြင့် ဖမ်းယူဆွဲငင်တတ်သော။ [သု+ဝိဂ္ဂဟ] တင့်တယ်လှပသောကိုယ်ရှိသော။

ဂဠ

ဘူ= ပဋ္ဌရဏော-ယိုစီးခြင်း၌။ သေစနေ (ဓာတုပြိတ္တိ)။ ဂဠတိ။

ဂဠတိ ။ [✓ ဂဠ+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ လျှောကျ၏၊ ရွှေ့ရှား၏၊ ချော်လဲ၏။ ဂဠန္တ၊ (ဂဠယတိ၊ ဂဠာပေတိ၊ ယိုစီးစေ၏။) ဂဠိတ၊ ဂဠိတွာ၊ ဂဠေတုံ။

ဩဂဠတိ ။ [အဝ ✓ ဂဠ+အ+တိ] လျှောကျ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဥပဂဋ္ဌတိ ။ [ဥပ ✓ဂဋ္ဌ+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ လျှောကျ၏။ ။ 'ဥပဂဋ္ဌိတ။

ဝိဂဋ္ဌတိ ။ [ဝိ ✓ဂဋ္ဌ+အ+တိ] လျှောကျ၏။ ဝိဂဋ္ဌိတွာ။

အတိဂါဋ္ဌယတိ ။ [အတိ ✓ဂဋ္ဌ+ဏာယ+တိ] လျှောကျစေ၏၊ ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ အတိဂါဋ္ဌိတ၊ အလွန်နှိပ်စက်အပ်သော။

အဝဂဋ္ဌိတွာ ။ [အဝ ✓ဂဋ္ဌ+တွာ] လျှောကျ၍၊ ယိုစီး၍။

ဥဂ္ဂဋ္ဌမေတွာ ။ [အဝ ✓ဂဋ္ဌ+ဏာပေ+တွာ] လျှောကျစေ၍။ ဥဂ္ဂဋ္ဌိတ။

ပဂ္ဃဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဂဋ္ဌ+တ] ဂဋ္ဌ–သေစနေ၊ ဂဋ္ဌိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၁။ ယိုစီးသော၊ ရွှေ့ရှားသော၊ လျှောကျသော။

ဂါ

ဘူ= သဒ္ဒ ဂတိ ထောမန ဇာတိသု–အသံပြုခြင်း, သွားခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, ဖြစ်ခြင်းတို့၌။ ဂါတိ၊ ဂါယတိ။

ဂါထာ ၊ ထိ ၊ [✓ဂါ+ထက်+အာ] ဂါယတိတိ–ဂါထာ= ပဇ္ဇဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၈၈။ ဂါထာအဖွဲ့။ (သီဆိုအပ်သောကဗျာ–သီချင်း။)

ဂါမ ၊ ပု+နု ၊ [✓ဂါ+မ] ဂါယန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဂါမော= သံဝသထော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ရွာ။

ဂီတ ၊ နု ၊ [ဂါ+က္တ] ဂါနံ–ဂီတံ။ မောဂ်–၅၊ ၁၁၅, ပဋ္ဌ။ သီဆိုခြင်း။

ဂီဝါ ၊ ထိ ၊ [✓ဂါ+ဣဝ+အာ] ဂါယန္တိ ဧတာယာတိ–ဂီဝါ= ဂလော။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၃။ သီဆိုကြောင်း၊ လည်ပင်း။

မာတုဂါမ ၊ [မာတု ✓ဂါ+မ] မာတာဝိယ ဂါယတီတိ–မာတုဂါမော၊ ဂါ–သဒ္ဒေ၊ မော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၁။ မိန်းမ၊ အမျိုးသမီး။

ဂါဓ

ဘူ= ပတိဋ္ဌာဂဆ္ဆေ သု–တည်ရာအနက်, လိုချင်ခြင်း, ဖွဲ့ထုံးစီရင်ခြင်းအနက်တို့၌။ ဂါဓတိ။

ဂါဓတိ ။ [✓ဂါဓ+အ+တိ] တည်၏။ ဂါဓ–တည်ရာ၊ မှီရာ၊ ထောက်တည်ရာ၊ တွင်း, ကျင်း၊ တည်ခြင်း၊

အဂါဓ ၊ နု ၊ [နု+ဂါဓ] ဂါဓ–ပဋ္ဌိဋ္ဌာ ကခံသု, ဂဆ္ဆေ စ။ နတ္ထိ ဂါဓံ ယတြ–အဂါဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၉။ မထောက်မီသည်၊ အလွန်နက်သည်။

အန္တောဂဓ ၊ တိ ၊ [အန္တော+အဝ ✓ဂါဓ+အ] ဂါဓ–ပတိဋ္ဌာယံ၊ အန္တော ဩဂါဓတိတိ–အန္တောဂဓံ၊ ရဿော၊ ဩဂါဓတိတိ–ဩဂဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၂။ အန္တောဂဓ၊ ဩဂဓ၊ အတွင်းဝင်သော၊ အကျုံးဝင်သော၊ ပါဝင်သော။

ဩဂဓ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဂါဓ+အ] အဝပုဗ္ဗော ဂါဓ–ပတိဋ္ဌာယံ၊ အ။ သူစိ။ ဩဂါဓတိတိ–ဩဂါဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၂။ သက်ဝင်သော၊ သက်ရောက်သော။ ဩဂါဓ။

ပဋိဂါဓ ၊ ပု ၊ [ပဋိ ✓ဂါဓ+အ] တည်ရာ၊ မှီရာ၊ ထောက်တည်ရာ။ ပဋိဂါဓပတ္တာ၊ ထောက်တည်ရာသို့ရောက်သော၊ ထောက်တည်ရာရသော။

ဂါဟူ၊ ဂါဟ

ဘူ= ဝိလောဋနေ–မွှေနှောက်ခြင်း၌။ ဂါဟတိ။

ဂါဟတိ ။ [✓ဂါဟူ+အ+တိ] ယူ၏။ ဂါဟနာ၊ ယူခြင်း။ ဂါဟိတ။

ဂါဠ ၊ တိ ၊ [✓ဂါဟ+ဟ] ဂါဓာတ်၏ ဟ်–ကို ဠ–ပြု၊ ဂယှတီတိ–ဂါဠံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။ [ဂါဟူ+ဎ] *ဂါဟူ–ဝိလောဋနေ၊ အဂါဟီတိ–ဂါဠော။ ရူ၊ ၆၂၁။ ပြင်းထန်သော၊ လွန်ကဲသော၊ မြဲမြံ(တင်းကြပ်)သော၊ ထူးကဲ–များပြားသော။ *(ဂါဟူ–သံ)

အဝဂါဟတိ ။ [အဝ ✓ဂါဟူ+အ+တိ] သက်ဝင်၏၊ သက်ဝင်၍တည်နေ၏။ အဝဂါဟ၊ အဝဂါဟဏ၊ အဝဂါဟိတံ့၊ အဝဂါဠ။

အာဂါဠ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဂါဟ+ဟ] ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော၊ လောဘ၏အစွမ်းဖြင့် မြဲမြံစွာယူသော၊ ကာမဂုဏ်သို့ သက်ဝင်သော။

ပဂါဟတိ ။ [ပ ✓ဂါဟူ+အ+တိ] သက်ဝင်၏၊ အကျုံးဝင်၏၊ ပါဝင်၏၊ အတွင်းဝင်၏။ ပဂါဠ၊ နစ်မြုပ်သက်ဝင်သော။

ဝိဂါဟတိ ။ [ဝိ ✓ဂါဟူ+တိ] သက်ဝင်၏။ ဝိဂါဟိတွာ၊ ဝိဂါဟယ၊ ဝိဂါဟေတွာ၊ ဝိဂယှ၊ ဝိဂါဟန္တွာ၊ ဝိဂါဟိတ၊ ဝိဂဠ။

သြဂါဟတိ ။ [အဝ ✓ဂါဟ+အ+တိ] သက်ဝင်၏၊ သက်ဆင်း၏။ (သြဂါဟေတိ၊ သက်ဆင်းစေ၏၊ နှစ်၏။) သြဂယှ၊–၍။ သြဂါဟ၊ သြဂါဟန၊ သြဂါဠ။

http://www.dhammadownload.com

နိဂါဇိုက ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဂါဟ+တ] နှစ်အပ်သော၊ နစ်သော။

သမနုဂါဟတိ ။ [သံ+အနု ✓ဂါဟူ+အ+တိ] သမနုဂ္ဂါဟတိ–လည်း ရှိ၏၊ ဂါဟူဓာတ်၌ ဒွေးဘော်မလို။ (အကြောင်းကို အယူကို တည်တံ့စေလျက်) မေးမြန်းစစ်ဆေး၏၊ စီစစ်၏။ သမနုဂါဟိတွာ၊ သမနုဂ္ဂါဟိတွာ၊ သမနုဂ္ဂါဟန္တွာ၊ သမနုဂါဟိယမာန၊ သမနုဂါဟီယမာန၊ သမနုဂါဟနာ။

သမောဂါဟတိ ။ [သံ+အဝ ✓ဂါဟူ+အ+တိ] ကောင်းစွာသက်ဆင်း၏၊ ကောင်းစွာဝင်ရောက်၏။ သမောဂယှ၊ သမောဂါယှ၊ –၍။ သမောဂါဠ္ဍ။

အဇ္ဈောဂါဟတိ ။ [အဓိ+အဝ ✓ဂါဟူ+အ+တိ] ဝင်၏၊ သက်ဝင်၏၊ ဝင်ရောက်၏။ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ၊ အဇ္ဈောဂဠ္ဍ၊ အတိဂါဠ္ဍ၊ အလွန်မြဲမြံသော။

ဂိဓ၊ ဂိဓု

ဒိ= အဘိကခ်ဲယ်–အလွန်လိုချင်မက်မောခြင်း, အလိုကြီးခြင်း၌။ ဂိဇ္ဈတိ။

ဂိဇ္ဈတိ ။ [✓ဂိဓ+ယ+တိ] လိုချင်၏၊ တပ်မက်၏၊ တောင့်တ၏။ ဂိဇ္ဈန၊ ဂိဇ္ဈိတ၊ ဂိဒ္ဓ၊ ဂိဒ္ဓိ။

ဂိဇ္ဈ ၊ ပု ၊ [✓ဂိဓ+ဏ်] ဂိဓ–အဘိကခ်ဲယ်၊ ဂေဓတိတိ *–ဂိဇ္ဈော= ပက္ခိဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၄၇။ လင်းတငုက်။

ဂဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ဂိဓ+ဓ] ဂိဓ–အဘိကခ်ဲယ်၊ ဂ္လသအတ္တဲ၊ ဂေဓတိတိ *–ဂိဒ္ဓေါ= ဂိဇ္ဈော။ မောဂ်–၇၊ ၉၉။ လင်းတငုက်၊ တပ်မက်မောခြင်း။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၇–၌ကား ဂန္ဓ–ဟု ရှိနေသည်။ ဂိဓတိသ္မာ အ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဂ္လသတ္တဲ၊ ဂန္ဓော–ဟုလည်း မိန့်ဆိုထားသည်။

ဂေဓ ၊ ပု ၊ [✓ဂိဓု+ဏ] တပ်မက်ကြောင်း, တပ်မက်ခြင်းတဏှာ၊ နှောင့်ယှက်တတ်သော ကာမဂုဏ်။ တိ ။ ထူထပ်သော။ **ဂေဓိ**၊ တပ်မက်ခြင်း။ ဂေဓိတ။

အနုဂိဇ္ဈတိ ။ [အနု ✓ဂိဓု+ယ+တိ] အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် လိုချင်၏၊ ထပ်ဖန်တလဲလဲ ကပ်ငြိ–နှစ်သက်–စွဲလမ်း၏။ အနုဂိဇ္ဈန၊ အနုဂိဒ္ဓ။

အဘိဂိဇ္ဈတိ ။ [အဘိ ✓ဂိဓု+ယ+တိ] လိုချင်တောင့်တ၏၊ တပ်မက်၏၊ မြတ်နိုး၏။ အဘိဂိဇ္ဈန၊ အဘိဂိဇ္ဈန္တွာ၊ အဘိဂိဒ္ဓ။

မဂဓ ၊ ပု ၊ [မံသ ✓ဂိဓ+အ] မံသေသု ဂိဇ္ဈန္တီတိ–မဂဓ၊ ဂိဓ–အဘိကခ်ဲယ်။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၄။ မဂဓမင်းသားများ။ [မဂဓ+ဏ] မဂဓတိုင်း။

သံဂိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဂိဓု+တ] ပြင်းစွာတပ်မက်သော၊ ဧဂေဝမိန်းမောသော။

ဂိရ

ဘူ= နိဂ္ဂိရဏေ–ထွေးအန်ခြင်း၌။ ဂိရတိ။

ဂိရတိ ။ [✓ဂိရ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ ထွေးအန်၏၊ ပျို့အန်၏၊ ယိုးစီးတတ်၏၊ ပေါက်ပွားစေတတ်၏။ ဂိရဏ။

ဂရ ၊ ပု ၊ [✓ဂိရ+အ] ဂိရ–နိဂ္ဂိရဏေ၊ ဂိရဏံ–ဂရော၊ အတ္တဲ ဂ္လသ။ မောဂ်–၅၊ ၄၄၊ ပဋ္ဌ။ မျိုခြင်း။

ဂိရာ ၊ ထိ ၊ [✓ဂိရ+အ+အာ] ဂိရီယတီတိ–ဂိရာ။ အဘိဋ္ဌ–၁၊ ၃၆၁။ စကား၊ စကားသံ။

ဂိရီ ၊ ပု ၊ [✓ဂိရ+ကိ] ဂိရ–နိဂ္ဂိရဏေ။ ဂိရတိ ပသဝတိ ဆဝိမံသသာရဘူတံ ဘေသဇ္ဇာဒိန္တိ –ဂိရိ= သေလော။ မောဂ်–၇၊ ၉။ ဂိရတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ဂိရိ။ အပဋ္ဌ–၂၊ ၉၃။ တောင်။

ဥဂ္ဂိရတိ ။ [ဥ ✓ဂိရ+အ+တိ] ပျို့အန်၏၊ ထွေးအန်၏၊ အန်ထုတ်၏၊ မြောက်ချီ၏၊ ရွယ်မိုး၏။ ဥဂ္ဂိရဏ၊ ဥဂ္ဂိရန္တွာ၊ ဥဂ္ဂိရမာန၊ ဥဂ္ဂိရိတ၊ ဥဂ္ဂိရိတဗ္ဗ၊ ဥဂ္ဂိရိတုံ၊ ဥဂ္ဂိရိတ္ဝာ။

ဥဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဂိရ+ရ] မျက်မှောက်ဘဝ၊ တမလွန်ဘဝ၌ဖြစ်သော အကျိုးမဲ့ ဘေးအန္တရာယ်တို့ကို ထွေးအန်တတ်သော ကြမ်းတမ်းကြောက်မက်ဖွယ်ရာ–ကိလေသာ။

ဥဂ္ဂါရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ဂိရ+ဏ] ဂိရ–နိဂ္ဂိရဏေ၊ ဂ္လသာ၊ ဥဂ္ဂါရော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၈။ ကြို့ထိုးခြင်း, ပျို့အန်ခြင်း။ ကြို့ထိုးသောလေ၊ အန်ထွက်သောအစာ၊ အန်ဖတ်။

နိဂ္ဂိရဏ ၊ န ၊ [နိ ✓ဂိရ+ယု] ထွေးအန်ခြင်း။

မုဂ္ဂရ ၊ ပု ၊ [မုရ ✓ဂိရ+အ] မုရံ ဂိရတီတိ–မုဂ္ဂရော၊ ရဿ ဂေါ၊ ဂိရ–နိဂ္ဂိရဏေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၂။ ဆောက်ပုတ်၊ လက်ရိုက်၊ တင်းပုတ်၊ တုတ်တို။

သမုဂ္ဂိရတိ ။ [သံ+ဥ ✓ဂိရ+အ+တိ] ထွေးအန်၏၊ ထွေးထုတ်၏။ သမုဂ္ဂိရိယမာန။

ဂရ ၊ ပု ၊ [✓ဂိရ+ဥ] ဂိရ–နိဂ္ဂိရဏေ၊ ဥ၊ ဂ္လသတ္ထဲ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၇။ ငုက်တောင်။

http://www.dhammadownload.com

ဂိမှ ၊ ပု ၊ [✓ ဂိရ+မ] ဂိရတိ ပိဋ္ဌယတီတိ–ဂိမှော၊ မော၊ ရဿ ဟော, ဝဏ္ဏဝိပရိယယော စ။ ဓာန်ဦး၊ ၈၀။ ဂိမှဥတု။

ဂိမှာန ၊ ပု ၊ [✓ ဂိရ+မာန] ဂိရတိ ပိဋ္ဌယတီတိ–ဂိမှာနော၊ မာနော၊ ရဿ ဟော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော စ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၈။ နွေဥတု။

တိမိဂ်လ ၊ ပု ၊ [တိမိ ✓ ဂိရ+ဏ] ဂိရ–နိဂ္ဂိရဏော၊ ဏော၊ လတ္တံ၊ ဣဿတ္တံ၊ တိမိနော ဂလော–တိမိဂ်လော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၃။ တိမိဂ်လငါး။

ဂိလ

ဘူ= အဇ္ဈောဟရဏော–မျိုခြင်း၌။ ဂိလတိ။

ဂိလတိ ။ [✓ ဂိလ+အ+တိ] မျိုဏ်။ ဂိလန(ဂိလနကာလ)၊ ဂိလန္တ၊ ဂိလ၊ မျိုအပ်သော။ (ဂိလဝိသ) ဂိလိတ၊ ဂိလိတဗ္ဗ၊ ဂိလိတုံ၊ ဂိလိတွာ၊ ဂိလိယမာန။

ဥဂ္ဂိလတိ ။ [ဥ ✓ ဂိလ+အ+တိ] ထွေးအန်ဏ်။ ဥဂ္ဂိလန၊ ဥဂ္ဂိလိတုံ၊ ဥဂ္ဂိလေတွာ၊ ဥဂ္ဂိလိတွာ။

ဩဂိလတိ ။ [အဝ ✓ ဂိလ+အ+တိ] မျိုချဏ်။

နိဂ္ဂိလတိ ။ [နိ ✓ ဂိလ+အ+တိ] မျိုဏ်။

အဇဂရ ၊ ပု ၊ [အဇ ✓ ဂိလ+အ] အဇံ ဆာဂံ ဂိလတီတိ–အဇဂရော၊ အ၊ ဣဿတ္တံ, လဿ ရတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၅၁။ စပါးကြီးမြွေ။

ဂလ ၊ ပု ၊ [✓ ဂိလ+ဏ] ဂိလ–ဂိလနေ၊ ဂိလတိ အနေနာတိ–ဂလော၊ ဣဿတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆၃။ လည်ချောင်း၊ ရေမျိုး။

ဂိလာန ၊ ပု ၊ [✓ ဂိလ+ယု] ဂိလ–ဟာသက္ခယေ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၂။ မကျန်းမာသူ၊ နာသူ။

ဣသိဂိလိ ၊ ပု ၊ [ဣသိ ✓ ဂိလ+ဣ] ဣသယော ဂိလတီတိ–ဣသိဂိလိ၊ ဣ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၀၆။ ဣသိဂိလိတောင်။

ဂိလေ

ဘူ= ဟာသက္ခယေ–အားငယ်နွမ်းလျ မရွှင်ပျခြင်း၌။ ဂိလာယတိ။

ဂိလာန ၊ ပု ၊ [✓ ဂိလေ+ယု] အနာရောဂါ၊ မကျန်းမာခြင်း၊ ဖျားနာခြင်း။ တိ ။မကျန်းမာသော၊ ဖျားနာသော၊ လူနာ။ **ဂိလာနက** [ဂိလာန+က] မကျန်းမာသော၊ ဖျားနာသော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၂–၌ကား ဂိလ–ဟာသက္ခယေ၊ ယု–ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။

ဂိလာယမာန ၊ တိ ၊ [✓ ဂိလေ+အ+မာန] မကျန်းမာသော၊ ဖျားနာသော။

အာဂိလာယတိ ။ [အာ ✓ ဂိလေ+အ+တိ] အာကိလာယတိ–ဟုရိုက ဂ–ကို က–ပြု၊ သောင်းညာပင်ပန်း၏၊ နာကျင်၏။ အာဂိလာယန၊ အာကိလာယန။

ဂလေဝ၊ ဂိလေဝု

ဘူ= သေစနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ဂိလေဝတိ။

ဂိလေသ

ဘူ= အန္တသနေ–အဖန်တလဲလဲ ရှာမှီးခြင်း၌၊ အန္ဓိစ္စာယံ–အဖန်ဖန် အလိုရှိခြင်း၌။ ဂိလေသတိ။

ဂု

ဘူ= သဒ္ဒ ကရီသုဿဂ္ဂ ဥဂ္ဂမေသု–အသံပြုခြင်း,ကျင်ကြီးစွန့်ခြင်း, ထင်ပေါ်ကျော်စောခြင်းတို့၌။ ဂဝတိ။

ဂုဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဂု+ယု] ဂု–သဒ္ဒေ၊ ဂဝတိ ဧတေနာတိ–ဂုဏော၊ ယု၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၈၈။ လေးညှိုး(လေးကြိုး၊) စောင်းညှိုး။

ဂုဒ ၊ န ၊ [✓ ဂု+ဒ] ဂဝန္တိ ဥဿဇ္ဇန္တိ ကရီသမေတေနာတိ–ဂုဒံ။ (ကျင်ကြီးစွန့်ကြောင်း)ဝစ္စမဂ်= စအို။

ဂုန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ ဂု+ဒ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ မြားမြက်။

ဂုန္ဒာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဂု+ဒ+အာ] ဂု–သဒ္ဒေ၊ ဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၉။ နွားမြေရင်းကြီး(မုန်ညင်းကြီး၊) ဥပါသကာပင်၊ ဂုန္ဒာပင်။

ဂုဝါက ၊ ပု ၊ [✓ ဂု+အာက] ဂု–သဒ္ဒေ၊ ဂု–၏ ဥ–ကို ဥဝ–ပြု၊ ဂဝတိ နဒတိ ဧတေနာတိ–ဂုဝါကော= ပူဂဖလံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၂၀။ ကွမ်းသီး။

ဂုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ဂု+ဋ္ဌက်] ဂု–သဒ္ဒေ၊ ဂဝတိ ပဝတ္တတိ ဧတေနာတိ–ဂုဋ္ဌော= ဥစ္ဆုဝိကာရော။ ဂေါဋ္ဌော= လကုဏ္ဍကော။ မောဂ်–ဂ၊ ၂၂၆။ ဂုဋ္ဌ၊ တင်လဲ၊ ကြဲသကာ၊ ထန်းလျက်။ **ဂေါဋ္ဌ**= ပုကွသူ၊ မုရည်းလုံး၊ ဂေါလီလုံး(ဗလီလုံး)။

ဂဇ္ဇ ၊ ပု ၊ [✓ ဂု+အဘ] ဂု–သဒ္ဒေ၊ အဘော၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ ဂဇ္ဇော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၁။ ဝမ်းတွင်း၊ ဝမ်းတိုက်။

ဂေါနက ၊ ပု ၊ [✓ ဂု+ယု+က] ဂု–သဒ္ဒေ၊ ယု၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဥဿောတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၁၂။ မွေးရှည်ကော်ဇောကြီး။

http://www.dhammadownload.com

ဂုစု

ဘူ= ထေယျကရဏေ-ခိုးခြင်း၌။ ဂေါစတိ။

ဂုဇ၊ ဂုဇိ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ-တီးတိုးစကားပြောခြင်း(နှာသံဖြင့် ပြောဆိုခြင်း မပြင်းမထန် မြည်တွန်ခြင်း)၌။ ဂုဋ္ဌတိ။

ဂုဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂုဇ+အ+အာ] ဂုဇ-သဒ္ဒေ၊ အ၊ ဗိန္ဒာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၅။ ချင်ရွေးပင်၊ ချင်ရွေးအချိန်။

ဂုဌိ၊ ဂုဏ္ဌ

စု= ဝေဌနေ-ရစ်ပတ်ခြင်း၌။ ဂုဏ္ဌေတိ၊ ဂုဏ္ဌယတိ။

ဂုဏ္ဌိက ၊ နဲ ၊ [✓ဂုဌိ+ဏ္ဍု] ချည်ခင်ထွေး၊ အသိုက်။

သြဂုဏ္ဌေတိ ။ [အဝ ✓ဂုဏ္ဌ+ဏေ+တိ] ဖုံးလွှမ်း၏၊ ခြုံ၏။ သြဂုဏ္ဌိတ။

သြဂုဏ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဂုဌိ+တ] ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။

ဂုဍိ၊ ဂုဏ္ဍ

စု= ရက္ခာ ဝေဌန စုဏ္ဍေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း, ရစ်ပတ်ခြင်း, အမှုန့်ပြုခြင်းတို့၌။ ဂုဏ္ဍေတိ၊ ဂုဏ္ဍယတိ။

ဂေဏ္ဍုက ၊ ပု ၊ [✓ဂုဍိ+ဏုက] ဂုဍိ*-ဝေဓနေ၊ ဏုကော၊ ဥဿေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ဘောလုံး။ ဝေဌနေ။

ဂုဏ

စု= အာမန္တနေ-တိုင်ပင်ပြောဆိုခြင်း၌။ ဂုဏေတိ၊ ဂုဏယတိ။

ဂုဏ ၊ ပု ၊ [✓ဂုဏ+အ] ဂုဏ-ပကာသနေ၊ ပကာသေတိ ကာရဏန္တိ-ဂုဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၇။ ဂေါဏာပီယတိ အာမန္တာပီယတိ အတ္တနိ ပတိဋ္ဌိတော ပုဂ္ဂလော ဒဋ္ဌုံ သောတုံ ပူဇိတုဥ္စ ဣစ္ဆန္တေဟိ ဇနေဟီတိ-ဂုဏော။ နီတိဓာ၊ ၃၀၄။ ဂုဏ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ အကျိုးအာနိသင်၊ အထပ် အလွှာ၊ အနှောင်အဖွဲ့၊ အဖို့အစု။

ပဂုဏ၊ တိ ၊ [ပ+ဂုဏ] ပကာရေဟိ ဂုဏိတံ-ပဂုဏံ၊ ဗဟုက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိယာ ဘာဝိတန္တိ အတ္ထော။ အနုဋီ-၃၊ ၂၅၇။ လေ့လာအပ်သော၊ လေ့ကျင့်အပ်သော၊ လေ့လာပြီးသော၊ လေ့ကျက်ပြီးသော၊ လိမ္မာ(ပွန်းတီး)သော။ **သုပ္ပဂုဏ၊** [သု+ပဂုဏ] အလွန်လေ့လာသော၊ အလွန်ကျွမ်းကျင်သော၊ အလွန်လိမ္မာသော။

ဂုဒ

ဘူ= ကီဋ္ဌာယံ-ကစားခြင်း၌။ ဂုဒတိ။

ဂုဒ ၊ နဲ ၊ [✓ဂုဒ+အ] ဂုဒ-ကီဋ္ဌာယံ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၄။ ဝစ္စမဂ်၊ စအို။

ဂုဒ္ဒ

ဘူ= ကီဋ္ဌာယံ-ကစားခြင်း၌။ ဂုဒ္ဒတိ။

စု= နိကေတနေ-နေခြင်း၌။ ဂုဒ္ဒေတိ၊ ဂုဒ္ဒယတိ။

ဂေဏ္ဍုက ၊ ပု ၊ [✓ဂုဒ္ဒ+ဏုက] ဂုဒ္ဒ-ကီဋ္ဌာယံ၊ ဥဿေ၊ ဒ္ဒဿ ဏ္ဍော၊ (ဏအနုဗန္ဓလောပေါ စ၊) ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ဘောလုံး။

ဂုဓ

ဘူ= ကီဋ္ဌနေ-ကစားခြင်း၌။

ဘူ+ဒိ= ပရိဝေဌနေ-ထွေးလုံးရစ်ပတ်ခြင်း၌။

ကီ= ရောသေ-ချုပ်ချယ်ရမ်းကား မျက်ထား ရန်လိုခြင်း၌။ ဂုဓတိ၊ ဂုဇ္ဈတိ၊ ဂုဓ္ဇာတိ။

ဂေါစ္ဆက ၊ ပု ၊ [✓ဂုဓ+ဏ္ဍု] ဂုဓ-ပရိဝေဌနေ၊ ဏ္ဍု၊ ဓဿ ဆော။ ဂေါစ္ဆကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၅။ အပြွတ်အခိုင်၊ ပန်းပြွတ်၊ ပန်းခိုင်။

ဂေါဓာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂုဓ+အ+အာ] ဂုဓ-ရောသေ၊ အ၊ ဂေါဓာ၊ နာရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၂။ ဂုဓ-ပရိဝေဌနေ, အယဉ္စာ ပရိပဋ္ဌိတော, ဂေါဓနံ-ဂါဓော= ပါဏိဝိသေသော။ မောဂ်-၅၊ ၄၉, ပဉ္စိ။ ဖွတ်။

ဂေါဓုမ ၊ ပု ၊ [✓ဂုဓ+ဥမ] ဂုဓ-ပရိဝေဌနေ၊ ဂုဓတိ ပရိဝေဌတီတိ-ဂေါဓုမော= ဓညဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၂။ (စပါးအထူး) ဂျုံ။

ဂုပ

ဘူ= ဂေါပန နိန္ဒာသု-စောင့်ရှောက်လုံခြုံစေခြင်း, ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်ခြင်းတို့၌။ ဂေါပတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ။

ဒိ= ဗျာကုလေ-ရောထွေးပွေရှုပ်ခြင်း၌။ ဂုပ္ပတိ။

စု= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဂေါပေတိ၊ ဂေါပယတိ။

ဂေါပယတိ ။ [✓ဂုပ+ဏယ+တိ] စောင်ရှောက်၏၊ လုံခြုံစေ၏။ ဂေါပန၊ ဂေါပယန္တ၊ ဂေါပယမာန၊

http://www.dhammadownload.com

ဂေါပယိတု၊ ဂေါပယိတ္ဝာ၊ (ဂေါပယတိ၊) ဂေါပါယန၊ ဂေါပါယိကာ၊ ဂေါပါယိတု၊ ဂေါပိတ၊ ဂေါပိတု၊ ဂေါပိယ၊ –၍။ (ဂေါပိယတိ၊ စောင့်ရှောက်အပ်၏။) ဂေါပေတဗ္ဗ၊ (ဂေါပေတိ၊) ဂေါပေတုံ၊ ဂေါပေတွာ၊ ဂေါပေန္တ။

ဂုဆ ၊ ပု ၊ [✓ဂုပ+ဆ] ဂုပ–ဂေါပနေ၊ သြတ္တာဘာဝေါ၊ ဂေါပိယတီတိ–ဂုဆ္ဆော= ထဝကော။ မောဂ်–ဂု၊ ၄၄။ အခိုင်၊ အပြွတ်။

ဂူထ ၊ ပု+နု ၊ [✓ဂုပ+ထက်] ဂုပ–ဂေါပနေ၊ ဒီဃော၊ ပလောပေါ။ ပဋိကူလတ္တာ ဂေါပိယတီတိ–ဂူထော= ဝစ္စံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၈၈။ မစင်၊ ကျင်ကြီး။

ဂုမ္ဗ ၊ ပု+နု ၊ [✓ဂုပ+ဗ] ဂုပ–ရက္ခဏေ၊ ဗော၊ ပဿမော၊ ဂုမ္ဗော၊ ဂုမ္ဗမ္ပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၁။ အပေါင်းအစု၊ စစ်တပ်။

ဂေါတ္တ ၊ နု ၊ [✓ဂုပ+တ] ဂေါပိယတီတိ–ဂေါတ္တံ= ကုလဒဒိ။ မောဂ်–ဂု၊ ၈၂။ အမျိုးအနွယ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဗျာန်–သမာပတ်။ တိ ။စောင့်ရှောက်တတ်သော။ ဂေါတ္တီ၊ စောင့်ရှောက်တတ်သောမိန်းမ။

ဂေါပ္ပက ၊ ပု ၊ [✓ဂုပ+ပ+က] ဂုပ–ရက္ခဏေ၊ ပေါ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၄။ ကျွန်။

ဂေါပ္မ ၊ ပု ၊ [✓ဂုပ+ဖ] ဂေါပိယတီတိ–ဂေါပ္ဖော= စရဏာဂဏ္ဌိ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၂၀။ ဖမျက်၊ ခြေမျက်စိ၊ ဖွဲ့ခြင်း၊ သီကုံးခြင်း။ **ဂေါပ္ဖက** [ဂေါပ္ဖ+က] သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၇။ ဖမျက်၊ ခြေမျက်စိ။

ဂေါတြ ၊ နု ၊ [✓ဂုပ+ရက်] ဂုပ–ဂေါပနေ၊ ဥဿ သြ, ပဿ တ္ဝ၊ ဂေါပိယတီတိ–ဂေါတြံ= ကုလဒဒိ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၄၆။ အမျိုး= အနွယ်–စသည်။ ဂေါတြဘူ။

ဓိဂုဆ္ဆတိ ။ [✓ဂုပ+ဆ+တိ] ကဲ့ရဲ့၏၊ စက်ဆုပ်၏၊ ရွံရှာ၏။ ဓိဂုဆ္ဆ၊ ဓိဂုဆ္ဆန၊ ဓိဂုဆ္ဆနီယ၊ (ဓိဂုံဆ္ဆေယျ၊) ဓိဂုဆ္ဆန္တ၊ ဓိဂုဆ္ဆမာန၊ ဓိဂုဆ္ဆိယမာန၊ ဓိဂုဆ္ဆာ၊ ဓိဂုဆ္ဆိတ၊ ဓိဂုဆ္ဆိတဗ္ဗ၊ ဓိဂုဆ္ဆိတွာ၊ ဓိဂုဆ္ဆိယ၊ –၍။ ဓိဂုဆ္ဆိယမာန၊ ဓေဂုဆ္ဆ၊ ဓေဂုဆ္ဆိတ၊ ဓေဂုဆ္ဆိယ၊ ဓေဂုဆ္ဆိ။

အနုဂုတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ဂုပ+တ] စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ လုံခြုံစေအပ်သော။

အတိဂုတ္တ ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ဂုပ+တ] စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ လုံခြုံစေအပ်သော။

ပဋိဓိဂုဆ္ဆန ၊ နု ၊ [ပတိ ✓ဂုပ+ဆ+ယု] စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်း။

ဝိဓိဂုဆ္ဆတိ ။ [ဝိ ✓ဂုပ+ဆ+တိ] ကဲ့ရဲ့–စက်ဆုပ်၏၊ ငြီးငွေ့၏။ ဝိဓိဂုဆ္ဆန္တ၊ ဝိဓိဂုဆ္ဆမာန။

သံဂေါပတိ ။ [သံ ✓ဂုပ+အ+တိ] ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်(လုံခြုံစေ)၏။ သံဂေါပယမာန၊ သံဂေါပန၊ သင်္ဂေါပန၊ သင်္ဂေါပိတဗ္ဗ၊ (သင်္ဂေါပေတိ၊ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်စေ၏။) သင်္ဂေါပေတွာ၊ သင်္ဂေါပယမာန။

ကုပ္ပ ၊ နု ၊ [✓ဂုပ+ပ] ဂုပ–ရက္ခဏေ၊ ဂုပ္ပတေတိ၊ ပေါ၊ ကတ္တ္ဝ ဂဿ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၆။ ပိုက်ဆံဒင်္ဂါး၊ ငွေစက္ကူ။

ဂုတ္တ၊ ဂေါပိတ၊ ဂေါပါယိတ ၊ တိ ၊ [✓ဂုပ+တ] ဂုပ–ဂေါပနေ၊ ဘုဇာဒိ၊ အာယာဂမေ ဂေါပါယိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၄။ လုံခြုံစေအပ်သော၊ စောင့်ရှောက်အပ်သော။

ဓိဂုဆ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂုပ+ဆ+အ+အာ] ဂုပ–ဂေါပကုစ္ဆနေသု၊ တိဓေဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာ ဝါတိ–ဆော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၁။ ကဲ့ရဲ့ရွဲတ်ချခြင်း၊ (မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။)

ဟတ္ထိဂေါပက ၊ ပု ၊ [ဟတ္ထိ ✓ဂုပ+ဏ+က] ဟတ္ထိဂေါပယတိ ရက္ခတီတိ–ဟတ္ထိဂေါပကော၊ ဂုပ–ရက္ခဏေ, သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၇။ ဆင်ဦးစီး၊ (ဏ္ဍုပစ္စည်းသက်ကလည်း အသင့်ပင်။)

ဂုဖိ၊ ဂုမ္ဗ၊ ဂုပ္ပ

ဘူ= ဂန္ထနေ–ဖွဲ့ခြင်း, သီကုံးခြင်း၌။ ဂုမ္ဗတိ၊ ဂုပ္ပတိ။

သြဂုမ္ဗေတိ ။ [အဝ ✓ဂုမ္ဗ+အ+တိ] သီကုံး၏၊ ဝတ်ဆင်၏။ (သြဂုမ္ဖိယတိ၊ –အပ်၏။)

ဂေါပ္ပ ၊ ပု ၊ [✓ဂုပ္ပ+ဏ] ဖမျက်၊ ခြေမျက်စိ။

ဂေါပ္ပန ၊ နု ၊ [✓ဂုပ္ပ+ယု] ဖွဲ့ခြင်း၊ ကုံး–သိခြင်း။

ဂေါပ္ပိမ ၊ တိ ၊ [✓ဂုပ္ပ+ဏ] ဂေါပ္ပနံ–ဂေါပ္ဖော။ [ဂေါပ္ပ+ကမ] တေန နိဗ္ဗတ္တံ= ဂေါပ္ပိမံ။ ပန်းကုံးအထူး။

ဂေါမ္ဘတွာ ။ [✓ဂုပ္ပ+တွာ] ဖွဲ့၍၊ ဒီ၍၊ ကွပ်၍။

ဂုဇ္ဈ

ဘူ= ဥယျာမေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ဂုဇ္ဈတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဂုမ္ဘ

ဘူ= ပိဏ္ဍိကရဏော–အပေါင်းပြုခြင်း၌။ ဂုမ္ဘတိ။

ဂုမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ဂုမ္ဘ+အ] ချုံ၊ အပေါင်း၊ အစု။

ဂုမ္ဘေတွာ ။ [✓ဂုမ္ဘ+တွာ] အာဂုံ ဣ–ကို ဧ–ပြု၊ ပေါင်းစု၍။

ဂုရ

ဒိ= ဟိ˙သာ ဂတိသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။

ဘူ= ဥယျာမေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ဂုယျတော၊ ဂုရတော။

ဂုဟ၊ ဂုဟူ

ဘူ= သံဝရဏော–စောင့်စည်း ဖုံးအုပ်ခြင်း(လျှို့ဝှက်ခြင်း)၌။ ဂုဟတိ၊ ဂူဟတိ။

ဂုဟတိ ။ [✓ဂုဟူ+အ+တိ] လျှို့ဝှက်၏။ ဂုဟက၊ ဂုဟာ၊ ဂုဟိတဗ္ဗ။

ဂုဟ ၊ ပု ၊ [✓ဂုဟူ+အ] မဟာပိန္နဲပင်။

ဂုယှတိ ။ [✓ဂုဟ+ယ+တိ] လျှို့ဝှက်တတ်၏။ [✓ဂုဟ+ယ+တေ] လျှို့ဝှက်နိုင်၏။

ဂုယှ ၊ နာ ၊ [✓ဂုဟ+ယက်] ဟနှင့်ယကို ရှေ့နောက်ပြန်။ ဂုဟ–သံဝရဏော၊ ဂုဟနံ, ဂုယှိတဗ္ဗံ ဝါ–ဂုယှံ။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၅၊ ပဋ္ဌိ။ လျှို့ဝှက်ခြင်း၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ အဂ်ါဇာတ်။ တိ ။လျှို့ဝှက်အပ်သော၊ ဖုံးလွှမ်းနိုင်သော။ ဂုယှိတုံ။

ဂုယှက ၊ ပု ၊ [✓ဂုဟ+ယ+က] နိဓယော ဂုယှတီတိ–ဂုယှကော၊ သညာယံ ကော။ မာန်ဦ၊ ၁၃။ ဂုယှကနတ်မျိုး။

ဂုဟာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂုဟူ+အ+အာ] ဂုဟူ–သံဝရဏော၊ အ။ မာန်ဦ၊ ၆၀၉။ လိုဏ်ဂူ၊ တောင်ခေါင်း။

ဝတ္ထုဂုယှ ၊ နာ ၊ [ဝတ္ထု ✓ဂုဟူ+ယ] ဝတ္ထေန ဂုယှိတဗ္ဗန္တိ–ဝတ္ထုဂုယှံ။ မာန်ဦ၊ ၂၇၃။ အဂ်ါဇာတ်။

ဂူဟတိ ။ [✓ဂုဟ+အ+တိ] လျှို့ဝှက်၏။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၅။ ဂုဟိသ သရေ၊ သရကြောင့် ဂုဟ၏ ဥ–ကို ဒီဃပြု။ ဂူဟနာ၊ ဂူဟိတဗ္ဗ။

နိဂူဟတိ ။ [နိ ✓ဂုဟ+အ+တိ] ဖုံးလွှမ်း၏၊ ဖုံးကွယ်၏၊ လျှို့ဝှက်၏။ နိဂူဟန၊ နိဂူဟိတ၊ နိဂုဋ္ဌ၊ နိဂုဋ္ဌိ။

ဂုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ဂုဟ+တ] ဂုဟ–သံဝရဏော၊ အဂုဟီတိ–ဂုဋ္ဌံ။ ရူ၊ ၆၂၁။ လျှို့ဝှက်အပ်သော။

ဂုမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ဂုဟ+ဗ] ဂုဟ–သံဝရဏော၊ ဗော၊ ဟသမော။ မာန်ဦ၊ ၄၅၄။ မြက်ပုတ်၊ ချုံပုတ်။

ဥပဂူဟတိ ။ [ဥပ ✓ဂုဟ+အ+တိ] ပိုက်ဖက်၏၊ ပွေ့ဖက်၏။ ဥပဂုဋ္ဌ။

ဥပဂူဟန ၊ နာ ၊ [ဥပ ✓ဂုဟ+ယု] လည်ဖက်ခြင်း, ပွေ့ပိုက်ဖက်ယမ်းခြင်း။

ဝိနိဂူဟိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ဂုဟ+တဗ္ဗ] အထူးအားဖြင့် လျှို့ဝှက်အပ်သော။

ဂုဋ္ဌ

ဘူ= ရက္ခာယံ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌၊ သဒ္ဒေ စ–အသံပြုခြင်း၌လည်း။ ဂုဋ္ဌတိ။

ဂုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ဂုဋ္ဌ+အ] ဂုဋ္ဌ–ရက္ခာယံ၊ ဂုဋ္ဌော ပက္ကရသော။ မာန်ဦ၊ ၄၆၂။ တင်လဲခဲ၊ တင်လဲရည်၊ ကြဲသကာခဲ၊ မှန်ရောင်သကြားခဲ။

သံဂုဋ္ဌိကာ ၊ ထီ ၊ [ဂုဋ္ဌ+ဣက+အာ] ဂုဋ္ဌော ဧတ္ထာတိ–ဂုဋ္ဌိကာ၊ [သံ+ဂုဋ္ဌိကာ] သမ္မာ ဂုဋ္ဌိကာ= သံဂုဋ္ဌိကာ၊ သဂုံဋ္ဌိကာ၊ သံဂုလိကာ–ဟုလည်း ရှိသေး၏၊ ကောင်းစွာ ကြဲသကာပါသောမုံ့။

တိလသံဂုလိကာ [တိလ+သံဂုဋ္ဌိကာ] တိလေဟိ သံသဋ္ဌာ သံဂုဋ္ဌိကာ= တိလသံဂုလိကာ၊ နှမ်းတို့ဖြင့် ရောအပ်သော ကောင်းစွာ ကြဲသကာပါသောမုံ့၊ နှမ်းပျစ်မုံ့။

ဂဏ္ဌောစိ ၊ ထီ ၊ [✓ဂုဋ္ဌ+စ+ဣ] ဂုဋ္ဌ–ရက္ခဏော၊ စော၊ နဒါဒိ။ မာန်ဦ၊ ၅၈၁။ ဆင်တုံးမနွယ်၊ ဆင်သမနွယ်။

ဂူ

ဘူ= ကရီသုဿဂ္ဂေ–မစင်စွန့်ခြင်း၌။ ဂုဝတိ။

ဂူထ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဂူ+ထ] မစင်, ကျင်ကြီး။ (မာန်ဦ ၂၇၄–၌ ဂူထ–ကရီသောဿဂ္ဂေ–ဟု “ထ”အပို ပါနေသည်)။

ဂဝ

ဘူ+သွာ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဂါယတိ၊ ဂိဏောတိ၊ ဂိဏာတိ။

ဂါယတိ ။ [✓ဂဝ+အ+တိ] သီဆို၏၊ သီချင်းဆို၏။ ဂါယက၊ အဆိုတော်။ ဂါယန၊ ဂါယနက၊ ဂါယန္တ၊

http://www.dhammadownload.com

ဂါယမာန၊ (ဂါယာပေတိ၊ သီဆိုစေ၏။) ဂါ၂ယာပန၊ ဂါယာပေတွာ၊ ဂါယာပေန္တ၊ ဂါယိတ၊ ဂါယိတုံ၊ ဂါယိတွာ။

ဥပဂါယတိ ။ [ဥပ ✓ဂေ+အ+တိ] ကပ်ရောက်သီဆို၏၊ လိုက်ဆို၏။

ဂီတ ၊ နာ ၊ [✓ဂေ+တ] ဂါယနံ–ဂီတံ။ နာ၊ ၅၅ဖ။ တေး–သီချင်း၊ သီဆိုခြင်း–သီချင်းဆိုခြင်း။ တိ ။ သီဆိုအပ်သော။ ဂီတက၊ တေး၊ သီချင်း။

ဂီတိ ၊ ထီ ၊ [✓ဂေ+တိ] သီချင်း၊ ဂါထာ၊ သီဆိုခြင်း။ ဂီတိကာ၊ သီချင်း၊ ဂါထာ။

ဂါထာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂေ+ထ+အာ] ဂီယတီတိ–ဂါထာ။ ထေရဋ္ဌ–၁၊ ၈။ သီဆိုအပ်သော၊ ကဗျာ၊ သီချင်း= ဂါထာ။

ဂါယတ္တိ ၊ ထီ ၊[✓ဂေ+တ္တိ] ဂါယတ္တိဆန်း၊ တစ်ပါဒလျှင် အက္ခရာ ၆–လုံးစီရှိသော ဂါထာအပေါင်း။

ဂီယတိ ။ [✓ဂေ+ယ+တိ] ရွတ်ဖတ်၏၊ သီဆို၏။ ဂီယိ်သု ဂီတိကာရကာ။ ဇာဋ–၃၊ ၅၁၇။

[✓ဂေ+ယ+တေ] သီဆိုအပ်၏။ ဂီယမာန။

အနုဂါယတိ ။ [အနု ✓ဂေ+အ+တိ] ရွတ်–ဆို၏။ အနုဂီတ၊ အနုဂီတိ၊ (အနုဂီယတိ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။)

အနုသဂ်ီတ ၊ တိ ၊ [အနု+သံ ✓ဂေ+တ] တစ်ဖန်–နောက်ထပ်–စုပေါင်းရွတ်ဆိုအပ်သော၊ တစ်ဖန် သင်္ဂါယနာတင်အပ်သော။

အဘိဂီတ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ဂေ+တ] သီဆို–ကျူးရင့် အပ်သော၊ ရွတ်ဆို–ဟောကြားအပ်သော၊ ရွတ်ဆို–ဟောကြား၍အပ်သော။

ပဋိဂါယတိ ။ [ပဋိ ✓ဂေ+အ+တိ] တုံ့ပြန်သီဆို၏။ ပဋိဂါထာ၊ ပဋိဂီတ၊ တုံ့ပြန်သီဆိုအပ်သော ဂါထာ ကဗျာ–သီချင်း။

သုဂီတ ၊ တိ ၊ [သု+ဂီတ] သုဂီတ၊ ကောင်းစွာ သီဆိုအပ်သော၊ ကောင်းစွာ သီဆိုခြင်း။ **သုဂီတိယတိ** [သုဂီတ+ဣယ+တိ] ကစ္စည်း၊ ၄၃၆။ ကောင်းသော သီချင်းသံကဲ့သို့(ပြုမူ)သီဆို၏။ သုဂီတိယန္တ ။

သံဂီတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဂေ+တ] ပေါင်းစုရွတ်ကာ သင်္ဂါယနာတင်အပ်သော။ နာ ။သီဆိုအပ်သော သီချင်း။ သံဂီတိ၊ ပေါင်းစုရွတ်ဖတ်ခြင်း(သင်္ဂါယနာ၊) သီဆိုအပ်သော သီချင်း။

သဂ်ါယတိ ။ [သံ ✓ဂေ+အ+တိ] ပေါင်းစုရွတ်ဆို၏၊ သင်္ဂါယနာတင်၏။ သဂ်ါယက၊ သဂ်ါယိတွာ၊ သဂ်ါယိတွာန၊ သဂ်ါယိတုံ၊ သဂ်ါယန္တ၊ သဂ်ါယမာန၊ သဂ်ါယန၊ သဂ်ါယိတဗ္ဗ၊ သဂ်ီတ၊ သဂ်ီတိ။

ဂီရာ ၊ ထီ ၊ [✓ဂေ+ဏ္ဍရ+အာ] ဂီဏ္ဍန္တိ သဒ္ဒါယန္တိ တန္တိ–ဂီရာ၊ ဂေ–သဒ္ဒေ၊ ဏ္ဍရော၊ ဂါယိတဗ္ဗာတိ ဝါ–ဂီရာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၅။ စကား။

ဂီတ ၊ နာ ၊ [✓ဂေ+တ] ဂေ–သဒ္ဒေ၊ ဂေတဗ္ဗံ–ဂီတံ, ဂါနံ–ဂီတိကာ။ ထီ ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃၀။ သီချင်းသံ။

ဓေဝတ ၊ ပု ၊ [ဓိ ✓ဂေ+တ] ဓိမန္တေဟိ ဂီယတေတိ–ဂေဝတော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃၂။ ဓေဝတအသံ။

သံသုမာရဂီရ ၊ နာ ၊ [သံသုမာရ ✓ဂေ+ဏ္ဍရ] သံသုမာရော ဂါယတိ ဧတသ္မာ မာပိတကာလေတိ–သံသုမာရဂီရံ၊ ဂေ–သဒ္ဒေ၊ ဏ္ဍရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၀။ သံသုမာရဂီရပြည်။

သဂ်ီတ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ဂေ+တ+အာ] သဂ်ါယတေ ကထီယတေတိ–သဂ်ီတာ၊ သဂ်ါယနံ, ကထနံ–သဂ်ီတိ။ ဧဒ်ီ။ ပေါင်းစုရွတ်ဆိုခြင်း၊ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း။

ဂေဒ္၊ ဂေပ

ဘူ= ဂတိ စာလနေသု–သွားခြင်း, လှုပ်ရှားစေခြင်းတို့၌။ ဂေဒတိ၊ ဂေဒတေ၊ ဂေပတိ၊ ဂေပတေ။

ဂေဝ

ဘူ= သေစနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ဂေဝတိ။

ဂေသ

ဘူ= အန္ဒေသနေ–အဖန်တလဲလဲရှာမှီးခြင်း၌။ ဂေသတိ။

ဂေဋ္ဌ

ဘူ= သံဂတေ–ပေါင်းဆုံ–စုဝေးခြင်း၌။ ဂေဋ္ဌတိ။

ဂေါတ္တ၊ ဂေါတ္တ

ဘူ= ဝံသေ–အနွယ်၌၊ ဝါ–အမျိုးအနွယ် စပ်ဖွဲ့ခြင်း၌။ ဂေါတ္တတိ၊ ဂေါတ္တတိ။

ဂေါတ္တုလ ၊ ပု ၊ [✓ဂေါတ္တ+ဥလ] ဂေါတ္တု။ ပု ။ [✓ဂေါတ္တ+ဥ] နီတိဓာ၊ ၇၄။ တောခွေး၊ ပိဋကတ်တော်များ၌ကား ကောတ္တု၊ ကောတ္တုက–ဟူ၍သာ

http://www.dhammadownload.com

ရှိနေပါသည်။ မောဂ်-၇၊ ၈၉-၌လည်း ကောတ္ထုဟုသာ ပြဆိုထားပါသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဂေါတ္ထုလ၊ ဂေါတ္ထ-ဟူသော ပုဒ်များသည် သဒ္ဒါကျမ်းမှာသာလာ၍ ပိဋကတ်၌ အသုံးမရှိသော ပုဒ်များသာ ဖြစ်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၅, နျာသ, ရူ၊ ၆၇၅, နီတိသုတ္တ၊ ၁၃၈၀-တို့၌လည်း ဂေါတ္ထုလ၊ ဂေါတ္ထု-ဟုပင် ရှိနေပါသည်။

ဂေါမ

စု= ဥပလေပနေ-လိမ်းကျံခြင်း၌။ ဂေါမေတိ၊ ဂေါမယတိ။

ဃဂ္ဃ

ဘူ= ဟာသေ-ရယ်ရွှင်ခြင်း၌။ ဃဂ္ဃတိ။

ဃဋ

ဘူ+စု= စေတာယံ-စေ့ဆော်အားထုတ်ခြင်း၌၊ သံဃာတေ စ-ပေါင်းစုခြင်း၌လည်း။ ဃဋတိ၊ ဃဋေတိ၊ ဃဋယတိ။

စု= ဟိံသာ ဒိတ္တီသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌၊ ဥရှေ့ရှိလျှင် ဖွင့်လှစ်ခွါလှန်ခြင်း၌ ဖြစ်၏။

ဃဋတိ ။ [√ ဃဋ+အ+တိ] စေ့ဆော်-ကြိုးကုတ်= အားထုတ်၏၊ စပ်၏။ ဃဋက၊ ဆက်စပ်တတ်သော။ ဃဋန၊ ဃဋန္တ၊ ဃဋမာန၊ (ဃဋယတိ၊) ဃဋယန္တ၊ ဃဋယမာန၊ ဃဋာ၊ (အပေါင်း၊ ဦးချို။) ဃဋိတ၊ ဃဋိတဗ္ဗ၊ ဃဋိတုံ၊ (ဃဋီယတိ၊ စပ်၏၊ ထိ၏၊ စေ့ဆော်၏။ နာမဓာတ်။ [ဃဋ+ယ+တေ] ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်အပ်၏။) ဃဋေတဗ္ဗ၊ (ဃဋေတိ၊) ဃဋေတုံ၊ ဃဋေတွာ၊ ဃဋေန္တ။

ဃဋ ၊ ထီ+ပု ၊ [√ ဃဋ+အ] အိုး။ ပု ။အိုးစည်။ ဃဋက [ဃဋ+က] အိုး၊ အိုးငယ်၊ ကြာသွတ်အိုး။

ဃဋာ ၊ ထီ ၊ [√ ဃဋ+အ+အာ] ဃဋ-ဃဋနေ၊ ဃဋနံ ရာသိဘဝနံ, ဃဋေန္တိ အသံ အဝယဝါတိ-ဃဋာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၀။ အပေါင်း။

ဃဋိကာ ၊ ထီ ၊ [√ ဃဋ+ဏွု+အာ] ဃဋေန္တိ အဟောရတ္တိယောတိ-ဃဋိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄။ နာရီ၊ အတုံး၊ အပိုင်း၊ အစိုင်အခဲ၊ တံခါးကျည်၊ မင်းတုပ်။ [ဃဋီ+က+အာ] အိုး၊ အိုးငယ်၊ ကြာသွတ်အိုး (ညောင်ရေအိုး)။

ဃဋီ ၊ ထီ ၊ [√ ဃဋ+အ+ဤ] ထမင်း= အိုး၊ တစ်နာရီ= အချိန်။ **ဃဋီယန္တ** ၊ နဝ ၊ [ဃဋီ+ယန္တ] ဃဋီယေဝ ဥဒ္ဓါဓောဂမနဝသေန ဂမနတော-ဃဋီယန္တံ၊ ယာ-ဂတိ ပါပုဏနေသု၊ အန္တော, တော ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၄။ ရေငင်စက်။

ဥဂ္ဃါဋန ၊ နဝ ၊ [ဥ √ ဃဋ+ယု] ဥဒ္ဓံ ဃဋီယတိ ဥဒကန္တိ-ဥဂ္ဃါဋနံ၊ ယု၊ ဃဋ-စေတာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၄။ ရေငင်စက်၊ ရေစုပ်စက်။

အာဃာဋေတွာ ။ [အာ √ ဃဋ+ဏေ+တွာ] ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်ဖျက်ဆီး၍။

ဥဂ္ဃဋေတိ ။ [ဥ √ ဃဋ+အ+တိ] အကျဉ်းဖွင့်ပြ၏၊ အကျဉ်းဟော၏။ ဥဂ္ဃဋန၊ ဥဂ္ဃဋိတ၊ ဥဂ္ဃဋိယမာန၊ ဥဂ္ဃဋိယန္တ၊ ဥဂ္ဃဋေတွာ။

ဥဂ္ဃါဋယတိ ။ [ဥ √ ဃဋ+ဏယ+တိ] ဥဂ္ဃါဋက၊ ဥဂ္ဃါဋန၊ ဥဂ္ဃါဋယိတွာ၊ ဥဂ္ဃါဋိတ၊ ဥဂ္ဃါဋီယမာန၊ (ဥဂ္ဃါဋီယတိ၊ ပယ်ခွာအပ်၏။ ဥဂ္ဃါဋေတိ၊ ပယ်ခွာ၏၊ ဖွင့်လှစ်၏။) ဥဂ္ဃါဋေတုံ၊ ဥဂ္ဃါဋေတွာ၊ ဥဂ္ဃါဋေန္တ။

ဝိဃာဋေတိ ။ [ဝိ √ ဃဋ+ဏေ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဃာတ၊ ပင်ပန်းခြင်း။ ဝိဃဋန။

သံဃဋေတိ ။ [သံ √ ဃဋ+ဏေ+တိ] ပေါင်းစု၏၊ ဆက်စပ်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ သံဃဋေန္တ၊ သံဃဋိတ၊ (သံဃာဋေတိ၊ ပေါင်းစပ်၏၊ ဖွဲ့၏။) သံဃာဋိတ၊ သံဃာဋေတွာ၊ သံဃာတ၊ [သံ √ ဃဋ+ဏ] ဋ-ကို တ-ပြု။

သဃ်ဋတိ ။ [သံ √ ဃဋ+အ+တိ] တွဲစပ်၏၊ ဆက်စပ်-ပေါင်းစု၏၊ ဖွဲ့၏။ သဃ်ဋေတွာ၊ သဃ်ဋိတုံ၊ (သဃ်ဋီယတိ၊) သဃ်ဋန၊ သဃ်ဋိတ၊ သဃ်ဋိတဗ္ဗ၊ သဃ်တ၊ သဃ်ဋန၊ (သဃ်ဋနိယ၊ သဃ်ဋနိက၊) သဃ်ဋိက (သဃ်ဋေတိ၊ ပေါင်းစပ်၏၊ ဖွဲ့၏။) သဃ်ဋေတွာ၊ သဃ်ဋေတုံ၊ (သဃ်ဋီယတိ။)

သံဃာဋ ၊ ပု ၊ [သံ √ ဃဋ+ဏ] သမ္မာ ဃဋေန္တိ ဧတ္ထ ဂေါပါနသျာဒယောတိ-သဃ်ဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၃။ လျောက်။

သံဃာဋိ ၊ ထီ ၊ [သံ √ ဃဋ+ဏ္ဍဏ်] သဃ်ဋိ၊ ဒုကုဋ်သင်္ကန်း၊ သင်္ကန်းသာမန်၊ အိမ်၊ အအိမ်။

http://www.dhammadownload.com

သံဃာဏိ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ ဃဋ္ဌ+ဏ္ဏာ] သံဃာဋ္ဌိ၊ သံဃာဏိ၊ ခါးကြိုးတန်ဆာ။

ပိဋ္ဌသဃ်ာဋ္ဌက ၊ [ပိဋ္ဌ+သံ ✓ ဃဋ္ဌ+ဏ္ဍု] ပိဋ္ဌာနိလောဟဝိကတိအာဒီဟိ သံဃဋ္ဌိယန္တိ ဧတ္ထာတိ–ပိဋ္ဌသဃ်ာဋ္ဌက်၊ ပိဋ္ဌေဟိ သံဃဋ္ဌိယတီတိ ဝါ–ပိဋ္ဌသဃ်ာဋ္ဌက်၊ ဃဋ္ဌ–ဃဋ္ဌနေ။ မာန်ဋ္ဌိ၊ ၂၁၉။ တံခါးပေါင်၊ ကျည်းခွေ။

သမုဋ္ဌဒ္ဓေတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဃဋ္ဌ+ဏော+တိ] အကြွင်းမဲ့ပယ်နုတ်(ပယ်ဖျက်–ပယ်သတ်)တတ်၏။ သမုဋ္ဌဒ္ဓ၊ သမုဋ္ဌဒ္ဓက၊ သမုဋ္ဌဒ္ဓန၊ သမုဋ္ဌဒ္ဓိတ၊ သမုဋ္ဌဒ္ဓေတွာ၊ သမုဋ္ဌဒ္ဓေန္တ၊ သမုဋ္ဌဒ္ဓယမာန၊ (သမုဋ္ဌဒ္ဓိယတိ, သမုဋ္ဌဒ္ဓိယတိ။)

ဃဋ္ဌိ၊ ဃဏ္ဌ

ဘူ= ရဝေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဃဏ္ဌတိ။

စု+ဘူ= ဇုတိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဃဋ္ဌနေ–ရိုက်ခတ်, ထိခိုက်ခြင်း၌။ ရူ။ ဃဏ္ဌေတိ၊ ဃဏ္ဌယတိ။

ဃဏ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ဃဋ္ဌိ+က] ခေါင်းလောင်း၊ ဆည်းလည်း၊ ချူ၊ စည်း။

ဃဏ္ဌာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဃဋ္ဌိ+အ+အာ] ခေါင်းလောင်း= စည်း။

ဃဏ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [✓ ဃဋ္ဌိ+ဏ္ဍ] ကြေးစည်၊ ခေါင်းလောင်း၊ ကျောက်စည်၊ ကုလားတက်။ ဃဏ္ဌိက၊ ခေါင်းလောင်းထိုးသူ။ **ဃဏ္ဌိကာ** [ဃဏ္ဌိ+က+အာ] ခေါင်းလောင်း။

နိဃဏ္ဌု ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဃဏ္ဌ+ကု] ကောတ္ထုဘာ။ တတ္ထ တတ္ထ ဂတာနိ နာမာနိ နိဿေသတော ဃဋ္ဌေန္တီ ရာသီ ကရောန္တီ ဧတ္ထာတိ–နိဃဏ္ဌု။ မာန်ဋ္ဌိ၊ ၁၁၁။ အဘိဓာန်ကျမ်း။

ဃဋ္ဌ

စု= တာဋ္ဌန ဤဟာသု–ပုတ်ခတ်ခြင်း, အားထုတ်ခြင်း တို့၌။ ဃဋ္ဌေတိ၊ ဃဋ္ဌယတိ။

စု+ဘူ= စလနေ–တုန်လှုပ်ခြင်း၌။ ဃဋ္ဌတိ။

ဃဋ္ဌယတိ ။ [✓ ဃဋ္ဌ+ဏယ+တိ] ပုတ်ခတ်၏၊ ထိခိုက်၏၊ ထိပါး၏၊ ချုပ်ချယ်၏။ ဃဋ္ဌက၊ ဃဋ္ဌန၊ ဃဋ္ဌနီယ၊ ဃဋ္ဌမာန၊ ဃဋ္ဌယန္တ၊ (ဃဋ္ဌေတိ၊ ထိခိုက်၏၊ ထုရိုက်၏၊ အားထုတ်၏၊ ချုပ်ချယ်၏၊ ဆက်စပ်၏၊ တုန်လှုပ်၏။) ဃဋ္ဌေတုံ၊ ဃဋ္ဌေတု၊ ဃဋ္ဌေတွာ၊ ဃဋ္ဌေန္တ။

အာဃဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဃဋ္ဌ+တ] ပုတ်ခတ်အပ်(ထိပါးအပ်)သော။

ဥဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဃဋ္ဌ+အ] ထိခိုက်(ပွတ်တိုက်)သော။ ဥဋ္ဌပါဒ၊ ထိခိုက်ပွတ်တိုက်သော ခြေရှိသော။

ဥပဃဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ဃဋ္ဌ+တ] ထိခိုက်သော၊ ထိခိုက်အပ်သော။

ပဃဋ္ဌေတိ ။ [ပ ✓ ဃဋ္ဌ+ဏော+တိ] ထိခိုက်၏၊ တိုးဝှေ့၏။ ပဃဋ္ဌိတ၊ ထိခိုက်သော၊ ထိမိသော၊ ခိုက်မိသော၊ တိုက်မိသော။

ပဋိဃဋ္ဌေတိ ။ [ပဋိ ✓ ဃဋ္ဌ+ဏော+တိ] တုံ့ပြန်–ထိပါး–ပုတ်ခတ်၏၊ တိုက်ခိုက်၏၊ တိုက်ခတ်၏။ ပဋိဃဋ္ဌန။

သံဃဋ္ဌတိ ။ [သံ ✓ ဃဋ္ဌ+အ+တိ] ပုတ်ခတ်–ထိခိုက်၏၊ ထိပါး–ပွတ်တိုက်၏။ သံဃဋ္ဌ၊ သံဃဋ္ဌန၊ သံဃဋ္ဌိတ၊ (သံဃဋ္ဌေတိ၊) သံဃဋ္ဌေန္တ၊ သံဃဋ္ဌယန္တ၊ သံဃဋ္ဌမာန၊ သံဃဋ္ဌိယမာန၊ (သံဃဋ္ဌတိ၊) သဃ်ဋ္ဌ၊ သဃ်ဋ္ဌန၊ သဃ်ဋ္ဌိတ၊ သဃ်ဋ္ဌေန္တ၊ သဃ်ဋ္ဌယန္တ၊ (သဃ်ဋ္ဌိယတိ၊) သဃ်ဋ္ဌိယမာန၊ (သဃ်ဋ္ဌေတိ၊) သဃ်ဋ္ဌေတွာ၊ သဃ်ဋ္ဌေန္တ။

ဃဏ္ဍိ

ဘူ= ဃဋ္ဌနေ–ထိခိုက်ပုတ်ခတ်ခြင်း၌။ ဃဏ္ဍတိ။

ဃဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ ဃဏ္ဍိ+က] ဃဏ္ဍိတဗ္ဗော ဃဋ္ဌေတဗ္ဗောတိ–ဃဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ ခေါင်းလောင်း။

ဃဏ္ဍိ ၊ ထိ ၊ [✓ ဃဏ္ဍိ+ဏ္ဍ] ခေါင်းလောင်း၊ ကျောက်စည်၊ ကုလားတက်။

ဃဏ္ဍိကာ [ဃဏ္ဍိ+က+အာ] ခေါင်းလောင်း။

ဃဏ

တနာ= ဇုတိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဃဏောတိ၊ ဃဏုတေ။

ဃဗ္ဗ၊ ဃမ္ဗ

ဘူ–ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဃဗ္ဗတိ၊ ဃမ္ဗတိ။

ဃရ

စု= ဆာဒနေ–ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။

http://www.dhammadownload.com

ဘူ+စု= သေစနေ–သွန်လောင်းခြင်း၌။ ဃရတိ၊ ဃာရယတိ။

ဃရတိ ။ [✓ ဃရ+အ+တိ] သွန်လောင်း၏။

ဃတ ၊ နာ ၊ [✓ ဃရ+တက်] ဂရ, ဃရ–သေစနေ၊ ဃရတိ သိဒ္ဓတိတိ–ဃတံ= သပ္ပိ။ မောဂ်–၇၊ ၈၃။ ထောပတ်။

ဃမ္မ ၊ ပု ၊ [✓ ဃရ+မ] သေဒေါ ပဋ္ဌရတိ အနေနာတိ–ဃမ္မော= နိဒါဃော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ နွေအပူ၊ နွေဥတု–နွေရာသီ၊ ချွေး။ တိ ။ပူသော။

ဃရ ၊ နာ ၊ [✓ ဃရ+ဏ] ဃရတိ ကိလေသမေတ္တာတိ–ဃရံ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၆။ အိမ်၊ စေတီအိမ်–စသည်၊ အိပ်ခန်း။

ဃရဏီ ၊ ထီ ၊ [ဃရ+ဤ+နီ] ရှေ့ဤ-ကို အ-ပြု၊ န–ကိုလည်း ဏ–ပြု၊ ဃရမေတိဿာ အတ္ထိတိ–ဃရဏီ။ မောဂ်–၃၊ ၃၂။ ပဋ္ဌိကာ။ အိမ်ရှင်မ။

အဓိပဋ္ဌန် ၊ တိ ၊ [အဓိ+ပ ✓ ဃရ+အန်] လွန်စွာ ယိုစီးသော။

ဥဋ္ဌန် ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဃရ+အန်] အထက်သို့ ယိုထွက်သော၊ လျှံတက်သော၊ လျှံထွက်သော၊ အထက်အပေါက်တို့မှ ယိုထွက်သောအရည်ရှိသော။

ဥဋ္ဌရိတ ၊ နာ ၊ [ဥ ✓ ဃရ+တ] အထက်သို့ ယိုထွက်ခြင်း။ (ဥဋ္ဌရိတပဋ္ဌရိတဋ္ဌ၊ အထက်သို့လည်း လျှံတက်အောက်သို့လည်း ယိုထွက်ခြင်းအနက်သဘော။)

ပဋ္ဌရတိ ။ [ပ ✓ ဃရ+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ ယိုထွက်၏၊ လျှောကျ၏၊ စိမ့်ထွက်၏။ ပဋ္ဌရ၊ ပဋ္ဌရဏ၊ ပဋ္ဌရဏက၊ ပဋ္ဌရန်၊ ပဋ္ဌရမာန၊ (ပဋ္ဌရာပေတိ၊ ယိုစီးစေ၏။) ပဋ္ဌရာပေတုံ၊ ပဋ္ဌရာပေတွာ၊ ပဋ္ဌရာပေန်၊ ပဋ္ဌရိတ၊ ပဋ္ဌရိတွာ။

မာဃ ၊ ပု ၊ [မာ ✓ ဃရ+ကွိ] မာဝိယ– မာတာဝိယ ပရဇနာနံ ဟိတသုခံ ဃရတိ အာသိဒ္ဓတိတိ–မာဃော။ မနုဿဝိသေသော။ ဇဋိ။ မာဃ အမျိုးသား။

ဃသ

ဘူ= အဒနေ–စားခြင်း၌။ ဃသတိ။

ဃသတိ ။ [✓ ဃသ+အ+တိ] စား၏၊ (ဖျက်ဆီး၏။) ဃသန၊ ဃသန်၊ ဃသမာန၊ ဃသာန၊ (သယာနော ကဲ့သို့ မာန–ကို အာန–ပြု။ ရူ၊ ၆၄၆–ရူ။) ဃသိတုံ၊ ဃာသ။

ဃာသ ၊ ပု ၊ [✓ ဃသ+ဏ] ဃသ–အဒနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၅။ စားဖွယ်၊ စားစရာ။

နိဃာသ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဃသ+ဏ] စားဖွယ်။

ဃသရ ၊ ပု ၊ [✓ ဃသ+ရက်] ကောတ္ထုဘာ။ အ–လာ၊ နေ့၊ နေ၊ သိဝနတ်။ (ဃသ္ဝ–သံ။)

ဃသ္မရ ။ [✓ ဃသ+မရ] ဃသ–အဒနေ၊ မရော၊ ဂသ္မရော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၄။ အစားကြီးသူ၊ အစားကြူးသူ။

ဇိဃစ္ဆတိ ။ [✓ ဃသ+ဆ+တိ] စားလိုဇ၏၊ ဆာလောင်ဇ၏၊ ဆာမွတ်ဇ၏။ ဇိဃစ္ဆ၊ ဇိဃစ္ဆန္တ၊ ဇိဃစ္ဆာ။

ဇိဃစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဃသ+ဆ+တ] အဇိဃစ္ဆိတိ–ဇိဃစ္ဆိတော။ ရူ၊ ၆၂၁။ စားလိုသော၊ ဆာလောင်သော။ [ဇိဃစ္ဆာ+ဣတ] ဇိဃစ္ဆာ သဉ္ဇာတာ ယဿ–ဇိဃစ္ဆိတော။ မောဂ်–၄၊ ၄၅–ကို ရှုပါ။ ဖြစ်သော ဆာလောင်ခြင်းရှိသော။ နာ ။ဆာလောင်ခြင်း။

ဇိဃစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဃသ+ဆ+အ+အာ] ဃသိတုမိစ္ဆာ–ဇိဃစ္ဆာ၊ ဃသ–အဒနေ၊ ဣ စ္ဆတ္ထေ ဆော၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၈။ ဆာမွတ်ခြင်း၊ ထမင်းဆာခြင်း။

ဇိဃစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [ဇိဃစ္ဆာ+ဣတ] ဇိဃစ္ဆာ သဉ္ဇာတာ ယဿ–ဇိဃစ္ဆိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၆။ စားလိုသော၊ ဆာသော။

မဟဂ္ဃသ ၊ တိ ၊ [မဟန္တ ✓ ဃသ+အ] များစွာစား တတ်သော၊ အစားကြူးသော။

ဃံသ

ဘူ+စု= နိဃံသနေ–ပွတ်တိုက်ခြင်း၌။

ဘူ= ရက္ခဏေ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ဃံသတိ၊ ဃံသေတိ၊ နိဃံသေတိ။

အတိဃံသိတွာ ။ [အတိ ✓ ဃံသ+တွာ] ကျော်လွန်ပွတ်ချေ၍၊ လွှမ်းမိုးသိမြင်၍။

ဥဋ္ဌံသေတိ ။ [ဥ ✓ ဃံသ+ဏော+တိ] ပွတ်တိုက်၏။ ဥဋ္ဌံသေတဗ္ဗ။

ပဋိဃံသတိ ။ [ပတိ ✓ ဃံသ+အ+တိ] ထိခိုက်၏။

နိဃံသတိ ။ [နိ ✓ ဃံသ+အ+တိ] ပွတ်တိုက်၏၊ ထိခိုက်တိုးဝှေ့၏။ နိဃံသ၊ နိဃံသန။

http://www.dhammadownload.com

ဥပနိဃံသတိ ။ [ဥပ+နိ ✓ ဃံသ+အ+တိ] ပွတ်တိုက်၏၊ တိုက်–ခြစ်၏၊ တိုက်ခိုက်တိုးဝှေ့၏၊ တိုးဝှေ့ထိ ပါး၏။

ဃသိ

ဘူ= ဃံသနေ–ပွတ်တိုက်ခြင်း၌။ ဃံသတိ။

ဃံသတိ ။ [✓ ဃသိ+အ+တိ] ပွတ်တိုက်၏၊ ကြိတ်ချေ၏။ ဃံသန၊ ဃံသနက၊ ဃံသန္တ၊ ဃံသမာန၊ ဃံသယမာန၊ (စုရာဒိသေသ) (ဃံသာပေတိ၊ ပွတ်တိုက်စေ၏။) ဃံသာပေတွာ၊ ဃံသိတ၊ ဃံသိတဗ္ဗ၊ ဃံသိတုံ၊ ဃံသိတွာ၊ ဃံသိယတိ၊ ပွတ်တိုက်မိ၏၊ ပွန်း၏။ ဃံသိယမာန၊ (ဃံသေတိ၊ ပွတ်တိုက်၏။) ဃံသေတုံ၊ ဃံသေတွာ၊ ဃံသေန္တ။

ဃသု

ဘူ= သံဃသေ–ပြင်းစွာပွတ်တိုက် ထိခိုက်ခြင်း(အမှုန့် ပြုခြင်း)၌။ ဃသတိ။

ဃာ

ဒိ+ဘူ= ဂန္ဓောပါဒါနေ–အနံ့ကိုယူခြင်း(နမ်းခြင်း)၌။ ဃာယတိ၊ ဃာတိ။

ဃာယတိ ။ [✓ ဃာ+ယ+တိ] နမ်း၏။ ဃာယန၊ ဃာယန္တ၊ ဃာယမာန၊ ဃာယိတ၊ ဃာယိတဗ္ဗ၊ ဃာယိတုံ၊ ဃာယိတွာ။

ဥပဍ္ဎိယတိ ။ [ဥပ ✓ ဃာ+ယ+တိ] နမ်း၏၊ ရှု၏၊ နမ်းရှုပ်၏။ ဥပဍ္ဎိတ။

ဥပသဃ်ာယတိ ။ [ဥပ+သံ ✓ ဃာ+တိ] ငြိကပ်ထိစပ်အောင် နမ်း၏။ ဥပသံဃာတိ၊ နမ်းရှု၏။

ဃာန ၊ နာ ၊ [✓ ဃာ+ယု] ဃာယတီတိ–ဃာနံ။ အဘိဓ–၁၊ ၃၄၈။ ဃာနပသာဒ၊ နှာခေါင်းအကြည်ဓာတ်၊ ဃာနဝိညာဉ်။

ဗျဃ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ ဃာ+ဏ] ဝိနိဟန္တွာ အာဃာယတီတိ–ဗျဃ္ဃော၊ ဃာ–ဂန္ဓောပါဒနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၁။ ကျား။

ဃိဏိ

ဘူ= ဂဟနေ–ယူခြင်း၌။ ဃိဏ္ဏတိ။

ဃိဏု

တနာ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဃိနောတိ။

ဃု

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဃောတိ၊ ဃဝတိ။

ဃဝန ၊ နာ ၊ [✓ ဃု+ယု] ဥသ္သောတ္တံ, သြဿ အဝါဒေသော စ။ ဇဋီ။ ရခြင်း။ သုခဿ ဃဝနံ–ဃာဝကော။

ဃုဋ္ဌ

ဘူ= ပရိဝတ္တန ပတိဃာတေ–နောက်သို့ပြန်လည်ခြင်း နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဃုဋ္ဌတိ၊ ဃောဋ္ဌတိ။

ဃုဋ္ဌိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဃုဋ္ဌ+ကွု+အာ] ဃုဋ္ဌ–ပရိဝတ္တနေ၊ ဃုဋ္ဌတေ အနေနေတိ–ဃုဋ္ဌိကာ၊ ကွု။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၇။ ခြေမျက်စိ။

ဃောဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [✓ ဃုဋ္ဌ+ကွု] ဃုဋ္ဌ–ပရိဝတ္တနေ၊ ကွု၊ ဃောဋ္ဌကော၊ အဿ သာမညောပျယ်။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၀။ မြင်း၊ မြင်းဆိုး၊ မြင်းကြမ်း၊ မြင်းယုတ်။

ဃုဏ

ဘူ= ဘမနေ–ချာချာလည်ခြင်း၌၊ ဂမနေ စ–သွားခြင်း၌လည်း။ ဃောဏတိ။

ဃုဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဃုဏ+အ] သစ်သားပိုး၊ ဃုဏ–မည်သောပိုး။

ဃုဏိ

ဘူ= ဂဟနေ–ယူခြင်း၌။ ဃုဏ္ဏတိ။

ဃုဏ္ဏ

ဘူ= ဘမ ဂတီသု–ချာချာလည်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ဃုဏ္ဏတိ။

ဃုရ

ဘူ= ဘီမအတ္ထ သဒ္ဒေသု–ကြောက်မက်ဖွယ်ဟူသော အနက်, အသံပြုခြင်းတို့၌။ ဃုရတိ။

ဃောရ ၊ တိ ၊ [✓ ဃုရ+ဏ] ဃုရ–ဘီမေ၊ ဃုရတိ ဘီ သတီတိ–ဃောရံ၊ ဏော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၇။ ကြောက်စရာကောင်းသော၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ ထက်မြက်သော၊ ပြင်းထန်သော။

ဃုရဃုရာယတိ ။ [ဃုရဃုရ+အာယ+တိ] မောင်–၅၊ ၉–ကိုလည်း ရှုပါ၊ ဃူးဃူးမြည်၏။ ဃုရဃုရာယန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ဃုသ

စု+ဘူ= သဒ္ဒ ထုတီသု–အသံပြုခြင်း, ရှိုးမွမ်းခြင်းတို့၌။ ဘူ= ဟိ·သနေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဃောသေတိ၊ ဃောသယတိ၊ ဃုသတိ၊ ဃောသတိ။

ဃောသတိ ။ [✓ ဃုသ+အ+တိ] ကြွေးကြော်၏။ ဃောသန၊ ဃောသန္တ၊ ဃောသိတ၊ ဃောသိတဗ္ဗ၊ ဃောသိတွာ။

ဃောသ ၊ ပု ၊ [✓ ဃုသ+ဏ] ဃုသနံ–ဃောသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၈။ ကြွေးကြော်သံ။ ဃောသန္တ္ဂတြာတိ–ဃောသော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၆။ နွားကျောင်းသားရွာ။ [ဃောသ+ဏ] (ပြင်းပြင်းရွတ်အပ်သောအသံရှိသော) ဃောသအက္ခရာ။ **ဃောသက** [ဃောသ+က] ကျယ်သော အသံရှိသော။

အတ္တဃောသ ၊ ပု ၊ [အတ္တ ✓ ဃုသ+ဏ] "ကာက" ကျစ္စတ္တာနံ ဃောသယတိ–။ ဓာန်ဦ၊ ဖ၃၈။ ကျီး။

ဃောသာပေတိ ။ [✓ ဃုသ+ဏာပေ+တိ] ကြွေးကြော်စေ၏။ ဃောသာပိတ၊ ဃောသာပေတွာ။

ဃောသေတိ ။ [✓ ဃုသ+ဏော+တိ] ကြွေးကြော်၏၊ အသံပြု၏။ ဃောသေတဗ္ဗ၊ ဃောသေတုံ၊ ဃောသေတွာ၊ ဃောသေန္တ ။

အဘိဃုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ ဃုသ+တ] ကြွေးကြော်–ကြော်ငြာအပ်သော၊ သီဆို–ကျူးရင့်ရာဖြစ်သော။

အဘိသဃုံဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဘိ+သံ ✓ ဃုသ+တ] ကြွေးကြော်–တွန်မြည်ရာဖြစ်သော။

ဥဋ္ဌေသတိ ။ [ဥ ✓ ဃုသ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ ကြွေးကြော်၏။ ဥဋ္ဌေသန၊ (ဥဋ္ဌေသယတိ၊) ဥဋ္ဌေသယန္တ၊ ဥဋ္ဌေသယမာန၊ (ဥဋ္ဌေသာပေတိ၊ ကြွေးကြော်စေ၏။) ဥဋ္ဌေသိတ၊ ဥဋ္ဌေသိတွာ၊ (ဥဋ္ဌေသေတိ၊ ကြွေးကြော်၏။) ဥဋ္ဌေသေတွာ၊ ဥဋ္ဌေသေန္တ ။

နိဋ္ဌေသ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဃုသ+ဏ] ဃုသ–သဒ္ဒေ၊ ပါတုဘာဝေါ ဃောသော–နိဋ္ဌေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၈။ အသံ။

ပဋိဃောသ ၊ ပု ၊ [ပတိ+ဃောသ] ဃုသနံ–ဃောသော၊ တံ ပဋိဂတော၊ ဒုတိယာသမာသော၊ အထဝါ–ဃောသဿ ပတိရူပေါ–ပဋိဃောသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၈။ [ပဋိ ✓ ဃုသ+ဏ] ပဋိရူပေန ဃုသနံ–ပဋိဃောသော= ပဋိသဒ္ဒေါ၊ ပဲ့တင်သံ။

ဝိနိဋ္ဌေသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ ✓ ဃုသ+ဏ] အတိုင်းထက်အလွန် မြည်ဟီးသံ(မြည်ဟီးခြင်း)။

သဃုံဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဃုသ+တ] သဃုံဋ္ဌ၊ ကြွေးကြော်–ကြော်ငြာအပ်သော၊ သီဆို–ကျူးရင့်အပ်သော။

သံဃောသိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဃုသ+တ] စုဆုံကြွေးကြော်အပ်သော၊ စုပေါင်းသီဆို–ကျူးရင့်အပ်သော။

သမုဋ္ဌေသယန္တ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ ဃုသ+ဏယ+အန္တ] ကောင်းစွာ ကြွေးကြော်သော၊ –အသံပြုသော။ သမုဋ္ဌေသိတ။

သမ္မဃောသ ၊ ပု ၊ [သံ+ပ ✓ ဃုသ+ဏ] အသံ။

ဃုသိ

ဘူ= ကန္တိ ကရဏေ–နှစ်သက်ဖွယ်ကို ပြုခြင်း၌။ ဃုသတေ။ [နိတိဓာ၊ ၁၈၃–၌ ဃုသိ–ကန္တိ ကရေ၊ ဤကာရန္တောယဲ၊ တေန ဣတော နှ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဃုသတိ–ဟု ပြဆိုထားသည်၊ ထို့ပြင် ၃၄–၌ ဃုသိ–ဝိသဒ္ဒနေ၊ ဝိသဒ္ဒနံ–ဥဋ္ဌေသနံ၊ ဃောသေတိ၊ ဃောသယတိ၊ ဃောသော–ဟု စုရာဒိ ဂိဏ်းဓာတ်အနေဖြင့် ပြဆိုထားပြန်သည်။

ပါဏိနိဓာတုပါဌနှင့် ဓာတုဠိတ္တိတို့၌ကား ဃုသိ–ကန္တိ ကရဏေ–ဟု ဘူဝါဒိဂိဏ်းမှာပင် ပြဆိုထားပါသည်၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ ယူဆရန်သာ ရှိပါတော့သည်။]

ဃုဠ

ဘူ= ဗျာဃာတေ–နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဃုဠတိ။

ဃူရ

ဒိ= ဟိ·သာ ဝယောဟာနီသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ဆွေးမြေ့အိုမင်းခြင်းတို့၌။ ဃုယျတေ။

ဃောရ–ဂတိပဋိဃာတေ၊ ဂတိပဋိဃာတံ–ဂတိပဋိဟနနံ၊ ဃောရတိ၊ ဤသို့ နိတိဓာ၊ ၁၄၆–၌ မိန့်ဆိုထားသည်၊ သို့သော် သဂ္ဂတ အရေးအသား ဝယ် ဃ–နှင့် ဓ–တို့ စဉ်းငယ်တူ၍ ဓောရ–ကိုပင် ဃောရ–ဟု ပြန်ဆိုထားဟန်တူသည်၊ ဤကား ဓာတ္ဝတ္ထ၏ အဆိုအမိန့်တည်း။

• • • • • • • • • •

http://www.dhammadownload.com

၃။ စဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ

စက

ဘူ= တိတ္တိ ပဋိဃာတ ပရိဝိတက္က ဒိတ္တိသု-ရောင့်ရဲခြင်း, ထိပါးညှဉ်းဆဲခြင်း, ကြဲစည်ခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ စကတိ။

စကောရ၊ ပု၊ [✓စက+ဩရ] စက-ပရိတက္ကနေ၊ စကတိ ပရိဝိတက္ကေတိတိ-စကောရော= ပက္ခိဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၇၃။ စကောရဋ္ဌက်၊ စင်ရော်ဋ္ဌက်။

[✓စက+ဥရ] စန္ဒိကာယုတ္တရတ္တိပ္ပိယော ပက္ခီ စကောရော၊ စက-ပရိတက္ကနေ၊ ဥရော၊ ဥဿော၊ စကော်ရောပိ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၆၅။ စင်ရော်။

စကော်ရ၊ ပု၊ [✓စက+ဥရ] စကတိ ကပ္ပတိ ပရိတက္ကေတိတိ ဝါ-စကော်ရော၊ စင်ရော်ဋ္ဌက်။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

စက္က

စု= ဗျဓန နာသ ဗျာကုလေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပျက်စီးခြင်း, နှောင့်နှေးခြင်းတို့၌။ စက္ကေတိ၊ စက္ကယတိ။

စက္က ၊ နာ ၊ [✓စက္က+အ] စက္ကတိ အပရာပရံ ပရိဝတ္တတီတိ-စက္ကံ။ အံဒို-၁၊ ၁၄၁။ စက္ကတိ ဗျဓတိ ဟိ ံသတီတိ-စက္ကံ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ ဘီး, လှည်းဘီး-စသည်၊ လက်နက်စကြာ-စသည်။

စက္ကလ။ နာ ။ [စက္က ✓လာ+အ] ဘီး-စက်ဘီး-စသည်။ **စက္ကလက**၊ [စက္ကလ+က] က-သွတ္ထ။ [စက္ကလက+ဏ] ဘီးတပ်သော တံခါးရွက်၊ [စက္ကလ+ဣက] ဣ-ကို အ-ပြု၊ **စက္ကလက**၊ ခြေသုတ်ကြိုးဝန်း။ **စက္ကလိက**၊ ခြေသုတ်ကြိုးဝန်း။

စကာသ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ စကာသတိ။

စကိ၊ စင်္ကံ

ဘူ= သဉ္ဇလေ-တုန်လှုပ်ခြင်း၌။ စင်္ကတိ။

စင်္ကုရ ၊ ပု ၊ [✓စကိ+ဥရ] စင်္ကတိ ဘမတီတိ-စင်္ကုရော= ရထော၊ ရထား၊ သစ်ပင်။

စက္ခ၊ စက္ခု

ဘူ= ဒဿန ဝါစာသာဒ ဝိဘာဝေသု-ရှုကြည့်ခြင်း, ဆိုခြင်း, သာယာခြင်း, ထင်စွာပြုခြင်းတို့၌။ စက္ခတိ။

စက္ခတိ ။ [✓စက္ခ+အ+တိ] ရှုကြည့်၏၊ ပြောကြား၏၊ သာယာ၏၊ ထင်စွာဖြစ်စေ၏။ စက္ခန။

စက္ခု၊ နာ ၊ [✓စက္ခ+ဥ] စက္ခ, ဣက္ခ-ဒဿနေ၊ စက္ခတိ ရူပန္တိ-စက္ခု= နယနံ။ မောဂ်-၇၊ ၂, ရူ၊ ဖ၅၁-ကိလည်းရှု။ မျက်စိ။ (ပသာဒစက္ခု, မံသစက္ခု။)

အပရိစက္ခတု ၊ တိ ၊ [နာ+ပရိ ✓စက္ခ+အ+တု] မကြည့်ရှု-မစူးစမ်း(မဆင်ခြင်)တတ်သော။

ဝိစက္ခဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓စက္ခ+ယု] ကျွမ်းကျင်-လိမ္မာသော၊ ပညာရှိသော။

သုဝိစက္ခဏ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓စက္ခ+ယု] အလွန်ကျွမ်းကျင်(လိမ္မာ)သော၊ အလွန်ပညာရှိသော။

စယ

သွာ= ဃာတနေ-သတ်ခြင်း၌။ စယုဏောတိ။

စဿ

ဘူ+စု= ဂတိ ပရိဘာသ အဒ္ဓျယနေသု-သွားခြင်း, ဆဲရေးခြင်း, ရွတ်ဆိုခြင်းတို့၌။ စဿတိ၊ စဿေတိ၊ စဿယတိ။

စဿု ၊ ပု+နာ ၊ [✓ စဿ+ဥ] ဟင်းဂလာ(ဖို)။

စုဿု ၊ ထိ ၊ [✓စဿ+ဥ] စဿ-ပရိဘာသန တဇ္ဇနေသု၊ ဥ၊ အဿု၊ မုန်လာပင်။ ဓာန်ဒို၊ ၅၉၈။ မုန်လာ။

စဇ

ဘူ= စာဂေ-စွန့်ကြဲခြင်း၌။ စဇတိ။

စဇတိ ။ [✓စဇ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ စွန့်ပယ်၏။ စဇန၊ စဇန္တ၊ စဇမာန၊ စဇာပန၊ (စဇာပေတိ၊ စွန့်စေ၏။) စဇိတ၊ စတ္တ၊ စဇိတဗ္ဗ၊ စဇိတဝန္တ၊ စဇိတုံ၊ စဇိတ္တာ၊ စဇိတ္တာန၊ (စဇီယတိ၊ စွန့်ပယ်အပ်၏။)

http://www.dhammadownload.com

စတ္တ ၊ တိ ၊ [√ စဇ+တ] စဇ–ဟာနိယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၄။ စွန့်အပ်သော။

စာဂ ၊ ပု ၊ [√ စဇ+ဏ] စဇ္ဇတေ, စဇနံ ဝါ–စာဂေါ။ ကစ္စည်း၊ ၅၂၉။ စွန့်ခြင်း၊ စွန့်(ပယ်)ကြောင်း(ရာ)၊ အရဟတ္တဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ စေတနာ။

ဒုစ္စဇ ၊ တိ ၊ [ဒု √ စဇ+ခ] ခဲယဉ်းစွာစွန့်အပ်သော၊ စွန့်ခြင်းငှာခဲယဉ်းသော၊ စွန့်နိုင်ခဲသော။

မုတ္တစာဂီ ၊ တိ ၊ [မုတ္တ √ စဇ+ဏီ] လွတ်လွတ်စွန့်ကြဲလေ့ရှိသော။ မုတ္တစာဂ၊ လွတ်လွတ်စွန့်ကြဲခြင်းရှိသော။

သဇ္ဇဇတိ ။ [သံ √ စဇ+အ+တိ] စွန့်၏၊ စွန့်ကြဲ၏။ သဇ္ဇဇန္တေ၊ သဇ္ဇတ္တ၊ ကောင်းစွာစွန့်အပ်သော။

သုစ္စဇ ၊ တိ ၊ [သု √ စဇ+ခ] လွယ်ကူစွာ စွန့်ကြဲအပ်သော၊ စွန့်ကြဲခြင်းငှာ လွယ်ကူသော၊ စွန့်လွယ်သော။

သုဒုစ္စဇ ၊ တိ ၊ [သု+ဒု √ စဇ+အ] အလွန်စွန့်ကြဲနိုင်ခဲသော။

သုပရိစ္စဇ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ √ စဇ+အ] စွန့်ကြဲ(လှူဒါန်း)ရန် လွယ်ကူသော။

စဉ္ဆု၊ စန္ဒ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ စဉ္ဆတိ။

စဉ္ဆု ၊ ပု ၊ [√ စဉ္ဆု+ဥ] ကြက်ဆူပင်။ ထိ ။ငှက်နှုတ်သီး။

စူစုက ၊ န ၊ [√ စန္ဒ+ဥက] စန္ဒ–ဂတိယံ ၊ ဥကော၊ န–လောပေါ၊ အသ္သကာရော၊ စူစုကံ ။ဓာန်ဦ၊ ၂၇၀။ နို့သီး၊ သားမြတ်ဖျား။

အက္ခရစဉ္ဆု ၊ ပု ၊ [အက္ခရ √ စဉ္ဆု+ဥ] စဉ္ဆု–ဂတိယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၈။ စာရေး။

စဋ

ဘူ+စု= ဘေဒနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။

စု= ဝဓေ–သတ်ခြင်း၌။ စဋတိ၊ စာဋေတိ၊ စာဋယတိ။

စဋုလ ၊ ပု ၊ [√ စဋ+ကုလ] စဋ–ဆေဒနေ၊ စဋတိ မိတ္တေ ဘိန္ဒတီတိ–စဋုလော= စာဋုကာရီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၂။ မြှောက်ပင့်ပြောတတ်သူ။

စာဋက ၊ ပု ၊ [√ စဋ+ဏ္ဍု] စဋ–ဘေဒနေ၊ ဏ္ဍု၊ စာဋကော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၃။ စာကလေး၊ အိမ်စာငှက်။

စာဋီ ၊ ထိ ၊ [√ စဋ+ဏိ] အိုး၊ အိုးစရည်း၊ အိုးကြီး။ ဘိက္ခူ စာဋိယာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ ဝိ–၃၊ ၂၁၂။

စာဋု ၊ တိ ၊ [√ စဋ+ကု] စဋ–ဘေဒနေ၊ စဋတိ ဘိန္ဒတိ အမနုညဘာဝန္တိ–စာဋု= မနုညော။ မောဂ်–၇၊ ၁။ **စာဋုက** [စာဋု+က] ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ပြောဆိုတတ်သော။ သစ္စာလိကေန ပိယဝါဒီ စာဋုကတိ ဝုစ္စတိ၊ စာဋုံ အတ္တာနံ ဣစ္ဆတီတိ–စာဋုကာမော။ မူဋီ–၂၊ ၁၇၉။

စဍ္ဎိ၊ စဏ္ဍ

ဘူ+စု= ကောပေ–အမျက်ထွက်ခြင်း၌။ စဏ္ဍတိ၊ စဍ္ဎေတိ၊ စဏ္ဍယတိ။

စဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [√ စဍ္ဎိ+က] စဏ္ဍတိ စဏ္ဍိက္ကဘာဝံ ကရောတီတိ–စဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ ကြမ်းတမ်းသော။

စဏ္ဍာလ ၊ ပု ၊ [√ စဏ္ဍ+ဏာလ] စဏ္ဍ–စဏ္ဍိကျေ၊ စဏ္ဍေတိ ပီဠေတီတိ–စဏ္ဍာလော= မာတင်္ဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၇။ [စဍ္ဎိ+အလ] စဍ္ဎိ–စဏ္ဍိက္ကေ၊ စဏ္ဍာလော၊ ဒီဃတ္တံ။ ရူ၊ ၆၇၅။ ထိဋ္ဌ စဏ္ဍာလီ၊ ဒွန်းစဏ္ဍား။

စဏ

ဘူ= ဒါန ဂတိ ဗာဓ သဒ္ဒေသု–ပေးခြင်း, သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ စဏတိ။

စဏက ၊ ပု ၊ [√ စဏ+ဏ္ဍု] စဏ–ဒါနေ၊ ဏ္ဍု၊ စဏကော၊ ကုလားပဲ၊ စားတော်ပဲ။

အက္ခရစဏ ၊ ပု ၊ [အက္ခရ √ စဏ+အ] စဏ–ဒါနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၈။ စာရေး။

စတ၊ စဒ

ဘူ= ယာစနေ–တောင်းခြင်း၌။ စတတိ၊ စဒတိ။

စတုရ ၊ တိ ၊ [√ စတ+ဥရ] စတ–ယာစနေ၊ စတီယတီတိ–စတုရော= ဒက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၇။ လိမ္မာ(ကျွမ်းကျင်)သော၊ တင့်တယ်(စံပယ်)သော။

စာတ ၊ ပု ၊ [√ စတ+ဏ] တ–ကို ဒု–ပြုက စာဒု၊ ပိန်ညင်းငှက်၊ ပျံလွှားငှက်၊ မိုးဇွေငှက်။

စာတက ၊ ပု ၊ [√ စတ+ဏ္ဍု] စတ–ယာစနေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၁။ စတတိ ယာစတိ သတတံ မေဃန္တိ–စာတကော။ ထောမ။ ပိန်ညင်းငှက်၊ ပျံလွှားငှက်၊ မိုးဇွေငှက်။

http://www.dhammadownload.com

စဒိ

ဘူ= ဟိလာဒန ဒိတ္တိ ဣစ္ဆာ ကန္တီ သု-ဝမ်းမြောက်ခြင်း, ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း, လိုချင်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း တို့၌။ စန္ဒတိ။

စန္ဒတိ ။ [✓စဒိ+အ+တိ] ထွန်းပတင့်တယ်၏၊ လိမ်းကျံ-ချယ်သ၏။ [✓စဒိ+ဏော+အ+တိ] အေးမြစေ၏၊ ငြိမ်းအေးစေ၏။

စန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓စဒိ+က] စန္ဒိတဗ္ဗော ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ-စန္ဒော။ ကစ္စည်း၊ ဖဖဝ။ စန္ဒောတိ-စဒိ-ဣစ္ဆာ ကန္တီ သူတီမဿ ရူပံ။ နျာသ။ စန္ဒယတိ ဟိလာဒယတိ သီတဂုဏသမ္ပတ္တိယာ အတ္တာနောပဘာယ သတ္တာနံ ပရိဠာဟံ ဂူပသမေန္တော သုခံ ဥပ္ပာဒေတီတိ-စန္ဒော။ အထဝါ= စန္ဒတိ ဒိဗ္ဗတိ သိရိယာ ဝိရောစတီတိ-စန္ဒော။ နိတိဓာ၊ ၉၀။ စန္ဒတိ ဟိလာဒယတိ သုခယတိ ပဇန္တိ -စန္ဒော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁။ လ၊ လဗိမာန်။ လနတ်သား။

စန္ဒက ၊ ပု ၊ [✓ စဒိ+ဏ္ဍု] စဒိ-ဟိလာဒနေ, ဒိတ္တိယဉ္စ။ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၅။ ဥဒေါင်းမြီးမျက်ကွက်၊ စန္ဒကတောင်-စသည်။

စန္ဒန ၊ ပု+န ၊ [✓စဒိ+ဏော+ယု] စန္ဒယတိ ဟိလာဒယတိ သီတဂုဏသမင်္ဂီတာယ သတ္တာနံ ပရိဠာဟံ ဂူပသမေန္တံ သုခံ ဥပ္ပာဒေတီတိ-စန္ဒနံ။ နိတိဓာ၊ ၉၀, ရူ၊ ၆၅၁, ဓာန်ဦ၊ ၃၀၀-တို့ကိုလည်း ရှုပါ။ စန္ဒကူး၊ စန္ဒကူးနုံ့၊ စန္ဒနမည်သူ-စသည်။

ဟရိစန္ဒန ၊ ပု+န ၊ [ဟရိ ✓ စဒိ+ဏော+ယု] ဟရိ မိန္ဒံ စဒယတိ သုခယတီတိ-ဟရိစန္ဒနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈။ စန္ဒကူးရွေ။

စန္ဒနိယာ ၊ ထိ ၊ [✓စဒိ+အနီယ+အာ] ယ-ကို က-ပြုက **စန္ဒနိကာ၊** တန်စီးတွင်း၊ ခွက်ဆေးရေ-စသည် တို့ကို စွန့်ပစ်ရာအရပ်။

တဗ္ဘာနီယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အဓိကရဏအနက်၌ အနီယပစ္စည်းသက်၊ ရဿပြု၊ ယ-ကို အချို့ က-ပြု၊ ကိမိယော စန္ဒန္တိ ကာမယန္တိ ရမန္တိ ဇတ္ထာတိ-စန္ဒနီယာ, စန္ဒနိကာ၊ တန်စီးတွင်း, တန်စီးကျင်း(ရေပုပ်ကျင်း)။

စပ

ဘူ= ပိဟေ-ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း၌။ စပတိ။

စု= ကက္ကေ-အမှုန့်ပြုခြင်း၌၊ ဂတိယံ စ-သွားခြင်း၌လည်း။ စပေတိ၊ စပယတိ။

စပလ ၊ တိ ၊ [✓စပ+အလ] စပ-ကက္ကရဏော၊ စပ-သန္တာနေ ဝါ၊ [သက္ကတဓာတ်ကျမ်းများ၌ စပ-သန္တနေ-ချစ်နှစ်သက်ခြင်း၌-ဟု ရှိသည်၊ သန္တာနေ-မှာ ပဓာဒလေခ ဖြစ်ဟန်တူသည်။] အလော၊ စပလော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၈။ လျှပ်ပေါသော၊ မတည်ငြိမ်သော၊ မဆင်မခြင်ဘဲ ညှဉ်းဆဲတတ်သော။

စာပ ၊ ပု+န ၊ [✓ စပ+အ] စပ-သန္တာပေ၊ အ၊ ဝံသဘေဒေါ၊ [စပ+ဏ] တဗ္ဗိကာရော၊ စာပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၈။ လေး။ ဤ၌ စပ-သန္တာပေ-လည်း ပဓာဒလေခသာ ဖြစ်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။

စဗ္ဗ

ဘူ= ဂတိ အဒနေသု-သွားခြင်း, စားခြင်းတို့၌။ စဗ္ဗတိ။

စဗ္ဗေတွာ ။ ဗျ ။ [✓ စဗ္ဗ+တွာ] စား၍၊ ထွေး၍။

စမု၊ စမ

ဘူ+သွာ= အဒနေ-စားခြင်း၌။ စမတိ၊ စမုဏောတိ။

စု= အာပုဗ္ဗော= ဓောဝနေ-ရေဆေးခြင်း၌။ အာစမေတိ၊ အာစမယတိ။

စမရ ၊ ပု ၊ [✓စမု+အရ] စမရော ဥတ္တရာပထေ ချာတော၊ ယဿ ပုစ္ဆံ နာမရံ၊ စမု-အဒနေ၊ အရော၊ စမရော။ ထိယံ စမရီ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၉။ စမရသားကောင်၊ အောင်း၊ တိဗက်နွား။ **စမရီ** [စမရ+ဉျ] စမရီသားကောင်၊ စမရီသားကောင်မ။

စမသ ၊ ပု+န ၊ [✓စမ+အသ] စမ-အဒနေ၊ စမတိ အဒတိ အနေနာတိ-စမသော= ဟောမဘာဇနံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၇။ ယဇ်ခွက်။

စမူ ၊ ထိ ၊ [✓စမ+ဥ] စမ-အဒနေ၊ စမတိ ဘက္ခတိ နိဝါပန္တိ-စမူ= သေနာ။ မောဂ်-၇၊ ၄။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၁-ကိုလည်းရှု။ စစ်တပ်၊ စစ်သည်၊ စစ်သား။

စမွာ ၊ ထိ ၊ [✓ စမ+ပအာ] စမ-အဒနေ၊ စမန္တိ အဒန္တိ ဇတ္ထာတိ-စမွာ= နဂရံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၄။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၀-ကိုလည်းရှု။ စမွာမြို့။

စမု ၊ န ၊ [✓စမု+အ] စမု-အဒနေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၂။ လွှား၊ ကာ။ [✓စမု+မန်] စမု-အဒနေ၊ မန်။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၂။ အရေထူ၊ သစ်နက်ရေ၊ သားရေ။

http://www.dhammadownload.com

စာမိကရ ၊ ပု+နာ ၊ [√စမု+ဏိ] စမု–အဒေနေ၊ ဏိ၊ စာမိ ၊ ထိ ၊ [စာမိ √ကရ+အ] တက္ကရတ္တာ–စာမိကရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၈။ ဂီဝါရွေ့။

အာစမတိ ။ [အာ √စမု+အ+တိ] ငုံ၏၊ ငုံထား၏။ အာစမန္တ၊ အာစမယမာန။

အာစမေတိ ။ [အာ √ စမု+ဏော+တိ] ဆေး၏၊ ဆေးကြော၏။ အာစမန၊ အာစမယိတ္တာ၊ အာစမိတ္တာ၊ အာစမိတဗ္ဗ၊ အာစမေတဗ္ဗ၊ အာစမေတုံ။

အာစာမ ၊ ပု ၊ [အာ √စမု+ဏ] ထမင်းချိုး။ စမု–အဒေန၊ အာပုဗ္ဗတ္တာ ပါနေ၊ ကမ္မေ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၆။ ထမင်းရည်။

စမ္မ

ဘူ= အဒန ဂတိသု–စားခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ စမ္မတိ။

စယ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ စယတိ။

စယိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√စယ+တဗ္ဗ] ပူဇော်အပ်(သင့်–ထိုက်)သော။

နိစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [နိ √စယ+အ] နိစ္ဆယနံ–နိစ္ဆယော။ စယ–ဂမနတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓတု၊ စသ ဒ္ဒိတ္တံ၊ ဆတ္တံ။ သူစိ။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

အပစာယိတ ၊ တိ ၊ [အပ √စယ+က္တ] အပစာယိတဗ္ဗောတိ–အပစာယိတော။ ကစ္စည်း၊ ၆၄၃။ အပပုဗ္ဗော စယ–သန္တာန ပူဇေနေသု။ နျာသ။ ပူဇော်အပ်သော၊ အရိုအသေပြုအပ်သော။

စရ

ဘူ= စရဏ ဂတိ ဘက္ခဏေသု–ကျင့်ခြင်း, သွားခြင်း, စားခြင်းတို့၌။ စရတိ။

စု= အသံသယ သံသယေ–ယုံမှားကင်းခြင်း, ယုံမှားခြင်း၌။ စာရေတိ၊ စာရယတိ။

စရတိ ။ [√စရ+အ+တိ] သွား၏၊ လှည့်လည်၏၊ ကျင့်၏၊ စား၏။ စရန္တ၊ စရမာန၊ (စရာပေတိ၊ လှည့်လည်စေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။) စရာပိတ၊ စရာပေတွာ၊ စရာပေန္တ၊ စရိတ။ စရိတက၊ [စရိတ+က] စရိတဗ္ဗ၊ စရိတုံ၊ စရိတု၊ စရိတ္တာ။ ရူ၊ ၆၆၆။ စရိတွာ၊ စရိတွာန၊ စရိယ၊ –၍။ (စရိယတိ၊ ဆင်ခြင်၏၊ သုံးသပ်၏၊ ကျင့်အပ်၏။) စရိယမာန၊ (စရိယတိ၊ ကျင့်အပ်၏။ ....) (စရေတိ၊ အ–ကို ဧ–ပြု၊ လှည့်လည်၏၊ သွားလာ–ကျက်စား၏။) စာရဏ၊ (စာရယတိ၊ လှည့်လည်၏၊ ချိန်ရွယ်၏။) စာရယမာန၊ စာရိယမာန၊ ချိန်ရွယ်အပ်သော။ စာရီ၊ ထီဠ် စာရိနီ၊ စာရေတဗ္ဗ၊ (စာရေတိ၊ လှည့်လည်၏၊ ချိန်ရွယ်၏၊ လှည့်လည်စေ၏။) စာရေတုံ၊ စာရေတွာ၊ စာရေန္တ။

စစ္စရ ၊ နာ ၊ [√စရ+စရ] ရ–ကို ပရရုပ် စ–ပြု၊ စရန္တိ ဧတ္ထာတိ–စစ္စရံ= ဝိထိစတုက္ကံ, အင်္ဂဏ၌။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၂။ လမ်းဆုံ၊ လမ်းကြား၊ လမ်းငယ်၊ လမ်းသွယ်၊ ကွင်းပြင်။

စရ ၊ ပု ၊ [√စရ+အ] စရတိ ဇာနာတိ ပရစက္ကန္တိ–စရော၊ အ၊ စာရောပိ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၇။ သူလျှို၊ စုံထောက်၊ လှည့်လည်ခြင်း။ တိ ။ လှည့်လည်တတ်သော။

စရက ၊ ပု ၊ [√စရ+ဏ္ဍု] ရသေ့တု၊ ရသေ့ယောင်။ တိ ။လှည့်လည်သော၊ ကျင့်တတ်သော။

စရဏ ၊ ပုနာ ၊ [√စရ+ယု] စရမှာ ကရဏော ယု၊ စရဏံ၊ ဣဒံ ပုမေ ဝိကပ္ပေန၊ နိစ္စံ နပုံသကေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၇။ ခြေ၊ ခြေထောက်၊ အကျင့်၊ ကျင့်ခြင်း၊ လှည့်လည်ခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း၊ စားခြင်း၊ လက်စွမ်းပြပန်းချီကား၊ လှည့်လည်ရာအခါ–စသည်။

စရဏက ၊ တိ ၊ [√စရ+ဏ္ဍု] ဏ္ဍု–ကို အနက–ပြု၊ လှည့်လည်သော၊ သုံးသပ်တတ်သော၊ လှည့်လည်ကြောင်း။ စရဏကပတ္တ။

စရာစရ ၊ တိ ၊ [√စရ+စရ] စရတိသ္မာ စရော၊ မဇ္ဈေဒီဃော၊ စရာစရံ။ [√စရ+အ] အဗ္ဘာသန္တေဝါ ရာဂမော စရာစရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၁။ ရွှေ့ရှားတတ်သော။

စမ္မ ၊ နာ ၊ [√စရ+မန်] စရ–ဂတိ ဘက္ခနေသု၊ မော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၂။ လွှား၊ ကာ။ စရိတံ တန္တိ–စမ္မံ၊ စရတိမှာ မန်။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၂။ သစ်နက်ရေ။

စရိမ ၊ တိ ၊ [√စရ+ဣမ] စရတိ ဟိနတ္တံ ယာတိတိ–စရိမံ= ပစ္ဆိမံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၃။ နောက်ဖြစ်သော၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ အောက်ကျ(ယုတ်ညံ့)သော၊ နုံနှေးသော။ **စရိမက** [စရိမ+က] က–အနက်မရှိ။

http://www.dhammadownload.com

စရ ၊ ပု ၊ [√ စရ+ဥ] စရီယတိ ဘက္ခီယတီတိ–စရ= ဟဗျပါကော။ မောဂ်–၇၊ ၂။ ယဇ်စာချက်အိုး၊ ယဇ်စာထမင်း။

စရိယ ၊ ထီ+နှ ၊ [√ စရ+ဏျ] စရ–စရဏေ၊ စရဏံ .... စရိယာ၊ အကျင့်၊ ကျင့်အပ်သော၊ ဖြစ်ခြင်း။ နှ ။သက်ဝင်ကျက်စားအပ်သော၊ ဖြစ်ရာ၊ သက်ဝင်ကျက်စားစရာ။ ထီ ။ကျင့်ခြင်း၊ လှည့်လည်သွားလာခြင်း၊ ကျင့်ကြောင်း၊ အပြု–အမူ။ စရန္တိ ဧတာ ယာတိ–စရိယာ။ ဇိနာဋီ၊ ၅၆။

စာရ ၊ ပု ၊ [√ စရ+ဏ] ဖြစ်ခြင်း၊ ကျင့်ခြင်း၊ အလေ့အကျင့်၊ လဲလှယ်ခြင်း၊ လှည့်လည်ခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း၊ လှည့်လည်ရာ၊ ဖြစ်ခြင်း။

စာရက ၊ ပု ၊ [√ စရ+ဏွု] ထီ၌ စာရိကာ၊ စာရိနီ၊ ကျင်လည်ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း။ တိ ။ကျင့်သော၊ လှည့်လည်–သွားလာသော။

စာရက ၊ ပု ၊ [√ စရ+ဏက] အတ္တနိ ပဝေသိတေ သတ္တေ စရတိ ဘက္ခတီတိ–စာရကော။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၃၂၄။ နှောင်အိမ်၊ အချုပ်ထောင်။

စာရိကာ ၊ ထီ ၊ [√ စရ+ဏွု+အာ] လှည့်လည်ခြင်း၊ ဒေသစာရီလှည့်လည်ခြင်း၊ ဒေသစာရီကြွခြင်း။

စာရိတ္တ ၊ နှ ၊ [√ စရ+ဏိတ္တ] ကျင့်ဝတ်သီလ၊ စာရိတ္တသီလ၊ အလေ့အကျင့်၊ ထုံးစံ၊ ဓလေ့၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ဝတ်တရား။ [စာရီ+တ္တ] လှည့်လည်တတ်သူ၏အဖြစ်။ [စရိတ္တ+ဏ] လွန်ကျူးခြင်း၊ စာရိတ္တသီလ၊ ကျင့်ဝတ်သီလ။

စာရိယာ ၊ ထီ ၊ [√ စရ+ဏွု+အာ] က–ကို ယ–ပြု၊ လှည့်လည်ခြင်း။ စာရိယပက္ကမန။

စာရု ၊ နှ ၊ [√ စရ+ဏု] စရတိ ဟဒယေ မနုညဘာဝေနာတိ–စာရု= သောဘနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁။ စရတိ ဧတ္ထ စိတ္တံ–စာရု၊ ဏု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၇၊ ၆၉၃။ ရွှေ။ တိ ။တင့်တယ်(လှပ)သော၊ နှစ်သက်ဖွယ်(ကောင်း)သော။

ဂေါစရ ၊ ပု ၊ [ဂေါ √ စရ+အ] ဂါဝေါ ဣန္ဒြိယာနိ စရန္တျေတေသု–ဂေါစရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၄။ အာရုံ။

အစွာစရတိ ။ [အတိ+အာ √ စရ+အ+တိ] လွန်ဆန်၍ ကျင့်၏၊ မလေးမခန့်–မထီမဲ့မြင်ကျင့်၏။

အစ္ဆရိယ ၊ တိ ၊ [အာ √ စရ+ကွိ] အာ ဘုသော စရိတဗ္ဗန္တိ–အစ္ဆရိယံ၊ ဧဝံ အစ္ဆရံ, အစ္ဆေရံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၁။ လွန်စွာဖြစ်ခြင်း၊ အံ့ဩဖွယ်၊ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော။

အဇ္ဈာစရတိ ။ [အဓိ+အာ √ စရ+အ+တိ] လွန်၍ကျင့်၏၊ လွန်ကျူး၏။ အဇ္ဈာစရိတုံ၊ အဇ္ဈာစရိယ၊ အဇ္ဈာစာရ၊ အဇ္ဈာစိဏ္ဏ။

အဇ္ဈာစာရ ၊ ပု ၊ [အဓိ+အာ √ စရ+ဏ] မရိယာဒါတိက္ကမော အာစာရော–အဇ္ဈာစာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၀။ ကျူးလွန်ခြင်း။

အတိစရတိ ။ [အတိ √ စရ+အ+တိ] လွန်ကျူး၍ ကျင့်၏၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်(မှားမှားယွင်းယွင်း) ကျင့်၏။ အတိစရဏ၊ အတိစရမာန၊ အတိစရိတု၊ အတိစရိယာ၊ အတိစာရ၊ အတိစာရီ၊ ထီ၌ အတိစာရိနီ၊ အတိစိဏ္ဏ။

အတိစာရိနီ ၊ ထီ ၊ [အတိ √ စရ+ဏီ+ဣနီ] သာမိကံ အတိက္ကမ အညတြ စရတီတိ–၊ ဣနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၈။ သယောက်မယား။

အတိဝေလစာရီ ၊ ထီ ၊ [အတိ+ဝေလာ √ စရ+ဏီ] အချိန်အပိုင်းအခြားကိုလွန်၍ သွားလာလေ့ရှိသော။

အတိသဥ္ဇရဏ ၊ နှ ၊ [အတိ+သံ √ စရ+ယု] အလွန်သွားလာလှည့်လည်ခြင်း။ အတိသဥ္ဇာရ။

အတိသီမစရ ၊ တိ ၊ [အတိ+သီမာ √ စရ+အ] အပိုင်းအခြားကိုလွန်၍ သွားလာကျက်စားသော။

အတ္ထစရ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ √ စရ+အ] အကျိုးစီးပွားကို ပြုကျင့်သော၊ အကျိုးစီးပွားကို ရွက်ဆောင်သော။

အဓိစိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အဓိ √ စရ+တ] လေ့ကျက်အပ်သော၊ လေ့လာအပ်သော။

အနုစရတိ ။ [အနု √ စရ+အ+တိ] အစဉ်တစိုက်နောက်မှလိုက်၏၊ (အတူတကွ)လှည့်လည်သွားလာ၏။ အနုစရဏ၊ အနုစရိတ၊ အနုစရိယမာန၊ အနုစရိယာ၊ အနုစာရီ၊ အနုစိဏ္ဏ။

အနုတီရစာရီ ၊ တိ ၊ [အနု+တီရ √ စရ+ဏီ] ကမ်းနားရေတိမ်၌ သွားလာကျက်စားလေ့ရှိသော။

အနုဓမ္မစာရီ ၊ တိ ၊ [အနု+ဓမ္မ] လျော်သောတရား (အကြောင်း, အနက်အဓိပ္ပာယ်)။ [အနုဓမ္မ √ စရ+ဏီ] လျော်သောတရားကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သောတရားကို ဖြည့်ကျင့်သော၊

http://www.dhammadownload.com

အလျော်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်သော။

အနုပုဗ္ဗစာရီ ၊ တိ ၊ [အနု+ပုဗ္ဗ] အစဉ်, အစဉ်ဖြစ်သော၊ အစဉ်အတိုင်း။ [အနုပုဗ္ဗ ✓စရ+ဏီ] အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်သော၊ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံလှည့်လည်သော။

အနုဝိစရတိ ။ [အနု+ဝိ ✓စရ+အ+တိ] အဖန်ဖန် ထိုထိုက္ခါက္ခါ သွားလာ–လှည့်လည်၏၊ အဖန်ဖန် အပျံ့.အနှံ့ သွားလာလှည့်လည်၏၊ သုံးသပ်၏၊ ဆင်ခြင်၏။ အနုဝိစရဏ၊ အနုဝိစရန္တ၊ အနုဝိစရမာန၊ (အနုဝိစရာပေတိ၊ အဖန်ဖန် ထိုထိုက္ခါက္ခါ သွားလာစေ၏၊ –လှည့်လည်စေ၏။) အနုဝိစရိတ၊ အနုဝိစရိတုံ၊ အနုဝိစရိတ္ဝာ၊ အနုဝိစာရ၊ အနုဝိစရဏ၊ အနုဝိစာရယန္တ၊ (အနုဝိစာရေတိ၊ အဖန်ဖန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်၏။) အနုဝိစာရေတ္ဝာ။

အနုသဉ္စရတိ ။ [အနု+သံ ✓စရ+အ+တိ] အဖန်ဖန် ထက်ဝန်းကျင်မှ သွားလာလှည့်လည်၏၊ အတူတကွ သွားလာလှည့်လည်၏။ အနုသဉ္စရဏ၊ အနုသဉ္စရန္တ၊ အနုသဉ္စရမာန၊ အနုသဉ္စရိတ၊ အနုသဉ္စရိတုံ။

အန္တလိက္ခစရ ၊ တိ ၊ [အန္တလိက္ခ ✓စရ+အ] ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်သွားလာသော၊ ကောင်းကင်၌ သွားလာနိုင်သူ(တို့ကိုပင် နှောင်ဖွဲ့နိုင်သော) အန္တလိက္ခစရ–ဟု အလုတ္တသမာသ်ဖြင့်လည်း ရှိ၏။

အန္ဓစာရီ ၊ တိ ၊ [အန္ဓ+အာ ✓စရ+ဏီ] အန္ဓာစာရီ–ဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် ရသ၊ အတုလိုက်၍ ပြုကျင့်သော။

အဘိစရတိ ။ [အဘိ ✓စရ+အ+တိ] လှည့်လည်ရှာဖွေ၏။ အဘိစရဏ၊ မွေ့လျော်သောအားဖြင့် ကပ်ရောက်ခြင်း။ အဘိစာရေတ္ဝာ၊ နောက်ထပ်ကြဲစည်စဉ်းစား၍။ အဘိသမာစာရ၊ လွန်ကဲထူးမြတ်သောအကျင့်။ **အမ္ဗုစာရီ**၊ ရေ၌ကျက်စား(သွားလာ)သော။

အဝစရတိ ။ [အဝ ✓စရ+အ+တိ] သက်ဝင်၍ဖြစ်၏၊ သွားလာလှည့်လည်၏၊ ကျင်လည်ကျက်စား၏။ အဝစရ၊ သက်ဝင်၍ဖြစ်သော၊ သွားလာလှည့်လည်သော၊ ကျက်စားသော၊ အောက်အဖို့၌ဖြစ်သော၊ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်ကျက်စားအပ်သော၊ ဉာဏ်၏ကျက်စားရာဖြစ်သော။ အဝစရက၊ အောက်ကျသောအမှုကို ပြုကျင့်သော၊ သူတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်တတ်သော။ အဝစရဏ၊ အဝစရန္တ၊ အဝစရိတဗ္ဗ၊ အဝစာရ၊ အဝေါက္ကမ္မစာရီ၊ (မကျော်လွန်မူ၍) အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်–သွားလာသော၊ အိမ်စဉ်မပြတ် လှည့်လည်ဆွမ်းခံသော။ အသင်္ခစာရီ၊ မကပ်ငြိမတွယ်တာဘဲ လှည့်လည်သွားလာလေ့ ရှိသော။ (အဝစာရေတိ၊ သက်ဝင်၍ဖြစ်စေ၏၊ ကျင်လည်စေ၏။) အဝစာရ၊ လှည့်လည်ခြင်း၊ သွားလာကျက်စားခြင်း။ (အဝါစရတိ [အဝ+အာ ✓စရ+အ+တိ] ယုတ်ယုတ်မာမာပြုကျင့်၏၊ လွန်ကျူးခြင်း၏။)

အာစရတိ ။ [အာ ✓စရ+အ+တိ] ပြု–ကျင့်၏၊ ပြုလုပ်၏၊ ဖြည့်ကျင့်၏၊ ဆည်းပူး၏၊ ပြောဆို၏၊ တည်၏၊ သွား၏။ အာစရဏ၊ အာစရဏက၊ အာစရန္တ၊ အာစရိတ၊ အာစရိတဗ္ဗ၊ အာစရိတုံ၊ အာစရိတ္ဝာ၊ အာစာရ၊ အာစိဏ္ဏ၊ *အာစေရ။

အာစရိယ ၊ ထိ+ပု ၊ [အာ ✓စရ+ဏျ] သိဿာနံ ဟိတံ အာစရတိတိ–အာစရိယော၊ ဏျော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၁၀။ အာဒိတော စာရေတိ သိက္ခာပေတီတိ–အာစရိယော။ ၄င်း၊ ၄၁၁။ [အာစာရ+ဣယ] အာစာရံ သိက္ခာပေတီတိ–အာစရိယော။ ဝိဋ–၃၊ ၂၆၆။ ဆရာ၊ ထိဋ္ဌ အာစရိယာ၊ ဆရာမ။ အာစရိနီ၊ ဆရာကတော်၊ နီပစ္စည်းသက်၊ ယ–ကိုလည်းချေ။ မောဂ်–၃၊ ၃၂–ကိုရှု။

အာကာသစရ ၊ တိ ၊ [အာကာသ ✓စရ+အ] ကောင်းကင်၌ သွားလာကျက်စားသော။ အာကာသစာရီ၊ အာကာသစာရိတ။

အာဂုစာရီ ၊ တိ ၊ [အာဂု ✓စရ+ဏီ] မကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသော၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သော။ **အာရာစာရီ**၊ မေထုန်အကျင့်မှ ဝေးစွာကျင့်တတ်သော။ **အာသန္နစာရီ**၊ အနီး၌လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာသော။

ဥစ္စာရေတိ ။ [ဥ ✓စရ+ဏော+တိ] ပင့်မြှောက်, ချီမ၏၊ မြှောက်ချီ၏၊ ရွယ်မိုး၏၊ ရွတ်ဆို၏။ ဥစ္စာရဏ၊ ဥစ္စာရိတ၊ (ဥစ္စာရီယတိ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။) ဥစ္စာရေတဗ္ဗ၊ (ဥစ္စာရေတိ၊) ဥစ္စာရေတုံ၊ ဥစ္စာရေတ္ဝာ၊ ဥစ္စာရေန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ဥစ္စာရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓စရ+ဏ] ဥစ္စာရိယတေ ဖေဟျတေတိ ဥစ္စာရော၊ ဥပဇ္ဇော စရမာတု–စဇနေ, ဥက္ခိပနေ စ ဝတ္တတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၅။ မစင်(ကျင်ကြီး)၊ ကျင်ကြီး စွန့်ရာဌာန။

ဒုဂ္ဂသဉ္ဆာရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓စရ+ဏ] သဉ္ဆရန္တိ အနေနာတိ–သဉ္ဆာရော၊ [ဒုဂ္ဂ+သဉ္ဆာရ] ဒုဂ္ဂဿ သဉ္ဆာရော–ဒုဂ္ဂသဉ္ဆာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၇၃။ ခက်ခဲသောခရီး၊ ခက်ခဲသောအရပ်၊ ခံတပ်–ကျုံး–မြောင်း–စသည်သို့ ဝင်ကြောင်းအမှု။

ဒုစ္စရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓စရ+ခ] ခဲယဉ်းသဖြင့်ကျင့်အပ်သော၊ ကျင့်နိုင်ခဲသော။ [ဒုစ္စရ–ဏ] ခဲယဉ်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သောအကျင့် ရှိသော။

ဒုစ္စရိတ ၊ နာ ၊ [ဒု+စရိတ] ဒုစရိုက်၊ မကောင်းသောအကျင့်။

ဥပစရတိ ။ [ဥပ ✓စရ+အ+တိ] သုံးစွဲ၏၊ စီမံ၏၊ ကျင့်သုံး၏၊ ခေါ်ဝေါ်၏၊ တင်စား၏၊ ဆည်းကပ်၏၊ ခစား၏။ ဥပစရိတဗ္ဗ၊ ဥပစရိယ၊ (ဥပစာရိယတေ၊ တင်စားအပ်၏။)

ဥပစရိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓စရ+တ] စရ–ဂတျတ္ထော၊ ဥပစာရိတော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၁။ ဆည်းကပ်သော၊ ခစားသော၊ ကျင့်သုံးအပ်သော၊ တင်စားအပ်သော။ **ဥပစိဏ္ဏ** [ဥပ ✓ စရ+တ]။

ဥပစာရ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓စရ+ဏ] ဥပဇ္ဇော စရ–ဂတိဘက္ခဏောသု, ဏော၊ ဆည်းကပ်ခြင်း၊ လုပ်ကျွေးခစားခြင်း၊ အနီးဥ်ဖြစ်ခြင်း၊ အနီးဖြစ်သောအရပ်၊ အပွနာ၏အနီးဥ်ဖြစ်သောတရား၊ တစ်ပါးပေါ်သို့ တင်ခြင်း(ဥပစာ)။ ဥပစာရက၊ အနီးဖြစ်သော။

ဒူရာစာရီ ၊ တိ ၊ [ဒူရ+အာ ✓စရ+ဏီ] "မေထုန်အကျင့်မှ" ဝေးအောင်ကျင့်သော။

ပစရတိ ။ [ပ ✓စရ+အ+တိ] သွားလာ–လှည့်လည်၏၊ ကျင့်၏၊ ကျင့်သုံး၏။ ပစာရိတွာ။

ပစာရ ၊ တိ ၊ [ပ ✓စရ–ဏ] အလုပ်အကျွေး၊ လုပ်ကျွေးပြုစုသော။

ပဋိစရတိ ။ [ပတိ ✓ စရ+အ+တိ] ဖုံးလွှမ်း၏၊ ဖုံးကွယ်၏၊ ပေါင်းသင်း–ဆက်ဆံ၏။ ပဋိစရဏ၊ ပဋိစရန္တ၊ ပဋိစာရ၊ ပေါင်းသင်း–ဆက်ဆံခြင်း။

ပါရိစရိယာ ၊ ထီ ၊ [ပရိ ✓စရ+ဏျ+အာ] စရတိတော ဘာဝေ ဏျော၊ ပရိစရဏံ–ပါရိစရိယာ။ သူစိ။ လုပ်ကျွေးခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း။

ပရိစာရိက ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ စရ+ဏိက] ပရိစရတိ သာမိနန္တိ–ပရိစာရိကော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၁၄။ ကျေးကျွန်။

ပါဒပရိစာရိကာ ၊ ထီ ၊ [ပါဒ+ပရိ ✓စရ+ဏျု+အာ] သာမိကဿ ပါဒေ ပရိစရတီတိ–ပါဒပရိစာရိကာ၊ ဏျု။ ဓာန်ဦး၊ ၂၃၇။ မယား။

ပုရေစာရီ ၊ ပု ၊ [ပုရ ✓ စရ+ဏီ] ပုရေ စရဏသီလော ....၊ သတ္တမိယာ အလောပေါ၊ ဏီ၊ အပစ္စယေ **ပုရေစရော**။ ဓာန်ဦး၊ ၃၇၈။ ကင်းတပ်၊ ကင်းထောက်တပ်။

ဗျဘိစရတိ ။ [ဝိ+အဘိ ✓စရ+အ+တိ] လျှဉ်းပါးဖွယ်–သံသယဖြစ်ဖွယ် ရှိ၏၊ သံသယဖြစ်၏၊ ကင်း၍–ကြဉ်၍ ဖြစ်၏။ ဗျဘိစရဏ၊ ဗျဘိစာရ၊ ဗျဘိစာရီ၊ အထူးအားဖြင့် "ဌာယီဘာဝသို့" ရှေးရှုဖြစ်တတ်သော၊ ငုပ်ချည်ပေါ်ချည် ဖြစ်တတ်သော၊ ဧကန်မဟုတ်သော၊ လျှဉ်းပါးဖွယ်ရှိသော။

ပဋိစ္ဆရယတိ ။ [ပတိ ✓စရ+ဏယ+တိ] ထွက်သွားစေ၏၊ နှင်ထုတ်၏။

ဥပရိစရ ၊ တိ ၊ [ဥပရိ ✓စရ+အ] အထက်၌သွားသော၊ လေထဲ၌ ပျံဝဲသော။

ဥပဝိစရတိ ။ [ဥပ+ဝိ ✓စရ+အ+တိ] လေ့ကျက်၏၊ ဆင်ခြင်၏။ ဥပဝိစာရ၊ ကပ်၍ သုံးသပ်ခြင်း၊ ကျက်စားခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ လေ့ကျက်ရာ။

ဥပေါစ္စာရိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ+ဩ ✓စရ+တ] အနီး၌ရွှတ်ဆိုအပ်သော၊ ကပ်၍ရွှတ်ဆိုအပ်သော။

ဗြဟ္မစာရီ ၊ တိ ၊ [ဗြဟ္မ ✓စရ+ဏီ] ထိ၌ ဗြဟ္မစာရိနီ၊ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သော။ **ဗြဟ္မစရိယ** ၊ နာ ၊ [ဗြဟ္မ+စရိယ] မြတ်သောအကျင့်။

ဩစရတိ ။ [အဝ ✓စရ+အ+တိ] သက်ဝင်၍လှည့်လည်၏၊ ဖြစ်၏၊ ကျင်လည်၏၊ ထောက်လှမ်း၏၊ စုံစမ်း၏။ ဩစရိတွာ၊ ဩစိဏ္ဏ။

ဩစရက ၊ ပု ၊ [အဝ ✓စရ+ဏျု] ဩစရတိတိ–ဩစရကော။ ဝိဋ–၁၊ ၃၂၀။ သူလျှို၊ စုံထောက်။

နိစ္ဆရတိ ။ [နိ ✓စရ+အ+တိ] မြွက်၏၊ ထွက်၏။ နိစ္ဆရ၊ နိစ္ဆရဏ၊ (နိစ္ဆာရေတိ၊) နိစ္ဆာရိတ။

http://www.dhammadownload.com

နိဿာရေတိ ။ [နိ ✓ စရ+ကော+တိ] လျှပ်ပြက်၏၊ မြွက်ဆို၏၊ ကြွေးကြော်၏၊ ဝမ်းသွန်စေ၏။ နိဿာရေတွာ။

ဝနစရ ၊ တိ ၊ [ဝန ✓ စရ+အ] တောခွဲလှည့်လည်ကျက်စားသော။ ပု ။တောလည်မုဆိုး။ ဝနစရက၊ ဝနစရဏ၊ ဝနစာရ၊ (ဝနစာရိက၊) ဝနစာရီ၊ (ထိဒ္ဓ ဝနစာရိနီ။)

ဝိစရတိ ။ [ဝိ ✓ စရ+အ+တိ] လှည့်လည်၏၊ သွားလာကျက်စား၏။ ဝိစရိတွာ၊ ဝိစရိတွာန၊ ဝိစရိတုံ၊ ဝိစရန္တ၊ ဝိစရာပေတွာ၊ ဝိစရိတ၊ ဝိစရိတဗ္ဗ၊ ဝိစာရ၊ ဝိစာရစေတသိက်၊ အဖန်ဖန် သုံးသပ်လှည့်လည်ခြင်း–ကျက်စားခြင်း၊ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ စူးစမ်းဆင်ခြင်–စစ်ဆေးခြင်း။ ဝိစာရက၊ စိရင်တတ်သော၊ စီမံတတ်သော။ ဝိစာရဏီယ၊ စိစစ်(စစ်ဆေး)ဆုံးဖြတ်အပ်သော။ ဝိစာရိတ၊ ဝိစာရိတဗ္ဗ၊ ဝိစာရိတု၊ ဝိစာရေတဗ္ဗ၊ [ဝိစာရေတိ၊ (သဒ္ဒ) စီမံခန့်ခွဲ၏၊ ဆုံးမအုပ်ချုပ်၏၊ စိစစ်–ဆုံးဖြတ်၏။ (ကာ)–သွားလာစေ၏၊ လှည့်လည်ကျက်စားစေ၏၊ အဖန်ဖန်သုံးသပ်–ကြံစည်စေ၏။] ဝိစာရေတွာ၊ ဝိစာရိတုံ၊ ဝိစာရေတုံ၊ ဝိစာရေန္တ၊ (ဝိစာရီယတိ၊) ဝိစာရီယမာန။

ဝိစာရဏာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ စရ+ကော+ယု+အာ] ဝိစာရယတေ ဧတာယာတိ–ဝိစာရဏာ၊ စရ–သဉ္ဇယေ၊ စုရာဒိဂဏော၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅၄။ စုံစမ်းဆင်ခြင်တတ်သောပညာ။

ဝိစက္ခဏ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ စရ+ယု] ဝိစာရေတီတိ–ဝိစက္ခဏော၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၈။ ပညာရှိ။

ဝိနိစ္ဆရတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ စရ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြားထွက်၏။ ဝိနိစ္ဆရန္တ ။ နိရုတ္တိ၊ ၄၅–၌ သဿ ဆတ္တံ နိစ္ဆရန္တိ–ဟု သရဓာတ်ဖြင့် ပြထားသည်။

ဝေါစရိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ စရ+တ] ထူးထွေသင့်မြတ်ကျင့်အပ်ပြီးသော၊ အထူးသဖြင့် ကျက်စားစေအပ်(လေ့လာအပ်)ပြီးသော။

သံစရတိ ။ [သံ ✓ စရ+အ+တိ] သဉ္ဇရတိ၊ လှည့်လည်၏၊ လှုပ်ရှား–သွားလာ၏၊ ရွေ့ရှား၏။ သံစရဏ၊ သံစရန္တ၊ သဉ္ဇရ၊ သဉ္ဇရဏ၊ သဉ္ဇရဏက။ သဉ္ဇရိတွာ၊ သဉ္ဇရိတုံ၊ သဉ္ဇရန္တ၊ သဉ္ဇရမာန၊ (သဉ္ဇာရေတိ၊) သဉ္ဇာရေန္တ၊ သဉ္ဇာရာပေန္တ၊ သဉ္ဇာရယမာန၊ သဉ္ဇာရာပေတဗ္ဗ၊ သဉ္ဇရိတ၊ သဉ္ဇရိတဗ္ဗ၊ သဉ္ဇာရိတ၊ (သဉ္ဇာရေတိ–သုဒ္ဓ–ကာ။)

သဉ္ဇာရိကာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ စရ+ဏွု+အာ] သဉ္ဇာရယတိ ယထာဘိမတန္တိ၊ ဏွု။ ဓာန်ဦး၊ ၂၃၆။ အောင်သွယ်မ။

သဉ္ဇာရိမ ၊ နာ ၊ [သံ ✓ စရ+ဏျ] ယ–ကို မ–ပြု၊ သံဟာရိမ–ကိုလည်းရှု။ ရွေ့ရှားသော။

သဇြဟ္မစာရီ ၊ ပု ၊ [သဟ+ဇြဟ္မ ✓ စရ+ဏီ] ကြပစ္စည်းသက်က သဇြဟ္မစာရိ–ဟု ဖြစ်၏၊ ဒီဃ,ရဿ ၂–ချက်သင့်။ [သမာန+ဇြဟ္မ ✓ စရ+ဏီ] အတူမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သော၊ ညီတူညီမျှမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သော။ ထိဒ္ဓ သဇြဟ္မစာရိနီ။

သမာစရတိ ။ [သံ+အာ ✓ စရ+အ+တိ] ကျင့်၏၊ ကောင်းစွာကျင့်၏၊ ဆောက်တည်၍ကျင့်၏။ သမာစရန္တ၊ သမာစရမာန၊ သမာစရိတ၊ သမာစရိတဗ္ဗ၊ သမာစာရ၊ သမာစိဏ္ဏ။

သမုဒါစရတိ ။ [သံ+ဥ+အာ ✓ စရ+အ+တိ] ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို၏၊ ဖြစ်၏၊ လွှမ်းမိုးဖိစီး၏၊ ပြုကျင့်၏၊ ကျင်လည်ကျက်စား၏။ သမုဒါစရဏ၊ သမုဒါစရိတွာ၊ သမုဒါစရန္တ၊ သမုဒါစရမာန၊ သမုဒါစရိတ၊ (သမုဒါစရီယတိ၊) သမုဒါစရိတဗ္ဗ၊ သမုဒါစာရ၊ သမုဒါစိဏ္ဏ။

သမ္မာစရိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ စရ+တ] မဖောက်မပြန်–မှန်ကန်စွာ ကျင့်အပ်သော။

သဟစရ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ စရ+အ] အတူတကွဖြစ်သော။ သဟစရဏ၊ အတူတကွ(တပေါင်းတည်း)သွားခြင်း။ သဟစရဏက၊ သဟစရန္တ၊ သဟစာရိတ၊ သဟစရိတဗ္ဗ၊ သဟစရိယာ၊ သဟစာရီ=သဟစာရိ။

သာနုစရ ၊ တိ ၊ [သာနု ✓ စရ+အ] တောတောင်ခွဲလှည့်လည်တတ်သော၊ (မုဆိုး။)

သာနု ၊ ပု+နာ ၊ [✓ သန+ကု] သနေတိ အတ္တာနံ ဘတ္တိ ဥပ္ပာဒေတီတိ–သာနု= ဂိရိပဒေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁။ တောင်၊ တောအုပ်၊ တောင်ထိပ်မြေညီ။

http://www.dhammadownload.com

သုစရ ၊ တိ ၊ [သု ✓ စရ+အ] ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)စွာ ကျင့်အပ်သော၊ ပြုကျင့်လွယ်သော။

သုစရိတ ၊ နဲ ၊ [✓ စရ+တ] [သု+စရိတ] သုဋ္ဌု စရိတာနိ သုနှရာနိ ဝါ စရိတာနိ–သုစရိတာနိ။ ဝိဋ–၄၊ ၁၆၇။ သုစရိုက်၊ ကောင်းသောအကျင့်။ တိ ။ ကောင်းစွာ ပြုကျင့်အပ်သော။ **သုစာရီ၊** ကောင်းစွာ ကျင့်လေ့ရှိသော၊ ကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော။ **သုစိဏ္ဏ၊** ကောင်းစွာ ပြုကျင့်အပ်သော၊ ရိုသေလေးစားစွာ ဆည်းပူးအပ်သော။

သုပါရိစရိယ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ စရ+ဏျ] ကောင်းစွာ လုပ်ကျွေးခစားတတ်သော။

မနောပဝိစာရ ၊ ပု ၊ [မန+ဥပ+ဝိ ✓ စရ+ဏ] မနောသဝိသေသံ ဥပဝိစရတိ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တတိ ဧတေဟီတိ–မနောပဝိစာရာ= ဝိတက္ကဝိစာရာ။ မဋီ–၃၊ ၃၈၁။ စိတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စိတ်ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝိတက်–ဝိစာရ။

မိဂဝဓစာရီ ၊ တိ ၊ [မိဂဝဓ ✓ စရ+ဏီ] သားသမင်တို့ကို သတ်ဖြတ်ရန် လှည့်လည်သော။

မိစ္ဆာစာရီ ၊ တိ ၊ [မိစ္ဆာ ✓ စရ+ဏီ] မှားယွင်း(ယုတ်မာ)စွာကျင့်တတ်သော။ မိစ္ဆာစရဏ၊ မိစ္ဆာစရိတ၊ မိစ္ဆာစာရ။

သုဝိစာရေတိ ။ [သု+ဝိ ✓ စရ+ဏေ+တိ] ကောင်းစွာ (သေချာစွာ)ဆင်ခြင်တွေးတော၏။ သုဝိစာရယိတွာ၊ သုဝိစာရိတ။ သူပစိဏ္ဏ၊ ကောင်းစွာလေ့လာအပ်သော၊ ကောင်းစွာသိကျွမ်းအပ်သော။

စလ

ဘူ= ကမ္ပန ဝိလာသ ဂတီသု–တုန်လှုပ်ခြင်း, စံပယ်ကွန့်မြူးခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ စလတိ။

စု= ပေါသနေ–မွေးမြူခြင်း၌။ စလေတိ၊ စလယတိ။

စလတိ ။ [✓ စလ+အ+တိ] လှုပ်၏၊ တုန်လှုပ်၏၊ ရွှေ့ရှား၏။ စလ၊ စလန၊ စလနက၊ စလန္တ၊ စလမာန၊ (စလယတိ၊ တုန်လှုပ်စေ၏၊ ပျက်စီးစေ၏။) စလယန၊ စလယိတုံ၊ စလိတ၊ စလိတုံ၊ စလိတွာ၊ စာလ၊ (စာလေတိ၊ လှုပ်ရှားစေ၏။) စာလန၊ စာလနီယ၊ (စာလယတိ၊) စာလေတုံ၊ စာလေတွာ၊ စာလေန္တ။

စလက ၊ ပု ၊ [✓ စလ+ဏွု] စစ်သည်တို့ကို ပေါင်းစုကွပ်ကဲတတ်သော၊ စစ်ဗိုလ်၊ ဗိုလ်ချုပ်။ နဲ ။ ရွှေ့ရှားစေအပ်, ဖယ်ထုတ်အပ်သော၊ စားဖတ်။

စလာစလ ၊ တိ ၊ [✓ စလ+အ] စလစလ–ဟု ဒွိတ္တပြု၊ အလယ်၌ ဒီဃပြုက "စလာစလ"ဟု ဖြစ်၏၊ အလွန်လှုပ်ရှားသော။

စလိတ ၊ တိ ၊ [✓ စလ+တ] စလ–ကမ္ပနေ၊ စလိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ တုန်လှုပ်သော။

စဥ့လ ၊ တိ ၊ [✓ စလ+အ] စလ–ကမ္ပနေ၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ စဥ္စလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၂။ တုန်လှုပ်တတ်သော၊ လော်လည်သော။

စလန ၊ တိ ၊ [✓ စလ+ယု] တုန်လှုပ်ခြင်း။

စောဋ ၊ ပု ၊ [✓ စလ+ဏ] စလ–ဝသနေ၊ အသောတ္တံ, ဋတ္တဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၀။ အဝတ်အထည်။

စလနီ ၊ ထီ ၊ [✓ စလ+ယု+ဤ] စလတိသ္မာ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၈။ သမင်ပျံ(အပြေးလျင်သော သမင်။)

စလနာ ၊ ထီ ၊ [✓ စလ+ယု+အာ] တုန်လှုပ်စေခြင်း၊ စောဒနာခြင်း၊ အပြစ်တင်ခြင်း။

စာလိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ စလ+ဏွု+အာ] စလတိ ဝါ တိ–စာလိကာ၊ တုန်လှုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊ စာလိကာမြို့။

စာလိနီ ၊ ထီ ၊ [✓ စလ+ဏေ+ဏ+ဣနီ] ရွှေ့စေကြောင်း ဆန်ကော, ဆန်ခါ+(ဇဂေါ, ဇဂါ) စစ်စရာ(ချစရာ) အဝတ်။

ဥစ္စာလေတိ ။ [ဥ ✓ စလ+ဏေ+တိ] လှုပ်ရှားစေ၏။ ဥစ္စာလေတွာ။

ဥစ္စာလိင် ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ စလ+ဂက်] စလ–ကမ္ပနေ, ဥပုဗ္ဗော၊ စလဿ စာလိံ၊ ဥစ္စလတိ ကမ္ပတီတိ–ဥစ္စာလိင်ဂါ= သုက္ကကီဋ္ဌော။ မောဂ်–၇၊ ၃၃။ သုက်ပိုး။

ပစလတိ ။ [ပ ✓ စလ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ လှုပ်ရှား၏။ ပစလ၊ ပစလန၊ ပစလမာန၊ ပစလိတ၊ (ပစာလေတိ၊ မျက်လွှာ–မျက်တောင်တို့ကို လှုပ်ရှားစေ၏၊ ငိုက်မျဉ်း၏။) ပစာလက၊ ပစာလယန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ပစလာယတိ ။ နာမဓာတု ။ [ပစလ+အာယ+တိ] မျက်လွှာတလှုပ်လှုပ်ပြု၏၊ ငိုက်မျဉ်း၏။ [ပ ✓ စလ+ဏာယ+တိ] မျက်လွှာတို့ကို လှုပ်ရှားစေ၏၊ ငိုက်မျဉ်း၏။ ပစာလယ၊ ပစာလယန၊ ပစာလယန္တ၊ ပစာလယမာန။

ပစလက ၊ တိ ၊ [ပ ✓ စလ+ဏ္ဍု] တလှုပ်လှုပ် သွားတတ်သော၊ မျက်လွှာတလှုပ်လှုပ်ပြုတတ်သော၊ ငိုက်မျဉ်းသော။

ပစလာယိကာ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ စလ+အ] ပစလ၊ မျက်လွှာတို့ကို လှုပ်ရှားစေ၏၊ ငိုက်မျဉ်း၏။ [ပစလ ✓ အယ+ဏ္ဍု+အာ] အက္ခိဒလာနံ ပစလဘာဝေန အယတိ ပဝတ္တတီတိ–ပစလာယိကာ၊ ဏ္ဍု၊ အသိတ္တံ့။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၆။ ငိုက်မျဉ်းခြင်း။

အစလ ၊ ပု ၊ [န ✓ စလ+အ] န စလတီတိ–အစလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၅။ တောင်။

ဝိစာလယတိ ။ [ဝိ ✓ စလ+ဏာယ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား တုန်လှုပ်စေ၏။ ဝိစာလေန္တ၊ ဝိစလန၊ ဝိစလိတ။

သဉ္ဇလတိ ။ [သံ ✓ စလ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ လှုပ်ရှား၏။ (သဉ္ဇာလေတိ၊) သဉ္ဇာလေတွာ၊ သဉ္ဇာလေန္တ၊ သဉ္ဇာလယမာန၊ သဉ္ဇာလိယမာန၊ သဉ္ဇလန၊ သဉ္ဇလိတ၊ (သဉ္ဇာလေတိ၊ ကာ။)

သမ္မစာလေတိ ။ [သံ+ပ ✓ စလ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်စေ၏။ သမ္မစလိတ။

စသ

ဘူ= ဘက္ခန ဝဓေသု–စားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ စသတိ။

စသက ၊ ပု+န ၊ [✓ စသ+ဏ္ဍု] စသ–ဘက္ခနေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၄။ သေသောက်ခွက်။

စဟ

ဘူ+စု= ပရိကက္ကနေ–စဉ်းလဲခြင်း၌။ စဟတိ၊ စဟေတိ၊ စဟယတိ။

စာယ၊ စာယု

ဘူ= ပူဇာ နိသာမနေသု–ပူဇော်ခြင်း, ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းတို့၌။ စာယတိ။

အပစာယတိ ။ [အပ ✓ စာ့ယု+အ+တိ] ပူဇော်–မြတ်နိုး၏၊ ရိသေလေးစား၏။ အပစာယန၊ အပစာယန္တ၊ အပစာယမာန၊ အပံစာ်ယိတံ၊ အပစာယိတဗ္ဗ၊ အပစာယီ။

အပစာယိက ၊ တိ ၊ [အပ ✓ စာယ+ဏိ+က] ပူဇော်–မြတ်နိုးလေ့ရှိသော၊ ရိသေ–လေးစားလေ့ရှိသော။

အပစ ၊ ပု ၊ [အပ ✓ စာယ+အ] စာယ–ကို စိ–(အက္ခရသမ္မသာရဏာ)ပြု၊ ခွင်းချေကပ်၊ ပူဇော်ခြင်း၊ အရိအသေ ပြုခြင်း။

အပစာယိတ ၊ တိ ၊ [အပ ✓ စာယ+တ] စာယ–ပူဇာနိသာမနေသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

အပစိတ၊ အပစာယိတ ၊ တိ ၊ [အပ ✓ စာယ+က္တ] ကောတ္ထုဘ။ စာယ–ကို စိ–ပြု၊ စိ–မပြုလျှင် အပစာယိတ၊ ပူဇော်–မြတ်နိုးအပ်သော၊ ရိသေ–လေးစားအပ်သော။ အပစိတိ၊ အပစေတဗ္ဗ၊ အပစေယျ၊ [အပ ✓ စာယ+ဏျ]

အပစိယတိ ။ [အပ ✓ စာယ+အ+တိ] ပူဇော်မြတ်နိုး၏၊ ရိသေလေးစား၏။

စိ

သွာ+ကိ+ဘူ+စု= စယနေ–ဆည်းပူးခြင်း၌။ စိဏောတိ၊ စိနာတိ၊ စယတိ၊ စာယတိ။

ဥ–ရှေးရှိလျှင်= ဝမုနေ–ပွားစေခြင်း၌။

အဝရှေးရှိလျှင်= ပူဇာယံ–ပူဇော်ခြင်း၌။

အပရှေးရှိလျှင်= ဘိန္နနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။

နိရှေးရှိလျှင်= နိစ္ဆယေ–ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌။

အဝ၏ကာရိယ သြရှေးရှိလျှင်= သြစိနနေ–ဆွတ်ချွေခြင်း၌။

သံရှေး, ဥရှေးရှိလျှင်= သမုစ္စယေ–ပေါင်းစည်းခြင်း၌။

စယတိ ။ [✓ စိ+အ+တိ] ဆည်းပူး၏၊ စုပုံ၏၊ စီ၏။ စယ၊ ဖို့မြေ၊ စီခြင်း၊ အကျည်(တည်ရာ, အောက်ခံ)ဆည်းပူးခြင်း (ပွားများခြင်း)။ စယန၊ စီဆဲ–နံရံ၊ စီကြောင်း ဖြစ်သော။

စိနာတိ ။ [✓ စိ+နာ+တိ] ရှု၊ ၅၁၃။ နီတိသုတ္တ၊ ၉၂၉။ စီ၏၊ ဆည်းပူး၏၊ တိုးပွားစေ၏၊ သိုမှီး(သိမ်းဆည်း)၏၊ ရက်၏၊ (ဝါးကပ်–စသည်။) စိနန၊ စိနန္တ၊ (စိနာပေတိ၊ [✓ စိ+နာ+ဏာပေ+တိ]

http://www.dhammadownload.com

စိစေ၏။) စိနာပေတွာ၊ စိနိတ၊ စိနိတဗ္ဓ၊ စိနိတုံ၊ စိနိတွာ။

နိစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓စိ+အ] စိ–စယေ, နိပုဗ္ဗော၊ နိစ္ဆယနံ–နိစ္ဆယော။ မောဂ်–၅၊ ၁၂၂၊ ပဋ္ဌာ။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

စိနောတိ ။ [✓စိ+ဏု+တိ] ဏာ–ကို နာ–ပြု၊ ဥ–ကို ဩ–ပြု၊ စီတတ်၏၊ ဖြစ်စေတတ်၏၊ တင်ပေး–တက်ရောက်စေ၏။

စယ ၊ ပု ၊ [✓စိ+ဏ] စိ–စယေ၊ ကမ္မနိ ဏော၊ စယော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၇။ အိမ်၊ (ခီ–ခယေ၊ ကမ္မနိ ဏော– ခယော–မှ ပျက်နေဟန် တူပါသည်၊ ခီဓာတ်[၁၂၂]မှာ ပြန်ရှုပါ။)

စိကုရ ၊ ပု ၊ [✓စိ ✓ကုရ+အ] စိ–စယနေ၊ ကုရ–သဒ္ဒေ၊ အနေကတ္ထတ္ထာ ဆောဒနေ၊ ဝမုမာနော (စယမာနော) ကုရိယတေတိ–စိကုရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၆။ ဆံပင်။

စိဥ္စာ ၊ ထိ ၊ [✓စိ+စ+အာ] စိ–စယနေ၊ စော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆၂။ မန်ကျည်း။

စိတ ၊ တိ ၊ [✓စိ+တ] စီအပ်–ပြုလုပ်အပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်–ပွားများလေ့လာအပ်သော၊ စည်ပင်–ပြည့်ဖြိုးသော၊ ထင်းပုံ၊ ထင်းကုလားပုံ။

စိတက ၊ တိ ၊ [✓စိ+တ+က] စီယတေ ယတ္ထာတိ–စိတကော, စိတော စ၊ တော၊ ပုဗ္ဗတြ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၅။ ထင်းပုံ၊ ထင်းကုလားပုံ။

စိတ္တ ၊ နာ ၊ [✓စိ+တ] ဇဝနဝိထိဝသေန အတ္တနော သန္တာနံ စိနောတီတိ–စိတ္တံ= လောကိယကုသလာကုသလကြိယစိတ္တံ၊ ကမ္မကိလေသေဟိ စိတန္တိ–စိတ္တံ= ဝိပါကံ။ သူစိ။ စိတ်။

စိတ္တ၊ စိတြ။ တိ ။စိယျတေတိ–စိတ္တော၊ တ၊ တြဏ်ပစ္စယေ စိတြော။ ဓာန်ဦ၊ ၉၉။ ပြောက်ကျားသောအဆင်း။

စိရ ၊ တိ ၊ [✓စိ+ရက်] ကောတ္ထုဘာ။ ကြာမြင့်သော၊ ရှည်ကြာသော၊ စိရကာလ–စသည်။ ဓာန်ဦ၊ ၇၁၃–၌ စိရံနိပါတ်ပုဒ်ဖြင့် စိရကာလ–စသည်ပြီးကြောင်းကို ပြဆိုထားသည်။ စိရံ သဒ္ဒေါ နိပါတော သတ္တမျန္တော ပုရာဏတ္ထော ဣဟ ဂယှတေ၊ တတြ ဘဝေါ စိရန္တ နော၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ စိရကာလာဒီသု။

စိန ၊ ပု ၊ [✓စိ+နု] စိ–စယေ, ဒီဃတ္တံ၊ စယန္တိ ဧတ္ထ ရတနာနီတိ–စိနော= ဧနပဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၇။ ရတနာတို့၏ ပေါင်းစုရာ စိန့်တိုင်း၊ တရုတ်ပြည်။

စိရ၊ စိရက ၊ နု ၊ [✓စိ+ရက်] စိ–စယေ, စယတီတိ–စိရံ= ဝဏ္ဏလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၄။ စိရက [စိရ+က] သင်္ကန်း၊ ရသ္မေအဝတ်။

စိဝရ ၊ နု ၊ [✓စိ+ဣဝရ] စိယတီတိ–စိဝရံ။ ကစ္စည်း၊ ဖဖ၈။ [✓စိ+ကွရ] စိနာတိဿ ဒီဃတ္တံ၊ စိယတီတိ–စိဝရံ= ကာသာဝံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၄။ သင်္ကန်း။

စုလ္လ ၊ တိ ၊ [✓စိ+ဥလ] စိ–စယေ၊ ဥလော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၅။ နည်းသော၊ နိမ့်သော၊ ငယ်သော။

အစ္ဆနိယ ၊ တိ ၊ [အာ ✓စိ+အနီယ] ရာဖွေ–စုဆောင်းဆည်းပူးအပ်သော။

အစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓စိ+တ] ရာဖွေ–စုဆောင်းဆည်းပူးပြီးသော။

အစ္ဆိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [အာ ✓စိ+တဗ္ဗ] ရာဖွေ–စုဆောင်းဆည်းပူးသင့်သော။

အနုစိနာတိ ။ [အနု ✓စိ+နာ+တိ] ဆည်းပူး၏၊ ပွားစီးစေ၏။ အနုစိဏ္ဏ၊ အနုစိနန္တ ။

အနုပရိစိတ ၊ တိ ၊ [အနု+ပရိ ✓စိ+တ] နောက်၌ အဖန်ဖန်လေ့လာပွားများအပ်သော။

အနုဝိစိနက ၊ ပု ၊ [အနု+ဝိ ✓စိ+နာ+ဏ္ဍု] စိစစ်ဆုံးဖြတ်တတ်သော၊ ကြဲ–သိ–စူးစမ်းတတ်သော၊ (တရားသူကြီး။) အနုဝိစိနန္တ၊ အနုဝိစိနိတုံ၊ အနုဝိစိနိတွာ။

အန္ဓာစယ ၊ ပု ၊ [အနု+အာ ✓စိ+အ] အန္ဓာစီယတီတိ–အန္ဓာစယော၊ နောက်၌ ပဓာနာနုယောဂအားဖြင့် ဆည်းအပ်သောကြောင့် အန္ဓာစယမည်၏။ မောဂ်–၃၊ ၁၉၊ နိ ။ အနုပဿာ ပဓာနာနုရောဓေန စယနံ–အန္ဓာစယော။ ပဋ္ဌာ–ဋီ။ နောက်၌ ပဓာနအား လျော်သောအားဖြင့် ပေါင်းဆည်းခြင်း၊ အန္ဓာစည်း၊ စသဒ္ဒါ၏အနက်တစ်မျိုး။ ဘိက္ခု စရ၊ ဂါဝေါ စာနယ၊ ဆွမ်းခံ သွားလော့၊ နွားတို့ကိုလည်း ဆောင်ယူ ခဲ့လော့။ ဤ၌ ဆွမ်းခံသွားခြင်းသည် ပဓာန။

http://www.dhammadownload.com

အနွာစိနန္တ ၊ တိ ၊ [အန+အာ √ စိ+နာ+အန္တ] နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပေါင်းဆည်းသော၊ နောက်ထပ် ပေါင်းဆည်းလိုသော။

အပစိနာတိ ။ [အပ √ စိ+နာ+တိ] အပစိနတိ= (ဂဏ္ဌတိ–ကဲ့သို့ ရဿပြု၊) ဖျက်ဆီး၏။ အပစယ၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ် (ဖျက်ဆီးကြောင်းဖြစ်)သော၊ နိဗ္ဗာန်။ အပစယန၊ အပစိတ၊ အပစိတိ၊ အပစိနန၊ အပစိနန္တ၊ အပစိနိတဗ္ဗ၊ အပစိနိတွာ။

အပစယ ၊ ပု ၊ [အပ √ စိ+အ] စိ–စယေ၊ အပပုဗ္ဗောခယေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၃။ ကုန်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။

အပစိတ ၊ တိ ၊ [အပ √ စိ+တ] အပစီယတေတိ–အပစိတော။ ကစ္စည်း၊ ၆၄၃။ စိ–စယေ၊ အပပုဗ္ဗောပူဇနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

အပစိတိ ၊ ထီ ၊ [အပ √ စိ+တိ] စိ–စယေ၊ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၅။ ပူဇော်ခြင်း။

အဘိသဉ္စိနာတိ ။ [အဘိ+သံ √ စိ+နာ+တိ] ဆည်းပူး၏။

အဘိသဉ္စေတိ ။ [အဘိ+သံ √ စိ+အ+တိ] အနီးသို့ အရောက်သွား၍ ကောင်းစွာဆည်းပူး၏။

အဝစ ၊ တိ ၊ [အဝ √ စိ+အ] အဝရှေးရှိသော စိဓာတ်သည် ပူဇော်လေးစားခြင်း, စုဆောင်းခြင်း, ထုတ်ယူခြင်း, ဖောက်ခွဲခြင်းတို့၌ ဖြစ်၏။ ကောတ္ထုဘ။ ယုတ်သော၊ နိမ့်သော၊ ငယ်သော။

အာစိနာတိ ။ [အာ √ စိ+နာ+တိ] အာစိနတိ၊ ဆည်းပူး၏၊ စီ၏၊ ပွားစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။ အာစိတ၊ အာစိနန္တ၊ (အာစိနောတိ။)

အာစိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ စိ+တ] ဆည်းပူးအပ်သော။

အာစယ ၊ ပု ၊ [အာ √ စိ+အ] ဝင့်ဆင်းရဲ၏= တိုးပွားခြင်း၊ (ဝင့်ဆင်းရဲ၌)–စုတိပဋိသန္ဓေကို ထားခြင်း= ဖြစ်စေခြင်း၊ အစဦးစွာဖြစ်ခြင်း။

ဥစ္စိနတိ ။ [ဥ √ စိ+နာ+တိ] ခူး–ဆွတ်၏၊ ရွေးချယ်၏၊ ရွေးကောက်၏၊ တိုးပွားစေ၏။ ဥစိတ၊ လေ့လာ ဆည်းပူးအပ်သော၊ ပွားစေအပ်သော။ ဥစ္စယ၊ ပွားစီးခြင်း၊ တိုးပွားခြင်း၊ ဆည်းပူးခြင်း၊ အစုအပုံ။ ဥစ္စိတ၊ စီအပ်သော။ ဥစ္စိနန၊ ဥစ္စိနန္တ၊ ဥစ္စိနိတဗ္ဗ၊ ဥစ္စိနိတွာ၊ ဥစ္စိနိတွာန။

ဥစ္စ ၊ တိ ၊ [ဥ √ စိ+အ] ဥက္ခိပျ ဗာဟူစိယတေတိ–ဥစ္စော။ ကောတ္ထုဘ။ မြင့်သော၊ ရှည်သော၊ မြတ်သော။

ဥစ္စ ၊ တိ ၊ [ဥ √ စိ+အ] စိ–စယေ၊ ဥစ္စိနောတီ တိ–ဥစ္စော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၈။ **ဥစ္စက** [ဥစ္စ+က] မြင့်သော၊ မြတ်သော၊ ကြီးသော။ ဥစ္စံ, ဥစ္စာတို့ကား ဥစ္စနှင့် အနက်တူ အဗျယပုဒ်များ ဖြစ်သည်။

ဥပစိနာတိ ။ [ဥပ √ စိ+နာ+တိ] ဥပစိနောတိ၊ ဆည်းပူး၏၊ စုဆောင်း၏၊ စုပုံ၏။

ဥပစယ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ စိ+အ] ပွားစီးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ စုပုံခြင်း၊ အထက်၌ဖြစ်ခြင်း၊ ဥပါဒ်ခြင်း။

ဥပစိကာ ၊ ထီ ၊ [ဥပ √ စိ+က+အာ] စိ–စယေ ဥပပုဗ္ဗော၊ ဧတ္တာဘာဝေါ၊ ဥပစိနန္တီတိ–ဥပစိကာ= ဝမ္မိကကာရာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ ခြ, ခြကောင်။

ဥပေါစိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ+ဩ √ စိ+တ] စုပုံအပ်သော၊ ပေါများသော။

ဩစိနာတိ ။ [အဝ √ စိ+နာ+တိ] ဆွတ်၏၊ ခူး၏။ ဩစိနိတွာ၊ (ဩစိနာပေတိ၊ –စေ၏။) ဩစိတ၊ ဩစိတက၊ ဩစိနန၊ ဩစိနာပန။

နိကာယ ၊ ပု ၊ [နိ √ စိ+ဏ] စိ–စယေ, နိစီယတေ ဆာဒီယတေတိ–နိကာယော၊ ယမှိ စိဿ ကာဒေသော နိပါတနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၆။ နေအိမ်။ သဓမ္မီနံ သမာန ဓမ္မာနမေဝ ဇန္တူနံ ဂဏော နိကာယောနာမ၊ ယထာ–ဘိက္ခုနိကာယောတိ၊ စိ–စယေ၊ ဏော၊ နိဗ္ဗိသေသေန စိနောတိ အဝယဝေတိ–နိကာယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၂။ အပေါင်းအစု၊ ဂိုဏ်း၊ နိကာယ်။

နိစ ၊ ပု ၊ [နိ √ စိ+ဏ] နိဟီနံ စိနောတီတိ–နီစော၊ ဏော၊ ရဿဿ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ယုတ်ညံ့သူ။

နိစယ ၊ ပု ၊ [နိ √ စိ+အ] အစုအပုံ၊ အပေါင်းအစု၊ စုပုံခြင်း။

နိစိတ ၊ တိ ၊ [နိ √ စိ+တ] စုပုံအပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်သော။

နိစုလ ၊ ပု ၊ [နိ √ စိ+ကုလ] နိပုဗ္ဗဿ စိနာတိဿ ဣလောပေါ၊ အတ္ထိကေဟိ နိစီယတေတိ–နိစုလော= ဟိဇ္ဇလော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၃။ ကျည်းပင်။

http://www.dhammadownload.com

နိစ္ဆယတိ ။ [နိ ✓စိ+အ+တိ] ဆုံးဖြတ်၏။ (နိစ္ဆေတိ၊) နိစ်ဆိတ၊ (နိစ်ဆိယတေ၊ –အပ်၏။) (နိစ်ဆိနာတိ၊ ဆင်ခြင်၏၊ စူးစမ်း၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။)

နိစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓စိ+အ] စိ–စယေ၊ နိပုဗ္ဗော၊ နိစ္ဆယနံ–နိစ္ဆယော။ မောဂ်–၅၊ ၁၂၂၊ ပဋ္ဌိ။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ နိစ္ဆယန။

ပစိနာတိ ။ [ပ ✓စိ+နာ+တိ] ဆွတ်ခူး၏၊ ဆွတ်ချေ၏။ ပစိနန္တော၊ ရွေးချယ်စိစစ်သော၊ စူးစမ်း–ဆင်ခြင်သော၊ ဆွတ်ခူးသော။ ပစိနိတွာ။

ပဋိစယ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓စိ+အ] ပွားခြင်း၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်–ဖြစ်ပွားခြင်း။

ပရိစယ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓စိ+ဏ] သိကျွမ်းခြင်း၊ လေ့ကျင့်ခြင်း။

မောက္ခစိကာ ၊ ထီ ၊ [မောက္ခ ✓စိ+ဏ္ဍု+အာ] ဟတ္ထပါဒါနံ မောက္ခေန မောစနေန စယတိ ပရိဝတ္တတိ တောယာတိ–မောက္ခစိကာ။ သီဋီသစ်–၁၊ ၃၆၂။ ထက်အောက်ပြန်ရှိုး ကျွမ်းထိုးကစားခြင်း၊ ခိုင်ပင်ထိုးကစားခြင်း။

ဝိစိနာတိ ။ [ဝိ ✓စိ+နာ+တိ] အထူးသဖြင့် ဆည်းပူးစုဆောင်း၏၊ ရှာဖွေ၏၊ စူးစမ်းစစ်ဆေး၏၊ စိစစ်ရွေးချယ်၏၊ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၏၊ အထူးသဖြင့် သိ၏၊ ထိုးထွင်းသိမြင်၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏။ ဝိစိနတိ၊ ဝိစယ၊ ဝိစယန၊ ဝိစယိတ၊ ဝိစယိတဗ္ဗ၊ ဝိစိတ၊ ဝိစိတဗ္ဗ၊ ဝိစိတိ၊ ဝိစိနန၊ ဝိစယိတွာ၊ ဝိစိနိတွာ၊ ဝိစေတွာ၊ ဝိစေယျ၊ –၍။ ဝိစိနိတုံ၊ ဝိစေတုံ၊ ဝိစိနန္တော၊ ဝိစိနမာန၊ (ဝိစိနာပေတိ၊) ဝိစိနာပေတွာ၊ ဝိစိနာ ပေန္တော၊ (ဝိစိယတိ၊ ဝိစိနိယတိ၊) ဝိစယန္တော၊ ဝိစယမာန၊ ဝိစိနိတ၊ ဝိစိနိတဗ္ဗ၊ (ဝိစိနောတိ) ဝိစေတဗ္ဗ။

ဝိစယ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓စိ+အ] စိ–စယနေ၊ စယနမတြ အန္တေသနံ။ မာန်ဋီ၊ ၇၇၄။ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်း။

ဝိစိန ၊ န ၊ [ဝိ ✓စိ+ယု] ဂုဏ်ဖြင့်မစိစစ်(မစစ်ဆေး) မရွေးချယ်ခြင်း၊ ဂုဏ်ကင်းမဲ့ခြင်း၊ ဝိစိနတောအုပ်။

နိစ္ဆေတိ ။ [နိ ✓စိ+ဏော+တိ] ဆုံးဖြတ်၏။

ဝိနိစ္ဆယတိ ။ [ဝိ+နိ ✓စိ+အ+တိ] ဆုံးဖြတ်၏။ ဝိနိစ္ဆယ၊ (ဝိနိစ္ဆယိက၊ တရားသူကြီး။) ဝိနိစ္ဆိတွာ၊ ဝိနိစ္ဆိတုံ၊ ဝိနိစ္ဆယန္တော၊ ဝိနိစ္ဆယမာန၊ (ဝိနိစ္ဆိယတိ၊) ဝိနိစ္ဆိယမာန၊ ဝိနိစ္ဆယန၊ ဝိနိစ္ဆိတ၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗ၊ (ဝိနိစ္ဆိနာတိ၊ ဝိနိစ္ဆနတိ၊) ဝိနိစ္ဆိနိတွာ၊ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ၊ ဝိနိစ္ဆိနန္တော၊ (ဝိနိစ္ဆိနာပေတိ၊ ဝိနိစ္ဆိယတိ၊) ဝိနိစ္ဆိနန၊ ဝိနိစ္ဆိနိတ၊ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗ၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗ။

ဝိနိစ္ဆိန [ဝိ+နိ ✓စိ+နာ+အ+ဤ] ဆုံးဖြတ်တတ်သော။ (ဝိနိစ္ဆိနောတိ။)

ဝိဗိ ၊ ထီ+ပု ၊ [ဝိ ✓စိ+က္က] ဝိမှယံ ဝိစိတ္တံ စိနောတီတိ–ဝိစိ၊ က္က၊ ဥပသဂ္ဂဿ ဒီဃော။ မာန်ဋီ၊ ၆၆၂။ လှိုင်း၊ တံပိုး၊ အကြွား–အပေါက်၊ အမျက်ဒေါသ။

သဉ္ဇယ ၊ ပု ၊ [သံ ✓စိ+အ] သဉ္ဇိနောတိ အဝယဝန္တိ–သဉ္ဇယော။ မာန်ဋီ၊ ၆၂၉။ ကောင်းစွာဆည်းပူးခြင်း၊ အစု–အပုံ၊ အပေါင်း၊ အစုအဝေး။ သဉ္ဇယန။

သန္နိစိယတိ ။ [သံ+နိ ✓စိ+ယ+တေ] ကောင်းစွာသိုမှီး (သိမ်းဆည်း, စုဆောင်း)အပ်၏။ သန္နိစယ၊ သန္နိစိတ၊ သန္နိစ္စယ၊ သန္နိဆ္ဆယ၊ ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်(သတ်မှတ်–အတည်ပြုထား)အပ်သော။ သန္နိဆ္ဆိတ။

သမာစိနိယတိ ။ [သံ+အာ ✓စိ+နာ+ယ+တေ] ကံအနက်မှာ နာပစ္စည်းနှင့်တကွ ယပစ္စည်းသက်၊ စုပေါင်းအပ်၏။ သမာစိတ၊ ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော။

သမုစ္စိနာတိ ။ [သံ+ဥပ ✓စိ+နာ+တိ] သမုစ္စိနတိ၊ ပေါင်း၏၊ စုဆည်း၏၊ စည်းရုံး၏၊ စီ၏။ သမုစ္စယ၊ သမုစ္စိတ၊ သမုစ္စိနန္တ၊ (သမုစ္စိယတိ၊) သမုစ္စိနိတ၊ (သမုစ္စိနောတိ၊) သမုစ္စေတဗ္ဗ၊ (သမုစ္စေတိ။)

သမုပစိနာတိ ။ [သံ+ဥပ ✓စိ+နာ+တိ] ကောင်းစွာဆည်းပူး (စုဆောင်း)၏။ သမုပစိတ။

သမောစိတ ၊ တိ ၊ [သံ+အဝ ✓စိ+တ] ကောင်းစွာစီရင်အပ်သော၊ ကောင်းစွာတိုးပွားစေအပ်သော၊ ကောင်းစွာဖီးအပ်သော။

သမ္မာနိစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+နိ ✓စိ+တ] ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော။

သုနိစိတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓စိ+တ] ကောင်းစွာ–အမြဲဆည်းပူး(စုပုံ)ထားအပ်သော။

သုနိစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [သု+နိ ✓စိ+အ] ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်(နိုင်)ခြင်း။ သုနိစ္ဆိတ။

သုပရိစိတ ၊ [သု+ပရိ ✓စိ+တ] ကောင်းစွာဆည်းပူးပွားများအပ်သော၊ ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်အဖို့

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် ပွားစေအပ်သော။ [သု+ဥပရိ ✓စိ+တ] အထက်အထက်၌ ကောင်းစွာပွားများအပ်သော။

သုဝိနိစ္ဆိနတိ ။ [သု+ဝိ+နိ ✓စိ+နာ+တိ] ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်၏။ သုဝိနိစ္ဆယ၊ သုဝိနိစ္ဆိတ၊ သုဝိနိစ္ဆိနိတွာ။

စိက

စု= အာမသနေ-သုံးသပ်ခြင်း၌။ စိကေတိ၊ စိကယတိ။ (နီတိ)

စိက္က

စု= ပီဋ္ဌနေ-နှိပ်စက်ခြင်း၌။ စိက္ကယတိ။ (ဓာတွတ္ထ။)

စိက္ခ

ဘူ= ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်သောစကား၌။ စိက္ခတိ။

စိက္ခလ္လ ၊ နဲ ၊ [✓စိက္ခ+အလ] စိက္ခ-စဝနေ၊ အလော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၃။ ရွှံ့-ညွန်။

အဗ္ဘာစိက္ခတိ ။ [အဘိ+အာ ✓စိက္ခ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး (ထိပါး)၍ ပြောဆို၏၊ မဟုတ်မမှန်ပြောဆို၏၊ စွပ်စွဲ၏၊ ဆဲရေး၏။ အဗ္ဘာစိက္ခန၊ အဗ္ဘာစိက္ခနက၊ အဗ္ဘာစိက္ခန္တ၊ အဗ္ဘာစိက္ခိတ၊ အဗ္ဘာစိက္ခိတွာ၊ (အဘိ အာစိက္ခတိ။)

အဘိသဋ္ဌိက္ခ ။ [အဘိ+သံ ✓စိက္ခ+တွာ] မြင်၍။

အာစိက္ခတိ ။ [အာ ✓စိက္ခ+အ+တိ] ပြောကြား၏၊ ထင်စွာဟောပြော၏၊ ဖွင့်ပြ၏၊ ပြောဆိုဆုံးမ၏။ အာစိက္ခဏ=(နဲ)၊ အာစိက္ခန္တ၊ အာစိက္ခာပိတ၊ အာစိက္ခိတ၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗ၊ အာစိက္ခိတု၊ အာစိက္ခိတုံ၊ အာစိက္ခိတွာ။

ပစ္စာစိက္ခတိ ။ [ပတိ+အာ ✓စိက္ခ+အ+တိ] တုံ့ပြန် ပြောဆို၏၊ စွန့်၏၊ စွန့်ပယ်၏။ ပစ္စာစိက္ခန္တ။

ဗျာစိက္ခတိ ။ [ဝိ+အာ ✓စိက္ခ+တိ] ဖြေဆို၏၊ ပြောကြား၏။ ဝိယာစိက္ခတိ။

သမာစိက္ခတိ ။ [သံ+အာ ✓စိက္ခ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ပြောဆို၏၊ ကောင်းစွာဟောကြား၏။

သုအာစိက္ခိတ ၊ တိ ၊ [သု+အာ ✓စိက္ခ-တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော၊ ကောင်းစွာဟောကြားအပ်သော။

စိဂ်ုလ

စု= ပရိဗ္ဘမနေ-ချာချာလည်ခြင်း၌။ စိဂ်ုလေတိ၊ စိဂ်ုလယတိ။

စိဂ်ုလယတိ ။ [✓စိဂ်ုလ+ဏယ+တိ] ချာချာလည်, ပတ်ပတ်လည်၏။ (စိဂ်ုလေတိ၊ စိဂ်ုလယိတွာ။)

စိဂ်ုလက ၊ နဲ ၊ [✓စိဂ်ုလ+ဏွု] လေအားဖြင့် ချာချာ လည်သော ကစားစရာ၊ ထန်းရွက်စကြာ-စသည်။ စိဂ်ုလိက၊ ထန်းရွက်စကြာ။

စိစ၊ စိစိ

ရ= အာဒါန သံဝရဏေသု-ယူခြင်း, စောင့်စည်းခြင်း တို့၌။ စိဉ္စတိ။

စိဉ္စာ ၊ ထီ ၊ [✓စိစ+အ+အာ] စိ-စယနေ၊ စော၊ စိစ-အာဒါန သံဝရဏေသု ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၂။ စိ-စယေ၊ စော၊ စိစိ-အာဒါန သံဝရဏေသု ဝါ။ သူစိ။ မန်ကျည်း။

ဤစိစ-စိစိဓာတ်ကိုကား ဓာန်ဋီနှင့် သူစိတို့၌သာ တွေ့ရပါသည်၊ အခြား သက္ကတ, မာဂဓဓာတ်ကျမ်း များမှာ မတွေ့ရပါ။

စိဋ

ဘူ= ဘယက္ကောသေ-ကြောက်ခြင်း, ဆဲရေးခြင်း၌။

စု= ပေသနေ-စေခိုင်းခြင်း၌။ စေဋတိ၊ စေဋေတိ၊ စေဋယတိ။

စေဋ ၊ ပု ၊ [✓စိဋ+ဏ] စိဋ-ပေသနီယေ၊ ပေသီယတေ သာမိနာတိ-စေဋော။ [စေဋ+က] သကတ္ထေ ကော၊ **စေဋကော**။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၄။ အစေခံ၊ ကျေးကျွန်၊ သူငယ်။ စေဋိကာ၊ အစေခံမ၊ ကျွန်မ။ (စေဋက၊ စေဋိကာ-တို့ကား ဏွုပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်သည်သာ။)

စေဋီ ၊ တိ ၊ [✓စိဋ+ဏ+ဤ] စိဋ-ပေသနေ၊ ကမ္မနိ ဏော၊ ဤ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၆။ အစေခံ၊ ကျေးကျွန်မ။

စေဋက ၊ တိ ၊ [✓စိဋ+ဏ+က] စိဋ-ပေသနီယေ၊ လုဒ္ဒေန စိဋျတေတိ-စေဋကော၊ ဏော၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဏွုပစ္စယေန ဝါ သိဒ္ဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၀။ စေခိုင်းအပ်သော၊ တိန်ညင်၊ (တယ်ကြက်, တယ်ချိုး, တယ်ခါ-စသည်။) ဋ-ကို တ-ပြု၊ စေတက။

စိတ

စု= သဋ္ဌေတနေ-စေ့ဆော်ခြင်း၌။

စု+ဘူ= ဝေါဟာရေ-လဲလှယ် ရောင်းဝယ်ခြင်း၌။ စေတေတိ၊ စေတယတိ၊ စေတတိ။

http://www.dhammadownload.com

စေတယတိ ။ [✓စိတ+ဏယ+တိ] စေ့ဆော်(နှိုးဆော်, တိုက်တွန်း)၏၊ ကြိုးစားအားထုတ်၏၊ ကြောင့်ကြ စိုက်၏၊ ဖြစ်စေ၏။ စေတယန၊ စေတယန္တ၊ စေတယမာန၊ စေတယာန၊ စေတယိတ၊ စေတယိတွာ၊ စေတိတ၊ (စေတေတိ၊) စေတေတွာ၊ စေတေန္တ၊ (စေတေတိ၊ ထိတ်လန့်စေ၏၊ ကြောက်ရွံ့စေ၏။)

စိတ္တ ၊ န ၊ [✓စိတ+တက်] စိတ–သဠေတနေ၊ စိန္တေတိတိ–စိတ္တံ= ဝိညာဏံ၊ စိတ္တကမ္မာဒိ စ။ မောဂ်–၇၊ ၈၃။ စိတ်၊ ပန်းချီကား–စသည်။

စေတ ၊ ပု ၊ [✓စိတ+ဏ] စေတေတိတိ–စေတော၊ စိတ–သံစေတနေ၊ ဏော။ သူစိ။ စိတ်, စေတနာ, မေတ္တာ။ **စေတသ** ၊ ပု+န ၊ [စေတ+ဏ] စေတော၀–စေတသော၊ ဏပစ္စည်းနှောင်းရာသက်–လာ၊ စေတသ၊ စိတ်။ စေတသောတိ–စိန္တ ကဇာတိကော။ မ ဋ–၁၊ ၃၈၂။

စေတနာ ၊ ထီ ၊ [✓စိတ+ယု+အာ] စေတယတီတိ–စေတနာ၊ သဒ္ဒိ အတ္တနာ သမ္မယုတ္တမ္မေ အာရမဏေ အဘိသန္ဒဟတီတိ အတ္ထော။ အဘိဋ–၁၊ ၁၅၄။ စေတနာစေတသိက်။

စေတိ ၊ ပု ၊ [✓စိတ+ဏိ] စိတ–ဥဿဟနေ၊ စေတေန္တိ ဥဿဟန္တိ ယုဒ္ဓကမ္မာဒီသူတိ စေတယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၈၄။ စေတိမင်းများ၊ စေတိတိုင်း။

စေတိယ ၊ န ၊ [✓စိတ+ဏ္ယ] စိတ–ပူဇာယံ၊ ကမ္မနိ ဏ္ယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၀၇။ [✓စိတ+ဏျ] စိတ–ပူဇာယံ၊ စေတိတဗ္ဗံ ပူဇေတဗ္ဗန္တိ–ဏျော–စေတိယံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၃၆။ စိတ–စယနေ ဝါ၊ ယံ ဌာနံ ဇနေန ဏ္ဍကာဒီဟိ စယိတဗ္ဗံ၊ တသ္မာ တံ ဌာနံ စေတိယံ။ သူစိ။ စေတီ၊ ဘုရား၊ ပုထိုး၊ နတ်ကွန်း။ တိ ။ပူဇော် (မြတ်နိုး)အပ်သော (သစ်ပင်, အရံ, တောအုပ်–စသည်။)

စိတြ၊ ဝိစိတြ ၊ တိ ၊ [✓စိတ+ရက်] ဆန်းကြယ်သော၊ ပြောက်ကျားသော။ ဝိ–ရှေးရှိလျှင်= ဝိစိန္တိ တဗ္ဗန္တိ–ဝိစိတြံ= နာနာကာရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၆။ အထူးထူး အပြားပြား ဆန်းကြယ်သော။

အနုသဠေတေတိ ။ [အနု+သံ ✓စိတ+ဏော+တိ] စေ့ဆော်–အားထုတ်၏၊ သမာပတ်၀င်စား၏။

အဘိသဠေတယတိ ။ [အဘိ+သံ ✓စိတ+ဏယ+တိ] စေ့ဆော်၏၊ စီရင်၏။ အဘိသဠေတယန္တ၊ အဘိသဠေတယိတ။

သံစေတေတိ ။ [သံ ✓စိတ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ–စေ့ဆော်(နှိုးဆော်–တိုက်တွန်း)၏။ အတူတကွ စေ့ဆော်၏၊ ကိုယ်တိုင်သိ၏။ (သဠေတေတိ၊) သံစေတေတွာ၊ သဠ္ဌိစ္စ။

သဠေတယတိ ။ [သံ ✓စိတ+ဏယ+တိ] စေ့ဆော်၏၊ အားထုတ်၏၊ စေ့စပ်၏။ သဠေတေတွာ၊ သဠေတယိတ။

သဠေတနာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓စိတ+ယု] စေ့ဆော်အားထုတ်ခြင်း၊ စေ့ဆော်အားထုတ်ကြောင်း စေတနာ။ [သံ+စေတနာ] ထင်ရှားသော စေတနာ၊ စေတနာထင်ရှားရှိသော(သုက်လွတ်ခြင်း။) သဠေတနိက၊ သဠေတနိယ။

စိတိ၊ စိန္တ

စု= ဇာနနေ–သိခြင်း၌။ စိန္တေတိ၊ စိန္တယတိ။

စိန္တယတိ ။ [✓စိန္တ+ဏယ+တိ] သိ၏၊ ကြံစည်–စဉ်းစားဆင်ခြင်၏၊ စိုးရိမ်ပူပန်၏၊ လိုလားတောင့်တ၏၊ ရှုကြည့်၏၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၏။ စိန္တ က၊ စိန္တ န၊ စိန္တ နက၊ စိန္တ နိယ၊ စိန္တ ယန္တ၊ စိန္တ ယမာန၊ စိန္တ ယိတုံ၊ စိန္တ ယိတွာ၊ စိန္တ ယိတွာန၊ စိန္တာ၊ (စိန္တာပေတိ၊ ကြံစည်စေ၏။) စိန္တာပန၊ စိန္တာပေတဗ္ဗ၊ စိန္တာယန။ [✓စိန္တ +ဏယ+ယု] စိန္တိ တ၊ စိန္တိ တဗ္ဗ၊ စိန္တိ တုံ၊ စိန္တိ တု၊ စိန္တိ ယ၊ စိန္တိ ယမာန၊ စိန္တိ၊ စိန္တေ တဗ္ဗ၊ (စိန္တေ တိ၊) စိန္တေ တုံ၊ စိန္တေ တွာ၊ စိန္တေန္တ၊ စိန္တေ ယျ၊ (ဒုစိန္တိ တ။)

စိတ္တ ၊ န ၊ [✓စိန္တ +တ] ကစ္စည်း၊ ဖ၅၆။ အာရမဏံ စိန္တေတိတိ–စိတ္တံ၊ ဝိဇာနာတီတိ အတ္ထော။ အဘိဋ–၁၊ ၁၀၆။ စိတ်၊ အာရုံကို ကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုတတ်သောသမာဓိ၊ ပန်းချီကား။ တိ ။ဆန်းကြယ်သော၊ ပြောက်ကျားသော။

စိတြ ၊ န ၊ [✓စိတိ+တြဏ်] ကစ္စည်း၊ ဖ၅၆။ စိတ်၊ ပြောက်ကျားသောအဆင်း။ တိ ။ပြောက်ကျားသော၊ ဆန်းကြယ်သော။

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တက ၊ ပု ၊ [√စိတိ+ဏ္ဍု] စိတိ-ဟိ ံသာယံ, ဂန္ဆေ စ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၀။ ကန့်ချုပ်နီ။

စိန္တာ ၊ ထီ ၊ [√ စိန္တ+အ+အာ] ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်း။

စေတာပန ၊ နဲ ၊ [√စိတ+ဏာပေ = စေတာပေ+ယု] စေတာပိယတေ-စေတာပနံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၄၁။ သိစေခြင်း၊ လဲလှယ်ဝယ်ယူခြင်း၊ တောင်းခြင်း။

အနုစိန္တယတိ ။ [အနု √စိန္တ+ဏယ+တိ] အဖန်ဖန် ကြံစည်၏။ အနုစိန္တန၊ အစဉ်လျှောက်၍(မှီး၍) ကြံစည်ခြင်း။ (အနုစိန္တေတိ။)

အနုဝိစိန္တန ၊ [အနု+ဝိ √စိန္တ+ယု] အဖန်ဖန်ကြံစည်-ဆင်ခြင်ခြင်း၊ အဖန်ဖန်အောက်မေ့နှလုံးသွင်းခြင်း။ အနုဝိစိန္တယန္တ၊ အနုဝိစိန္တိတ၊ အနုဝိစိန္တေတွာ။

ဝိစိန္တေတိ ။ [ဝိ √စိန္တ+ဏေ+တိ] အထူး-စဉ်းစား၏၊ ဆင်ခြင်၏။ ဝိစိန္တက၊ ဝိစိန္တန၊ ဝိစိန္တိတ၊ ဝိစိန္တယိတွာ၊ ဝိစိန္တေန္တ၊ ဝိစိန္တယန္တ၊ ဝိစိတ္တ၊ ဝိစိတြ။

သံစိန္တေတိ ။ [သံ √ စိန္တ+ဏေ+တိ] ကြံစည်၏၊ နှလုံးသွင်း၏၊ ဝိပဿနာရှု၏။

စိတီ

ဘူ= သညာဏေ-သိခြင်း၌။ စေတတိ။

စေတာပေတိ ။ [√ စိတီ+ဏာပေ+တိ] သိစေ၏၊ လဲလှယ်(ဝယ်ယူ)၏၊ လဲလှယ်(ဝယ်ယူစေ)၏၊ တောင်း၏။ စေတန၊ စေတသ၊ စိတ္တ၊ စေတာပန၊ စေတာပန္ဒ၊ အဖိုးအခ။ စေတာပိတ၊ စေတာပေတဗ္ဗ၊ စေတာပေတုံ၊ စေတာပေတွာ၊ စေတာပေန္တ။ ထီ၌ စေတာပေန္တီ။

စိတ္တ

စု= စိတ္တီကရဏ ဒဿနေသု-အဆန်းတကြယ်ပြုခြင်း, ကြည့်ရှုခြင်းတို့၌။ စိတ္တေတိ၊ စိတ္တယတိ။

စိတ္တ ၊ နဲ ၊ [√စိတ္တ+အ] စိတ္တယတီတိ-စိတ္တံ၊ စိတ်။ ဝိ-ရှေးရှိက ဝိစိတ္တ၊ ထူးခြားဆန်းကြယ်သော၊ တြဏ်ပစ္စည်းဖြင့် စိတြံ၊ ဝိစိတြံ-လည်း ဖြစ်သင့်၏။

စိနေ

ဘူ= မညနာယံ-ငါသာမြတ်၏-ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၌။ (သူတစ်ပါးကို မထီမဲ့မြင်ပြုခြင်း၌။) အလုတ္တန္တောယံ ဓာတု၊ ယထာ-ဂိလေ, ယထာ စ-မိလေ။ နီတိ-ဓာတု၊ ၁၁၇။ စိနာယတိ၊ သြစိနာယတိ။ သဗ္ဗော တံ ဇနော သြစိနာယတု။ ဇာ-၂၊ ၁၄၉။

စိဗု

ဘူ= သြလမ္ဗကေ၊ တွဲလျားကျခြင်း၌။ စိဗတိ။

စိဗုက ၊ နဲ ၊ [√စိဗု+ဏ္ဍု] စိဗု-သြလမ္ဗကေ၊ ဏ္ဍု၊ အဿုတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆။ မေးစေ့၊ မေးဖျား။ ဤဓာတ်ကား ဓာန်ဋီ-၌သာ လာသည်၊ စီဝ-ဓာတ် ကိုလည်း ရှုပါ။

စိရိ၊ စိရု

သွာ= ဟိ ံသာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ စိရုဏာတိ။ နီတိ-ဓာတု၊ ၂၄၆၊ ၇။ စိရိ-ဟိ ံသာယံ(သွာ)-ဓာတုပြိတ္တိ။

ဝိစိရတိ ။ [ဝိ √ စိရု+အ+တိ] ဖြန့်ဖြူး၏၊ အလှူပေး၏။ပကိရေတီတိ-ဒါနဂ္ဂေ ဝိစိရတိ ပကိရန္တောဝိယ ဝါ ဒါနံ-ဒေတိ။ သံဌ-၁၊ ၁၅၃။ ဤ၌ √စိရု= ဘူ= ဝိကိရဏေ ဖြစ်သင့်မည် ထင်ပါသည်။

စိရီ ၊ ထီ ၊ [√စိရိ+အ+ဤ] "စီရီ"တိ သဒ္ဒါယတီတိ-စီရီ၊ စိရိ-ဟိ ံသာယံ ဝါ-နဒါဒိ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၆။ ပုရစ်၊ ပုစဉ်းကြီး။

စိလ

ဘူ= ပရိဓာနေ-ပုဆိုးဝတ်ခြင်း၌၊ ဝသနေ စ-နေခြင်း၌လည်း။ စိလတိ။

စိလာတ ၊ ပု ၊ [√စိလ+အာတက်] စိလ-ဝသနေ၊ စိလတီတိ-စိလာတော= မလစ္ဆဇာတိ။ မောဂ်-၇၊ ၈၀။ (ဇနပုဒ်၌နေသူ လူရိုင်းတစ်မျိုး။)

စေလ ၊ နဲ ၊ [√စိလ+ဏ] စိလ-ဝဿနေ၊ စိလျတေ အစ္ဆာဒီယတေတိ-၊ ဏော၊ ထိယံ စေလီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၀။ အဝတ်, အထည်၊ ခဝါသည်-အဝတ်ဖွပ်သမား၊ အောင်လံ။ ပု ။ရေကျီးကန်း၊ သကတ္ထက-ပစ္စည်းသက်က စေလက၊ လ-ကို ဋ-ပြုလျှင် စေဋ။

စိလ္လ

ဘူ= သေထိလ္လေ-လျော့ခြင်း၌၊ ဝိလာသေ စ-စံပယ် ကွန့်မြူးခြင်း၌လည်း။ စိလ္လတိ။

http://www.dhammadownload.com

စိလ္လ ၊ ပု ၊ [✓စိလ္လ+အစ်] ပက္ခိဘေဒေ။ ထောမ။ စွန်၊ မျက်စိမှုန်သူ၊ မျက်စိအားနည်းသူ။

စိဟ၊ စိဟန

စု= လက္ခဏော–အမှတ်ပြုခြင်း(တံဆိပ်ခပ်ခြင်း)၌။

စိဟန ၊ နာ ၊ [✓စိဟ+ယု] စိဟီယတိ လက္ခီယတိ အနေနေတိ–စိဟနံ၊ စိဟ–လက္ခဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅။ အမှတ်တံဆိပ်၊ အမှတ်အသား။ (စိဟ္ဓ၊ သံ)

စိက

ဘူ+စု= အာမသနေ–သုံးသပ်ခြင်း၌။ စီကတိ၊ စီကယတိ။

စိဘ

ဘူ= ပသံသာယံ–ချီးမွမ်းခြင်း၌။ စိဘတိ။

စိယ

ဘူ= အာဒါန သံဝရေသု–ယူခြင်း, စောင့်စည်းခြင်း တို့၌။ စိယတိ။

စိယတိ ။ [✓စိယ+အ+တိ] တိုးပွားဏ၊ ပဟူတံ စိယတေ ပုညံ၊ ကိံ ပဓာနေန ကာဟသိ။ သုတ္တနိ၊ ၃၄၂။

စိဝ

စု+ဘူ= အာဒါန သံဝရေသု–တို့၌၊ ဒိတ္တိယံ စ–ထွန်းပခြင်း၌လည်း။ စီဝေတိ၊ စိဝယတိ၊ စိဝတိ။

နီတိဓာတုဋ္ဌ စိဝ–(စု) ဘာသာယံ၊ စိဝေတိ၊ စိဝယတိ၊ စိဝု (ဘူ) အာဒါန သံဝရေသု–ဟုက္က–ဖြင့် ရှိနေသည်။

စိဗုက ၊ နာ ၊ [✓စိဝ+ဥ] ရဿပြု၊ ဝ–ကို အချို့ ဗ–ပြု၊ [စိဗု+က] ဗ–မပြုလျှင် စိဝုက။ ကောတ္ထုဘ။ မေး၊ မေးစေ့။

စိဝရ ၊ နာ ၊ [✓စိဝ+အ+ရက်] စိဝတိ ဒိဗ္ဗတိတိ–စိဝရံ၊ စိဝိယတေ သံဝရီယတေ အနေန ကာယောတိ–စိဝရံ၊ သင်္ကန်း။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

စု

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌၊ စဝနေ–ရွှေ့လျောခြင်း၌။

စု= သဟန ဟာသေသု–သည်းခံနိုင်ခြင်း, ရွှင်ပျပြိုး ရယ်ခြင်းတို့၌။ စဝတိ၊ (စာဝေတိ၊ စာဝယတိ။)

စဝတိ ။ [✓စု+အ+တိ] ရွှေ့လျောဏ၊ စုတေဏ၊ သေဏ၊ ပျက်စီးဏ၊ ကင်းကွာဏ၊ လျောကျဏ။ စဝန၊ စဝနက၊ (က–ပစ္စည်း သွတ္ထ။) စဝနက [✓စု+ဏွု = အနက–ပြု။] စဝန္တ၊ စဝမာန၊ စဝိတ၊ စဝိတုံ၊ စဝိတွာ၊ စဝိတွာန၊ စဝိယ၊ –၍။

စဝက ၊ ပု ၊ [✓စု+ဏွု] စု–စဝနေ၊ ဏွု၊ စဝကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၇။ ဒွန်းစဏ္ဍား။

စူဠ္ဍာ ၊ ထီ ၊ [✓စု+ဠ္ဍ+အာ] စု–စဝနေ၊ ဥကာရဿ ဝါ ဒိယော စ၊ စဝတီတိ–စူဠ္ဍာ= သိခါ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၅။ ဦးစွန်း။

စောဠ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ စု+ဠ္ဍ] စဝတီတိ–စောဠ္ဍော= ပိလောတိကော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၅။ အဝတ်အထည်၊ ပုဆိုး။ (စောဠ္ဍက။)

စောစ ၊ နာ ၊ [✓စု+စ] စု–စဝနေ၊ စဝတိ ရက္ခာတိ–စောစံ= ဥပဘုတ္တဖလဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၃၉။ တောင့်ကျော။

စာဝေတိ ။ [✓စု+ဏော+တိ] ရွှေ့စေဏ၊ ရွှေ့ဏ၊ စုတေစေဏ၊ သေစေဏ။ စာဝန၊ စာဝယမာန၊ စာဝိတ၊ စာဝေတဗ္ဗ၊ စာဝေတုံ၊ စာဝေတွာ၊ စာဝေတ္တ။

စူစုက ၊ နာ ၊ [✓စု+ဥက] စု–စဝနေ၊ ဥကော၊ ဒွိတ္တံ၊ ဒိယော စ၊ စူစုကံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၀။ နို့သီး၊ သားမြတ်ဖျား။

စုတ ၊ တိ ၊ [✓စု+တ] ရွှေ့လျောသော၊ စုတေသော၊ သေသော၊ လျောကျလိုသော၊ လူထွက်လိုသော။

စူတ ၊ ပု ၊ [✓စု+တ] စု–စဝနေ၊ တော၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၇။ သရက်။

စုတိ ၊ ထီ ၊ [✓စု+တိ] ရွှေ့လျောခြင်း၊ စုတေခြင်း၊ သေခြင်း၊ ကာရိက်အကျေကြိုက ရွှေ့စေခြင်း။

စုက္က

စု= ဗျထနေ–နှိပ်စက်ခြင်း၌။ စုက္ကေတိ၊ စုက္ကယတိ။

စုဋ္

ဘူ= ဆေဒပိဘာဝေ–ဖြတ်ခြင်း, နည်းပါးခြင်း၌။

စု= ဆေဒန သံဟတေ–ဖြတ်ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်း၌။

စုဋ္ဌတိ၊ စုဋ္ဌေတိ၊ စုဋ္ဌယတိ။

http://www.dhammadownload.com

စုဋိ

ဘူ= အပိုဘာဝေ–နည်းပါးခြင်း၌။ စုဏ္ဏတိ၊

စု= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ စုဏ္ဏေတိ၊ စုဏ္ဏယတိ။

စုဋ္ဌ

စု= အပိုဘာဝေ–နည်းပါးခြင်း၌။ စုဋ္ဌေတိ၊ စုဋ္ဌယတိ။

စုဍိ

ဘူ= ရောသပိုဘာဝေ–ချုပ်ချယ်မျက်လိုခြင်း, နည်းပါးခြင်း၌။ စုဏ္ဏတိ။

စု= ရောသဆေဒနေ–ချုပ်ချယ်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်း၌။ စုဏ္ဏေတိ၊ စုဏ္ဏယတိ။

စုဍ္ဌ

ဘူ= ဟာဝ ကရဏေသု–စံပယ်ကွန့်မြူးခြင်း, ပြုခြင်းတို့၌။ ဘာဝကရဏေ၊ ဓာတုဝိတ္တိ။ စုဋ္ဌတိ။

စုဏ

ဘူ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ စောဏေတိ။

(စု= သင်္ကော်စနေ–တွန့်တိုခြင်း၌။ စုဏေတိ၊ စုဏယတိ။ နီတိ။)

စုဏ္ဍ

စု= ပိသနေ–ကြိတ်ချေခြင်း၌။ စုဏ္ဍေတိ၊ စုဏ္ဍယတိ။

စုဏ္ဍယတိ ။ [✓ စုဏ္ဍ+ဏယ+တိ] ကြိတ်ချေ၏၊ အမှုန့် ပြု၏၊ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ပြု၏။ စုဏ္ဍ၊ စုဏ္ဍက၊ ကြိတ်ခြင်း၊ အမှုန့်ပြုခြင်း၊ အမှုန့်။ စုဏ္ဍန၊ စုဏ္ဍယမာန၊ စုဏ္ဍိတ၊ စုဏ္ဍိယမာန၊ (စုဏ္ဍေတိ၊) စုဏ္ဍေတဗ္ဗ၊ စုဏ္ဍေတုံ၊ စုဏ္ဍေတွာ၊ စုဏ္ဍေတ္ဝာ။

စုဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ စုဏ္ဍ+အ] စုဏ္ဍ–ပိသနေ၊ စုဏ္ဍ–သဏ္ဌာဏေ ဝါ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၉၅။ မြုမှုန်။

ဝိစုဏ္ဍယတိ ။ [ဝိ ✓ စုဏ္ဍ+ဏယ+တိ] အထူးသဖြင့် မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ပြု၏။ ဝိစုဏ္ဍ၊ ဝိစုဏ္ဍေတွာ၊ ဝိစုဏ္ဍိယမာန၊ ဝိစုဏ္ဍိတ။

သံစုဏ္ဍေတိ ။ [သံ ✓ စုဏ္ဍ+ဏေ+တိ] မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ပြု၏၊ ကြိတ်ချေ၏။ သံစုဏ္ဍ၊ သံစုဏ္ဍေတွာ၊ သံစုဏ္ဍေတ္ဝာ၊ သံစုဏ္ဍယမာန၊ သံစုဏ္ဍိယမာန၊ (သဏ္ဌာဏေတိ၊) သဏ္ဌာဏ္ဍ၊ သဏ္ဌာဏ္ဍန၊ သဏ္ဌာဏ္ဍိတ၊ သဏ္ဌာဏေတွာ၊ သဏ္ဌာဏ္ဍိယမာန။

စုတ၊ စုတိ

ဘူ= အာသေစနေ–သွန်လောင်းခြင်း(ရေဖျော်ခြင်း)၌။ ရက္ခဏေ စ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌လည်း။ စောတတိ။

စုတ ၊ ပု ၊ [✓ စုတိ+အ] စုတိ–အာသေစနေ, ရက္ခဏေ စ၊ အ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၅၇။ သရက်ပင်။

ဝိစ္ဆုတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ စုတ+အ] ရွှေ့လျောကင်းကွာစေအပ်သော။

စုဒ

စု= အာဏာတ္တိ စောဒနေသု–စေခိုင်းခြင်း, အပြစ်တင်ခြင်းတို့၌။ စောဒေတိ၊ စောဒယတိ။

စောဒယတိ ။ [✓ စုဒ+ဏယ+တိ] အပြစ်တင်၏၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်၏၊ အောက်မေ့စေ၏၊ စောဒနာ၏၊ မေးစိစစ်၏၊ တောင်း၏။ စောဒက၊ စောဒနာ၊ စောဒယ၊ –တောင်း၍။ စောဒယန္တ၊ စောဒယမာန၊ စောဒယိတွာ၊ (စောဒါပေတိ၊ အပြစ်တင်စေ၏။) စောဒါပက၊ စောဒါပနာ၊ စောဒါပိတ၊ စောဒါပေန္တ၊ စောဒါယ၊ –တောင်း၍။ စောဒိယမာန၊ (စောဒိယတိ၊ စောဒနာအပ်၏။) စောဒေတဗ္ဗ၊ (စောဒေတိ၊) စောဒေတုံ၊ စောဒေတွာ၊ စောဒေန္တ၊ ထိ၌ စောဒေန္တိ။

စုဒိတ ၊ တိ ၊ [✓ စုဒ+တ] စောဒနာအပ်(အပြစ်တင်အပ်–စွပ်စွဲအပ်)သော၊ တရားခံဖြစ်သော။

စုဒိတက [စုဒိတ+က] က–ပစ္စည်း သွတ္ထ။

စောဒက ၊ တိ ၊ [✓ စုဒ+ဏ္ဍု] စောဒေတိတိ–စောဒကော၊ စောဒနာတတ်သူ၊ တရားလို။

စောဒနာ ၊ ထိ ၊ [✓ စုဒ+ယု+အာ] စောဒိယတေ–စောဒနာ၊ စောဒနာခြင်း၊ မေးစစ်ခြင်း၊ တောင်းခြင်း။

စုလ္လိ ၊ ထိ ၊ [✓ စုဒ+လိ] စုဒ–စောဒနေ၊ သြတ္တာဘာဝေါ၊ စောဒိယတိတိ–စုလ္လိ= ဥဒွန်။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၉၈။ ဤမှိ **စုလ္လိ**။ ဓာန်ဒို၊ ၄၅၅။

စုလ္လိကာ၊ [စုလ္လိ+က+အာ] က–အနက်မဲ့၊ ဖိုခုံလောက်၊ (မီးဖို။)

စူဠိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ စုဒ+ဏ္ဍု+အာ] စုဒ–သဏ္ဌာဒနေ၊ စောဒေန္တိ ဇတ္ထ အက်ံသာဒီဟိ အဒန္တန္တိ–စူဠိကာ၊ ဒဿ ဠော၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒို၊ ၃၆၃။ ဆင်၏နားရင်း။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိစောဒေတိ ။ [ပတိ ✓စုဒ+ဏော+တိ] စောဒနာ၏၊ အပြစ်တင်၏၊ လှုပ်ချောက်ချားစေ၏၊ သတိပေး၏၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်၏၊ တစ်ဖန်ပြန်၍ စောဒနာ–အပြစ်တင်၏၊ တစ်ဖန်ပြန်၍ လှုပ်ချောက်ချားစေ၏။ ပဋိစောဒနာ၊ ပဋိစောဒိတ၊ ပဋိစောဒေတဗ္ဗ၊ ပဋိစောဒေတွာ။

သဏ္ဌောဒက ၊ တိ ၊ [သံ ✓စုဒ+ဏ္ဍု] စောဒနာတတ်သော၊ အပြစ်တင်တတ်သော။

သဏ္ဌောဒိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓စုဒ+တ] တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်သော။ သဏ္ဌောဒိတမာနသ။

သုစောဒယန္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓စုဒ+ဏယ+မာန] မာနကို အန္တဲ့ပြန်၊ လွန်စွာရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်–နှိုးဆော်အပ်သော၊ (နှိုးဆော်ခံရသော။)

စုန္ဒ

စု= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌၊ သဏ္ဌောဒနေ စ–တိုက်တွန်းခြင်း၌လည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း= နိသာမနေ–သိုမှီးခြင်း၌။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၉။ (စုန္ဒေတိ၊ စုန္ဒယတိ။)

ဤသို့ ဓာန်ဦး၌ စုန္ဒကို ဓာတ်အနေဖြင့် ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်၊ ထို့ပြင် ကောတ္ထုဘာန်လည်း–

စုန္ဒီ ၊ ထိ ၊ [✓ စုန္ဒ+အ+ဤ] မိန်းမထိန်း။ ဤသို့ ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပြန်ပါသည်၊ ကရ–စသည်တို့ကဲ့သို့ ဓာတ်တစ်ခုအနေဖြင့် သီးခြားပြဆိုထားသည်ကိုကား မတွေ့ရပါ။

ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာများမှာလည်း စုန္ဒဓာတ်ကို ကြိယာပုဒ်အနေဖြင့် အသုံးပြုထားသည်ကို မတွေ့ရပါ၊ နာမ်ပုဒ်အနေဖြင့်ကား စုန္ဒ, စုန္ဒီ, စုန္ဒထေရ, စုန္ဒကာရ–စသည်ဖြင့် အသုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဂိဏ်းအနေဖြင့် မထင်ရှားပါ၊ သို့သော်ကောတ္ထုဘာလာ စုဏ္ဍဓာတ်ကို နည်းမှီ၍ "စု"ဟု ဆိုက သင့်မည်ထင်ပါသည်။

စုန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ စုန္ဒ+အ] ပန်းပွတ်သမား၊ ဆင်စွယ်ပွတ်သမား။

စုန္ဒကာရ ၊ ပု ၊ [စုန္ဒ ✓ကရ+ဏ] စုန္ဒီ်ကရောတိတိ–စုန္ဒကာရော။ ပန်းပွတ်သည်၊ ပန်းပွတ်သမား။ စုန္ဒကာရက–လည်း ဏ္ဍုပစ္စည်း သက်ရုံမျှသာ ထူးပါသည်။

စုပ

ဘူ= မန္ဒဂတိယံ–ဖြေးဖြေးနေးနေး သွားခြင်း၌။ စုပတိ၊ စောပေတိ။

စောပန ၊ န ၊ [✓စုပ+ယု] လှုပ်ခြင်း, လှုပ်ရှားခြင်း (ဝိညတ်)။ တိ ။လှုပ်သော၊ ကာရိက်(ဏော)ကျေလျှင် လှုပ်ရှားစေခြင်း၊ လှုပ်ခိုင်းခြင်း။

စောပေတိ ။ [✓ စုပ+ဏော+တိ] လှုပ်ရှားစေ၏။ စောပယမာန၊ စောပေန္တ၊ စောပေတွာ။

စပလ ၊ တိ ၊ [✓စုပ+ကလ] စုပိသာ ဥသာ အတွဲ၊ စုပတိ ဇကတ္ထ နှ တိဋ္ဌတိတိ–စပလော= အနဝဋ္ဌိတော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၄။ လျှပ်ပေါ်လော်လီသော၊ မတည်ကြည်–မငြိမ်သက်သော။

သဏ္ဌောပေတိ ။ [သံ ✓စုပ+ဏော+တိ] လှုပ်ရှားစေ၏။ သဏ္ဌောပန။

စုဗိ၊ စုမ္ဘ

ဘူ= ဝဒနသံယောဂေ–ပါးစပ်မျက်နှာကို ယှဉ်ခြင်း၌။ ဝါ–သေချာစွာ ထိခြင်း, ညင်သာစွာ တို့ထိပွတ်သပ်ခြင်း၌။ (မိုး)

စု= မာရဏော–သတ်ခြင်း, ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ (ကောတ္ထုဘာ။) ဟိ·သာယံ၊ ဓာတုဝိတ္တိ။ စုမ္ဘတိ၊ စုမ္ဘယတိ။

စုမ္ဘတိ ။ [✓စုမ္ဘ+အ+တိ] စုပ်၏၊ ငုံ၏။ စုမ္ဘန၊ စုမ္ဘန္တ၊ (စုမ္ဘာပေတိ၊ စုပ်စေ၏၊ ငုံစေ၏။) စုမ္ဘိတွာ၊ စုမ္ဘေတွာ။

စုမ္ဘဋ ၊ န ၊ [✓စုမ္ဘ+အဋ] အခံ၊ အခု၊ ခေါင်းခု–စသည်။ သကတ္ထ က–ပစ္စည်းဖြင့် စုမ္ဘဋက–ဟုလည်း ရှိ၏။

စုမ္ဘဋက ၊ န ၊ [✓စုမ္ဘ+အဋ] စုမ္ဘ–ဝဒနသံယောဂေ၊ အဋော၊ အဿ၊ [စုမ္ဘဋ+က] သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၈။ အခံ၊ အခု၊ (ခေါင်းခု, ကရွတ်ခွေ။)

စုဗု

ဘူ= သြလမ္ဘဏော–တွဲလျားကျခြင်း၌။ စုဗတိ။

စုဗုက ၊ န ၊ [✓စုဗု+ဏ္ဍု] စုဗု–သြလမ္ဘဏော၊ ဏ္ဍု၊ အဿုတ္တဲ့၊ စုဗုကံ၊ မေးဖျား, မေးစေ့။

ဤဓာတ်ကား သူစိ–၌သာ လာသည်။

http://www.dhammadownload.com

စုရ

စု+ဘူ= ထေယျော-ခိုးခြင်း၌။ စောရေတိ၊ စောရယတိ။ ကာ-၌ စောရာပေတိ၊ စောရာပယတိ။

စောရေတိ ။ [✓စုရ+ဏော+တိ] ခိုး၏။ **စောရက၊** ခိုးတတ်သော၊ သူခိုး။

စောရ ၊ ပု ၊ [✓စုရ+ဏ] စုရ-ထေယျော, ဏော၊ (စုရာ-ထေယျသီလမသေတိ ဝါ) စောရော, ဏော။ ဓာန်၌၊ ၅၂၂။ ခိုးတတ်သော၊ သူခိုး။ ထိ၌ စောရီ၊ ခိုးသူမ။

ပစုရ ၊ တိ ၊ [ပ ✓စုရ+က] ထောမ, ကောတ္ထုဘာ။ အများ၊ များသော။

စုလ

စု= သမုစ္စယေ-ပေါင်းစည်းခြင်း၌။ ဥန္ဒတဘာဝေ စ-မြင့်မောက်ခြင်း၌လည်း။ စောလယတိ။

စူဋ ၊ တိ ၊ [✓စုလ+က] ဒီဃပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ ငယ်သော၊ နည်းသော၊ ကလေးသူငယ်၊ လ-ကို ဋ-ပြုက= စူဋ။

စူဋာ ၊ ထီ ၊ [✓စုလ+အင်+အာ] လ-ကို ဋ-ပြု၊ ဒီဃလည်းပြု၊ စောလယတိ ဥန္ဒတော ဘဝတီတိ-စူဋာ။ ကောတ္ထုဘာ။ ဦးစွန်း၊ အမောက်၊ မကိုင်၌၊ သရဖူ၊ အထွတ်အထိပ်။

နိစုလ ၊ ပု ၊ [နိ ✓စုလ+အ] စုလ-နိမုဒ္ဓနေ။ ဓာန်၌၊ ၅၆၃။ ကျည်းပင်။

စုလ္လ

ဘူ= ဟာဝကရဏော-စံပယ်ကွန်မြူးခြင်း၌။ (ကီဋ္ဌာယံ-ကစားခြင်း၌။ ကောတ္ထုဘာ။) စုလ္လတိ။

စုလ္လာ ၊ ထီ ၊ [✓စုလ္ल+အ+အာ] ဖိုခုံလောက်။

စုလ္လိ ၊ ထီ ၊ [✓ စုလ္ल+ဣ] စုလ္ल-ဟာဝကရဏော၊ ဣ၊ ဤမှိ စုလ္လိ။ ဓာန်၌၊ ၄၅၅။ ဖိုခုံလောက်။

စုဋ္ဌ၊ စူဋ္ဌ

ဘူ= အပ္ပိဘာဝေ-နည်းသည်၏အဖြစ်၌။ စုဋ္ဌ-သံဝရဏော၊ ဓာတုဠိတ္တိ။ စောဋ္ဌတိ။

စု= ဆေဒနေ-ဖြတ်ခြင်း၌။ ထောမ။ စောဋ္ဌေတိ၊ စောဋ္ဌယတိ။

စုဋ္ဌ-သဏ္ဌောဒနေ၊ စုလ-ဟာဝကရဏော ဝါ၊ အ။ ဓာန်၌၊ ရွေးရိုက်၊ ဆဋ္ဌမှ ၂၅၈-၌ကား စူဋ္ဌ-ဟု ဒီဃဖြင့် ရှိနေသည်။

စူဋာ ၊ ထီ ၊ [✓စုဋ္ဌ+အ+အာ] ဥ-ကို ဒီဃပြု၊ ဦးစွန်း၊ ယောင်ထုံး၊ မကိုင်၌၊ သရဖူ၊ အစွန်အဖျား။

စူဋိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ စူဋ္ဌ+ဏ္ဍု+အာ] စူဋ္ဌ-နိမဒ္ဓနေ၊ ဏ္ဍု၊ စူဋိကာ။ ဓာန်၌၊ ၃၆၃။ ဆင်၏နားရင်း။

စူဏ

စု= သင်္ကော်စေ-တွန့်ဆုတ်ခြင်း၌။ စူဏယတိ။

စူရ၊ စူရီ

ဒိ= ဒါဟော-ပူလောင်ခြင်း၌။ စူရယတိ၊ စူယျတော။

စူသ၊ စုသ

ဘူ= ပါနေ-သောက်ခြင်း၌။ စူသတိ၊ စုသတိ။ (သူစနေ-ညွှန်ပြခြင်း၌။ ကောတ္ထုဘာ။)

စူစုက ၊ န ၊ [✓စူသ+ဥက] သ-ကို စ-ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ နို့သီး၊ သားမြတ်ဖျား။

စူတ ၊ ပု ၊ [✓စူသ+တ္တ] ဓာတွန်သ-ကိုချေ၊ ကောတ္ထုဘာ။ သရက်ပင်။

စေဋ္ဌ

ဘူ= ဉျိဟာယံ-အားထုတ်ခြင်း၌။ စေဋ္ဌတိ။

စေဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓စေဋ္ဌ+ဏ] သူငယ်၊ အစေခံ။

စေဋ္ဌက ၊ ပု ၊ [✓စေဋ္ဌ+ဏော+ဏ္ဍု] စေဋ္ဌိယတေ သာမိနာတိ-စေဋ္ဌကော။ အစေခံကျေးကျွန်၊ သူငယ်။ ထိ၌ စေဋ္ဌိကာ။ အစေခံမ၊ အိမ်ဖော်။

စေလ၊ စေလ္လ

ဘူ= ဂတိ စာလနေသု-သွားခြင်း, လှုပ်ရှားစေခြင်းတို့၌။ စေလတိ၊ စေလ္လတိ။

စေလ္လက ၊ ပု ၊ [✓စေလ္လ+ဏ္ဍု] သာမဏေငယ်။ ကုမာရကောတိ မံ ဓာရေဟိ၊ စေလ္လကော၊ စေဋ္ဌကော။ ဝိဋ-၁၊ ၂၁၉။

စေဝိ

ဘူ= စေတနာ တုလျော်သု-စေ့ဆော်အားထုတ်ခြင်း, တူမျှခြင်းတို့၌။ စေဝတိ။

ဆဋ္ဌ၊ ဆဋ္ဌ

စု= ဆဋ္ဌနေ-ဖွန့်ပစ်ခြင်း၌။ ဆဋ္ဌေတိ၊ ဆဋ္ဌေတိ၊ ဆဋ္ဌယတိ၊ ဆဋ္ဌယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဆရွေတိ ။ [✓ဆင္+ဏော+တိ] စွန့်ပစ်၏။ ဆင္ရက၊ ဆင္ရိတ၊ ဆင္ရိတက(က–အနက်မရှိ၊) ဆင္ရေတဗ္ဗ၊ (ဆင္ရိယတိ၊) ဆင္ရေတွာ၊ ဆင္ရိယ၊–၍။ ဆင္ရေတဗ္ဗ၊ (ဆင္ရေတိ၊) ဆင္ရေတုံ၊ ဆင္ရေတွာ၊ ဆင္ရေတွာန၊ ဆင္ရေန္တ၊ ထိ၌ ဆင္ရေန္တီ။

ဥစ္ဆာယတိ ။ [ဥ ✓ဆင္+ဏယ+တိ] အန်ထုတ်၏၊ ပျို့အန်၏။ (ဥစ္ဆရေတိ၊) ဥစ္ဆာရက၊ ဥစ္ဆရေတဗ္ဗ။

ဝိစ္ဆာယတိ ။ [ဝိ ✓ဆင္+ဏယ+တိ] ကစင့်ကရဲ စွန့်ပစ်၏၊ ဖရိုဖရဲပစ်ချသည်၏ အစွမ်းဖြင့် စွန့်ပစ်၏၊ ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲ၏။ (ဝိစ္ဆရေတိ၊) ဝိစ္ဆာယမာနော၊ ဝိဆာယမာနော။

သဉ္ဆိတ ၊ န ၊ [သံ ✓ဆင္+တ] စွန့်လွှတ်အပ်သော။

သုဆာန ၊ န ၊ [သု ✓ဆာ+ယု] ကောင်းစွာ စွန့်ပစ်ဖယ်ရှားခြင်း။ သုစ္ဆာန၊ သုဆာဒိတ၊ သုစ္ဆာဒိတ။

ပုပ္ဖဆာဏ ၊ ပု ၊ [ပုပ္ဖ ✓ဆာ+ဏ္ဍု] ပုပ္ပံ ဝုစ္စတိ–ကရီသံ၊ ကုသုမံ ဝါ, တံ ဆရေတီတိ–၊ ဏ္ဍု၊ ဆာ–အပနယနေ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၀၈။ ပန်းမှိုက်သွန်၊ ဘင်ကျုံးသမား။

ဆဏ

တနာ= ဝဓေ–သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌၊ ဘင်္ဂေ စ–ချိုးဖျက်ခြင်း၌လည်း။ ဆဏောတိ။ ထော။ ကောတ္ထုဘာ။

ဆဏ ၊ ပု+န ၊ [✓ဆဏ+အစ်] ဆဏောတိ ဒုက္ခန္တိ–ဆဏော၊ ပွဲ၊ အိမ်တွင်းပွဲလမ်းသဘင်။

ဆဒ

ဘူ+စု= သံဝရဏော–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌၊ အပဝါရဏော စ–တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း၌လည်း။ ဆဒတိ၊ ဆာဒေတိ၊ ဆာဒယတိ။

ဆာဒယတိ ။ [✓ ဆဒ+ဏယ+တိ] ဖုံးလွှမ်း၏၊ ဖုံးအုပ်၏၊ မိုး၏။ ဘူဝါဒိ–ကာရိတကြိယာဖြစ်က ပျို့စေ၏၊ နှစ်သက်စေ၏၊ အလိုရှိစေ၏။ ဆာဒန၊ ဆာဒယန္တ၊ ဆာဒယမာန၊ ဆာဒယိတွာ၊ ဆာဒယိတွာန၊ ဆာဒါပန၊ (ဆာဒါပေတိ၊ ဖုံးလွှမ်းစေ၏။) ဆာဒိတ၊ ဆာဒိတဗ္ဗ၊ ဆာဒိတွာ၊ (ဆာဒိယတိ၊ [✓ ဆဒ+ဏယ+တိ] ဖုံးလွှမ်း၏၊ တားမြစ်–စောင့်ရှောက်၏။ [ဆဒ+ယ+တေ] ဖုံးလွှမ်းအပ်၏၊ ဝတ်ရုံအပ်၏။ ဆာဒိယတေ၊) ဆာဒိယမာန၊ ဆာဒေတဗ္ဗ၊ (ဆာဒေတိ၊) ဆာဒေတုံ၊ ဆာဒေတွာ၊ ဆာဒေန္တ။

ဆတ္တ ၊ န ၊ [✓ဆဒ+တ] အာတပ် ဆာဒေတီတိ–ဆတ္တံ။ ကစ္စည်း၊ ဖ၅ဖ။ ဆာဒယတီတိ–ဆတ္တံ၊ ဆဒ–အပဝါရဏော၊ တော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၅၇။ ထီး၊ မြှို။ ဆတ္တက(က–အနက်မရှိ။)

ဆဒ ၊ ပု ၊ [✓ဆဒ+ဏ] ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ ဖုံးအုပ်ခြင်း၊ မိုးခြင်း။ ဆာဒျတေ အနေန–ဆဒေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၂၇။ ဖုံးအုပ်ကြောင်း–မိုးကြောင်း (မြက်, သစ်ရွက်, ၄က်တောင်–စသည်)။ ဝိဆဒ [ဝိ+ဆဒ] ရာဂ–စသား ၇–ပါးသော အပိတ်အပင်တရားမှ ကင်းရှင်းသော(ဘုရား)။

ဆဒန ၊ န ၊ [✓ဆဒ+ယု] ဆာဒေတိ ဧတေနာတိ–ဆဒနံ၊ ဆဒ–သံဝရဏော၊ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၂၁၈။ ဆာဒိယတေ ယေန–ဆဒနံ၊ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၅၄၃။ အမိုး၊ ဖုံးလွှမ်းဝတ်ရုံခြင်း၊ အတုပြု–အယောင်ဆောင်ခြင်း။ တိ ။ဖုံးအုပ်ရာဖြစ်သော။ (ဆဒနက၊ အမိုးရှိသော။)

ဆဒိ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ဆဒ+ဏ္ဍ] အမိုး။

ဆန္ဒ ၊ န ၊ [✓ဆဒ+အ] ဝဇ္ဇံ ဆာဒယတီတိ–ဆန္ဒံ၊ ဆဒ–သံဝရဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၁၇။ ဆန်း၊ သက္ကတ ဘာသာ၊ ဗေဒင်။

ဆန္နံ ၊ န ၊ [✓ဆဒ+တ] အမိုး၊ ဆန္နံ၊ ဆာဒိတ။ တိ ။ဆာဒျတေ–ဆန္နော၊ ဆာဒိတော၊ မိုးအပ်သော၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ ဆာဒေတီတိ–ဆန္နော၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ။

ဆလ္လိ ၊ ထိ ၊ [✓ဆဒ+လိ] ဆဒ–သံဝရဏော၊ မောဂ်–၇၊ ၁၉၇။ အခွံ၊ အခေါက်၊ အပွေး။ (ဆလ္လိကာ၊ အခွံ၊ အခေါက်၊ အပွေး။)

ဆဝိ ၊ ထိ ၊ [✓ဆဒ+ရဝိ] ဆာဒေတီတိ–ဆဝိ= ဇုတိ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၈။ [✓ဆဒ+ဝိ] ဆာဒယတီတိ–ဆဝိ၊ ဆဒ–သံဝရဏော၊ ဝိပစ္စယော, ဒလောပေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၄။ အရေ၊ အရောင်၊ တင့်တယ်ခြင်း။

ဆာဒန ၊ န ၊ [✓ဆဒ+ယု] ဆာဒယတီတိ–ဆာဒနံ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၁။ ပိတ်ဖုံးခြင်း၊ အပိတ်။

ဆာဒိယ ၊ န ၊ [✓ဆဒ+ဏျ] မိုးကြောင်းဖြစ်သော၊ မြက်, သစ်ရွက်–စသည်။

http://www.dhammadownload.com

အစ္ဆာဒေတိ ။ [အာ ✓ ဆဒ+ဏေ+တိ] ဖုံးလွမ်း၏၊ လျှုဒါန်း၏။ အစ္ဆာဒယိတွာန၊ အစ္ဆာဒါပေတွာ၊ အစ္ဆာဒိတ၊ ဖုံးလွမ်းအပ်သော။ အစ္ဆာဒေတုံ၊ အစ္ဆာဒေတွာ။

အစ္ဆန္ဒ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဆဒ+တ] ဖုံးလွမ်းအပ်သော၊ လျှုဒါန်းအပ်သော။ [နဲ+ဆန္ဒ] မဖုံးလွမ်းအပ်သော၊ မမိုးအပ်သော။

အစ္ဆာဒန ၊ နဲ ၊ [အာ ✓ ဆဒ+ဏေ+ယု] အစ္ဆာဒေန္တိ ကောပီနံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ ဧတေဟီတိ–အစ္ဆာဒနာနိ= နိဝါသနာနိ။ ဒီဋီ–၃၊ ၁၁၈။ အဝတ်ပုဆိုး။

အဘိသဉ္ဆန္ဒ ၊ တိ ၊ [အဘိ+သံ ✓ ဆဒ+တ] ကောင်းစွာ ဖုံးလွမ်းအပ်သော။

အဝစ္ဆာဒီယတိ ။ [အဝ ✓ ဆဒ+ဏေ+ယ+တေ] ဖုံးလွမ်းစေအပ်၏၊ လွမ်းခြုံစေအပ်၏။ အဝစ္ဆာဒိတ။

ဥစ္ဆာဒေတိ ။ [ဥ ✓ ဆဒ+ဏေ+တိ] ပွတ်တိုက်၏၊ လိမ်းကျံ၏။ ဥစ္ဆာဒန၊ ဥစ္ဆာဒေတဗ္ဗ။

ဥစ္ဆန္ဒ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဆဒ+တ] အထက်အထက်၌ ဖုံးလွမ်းအပ်သော။

ဥတ္တရစ္ဆဒ ၊ ပု ၊ [ဥတ္တရ ✓ ဆဒ+အ] အပေါ်လွမ်းအခင်း၊ ဗိတာန်၊ မျက်နှာကြက်။

ဥရစ္ဆဒ ၊ ပု ၊ [ဥရ ✓ ဆဒ+အ] ဥရော ဆဒယန္တျ နေနာတိ–ဥရစ္ဆဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၇။ ချပ်ဝတ်၊ စစ်ဝတ်၊ ရင်လွမ်းတန်ဆာ။

ဒသနစ္ဆဒ ၊ ပု ၊ [ဒသန ✓ ဆဒ+အ] ဒသနေ ဒန္တေ ဆာဒယတီတိ–ဒသနစ္ဆဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၂။ နှုတ်ခမ်း။

နိစ္ဆာဒေတိ ။ [နိ ✓ ဆဒ+ဏေ+တိ] ပြ၏။

ပစ္ဆဒ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဆဒ+အ] အခင်း၊ အလွမ်း၊ အိပ်ရာခင်း၊ အိပ်ရာလွမ်း။

ပစ္ဆာဒ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဆဒ+ဏ] အဖုံး၊ အလွမ်း၊ အခင်း။ (ရထားပေါ်၌ ခင်းအပ်သော ကမ္ဗလာ–စသည်။)

ပဋိစ္ဆာဒယတိ ။ [ပတိ ✓ ဆဒ+ဏယ+တိ] ဖုံးလွမ်း၏၊ ဖုံးအုပ်၏၊ ဖုံးလွမ်းဝတ်ဆင်၏။ ပဋိစ္ဆဒ၊ ပဋိစ္ဆဒန၊ ပဋိစ္ဆန္ဒ၊ (ပဋိစ္ဆန္ဒက၊) ပဋိစ္ဆာဒက၊ ပဋိစ္ဆာဒန၊ ပဋိစ္ဆာဒနီယ၊ အသားရည်။ ပဋိစ္ဆာဒယမာန၊ ပဋိစ္ဆာဒါပေတွာ၊ ပဋိစ္ဆာဒိတ၊ ပဋိစ္ဆာဒီ၊ (ပဋိစ္ဆာဒီယတိ၊ ဖုံးလွမ်းအပ်၏။) ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗ၊ (ပဋိစ္ဆာဒေတိ၊) ပဋိစ္ဆာဒေတုံ၊ ပဋိစ္ဆာဒေတု၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ၊ ပဋိစ္ဆာဒေန္တ။

ပဋိစ္ဆာဒနီယ ၊ နဲ ၊ [ပတိ ✓ ဆဒ+အနီယ] မံသေန ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗတ္တာ–ပဋိစ္ဆာဒနီယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၈။ အသားရည်၊ စွပ်ပြုတ်ရည်။

ဝိဆန္ဒ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဆဒ+တ] ကစ္စည်း၊ ၅၈၂။ ပိတ်ဖုံးအပ်သော။

ဝိပွဋိဆန္ဒ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပတိ ✓ ဆဒ+တ] ဖုံးလွမ်းအပ်သော။

ဝေါစ္ဆာဒနာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ ဆဒ+ယု+အာ] ကောင်းစွာ ဖုံးလွမ်းခြင်း။

သဉ္ဆာဒေတိ ။ [သံ ✓ ဆဒ+ဏေ+တိ] ဖုံးလွမ်းခြင်း။ သဉ္ဆန္ဒ၊ သဉ္ဆာဒိတ၊ သဉ္ဆာဒိတွာ၊ သဉ္ဆာဒေတွာ၊ သဉ္ဆာဒေန္တ၊ သဉ္ဆာဒေန္တီ၊ သဉ္ဆာဒိယမာန၊ *သမ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ၊ (သုစ္ဆန္ဒ၊ သုစ္ဆဝိ၊ သုဆန္ဒ၊ သုဆဝိ၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ၊ သုပ္ပဋိစ္ဆာဒိတ၊ သုသဉ္ဆန။)

ဆဒိ

ဘူ= ဥဿဂ္ဂေ–စွန့်ပစ်ခြင်း၌။

ဘူ+စု= သံဝရဏေ–စောင့်စည်းခြင်း၌။ ဆန္ဒတိ၊ ဆန္ဒေတိ၊ ဆန္ဒယတိ။

ဆဒီ

စု= ဣစ္ဆာယံ–လိုချင်ခြင်း၌။ ဆာဒေတိ၊ ဆာဒယတိ။

ဆာဒေတိ ။ [✓ ဆဒီ+ဏေ+တိ] နှစ်သက်၏၊ အလိုရှိ၏၊ မြိန်ရှက်၏။ ကံ–၌ ဆာဒီယတိ၊ အလိုရှိအပ်၏၊ နှစ်သက်အပ်၏။

ဆန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ ဆဒီ+တ] ဆန္ဒ–မည်သူ၊ ဆန္ဒ–အမတ်၊ ဆန္ဒ–မထေရ်။

ဆာဒနာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဆဒီ+ယု+အာ] အလိုရှိခြင်း၊ မာယာ၊....ဆာဒနာ၊ ပဋိစ္ဆာဒနာ။ အဘိ–ဝိ၊ ၃၇၂။

ဆာတ ၊ နဲ ၊ [✓ ဆဒီ+ဏ] ဒ–ကို တ–ပြု၊ ဒီဃလည်းပြု၊ ဆာတ၊ သကတ္ထ က–ပစ္စည်းသက်က ဆာဒက။ ပု ။ (ဏွု–ပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်ပါ၏။) စားလိုခြင်း၊ မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်း၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာအခါ။ တိ ။မွတ်သိပ်ဆာလောင်သော၊ စားသောက်လိုသော။

ဆဒ္ဒ

စု= ဝမနေ–ပျို့အန်ခြင်း၌။

ဘူ+စု= ဒီပနေ–ပြခြင်း(တောက်ပစေခြင်း)၌။ ဆဒ္ဒေတိ၊ ဆဒ္ဒယတိ၊ ဆဒ္ဒတိ ဒီပံ လောကော။

http://www.dhammadownload.com

ဥစ္ဆဒ္ဒိတ္တာန ။ [ဥ ✓ ဆဒ္ဒ+တ္တာန] အနက်ထုတ်၍။

ဆဒ္ဒိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆဒ္ဒ+ကွ+အာ] ဆဒ္ဒ–ဝမနေ၊ စုရာဒိ၊ ကွ။ မာန်ဋီ၊ ၃၂၇။ အော့အန်နာ။

ဆန္ဒ

စု= ကြွစ္ဆာယ်–လိုချင်ခြင်း၌။ ဆန္ဒေတိ၊ ဆန္ဒယတိ။

ဆန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ ဆန္ဒ+အ] ဆန္ဒနံ–ဆန္ဒော= အာရမဏေန အတ္ထိကတာ။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ–၂၊ ၁၄၆။ ဆန္ဒ–ကြွစ္ဆာယ်၊ ဆန္ဒနံ–ဆန္ဒော။ မာန်ဋီ၊ ၁၆၂။ ဆန္ဒစေတသိက်၊ လိုချင်ခြင်း၊ (လောဘ–စသည်။) အလို(သဘော)တူခြင်း။ **ဆန္ဒက** ၊ တိ ၊ [ဆန္ဒ+က] ဆန္ဒေန ဂတိယံ–ဆန္ဒကံ၊ အများဆန္ဒဖြင့် စုပေါင်းထားသော၊ (လူဖွယ်ဝတ္ထု။)

ဆန္ဒန ၊ န ၊ [✓ ဆန္ဒ+ယု] အလိုရှိခြင်း။ ဆန္ဒနိယ၊ [ဆန္ဒန+ကျ] ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိခြင်း၊ ပြုလိုခြင်း။

ပဋိစ္ဆာဒနီယ ၊ န ၊ [ပတိ ✓ ဆန္ဒ+အနီယ] မံသဿရသော ပဋိစ္ဆာဒနီယမုစ္စတေ၊ ဆန္ဒ–ကြွစ္ဆာယ်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိတိ–ပဋိစ္ဆာဒနီယံ၊ အနီယော။ မာန်ဋီ၊ ၄၆၈။ အသားရည်၊ စွပ်ပြုတ်။

ဝိစ္ဆန္ဒန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ ဆန္ဒ+ယု] တပ်နှစ်သက်မှုကင်းခြင်း၊ **ဝိစ္ဆန္ဒနီယ**၊ တပ်နှစ်သက်မှုကင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။

ဆပိ

ဘူ+စု= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ ဆမ္ဗတိ၊ ဆမ္ဗယတိ။

ဆပ္ပ

ဘူ+စု= ယာစန သဒ္ဒေသု–တောင်းခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ ဆပ္ပတိ၊ ဆပ္ပယတိ။

ဆမ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဟသနေ။ ကောတ္ထုဘာ။ (တိတိက္ခာယံ ဝါ–သည်းခံခြင်း၌လည်း။) ဆမတိ။

ဆမာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆမ+အ+အာ] ဆမန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဆမာ။ နိတိမာ၊ ၁၃၂။ ပတိတံ သုစိ ဝါ, အသုစိ ဝါ ဆမတိ တိတိက္ခတီတိ–ဆမာ။ မြေ။

ဆမု

ဘူ= ဘက္ခန ဟိဠနေသု–စားခြင်း, မရိသေခြင်းတို့၌။ ဆမတိ။

ဆမာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆမု+အ+အာ] အတ္တနိ ပတိတံ ပတိတံ ဆမတိ ဘက္ခတီတိ–ဆမာ။ ဓာတ္တထ္ထ။ မြေ။

ဆမ္ဘ

ဘူ= ပတိဆမ္ဘနေ–တုန်လှုပ်–ထိတ်လန့်–ကြောက်ရွံ့ခြင်း၌။ ဆမ္ဘတိ။

ဆမ္ဘတိ ။ [✓ ဆမ္ဘ+အ+တိ] တုန်လှုပ်–ထိတ်လန့်–ကြောက်ရွံ့၏၊ တောင့်တင်း–ခက်မာ၏၊ ခက်တရော်၏။ ဆမ္ဘ၊ ဆမ္ဘန၊ ဆမ္ဘိတ၊ (ဆမ္ဘီ၊ တုန်လှုပ်–ထိတ်လန့်–ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသော။)

ဆဝ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဆဝတိ။

ဆဝ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဆဝ+အ] ဆဝ–ဂတိယံ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၅။ သူသေကောင်။ တိ ။ယုတ်ညံ့သော။ **ဆဝက**၊ ယုတ်ညံ့သော။

ဆာ

ဘူ= ဆာဒနေ–ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌၊ ဆေဒနေ စ–ဖြတ်ခြင်း၌လည်း။ ဆာတိ၊ ဆာယတိ။

ဆာယာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆာ+ယ+အာ] ဆာ–ဆာဒနေ၊ ဆေတိ ဆိန္နတိ *သံသယန္တိ–ဆာယာ= ပဋိဗိမ္ဗံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၀။ ရုပ်တု၊ အရိပ်။ (*သံသယံ–နေရာ၌ ဒရထံ, အန္ဓကာရံ–စသောပုဒ်များ ထည့်ပေးပါက အရိပ်၊ အရောင်။)

ဆာဒ

စု= ဘက္ခဏေ–စားခြင်း၌။ ဆာဒေတိ၊ ဆာဒယတိ။

ဆာတ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဆာဒ+ဏ] ဆာဒ–ဘက္ခဏေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၆။ ဒ–ကို တ–ပြု၊ သကတ္ထ၌ က–ပစ္စည်း သက်က ဆာတက–ဖြစ်၏၊ အစာရှားရာအခါ၊ အစာရှားခြင်း၊ စားလိုခြင်း။ တိ ။စားလိုသော။

ဆိ

ဘူ= ဆိန္ဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆေတိ၊ ဆယတိ။

ဆိ–ဒိတ္တိသီတနိစ္ဆယေ၊ ပဋိစ္ဆနေ ဆေဒနေ စ။ ဧကက္ခရ။

ဆမာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆိ+မ+အာ] ဆိ–ဆေဒနေ၊ သတ္တာနမဓောပတနံ ဆိန္နတီတိ–ဆမာ၊ မော၊

http://www.dhammadownload.com

ကျတ္ထိယမာ စ။ မာန်ဦ၊ ၁၈၁။ ကျ–ကို အ–ပြု၊ မြေ။

ဆာယာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆိ+ဏ+အာ] ကျ–ကို ဧ၊ ဧ–ကို အာယ–ပြု၊ ဆယတိ ဒိဗ္ဗတိတိ–ဆာယာ၊ အရောင် အလင်း။ ဆယတိ သရီရံ ဥပသမေတိ အတ္တာပဝိဋ္ဌာနံ သတ္တာနန္တိ–ဆာယာ။ ဧဠီ။ အရိပ်။

ဆဏ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဆိ+ယု] ဆီ–ဆေဒနေ၊ ဆိန္နတိ သောကမေတ္ထာတိ–ဆဏော၊ ယု၊ ကျဿ လောပေါ၊ [✓ ဆိ ✓ အဏ+အ] သောကံ ပါပဉ္စ ဆိန္နန္တာ အဏန္တိ သဒ္ဒါယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ–ဆဏော၊ ဆိ–ဆေဒနေ၊ အဏ–သဒ္ဒတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓာတု။ မာန်ဦ၊ ၁၇၈။ မစ္ဆယုဂလဓာတ်။ ပွဲသဘင်၊ အိမ်တွင်းပွဲ။

ဆိဒိ၊ ဆိဒ

ရူ= ဒွေဓာကရဏော–နှစ်ဖြာပြုခြင်း၌။

ဒိ= ဆိဒ္ဓနေ–ပြတ်ခြင်း၌။

ဆိန္နတိ၊ ဆိဒ္ဓတိ၊ ရုဓာဒိ၌ သကမ္မက၊ ဒိဝါဒိ၌ အကမ္မက။

ဆိဒ္ဓတိ ။ [✓ ဆိဒ+ယ+တိ] ပြတ်၏၊ ဖြတ်အပ်၏။ ဆိဒ္ဓ၊ ဆိဒ္ဓန၊ ဆိဒ္ဓနက၊ ဆိဒ္ဓန္တ၊ ဆိဒ္ဓမာန၊ ဆိဒ္ဓိတွာ။

ဆိဂ္ဂလ ၊ နု ၊ [✓ ဆိဒ ✓ ဂမု+အလ] ဆိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတီတိ–ဆိဂ္ဂလံ၊ ယဒါဒိ။ မာန်ဦ၊ ဖ၅၀။ [✓ ဆိဒ ✓ ဂလ+အ] ဆိဒ္ဓိတွာ ဂလတိ ဧတေန ဧတ္ထ ဝါတိ–ဆိဂ္ဂလံ။ မစ္ဆယုဂလဓာတ်၊ ဒ်–ကို ပရရုပ် ဂ–ပြု။ ဝိ–ပိ၊ မာန်။ အပေါက်။

ဆေဒ္ဓ ၊ နု ၊ [✓ ဆိဒ+ဏျု] ဖြတ်ခြင်း။ တိ ။ ဖြတ်အပ်သော။

ဆိဒ္ဒ ၊ နု ၊ [✓ ဆိဒ+ဒက်] ဆိဒ္ဓတိတိ–ဆိဒ္ဒံ= ရန်။ မောဂ်–ဂု၊ ဧ၅၂။ အပေါက်အကြား။

ဆိန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ ဆိဒ+အ] ဆိန္ဒိယတိတိ–ဆိန္ဒော၊ ဖြတ်အပ်သော။

ဆိန္နတိ ။ [✓ ဆိဒ+အ+တိ] ဖြတ်၏။ ဆိန္နန၊ ဆိန္နနက၊ ဆိန္နန္တ၊ ထိဋ္ဌ ဆိန္နန္တိ၊ ဆိန္နမာနန၊ (ဆိန္နာပေတိ၊ ဖြတ်စေ၏။) ဆိန္နာပေတွာ၊ ဆိန္ဒိတ၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗ၊ ဆိန္ဒိတုံ၊ ဆိန္ဒိတု၊ ဆိန္ဒိတွာ၊ ဆိန္ဒိတွာန၊ ဆိန္ဒိယ၊ –၍။ (ဆိန္ဒိယတိ၊ ဖြတ်အပ်၏။) ဆိန္ဒ၊ ဆိန္ဒက။ (သကတ္ထ က–ပစ္စည်း။)

ဆေက ၊ တိ ၊ [✓ ဆိဒိ+အ] ဆိဒိ–ဒွိဓာကရဏော၊ ကတ္တာရိ အ၊ ဒဿ ကော။ မာန်ဦ၊ ဂ၂၁။ ကျွမ်းကျင်သော၊ တတ်သိနားလည်သော။

ဆေဒ္ဓတိ ။ [✓ ဆိဒိ+ယ+ဏော+တိ] ဖြတ်၏။ သစေ မေ အင်္ဂမင်္ဂါနိ၊ ကာမံ ဆေဒ္ဓသိ ဗြာဟ္မဏ။ သံဋ္ဌ–၁၊ ၂၀၈။ ဤ၌ ဒိဝါဒိ ကာရိုက်ပစ္စည်းကျေ။ (ဆေဒ္ဓာပေတိ၊ ဖြတ်စေ၏။) ဆေတ္တဗ္ဗ၊ ဆေတ္တုံ၊ ဆေတ္တု၊ ဆေဒ၊ ဆေဒက၊ ဆေဒန၊ ဆေဒနက၊ ဆေဒနီယ။ (ဆေဒယတိ၊ ဖြတ်၏၊ ဖြတ်စေ၏။) ဆေဒါပန၊ ဆေဒါပယန္တ၊ ဆေဒါပယိတွာန၊ ဆေဒါပိတ၊ ဆေဒါပေတဗ္ဗ၊ (ဆေဒါပေတိ၊ ဖြတ်စေ၏။) ဆေဒါပေတုံ၊ ဆေဒါပေန္တ၊ ဆေဒါပေတွာ၊ ဆေဒိတ၊ ဆေဒိတဗ္ဗ၊ ဆေဒိယ၊ ဆေဒေတဗ္ဗ၊ (ဆေဒေတိ၊ ဖြတ်၏၊ ဖြတ်စေ၏။) ဆေဒေတုံ၊ ဆေဒေတွာ။

ဆေဇ္ဇ ၊ ထိ ၊ [✓ ဆိဒိ+ဏျ+အာ] ဖြတ်ခြင်း၊ ဓားလက်နက်။

အစ္ဆိန္နတိ ။ [အာ ✓ ဆိဒိ+အ+တိ] လုယက်၏။ အစ္ဆိန္ဒန္တ၊ အစ္ဆိန္နန္တ၊ အစ္ဆိန္နန၊ (အစ္ဆိန္နာပေတိ၊ လုယက်စေ၏။) အစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ အစ္ဆိန္ဒိတွာန၊ အစ္ဆိန္နဒ [✓အာ ဆိဒိ+တ] လုယက်အပ်သော။ [န+ဆိန္ဒ] မဖြတ်အပ်သော။ အစ္ဆေဇ္ဇ [အာ ✓ ဆိဒ+တွာ] လုယက်၍။ [န+ဆေဇ္ဇ] မဖြတ်အပ်သော။ အစ္ဆေဒန၊ လုယက်ခြင်း။

အဘိပရိစ္ဆိန္ဒ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ပရိ ✓ ဆိဒိ+တ] ပိုင်းခြား (သတ်မှတ်)အပ်သော။

အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ ။ [အဝ ✓ ဆိဒိ+တွာ] ပိုင်းဖြတ်၍၊ (ဖြတ်တောက်၍) ပိုင်းခြား၍။ အဝစ္ဆိန္ဒန၊ အဝစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗ၊ အဝစ္ဆိန္ဒ၊ အဝစ္ဆေဒ၊ အဝစ္ဆေဒက။

ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ။ [ဥ ✓ ဆိဒိ+ယ+တိ] ဖြတ်၏၊ ပြတ်စဲ၏။ ဥစ္ဆိဇ္ဇ၊ –၍။ (ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ ဖြတ်အပ်၏။) ဥစ္ဆိဇ္ဇန၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တ၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇမာန၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇိတုံ။

ဥစ္ဆိန္ဒတိ ။ [ဥ ✓ ဆိဒိ+အ+တိ] ပယ်ဖြတ်၏၊ ခုတ်ဖြတ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဥစ္ဆိန္ဒန၊ ဥစ္ဆိန္ဒန္တ၊ ဥစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ဥစ္ဆိန္ဒ၊ ဥစ္ဆိန္နက၊ ဥစ္ဆေဒ၊ ပြတ်စဲခြင်း။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒန။

ဒုစ္ဆိဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ ဆိဒိ+ယ] ခဲယဉ်းသဖြင့်ဖြတ်အပ်သော၊ ဖြတ်ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းသော၊ ဖြတ်နိုင်ခဲသော။ ဒုစ္ဆိန္ဒနီယ၊ ဒုစ္ဆေဒ၊ ဒုစ္ဆေဒနီယ။

http://www.dhammadownload.com

နိစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဆိဒ+အ] နိ ဘုသံ ဆေဒနံ-နိစ္ဆယော၊ ဆိဒိ-ဒွိဓာကရဏေ၊ ကွဿတွံ၊ ဒဿယော၊ အသရူပဒွိတွံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၉။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

ပစ္ဆိဒ္ဓတိ ။ [ပ ✓ ဆိဒိ+ယ+တိ] ပြတ်၏၊ ကင်းပြတ်၏၊ ဖြတ်အပ်၏၊ ပယ်ဖြတ်အပ်၏။ ပစ္ဆိဒ္ဓိတွာ၊ (ပစ္ဆိန္နတိ၊ ဖြတ်၏။) ပစ္ဆိန္နက။ ထိ၌ ပစ္ဆိန္ဒိကာ၊ ပစ္ဆိန္ဒန၊ ပစ္ဆိန္ဒန္တ၊ ပစ္ဆိန္ဒမာန၊ (ပစ္ဆိန္ဒာပေတိ၊ ဖြတ်စေ၏။) ပစ္ဆိန္ဒာပေတွာ၊ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗ၊ ပစ္ဆိန္ဒိတုံ၊ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ပစ္ဆိန္ဒ၊ ပစ္ဆေဒ၊ ပြတ်စဲခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်း။

ဥပစ္ဆိန္နတိ ။ [ဥပ ✓ ဆိဒ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ ကပ်၍ဖြတ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

(ဥပဆိဒ္ဓတိ [ဥပ ✓ ဆိဒိ+ယ+တိ] ပြတ်၏၊ ဖြတ်အပ်၏၊ ပြတ်စဲ၏၊ ပျက်စီး၏။) ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ဥပစ္ဆိန္ဒ၊ ဥပစ္ဆေဒ၊ ဥပစ္ဆေဒက။

ဩဆိန္နတိ ။ [အဝ ✓ ဆိဒ+အ+တိ] ဖြတ်တောက်၏၊ ပိတ်ဆို့၏။

နိစ္ဆယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဆိဒိ+အ] ဘုသံ ဆေဒနံ ဝါ-နိစ္ဆယော၊ ဆိဒိ-ဒွေဓာကရဏေ၊ ကွဿတွံ၊ ဒဿယော၊ အသရူပဒွိတွံ။ သူစိ။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

ပဋိဆိဒ္ဓ ၊ န ၊ [ပတိ ✓ ဆိဒိ+ဏျ] တစ်ဖန်ဖြတ်ခြင်း။ ပဋိဆိဒ္ဓက [ပဋိဆိဒ္ဓ+က] တစ်ဖန်ဖြတ်ခြင်း။

ဗျဝစ္ဆိဒ္ဒိတုံ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ဆိဒိ+ယ+တုံ] ပိုင်းခြားခြင်းငှာ။ ဗျဝစ္ဆေဒန၊ ပိုင်းခြားခြင်း။

ဝိဝစ္ဆိန္န ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ ဆိဒိ+တ] အထူးသဖြင့် ဖြတ်အပ်သော။

ဝုပစ္ဆိန္န ၊ တိ ၊ [ဝိ+ဥပ ✓ ဆိဒိ+တ] အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်သော၊ (ဝူပစ္ဆိန္န-ဟု ရှိသင့်၏။)

ဝိစ္ဆိဒ္ဓတိ ။ [ဝိ ✓ ဆိဒိ+ယ+တိ] ပြတ်၏။ ဝိစ္ဆိဒ္ဓ၊ -၍။ ဝိစ္ဆိဒ္ဓမာန၊ ဝိစ္ဆိတ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒ၊ (ဝိစ္ဆိန္ဒတိ၊ အပိုင်းပိုင်းဖြတ်၏။) ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒိတုံ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒန္တ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒိယမာန၊ (ဝိစ္ဆိန္ဒေတိ၊) ဝိစ္ဆိန္ဒေတုံ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒေန္တ။ ထိ၌ ဝိစ္ဆိန္ဒေန္တိ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒန၊ ဝိစ္ဆန္ဒနိယ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒ၊ ဝိစ္ဆိန္ဒက၊ ဝိစ္ဆေဒက၊ ဝိစ္ဆေဒန။ ထိ၌ ဝိစ္ဆေဒနီ။

ဝေါစ္ဆိဒ္ဓတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ဆိဒိ+ယ+တိ] ပြတ်တောက်၏၊ ပြတ်စဲ၏။ (ဝေါစ္ဆိန္ဒတိ၊ ဖြတ်၏၊ ဖြတ်တောက်၏။) ဝေါဆိန္ဒန၊ ဝေါစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ဝေါစ္ဆိန္ဒ။

သဲဆိန္နတိ ။ [သံ ✓ ဆိဒိ+အ+တိ] ကောင်းစွာဖြတ်တောက်၏၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်တောက်၏။ သဲဆိန္ဒိတွာ၊ သဲဆိန္ဒိတု၊ (သဉ္ဆိန္ဒတိ၊) သဉ္ဆိန္ဒိတု၊ သဉ္ဆိန္ဒိတွာ၊ သဉ္ဆိဒ္ဓမာန၊ သဉ္ဆိန္ဒ။

သဉ္ဆိန္ဒ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဆိဒိ+တ] ကောင်းစွာဖြတ်အပ်, ရိတ်အပ်သော။

သမုစ္ဆိဒ္ဓတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဆိဒိ+ယ+တိ] ပြတ်၏၊ အကြွင်းမဲ့ပြတ်၏၊ ဖြတ်အပ်၏၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်၏။ သမုစ္ဆိဒ္ဓမာန၊ သမုစ္ဆိတဗ္ဗ၊ သမုစ္ဆိဒ၊ (သမုဆိန္နတိ၊ ဖြတ်၏၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်၏၊ ပယ်စွန့်၏။) သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ သမုစ္ဆိန္ဒိတုံ၊ သမုစ္ဆိန္ဒန္တ၊ သမုစ္ဆိန္ဒိန္တ၊ သမုစ္ဆိန္ဒမာန၊ (သမုစ္ဆိန္ဒိယတိ၊) သမုစ္ဆိန္ဒန၊ သမုစ္ဆိန္ဒနိယ၊ သမုစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗ၊ သမုစ္ဆိန္ဒ၊ သမုစ္ဆေဒ၊ သမုစ္ဆေဒက၊ သမုစ္ဆေဒိကာ၊ သမုစ္ဆေဒန၊ သမုစ္ဆေဒနိက။

သမ္မဂ္ဂိစ္ဆိန္ဒ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ ✓ ဆိဒိ+တ] ကောင်းစွာပိုင်းခြားအပ်သော။

သုဥ္ဆိန္ဒ ၊ [သု+ဥ ✓ ဆိဒိ+တ] ကောင်းစွာ(လုံးဝ)ပြတ်စဲသော။ သုစ္ဆိန္ဒ [သု+ဆိန္ဒ] သုစ္ဆေဒ။

သုပရိစ္ဆန္ဒ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ ဆိဒိ+တ] ကောင်းစွာပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သော။ သုသမုစ္ဆိန္ဒ [သု+သမုစ္ဆိန္ဒ] ကောင်းစွာ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်အပ်သော။

ဆိဒ္ဒ

စု= ရန္ဓကရေ-အပေါက်ပြုခြင်း၌။ ဆိဒ္ဒေတိ၊ ဆိဒ္ဒယတိ။

ဆိဒ္ဒ ၊ န ၊ [✓ ဆိဒ္ဒ+ဏ] ဆိဒ္ဒေတိတိ-ဆိဒ္ဒံ၊ အပေါက်။

ဆိဒ္ဒိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဆိဒ္ဒ+တ] ဆိဒ္ဒ-ကဏ္ဏဘေဒေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၄၈။ ဖောက်ထွင်းအပ်သော။

ဆု

ဘူ= ဆေဒနေ-ဖြတ်ခြင်း၌။ တိန္တ ဟိနေ စ-စိုစွတ်ခြင်း, ယုတ်လျော့ခြင်း၌လည်း။ ဆောတိ၊ ဆဝတိ။

ဆု-တိန္တ ဟိန ဆေဒနေ၊ ဇကဂ္ဂရ။

ဆဝ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဆု+ဏ] ဆဝတိ ဘိန္နတိ ပဿန္တာနံ ဃာယန္တာနဉ္စ ဇနာနံ ပီတိသောမနဿယုတ္တံ မန္တိ-ဆဝေါ။ ဆဝတိ တိန္တိ အဝဿဝတိ လောဟိတာ သဝပုဗ္ဗာဒီဟီတိ-ဆဝေါ။ အသုဘ-အလောင်း

http://www.dhammadownload.com

ကောင်။ တိ ။ဆဝတိ ဟာယတိ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီဟိ သဒ္ဓါဒိဂုဏေဟိစ္စာတိ–ဆဝေါ။ ဇကက္ခရဒ္ဒီ၊ ယုတ်ညံ့သော။

ဆုဋ္ဌ

ဘူ+စု= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆုဋ္ဌတိ၊ ဆုဋ္ဌေတိ၊ ဆုဋ္ဌယတိ။

ဆုပ

ဘူ= သမ္မသေ–တွေ့ထိခြင်း၌။ ဆုပတိ။

ဆာပ ၊ ပု ၊ [✓ဆုပ+အ] ဆုပ–သမ္မသေ၊ ဥဿာတ္တံ။ မာန်ဒီ၊ ၂၅၁။ ကလေး၊ သူငယ်။

ဆုပတိ ။ [✓ဆုပ+အ+တိ] တို့၏၊ ထိ၏။ ဆုပန၊ ဆုပန္တ၊ အစ္ဆုပန္တ [န+ဆုပန္တ] မထိသော။ ဆုပိတ၊ ဆုပိတဗ္ဗ၊ ဆုပိတုံ၊ ဆုပိတွာ၊ ဆုပိယမာန။

ဆေပ္ပ ၊ ထိ+န ၊ [✓ဆုပ+ပက်] ဆုပ–သမ္မသေ၊ ဥသေ၊ ဆုပတိ အနေနာတိ–ဆေပ္ပံ= နဂိုဋ္ဌံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၇။ အမြီး၊ မြီးထူး။

အစ္ဆုပေတိ ။ [အာ ✓ဆုပ+ဏော+တိ] စပ်ဖာ၏။ (အစ္ဆုပိယတိ၊ စပ်ဖာအပ်၏။) အစ္ဆုပေန္တ။

ဆုဘ

ဘူ= နိစ္ဆုဘနေ–တံတွေးထွေးခြင်း၌။ ဆုဘတိ။

ဥပစ္ဆုဘတိ ။ [ဥပ ✓ဆုဘ+အ+တိ] အနီးသို့ပစ်ချ၏။

ဆုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ ဆုဘ+တ] စွန့်ပစ်(စွန့်ပယ်) အပ်သော၊ ထွက်သော။

နိစ္ဆုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဆုဘ+တ] ထုတ်ပယ်အပ်သော။ နိစ္ဆုဘန၊–ခြင်း။

ဆုဒ္ဓုန ။ [✓ဆုဘ+တုန] စွန့်ပစ်၍၊ စွန့်ပယ်၍။

သုဆုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဆုဘ+တ] ကောင်းစွာထုတ်ဆောင်အပ်သော၊ ကောင်းစွာထွက်မြောက်သော။

ဆုရ

ဘူ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆုရတိ၊ ဆောရတိ။

ဆုရိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဆုရ+ဏ္ဍု+အာ] ဆုရ–ဆေဒနေ၊ ဏ္ဍု။ မာန်ဒီ၊ ၃၉၂။ ဓားငယ်၊ ဓားမြှောင်၊ သင်တုန်းဓား။

ဝိစ္ဆုရိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဆုရ+တ] လိမ်းကျံအပ်သော။

ဆော

ဒိ= ဆောဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆိယတိ။

ဆောတ ၊ ပု ၊ [✓ဆော+တ] သားမုဆိုး။

ဆောတုံ ။ [✓ဆော+တုံ] ဖြတ်ခြင်းငှာ။ ဆောတဗ္ဗ၊ ဆောတု၊ ဆောတွာ၊ ဆောတွာန။

ဆောဒ

စု= ဆောဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆောဒေတိ၊ ဆောဒယတိ။

ဆောဒယတိ ။ [✓ဆောဒ+ဏယ+တိ] ဖြတ်၏။ ဆောဒိတ၊ ဆောဒိတဗ္ဗ၊ ဆောဒိယ၊ ဆောဒေတဗ္ဗ၊ (ဆောဒေတိ၊) ဆောဒေတုံ၊ ဆောဒေတွာ။

ဆောဒ္ဓ ၊ န ၊ [✓ဆောဒ+ဏျ] ပြတ်ခြင်း၊ လက်ခြေစသည်တို့ပြတ်ခြင်း၊ ရဟန်းအဖြစ် ပြတ်စဲခြင်း (ပါရာဇိကကျခြင်း)။ တိ ။ရဟန်းအဖြစ်မှ ရွှေ့လျော စေတတ်သော ကုစား၍မရနိုင်သော။

ဆော

ဒိ= ဆောဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆိယတိ။

အစ္ဆ ၊ တိ ၊ [န ✓ဆော+ဏ] ဆော–ဆောဒနေ၊ န ဆိန္နတိ ဒဿနန္တိ–အစ္ဆော၊ ဏော၊ မာန်ဒီ၊ ၆၇၀။ ကြည်လင်သော။

ဆဂလ ၊ ပု ၊ [✓ဆော ✓ဂမု+ဏ] ဆိတ်၊ ဆိတ်ဖို။

ဆဂလက ၊ ပု ၊ [✓ဆော ✓ဂမု+ဏ+က] ဆိန္နန္တော ဂစ္ဆတီတိ –ဆဂလကော၊ ဆော–ဆောဒနေ၊ ဂမု–ဂမနေ၊ ဏော၊ မဿ လော၊ သြဿတ္တံ၊ သကတ္ထေကော၊ ဆကလကောပိ။ မာန်ဒီ၊ ၅၀၂။ ဆိတ်၊ ဆိတ်ဖို။

ဆလ ၊ ပု+န ၊[✓ဆော+ကလစ်] ကောတ္ထုဘာ။ က်-နှင့် စ်-တို့မှာ အနုဗန်ဓျသာ။ ဆော+အလ= ဆလ၊ အမြွက်ထောင်ခြင်း၊ စဉ်းလဲခြင်း၊ ချွတ်ချော်ခြင်း။ မာန်ဒီ၊ ၁၁၀၈။

ဆဝိ ၊ ထိ ၊ [✓ဆော+ကိန်] ကောတ္ထုဘာ။ သြ–ကို အဝ–ပြု၊ အရေ၊ အရောင်အဆင်း၊ တင့်တယ်ခြင်း။

ဆာတ ၊ တိ ၊ [✓ဆော+တ] ဆော–ဆောဒနေ၊ သြဿာကာရော။ မာန်ဒီ၊ ၇၅၂။ ဖြတ်အပ်–ရိတ်အပ်သော။

ဇက္ခ

ဘူ= ဘက္ခ ဟသနေသု–စားခြင်း, ရွှင်ပျပြုံးရယ်ခြင်း တို့၌။ ဇက္ခတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဇဂ္ဂ

ဘူ= သောဓန ပေါသန ရက္ခဏေသု-သုတ်သင်ခြင်း, မွေးမြူခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့၌။

ဇဂ္ဂတိ ။ [√ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] သုတ်သင်၏၊ မွေးမြူ၏၊ စောင့်ရှောက်၏။ ဇဂ္ဂန၊ ဇဂ္ဂနက။ ထီ၌ ဇဂ္ဂနိကာ၊ ဇဂ္ဂန္တ၊ (ဇဂ္ဂါပေတိ၊ -စေ၏။) ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗ၊ ဇဂ္ဂါပေတုံ၊ ဇဂ္ဂါပေတွာ၊ ဇဂ္ဂိတ၊ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ ဇဂ္ဂိတုံ၊ ဇဂ္ဂိတွာ၊ (သုဒ္ဓ, ကာရိုက် ၂-ချက်သင့်၊) ဇဂ္ဂိယမာန၊ (ဇဂ္ဂေတိ၊ -စေ၏။)

ပဋိဇဂ္ဂတိ ။ [ပတိ √ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] သုတ်သင်၏၊ မွေးမြူ၏၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ဆေးကု၏။ ပဋိဇဂ္ဂက၊ ပဋိဇဂ္ဂိကာ၊ ပဋိဇဂ္ဂန၊ ပဋိဇဂ္ဂနက၊ ပဋိဇဂ္ဂနီယ၊ ပဋိဇဂ္ဂန္တ၊ (ပဋိဇဂ္ဂါပေတိ၊ -စေ၏။) ပဋိဇဂ္ဂါပန၊ ပဋိဇဂ္ဂါပေတွာ၊ ပဋိဇဂ္ဂါပေန္တ၊ ပဋိဇဂ္ဂိတ၊ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ၊ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ၊ ပဋိဇဂ္ဂိယမာန။

ပဋိဇဂ္ဂိယ ၊ တိ ၊ [ပတိ √ ဇဂ္ဂ+ဏျ] ကျွေးမွေးသုတ်သင် အပ်သော။ ဒုပ္ပဋိဇဂ္ဂိယ [ဒု+ပဋိဇဂ္ဂိယ] ခဲယဉ်းသဖြင့် ကျွေးမွေးသုတ်သင်အပ်သော၊ ကျွေးမွေးသုတ်သင်ရန် ခဲယဉ်းသော၊ သုတ်သင်ရခက်သော။

သဥ္ဇဂ္ဂတိ ။ [သံ √ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ သဥ္ဇဂ္ဂိတုံ၊ သုဇဂ္ဂိတ၊ ကောင်းမွန်(သပ်ရပ်)စွာ သုတ်သင်ရှင်းလင်းအပ်သော။ သုပဋိဇဂ္ဂိတ။

သုပ္ပဋိဇဂ္ဂိတ [သု+ပတိ √ ဇဂ္ဂ+တ] ကောင်းစွာ ကျွေးမွေးသုတ်သင် စောင့်ရှောက်ပြုစုအပ်သော။

ဇဂ္ဂ

ဘူ= ဟာသေ-ရယ်ရွှင်ခြင်း၌။ ဇဂ္ဂတိ။

ဇဂ္ဂတိ ။ [√ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] ရယ်၏၊ ကျယ်စွာရယ်၏။ ဇဂ္ဂိတ၊ ဇဂ္ဂိတာယေ၊ -ငှာ။

အနုဇဂ္ဂတိ ။ [အန √ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] ပြင်းစွာရယ်၏၊ ပြက်ရယ်ပြု၏။ အနုဇဂ္ဂန္တ။

ဥဇ္ဇဂ္ဂတိ ။ [ဥ √ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] ကျယ်လောင်စွာရယ်၏။ ဥဇ္ဇဂ္ဂ၊ -ခြင်း။ ဥဇ္ဇဂ္ဂန္တ၊ ဥဇ္ဇဂ္ဂိကာ၊ ဥဇ္ဇဂ္ဂိယမာန။

ဥဇ္ဇဂ္ဂန္တ ၊ တိ ၊ [ဥ √ ဇဂ္ဂ+အန္တ] ထီ၌ ဥဇ္ဇဂ္ဂန္တီ၊ ရယ်သော၊ ပြင်းစွာရယ်သော။

သဥ္ဇဂ္ဂတိ ။ [သံ √ ဇဂ္ဂ+အ+တိ] ပြင်းစွာရယ်၏၊ ပြက်ရယ်ပြောဆို၏၊ ရယ်ရွှင်ဖွယ်ပြောဆို၏။ သဥ္ဇဂ္ဂန္တ၊ သဥ္ဇဂ္ဂန္တီ၊ သဥ္ဇဂ္ဂန။

သဟဇဂ္ဂန ၊ နု ၊ [သဟ √ ဇဂ္ဂ+ယု] အတူကျယ်လောင်စွာ ရယ်မောခြင်း။

ဇစ္စ၊ ဇစ္ဆ

ဘူ= ပရိဘာသန သန္တဇ္ဇနေသု-ရေရွတ်ခြင်း, ခြိမ်းခြောက်ခြင်းတို့၌။ ဇစ္စတိ။ ဇစ္ဆတိ။

ဇဇ, ဇဇိ, ဇဥ္ဇ

ဘူ= ယုဒ္ဓေ-စစ်ထိုးခြင်း၌။ ဇဇတိ၊ ဇဥ္ဇတိ။

ဇိဥ္ဇုက ၊ ပု ၊ [√ ဇဥ္ဇ+ဥက] ဇဥ္ဇ-ယုဒ္ဓေ၊ ဥကော၊ အသိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၅။ ရွေး၊ ချင်ရွေး။

ဇဇ္ဇ၊ ဇဇ္ဇ

ဘူ= ပရိဘာသန ဟိံသာ တဇ္ဇနေသု-ရေရွတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ခြိမ်းခြောက်ခြင်းတို့၌။ ဇဇ္ဇတိ၊ ဇဇ္ဇတိ။

ဇဋ

ဘူ= သံဃာတေ-ပေါင်းစုယှက်ထွေးခြင်း၌။ ဇဋတိ။ (ဝိ-ရှေးရှိရာ၌ ကာရိုက်အရှိများသည်။)

ဇဋာ ၊ ထီ ၊ [√ ဇဋ+အ+အာ] ဇဋ-ဇဋနေ၊ ဇဋ-သင်္ဃာတေ ဝါ၊ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါတိ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၇။ ဆံကျစ်၊ (ရှုပ်ထွေးသောဆံပင်အပေါင်း။)

ဇဋိတ ၊ တိ ၊ [√ ဇဋ+တ] မြေးယှက်-ရစ်ပတ်, ချုပ်စပ်အပ်သော။ [ဇဋာ+ဣတ] ဖြစ်သော အရှုပ်အထွေးရှိသော၊ ရှုပ်ထွေးသော။ ဇဋေတွာ၊ ဇဋေန္တ၊ ဇဋေန္တီ။

ဝိဇဋေတိ ။ [ဝိ √ ဇဋ+ဏေ+တိ] အရှုပ်အထွေးကိုပြေစေ၏၊ ဖြေရှင်း၏။ ဝိဇဋန၊ ဝိဇဋာပန၊ ဝိဇဋိတ၊ ဝိဇဋိတုံ၊ (ဝိဇဋီယတိ၊) (ဝိဇဋာပေတိ၊) ဝိဇဋေတွာ၊ ဝိဇဋေတုံ၊ ဝိဇဋေန္တ၊ ဝိဇဋေန္တီ၊ ဝိဇဋာပေန္တ၊ ဝိဇဋေတု။

ဇန

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ ဇနတိ။

ဘူ+ဒိ= ဇနနေ-ဖြစ်ခြင်း၌။ ဇနယတိ။

ဇနတိ ။ [√ ဇန+အ+တိ] အသံပြု၏၊ အသံမြည်၏။ ဇနန၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ ဖြစ်တတ်-ဖြစ်စေတတ်သော စသည်။ ဇနနက။

http://www.dhammadownload.com

ဇန ၊ ပု ၊ [✓ဇန+ဏော+အ] ခန္ဓာပဉ္စကသခ်ါတံ အတ္တဘာဝံ ဇနေတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိတိ–ဇနော။ ကိလေသေ ဇနေတိ အဇနိ ဇနိသတီတိ ဝါ–ဇနော။ သာရတ္ထ–၁၊ ၅၄။ ထိဒ္ဓ ဇနီ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ။

ဇည ၊ တိ ၊ [✓ဇန+ဏျ] အသံပြုထိုက်–အံ့သြထိုက်သော၊ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ် မြတ်နိုးအပ်သော။ [✓ဇန+ဏော+ဏျ] ဖြစ်စေအပ်သော။

ဇနက ၊ တိ ၊ [✓ဇန+ဏွု] ဇန–ဇနနေ၊ ဇနေတီတိ–ဇနကော၊ ဇနိကာ၊ [✓ဇန+အက] ဇန–ဇနနေ၊ ဇနေတီတိ–ဇနကော= ပိတာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈။ အဖ။ ဇနိကာ၊ အမိ၊ ဖြစ်စေတတ်သော။

ဇနနီ ၊ ထိ ၊ [✓ဇန+ဏော+ယု+ဣ] ဇနယတီတိ–ဇနနီ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၄၄။ မွေးအမေ၊ မိန်းမ၊ တဏှာ။ ဇနနီကာ [ဇနနီ+က+အာ] မိန်းမ။

ဇနယတိ ။ [✓ဇန+ဏာယ+တိ] ဖြစ်စေ၏၊ မွေးဖွားစေ၏။ ဇနယ၊ ဇနယန၊ ဇနယန္တ၊ ဇနယန္တီ၊ ဇနယမာန၊ ဇနယိတု၊ ဇနယိတွာ၊ ဇနယိတွာန၊ ဇနိတ၊ (သုဒ္ဓ–ကာ၊) ဇနိတဗ္ဗ၊ ဇနိတု၊ ဇနိတုံ၊ (ဇနိယတေ–ဖြစ်စေအပ်၏။) ဇနေတဗ္ဗ၊ (ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏၊ မွေးဖွားစေ၏။) ဇနေတု၊ ဇနေတုံ၊ ဇနေတွာ၊ ဇနေတွာန၊ ဇနေန္တ ။

ဇနိတ္တ ၊ န ၊ [✓ဇန+ဏိတ္တ] မွေးဖွားရာအရပ်။ တစ်နည်း= [ဇန+တ = ဇနိတ+ဏ] ဇနိတမေဝ ဇနိတ္တံ–လည်းကြဲ။

ဇနေတ ၊ ပု ၊ [✓ဇန+ဏော+တ] ဏော–ပစ္စည်းကို ချေ၊ ဣ–အာဂုံကို ဧ–ပြု၊ သတ္တဝါ၊ လူ။

ဇဏ္ဍု ၊ န ၊ [✓ဇန+တု] ဓာတွန် န–ကို တ–ပြု၊ ဇန–ဇနနေ၊ ဇတ္တု။ ရှု၊ ၆၇၇။ ပခုံးစွန်း။

ဇနိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဇန+ဏွု+အာ] ဇနေတီတိ–ဇနိကာ၊ ဏွု၊ ဣတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၄၄။ အမိ။

ဇနေတ္တိ ၊ ထိ ၊ [✓ဇန+ဏော+တိ] ဇနေတီတိ–ဇနေတ္တိ။ တိ ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၄၄။ ဖြစ်စေတတ်သော အမိ။ မာတိကာ၊ ဇနေတ္တိကာ။

ဇန္တာ ၊ ထိ ၊ [✓ဇန+အန္တ+အ+အာ] န–ကိုချေ၊ ဧ–ကိုလည်း ခွင်းချေကပ်၊ [ဇန္တ+အ+အာ] အာ–ကြောင့် ရှေ့အသရ ၂–လုံးကိုချေကပ်၊ ဇန္တာ၊ ဇနေတျတြ အဂ်ိန္တိ–ဇန္တာ၊ ဇန–ဇနနေ၊ အန္တေ၊ သာဧဝ ဃရံ–ဇန္တာဃရံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၁၄။ ဇရုံးအိမ်၊ မီးတင်းကုပ်။ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ–၂၊ ၂၁–နှင့် ဧကဒ္ဓရကောသဋီကာတို့ကိုလည်းရှု။

ဇန္တာဃရ ၊ န ၊ [✓ဇန+ဏော+တ+အာ] ဘာဝကမ္မသုတ–ဌ် တ–ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အဓိကရဏတ္ထဌ် တ–ပစ္စည်းသက်၊ ဏော–ပစ္စည်းကိုချေ၊ ဓာတွန် န–ကို တ–သို့ကပ်၊ ဇနေန္တိ ဧတ္ထ သရီရသေဒါပနန္တိ–ဇန္တာ၊ [ဇန္တာ+ဃရ] ဇန္တာယေဝ ဃရံ–ဇန္တာဃရံ၊ ဇရုံးအိမ်၊ ချွေ·ထုတ်ချွေးအောင်းရာရုံ၊ မီးတင်းကုပ်။

ဇန္တု ၊ ပု ၊ [✓ဇန+တု] ဇန–ဇနနေ၊ ဓာယတီတိ–ဇန္တု။ ရှု၊ ၆၈၁။ ဇနီယတေ ကမ္မကိလေသေဟိတိ–ဇန္တု, ဓာယတိ ကမ္မကိလေသေဟိ ဝါ–ဇန္တု= သတ္တော။ မောဂ်–၇၊ ၇၀။ သတ္တဝါ။

ဇဃ် ၊ ထိ ၊ [✓ဇန+ဃ+အာ] မနာနံ နိဂ္ဂဟီတန္တိ (မောဂ်–၅၊ ၉၆။) နဿ နိဂ္ဂဟီတံ၊ ဓာယတိ ဂမနမေတာယာတိ–ဇဃ်၊ ပါဏျဂ်ဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၃၇။ ခြေသလုံး၊ မြင်းခေါင်း။ [ဇဃ်+အ+အာ] ဇဃ်ဝိယာတိ–ဇဃ်၊ စေတီတော်၏ စောင်းတန်း၊ အုတ်လှေခါး၊ ပန်းတင်ခုံ။

ဇဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓ဇန+အရ] ဓာတွန် န–ကို ဋ–ပြု၊ ဓာယတီတိ–ဇဋ္ဌံ= ဥဒရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၁။ ဝမ်း၊ ဝမ်းဗိုက်။

ဓာဏု၊ ဇဏ္ဏု ၊ န ၊ [✓ဇန+ဏု] ဇန–ဇနနေ၊ နဿ ဝါ အာတ္တံ၊ ဓာယတိ ဂမနမနေနာတိ–ဓာဏု၊ ဇဏ္ဏု= ဇဃ်ာရူနံ သန္ဓိ။ မောဂ်–၇၊ ၆၄။ န–ကို အာ–မပြုလျှင် ပရရုပ် ဏ–ပြု၊ ဒူး၊ ပုဆစ်။ ဓာဏုက, ဇဏ္ဏုကတို့ဌ်လည်း အနက်မထူး၊ သကတ္ထ က–ပစ္စည်းသက်ထားရုံမျှသာ။

ဇတု ၊ န ၊ [✓ဇန+ရတု] ဓာယတီတိ–ဇတု= လာခါ၊ မောဂ်–၇၊ ၇၃။ ဓာန်ဒို၊ ၃၀၅–ကိုလည်းရှု၊ ချိပ်၊ အစေး။ **ဇတုကာ** ၊ ထိ ၊ [ဇတု+က+အာ] ဇတုဝိယ ဇတုကာ၊ ဥပမာနေ ကော။ ဓာန်ဒို၊ ၆၄၆။ လင်းနို့။

ဓာနု ၊ န ၊ [✓ဇန+ဏု] ဇန–ဇနနေ၊ ဓာယတိ ဂမနာဂမနံ အနေနာတိ–ဓာနု= ဇဃ်ာရူနံ သန္ဓိ။ မောဂ်–၇၊ ၁။ ဒူး၊ ပုဆစ်။

http://www.dhammadownload.com

ဇမ္ဗူ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇန+ဦ] ဇနိသ္မာ ဦ၊ ဗုကာဂမော၊ မနာနံ နိဂ္ဂဟီတန္တိ (၅၊ ၉၆) နသ နိဂ္ဂဟီတံ, ဝဂ္ဂေ ဝဂ္ဂန္တောတိ(၁၊ ၄၁) နိဂ္ဂဟီတသ မော၊ ဇာယတိ, ဇနီယတီတိ ဝါ–ဇမ္ဗူ= ရုက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၄။ သပြေပင်။

ဇာမာတု ၊ ပု ၊ [✓ ဇန+တု] ဇန–ဇနနေ, အသ အာတ္တံ မာစန္တာဒေသော၊ ပပုတ္တေ ဇနေတီတိ–ဇာမာတာ= ဒုဟိတုပတိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၂။

[✓ ဇန+ရိတု] ဇန–ဇနနေ ရိတု၊ အသာတ္တံ, နသ မာဒေသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၇။ သမီး၏လင်၊ သမက်။

ဇာယာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇန+ယ+အာ] ဇနိသ္မာ ယော ဟောတိ, ဇနိသ ဇာ စ၊ ဇနေတီတိ–ဇာယာ= ဘရိယာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၁။ ဇာယတိ ပုတ္တော ယာယာတိ–ဇာယာ၊ ဇန–ဇနနေ၊ ယော၊ ဇနိသ ဇာ စ၊ အာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၇။ ဇနီး၊ မယား၊ (ဇာယတ္တန၊ မယား၏အဖြစ်၊ မယားဖြစ်စေလိုခြင်း။)

ဇာယတိ ။ [✓ ဇန+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ပေါက်၏၊ မွေးဖွားဏ်၊ ပဋိသန္ဓေနေ၏။

[ဇာယတိ– ✓ ဇန+ယ+ဏေ+တိ–ဖြစ်စေ၏၊ ဇာယတေ၊ ဖြစ်၏။] ဇာယန။ ဇာယနက ၊ [✓ ဇန+ယ+ဏ္ဍု] ဇာယန္တ၊ ဇာယမာန၊ (ဇာယမာနက၊) ဇာယိတဗ္ဗ၊ ဇာယိတွာ။

ဇာတ ၊ ပု ၊ [✓ ဇန+တ] သား။ န ။ဖြစ်ခြင်း၊ ပေါင်းစုခြင်း။ တိ ။ဖြစ်သော၊ မွေးဖွားသော၊ ပေါက်သော၊ ပဋိသန္ဓေနေသော၊ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော၊ ဖြစ်ဖူးသော။

ဇာတရူပ ၊ န ၊ ဇာတ [✓ ဇန+တ] ဇနနံ–ဇာတံ၊ [ဇာတ+ရူပ] ပကဋ္ဌံ ဇာတံ ဇာတရူပံ၊ ပကဋ္ဌတ္ထေ ရူပပစ္စယော၊ ဇာတံ ရူပမသာတိ ဝါ–ဇာတရူပံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၇။ ရွှေ

ဇာတိ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇန+တိ] ဇနနံ–ဇာတိ၊ ဇနီယတေ–ဇနနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၀။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပေါက်ခြင်း၊ မွေးဖွားခြင်း၊ အမျိုးဇာတိ၊ အလေ့ကျပေါက်သော (တော)၊ မြတ်လေးပင်၊ မြတ်လေးပန်း။

ဇာယ ၊ ပု ၊ [✓ ဇန+ယ] ခင်ပွန်း၊ လင်။ **ဇာယတ္တန၊** လင်၏အဖြစ်၊ လင်ဖြစ်စေလိုခြင်း။

အတိတ္တိဇနက ၊ တိ ၊ [အတိတ္တိ ✓ ဇန+ဏ္ဍု] မရောင့်ရဲမတင်းတိမ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ အတိတ္တိဇနန။

အင်္ဂဇာတ ၊ န ၊ [အင်္ဂ ✓ ဇန+တ] အင်္ဂေ သရီရေ ဇာယတီတိ–အင်္ဂဇာတံ၊ အင်္ဂသဒ္ဒေါ သရီရဝါစကော၊ အင်္ဂမေတသတ္ထီတိ–ကတွာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၃။ အင်္ဂါဇာတ်။

အဇည ၊ န ၊ [န ✓ ဇန+ဏျ] သဗ္ဗကာလံ န ဇာယတီတိ–အဇည်၊ ဖလံ န ဇနေတီတိ ဝါ–အဇည်။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၁။ ဘေးရန်။

အတိမိဋ္ဌဇ ၊ တိ ၊ [အတိ+မိဋ္ဌ ✓ ဇန+ကွိ] များသော မစင်အစုဉ်ဖြစ်သော၊ မစင်ပုံကြီးဉ်ဖြစ်သော။

အတြဇ ၊ တိ ၊ [အတ္တ ✓ ဇန+ကွိ] ကစ္စည်း၊ ၂၀-ကို ရှု။ မိမိမှဖြစ်သော၊ မိမိကိုမှီ၍ ဖြစ်သောသား။ အတြဇာ–သ္မီး။

အနုဇ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ ဇန+ကွိ] နောက်ဉ်မွေးဖွားသော၊ ညီ၊ ညီမ၊ နှမ။

အဘိဇာယတိ ။ [အဘိ ✓ ဇန+ယ+တိ] ဖြစ်၏။ [အဘိ ✓ ဇန+ယ+ဏေ+တိ] ဖြစ်စေ၏၊ ရောက်၏။ အဘိဇာယိတွာ။

အမ္ဗုဇ ၊ ပု+န ၊ [အမ္ဗု ✓ ဇန+ကွိ] ရေဉ်ဖြစ်သော၊ ငါး၊ ပဒုမ္မာကြာ။

အဘိဇန ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓ ဇန+ဏ] အဘိမုခံ ဇနေတီတိ–အဘိဇနော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၂။ အမျိုးအနွယ်။

အဘိဇာတိ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓ ဇန+တိ] အမျိုးဇာတိ၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ မွေးဖွားခြင်း၊ မြတ်သောအမျိုးဇာတ်။ အဘိဇာတ၊ မြင့်မြတ်ခြင်းဖြင့် အခြားအမျိုးကို ကျော်လွန်မွေးဖွားသော။

ဥပဇနေတိ ။ [ဥပ ✓ ဇန+ဏေ+တိ] ဥပဇနယတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

အမ္ဘောဇ ၊ န ၊ [အမ္ဘ ✓ ဇန+ကွိ] ကြာ။

အာရမ္ဘဇ ၊ တိ ၊ အာရမ္ဘ [အာ ✓ ရဘိ+အ] အာပတ်။ [အာရမ္ဘ ✓ ဇန+ကွိ] အာပတ်ကို ကျူးလွန်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။

အာဟာရဇ ၊ တိ ၊ [အာဟာရ ✓ ဇန+ကွိ] အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဥတုဇ–စသည်။ မောဟဇ။

http://www.dhammadownload.com

ဩဇာ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓ဇန+ဏော+ကို+အာ] အတ္တနော ဥဒယာနန္တ ရဲ ရူပဲ ဇနေတိတိ–ဩဇာ= ယာပနာ။ သူစိ ။မျှတကြောင်း ရသဓာတ်၊ အာဟာရရုပ် ။ ပု ။ထွန်းပခြင်း၊ အားအစွမ်း၊ ဩဇဂုဏ်။

ကိလဉ္ဇ ၊ ပု ၊ [ကိလ ✓ဇန+ကို] ကိလ–ဗန္ဓနေ၊ ကိလန်–ကိလော၊ တဒတ္ထံ ဇာယတိတိ–ကိလဉ္ဇော၊ နိဂ္ဂဟီ တာဂမော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၅။ ဖျာ၊ သင်ဖြူး။

နိဇ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဇန+ကို] သမီပေ ဇာယတိတိ–နိဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၆။ အတ္တာနံ နိဿာယ ဇာတော–နိဇော။ ကစ္စည်း၊ ၂၀, ရူပသ။ မိမိနှင့်စပ်သော၊ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သော။

ဒုဇ္ဇာတ ၊ တိ ၊ [ဒု+ဇာတ] မကောင်းဆိုးဝါးသဖြင့် မွေးဖွားသော၊ မကောင်းသော အမျိုးဇာတ်ရှိသော၊ အမျိုးဇာတ် ယုတ်နိမ့်သော။

ဒုဇ္ဇာတိက [ဒု+ဇာတိ+က] မကောင်းသော အမျိုးဇာတ်ရှိသော။

ဒွိဇ ၊ ပု ၊ [ဒွိ ✓ဇန+ကို] ဒွိသု ဌာနေသု, ဒွိက္ခတ္တုံ ဝါ ဇာယတိတိ–ဒွိဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၁။ သွား။ ကုလာစာရ ဗြာဟ္မဏဘာဝဝသေန ဒွိက္ခတ္တုံ ဇာတတ္တာ–ဒွိဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၈။ ပုဏ္ဏား။

ပစ္စာဇာယတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ဇန+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ စွဲ၍ဖြစ်၏၊ တစ်ဖန်ဖြစ်၏။ ပစ္စာဇာတ၊ ပစ္စာဇာတိ။

ပဇနီ ၊ ထိ ၊ [ပ ✓ဇန+ဏော+အ+ဤ] သတ္တဝါတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော–တဏှာ။

ပဇာယတိ ။ [ပ ✓ဇန+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ပေါက်၏၊ မွေးဖွား၏။ ပဇာ ၊ ပဇာတ၊ ပဇာယန၊ ပဇာယိတ္ထာ။

ပဇာ ၊ ထိ ၊ [ပ ✓ဇန+ကို+အာ] ပကာရေန ဇာတတ္တာ–ပဇာ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၃။ သတ္တဝါ။

ပဇာပတိ ၊ ပု ၊ [ပဇာ+ပတိ] ပရတော ဇာယတိတိ–ပဇာ၊ အစ္ဆန္ဒိကာ၊ ပဇာနံ ပတိ–ပဇာပတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂။ မာရ်နတ်။

ပုထုဇ္ဇန ၊ ပု ၊ [ပုထု ✓ဇန+ဏ] ပုထု နာနာကိလေသေ ဇနေတိတိ–ပုထုဇ္ဇနော။ [ပုထု+ဇန] အရိယေဟိ ဝါ ပုထု ဝိသုံ ဘူတော ဇနော–ပုထုဇ္ဇနော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၅။ ပုထုဇဉ်။

ပုဗ္ဗဇ ၊ ပု ၊ [ပုဗ္ဗ ✓ဇန+ကို] ပုဗ္ဗေ ကာလေ ဇာယတိတိ–ပုဗ္ဗဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၄။ အစ်ကို။

ဗီဇ ၊ န ၊ [ဝိ ✓ဇန+ကို] ဝိသေသေန ဇာယတေတိ–ဗီဇံ၊ ရဿသ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၁။ အကြောင်း။ ပစ္စယေဟိ ဝိနာ ဇာယတိတိ ဝါ–ဗီဇံ၊ ဝိရဟတ္ထ ဇောတကော ဟျတ္ထ ဝိကာရော။ [✓ဝဇ+အ] ဝဇ–ဂတိယံ၊ အသိကာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၃။ ဝ–ကိုလည်း ဗ–ပြု၊ ဒေးဇေ့၊ အင်္ဂါဇာတ်၊ အဥ၊ မျိုးဇေ့။ **ဗီဇက**။

ဗီဇန ၊ ထိ+န ၊ [ဝိ ✓ဇန+အ] ထိဋ္ဌ ဗီဇနာ၊ ဗီဇနီ၊ ယပ်ခတ်ခြင်း။ [ဝိ ✓ဇန+အ+ဤ] **ဗီဇနီ**၊ ယပ်၊ လေးထောင့်ယပ်။

မနုဇ ၊ ပု ၊ [မနု ✓ဇန+ကို] မနုမှာ ဇာတော–မနုဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၇။ လူ၊ သတ္တဝါ။

မုဒ္ဓဇ ၊ တိ ၊ [မုဒ္ဓ ✓ဇန+ကို] မုဒ္ဓနိ ဇာယတိတိ–မုဒ္ဓဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၆။ ဆံပင်၊ မုဒ္ဓဇအင်္ဂရာ။

မုရဇ ၊ ပု+န ၊ မုရ [✓မုရ+အ] အသုရာ၊ ရစ်ပတ်ခြင်း။ [မုရ ✓ဇန+ကို] မုရာ အသုရာ ဇာတော–မုရဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၃။ မရိုးစည်၊ မရိုးစည်သဏ္ဌာန် ပြုအပ်သော ခါးပန်းအဆာ၊ ကြိုးအများကို ပေါင်းစု၍ ကြိုးတစ်ချောင်းဖြင့် ရစ်ပတ်ပြုလုပ်ထားသော ခါးပန်းကြိုး။

ရဇ ၊ ပု ၊ [ရတိ ✓ဇန+ကို] ရတိယာ ဇာယတိတိ–ရဇော၊ တိလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၉။ ဥတုပန်း၊ ရာသီပန်း။

ရတန ၊ န ၊ [ရတိ ✓ဇန+အ] ရတိ ဇနေတိတိ–ရတနံ၊ ရတနာ။

လပနဇ ၊ ပု ၊ [လပန ✓ဇန+ကို] လပနေ မုခေ ဇာယတိတိ–လပနဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၁။ သွား။

လဗုဇ ၊ ပု ၊ [လဗု ✓ဇန+ကို] လဗုနာမကေ ပဗ္ဗတေ ဇာယတိတိ–လဗုဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၀။ တောင်ပိန္နဲသီး၊ တောင်ပိန္နဲပင်။

ဝိဇာယတိ ။ [ဝိ ✓ဇန+ယ+တိ] မွေးဖွား၏၊ စု၏။ ဝိဇာယိတ္ထာ၊ ဝိဇာယိတ္ထာန၊ ဝိဇာယိတုံ၊ ဝိဇာယန္တ၊ ဝိဇာယမာန၊ ဝိဇာယာပေတ္ထာ၊ ဝိဇာယန၊ ဝိဇာယနက၊ ဝိဇာယိနီ၊ ဝိဇာတ၊ ဝိဇာတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဝေဠုဝ ၊ ထိ ၊ [ဝေရ ✓ ဇန+ကွိ+အာ] ဝေဠုဝ မည်သောမြို့။

သဲဇာတ ၊ တိ ၊ [သဲ ✓ ဇန+တ] သဠာတ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်–ပေါက်ဖွားသော။ [သဲ+ဇာတိ+အ] တူသော၊ ဇာတ်ရှိသော၊ ဇာတ်တူသော။

သဲသေဒဇ ၊ တိ ၊ သဲသေဒ ၊ ပု ၊ [သဲ ✓ သီဒ+ဏ] ချွေး, အညှိ, အပုပ်, အစပ်, အသိုး။ [သဲသေဒ ✓ ဇန+ကွိ] ချွေး, အညှိ, အပုပ်, အစပ်, အသိုး–၌ဖြစ်သော။

သဠနတိ ။ [သဲ ✓ ဇန+အ+တိ] ဖြစ်၏။ သဠနန၊ သဠနိတ၊ သဠန်၊ (သဠနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။) သဠနေတွာ၊ သဠနေတု၊ သဠာတ၊ သဠာတိ။

သဠာယတိ ။ [သဲ ✓ ဇန+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ထင်ရှား ဖြစ်၏၊ ပေါက်ရောက်၏။ သဠာယန္တ၊ သဠာယမာန၊ သဠာယန။

သမုပဇနိယမာန ၊ တိ ၊ [သဲ+ဥပ ✓ ဇန+ယ+မာန] ကောင်းစွာဖြစ်စေအပ်သော။ သမုဇ္ဇနိယ၊ သမုပဇာတ။

သမွဇာယတိ ။ [သဲ+ပ ✓ ဇန+ယ+တိ] ရှု၊ ၅၁၁–ကိုရှု။ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ သမွဇာယမာန။

သမ္မာဇနိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ ဇန+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော။

သရောဇ ၊ တိ ၊ [သရ ✓ ဇန+ကွိ] သရသိ ဇာယတေတိ–သရောဇံ။ ကပ္ပဒုမ။ ရေ၌ဖြစ်သော၊ ကြာ၊ ကြာပန်း။

သဟဇ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ ဇန+ကွိ] အတူဖြစ်သော၊ ပြိုင်တူဖြစ်သော၊ ဖွားဘက်။

သဟဇာတ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ ဇန+တ] ဓာတွန် န–ကို အာ–ပြု၊ ပြိုင်တူမွေးဖွားသော၊ ဖွားဘက်။ သဟဇာတ–ပစ္စည်း။

သုဇနိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဇန+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော။

သုဇ ၊ ထိ ၊ [သု ✓ ဇန+ကွိ+အာ] ဟဗျန္နာဒီနံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဇာယတိတိ–သုဇာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၈။ ယဇ်စာခပ်လောင်းသော ယောက်ချို၊ ဇွန်း၊ ယဇ်ခွက်၊ သုဇာနတ်သမီး။

သုဇာတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဇန+တ] ကောင်းစွာဖြစ်သော လုံးရပ်သဏ္ဌာန်ပြေပြစ်သော။ [သုဇာတိ+ဏ] ကောင်းသောအမျိုးဇာတ်ရှိသော။

သောဘဉ္ဇန ၊ ပု ၊ [သောဘ ✓ ဇန+အ] သောဘံ ဇနေတီတိ–သောဘဉ္ဇနော၊ သောဘံ ဝိသဉ္ဇန မေတေန ဟေတုဘူတေနာတိ ဝါ–သောဘဉ္ဇနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၄။ သောဘဉ္ဇနက၊ အိမ်ဒန့်သလွန်ပင်။

ဇနီ

ဒိ= ပါတုဘာဝေ–ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၌။ (အကမ္မက။)
ဝိပုဗ္ဗော= ဝိဇာယနေ–သားဖွားခြင်း၌။ (သကမ္မက။)

ဇာယတိ ။ [✓ ဇနီ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ပေါက်၏၊ မွေးဖွား၏၊ ဖြစ်စေ၏။ ဇာယတိတိ စ အန္တောဂဓ ဟေတုအတ္ထပဒံ၊ ဥပ္ပာဒေတီတိ–အတ္ထော။ ဒီဋီ– ၃၊ ၂၅၆။ ဇန–ဓာတ်ကိုလည်းရှု။

ဆဇ ၊ ပု ၊ [ဆ ✓ ဇနီ+ကွိ] ဆဓာ သဠာယတေတိ–ဆဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃၄။ ဆဇမည်သောအသံ။

ပဇာယတိ ။ [ပ ✓ ဇနီ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ပေါက်၏၊ မွေးဖွား၏။ ပဇာယန၊ ပဇာယိတွာ။

ပဇာ ၊ ထိ ၊ [ပ ✓ ဇနီ+ကွိ+အာ] ပကာရေန ဇာတတ္တာ–ပဇာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၃။ ပပုဗ္ဗော ဇနီ ပါတုဘာဝေ၊ ကွိ၊ ပကာရေန ဇာတတ္တာ–ပဇာ။ သူစိ။ သတ္တဝါ၊ သားသမီး။

ပဇာတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ ဇနီ+တ] ဖြစ်စေတတ်သော သတ္တဝါ၊ မွေးတတ်သော၊ အမြဲမဟုတ်သော၊ ကလေး မွေးပြီးသော(မိန်းမ)။

ဝိဇာယတိ ။ [ဝိ ✓ ဇနီ+ယ+တိ] မွေးဖွား၏၊ ဥ၏။ ဝိဇာယိတွာ၊ ဝိဇာယိတွာန၊ ဝိဇာယိတုံ၊ ဝိဇာယန္တ၊ ဝိဇာယမာန၊ ဝိဇာယာပေတွာ၊ ဝိဇာယန၊ ဝိဇာယနက၊ ဝိဇာယိနီ၊ မွေးတတ်သောမိန်းမ။

ဝိဇာတာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓ ဇနီ+တ+အာ] ဝိ ဇနီ–ဂဗ္ဘ ဝိမောက္ခနေ၊ တော၊ ဝိဇာယိတ္ထာတိ–ဝိဇာတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၅။ သားဖွားပြီးသူမ။

သဠာယတိ ။ [သဲ ✓ ဇနီ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပွား၏၊ ပေါက်ရောက်၏။ သဠာတ၊ သဠာတိ၊ သဠာယန္တ၊ သဠာယမာန၊ သဠာယန။

သမွဇာယတိ ။ [သဲ+ပ ✓ ဇနီ+ယ+တိ] ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ သမွဇာယမာန။

ဇာတိ ၊ ထိ ၊ [✓ ဇနီ+တိ] ဇနနံ–ဇာတိ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးဇာတ်–စသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုထုဇ္ဇန ၊ ပု ၊ [ပုထု ✓ ဇနီ+အ] ပုထု ကိလေသာ ဇာယန္တိ ဇတ္တာတိ–ပုထုဇ္ဇနော၊ အရိယာမဖြစ်သေးသူ၊ ပုထုဇဉ်။

ဥပဝိဇညာ ၊ ထီ ၊ [ဥပ+ဝိ ✓ ဇနီ+ဏျ+အာ] မွေးခါနီးမိန်းမ။ ဝိဇာတာ၊ မွေးပြီးသောမိန်းမ။

ဇပ

ဘူ= စိန္တန ဝါစာသု–ကြံစည်ခြင်း, စကားဆိုခြင်းတို့၌။ ဇပ–မာနသေပိ။ ဓာတုပြိတ္တိ။ ဇပတိ။

ဇပတိ ။ [✓ ဇပ+အ+တိ] ရွတ်–ဖတ်–သရဇ္ဈာယ်၏။ ဇပန္တ။

ဇပ ၊ ပု ၊ [✓ ဇပ+အ] မန္တာန်စုတ်ခြင်း။

ဇပါ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇပ+အ+အာ] ဇပတိ ယာယ–ဇပါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၀။ ခေါင်ရန်းပန်း။

ဇာပက ၊ တိ ၊ [✓ ဇပ+ဏေ+ဏွု] ထီ၌ ဇာပိကာ၊ ဖြစ်စေတတ်သော။

အတ္ထဇာပက ၊ တိ ၊ [အတ္ထ ✓ ဇပ+ဏေ+ဏွု] ထီ၌ အတ္ထဇာပိကာ၊ အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော။

ဥပဇာပ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ ဇပ+ဏ] ဥပုဗ္ဗော ဇပ–မာနသေ၊ ဏော၊ ဇပ–ဝစနေ ဝါ–ဥပဇာပေါ။ သူစိ။ ဘေဒ ဥပါယ်၊ ပုန်ကန်စေခြင်း၊ မိမိဘက်သို့ ပါဝင်လာစေခြင်း။

ကဏ္ဏေဇပ ၊ တိ ၊ [ကဏ္ဏ ✓ ဇပ+အ] ကဏ္ဏေ ဇပတီတိ–၊ အလုတ္တသမာသော၊ အရုစိတဗ္ဗရော စကေပိ ကဏ္ဏေဇပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၇။ ကုန်းတိုက်တတ်သူ၊ မနှစ်ဖွယ်ကို ပြောဆိုတတ်သူ။

ဇပ္ပ

ဘူ= ပတ္ထနာ ဗျတ္တဝစနေသု–တောင့်တခြင်း, စကားဆိုခြင်းတို့၌။ ဇပ္ပတိ၊ ဇပ္ပေတိ။

ဇပ္ပတိ ။ [✓ ဇပ္ပ+အ+တိ] တောင့်တ၏၊ ပြောဆို၏၊ မြည်တမ်း၏၊ တိုင်ပင်၏၊ ရွတ်ဖတ်၏။ ဇပ္ပ၊ ဇပ္ပန၊ ဇပ္ပနာ၊ တောင့်တခြင်း–တဏှာ။ ဇပ္ပန္တ၊ ဇပ္ပာ–တဏှာ၊ (ဇပ္ပာပေတိ၊ ပြောဆိုတတ်၏။) ဇပ္ပိတ၊ ဇပ္ပိတွာ၊ (ဇပ္ပေတိ၊) ဇပ္ပေတွာ၊ ဇပ္ပေန္တ၊ စုတ်အပ်သော၊ ကာရိုက်ကျေက ဖြစ်စေသော။

ဇပ္ပိတာ ၊ တိ ၊ [✓ ဇပ္ပ+တ+အာ] ဇပ္ပ–ဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၅။ ဇပ္ပ–အဒနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၇။ ပြောဆိုအပ်သော ဟောအပ်သော၊ စားအပ်သော။

အဘိဇပ္ပေတိ ။ [အဘိ ✓ ဇပ္ပ+အ+တိ] လိုချင်တောင့်တ၏၊ ရရှိစေလို မြည်တမ်းမြွက်ဆို၏။ အဘိဇပ္ပ၊ အဘိဇပ္ပန္တ၊ အဘိဇပ္ပမာန၊ အဘိဇပ္ပီ။

ပဇပ္ပတိ ။ [ပ ✓ ဇပ္ပ+အ+တိ] အလွန်တောင့်တ၏၊ အထူးထူး အပြားပြား ပြောဆို–မြည်တမ်း၏။ ပဇပ္ပန္တ၊ ပဇပ္ပာ၊ ပဇပ္ပာန၊ ပဇပ္ပိတ။

ဝိဇပ္ပတိ ။ [ဝိ ✓ ဇပ္ပ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ပြောဆိုမြည်တမ်း၏။ ဝိဇပ္ပန္တ။

သမ္မာဇပ္ပန ၊ နဲ ၊ [သမ္မာ ✓ ဇပ္ပ+ယု] ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း၊ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာပြောဆိုခြင်း။

ဇဘ၊ ဇဘိ၊ ဇမ္ဘိ

ဘူ= ဂတ္တဝိနာမေ–ကိုယ်ကို စံပယ်ကွန့်မြူးခြင်း၌။ ဇဘတိ၊ ဇမ္ဘတိ။

စု= နာသနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဇမ္ဘေတိ၊ ဇမ္ဘယတိ။

ဇမ္ဘနာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇမ္ဘ+ယု+အာ] တုန်လှုပ်ခြင်း။

ဇမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ ဇမ္ဘ+အ] **ဇမ္ဘလ** [✓ ဇမ္ဘ+အလ] **ဇမ္ဘီရ** [✓ ဇမ္ဘ+ဤရ] ဇမ္ဘ–ဂတ္တဝိနာမေ ဝါ၊ ဇမ္ဘော၊ ဇမ္ဘလော၊ ဇမ္ဘိရောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၃။ သံပရာ။

ဝိဇမ္ဘတိ ။ [ဝိ ✓ ဇမ္ဘ+ဏွု] ကိုယ်လက်ဆန့်တန်း၏၊ စံပယ်ကွန့်မြူး၏။ ဝိဇမ္ဘက၊ ဝိဇမ္ဘိတွာ၊ ဝိဇမ္ဘန္တ၊ ဝိဇမ္ဘမာန၊ ဝိဇမ္ဘေန္တ၊ ဝိဇမ္ဘန။

ဝိဇမ္ဘိကာ [ဝိ ✓ ဇမ္ဘ+ဏွု+အာ] ပျင်းရိ သန်းဝေခြင်း။ **ဝိဇမ္ဘိတ၊** ကိုယ်လက်ဆန့်တန်းခြင်း၊ ပျင်းရိ သန်းဝေခြင်း၊ စံပယ်ကွန့်မြူးခြင်း၊....တတ်သော။

ဇမု၊ ဇမ

ဘူ= အဒနေ–စားခြင်း၌။ ဇမတိ။

ဇမ္ဗာလီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇမု+အလ+ဤ] ဇမု–အဒနေ၊ အလော၊ နဒါဒိ၊ ဗောန္တော စ၊ (ဗ–လာ၊) ဌတ္တံ–ဇမ္ဗာဌီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၄။ တန်စီးတွင်း၊ တန်စီးအိုင်၊ (ရွာတံခါး၌ မစင်ညွန်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သောတွင်း။)

ဇမ္ဗုက ၊ ပု ၊ [✓ ဇမု+ဏွု] ဇမု–အဒနေ၊ ဏွု၊ ဗောန္တော စ၊ (ဓာတ်အဆုံးမှာ ဗ–လာ၊) အဿု (အ–ကို ဥ–ပြု။) ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး၊ တောခွေး၊ ခွေးအ။

http://www.dhammadownload.com

ဇမ္မူ ၊ ထိ ၊ [✓ ဇမ+ဗူ] ဇမ–အဒနေ၊ ဗူ ၊ ဇမ္မူ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၇။ သပြေပင်၊ သပြေသီး။

ဇမ္ဘီရ ၊ ပု ၊ [✓ ဇမု+ဤရ] ဇမု–အဒနေ၊ ဤရော၊ ဘန္တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၃။ သံပရာ။

ဇမ္မ ၊ တိ ၊ [✓ ဇမ+မ] ဇမ–အဒနေ၊ ဇမေတိ အဘက္ခိတဗ္ဗံ အဒတီတိ–ဇမ္မော= နိဟီနော, အနိသမ္မကာရီ စ၊ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ထီ၌ ဇမ္မာ၊ ဇမ္မီ၊ ယုတ်ညံ့သော၊ မစ္စူးစမ်း–မဆင်ခြင်ဘဲ အရမ်းလုပ်တတ်သော။

ဇရ

ဘူ= ရောဂေ–ဖျားနာခြင်း၌။

ဘူ+စု+ကိ+ဒိ= ဝယောဟာနိယံ–အရွယ်ယုတ်ခြင်း, အိုမင်းဆွေးမြေ့ခြင်း၌။ ဇရတိ၊ ဇီရတိ၊ ဇီယျတိ၊ ဇီယတိ၊ ဇရေတိ၊ ဇရယတိ၊ ဇရနာတိ၊ ဇယျတိ။

ဇရယတိ ။ [✓ ဇရ+ဏယ+တိ] အိုမင်း, ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဇရန္တ၊ အိုမင်းသော၊ ဇရာ၊ ဇရိတ၊ [✓ ဇရ+တ = ဇရာ+ဣတ] (ဇရီယတိ၊ ဖျားနာစေအပ်၏။)

ဇရ ၊ ပု ၊ [✓ ဇရ+အ] ဇရ–ရောဂေ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဇရတီတိ–၊ အ၊ ဇရော ပသိဒ္ဓေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၉။ အဖျားရောဂါ။

ဇရ ၊ တိ ၊ [✓ ဇရ+အ] ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းသော၊ ရင့်ရော်သော။

ဇရက ၊ ပု ၊ [✓ ဇရ+ကွ] အိုမင်းရင့်ရော်သော၊ လူအို၊ အဖိုးအို။

ကုဋ္ဌရ ၊ ပု ၊ [ကု ✓ ဇရ+ဏ] ကုံ ပထဝီ ဇရာပေတီတိ–ကုဋ္ဌရော၊ အလုတ္တသမာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၀။ ဆင်။

ဇရဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဇရ+အ+ဋ္ဌ] ဇရ–ဇီရဏော၊ ဘူဝါဒိ၊ ဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၄။ ကြမ်းတမ်း–ခက်မာသော။

ဇတ္တု ၊ နာ ၊ [✓ ဇရ+တု] ဇရ–ဝယောဟာနိယံ၊ ဇီရတီတိ–ဇတ္တု–အံသသန္ဓိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၀။ ပခုံးစွန်း။

ဇဇ္ဇရ ၊ တိ ၊ [✓ ဇရ+ဇရ] ဇရ–ဝယောဟာနိယံ၊ အဇရီတိ–ဇဇ္ဇရော= ဇီဏ္ဏော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၂။ ရွေး ရ–ကို ပရရုပ် ဇ–ပြု၊ လူအို၊ အိုသော၊ ဇေဟာင်းသော။

ဇရာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဇရ+အ+အာ] ဇရ–ဝယောဟာနိမှိ၊ ဇီရတိ, ဇီရဏ္တိ ဝါ–ဇရာ။ ရူ၊ ၅၉၉။ ဆွေးမြေ့အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း။

ဇလာဗု ၊ ပု ၊ [ဇရော ✓ ယာ+ဥ] ဇရာယု–မှ ရ–ကိုလ၊ ယ–ကို ဗ–ပြု၊ ဇရံ ဇီရဏံ ဘေဒံ ယာတီ ဥပေတီတိ–ဇလာဗု၊ ဂဗ္ဘသေယျသတ္တာနံ ပလိဝေဓနာသယော။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၀၂။ [ဇရော ✓ ဣ+ဥ] ဇရံ ဇတီတိ–ဇလာဗု၊ ဥ၊ ရဿ လော၊ ယဿ ဝေါ၊ ဇရာပုဗ္ဗော ဣ–ဂတိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၉။ သားအိမ်၊ အချင်း။

ဇာရ ၊ ပု ၊ [✓ ဇရ+ဏ] ဇရ–ဝယောဟာနိမှိ၊ ဇီယန္တေ အနေနာတိ–ဇာရော၊ ဒါရော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၀။ ဇီရယတိ ဇတေနာတိ–ဇာရော။ မောဂ်–၅၊ ၄၄။ သယောက်လင်၊ လင်မြောင်၊ လင်ငယ်၊ (လင်ကြီးလည်း–ဟူ။) (ဇာရတ္တန= ဇာရ+တ္တန= လင်၏အဖြစ်။ ဇာရီ+တ္တန= မယား၏အဖြစ်။) ဇာရီ၊ မယားငယ်။

ဇိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [✓ ဇရ+တ] ထိဒ္ဓ ဇိဏ္ဏာ၊ ဇရ–ဝယောဟာနိမှိ၊ ကတ္တရိ–တော၊ တဿ ဏ္ဏန္နာဒေသော၊ ဓာတ္ဆဏ္ဏ လောပေါ, ဏာတ္တဉ္စ။ ဇိဏ္ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၄။ အိုသော၊ ဟောင်းသော။ ဇိဏ္ဏက၊ က–ပစ္စည်း သွတ္တ။

နိဇ္ဇရေတိ ။ [နိ ✓ ဇရ+ဏော+တိ] ဆွေးမြေ့စေ၏၊ ပျောက်ပျက်၏။ နိဇ္ဇိဏ္ဏော။

ဇီယာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဇရ+အ+အာ] ဇရ–ဝယောဟာနိမှိ၊ အ၊ ဇီယာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေးညှိုး၊ လေးကြိုး။

ဇီရဏ ၊ နာ ၊ [✓ ဇရ+ယု] ဇရ–ဝယောဟာနိမှိ၊ ယု၊ အသီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၃။ ဆုံးရှုံးခြင်း။

ဇီယတိ ။ [✓ ဇရ+အ+တိ] ရူ၊ ၄၈၂။ ဆွေးမြေ့–ယိုယွင်း–အိုမင်း–ရင့်ရော်၏။ (ဇီယျတိ) ဇီယျတေ၊ ယုတ်လျော့ဆုံးရှုံး၏။ ဇီယျမာန၊ ဇီယတိ၊ ကွစာဒိသုတ္တေန ဧကယကာရဿ ကွစိ လောပေါ ဟောတိ။

ဇီရိဒတိ ။ [✓ ဇရ+အ+တိ] ဇရ–ကို ဇီရိဒ–ပြု၊ ဟောင်းနွမ်း၏၊ ရိုး၏၊ ရုက်ကြောက်၏။ (ဇီယတေ၊ ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း–အိုမင်းရင့်ရော်၏။) ဇီယန၊ ဇီယနက၊ ဇီယန္တ၊ ဇီယမာန၊ ဇီရဏက၊ ကျပျောက်

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း၊ အိုမင်းသော။ ဇီရဏ၊ ဇီရဏက၊ (ဇီရတိ၊) ဇီရန္တ၊ ဇီရမာန၊ (ဇီရယတိ .... စေ၏။) ဇီရာပေတုံ၊ ဇီရာပေန္တ၊ (ဇီရီယတိ၊ -စေအပ်၏။) ဇီရေတုံ။

တဇ္ဇာရီ ၊ ထီ ၊ [တ ✓ ဇရ+အ+ဤ] တံတံ အတ္တနော နိဿယံ မလီနကရဏဝသေန ဇရာပေတီတိ-တဇ္ဇာရီ၊ ဇရ-ဇီရဏေ၊ ဇရ-ဝယောဟာနိမှိ ဝါ၊ အ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၄။ တဇ္ဇာရီမြူ။

အနုဇိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ ဇရ+တ] ရှုံးသော၊ ဆုတ်ယုတ်သော။

ဒုဇ္ဇရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ ဇရ+ခ] ခဲယဉ်းစွာ ကျေပျက်စေအပ်သော၊ ကျေပျက်စေနိုင်ခဲသော၊ ဆွေးမြေ့စေနိုင်ခဲသော၊ ပြုနိုင်ခဲသော။

ပဇ္ဇရ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဇရ+အ] သကတ္ထ၌ ကပစ္စည်းသက်က **ပဇ္ဇရက၊** အပြင်းဖျား(ပလိပ်ရောဂါ)။

သုဇိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဇရ+တ] အလွန်ဆွေးမြေ့-ယိုယွင်း-အိုမင်း-ဟောင်းနွမ်းသော။

ဝိဇိရိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဇရ+တ] ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းမှ ကင်းသော၊ (မပျက်မစီး ပကတိတည်ငြိမ်သော။)

ဇလ

ဘူ= ဒိတ္တိ စလန တိက္ခ ဓညေသု-တောက်ပခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, ထက်မြက်ခြင်း, ပြည့်စုံခြင်းတို့၌။

စု= ဆာဒနေ-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။ ဇလတိ၊ ဇာလေတိ။

ဇလတိ ။ [✓ ဇလ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ တောက်လောင်၏။ ဇလန၊ ဇလန္တ၊ ဇလန္တီ၊ ဇလမာန၊ ဇလယိတုံ၊ ဇလယိတွာ၊ ဇလာပေတွာ၊ ဇလိတ၊ -သော၊ -စေသော။ ဇလိတဗ္ဗ၊ ဇလိတွာ၊ ဇလိယမာန။

ကိဥ္ဇက္ခ ၊ ပု+နဲ ၊ [ကိ ✓ ဇလ-ခ] ကေ ဇာယတီတိ-ကိ၊ ကမလာဒိ၊ တသ္မိံ ဇလတီတိ-ကိဥ္ဇက္ခော၊ ခေါ၊ လဿ ကော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၆။ ကြာဝတ်ဆံ။

ဇာလေတိ ။ [✓ ဇလ+ဏေ+တိ] တောက်လောင်စေ၏၊ ညှိ-ထွန်း၏၊ ရှို့၏၊ ဖော်ပြ၏။ ဇာလန၊ ဇာလန္တ၊ ဇာလယန္တ၊ ဇာလယိတွာ၊ (ဇာလာပေတိ၊) ဇာလာပေတွာ၊ ဇာလာပေန္တ၊ ဇာလိတ၊ ဇာလိယမာန၊ ဇာလာပေတဗ္ဗ၊ ဇာလေတုံ၊ ဇာလေတွာ၊ ဇာလေန္တ။

ဇဋ ၊ ပု ၊ [✓ ဇလ+အစ်] လ-ကို ဋ-ပြု၊ ဇလတိ ဃနီ ဘဝတီတိ-ဇဋော၊ (ဇဋ္ဌော။) ကောတ္ထုဘ။ ထုံထိုင်းဖျင်းအသူ။ ဇဋ္ဌောတိ-ဇဋော။ အံဌ-၃၊ ၄၅။

ဇန္တာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇလ+အန္တ+အ+အာ] ဇလန္တိ ဧတ္ထာတိ-ဇန္တာ၊ ဇလ-ဒိတ္တိယံ၊ အန္တော၊ ဣတ္ထိယ မတိယဝေါဝါတိ အ၊ အာ၊ လလောပေါ၊

ဇန္တာဃရ [ဇန္တာ+ဃရ] သာဧဝ ဃရံ-ဇန္တာဃရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၄။ မီးတင်းကုပ်။

ဇာလက ၊ နဲ ၊ [✓ ဇလ+ဏ+က] ဇလ-ဓညေ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၄။ ငုံကင်း၊ ထွက်ပြူစအငုံ။

ဇာလိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇလ+ဏ္ဍု+အာ] ဇလ-ဒိတ္တိယံ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၈။ ချပ်ဝတ်တန်ဆာ။

ဇလ ၊ နဲ ၊ [✓ ဇလ+အ] ဇလ-ဓညေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ဇလတိ ဇီဝယတိ လောကန္တိ-ဇလံ၊ ရေ။

ဇာလ [ဇလ+ဏ] ဇလေ ဟိတံ-ဇာလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၁။ ပိုက်ကွန်။

ဇလူကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇလ+ဏူက+အာ] ဇလ-ဒိတ္တိယံ၊ ဇလတီတိ-ဇလူကာ= လောဟိတပေါ။ မောဂ်-၇၊ ၂၆။ မျှော့။

ဇလ္လ ၊ နဲ ၊ [✓ ဇလ+ဏျ] အညစ်အကြေး၊ ချေး၊ တဏှာ။ [ဇလ္လ+ဏ] ဆတ္တာသည်။ ဇလ္လိကာ [ဇလ္လ+ဣက+အာ] အညစ်အကြေး။

ဇာလ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဇလ+ဏ] ဇလ-ဒိတ္တိယံ၊ ဇာလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၇။ လေသာပြတင်း၊ ပိုက်၊ ကွန်။ ဇလ-ဒိတ္တိယံ၊ ဇလတိ အဝယဝေနာတိ-ဇာလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၁။ အပေါင်းအစု၊ ပရစ်ဖူး၊ ပင့်ကူအိမ်။ ဇာလယတိ အစ္ဆာဒေတိ မစ္ဆေ (မဂေ စ) ဧတေ နာတိ-ဇာလံ၊ ပိုက်ကွန်။ ဓာတွတ္ထ။

ဇာလာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇလ+ဏ+အာ] ဇလတီတိ-ဇာလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄။ အလျှံ၊ မီးလျှံ၊ မီးတောက်။

ဇာလီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇလ+အ+ဤ] ဗုံလုံ၊ ပဲလင်းမြွေ။ [ဇာလ+ဤ] ပု ။တံငါ၊ ဇာလီ-မည်သူ။ တိ ။ ကွန်ရက်နှင့်တူသော။ [ဇာလာ+ဤ] တိ ။ မီးလျှံရှိသော။

ဇဋ္ဌောဂီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇလ ✓ ဩဇ+ဏ+ဤ] ဇလန္တော ဩဇယတီတိ(ရင့်လာလျှင် ထက်မြက်လာတတ် သောကြောင့်)-ဇဋ္ဌောဂီ၊ သေနု၊ စိမ်ရည်။

http://www.dhammadownload.com

နိဇ္ဇာလေတိ ။ [နိ ✓ဇလ+ဏော+တိ] ဖုံးလွှမ်းစေ၏၊ ငြိမ်းစေ၏။

အနုဇ္ဇာလယတိ ။ [အနု ✓ဇလ+ဏယ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပစေ၏၊ ညှိထွန်းစေ၏။

အဘိဇ္ဇလတိ ။ [အဘိ ✓ဇလ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ အဘိဇလန္တ၊ အဘိဇ္ဇလန္တ။

ဥဇ္ဇလတိ ။ [ဥ ✓ဇလ+အ+တိ] တောက်ပ၏၊ တောက်လောင်၏။ ဥဇ္ဇလ၊ ဥဇ္ဇလမာန၊ (ဥဇ္ဇလယတိ ....စေ၏။) ဥဇ္ဇလာပေတွာ၊ ဥဇ္ဇလိတ၊ (ဥဇ္ဇလီယတိ၊ တောက်ပ၏၊ တောက်ပစေအပ်၏။) ဥဇ္ဇာလေတဗ္ဗ၊ ဥဇ္ဇာလေတုံ၊ (ဥဇ္ဇလယတိ၊ –စေ၏။) ဥဇ္ဇာလယန္တ၊ ဥဇ္ဇာလယိတွာန၊ ဥဇ္ဇာလာပေတွာ၊ (ဥဇ္ဇာလေတိ ....စေ၏။) ဥဇ္ဇာလေတုံ၊ ဥဇ္ဇာလေတွာ၊ ဥဇ္ဇာလေန္တ။

ပဇ္ဇလတိ ။ [ပ ✓ဇလ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ တောက်လောင်၏။ (ပဇ္ဇလတေ၊) ပဇ္ဇလနာ၊ ပဇ္ဇလန္တ၊ ပဇ္ဇလမာန၊ –သော၊ –စေသော။ ပဇ္ဇလိတွာ၊ ပဇ္ဇလိတွာန၊ –၍၊ –စေ၍။ ပဇ္ဇာလေတဝေ၊ ပဇ္ဇာလိတ၊ (ပဇ္ဇာလေတိ၊ –စေ၏။)

ဝိဇ္ဇလတိ ။ [ဝိ ✓ဇလ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ ဝိဇ္ဇလန္တ။

သံပဇ္ဇလိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ ✓ဇလ+တ] ထက်ဝန်းကျင်မှ အလျှံတောက်ပ–မီးလျှံတို့ကိုလွှတ်သော။ သမ္ပဇ္ဇလိတ။

သမုဇ္ဇလတိ ။ [သံ+ဥ ✓ဇလ+အ+တိ] တောက်ပြောင်ထွန်းပ၏၊ တောက်ပ၏။ သမုဇ္ဇလ၊ သမုဇ္ဇလန္တ၊ သမုဇ္ဇလမာန၊ သမုဇ္ဇလန၊ သမုဇ္ဇာလိတ၊ –သော၊ –စေအပ်သော။

သမ္ပဇ္ဇလိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ ✓ဇလ+တ] ထက်ဝန်းကျင်မှ တောက်ပ–တောက်လောင်သော၊ ပြင်းစွာတောက်ပ–တောက်လောင်သော။

ဇသ

ဘူ+စု= ဟိ သနေ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။

စု= တာဠန အနာဒရေသု–ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်း, မရိုသေခြင်းတို့၌။ ဇသတိ၊ ဇာသေတိ၊ ဇာသယတိ။။ (စုရာဒိ၌ ယေဘုယျ ဥ–ရှေးရှိသည်။)

ဇသဒ ၊ နု ၊ [✓ ဇသ+အ+ဒ] ဇသီယတေ ဟိ သီယတေတိ–ဇသဒံ။ သွပ်။ ဇသဒတမ္မေ မိဿေတွာ ကတံ အာရက္ခံ။ အနုဋီ–၂၊ ၅၂။

ဇသိ

စု= ရက္ခဏေ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ဇံသေတိ၊ ဇံသယတိ။

ဇသု

ဒိ= မုဉ္ဇေ–လွတ်ခြင်း၌။ ဇသုတိ။

ဇသေ

ဘူ= ဥတ္တိ ရက္ခဏ ပရိဘာသေသု–စကားဆိုခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း, ရေရွတ်ခြီမ်းခြောက်ခြင်းတို့၌။ ဇသေတိ။

ဇာ

ကီ= ဝယောဟာနိယံ–အရွယ်ယုတ်ခြင်း အိုမင်းဆွေးမြေ့ခြင်း၌။ ဇိနာတိ။

ဇိန ၊ တိ ၊ [✓ဇာ+တ] တ–ကို ဉ၊ဏ–ပြု၊ ဏ–ကို န–ပြု၊ ယုတ်လျော့သော၊ ဆုံးရှုံးသော။

ဇာနိ ၊ ထိ ၊ [✓ဇာ+နိ] မောဂ်–၅၊ ၅၀။ ဇာ–ဝယောဟာနိယံ, ဇာနံ–ဇာနိ။ ဌင်းပဋိကာ။ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။

ဇာဂရ

တနာ+ဘူ= ဝိဗုဓေ–(နိဒ္ဒက္ခယေ) နိုးကြားခြင်း၌။ ဇာဂရောတိ၊ ဇာဂရတိ။

ဇာဂရ၊ ဇာဂရိယ ၊ ပု ၊ [✓ ဇာဂရ+အ] ဇာဂရ–နိဒ္ဒက္ခယေ၊ ဇာဂရဏံ–ဇာဂရော။ သူစိ။ နိုးကြားခြင်း၊ (မမေ့လျော့ခြင်း။) ဇာဂရမေဝ–ဇာဂရိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၈။ မမေ့လျော့ခြင်း။

ဇဂ္ဂတိ ။ [✓ ဇာဂရ+အ+တိ] ရ–ကိုချေ၊ အာ–ကိုရဿပြု၊ ဂ–ဒွေးဘော်လာ၊ နိုး၏၊ နိုးကြား၏။ ဇဂ္ဂန္တ။

ဇာဂရတိ ။ [✓ ဇာဂရ+အ+တိ] နိုးကြား၏။ [✓ဇာဂရ+ဏော+တိ] နိုးစေ၏၊ နှိုး၏။ ဇာဂရ။ (ဇာဂရဏံ–ဇာဂရော၊ နိဒ္ဒါတိက္ကမောတိ အတ္ထော။ အပဒ–၁၊ ၂၅၄။) ဇာဂရက၊ ဇာဂရဏ၊ ဇာဂရန္တ၊

http://www.dhammadownload.com

ထိ၌ ဇာဂရန္တိ၊ ဇာဂရမာန၊ ဇာဂရိတ၊ ဇာဂရိယ၊ (ဇာဂရောတိ။)

ဇာဂရိယာ ၊ ထိ ၊ [✓ဇာဂရ+ယ+အာ] ဇာဂရ–နိဒ္ဒါ ခယေ၊ ဇာဂရဏံ–ဇာဂရိယာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉။ နိုးကြားခြင်း။

ပဋိဇဂ္ဂတိ ။ [ပတိ ✓ ဇာဂရ+အ+တိ] နိုး၏၊ နိုးကြား၏။ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ။

ပဋိဇာဂရောတိ ။ [ပတိ ✓ ဇာဂရ+ဩ+တိ] အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် နိုးကြားထကြွ လုံ့လပြု၏၊ အထပ်ထပ် အခါခါ အကြိုအပို ဥပုသ်စောင့်သုံး၏။ ပဋိဇာဂရ၊ အဖန်ဖန်နိုးကြားထကြွ လုံ့လပြုခြင်း၊ အထပ်ထပ် အခါခါ ကြိုကြိုပိုပို ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း။

ဓိ

ဘူ+ကီ= ဧယေ–အောင်ခြင်း၌၊ ဟာနိယဲ စ–ဆုံးရှုံးခြင်း၌လည်း။ ဧယတိ၊ ဓိနာတိ။

ဧယတိ ။ [✓ဓိ+အ+တိ] အောင်၏၊ အောင်နိုင်၏၊ အောင်မြင်၏။ ဧယ၊ ဧယန၊ ဧယန္တ၊ (ဧယာပေတိ၊ –စေ၏။) ဧယာပေတွာ၊ ဧယိတုံ။

ဧယ၊ ဧယန၊ ဓိတိ ၊ ပု ၊ [✓ဓိ+ဏ] ဓိ–ဧယေ၊ ဘာဝေ စာတိ ဏော၊ ဝိဧယော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၂။ ဧယနံ–ဧယော၊ ယုမှိ–ဧယနံ၊ တိမှိ ဓိတိ၊ နာရီ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၁။ အောင်နိုင်ခြင်း။

ပရာဧယ ၊ ပု ၊ [ပရာ ✓ဓိ+ဏ] ပရာပုဗ္ဗောဓိ–ယုဒ္ဓဘင်္ဂေ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၂။ ရှုံးခြင်း။

ဇယာ ၊ ထိ ၊ [✓ဓိ+ယ+အာ] ဧယတိတိ–ဇယာ၊ ဓိ–ဧယေ၊ ယော၊ ဓိဿ ဇာ၊ အာ၊ ဇယာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၇။ မယားဟု။

ဇယု ၊ နု ၊ [✓ ဓိ+ဏု] ဓိ–ဧယေ၊ ဏု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃၀။ ဆေး။

ဇာပယတိ ။ [✓ ဓိ+ဏာပယ+တိ] ဆုံးရှုံးစေ၏၊ ပျက်စီးစေ၏။ ဇာပယိတွာ၊ ဇာပေတဗ္ဗ၊ (ဇာပေတိ၊) (ဇာပေတုံ။)

ဓိနာတိ ။ [✓ ဓိ+နာ+တိ] အောင်နိုင်၏၊ အောင်မြင်၏။ ဓိတ၊ ဓိတဝန္တု၊ ဓိတာဝိ၊ ဓိတာဝိနီ၊ ဓိတွာ၊ ဓိန၊ ဓိနန၊ ဓိနန္တ၊ (ဓိနာပေတိ၊ အောင်နိုင်စေ၏၊ ဆုံးရှုံးစေ၏။) ဓိနိတဗ္ဗ၊ ဓိနိတုံ၊ ဓိနိတွာ။

ဓိန ၊ ပု ၊ [✓ဓိ+နက်] ပဥ္စ မာရေ အဓိနိတိ–ဓိနော= ဗုဒ္ဓေါ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၀၅။ ဘုရား, ရဟန္တာ။ ဓိနာ တိတိ–ဓိနော၊ အောင်နိုင်သော၊ အိုသော။ ဘိက္ခု စ ပန္နကော ဓိနော နု ကိဉ္စိ အာဟ။ ဒီဌ–၁၊ ၁၄၈။ လက်လွတ်ဆုံးရှုံးရသော၊ ဓိနော ဓနဉ္ဇ ဒါသေ စ။ ဇာ–၂၊ ၃၅၀။

ဓိန ၊ တိ ၊ [✓ဓိ+တ] တ–ကို ဉ၂ဏ–ပြု၊ ဏ–ကို န–ပြု၊ အောင်နိုင်အပ်သော၊ အအောင်နိုင်ခံရသော၊ ရှုံးသော။

ဓေတိ ။ [✓ဓိ+အ+တိ] အောင်နိုင်၏၊ အောင်မြင်၏၊ ဓေတ–အမည်။ ဓေတု၊ ဓေတုံ၊ ဓေတွာ၊ ဓေတွာန၊ ဓေယျ။

ဓေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ဓိ+တဗ္ဗ] ဓိ–ဧယေ၊ တဗ္ဗော၊ ဓေတဗ္ဗံ။

ဓေယျ ၊ တိ ၊ [✓ဓိ+ဏျ] ဏျပစ္စယေ–ဓေယျံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၉။ အောင်အပ်သော။

အနုဓိန ၊ တိ ၊ [အနု ✓ဓိ+တ] ရှုံးသော၊ ဆုတ်ယုတ်သော။

အပဧယ ၊ ပု ၊ [အပ ✓ဓိ+အ] မအောင်ခြင်း၊ ရှုံးခြင်း။ အပဓိတ။

ဝိဓိဂိသတိ ။ [ဝိ ✓ ဓိ+သ+တိ] ဓိ–ဧယေ၊ ဝိဧတေ မိစ္ဆတိ–ဝိဓိဂိသတိ။ ရူ၊ ၅၃၅။ အောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ အောင်လိုလျှောက်၏။

အဘိဧတေတိ ။ [အဘိ ✓ ဓိ+အ+တိ] အောင်၏၊ အောင်နိုင်၏။

အဘိဝိဓိနာတိ ။ [အဘိ+ဝိ ✓ဓိ+နာ+တိ] အောင်မြင်၏။ အဘိဝိဓေယ၊ အဘိဝိဓိနိတုံ၊ အဘိဝိဓိနိတွာ၊ အဘိဝိဓိနိယ၊ –၅။ အဘိဝိဧတုံ။

အဝဓိယတိ ။ [အဝ ✓ဓိ+ယ+တေ] တစ်ဖန်အောင်အပ်၏။ အဝဓိတ၊ ရန်သူတို့သည်အောင်အပ်သော။

အဝဓိယန ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဓိ+ယ+ယု] ရန်သူတို့သည် ပြန်၍အောင်အပ်သော။

ဥဇ္ဈေနိ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓ ဓိ+ယု+ဉျ] ဥဂ္ဂံ ရိပုံ ဧယတိ ယတ္ထ, သာ–ဥဇ္ဈေနိ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၀။ ဥဇ္ဈေနိပြည်၊ ဥဇ္ဈေနိမြို့။

ဩဓိနာတိ ။ [အဝ ✓ ဓိ+နာ+တိ] အောင်မြင်၏၊ လွှမ်းမိုးနှိမ်နင်း၏၊ ဖိစီး၏။

နိဓိဂိသတိ ။ [နိ ✓ဓိ+သ+တိ] အလွန်အောင်လို၏၊ တပ်မက်မော၏။ နိဓိဂိသန၊ နိဓိဂိသိတုံ။

http://www.dhammadownload.com

နိဒ္ဓယတိ ။ [နိ ✓ဒိ+အ+တိ] အောင်၏၊ နိုင်၏၊ နှိမ်နင်း၏။ နိဒ္ဓိတ။

ဒုဒ္ဓယ ၊ ပု ၊ [ဒု ✓ဒိ+ခ] ဆင်းရဲသဖြင့်(ခဲယဉ်းစွာ) အောင်အပ်သော၊ အောင်နိုင်ခဲသော။ ဒုဒ္ဓိတ။

ပဋိဇာနာတိ ။ [ပတိ ✓ဒိ+နာ+တိ] တစ်ဖန်အောင်နိုင်၏။ ပဋိဇာနိတွာ။

ဖဏိဒ္ဓက ၊ ပု+န ၊ [ဖဏိ ✓ဒိ+အ] ဖဏိ ဃေတိ–ဖဏိဒ္ဓကော၊ ယသ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၉။ ရုံးရိုင်း၊ ပင်စိမ်းရိုင်း။

မာရဒိ ၊ ပု ၊ [မာရ ✓ဒိ+ကို] ကိလေသာဒိပဉ္စဝိဓမာရံ ဒိတဝါတိ–မာရဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂။ ဘုရား။

ဝိဒိတ ၊ န ၊ [ဝိ ✓ဒိ+တ] နာဂရေဟိ ဝိဒိနိတဗ္ဗန္တိ–ဝိဒိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၉။ တိုင်းနိုင်ငံ။

ဝေယ္ယန္တိကာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ဒိ+အန္တ +ဣ+က+အာ] ဝိသေသေန ဃေတိတိ–ဝေယ္ယန္တိကာ၊ အန္တော၊ နဒါဒိ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၃။ ရေသကျည်း။

ဝိဃေတိ ။ [ဝိ ✓ဒိ+အ+တိ] အောင်နိုင်၏၊ လွှမ်းမိုးနှိမ်နင်း၏။ ဝိဃေ၊ (ဝိဃော၊) ဝိဃေ (ဝိဃေနိ၊) ဝိဃေန္တ၊ ဝိဒိတ၊ ဝိဒိတဝန္တု၊ ဝိဒိတာဝီ၊ (ဝိဒိနာတိ၊) ဝိဒိနိတွာ၊ ဝိဒိနိတွာန၊ ဝိဃောဗ္ဘ၊ (ဝိဃောတိ၊) ဝိဒိတွာ၊ ဝိဃေတွာ၊ ဝိဃေယျ၊ –၍။ ဝိဃေတုံ။

သဒ္ဓေယ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဒိ+အ] သဒ္ဓေယမည်သူ။ သဒ္ဓိကာ၊ သဒ္ဓိကာမည်သော မိန်းမ။

သမုဒ္ဒိတ ၊ တိ ၊ [သမ+ဥ+ဒု ✓ဒိ+တ] အညီအညွတ် အထက်၌ဖြစ်ခြင်းငှာ(အထက်၌ဖြစ်အောင်)ပြုတတ်သော ဉာဏ်တို့သည် အောင်မြင်အပ်သော။

သမ္မာရူဒိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+အရူ ✓ဒိ+တ] အရူသဒ္ဒါနိပါတ်မျှသာ၊ ကောင်းစွာအောင်နိုင်အပ်သော။

သုဃေ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဒိ+အ] ချမ်းသာလွယ်ကူသဖြင့် အောင်နိုင်အပ်သော၊ အလွယ်တကူ အောင်မြင်နိုင်သော၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော။

သုဒိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဒိ+တ] ကောင်းစွာအောင်နိုင်အပ်ပြီးသော။

သုဒုဒိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဒု ✓ဒိ+တ] ကောင်းစွာခြိမ်းခြောက်အောင်နိုင်အပ်သော၊ ကောင်းစွာဝေးကွာစေသောအားဖြင့် အောင်နိုင်အပ်သော။

သုဝိဒိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဒိ+တ] ကောင်းစွာအောင်နိုင်အပ်ပြီးသော။

ဒိမု

ဘူ = အဒနေ–စားခြင်း၌။ ဒေမတိ။

ဒိရ

ဘူ= ဗြူဟေ–ပွားခြင်း၌။ ဒိရတိ။

ဒိရတိ ။ [✓ဒိရ+အ+တိ] ဣ–ကို ဉာဒီဃပြု၊ တိုးပွား၏၊ ကြီးထွား၏။ ဒိရန္တ၊ ဒိရမာန။ (နိတိ–၌ ဒိရ–ဟူ၏။)

ဒုဒ္ဒိရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဒိရ+ခ] ခဲယဉ်းသဖြင့်ကြေကျက်စေအပ်သော၊ ကြေကျက်စေနိုင်ခဲသော၊ (ဒိရာပေတုံ–ပုဒ်ကဲ့သို့ ဒရဓာတ်ဖြင့်ကြိက ပို၍သင့်မြတ်မည်ထင်ပေသည်။)

ဒိရာပေန္တ ၊ တိ ၊ [✓ဒိရ+ဏာပေ+အန္တ] တိုးပွားစေသော။

ဒိရိ

သွာ= ဟိ သာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဒိရဏာတိ၊ ဒိရဏောတိ၊ ဒိရိဏောတိ။

ဒိဝိ

ဘူ= ပီဏနေ–နှစ်သက်ခြင်း၌။ ဒိမ္မတိ။

ဒိသု

ဘူ= သေစနေ–သွန်လောင်းခြင်း၌။ ဒေသတိ။

ဒိဝ

ဘူ= ပါဏဓာရဏော–အသက်ရှည်ခြင်း၌။ ဒိဝတိ။

ဒိဝတိ ။ [✓ဒိဝ+အ+တိ] အသက်ရှည်၏၊ အသက်ရှင်၏၊ အသက်မွေး၏။ ဒိဝန၊ ဒိဝနက၊ [ဒိ+ဏွု] ဒိဝန္တ၊ ဒိဝန္တီ၊ ဒိဝမာန၊ ဒိဝမာနက၊ ဒိဝက၊ ဒိဝိတုံ၊ ဒိဝိတွာ။

ဒိဝါ ၊ ထီ ၊ [✓ဒိဝ+ဟ+အာ] ဗျဥ္ဇနေ ဒီဃရဿာတိ (၁၊ ၃၉) ရဿတ္တံ၊ ဒိဝန္တီ ဧတာယာတိ–ဒိဝါ= ရသနာ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၂။ လျှာ၊ ဒိဝါပသာဒ။

ဒိဝ ၊ ပု ၊ [✓ဒိဝ+ဏ] ဒိဝန္တီ သတ္တာ ယေနာတိ–ဒိဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၂။ တိတ္ထိတို့ကြဲဆအပ်သော

http://www.dhammadownload.com

အတ္တ= အသက်, လိပ်ပြာ, ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ရှင်ခြင်း၊ အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေ။ ဇီဝန္တိ ယေနာတိ-ဇီဝံ၊ [ဇီဝ+ဏ] တမဿတ္ထီတိ-ဇီဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၃။ သတ္တဝါ။ တိ ။အသက်ရှင်သော။

ဇီဝက ၊ ပု ၊ [✓ဇီဝ+ဏ္ဍု] ဇီဝတီတိ-ဇီဝကော၊ အမည်၊ ကန်စွန်းပင်၊ နှလုံးသွေး၊ ခေါင်ရမ်းပင်၊ ဇီဝါပေတီတိ-ဇီဝကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၄။ ဇီယာ။ တိ ။အသက်မွေးသော။

ဇီဝဇီဝက ၊ ပု ၊ [ဇီဝ ✓ ဇီဝ+ဏာပေ+ဏ္ဍု] လယ်ခေါင်ရန်းပင်။ တိ ။အသက်ကို ရှည်စေတတ်သော (သစ်သီး-စသည်)။

ဇီဝန ၊ နဲ ၊ [✓ ဇီဝ+ယု] ဇီဝ-ပါဏဓာရဏေ၊ ယု၊ ဏ္ဍုမှိ-ဇီဝိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၅။ အသက်မွေးမှု။

ဇီဝနီ ၊ ထီ ၊ [✓ဇီဝ+ယု+ဤ] စမုန်နီ၊ ဥောဦမည်သော ဆေးပင်။

ဇီဝန္တီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇီဝ+အန္တ+ဤ] ဇီဝတော အန္တော၊ နဒါဒိ၊ ဣတရတော (ဇီဝနီ၏ ဇီဝမှ)ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၄။ ဇီဝန္တိ ဧတာယာတိ-ဇီဝန္တီ= ဩသဓိ။ မောဂ်-၁၊ ၇၆။ စမုန်နီ၊ ဥောဦမည်သောဆေးပင်။

ဇီဝနိယာ ၊ ထီ ၊ [✓ဇီဝ+အနီယ+အာ] အနက်တူ။

ဇီဝန္တိကာ ၊ ထီ ၊ [ဇီဝန္တ+ဣက+အာ] ကျီးပေါင်းပင်။

ဇီဝိက ၊ တိ ၊ [✓ဇီဝ+ဏိက] အသက်မွေးလေ့ရှိသော၊ အသက်မွေးသော။ [ဇီဝိကာ+ဏ] အသက်မွေးခြင်းရှိသော။ နဲ ။ [✓ဇီဝ+အက] သစ်ခွဉ။

ဇီဝိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ဇီဝ+ဏ္ဍု+အာ] ဇီဝ-ပါဏဓာရဏေ၊ ယု၊ (ဇီဝန) သဗ္ဗတြဘာဝေ ပစ္စယော၊ ကရဏေ တျေကေ၊ ....ဏ္ဍုမှိ-ဇီဝိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၅။ အသက်မွေးမှု၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း။

ဇီဝိတ ၊ နဲ ၊ [✓ ဇီဝ+တ] ဇီဝန္တိ အနေနာတိ-ဇီဝိတံ၊ ဇီဝ-ပါဏဓာရဏေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၅။ အသက်။ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ (ဒုဇ္ဇီဝိတ၊ မကောင်းသောအသက်ရှည်ခြင်း၊ ယုတ်ညံ့သောအသက်ရှည်ခြင်း။) တိ ။....ရှိသော၊ သုဇီဝိတ၊ ကောင်းသော .... ခြင်း။

ဇေဝနိက ၊ နဲ ၊ [✓ ဇီဝ+ယု] ဇီဝန္တိ ရာဇာနော အနေနာတိ-ဇီဝနံ၊ [ဇီဝန+ဏိက] ဇီဝဏမေဝ-ဇေဝနိကံ၊ က-ကို ယ-ပြုက ဇေဝနိယ။ ဝိ-ပိ-ဓာန်။ တစ်ဖက်သွားဓား-စသောလက်နက်။

ဥပဇီဝတိ ။ [ဥပ ✓ဇီဝ+အ+တိ] မှီ၍အသက်မွေး၏၊ မှီခိုအသက်မွေး၏။ ဥပဇီဝိက၊ ဥပဇီဝီ။

အနုဇီဝတိ ။ [အနု ✓ဇီဝ+အ+တိ] မှီ၍အသက်မွေး၏၊ မှီ၍အသက်ရှင်၏။ အနုဇီဝိ။

အနုဇီဝီ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ ဇီဝ+ဏီ] ပဘုနော ပစ္ဆာ ဇီဝတီတိ-အနုဇီဝီ၊ ဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၂။ မင်းမှုထမ်း၊ မင်းခယောကျ်ား။

အန္တိမဇီဝိကာ ၊ ထီ ၊ [အန္တိမ ✓ ဇီဝ+ဏ္ဍု+အာ] အောက်တန်းစားအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးသော (သူမ)။

အာဇီဝတိ ။ [အာ ✓ ဇီဝ+အ+တိ] အသက်မွေး၏။ အာဇီဝ၊ အာဇီဝန၊ အာဇီဝမာန။

အာဇီဝက ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဇီဝ+ဏ္ဍု] ထီ၌ အာဇီဝိကာ, အာဇီဝိကိနီ၊ တက္ကတွန်း၊ အဝတ်မဝတ်သော တိတ္ထိရဟန်း-ပရဗိုဇ်။ အာဇီဝကိနီ၊ အာဇီဝိနီ [အာဇီဝ+ဣနီ] တက္ကတွန်းမ-ပရဗိုဇ်မ။ အာဇီဝိကာ၊ အသက်မွေးခြင်း။ (ဒုဇ္ဇီဝိကာ၊ ဆင်းရဲစွာ အသက်မွေးခြင်း။)

ဒုဇ္ဇီဝ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဇီဝ+ခ] ဆင်းရဲစွာအသက်မွေး အပ်သော၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်သဖြင့်အသက်မွေးရာ။

မိစ္ဆာဇီဝ ၊ ပု ၊ [မိစ္ဆာ+အာ ✓ဇီဝ+ဏ] မိစ္ဆာ အာဇီဝန္တိ ဧတေနာတိ-မိစ္ဆာဇီဝေါ။ သီဋီသစ်-၂၊ ၉၈။ မှားယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်ကန်သောအသက်မွေးမှု။

ရင်္ဂါဇီဝ ၊ ပု ၊ [ရင်္ဂ+အာ ✓ ဇီဝ+ဏ] ရင်္ဂမာဇီဝတီတိ-၊ ကမ္မနိ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၈။ ပင်းမင်းသမား၊ ပန်းချီဆေးရေးသမား။

ရူပူပဇီဝိနီ ၊ ထီ ၊ [ရူပ+ဥပ ✓ဇီဝ+ဏီ+ဣနီ] ရူပေန ဥပဇီဝတီတိ-ရူပူပဇီဝိနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၃။ ပြည့်တန်ဆာမ။

သဇီဝ ၊ ပု ၊ [သဟ ✓ဇီဝ+အ] ရညာ သဟ ဇီဝတီတိ-သဇီဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၀။ မင်းတိုင်ပင်၊ ဥပဒေပြု အမတ်။

သဦ့ဝတိ ။ [သံ ✓ ဇီဝ+အ+တိ] အသက်ရှင်၏။

သဦ့ဝ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဇီဝ+ဏ] မရန္တာပိ ကမ္မဖလာနုဘဝ နတ္ထံ ပုနပုနံ ဇီဝန္တိ အသ္မိံ-သဦ့ဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၇။ သိဦ့ဝိုင်းငရဲ၊ သဦ့ဝလုလင်။ သဦ့ဝက [သဦ့ဝ+က] သဦ့ဝလုလင်က ထစေအပ်သော-ကျား၊ သိဦ့ဝိက။

http://www.dhammadownload.com

သဉ္ဇီဝိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဇီဝ+တ] အသက်ရှင်(အနာကင်း)သော။

သမုပဇီဝိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ ✓ ဇီဝ+တဗ္ဗ] ကောင်းစွာမှီ၍အသက်မွေးအပ်သော။

သမ္မာအာဇီဝ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+အာ ✓ ဇီဝ+အ] ကောင်းစွာအသက်မွေး(အသက်မွေးကြောင်းဖြစ်)သော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော အသက်မွေးခြင်း(အသက်မွေးကြောင်း)တရား။ [သမ္မာအာဇီဝ+ဏ] .... ရှိသော၊ သမ္မာဇီဝ။

သမ္မာဇီဝိကာ ၊ ထီ ၊ [သမ္မာ+အာ ✓ ဇီဝ+ဏ္ဍု+အာ] ကောင်းမွန်မှန်ကန်သောအသက်မွေးမှု။

သဟဇီဝန ၊ နဲ ၊ [သဟ ✓ ဇီဝ+ယု] အတူတကွအသက်မွေးခြင်း။ သဟဇီဝမာန။

သဟဇီဝီ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ ဇီဝ+ဏီ] ထီ၌ သဟဇီဝိနီ၊ [သဟဇီဝ+ဤ] အတူအသက်မွေးလေ့ရှိသော၊ အတူတကွအသက်မွေးခြင်းရှိသော၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ယူအတူနေတပည့်။)

သုဇီဝ ၊ နဲ ၊ [သု ✓ ဇီဝ+အ] ချမ်းသာလွယ်ကူစွာအသက်မွေးနိုင်ခြင်း။

ဇု

ဘူ= ဇဝေ–လျင်မြန်ခြင်း၌။

ဂတေ စ–သွားခြင်းသာမန်၌လည်း။ ဇဝတိ။

ဇဝတိ ။ [✓ ဇု+အ+တိ] လျင်မြန်၏၊ အဟုန်ပြင်းစွာဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ လျင်မြန်စွာသိ၏၊ ထိုးထွင်းသိ၏။ ဇဝန၊ ဇဝမာန။

ကောဇဝ ၊ ပု ၊ [ကု ✓ ဇု+ဏ] ကုယံ ပထဝိယံ ဇဝတီတိ–ကောဇဝေါ၊ ဇု–ဂတိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၂။ ကော်ဇော။

ဇပါ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇု+ပ+အာ] ဇု–ဇဝနေ၊ ပေါ၊ ဥဿတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၀။ ခေါင်ရန်း။

ဇဝန ၊ ပု ၊ [✓ ဇု+ယု] ဇဝေန သဗ္ဗေသ'မဓိကော အသော–ဇဝနော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၀။ မြင်းမြန်၊ မြင်းပျံ။ နဲ ။ ဇော။

ဇဝနိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဇု+ယု+အာ] ဇု–ဂတိယံ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဇု–ဗန္ဓနေ ဝါ၊ ယု၊ အနကာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၈။ ကန့်လန့်ကာ၊ ကုလားကာ။

ဇဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဇု+အ] ဇဝန္တိ ဧတေနာတိ–ဇဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အရှိန်အဟုန်၊ လျင်ခြင်း။

ဇီရ ၊ ပု ၊ [✓ ဇု+ရက်] ဥ–ကို ဤ–ပြု၊ ဇီရာစေ့၊ ဓား–ဓားကောက်။ ဇီရဏ ၊ ပု ၊ [ဇီရ+ကန်] က–ကို အချို့ ဏ–ပြု။ ကောတ္ထုဘ။ ဇီရာစေ့။

ဇူတ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဇု+တ] ဇု–ဂတိဇဝနေသု၊ တော၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၁။ လောင်းတမ်းကစားခြင်း၊ ကြွေ၊ အန်စာ။

ဥပဇူတ ၊ ပု+နဲ ၊ [ဥပ ✓ ဇု+တ] အလောင်းအစားပြုခြင်း၊ လောင်းတမ်းကစားခြင်း။

အနုဇဝတိ ။ [အနု ✓ ဇု+အ+တိ] နောက်မှလိုက်၏၊ လျင်စွာလိုက်၏။ အနုဇဝန္တ။

အဘိဇဝတိ ။ အဘိ ✓ ဇု+အ+တိ] ကပ်ရောက်၏၊ မျက်နှာချိုသွေးကာ ကပ်ရောက်လာ၏။

အာဇဝ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ ဇု+အ] ပဋိသန္ဓေတိုင်အောင်ပြေးသွားတတ်သော–တဏှာ။

ဥဇ္ဇဝတိ ။ [ဥ ✓ ဇု+အ+တိ] ဆန်တက်၏၊ (လှေဖြင့်ဆန်တက်၍သွား၏။)

ဥဇ္ဇဝန ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဇု+ယု] ထီ၌ ဥဇ္ဇဝနီ၊ အထက်သို့ဆန်တက်သော၊ –လှေ။ ဥဇ္ဇဝနိက [ဥဇ္ဇဝန+ဣက] အထက်သို့ဆန်တက်သော။

ဝိဇ္ဇု ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဇု+ကွိ] ကုဋိလံ အစိရဋ္ဌာယိတတ္တာ ဝိရူပံ ဟုတွာ ဇဝတီတိ–ဝိဇ္ဇု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈။ လျှပ်စစ်။ ဝိဇ္ဇုက ၊ နဲ ၊ [ဝိဇ္ဇု+က] လျှပ်စစ်လက်ခြင်း။

ဩဇဝန ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဇု+ယု] ဩဇဝနက၊ အောက်သို့စုန်ဆင်းခြင်း။

မဥ္ဇု ၊ တိ ၊ [မန ✓ ဇု+ကွိ] မနော ဇဝတိ ယသ္မိံ–မဥ္ဇု၊ နဲ–လောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၃။ နှစ်လိုဖွယ်သော၊ တင့်တယ်သော။

ဇုဂိ

ဘူ= ဝဇ္ဇနေ–ဖယ်ကြဉ်စွန့်ပစ်ခြင်း၌။ ဇုင်္ဂတိ။

ဇောင်္ဂက ၊ ပု+နဲ ၊ [ဇုဂိ+ဏ္ဍု] ထောမ။ အကျော်။

ဇုဋ၊ ဇုဋ္ဌ

ဘူ= ဂတိ ဗန္ဓနေသု–သွားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ ဇုဋတိ၊ ဇောဋတိ၊ ဇုဋ္ဌတိ၊ ဇောဋ္ဌတိ။

စု= ပေရဏေ–ပယ်ရှားခြင်း(စေလွှတ်ခြင်း)၌။ ဇောဋေတိ၊ ဇောဋယတိ၊ ဇောဋ္ဌေတိ၊ ဇောဋ္ဌယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဇတ

ဘူ+စု+ဂဟာ= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဇောတတိ၊ ဇောတေတိ၊ ဇောတယတိ။

ဇောတတိ ။ [√ဇုတ+အ+တိ] ထွန်းလင်း-တောက်ပ၏၊ တောက်လောင်၏ ။ (ဇောတတေ၊) ဇောတက၊ ဇောတန၊ ဇောတန္တ၊ ဇောတန္တီ၊ ဇောတမာန၊ (ဇောတယတိ၊) ဇောတယန္တ၊ ဇောတယမာန၊ ဇောတယိတွာ၊ ဇောတယိတွာန၊ (ဇောတာပေတိ၊ -စေ၏ ။) ဇောတိတံ၊ ဇောတိယမာန၊ (ဇောတီယတိ၊ -စေအပ်၏ ။) ဇောတေတဗ္ဗ၊ (ဇောတေတိ၊ -၏၊ -စေ၏ ။) ဇောတေန္တ၊ ဇောတေန္တီ၊ ဇောတေတွာ။

ဇုဏှာ ၊ ထိ ၊ [√ဇုတ+ဟ+အာ] ဇုတ-ဒိတ္တိယံ, တဿ ဏတ္တံ, ဩတ္တာဘာဝေါ စ၊ ဇောတေတိတိ-ဇုဏှာ= စန္ဒပဘာ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၃။ လရောင်၊ [ဇုဏှာ+အ+အာ] လရောင်ရှိသော-ည။

ဇုတိ ၊ ထိ ၊ [√ဇုတ+ကျ] ဇောတယတိတိ-ဇုတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄။ တင့်တယ်ခြင်း, အရောင်, အစွမ်း။

ဇူတ ၊ ပု+န ၊ [√ဇုတ+အ] ဇုတ-ဒိတ္တိယံ၊ ကရဏေ အ၊ လောင်းတမ်းကစားခြင်း၊ ကြွေ၊ အန်စာ။

ဥပဇူတ ၊ ပု+န ၊ [ဥပ √ဇုတ+အ] အလောင်းအစား ပြုခြင်း၊ လောင်းတမ်းကစားခြင်း။

ဥပဇ္ဇောတ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ဇုတ+ဏ] ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း။

ဇောတိ ၊ ပု ၊ [√ဇုတ+ကျ] ဇောတတိ ဒိပွတိတိ-ဇောတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃။ မီး၊ စွမ်းအင်သတ္တိ၊ အရောင် အလင်း၊ လ, နေ-စသည်။ ဇောတတိ သုဘာသုဘ နိမိတ္တံ ပကာသေတီတိ-ဇောတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇။ နက္ခတ်။ **ဇောတိက** [ဇောတိ+ဏိက] နက္ခတ်ဗေဒင်သင်သူ၊ ဇောတိကမည်သူ။ **ဇောတိသ** ၊ န ၊ [ဇောတိ+အ] သ-လာ၊ နက္ခတ်ကျမ်း။

အနုဇောတန ၊ န ၊ [အနု √ဇုတ+ယု] လျော်စွာ ထွန်းတောက်ခြင်း၊ အလားတူထွန်းတောက်ခြင်း။

အဘိဇောတတိ ။ [အဘိ √ဇုတ+အ+တိ] ထွန်လင်း တောက်ပ၏။ (ဥဇ္ဇောတေတိ၊) ဥဇ္ဇောတ၊ ဥဇ္ဇော တန၊ ဥဇ္ဇောတမာန။

ပဇ္ဇောတတိ ၊ [ပ √ဇုတ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက် ပ၏။ ပဇ္ဇောတ၊ ပဇ္ဇောတမာန၊ ပဇ္ဇောတိ၊ အလင်း ရောင်။ ပဇ္ဇောတိက။

ဥဇ္ဇောတ ၊ ပု ၊ [ဥ √ဇုတ+ဏ] ဥဇ္ဇောဟတိတိ-ဥဇ္ဇောတော၊ အန္ဓကာရံ ဝိဒ္ဓံသေန္တော ဇောတတီတိ ဝါ-ဥဇ္ဇောတော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇။ အလင်း။

ပဇ္ဇောတ ၊ ပု ၊ [ပ √ဇုတ+ဏ] ဇုတ-ဒိတ္တိယံ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၆။ ဆီမီး။

ဝိဇ္ဇောတဟိ ။ [ဝိ √ဇုတ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက် ပ၏၊ လက်၏၊ ပြက်၏၊ တင့်တယ်၏ ။ ဝိဇ္ဇောတန္တ၊ ဝိဇ္ဇောတမာန၊ (ဝိဇ္ဇောတယတိ၊) ဝိဇ္ဇောတယန္တ၊ ဝိဇ္ဇောတယန္တီ၊ ဝိဇ္ဇောတယမာန၊ (ဝိဇ္ဇောတေတိ၊) ဝိဇ္ဇောတေတွာ။

ဝိဇ္ဇောတလတိ ။ [ဝိ √ဇုတ+အလ+တိ] ကစ္စည်း၊ ၄၃၉-ကိရ္ဂ၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ လက်၏၊ ပြက်၏ ။ ဝိဇ္ဇောတလန္တ၊ ဝိဇ္ဇောတလန္တီ၊ ဝိဇ္ဇောတိတ။

ဝိဇ္ဇုတာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ √ဇုတ+ကွိ+အာ] ဝိသေသေန ဇောတတေတိ-ဝိဇ္ဇုတာ။ ကောတ္ထုဘာ။

[ဝိ √ဇုတ+အ+အာ] ဝိဇ္ဇောတတီတိ-ဝိဇ္ဇုတာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈။ လျှပ်စစ်။

သဇ္ဇောတန ၊ န ၊ [သံ √ဇုတ+ယု] ထွန်းပခြင်း၊ တင့်တယ်ခြင်း၊ ထွန်းလင်းခြင်း။

သမုဇ္ဇောတမာန ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ √ဇုတ+ဏယ+မာန] တောက်ပ၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပြောင်၏။

သမုဇ္ဇောတိတ ၊ တိ ၊ [သံဥ √ဇုတ+တ] ထွန်းပသော၊ တောက်ပြောင်သော။

ဇုန

ဘူ= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။ ဇုနတိ။

ဇုဇ္ဇ

ဘူ= ဟိ˙သာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဇုဇ္ဇတိ။

ဇုလ

စု= ပိသနေ-ကြိတ်ချေခြင်း၌။ ဇောလေတိ၊ ဇောလယတိ။

ဇုသ

စု+ဘူ= တိတ္တိ ပရိဝိတက္ကနေသု-ရောင့်ရဲနှစ်သက်ခြင်း, ကြံစည်ခြင်း-တို့၌။ ဇောသေတိ၊ ဇောသယတိ၊ ဇုသတိ၊ ဇောသတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဇုသိ

ဘူ+ဂဟာ= ပီတိ သေဝနေသု–ဝမ်းမြောက်ခြင်း, မှီဝဲခြင်းတို့၌။ ဇောသတိ။

ဇုဏ္ဍာ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ဇုသီ+ဏ္ဍာ+အ+အာ] ဇောသေတိ ပီတိသောမနသံ ဥပ္ပာဒေတီတိ–ဇုဏ္ဍာ၊ လရောင်၊ ဇုဏ္ဍော၊ လဆန်းပက္ခ။ ဓာတွတ္ထ။

ဇူရီ

ဒိ= ဟိံသာ ဝယောဟာနီသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, အရွယ်ယုတ်ခြင်းတို့၌။ ဇုယျတေ။

ဇူသ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဇူသတိ။

ဇေ

ဘူ= ခယေ–ကုန်ခြင်း၌။ ဇယတိ၊ ဇာယတိ၊ ဇီယတိ။

ဇာယတိ ။ [✓ ဇေ+အ+တိ] ကုန်ခန်းပြုန်းတီး ပျက်စီး၏။

ဇီယတိ ။ [. ✓ ဇေ+ဏေ+တိ] ဇေဓာတ်၏အစိတ် ဧ–ကို ဤယ–ပြု၊ ကာရိုက်ပစ္စည်းကိုလည်း ချေ၊ ကုန်ခန်းပြုန်းတီး ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေ၏။

ဇေသ၊ ဇေသု

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဇေသတိ၊ ဇေဿတိ ဝါ။

ဇေဿန္တ ၊ တိ ၊ [✓ ဇေသ+အန္တ] သ–ကို ဒွေဘော်ပြု၊ သွားလာလှည့်လည်သော။

ဇေဟ၊ ဇေဟု

ဘူ= ပယတနေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ဇေဟတိ။

အဘိဇိဟနာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓ ဇေဟ+ယု+အာ] အားထုတ်လုံ့လပြုခြင်း။

ဗျစ္စ၊ ဗျစ္ဆ၊ ဗျဇ္ဈ

ဘူ= ပရိဘာသန တဇ္ဇနေသု–ရေရွတ်ခြင်း, ခြိမ်းခြောက်ခြင်းတို့၌။ ဗျစ္စတိ၊ ဗျစ္ဆတိ၊ ဗျဇ္ဈတိ။

ဗျဇ္ဈရီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဗျဇ္ဈ+အရ+ဤ] ဗျဇ္ဈ–ပရိဘာသန တဇ္ဇနေသု၊ အရော၊ နဒါဒိ၊ ဗျဇ္ဈရီ၊ ကန့်ကလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၈။

ဗျဋ

ဘူ= သံဟတေ–ပေါင်းစုယှက်ထွေးခြင်း၌။ ဗျဋတိ။

ဗျာဋလ ၊ ပု ၊ [✓ ဗျဋ+အလ] ဗျဋ–သဃ်ာတေ၊ အလော၊ ဗျာဋလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၃။ သစ်ဆွဲလဲပင်။

ဗျပ

ဘူ+စု= ဒါဟေ–ပူလောင်ခြင်း၌။ ဗျပတိ၊ ဗျာပေတိ၊ ဗျာပယတိ။

ဗျာပေတိ ။ [✓ ဗျပ+ဏေ+တိ] လောင်၏၊ လောင်ကျွမ်း၏၊ လောင်စေ၏၊ မီးရှို့၏။ ဗျာပ၊ ဗျာပန၊ (ဗျာပယတိ၊) ဗျာပယန္တ၊ ဗျာပယမာန၊ ဗျာပယိတွာန၊ ဗျာပိတ၊ (ဗျာပိတက၊) ဗျာပိယမာန၊ ဗျာပေတဗ္ဗ၊ ဗျာပေတုံ၊ ဗျာပေတွာ၊ ဗျာပေန္တ။

ဗျတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ ဗျပ+တ] လောင်အပ်–နှိပ်စက်အပ်–ညှဉ်းဆဲအပ်သော၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သော။ ဆာတဇ္ဈတ္တံ။

ဗျာန ၊ နေ ၊ [✓ ဗျပ+ယု] ဗျပ–ဒါဟေ၊ ဗျာနန္တိ–နီဝရဏဓမ္မေ ဗျာပေတီတိ–ဗျာနံ၊ သဝုဒ္ဓိကံ။ နီတိ ဓာတု၊ ၃၂၃။ ဗျာန်၊ ကြံစည်စဉ်းစားခြင်း။

ဗျာပ ၊ တိ ၊ [✓ ဗျပ+ဏ] လောင်တတ်–ပယ်တတ်သော။

ဗျာဝုက ၊ ပု ၊ [✓ ဗျပ+ဏ္ဍု] ဗျပ–ဒါဟေ၊ ဏ္ဍု၊ ပဿဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၁။ တညင်ပင်၊ (ပင်လယ်ရှားပင်၊ သစ်ပုတ်ပင်–ရှေး။)

ဝိဇ္ဈာပေတိ ။ [ဝိ ✓ ဗျပ+ဏေ+တိ] ငြိမ်း၏၊ ငြိမ်းစေ၏ (မီးကို)။ ဝိဇ္ဈာပိတ၊ ဝိဇ္ဈာပေတဗ္ဗ၊ ဝိဇ္ဈာပေတွာ၊ ဝိဇ္ဈာပေတုံ၊ ဝိဇ္ဈာပေန္တ၊ (ဝိဇ္ဈာပီယတိ။)

သုဇ္ဈာပိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဗျပ+ဏာပေ+တ] ကောင်းစွာ မီးရှို့အပ်ပြီးသော။ သုဗျာပိတ–ဟုလည်း ရှိသေး၏။

ဗျမု

ဘူ= အဒနေ–စားခြင်း၌၊
ဒါဟေ စ–ပူလောင်ခြင်း၌လည်း။ ဗျမတိ။

ဗျာမ ၊ တိ ၊ [✓ ဗျမု+ဏ] မီးလောင်သော၊ လောင်ကျွမ်းသော၊ လောင်အပ်သော၊ မီးရှို့အပ်သော၊ မီးလောင်ရာ။ (ဗျာမသြဒန–ထမင်းချိုး၊ ဗျာမခေတ္တ။)

ဗျာမက ၊ ပု ၊ [✓ ဗျမု+ဏ္ဍု] သင်းခွေပင်။ တိ ။ လောင်ကျွမ်းသော၊ တူး(ချစ်)သော။

ဗျလ္လ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း အော်မြည်ခြင်း၌။ ဗျလ္လတိ။

ဗျလ္လိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဗျလ္လ+ဏ္ဍု+အာ] ဗျလ္လ–သဒ္ဒေ၊ ဏ္ဍု၊ ဗျလ္လိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၆။ ပုရစ်၊ ပုစဉ်းကြီး၊ ပုစဉ်းရင်ကွဲ။

http://www.dhammadownload.com

ဗျသ

ဘူ= ဟိ သဘယံ–ညဉ်းဆဲခြင်း၌၊
ဂဟန ပိဓာနေသု စ–ယူခြင်း, ပိတ်ဖုံးခြင်းတို့၌လည်း။ ဗျသတိ။

ဗျသ ၊ ပု ၊ [✓ ဗျသ+အ] ငါး(သတ္တဝါ)၊ ဗျသာ။ ထိ ။ ဝက်ချေးပနဲပင်။

ဝဗျာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဗျသ+ကို] ဗျသီယတိ ပိဓီယတိ ဟညတီတိ ဝါ–ဗျာ။ ဓာတွတ္ထ။ [ဝ+ဗျ] ဝေါ ပုတ္တော ဗျာ–နဒ္ဒေါ ယသာတိ–ဝဗျာ။ အပွသဝါ ဣတ္ထိ။ ဧကက္ခရ–ဦ။ မိန်းမမြိ။

ဝိဗျသ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ဗျသ+အ] နဂါး။

ဗျာ

ဒိ= ဝိစိန္တေ–အထူးထူး အပြားပြား ကြဲစည်ခြင်း၌။ ဗျာယတိ။

ဗျာယတိ ။ [✓ ဗျာ+ယ+တိ] ကြဲစည်စဉ်းစား၏။

ဝိဗျာတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဗျာ+တ] ငြိမ်းပြီးသော။ (ဤဓာတ်ဖြင့် ပြီးသောရုပ်များသည် ဗျေဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော ရုပ်များ၌ ပါဝင်သွားလိမ့်မည်။)

ဗျေ

ဘူ= စိန္တေန ဒိတ္တိသု–ကြဲစည်ခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌၊ ဥဗ္ဗာန ဒဟန ဉာဏေသု စ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ပူလောင်ခြင်း, သိခြင်းတို့၌လည်း။ ဗျာယတိ။

ဗျာယတိ ။ [✓ ဗျေ+အ+တိ] ကြဲစည်စဉ်းစား၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ ညည်းတွား၏၊ လောင်ကျွမ်း၏၊ သိ၏။ ဗျာယက၊ ဗျာယန၊ ဗျာယန္တ၊ ဗျာယန္တီ၊ ဗျာယမာန၊ ဗျာယီနီ၊ ဗျာယီ၊ (ဗျာယိက) ဗျာယိတ၊ ဗျာယိတုံ၊ ဗျာယိတွာ။

ဗျာတ ၊ တိ ၊ [✓ဗျေ+တ] ထွန်းလင်းတောက်ပသော။ ဗျာတတ္တ၊ ထွန်းလင်းတောက်ပသည်၏အဖြစ်။

ဗျာန ၊ န ၊ [✓ဗျေ+ယု] ဗျေ–စိန္တာယံ၊ ဗျာယတီတိ–ဗျာနံ၊ ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ အာတ္တံ။ ရူ၊ ၅၉၇။ ဗျာန်၊ ဗျာယတေ–ဗျာနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၁။ ကြဲစည်စဉ်းစားခြင်း၊ တွေးတောဆင်ခြင်ခြင်း။

ဗျာယက ၊ တိ ၊ [✓ဗျေ+ဏ္ဍု] ဗျာန်ဝင်စားသော၊ လေ့လာပွားများအားထုတ်သော။

အဗျာယက [န+ဗျာယက] ဗျာန်မရသော၊ ဗျာန်မဝင်စားနိုင်သော။

အမှ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဗျေ+အ] ဗျေ–စိန္တာယံ၊ အ၊ အဗျာယတိ ဓနံ အဟော၊ ဗျာသ ဟော၊ အသရူပဒွိတ္တံ, ရဿာဒိ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၅။ ကုံထံကြွယ်ဝသော၊ ကြွယ်ဝချမ်းသာသော။ အမှက။

အဗျေတိ ။ [အဓိ ✓ဗျေ+အ+တိ] ရှေးရှုကြဲစည်၏၊ ကြဲမှိုင်၏။

အတိနိဗျာယိတ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဗျေ+တ] နိဗျာယိတ၊ ရှုအပ်သော။ (အတိ+နိဗျာယိတ) အလွန်(လွန်စွာ) ရှုအပ်(ကြဲဆအပ်)သော။

အပဗျာယတိ ။ [အပ ✓ဗျေ+အ+တိ] ကြဲမှိုင်၏၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကြဲစည်၏။

အဘိဗျာယတိ ။ [အဘိ ✓ဗျေ+အ+တိ] သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာကို ရှေ့ရှုကြဲစည်၏၊ –လိုချင်တောင့်တ၏၊ –တပ်မက်၏။ အဘိဗျာ၊ အဘိဗျာတု၊ အဘိဗျာန၊ အဘိဗျာယ၊ –၍။ အဘိဗျာယန၊ အဘိဗျာယန္တ၊ အဘိဗျာယိတ၊ အဘိဗျာယိတဗ္ဗ၊ အဘိဗျာယိတုံ၊ အဘိဗျာယိတွာ။

အဘိဗျာ ၊ ထိ ၊ [အဘိ ✓ဗျေ+အ+အာ] ဗျေ–စိန္တာယံ၊ အာရမဏာဘိမုခံ ဗျာယတီတိ–အဘိဗျာ၊ အာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၃။ တဏှာ၊ တပ်စွဲခြင်း။

အဝဗျာယတိ ။ [အဝ ✓ဗျေ+အ+တိ] ကြဲမှိုင်၏၊ အလွန်စိတ်ပျက်(စိတ်ဆင်းရဲ)၏၊ အယုတ်စား အညံ့စား သဘောထား၏၊ ကဲ့ရဲ့၏၊ စူးစူးစိုက်စိုက် စဉ်းစား၏။ အဝဗျာယန္တ၊ အဝဗျာယန္တ ။

ဥဗ္ဗာပေတိ ။ [အဝ ✓ဗျေ+ဏာပေ+တိ] ကဲ့ရဲ့၏၊ အောက်တန်းစား–ဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုစေ၏၊ ယုတ်မာသူ၏အဖြစ်ဖြင့် ကြဲစည်စေ၏။ ဥဗ္ဗာတု၊ ဥဗ္ဗာန၊ ဥဗ္ဗာပန၊ ဥဗ္ဗာပနက၊ (ဥဗ္ဗာပယတိ၊) ဥဗ္ဗာပိတ၊ ဥဗ္ဗာပေန္တ၊ (ဥဗ္ဗာယတိ၊) ဥဗ္ဗာယန၊ ဥဗ္ဗာယန္တ၊ ဥဗ္ဗာယမာန၊ ဥဗ္ဗာယိတ၊ ဥဗ္ဗာယိတုံ၊ ဥဗ္ဗာယိတွာ။

ဥပဗ္ဗာယ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဗျေ+ဏ] ဥပပုဗ္ဗ ဗျေ–စိန္တာယံ၊ ဝိဇ္ဇာဝိဇ္ဇမုပနိဗ္ဗာယတီတိ–ဥပဗ္ဗာယော။ ကစ္စည်း၊ ၂၇၄, နျာသ။ မနသာ ဥပစ္စ သိဿာနံ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဗျာယတီတိ–ဥပဗ္ဗာယော၊ **ဥပဗ္ဗာ** စ၊

http://www.dhammadownload.com

ဈေ-စိန္တာယ်, ဏော၊ ပုဗ္ဗတြ ဇ အယ၊ ပက္ခေ ရာဇာဒိ ပက္ခေပေန ဥပဇ္ဈာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၁၀။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ ကြီးကြပ်သင်ပြတတ်သောဆရာ။

ဥပနိဇ္ဈာယတိ ။ [ဥပ+နိ ✓ဈေ+အ+တိ] ကပ်၍ရှု၏၊ စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်၏၊ ဆိုင်ပြိုင်၍ကြည့်၏၊ ဆင်ခြင်၏၊ တွေးဆ၏။ ဥပနိဇ္ဈာန၊ ဥပနိဇ္ဈာယက၊ ဥပနိဇ္ဈာယန၊ ဥပနိဇ္ဈာယန္တ၊ ဥပနိဇ္ဈာယိတ၊ ဥပနိဇ္ဈာယ၊ ဥပနိဇ္ဈာယိတ္တာ။

နိဇ္ဈာပေတိ ။ [နိ ✓ဈေ+ဏာပေ+တိ] ကပ်၍ရှုစေ၏၊ စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်စေ၏။ နိဇ္ဈာပန။

နိဇ္ဈာယတိ ။ [နိ ✓ဈေ+အ+တိ] ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၏။ နိဇ္ဈန္တ၊ နိဇ္ဈာန၊ နိဇ္ဈာယန၊ နိဇ္ဈာယ၊ နိဇ္ဈာယိတ္တာ၊ နိဇ္ဈာယန္တ၊ နိဇ္ဈာယိတ၊ နိဇ္ဈာယီ။

ဒုနိဇ္ဈာပယ ၊ ပု ၊ [ဒု+နိဇ္ဈာပယ] ခဲယဉ်းသဖြင့်ရှုစေအပ်သော၊ ရှုစေနိုင်ခဲသော။

ဒီ ၊ ထိ ၊ [✓ဈေ+ကို+ဣ] စျာယတိတိ-ဓီ၊ ဈေ-စိန္တာယ်၊ စျဿ ဓော၊ နဒါဒိ၊ ဓီ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၂။ [✓ဈေ*+ကိုပ်] သမ္မသာရဏာပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ အသိဉာဏ်၊ ပညာ။

(*သက္ကတ၌ ဈေ-သည် မာဂဓ၌ ဈေ-ဖြစ်လာသည်။)

နိဇ္ဈာန ၊ န ၊ [နိ ✓ဈေ+ယု] ဈေ-စိန္တာယ်။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၅။ ကြည့်ခြင်း။

ပဇ္ဈာယတိ ။ [ပ ✓ဈေ+အ+တိ] ကြံစည်-စဉ်းစား၏၊ ကြံမိုင်ပူဆွေး၏။ ပဇ္ဈာယန္တ၊ ပဇ္ဈာယမာန။

ပဋိနိဇ္ဈတ္တ ၊ တိ ၊ [ပတိ+နိ ✓ ဈေ+ဏော+တ] သည်းခံ- နှစ်သိမ့်စေအပ်သော။

ဝိဇ္ဈာယတိ ။ [ဝိ ✓ဈေ+အ+တိ] ငြိမ်း၏၊ ကွယ်၏။ ဝိဇ္ဈာတ၊ ဝိဇ္ဈာယန။

ဝိဇ္ဈ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဈေ+အ] အာဒိစ္စ ဂမန ဝိရောဓေန ဝိရုဒ္ဓံ စျာယတိတိ-ဝိဇ္ဈော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၆။ ဝိဇ္ဈ မည်သောတောင်။

ဝိနိဇ္ဈာပေတု ၊ ထိ+ပု ၊ [ဝိ+နိ ✓ဈေ+ဏာပေ+တု] ရှုဆင်ခြင်စေတတ်သော။

သဇ္ဈာယတိ ။ [သံ ✓ ဈေ+အ+တိ] ကောင်းစွာသရာဇ္ဈာယ်-ရွတ်ဖတ်၏၊ ကောင်းစွာသင်ယူ၏။ သဇ္ဈာယ၊ သဇ္ဈာယက၊ သဇ္ဈာယိတ္တာ၊ သဇ္ဈာယိတုံ၊ သဇ္ဈာယန္တ၊ သဇ္ဈာယန္တိ၊ သဇ္ဈာယမာန၊ (သဇ္ဈာပေတိ၊) သဇ္ဈာယန၊ သဇ္ဈာယိတ၊ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗ။

သဇ္ဈာ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ဈေ+အ+အာ] သမ္မာ စျာယန္တိ တံ-သဇ္ဈာ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈။ ဆည်းဆာအချိန်။

သုဓီ ၊ ပု ၊ [သု ✓ဈေ+ဣ] သောဘနံ စျာယတီတိ-သုဓီ၊ ဈေ-စိန္တာယ်၊ စျဿ ဓော၊ ဣ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၈။ ပညာရှိ။

ဥပ

စု= တောသန နိသာန ထုတိ အာလောစန မာရဏောသုနှစ်သက်ခြင်း, သွေးခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, ကြည့်ရှုခြင်း, သတ်ခြင်းတို့၌။ ပပုဇ္ဇော= နိက္ခိပနေ-ချထားခြင်း၌။ ဥပေတိ၊ ဥပယတိ၊ ပညာပေတိ၊ ပညာပယတိ။

ပညပေတိ ။ [ပ ✓ ဥပ+ဏော+တိ] ဖြန့်ခင်း၏၊ ဝတ်တည်ထား၏။ ပညတ္တာ၊ ပညတ္တိ၊ ပညပေတုံ၊ ပညပေတွာ၊ ပညပေတွာန၊ ပညပေန္တ၊ ပညာပက၊ ပညာပန၊ (ပညာပယတိ၊ နေရာခင်း၏။) ပညာပယမာန၊ ပညာပိယမာန၊ ပညာပေတဗ္ဗ၊ (ပညာပေတိ၊ ခင်း၏၊ နေရာခင်း၏။) ပညာပေတုံ၊ ပညာပေတွာ၊ ပညာပေတွာန၊ ပညာပေန္တ။

ဥတ္တိ ၊ ထိ ၊ [ဥပ+တိ] သတ်ခြင်း၊ နှစ်သက်စေခြင်း၊ သွေးခြင်း။

သဟပညတ္တိ ၊ ထိ ၊ [သဟ+ပ ✓ဥပ+တိ] သဟပညတ်။

ဥမ၊ ဥမ္ဘ

ဘူ= အဒနေ-စားခြင်း၌။ ဥမတိ။

ဉာ

ဘူ= မာရဏ တောသန နိသာနေသု-သတ်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း, သွေးခြင်းတို့၌။ ဉာတိ။

စု= ပေရဏ ထုတိ အာလောစနေသု-စေလွှတ်ခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, ကြည့်ရှုခြင်းတို့၌။ ဉာပယတိ။

ဘူ+ကီ= အဝဗောဓနေ-သိခြင်း၌။ ဇာနာတိ၊ ဉာယတိ၊ နာယတိ။

ဇာနာတိ ။ [✓ဉာ+နာ+တိ] သိ၏၊ သိမှတ်၏၊ သိမြင်၏၊ ကြားသိ၏၊ စိစစ်၏၊ ယုံကြည်၏၊ ခံစား၏၊ အမှတ်ရ၏၊ ချီးမွမ်း၏၊ ဟောပြော၏။

http://www.dhammadownload.com

ဇာနန၊ ဇာနနက၊ ဇာနန္တ၊ ဇာနန္တီ၊ ဇာနမာန၊ ဇာနာပန၊ ဇာနာပိတ၊ ဇာနာပေတဗ္ဗ၊ (ဇာနာပေတိ၊ သိစေ၏၊ နားလည်စေ၏။) ဇာနာပေတုံ၊ ဇာနာပေတွာ၊ ဇာနာပေန္တ၊ ဇာနိယ၊ ဇာနိတဗ္ဗ၊ ဇာနိတဗ္ဗက၊ ဇာနိတု၊ ဇာနိတုံ၊ ဇာနိတုယေ၊-ငှာ။ ဇာနိတွာ၊ ဇာနီယ၊ -၍။ ဇာနိယာန၊ (တွာ-ကို ယာန-ပြု။) နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၀၂။ (ဇာနီယတိ၊ သိအပ်၏။)

ဇာန ၊ တိ ၊ [√ ဉာ+နာ+မာန] ဇာနာတီတိ-ဇာနံ၊ ဇာနမာနော၊ ဇာဒေသော။ ရူ၊ ၆၄၆။ နာ-ကိုချေ၊ မာန-ကိုလည်း အာန-ပြု၊ ဇာန၊ သိတတ်သော, သိအပ်သော။

ဉာဏ ၊ နဲ ၊ [√ ဉာ+ယု] ဇာနာတိ ယထာသဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဇတီတိ-ဉာဏံ၊ ဉာဏ်၊ ပညိန္ဒြေစေတသိက်။

ဉာတိ ။ [√ ဉာ+အ+တိ] သိ၏။ ဉတွာ၊ ဉာဏ၊ ဉာတ၊ ဉာတု၊ ဉာတုံ၊ ဉာပန၊ ဉာပက၊ ဉာပိကာ၊ ဉာပိတ၊ (ဉာပီယတိ၊ သိစေအပ်၏။) ဉာပေတဗ္ဗ၊ (ဉာပေတိ၊ သိစေ၏။) ဉာပေတုံ၊ ဉာပေတွာ၊ ဉာပေန္တ၊ (ဉာယတိ၊ သိအပ်၏၊ ထင်ရှား၏။ ဉာယတေ၊ သိအပ်၏။) ဉာယမာန၊ ဉေယျ။

ဉတ္တ ၊ နဲ ၊ [√ ဉာ+တ] ဉာယတေတိ-ဉတ္တံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၆။ အနီးအနား၊ ထံပါး။

ဉတ္တိ ၊ ထီ ၊ [√ ဉာ+ဏာပေ+တိ] ဉတ်, သိစေခြင်း၊ အသိပေးစကား။

ဉာတ ၊ တိ ၊ [√ ဉာ+တ] ဉာ-အဝဂမနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၇။ သိအပ်သော။

ဉာတိ ၊ ပု ၊ [√ ဉာ+တိ] ဉာ-အဝဗောဓနေ၊ ကမ္မေတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၃။ [ဉာတိ+က] ဉာတိယေဝ-**ဉာတကော၊** အတ္တံ၊ သကတ္ထေ ကော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၃။ ဉာတကော၊ ဣ-ကို အ-မပြုလျှင် **ဉာတိက၊** ထီ၌ ဉာတိကာ၊ ဆွေမျိုး၊ ဆွေမျိုးတော်စပ်သူ။

ဉာယ ၊ ပု ၊ [√ ဉာ+ဏ] ဉာယန္တိ ယေနာတိ-ဉာယော၊ အာကာရန္တာနမာယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၀။ နည်းလမ်း၊ ဉာဏ်ပညာ၊ အကျင့်၊ အရိယမဂ်၊ နိဗ္ဗာန်။ တိ ။သင့်လျော်သော၊ မှန်ကန်သော၊ သိအပ်သော။

တိတ္ထညူ ၊ တိ ၊ [√ ဉာ+ရူ] ဇာနာတီတိ-ညူ၊ သိတတ်သော၊ [တိတ္ထ+ဥ။] တိတ္ထံ ဥ။တိ-တိတ္ထညူ။ နေတ္တိ-ဝိ၊ ၁၃၂။

ဉေယျ ၊ တိ ၊ [√ ဉာ+ဏျ] ဏျပစ္စည်းကို ဓာတွန်နှင့် တကွ ဧယျ-ပြု၊ ဉာတဗ္ဗံ-ဉေယျံ။ ကစ္စည်း၊ ၅၄၄။ သိအပ်သော။

အညာတိ ။ [အာ √ ဉာ+အ+တိ] သိ၏၊ အပိုင်းအခြား အားဖြင့်သိ၏။ အညာ၊ -သိ၍။

အညာဏ [အာ √ ဉာ+ယု] သိခြင်း, စုံစမ်းခြင်း။ [နဲ+ဉာဏ] မသိခြင်း။

အညာတ ၊ တိ ၊ [အာ √ ဉာ+တ] သိအပ်သော၊ ထင်ရှား သော၊ လွန်စွာသိပြီးသော။ [နဲ+ဉာတ] မသိ အပ်သော၊ မသိတတ်သော။ အညာတဗ္ဗ၊ အညာတုံ၊ အညာတု၊ အညာတာဝီ၊ အညာယ၊ သိ၍။ အညေယျ။

အဂ္ဂည ၊ တိ ၊ [အဂ္ဂ √ ဉာ+အ] "အဂ္ဂ"န္တိ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ-အဂ္ဂညံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော၊ လောက၏အစ-ဟု သိအပ်သော၊ ကမ္ဘာဦးသမိုင်း၊ လောကဖြစ်စဉ်။

အည ၊ တိ ၊ [အာ √ ဉာ+အ] သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဉာတမရိယာဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဇာနာတီတိ-အညော။ နေတ္တိဋ္ဌ၊ ၂၂၅။ သောတာပတ္တိမဂ် သိအပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြားကို မလွန်မူ၍ သိသော၊ အထက် မဂ္ဂဋ္ဌာန်-၃၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်-၃။ [နဲ √ ဉာ+အ] နဲ ဉာယတေတိ-အညော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၇။ တစ်ပါး တခြားသော။ နဲ ဇာနာတီတိ-အညော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၁။ မသိနားမလည်သော-လူမိုက်။

အညာ ၊ ထီ ၊ [အာ √ ဉာ+အ+အာ] ပဋမမဂ္ဂါဒီဟိ ဒိဋ္ဌမရိယာဒမနတိက္ကမိတွာ ဇာနိတ္ထာတိ-အညာ၊ ရသော၊ ရူပရာဂါဒီနံ ဝါ ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနံ သညော ဇနာနံ ဩဓိဝသေန မာရဏတော-အညာ၊ မရိယာ ဒတ္ထော စေတ္ထ အာကာရော၊ ဉာ-မာရဏတောသန နိသာနေသု၊ ဣတ္ထိယမတိ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၆။ လွန်စွာသိတတ်သော၊ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ပညာ။

အညာဏ ၊ နဲ ၊ [နဲ √ ဉာ+ယု] နဲ ဝိဇာနာတီတိ-အညာဏံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၈။ မသိမမြင်ခြင်း၊ မောဟ။

အတ္တညူ ၊ ပု ၊ [အတ္တ √ ဉာ+ရူ] မိမိကို သိသော၊ မိမိ၏ပမာဏကို သိသော။

http://www.dhammadownload.com

အတ္တဝဉ် ၊ ထိ ၊ [အတ္တ+အဝ ✓ဉ+အ+အာ] မိမိကို အယုတ်အားဖြင့်သိခြင်း၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်သေးခြင်း။

အတ္တညာ ၊ ထိ ၊ [အတ္တ+အဝ ✓ ဉ+အ+အာ] အဝ-ကို ဥ-ပြု၊ မိမိကို အယုတ်အညံ့ပြု၍ သိခြင်း။

အတ္တညူ ၊ ပု ၊ [အတ္တ ✓ဉ+ရူ] အနက်ကို သိသော။ **အတ္တဝိနိစ္ဆယညူ။** တိ ။အကြောင်းကိစ္စ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို သိသော၊ အကြောင်းကိစ္စကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ လိမ္မာသော။

အတ္ထာနတ္ထဇာနနက ၊ တိ ၊ [အတ္ထာနတ္ထ ✓ဉ+ဏ္ဍု] အကျိုးရှိ/မရှိကို သိတတ်သော။

အနုဇာနာတိ ။ [အနု ✓ဉ+နာ+တိ] ခွင့်ပြု၏။ အနုဇာနန၊ အနုဇာနမာန၊ (အနုဇာနာပေတိ၊ -စေ၏။) အနုဇာနာပေတွာ၊ အနုဇာနာပေန္တ၊ အနုဇာနိတ္ဗ၊ အနုဇာနိတုံ၊ အနုဇာနိတွာ၊ အနုဇာနေတွာ၊ အနုညာ၊ အနုညာတ၊ အနုညေယျ၊ ဝန်ခံအပ်သော၊ ဝမ်းမြောက်နှစ်ခြိုက် သာဓုခေါ်ထိုက်သော။

အနုပညတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု+ပ ✓ဉ+ဏာပေ+တ] နောက်ထပ်တစ်ဖန် သိစေအပ်(ထပ်ဆင့်ပညတ်အပ်)သော။

အနုပညတ္တိ ၊ ထိ ၊ [အနု+ပ ✓ ဉ+ဏာပေ+တိ] ထပ်ဆင့်ဖြည့်စွက်သော(နောက်ဆက်တွဲ)အဓိန့်-ဥပဒေ-ပညတ်။

အနုသဉ္ဇာနမာန ၊ တိ ၊ [အနု+သံ ✓ ဉ+နာ+မာန] အဖန်ဖန် ထိုထိုဣန္ဒြေ အပျံ့အနှံ့ မှတ်သားတတ်(ကြည့်ရှုစုံစမ်းစီမံတတ်)သော။

အပရိညာယ ။ [န+ပရိ ✓ဉ+တွာ] ပိုင်းပိုင်းခြားခြားမသိမူ၍၊ ....မသိသောကြောင့်။

အဗ္ဘညာ ၊ ထိ ၊ [အဘိ+အာ ✓ဉ+အ+အာ] သိခြင်း၊ အသိဉာဏ်။ အဗ္ဘညာယ၊ သိ၍။

အဗ္ဘနုဇာနာတိ ။ အဘိ+အနု ✓ဉ+နာ+တိ] ခွင့်ပြု၏။

အဘိဇာနာတိ ။ [အဘိ ✓ဉ+နာ+တိ] သိ၏၊ ထိုထွင်းသိမြင်၏၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၏။ အဘိဇာနန၊ အဘိဇာနန္တ၊ အဘိဇာနမာန၊ အဘိဇာနိတ္ဗ၊ အဘိဇာနိတွာ၊ (အဘိညာပေတိ၊ သိစေ၏၊ တန်ခိုးဖြင့်သိစေ၏။) အဘိညတွာ၊ အဘိညာ၊ အဘိညာ၊ သိ၍။ အဘိညာတ၊ အဘိညာယ၊ သိ၍။ အဘိညေယျ။

အဘိညာ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ဉ+ဏ] အဘိဇာနာတီတိ-အဘိညော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၂၀။ လိမ္မာသော၊ ပညာတတ်သော။

အဘိညာ ၊ ထိ ၊ [အဘိ ✓ဉ+အ+အာ] လွန်ကဲစွာသိခြင်း၊ လွန်ကဲထူးချွန်စွာ သိတတ်သော၊ (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, အဘိညာဉ်, သမထစျာန်နှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ။)

အဘိညာဏ ၊ န ၊ [အဘိ ✓ဉ+ယု] အဘိဝိသေသဇာနာတိ ဧတေနာတိ-အဘိညာဏံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၅။ အမှတ်အသား၊ တံဆိပ်၊ အထိမ်းအမှတ်၊ အမှတ်ရခြင်း၊ သိခြင်း။

အဘိဝိညာပေတိ ။ [အဘိ+ဝိ ✓ ဉ+ဏာပေ+တိ] သိစေ၏၊ မေထုန်မှုကို ဖြစ်စေ၏။ အဘိဝိညာပန။

အမတ္တညူ ၊ တိ ၊ [န+မတ္တ ✓ဉ+ရူ] အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို မသိသော။

အမနုည ၊ တိ ၊ [မန+အာ ✓ဉ+အ] မနုည၊ စိတ်ကို နှစ်သက်စေတတ်သော။ [န+မနုည] စိတ်ကို မနှစ်သက်စေတတ်သော။

အဝဇာနာတိ ။ [အဝ ✓ဉ+နာ+တိ] အညံ့စားအနေဖြင့် (အောက်တန်းချလျက်) အသိအမှတ်ပြု၏၊ အထင်သေး၏၊ ကဲ့ရဲ့-နှိမ့်ချ၏၊ မထီမဲ့မြင်ပြု၏၊ ဝန်ခံမှုနှင့်ကင်းကွာစေ၏၊ ပယ်၏။ အဝဇာနန၊ အဝဇာနန္တ၊ အဝဇာနမာန၊ (အဝဇာနာပေတိ၊ အယုတ်အားဖြင့်သိစေ၏၊ မထီမဲ့မြင်ပြုစေ၏။) အဝဇာနိတ္ဗ၊ အဝဇာနိတုံ၊ အဝဇာနိတွာ၊ အဝညာ၊ အဝညာတ၊ အဝညိတ၊ အဝညေယျ။

အဝညာ ၊ ထိ ၊ [အဝ ✓ဉ+အ+အာ] အဝပုဗ္ဗောဇာနာတိ-အဝညာဏော၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၂။ မရိမသေ မလေးမစား ပြုခြင်း။

အဝညိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဉ+တ] ဉ-အဝဗောဓနေ' ဟေဌာ ကတွာ ဉာယတီတိ-အဝညိတော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၆။ မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သော၊ မလေးမစားပြု အပ်သော။

အာဂမညူ ၊ တိ ၊ [အာဂမ ✓ ဉ+ရူ] နိကာယ်ပါဠိတော်ကို သိသော၊ နိကာယ်ပါဠိတော်တို့၌ ကျွမ်းကျင်သော။

http://www.dhammadownload.com

အာဇာနာတိ ။ [အာ ✓ဉာ+နာ+တိ] သိ၏၊ နားလည်၏၊ သိနားလည်၏။ အာဇာနန၊ အာဇာနနက၊ အာဇာနာပေတွာ၊ –စေ၍။ အာဇာနိတဗ္ဗ၊ အာဇာနိတဝန္တု၊ အာဇာနိတုံ၊ အာဇာနိတွာ။

အာဇာနီယ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဉာ+ဏာ+အနီယ] အာဘုသော ကာရဏာကာရဏံ ဇာနာတီတိ–အာဇာနီယော၊ အနီယော။ [အာ ✓ဉာ+နာ+ဏျု] ဏျုပစ္စယေန ဝါ သိဒ္ဓံ၊ တဒါ ကိယာဒိတောနာတိ နာဂမော၊ ဤကာရာဂမော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၆၉။ ဤ–ကို ဧ–ပြု၊ ယ–ဒွေဘော်လာက အာဇာနေယျ၊ အကြောင်းဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသော၊ အကြောင်းအကျိုးကို သိနားလည်သော။

ဥပဇာနာတိ ။ [ဥပ ✓ဉာ+နာ+တိ] ဆ၍သိ၏၊ ကပ်၍သိ၏၊ သင်၏။ ဥပညာတ။

ဥညာတိ ။ [အဝ ✓ဉာ+အ+တိ] အည့်စား–ဟု အသိအမှတ်ပြု၏၊ မထီမဲ့မြင်ပြု၏။ ဥညာ၊ ဥညာတ၊ ဥညာတဗ္ဗ။

ကညာ ၊ ထီ ၊ [က ✓ဉာ+အ+အာ] ကံ–ပုရိသံ ဥတိ တောသေတီတိ–ကညာ၊ ပုရိသေဟိ အနိဗ္ဗိဒ္ဓကုမာရိတိ အတ္ထော။ ဧဠိ။ အပျိုဘော်ဝင်စ သူငယ်မ။

ဩညာတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဉာ+တ] အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်သော၊ မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သော။ နာ ။ အယုတ်အားဖြင့်သိခြင်း။

ဒုဇ္ဇာန ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဉာ+ယု] ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သော၊ သိနိုင်ခဲသော၊ အသိခက်သော။

ဒေါသညူ ၊ ပု ၊ [ဒေါသ ✓ဉာ+ရူ] ဒေါသံ ဇာနာတီတိ–ဒေါသညူ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၂၉။ ပညာရှိ။

ပစ္စာဘိဇာနန ၊ တိ ၊ [ပတိ+အဘိ ✓ဉာ+နာ+ယု] တစ်ဖန် သိရာအခါ။

ပစ္စာဘိညာဏ ၊ နာ ၊ [ပတိ+အဘိ ✓ဉာ+ယု] တစ်ဖန် သိခြင်း။

နိညာတ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဉာ+တ] မဆုံးဖြတ်အပ်သော။

ပဇာနာတိ ။ [ပ ✓ဉာ+နာ+တိ] ရူ၊ ၅၁၄။ သိ၏၊ အပြားအားဖြင့်(ထိုးထွင်း၍)သိ၏။ ပဇာနန၊ ပဇာနန္တ၊ (ပဇာနာပေတိ၊ သိစေ၏။) ပဇာနိတ၊ ပဇာနိတဗ္ဗ၊ ပဇာနိတုံ၊ ပဇာနိတွာ။

ပညပေတိ ။ [ပ ✓ဉာ+ဏာပေ+တိ] သိစေ၏၊ ပညတ်၏။ ပညတ္တ၊ ပညတ္တိ၊ ပညပန၊ ပညပိတ၊ ပညပိတဗ္ဗ၊ (ပညပီယတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏၊ ပညတ်အပ်၏။) ပညပိယမာန၊ ပညပေတဗ္ဗ၊ ပညပေတုံ၊ ပညပေတွာ၊ ပညပေန္တ၊ ပညာပက၊ ပညာပန၊ ပညာပနက၊ ပညာပနီယ၊ (ပညာပေတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေ၏။) ပညာပယန္တ၊ ပညာပယမာန၊ ပညာပိတာ၊ ပညာပိတ၊ ပညာပိတဗ္ဗ၊ (ပညာပီယတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏။) ပညာပေတုံ၊ ပညာပေတု၊ ပညာပေတွာ၊ ပညာပေန္တ။

ပညာ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ဉာ+အ+အာ] ပဇာနာတီတိ–ပညာ။ အဘိဒ္ဓ–၁၊ ၁၆၅။ ထူးထွေခြားနား ပိုင်းခြားသိမြင်တတ်သောသဘော၊ အသိ၊ အလိမ္မာ၊ ဉာဏ်၊ ပညာ။

ပညာဏ ၊ နာ ၊ [ပ ✓ဉာ+ယု] ပဇာနာတီ ဧတာယာတိ–ပညာဏံ၊ ပဟုဇ္ဇော ဉာ–အဝဇောဓနေ၊ ယု၊ နာဿဏော။ သူစိ။ အသိ–အလိမ္မာ၊ ဉာဏ်–ပညာ, အမှတ်အသား။

ပညာတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဉာ+တ] ဉာ–အဝဇောဓနေ၊ တော၊ ပညာတော, အဘိညာတော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၂၄။ အသိများသော၊ ထင်ရှား–ကျော်စောသော။

ပညာယတိ ။ [ပ ✓ဉာ+အ+တိ] ထင်၏၊ ထင်ရှား၏။ [ပ ✓ဉာ+ယ+တေ] သိအပ်၏၊ အပြားအားဖြင့် သိအပ်၏။ ပညာယန၊ ပညာယန္တ၊ ပညာယမာန။

ပဋိဇာနာတိ ။ [ပတိ ✓ဉာ+နာ+တိ] ဝန်ခံ၏၊ သိ၏။ ပဋိဇာန၊ ပဋိဇာနန၊ ပဋိဇာနန္တ၊ ပဋိဇာနမာန၊ (ပဋိဇာနာပေတိ၊ ဝန်ခံစေ၏။) ပဋိဇာနာပန၊ ပဋိဇာနာပေတုံ၊ ပဋိဇာနာပေတွာ၊ ပဋိဇာနိတဗ္ဗ၊ ပဋိဇာနိတု၊ ပဋိဇာနိတွာ၊ ပဋိဇာနေတွာ၊ ပဋိညာ၊ ပဋိညာတ၊ ပဋိညာတဗ္ဗ၊ ပဋိညာတုံ၊ ပဋိညာတု။

ပဋိညာ ၊ ထီ ၊ [ပတိ ✓ဉာ+အ+အာ] ပတိပုဇ္ဇော ဇာနာတိ–အဘျုပဂမေ(ဝန်ခံခြင်း၌) ဣတ္ထိယံ အ၊ ပဋိညာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၇၁။ ဝန်ခံခြင်း။

မဂ္ဂညူ ၊ တိ ၊ [မဂ္ဂ ✓ဉာ+ရူ] မဂ်(အရိယမဂ်)ကို သိသောသူ၊ လမ်းစဉ်(ကျင့်စဉ်)ကို သိသောသူ။

မနုညာ ၊ တိ ၊ [မန+အာ ✓ဉာ+အ] မနံ အာဘုသံ ဉာပေတိ တောသေတီတိ–မနုညာ။ ဉာ–ပရိမာဏ

http://www.dhammadownload.com

တောသန နိသာနေသူ၊ အာသုကာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၅။ စိတ်ကိုလွန်စွာ နှစ်သက်စေသော၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော။ ဓာန်ဦး၊ ဖ၉၃–ကိုလည်း ရှု။

မိဂညူ ၊ တိ [မိဂ ✓ ဉ+ရူ] သားမျိုးတို့ကိုသိသော (မုဆိုး)။

ရဿနာ ၊ ထီ ၊ [ရဿ ✓ ဉ+အ+အာ] ရသံ ဇာနာတီတိ–ရဿနာ၊ ဉဿ နာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅၀။ လျှာ။

ဝိဇာနာတိ ။ [ဝိ ✓ ဉ+နာ+တိ] သိ၏၊ ပိုင်းခြားသိမြင်၏။ (ဝိဇာနတိ၊) ဝိဇာနန၊ ဝိဇာနနက၊ ဝိဇာနိတွာ၊ ဝိဇာနိတုံ၊ ဝိဇာနန္တ၊ ဝိဇာနမာန၊ (ဝိဇာနာပေတိ၊) ဝိဇာနာပေတဗ္ဗ၊ ဝိဇာနာပေတု၊ ဝိဇာနိတ၊ ဝိဇာနိတဗ္ဗ။

ဝိညာတိ ။ [ဝိ ✓ ဉ+အ+တိ] သိ၏။ ဝိညာဏ၊ ဝိညာတ၊ ဝိညာတဗ္ဗ၊ ဝိညတွာ၊ ဝိညာယ၊ –၍။ ဝိညာတုံ၊ (ဝိညာယတိ၊) ဝိညာယမာန၊ (ဝိညာပေတိ၊) ဝိညာပေတွာ၊ ဝိညာပေတွာန၊ ဝိညာပေတုံ၊ ဝိညာပေန္တ၊ ဝိညာပယမာန၊ ဝိညာပိယမာန၊ ဝိညာတု၊ ဝိညာပက၊ သိစေတတ်သော၊ တောင်းတတ်သော။ ဝိညာပိကာ၊ ဝိညာပန၊ ဝိညာပနာ၊ ဝိညာပနီ၊ (ဝိညာပနိက၊) ဝိညာပနီယ၊ ဝိညာပယ၊ ဝိညာပါပန၊ [ဝိ ✓ ဉ+ဏာပေ+ဏာပေ+ယု] တောင်းစေခြင်း။ ဝိညာပိတ၊ ဝိညာပေတဗ္ဗ၊ ဝိညာတု၊ ဝိညေယျ။

ဝဒါနိယ၊ ဝဒညူ ၊ တိ ၊ [ဝဒ ✓ ဉ+ဣယ] ယာစကာနံ ဝဒံ ဝစနံ ဇာနာတီတိ–ဝဒါနိယော၊ ဉဿ နာဒေသော၊ မဒ္ဓေ ဒီဃော စ၊ ရူပစ္ဆယေ ဝဒညူစ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၂၃။ အလှူပေးကြူးသော၊ အပေးရက်ရောသော။

ဝိညတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဉ+ဏာပေ+တ] သိစေအပ်–တောင်းအပ်သော။

ဝိညတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဉ+ဏာပေ+တိ] သိစေခြင်း၊ တောင်းခြင်း၊ ဝိညတ်ရုပ်၊ သိခြင်း။

ဝိညာဏ ၊ နံ ၊ [ဝိ ✓ ဉ+ယု] ဝိဇာနာတီတိ–ဝိညာဏံ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅၂။ စိတ်။

ဝိညူ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဉ+ရူ] ရူ၊ ၅၉၃။ ဝိသေသံ ဇာနာတိ သီလေနာတိ–ဝိညူ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၉။ ပညာရှိ၊ သိကြားလိမ္မာသော၊ သိမြင်နားလည်သော။

ဝိညေယျ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဉ+ဏျ] သုခေနေဝ ဝိဇာနိတဗ္ဗတ္တာ–ဝိညေယျော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၉။ သိလွယ်သော။

ဝိပဿိဇာနာတိ ။ [ဝိ+ပတိ ✓ ဉ+နာ+တိ] အမှားဝန်ခံ၏၊ ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် သိ၏။ ဝိပဿိ ဇာနိတွာ။

ဝေဓေည ၊ တိ ၊ [ဝေဓ ✓ ဉ+အ] မြား–ပစ်မှတ်ကို သိသော၊ လေးအတတ်၌ ကျင့်သားရပြီးသော။

သဉ္ဇာနာတိ ။ [သံ ✓ ဉ+နာ+တိ] ကောင်းစွာသိ၏၊ အမှတ်ပြု၍သိ၏၊ မှတ်ထင်၏၊ မှတ်မိ၏၊ အသိမှား၏။ သဉ္ဇာနနံ၊ သဉ္ဇာနနက၊ သဉ္ဇာနန္တ၊ သဉ္ဇာနမာန၊ (သဉ္ဇာနီယတိ၊ သဉ္ဇာနာပေတိ၊) သဉ္ဇာနာပေန္တ၊ သဉ္ဇာနိတ၊ သဉ္ဇာနိတဗ္ဗ။

သညာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ဉ+အ+အာ] သဉ္ဇာနန္တိ ဧတောယာတိ–သညာ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁၄။ အမည်။

သညတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဉ+တ] တ–ကို ဒွေဘော်, အာ–ကိုလည်း ရဿပြု၊ သိစေအပ်သော၊ စေခိုင်းအပ်သော၊ တိုက်တွန်းအပ်သော။

သညတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ဉ+ဏာပေ+တိ] သိနားလည်စေခြင်း၊ သိနားလည်ခြင်း။ သညတ္တာ၊ ဖောက်ပြန်မှားယွင်းသော အမှတ်အသားဖြင့် သိနားလည်၍၊ အသိမှား၍။

သညေပေတိ ။ [သံ ✓ ဉ+ဏာပေ+တိ] ရဿပြု၊ နှစ်သက်စေ–ကြည်ညိုစေ၏၊ ကောင်းစွာသိနားလည်၏။ သညပန၊ သညာ၊ သညာဏ၊ အမှတ်အသား၊ မှတ်အပ်သော။ သညာတ၊ သညာပက၊ သညာပန၊ သညာပနီယ၊ သညာပိတ၊ သညာပေတဗ္ဗ၊ (သညာပေတိ၊ သညပေတိ၊ –စေ၏။) သညာပေတွာ၊ သညာပေတွာန၊ သညာပေတုံ၊ သညာပေန္တ၊ သညာပေန္တိ၊ သညာပယန္တ၊ သညာပယမာန၊ (သညာယတိ၊ မှတ်အပ်၏။) သညိတ။

သမညာယတိ ။ [သံ+အာ ✓ ဉ+အ+တိ] ဉ–၏ အစိတ် အာ–ကို အာယပြု၊ ထင်ရှား၏။ [သံ+အာ ✓ ဉ+ယ+တိ] သိအပ်၏။

သဗ္ဗညူ ၊ ပု ၊ [သဗ္ဗ ✓ ဉ+ကူ] သဗ္ဗံ ဇာနာတီ သီလေနာတိ–သဗ္ဗညူ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၉၉, မောဂ်၅၊ ၄၀။ ဘုရားရှင်။

သမညာ ၊ ထီ+နံ ၊ [သံ+အာ ✓ ဉ+အ] သမညာယတီတိ–သမညာ။ အဘိဒ္ဓ–၁၊ ၄၂၀။ သိအပ်

http://www.dhammadownload.com

ခေါ်ဝေါ်အပ်သော၊ ထင်ရှားသော၊ သိကြောင်း (အမည်)နာမပညတ်။

သမညာတ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ ✓ဉာ+တ] ကောင်းစွာ သိအပ်သော၊ ထင်ရှားသော။

သမနုဇာနာတိ ။ [သံ+အနု ✓ဉာ+နာ+တိ] ကောင်းစွာ ခွင့်ပြု၏၊ အလိုတူ၏၊ ကျေနပ်-နှစ်သက်၏၊ (နောက်၌ သိ၏။) သမနုဇာနန၊ သမနုညာ၊ သမနုညာတ။

သမဘိဇာနာတိ ။ [သံ+အဘိ ✓ဉာ+နာ+တိ] ကောင်းစွာ အထူးသိ၏။

သမွဇာနာတိ ။ [သံ+ပ ✓ဉာ+နာ+တိ] အထူးထူး အပြားပြားသိ၏၊ ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့်သိ၏။ သမွဇာန၊ သမွဇာနန၊ သမွဇာနန္တ၊ သမွဇာနာပေတုံ။

သမွဇာန ၊ ပု ၊ [သံ+ပ ✓ဉာ+ယု] သမွဇာနာတီတိ-သမွဇာနော၊ ပုဂ္ဂလော၊ ဓမ္မသမူဟော ဝါ၊ ဉဿဇာ၊ [သမွဇာန+ဏျ] တဿ ဘဝေါ-သမွဇည်၊ ရဿ ဉော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၄။ အတ္ထာနတ္ထကို သိတတ်သော သတိပြဋ္ဌာန်းသော ပညာ။

သမ္မဒညာ ။ [အာ ✓ဉာ+တွာ] အညာယ၊ ယ-ကို ချေ၊ အညာ။ နိတိသုတ္တ၊ ၁၆၀။ [သမ္မာ+အညာ] ကောင်းစွာအကြောင်း(နည်းလမ်း, ဥပါယ်)အားဖြင့် သိ၍။ န ။သမ္မာဉာဏ၊ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာ သိခြင်း၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၁၉-တန်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ [သမ္မာဉာဏ+ဏ] ....ရှိသော။

သမ္မာဉာတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ဉာ+တ] ကောင်းစွာ သိအပ်သော။ သမ္မာဉာယ၊ မှန်ကန်သင့်တင့် လျောက်ပတ်သောအကြောင်း-ယုတ္တိ။

သမ္မာပဇာနန္တိ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ပ ✓ဉာ+နာ+အန္တ] ကောင်းစွာမဖောက်မပြန် ထက်ဝန်းကျင်မှ ကိုယ်တိုင် အပြားအားဖြင့်သိသော။

သမ္မာဝိဘာဂဇာနန ၊ န ၊ [သမ္မာ+ဝိဘာဂ+ဉာ+နာ+ယု] ကောင်းစွာခွဲခြမ်းဝေဖန်လျက် သိခြင်း။

သုဇာန ၊ တိ ၊ [သု ✓ဉာ+နာ+အ] ကောင်းစွာ (လွယ်ကူစွာ) သိအပ်-သိနိုင်သော။

သုဇာနိယ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဉာ+နာ+အနီယ] လွယ်ကူစွာ သိအပ်သော။

သုဒုဇ္ဇနာ ၊ တိ ၊ [သု+ဒု ✓ဉာ+နာ+အ] အလွန်သိနိုင်ခဲသော၊ သိရန်အလွန်ခဲယဉ်းသော။

သုပညတ္တ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဉာ+ဏာပေ+တ] အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်-ဟောကြားအပ်သော၊ ပညတ်အပ်သော။ [သု+ပညတ္တ] ကောင်းစွာ ပညတ်အပ်သော။ သုပ္ပညတ္တ၊ သုပညာပိတ၊ သုပညပိတ-တို့လည်း တူပြီ။

သုပရိညာတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ဉာ+တ] ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား၍ (ပိုင်းပိုင်းခြားခြား)သိအပ်သော။

သုဗ္ဗဇာနန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ဉာ+နာ+ယု] ဝိဇာနန-သိနားလည်ခြင်း။ [သု+ဝိဇာနန] ကောင်းစွာ သိနားလည်ခြင်း။

သုဝိဇာန ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+နာ+မာန] နာ-ကို ချေ၊ မာန-ကို အာန-ပြု။ ရူ၊ ၆၄၆။ လွယ်ကူစွာ သိအပ်သော၊ အလွယ်တကူသိနိုင်သော၊ အလွန်သိလွယ်သော။

သုဝိဇာနန ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+နာ+ယု]....ကစ္စည်း၊ ၆၄၁။ အလွယ်တကူသိအပ်သော။

သုဝိဇာနေယျ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+နာ+ဏျ] ကစ္စည်း၊ ၅၄၁။ အလွယ်တကူသိအပ်သော။

သုဝိညာတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+တ] ကောင်းစွာသိအပ်ပြီးသော။

သုဝိညာပန ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+ဏာပေ+ယု] ထိ၌ သုဝိညာပနာ၊ သုဝိညာပနီ၊ အလွယ်တကူသိစေခြင်း။

သုဝိညာပယ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+ဏာပယ+အ] လွယ်ကူစွာသိအပ်သော၊ သိနားလည်စေရန်လွယ်ကူသော။

သုဝိညာပိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+ဏာပေ+တ] ကောင်းစွာသိစေအပ်ပြီးသော။

သုဝိညာပိယ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+ဏာပေ+တ] တ-ကို ယ-ပြု၊ ကောင်းစွာသိစေအပ်ပြီးသော။

သုဝိညေယျ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ဉာ+ဏျ] လွယ်ကူစွာ သိအပ်သော၊ အလွယ်တကူသိနိုင်သော၊ အလွန်သိလွယ်သော။

• • • • • • • • • •

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဥဝဂ္ဂါဒိကတ္ထာ

ဥကိ၊ ဥကံ်

စု= ဝိဒါရဏ ဗန္ဓနေသု–ဖောက်ခွဲခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ ဥကေံတိ၊ ဥကံ်ယတိ။

ဥကံ် ၊ ပု ၊ [✓ ဥကံ်+အ] ဥကံ်ယတိ ဝိဒါရေတိ ပါသာဏံ ဧတေနာတိ–ဥကေံာ။ ဓာတွတ္ထ။ ကျောက်ဆစ်စူး, ဆောက်။

ဥကိ်တ ၊ တိ ၊ [✓ ဥကံ်+တ] ဖောက်ခွဲအပ်သော။ ဥကိ်တကဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဥကိ်တ+ကဏ္ဏ] ဖောက်ထွင်းအပ်သောနားရှိသော၊ နွားတို့အား ဆေးတိုက်သည့် အခါ အသုံးပြုသည့် ကျည်တောက်ဖျားနှင့်တူသော နားရှိသော။

ဝိဥကံ် ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ဥကိ+ဏ] ဥကိ–နိဝါသ ဂတီသု၊ ဝိနော ပကို်နော ဥကံ်ဿိ ဧတ္ထာတိ–ဝိဥကေံာ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၁။ ခိုအိမ်၊ ခိုစင်။

ဥလ

ဘူ= ဗျာကုလေ–နှောင့်ယှက်ခြင်း၌။ ဥလတိ။

ဒို

ဘူ= ပက္ခန္ဒနေ–ပျံသွားခြင်း၌၊
အစ္ဆာဒနေပိ–ဖုံးလွှမ်းဝတ်ရုံခြင်း၌လည်း။ ဒေတိ။

ဥဒ္ဓီတ္တာ ။ [ဥ ✓ ဒို+တွာ] ထည့်၍။ ဥဒ္ဓီတ္တာတိ–ပက္ခိပိတွာ။ ဝဇီရ၊ ၅၂၂။

ပဒ္ရ ၊ ပု+န ၊ [ပ ✓ ဒို+အ] ပကာရေန ဒီယတိ အစ္ဆာဒီယတိ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဧတေနာတိ–ပဒ္ရော၊ ပံ ဟိရိကောပိနံ ဒေတိ ပဒ္ရိစ္ဆာဒေတီတိ–ပဒ္ရော။ ဧက–ဒို။ အဝတ်အထည်၊ ပဒ္ရောဧဝ–ပဒ္ရကော။ ဝိမတိ–၁၊ ၃၂၆။

ပဒ္ရု ၊ တိ ၊ [ပ ✓ ဒို+ဥ] မပျင်းရိသော၊ ထက်မြက်သော၊ လိမ္မာသော၊ အနာကင်းသော။

ဒိုက၊ ဒိုက၊ ဒေက

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဒေကတိ၊ ဒိုကတိ။

ဒိုကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဒိုက+အ+အာ] ဒိုကိယတိ ဓာနိယတိ သံဝဏ္ဏနာယ (အဋ္ဌကထာယ) အတ္ထော ဧတာယာတိ–ဒိုကာ၊ အဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်ကျမ်း။ နိတိဓာ၊ ၁၇–နှင့်ဓာတွတ္ထ။

ဒိုပ

စု= နောဒေ–စေလွှတ်ခြင်း၌။ ဒေပတိ၊ ဒေပယတိ။

ဗျ

ဘူ= အဘိပီဠန ဓံသကေသု–နှိပ်စက်ခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်းတို့၌။
ဝိရူဟနေပိ–ပေါက်ခြင်း၌လည်း။ ဥဝတိ။

အဒ္ဓဝိ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ ဋျု+က္တ] ဓနသာမိနော ဂါမနိဂမာဒယော ဝါ အာ–ဘုသော ဥဝန်္တိ ပဋိပိဇ္ဇေန်္တိ ဝိဒ္ဒံသေန်္တိ တိ ဝါ–အဒ္ဓဝိယော= စောရာ။ ဧကက္ခရဒို။ ဣ–ပစ္စည်းသက်က အဒ္ဓဝိ၊ က–ပစ္စည်းသက်က အဒ္ဓဝိက၊ တောပုန်း, ဓားပြ၊ အဒ္ဓဝိယော–သမုပ္ပန္နာ။ ဓာ–၂၊ ၁၇၀။ ဥဒ္ဓံ ဥဝတိ ဝိရူဟတီတိ–အဒ္ဓဝိ= မဟာရည်၊ ဥဒ္ဓဂ််မတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ–အာကာရော။ ဧကက္ခရဒို။ တောအုပ်ကြီး။

ဌာ

ဘူ+ဒိ= ဂတိနိဝတ္တိယံ–သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း–ရပ်ခြင်း၌။

ဌာတိ ။ [✓ ဌာ+အ+တိ] အ–ပစ္စည်းကိုချေ။ ရူ၊ ၄၉၂။ ရပ်တည်နေ၏၊ တည်တံ့–ခိုင်ခံ့၏ ။ ဌတွာ၊ ဌတ္ဝာန၊ ဌာတဗ္ဗ၊ ဌာတုံ။ ဌာန၊ ရပ်ခြင်း၊ တည်နေခြင်း၊ တည်တံ့–ခိုင်ခံ့ခြင်း၊ တည်နေရာ–အရပ်၊ ရာထူး၊ အကြောင်း၊ ဌာန်။ ဌာနိယ၊ ဌာနိယ၊ တည်ရာ–

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းဖြစ်သော၊ တည်တတ်သော။ ဌာယီ၊ ဌိတ၊ (ဌိတက၊) ဌိတိ၊ (ဌိတိက၊ ဌိတိကာ။)

ဌာန ၊ န ၊ [√ဌာ+ယု] တိဌတိ ဖလမေတ္ထာတိ–ဌာနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၁။ အကြောင်း။

ဌပယတိ ။ [√ဌာ+ဏာပယ+တိ] အာ–ကို အ–ပြု၊ တည်စေ၏၊ ထား၏၊ ဖြစ်စေ၏။ ဌပယန္တ၊ ဌပယမာန၊ ဌပယိတွာ၊ ဌပယိတွာန။

ဌပါပေတိ ။ [√ဌာ+ဏာပေ+ဏာပေ+တိ] တည်ပါစေ–ဟု စေခိုင်း၏၊ ထားစေ၏။ ဌပါပေတုံ၊ ဌပါပေတွာ။

ဌပေတိ ။ [√ဌာ+ဏာပေ+တိ] အာ–ကို အ–ပြု၊ တည်စေ၏၊ ထား၏၊ ဖြစ်စေ၏။ ဌပန၊ ဌပနက၊ ဌပနီယ၊ (ဌပိယတိ၊ ဌပိယတေ၊ တည်စေအပ်၏၊ ထားအပ်၏။) ဌပိတ၊ ဌပိယမာန၊ ဌပေတဗ္ဗ၊ ဌပေတုံ၊ ဌပေတု၊ ဌပေတွာ၊ ဌပေတွာန၊ ဌပေန္တ၊ ဌပေန္တီ၊ ဌာပန။

အဌပနာ ၊ ထီ ၊ [အာ √ဌာ+ဏာပေ+ယု+အာ] အဦးအစအတိုင်း ရှိသေစွာထားခြင်း၊ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော ကောဓ၏အခြားမဲ့၌ ထားခြင်း၊ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော ကောဓ၏ဖြစ်ပုံ အပိုင်းအခြားကို မလွန်မူ၍ (=အတိုင်း)ထားခြင်း။

အဂုံဌ ၊ ပု ၊ [အဂ္ဂ √ဌာ+အ] အဂ္ဂေ ပုရေ တိဌတီတိ–အဂုံဌော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော, အဿုတ္တဆ္ဆ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၆။ ဝိသံယောဂတ္တဆ္ဆ။ သူစီ။ လက်မ။

အဋ္ဌ ၊ န ၊ [အာ √ဌာ+က္က] အာဘုသော တိဌတီ ဧတေနာတိ–အဋ္ဌ၊ က္က။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၇။ အရိုး။

အဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ဌာ+တ] ဆောက်တည်အပ်သော၊ ကြံစည်အပ်သော။ [န+ဋ္ဌိတ] မတည်သော။

အဓမ္မဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဓမ္မ √ဌာ+တ] မတရားမှု၌ တည်သော။ ပု ။ [အဓမ္မ+အတ္ထ] မကောင်းမှု အကုသိုလ်ဟူသောအနက်သဘော။

အဓိဋ္ဌာတိ ။ [အဓိ √ဌာ+အ+တိ] အဓိဋ္ဌာန်၏၊ မှတ်ယူ၏၊ စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်၏၊ အဖန်ဖန် ဖြစ်စေ၏၊ ခိုင်မြဲစွာထား၏၊ လွန်ကဲစွာ တည်စေ၏၊ စီရင်၏၊ နှင်း၏၊ တက်စီး၏၊ ဆောက်တည်ကျင့်သုံး၏၊ ဉာဏ်ဖြင့်လွှမ်းမိုး၍ တည်၏၊ –သိမြင်၏၊ အဓိဋ္ဌာန်တင်၏။ (အဓိဋ္ဌေတိ၊ အဓိဋ္ဌဟတိ၊ အဓိဋ္ဌတိ၊) အဓိဋ္ဌဟန္တ၊ အဓိဋ္ဌဟာန၊ အဓိဋ္ဌဟိတ္တာ၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ အဓိဋ္ဌာတုံ၊ အဓိဋ္ဌာန၊ အဓိဋ္ဌာယ၊ –၍။ အဓိဋ္ဌာယက၊ အဓိဋ္ဌိတ၊ အဓိဋ္ဌိတိ။

အနုဥ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အနု+ဥ √ဌာ+တ] အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်သော။

အနုဋ္ဌဟတိ ။ [အနု+ဥ √ဌာ+အ+တိ] ဟ–လာ၊ ရဿပြု။ ရူ၊ ၄၉၂။ ထကြွ၏၊ လုံ့လပြု၏၊ အားထုတ်၏။ [ဥ √ဌာ+အန္တ] ဥဋ္ဌဟန္တ –ထသော၊ ကြိုးစားသော၊ အားထုတ်သော။ [န+ဥဋ္ဌဟန္တ] အနုဋ္ဌဟန္တ –မထသော၊ မကြိုးစားသော၊ အားမထုတ်သော။ ဧဝံ အနုဋ္ဌဟန၊ အနုဋ္ဌာတုံ၊ အနုဋ္ဌာန [အနု+ဌာန] အနိုးဥ်တည်နေခြင်း၊ ရှိနေခြင်း။ အနုဋ္ဌာပနီယ၊ မထစေအပ်သော။

အနုဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အနု √ဌာ+တ] အဖန်ဖန် တည်စေအပ်သော၊ ထားအပ်သော။

အနုတိဋ္ဌတိ ။ [အနု √ဌာ+အ+တိ] အမြဲတည်ထား၏၊ ဖြစ်စေ၏။ အနုတိဋ္ဌန၊ စောင့်ခြင်း၊ အစဉ်အမြဲ တည်ထားခြင်း၊ စောင့်သုံးခြင်း။ အနုတိဋ္ဌန္တ ။

အနုပတိဋ္ဌတိ ။ [အနု+ဥပ √ဌာ+အ+တိ] အစဉ်မပြတ် (အမြဲ)တည်ထား၏။

အနုသဏ္ဌာတိ ။ [အနု+သံ √ဌာ+အ+တိ] ကောင်းစွာ တည်၏။

အဘ္ဘဋ္ဌာတိ ။ [အဘိ+ဥ √ဌာ+အ+တိ] တက်၏၊ လွှမ်းမိုးပျံ့နှံ့၍ တက်၏။ အဘ္ဘဋ္ဌဟိယ၊ –၍။ အဘ္ဘဋ္ဌာန၊ အဘ္ဘဋ္ဌိတ။

အဘိတိဋ္ဌတိ ။ [အဘိ √ဌာ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၍တည်၏။ အဘိဋ္ဌာန [အဘိ+ဌာန] ရုန့်ရင်းသောအကြောင်း၊ အလွန်အပြစ်ကြီးသော အကုသိုလ်ကံ။ အဘိဋ္ဌာယ၊ လွှမ်းမိုး၍။

အဘိဝိဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဝိ+ဥ √ဌာ+တ] ဖြစ်ပေါ်သော၊ ဖြစ်ပေါ်စေအပ်သော။

အရိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [အရိ √ဌာ+အ] တိတ္တရသတ္တာ အရိဘာဝေ တိဌတီတိ–အရိဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၀။ တမာ။

အဝဋ္ဌာတိ ။ [အဝ √ဌာ+အ+တိ] တည်၏၊ သက်ဝင်၍ တည်၏။ အဝဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ အဝဋ္ဌာန၊ အဝဋ္ဌာပန၊ အဝဋ္ဌာယီ၊ အဝဋ္ဌိတ၊ အဝဋ္ဌိတိ၊ (အဝတိဋ္ဌတိ၊

http://www.dhammadownload.com

တည်၏၊ သက်ဝင်၍ တည်၏။) အဝတိဌန၊ အဝတိဌန္တ။

အဝတ္ထာပန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓ဌာ+ဏာပေ+ယု] ကောင်းစွာ တည်စေခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

အဝတ္ထိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဌာ+တ] တည်တံ့သော။

အဿတ္ထ ၊ ပု+နာ ၊ [အဿ ✓ဌာ+အ] အဿံ သဗ္ဗညုတညာဏံ တိဌတိ ဧတ္ထာတိ–အဿတ္ထော၊ ဌဿထော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၁။ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၊ အသီး၊ အစောင့်နတ်။

အာကာသဌ ၊ တိ ၊ [အာကာသ ✓ဌာ+ကွိ] ကောင်းကင်၌ တည်သော၊ (ကောင်းကင်သို့ရောက်သော။)

အာဌပေတွာ ။ [အာ ✓ဌာ+ဏာပေ+တွာ] ပေါင်နှံထား၍။ အာဌပိတ၊ အာဌပေတုံ။

အာဌပနာ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ဌာ+ဏာပေ+ယု+အာ] ဦးစွာ ပထမ တည်ရှိစေခြင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် (အထင်ကြီးအောင်) အစပျိုးအနေဖြင့် "သွားမှု, ရပ်မှု–စသည်ကို" ပြုလုပ်ခြင်း၊ လေးလေးစားစား တည်ရှိစေခြင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် အထင်ကြီးအောင် အထူးကြောင့်ကြစိုက်၍ "သွားမှု, ရပ်မှု–စသည်ကို" ပြုလုပ်ခြင်း။

ဥက္ကဌာ ၊ ထီ ၊ [ဥက္ကာ ✓ဌာ+က+အာ] တစ်နည်း= [ဥက္ကာ+ဌိတာ] သုတ်ကြီးဖြင့် က္ကာ–၏ အာ–ကို ရဿပြု၊ ဌိတာ–ကိုလည်း ဌာ–ပြု၊ မီးရှူးမီးတိုင်များ ထွန်းတောက်ပနေစဉ် တည်ထောင်အပ်သောမြို့။

ဥဌဟတိ ။ [ဥ ✓ဌာ+အ+တိ] ဟ–လာ, ရဿပြု၊ ထ၏၊ တက်လာ၏။ ဥဌဟန၊ ဥဌဟန္တ၊ ဥဌဟိတွာ၊ ဥဌာတဗ္ဗ၊ (ဥဌာတိ၊) ဥဌာတု၊ ဥဌာတုံ၊ ဥဌာန၊ ဥဌာနက၊ ဥဌာယ၊ –၍။ ဥဌာယက၊ ဥဌာယိက၊ ဥဌာဟက၊ ဥဌာဟိကာ၊ ဥဌိတ၊ (ဥဌေဟိ၊) ဥဌေတုံ၊ ဥဌေန္တ၊ ဥတ္တိဌ၊ –၍။ ဥတ္တိဌန္တ၊ ဥတ္တိဌိတွာ။

ဥဌပေတိ ။ [ဥ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] ဥဌပေတုံ၊ ဥဌပေတွာ၊ ဥဌပေန္တ၊ ဥဌာပနီယ၊ (ဥဌာပယတိ၊) ဥဌာပယန္တ၊ ဥဌာပယမာန၊ ဥဌာပိတ၊ ဥဌာပေတဗ္ဗ၊ (ဥဌာပေတိ၊) ဥဌာပေတုံ၊ ဥဌာပေတွာ၊ ဥဌာပေန္တ။

ဥဌာပနီယ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ဌာ+အနီယ] ဥပတိဌတီတိ–ဥပဌာနိယော ကတ္တရိ၊ ဘာဝေ တဗ္ဗာနီယာ နပုံသကာ၊ အညတြ ဝါစ္စလိင်္ဂါ။ မောဂ်–၅၊ ၂၇၊ ပဋ္ဌိ။ လုပ်ကျွေးတတ်သောတပည့်။

ဥပဌဟတိ ။ [ဥပ ✓ဌာ+အ+တိ] ဥပဌာတိ၊ ဥပတိဌတိ၊ ဆည်းကပ်၏၊ ခစား၏၊ အနီး၌ရပ်၏၊ ပြုစု၏၊ လုပ်ကျွေး၏၊ (ဥာဏ်အား)ထင်လာ၏။ ဥပဌိတုံ၊ ဥပဌာက၊ ဥပဌာတဗ္ဗ၊ ဥပဌာတုံ၊ ဥပဌာန၊ (ဥပဌပေတိ၊ ဥပဌာပေတိ၊ –စေ၏။ ဥပဌာပေတွာ၊ ဥပဌာယက၊ ဥပဌာယိကာ၊ ဥပဌိတ၊ ဥပဌီယတိ၊ –တည်ထားအပ်၏၊ လုပ်ကျွေးအပ်၏။) ဥပဌိယမာန။

ဥပရိဌ ၊ တိ ၊ [ဥပရိ ✓ဌာ+အ] အထက်၌ရပ်တည်သော။

ဥပသဏ္ဌာပနာ ။ [ဥပ+သံ ✓ဌာ+ဏာပေ+ယု+အာ] ရပ်စဲစေခြင်း၊ တန့်ရပ်စေခြင်း။

ဥပဌိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ဌာ+တ္တ] ဥပဌာသီတိ–ဥပဌိတော၊ ဆည်းကပ်တတ်သော။ ဥပဌယိတ္ထာတိ–ဥပဌိတော၊ ဆည်းကပ်အပ်သော။

ကဏ္ဌ ၊ ပု ၊ [က ✓ဌာ+အ] ကံ သီသံ တိဌတိ ဧတ္ထာတိ–ကဏ္ဌော။ ဧဋီ။ လည်ချောင်း၊ ရေမျိုး။

ကပိတ္ထ ၊ ပု ၊ [ကပိ ✓ဌာ+က] ကပိ တိဌတိ အတြ တပ္ပလပိယတောတိ–ကပိတ္ထော၊ ပိသော။ ကောတ္ထုဘ။ သီးပင်။

ကဗိဌ ၊ ပု ၊ [ကဝိ ✓ဌာ+အ] ကဝိမှိ ဝါနရေ တိဌတီတိ–ကဗိဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၁။ ကဝယော ကပယောဝါ တိဌန္တိ ဧတ္ထာတိ-ကဗိဌော၊ ကပိတ္ထောဝါ၊ ဌဿ ထော၊ ဝဿ ပေါ။ သူစိ။ သီးပင်။ ဤသို့ ပြုက အပင်ကို ပဓာနအားဖြင့် ရပါသည်၊ ရှေ့ဝိဂ္ဂဟမှာ အသီးကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် ရပါသည်။ ကဝယော ဝါနရာ တိဌန္တိ ဧတ္ထာတိ–ကဗိဌော။ သီးပင်။

ကုစ္ဆိဌ ၊ ပု ၊ [ကုစ္ဆိ ✓ဌာ+အ] ကုစ္ဆိမှိ ဥဒရေ တိဌတီတိ–ကုစ္ဆိဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈။ ဝမ်း၌တည်သောလေ။

ကုဌ ၊ နာ ၊ [ကု ✓ဌာ+အ] ကုယံ ပထဝိယံ တိဌတီတိ–ကုဌံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၂။ ပန်းနု။

ကူဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ကူဋ ✓ဌာ+အ] ကူဋော နိစ္စလော တိဌတီတိ–ကူဋ္ဌော၊ ပဗ္ဗတော။ [ကူဋ္ဌ+ဏ] ကူဋ္ဌော

http://www.dhammadownload.com

ဝိယ သဒါ တိဋ္ဌတီတိ–ကူဋဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၀။ အခါခပ်သိမ်းနှံ့၍တည်သော နိဗ္ဗာန်၊ –ကောင်းကင်။

ဂဏ္ဌိ ၊ ပု ၊ [ဂေါ ✓ဌာ+ဣ] ဂေါ ဉာဏံ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ–ဂဏ္ဌိ။ ဧဋီ။ မပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၊ ခက်ဆစ်ခက်ရာ။ [ဂဏ္ဌိ+ပဒ] ဂဏ္ဌိဘူတံ ပဒံ–ဂဏ္ဌိပဒံ။ မဋီ–၁၊ ၅၆။ ခက်ဆစ်ပုဒ်။ (ခက်ဆစ်ပုဒ်ကို ဖွင့်ပြသောကျမ်း။)

ဂဟဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဂဟ ✓ဌာ+အ] ဂဟေ ဂေဟေ တိဋ္ဌတီတိ–ဂဟဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၆။ အိမ်ရာထောင်သူ။

ဂေါဋ္ဌ ၊ န၊ [ဂေါ ✓ဌာ+အ] ဂါဝေါ တိဋ္ဌန္တျတြာတိ–ဂေါဋ္ဌံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၉။ နွားခြံ။

ထပတိ ၊ ပု ၊ [✓ဌာ+တိ] ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ တိ၊ ပ–ကာရဝဏ္ဏာဂမော, ဌာတိဿ ထောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၆။ လက်သမား။

ဘလ ၊ တိ ၊ [✓ဌာ+ကလ] ဌဿ တော, ပုဗ္ဗသရ လောပေါ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ–ထလံ= ဥန္နတပ္ပ ဒေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၄။ ကြည်းကုန်း၊ ကုန်းမြင့် အရပ်။ ထီ၌ ထလီ။

ထာမ ၊ ပု+န၊ [✓ဌာ+မ] တိဋ္ဌန္တိ ဧတေနာတိ–ထာမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၈။ ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိမှိ၊ ထာမော၊ ဌဿ ထတ္တံ။ ရူ၊ ၆၅၃။ အားအစွမ်း၊ စွမ်းရည်သတ္တိ။

ထာဝရ ၊ တိ ၊ [✓ဌာ+ဝရ] ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ, တိဋ္ဌတိ သီလေန–ထာဝရော= စိရကာလပဝတ္တနကော၊ ဝရပစ္စယော, ဌကာရဿ ထကာရော စ နိပါတနာ။ မောဂ်–၅၊ ၅၄၊ ပဋ္ဌိ, ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၂–တို့ကိုလည်းရှုပါ၊ ကြာမြင့်စွာ စွဲစွဲမြဲမြဲတည်လေ့ရှိသော။

ထိရ ၊ တိ ၊ [✓ဌာ+ကိရ] ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ, ဌဿ ထတ္တံ၊ ဌာတိ ပဝတ္တတီတိ–ထိရံ= စိရဌာယီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၀။ ခိုင်ခံ့သော၊ တည်တံ့သော။

ထီ ၊ ထီ ၊ [✓ဌာ+ဤ] တိဋ္ဌတိ ဂဗ္ဘော ယဿံ, သာ–ထီ၊ ဓာ–ဓာရဏေ ဝါ၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော၊ ဤ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀။ မိန်းမ။

ထေန ၊ တိ ၊ [✓ဌာ+န၊] ဌာဿ ထေ၊ ဌာတိ ပဝတ္တ တီတိ–ထေနော= စောရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၇။ သူခိုး၊ သူဝှက်။ န၊ ။ခိုးဝှက်မှု။

ဒုဋ္ဌု ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဌာ+ကု] ဒုပုဗ္ဗော၊ ဌာတိ ပဝတ္တတိ အသုန္ဒရဘာဝေနာတိ–ဒုဋ္ဌု= အသောဘနံ။ မောဂ်–၇၊ ၆။ မတင့်တယ်သော၊ မကောင်းသော။

ဒွါရဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဒွါရ ✓ဌာ+အ] ဒွါရေ တိဋ္ဌတီတိ–ဒွါရဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၁။ နွားခြံ။

သုဋ္ဌု ၊ တိ ၊ [သု ✓ဌာ+ကု] ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ သုပုဗ္ဗော၊ ဌာတိ ပဝတ္တတိ သုန္ဒရဘာဝေနာတိ–သုဋ္ဌု= သောဘနံ။ မောဂ်–၇၊ ၆။ တင့်တယ်သော၊ ကောင်းသော။

ဒုပဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဒု+ဥပ ✓ဌာ+အ] ပြုစုလုပ်ကျွေးနိုင်ခဲသော၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးရခက်သော။ ဒုပဋ္ဌာက။

ဒူရဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဒူရ ✓ဌာ+အ] အဝေး၌တည်သော။

ဓိတိ ၊ ထီ ၊ [✓ဌာ+တိ] တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ သုဘာသုဘ ဖလန္တိ–ဓိတိ၊ တိ၊ ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ။

ဓေယျ ၊ န၊ [✓ဌာ+ဏျ] တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ အတ္ထောတိ–ဓေယျံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၄။ တည်ရာ။ [နာမ+ဓေယျ] နာမမေဝ ဓေယျံ–နာမဓေယျံ။ အမည်။

နိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဌာ+က] နိစ္စံ တိဋ္ဌတိ။ ကောတ္ထုဘ။ ခိုင်ခံ့သော၊ ခိုင်မာသော၊ တည်နေသော၊ မှီခိုသော။

နိဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [နိ ✓ဌာ+အ+အာ] ပြီးစီးခြင်း၊ အဆုံး၊ ပျောက်ကွယ်ပျက်စီးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

နိဋ္ဌာတိ ။ [နိ ✓ဌာ+အ+တိ] ပြီး၏၊ ပြီးဆုံး၏။ နိဋ္ဌာန၊ (နိဋ္ဌာပေတိ၊ –စေ၏။) နိဋ္ဌာပက၊ (နိဋ္ဌာ ယတိ။) နိဋ္ဌိတ။

နိဋ္ဌုရ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဌာ+ဥရ] အသဝနီယတ္တာ နဣ္ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ–နိဋ္ဌုရံ၊ ဥရော၊ ယထာ နာဂေါတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၅။ နိဋ္ဌာတီတိ–နိဋ္ဌုရံ၊ ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ ဥရော။ ၄င်း–၇၁၄။ ကြမ်းတမ်းသော၊ ခက်မာသော၊ မပျော့ပြောင်းသော၊ မချောမွေ့သော။

ဓီတိ ၊ ထီ ၊ [✓ဌာ+တိ] တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ သုဘာသုဘ ဖလန္တိ–ဓီတိ၊ တိ၊ ဌာ–ဂတိနိဝတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်မှု–လုံ့လ၊ တည်ကြည်မှု–သမာဓိ၊ (ဓိတိ, ဓီတိ–ဟု ပါဋ္ဌ ၂–မျိုးရှိ၏။)

ပစ္စုဋ္ဌာတိ ။ [ပတိ+ဥ ✓ဌာ+အ+တိ] ရှေးရှုအလျင်ကြိုတင်ထ၏၊ နေရာမှထပေး၏၊ နေရာမှထ၍

http://www.dhammadownload.com

ခရီးဦးကြိုဆို၏၊ တည်နေ၏။ ပစ္စုဋ္ဌဟန္တာ၊ ပစ္စုဋ္ဌဟိတွာ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတုံ၊ ပစ္စုဋ္ဌာန၊ ပစ္စုဋ္ဌာယ၊ -၍။ ပစ္စုဋ္ဌိတ၊ (ပစ္စုဋ္ဌေတိ။)

ပစ္စုဋ္ဌေတိ ။ [ပတိ+ဥ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] ရှေးရှု တည်စေ-ဖြစ်စေ၏။

ပစ္စုပဋ္ဌာတိ ။ [ပတိ+ဥပ ✓ဌာ+အ+တိ] ရှေးရှုတည်-ထင်-ဖြစ်၏၊ ပြုစုလုပ်ကျွေး၏။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတ၊ (ပစ္စုပတိဋ္ဌတိ၊ ရှေးရှု-တည်-ထင်-ဖြစ်-၏။)

ပစ္စုပဋ္ဌေတိ ။ [ပတိ+ဥပ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] ရှေးရှု တည်စေ-ဖြစ်၏၊ ပြုစုလုပ်ကျွေး၏။ ပစ္စုပဋ္ဌေတဗ္ဗ၊ ပစ္စုပဋ္ဌေတွာ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပန၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် တည်စေခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုလုပ်ခြင်း။ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတဗ္ဗ၊ (ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ၊) ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တ ။

ပဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဌာ+ကွိ] ပဋ္ဌာဘာဝေန ဌာတိ ပဝတ္တတီတိ-ပဋ္ဌော၊ ထက်မြက်သော၊ စွမ်းနိုင်သော။

ပဋ္ဌာန ၊ န ၊ [ပ ✓ဌာ+ယု] ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၊ တည်ထား ခြင်း။ ပကဋ္ဌေ တိဋ္ဌတီတိ-ပဋ္ဌာနံ၊ (ပဓာနံ)။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၀။ အမတ်ချုပ်ကြီး။ ဌာ-ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ ပပုဗ္ဗော ယာနေ၊ ယု၊ ပတိဋ္ဌိယတေ-ပဋ္ဌာနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၅။ စစ်ထွက်ခြင်း၊ ရှင်ဘုရင် ထွက်တော်မူခြင်း။ ပုရေ စာရိမှိ-ပဋ္ဌော။

ပတိဋ္ဌာ ၊ ထိ ၊ [ပတိ ✓ဌာ+အ] ထောက်တည်ရာ၊ မှီခိုအားထားရာ။

ပတိဋ္ဌာန ၊ န ၊ [ပတိ ✓ဌာ+ယု] တည်ခြင်း၊ ထောက်တည်အားထားရာ။

ပတ္ထ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ဌာ+ဏ] ပတိဋ္ဌတေ အသ္မိန္တိ-ပတ္ထော၊ ဌဿ ထော။ ဓာန်ဦ၊ ဖဝ၇။ တောင်ဝှမ်း၊ (တောင်၌ညီညွတ်သောမြေအပြင်။)

ပဏိဓာန ၊ န ၊ **ပဏိဓိ** ၊ ပု ၊ [ပ+နိ ✓ဌာ+ယု] ဌာ-ဂတိနိဝတ္တိမှိ၊ ပ, နိ ဒွယပုဗ္ဗော-ပတ္ထနာယံ၊ ယု၊ ဏတ္တံ၊ ဓတ္တံ၊ ဣမှိ ပဏိဓိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂၆။ တောင့်တခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်း။

မဂ္ဂဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [မဂ္ဂ ✓ဌာ+အ] မဂ်၌တည်သော။ [မဂ္ဂဋ္ဌ+က] မဂ်၌တည်သော မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ [မဂ္ဂ+အဋ္ဌက] မဂ္ဂင် ၈-ပါးအပေါင်း။ ဖလဋ္ဌ၊ မဂ္ဂဖလဋ္ဌ။

မဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [မဋ္ဌ ✓ဌာ-အ] အလယ်၌တည်သော။ မဋ္ဌဋ္ဌ၊ ညောင်စောင်း၌တည်သော။ မတ္တဋ္ဌ၊ တစ်ခဏမျှ တည်သော။

မဓုလဋ္ဌိကာ ၊ ထိ ၊ [မဓုရ ✓ဌာ+ကွ+က+အာ] မဓုရသ ဘာဝေ တိဋ္ဌတီတိ-မဓုလဋ္ဌိကာ၊ ရဿ လော၊ သကတ္ထေ ကော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၇။ နွယ်ချို။

မုခါဋ္ဌာန ၊ န ၊ [မုခ+အာ ✓ဌာ+ယု] မုခမာတိဋ္ဌတီတိ-မုခါဋ္ဌာနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၀။ မြင်းဇက်။

မူလဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [မူလ ✓ဌာ+အ] အရင်း၌တည်သော၊ မူလအစ-စေခိုင်းတိုက်တွန်းခြင်း၌ တည်သော၊ စေခိုင်းသော။

ရာဇဋ္ဌာနီ ၊ ထိ ၊ [ရာဇ ✓ဌာ+ယု+ဣ] ရာဇာ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ-ရာဇဋ္ဌာနီ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၉၈။ မင်းနေပြည်၊ မြို့တော်။

ဝယဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဝယ ✓ဌာ+တ] ဝယသိ ယောဗ္ဗနေ တိဋ္ဌတီတိ-ဝယဋ္ဌော၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၃။ လူပျို၊ လုလင်။ ဝယော တိဋ္ဌတိ ထိရီဘာဝတ္ထေ တာယာတိ-ဝယဋ္ဌာ။ ထိ ။ဓာန်ဦ၊ ၅၆၉။ ဆီးဖြူ။

ဝဝတ္ထိတာ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ဌာ+တ+အာ] ဝိ,အဝ ပုဗ္ဗော ဌာ-ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ တော၊ ဌာ တိဿ ထော, အသရူပဒ္ဓိတ္တဉ္စ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော၊ သတ်မှတ်အပ်သော။ [ဝဝတ္ထိတာ+ဝိဘာသာ] ဝဝတ္ထိတာ နိယမိတာ ဝိဘာသာ-ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၈၉။ ရုပ်အထူးကို ပိုင်းခြားခြင်း။

ဝုဋ္ဌဟတိ ။ [ဥ ✓ဌာ+တိ] အစဉ် ဝ-လာ၊ ထ၏၊ ထကြွသောင်းကျန်း၏၊ တက်၏။ ဝုဋ္ဌဟိတွာ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာန၊ ဝုဋ္ဌဟန္တာ၊ ဝုဋ္ဌဟမာန၊ ဝုဋ္ဌဟန၊ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ (ဝုဋ္ဌာတိ၊) ဝုဋ္ဌာတုံ၊ ဝုဋ္ဌာယ၊ ဝုဋ္ဌာန၊ ဝုဋ္ဌာနက၊ ဝုဋ္ဌိတ၊ ဝုဋ္ဌိတိ၊ အာပတ်-စသည်မှထခြင်း။

ဝုဋ္ဌာပေတိ ။ [ဥ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] ထစေ၏၊ တက်စေ၏။ ဝုဋ္ဌာပေတွာ၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဝုဋ္ဌာပိတ၊ ဝုဋ္ဌာပိန၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာမ။ ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗ။

သံတိဋ္ဌတိ ။ [သံ ✓ဌာ+တိ] ဌာ-ဓာတ်ကို တိဋ္ဌပြု။ ကစ္စည်း၊ ၄၆၈။ ကောင်းစွာရပ်တည်၏။ (သန္တိဋ္ဌတိ၊) သန္တိဋ္ဌာတုံ၊ သန္တိဋ္ဌာန။

http://www.dhammadownload.com

သဏ္ဌာဟတိ ။ [သံ ✓ဌာ+အ+တိ] ကောင်းစွာတည်၏။ သဏ္ဌာန၊ လျော့လျော့ပြုခြင်း။ သဏ္ဌာဟိတွာ၊ သဏ္ဌာဟိတုံ၊ သဏ္ဌာဟန္တ၊ သဏ္ဌာဟမာန၊ သဏ္ဌာဟန၊ (သဏ္ဌာဘိ၊) သဏ္ဌာဘုံ၊ သဏ္ဌာမာနက၊ သဏ္ဌာဟန၊ သဏ္ဌိတ၊ သဏ္ဌိတိ။

သဏ္ဌာပေတိ ။ [သံ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] တည်စေ၏၊ ကောင်းစွာတည်စေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။ သဏ္ဌာပန၊ သဏ္ဌာပိတ၊ သဏ္ဌာပေတဗ္ဗ၊ သဏ္ဌာပေတွာ၊ သဏ္ဌာပေန္တ၊ သဏ္ဌာပယမာန၊ (သဏ္ဌာပေတိ၊) သဏ္ဌာပေတွာ၊ သဏ္ဌာပေတုံ၊ သဏ္ဌာပေန္တ၊ သဏ္ဌာပယမာန၊ သဏ္ဌာပန။

သဏ္ဌ ၊ ပု ၊ [သ ✓ဌာ+ဏာပေ+အ] ကာရိတလောပ၊ ကောင်းစွာ တည်စေအပ်-ပြုမူအပ်သော အခြင်းအရာ။

သဏ္ဌာန ၊ ပု+န ၊ [သံ ✓ဌာ+ယု] အသွင်အပြင်, ပုံသဏ္ဌာန်, အမှတ်အသား၊ ကောင်းစွာရပ်တည်(ရပ်တန့်ဆုတ်နစ်)ခြင်း၊ ကောင်းစွာတည်ရာ။

သတိပဋ္ဌာန ၊ တိ ၊ [သတိ+ပ ✓ဌာ+ယု] သတိ၏ တည်ရာ အာရုံ၊ သတိဖြင့်ဖြစ်စေအပ်သော၊ မြဲမြံပြင်းထန်စွာ ကပ်ရောက် ပြေးဝင်၍တည်တတ်သော သတိတရား။

သန္နိဋ္ဌာတိ ။ [သံ+နိ ✓ဌာ+အ+တိ] ကောင်းစွာ တည်တံ့၏၊ ကောင်းစွာ ပြီးဆုံး(ဆုံးဖြတ်)၏။ သန္နိဋ္ဌာတုံ၊ သန္နိဋ္ဌာန၊ (သန္နိဋ္ဌေယျ၊ သန္နိဋ္ဌာတဗ္ဗ။)

သန္နိဋ္ဌပေတိ ။ [သံ+နိ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] ကောင်းစွာ တည်တံ့စေ၏၊ ပြီးဆုံးစေ(ဆုံးဖြတ်)၏။ သန္နိဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ သန္နိဋ္ဌာပက၊ သန္နိဋ္ဌာပိကာ၊ သန္နိဋ္ဌာပန၊ သန္နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗ၊ (သန္နိဋ္ဌာပေတိ၊) သန္နိဋ္ဌေယျ။

သမဝဋ္ဌာန ၊ န ၊ [သံ+အဝ ✓ဌာ+ယု] ကောင်းစွာ တည်(တည်တံ့)ခြင်း။ သမဝဋ္ဌိတ၊.... သော။

သမုဋ္ဌဟတိ ။ [သံ+ဥ ✓ဌာ+အ+တိ] ထ၏၊ ဖြစ်ပေါ်(ထင်ရှား)၏။ သမုဋ္ဌဟိတွာ၊ သမုဋ္ဌဟန္တ၊ သမုဋ္ဌဟမာန၊ သမုဋ္ဌဟန၊ (သမုဋ္ဌာတိ၊) သမုဋ္ဌာယ၊ -၍။ သမုဋ္ဌာန၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၊ သမုဋ္ဌာန်။ သမုဋ္ဌိတ၊ (သမုတ္တိဋ္ဌတိ။)

သမုဋ္ဌပေတိ ။ [သံ+ဥ ✓ဌာ+ဏာပေ+တိ] ဖြစ်ပေါ်စေ၏၊ ထင်ရှားစေ၏။ သမုဋ္ဌပိတ၊ (သမုဋ္ဌာပေတိ၊) သမုဋ္ဌပေတွာ၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ၊ သမုဋ္ဌာပေတုံ၊ သမုဋ္ဌာပေန္တ၊ သမုဋ္ဌာပယမာန၊ (သမုဋ္ဌာပိယတိ၊ -စေအပ်၏။) သမုဋ္ဌာပက၊ သမုဋ္ဌာပိကာ၊ သမုဋ္ဌာပယ၊ သမုဋ္ဌာပိယ၊ သမုဋ္ဌာပန၊ သမုဋ္ဌာပိတ၊ သမုဋ္ဌာပေတဗ္ဗ၊ သမုဋ္ဌာပေတုံ၊ သမုဋ္ဌိတ။

သမုပဋ္ဌဟတိ ။ [သံ+ဥပ ✓ဌာ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေး၏။ [သမုပတိဋ္ဌတိ၊ ကောင်းစွာ ချဉ်းကပ်(တည်,ဖြစ်)၏။] သမုပဋ္ဌိတ။

သမ္မတိဋ္ဌတိ ။ [သံ+ပတိ ✓ဌာ+အ+တိ] ကောင်းစွာ တည်၏။ သမ္မတိဋ္ဌာပေတွာ၊ -စေ၍။ သမ္မတိဋ္ဌိတ။

သမ္မာဥပဋ္ဌာန ၊ န ၊ [သမ္မာ+ဥပ ✓ဌာ+ယု] ကောင်းစွာ အာရုံထင်(ကပ်ရောက်၍တည်)ခြင်း။ သမ္မာဥပဋ္ဌိတ။

သမ္မာပတိဋ္ဌာန ၊ န ၊ [သမ္မာ+ပတိ ✓ဌာ+ယု] ကောင်းစွာ တည်တံ့(အာရုံထင်)ခြင်း။

သဟဋ္ဌာန ၊ န ၊ [သဟ ✓ဌာ+ယု] အတူတကွ (တူသော) တည်ရာဌာန။

သဟဋ္ဌာယီ ၊ ထိ ၊ [သဟ ✓ဌာ+ဏီ] အတူတကွ တည်(ဖြစ်)တတ်သော။ သဟဋ္ဌိတ။

သဟာဝဋ္ဌာန ၊ န ၊ [သဟ+အဝ ✓ဌာ+ယု] တစ်ပြိုင်နက် တစ်ပေါင်းတည်း တည်ခြင်း။ သဟာဝဋ္ဌာယီ၊ အတူတကွ တည်လေ့ရှိသော။

သုအဓိဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+အဓိ ✓ဌာ+တ] ကောင်းစွာ စီစဉ်(စီရင်-ပြုလုပ်)အပ်သော။

သုဋ္ဌပိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဌာ+ဏာပေ+တ] ကောင်းစွာ-ရပ်တန့်စေ(တန့်ထား)အပ်သော။

သုဋ္ဌိတ ။ တိ ၊ [သု ✓ဌာ+တ] ကောင်းစွာ (မတုန်မလှုပ်) ရပ်တည်သော။

သုနိဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဌာ+တ] ကောင်းစွာ ပြီးဆုံးသော၊ [သု+နိ ✓ဌာ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ပြီးဆုံးစေအပ်သော။

သုပက္ကုဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပက္က+ဥ ✓ဌာ+တ] ကောင်းစွာ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ(ပူလောင်ကျိုချက်အပ်)သော။

သုပဋ္ဌပိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ဌာ+ဏာပေ+တ] ကောင်းစွာ တည်စေအပ်(ထားအပ်)ပြီးသော။ သုပ္ပဋ္ဌပိတ၊ သုပဋ္ဌပိတ။

သုပဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဥပ ✓ဌာ+တ] သုပဋ္ဌိတ၊ ကောင်းစွာ တည်တံ့(တည်နေ-တည်ကြည်)သော။ သုပ္ပဋ္ဌိတ၊ သုပဋ္ဌိတ။

http://www.dhammadownload.com

သုပတိဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ √ဌာ+တ] သုပ္ပတိဌိတ၊ ကောင်းစွာ တည်တံ့(ခိုင်မြဲ, မတုန်မလှုပ်)သော။ သုပတိဌိတ။

သုပရိနိဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ+နိ √ဌာ+တ] ကောင်းစွာ ပြည့်စုံပြီးစီး(ပြီးစီးခြင်းသို့ရောက်)သော။

သုဟုဌိတ ၊ နဲ ၊ [သု+ဥ √ဌာ+တ] ဟ–လာ။ နီတိ သုတ္တ၊ ၅၆။ ကောင်းစွာ ထ(နိုး)ခြင်း။

သူပဌ ၊ တိ ၊ [သု+ဥပ √ဌာ+အ] ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် လွယ်ကူသော။

သူပဌာက ၊ တိ ၊ [သု+ဥပ √ ဌာ+ဏ္ဍု] ထီ၌ သုပဌိကာ၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် လွယ်ကူသော၊ အလွယ်တကူပြုစုစောင့်ရှောက်တတ်သော။

သွဓိဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+အဓိ √ဌာ+တ] သွာဓိဌိတ၊ ကောင်းစွာ တည်သော၊ ကောင်းစွာ ထားအပ်သော၊ ကောင်းစွာ ထားခြင်း၊ ကောင်းစွာ အဓိဌာန်တင်ခြင်း။

ဌိဝု

ဘူ= စာဂေ–စွန့်ခြင်း၌။ ဌိဝတိ။

ဌုဘ

ဘူ= နိဌုဘေ–တံတွေးထွေးခြင်း၌။ ဌုဘတိ။

နိဌုဘတိ ။ [နိ √ဌုဘ+အ+တိ] ထွေး၏၊ တံတွေးထွေး၏။ နိဌုဘ၊ နိဌုဘန၊ တံတွေးထွေးခြင်း။ နိဌုဘိတွာ။

ဩဌုဘတိ ။ [အဝ √ဌုဘ+အ+တိ] ထွေး၏၊ တံတွေးထွေး၏။

အနုဌုဘာ ၊ ထီ ၊ [အနု √ဌုဘ+အ+အာ] အနုဌုဘဆန်း၊ ရှစ်လုံးဘွဲ့ဂါထာအပေါင်း။

အနိဌုဘိတွာ ။ [နဲ+နိဌုဘိတွာ] အနိဌုဘိတွာ၊ မထွေးမူ၍၊ မစွန့်မူ၍။

ဌေ

ဘူ= သဒ္ဒ သံဃာတ ဝေဌနေသု–အသံပြုခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်း, ရစ်ပတ်ခြင်းတို့၌။ ဌာယတိ၊ ဌီယတိ ဝါ။

ဒုပ

ဘူ+စု= သံဃာတေ–ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ ဒုပတိ၊ ဒုပယတိ၊ ဒုပယတိ။

ဒုပိ

ဘူ+စု= သံဃာတေ–ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ ဒုမ္ပတိ၊ ဒုမ္ပေတိ၊ ဒုမ္ပယတိ။

ဒုဗိ၊ ဒုမ္ဗ

ဘူ+စု= ခေပ သံဟဓော–ပစ်လွှင့်ခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ ဒုမ္ဗတိ၊ ဒုမ္ဗယတိ။

ဝေလမ္ဗက ၊ ပု ၊ [ဝိ √ဒုမ္ဗ+ဏ္ဍု] အတုခိုင်းသူ, အတုယူသူ၊ (ဂျွမ်းသမား= သျ။) ဝေလမ္ဘကာဝိယ။ ဝိဌ–၂၊ ၂၀၅။

ဒုဘိ

ဘူ+စု= သံဟတေ–ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ ဒုမ္ဘတိ၊ ဒုမ္ဘယတိ။

ဒို၊ ဒီ

ဘူ= ဝေဟာယသဂတိ ဥဒ္ဓန ခေပေသု–ကောင်းကင်သို့တက်သွားခြင်း, ကျော့ကွင်းထောင်ခြင်း, ပစ်လွှင့်ခြင်းတို့၌။ ဒေတိ၊ ဒုယတိ။

ဘူ+ဒိ= ဂတေ–သွားခြင်းသာမန်၌။ ဒိုယတိ။

"ဒို"တု ပဝေသနာကာသ–ဂမနေ ဝတ္တနေ တထာ၊ ဥပဟာသေ သိယာ ဟိံသေ , အာဒါနေ စ ယထာရဟံ။ (ဧ)။

ဒေတိ ။ [√ဒီ+အ+တိ] ပျံတက်၏၊ (ကျော့ကွင်း) ထောင်၏၊ ပစ်ချ၏။ ဒေတုံ၊ ဒေတွာ၊ ဒေမာန။

ကုမ္ဘဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [ကုမ္ဘ √ဒို+ဏ] ကုမ္ဘောဝိယ ဒေတီတိ–ကုမ္ဘဏ္ဍော၊ ဗိန္ဒာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၇။ ကျောက်ဖရုံ။

ဒုယတိ ။ [√ဒို+အ+တိ] ပျံသွား၏။ ဒုယန၊ ဒုယမာန။

ဒုာက ၊ ပု ၊ [√ဒို+ဏ္ဍု] ဒေတိ ပဝိသတိ ဘတ္တမေတေနာတိ–ဒုာကော။ ဧဋီ။ ဟင်းရွက်။

ဒီန ၊ တိ ၊ [√ဒီ+ဏ္ဍ] ဒီနဝန္တု [√ဒီ+ဏ္ဍဝန္တု] ဒီယီတိ–ဒီနော, ဒီနဝါ၊ ဒီ, ဌီ–အာကာသုဂ္ဂမနေ။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၀၊ ပဋ္ဌိကာ။ ပျံသွားသော။

ဥဒ္ဓီယတိ ။ [ဥ √ဒီ+ယ+တိ] ပျံတက်သွား၏။ ဥဒ္ဓိတ၊ ဥဒ္ဓိတုံ၊ ဥဒ္ဓေတုံ၊ ဥဒ္ဓိတွာ၊ (ဥဒ္ဓေတိ၊) ဥဒ္ဓေတွာ၊ ဥဒ္ဓာပေတွာ၊ [ဥ √ဒီ+ဏာပေ+တွာ] ပျံတက်စေ၍။ ဥဒ္ဓာလေန္တ၊ ဥဒ္ဓေတဗ္ဗ၊ ဥဒ္ဓေပန။

http://www.dhammadownload.com

ဥဋ္ဌေပက ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဦ+ဏာပေ+ဏွု] ပျံတက်စေတတ်သော၊ ခြောက်လှန့်နိုင်သော။ ကာကုဋ္ဌေပကံ။

ဩဋ္ဌေတိ ။ [အဝ ✓ ဦ+အ+တိ] ရှေးရှုထား၏၊ ထောင်၏။ (ဩဋ္ဌာပေတိ၊ -စေ၏။) ဩဋ္ဌေတွာ၊ ဩဋ္ဌန။

ဩဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [အဝ ✓ ဦ+ဣ] ဩဋ္ဌီယတိ ဧတာယာတိ-ဩဋ္ဌိ= ပါသော။ နိရတ္တိနှာ၊ ၂၆၉။ ကျော့ကွင်း၊ ညွတ်။

ဩဋ္ဌိတ ၊ ထီ ၊ [အဝ ✓ဦ+တ] ထောင်အပ်သော။

အတိဒါယီ ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ဦ+ဏီ] ဥ-ကို ဒ-ပြု၊ ဝင်လွယ်ထွက်လွယ်သော။ ကာကာတိဒါယီ၊ ကျီးတို့ ဝင်လွယ်ထွက်လွယ်ရှိသော၊ ကျီးတသောသော နေသော။ မ-၂၊ ၁၁၄။

ပစ္စုဋ္ဌေတိ ။ [ပတိ+ဥ ✓ဦ+အ+တိ] ခရီးဦးကြိုဆို၏။ ပစ္စုဋ္ဌေတီတိ-ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဇာဋ္ဌ-၃၊ ၃၆၇။

ပစ္စုဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ပတိ+ဥ ✓ဦ+တ] မိသော၊ ငြိကပ်သော။

ပဏ္ဍု ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဦ+ဥ] သေတရတ္တမိဿပကာရေန ပတနာဘိမုခဘာဝေန ဝါ ဥေတိ ပဝတ္တတီတိ-ပဏ္ဍု။ ရင့်ရော်သော။ ပဏ္ဍု စ သော ပလာသော စာတိ-ပဏ္ဍုပလာသော။ ဧဋီ။ ဖက်ရွက်ရော်။ ပကာရေန တံသမ်ဂီပုဂ္ဂလံ ဥေတိ ဟိံသတီတိ-ပဏ္ဍု= ပဏ္ဍုရောဂ။ ဧဋီ။ ဖျော့တော့သောရောဂါ။ မုဒုသိနိဒ္ဓပဘဿရတာဒိပကာရေဟိ ဒေဝတာနံ မနံ ဥေတိ ဒဒါတီတိ-ပဏ္ဍု= ပဏ္ဍုကမ္မလ၊ သိကြားနေရာ မြကျောက်ဖျာ။

ပါသဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [ပါသ ✓ဦ+ဏ] တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိပါသံ ဩဋ္ဌေန္တိ သတ္တာနံ စိတ္တေသု ဝါ ခိပန္တီတိ ဝါ-ပါသဏ္ဍာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ။ ဓာတွတ္ထ, ကောတ္ထုဘ-၌ကား [ပါ ✓ သနူ+ဥ] ပါပံ သနောတိ ဒဿနသံသဂ္ဂါဒိနာ ဒဒါတီတိ-ပါသဏ္ဍော-ဟု ပြထားသည်။

မဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [မ ✓ ဦ+ဏ] မံ ရတ္တန္ဓကာရံ ဥေတိ ဝိနာသေတီတိ-မဏ္ဍော= သူရိယရသ္မိ။ ဧဋီ။ နေရောင်။

သမုဋ္ဌေန္တ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ဦ+အန္တ] ထီ၌ သမုဋ္ဌေန္တီ၊ ပျံတက်သော။

ဦပ

ဘူ+စု= ခေပ သံဃာတေ-ပစ်လွှင့်ခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ ဥေပတိ၊ ဥေပေတိ၊ ဥေပယတိ။

ဦပိ

ဘူ+စု= သံဟတေ-ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ ဦမ္ပတိ၊ ဦမ္ပယတိ။

ဦဗိ၊ ဦဘိ၊ ဦမ္ဗ၊ ဦမ္ဘ

ဘူ+စု= ခေပေ-ပစ်လွှင့်ခြင်း၌။ ဦမ္ဗတိ၊ ဦမ္ဗယတိ၊ ဦမ္ဘတိ၊ ဦမ္ဘယတိ။

ဦမ္ဗ ၊ ပု ၊ [✓ဦမ္ဗ+ဃဉ်] ဆူဆူညံညံ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ကလေး၊ ဘောလုံး။ ကောတ္ထုဘ။

ဦမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ဦမ္ဘ+အစ်] ကလေး-သူငယ်၊ တွေဝေသူ၊ မိုက်မဲသူ။

ဦမ

ဘူ= ဟိံသာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဥေမတိ။

ဦဏ္ဍိမ ၊ ပု ၊ [✓ ဦမ+အ] ဦ-ကို ဒွေဘာဝပြု, နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ၊ ဥေယျတေ ဟိံသတေတိ-ဦဏ္ဍိမော၊ စည်တို၊ စည်ငယ်။

ဦ့သ

ဘူ= ဦ့သနေ-ကိုက်ခဲခြင်း၌။ ဦ့သတိ။

ဦ့သတိ ။ [✓ဦ့သ+အ+တိ] ကိုက်ခဲ၏၊ ထိုးဆွ၏။ ဦ့သန၊ ဦ့သန္တ၊ ဦ့သမာန၊ (ဦ့သယတိ၊ ဦ့သာပေတိ၊ ကိုက်ခဲစေ၏။) ဦ့သာပေတုံ၊ ဦ့သာပေတွာ၊ ဦ့သာပေန္တ၊ ဦ့သိတ၊ ဦ့သိတဗ္ဗ၊ ဦ့သိတုံ၊ ဦ့သိတွာ၊ ဦ့သေတွာ၊ ဦ့သေန္တ။

ဦ့သ ၊ ပု ၊ [✓ဦ့သ+အ] ဦ့သ-ဦ့သနေ၊ ဦ့သော, ဒံသောပိ၊ ဦ့သ-ခါဒနေ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၅။ မှက်၊ ယင်မမဲရိုင်း၊ ကိုက်ခဲသွေးစုပ်တတ်သော သတ္တဝါ။

ဦဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ဦ့သ+တ] ဦ့သိယတီတိ-ဥဋ္ဌော။ ဓာတွတ္ထ, ကစ္စည်း၊ နျာသ၊ ၅၇၃, ရူ၊ ၆၂၆-တို့၌ကား ဒံသဓာတ်ဖြင့်သာ ပြဆိုထားသည်။

ဦ့ဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဦ့သ+ဏွု] ဦ့သ-ခါဒနေ၊ ဏွု၊ သလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၉။ ဟင်းရွက်။

သဏ္ဍာသ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဦ့သ+ဏ] သင်္ဂမ္မ ဦ့သတီတိ-သဏ္ဍာသော, ဏော၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၇။ ညှပ်။

• • • • • • • • • •

http://www.dhammadownload.com

၅။ တဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ

တက

ဘူ= သဟန ဟာသေသု– သည်းခံခြင်း, ရယ်ရွှင်ခြင်း တို့၌။ တကတိ။

တက ၊ န ၊ [✓တက+အ] တကတိ ရောဂါပန်နယနေ သမတ္ထေတိတိ–တက်၊ ရှိန်းခို၊ ချိပ်။

တက္က ၊ ပု ၊ [✓တက+က] တက္ကမှိတိ ဇတ္ထ တက္ကောတိ ဇကော အယောမယော သုတ္တကန္တ နသ ဥပကရဏ ဝိသေသော၊ သော ဟိ တကီ ယတိ သုတ္တံ ဗန္ဓီယတိ ဇတ္ထ, ဇတေနာတိ ဝါ–တက္ကောတိ ဝုစ္စတိ။ ပါစိတ် ယော၊ ၁၇၁။ ရစ်ဝင်ရိုး၊ ရစ်တိုင်၊ ရစ်တံ၊ ဝင်သီတံ၊ (ရဟတ်စူး။)

တကီ၊ တက်

ဘူ= ကိစ္ဆဇီဝနေ–ငြိုငြင်စွာအသက်ရှင်ခြင်း၌။

စု= ဗန္ဓနေ–နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ တက်တိ၊ တကေ်တိ၊ တက်ယတိ။

အာတက် ၊ ပု ၊ [အာ ✓တကီ+အ] တကီ–ကိစ္ဆဇီဝနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ အာ ဘုသော တက်တိတိ–အာတကော်၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၃။ အနာ၊ ရောဂါ။

တက္က

စု= ရုက္ခသိလေသ ဝိတက္က ဒိတ္တီသု–သစ်စေးဟူသော အနက်, ကြံစည်ခြင်း, ထွန်းပခြင်းအနက်တို့၌။ တက္ကေတိ၊ တက္ကယတိ။

ကက္ကယတိ ။ [✓တက္က+ဏယ+တိ] ကြံစည်၏၊ တွေးဆ၏။ တက္ကန၊ တက္ကယန္တ၊ တက္ကယိတွာ၊ တက္ကာယ၊ –၍။ တက္ကိတ၊ တက္ကိတွာ၊ တက္ကီ၊ (တက္ကေတိ၊ ကြံစည်–တွေးဆ၏၊ အာရုံသို့ စိတ်ကို ရှေးရှုတက်ရောက်စေ၏၊ တင်ပို့၏၊ ဆွဲငင်ဆောင်ယူ၏၊ ချီးမြှောက်၏၊ ကြိမ်း၏။) တက္ကေတွာ၊ တက္ကေန္တ။

တက္က ၊ ပု+န ၊ [✓တက္က+အ] တက္က–ဝိတက္ကေ၊ တက္ကေတိ သမ္ဗယုတ္တမ္မေ အာရမဏဲ အဘိနိရောပေတီတိ–တက္ကော၊ ဝိတက္ကောတိ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ ဝိသေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၅။ ဝိတက်၊ အကြံ၊ ကျမ်းဆရာ၏အယူအဆ၊ သစ်စေး၊ ဆန်ဆေးရည်။ တက္က–ဥဟေ၊ ဥဟော–ဥနပူရဏဲ၊ တက္ကနံ–တက္ကော [တက္က+သီလ] သော သီလံ သဘာဝေါ ယတ္ထ, သာ–တက္ကသီလာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၀။ တက္ကသိုလ်ပြည်၊ တက္ကသိုလ်မြို့။

တက္ကရ ၊ ပု ၊ [✓တက္က+အရ] ထေယျတ္ထံ တက္ကယတီတိ–တက္ကရော၊ တက္က–ဝိတက္ကေ၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၂။ ခိုးသူ၊ သူခိုး။

တက္ကလ ၊ ပု+န ၊ [✓တက္က+အလ] သစ်စေး၊ သထွေးပင်, သထွေးဥ၊ မျောက်ပင်, မျောက်ဥ။

တက္ကိတ ၊ တိ ၊ [✓တက္က+က္တ] တက္ကိယတေတိ–တက္ကိတော။ ကစ္စည်း၊ ၆၄၃။ တက္က–တက္ကနေ။ ရှာသ။ ကြံစည်အပ်သော။

တက္ကောလ ၊ ပု ၊ [✓တက္က+ဩလ] တက္က–ဝိတက္ကေ၊ တက္ကိယတိတိ–တက္ကောလံ= ကောလကံ။ မောင်–၇၊ ၁၉၄။ ကရဝေး။ တက္ကောလက။

အနုဝိတက္ကယတိ ။ [အနု+ဝိ ✓တက္က+ဏယ+တိ] အဖန်ဖန်အောက်မေ့–ကြံဆင်ခြင်၏။ အနုဝိတက္ကယန္တ၊ (အနုဝိတက္ကေတိ၊ အဖန်ဖန်ကြံတွေး၏။) အနုဝိတက္ကေတွာ၊ အနုဝိတက္ကေန္တ။

ဝိတက္ကယတိ ။ [ဝိ ✓တက္က+ဏယ+တိ] ကြံစည်၏၊ ဖြစ်စေ၏။ (ဝိတက္ကေတိ၊) ဝိတက္က၊ ဝိတက္ကန၊ ဝိတက္ကယိတဗ္ဗ၊ ဝိတက္ကိတ၊ ဝိတက္ကိတဗ္ဗ၊ ဝိတက္ကိတု၊ ဝိတက္ကေတွာ၊ ဝိတက္ကိတုံ၊ ဝိတက္ကေတုံ၊ ဝိတက္ကေန္တ၊ ဝိတက္ကယိတွာ၊ ဝိတက္ကယန္တ၊ ဝိတက္ကယမာန၊ ဝိတက္ကေတဗ္ဗ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပရိတက္ကိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ √တက္က+တ] အထူးထူး အပြားပြား ကြံအပ်သော။

သမ္မာဝိတက္ကန ၊ န ၊ [သမ္မာ+ဝိ √တက္က+ယု] မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာကြံစည်ခြင်း၊ သမ္မာဝိတက်။ သမ္မာဝိတက္က၊ ချီးမွမ်းအပ် ကောင်းမြတ်သောဝိတက်၊ အကြံအစည်။

သုပရိဝိတက္ကိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ √ဝိတက္က+တ] ကောင်းစွာ အဖန်ဖန်ကြံဆစိတ်ကူးအပ်သော။

တက္ခ

ဘူ= တစဂ္ဂါဟေ–အရေကိုယူခြင်း(ချပ်ဝတ်ခြင်း)၌။ တက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ကာကွယ်၏။

တဂိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌၊ ပတန ကမ္မနေသု စ–ကျခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌လည်း။ တဂ်တိ၊ သွား၏။ တဂ်န၊ သွားခြင်း။

တဂရ ၊ ပု+န ၊ [√တဂိ+အရ] တဂိ–ဂတျတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓတု၊ အရော၊ တဂရံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၇။ တောင်ဇလပ်ပန်း။ တဂ္ဂရ။

တဋ္ဌ၊ တစ

ဘူ= သံဝရဏေ–ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ တဋ္ဌတိ၊ တစတိ။

တစ ၊ ပု+န ၊ [√တစ+ဏ] တစ–ပါလနေ၊ ဏော၊ တစော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၇။ အရေ၊ အခွံ၊ အခေါက်၊ အပွေး၊ အကြေး။

တစ္ဆ

ဘူ= ဟိ ံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တစ္ဆတိ၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏။

တဿ

ဘူ= တနုကရဏေ–ပါးအောင်ပြုခြင်း၌။ တဿတိ။

တဿတိ ။ [√တဿ+အ+တိ] ရွေ၏၊ ပါး–ချော–ဖြောင့်စင်းအောင် ပြု၏။ တဿန၊ တဿန္တ၊ တဿာပေတွာ၊ –စေ၍။ တဿာပေန္တ၊ တဿိတ၊ တဿိတဗ္ဗ၊ တဿိတုံ၊ တဿိတွာ၊ တဿေတဗ္ဗ၊ တဿေတွာ၊ တဿေန္တ။

တဿက ၊ တိ ၊ [√တဿ+ဏ္ဝု] တဿ–တနုကရဏေ၊ တဿတိ တနုံ ကရောတီတိ–တဿကော၊ ဏ္ဝု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၆။ လက်သမား။

တဿနိ ၊ ထီ ၊ [√တဿ+ယု+ဉျိ] တဿ–တနုကရဏေ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၃။ ပဲခွပ်၊ သစ်ရွေသမား၊ သစ်ခုတ်သမား။

ဝိတဿေတိ ။ [ဝိ √တဿ+အ+တိ] နှုတ်သီးတို့ဖြင့် ထိုးဆိတ်၍ ရွေ၏၊ –ရွေသကဲ့သို့ ပယ်နုတ်၏။ ဝိတစ္ဆိတ၊ ဖြီးအပ်သော။

ဝိတစ္ဆိက ၊ ထီ ၊ [ဝိ √တဿ+ဏ္ဝု+အာ] ဝိသေသေန တဿတိ ကသန္တိ –ဝိတစ္ဆိက၊ တဿ–တနုကရဏေ၊ ဏ္ဝု၊ ဝိဝစ္ဆိကာတိပိ ပါဠော၊ ဝစ္ဆ–ပရိဘာသန တဇ္ဇနေသု၊ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၇။ ယားနာ၊ ပွေးနာ၊ ခြေဖဝါးလက်ဖဝါးကွဲနာ။

ဝိပ္ပတစ္ဆတိ ။ [ဝိ+ပ √တဿ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ကုတ်ဖဲ့ဆိတ်ဆွ(အယားဖျောက်)၏။ ဝိပ္ပတစ္ဆန၊ အထူးထူး....ခြင်း။

သုတစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [သု √တဿ+တ] ကောင်းစွာရွေ–ခုတ်–ဖြတ်လှီးအပ်သော။

သုဝိတစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ √တဿ+တ] ဘီးဖြင့် ကောင်းစွာ ပါး–ချော(ပြေပြစ်)အောင် ဖြီးအပ်သော၊ ကောင်းစွာ လျှော်ဖွပ်–ဆေးကြောအပ်သော။

တဇ္ဇ

ဘူ+စု= ဘဿနေ–ရေရွတ်ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၌။ တဇ္ဇတိ၊ တဇ္ဇေတိ၊ တဇ္ဇယတိ။

တဇ္ဇတိ ။ [√တဇ္ဇ+အ+တိ] ခြိမ်းခြောက်၏၊ ကြိမ်းမောင်း၏၊ ငေါက်ငမ်း၏။ တဇ္ဇန္တ၊ တဇ္ဇမာန၊ (တဇ္ဇယတိ၊) တဇ္ဇယန္တ၊ (တဇ္ဇယန္တ = [√တဇ္ဇ+ဏာယ+မာန] မာန–ကို အန္တပြန်၊ ခြိမ်းခြောက်–မောင်းမဲ ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်အပ်သော။) (တဇ္ဇာပေတိ၊–စေ၏။) တဇ္ဇိတ၊ တဇ္ဇိတွာ၊ တဇ္ဇေတဗ္ဗ၊ (တဇ္ဇေတိ၊) တဇ္ဇေတုံ၊ တဇ္ဇေတွာ၊ တဇ္ဇေန္တ၊ ထိ၌ တဇ္ဇေန္တိ၊ (တဇ္ဇေန္တ၊ –အပ်သော။)

တဇ္ဇန ၊ န ၊ [√တဇ္ဇ+ယု] ခြိမ်းခြောက်–မောင်းမဲ–ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်ခြင်း။ ထိ၌ တဇ္ဇနာ, တဇ္ဇနီ။ ....နှိပ်စက်ကြောင်း–စကား။ တဇ္ဇနီယကံ၊ တဇ္ဇတိ ဧတောယာတိ–တဇ္ဇနီ၊ လက်ညှိုး။

တဇ္ဇနီယ ၊ န ၊ [√တဇ္ဇ+အနီယ] ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ကြောင်း–တဇ္ဇနီယကံ။ တဇ္ဇိယတိ

http://www.dhammadownload.com

အနေန ဝိနယကမ္မနာတိ–တဒ္ဓနိယံ။ ပါစိတျာဒိ ယော၊ ၄၁၁။

ဝိတဒ္ဓေတိ ။ [ဝိ ✓တဒ္ဓ+ဏော+တိ] ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၏။ ဝိတဒ္ဓေတွာ။

သံတဒ္ဓက ၊ တိ ၊ [သံ ✓တဒ္ဓ+ဏ္ဍု] ခြိမ်းခြောက်–မောင်းမဲတတ်သော။ သံတဒ္ဓိတ၊ –အပ်သော။

သန္တဒ္ဓေတိ ။ [သံ ✓တဒ္ဓ+ဏော+တိ] ခြိမ်းခြောက်–မောင်းမဲ–ကဲ့ရဲ့ရေရွတ်၏။ သန္တဒ္ဓက၊ သန္တဒ္ဓန၊ သန္တဒ္ဓနက၊ သန္တဒ္ဓိတ၊ သန္တဒ္ဓေတဗ္ဗ၊ သန္တဒ္ဓိတွာ၊ သန္တဒ္ဓေတုံ၊ သန္တဒ္ဓေန္တ၊ သန္တဒ္ဓေန္တီ၊ သန္တဒ္ဓယမာန၊ သန္တဒ္ဓိယမာန။

သုတဒ္ဓိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓တဒ္ဓ+တ] ကောင်းစွာခြိမ်းခြောက်–မောင်းမဲ(ကြိမ်းမောင်း)အပ်သော။

တဥ္စု

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ တဥ္စတိ၊ သွား၏။

တဥ္ဇု

ရ= သကော်စေ–တွန့်တိုခြင်း၌။ တဥ္ဇတိ။

တဋ

ဘူ= ဥဿယေ–မြင့်မောက်ထောင်တက်ခြင်း၌။

စု= အာဃာတေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တဋတိ၊ တာဋယတိ၊ တာဋေတိ၊ မြင့်မောက်ထောင်တက်၏။

တဋ ၊ တိ ၊ [✓တဋ+အ] ထိ၌ တဋီ, တဋ–ဥဿယေ၊ အ၊ ထိယံ တဋီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၄၊ ၆၀၈–ကိုလည်းရှုပါ၊ ကမ်း, ကမ်းပါးပြတ်, ရေတွင်းနှုတ်ခမ်း။

တဋ္ဋ

ဘူ= ပတိဋ္ဌာယံ–တည်ရာဟူသောအနက်၌။ တဋ္ဋတိ၊ တည်၏။

တဋ္ဋက ၊ ပု+န ၊ [✓တဋ္ဋ+ဏ္ဍု] ထာလက် ဟိ တဋ္ဋတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဘာဇေနံ ဇေတ္ထာတိ–တဋ္ဋက်၊ တဋ္ဋ–ပတိဋ္ဌာယန္တိ မုဒ္ဓဇပဋမက္ခရန္တ ဓာတု။ ဇာဋိ–၁၊ ၁၄၊ ၁၄၀။ ခွက်၊ တဋ္ဋိကာ။ ထိ ။ဖျာ၊ အခင်း။

တဍီ၊ တဏ္ဍ

ဘူ= တာလန စာလေသု–ပုတ်ခတ်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း တို့၌။ တဏ္ဍတိ၊ ပုတ်ခတ်၏၊ တုန်လှုပ်စေ၏။

တဍ္ဍေန္တီ ။ [✓တဍီ+ဏော+အန္တီ] တုန်လှုပ်(လှုပ်ရှား)စေတတ်ကုန်၏၊ ထိုးဆွတတ်ကုန်၏။

ဝိတဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓တဍီ+က] ဝိသေသေန တဏ္ဍတိ စာလေတိ ပရေသံ ဝိညူနံ ဟဒယံ ကမ္မေတီတိ–ဝိတဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ တဍီ–စလနတ္ထော။ နျာသ။ ဆန့်ကျင်ဘက်(ကပ်လုံး)စကား၊ ပညာရှင်များ စိတ်တုန်လှုပ်ဖွယ်ရာ–ဝါဒ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်စကား။

တဏ္ဍုလ ၊ ပု ၊ [✓တဏ္ဍ+ဥလစ်] တဏ္ဍုတေ ဟနျတေတိ–တဏ္ဍုလော။ ကောတ္ထုဘာ။ ဆန်၊ အိပ်မွေ့ပင်။

တတိ၊ တန္တ

စု= ဓာရဏော–ဆောင်ခြင်း၌၊
ဝိတ္ထာရေ စ–ကျယ်ပြန့်ခြင်း၌လည်း၊
သံယမေ စ–ထိန်းချုပ်စောင့်စည်းခြင်း၌လည်း။
တန္တေတိ၊ တန္တယတိ။

တန္တ ၊ န ၊ [✓ တန္တ+အ] ရက်ကန်းစင်၊ ချည်၊ ရက်ကန်းအတိုင်ချည်၊ မျိုးနွယ်စဉ်ဆက်–စသည်။ ကောတ္ထုဘာ။ တန္တက၊ ဖြန့်အပ်သောချည်၊ ရက်ကန်းတန်း၊ အဝတ်တန်း၊ တန္တနည်း။

တန္တီ ၊ ထီ ၊ [✓တန္တ+ကျ] တန္တီ [တန္တီ+ဤ] ရက်ကန်းစင်၊ စောင်း၊ စောင်းကြိုး၊ အကြော၊ သွေးပြန်ကြော။ ကောတ္ထုဘာ။ အစဉ်၊ စောင်းကြိုး၊ စောင်းညှိ့။

တထ

ဘူ= တစ္ဆေ–မှန်ကန်ခြင်း၌။ တထတိ။

တစ္ဆ ၊ န ၊ [✓တထ+ဆ] တထံ အဝိတထန္တိ–တစ္ဆံ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၅၀။ မှန်ကန်ခြင်း။ တိ ။မှန်ကန်သော။

တထ ၊ န ၊ [✓တထ+ဏ] ဟုတ်မှန်သော၊ ထင်ရှားရှိသော၊ တစ္ဆ [တထ+ဏျ] တထသ ဘာဝေါ–တစ္ဆံ။

တဒိ၊ တန္ဒ

ဘူ+ရ= စေတာလသျ မောဟ ဟိံသာနာဒရေသု–အားထုတ်ခြင်း, ပျင်းရိခြင်း, တွေဝေခြင်း, ညှဉ်းဆဲ

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း, မရိုသေခြင်းတို့၌။ တန္ဒတိ၊ စေ့ဆော်အား ထုတ်၏။

တန္ဒိတ ၊ တိ ၊ [✓ တန္ဒ+တ] ပျင်းရိသော။

တန္ဒီ ၊ ထီ ၊ [တန္ဒ+ဣ] တန္ဒ–အာလသိယေ၊ တန္ဒနံ–တန္ဒီ= အာလသျံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၂။ ပျင်းရိခြင်း။ တန္ဒီ။

တဒ္ဒ

ဘူ= ဟိ်ံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တဒ္ဒတိ၊ ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်၏။

တနု၊ တန

တနာ= ဝိတ္ထာရေ–ချဲ့.ထွင်ခြင်း၌။

ဘူ+စု= ဥပကာရ သဒ္ဒါဃာတေသု–ကျေးဇူးပြုခြင်း, သဒ္ဒါတရားကို ဖျက်ခြင်းတို့၌၊
ဥပတာပ ရဝေသု စ–ပူပန်စေခြင်း, အသံပြုခြင်း တို့၌လည်း။ တနောတိ၊ တနုတေ၊ တနတိ၊ တာနေတိ၊ တာနယတိ။

တနောတိ ။ [✓ တနု+သြ+တိ] ချဲ့.၏၊ ဖြန့်.၏၊ ဖြစ်စေ၏။ တနိတုံ၊ တနိတွာန၊ (တနိယတိ၊ ချဲ့.အပ်–ဖြန့်.အပ်–ကြက်အပ်၏။) တနေတွာ။

တတ၊ ဝိတတ ၊ နာ ၊ [✓ တနု+တ] တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ အတနိတ္ထာတိ–တတံ, ဝိတတံ။ ရှု၊ ဖဒ္ဒ၁။ တစ်ဖက် ပိတ်စည်။ တိ ။ကျယ်ပြန့်သော။

တတိ ၊ ထီ ၊ [✓ တနု+တိ] တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ တနနံ–တတိ။ ရှု၊ ဖဝဝ။ ချဲ့.ခြင်း၊ ဖြန့်.ခြင်း၊ အစဉ်အတန်း၊ အမျိုးအနွယ်။

တနန ၊ နာ ၊ [✓ တနု+ယု] တနိယတေ–တနနံ၊ ချဲ့.ခြင်း၊ ဖြန့်.ခြင်း။ တိ ။ချဲ့.တတ်သော၊ ဖြန့်.တတ်သော။

တနယ ၊ ပု ၊ [✓ တနု+ယ] တနိသ အက် (တန ဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ အ–လာ၊) အတ္တနိ ပေမံ တနောတိတိ–တနယော= ပုတ္တော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၂။ သား၊ [✓ တနု+အယ] တနောတိ မုဒ္ဓနိ–တနယော၊ အယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၄၁။ သား၊ သစ်ရွက်။

တနု ၊ ထီ ၊ [✓ တန+ဥ] ကလလတော ပဋ္ဌာယ ကမ္မာဒီဟိ ယထာသမ္ဘဝံ တနိယျတိ ဝိတ္ထာရီယတိ မဟတ္တံ ပါပိယတီတိ–တနု= သရီရံ။ နိတိဓာ၊ ၂၆၂။ ကိုယ်။ တိ ။ပါးလွှာသော၊ တနု–အဗ္ဘာဒီသုပိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၀၇။

တနူ ၊ ထီ ၊ [✓ တန+ဦ] တန–ဝိတ္ထာရေ၊ တနောတိ သဲ့သာရဒုက္ခန္တိ–တနူ= သရီရံ။ မောဂ်–၇၊ ၄။ တနု၊ ကိုယ်။ တိ ။နည်းသော၊ ကျဲသော၊ ပိန်ကြိုသော၊ ပါးသော။

တန္တ ၊ နာ ၊ [✓ တန+တ] တန–ဝိတ္ထာရေ၊ တနတေတိ–တန္တံ= တန္တဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ ချည်။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၂၃–ကိုလည်းရှု။

တန္တီ ၊ ထီ ၊ [✓ တနု+တိ] တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ–တန္တီ၊ အတ္တနော ကုလံ တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ–ဝါ–တန္တီ။ ကစ္စည်း၊ ဖ၅၈။ ပါဠိတော်အစဉ်၊ ဒေသနာစဉ်၊ မျိုး–နွယ်အစဉ်၊ စောင်းကြိုး။ သီဒီ သစ်–၁၊ ၂၉။ ၃၀–ကိုလည်းရှု။

တန္တု ၊ ပု ၊ [✓ တန+တု] တညတေတိ–တန္တု= သုတ္တံ။ မောဂ်–၇၊ ၇၀။ ချည်၊ ချည်မျှင်။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၂၃–ကိုလည်းရှု။

တာန ၊ ပု ၊ [✓ တနု+ဏ] အသံကို (အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ) ချဲ့.ထွင်–သီဆို–တီးမှုတ်ခြင်း။

တုဏ္ဍ ၊ နာ ၊ [✓ တန+ဍ] တနဓာတ်၏ အ–ကို ဥ–ပြု၊ တနောတိ ဇတေနာတိ–တုဏ္ဍံ= လပနံ။ မောဂ်–၇၊ ၅၉။ နှုတ်သီး၊ ပါးစပ်၊ အဦးအဖျား။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၀–ကိုလည်းရှု။

ထန ၊ ပု ၊ [✓ တန+အ] တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ တနောတိ ဣစ္ဆန္တိ–ထနော၊ တဿ ထော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၀။ သားမြတ်၊ ရင်သား။

တိဏဝ ၊ ပု ၊ [✓ တန+အဝ] တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ အဝေါ၊ အဿ ဣတ္တံ၊ ဏတ္တဉ္စ၊ တိဏဝေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၄၃။ စည်ငယ်၊ စည်တို့။

တိထိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ တန+ထိ] တနောတီတိ–တိထိ၊ တန–ဝိတ္ထာရေ၊ ထိ။ သူစိ။ လဆန်းလဆုတ် ၁–ရက်–စသောနေ့။

တိနိဿ ၊ ပု ၊ [✓ တန+ဣဿ] ရထံ တနောတိ ယေနာတိ–တိနိသော၊ ဣသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၅၅။ စစ်ကြီး။

http://www.dhammadownload.com

တိန်္ဓိကီ ၊ ထိ ၊ [✓ တနု+အ+ဣ] အမြဲလရသံ တနောတိတိ–တိန်္ဓိကီ၊ ဒွိတ္တမိတ္တံ, ဏတ္တဉ္စ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၂။ မန်ကျည်း။

တိန္နုက ၊ ပု ၊ [✓ တနု+ဥက] တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ ဥကော, ဒန္တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၀။ တည်ကြီး (တရုတ်တည်)။

အတိမုတ္တ ၊ တိ ၊ [အတိမုဒ ✓ တနု+ကို] အတိမုဒံ တနောတိတိ–အတိမုတ္တော၊ နိပါတနာ၊ ဒ–ကို တ–ပြု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၇။ ဘိန္ဓယ်၊ ဘိန်းန္ဓယ်။

အဝတတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ တနု+တ] ဖုံးလွှမ်းအပ်–ဖုံးအုပ်အပ်သော။

အာတတ ၊ န ၊ [အာ ✓ တနု+တ] အာ တနောတိတိ–အာတတံ၊ တနု–ဝိတ္ထာရေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၀။ တစ်ဖက်ပိတ်စည်၊ အိုးစည်–စသည်။

အာတာန ၊ န ၊ [အာ ✓ တနု+ဏ] ချဲ့ခြင်း။

အာယတန ၊ န ၊ [အာယ ✓ တနု+အ] အာယဘူတေ ဓမ္မေ တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ–အာယတနံ။ နီတိဓာ၊ ၂၆၂။ စက္ခာယတန–စသည်။

ဥတ္တာန ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ တနု+ဏ] ပေါ်လွင်–ထင်ရှားသော, သိလွယ်သော၊ တိမ်သော၊ ပက်လက်ဖြစ်သော။ ဥတ္တာနက။

ဩတတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ တနု+တ] ချဲ့အပ်သော, ဆန့်အပ်သော, ဖြန့်အပ်သော။

ပိတနက ၊ ပု ၊ [ပိတိ ✓ တနု+အ+က] ပိတိ် တနောတိတိ–ပိတနော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၄။ ဝှေးပင်(ဂွေးပင်)။

ရတန ၊ န ၊ [ရတိ ✓ တနု+ဏ] ရတိ် တနောတိတိ–ရတနံ၊ ကမ္မာဒိမှိ ဏော၊ တိလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၉။ ရတနာ။

ဝိတနောတိ ။ [ဝိ ✓ တနု+ဩ+တိ] ချဲ့၏၊ (သားရေ) ကြက်၏။ ဝိတနိတ္တာ၊ ဝိတနေတ္တာ၊ (ဝိတနိယျတိ, ဝိတနီယတိ၊ –အပ်၏။)

ဝိတဏ္ဍ ၊ ထိ+ပု ၊ [ဝိ ✓ တနု+ဍ] လောကေ ယံ ဝိတဏ္ဍဝါဒီနံ သတ္ထံ, တံ လောကာယတန္တိ–ဝိညေယျံ၊ တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ အညမညဝိရုဒ္ဓံ သဂ္ဂ မောက္ခဝိရုဒ္ဓံ ဝါ တနောန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဝိတဏ္ဍော၊ ဥော, ဏတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၂။ ဝိတဏ္ဍကျမ်း, ဝိတဏ္ဍစကား, –အယူ။

ဝိတတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ တနု+တ] ၂–ဖက်ပိတ်စည်၊ ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြီးသော၊ ပြွမ်းသော။

ဝိတထ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ တနု+ထ] မှားယွင်းသော၊ ဖောက်ပြန်–ပျက်စီးသော၊ အမှန်သဘောမှ ကင်းသော၊ ချွတ်ယွင်း–ဖောက်ပြန်–မမှန်ကန်ခြင်း။

ဝိတာန ၊ ပု+န ၊ [ဝိ ✓ တနု+ဏ] စန္ဒာတပေ ဝိတနျတေတိ–ဝိတာနံ၊ တနု–ဝိတ္ထာရေ ဏော၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၉။ ဗိတာန်၊ မျက်နှာကြက်။ ဝိတနောတိ အဝယဝေတိ–ဝိတာနံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၁။ အပေါင်း။

ဝိတ္ထတ၊ တတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ တနု+တ] တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ တော၊ တသ ထော၊ နလောပေါ၊ ဝိတ္ထတံ, တတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၆။ ဖြန့်အပ်သော၊ ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြီးသော။

ဝိဒတ္ထိ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓ တနု+တိ] ကဏ္ဌိဋ္ဌသဟိတေ နဂုံဋ္ဌေန ဝိတ္ထာရီယတေတိ–ဝိဒတ္ထိ၊ ဝိပုဗ္ဗော တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ တိ၊ တသ ထော၊ နသ တော၊ တသ ဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၅။ ဝိတနောတိတိ–ဝိတတ္ထိ၊ ဝိတတ္ထိဇဝ–ဝိဒတ္ထိ၊ တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ တိ၊ တသ ထော၊ ဝိဒတ္ထိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၇။ အထွာ, တစ်ထွာ၊ (လက်သန်းထွာ။)

သံဝိတ္ထတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဝိ ✓ တနု+တ] ကောင်းစွာ ကျယ်ပြန့်သော။

သတတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ တနု+တ] နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ သမန္တာ တော တနောတိတိ–သတတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အမြဲမပြတ်, တရစပ်ဖြစ်သော။

သန္တာနေတိ ။ [သံ ✓ တနု+ဏော+တိ] ဆောင်၏၊ ဆက်စပ်၏။ သန္တနေတ္တာ၊ သန္တာနေတ္တာ၊ သန္တာနယမာန။

သန္တတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ တနု+တ] သမန္တာ တော ပုနပ္ပုနံ ဝါ တနောတိတိ–သန္တတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အမြဲမပြတ်, တရစပ်–အခါခပ်သိမ်းဖြစ်သော။

သန္တိ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ တနု+တိ] ပုဗ္ဗာပရဝေ နသမ္ဗန္ဓာ တတိ ပဝတ္တိ–သန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ–၂၊ ၈၁။ အစဉ်အတန်း၊ အစဉ်ဆက်စပ် မပြတ်ဖြစ်ခြင်း။

သန္တာန ၊ ပု+န ၊ [သံ ✓ တနု+ဏ] သံ တနု–ဝိတ္ထာရေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၂။ အမျိုးအနွယ်။

http://www.dhammadownload.com

တနန်–တာနော၊ ဘာဝေ ဏော၊ ဂန္ဓဿ သမ္မာ တာနော အဿေတိ–သန္တာနော= သိရီသရက္ခော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈။ ကုက္ကိုပင်၊ အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်း။

သန္တာနက ၊ ပု ၊ [သံ ✓ တနု+ဏ္ဍု] သန္တာနောတိ ဝိတ္ထာရယတိ ပတ္တပုပ္ဖာဒီနီတိ–သန္တာနကော၊ ကုက္ကိုပင်(နတ်သစ်ပင် ၅–မျိုးအပါဝင်) ကုက္ကိုပွင့်။ ကောတ္ထုဘာ။ ပင့်ကူအိမ်။ [သန္တာန+က] အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ချဲ့ထွင်ခြင်းရှိသော၊ အမြဲ၊ ကွန်ရက်။

သမောတတ ၊ တိ ၊ [သံ+အဝ ✓ တနု+တ] ထက်ဝန်းကျင်မှ ဖုံးအုပ်ဖြန့်ကြက်အပ်သော။

သမ္မတာနိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ ✓ တနု+ဏော+တ] လွှမ်း–ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။

သမ္မာတတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ တနု+တ] အလွန်ကျယ်ပြန့်သော။

သုဝိတ္ထတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ တနု+တ] တ–ကို ထ–ပြု၊ န–ကိုချေ၊ ကောင်းစွာ ဖြန့်–ခင်းအပ်သော။

တပ

ဘူ= ဒီတ္တိ လဇ္ဇာသု–ထွန်းပခြင်း, ရှက်ခြင်းတို့၌။

ဒိ+ဘူ= ဥဇ္ဇေဂိဿရိယေသု–ထိတ်လန့်ခြင်း, အစိုးရခြင်းတို့၌။

စု= ခယေ–ကုန်ခန်းခြင်း၌။

ဘူ+စု+ဒိ= ဒါဟ ပီဏနေသု–ပူလောင်ခြင်း, နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်းတို့၌။ တပတိ၊ တပွတိ၊ တပေတိ၊ တပယတိ။

တပတိ ။ [✓ တပ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏၊ မှုတ်လွှင့်ပယ်ဖျောက်၏၊ ပူလောင်–လောင်မြိုက်၏။ တပန၊ (တပတေ၊) (တပါပေတိ၊ –စေ၏။) တပိတဗ္ဗ၊ တပိတွာ၊ တပေတွာန၊ တပန္တ။

တပန ၊ ပု ၊ [✓ တပ+ယု] တပတီတိ–တပနော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃။ နေ။

တာပ ၊ ပု ၊ [✓ တပ+ဏ] တပတိ စိတ္တမေတေနာတိ–တာပေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၉။ နောင်တပူပန်ခြင်း။

တာပန ၊ ပု ၊ [✓ တပ+ယု] တပန္တိ အတြ–တာပနော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၅၇။ တာပနင၏။

တပေတိ ။ [✓ တပ+ဏော+တိ] ကုန်ခန်း၏၊ ပူလောင်၏၊ နှစ်သက်၏၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၏။

တပွတိ ။ [✓ တပ+ယ+တိ] စိုးရိမ်ပူပန်၏၊ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်၏၊ လောင်မြိုက်၏၊ လောင်ကျွမ်း၏။ တပွန၊ တပွမာန၊ တပေတွာ၊ တပ္ပန္တ။

တပွန ၊ န ၊ [✓ တပ+ယ+ယု] တပ–ပီဏနေ, ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၉။ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း။

တတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ တပ+တ] ပူသော။

တိပု ၊ န ၊ [✓ တပ+ကု] တပ–သန္တာပေ၊ တပတ္ထတိ နိဒ္ဒေသတောဝ အဿ ဣတ္တံ၊ တာပိယတီတိ–တိပု= လောဟဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၅။ သလွဲဖြူ၊ ခဲမဖြူ၊ သံဖြူ၊ ဘင်၊ သလွဲမည်း၊ သလွဲပုပ်၊ ခဲမပုပ်၊ နာ။

တပ ၊ ပု+န ၊ [✓ တပ+အ] တပ–သန္တာပေ၊ ကိလေသေ တာပေတီတိ–တပေါ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၃၀။ အကျင့်သိလ။

တာပသ ၊ ပု ၊ [✓ တပ+ဏ+သ] တပ–သန္တာပေ၊ တပေါ ဧတေသမတ္ထိတိ–တာပသာ၊ တကာရဿ ဒီဃံ ကတွာ လောမသာတိအာဒီသုဝိယ ဟိ သပစ္စယ မိစ္ဆန္တိ သဒ္ဒဝိဒူ။ သီဠိသစ်–၂၊ ၂၆၈။ ရသေ့။ ဓာန်ဦး၊ ၄၃၀။ တပေါတိ–အကုသလာနံ တာပနဋ္ဌေန–တပေါ= သိလံ။ နီတိဓာ။ ၃၂၇။ သီလ၊ အကျင့်။ တပသီ။

တပနီ ၊ ထီ ၊ [✓ တပ+ယု+ဏ္ဍိ] တပျတေ ပါပံ ဧတာယာတိ–တပနီ။ ဂေါဒါဝရီမြစ်၊ သမင်ပြောက်။ ကောတ္ထုဘာ။ မီး။

တပနီယ ၊ န ၊ [✓ တပ+အနီယ] ရွှေ၊ ကောတ္ထုဘာ။ တပနီယ။ ပု ။ [တပန+ဏ္ဍယ] တပနံ ဒါဟမရဟတီတိ–တပနီယော၊ ဏ္ဍယော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၈။ ရွှေ၊ နိဖလံရွှေ။ တိ ။အကုသိုလ်ဒုစရိုက်၊ အကုသိုလ်၊ နောင်တတစ်ဖန်ပူပန်အပ်သော။

တာပေတိ ။ [✓ တပ+ဏော+တိ] ပူစေ၏၊ ကျိုချက်၏၊ ပူပန်ဆင်းရဲစေ၏၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၏။ (တာပယတိ၊) တာပ၊ တာပန၊ တာပယမာန၊ တာပယိတွာ၊ တာပိတ၊ (တာပိယတိ၊–စေအပ်၏။) တာပေတဗ္ဗ၊ တာပေတွာ၊ တာပေန္တ။

အတ္တန္တပ ၊ ပု ၊ [အတ္တ ✓ တပ+အ] အလုတ္တသမာသ၊ မိမိကိုယ်ကို ရှိုမြိုက်တတ်သော။ မိမိကိုယ်ကို ပူပန်စေတတ်(ဆင်းရဲစေတတ်)သော။

http://www.dhammadownload.com

အနုတပ္ပတိ ။ [အနု ✓ တပ+ယ+တိ] ပူပန်စိုးရိမ်၏၊ အဖန်ဖန်စိုးရိမ်ပူပန်၏။ [အနု ✓ တပ+ဏေ+ယ+တိ] ကာရိုက်ကျေ၊ ပူပန်စိုးရိမ်စေ၏။ အနုတပ္ပ၊ အနုတပ္ပန၊ အနုတပ္ပန္တ၊ အနုတပ္ပမာန၊ အနုတပ္ပိတဗ္ဗ၊ အနုတာပ၊ အနုတာပိယ၊ အနုတာပီ။

အနုတာပေါ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ တပ+ဏ] အနု ပစ္ဆာ တပတိ ယေန, သော-အနုတာပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၉။ နောင်တပူပန်ခြင်း။

အနောတတ္တ ၊ ပု ၊ [နု+အဝ ✓ တပ+တ] တတြ သူရိယရံသိ သမ္မုဋ္ဌာဘာဝေန နု အဝတပတိ ဥဒက မေတ္ထာတိ-အနောတတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၉။ အနောတတ်အိုင်။

အဝတတ္တ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ တပ+တ] ပူအိုက်သော၊ အပူဒဏ်ခံရသော။

အာတပတိ ။ [အာ ✓ တပ+အ+တိ] လောင်တတ်၏။ အာတပန္တ၊ [အာတပ္ပတိ= အာ ✓ တပ+ယ+တိ] လောင်တတ်၏။ အာတာပိတ၊ အာတာပေတိ၊ ပူစေ၏၊ မီးကင်၏၊ ပူပန်စေ၏၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၏။ အာတာပေတွာ၊ အာတာပေန္တ။

အာတပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ တပ+အ] အာ သမန္တတော တပတိ ဒိပ္ပတီတိ-အာတပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇။ အရောင်အလင်း၊ နေရောင်၊ နေပူ။ နု ။လုံ့လဝီရိယ။

အာတပ္ပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ တပ+ဏျ] အာဘုသော ကာယံ စိတ္တဉ္စ တာပေတီတိ-အာတပ္ပော၊ တပ-သန္တာပေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ နောင်တပူပန်ခြင်း။ နု ။ ကိလေသာတို့ကို လောင်တတ်(ပူပန်စေတတ်, ပယ်သတ်တတ်သော)လုံ့လဝီရိယ။

အာတာပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ တပ+ဏ] ပူပန်စေခြင်း၊ ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ် (ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်, ပယ်တတ်)သောဝီရိယ။

အာတာပီ [အာတာပ+ဤ] ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ်သော (သမ္မပ္ပဓာန်)လုံ့လ ဝီရိယ ရှိသော။

ဥတ္တတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ တပ+တ] ဥဒ္ဓံ တတ္တံ-ဥတ္တတ္တံ၊ တပ-သန္တာပေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၀။ အသားခြောက်၊ လွန်စွာပူစေအပ်သော၊ လှော်ပြီးဦးပြီးသော။ ဥတ္တာပေတုံ။

ဥတပ္ပတိ ။ [ဥ ✓ တပ+ယ+တိ] စိုးရိမ်၏၊ ပူပန်၏၊ ပင်ပန်း၏။ ဥပတာပ၊ ဥပတာပန၊ (ဥပတာပေတိ၊ ပူပန်စေ၏၊ ညှဉ်းပန်း၏။)

ဩတ္တပ္ပ ၊ နု ၊ [အဝ ✓ တပ+ဏျ] ဩတ္တပ္ပတိ ဘာယတိ ပါပတောတိ-ဩတ္တပ္ပံ၊ တပ-ဘယေ၊ အဝပုဗ္ဗော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၈။ ဩတ္တပ္ပစေတသိက်, မကောင်းမှုမှ ကြောက်လန့်ခြင်း။

ဩတ္တပ္ပတိ ။ [အဝ ✓ တပ+ယ+တိ] ထိတ်လန့်၏။ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗ။

ဩတာပေတိ ။ [အဝ ✓ တပ+ဏေ+တိ] ပူစေ၏၊ နေစာလှုံ၏၊ နေလှန်း၏၊ မီးကင်၏။ ဩတာပက၊ ဩတာပိတ။

ပစ္စာနုတာပ ၊ ပု ၊ [ပတိ+အနု ✓ တပ+ဏ] နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပူပန်စိုးရိမ်ခြင်း။

ပစ္စာနုတာပီ ၊ တိ ၊ [ပတိ+အနု ✓ တပ+ဏီ] ထီ၌ ပစ္စာနုတာပိနီ၊ နောက်ထပ်တစ်ဖန် စိုးရိမ်ပူပန်သော။

ပစ္ဆာတာပ ၊ ပု ၊ [ပစ္ဆာ ✓ တပ+ဏ] ပစ္ဆာ တပတိ ဧတေနာတိ-ပစ္ဆာတာပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၉။ နောင်တပူပန်ခြင်း။ ပစ္ဆာတပ [ပစ္ဆာ+အာတပ] အနောက်ဖက် နေပူဆာ။

ပစ္ဆာနုတာပ ၊ ပု ၊ [ပစ္ဆာ+အနု ✓ တပ+ဏ] နောင်တ တစ်ဖန် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ နောင်တစ်ဖန် စိုးရိမ်ပူပန်ကြောင်း။ ပစ္ဆာနုတပ္ပ၊ ပစ္ဆာနုတပ္ပီ။

ပရိတာပ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ တပ+ဏ] ပရိတပနံ သန္တာပနံ-ပရိတာပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၈။ ကိုယ်ပူနာ။

အဘိတပတိ ။ [အဘိ ✓ တပ+အ+တိ] ပြင်းစွာ လောင်၏။ အဘိတတ္တ၊ အဘိတာပ။

အဘိသန္တာပေတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ တပ+ဏေ+တိ] ပူလောင်စေ၏၊ ဝီရိယအပူဖြင့် ကွာစေ၏။ အဘိသန္တာပန၊ အဘိသန္တာပယန္တ၊ အဘိသန္တာပေတဗ္ဗ။

သံတပ္ပတိ ။ [သံ ✓ တပ+ယ+တိ] ပြင်းစွာပူလောင်၏။ သံတတ္တ၊ သံတပ္ပန္တ၊ (သံတပတိ၊) သန္တပန္တ၊ (သန္တာပီယတိ၊ -စေအပ်၏။) သန္တာပိယမာန၊ (သန္တာပေတိ၊) သန္တာပေတွာ၊ သန္တာပေန္တ၊ သန္တာပယိတွာ၊ သန္တာပယန္တ၊ သန္တပန၊ (သန္တပ္ပတိ၊ ပြင်းစွာပူလောင်၏၊ အပြင်းဖျား၏။) သန္တပ္ပမာန၊ (သန္တပ္ပေတိ၊) သန္တပ္ပေတွာ၊ သန္တပ္ပေတုံ၊ သန္တပ္ပေန္တ၊

http://www.dhammadownload.com

(သန္တပွယတိ၊) သန္တပွယိတွာ၊ သန္တပွယန္တ၊ သန္တပွန၊ သန္တပွိတ၊ သန္တပွေတဗ္ဗ၊ ကောင်းစွာနှစ်သက်ရောင့်ရဲစေအပ်သော၊ ကောင်းစွာကျေနပ်အားရစေအပ်သော။ သန္တာပ၊ သန္တာပန၊ သန္တာပနက၊ သန္တာပယိတဗ္ဗ၊ သန္တာပိတ၊ (သန္တာပေတိ။)

သန္တတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ တပ+တ] တပ–သန္တာပေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၁။ ပူလောင်အပ်သော၊ ပူပန်စေအပ်သော။

သံပရိတပတိ ။ [သံ+ပရိ ✓ တပ+အ+တိ] ထက်ဝန်းကျင်လောင်၏။ (သံပရိတာပေတိ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပူစေ၏၊ ကင်–မြှိုက်၏။) သံပရိတာပေတုံ။

သမာတပ ၊ ပု ၊ [သံ+အာ ✓ တပ+အ] ခြိုးခြံစွာကျင့်ရာဖြစ်သော။

သမာတပန ၊ နဲ ၊ [သံ+အာ ✓ တပ+ယု] ခြိုးခြံစွာကျင့်ရာအရပ်။

သမုပတာပန ၊ နဲ ၊ [သံ+ဥပ ✓ တပ+ဏာပေ+ယု] ပြင်းစွာ ပူလောင်–ပူပန်စေခြင်း။

သုတတ္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ တပ+ဏေ+တ] သု–၏ ဥ–ကို ဩ–ပြုက သောတတ္တ၊ လွန်စွာပူလောင်စေအပ်သော။

တပွ

ဘူ+စု= သညိစ္ဆာ သန္ဒီပန ပီဏနေသု–အမှတ်သညာပြုလိုခြင်း, ကောင်းစွာပြခြင်း, နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်းတို့၌။

ဘူ= အစ္ဆေဒ သန္တ ဟိံသာ တက္ကေသု–ဖြတ်ခြင်း, ငြိမ်သက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ကြံစည်ခြင်းတို့၌။

တပွတိ ။ [✓ တပွ+အ+တိ] နှစ်သက်ရောင့်ရဲ၏၊ စိုးရိမ်ပူပန်၏။ တပွယတိ၊ တပွေတိ၊ နှစ်သိမ့်ရောင့်ရဲစေ၏၊ ပွားစေ၏၊ စိုးရိမ်စေ၏။ တပွယန္တ၊ တပွယိတွာ၊ တပွယိတွာန၊ တပွိတုံ၊ တပွိယ၊ –၍။ တပွေတုံ၊ တပွေတု၊ တပွေတွာ၊ တပွေန္တ။

တပွက ၊ တိ ၊ [✓ တပွ+ဏ္ဍု] နှစ်သက်ရောင့်ရဲစေတတ်သော။

တပွန ၊ နဲ ၊ [✓ တပွ+ယု] နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း–(ရာ)။

တပွိတ ၊ တိ ၊ [✓ တပွ+တ] နှစ်သက်ရောင့်ရဲသော။ [✓ တပွ+ဏေ+တ] နှစ်သက်စေအပ်သော။

တပွိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ တပွ+တဗ္ဗ] နှစ်သက်အပ်သော၊ ပူဆွေးထိုက်သော။

တဖ

ဘူ= တိတ္တိယံ–ရောင့်ရဲခြင်း၌။ တဖတိ။

တဗ္ဗ၊ တမ္ဗ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ တဗ္ဗတိ၊ တမ္ဗတိ။

တမ္ဗ ၊ နဲ ၊ [✓ တမ္ဗ+အ] ကြေးနီ။ ပု+နဲ ၊ [တမ္ဗ+ဏ] နီသောအဆင်း။ တိ ။နီသောအဆင်းရှိသော။

နိတမ္ဗတိ ။ [နိ ✓ တမ္ဗ+အ+တိ] မှောင်၏၊ မိုက်၏၊ မှောင်မိုက်၏။

တမ၊ တမု

ဒိ+ဘူ= ခေဒေ–ပင်ပန်းခြင်း၌။

ဒိ= ဣစ္ဆာယံ–လိုချင်ခြင်း၌။

စု+ဘူ= ဘူသနေ–တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။

ဘူ= သင်္ကာပိယင်္ဂရေ–ယုံမှားတွေးတောခြင်း, ချစ်ဖွယ်ကိုပြုခြင်း၌။ တမ္ဗတိ၊ တမေတိ၊ တမယတိ၊ တမတိ။

တမတိ ။ [✓ တမ+အ+တိ] ပင်ပန်း၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ အလိုရှိ၏၊ တင့်တယ်၏။

တမ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ တမု+အ] တမတီတိ–တမော၊ အထဝါ= တမန္တိ အာကခ်န္တိ ရတိံ လောကာ ဧတ္ထ–တမော၊ တမု–အာကခ်ါယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀။ အမိုက်မှောင်။

တဏ္ဍုလ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ တမ+ကုလ] တမိဿ ဥုက်၊ (ဓာတ်၏အဆုံး၌ ဥ–လာ) တမီယတိ ဝိကာရမာပါဒီယတီတိ–တဏ္ဍုလော= ဝီဟိသာရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၃။ ဆန်။

တမာလ ၊ ပု ၊ [✓ တမု+အလ] တမု–ကခ်ါယံ၊ အလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၃။ ပန်းညိုပင်။

တမ္ဗက ၊ ပု ၊ [✓ တမု+ဏ္ဍု] တမု–ကခ်ါယံ၊ ဏ္ဍု, ဗန္တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၈။ ဟင်းနုန္ဒယ်။

တမ္ဗူလ ၊ နဲ ၊ [✓ တမ+ဗူလ] တမ–ဘူသနေ၊ မုခံတမေတိ ဘူသေတီတိ–တမ္ဗူလံ= မုခဘူသနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၀။ ကွမ်း။

တုမုလ ၊ တိ ၊ [✓ တမ+ကုလ] တမ–ခေဒနေ, အဿု၊ အတမိ ဝိတ္ထိဏ္ဏတ္တမဂမီတိ–တုမုလော= ပတ္ထဋော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၃။ ကျယ်ပြန့်သော။

http://www.dhammadownload.com

နိတန္တ ၊ တိ ၊ [နိ √တမ+တ] ထူးကဲသော၊ လွန်ကဲသော၊ ပြင်းပြသော။

နိတမ္ဗ ၊ ပု ၊ [နိ √တမု+ဗ] နီတိဓာ၊ ၁၃၁-၌ နိတမိဓာတ်-ဘူဟု ဆိုထားသည်။ နိစ္ဆယေန တမတီတိ-နိတမ္ဗော၊ တမုဓာတုမှာ ဗော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၂။ တင်ပါး၊ တင်ဆုံ၊ ကမ်းပါး။

တယ

ဘူ= ရက္ခာ ဂတီသု-စောင့်ရှောက်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ တယတိ။

တရ

ဘူ= ပ္လဝန တရဏေသု-ပေါလောပေါ်ခြင်း, ကူးခြင်းတို့၌၊

သမ္ဘမ အဘိဘဝေသု စ-မရပ်မတည်လည်ခြင်း, လွှမ်းမိုးခြင်းတို့၌လည်း။

တရတိ ။ [√တရ+အ+တိ] ပေါလောမျောဏ်၊ ကူးဏ်၊ လွန်မြောက်ဏ်၊ မရပ်မတည် ချာချာလည်ဏ်။ တရန္တ၊ တရမာန၊ တရိတ၊ တရိတဗ္ဗ၊ တရိတုံ၊ တရိတွာ၊ တရိတွာန။

တရ ၊ ပု+နဲ ၊ [√တရ+အ] တရန္တိ အနေန-တရော၊ တရ-ပ္လဝတရဏေသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၅။ ဖောင်၊ လှေ-သင်္ဘော်။ ထီ၌ တရီ၊ လှေ, သင်္ဘော်, ရေယာဉ်။

တရက ၊ ပု ၊ [√ တရ+အက] တရ-တရဏေ၊ တရန္တျနေနာတိ-တရကော= တရဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈။ လှေ, သင်္ဘော်၊ ရေယာဉ်။

တရင်္ဂ ၊ ပု ၊ [√ တရ √ ဂမု+ကွိ] တရန္တော ဂစ္ဆတီတိ-တရင်္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၂။ လှိုင်း၊ တံပိုး၊ (ကြီးသောလှိုင်း, တံပိုး။)

တရစ္ဆ ၊ ပု ၊ [√ တရ+ဆ] မဟာကုက္ကုရပ္ပမာဏော ကုက္ကုရာကတိ ကဏ္ဍလေခါစိတ္တသရီရော် ဂေါမနုဿာ ဒိဟိံသက္ခမော ရဿမုခေါ တရစ္ဆောနာမ၊ သော သုနခဗျဂ္ဃေါတိ ဝုစ္စတိ၊ တရ-တရဏေ၊ ဆော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၁။ သစ်ကျုတ်၊ (ခွေးသဏ္ဌာန်ရှိသော မဲနက်သော အရေးအကြောင်းတို့ဖြင့် ပြောက်ကျားသော သားကောင်အထူး။)

တရဏ ၊ တိ ၊ [√ တရ+ယု] တရဏံ ဝုစ္စတိ နာဝါ, တရတိ ဥဒကပိဋ္ဌေ ပ္လဝတိ, တရန္တိ ဥတ္တရန္တိ ဝါ နဒိံ ဧတေနာတိ အတ္ထေန။ နီတိဓာ၊ ၁၅၀။ လှေ, သင်္ဘော်၊ ဖြတ်ကူးခြင်း။ ထီ၌ တရဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၆။

တရဏ ၊ နဲ ၊ [√တရ+ယု] တရ-ပ္လဝန တရဏေသု၊ တရတိ ပ္လဝတိ ဗျာပီဘဝတီတိ-တရဏံ၊ ယု၊ တရလံ၊ တရလာပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၅။ ယာဂု။

တရဏိ ၊ ပု ၊ [√ တရ+အဏိ] တရန္တျနေနာတိ-တရဏိ= နာဝါ, သူရိယော စ။ မောဂ်-၇၊ ၆၂။ လှေ, သင်္ဘော်၊ နေ။

တရဏီ ၊ ထီ ၊ [√ တရ+ယု+ဤ] တရန္တိ ယာယ-တရဏီ၊ ယု, နဒါဒိ၊ ဣပစ္စယေ တရိ၊ ဤမှိ တု တရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၆။ လှေ, သင်္ဘော်။

တရဏီယ ၊ တိ ၊ [√ တရ+အနီယ] လွန်မြောက်အပ်သော၊ လျင်မြန်စွာပြုသင့်သော။

တရလ ၊ တိ ၊ [√ တရ √ လာ+အ] တရ-ပ္လဝတရဏေသု၊ တရံ လာတီတိ-တရလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၃။ တုန်လှုပ်သော။ ထီ ။တရလာ၊ ယာဂု, ယက်မန်း။

တရိ ၊ ထီ ၊ [√တရ+ဣ] လှေ, သင်္ဘော်၊ လက်ရိုက်ဆောက်ပုတ်။

တရိတ ၊ တိ ၊ [√တရ+တ] ကျော်လွန်(လွန်မြောက်)အပ်သော၊ အဆောတလျင်ပြေးသွားသော။

တရု ၊ ပု ၊ [√ တရ+ဥ] တရ-တရဏေ၊ တရန္တိ အနေနာတိ-တရု= ရုက္ခော။ မောဂ်-၇၊ ၂။ သစ်ပင်။

တရုဏ ၊ တိ ၊ [√ တရ+ဥဏ] တရ-တရဏေ၊ ဥဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၃။ ဗာလဘာဝံ အတရီတိ-တရုဏော= ယုဝါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၁။ လုလင်ပျို၊ ပျိုနုသော။ (တရုဏက-ငယ်ရွယ်သော၊ ထီ၌ တရုဏိကာ။)

တရုဏီ ၊ ထီ ၊ [√ တရ+ယု+ဤ] တရ-တရဏေ၊ ယု၊ ဥတ္တံ ဤ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၁။ မိန်းမပျို။

တိဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [√ တရ+တ] ကူးမြောက်ပြီးသော၊ ကျော်လွန်ပြီးသော၊ ကူးခြင်း၊ ကျော်လွန်ခြင်း။

တိတ္တိရိ ၊ ပု ၊ [√တရ+ဣ] တရ-တရဏေ, တိတ္တိရာဒေသော၊ တုရိတော တရတိ ယာတီတိ-တိတ္တိရိ= ပက္ခိဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၈။ ခါငှက်။

တိတ္တိရ ၊ တိ ၊ [√ တရ+ဣရ] တရတိသ္မာ ဣရော၊ ဒွိတ္တမိတ္တဥ္စ၊ တိတ္တိရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၅။ ခါငှက်၊ ရစ်လည်းဟူ။ တိတ္တိရိယ [တိတ္တိရ+ဣယ] ခါငှက်။

http://www.dhammadownload.com

တိတ္ထ ၊ နာ ၊ [√တရ+ထက်] တရ-တရဏေ, အသ ဣတ္တံ, ပရရူပါဒိ၊ တရန္တျနေနာတိ-တိတ္ထံ= နဇ္ဇာဒိ ယေနာဝတရန္တိ, တံ။ မောဂ်-၇၊ ၈၈။ ရေဆိပ်၊ ဆိပ်ကမ်း၊ ဆိပ်။

တိရီဋ ၊ ပု+နာ ၊ [√တရ+ကီဋ] တရ-တရဏေ၊ တရဣတိ နိဒ္ဒေသာ အသ ဣတ္တံ၊ တရန္တိ ယန္တိ သုရူပတ္တမနေနာတိ-တိရီဋံ= ဝေဌနံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၂။ ခေါင်းပေါင်း၊ မကိုင်သရဖူ၊ တောက်ရပ်ပင်။ တရ-တရဏေ၊ ဣတော၊ သကတ္ထေ ကော၊ (တိရီတကံ)။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၂။ လျော်တေ။

ထရု ၊ ပု ၊ [√တရ+ကု] တရ-တရဏေ, တသ ထော၊ တရတီတိ-ထရု= ခဂ္ဂါဝယဝေါ။ မောဂ်-၇၊ ၆။ ဓားရိုး။

တလုန ၊ ပု ၊ [√တရ+ဥန] တရတိ ဝေဂေန ဂစ္ဆ တီတိ-တလုနော= ဝါယု။ ကောတ္ထုဘ။ လေ။ တိ ။ ပျော့ပျောင်းသော၊ သေးငယ်သော၊ နုသော။

တာရ ၊ တိ ၊ [√တရ+ဏ] တာရယတိ ဗောဓယ တီတိ-တာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃၇။ မြင့်သောအသံ၊ အလွန်ပြင်း-ကျယ်သောအသံ။

တာရာ ၊ ထီ+နာ ၊ [√တရ+ဏ+အာ] တရ-တရဏေ၊ တရဏံ-တာရာ= ကတ္တိကာဒိ။ မောဂ်-၅၊ ၄၉၊ ပဋ္ဌိ။ ကြယ်၊ နက္ခတ်။ တရတိ သီဃတရံ ဂစ္ဆ တီတိ-တာရာ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၇။ ကတ္တဗ္ဗံ တရန္တိ လောကာ ဧတာယာတိ-တာရာ။ ပ ။တာရေတိ ဝါ-လောကေ အဟိတတောတိ-တာရာ၊ အယဋ္ဌ တာရကာ ဥဋ္ဌု စ ဧတေ တယော အပုမေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇။

တာရကာ ၊ ထီ+နာ ၊ [တာရာ+က+အာ] တာရာဧဝ တာရကာ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဣတ္ထိယံ အာ။ သူစိ။ ကြယ်၊ နက္ခတ်။

တာလု ၊ နာ ၊ [√တရ+ဏု] တရ-တရဏေ၊ တာလု၊ လော ရသ။ ရူ၊ ၆၅၁။ အာစောက်(အာခေါင်အရပ်) တာလုယေဝ-တာလုကံ။

တိဗ္ဗ ၊ နာ ၊ [√တရ+ဝ] တရတိ အတိက္ကမတီတိ-တိဗ္ဗံ၊ ရသ ဝေါ၊ အသ ဣ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်။

တုဏ္ဏ ၊ နာ ၊ [√တရ+ဏ] တရတီတိ-တုဏ္ဏံ၊ ရသ ဏော၊ (အသ ဥ။) ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အလျင်အမြန်။

တုရိတ ၊ နာ ၊ [√တရ+တ] တရတီတိ-တုရိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အလျင်အမြန်။

အတိတရတိ ။ [အတိ √တရ+အ+တိ] လွန်မြောက်၏၊ ကူးမြောက်၏၊ လွန်၏၊ သာလွန်၏။ အတိတရိတွာ၊ အတိတရိယ၊ -၍။

အတိတိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အတိ √တရ+တ] ကူးမြောက် ပြီးသော။

အဘိဝိတရတိ ။ [အဘိ+ဝိ √တရ+အ+တိ] နှိမ်နင်း၏၊ ပယ်ဖျောက်၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။ အဘိဝိတရိတွာ။

အဝတရတိ ။ [အဝ √တရ+အ+တိ] သက်ဝင်၏၊ ပါဝင်၏။ အဝတရန္တ၊ အဝတာရေတိ၊ (သက်ဝင် စေ၏။)

အဝတရဏ ၊ နာ ၊ [အဝ √တရ+ဏ] သက်ဆင်း၏၊ ရေဆိပ်၊ အပေါက်အကြား။

အဝတာရဏ ၊ နာ ၊ [အဝ √တရ+ဏေ+ယု] သက်ဝင် စေခြင်း။

အသ္သတရ ၊ ပု ၊ [အသ္သ √တရ+အ] အသံ တရတီတိ-အသ္သတရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၉။ အသ္သတိုရ်မြင်း၊ (လားမြင်း။)

အဝတိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အဝ √တရ+တ] သက်ဝင်သော၊ ကျရောက်သော၊ နစ်မျောသော။

ဥတ္တရတိ ။ [ဥ √တရ+အ+တိ] ကျော်လွန်၏၊ လွန်မြောက်၏၊ ထွက်ပြေး၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ တက်၏၊ လျှံတက်၏၊ ကူးသွား၏၊ ပယ်စွန့်၏။ ဥတ္တရန္တ၊ ဥတ္တရမာန၊ ဥတ္တရိတုံ၊ ဥတ္တရိတွာ၊ ဥတ္တရိတွာန၊ ဥတ္တရိယမာန၊ ဥတ္တရိယာန၊ (တွာ-ကို ယာန-ပြု၊ မောဂ်-၅၊ ၁၆၅။) ဥတ္တရိတဗ္ဗ။

ဥတ္တရ ၊ တိ ၊ [ဥ √တရ+အ] မြောက်အရပ်၊ နောက်၊ အထက်၊ (အပေါ်ပိုင်း၊) ထူးကဲသော၊ သာလွန်သော၊ ကျော်လွန်သော၊ လွန်မြောက်သော၊ မြင့်မြတ်သော၊ တံတား၊ အပေါ်ရုံ။ ဥတ္တရီယတေ အတိက္ကမျတေ ယေနာတိ-ဥတ္တရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၄။ အဖြေ၊ စကားတုံ့။

ဥတ္တရဏ ၊ နာ ၊ [ဥ √တရ+ယု] တက်ခြင်း၊ လွန်မြောက်ခြင်း။ တိ ။ကူးခပ်လွန်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော။

ဥတ္တရိ ၊ တိ ၊ [ဥ √တရ+ဣ] လွန်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ လွန်သော၊ မြတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တရာပေတိ ။ [ဥ ✓တရ+ဏာပေ+တိ] ကျော်လွန်စေ၏၊ လျှံတက်စေ၏။ ဥတ္တာရယတိ၊ ကူးမြောက်စေ၏။ ဥတ္တာရေတိ၊ ဆောင်ယူလွန်မြောက်စေ၏။ ဥတ္တာရေတုံ၊ ဥတ္တာရေတွာ။

ဥတ္တာရဏ ၊ နာ ၊ [ဥ ✓တရ+ဏော+ယု] တက်စေခြင်း၊ လွန်မြောက်စေခြင်း၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်း။

ဥတ္တာရိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓တရ+ဏော+တ] ထုတ်ဆောင်အပ်သော၊ ဆယ်တင်အပ်သော။

ဥတ္တိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓တရ+တ] ကူးမြောက်ပြီးသော၊ လွန်မြောက်ပြီးသော၊ လွန်မြောက်အပ်သော၊ ကျော်လွန်အပ်သော၊ လွန်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ တက်ရောက်ပြီးသော။

ဧကန္တ ၊ နာ ၊ [ဧက ✓တရ+ကို] ဧကံ တရတိ အတိက္က မတိတိ–ဧကန္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်။

ဩတရတိ ။ [အဝ ✓ တရ+အ+တိ] သက်၏၊ သက်ဆင်း၏၊ သက်ဝင်၏။ ဩတရဏ၊ ဩတရန္တ၊ ဩတရိတ၊ ဩတာရ၊ သက်ဆင်းခြင်း၊ အခွင့်။ ဩတာရိတ။ (ဩတာရိယတိ၊ –အပ်၏။ ဩတာရေတိ၊ –စေ၏၊ စီးဆင်းစေ၏။) ဩတိဏ္ဏ။

ကန္တာရ ၊ ပု ၊ [က ✓တရ+ဏ] ကေန ပါနီယေန တရန္တိ အတိက္ကမန္တိ ယန္တိ–ကန္တာရော၊ တရ–တရဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၉၂။ အသွားအလာခက်ခဲသောခရီး။

နိတ္တရတိ ။ [နိ ✓တရ+အ+တိ] လွန်၏၊ ကူးမြောက်၏။ (နိတ္တာရေတိ၊ –စေ၏။) နိတ္တိဏ္ဏ၊ နိတ္တရဏ၊ (နိတ္ထရတိ၊) နိတ္ထရဏံ၊ နိတ္ထာရ။

ပစ္စုတ္တရတိ ။။ [ပတိ+ဥ ✓တရ+အ+တိ] တစ်ဖန်(ပြန်)ကူး၏၊ ခံယူ၏၊ ဆောင်ယူ၏။ ပစ္စုတ္တရန္တ၊ ပစ္စုတ္တရိတွာ၊ ပစ္စုတ္တရိတုံ၊ ပစ္စုတ္တရဏ၊ ပစ္စုတ္တိဏ္ဏ။

ပစ္စောတ္တရတိ ။ [ပတိ+အဝ ✓တရ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ ပျံ့နှံ့၏၊ ဖြန့်ကြဲ၏။ ပစ္စောတ္တရိတွာ၊ ပစ္စောတရိတွာ၊ သက်ရောက်၍၊ သက်ဆင်း၍။

ဝိတရတိ ။ [ဝိ ✓ တရ+အ+တိ] ပယ်ဖျောက်၏၊ လွန်မြောက်၏၊ ပယ်စွန့်၏၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဝိတရိတွာ၊ ဝိတရန္တ၊ ဝိတရေယျ၊ (တွာပစ္စယန္တ) လွန်မြောက်ပြီး၍။

ဝိတရဏ ၊ ထီ+နာ ၊ [ဝိ ✓တရ+ယု] တရ–ပ္လဝန ကရဏေသု၊ မစ္ဆေရသောတာတိက္ကမနမေတ္ထ တရဏံ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၀။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။

ဝိတာရဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓တရ+ဏော+ယု] လွန်မြောက်စေတတ်သော၊ သိစေရခြင်း၊ ပြောကြားရခြင်း။

ဝိတိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓တရ+တ] လွန်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပယ်စွန့်အပ်သော၊ လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော၊ ပယ်အပ်ပြီးသော၊ ကင်းသော။

ဝိတ္ထဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓တရ+တ] ပျံ့နှံ့သော၊ ကြီးကျယ်သော၊ ဝိတ္ထတလည်း ရှိ၏။

ဝိသန္တရ ၊ ပု ၊ [ဝိသ ✓တရ+အ] ကိလေသဝဋ်ဒုက္ခကို ကူးမြောက်(စေ)တတ်သော။

တစ်နည်း= [ဝိသမ+ဝန္တ] မညီညွတ်သော ကာယက်–စသည်ကို ပျို့အန်တော်မူတတ်သော။

သန္တရတိ ။ [သံ ✓ တရ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ကူးမြောက်၏၊ ကျော်လွန်၏၊ အလျင်အမြန်ပြု၏။ သန္တ ရိတွာ၊ သန္တ ရမာန။

သန္တာရေတိ ။ [သံ ✓ တရ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ကူးမြောက်စေ၏၊ ကယ်တင်၏။ သန္တာရဏ၊ သန္တာရေတဗ္ဗ၊ သန္တာရေတွာ၊ သန္တာရေန္တ။

သန္တာရဏီ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ တရ+ဏော+ယု+ဉျိ] ကူးမြောက်စေကြောင်း၊ လှေ။

သမုတ္တရတိ ။ [သံ+ဥ ✓တရ+အ+တိ] လွန်မြောက်၏၊ ကူးမြောက်၏။ သမုတ္တရိတွာ၊ သမုတ္တရဏ၊ ကောင်းစွာ ထုတ်ဆောင်တတ်သော။

တလ

ဘူ+စု= ပတိဋ္ဌာယ်–တည်ခြင်း၌၊

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ တလတိ၊ တာလေတိ၊ တာလယတိ။

တလတိ ။ [✓တလ+အ+တိ] တည်၏။ တာလေတိ [✓တလ+ဏော+တိ] ရိုက်နှက်၏၊ ပုတ်ခတ်၏။ တာလိယမာန၊ ရိုက်အပ်သော။

တလ ၊ နာ ၊ [✓တလ+အ] တာလယတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထ ဝတ္ထုဧာတန္တိ–တလံ။ နိတိဓာ၊ ၃၄၁။ အပြင်(အပေါ်မျက်နှာအပြင်)။

တလာက ၊ ပု+နာ ၊ [✓တလ+အာက] တလ–ပတိဋ္ဌာယံ ဝါ အာကော၊ အပရပက္ခေ ဋ္ဌတ္တံ

http://www.dhammadownload.com

(တဋ္ဌာက)။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၈။ တလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဇထ္ထ ဥဒကန္တိ–တလာကော၊ တစ်ဖက်ဆည်ကန်။

တာလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ တလ+ဏ] တလတီတိ–တာလော။ ဓာတ္ထတ္ထ။ ထန်းပင်၊ သံကောက်(သော့)၊ မင်းတုပ်၊ မောင်းကြေးနင်း–စသည်။ တလတိ တိဋ္ဌတိ ဇတေနာတိ–တာလော၊ တလ–ပတိဋ္ဌာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၂။ သံကောက်(သော့)။ တလ–ပတိဋ္ဌာယံ၊ စုရာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၃။ ထန်းပင်။

တာလိသ ၊ နာ ၊ [✓ တလ+ဣသ] တလိသ ဒီဃော၊ တလတိ သတ္တာနံ ပတိဋ္ဌာနံ ဘဝတီတိ–တာလိသံ= သြသဓိဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၁။ ကရမက်၊ ပန်းညို။

တာလု ၊ နာ ၊ [✓ တလ+ဏု] တလန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဇထ္ထ ဒန္တာဒိ–တာလု= ဝဒနေကဒေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁။ အာစောက်အာခေါင်အရုပ်။ တာလုက (တာလုယေဝ–တာလုကံ)။

တုလာ ၊ ထီ ၊ [✓ တလ+အ+အာ] တုလတိ သဃ်ာတေသု ပတိဋ္ဌတီတိ–တုလာ၊ တလ–ပတိဋ္ဌာယံ၊ အသုတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၃။ ထုတ်, ယက်မ။

မာတလိ ၊ ပု ၊ [မာ ✓ တလ+ဣ] မာဝိယ မာတာ ဝိယ သတ္တာနံ ဟိတသုခံ တလတိ ဝိဒဓာတီတိ–မာတလိ။ ဇဋ္ဌိ။ မာတလိနတ်သား။

ဝိတာလ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ တလ+ဏ] အထူးထူး အပြားပြား တီးမှုတ်ရိုက်ခတ်ခြင်း။

တသ၊ တြသ

ဘူ= ဥဇ္ဇေဂေ–ထိတ်လန့်ခြင်း၌။

ဘူ+ဒိ+ဂ= ပိပါသာယံ–မွတ်သိပ်ခြင်း၌။

ဒိ= ဘယေ–ကြောက်ခြင်း၌။

စု= နိသေဓန ဂဟဏ ဓာရဏေသု–တားမြစ်ခြင်း, ယူခြင်း, ဆောင်ခြင်းတို့၌။ တသတိ၊ တြသတိ၊ တဿတိ၊ တာသေတိ၊ တာသယတိ၊ (ဂဟာဒိ အာချာတ်ရုပ် မထင်။)

တသတိ ။ [✓ တသ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ ရွေ့ရှား၏၊ သုံးဆောင်ခံစားလို၏၊ ဆာလောင်၏၊ မွတ်သိပ်၏၊ တောင့်တ၏၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့၏၊ ယူ၏။ တသန္တ၊ တသိတဗ္ဗ၊ တသိတွာ။

တဏှာ ၊ ထီ ၊ [✓ တသ+ဟ+အာ] တသ–ပိပါသာယံ, သဿ ဏတ္တံ၊ တသတိ ပါတုမိစ္ဆတိ ဇတာယာတိ–တဏှာ= လောဘော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။

[✓ တသ+ဏှာ+အ+အာ] တသ–ပိပါသာယံ၊ ယာယ တသန္တိ, သာ တဏှာ၊ ဏှာ၊ ဣဏမိ တသိဏာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၂။ သုံးဆောင်ခံစားလိုမှု၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ကြောင်း၊ ရေဆာခြင်း။ ယော တံ ပဿတိ, တံ တသိတံ ကရောတီတိ–တဏှာ၊ သလောပေါ, ဏှာ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၃။ တဏှာ မည်သော မာရ်နတ်သို့။

တသ ၊ တိ ၊ [✓ တသ+အ] တောင့်တတတ်သော၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့သော၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်သော။ တသတိ စလတီတိ–တသံ၊ တသ–ဥဇ္ဇေဂေ၊ ဥဇ္ဇေဂေါ ဘယံ စလနဉ္စ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၁၁။ (တုန်လှုပ်ရွေ့ရှားတတ်သော၊) ဆာလောင်မွတ် သိပ်ခြင်း (တဏှာ)။

တသိတ ၊ [တသ+ဣတ] မောဂ်–၄၊ ၄၅၊ ပဋိကာ။ ဖြစ်သောဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းရှိသော၊ ဖြစ်သော တဏှာရှိသော။

တသရ ၊ ပု ၊ [✓ တသ+အရ] တသတိ တန္တိ ဂဏှာတီတိ–တသရော= သုတ္တဝေဌနော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၉။ ရက်ဖောက်။

တသိဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ တသ+ဣဏာ+အာ] ဣဏမိ တသိဏာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၂။ မွတ်သိပ်ဆာလောင်မှု–တဏှာ၊ ဏာ–ကို နှ–ပြုက တသိနာ–ဟု ဖြစ်၏။

တသိတိ ။ [✓ တသ+ယ+တိ] သုံးဆောင်ခံစားလို၏။ တသန၊ သုံးဆောင်ခံစားလိုခြင်း၊ မွတ်သိပ်ခြင်း။

တသိန ၊ နာ ၊ [✓ တသ+ယ+ယု] တသ–ပိပါသာယံ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၇။ မွတ်သိပ်ခြင်း(ရေငတ်ခြင်း)။

တာသယတိ ။ [✓ တသ+ဏယ+တိ] တာသေတိ၊ တားမြစ်ပိတ်ပင်၏။ (တာသေတိ၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စေ၏၊ တုန်လှုပ်စေ၏။) တာသေတုံ၊ တာသေတွာ၊ တာသေန္တ။

တာသ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ တသ+ဏ] တသ–ဥဇ္ဇေဂေ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၆။ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာ၊ ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်း။

တာသိတ [တာသ+ဣတ] ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသော။

http://www.dhammadownload.com

တာသန ၊ နာ ၊ [✓တသ+ယု] ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း။

တာသနီယ ၊ တိ ၊ [✓တသ+အနီယ] ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာ။ တစ်နည်း= [တာသန+ကုယ]။

တာသီ ၊ တိ ၊ [✓တသ+ဏီ] ကြောက်လေ့ရှိသော၊ ကြောက်တတ်သော။

ဥတ္တသတိ ။ [ဥ ✓တသ+အ+တိ] ထိတ်လန့်၏၊ ကြောက်ရွံ့၏၊ အထက်၌(ထက်ဝန်းကျင်မှ) မွတ်သိပ်ဆာလောင်၏၊ အလိုရှိ၏၊ လိုချင်၏။ ဥတ္တသန၊ ဥတ္တသန္တ၊ (ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်သော၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သော။) ဥတ္တသိတ၊ ဥတ္တသိတွာ၊ ဥတ္တာသ၊ ဥတ္တာသန၊ ထိတ်လန့်ခြင်း၊ တံကျင်လျှိုခြင်း။ ဥတြသတိ။

ဥတြဿ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓တြသ+တ] ဥပုဗ္ဗဿ တြသ-ဥဗ္ဗဇနေ။ ကစ္စည်း၊ ၅၇၃, ရှာသ။ တသ, တြသ-ဥဗ္ဗဇဂေ ဥပုဗ္ဗော၊ ဥတြသိတ္ထာတိ-ဥတြဿော။ မောဂ်-၅၊ ၁၄၂၊ ပဋ္ဌ။ ထိတ်လန့်သော။

ဥတ္တာသ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓တသ+ဏ] တသ-ဥဗ္ဗေဇေ၊ ဥတ္တသတေ-ဥတ္တာသော၊ ဏော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၆။ ကြောက်ခြင်း။ ဥတြသတိ။

ဥတ္တာသီ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓တသ+ဏီ] အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသူ၊ အလွန်ကြောက်တတ်သူ။

ဥတ္တာသေတိ ။ [ဥ ✓တသ+ဏော+တိ] ကြောက်ရွံ့စေ၏၊ ထိတ်လန့်စေ၏၊ တက်ရောက်စေ၏၊ လျှို၏။ ဥတ္တာသိတ၊ ဥတ္တာသေတဗ္ဗ၊ ဥတ္တာသေတွာ၊ ဥတ္တာသေန္တ ။

သန္တသတိ ၊ တိ ၊ [သံ ✓တသ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့၏၊ ထိတ်လန့်၏။ သန္တသန္တ၊ (သန္တသေတိ၊) သန္တာသေတွာ၊ သန္တာသေန္တ ၊ သန္တသိတ၊ သန္တာသ္တ၊ သန္တာသ၊ သန္တာသန၊ သန္တာသနီယ၊ သန္တာသီ။

သန္တသေတိ ။ [သံ ✓တသ+ယ+တိ] ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်၏။

သန္တသေန ၊ တိ ၊ [သံ ✓တသ+ယ+ယု] ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်သော။

သန္တသိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓တသ+ယ+တ] လွန်စွာဆာလောင်မွတ်သိပ်သော။

သမုတြာသ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ ✓တသ+ဏော+ဏ] တစ်နည်း= [သံ+ဥ ✓တသ+ဏော+ဏ] တသ, တြသ-ဥဗ္ဗေဂေ။ မောဂ်-၅၊ ၁၄၂၊ ပဋ္ဌကာ။ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်စေခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း။ သမုတြာသန။

သမ္မဂိတသိတ ၊ နာ ၊ [သံ+ပရိ ✓တသ+တ] တောင့်တခြင်း၊ ပရိတသိတ-လည်း ရှိ၏။

တသိ

ဘူ+စု= အလက်ာရေ-တန်ဆာဆင်ခြင်း၌၊ ဇုတိယဥ္စ-ထွန်းပခြင်း၌လည်း။ တံသတိ၊ တံသေတိ၊ တံသယတိ။

အဝတံသ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓တသိ+အ] နားတန်ဆာ၊ နာ့သွယ်ပန်း၊ ဦးဆောက်ပန်း။ **အဝဋ်သ၊ အဝဋ်သက**၊ ဦးဆောက်ပန်း၊ ဦးခေါင်း၌စိုက်သောပန်း။

ဥတ္တံသ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓တသိ+အ] တသိ-အလက်ာရေ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဥဒ္ဒဲ တသိယတေတိ-ဥတ္တံသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၀၈။ နားတန်ဆာ၊ နားသွယ်ပန်း၊ ဦးခေါင်းတန်ဆာ။

ဝဋံသ ၊ ပု+နာ ၊ [အဝ ✓တသိ+အ] နားတန်ဆာ၊ ဦးဆောက်ပန်း။ **ဝဋံသက**၊ အဝပုဗ္ဗော တသိ-အလက်ာရေ၊ ဥဒ္ဒဲ တသိယတေတိ-အဝတံသော၊ သောဇဝ-ဝဋံသကော၊ သကတ္ထေ ကော၊ တသဒ္ဒော၊ အနေကတ္ထတ္တာ ဥပသဂ္ဂနိပါတာနံ ဥဒ္ဒဲ ဘာဝဇောတကော စေတ္ထ အဝသဒ္ဒေါတိ တထောတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၀၈။ **ဝတံသက**။

ဝိတံသ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓တသိ+ဃဉ်] ဝိသေသေန ဗဟိရေဝ တသိယတေ ဘူသိယတေတိ-ဝိတံသော။ ကောတ္ထုဘာ။ တိမ်ညင်(ငှက်)၊ တယ်ချိုး၊ တယ်ခါ။

တသီ

ဘူ= ဘယေ-ကြောက်ခြင်း၌။ တသတိ၊ ဥတြာသတိ။

တသတိ ။ [✓တသီ+အ+တိ] ကြောက်၏။ တသိတဗ္ဗ၊ တသိတွာ။

တသ ၊ တိ ၊ [✓တသီ+အ] ကြောက်ရွံ့ခြင်း။

ဥတ္တသတိ ။ [ဥ ✓တသီ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့၏၊ ထိတ်လန့်၏။ ဥတ္တသန၊ ဥတ္တသန္တ၊ ဥတ္တသိတ၊ ဥတ္တသိတွာ။

တသု

ဒိ= ဥက္ခေပေ-မြှောက်လွှင့်ခြင်း၌။ တသုတိ။

http://www.dhammadownload.com

တဋ္ဌ

စု= ဒိတ္တိ အာဃာတေသု-ထွန်းပခြင်း, ပုတ်ခတ်ခြင်း တို့၌။ တာဋ္ဌေတိ၊ တာဋ္ဌယတိ။

တာဋ္ဌေတိ ။ [✓ တဋ္ဌ+ဏော+တိ] ထု၏၊ ရိုက်၏၊ ထိုး၏၊ တိုက်၏။ တာဋ္ဌန၊ တာဋ္ဌယိတွာန၊ တာဋ္ဌာပေတွာ၊ (-စေ၍။) တာဋ္ဌာပေန္တ၊ တာဋိတ၊ တာဋိတဗ္ဗ၊ (တာဋိယတေ၊) တာဋ္ဌေတွာ၊ တာဋ္ဌေန္တ။

နိတာဋ္ဌေတိ ။ [နိ ✓ တဋ္ဌ+ဏော+တိ] ရိုက်နှက်၏၊ ပုတ်ခတ်၏၊ ရိုက်ပုတ်၏။

တဋ္ဌာဏ ၊ပု+န ၊ [✓ တဋ္ဌ+အာဏ] တဋ္ဌ-အာဃာတေ၊ တလ-ပတိဋ္ဌာယ ဝါ၊ အာကော၊ အပရပက္ခေ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၈။ တစ်ဖက်ဆည်ကန်။

တာဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ တဋ္ဌ+ဏ] တာဋ္ဌယတိ ဧဟ္ထာတိ-တာဋ်၊ တာဋ္ဌယတိ ဝါ ဧတန္တိ-တာဋ်။ ဓာတွတ္ထ။ မောင်း, ကြေးနင်း-စသော တူရိယာ။ န ။သော့၊ သံကောက်၊ မင်းတုပ်၊ သော့ခလောက်၊ သော့အိမ်။ ထိ၌ **တာဋ္ဌိ** ပေပင်။ သဏ္ဌာနတော တာလသဒိသ တာယ-တာဋ္ဌိ၊ ဋ္ဌတ္တံ၊ ဥပမာနေ ဤ၊ တလ-အာဃာတေ ဝါ၊ စုရာဒိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၄။

အနုတာဋ္ဌယတိ ။ [အနု ✓ တဋ္ဌ+ဏယ+တိ] အနုတာဋ္ဌေတိ၊ ရိုက်နှက်၏။ အနုတာဋ္ဌန၊ အနုတာဋ္ဌေန္တ။

ပဋိတာဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ တဋ္ဌ+ဏော+တ] တစ်ဖန် တိုးခေါက်အပ်သော။ ပဋိပတာဋ္ဌိတ၊ တီးခတ်အပ်သော။

ဆေတာဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ တဋ္ဌ+ဏ] ကြေးနင်း, ခွက်ခွင်း-စသည် တီးပွဲ၊ မန္တာန်ဖြင့် သူသေကောင်ကို ထစေခြင်း။

ဆေတာဋ္ဌိ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ တဋ္ဌ+ဏိ] ကြေးနင်း ခွက်ခွင်း မောင်းတီးသော။ ထို၌ ဓေတာဋ္ဌိနီ။

သန္နိတာဋ္ဌယတိ ။ [သံ+နိ ✓ တဋ္ဌ+ဏယ+တိ] ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၏။ သန္နိတာဋ္ဌယန္တ ။

သုတာဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ တဋ္ဌ+ဏော+တ] ပြင်းစွာ ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်အပ်သော။

သုပဋိတာဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ တဋ္ဌ+ဏော+တ] ကောင်းစွာတီးခတ်အပ်သော။ သုပဋိတာဋ္ဌိတ။

တာ

ဒါ= ပါလနေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ တာယတိ။

တာယတိ ။ [✓ တာ+ယ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ တာယန၊ တာယိတု၊ တာယေတု၊ [✓ တာ+ယ+တု] အာဂုံ ကို ဧ-ပြု၊ စောင့်ရှောက်ကာကွယ်တတ်သော။ တာ-ပါလနေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၁။

တာဏ ၊ ပု+န ၊ [✓ တာ+ဏ] တာ-ပါလနေ၊ တာယတိတိ-တာဏံ= ရက္ခာ။ မောဂ်-၇၊ ၆၅။ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အစောင့်အရှောက်။ တာယတိ ရက္ခတိ အပါယာဒိတောတိ-တာဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်။

တာတ ၊ ပု+န ၊ [✓ တာ+တ] တာယတိတိ-တာတော= ပိတာ။ မောဂ်-၇၊ ၈၂။ အဘ၊ တာယတေ ရက္ခိယတေတိ-တာတော= ပုတ္တော၊ သား။ နိတိပဒ၊ ၁၈၉။ တာ-ပါလနေ၊ တော၊ ကတ္တရိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၄၃။ အဖ၊ သားအဖချင်းဖြစ်စေ, အခြားချစ်ကျမ်းဝင်သူချင်းဖြစ်စေ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို ရာ၌လည်း သုံးစွဲကြသေးသည်။ တိ ။တာ-ပါလနေ၊ တာတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၄။ စောင့်ရှောက်လုံခြုံစေ အပ်သော။

တာတု ၊ ပု ၊ [✓ တာ+တု] တာယတိ အဝဿယံ ကရောတိတိ-တာတာ။ သီဠိသစ်-၂၊ ၁၇၀။ စောင့်ရှောက် ကာကွယ်တတ်သော၊ အားကိုး(မှီခိုရာ) ဖြစ်သော။

တာရာ ၊ ထီ+န ၊ [✓ တာ+ရက်+အာ] တာယတိ အဝိဇဟနဝသေန အာကာသံ ပါလေတီတိ-တာရာ။ သီဠိသစ်-၁၊ ၁၉၃။ ကြယ်တာရာ။

[✓ တာ ✓ အရ+အ+အာ] အတ္တနော ဝိထိံ တာယန္တီ အရတိ ဂစ္ဆတီတိ ဝါ-တာရာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇။

တာလ ၊ ပု+န ၊ [✓ တာ+အလ] တာယတိ ရက္ခတီတိ-တာလော၊ အလော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၂။ သံကောက်၊ သော့။

တိထိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ တာ+ကထိ] တာယတိ ပါလေတီတိ-တိထိ= ပဋိပဒါဒိ။ မောဂ်-၇၊ ၉၃။ အထွက် တစ်ရက်နေ့-စသည်၊ ရက်။

တီရ ၊ နာ ၊ [✓ တာ+ရက်] အာ-ကို ဤ-ပြု၊ ဧလေ တာယတိတိ-တီရံ= တဋ်။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၅။ ကမ်း။

တီဝရ ၊ ပု ၊ [✓ တာ+ကွရ] တာ၏ အာ-ကို ဤ-ပြု၊ ယေန ကေနစိ အတ္တာနံ တာယတီတိ-တီဝရော= ဟိနဇာတိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၄။ သူယုတ်မျိုး။

http://www.dhammadownload.com

တောယ ၊ နာ ၊ [√ တာ+ယ] တာယတေ ပါလယ တေတိ–တောယံ၊ တာ–ပါလနေ၊ စုရာဒိ၊ ယော။ အာကာရသောတ္တံ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ရေ။

ဂေါတ္တ ၊ နာ ၊ [ဂေါ √ တာ+အ] တာဓာတ်၏ အာ–ကိုချေ၊ တ–လာ၊ ဂဝံ သဒ္ဒံ တာယတီတိ–ဂေါတ္တံ။ ရူ၊ ၅၆၈။ အနွယ်။ ဂေါ ဝုစ္စတိ အဘိဓာနံ ဗုဒ္ဓိ စ၊ တေ တာယတီတိ–ဂေါတ္တံ၊ ဂေါတြမ္ပိ၊ ဂဝံ သဒ္ဒံ တာယတီတိ ဝါ–ဂေါတ္တံ၊ တာ–ပါလနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၂။ အမျိုးအနွယ်။ ပု ။ဂဝံ ဘူမိံ ဓာရဏေန တာယတေ–ဂေါတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၅။ တောင်။

အာတတာယီ ၊ တိ ၊ [အာ √ တာ+ဏီ] အာပုဗ္ဗော တာ–ပါလနေ၊ ဏီ၊ ဒ္ဓိတ္တံ၊ အာကာရန္တာနမာယော၊ အာတတာယီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၆။ သတ်ခြင်းငှာ အားထုတ်သော။

အာတပတ္တ ၊ နာ ၊ [အာတပ √ တာ+တ] အာတပတော သူရိယာလောကတော တာယတီတိ–အာတပတ္တံ၊ တော၊ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၇။ ထီး။

ဇန္တာ ၊ ထီ ၊ [ဇ √ တာ+အ+အာ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဇေ–ရောဂဝေရိဇေတာရေ ဇနေ တာယတီတိ–ဇန္တာ၊ ဇရုံးအိမ်၊ မီးတင်းကုပ်။

ဇန္တာဃရ ၊ နာ ၊ [ဇန္တာ+ဃရ] ဇန္တာ စ တံ (သာ) ဃရဉ္စာတိ–ဇန္တာဃရံ။ ဧဋီ။ ဇရုံးအိမ်၊ မီးတင်းကုပ်။

ပရိတ္တ ၊ နာ ၊ [ပရိ √ တာ+တ] ပရိသမန္တတော တာယတီတိ–ပရိတ္တံ။ ဓာတွတ္ထ။ ပရိတ်၊ အရံအတား။

သုတ္တ ၊ နာ ၊ [သု √ တာ+တ] သုတ်၊ ဘုရားဟော ပိဋကတ်သုံးပုံ၊ ချည်မျှင်ကြိုး။

သုတ္တာဏ ၊ နာ ၊ [သု √ တာ+ယု] ကောင်းစွာကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း။

တာယ၊ တာယု

ဘူ= သန္တာန ပါလနေသု–ချဲ့ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့၌။ တာယတိ။

တာယတိ ။ [√ တာယ+အ+တိ] ချဲ့–ဖြန့်၏၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ထောက်တည်အားထာရာကိုပြု၏၊ (လုံခြုံစေ၏။) တာယန္တ၊ တာယိတုံ။

တာယန ၊ နာ ၊ [√ တာယ+ယု] စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်း။ တိ ။စောင့်ရှောက်ကာကွယ်တတ်သော။

တာယိတု ၊ တိ ၊ [√ တာယ+တု] အာဂုံ ဣ–ကိုဧ–ပြုလျှင် တာယေတု–ဟု ဖြစ်၏၊ စောင့်ရှောက်ကာကွယ်တတ်သော၊ မှီခိုအားထားထိုက်သော။

တာသ

စု= ဝါရဏေ–တားမြစ်ခြင်း၌။ တာသေတိ၊ တာသယတိ၊ တားမြစ်ပိတ်ပင်၏။

တိ

ဒိ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ တိယတိ။

ရတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ရာ √ တိ+တိ] တိဓာတ်၏ ဣ–ကိုချေ၊ ရာ သဒ္ဒေါ တိယတိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ–ရတ္တိ။ ဧဋီ။ ညဉ့်။

ကုန္တ ၊ ပု ၊ [ကု √ တိ+ဏ] ကုဝိယ အသိဝိယ ပစ္စာမိတ္တာနံ သရီရံ တိယတိ ဆိန္ဒတီတိ–ကုန္တော= မဟာသတ္ထိ။ ဧဋီ။ လှံမ။

တိက

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။

သွာ= ဟိံသာ သောသနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ခြောက်သွေ့စေခြင်းတို့၌။ တေကတိ၊ တိကုဏာတိ။

တိဂ

သွာ= ဟိံသာ သောသနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ခြောက်သွေ့စေခြင်းတို့၌။ တိဂုဏာတိ။

တိဃ

သွာ= ဃာတေ–သတ်ဖြတ်ခြင်း၌။ တိဃုဏာတိ။

တိဇ

ဘူ= ခမာ ဗန္ဓနေသု–သည်းခံခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ တိတိက္ခတိ၊ တေဇတိ။

ဘူ+စု+ဂဟာ= နိသာနေ–သွေးခြင်း(ထက်အောင်ပြုခြင်း)၌။ တေဇေတိ၊ တေဇယတိ။

တိတိက္ခတိ ။ [√ တိဇ+ခ+တိ] သည်းခံ၏၊ မိမိ၏အထက်သို့ ဝန်တက်၍နေစေ၏။ တိတိက္ခန၊ တိတိက္ခန္တ၊ တိတိက္ခိတုံ။

တိတိက္ခာ ၊ တိ ၊ [√ တိဇ+ခ+အ+အာ] တိတိက္ခနံ ခမနံ–တိတိက္ခာ၊ တိဇ–ခန္တိယံ, ခေါ, ဒ္ဓိတ္တံ, ကတ္တာဒိ, အာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၁။ သည်းခံခြင်း၊ မိမိ၏အထက်သို့

http://www.dhammadownload.com

ဝန်တက်နေစေခြင်း၊ အောင့်အည်း ချုပ်တည်းခြင်း။ ဒုတ္တိတိက္ခ၊ သုတိတိက္ခ။

တိက္ခ ၊ တိ ၊ [✓တိဇ+ခ+အ] ထက်သော၊ ထက်မြက်စူးရှသော၊ လျင်မြန်သော၊ ပြင်းထန်သော၊ ထက်သန်သော၊ အားရှိသော။ သုတိက္ခ။

တိခိဏ ၊ တိ ၊ [✓ တိဇ+ကိဏ] တိဇ–နိသာနေ၊ ဇဿ ခေါ စ၊ တေဇယိတ္ထာတိ–တိခိဏံ= နိသိတံ။ မောဂ်–၇၊ ၆၀။ သွေးအပ်ပြီးသော၊ ထက်သော၊ လွန်ကဲသော၊ ပြင်းထန်သော။

တိဏ ၊ နှ ၊ [✓ တိဇ+ဏက်] တိဇ–တေဇနေ၊ ဇလောပေါ၊ တေဇတိ ဧတေနာတိ–တိဏံ= ဗီရဏာဒိ။ မောဂ်–၇၊ ၆၇။ မြက်။

တိဏှ ၊ တိ ၊ [✓ တိဇ+ဏှာ+အ] တိတိက္ခတီတိ–တိဏှော။ နီတိဓာ၊ ၂၅၉။ [✓တိဇ+ဟ] တိဇ–နိသာနေ၊ ဟော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော–တိဏှံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၁။ ထက်သော၊ ထက်မြက်သော။

တိတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ တိဇ+တ] တိဇ–နိသာနေ, တော–တိတ္တော–ကဋ္ဌု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၈။ အခါး၊ ခါးသော အရသာ။ တိ ။ခါးသော၊ (တိတ္တက= [တိတ္တ+က] တိတ္တရသတာယ တိတ္တကော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၅။ ဗြူးတား–ဗုံလုံခါး၊ ပဲလင်းမြွေပင်၊ အခါး၊ ခါးသော။)

တိဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓တိဇ+ဝ] တိဇတောယေဝ ဝေါ၊ ဇဿ ဝေါ၊ ဗတ္တံ–တိဗ္ဗံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၁။ ထက်သော၊ လွန်ကဲသော။

တေဇ ၊ ပု ၊ [✓တိဇ+ဏ] တေဇေတိ သေသဘူတော ပါဒါရူပါနီတိ–တေဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄။ အငွေ့၊ တေဇောဓာတ်၊ အာနုဘော်စွမ်းအင်၊ မီးပူ၊ နေပူ။

တေဇိတ ၊ တိ ၊ [✓တိဇ+တ] ထက်အောင်ပြုအပ်သော၊ သွေးအပ်သော။

တေဇတိ ။ [✓တိဇ+အ+တိ] ထက်စေ၏၊ သွေး၏၊ ပူနွေးစေ၏။

တေဇန ၊ နှ ၊ [✓ တိဇ+ယု] တိဇ–နိသာနေ, ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ မြား၊ ထက်စေခြင်း၊ သွေးခြင်း၊ ပူနွေးစေခြင်း။

တေဇယဟိ ။ [✓တိဇ+ဏယ+တိ] တေဇေတိ၊ ထက်၏၊ ရင့်ကျက်၏၊ ပူနွေး၏။ တေဇေတိ၊ ရင့်ကျက်စေ၏၊ ပူနွေးစေ၏၊ ထက်မြက်စေ၏။ တေဇေတွာ၊ တေဇေန္တ။

ဥတ္တေဇေတိ ။ [ဥ ✓တိဇ+ဏော+တိ] ထက်မြက်စေ၏၊ ထက်သန်စေ၏။ ဥတ္တေဇေတွာ၊ ဥတ္တေဇေန္တ၊ ဥတ္တေဇက၊ ဥတ္တေဇန။

သမုတ္တေဇေတိ ။ [သံ+ဥ ✓တိဇ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာထက်မြက်စေ၏၊ ကောင်းစွာထက်သန်စေ၏၊ ဖြူစင်စေ၏၊ အလွန် အားထုတ်စေ၏။ သမုတ္တေဇက၊ သမုတ္တေဇန၊ သမုတ္တေဇိတ၊ သမုတ္တေဇေတွာ၊ သမုတ္တေဇေတုံ၊ သမုတ္တေဇေန္တ၊ သမုတ္တေဇိယမာန။

တိဏ၊ တိဏု

တနာ= အဒနေ–စားခြင်း၌။ တိဏောတိ၊ တိဏုတေ။

တိဏ ၊ နှ ၊ [✓တိဏ+အ] တိဏ–အဒနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၄။ တိဏိယတိ တဗ္ဗကွေဟီတိ–တိဏံ။ ဓာတွတ္ထ။ မြက်၊ တိဏိယတေ တိဏဘကွေဟိ ဂေါဏာဒီဟိ အဒီယတေ ခါဒီယတေတိ–တိဏံ။ နီတိဓာ၊ ၂၆၃။

တိဒိ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တိန္ဒတိ။

တိန္ဒုက ၊ ပု ၊ [✓ တိဒိ+ဥ+က] တိဒိ–ဟိံသာယံ၊ ဥ၊ သညာယံ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၀။ တည်ကြီး၊ (တရုတ်တည်။)

တိပ၊ တိပိ

ဘူ= ရက္ခာသေကေ–စောင့်ရှောက်ခြင်း, သွန်လောင်းခြင်း၌။

ဒိ= ပီဏနေ–နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း၌။

(တိပိ–ပီဏနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၈။) တေပတိ၊ တိပ္ပတိ။

တိတ္တ ၊ တိ ၊ [✓တိပ+တ] ဘုဇာဒိ၊ နှစ်သက်–ရောင့်ရဲသော၊ ပြည့်သော၊ အလိုပြည့်သော။ သုတိတ္တ။

တိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ တိပိ+တိ] တိပိ–ပီဏနေ။ တိ ။ ဘုဇာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၈။ နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း၊ အားရတင်းတိမ်ခြင်း၊ အလိုပြည့်ခြင်း။

တပ္ပန ၊ နှ ၊ [✓တိပိ+ယ+ယု] ယုပစ္စယေ ဣဿတ္တေစ–တပ္ပနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၈။ နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း။

တိပု ၊ နှ ၊ [✓တိပ+ဥ] တိပ–ပီဋနေ၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၃။ ခဲ၊ သွပ်၊ သံဖြူ။

တိပုသ ၊ နှ ၊ [✓ တိပ+ဥသ] သွပ်၊ သံဖြူ၊ သခွားဆစ်သီး။ တိပုသက [တိပုသ+က] သခွားဆစ်ပင်။

http://www.dhammadownload.com

တိမ၊ တိမု

ဘူ+စု+ဒိ= အဒ္ဒဘာဝေ(ကိလေဒေ)-စွတ်စိုခြင်း, စွတ်စိုစေခြင်း၌။ တိမတိ၊ တေမတိ၊ တေမေတိ၊ တေမယတိ၊ တေမျတိ။

တိမတိ ။ [✓ တိမ+အ+တိ] စွတ်စို၏။ တေမတိ၊ စွတ်စို၏။ တေမက၊ စွတ်စိုစေတတ်သော။ တေမန-စွတ်စိုခြင်း၊ စိုစေခြင်း။ တေမယတိ၊ စွတ်စို၏။ တေမယမာန၊ စိုသော၊ စိုစေတတ်သော။ တေမယိတုံ၊ တေမယိတွာ၊ တေမိတ၊ စိုစေအပ်သော။ တေမိတဗ္ဗ၊ တေမိတုံ၊ (တေမီယတိ၊ စွတ်စိုအပ်၏။) တေမိယမာန၊ တေမေတဗ္ဗ၊ (တေမေတိ၊ စွတ်စို၏၊ စွတ်စိုစေ၏၊ သွန်းလောင်း၏။) တေမေတုံ၊ တေမေတွာ၊ တေမေန္တ။

တိန္တ ၊ တိ ၊ [✓ တိမ+တ] အဒ္ဒဘာဝေ, နိစ္စလေပိ၊ ပက္ကမာဒီဟိ နွှော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၃။ စိုသော၊ နူးသော၊ စိုစေ-ဆွတ်ဖြန်းအပ်သော၊ စိုခြင်း၊ နူးခြင်း။

တိမိ ၊ ပု ၊ [✓ တိမ+ဣ] တိမ-အဒ္ဒဘာဝေ၊ တိမတီတိ-တိမိ၊ ဣ၊ တိမိ-မစ္ဆမတ္တေပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၃။ တိမိမည်သောငါး၊ (ဝေလငါး။)

တိမိရ ၊ ပု+နေ ၊ [✓ တိမ+ကိရ] တိမ-တေမနေ၊ တေမေတီတိ-တိမိရံ= အန္ဓကာရံ, အာပေါ စ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၉။ အမိုက်မှောင်၊ ရေ၊ ကျည်းပင်။

တိမိသ ၊ နေ ၊ [✓ တိမ+ကိသ] တေမေတီတိ-တိမိသံ= တမော။ မောဂ်-၇၊ ၂၀၉။ အမိုက်မှောင်။ အထဝါ= တိမု-တေမနေ၊ တိမန္တိ ဧတ္ထ ရာဂေနာတိ-တိမိသံ၊ တိမိရံ။ ပုဗ္ဗေဝ ဣရပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀။

တိမ္ဗရု ၊ ပု+နေ ၊ [✓ တိမ+ဝရ+ဥ] တိမ္ဗရူသက [✓ တိမ+ဝရ+ဦသ+က] တိမ-အဒ္ဒဘာဝေ ဦသော၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဝရန္တော စ၊ ဥပစ္စယေ တိမ္ဗရု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၀။ တည်ကြီး၊ တရုတ်တည်။

တိမ္ဗရုသ ၊ နေ ၊ [✓ တိမ+ဝရ+ဥသ] သခွားဆစ်နှင့် တူသော နွယ်ပင်တစ်မျိုး။

တေမိယ ၊ ပု ၊ [✓ တိမု+ဏေ+ဏျ] စွတ်စိုစေတတ်သော၊ အေးချမ်းစေသော၊ တေမိယမည်သူ။

သောတိန္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ တိမ+တ] အလွန်စိုစွတ်သော။

တိရ

ဘူ= အဓောဂတိယံ-အောက်သို့သွားခြင်း၌။ တိရတိ။

တိရစ္ဆ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ တိရ+အစ္ဆ] **တိရစ္ဆာန**၊ [✓ တိရ+အစ္ဆာန] တိရစ္ဆာတိ= တိရ-အဓောဂတိမှိတိမသ ရူပံ၊ တိရစ္ဆာနာတိပိ ပါဌော၊ တဒါစိမိနာ အစ္ဆာနပစ္စယော ဟောတိ။ ဋာသ၊ ၆၃၈။ တိရတိ တိရောဘာဂေန ဂစ္ဆတီတိ-တိရစ္ဆော၊ တိရစ္ဆာနော ဝါ။ ဓာတွတ္ထ။ တိရစ္ဆာန်။

ရတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ရာ ✓ တိရ+ကွိ] ရာ သဒ္ဒေါ တိယျတိ ဆိဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ-ရတ္တိ၊ သတ္တာနံ သဒ္ဒသ ရူပသမ ကာလောတိအတ္ထော။ နီတိဓာ၊ ၃၆၈။ ညဉ့်၊(ည။)

တိလ

ဘူ+စု= သိနေဟေ-စေးကပ်ခြင်း၌။

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ တိလတိ၊ တေလတိ၊ တေလယတိ။

တိလ ၊ ပု+နေ ၊ [✓ တိလ+အ] နှမ်းပင်၊ နှမ်းစေ့။

တိလက ၊ ပု+နေ ၊ [✓ တိလ+ဏွု] တိလ-ဂမနေ၊ ဏွု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၁။ တောသစ်ကြံပိုး၊ ပြည့်စင်ပင်။ ပု ။ [တိလ+အက] တိလသဏ္ဌာနံဝိယ ဇာယတီတိ-တိလကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၈။ မှည့်မည်း၊ မှန်ကူ၊ ညှင်းပေါက်။

တိလ္လ

ဘူ= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။ တိလ္လတိ။

တိသ

ဘူ= တိတ္တိယံ-ရောင့်ရဲဝလင်ခြင်း၌။ တိသတိ။

တိတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ တိသ+တ] ပြည့်သော၊ အားရတင်းတိမ်သော။ သုတိတ္တ။

တိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ တိသ+တိ] အလိုပြည့်ခြင်း၊ အားရတင်းတိမ်ခြင်း၊ ရောင့်ရဲခြင်း၊ ကျေနပ်ခြင်း။ တိ ။ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်သော။

တီက

ဘူ= ယာစနေ-တောင်းခြင်း၌။ ထောမ။ ဂမနေ-သွားခြင်း၌။ ကောတ္ထုဘ။ တီကတေ။

တီရ

စု= ကမ္မသမ္ပတ္တိယံ-အမှုကိုပြီးစေခြင်း၌။ တီရေတိ၊ တီရယတိ။

တီရေတိ ။ [✓ တီရ+ဏေ+တိ] တီရယတိ၊ ပြီးဆုံးစေ၏၊ ဆုံးဖြတ်၏၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၏၊ ကြံစည်၏။ တီရ

http://www.dhammadownload.com

ယန္တ၊ တီရယိတွာ၊ တီရိတ၊ တီရေတဗ္ဗ၊ တီရေတုံ၊ တီရေတွာ၊ တီရေန္တ။

တီရ ၊ နာ ၊ [√တီရ+အ] ပါရ, တီရ–ကမ္မသမ္မတ္တိယံ၊ စုရာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၄, နိတိဓာ၊ ၃၃၆။ ကမ်း။

တီရဏ ၊ ထီ+နာ ၊ [√တီရ+ယု] ပြီးဆုံးစေခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်ကြောင်း, သုံးသပ်ကြောင်း(ပညာ)။

သတေရ ၊ ထီ+ပု ၊ [သံ √တီရ+အ+အာ] လျှပ်စစ်၊ မိုးကြိုး။ ပု ။ရန်သူ။ သတေရတာ၊ သတေရိတာ၊ [သတေရ+တာ = သတေရ+ဣတာ] သတေရော ဧဝ သတေရတာ, သတေရိတာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈–ကိုလည်းရှု။ လျှပ်စစ်။

သန္တီရဏ ၊ ထီ+နာ ၊ [သံ √တီရ+ယု] သန္တီရဏစိတ်၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း, စစ်ဆေးခြင်း၊ (သန္တီရဏကိစ္စ။)

တီဝ

ဘူ= ထူလိယေ–ဆူဖြိုးခြင်း၌။ တီဝတိ။

တီဝရ ၊ ပု ၊ [√တီဝ+အရ] တီဝတီတိ–တီဝရော။ ဓာတ္ထတ္ထ။ သမုဒ္ဒရာ၊ မုဆိုး၊ သူယုတ်။ ထောမနှင့် ကောတ္ထုဘာတို့၌ [√တရ+ဝရ] ဟု ပြထားသည်။

တု

ဘူ= ဟိ ံသာ ပူရဏေသု စ–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပြည့်စေခြင်း တို့၌လည်းကောင်း။

ဝုတ္တိယံ စ–အသက်မွေးခြင်း၌လည်းကောင်း။ တောတိ၊ တဝတိ။

တုဝရ ၊ ပု+နာ ၊ [√တု+ဝရ] ပဲစဉ်းငုံစေ့။ ထီ ။ တုဝရီ၊ ပဲစဉ်းငုံပင်။ တုနာတိ နိဝါရယတိ ပိတ္တံ ကဖံ ဝါတိ–တုဝရော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၈။ အဖန်။

တုစ

ဘူ= ဝိနာသေ–ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း(ဖျက်ဆီးခြင်း)၌။ တောစတိ။

တုကာ ၊ ထီ ၊ [√တုစ+ဏ+အာ] ခါးသောအစေ့ ရှိသောသစ်ပင်၊ တုကာပင်၊ ဝါးလုံးတွင်းရှိ အမှုန့်။

တုဆ္ဆ ၊ တိ ၊ [√တုစ+ဆ] တုစ–ဝိနာသေ၊ ဆော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၈။ အချည်းနှီးသော၊ ဘာမျှမရှိသော။

တုဇ

ဘူ= ဟိ ံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တောဇတိ။

စု= ဟိ ံသာဗလာဒါနနိကေတနေသု၊ ဤသို့လည်း ဆိုထားကြပါသေး၏။

ကောတူဟလ ၊ နာ ၊ [ကု √တုဇ+အလ] တုဇ–ဟိ ံသာယံ၊ ကုံ ပါပံ တောဇတီတိ–ကောတူဟလံ၊ အလော, ဝဏ္ဏဝိကာရော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၃။ မမြင်စဖူး အထူးအဆန်းကို စုံစမ်းကြည့်ရှုလိုခြင်း။

တုဂံ ၊ တိ ၊ [√တုဇ+အ] တုဇ–ဟိ ံသာယံ, ဖလနေ စ၊ အ၊ တုဂေါ်။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၈။ မြင့်သော။

တုဒိ

ဘူ= ဗလ ပါဏ ဟိ ံသနေသု–စွမ်းနိုင်ခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။

စု= ဒိတ္တိ ဟိ ံသာ ဗလ ဒါန နိကေတနေသု–ထွန်းပခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်း, ပေးခြင်း, နေခြင်းတို့၌။ တုဒ္ဓတိ၊ တုဒ္ဓေတိ၊ တုဒ္ဓယတိ။

တုတ္တ ၊ နာ ၊ [√တုဒိ+တ] ဟတ္ထိနော ကဏ္ဏမူလမှိ ဝိဈနကဏ္ဍကော “တုတ္တ”မိတျုစ္စတေ၊ တုဒ္ဓတေ နေနေတိ–တုတ္တံ၊ တောဂ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၇။ သံချွန်တပ်သော နားရင်းတုတ်။

အာတောဒ္ဓ ၊ နာ ၊ [အာ √တုဒိ+ဏျ] အာ သမန္တ တော တုဒ္ဓတေ တာဋိယတေတိ–အာတောဒ္ဓံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၂။ တီးအပ်သော, ခေါက်အပ်–မှုတ်အပ်သော တူရိယာ။

တုဒ္ဓ

စု= ဗလ ပါဏနေသု–စွမ်းနိုင်ခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်း တို့၌။ တုဒ္ဓေတိ၊ တုဒ္ဓယတိ။ နိတိဓာ၌ ပါလနေ–ဟု ရှိနေသည်။

တုဎ

ဘူ= ကလဟကမ္မနိ–ခိုက်ရန်ငြင်းခုံဖြစ်ခြင်း၌။ တုဎတိ။

တုဏ္ဍ

ဘူ= အနာဒရေ–မရိသေခြင်း၌။ တုဏ္ဍတိ။

တုဍ

ဘူ= ဘေဒေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ တုဍတိ၊ တောဍေတိ။

ဝိတုဍေတိ ။ [ဝိ √တုဍ+အ+တိ] ထိုးဆိတ်၍ ထိုးဆိတ်၍ ပျံသွား၏။

တုဎိ

ဘူ= တောဒနေ–ထိုးဆွနှိပ်စက်ခြင်း၌။ တုဏ္ဍတိ။

http://www.dhammadownload.com

တုဏ္ဍ ၊ နာ ၊ [√တုဍိ+အ] တုဍိ-တောဍုနေ၊ အ။ ဓာန်ဍိ၊ ၂၆၀။ တုဏ္ဍတိ ဧတေနာတိ-တုဏ္ဍံ။ ဓာတွတ္ထ။ နာမ်သီး၊ ပါးစပ်။ တုဏ္ဍက၊ ၄င်း။

တုဏ္ဍိယ ၊ တိ ၊ [√တုဍိ+ဏျ] တုဍ္ဍေတိ ဝိတုဍ္ဍေတိ ဗာဓေတီတိ-တုဏ္ဍိယော၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော (သူခိုး, ဓားပြ, သူပုန်)။

တုဏာ

ဘူ= ကောဍိလ္လေ-ကောက်ကွေးခြင်း(ကောက်အောင် ပြုခြင်း)၌။ တောဏတိ။

တုတ္ထ

စု= ဝိတ္ထာရစ္ဆာဒနေ-ချဲ့ခြင်း, ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။ တုတ္ထေတိ၊ တုတ္ထယတိ။

တုတ္ထ ၊ နာ ၊ [√တုတ္ထ+အ] တုတ္ထမည်သောဆေး၊ (ဒုတ္ထာ။)

တုဒ

ဘူ= ဗျထနေ-ထိုးဆွခြင်း၌။ တုဒတိ။

တုဒတိ ။ [√တုဒ+အ+တိ] ထိုးဆွ၏၊ ပယ်ဖျောက်၏၊ နှိပ်စက်၏။ (ကုဇ္ဇတိ [√တုဒ+ယ+တေ] ထိုးဆွအပ်၏၊ ထွင်းဖောက်အပ်၏၊ နှိပ်စက်အပ်၏။) တုဇ္ဇ၊ တုဇ္ဇမာန၊ တုဒ၊ ထိုးဆွအပ်သော။ တုဒန၊ တုဒန္တ၊ တုဒိတွာ။

တုဒ္ဆ ၊ တိ ၊ [√တုဒ+ဆ] တုဒနံ-တုဒ္ဆာ။ ကစွည်း၊ ၆၃၈။ အချည်းနှီးသော၊ ဘာမျှမရှိသော။

တုတ္တ ၊ နာ ၊ [√တုဒ+တ] တုဇ္ဇတေနေနေတိ-တုတ္တံ၊ တော။ ဓာန်ဍိ၊ ၃၆၇။ သံချွန်တပ်ထားသော နားရင်းတုတ်

တုတ္ထ ၊ ထိ+နာ ၊ [√တုဒ+ထက်] ရောဂံ တုဒတိ ပီဍေတီတိ-တုတ္ထံ= သြသဓံ။ မောဂ်-၇၊ ၈၈။ ဒုတ္ထာ။

တုန ၊ နာ ၊ [√တုဒ+တ] အပ်ချုပ်ခြင်း၊ ချုပ်စပ်ကြောင်း(အပ်)၊ နှိပ်စက်ခြင်း။ တိ ။ချုပ်စပ်အပ်သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော။

တုဟိန ၊ နာ ၊ [√တုဒ+ဣန] တုဒ-ဗျထနေ, ဒဿဟော၊ တုဒတိ သတ္တေ ပီဍေတီတိ-တုဟိနံ= ဟိမံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၃။ ဆီးနှင်း။

တောဒန ၊ ၊ [√တုဒ+ယု] ထိုးဆွခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း, နှင်တံ, တံဖျာ။

တောမရ ၊ ပု+နာ ၊ [√တုဒ+အရ] ဟတ္ထိနော ပါဒေ ဝိဇ္ဈနကဏ္ဍကော "တောမရော"တျု စွတေ၊ တုဇ္ဇတေ နေနေတိ-တောမရော၊ တုဒ-ဗျထနေ၊ အရော၊ ဒဿ မော၊ သြတ္တံ။ ဓာန်ဍိ၊ ၃၆၆။ ဆင်၏ခြေကို ထိုးစရာ အရိုးတပ်သောလှံ၊ မှိန်း။

နိတ္တုဒန ၊ နာ ၊ [နိ √တုဒ+ယု] ထိုးဆွခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်း။

အတိတုန္န ၊ တိ ၊ [အတိ √တုဒ+တ] အလွန်နှိပ်စက်အပ်သော၊ အလွန်ထိခိုက်နာကျင်စေအပ်သော။

အာတောဇ္ဇ ၊ နာ ၊ [အာ √တုဒ+ဏျ] အာ သမန္တ တော တုဇ္ဇတေ တာဍီယတေတိ-အာတောဇ္ဇံ၊ ဝံသာဒိကေပိ မုခဝါယုနာ အာတောဇ္ဇနမတ္ထော၀။ ဓာန်ဍိ၊ ၁၄၂။ တီးအပ်, ခေါက်အပ်, မှုတ်အပ်သော-တူရိယာ။

ပတောဒ ၊ ပု ၊ [ပ √တုဒ+ဏ] တုဒ-ဗျထနေ၊ ဏော၊ ပတောဒေါ၊ တပစ္စယေ တုတ္တံ။ ဓာန်ဍိ၊ ၄၄၈။ နှင်တံ၊ တံဖျာ။

ဝိတုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ √တုဒ+ယံ+တိ] စူးဝင်၏၊ ထိုးကျင့်၏၊ ကျင်နာ၏၊ ပင်ပန်း၏။ ဝိတုဇ္ဇန္တ၊ ဝိတုဇ္ဇမာန၊ (ဓာတ်ကျမ်းများ၌ ဘူဝါဒိသာ ဆိုသော်လည်း-ဤပုံစံများကို ထောက်က ဒိဝါဒိလည်း ဖြစ်သင့်မည် ထင်ပါသည်။)

ဝိတုဒတိ ။ [ဝိ √တုဒ+အ+တိ] ဝိတုဒေတိ၊ နှုတ်လှံထိုး၏။ ဝိတုဒန္တ၊ ဝိတုဒိယမာန၊ ဝိတုဒန၊ ဖောက်ထွင်းတတ်သော၊ ထိုးဆိတ်တတ်သော။ ဝိတုန္န၊ ဝ့ေ.အပ်သော။

ဝိတုန္န ၊ နာ ၊ [ဝိ √တုဒ+တ] တုဒ-ဗျထနေ၊ ဘာဝေတော၊ ဝိဂတံ တုန္နမေတသ္မာ ခါဒနေ-ဝိတုန်း။ ဓာန်ဍိ၊ ၅၉၆။ မှိန်တိုချို။

သန္ဒိတုဒက ၊ တိ ၊ [သံ+နိ √တုဒ+ဏ္ဍု] ထက်ဝန်းကျင်မှ အမြဲမပြတ်ကပ်၍ထိုးဆွနှိပ်စက်ကြောင်း(နှင်တံ)။ သန္ဒိတောဒက၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ဖိနှိပ်ထိုးဆွခြင်း၊ ကောင်းစွာနှိပ်စက်ကြောင်း(နှင်တံ, စကား)။

သမဘိတုန္န ၊ တိ ၊ [သံ+အဘိ √တုဒ+တ] အလွန်ထိုးဆွနှိပ်စက်အပ်သော။

သာတုန္န ၊ တိ ၊ [သံ √တုဒ+တ] သာရာဂေါ-ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ ဒီဃပြု။ ရူ၊ ၅၄-ကိုရူ။ စုတ်ပြတ်-ပေါက်ပြဲသော။

http://www.dhammadownload.com

တုပ

ဘူ= ဟိ˙သာယံ–သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တောပတိ။

တုပိ

စု= ပိဋ္ဌာဝဓေ–နှိပ်စက်ခြင်း, သတ်ပုတ်ခြင်း၌။ တုမွေတိ၊ တုမွယတိ။

တုဖ၊ တုမ္ဘ၊ တုမ္ဘ

ဘူ= ဟိ˙သာယံ–သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တောဖတိ၊ တုမ္ဘတိ၊ တုမ္ဘတိ။

တုဗိ၊ တုမ္ဗ

ဘူ+စု= အဒ္ဒနေ–စိုစွတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ တုမ္ဗတိ၊ တုမ္ဗယတိ။

တုမ္ဗ ၊ ပု+န ၊ [✓တုမ္ဗ+အ] တုမ္ဗ–ကမ္ဗနေ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၄။ ပြည်တောင်း၊ ခွက်၊ ဗူး၊ ကျည်တောက်။

တုမ္မိ ၊ ထိ ၊ [✓တုမ္ဗ+အ+ဣ] တုမ္ဗ–အဒ္ဒနေ၊ တုမ္ဗတိ ဟိ˙သတိ ပိတ္တန္တိ–တုမ္မိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၆။ ဗူး(လာဗု)။ (အဘိဓာန်ဦ ပုံနှိပ်မှုများ၌ တုမ္ဗ-အဒနေ-ဟု ဒွေးဘော်မဲ့ ရှိနေသည်၊ အဒ္ဒနေ–ရှိမှ တုမ္ဗတိ ဟိ˙သတိ–ဟူသော နောက်စကားနှင့်ညီမည်။)

တုမ္မိ

ဘူ= ဟိ˙သာယံ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ တုမ္ဗတိ။

တုဘ

ဘူ+ဒိ+ကိ= ဟိ˙သာယံ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ တုဘတိ၊ တုဘျတိ၊ တုဘနာတိ။

တုရ

ဘူ= ဝေဂေ–လျင်မြန်ခြင်း၌။ တုရတိ။

တုဏ္ဏ= တုရိတ ၊ န ၊ [✓တုရ+တ] တုရ–ဝေဂေ၊ အတုရိတိ–တုဏ္ဏံ, တုရိတံ ဝါ။ ရူ၊ ၆၁၆။ အလျင်အမြန်။ တိ ။လျင်မြန်သော။

တုရ ၊ တိ ၊ [✓ တုရ+အ] လျင်မြန်သော၊ (ကြိ+ဝိ ဖြစ်က) လျင်မြန်စွာ၊ အလျင်အမြန်။

တောရဏ ၊ ပု+န ၊ [✓တုရ+ယု] ဥပရိ မာလာဒိယုတ္တံ သောဘနထမ္ဘဒွယမုဘယတော နိခနိတွာ ယံ ဗဟိ ဒွါရံ ကပ္ပိယတေ, တံ–တောရဏံ၊ တုရ–ဝါရဏေ, ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၅။ တုရိဏံ၊ ဝိ–ဓာန်နိသစ်–ကိုရူ။

တုရိ ၊ ထိ ၊ [✓တုရ+ဣ] တုရန္တိ သံဟရိတွာ ဌပေန္တိ ဧတ္ထာတိ–တုရိ၊ ဣ–ပစ္စည်းဖြင့် တုရိလည်းသင့်၊ လက်လိပ်(ရက်ကန်း၌ ရက်ပြီးသမျှ အဝတ်ကို ရစ်ပတ်လိပ်ထားရာ သစ်သားချောင်း)။

တူရိယ ၊ န ၊ [✓တုရ+ဏျ] တုရ–တုရဏာ ဟိ˙သာသု၊ တုရိယန္တေ နေနေတိ–တူရိယံ၊ မုရဇာဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၀။ တီးမှုတ်စရာ တူရိယာ။

အဘိတုဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓တုရ+တ] နှိပ်စက်အပ်သော၊ နှိပ်စက်ခံရသော။

အာတုရတိ ။ [အာ ✓ တုရ+အ+တိ] နာကျင်၏။ အာတုရမာန၊ အာတုရိတ၊ နာကျင်သော။

အာတုရ ၊ တိ ၊ [အာ ✓တုရ+အ] အာတုရတီတိ–အာတုရော။ ဧရာယ အာတုရာ–ဧရာတုရာ။ သံဒီ–၂၊ ၂၀၂။ နှိပ်စက်အပ်သော၊ နှိပ်စက်ခံရသော၊ (နာဖျားသူ, မကျန်းမာသူ, အိုသူ။)

တုလ

ဘူ+စု= ဥမ္မာနေ–မြှောက်၍ချိန်ခြင်း၌။ တုလတိ၊ တုလေတိ၊ တုလယတိ။

တုလယတိ ။ [✓ တုလ+ဏယ+တိ] နှိုင်းချိန်၏၊ သုံးသပ်၏။ တုလန၊ ချိန်ခြင်း, နှိုင်းချိန်ခြင်း။ တုလန္တ၊ တုလယန္တ၊ တုလယမာန၊ တုလယိတဗ္ဗ၊ တုလယိတုံ၊ တုလယိတွာ၊ တုလယိတွာန၊ တုလာပေတွာ၊ ချိန်စက်စေ၍။ တုလိတ၊ တုလိယ၊ ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်၍။ (တုလီယတိ၊ ချိန်တွယ်အပ်၏၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။) တုလေတဗ္ဗ၊ (တုလေတိ၊ နှိုင်းချိန်၏။ သုံးသပ်၏၊ စူးစမ်း–ဆင်ခြင်၏၊ ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်၏။ ချိန်တွယ်၏။) တုလေတုံ၊ တုလေတွာ၊ တုလေန္တ။

တုလ ၊ တိ ၊ [✓တုလ+အ] တုလီယတိ ပမီယတီတိ–တုလော။ ဓာတွတ္ထ။ နှိုင်းယှဉ်အပ်သော၊ တူသော။

တုလာ ၊ ထိ ၊ [✓တုလ+အ+အာ] ပက္ခာနံ ဝါ သမဝါဟိတ ဘာဝကရဏတော တုလယတိ မိနာတိ ဧတောယာတိ–တုလာ၊ တုလ–ဥမ္မာနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၃။ ထုတ်၊ ယက်မ၊ ချိန်ခွင်၊ ခြင်တောင်း, ခြင်ခွက်–စသည်။

တုလိယ ၊ ပု ၊ [✓ တုလ+ဣယ] တုလ–ဥမ္မာနေ၊ ဣယော၊ ပက္ခယုတ္တော ဗိဒ္ဓာလော၊ သျှူး။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၂။ ရွှးပျဲ၊ ခင်ပုတ်ကြီး–လင်ကောင်ပိုး၊ ဒီးဒုတ်။

http://www.dhammadownload.com

တူလ ၊ ပု ၊ [✓တုလ+အ] တုလ–နိက္ကသေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၄။ လဲ, ဝါဂွမ်း။

ကုတူဟလ ၊ န ၊ [ကု ✓တုလ+အ] တုလ–နိက္ကသေ၊ ကုံ ပါပံ တုလယတီတိ–ကုတူဟလံ၊ အ၊ ဟကာရ ဝဏ္ဏာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၃။ မမြင်စဖူး အထူး အဆန်းကို စုံးစမ်းကြည့်ရှုလိုခြင်း။

သန္တုလေယျ ၊ တိ ၊ [သံ ✓တုလ+ဏျ] တကွန်ိုင်းယှဉ် အပ်သော။

တုဝဋ္ဋ

စု= နိပ္ပဒ္ဒနေ–အိပ်ခြင်း၌။ တုဝဋ္ဋေတိ၊ တုဝဋ္ဋယတိ။

တုဝဋ္ဋေတိ ။ [✓တုဝဋ္ဋ+ဏော+တိ] အိပ်၏၊ လျောင်း၏။ (တုဝဋ္ဋယတိ၊) တုဝဋ်ိတဗ္ဗ၊ တုဝဋ္ဋေန္တ ။

တုဝဋ္ဋ ၊ န ၊ [✓တုဝဋ္ဋ+အ] တုဝဋ္ဋတိ, သယတီတိ–တုဝဋ်ံ။ [တုရိတ ✓ဝတ္တု+အ] တုရိတဘာဝေန ဝတ္တတီတိ–တုဝဋ်ံ၊ ရိတ–လောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အလျင်အမြန်။

[အလျင်အမြန်ဟော၌ နိပါတ်ဖြစ်က သံယုတ်မဲ့ တုဝဋ်ံသာ သင့်၊ နာမ်ဖြစ်က သံယုတ်ရှိ, မဲ့ ၂–ချက် သင့်။]

တုသ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။

ဒိ= တုဋ္ဌယံ–နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း၌။ တုသတိ၊ တုဿတိ။

တုဿတိ ။ [✓တုသ+ယ+တိ] နှစ်သက်၏၊ အားရ၏၊ တင်းတိမ်၏၊ ရောင့်ရဲ၏၊ ကျေနပ်၏၊ ဝမ်းသာ၏။ တုဿက၊ တုဿန၊ (–ခြင်း၊ –သော။) တုဿနက၊ –သော။ တုဿန္တ ၊ တုဿမာန၊ တုဿိတဗ္ဗ၊ တုဿိတွာ။

တုဿ ၊ တိ ၊ [✓တုသ+ဆ] တုသ–တုဋ္ဌိမှိ၊ တုသန္တိ ဧတေနာတိ–တုဿံ= မုသာ။ မောဂ်–၇၊ ၄၄။ ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန်, မဟုတ်မမှန်သော၊ မှားယွင်းသော၊ အချည်းနှီးသော။

တုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓တုသ+တ] အားရသော၊ ကျေနပ်သော၊ တင်းတိမ်သော၊ ရောင့်ရဲသော၊ နှစ်သက်–ဝမ်းမြောက်သော၊ ကြည်လင်ရွှင်ပျသော၊....အပ်သော၊ –ခြင်း၊ –ရာ။

တုဋ္ဌိ ၊ တိ ၊ [✓တုသ+တိ] တုဿန္တိ ဧတောယာတိ–တုဋ္ဌိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၇။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြောင်း၊ –ခြင်း၊ တင်းတိမ်–ရောင့်ရဲခြင်း၊ နှစ်သက်အပ်သော၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော။

တုဋ္ဌဒါယ ၊ ပု ၊ [✓တုသ+တ] တုဿနံ–တုဋ္ဌော၊ သော အဿ အတ္ထိတိ–တုဋ္ဌိ။ [တုဋ္ဌိ ✓ဒါ+ဏ] တေန ဒါတဗ္ဗော ဒါယော–တုဋ္ဌိဒါယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၅။ ဆုလာဘ်၊ နှစ်သက်သဖြင့် ဆုချသောဥစ္စာ။

တုသ ၊ ပု ၊ [✓တုသ+အ] ထိ၌ တုသာ, တုသီ၊ နှစ်သက်အားရခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ကျေနပ်ခြင်း၊ ဖွဲ။

တုသိတ ၊ တိ ၊ [✓ တုသ+တ] တစ်နည်း= [တုသာ+ဣတ] (ဒိဗ္ဗာယ သမ္ပတ္တိယာ) တုဋ္ဌာ ပဟဋ္ဌာတိ–တုသိတာ။ အဘိဋ္ဌ–၂၊ ၅၀၂။ တုသာယ ပိတိယာ ဣတာ ပဝတ္တာတိ–တုသိတာ။ ဒီဋ္ဌ–၃၊ ၂၀၉။ တုသံ ဣတာ ဂတာတိ–တုသိတာ။ အံ–ဋ္ဌ–၂၊ ၃၁။ နှစ်သက်အားရသော၊ တင်းတိမ်ကျေနပ်သော၊ နှစ်သက်အားရခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ နှစ်သက်အားရခြင်းသို့ ရောက်သော၊ တုသိတာနတ်၊ နှစ်သက်ရောင့်ရဲရာ၊ (တုသိတာဘုံ။)

တုသိတ ၊ တိ ၊ [✓ တုသ+ယ+တိ] တုဿန္တိ မောဒန္တိ ဒေဝါ ဧတ္ထာတိ–တုသိတာ၊ တုသိတာနတ်ဘုံ။ (ဇာတ်ဋီ–အလို။)

တောသယတိ ။ [✓တုသ+ဏယ+တိ] တောသေတိ၊ နှစ်သက်စေ၏၊ အားရကျေနပ်စေ၏၊ ကြည်လင်–ဝမ်းမြောက်စေ၏၊ ရောင့်ရဲစေ၏၊ မွေ့လျော်စေ၏။ တောသယန္တ ၊ တောသယိတွာ၊ တောသယိတွာန၊ တောသိတ၊ တောသေတဗ္ဗ၊ တောသေတုံ၊ တောသေတွာ၊ တောသေတွာန၊ တောသေန္တ ။

တောသန ၊ ထိ+န ၊ [✓တုသ+ဏော+ယု] နှစ်သက်စေခြင်း၊ ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေခြင်း။ တိ ။ နှစ်သက်စေတတ်သော၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော။ တောသက။

ထုသ ၊ ပု ၊ [✓တုသ+အ] တုသ–တုဋ္ဌိမှိ, တဿ ထော၊ ထုသော, ပုမေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၃။ စပါးနှံ၊ ဖွဲကြမ်း၊ စပါးဖျင်း၊ စပါးမှော်။ န ။ဖွဲအဖျင်း၊ ကောက်ရိုး။

အဘိတုဿတိ ။ [အဘိ ✓ တုသ+ယ+တိ] အလွန် နှစ်သက်၏။

http://www.dhammadownload.com

အဘိတောသယန္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓တုသ+ဏယ+အန္တ] အလွန်နှစ်သက်စေသော။

ဒုတ္တောသ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓တုသ+ဏ] ရောင့်ရဲတင်းတိမ်စေနိုင်ခဲသော၊ အလိုပြည့်စေနိုင်ခဲသော။

ဥပတိဿ ၊ ပု ၊ [ဥပ+တိဿ] တိဿ [✓တုသ+သ] တုဿန္တျသို့ အတ္ထသိဒ္ဓိတေတိ–တိဿော၊တုသ–တုဋ္ဌယံ, သော, ဥဿိ စ၊ ပူဇိတော တိဿော ဥပတိဿော၊ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၄။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ။

ဝိတောသေတိ ။ [ဝိ ✓တုသ+ဏော+တိ] အထူးထူး အပြားပြား နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စေ၏။ ဝိတောသိ။

သန္တုဿတိ ။ [သံ ✓တုသ+ယ+တိ] ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း (ထင်ရှားရှိသောပစ္စည်း)ဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲ၏၊ ကျေနပ်နှစ်သက်နေ၏။ သန္တုဋ္ဌ၊ သန္တုဋ္ဌိ၊ တစ်နည်း= (သံ+တုဋ္ဌ= သမံ, သကေန, သန္တေန ဝါ တုဋ္ဌ ဇေဿာတိ–သန္တုဋ္ဌ။ အံဒို–၁၊ ၁၁၄။) သန္တုဿိတ၊ သန္တုဿက၊ သန္တုဿနက၊ သန္တုဿမာန၊ သန္တုဿိတဗ္ဗံ၊ သန္တောသ၊ သုတုဋ္ဌ၊ သုသန္တောသ။ (နီတိ၊ ၃၄၇–၌ ✓တုသိ= စု–ဘာသာယံ၊ တုံသေတိ၊ တုံသယတိ–ဟုလည်း ရှိသေး၏။)

သန္တောသ ၊ ပု ၊ [သံ ✓တုသ+ဏ] သန္တုဿနံ–သန္တောသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၇။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

တုဟ၊ တုဋ္ဌ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ တုဟတိ၊ တောဟတိ၊ တောဋ္ဌတိ။ (နီတိ–၌ တုဟိ= အဒ္ဒနေ–ဟု ဣကာရန္တဖြင့် ရှိနေသည်၊ သက္ကတ၌ အဒ္ဒနံ ဝဓေ–ဟု ဖွင့်သည်၊ စိစ္ဆတ်ခြင်း, ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ခြင်း၌။)

တုဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [✓ တုဟ+ဏ] တုဟ–အဒ္ဒနေ၊ ဏပစ္စယော, ဟလောပေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၉။ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း၊ စကားမပြောခြင်း။

တုဏ္ဏိ ၊ တိ ၊ [✓ တုဟ+ဏိ] တောဟတိတိ–တုဏ္ဏိ၊ တုဟ–အဒ္ဒနေ၊ အဒ္ဒနံ ဟိံသာ၊ ဏိပစ္စယော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော၊ တစ်နည်း= [တုဏ္ဏ+ဤ] တုဏ္ဏော မောနမေတသ္မတ္ထီတိ–တုဏ္ဏိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၉။ ဆိတ်ဆိတ်နေသော၊ စကားမပြောသော၊ တစ်နည်း= အဘာသနအနက်ရှိသော နိပါတ်ပုဒ်။ ရူ–နှာ၊ ၁၃၆, ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၄၉။ ဒီဃေ ဝတ္တမ္ဗေ ရဿန္တိ, သော တုဏ္ဏိ အဿာတိ ဝတ္တမ္ဗေ သော တုဏ္ဏိ အဿာတိဝစနံ။ ဝဇီ၊ ၅၇၉။ တိတ်ဆိတ်စွာ၊ ဆိတ်ဆိတ်။

တုဟိန ၊ န ၊ [✓ တုဟ+ဣန] တုဟ–အဒ္ဒနေ၊ တောဟတိ ဟိံသတီတိ–တုဟိနံ၊ ဣနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆။ ဆီးနှင်း။ တိ ။အေးသော–ချမ်းသော။

တောဟ ၊ ပု ၊ [✓ တုဟ+ဏ] မင်းဘောပင်။

တူဏ

စု= ပူရဏ သကော်စေ–ပြည့်စေခြင်း, တွန့်လိမ်အောင်ပြုခြင်း၌။ တူဏယတိ၊ တူဏောတိ။

တူဏိ ၊ ထီ ၊ [✓တူဏ+အ+ဤ] တူဏော၌ ပူရေ၌ သရေ ဇော်ထောတိ–တူဏိ, တူဏော စ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ နီတိဓာ၊ ၃၀၂။ တောင့်(မြားကျည်တောက်), မြားစု, မြားစည်း။

တူဏိရ ၊ ပု ၊ [✓ တူဏ+ဣရ] ဣရပစ္စယေ တူဏိရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ တောင့်၊ မြားစု၊ မြားစည်း။

တူရ

ဒိ= ဝေဂ ဟိံသနေသု–လျင်မြန်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း တို့၌၊ တုယျတိ။

တုရ ၊ န ၊ [✓ တူရ+အ] တူရိယ [တုရ+ယ] တူရမေဝ–တူရိယံ။ မောဂ်နိ–၂၊ နှာ–၁၄၅။ တူရိယာ၊ တန်ဆာ။

တူရိ ၊ ထီ ၊ [✓ တူရ+ဣ] သမင်မငယ်။ အဂ္ဂိနိစ တူရိယာရိဝါတိ–တူရိ ဝုစ္စတိ မိဂိ၊....မိဂစ္ဆာပါယ ဝိယ တေ အဂ္ဂိနီတိ အတ္ထော။ ထေရီဋ္ဌ၊ ၂၆၂။

ဝိတူရိယတိ ။ [ဝိ ✓ တူရ+ယ+တိ] ချိန်ဆ၏၊ စူးစမ်း၏။ ဝိတူရိတွာ။

တူလ

ဘူ+စု= နိကသေ–နှိုင်းချိန်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌။

စု= ပူရဏေ–ပြည့်စေခြင်း၌။ တူလတိ၊ တူလေတိ၊ တူလယတိ။

တူလ ၊ တိ ၊ [✓ တူလ+အ] တူလိယတိ ပမိယတိတိ–တူလံ၊ လဲ, မှို့, ဝါဂွမ်း။ တူလိကာ

http://www.dhammadownload.com

[✓တူလ+ကိုက+အာ] လဲသွတ်မွေ့ရာအခင်း၊ စုတ်တံ၊ သွားပွတ်တံ။

တူသ

ဘူ= တုဋ္ဌယံ-နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း၌။ တူသတိ။

တေ

ဘူ= ပါလနေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ တာယတိ။

တာယတိ ။ [✓ တေ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ တာယက၊ တာယန္တ၊ တာယိတုံ၊ တာယိတု၊ တာယေတု၊ တာယန၊ (တာယတေ၊ စောင့်ရှောက်၏။)

တာဏ ၊ ပု+န ၊ [✓ တေ+ယု] တာယတိ ရက္ခတိ အပါယာဒိတောတိ-တာဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်၊ အရဟတ္တဖိုလ်၊ သာသနဗြဟ္မစရိယ၊ ရတနာ ၃-ပါး-စသည်။

ဂေါတ္တ ၊ န ၊ [ဂေါ ✓ တေ+အ] ဂေါတမောတ္ထာဒိနာ ပဝတ္တံ ဂံ-ဝစနံ ဗုဒ္ဓိဉ္စ တာယတီတိ-ဂေါတ္တံ။ ဓာတ္ထတ္ထ။ အန္တယ်။

နက္ခတ္တ ၊ နာ ၊ [နက္ခ ✓ တေ+တ] နက္ခံ ဂမနံ တာယတီတိ-နက္ခတ္တံ။ ဓာတ္ထတ္ထ။ နက္ခတ်၊ ကြယ်တာရာ။

ပရိတ္တ ၊ နာ ၊ [ပရိ ✓ တေ+အ] ပရိ သမန္တ တောတာယတီတိ-ပရိတ္တံ၊ အရံအတား၊ ပရိတ်။

တေဇ

ဘူ= ရက္ခာ နိသာနေသု-စောင့်ရှောက်ခြင်း, ပွတ်သေးခြင်းတို့၌။ တေဇတိ။

တေဇ ၊ ပု ၊ [✓ တေဇ+ဏ] တေဇေတိ သေသဘူတောပါဒါရူပါနီတိ-တေဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄။ အင်္ဂေ၊ တေဇောဓာတ်၊ အာနုဘော်၊ စွမ်းအင်၊ မီးပူ၊ နေပူ။

တေပ

ဘူ= ကမ္မန ဒိတ္တိ သေကေသု-တုန်လှုပ်ခြင်း, ထွန်းတောက်ခြင်း, သွန်လောင်းခြင်းတို့၌။ တေပတိ။

တေဝ

ဘူ= ကီလနေ-ကစားခြင်း၌။ တေဝတိ။

တောဋ္ဌ

ဘူ+စု= အနာဒရေ-မရိုသေခြင်း၌။ တောဋ္ဌတိ၊ တောဋ္ဌေတိ၊ တောဋ္ဌယတိ။

တြသ

ဒိ+ဘူ= ဘယေ-ကြောက်လန့်ခြင်း၌။

စု= ဒိတ္တိ ဗျာဃာတ သီဃဂမနေသု-ထွန်းတောက်ခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း, လျင်စွာသွားခြင်းတို့၌။

ဝါကျဂါဟကမဘာယေသု-စကားဆိုခြင်း, ယူခြင်း, နင်းခြင်း, ကြောက်စေခြင်းတို့၌လည်း။

နိသေဓ ဓာရဏောသုစ-တားမြစ်ခြင်း, ဆောင်ခြင်းတို့၌လည်း။ တြဿတိ၊ တြသတိ၊ တြာသေတိ၊ တြာသယတိ။

ဥတြသတိ ။ [ဥ ✓ တြသ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့၏၊ ထိတ်လန့်၏။ ဥတြသန္တ၊ ဥတြသ္တ၊ ဥတြဿ၊ ဥတြာသန၊ ဥတြာသန္တ၊ ဥတြာသယိတွာ၊ -စေ၍။ ဥတြာသိတ၊ ဥတြာသိ၊ (ဥတြာသေတိ၊ ကြောက်ရွံ့စေ၏၊ ထိတ်လန့်စေ၏။) ဥတြာသေတွာ။

ထက

ဘူ+စု= ပဋိဃာတေ-ပုတ်ခတ်ထိပါးခြင်း၌။ ထကတိ၊ ထကေတိ၊ ထကယတိ။

ထကေတိ ။ [✓ ထက+ဏော+တိ] ပိတ်ပင်၏၊ တားမြစ်၏။ ထကန၊ ထကနက၊ (ထကာပေတိ၊ ပိတ်ဆို့စေ၏။) ထကိတ၊ ထကိတဗ္ဗ၊ (ထကီယတိ၊ ပိတ်အပ်၏။) ထကေတဗ္ဗ၊ ထကေတုံ၊ ထကေတွာ၊ ထကေန္တ ။

ထမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ ထက+ဘ] ထက-သံဝရဏော၊ ဇော၊ ကဿ မော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၀။ ပင်စည်မရှိသောချုံ၊ မြက်ဖုတ်၊ စပါးဖုတ်။

ထဂ

ဘူ= သံဝရဏော-စောင့်ရှောက်ပိတ်ဆို့ခြင်း၌။ ထဂတိ။

ထန

စု= မေဃသဒ္ဒေ-မိုးသံ၌။

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံသာမန်၌။ ထနေတိ၊ ထနယတိ၊ ထနတိ။

ထနယတိ ။ [✓ ထန+ဏယ+တိ] ထနတိ၊ ပြင်းထန်စွာ အသံပြု၏၊ မြည်ဟိန်း၏၊ ထစ်ချုန်း၏။ ထနန္တ၊ ထနယန္တ၊ ထနယိတွာ၊ ထနိတု၊ ထနေန္တ ။

ထန ၊ ပု ၊ [✓ ထန+အ] ထန-ဒေဝသဒ္ဒေ၊ ထန-စောရိယေ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၀။ ထနက [ထန+က] သားမြတ်(ရင်သား၊) နို့အုံ၊ နို့ရည်။

http://www.dhammadownload.com

အဘိတ္ထနယတိ ။ [အဘိ ✓ထန+ဏယ+တိ] ထစ်ချုန်း၏၊ ထစ်ချုန်း၍ရွာ၏။ အဘိတ္ထနန္တ၊ အဘိတ္ထနယန္တ၊ အဘိတ္ထနိယ၊ သောသောညံသော၊ ပဲ့တင်ထပ်မျှစီညံသော၊ မိုးထစ်ချုန်းသော။

ထပ

စု= ထပနေ–ထားခြင်း၌။ ထပေတိ၊ ထပယတိ။

ထပတိ ၊ ပု ၊ [✓ထပ+အ+တိ] ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာယ ဝုတ္တ ဝိဓိနာ ကတ္တာဗ္ဗနိဿယာနိ ဌပေတီတိ–ထပတိ။ သံဒို–၂၊ ၃၅၉။ လက်သမား။ ထမ္ဘာဒိဝတ္ထူနံ ထပနဋ္ဌေန ထပတိ။ မဒို–၃၊ ၅၀။ ထပန၊ ထားခြင်း။ ထပိတ၊ ထပေတွာ။

အာထပေတုံ ။ ကြို+ဝိ ။ [အာ ✓ထပ+ဏော+တုံ] ပေါင်နှံထားခြင်းငှာ။ အာထပေတွာ။

ဝဝတ္ထပေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ထပ+ဏော+တိ] မရော မယှက်တည်စေ၏၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်၏။ ဝဝတ္ထပန၊ ဝဝတ္ထပိတ၊ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗ၊ ဝဝတ္ထပေတွာ၊ ဝဝတ္ထပေတုံ၊ ဝဝတ္ထပေန္တ၊ (ဝဝတ္ထပိယတိ၊ –အပ်၏။)

ဝဝတ္ထာပေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ထပ+ဏော+တိ] ထား၏။ ဝဝတ္ထာပက။ တိ ။[ဝိ+အဝ ✓ထပ+ဏာပေ+ဏွု] မရောမယှက် တည်စေတတ်သော၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်တတ်သော။ ဝဝတ္ထာပန၊ ဝဝတ္ထာပိတ၊ ဝဝတ္ထာပေတဗ္ဗ၊ ဝဝတ္ထာပေတွာ၊ ဝဝတ္ထာပေတုံ၊ ဝဝတ္ထာပေန္တ၊ ဝဝတ္ထာပယန္တ၊ ဝဝတ္ထာပယမာန၊ (ဝဝတ္ထာပိယတိ၊ –အပ်၏။) ဝဝတ္ထာပိယမာန၊ ဝဝတ္ထိတ၊ (ဝဝတ္ထေတိ၊) ဝဝတ္ထိတွာန၊ ဝဝတ္ထေန္တ၊ (ဝဝတ္ထီယတိ။)

ဝဝဋ္ဌပေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ထပ+ဏော+တိ] မရော မယှက်တည်စေ၏၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်၏။

ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန ၊ န ၊ [ဝိ+အဝ ✓ထပ+ယု] ဝိ–၏ ကွ–ကို ချေ၊ အဝ–ကို ဩ–ပြု၊ ဝ–ကို ဩ–သို့ကပ်၊ ထ–ကို ဋ–ပြု၊ အသဒိသဒ္ဓေဘော်လည်းလာ၊ ပ–ကို ဝ–ပြု၊ ဝ–ကို ဒ္ဓေဘော်ပြု၊ ဝနှစ်လုံးကို ဗ–နှစ်လုံးပြု၊ ယုပစ္စည်းကို အန–ပြု၍ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန–ပြီးသည်၊ န–ကို ချေက “ဝေါဋ္ဌဗ္ဗ”ဟု ဖြစ်၏။ နီတိဓာ၊ ၃၂၇။ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ။

ထမ္ဘ

ဘူ= ဝေကလျ ပဋိဗန္ဓေသု–ချို့တဲ့ခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ ထမ္ဘတိ။

ထမ္ဘ ၊ ပု [✓ထမ္ဘ+အ] တိဏာဒီနံ သဿာနဉ္စ ထမ္ဘော ဂုမ္ဘောနာမ၊ ထမ္ဘ–ဝေကလျေ, ထမ္ဘ–ပဋိဗန္ဓေ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၄။ မြက်ဖုတ်၊ စပါးဖုတ်။

ထဘိ၊ ထမ္ဘ

ဘူ= ထမ္ဘ ဇဋ္ဌတ္တ ရုဒ္ဓ ဒေါသဝုဋ္ဌိသု–ခက်မာထောက်ပံ့ခြင်း, မိုက်မဲတွေဝေခြင်း, ပိတ်ဆို့တားမြစ်ခြင်း, မျက်မာန်ပွားခြင်းတို့၌။ ထမ္ဘတိ၊ ဆမ္ဘတိ။

ဆမ္ဘတိ ။ [✓ ထဘိ+အ+တိ] ထ–ကို ဆ–ပြု၊ တုန်လှုပ်၏၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့၏၊ တောင့်တင်းခက်မာ၏။ ဆမ္ဘ၊ –ခြင်း။ (ဆမ္ဘီ= [ဆမ္ဘ+ဣ]) ဆမ္ဘန၊ ဆမ္ဘိတ။

ထမ္ဘတိ ။ [✓ထဘိ+အ+တိ] ထိတ်လန့်–ကြောက်ရွံ့၏၊ ကိုယ်လက်ခက်တရော် ရှိ၏။ ထမ္ဘိတုံ၊ (ထမ္ဘေတိ၊–စေ၏။) ထမ္ဘေတုံ၊ ထမ္ဘေတွာ၊ ထမ္ဘေန္တ ။

ထဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ ထဘိ+တ] ခက်မာသော၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ တောင့်တင်းသော(မရိသေ မကိုင်းညွတ်သော၊) မြဲမြံသော၊ ထက်မြက်သော၊ လွန်ကဲပြင်းထန်သော။ န ။အမျက်ထွက်မာန်မူခြင်း၊ မရိသေ မကိုင်းရှိုင်းခြင်း။ [ထဒ္ဓ+က] ထဒ္ဓက၊ ခက်ထန်–မာကျောသော။

ထမ္ဘ ၊ ပု+န ၊ [✓ထဘိ+အ] ထမ္ဘ–ပဋိဗန္ဓနေ၊ ထမ္ဘော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၀။ ထ–ကို ဆ–ပြုလျှင် “ဆမ္ဘ”ဖြစ်၏၊ (ကိုယ်စိတ်၏) တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်း၊.... ကြောင်း၊ ကြမ်းတမ်းခြင်း–ကြောင်း၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ တိုင်၊ ဆင်ချည်တိုင်။ [ထမ္ဘ+က] ထမ္ဘက၊ ရံတိုင်။ တိ ။ပွတ်တိုင်ရှိသော။ [ထမ္ဘ+ဣ] ထမ္ဘီ၊ မကိုင်းညွတ်ကြောင်း မာန, ကောဓ–စသည်ရှိသော၊ ထ–ကို ဆ–ပြုလျှင် ဆမ္ဘီ။

ဥပထမ္ဘတိ ။ [ဥပ ✓ထဘိ+အ+တိ] ထောက်ပံ့၏၊ ကူညီ၏။ ဥပထ္ထဒ္ဓ၊ ဥပထ္ထမ္ဘက၊ ဥပထ္ထမ္ဘမာန၊

http://www.dhammadownload.com

(ဥပတ္ထမ္ဘနိ–ထိ၊ လှည်းထောက်။) ဥပတ္ထမ္ဘိတ၊ (ဥပတ္ထမ္ဘီယတိ၊ –အပ်၏။ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ၊ –စေ၏။) ဥပတ္ထမ္ဘယမာန။

ထမ္ဘန ၊ ထိ+န ၊ [✓ ထဘိ+ယု] ထောက်ကန်ခြင်း, ခိုင်မာစေခြင်း၊ မရိသေ မကိုင်းရှိုင်းခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းခက်မာခြင်း။ တိ ။ထောက်ကန်တတ်သော။ ဆမ္ဘန၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း။

ထမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [✓ ထဘိ+တ] ထမ္ဘတိ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ–ထမ္ဘိတံ၊ ထဘိ–ဘယေတိ ဓာတု၊ တ။ နိရုတ္တိမဉ္ဇူသာ၊ ၃၁။ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သော၊ လေးလံထိုင်မှိုင်းသော၊ တောင့်တင်းခိုင်မာသော၊ ထ–ကို ဆ–ပြုလျှင် ဆမ္ဘိတ။

အပတ္ထဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [အပ ✓ ထဘိ+တ] ခက်ထန်–မာန်တက်သော၊ သက်ဝင်သော၊ ခက်ထန်ခြင်း ရှိသော။

ဥပတ္ထမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ ထဘိ+အ] ထောက်ပံ့ခြင်း၊ အထောက်အပံ့၊ ခိုင်မာခြင်း၊ အစု။

ပစ္စုပတ္ထေတိ ။ [ပတိ+ဥပ ✓ ထဘိ+ဏော+တိ] အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့စေ၏၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ထောက်ပံ့၏။

ဝိတ္ထမ္ဘတိ ။ [ဝိ ✓ ထဘိ+အ+တိ] တောင့်တင်း၏၊ ခိုင်မာ၏၊ ထောက်ကန်၏။ (ဝိတ္ထမ္ဘေတိ၊) ဝိတ္ထဒ္ဓ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် တောင့်တင်းခိုင်မာသော။ ဝိတ္ထမ္ဘန၊ –တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်း၊ ထောက်ကန်ခြင်း (ကာရိက်ကျောက) တောင့်တင်းခိုင်မာစေတတ်သော၊ တောင့်တင်းခိုင်မာစေခြင်း။

သန္ဆမ္ဘတိ ။ [သံ ✓ ထဘိ+အ+တိ] ထောက်ပံ့ကူညီ၏၊ ဆည်းကပ်ခစား၏၊ ချဉ်းကပ်၏၊ ရပ်တည်၏၊ တည်တံ့ခိုင်မြဲ၏၊ အပန်းဖြေ၏။ သန္ဆမ္ဘိတွာ၊ သန္ဆမ္ဘိတွာန၊ သန္ဆမ္ဘိတုံ၊ (သန္ဆ မ္ဘေတိ၊) သန္ဆ မ္ဘေတွာ၊ သန္ဆ မ္ဘေတွာန၊ သန္ဆ မ္ဘေတုံ။

သန္ဆမ္ဘန ၊ ထိ+န ၊ [သံ ✓ ထဘိ+ယု] တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ပြုတတ်သော ဝိညတ်ရုပ်၊ အားကြိုးသော တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ပြုတတ်သော ဝိညတ်ရုပ်၊ တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း၊ ငြိမ်းအေးစေရာ(အပန်းဖြေရာ) ဌာန။

သန္ဆမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ထဘိ+တ] တည်တံ့–ခိုင်မြဲ(ခိုင်မာ)အောင် ပြုတတ်သော။

သန္ဆာပန ၊ န ၊ [သံ ✓ ထဘိ+ယု] အပန်းဖြေရာ ဖြစ်သော။

သုပတ္ထမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဥပ ✓ ထဘိ+တ] ကောင်းစွာ ထောက်ပံ့–ချီးမြှောက်အပ်သော၊ သုပတ္ထမ္ဘိတ–ဟု ဒီဃပြုရှ်လည်း ရှိသေး၏၊ အနက်မထူးတော့ပါ။

ထမ္ဘ

ကိ +သွာ= အာဝရဏေ–ပိတ်ဆို့ခြင်း၌။ ထမ္ဘနာတိ၊ ထမ္ဘဏောတိ။

ထမ

စု+ဘူ= ဝိကလေ–ချို့တဲ့ခြင်း၌။ ထမေတိ၊ ထမယတိ၊ ထမတိ။

ထရ

ဘူ+ကီ= အစ္ဆာဒနေ–ဖြန့်လွှမ်းခြင်း၌။

ဝိပုဗ္ဗော= စု= ဝိတ္ထာရေ–ချဲ့ခြင်း၌။ ထရတိ၊ ထရဏာတိ၊ ဝိတ္ထာရေတိ၊ ဝိတ္ထာရယတိ။

ထရတိ ။ [✓ ထရ+အ+တိ] ဖြန့်၏၊ (ထရီယတိ၊ ဖြန့်အပ်၏။)

ထရ ၊ ပု ၊ [✓ ထရ+ဥ] ခဂ္ဂဆရိကာဒီနံ မုဋ္ဌိယံ ထရသဒ္ဒေါ၊ ထရ, သတ္ထ–ဂတိယံ၊ ဥ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၁။ ဓား၊ ဓားရိုး။

အဒ္ဓေါတ္ထရတိ ။ [အဓိ+အဝ ✓ ထရ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏။ အဒ္ဓေါတ္ထဋ္ဌ၊ အဒ္ဓေါတ္ထရဏ၊ အဒ္ဓေါတ္ထရန္တော၊ အဒ္ဓေါတ္ထရမာန၊ အဒ္ဓေါတ္ထရိတဗ္ဗ၊ အဒ္ဓေါတ္ထရိတု၊ (အဒ္ဓေါတ္ထရီယတိ၊) အဒ္ဓေါတ္ထရိတုံ၊ အဒ္ဓေါတ္ထရိတွာ၊ အဒ္ဓေါတ္ထရီယမာန။

အတ္ထရတိ ။ [အာ ✓ ထရ+အ+တိ] ခင်း၏၊ ဖြန့်ခင်း၏။ အတ္ထရိတဗ္ဗ၊ အတ္ထရိတုံ၊ အတ္ထရိတွာ၊ (အတ္ထရီယတိ။)

အတ္ထရ ၊ န ၊ [အာ ✓ ထရ+အ] အခင်း။ တိ ။ကမ္မလာ၊ ကော်ဇော၊ ခင်းနှီး။ [အတ္ထရ+က] အတ္ထရက။ တိ ။ [အတ္ထရ+ဏ္ဍက] အတ္ထရိက။ တိ ။အခင်း။

အတ္ထရဏ ၊ န ၊ [အာ ✓ ထရ+ယု] ထရ–သန္ထ ရဏော၊ ပါဒိပုဗ္ဗောဝ, န ကဒါစိပိ ပါဒိရဟိတော၊ အာ

http://www.dhammadownload.com

ဘုသော ထရိယတေတိ–အတ္ထရဏ်၊ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၁၂။ အခင်း၊ ခင်းနှီး၊ ကမ္မလာ၊ ကော်ဇော။ [အတ္ထရဏ+က] အတ္ထရဏက။ တိ ။ခင်းရန် ဖြစ်သော၊ ခင်းသော။

အပစ္ဆတ္ထရိတ္တာ ။ ကြိ+ဝိ ။ [န+ပတိ+အာ ✓ထရ+တ္တာ] မခင်းမူ၍။

အဘိတ္ထရတိ ။ [အဘိ ✓ထရ+အ+တိ] အလျင်အမြန် ပြု၏၊

အဘိတ္ထရယမာန ။ တိ ။ [အဘိ ✓ထရ+ဏယ+မာန] အလျင်အမြန် ပြုစေလိုသော။

ဥပတ္ထရ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ထရ+အ] အခင်း၊ ကော်ဇော။

အဝတ္ထရတိ ။ [အဝ ✓ထရ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ လွှမ်းဖိ၏၊ ဖုံးအုပ်၏။ အဝတ္ထရဏ၊ အဝတ္ထရန္တ၊ အဝတ္ထရမာန၊ အဝတ္ထရိတ္တာ။

အဝတ္ထရိယတိ ။ နာမဓာတု ။ [အဝတ္ထရ+ကျယ+တိ] လွှမ်းမိုး၏။

ဩတ္ထရတိ ။ [အဝ ✓ထရ+အ+တိ] ဖုံးလွှမ်း၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ လွှမ်းမိုးဖိစီး၏။ ဩတ္ထဋ္ဌ၊ ဩတ္ထရဏ။ (ဩတ္ထရာပေတိ၊ –စေ၏။ ဩတ္ထရိယတိ၊ –အပ်၏။)

ပစ္ဆတ္ထရဏ ၊ န ၊ [ပတိ+အာ ✓ထရ+ယု] ပတိရုပ်, ပစ္ဆေကံ ဝါ အတ္ထရိတဗ္ဗာနီတိ–ပစ္ဆတ္ထရဏာနိ။ သီဋီသစ်–၁၊ ၇၄။ ခင်းနှီး၊ အခင်း၊ အိပ်ရာခင်း၊ အိပ်ရာလွှမ်း။ ပစ္ဆတ္ထတ၊ ခင်းအပ်သော။ (သုပစ္ဆတ္ထတ၊) ပစ္ဆတ္ထရာပေတွာ၊ ခင်းစေ၍။ ပစ္ဆတ္ထရိတုံ၊ ခင်းခြင်းငှာ။ ပစ္ဆတ္ထရိတ္တာ၊ ခင်း၍။

ပုထဝီ ၊ ထိ ၊ [ပ ✓ထရ+အ+ဣ] ထရ–သန္ထရဏော၊ ပ ပုဗ္ဗော၊ ရဿ ဝေါ၊ နဒါဒိ၊ ပုထဝီ၊ အသု။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၈၁။ မြေ။

ဝနထ ၊ ပု ၊ [ဝန ✓ထရ+ကွိ] သစ်ပင်ငယ်၊ တဏှာ၊ ဗလဝတဏှာ၊ တဏှာနုသယ၊ ကိလေသာ။

ဝိတ္ထရတိ ။ [ဝိ ✓ ထရ+အ+တိ] ကျယ်ပြန့်၏။ ဝိတ္ထတ၊ ပုံ့နှံ့ကြီးကျယ်သော။ ဝိတ္ထာရိတုံ၊ ကျယ်ပြန့်စေခြင်းငှာ၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်းငှာ။ (ဝိတ္ထာရိယတေ၊) ဝိတ္ထာရိယန္တ ၊ ဝိတ္ထာရိယမာန၊ (ဝိတ္ထာရေတိ၊) ဝိတ္ထာရေတွာ၊ ဝိတ္ထာရေတုံ၊ ဝိတ္ထာရေန္တ၊ ဝိတ္ထာရယန္တ ။

ဝိတ္ထာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ထရ+ဏော+ဏ] အကျယ်။ ထရ–သန္ထာရဏော၊ ပါဒိပုဗ္ဗော စ–ဝိတ္ထာရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၆၈။ အနံ–အပြန့်။ ဝိတ္ထာရဏ [ဝိ ✓ထရ+ဏော+ယု] အကျယ်ချဲ့ခြင်း၊ အကျယ်ချဲ့ကြောင်း။ ဝိတ္ထာရိက၊ ဝိတ္ထာရိတ၊ ဝိတ္ထာရိတဗ္ဗ၊ ဝိတ္ထရေတဗ္ဗ၊ ဝိတ္ထိဏ္ဏ၊ ဝိတ္ထိန္န။

သံဝိတ္ထတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဝိ ✓ထရ+တ] ကောင်းစွာ ကျယ်ပြန့်သော။

သန္ထရတိ ။ [သံ ✓ထရ+အ+တိ] ဖြန့်ခင်း၏၊ အပန်းဖြေ၏၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၏။ သန္ထရ၊ အခင်း၊ အိပ်ရာခင်း။ သန္ထရက၊ ဖြန့်ခင်းတတ်သော။ သန္ထရဏ၊ သန္ထရိတ္တာ၊ သန္ထရိတ္တာန၊ သန္ထရိတုံ၊ သန္ထရန္တ၊ (သန္ထရာပေတိ၊) သန္ထရာပေတွာ၊ သန္ထရာပေန္တ၊ သန္ထရာပန၊ သန္ထရာပိတ၊ သန္ထရိ၊ ဖြန့်ခင်းခြင်း။ သန္ထရိတ၊ သန္ထရိတဗ္ဗ၊ သန္ထာရ၊ သန္ထာရက။

သန္ထတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ထရ+တ] ထရ–သန္ထရဏော၊ သန္ထရီယိတ္ထာတိ–သန္ထတော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၂၆။ ကောင်းစွာဖြန့်ခင်းအပ်သော။ န ။နေရာထိုင်ခင်း၊ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ။

သုပစ္ဆတ္ထတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ထရ+တ] ကောင်းစွာ ခင်းထားအပ်သော။ သုဝိတ္ထာရိတ၊ [သု+ဝိတ္ထာရိတ] ကောင်းစွာအကျယ်ချဲ့အပ်သော။

သုဝိတ္ထိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ထရ+တ] အလွန်အကျယ်ချဲ့အပ်သော၊ အလွန်ကျယ်ပြန့်သော။ သုသန္ထတ [သု+သန္ထတ] ကောင်းစွာခင်းအပ်သော။

ထလ

ဘူ= ဌာနေ–ရပ်တည်ခြင်း၌။ ထလတိ။

ထက္ကိုလ ၊ ပု+န ၊ [✓ထလ+ကလစ်] လ–ကို ၃–ပြု၊ နှ–လာ၊ နိဂ္ဂဟီတ်ပြု၊ ဝဂ္ဂန္တ လည်းပြု။ ကောထ္ဆာ။ ယဇ်မြေ၊ ကုန်းမြင့်၊ ကြမ်းသောမြေ။

ထလ ၊ တိ ၊ [✓ထလ+အ] ထလ–ဌာနေ၊ အဓိကရဏော အ၊ ကိတ္တိမံ ထလံ၊ အကိတ္တိမာ ထလီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၈၂။ ကြည်းကုန်းအရပ်၊ သဒိသူပစာ, ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်–စသည်။ နီတိဓာ၊ ၆၇–၎။ ထလတိ ဧတ္ထာတိ–ထလံ၊ ထလီ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

ထာလ ၊ ပု ၊ [✓ထလ+ဏ] ထီ၌ [✓ထလ+ဏ+က] [✓ထလ+ဣ] ထလ–ဌာနေ၊ က္က, ထာလိ၊ ဣမိ ထာလီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၅၆။ အိုး, ခွက်၊ ထမင်းအိုး၊ ထမင်းခွက်။

ထာလက ၊ န ၊ [✓ထလ+ဏ္ဍု] ခွက်, သပိတ်၊ အိုး။ ထီ၌ ထာလိကာ။

http://www.dhammadownload.com

ထဝ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ထဝတိ။

ပထဝီ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ ထဝ+အ+ဣ] ထဝ–ဂတိယံ၊ ပထဝတိ ဇတ္ထာတိ–ပထဝီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၁။ မြေ။

ထဟ

ဘူ= ဟိ ံသနေ–ညည်းဆဲခြင်း၌။ ထဟတိ။

ထာ

ဘူ= ဂတိနိဝတ္တိယံ–သွားခြင်းမှ ဆုတ်နစ်ခြင်း(ရုပ်ခြင်း)၌။

သဒ္ဒသံဟတေသု–အသံပြုခြင်း, စိတ်တွန့်ဆုတ်ခြင်းတို့၌။ မောဂ်နိ–၂၊ နှာ–၂၆၄။ ထာတိ။

ထိတ ၊ တိ ၊ [✓ ထာ+တ] မတုန်မလှုပ်သော၊ တည်တံ့သော၊ ခိုင်မြဲသော။

ထိန ၊ န ၊ [✓ ထာ+ဏ္ဍ] အာ–ကို ဏ္ဍ, တ–ကို န–ပြု၊ စိတ်တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ စိတ်၏ ထိုထိုအာရုံ၌ မပျံ့မူ၍ ပေါင်းစုတွန့်ဆုတ်ခြင်းကို သံဟတ–ဟု ဆိုသည်။ မောဂ်နိ–၂၊ နှာ–၂၆၄။

ထိယတိ ။ [✓ ထာ+အ+တိ] ထာဓာတ်၏ အာ–ကို ဏ္ဍယင်–ပြု၊ တည်နေ၏၊ အသံပြု၏။ မောဂ်နိ–၂၊ နှာ–၂၇၄။

ထိယန ၊ ထီ+န ၊ [✓ ထာ+အ+ယု] အာရုံ၌ မပျံ့သည်၏အဖြစ်ဖြင့် စုခဲတည်နေခြင်း၊ စိတ်တွန့်ဆုတ်ခြင်း။

ထိယိတ ၊ တိ ၊ [✓ ထာ+တ] ထာဓာတ်၏အစိတ် အာ–ကို ဏ္ဍယင်–ပြု၊ စိတ်တွန့်ဆုတ်သော။

ထီ ၊ ထီ ၊ [✓ ထာ+အ+ဣ] ထိယတိ ပတိဋ္ဌဟတိ ဂဇ္ဈော ယဿန္တိ–ထီ၊ မိန်းမ။

ဏ္ဍထ္ထီ ၊ ထီ ၊ [✓ ထာ+အ+ဣ] ထိယတိ သံဟညတိ (သံဃာတံ အာပဇ္ဇတိ) ဇတိဿံ ဂဇ္ဈောတိ–ဏ္ဍထ္ထီ။ မောဂ်နိ–၂၊ နှာ–၂၇၄။ အစဉ် ဏ္ဍ–လာ, အသဒိသဒွေးဘော် တ–လည်းလာ၊ မိန်းမ။

အဝတ္ထာတိ ။ [အဝ ✓ ထာ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၍တည်၏၊ ဖိမိ၏။

အဝတ္ထာ ၊ ထီ ၊ [အဝ ✓ ထာ+အ+အာ] အခိုက်အတန့် အပိုင်းအခြား။

အဝတ္ထာန ၊ န ၊ [အဝ ✓ ထာ+ယု] မတုန်မလှုပ် တည်ခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၊ ပိုင်းခြားကြောင်း။

အဝတ္ထာပေတိ ။ [အဝ ✓ ထာ+ဏာပေ+တိ] ကောင်းစွာ တည်စေ၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။ (အဝတ္ထာပီယတိ၊ ကောင်းစွာ သက်ဝင်၍ တည်စေအပ်၏။) အဝတ္ထာပန၊ အဝတ္ထာပေတွာ၊ အဝတ္ထိတ၊ တည်တံ့သော။

ဝနထ ၊ ပု ၊ [ဝန ✓ ထာ+အ] ဝနေ ဌာယတိ တိဋ္ဌတီတိ–ဝနထော၊ သစ်ပင်ငယ်၊ အားကြီးသော–တဏှာ ကိလေသာ။

ဝနပတ္ထ ၊ န ၊ [ဝန+ပ ✓ ထာ+အ] တောကျောင်း၊ တောအုပ်၊ တောအုပ်ကြီး၊ ကြောက်မက်ကြက်သီး ထဖွယ်၊ တောကြီး, မြိုင်ကြီး။

ဝဝတ္ထပတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ထာ+ဏာပေ+တိ] မရော မယှက် တည်စေ၏၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်၏။ ဝဝတ္ထပနာ၊ ဝဝတ္ထပိတ၊ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗ၊ ဝဝတ္ထပေတွာ၊ ဝဝတ္ထာ၊ အပိုင်းအခြား။ ဝဝတ္ထပေတုံ၊ ဝဝတ္ထပေန္တ၊ (ဝဝတ္ထပီယတိ။)

ဝဝတ္ထာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ ထာ+အ+အာ] အပိုင်းအခြား။

ဝဝတ္ထာန ၊ န ၊ [ဝိ+အဝ ✓ ထာ+ဏော+ယု] မရော မယှက် တည်စေခြင်း၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

ဝဝတ္ထာပေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ထာ+ဏာပေ+တိ] မရော မယှက် တည်စေ၏၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်၏။ ဝဝတ္ထာပက၊ ဝဝတ္ထာပန၊ ဝဝတ္ထာပိတ၊ ဝဝတ္ထာပေတဗ္ဗ၊ ဝဝတ္ထာပေတွာ၊ ဝဝတ္ထာပေတုံ၊ ဝဝတ္ထာပေန္တ၊ ဝဝတ္ထာပယမာန၊ (ဝဝတ္ထာပီယတိ၊) ဝဝတ္ထာပီယမာန။

ဝဝတ္ထေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ ထာ+ဏော+တိ] မရော မယှက် တည်စေ၏၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်၏။ ဝဝတ္ထိတ၊ ဝဝတ္ထိတွာန၊ ဝဝတ္ထေန္တ၊ (ဝဝတ္ထီယတိ။)

ဝိတ္ထ ၊ န ၊ [ဝိ ✓ ထာ+အ] ခွက်။ ဝိတ္ထက။ န ။ [ဝိတ္ထ+က] ခွက်၊ ပန်းတောင်း၊ ပန်းကလပ်–စသည်။

သန္ထာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ထာ+အ+အာ] အသင်းအဖွဲ့၏ တည်ရာအဆောက်အအုံ၊ မြို့တော်ခန်းမ၊ လွတ်တော်၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း။ [သန္ထာ+အဂါရ] သန္ထာဂါရ။

http://www.dhammadownload.com

သုဝတ္ထိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ+အဝ √ထာ+တ] ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်သော၊ ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်သော။ သုဝဝတ္ထာပိတ [သု+ဝဝတ္ထာပိတ] ။

သွာဝတ္ထိတ ၊ တိ ၊ [သု+အဝ √ထာ+တ] ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်အပ်သော။

ထိဃ

သွာ= အက္ကမေ–နင်းနယ်ခြင်း၌။ ထိဃုဏောတိ။

ထိပ

ဘူ= သေကေ–သွန်လောင်းခြင်း၌။ ထိပတိ။

ထိမ

ဒိ= အဒ္ဒေ–စိုစွတ်ခြင်း၌။ ထိမျတိ။

ထိရ

ဘူ= ဒဋ္ဌတ္ထေ–မြဲမြံသည်၏အဖြစ်၌။ ထိရတိ။

ထိရ ၊ တိ ၊ [√ထိရ+အ] ထိရတိ ဒဋ္ဌီဘဝတီတိ–ထိရော၊ ခိုင်မြဲသော၊ တည်တံ့သော။

ထေရ ၊ တိ ၊ [√ထိရ+ဏ] သာသနေ ထိရဘာဝံ ပတ္တောတိ–ထေရော။ သုတ္တနိ ၌–၂၊ ၇၉။ ထိရ တီတိ–ထေရော၊ အကျင့်သိက္ခာ–ဝါကြီးသော၊ ကြီးရင့်သော၊ ဆယ်ဝါရပြီးသောရဟန်း, သံဃ ထေရ်။ ထိ၌ ထေရီ၊ ထေရောတိ သော ဣမေဟိ ထိရဘာဝကရဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ထေရောတိ ဝုစ္စတိ။ ဓမ္မ ၌–၂၊ ၂၄၅။ ထိရာ အဿ အတ္ထိတိ–ထေရော–လည်းပြု၊ သီလသာရာဒိထိရဂုဏယောဂတော–ထေရော။ ထေရ ၌–၁၊ ၃၃။

ထိဝ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ထေဝတိ။

ထေဝတိ ။ [√ထိဝ+အ+တိ] တင့်တယ်၏။ ထေဝန္တိတိ ဝိရောစန္တိ ။ ဇာ ၌–၇၊ ၃၀၅။

ထေဝ ၊ ပု ၊ [√ထိဝ+အ] အပေါက်၊ အစက်၊ (ဆိုးရည်စက်, ဆိုးရည်ပေါက်, ချွေးစက်, ချွေးပေါက်–စသည်။) [ထေဝ+က] ထေဝက။

ထိန

ဘူ= သဃ်ဘတေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ ထိနတိ။

ထိနန ၊ န ၊ [√ထိန+ယု] ရဿပြု၊ စိတ်တွန့်ဆုတ်ခြင်း။

ထိမ

ဘူ= သဃ်ဘတေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ ထိမတိ။
ဒိ= အဒ္ဒနေ–စိုစွတ်ခြင်း၌။ ထိမ္မတိ။

ထု

ဘူ+ကီ= အဘိတ္ထဝေ–ချီးမွမ်းခြင်း၌၊
ကီ= နိတ္ထုနနေ–ညည်းတွားခြင်း၌။ ထဝတိ၊ ထုတိ၊ ထုနာတိ။

ထဝတိ ။ [√ထု+အ+တိ] ချီးခဲ့၏၊ ချီးမွမ်း၏။ ထဝန၊ ထဝန္တ၊ ထဝိတ၊ ထဝိတွာ၊ ထဝိတွာန၊ (ထဝိယတိ၊ အပ်၏။)

ထဝ ၊ တိ ၊ [√ထု+အ] ချီးခဲ့ကြောင်းဖြစ်သော။

ထဝက ၊ ပု ၊ [√ထု+အက] ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ထဝိယတီတိ–ထဝကော= ဂုဏ္ဆော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈။ အခိုင်အပြွတ်(အဖုး, အငုံနှင့်တကွဖြစ်သော ပန်းအပြွတ်)။

ထဝိကာ ၊ ထိ ၊ [√ထု+ဏွု+အာ] အိတ်၊ (ထည့်စရာသပိတ်အိတ်–စသည်။)

ထိရ ၊ ပု ၊ [√ထု+ကွရ] ထု–ဂတိ ထေရိယေသု၊ ကွရော၊ ထိရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၄။ သာလပြဏီပင်၊ (ဆာရိဝန်။)

ထုဏ ၊ ပု ၊ [√ထု+ဏ] ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ကမ္မနိဏော၊ စည်၊ [ကုမ္ဘ+ထုဏ] ကုမ္ဘော စ သော ထုဏော စေတိ–**ကုမ္ဘထုဏော**။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၀။ အိုးစည်။

ထုတ ၊ တိ ၊ [√ထု+တ] ချီးမွမ်းအပ်သော။

ထုတိ ၊ ထိ ၊ [√ထု+တိ] ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ တိ၊ ထုတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၈။ ချီးမွမ်းခြင်း။

ထုနာတိ ၊ ထိ ၊ [√ထု+နာ+တိ] ချီးမွမ်း၏၊ ညည်းတွား၏၊ ညည်းညူ၏။ ထုနန္တ၊ ထုနိတွာ။

ထုသ ၊ ပု+န ၊ [√ထု+သက်] ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ထဝိယတီတိ–ထုသော= ဝိဟိတစောဒေ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၄။ စပါးခွံ, ဖွဲကြမ်း၊ စပါးဖျင်း, စပါးမှော်။

ထူဏ ၊ တိ ၊ [√ထု+ဏက်] ထု–အဘိတ္ထဝေ ဒီဃော၊ အဘိတ္ထဝိယတီ–ထူဏံ= နဂရံ၊ ထူဏော

http://www.dhammadownload.com

ဃရတ္ထမ္ဘော။ မောဂ်–၇၊ ၆၇။ နှ ။ထူဏာမြို့။ ထီ +ပု ။ အိမ်တိုင်၊ တိုင်။

ထူပ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ထု+ပ] ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ထဝိယ တီတိ–ထူပေါ= စေတိယံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၅။ စေတီ၊ ပုထိုး။

ထေဝ ၊ ပု ၊ [✓ထု+ရေဝ] ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ထဝတိ သိဉ္စတီတိ–ထေဝေါ= ဖုသိတံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၆။ ရေပေါက်၊ အပေါက်, အစက်။ [ထေဝ+က] ထေဝက။

အနုတ္ထဝတိ ။ [အနု ✓ထု+အ+တိ] လျော်စွာ (သင့်တော်လျောက်ပတ်စွာ) ချီးမွမ်း၏။

အနုတ္ထုနာတိ ။ [အနု ✓ထု+နာ+တိ] ညည်းတွား၏၊ (တသ–ပြောဆို၏။) အနုထုနန၊ အနုထုနန္တ ။

တောရဏ ၊ နာ ၊ [✓ထု ✓ရဏ+အ] ထဝန္တော ရဏန္တုတြာတိ–တောရဏံ၊ ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ရဏ–သဒ္ဒတ္ထော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၅။ တုရိဏ်။

နိတ္ထုနာတိ၊ နိတ္ထုနတိ ။ [နိ ✓ထု+နာ+တိ] ညည်းတွား၏၊ ညည်းညူ၏။ နိတ္ထုနိတ။

နိတ္ထုန ။ [နိ ✓ထု+တ] ထု–နိတ္ထုနနေ၊ နိတ္ထုနာတီတိ–နိတ္ထုနော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၀၁။ ညည်းတွားတတ်သော။

နိတ္ထုနန ၊ နာ ၊ [နိ ✓ထု+နာ+ယု] ညည်းတွားခြင်း။

အဘိတ္ထဝတိ ။ [အဘိ ✓ထု+အ+တိ] ချီးမွမ်း၏၊ ဩဘာပေး၏။ အဘိတ္ထဝ၊ –ခြင်း။ အဘိတ္ထဝန၊ အဘိတ္ထဝနီယ၊ အဘိတ္ထဝန္တ၊ အဘိတ္ထဝမာန၊ အဘိတ္ထဝယမာန၊ အဘိတ္ထဝိတ၊ အဘိတ္ထဝိတုံ၊ အဘိတ္ထဝိတွာ၊ (အဘိတ္ထဝီယတိ၊ –အပ်၏။) အဘိတ္ထဝိယမာန၊ အဘိတ္ထဝေတုံ၊ အဘိတ္ထုတ။

အဘိတ္ထုနာတိ ။ [အဘိ ✓ထု+နာ+တိ] ချီးမွမ်း၏။ အဘိတ္ထုနန္တ ။

ပတ္ထာဝ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ထု+ဏာ] ပပုဗ္ဗော ထု–အဘိတ္ထဝေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၀။ အခွင့်ရောက်ခြင်း၊ (အလျဉ်းသင့်ခြင်း, စကားစပ်ခြင်း။)

မာဂဓ ၊ ပု ၊ [မဂ္ဂ ✓ထု+အ] ဝံသမဂ္ဂံ ထဝတီတိ–မာဂဓော၊ ထဿ ဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၆။ မင်းစဉ်မင်းဆက်ကို ချီးမွမ်းသူ၊ (ဧချင်း, မော်ကွန်း စီကုံးရွတ်ဖတ်သူ။)

သန္ထဝတိ ။ [သံ ✓ထု+အ+တိ] ချီးမွမ်း၏၊ ချီးကျူး၏။ သန္ထဝိတွာ၊ သန္ထဝန၊ မိတ်ဖွဲ့ခြင်း၊ ပေါင်းဖော်ခြင်း၊ နှီးနှောခြင်း။ သန္ထုတ။

သန္ထဝ ၊ ပု+နာ ၊ [သံ ✓ထု+အ] မိတ်ဖွဲ့ခြင်း၊ ပေါင်းဖော်ခြင်း၊ နှီးနှောခြင်း၊ စပ်ယှက်ခြင်း၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်း၊ ချစ်ခင်ရင်းနှီးခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ချီးကျူးခြင်း။

ထုစ

ဘူ= ပသာဒေ–ကြည်လင်ခြင်း၌။ ထောစတိ။

ထောက ၊ တိ ၊ [✓ထုစ+ဏ] ထုစ–ပသာဒေ, ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၄။ နည်းပါးသော၊ အနည်းငယ်သော။

ထုဏ

စု= ဘာသာယံ–ထွန်းပခြင်း၌။

ထုဏ ၊ ပု ၊ [✓ထုဏ+အ] ထုဏ–ပူရဏောတိ ဓာတွတ္ထော၊ စည်။ [ကုမ္ဘ+ထုဏ] ကုမ္ဘော စ သော ထုဏောစေတိ–ကုမ္ဘထုဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၀။ အိုးစည်။

ထုဓ

ဒိ= နိမ္မလေ–အညစ်အကြေးကင်းခြင်း၌။ ထုဇ္ဈတိ။

ထုဗ္ဘိ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ထုဗ္ဘတိ။

ထုဘု

ဘူ= ထမ္ဘနေ–ထောက်ပံ့ခြင်း၌။ ဝါ–တွေဝေခြင်း, တွေဝေအောင်ပြုခြင်း၌။ ထောဘတော။

ထုသ

ဘူ= အပွကေ–နည်းငယ်သိမ်ဖျင်းခြင်း၌။ ထုသတိ။

ထုသ ၊ ပု ၊ [✓ထုသ+အ] စပါးခွံ, ဖွဲကြမ်း၊ စပါးဖျင်း၊ စပါးမှော်။

ထုဠ

ဘူ= သံဝရဏော–ပိတ်ဆို့ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။ ထုဠတိ။

ထူပ

စု+ဒိ= သမုဿယေ–စိုက်ဆောက်မြင့်မောက်ခြင်း(စုပုံခြင်း)၌။ ထူပေတိ၊ ထူပယတိ၊ ထူပျတိ။

http://www.dhammadownload.com

ထူပ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ ထူပ+အ] ထူပိယတိ ရာသိကရီ ယတီတိ–ထူပေါ၊ အထဝါ= ထူပတိ ထိရဘာဝေန ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠှိ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇမာနော ပတိဋ္ဌာတီတိ–ထူပေါ။ အပါ ၆–၂၊ ၁၅၄။ စေတီ၊ ပုထိုး။

ထူပိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ ထူပ+ကွဲ] အထွတ်၊ ထိပ်ဖူး၊ ရဿပြုက ထုပိကာ၊ သို့သော်–နီတိဓာနှင့်ဓာတွတ္ထ တို့၌ ထူပ, ထူပိကာ–ဟုချည်း ဒီဃဖြင့် ရှိနေသည်၊ (နှ ထူပကတော–စသည်ကိုလည်းရှု။)

ထူလ

စု+ဘူ= ပရိဗြူဟနေ–ဝန်းကျင်စည်ကား တိုးပွားခြင်း၌။ ဘူ= စယေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ ထူလေတိ၊ ထူလယတိ၊ ထူလတိ။

ထူလ၊ ထုလ္လ ၊ တိ ၊ [✓ ထူလ+အ] ထူလ–ပရိဗြူဟနေ, အ၊ လပစ္စယေ ထုလ္လံ၊ ရဿာဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၀၁။ ဝသော၊ ဆူဖြိုးသော၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ ကြီးမားသော။

ထေ

ဘူ= သဒ္ဒ သဃ်ာတေသု–အသံပြုခြင်း, ပေါင်းစုခြင်း တို့၌။ ထာယတိ၊ ထီယတိ၊ ထိယတိ။

ထိယတိ ။ [✓ ထေ+အ+တိ] ထေ–၏ ဧ–ကို ဤယ–ပြု။ နီတိဓာ၊ ၆၈။ (ထာယတိ၊) အသံပြု၏၊ ပေါင်းစု၏၊ တည်နေ၏။ [ထိယတိ(ဘာဝ)အသံပြုရာ၏၊ ပေါင်းစုရာ၏။]

ဣတ္ထိ ၊ ထိ ၊ [✓ ထေ+အ+ဤ] အစဒ္ဒ ဣ–လာ, အသဒိသဒ္ဒေဟော်တလည်းလာ၊ ထိယတိ သဃ်ာတံ ဂစ္ဆတိ ဧတိသာ ဂဇ္ဇောတိ–ဣတ္ထိ။ ပဋိသံ၆–၁၊ ၈၀။ မိန်းမ၊ မ–သတ္တဝါ။

ထီ ၊ ထီ ၊ [✓ ထေ+အ+ဤ] ထိယတိ သဃ်ာတံ ဂစ္ဆတိ ဂဇ္ဇော ဧတိသာတိ–ထီ။ နီတိဓာ၊ ၆၈။ မိန်းမ။ ဣတ္ထိန္တိ–ထိယတိ ဧတ္ထ သုဣ္ဂသောဏိတံ သတ္တသန္တာနဘာဝေန သံဟညတီတိ–ထီ= မာတု ဂါမော၊ ဧဝဥ္စ သဘာဝနိရုတ္တိဝသေန ဣတ္ထိတိပိ ဝုစ္စတိ၊ ဝဉ္ဈာဒိသု ပန တံသဒိသတာယ တံသဘာဝါနာတိဝတ္တနတော စ တဗ္ဗောဟာရော။ ထေရ ၆–၂၊ ၃၇။

ဝိတ္ထာယတိ ။ [ဝိ ✓ ထေ+အ+တိ] ဝိတ္ထေတိ၊ ရွံ့တီး ရွံ့တိုဖြစ်၏၊ ရှိုးတိုးရှန့်တန့် ကြောက်ရွံ့၏၊ တောင့်တင်းခိုင်မာ၏။

ဝိတ္ထတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ထေ+တ] သုတ်ကြိုးဖြင့်စီရင်၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော ကိုယ်ရှိသော၊ ကိုယ်လက်ခက်တရော်ရှိသော၊ ရွံ့တီး ရွံ့တိုဖြစ်သော၊ ရှိုးတိုးရှန့်တန့်ကြောက်ရွံ့သော။

ဝိတ္ထာယိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ထေ+အ+တ] ရွံ့တီးရွံ့တို ဖြစ်သော၊ ရှိုးတိုးရှန့်တန့် ကြောက်ရွံ့သော။

ထေန

စု= စောရိယေ–ခိုးသူ၏အဖြစ်(ခိုးခြင်း)၌။ ထေနေတိ၊ ထေနယတိ။

ထေနယတိ ။ [✓ ထေန+ဏယ+တိ] ထေနေတိ၊ ခိုးဝှက်၏။ ထေနကာ၊ ထေနနာ၊ ထေနိတာ၊ ထေနိတဗ္ဗ၊ ထေနေတုံ၊ ထေနေတွာ၊ ထေနေန္တော၊ ထေယျံ၊ ခိုးဝှက်၍၊ (နိဂ္ဂဟိတ်လာ။)

ထေန ၊ တိ ၊ [✓ ထေန+အ] ထေန–စောရိယေ၊ စုရာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဒို၊၅၂၂။ ထီ၌ ထေနီ၊ ခိုးဝှက်တတ်သော၊ သူခိုး, သူဝှက်။ နှ ။ခိုးဝှက်ခြင်း–ခိုးမှု၊ (ခိုးဝှက်အပ်သော။)

ထေယျ ၊ တိ ၊ [✓ ထေန+ဏျ] ထေနိတဗ္ဗန္တိ–ထေယျံ၊ ထေနနံ ဝါ–ထေယျံ၊ ခိုးဝှက်အပ်သော၊ ခိုးဝှက်ခြင်း၊ တစ်နည်း= [ထေန+ဏျ] ထေနဿ ဘာဝေါ, ကမ္မံ ဝါ–ထေယျံ။ မောဂ်–၄၊ ၁၂၇။ ထေယျန္တိ နဿ ယော နိပါတနာ။ ၄င်းပဋိကာ။ ဏေယျော.... ထေနဿ ဘာဝေါ–ထေယျံ၊ မဟာဝုတ္တိနာ နကာရ လောပေါ။ ရူ၊ ၃၈၇။ ခိုးဝှက်သူ၏–အဖြစ်–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ခိုးလိုသောစိတ်)၊ ခိုးဝှက်မှု၊ (ခိုးခြင်းအမူအရာကြိယာ။)

ထေပ

စု= ခေပေ–ပယ်ခြင်း၌။ ထေပေတိ၊ ထေပယတိ။

ထောမ

စု= သိလာဃာယံ–ချီးမွမ်းခြင်း၌။ ထောမေတိ၊ ထောမယတိ။

ထောမယတိ ။ [✓ ထောမ+ဏယ+တိ] ထောမေတိ၊ ချီးမွမ်း၏၊ ချီးကျူး၏၊ ဂုဏ်ထင်ရှားအောင်ဖော်ထုတ်

http://www.dhammadownload.com

ပြောဆို၏။ ထောမက၊ ထောမန၊ ထောမယန္တ၊ ထောမယမာန၊ ထောမယိတ္တာ၊ ထောမိတ၊ ထောမိယမာန၊ (ထောမိယတိ၊ –အပ်၏။) ထောမေတဗ္ဗ၊ ထောမေတုံ၊ ထောမေတ္တာ၊ ထောမေန္တ။

ထောမန ၊ ထီ+န ၊ [✓ ထောမ+ယု] ထောမ–သိလာဃာယံ၊ ထောမနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၉။ ချီးမွမ်းခြင်း။

သံထောမေတိ ။ [သံ ✓ ထောမ+ဏော+တိ] ချီးမွမ်း၏၊ ချီးကျူး၏။ သံထောမေန္တ။

ဒံသ၊ ဒသိ

ဘူ+စု= ဒိတ္တိ ဒဿန ဒံသနေသု–ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း, ပြခြင်း, ကိုက်ဖြတ်–ဖျက်ဆီးခြင်းတို့၌။ ဒံသတိ၊ ဒံသေတိ၊ ဒံသယတိ။

ဒံသတိ ။ [✓ ဒံသ+အ+တိ] ကိုက်ဖြတ်–ဖျက်ဆီး၏၊ ခဲစား၏၊ ဝါး၏။ (ဒံသတေ၊ ဒံသီယတိ၊ –အပ်၏။ ဒံသေတိ၊ ပြ၏၊ ကိုက်ဖြတ်–ဖျက်ဆီး၏။)

ဒံသ ၊ ပု ၊ [✓ ဒံသ+အ] ဥံသ–ဥံသနေ၊ ဥံသော၊ ဒံသောပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၅။ မှက်၊ ကိုက်ဖြတ်–ဖျက်ဆီးခြင်း။

ဒံသန ၊ ပု+န ၊ [✓ ဒံသ+ယု] ဒံသ–ဒံသနေ၊ ဒံသတေ ဝိလိချတေ ဘက္ခမနေနာတိ–ဒံသနော၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၁။ သွား၊ ကိုက်ဖြတ်–ဖျက်ဆီးခြင်း။ ဒံသနောတိ ဒန္တော ဒံသန္တိ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ဇတေနာတိ–ဒံသနော။ နီတိဓာ၊ ၃၄၆။ သွား။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၈။ ချပ်မိန်ညို၊ ချပ်ဝတ်(စစ်ဝတ်)။

ဒံသိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဒံသ+တ] ကိုက်အပ်သော၊ စစ်ဝတ်တန်ဆာဝတ်ဆင်ထားသော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၈–ကိုရှု။

ဒဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဒံသ+တ] ဥံသိတ၊ ဒံသ–ဒံသနေ၊ အဒံသီယိတ္ထာတိ–ဒဋ္ဌော= သပ္ပေန ဥံသိတော ဝါ၊ ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဒဿ ဒဋ္ဌံ။ ရူ၊ ၆၂၆။ ကိုက်အပ်သော၊ ကိုက်တတ်သော၊ ကိုက်ရာ(အခါ–စသည်)။

ဒမု ၊ တိ ၊ [ဒံသ+ကို] ဒံသ–ဒံသနေ၊ ကိုပစ္စယော, ကိုလောပေါ၊ ဒံသဿ ဒမုာဒေသော စ၊ ဒမုံ။ ရူ၊ ၆၆၉။ ဒံသီယတေတိ ဒမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၅၉။ ကိုက်ဖြတ်အပ်သော။

ဒဿု ၊ ပု ၊ [✓ ဒံသ+သု] ဒံသီယတိ ဗန္ဓမနေနာတိ–ဒဿု= စောရော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၉။ သူခိုး၊ သူဝှက်၊ အနောင်အဖွဲ့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော(သူခိုး)၊ ဖောက်ထွင်းခိုးတတ်သူ။

ဒါဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဒံသ+ဋ္ဌ+အာ] ဒံသိဿ ဒါ၊ ဒံသတိ ဇတာယာတိ–ဒါဋ္ဌာ= ဒန္တဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၅၆, ဓာန်ဦ၊ ၂၆၁။ အစွယ်။

မိဂဒံသက ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ ဒံသ+ကွ] မိဂံ ဒံသတီတိ–မိဂဒံသကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၉။ ခွေး။

ဝိဒံသေတိ ။ [ဝိ ✓ ဒံသ+ဏော+တိ] ပြ၏၊ ဖော်ပြ၏။ ဝိဒံသက၊ ဝိဒံသန၊ ဝိဒံသိတ၊ ဝိဒံသယန္တ၊ ဝိဒံသေန္တ။

ဒက

စု= အဿာဒနေ–သာယာခြင်း၌။ ဒကေတိ၊ ဒကယတိ။

ဒက ၊ န ၊ [✓ ဒက+အ] ဒကီယတီတိ–ဒကံ၊ ရေ။ ဤ၌ ဒကသဒ္ဒါသည် ဥဒက၏ ပရိယာယ် ဖြစ်သောကြောင့် ဒကပုဒ် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်း= ဥဒကသဒ္ဒါ၏အစ ဥ–ကိုချေက “ဒက” အဆုံး က–ကိုချေက “ဥဒ”ဟု ဥဒကပုဒ်မှ ပွားလာသော ပုဒ်ဖြစ်သည်–ဟုလည်း ကြံကြသေးသည်။

ဒက္ခ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိ သိဃေသု– ကြီးပွားခြင်း, လျင်မြန်ခြင်းတို့၌။ ဂတိ ဟိံသာသု စ–သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌လည်း။ ဒက္ခတိ။

ဒက္ခတိ ။ [✓ ဒက္ခ+အ+တိ] ကြီးပွားတိုးတက်၏၊ လျင်မြန်ဖျတ်လတ်၏၊ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ ဒက္ခက၊ ညှဉ်းဆဲတတ်သော၊ သွားတတ်သော။ ဒက္ခန၊ လိမ္မာကျွမ်းကျင်ခြင်း၊ မပျင်းမရိ လုံ့လရှိခြင်း။

ဒက္ခ ၊ တိ ၊ [✓ ဒက္ခ+အ] ဒက္ခ–ဝုဒ္ဓိယံ ဝါ အ၊ ဒက္ခ–ဝုဒ္ဓိ ဟိံသာ ဂတိသီဃေသု ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၁။ ဒက္ခတိ ကိစ္စာကိစ္စေသု သိဃံ ပဝတ္တတီတိ–ဒက္ခော။ (ဓာတ္ဝတ္ထ။) လိမ္မာသူ၊ (လူလိမ္မာ, ပညာတတ်၊) လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော၊ မပျင်းမရိ လုံ့လရှိသော၊ သွက်လက်ချက်ချာသော။

ဒက္ခိဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဒက္ခ+ကိဏ+အာ] ဒက္ခ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ ဒက္ခတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိ ဇတာယာတိ–ဒက္ခိဏာ=

http://www.dhammadownload.com

ကုသလံ။ မောဂ်–၇၊ ၆၀။ ကောင်းမှု။ ဒက္ခန္တိ ဝဗုန္တိ သတ္တာ ဧတာယာတိ–ဒက္ခိဏာ= ဒါတဗ္ဗဝတ္ထု။ ဓာတွတ္ထ။ ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးအလှူ၊ တောင်ဘက်အရပ်မျက်နှာ။ ပု ။လက်ျာဘက်။ တိ ။လိမ္မာသော၊ ကျွမ်းကျင်သော၊ ယဉ်ကျေးသော။ [ဒက္ခိဏာ+ဏေယျ] ဒက္ခိဏံ အရဟတီတိ–ဒက္ခိဏေယျော= အရိယော။ ဓာတွတ္ထ။

ဒခိ

ဘူ= ဣစ္ဆာ ဃောရဝသိတေသု–လိုချင်ခြင်း, ပြင်းစွာ မြည်တွန်ခြင်းတို့၌။ ဒခံတိ။

ဒဃ

သွာ= ဃာတနေ–သတ်ဖြတ်ခြင်း၌။ ဒဃုဏောတိ။

ဒဃိ

ဘူ= စာဂ ရက္ခဏေသု–စွန့်ပစ်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း တို့၌။ ဒဃံတိ။

ဒဋိ

ဘူ+စု= အာဏာယံ–ကြိမ်းမောင်းနှိပ်ကွပ်ခြင်း၌။ ဒဏ္ဍတိ၊ ဒဏ္ဍေတိ၊ ဒဏ္ဍယတိ။

ဒဏ္ဍတိ ။ [✓ဒဋိ+အ+တိ] ဒဏ္ဍယတိ၊ ဒဏ္ဍေတိ၊ ကြိမ်းမောင်းနှိပ်ကွပ်၏၊ ဆုံးမနှိပ်ကွပ်၏။ (ဒဏ္ဍာ ပေတိ၊ –စေ၏။) ဒဏ္ဍာပေန္တ၊ ဒဏ္ဍိတ၊ ဒဏ္ဍိတဗ္ဗ၊ ဒဏ္ဍေတွာ၊ ဒဏ္ဍေတဗ္ဗ။

ဒဏ္ဍ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဒဋိ+က] ဒဏ္ဍတိ အာဏံ ကရောတိ ဧတေနာတိ–ဒဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ ဒဏ္ဍေတိ ဒဋိ အာဏာယမီတိမသ ရူပံ။ နျာသ။ ဒဋိ–အာဏာယံ၊ ဒဏ္ဍော။ ရူ၊ ၆၇၃။ ဒဏ်(ကြိမ်ဒဏ် စသည်၊) ဒုတ်၊ တောင်ဝှေး၊ တုတ်ချောင်း၊ တုတ်တံ၊ သစ်ကိုင်း၊ ဆုံးမနှိပ်ကွပ်ခြင်း။ ကပစ္စည်းထပ် သက်က ဒဏ္ဍက–ဟု ဖြစ်၏။

ဒဏ္ဍန ၊ နဲ ၊ [✓ ဒဋိ+ယု] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း။ တိ ။နှိပ်ကွပ်ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော(အရာဝတ္ထု။)

ဒဏ္ဍနီယ ၊ တိ ၊ [✓ ဒဏ္ဍ+အနီယ] တစ်နည်း= [ဒဏ္ဍန+ဤယ] နှိပ်ကွပ်ညှဉ်းဆဲထိုက်သော၊ နှိပ်ကွပ်ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုထိုက်သော။

ဒဏ္ဍိယ ၊ နဲ ၊ [✓ဒဋိ+ဏျ] ဆုံးမနှိပ်ကွပ်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲ နှိပ်ကွပ်ခြင်း။ တိ ။ညှဉ်းဆဲနှိပ်ကွပ်အပ်သော။ [ဒဏ္ဍ+ဣယ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်ကွပ်ခြင်းကိုထိုက်သော။ [ဒဋိ+တွာ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်ကွပ်၍။ အဒဏ္ဍိယ။

ဒဏ္ဍ

စု= ဒဏ္ဍနိပါတေ–ဒဏ်ချ(ဒဏ်တပ်)ခြင်း၌။ ဒဏ္ဍေတိ၊ ဒဏ္ဍယတိ။

ဒဏ္ဍယတိ ။ [✓ ဒဏ္ဍ+ဏယ+တိ] ဒဏ္ဍေတိ၊ ဒဏ်တပ်၏၊ ဒဏ်ထား၏၊ ဒဏ်ပေး၏၊ အပြစ်ဒဏ် ပေး၏။ ဒဏ္ဍန၊ ဒဏ္ဍနီယ၊ ဒဏ္ဍယိတုံ၊ (ဒဏ္ဍာ ပေတိ၊ –စေ၏။) ဒဏ္ဍာပေန္တ၊ ဒဏ္ဍိယ၊ ဒဏ္ဍေတွာ၊ ဒဏ္ဍေတဗ္ဗ၊ ဒဏ္ဍိတ၊ ဒဏ္ဍိတဗ္ဗ။

ဒဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ ဒဏ္ဍ+ဏ] ဒဏ္ဍ–ဒဏ္ဍနိပါတနေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၉။ ဒဏ္ဍဥပါယ်။

ကောဒဏ္ဍ ၊ နဲ ၊ [ကိံ ✓ ဒဏ္ဍ+အ] ကိံနာမေန ဒဏ္ဍယတီတိ–ကောဒဏ္ဍံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေး။

ဒဒ

ဘူ= ဒါန ဓာရဏေသု–ပေးခြင်း, ဆောင်ခြင်းတို့၌။ ဒဒတေ။

ဒဒ ၊ နဲ ၊ [✓ ဒဒ+အ] နှစ်သက်ခြင်း, တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်း။ တိ ။ပေးလှူတတ်သော။ ပညာဒဒ၊ ဒဒ္ဒရ [ဒဒ+ရ] ဒဒံ ဧတသ အတ္ထီတိ–ဒဒ္ဒရော= တိတ္တိရော၊ ခါ(ငှက်)။

ဒဒ္ဒု ၊ ထီ+နဲ ၊ [✓ ဒဒ+ဒု] ဒဒ–ဒါနေ၊ ဒုက္ခံ ဒဒါ တီတိ–ဒဒ္ဒု= ကုဋ္ဌဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၉၇, ကစ္စည်း၊ ၆၆၇။ ပွေး၊ ကိုယ်ရေပြားရောဂါ။

ဒဒ္ဒုရ ၊ ပု ၊ [✓ဒဒ+ဒုရ] ဒဒ–ဒါနေ၊....အတ္တာနံ ဒဒါတီတိ–ဒဒ္ဒုရော= ဘေကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၁။ ဖား၊ (ရေတစ်ပိုင်း ကုန်းတစ်ပိုင်းသတ္တဝါ၊) မိုးတိမ်၊ ဒိုးပတ်။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၅–၌ကား ဒဒ–ဒါနေ၊ ဥရော၊ ဒွိတ္တံ–ဟု ဆို၏။

ဒဒ္ဒုလ ၊ ပု ၊ [✓ ဒဒ+ဥလ] သားရေဖတ်(သားရေ နယ်သမားတို့ ခွာဖြတ်ပစ်ပယ်အပ်သော သားရေ အစ, အန)။

ဒုဒ္ဒဒ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ ဒဒ+ခ] ခဲယဉ်းသဖြင့် ပေးလှူ အပ်သော၊ ပေးလှူရန် ခဲယဉ်းသော၊ အလှူရ

http://www.dhammadownload.com

ခက်သော။ အန္ဓပါနဝတ္ထဒဒ၊ အမတံဒဒ၊ သာရဒဒ-တို့ကား သိလွယ်ပြီ။

ဒဓ

ဘူ= ဒါန ဓာရဏောသု-ပေးခြင်း, ဆောင်ခြင်းတို့၌။ ဒဓတေ။

ဒဓိ ၊ ပု+န ၊ [✓ဒဓ+က္က] ဇနသ တုဋ္ဌိ ဒဓတေတိ-ဒဓိ။ နိတိဓာ၊ ၁၀၈။ နို့ဓမ်း၊ နို့ချဉ်၊ ဒိန်။

ဒဟ ၊ ပု ၊ [✓ဒဓ+အ] ဒဓ-ဓာရဏော၊ ဓသ ဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၈။ ရေကန်၊ ရေအိုင်၊ ဆည်။

ဒဟန ၊ ထိ+န ၊ [✓ဒဓ+ယု] ဆောင်ထားခြင်း။ န ။ ခိုင်မြဲစွာဆောက်တည်စေခြင်း။ တိ ။ဆောင်ထားသော။

ဒဟန္တ ၊ တိ ၊ [✓ဒဓ+အန္တ] ထားသော။ အတ္တာနံ သေယျတော ဒဟန္တ သဿ ပဝတ္တော သေယျမာနော အတိမာနော။ ထေရ ၄-၂၊ ၁၀၉။

ဒဓိ

ဘူ= အသီဃစာရေ-မလျင်နှံ့နှေး လေးလံစွာဖြစ်ခြင်း၌။ ဒန္ဓတိ၊ ဒန္ဓေတိ။

ဒန္ဓတိ ။ [✓ဒဓိ+အ+တိ] ဒန္ဓေတိ၊ ဖြေးနှေးလေးကန်၏၊ ကြာ-ဖင့်၏။ (ဒန္ဓယတိ၊ -စေ၏၊ ဖြေးဖြေးနှေးနှေးပြုလုပ်၏။) ဒန္ဓာယန၊ ဒန္ဓာယန္တ ။ ဒန္ဓာယိတ၊ [ဒန္ဓ+အယိတ] လေးကန်စွာဖြစ်တတ်သော။ ဒန္ဓာယိတဗ္ဗ၊ (နာမဓာတု) နှေးကွေးစွာ ပြုလုပ်သင့်သော။

ဒန္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ဒဓိ+အ] ဒန္ဓတိတိ-ဒန္ဓော။ ဓာတွတ္ထ။ နှေးကွေးသော၊ ဖျင်းအသော၊ လေးလံသော၊ ဉာဏ်ထုံထိုင်းသော။

ဒပ၊ ဒပု

ဒိ= ဟာသ ဂဗ္ဗေ-ရွှင်လန်းခြင်း, မာန်ထောင်လွှားခြင်း၌။ ဒပွတိ။

ဒပွတိ ။ [✓ဒပ+ယ+တိ] ရွှင်လန်း၏၊ မာန်မူ၏။

ဒပ္ပ ၊ တိ ၊ [✓ဒပ+ယ+အ] မာန်မူခြင်း(အားကြီးသော မာန်)။

ဒပ္ပိတ ၊ တိ ၊ [✓ဒပ+ယ+တ] မာန်မူထောင်လွှားသော။ တစ်နည်း= [ဒပ္ပ+က္ကတ] ဖြစ်သောမာန်မူခြင်း ရှိသော၊ မာန်မူခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဆောင့်ကြွားကြွားနိုင်သော။

ဒပ္ပ

ဘူ= ဂဗ္ဗေ-မာန်မူခြင်း၌။

စု= သန္ဒီပနေ-ကောင်းစွာပြခြင်း၌။ ဒပ္ပတိ၊ ဒပ္ပေတိ၊ ဒပ္ပယတိ။

ဒပ္ပတိ ။ [✓ဒပ္ပ+အ+တိ] မာန်မူ၏။

ဒပ္ပ ၊ တိ ၊ [✓ ဒပ္ပ+အ] မာန်မူခြင်း။

ဒပ္ပက ၊ ပု ၊ [✓ ဒပ္ပ+ကွ] ကာမနတ်(ဗိဿကို နတ်၏သား)။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၊ ၃။

ဒပ္ပဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဒပ္ပ+ယု] ဒပ္ပယတိ ဇော်ထွာတိ-ဒပ္ပဏော၊ မှန်၊ ကြေးမုံ၊ ဒဗ္ဗိတ။

ဒဖ၊ ဒဖိ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဒဖတိ၊ ဒမ္ဖတိ။

ဒဖိ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဒမ္ဖတိ။

ဒဘ၊ ဒဘိ

စု= နောဒေ-ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ ဒဘယတိ၊ ဒမ္ဘယတိ၊ ဒမ္ဘေတိ။ နိတိဓာ၊ ၁၂၇-၌ ဒမ္ဘတိ-ဟု ဘူဝါဒိကိဏ်းမှာ ပြဆိုထားသည်။

သန္ဒမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဒဘိ+တ] ရေးသားစီကုံးနှိန်းဖွဲ့သော။

ဒဗ္ဘိ

စု+ဘူ= ဂန္ထ ဘယေ-ဖွဲ့စီကုံးခြင်း, ကြောက်ခြင်း၌။ ဒဗ္ဘေတိ၊ ဒဗ္ဘယတိ၊ ဒဗ္ဘတိ။ နိတိဓာ၊ ၃၃၁-၌ ဒဘိ-ဘယေ ဒဘေတိ၊ ဒဘယတိ-ဟု ရှိနေသည်။

ဒမ္ဘ

စု= သဃ်ာတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ ဒမ္ဘယတေ။

ဒမ္ဘောလိ ၊ ပု ၊ [✓ဒမ္ဘ+ဥလိ] မိုးကြိုး-ဝရဓိန်လက်နက်။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄။

ဒမ္ဘု

သွာ= ပရဝဉ္စနေ-သူတစ်ပါးကို လှည့်ဖျားလိမ်လည်ခြင်း၌။ ဒမ္ဘဏောတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဒမ

ဘူ= ဂတိမှိ–သွားခြင်း၌။ (ဒမနေ စ–ဆုံးမခြင်း၌လည်း။ ဥပသမေ စ–ငြိမ်သက်ခြင်း၌လည်း။) ဒမတိ။

ဒမတိ ။ [√ဒမ+အ+တိ] ငြိမ်သက်၏၊ စောင့်စည်း၏။ ဒမန၊ (ဒမေတိ၊ –စေ၏။)

ဒက္ခ ၊ ပု+န ၊ [√ဒမ+ခ] ဒမ–ဒမနေ၊ ဒမန္တိနေနာတိ–ဒက္ခော= နိဂ္ဂဟော။ မောဂ်–ဂု၊ ၅၈။ ဒဏ်။ (ဒမု–လည်းဟူ။)

ဒန္တ ၊ ပု+န ၊ [√ဒမ+တ] ဒမ–ဥပသမေ၊ ဒမတိတိ–ဒန္တော= ဒသနော။ မောဂ်–ဂု၊ ၈၂။ သွား၊ ယဉ်ကျေးသော၊ (ဒမု–လည်းဟူ။)

ဒန္ဓ ၊ တိ ၊ [√ဒမ+ဓ] ဒမ–ဥပသမေ၊ ဒမေတဗ္ဗောတိ–ဒန္ဓော= ဇဍ္ဎော။ မောဂ်–ဂု၊ ၉၈။ သူမိုက်၊ ထုံထိုင်းဖျင်းအသူ၊ (ဒမု–လည်းဟူ။)

ဒမထ ၊ ပု ၊ [√ဒမ+အထ] ဒမ–ဥပသမေ၊ ဒမနံ–ဒမထော= ဒမော။ မောဂ်–ဂု၊ ၈၅။ ဆုံးမခြင်း၊ ကျန်ခြေတို့ကို နှိပ်ကွပ်ဆုံးမခြင်း၊ ကျန်ခြံယသံဝရသီလ၊ (ဒမု–လည်းဟူ။)

ဒမု

ဘူ+ဒိ+စု= ဒမနေ–ဆုံးမခြင်း၌။ ဒမတိ၊ ဒမ္မတိ၊ ဒမေဟိ၊ ဒမယတိ။

ဒမတိ ။ [√ဒမု+အ+တိ] ဒမယတိ၊ ဒမေတိ၊ ဒမ္မတိ၊ ဆုံးမ၏၊ ယဉ်ကျေးစေ၏၊ စောင့်စည်း၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ တားမြစ်၏။ ဒမက၊ ဒမန၊ ဒမန္တ၊ ဒမယန္တ၊ ဒမိတွာ၊ ဒမိတ၊ ဒမိတဗ္ဗ၊ ဒမိတုံ၊ ဒမေတဗ္ဗ၊ ဒမေတာဝိ၊ ဒမေတုံ၊ ဒမေတု၊ ဒမေတွာ၊ ဒမေန္တ၊ ဒမ္မန၊ ဒမ္မမာန၊ ဒမ္မိတ။

ဒမ ၊ ထိ+ပု ၊ [√ဒမု+အ] ဒမု–ဥပသမေ၊ (အ)၊ ထမို ဒမထော၊ တိမို ဒန္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ဂု၅။ ဆုံးမခြင်း၊ ဆုံးမတတ်သော၊ ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော၊ (ကျန်ခြံယသံဝရသီလ။)

၁။ မနုစ္စဒ္ဓာနိ ကျန်ခြံယာနိ ဒမေတိ သံဝရေတီတိ–ဒမော= ကျန်ခြံယသံဝရော။ မ ဋီ–၃၊ ၄၂၃။ ကျန်ခြံယသံဝရသီလ။

၂။ ဒမနံ–ဒမော၊ ရာဂါဒိပါပကေ ဓမ္မေ ဒမေတိ ဥပသမေတီတိ–ဒမော= ပညာ။ မ ဋီ–၃၊ ၄၂၃။ ပညာ။

၃။ ဗျာပါဒဝိဟေသာဒိကေ ဒမေတိ ဝိနေတီတိ–ဒမော= အဓိဝါသနခန္တိ။ မ ဋီ–၃၊ ၄၂၃။ အဓိဝါသနခန္တိ။

၄။ ပါဏာတိပါတာဒိကမ္မကိလေသေ ဒမေတိ ဥပသမေတိ ဝိက္ခမ္ဘေတီတိ–ဒမော= ဥပေါသထော။ မ ဋီ–၃၊ ၄၂၃။ ဥပုသ်သီလ။

၅။ ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယ–စသည်။

ဒန္တ ၊ ပု ၊ [√ဒမု+တ] ဒမု–ဒမနေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၁။ သွား။

ဒန္တ ၊ တိ ၊[√ဒမု+တ] ဒမု–ဒမနေ၊ ကတ္တရိ တော၊ ပက္ကမာဒီဟိ ဇန္တော၊ အန္တာဒေသေ ဒမိတော၊ ကမ္မသာဓနောပျယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ဂု၄၉။ ဆုံးမအပ်သော၊ ယဉ်ကျေးသော။

ဒမထ ၊ ပု ၊ [√ဒမု+အ+ထ] ဒမု–ဥပသမေ၊ ထမို ဒမထော။ ဓာန်ဋီ၊ ဂု၅၈။ ကိုယ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း၊ (ကျန်ခြေတို့ကို နှိပ်ကွပ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးခြင်း။)

ဒန္တိ ၊ ထိ ၊ [√ဒမု+တိ] ကျန်ခြေတို့ကို ဆုံးမခြင်း၊ ယဉ်ကျေးခြင်း။ ဒန္တ၊ သွား၊ ယဉ်ကျေးသော၊ ဆုံးမပြီးသော။

ဒမက ၊ တိ ၊ [√ဒမု+ကွ] ဒမု–ဒမနေ၊ ကွ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၇။ ဒမေတီတိ–ဒမကော၊ ဆုံးမတတ်သူ၊ သူတောင်းစား။

ဒမ္မ ၊ ပု ၊ [√ ဒမု+ကျ] ဒမု–ဒမနေ၊ အဒမ္မိတ္ထ, ဒမ္မတေ, ဒမိယိသတိတိ–ဒမ္မော၊ ဒမနိယော။ ရူ၊ ၅၅၆။ ဒမနာရဟော–ဒမ္မော၊ မော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၆။ နွားသိုး, နွားပေါက်၊ ဆုံးမလောက်သောနွား။ တိ ။ဆုံးမအပ်သော၊ ဆုံးမရာဖြစ်သော။

ကဒမ္မ ၊ ပု ၊ [က √ဒမု+ဗ] ကံ ဝါတံ ဒမေတီတိ–ကဒမ္မော၊ ဗော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၁။ မအူ။ (ထိန်ပင်–ရှေး။)

ကောဒက္ခ ၊ န ၊ [ကိ် √ဒမု+ခ] ကိ်နာမေန ဒမျတီတိ–ကောဒက္ခံ၊ ဒမုဓာတုမှာ ဧော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေး။

ဒယ

ဘူ= ဒါန ဂတိ ဟိ်ံသာဒါန ရက္ခာသု–ပေးခြင်း, သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ယူခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း တို့၌။ ဒယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဒယတိ ။ [√ ဒယ+အ+တိ] ပေး၏၊ သွား၏၊ ဖြစ်၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ရယူ၏၊ ယူ၏၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ကူညီ–ချီးမြှောက်၏၊ ချစ်မြတ်နိုး၏။ ဒမိတ၊ ဒမိတဗ္ဗ။

ဒယာ ၊ ထီ ၊ [√ ဒယ+အ+အာ] ဒယ–ဒါန ဂတိ ဟိံသာရက္ခဏေသု၊ ဒယတိ ပရဒုက္ခံ အတ္တသုခဉ္စ ဟိံသတီတိ–ဒယာ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၀။ အကျယ်ကို နီတိဓာ၊ ၁၄၂၊ ၃–မှာ ရှု။ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ ဒယတိ ရက္ခတီတိ–ဒယာ၊ မေတ္တာ စ ကရုဏာ စ။ ဓာတွတ္ထ။

ဒယိတ ၊ ထီ ၊ [√ ဒယ+တ] ဒယိတဗ္ဗံ အာဒါတဗ္ဗန္တိ–ဒယိတံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၇။ အလိုရှိအပ်–နှစ်သက်အပ်–သော။

ဒယိတာ ၊ တိ ၊ [√ ဒယ+တ+အာ] ဒယ–ရက္ခဏေ၊ ကမ္မနိ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀။ မိန်းမ။

ဒါယ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ ဒယ+ဏ] ဒယ–ဒါန ဂတိ ဟိံသာဒါနေသု ဝါ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၆။ တော၊ အမွေဥစ္စာ၊ ဆုလာဘ်။

အနုဒယမာန ၊ တိ ၊ [အနု √ ဒယ+အ+မာန] သဒိသ ဒွေဘော် ဒ–လာက အနုဒ္ဒယမာန၊ သနားသော။

အနုဒယာ ၊ တိ ၊ [အနု √ ဒယ+အ+အာ] အနုဒ္ဒယာ၊ သနားခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း။

အနုဒါ ၊ ထီ ၊ [အနု √ ဒယ+ကွိ+အာ] အနုဒ္ဒါ၊ စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ (အဒေါသ–မေတ္တာ။) အနုဒယတီတိ–အနုဒါတိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုဒ္ဒါတိ ဒကာရာဂမနံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ မူဋီ–၁၊ ၁၆၇။

ဒရ

ဘူ= ဘယ ဒါဟေသု–ကြောက်ခြင်း, ပူပန်ခြင်းတို့၌။ အာပုဗ္ဗော–အာဒရေ–ရိုသေခြင်း၌။

ဘူ+စု= ဝိဒါရဏေ–ခွဲခြင်း၌။ ဒရတိ၊ ဒရေတိ၊ ဒရယတိ။

ဒရတိ ။ [√ ဒရ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့၏၊ ပူလောင်၏၊ ဖောက်ခွဲ၏။ ဒရဏ၊ ဒရိတ၊ (ဒရီယတိ၊ –အပ်၏။)

ဒဒ္ဒရံ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ ဒရ+ဒရ] ရှေး ရ–ကို ပရရုပ် ဒ–ပြု၊ ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ ဒရီယတီတိ–ဒဒ္ဒရံ= ဝါဒိတ္တံ, ဘေရီ စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၂။ စည်ပုတ်, ဖားစည်, စည်ကြီး, ဖား၊ မိုး။

ဒဒ္ဒရိကာ ၊ ထီ ၊ [√ ဒရ+ဏ္ဍု+အာ] ဒရ–ဝိဒါရဏ ဒါဟေသု၊ ဒွေဘာဝေါ, ကာပုဗ္ဗသိကာရော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၀။ စည်ပုတ်။

ဒဗ္ဗိ ၊ ထီ ၊ [√ ဒရ+ဗိ] ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ ဩဒနာဒီနိ ဒါရေန္တိ ဧတာယာတိ–ဒဗ္ဗိ= ကဋ္ဌစ္ဆု၊ ငိမှိ ဒဗ္ဗိ။ မောဂ်၇၊ ၁၂၃။ ယောက်မ, ယောက်ချို, ဇွန်း။

ဒရ ၊ ပု ၊ [√ ဒရ+အ] ပူလောင်ခြင်း၊ ပူပန်မှု၊ စိုးရိမ်မှု။

ဒရထ ၊ ပု ၊ [√ ဒရ+အထ] ဒရ–ဒရဏေ၊ ဒရဏံ–ဒရထော= ပီဋ္ဌာ။ မောဂ်–၇၊ ၈၅။ [ဒရ+ထ] ဒရတီတိ–ဒရထော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၈။ ပူလောင်ခြင်း၊ ပူပန်ခြင်း၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း၊ ပူပန်တတ်–ပူလောင် ကြောင်း(ကိလေသာ)။

ဒရီ ၊ ထီ ၊ [√ ဒရ+အ+ဤ] ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ အ, ဤ၊ ဒရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၉။ ဒရိတဗ္ဗာ ဘာယိတဗ္ဗာတိ–ဒရီ၊ ချောက်။

ဒါရ ၊ ပု ၊ [√ ဒရ+ဏ] ဒါရယန္တေ ယေနာတိ–ဒါရော၊ ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ အကတ္တရိ စ ကာရကေ သညာယံ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၇။ မယား၊ အိမ်ရှင်မ။

ဒါရက ၊ ပု ၊ [√ ဒရ+ဏ္ဍု] ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၃။ လုလင်(လူပျို)။ ထီ၌ ဒါရိကာ၊ သူငယ်မ၊ သတို့သမီး။ ဘူမိံ ဒရန္တိ ဝိဒရန္တိ ဝိလိ ခန္တိ ဘိန္ဒန္တိစာတိ–ဒါရကာ။ မဏိမဉ္ဇူ–၁၊ ၂၁၈။

ဒါရိတ ၊ တိ ၊ [√ ဒရ+တ] ဖောက်ထွင်းအပ်သော၊ ခွဲစိတ်အပ်သော။

ဒါရု ၊ နဲ ၊ [√ ဒရ+ဏု] ဒရီယတီတိ–ဒါရု= ကဋ္ဌံ။ မောဂ်–၇၊ ၁။ သစ်သား၊ ထင်း၊ ပျဉ်ချပ်။ ဒါရုက၊ သစ်သားငယ်၊ ပျဉ်ချပ်။

ဒါရုဏ ၊ နဲ ၊ [√ ဒရ+ဥဏ] ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ ဒရီယတီတိ–ဒါရုဏံ၊ ဥဏော။ ဓာန်ဋီ ၁၆၇။ ကြောက်ဖွယ်ဝတ္ထု၊ ဘေး။

ဒါရုဏ ၊ တိ ၊ [√ ဒရ+ကုန] ဒရ–ဝိဒါရဏေ၊ နသ ဏတ္တံ၊ ဝိဒါရေတီတိ–ဒါရုဏော။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၁။ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ ခက်ထန်သော၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော။ တိ ။ သုဒါရုဏ၊ အလွန်ကြမ်းကြုတ်သော၊ အလွန် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော။

http://www.dhammadownload.com

ကန္ဒရ ၊ ထိ+ပု ၊ [ကံ ✓ဒရ+အ] ကံ ဇလဝါစကမဗျယံ၊ ကေန ဒရီယတေ–ကန္ဒရော၊ အာ, ကန္ဒရာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၉။ ချောက်။

ကုဒါလ ၊ ပု+န ၊ [ကု ✓ဒရ+ဏ] ကုံ ဘူမိံ ဒရတီတိ–ကုဒါလော၊ ရ–ကို လ–ပြု။ ဓာတွတ္ထ။ ပေါက်တူး၊ ပေါက်ချွန်း၊ တူးရွင်း။

ကောဝိဋ္ဌာရ ၊ ပု ၊ [ကု+ဝိ ✓ဒရ+ဏ] ကုံ ပထဝိံ ဝိဒါရယတိ မူလေနာတိ–ကောဝိဋ္ဌာရော၊ ဒဿဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈။ ပင်လယ်ကသစ်။

ဂေါဒါရဏ ၊ န ၊ [ဂေါ ✓ဒရ+ယု] ဂံ ပထဝိံ ဒါရယတိ ဇတေနာတိ–ဂေါဒါရဏံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၉။ ထွန်တုံး၊ ထယ်ဒူး။

ဘဂန္ဒရ ၊ ပု ၊ [ဘဂ ✓ဒရ+ဏိ+အ] ဘဂံ ဒါရေတီတိ–ဘဂန္ဒရော၊ ဒရ–ဝိဒါရဏော၊ ဏိ–ပစ္စည်းကိုချေ၊ ဒါ၏ အာ–ကို ရဿပြု။ မောဂ်–၂၊ ၁၁၉၊ ပဋ္ဌကာ။ ဘဂန္ဒိရိနာ= ဂရင်ဂျိနာ။

ဘဂန္ဒလာ ၊ ထိ+ပု ၊ [ဘဂ ✓ဒရ+အ+အာ] ဂုဒ–သမီပဓော ဝဏဝိသေသော ဘဂန္ဒလာ ဣတ္ထိ၊ ဘဂံ ယောနိ၊ တံ ဒါရယတီတိ–ရုဋ္ဌိတော အပစ္စယန္တော နိပါတိတော၊ ဒရ–ဝိဒါရဏော၊ ဘူဝါဒိ၊ လတ္တေ ဘဂန္ဒလာ၊ ဘဂန္ဒရောပျတြ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၈။ ဘဂန္ဒိရိနာ(ဂရင်ဂျိနာ)။

ဥဒရ ၊ န ၊ [ဥ ✓ဒရ+အ] ဥပုဗ္ဗော ဒရ–ဂမနေ၊ ဥဒရတိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ ဝါယု ယတြာတိ–ဥဒရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၁။ ဝမ်းဗိုက်၊ အစာသစ်အိမ်။

ဘူဒါရ ၊ ပု ၊ [ဘူ ✓ဒရ+ဏ] ဝက်၊ ကောလော, ထဒ္ဒလောမော, ဘူဒါရောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၇။

အဝဒါရဏ ၊ န ၊ [အဝ ✓ဒရ+ယု] အဝဒါရီယတေ ယေန–အဝဒါရဏံ၊ ဒရ–ဝိဒါရဏော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၇။ တူးရွင်း။

အာဒရယတိ ။ အာ ✓ဒရ+ဏယ+တိ] ရိသေစေတတ်၏၊ လေးစားမြတ်နိုးစေတတ်၏။

အာဒရ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဒရ+အ] ဒရ–အာဒါရေ၊ အာဒရဏံ–အာဒရော။ ရူ၊ ၅၆၈။ ရိသေခြင်း၊ လေးစားမြတ်နိုခြင်း။ အနာဒရ [န+အာဒါရ] ဒရ–အာဒရေ၊ အာဒရော–သက္ကာရော၊ တဗ္ဗိပရီတော–အနာဒရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၂။ မရိမသေ–မလေးမစား–ပြုခြင်း။

ဥဒ္ဓြိယတိ ။ [ဥ ✓ဒရ+ယ+တိ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိတိသုတ္တ၊ ၆၉–ဖြင့် ဒ–၏ အ–ကိုချေ၊ ဥဒ္ဒိယတိ၊ ရ–ကို ဒ–ပြု၊ ပြို၏၊ ပျက်၏၊ ပျက်စီး၏။ ဥဒ္ဓြိယန၊ ဥဒ္ဒိယန၊ ပေါက်ကွဲခြင်း။

ဝိဒရတိ ။ [ဝိ ✓ဒရ+အ+တိ] ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဒါရယိတွာ။

ပါသာဏဒါရဏ ၊ ပု ၊ [ပါသာဏ ✓ဒရ+ယု] ဒရ–ဝိဒါရဏော၊ ပါသာဏံ ဒါရယတီတိ–ပါသာဏ ဒါရဏော၊ ယု၊ ပါသာဏဒါရကောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၃။ ကျောက်ဆစ်စူး။

ဝိဒါရ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဒရ+ဏ] ဒရ–ဝိဒါရဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၉။ ခွဲ–စိတ်–ခြင်း။

ဝိဒါရဏ ၊ န ၊ [ဝိ ✓ဒရ+ဏော+ယု] ကွဲအက်ခြင်း၊ ပေါက်ကွဲခြင်း။

သမ္ဗဒါရိတ ၊ ပု ၊ [သံ+ပ ✓ဒရ+ဏော+တ] ကိလေသာတို့ကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီး(စေ)တတ်သော–ဘုရား။

သုန္ဒရ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဒရ+အ] သုဋ္ဌု ဒရီယတေ–သုန္ဒရံ၊ ဒရ–ဒါရဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၃။ ကောင်းမြတ်သော၊ တင့်တယ်သော၊ လှပသော။ သုန္ဒရက၊ သကတ္ထ က–ပစ္စည်း။ သုန္ဒရီ [သုန္ဒရ+ဉျိ] သုန္ဒရိကာ [သုန္ဒရီ+က+အာ] ။

ဒလ

ဘူ+စု= ဝိဒါရဏော–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။

ဘူ= ဒုဂ္ဂတိ ဒိတ္တီသု–ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း, ထွန်းပခြင်း တို့၌။ ဒလတိ၊ ဒါလေတိ၊ ဒါလယတိ။

ဒလတိ ။ [✓ ဒလ+အ+တိ] ကွဲ၏၊ ကွဲအက်၏၊ ပွင့်၏၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါး၏။ (ဒါလယတိ, ဒါလေတိ၊) ဒါလန၊ ဒါလယိတွာ၊ ဒါလေတဗ္ဗ။

ဒက္ခ ၊ တိ ၊ [✓ ဒလ+ခ] ဒလ–ဒိတ္တိယံ, ခေါ၊ လဿ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၁။ လိမ္မာသော၊ ကျွမ်းကျင်သော၊ မဗျင်းမရိလုံလရှိသော၊ သွက်လက်ချက်ချာသော၊ (လူလိမ္မာ, ပညာတတ်။)

ဒဒ္ဒလတိ ။ [✓ ဒလ+အ+တိ] ကစ္စည်း၊ ၄၅၈။ ထွန်းလင်း၏၊ တောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏။ ဒဒ္ဒလမာန၊ (ဒဒ္ဒဋ္ဌမာန၊) ဒဒ္ဒလ္လတိ။ မောဂ်–၅၊ ၇၀၊ ပဋ္ဌိ–ကို ရှုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဒလ ၊ ပု ၊ [√ ဒလ+အ] ဒလ–ဒိတ္တိယံ၊ ဘာဝေအ၊ ရွံ့ညွန်။ နာ ။ဒလတိ ဝိကသတီတိ–ဒလံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၄၃။ သစ်ရွက်၊ အရွက်။ ပွင့်ချပ်, ပွင့်လွှာ၊ အလွှာ(မျက်လွှာ)။

တိဏဒလ ၊ နာ ၊ [တိဏ+ဒလ] မြက်သစ်ရွက်။ တံတိဏဒလမိဝ ပရိစ္စဇိတွာ။ အပ–၌–၂၊ ၁၇။

သဒ္ဒလ ။ တိ ။ [သံ+ဒလ] ဝိဇ္ဇတိ ဒလော ယတ္ထ–သဒ္ဒလော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၇။ မြေနက္ကန်းပေါ်။ သုန္ဒရံ ဒလံ ပတ္တမေတဿ မင်္ဂလပါဠေတိ–သဒ္ဒလော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၉။ နေ(မြေ)စာမြက်၊ နုပျိုသောမြက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ရေစပ်၊ နုပျိုသောမြက်၊ မြက်နု။

ဒလိဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [√ ဒလ+ကဒ္ဒ] ဒလတိ ဒုဂ္ဂတဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–ဒလိဒ္ဒေါ။ ကစ္စည်း၊ ဖဖ၁။ ဒလိဒ္ဒေါတိ ဒလ–ဒုဂ္ဂတိမိုတိမဿ ဂ္ဂမိနာ ဂ္ဂဒ္ဒပစ္စယံ ကတွာ နေတဗ္ဗံ နေတွာ သျာဒျုပ္ပတ္တာဒိမိ ကတေ ရူပံ။ နျာသ။ မရှိဆင်းရဲသော၊ သူဆင်းရဲ၊ အောက်တန်းစားအထီးကျန်၊ ခိုကိုးရာမဲ့သော။ (ဒဠ်ဒ္ဒ)၊ သုဒလိဒ္ဒ [သု+ဒလိဒ္ဒ] အလွန်ဆင်းရဲသော။

ဒဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ ဒလ+ဟ] ဒလတိ ဝိဒါလယတီတိ–ဒဋ်ဌံ၊ ဟပစ္စယော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၁။ ဒလ–ဝိဒါရဏော၊ ဟော၊ ဋဋ္ဌံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၁၄။ လွန်ကဲသော၊ ပြင်းထန်သော၊ မြဲမြံသော။

ဒါလိမ ၊ ပု ၊ [√ ဒလ+မ] ဒလ–ဝိဒါရဏော, မော၊ ကကာရာဂမော၊ ဒါဋ္ဌိမောပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၀။ တလည်း(သလဲ)ပင်။

ဥဒ္ဒါလ ၊ ပု ၊ [ဥ √ ဒလ+ဏော+အ] ဝါတံ ဥဒ္ဒါလတီတိ–ဥဒ္ဒါလော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၅၂။ ငုပင်၊ (သနပ်ပင်။) ဥဒ္ဒါလက၊ [ဥဒ္ဒါလ+က] ငုရွှေပင်။

ဥဒ္ဒါလနက ၊ တိ ၊ [ဥ √ ဒလ+ယု+က] ဖောက်ခြင်းရှိသော။

ဥဒ္ဒါလေတိ ။ [ဥ √ ဒလ+ဏော+တိ] ဆုတ်ဖြတ်၏၊ ဖောက်၏။

ကဒလိ ၊ ထီ ၊ [က √ ဒလ+အ+ဣ] ကေန ဝါတေန ဒလီယတေ ဝိဒါရီယတေတိ–ကဒလိ။ နဒါဒိ။ [ကု+ဒလ] ဆိန္နဘိန္နတ္တာ ဂ္ဂစ္ဆိတံ ဒလံ ပတ္တမေတိဿာတ္ထီတိ ဝါ–ကဒလိ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၇။ ငှက်ပျောပင်၊ အလံ၊ တံခွန်။

ကုဒါလ ၊ ပု+နာ ၊ [ကု √ ဒလ+ဏ] ကုံ ပထဝိံ ဒါလယတိ ပဒါလေတိ ဘိန္ဒတိ ဧတေနာတိ–ကုဒါလော။ နီတိပဒ၊ ၃၁၇။ ပေါက်တူး(ပေါက်ပြား)၊ ပေါက်ချွန်း၊ တူးရွင်း။

ပုဏ္ဏရီက ၊ ပု ၊ [ပု √ ဒလ+ဏ္ဏု] ပုံ ပုမာနော ဒါလေတီတိ–ပုဏ္ဏရီကော၊ ဒလ–ဝိဒါရဏော၊ ဏ္ဏု၊ ဒဿဒ္ဒော၊ လဿ ရော၊ အဿီ၊ ပုဏ္ဏရီကော။ ဓာန်ဦး၊ ဖ၁၁။ ကျား၊ သရက်ဖြူပင်။ နာ ။ကြာဖြူ, ကြာပုဏ္ဏရိက်၊ ဆီးဖြူ။

ဘဂန္ဒလာ ၊ ထီ+ပု ၊ [ဘဂ √ ဒလ+အ] ဘဂံ ဒါလယတီတိ–ဘဂန္ဒလာ၊ ဝစ္ဆမဂ္ဂံ ဖာလေတီတိ အတ္ထော။ မဟာနိ ၌၊ ၅၁။ ဘဂန္ဒိုရိနာ(ဂရင်ဂျိနာ)။

ဝိဒါလေတိ ။ [ဝိ √ ဒလ+ဏော+တိ] ဖောက်ခွဲ၏၊ ခွဲခြမ်း၏၊ ကွဲပြတ်၏၊ စုတ်ပြဲ၏။ ဝိဒါလန၊ ဝိဒါလိတ၊ (ဝိဒါလယတိ၊) ဝိဒါလေတွာ။

ဝိဒလ ၊ နာ ၊ [ဝိ √ ဒလ+အ] ဝ–ကို ဗ–ပြုလျှင် ဖိဒလ၊ ဗ–မပြုလျှင် ဝိဒလ–ဟု ဖြစ်၏၊ ပဲတစ်မျိုး(ပဲနောက်)၊ ကြိမ်, ဝါး(ဝါးခြမ်းစိတ်)။ ဖိဒလမဉ္စက၊ ကြိမ်ဝါးခက်သော ညောင်စောင်း၊ ကြိမ်ဝါးခြမ်းစိတ်ခင်းထားသော ညောင်စောင်း။

ဖိဒလက ၊ ပု ၊ [ဝိ √ ဒလ+က] နှစ်ထပ်ပြုခြင်း၊ လိမ်ခေါက်ခြင်း။

ဖိလာလ ၊ နာ ၊ [ဝိ √ ဒလ+ဏ] ဝိပုဗ္ဗော ဒလ–ဝိဒါရဏော၊ ဒဿ လော။ ဓာန်ဦး၊ ၄ဖ၁။ ချက်ဆား။ (ဖိဠ, ဖိဠက= နိသစ်) ချက်ဆား။

သန္ဒာလယတိ ။ [သံ √ ဒလ+ဏယ+တိ] ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖြတ်တောက်၏။ သန္ဒာလယိတွာ၊ သန္ဒာလ ယိတွာန။

သမ္မဒါလတိ ။ [သံ+ပ √ ဒလ+အ+တိ] ကွဲ၏၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ဖောက်ခွဲ–ဖျက်ဆီး၏၊ အမျှင်အမျှင် ပြု၏။ (သမ္မဒါလေတိ၊) သမ္မဒါလယိတွာ၊ သမ္မဒါလေတွာ၊ သမ္မဒါလေန္တ၊ သမ္မဒါလိတု၊ သမ္မဒါလိတ။

ဒလိဒ္ဒ

ဘူ= ဒုဂ္ဂတိယံ–ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း၌။ ဒလိဒ္ဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဒလိဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ဒလိဒ္ဒ+အ] ဒလိဒ္ဒ–ဒုဂ္ဂတိယံ၊ အ။ ဓာန်ဒို့၊ ၇၃၉။ ထိဉ် ဒလိဒ္ဒါ၊ ဒလိဒ္ဒီ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော။ ဒါလိဒ္ဒိယံ၊ –သူ၏အဖြစ်။

ဒဝ

ဘူ= ကီဠာ တာပေသု–ကစားမြူးထူးခြင်း, ပူပန်ခြင်း တို့၌။ ဒဝတိ။

ဒဝ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ဒဝ+အ] အ၊ ဒဝ–ဒါဟေတိ ဝါ ဓာတု။ ဓာန်ဒို့၊ ၁၇၆။ မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်း၊ အမှတ်မဲ့ပြောဆိုခြင်း၊ ပြောင်လှောင်ခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ အရည်၊ တော၊ တောမီး။

ဒဝထု ၊ ပု ၊ [✓ဒဝ+ထု] ဒဝီယတေတိ–ဒဝထု။ နိရုတ္တိ၊ ၈၀၅။ ကိုယ်ပူရောဂါ၊ ကိုယ်ပူနာ။

ဒသ

ဘူ= အဒနေ–အစာစားခြင်း၌။ ဒသတိ။

ဒိ= ဥက္ခိပေ–မြှောက်ပစ်ခြင်း၌။ ဒဿတိ။

ဒန္တ ၊ ပု+န ၊ [✓ဒသ+အန္တ] ဒသ–အဒနေ ဝါ၊ ဒသန္တိ ဘောဇ္ဇမနေနာတိ–ဒန္တော၊ အန္တော၊ ဓာတ္ထန္တ လောပေါ။ ဓာန်ဒို့၊ ၂၆၁။ သွား၊ အစွယ်။

ဒဟ

ဘူ+ဒိ= ဒါဟ ဓာရဏေသု–ပူလောင်ခြင်း, ဆောင်ခြင်း တို့၌။ ဒဟတိ၊ ဒ–ကို ဥ–ပြုလျှင် ဥဟတိ။

ဒယှတိ ။ [✓ဒဟ+ယ+တိ] ပူလောင်၏၊ လောင်ကျွမ်း၏၊ ရှို့မြှိုက်၏။ (အင်္ဂိ) ဆဝိမွိ ဥယှတိ၊ စမ္မမွိ ဥယှတိ။ မ–၃၊ ၂၂၂–အစရှိသော ပါဠိကို ထောက်၍ ဒိဝါဒိဒဟဓာတ်လည်း ရှိသင့်ကြောင်း ဆရာများ မိန့်ဆိုကြသည်။ (ဒယှတိ၊ –အပ်၏။) ဒယှန္တ၊ (ဒယှန္တ–မာနကို အန္တ ပြန်၊) ဒယှမာန၊ ဒယှိတုံ၊ ဒယှိတွာ၊ (ဥဟတိ၊ ဥဟတော၊) ဥဟန၊ ဥဟန္တ၊ ဥဟာပေန္တ၊ ဥဟိတဗ္ဗ၊ ဥဟိတုံ၊ ဥဟိတွာ၊ (ဥဟီယတိ၊ –အပ်၏။) ဥဟော်တွာ၊ ဥာဟ၊ ပူခြင်း။ ဥာဟက၊ ရှို့မြှိုက်တတ်သော။

ဥမှ ၊ တိ ၊ [✓ဒဟ+တ] ဒ–ကို ဥ–ပြု၊ လောင်အပ်သော။

ဥယှ ၊ တိ ၊ [✓ ဒဟ+ဏျ] လောင်အပ်သော၊ လောင်ကျွမ်းအပ်သော၊ လောင်မြှိုက်အပ်သော။

ဥာဟ၊ ဒါဟ ၊ ပု ၊ [✓ဒဟ+ဏ] ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ၊ ဒဟနံ–ဒါဟော (ဥာဟောပိ)။ မောဂ်–၅၊ ၁၂၆၊ ပဠိ။ ပူခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း၊ ကိုယ်ပူနာ၊ မီးရှို့သင်္ကြိုဟ်ရာမီး။

ဒဟတိ ။ [✓ ဒဟ+အ+တိ] ပူလောင်၏၊ လောင်ကျွမ်း၏၊ ရှို့မြှိုက်၏။ (ဒဟတေ၊) ဒဟန၊ ဒဟန္တ၊ (ဒဟာပေတိ၊ ရှို့မြှိုက်စေ၏။) ဒဟိတွာ၊ ဒဟေတွာ၊ –စေ၍။ ဒါဟ၊ ဒါဟက၊ (ဒါဟေတိ၊–စေ၏။) (ဒယှတိ၊ လောင်ကျွမ်း–မြှိုက်အပ်၏။) ဒယှမာန။

ဒမှ ၊ တိ ၊ [✓ဒဟ+တ] ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ၊ ဥယှိတ္ထာတိ–ဒမှော။ မောဂ်–၁၊ ၃၅။ လောင်မြှိုက်အပ်သော၊ လောင်းကျွမ်းထားသော။

ဒဟ ၊ ပု ၊ [✓ဒဟ+အ] ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ၊ အ။ ဓာန်ဒို့၊ ဖဂ္ဂ၈။ ဆည်(တစ်ဖက်ဆည်ကန်)၊ ရေအိုင်။

ဒဟန ၊ တိ ၊ [✓ဒဟ+ယု] ဒဟတီတိ–ဒဟနော။ ဓာန်ဒို့၊ ၃၃။ ထိဉ် ဒဟနာ၊ ဒဟနီ၊ မီး၊ ဆောင်ထားသော၊ ပူလောင်သော၊ ဆောင်ထားခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း။

ဒဟရ ၊ တိ ၊ [✓ဒဟ+အရ] ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ၊ အရော။ ဓာန်ဒို့၊ ၂၅၃။ သွတ္ထ က–ပစ္စည်း ထပ်သက်လျှင် ဒဟရက၊ ထိဉ် ဒဟရာ၊ ဒဟရိကာ၊ ဒဟရီ၊ နုပျိုသော၊ ငယ်ရွယ်သော၊ ကလေးသူငယ်။

ဒဠ္ဟ ၊ တိ ၊ [✓ဒဟ+ဟ] ဒဟိဿ ဠော၊ ဒဟတီတိ–ဒဠ္ဟံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။ [✓ဒဟ+အ] ဒဟတိ သဗ္ဗန္တိ–ဒဠ္ဟံ၊ ဟတော ပုဗ္ဗေ ဠော။ ဓာန်ဒို့၊ ၄၁။ ဒဠ္ဟံ= ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ အ၊ ဠန္တော စ။ ဓာန်ဒို့၊ ၇၁၄။ [✓ ဒဟ ✓ လာ+အ] ဒဟန္တော လာတီတိ–ဒဠ္ဟံ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဒို့၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်၊ ကြမ်းတမ်းခက်မာသော၊ မြဲမြံသော။ (ဒဋ္ဌယတိ–နာမဓာတု။)

အနုဒဟတိ ။ [အနု ✓ ဒဟ+အ+တိ] လောင်၏၊ လောင်ကျွမ်း၏။ အနုဒဟန၊ အနုဒယှမာန၊ အနုဥဟန၊ အနုဥဟိတုံ။

အဝဒဟန ၊ န ၊ [အဝ ✓ဒဟ+ယု] အဝ–ကို ဩ–ပြုလျှင် ဩဒဟန၊ ပြင်းစွာပူလောင်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

အာဒဟန ၊ န ၊ [အာ ✓ဒဟ+ယု] လောင်ခြင်း၊ လောင်မြိုက်ခြင်း။ အာဒဟန္တ၊ ထွန်းညှိသော။

အာဠဟန ၊ န ၊ [အာ ✓ ဒဟ+ယု] အာဂန္တွာ ဒဟန္တိ အတြ–အာဠာဟနမ်ိဳ၊ ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ၊ ယု၊ ဒဿ ဠော၊ အာဠဟမ်ိဳ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၅။ သုသာန်၊ သချိုင်း။

ဥဿဟ္ယတိ ။ [ဥ ✓ဒဟ+ယ+တေ] လောင်ကျွမ်းအပ်၏၊ လောင်မြိုက်အပ်၏ ။ ဥဿဟ်ယန၊ လောင်ကျွမ်းရာ (အခါ)။

နိဒါဃ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ဒဟ+ဏ] နိဒဟန္တေ ယသ္မိန္တိ–နိဒါဃော၊ ဟဿ ဃော။ ဓာန်ဦ၊ ၈၀။ နေဠုတု။ [နိ ✓ ဒဟ+ဃဉ်] နိစ္စံ ဒယ္ဟတေ အတြ–နိဒါဃော။ ကောတ္ထုဘ။ [နိ ✓ ဒဟ+ဃ] ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ, နိပုဗ္ဗော, ဟလောပဒီဃာ။ မောဂ်–၇၊ ၃၈။

ပဋိဒဟန္တ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ဒဟ+အန္တ] တစ်ဖန်မီးရှို့သော, မီးမြိုက်သော။

ပဓာန ၊ န ၊ [ပ ✓ဒဟ+ယု] ပဒဟတိ ယေနာတိ–ပဓာနံ၊ ယု၊ ဒဟဿ ဓော၊ ဒဟ–ဘသ္မီကရဏေ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ။

ပရိဒါဟ၊ ပရိဠာဟ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ဒဟ+ဏ] ပရိဒဟန်–ပရိဒါဟော, ပရိဠာဟော စ။ ကစ္စည်း၊ ၅၂၉၊ ၆၁၄။ ပူပန်ခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း။

ဝိဒယ္ဟတိ ။ [ဝိ ✓ဒဟ+ယ+တိ] ပူလောင်၏။

ဥဒ္ဒါန ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ဒါ+ယု] ပေါင်းစုဖွဲ့စည်းခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်း။

ဝိဒါဟ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဒဟ+ဏ] အထူးပူလောင်ခြင်း၊ ပူပန်ခြင်း။

ဒဟိ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ–ကြီးပွားခြင်း၌။

စု= ဒိတ္တိ ဒဟနေသု–ထွန်းပခြင်း, ပူလောင်ခြင်းတို့၌။ ဒံဟတိ၊ ဒံဟယတိ။

ဒဠ္ဎ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဒဒဠ္ဎဝ်။

ဒဒ္ဒဠ္ဎမာန ၊ တိ ၊ [✓ ဒဠ္ဎ+အ+မာန] ထွန်းလင်း–တောက်ပသော၊ တင့်တယ်သော။

ဒါ

ဘူ+ဒိ= ဒါန သောဓန ဆေဒ ရက္ခာ ပလာယန ဥပ တာပေသု–ပေးခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း, (စင်ကြယ်ခြင်း), ဖြတ်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း, ပြေးသွားခြင်း, ပူပန်ခြင်းတို့၌။ ဒေတိ၊ ဒဒါတိ၊ ယစ္ဆတိ၊ ဒါယတိ။

အာပုဗ္ဗော= အာဒါနေ–ယူခြင်း၌။

နိပုဗ္ဗော= သောပွနေ–အိပ်ခြင်း၌။ (ဓာတုပါဌ၊ ဓာတုဝိတ္တိတို့၌ ဘူ–မျှသာ၊ နိတို့၌ ဒိ–လည်း ဆိုထားသည်။)

ဒဒါတိ ။ [✓ ဒါ+အ+တိ] ဒေတိ၊ ပေးကမ်း၏၊ လှူဒါန်း၏၊ ဆက်ကပ်၏၊ သုတ်သင်၏၊ စင်ကြယ်စေ၏၊ သန့်ရှင်းစေ၏။ (ဒဒ္ဒတိ၊ ပေးလှူ၏၊ စွန့်၏။ ဒဒ္ဒန္တေ၊ ဒဒ္ဒု၊ ပေးဝေ၍။) ဒတ္တာ၊ ဒတ္တာန၊ ဒဒန္တေ၊ ဒေန္တေ၊ ဒဒမာန၊ ဒဒိတ္တာ၊ ဒဒိတ္တာန၊ ဒါတဗ္ဗ၊ ဒါတဗ္ဗက၊ ပေးလှူအပ်သော။ (ဒါတိ၊) ဒါတုံ၊ ဒါတု၊ ဒါန၊ ဒါနီယ၊ ဒါပက၊ ပေးလှူစေတတ်သော။ ဒါပန၊ (ဒါပယတိ၊ –စေ၏။) ဒါပယိတု၊ ဒါပိတ၊ (ဒါပိယတိ၊ –စေအပ်၏။) ဒါပိယမာန၊ သုတ်သင်ဖြေရှင်းစေအပ်သော။ (ဒါပေတိ၊ –စေ၏။) ဒါပေတုံ၊ ဒါပေတု၊ ဒါပေတွာ၊ ဒါပေန္တေ၊ ဒါယက၊ ထီ၌ ဒါယိကာ၊ (ဒါယတိ၊ ပေး၏၊ သုတ်သင်၏၊ ပိုင်းဖြတ်၏။) ဒါယီ၊ (ဒိယတိ၊ ပေးအပ်၏၊ ပိုင်းဖြတ်အပ်၏။ ဒိယျတိ၊ –အပ်၏။) ဒိယျန၊ ဒိယျနက၊ ဒိယျမာန၊ (ဒေတိ၊) ဒေန္တေ၊ ဒိန္နု၊ ဒိန္နက။

ဒက ၊ န ၊ [✓ဒါ+ကွ] ပိပါသဲ ဒါယတိ ဆိန္နတိတိ–ဒကံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၁–ကိုလည်း ရှုပါ။ ရေ။

ဒဇ္ဇာ ။ ကြို ။ [✓ဒါ+ဇယျ] ဒါဓာတ်ကို ဒဇ္ဇေ–ပြု၊ (ဒဇ္ဇေယျ၊) ဇယျ–ဝိဘတ်ကို အာ–ပြုလျှင် ဒဇ္ဇာ၊ ဧ–ပြုလျှင် ဒဇ္ဇေ၊ နိတိသုတ္တ၊ ၁၀၀၅၊ ၇။ ပေးလှူရာ၏။

ဒဇ္ဇာ ။ ကြို+ဝိ ။ [✓ ဒါ+တွာ] တွာ–ကို ယ–ပြု၊ ဒွေဘော်–စသည်ပြု၊ ဣ–လည်းလာ၊ (ဒဒိယျ၊) နောက်ယကြောင့် ဣ–ကိုချေ၊ ယ–တစ်လုံးလည်းချေ၊ ဒျ–ကို ဇ္ဇ–ပြု၊ ဒီဃလည်းပြု၊ ဒဇ္ဇာ၊ ပေးလှူ၍။

ဒဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [ဒါ ✓ဏျ+အာ] ဒါတဗ္ဗာတိ–ဒဇ္ဇာ။ နိတိဓာ၊ ၇၈။ ပေးသင့်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဒက္ခိဏာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဒါ+ကွိဏ+အာ] ဒါတဗ္ဗာတိ–ဒက္ခိဏာ၊ နီတိသုတ္တ၊ ၁၃၄၄။ ပေးလှူအပ်သော၊ အလှူ၊ ပစ္စည်းလေးပါး။

ဒတ္တိ ၊ တိ ၊ [✓ ဒါ+တ္တိ] ဒဒန္တိ တာယာတိ–ဒတ္တိ၊ မ ၌–၂၊ ၃၅။ ခွက်ငယ်။ ဒတ္တိက။ တိ ။ [ဒါ+တ္တိက] ဒီယတေတိ–ဒတ္တိ၊ ဒတ္တိယေဝ–ဒတ္တိကံ၊ ပေးအပ်သော။

ဒတ္တု ၊ တိ ၊ [✓ ဒါ+တု] ဒါ–ကုစ္ဆာယံ, ဂတိယံ ဝါ၊ တု၊ ဒွိတ္တံ, ရဿာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၁။ စက်ဆုပ်အပ်သော၊ မိုက်မဲသော၊ မသိတတ်သော၊ မလိမ္မာသော၊ တွေဝေသော၊ မိုက်သူ(မသိတတ်သူ၊ ပညာမဲ့သူ)။

ဒတ္တုန ။ ကြိ+ဝိ ။ [✓ ဒါ+တုန] ပေး–လျှ၍။

ဒန ၊ ထိ ၊ [✓ ဒါ+နု] ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ၊ ဒါယတိတိ–ဒန။ ဓာန်ဦ၊ ၈၃။ အသုရာတို့၏အမိ။

ဒါန ၊ [✓ ဒါ+ယု] ဒီယတေတိ–ဒါနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၄။ ဆင်မုန်၊ ပေးလှူစရာဝတ္ထု။ ဒီယန္တေ ယာယာတိ–ဒါနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂၂။ ပေးလှူကြောင်းစေတနာ။

ဒန္တ ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဒါ+အန္တ] ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ၊ ဒါယတိ ဘက္ခမနေနာတိ–ဒန္တော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၁။ သွား၊ အစွယ်၊ ဆင်စွယ်။

ဒဿ ၊ ထိ ၊ [✓ ဒါ+သ+အာ] ဒါ–ဆေဒနေ၊ ကမ္မနိသော၊ ရဿော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉၄။ အမြိတ်, အဆာ၊ (အဝတ်အထည်၏ အစွန်အဖျား၊) အခိုက်အတန့်။

ဒါတ္တ ၊ နု ၊ [✓ ဒါ+တ] ဒန္တိ လုနန္တုနေနာတိ–ဒါတ္တံ၊ ဒါ–လဝနေ၊ တော၊ ဒါတြမွိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၈။ ရိတ်–ဖြတ်ကြောင်း(တံစဉ်)။

ဒါယ ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဒါ+ဏ] ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ၊ ဒါ–ဆေဒနေ ဝါ၊ အဓိကရဏော ဏော၊ အာကာရန္တာနမာယောတိ အာယော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၆။ တော (မြက်တော–စသည်၊) အမွေဥစ္စာ၊ ဆုလာဘ်။

ဒါယာဒ [ဒါယ+အာ ✓ ဒါ+အ] ဒါယံ အာဒိယတီတိ–ဒါယာဒေါ၊ အမွေကိုခံယူထိုက်သော၊ အမွေးစားအမွေခံ။ ဒါယဒ္ဓံ [ဒါယာဒ+ဏျ] ဒါယာဒဿ ဘာဝေါ–ဒါယဒ္ဓံ၊ အမွေဥစ္စာ။

ဒါယက ၊ တိ ၊ [✓ ဒါ+ဏ္ဝု] ဒဒါတီတိ–ဒါယကော။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၃။ ထိ၌ ဒါယိကာ၊ ပေးလှူတတ်သော။

ဒါမ ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဒါ+မ] ဒါ–ဒါနေ၊ မော၊ ဒါမံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၉။ (နွားချည်ကြိုး၊) ပန်းဆိုင်း၊ ပန်းကုံး။

ဒါသီ ၊ ထိ ၊ [✓ ဒါ+သ+ဣ] ဒီယန္တေ တာယာတိ–ဒါသီ၊ ဒါ–ဒါနေ၊ သော, ဣစ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၆။ အောင်သွယ်မ၊ ကျွန်မ။

ဒိန ၊ ပု+နု ၊ [✓ ဒါ+ဣနု] ဒေန္တိ ဧတသ္မိန္တိ–ဒိနံ= ဒိဝသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၃။ အာဒဒါတိ နိဗ္ဗာပါရန္တိ–ဒိနံ၊ ဣနော, အာလောပေါ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇။ နေ့၊ ရက်၊ နေ့အခါ။

ဒိယျန ၊ နု ၊ [✓ ဒါ+ယ+ယု] ဒီယတီတိ–ဒိယျနံ၊ ဒီယတိ အနေနာတိ–ဒိယျနံ။ တိ ။ဒိယျနမေဝ–ဒိယျနကံ၊ ပေးလှူအပ်သော၊ ပေးလှူကြောင်းဖြစ်သော၊ ပေးလှူရန်အခြေခံဖြစ်သော။

ဒေယျ ၊ နု ၊ [✓ ဒါ+ဏျ] ပေးလှူခြင်း။ တိ ။ပေးလှူအပ်သော။

အဒါတိ ။ [အာ ✓ ဒါ+အ+တိ] ယူ၏။ အဒေယျာတိ အာဒိယေယျ။ ဇာ ၄–၃၊ ၂၇၈။

အစ္ဆာဒါန ၊ နု ၊ [အတိ+အာ ✓ ဒါ+ယု] လှီး–ဖြတ်–ခုတ်–စဉ်းခြင်း၊....ရာ။ အစ္ဆာဒါယ၊ လှီးဖြတ်–ခုတ်–စဉ်း၍။

အတ္တ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဒါ+တ] ယူအပ်သော၊ ပြည့်စုံသော၊ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော။

အတ္တမန ၊ တိ ၊ [အတ္တ+မန] ယူအပ်သော–ပြည့်စုံသော စိတ်ရှိသော။

ပရိတ္တ ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓ ဒါ+တ] ပရိတော ဒီယတေ အဝခဏ္ဍီယတေတိ–ပရိတ္တံ။ [ပရိ+အတ] ပရိတော အတ္တံ ခဏ္ဍီတံ–ပရိတ္တံ၊ အနည်းငယ်သော၊ သေးငယ်သော။

အဒန ၊ နု ၊ [အာ ✓ ဒါ+ယု] အာ–ကို ရဿပြု၊ အစာယူရာအရပ်၊ ကျက်စားရာအရပ်။

အနုတ္ထဒ ၊ တိ ၊ [အနုတ္ထ ✓ ဒါ+အ] အကျိုးမဲ့ကို ပေးတတ်သော။

အနုဒ္ဒါ ၊ ထိ ၊ [နု+အာ ✓ ဒါ+အ+အာ] မနာယူခြင်း၊ မရိသေခြင်း၊ ကြွပ်ဆတ်ခြင်း၊ တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်း။

အနုဒဒါတိ ။ [အနု ✓ ဒါ+အ+တိ] ပေး၏၊ အစဉ်တစိုက် ပေး၏။

အနုပ္ပဒေတိ ။ [အနု+ပ ✓ ဒါ+အ+တိ] ပေး၏၊ အဖန်ဖန်ပေး၏။ ပေးကမ်းချီးမြှောက်ထောက်ပံ့၏၊ အားပေး၏။ အနုပဒဇ္ဇမာန၊ အနုပ္ပဒတ္တာ၊ အနုပ္ပဒါတဗ္ဗ၊ အနုပ္ပဒါတုံ၊ အနုပ္ပဒါတု၊ အနုပ္ပဒါန၊ အနုပ္ပ

http://www.dhammadownload.com

ဒိန၊ အနုပ္ပဒီယမာန၊ (အနုပ္ပဒဇ္ဇေတိ, အနုပ္ပဒါတိ၊) အနုပ္ပဒေန္တ ။

အန္နဒ ၊ တိ ၊ [အန္န ✓ ဒါ+အ] အစားအစာကို ပေးတတ်သော။ အန္နဒါယက၊ ဒီပဒ။

အန္ဓာဒိက ၊ ပု ၊ [အန္ဓ+အာ ✓ ဒါ+ဏ္ဍ] အန္ဓာဒိ [အန္ဓာဒိ+က] အန္ဓ ပစ္စာ အာဂန္တုကဘာဝေန ဒီယတီတိ–အန္ဓာဒိကံ။ ပါစိတ်ယော၊ ၃၈၂။ ဓာ–ဓာတ်ဖြင့် အန္ဓာဓိက–ဟုလည်း ရှိ၏၊ အန္ဓ ပစ္စာ အာဂန္တုကဘာဝေန ဓီယတိ ဌပေတီတိ–အန္ဓာဓိကံ၊ ၄င်း၊ သလင်းတောင်၊ သင်္ကန်းအပေါ်၌ နောက်ထပ်တင်အပ်သော အာဂန္တုကအထပ်လွှာ။

အပဒါန ၊ တိ ၊ [အပ ✓ ဒါ+ယု] ရိတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ဖြတ်အပ်သော၊ ရိတ်ဖြတ်ရာ (အရပ်)။ တစ်နည်း= ဒါန [✓ ဒါ+ယု] ပိုင်းဖြတ်ခြင်း။ [အပ+ဒါန] အပေတံ ဒါနတောတိ–အပဒါနံ၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှကင်းသော၊ မပိုင်းဖြတ်ခြင်း။

သပဒါန [သဟ+အပဒါန] သဟ အပဒါနေန ယံ ဝတ္တတီတိ–သပဒါနံ၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမရှိသော။ သပဒါနစာရီ [သပဒါန ✓ စရ+ဏီ] သပဒါနံ စရတိ သီလေနာတိ–သပဒါနစာရီ၊ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်သွားလေ့ရှိသော။

အပရိတ္တ ၊ တိ ၊ [ပရိ+အာ ✓ ဒါ+တ] ပရိတ္တ [နှ+ပရိတ္တ] မယုတ်သော၊ မြတ်သော၊ ကာမာဝစရ မဟုတ်သော၊ မသေးငယ်သော၊ များသော။

အပဒါယတိ ။ [အပ ✓ ဒါ+ယ+တိ] သုတ်သင်၏၊ (အပဒီယတိ၊ စောင့်ရှောက်အပ်၏၊ ရိတ်ဖြတ်အပ်၏။)

အပါဒါန ၊ နှ ၊ [အပ+အာ ✓ ဒါ+ယု] အပါဒါန်၊ အပါဒါနကာရက။

အပွဒါန ၊ နှ ၊ [နှ+ပ+ဒါန] မပေးခြင်း၊ ခွင့်မပေးခြင်း၊ မစွန့်ခြင်း။

အဗျာဒိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ ဒါ+တ] ဗျာဒိဏ္ဏ [နှ+ဗျာဒိဏ္ဏ] ထက်ဝန်းကျင် မယူအပ်–မချဲ့အပ်သော၊ ကျဉ်းသော။

ဩဒါတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဒါ+တ] အဝဒါယတိ သဗ္ဗဝဏ္ဏေတိ–ဩဒါတော၊ အဝပုဗ္ဗော= ဒါ–အဝ ခဏ္ဍနေ, တော။ သူစိ။ ဖြူသော၊ စင်ကြယ်သော၊ ဖြူသောအဆင်းရှိသော။ ဩဒါတက။

အဘာယဒ ၊ တိ ၊ [အဘာယ ✓ ဒါ+ကွိ] ဘေးမဲ့ပေးတတ်သော။

အမ္မုဒ ၊ ပု ၊ [အမ္မု ✓ ဒါ+အ] အမ္မုံ ဒဒါတီတိ–အမ္မုဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇။ မိုးတိမ်။

အမ္ဘောဒ ၊ ပု ၊ [အမ္ဘ ✓ ဒါ+ကွိ] တိမ်၊ မိုးတိမ်။

အဝဒါတက ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဒါ+တ+က] အဝဒါတကံ သေတဝတ္ထံ ဓာရေဿန္တိ။ ထေရ ၌–၂၊ ၃၆၅။ ဖြူသောအဝတ်။

အဝဒါနိယ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဒါ+အနီယ] အောက်ငရဲ–စသည်သို့သွားရောက်တတ်သော၊ ဆုံးမစကားကို မနာယူသော။

အာဒိ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဒါ+ဏ္ဍ] ဒါ–ဒါနေ အာဒုဗ္ဘော၊ အာဒီယတီတိ–အာဒိ။ မောဂ်–၅၊ ၄၅၊ ပဋ္ဌာ။ အဦးအစ။

အသာရာဒ ၊ တိ ၊ [နှ+သာရ+အာ ✓ ဒါ+အ] အနှစ် (အဆန်)ကို ယူခြင်းမှကင်းသော၊ အပိန်အဖျင်းဖြစ်သော။

အာဒပယတိ ။ [အာ ✓ ဒါ+ဏာပယ+တိ] အာဒပေတိ၊ ယူစေ၏၊ ဆောက်တည်စေ၏။ အာဒိယာပေတိ။

အာဒိယတိ ။ [အာ ✓ ဒါ+အ+တိ] ဒါ–၏ အာ–ကို ဣယ–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၃၂–ကိုရှု။ ယူ၏၊ နာယူ၏၊ လိုက်နာပြုကျင့်၏။ (အာဒီယတိ၊ ယူ၏၊ ယူအပ်၏။) (အာဒေတိ၊ ယူ၏၊ ဖမ်းယူ၏။) အာဒါတဗ္ဗ၊ အာဒါတုံ၊ အာဒါတု၊ အာဒါန၊ အာဒါယ၊ ယူ၍။

အာဒါယ [အာ ✓ ဒါ+ဏ] အယူဝါဒ၊ သာသနာ။ အာဒါယက၊ အာဒါယိကာ၊ အာဒါယီ၊ အာဒိန္န၊ အာဒီယ၊ –၍။ အာဒီယန၊ အာဒီယန္တ၊ အာဒီယမာန၊ အာဒီယိတဗ္ဗ၊ အာဒီယိတုံ၊ အာဒီယိတွာ၊ အာဒေန္တ၊ အာဒေယျ၊ အာယုဒ၊ အာယုဒန္တ၊ အာယုဒါန၊ အာယုဒါယီ၊ အာလောကဒ၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဒါယက၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဒါယီ။

အာမဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [အာမ ✓ ဒါ+အ] အာမံ ဝါတံ၊ တံ ဒါယတီတိ–အာမဏ္ဍော၊ ဒါ–အဝဏ္ဍနေ၊ ဒဿ ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၆။ ကြက်ဆူ။

http://www.dhammadownload.com

ကြန္ဒခီလ ၊ ပု ၊ [ကြ ✓ဒါ+အ] ကြံ ဂမနံ ဒဒါတီတိ–ကြန္ဒေါ= ဒွါရံ၊ တံခါး။ [ကြန္ဒ+ခီလ] တတ္ထ ထပိတော ခီလော ကဏ္ဌကောတိ–ကြန္ဒခီလော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၀။ တံခါးခုံ။

ဥဒါတ၊ ဥဒတ္တ ၊ တိ ၊ [ဥ+အာ ✓ဒါ+တ] မြင့်သော၊ မြတ်သော၊ လိမ္မာသော၊ အမျိုးမြတ်သော။

ဥဒ္ဒါန ၊ န ၊ [ဥ ✓ဒါ+ယု] ဥပုဗ္ဗော ဒါ–ဒါဟေ, ဘာဝေ ယု၊ ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ ဝါ ဝိယောဂတ္တဒါနတော–ဥဒ္ဒါန်၊ ဝိယောဂတ္တဓောတကော–ဥကာရော။ သူစိ။ ချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ပေါင်းစုဖွဲ့စည်းခြင်း။

ဥဒ္ဒါမ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဒါ+မ] ကောတ္ထုဘာ။ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကင်းသော။ ပု ။တံတိုင်း။

ဥပဒါ ၊ ထိ ၊ [ဥပ ✓ဒါ+အ+အာ] ဥပဂန္တွာ ဒါတဗ္ဗာတိ–ဥပဒါ၊ အ၊ ကွတ္ထိ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၅၅။ လက်ဆောင်–ပဏ္ဏာ။

ဥပဒါတု ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဒါ+တု] ပေးလှူတတ်သော၊ ဥပဒါယက၊ ပေးလှူသော။

ဥပါတ္တ ၊ တိ ၊ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+တ] ကပ်၍ရအပ်သော၊ ယူအပ်သော။

ဥပါဒ ၊ တိ ၊ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+ကို] စွဲမြဲစွာယူသော၊ စွဲလမ်းသော။ (ဥပါဒါ၊ ဥပါဒါယ၊ မှီ၍၊ စွဲ၍၊ အကြောင်းပြု၍။)

ဥပါဒါန ၊ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+ယု] ကပ်၍ယူခြင်း၊ ကပ်ငြိခြင်း၊ စွဲမြဲစွာယူခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ မီးစာ။ (ဥပါဒိယတေ အဂ္ဂိနေတိ–ဥပါဒါနံ။) ဓာန်ဦး၊ ၃၆။

ဥပါဒါယ ။ ဗျ ။ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+တွာ] စွဲ၍၊ ထောက်ချင့်အကြောင်းပြု၍။ (ဥပါဒါယရူပ၊ ဥပါဒါရူပ။)

ဥပါဒိ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+ကု] ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ, ကဋတ္တာရုပ်၊ ခန္ဓာငါးပါး။

ဥပါဒိန္န ၊ တိ ၊ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+တ] ယူအပ်သော၊ စွဲလမ်းအပ်သော။ န ။ကမ္မဇရုပ်။ (ဥပါဒိဏ္ဏ။)

ဥပါဒိယတိ ။ [ဥပ+အာ ✓ဒါ+ယ+တေ] ကပ်၍ယူအပ်၏၊ ပြင်းစွာစွဲလမ်း၏။ ဥပါဒိယမာန။

ကဒ ၊ ပု ၊ [က ✓ဒါ+ဏ] ကံ အတ္တာနံ ဒေတီတိ–ကဒေါ၊ စက္ခာဒိကော သရီရာဝယဝေါ၊ ကဒေါ ဝိယ–ကဒေါ။ အဝယဝေါ။ [ကဒ ✓ဝက+အ] တံ ဝကတိ အာဒဒါတီတိ–ကဒမွကံ။ ဓာန်ဦး၊ ဖ၃၀။ အပေါင်း။

ဂဒါ ၊ ထိ ၊ [ဂ ✓ဒါ+အ+အာ] ဂံ ဝုစ္စတိ ဝဇိရံ၊ တံ ဝိယ ဒုက္ခံ ဒဒါတီတိ–ဂဒါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂။ သံတင်းပုတ်၊ ဝဿဝဏ်နတ်မင်း၏လက်နက်။ ပု ။အနာ၊ ရောဂါ။

တုဋ္ဌဒါယ ၊ ပု ၊ [တုဋ္ဌ ✓ဒါ+ဏ] တုဿနံ–တုဋ္ဌော၊ သော အဿ အတ္ထီတိ–တုဋ္ဌီ၊ တေန ဒါတဗ္ဗော ဒါယော–တုဋ္ဌဒါယော၊ အာကာရန္တာနမာယော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၅၅။ ဆုလာဘ်၊ နှစ်သက်သဖြင့်ဆုချသော ဥစ္စာ။

နိဒ္ဒါ ၊ ထိ ၊ [နိ ✓ဒါ+အ+အာ] နိပုဗ္ဗော ဒါ–သုပနေ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၆။ အိပ်ခြင်း။

နိဿယဒါယက ၊ ပု ၊ [နိဿယ ✓ဒါ+ဏ္ဍု] နိဿယံ ဒဒါတီတိ ....၊ ကမ္မာဒိမှိ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၁၀။ နိဿရည်းဆရာ။

ပဋိဒါန ၊ န ၊ [ပတိ ✓ဒါ+ယု] ပဋိဒီယတေ–ပဋိဒါနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁၇၈။ အစားပေးခြင်း၊ ပြန်ပေးခြင်း။

ပဟာရဒ ၊ ပု ၊ [ပဟာရ ✓ဒါ+ဏ] သုရေဟိ သဒ္ဒိ• သဂ်ါမတ္ထံ အတ္တနော ဗလကာယာနံ ပဟာရံ အာယုမံ ဒဒါတီတိ–ပဟာရဒေါ၊ သောဧဝ ပဟာရာဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၄။ ပဟာရာဒအသုရာ။

ပုရိန္ဒဒ ၊ ပု ၊ [ပုရ ✓ဒါ+အ] ပုရေ, ပုရံ ဝါ ဒဒါတီတိ–ပုရိန္ဒဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈။ သိကြားနတ်မင်း။

နိဒ္ဒါယတိ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ဒါ+အ+တိ] အိပ်၏၊ အိပ်ပျော်၏၊ ပေါင်းသင်း၏၊ မြက်ရိတ်၏။ နိဒ္ဒါ, နိဒ္ဒါန၊ ဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ခြင်း။ နိဒ္ဒါယန၊ နိဒ္ဒါယန္တ၊ နိဒ္ဒါယိတု။

နိဒါန ၊ န ၊ [နိ ✓ဒါ+ယု] နိဒီယတေ နိစ္ဆီယတေ အနေနေတိ–နိဒါနံ၊ ယု၊ နိဒဒါတိ ဖလန္တိ ဝါ–နိဒါနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၁။ အကြောင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ ကြိုး။

မကရန္ဒ ၊ ပု ၊ [မကရ ✓ဒါ+ဏ] ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ၊ မကရမှိ ဒါတိ အဝခဏ္ဍတိ (ပိတေန) ဧတေနာတိ–မကရန္ဒေါ၊ ပန်းရက်၊ ပန်းဝတ်ရည်။

http://www.dhammadownload.com

မဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [မံ ✓ဒါ+အ] မံ သိဝံ ဒဒန္တီတိ–မဒ္ဒါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၅။ မဒ္ဒတိုင်း။

မဒုရဿဒ ၊ တိ ၊ [မဒုရဿ ✓ဒါ+အ] ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သောအရသာကို ပေးတတ်သော။

မနာပဒါယီ ၊ တိ ၊ [မနာပ ✓ဒါ+ဏီ] နှစ်သက်ဖွယ်ကို ပေးလှူလေ့ရှိသော။

မရိယာဒါ ၊ ထီ+ပု ၊ [ပရိ+အာ ✓ဒါ+အ+အာ] ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ အာဒီယတေတိ–မရိယာဒါ၊ ပဿမော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၆။ အပိုင်းအခြား၊ စည်းကမ်းအပိုင်းအခြား၊ (ကန်သင်း, ကန်ပေါင်၊ အကျင့်။)

မိဂဒါယ ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ဒါ+ဏ] မိဂါနံ အဘယံ ဒေတိ ဇတ္ထာတိ–မိဂဒါယော။ သီဠိသစ်–၂၊ ၃၄၆။ သားတို့ကိုဘေးမဲ့ပေးရာ၊ မိဂဒါဝုန်။

သမာဒိယတိ ။ [သံ+အာ ✓ဒါ+အ+တိ] ဒါ–၏အစိတ်အာ–ကို ဣယင်–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၃၂။ ယူ၏၊ ကောင်းစွာ(မြဲမြံစွာ) ယူ၏၊ ဆောက်တည်၏၊ ဖြည့်ကျင့်၏။ သမာဒါတဗ္ဗ၊ သမာဒါန၊ (သမာဒါန၀ဏ္ဏ၊) သမာဒါယက၊ သမာဒိဏ္ဏ၊ သမာဒိန္နံ၊ သမာဒိတဗ္ဗ၊ သမာဒယိတွာ၊ သမာဒါယ၊ သမာဒိယ၊ သမာဒိယိတွာ၊ သမာဒါတုံ၊ သမာဒါယိတုံ၊ သမာဒိယန္တွ၊ သမာဒိယမာန၊ သာဒိယိတဗ္ဗံ၊ (သမာဒပေတိ၊ သမာဒါပေတိ၊ –စေ၏။) သမာဒါပက၊ သမာဒပိတ၊ သမာဒပေတဗ္ဗ၊ သမာဒပေတုံ၊ သမာဒါပက၊ သမာဒါပန၊ သမာဒါပေတဗ္ဗ၊ သမာဒါပေတုံ၊ သမာဒပေတွာ၊ သမာဒါပေတွာ၊ သမာဒပေတုံ၊ သမာဒါပေတုံ၊ သမာဒပေန္တ၊ သမာဒပိယမာန။

သန္နာန၊ ဒါမ ၊ နှ ၊ [သံ ✓ဒါ+ယု] သံပုဗ္ဗော ဒါ–(ဒါနေ) သံယမနတ္ထော၊ ကရဏေ ယု၊ (သန္နာနံ၊) ဒါ–ဒါနေ၊ မော၊ ဒါမံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၉။ နွားချည်ကြိုး။

သမ္မဒါ ၊ ထီ ၊ [သံ+ပ ✓ဒါ+ကို+အာ] ကောင်းစွာပေးဆပ်ခြင်း။

သမတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ+ (အာ ✓ဒါ+တ) အတ္တ] ပြည့်စုံသော၊ ပြီးဆုံးသော၊ ကောင်းစွာယူအပ်, ကျင့်သုံးဆောက်တည်အပ်သော။

သမုပါဒါ ၊ ထီ ၊ [သံ+ဥပ+အာ ✓ဒါ+ကို+အာ] ရေနှင့်အညီအမျှ ယူတတ်(ဖြစ်တတ်)သော။

သမ္မဒါတိ ။ [သံ+ပ ✓ဒါ+တိ] ပေး၏။ သမ္မဒီယတိ၊ [သံ+ပ ✓ဒါ+ယ+တေ] သင်အပ်၏၊ သင်ယူအပ်၏။ သမ္မဒါန= သမ္မဒါနကာရက၊ သင်ယူခြင်း၊ ပေးကမ်းချီးမြှောက်ခြင်း၊ လှူဒါန်းခြင်း။

သမ္မဒါယ ၊ ပု ၊ [သံ+ပ ✓ဒါ+ဏ] သိစေတတ်သော၊ ဟောကြားတတ်သော။

သမ္မာဝေါဒါန ၊ နှ ၊ [သမ္မာ+ (ဝိ+အဝ ✓ဒါ+ဏော+ယု) ဝေါဒါန] ကောင်းစွာဖြူစင်စေခြင်း။ သမ္မာဝေါဒါပန၊ ဏာပေပစ္စည်း သက်ရုံမျှသာ။

သာရဒ ၊ တိ ၊ [သာရ ✓ဒါ+အ] နိဗ္ဗာန်အနှစ်သာရကို ပေးတတ်သော။

သာရာဒ ၊ တိ ၊ [သာရ+အာ ✓ဒါ+အ] အနှစ်သာရကို ယူတတ်သော၊ အစေ့အဆံပါရှိသော။

သာရာဒါယီ ၊ တိ ၊ [သာရ+ (အာ ✓ဒါ+ဏီ) အာဒါယီ] အနှစ်သာရကို ယူလေ့ရှိသော၊ အမြတ်ကို ယူလေ့ရှိသော၊ အမြတ်ကို ယူတတ်သော။

သုဒတ္တ ၊ ထီ+ပု ၊ [သု+(✓ဒါ+တ) ဒိန္နံ] ဒိန္နံသဒ္ဒသဒတ္တော သမာသေ။ နီတိသုတ္တ၊ ၇၄၈။ သုဒတ္တမည်သောသူ၊ (အနာထပိဏ်သူဌေး–စသည်။)

သုဒါန ၊ နှ ၊ [သု+ (✓ဒါ+ယု) ဒါန] ကောင်းစွာပေးကမ်း–လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း။

သုဒိန္နံ ၊ တိ ၊ [သု+ (✓ဒါ+တ) ဒိန္နံ] ကောင်းစွာပေးကမ်း–လှူဒါန်းအပ်ပြီးသော။

သုပရိတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ (ပရိ ✓ဒါ+တ) ပရိတ္တ] အလွန်နည်းသော၊ အလွန်ငယ်သော။ (ပရိသမန္တတော အတ္တံ ခဏ္ဍိတံဝိယာတိ–ပရိတ္တံ။ ဝိဘာဝိနီ ဋီ၊ ၁၃၅။) သုပရိတ္တက။

သုသမတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ (သံ+အာ ✓ဒါ+တ) သမတ္တ] ကောင်းစွာ အကျဉ်းချုံး၍ ယူအပ်သော၊ ကောင်းစွာပြီးဆုံးသော။

သုသမာဒိန္နံ ၊ တိ ၊ [သု+ (သံ+အာ ✓ဒါ+တ) သမာဒိန္နံ] ကောင်းစွာ ယူအပ်(ဆောက်တည်အပ်)သော။

ပစ္စာဒိယတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ဒါ+အ+တိ] ဒါ၏အာ–ကို ဣယ–ပြု၊ တစ်ဖန်ယူ၏၊ တစ်ဖန်အားထုတ်၏။ ပစ္စာဒါန၊ ပစ္စာဒိယန္တ။

ပဋိဒဒါတိ ။ [ပတိ ✓ဒါ+အ+တိ] ပြန်ပေး၏၊ အစားပေး၏။ ပဋိဒတွာ၊ ပဋိဒါတဗ္ဗ၊ ပဋိဒါတုံ၊ ပဋိဒါန၊ ပဋိဒေန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ပရိယောဒါပန ၊ နဲ ၊ [ပရိ+အဝ √ ဒါ+ဏာပေ+ယု] ဖြူစင်စေခြင်း။

ဗျာဝဒါတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ √ ဒါ+တ] ဖြူစင်သော (နိဗ္ဗာန်)။ ဗျာဝဒါန၊ ဖြူစင်ခြင်း။

ဗျာဒိဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √ ဒါ+တ] အထူးထူး အပြားပြားယူအပ်သော၊ ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်သော။

ဘယဒါယက ၊ တိ ၊ [ဘယ √ ဒါ+ဏ္ဍု] ဘေးရန်ကိုပေးတတ်သော၊ ဘေးရန်ကိုရိတ်ဖြတ်စေတတ်သော။

ဝိဝဒါတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ √ ဒါ+တ] ဖြူစင်သော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော။

ဝေါဒါယတိ ။ [ဝိ+အဝ √ ဒါ+အ+တိ] ဖြူစင်၏၊ သန့်ရှင်း၏၊ သုတ်သင်၏။ ဝေါဒါတ၊ ဝေါဒါန၊ ဝေါဒါန်။ (ဝေါဒါပေတိ၊ -စေ၏။) ဝေါဒါနိယ၊ ဝေါဒါနီယ၊ ဝေါဒါပန၊ ဝေါဒါပိတ၊ ဝေါဒါပေတဗ္ဗ၊ ဝေါဒါပေတွာ။

သန္ဒီယတိ ။ [သံ √ ဒါ+ယ+တေ] အလုံးစုံ-ပိုင်းဖြတ်အပ်(နှိပ်စက်အပ်, နာကျည်းစေအပ်)၏။

သန္ဒာန ၊ နဲ ၊ [သံ √ ဒါ+ယု] ဒါ-အဝခဏ္ဍနေ၊ ကြိုး၊ ကျော့ကွင်း, ထိပ်, ထူး-နှင့်တူသော တဏှာ, ဒိဋ္ဌိ။

သန္ဒိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ ဒါ+တ] ချည်နှောင်အပ်သော၊ ဖွဲ့ချည်သင့်သော။

သုဒ္ဒ ၊ ထီ+ပု ၊ [သု √ ဒါ+ဒ] ဒါ၏အစိတ် အာ-ကိုချေ၊ ဒါရုကမ္မာဒိနာ သုဒ္ဒါတိ လဟုံ လဟုံ ဂစ္ဆတီတိ-သုဒ္ဒေါ၊ သုဋ္ဌုံ ဒါတိ ဥပတပ္ပတီတိ ဝါ-သုဒ္ဒေါ, သုဒ္ဓိ စ၊ သူဆင်းရဲ။

ဒါခ

ဘူ= သောသနာလမတ္ထေသု-ခြောက်သွေ့စေခြင်း, အလံသဒ္ဒါ၏အနက်တို့၌။ ဒါခတိ။

ဒါဃ

ဘူ= အာယာသ သာမတ္ထိယေသု-ပင်ပန်းခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌။

ဘမာယာမေသု စ-မရပ်မတည်တုန်လှုပ်ခြင်း, ရှည်လျားအောင်ပြုခြင်းတို့၌လည်း။ ဒါဃတိ။

နိဒါဃ ၊ ပု ၊ [နိ √ ဒါဃ+ဏ] နိဒါဃန္တိ ဧတ္ထာတိ-နိဒါဃော၊ နွေဥတု၊ နွေအခါ။

ဒါန

ဘူ= အဝခဏ္ဍန အဇ္ဇဝေသု-ပိုင်းဖြတ်ခြင်း, ဖြောင့်မတ်ခြင်းတို့၌။ ဒါနတိ။

အပဒါနေတိ ။ [အပ √ ဒါန+အ+တိ] ဆဲရေး၏၊ ရေရွတ်၏။

အပဒါန ၊ တိ ၊ [အပ √ ဒါန+အ] ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ဖြတ်အပ်သော, ရိတ်ဖြတ်ရာ။

သပဒါနစာရီ ၊ ပု ၊ [√ ဒါန+အ] ပိုင်းဖြတ်ခြင်း။ [အပ+ဒါန] အပေတံ ဒါနတောတိ-အပဒါနံ၊ [သဟ+အပဒါန] သဟ အပဒါနေန-သပဒါနံ၊ [သပဒါန √ စရ+ဏီ] သပဒါနံ စရတိ သီလေနာတိ-သပဒါနစာရီ၊ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံသွားလေ့ရှိသော။

ဒါယ

ဘူ= ဒါနေ-ပေးခြင်း၌။ ဒါယတေ။

ဒါယ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ ဒါယ+ဏ] တော၊ အမွေဥစ္စာ၊ ဆုလာဘ်၊ ပေးလှူခြင်း။

ဒါသ

ဘူ+စု= ဒါနေ-ပေးခြင်း၌။

သွာ- ဟိံသနေ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဒါသတိ၊ ဒါသယတိ၊ ဒါသုဏာတိ။

ဒါသ ၊ ပု ၊ [√ ဒါသ+အ] ဒါသ-ဒါဟေ၊ ဒါသန္တေ တဿာတိ-ဒါသော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၄။ ထီ၌ ဒါသိကာ၊ ဒါသိယာ၊ ကျေးကျွန် အစေခံ။ (နီတိဓာ၊ ၁၄၈-၌ ဒါသု-ဒါနေ၊ ဒါသတိ-ဟု တွေ့ရသေးသော်လည်း ဒါသဓာတ်အတွင်းမှာပင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ချန်ထားခဲ့ပါသည်။)

ဒါဟ၊ ဒါဟု

ဘူ= ဇာဂရ နိက္ခေပေသု-နိုးကြားခြင်း, ချထားခြင်းတို့၌။ ဒါဟတိ။

ဒါဋ္ဌ

ဘူ= ဝိဘေဒနေ-ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဒါဋ္ဌတေ။

ဒိက္ခ

ဘူ= မုဏ္ဍိယောပနယနနိယမဗ္ဗတာဒေသေသု-ခေါင်းတုံးဦးပြည်းခြင်း, အတတ်သင်စေဖို့ အနီးသို့

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ခြင်း, တပည့်ကျင့်ဝတ်ငါးပါးတို့ကိုကျင့်ခြင်း, ကျင့်ဝတ်တရားတို့ကို ညွှန်ကြားခြင်းတို့၌။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၀၄-ကိုလည်းရှု။

ဣဇ္ဇနေ စ-ပူဇော်ခြင်း၌လည်း။

သွာ= ဟိ်သာယံ-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဒိက္ခတိ၊ ဒိက္ခုဏာတိ။

ဒိက္ခာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဒိက္ခ+အ] ယဇ်ပူဇော်ခြင်း။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၀၄။

ဒိက္ခိတ ၊ ပု ၊ [✓ ဒိက္ခ+တ] ကောင်းစွာယူအပ်သော အကျင့်ရှိသော, ကောင်းစွာ ဆောက်တည်အပ် (ကျင့်အပ်)သော အကျင့်ရှိသော၊ ဦးပြည်း(ခေါင်းတုံး) ထားသော(ရသေ့, ရဟန်း။) ဒက္ခိတွာ၊ ရသေ့ရဟန်း ပြု၍။

ဒိ

ဒိ= ခယေ-ကုန်းခန်းခြင်း၌။ ဒိယတိ။

ဒိန ၊ နဲ ၊ [✓ ဒိ+ဣန] ဒိယတ် ခိယတိ သတ္တာနံ အာယု ဧတေနာတိ-ဒိနံ= အဟံ။ ဧဋီ။ နေ့ရက်။

ဒီဃ ၊ တိ ၊ [✓ ဒိ+ဃ] ဒိ-ခယေ၊ ဃော၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၇။ ရှည်သော၊ (အရှည်၊ အလျား။)

ဒီန ၊ တိ ၊ [✓ ဒိ+ဤန] ဒိ-ခယေ၊ ဤနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၉။ ဒိယတိ ခိယတိ ဓနဓညာဒယော အသ္မိန္တိ-ဒီနော။ ဧဋီ။ ဥစ္စာမဲ့မွဲ ဆင်းရဲသော။

ဒိမ္ပ

စု= သံဟတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ ဒိမ္ပေတိ၊ ဒိမ္ပယတိ။

ဒိဖ၊ ဒိမ္ဗ

ဘူ= ပီဋာယံ-နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဒိဖတိ၊ ဒိမ္ဗတိ။

ဒိဗီ

ဘူ= ပီတိကရဏေ-နှစ်သက်အောင်ပြုခြင်း (နှစ်သက်စေခြင်း)၌။ ဒိဗတိ။

ဒိဘ၊ ဒိဘိ

စု= သန္ဒဗ္ဘေ-အစဉ်ဖွဲ့ခြင်း၌။ ဒိမ္ဘယတိ။

ဒိန္ဒိဘ ၊ ပု ၊ [✓ ဒိဘ+အ] ဒိဘ-သန္ဒဗ္ဘေ၊ အ, ဒွိတ္တံ, ဗိန္ဒာအာဂမော၊ ဒိန္ဒိဘော။ သူစိ။ ဒိဘ-သန္ဆမ္ဘေ၊ ဒွိတ္တံ, ဗိန္ဒာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၃။ တိတီတူး၊ အဘယာ-ဆရာတော်ကား သက္ကတသို့လိုက်၍ ဋိဋ္ဌိဘ-ဟု ပြင်လိုသည်။

ဒိမ္ဘ

စု= သဃ်ာတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ ဒိမ္ဘယတေ။

ဒိဝု၊ ဒိဝ

ဒိ= ကီဋာ ဝိဇိဂီသာ ဗျဝဟာရ ဇုတိ တ္ထုတိ ကန္တိ ဂတိ သတ္တီသု-ကစားနေထိုင်ခြင်း, အောင်မြင်လိုခြင်း, ရောင်းဝယ်ခြင်း, ထွန်းပခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း, သွားခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌။

စု= ပီဋာ ပရိကူဇနေသု-နှိပ်စက်ခြင်း, ချုံးဟုန်းခြင်း တို့၌။ ဒိဗ္ဗတိ၊ ဒေဝေတိ၊ ဒေဝယတိ။

ဒိဗ္ဗတိ ။ [✓ ဒိဝု+ယ+တိ] မြူးထူးပျော်ပါး ကစား၏၊ အောင်နိုင်လို၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ ဒိဗ္ဗန၊ ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း။ ဒိဗ္ဗန္တ၊ ဒိဗ္ဗမာန၊ (ဒိဗ္ဗတိ၊ -အပ်၏။)

တိဒိဝ ၊ ပု ၊ [တိ ✓ ဒိဝု+အ] တယော ဒေဝါ ဒိဗ္ဗန္တျတြေတိ-တိဒိဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀။ နတ်ပြည်။

ဒိန ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဒိဝု+အ] ဒိဗ္ဗတိ ဧတ္ထာတိ-ဒိနံ၊ ဝဿ နော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇။ နေ့, ရက်, နေ့အခါ။

ဒိဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဒိဝု+အ] ဒိဗ္ဗန္တိ သတ္တာ ကီဋ္ဌန္တိ ဇောတန္တိ ဧတ္ထာတိ-ဒိဝါ။ ဒီဋီ-၃၊ ၄၅။ ဒိဗ္ဗန္တျတြ ဒိဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀။ နေ့အခါ၊ နတ်ပြည်၊ ကောင်းကင်။

ဒိဝသ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဒိဝ+သက်] ဒိဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထာတိ-ဒိဝသော= ဒိနံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၈။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဋ္ဌန္တျသ္မိံ-ဒိဝသော၊ သော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇။ နေ့, ရက်, နေ့အခါ။

ဒေဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဒိဝု+ဏ] ကောင်းကင်၊ နတ်။ ဒိဗ္ဗန္တိ ဝုမိုံ ဝိရုဋ္ဌိံ ဂစ္ဆန္တိ လောကာ အနေနာတိ-ဒေဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇။ မိုးတိမ်၊ မိုး။ ဒေဝယတိ ဂဇ္ဇတီတိ-ဒေဝေါ= မေဃော၊ မိုး။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဋ္ဌန္တိ အတ္တနော ဝိသယေ ဣဿရိယံ ကရောန္တီတိ-ဒေဝါ= ရာဇာနော၊ သမ္မုတိနတ်၊ မင်း။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဋ္ဌန္တိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီတိ-ဒေဝါ= စတုမဟာ ရာဇိကာဒယော၊ ဥပပတ္တိနတ်။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဋ္ဌန္တိ ပရမာယ ဈာနကီဋ္ဌာယာတိ-ဒေဝါ= ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ်-ဘုရား, ရဟန္တာ, အရိယာ။ အကျယ်ကို နီတိဓာ၊ ၂၂၀-၌ရှုပါ။ ထီ၌ ဒေဝီ။

ဒေဝန ၊ ပု ၊ [✓ ဒိဝု+ယု] ဒိဗ္ဗန္တိ ယေန-ဒေဝနော၊ ဒိဝု-ကီဋ္ဌာယံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၂။ အန်စာ။

http://www.dhammadownload.com

ပရိဒေဝ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ ဒိဝ+ဏ] ဒေဝနံ သောကေန ဝိလာပေါ၊ ပုနပ္ပုနံ သမန္တတော ဝါ ဒေဝေါ-ပရိဒေဝေါ၊ ပရိဒ္ဒေဝေါ စ။ မာန်ဦး၊ ၁၆၅။ တမ်းတငိုယိုခြင်း၊ ငိုယိုပြောဆိုခြင်း။

ဒေဝရ ၊ ပု ၊ [✓ ဒိဝ+အရ] ဒိဝဿ ဧတ္တံ, ဒေဝန္တိ ကီဠန္တိ ဧတေနာတိ-ဒေဝရော= ပတိနော ဘာတာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၉။ ခဲအို(လင်၏အစ်ကို), မတ်(လင်၏ညီ)။

အက္ခဒေဝီ ၊ ပု ၊ [အက္ခ ✓ ဒိဝု+ဏီ] အက္ခေဟိ ဇူတေဟိ ဒိဗ္ဗတီတိ-အက္ခဒေဝီ၊ ဏီ။ မာန်ဦး၊ ၅၃၁။ အန်ကြူးသူ (လောင်းတမ်းကစားသူ= ကစားသမား။)

ဒိသ

ဘူ= ပေက္ခန အပ္ပီတိ အတိသဇ္ဇန ဗောဓနေသု-ကြည့်ရှုမြင်မြော်ခြင်း, မုန်းခြင်း, ရည်ညွှန်းခြင်း, သိစေခြင်းတို့၌။

စု= ဥစ္စာရဏော-ရွတ်ဆိုခြင်း၌။

အတိသဇ္ဇနံ-ဒါနံ၊ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။

အတိသဇ္ဇနံ-ပဗောဓနံ။ မာန်ဦး၊ ၁၈၆။ ဒါနနှင့် ဗောဓနသည် အတိသဇ္ဇန၌ ပါဝင်သည်။

ဒိသီ

ဘူ= အပ္ပီတိယံ-မုန်းခြင်း၌။ နီတိ၊ ၁၈၇။

စု= ဥစ္စာရဏော-ရွတ်ဆိုခြင်း၌။ ၄င်း၊ ၃၄၉။

(သဒ္ဒနီတိ-၌ကား အပ္ပီတိ, ဥစ္စာရဏတ္ထ-၌ ဉာကာရန္တ ဒိသီဓာတ်-ဟူ၏၊ ရုပ်မထူးပြီ၊ လောကီကျမ်း၌လည်း မရှိ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။)

သို့ဖြစ်စေကာမူ ယခုခေတ်၌ နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် လက်ခံအတည်ပြုထားကြသောကြောင့် အရာဌာန အားလျော်စွာ သဘောကျသလို ယူဆရန်သာ ရှိပါတော့သည်။

ထို့ပြင် မောဂ္ဂလ္လာနဓာတုပါဌနှင့် ဓာန်ဦး၊ ၃၄၅-တို့၌ အပ္ပီတျတ္ထဒိသ ဓာတ်ကို ဒိဝါဒိ၌ ထည့်သွင်းပြဆိုထားပါသေးသည်။

ဒက္ခတိ ။ [✓ ဒိသ+အ+တိ] ကြည့်ရှု၏၊ တွေ့မြင်၏၊ သိမြင်၏။ ဒက္ခန္တ၊ ဒက္ခမာန၊ ရှုတတ်သော။ ဒက္ခာပိတ၊ ရှုမြင်စေအပ်သော၊ ထင်ရှားပြအပ်သော။ ဒက္ခိတာယေ၊ ဖူးမြင်ရခြင်းငှာ၊ ဖူးမြင်အံ့သောငှာ။ (မောဂ်-၅၊ ၆၁။) ဒက္ခိတုံ၊ ဒက္ခိယ၊ -၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗ။ (ရူ၊ ၆၂၅။) ဒဋ္ဌာ၊ -၍။ ရူ၊ ၆၂၅။ ဒဋ္ဌုံ၊-ငှာ။ ဒဋ္ဌုံ၊ -၍။ ဒဋ္ဌုံ၊ -စေခြင်းငှာ။ ဒဋ္ဌု၊ ရှုမြင်တတ်သော။ ဒဋ္ဌေယျ [✓ ဒိသ+တေယျ] ရှုမြင်အပ်သော။ ရူ၊ ၆၂၅။ ဒဿာဝီ၊ ဒဿီ၊ ဒိဋ္ဌာ၊ -၍။ ဒိသိတဗ္ဗ၊ ဒိသွာ၊ ဒိသွာန။

မောဂ်-၅၊ ၁၂၄။ ဒိသဿ ပဿ ဒဿ ဒသ် ဒ ဒက္ခာ-ဒိသဓာတ်ကို အချို့ ပဿ, ဒဿ, ဒသ်, ဒ, ဒက္ခ-ပြု။

ပဿ= ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿိတုံ၊ ဝိပဿိတိ။

ဒဿ= သုဒဿီ၊ ပိယဒဿီ၊ ဓမ္မဒဿီ၊ သုဒဿံ၊ ဒဿနံ၊ ဒဿေတိ။

ဒသ်= ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဒဋ္ဌာ(တု)၊ ဒဋ္ဌု၊ ဒဋ္ဌုံ၊ ဒုဒ္ဒသ၊ အဒ္ဒသ။

ဒ= အဒ္ဒါ၊ မြင်ပြီ။ အဒ္ဒံ။

ဒက္ခ= အဒက္ခိ၊ ဒိက္ခိဿတိ။

ဒိဿန္တိ ။ ကံဟော။ ရူ၊ ၄၈၃-၌လည်း ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္ထောယံ ဝါသဒ္ဒေါ၊ တေန ဒိဿာဒေသော ကမ္မနိ သဗ္ဗဓာတုကေဧဝ-ဟု ကံဟော၌သာ ဒိဿတိ, ဒိဿန္တိ-ရုပ်တို့ကို စီရင်၏၊ ကတ္တားဟော၌ ဒိစ္ဆတိ, ဒိစ္ဆန္တိ-ဟုသာ ရှိသင့်၏။

နိပါတနသုတ်ဖြင့် အဒ္ဒိဿ-ပြုလည်း ထင်၏။ အဒဿာမ၊ အဒ္ဒိဿတိ-စသောရုပ်ဖြစ်သင့်၊ နိဿယ။

ဒဿေတိ ။ [✓ ဒိသ+ဏော+တိ] ရူ၊ ၅၄၃။ မောဂ်-၅၊ ၁၂၄-ကိုလည်းရှု။ ရှုမြင်စေ၏၊ ပြ၏၊ ကိုယ်ထင်ပြ၏၊ ညွှန်ပြ၏။ ဒဿနီယ၊ ဒဿယန္တ၊ ရှုမြင်စေသော။ ဒဿယမာန၊ ဒဿယိတဗ္ဗ။ (ဒဿယတိ၊) ဒဿယိတုံ၊ ဒဿယိတွာ၊ ဒဿယိတွာန၊ (ဒဿာပေတိ၊) ဒဿာပေတွာ၊ ဒဿိတ၊ ဒဿိတဗ္ဗ၊ ဒဿိတု၊ ဒဿိတွာ၊ ဒဿိယ၊ -၍။ ဒဿိယမာန၊ ဒဿီယတိ [✓ ဒိသ+ဏော+ယ+တေ] ပြအပ်၏၊ ထင်ရှားပြအပ်၏၊ -ခြင်း။ ဒဿေတဗ္ဗ၊ ဒဿေတုံ၊ ဒဿေတု၊ ဒဿေတွာ၊ ဒဿေန္တ။

ဒိစ္ဆတိ ။ [✓ ဒိသ+အ+တိ] သ-ကို စ္ဆ-ပြု။ မောဂ်-၅၊ ၁၇၃။ ရည်ညွှန်း၏၊ ပေးလှူ၏။ ဒိစ္ဆန္တ၊ ဒိစ္ဆမာန။

http://www.dhammadownload.com

ဒိသတိ ။ [√ဒိသ+အ+တိ] ရည်ညွှန်း၏၊ ပေးလျှ၏။
ဒိဿတိ ။ [√ ဒိသ+ယ+တိ] မုန်း၏။
[√ ဒိသ+အ+တိ] မြင်၏၊ သိမြင်၏။
[√ ဒိသ+ယ+တေ] တွေ့မြင်အပ်၏၊ သိမြင်အပ်၏။ ဒိဿန၊ ဒိဿန္တ၊ ဒိဿမာန။
ဒေသယတိ ။ [√ ဒိသီ+ဏယ+တိ] ဒေသယတေ၊ ဒေသေန္တ၊ ဟောပြော၏၊ ရွတ်ဆိုစေ၏၊ ပို့ချ၏၊ ဖွင့်ပြ၏။ ဒေသယန္တ၊ ဒေသယမာန၊ (ဒေသာပေတိ၊ ဟောပြောစေ၏၊ ဒေသနာကြားစေ၏။) ဒေသာပေတဗ္ဗ၊ ဒေသာပေတွာ၊ ဒေသိတ၊ ဒေသိတဗ္ဗ၊ ဒေသိတဝန္တ၊ ဒေသိတုံ၊ ဒေသိတု၊ (ဒေသီယတိ၊ -အပ်၏။) ဒေသီယမာန၊ ဒေသေတဗ္ဗ၊ ဒေသေတုံ၊ ဒေသေတု၊ ဒေသေတွာ၊ ဒေသေန္တ ။
ဒသ ၊ တိ ၊ [√ဒိသ+အ] အလုံးစုံကို-ရှုမြင်တတ်သော၊ သိစွမ်းနိုင်သော၊ သိလေ့ရှိသော။
ဒဿန ၊ ထိ+န ၊ [√ ဒိသ+ယု] ဒဿီယတေ-ဒဿနံ၊ ဒိသ-ပေက္ခနေ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၁။ အယူ၊ ရှုမြင်ခြင်း၊ ပြခြင်း-ရည်ညွှန်းခြင်း၊ ဉာဏ်။
ဒဿန ၊ န ၊ [√ ဒိသ+ယု] ဒိသ-ပေက္ခဏေ၊ ယု၊ ဒိဿာဒေသော၊ ကျဿတွံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၀။ ကြည့်ရှုခြင်း၊ တွေ့မြင်ခြင်း။
အဒဿန [န+ဒဿန] ကွယ်ပျောက်-ပျက်စီးခြင်း။
ဒိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ဒိသ+တ] မြင်အပ်သော၊ မြင်တတ်သော ရန်သူ။
ဒိဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [√ ဒိသ+တိ] ပဿန္တိ ဧတာယ, သယံ ဝါ ပဿတိ, တထာ ဒဿနမတ္တမေဝါတိ-ဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာနိဝေသဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဥဒါန ၌၊ ၃၀၇။ မိစ္ဆာအယူ၊ အယူသာမည၊ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်၊ အယူမှန်၊ အမြင်မှန်-ဉာဏ်ပညာ။
ဒိဋ္ဌဿ ၊ ပု ၊ [√ ဒိသ+အဿ] ဒဿီယတေ အနေနာတိ-ဒိဋ္ဌဿော၊ အဿော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၅။ ဥဒါဟရဏ်၊ ပုံစံ။
ဒိဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [√ ဒိသ+တ] ဒိသ-အပ္ပိတိယံ၊ တော၊ လိတ္တောပျတြ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၀။ ဆိပ်လူးမြား။
ဒိဒ ၊ ပု ၊ [√ ဒိသ+အ] ပရေ ဒေဿတိ နပ္ပိယာယတိ ပရေဟိ ဝါ ဒေဿီယတိ ပိယော နကရိယတီတိ-ဒိသော၊ ဒိဋ္ဌော စ၊ ဒိသောတိ-စောရော ဝါ ပစ္စာမိတ္တော ဝါ၊ ဒိဋ္ဌောတိ ပစ္စာမိတ္တောယေဝ။ နိတိဓာ၊ ၁၈၇၊ ၈။ ခိုးသူ၊ ရန်သူ။
ဒိဿ ၊ ထိ ၊ [√ ဒိသ+အ+အာ] ဒိဿတိ စန္ဒာဝဋ္ဋနာဒိဝသေန အယံ ပုရိမာ၊ အယံ ပစ္ဆိမာတိ အာဒိနာ နာနာပကာရတော ပညာယတီတိ-ဒိဿ= ပုရတ္ထိမဒိသာဒယော၊ အရုပ်မျက်နှာ။
တထာ= ဣမေ အမှာကံ ဂရုဋ္ဌာနဋ္ဌိ အာဒိနာ ပဿိတဗ္ဗာတိ-ဒိဿ= မာတာပိတာဒယော၊ အရှေ့အရုပ်မျက်နှာနှင့်တူသော အမိအဘ၊ တောင်အရုပ်နှင့်တူသော ဆရာသမား၊ အနောက်အရုပ်နှင့်တူသော သားမယား၊ မြောက်အရုပ်နှင့်တူသော အဆွေခင်ပွန်း၊ အောက်အရုပ်မျက်နှာနှင့်တူသော ကျေးကျွန်, အလုပ်သမား၊ အထက်အရုပ်နှင့်တူသော ရဟန်း, ပုဏ္ဏား, သူတော်ကောင်း။ ဒိဿန္တိ သကာယ ပုညကြိယာယ ဣမေ ဒါယကာ ပညာယန္တီတိ-ဒိသာ= ပစ္စယဒါယကာ၊ အလ္လုဒါယကာ။ ဒိဿတိ ဥပ္ပာဒဝယဘာဝေန နိစ္စဓမ္မတ္တာ သဗ္ဗကာလမ္ပိ ဝိဇ္ဇတီတိ-ဒိသာ= နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်။ နိတိဓာ၊ ၁၇၇။
ပဿ ၊ တိ ၊ [√ ဒိသ+အ] ကာရဏာကာရဏံ ပဿတီတိ-ပဿော၊ နိတိဓာ၊ ၁၇၈။ မြင်တတ်သော။
ဒေဿ ၊ ပု ၊ [√ ဒိသ+ဏ] ဒိသ-အတိသဇ္ဇနေ၊ အတိသဇ္ဇနံ-ပဓောခနံ အယံ ဣတ္ထန္နာမောတိ ဒိသတိ အပဒိသတီတိ-ဒေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၆။ အရုပ်၊ ရည်ညွှန်းပြောဆိုအပ်သော၊ ညွှန်ပြထိုက်သော၊ ညွှန်ပြကြောင်း။ ဒေသေတိ ပဝေဒေတိ သံသယဝိဂမနံ ဧတေနာတိ-ဒေသော။ သံဦ-၂၊ ၄၀။ အာပတ်။
ဒေသက ၊ တိ ၊ [√ ဒိသ+ဏ္ဍု] ပြောဆိုပြတတ်သော၊ ဒေသနာကြားတတ်သော၊ တရားဟောတတ်သော၊ ညွှန်ကြား-ပြသတတ်သော။
ဒေသနာ ၊ ထိ ၊ [√ ဒိသီ+ယု+အာ] ဒေသီယတိ ဥစ္စာရီယတီတိ-ဒေသနာ၊ ဒိသီ-ဥစ္စာရဏေတိ ဓာတု၊ ဒေသီယတိ ဉာပီယတိ ဧတာယာတိ ဝါ-ဒေသနာ၊ ဒိသ-ပေက္ခဏေ ဓာတု။ ဝိ-လံ-ဦ-၁၊ ၁၄၆။ ဟောပြောခြင်း၊ သိစေခြင်း၊ ပြောကြားခြင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ညွှန်ပြခြင်း၊ ဒေသနာကြားခြင်း–အပြစ်ကိုဝန်ခံပြောဆိုခြင်း၊ ဟောပြောကြောင်း (ပါဠိတော်–စသည်)၊ ဟောအပ်သော–(တရား–အဖို့အစု)။

ဒေဿ ၊ တိ ၊ [√ ဒိသ+ဏျ] ဒေသိယ၊ မချစ်မနှစ်သက်အပ်သော၊ မုန်းအပ်သော။

အဒ္ဒဿတိ ။ [√ ဒိသ+အ+တိ] နိပါတနသုတ်ဖြင့် ဒိသ–ကို အဒ္ဒဿ–ပြု။ မောဂ်နိ–၂၊ နှာ–၂၇၀။ မြင်၏။

ယင်းသို့ ပြဆိုထားပါသော်လည်း ယေ မယံ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသာမ။ သုတ္တနိ၊ ၂၈၄။ ယံ ဝါသဝံ ဘူတပတိဒ္ဒသာမ။ ဇာ–၁၊ ၂၈၈။ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌံ ဝတ ဘော ဘာရဒ္ဝါဇ အဒ္ဒသာမ။ မဇ်–ပဏ်၊ ၁၆၉။–စသော ဆဋ္ဌမူပါဠိတော်များ၌ အဒ္ဒသာမ–စသည်ဖြင့် သံယုတ်မဲ့ သ–ကိုချည်း တွေ့ရပါသည်။

[အာ √ ဒိသ+အ+မ] ဒိသ–ကို "ဒသ်"ပြု၍ အ–ကို ဒီဃပြု၊ သဒိသဒ္ဒေဘော် ဒ–လာ၊ အာ–ကို ရဿပြုကလည်း အဒ္ဒသာမ–စသည် ပြီးနိုင်ပါသည်၊ ဆင်ခြင်ရန်။

ပဿတိ ။ [√ ဒိသ+အ+တိ] မြင်၏၊ ဖူးမြင်၏၊ ရှု၏၊ ကြည့်၏။ ပဿန္တ၊ ပဿမာန၊ ပဿာဝီ၊ ပဿာဝိ၊ ပဿိတုန၊ ပဿိယ၊ ပဿိတွာ၊ ပဿိတွာန။

အက္ခဒဿ ၊ ပု ၊ [အက္ခ √ ဒိသ+ဏ] အက္ခေဝေါဟာရ ပဿတီတိ–အက္ခဒဿော၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၁။ တရားသူကြီး။

အညဒတ္ထုဒသ ၊ [အညဒတ္ထု+ (√ ဒိသ+အ) ဒသ] ဧကန်စင်စစ် အလုံးစုံကို မြင်စွမ်းနိုင်သော။

အညဓမ္မာနုပဿီ ၊ တိ ၊ [အညဓမ္မ+အနု √ ဒိသ+ဏီ] အခြားတစ်ပါးသောသဘော (အသုဘ–စသည်မှ အခြားတစ်ပါးသော) အခြင်းအရာကို ရှုလေ့ရှိသော။

အညာဒိသ ၊ တိ ၊ [အည+အာ √ ဒိသ+ကွိ] အခြားတစ်ပါးကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အခြားတစ်ပါးနှင့် တူသော။

အတိဒိသတိ ။ [အတိ √ ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်ပြ၏၊ အတိသဇ္ဇနတ္ထ၊ အတိဒေသ၊ –ခြင်း။

အတ္ထဒဿ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ √ ဒိသ+အ] ဒိသ–ကို ဒသ်–ပြု၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မြင်သိသော။

အတ္ထဒဿန ၊ တိ ၊ [အတ္ထ+(√ ဒိသ+ယု) ဒဿန] အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိမြင်ခြင်း၊ အကျိုးစီးပွားကို သိမြင်ခြင်း။ ထိ ။အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်သော။

အတ္ထဒဿီ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ √ ဒိသ+ဏီ] ထိဋ္ဌ အတ္ထဒဿိနီ၊ အကျိုးစီးပွားကို သိမြင်တတ်သော။ အတ္တတ္ထာဒိဘေဒံ အတ္ထံ အဝိပရီတတော ပဿန္တီတိ အတ္ထဒဿီနော။ ထေရ ၌–၁၊ ၄၇။

အဒဿ ။ ကြိ+ဝိ ။ [န √ ဒိသ+တွာ] ဒိသ–ကို ဒသ်–ပြု၊ တွာ၏ ဝ–ကိုချေ၊ တ–ကို ဒ–ပြု၊ ပရရုပ်–စသည်ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၂၄၊ ၁၆၉–တို့ကို ရှု။ မမြင်မူ၍။

အဓိစ္စဒဿာဝီ ၊ တိ ၊ [အဓိစ္စ √ ဒိသ+အာဝီ] ရံဖန်ရံခါ၌သာ ဖူးမြင်နိုင်သော။

အနတ္ထဒဿီ ၊ တိ ၊ [အနတ္ထ √ ဒိသ+ဏီ] အကျိုးမဲ့ကိုသာ ရှုမြင်တတ်သော၊ အကျိုးမဲ့ကို ပြတတ်သော။

အနန္တဒဿီ ၊ တိ ၊ [အနန္တ √ ဒိသ+ဏီ] အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသည့် သိသင့်သိထိုက်သောတရားကို အကြွင်းမဲ့ သိတော်မူသော(ဘုရား)။

အနာဒိနဝဒဿ ၊ တိ ၊ [န+အာဒိနဝ √ ဒိသ+အ] အပြစ်ကို မမြင်သော၊ အပြစ်မရှိ–ဟု အမှတ်ရှိသော။

အနာဒိနဝဒဿာဝီ ၊ တိ ၊ [န+အာဒိနဝ √ ဒိသ+အာဝီ] အပြစ်ကို(အနည်းငယ်သော အပြစ်ကိုလည်း) မမြင်သော။ အနာဒိနဝဒဿီ။

အနုဒဿေတိ ။ [အနု √ ဒိသ+ဏော+တိ] အဖန်ဖန်ရှုစေ၏၊ –ပြ၏။ အနုဒဿိတ၊ အနုဒိဋ္ဌ၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌ [န+ဥဒ္ဒိဋ္ဌ] မရွတ်ဆိုအပ်သော။

အနုဒ္ဒိသတိ ။ [အနု √ ဒိသ+အ+တိ] အဖန်ဖန်မြွက်ဆို၏၊ –ဆုတောင်း၏။ (ဗောဓနတ္ထ။)

အနုဒ္ဒိသန္တ ၊ တိ ၊ [န+ (ဥ √ ဒိသ+အန္တ) ဥဒ္ဒိသန္တ] မရွတ်ဆိုသော။ အနုဒ္ဒေသ၊ မရွတ်ဆိုခြင်း။

အနုပဿတိ ။ [အနု √ ဒိသ+အ+တိ] အဖန်ဖန်–ရှုမှတ်–သုံးသပ်၏၊ ထပ်ကာထပ်ကာ ရှုကြည့်၏။ အနုပဿက၊ အနုပဿ၊ အနုပဿန္တ၊ အနုပဿမာန၊ အနုပဿိတဗ္ဗ၊ အနုပဿီ။

အနုပဿနာ ၊ ထီ+နာ ၊ [အနု √ ဒိသ+ယု+အာ] အဖန်ဖန်ရှုမှတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ အဖန်ဖန် ရှုမှတ်သုံးသပ်တတ်သော(ပညာ)။

အနောမဒဿီ ၊ ပု ၊ [နာ+သြမ= အနောမ √ ဒိသ+ဏီ] မယုတ်ညံ့သော(မြတ်သော) ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို သိမြင်တတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

အနွာဒိသတိ ။ [အန+အာ ✓ဒိသ+အ+တိ] ပေး၏၊ (ရည်ညွှန်း၍ ကုသိုလ်အဖို့ကို) ပေး၏၊ အမျှပေးဝေ၏။ –အတိသဇ္ဇနတ္ထ၊ အနွာဒိဋ္ဌ၊ တစ်ဖန်ညွှန်ပြအပ်သော။

အပဒိသတိ ။ [အပ ✓ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်း၏၊ ညွှန်ပြပြောဆို၏။ အပဒိဋ္ဌ၊ အပဒိသန၊ အပဒိသန္တ၊ အပဒိသိတဗ္ဗ၊ အပဒိသိတုံ၊ အပဒိသိတွာ၊ (အပဒိသီယတိ၊ -အပ်၏။) အပဒိဿ၊ -၍။ (အပဒိဿတိ၊ -အပ်၏။) အပဒေသ၊ ရည်ညွှန်းခြင်း၊ ရည်ညွှန်းပြောဆိုခြင်း၊ ကိုးကားခြင်း၊ အကိုးအကား (သာဓက)။

အပရဘဝဒဿီ ၊ တိ ၊ [န+ (ပရဘဝ ✓ ဒိသ+ဏီ) ပရဘဝဒဿီ] ဘဝတစ်ပါးကို မသိမြင်သော။

အပါရဒဿီ ၊ တိ ၊ [န+ (ပါရ ✓ ဒိသ+ဏီ) ပါရဒဿီ] ထိုမှာဘက်ကမ်း(ဟူသော နိဗ္ဗာန်)ကို မမြင်သော။

အပွဒဿ ၊ တိ ၊ [အပွ ✓ဒိသ+အ] နည်းသောအမြင်ရှိသော၊ ပညာနည်းသော။

အဘိနိဒ္ဒိသတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်းဆို၏၊ ချီးမွမ်းစကား ပြောကြား၏။

အဘိပဿတိ ။ [အဘိ ✓ဒိသ+အ+တိ] မြင်၏။ အဘိပဿန္တ၊ မြင်သော၊ သိနားလည်သော။ အဘိဒဿန၊ ရိုသေစွာကြည့်ရှု(ဖူးမြော်)ခြင်း။ အဘိဒဿနီယ၊ ကြည့်ရှုဖွယ်ကောင်းသော။

အမတဒဿ ၊ တိ ၊ [အမတ ✓ဒိသ+အ] အမတဒ္ဒသ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တတ်(မြင်လေ့ရှိ–မျက်မှောက်ပြု)သော။

အမတဒဿီ ၊ တိ ၊ [အမတ ✓ဒိသ+ဏီ] နိဗ္ဗာန်ကို မြင်လေ့ရှိသော။

အဝဇ္ဇဒဿီ ၊ တိ ၊ [အဝဇ္ဇ ✓ဒိသ+ဏီ] ထိ၌ အဝဇ္ဇဒဿိနီ၊ အပြစ်မရှိ–ဟု ရှုလေ့ရှိသော။

အဝပဿီယတိ ။ [အဝ ✓ဒိသ+ယ+တေ] ကြည့်ရှုအပ်၏၊ စူးစိုက်ကြည့်ရှုအပ်၏။

အဝဒိသိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဒိသ+တဗ္ဗ] ညွှန်ပြထိုက်သော။

အဝိပရိတဒဿာဝီ ၊ တိ ၊ [အဝိပရိတ ✓ ဒိသ+အာဝီ] မဖောက်မပြန်–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်လေ့ရှိသော။

အသာရဒဿီ ၊ တိ ၊ [အသာရ ✓ဒိသ+ဏီ] အနှစ်မရှိ–ဟု ရှုလေ့ရှိသော။

အာဒါသ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဒိသ+ဏ] အာဒိဿတေ အသျှိန္တိ–အာဒါသော၊ ဏော၊ အာပုဗ္ဗော ဒိသ–ပေက္ခဏော၊ ဣဿာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ကြေးမုံ၊ (မှန်။)

အာဒိသတိ ။ [အာ ✓ ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်ပြ–ပြောဆို(ပြောကြား)၏၊ အမျှပေးဝေ၏။ အာဒိဋ္ဌ၊ အာဒိသန၊ ညွှန်ခြင်း၊ ညွှန်ပြခြင်း။ အာဒိသန္တ၊ အာဒိသိတွာ၊ အာဒိသာ၊ –၍။ အာဒိသမာန။

အာဒေသ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဒိသ+ဏ] အာဒေသိဋ္ဌာနေ အာဒိဿတီတိ–အာဒေသော။ ရူ၊ ၁၉။ အာဒေသီ အက္ခရာ(မူလရှိရင်းအက္ခရာ)၏ နေရာ၌ ညွှန်ပြ(ရွတ်ဆို)အပ်သော အက္ခရာ၊ မူလရှိရင်းမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲအပ်သောအက္ခရာ၊ ကြိုတင်ဟောပြောအပ်သော အကြောင်းအရာ၊ ကြိုတင်ဟောပြောခြင်း။

အာဒေသနာ ၊ ထီ+န ၊ [အာ ✓ ဒိသ+ယု+အာ] သူတစ်ပါး၏ စိတ်ကို ညွှန်ပြပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သောနိမိတ်–စသည်၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကို ညွှန်ပြပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာ၊ ညွှန်ပြခြင်း။

အာပါတဒသ ၊ ပု ၊ [အာပါတ ✓ ဒိသ+အ] ထိုထိုအနက်သဘောကို ရှေးရှုကျရောက်စေတတ်သော၊ သိမ်မွေ့နက်နဲသော အနက်သဘောကို သိမြင်တတ်သော။

ဥတ္တမဒဿ ၊ တိ ၊ [ဥတ္တမ ✓ဒိသ+အ] မြင့်မြတ်သော တရားကို မြင်တတ်သော၊ မြင့်မြတ်သောဉာဏ် အမြင် ရှိသော။ ဥတ္တမဒဿာဝီ၊ ဥတ္တမဒဿီ။

ဥဒ္ဒိသတိ ။ [ဥ ✓ ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်ပြ၏၊ အကျိုး(သရုပ်)အားဖြင့် ရွတ်ဆို၏၊ ပို့ချ၏။ ဥဒ္ဒိသန၊ ဥဒ္ဒိသန္တ၊ (ဥဒ္ဒိသာပေတိ၊ –စေ၏။) ဥဒ္ဒိသာပေတုံ၊ (ဥဒ္ဒိသီယတိ၊ ဥဒ္ဒိဿတိ၊ –အပ်၏။) ဥဒ္ဒိဿ၊ –၍။ ဥဒ္ဒိဿန၊ ဥဒ္ဒေသ၊ ဥဒ္ဒေသက၊ ဥဒ္ဒိသိတုံ၊ ဥဒ္ဒိသိတွာ၊ ဥဒ္ဒိဿမာန၊ (ဥဒ္ဒေဿတိ၊ ညွှန်ပြ၏၊ ဖော်ပြ၏။)

ဥပဒဿတိ ။ [ဥပ ✓ ဒိသ+အ+တိ] ရှုကြည့်၏။ (ဥပဒိသတိ၊ ညွှန်ပြ၏။ ဥပဒိဿတိ၊ ညွှန်ပြအပ်၏, သင်ပြအပ်၏။ ဥပဒဿေတိ [ဥပ ✓ဒိသ+ဏေ+တိ]

http://www.dhammadownload.com

ဥပဒံသေတိ၊ ကြည့်စေ၏၊ ပြ၏။) ဥပဒံသိတု၊ ဥပဒဋ္ဌု [ဥပ √ဒိသ+တု] ပြတတ်သော၊ ကြီးကြပ် ကြည့်ရှုသော။ ဥပဒဿန၊ ဥပဒဿိတ၊ ဥပဒိဋ္ဌ၊ ဥပဒဋ္ဌု၊ တွေ့မြင်သူ, သက်သေ။

ဥပဒေသ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ဒိသီ+ဏ] အာစရိယံ ဥပဂန္တာ ဒိဿတိ ဥစ္စာရီယတီတိ–ဥပဒေသော၊ ဒိသီ–ဥစ္စာရဏေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၂။ အဆက်ဆက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သောနည်းဥပဒေသ၊ ညွှန်ကြားခြင်း, ပို့ချခြင်း၊ နည်းဥပဒေသ။

ဥဒိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဥ √ဒိသ+တ] ကောတ္ထုဘ။ ဖွင့်ပြပြောဆို အပ်သော၊ ထူးထွေလေးစား ပြောကြားအပ်ပြီးသော။

ဒုဒ္ဒသ ၊ တိ ၊ [ဒု √ဒိသ+ခ] ခဲယဉ်းသဖြင့် သိမြင် အပ်သော၊ တွေ့မြင်နိုင်ခဲသော၊ ဆင်းရဲသဖြင့်ကြည့် အပ်သော၊ အသိခက်သော၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် တွေ့မြင် အပ်သော၊ အကြည့်ရခက်သော၊ မကောင်းသဖြင့် မြင်အပ်သော၊ မြင်မကောင်းရှုမကောင်းသော၊ အရုပ် ဆိုးသော။ ဒုဒ္ဒသိက၊ ဒုဒ္ဒသီယ၊ ဒုဒ္ဒသီ၊ မကောင်း သဖြင့် မြင်ရခြင်းရှိသော။

ဒုဒ္ဒသန ၊ နေ ၊ [ဒု √ ဒိသ+ယု] မကောင်းသော မြင်ခြင်း၊ မိစ္ဆာအယူ။ တိ ။ဆင်းရဲသဖြင့် ရှုမြင် အပ်သော။ ဒုဒ္ဒသိတ [ဒု+ဒဿိတ] မကောင်း သဖြင့် ပြအပ်သော။

ဒုဒ္ဒိက္ခ ၊ တိ ၊ [ဒု √ ဒိသ+ကွိ] ဒိသ၏ သ–ကို က္ခ–ပြု။ ရူ၊ ၅၈၈။ ဆင်းရဲသဖြင့် ကြည့်အပ်သော။ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌ၊ မကောင်းသဖြင့် မြင်အပ်သော။ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာအယူ။ တိ ။မိစ္ဆာအယူရှိသော။

ပဋိဒေသေတိ ။ [ပတိ √ဒိသ+ဏေ+တိ] ပြောကြား၏၊ ဒေသနာကြား၏။ ပဋိဒေသိတ၊ ပဋိဒေသေတု၊ ပဋိဒေသေတဗ္ဗ။

ပစ္စာဒိသတိ ။ [ပတိ+အာ √ ဒိသ+အ+တိ] ရှေးရှု ညွှန်ပြ၏။

ပစ္စာဒေသ ၊ ပု ၊ [ပတိ+အာ √ဒိသ+ဏ] ပစ်ပယ်ခြင်း။

ပဋိဒဿယတိ ။ [ပတိ √ ဒိသ+ဏယ+တိ] ရှု–မြင် စေ၏၊ ပြ၏။

ပဋိဒိဿတိ ။ [ပတိ √ ဒိသ+အ+တိ] ရှု၏၊ မြင်၏၊ ရှုမြင်၏၊ ထင်၏၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်အားဖြင့်မြင်၏၊ လွန်ကျူး–ပြစ်မှား၏။

ပဋိနိဒ္ဒိသတိ ။ [ပတိ+နိ √ ဒိသ+အ+တိ] တစ်ဖန် ညွှန်ပြ၏။ ပဋိနိဒ္ဒိဋ္ဌ၊ ပဋိနိဒ္ဒိသန၊ ပဋိနိဒ္ဒိသိတ၊ ပဋိနိဒ္ဒိသိတဗ္ဗ၊ ပဋိနိဒ္ဒိသိတုံ၊ ပဋိနိဒ္ဒိသိယမာန၊ (ပဋိနိဒ္ဒိသီယတိ၊ –အပ်၏။) ပဋိနိဒ္ဒေသ။

ပဋိပဿတိ ။ [ပတိ √ ဒိသ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ရှုကြည့်၏၊ မြင်၏။

ပဋိပဿနာ ၊ ထီ ၊ [ပဋိ √ ဒိသ+ယု+အာ] အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်ခြင်း။

ပဒေသ ၊ ပု ၊ [ပ √ဒိသ+ဏ] တဇ္ဇနီယုတေ အဂုဏ္ဌေ တတေ–ပဒေသော၊ ဒိသ–ပေက္ခနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၇။ လက်ညှိုးထွာ။

ပဒေသန ၊ နေ ၊ [ပ √ဒိသ+ယု] ဒိသ–အတိသဇ္ဇနေ, အတိသဇ္ဇနံ ဒါနံ, ပဗောဓနဥ္စ, ဣဟ ဒါနံ ပဒေသနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၀။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။

ဗျပဒိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အပ √ ဒိသ+တ] အထူးသဖြင့် မြင်အပ်သော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ မြင်အပ်သော။

ဗျပဒေသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အပ √ ဒိသ+ဏ] ညွှန်ပြခြင်း၊ အမည်။ ဗျပဒေသာတိဒေသ၊ အမည်ကို ညွှန်ပြခြင်း၊ အမည်ကို ညွှန်ပြသောသုတ်။

ဗျဝဒါတဒဿီ ၊ တိ ၊ [ဗျဝဒါတ √ ဒိသ+ဏီ] ဖြူစင်သော၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်သော။

ဝိဒေဿတိ ။ [ဝိ √ဒိသ+အ+တိ] မုန်း၏။ ဝိဒေဿ၊ ဝိဒေဿနာ၊ ဝိဒ္ဒေသနာ၊ ဝိဒ္ဒေသီ၊ ဝိဒ္ဒေဿ၊ (အဒါဒိဂိုဏ်း။)

ဘယဒဿာဝီ ၊ တိ ၊ [ဘယ √ဒိသ+အာဝီ] ဘယဒဿီ၊ ထီ၌ ဘယဒဿာဝိနီ, ဘယဒဿိနီ၊ ဘေးရန် အားဖြင့်(ဘေးရန်ဟု) ရှုလေ့ရှိသော။

ဩဒိဿ ။ ဗျ ။ [အဝ √ ဒိသ+တွာ] ရည်မှတ်၍၊ ရည်ညွှန်း၍။ နေ ။ [အဝ √ဒိသ+ယ] ရည်ရွယ် ခွင့်ပြုခြင်း။ ဩဒိဿက၊ ရည်ရွယ်ပြုအပ်သော။

နိဒ္ဒိသတိ ။ [နိ √ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်ပြ၏။ (နိဒဿေတိ, နိဒဿယတိ၊) နိဒဿိတ၊ (နိဒဿီယတိ, နိဒ္ဒိဿတေ၊ –အပ်၏။) နိဒ္ဒိဋ္ဌ၊ နိဒ္ဒိသန၊ နိဒ္ဒိဿ မာန။

နိဒဿန ၊ နေ ၊ [နိ √ဒိသ+ယု] ပြခြင်း၊ ညွှန်ပြခြင်း။ ပကတေန သဒိသံ နိဒဿေတိ ဧတေနာတိ–နိဒဿနံ၊ ပကတဿောပပါဒနံ ဝါကျံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၅။ ဥဒါဟရဏ်ပုံစံ၊ သက်သေသာဓက။

http://www.dhammadownload.com

နိဒ္ဒေသ ၊ ပု ၊ [နိ √ဒိသ+ဏ] နိဒ္ဒိသတိ ဇတေနာတိ-နိဒ္ဒေသော၊ အနက်ကို ထုတ်၍ပြခြင်း၊ အကျယ်ပြခြင်း၊ ဝေဖန်ပြခြင်း၊ ညွှန်းခြင်း။

ဝိဒ္ဒေသ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ဒိသ+ဏ] ဒိသ–အပ္ပိတိယံ၊ ဝိဒ္ဒေသန်-ဝိဒ္ဒေသော။ ဓာန်၌၊ ၁၆၄။ အမျက်ဒေါသ။

ဝိဒ္ဒေသီ၊ ဒိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ဒိသ+ဏီ] ဒိသ, ဒုသ-အပ္ပိတိယံ၊ ဒိဝါဒိ၊ ဝိဒုဿနသီလတာယ-ဝိဒ္ဒေသီ၊ ဒွိတ္တံ၊ ဣသေတ္တံ၊ တပစ္စယေ ဒိဋ္ဌော၊ ဓာတွန္တေန သဟ ဌာဒေသော။ ဓာန်၌၊ ၃၄၅။ ရန်သူ။

ဝိနိဒ္ဒိသတိ ။ [ဝိ+နိ √ဒိသ+အ+တိ] အထူးအားဖြင့် ညွှန်ပြ၏၊ အကျယ်ပြ၏။

ဝိပဿတိ ။ [ဝိ √ဒိသ+အ+တိ] အထူးသဖြင့် မြင်၏၊ –သိ၏၊ ဖောက်ထွင်း၍ မြင်၏၊ –သိ၏။ အထူးထူး အပြားပြား အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှု၏၊ –သုံးသပ်၏။ ဝိပဿိတွာ၊ ဝိပဿိတုံ၊ ဝိပဿန္တော၊ ဝိပဿမာန၊ ဝိပဿိယမာန၊ ဝိပဿက၊ ဝိပဿန၊ ဝိပဿနာက၊ (ဝိပဿနေယျ) ဝိပဿိတ၊ ဝိပဿိတဗ္ဗ၊ ဝိပဿီ။

ဝိပဿနာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ √ဒိသ+ယု+အာ] ဝိဝိဓံ အနိစ္စာဒိကံ သခ်ါရေသု ပဿတီတိ-ဝိပဿနာ။ ဓာန်၌၊ ၁၅၃။ ဝိပဿနာပညာ။

ဝိပဿီ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ဒိသ+ဏီ] ဝိသိဋ္ဌဒဿနသီလတာယ-ဝိပဿီ၊ ဏီ။ ဓာန်၌၊ ၂၂၉။ ပညာရှိ။

ဝေါဒိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ √ဒိသ+တ] ကောင်းစွာ မြင်အပ်သော၊ အထူးသဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ မြင်အပ်သော။

သန္ဒိသတိ ။ [သံ √ဒိသ+အ+တိ] စိရင်၏၊ ညွှန်ကြား၏၊ စီမံ၏၊ ပြသ၏။ သန္ဒိသိတုံ။

သံဒိဿတိ ။ [သံ √ဒိသ+ယ+တိ] သန္ဒိဿတိ၊ ထင်၏၊ ထင်ရှား၏၊ ကောင်းစွာ ရှုအပ်၏၊ တွေ့မြင်အပ်၏၊ သိအပ်၏။ သန္ဒိဿန္တော၊ သန္ဒိဿမာန၊ သန္ဒိဿက၊ သန္ဒဿန၊ သန္ဒဿယိတဗ္ဗ၊ နှိုးနောပြအပ်သော။ သန္ဒသိတ၊ (သန္ဒဿေတိ၊ ကောင်းစွာ မြင်စေ၏၊ ပြ၏။) သန္ဒဿက၊ သန္ဒဿန၊ သန္ဒဿယိတဗ္ဗ၊ သန္ဒဿေတွာ၊ သံဒဿေတုံ၊ သန္ဒဿေန္တော၊ သံဒဿယ၊ သံဒဿိယမာန။

သန္ဒိဋ္ဌ ၊ န ၊ [သံ √ဒိသ+တ] ရှုမြင်ခြင်း၊ သိမြင်ခြင်း။ တိ ။ကိုယ်တိုင်ရှုမြင်အပ်သော၊ ကိုယ်တိုင်သိအပ်သော။ ကိုဋ္ဌိကာလံ ပဿိတဗ္ဗောတိ-သန္ဒိဋ္ဌော၊ သံသဒ္ဒါယမပဗ္ဗတ္ထော။ ဓာန်၌၊ ၃၄၆။ ပု ။တွေ့ဖူးကာမျှ မိတ်ဆွေ၊ (မရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေ။) သန္ဒိဋ္ဌက [သန္ဒိဋ္ဌ+ဏိက] ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်အပ်, သိအပ်သော၊ ကောင်းစွာသိစေအပ်, ပြောဆိုအပ်ဖူးသော။

သန္ဒိဿ ၊ ထီ ၊ [သံ √ဒိသ+တိ] မိမိ၏အယူအဆ၊ အလိုလိုထင်မြင်လာ(ဖြစ်ပေါ်လာ)သော-အယူအဆ, ဝါဒ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော-အယူ-ပညာ၊ ချီးကျူးအပ်သော-ပညာ။

သန္ဒေသ ၊ ပု ၊ [သံ √ဒိသ+ဏ] သန္ဒိဿတေတိ-သန္ဒေသော၊ သန္ဒိဿမာနော အတ္ထော။ ဓာန်၌၊ ၁၂၄။ သတင်းပြန်ကြားချက်၊ ညွှန်ကြားချက်-ဩဝါဒ၊ အဆုံးအမ။

သမနုပဿတိ ။ [သံ+အနု √ဒိသ+အ+တိ] ကောင်းစွာ အဖန်ဖန် ဉာဏ်ဖြင့် ရှု၏၊ သိမြင်၏၊ (တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိဖြင့်) အဖန်ဖန်ရှု၏။ သမနုပဿိတွာ၊ သမနုပဿိတုံ၊ သမနုပဿန္တော၊ သမနုပဿမာန၊ သမနုပဿန၊ ကောင်းစွာ-မဖောက်မပြန် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သောဉာဏ်၊ ညစ်ညူးသည်၏အစွမ်းဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သောတဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ။ သမနုပဿိတုံ၊ သမနုပဿိတဗ္ဗ။

သရိက္ခက ၊ တိ ၊ [သမာန √ဒိသ+ကွိ] သမာနမိဝ ဒိဿတီတိ-သရိက္ခကော၊ သမာနဿ သော၊ ဒိဿ ရိ၊ သဿ က္ခော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်၌၊ ၅၂၉။ အတူ။

သဒိသ ၊ တိ ၊ [သမာန √ဒိသ+ကွိ] သမာနံ ကတွာ နံ ပဿတီတိ-သဒိသော၊ သမာနဿ သော။ ဓာန်၌၊ ၅၃၀။ အတူ။

သမဏ္ဍဒ္ဒေသ ၊ ပု ၊ [သမဏ+ဥ √ဒိသီ+ဏ] သမဏလိင်္ဂါစာရတ္တာ "သမဏောယ"န္တိ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတိ-သမဏ္ဍဒ္ဒေသော၊ ဒိသီ-ဥစ္စာရဏော။ ဓာန်၌၊ ၄၄၀။ ရှင်သာမဏေ။

သမာဒိဿတိ ။ [သံ+အာ √ဒိသ+အ+တိ] ညွှန်ကြား၏၊ ညွှန်၏။ သမာဒိသိတွာ၊ သမာဒိဋ္ဌ၊ ရည်ရွယ်အပ်

http://www.dhammadownload.com

(ရည်စူးအပ်, ရည်ညွှန်းအပ်)သော၊ ရည်ရွယ်ခြင်း၊ ရည်စူးခြင်း၊ ရည်ညွှန်းခြင်း၊ ညွှန်းခြင်း။

သမုဒ္ဒိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ဒိသ+တ] ကောင်းစွာ ညွှန်ပြအပ်(ရည်ညွှန်းအပ်, ရည်စူးအပ်)သော။ သမုဒ္ဒိဿ၊ ကောင်းစွာ ညွှန်းပြ(ရည်ညွှန်း, ရည်စူး)၍။

သမ္မဒဿယတိ ။ [သံ+ပ ✓ဒိသ+ဏယ+တိ] သမ္မဒဿေတိ၊ ကြည့်ရှုစေ၏၊ ပြ၏။

သမ္မဿတိ ။ [သံ ✓ဒိသ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရှုမြင်၏၊ ကြည့်၏။ သမ္မသိတွာ၊ သမ္မဿန္တော့၊ သမ္မဿမာန၊ သမ္မသိတဗ္ဗ။

သမ္မဒဿန ၊ န ၊ [သမ္မာ ✓ဒိသ+ယု] မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာ သိမြင်ခြင်း။ သမ္မာဒဿန။

သမ္မဒဿ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ဒိသ+အ] မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာ သိမြင်သော။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ + (✓ဒိသ+တိ) ဒိဋ္ဌိ] ကောင်းစွာ သိမြင်တတ်သော, သိမြင်ကြောင်း-အသိဉာဏ်၊ ချီးမွမ်းအပ်သော(ကောင်းမြတ်သော, တင့်တယ်သော)အမြင်၊ အသိဉာဏ်။ [သမ္မာ+ဒိဋ္ဌိ] သမ္မာ ပသတ္ထာ သုန္ဒရာ ဒိဋ္ဌိ ဧတဿာတိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ= ပဂ္ဂလော။ ဒီဋီ-၂၊ ၂၁၅။ ချီးမွမ်းအပ်သော, (ကောင်းမြတ်တင့်တယ်သော) အမြင် (အသိဉာဏ်)ရှိသော။

သမ္မာပဿနက ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ဒိသ+ယု+က] ကောင်းစွာ(မဖောက်မပြန်-မှန်ကန်စွာ) ရှုမြင်တတ်-ဆင်ခြင်တတ်သော။

သာရဒဿာဝိ ၊ တိ ၊ [သာရ ✓ဒိသ+အာဝိ] အနှစ်သာရ(အမြတ်)ဟု ရှုလေ့မြင်လေ့(သိလေ့)ရှိသော။ ထိဋ္ဌ ဣနီ-သက်၍ သာရဒဿာဝိနီ-ဖြစ်၏။ သာရဒဿီ၊ ဏီ-ပစ္စည်းမျှသာထူး။

သုဥ္ဇိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+ (ဥ ✓ဒိသ+တ) ဥဇ္ဇိဋ္ဌ] ကောင်းစွာ ရွှတ်ဆိုအပ်ပြီးသော။

သုဒဿ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဒိသ+အ] ချမ်းသာစွာ (လွယ်ကူစွာ) ရှုမြင်အပ်သော၊ မြင်လွယ်သော၊ ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသော၊ သုဒဿ-ဗြဟ္မာ။

သုဒဿန ၊ တိ ၊ [သု ✓ဒိသ+ယု] တစ်နည်း= [သု+ဒဿန] [သုဒဿန+ဏ] သုခေန ပဿိတဗ္ဗတ္တာ ဝါ-သုဒဿနော၊ သုန္ဒရံ ဝါ ဒဿနံ ဧတ္ထာတိ-သုဒဿနော၊ သုဒဿနာ သြသဓိဝေသာ ဗဟုကာ ဧတ္ထ သန္တီတိ-သုဒဿနော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆။ သုဒဿနတောင်၊ (မြင့်မိုရ်တောင်။) သုခံ ဒဿနံ ယဿ, ယသ္မိ ဝါ-သုဒဿနော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၀၇။ သုဒဿနတောင်၊ (အနဝတတ် အိုင်၏အရံ။) ချမ်းသာလွယ်ကူသဖြင့်ရှုအပ်သော။ သုဒဿိတ၊ ကောင်းစွာပြအပ်သော၊ ကောင်းစွာ ရှုစေအပ်သော။

သုဒဿီ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဒိသ+ဏီ] သမ္မာ ပဿန္တီ သီလေနာတိ-သုဒဿီ၊ အံဦ-၂၊ ၃၂။ သုဒဿီဗြဟ္မဘုံ။ သုဒဋ္ဌ၊ သုဒေသက၊ သုဒေသနီယ၊ သုဒေသိတ၊ သုဒေသိယ။

သုဒုဋ္ဌသ ၊ တိ ၊ [သု+ဒု ✓ဒိသ+ခ] ပဿိတုံ သုဒုက္ကရတာယ-သုဒုဋ္ဌသံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်၊ အလွန်မြင်နိုင်ခဲသော။ သုနိဒ္ဒိဋ္ဌ။

သုပရိဒိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ဒိသ+တ] ကောင်းစွာ-ပိုင်းခြားရ၍(ပိုင်းပိုင်းခြားခြား)သိမြင်အပ်ပြီးသော။

သုပဒဿိတ ၊ တိ ၊ [သု+ (ဥပ ✓ဒိသ+တ) ဥပဒဿိတ] ကောင်းစွာ အနီးသို့ကပ်၍ ပြအပ်သော။

ဒိဟ

ဘူ= ဥပစယ တက္ကရ လေပနေသု-ကြီးပွားခြင်း, ပွားအောင်ပြုခြင်း(ပွားစေခြင်း), လိမ်းကျံခြင်းတို့၌။ ဒိဟတိ။

ဒိဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ဒိဟ+တ] ဒိဟ-ဥပလေပနေ၊ ကမ္မနိတော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၆။ ဆိပ်လူးမြား။ တိ ။ လိမ်းကျံအပ်သော၊ သုတ်လိမ်းအပ်သော။

ဒေဟ ၊ ပု+န ၊ [✓ဒိဟ+ဏ] ဒိဟ-ဥပစယေ၊ ဒိဟတိ ဝမုတိ ဧတ္ထ ကုသလာကုသလန္တိ-ဒေဟော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅၁။ ဒေဟတိ ဝမုတိ, ဒေဟီယတိ ဝါ ဥပစီယတိ ကမ္မကိလေသေဟီတိ-ဒေဟော= သရီရံ။ ဓာတွတ္ထ။ ကိုယ်ခန္ဓာ။ ဒေဟက [ဒေဟ+က] ကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်း။ ဒေဟီ၊ ကိုယ်ရှိသော။

အဝဒိဟတိ ။ [အဝ ✓ဒိဟ+အ+တိ] ပွားအောင်ပြု၏၊ ပြည့်စေ၏။ အဝဒဟိတွာ၊ အဝဒေဟက၊ အဝဒေဟန။

ဥဒ္ဒေဟက ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဒိဟ+ဏ+က] တက်သော၊ ထသော။ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ။

http://www.dhammadownload.com

သန္ဒိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ √ဒိဟ+တ] ယုံမှားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ယုံမှားဖွယ်ဖြစ်သော။ ပု ။ယုံမှားသံသယ။

သန္ဒေဟ ၊ ပု ၊ [သံ √ဒိဟ+ဏ] ယုံမှားတွေးတောခြင်း။ သံသယ–ဝိစိကိစ္ဆာ၊ တွေးတောကြဲဆမှု၊ ယုံမှားပွားခြင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ လိမ်းကပ်ခြင်း။ [သံ+ဒေဟ] မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော ကိုယ်ခန္ဓာ။

ဒီ

ဒီ= ခယေ–ကုန်ခန်းခြင်း၌။ ဒီယတိ။

ဒီန ၊ ပု+န ၊ [√ဒီ+ကျန] ဒီ–ခယေ၊ ဒီယတိ ခီယတိ သတ္တာနံ အာယု ဧတေနာတိ–ဒီနံ။ သူစိ။ နေ့, ရက်၊ နေ့အခါ။

ဒီယ ၊ တိ ၊ [√ ဒီ+ယ] ရှည်သော၊ (အရှည်၊ အလျား။)

ဒီန ၊ တိ ၊ [√ ဒီ+နက်] ဒီ–ခယေ၊....အဒေသိ ခယမဂမာသီတိ–ဒီနောဝါ= နိဒ္ဓနောဝါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၅။ [√ ဒီ+ကွ] တ–ကို န–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၀။ ဥစ္စာမဲ့မွဲ သူဆင်းရဲ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၉–၌ကား ဒီန–ဒုဂ္ဂတဘာဝေ၊ ဒီနော၊ ဒီ–ခယေ ဝါ ဣနော–ဟု မိန့်ဆိုထားသည်၊ ဒီ–ခယေ၊ ဒီနော။ ရူ၊ ၆၃၁။ ပင်ပန်းသော၊ နွမ်းပါးသော၊ ဥစ္စာကုန်ခန်းဆင်းရဲပင်ပန်းသော။ [√ ဒီ+ကွ] တသ နံ။ ကောတ္ထုဘ။

အာဒီန ၊ န ၊ [အာ √ဒီ+ကျန] ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ **အာဒီနဝ**။ ပု ။ [အာဒီန √ဝါ+အ] အာဒီနံ ဒုက္ခံ ဝါတိ အဓိဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ–အာဒီနဝေါ= ဒေါသော။ နိတိဓာ၊ ၂၂၆။ **အာဒီနဝ**။ ပု ။ (အာ √ ဒီ+ကွ အာဒီနသ ဝါနံ ပတ္တိ ဣတိ ဝိဂ္ဂဟေ အာဒီန √ ဝါ+က) ကောတ္ထုဘ။ အာဘုသော ဒီနံ ဒုက္ခိတံ ဝါတိ ဂစ္ဆတိ, ပါပုဏာတီတိ–အာဒီနဝေါ။ ဓာတွတ္ထ။

ဒီဓိ

ဒီ= ဒီတ္တိ ကီဠာသု–ထွန်းပခြင်း, ကစားခြင်းတို့၌။ ဒီဓိယတိ၊ ဒီဓျတိ၊ (ဒီဓတိ–နိတိ။)

ဒီဓိတိ ။ ထိ ၊ [√ဒီဓိ+တိ] ဒီဓျတိ ဒိပ္ပတီတိ–ဒီဓိတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄။ ဒီဓိယတေတိ–ဒီဓိတိ။ ဓာတွတ္ထ။ အရောင်အလင်း။

ဒီန

ဘူ= ဒုဂ္ဂတဘာဝေ–ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည်၏ အဖြစ်၌။

ဒီန ၊ တိ ၊ [√ဒီန+အ] ဒီန–ဒုဂ္ဂတဘာဝေ၊ ဒီနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၉။ ဥစ္စာမဲ့မွဲ ဆင်းရဲသော။

အာဒီနဝ ၊ ပု ၊ [အာ √ဒီန √ဝါ(ဝိ)+အ] အာဘုသော ဒီနံ ဝါယတိ ဂမယတီတိ–အာဒီနဝေါ၊ ဒီန–ဒုဂ္ဂတဘာဝေ၊ ဝေါ, ဝိ–ဂမနေ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၆။ အပြစ်။

ဒီပ

ဒီ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။

စု= ပကာသနေ–ပြခြင်း၌။ ဒီပွတိ၊ ဒီပေတိ၊ ဒီပယတိ။

ဒီပွတိ ။ [√ဒီပ+ယ+တိ] ထွန်းလင်း၏၊ တောက်ပ၏။ ဒီပွန၊ ဒီပ္ပန္တ၊ ဒီပွမာန။

ဒပွဏ ၊ ပု ၊ [√ဒီပ+ယု] ဒီပွတိ ဧတ္ထာတိ–ဒပွဏော၊ ယု၊ ဤသတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ကြေးမုံ, မှန်။

ဒီတ္တ ၊ တိ ၊ [√ ဒီပ+တ] အဒီပိတ္ထာတိ–ဒီတ္တော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၀။ ထွန်းလင်းသော၊ တောက်ပသော၊ မာန်မူသော။ ပဒီတ္တော၊ အာဒီတ္တော။

ဒီတ္တိ ၊ ထိ ၊ [√ ဒီပ+တိ] ဒီပနံ–ဒီတ္တိ၊ ရူ၊ ၆၃၀။ ဒိပွတီတိ–ဒီတ္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄။ အရောင်အလင်း၊ ထွန်းလင်းခြင်း၊ တောက်ပခြင်း။

ဒီဓိတိ ၊ ထိ ၊ [√ ဒီပ+တိ] ဒိပွတီတိ–ဒီဓိတိ၊ ပဿ မော, ကကာရာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄။ အရောင်အလင်း။

ဒီပ ၊ ပု+န ၊ [√ ဒီပ+ဏ] ဒီပ–ဒိတ္တိယံ, ဒိဝါဒိ၊ ဒိပွတီတိ–ဒီပေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ဆီမီး။ ဒိပွတိ အရိယာနံ ဉာဏစက္ခုဿေဝ ပကာသတီတိ–ဒီပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်(ပဒီပေါ၊ ဆီမီး။) ဒီပ–ဒိတ္တိပွကာသနေသု၊ ဧလမဏ္ဍေ ဒိပ္ပန္တီတိ–ဒီပါ၊ ဒိပ္ပန္တီ ဧတ္ထ သဒ္ဒမ္မာတိ ဝါ–ဒီပါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၃။ ကျွန်း။

ဒီပက ၊ ပု ၊ [√ဒီပ+ဏ္ဍု] ဒီပ–ဒိတ္တိယံ, ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၀။ တိမ်ညှင်၊ (တယ်ကြက်, တယ်ချိုး–စသည်၊) ဆီမီး။ တိ ။ပြတတ်သော။

ဒီပယတိ ။ [√ ဒီပ+ဏယ+တိ] ဒီပေတိ၊ ပြ၏၊ ထင်စွာပြ၏၊ ပြောဆို၏၊ တည်စေ၏။ ဒီပန၊ ဒီပယန္တ၊ ဒီပယမာန၊ ဒီပယိတုံ၊ ဒီပယိတွာ။

http://www.dhammadownload.com

ဒီပိ [√ဒီပ+က္က] ရှု၊ ဖဂုဇ္ဈ။ ကျားသစ်၊ ဒီပိက၊ ကျားသစ်။ (ဒီပိကာ၊ ပြတတ်သောဒေဿနာ= မီးရှူးမီးစည်း။) ဒီပိတ၊ ဒီပိတဗ္ဗ၊ (ဒီပိယတိ၊ –အပ်၏။) ဒီပိယမာန၊ ဒီပေတဗ္ဗ၊ ဒီပေတုံ၊ (သုဒ္ဓ၊ ကာ) ဒီပေတွာ၊ ဒီပေန္တ၊ ဒုဒ္ဒီပန၊ ခဲယဉ်းသဖြင့်ပြအပ်သော။

အတိဗျာဒီပွတိ ။ [အတိ+ဝိ+အာ √ဒီပ+ယ+တိ] တစ်နည်း= [အတိဝိယ+ဒီပွတိ] ဧဝံ ဗျာခေါ်ခဲ့ကဲ့သို့ ဝိယ–ကို ဗျာ–ပြု။ အလွန်ထွန်းပ၏၊ အလွန်တောက်ပ၏။

အနုဒီပယိတွာ ။ ကြို+ဝိ ။ [အနု √ဒီပ+ဏ္ဍယ+တွာ] တစ်ဖန်(လျော်စွာ)ပြု၍။

အာဒီပွတိ ။ [အာ √ဒီပ+ယ+တိ] ပြောင်ပြောင်တောက်၏၊ တောက်လောင်၏။ (အာဒီပေတိ၊ တောက်လောင်စေ၏။) အာဒိတ္တ(အာဒိတ္တက)၊ အာဒီပန၊ မီးစွဲခြင်း၊ မီးတောက်လောင်ခြင်း။ အာဒီပနီယ၊ ထင်စွာပြအပ်သော။ အာဒီပိတ၊ တောက်လောင်သော။

အာဒိစ္စ ၊ ပု ၊ [အာ √ဒီပ+ယ+အ] အာဘုသော ဒိပွတိတိ–အာဒိစ္စော၊ ပွဿ စ္စော။ ဓာန်ဦး၊ ဖ၂၂။ နေ။

ဥဒ္ဒါပ ၊ ပု ၊ [ဥ √ဒီပ+အ] သဗ္ဗဂေဟာနံ ဝိသေသေန ပကာသနတော ဥဒ္ဒါပေါ၊ ဒီပ–ပကာသနေ၊ ဤသာကာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၃။ တံတိုင်းခြေ။

ဥဒ္ဒီပန ၊ န ၊ [ဥ √ဒီပ+ဏော+ယု] ထွန်းလင်းတောက်ပြောင်စေခြင်း၊ ထင်ရှားစွာဖော်ပြခြင်း၊ ချီးမြှောက်၍ပြခြင်း၊ ထွန်းလင်းတောက်ပြောင်စေတတ်သောအရာ၊ အလင်္ကာကျမ်းက ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ဥဒ္ဒီပနာ–ထိ။ ထင်ရှားစွာဖော်ပြခြင်း။

သန္ဒီပယတိ ။ [သံ √ဒီပ+ဏ္ဍယ+တိ] ကောင်းစွာထွန်းလင်းတောက်ပစေ၏၊ ကောင်းစွာထွန်းလင်းစေ၏၊ ကောင်းစွာပြ၏။ သန္ဒီပယိတွာ၊ သန္ဒီပယန္တ။

သမ္မဒီတ္ထ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ √ဒီပ+တ] ပြင်းစွာလောင်အပ်သော။ (သုဒီပ၊ ကောင်းသောဆီမီး။ သုဒီပန၊ ကောင်းစွာ(လွယ်ကူစွာ) ပြသတတ်သော။ သုဒီပိတ၊ ကောင်းစွာပြအပ်သော။)

ဒု

ဘူ= ဂတိ ဥပတာပ ဝုဒ္ဓိသု–သွားခြင်း, ယူပန်စေခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။

သွာ+ကီ= ဟိ်သာယံ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဒဝတိ, (ဒုနောတိ၊) ဒုဏောတိ၊ ဒုနာတိ။

[နိတိဓာ၊ ၂၂ဖ–၌ "ဒု–ပရိတာပေ၊ ဒုယတေ" –စသည်ဖြင့် ဒု–ဓာတ်ကို ဒိဝါဒိဂိဏ်းမှာလည်း ထည့်သွင်း ပြဆိုထားပါသည်။ သက္ကတ ဒူင်–ဓာတ်ရင်းဖြစ်၍ ဒူ–ဓာတ်သာ ဖြစ်ဖွယ်ရာရှိပါသည်။]

ဒဗ္ဗ ၊ ပု+န ၊ [√ဒု+အ] ဒု–ဂတိယံ, အ, ဥဿာဝေါ၊ ဒဗ္ဗော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂ဖ။ ပညာရှိ၊ [ဒု+ယ] ဒုနောဏ္ဍဒ–ဒဗ္ဗံ။ မောဂ်–၄၊ ၃၅၊ ၄၎င်းပဋိကာ။ သစ်ပင်၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဒြပ်၊ သစ်သား၊ ဥစ္စာဘဏ္ဍာ၊ နေစာမြက်။

ဒဗ္ဗီ ၊ ထိ ၊ [√ဒု+ဗ+ဤ] ဒု–ဂတိယံ, ဗော, နဒါဒိ၊ ဒဗ္ဗီ၊ ရဿေ ဒဗ္ဗိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၈။ ယောက်မ၊ ယောက်ချို၊ ဇွန်း။

ဒဗ္ဘ ၊ ပု ၊ [√ဒု+အဗ္ဘ] ဒု–ပရိတာပေ, အဗ္ဘော၊ ဒဗ္ဘော။ ဓာန်ဦး၊ ဖဝ၂။ သမန်းမြက်။

ဒဝ ၊ ထိ+ပု ၊ [√ဒု+အ] ဒု–ပရိဟာသေ၊ ဒု–အနာဒရေတိ ဝါ ဓာတု၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇ဖ။ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ပြောင်လှောင်ခြင်း။

ဒဝထု ၊ ပု ၊ [√ဒု+ထု] ဒု–ပရိတာပေ, တနာဒိ, (သွာဒိ) ထု။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၈။ အ–လာ၊ ဒဝိယတေတိ–ဒဝထု။ နိရုတ္တိ၊ ၈၀၅။ ကိုယ်ပူနှာ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သောပူလောင်ခြင်း။

ဒါဝ ၊ ပု ၊ [√ဒု+ဏ] ဒုနောတိ ဥပတာပယတီတိ–ဒါဝေါ။ ကောတ္ထုဘ။ တော၊ တောမီး။

ဒုမ ၊ ပု ၊ [√ဒု+မ] ဒု–ဂတိ ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ဒဝတိ ဝနုတီတိ–ဒုမော။ ရှု၊ ဖ၅၃။ ဒု–ဂတိယံ, မော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၄၀။ သစ်ပင်။

ဒုဿ ၊ န ၊ [√ဒု+သ] ဒု–ဂမနေ, ကရဏေ သော, ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၉၀။ အဝတ်–အထည်။

ဒူတ ၊ ပု ၊ [√ဒု+တ္တ] ဒီဃပြု။ ကောတ္ထုဘ။ ဒု–ပရိတာပေ, တော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၄၇။ တမန်၊ (နှုတ်မှာစကား ဆောင်းပါး စာလွှာကို ဆောင်ယူပေးပို့သူ။)

ဒူတီ ၊ ထိ ၊ [√ဒု+တိ+ဤ] ဒု–ဂမနေ, တိ၊ ဤမှိဒူတီ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၃ဖ။ အောင်သွယ်(အောင်သည်)မ။

http://www.dhammadownload.com

ဒေါဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဒု+ဏ] ဒု–ဂမနေ၊ .... ဒဝတိ ပဝတ္တတီတိ–ဒေါဏော= ပရိမာဏဝိသေသော။ မောဂ်–ဂု၊ ၆၅။ ဒု–ဂမနေ, ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၂။ တစ်စိတ်(၄–ပြည်ဝင်တောင်း။)

ဒေါဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ဒု+ဏီ] ဒု–ဂမနေ၊ ဒဝတိ ဝဟတီတိ–ဒေါဏီ= ကဋ္ဌမ္မုဝါဟာနီ, နာဝါ စ၊ ဤ–ပစ္စည်း သက်က ဒေါဏီ–ဟုလည်း ဖြစ်၏။ မောဂ်–ဂု၊ ၆၁။ ရေလှောင်စကျင်း၊ စည်ပိုင်း၊ လုံးထွင်းလှေ။

ဒူရ ၊ တိ ၊ [✓ဒု+ရက်] ဒု–ဂတိယံ၊ ဒီဃော စာန္တ သ၊ ဒူယတိ ဒုက္ခေန ဂမီယတီတိ–ဒူရံ= အနာသန္နံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၄၄။ သုဒူရ၊ အလွန်ဝေးကွာသော။

ဥပဒ္ဒဝတိ ။ [ဥပ ✓ဒု+အ+တိ] တိုက်ခိုက်၏၊ ဖိစီးနှိပ်စက်၏။ ဥပဒ္ဒုတ။

ဥပဒ္ဒဝ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဒု+အ] ဥပဂန္တွာ ဒုနောတီတိ–ဥပဒ္ဒဝေါ၊ ဒု–ပရိတာပေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၁။ ဘေးရန်၊ ဥပဒ်, အန္တရာယ်။

ကောဒဏ္ဍ ၊ နာ ၊ [ကိ ✓ဒု+ဍ] ကိံနာမေန ဒုနောတီတိ–ကောဒဏ္ဍံ၊ ဒု–ပရိတာပေ၊ ဍော၊ နိပါတိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၈။ လေး။

စန္ဒနိကာ ၊ ထီ ၊ [စိတ္တ ✓ဒု+အနိယ+အာ] စိတ္တံ ဒုနောတီတိ–စန္ဒနိကာ၊ (စန္ဒနိယာ၊) ယဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈၃။ တန်စီးတွင်း၊ တန်စီးအိုင်။

မိတ္တဒု ၊ တိ ၊ [မိတ္တ ✓ဒု+အ] မိတ္တံ ဒုနာတိ ဟိံသတီ ဒုဇ္ဇတီတိ–မိတ္တဒု။ နိတိဓာ၊ ၂၄၉။ မိတ်ဆွေကို ညှဉ်းဆဲဖျက်ဆီး–ပြစ်မှားတတ်သော။

ဝိဒုမ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဒု+မ] ဒု–ဂမနေ၊ ဒု–ဥပတာပေ ဝါ၊ မော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၁။ သန္တာ။

သမ္မဒ္ဒိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ ✓ဒု+တ] သွားပြီးသော၊ ပြေးသွားပြီးသော။

ဟလိဒ္ဒါ၊ ဟလိဒ္ဒီ ၊ ထီ ၊ [ဟရိ ✓ဒု+အ+အာ] ဟရိံ ပိတဝဏ္ဏံ ဒဝတီတိ–။ ထောမ။ ရ–ကို လ–ပြု၊ ဒ–ကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ ဟလိဒ္ဒါ၊ ဤ–ပစ္စည်း သက်က "ဟလိဒ္ဒိ"၊ နန္ဒင်း၊ နန္ဒင်းမှန့်။

ဒြ

ဘူ= ပဋ္ဌရဏော–ယိုစီးခြင်း၌။ ဒြဝတိ။

ဒြဗျ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဒြ+ယ] ဥစ္စာ၊ အထည်ဝတ္ထု၊ ပညာရှိ။

ဒြဝ ၊ ပု ၊ [✓ဒြ+အ] အရည်။ ထီ ။ယိုစီးသော။

ဒုက္ခ

ဘူ= ဒုက္ခနေ–ဆင်းရဲခြင်း၌။ ဒုက္ခတိ။

[ဤဓာတ်ကို သက္ကတကျမ်းများ၌ စုရာဒိ ဆိုထားသော်လည်း ပါဠိ၌ ဘူဝါဒိသာ ထင်၍ ဘူဝါဒိသာ ယူသင့်သည်။ နိတိဓာ၊ ၁၉၊ ၂၀။]

ဒုက္ခတိ ။ [✓ဒုက္ခ+အ+တိ] ဆင်းရဲ၏၊ ကျင်နာ၏၊ ကိုက်ခဲ၏။ ဒုက္ခန၊ ဆင်းရဲခြင်း။

ဒုက္ခ ၊ နာ ၊ [✓ဒုက္ခ+အ] ဆင်းရဲ၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဆင်းရဲမှု။ တိ ။ဆင်းရဲသော။

ဒုက္ခိတ ၊ တိ ၊ [✓ဒုက္ခ+တ] ဆင်းရဲသော၊ [ဒုက္ခ+ကွတ] ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်သော။

ဒုက္ခယတိ ။ [✓ဒုက္ခ+ဏယ+တိ] ဆင်းရဲစေ၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏။ တစ်နည်း= [ဒုက္ခ+ကွ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၃၊ ပဋ္ဌိ။ ဆင်းရဲအောင်ပြု၏၊ ဤအလို နာမဓာတ်။

ဒုက္ခာပေတိ ။ [✓ဒုက္ခ+ဏာပေ+တိ] ဆင်းရဲစေ၏။ [ဒုက္ခ+အာပိ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၃။ ဆင်းရဲအောင်ပြု၏၊ ဆင်းရဲဝေဒနာကို ခံစားရ၏။ (ဒုက္ခာပယတိ၊ ဆင်းရဲစေ၏။) ဒုက္ခာပန၊ ဒုက္ခာပိတ၊ ဒုက္ခာပိယမာန၊ ဒုက္ခာပေတဗ္ဗ၊ ဒုက္ခာပေတုံ၊ ဒုက္ခာပေတွာ။

ဒုက္ခာယန ၊ နာ ၊ [✓ဒုက္ခ+အာယ+ယု] ဆင်းရဲအောင်ပြုခြင်း၊ ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေခြင်း၊ ဆင်းရဲစေခြင်း။

ဒုက္ခိယမာန ၊ တိ ၊ [✓ဒုက္ခ+ဏော+ယ+မာန] ဆင်းရဲစေအပ်သော။

ပဋိဒုက္ခာပန ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ဒုက္ခ+ဏာပေ+ယု] တစ်ဖန် ဆင်းရဲစေတတ်သော၊ တုံ့ပြန်နှိပ်စက်လိုသော။

ဒုဏ

ဘူ= ဟိံသာ ဂတိ ကောဋိလျေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်း, ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်းတို့၌။ ဒုဏတိ။

ဒေါဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဒုဏ+ဏ] ဒုဏ–ဂတိယံ, ဟိံသာယဉ္စ ဝါ၊ ဒေါဏံ၊ ဝါကာရေန ဒေါဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၂။ တစ်စိတ်(၄–ပြည်ဝင်တောင်း)။

ဒေါဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ဒုဏ+အ+ဤ] ဒုဏ–ဂတိ ဟိံသာသု၊ အ, နဒါဒိ, ဝုဒ္ဓိ= ဒေါဏီ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၈။ ရေလှောင်စကျင်း၊ စည်ပိုင်း၊ လုံးထွင်းလှေ။

http://www.dhammadownload.com

ဒုဗ္ဘီ

ဘူ= ဟိ`သာယ်-ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဒုဗ္ဘတိ။

ဒုဗ္ဘာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဒုဗ္ဘီ+အ+အာ] ဒုဗ္ဘီ-ဟိ`သာယ်, အ၊ အဝမင်္ဂလဲ့ ဒုဗ္ဘတိတိ-ဒုဗ္ဘာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၉။ နေစာမြဲက်။

ဥဒုမ္ဗရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဒုဗ္ဘီ+အရ] ဒုဗ္ဘီ-ဟိ`သာယ်, အရော, နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဧကဿ ဗဿ လောပေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၁။ ရေသဖန်း၊ သဖန်းရိုင်း။

ဒုဘ

ဘူ= ဒုဿန ဝဓေသု-ပြစ်မှားဖျက်ဆီးခြင်း, ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ခြင်းတို့၌။ ဒုဘတိ၊ ဒုဗ္ဘတိ။ ဒွေဘော်လာ။

ဒုဗ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ ဒုဘ+အ] ပြစ်မှားခြင်း။ ထိ၌ ဒုဗ္ဘီ။

ဒုဗ္ဘတိ ။ [✓ ဒုဘ+အ+တိ] ဒုဘတိ၊ ပြစ်မှား၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-သတ်ဖြတ်၏။ ဒုဗ္ဘ၊ ပြစ်မှားခြင်း။ ဒုဗ္ဘန၊ ဒုဗ္ဘန္တ၊ ဒုဗ္ဘိတဗ္ဘ၊ ဒုဗ္ဘိတုံ၊ ဒုဗ္ဘီ၊ (ဒုဗ္ဘိက၊) ဒုဗ္ဘေယျ၊ သတ်ထိုက်သော။ မိတ္တဒုဗ္ဘ၊ မိတ္တဒ္ဂြိဗ္ဘ၊ မိတ္တဒုဗ္ဘီ၊ မိတ္တဒုဘီ။

(ဓာတွတ္ထ-က မိတ္တဒုဗ္ဘ-စသည်ဖြင့် သဒိသ ဒွေဘော်ဖြင့်သာ ရှိစေလိုရိပ် ထင်သည်။)

ဒုလ

စု= ဥက္ခေပေ-မြှောက်ပစ်ခြင်း၌။ ဒေါလေတိ၊ ဒေါလယတိ။

ဒေါလာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဒုလ+အ+အာ] ဧယာဉ်၊ ပုခက်၊ ဒန်း-ဧယာဉ်။

ဒေါလာယတေ ။ [ဒေါလာ+အာယ+တေ] ဧယာဉ်ပုခက်အလား နှစ်ဖက်သွား၏၊ ယုံမှား၏။

ဒေါလာယန္တ ၊ တိ ၊ [ဒေါလာ+အာယ+အန္တ] ဧယာဉ်ပုခက်ကဲ့သို့ ပြုသော၊ တွဲလွဲဆွဲသော။

ဒုသ

ဒိ= အပ္ပိတိ ဝိကတေသု-မုန်းခြင်း, ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း(ဖျက်ဆီးခြင်း)တို့၌။

ဘူ= ပေက္ခဏေ-ရှုခြင်း၌။ ဒုဿတိ၊ ဒူသတိ။

(နောက်ဆုံးပေက္ခဏာတ္ထကား ကစ္စည်း၌သာ ရှိ၏၊ မကောင်း။ ဓာတွတ္ထ။)

ဒုဿတိ ။ [ဒုသ+ယ+တိ] ပြစ်မှား၏၊ ပျက်စီး၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဒုဿက၊ ဒုဿန၊ ဒုဿနက၊ ဒုဿနိယ၊ ဒုဿန္တ၊ ဒုဿမာန၊ ဒုဿိတ၊ ဒုဿိတဗ္ဘ၊ ဒုဿိတုံ၊ ဒုဿိတွာ၊ ဒုဿီ၊ ဒုဿေတွာ။

ဒိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ ဒုသ+တ] တပစ္စယေ ဒိဋ္ဌော၊ ဓာတွန္တေန သဟ ဋ္ဌာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၅။ ရန်သူ။

ဒိဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဒုသ+အ] ဒုဿတိတိ-ဒိဿော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၅။ ရန်သူ၊ ခိုးသား, ဓားပြ။

ဒုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဒုသ+တ] ဒူသိယတိတိ-ဒုဋ္ဌော။ ကခ်ဳံဋီသစ်၊ ၂၄၁။ ဖျက်ဆီးအပ်သော။ ဒုဿတိတိ-ဒုဋ္ဌော၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ဒူသေတိ ။ [✓ ဒုသ+ဏော+တိ] ဖျက်ဆီး၏။ (ဒူသယတိ၊ ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။) ဒူသိတ၊ ဒူသိတဗ္ဘ၊ ဒူသီ၊ ဒူသေတဗ္ဘ၊ ဒူသေတုံ၊ ဒူသေတွာ၊ ဒူသေန္တ။

ဒူသိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဒုသ+ဏိ = ဒူသိ+က္တ] အဒူသိယိတ္ထာတိ-ဒူသိတော။ မောဂ်-၅၊ ၁၀၄။ မနုစ်သက်စေအပ်သော၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဒေါသ ၊ ပု ၊ [✓ ဒုသ+ဏ] ဒုသ—အပ္ပိတိယံ၊ ဒုဿနံ-ဒေါသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၄။ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ဒေါသစေတသိက်။ ဒူသေတိ ပရံ ဝိနာသေတီတိ-ဒေါသော။ ကခ်ဳံဋီသစ်၊ ၂၄၁။ ဒေါသအတွက် သူတစ်ပါးကို ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ဒေါသန ၊ တိ ၊ [✓ ဒုသ+ယု] ဒုသ-ဒေါသေ၊ ဒေါသနော ပဋိဃော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၂။ အမျက်ထွက်တတ်သော။

အဘိဒေါသ၊ ပဒေါသ ၊ ပု ၊ [အဘိ(ပ) ✓ ဒုသ+ဏ] အဘိဒုဿန္တိ, ပဒုဿန္တိ စ ယတ္ထ သဗ္ဗကမ္မာနိ-အဘိဒေါသော, ပဒေါသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈။ ညှဉ်း။

ဥပဒုဿတိ ။ [ဥပ ✓ ဒုသ+ယ+တိ] ပြစ်မှား၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

မနောပဒေါသက ၊ တိ ၊ [မန+ပ ✓ ဒုသ+ကွ] အမျက်ဒေါသကြောင့် ပျက်စီးသော။ မနောပဒေါသိ၊ (မနောပဒေါသိက၊) မနောပဒူသန၊ မနောပဒေါသ။

ဝိဒူသေတိ ။ [ဝိ ✓ ဒုသ+ဏော+တိ] ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဒူသန၊ ဝိဒူသိတ၊ ဝိဒူသေန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဒ္ဒေသိ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဒုသ+ဏိ] ဝိဒုဿနသီလတာယ–ဝိဒ္ဒေသိ, ဒ္ဝိတ္တံ, ဥဿေတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၄၅။ ရန်သူ။

သန္နုဿေတိ ။ [သံ ✓ဒုသ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ပျက်စီးစေ–ဖျက်ဆီး၏။

သမ္မဒုဿတိ ။ [သံ+ပ ✓ဒုသ+ယ+တိ] အတူတကွ ဖျက်ဆီး၏၊ ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၏၊ ပြစ်မှား၏။ သမ္မဒုဠ္ဍ၊ သမ္မဒုဿန၊ သမ္မဒုဿိတ္တာ၊ သမ္မဒေါသ။

ဒုဟ

ဘူ= ဒေါဟနပပူရဏ ဟိ`သာ နာသေသု–နို့ညစ်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်းတို့၌။ ဒုဟတိ၊ ဒေါဟတိ။

စု= ဇိဃံသာယံ–ဖျက်ဆီးလိုခြင်း၌။ ဒုဟယတိ။ [ဒုဟ–ဇိဃံသာယံ၊ စုရာဒိသေသော၊ (စုရာဒိဓာတ်ကြွင်းတည်း။) မောဂ်–၂၊ ၂၅၊ ပဋ္ဌိ။]

ဒုဟတိ ။ [✓ဒုဟ+အ+တိ] နို့ညစ်၏၊ ပြည့်စေ၏။ ဒုဟ–ညှစ်အပ်သော–နို့ရည်။ ဒုဟက၊ ဒုဟန၊ လုယက်ဖျက်ဆီးသော။ ဒုဟန္တာ၊ (ဒုဟာပေတိ၊ နို့ညစ်စေ၏။) ဒုဟာပေတွာ၊ ဒုဟိတုံ၊ ဒုဟိတွာ၊ ဒုဟယတိ ဒိသာနံ မေဃော။ မောဃော–မိုးသည်၊ ဒိသာနံ–အရပ်မျက်နှာတို့၏၊ ဒုဟယတိ–ပျက်စီးခြင်းကို ပြု၏၊ ဝါ= ဖျက်ဆီး၏။

ဒုဠ္ဍ ၊ န ၊ [✓ဒုဟ+တ] ဒုဟ–ပပူရဏော၊ ဒုယိတ္ထာတိ–ဒုဠ္ဍံ။ မောဂ်–၅၊ ၁၄၅၊ ပဋ္ဌိ။ နို့ရည်။ တိ ။ညစ်အပ်ပြီးသော။

ဒုယှတိ ။ [✓ ဒုဟ+ယ+တေ] ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ ညှစ်အပ်၏။ ဒုယှမာန။

ဒုဟိတု ၊ ထိ ၊ [✓ ဒုဟ+တု] ဒုဟ–ပပူရဏော၊ သြတ္တာဘာဝေါ, တုဿ ဉိ စ (တုပစ္စည်း၏ အာဒျာဝယဝဏ္ဏလည်းလာ၊) ဒုဟတိ ပသဝေ (သားသမီးတို့ကို၊) ပပူရေတိတိ–ဒုဟိတာ= ပုတ္တိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၂။ သမီး။

ဒုယှ ၊ န ၊ [✓ဒုဟ+ယက်] ဒုဟ–ပပူရဏော, ဒေါဟနံ, ဒုယှတေတိ ဝါ–ဒုယှံ၊ ဟေဋ္ဌာဝိယ ဟဿ ဝိပလ္လာသော။ မောဂ်–၅၊ ၃၂၊ ပဋ္ဌိ။ ညှစ်ခြင်း၊ ညှစ်အပ်သောနို့။

ဒေါဟတိ ။ [✓ ဒုဟ+အ+တိ] နို့ညစ်၏။ ဒေါဟ၊ နို့ညစ်ခြင်း၊ နို့ရည်။ ဒေါဟညေ [✓ဒုဟ+ဏျု] နေ–လာ။ ရူ၊ ၆၆၀။ ဒေါဟန၊ ဒေါဟန္တာ။

ဒေါဟ၊ ဒေါဟဠ ၊ ပု ၊ [✓ဒုဟ+ဏ] ဒုဟ–ပပူရဏော၊ ဒုဟနံ–ဒေါဟော၊ နို့ညစ်ခြင်း, နို့ရည်၊ ပြည့်စေခြင်း။ [ဒေါဟ ✓လာ+ဏ] တဲ့ လာတီတိ–ဒေါဟဠော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၃။ တဏှာ၊ တပ်မက်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ အလွန်အကဲ တောင့်တလိုချင်ခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ၏ချင်ခြင်း။

အဒုဟလ ၊ န ၊ [အာ ✓ဒုဟ+အလ] ဖိ(သားကောင်တို့ကို ထောင်ဖမ်းသောအရာ)။

ဂေါဒုဟ ၊ ပု ၊ [ဂေါ ✓ဒုဟ+အ] ဂါဝေါ ဒုဟတီတိ–ဂေါဒုဟော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၅။ နွားကျောင်းသား။

သန္နောဟ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဒုဟ+ဏ] သဟ အဝယဝေန ဒုဟယတီတိ–သန္နောဟော၊ ဒုဟ–ပပူရဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၉။ အပေါင်း။

ဒုဟိ

ဘူ= အဒ္ဒနေ–သွားခြင်း(တောင်းခြင်း, သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း)၌။ ဒုဟတိ။

ဒုဟူ

ဒိ= အနိဋ္ဌာစာရေ–မလိုအပ်သည်ကိုကျင့်ခြင်း(မကောင်းကျင့်ခြင်း)၌။ ဒုယှတိ၊ ဒုဟယတိ ဒိသာနံ မေဃော။

ဒူ

ဒိ= ပရိတာပေ–ပူပန်ခြင်း(ပူပန်စေခြင်း)၌။

သွာ+ဏိ= ဝဓ ဂတေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ဒူယတေ၊ ဒူဏောတိ၊ ဒုနာတိ၊ (ဒုဏာတိ။)

ဒူတ ၊ ပု ၊ [✓ဒူ+တက်] ဒူ–ပရိတာပေ၊ ဒုဗ္ဘစတ္တာ ဒူယတိ ပရိတာပေတီတိ–ဒူတော= ပေသနကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၈၃။ တမန်၊ (နှုတ်မှာစကားဆောင်းပါး စာလွှာကို ဆောင်ယူပေးပို့သူ။)

ဒေါလာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဒူ+လ+အာ] ဒူ–ပရိတာပေ၊ ဒူယတိ ပရိတာပေတီတိ–ဒေါလာ= ကီဋ္ဌနယာနကံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၈။ ကစားစရာယာဉ်ငယ်၊ ပုခက်၊ ဇယာဉ်။

ဒူဘ

စု= သန္ဆ မ္ဆေ–ထောက်ပံ့ခြင်း၌။ ဒူဘေတိ၊ ဒူဘယတိ။ နီတိဓာ၊ ၃၃၀။

ဘူ= ဇိဃံသာယံ–ညှဉ်းဆဲလိုခြင်း၌။ ယော မိတ္တာနံ ဒူဘတိ၊ ဒူဘတိ၊ ဒူဘ–ဇိဃံသာယံ၊ တိမို

http://www.dhammadownload.com

လေ စ ရှုပ်။ မောဂ်–၂၊ ၂၅၊ ပဋ္ဌိ, ရှု–စသော သဒ္ဒါကျမ်းများနှင့် ပါဠိတော်များ၌ကား နာဒုဇ္ဇတိ–ဟုချည်း ရှိနေသည်၊ ဒုဘာဓတ်ကိုလည်းရှု။

ဒူသ

စု= နာသေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဒူသေတိ၊ ဒူသယတိ။

ဒူသေတိ ။ [✓ဒူသ+ဏော+တိ] ဒူသယတိ၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဒူသ၊ ဒူသက၊ ဒူသန၊ ဒူသနိယ၊ ဒူသိတ၊ ဒူသိတဗ္ဗ၊ ဒူသီ၊ ဒူသေတဗ္ဗ၊ ဒူသေတုံ၊ ဒူသေတွာ၊ ဒူသေန္တ ။

ဒူသ ၊ တိ ၊ [✓ဒူသ+အ] ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ဒူသက ၊ တိ ၊ [✓ဒူသ+ဏ္ဍု] ဒူသယတိ ပရံ ဝိနာသေတီတိ–ဒူသကော။ သာရတ္ထ–၂၊ ၃၄၇။ ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ကုဒ္ဓြူသ ၊ ပု ၊ [ကောရ ✓ဒူသ+အ] ကောရံ ရဓိရံ ဒူသေတီတိ–ကုဒ္ဓြူသော၊ အ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော၊ သြသု စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၀။ လူး။

ဒေ

ဘူ= ပါလန သောပ သောနောဝမညေသု–စောင့်ရှောက်ခြင်း, အိပ်ငိုက်ခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း, မထီမဲ့မြင်ပြုခြင်းတို့၌။ ဒါယတိ။

ဒါယတိ ။ [✓ဒေ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏၊ အိပ်၏၊ သုတ်သင်၏။

ဒယာ ၊ ထီ ၊ [✓ဒေ+အ+အာ] ဒယတိ ရက္ခတီတိ–ဒယာ= မေတ္တာ, ကရုဏာ၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ (သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သောတရား)။

ဒါန ၊ န ၊ [✓ဒေ+ယု] ဒုဂ္ဂတိတော ဒါယတိ ရက္ခတီတိ–ဒါနံ= ဒါနစေတနာ။ နီတိဓာ၊ စဉ၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံဘဝမှ စောင့်ရှောက်တတ်, ကာကွယ်တတ်သော ဒါနစေတနာ။

ဒါယန ၊ ထီ+န ၊ [✓ဒေ+ယု] ဓာတ်အစိတ် ဧ–ကို အာယ–ပြု၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သုတ်သင်ခြင်း၊ စင်ကြယ်စေခြင်း။

ဥဒ္ဒါန ၊ န ၊ [ဥ ✓ဒေ+ယု] ဝုတ္တသ အတ္ထသ ဝက္ခမာနသ ဝါ ဝိပ္ပကိဏ္ဏဘာဝေန နသိတုံ အဒတ္တာ ဥဒ္ဒံ ဒါနံ ရက္ခဏံ–ဥဒ္ဒါနံ၊ သင်္ဂဟဝစနန္တိ အတ္ထော။ နီတိဓာ၊ စဉ။ အကျဉ်းပေါင်းစုထားသော စကား။

အပဒါယတိ ။ [အပ ✓ဒေ+အ+တိ] သုတ်သင်၏။

အပဒါန ၊ တိ ၊ [အပ ✓ဒေ+ယု] ရိတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ဖြတ်အပ်သော၊ ရိတ်ဖြတ်ရာ(အရပ်)။

အပဒီယတိ ။ [အပ ✓ဒေ+ယ+တေ] စောင့်ရှောက်အပ်၏၊ ရိတ်ဖြတ်အပ်၏။

နိဒ္ဒါယတိ ။ [နိ ✓ဒေ+အ+တိ] အိပ်ငိုက်၏၊ အိပ်ပျော်၏။ နိဒ္ဒါ၊ အိပ်ခြင်း။ နိဒ္ဒါယန္တ၊ နိဒ္ဒါယိတွာ။

ဝေါဒါယတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ဒေ+အ+တိ] သုတ်သင်၏၊ ဖြူစင်၏၊ သန့်ရှင်း၏။ (ဝေါဒါပေတိ၊) ဝေါဒါပေတွာ၊ ဝေါဒါန၊ ဝေါဒါနိယ၊ ဝေါဒါပန၊ ဝေါဒါပိတ၊ ဝေါဒါပေတဗ္ဗ။

ဒေက၊ ဒေကိ

ဘူ= သဒ္ဒါသာဟေသု–အသံပြုခြင်း, အားထုတ်ခြင်းတို့၌။ ဒေကတိ။

ဥဒ္ဒြေက ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ဒေက+ဏ] ဒေကိ–သဒ္ဒါသာဟေသု၊ ဥဒ္ဒံ ဒေကတိ ဂန္တုမသာဟတီတိ–ဥဒ္ဒြေကော၊ ဧကသ ဒကာရသ ရော၊ **ဥဒ္ဒေကောပိ**။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၈။ ကြိုထိုးခြင်း၊ လေတက်ခြင်း။

ဒေဝ၊ ဒေဝု

ဘူ= ဒေဝနေ–ငိုကြွေးခြင်း၌၊ ဝါ–ကစားပျော်မြူးခြင်း၌။ ဒေဝတိ။

ဒေဝက ၊ ပု ၊ [✓ဒေဝ+ဏ္ဍု] (တစ်ပင်ခုန်လွှားတစ်ပင်သွားလျက် ကစားပျော်မြူးတတ်•သော) မျောက်၊ ကစားခြင်း၊ မြင့်မြတ်သူ။

ဒေဝဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ဒေဝ+အဋ္ဌ] ဒေဝ–ဒေဝနေ၊ ဒေဝီယတိ ပူဇီယတီတိ–ဒေဝဋ္ဌော= ကျသိ။ မောဂ်–၇၊ ၅၃။ (အပူဇော်ခံ)ရသေ့ရဟန်း။

အာဒေဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဒေဝ+အ] တမ်းတ၍ တမ်းတ၍ ငိုကြွေးမြည်တမ်းသံ။ မယံ့ ဓိတာ, မယံ့ ပုတ္တောတိ ဧဝံ အာဒီသ အာဒီသ ဒေဝန္တီ ပရိဒေဝန္တီ ဧတေနာတိ–အာဒေဝေါ။ ဒီဋ္ဌ–၂၊ ၃၈၈။ အာဒေဝနာ၊ –ခြင်း။ အာဒေဝိတ၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်းသော။

ပရိဒ္ဒဝ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ဒေဝ+ဏ] ပရိဒေဝနံ–ပရိဒေဝေါ၊ သောဧဝ–ပရိဒ္ဒဝေါ၊ ဒေဝ–ပရိဒေဝနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၃။ အထူးထူး အပြားပြား ပြောကြွားငိုကြွေးခြင်း။ ပရိဒေဝေါ၊ ပရိဒေဝနာ၊ ပရိဒေဝိတ။

http://www.dhammadownload.com

ဒွရ

ဘူ= သံဝရဏော–စောင့်ရှောက်ပိတ်ဆို့ခြင်း၌။ ဒွရတိ။

ဒွါရ ၊ တိ ၊ [✓ဒွရ+ဏ] ဒွရန္တိ သံဝရန္တိ ရက္ခန္တိ ဧတေနာတိ–ဒွါရံ။ နိတိမာ၊ ၁၅၀။ တံခါး, တံခါးပေါက်, တံခါးရွက်၊ စက္ခုဒွါရ–စသည်၊ အကြောင်း။ [ဒွါရ+က] ဒွါရက။ တိ ။တံခါးပေါက်ရှိသော(မြို့) ဒွါရဝတီမြို့။

ဓံသ

စု= ဝိဒ္ဓံသနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဓံသေတိ၊ ဓံသယတိ။

ဓံသေတိ ။ [✓ ဓံသ+ဏော+တိ] ဖျက်ဆီး၏။ (ဓံသယတိ၊) ဓံသန၊ ဓံသိတ။ (ဓံသိယတိ၊ ဖျက်ဆီးအပ်၏။) ဓံသိ၊ ဓံသေတွာ၊ ဓံသေန္တ။

ဓဏ္ဍော ၊ တိ ၊ [✓ဓံသ+တ] ဓံသ–ဓံသနေ၊ ဓံသိယိတ္ထာတိ–ဓဏ္ဍော၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ။ မောဂ်–၅၊ ၁၄၂၊ ပဋ္ဌ။ ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဥဒ္ဓဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဓံသ+တ] အထက်၌ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဩဓဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဓံသ+တ] အောက်သို့ကျသော၊ ကြဲအပ်သော။ ဩဓဏ္ဍ ပတောဒ။

အနုဒ္ဓံသေတိ ။ [အနု ✓ဓံသ+ဏော+တိ] ဖျက်ဆီး၏၊ စွပ်စွဲနှိပ်စက်, ဖျက်ဆီး၏၊ စောဒနာ၏။ အနုဒ္ဓံသန၊ အနုဒ္ဓံသိတ၊ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗ၊ အနုဒ္ဓံသေန္တ ။

ဝိဒ္ဓံသေတိ ။ [ဝိ ✓ဓံသ+ဏော+တိ] ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဒ္ဓံသ၊ ဝိဒ္ဓံသက၊ ဝိဒ္ဓံသန၊ ဝိဒ္ဓံသိတ၊ ဝိဒ္ဓံသိတဗ္ဗ၊ (ဝိဒ္ဓံသယတိ၊) ဝိဒ္ဓံသေတွာ၊ ဝိဒ္ဓံသေတုံ၊ ဝိဒ္ဓံသေန္တ၊ ဝိဒ္ဓံသယမာန၊ ဝိဒ္ဓံသိယမာန၊ ဝိဒ္ဓံသေတဗ္ဗ၊ ဝိဓံသ၊ ဝိဓံသန၊ ဝိဓံသိတ၊ (ဝိဓံသေတိ၊ ဝိဓံသယတိ၊) ဝိဓံသေတွာ၊ ဝိဓံသေတုံ၊ ဝိဓံသေန္တ ။

ဝိဒ္ဓဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဓံသ+တ] ဓံသ–ဝိဒ္ဓံသနေ၊ ဝိဒ္ဓံသယတီတိ–ဝိဒ္ဓဏ္ဍော၊ ဝိဒ္ဓံသိတော ဝါ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၄၇။ ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ပျက်စီးသော။

သုပ္ပဓံသိယ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ဓံသ+ဏျ] သုပ္ပဓံသိယ၊ ဖျက်ဆီးရန်လွယ်ကူသော။

ဓံသု

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အဓောပတနေစာပိ–အောက်သို့လျှောကျခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဓံသတိ။

ဓံသတိ ။ [✓ဓံသု+အ+တိ] ရွှေ့လျောစေ၏၊ ဆုတ်ယုတ်စေ၏၊ ပျက်စီးစေ၏။ ဓံသိတွာ၊ (ဓံသတော။)

ဓံသိတ ၊ တိ ၊ [✓ဓံသု+တ] ဓံသု–အဝသံသနေ, ဂတိယဉ္စ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၁။ ရွှေ့လျောသော၊ လျောကျသော။

ဥဒ္ဓံသတိ ။ [ဥ ✓ဓံသု+အ+တိ] ပျံတက်စေ၏၊ ပျံ့လွင့်စေ၏။ အနုဒ္ဓံသတိ [န+ဥဒ္ဓံသတိ] မတက်= အထက်သို့မသွား။ ရဏောနုဒ္ဓံသတိ ဥဒ္ဓံ။ ဗုဒ္ဓဝံသ၊ ၃၁၄။

ဝိဒ္ဓံသတိ ။ [ဝိ ✓ဓံသု+အ+တိ] ပျက်စီးစေ၏၊ ဖရိုဖရဲကြဲစေ၏၊ လျောကျစေ၏။ ဝိဒ္ဓံသိတုံ၊ ဝိဒ္ဓံသမာန၊ (ဝိဒ္ဓံသီယတိ, ဝိဒ္ဓံသာပေတိ၊) ဝိဒ္ဓံသာပေတွာ၊ ဝိဒ္ဓံသိတဗ္ဗ။

(ဓက–ပဋိဃာတေ, ဂတိယဉ္စ၊ ဓကတိ–ဟုနိတိမာ၊ ၁၂–၌ ရှိသေးသည်။)

ဓက္က

စု= နာသနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဓက္ကယတိ။

နာသကရဏော= ဓက္ကယတိ။ ကောတ္ထုဘ။

ဓဓိ

ဘူ= ဣစ္ဆာ ယောရဂုတေသု–လိုချင်ခြင်း, ပြင်းစွာမြည်တွန်ခြင်းတို့၌။ ဓဓံတိ။

ဓင်္ကံ

ဘူ= ယောရဝါသိတေ–ပြင်းစွာထုံခြင်း၌။ ဓင်္ကတိ။

ဓင်္ကံ ၊ ပု ၊ [✓ဓင်္က+အ] ဓင်္က–ယောရဝါသိတေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၈။ ကျိုး= ကျိုးကန်း။

ဓဇ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဓဇတိ။

ဓဇ ၊ ပု+န ၊ [✓ဓဇ+အ] ဓဇ–ဝမနေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၇။ ယထာဝါတံ ဓဇတီတိ–ဓဇော= ကေတု။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ အလံ။

ဓဇိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဓဇ္ဇတိ။

ဓဇ္ဇန ၊ န ၊ [✓ ဓဇိ+ယု] သွားခြင်း။

ဓန

ဘူ= သဒ္ဒ ဓညေသု–အသံပြုခြင်း, ဘုန်းပညာ ကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းတို့၌။

http://www.dhammadownload.com

ဒိ= ယာစနေ–တောင်းရမ်းခြင်း၌။

စု= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဓန္တိ၊ ဓနတိ၊ ဓနိယတိ၊ ဓနိယျတိ၊ ဓနေတိ၊ ဓနယတိ။

ဓည ၊ ပု+နု ၊ [√ဓန+ဏျု] ဓနာယိတဗ္ဗန္တိ–ဓည်= ပုဗ္ဗဏ္ဏ်။ နိတိဓာ၊ ၁၁၇။ ဓနာယိတဗ္ဗံ သဒ္ဓါယိတဗ္ဗန္တိ–ဓည်= ၄င်း။ ဓနနံ–ဓည်။ ၄င်း၊ ၁၁၆။ ကောက်စပါး၊ ကျက်သရေ၊ ပညာ၊ ကျက်သရေဘုန်းပညာနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။ တိ ။ [ဓည+ဏ] ဓည် သိရီပုဉ်ပညာသမ္ပဒါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ–ဓညာ။ နိတိဓာ၊ ၁၁၇။ ကျက်သရေ–ဘုန်း–ပညာရှိသော။

ဓန ၊ နု ၊ [√ဓန+အ] ဓန–ဓညေ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၅။ ဓနာယိတဗ္ဗန္တိ–ဓနံ၊ ထေရ ၌–၂၊ ၂၉၇။ ပစ္စည်း–ဥစ္စာ။

ဓနိ ၊ ပု ၊ [√ဓန+ဏ္ဍ] ဓန–သဒ္ဒေ၊ ဓနိယတီတိ–ဓနိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၈။ ဓန–သဒ္ဒေ၊ ဓနတိ နဒတီတိ–ဓနိ၊= သဒ္ဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ အသံ။

ဓနိတ ၊ နု ၊ [√ဓန+တ] ဓနိယတေ–ဓနိတံ၊ ဓန–သဒ္ဒေ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉။ ၇၄၇။ မိုးချုန်းသံ၊ (မြဲမြံသော ဝစီပယောဂဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော) ဓနိတအက္ခရာ။ တိ ။အသံပြုအပ်သော။

ဓနိယတိ ။ [√ဓန+ယ+တိ] ဓနိယျတိ၊ တောင့်တ၏၊ အလိုရှိ၏။

ဓနု ၊ နု ၊ [√ဓန+ဥ] ဓန–ဓညေ၊ ဥ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၈၈။ ဓနတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ဓနု။ မောဂ်–၇၊ ၂။ လေး။

ဓနာယတိ ။ [√ဓန+အာယ+တိ] ဥစ္စာကဲ့သို့ ပြုကျင့် (မှတ်ထင်)၏။ နာမဓာတု။ ဓနာယနာ၊ ဓနာယန္တော၊ ဓနာယိတ၊ ဓနာယိတဗ္ဗ။

နိဓန ၊ ပု+နု ၊ [နိ √ဓန+အ] သေခြင်း။

ဓမ(ဓွာ= ဓမ, ဓုမာ)

ဘူ= သဒ္ဒ'ဂ္ဂိသံ ယောဂေသု–အသံမြည်အောင် တီးမှုတ်ခြင်း, မီးမှုတ်ခြင်းတို့၌။

ဓမတိ ။ [√ဓမ+အ+တိ] တီး၏၊ မှုတ်၏၊ အသံပြု၏။ ဓမန၊ ဓမန္တ(မာန–ကို အန္တပြန်၊ မှုတ်ခြင်း။) ဓမမာန၊ (ဓမယတိ၊ မြည်စေ၏၊ မှုတ်၏။) ဓမယန္တ၊ ဓမယိတွာ၊ (ဓမာပေတိ၊ –စေ၏။) ဓမာပေတွာ၊ ဓမိတုံ၊ ဓမိတွာ၊ ဓမိယမာန၊ ဓမေတဗ္ဗ၊ (ဓမေတိ၊ မှုတ်၏။) ဓမေတွာ၊ ဓမေန္တ။

ဓုမေတွာ ။ ဗျ ။ [√ဓမ+အ+တွာ] ရုပ်ပြီးပုံ၊ ဓုမာတ–ကို ရှုပါ၊ မှုတ်၍။ ကဏ္ဏေ ဓုမေတွာတိ–ကဏ္ဏေ ဓမေတွာ။ သံဒို–၂၊ ၁၀၈။

ဓန္တ ၊ တိ ၊ [√ဓမ+တ] မှုတ်အပ်သော၊ မှုတ်ခြင်း။

ဓမ ၊ တိ ၊ [√ဓမ+အ] မှုတ်တတ်သော၊ မှုတ်စေတတ်သော၊ ဓမ်း–ဟူသောအသံ။

ဓမဓမာယတိ ။ [ဓမဓမ+အာယ+တိ] ဓမ်း ဓမ်း–ဟု အသံပြု၏၊ မြည်ဟီး၏။ နာမဓာတု။

ဓမ္မကရဏ ၊ ပု+နု ၊ [ဓမ √ကရ+ယု] ဓမဓမသဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ဓမ္မကရဏံ၊ ဓမ္မကရိဏ်–ရေစစ်။

ဓမန ၊ ပု ၊ [√ဓမ+ယု] ဓမ–သဒ္ဒ'ဂ္ဂိသံယောဂေသု၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၆၀၁။ ကျူ(အလိုကျူ)။

ဓမနိ ၊ ထိ ၊ [√ဓမ+အနိ] ဓမ–သဒ္ဒေ၊ ဓမန္တိ ဧတေန ဝိဏာဒယောတိ–ဓမနိ= သိရာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၂။ အကြော။

ဓမနီ ၊ ထိ ၊ [√ဓမ+ယု+ဏ္ဍိ] ဓမ–သဒ္ဒေ, ယု, နဒါဒိ၊ [√ဓမ+အနိ] အနိ ဝါ ဓမနိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၉။ အကြော၊ ကြွက်စားငန်း၊ မြွေ၊ (လင်းမြွေ၊ စပါးကြီးမြွေ၊ ကျိုင်းကောင်မြွေ၊ ကျိုင်းကောင်၊ ဆရာများ။)

ဓမ္မိလ ၊ ပု ၊ [√ဓမ √မိလ+အ] ဓမ–သဒ္ဒကရဏော၊ မိလ–မိလနေ၊ ဓမန္တော မိလတီတိ–ဓမ္မိလော၊ ဓမ္မိလ္လော ဝါ၊ ဖီးလိမ်းပြုပြင်, တန်ဆာဆင်အပ်သော ဆံထုံး။ ဓာန်ဦး၊ ၂၅၇–၌ကား–

[√ဓရ+ဏ္ဍလ] ဧကောဟ ကတ္တာ ဓရီယတိ ဗန္ဓီယတီတိ–ဓမ္မိလော၊ ကမ္မနိ ဏ္ဍလော။

[ဓမ္မ √ဏ္ဍလ+အ] ဓမ္မေန နာနာဒေသိယ မနုဿာနံ သမာစာရေန ဏ္ဍလတီတိ ဝါ–ဓမ္မိလော၊ ဏ္ဍလ–ဂမနေ–ဟု ပြဆိုထားပါသည်။

ဓုမာတ ၊ တိ ၊ [√ဓွာ= √ဓုမာ+တ+အာ] ဓုမာယတီတိ–ဓုမာတာ၊ ရှူးရှူး–ဟု အသံပြုတတ်သော ဖားဖို။ [ဓုမာတာ+ဏ] ဓုမာတာဝိယာတိ–ဓုမာတံ၊ ဖားဖိုအလား ဖောင်းပွသော။

http://www.dhammadownload.com

(ဤ)၌ သက္ကတ ဓွာ–ဓာတ်ကိုပင် ဓမ–ဟု ဆရာများ ပြန်ဆိုထားကြသည်၊ ယင်း ဓွာ–ဓာတ်သည် ပါဠို၌ ဓုမာ–ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ ဧကသရဓာတ်ရင်း ဖြစ်၍ ဓာတွန်ကို မချေရ၊ ထို့ကြောင့် ဓုမာတာ–ဟု ပုဒ်ပြီးနိုင်သည်။

အတိဓမတိ ။ [အတိ ✓ဓမ+အ+တိ] အလွန်တီးမှုတ်၏၊ အလွန်အကျွံ–မပြတ်မလပ်–တီးမှုတ်၏။ အတိဓန္တ [အတိ+ဓန္တ] အလွန်အကျွံ–မပြတ်မလပ်–တီးမှုတ်ခြင်း။

အဘိဓမတိ ။ [အဘိ ✓ဓမ+အ+တိ] မှုတ်၏၊ အလွန်မှုတ်၏။ ကာလေန ကာလံ အဘိဓမတိ။

ဝိဓမတိ ။ [ဝိ ✓ ဓမ+အ+တိ] လွင့်ပျောက်၏၊ ပျက်စီး၏၊ မှုတ်လွှင့်–ဖျက်ဆီး၏၊ ပယ်ဖျောက်၏။ ဝိဓမက၊ ဝိဓမ္မ၊ –ဏ္ဍ။ ဝိဓမိတွာ၊ ဝိဓမိတုံ၊ ဝိဓမန္တ၊ ဝိဓမန္တိ၊ (ဝိဓမိယျတိ၊ ဝိဓမေတိ၊) ဝိဓမေတွာ၊ ဝိဓမေန္တ၊ ဝိဓမေန္တိ၊ ဝိဓမန၊ ဝိဓမနီယ၊ ဝိဓမယိတဗ္ဗ၊ ဝိဓမိတ။

ဥဒ္ဓုမာယတိ ။ [ဥ ✓ဓုမာ+အ+တိ] ဖူးဖူးရောင်၏။ ဥဒ္ဓုမာယန၊ ဥဒ္ဓုမာယိတ။

ဥဒ္ဓုမာတ ၊ [ဥ ✓ဓုမာ+တ] တက်ကြွသော၊ ဖူးဖူးရောင်သော။ ဥဒ္ဓုမာတက [ဥဒ္ဓုမာတ+က] ။

နိဒ္ဓမတိ ။ [နိ ✓ဓမ+အ+တိ] မှုတ်ထုတ်၏၊ ပယ်၏၊ နှင်ထုတ်၏။ နိဒ္ဓန္တ၊ –အပ်သော။ နိဒ္ဓမ၊ နိဒ္ဓမန၊ ပြွန်ပေါက်။ နိဒ္ဓမနာ၊ နှင်ထုတ်ခြင်း။ နိဒ္ဓမနီယ။

ဝေဏုဓမ ၊ ပု ၊ [ဝေဏု ✓ဓမ+အ] ဝေဏုံ ဝံသံ ဓမတီတိ–ဝေဏုဓမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၁။ နဲ့–ပလွေ–ပြွေ–မှုတ်သူ။

သန္ဓမတိ ။ [သံ ✓ဓမ+အ+တိ] မှုတ်၏၊ ကောင်းစွာ ထုတ်ဆောင်၏။ သန္ဓမန္တ ။

သန္ဆန္တ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဓမ+တ] ကောင်းစွာမှုတ်အပ်သော၊ အဖန်ဖန် မှုတ်အပ်သော။

သုဓန္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဓမ+တ] ကောင်းစွာ မှုတ်အပ်သော၊ ကောင်းစွာမှုတ်လျက် မီးဖြင့်လှော်အပ်သော၊ လှော်ပြီး, ဦးပြီးသော(ရွှေ)။

သုနိဒ္ဓန္တ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဓမ+တ] .... လှော်ပြီး, ဦးပြီးသော(အညစ်ကြေးကင်းသော)ရွှေ။

ဓရ

ဘူ= ဓရဏာ'ဝံသနေသု–ထင်ရှားတည်ရှိခြင်း, ပျက်စီး၍ ကျခြင်းတို့၌။

ဘူ+စု= ဓာရဏော–ဆောင်ခြင်း၌။ ဓရတိ၊ ဓာရေတိ၊ ဓာရယတိ။

ဓရတိ ။ [✓ဓရ+အ+တိ] ဆောင်၏၊ ထင်ရှားရှိ၏၊ တည်နေ၏၊ ဖြစ်၏၊ တည်စေ၏၊ ပြည့်စေ၏၊ ဖြည့်ကျင့်၏၊ ဆောင်းမိုး၏၊ လျောကျ(ကြွေကျ)၏။ ဓရန္တ၊ ဓရမာန၊ ဓရမာနက၊ ဓရိယန္တ၊ (ဆောင်းမိုးအပ်သော။ မာန–ကို အန္တ–ပြန်။) (ဓရီယတိ၊ ဆောင်–ဆောင်းမိုး–အပ်၏။) ဓရေတဝေ။

ဓာရေတိ ။ [✓ဓရ+ဏော+တိ] ဓာရယတိ၊ ဆောင်၏၊ ဆောင်ရွက်မှတ်သား စိတ်၌ထား၏၊ သိ၏၊ အသိအမှတ်ပြု၏။ ဓာရက၊ ဓာရဏက၊ ဓာရဏီယ၊ (ဓာရယတေ၊ ဆောင်၏။) ဓာရယန္တ၊ ဓာရယမာန၊ ဓာရယိတဗ္ဗ၊ ဓာရယိတွာ၊ ဓာရယိတွာန၊ ဓာရိတ၊ ဓာရိတုံ၊ (ဓာရီယတိ၊ –အပ်၏။) ဓာရယန္တ၊ ဓာရီယမာန၊ ဓာရီ၊ ဓာရေတဗ္ဗ၊ ဓာရေတုံ၊ ဓာရေတု၊ ဓာရေတွာ၊ ဓာရေန္တ ။

ဓီ ၊ ထီ ၊ [✓ဓရ+ကွိ+ဣ] ဓာရေတီတိ–ဓီ၊ ကွိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၂။ ဉာဏ်, ပညာ။

ဒုဒ္ဓရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဓရ+ခ] ထုတ်ဆောင်ရန် ခဲယဉ်းသော၊ အထုတ်ဆောင်ရ ခက်သော။

ဓတ ၊ တိ ၊ [✓ဓရ+တ] ထုတ်ဆောင်အပ်သော။

ဓမ္မ ၊ ပု ၊ [✓ဓရ+ရမ္မ] ဓရ–ဓာရဏော၊ အပါယေသု ပတမာနေ အဓိဂတမဂ္ဂါဒိကေ သတ္တေ ဓာရေတိ, ဓရန္တိ ဧတေနာတိ ဝါ, သလက္ခဏံ ဓာရေတိ ဝါ, ပစ္စယေဟိ ဓရီယတိ ဝါတိ–ဓမ္မော။ ရူ၊ ၅၈၉။ [✓ဓရ+မ] ဓရ–ဓာရဏော၊ အတ္တာနံ ဓာရေန္တေ အပါယေ ဝဋ္ဋဒုက္ခေ စ အပတမာနေ ကတ္တာ ဓာရေတီတိ–ဓမ္မော= ပရိယတ္တာဒိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ တရားတော်၊ သဘော။ ပု+နဿ ။ ကောင်းမှု, ကုသိုလ်။

ဓရဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ဓရ+အဏီ] ဓရ–ဓာရဏော၊ ဓာရေတီတိ–ဓရဏီ= မဟီ။ မောဂ်–၇၊ ၆၂။

[✓ဓရ+ယု+ဣ] သဗ္ဗံ ဧလာကံ ဓရယတီတိ–ဓရဏီ၊ ယု, နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မြေကြီး။

http://www.dhammadownload.com

ဓရာ ၊ ထိ ၊ [✓ ဓရ+အ+အာ] ဓရတိတိ–ဓရာ၊ ကြတ္ထိယံ အာ ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၈၁။ မြေကြီး။

ဓာရာ ၊ ထိ+န ၊ [✓ ဓရ+ဏ+အာ] ဝေဂံ ဓာရေတီတိ–ဓာရာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၀။ အလျဉ်(မိုးရေအလျဉ်–စသည်)၊ အသွား(ဓားသွား–စသည်)။

ဓိတု ၊ ထိ ၊ [✓ ဓရ+ရိတု] မာတာပိတူဟိ ဓရီယတီတိ–ဓိတာ။ ကစ္စည်း၊ ၅၆၈။ သမီး။

ဓုရ ၊ တိ ၊ [✓ ဓရ+အ] ဓရ–ဓာရဏော, အဿု။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၅။ လှည်းဦး၊ ရထားဦး၊ အဦးအဖျား၊ တာဝန်။

အနုဓာရယတိ ။ [အနု ✓ ဓရ+ဏယ+တိ] ဆောင်း–မိုး၏၊ ဆောင်း၏။ အနုဓာရီယမာန။

အဓရ ၊ ပု ၊ [အ ✓ ဓရ+အ] ဤသံ ကိုဋ္ဌိ ကာလံ ဓာရေတိ ဘက္ခမေတ္ထာတိ–အဓရော၊ ဤသတ္ထော ဟျတြ အကာရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၂။ နှုတ်ခမ်း၊ အောက်နှုတ်ခမ်း။ တိ ။အောက်ဖြစ်သော၊ (သဒ္ဒနာမ်။)

အန္တိမအတ္တဘာဝဓာရီ : တိ ၊ [အန္တိမ+အတ္တဘာဝ ✓ ဓရ+ဏီ] အဆုံးစွန်၌ဖြစ်သော အတ္တဘောကို ဆောင်သော၊ အန္တိမဒေဟဓာရီ၊ အဆုံးစွန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆောင်သော။

အန္တိမဒေဟဓရ ၊ တိ ၊ [အန္တိမ+ဒေဟ ✓ ဓရ+အ] အဆုံးစွန်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆောင်သော။

အပဓာရိတ ၊ တိ ၊ [အပ ✓ ဓရ+တ] ပယ်အပ်–ခွါအပ်သော၊ ဖွင့်အပ်သော၊ ပိုင်းခြားအပ်သော။

အဘ္ဘဉ္ဇရဏ ၊ န ၊ [အဘိ+ဥ ✓ ဓရ+ယု] ထုတ်ဆောင်ခြင်း။

အမ္မုဓရ ၊ ပု ၊ [အမ္မု ✓ ဓရ+အ] အမ္မုံ ဥဒကံ ဓာရေတီတိ–အမ္မုဓရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇, ကစ္စည်း၊ ၃၂၈။ မိုးတိမ်။

အမ္မောဓရ ၊ ပု ၊ [အမ္မ ✓ ဓရ+အ] မိုးတိမ်။

အဝဓာရေတိ ။ [အဝ ✓ ဓရ+ဏော+တိ] ပိုင်းခြား–သတ်မှတ်၏။ (အဝဓာရီယတိ၊ –အပ်၏။) အဝဓာရဏ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်–ကန့်သတ်–ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ အဝဓာရိတ၊ အဝဓာရေတဗ္ဗ၊ အဝဓာရေတုံ၊ အဝဓာရေတွာ၊ အဝဓာရေန္တ ။

ကန္ဓရာ ၊ ထိ ၊ [က ✓ ဓရ+အ+အာ] ကံ သီသံ ဓရတီတိ–ကန္ဓရာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၃။ လည်ပင်း၊ လည်တိုင်။

ကုဋုမ္ဘရိကာ ၊ ထိ ၊ [ကုဋု ✓ ဓရ+ဏျု+အာ] ကုဋုံ ဥဒကကုမ္ဘံ ဓာရေတီတိ–ကုဋုမ္ဘရိကာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၆။ ကျွန်မ၊ အစေခံမ၊ အိမ်ဖော်မ။

ခန္ဓ ၊ ပု ၊ [ခ ✓ ဓရ+ကို] ခါနိ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ ဓာရေန္တီတိ–ခန္ဓာ၊ ခံ အတ္တနိစ္စာဒိသုညံ ဓာရေန္တီတိပိ–ခန္ဓာ။ ဧဋီ။ ကိုယ်, ခန္ဓာ။

ဇဋာဓရ ၊ ပု ၊ [ဇဋာ ✓ ဓရ+အ] ဇဋံ ဓာရေတီတိ–ဇဋာဓရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၄၀။ ရသေ့၊ ဆံကျစ်ထုံးသူ။

ထမ္ဘ ၊ ပု ၊ [✓ ဓရ+ရမ္ဘ] ဓာရေတီတိ–ထမ္ဘော၊ ဓရ–ဓရဏော၊ ရမ္ဘပစ္စယော, ဝဏ္ဏဝိကာရော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၂၀။ တိုင်။

ဓရဏ ၊ န ၊ [✓ ဓရ+ယု] ဓရတိ ဓာတုယာ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၇၉။ တစ်ဓရဏ= ရှစ်အက္ခ။ (၄–စပါး ၁–ချင်ရွေး၊ ၂–ချင်ရွေး ၁–မာသက၊ ၁၀–မာသက ၁–အက္ခ၊ ၈–အက္ခ ၁–ဓရဏ။)

ဓာတု ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ ဓရ+တု] ဓရ–ဓာရဏော၊ တု၊ ဓာတု။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၀။ ဂွေ့နီ–စသောဓာတ်။

ပယောဓရ ၊ ပု ၊ [ပယ ✓ ဓရ+အ] ပယော ခီရံ ဓာရေတီတိ–ပယောဓရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၀။ နို့၊ သားမြတ်။

ဘူဓရ ၊ ပု ၊ [ဘူ ✓ ဓရ+အ] ဘုံ ဘူမိ ဓရတီတိ–ဘူဓရော၊ ဘုယာ ဓရီယတီတိ ဝါ–ဘူဓရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၀၅။ တောင်။

မန္ဒာတု ၊ ပု ၊ [မ ✓ ဓရ+ဏာတု] မံ သိရိ ဓာရေတိ ဝိဒဓာတီတိ–မန္ဒာတု။ ဧဋီ။ မန္ဒာတုမင်း။

ယသောဓရ ၊ ထိ ၊ [ယသ ✓ ဓရ+အ+အာ] ယသော ဝုစ္စတိ ပရိဝါရော, ကိတ္တိ စ၊ တေ ဓာရေတီတိ–ယသောဓရာ၊ မနာဒိတ္တာ အသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၃၆။ ယသောဓရာမိဖုရား။

ယုဂန္ဓရ ၊ ပု ၊ [ယုဂ ✓ ဓရ+အ] ယုဂံ ဓာရေတီတိ–ယုဂန္ဓရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၄။ ရထား–လှည်းအုပ်ဆုံ။

ဝိသဓရ ၊ ပု ၊ [ဝိသ ✓ ဓရ+အ] ဝိသံ ဓရတီတိ–ဝိသဓရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၅၄။ မြွေ။

သိရောဓရာ ၊ တိ ၊ [သိရ ✓ ဓရ+အ+အာ] သိရံ ဓရတီတိ–သိရောဓရာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၃။ လည်ပင်း၊ လည်တိုင်။

အာဓာရ ။ [အာ ✓ ဓရ+ဏ] အာဓာရဏ၊ [အာဓာရ+က] တည်ရာ, မှီရာ–ကရွတ်ခွေ, သပိတ်ခြေ။ ဩကာသ

http://www.dhammadownload.com

ကာရက၊ အာဓာရိတ၊ ဆောင်ယူအပ်သော၊ ခံထားအပ်သော။

ဤသဓရ ၊ ပု ၊ [ဤသ ✓ ဓရ+အ] ဤသံ မဟိဿရံ ဓာရေတိ တဿ နိဝါသဋ္ဌာနတ္တာတိ–ဤသဓရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆။ ဤသဓရတောင်။

ဥဒ္ဓဋ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဓရ+တ] ဥဒ္ဓရီယိတ္ထာတိ–ဥဒ္ဓဋော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၂၇။ ထုတ်အပ်သော၊ ထုတ်ဆောင်အပ်သော၊ ချီမအပ်သော။

ဥက္ကဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [ဥက္ကာ ✓ ဓရ+ကွိ+အာ] ဥက္ကံ ဓာရယတိ ဇေဿ မာပိတကာလေတိ–ဥက္ကဋ္ဌာ၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၁။ ဥက္ကဋ္ဌပြည်။

ဥက္ကာဓာရ ၊ ပု ၊ [ဥက္ကာ ✓ ဓရ+ဏ] မီးရှူးမီးစည်းကို ကိုင်ဆောင်ခြင်း၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော မီးရှူး(တရားတည်းဟူသော မီးရှူး)ကို ကိုင်ဆောင်သော။

ဥဒ္ဓရတိ ။ [ဥ ✓ ဓရ+အ+တိ] ထုတ်ဖော်၏၊ ထုတ်နုတ်၏၊ ချီပင့်၏၊ ချီကြွ၏၊ ရုပ်သိမ်း၏၊ သိုမှီး၏၊ ပင့်မြှောက်၏၊ ဆယ်တင်၏၊ ခွေ၏။ ဥဒ္ဓရ၊ ဥဒ္ဓရဏ၊ (ဥဒ္ဓရာပေတိ၊ –စေ၏။ ဥဒ္ဓရီယတိ၊ –အပ်၏။) ဥဒ္ဓရိတုံ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ (ဥဒ္ဓါရေတိ၊) ဥဒ္ဓါရ၊ ဥဒ္ဓါရိတ။

ဥဒ္ဓါရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဓရ+ဏ] ဥဒ္ဓရီယတေ ဂယှတေတိ–ဥဒ္ဓါရော၊ ဥပုဗ္ဗော ဓရတိ–ဂဟဏော ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၇၁။ ကြွေး–မြီ၊ ပင့်မြှောက်ခြင်း။

ဥပဓာရေတိ ။ [ဥပ ✓ ဓရ+ဏော+တိ] ဥပဓာရယတိ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၏။ ဥပဓာရေန္တော၊ ဥပဓာရေတွာ၊ ဥပဓာရဏ၊ ဥပဓာရိတ။

ဂန္ဓာရ ၊ ပု ၊ [ဂ ✓ ဓရ+ဏ] ဂံ ပထဝိံ ဓာရေန္တီတိ–ဂန္ဓာရာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၄။ ဂန္ဓာရတိုင်း။

နိဒ္ဓရတိ ။ [နိ ✓ ဓရ+အ+တိ] ထုတ်၏၊ ထုတ်ဆောင်၏။

နေမိန္ဓရ ၊ ပု ၊ [နေမိ ✓ ဓရ+အ] ပဌနံ ပဗ္ဗတစက္ကာနံ နေမိသဒိသံ ကတွာ အတ္တာနံ ဓာရေတီတိ–နေမိန္ဓရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆။ နေမိန္ဓရတောင်။

ပစ္စုဒ္ဓရတိ ။ [ပတိ+ဥ ✓ ဓရ+အ+တိ] တစ်ဖန်(ပြန်)ရုပ်သိမ်း၏၊ စွန့်၏၊ အဓိဋ္ဌာန်ချ၏၊ ပစ္စုဒ္ဓိရိုပြု၏၊ ပြန်ပေး၏၊ ဝိကပ္ပနာပြန်၏။ ပစ္စုဒ္ဓဋ၊ ပစ္စုဒ္ဓရဏ၊ ပစ္စုဒ္ဓရန္တ၊ (ပစ္စုဒ္ဓရာပေတိ၊ –စေ၏။) ပစ္စုဒ္ဓရာပေတဗ္ဗ၊ ပစ္စုဒ္ဓရာပေတွာ၊ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗ၊ ပစ္စုဒ္ဓရိတုံ၊ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ၊ (ပစ္စုဒ္ဓရီယတိ၊ –အပ်၏။) ပစ္စုဒ္ဓါရ၊ –ခြင်း။ ပစ္စုဒ္ဓါရဏ၊ ပစ္စုဒ္ဓါရေတုံ၊ ပစ္စုဒ္ဓါရေတွာ။

ဘူတဓရ ၊ ထီ ၊ [ဘူတ ✓ ဓရ+အ+အာ] ဘူတေ သတ္တေ ဓရတီတိ–ဘူတဓရာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၁။ မြေ၊ မြေကြီး။

မာလာဓာရိ ၊ တိ ၊ [မာလာ ✓ ဓရ+ဏိ] ထိဒ္ဓံ မာလာ ဓာရိနီ၊ ပန်းကိုဆောင်သော၊ ပန်းပန်သော။ မာလာဓာရ၊ မာလာဓာရဏ။

မောဋ္ဌိဓရ ၊ တိ ၊ [မောဋ္ဌိ ✓ ဓရ+အ] ဆံထုံးကို ဆောင်သော, ဆံထုံးထုံးထားသော။

ယုဂန္ဓရ ၊ ပု ၊ [ယုဂ ✓ ဓရ+အ] စန္ဒသူရိယသင်္ခါတံ ယုဂံ ဓာရေတိ တဒုဇ္ဇေဒမဂ္ဂစာရိတ္တာတိ–ယုဂန္ဓရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆။ ယုဂန္ဓရတောင်။

ဝသုန္ဓရာ ၊ ထီ ၊ [ဝသု ✓ ဓရ+အ+အာ] ဝသူနိ ရတနာနိ ဓာရယတီတိ–ဝသုန္ဓရာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၁။ မြေ၊ မြေကြီး။

ဝိဇ္ဇာဓရ ၊ ပု ၊ [ဝိဇ္ဇာ ✓ ဓရ+အ] ဝိဇ္ဇံ ဂုဋ္ဌကာဠုန မန္တာဒိကံ ဓရတီတိ–ဝိဇ္ဇာဓရော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃။ ဝိဇ္ဇာဓိရ်၊ အတတ်ပညာကိုဆောင်သူ။

ဝိမာရေန္တီ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဓရ+ဏော+အန္တ+ဤ] မဆောင်နိုင်သော၊ မထိန်းနိုင်သော။

ဝိနိဒ္ဓတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ ဓရ+တ] ထုတ်–ပယ်အပ်ပြီးသော။

သတ္တိဓရ ၊ ပု ၊ [သတ္တိ ✓ ဓရ+အ] သတ္တိံ ပဟရဏဝိသေသံ ဓရတီတိ–သတ္တိဓရော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇။ ခန္ဒ(ခဒဲ)နတ်၊ ကုမာရနတ်။

သန္ဓရတိ ။ [သံ ✓ ဓရ+အ+တိ] အညီအညွတ် ဆောင်ရွက်၏။

သန္ဓာရေတိ ။ [သံ ✓ ဓရ+ဏော+တိ] ချီပိုး၏၊ သယ်ဆောင်(ရုန်း)၏၊ ရွက်ဆောင်၏၊ ကောင်းစွာတည်တံ့စေ၏၊ ချုပ်တည်း(အောင့်အီး)၏။ သန္ဓာရက၊ ထိဒ္ဓ သန္ဓာရိကာ၊ သန္ဓာရဏ၊ သန္ဓာရဏီ၊ သန္ဓာရေတွာ၊ သန္ဓာရေတုံ၊ သန္ဓာရေန္တ၊ သန္ဓာရေန္တီ၊ သန္ဓာရယန္တ။

သမုဒ္ဓရတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဓရ+အ+တိ] ထုတ်နုတ်၏၊ ကယ်တင်၏၊ ကောင်းစွာထုတ်ဆယ်-ကယ်တင်၏။ သမုဒ္ဓဋ၊ သမုဒ္ဓရဏ၊ သမုဒ္ဓရိတွာ၊ သမုဒ္ဓရိတုံ၊ သမုဒ္ဓရန္တ၊ သမုဒ္ဓရိတ။

http://www.dhammadownload.com

သဟုဇ္ဈာရ ၊ ပု ၊ [သဟ+ဥ ✓ဓရ+ဏ] သဟုဒ္ဓါရ=ဒ္ဓ-ကို ဇ္ဈ-ပြု၊ အတူတကွ(တပေါင်းတည်း) ကထိန်နုတ်ခြင်း၊ ကထိန်နုတ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော မာတိကာ။

သုဥဒ္ဓရ ၊ တိ ၊ [သု+ဥ ✓ဓရ+အ] ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)စွာ အထက်သို့ ပင့်-မအပ်သော၊ ပင့်မြှောက်ရန် လွယ်ကူသော။

သုစိဒ္ဓရ ၊ တိ ၊ [သုစိ ✓ဓရ+အ] သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ရေကို ဆောင်သော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နေရာဖြစ်သော။

သုဓာရိတ ၊ [သု ✓ဓရ+ဏော+တ] ကောင်းစွာဆောင်ထားအပ်သော။

သုနိဒ္ဓါရိယ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဓရ+ဏျ] ကောင်းစွာထုတ်ဆောင်အပ်သော၊ ထုတ်ဆောင်ရန် လွယ်ကူသော။ သုဝုဒ္ဓါရိတ၊ (အနက်တူ၏။)

ဓသ၊ ဓသ

ဘူ+စု= ကောဓေ-မျက်မာန်ကြမ်းကြုတ်ခြင်း၌။

စု= သတ္တိဗန္ဓနေ-အစွမ်းဖြင့်ဖွဲ့ခြင်း၊ ဝါ-လွှမ်းမိုးခြင်း၌။ ဓသတိ၊ ဓသယတိ။

ဓသု

ဘူ= ဟိံသာ သဃ်ာတေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ ဓသတိ။

ဓာ

ဘူ= ဓာရဏာ ဒါန ပေါသနေသု-ဆောင်ခြင်း, ပေးခြင်း, မွေးမြူခြင်းတို့၌။ ဒဓာတိ၊ ဒဟတိ။

အနုပုဗ္ဗော ဒိ= အနုကရဏော-အတူပြုခြင်း၌။ အနုဝိဓိယတိ။

အန္တရပုဗ္ဗော စု= အဒဿနေ-မမြင်ကွယ်ပျောက်ခြင်း၌။ နီတိဓာ၊ ၂၈၈-၌ ဒိ-ဟု ဆိုထားသေးသည်။ အန္တရဓာယတိ။

အပိပုဗ္ဗော= အစ္ဆာဒနေ-ဖုံးပိတ်ခြင်း၌။ (အဗ္ဘာသ အရာ၌ ဓာဓာတ်မှရှေ့ အပိသဒ္ဒါ၏ အ-ကို ချေရသည်၊ ဓ-ကိုလည်း ဟ-ပြု၊ အဗ္ဘာသ မဟုတ်ရာ၌ ရံခါချေ၍, ရံခါမချေရ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၀၅၉။) ပိဒဟတိ၊ အပိဓိယတိ။

ဓာ-ဓာတ်ကို ဟ-စသည်ပြု။ နိရုတ္တိ၊ ၇၂၇, မောဂ်-၅၊ ၁၀၃၊ ၁၀၈-တို့ကိုလည်းရှု။

အဘိပုဗ္ဗော= ဘာသနေ-ဆိုခြင်း၌။ အဘိဓာတဗ္ဗ၊ အတ္ထဝိသေသာ။ အနု-ဒို-၁၊ ၇၂။

အဝပုဗ္ဗော= သဝနေ-နားထောင်ခြင်း၌။ သောတံ ဩဒဟတိ၊ အဝဓိယတေ။

အာပုဗ္ဗော= အာရောပေ-တင်ထားခြင်း၌။ အာဒဟတိ။

နိပုဗ္ဗော= ရာသေ-အပ်နှံသွင်းထားခြင်း၌။ နိဓေတိ၊ နိဓဟတိ။

ပပုဗ္ဗော= အနုယုဉ္ဇနေ-အားထုတ်ကြိုးစားခြင်း၌။ ပဒဟတိ။

ပရိပုဗ္ဗော= နိဝါသေ-ဝတ်ရုံခြင်း၌။ ပရိဒဟတိ။

ဝိပုဗ္ဗော= ကရဏေ-ပြုစီရင်ခြင်း၌။ ဝိဒဟတိ။

သံ အာပုဗ္ဗော= သမာဒဟနေ-ကောင်းစွာအညီအညွတ်ထားခြင်း၌။ ဝါ-စောင့်စည်းခြင်း, မီးမွေးခြင်း၌။ သမာဒဟတိ၊ ဇောတိ˙ သမာဒဟေယျ ဝါ။

သံပုဗ္ဗော= သဒ္ဓဟနသန္နိသု-ကြည်ညိုယုံကြည်ခြင်း, စပ်ခြင်းတို့၌။ သဒ္ဒဟတိ။

သံ ဝိပုဗ္ဗော= သံဝိဒဟနေ-တိုင်ပင်ခြင်း၌။ သံဝိဒဟတိ။

ဒဟတိ ။ [✓ဓာ+အ+တိ] ဒွေဘော်ပြု၊ ရှေ့ ဓ-ကို ဒ-ပြု၊ အာ-ကိုလည်း ရဿပြု၊ နောက် ဓ-ကို ဟ-ပြု။ မောဂ်-၅၊ ၁၀၃၊ ယင်းပဒ္ဓိ။ ဆောင်၏၊ ထား၏။ (ဒဟတော၊) ဒဟန၊ ဒဟန္တ ။

ထာမ ၊ ပု ၊ [✓ဓာ+မ] *ဓာ-ဂတိနိဝတ္တိယဲ၊ ကရဏော မော၊ ဓသ ထော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၈။ အား၊ အစွမ်း၊ သတ္တိ။

ထီ၊ ဣတ္ထီ ၊ ထီ ၊ [✓ဓာ+အ+ဣ] *ဓာ-ဓာရဏော ဝါ, ဝဏ္ဏဝိကာရော၊ ဣ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၃၀။ ယာ ဂဗ္ဘံ ဒဓာတိ, သာ-ထီ၊ မိန်းမ။ ဣ"ထီ"ဟူသောပုဒ်၏ အစဉ် တဗ္ဘော ဣ-လာ၊ အသဒိသဒွေဘော် တ-လည်းလာ။ ဣတ္ထီ-ဟု ဖြစ်၏၊ မိန်းမ။

ထေရ ၊ တိ ၊ [✓ဓာ+ဣရ] ဓာ-ဂတိနိဝတ္တိယဲ၊ ဣရော၊ ဓသ ထတ္တံ၊ ဣသ ဇတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၅၄။ လူအို၊ အသက်ကြီးသူ၊ ဝါကြီးသူ။

http://www.dhammadownload.com

ဒမိ ၊ ပု+နာ ၊ [√မာ+က္က] မာ–မာရဏေ၊ ဒွိဘာဝေါ၊ နိပါတနာ၊ ဃတမာဒမာတိတိ–ဒမိ= ဂေါရသ ဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၈။ နို့မမ်း, နို့ချဉ်, ဒိန်။

မာတ ၊ တိ ၊ [√မာ+တ] ဆောင်အပ်သော၊ လေ့လာ ထားသော၊ ပြည့်စုံသော။

မာတိ ၊ ထိ ၊ [√မာ+တိ] မာရေတိတိ–မာတိ။ ရူ၊ ဖဖ၈။ အထိန်းတော်၊ နို့ထိန်း၊ ကလေးထိန်း။

မာတု ၊ ထိ+ပု ၊ [√မာ+တု] မာ–မာရဏေ၊ မာရေ တိတိ–မာတု= ဂေရကာဒိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၀။ ဂွေ့နီ၊ ဆေးဒါန်း–စသော မာတ်သတ္တ၊ ပထဝီ–စသော မာတ်သဘော၊ ဘူ–စသောမာတ်၊ အရိုး။ ကစ္စည်း၊ ဖဂ္ဂ–ကိုလည်းရှု။ ပု ။သဗ္ဗကိစ္စံ မာတိ ဝိဒမာတိတိ–မာတာ။ မာန်ဦ–နိ၊ နှာ–၁၅။ ဗြဟ္မာ။

မာန ၊ နာ ၊ [√မာ+ယု] စီရင်ခြင်း။ တိ ။စီရင် တတ်သော။

မာနာ ၊ ထိ ၊ [√မာ+နာ+အာ] မာ–မာရဏေ၊ မာရေ တိတိ–မာနာ= ဘဇ္ဇိတယဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၆။ လျော်ထားသောမုယော၊ မရွေးပေါက်ပေါက်။

မိ ၊ ထိ ၊ [√မာ+ကွိ+ဣ] မာရေတိတိ–မိ၊ ကွိ၊ နဒါဒိ၊ ဓိ။ မာန်ဦ၊ ၁၅၂။ အသိဉာဏ်ပညာ။

မိတိ ၊ ထိ ၊ [√မာ+တိ] အားထုတ်လုံ့လ–ဝီရိယ၊ တည်ကြည်မှုသမာဓိ၊ အသိဉာဏ်ပညာ။

မိတု ၊ ထိ ၊ [√မာ+တု] မာ–မာရဏေ, အာဿ ဣတ္တံ၊ မာရိယတိတိ–မိတာ= ပုတ္တိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၂။ သမီး။

မိရ ၊ တိ ၊ [√မာ+ရက်] မာ–မာရဏေ၊ ....ဣ စာန္တာဒေသော(မာတ်၏အစိတ် အာ–ကို ဣ–ပြု။) မာရေတိတိ–မိရော= မိတိမာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၅။ တစ်နည်း= [မိ+ရ] မိ–ပညာ အဿ အ်တ္ထိတိ–မိရော။ သူစိ။ ပညာရှိ။

မိဝရ ၊ ပု ၊ [√မာ+ကွရ] မာဿ ဣ၊ ဇလကုမိနာဒီနိ မာရေတိတိ–မိဝရော= ကေဝဋ္ဋော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၄။ တံငါ။

မေနု ၊ ထိ ၊ [√မာ+နုက်] မာ–မာရဏေတိမဿ နုက် ဟောတိ, မာဿ ဇ စ၊ မာရေတိတိ–မေနု= ဂါဝိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၁။ နွားမ။

မေယျ ၊ နာ ၊ [√မာ+ဏျ] ဓိယျတိ ဓပိယတီတိ–မေယျံ။ နိတိမာ၊ ၃၇၇။ တိဋ္ဌတိ ဝါ ဇတ္ထ အတ္ထောတိ–မေယျံ၊ ဓရီယတေ ဥစ္စာရိယတေတိ ဝါ–မေယျံ။ မာန်ဦ၊ ၁၁၄။ တည်ရာ၊ နေရာ၊ ကျက်စားရာ၊ အာဏာပျံ့နှံ့ရာ။ တိ ။ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ထားအပ်သော။

အစ္ဆာမာန ၊ နာ ၊ [အတိ+အာ √မာ+ယု] စဉ်းတိတုံး၊ (အသား, ငါးတို့ကို တင်ခုတ်စရာတုံး။)

အစ္ဆာမာယ ။ ကြိ+ဝိ ။ [အတိ+အာ √မာ+တွာ] လွန်ထား၍၊ စဉ်းငယ်လွန်ထား၍။ အတိအာမာယ။

အဇ္ဈောဟိတ ၊ တိ ၊ [အဓိ+အဝ √မာ+တ] မျိုအပ်– စားအပ်သော၊ သွင်းအပ်–ထည့်အပ်သော။

အတိဟိတ ၊ တိ ၊ [အတိ √မာ+တ] ဓ–ကို ဟ–ပြု၊ အိမ်သို့(ကျီသို့) ဆောင်ယူသိုမှီးထားအပ်သော။

အတ္တ ၊ ပု ၊ [အာ √မာ+တ] အာဟိတော အဟံ မာနော ဇတ္ထာတိ အတ္တာ။ ဒီဋ္ဌ–၃၊ ၁၆၀။ ကိုယ်, အတ္တဘော၊ စိတ်၊ ဓမ္မ(လောကီလောကုတ္တရာ တရား)သဘော။

အတ္တသမ္မာပဏိဓာန ၊ နာ ၊ [အတ္တ+သမ္မာ+ပ+နိ √မာ+ယု] ကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း၊ သဒ္ဓါတရား–စသည်တို့၌ တည်စေခြင်း။

အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ၊ ပု ၊ [အတ္တ+သမ္မာ+ပ+နိ √မာ+က္က] ကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း၊ သဒ္ဓါတရား–စသည်တို့၌ တည်စေခြင်း။

အနုပဒဟန ၊ ထိ+နာ ၊ [အနု+ပ √မာ+ယု] အစဉ် လိုက်၍ အားထုတ်ခြင်း, နှလုံးသွင်းခြင်း။

အနုဝိဓာယတိ ။ [အနု+ဝိ √မာ+ယ+တိ] အတု လိုက်၍ပြု၏၊ အစဉ်လိုက်၏။ အနုဝိဓာန၊ လျော်စွာ ပြုစီရင်ခြင်း။ အနုဝိဓာယက၊ အနုဝိဓာယီ၊ (အနု ဝိဓိယတိ၊ လျော်စွာအတုလိုက်၍ ပြု၏၊ လျော်စွာ အတုလိုက်၍ ပြုကျင့်သင်ယူ၏၊ အတုလိုက်၏။) အနုဝိဓာယက၊ (အနုဝိဓိယျတိ၊ အနုဝိဓိယတိ၊) အနုဝိဓိယမာနာ၊ အနုဝိဓိယန္တာ၊ လျော်စွာ(အတု လိုက်၍) ပြုတတ်သော၊ လျော်စွာပြုစီရင်တတ်သော၊ မှတ်သားနှိုင်းချိန်တတ်(စိတ်၌ထားတတ်)သော။

http://www.dhammadownload.com

အနုသန္ဓဟတိ ။ [အနု+သံ ✓ ဓာ+အ+တိ] ဆက်စပ်၏၊ ဖြစ်၏၊ နောက်ထပ်ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်၏။ အနုသန္ဒဟိတွာ၊ အနုသန္ဓန၊ (အနုသန္ဓယတိ၊ ဆက်စပ်တတ်၏။) အနုသန္ဓာန၊ အနုသန္ဓိ၊ အဆက်အစပ်၊ ပဋိသန္ဓေ။ အနုသန္ဓိတ၊ (အနုသန္ဓီယတိ၊ ဆက်စပ်တတ်၏။ အနုသန္ဓိယတိ၊ ဆက်စပ်တတ်၏။ အနုသန္ဓေတိ၊ ဆက်စပ်၏။) အနုသန္ဓေတွာ၊ အနုသန္ဓေန္တ ။

အန္တရဓာယတိ ။ [အန္တရ ✓ ဓာ+ကာယ+တိ] အကြားဥ်ထား၏၊ ကွယ်ပျောက်၏၊ ပုန်းကွယ်၏။ (အန္တရဓာတုံ၊ အန္တရဓာန၊) အန္တရဓာယန္တ၊ အန္တရဓာယိတုံ၊ အန္တရဓာယိတွာ၊ အန္တရဓာဟိတ၊ (အန္တရဓာပေတိ၊ ကွယ်ပျောက်စေ၏၊ ကွာစေ၏၊ ပျက်စီး၏။) အန္တရဓာပန၊ အန္တရဓာပေတွာ။

အန္ဓာဓိက ၊ နာ ၊ [အန+အာ ✓ ဓာ+ကျ+က] အနုပစ္ဆာအာဂန္တုကဘာဝေန ဓီယတိ ဌပီယတီတိ–အန္ဓာဓိက်။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၃၈၂။ သလင်းတောင်၊ (သင်္ကန်းအပေါ်၌ နောက်ထပ် တင်အပ်သော အာဂန္တုကအထပ်လွှာ။)

အပနိဓေတိ ။ [အပ+နိ ✓ ဓာ+အ+တိ] ဝှက်ထား၏။ အပနိဓာန၊ အပနိဓာယ၊ –၍။ အပနိဓိတ၊ အပနိဓေန္တ၊ အပနိဟိတ၊ (အပနိဓာပေတိ၊ ဝှက်ထားစေ၏။)

ဥဒ္ဓန ၊ နာ ၊ [ဥ ✓ ဓာ+ယု] ဥပရိ ဓီယတေ ထာလျာဒိကမသ္မိန္တိ–ဥဒ္ဓန်၊ ဥဒ္ဓါနမ္ပိ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၅။ ဖိုခုံလောက်၊ မီးလင်းဖို။

ဥပဓာ ၊ ထီ ၊ [ဥပ ✓ ဓာ+အ+အာ] အန္တကွဓရတော ပုဗ္ဗကွဓရဿ ပရဿမညာ။ ရူ၊ ၅၆၉။ ဥပစ္စဓီယတေတိ–ဥပဓာ။ ရူဘာဋီ၊ အဆုံးအကွဓရာ၏ ရှေ့အကွဓရာ။

ဥပဓာန ၊ နာ ၊ [ဥပ ✓ ဓာ+ယု] မှီအုံး၊ ခေါင်းအုံး။ တိ ။တည်ရာ(ဖြစ်သော။)

ဥပဓာနိယ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ဓာ+အနီယ] အနိုဥ်ထားအပ်သော။ နာ ။ခေါင်းအုံး။

ဥပနိဓာ ၊ တိ ၊ [ဥပ+နိ ✓ ဓာ+အ+အာ] ထောက်ထားခြင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ စာနာခြင်း။

ဥပနိဓိ ၊ ပု ၊ [ဥပ+နိ ✓ ဓာ+ကျ] ဥပနိဓိယျတေတိ–ဥပနိဓိ၊ ကျ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၂။ အပ်နှံအပ်သောဥစ္စာ၊ အပ်နှံခြင်း, ပေါင်နှံခြင်း၊ ထောက်ထားခြင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။

ဥပသံဟိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ+သံ ✓ ဓာ+တ] စပ်သော၊ ဥပသဠိတ။

ဥပါဓိ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အာ ✓ ဓာ+ကျ] အစားထားခြင်း။ ဝိသေသန၊ ဘွဲ့ထူး, ဂုဏ်ထူး၊ မှီအုံး။

ဩဒဟတိ ။ [အဝ ✓ ဓာ+အ+တိ] ချထား၏၊ (နားထောင်၏။) ဩဒဟန၊ ချထားခြင်း၊ ထည့်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းခြင်း။ ဩဓာယ၊ ထား၍။ ဩဓာနိယ၊ ဩဓိ၊ ချထားခြင်း၊ ပိုင်းခြားခြင်း၊ အပိုင်းအခြား။ ဩဟိတ။

ပိတ္တ ၊ နာ ၊ [အပိ ✓ ဓာ+တ] အပိဒဓာတီတိ–ပိတ္တ၊ အပိပုဗ္ဗော ဓာ–ပိဓာနေ၊ တော၊ အလောပေါ၊ ဘုဇာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ သည်းခြေ။

ပိဓာန ၊ နာ ၊ [အပိ ✓ ဓာ+ယု] ပိဓရတိ အာဝုဏောတီတိ–ပိဓာန်၊ အလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁။ အပိတ်၊ ပိတ်ဖုံးခြင်း။

ပိဒဟတိ ၊ [အပိ ✓ ဓာ+အ+တိ] ပိတ်၏၊ ပိတ်ဆို့၏။ ပိဒဟန၊ ပိဓာန၊ ပိဓာနက၊ ပိတ်ခြင်း၊ အဖုံး။ (ပိဒဟာပေတိ၊ ပိဒဟယတိ၊ ပိတ်စေ၏။) ပိဒဟာပေတွာ၊ ပိဓိတ။

အပိဓိယတိ ။ [အပိ ✓ ဓာ+ယ+တေ] ပိဓိယတိ၊ ပိတ်အပ်၏၊ ဖုံးအပ်၏။ အပိဒဟန [န+ပိဒဟန] မပိတ်ဆို့ခြင်း။ အပိဒဟိတွာ၊ မပိတ်မူ၍။ အပိဓာန၊ အအုပ်, အမိုး၊ အပိတ်–အဖုံး။ အပိဓာယ၊ ပိတ်၍, ဖုံး၍၊ ကွယ်၍၊ မပိတ်မူ၍၊ မဖုံးမူ၍, မကွယ်မူ၍။ အပိဓေတုံ၊ ပိတ်ဆို့ခြင်းငှာ။ အပိဟိတ၊ ပိတ်ထားအပ်သော၊ မပိတ်အပ်သော။

အဘိဓိယတိ ။ [အဘိ ✓ ဓာ+ယ+တိ] ဟောအပ်၏။ အဘိဓေယျ၊ ဟောအပ်သော၊ အနက်။ အဘိဟိတ။

အဘိဓာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓ ဓာ+အ+အာ] ဟောတတ်သော (ဝါစကသဒ္ဒါ), ဟောတတ်သော(သတ္တိ)။ အဘိဓာတဗ္ဗ၊ အဘိဓာန၊ ဟောခြင်း၊ သဒ္ဒါ၊ အမည်။ အဘိဓာယက။

အဘိဓာန ၊ နာ ၊ [အဘိ ✓ ဓာ+ယု] အဘိဓိယတေ ယေန–အဘိဓာန်။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၄။ အမည်။

http://www.dhammadownload.com

အဘိဝိဓိ ၊ ပု ၊ [အဘိ+ဝိ √ဓာ+ကျ] ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ အတွင်းပြုခြင်း၊ (ပိုင်းခြားအပ်သမျှနယ်အားလုံး)ပါဝင်ခြင်း။

အဘိသဒ္ဒဟတိ ။ [အဘိ+သံ √ဓာ+အ+တိ] ယုံကြည်၏။ အဘိသဒ္ဒဟန၊ အဘိသဒ္ဒဟန္တ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၄၅-ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဒ-ပြု။

အဘိသန္ဒဟတိ ။ [အဘိ+သံ √ဓာ+အ+တိ] ဆက်စပ်၏၊ ပေါင်းစု၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ (သမ္မယုတ်တရားတို့ကို မိမိကိစ္စ၌ ဖြစ်စေ၏။) အဘိသန္ဒဟန၊ အဘိသန္ဒဟန္တ၊ အဘိသန္ဒဟိတ္တာ၊ (အဘိသန္ဒဟီယတိ၊ ဆက်စပ်အပ်၏၊ ရည်ရွယ်မျှော်မှန်းအပ်၏။) အဘိသန္ဓာယ၊ စွဲ၍၊ အစွဲပြု၍၊ ထောက်မြော်ရည်ရွယ်၍။

အဘိသန္ဓိ ၊ ထိ+ပု ၊ [အဘိ+သံ √ဓာ+ကျ] စိတ္တေ အဘိသန္ဓာယတိတိ-အဘိသန္ဓိ၊ ဒွိသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၆။ အလို(ထင်မြင်ချက်)။

အဘိဟိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ဓာ+တ] အဘိပုဗ္ဗော ဓာ-ဓာရဏော၊ တော၊ ဓာတိဿ ဟိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၅။ ဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

အမ္ဗုဓိ ၊ ပု ၊ [အမ္ဗု √ဓာ+ကျ] သမုဒ္ဒရာ။

အမ္ဘောဓိ ၊ ပု ၊ [အမ္ဘ √ဓာ+ကျ] သမုဒ္ဒရာ။

အဝဒဟတိ ။ [အဝ √ဓာ+အ+တိ] ထား၏၊ ချထား၏၊ တည်စေ၏။ အဝဓာန၊ အဝဟိတ၊ ရှေးရှုထားအပ်သော။

အဝဓိယတိ ။ [အဝ √ဓာ+ယ+တေ] ဆောင်ထားအပ်၏၊ နာယူမှတ်သားအပ်၏။

အဝဓိယိတ္တာ ။ ကြို+ဝိ ။ [အဝ √ဓာ+ယ+တ္တာ] ပိုင်းခြား၍။ အဝဓိ၊ ပိုင်းခြားခြင်း၊ အပိုင်းအခြား။

အဝိဓေယျ ၊ တိ ၊ [န+ဝိ √ဓာ+ဏျ] မစီမံနိုင်သော၊ အစိုးမရသဖြင့် မိမိသဘောကျဖြစ်အောင် စီမံပြုလုပ်၍ မရစကောင်းသော။

ဥဒဓိ ၊ ပု ၊ [ဥဒက √ဓာ+ကျ] ဓာ-ဓာရဏော၊ ဥဒကံ ဒဓာတီတိ-ဥဒဓိ၊ တေသုဝုဒ္ဓိလောပါဒိနာ သညာယံ ဥဒကဿ ဥဒါဒေသော။ ရူ၊ ၅၉၈။ ဥဒကာနိ ဓီယန္တေ အတြာတိ-ဥဒဓိ၊ ဥဒကဿ ဥဒါဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၉။ ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ။ ဇလဓိ၊ ဇာလဓိ၊ သန္ဓိ၊ နိဓိ၊ ဝိဓိ၊ သမာဓိ။

အာဒဟတိ ။ [အာ √ဓာ+အ+တိ] ထား၏၊ တင်ထား၏။ အာဒဟန၊ အာဒဟန္တ၊ အာဒဟိတ္တာ။

အာဓိယတိ ။ ကတ္တု [အာ √ဓာ+အ+တိ] တည်တံ့၏၊ တည်ကြည်၏၊ မလျှပ်မရှား ခိုင်မြဲစွာ တည်နေ၏၊ ထား၏။ ကမ္မ [အာ √ဓာ+ယ+တေ] ထားအပ်၏။ အာဓာတဗ္ဗ၊ အာဓာန၊ အာဓာယ၊ -၍။ အာဓာယိတ္တာ၊ အာဓေယျ၊ အာဟိတ။

ဥက္ကဋ္ဌာ ၊ ထိ ၊ [ဥက္ကာ √ဓာ+ကို+အာ] ကျာ-၏ အာ-ကို ရဿပြု၊ ဓ-ကို ဋ-ပြု၊ အသဒိသဒ္ဒေဘော ဋ-လာ၊ ဥက္ကဋ္ဌာမည်သောမြို့၊ မီးရှူးမီးတိုင်များ ထွန်းလင်းတောက်ပနေစဉ် တည်ထောင်အပ်သောမြို့၊ ကောင်းမြတ်သောဂုဏ်ရှိသောမြို့။

ဩသဓိ ၊ တိ ၊ [ဩသ √ဓာ+ကျ] ဩသော ဓီယတေ ယဿံ, သာ-ဩသဓိ၊ ကျ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၁။ အသီးမှည့်လျှင်သေတတ်သော၊ ငှက်ပျော၊ ဂျုံ, စပါး, ဝါး-စသည်။

ဩသဓိ ၊ ပု ၊ [ဩသ √ဓာ+ကျ] အန္ဓကာရံ ဥသေန္တိ ဒဟန္တိ ဝိနာသေန္တိတိ-ဩသာ= ရံသယော၊ တေ ဇေတ္ထ ဓီယန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တီတိ-ဩသဓိ၊ တာရာဝိသေသော၊ သောက်ရှူးကြယ်။

ဩသဓိသ ၊ ပု ၊ [ဩသဓိ+ဉ်သ] တဿ ဉ်ါသော ပတိ-ဩသဓိသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂။ လ။

ခန္ဓ ၊ ပု ၊ [က √ဓာ+အ] ကံ မတ္ထကံ ဒဓာတီတိ-ကန္ဓော၊ သောဇ-ခန္ဓော, ကကာရဿ ခကာရ ကရဏဝသေန။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၄။ ပခုံး။

ခန္ဓ ၊ ပု ၊ [ခ √ဓာ+အ] အန္တတ္ထေန ခံ သခ်ါတံ အဝယဝံ ဓာရေတီတိ-ခန္ဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၀။ အပေါင်း။ ခံ သဂ္ဂံ ဓာတိ ဝိဒဓာတီတိ-ခန္ဓော၊ ဟရိပုတ္တော လောကသမ္မတော ဒေဝဝိသေသော။ ဇဋီ။ ခန္ဓ(ခဒဲ)နတ်။

ဇလနိဓိ ၊ ပု ၊ [ဇလ+နိ √ဓာ+ကျ] ဇလာနိ နိဓီယန္တေ အတြာတိ-ဇလနိဓိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၉။ သမုဒ္ဒရာ။

နိဓေတိ ။ [နိ √ဓာ+အ+တိ] ထား၏၊ ချထား၏၊ သိုမှီး၏၊ မြှုပ်၏။ နိဓာန၊ (နိဓာပေတိ၊ -စေ၏။) နိဓာယ၊ -၍။ (နိဓီယတိ၊ -အပ်၏။ နိဒဟတိ၊) နိဒဟက၊ နိဒဟန၊ နိဒဟာပိတ၊ နိဒဟိတ။

နိဓိ ၊ ပု ၊ [နိ √ဓာ+ကျ] ဓာ-ဓာရဏော နိပုဗ္ဗော၊ နိဒါနံ, နိဓီယတီတိ ဝါ-နိဓိ။ မောဂ်-၅၊ ၄၅၊ ပဥ္စ။ မြှုပ်ခြင်း၊ ရွှေအိုး၊ ဥစ္စာ၊ တည်ရာ။

http://www.dhammadownload.com

နိဟိတ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ ဓာ+က္တ] နိဓီယိတ္ထာတိ-နိဟိတော။ မောဂ်-၅၊ ၁၀၈။ မြုပ်နှံအပ်သော။

နိဒိဒ္ဓိကာ ၊ ထီ ၊ [နိ ✓ ဓာ+ဏ္ဍု+အာ] နိဒ္ဒဟတိ ကဏ္ဍကမုဋ္ဌေတိ-နိဒိဒ္ဓိကာ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၅။ မြေပုံခရမ်း၊ (ဆင်ခရမ်း။)

ပဋိနိဓိ ၊ ထီ+ပု ၊ [ပတိ+နိ ✓ ဓာ+ဣ] ဓာ-ဓာရဏေ, ဣ၊ ပဋိနိဓိ၊ ဒွီသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၉။ ဆင်းတု-အရုပ်၊ အတူ, ပုံတူ၊ ဆင်တူ။

ပဏိဒဟတိ ။ [ပ+နိ ✓ ဓာ+အ+တိ] ထား၏၊ ဆောက်တည်၏၊ ရည်ရွယ်၏၊ တောင့်တ၏။ ပဏိဓာန၊ ပဏိဓာယ၊ ပဏိဓိ၊ ပဏိဟိတ။

ပဒဟတိ ။ [ပ ✓ ဓာ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ ကြိုးစား၏။ ပဒဟန၊ ပဓာန၊ ပဒဟိတွာ။

ပဓာန ၊ တိ ၊ [ပ ✓ ဓာ+ယု] ပဒဓာတီတိ-ပဓာနံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

ပရိဓီ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ ဓာ+ဏီ] သူရိယဿ ပရိသမန္တတော ဓီယတေ-ပရိဓီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅။ နေအိမ်အဝန်း။

ဘာဂဓေယျ ၊ ပု ၊ [ဘာဂ ✓ ဓာ+ဣယ] ဘာဂတ္တေန တိဋ္ဌတီတိ-ဘာဂဓေယျော၊ ဣယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၅။ သဿမေဓအခွန်။

မစ္ဆာဓာနီ ၊ ထီ ၊ [မစ္ဆ+အာ ✓ ဓာ+ယု+ဤ] မစ္ဆာ အာဓီယန္တေ ယဿံ-မစ္ဆာဓာနီ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၁။ မြှုံး။

ဥဒ္ဓိ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဓာ+ဣ] ခုံ၊ ရထားခုံ။

ဥပဒဟတိ ။ [ဥပ ✓ ဓာ+အ+တိ] ထား၏။ ဥပဒဟိတွာ၊ ဥပဒဟာတဗ္ဗ။

ဥပဓိ ၊ ပု+နဲ ၊ [ဥပ ✓ ဓာ+ဣ] ဥပပုဗ္ဗော ဓာ-ဓာရဏေ၊ ဣ။ သူစိ။ ဥပဓာရယတီတိ-ဥပဓိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၁။ နျာ။ ကိုယ်၊ လှည်းဘီး၊ ဥပဓိ ၄-ပါး။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၆၉။ တည်ရာ၊ တည်ထောင်ခြင်း၊ အခြေခံ၊ အခြေအမြစ်၊ ကပ်ငြိခြင်း၊ မြေးယှက်ခြင်း၊ ဘဝ၌ စွဲကပ်ခြင်း။

ဥပဓေယျ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ဓာ+ဏျ] မှီရာဖြစ်သော။ နဲ ။မှီအုံး။

ပရိဒဟတိ ။ [ပရိ ✓ ဓာ+အ+တိ] ဝတ်ရုံ၏။ ပရိဒဟိတွာ၊ ပရိဒဟိတ၊ ပရိဓာန၊ နေအိမ်အဝန်း။ ပရိဓာယ။

ဗျဝဓာန ၊ နဲ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ ဓာ+ယု] ခြားဆီးခြင်း၊ ကွယ်-ကာခြင်း။ ဗျဝဓာယက၊ ဗျဝဟိတ။

ဗျာဓိ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ ဓာ+ဣ] ဝိဝိဓံ ဒုက္ခံ အာဒဟတိ ဝိဒဟတီတိ-ဗျာဓိ။ ပဋိသံဌ-၁၊ ၈၇။ အနာရောဂါ။

မန္ဓာတု ၊ ပု ၊ [မံ ✓ ဓာ+တု] မံ သိရိံ ဓာရေတီတိ-မန္ဓာတု၊ အလုတ္တသမာသော။ ပါရာယော၊ ၁၄၉။ မန္ဓာတုစကြာမင်း။

မဟောဒဓိ ၊ ပု ၊ [မဟောဒက ✓ ဓာ+ဣ] မဟောဒကာနိ ဒဓာတီတိ-မဟောဒဓိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၅၁။ ဥဒက သဒ္ဒေ ကကာရလောပေ ကတေ ရူပံ။ နျာသ။ သမုဒ္ဒရာ၊ ရေအိုင်။

ဝိဒဓာတိ ။ [ဝိ ✓ ဓာ+အ+တိ] ပြုပြင်စီရင်၏။ (ဝိဓိ ယတေ၊ -အပ်၏။) ဝိဓာယ၊ ဝိဓာတုံ၊ ဝိဓာယန္တ၊ ဝိဓိယမာန၊ (ဝိဒဟတိ၊) ဝိဒဟိတွာ၊ ဝိဒဟန္တ၊ ဝိဒဟန္တီ၊ ဝိဒဟမာန၊ ဝိဒဟန၊ ဝိဓာတဗ္ဗ၊ ဝိဓာတု၊ ဝိဓာန၊ ဝိဓာယက၊ ဝိဓေတဗ္ဗ၊ (ဝိဓေတိ၊) ဝိဓေယျ၊ ဝိဟိတ၊ ဝိဟိတက၊ (ဝိနိဓာန၊ ဖုံးလွှမ်း-ဖုံးကွယ်ခြင်း။ ဝိဓာနိယ၊ -၍။)

ဝါဏဓိ ၊ ပု ၊ [ဝါဏ ✓ ဓာ+ဣ] ဝါဏာ သရာ ဓိယန္တေ တြေတိ-ဝါဏဓိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၉။ တောင့်၊ (မြားပုံး, မြားကျည်တောက်။)

ဝိဒတ္ထိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဓာ+တိ] ကနိဋ္ဌသဟိတေနဂုံဋ္ဌေန ဝိဓီယတေတိ-ဝိဒတ္ထိ၊ ဝိပုဗ္ဗော ဓာ-ဓာရဏေ။ တိ ။ဓဿ ဒေါ, တဿ ထော, အသရူပ ဒွိဘာဝေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၅။ တစ်ထွာ။

ဝိဓာ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဓာ+ကွိ+အာ] ဓာရဏတ္ထော ဓာ ဓာတု ကရောတျတ္ထေ ဝိပုဗ္ဗော၊ သေယျာဒိဘာဝေ အတ္တာနံ ဝိဒဓာတိ ယာယ, သာ-ဝိဓာ။ တီသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၈။ တက်ကြွခြင်း၊ ထောင်လွှာခြင်း၊ မာန်မာန။ အခြင်းအရာ၊ အဖို့အစု၊ ခါးပန်းဘိ-ခါးပန်းကွင်း။ [ဝိဓ+က] ဝိဓက၊ ခါးပန်းဘိ၊ ခါးပန်းကွင်း။

ဝိဓိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဓာ+ဣ] သုဘာသုဘဖလံ ဝိဒဓာ တီတိ-ဝိဓိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၀။ ရှေးကံ, ကံကြမ္မာ၊ အကြောင်း, ဥပါယ်, နည်းလမ်း၊ အစီအရင်၊ အစဉ်အဆက်၊ အကျဉ်းစကား၊ ဘုန်းကံ-ကုသိုလ်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါလဓိ ၊ ပု ၊ [ဝါလ ✓ မာ+ကျ] ဝါလာနိ ဒမာတိ တသ္မိန္တိ –ဝါလဓိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၅၈။ အမြီး၊ ဝါလော မိယျတေ အသ္မိန္တိ –ဝါလဓိ။ မာန်ဋီ၊ ၃၇၁။ မြီးဆံနှင့် တကွသော မြီးဖျား။

သဒ္ဒဟတိ ။ [သံ ✓ မာ+အ+တိ] ယုံကြည်၏၊ ကြည်ညိုမှု။ သဒ္ဒဟိတွာ၊ သဒ္ဒဟိတွာန၊ သဒ္ဒဟိတုံ၊ သဒ္ဒဟန္တ၊ (သဒ္ဒဟန္တီ၊) သဒ္ဒဟာန၊ (သဒ္ဒဟာပေတိ၊ –စေ၏။) သဒ္ဒဟာပေတွာ၊ သဒ္ဒဟာပေတုံ၊ သဒ္ဒဟာပေန္တ၊ သဒ္ဒဟာပေန္တီ၊ သဒ္ဒဟန၊ သဒ္ဒဟနီယ၊ သဒ္ဒဟာတဗ္ဗ၊ သဒ္ဒဟာပိတ၊ သဒ္ဒဟာပေတဗ္ဗ၊ သဒ္ဒဟိတ၊ သဒ္ဒဟိတဗ္ဗ၊ သဒ္ဒဟေယျ၊ ယုံကြည်အပ်သော။ သဒ္ဓါ၊ –၍။ *သဒ္ဓါတဗ္ဗ။ *(သန္ဓာတဗ္ဗ– ဖြစ်သင့်သော်လည်း နှ–ကို ဒ–ပြု၍ သဒ္ဓါတဗ္ဗ– ပြီးသည်။) ရှ၊ ၆၆၀–ရှ။ ဝဇီဒိဂုဏ်း။ သဒ္ဓါတုံ၊ သဒ္ဓါတု၊ သဒ္ဓါပန၊ သဒ္ဓါယ၊ –၍။ သဒ္ဓါယိတ၊ မာ–နောင် ယ–လာ၊ သို့မဟုတ် အာ–ကို အာယ–ပြု။) သဒ္ဓါယိတဗ္ဗ၊ (သဒ္ဓါယိတဗ္ဗက၊ ယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိသော။) သဒ္ဓါယိတုံ၊ သဒ္ဓေယျ။

မာရဓေယျ ၊ န ၊ [မာရ ✓ မာ+ကျ] မာရော ဇတ္ထ ဓီယတိ တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတီတိ–မာရဓေယျံ။ သာရတ္ထ–၂၊ ၁၈၀။ မာရ်၏တည်ရာအာရုံ၊ မာရ်မင်း၏နိုင်ငံ။

ဝိနီဓန ၊ န ၊ [ဝိ+နိ ✓ မာ+ယု] ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ ဖုံးကွယ်ခြင်း။

ဝိနီဓာယ ။ ဗျ ။ [ဝိ+နိ ✓ မာ+တွာ] ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဖုံးကွယ်၍။

သံဒဟတိ ။ [သံ ✓ မာ+အ+တိ] သန္ဒဟတိ၊ စေ့စပ်တတ်၏။ သံဒဟန၊ သန္ဒဟန၊ သန္ဒဟိတ၊ (သန္ဓာတိ၊) သန္ဓာတဗ္ဗ၊ သန္ဓာတု၊ သန္ဓာန၊ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ သန္ဓာပန၊ သန္ဓာပိတ၊ သန္ဓာတုံ။

သန္ဓာနေတိ ။ နာမဓာတု။ [သန္ဓာန+ကျ+တိ] ကျ–ကို ဧ–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၂, နိရုတ္တိ၊ ၇၁၂–တို့ကိုရှု။ စေ့စပ်၏၊ ဆက်စပ်၏။ သန္ဓာနေတုံ။

သန္ဓိ ၊ ထိ+ပု ၊ [သံ ✓ မာ+ကျ] သမ္မာ ဓီယတီတိ–သန္ဓိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၅၁။ သန္ဓိယတိ၊ သန္ဓိဓာတီတိ ဝါ–သန္ဓိ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၁၃၈။ အစပ်-အကြား၊ ပဒသန္ဓိ–စသည်၊ မိတ်ဖွဲ့ခြင်း၊ အဆစ်အပိုင်း၊ ပဋိသန္ဓေ။

သဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ မာ+ဏ] ကုတ်ဟီးထမင်း၊ ယုံကြည်သော။ [သဒ္ဓါ+အ] သဒ္ဓါတရားရှိသော၊ သဒ္ဓါလွန်ကဲသော။

သဒ္ဓါ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ မာ+အ+အာ] မာ–မာရဏော သံပုဗ္ဗော၊ သမ္မာ စိတ္တံ နိဓေတိ ဇောယ, သယံ ဝါ သဒ္ဒဟတီတိ–သဒ္ဓါ၊ နကာရသ ဒကာရော။ ရှ၊ ၆၆၀။ ကြည်ညိုမှု–ယုံကြည်ခြင်း၊ သဒ္ဓါစေတသိက်။

သန္ဓ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ မာ+အ] အပိုင်းအခြား၊ အဆစ်အပိုင်း၊ စေ့စပ်(ဆက်စပ်)တတ်သော၊ (သန္ဓာဂါရ= သန္ဓ+အဂါရ၊ စည်းဝေးတိုင်ပင်ရာဌာန၊ လွှတ်တော်။)

သန္ဓေတိ ။ [သံ ✓ မာ+အ+တိ] ဆက်စပ်၏၊ ပိတ်ဆို့၏။ သန္ဓေတုံ၊ (သန္ဓိယတိ၊ အာ–ကို ကျယ–ပြု၊) (သန္ဓိယတိ၊ –အပ်၏။)

သန္နိဗ္ဗု ၊ န ၊ [သံ+နိ ✓ မာ+ကျု] နိုးကပ်ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်း၊ (တပေါင်းတည်း။ ကြို+ဝိ။)

သန္နိဒဟတိ ။ [သံ+နိ ✓ မာ+အ+တိ] ကောင်းစွာ သိမှီးသိမ်းဆည်း(မြှုပ်နှံ)၏။ သန္နိဓာန၊ သန္နိဓာယ၊ သန္နိဒဟိတုံ၊ သန္နိဓာပန၊ သန္နိဓာပိတ၊ သန္နိဓိ။ မောဂ်–၅၊ ၄၅–ကို ရှု။ ကောင်းစွာ သိမ်းထားခြင်း၊ မြှုပ်နှံထားခြင်း၊ ....အပ်သော။ သန္နိဟိတ။

သန္နိဓိ ၊ ပု ၊ [သံ+နိ ✓ မာ+ကျ] သန္နိဓာနံ–သန္နိဓိ။ မာန်ဋီ၊ ၇၇၀။ နိုးကပ်ခြင်း၊ သိမ်းထားခြင်း။

သဒ္ဓိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ မာ+တ] စပ်ယှဉ်သော၊ (မှီသော၊) ပြည့်စုံသော။ သံဟိတ။

သမာဒဟတိ ။ [သံ+အာ ✓ မာ+အ+တိ] မီးထွန်း၏၊ မီးမွေး၏၊ အညီအညွတ်ထား၏၊ တည်နေစေ၏၊ ကောင်းစွာ တင်ထား၏။ သမာဒဟက၊ သမာဒဟိတွာ၊ သမာဒဟိတုံ၊ သမာဒဟန္တ၊ (သမာဒဟာပေတိ၊) သမာဒဟာပေတွာ၊ သမာဒဟာပေတုံ၊ သမာဒဟာပေန္တ၊ သမာဒဟန၊ သမာဒဟာတဗ္ဗ၊ သမာဒဟိတ၊ သမာဒဟိတဗ္ဗ၊ (သမာဓိယတိ၊ ဓာတ်၏ အာ–ကို ကျယ–ပြု၊ ကောင်းစွာထား၏၊ တည်ကြည်၏၊ တည်တံ့၏။ [သံ+အာ ✓ မာ+ယ+တေ]

http://www.dhammadownload.com

ကောင်းစွာထားအပ်၏၊ တည်ကြည်စေအပ်၏။) သမာဓာတဗ္ဗ၊ သမာဓာန၊ သမာဓာတုံ၊ သမာဟိတ။

သမာဓိ ၊ ပု ၊ [သံ+အာ ✓ဓာ+ကွ] အာရမ္မဏော စိတ္တံ သမံ အာဓိယတိ၊ သမ္မာ ဝါ အာဓိယတိ၊ သမာဓာန မတ္တမေဝ ဝါ ဧတံ စိတ္တသာတိ–သမာဓိ။ ဝိသုဒ္ဓိဒ–၂၊ ၉၄။ တည်ကြည်သော၊ သမာဓိ–ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်၊ သမ္မာသမာဓိ။

သမောဒဟတိ ။ [သံ+အဝ ✓ဓာ+အ+တိ] ကောင်းစွာ တင်ထား၏၊ ထည့်သွင်း၏၊ ကောင်းစွာပေါင်းစု၏။ သမောဒဟိတွာ၊ သမောဒဟန္တ၊ သမောဒဟန၊ သမောဒဟိတ၊ သမောဒဟိတဗ္ဗ၊ သမောဓာတဗ္ဗ၊ သမောဓာန၊ (သမောဓာနက။)

သမောဓာနေတိ ။ နာမဓာတု ။ [သမောဓာန+ကွ+တိ] ကွ–ကို ဧ–ပြု၊ တပေါင်းတည်းပြု၏၊ ပေါင်းစု၏၊ တည်စေ၏၊ ထား၏၊ အဆုံးသတ်၏။ သမောဓာနိယမာန၊ သမောဓာနေတဗ္ဗ၊ သမောဓာယ၊ သမောဓာနေတွာ၊ သမောဓာနေတုံ၊ သမောဓာနေန္တ၊ သမောဓာယက၊ ဓာ–နောင် ယ–လာ။ မောဂ်–၅၊ ၉၁။ ဓာတ်၏ အာ–ကို အာယ–ပြု။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၃။ ပေါင်းစုတတ်သော။ သမောဟိတ။

သမ္မပ္ပဓာန ၊ ပု+န ၊ [သမ္မာ+ပ ✓ဓာ+ယု] ကောင်းမြတ် (ပြည့်စုံ)သော လုံ့လဝီရိယ၊ အသင့်အားဖြင့် အားထုတ်သော။

သမ္မာဓာန ၊ န ၊ [သမ္မာ+အာ ✓ဓာ+ယု] မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာ တည်ကြည်ခြင်း။

သမ္မာပဏိဓိ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ပ+နိ ✓ဓာ+ကွ] မဖောက်မပြန်–မှန်ကန်စွာ(ကောင်းစွာ) စိတ်ကိုထားခြင်း–ဆောက်တည်ခြင်း။

သမ္မာပဏိဟိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+ပ+နိ ✓ဓာ+တ] ကောင်းစွာ(စိုက်ထောင်)ထားအပ်သော၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ထားအပ်သော၊. . . .တောင့်တအပ်သော။

သဟိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဓာ+တ] ဓာ–ကို ဟိ–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၈။ ပြေပြစ်သော၊ ဆက်စပ်သော၊ စပ်ယှဉ်သော။

သံဝိဒဟတိ ။ [သံ+ဝိ ✓ဓာ+အ+တိ] သံဝိဓေတိ၊ တိုင်ပင်၏၊ အချိန်းအချက်ပြု၏၊ စီရင်၏၊ ထား၏။ သံဝိဒဟက၊ သံဝိဒဟိတာ၊ သံဝိဓာယ၊ သံဝိဒဟိတုံ၊ သံဝိဓာတုံ၊ သံဝိဒဟန္တ၊ သံဝိဒဟန္တိ၊ သံဝိဒဟမာန၊ (သံဝိဒဟာပေတိ၊) သံဝိဒဟာပေတွာ၊ သံဝိဒဟန၊ သံဝိဒဟိတ၊ သံဝိဒဟိတဗ္ဗ၊ သံဝိဒဟိတု၊ သံဝိဓာတဗ္ဗ၊ သံဝိဓာတုံ၊ သံဝိဓာတု၊ သံဝိဓာန၊ သံဝိဓာယ၊ –၍။ သံဝိဓာယက၊ သံဝိဓေတွာန၊ သံဝိဓာပေတွာ၊ သံဝိဟိတ၊ သံဝိဟိတဗ္ဗ။

သိဝထိကာ ၊ ထီ ၊ [ဆဝ ✓ဓာ+ကွု+အာ] ဆဝါဓိယျန္တေ တြ–သိဝထိကာ၊ ကွု၊ ဆဿ သော၊ ထတ္တံ, ကွတ္တဉ္စ၊ ဆဝထိကာပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၆။ သူကောင်စိမ်းပစ်ရာသုသာန်၊ သချိုင်း။

သိရောဓရာ ၊ ထီ ၊ [သိရ ✓ဓာ+အရ+အာ] သိရောဓိယျတေ အဿန္တိ–သိရောဓရာ၊ ဓာ–ဂတိနိဝတ္တိယဲ၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၃။ လည်ပင်း၊ လည်တိုင်။

သုဓာ ၊ ထီ ၊ [သု ✓ဓာ+က+အာ] သုဋ္ဌု ဓိယတေ ပီယတေ အပ္ပတေ ဝါ–သုဓာ။ ကောတ္ထုဘ။ အမြှေက်သုဓာ= နတ်အစာ–အာဟာရ၊ အင်္ဂတေ။

သုနိဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဓာ+တ] ကောင်းစွာ သိုမှီး(တူးမြှုပ်)ထားအပ်သော။ သုပဏိဟိတ။

သုပသံဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ+သံ ✓ဓာ+တ] “အကျိုးစီးပွားနှင့်” ကောင်းစွာစပ်ယှဉ်သော။

သုသဒ္ဓဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ (သံ ✓ ဓာ+တ)] ကောင်းစွာ ယုံကြည်အပ်သော။

သုသမာဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ (သံ+အာ ✓ဓာ+တ)] “အာရုံ၌” ကောင်းစွာထားအပ်သော၊ “သီလ၌” ကောင်းစွာ တည်နေသော။

သုဟိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဓာ+တ] ရောင့်ရဲတင်းတိမ်သော၊ အစာဝသော၊ ချမ်းသာသော။

သုသမောဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ (သံ+အဝ ✓ဓာ+တ)] ကောင်းစွာ တည်နေသော၊ –အကျုံးဝင်(ပေါင်းစုနေ)သော။

သုဝါလမိ ၊ တိ ၊ [သု+ဝါလမိ] ကောင်းသောမြီးတံရှိသော၊ ကောင်းသောအမြီးရှိသော။

ဟိတ ၊ တိ ၊ [✓ဓာ+တ] ထားအပ်သော၊ ထောင်အပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဟိတု ၊ ပု ၊ [√ဓာ+တု] ဓ–ကို ဟ–ပြု၊ အစီး အပွားကို ဆောင်တတ်သော။

ဓာဒ

ဘူ= သောသနာလမတ္ထေသု–ခြောက်သွေ့ခြင်း, ဘူသာ, သမတ္ထ, ဝါရဏ–ဟူသော အလံသဒ္ဒါ၏ အနက် တို့၌။ ဓာဒတိ။

ဓာဃ

ဘူ= သတ္တိယံ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ ဓာဃတိ။

ဓာဝု၊ ဓာဝ

ဘူ= ဂတိ သုဒ္ဓိသု–ပြေးသွားခြင်း, သုတ်သင်ခြင်းတို့၌။ ဓာဝတိ။

ဓာဝတိ ။ [√ဓာဝု+အ+တိ] ပြေး၏၊ လှည့်လည်၏၊ စီးဆင်း၏၊ ပျံ၏၊ သွား၏။ ဓာဝ၊ –ခြင်း။ ဓာဝန၊ ဓာဝန္တ၊ ဓာဝိတ၊ ဓာဝိတဗ္ဗ၊ ဓာဝိတုံ၊ ဓာဝိတွာ။

ဒန္တဓာဝန ၊ ပု ၊ [ဒန္တ √ဓာဝ+ယု] ဒန္တာ ဓာဝန္တိ ယေန နိရောဂတ္တာတိ–ဒန္တ ဓာဝနော၊ ယု၊ ဓာဝ–ဂတိသုဒ္ဓိယံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၇။ ရှား။

ဓဝလ ၊ ပု ၊ [√ဓာဝု+ကလ] ရသပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ ဖြူဖွေးသောအဆင်း။

ဓာဝန ၊ န ၊ [√ဓာဝ+ယု] ဓာဝ–ဂတိ သုဒ္ဓိယန္တိ ဓာတုပါဠော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၈၇။ စင်ကြယ်ခြင်း၊ ပြေးသွားခြင်း။

ဓောတ ၊ တိ ၊ [√ဓာဝု+က္တ] ကောတ္ထုဘာ။ (ဝ–ကို သမ္မသာရဏာပြု၊) ဓာ–၏ အာ–ကို ချေ၊ ဓ်–ကို သြ–သို့ကပ်၊ သုတ်သင်အပ်, စင်ကြယ်စေအပ်သော၊ ဖွပ်လျှော်အပ်, (ဆေးကြောအပ်, ပွတ်တိုက်အပ်, သွေးအပ်, စစ်အပ်)သော။

အတိဓာဝတိ ။ [အတိ √ဓာဝု+အ+တိ] လွန်၍သွား၏။ အတိဓာဝန၊ အတိဓာဝန္တ၊ အတိဓာဝိတဗ္ဗ၊ အတိဓာဝိတွာ။

အနုဓာဝတိ ။ [အနု √ဓာဝု+အ+တိ] အစဉ်လိုက်၏။ အနုဓာဝန။

အနုပရိဓာဝတိ ။ [အနု+ပရိ √ဓာဝု+အ+တိ] အဖန်ဖန် ထက်ဝန်ကျင်ပြေး၏၊ လှည့်ပတ်သွားလာ၏၊ တဝဲလည်လည် နေ၏၊ –ဝန်းဝိုင်း၏၊ ခြံရံ၏။ အနုပရိဓာဝန၊ အနုပရိဓာဝန္တ။

အဘိဓာဝတိ ။ [အဘိ √ဓာဝု+အ+တိ] လျင်မြန်စွာ သွား၏၊ ပြေး၏၊ ရှေးရှုပြေး၏၊ ပြေးလာ၏။ အဘိဓာဝန၊ အဘိဓာဝန္တ၊ (အဘိဓာဝယတိ၊) အဘိဓာဝိတွာ၊ အဘိဓာဝိ။

အာဓာဝတိ ။ [အာ √ဓာဝု+အ+တိ] ရှေးရှုပြေး၏၊ စိတ်နှလုံးကို လွှမ်းမိုး၍ ပြေးဝင်လာ၏။ အာဓာဝန၊ အာဓာဝန္တ၊ အာဓာဝိတွာ။

ဥဒ္ဓဝ ၊ န ၊ [ဥ √ဓာဝ+အ] ဓာဝ–ဂတိယံ၊ ဥဒ္ဓံ ဓာဝတိ စိတ္တမေတေနာတိ–ဥဒ္ဓဝံ၊ အ, ရဿော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၉။ စိတ်မငြိမ်သက်ကြောင်းဥဒ္ဓစ္စ၊ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ စိတ်မငြိမ်သက်ခြင်း။

ဥပဓာဝတိ ။ [ဥပ √ဓာဝု+အ+တိ] အနီးသို့ပြေးလာ၏။ ဥပဓာဝန္တ။

ဥပါတိဓာဝတိ ။ [ဥပ+အတိ √ဓာဝု+အ+တိ] ပြေးရောက်၏။

ပဋိဓာဝတိ ။ [ပတိ √ဓာဝု+အ+တိ] ပတိဓာဝတိ။ –ပြေးသွား၏၊ ချဉ်းကပ်၏၊ ဆည်းကပ်၏၊ တစ်ဖန်ပြေးသွား၏။ ပဋိဓာဝနာ။

မဂဓ ၊ ပု ၊ [မဂ √ဓာဝု+ကို] မဂေန သဒ္ဓိ ဓာဝန္တိ တိ–မဂဓာ၊ ကို။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၄။ မဂဓဘုရင်၊ မဂဓမင်းသားများ။ [မဂဓ+ဏ] မဂဓတိုင်း။

ဝိဓာဝတိ ။ [ဝိ √ဓာဝု+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ပြေးသွား၏၊ ထိုမှဤမှပြေး၏၊ အလိုရှိတိုင်းဖြစ်၏။ ဝိဓာဝိတွာ၊ ဝိဓာဝန္တ၊ ဝိဓာဝန္တိ၊ ဝိဓာဝမာန၊ ဝိဓာ ဝန၊ ဝိဓာတု။

သန္ဓာဝတိ ။ [သံ √ဓာဝု+အ+တိ] လျင်စွာပြေးသွား၏၊ ကျင်လည်၏၊ ထိုမှဤမှလှည့်လည်၏။ သန္ဓာဝိတုံ၊ သန္ဓာဝိတွာ၊ သန္ဓာဝန္တ၊ သန္ဓာဝမာန၊ သန္ဓာဝိတ၊ သန္ဓာဝိတဗ္ဗ။

သုဓောတ ၊ တိ ၊ [သု √ဓာဝု+က္တ] ဝ်–ကို သမ္မသာရဏာပြု၊ ကောင်းစွာ ဆေးကြောအပ်သော၊ ကောင်းစွာ စင်ကြယ်စေအပ်သော။

သုပ္ပဓောတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ဓာဝု+က္တ] ကောင်းစွာ ဆေးကြောဖွပ်လျှော်အပ်သော၊....ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဓာဠ

ဘူ= ဝိသရဏော–ရွေ့ရှားခြင်း၌။ ဓာဠတိ။

ဓိ

ဘူ= ဓာရဏော–ဆောင်ခြင်း၌။ ဓယတိ။

ဓိက္ခ

ဘူ= သန္ဒိပန ကြွေသန ဇီဝနေသု–တောက်ပခြင်း, ညစ်ညူးပင်ပန်းခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်းတို့၌။ ဓိက္ခတိ။

ဓိဇ

ဘူ= ဂတိမှိ–သွားခြင်း၌။ ဓိဇတိ။

ဓိမ္ဘ

ဘူ= နိဋ္ဌာနေ–ထွေးအန်ခြင်း၌။ ဓိမ္ဘတိ။

ဓိမ္ဘာမိ ။ [✓ဓိမ္ဘ+အ+မိ] ထွေးဟက်၏။ ဓိမ္ဘာမိတိ နိဋ္ဌာဘာမိ။ ဇာဋ–ဖ၊ ဇဖ။

ဓိဝိ

သွာ= ပီတိ ဂတီသု–နှစ်သက်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ဓိမ္မုဏောတိ၊ ဓိမ္မုနောတိ ဝါ၊ ဏ–ကို န–ပြု။

ဓိဝု

ဘူ+ဒိ= နိဒဿနေ–ပြခြင်း၌။ ဓေဝတိ၊ ဓိဗ္ဗတိ။

ဓိသ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဓိသတိ။

ဓီ

ဒိ= အာရာဓနာဒရေသု–အားရနှစ်သက်ခြင်း, မရိုသေခြင်းတို့၌။ ဓီယတေ။

ဓု

ဘူ= ဂတိ ထိရေသု–သွားခြင်း, ခိုင်ခဲ့ခြင်းတို့၌။

သွာ= ကမ္မနေ–တုန်လှုပ်ခြင်း, တုန်လှုပ်စေခြင်း၌။ ဓဝတိ၊ ဓုဏောတိ၊ ဓုဏုတေ၊ ဏ–ကို န–ပြန်လျှင် ဓုနောတိ၊ ဓုနုတေ–ဖြစ်၏။

ဓုနာတိ ။ [✓ဓု+ဏာ+တိ] ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဏာသ နတ္တံ။ ရူ၊ ၅၁၂။ တုန်လှုပ်စေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ခါ၏။ ဓုနမာန၊ ဓုနိတုံ၊ ဓုနိတွာ။

ဓဝ ၊ ပု ၊ [✓ဓု+အပ်] တုန်လှုပ်ခြင်း။ [✓ဓု+အစ်] လင်, ယောကျ်ား၊ ဆိုးသွမ်းသူ၊ မျောက်ငိုပင်။ ကောတ္ထုဘာ။

ဓဝလ ၊ ပု ၊ [✓ဓု+အလ] ဓာဝတိ သုဇ္ဈတျနေနေတိ–ဓဝလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၅။ အဖြူ။

ဓုတ ၊ တိ ၊ [✓ဓု+တ] ကိလေသေ ဓုနာတီတိ–ဓုတော။ သုတ္တနိ ၄–၂၊ ၁၀၃။ ကိလေသာတို့ကို ခါတွက်ဖျက်ဆီး စွန့်ပယ်တတ်သော, ခါတွက်ဖျက်ဆီး စွန့်ပယ်အပ်သော၊....ခြင်း။ ဓု= ဏုတေ ကမ္မေတီတိ–ဓုတော။ ဓာတ္ထ။

ဓုတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓ဓု+တ] ဓုတ္တက၊ ကပစ္စည်းအနက်မဲ့၊ မကောင်းမှုကို တရားလွန်လိုက်စားသော၊ အကျင့်ပျက်သော၊ ဆိုးသွမ်းသော၊ လိမ်လည်လှည့်ပတ်တတ်သော။

ဓုဝ ၊ တိ ၊ [✓ဓု+အ] ဓု–ဂတိ ထေရိယေသု၊ အ, ဥဝါဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၉။ မြဲသော။ န ။ နိစ္စဋ္ဌေန ဓုဝံ, ဓဝတိ ဝါ မဂ္ဂါနမာရမ္မဏာဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–ဓုဝံ၊ ဓု–ဂတိ ထေရိယေသူတိ ဟိ ကာတန္တ ဓာတု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်၊ ဓဝတိ ဓဝိတဗ္ဗံ ဂန္တဗ္ဗန္တိ–ဓုဝံ၊ ဓဝတိ ထိရံ ဘဝတီတိ ဝါ–ဓုဝံ၊ နိဗ္ဗာန်၊ မြဲသည်။ ဓာတ္ထ။

ဓူမ ၊ ပု ၊ [✓ဓု+မ] ဓုနာတိ ကမ္မတီတိ–ဓူမော။ ဇဋိ။ မီးခိုး၊ အခိုး၊ အထုံ။

အဝဓုယ ။ ဗျ ။ [အဝ ✓ဓု+တွာ] ခါချ၍၊ ဖယ်စွန့်၍။ သြဓနသမောဓာန၊ သြဓုနိတွာ အဝဓုယ ပဟာယ သမောဓာနော–သြဓနသမောဓာနော။ ကခ်ါဋီသစ်၊ ၂၆၄။

အာဓုတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဓု+တ] လှုပ်ရှားသော၊ ညွှင်းညွှင်းသာသာ တိုက်ခတ်သော။

ဥဒ္ဓုတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဓု+တ] လှုပ်ရှားသော၊ မြင့်မောက်တက်ကြွသော။

ဥဒ္ဓုနာတိ ။ [ဥ ✓ဓု+ဏာ+တိ] တုန်လှုပ်စေ၏၊ လှုပ်ရှား၏၊ ခါ၏။

ဥဒ္ဓုစ္စ ၊ န ၊ [ဥ ✓ဓု+တျ] ဥဒ္ဓံ ဓုနာတိ ကမ္မတီတိ–ဥဒ္ဓုစ္စံ၊ ဥ–ကို အ–ပြု၊ အသဒိသဒ္ဒေဘော်လာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈, ၈၅။ စိတ်မငြိမ်သက်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

မဓုက ၊ ပု ၊ [မဂ္ဂ ✓ဓု+ကွ္] မဂ္ဂံ ဓဝတီတိ–မဓုကော၊ ကွ္၊ ဂ္ဂလောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၆။ မင်းမျိုးစဉ်ဆက် (ရာဇဝင်)ကို ချီးကျူးပြောဆိုတတ်သူ၊ ဇချင်းမော်ကွန်း စီကုံး–ရွတ်ဖတ်သူ။

သန္ဓဝ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဓု+အ) သန္ဓဝနံ–သန္ဓဝေါ၊ မိတ္တဘာဝေန သန္ဓဝေါ–မိတ္တသန္ဓဝေါ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၅။ ပေါင်းဖော်ခြင်း၊ နှီးနှောခြင်း၊ ချစ်ခင်ရင်းနှီးခြင်း။

သိန္ဓု ၊ ပု ၊ [သိ ✓ဓု+ကု] သီတိ သဒ္ဒံ ကုရုမာနာ ဓုနာတိ ကမ္မတီတိ–သိန္ဓု၊ ဇဝံ နာမိကာ နဒီ။ ဇဋီ။ သိန္ဓုမြစ်၊ မြစ်၊ ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ။

သုဓောတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဓု+တ] ကောင်းစွာဆေးကြောအပ်သော၊ ကောင်းစွာပွတ်တိုက်အပ်–သွေးအပ်သော။

သုနိဒ္ဓေါတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဓု+တ] ကောင်းစွာရှင်းလင်းသန့်စင်စေအပ်သော။

ဓုက္ခ

ဘူ= သန့်ပန ကွေသန ဇီဝနေသု–တောက်ပခြင်း, ညစ်ညူးပင်ပန်းခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်းတို့၌။ ဓုက္ခတိ။

ဓုဗ္ဗိ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဓုဗ္ဗတိ။

ဓုတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ဓုဗ္ဗိ+တ] ဓုဗ္ဗိ–ဟိံသာယံ၊ တော၊ ဘုဇာဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၃၇။ ထိ၌ ဓုတ္တာ၊ ဓုတ္တိ၊ မကောင်းမှုကို အလွန်အကျူးပြုကျင့်သော၊ အကျင့်ပျက်သော၊ ဆိုးသွမ်းသော၊ လိမ်လည်လှည့်ပတ်တတ်သော။

ဓုရာ ၊ ထိ ၊ [✓ဓုဗ္ဗိ+ရက်+အာ] ဗ္ဗ–ကိုချေ၊ ဓုဗ္ဗတိ ဟိံသတီတိ–ဓုရာ၊ လှည်းဦး၊ ဝန်၊ ကြံခြင်း။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

ဓုဝ

ဘူ= ဂတိ ထိရေသု–သွားခြင်း, မြဲမြံခိုင်ခံ့ခြင်းတို့၌။ ဓဝတိ။

ဓုဝ ၊ န ၊ [✓ဓုဝ+အ] နိဗ္ဗာန်၊ ကြံစည်ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ တိ ။မြဲသော၊ ခိုင်ခံ့သော၊ တည်တံ့သော။

ဓူ

ဘူ+သွာ+ကီ+စု= ကမ္မနေ–လှုပ်ခြင်း လှုပ်စေခြင်း၌။ ဓဝတိ၊ ဓုဏောတိ၊ ဓုနောတိ၊ ဓုနာတိ၊ ဓာဝေတိ၊ ဓာဝယတိ၊ ဝိဓုနတိ၊ ဝိဓုနာတိ။

ဓုတ ၊ တိ ၊ [✓ဓူ+တ] ဓူ–ဝိဓူနနေ၊ ရဿပြု။ နိတိ ဓာတု၊ ၁၀၇။ ကိလေသာတို့ကို ခါတွက်ဖျက်ဆီး–ပယ်စွန့်ပြီးသော၊ ခါတွက်ဖျက်ဆီးပယ်စွန့်ခြင်း၊ ခါတွက်ဖျက်ဆီးပယ်စွန့်အပ်သော။

ဓုတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ဓူ+တ] ဓူ–ကမ္မနေ၊ တော, ရဿော–ဓုတ္တော။ သဗ္ဗကိဋ္ဌာဒိပသုတေပျယံ၊ အက္ခေသု ဓုတ္တော–အက္ခဓုတ္တော၊ မရိယာဒမတိက္ကမ္မ ကိဋ္ဌာဒိပသုတော ဟိ ဓုတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၁။ ကြူးသော၊ မေထုန်, အရက်, သေစာ, လောင်းကစားမှု အစားအစာတို့၌ လွန်လွန်ကဲကဲ ပြုကျင့်သော၊ လှုပ်ပေါ်လော်လီသော၊ လိမ်လည်–လှည့်ပတ်–ကောက်ကျစ်ဉာဏ်လဲတတ်သော၊ အပျော်ကြူးသော။ ထိ၌ ဓုတ္တာ၊ ဓုတ္တီ။ (ဓုတ္တက, ဓုတ္တိကာ။)

ဓုနာတိ ။ [✓ ဓူ+နာ+တိ] ခါ၏၊ ပယ်စွန့်–ထုတ်ပယ်–လွင့်–ခြွေ၏၊ တုန်လှုပ်၏။ ဓုနန၊ ဓုနန္တ၊ ဓုနမာန၊ ဓုနိတုံ၊ ဓုနိတွာ၊ ဓူတ။

ဓဝ ၊ ပု ၊ [✓ဓူ+အ] ဓူ–ကမ္မနေ၊ သန္တာသံ ဓုနောတီတိ–ဓဝေါ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၄၀။ လင် ယောကျ်ား၊ ဆိုးသွမ်းသူ၊ မျောက်ငိုပင်၊ တုန်လှုပ်ခြင်း။

ဓူမ ၊ ပု ၊ [✓ဓူ+မန်] ဓုနာတိ ကမ္မတီတိ–ဓူမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၇။ [✓ ဓူ+မက်] ဓူ–ကမ္မနေ၊.... ဓုနာတိ ကမ္မတီတိ–ဓူမော= အဂ္ဂိပသဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၄။ မီးခိုး၊ အခိုး။

ဓူမာယတိ ။ နာမဓာတု။ [ဓူမ+အာယ+တိ] ကစ္စည်း၊ ၃၄၅။ အခိုးကဲ့သို့ (မိမိကိုယ်ကို)ပြုကျင့်၏၊ အခိုးလွတ်၏။ ဓူမာယနာ၊ ဓူမာယန္တ၊ ဓူမာယိတ၊ ဓူမာယိတွာ။ မောဂ်–၅၊ ၁၀–ကိုလည်းရှု။

ဓူမေတိ။ နာမဓာတု ။ [ဓူမ+ကျ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၂–နှင့် နိရုတ္တိ၊ ၇၁၂–တို့ကိုရှု။ အခိုးထွက်စေ၏။

ဓူမာပေတွာ ။ ဗျ ။ [ဓူမ+အာပိ+တွာ] မောဂ်–၅၊ ၁၃–နှင့်, နိရုတ္တိ၊ ၇၁၃–တို့ကိုရှု။ ထုံစေ၍။

http://www.dhammadownload.com

ဓူလိ ၊ ထီ ၊ [√ ဓူ+လိ] ဓူ–ဝိဓုနနေ၊ ဓူ–ကမ္ပနေ ဝါ၊ လိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၅။ ဤ–ပစ္စည်းသက်ကဓူလီ၊ မြူ၊ မြူမှုန်။

ဓူသရ ၊ ပု ၊ [√ ဓူ+သရ] ဓုနာတီတိ–ဓူသရော= လူခေါ, ဤသံပဏ္ဍုစ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၈။ ခေါင်းပါးသော၊ စဉ်းငယ်ဖျော့သောအဆင်း။

ဓောတ ၊ တိ ၊ [√ ဓူ+တ] ဓာတူနမနေကတ္ထတာယ ဓူဓာတု ကမ္ပနတ္ထေပိ ဓောဝနတ္ထေပိ ဝတ္တတိ။ နီတိဓာ၊ ၂၅၁။ ဆေးကြောအပ်–ဖွပ်လျှော်အပ်သော၊ ပွတ်တိုက်ထားသော၊ သွေးထားသော၊ စစ်ထားသော။

ဓောနာ ၊ ထီ ၊ [√ ဓူ+ယု+အာ] အကုသိုလ်တရားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ပညာ၊ ပစ္စည်းလေးပါးကို ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ။

ဓောနေယျ ၊ တိ ၊ [√ ဓူ+နာ+ဏေယျ] ဖျက်ဆီးထိုက်သော၊ ဆေးကြောသုတ်သင်ထိုက်သော။

အဗ္ဘုဒ္ဓုနန္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဥ √ ဓူ+နာ+အန္တ] အလွန်ခါသော၊ အလွန်လှုပ်ရှားသော။ အဘိဥဒ္ဓုနန္တ။

အာဓူတ ၊ တိ ၊ [အာ √ ဓူ+တ] ဓူ–ဝိဓုနနေ, ကမ္ပနေ စ၊ ဓူတော, အာဓူတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ တုန်လှုပ်သော။

ဥဒ္ဓုနာတိ ။ [ဥ √ ဓူ+နာ+တိ] ခါ၏၊ လှုပ်၏၊ တုန်လှုပ်၏။

ဝိဓုနာတိ ။ [ဝိ √ ဓူ+နာ+တိ] ဝိဓုနာတိ၊ ခါ၏၊ လှုပ်၏၊ (အရေ)ခွါ၏။ ဝိဓုတ၊ ဝိဓုနိတွာ၊ ဝိဓုနိတုံ၊ ဝိဓုနန္တ၊ ဝိဓုနမာန၊ ဝိဓုနန၊ ဝိဓူတ။ [ဝိဓူတ+ဣက+အာ] ဝိဓူတိကာ၊ ပန်းလက်ကောက်။ ဝိဓူမ၊ အခိုးမရှိသော၊ အခိုးကင်းသော။ [ဝိဓူမ+ဣ+တ] ဝိဓူမိတ= နာမဓာတု။ အခိုးကင်းအောင် ပြုအပ်ပြီးသော။ ဝိဓူယန၊ အထူးထူး အပြားပြား လှုပ်ခါဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဩဓုနာတိ ။ [အဝ √ ဓူ+နာ+တိ] ခါ၏၊ ခါတွက်၏၊ ခါချ၏။

ဂန္ဓဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [ဂေါ √ ဓူ+ဏ] ဂေါမှိ သဂ္ဂေ ဓုနာတိ ကမ္ပတိ ဝီဏာဝါဒန ဂါယန နဋာဒိဝသေနာတိ–ဂန္ဓဗ္ဗော၊ ဩဿ အတ္တံ, ဦဿ အဝါဒေသော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော, ဏပစ္စယောစ။ ဧဋီ။ နတ်ကချေသည်၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ အတီးအမှုတ်တတ်သူ၊ စောင်းသမား။

ဝိနိဒ္ဓုတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ √ ဓူ+တ] အထူးသဖြင့် လှုပ်ခါဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဝိနိဒ္ဓုနက ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ √ ဓူ+ယု+က] အထူးသဖြင့် လှုပ်ခါဖျက်ဆီးတတ်သော။

သန္ဓုနာတိ ။ [သံ √ ဓူ+နာ+တိ] ထိုမှာဘက်သို့တွန်း၍ ခါတွက်၏၊ တစ်ဖက်သို့ လှည့်စေ၏။ သန္ဓုနန။

သန္ဓောတ ၊ တိ ၊ [သံ √ ဓူ+တ] ကောင်းစွာဆေးကြောအပ်ပြီးသော၊ (ဓာဝုဓာတ်၌ ဓောတကို ပြန်ရှု။)

သုပွဓောတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ ဓူ+တ] ကောင်းစွာဆေးကြောအပ်သော၊ ကောင်းစွာဖွပ်လျှော်အပ်သော။ ....ခြင်း၊ ဓာဝုဓာတ်ကိုလည်း ပြန်ရှုပါ။

ဓူပ

ဘူ= သန္တာပေ–ပူခြင်း, ပူစေခြင်း၌။

စု= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဓူပတိ၊ ဓူပေတိ၊ ဓူပယတိ။

√ ဓူပ။ ဘူ+စု= ပူခြင်း, ပူစေခြင်း, အခိုးလွှတ်ခြင်း, ထွန်းပခြင်း, စကားပြောဆိုခြင်းတို့၌ ဖြစ်သည်။ ဘူ= ဓူပါယတိ၊ စု= ဓူပယတိ–၊ ဤသို့ ကောတ္ထုဘ၌ ပြဆိုထားသည်၊ ဘူဝါဒိ၌ အာပယ ပစ္စည်းသက်၍ သက္ကတ၌ ဓူပါယတိ–ဟု ဖြစ်သည်၊ ပါဠိ၌ကား ယင်းပုံစံမျိုးကို နာမဓာတ်သာ ကြံကြသည်။

ဓူပေတိ ။ [√ ဓူ+ဏေ+တိ] ထုံစေ၏၊ လောင်ကျွမ်းစေ၏။ ဓူပန၊ ထုံစေခြင်း, ဆားခတ်ခြင်း။ ဓူပိတ။ မောဂ်–၅၊ ၈၃။

ဓုတ္တ ၊ တိ ၊ [√ ဓူပ+တ] ဓူပ၊ သောဏ္ဍိယေ–သေသောက်ကြူးသူ၏အဖြစ်၌၊ ဝါ–မကောင်းမှုများ လိုက်စားအထူး အပျော်ကြူးခြင်း၌။ ဓူပတိ အဓူပီ, ဓူပိဿတီတိ–ဓုတ္တော၊ ဓာတွန် ပ–ကို ပရရုပ် တ–ပြု။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၀။ အတိုင်းထက်အလွန် ဆိုးသွမ်းသော၊ အကျင့်ပျက်သော။

ဓူပယမာန ၊ တိ ၊ [√ ဓူပ+ဏယ+မာန] ပူစေသော၊ တုန်လှုပ်စေသော။

ဓူပ ၊ နဲ ၊ [√ ဓူပ+အ] အခိုးအထုံ၊ အမွှေးတိုင်၊ ပူလောင်စေခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဓူပိတ ၊ တိ ၊ [✓ဓူပ+တ] ဓူပ–သန္တာပေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၁။ ပူလောင်အပ်သော၊ ပူလောင်စေအပ်သော။

ဓူပါယတိ ။ နာမဓာတု။ [✓ဓူပ+အာယ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၀။ အခိုးအထုံကို ပြု၏၊ အခိုးလွှတ်၏၊ ပူလောင်စေ၏။ ဓူပါယန၊ ဓူပါယိတ။

ဝိဓူပေတိ ။ [ဝိ ✓ဓူပ+ဏော+တိ] မပူလောင်စေ၊ ငြိမ်းအေးစေ၏၊ ကြိုင်–လှိုင်စေ၏၊ ပယ်ဖျောက်ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဓူပန၊ ဝိဓူပနီယ၊ ဝိဓူပယမာန၊ ဝိဓူပိတ၊ ဝိဓူပေတွာ၊ ဝိဓူပယန္တ။

သန္ဓူပေတိ ။ [သံ ✓ဓူပ+ဏော+တိ] သံဓူပေတိ၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ ပူလောင်စေ၏။

သံဓူပါယတိ။ နာမဓာတု။ [သံ+ဓူပ+အာယ+တိ] သန္ဓူပါယတိ၊ ထက်ဝန်းကျင် တောက်လောင်စေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင် အခိုးထ၏။

သမ္မဓူပါယတိ။ နာ–ဓာ။ [သမ္မဓူပ+အာယ+တိ] ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းထန်စွာအခိုးကိုပြု၏၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းထန်စွာ အခိုးလွှတ်၏။

သမ္မဓူပေတိ ။ [သံ+ပ ✓ဓူပ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ မွှေးကြိုင်စေ၏။

ဓူရီ

ဒိ= ဟိ်သာ ဂတိသု–သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ ဓုယျတေ။

ဓူသ

စု= ကန္တိ ကရဏေ–တင့်တယ်အောင် ပြုခြင်း၌။ ဓူသေတိ၊ ဓူသယတိ။

ဓူသရော ၊ ပု ၊ [✓ဓူသ+အရ] ဓူသ–ကန္တိ ကရဏော၊ စုရာဒိ၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၉၆။ စဉ်းငယ်ဖျော့သော အဆင်း။

ဓေ

ဘူ= ပါန တောသနေသု–သောက်ခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း တို့၌။ ဓယတိ၊ ဓေတိ။

ဓေနု ၊ ထီ ၊ [✓ဓေ+နု] ဓေတိ ဝဏ္ဏ ပါယေတီတိ–ဓေနု။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ နွားမ။

သုဓာ ၊ ထီ ၊ [သု ✓ဓေ+အ+အာ] သုဓေန ဓယန္တိ ပိဝန္တိ တံ ဣတိ–သုဓာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅။ နတ်သြဇာ–နတ်ထမင်း၊ အမြိုက်–သုဓာ၊ အင်္ဂတေ။

ဓေက

ဘူ= သဒ္ဒ ဥဿာဟေသု–အသံပြုခြင်း, အားထုတ်ခြင်း တို့၌။ ဓေကတိ။

ဓောရ

ဘူ= ဂတိစာတုရိယေ–တင့်တယ်သော သွားခြင်း၌။ ဓောရေတိ။၊

ဓောရဏ ၊ နာ ၊ [✓ဓောရ+ယု] ဓောရ–ဂတိ စာတုရိယေ၊ ကရဏသာဓနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၅။ ယာဉ်။

ဓောရိတဂ၊ ၊ နာ ၊ [✓ဓောရ+တ+က] ဓောရ–ဂတိ စာတုရိယေ၊ တော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၁။ မြင်း၏အသွားကျသွားသည်ထက်လျင်မြန်စွာ သွားခြင်း။

ဓောဝ

ဘူ= ဓောဝနေ–ဆေးလျှော်ခြင်း၌။ ဓောဝတိ။

ဓောဝတိ ။ [✓ဓောဝ+အ+တိ] ဆေးကြော–သုတ်သင်၏၊ စင်ကြယ်စေ၏၊ ဖွပ်–လျှော်၏၊ ပွတ်တိုက်၏။ ဓောဝန၊ ဓောဝန္တ၊ (ဓောဝါပေတိ၊ –စေ၏။) ဓောဝါပန၊ ဓောဝါပိတ၊ ဓောဝါပေတုံ၊ ဓောဝါပေတွာ၊ ဓောဝါပေန္တ၊ ဓောဝိတ၊ ဓောဝိတဗ္ဗ၊ ဓောဝိတွာ၊ ဓောဝိတုံ၊ (ဓောဝိယတိ၊ –အပ်၏။) ဓောဝိယမာန၊ ဓောဝေတွာ။

ဓောဝ ၊ တိ ၊ [✓ဓောဝ+ဏ] ထိ၌ ဓောဝိနီ၊ ဆေးလျှော်သော။

ဓောဝိယ ၊ တိ ၊ [✓ဓောဝ+ယ] ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော၊ ဟောင်းနွမ်းသော။

သန္ဓောဝတိ ။ [သံ ✓ဓောဝ+အ+တိ] ကောင်းစွာ အဖန်ဖန် ဆေးကြော–ဖွပ်–လျှော်၏။

သုဓောတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဓောဝ+တ] ကောင်းစွာ ဆေးကြော–ဖွပ်လျှော်အပ်သော။ သုနိဒ္ဓေါတ၊ ကောင်းစွာ ရှင်းလင်းသန့်စင်စေအပ်သော။

ပဋိဓောဝန ၊ နာ ၊ [ပတိ ✓ဓောဝ+ယု] တစ်ဖန်–ပြန်၍–ဆေးကြော–ဖွပ်လျှော်ခြင်း။

နက္က

စု= နာသနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ နက္ကေတိ၊ နက္ကယတိ။

http://www.dhammadownload.com

နကုလ ၊ ပု ၊ [✓နက္က+ဥလ] နက္က-နာသနေ ဝါ၊ ဥလော၊ က-လောပေါ၊ သပွေ နာသေတီတိ-နကုလော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၂။ မြွေပါ။

နက္က ၊ ပု ၊ [✓နက္က+အ] နက္ကယတီတိ-နက္ကော= ကုမ္ဘိလော၊ မိကျောင်း။ ဓာတ္ပတ္ထ။

နက္ခ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။

စု= သမ္မန္နေ-ဆက်စပ်ခြင်း၌။ နက္ခတိ၊ နက္ခေတိ၊ နက္ခယတိ။

နက္ခတ္တ ၊ နာ ၊ [✓နက္ခ+တ] နက္ခ-ဂတိယံ၊ နက္ခတီတိ-နက္ခတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇။ နက္ခတ်၊ ကြယ်တာရာ။

နခ

ဂူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ နခတိ။

နစ္ဆ

ဘူ= နစ္ဆနေ-ကခြင်း၌။ နစ္ဆတိ။

နစ္ဆတိ ။ [✓နစ္ဆ+အ+တိ] ကဓာ၊ နစ္ဆန္တ၊ နစ္ဆမာန၊ (နစ္ဆယတိ-နစ္ဆာပေတိ၊ -စေဓာ။) နစ္ဆာပေတွာ၊ နစ္ဆာပေန္တ၊ နစ္ဆိတဗ္ဗ၊ နစ္ဆိတုံ၊ နစ္ဆိတွာ၊ နစ္ဆေန္တ။

နစ္ဆ ၊ နာ ၊ [✓နစ္ဆ+အ] ကခြင်း၊ ကပွဲသဘင်။ တိ ။ ကသော။

နစ္ဆက ၊ တိ ၊ [✓နစ္ဆ+ကွ] ထိ၌ နစ္ဆကီ၊ ကသော၊ (ကသူ, ကချေသည်။)

နစ္ဆန ၊ နာ ၊ [✓နစ္ဆ+ယု] ကခြင်း။ တိ ။ကသော၊ ကပစ္ဆည်းထပ်သက်က "နစ္ဆနက"ကသော။ နစ္ဆန္တ၊ နစ္ဆမာန။

နစ္ဆယန္တီ ။ [✓နစ္ဆ+ဏယ+အန္တီ] ကစေကုန်ဓာ၊ အက ခိုင်းကုန်ဓာ။ နစ္ဆာပေတွာ၊ (နစ္ဆာပေန္တီ၊) နစ္ဆာပေန္တ။

ဥပနစ္ဆတိ ။ [ဥပ ✓ နစ္ဆ+အ+တိ] အနိုးဥ်ကဓာ။

နဇ

ဘူ= လဇ္ဇာယံ-ရှက်ခြင်း၌။ နဇတိ။

နဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓ နဇ+ကွ] ကောတ္ထုဘာ။ [✓ နဇိ+ဏ] နဇိ, လဇိ-ဗိလေဝါ၊ ဏော၊ ဇသေ ဂေါ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၃၄။ အဝတ်မဝတ်သော။ နဂ္ဂိယ [နဂ္ဂ+ဣယ] အဝတ်မဝတ်သူ၏အဖြစ်, အဝတ်မဝတ်ခြင်း၊ ယ-ကို က-ပြုလျှင် နဂ္ဂက၊ အဝတ်မဝတ်သော။

နတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ နဇ+တ္တ] နိသော၊ ရှက်သော။ နတ္တမာလ [နတ္တာ+မာလာ] နတ္တံ ရတ္တာ မာလာ ယသ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၇။ သင်းဝင်ပင်။

နဒ္ဒ

ဘူ= နစ္ဆ ဟိံသာသု-ကခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။

စု= ဒိတ္တိ ဘဋ္ဌ နစ္ဆေသု-ထွန်းပခြင်း, လျှောကျခြင်း, ကခြင်းတို့၌။ နဒ္ဒတိ၊ နဒ္ဒေတိ၊ နဒ္ဒယတိ။

နဒ္ဒတိ ။ [✓နဒ္ဒ+အ+တိ] ကဓာ။ နဒ္ဒန၊ (နဒ္ဒယတိ၊ နဒ္ဒေတိ၊ ကဓာ။) (နာဒ္ဒေတိ၊ ကစေဓာ။)

နဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓နဒ္ဒ+အ] နဒ္ဒ-နစ္ဆေ, အ၊ နဒ္ဒတိတိ-နဒ္ဒော။ သူစိ။ ကချေသည်၊ ကစေသူ၊ ဇာတ်ဆရာ၊ သဘင်သည်မျိုး။ နာဒ္ဒ [✓နဒ္ဒ+ဏ] အနက်တူ။

နဒ္ဒက ၊ တိ ၊ [✓ နဒ္ဒ+ကွ] နဒ္ဒ-နစ္ဆေ၊ ကွ၊ နဒ္ဒတိတိ-နဒ္ဒကော။ သူစိ။ ကချေသည်။ နာဒ္ဒက [နာဒ္ဒက+ဏ] ကချေသည်တို့ဥစ္စာဖြစ်သော။ ထိ၌ နာဒ္ဒကိနီ၊ ကချေသည်မ။ (နာဒ္ဒေတိ၊ ကစေဓာ။)

နဒ္ဒကီ ၊ ထိ ၊ [✓နဒ္ဒ+ကွ+ဣ] နဒ္ဒကီ= နာဒ္ဒကိတ္ထိ။ ဓာန်ဦး၊ ၈၇၆။ ကချေသည်မ။

ကုဋုန္နဒ္ဒု ၊ နာ ၊ [✓ကုဋ ✓နဒ္ဒ+အ] ကုဋ-ဆေဒနေ၊ နဒ္ဒ-အဝဇ္ဈနေ၊ နဒ္ဒ-နဒ္ဒနေ ဝါ၊ ကုဋုန္နဒ္ဒုန္တိ သမုဒိတ နာမံ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၂။ နွားမြေရင်းသိမ်၊ (မုန်ညင်းမြက်တစ်မျိုး။)

နတ

ဒိ= ဂတ္တဝိက္ခေပေ-ကိုယ်ကိုပစ်လွှဲခြင်း၌။ နစ္ဆတိ။

နစ္ဆတိ ။ [✓နတ+ယ+တိ] ကိုယ်ကိုပစ်လွှဲဓာ၊ ကဓာ။

ဥပနစ္ဆတိ ။ [ဥပ ✓ နတ+ယ+တိ] အနိုးဥ်ကဓာ။

နစ္ဆ ၊ နာ ၊ [✓ နတ+ယ] တျ-ကို စ-ပြု။ ရှု၊ ၆၆၀။ [✓ နတ+တျ] နစ္ဆန္တိ-နတ-နာ တိမှိ, နတ-ဂတ္တဝိက္ခေပေ, နတ-ဂတ္တဝိနာမေတိ တိဏ္ဏမည တရဿိနာ တျပစ္ဆယာဒိမှိ ကတေ ရှုပ်။ ရှာသ၊ ၆၃၈။ နတ-ဂတ္တဝိနာမေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိတ္တာ နစ္ဆာဒေသော၊ နတနံ-နစ္ဆံ၊ နဒ္ဒနံ ဝါ-နစ္ဆံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၀။ ကခြင်း၊ ကိုယ်တိုင် ကခြင်း၊ ကစေခြင်း။ **နစ္ဆန** [✓နတ+ယ+ယု] နစ္ဆနက၊ နစ္ဆန္တ၊ နစ္ဆမာန၊ (နစ္ဆယတိ [✓နတ+ယ] ဏယ+တိ) ကစေဓာ၊

http://www.dhammadownload.com

အကခိုင်း၏။ နစ္စာပေတိ။ နစ္စာပေတ္တာ၊ နစ္စာပေန္တာ၊ နစ္စိတ၊ နစ္စိတဗ္ဗ၊ နစ္စိတုံ၊ နစ္စိတ္တာ၊ နစ္စေန္တာ။

နတ္တန ၊ န ၊ [✓ နတ+ယု] နတီယတေ–နတ္တနံ၊ နတ–ဂတ္တဝိနာမေ, ယု။ သူစိ။ ကခြင်း။

နဒ

ဘူ+စု= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ နဒတိ၊ နာဒေတိ၊ နာဒယတိ။

နဒတိ ။ [✓ နဒ+အ+တိ] မြည်၏၊ ဟိန်း၏၊ ဟောက်၏၊ တွန်၏၊ ကြုံးဝါး–မြွက်ဆို၏။ နဒန၊ နဒန္တာ၊ နဒမာန၊ (နဒါပေတိ၊ –စေ၏။) နဒါပေတုံ၊ နဒါပေတွာ၊ နဒါပေန္တာ၊ နဒိတ၊ နဒိတဗ္ဗ၊ နဒိတုံ၊ နဒိတ္တာ။

နဒီ ၊ ထီ ၊ [✓ နဒ+အ+ဣ] နဒတိ သန္ဒတီတိ–နဒီ။ ဥဒါနဋ္ဌ၊ ၂၅။ နဒ–အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ နဒတီတိ–နဒီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ဖ၈၁။ ပဗ္ဗတေသု ဝနာဒီသု နဒတီတိ–နဒီ၊ [✓ နဒ ✓ ဣ+အ+ဣ] နဒ, ဣ–ဣတိ ဓာတုဒွယဝသေန ပန နဒန္တီ ဂဠတီတိ–နဒီတိပိ နိဗ္ဗစနံ ဝဒန္တိ။ နီတိဓာ။ ၈၄။ မြစ်။

နာဒ ၊ ပု ၊ [✓ နဒ+ဏ] နဒနံ–နာဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၈။ အသံ၊ ကြွေးကြော်အပ်သောအသံ၊ ကြုံးဝါးအပ်သောအသံ။

နာဒယတိ ။ [✓ နဒ+ဏယ+တိ] နာဒေတိ၊ အသံပြု၏၊ မြည်၏၊ ဟိန်းဟောက်၏။ နာဒိတ၊ နာဒေန္တာ။

နဒ္ဒုဟ ၊ ပု ၊ [✓ နဒ+ဥဟ] မပီမပြင်မြည်တတ်သော ငှက်၊ ဒင်ကျီးငှက်။

အဗ္ဘုန္နဒိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဥ ✓ နဒ+တ] ကျူးရင့်အပ်သော၊ ကြွေးကြော်အပ်သော။

အဘိနဒတိ ။ [အဘိ ✓ နဒ+အ+တိ] ဟစ်ကြွေး–မြည်တွန်၏၊ ဟောက်၏။ အဘိနဒန္တာ၊ အဘိနဒိတ၊ အဘိနဒိတွာန၊ (အဘိနာဒယတိ၊ အဘိနာဒေတိ၊) အဘိနာဒ၊ အဘိနာဒယန္တာ၊ အဘိနာဒိတ။

ပဋိနဒတိ ။ [ပတိ ✓ နဒ+အ+တိ] မြည်၏။

ဥန္နဒတိ ။ [ဥ ✓ နဒ+အ+တိ] ကြွေးကြော်၏၊ ပဲ့တင်ထပ်စေ၏။ ဥန္နဒိတွာ၊ (ဥန္နာဒေတိ၊) ဥန္နာဒ။

ဥပနဒတိ ။ [ဥပ ✓ နဒ+အ+တိ] တွန်မြည်၏၊ ပဲ့တင်ထပ်စေ၏။

နိနဒ ၊ ပု ၊ [✓ နဒ+အ] နဒ–အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ [နိ+နဒ] နိရတ္ထော နဒေါ–နိနဒေါ။ ဓာန်ဋီ။ အသံ။

နိနာဒ ၊ ပု ၊ [✓ နဒ+ဏ] နဒနံ–နဒေါ၊ [နိ+နာဒ] နိရတ္ထော နာဒေါ–နိနာဒေါ။ ဧဋီ၊ ၁၂၈။ အသံ။

နံဒ္ဒ

ဘူ= သဒ္ဒမှိ–အသံပြုခြင်း၌။ နဒ္ဒတိ။

နန္ဒ၊ နဒိ

ဘူ= တုဋ္ဌ နန္ဒနေသု–ရောင့်ရဲခြင်း, ပြည့်ဖြိုးခြင်း, နှစ်သက်ခြင်းတို့၌။

နဒိ+ဘူ= သမိဒ္ဓိယံ–ပြည့်စုံခြင်း၌၊ ဝါ–နှစ်သက်ခြင်း၌။ နန္ဒတိ။

နန္ဒတိ ။ [✓ နန္ဒ+အ+တိ] နှစ်သက်၏၊ ဝမ်းမြောက်၏။ နန္ဒ၊ နန္ဒက၊ နန္ဒန၊ နန္ဒန္တာ၊ နန္ဒမာန၊ (နန္ဒယတိ၊ –စေ၏။) နန္ဒယန္တာ၊ နန္ဒိတ၊ နန္ဒိတွာ၊ (နန္ဒီယတိ၊ –အပ်၏။) နန္ဒေန္တာ ။ –သော။

နန္ဒနာ ၊ ထီ ၊ [✓ နန္ဒ+ဏာ = နန္ဒိ+အန+အာ] နန္ဒယတီတိ–နန္ဒနာ။ မောဂ်–၄၊ ၁၄၂။ နှစ်သက်စေတတ်သောမိန်းမ။

နန္ဒာ ၊ ထီ ၊ [✓ နန္ဒ+အ+အာ] နန္ဒီယတီတိ–နန္ဒာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃။ သိကြားမင်း၏ရေကန်။

နန္ဒနန္ဒနာ ၊ ထီ ၊ [နန ✓ နန္ဒ+ယု+အာ] ယောက်မ၊ လင်၏နှမ။

နန္ဒနန္ဒာ ၊ ထီ ၊ [နန ✓ နန္ဒ+အ+အာ] နနန္ဒတီတိ–နန္ဒနန္ဒာ၊ အတ္ထာဘာဝေါ နဿ ဝိဘာသာဓိကာရာ၊ နန္ဒ–သမိဒ္ဓိယံ၊ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၅။ ယောက်မ။

နန္ဒီ ၊ ထီ+န ၊ [နန္ဒ+ဣ] နန္ဒနံ–နန္ဒီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၇။ နှစ်သက်–ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း။

နန္ဒိ ၊ တိ ၊ [✓ နန္ဒ+ဏိ] နှစ်သက်–ဝမ်းမြောက်လေ့ရှိသော။

နန္ဒိ ၊ ထီ ၊ [✓ နန္ဒ+အ+ဣ] နှစ်သက်သော(နှစ်သက်ကြောင်းဖြစ်သော)–တဏှာ၊ မျော်လင့်တောင့်တတတ်သော (မျော်လင့်တောင့်တကြောင်းဖြစ်သော) တဏှာ။

အဘိနန္ဒတိ ။ [အဘိ ✓ နန္ဒ+အ+တိ] နှစ်သက်၏၊ တပ်မက်၏၊ လိုချင်–တောင့်တ၏၊ ဆီးကြို–လက်ခံ၏၊ ဝမ်းမြောက်၏။ အဘိနန္ဒက၊ အဘိနန္ဒန၊

http://www.dhammadownload.com

အဘိနန္ဒနီယ၊ အဘိနန္ဒန္တ၊ အဘိနန္ဒမာန၊ (အဘိနန္ဒ ယတိ၊) အဘိနန္ဒိတ၊ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ၊ အဘိနန္ဒိတုံ၊ အဘိနန္ဒိတွာ၊ အဘိနန္ဒိယ၊ အဘိနန္ဒိယမာန၊ အဘိ နန္ဒီ၊ ထိဋ္ဌ အဘိနန္ဒိနီ၊ (အဘိနန္ဒိယတေ၊ –အပ်၏။)

အာနန္ဒတိ ။ [အာ ✓ နန္ဒ+အ+တိ] နှစ်သက်၏၊ ဝမ်းမြောက်၏။ အာနန္ဒိတ၊ အာနန္ဒိယ၊ အာနန္ဒီ။

အာနန္ဒ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ နန္ဒ+အ] နှစ်သက်ဝမ်း မြောက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြောင်း(ပီတိ)။ အာဘုသော နန္ဒယ (နန္ဒ)တီတိ–အာနန္ဒော။ ဓာန်ဦ၊ ၈၇။ ဖ၇၃။ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကအာနန္ဒထေရ်၊ ငါးကြီးအာနန္ဒာ။

အာနန္ဒန ၊ နာ ၊ [အာ ✓ နန္ဒ+ယု] နန္ဒ–သမိဒ္ဓိယံ၊ အာနန္ဒနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၀။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ခွန်းဆက်သခြင်း။

ပဋိနန္ဒတိ ။ [ပတိ ✓ နန္ဒ+အ+တိ] နှစ်သက်၏၊ ဝမ်းမြောက်၏။ ပဋိနန္ဒိတ၊ ပဋိနန္ဒိတွာ။

သဟနန္ဒီ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ နန္ဒ+ဏီ] အတူတကွ ရွှင်လန်း နှစ်သက်သော။

သုနန္ဒ ၊ ထိ+ပု ၊ [သု ✓ နန္ဒ+အ] “အမည်”= သုနန္ဒ မည်သူ၊ သုနန္ဒမည်သော–အရာ။

သုနန္ဒီ ၊ တိ ၊ [သု ✓ နန္ဒ+ဏီ] ကောင်းစွာ နှစ်သက်– ဝမ်းမြောက်သော။

နံဒွ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ခြင်း၌။ နန္ဒတိ။ ဓာတွတ္ထ။

ဥပနန္ဒတိ ။ [ဥပ ✓ နန္ဒ+အ+တိ] ရှုန့်ငြိုးဖွဲ့၏။ ဥပနန္ဒော၊ ရှုန့်ငြိုးဖွဲ့သော။

ဝိနန္ဒတိ ။ [ဝိ ✓ နန္ဒ+အ+တိ] ချည်နှောင်၏၊ ထုံးဖွဲ့၏။ ဝိနန္ဒိတွာ၊ ဝိနန္ဒိတုံ၊ ဝိနန္ဒန္တ၊ ဝိနန္ဒန္တီ၊ ဝိနန္ဒမာန၊ ဝိနန္ဒိယမာန၊ ဝိနန္ဒာပေတုံ၊ ဝိနန္ဒန။

သုဝိနန္ဒနီယ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ နန္ဒ+အနီယ] ကောင်းစွာ ထုံးဖွဲ့အပ်သော၊ ကောင်းစွာ ရစ်ပတ်ချည်နှောင် အပ်သော။

နံဗ္ဘ၊ နံမ္ဘ

ဘူ= ယာယနေ–သွားခြင်း၌။ နဗ္ဘတိ၊ နမ္ဘတိ။

နဘ

ဘူ+ကိ+ဒိ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ နဘတိ၊ နဘ္ဘာတိ၊ နဗ္ဘတိ။

နဘ ၊ တိ ၊ [✓ နဘ+အစ်] ညှဉ်းဆဲတတ်သော။ နာ ။ကောင်းကင်။

နာဘိ ၊ ထိ ၊ [✓ နဘ+ကျက်] နဘတိ ဟိံသတီတိ– နာဘိ= သရီရာဝယဝေါ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၀။ ချက်၊ ပုံတောင်း။

နမ၊ နမု

ဘူ= နမန ရဝေသု–ညွတ်ကိုင်းခြင်း, အသံပြုခြင်း တို့၌။ နမတိ။

နမတိ ။ [✓ နမု+အ+တိ] ညွတ်ယိမ်း၏၊ ကိုင်းရှိုင်း၏၊ ရှိခိုး၏။ နမန၊ ညွတ်ခြင်း၊ ညွတ်တတ်သော။ နမန္တ၊ နမမာန၊ (နမယတိ၊ ညွတ်စေ၏။) နမာပေတွာ၊ နမိတ၊ နမိတဗ္ဗ၊ နမိတွာ၊ နမေတုံ၊ နမေန္တ ။

နတ ၊ တိ ၊ [✓ နမု+တ] ညွတ်သော၊ ကိုင်းသော၊ ကွေးသော၊ ကောက်သော၊ တဏှာ။

နတိ ၊ ထိ ၊ [✓ နမု+တိ] ရှုပါရုံ–စသည်၌ ညွတ်တတ် သော–တဏှာ။

နမ ၊ ပု ၊ [✓ နမု+အ] ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်တို့ဖြင့် ညွတ်ယိမ်းကိုင်းရှိုင်းခြင်း, –ရှိခိုးခြင်း၊ ညွတ်ယိမ်း– ကိုင်းရှိုင်းကြောင်း–ရှိခိုးကြောင်း–စေတနာ။ တိ ။ ညွတ်ယိမ်း–ကိုင်းရှိုင်းတတ်–ရှိခိုးတတ်သော။

နမတ ၊ ပု ၊ [✓ နမု+အတစ်] ကချေသည် (သရုပ် ဆောင်၊) ပိုင်ရှင်၊ မိုးတိမ်။ တိ ။ ကွေးညွတ်သော။ ကောတ္ထုဘ။

နမတက ၊ နာ ၊ [နမတ+က] နမတေ ယုတ္တံ–နမတကံ၊ သင်တုန်းဓားကို ရစ်ပတ်စရာအဝတ်၊ ဝမ်းသေး အောင် ရစ်ပတ်စရာအဝတ်, ကြိုး။

နာမ ၊ နာ ၊ နမျတေ အဘိမီယတေ အတ္ထော အနေ နာတိ–နာမံ၊ သဒ္ဒသတ္ထေ နမုဓာတုဝသေန။ ဓာန်ဦ၊ (ဂ) နာမ်။ [✓ နမု+ဏ] နမျတေ အဇ္ဈသတေ အသ္မိန္တိ–နာမံ၊ နမတိ နာမယတီတိ ဝါ–နာမံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၄။ နာမ်၊ အမည်။

ပဏာမ ၊ ပု ၊ [ပ ✓နမု+ဏ] ပဏမနံ ပဏာဒမော၊ ညွတ်–ယိမ်း–ကိုင်းရှိုင်းခြင်း၊ ရှိခိုးခြင်း။ ဏော နဿ ပပရိအာဒိတော။ ရူ၊ ၄၂။ ပဏမတိ ဧတောယာတိ ပဏာမော၊ ရှိခိုးကြောင်းစေတနာ။

နီယံ။ ။ပပရိနှင့်, နိဥသြနောက်, နဒယ်ရောက်, မဖောက်ဏကြိုးပြန်။ (ဘုရားကြီး)။

အတိနာမေတိ ။ [အတိ ✓ နမု+ဎော+တိ] လွန်စေ၏၊ ကုန်လွန်စေ၏၊ ပို့လွန်စေ၏။ အတိနာမေတွာ။

အနုနမတိ ။ [အနု ✓ နမု+အ+တိ] ညွတ်၏၊ ကိုင်း၏။ အနုနမိတဗ္ဗ။

http://www.dhammadownload.com

ဩနမတိ ။ [အဝ ✓နမု+အ+တိ] ညွတ်၏။ ဩနမိတ္တာ၊ ဩနတ၊ ဩနမိတ၊ ဩနမန၊ (ဩနမေတိ၊ ဩနာမေတိ၊–စေ၏။) ဩနာမေတ္တာ၊ ဩနာမနာ။

အပနမတိ ။ [အပ ✓ နမု+အ+တိ] ညွတ်၏၊ ဖဲသွား၏။

အပနတ ၊ တိ ၊ [အပ ✓နမု+တ] ဒေါသ၏အစွမ်းဖြင့် ကြဉ်ဖယ်သော၊ မျက်နှာလွဲသော၊ ထိပါးသော၊ ပြစ်မှားသော။ [အပ+နတ] ညွတ်ခြင်းကင်းသော၊ ငြိကပ်ခြင်းကင်းသော။

အပနာမယတိ ။ [အပ ✓နမု+ဏာယ+တိ] အပနာမေတိ၊ ညွတ်စေ၏၊ လှဲ၏၊ ချ၏၊ ပယ်၏၊ ပစ်လွှင့်၏။ အပနာမန၊ အပနာမေတ္တာ၊ အပနာမေန္တ။

အဘ္ဘာဏ္ဍတိ ၊ ထိ ၊ [အဘိ+ဥ ✓နမု+တိ] အဘ္ဘာန္ဒတိ၊ အလွန်မောက်မာခြင်း။

အဘ္ဘာန္ဒတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဥ ✓နမု+တ] မြင့်မောက်သော၊ တက်ကြွသော။ အဘ္ဘာန္ဒမိတ္တာ၊ ထွက်၍၊ တက်၍။

အဘ္ဘာန္ဒာမေတိ ။ [အဘိ+ဥ ✓နမု+ဏော+တိ] တက်စေ၏၊ မြောက်စေ၏၊ မြှောက်၏၊ ပင့်၏။ အဘ္ဘာန္ဒာမေတ္တာ။

အဘိနမတိ ။ [အဘိ ✓နမု+အ+တိ] ညွတ်–ကိုင်း၏။ အဘိနတ၊ (အဘိနာမယတိ၊ –စေ၏၊ သနားငဲ့ညှာ၏၊ ပင့်ဆောင်၏။) အဘိနာမေတ္တာ။

အဘိနိန္နာမေတိ ။ [အဘိ+နိ ✓နမု+ဏော+တိ] ရှေးရှု ညွတ်စေ၏၊ ရှေးရှုဆောင်၏။ အဘိနိန္နာမန၊ အဘိနိန္နာမိတ၊ အဘိနိန္နာမေန္တ။

အဝနမတိ ။ [အဝ ✓နမု+အ+တိ] ညွတ်ကိုင်း၏။ (ဩနမတိ၊) အဝနတ၊ အဝနတိ၊ အဝနမိတ၊ ညွတ်ကိုင်းအပ်သော၊ ဆင်ခြင်းစဉ်းစားအပ်သော။

အာနမနာ ၊ ထိ ၊ [အာ ✓ နမု+ယု+အာ] ရှေးရှု ညွတ်ခြင်း၊ ရှေ့သို့ညွတ်ခြင်း၊ နောက်သို့ညွတ်ခြင်း။

ဥပနမတိ ။ [ဥပ ✓နမု+အ+တိ] ညွတ်၏၊ အားထုတ်၏၊ ကိုင်းညွတ်၏။ ဥပနတ၊ ဥပနာမေတိ၊ ညွတ်စေ၏၊ ဆက်ကပ်၏၊ ကပ်လျှ၏၊ တည်ထား၏။ ဥပနာမန၊ ဥပနာမိတ၊ ဥပနာမေန္တ။

ဥဏ္ဍမတိ ။ [ဥ ✓ နမု+အ+တိ] ထောင်လွှား၏၊ တက်ကြွ၏။ ဥဏ္ဍတ၊ ဥန္ဒတ၊ ဥဏ္ဍတိ၊ ဥန္ဒတိ၊ ဥဏ္ဍမန္တ၊ ဥဏ္ဍာမ၊ (ဥန္ဒမတိ၊) ဥန္ဒမ၊ ဥန္ဒာမိ၊ (ဥန္ဒာမေတိ၊ –စေ၏။) ဥန္ဒာမေတ္တာ။

ဥန္ဒတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓နမု+တ] ဥန္ဒမတိတိ–ဥန္ဒတော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၈။ မြင့်သော။ ဥန္ဒတ၊ ဥဏ္ဍတ၊ နဖူးစည်းတန်ဆာ။

ဥန္ဒတိ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓နမု+တိ] ဥန္ဒမနံ–ဥန္ဒတိ၊ ဥပုဗ္ဗော နမု–နမနေ၊ ဣတ္ထိယမတိယဝေါတိ– တိ၊ ဂမနာဒိနာ ဓာတွန္တ လောပေါ။ သူစိ။ တက်ကြွခြင်း၊ ထောင်လွှားခြင်း(မာန)။ ဥဒ္ဒံ နမတိ ယာယ, သာ–ဥန္ဒတိ၊ ဣတ္ထိယံ၊ တိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၈။

ဥဏ္ဍီ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓နမု+ဏ္ဍ] အထက်သို့ အသားတက်စေသော၊ အိုင်းအမာ၊ အဖု။ (ဥဏ္ဍီဂဏ္ဍ= အထက်သို့ အသားတက်သော အိုင်းအမာ, အဖု, ကြွက်နို့။)

ဝိနမတိ ။ [ဝိ ✓နမု+အ+တိ] ညွတ်၏၊ ကိုင်း၏၊ ကုန်း၏၊ အထူးထူး အပြားပြား ညွတ်၏၊ ဖီလာအားဖြင့် ညွတ်၏။ ဝိနမမာန၊ (ဝိနမယတိ၊ ဝိနမျတော၊) ဝိနာမေတ္တာ၊ ဝိနမနာ၊ ဝိနာမနာ၊ ဝိနာမိတ။

ဝိနတ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓နမု+တ+အာ] ဝိနော ပက္ခိနော နမန္တိ ယံ–ဝိနတာ။ ဓာန်ဦး၊ ဖ၂၈။ ဂဠုန်တို့၏အမိ။

ဝိနတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ နမု+တ] ဦးညွတ်သော၊ ကိုင်းညွတ်သော၊ ကော့လန်သော၊ ကောက်သော။

ဩနမတိ ။ [အဝ ✓နမု+အ+တိ] အောက်သို့ညွတ်၏။ (ဩနမာပေတိ၊ –စေ၏။) ဩနာမိတ။

ဩနတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ နမု+တ] ကိုင်းညွတ်သော၊ ဩနမန။

ဩနမက ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ နမု+အက] အောက်သို့ ညွတ်သော၊ ကိုင်းညွတ်သော။

ပရိဏာတ ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓နမု+တ] နမု–နမနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ ကတ္တရိ တော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၅။ ရင့်ကျက်သော၊ မှည့်သော။

နမဿာ ၊ ထိ ၊ [✓ နမု+ဿ+အာ] နမု–နမနေ၊ ဿပစ္စယော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၆။ ရှိခိုးခြင်း။

ဝိပရိဏာမတိ ။ [ဝိ+ပရိ ✓နမု+အ+တိ] ဖောက်ပြန်၏၊ ပျက်စီး၏။ ဝိပရိဏတ၊ ဝိပရိဏာမန္တ၊ (ဝိပရိဏာမေတိ၊) ဝိပရိဏာမေတ္တာ၊ ဝိပရိဏာမိတ၊ ဝိပရိဏာမန္တ၊ ဝိပရိဏာမန၊ ဝိပရိဏာမ၊ ဝိပရိဏာမန၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိပရိဏာမိတ၊ ဝိပရိဏာမီ၊ (ဝိပရိဏာမိနီ၊) ဝိပရိဏာမေတဗ္ဗ။

ဝိတိနာမေတိ ။ [ဝိ+အတိ ✓နမု+ဏော+တိ] ကျော်လွန်စေ၏၊ ဖြတ်ကျော်၏၊ ကုန်စေ၏။ ဝိတိနာမန၊ ဝိတိနာမိတ၊ ဝိတိနာမေတဗ္ဗ၊ ဝိတိနာမေတွာ၊ ဝိတိနာမေတုံ၊ ဝိတိနာမေန္တ၊ ဝိတိနာမေန္တီ၊ ဝိတိနာမယမာန။

သန္နတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓နမု+တ] ကောင်းစွာကွေးညွတ်သော၊ အောက်သို့ညွတ်သော၊ ယုတ်ညံ့သော။

သန္နမနာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓နမု+ယု+အာ] ထက်ဝန်းကျင်မှညွတ်ခြင်း, –ကိုင်းခြင်း, –ကုန်းခြင်း၊ ကောင်းစွာညွတ်ခြင်း, –ကိုင်းခြင်း, –ကုန်းခြင်း။

သန္နာမေတိ ။ [သံ ✓နမု+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ=ညွတ်စေ၏, ကိုင်းစေ၏, ရုန်းကန်၏။ သန္နာမေတွာ။

သုပရိနတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓နမု+တ] ကောင်းစွာ=ရင့်ကျက်သော၊ အိုမင်းစေအပ်သော၊ ဖောက်ပြန်စေအပ်သော။

သုပဏာမိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓နမု+ဏော+တ] ကောင်းစွာညွတ်စေအပ်သော၊ ကောင်းစွာ လက်အုပ်ချီမိုး, ရှိခိုးအပ်သော။

နမဿ

ဘူ= ဝန္ဒနာနတိယံ–ရှိခိုးဦးညွတ်ခြင်း၌။ နမဿတိ။

နမဿတိ ။ [✓နမဿ+အ+တိ] ဦးညွတ်ရှိခိုး၏။ နမဿန၊ နမဿနိ်ယ၊ နမဿနေယျ၊ နမဿန္တ၊ နမဿမာန၊ နမဿာ၊ (နမဿာပေတိ၊ –စေ၏။) နမဿိတ၊ နမဿိတဗ္ဗ၊ နမဿိတုံ၊ နမဿိတွာ၊ နမဿိတွာန၊ နမဿိယ၊ နမဿိယမာန။

နမဿာ ၊ ထီ ၊ [✓နမဿ+အ+အာ] နမဿ–ပူဇာယံ၊ ဣတ္ထိယံ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၂၅။ ပူဇော်ခြင်း၊ ရှိခိုးခြင်း။

နမဿိတ ၊ တိ ၊ [✓နမဿ+တ] နမဿဓာတု–ပူဇာယံ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

နမဿိတိ ။ [နမော+အဿ] ပူဇော်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော နမော–ဟူသော အသချံနောင် နမောကရောတိ-ဟူသောဝါကျ၌ မောဂ်-၅၊ ၁၁–သုတ်ဖြင့် အဿပစ္စည်းသက်၊ [✓နမဿ+တိ] ဦးညွတ်ရိုကျိုး ရှိခိုးမှုကို ပြု၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလို နာမဓာတု၊ နမဿန–စသည်တို့၏ ရုပ်ပြီးပုံကိုလည်း သိမြင်လောက်ပါပြီ။

နယ

ဘူ= ဂတိ ရက္ခဏေသု–သွားခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့၌။ နယတိ။

နယတိ ။ [✓ နယ+အ+တိ] သိ၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ စောင့်ရှောက်၏။ နယန။

နယ ၊ ပု ၊ [✓နယ+အ] နယောတိ–နယနံ ဂမနန္တိ–နယော= ပါဠိဂတိ၊ နယန္တိ ဝါ ရက္ခန္တိ အတ္ထံ ဧတေနာတိ–နယော= တထတ္တာနယာဒိ။ နီတိဓာ၊ ၁၄၂။ ပါဠိဂတိနည်း၊ အနက်နည်း။

ကဏ္ဏိကာ ၊ ထီ ၊ [က ✓ နဲယ+ဏ္ဍု+အာ] နယ–ဂမနတ္ထော၊ ကေ သီသေ နယတီတိ–ကဏ္ဏိကာ၊ ဏ္ဍု, ဣတ္တံ, ဏတ္တာဒူ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၁၉။ အထွတ်–အချက်၊ အပေါင်းအစု၊ အခိုင်, အပြွက်, အဖိုး၊ ဦးဆောက်ပန်း။

နိဏ္ဏယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ နယ+အ] နယ–ဂမနတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓာတု၊ အာရမဏံ နိစ္စိနန္တော နယတီတိ–နိဏ္ဏယော၊ နသ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၇၁။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

နရ

ဘူ= နယနပါပုဏေသု–ဆောင်ခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ နရတိ။

နရတိ ။ [✓ နရ+အ+တိ] ဆောင်၏၊ ရောက်၏၊ ရောက်စေ၏။

နရ ။ ပု ၊ [✓ နရ+အ] နရတိ နေတီတိ–နရော= ပုရိသော။ နီတိဓာ၊ ၁၅၁, ဝိမာန ၄၊ ၃၆။ လူ၊ ယောက်ျား။ နာရီ ၊ ထီ ၊ [နရ+ဏ+ဣ] နရေန ယောဂတော, နရဿာယန္တိ ဝါ–နာရီ။ နီတိဓာ၊ ၁၅၈။ မိန်းမ၊ အမသတ္တဝါ။

နရက ၊ ပု ၊ [✓ နရ+အက] နရ–နယေ၊ နရန္တိ ပါပုဏန္တိ သတ္တာ ဧတ္ထာတိ–နရကော= နိရယော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈။ ငရဲ၊ ချောက်။

နလ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ခြင်း၌။ နလတိ။

http://www.dhammadownload.com

နလ ၊ ပု ၊ [✓ နလ+အ] လ-ကို ဋ-ပြုက နဋ၊ ကပစ္စည်း ထပ်သက်က နဋက၊ ကျူပင်၊ ကျူရိုး။

နလက ၊ ပု ၊ [✓ နလ+ဏ္ဍု] စာ-ငှက်။

နလာဋ ၊ နာ ၊ [✓ နလ+အာဋ] နဋာဋ၊ နဖူး။

နဋိန ၊ နာ ၊ [✓ နလ+ဣန] နလ-ဂန္ဓေ၊ ဣနော၊ ဋတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၅။ ကြာ၊ [နဋိန+ဤ] နဋိနီ၊ ကြာအိုင်။

နာလ ၊ နာ ၊ [✓ နလ+ဏ] နလ-ဂန္ဓေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၆။ နာဋမ္ပိ။ သူစိ။ ကြာရိုး၊ ရိုးတံ။

နာဋိ ၊ ထီ ၊ [✓ နလ+ဣဏ်] နလ-ဂန္ဓေ၊ ဏော၊ နာလံ၊ နာဋိပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၃။ လ-ကို ဋ-ပြု၊ ရိုးတံ၊ ကွမ်းစား-စလယ်(ပြည်)၊ ကျည်တောက်၊ လည်ချောင်း။

ပနာဋိ ၊ ထီ+ပု ၊ [ပ ✓ နလ+အ+ဤ] နဋ-ဂန္ဓေ၊ အ၊ နဒါဒိ၊ ဋတ္တံ၊ ပနာဋိ။ အယံ ဣတ္ထိယံ, ပုမေ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၃။ ရေမြောင်း, ရေတံခါး။

နသ

ဒိ= အဒဿနေ-မမြင်ရခြင်း(ပျောက်ပျက်ခြင်း)၌။

ဘူ= ကောဋိလ္လေ-ကောက်ကျစ်ခြင်း၌။ နဿတိ၊ နသတိ။

နဿတိ ။ [✓ နသ+ယ+တိ] ပျောက်၏၊ ပျက်၏။ နဿန၊ နဿန္တ၊ နဿမာန၊ (နာသယတိ, နာသေတိ၊ -စေ၏။) နာသယန္တ၊ နာသယမာန၊ နာသယိတွာန၊ နာသိတ၊ နာသိတဗ္ဗ၊ နာသိယ၊ နာသိယမာန၊ နာသေတဗ္ဗ၊ နာသေတုံ၊ နာသေတွာ၊ နာသေန္တ။

နဋ ၊ တိ ၊ [✓ နသ+တ] နသ-အဒဿနေ၊ နဿတီတိ-နဋ္ဌော။ ရူ၊ ၆၂၆။ ပျောက်သော၊ ပျက်သော။

နတ္ထု ၊ ထီ ၊ [✓ နသ+ထု] နသန္တိ ဧတာယာတိ-နတ္ထု၊ ထု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၀။ နှာခေါင်း၊ နှာ၊ နှာနှပ်ခြင်း။

နာသာ ၊ ထီ ၊ [✓ နသ+ဏ+အာ] နှာခေါင်း။

နာသိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ နသ+ဏ္ဍု+အာ] ဏ္ဍု, အက စ, ဣကာရော စ နာသိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၀။ နှာခေါင်း။

နာသ ၊ ပု ၊ [✓ နသ+ဏ] နဿနံ-နာသော၊ [ဝိ+နာသ] ဝိသေသေန နာသော-ဝိနာသော၊ အဘာဝေါ။ ဒီဋီ-၁၊ ၁၇၃။ ပျက်စီးခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခြင်း။

နာသန ၊ တိ ၊ [✓ နသ+ဏော+ယု] ဖျက်ဆီးတတ်သော။ နာ ။ဖျက်ဆီးခြင်း။

ဗျဂ္ဃီနသ ၊ ပု ၊ [ဗျဂ္ဃ+ဏိ] သတ္တာနံ ဟိံသနတော ဗျဂ္ဃေါဝိယ-ဗျဂ္ဃိ၊ [✓ နသ+ဏ] သတ္တေ နာသေတီတိ-နာသော၊ [ဗျဂ္ဃိ+နာသ] ဗျဂ္ဃိ ဧဝ နာသောတိ-သမုဒိတနာမံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၇။ လင်းယုန်။

ဝိနာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ နသ+ဏ] နသ-အဒဿနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၀။ ပျက်စီးခြင်း၊ (ကွယ်ပျောက်ခြင်း။)

ဝိနဿတိ ။ [ဝိ ✓ နသ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏၊ ပျောက်ကွယ်၏။ ဝိနဋ္ဌ၊ ဝိနဿ၊ ဝိနဿက၊ ဝိနဿိတွာ၊ ဝိနဿိတုံ၊ ဝိနဿန္တ၊ ဝိနဿမာန၊ ဝိနဿမာနက၊ (ဝိနာသေတိ၊ ဝိနာသယတိ၊) ဝိနာသေတွာ၊ ဝိနာသေတုံ၊ ဝိနာသေန္တ၊ ဝိနာသယန္တ၊ ဝိနာသယမာန၊ ဝိနာသိယမာန၊ ဝိနဿန၊ ဝိနဿနက၊ ဝိနာသ၊ ဝိနာသက၊ ဝိနာသန၊ ဝိနာသိတ၊ ဝိနာသိတဗ္ဗ၊ ဝိနာသေတဗ္ဗ။

ဝိပွနဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပ ✓ နသ+တ] မျက်စိလည်လမ်းမှားသော၊ ဆုံးရှုံးသော၊ ပျက်စီးသော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်လေကြောင့် ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်သော။ [ဝိ+ပ ✓ နသ+ဏော+တ] အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် ပျက်စီးစေအပ်-ဖျက်ဆီးအပ်သော။ သုနဋ၊ သုနာသိတ၊ သုဝိနဋ။

နဟ

ဒိ= ဗန္ဓန သောစေယျ သဇ္ဇနေသု-ဖွဲ့ခြင်း, စင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း(ရေချိုးခြင်း), ပြင်ဆင်ခြင်းတို့၌။ နယှတိ၊ နဟာယတိ၊ နှာယတိ၊ နဟာတိ။

နခ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ နဟ+ခ] နယှတေဣဝ သရီရေတိ-နခေါ။ ကောတ္ထုဘ။ ခြေသည်းလက်သည်း။

နတ္တု ၊ ပု ၊ [✓ နဟ+ရိတု] နဟ-ဗန္ဓနေ၊ ရိတု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၇။ [✓ နဟ+တု] နဟ-ဗန္ဓနေ၊ နဟီယတိ ဗန္ဓီယတိ ပေမေနာတိ-နတ္တာ= ပပုတ္တော။ မောဂ်-၇၊ ၇၂။ မြေး။

နဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ နဟ+တ] ဖွဲ့အပ်သော၊ ထုပ်အပ်သော၊ ချည်-နှောင်အပ်သော။

နဒ္ဓီ ၊ ထီ ၊ [✓ နဟ+တ+ဤ] နယှတေ ဗန္ဓီယတေ ယာယ-နဒ္ဓီ၊ နဟ-ဗန္ဓနေ, တော, နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၆။ သားရေလွန်ကြိုး၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်သော တရား၊ ဖွဲ့ချည်တတ်သော-တဏှာ။

http://www.dhammadownload.com

နဟာန ၊ နဟ ၊ [√နဟ+ယု] နဟ–သောစေ၊ ကရဏေ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၉။ ရေချိုးခြင်း။

နဟာပိတ ၊ ပု ၊ [√နဟ+တ] နဟ–သောစေယျေ၊ ဒိဝါဒိ၊ တော၊ နိပါတနာ, ပကာရာဂမာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၈။ ဆေတ္တာသည်။

ဥပနယှတိ ။ [ဥပ √ နဟ+ယ+တိ] ဥပနဒ္ဓတိ၊ ဖွဲ့ချည်၏၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ ဥပနဒ္ဓ၊ ဥပနယှနာ၊ ဥပနာဟီ။

ဥပနာဟ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ နဟ+ဏ] နဟ–ဗန္ဓနေ၊ ပုနပ္ပုနံ, ဥပဂန္တ္ဒာ နယှတိ စိတ္တန္တိ–ဥပနာဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၅။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း။

သြနဒ္ဓတိ ။ [အဝ √ နဟ+ယ+တိ] တစ်နည်း= [သြနဒ္ဓ+ဣ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၂–သုတ်ဖြင့် ဣ–ပစ္စည်းသက်၊ ဣ–ကို ဧ, ဧ–ကို အယ–ပြု၊ ခွင်းချေကပ်၊ သြနဒ္ဓယ၊ ယ–ကိုချေ၊ သြနဒ္ဓတိ–ပြီး၏၊ နောက်ဝိနဒ္ဓန–ကိုလည်းရှု။ မြေးယှက်၏၊ ဖွဲ့ကြက်၏။ သြနဒ္ဓ၊ သြနဒ္ဓက၊ (သြနဟာပေတိ၊–ကြက်စေ၏။ သြနယှတိ၊ ဖွဲ့ချည်၏၊ ဖုံးလွှမ်း၏၊ ကြက်၏။) သြနာဟ၊ သြနာဟန။

နယှန ၊ တိ ၊ [√နဟ+ယ+ယု] ဖွဲ့ချည်တတ်သော၊ (အမျက်ဒေါသ။)

နဟန ၊ ထီ+နဟ ၊ [√ နဟ+ယု] ဖွဲ့တုပ်ခြင်း၊ ချည်နှောင်ခြင်း၊ ရစ်ပတ်ခြင်း။ နဟနာ။

နဟာရု၊ နှာရု ၊ ထီ+ပု ၊ [√ နဟ+အာရု] နှာရု၊ နဟ–ဗန္ဓနေ၊ အာရု၊ နှာရုတိပိ ပါဌော၊ တတ္ထ နန္တ ဿ လောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၇။ နဟ–ဗန္ဓနေ၊ အာရု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၉။ အကြော။

နဟုတ ၊ နဟ=ဧ ၊ [√နဟ+တ] နဟ–ဗန္ဓနေ၊ တော၊ အာဂမဿု၊ (အာဂုံ ဣ–ကို ဥ–ပြု။) ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၄။ တစ်သောင်း။

နဟာတိ ။ [√နဟ+ယ+တိ] ဓာတွန်မကျေ၊ ယ–ကြောင့် ဓာတွန် အ–ကို ဒီဃပြု၊ ယပစ္စည်းကိုချေ၊ ရေချိုး၏။ နဟတွာ၊ နဟာတ၊ နဟာတက၊ နဟာန၊ နဟာနီယ၊ နဟာပက၊ (နဟာပေတိ၊ –စေ၏။) နဟာပန၊ နဟာပိတ၊ နဟာပေတဗ္ဗ၊ နဟာပေတုံ၊ နဟာပေတွာ၊ နဟာပေန္တ။

နဟာယတိ ။ [√ နဟ+ယ+တိ] ဓာတွန်မချေရ၊ ယ–ကြောင့် ဓာတွန် အ–ကို ဒီဃပြု၊ နဟာယတိ၊ ဟကြောင့် နဟ–၏ အ–ကိုချေက နှာယတိ–ဟုလည်း ဖြစ်သေး၏၊ ရေချိုး၏။ နဟာယန၊ နဟာယန္တ၊ နဟာယမာန၊ နဟာယိတဗ္ဗ၊ နဟာယိတုံ၊ နဟာယိတွာ၊ နှာယိတွာ။

ဥန္နဟနာ ၊ ထီ ၊ [ဥ √နဟ+ယု+အာ] ဖွဲ့ရစ်၍ဆိုခြင်း၊ မြောက်ပင့်ပြောဆိုခြင်း။

ဇုဏ္ဏာ ၊ ထီ ၊ [ဇုတိ √နဟ+အ+အာ] စန္ဒဿ ဇုတိ သောဘံ နယှတိ ဗန္ဓတီတိ–ဇုဏ္ဏာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄။ လရောင်။

ပရိဏာဟ ၊ ပု ၊ [ပရိ √ နဟ+ဏ] သမန္တတော နယှတီတိ–ပရိဏာဟော၊ နဟ–ဗန္ဓနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၅။ အနံ။

ဝိနဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ နဟ+တ] ချုပ်စပ်အပ်သော၊ ရစ်ပတ်ချည်နှောင်အပ်သော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ မြေးယှက်အပ်သော။

ဝိနဒ္ဓန ၊ နဟ ၊ [ဝိနဒ္ဓ+ဣ+ယု] ဣ–ပစ္စည်းကို ဧ၊ ဧ–ကို အယ–ပြု၊ ဝိနဒ္ဓယ၊ ယ–ကိုချေ၍ ဝိနဒ္ဓန ဖြစ်သည်။ ဝိနဒ္ဓမာန၊ ဝိနဒ္ဓိကတို့လည်း မာနပစ္စည်း ထပ်သက်ရုံသာ။ သကတ္ထေယေဝါယမိပ္ပစ္စယော၊ စုရာဒိ ဏိဝိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သာရတ္ထဝိလာသိနီ (ပဉ္စိဋီ)–၅၊ ၁၂။ သက်ထားသော ပစ္စည်းအား လျော်စွာ အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုပါ။

ဥပါဟန ၊ ပု+နဟ ၊ [ဥပ √ နဟ+အ] ဥပနယှတေ ဗန္ဓီယတေတိ–ဥပါဟနော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော၊ ရဿဿ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၅။ ဖိနပ်။

သန္နယှတိ ။ [သံ √ နဟ+ယ+တိ] စစ်ဝတ်–ဝတ်ဆင်၏၊ ကောင်းစွာ= ဖွဲ့ချည်၏၊ –ချိတ်၏၊ –လွယ်၏၊ (လေးမြားကို)တင်၏။ သန္နယှိတွာ၊ သန္နယှ၊ သန္နယှိတုံ၊ သန္နယှန္တ၊ သန္နယှမာန၊ သန္နယှန။

သန္နဟတိ ။ [သံ √နဟ+ယ+တိ] နဟာတိကို ပြန်ရှု။ သန္နဟိတွာ၊ (သန္နာဟယတိ၊ –စေ၏။)

သန္နာဟ ၊ ပု ၊ [သံ √နဟ+ဏ] နဟ–ဗန္ဓနေ၊ ကရဏေ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၇။ ချပ်ဝတ်၊ စစ်ဝတ်၊ ကကြိုး၊

http://www.dhammadownload.com

ချပ်ဝတ်တန်ဆာဝတ်ဆင်ခြင်း။ [သန္နာဟ+က] သန္နာဟက။

သန္နဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ ✓နဟ+ဓ] စမ္မေန သမ္မာနဒ္ဓဝါတိ–သန္နဒ္ဓေါ၊ ဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၈။ စစ်ဝတ်ဝတ်ထားသော၊ တန်ဆာဆင်အပ်သော။

သမုန္နဟနာ ၊ ထီ ၊ [သံ+ဥ ✓နဟ+ယု+အာ] ခပ်သိမ်းသော အဖို့အားဖြင့် အဖန်ဖန် ဖွဲ့နှောင်ပြောဆိုခြင်း။

အပိဋ္ဌယ္ဟ ။ ဗျ ။ [အပိ ✓နဟ+တ္ဝာ] န–ကို လ–ပြု၊ ပန်ဆင်၍။ မာလာဂုဏ= မာလာဂုဋ္ဌ၊ ဝေဏု, ဝေဠု–စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။

ဥဏ္ဍိသ ၊ ပု+န ၊ [ဥ ✓နဟ+ဏ္ဍိသ] ဥပုဇ္ဇော နဟ–ဗန္ဓနေ၊ ဏ္ဍိသော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၄။ သင်းကျစ်(နဖူးတန်ဆာ)။

နဒ္ဒ

စု= ဘဿနေ–လျှောက်ချခြင်း၌။ နဒ္ဒာယတိ။

နဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓နဒ္ဒ+အ] နဒ္ဒတိ အသာရော နိဿာရော ဟုတ္တာ ဝေဠုဝံသတောပိ တနုကော သလ္လဟုကော ဇာတောတိ–နဒ္ဒေါ။ အပဒ္ဒ–၂၊ ၁၂၅။ ကျူရိုး၊ ကျူပင်၊ က–ပစ္စည်းထပ်သက်က နဒ္ဒက–ကျူရိုး၊ ကျူပင်။

နာဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [✓နဒ္ဒ+ဏ] ထိဒ္ဓ နာဒ္ဒာ၊ ရိုးတံ။

နာဒ္ဒိ ၊ ထီ ၊ [✓နဒ္ဒ+ဏော+ဣ] ကပစ္စည်း အာပစ္စည်း ထပ်သက်က နာဒ္ဒိကာ၊ ရိုးတံ၊ အကြော၊ ကျည်တောက်၊ စလယ်၊ (ပြည်။) [နာဒ္ဒိကာ+ဏော်ရ] နာဒ္ဒိကေရ၊ စလယ်တောင်းနှင့်တူသောအသီး, အုန်းသီး။

နာထ၊ နာဓ

ဘူ= ယာစနောပတာပိဿရိယာသီသာသု–တောင်းပန်ခြင်း, ပူပန်စေခြင်း, စိုးအုပ်ခြင်း, တောင့်တခြင်း တို့၌။ နာထတိ၊ နာဓတိ။

နာထ ၊ ပု ၊ [✓နာထ+အ] နာထတိ သတ္တာနံ ဟိတံ ယာစတိ, ကိလေသေ ဝါ ဥပတာပေတိ, သတ္တေသု ဝါ ဣဿရိယံ ကရောတိ, တေသံ ဝါ ဟိတံ အာသီသတီတိ–နာထော။ ဓာန်ဦ၊ ၁။ ဘုရား၊ ကိုးကွယ်အားထားရာ၊ ကိုးကွယ်အားထားမှု။

နာထတိ ။ [✓ နာထ+အ+တိ] တောင့်တတတ်၏၊ လိုလားတတ်၏၊ ပူပန်စေတတ်၏၊ တောင်းပန်တတ်၏၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တတ်၏၊ လွှမ်းမိုး–ကျော်လွှားတတ်၏၊ စိုးအုပ်တတ်၏, အုပ်စိုးတတ်၏, အစိုးရတတ်၏။ (နာထတေ။)

နာထမာန ၊ တိ ၊ [✓ နာထ+အ+မာန] ကိုးကွယ်အားထားတတ်သော။ [နာထ+မာန] ကိုးကွယ်အားထားရာ–ဟု မြတ်နိုးခြင်းရှိသော။

နာဓတိ ။ [✓နာဓ+အ+တိ] တောင်း၏၊ ပူလောင်၏, ညှိုးနွမ်း၏။ နာဓန၊ တောင်းခြင်း။

နာသ၊ နာသု

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–မပီသသောအသံ၌။ နာသတိ။

နာသ၊ နာသိကာ ၊ ထီ ၊ [✓နာသု+အ+အာ] နာသန်တို့ အဗျတ္တသဒ္ဒံ ကရောန်တို့ ဇောယာတိ–နာသာ၊ နာသာဓေ–နာသိကာ။ နီတိဓာ၊ ၁၈၂။ နာသာ၊ နှာခေါင်း၊ ဆင်နှာမောင်း။ နာသိကာ၊ နှာခေါင်း၊ နှုတ်သီး။

နိက္က

စု= ပရိမာဏော–နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၌။ နိက္ကေတိ၊ နိက္ကယတိ။

နိက္ခ

ဘူ= စုမ္ဘနေ–ခံတွင်းကို ယှဉ်ခြင်း(ငုံခြင်း, စုပ်ခြင်း–စသည်)၌။

စု= မာနေ–နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၌။ ကောတ္ထုဘ, ထောမ။ နိက္ခတိ၊ နိက္ခေတိ၊ နိက္ခယတိ။

နိက္ခ ၊ ပု+န ၊ [✓ နိက္ခ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ ရွှေ၊ ငါးသုဝဏ်အလေးချိန်၊ တန်ဆာ။

နိဇ

ဘူ= သောဓန ပေါသေသု–စင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း, မွေးမြူခြင်းတို့၌။ နိဇတိ။

ဩဇောဇေတိ ။ [အဝ ✓နိဇ+အ+တိ] ဩနောဇေတိ၊ ဆေးကြော၏၊ ပေးစွန့်၏၊ လှူ၏။ ဩဇောဇန၊ ဆေးကြောခြင်း၊ စွန့်ခြင်း၊ နုဒ–ဓာတ်ကိုလည်းရှု။

နိဇန ၊ န ၊ [✓ နိဇ+ယု] ဆေးကြောခြင်း။

နိဇိ၊ နိဇ္ဇိ

ဘူ= သောဓနေ–စင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း၌။ နိဇ္ဇတိ၊ ပနိဇ္ဇတိ။ (န–ကို ဏ–ပြန်သင့်။)

http://www.dhammadownload.com

ပနိဠ္ဠိတွာ ။ ဗျ ။ [ပ ✓နိဇိ+တွာ] ဆေးကြောသုတ်သင်၍၊ ဥဒကေန အက္ခီနိ ပဏိဠ္ဠိတွာ။ အံ-၂၊ ၄၆၂။ ယခု လက်ရှိဆဋ္ဌမူ၌ အနုမဇ္ဇိတွာ-ဟု ရှိနေသည်။

နိနေ္ဇက ၊ ပု ၊ [နိ ✓နိဇိ+ဏ္ဍု] နိဇိ-သုဒ္ဓိယံ၊ နိဇိ-သောစေယျ သောစနေသု ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၀။ ခဝါသည်၊ အဝတ်လျှော်သမား။

နိတ၊ နိတိ

ဘူ= နိစ္စေ-မြဲခြင်း၌။ နိတတိ။

နိစ္စ ၊ တိ ၊ [✓နိတ+ယ] နိတိ-နိစ္စေ၊ နိစ္စံ။ ရူ၊ ၆၆၀။ နိတတီတိ-နိစ္စော၊ မြဲသော။ နိတနံ-နိစ္စံ၊ မြဲခြင်း။

နိဒ

ဘူ= ကုစ္ဆာ သန္ဒိကဿေသု-ကဲ့ရဲ့ခြင်း, နီးကပ်ခြင်း တို့၌။ နိဒတိ။

နိဒ္ဒါ ၊ ထီ ၊ [✓ နိဒ+ဒ+အာ] နိဒီယတေ ဇိဂုစ္ဆီယတေတိ-နိဒ္ဒါ၊ အိပ်ငိုက်ခြင်း။

နိဒပိ၊ နိဒမ္ပ

ဘူ= နိဒမ္ပနေ-ဆွတ်ခူး သယ်ယူခြင်း၌။ နိဒမ္ပတိ။

နိဒမ္ပတိ ။ [✓ နိဒမ္ပ+အ+တိ] ဆွတ်ခူးသယ်ယူ၏။ နိဒမ္ပကော၊ နိဒမ္ပိတံ၊ နိဒမ္ပိတုံ၊ နိဒမ္ပိတွာ။

နိဒိ၊ နိန္ဒ

ဘူ= ကုစ္ဆာယံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။ နိန္ဒတိ။

နိန္ဒတိ ။ [✓ နိန္ဒ+အ+တိ] ကဲ့ရဲ့၏၊ အပြစ်တင်၏၊ နိန္ဒိတွာ၊ နိန္ဒိတုံ၊ နိန္ဒန၊ နိန္ဒန္တ၊ နိန္ဒာ၊ နိန္ဒိတ၊ နိန္ဒိယ။

နိန္ဒာ ၊ ထီ ၊ [✓နိဒိ+အ+အာ] နိဒိ-ကုစ္ဆာယံ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၁။ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း၊ မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

နိဒ္ဒါ ၊ ထီ ၊ [✓ နိန္ဒ+ဒက်+အာ] နိန္ဒ-ဂရဟာယံ, နေ-လောပေါ၊ နိန္ဒီယတီတိ-နိဒ္ဒါ= သောပ္ပံ။ မောဂ်-၇၊ ၉၆။ နိဒိ-ကုစ္ဆာယံ၊ နိဒ္ဒါ။ ရူ၊ ၆၇၁။ အိပ်ငိုက်ခြင်း။

ဝိနိန္ဒတိ ။ [ဝိ ✓နိန္ဒ+အ+တိ] အထူးအားဖြင့် ကဲ့ရဲ့၏၊ -အပြစ်တင်၏။ ဝိနိန္ဒမာန။

နိဗိ

ဘူ= သေစနေ-သွန်းလောင်းခြင်း၌။ နိမ္မတိ။

နိမ္မ ၊ ပု ၊ [✓ နိဗိ+အ] တမာပင်။

နိလ

ဘူ= ဂဟနေ-ရှုပ်ထွေးပွေယှက် အသိခက်ခြင်း၌။ နိလတိ။

နိဝ

ဘူ= ထူလိယေ-ဆူဖြိုးခြင်း၌။ နိဝတိ။

နိဝါသ

စု= အစ္ဆာဒနေ-ဖုံးလွှမ်းဝတ်ရုံခြင်း၌။ ဝတ္ထံ နိဝါသေတိ၊ နိဝါသယတိ၊ နိဝါသေတွာ။

နိသ

ဘူ= သမာဓိမှိ-တည်ကြည်ခြင်း၌။ နိသတိ၊ နေသတိ။

နိသိ

ဘူ= စုမ္မနေ-စုပ်ခြင်း, ငုံခြင်း၌။ နိံသတိ။

နိသိတ ၊ တိ ၊ [✓နိသိ+တ] နိသိ-နိသာနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ သွေးအပ်သော၊ ထက်အောင်ပြုအပ်သော။ (နိ-ရှေးရှိသော သိ-ဓာတ်သာ ဖြစ်စရာရှိပါသည်။)

နိသု

ဘူ= သေစနေ-သွန်းလောင်းခြင်း၌။ နိသတိ။

နီ

ဘူ= နယေ(ပါပဏေ)-ဆောင်ခြင်း၌။ ပါပုဏနေစ-ရောက်ခြင်း၌လည်း။ ဝိအာဒိပုဗ္ဗော-ဝိစသည် ရှေးရှိလျှင်၊ ဒမာဒေါ-ဆုံးမခြင်းစသည်၌။ နေတိ၊ နယတိ၊ ဝိနေတိ၊ ဝိနယတိ။

နယတိ ။ [✓ နီ +အ+တိ] ဆောင်၏၊ ရောက်စေ၏၊ ပို့၏။ နယန္တ၊ နယိတုံ၊ နယမာန၊ (နေတိ၊) နေတဗ္ဗ။

နတ္တု ၊ ပု ၊ [✓ နီ+ရိတု] နီ-နယေ၊ ရိတု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၇။ မြေး။

နယ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+အ] နယောတိ နယနံ-ဂမနံ၊ နယော= ပါဋိဂတိ၊ အထဝါ တတ္ထ တတ္ထ နေတဗ္ဗောတိ နယော-သဒိသဘာဝေန နေတဗ္ဗာ ကာရော၊ နီယတီတိ နယော-တထတ္တနယာဒိ၊ နီယတိ ဧတေနာတိ နယော-အန္တဒွယဝိဝဇ္ဇန နယာဒိ။ နီတိဓာ၊ ၁၁၁။ ဆောင်ခြင်း၊ ညွှန်ပြခြင်း၊ နည်းလမ်း၊ အလိုး-အဓိပ္ပာယ်၊ အကျိုး-စီးပွား၊ အကြောင်း-ဥပါယ်၊ ဉာဏ်၊ ပညာ၊ သဒ္ဒါအစဉ်၊

http://www.dhammadownload.com

ပါဋိဂတိနည်း၊ အနက်၊ ဧကတ္ထ-စသောနည်း၊ နာနန္တရိက-စသောနည်း၊ အကျဉ်း။

နယန ၊ နဲ ၊ [✓ နီ+ယု] နယတိ နီယတိ ဧတေနာတိ ဝါ-နယနံ။ ရူ၊ ၅၉၇။ နေတိ အတ္တနော နိဿိတံ ပုဂ္ဂလန္တိ-နယနံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၉။ မျက်စိ၊ ဆောင်ခြင်း၊ ရောက်စေခြင်း။

နယိတ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+တ] မိကျောင်းနွယ်ချုံ၊ လံဘူးနွယ်။

နရ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+အရ] နီ-နယေ၊ နေတီတိ-နရော၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၇။ လူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ။

နရက ၊ ပု ၊ [✓ နီ+ဏ္ဍု] အပုညေ နေတီတိ-နရကော၊ ဏ္ဍု, ရန္တော စ,-နရကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၇။ နေတိ ကွေသံ ပါပယတီတိ-နရကော။ ကောတ္ထုဘ။ ငရဲ၊ နရက်, ချောက်။

နဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+အလ] နီ-နယေ၊ အလော၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၁။ ကျူပင်, ကျူရိုး(အလိုကျူ)။ [နလ+က] နလက၊ ကျူပင်၊ ကျူရိုး။

နာယက ၊ တိ ၊ [✓ နီ+ဏ္ဍု] နိဗ္ဗာနပါရံ နေတီတိ-နာယကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄။ ဘုရား၊ နီ-နယေ, ဏ္ဍု= နာယကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၅။ နေတီတိ-နာယကော, နာယိကာ, နာယကံ။ ရူ၊ ၅၇၀။ ဆွဲ-ဆောင်တတ်သော၊ အကြီးအမှူး ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော။

နာဝါ ၊ ထီ ၊ [✓ နီ+ဏ+အာ] ဤ-ကို အာယ-ပြု၊ ယ-ကို ဝ-ပြု၊ သြရတော ပါရံ နေတီတိ-နာဝါ၊ ဘာရံ နယန္တိ ဧတာယာတိ ဝါ-နာဝါ။ ပါတိ-ပဒတ္ထ။ ၂၃၀။ လှေ၊ သင်္ဘော၊ ရေယာဉ်။

နိဇ ၊ တိ ၊ [✓ နီ+ဏ္ဍ] နေတဗ္ဗောတိ-နိယော၊ နိယောဧဝ-နိဇော၊ နီ-နယေ၊ ဏ္ဍော၊ ယသ ဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၆။ မိမိနှင့်စပ်သော။

နိမိ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+မိ] နီ-ပါပနေ, ဧတ္တာဘာဝေါ၊ သုဂတိံ နေတိ ပါပေတီတိ-နိမိ= ရာဇာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၉။ နေမိမင်း။

နိမ္မ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+ဗ] နီ-နယေ၊ ဗော, မောန္တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၀။ တမာ။

နိယတိ ၊ ထီ ၊ [✓ နီ+တိ] သုဘာသုဘဖလံ နေတီတိ-နိယတိ။ တိ ။ဓာန်ဋီ၊ ၉၀။ ရှေးကံကြမ္မာ။

နိယုရ ၊ ပု ၊ [✓ နီ-ဥရ] နီ-နယေ၊ ဥရော၊ ဣယာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၅။ လက်ကောက်။

နီတ ၊ တိ ၊ [✓ နီ+တ] နီယတေ မီယတေတိ-နီတော၊ ဆောင်အပ်သော၊ သိအပ်သော။ (ဒုန္နိတ-ဒုက္ခေန နီတော ဒုန္နိတော၊ ခဲယဉ်းစွာသိအပ်သော။)

နီတိ ၊ ထီ ၊ [✓ နီ+တိ] နယနံ, နယတိ ဧတာယာတိ ဝါ-နီတိ၊ ဆောင်ခြင်း၊ နည်းလမ်း၊ (နီတိကျမ်း။) သတ္တေ သံသာရံ နေတီတိ-နီတိ= တဏှာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇။ တဏှာလောဘ။

နီပ ၊ ပု ၊ [✓ နီ+ပက်] နီ-နယေ၊ နယန္တိ ဧတသ္မာ ဖလန္တိ-နီပေါ= ရုက္ခော။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၆။ ထိန်၊ မအူ၊ ကျည်းပင်။

နီလိ ၊ ထီ ၊ [✓ နီ+လိ] နယတိဿ ဧတ္တာဘာဝေါ၊ အတ္ထိကေဟိ နီယတီတိ-နီလိ။ [✓ နီ+လိ+ဤ] ငီမှိ နီလီ= ဂစ္ဆဇာတိ၊ သရမှာ ဒွေတိ လဿ ဒွိဘာဝေ ရဿတ္တေ စ နိလ္လီတိပိ ဟောတိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၈။ နီလိ၊ နိလ္လိ၊ မဲပင်၊ မဲနယ်။

နီရ ၊ နဲ ၊ [✓ နီ+ဤရ] နီ-နယေ၊ ဤရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ နီ-ပါပနေ, နေတိ, ပရေဟိ ဝါ နီယတီတိ-နီရံ= ဇလံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ ရေ။

နီဋ္ဌ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ နီ+ဣလ] နီ-နယေ၊ ဣလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၇။ အသိုက်၊ ငှက်သိုက်။

နီဝရ ၊ နဲ ၊ [✓ နီ+ကွရ] နယန္တိ ဧတ္ထ သတ္တာတိ-နီဝရံ= ဃရံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၄။ အိမ်။ ပု ။ လက်ကောက်။

နေတု ၊ ပု ၊ [✓ နီ+တု] နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၃၁။ [နီ+ရိတု] နီ-နယေ၊ ရိတု၊ နေတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၅။ ခေါင်းဆောင်၊ အရှင်, သခင်, အစိုးရသူ။

နေတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓ နီ+တက်] နီ-ပါပနေ, ဧတ္တံ တုက်စ နိပါတနာ(နိပါတန-သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အဆုံး၌ တ-လည်းလာ။) နယတိ ပါပေတီတိ-နေတ္တံ= နယနံ, နေတာ စ။ မောဂ်-၇၊ ၈၄။ မျက်စိ။ တိ ။ ရှေ့ဆောင်၊ ပိုးချည်အဝတ်။

နေတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ နီ+တိ] နေန္တိ ဧတာယ သတ္တေတိ-နေတ္တိ= ရဇ္ဇု။ နီတိဓာ၊ ၁၁၁။ ကြိုး၊ ရေမြောင်း၊ ရေကိုဆောင်ခြင်း။

နေတ္တိက ၊ ပု ၊ [✓ နီ+တိ+က] နေတီတိ-နေတ္တိကော၊ သကတ္ထေ ကော၊ [နေတ္တိ+ဣက] နေတ္တိယံ ဥဒက နယနေ နိယုတ္တောတိ ဝါ-နေတ္တိကော၊ နေတ္တိယာ မာတိကာယ နေတီတိ ဝါ-နေတ္တိကော၊ ဣကော။

http://www.dhammadownload.com

ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၀။ မြောင်းဖြင့် ရေကို ဆောင်သူ၊ လယ်သမား။

နေမိ ၊ ထိ ၊ [√နီ+မိ] နယတီတိ–နေမိ= စက္ကန်၊ မောဂ်–၇၊ ၁၃၈။ အကွပ်၊ ဘီးပတ်၊ ဘီးခွေ။

နေရု ၊ ပု ၊ [√နီ+ရု] အတ္တနိဿိတေ သုန္ဒရတ္တံ နေတိ ပါပေတီတိ–နေရု= ပဗ္ဗတော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၇။ နေရုတောင်၊ ရွှေတောင်။

နောနီတ၊ နဝနီတ ၊ နာ ၊ [နဝ √နီ+တ] နဝဒဗျာဒီဟိ နီတံ ပဝတ္တံ–နောနီတံ၊ ဝဿော၊ နဝနီတမွိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၀။ ဆီဦး၊ (ထောပတ်စိမ်း၊ ထောပေး၊ မသကာ။)

ကဏ္ဍိကာ ၊ ထိ ၊ [က √နီ+ဏ္ဍု+အာ] ကေ သိသေ နယတီတိ–ကဏ္ဍိကာ၊ ဏ္ဍု, ဏ္ဍတ္တံ, ဏတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၉။ အထွတ်၊ အချက်၊ အပေါင်း, အစု, အခိုင်, အပြွတ်, အဖီး၊ ဦးဆောက်ပန်း။

အတိနေတွာ ။ ဗျ ။ [အတိ √နီ+တွာ] ရှေးရှုဆောင်၍၊ ပင့်ဆောင်၍။

အနုအာနယတိ ။ [အနု+အာ √နီ+အ+တိ] အနွာနယတိ၊ အဖန်ဖန်ဆောင်၏၊ အဖန်ဖန် ဆောင်ယူရရှိ၏။

အနုနယ ၊ ပု ၊ [အနု √နီ+အ] အဖန်ဖန်ဆောင်ပို့ခြင်း၊ ချစ်ခင်နှစ်သက်–တပ်မက်ခြင်း၊ ဆောင်ပို့တတ်သော တရား၊ အစဉ်လိုက်ဖက်သော–အစဉ်လိုက်၍မှန်းဆ သိတတ်သော။ အနုနယန။

အနုနယန္တ ၊ တိ ၊ [အနု √နီ+အန္တ] လျော်စွာဆောင်သော, ခွင့်ပြုသော၊ လျော်စွာသိစေသော။ အနုနယမာန၊ အနုနေန္တ ။

ဥပနယတိ ။ [ဥပ √နီ+အ+တိ] ဥပနေတိ၊ ကပ်၍ ဆောင်၏၊ ပို့ဆောင်၏၊ ကပ်လူ၏၊ ဆက်ကပ်၏။ (ဥပနိယျတိ, ဥပနီယတိ၊ ကပ်၍ဆောင်အပ်၏။) ဥပနယန၊ ဥပနီတ၊ ဥပနီယ။ –၍။

ဩကိ ၊ ထိ+ပု ၊ [အဝ √နီ+က္က] အဝနီယတေတိ–ဩကိ၊ ဆောင်ယူအပ်သော(ဘဏ္ဍာ)။ ဩကိရက္ခ။

ဩကိတ ၊ တိ ၊ [အဝ √နီ+တ] ဆောင်ယူအပ်သော။

ဩနေတိ ။ [အဝ √နီ+အ+တိ] အောက်သို့ဆောင်၏၊ ချ၏၊ ဖဲ၏။ (ဩနိယျတိ၊ –အပ်၏။) ဩနိတ။

နိဏ္ဏယ ၊ ပု ၊ [နိ √နီ+အ] ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ ရူနှာ၊ ၃၂။

အနုနိတ ၊ တိ ၊ [အနု √နီ+တ] အဖန်ဖန်ဆောင် အပ်သော။

အနုနီယမာန ၊ တိ ၊ [အနု √နီ+ယ+မာန] ဆွဲဆောင် အပ်သော၊ ဖြားယောင်းအပ်သော။

အနုနေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [အနု √နီ+တဗ္ဗ] အဖန်ဖန် စိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်(သိအပ်)သော။

အနုနေတု ၊ ပု ၊ [အနု √နီ+တု] အဖန်ဖန်ဆောင်တတ် (ပြုတတ်)သော။

အပနယတိ ။ [အပ √နီ+အ+တိ] ပယ်၏၊ ပယ်နုတ်၏၊ ပယ်ရှား၏။ (အပနေတိ၊ ပယ်စွန့်၏၊ ပယ်ဖျောက်၏၊ ပယ်ရှား၏။) အပနယန၊ (ထိဋ္ဌ အပနယနီ၊) အပနယန္တ၊ အပနယိတဗ္ဗ၊ အပနယိတုံ၊ အပနီတ၊ အပနီယ၊ (အပနိယျတိ–အပနီယတိ၊ ဖယ်ထုတ် အပ်၏၊ မောင်းနှင်အပ်၏၊ ပယ်စွန့်အပ်၏။) အပနေတဗ္ဗ၊ အပနေတုံ၊ အပနေတု၊ အပနေတွာ၊ အပနေတွာန၊ အပနေန္တ၊ အပနေယျ။

အမ္မဏ ၊ နာ ၊ [အမ္မ √နီ+အ] အမ္မံ နေတိ ယေန–အမ္မဏံ၊ ဥဿတ္တံ, ဏတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၈။ လုံးထွင်းလှေ၊ စက္ကြင်း၊ စည်ပိုင်း၊ ရေလှောင်အိုးကြီး၊ ရေစည်။ (အမ္မဏ၊ အချင့်အတိုင်းအတာ။)

အဘိနေတိ ။ [အဘိ √နီ+အ+တိ] ဆောင်၏၊ ရှေးရှုဆောင်၏၊ ဆောင်သွင်း၏၊ ရောက်စေ၏၊ ပင့်ဆောင်၏။ အဘိနီတ၊ အဘိနေတဗ္ဗ၊ အဘိနေတွာ။

အဘိနယ ၊ ပု ၊ [အဘိ √နီ+အ] သူစျ သူစနံ ဟတ္ထာဒီဟိ သူစိတဗ္ဗဿ ပကာသေတဗ္ဗဿ သတ္ထပဟာရာဒိနော သူစနံ ပကာသနံ အဘိနယောနာမ–“နယနံ–နယော၊ ပဿန္တာနံ အဘိမုခံ နယော”တိ ကတွာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၁။ ပြသင့်သော ဓားဖြင့် ခုတ်ဟန်–စသည်ကို လက်–စသည်ဖြင့် သရုပ်ဆောင်ပြခြင်း(စိတ်အလိုကို ကိုယ်အမူအရာဖြင့် ပြခြင်း)၊ သရုပ်ဆောင်ခြင်း။

အဘိဝိနယ ၊ [အဘိ+ဝိ √နီ+အ] ဝိနည်းပိဋကဓ၊ အချင်းချင်း–မရောယှက်သော(ပိုင်းခြားအပ်သော) ဝိနည်း၊ ထူးသောဝိနည်း၊ ကိလေသာငြိမ်းအေးကြောင်း (ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်သော သမထဝိပဿနာ။)

အာနက ၊ ပု ၊ [အာ √နီ+ဏ္ဍု] အာနကမည်သော စည်၊ ဦဏ္ဍိမစည်၊ (စည်ငယ်၊ စည်တို။)

http://www.dhammadownload.com

အာနယတိ ။ [အာ √ နီ+အ+တိ] ဆောင်၏၊ ဆောင်ယူ၏။ အာနယန၊ အာနယိတုံ၊ အာနယိတွာ၊ အာနယိတွာန၊ အာနီယ၊ -၍။ (အာနေတိ၊) အာနေတဗ္ဗ၊ အာနေတာ၊ အာနေတုံ၊ အာနေတွာ၊ အာနေန္တ။

အာနယ ၊ ပု ၊ [အာ √ နီ+ဏ] အာနီယန္တေ နေနာတိ-အာနယော၊ ဏော၊ ဤသော၊ ဧ အယ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၁။ ကွန်(ငါးဖမ်းပိုက်)။

အာနီတ ၊ တိ ၊ [အာ √ နီ+တ] အာပုဗ္ဗော နီ-နယေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၉။ ဆောင်အပ်သော။

အာယတန ၊ နဲ ၊ [အာယတ √ နီ+အ] အာယတဥ္စ နယတီတိ-အာယတနံ၊ အဘိဌ-၂၊ ၁၂၈။ အာယတနန္တိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ပဝတ္တံ အတီဝ အာယတံ သံသာရဒုက္ခံ ယာဝ နဲ နိဝတ္တတိ၊ တာဝ နယတေဝ ပဝတ္တတေ ဝါတိ-အာယတနံ။ နီတိဓာ၊ ၁၁၂။ အာယတနတရား၊ အကြောင်း။

ဥပနယတိ ။ [ဥပ √ နီ+အ+တိ] ကပ်၍ဆောင်၏။ (ဥပနိယျတိ, ဥပနီယတိ၊ -အပ်၏။) ဥပနယန၊ (ဥပနာမေတိ၊ ညွတ်စေ၏၊ ဆက်ကပ်၏၊ ကပ်လှူ၏၊ တည်ထားဆက်ကပ်၏။) ဥပနာမန၊ ဥပနာမိတ၊ ဥပနာမေန္တ၊ ဥပနီတ၊ ဥပနီယ၊ -၍။

ဥပနယ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ နီ+ဏ] ဥပနယနံ-ဥပနယော၊ ကပ်၍ ဆောင်ခြင်း။ ဩပနေယျိက [ဥပနယ+ဏိက] ဥပနယနံ အရဟတီတိ-ဩပနယိကော၊ ဩပနယိကောဝ-ဩပနေယျိကော၊ အ-ကို ဧ-ပြု၊ ယ-ဒွေဘော်လာ။

ဥပနေယျ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ နီ+ဏျ] နိဗ္ဗာနံ ဥပနေတီတိ-ဥပနေယျော= အရိယမဂ္ဂေါ၊ သစ္ဆိကာတဗ္ဗတံ ဥပနေတဗ္ဗော-ဥပနေယျော= ဖလနိဗ္ဗာနဓမ္မော၊ [ဥပနေယျ+ဏိက] ဥပနေယျောဝ-ဩပနေယျိကော။ နီတိသုတ္တ၊ ၇၆၄။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်(တရား)။

ကုဏပ ၊ ပု+နဲ ၊ [ကု √ နီ+အပ] ကုစ္ဆိတံ နေတီတိ-ကုဏပေါ၊ အပေါ၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၅။ သူသေကောင်။

ကုဏီ ၊ ပု+နဲ ၊ [ကု √ နီ+ကွိ] ကုစ္ဆိတံ နယတီတိ-ကုဏီ၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၀။ လက်-စသည်ကောက်သူ။

ဂါမဏိ ၊ တိ ၊ [ဂါမ √ နီ+ဏီ] ဂါမံ နေတီတိ-ဂါမဏိ၊ တသီလာဒီသု ဏီတွာဝီစာတိ ဏီ၊ ရသော၊ ဂါမဏိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

ဂါမဏီယ ၊ ပု ၊ [ဂါမ √ နီ+ယ] ဂမနကြိယာ ဂါမော, တံ နေတိ သိက္ခာပေတီတိ-ဂါမဏီယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ ဆင်ဆရာ၊ မြင်းဆရာ။

ဃရဏီ ၊ ထီ ၊ [ဃရ √ နီ+အ+ဤ] ဃရံ နေတီတိ-ဃရဏီ၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၇။ မယား။

ဒေဟနီ ၊ ထီ ၊ [ဒေဟ √ နီ+ကွိ] သူစိ။ [ဒေဟ √ နီ+အ+ဤ] ဒေဟံ နေတိ ပဝေသေနာတိ-ဒေဟနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၀။ တံခါးခုံ။

ဒုန္ဒယ ၊ ပု ၊ [ဒု √ နီ+အ] ဒုက္ခေန နေတဗ္ဗော, ဥာတဗ္ဗောတိ-ဒုန္ဒယော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၅။ ခဲခဲယဉ်းယဉ်းသိအပ်သော။

ပစ္စာနယန ၊ နဲ ၊ [ပတိ+အာ √ နီ+ယု] တစ်ဖန်ဆောင်ယူခြင်း။ ပစ္စာနယိတွာ၊ ပစ္စာနီတ။

ပဋိအာနေတိ ။ [ပတိ+အာ √ နီ+အ+တိ] တစ်ဖန်(ပြန်) ဆောင်ယူ၏။ ပဋိအာနယ၊ ပဋိအာနေတုံ။

ပဏီတ ၊ တိ ၊ [ပ √ နီ+တ] ပကဋ္ဌံ ဟုတွာ နီတံ-ပဏီတံ။ နိရုတ္တိ၊ ၃၅၁။ ပဓာနဘာဝံ နီတံ-ပဏီတံ၊ နီ-နယေ၊ ကမ္မနိ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ နိဗ္ဗာန်၊ သာယာအပ်သော၊ မြတ်သော၊ စီရင်အပ်သော။

ပဋိနယတိ ။ [ပတိ √ နီ+အ+တိ] တစ်ဖန်ဆောင်ပို့၏၊ ပြန်ပို့၏။ ပဋိနီတ၊ (ပဋိနေတိ၊) ပဋိနေတွာ။

ပရိဏယ ၊ ပု ၊ [ပရိ √ နီ+အ] နီ-နယေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၈။ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း။

ပီတန ၊ နဲ ၊ [ပီတိ √ နီ+အ] ပီတိံ နေတီတိ-ပီတနံ၊ ပီတိသဒ္ဒူပပဒ နီ-နယေ၊ အ၊ ဣသ အ။ သူစိ။ ဆေးဒန်း။

ပေါက္ခရဏီ ၊ ထီ ၊ [ပေါက္ခရ √ နီ+အ+ဤ] ပေါက္ခရံ ဝုစ္စတိ ပဒုမံ, သလိလဥ္စ၊ တေဟိ သတ္တာနံ မနံ အတ္တာနံ နယတီတိ-ပေါက္ခရဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃။ ရေကန်။

ဗျပနေတိ ။ [ဝိ+အပ √ နီ +အ+တိ] ပယ်ဖျောက်၏။

ဘဝနေတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဘဝ √ နီ+တိ] သတ္တေ ဘဝံ နေတီတိ-ဘဝနေတ္တိ၊ တိ ။ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၂။ တဏှာ, တပ်ခြင်း, စွဲလမ်းခြင်း။

မန္တိနီ ၊ ပု ၊ [မန္တ √ နီ+ကွိ] မန္တေန နယတီတိ-မန္တိနီ၊ အထဝါ= [မန္တ+ဣ] မန္တယောဂါ-မန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

[✓နိ+ကွ] နေတိတိ–နိ၊ [မန္တိ+နိ] မန္တိစ နိစာတိ–မန္တိ နိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၀။ မင်းတိုင်ပင်အမတ်။

ရတန ၊ န ၊ [ရတိ ✓နီ+အ] ရတိ˙ နယတိ ဇနေတိတိ–ရတနံ၊ ရတနာ။

ရတန ၊ န ၊ [✓ ရမု ✓ တရ ✓ နီ+ရ] ရမိတဗ္ဗံ ဟုတွာ ဒုဂ္ဂတိတော တာရေန္တော သုဂတိ˙ နေတိတိ–ရတနံ= ဗုဒ္ဓါဒိတ္တယံ၊ ရတနာသုံးပါး။

ရတန ၊ န ၊ [✓ ရမု+ကွ] ရမိတဗ္ဗံ, ရမန္တိ ဇတ္ထာတိ ဝါ–ရံ၊ ရမု–ကီဠာယံ။ [✓ တရ+ကွ] အတ္တာနံ ဘဇန္တေ ဥပသေဝန္တေ ဒုဂ္ဂတိတော, သံသာရမဟဏ္ဏ ဝတော ဝါ တာရေတိတိ–တံ၊ တရ–တရဏေ။ [✓နီ+ရ] အတ္တာနံ အနုဿရန္တေ သုဂတိနိဗ္ဗာနာနိ နေတိတိ–နံ၊ နိ–ပါပုဏာနေ။ [ရ+တ+န] ရဉ္ဆ တဉ္ဆ နဉ္ဆ–ရတနံ။ သူစိ။ ရတနာ ၃–ပါး။

ရသနာ ၊ ထီ ၊ [ရသ ✓နီ+အ+အာ] နီ–နယေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၀။ လျှာ။

ဝိနယတိ ။ [ဝိ ✓နီ+အ+တိ] ဆုံးမဏ၊ သင်ပြဏ၊ သင်ယူစေဏ၊ ပယ်ဖျောက်ဏ၊ ပယ်ခွါဏ၊ ပြည့်စေဏ၊ အထူးသဖြင့်ဆောင်ဏ။ ဝိနယိတွာ၊ ဝိနယိတ္ဝာန၊ ဝိနယန္တ၊ ဝိနယမာန၊ ဝိနယန၊ ဝိနီတ၊ ဝိနီတဗ္ဗ၊ (ဝိနေတိ၊) ဝိနေတဗ္ဗ၊ ဝိနေတွာ၊ ဝိနေတ္ဝာန၊ ဝိနေယျ၊ –၍။ ဝိနေတုံ၊ ဝိနေန္တ၊ ဝိနေတု၊ ဝိနေယျ၊ –အပ်သော။

ဝိနယ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓နီ+အ] နီ–ပါပုဏာနေ ဝိပုဗ္ဗော၊ ဝိနေသိ, ဝိနေတိ, ဝိနေဿတိ–ဇတေန, ဇတ္ထ ဝါ–ဝိနယော၊ ဆုံးမကြောင်း–ဆုံးမရာ(ဖြစ်သော) ဝိနည်းပိဋကတ်၊ စည်းကမ်းဥပဒေ၊ ဆုံးမခြင်း၊ အဆုံးအမ–သာသနာ၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း။

ဝေနယိက ၊ တိ ၊ [ဝိနယ+ဏိက] ဆုံးမတတ်သော၊ ဆုံးမထိုက်သော၊ ဖျက်ဆီးပစ်တတ်သော၊ နှိပ်ကွပ်ဆုံးမခံထိုက်သော၊ ငြိမ်းအေးစေခြင်းငှာ တရားဟောတတ်သော၊ ဝိနည်း၌လာသော၊ ဝိနည်းကိုသင်ယူသော။

ဝေနေယျ ၊ တိ ၊ [ဝိနယ+ဏေယျ] ယ–ကိုချေ၊ ဝိနေတဗ္ဗော–ဝေနေယျော။ နီတိသုတ္တ၊ ၇၆၀။ ဆုံးမထိုက်သော။ [ဝေနေယျ+က] ဝေနယျက၊ ဆုံးမထိုက်သော။

ဝိနာယက ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓နီ+ဏွု] ဟိတံ ဝိနယတိ အနုသာသတီတိ–ဝိနာယကော၊ ဝိသိဋ္ဌံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ သတ္တေ နေတီတိ–ဝိနာယကော။ ဓာန်ဦ၊ ၂။ ဘုရား။ တိ ။ဆုံးမသင်ပြပေးတတ်, လမ်းညွှန်တတ်သော၊ အကြီးအမှူး၊ ဦးစီးခေါင်းဆောင်။

ဝိနီတ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓နီ+တ] ဝိသေသေန ဒမ္မတံ နေတီယန္တိ–ဝိနီတော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၉။ သင်ပြပြီး–ယဉ်ကျေးပြီးသောမြင်း။

သံသာရနာယိကာ ၊ ထီ ၊ [သံသာရ ✓နီ+ဏွု+အာ] အာပစ္ဆည်းကြောင့် အ–ကို ဂ္ဂ–ပြု၊ သံသရာ၏ အကြီးအမှူး ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော–အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ။

သမန္နာနေတိ ။ [သံ+အနု+အာ ✓ နီ+အ+တိ] အဝ–အပြုမှ ဝ–ကို ပုဗ္ဗရုပ် န–ပြု၊ ကောင်းစွာ အဖန်ဖန်(မပြတ်)ဖြစ်စေ(ဆည်းပူး)၏။ သမန္နာနယနာ၊ သမန္နာနီတ၊ သမန္နာနေန္တ၊ သမန္နာနယမာန၊ (သမန္နာနေတိ။)

သမာနယတိ ။ [သံ+အာ ✓နီ+အ+တိ] ယူလာ၏၊ ခေါ်ဆောင်လာ၏၊ အညီအညွတ်(ကောင်းစွာ)ဆောင်ပြ၏၊ ရေတွက်၏၊ စုရုံးစေ၏၊ အစုအပုံပြု၏၊ စုပုံ၏။ သမာနယန။

သမာနိယ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ ✓နီ+အ] ဤ–ကို ဣယ–ပြု၊ အတူတကွ စုဝေးနေထိုင်သော။ သမာနေတဗ္ဗ သမာနေတိ [သမာန+ဣ= သမာနေ+တိ] ဤအလို နာမဓာတ်၊ =ပြည့်စုံအောင်ပြု၏၊ ပြည့်စေ၏–ပေး။) သမာနေတွာ၊ သမာနေတ္ဝာန၊ သမာနေတုံ၊ သမာနေန္တ၊ သမာနိယမာန၊ သမာနေတု။

သမုဒါနေတိ ။ [သံ+ဥ+အာ ✓နီ+အ+တိ] ကောင်းစွာဆောင်ယူ၏၊ စုရုံး၏၊ ကောင်းစွာဖြစ်စေ၏။ သမုဒါယ၊ သမုဒါနီတ၊ သမုဒါနေတဗ္ဗ၊ သမုဒါနေတွာ၊ သမုဒါနေတုံ၊ သမုဒ္ဒါနိတ။

သုဆာနယ ၊တိ ၊ [သု+အာ ✓နီ+အ] ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)စွာဆောင်အပ်သော၊ ဆောင်ယူလွယ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သုနယ ၊ တိ ၊ [သု ✓နီ+အ] ကောင်းစွာဆောင်အပ် (သိအပ်)သော၊ ဆောင်ရန်လွယ်ကူသော၊ သိလွယ်သော။

သုနီတ ၊ တိ ၊ [သု ✓နီ+တ] ကောင်းစွာဆောင်အပ်သော၊ ကောင်းစွာသိအပ်သော။

သုပဏိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓နီ+တ] အလွန်မွန်မြတ်သော၊ အလွန်တောင့်တအပ်သော။ သုပ္ပဏိတ။

သုပ္ပဋိပိနီတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ+ဝိ ✓နီ+တ] ကောင်းစွာ=(အကြွင်းမဲ့)ပယ်ဖျောက်(ဖြတ်တောက်)အပ်သော။

သုဗ္ဗိနယ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓နီ+အ] ဝိနယ [သု+ဝိနယ] လွယ်ကူစွာဆုံးမအပ်သော၊ ဆုံးမရန်လွယ်ကူသော။

သုဝါနယ ၊ တိ ၊ [သု+အာ ✓နီ+အ] ဥ-ကို ဥဝ-ပြု၊ ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)စွာဆောင်အပ်သော၊ ဆောင်ရန်လွယ်ကူသော။

သုဝိနယ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓နီ+အ] ကောင်းသော= အဆုံးအမ= သာသနာတော်။

သုဝိနီတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓နီ+တ] ကောင်းစွာ= ဆုံးမအပ်သော၊ သင်ပြအပ်သော၊ ယဉ်ကျေးပြီးသော၊ ကောင်းစွာစီရင်အပ်သော၊ အလွန်ချိုသာစွာဖြစ်သည့် ဂီတသံရှိသော။

သုသမုဒါနယ ၊ တိ ၊ [သု+သမုဒါနယ] ကောင်းစွာဆောင်ပို့အပ်-ဆောင်ပို့နိုင်သော။

သေနာနီ ၊ ပု ၊ [သေနာ ✓နီ +ကွိ] သေနံ နယတီတိ-သေနာနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၀။ စစ်သူကြီး၊ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး။

နီလ

ဘူ= ဝဏ္ဏ-အဆင်း(အရောင်)၌။ နီလတိ။

နီလ ၊ တိ ၊ [✓နီလ+အ] နီလ-ဝဏ္ဏ, အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၆။ ညိုသော၊ စိမ်းညိုသော၊ ပြာသော။ ပု ။မဲပင်၊ နီလ၊ နီလက။ သုနီလ ၊ တိ ၊ [သု+နီလ] အလွန်ပြာသော၊ အလွန်ပြာသောအဆင်းရှိသော။ သုနီလက။

နီလိ၊ နီလိနီ ၊ ထိ ၊ [✓နီလ+အ+ဣ] နီလ-ဝဏ္ဏော၊ နီလဝဏ္ဏတာယ-နီလိ၊ နဒါဒိ၊ ဣနီ၊ နီလိနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၅။ မဲပင်။

နီလိကာ ၊ ထိ ၊ [✓နီလ+ကက+အာ] နီလတိတိ-နီလိကာ၊ နီလ-ဝဏ္ဏော၊ ကကောာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၉။ မှော်။

နီဠ ၊ ပု+န ၊ [✓နီလ+အ] နီလ-ဝဏ္ဏော၊ အ၊ ဠတွဲ့။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၇။ အသိုက်၊ ငှက်သိုက်။

နီဝ

ဘူ= ထူလေ-ဆူဖြိုးခြင်း၌။ နီဝတိ။

နု

ဘူ= ထုတိယံ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။ နုတိ၊ နောတိ၊ နဝတိ။

နဝ ၊ တိ ၊ [✓နု+အ] နု-ထုတိယံ, အ၊ အသစ်ဖြစ်သော နုပျိုသော။ နုတန၊ [နဝ+တန] နဝသဒ္ဒါ သကတ္ထေ တနော၊ နဝဿ နဘာဝေါ စ၊ အသစ်ဖြစ်သော၊ နုပျိုသော။ အဘိနဝ= [အဘိ+နဝ] နဝေါဧဝ-အဘိနဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၃။ အသစ်ဖြစ်သော၊ နုပျိုသော။

နောနီတ ၊ န ၊ [နဝ+နီတ] တံ ဒိဝသိယာ ဒဓိတော, ဒုဒ္ဓါ ဝါ သမုဇ္ဇတံ ဃတံ, တပ္ပကတိ စ-နဝနီတံ၊ နဝဒဗျာဒီဟိ နီတံ ပဝတ္တံ-နောနီတံ၊ ဝဿော၊ (ဝ-ကို ဩ-ပြု၊) နဝနီတမွိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၀။

နောနီတ၊ နဝနီတ၊ ဆီဦး, ထောပေး, မသကာ, မလိုင်။

နာဝါ ၊ ထိ ၊ [✓နု+အ+အာ] နု-ထုတိယံ, အ၊ ဝုဒ္ဓါဝါဒေသာ၊ (ဝုဒ္ဓိပြု, အာဝ-ပြု၊) နာဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၆။ လှေ၊ သင်္ဘော-ရေယာဉ်။

နုတ ၊ တိ ၊ [✓နု+တ] ချီးမွမ်းအပ်သော။

နုတိ ၊ ထိ ၊ [✓နု+တိ] နု-ထုတိယံ, တိ၊ နုတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၈။ ချီးမွမ်းခြင်း။

နုဒ

ဘူ= ခေပေ-ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ နုဒတိ။

နုဒတိ ။ [✓နုဒ+အ+တိ] ပယ်၏၊ ပယ်ဖျောက်၏၊ ပယ်နုတ်၏၊ နုဒန၊ နုဒတ၊ နုဒတိ၊ နုဒန္တိ ။ ရူနှာ၊ ၂၉၄။

နုဒ ၊ တိ ၊ [✓နုဒ+အ] ပယ်တတ်သော၊ တမောနုဒ။

နုန္နံ၊ နုတ္တ၊ နုတ ၊ တိ ၊ [✓နုဒ+တ] နုဒ-ပေရဏော၊ နုဒ-ခေပေ ဝါ၊ တော၊ တဿ ဣနုန္နော, အနိန္နာဒေသေ၊ ဘုဇာဒိ၊ နုတ္တော၊ နုတောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ နုဒိတ္တာတိ-နုန္နော၊ ပနုန္နော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၂။ ပယ်အပ်သော။

အပနုဒတိ ။ [အပ ✓နုဒ+အ+တိ] ပယ်၏၊ ပယ်ဖျောက်၏၊ ပယ်ရှား၏။ အပနုဒ၊ အပနုဒိတ့၊ အပနုဒိတွာ၊ အပနုဒ္ဓ၊ -၍။ (အပနုဒေတိ၊) အပနုဒန၊ (ကွစိ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတုဖြင့် ဒီဃပြု။ ရူ၊ ၅၇၂။) ပနူဒက။ ရူ၊ ၅၇၂။ ပဏ္ဍန္ဒ၊ ပနုဒိတ။ ရူ၊ ၆၃၀။

အပနောဒ ၊ ပု ၊ [အပ ✓ နုဒ+ဏ] ပယ်စွန့်ခြင်း၊ ရှောင်ဖယ်ခြင်း။

ဩဏောဇန ၊ န ၊ [အဝ ✓ နုဒ+ယု] အဝနုဒတော-ဩဏောဇနံ၊ အဝပုဗ္ဗော နုဒဓာတု နကာရဿ ဏကာရံ၊ ဒကာရဿ စ ဇကာရံ ကတွာ ဩဏောဇနန္တိ ပုစ္ဆတိ၊ နုဒဓာတု အပနယနတ္ထော။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၄၁၆။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ လျှဒါန်းခြင်း၊ ဆေးကြောခြင်း။

အဘိနုဒ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ နုဒ+အ] ကြေမွပျက်စီးစေတတ်သော၊ ချေမွဖျက်ဆီးတတ်သော။

တမနုဒ ၊ တိ ၊ [တမ ✓ နုဒ+အ] ကိလေသာ(မောဟ) အမိုက်မှောင်ကို ပယ်နုတ်(စွန့်ပစ်)တတ်သော၊ ....(စွန့်ပစ်)စေတတ်သော၊ ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ရဟန္တာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်။

ဗျပနုဒ္ဓ ။ ဗျ ။ [ဝိ+အပ ✓ နုဒ+တွာ] ပယ်နုတ်၍၊ ဖျက်ဆီး၍။

မာနနုဒ ။ တိ ၊ [မာန ✓ နုဒ+အ] မာနကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သော။

မာရနုဒ ၊ တိ ၊ [မာရ ✓ နုဒ+အ] မာန်ကို ပယ်နုတ်ပြီးသော။

မောဟနုဒ ၊ တိ ၊ [မောဟ ✓ နုဒ+အ] မောဟကို ပယ်နုတ်(ပယ်ဖျောက်)တတ်သော။

ဝိနောဒတိ ။ [ဝိ ✓ နုဒ+အ+တိ] ပယ်ဖျောက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝိနောဒက၊ ဝိနောဒိတ၊ ဝိနောဒိတဗ္ဗ၊ ဝိနောဒါပေတဗ္ဗ၊ပယ်ဖျောက်-ဖျက်ဆီးစေအပ်သော၊ စွန့်စေအပ်သော၊ ထုတ်ဆောင်စေအပ်သော၊ ထိုးဆွစေအပ်သော၊ ကင်းအောင်ပြုစေအပ်သော။

ဝိနောဒေတိ ။ [ဝိ ✓ နုဒ+ဏော+တိ] ပယ်ဖျောက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ပစ်ပယ်၏၊ စွန့်ပစ်၏၊ ကင်းအောင်ပြု၏၊ ထုတ်ဆောင်၏, ဝေးအောင်ပြု၏၊ ထိုးဆွ၏။ (ဝိနောဒယတိ၊ ဝိနောဒါပေတိ၊) ဝိနောဒေတွာ၊ ဝိနောဒေတုံ၊ ဝိနောဒေန္တော၊ ဝိနောဒယန္တော ။

ပနူဒန ၊ တိ ၊ [ပ ✓ နုဒ+ယု] ပနုဒတီတိ-ပနူဒနော၊ ပနုဒ္ဒတေ-ပနူဒနံ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၆၈။ ပယ်တတ်သော။ န ။ပယ်ခြင်း၊ ပနူဒ၊ ပနူဒက၊ ပနူဒိတ၊ ပဏ္ဍုန္ဒ၊ ပနုန္ဒက။

ပဋိဝိနောဒန ၊ န ၊ [ပတိ+ဝိ ✓ နုဒ+ယု] ပယ်ဖျောက်ခြင်း။ ပဋိဝိနောဒယ၊ ပဋိဝိနောဒနီယ၊ ပဋိဝိနောဒိတဗ္ဗ၊ ဒုပ္ပဋိဝိနောဒနီယ၊ သုပဋိဝိနောဒယ၊ သုပ္ပဋိဝိနောဒယ။

နုဇ္ဇ

ဘူ= ဝဓေ-ညဉ်းဆဲခြင်း၌။ နုဇ္ဇတိ။

နေဒ

ဘူ= ကုစ္ဆာသန္နိကဋ္ဌေသု-ကဲ့ရဲ့ခြင်း, နီးကပ်ခြင်းတို့၌။ နေဒတိ။

နေသ၊ နေသု

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ နေသတိ။ ဓာတွန် သ-ကို ဒွေဘော်ပြုက နေဿတိ-ဟုလည်း ဖြစ်၏။

နော

ဒိ= သောစေယျော-စင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း(ရေချိုးခြင်း)၌။ နာယတိ.၊

[ဒွါရ+ဏိက] ဝယ် ဒွါရကို ဒု+အာရ-ဟု ခွဲ၍ (ဒွါရေ နိယုတ္တော) ဒေါဝါရိကပုဒ် ပြီးသကဲ့သို့ အပ္ပကွရကို ဗဟွကွရပြုလျှင် နဟာယတိ-စသည်ဖြစ်၏၊ သောစေယျတ္ထ နဟာဓာတ်နှင့် ဤ-နာဓာတ်မှာ ဗဟွကွရနှင့် အပ္ပကွရမျှသာ ထူးသည်။]

နာယတိ ။ [✓ နာ+ယ+တိ] ရေချိုး၏။ နာန၊ နာယိတွာ၊ နာယိတုံ၊ နာတော၊ သုနာတ၊ သုနာပိတ။

သိနာတ ၊ တိ ၊ (✓ နာ+တ= နာတ= သ္နာတ၊) သက္ကတ သ္နု-မှ နာ-ဖြစ်လာကြောင်းကို သတိပြုပါ။ သရဘာတ္တနည်းဖြင့် ကသရထည့်က သိနာတ-ဖြစ်သည်၊ ကလေသ-မှ ကိလေသ-ဖြစ်သကဲ့သို့ ပင်တည်း၊ စင်ကြယ်စေပြီးသော၊ ရေချိုးပြီးသော။

သိနာတိ ။ (✓ နာ+တိ= နာတိ= သ္နာတိ၊) စင်ကြယ်စေ၏၊ ရေချိုး၏။ သိနာန၊ သိနာနီယ။

သိနာယတိ ။ [✓ နာ+ယ+တိ=နာယတိ= သ္နာယတိ၊) စင်ကြယ်စေ၏၊ ရေချိုး၏။ သိနာယိတုံ။

• • • • • • • • •

http://www.dhammadownload.com

၆။ ပဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ

ပံသု

ဘူ= အဝသံသနေ–တွဲရရွဲဆွဲခြင်း၌။ ပံသတိ။

ပံသ၊ ပသိ

ဘူ+စု= နာသနေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ပံသတိ၊ ပံသေတိ၊ ပံသယတိ။

ပံသု ၊ ပု ၊ [✓ ပံသ+ဥ] ပံသ–နာသနေ၊ ပံသတိ သောဘာဝိသေသံ နာသေတီတိ–ပံသု= ရေဏု။ မောဂ်–၇၊ ၂။ မြေ၊ မြေမှုန့်၊ ဖုန်, မြူမှုန်။ ပံသုက။

ပက္ခ

ဘူ+စု= ပရိဂ္ဂဟေ–သိမ်းယူခြင်း၌။ ပက္ခတိ၊ ပက္ခယတိ။

ပက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ ပက္ခ+အစ်] ကောတ္ထုဘာ။ ဘက်= သူ့ဘက်, ကိုယ့်ဘက်၊ အသင်းအပင်း၊ ဘက်သား၊ အဖို့အစု၊ ပက္ခ-တစ်လထက်ဝက် ၁၅-ရက်။ ပု+နု ။ အတောင်= တောင်ပံ။ [ပက္ခ+ဏ] အသင်းအပင်း၌ပါဝင်သော၊ ဘက်တော်သားဖြစ်သော။ [ပက္ခ+ဤ] ပက္ခော အသ အတ္ထိတိ–ပက္ခီ= သကုဏော၊ ငှက်။ **ပခုမ** ၊ နု ၊ [ပက္ခ+ဥမ] အက္ခိနော ပက္ခဒွယေ ဇာတံ ပခုမံ၊ ဥမော, က–လောပေါ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၉။ မျက်တောင်မွေး။

ပက္ခန္ဒ

ဘူ= ဝေဂဂတိယံ–လျင်စွာသွားခြင်း၌။ ပက္ခန္ဒတိ။

ပက္ခန္ဒတိ ။ [✓ ပက္ခန္ဒ+အ+တိ] ပြေးသွား၏၊ ပြေးဝင်၏၊ သက်ဝင်ယုံကြည်၏။ ပက္ခန္ဒ၊ ပက္ခန္ဒက၊ ပက္ခန္ဒန၊ ပက္ခန္ဒန်၊ ပက္ခန္ဒမာန၊ (ပက္ခန္ဒာပေတိ၊ –စေ၏။) ပက္ခန္ဒာပေန်၊ ပက္ခန္ဒီတုံ၊ ပက္ခန္ဒီတွာ၊ ပက္ခန္ဒီယမာန၊ –၍။ ပက္ခန္ဒီ။

အနုပက္ခန္ဒတိ ။ [အနု ✓ ပက္ခန္ဒ+အ+တိ] ပြေးဝင်၏၊ သက်ဝင်၏။ အနုပက္ခန္ဒ၊ အနုပက္ခန္ဒနီယ။

ပစ

ဘူ+ဒိ= ပါကေ–ချက်ခြင်း+ကျက်ခြင်း၌။

ဘူ= ဗျတ္တီကရဏေ–ထင်စွာပြုခြင်း၌။ ပစတိ၊ ပစ္စတိ။

ပစတိ ။ [✓ ပစ+အ+တိ] ချက်၏၊ ကျို၏၊ ပြုတ်၏၊ ဖုတ်၏၊ ကင်၏၊ ကြော်၏၊ လှော်၏။ ပစန၊ ပစနက၊ ပစနီယ၊ ပစန္တ၊ ပစန္တီ၊ ပစမာန၊ (ပစာပေတိ၊ –စေ၏။) ပစာပန၊ ပစာပေန္တ၊ ပစာပေတွာ၊ ပစိတ၊ ပစိတဗ္ဗ၊ ပစိတုံ၊ ပစိတွာ၊ ပစိတွာန၊ (ပစီယတေ၊ –အပ်၏။ ပစ္စတေ၊ –အပ်၏။)

ပစ္စတိ ။ [✓ ပစ+ယ+တိ] ကျက်၏၊ ကြေကျက်၏, နူးနပ်၏၊ ခံရ၏, ရင့်၏၊ မှည့်၏၊ ရင့်ကျက်၏၊ အကျိုးပေး၏၊ လောင်ကျွမ်း၏။ ပစ္စန၊ ပစ္စနက။ [✓ ပစ+ယ+ဏ္ဍု၊ ✓ ပစ+ယ+ဏော+ဏ္ဍု] ပစ္စန္တ၊ ပစ္စမာန၊ ပစ္စိတဗ္ဗ၊ ပါက၊ ပါစက၊ ပါစန၊ ပါစာ၊ ပါစာပန၊ ပါစိကာ၊ ပါစိတ၊ ပါစယိတ၊ ပါစာပိတ၊ ပါစာပယိတ၊ (ပါစေတိ၊ ပါစာပေတိ၊ ပါစာပယတိ၊ –စေ၏။)

ဥပစ္စတိ ။ [ဥ ✓ ပစ+ယ+တိ] ကျက်၏၊ ချက်အပ်၏။ ဥပ္ပက္က။

ပက္က ၊ တိ ၊ [✓ ပစ+တ] ပစ္စတီတိ–ပက္ကံ= ဖလံ။ ကစ္စည်း၊ ၅၈၃။ မှည့်သော၊ ကျက်သော၊ နူး–နပ်သော၊ ခံရသော၊ ချက်အပ်သော၊ အကျိုး–ဝိပါက်။

ပက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ ပစ+တ] ပစန္တိ ပရိဏာမန္တိ ဘူတာ ရှုနေနေတိ–ပက္ခော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄။ တစ်လထက်ဝက် ၁၅-ရက်။

ပစ ၊ တိ ၊ [✓ ပစ+အ] ပစ–ပါကေ၊ ပစတီတိ–ပစော။ မောဂ်–၅၊ ၅၄၊ ပဋ္ဌိကာ။ ချက်တတ်သော။

ပစတ ၊ ပု ၊ [✓ ပစ+အတ] ပစတီတိ–ပစတော= သူပကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၇၉။ စားဖိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပစာ ၊ ထိ ၊ [✓ပစ+အ+အာ] ပစ–ပါကေ၊ ကျထိုယ မတိယဝေါဝါ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၂။ ချက်ခြင်း။

ပါက ၊ ပု ၊ [✓ပစ+ဏ] ပစနံ–ပါကော၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၂။ ချက်ခြင်း။ [ပါက+ဌာန] ပါကဿ ဌာနံ–**ပါကဌာနံ**။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၁။ စဖိုအိမ်။

ပလိတ ၊ နာ ၊ [✓ပစ+ကျတ] ပစ–ပါကေ၊ ကျတော, စဿ လတ္တဿ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၁။ ဆဲဖြူ။

ပိစုလ ၊ ပု ၊ [✓ပစ+ဥလ] ပစ–ပါကေ၊ ဥလော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆၁။ တညင်ပင်။

နိပက ၊ ပု ၊ [နိ ✓ပစ+ဃ] ပစ–ပါကေ နိပုဗ္ဗော၊ နိပစ္ဆိ ဇတေနာတိ–နိပကော၊ စဿ ကော ဃာနုဗန္ဓတ္တာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၄၊ ပဋ္ဌိ။ ရင့်ကျက်ကြောင်းပညာ။

နေပက္က ၊ နာ ၊ [နိ ✓ပစ+ဏ] နိဿေသတော ပါစေတိ ကုသလဓမ္မေတိ–နိပကော= ဉာဏိပုဂ္ဂလော။ [နိပက+ဏျ] တဿ ဘာဝေါ–နေပက္ကံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၄။ အတ္ထာနတ္ထကို သိတတ်သော သတိပြဋ္ဌာန်းသော–ပညာ။

နိပက္က ၊ တိ ၊ [နိ ✓ပစ+တ] ပစ–ပါကေ၊ အတိတေ ကတ္တရိ တော၊ တဿ ကြော၊ စ–လောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄၃။ ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွက်–လွန်စွာကျိုချက်အပ်သော။

မိတပွစ ၊ တိ ၊ [မိတ ✓ပစ+ဏ] မိတံ ပစတီတိ–မိတပွစော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၉။ နှမြော–စေးနဲသော။

သပစ ၊ ပု ၊ [သာ ✓ပစ+အ] သံ သုနခံ ပစတီတိ–သပစော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၄၅။ ဒွန်းစဏ္ဍား။

ပိဋ္ဌရ ၊ ပု ၊ [✓ပစ+အရ] ကြဋ္ဌင် စာန္တာဒေသော (ဓာတွန် စ–ကို ကြဋ္ဌ–ပြု၊) ပစန္တိ ဇတေနာတိ–ပိဋ္ဌရော= ထာလီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၂။ ထမင်းအိုး။

ဘူတပစနီ ၊ ထိ ၊ [ဘူတ ✓ပစ+ယု+ဣ] သတ္တဝါတို့ကို ချက်တတ်(ကျက်စေတတ်)သော တဏှာ။

ဝိပစ္စတိ ။ [ဝိ ✓ပစ+ယ+တိ] အကျိုးပေး၏၊ ပြည့်စုံ၏၊ လောင်ကျွမ်းကုန်ခန်း၏၊ ရင့်ကျက်၏။ ဝိပက္က၊ ဝိပစ္စိတုံ၊ ဝိပစ္စမာန၊ ဝိပစ္စမာနက၊ ဝိပစ္စန္တ၊ ဝိပစ္စန၊ ဝိပစ္စနက၊ ဝိပစ္စိတဗ္ဗ။

ဝိပါစေတိ ။ [ဝိ ✓ပစ+ဏော+တိ] ထင်ရှားစေ၏၊ (ဘူ= ဗျတ္တီကရဏော–) ရင့်ကျက်စေ၏, အကျိုးပေး၏။ ဝိပါစေတုံ၊ ဝိပါစေန္တ၊ ဝိပါစေန္တိ ။

ဝိပက္က ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ပစ+တ] ရင့်ကျက်သော၊ အကျိုးပေးပြီးသော၊ ချက်အပ်သော၊ ရင့်ကျက်ခြင်း၊ ကြေကျက်သော။

ဝိပစ္စ ၊ နာ ၊ [ဝိ ✓ပစ+ယ+အ] ဤ၌ ဝိ–သည် ပဋိသေဓတ္ထ၊ အကျိုးမပေးခြင်း။ (ဝိပစ္စတိ= နာမဓာတု။ ဝိပစ္စ+ဏာယ+တိ–အကျိုးမပေး။)

ဝိပါက ၊ တိ [ဝိ ✓ပစ+ဏ] အကျိုး၊ အကျိုးဖြစ်သော၊ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ကြေစေခြင်း၊ ကျက်စေခြင်း၊ ကာရိုက် ဏော–ပစ္စည်းကျေ၊ [ဝိပါက+ဤ] = ဝိပါကီ၊ အကျိုးရှိသော။

ဝိပါစန ၊ နာ ၊ ဝိ ✓ပစ+ဏော+ယု] ကြေစေခြင်း၊ ကျက်စေခြင်း။ (ဝိပါက+ဏ= **ဆေပါက**၊ ကြေစေခြင်း၊ ကျက်စေခြင်း။)

ဆေပါကိန် ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓ပစ+ဏော+ဏိ+ကျနီ] ကြေကျက်စေတတ်သော။ [ဝိပါက+ဤ+ကျနီ] ကြေကျက်စေခြင်းရှိသော၊ ဝမ်းမီး= ကမ္မဇတေဇောဓာတ်။

သပါက ၊ ပု ၊ [သာ ✓ပစ+ဃဏ်] သာနံ ပစတီတိ–သပါကော။ မောဂ်–၃၊ ၁၀၊ ပဋ္ဌိကာ, နိတိပဒ၊ ၂၁၄, ဓာန်ဦ၊ ၅၁၇–တို့ကိုလည်းရှု၊ ဒွန်းစဏ္ဍား၊ (ခွေးသားစားသူမျိုး။)

သမ္မာက ၊ ပု ၊ [သံ ✓ပစ+ဏ] ရင့်ကျက်ခြင်း။ ကောတ္ထုဘ။ ပါဒိဇဟုဇ္ဇိဟိသမာသ်။

သမ္မာပရိပစ္စမာန ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+ပရိ ✓ပစ+ယ+ဏော+မာန] ကောင်းစွာ ကြေကျက်(ရင့်ကျက်)စေအပ်သော။

သမ္မာပါက ၊ ပု ၊ [သမ္မာ ✓ပစ+ဏ] ကောင်းစွာ ကျက်သော၊ –ကြေကျက်သော။

သုပက္က ၊ တိ ၊ [သု ✓ပစ+တ] ကောင်းစွာကျက်သော၊ ကောင်းစွာချက်အပ်သော၊ –ရင့်ကျက်(မှည့်)သော။

သုပရိပက္က ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ပစ+တ] ကောင်းမွန်ပြည့်စုံစွာ ရင့်ကျက်ပြီး(မှည့်ပြီး)သော။ **သုပရိပါက** [သု+ပရိ ✓ပစ+ဏ] အနက်မထူး။

သောပါက ၊ ပု ၊ [သောဏ ✓ပစ+ဏ] ဏ–ကိုချေ၊ ဒွန်းစဏ္ဍား(ခွေးသားစားသူမျိုး)။

ပစိ၊ ပဋ္ဌ

စု= ဝိတ္ထာရေ–ချဲ့ခြင်း၌။

ဘူ= ဗျတ္တီကရဏော–ထင်စွာပြုခြင်း၌။ ပဋ္ဌေတိ၊ ပဋ္ဌယတိ၊ ပဋ္ဌတိ။

ပကံ ၊ ပု ၊ [✓ပစိ+ဏ] ပစိ–ဝိတ္ထာရဝစနေ၊ ကမ္မနိဏော။ ပစိယတိ ဝိတ္ထာရီယတီတိ–ပကော်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၃။ ညွန်၊ ရှုံ့ညွန်၊ ညွန်ပျောင်း။ [ပကံ+ဏ] ရှုံ့ညွန်နှင့် တူသော။

http://www.dhammadownload.com

ပစလ ၊ ပု ၊ [✓ပစိ+အလ] ပစိ–ဝိတ္ထာရေ၊ ပစီယတိ ဝိတ္ထာရိယတီတိ–ပစလော, ပဏ္ဍာလော။ ရူ၊ ၆၇၅။ ပစလ၊ လျှပ်ပေါ်–လော်လီ သော။ ပဏ္ဍာလ၊ ပဏ္ဍာလကိုင်း။ (ရူ–ဘာ ဋီ၌ စပလနှင့် ပဏ္ဍာလကို အနက်တူကြဲသည်။)

ပဋ္ဌ ။ [✓ပစိ+အ] ငါးခု၊ ငါးခုကုန်သော။

ပဟဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ပဋ္ဌ+အ] ပပုဗ္ဗော ပဋ္ဌ–ဝိတ္ထာရေ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၆၈။ ပပဋ္ဌိယတေတိ–ပပဋ္ဌော။ သူဝိ။ အကျယ်ချဲ့ခြင်း။

ဝိပဋ္ဌယတိ ။ [ဝိ ✓ပစိ+ဏယ+တိ] ချဲ့၏၊ အကျယ်ပြဆို၏။ ဝိပဋ္ဌန၊ (ဝိပဋ္ဌိယတိ, ဝိပဋ္ဌိယတေ၊) ဝိပဋ္ဌိယန္တ၊ ဝိပဋ္ဌိတ၊ ဝိပဋ္ဌေတိ၊ ပပဋ္ဌ၊ ပပဋ္ဌိတ။

ဝိပဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ပစိ+အ+ဤ] ဝိပဋ္ဌယတီတိ–ဝိပဋ္ဌီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၃၈။ စောင်း။

ဝိပါစေတိ ။ [ဝိ ✓ပစိ+ဏော+တိ] ကျယ်ပြန့်စေ၏= ချဲ့ထွင်ပြောဆို၏၊ ထင်ရှားစေ၏။ ဝိပါစေတုံ၊ ဝိပါစေန္တ၊ ဝိပါစေန္တီ။

ဝိပဋ္ဌိကာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ပစိ+ဏ္ဍု+အာ] ဝိပဋ္ဌိကာမည်သောစောင်း။

ပဗုရ ၊ တိ ၊ [✓ပစိ+ဥရ] ပစိ–ဝိတ္ထာရေ၊ ဥရော၊ ပဗုရံ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၀၃။ အများ၊ များသော။ သမ္မဗုရ၊ အလွန်များသော၊ များမြောင်သော။

ပစ္ဆ

ဘူ+စု= ဗန္ဓန သံယောဂေသု–ဖွဲ့ခြင်း, ယှဉ်ခြင်းတို့၌။ ပစ္ဆတိ၊ ပစ္ဆေတိ၊ ပစ္ဆယတိ။

ပဇ

စု= ဂတိ မဂ္ဂသံဝရေသု–သွားခြင်း, လမ်းကိုပိတ်ဆို့ခြင်းတို့၌။ ပဇေတိ၊ ပဇယတိ။

ပဇိ၊ ပဇ္ဇ

ဘူ= ဗောဓဝရေသု–သိခြင်း, ပိတ်ဆို့ခြင်းတို့၌။ ပဇ္ဇေတိ။

ပဇ္ဇုရ ၊ ပု+န ၊ [✓ပဇိ+အရန်] ပဇ္ဇယတေ ရုဗ္ဗတေ အတြာတိ–ပဇ္ဇရော။ ကောတ္ထုဘာ။ လှောင်ချိုင့်၊ ကိုယ်၊ အရိုးစု၊ လေသာပြတင်း။

ပဇ္ဇ

ဘူ= ပုစ္ဆာ ဂ္ဂစ္ဆာသု–မေးခြင်း, လိုချင်ခြင်းတို့၌။ ပဇ္ဇတိ။

ပဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ပဇ္ဇ+အ] ပဇ္ဇိယတိ ဉာတုံ ဂ္ဂစ္ဆိယတီတိ–ပဇ္ဇော။ နီတိဓာ၊ ၁၉၅။ အမေး, ပုစ္ဆာ, ပြဿနာ။

ပဋ္ဌ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။

စု= ဒိတ္တိ ဂန္ဆေသု–ထွန်းပခြင်း, ရစ်ပတ်ထုံးဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ ပဋ္ဌတိ၊ ပဋ္ဌေတိ၊ ပဋ္ဌယတိ၊ ပါဋ္ဌေတိ၊ ပါဋ္ဌယတိ။

ပဋ္ဌတိ ။ [✓ပဋ္ဌ+အ+တိ] သွား၏၊ ရောက်၏၊ သိ၏။

ပဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓ပဋ္ဌ+အ] ပဋ္ဌတိ ဒိဏ္ဍဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–ပဋ္ဌော။ နီတိဓာ၊ ၅၃၊ ၄။ အဝတ်၊ အထည်၊ (ပုဆိုး-သင်္ကန်း။) **ပဋ္ဌက** [ပဋ္ဌ+က] အဝတ်၊ အထည်၊ တေးခပ်ပြာ။ **သုပဋ္ဌ၊** ကောင်းသော အဝတ်အထည်၊ ပုဆိုး။

ပဋ္ဌဂ်–ပဋ္ဌဂ ၊ ပု ၊ [✓ပဋ္ဌ+အက်] ပဋ္ဌ–အဋ္ဌ= ဂမနေ၊ ပဋိသဿ အမုက်၊ အက်စ (ပဋ္ဌ–ဓာတ်၏အဆုံးအစိတ်, အမ်လာ၊ အ–သော်လည်းလာ၊ အမ်–လာက ပဋ္ဌဂ်၊ အ–လာက ပဋ္ဌဂ–ဖြစ်၏။) ပဋ္ဌတိ ပတန္တော ဂစ္ဆတီတိ–ပဋ္ဌင်္ဂါ= သလဘော။ မောဂ်–၇၊ ၃၃။ [✓ပဋ္ဌ ✓ဂမု+ကွိ] ပဋ္ဌံ(ပဋ္ဌန္တော) ဂစ္ဆတီတိ–ပဋ္ဌင်္ဂါ၊ **ပတင်္ဂါ** ပိ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၄၅။ ပိုးပရန်၊ ပိုးနှံ၊ နှံကောင်။

ပဋ္ဌလ ၊ န ၊ [✓ပဋ္ဌ+အလ] ပဋ္ဌ–ဂမနတ္ထော၊ ပဋ္ဌတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီတိ–ပဋ္ဌလံ= သမ္ပဟော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ အပေါင်း။ ပဋ္ဌ–ဂမနေ၊ ပဋ္ဌာဒီဟျလင်္ကိ–အလော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၁၈။ အမိုး၊ အထပ်–အလွှာ။ တိ ။ပါးလွှာသော။

ပဋ္ဌဟ ၊ ပု ၊ [✓ပဋ္ဌ+ဟ] ဓာတ်၏အဆုံး အစိတ်အ–လာ၊ ပဋ္ဌတိ ယာတီတိ–ပဋ္ဌဟော= ဘေရိဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။ စစ်ပွဲ၌အသုံးပြုသောဖားစည်။

ပဋ္ဌာက ၊ တိ ၊ [✓ပဋ္ဌ+အာက] ပဋ္ဌတိ ဂစ္ဆတီတိ–ပဋ္ဌာကော။ ကောတ္ထုဘာ။ ပျံလွှားသွားတတ်သော၊ (ငှက်။) ထီ ။ပဋ္ဌတိ ယာတီတိ–ပဋ္ဌာကာ= ဝေဇယန္တီ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀။ အလံ၊ တံခွန်။

ပဋိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ပဋ္ဌ+ဏ္ဍု+အာ] ပဋ္ဌ–ဂတိယံ၊ ဏ္ဍု၊ ဂ္ဂတ္ထိကတာကာရပရေ ကေ အသိတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၀။ လှေခါးခြေနင်းခုံ၊ သားမွေးဖြူအခင်း၊ သင်းကျစ်ပြား။

ပဋ္ဌု ၊ တိ ၊ [✓ပဋ္ဌ+ဥ] အဋ္ဌ, ပဋ္ဌ–ဂမနတ္ထာ၊ ပဋ္ဌတိ ဗျတ္တဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–ပဋ္ဌု= ဝိစက္ခဏော။ မောဂ်–

http://www.dhammadownload.com

၇၊ ၂။ မြော်မြင်တတ်သော၊ လိမ္မာသော။ ပု ။ ပညာရှိ၊ ဗုံလုံခါး, သင်္ဘောဗုံလုံ၊ ကင်းပုံ။

ပဋောလ ၊ ပု ၊ [√ ပဋ+ဩလ] ပဋ-ဂမနေ၊ ပဋတိ ဗျာဓိမေတေန ဂစ္ဆတီတိ-ပဋောလော= တိတ္တကော။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၄။ ဗုံလုံခါး၊ သင်္ဘောဗုံလုံ။

ပဋပဋာယတိ ။ နာမဓာတု။ [ပဋပဋ+အာယ+တိ] ပဋ်ပဋ်-ဟူသော အသံကို ပြု၏။ ပဋပဋာယန၊ ပဋပဋာယန္တ၊ ပဋပဋာယမာန။

ပဋ္ဌ ၊ ပု+နှ ၊ [√ ပဋ+က္တ] အချပ်, အလွှာ, ပုဆိုး, သင်းကျစ်၊ မြို့၊ ပြည်။ **ပဋ္ဌက** [ပဋ္ဌ+က] ပုဆိုးဖြင့် ပြုအပ်သော ခါးပန်းပြား။

ပဋ္ဌန ၊ နှ ၊ [√ ပဋ+တနပ်] ပတန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဝဏိဇာ ယတြာတိ-ပဋ္ဌနံ၊ [ပဋ္ဌန+ဤ] ထီ ။မြို့၊ မြို့ကြီး။ ကောတ္ထုဘ။ သင်္ဘောဆိပ်၊ လှေဆိပ်။ (သုပဋ္ဌန၊ ကောင်းသော သင်္ဘောဆိပ်ကမ်း, ကောင်းသော သင်္ဘောဆိပ်။)

ပါဋလ ၊ ပု ၊ [√ ပဋ+အလ] ပါဋယတေတိ-ပါဋလော၊ အလော၊ ပဋ-ဝိဘာဇနေ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၉၇။ အဖြူအနီ ရောသောအဆင်း၊ (နှင်းဆီရောင်။)

ပါဋလီ၊ ပါဋလာ ၊ ထီ ၊ [√ ပဋ+အလ+ဤ] ပဋ-ဂမနေ၊ အလော၊ နဒါဒိ၊ ပါဋလီ၊ ပါဋလာပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၉။ သခွတ်ပင်၊ သံသတ်ပင်(မလွှပင်)။

ဩပါဋေတိ ။ [အဝ √ ပဋ+ဏေ+တိ] သွားစေ၏၊ ခွာ၏။

ပမ္ပဋက ၊ ပု ၊ [ပ √ ပဋ+ဏ္ဍု] ပဋ-ဂမနေ၊ ဏ္ဍု, ဥပသဂ္ဂန္တေ ဗိန္ဒာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၈။ မျောက်လှောင်၊ (ပုတ်သင်ပျံ။)

ပဋိပါဋေတွာ ။ ဗျ ။ [ပတိ √ ပဋ+ဏေ+တွာ] ပြန်လည်ဆက်စပ်စေ၍။

သမုပ္ပာဋယတိ ။ [သံ+ဥ √ ပဋ+ဏယ+တိ] ကောင်းစွာ ထုတ်နုတ်၏၊ -ပယ်ခွာ၏။ သမုပ္ပာဋယိတွာ၊ သမုပ္ပာဋိတ။

ပဋ္ဌ

ဘူ= ဥစ္စာရဏ ပါကဋေသု-ရွတ်ဆိုခြင်း, ထင်ရှားခြင်း တို့၌။

ပဋ္ဌတိ ။ [√ ပဋ္ဌ+အ+တိ] ရွတ်ဆို၏။ ပဋ္ဌိတုံ၊ ပဋ္ဌိတဝေ၊ ပဋ္ဌိတွာ၊ ပဋ္ဌိတွာန၊ ပဋ္ဌိတုန၊ ပဋ္ဌိယ၊ ပဋ္ဌိယာန၊ ပဋ္ဌန၊ ပါဋ္ဌ၊ ပါဋ္ဌက၊ ပါဋ္ဌိ၊ ပါဋ္ဌန၊ ပါဋ္ဌိတ၊ နက္ခတ္တပါဋ္ဌကော၊ သဗ္ဗပါဋ္ဌီ။

ပဋ္ဌမ ၊ တိ ၊ [√ ပဋ္ဌ+အမ] ပဋ္ဌီယတိ ဥစ္စာရီယတိ ဥတ္တမဘာဝေနာတိ-ပဋ္ဌမံ= သေဋ္ဌံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၃။ ရှေးဦးစွာသော၊ မြတ်သော၊ အဦးအစဖြစ်သော။

ပါဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ ပဋ္ဌ+ဏ] ပဋ္ဌ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဏော၊ (ပဋ္ဌီယတေတိ) ပါဋ္ဌော၊ နိပုဗ္ဗေ **နိပါဋ္ဌော။** [နိ √ ပဋ္ဌ+အ] အမှိ **နိပဋ္ဌော။** ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၄။ ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ ပါဋ္ဌ, ဖတ်စာ။

ပါဋ္ဌိန ၊ ပု ၊ [√ ပဋ္ဌ+ဣန] ပဋ္ဌ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဣနော၊ ဥဘယတြ ဒီဃော၊ ပါဋ္ဌိနော၊ "ငါးပုတ်" တိစ ဝဒန္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၄။ ငါးပတ်(ငါးဖယ်)။

ပဋိ၊ ပဏ္ဍ

ဘူ= ဂတိ လိင်္ဂဝေကလ္လေသု-သွားခြင်း, လိင်ချို့တဲ့ခြင်း တို့၌။

ဘူ+စု= ပရိဟာသ သံဟတေသု-ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ ပဏ္ဍတိ၊ ပဏ္ဍေတိ၊ ပဏ္ဍယတိ။

ပဏ္ဍိတ ၊ တိ ၊ [√ ပဋိ+အ+အာ] သုခုမေသုပိ အတ္ထေသု ပဏ္ဍတိ ဂစ္ဆတိ ဒုက္ခာဒီနံ ပီဋ္ဌနာဒိကမ္ပိ အာကာရံ ဇာနာတီတိ-ပဏ္ဍာ= ပညာ။ [ပဏ္ဍ+ဣတ] ပဏ္ဍာယ ဣတော ဂတော ပဝတ္တောတိ-ပဏ္ဍိတော၊ အထဝါ= သဥ္ဇာတာ ပဏ္ဍာ ဧတဿာတိ-ပဏ္ဍိတော၊ တထာ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ခုဒ္ဒက ပါဋ္ဌဋ္ဌ၊ ၁၀၄။) ဝုတ္တံ "ပဏ္ဍန္တီတိ-ပဏ္ဍိတာ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကသမ္ပရာယိကတ္ထေသု ဥာဏဂတိယာ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော"တိ။ နီတိဓာ၊ ၅၈။ ပညာရှိသော၊ ပညာရှိ၊ သုခမိန်-ပဏ္ဍိတ်။

ပဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√ ပဏ္ဍ+အစ်] ပဏ္ဍတိ နိပ္ပလတ္တံ ပါပုဏာတီတိ-ပဏ္ဍော။ ကောတ္ထုဘ။ မိန်းမလျာ၊ နပုန်း-ပဏ္ဍုက်။

ပဏ္ဍက ၊ က ၊ [√ ပဋိ+ဏ္ဍု] ပဏ္ဍတိ လိင်္ဂဝေကလ္လဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ-ပဏ္ဍကော။ ဓာတွတ္ထ, ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ ပဏ္ဍုက်၊ မိန်းမလျာ။

ပဏ္ဍရ ၊ ပု ၊ [√ ပဋိ+အရ] ပဋိ-ဂတိယံ၊ ပဏ္ဍတိ ပကာသေတီတိ-ပဏ္ဍရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၅။ အဖြူ။

ပဏ္ဍု ၊ ပု ၊ [√ ပဋိ+ဥ] ပဏ္ဍတိ ဧကဂဏနံ ဂစ္ဆ တီတိ-ပဏ္ဍု၊ ပဋိ-ဂတိယံ၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၆။ အဖြူအဝါ ရောသောအဆင်း၊ ဖျော့သောအဆင်း။ ပဏ္ဍုတိုင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပဏ္ဍေတိ ။ [ဥ ✓ ပဋိ+ဏေ+တိ] ပြောင်လှောင်၏၊ ပြက်ရယ်ပြု၏။ ဥပ္ပဏ္ဍန၊ ဥပ္ပဏ္ဍိတ။

ပဏ

ဘူ+စု= ဗျဝဟာရထုတီသု-လဲလှယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်းတို့၌။ ဝစနေစ-စကားဆိုခြင်း၌လည်း။ ပဏတိ၊ ပဏေတိ၊ ပဏယတိ။

အာပဏ ၊ ပု+နဲ ၊ [အာ ✓ ပဏ+ဏ] အာပဏယန္တေ ဗျဝဟရန္တေ အသ္မိန္တိ-အာပဏော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၃။ ဈေးရုံ၊ ဈေးတန်း။

ပဏ၊ ပန ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+အ] ပဏ- ဗျဝဟာရေ၊ အ၊ ပဏော၊ ပနောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၂။ လောင်းတမ်း၊ လောင်းကြေး။

ပဏက ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+ဏွု] ပဏ-သင်္ခါတေ၊ ဏွု၊ ပဏကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၀။ ရေညှိ။

ပဏိယ ၊ တိ ၊ [✓ ပဏ+ဏျ] ပဏ-ဗျဝဟာရေ၊ ဏျော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၁။ ရောင်းကုန်၊ ရောင်းရန်ပစ္စည်း။

ပဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+ဍ+က] ပဏ-ဗျဝဟာရေ၊ ဍော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၂။ နပုံး၊ ပဏ္ဍုက်။

ပဏိတ ၊ တိ ၊ [✓ ပဏ+တ] ပဏ-ဗျဝဟာရေ၊ ထုတိမှိ စ, ပဏိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၂။ ချီးမွမ်း အပ်သော။

အပဏ္ဍက ၊ တိ ၊ [နဲ ✓ ပဏ+ဏွု] ပဏ-ဗျဝဟာရ ထုတီသု၊ ဏွု၊ ဝိရုဒ္ဓဝေါဟာရေန နဲ ပဏာမေတီတိ-အပဏ္ဍကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၈။ မချွတ်ယွင်းသော။

ပဏျ ၊ တိ ၊ [✓ ပဏ+ဏျ] ပဏ-ဗျဝဟာရေ၊ ပဏိ တဗ္ဗာတိ-ပဏျာ= ဝတ္ထာဒယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၃။ ရောင်းအပ်သော၊ ရောင်းကုန်။

ပဏဝ ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+အဝ] ပဏ-ဗျဝဟာရထုတီသု၊ ပဏီယတီတိ-ပဏဝေါ= မုဒိင်္ဂေါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၉။ မုရိုးစည်၊ ထက်စည်။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၁။

ပဏ္ဍ ၊ နဲ ၊ [✓ ပဏ+ဏ] ပဏ-ဗျဝဟာရထုတီသု၊ ပဏီယတိ ဝေါဟရီယတီတိ-ပဏ္ဍော= ပလာသော။ မောဂ်-၇၊ ၆၅။ ဟင်းရွက်၊ အရွက်။

ပဏှိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ပဏ+ဟိ] ပဏီယတိ ဝေါဟရီ ယတီတိ-ပဏှိ= ပါဒဿ ပစ္ဆာဘာဂေါ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၄။ ဖနောင့်။

ပါဏိ ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+ဏ္ဍဏ်] ပဏ-ဗျဝဟာရထုတီသု၊ ပဏတိ ဝေါဟရတီတိ-ပါဏိ၊ ပဏတိ ဝေါဟ ရတိ ဧတေနာတိ ဝါ-ပါဏိ= ကရော။ မောဂ်-၇၊ ၁၀။ ပဏယန္တေ ဗျဝဟရန္တိ အနေနာတိ-ပါဏိ။ ကောတ္ထုဘ။ လက်။

ပိညာက ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+အာက] ပဏ-ဗျဝဟာရ ထုတီသု၊ အဿ ဏ္ဍတ္တံ, ဥက် စ (အန္တာဝယဝ ဥ-လည်းလာ၊) ပဏီယတိ ဝေါဟရီယတီတိ-ပိညာကော= တိလကဏ္ဍော။ မောဂ်-၇၊ ၂၀။ နှမ်းမုန့်ညက်၊ နှမ်းဖတ်။

ဝဏိ ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+ဏ္ဍ] ကုန်သည်, ကုန်သွယ်ခြင်း၊ (ပ-ကို ဝ-ပြု။ ကောတ္ထုဘ။)

ဝဏိဇ ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ+ဏ္ဍဇ] ပဏယတေ ဗျဝဟရ တီတိ-ဝဏိဇော၊ ပ-ကို ဝ-ပြု။ ကောတ္ထုဘ။ ဝဏိဇောယေဝ-**ဝါဏိဇော၊** ဝါဏိဇောယေဝ-**ဝါဏိ ဇကော၊** ကုန်သည်။

ဝဏိဇ္ဇာ၊ ဝါဏိဇ္ဇာ ၊ [ဝဏိဇ+ဏျ+အာ။ ဝဏိဇာနံ ကမ္မံ] ကုန်သွယ်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း။

ပဏ္ဍ

စု= ဟရိတဘာဝေ-စိမ်းစိုသည်၏အဖြစ်၌။ ပဏ္ဍေတိ၊ ပဏ္ဍယတိ။

ပဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ ပဏ္ဍ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ အရွက်၊ သစ်ရွက်-စသည်။ တာလပဏ္ဍ၊ သူပေယျပဏ္ဍ။

ပတ

ဘူ+စု= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။

ဘူ+စု+ဒိ= ဏ္ဍဿရေ-အစိုးရခြင်း၌။ ပတတိ၊ ပတေတိ၊ ပတယတိ၊ ပတျတိ။

ပတတိ ။ [✓ ပတ+အ+တိ] ကျ၏၊ လျှောကျ၏၊ ကြွေ၏၊ ပျံ၏။ ပတန၊ ပတန္တ၊ ပတိတွာ။

သုပါတ၊ သုပတိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ပတ+ဏ] သုပတိတ [သု ✓ ပတ+တ] ကောင်းစွာကျရောက်သော၊ အလိုအလျောက်ကြွေကျသော။

ပဏ္ဍ၊ ပတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓ ပတ+တ] ပတ-အဓောဂမနေ၊ ပတတျ'စိရေန-ပဏ္ဍံ၊ ပတ္တဥ္စ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၃။ သစ်ရွက်။

ပတန္တ ၊ ပု ၊ [✓ ပတ+အန္တ] ပတတိ ပတန္တောဝိယ အာကာသတော ဟောတီတိ-ပတန္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၅။ ငှက်။

ပတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓ ပတ+တ] ပတ-ဂမနေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၇။ ငှက်တောင်။ ပု ။ပတတိ ယတ္ထ, သော

http://www.dhammadownload.com

ပတ္တော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၄၃။ ခွက်၊ သပိတ်။ တိ ။ ရအပ်သော။

ပတ္တဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√ပတ+တဗ္ဗ] ပတ–ဂမနေ၊ တဗ္ဗော။ ဓာန်ဦး။ ၇၄၅။ ရောက်အပ်–ရောက်ထိုက်သော။

ပတ္တာကာ၊ ပဋ္ဌာကာ ၊ ထိ ၊ [√ပတ+အာက+အာ] ပတ, ပထ–ဂမနေ၊ ပတတိ ယာတီတိ–ပတ္တာကာ= ဓဇော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉။ ဥပ္ပတီတိ–ပဋ္ဌာကာ= အာကော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၇။ အလံ၊ တံခွန်။

ပါဠုလ ၊ နာ ၊ [√ပတ+ကလ] ပတိဿ ပါဠုံ၊ ပတတိ ဂစ္ဆတိ ပရိပါကန္တိ–ပါဠုလံ= ဖလံ, တမ္မဝဏ္ဏံ, ကုသုမဉ္စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၄။ သခွတ်သီး၊ နီသော အဆင်း၊ သခွတ်ပွင့်။

ပတိ ၊ ပု ၊ [√ပတ+ကု] ပတတိ သေဋ္ဌော ဟုတွာ ပုရတော ဂစ္ဆတီတိ–ပတိ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၉။ လင်။ ပတျယတိ ဣဿရော ဘဝတီတိ–ပတိ၊ အရှင်သခင်။ ဓာတွတ္ထ။

ပတ္တန ၊ နာ ၊ [√ပတ+တန] ပတ–ပထ–ဂမနေ၊ ပတန္တိ ဧတ္ထာတိ–ပတ္တနံ= နဂရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၈။ မြို့။

ပါတာလ ၊ နာ ၊ [√ပတ+ဏာလ] ပတ–ပထ–ဂမနေ၊ ပတတိ အမော ဂစ္ဆတီတိ–ပါတာလံ= ရဿတလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၇။ ပတန္တိ အသ္မိ–ပါတာလံ၊ အလော၊ မဒ္ဓေ ဒီဃော= နာဂါနံ လောကော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၉။ နဂါးပြည်၊ ချောက်၊ အပေါက်။

အစ္ဆုပ္ပတတိ ။ [အတိ+ဥ √ပတ+အ+တိ] တဟုန်ထိုး ပျံဝင်၏။

အတိပတတိ ။ [အတိ √ပတ+အ+တိ] လွန်စွာ ကျ၏၊ လျင်စွာလွန်သွား၏။ (အတိပါတယတိ, အတိပါတေတိ၊ လျင်စွာကျစေ(ချ)၏၊ သတ်၏။) အတိပါတ၊ အတိပါတယန္တ၊ အတိပါတာပယန္တ၊ အတိပါတိ၊ အတိပါတေန္တ။

အတိပါတ ၊ ပု ၊ [အတိ √ပတ+ဏ] အတိက္ကမ္မ ပတနံ–အတိပါတော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၇၆။ လွန်ခြင်း၊ ခုန်ကျော်ခြင်း။

အဓိပတတိ ။ [အဓိ √ပတ+အ+တိ] လျင်စွာကျ၏၊ –လွန်သွား၏၊ ရွေးရွှေကျ၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ နင်း၏၊ တိုက်၏၊ ဝှေ့၏။ အဓိပတိတွာ၊ (အဓိပါတေတိ၊ ကျစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။) အဓိပါတိ။

အဓိပါတ ။ ပု ၊ [အဓိ √ပတ+ဏ] အလွန်လျင်စွာ ကျခြင်း။ [အဓိ √ပတ+အ] ကျရောက်၍ ကိုက်တတ်သော, တုတ်တတ်သော–ခြင်, ပျား–စသော သတ္တဝါ။

အဓိပါတက ၊ ပု ၊ [အဓိ √ပတ+ဏွု] ပိုးဖလံကောင်၊ ရွေးရွှေကျလာ၍ ကိုက်တတ်သော, တုတ်တတ်သော ခြင်, ပျား–စသော သတ္တဝါ။

အနုပတတိ ။ [အနု √ပတ+အ+တိ] လိုက်၏၊ ကျ၏။ အနုပတန၊ အနုပတမာန၊ အနုပတိတ၊ အနုပတိတုံ၊ အနုပတိတွာ၊ အနုပါတ၊ အနုပါတီ၊ အနုပ္ပတ္တမာန။

အပစ္ဆ ၊ နာ ၊ [နာ √ပတ+ယ] နာ ပတတိ နာ ဆိဒ္ဓတိ ဝံသော ဧတေနာတိ–အပစ္ဆံ= ပုတ္တပပုတ္တာဒိ, သိဿ ပသိဿာဒိ သန္တာနော၊ သား, သမီး မြေးမြစ်–စသော အဆက်အနွယ်။

အပါပတန္တ ၊ တိ ၊ [အပိ+အာ √ပတ+အန္တ] ကျရောက်သော။

အဘိနိပတတိ ။ [အဘိ+နိ √ပတ+အ+တိ] ကျရောက်၏၊ ပဋိသန္ဓေယူသည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ ရွေးရွှေကျတတ်၏၊ ပြေးသွားတတ်၏၊ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်တတ်၏။ အဘိနိပတ၊ အဘိနိပတန၊ အဘိနိပတိတဗ္ဗ၊ အဘိနိပါတ၊ အဘိနိပါတန၊ အဘိနိပါတီ။

အဘိပတန္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ပတ+အန္တ] အလျင်အမြန် (တစ်ဟုန်ထိုး) ပြေးသွားသော၊ မနှားသော–မရပ်သော၊ မတည်မတံ့သော။

အဝပတိတ ၊ တိ ၊ [အဝ √ပတ+တ] စောက်ထိုးကျသော။ အဝပတိတွာ၊ ကျရောက်လာ၍၊ ရုတ်တရက်ရောက်လာ၍။

အာပတတိ ။ [အာ √ပတ+အ+တိ] ကျရောက်၏၊ ရောက်လာ၏၊ ဖြစ်လာ၏။ အာပတန္တ၊ အာပတိတ၊ အာပတိတွာ၊ အာပတိတွာန၊ အာပါတ၊ ရွေးရွှေကျရောက်ခြင်း၊ ထင်ခြင်း၊ ထင်ပေါ်လာခြင်း။

ဥပ္ပတတိ ။ [ဥ √ပတ+အ+တိ] ပျံတက်၏၊ ခုန်တက်၏၊ ခုန်လွှား၏။ ဥပ္ပတိတ၊ ဥပ္ပတိတွာ၊ ဥပ္ပတိတုံ၊ ဥပစ္စ၊ –၍။ ဥပ္ပာတ။

ဥပနိပါတ ၊ ပု ၊ [ဥပ+နိ √ပတ+ဏ] အနီးဌ်ကျခြင်း၊ အနီးဌ်ဖြစ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဥပပါတ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ပတ+ဏ] ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း။ ဥပပါတိက၊ (ဥပပတ်) ပဋိသန္ဓေနေသော။

ဥပပါတိ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ပတ+ဏိ] ဥပဂန္တွာ ပတတိတိ–ဥပပါတိ၊ ဏိ၊ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာဒိကော အတ္တဘာဝေါ၊ [ဥပပါတိ+ဏိက] သောဃေသမတ္ထိ, တေ–**ဩပပါတိကာ**။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၁။ ပြည့်စုံသောကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်သော သတ္တဝါ။

ဥပ္ပာတ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ပတ+ဏ] ဥပ္ပာတ၊ ခုန်ပျံခြင်း။ သုဘာသုဘဖလံ ပကာသေန္တော ပတတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဥပ္ပာတော၊ ဥပ္ပာဒေါပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၁။ ပုဗ္ဗနိမိတ်။

ဥပ္ပတန ၊ န ၊ [ဥ ✓ပတ+ယု] ဥပုဗ္ဗော ပတ–ဂမနေ, ယု၊ ဥပ္ပတနံ။ သူစိ။ ဖြစ်ခြင်း၊ ခုန်လွှားခြင်း၊ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ခြင်း။

ဩပတတိ ။ [အဝ ✓ပတ+အ+တိ] အောက်သို့ ကျ၏၊ ချ၏၊ ဆင်းသက်၏။ ဩပတိတ၊ တွင်း။ (ဩပါတေတိ၊ ကျစေ၏၊ ချ၏၊ သွန်ပစ်၏။) ဩပပါတ၊ ကျခြင်း။ ဩပါတေတဗ္ဗ။

ကေနိပါတ ၊ ပု ၊ [က+နိ ✓ပတ+ဏ] ကေ ဧလေ နိပါတိယတေ–ကေနိပါတော၊ အလုတ္တသမာသောယံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၇။ ထိုးဝါး၊ လှော်တက်၊ ပုဲ့တက်။

ပက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ပတ+ခ] ပတ–ဂမနေ၊ ကရဏေ ခေါ၊ တဿ ကောဿ ပက္ခော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၀။ မြားရွက်။ ပတ–ဂမနေ၊ ခေါ၊ တဿ ကော၊ ပက္ခော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၇။ အတောင်၊ တောင်ပံ။

ပက္ခပါတိ ၊ တိ ၊ [ပက္ခ ✓ပတ+ဏိ] အသင်းအပင်း–အပေါင်းအသင်း(မိတ်ဆွေ)ကို ဖျက်ဆီးသော၊ မိမိဘက်၌သာ ကျရောက်သော၊ မိမိအဖို့ကိုသာ ကြည့်သော။ **ပက္ခပါတန**၊ တစ်ဖက်၌ကျရောက်ခြင်း၊ ဘက်လိုက်ခြင်း။

ပစ္စာနိပါတိ ၊ တိ ၊ [ပစ္စာ+နိ ✓ပတ+ဏိ] နောက်မှ ထိုင်သော၊ နောက်မှအိပ်သော။ ထိ၌ ပစ္စာနိပါတိနီ၊ ပတိပါတိ၊ ပတိပါတိယမာန။

ပဋိပါဋိ ၊ ထီ ၊ [ပတိ ✓ပတ+ဏ္ဍ] ပတိရူပေန ပတနံ–ပဋိပါဋိ၊ ပတ–ဂမနေ၊ ဥဘယတြာပိ တဿ ဒ္ဝေ၊ ဏ္ဍ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၉။ အစဉ်။

ပတင်္ဂ ၊ ပု ၊ [✓ပတ ✓ဂမု+ကွိ] ပတန္တော ဧဒေန္တော ဂစ္ဆတီတိ–ပတင်္ဂေါ၊ [ပတ္တ ✓ဂမု+ကွိ] ပတ္တေန ဂစ္ဆတီတိ ဝါ–ပတင်္ဂေါ၊ တလောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၄။ ၄က်။

ပတတ္တ ၊ န ၊ [✓ပတ+တ] ပတန္တိ အနေနာတိ–ပတတ္တံ။ ယဒါဒိနာ တော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၇။ အတောင်(၄က်တောင်)။

ပပါတ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ပတ+ဏ] ပပတန္တိသ္မာ–၊ ဏော၊ ပတ–အဓောဂမနေ ပပါတော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၀၈။ ကမ်းပါးပြတ်။

ပါရာပတ ၊ ပု ၊ [ပါရ+အာ ✓ပတ+အ] ပါရေန သဗ္ဗလေန အာပတတီတိ–ပါရာပတော၊ **ပါရာဝတော** ပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၆။ ခို။

ပိဆ္ဆ ၊ န ၊ [✓ပတ+ဆ] ပတ–ဂမနေ, ဆော၊ တလောပေါ၊ ဗိန္ဒာဂမော၊ အဿိ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၇။ အတောင်(၄က်တောင်)။

နိပတတိ ။ [နိ ✓ပတ+အ+တိ] ကျ၏၊ လည်း၏၊ တုပ်ဝပ်၏၊ နှိမ်ချ၏။ နိပတိတ။

ဝိနိပတတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ပတ+အ+တိ] အလိုမရှိဘဲ–ဖောက်ပြန်ပျက်စီး၍–ကျ၏၊ ပျက်စီး၏။ ဝိနိပတိတုံ၊ (ဝိနိပါတေတိ၊) ဝိနိပါတေတွာ၊ ဝိနိပါတေတုံ၊ ဝိနိပါတေန္တ၊ ဝိနိပတန၊ ဝိနိပတိတ၊ ဝိနိပါတ၊ ဝိနိပါတန၊ ဝိနိပါတေတဗ္ဗ။

ဝိပတတိ ။ [ဝိ ✓ပတ+အ+တိ] တလွဲလွဲယပ်၏၊ ကျ၏၊ ကွဲ၏။ ဝိပတိတ။

ဝိပါတယန္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ပတ+ဏယ+အန္တ] ကျစေတတ်သော, ဖျက်ဆီးတတ်သော။ ဝိနိပါတေန္တ။

ဝိပ္ပတိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ပတ+တ] စွန့်အပ်သော၊ ဖရိဖရဲကျစေအပ်သော။

ဝိတိပတတိ ။ [ဝိ+အတိ ✓ပတ+အ+တိ] သက်တုံ–တက်တုံ ပြု၏၊ ယပ်လွှ၏၊ ယပ်ခတ်၏၊ ကျော်လွန်၍ဖြစ်၏။ ဝိတိပတန္တ။

သန္နိပတတိ ။ [သံ+နိ ✓ပတ+အ+တိ] အညီအညွတ်စည်းဝေး၏၊ အညီအညွတ်–စုဝေး–ပေါင်းဆုံ–ကျရောက်၏။ သန္နိပတိတွာ၊ သန္နိပတိတွာန၊ သန္နိပတိတုံ၊ သန္နိပတန္တ၊ သန္နိပတန္တိ၊ သန္နိပတန၊ သန္နိပတိတ၊ သန္နိပတိတဗ္ဗ၊ သန္နိပါတ၊ သန္နိပါတန၊ သန္နိပါတိတ၊ သန္နိပါတေတဗ္ဗ၊ (သန္နိပါတေတိ၊ သန္နိ

http://www.dhammadownload.com

ပါတာပေတိ၊) သန္ဓိပါတာပေတွာ၊ သန္ဓိပါတေတုံ၊ သန္ဓိပါတာပေတုံ၊ သန္ဓိပါတေန္တ၊ သန္ဓိပါတာပေန္တ။

သမ္မာတ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ပတ+ဏ] အမော ပတတိတိ–သမ္မာတော၊ သံသဒ္ဒေါ အမောဘာဂေ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀။ မိုးရေအလျဉ်။

သမ္မတတိ ။ [သံ ✓ပတ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ရောက်၏၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပျံသန်း၏၊ ပျံသန်း၏၊ လည်၍ မြေသို့ကျ၏၊ စုဝေးပေါင်းဆုံမိ၏၊ ပြင်းထန်စွာ ကျရောက်၏။ သမ္မတန္တ၊ သမ္မတမာန၊ သမ္မတန၊ သမ္မတိတ၊ သမ္မာတ၊ သမ္မာတန။

သမ္မာပတိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ပတ+တ] အမှန်တကယ်–ကောင်းစွာ–ကျရောက်လာသော။ သဟပတိတ၊ အတူတကွ–ကျရောက်(ပေါင်းစုမိ)သော။

သီဟပွပါတ ၊ ပု ၊ [သီဟ+ပ ✓ပတ+ဏ] ဗဟဝေါ သီဟာ ပပတန္တိ အသ္မိ'–သီဟပွပါတော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈၀။ သီဟပွပါတအိုင်။

ပထ

ဘူ= ဂမန ဝါစာသု–သွားခြင်း, ပြောဆိုခြင်းတို့၌။

ဘူ+စု= ချာတေ–ထင်ရှားခြင်း၌။

စု= ပက္ခေပေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ ပထတိ၊ ပထေတိ၊ ပထယတိ။

ပထ ၊ ပု ၊ [✓ပထ+အ] ပထတိ ယာတျနေနာတိ–ပထော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၉၀။ ပထိယတေ ဂမိယတေ ပထိကေဟိတိ–ပထော၊ လမ်း။ ပထတိ ကာရဏတ္ထေန ဝတ္တတိတိ–ပထော၊ အကြောင်း။ ဓာတွတ္ထ။ နီတိဓာ၊ ၇၃–ကိုလည်းရှု။

ပထမ၊ ပဌမ ၊ တိ ၊ [✓ပထ+အမ] ပထ–သချိုနေ အမော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော ပဌမံ၊ ပထမန္တိပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၁၅။ ရှေးဦးအစ။ ပထိယတိ ဥစ္စာရိယတိ ဥတ္တ မတ္ထေနာတိ–ပထမံ= သေဋ္ဌ။ ဓာတွတ္ထ။ (ပထိတော, ပထဝီ။)

အာပထ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ပထ+အ] လာရာဖြစ်သော= အရပ်, လမ်း, ခရီး။

အာပါထ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ပထ+ဏ] ထင်ခြင်း။ **အာပါထက** [အာပါထ+က] ထင်မြင်ကောင်းရာ အရပ်၊ မြင်ကွင်း။

နေပစ္ဆ ၊ န ၊ [နိ ✓ပထ+ဃျဏ်] နိသေသတော ပထနံ ပချာနံ–နေပစ္ဆံ၊ ပထ–ပချာနေ၊ ဃျဏ်။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၂။ တင့်တယ်သော အသွင်အပြင်။

ပထိတ ၊ တိ ၊ [✓ပထ+တ] ပထ–ချာတေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၄။ ထင်ရှား–ကျော်စောသော။

ပုထုလ၊ ပုထု ၊ တိ ၊ [✓ပထ+ဥလ] ပထ–သချိုနေ၊ ဥလော၊ အသု၊ ပုထုလံ၊ ဥမှိ ပုထု။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၀။ ပုထတိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္ထရတီတိ–ပုထု= ဝိတ္ထိဏ္ဏော။ မောဂ်–၇၊ ၅။ ပြန့်ကျယ်သော။

ပထိ၊ ပန္ထ

ဘူ+စု= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ပန္ထတိ၊ ပန္ထေတိ၊ ပန္ထယတိ။

ပန္ထ ၊ ပု ၊ [✓ပထိ+အ] ပထိ–ဂတိယံ၊ စုရာဒိ၊ နာဂမော၊ ပန္ထယန္တိ ယန္တ္ရနေနာတိ–ပန္ထော၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၉၀။ ခရီး, လမ်း။

ပရိပန္ထိ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ပန္ထ+အ] ပန္ထ–ဂတိယံ၊ စုရာဒိ၊ ပရိပန္ထော, ပရိသဝဋ္ဌာနံ၊ [ပရိပန္ထ+ဣ] တံ ယောဂါ–ပရိပန္ထိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၄။ ရန်သူ။

ပတ္ထ

စု= ယာစနေ–တောင့်တခြင်း၌။ ပတ္ထေတိ၊ ပတ္ထယတိ။

ပတ္ထေတိ ။ [✓ပတ္ထ+ဏော+တိ] ပတ္ထယတိ၊ တောင့်တ၏၊ ဆုတောင်း၏။ ပတ္ထနာ၊ ပတ္ထနီယ၊ ပတ္ထယန္တ၊ ပတ္ထယိတု၊ ပတ္ထိတ။

အဘိပတ္ထယတိ ။ [အဘိ ✓ပတ္ထ+ဏယ+တိ] အဘိပတ္ထေတိ၊ တောင့်တ၏၊ လိုချင်၏။ အဘိပတ္ထန၊ အဘိပတ္ထယန္တ၊ အဘိပတ္ထယာန၊ အဘိပတ္ထိတ၊ အဘိပတ္ထေတဗ္ဗ၊ အဘိပတ္ထေန္တ ။

သမ္မတ္ထနာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ပတ္ထ+ယု+အာ] အလွန်တောင့်တခြင်း(လောဘ)။

သမ္မတ္ထိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ပတ္ထ+တ] တောင့်တအပ်သော၊ အလိုရှိအပ်သော။

သုပတ္ထိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ပတ္ထ+တ] ကောင်းစွာတောင့်တအပ်သော၊ –ဆုတောင်းအပ်သော၊ –ပတ္ထနာပြုအပ်သော။

ပဒ

ဒိ+စု= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။

ဘူ= ထိရေ–ခိုင်ခံ့ခြင်း၌။ ပဒ္ဓတိ၊ ပဒေတိ၊ ပဒယတိ၊ ပဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပဒ္ဓတိ ။ [√ ပဒ+ယ+တိ] သွား၏၊ ရောက်၏၊ ဖြစ်၏၊ ရ၏၊ ပြုကျင့်၏၊ ချထား၏၊ ရောက်အပ်၏၊ ရအပ်၏၊ သိအပ်၏၊ ကျင့်အပ်၏။ ပဒ္ဓန၊ ပဒ္ဓမာန၊ ပဒ္ဓိတဗ္ဗ။

ပဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [√ ပဒ+အ] ပဒ–ဂတိယဲ၊ အ၊ ဒဿ ဧော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၀။ လမ်း။ နှ ။ [√ ပဒ+ဏျု] ပဒ–ဂတိမှိ၊ ပဒ္ဓနီယဲ–ပဒ္ဓံ= ဂါထာ။ ရှု၊ ၅၅၆။ ဂါထာ။ တိ ။ [ပါဒ+ဏျု] ပါဒါနံ ဟိတံ–ပဒ္ဓံ= တေလံ။ ရှု၊ ၃၇၈။ ခြေနယ်ဆီ၊ ခြေဆေးရေ–စသည်။

ပဒ္ဓုန္နံ ၊ ပု ၊ [√ ပဒ+နု] ပဒိဿ ဇုန္နုက် (ပဒဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ “ဇုန်”သဒ္ဒါလာ၊) ပဒ္ဓတိ ဂစ္ဆတီတိ–ပဒ္ဓုန္နော= ကွန္ဒော, မေဃော စ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၀၇။ သိကြားမင်း၊ မိုး။

ပဒဝီ ၊ ထီ ၊ [√ ပဒ+အဝ+ဣ] ပဒ–ဂတိယဲ၊ အဝေါ, နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၀။ လမ်း။

ပဒုမ ၊ နှ ၊ [√ ပဒ+ကုမ] ပဒ္ဓတိ ဒေဝပူဇာဒိ ယာတီတိ–ပဒုမံ= ပကံ ဇံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၃၀။ ကြာ။

ပတ္ထ ၊ ပု ၊ [√ ပဒ+တ] ပဒ–ဂတိယဲ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၉။ ချင့်တောင်း၊ ကွမ်းစား၊ စလယ်။

ပတ္တိ ၊ ပု ၊ [√ ပဒ+တိ] ပဒ–ဂမနေ၊ ပဒတီတိ–ပတ္တိ၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၇။ ခြေသည်သူရဲ (ခြေလျင်တပ်)။

ပဒ္မ ၊ နှ ၊ [√ ပဒ+မန်] ကြာ။ ကောတ္ထုဘာ။

ပဒ ၊ နှ ၊ [√ ပဒ+အ] အရိယေဟိ ပဒ္ဓိတဗ္ဗတ္တာ ဂန္တဗ္ဗတ္တာ–ပဒံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈။ နိဗ္ဗာန်။ ပဒ္ဓတိ နိပဒ္ဓတိ ဖလမေတေနာတိ–ပဒံ၊ အက္ကြောင်း။ ပဒ္ဓတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ–ပဒံ။ ပဒသာဓန–ဋီ၊ ၃၃။ ပုဒ်။ ပဒ္ဓတိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ–ပဒံ၊ ခြေ၊ အဖို့အစု။

ပန္နံ ၊ တိ ၊ [√ ပဒ+တ] ပဒ–ဂမနေ၊ ပန္နံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၁။ ရွေ့လျောသော၊ လျှောကျသော။

အနုပဒမာန ၊ တိ ၊ [အနု √ ပဒ+မာန] လိုက်သော၊ (အစဉ်တစိုက် နောက်ကလိုက်သော။)

ပါဒ ၊ ပု ၊ [√ ပဒ+ဏ] ပဒ္ဓတေ အနေနာတိ–ပါဒေါ။ ရှု၊ ၅၇၉။ ခြေ, အပိုဒ်၊ တစ်မတ်။ **ပါဒက** [ပါဒ+က] အခြေ, အခြေခံဖြစ်သော။ ပဒ္ဓတေ ဂမျတေတိ–၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၀။ တောင်ရံ၊ တောင်ပူစာ။

ပါဒု ၊ ထီ ၊ [√ ပဒ+ဥ] ပဒ္ဓတေ ယာယ–ပါဒု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၅။ ဖိနပ်(ခြေနင်း)။

ပါဒုကာ ၊ ထီ ၊ [√ ပဒ+ဏုက+အာ] ပဒ–ဂမနေ၊ ပဒ္ဓတိ ယာတိ ဧတောယာတိ–ပါဒုကာ= ပါဒေါပ ကရဏံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၂၄။ ခြေနင်း၊ ဖိနပ်။

အဘိနိပဒ္ဓတိ ။ [အဘိ+နိ √ ပဒ+ယ+တိ] အိပ်၏၊ ကပ်၍အိပ်၏။ အဘိနိပဒ္ဓန၊ (အဘိနိပဒ္ဓာပေတိ၊ အိပ်စေ၏။) အဘိနိပဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ အဘိနိပဒ္ဓိတုံ၊ အဘိနိပဒ္ဓိယမာန။

အဘိနိပ္ပဒ္ဓတိ ။ [အဘိ+နိ √ ပဒ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ဝင်လာ၏၊ တိုးတက်၏၊ လက်ရောက်ရ၏။

အဘိနိပ္ပာဒေတိ ။ [အဘိ+နိ √ ပဒ+ဏော+တိ] ဖြစ်စေ၏၊ ဖြစ်ပေါ်စေ၏၊ ပြီးစေ၏၊ ပြည့်စုံစေ၏။ အဘိနိပ္ပာဒန၊ အဘိနိပ္ပာဒိတ၊ အဘိနိပ္ပာဒေတုံ။

အဘိနိပ္ပတ္တိ ၊ ထီ ၊ [အဘိ+နိ √ ပဒ+တိ] ပြီးခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အကျိုးသက် ရောက်ခြင်း။

အဘိနိပ္ပန္န ၊ တိ ၊ [အဘိ+နိ √ ပဒ+တ] ဖြစ်သော၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ပြီးသော၊ ပြည့်စုံသော။

အဘိပတ္တဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ ပဒ+တဗ္ဗ] ရောက်အပ်သော၊ ရောက်သင့်သော၊ ရောက်ထိုက်သော။

အဘိသမ္ပတ ၊ ပု ၊ [အဘိ+သံ √ ပဒ+တ] စစ်တိုက်ခြင်း၊ စစ်ထိုးခြင်း။

အာပဒ္ဓတိ ။ [အာ √ ပဒ+ယ+တိ] ရောက်၏၊ အာပဒ္ဓ၊ –၍။ အာပဒ္ဓန၊ အာပဒ္ဓန္တ၊ အာပဒ္ဓမာန၊ (အာပဒ္ဓာပေတိ၊ –စေ၏။) အာပဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ အာပဒ္ဓိတု၊ အာပဒ္ဓိတုံ၊ အာပဒ္ဓိတွာ၊ အာပဒ္ဓိယမာန၊ (အာပဒ္ဓိ ယတိ၊ အစစွာ ရောက်အပ်၏။) အာပါဒန၊ ရောက်စေခြင်း။ အာပါဒိတ၊ အာပါဒေတုံ၊ အာပါ ဒေတွာ၊ အာပါဒေန္တ၊ (အာပါဒေတိ၊ ရောက်စေ၏၊ ပြီးစေ၏။) (အာပါဒိ ယတိ၊ ရောက်စေအပ်၏။) အာပါဒိယမာန၊ အာပါဒေတဗ္ဗ။

အာပန္န ၊ တိ ၊ [အာ √ ပဒ+တ] အတိပြဋ္ဌံ အာပဒ္ဓ တိတိ–အာပန္နော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၃။ ဘေးရောက်သော။

အာပဒါ ၊ ထီ ၊ [အာ √ ပဒ+အ+အာ] ပဒ–ဂမနေ, အာပဇ္ဇော, အာပတ္တိ– အာပဒါ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉, ပဥ္စိ။ ဘေးရန်၊ အန္တရာယ်၊ ပျက်စီးပြုင်း။ **အာပဒိ**၊ (ဒါ၏ အာ–ကို ဣ–ပြု၊ တစ်နည်း= အာ √ ပဒ+ဣ) **အာပါ**= (အာပဒါ–မှ ဒနှင့် ပ–၏မှိရာ အ–ကို ချေ၊ ပ–ကို အာ–သို့ကပ်၊) ဘေးရန်၊ အန္တရာယ်၊

http://www.dhammadownload.com

အာပါဒက ၊ တိ ၊ [အာ √ပဒ+ကွ] ထိ၌ အာပါဒိကာ၊ ကြီးပွားစေတတ်သော၊ တိုးပွားစေတတ်သော၊ စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ ရောက်စေတတ်သော။

အာပါဒေတု ၊ တိ ၊ [အာ √ပဒ+ဏော+တု] ကြီးပွားစေတတ်သော၊ မွေးမြူတတ်သော။

အဿာပဒ္ဓတိ ။ [အဓိ+အာ √ပဒ+ယ+တိ] လွန်၍ ကျင့်၏၊ လွန်ကျူး၏၊ ရောက်၏။ အဿာပဒ္ဒန္တ၊ အဿာပဒ္ဓိတုံ၊ အဿာပတ္တိ၊ အဿာပန္န၊ (အဿာပန္နက။)

အဿာပန္န ၊ တိ ၊ [အဓိ+အဝ √ပဒ+တ] အဓိသြပန္န၊ ဆုံးဖြတ်စွဲယူသော၊ သက်ဝင်သော၊ ခုံမင်သော၊ နှစ်သက်သော၊ တပ်မက်သော၊ တွယ်တာသော၊ မျိုထားသကဲ့သို့(လိပ်ခဲတည်းလည်း) မလွတ်နိုင်အောင် သက်ဝင်၍ဆုံးဖြတ်စွဲယူ(ခုံမင် စုံမက် နှစ်သက် တွယ်တာ)သော။

အဓိပဒ္ဓတိ ။ [အဓိ √ပဒ+ယ+တိ] သိ၏၊ မှတ်ယူ၏။

အဓိပန္န ၊ တိ ၊ [အဓိ √ပဒ+တ] လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သော။

ဥပနိပဒ္ဓတိ ။ [ဥပ+နိ √ပဒ+ယ+တိ] အနီးဌ်လဲလျောင်း၏၊ ကပ်၍အိပ်၏၊ မှီ၍ဝပ်၏။ ဥပနိပန္န။

ဥပပဒ္ဓတိ ။ [ဥပ √ပဒ+ယ+တိ] ကပ်ရောက်၏၊ ကပ်၍ဖြစ်၏၊ တစ်ဖန်ဖြစ်၏၊ သင့်၏၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေ၏။ ဥပပဒ္ဓန၊ ဥပပဒ္ဓနက၊ ဥပပဒ္ဓ၊ –၍။ ဥပပတ္တိ၊ ဥပပန္န၊ (ဥပပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေ၏၊ ပြီးစေ၏။) ဥပပါဒိတ။

ဥပသမ္ဓဒ္ဓတိ ။ [ဥပ+သံ √ပဒ+ယ+တိ] ပြည့်စုံ၏၊ ရောက်၏၊ ပဥ္စင်းခံ၏။ ဥပသမ္ဓဒ္ဓ၊ –၍။ ဥပသမ္ဓဒ္ဓိတုံ၊ ဥပသမ္ဓဒါ၊ ဥပသမ္ဓန္န၊ ဥပသမ္ဓန္နာ၊ (ဥပသမ္ဓာဒေတိ၊ –စေ၏။) ဥပသမ္ဓာဒန။

ဥပါတိပန္န ၊ တိ ၊ [ဥပ+အတိ √ပဒ+တ] လက်အောက်ရောက်လာသော။

အနုနိပ္ဖာဒ ၊ ပု ၊ [အနု+နိ √ပဒ+ဏ] အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။

အနုနိပ္ဖာဒီ ။ တိ ၊ [အနု+နိ √ပဒ+ဏီ] အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်ပေါ်(လေ့ရှိ)သော၊ အစဉ်လိုက်၍ ပြီးတတ်သော၊ အစဉ်လိုက်၍ ပြီးလေ့ရှိသော။

အနုပဒ္ဓတိ ။ [အနု √ပဒ+ယ+တိ] ရောက်၏၊ ဝင်၏။ အနုပတ္တိ။

အနုပန္န ၊ တိ ၊ [အနု √ပဒ+တ] ရောက်သော၊ အဖန်ဖန်ရောက်သော၊ အစဉ်လိုက်သော။

အဗျဂ္ဂဘာဝါပါဒက ၊ တိ ၊ [အဗျဂ္ဂဘာဝ+အာ √ပဒ+ဏော+ကွ] မပျံ့လွင့်(တည်ကြည်)သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေသော။ အဗျဂ္ဂဘာဝါပါဒန၊ (အဗျဂ္ဂဘာဝပတ္တိ။)

ဥပ္ပတ္တိ၊ နိဗ္ဗတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဥ √ပဒ+တိ] ဥပ္ပဒ္ဓနံ–ဥပ္ပတ္တိ၊ နိပ္ပဒ္ဓနံ–နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပဒ–ဂတိယံ၊ နိပုဗ္ဗော၊ တိ၊ ပဿဇော။ ဓာန်ဦး၊ ၉၀။ ဖြစ်ခြင်း။

ဥပ္ပာဒ ၊ ပု ၊ [ဥ √ပဒ+ဏ] ဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ဥပါဒ်၊ ပုဗ္ဗနိမိတ်။

ဥပ္ပဒ္ဓတိ ။ [ဥ √ပဒ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ထင်ရှား၏။ ဥပ္ပဒ္ဓန၊ (ဥပ္ပဒ္ဓနက၊) ဥပ္ပဒ္ဓန္တ၊ ဥပ္ပဒ္ဓမာန၊ ဥပ္ပဒ္ဓိတုံ၊ ဥပ္ပဒ္ဓိတုံ၊ ဥပ္ပဒ္ဓိတွာ၊ ဥပ္ပာဒန၊ ဥပ္ပာဒက၊ (ဥပ္ပာဒယတိ၊ ဥပ္ပာဒေတိ၊) ဥပ္ပာဒိတ၊ ဥပ္ပာဒီ၊ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗ၊ ဥပ္ပာဒေတု၊ ဥပ္ပာဒေတုံ၊ ဥပ္ပာဒေတွာ၊ ဥပ္ပန္န၊ (ပစ္စုပ္ပန္န။)

နိပဒ္ဓတိ ။ [နိ √ပဒ+ယ+တိ] လဲလျောင်း၏၊ ဝပ်၏၊ အိပ်၏။ နိပဒ္ဓန၊ (နိပဇ္ဇာပေတိ၊) နိပဒ္ဓိတု၊ နိပန္န၊ နိပန္နက။

ဂဏ္ဍုပ္ပာဒ ၊ ပု ၊ [ဂဏ္ဍ+ဥ √ပဒ+ဏ] ဂဏ္ဍံ ဝစ္ဆသန္နိစယံ ဥပ္ပာဒေတီတိ–ဂဏ္ဍုပ္ပာဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၅။ တီ။

နိပ္ပန္န ၊ တိ ၊ [နိ √ပဒ+တ] ပဒ–ဂမနေ၊ နိပုဗ္ဗော သိဒ္ဓိယံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၈။ ပြီးစီးသော။

ပဋိပဒ္ဓတိ ။ [ပတိ √ပဒ+ယ+တိ] ကျင့်၏၊ ပြုကျင့်၏၊ ပြုလုပ်အားထုတ်၏၊ စိုးမိုးအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်၏၊ ရ၏၊ ရောက်၏၊ လာ၏၊ သိ၏၊ သွား၏၊ ပေး၏၊ ပြန်ပေး၏၊ ဆပ်၏၊ ခံယူ၏၊ နားထောင်၏၊ ဖြစ်၏။ ပဋိပဒ္ဓ၊ –၍။ ပဋိပဒ္ဓက၊ ပဋိပဒ္ဓန၊ ပဋိပဒ္ဓနက၊ ပဋိပဇ္ဇန္တ၊ ပဋိပဒ္ဓမာန၊ (ပဋိပဇ္ဇာပေတိ၊) ပဋိပဇ္ဇာပန၊ ပဋိပဇ္ဇာပေတုံ၊ ပဋိပဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ ပဋိပဒ္ဓိတုံ၊ ပဋိပဒ္ဓိတု၊ ပဋိပဒ္ဓိတွာ၊ ပဋိပန္န၊ ပဋိပန္နက၊ ပဋိပါဒန၊ ပဋိပါဒနီယ၊ (ပဋိပါဒယတိ၊ –စေ၏။) ပဋိပါဒယန္တ၊ ပဋိပါဒယိတု၊ ပဋိပါဒိတ၊ ပဋိပါဒိယမာန၊ (ပဋိပါဒိယတိ၊ –စေအပ်၏။) ပဋိပါဒေတဗ္ဗ၊ (ပဋိပါဒေတိ၊ –စေ၏။) ပဋိပါဒေတုံ၊ ပဋိပါဒေတွာ၊ ပဋိပါဒေန္တ။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိပဒါ ၊ ထိ ၊ [ပတိ √ပဒ+အ+အာ] ပဋိပဇ္ဇတိ ဧတော ယာတိ–ပဋိပဒါ။ ရူ၊ ၅၉၉။ အကျင့်၊ ကျင့်ဝတ်။

ပဋိပန္န ၊ တိ ၊ [ပတိ √ပဒ+တ] ပဒ–ဂမနေ၊ တော, တဿ အန္တော၊ ပဋိပန္နံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၇။ သိအပ်သော။

ပဋိပါဒ ၊ ပု ၊ [ပတိ √ပဒ+ဏ] ပဋိပဇ္ဇတိ ပဝတ္တတိ သေယျာ ယေန, သော ပဋိပါဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၉။ ညောင်စောင်းခြေခံ။

ပဋိပါဒန ၊ န ၊ [ပတိ √ပဒ+ဏော+ယု] ပဋိပဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ–ပဋိပါဒနံ၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၊ ပြီးစေခြင်း၊ သိစေခြင်း။

ပရိယာပန္န ၊ တိ ၊ [ပရိ+အာ √ပဒ+တ] ပရိစ္ဆိန္နိတ္ထာ အာပန္နံ ဂဟိတံ–ပရိယာပန္နံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄၂။ အကျုံးဝင်သော၊ (အတွင်းဝင်သော။)

ပါဋိပဒ ၊ ပု ၊ [ပတိ √ပဒ+တ] ပတိပဇ္ဇတေ စန္ဒော ခယံ ဥဒယံ ဝါ ယဿံ, ပါဋိပဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂။ အထွက်တစ်ရက်နေ့(လပြည့်ကျော်တစ်ရက်, လဆန်းတစ်ရက်နေ့)။

ပစ္ဆပါဒေတိ ။ [ပတိ+အာ √ပဒ+ဏော+တိ] ကျင့်၏၊ ပြုကျင့်၏၊ ပြုလုပ်အားထုတ်၏။

ပစ္ဆုပါဒေတိ ။ [ပတိ+ဥ √ပဒ+ဏော+တိ] ရောက်၏၊ ဝင်၏၊ ဝင်ရောက်၏၊ ရ၏၊ တစ်ဖန်ရ၏၊ ပြန်ရ၏။

ဗျာပဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+အာ √ပဒ+ယ+တိ] ဖောက်ပြန် (ပျက်စီး)ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ပကတိသဘောကို စွန့်၏၊ ပျက်စီး၏။ ဗျာပဇ္ဇန၊ ဗျာပဇ္ဇိတ၊ ဗျာပတ္တိ၊ ဗျာပန္န၊ (ဗျာပါဒေတိ၊ –စေ၏။) ဗျာပါဒေတဗ္ဗ၊ ဗျာပါဒေန္တ ။

ဗျာပဇ္ဇ ၊ ပု+န ၊ [ဝိ+အာ √ပဒ+ဏျ] ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သောသဘော၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု။ အဗျာပဇ္ဇ [န+ဗျာပဇ္ဇ] ဒေါသမဖျက်ဆီးအပ်သောသဘော၊ အဒေါသစေတသိက်–မေတ္တာ။

ဗျာပဇ္ဇာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ+အာ √ပဒ+ဏျ+အာ] ပဒ–ဂတိမှိ၊ ဗျာပဇ္ဇနံ–ဗျာပဇ္ဇာ။ ရူ၊ ၆၆၀။ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၊ ဒေါသဖြစ်ခြင်း။

အဗျာပဇ္ဈ ၊ န ၊ [ဝိ+အာ √ပဒ+ဏ] ဗျာပဇ္ဇန္တိ ဝိနဿန္တိ တံ–**ဗျာပါဒါ=** သခ်ံတာ၊ [ဗျာပါဒ+ဏျ] တေသံ ဘာဝေါ–**ဗျာပဇ္ဈံ=** သခ်ံတာနံ ဝိနဿန ဘာဝေါ၊ [န+ဗျာပဇ္ဈ] တံ ယတ္ထ နတ္ထိ, တံ– အဗျာပဇ္ဈံ၊ နိရုတ္တိနယေန စ ဒျဿ ဧကာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၈။ နိဗ္ဗာန်။

ဗျာပါဒ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ √ပဒ+ဏ] ဗျာပဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ စိတ္တမေတေနာတိ–ဗျာပါဒေါ၊ ပဋိဃေပိ၊ ပဒ–ဂတိမှိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၄။ သူတစ်ပါးအကျိုးမဲ့ကို ကြံစည်ခြင်း–ဗျာပါဒ= ဒေါသ၊ အတ္တနော စ ပရဿ စ ဟိတသုခံ ဗျာပါဒေတီတိ–ဗျာပါဒေါ။ ဒီဍ–၃၊ ၃၇။ ဗျာပဇ္ဇတိ ကုမိနာ စိတ္တံ၊ ပုတိကုမ္မာသာ ဒယော ဝိယ ပုရိမပကတိ' ပဇဟတီတိ–ဗျာပါဒေါ။ အံဋ္ဌ–၂၊ ၃၈၄။

ဝိပဇ္ဇတိ ။ [ဝိ √ပဒ+ယ+တိ] ပျက်၏၊ ပျက်စီး၏၊ မပြည့်စုံ၊ အထူးထူး အပြားပြား ရောက်၏။ ဝိပဇ္ဇန္တ၊ ဝိပဇ္ဇမာန၊ ဝိပဇ္ဇန၊ ဝိပတ္တိ၊ ဝိပန္န–ဝိပဏ္ဏ။

ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+ပတိ √ပဒ+ယ+တိ] ဖောက်ပြန်သော အားဖြင့်(မတင့်မတယ်–မဖွယ်မရာ)ကျင့်၏။ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိတ္တာ၊ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇန္တ၊ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇမာန၊ (ဝိပ္ပဋိပါဒေတိ၊) ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇန၊ ဝိပ္ပဋိပတ္တိ၊ ဝိပ္ပဋိပန္န၊ ဝိပ္ပဋိပန္နက။)

ဝိယာပန္န ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √ပဒ+တ] ပျောက်–ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ပျောက်ပျက်သော။

သမာပဇ္ဇတိ ။ [သံ+အာ √ပဒ+ယ+တိ] ကောင်းစွာ ရောက်၏၊ ဝင်စား၏၊ ပြုကျင့်၏။ သမာပဇ္ဇိတ္တာ၊ သမာပဇ္ဇန၊ –၍။ သမာပဇ္ဇိတုံ၊ သမာပဇ္ဇန္တ၊ (သမာပဇ္ဇန္တီ၊) (သမာပဇ္ဇိယတိ၊) သမာပဇ္ဇိယမာန၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ သမာပတ္တိ၊ သမာပန္န၊ သမာပန္နက။

သမုပ္ပဇ္ဇတိ ။ [သံ+ဥ √ပဒ+ယ+တိ] ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ပြည့်စုံ၏။ သမုပ္ပဇ္ဇမာန၊ သမုပ္ပဇ္ဇနီယ၊ သမုပ္ပဇ္ဇန၊ သမုပ္ပဇ္ဇနက၊ သမုပ္ပတ္တိ၊ သမုပ္ပန္န၊ သမုပ္ပာဒ၊ သမုပ္ပာဒိကာ [သမ+ဥ √ပဒ+ဏျု+အာ] (သမုပ္ပာဒေတိ၊) သမုပ္ပာဒိယမာန၊ သမုပ္ပာဒိတ။

သမုပပဇ္ဇိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ √ပဒ+ယ+တဗ္ဗ] ကောင်းစွာချဉ်းကပ်အပ်သော၊ –ကျင့်ကြံအပ်သော။

သမုပပန္န ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ √ပဒ+တ] ပြည့်စုံသော။

သမ္ပဇ္ဇတိ ။ [သံ √ပဒ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ပြည့်စုံ၏၊ ပြီးစီး၏၊ ရောက်၏။ သမ္ပဇ္ဇိတ္တာ၊ သမ္ပဇ္ဇန္တ၊ သမ္ပဇ္ဇမာန၊ သမ္ပဇ္ဇန၊ သမ္ပဇ္ဇနက။

သမ္ပဋိပဇ္ဇန္တ ၊ တိ ၊ [သံ+ပတိ √ပဒ+ယ+အန္တ] ကောင်းစွာကျင့်သော။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မဋိပါဒက ၊ တိ ၊ [သံ+ပဋိ ✓ ပဒ+ကော+ကွ] ရောက်စေသော၊ ရသော၊ ပြီးစေသော။

သမ္မဋိပါဒန ၊ န ၊ [သံ+ပတိ ✓ပဒ+ကော+ယု] ကောင်းစွာ-တက်စေခြင်း၊ -သွားစေခြင်း၊ -ပြီးစေခြင်း။

သမ္မဋိပါဒယတိ ။ [သံ+ပတိ ✓ ပဒ+ကာယ+တိ] ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ ပြီးစေ၏။ သမ္မဋိပါဒိယိတ္တာ။

သမ္မဋိပါဒိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပတိ ✓ ပဒ+ကော+တ] ပြီးစေအပ်သော၊ ထိမ်းမြား-လက်ထပ်အပ်သော။

သမ္မဋိပါဒေတိ ။ [သံ+ပတိ ✓ ပဒ+ကော+တိ] ရောက်စေ၏၊ ပြီးစေ၏၊ အညီအညွတ်ပြီးစေ၏၊ -နှီးနော်၏။ သမ္မဋိပါဒေန္တ ။

သမ္မဒတိ ။ [သံ ✓ ပဒ+အ+တိ] သွား၏၊ သိ၏။ သမ္မတ္တာ၊ သမ္မတ္တုံ၊ သမ္မာဒ၊ သွားရာ-ခြင်း။

သမ္မာဒေတိ ။ [သံ ✓ ပဒ+ကော+တိ] ပြီးစေ၏၊ ပြည့်စုံစေ၏၊ စီရင်၏။ သမ္မာဒက၊ သမ္မာဒန၊ သမ္မာဒိတ၊ သမ္မာဒေတဗ္ဗ၊ သမ္မာဒေတွာ၊ သမ္မာဒေတွာန၊ သမ္မာဒေတုံ၊ သမ္မာဒေန္တ၊ (သမ္မာဒေန္တီ၊) သမ္မာဒိယိတ္တာ၊ သမ္မာဒယိတုံ၊ သမ္မာဒယန္တ၊ သမ္မာဒယမာန၊ (သမ္မာဒိယတိ၊) သမ္မာဒိယမာန။

သမ္မတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ပဒ+တိ] သမ္မဒ္ဓနံ, သမ္မဒ္ဓတေတိ ဝါ-သမ္မတ္တိ။ ရူ၊ ၆၀၀။ (ကောင်းစွာရောက်ခြင်း၊ ကောင်းစွာရောက်အပ်-ရအပ်သော)-စည်းစိမ်၊ ပစ္စည်း-ဥစ္စာ၊ ပြည့်စုံခြင်း။

သမ္မဒါ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ပဒ+အ+အာ] ရူ၊ ၅၉၉။ ပြည့်စုံခြင်း၊ ကြွယ်ဝခြင်း၊ ပြီးစီးခြင်း၊ ပြည့်စုံသော၊ ပြည့်စုံကြောင်းဖြစ်သော။

သမ္မဒါယ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ပဒ+ယ] ဓာတ်နောက်၌ အာ-လာ။ [သံ ✓ ပဒ+အာယ] သမ္မဒိယတိ ဉာပိယတိ ဓမ္မော ဧတေနာတိ-သမ္မဒါယော= အက္ခာတာ။ နိတိဓာ၊ ၂၂၇။ တရားတော်ကို သိစေတတ် (ဟောပြောတတ်)သော။

သမ္မန္နေ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ပဒ+တ] သမ္မန္နော တီသု သမ္မုဏ္ဏော၊ မဓုရေ စ သမင်္ဂီနိ။ ဓာန်၊ ၈၄၅။ ပြည့်စုံသော, ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့် (လုံး၀)ပြည့်စုံသော၊ (သမ္မုဏ္ဏ သမ္မန္နေ)၊ သင့်လျော်-လျောက်ပတ်သော၊ ချိုမြိန်-ကောင်းမြတ်သော-(မဓုရသမ္မန္နေ)၊ တကွ ဖြစ်သော, ကောင်းစွာပြည့်စုံသော-(သမင်္ဂီသမ္မန္နေ) ပြီးစီးသော၊ ကောင်းသော၊ ဖြစ်သော။

သမ္မာယတိ ။ [သံ ✓ ပဒ+ကာယ+တိ] သမ္မာဒယတိမ္ပ ဒ-ကိုချေ၊ ယ-၏ အ-ကို ဒီဃပြုလျှင် သမ္မာယာတိ-လည်း ဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာသွားနိုင် (ဖြစ်နိုင်)၏၊ ကောင်းစွာ(အပြည့်အစုံ) ပြောဆိုနိုင် (ဖြေဆိုနိုင်)၏။

သမ္မာယန ၊ န ၊ [သံ ✓ပဒ+ကာယ+ယု] သမ္မာဒယနမ္ပ ဒ-ကိုချေ၊ အပြည့်အစုံပြောဆိုခြင်း၊ အပြည့်အစုံ ဖြေဆိုခြင်း။

သမ္မာပဋိပန္နန ၊ န ၊ [သမ္မာ+ပတိ ✓ ပဒ+ယ+ယု] မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာကျင့်ခြင်း။ သမ္မာပဋိပန္နန္တ၊ သမ္မာပဋိပန္နမာန၊ သမ္မာပဋိပန္နာပန၊ -စေခြင်း။ သမ္မာပဋိပန္ဒိတု၊ သမ္မာပဋိပန္နု၊ သမ္မာပဋိပန္နက။

သမ္မာပဋိပတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ပတိ ✓ ပဒ+တိ] ပဋိပဒ္ဓနံ, ပဋိပဒ္ဓတိ ဧတာယ, ပဋိပဒ္ဓိတဗ္ဗာတိ ဝါ-ပဋိပတ္တိ၊ [သမ္မာ+ပဋိပတ္တိ] မဖောက်မပြန် မှန်ကန်ကောင်းမြတ်သော-အကျင့်၊....ကျင့်ဝတ်။

သမ္မာပဋိပဒါ ၊ ထီ ၊ [သမ္မာ+ပတိ ✓ ပဒ+အ+အာ] ပဋိပဒ္ဓတိ ဧတာယ, ပဋိပဒ္ဓိတဗ္ဗာတိ ဝါ-ပဋိပဒါ၊ မဖောက်မပြန်, မှန်ကန်ကောင်းမြတ် ချီးကျူးအပ်သောအကျင့်၊....ကျင့်ဝတ်။

သဟုပ္ပဒ္ဓမာန ၊ တိ ၊ [သဟ+ဥ ✓ပဒ+ယ+မာန] အတူတကွ(တပေါင်းတည်း) ဖြစ်နေသော။ သဟုပ္ပဒ္ဓနက၊ သဟုပ္ပတ္တိ၊ သဟုပ္ပန္နု၊ သဟုပ္ပာဒ၊ သဟုပ္ပာဒန။

သုနိပ္ပန္နု ၊ တိ ၊ [နိ ✓ပဒ+တ= သု+နိပ္ပန္နု] ကောင်းစွာ ပြီးစီးသော၊ ကောင်းစွာပြည့်စုံသော။

သုပ္ပဋိပတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သု+ပတိ ✓ပဒ+ယ+တိ] ကောင်းသော အကျင့်၊ ကောင်းသောကျင့်ဝတ်။ သုပ္ပဋိပဒါ၊ သုပ္ပဋိပန္နု၊ (သုဋ္ဌု သမ္မာ ပဋိပဒ္ဓန္တီ တိ-သုပ္ပဋိပန္နာ။ ဝိသုဒ္ဓိ ဋီ-၁၊ ၂၇၉။)

သုဝိပန္နု ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ပဒ+တ] လွန်စွာဖောက်ပြန် ပျက်စီးသော။

သုသမ္မတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ပဒ+တိ= သု+သမ္မတ္တိ] ကောင်းစွာပြည့်စုံခြင်း၊....ချမ်းသာခြင်း၊ ကောင်းသောစည်းစိမ်ချမ်းသာ။ **သုသမ္မန္နု** ကောင်းစွာ ပြည့်စုံသော။ **သုသမ္မာဒိတ** ၊ ကောင်းစွာ ပြည့်စုံစေအပ်(စီရင်အပ်)သော။

http://www.dhammadownload.com

သူပပန္နံ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ ပဒ+တ= သု+ဥပပန္နံ] ကောင်းစွာ ပြီးစီး(ပြည့်စုံ)သော။

သူပသမ္ပန္နံ ၊ တိ ၊ [ဥပ+သံ ✓ ပဒ+တ= သု+ဥပသမ္ပန္နံ] ကောင်းစွာရဟန်းဖြစ်သော။

ပဒ္ဒ

ဘူ= ကုစ္ဆိတေ သဒ္ဒေ-စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အသံကို ပြုခြင်း၌၊ ဝါ-အောက်လေစုန်ခြင်း၌။ ပဒ္ဒတေ ဝုဒ္ဓေါ။

ပန

ဘူ= ထုတိ သဒ္ဒေသု-ချီးမွမ်းခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ ပနတိ။

ပနသ ၊ ပု ၊ [✓ပန+အသ] ပန-ထုတိယံ၊ ပညတေ ထဝိယတေတိ-ပနသော= ကဏ္ဌကီဖလော။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၇။ ပိန္နံပင်။ နာ ။ပိန္နံသီး။

ပန္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ပန+တိ] ပန-ဗျဝဟာရေ, ထုတိမိစ၊ ပန္တိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၃၉။ အစဉ်အတန်း။

ပနု

တနာ= ဒါနေ-ပေးခြင်း၌။ ပနောတိ၊ ပနုတေ။ နီတိဓာ၊ ၂၆၃။

ပပ္ပ၊ ပဗ္ဗိ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ပပ္ပတိ၊ ပမ္ဗတိ။

ပဗ္ဗ

ဘူ= ဂတိ ပူရဏေသု-သွားခြင်း, ပြည့်ခြင်း(ပြည့်စေခြင်း)တို့၌။ ပဗ္ဗတိ။

ပဗ္ဗ ၊ နာ ၊ [✓ပဗ္ဗ+အ] ပဗ္ဗ-ပူရဏေ၊ ပဗ္ဗံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၀၀။ အဆစ်။

ပဗ္ဗတ ၊ ပု ၊ [✓ပဗ္ဗ+တ] ပဗ္ဗ-ပူရဏေ၊ တောာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၀၅။ တောင်။

ပဗ္ဗု ၊ ပု ၊ [✓ပဗ္ဗ+ဥ] ပဗ္ဗ-ဂတိယံ၊ ဥ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၅။ ကြောင်။

ပမ္ဗက ၊ ပု ၊ [✓ပဗ္ဗ+ကွဲ] ပဗ္ဗ-ဂတိယံ၊ ကွဲ၊ ဗိန္ဒာဂမော, ဗလောပေါ စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၈။ မျောက်လျောင်။

ပယ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ပယတိ။

ပယ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ပယ+အ] အရည်, ရေ, နို့၊ သက္ကတ အဘိဓာန်များ၌ နာ-ဟုချည်း ရှိနေသည်။

ပါယု ၊ ပု ၊ [✓ပယ+ဥ] ပယ-ဂမနတ္ထော၊ ပယတိ ဝစ္ဆ'မနေနာတိ-ပါယု၊ ကရဏေ ဥ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၄။ ဝစ္ဆမင်္ဂ်။

အဓိပ္ပာယ ၊ ပု ၊ [အဓိ ✓ ပယ+ဏ] အဓိပယတိ စိတ္တေတိ-အဓိပ္ပာယော၊ ဏော၊ ပယ-ဂမနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၆၆။ အလို (ထင်မြင်ချက်)။

ပရ

ဘူ= ပါလန ပူရဏေသု-စောင့်ရှောက်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်းတို့၌။

စု= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။

ဝိ+အာပုဗ္ဗော= ပရိဿမေ-ပင်ပန်းစွာ အားထုတ်ခြင်း၌။ ပရတိ၊ ပရေတိ၊ ပရယတိ၊ ဗျာပါရေတိ။

ပရတိ ။ [✓ပရ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏၊ ပြည့်စေ၏။ ပရေတိ၊ သွား၏၊ ထွက်သွား၏၊ ရောက်၏။

ပဏ္ဏ ၊ နာ ၊ [✓ပရ+နာ] ကောတ္ထုဘာ။ ရ-ကို ပရရုပ်နာ-ပြု၊ နာ-ကို ဏ-ပြန်၊ သစ်ရွက်။

ပရ ၊ တိ ၊ [✓ပရ+အပ်] ကတ္တရိဘာဝေ ဝါ၊ ကောတ္ထုဘာ။ တစ်ပါးသော၊ လွန်သော၊ နောက်ဖြစ်သော။ [ပ ✓ရာ+ဏ] ဓာန်ဒီ၊ ၆၀၅။ မြတ်သော။ နာ ။နိဗ္ဗာန်၊ လွန်ခြင်း။ ပု ။သူတစ်ပါး။ [ပ ✓ရမ္ဘ+ကို] ဓာန်ဒီ၊ ၃၄၄။ ရန်သူ။

ပရမ ၊ တိ ၊ [✓ပရ+အမ] ဒါနာဒိပါရမိယော ပရန္တိ ပါရယန္တိ ပါလေန္တိ ပူရေန္တိ စာတိ-ပရမာ= ဗောဓိသတ္တာ၊ ဘုရားလောင်း၊ မြတ်သော၊ လွန်မြတ်သော။

ပါရမီ ၊ ထီ ၊ [ပရမ+ဏီ] ပရမာနံ ဧသော, ဘာဝေါ ဝါ, ကမ္မံ ဝါတိ-ပါရမီ= ဒါနာဒိ ကြိယာ။ ဓာတ္ထတ္ထ။ အလှူပေးခြင်း-စသောအမှု၊ မြတ်သူတို့၏ အဖြစ်၊ အထွတ်အမြတ်။ ပရတိ အတ္တနော ဥတ္တမ ဘာဝံ ပါလေတိ ပူရေတီတိ ဝါ-ပရမံ၊ ပရ-ပါလန ပူရဏေသု, မော၊ နာ ဓာတွန္တ လောပေါ။ သူစိ။

ပါရ ၊ ပု ၊ [✓ပရ+ဃဉ်] ကောတ္ထုဘာ။ တစ်ဖက်ကမ်း။ နာ ။နိဗ္ဗာန်။

အဘိသမ္ဘရေတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ပရ+ဏော+တိ] ရှေးရှု(တူရူ)သွား၏၊ ရှေးရှုဖြစ်၏။

အဘိသမ္ဘရာယ ၊ ပု ၊ [အဘိ+သံ ✓ပရ+ဏာယ+အ] ကမ္မဝသေန အဘိမုခေါ သမ္ဘရေတိ ဧတ္ထာတိ-အဘိ

http://www.dhammadownload.com

သမ္မရာယော= ပရလောကော။ ဒီဋီ-၁၊ ၁၄၉။ တမလွန်ဘဝ၊ နောက်ဘဝ၊ တစ်ပါးလောက၊ ဘဝသစ်။

ဗျာပါရေတိ ။ [ဝိ+အာ ✓ပရ+ဏော+တိ] အားထုတ်စေ၏။

ဗျာပါရ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ပရ+ဏ] အားစိုက်ခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း။ ဗျာပါရဏ၊ (ဗျာပါယန-ဟုလည်း ရှိသေးသည်။)

ဝါဝဋ္ဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ပရ+တ] ပ-ကို ဝ-ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ အားထုတ်သော၊ အလွန်အားထုတ်သော။

ပလ

ဘူ+စု= ဂတိ ရက္ခဏေသု-သွားခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း တို့၌။

စု= လဝနပဝနေသု-ဖြတ်ခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း တို့၌။ ပလတိ၊ ပလေတိ၊ ပါလေတိ၊ ပါလယတိ။

ဥပလ ၊ ပု+န ၊ [ဥ ✓ပလ+အ] ပလ-ရက္ခဏေ၊ ဥပလော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၅။ ကျောက်၊ ကျောက်မျက်ရတနာ။

ပလတိ ။ [✓ပလ+အ+တိ] ပလေတိ၊ သွား၏၊ လိမ့်၏၊ ပြေး၏၊ ရောက်၏။

ပလ ၊ န ၊ [✓ပလ+အစ်] ကောတ္ထုဘာ။ လောကဿဝိမတိ ပါလေတိ ဆိန္ဒတိ သောဓေတိစာတိ-ပလံ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ ပိုလ်၊ လေးကျပ်သားအလေးချိန်။

ပလာယ ၊ ပု ၊ [✓ပလ+ဏာယ+ဏ] ပလီယတေ ခီယတေ ယတ္ထ လောကောတိ-ပလယော၊ ပုမေသညာယံ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၈၂။ ကမ္ဟာပျက်ခြင်း။

ပလာလ ၊ ပု+န ၊ [✓ပလ+ကာလ] ပလ-ဂမနေ၊ ဝါတေန ပလတိ ဂစ္ဆတီတိ-ပလာလံ၊ သဿာနမုပနီတဓညာနံ နာဋ္ဌပတ္တာနိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၆။ ကောက်ရိုး၊ ဖွဲကြမ်း၊ ဖွဲနု။

ပလိတ ၊ တိ ၊ [✓ပလ+က္တ] ကောတ္ထုဘာ။ ဖြူသော။ န ။ဆံဖြူ၊ ဆံဖြူခြင်း။

ပလဃတိ ။ [✓ပလ+ဏာယ+တိ] ပါလေတိ၊ စောင့်၏၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ကာကွယ်၏။

ပိလ္လက ၊ ပု ၊ [✓ပလ+ကွ] ပလ-ဂမနေ၊ ကွ၊ အသိတ္တံ, ဒွိတ္တဉ္စ၊ ပိလ္လကော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၁။ ကလေးသူငယ်။

ပေဋ္ဌ ၊ ထိ ၊ [✓ပလ+အ+အာ] ပလ-ရက္ခဏော၊ ကတ္တရိ အ၊ အဿေ၊ ပေဋ္ဌာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၄။ သတ္တာ သစ်သားတို့ဖြင့် လုပ်ထားသော သေတ္တာ။

ပလက္ခ

ဘူ= အဒနေ-စားခြင်း၌။ ပလက္ခတိ။

ပလက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ပလက္ခ+အ] ညောင်ဗုဒ္ဓဟော၊ ညောင်ပိန္နဲ။ ပလက္ခဒီပေါ။

ပလဒို

ပလဏ္ဍု ၊ ပု ၊ [✓ပလဒို+ဥ] ပလဒို-ဂန္ဓနေ၊ ဥ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၅။ ကြက်သွန်နီ။

အမှာ။ ။ဤဓာတ်ကို ဓာန်ဦမှာသာ တွေ့ရပါသည်။

ပလဝ၊ ပ္လဝ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ပလဝတိ၊ ပ္လဝတိ။

ပလဝတိ ။ [✓ပလဝ+အ+တိ] ပ္လဝတိ၊ ကူး၏၊ ပေါ်၏၊ ပေါလောမျောတ်၏။ ပ္လဝန်။

ပလဝ ၊ ပု ၊ [✓ပလဝ+အ] ပ္လဝ-ပလဝတီတိ-ပလဝေါ၊ လှေ၊ ပ္လဝေါ၊ လှေ၊ ယုန်, ဘား၊ မျောက်။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

ပ္လဝ ၊ ပု ၊ [✓ပ္လဝ+အ] ပ္လဝတိ, ပ္လဝန္တိ အနေနာတိဝါ-ပ္လဝေါ၊ ပ္လဝ-ဂမနေ၊ ဂမနံ အတြ ဇလဂမနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၅။ ဖောင်။

ပလ္လ

ဘူ= ဂမန နိန္နဋ္ဌာနေသု-သွားခြင်း, ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်တို့၌။ ပလ္လတိ။

ပလ္လလ ၊ န ၊ [✓ပလ္လ+အလ] ပလ္လ-ဂမနေ၊ ပလ္လတိ အာဂစ္ဆတိ ဥဒကမေတသ္မာတိ-ပလ္လလံ= အဗ္ဘော ဒကော သရော။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၂။ အိုင်ငယ်၊ ညွန်အိုင်၊ ညွန်ပျောင်း။

ပလ္လဝ ၊ န ၊ [✓ပလ္လ+အဝ] ပလ္လ-ဂမနေ၊ ပလ္လတိတိ-ပလ္လဝေါ= ကိသလယံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၉။ ရွက်ညွန့်၊ အညွန့်၊ ရွက်နု။

ပလာယ

ဘူ= ပလာယနေ-ထွက်ပြေးခြင်း၌။ ပလာယတိ။

ပလာယတိ ။ [✓ပလာယ+အ+တိ] ပြေး၏၊ ပြေးသွား၏၊ ထွက်ပြေး၏။ ပလာယန၊ ပလာယနက၊

http://www.dhammadownload.com

ပလာယိတုံ၊ ပလာယိတွာ၊ ပလာယန္တ၊ ပလာယမာန၊ ပလာယီ။ ထီ၌ ပလာယိနီ။
(လောကီကျမ်း-တို့၌ကား ပရာ-ရှေးရှိသော အယဓာတ်ကြံ၏၊ နာနာနယဝိစိတြမှတ်။ ဓာတွတ္ထ။)

ပလုလ၊ ပလူလ

စု= ဆေဒန သောဓနေသု-ဖြတ်ခြင်း, သုတ်သင်ခြင်းတို့၌။ ပလုလေတိ၊ ပလူလေတိ။

ပလုသ၊ ပ္ပုသ

ဒိ= ဒါဟ ဘာဂေသု-လောင်ကျွမ်းစေခြင်း, ဝေဖန်ခြင်းတို့၌။ ပလုဿတိ။

ကီ= သေက သ္ဒေဟ ပူရဏေသု-သွန်လောင်းခြင်း, စေးကပ်ခြင်း, ပြည့်စုံခြင်းတို့၌။ ပလုသ္ဒာတိ။

ပလုသု၊ ပ္ပုသု

ဘူ= ဒါဟေ-လောင်ကျွမ်းစေခြင်း၌။ ပလောသတိ၊ ပ္ပောသတိ။

ပ္ပု၊ ပိလု၊ ပ္ပဝ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ပ္ပဝတိ။

ပ္ပဝ ၊ ပု ၊ [√ပ္ပု+အ] ပ္ပဝတိ ဂစ္ဆတိ နသီဒတိ ဧတေနာတိ-ပ္ပဝေါ= နာဝါ။ ဓာတွတ္ထ။ ပ္ပဝတိ, ပ္ပဝန္တိ အနေနာတိ ဝါ-ပ္ပဝေါ၊ ပ္ပဝ-ဂမနေ၊ ဂမနံအတြ ဇလဂမနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၅။ ဖောင်၊ လှေ။ ဥဗ္ဗိလ္လ၊ စိတ်ကြွခြင်း။

ပိလဝ၊ ပ္ပဝ ၊ ပု ၊ [√ပ္ပု+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ ငှက်ဘီလူး၊ နွားမြေရင်းသိမ်။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၆-၌ကား "ဗိလု-ပတိတ္ထမ္ဘေ၊ အ၊ အဝါဒေသော၊ ဗိလဝေါ"ဟု ပြဆိုထားသည်။

ပ္ပုတ ၊ တိ ၊ [√ပ္ပု+ကွ] ကောတ္ထုဘ။ ရေကူးသော။ နဿခုန်ခြင်း။ ပု ။ဒီဃသံထက်ရှည်သော ပ္ပုတအသံ၊ ဒူရာဝှါနေ ဂါယနေစ , ရောဒနေစ ပ္ပုတောမတော။ မြင်း၏ ညီညွတ်စွာ လျင်မြန်သော သွားခြင်း။

ပ္ပဝန ၊ နဿ ၊ [√ပ္ပု+ယု] ရေကူးခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ ခုန်ခြင်း၊ ရေလွှမ်းမိုးစေခြင်း။

ဥပ္ပိလဝတိ ။ [ဥ √ပိလု+အ+တိ] ဧကဿရဓာတ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် ဓာတွန်မကျေ။ ပေါ်၏၊ မျော၏။ ဥပ္ပိလဝ၊ (ဥပ္ပိလာပေတိ၊ ပေါ်စေ၏၊ ရေကူး၏။) ဥပ္ပဝတီတိ-ဥပရိဂစ္ဆတိ၊ ပ္ပု-ဂတိယန္တိ ဟိ ဓာတုပါဌေသု ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ ဥက္ကတိ ဥပသဂ္ဂဿ အတ္ထဒဿနတ္ထံ ဥပရီတိ ဝုတ္တံ၊ ပကာရ လကာရ သံယောဂေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ပေါတ္ထကေသု ပန ဥပ္ပိလဝတီတိ လိခန္တိ၊ သော အပါဌော။ ပါစိတျာဒိ-ယော၊ ၈၉။ သို့ပင်ဆိုထားစေကာမူ ပ္ပု-ကို ပိလု-ဟု ပြန်နိုင်သောကြောင့် အသင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပ္ပဝတိ။

ဥပ္ပိလာဝိတတ္တ ၊ နဿ ၊ [ဥ √ပိလု+ဏ] ဥပ္ပလဝတီတိ-ဥပ္ပိလာဝံ= ပီတိသမ္ပယုတ္တစိတ္တံ။ [ဥပ္ပိလာဝ+ကွတ] သဥ္ဇာတံ ဥပ္ပိလာဝံ ယေသန္တိ -ဥပ္ပိလာဝိတာ= ဘိက္ခူ။ [ဥပ္ပိလာဝိတ+တ္တ] ဥပ္ပိလာဝိတာနံ ဘာဝေါ-ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ။ မောဂ်-၄၊ ၄၅။ နိသျကိုလည်းရှု။ စိတ်ပေါ်လွင်တက်ကြွသူတို့၏အဖြစ်၊ စိတ်ပေါ်လွင်တက်ကြွခြင်း။
[ဥ √ပိလု+ဏီ] ဥပ္ပိလဝတီတိ-ဥပ္ပိလာဝိ= စိတ္တံ။ [ဥပ္ပိလာဝီ+တာ] ဥပ္ပိလာဝိနော ဘာဝေါ-ဥပ္ပိလာဝိတာ။ [ဥပ္ပိလာဝိတာ+တ္တ] ဥပ္ပိလာဝိတာ ယေဝ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ။ ပေါ်လွင်တက်ကြွသော စိတ်၏အဖြစ်။

ဥပ္ပလ ၊ နဿ ၊ [ဥဒက √ပ္ပု+အလ] ဥဒကေ ပ္ပဝတီတိ-ဥပ္ပလံ၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၈။ ကုမုဒြာကြာ။

ဥပ္ပဝန ၊ နဿ ၊ [ဥ √ပ္ပု+ယု] ပေါ့ပါးခြင်း၊ ပေါ်လွင်ခြင်း၊ လျှပ်ပေါ်ခြင်း။

ဩပိလဝတိ ။ [အဝ √ပိလု+အ+တိ] နစ်၏။ ဩပိလဝိတ၊ (ဩပိလာပေတိ၊ -စေ၏။) ဩပိလာပေတဗ္ဗ။

သမုပ္ပိလဝါတ ၊ ပု ၊ [သံ+ဥ √ပိလု+အန္တ] အဖန်ဖန် အထက်သို့ ပေါ်သော။ သုတ္တနိ၊ ၃၈၃, ၄-၂၊ ၂၀၀။

သမုပ္ပိလဝန္တ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ √ပ္ပု+အန္တ] အဖန်ဖန် အထက်သို့ပေါ်သော။ သုတ္တနိ ၄၊ ၂၀၀။

သမ္ပရိပ္ပုတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ √ပ္ပု+တ] နစ်မြုပ်သော၊ ဖုံးလွှမ်းသော။

သမ္ပလ္လဝတိ ။ [သံ √ပ္ပု+အ+တိ] နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးစေ။ ကောင်းစွာ(အထူးအားဖြင့်) မျော၏၊ ရောက်၏၊ အမြတ်အားဖြင့် သွား၏၊ မျောပါ၏၊ ဆည်းကပ်၏။

သုပ္ပဝ ၊ ပု+နဿ ၊ [သု √ပ္ပု+အ] ချမ်းသာသဖြင့် (လွယ်ကူစွာ) ပျံသန်းခြင်း၊ -သွားခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ပသ

ဘူ+စု= ဗန္ဓန ဗာဓနေသု–ဖွဲ့ချည်ခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း တို့၌။

ဘူ= ဝိတ္ထာရ ပသဝေသု–ချဲ့ခြင်း, ပွားစေခြင်းတို့၌။

စု= ဂတိ ဖဿေသု–သွားခြင်း, တွေ့ထိခြင်းတို့၌။ ပသတိ၊ ပါသေတိ၊ ပါသယတိ။

ပသု ၊ ပု ၊ [✓ပသ+ဥ] ပသတိ ဂေါစရံ ဝိတာရေတီတိ–ပသု၊ သား။ ဓာတွတ္ထ။ ပသ–ဗာဓနေ၊ ပသီယတိ ဗာဓီယတိ သာမိကေဟီတိ–ပသု= စတုပ္ပဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ သားကောင်၊ တိရစ္ဆာန်၊ လေးချောင်း ထောက်သတ္တဝါ၊ (ပသုက။)

ပဏ္ဍိ၊ ပါသဏ္ဍိ ၊ ပု ၊ [✓ပသ+တိ] ပသ–ဗာဓန ဖုသနေသု၊ တိ၊ တဿ ဏော၊ သဿ ဟော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော၊ ဏိပစ္စယေန ဝါ သိဒ္ဓံ၊ အကာရ ဝဏ္ဏာဂမော, ဝုဒ္ဓိယဋ္ဌ၊ ပါသဏ္ဍိ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၇၇။ ဖနောင့်။

ပသဒ ၊ ပု ၊ [✓ပသ+အဒ] ပသ–ဗန္ဓနေ၊ အဒေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၁၉။ သမင်ပြောက်။

ပါသယတိ ။ [✓ပသ+ဏယ+တိ] နှောင်ဖွဲ့၏။

ပါသ ၊ ပု ၊ [✓ပသ+ဏ] ပသန္တိ ဗန္ဓန္တိ သတ္တေ ဧတေနာတိ–ပါသော= သကုဏပါသဒိ။ နိတိဓာ၊ ၃၄၆။ ကျော့ကွင်း။

ပါသက ၊ ပု ၊ [✓ပသ+ဏော+ဏ္ဍု] ပါသယတိ ပီဠယတီတိ–ပါသကော။ ကောတ္ထုဘာ။ အန်စာ ကစားခြင်း၊ အန်စာ၊ ကမွတ်ကွင်း။

ပါသာဏ ၊ ပု ၊ [✓ပသ+အာနစ်] ကောတ္ထုဘာ။ ပသ–ဗန္ဓနေ၊ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၆၀၅။ ကျောက်၊ ကျောက်တုံး။ (ပါသာဏက၊ ကျောက်။)

ပစ္ဆိ ၊ ထီ ၊ [✓ပသ+ဆိက်] ပသ–ဗာဓနေ၊ ပသီယတိ ဗာဓီယတိ ဧတ္ထာတိ–ပစ္ဆိ= ဘာဇနဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၄၁။ [✓ပသ+ဆိ] ပသ–ပါလနေ, ဆိ= ပစ္ဆိ၊ ကျတ္ထိယံ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၂၄။ တောင်း၊ ခြင်းတောင်း၊ ပလုံး။ (ပစ္ဆိကာ၊ တောင်းငယ်။)

သမ္မာပါသ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ ✓ပသ+ဏ] သမ္မာ မနသေ ပါသေတီတိ-သမ္မာပါသော၊ သမ္မမေတ္ထ ပါသေန္တီတိ-သမ္မာပါသော။ သံ ၌–၁၊ ၁၃၃–၄။ ကောင်းစွာ လူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ဖွဲ့ချည်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သောယဖ်၊ ၃–နှစ်အတိုးမယူဘဲ ဆင်းရဲသား တို့အား တစ်ထောင်, နှစ်ထောင်–စသော ဥစ္စာကို ပေးကမ်းချီးမြှောက်ခြင်း သမ္မာပါသယဖ်၊ ထမ်းပိုး ကျည်ကို ပစ်ချရာ၌ ပူဇော်အပ်သောယဖ်။

ပသ္သရ ၊ ပု ၊ [✓ပသ+ဉီရ] ပသ–ဗာဓနေ၊ ပသတိ ပီဠေတီတိ–ပသ္သရော= နဒ္ဒေါ, ဗျဥ္ဇနံ, ဧဝံနာမကော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၂။ ဒေါသဖျက်ဆီးအပ်သူ= ပြစ်မှားတတ်သူ၊ ဟင်းလျာ၊ ပသ္သရပရဗိုဖ်။

ပဟ

စု= ပေသနေ–စေခိုင်းခြင်း၌။ ပါဟေတိ၊ ပါဟယတိ။ (ဒူတံ ပါဟေသိ၊ ပဟိတော ဒူတော၊ ပဟေဏကံ၊ လက်ဆောင်။ ဤဓာတ်ကား ကျမ်းတစ်ပါး၌ မလာသော်လည်း အစ ပ–အက္ခရာ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်သည်ကို ထောက်ချင့်, ပြယုဂ်ကို မြင်သဖြင့် အသင့်–ဟု မှတ်အပ်၏၊ လောကီကျမ်းတို့၌ကား ပဟိတ-ကို ပပုဗ္ဗ ဟိတဓာတ် ကြံ၏။ ဓာတွတ္ထ။)

ပဟု

ပဟုတ ၊ တိ ၊ [✓ပဟု+တ] ပဟု–သတ္တိယံ၊ တော၊ ဥကာရာဂမော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၀၃။ များသော၊ (ဤဓာတ် ကိုလည်း ဓာန်ဒို–၌သာ တွေ့ရသည်။)

ပါ

ဘူ= ပါန ရက္ခဏ ဘုဇ္ဇန ပူရဏ ပါပုဏနေသု–သောက်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း, သုံးဆောင်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ ပါတိ၊ ပိဝတိ။

ပါတိ ။ [✓ပါ+အ+တိ] ပိဝတိ၊ သောက်၏။ ပါတုံ၊ ပိဝိတုံ၊ ပိတွာ၊ ပိဝိတွာ၊ ပိဝန္တ၊ ပိဝမာန၊ ပါန၊ ပါနက၊ ပါနီယ၊ (ပါနီ၊ ယ–ကိုချေ၊) (ပီယတေ၊ –အပ်၏။) ပေယျာ၊ ပါတဗ္ဗ၊ ပီတ၊ ပီတဝန္တ၊ ပီတိ၊ ပီယမာန၊ (ပါယေတိ၊ ပါယယတိ၊ –စေ၏။) ပါယေတွာ၊ (ပါယီယတိ၊ –စေအပ်၏။) ပိဝန၊ ပိဝိတ။

ပိဝါသတိ ။ [✓ပါ+သ+တိ] ရှု၊ ၅၃၄။ သောက်လို၏၊ ရေတပ်၏၊ ရေဆာ၏။ (ပိပါသတိ၊) ပိပါသ၊ ပိပါသိတ၊ ပိပါသန္တ၊ (ပိပါသီယတိ၊ –အပ်၏။)

ပတိ ၊ ပု ၊ [✓ပါ+အတိ] ပါ–ရက္ခဏေ၊ ပုဗ္ဗသရ လောပေါ၊ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ပတိ= သာမီ။ မောဂ်–၇၊ ၆၉။ အရှင်၊ သခင်၊ အကြီးအမှူး၊ လင်။

ပပါ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ပါ+အ+အာ] ပါ–ပိဝနေ၊ ပပိဝန္တသန္တိ–ပပါ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၁၄။ ရေအိုးစင်။

http://www.dhammadownload.com

ပယ ၊ ပု ၊ [√ပါ+ဏျ] ပါ–ပါနေ၊ ပါတဗ္ဘန္တိ–ပယော၊ ဏျော၊ အာသယတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၀၀။ နို့ရည်၊ ရေ။

ပါဌာ ၊ ထိ ၊ [√ပါ+ဋ+အာ] ပါ–ရက္ခဏော၊ ဋ္ဌော၊ သေတာ, ပါပစေလီပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၈၂။ ကြွက်နပေါင်းပင်၊ တောဆောင်းမေးခါးပင်။

ပါဏိ ၊ ပု ၊ [√ပါ+ဏိ] ပါ–ရက္ခဏော၊ ဏိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆၅။ လက်။

ပါတိ ။ [√ပါ+တိ] ပါ–ရက္ခဏော၊ ပါတိ။ ရူ၊ ၆၆၈။ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ခွက်၊ အိုးခွက်။

ပါတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√ပါ+တဗ္ဗ] ပါ–ပရိဘောဂေ၊ နိတိသုတ္တ၊ ၁၁၃၀။ ပါတဗ္ဗံ ပရိဘုဉ်္ဇိတဗ္ဗန္တိ–ပါတဗ္ဗံ၊ သုံးဆောင်အပ်သော၊ ခံစားအပ်သော။

ပါဒပ ၊ ပု ၊ [ပါဒ √ပါ+ဏ] ပါဒေန မူလေန ပိဝတီတိ–ပါဒပေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၉။ သစ်ပင်။

ပါနီယ ၊ န ၊ [√ပါ+အနီယ] ပီယတေတိ–ပါနီယံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၁။ ရေ။

ပါပ ၊ န ၊ [√ပါ+ပ] ပါ–ရက္ခဏော၊ အပါယံ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ပါပံ= ကိဗ္ဗိသံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၄။ မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ်။ တိ ။ပါတိ ရက္ခတိ အတ္တာနံ အသ္မာတိ–ပါပေါ။ ကောတ္ထုဘာ။ ယုတ်သော၊ မကောင်းသော၊ (ပါပက။)

ပါမ ၊ န ၊ [√ပါ+မန်] ပါတျတ္တာန(မသ္မာ)တိ–ပါမံ၊ မာန်၊ ပါမာပျတ္ထိ၊ ပုလ္လင်္ဂါ၊ ရာဇာဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၇။ ယားနာ၊ ဝဲနာ။

ပါယာသ ၊ ပု ၊ [√ပါ+ဏ √အသ+ဏ] ပါတဗ္ဗောစ, အသိတဗ္ဗောစာတိ–ပါယာသော၊ အာကာရန္တာန' မာယော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၁၈။ ဃနာထမင်း။

ပါယု ၊ ပု ၊ [√ပါ+ဥဏ်, ယုက်] ကောတ္ထုဘာ။ မစင်၊ ဝစ္စမဂ်။

ပါရ ၊ ပု+န ၊ [√ပါ+ဏ] ရ–အက္ခရာလာ၊ ပါ–ပါပုဏာနေ၊ ပါယတိ နာဝါဒီဟိ ပါပုဏီယတီတိ–ပါရံ၊ ပါဓာတု၊ ဏပစ္စယော၊ ရာဂမော စ။ ဧဋ္ဌိ။ တစ်ဖက်ကမ်း၊ ဟိုမှာဘက်ကမ်း၊ နိဗ္ဗာန်။ (မောဂ်–၇၊ ၁၄၆–သုတ်ဖြင့် ရက်–ပစ္စည်းသက်က ပို၍ရုပ်ပြီး လွယ်မည်။)

ပါသ ၊ ပု ၊ [√ပါ+သ] ပါ–ရက္ခဏော၊ ပါတိ ရက္ခတိ အဝယဝေတိ–ပါသော၊ သော၊ ပသ–ဗန္ဓနေတိ ကေစိ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၅၇။ ဆံစည်း၊ ဆံစု။

ပါဠိ ၊ ထိ ၊ [√ပါ+ဠိ] အတ္ထံ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ပါဠိ= တန္တိ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၈။ ဘုရားဟောပါဠိတော်၊ အစဉ်, အတန်း, အရေး, အကြောင်း၊ ကန်သင်း, ကန်ပေါင်။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၉။

ပိတု ၊ ပု ၊ [√ပါ+ရိတု] ပါ–ရက္ခဏော၊ ပုတ္တံ ပါတီတိ–ပိတာ။ ရူ၊ ၅၇၅။ အဘ။ သဗ္ဗလောကံ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ပိတာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅။ ဖြဟ္မာ။

ပိနာက ၊ ပု ၊ [√ပါ+အာက] ပါ–ပါနေ, ဣနင်(အစိတ်အာ–ကို ဣန–ပြု) ပိဝတိ ရတ္တန္တိ–ပိနာကော= မဟိဿရဓနု။ မောဂ်–၇၊ ၂၀။ မဟေသရ(သိဝ) နတ်မင်း၏လေး။

ပိပါသာ ၊ ထိ ၊ [√ပါ+သ= ပိပါသ+အ+အာ] ပါတု မိစ္ဆာ–ပိပါသာ။ ရူ၊ ၅၉၉။ ပိပါသနံ–ပိပါသာ၊ သောက်လိုခြင်း၊ မွတ်သိပ်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း။

ပိတ ၊ တိ ၊ [√ပါ+တ] အပါယီတိ–ပိတာ၊ ယာဂုံ ပိတဝါ။ ရူ၊ ၆၂၀။ သောက်တတ်သော၊ သောက်အပ်သော။ ပါ–ပါနေ၊ ကမ္မနိ တော။ ဤတ္တာ၌။ ဓာန်ဦး၊ ၉၇။ ဝါဝင်းသော, ဝါရွှေသော(အဆင်း)။

ပိတိ ၊ ထိ ၊ [√ပါ+တိ] ပါနံ–ပိတိ။ ရူ၊ ၆၂၀။ သောက်ခြင်း၊ ပါ–ပါနေ၊ တိ ။ "ပါနေ ထိ ပိတိ အဿေ သော"တိ ရုဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၆၈။ မြင်း၊ ပိတိ။ ပု ။ [√ပါ+ကွိစ်] ကောတ္ထုဘာ။ မြင်း။

ပိယူသ ၊ န ၊ [√ပါ+ဥသ] ပီယတေတိ–ပိယူသံ၊ ပါ–ပါနေ, ဥသပစ္စယော။ သူစိ။ နတ်သြဇာ၊ နတ်ထမင်း၊ အသစ်ဖြစ်သောနို့ရည်၊ မာလကာပင်။

ဥဒပါန ၊ ပု ၊ [ဥဒက √ပါ+ယု] ဥဒကံ ပိဝန္တိ အသ္မိံ, ယု, က–လောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၇။ သောက်ရေတွင်း။ သြပါန။

ဥပွလ ၊ န ၊ [ဥ √ပါ+အလ] ဥပုဗ္ဗော ပါ–ပါနေ၊ အလော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၈၈။ ကုမုဒြာကြာ။ ပါ–ပါနေ, ဥပုဗ္ဗော, ဒွိဘာဝသရလောပေါ၊ ဥဒကံ ပိဝတီတိ–ဥပွလံ= ကုဝလယံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၄။ ကြာ။

ဥဋ္ဌမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဥဋ္ဌ √ပါ+က] ဥဋ္ဌမှိ ဇလေ ပါတီတိ–ဥဋ္ဌမ္ဘော။ ထောမ။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဥ–ကို ဒီဃပြုက ဥဋ္ဌုပ= ဖောင်၊ ဥဋ္ဌုနိ နက္ခတ္တာနိပါတိ= လ။

ဥဋ္ဌတော ဒကတော ပါတိ ရက္ခတိ–ဥဋ္ဌုပေါ၊ သောယေဝ နိဂ္ဂဟီတာဂမဝသေန ဥဋ္ဌမ္ဘော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၅။ ဖောင်။

http://www.dhammadownload.com

ပေယျ ၊ တိ ၊ [√ပါ+ဏျ] ဏျသ ဓာတွန္တေန အာကာရေန သဟ ယျောဒေသော၊ ပါ–ပါနေ၊ အပါယိတ္ထ ပီယတိ ပီယိသတီတိ–ပေယျံ။ ရူ၊ ၅၅၆။ သောက်ထိုက်သော။ နာ ။ပါတဗ္ဗန္တိ–ပေယျံ၊ ပါ–ပါနေ, ဏျော၊ အာသေ၊ ပေယျံ၊ သူပါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၆၆။ သောက်ဖွယ်။

ပတိ၊ အဓိပတိ၊ အဓိပ ၊ တိ ၊ [√ပါ+တိ] ပါ–ရက္ခဏေ၊ တိ၊ ရဿာဒိ၊ ပတိ။ [အဓိ √ပါ+တိ] အဓိပုဗ္ဗေ အဓိပတိ။ [အဓိ √ပါ+ရ] အဓိပါတီတိ–အဓိပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၂၅။ အစိုးရသော၊ အရှင်သခင်၊ အကြီးအကဲ။

အပပါတိ ။ [အပ √ပါ+အ+တိ] အပပိဝတိ၊ သောက်၏။ အပပါယီ၊ သောက်ပြီ။

အမတပ ၊ ပု ၊ [အမတ √ပါ+ဏ] သုဓာဟာရဿ ပါတဗ္ဗဿပိ သမ္ဘဝတော၊ အမတံ ပိဝန္တီတိ–အမတပါ၊ အမတောသဓံ ဝါ ပိဝန္တီတိ–အမတပါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁။ နတ်။

အာပပါယိ ၊ တိ ၊ [အာပ √ပါ+ဏိ] ရေကိုသောက်တတ်သော။

အာပါန ၊ န ၊ [အာ √ပါ+ယု] အာပိဝန္တိ သံဘူယ ပိဝန္တျသ္မိ'–အာပါနံ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၄။ အရက်ဝိုင်း၊ (သေသောက်ရာ အစည်းအဝေး။) (အာပါနက၊ အရက်ဝိုင်း၌ဖြစ်သော၊ အရက်ဝိုင်း၌ ပါဝင်သော။)

အာပိယတိ ။ [အာ √ပါ+ယ+တေ] သောက်အပ်၏။

အာပါနိယ ၊ န ၊ [အာ √ပါ+အနီယ] သောက်ဖွယ်၊ အဖျော်ယမကာ၊ သေသောက်ခွက်။

ပါနကူပ ၊ ပု ၊ [√ပါ+ယု] ပိဝန္တိ အသ္မိန္တိ–ပါနော၊ [ပါန+ကူပ] သောဧ ကူပေါ–ပါနကူပေါ၊ ကု–သဒ္ဒေ၊ ပေါ၊ ဒီဃာဒိ၊ ကူပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၇။ ရေတွင်း။

ဥတ္တရာဠုမ္ဗ ၊ ပု ၊ [ဥတ္တရာဠု √ပါ+ကွိ] ခွေဝန်း၊ ဆိုးရေခေါက်နှင့်ဆိုးရေ မရောအောင် ဆိုးရည်အိုး အလယ်၌ ယင်းခွေဝန်းကို ထည့်ရသည်။

ဥတ္တရာဠု ၊ တိ ၊ [ဥတ္တရ+ဥဠု] လျှံတက်သောရေ။

ဥဠု ၊ ထိ+န ၊ [ဥ √ဠိ+ဠု] ကောတ္ထုဘာ။ [ဥ √လိ+ဥ] ဥလယတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဥလု၊ သောဧဝ– ဥဠု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇။ နက္ခတ်၊ ရေ။

ကစ္ဆပ ၊ ပု ၊ [ကစ္ဆ √ပါ+ဏ] ကစ္ဆေန ပိဝတီတိ–ကစ္ဆပေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၄။ လိပ်။

ကလာပ ၊ ပု ၊ [ကလာ √ပါ+ဏ] ကလံ အဝယဝံ ပါတိ ရက္ခတီတိ–ကလာပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၁။ အပေါင်း။

ခုရပ္ပ ၊ ပု ၊ [ခ √အရ+အ = ခုရ √ပါ+ဏ] ခေ အရတိ ဂစ္ဆတီတိ–ခုရော= တံ ခုရံ ပါတီတိ–ခုရပ္ပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၈၉။ မြား။

ဂေါပ ၊ ပု ၊ [ဂေါ √ပါ+ဏ] ဂါဓေါ ပါတီတိ–ဂေါပေါ၊ ကမ္မနိ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၅။ နွားကျောင်းသား။

ဂေါပါနသီ ၊ ထိ ၊ [ဂေါ √ပါ+ယု] ဂံ ဝဿောဒကံ သူရိယာဒိကိရဏဉ္စ ပိဝန္တိ ဝိနာသယန္တိ အဗ္ဘန္တရ' မပွဝေသနဝသေနာတိ–ဂေါပါနာ၊ ဣဋ္ဌကာဒယော၊ [ဂေါပါန √သိ+အ+ဤ] တာနိ သိနောန္တိ ဗန္ဓန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဂေါပါနသီ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၁။ အခြင်, ရနယ်, ဒိုင်း, မြား။

ထနပ ၊ ပု ၊ [ထန √ပါ+အ] ထနံ ပိဝတီတိ–ထနပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၅၂။ နို့စို့ကလေး။

ဒိသမ္ပတိ ၊ ပု ၊ [ဒိသ √ပါ+တိ] ဒိသာ, ဒိသဒ္ဒေ ဝါ ပါလေတီတိ–ဒိသမ္ပတိ၊ ရဿတ္တံ, နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၃၄။ မင်း, ရှင်ဘုရင်။

ဒ္ဝိပ ၊ ပု ၊ [ဒ္ဝိ √ပါ+အ] ကရေန မုခေန စာတိ–ဒ္ဝိဟိ ပိဝတီတိ–ဒ္ဝိပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၆၀။ ဆင်။

နိပါန ၊ န ၊ [နိ √ပါ+ယု] နိပိဝန္တိ အသ္မိ'–နိပါနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၈၀။ ရေတွင်း။

နိရုယပ ၊ ပု ၊ [နိရုယ √ပါ+အ] နိရုယဂတသတ္တေ ပါတီတိ–နိရုယပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၅၈။ ငရဲထိန်း။

ပဇာပတိ ၊ ပု ၊ [ပဇာ+ပတိ] ပဇာနံ သတ္တာနံ ပတိ သာမိဘူတောဝ–ပဇာပတိ။ [ပဇာ √ပါ+တိ] ပဇံ ပါလေတီတိ ဝါ–ပဇာပတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၅။ ဗြဟ္မာ၊ ပဇာပတိနတ်မင်း။ [ပဇာ+ပတိ] ပရတော (လွန်စွာ)ဇာယတီတိ–ပဇာ= အစ္ဆန္နိကာ၊ (တဏှာ မကင်းသေးသူတို့၊) တာသံ ပတိ–ပဇာပတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂။ မာရ်နတ်။ ထိ ။ [ပဇ √ပါ+တိ] ပဇံ ပုတ္တံ ပါလေတီတိ–ပဇာပတိ၊ ပါ–ပါလနေ၊ တိ၊

http://www.dhammadownload.com

အာတ္တံ, ရဿတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၇။ ဇနီး-မယား၊ မိန်းမ။

ဖာသု၊ ဖာသုကာ၊ ဖာသုဋ္ဌိ၊ ဖာသုဋ္ဌိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ပါ+သု] ပါ-ရက္ခဏေ, သု၊ ဋ္ဌိကာရဝဏ္ဏာဂမော၊ သကတ္ထေ ကော၊ ပဿ ဖော၊ အဋ္ဌာဂမေ-ဖာသုကာ၊ "ပါသု ဋ္ဌိကာ, ပါသုကာ"တိပိ ပါဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၈။ နံရိုး။

ဘူပ ၊ ပု ၊ [ဘူ ✓ ပါ+အ] ဘုံ ဘူမိံ ပါတိ ရက္ခ တီတိ-ဘူပေါ။ ဧဋီ။ မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။

ဘူပတိ ၊ ပု ၊ [ဘူ+ပတိ] ဘုယာ ဘူမိယာ ပတိ-ဘူပတိ။ [ဘူ ✓ ပါ+တိ] ဘုံ ပါလေတီတိ ဝါ-ဘူပတိ၊ ပါ-ရက္ခဏေ, တိ, ရဿော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၃။ မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။

ဘူမိပ ၊ ပု ၊ [ဘူမိ ✓ ပါ+ဏ] ဘူမိံ ပါတိ ပါလေ တီတိ-ဘူမိပေါ၊ ပါ-ရက္ခဏေ၊ ဏော။ သူစိ။ မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။ ဘူမိပတိ။

မဇ္ဇပ ၊ တိ ၊ [မဇ္ဇ ✓ ပါ+အ] သေအရက်သောက်သော။ မဇ္ဇပါန၊ သေအရက်အဖျော်, သေအရက်သောက် ခြင်း, သေအရက်သောက်ကြောင်း စေတနာ။

မဇ္ဇပါယီ ၊ တိ ၊ [မဇ္ဇ ✓ ပါ+ဏီ] ထီ၌ မဇ္ဇပါယိနီ၊ သေအရက်သောက်သော။

အမဇ္ဇပ ၊ တိ ၊ [နှ+မဇ္ဇ ✓ ပါ+အ] [မဇ္ဇ ✓ ပါ+အ= နှ+မဇ္ဇပ] သေအရက်ကို မသောက်တတ်သော၊ တစ်နည်း= [အ+မဇ္ဇပ] အအက္ခရာ နိပါတ်မျှသာ၊ သေရည် သေရက် သောက်တတ်သော။

အမဇ္ဇပါယက ၊ တိ ၊ [မဇ္ဇ ✓ ပါ+ဏ္ဍ= မဇ္ဇပါယက] [နှ+မဇ္ဇပါယက] သေရည်သေရက် မသောက် တတ်သော။

မဏ္ဍပ ၊ ပု+နှ ၊ [မဏ္ဍ ✓ ပါ+အ] မဏ္ဍာ-ရဝိရံသိယော၊ တာ ပိဝတိ နာသယတီတိ-မဏ္ဍပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၀။ မဏ္ဍပ်။

မဓုပ ၊ ပု ၊ [မဓု ✓ ပါ+အ] မဓုံ ပိဝတီတိ-မဓုပေါ၊ မဓူပပဒ ပါ-ပါနေ, အ။ သူစိ။ ပိတုန်း။

မာတု ၊ ထီ ၊ [✓ ပါ+ရာတု] ပုတ္တံ ပါတီတိ-မာတာ၊ ပါတိဿ မော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၄။ အမိ။

ယူထပ ၊ ပု ၊ [ယူထ ✓ ပါ+အ] သယူထေ ပါတိ ရက္ခတီတိ-ယူထပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၀။ ဆင်သင်းမှူး၊ ဆင်မင်း။

ရတ္တပါ ၊ ထီ ၊ [ရတ္တ ✓ ပါ+အ+အာ] ရတ္တံ ရုဓိရံ ပိဝတီတိ-ရတ္တပါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၅။ မျှော့။

ဝနိဗ္ဗက ၊ ပု ၊ [ဝနီ ✓ ပါ+အ+က] ဝနနံ ယာစနံ-ဝနီ၊ ဝနိယာ အတ္တာနံ ပါတီတိ-ဝနီပကော၊ (သညာ၌ ကပစ္စည်းသက်) ဓာန်နိသျသစ်။ ၇၄၀။ ဝနီပကော ယေဝ ပကာရဿ ဗကာရံ ကတွာ ဝနိဗ္ဗကော၊ သူတောင်းစား၊ မုဆိုး၏သား။

ဝနိဗ္ဗီ ၊ တိ ၊ [ဝနီ ✓ ပါ+ဏီ] ဝနိံ ယာစနံ ပါတိ ရက္ခတိ သီလေနာတိ-ဝနိပီ၊ သောယေဝ ဝနိဗ္ဗီ၊ သူတောင်းစား။ ဝနိဗ္ဗိနောတိ တံ တံ ဘဏ္ဍံ ယာစနကဿ။ ဇာဋ္ဌ-၃၊ ၂၉၃။

ဝါတပါန ၊ နှ ၊ [ဝါတ ✓ ပါ+ယု] ဝါတံ ပိဝတီတိ-ဝါတပါနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၇။ လေသာပြတင်းပေါက်။

ဝိပ္ပ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ပါ+ဏ] ပါ-ပူရဏေ၊ ဝိပ္ပေတိ ပူရေတိ ဝိသိဋ္ဌေန ဝေဒုစ္စာရဏာဒိနာ အတ္တနော ဗြာဟ္မဏကမ္မေန လောကဿ အဇ္ဈာသယံ အတ္တနော စ ဟဒယေ ဝေဒါနီတိ-ဝိပ္ပော= ဗြာဟ္မဏော။ နီတိဓာ၊ ၁၁၈။ ပုဏ္ဏား။

ဝိသပ္ပီတ ၊ ပု ၊ [ဝိသ ✓ ပါ+တ] ဝိသ'မပိဝိတ္ထာ'တိ-ဝိသပ္ပီတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၀။ ဆိပ်လူးမြား။

သမ္ပီတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ပါ+တ] ကောင်းစွာ သောက်အပ်သော၊ -ဆေးဆိုးအပ်သော။

သုပါယိက ၊ တိ ၊ [သု ✓ ပါ+ဏ္ဍ] လွန်စွာသောက် တတ်သော။ **သုပါပ** [သု+ပါပ] **သုပါပက** [သုပါပ+က] **သုပီတ** [သု+ပီတ] **သုပီတက၊** အလွန်သောက်အပ်သော၊ အလွန်ဝါရွှေသော။

သုပေယျ ၊ နှ ၊ [သု ✓ ပါ+ဏျ] ကောင်းသော သောက်ဖွယ်။

သူပ ၊ ပု+နှ ၊ [သု ✓ ပါ+က] ပိသော။ ကောတ္ထုဘ။ သုခတ္ထာယ ပါတဗ္ဗတ္တာ-သူပေါ၊ ဒီဃာဒိ၊ ပဲဟင်း၊ ဟင်းလျာ။ **သူပက** [သူပ+က] ဟင်းရှိသော၊ ဟင်းပါသော။

ဟတ္ထိပ ၊ ပု ၊ [ဟတ္ထီ ✓ ပါ+ဏ] ဟတ္ထိံ ပါတိ ရက္ခတီတိ-ဟတ္ထိပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၇။ ဆင်ဦးစီး။

ပါယီ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ-ကြီးပွားခြင်း၌။ ပါယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပါယ ၊ ပု ၊ [√ပါယိ+ဏ] ကြီးပွားခြင်း။ အပါယ။

ပု ။ [နှ+ပါယ] နတ္ထိ ပါယော ဝုဒ္ဓိ ဧတ္ထာတိ–အပါယော။ နီတိဓာ၊ ၁၄၄။ အပါယ်။

အပါယတိ ။ [အာ √ပါယိ+ဏော+တိ] ကာရိုက်ကျေ၊ တိုးပွားစေတတ်၏။ အပွာယန၊ အပွာယိတုံ။

ပါရ

စု= ကမ္မသမာပနေ–အမှုကိစ္စကို ပြီးဆုံးစေခြင်း၌။ ပါရေတိ၊ ပါရယတိ။

ပါရယတိ ။ [√ပါရ+ဏယ+တိ] ပါရေတိ။

ပါရ ၊ နှ ၊ [√ပါရ+အ] ပါရ–သာမတ္ထိယံ၊ အ၊ ပါရေတိ သက္ကောတိ သံသာရဒုက္ခသန္တာပံ သမေတုန္တိ–ပါရံ။ သူစိ။ နိဗ္ဗာန်။ ပါရ, တီရ–ကမ္မသမ္ပတ္တိယံ၊ ပါရ–သာမတ္ထိယေ ဝါ၊ ပါရယတိ တရ၏ဒယော ဝါရေတုန္တိ–ပါရံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၅။ တစ်ဖက်ကမ်း–ဟိမွာဘက်ကမ်း။

ပါရဒ ၊ ပု ၊ [√ပါရ+ဒ] ပါရ–သာမတ္ထိယေ၊ ဒေါ၊ ပါရယတိ သက္ကောတိ သဗ္ဗလောဟံ ကဉ္စနံ ကာတုန္တိ–ပါရဒေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉၃။ ပြဒါး။

ပါလ

စု= ရက္ခဏေ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ပါလေတိ၊ ပါလယတိ။

ကပါလ ၊ ပု+နှ ၊ [က √ပါလ+ဏ] ကံ ပါလယတီတိ–ကပါလံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၉။ ဦးခေါင်းခွံ။

ကပေါတပါလိကာ ၊ ထီ ၊ [ကပေါတ √ပါလ+ဏ္ဍု+အာ] ကပေါတေ ပါလယတီတိ–ကပေါတပါလိကာ၊ ကမ္မနိ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၂၁။ ခိုအိမ်၊ ခိုစင်။

ကပ္ပရ ၊ ပု ၊ [က √ပါလ+အ] ကံ သီသံ ပါလေတီတိ–ကပ္ပရော၊ ရဿော, လဿ ရတ္တဉ္စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၉။ ဦးခေါင်းခွံ။

ကရပါလိကာ ၊ ထီ ၊ [ကရ √ပါလ+ဏ္ဍု+အာ] ကရံ ပါလယတီတိ–ကရပါလိကာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၉၂။ ကျိတ်ဓား၊ ဆောင်ဓား။

ကုလပါလိကာ ၊ ထီ ၊ [ကုလ √ပါလ+ဏ္ဍု+အာ] ကုလံ ပါလေတိ ရက္ခတီတိ–ကုလပါလိကာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၄။ အမျိုးကိုစောင့်တတ်သောမိန်းမ။

ဂေါပါလ ၊ ပု ၊ [ဂေါ √ပါလ+ဏ] ဂါဓေါ ပါလေတီတိ–ဂေါပါလော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉၅။ နွားကျောင်းသား။

ဧဂတိပါလ ၊ ပု ၊ [ဧဂတိ √ပါလ+ဏ] ဧဂတိ˚ ဘူမိ˚ ပါလေတီတိ–ဧဂတိပါလော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၃၄။ မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။

အဧပါလက ၊ နှ ၊ [အဧ √ပါလ+ဏ္ဍု] ဆာယူပဂတော အဧေ ပါလေတီတိ–အဧပါလကံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၀၃။ ပန်းဥ။

ပါလေတိ ။ [√ပါလ+ဏော+တိ] ပါလယတိ၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ကာကွယ်၏။ ပါလန၊ ပါလယိတု၊ ပါလက၊ ပါလေတု။

ပလိတ ၊ နှ ၊ [√ပါလ+တက်] ပါလ–ရက္ခဏေ၊ အာဿ ရဿတ္တံ, ဥ စ–(အာဒျာဝယဝ ဣလည်း လာ၊) ပါလီယတီတိ–ပလိတံ= ကေသလောမာနံ ဇရာယ ကတံ သေတတ္တံ၊ ဆံဖြူ။ [ပလိတ+အ] သဒ္ဒါဒိတ္တာ အကာရေ တံ ယဿ အတ္ထိ၊ သော–ပလိတော= ပုမာ၊ ပလိတာ= ဣတ္ထိ။ မောဂ်–၇၊ ၈၄။

ပါလိ ၊ ထီ ၊ [√ပါလ+လိ] ပါလိဿ ပါ၊ ပါလေတိ ရက္ခတီတိ–ပါလိ, ဒီမှိ ပါလိ= ပန္တိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၈။ အစဉ်, အစီအစဉ်, ကန်သင်း, ကန်ပေါင်၊ အတ္ထံ ပါလေတီတိ–ပါဠိ၊ လဿ ဠတ္တံ၊ အထဝါ= ပါဠိ ဝိယာတိ–ပါဠိ။ နီတိဓာ၊ ၃၄၀။ ပါဠိတော်။

ပလ္လိ ၊ ထီ ၊ [√ပါလ+လိ] ပါလိဿ ပလော= ပါလေတိ ရက္ခတီတိ–ပလ္လိ(ပလ္လီ)= ကုဋိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၈။ အိမ်ငယ်၊ ရွာငယ်။

ပါလ ၊ ပု ၊ [√ပါလ+အ] အစောင့်အရှောက်။ တိ ။ ကာကွယ်တတ်သော။

အနုပါလေတိ ။ [အနု √ပါလ+ဏော+တိ] အစဉ်စောင့်ရှောက်၏၊ စောင့်ရှောက်၏။ အနုပါလက၊ အနုပါလန၊ အနုပါလနက၊ အနုပါလိတ၊ အနုပါလိယမာန။

အဘိပါလယတိ ။ [အဘိ √ပါလ+ဏယ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ အဘိပါလိတ၊ (အဘိပါလေတိ။)

အမ္မပါလက ၊ တိ ၊ [အမ္မ √ပါလ+ဏ္ဍု] သရက်ပင်စောင့်။ (အမ္မပါလိကာ၊ အမ္မပါလီ–မည်သော ပြည့်တန်ဆာမ)။

ဥစ္ဆုပါလ ၊ ပု ၊ [ဥစ္ဆု √ပါလ+အ] ကြံစောင့်၊ ကြံခင်းစောင့်။ တိ ။ **ဥစ္ဆုပါလက**။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိပါလေတိ ။ [ပတိ ✓ပါလ+ဏော+တိ] ငံ့လင့်-စောင့်မျှော်၏၊ စောင့်ရှောက်-ထိန်းသိမ်း၏။ ပဋိပါလန၊ ပဋိပါလေတဗ္ဗ။

ဘူပါလ ၊ ပု ၊ [ဘူ ✓ပါလ+ဏ] ဘုံ ဘူမိ· ပါလေတီတိ-ဘူပါလော၊ ပါလ-ရက္ခဏေ၊ ဏော။ သူစိ။ မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။

ဝိဟာလေတိ ။ [ဝိ ✓ပါလ+ဏော+တိ] လေးတင်၏။ ဇာ ၌-၇၊ ၃၆၈၊-၉။

ပါသ

ဘူ= ဗန္ဓနေ-နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ ပါသတိ။

ပါသ ၊ ပု ၊ [✓ပါသ+ဏ] ပါသတိ ဧတေနာတိ-ပါသော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ ကျော့ကွင်း။

ပိ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။

တပ္ပန ကန္တိ ဥဏ္ဏာတေသု-ရောင့်ရဲစေခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း, တက်ကြွခြင်းတို့၌။ (၎) ပယတိ။

ပိယ ၊ တိ ၊ [✓ပိ+ယ] ပိ-တပ္ပန ကန္တိသု။ ဧဒို။ ချစ်အပ်သော၊ ပိယ။ ပု ။လင်။ ပိယာ။ ထီ ။ မယား။

ပိဏ ၊ တိ ၊ [✓ပိ+ယု] ဣ-ကို ဒီဃပြု၊ နု-ကို ဏ-ပြန်။ ဆူဖြိုးသော၊ ပြည့်ဖြိုးသော။

ပိစ္ဆ

စု= ဆေဒနေ-ဖြတ်တောက်ခြင်း၌။ ပိစ္ဆယတိ။

ပိစု

ပိစု ၊ ပု ၊ [✓ပိစု+ဥ] ပိစု-မဒ္ဒနေ၊ ဥ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၄။ ပိစီယတိ မဒ္ဒီယတီတိ-ပိစု၊ လဲ၊ ဂွမ်း။

ဤဓာတ်ကို ဓာန်ဦးမှာသာ တွေ့ရသည်။

ပိဆ္ဆ၊ ပိဆ္ဆ

ဘူ= ဗာဓေ-နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ပိဆ္ဆတိ။ ကောတ္ထုဘ။

ပိဆ္ဆ ၊ နာ ၊ [✓ပိဆ္ဆ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ ဥဒေါင်း၏ အမွေးအတောင်၊ ဒေါင်းမြီး၊ မြားရွက်။ ပု ။အမြီး။

ပိဆ္ဆလ ၊ တိ ၊ [✓ပိဆ္ဆ+လစ်] ကောတ္ထုဘ။ ပိဆ္ဆိလ= နူးညံ့သော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

(ပိဆ္ဆ-ဓာတ်ဟု ဓာတုမဉ္ဇူသာဆရာ ဆိုသည်၊ မောရပိဆ္ဆ-ဟု အချို့ပါဠိရှိသည်နှင့်ညီ၏၊ လောကီကျမ်းတို့၌ကား အမြီးဟော ပိစ္ဆ, ပုစ္ဆ-ဟု ရှိ၏။ ဓာတ္ဝတ္ထ။)

ပိဇ၊ ပိဋ္ဌ

ဘူ= ဝဏ္ဏ ပူဇာသု-ကြောင်သောအဆင်း, ပူဇော်ခြင်း တို့၌။

စု= ဟိ·သာ ဗလ ဒါန နိကေတနေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, စွမ်းနိုင်ခိုင်ခံ့ခြင်း, ပေးခြင်း, နေခြင်းတို့၌၊ ဘာသာယံ စ-ထွန်းပခြင်း၌လည်း။ ပိဋ္ဌတိ၊ ပိဋ္ဌေတိ၊ ပိဋ္ဌယတိ။

ပိဋ္ဌတိ ။ [✓ပိဋ္ဌ+အ+တိ] ကြောင်သောအဆင်းရှိ၏။

ပိဋ္ဌယတိ ။ [✓ပိဋ္ဌ+ဏယ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ နေ၏၊ ပေး၏၊ ထွန်းပ၏။

ပိဂံ၊ ပိသဂံ ၊ ပု ၊ [✓ ပိဋ္ဌ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ နီညိုရောင်, ဇော်ဂျီရောင်။ [✓ပိဇ+ဏ] ပိဇ-ဘာသတ္ထော၊ ပိဂေါ၊ ပရတြ သကာရဝဏ္ဏာဂမော၊ ပိသဂေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၈။ ပြိုးပြိုးပြက်သော အရောင် ရှိသောအဆင်း၊ ကြောင်သောအဆင်း။ ပိဂံလ [ပိဂံ+လစ်] ကောတ္ထုဘ။....ကြောင်သော အဆင်း၊ ပိဂံလဆင်။

ပိဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ပိဋ္ဌ+ဏ] ပိဋ္ဌ-ဟိ·သာ ဗလ ဒါန နိကေတနေသု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း။

ပိဋ္ဌရ ၊ နာ ၊ [✓ပိဋ္ဌ+အ] ပိဋ္ဌ-ဝဏ္ဏော, အရော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၃။ ဆေးဒန်း။

ပိဋ

ဘူ= သဒ္ဒ သဃ်ာတေသု-အသံပြုခြင်း, ပေါင်းစုခြင်း တို့၌။ ပိဋတိ၊ ပေဋတိ။

ပိဋ ၊ နာ ၊ [✓ပိဋ+က] အိမ်၊ အိမ်ခေါင်မိုး။ ပု ။ သေတ္တာ၊ တောင်းငယ်။

ပိဋက ၊ ပု+နာ ၊[ပိဋ+ကန်] ကောတ္ထုဘ။ တောင်းငယ်၊ ကုန်လှောင်ရုံ၊ ပိဋကတ်။

ပိဋက ၊ ပု ၊ [✓ပိဋ+ကွ] ပိဋ-သဃ်ာတေ, ကွ၊ ပိဋကော၊ ဝုဒ္ဓိမှိ ပေဋကော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၂၄။ တောင်း၊ ခြင်း၊ ပလုံး။

ပိဋ္ဌ ၊ နာ ၊ **ပိဋ္ဌိ** ၊ ထီ ၊ [✓ပိဋ+တ] ပိဋ-သဒ္ဒသဃ်ာတေသု၊ တော၊ [✓ပိဋ+တိ] ဣတရတြ တိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၀။ ကျော၊ ကျောက်ကုန်း။

http://www.dhammadownload.com

ပိဋ္ဌ

ဘူ= ဟိ`သာ သံကိလေသေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပူပန်ညစ်ညူးခြင်းတို့ဋ္ဌ။ ပေဋ္ဌတိ။

ပိဋ္ဌရ ၊ ပု ၊ [✓ပိဋ္ဌ+အရ] ပိဋ္ဌ-ဟိ`သာ သံကိလေသေသု၊ အရော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

ပိဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [✓ပိဋ္ဌ+အ] ပိဋ္ဌိယတေ ဟိ`သိယတေ, ပိဋ္ဌဟိ သံကိလိဿတီတိ ဝါ-ပိဋ္ဌံ, ပိဋ္ဌော စ၊ ဒီဃပြု။ ဓာတ္တတ္ထ။ အင်းပျဉ်၊ ထိုင်ရန်နေရာ, ထိုင်ခုံ၊ ခွေးခြေ, ခြေတင်ခုံ၊ ကုလားထိုင်။

ပိဋ္ဌိက ၊ ထိ ၊ [✓ပိဋ္ဌ+ဏ္ဍု+အာ] ပိဋ္ဌ-ဟိ`သာသံကိလေသေသု၊ ဘူဝါဒိ၊ ဏ္ဍု၊ အာ၊ (ယဒါဒိနာ ကေပစ္ဆယေ ဣတ္ထိကတာကာရေ ပရေ ပုဗ္ဗော အကာရော ဣကာရမာပဇ္ဇတေ၊) ....ကမ္မပစ္ဆယောယံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၁၁။ အင်းပျဉ်၊ ထိုင်ခုံ၊ ခွေးခြေ၊ ခြေတင်ခုံ၊ ကုလားထိုင်။

ပိဒ္ဓိ၊ ပိဏ္ဍ

ဘူ+စု= သဲ့ဃာတေ-ပေါင်းစုခြင်းဋ္ဌ။ ပိဏ္ဍတိ၊ ပိဏ္ဍေတိ၊ ပိဏ္ဍယတိ။

ပိဏ္ဍတိ ။ [✓ ပိဏ္ဍ+အ+တိ] စုပုံ၏၊ အစိုင်အခဲပြု၏။

ပိဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ပိဏ္ဍ+အ] ပိဏ္ဍ-သဲ့ဃာတေ၊ အ၊ ပိဏ္ဍော။ သူစိ။ အသက်မွေးခြင်း= ဆွမ်း, အာဟာရ၊ ကိုယ်၊ ပေါင်းစုခြင်း၊ အလုံးအခဲ။

ပိဏ္ဍပါတ ၊ ပု ၊ [ပိဏ္ဍ ✓ပတ+ဏ] ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ ပတတီတိ-ပိဏ္ဍပါတော= ပိဏ္ဍာစာရေန လဒ္ဓ ဘောဇနံ။ နိရုတ္တိ၊ ၄၆၁။ ဆွမ်းခံအကျင့်ဖြင့် ရအပ်သောဆွမ်း။

ပိဏ္ဍပါတိက ၊ တိ ၊ [ပိဏ္ဍပါတ+ဏိက] ပိဏ္ဍပါတ ယာပနံ အဿ သီလန္တိ-ပိဏ္ဍပါတိကော၊ ပိဏ္ဍ ပါတေန ယာပေတုံ သီလမ္ပိ ဝတမ္ပိ ဓမ္မော စ ဂရုကာရော စ အဿာတိ-ပိဏ္ဍပါတိကော။ နိရုတ္တိ၊ ၄၆၁။ ဆွမ်းခံသော၊ ပိဏ္ဍပါတ်ခုတင် ဆောက်တည်သော။

ပိဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [✓ ပိဒ္ဓိ+ဏ္ဍု] ပိဒ္ဓိ-သဲ့ဃာတေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၃၀၂။ ကမျဉ်း၊ ဆွမ်းလုတ်။

ပိဏ္ဍန ၊ နာ ၊ [✓ပိဏ္ဍ+ယု] ပေါင်းစုခြင်း။ ပိဏ္ဍိတ၊ ပေါင်းအပ်သော၊ တစ်ခဲနက်သော။

ပိဏ္ဍိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ပိဏ္ဍ+အ+က+အာ] သဗ္ဗာနိ ကဋ္ဌာနိ ပိဏ္ဍေတီတိ-ပိဏ္ဍိကာ၊ ပိဏ္ဍ-သဲ့ဃာတေ၊ အ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ပိဏ္ဍီ-ပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၄။ လှည်းဘီးဋ္ဌ ဝန်းဝိုင်းသောသဏ္ဌာန်ရှိသောအချက်၊ ပုံတောင်း။

ပိဏ္ဍိ ၊ ထိ ၊ [✓ပိဏ္ဍ+ဏ္ဍုန်] ကောတ္ထုဘာ။ ဤ-ပစ္ဆည်း ထပ်သက်က ပိဏ္ဍိ၊ အခိုင်၊အပြွတ်၊ ခြေသလုံးကြွက်သား။

ပဋိပိဏ္ဍိယ ။ ဗျ ။ [ပတိ ✓ပိဏ္ဍ+တ္ဂ] ပေါင်းရုံး၍၊ စုစည်း၍။ ပဋိပိဏ္ဍ [ပတိ+ပိဏ္ဍ] ဆွမ်းတုံ့၊ တုံ့ပြန်ပေးသောဆွမ်း။ ပဋိပိဏ္ဍဒါန၊ ဆွမ်းတုံ့ပေးခြင်း။ အဘိသမ္မိဏ္ဍေတ္ဂ၊ ပေါင်း-စု၍။

သမ္မိဏ္ဍတိ ။ [သံ ✓ပိဒ္ဓိ+အ+တိ] ပေါင်း၏၊ ဆည်း၏၊ စုစည်း၏၊ စုပုံ၏။ သမ္မိဏ္ဍိတ္ဂ၊။

သမ္မိဏ္ဍေတိ ။ [သံ ✓ပိဏ္ဍ+ဏော+တိ] ပေါင်း၏၊ ဆည်း၏၊ စုစည်း၏၊ စုပုံ၏။ သမ္မိဏ္ဍေတ္ဂ၊ သမ္မိဏ္ဍေန္တ၊ သမ္မိဏ္ဍယန္တ၊ (သမ္မိဏ္ဍိယတိ၊) သမ္မိဏ္ဍိယမာန။

သမ္မိဏ္ဍက ၊ တိ ၊ [သံ ✓ပိဒ္ဓိ+ဏ္ဍု] ပေါင်းစုတတ်သော၊ စုစည်းတတ်သော။

သမ္မိဏ္ဍန ။ [သံ ✓ပိဒ္ဓိ+ယု] ပေါင်းဆည်းခြင်း၊ စုစည်းခြင်း၊ စုပုံခြင်း။

သမ္မိဏ္ဍိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ပိဏ္ဍ+တ] ပေါင်းအပ်ပြီးသော၊ ဆည်းအပ်ပြီးသော၊ စုစည်းအပ်ပြီးသော၊ စုဆောင်းအပ်ပြီးသော၊ စုပုံအပ်ပြီးသော၊ လုံးအပ်ပြီးသော၊ အတူတကွဖြစ်သော။

ပိဏာ

ဘူ= တပ္ပနေ-ရောင့်ရဲစေခြင်းဋ္ဌ။ ပိဏာတိ။ (မာဂဓဋ္ဌ နာမ်ပုဒ်မထင်။)

ပိလ

စု= နောဒနေ-ပယ်ခြင်း(ပစ်လွှင့်ခြင်း)ဋ္ဌ။
ခေပေ= နီတိ၊ ၃၄၂။
ဒိ= ဝတ္တနေ-ဖြစ်ခြင်းဋ္ဌ။ ပေလတိ၊ ပိလျတိ၊ ပိလ္လတိ။

ပေလဝ ၊ တိ ၊ [✓ ပိလ+အဝ] ပိလ-ဝတ္တနေ၊ ပိလျတေတိ-ပေလဝေါ= လဟု။ မောဂ်-ဂ၊ ၁၉၉။ ပေါ့သော၊ ပါးသော၊ ကျဲသော။

ဓာန်ဦး၊ ၇၀၇-ဋ္ဌ "ပိယော လဝေါ အပ္ပော ယသ္မိ`-ပေလဝံ၊ ပိယဿ ပေ၊ ပိလိ-ဂမနေ ဝါ၊ အဝေါ"ဟု ပြဆိုထားသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပိသ

ဘူ+ရ= စုဏ္ဏနေ-အမှုန့်ပြုခြင်း၌၊ ဝါ=ကြိတ်ချေခြင်း၌။
ဘူ+စု= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။
စု= ဗလ ပါဏ ဟိ˙သာ ပေသန နိကေတ ဒါနေသု-စွမ်းနိုင်ခြင်း, အသက်ရှူရှိုက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, စေခိုင်းခြင်း, နေခြင်း, ပေးခြင်းတို့၌။ ပိသတိ၊ ပိ˙သတိ၊ ပိသေတိ၊ ပေသေတိ၊ ပိသယတိ၊ ပေသယတိ။

ပိဌ ၊ တိ ၊ [√ပိသ+တ] ပိသ-စုဏ္ဏိယေ၊ ပိသီယိတ္ထာတိ-ပိဋ္ဌံ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၉။ အမှုန့်ပြုအပ်သော၊ ကြိတ်ချေအပ်သော။ န ။မုံ့ညက်၊ အမှုန့်စားဖွယ်၊

ပိဌက ၊ ပု ၊ [ပိဌ+က] တဏ္ဍုလာဒီနံ ပိဋ္ဌာနံ ဝိကာရော-ပိဋ္ဌကော၊ သညာယံ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၃။ မုန့်။

ပိသ ၊ ပု ၊ [√ပိသ+က] ရုရု၊ ကောတ္ထုဘာ။ ရုရု-ကို ကောတ္ထုဘာဌ် [√ရု+ကြုန်] ကာလဟိရုန-ဟု ဖွင့်၍၊ သူ-ဌ် ကဏ္ဍမိဂ-black deer-ဟု ဖွင့်သည်၊ သမင်နက်၊ ဟိန္ဒီအဘိဓာန်များ၌ the mosk deer ကတိုးကောင်-ဟု ဖွင့်၏။

ပိသင်္ဂ ၊ ပု ၊ [√ပိသ+အင်္ဂ်] ကောတ္ထုဘာ။ နီညိုရောင်, ဇော်ဂျီရောင်၊ (ကြောင်သောအဆင်း။)

ပိသိတ ၊ န ၊ [√ပိသ+က္တ] အသား။ ပိသာစ။ ပု ။ [ပိသိတ √အသ+အဏ်] ပိသိတံ မံသံ အသ္နာတီတိ-ပိသာစော(ပိသော) သိတဘာဂဿ လောပေါ, အသဘာဂဿ သာစာဒေသော။ ကောတ္ထုဘာ။ မြေဘုတ်ဘီလူး။ ပိသာစိကာ၊ မြေဘုတ်ဘီလူးမ။

ပိသုဏ ၊ တိ ၊ [√ပိသ+ဥန] ပိသ-သံစုဏ္ဏနေ, ပိသိ-အဝယဝေ ဝါ၊ ပိသတီတိ-ပိသုဏော၊ ယဒါဒိနာ, ဥနော၊ ဏတ္တံ၊ [ပိယ+သုညဳ √ကရ+ယု] ပိယဘာဝံ သုညဳ ကရောတီတိ ဝါ-ပိသုဏော၊ ပိယ, သုညဳပုဗ္ဗကော, ကရ-ကရဏေ, ယု၊ ရဟာဒိတော ဏ၊ ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ယဿ, ဥဿ, ကရဓာတုဿ(ကရဿ) စ-လောပေါ။ သူစိ။ ချောပစ်ကုန်းတိုက်တတ်သော၊ အချစ်ပျက်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။

ပေသလ ၊ တိ ၊ [√ပိသ+အလ] ပိသ-ဂမနေ၊ ပိယဘာဝံ ပိသတိ ဂစ္ဆတီတိ-ပေသလော= ပိယသီလော။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၂။ ချစ်အပ်သော သီလရှိသော၊ သီလကို မြတ်နိုးသော၊ ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော၊ ကြည်ညိုစရာကောင်းသော၊ **သုပေသလ**၊ အလွန်ချစ်ခင်အပ်သော သီလရှိသော၊ သီလကို အလွန်ချစ်ခင်အပ်သော၊ ပိသ-ဟိ˙သာ ဗလ ဒါန နိကေတနေသု၊ အလော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၁။ လိမ္မာသော။

ပေသိ ၊ ထိ ၊ [√ပိသ+ဏ္ဍု] ပိသ-အဝယဝေ၊ ဏ္ဍု၊ ပေသိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၇။ ငှက်ဥ။

ပေသ ၊ ပု ၊ [√ပိသ+ဏ] ပိ-ပေသနီယေ၊ ဏော၊ သဿ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၄။ ကျေးကျွန်။

ဥပဓိသန ၊ န ၊ [ဥပ √ပိသ+ယု] ကြိတ်နယ်ခြင်း၊ အမှုန့်။

အနုပေသတိ ။ [အနု √ပိသ+ဏော+တိ] ပို့၏၊ စေလွှတ်၏၊ နောက်ထပ်စေလွှတ်၏။

ပဒိပိ˙သတိ ။ ရု ။ [ပတိ √ပိသ+အ+တိ] ထုပုတ်၏၊ တီးခတ်၏၊ ဖိညှပ်၏၊ ကြိတ်ချေ၏၊ ပဒိပိ˙သန၊ တစ်ဖန်(နောက်ထပ်)= ဖိညှပ်ကြိတ်ချေခြင်း။ (ပဒိပိသတိ၊) ပဒိပိသန၊ ပဒိပိသန္တ ။

ပဒိပေသေတိ ။ [ပတိ √ပိသ+ဏော+တိ] တစ်ဖန် (နောက်ထပ်-တုန့်ပြန်၍၊) -စေလွှတ်၏၊ -စေခိုင်း၏၊ -ပို့စေ၏။ ပဒိပေသိတ၊ ပဒိပေသေတွာ။

သုပိသိတ ၊ တိ ၊ [သု √ပိသ+တ] ကောင်းစွာ ကြိတ်ချေအပ်သော၊ -သွေးအပ်သော။

ပိဆ္ဆိလ္လာ ၊ ထိ ၊ [ပိသ √ဆိလ္လ+အာ] ဓာတွန်သ-ကို စ-ပြု၊ ပိသ-စုဏ္ဏနေ၊ ပိသန်-ပိဆ္ဆိလ္လာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ ထန်းကျင်ပင်၊ လက်ပံပင်၊ ရေညှိ။

ပိသိ

စု+ဘူ= ဇုတိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။
ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း။ ပိ˙သယတိ၊ ပိ˙သတိ။

ပိသုဏ ၊ တိ ၊ [√ပိသိ+ဥန] ပိသိ-သဥ္ဇုဏ္ဏနေ၊ ပိသိ-အဝယဝေ ဝါ၊ ပိသတီတိ-ပိသုဏော၊ ယဒါဒိနာ ဥနော၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၇။ ကုန်းတိုက်တတ်သော။

ပိသု

ဘူ= အဝယဝေ-အစိတ်အစိတ်(အမှုန့်)ပြုခြင်း၌၊ ပေစနေ-သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ဓာန်ဦ။ ပိသတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပိဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [√ ပိသု+တ] ပိသု–သေစနေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၀။ ကျော။

ပိဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [√ ပိသု+တိ] ပိသု–သေစနေ၊ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၀။ ကျော။

ပိဟ

စု= ဣစ္ဆာယံ–လိုချင်ခြင်း၌။

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ပိဟေတိ၊ ပိဟယတိ၊ ပိဟတိ။

ပိဟယတိ ။ [√ ပိဟ+ဏယ+တိ] ပိဟေတိ၊ လိုချင်၏၊ တောင့်တ၏၊ တပ်မက်၏၊ နှစ်သက်၏၊ မြတ်နိုး၏။ ပိဟယိတ။

ပိဟက ၊ နာ ၊ [√ ပိဟ+အက] အဖျဉ်း၊ သရက်ရွက်။

ပိဟန ၊ နာ ၊ [√ ပိဟ+ယု] ထီ ။ပိဟနာ၊ လိုချင်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း။ (ပိဟာယနာ၊ တောင့်တခြင်း။)

ပိဟာ ၊ ထီ ၊ [√ ပိဟ+အ+အာ] ပိဟ–ဣစ္ဆာယံ၊ စုရာဒိ၊ အ၊ ပိဟယတိ ယာယာတိ–ပိဟာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ တဏှာ၊ တပ်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ တောင့်တခြင်း။ **ပိဟာလု** ၊ တိ ၊ [ပိဟာ+အာလု] တပ်မက်သော၊ အလိုရမက်ကြီးသော။

ပိဋ္ဌဓိ၊ ပိဋ္ဌန္ဓ

ဘူ= အလင်္ကာရေ–တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ ပိဋ္ဌန္ဓတိ။

ပိဋ္ဌန္ဓတိ ။ [√ ပိဋ္ဌဓိ+အ+တိ] တန်ဆာဆင်၏၊ ပန်ဆင်၏။ ပိဋ္ဌန္ဓန၊ ပိဋ္ဌန္ဓိတုံ၊ ပိဋ္ဌန္ဓာပေတိ၊ –စေ၏။

ပိဋ္ဌန္ဓန ၊ နာ ၊ [√ ပိဋ္ဌန္ဓ+ယု] ပိဋ္ဌန္ဓ–ဘူသနေ၊ ကရဏေ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၃။ အဆင်တန်ဆာ။

ပီ

ဘူ+စု+ကီ= တပွနေ–နှစ်သက်ခြင်း၌။

ဒိ= ပီတိ ပါနေသု–ချစ်ခင်ခြင်း, သောက်ခြင်းတို့၌။

ဒိ+ကီ= သုဘေ–တင့်တယ်ခြင်း၌။

(သွာ= ပီတိယံ–ချစ်ခင်ခြင်း၌။ ပီဏောတိ။ နီတိ။) ပယတိ၊ ပါယယတိ၊ (ပီဏာယတိ၊) ပီဏာတိ၊ ပီယတိ။

(ပါနတ္ထ–သောက်ခြင်းအနက်ဟော ပီဓာတ်မှ ကြွင်းသော ဓာတ်တို့သည်၊ "ပြီ"ဓာတ်မှ ပြောင်းလဲ လာသောကြောင့် ယင်းတို့နောက် ရောက်လာသော နာ-ကို ဏ-ပြန်၍ ပီဏာတိ-စသည် ဖြစ်လာရသည်၊ ရှေ့ပုဒ်နှင့်ယှဉ်လျှင်လည်း အပွိယော, ဓမ္မပွီတိ-စသည်ဖြင့် ဒွေးဘော်ဆင့်ရသည်။ ဓာတွတ္ထ။)

ပိဉ္ဆ ၊ နာ ၊ [√ ပီ+ဆ] ပီ–တပွန ကန္တီသု၊ ဆော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော, ရသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၅။ မြီးမွေး၊ ဥဒေါင်းမြီးစည်း။

ပိတု ၊ ပု ၊ [√ ပီ+ရိတု] ပုတ္တံ ပိယာယတီတိ–ပိတာ၊ ပီ–တပွန ကန္တီသု။ သူစိ။ အဘ။

ပိယ ၊ တိ ၊ [√ ပီ+ဏျ] ပိယာယိတဗ္ဗန္တိ–ပိယံ၊ ပီ–တပွန ကန္တီသု၊ ဏျော၊ ရဿာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၇။ ချစ်အပ်သော၊ ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်သော။ ပု ။ [√ ပီ+ယ] ပီ–တပွန ကန္တီသု, ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၀။ ပိယာယိတဗ္ဗောတိ–ပိယော၊ လင်။ ထီ ။ ပိယာယိတဗ္ဗတော-ပိယာ၊ ပီ–တပွန ကန္တီသု, ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၇။ မယား။

ပေမ ၊ နာ ၊ [ပိယ+ဣမ] ပိယဿ ဘာဝေါ–**ပေမံ**၊ ဣမော၊ ပိယဿ ပတ္တံ၊ [√ ပီ+ကွိ] ပီနယတီတိ ဝါ–ပီ၊ [ပီ+ဣမ] ပိနော ဘာဝေါ–ပေမံ၊ ဣမော၊ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၃။ ချစ်ခြင်း။

ပိယက ၊ ပု ၊ [√ ပီ+ဏွု] ပိနေတီတိ–ပိယကော၊ ဏွု၊ ဣယာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၁။ မအူ–ထိန်အထူး၊ ကျည်းပင်။ ပီ–တပွန ကန္တီသု၊ ဏွု၊ ဣယာဒယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၀။ ပိယက–မည်သော သား၊ (နူးညံ့ ရှည်လျားသော အမွေးရှိသည့် သားကောင်အထူး–deer with long and tender Nsir သူ။)

ပိယာလ ၊ ပု ၊ [√ ပီ+ကာလ] ပီ–တပွနေ၊ "ယုဝဏ္ဏာဋ္ဌ မိယငုဝင် သရေ"တိ ဣယင်၊ အတ္တနော ဖလေန သတ္တေ သန္တပွေတီတိ–ပိယာလော= ရုက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၆။ လွန်ပင်။ နာ ။လွန်သီး။

ပိဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [√ ပီ+ဋ္ဌက်] ထိုင်ရန်နေရာ၊ ခွေးခြေ၊ ခြေတင်ခုံ၊ အင်းပျဉ်၊ ကုလားထိုင်။

ပိဏာ ၊ တိ ၊ [√ ပီ+တ] တဿ နော။ ကောတ္ထုဘ။ နာ–ကို ဏ–ပြု။ ထီ ။နှစ်သက်သော၊ ဆူဖြိုးသော။

ပိဏန ၊ နာ ၊ [√ ပီ+ယု] ပီ–တပွနေ၊ ယု၊ ကိယာဒိ၊ နဿ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၉။ ရောင့်ရဲ–တင်းတိမ်ခြင်း။

ပိတ ၊ တိ ၊ [√ ပီ+တ] ပီ–တပွန ကန္တီသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၂။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော။

http://www.dhammadownload.com

ပိတနက ၊ ပု ၊ [√ပိ+တန+က] ပိ–တပ္ပန ကန္တိသု၊ တနော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၅၄။ ဝေးပင် (ဂွေးပင်)။

ပိတိ ၊ ထီ ၊ [√ပိ+တိ] ပိဏောတိ တပ္ပေတီတိ–ပိတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၈၇။ ပိ–တပ္ပနေ၊ တိ၊ ပိနဓာတု ပိဓာတုယာ သဒ်သော။ သူစိ။ နှစ်လို–ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

ပိန ၊ တိ ၊ [√ပိ+ဣန] ပိ–တပ္ပနကန္တိသု၊ ဣနော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၁။ တ–ပစ္စယော ဝါ၊ တဿ ဣနော။ သူစိ။ ကျယ်ပြန့်သော၊ ဝသော၊ ဆူဖြိုးသော။ ပိနန၊ ချစ်ခင်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း။

ပိယူသ ၊ န ၊ [√ပိ+သက်] ပိဿ ယူက် (ပိဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ ယူ–လာ) ပိဏောတီတိ–ပိယူသံ= အမတံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅။ [√ပိ+ဥသ] ပိဏောတီတိ–ပိယူသံ၊ ပေယူသောတိပိ နာမမဿ။ သူစိ။ နတ်ဩော၊ နတ်ထမင်း။

ပိဝရ ၊ တိ ၊ [√ပိ+ကွရ] ပိ–တပ္ပနေ၊ အပ်ိဏီတိ–ပိဝရံ= ထူလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၃။ ပိဓာတုတော ဣဝရော။ ပိဝရံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၁။ ဝသော၊ ဆူဖြိုးသော။

ပေမ ၊ ပု+န ၊ [√ပိ+မန်] ပိယနံ–ပေမော၊ ပိယာယိတဗ္ဗောတိ ဝါ–ပေမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၇။ ချစ်ခြင်း။

ပေလာ ၊ ထီ ၊ [√ပိ+လ+အာ] ပိဏောတိ တပ္ပေတိ ဧတ္ထာတိ–ပေလာ= အာသိတ္တကူပဓာနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၈။ ပအုပ်(ထမင်းအုပ်)။ ပိ–တပ္ပနေ ဝါ၊ ဠော၊ ပိနေတီတိ–ပေဠာ။ သူစိ။ သေတ္တာ၊ ဖာ၊ အိတ်။

ပေဠာ ၊ ထီ ၊ [√ပိ+ဠ+အာ] ပိ–တပ္ပနေ၊ ပိဏောတီတိ–ပေဠာ= ဘာဇနပိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၅။ ပအုပ်၊ ဆွမ်းအုပ်။

သမ္မိဏောတိ ။ [သံ √ပိ+နာ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ချစ်ခင်–နှစ်သက်စေ၏၊ –ရောင့်ရဲစေ၏။ သမ္မိဏာယိတွာ။

သမ္မိယ ၊ တိ ၊ [သံ √ပိ+အ] အချင်းချင်း ချစ်ခင်–နှစ်သက်စေ၏၊ –ရောင့်ရဲစေ၏။ သမ္မိဏာယိတွာ။

သမ္မိယ ၊ တိ ၊ [သံ √ပိ+အ] အချင်းချင်း ချစ်ခင်–နှစ်သက်ခြင်း၊ –ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သော။

သမ္မိယာယိတိ ။ [သံ+ပိယ+အာယ = သံပိယာယ+တိ] နာမဓာတု။ အလွန်ချစ်ခင်၏၊ အလွန်မြတ်နိုး–စုံမက်၏။ သမ္မိယာယန္တော၊ သမ္မိယမာန၊ သမ္မိယာယန၊ သမ္မိယာယိတ။

သုပိယ ၊ တိ ၊ [သု √ပိ+အ] အလွန်ချစ်ခင်အပ်သော၊ သုပိယမည်သောသူ။ သုပ္ပိယ။

သုပိဏိတ ၊ တိ ၊ [သု √ပိ+နာ+တ] အလွန်ကျေနပ်နှစ်သက်သော၊ အလွန်သဘောကျသော။

ပိဋ္ဌ

ဘူ= ဟိံသာ ဓာရဏောသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ဆောင်ထားခြင်းတို့၌။ ပိဋ္ဌတိ။

ပိဋ္ဌ ၊ န ၊ [√ပိဋ္ဌ+က] ကပစ္စယေ ပိဋ္ဌံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၁၁။ ပိဋ္ဌိယတိ ဟိံသိယတိ, ပိဋ္ဌတိ ဝါ ပုဂ္ဂလံ ဓာရေတီတိ–ပိဋ္ဌံ။ ဓာတ္ထ။ ထိုင်ရန်နေရာ, ခွေးခြေ၊ ခြေတင်ခုံ၊ အင်းပျဉ်၊ ကုလားထိုင်။

ပိဋ္ဌိကာ ၊ ထီ ၊ [√ပိဋ္ဌ+ဏွ+အာ] ဓာန်ဦး၊ ၃၁၁။ ပိဋ္ဌ–ဟိံသာသံကိလေသေသု၊ ဘူဝါဒိ၊ ဏွ၊ အာ။ ....အင်းပျဉ်၊ ကုလားထိုင်။

ပိဏ

ဘူ= ပိဏနေ–ပြည့်ဖြိုးခြင်း၌။ ပိဏတိ။ (နီတိ။)

ပိဏ ၊ တိ ၊ [√ပိဏ+အ] ဆူဖြိုးသော၊ ဝသော။

ပိယ

ဘူ= ပိဏနေ–နှစ်သက်ခြင်း၌။ ပိယတိ။

ပိယူသ ၊ ပု+န ၊ [√ပိယ+ဥသန်] ကောတ္ထုဘာ။ နတ်သုဓာ၊ နတ်ထမင်း၊ နွားနို့။

ပိလ

ဘူ= ဇဋ ဂတိသု–တွေဝေမိုက်မဲခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ပိဋတိ၊ ပိလတိ။

ပိလု ၊ ပု ၊ [√ပိလ+လု] ကောတ္ထုဘာ။ ပိလတိ ပရိဘုဉ်တဗ္ဗတံ ဂစ္ဆတီတိ–ပိလု= ဂုဋ္ဌဖလော၊ လမ္ဘူးပင်။ ဓာတ္ထ။ ထန်းမျိုး၊ အုန်းမျိုး၊ ထန်း၊ အုန်း၊ ပေ၊ ခနို၊ သလူ၊ သင်းပေါင်း၊ စွန်ပလွန်၊ ကွမ်းသီးပင်–စသည်၊ palm သူ၊ လံဗူးပင်၊ လမုပင်၊ သစ်ကျားပင်။ (တောင်ပေါက်။)

ပိဝ

ဘူ= ထူလိယေ–ဆူဖြိုးခြင်း၌။ ပိဝတိ။

ပိဝရ ၊ တိ ၊ [√ပိဝ+ရ] ပိဝတီတိ–ပိဝရော။ ဓာတ္ထ။ ပိဝ–ထူလိယေ ဝါ၊ ရော။ သူစိ။ ဆူဖြိုးသော၊ လိပ်။

http://www.dhammadownload.com

ပိဋ္ဌ

စု= ဟိ`သာ အဝဂါဟနေသု–နှိပ်စက်ခြင်း, မွေနှောက်ချောက်ချားခြင်းတို့၌။ ပိဋ္ဌေတိ၊ ပိဋ္ဌယတိ။

ပိဋ္ဌေတိ ။ [√ပိဋ္ဌ+ဏော+တိ] နှိပ်စက်၏၊ ညှပ်၏၊ ညှစ်၏၊ နှိပ်၏၊ ကြိတ်၏။ (ပိဋ္ဌယတိ၊) ပိဋ္ဌယန၊ ပိဋ္ဌာ၊ ပိဋ္ဌိတ၊ (ပိဋ္ဌိယတိ၊ –အပ်၏။)

ပိဋ္ဌက ၊ ပု+န ၊ [√ပိဋ္ဌ+ကွဲ] ပိဋ္ဌ–ဝိဇာဓာယံ၊ စုရာဒိ၊ ကွဲ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၄။ ထွတ်နာ၊ ထွတ်မြင်းနာ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းကို ချိုးဖျက်ခြင်း၊ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သော။ ထိ ။ပိဋ္ဌကာ၊ အိုင်းအနာ၊ သွေးစုနာ။

ပိဋ္ဌာ ၊ ထိ ၊ [√ပိဋ္ဌ+အ+အာ] ပိဋ္ဌ–ဝိဇာဓာယံ၊ ပိဋ္ဌနံ–ပိဋ္ဌာ၊ နှိပ်စက်ခြင်း၊ နာကျင်–ဆင်းရဲခြင်း။။ [စိတ္တ+ပိဋ္ဌာ] စိတ္တသ ပိဋ္ဌာ–စိတ္တပိဋ္ဌာ၊ စိတ်၏နာကျင်(ဆင်းရဲ)ခြင်း။

ဥပပိဋ္ဌက ၊ တိ ၊ [ဥပ √ပိဋ္ဌ+ကွဲ] ကပ်၍နှိပ်စက်တတ်သော။

ဥပ္ပိဋ္ဌေတိ ။ [ဥ √ပိဋ္ဌ+ဏော+တိ] နှိပ်၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဥပ္ပိဋ္ဌတွာ၊ ဥပ္ပိဋ္ဌေတွာ၊ ဥပ္ပိဋ္ဌ၊ ဥပ္ပိဋ္ဌန။

ဩပိဋ္ဌေတိ ။ [အဝ √ပိဋ္ဌ+ဏော+တိ] နှိပ်ချ၏၊ သိပ်၏။ ဩပိဋ္ဌေတွာ။ (ဘတ္တံ ပစ္ဆိယံ ဩပိဋ္ဌေတွာ–ထမင်းကို တောင်း၌ သိပ်၍။)

အနုပိဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [အနု √ပိဋ္ဌ+တ] ကြိတ်အပ်သော၊ ဖိအပ်သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော။

အဘိနိပ္ပိဋ္ဌေတိ ။ [အဘိ+နိ √ပိဋ္ဌ+ဏော+တိ] ဖိ၏၊ ညှပ်၏၊ ဖျစ်၏၊ ဖျစ်ညှစ်၏၊ လွှမ်းမိုးနှိပ်နင်း၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ဖိနှိပ်၏၊ ကြိတ်ညှစ်၏။ အဘိနိပ္ပိဋ္ဌန၊ အဘိနိပ္ပိဋ္ဌယန္တ၊ အဘိနပ္ပိဋ္ဌေတဗ္ဗ၊ အဘိနိပ္ပိဋ္ဌေတွာ။

အဘိပိဋ္ဌယတိ ။ [အဘိ √ပိဋ္ဌ+ဏယ+တိ] ဖိနှိပ်၏၊ ကြိတ်၏၊ လှည့်၏။ အဘိပိဋ္ဌိတ။

အာပိဋ္ဌေန္တ ၊ တိ ၊ [အာ √ပိဋ္ဌ+ဏော+အန္တ] ဖိစီးနှိပ်စက်သော။

ပဋိပိဋ္ဌေတွာ ။ ဗျ ။ [ပတိ √ပိဋ္ဌ+ဏော+တွာ] အဖန်ဖန်ဖိနှိပ်၍၊ နှိပ်စက်၍။ ပဋိပိဋ္ဌန၊ ပဋိပိဋ္ဌာ၊ ပဋိပိဋ္ဌိတ၊ ပဋိပိဋ္ဌိယမာန။

သမ္ပိဋ္ဌေတိ ။ [သံ √ပိဋ္ဌ+ဏော+တိ] လွန်စွာ(ပြင်းထန်စွာ) နှိပ်စက်၏၊ –ဖိနှိပ်၏၊ –ဖိညှပ်၏။ သမ္ပိဋ္ဌ၊ သမ္ပိဋ္ဌန၊ သမ္ပိဋ္ဌိတ၊ သမ္ပိဋ္ဌေတွာ။

ပုံသ၊ ပုန္ဒ

စု= အဘိမဒ္ဒနေ–နှိပ်နင်းခြင်း၌။ ပုံသေတိ၊ ပုံသယတိ။ နကာရော နိဂ္ဂဟီတတ္တံ။ နီတိဓာ၊ ၃၄၅။

နပုံသက ၊ ပု+နန ၊ [နန √ပုံသ+ကွဲ] ပုရိသောဝိယ သာတိသယံ ပစ္စာမိတ္တေ နန ပုံသေတိ အဘိမဒ္ဒနံ ကာတုံ နန သက္ကောတီတိ–နပုံသကော။ နီတိဓာ၊ ၃၄၅၊ –ဖ။ နပုန်း၊ မိန်းမမဟုတ် ယောကျ်ားမဟုတ်သူ၊ နပုလ္လိင်။ [နန+ကတ္ထိ+နန+ပုမာ] နပုံသက–အာဒေသော။ ကောတ္ထုဘာ။

ပေါသ ၊ ပု ၊ [√ပုံသ+ဏ] နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ ဝုဒ္ဓိပြု၊ [ပုန္ဒ+ဏ] ဓာတုနကာရဿ လောပေ "ပေါသော" ဣစ္စပိ ရူပံ။ နီတိဓာ၊ ၃၄၅။ ပစ္စာမိတ္တေ ပုံသေတိ အဘိမဒ္ဒနံ ကာတုံ သက္ကောတီတိ–ပေါသော။ ယောကျ်ား၊ လူ၊ သတ္တဝါ။

ပု

ဘူ+ကိ= ပဝနေ–စင်ကြယ်(စေ)ခြင်း၌။

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ပဝတိ၊ ပုနာတိ။

ပုနာတိ ။ [√ပု+နာ+တိ] စင်ကြယ်စေ၏၊ သုတ်သင်ရှင်းလင်း၏။

ပပုန္နာဒ္ဍ ၊ ပု ၊ [ပ √ပု+နာ+အဍ္ဎ] ပကာရေန ဒဒ္ဒုံ ပုနာတိတိ–ပပုန္နာဍော၊ ပု–ပဝနေ၊ ကိယာဒိ၊ အဍော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၄။ ဒန့်ကျဲ။

ပဝ ၊ ပု ၊ [√ပု+ဏ] ပု–ပဝနေ၊ ဏော။ သူစီ။ လှေ့ခြင်း၊ ပြာခြင်း၊ စင်ကြယ်စေခြင်း။

ပဝန ၊ နန ၊ [√ပု+ယု] ပြာခြင်း။

ပဝန ၊ ပု ၊ [√ပု+ယု] ပုနာတိ သံကာရာဒိကန္တိ–ပဝနော၊ ပု–ပဝနေ၊ ယု။ သူစီ။ လေ။

ပါဝက ၊ ပု ၊ [√ပု+ကွဲ] ပုဏာတီတိ–ပါဝကော၊ ပု–ပဝနေ၊ ကွဲပစ္စယော။ သူစီ။ မီး။ တိ ။စင်ကြယ်သော၊ တောက်ပသော။

ပါဝန ၊ နန ၊ [√ပု+ဏော+ယု] ပု–ပဝနေ၊ ယု–ပါဝနံ။ သူစီ။ လှေ့ခြင်း၊ ပြာခြင်း၊ စင်ကြယ်စေခြင်း။ တိ ။ ဖြူစင်သော။

နိဗ္ဗာဝ ၊ ပု ၊ [နိ √ပု+ဏ] "နိပုဗ္ဗော ပု–ပဝနေ၊ ဏော"။ သူစီ။ လှေ့ခြင်း၊ ပြာခြင်း၊ စင်ကြယ်စေခြင်း၊ (ရာဇမာသ)ပဲလွန်း၊ မင်းပဲ။

http://www.dhammadownload.com

နိပုဏ ၊ နဲ ၊ [နိ ✓ ပု+ဏက်] "နိပုဗ္ဗ ပု-ပဝနေတိ ဓာတူ"တိ စ။ သူစိ။ ယေန စတ္တာရော မဂ္ဂါ ဩဓိသော ကိလေသေ နိဿေသတော ပုနန္တိ သောဓေန္တိ, တံ-နိပုဏံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။ ပြု-ဓာတ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် နဲ-ကို အများ အားဖြင့် ဏ-ပြု။

နေပုည ၊ နဲ ၊ [နိ ✓ ပု+တ] ကွစိဓာတုစသော သုတ်ဖြင့် တ-ကို ဏ-ပြု၊ ကိလေသေ ပုနာတီတိ-**နိပုဏော။** [နိပုဏ+ဏျ] နိပုဏသ ဘာဝေါ-နေပုညံ။ ကစ္စည်း၊ ၂၆၉, ဋ္ဌာသ။ သိမ်မွေ့နူးညံ့သောသူ၏အဖြစ်၊ သိမ်မွေ့နူးညံ့ခြင်း။

ပုည ၊ နဲ ၊ [✓ ပု+နာ+ဏျ] ပုနာတီတိ-ပုညံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၅။ ကောင်းမှု၊ ကုသိုလ်။

ပူတ၊ ပဝိတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ ပု+တ] ပု-ပဝနေ၊ တော၊ ဒီဃာဒိ၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၂။ အကျင့်= ဖြူသော၊ ပု-ပဝနေ၊ တော၊ ဒီဃာဒိ၊ (ပူတံ။) ဝုဗ္ဗာဝါဒေသော, ဣကာရာဂမော စ၊ (ပဝိတ္တော။) ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၈။ ဖြူစင်သော၊ (အပြစ်မတင်, စင်ကြယ်သော၊) စင်ကြယ်စေအပ်သော၊ လှေ့အပ်ပြီးသော။

ပူတိက ၊ ပု ၊ [✓ ပု+ဣက] ပု-ပဝနေ၊ ဣကော၊ တောန္တော စ၊ ပူတိကော။ သူစိ။ ကလိမ်၊ သင်းဝင်ပုပ်။ တိ ။ပုပ်သော၊ နံစော်သော။

ပူပ၊ အပူပ ၊ ပု ၊ [✓ ပု+ပ] ပု-ပဝနေ၊ ပဝီယတိ မရိစဇီရကာဒီဟိ ပဝိတ္တံ ကရီယတီတိ-ပူပေါ။ သူစိ။ အကာရယုတ္တေ အပူပေါ၊ ယထာ လာဗု, အလာဗူတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၃။ မုံ့။

ပေါဏ ၊ တိ ၊ [✓ ပု+ဏ] ပဝတိ ဩဏမတီတိ-ပေါဏော၊ ညွတ်ကိုင်းသော၊ ချိုင့်ဝှမ်းသော။
[တ+ပေါဏ] တံ ပေါဏော-**တပွောဏော။** ဧဋီ။ ထို....သို့ညွတ်ကိုင်းသော။

ပေါတ ၊ ပု ၊ [✓ ပု+တ] ပု-ပဝနေ၊ တော၊ ဝုဒ္ဓိ-ပေါတော၊ ပု-ဂတိယံ ဝါ၊ ပဝတိ ပုနာတိ ဝါ ဂစ္ဆတိ ဥဒကေ ဧတေနာတိ-ပေါတော။ သူစိ။ လှေငယ်။

ပေါတက ၊ ၊ [✓ ပု+တ= ပေါတ+က] ပု-ပဝနေ၊ တော၊ သကတ္ထေ ကော၊ ပုနီယတီတိ-ပေါတကော။ သူစိ။ ဣတ္ထိယံ ပေါတကီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၁။ ကလေး၊ သူငယ်။

ပုတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ ပု+တ] အတ္တနော ကုလံ ပုနာတိ သောဓေတီတိ-ပုတ္တော၊ ပုတြော။ ကစ္စည်း၊ ၆၅၆။ သား။

ဒန္တပေါဏ ၊ ပု+နဲ ၊ [ဒန္တ ✓ ပု+ယု] ဒန္တေ ပုနာတိ သောဓေတိ ယေနာတိ-ဒန္တပေါနော၊ ယု၊ ဒန္တပေါဏောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၂။ ဒန်ပူ။

ပုမာ ၊ ပု ၊ [✓ ပု+မ] ပုနာတီတိ-ပုမာ၊ ပု-ပဝနေ၊ မော၊ သိဿာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၇။ ယောကျ်ား။

ပုရ ၊ နဲ ၊ [✓ ပု+ရ] ပု-ပါလနေ၊ ပုနာတိ ရက္ခတိ ပရစက္ကာ ဒုဂ္ဂတာယာတိ-ပုရံ၊ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၈။ မြို့။

ပုစ္ဆ

ဘူ= ပဥ ပွမာဏေသု-မေးမြန်းခြင်း, နှိုင်းယှဉ်ခြင်း တို့၌။ ပုစ္ဆတိ။

ပုစ္ဆတိ ။ [✓ ပုစ္ဆ+အ+တိ] မေးမြန်း၏၊ လျှောက်ထား၏။ ပုစ္ဆက၊ ပုဋ္ဌ၊ ပုစ္ဆိတ၊ ပုစ္ဆိတုံ၊ ပုစ္ဆိတု၊ ပုစ္ဆိတွာ၊ ပုစ္ဆာ။

ပုစ္ဆ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ပုစ္ဆ+အ] ပုစ္ဆတိ ပမာဏေတိ ဧတေနာတိ-ပုစ္ဆံ, ပုစ္ဆော ဝါ၊ ပုစ္ဆ-ပသာဒေ။ ကပ္ပဒုမ။ ပုစ္ဆတိ သရီရံ ပသာဒေတိ သောဓေတိ ဧတေနာတိ-ပုစ္ဆံ။ ဓာတွတ္ထ။ အမြီး။ **ဗျဂ္ဃပုစ္ဆ၊** ကျားမြီး၊ ကြက်ဆူပင်။ ပုစ္ဆ-ပမာဒေ*။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၁။ *ပသာဒေမှ ပျက်နေဟန် တူသည်။

ပုစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ ပုစ္ဆ+အ+အာ] ပုစ္ဆနံ, ပုစ္ဆိတဗ္ဗာတိ ဝါ-ပုစ္ဆာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၅။ အမေး။

ပဥ ၊ တိ ၊ [✓ ပုစ္ဆ+ဏ] ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ-ပဥော၊ ပုစ္ဆ-ပုစ္ဆနေ၊ စဿ ဥော, ဆဿ ဟော၊ ဥဿ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၅။ အမေး။

ပုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ပုစ္ဆ+တ] ပုစ္ဆီယိတ္ထာတိ-ပုဋ္ဌော၊ မေးအပ်သော။

အနုပုစ္ဆတိ ။ [အနု ✓ ပုစ္ဆ+အ+တိ] မေး၏၊ အလျော် အားဖြင့်မေး၏၊ အဖန်ဖန်မေး၏။ အနုပုစ္ဆမာန။

အဘိပုစ္ဆတိ ။ [အဘိ ✓ ပုစ္ဆ+အ+တိ] မေး၏။ အဘိပုစ္ဆိတ။

အာပုစ္ဆတိ ။ [အာ ✓ ပုစ္ဆ+အ+တိ] ပန်ပြော၏၊ ခွင့်ပန်၏။ အာပုစ္ဆ၊ -၍။ တွာကိုချေ၊ အာပုစ္ဆံ၊ -၍။ တွာကိုချေ၊ နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ၊ အာပုစ္ဆက၊

http://www.dhammadownload.com

အာပုစ္ဆန၊ အာပုစ္ဆန္တ၊ အာပုစ္ဆာ၊ (အာပုစ္ဆာပေတိ၊ –စေ၏။) အာပုစ္ဆာပေတုံ၊ အာပုစ္ဆာပေတွာ၊ အာပုစ္ဆိတ၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ၊ အာပုစ္ဆိတုံ၊ အာပုစ္ဆိတုန၊ –၍။ အာပုစ္ဆိတွာ၊ အာပုစ္ဆိယမာန။

အာပုစ္ဆန ၊ န ၊ [အာ ✓ ပုစ္ဆ+ယု] ပုစ္ဆ–ပုစ္ဆနေ၊ အာပုစ္ဆနံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၆၀။ ပန်ခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်း၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ခွန်းဆက်ခြင်း။

ပဋိပုစ္ဆတိ ။ [ပတိ ✓ ပုစ္ဆ+အ+တိ] မေးမြန်း၏၊ လျှောက်ထား၏၊ ပြန်မေး၏၊ ပြန်လျှောက်၏။ ပဋိပုစ္ဆန၊ ပဋိပုစ္ဆန္တ၊ ပဋိပုစ္ဆာ၊ –၍။ ပဋိပုစ္ဆိတ၊ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗ၊ ပဋိပုစ္ဆိတုံ၊ ပဋိပုစ္ဆိတွာ။

သမ္မုစ္ဆတိ ။ [သံ ✓ပုစ္ဆ+အ+တိ] ကောင်းစွာ(သက်ဝင်–ချဉ်းကပ်) မေးမြန်း၏၊ တကွ–တိုင်ပင်–ဆွေးနွေး၏။ သမ္မုစ္ဆန၊ သမ္မုစ္ဆိတုံ၊ သမ္မုစ္ဆာ၊ –၍။

သုပုစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ပုစ္ဆ+တ] ကောင်းစွာ မေးမြန်းအပ်သော၊ –လျှောက်ထားအပ်သော။

ပုဆ္ဆ

ဘူ= သောဓေ–သုတ်သင်ပွတ်တိုက်ခြင်း၌။ ပုဆ္ဆတိ။

ပုဆ္ဆတိ ။ [✓ပုဆ္ဆ+အ+တိ] သုတ်၏၊ ပွတ်တိုက်၏၊ ပုဆ္ဆန၊ ပုဆ္ဆနီ၊ ပုဆ္ဆိတွာ။

သြပုဆ္ဆတိ ။ [အဝ ✓ပုဆ္ဆ+အ+တိ] သုတ်လိမ်း၏၊ လိမ်းကျံ၏။ သြပုဆ္ဆန၊ (သြပုဆ္ဆာပေတိ၊ –စေ၏။)

ပုဇိ၊ ပုဇ္ဇ

ဘူ= ရာသိကရဏေ–အပုံအစုပြုခြင်း၌။
အာ, အဝ–ပုဗ္ဗော= လိမ္မနေ–လိမ်းကျံခြင်း၌။ ပုဇ္ဇတိ။

ပုဇ္ဇတိ ။ [✓ပုဇိ+အ+တိ] စုပုံ၏၊ ပုဇ္ဇ။ ပု ။ပုဇ္ဇက၊ အစုအပုံ။

သြပုဇ္ဇတိ ။ [အဝ ✓ပုဇိ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ သုတ်လိမ်း၏။ (သြပုဇ္ဇာပေတိ၊ –စေ၏။) သြပုဇ္ဇာပေတွာ၊ သြပုဇ္ဇန။ (နီတိမာ၊ (၄၉)၌ သြပုဇိ–ဝိလိမ္မနေ၊ ဂေါမယေန ပထဝိ သြပုဇ္ဇတိ–ဟု ဆိုထားသေး၏။)

ပုဋ္ဌ

ဘူ+စု= သံယောဂေ–ပူးယှဉ်ခြင်း၌။
စု= စုဏ္ဏ ဒိတ္တိသု–အမှုန့်ပြုခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ ပုဋ္ဌတိ၊ ပုဋ္ဌယတိ၊ ပေါဋ္ဌေတိ၊ ပေါဋ္ဌယတိ။

ပုဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓ပုဋ္ဌ+က] လက်အုပ်၊ ခွက်၊ အထုပ်၊ **ပုဋ္ဌဘေဒနံ၊** ဘဏ္ဍာထုပ်ကိုဖြေရာမြို့။ **ပုဋ္ဌက** ၊ န ၊ [ပုဋ္ဌ+က] အထုပ်၊ ဝန်ထုပ်, ဖန်ခွက်။ တိ ။ ပုဋ္ဌ–ပကာသနေ၊ ပုဋ္ဌ–ဝိကာသနေ ဝါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၁၆။ ထင်ရှားသော၊ သိသာပေါ်လွင်သော။

ပုဋိတ ၊ တိ ၊ [✓ပုဋ္ဌ+က္တ] အမှုန့်ပြုထားပြီးသော။

ပုဋီ ၊ ထီ ၊ [✓ပုဋ္ဌ+က+ဤ] သစ်ရွက်ခွက်ကလေး၊ ဘာမှ မရှိသောအိုး။

သမ္ပုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ပုဋ္ဌ+အ] ပုဋ္ဌ–သံသိလေသနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ အ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၁၇။ သေတ္တာ၊ ဆားအစ်၊ ပလုံး၊ လက်အုပ်။ သမ္ပုဋိတ၊ တွန့်ရုံ့သော။

သုပုဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [သု ✓ပုဋ္ဌ+က] သုပုဋ္ဌက၊ ခွက်၊ အထုပ်, ဖက်ခွက်။ သုပုဋီ [သုပုဋ္ဌ+ဤ] ဆားဖက်ထုပ်ကို ပေးလှူပူဇော်ဖူးသောမထေရ်။

ပမ္ဖောဋ္ဌန ၊ န ၊ [ပ ✓ပုဋ္ဌ+ယု] ပမ္ဖောဋ္ဌေတိ ဧတေနာတိ–ပမ္ဖောဋ္ဌနံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၅၅။ ဗန်း, ဆန်ကော။

ပုဍ္ဎ

စု= အပိဘာဝေ–နည်းပါးခြင်း၌။ ပုဍ္ဎေတိ၊ ပုဍ္ဎယတိ။

ပုဒ္ဒ

ဘူ= ဥဿဒ္ဓေ–စွန့်ခြင်း၌။ ပုဒ္ဒတိ။

ပုဒို၊ ပုဏ္ဏ

ဘူ= မဒ္ဒနေ–နှိပ်နင်းခြင်း၌။ ပုဏ္ဏတိ။

ပုဏ္ဏရိက ၊ န ၊ [✓ ပုဏ္ဏ+ဤကန်] နိပါတနာ။ ကောတ္ထုဘာ။ ရ–လာ၊ ကြာ၊ ကြာပန်း၊ ကြာဖြူ။ [ပုဒို+ကဂ] ပုဒို–ခဏ္ဍနေ၊ ဂကော, အရာဂမော စ, ဂသီကာရော စ၊ ပုဏ္ဏရိကံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၈၆။ ကြာဖြူ။ ပု ။ [ပုံ ✓ ဒလ+ဏ္ဍု] ပုံ ပုမာနော ဒါလေတီတိ–ပုဏ္ဏရိကော၊ ဒလ–ဝိဒါရဏေ၊ ဏ္ဍု၊ ဒဿ ဧော၊ လဿ ရော၊ အသီ၊ ပုဏ္ဏရိကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၁။ ကျား။ ပု ။ [✓ ပုဏ္ဏ+ဏ္ဍု] ပုဏ္ဏ–ပုဏ္ဏနေ၊ ပုဏ္ဏ–ခဏ္ဍနေတျေကေ၊ ဏ္ဍု၊ အသီ၊ အရာဂမော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၅၈။ သရက်ဖြူ။
အဋ္ဌသာလိနီအတ္ထယောဇနာယံ ပန “ပုဏ္ဏိယတိ သေတဝဏ္ဏဝသေန ခဏ္ဍိယတီတိ–ပုဏ္ဏရိကော၊ ပုဏ္ဏ–ခဏ္ဍနေ၊ ဂကပစ္စယော၊ ရကာရာဂမော၊ အထဝါ= ပဏ္ဏရံ သေတဝဏ္ဏံ အဿ ရုက္ခဿ

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထီတိ-ပုဏ္ဍရီကော၊ 'ဒဏ္ဍာဒိတော ဣကဤ'တိ သုတ္တေန ဣကော၊ ယဒါဒိနာ ပဿ အကာရဿ ဥ"တိ ဝုတ္တံ။ သူစိ။ သေတမ္ဗုဇေ ပုဏ္ဍရီကံ, ဗျဂ္ဃေ ရုက္ခန္တရေ ပုမေ။ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ။ ၈၉၆။

ပုဏ

ဘူ= ကမ္မနိသုဘေ-တင့်တယ် ကောင်းမြတ်သော (အလုပ်ကို) ပြုလုပ်ခြင်း၌။ ပြိတ္တိ။ သုဘကမ္မ ကရဏေ-(ကောတ္ထုဘ)။

စု= သဃ်ာတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ ပုဏာတိ၊ ပုဏေတိ၊ ပုဏယတိ။

နိပုဏ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ပုဏ+က] ကောတ္ထုဘ။ ပုဏ-ကမ္မနိ သုဘေ၊ အ၊ နိပုဏော။ သူစိ။ ပုဏ-ကမ္မနိ သုဘေ၊ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၁။ လိမ္မာသော၊ ကျွမ်းကျင်သော၊ ထက်မြက်သော၊ သိမ်မွေ့သော။

ပုည ၊ နဲ ၊ [✓ပုဏ+ဥ] ဏ-ကို ပရရုပ်ပြု၊ ပုဏတိ သုန္ဒရတ္တံ ကရောတီတိ-ပုညံ= ကုသလံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၀။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ ပုဏ-ကမ္မနိ သုဘေ။

ပုတ္တ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ပုတ္တတိ။
ပုတ္တိကာ၊ ပျားငယ်။ (ဓာတွတ္ထ။)

ပုထ

ဒိ+စု= ပဟာရေ-ပုတ်ခတ်ခြင်း၌။

စု= ဘာသာယံ-ထွန်းပခြင်း၌။

ဘူ= ဝိတ္ထာရေ-ချဲ့ခြင်း၌။ ပုထျတိ၊ ပေါထေတိ၊ ပေါထယတိ၊ ပုထတိ။

ပုထျတိ ။ [✓ပုထ+ယ+တိ] ပုတ်ခတ်၏။ (ပေါထေတိ၊ ပုတ်ခတ်၏၊ ရိုက်ပုတ်၏။) (ပေါထီယတိ၊ -အပ်၏။) ပေါထန၊ ပေါထေတွာ။

ပုထု ၊ တိ ၊ [✓ပုထ+ကု] ပုထ, ပထ-ဝိတ္ထာရေ၊ ပုထတိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္ထိရတီတိ-ပုထု= ဝိတ္ထိဏ္ဏော။ မောဂ်-၇၊ ၅။ ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြီးသော၊ များသော၊ အထူးထူး အပြားပြားသော။

ပုထဝီ, ပုထုဝီ, ပထဝီ ၊ ထီ ၊ [ပုထု+ဤ] ပုထဣတိ ပါဋိပဒိကေ ဌိတေ နဒါဒိ ဤ၊ ပုထဿ ပုထုအာဒေသေ, ဝုဒ္ဓိမှိ စ ကတေ ပုထဝီ။ ဥဿု ဝါဒေသေ ပုထုဝီ။ ပထာဒေသေ တု ပထဝီ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ အဝါဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မြေကြီး၊ မြေအပြင်။

ပုထုက ၊ ပု ၊ [✓ပုထ+က] ပုထ, ပထ-ဝိတ္ထာရေ, ဩတ္တာဘာဝေါ, ကဿ ဥဉ် (ကပစ္စည်း၏အာဒျာဝယဝ ဥ-လာ) ပုထတိ ပတ္ထရတိ အတ္တနော ဗာလဘာဝန္တိ-ပုထုကော= ဗာလော။ မောဂ်-၇၊ ၁၅။ သူငယ်။

ပုထုလ ၊ တိ ၊ [✓ပုထ+ကုလ] ပုထ, ပထ-ဝိတ္ထာရေ၊ အပတ္ထရီတိ-ပုထုလော= ဝိတ္ထာရော။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၂။ ပုထုလ, ပုထု။ [✓ပထ+ဥလ] ပထ-သဒ္ဒါနေ၊ ဥလော၊ အဿု၊ ပုထုလံ၊ ဥမှိ-ပုထု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၀။ ထူထဲသော၊ ပြန့်ကျယ်သော။

အပ္ပောထေတွာ ။ အဗျ ။ [အာ ✓ပုထ+ဏေ+တွာ] ရိုက်ပုတ်၍။

ဥပ္ပောထေတိ ။ [ဥ ✓ပုထ+ဏေ+တိ] ရိုက်နှက်၏၊ ထုထောင်း၏။

နိပ္ပောထေတိ ။ [နိ ✓ပုထ+ဏေ+တိ] နိပ္ပောထယတိ၊ ပုတ်ခတ်၏၊ သတ်ပုတ်၏။ နိပ္ပောထန၊ နိပ္ပောထေန္တ၊ နိပ္ပောထေတွာ။

သုပေါထိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ပုထ+တ] ကောင်းစွာ ပုတ်ခတ်အပ်သော၊ -ထောင်းထုအပ်သော၊ ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ်အပ်သော၊ -ရိုက်နှက်အပ်သော။

ပုထိ၊ ပုန္ဆ

ဘူ= ဟိံသာ သံကိလေသေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ညစ်နွမ်းခြင်းတို့၌။ ပုန္ဆတိ။

ပုတ္ထ

စု-အာဒရာနာဒရ ဗန္ဓနေသု-ရိုသေခြင်း, မရိုသေခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ ပုတ္ထေတိ၊ ပုတ္ထယတိ။

ပေါတ္ထ ၊ နဲ ၊ [✓ပုတ္ထ+ဏ] ယမင်းရုပ်၊ အင်္ဂတေ လိမ်းကျံခြင်း၊ အရုပ်သွင်းခြင်း၊ ပေ၊ ပုရပိုက်။

ပေါတ္ထက ၊ ပု+နဲ ၊ [ပေါတ္ထ+က] ပေ၊ ပုရပိုက်၊ စာအုပ်၊ ကျမ်းစာအုပ်၊ ပိုက်ဆံလျှော်ပုဆိုး၊ သင်ပန်းလျှော်ဖြင့် ပြုအပ်သောသင်္ကန်း။

ပုန

ဘူ= ဂတေ-သွားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ စယေ စ-အပေါင်းအစု၌လည်းကောင်း။ ပုနတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပုည ၊ နာ ၊ [√ပု+ဏျ] ပုနတိ သဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ–ပုညံ၊ ကောင်းမှု၊ ကုသိုလ်။

ပုပ္ဖ

ဘူ= ဝိကသနေ–ပုပ်ခြင်း၌။ ပုပ္ဖတိ။

ပုပ္ဖတိ ။ [√ပုပ္ဖ+အ+တိ] ပုပ်၏။ ပုပ္ဖနံ၊ ပုပ်ိတ၊ ပုပ်ိတုံ၊ ပုပ်ိတွာ။

ပုပ္ဖ ၊ နာ ၊ [√ပုပ္ဖ+အ] ပုပ္ဖ–ဝိကသနေ၊ ပုပ္ဖတီတိ၊ အ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၄၅။ ပန်း၊ ပန်းပွင့်၊ အပွင့်၊ ဥတုပန်း၊ ဓမ္မတာသွေး၊ မျက်စိရောဂါအထူး။

ပဒိုပုပ္ဖန ၊ နာ ၊ [ပတိ √ပုပ္ဖ+ယု] တစ်ဖန်(ပြန်၍) ပွင့်ခြင်း။

သံပုပ္ဖိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ပုပ္ဖ+တ] ထက်ဝန်းကျင်မှ (ကောင်းစွာ)ပွင့်သော၊တစ်နည်း=[သံ+ပုပ္ဖ+ကွတ] ထက်ဝန်းကျင်မှဖြစ်သောအပွင့်ရှိသော။

သုပုပ္ဖိတ ၊ တိ ၊ [သု √ပုပ္ဖ+တ] ကောင်းစွာပွင့်သော။

သုပုပ္ဖ။ တိ ။လှပသည့်ပန်းပွင့်ရှိသော။ နာ ။လှပသည့်ပန်းပွင့်။

ပုဗ္ဗ

ဘူ= ပူရဏေ–ပြည့်စေခြင်း၌။

စု= နိကတနေ–နေခြင်း၌။ ပုဗ္ဗတိ၊ ပုဗ္ဗေတိ၊ ပုဗ္ဗယတိ။

ပုဗ္ဗ ၊ ပု ၊ [√ပုဗ္ဗ+အ] ပုဗ္ဗ–ပူရဏေ၊ ဘူဝါဒိ၊ အ၊ ပုဗ္ဗော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၂၅။ ဝဏ် ပုဗ္ဗတိ ပူရေတိတိ–ပုဗ္ဗော။ ပြည့်။ တိ ။အစဖြစ်သော၊ ရှေးဖြစ်သော၊ အလျင်ဖြစ်သော။

ပုရ

ဘူ= အဂ္ဂမနေ–ရှေ့သွားခြင်း(ပြဋ္ဌာန်းခြင်း)၌။ ပုရတိ။

ပုရိသ ၊ ပု ၊ [√ပုရ+ကသ] ပူရေတိ နိဿယဿာဘိလာဘန္တိ–ပုရိသော၊ ကသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၉၂။ တိတ္ထိတို့ ကြဲဆအပ်သော အတ္တ၊ အသက်, လိပ်ပြာ, ဝိညာဉ်ကောင်။ ပူရေတိတိ–ပုရိသော, ပေါရိသော စ၊ ကသော၊ ရဿသ ဒီဃတာဃ ပူရိသော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၂၇။ ပုရတိ အဂ္ဂေ ဂစ္ဆတီတိ–ပုရိသော။ ကောတ္ထုဘ။ ယောက်ျား၊ လူ၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ။

ပုရ ၊ နာ ၊ [√ပုရ+အ] ပုရ–ပါလနေ၊ ပုရေတိ ရက္ခတိ ပရစက္ကာ ဒုဂ္ဂတာယာတိ–ပုရံ၊ အ၊ ပုရ–အဂ္ဂမနေ တိပိ ဓာတွတ္ထော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၉၉။ ပုရိယတေ အဘိမုခံ ဂမိယတေ ပဓာနတာယာတိ–ပုရံ၊ မြို့၊ အိမ်။ [ပုရ+ဣ] ပုရီ ဝါ၊ မြို့။ ဓာတွတ္ထ။

အပါပုရတိ ။ [အပ+အာ √ပု+အ+တိ] ဖွင့်လှစ်၏၊ ဖွင့်၏။ အပါပုရန္တော၊ အပါပုရိတုံ၊ အပါပုရိတွာ၊ အပါပုရိတွာန၊ (အပါပုရိယတိ၊ ဖွင့်အပ်၏၊ ဖွင့်၏။)

အပါပုရဏ ၊ နာ ၊ [အပ+အာ √ပုရ+ယု] အပါပုရတိ ဝိဝရတိ ဒွါရမေတေနာတိ–အပါပုရဏံ။ ဓာတွတ္ထ။ သံကောက်(တံခါးဖွင့်စရာပစ္စည်း)၊ သော့။

အဝါပုရတိ ။ [အဝ+အာ √ပု+အ+တိ] ဖွင့်၏။ အဝါပုရန္တော၊ အဝါပုရာပေတွာ၊ အဝါပုရိတုံ၊ အဝါပုရိတွာ၊ အဝါပုရိတွာန၊ (အဝါပုရိယတိ။)

အဝါပုရဏ ၊ နာ ၊ [အဝ+အာ √ပုရ+ယု] အဝါပုရန္တိ ဝိဝရန္တိ ဒွါရံ ဧတေနာတိ–အဝါပုရဏံ။ နိတိဓာ၊ ၁၅၆။ သော့၊ သံကောက်(တံခါးဖွင့်စရာပစ္စည်း)။

ပေါသ ၊ ပု ၊ [√ပုရ+သ] ပုရေတီတိ–ပေါသော၊ ပုရ–ပူရဏေ၊ သော၊ ဥဿောတ္တံ၊ ရလောပေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၂၇။ ယောကျ်ားး။

ပုလ

ဘူ+စု= မဟတ္တ ဥဿိတေသု–ကြီးမားသည်၏အဖြစ်, စိုက်ထူမြင့်မောက်ခြင်းတို့၌။

ဘူ= ဟိံသာ ဉာဏေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, သိခြင်းတို့၌။ ပုလတိ၊ ပေါလတိ၊ ပေါလေတိ၊ ပေါလယတိ။

ပုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ပုလ+အဝ] ပုလ–မဟတ္တေ၊ အဝေါ၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၂၃။ ပိုးသေး၊ (ပုလဝ။)

ပုဋ္ဌန ၊ နာ ၊ [√ပုလ+ကန] ပုလ–မဟတ္တေ၊ ကနော၊ ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၃။ (ပုလိန) သဲ။

ပုဋ္ဌိန္ဒ ၊ ပု ၊ [√ပုလ+ဒက်] ပုလ–မဟတ္တ ဟိံသာ ဉာဏေသု၊ ကမုဉ် (အာဒျာဝယဝ ကမ်–လာ၊) ပုလတိ ဟိံသတီတိ–ပုလိန္ဒော= သဝရော။ မောဂ်–ဂု၊ ၉၆။ ပုလ–မဟတ္တေ၊ ဒေါ၊ ပုဋ္ဌိန္ဒော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၁၇။ လူရိုင်း။

ဝိပုလ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ပုလ+အ] ဝိပုဗ္ဗော, ပုလ–မဟတ္တေ၊ အ၊ ဝိသေသေန ပုလတီတိ–ဝိပုလံ။ သူစိ။ ကျယ်ပြန့်သော၊ များသော။

ဝိပုလ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ပုလ+အ] ဝိ–ကို ဝေ–ပြု၊ ဝေပုလ္လ တောင်။

http://www.dhammadownload.com

ဝေပုလ္လ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ပုလ+ဏျ] ပုလ–မဟတ္တော့၊ ဝိသေသေန ပုလတီတိ–ဝေပုလ္လော။ ဓာန်ဦ၊ ဖဝဖ။ ဝေပုလ္လ မည်သောတောင်။ န ။ [ဝိပုလ+ဏျ] ကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ်၊ ကျယ်ပြန့်ခြင်း။

သုဝိပုလ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ပုလ+အ] အလွန်များသော၊ ကောင်းစွာပျံ့နှံ့သော။

ပုသ

ဘူ+ကီ+ဒိ+စု= ပေါသနေ–မွေးမြူခြင်း၌။

ကီ= သေစန သိနေဟ ပူရဏောသု–သွန်လောင်းခြင်း, စေးကပ်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်းတို့၌။

ဒိ= ဒယှန ဝိဘာဂေသု စ–လောင်ကျွမ်းခြင်း, ဝေဖန်ခြင်းတို့၌။

စု= ဥဿဂ္ဂေ–စွန့်ပစ်ခြင်း၌။ ပေါသတိ၊ ပုသ္ဘာတိ၊ ပုဿတိ၊ ပေါသေတိ၊ ပေါသယတိ။

ပေါသတိ ။ [✓ပုသ+အ+တိ] ပုသ္ဘာတိ၊ [✓ပုသ+နာ+တိ] ပုဿတိ၊ [✓ပုသ+ယ+တိ] မွေးမြူ၏၊ ကျွေး၏ ။ (ပေါသေတိ၊ ပေါသယတိ၊) ပေါသက၊ ပေါသန၊ ပေါသိကာ၊ ပေါသိတ၊ (ပေါသာပေတိ၊ –စေ၏ ။) ပေါသာပန၊ ပေါသာပိတ၊ (ပေါသိယတိ၊ –အပ်၏ ။)

ပုဆ္ဆ ၊ ပု+န ၊ [✓ ပုသ+ဆ] ပုသ–ပေါသနေ၊ ပေါသန္တိ တနုမနေနာတိ–ပုဆ္ဆော= ဝါလဓိ။ မောဂ်–ဂ၊ ၄၄။ အမြီး။

ပုတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ပုသ+တက်] ပုသ–ပေါသနေ၊ ပေါသိယတီတိ–ပုတ္တော= အတ္တဇော။ မောဂ်–ဂ၊ ၈၃။ သား။

ပုဿ ၊ ပု ၊ [✓ပုသ+သ] ပေါသေတိ ကြိယာနိ, ပေါသေန္တသ္မိန္တိ ဝါ–ပုဿော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈။ ဖုသ္သနက္ခတ်။ [ပုဿ+ဏ] ပုဿေန ပုဏ္ဏစန္ဒယုတ္တေန ယုတ္တော မာသော–ပုဿော။ ဓာန်ဦ၊ ဂဖ။ ပြာသိုလ။

ပုဿရထ ၊ ပု ၊ [ပုဿ+ရထ] ပုသ–ပေါသနေ၊ သော၊ ပုသနာမကေန ဖလဝိသေသေန ယုတ္တော ရထော–ပုဿရထော၊ ပုဿ နက္ခတ္တေန ကတော သဒ္ဒိတော ဝါ ရထောတိ–ပုဿရထော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၂။ မင်္ဂလာရထား၊ အပျော်စီးရထား။

ပုဿ ၊ န ၊ [✓ပုသ+သက်] ပုသ–ပေါသနေ၊ ပေါသိယတီတိ–ပုဿံ= ဖလဝိသေသော။ မောဂ်–ဂ၊ ၂၁၅။ သခွားငဆစ်၊ (သခွားငပြုတ်။)

ပေါက္ခရ ၊ န ၊ [✓ပုသ+ခရ] ပေါသိယတိ ဧလေနာတိ–ပေါက္ခရံ= ပဒုမံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၆၈။ ပုသ–ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ခရော၊ ဝုဒ္ဓိ၊ သဿ ကော။ [ပေါက္ခရ+ဏ] ပေါက္ခရေ ဧလေ ဇာတန္တိ–ပေါက္ခရံ။ ဓာန်ဦ၊ ဖ၈၅။ ကြာ။

ပုသ-ပေါသနေ၊ ခရော၊ သဿ ကော၊ ဥဿောတ္တံ၊ ပုသ–ဝုဒ္ဓိမှိ ဝါ။ ဘူ ။ပုသ–သ္မေဟ သေစန ပူရဏောသု ဝါ။ ကိယာဒိ ။ပုသ–ဓာရဏော ဝါ စုရာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၅။ ဆင်နှာမောင်းဖျား။

ပု ။ပေါသေတိ ဝမေတိ သဒ္ဒေတိ–ပေါက္ခရော၊ ခရော၊ ဝုဒ္ဓိ, ဝဏ္ဏဝိကာရောစ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၈။ စောင်းခွက်၊ ကိုယ်၊ တင့်တယ်ခြင်း၊ ရေ။ [ပေါက္ခရ+အန+ဤ] ပေါက္ခရံ ဧလံ, တံ ယောဂါ အနော၊ နဒါဒိ၊ ပေါက္ခရဏီ။ ဓာန်ဦ၊ ဖ၇၇။ ရေကန်၊ လေးထောင့်ကန်။ [ပေါက္ခရ+သညာ+က] ပေါက္ခရဿ သညာ ယဿ, ပေါက္ခရသာတကော၊ ညဿ တော၊ ဒီဃော စ။ သမုဒိတနာမမေဝ ဝါ တဿ, တဒါ– [ပေါက္ခရ+သာဒ+ဏ္ဍ] သာဒ–အဿာဒနေ၊ ဏ္ဍ၊ ဒဿ တော၊ ပေါက္ခရသာတကော။ ဓာန်ဦ၊ ဖ၂ဖ။ သင်္ကန်းဖွပ်ငှက်။

ပုက္ခလ ၊ တိ ၊ [✓ပုသ+အလ] ပုသ–ဝုဒိမှိ၊ အလော၊ သဿ ခေါ၊ အသရူပဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ဖ၉ဖ။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

ပုဋ္ဌ၊ ပေါသိတ ၊ တိ ၊ [✓ပုသ+တ] ပုသ–ပေါသနေ၊ တော၊ သတာနံ ဋ္ဌော၊ ဋ္ဌာဘာဝေ ပေါသိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄ဖ။ မွေးမြူအပ်သော။ [ပရ+ပုဋ္ဌ] ပရေန ဝိဇာတိယေန ကာကေန ပေါသိတောတိ–**ပရပုဋ္ဌော**။ ဓာန်ဦ၊ ဖ၃၃။ ဥဩ။

ပေါသ ၊ ပု ၊ [✓ပုသ+ဏ] ပုသ–ပေါသနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၇။ ကမ္မစိတ္တဥတုအာဟာရေဟိ ပေါသိယတီတိ–ပေါသော။ သူစီ။ ယောကျ်ား၊ လူ၊ သတ္တဝါ၊ တိုးပွားဖြစ်ထွန်းခြင်း။

ပေါတ္ထ ၊ န ၊ [✓ပုသ+ထ] ပုသ–သ္မေဟ သေစန ပူရဏောသု၊ ဘာဝေ ထော၊ ကမ္မနိ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၃။ ပန်းချီရေးခြင်း၊ အရုပ်ပုံသွင်းခြင်း၊ ရေးဆွဲ–ပုံသွင်းအပ်သောအရုပ်။

http://www.dhammadownload.com

ပေါတ္ထက ၊ ပု+နာ ၊ [ပေါတ္ထ+က] စက္ကူ၊ စာအုပ်၊ ကျမ်းဂန်၊ သင်ပေါင်းလျှော်ချည် အဝတ်, ပိုက်ဆံလျှော်အဝတ်၊ ပန်းချီဆေးရေးရုပ်–စသည်။

အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီ ၊ တိ ၊ [အန္တော+နိမုဂ္ဂ ✓ပုသ+ဏိ] အတွင်း၌ နစ်မြုပ်ကြီးပွားသော။

ဒုပ္ပေါသ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ပုသ+ခ] ဒုက္ခေန ပေါသီယတေတိ–ဒုပ္ပေါသော၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် မွေးမြူအပ်သော၊ မွေးမြူရခက်သော။

သုပ္ပေါသ ၊ တိ ၊ [သု ✓ပုသ+ခ] သုခေန ပေါသီယတေတိ–သုပေါသော(သုပ္ပေါသော၊) ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)သဖြင့် မွေးမြူအပ်သော၊ မွေးမြူရန်လွယ်ကူသော။ ကစ္စည်း၊ ၅၆၀, နီတိသုတ္တ၊ ၁၁၄၇–တို့ကိုရှု။

ပုသု

ဘူ= ဥပဒါဟေ–လောင်ကျွမ်းစေခြင်း၌။ ပေါသတိ၊ ပေါသိတွာ။

ပုဋ္ဌ

ဘူ= ပမဒ္ဒန ဥဿဂ္ဂေသု–နှင်းနှိပ်ဖျက်ဆီးခြင်း, စွန့်ပယ်ခြင်းတို့၌။ ပုဋ္ဌတိ။

ပုဋ္ဌိန ၊ နာ ၊ [✓ပုဋ္ဌ+ကနာ] သဲ၊ သဲသောင်။

ပူ

ဘူ+ဒိ+ကိ= ပဝနေ–ဖြူစင်ခြင်း၌။ ပဝတိ၊ ပူယတိ၊ *ပုနာတိ၊ ပုနတိ။

(*နာပစ္စည်းကြောင့် ရဿပြု၊ နာပစ္စည်းကိုလည်း ဝိကပ် ရဿပြု။)

ပဝတိ ။ [✓ပူ+အ+တိ] စင်ကြယ်၏၊ သုတ်သင်၏။

ပဝန ၊ နာ ၊ [✓ပူ+ယု] ပူ–ပဝနေ၊ ယု၊ ပဝနံ။ ပု ။ [✓ပူ+အ] အပစ္စယေ၊ **ပဝေါ၊ နိပ္ပာဝ**။ ပု ။ [နိ ✓ပူ+ဏ] ဏမှိ နိပ္ပာဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၃။ လှော်ခြင်း၊ ပြာခြင်း။

ကပေါလ ၊ ပု ၊ [က ✓ပူ+အလ] ကေန ဇလေန ပုရိယတေတိ–ကပေါလော၊ အလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၂။ ပါး၊ ပါးစောင်။

ပဝိ ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ကု] ဝရဇိန်၊ မိုးကြိုး၊ လျှပ်စစ်၊ မြား၊ မီး၊ ဓောင်ကြမ်းပင်။

ပဝိတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓ပူ+တ] ပူ–ပဝနေ၊ ဖြူစင်သော၊ ပုနာတိတိ–ပဝိတ္ထံ, ပဝိတြံ၊ ကြာရောဂမော, ဝုဒ္ဓိအဝါဒေသော စ။ ရူ၊ ၆၆၆။

ပါယု ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ဥ] ပုနန္တိ အနေနာတိ–ပါယု၊ ပူ–ပဝနေ၊ ဥ၊ ဥိဿာယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၄။ ဝစ္ဆမဂ်။

ပါဝက ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ဏ္ဍု] ပုနာတိတိ–ပါဝကော၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃။ မီး။

ပါဝုသ ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ဥသ] ပူ–ပဝနေ၊ ဥသော၊ ဝုဒ္ဓာဝါဒေသာ၊ ပါဝုသေ= မဟာမုခမဏ္ဍော၊ ငါးတန်။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၁။ ငါးတန်။

ပုည ၊ နာ ၊ [✓ပူ+နာ+ဏျ] ပုနာတိတိ–ပုညံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၅။ ကောင်းမှု, ကုသိုလ်။ [✓ပူ+ယ] ဏ–လာ။ ကောတ္ထုဘာ။ အပုည ၊ [နာ+ပုည] ပုညပဋိပက္ခံ–**အပုည်၊** မကောင်းမှု, အကုသိုလ်။

အပုည ၊ နာ ၊ [နာ ✓ပူ+နာ+ဏျ] နာ ပုနာတိတိ–အပုည်၊ မကောင်းမှု, အကုသိုလ်။

ပူတိက ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ကက] ပူ–ပဝနေ၊ ကြောင်၊ တောင်္ကော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၆။ ကလိမ်၊ (သင်းဝင်ပုပ်။)

ပူတိလတာ ၊ ထီ ၊ [✓ပူ+တိ] ပူ–ပဝနေ၊ တိ၊ ရောဂမလံ ပုနာတိတိ–ပူတိ၊ [ပူတိ+လတာ] သာဝေ လတာ–ပူတိလတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၁။ ဆင်သမန္နယ်၊ (ဆင်တုံးမန္နယ်။)

ပူပ၊ အပူပ ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ပ] ပူရေတိတိ–ပူပေါ၊ ပေါ၊ အကာရယုတ္တေ–အပူပေါ၊ ယထာ–လာဗု, အလာဗူတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၃။ မုန့်၊ ကောတ္ထုဘာ–၌ကား [✓ပူ+ကို၊ ပူ ✓ပါ+က]–ဟု ဝေဖန်ပြထားသည်။ [✓ပူ+ပက်] ပူ–ပဝနေ၊ ပဝိယတိ မရိစဒီရကာဒီဟိ ပဝိတ္တံ ကရီယတိတိ–ပူပံ= ခဇ္ဇက်။ မောက်–ဂု၊ ၁၁၆။ မုန့်။ **ပူပကာရ၊ ပူပိယ၊** မုန့်သည်။

ပုတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ပူ+တ] ပူ–ပဝနေ၊ ပုနန္တိ ပိတရော တေနာတိ–ပုတ္တော၊ "ဆဒါဒီဟိ တတြဏ်"တိ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၀။ အတ္တနော ကုလံ ပုနာတိ သောဓေတီတိ–ပုတ္တော။ နီတိဓာ၊ ၂၅၂။ သား။

ပူဂ ၊ ပု ၊ [✓ပူ+ဂန်] အပေါင်း၊ အစု၊ အသင်း၊ ကွမ်းသီးပင်။ နာ ။ကွမ်းသီး။

ပူတ ၊ တိ ၊ [✓ပူ+တ] ကောတ္ထုဘာ။ ဖြူစင်သော၊ စင်ကြယ်စေအပ်သော၊ လှော်အပ်ပြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

ပေါတ ၊ ပု ၊ [✓ပူ+တ] ပူ–ပဝနေ၊ ပုနီယတီတိ–ပေါတော= ဗာလော။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ သားသူငယ်၊ လေငယ်။ သကတ္ထေ ကော၊ **ပေါတကော၊** ကလေးသူငယ်။ ဣတ္ထိယံ ပေါတကီ၊ ကလေးသူငယ်မ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၅၁။

ပေါတု ၊ ပု ၊ [✓ပူ+တု] ပူပဝနေ၊ ပုနာတိ အာယတိ· ဘဝံ ပဝိတ္တံ ကရောတီတိ–ပေါတော= ယညကော။ မောဂ်–၇၊ ၇၂။ ယဒ်ပူဇော်သူ။

ဒန္တပေါန ၊ ပု+န ၊ [ဒန္တ ✓ပူ+ယု] ဒန္တေ ပုနာတိ သောဓေတိ ယေနာတိ–ဒန္တပေါနော၊ ယု၊ ဒန္တ ပေါဏောပိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၄၂, နီတိဓာ၊ ၂၅၂။ ဒန်ပူ။

နိပုဏ ၊ န ၊ [နိ ✓ပူ+ယု] ယေန စတ္တာရော မဂ္ဂါ သြဓိသော ကိလေသေ နိဿေသတော ပုန်တိ သောဓေန်တိ, တံ–နိပုဏံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။

ပူဇ

စု= ပူဇာယံ–ပူဇော်ခြင်း၌။ ပူဇေတိ၊ ပူဇယတိ။

ပူဇေတိ ။ [✓ပူဇ+ဏော+တိ] ပူဇယတိ၊ ပူဇော်၏။ ပူဇာ၊ ပူဇနာ၊ ပူဇက၊ ပူဇိတွာ၊ ပူဇေတွာ၊ ပူဇိတ၊ ပူဇနီယ၊ ပူဇေတဗ္ဗ၊ ပုဇ္ဇ။

ပူဂ ၊ ပု ၊ [✓ပူဇ+ဏ] ပူဇ–ပူဇာယံ၊ ဏော၊ ပူဂေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၀၂။ ကွမ်းသီးပင်၊ အပေါင်း။

ပူဇာ ၊ ထိ ၊ [✓ ပူဇ+အ+အာ] ပူဇ–ပူဇာယံ၊ ဣတ္ထိယမတိ အ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၂၅။ ပူဇော်ခြင်း။

ပူဇိတ ၊ တိ ၊ [✓ပူဇ+တ] ပူဇ–ပူဇနေ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

အဘိပူဇေတိ ။ [အဘိ ✓ပူဇ+ဏော+တိ] အဘိပူဇယတိ၊ ပူဇော်၏။ အဘိပူဇန၊ အဘိပူဇိတ။

ပဋိပူဇေတိ ။ [ပတိ ✓ပူဇ+ဏော+တိ] ပူဇော်၏၊ တုံ့ပြန်ပူဇော်၏၊ အဖန်ဖန် ပူဇော်၏၊ ရှေးရှုပူဇော်၏။ ပဋိပူဇန၊ ပဋိပူဇနီယ၊ ပဋိပူဇာ၊ ပဋိပူဇိတ၊ ပဋိပူဇိယ၊ –၍။ ပဋိပူဇေန္တေ။

သမ္မာပူဇေတိ ။ [သံ ✓ ပူဇ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာပူဇော်၏၊ ရိသေသမ္မပြု၏။

ပူဏ

စု= သံဟတေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ ပူဏောတိ၊ ပူဏယတိ။

ပူယိ၊ ပူယ

ဘူ= ဒုဂ္ဂန္ဓ ဝိသရဏ ဘေဒေသု–မကောင်းနံ့လှိုင်ခြင်း, ယိုစီးခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်းတို့၌။ ပူယတိ။

ပူယ ၊ ပု ၊ [✓ပူယ+အ] ပူယ–ဝိသရဏော ဒုဂ္ဂန္ဓေ စ၊ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၂၅။ ပူယတိ ဒုဂ္ဂန္ဓော ဘဝတိ, မံသစမ္မာနိ ဝါ ဘိန္နတိ, တံ တံ ဌာနံ ဝါ ဝိသရတီတိ–ပူယော= ပုဗ္ဗော။ ဓာတွတ္ထ။ ပြည်၊ ပြည်ပပ်။

ပူတ ၊ တိ ၊ [✓ပူယ+က္တ] သိုးပုပ်သော၊ နံစော်သော။

ပူတိ ၊ တိ ၊ [✓ပူယိ+က္တိစ်] ကောတ္ထုဘာ။ ပုပ်သော၊ နံစော်သော။

ပူရ

ဘူ+စု= ပူရဏေ၊ ပြည့်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်း၌။ ပူရတိ၊ ပူရေတိ၊ ပူရယတိ။

ပူရတိ ။ [✓ ပူရ+အ+တိ] ပူရေတိ, ပူရယတိ၊ ပြည့်စေ၏၊ ပြည့်၏။ ပူရိတုံ၊ ပူရိတွာ၊ ပူရိတ၊ ပုဏ္ဏ၊ ပူရဏ၊ (ပူရေတိ၊ ပူရယတိ၊ ပုရာပေတိ၊ ပုရာပယတိ၊ –စေ၏။) ပူရေတွာ၊ ပူရယိတွာ၊ ပူရာပေတွာ၊ ပူရာပယိတွာ။

ပူရ ၊ တိ ၊ [✓ပူရ+အ] ပြည့်သော၊ ဖြည့်သော။ ပု ။ဖြည့်ခြင်း။

ပုရိသ၊ ပေါသ ၊ ပု ၊ [✓ပူရ+ကသ] မာတာပိတူနံ ဟဒယံ ပူရေတိတိ–ပုရိသော၊ အတ္တနော မနောရထံ ပူရေတီတိ ဝါ–ပုရိသော, ပူရေတီတိ ဝါ–ပေါသော။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၃။ ပေါသောတိ တဿေဝ ဓာတုဿ တသ္မိ· ပစ္စယေ ဣမိနာ နိပါတနလက္ခဏေန အက္ခရ လောပါဒိမှိ ကတေ ရုပံ။ နာသ။ [✓ပူရ+ကိသ] ပူရ–ပူရဏေ, ဥဿ ရဿောစ၊ ပူရေတီတိ–ပုရိသော= ပုဓာ။

[ပုရေ ✓ သိ+ဏ] ဧ–ကို ဣ–ပြု၊ ပုရေ–ဥစ္စဌာနေ သေတိ ပဝတ္တတီတိ ဝါ-ပုရိသော၊ သောဝ။ မောဂ်-၇၊ ၂၀၉။ ယောဂျ်ား၊ လူ။

ပုရိသ ၊ န ၊ [✓ပူရ+ဣသ] ပူရိဿ ရဿတ္တံ၊ ပူရေတီတိ–ပုရိသံ= ဂူထံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၁။ မစင်။

ပူရဏ ၊ တိ ၊ [✓ပူရ+အဏ] ပူရိယတေ အနေနာတိ–ပူရဏော= ပရိပူရီ။ မောဂ်–၇၊ ၆၈။ ထိ၌

http://www.dhammadownload.com

ပူရဏီ၊ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပြည့်သော။ နာ ။ [√ ပူရ+ယု] ပြည့်ခြင်း။

အဘိပူရယိတ္တာ ။ (အ) [အဘိ √ ပူရ+ဏ္ဍယ+တ္တာ] ပြည့်စေ၍၊ ဖြည့်၍။

ပဋိပူရဏ ၊ နာ ၊ [ပတိ √ ပူရ+ဏော+ယု] ပြည့်စေခြင်း၊ ဖြည့်ကျင့်ခြင်း။

ပရိပူရေတိ ။ [ပရိ √ ပူရ+ဏော+တိ] ပရိပူရယတိ၊ ပူရတိ၊ ပြည့်၏၊ ပြည့်စေ၏၊ ဖြည့်၏၊ ပြည့်စုံစေ၏၊ ပြီးမြောက်စေ၏။ ပရိပုဏ္ဏ၊ ပရိပူရ၊ ပရိပူရက၊ ပရိပူရဏ၊ ပရိပူရိတ၊ ပရိပူရိတ္တာ၊ ပရိပူရီ၊ ပရိပူရေန္တ၊ ပရိပူရယမာန၊ ပရိပူရေတ္တာ။

သမ္မူရတိ ။ [သံ √ ပူရ+အ+တိ] ကောင်းစွာပြည့်စုံ၏၊ ကုံလုံကြွယ်ဝ၏။ သမ္မုဏ္ဏ၊ သမ္မူရေတ္တာ။

သုပရိပုဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ √ ပူရ+တ] ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်မှပြည့်စုံသော၊ လုံးဝပြီးပြည့်စုံသော။ သုပရိပူရ၊ သုပရိပူရိတ။

သုပူရ ၊ တိ ၊ [သု √ ပူရ+အ] ပြည့်လွယ်သော၊ ဖြည့်ကျင့်ရလွယ်ကူသော။ သုပူရိတ။

ပူရီ

ဒိ= ပူရဏော-ပြည့်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်း(ဖြည့်ခြင်း)၌။ ပူယျတိ၊ ပူရဏံ၊ ပုဏ္ဏော၊ ပရိပုဏ္ဏော။

ပူလ

ဘူ+စု= သဃ်ာတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ ပူလတိ၊ ပူလယတိ။

ပူလ ၊ ပု ၊ [√ ပူလ+အ] **ပူလက** [√ ပူလ+ဏွု] အခိုင် အပြွတ်၊ အပေါင်း၊ အစည်း။

ပူသ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိမှိ-ကြီးပွားခြင်း၌။ ပုသတိ။

ပူသ ၊ [√ ပူသ+အ] **ပူသက** [ပူသ+က] ပိုးစာပင်၊ (ဗြဟ္မဒါပင်၊ ဗြဟ္မာ့ထင်းပင်။)

ပေ

ဘူ= ဂတိ ဗုဒ္ဓိ သောသနေသု-သွားခြင်း, ကြီးပွားခြင်း, ခြောက်သွေ့စေခြင်းတို့၌။ ပေတိ၊ ပယတိ၊ ပါယတိ။

ပေတိ ။ [√ ပေ+အ+တိ] သွား၏၊ ထွက်သွား၏။

ပါယ ၊ ပု ၊ [√ ပေ+ဏ] ပယတိ ဓတေနာတိ-ပါယော။ ဓာတွတ္ထ။ ကြီးပွားကြောင်း၊ ကြီးပွားခြင်း၊ အပါယ ၊ ပု ၊ [နာ+ပါယ] နတ္ထိ ပါယော ဝုဒ္ဓိ ဓတ္ထာတိ-အပါယော။ နီတိဓာ၊ ၁၂၀။ အပါယ်။

နိပက ၊ ပု ၊ [နိ √ ပေ+အ] နိပယတိ ဝိသောသေတိ ပဋိပက္ခန်၏-နိပကော= သမ္ပဓာနော။ နီတိဓာ၊ ၁၂၀။ ယ-ကို က-ပြု၊ ပညာ။ နိပါယတိ သံကိလေသ ဓမ္မေ ဝိသောသေတိ နိက္ခာမေတီတိ-နိပကော= ထိရတိက္ခသတိပုဂ္ဂလော။ သံဒို-၂၊ ၄၈၈။ တည်တံ့ထက်မြက်သောသတိရှိသူ။

အပ္ပာယတိ ။ [အာ √ ပေ+ဏော+တိ] ကိုးပွားစေတတ်၏။ အပ္ပာယန၊ အပ္ပာယိတုံ။

မနာပ ၊ တိ ၊ [မန+အာ √ ပေ+ဏ] မနံ အပ္ပာယတိ ဝဎေတီတိ-မနာပေါ၊ စိတ်နှလုံးကို ပွားစေတတ်သော၊ နှစ်သက်(မြတ်နိုး)ဖွယ်ကောင်းသော။

ပါပ ၊ နာ ၊ [ပ √ ပေ+ဏ] ပံ အပါယံ ပေတိ ဂစ္ဆတီ ဓတေနာတိ-ပါပံ။ ဓဋို။ မကောင်းမှု, အကုသိုလ်။

ပေဠာ ၊ ထီ ၊ [√ ပေ+လ+အာ] ပေ-ပါလနေ၊ လော၊ ဠတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၄။ သတ္တာ-သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်ထားသောသေတ္တာ။

ပေဏ

ဘူ= ဂတိ ပေရဏ သိလေသနေသု-သွားခြင်း, အမှုန့်ပြုခြင်း, ဖက်တွယ်စေးကပ်ခြင်းတို့၌။ ပေဏတိ။

ပေလ

ဘူ= ဂတိ စလနေသု-သွားခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌။ ပေလတိ။

ပေလက ၊ ပု ၊ [√ ပေလ+ဏွု] ပေလ-ဂတိယဲ၊ ဏွု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၇။ ပေလတိ ဥလ္လဃ်တွာ ဂစ္ဆတိ စလတီတိ-ပေလကော။ ဓာတွတ္ထ။ ယုန်။

ပေဠာ ၊ ထီ ၊ [√ ပေလ+အ+အာ] ပေလ-ဂတိယဲ၊ ကတ္တရိ အ၊ ဠတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၄။ သတ္တာ-သစ်သားဖြင့်-ပြုလုပ်ထားသောသေတ္တာ။

ပေဝ

ဘူ= သေဝနေ-မှီဝဲခြင်း၌။ ပေဝတိ။

ပေသ

ဘူ= နိစ္ဆယ ဂတိ သေဝါသု-ဆုံးဖြတ်ခြင်း, သွားခြင်း, မှီဝဲခြင်းတို့၌။ ပေသတိ။

စု= ပဋိဟရဏော-ရှောရှဆောင်ခြင်း(စေခိုင်းခြင်း)၌။ ပေသေတိ၊ ပေသယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပေသေတိ ။ [✓ ပေသ+ဏော+တိ] စေလွှတ်၏၊ စေခိုင်း၏၊ ပို့၏။ ပေသ၊ ပေသက၊ ပေသန၊ ပေသနက၊ ပေသိတ၊ ပေသိယ၊ ပေသိတုံ၊ ပေသေတွာ၊ ပေသေန္တ၊ (ပေသိယတိ၊ -အပ်၏။) ပေသိယမာန၊ ပေသေတုံ။

ပေသကာရ ၊ ပု ၊ [✓ပေသ+ဏ] ပေသ-ပေရဏ ပယတန ဂတီသု၊ ပေသနံ-ပေသော၊ [ပေသ ✓ကရ+ဏ] တံ ကရောတီတိ-၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၇။ ရက်ကန်းသည်။

သမ္မေသေတိ ။ [သံ ✓ပေသ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ-စေလွှတ်၏၊ -စေခိုင်း၏၊ -ပို့၏။ သမ္မေသိတ။

ပေါထ

ဘူ+စု= ပရိယာပဏော-လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ ပေါထတိ၊ ပေါထေတိ၊ ပေါထယတိ။

ပေါထေတိ ။ [✓ ပေါထ+ဏော+တိ] ပေါထယတိ၊ ပုတ်ခတ်၏၊ ရိုက်နှက်နှိပ်စက်၏။ ပေါထန၊ ပေါထေန္တ၊ ပေါထယန္တ၊ (ပေါထိယတိ၊ -အပ်၏။)

ပက္က

ဘူ= နီစဂတိယံ-ယုတ်ညံ့သော သွားခြင်း၌။ ပက္ကတိ။

ဖဋ၊ ဖဋိ

ဘူ= ဝိဒါရဏော-ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဖဋတိ၊ ဖဏ္ဍတိ။

ဖဒိ

စု= ဟာသေ-ရယ်ရွှင်ခြင်း၌။ ဖဏ္ဍေတိ၊ ဖဏ္ဍယတိ။

ဖဏ

ဘူ= သုကရဏ ဂတီသု-ပြုလွယ်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ဖဏတိ။

ဖဏ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဖဏ+အ] ဖဏတိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗတံ ဂစ္ဆတီတိ-ဖဏော၊ ပါးပျဉ်း၊ ဘီး၊ (ဝက်မှင်ဘီး-စသည်။) **ဖဏီ** [ဖဏ+ဤ] မြွေ။

ဖဏိံ ဥဇ္ဈတီတိ-**ဖဏိဇ္ဈကော**၊ ပင်စိမ်းပင်၊ (ပစောက် ဇကွဲနှင့် ပျက်တတ်သည်။) ဓာတွတ္ထ။

ဖေဏိလ ၊ ပု ၊ [✓ ဖဏ+ဣလ] ဖဏ-ဂတိယံ၊ ဣလော၊ အသေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၅။ အထဝါ= ဖိ-ဥန္ဒတေတိ ဓာတုတော ယုပ္ပစ္စယော၊ ဖီယတိ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ ဥန္ဒမတီတိ-ဖေဏံ။ [ဖေဏ+ဣလ] ဖေဏံ အသ အတ္ထီတိ-ဖေဏိလော၊ ဣလော။ သူစိ။ ကင်းပွန်းတော်၊ (သင်္ဘောကင်ပွန်း၊ ကုလားကင်ပွန်း, မျောက်မင်းသွေးခဲ။)

ဖာဏိတ ၊ နဲ ၊ [✓ ဖဏ+ဏော+တ] ကောတ္ထုဘ။ တင်လဲရည်(ကြံချက်ရာမှရသော အရည်ချဲ-MOLUSSES-သူ။) ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၂-၌ကား ဖာဏ-ဂတိယံ၊ တော၊ ဖာဏိတံ ဂုဋ္ဌတော ကိဉ္စိ ထဒ္ဓံ-ဟုဆိုထားသည်။

ဖဏက ၊ ပု ၊ [✓ ဖဏ+ဏွု] ဘီး(ဆင်စွယ်ဘီး-စသည်)။

ဖဒိ၊ ဖန္ဒ

ဘူ= ကိဉ္စိစလနေ-စဉ်းငယ်လှုပ်ခြင်း၌။ ဖန္ဒတိ။

ဖန္ဒတိ ။ [✓ဖဒိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။ ဖန္ဒန၊ ဖန္ဒန္တ၊ ဖန္ဒမာန၊ (ဖန္ဒာပေတိ၊ -စေ၏။) ဖန္ဒာပန၊ ဖန္ဒာပယန္တ၊ ဖန္ဒာပယမာန၊ ဖန္ဒာပေတွာ၊ ဖန္ဒာပေန္တ၊ ဖန္ဒိတ၊ (ဖန္ဒေတိ၊ -စေ၏။)

ဖန္ဒန ၊ ပု ၊ [✓ ဖဒိ+ယု] ကြို့ပင်။ ထီ+နဲ ။ တုန်လှုပ်ခြင်း။ တိ ။တုန်လှုပ်သော။

ပရိပ္ဖန္ဒတိ ။ [ပရိ ✓ ဖဒိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။ ပရိပ္ဖန္ဒန။

ဝိပရိဖန္ဒတိ ။ [ဝိ+ပရိ ✓ ဖဒိ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား တုန်လှုပ်၏။ (ဝိပရိပ္ဖန္ဒတိ။)

ဝိပ္ဖန္ဒတိ ။ [ဝိ ✓ ဖဒိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ အထူးသဖြင့် တုန်လှုပ်၏။ ဝိပ္ဖန္ဒ၊ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာ၊ ဝိပ္ဖန္ဒိတုံ၊ ဝိပ္ဖန္ဒန္တ၊ ဝိပ္ဖန္ဒန္တီ၊ ဝိပ္ဖန္ဒမာန၊ ဝိပ္ဖန္ဒန၊ ဝိပ္ဖန္ဒိတ။

သမ္ဖန္ဒတိ ။ [သံ ✓ဖဒိ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ (အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်) တုန်လှုပ်စေ၏။ သမ္ဖန္ဒမာန။

ဖဒ္ဓ

ဘူ= ပရိဘဝနိစ္ဆာယံ-နှိပ်စက်လိုခြင်း၌။ ဖဒ္ဓတိ။

ဖရ

ဘူ= ဗျာပန ဂတီသု-ပျံ့နှံ့ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌ လည်းကောင်း။

http://www.dhammadownload.com

ပကာသ စလနေသု–ထင်ရှားခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း တို့၌လည်းကောင်း။ ဖရတိ။

ဖရတိ ။ [√ ဖရ+အ+တိ] ပျံ့နှံ့၏၊ တွေ့ထိ၏၊ ရောက်၏၊ ဖြန့်၏၊ ပြီးစေ၏။ ဖရဏ၊ ဖရဏက၊ ဖရန္တ၊ ဖရမာန၊ ဖရာပေတွာ၊ ဖရာပေန္တ၊ ဖရိတ၊ ဖရိတဗ္ဗ၊ ဖရိတုံ၊ ဖရိတွာ၊ ဖရိတွာန၊ (ဖရေတိ၊ –စေ၏။)

ဩဖုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဝ √ ဖရ+တ] မြေးယှက်အပ်သော။

ဖုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ ဖရ+တ] ဖရ–ဖရဏေ၊ ဖရိတ္ထ, ဖရီယိတ္ထာတိ ဝါ–ဖုဋ္ဌော၊ (တွေ့ထိသော, ပျံ့နှံ့သော, ပျံ့နှံ့စေအပ်သော၊ ဖြန့်အပ်သော၊ တွေ့ထိအပ်သော။) ဝိပ္ပုဋ္ဌော၊ သမ္ဖုဋ္ဌော၊ ဩဖုဋ္ဌော၊ မဟာဝုတ္ထိနာ ဖဿ ဥတ္တံ၊ တဿ ဋ္ဌတ္တံ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၈၁။

ပဋိပ္ပရတိ ။ [ပတိ √ ဖရ+အ+တိ] ဆန့်ကျင်၏၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍တည်၏၊ တောက်ပ၏။ ပဋိပ္ပရဏ၊ ပဋိပ္ပရန္တ၊ ပဋိပ္ပရမာန၊ ပဋိပ္ပရိတ၊ ပဋိပ္ပရိတဗ္ဗ၊ ပဋိပ္ပရိတုံ၊ ပဋိပ္ပရိတွာ။

ဝိပ္ပရတိ ။ [ဝိ √ ဖရ+အ+တိ] ပျံ့နှံ့စေ၏၊ ဖြန့်၏၊ ပျံ့နှံ့၏။ ဝိပ္ပာရေတွာ၊ ဝိပ္ပာရန္တီ၊ ဝိပ္ပရိတ၊ ဝိပ္ပာရ၊ (ဝိပ္ပာရိတ, ဝိပ္ပာရိက၊) ဝိပ္ပာရိတ၊ ကုတ်ဖြဲအပ်သော။

သဖ ၊ ပု+နဲ ၊ [သံ √ ဖရ+ကွိ] သံ သုခံ ဖရတျနေန–သဖံ၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၁။ ခွာ (မြင်း–စသည်၏ ခွာ)။

သဖရီ ၊ ထီ ၊ [သယန √ ဖရ+အ+ဤ] သယနတော ပဿေန ဖရတီတိ–သဖရီ၊ နဒါဒိ၊ ဖရ–ဖရဏေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၂။ ငါးခုံးမ။

အနုဖရဏ ၊ နဲ ၊ [အနု √ ဖရ+ယု] ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ အစဉ်အတိုင်းပျံ့နှံ့ခြင်း။ တိ ။အစဉ်အတိုင်း ပျံ့နှံ့သော၊ တစ်လျှောက်လုံး ပျံ့နှံ့သော။

အနုဖရတိ ။ [အနု √ ဖရ+အ+တိ] ပျံ့နှံ့၏။ အနုဖရိတုံ၊ အနုဖရိတွာ။

ဖလ

ဘူ= နိပ္ပတ္တိ အဗျတ္တသဒ္ဒ ဘိဇ္ဇန ဘေဒန ဂတိပကာသ စလနေသု–ပြီးခြင်း(အသီးသီးခြင်း), ပုဒ်ဗျည်းမထင်မပီမပြင် အသံပြုခြင်း, ပျက်စီးခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း, သွားခြင်း, ထင်ရှားခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌။ ဖလတိ။

ဖလတိ ။ [√ ဖလ+အ+တိ] ပြီးစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ သီး၏၊ ထစ်ချုန်း၏၊ ပျက်စီး၏၊ ကျ၏၊ ကြွေကျ၏၊ ကွဲ၏၊ ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဖလန္တ၊ ဖလန္တီ၊ ဖလမာန၊ ဖလိတ၊ ဖလိတွာ၊ (ဖလတိ၊ သီး၏။ ဖာလေယတိ၊ ဖောက်ခွဲစေ၏။) ဖာလာပေတွာ၊ ဖာလိတ၊ ဖာလိတက၊ ဖာလယမာန၊ (ဖာလိယတိ၊ ခွဲအပ်၏၊ ကွဲ၏။) ဖာလိယမာန၊ (ဖာလေတိ၊ ခွဲ၏၊ ကွဲ၏။) ဖာလေတုံ၊ ဖာလေတွာ၊ ဖာလေန္တ။

ဖဂ္ဂု ၊ တိ ၊ [√ ဖလ+ဥ] ဂ-လာ။ ကောတ္ထုဘ။ လ-ကို ပရရုပ် ဂ–ပြု၊ ဖလတိ နိဋ္ဌာနံ ယာတီတိ–ဖဂ္ဂု။ ဓာတွတ္ထ။ အကာဖြစ်သော၊ ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ်၊ အနှစ်မရှိသော၊ အားနည်းသော။ ထီ ။ [√ ဖလ+ဂု] ဖလ–နိပ္ပတ္တိယံ၊ ဂု၊ လဿ ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၂။ ခအောင်းပင်၊ ထအောင်းပင်။

ဖဂ္ဂုန ၊ ပု ၊ [√ ဖလ+ယု] ဖလန္တျတြ–ဖဂ္ဂုနော၊ ယု၊ လဿ ဂေါ၊ အဿ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆။ တပေါင်းလ။ [ဖလ √ ဂဟ+ဏေ+ယု+ဤ] ဖလံ ဂဏှာပေတီတိ–ဖဂ္ဂုနီ၊ ယု၊ ဤ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉။ ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ်။ [ဖဂ္ဂုနီ+ဏ] ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ်နှင့်စန်းယှဉ်သောလ၊ တပေါင်းလ။

ဖလ ၊ နဲ ၊ [√ ဖလ+အ] အကျိုး၊ ဖိုလ်၊ ဖိုလ်စိတ်၊ အသီး၊ အသွား၊ ပျဉ်ချပ်။ (ဖလိတ, ဖလိန၊ အသီးရှိသော။)

ဖလက ၊ နဲ ၊ [√ ဖလ+ဏ္ဍု] ဖလ–ဝိသာရဏေ၊ ဏ္ဍု၊ ဖလတီတိ–ဖလကံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၂။ ဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာ၊ ပျဉ်၊ ပျဉ်ချပ်၊ လိပ်(ရက်ကန်းဝေါဟာရ)။

ဥပ္ပာလေတိ ။ [ဥ √ ဖလ+ဏေ+တိ] ပျက်စီးစေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ကွဲစေ၏၊ ခွဲ၏။

ဩဖာလေတိ ။ [အဝ √ ဖလ+ဏေ+တိ] ကွဲစေ၏၊ ခွဲ၏။

ပိပ္ပလ ၊ နဲ ၊ [ပိယ √ ဖလ+အ] ပိယမွိ ဖာလေတီတိ–ပိပ္ပလံ၊ ဖလ–ဝိဒါရဏေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၇။ ဓားငယ်၊ သင်တုန်းဓား။

ပိပ္ပလီ ၊ ထီ ၊ [ပိတ္တ √ ဖလ+အ+ဤ] ပိတ္တံ ဖလတိ ကုပ္ပတိ ယာယ–ပိပ္ပလီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၃။ ပိတ်ချင်း။

ဖာလ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ ဖလ+ဏ] ဘူမိ ဖလတိ ဘိဇ္ဇတိ, အနေန, ဘူမိံ ဝါ ဖလတိ ဘိန္ဒတီတိ–ဖာလော။

http://www.dhammadownload.com

ဓာတွတ္ထ။ [√ဖလ+ဃဉ်] ဖလျတေ ဝိဒါရယတေ ဘူမိ အနေနာတိ–ဖာလော။ ကောတ္ထုဘ။ ထွန်သွား၊ ထယ်သွား။ နဲ ။ဝါချည်အဝတ်။

ဖာလန ၊ နဲ ၊ [√ဖလ+ဏေ+ယု] ခွဲခြင်း, ဖြတ်ခြင်း။ တိ ။ဖောက်ခွဲတတ်သော။

ဖေဂ္ဂု ၊ ထီ+နဲ ၊ [√ဖလ+ဂု] ဖလ–နိပ္ပတ္တိယံ၊ အသ ဧတ္တံ၊ ဖလတိ နိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတီတိ–ဖေဂ္ဂု= အသာရော။ မောဂ်–၇၊ ၃၆။ အကာ၊ ခအောင်း။ ဖလ–နိပ္ပတ္တိယံ၊ ဥ, ဂု ဝါ, ပုဗ္ဗတြ ဂေါန္တော၊ အသေ၊ ဖေဂ္ဂု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၈။ အကာ။

ဖဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ဖလ+ဏေ+ဥ] ဖလ–ဝိသရဏေ၊ ဥ၊ ဋတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၀။ အဆစ်။

ဝိဖလတိ ။ [ဝိ √ဖလ+အ+တိ] ကွဲ၏၊ စုတ်ပြဲ၏။ ဝိဖာလေတွာ၊ ဝိပ္ဖာလေတိ [ဝိ √ဖလ+ဏေ+တိ] ဆုတ်ဖြဲ၏။ ဝိပ္ဖာလိတ၊ (ဝိဖာလေတိ။)

သမ္ပုလ္လိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ဖလ+တ] ဖလ–ဝိသရဏေ၊ ကတ္တရိ တော၊ သဥ္ဇာတတ္ထေ ဝါ ဣတော၊ အဿု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၂။ ပွင့်ဆဲဖြစ်သော၊ အပွင့်ရှိသော။

ဖဿ

စု= ဂဟဏ ဖဿေသု–ယူခြင်း, တွေ့ထိ(ယှဉ်ကပ်ခြင်း) တို့၌။ ဖဿေတိ၊ ဖဿယတိ။

ဖဿေတိ ။ [√ဖဿ+ဏေ+တိ] ဖဿယတိ၊ ရ၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏၊ တွေ့ထိ၏။ ဖဿယန္တ၊ ဖဿယိတွာ၊ ဖဿိတ၊ ဖဿိတဗ္ဗ၊ ဖဿိတုံ၊ ဖဿေတုံ။

ဖုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ဖဿ+ဋ] ဖဿိဿ ဖုဋ္ဌော၊ ဖဿီယတီတိ–ဖုဋ္ဌော= ဖဿော။ မောဂ်–၇၊ ၅၆။ အတွေ့, အထိ။

ဖာသု ၊ နဲ ၊ [√ဖဿ+ဏု] ဖဿတိ သိနေဟတီတိ–ဖာသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ ချမ်းသာခြင်း။

ဖဋ္ဌ

စု= ဖာဋ္ဌနေ–ဆုတ်ဖြဲခြင်း၌။ ဖာဋ္ဌေတိ၊ ဖာဋ္ဌယတိ။

ဝိပ္ဖာဋ္ဌေတိ ။ [ဝိ √ဖလ+ဏေ+တိ] ဆုတ်ဖြဲ၏၊ ဝိပ္ဖာလေတွာ၊ ဝိပ္ဖာဋ္ဌိတ။

ဖာ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ–ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း၌။ ဖာတိ၊ ဖာ–ဖာလေ ဝမုနေ၊ ဧကက္ခရ။

ဖိယ ၊ ပု ၊ [√ဖာ+ဣယ] ဖာ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ ဣယော၊ ဖိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၈။ တက်(လှော်တက်, ခတ်တက်, တက်မ)။

ဖာတိ ၊ ထီ ၊ [√ဖာ+တိ] ဖာ–ဝုဒ္ဓိမှိ၊ တိ၊ ဖာတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၀။ ဖာတိ ဝမုတိ ဧတေနာတိ–ဖာတိ၊ တိုးပွားကြောင်း၊ တိုးပွားခြင်း။ ဖာတိကမ္မ၊ တိုးပွားကြောင်း အမှု။ ဧဋီ။ **ဖီတ၊ ဖိတ** ၊ တိ ၊ [√ဖာ+တ]

သမ္ဖပ္ပလာပ ၊ ပု ၊ [သံ √ဖာ+ဏ။ သမ္ဖ+ပ √လပ+ဏ] သံ ဟိတံ သုခဥ္စ ဖာတိ ဖာလေတိ ဘိန္ဒတီတိ–သမ္ဖံ။ သမ္ဖံ နိပ္ပလဝစနံ လပတိ ဧတေနာတိ–သမ္ဖပ္ပလာပေါ။ ဧဋီ။ အကျိုးမရှိသောစကား၊ ပြိန်ဖျင်းသောစကား။

ဖာဏ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဖာဏတိ။

ဖာဏိတ ၊ နဲ ၊ [√ဖာဏ+တ] ဖာဏ–ဂတိယံ၊ တော၊ ဖာဏိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၂။ တင်လဲရည်။ (ဖာဏတိ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–)

ဖာယီ၊ ဖာယ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ–ကြီးပွားခြင်း၌။ ဖာယတိ။

ပပ္ဖာသ ၊ နဲ ၊ [ပ √ဖာယ+သက်] ဖာယ–ဝုဒ္ဓိယံ, ပပုဗ္ဗော, ယလောပေါ၊ ဖာယတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီတိ–ပပ္ဖာသံ= ဒေဟကောဋ္ဌာသဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅၊ အဆုတ်။

ဖာတိ ၊ ထီ ၊ [√ဖာယ+တိ] ဖာယ–ဝုဒ္ဓိယံ, ယ–လောပေါ၊ တိ၊ ဖာတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၀။ တိုးပွားကြောင်း၊ တိုးပွားခြင်း၊ ကြီးပွားခြင်း။

ဖီတ ၊ တိ ၊ [√ဖာယီ+တ] တပစ္စယော, ယကာရလောပေါ, ဓာတွန္တဿ သရဿ ဣကာရာဒေသော စ။ နီတိဓာ၊ ၁၄၄။ ကြီးပွားသော၊ စည်ပင်သော၊ ပြည့်စုံသော၊ ဝပြောသော။

ဖေဏ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ဖာယ+နဲ] "ဖေနဲ" ဖာယ-ကို ဖေ–ပြု၊ နဲ–ကို ဏ–ပြု။ ကောတ္ထုဘ။ အမြှုပ်၊ ရေမြှုပ်။

သောဖ ၊ ပု ၊ [သောက √ဖာယ+ဏ] သောကံ ဖာယတိ ဗဟုလံ ကရောတီတိ–သောဖော၊ ဖာယ–ဝုမိယံ၊ ဖာယဿ ဖော၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၇။ ဗိန်းပြဲကိုယ်ရောင်နာ၊ သာနာရုပ်နာ။

http://www.dhammadownload.com

(ဤအကြား၌ ဖာလ၊ ဝိလေခနေ။ ဘူ ။ ဖာလတိ–ဖာလော–ဟု သဒ္ဒနီတိ ရှိသေး၏၊ ဖလ ဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးတော့သည်၊ ကျမ်းရင်း၌လည်း မရှိ။ ဓာတွတ္ထ။)

ယင်းသည် ဟလ–ဝိလေခနေမှ ဖာနှင့်ဟ ခပ်ဆင်ဆင်တူ၍ အဆင့်ဆင့် အရေးအကူး မှာလာ ခဲ့ဟန် တူပါသည်။

ဖိ

ဘူ= ဥန္နတေ–မြင့်မောက်တက်ကြွခြင်း၌။

ဖိတု ဥန္နတေ ဂမနေ၊ ဧကက္ခရ။ သာသနာ နုရူပေန ဣကာရဿ ဤယ, ဣယျာဒေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နီတိဓာ၊ ၁၈။ ဖီယတိ၊ ဖိယျတိ။

ဖေဏ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဖိ+ယု] ဖီယတိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ ဥန္နမတီတိ–ဖေဏံ= ဥဒကဖေဏော၊ ဖိဓာတု၊ ယုပစ္စယော။ ဧဋီ။ ရေမြုပ်၊ အမြုပ်။

ဖိယ ၊ ပု ၊ [√ဖိ+အ] ဖီယတိ ဂစ္ဆတိ နာဝါ ဧတေ နာတိ–ဖိယော။ ဧဋီ။ တက်–(လှော်တက်, ခတ်တက်, တက်မ)။

ဖိဋ

စု= ဟိံသနာ နာဒရာဝရဏေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, မရိုသေခြင်း, ပိတ်ဆို့ခြင်းတို့၌။ ဖေဋယတိ၊ ဖေဋယတေ။

ဖုစ္ဆ

ဘူ= အဿတိယံ–သတိမေ့လျော့ခြင်း၌။ ဖုစ္ဆတိ။

ဖုဇ္ဇ

ဘူ= ဝဇိရနိဂ္ဂေါသေ–ဝရဇိန်လက်နက် မိုးကြိုးစက်သံ၌။ ဖုဇ္ဇတိ ဝဇိရံ။

ဖုဋ

ဘူ+စု= ဝိကသန ဘေဒနေသု–ပွင့်ကားခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်းတို့၌။

စု= ဝိဓုနနေ–ခါတွက်ခြင်း၌။

အာပုဗ္ဗော– ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။

ဖုဋတိ၊ ဖောဋေတိ၊ ဖောဋယတိ။

ဖုဋတိ ။ [√ဖုဋ+အ+တိ] ကွဲ၏။ ဖုဋန၊ ဖုဋိတ။

ဖုဋ ၊ တိ ၊ [√ဖုဋ+က] ကောတ္ထုဘ။ ပွင့်သော၊ ကွဲအက်သော၊ ထင်ရှားသော(သိသာပေါ်လွင်သော)။

ဖုဋန ၊ နာ ၊ [√ဖုဋ+ယု] ဖုဋ–ဝိကသနေ၊ ဖုဋ–ဘေဒနေ ဝါ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၉။ ခွဲခြင်း၊ စိတ်ခြင်း။

ဖောဋေတိ ။ [√ဖုဋ+ဏေ+တိ] ဖောဋယတိ၊ လှုပ်၏၊ ခါ၏၊ တီးခတ်၏၊ (လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၏။) ဖောဋန၊ ဖောဋယိတွာ၊ ဖောဋိတ၊ (ခါအပ်, ဖတ်အပ်သော။) ဖောဋေတွာ၊ ဖောဋေန္တ။

ဖောဋ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဖုဋ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ အနာစိမ်း၊ သွေးစုနာ၊ (boil–) အကျိတ်ရောင်, အဖု၊ (tumour,) ။ သူ။ ဖုဋ–သံကိလေသနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဖောဋော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၄။ သွေးစုနာ၊ ထွတ်အိုင်းနာ။

ပါဒဖောဋ ၊ ပု ၊ [ပါဒ+ဖောဋ] ပါဒဿ ဖောဋော ဘေဒနံ ဒရဏံ–ပါဒဖောဋော၊ ဖုဋ–ဘေဒေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၅။ ပါဒဖောဋော ဝါ၊ ခြေကွဲသောအနာ။

အပ္ဖောဋေတိ ။ [အာ √ဖုဋ+ဏေ+တိ] ခတ်၏၊ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၏၊ လက်ခမောင်းခတ်၏။ အပ္ဖောဋေတွာ၊ အပ္ဖောဋန၊ အပ္ဖောဋိတ၊ အပ္ဖောဋေန္တ။

အပ္ဖောဋာ ၊ ထီ ၊ [အာ √ဖုဋ+အ+အာ] ဖုဋ–ဝကသနေ၊ အာဘုသော ဖုသတီတိ–အပ္ဖောဋာ၊ ရဿာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၅။ တောစံပယ်၊ စံပယ်။ နာ။

ဝိပ္ဖောဋိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ဖုဋ+တ] အထူးအားဖြင့် (အကြွင်းမဲ့)ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ –ခါတွက်–စွန့်လွှတ်အပ်သော။

သမ္ဖုဋတိ ။ [သံ √ဖုဋ+အ+တိ] ပြင်းစွာပေါက်ကွဲ၏၊ –ကွဲအက်၏။ သမ္ဖုဋိတ၊ တွန့်ရှုံ့သော၊ လိပ်ခွေသော။

ပပ္ဖောဋေတိ ။ [ပ √ဖုဋ+ဏေ+တိ] ခါတွက်၏၊ ခါ၏၊ ပြာ၏၊ ဝန်း၏။ ပပ္ဖောဋေတွာ၊ ပပ္ဖောဋက၊ ပပ္ဖောဋန။ နာ ။ဗန်း၊ ဆန်ကော၊ ပြာခြင်း၊ လှေ့ခြင်း။

ဖုဋိ၊ ဖုဏ္ဍ

စု= ပရိဟာသေ–ပြက်ရယ်ခြင်း ကစားကျီစယ်ခြင်း၌။ ဖုဏ္ဍေတိ၊ ဖုဏ္ဍယတိ။

ဘူ= ဝိသရဏေ။ ဓာတုပြိတ္တိ။

http://www.dhammadownload.com

ဖုဋ္ဌ

စု= အနာဒရေ-မရိုသေခြင်း၌။ ဖုဋ္ဌယတိ။

ဖုဒိ၊ ဖုဏ္ဍ

ဘူ= ဝိကသနေ-ပွင့်ခြင်း၌။

စု= ပရိဟာသေ-ပြက်ရယ်-ကျီစယ်ခြင်း၌။ ဖုဏ္ဍတိ၊ ဖုဏ္ဍယတိ။

ဖုဏ

ဘူ= ဝိကိရဏ ဝိဓုနနေသု-ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲခြင်း, ခါတွက်ခြင်းတို့၌။ ဖုဏတိ။

ဖုဏတိ ။ [✓ ဖုဏ+အ+တိ] ဖုနတိ၊ ခါတွက်၏၊ ဖရိုဖရဲကြဲ၏။

ဖုရ

ဘူ= သဉ္စလန ပကာသနေသု-တုန်လှုပ်ခြင်း, ထင်ရှားပြခြင်းတို့၌။ ဖုရတိ။

ဖုလိင် ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဖုရ+ဂက်] ဖုရ-စလနေ၊ လိမုင်၊ (လိင်ပြု၊) ဖုရတိ စလတီတိ-ဖုလိင်ဂေါ= ဇလိတင်ဂါရာဝယဝေါ။ မောဂ်-၇၊ ၃၃။ မီးပေါက်မီးပွား၊ မီးကျီး။ [ဖုလ္လ ✓ ဂမု+ကွိ] ဖုလ္လံ ဂစ္ဆတီတိ-ဖုလိင်ံ ။ [✓ ဖုရ+ဂက်] ဖုရ-ဇလနေ ဝါ၊ ဖုရတိ ဇလတီတိ-ဖုလိင်ံ ။ သူစိ။

ဝိပ္ပုရတိ ။ [ဝိ ✓ ဖုရ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ ဝိပ္ပုရန္တ၊ ဝိပ္ပုရိတ။

ဝိပ္ပုလိင် ၊ ပု+နဲ ၊ [ဝိ ✓ ဖုရ+ဂက်] မောဂ်-အလို၊ [ဝိ+ဖုလ္လ ✓ ဂမု+ကွိ] ဝိဝိဓာသု ဒိသာသု ဖုလ္လံ ဂစ္ဆတီတိ-ဝိပ္ပုလိင်ံ ၊ တထာ **ဖုလိင်ံ** ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅။ မီးပေါက်, မီးပွား၊ မီးကျီး။

သုဝိပ္ပုလိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ ဖုရ+တ] ရ-ကို လ-ပြု၊ ကောင်းစွာထွန်းလင်းတောက်ပသော။

ဖုလ

ဘူ= စလန ပကာသန စယေသု-တုန်လှုပ်ခြင်း, ထင်ရှားခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ ဖုလတိ။

ဖုလိင် ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဖုလ+ဣင်စ်] ကောတ္ထုဘ။ ဖုလတိ စလတိ ပကာသတိ ဝါတိ-ဖုလိင်ဂေါ၊ **ဝိပ္ပုလိင်ဂေါ။** ဓာတွတ္ထ။ မီးပေါက်, မီးပွား, မီးကျီး။

သုဝိပ္ပုလိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ ဖုလ+တ] ကောင်းစွာထွန်းလင်းတောက်ပသော။

ဖုလ္လ

ဘူ= ဝိကသန ဘေဒေသု-ပွင့်လန်းခြင်း, ပျက်စီးခြင်းတို့၌။ ဖုလ္လတိ။

ဖုလ္လတိ ။ [✓ ဖုလ္လ+အ+တိ] ပွင့်၏။ ဖုလ္လာပေန္တ၊ ပွင့်စေသော။ ဖုလ္လိတ၊ ပွင့်သော၊ ကျိုးပျက်သော။

ဖုလ္လ ၊ တိ ၊ [✓ ဖုလ္လ+အ] ပွင့်သော၊ ကွဲသော၊ ကျိုးပျက်သော။ နဲ ။ပွင့်ခြင်း။ ဖုလိင်ံ ။

မုခဖုလ္လ ၊ နဲ ၊ [မုခ ✓ ဖုလ္လ+အ] မုခေ ဖုလ္လတီတိ-မုခဖုလ္လံ၊ ဖုလ္လ-ဝိကသနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၉။ မျက်နှာတန်ဆာ၊ (မှန်ကူခြင်း၊ နံ့သာပြောက်ထိုးခြင်း။)

သံဖုလ္လ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဖုလ္လ+အ] ကောင်းစွာပွင့်သော၊ ရွှင်ပြုံးကြည်လင်သော။

သမ္ဖုလ္လိတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဖုလ္လ+တ] ဖုလ္လ-ဝိကသနေ၊ ကတ္တရိ၊ တော၊ သဉ္ဇာတတ္ထေ ဝါ ဣတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၂။ အပွင့်ရှိသော၊ ပွင့်ဆဲဖြစ်သော။

သုဖုလ္လ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဖုလ္လ+အ] ကောင်းစွာ (ပင်လုံးကျွတ်) ပွင့်သော။ [သု ✓ ဖုလ္လ+ဏေ+အ] ကောင်းစွာ ပွင့်လင်းစေအပ်သော၊ သိစေအပ်သော။

သုဖုလ္လိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဖုလ္လ+တ] ကောင်းစွာပွင့်သော။ [သုဖုလ္လ+ဣတ] ဖြစ်သောကောင်းစွာပွင့်ခြင်းရှိသော။

ဖုသ

ဘူ+စု= သံဖဿေ-တွေ့ထိခြင်း၌။

စု= ဂဟဏေ-ယူခြင်း၌။

စု၊ ဖုသ-သမ္ဖဿေ, ပတ္တိယဉ္စ။ နိရုတ္တိ၊ ၄၀၆။ ဖုသတိ၊ ဖဿတိ၊ (ဖုသ-ကို ဖဿ-ပြု။)

ဖဿတိ ။ [✓ ဖုသ+အ+တိ] တွေ့ထိ၏၊ ရ၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏။ ဖဿန၊ ဖဿယန္တ၊ တွေ့ထိအပ်သော။ မာန-ကို အန္တ-ပြန်၊ ဖဿိတ၊ ဖဿိတဗ္ဗ၊ ဖဿိတုံ။

ဖဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဖုသ+ဏ] ဖုသတီတိ-ဖဿော၊ အာရမဏံ ဖုသန္တိ ဧတေန, သယံ ဝါ ဖုသတိ, ဖုသနမတ္တမေ ဝါ ဧတန္တိ-ဖဿော။ ဘိဋ္ဌ-၁၊ ၁၅၁။ ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဖုသဿ ဖဿော၊ သံယောဂန္တတ္တာ နဲ ဝုဒ္ဓိ။ ရူ၊ ၅၇၇။ ဖဿ။

http://www.dhammadownload.com

[√ဖုသ+သက်] ဖုသ–သမ္မဿေ, ဥဿတ္တံ၊ ဖုသတီတိ–ဖဿော= ကာယဝိညာဏဝိသယော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဖုဿော= နက္ခတ္တံ၊ ဖုသ္သနက္ခတ်။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅။

ဖဿ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၊ ပု+န ၊ [√ဖုသ+အ။ √ဖုသ+တဗ္ဗ] ဖုသိတဗ္ဗော–ဖဿော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗော စ၊ တဗ္ဗော၊ သဿ ဌော၊ တဿ ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၉။ အတွေ့, အထိ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။

ဖာသု ၊ တိ ၊ [√ဖုသ+ဥ] ဖဿတိ သိနေဟတိတိ–ဖာသု၊ ဖုသတိ ဝါ ဗာဓတိ ဒုက္ခန္တိ–ဖာသု။ ဓာန်ဦ၊ ၈၈။ [ဖာသု+က] **ဖာသုက**၊ ချမ်းသာသော။ န ။ချမ်းသာခြင်း။ ဖာသု ၊ ထိ ၊ [ဖုသ+ဥ] ဖုသိတဗ္ဗာတိ–ဖာသု။ ဖာသုကာ၊ [ဖာသု+က+အာ] ဖာသုယေဝ–ဖာသုကာ။ သီဋီသစ်–၁၊ ၈၆။ နံရိုး၊ ....(အခြင်ရနယ်။)

ဖာသုဋ္ဌကာ၊ ဖာသုကာ ၊ ထိ ၊ [√ဖုသ+ဥ+က+အာ] ဖုသ–သမ္မဿေ၊ ဥပစ္စယော၊ ဥဿာ၊ ဋ္ဌကာရဝဏ္ဏာဂမော၊ သကတ္ထေ ကော။ အဋ္ဌာဂမေ ဖာသုကာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၈။ နံရိုး။

ဖုသတိ ။ [√ ဖုသ+အ+တိ] တွေ့ထိ၏၊ ရ၏၊ ဆိုက်ရောက်၏၊ ကျရောက်၏၊ ပျံ့နှံ့၏။ (ဖုသတိ၊ တွေ့ထိအပ်၏၊ထိခိုက်အပ်၏၊ ယ–ကျေ။) ဖုဋ္ဌ၊ ဖုဋ္ဌံ၊ ဖုသန၊ ဖုသနကာ၊ ဖုသန္တ၊ ဖုသမာန၊ (ဖုသယတိ၊ –စေ၏။) ဖုသယိတ္ထာ၊ ဖုသာပိတာ၊ (ဖုသာပေတိ၊ –စေ၏။) ဖုသာပေတ္ထာ၊ ဖုသာပေန္တ၊ (ဖုသေတိ၊ တွေ့ထိ၏။) ဖုဿယတိ [ဖုသ+ဏယ+တိ] ဆွတ်ဖျန်း၏၊ ကျစေ၏၊ ရွာစေ၏။ ဖုသယန္တ၊ ဖုသိတဗ္ဗ၊ ဖုသိတုံ၊ ဖုသိတ္ထာ၊ ဖုသိယမာန၊ ဖောသိတုံ၊ တွေ့ထိခြင်းငှာ, ဖျန်းခြင်းငှာ၊ အစက်အပြောက်ပြုခြင်းငှာ။

ဖုသိယတိ ။ [√ဖုသ+ယ+တေ] ဖုသီယတိ၊ တွေ့ထိအပ်၏။ ဖုဿ၊ တွေ့ထိ၍။

ဥပဖုသတိ ။ [ဥပ √ ဖုသ+အ+တိ] တွေ့ထိ၏၊ ကပ်ရောက်၏။

ဥပသမ္ဖုဿတိ ။ [ဥပ+သံ √ဖုသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏၊ ပွေ့ဖက်၏။ (ဥပသမ္ဖုသေတိ၊ –စေ၏။)

ဖုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ ဖုသ+တ] တွေ့ထိအပ်သော, ရောက်အပ်သော, အာရုံပြုအပ်သော၊ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သော၊ ထိပါးအပ်သော၊ တွေ့ထိတတ်သော၊ တွေ့ထိခြင်း။ [√ဖုသ+ဋ္ဌ] ဖဿိဿ ဖုဋ္ဌော၊ ဖဿိယတီတိ–ဖုဋ္ဌော= ဖဿော။ မောဂ်–၇၊ ၅၆။

ဖုသိတ ၊ န ၊ [√ဖုသ+တ] ဖုသ–ဖုသနေ၊ တော၊ ဖုသိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၀။ ရေစက်-ရေပေါက်, အစက်, အပြောက်။ တိ ။ထိစပ်သော၊ တွေ့ထိသော၊ တွေ့ထိအပ်သော၊ ရအပ်သော။ ဖုသိတ၊ ပွင့်သော၊ ထိအပ်သော။

အတလမ္ဖဿ ၊ တိ ၊ [န+တလ √ ဖုသ+အ] နဟေဋ္ဌိမတလံ ဖုသတိ ယတြ–အတလမ္ဖဿံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၉။ မထောက်မီသော၊ အလွန်နက်သော။

အနုဖုသာယတိ ။ [အနု √ဖုသ+ဏယ+တိ] တွေ့ထိ၏၊ ကျရောက်၏။

အနုပရိပ္ပုန ၊ တိ ၊ [အနု+ပရိ √ဖုသ+တ] အဖန်ဖန်ထက်ဝန်းကျင်(အလုံးစုံ) တွေ့ထိပျံ့နှံ့သော။

အာဖုသတိ ။ [အာ √ဖုသ+အ+တိ] ရ၏၊ ရောက်၏။

သမ္ဖုသတိ ။ [သံ √ ဖုသ+အ+တိ] တွေ့ထိ၏၊ ထိခိုက်၏၊ ရ၏၊ ရောနှောက်၏၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ၏၊ ပေါင်းဖော်၏။ သမ္ဖုဋ္ဌ၊ သမ္ဖုသိတွာ၊ သမ္ဖုသိတုံ၊ သမ္ဖုသန္တ၊ သမ္ဖုသမာန၊ (သမ္ဖုသေတိ၊) သမ္ဖုသာပေန္တ၊ သမ္ဖုသန၊ သမ္ဖုသိတ။

သမုပ္ပေါသိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ √ ဖုသ+တ] ဆွတ်အပ်သော၊ ပက်ဖျန်းအပ်သော။ ပရိပ္ပေါသိတ။

သမ္ဖဿ ၊ ပု ၊ [သံ √ဖုသ+ဏ္ဍ] သမ္ဖုသိယတေတိ–သမ္ဖဿော၊ ဥဿ အတ္တံ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၀–ကို လည်းရှု၊ အတွေ့, အထိ၊ တွေ့ထိခြင်း၊ ဖဿစေတသိက်။ သမ္ဖဿကာ၊ သံဖဿမာန။ သမ္ဖသိတ၊ [သမ္ဖဿ+ဏ္ဍတ] ဖြစ်သော တွေ့ထိခြင်းရှိသော။

သမ္ဖာဖုသိတ ၊ တိ ၊ [သမ္ဖာ √ဖုသ+တ] ကောင်းစွာထိသော၊ –စေ့စပ်သော။

သုပိစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [သု √ဖုသ+တ] သ–ကို စ္ဆ–ပြု၊ ဏ္ဍ–လ၊ ဖု–ကို ပိ–ပြု၊ ([သြိဿ] ဓာတ်မှ လာသောကြောင့် ဖု–ကို ပိ–ပြုရသည်၊) ကောင်းစွာထိသော, –စေ့စပ်သော, –ထိစပ်သော။

သုဖဿ ၊ ပု ၊ [သု √ဖုသ+ဏ] ကောင်းသောအတွေ့, အထိ၊ ကောင်းစွာတွေ့ထိခြင်း။ သုဖသိတ၊ သုဖုသိတ၊ သုဖုသိတ၊ ကောင်းစွာတွေ့ထိအပ်သော၊ ကောင်းစွာသိမြင်–ရရှိအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဖေန၊ ဖေလ

ဘူ= ဂမနေ–သွားခြင်း၌။ ဖေနတိ၊ ဖေလတိ။

ဖေန ၊ ပု ၊ [√ဖေန+ဏ] ဖေနတိ ဥဒကပိဋ္ဌေ ဂစ္ဆတီတိ–ဖေနော၊ န–ကို ဏ–ပြု၊ **ဖေဏော၊** အမြှုပ်၊ ရေမြှုပ်။ [√ဖာယ+နု] ဖာယ–ကို ဖေ–ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။

ဖေနိလ ၊ ပု ၊ [√ဖေန+ကလ] ဖေဏိလ၊ ကင်ပွန်းတော် (သဘော်ကင်ပွန်း, ကုလားကင်ပွန်း၊ မျောက်မင်းသွေးခဲ၊) ပုတီးနက်, ဆီးပင်, သမင်စာပင်။

ဖေလ ၊ နု ၊ [√ဖေလ+ဏ]

ဖေလာ ၊ ထီ ၊ [√ဖေလ+အ+အာ]

ဖေလိကာ ၊ ထီ ၊ [√ဖေလ+ကွ+က+အာ]

ဖေလီ ၊ထီ ၊ [√ဖေလ+ကွ+ဣ] ပေလျတေနုရေ နိက္ခိပျတေတိ–ဖေလံ, ဖေလာ, ဖေလိကာ, ဖေလီ။ ကောတ္ထုဘာ။ စွန့်ပစ်အပ်သော၊ ကြဉ်ဖယ်အပ်သော, ထွေးအန်ထားအပ်သော၊ စားကြွင်းစားကျန်၊ အနှံဖတ်။

ဖေလ္လိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√ဖေလ+တဗ္ဗ] တွန်းအပ်သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော၊ တိ–ပိ။

ဖေလ္လိယမာန ၊ တိ ၊ [√ဖေလ+ကယ+မာန] တွန်းအပ်သော၊ နှိပ်စက်အပ်သော။ တိ–ပိ။

ဗံဟ၊ ဗဟိ၊ ဗဟ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ–ကြီးပွားခြင်း၌။ ဗံဟတိ၊ ဗဟတိ။

ဗဟလ ၊ တိ ၊ [√ဗံဟ+ကလ] ဗံဟိဿ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ၊ ဗံဟတိ ဝုဒ္ဓိ ဂစ္ဆတီတိ–ဗဟလံ= ဃနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၄။ [√ဗဟ+အလ] ဗဟ–ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ဗဟလံ။ ရူ၊ ၆၇၅။ တခဲနက်သော, ထူထပ်သော၊ အားကြီးသော၊ လွန်ကဲသော၊ ထက်မြက်သော၊ ပြင်းထန်သော၊ ပျစ်ခွဲသော။ ပု ။လုံးပတ်၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်။

ဗဟု ၊ တိ ၊ [√ဗံဟ+ဥ] ဗံဟ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ ဗံဟက္ကတိနိဒ္ဒေသာ ဥမှိ နိစ္စံ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ၊ ဗံဟတိ ဝုဒ္ဓိ ဂစ္ဆတီတိ–ဗဟု= အနပ္ပကံ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ ဗဟ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ ဥ၊ ဗဟု။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၃။ ဗဟုက၊ များသော၊ ကြီးသော၊ ထူသော။

ဗဟုလ ၊ တိ ၊ [√ဗံဟ+ကုလစ်] နိဂ္ဂဟီတ်ကိုချေ။ ကောတ္ထုဘာ။ များသော၊ ပေါများသော။ **ဗဟုလာ**။ ထီ ။ဖာလာကြီး။

ဒဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ဗဟ+အ] ဗဟ–ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ဗဿ ဒေါ, ဋ္ဌန္တော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၁၄။ ကြမ်းတမ်း–ခက်မာသော။

ဗာဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ဗဟ+တ] ဗဟ–ဝုဒ္ဓိမှိ၊ အဗဟီတိ–ဗာဋ္ဌော၊ ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဒီဃော။ ရူ၊ ၆၂၁။ [√ဗဟ+ဟ] ဗဟိဿ ဋ္ဌော, ဒီဃော စ၊ ဗဟတိ ဝုဒ္ဓိ ဂစ္ဆတီတိ–ဗာဋ္ဌံ= ဒဋ္ဌံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၆–ကိုလည်းရှု။ လွန်ကဲသော၊ ပြင်းထန်သော။

ဗာဟု ၊ ထီ+ပု ၊ [√ဗဟ+ဏု] လက်ရုံးလက်မောင်း၊ **ဗာဟာ** ၊ ထီ ၊ [ဗာဟု+အာ] လက်ရုံးလက်မောင်း။ ဓာတ္ထုတ္ထ။

ဗုမ္မ ၊ တိ ၊ [√ဗဟ+ကွ] ဗဟ, ဗြဟ, ဗြူဟ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ အဗဟီတိ–ဗုမ္မော၊ ကတ္တရိ ကွော။ မောဂ်–၅၊ ၁၄၇၊ ပဋ္ဌ။ ကြီးပွားသော၊ ကြီးရင့်သော၊ အိုမင်းသော။

သမ္မဟုလ ၊ တိ ၊ [သံ √ဗံဟ+ကုလစ်] များသော၊ ပေါများသော။

ဗြဟ္မ ၊ ပု+နု ၊ [√ဗဟ+မ] ဗဟ–ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ဗြဟ္မာ၊ နိပါတနတော ဗြော ဗဿ။ ရူ၊ ၆၅၃။ ဗြဟ္မာ၊ (ဘုရား, ပုဏ္ဏား, မိဘ, ဂဠုန်) မဂ်တရား၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတရား။ နု ။ဗေဒင်၊ အကျင့်သီလ။ တိ ။ မြတ်သော။

သုဗဟလ ၊ တိ ၊ [သု √ဗံဟ+ကလ] အလွန်ထူထဲသော၊ အလွန်ပျစ်ခွဲသော။ **သုဗဟု**၊ အလွန်များသော။ **သုဗာဟု**၊ သန်မာသည့် လက်ရုံးလက်မောင်းရှိသော။ **သုဗာဋ္ဌ**၊ အလွန်ပြင်းထန်သော။

ဗဋ္ဌ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိ သာမတ္ထိယေသု–ကြီးပွားခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌။ ဗဋ္ဌတိ။

ဗဏ္ဏ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဗဏ္ဏတိ။

ဗဒ

ဘူ= ထေရိယေ–မြဲမြံခိုင်ခံ့ခြင်း၌။ ဗဒတိ။

ဗဒရ ၊ ပု ၊ [√ဗဒ+အရစ်] ဗဒတိ ထိရီဘဝတိ ဆိန္နေပိ ပုနပ္ပုနံ ပရောဟတီတိ–ဗဒရော။ ကောတ္ထုဘာ။

http://www.dhammadownload.com

ဆီးပင်။ န ။ဆီးသီး။ **ဗဒရီ** ၊ ထိ ၊ [ဗဒရ+ဉျိ] ဆီးပင်။

ဗဒွ

ဘူ= သံဟရိသေ၊ သံဟရိသော ဝိနိဗဒွကြိယာ၊ ဗဒွတိ၊ ဝိနိဗဒွတိ၊ ဝိနိဗဒွေါ။

ဉျိသို့ နိတိဓာ–၌ ဆိုထားသည်ကို "ကျမ်းရင်း၌ မရှိ၊ ဝိနိဗဒွေါ–လည်း ဗဓ–ဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးတော့သည်"ဟု ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟက ပယ်ထားသည်။

ဗဓ

ဘူ= နိန္ဒာယံ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။

စု= ဗာဓနေ–တားမြစ်ခြင်း၌။

ဘူ+စု= ဗန္ဓနေ–နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။

ဒိ= ဗဇ္ဈနေ–ဖွဲ့မိ, ငြိတွယ်ခြင်း၌။

ဗဓတိ၊ ဗာဓေတိ၊ ဗာဓယတိ၊ ဗဇ္ဈတိ။

ဗဇ္ဈတိ ။ [√ ဗဓ+ယ+တိ] ဖွဲ့၏၊ ချည်တုပ်၏, နှောင်ဖွဲ့၏, ဖွဲ့ယှက်၏၊ ငြိကပ်၏၊ ထိစပ်၏၊ –အပ်၏။ ဓာတ္တတ္ထ။ ဗဇ္ဈ၊ –၍။ ဗဇ္ဈန၊ ဗဇ္ဈနက၊ ဗဇ္ဈမာန၊ ဗဇ္ဈိတ၊ ဗဇ္ဈိတွာ၊ ဗဒွ။

ဗဒွဝေရ ၊ န ၊ [√ ဗဓ+တ = ဗဒွ+ဝေရ] ဗဇ္ဈတိ ဝေရမနေနာတိ–ဗဒွဝေရံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၅။ ရန်ငြိုး ဖွဲ့ခြင်း။ တိ ။ဖွဲ့အပ်သော ရန်ငြိုးရှိသော၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်သော။

ဗဓက ၊ တိ ၊ [√ ဗဓ+ဏက] ဝုဒ္ဓိမပြုရ။ မောဂ်–၅၊ ၃၊ ၄င်းပဋ္ဌိကာ။ ကစ္စည်း–အလို ဏွေ။ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော။

ဗဓိရ ၊ တိ ၊ [√ ဗဓ+ကိရ] ဗဓ–ဗာဓနေ၊ ဗာဓိယတီတိ–ဗဓိရော= သောတဝိကလော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၉။ နားထိုင်းသော၊ နားလေးသော၊ နားပင်းသော။

ဗာဓယတိ ။ [√ ဗဓ+ဏယ+တိ] ဗာဓေတိ၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်၏၊ နှောင်ဖွဲ့၏၊ ဖမ်း၏။ ဗာဓယန၊ ဗာဓယိတွာ၊ ဗာဓေတဗ္ဗ၊ ဗာဓေတုံ၊ ဗာဓေတွာ၊ ဗာဓေန္တ ။

အာဗာဓယတိ ။ [အာ √ ဗဓ+ဏယ+တိ] အာဗာဓေတိ၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။

အာဗာဓ ၊ ပု ၊ [အာ √ ဗဓ+ဏ] အာဗာဓယတီတိ–အာဗာဓော။ အံဒို–၃၊ ၉၇။ အနာ၊ ရောဂါ။

အာဗာဓိတ ၊ တိ ၊ [အာဗာဓ+ကွတ] ဖြစ်သောအနာရှိသော၊ အနာရောဂါစွဲကပ်သော။

အာဗာဓိက [အာဗာဓ+ဏိက] သော(အာဗာဓော) ယသ အတ္ထိတိ–အာဗာဓိကော။ အံဒို–၃၊ ၉၇။ ထိ၌ အာဗာဓိကိနီ၊ အနာရောဂါရှိသော၊ အနာရောဂါစွဲကပ်သော။

ဂဒွဗာဓီ ။ [ဂဒွ √ ဗဓ+ဏီ] ဂဒွေ ဗာဓယီ'သူတိ–ဂဒွဗာဓိနော။ ဝိဌ–၃၊ ၁၃၈။ လင်းတကိုသတ်တတ်သော၊ –သတ်လေ့ရှိသော။

ဥဗ္ဗဓတိ ။ [ဥ √ ဗဓ+အ+တိ] သတ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

ဗျာပါဓေတိ ။ [ဝိ+အာ √ ဗဓ+ဏော+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဗျာပါဓက၊ ဗျာပါဓန၊ ဗျာဗာဓိတ၊ ဗျာဗာဓေန္တ ။

ဗျာဗာဓ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ √ ဗဓ+ဏ] နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲတတ်သော သဘော၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၊ အနာရောဂါ။

ဗျာဗဇ္ဈ ၊ န ၊ [ဗျာဗာဓ+ဏျ] ဝိဝိဓေဟိ အာကာရေဟိ အာဗာဓနတော ဗျာဗာဓေါဝ–ဗျာဗဇ္ဈံ၊ ကာယိကံ စေတသိကဉ္စ ဒုက္ခံ။ အံဒို–၂၊ ၉၁။ ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲ စိတ်၌ဖြစ်သောဆင်းရဲ။

ဝိဗာဓေတိ ။ [ဝိ √ ဗဓ+ဏော+တိ] ဝိဗာဓယတိ၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဝိဗာဓေတွာ၊ ဝိဗာဓေန္တ ။

ဗိဘန္ဓာ ၊ ထိ ၊ [√ ဗဓ+ဆ] ဗဓ–ဗန္ဓနေ, ဆော။ မောဂ်–၅၊ ၃–နှင့် ယင်းပဋ္ဌိကာကိုရှု။ ဗဓ်+ဆ၊ ဗဓ်ဓာတ်၏ ဗ–ကို ဘ–ပြု= ဘဓ+ဆ၊ ဓ–ကို ပရရုပ် ဆ–ပြု၍ ဒုတိယက္ခရာ ဆ–ကို ပဥမက္ခရာ စလုံးပြု= ဘန္ဆ၊ ယင်းကို အဆုံးသရကို ချန်၍ ဘန္ဆ် ဘန္ဆ–ဟု ဒွိတ္တာပြု၊ ဒွိတ္တာ၌ ရှေ့ဘ–ကို ဗ–ပြု၊ ရှေ့အ–ကို ဣ–ပြု၍ ဉျိဒယပြု၊ ဒွိတ္တာ၌ ရှေ့အစဗျည်းမှတစ်ပါးသော (န်ဆ်)ဗျည်းကို ချေ၊ ဗိဘန္ဆ–ဟု ဖြစ်၏၊ [ဗိဘန္ဆ+အ+အာ] ဗိဘန္ဆနံ–ဗိဘန္ဓာ၊ ရွံရှာခြင်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်း။

ဗိဘန္ဆ ၊ တိ ၊ [ဗိဘန္ဆ+ဏ] ရွံစရာကောင်းသော၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အရုပ်ဆိုးသော၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော။ ကစ္စည်းနှင့်ရှုတို့၏ အဆိုအမိန့်

http://www.dhammadownload.com

အရ ရုပ်ပြီးပုံကိုလည်း နည်းမှီ၍ သိနိုင်လောက်ပါပြီ၊ ဗီဘစ္ဆတိ၊ [ဗီဘစ္ဆ+တိ] ရွံရှာ၏၊ စက်ဆုပ်၏။

ဗီဘစ္ဆေတိ ။ [ဗီဘစ္ဆ+ဏော+တိ] ခြိမ်းခြောက်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။

အပယိဗ္ဗမာန ၊ တိ ၊ [န+ပရိ ✓ဗဓ+ယ+မာန] ထက်ဝန်းကျင် မနှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ -မငြိတွယ်အပ်သော။

အဗဗ္ဗ ။ ဗျ ။ [အာ ✓ဗဓ+တွာ] အာ-ကို ရဿပြု၊ နှောင်ဖွဲ့၍၊ လည်၌ဆွဲ၍။ အဗဗ္ဗန၊ မဖွဲ့မိခြင်း။ အဗဗ္ဗန္တ [န+ဗဗ္ဗန္တ] မဖွဲ့မိသော၊ မငြိသော။ အဗဗ္ဗိတွာ၊ အဗဒ္ဓ။

သမနုဗဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ+အနု ✓ဗဓ+တ] နောက်မှ လိုက်ဖမ်းအပ်သော၊ နောက်မှ အလိုက်ခံရသော။

သမ္မဗ္ဗတိ ။ [သံ ✓ဗဓ+ယ+တိ] ဖွဲ့၏၊ ငြိတွယ်၏၊ ဆက်စပ်၏၊ -အပ်၏။ သမ္မဗ္ဗိတွာ၊ သမ္မဗ္ဗမာန၊ သမ္မဗ္ဗန၊ သမ္မဗ္ဗနီယ၊ သမ္မဗ္ဗိတဗ္ဗ၊ သံဗဒ္ဓ။

ပဋိဗဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ဗဓ+တ] စပ်သော၊ ဆက်စပ်သော၊ တည်မှီသော၊ ငြိကပ်သော၊ တွယ်တာသော၊ တပ်မက်သော၊ -အပ်သော၊ -ရာဖြစ်သော။

ဗန္ဓ

ဘူ+စု= ဗန္ဓနေ-တုပ်နှောင်(ချည်တည်း ဖွဲ့စည်းရစ်ပတ်နှစ်ပါးစပ်)ခြင်း၌။ ဗန္ဓတိ၊ ဗန္ဓယတိ။

ဗန္ဓတိ ။ [✓ဗန္ဓ+အ+တိ] တုပ်နှောင်၏၊ ဖမ်းဆီး၏၊ ဖွဲ့၏၊ သီကုံး၏၊ သမုတ်၏၊ ထုံး၏၊ ချည်၏၊ တုပ်၏၊ ကျစ်၏၊ ဆက်စပ်၏၊ ဝတ်ဆင်၏။ ဗန္ဓက၊ ဗန္ဓနီယ၊ ဗန္ဓန္တ၊ (ဗန္ဓာပေတိ၊ ဖွဲ့စေ၏၊ ဖမ်းဆီးစေ၏။) ဗန္ဓာပန၊ ဗန္ဓာပိတ၊ ဗန္ဓာပေတွာ၊ ဗန္ဓိတ၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗ၊ ဗန္ဓိတုံ၊ ဗန္ဓိတွာ၊ ဗန္ဓိယ၊ -၍။

ဗဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ဗန္ဓ+တ] ဗန္ဓ-ဗန္ဓနေ၊ ဗဒ္ဓေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၇။ နှောင်ဖွဲ့အပ်သော။

ဗန္ဓ ၊ ပု+န ၊ [✓ဗန္ဓ+အ] ဖွဲ့ခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း။ ပု ။ စပ်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ခြင်း။ တိ ။နှောင်ဖွဲ့တတ်သော၊ ဖွဲ့အပ်သော, သီကုံးအပ်သော၊ အားထုတ်တတ်သော၊ နှောင်ဖွဲ့ရာဖြစ်သော။

ဗန္ဓန ၊ န ၊ [✓ဗန္ဓ+ယု] ဗန္ဓန္တိ သတ္တေ ဧတေနာတိ-ဗန္ဓနံ= သခ်ိလိကာဒိ။ နိတိဓာ၊ ၁၁၉။ ဖွဲ့ကြောင်း, ဖွဲ့ခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ ဖွဲ့စပ်ခြင်း၊ ဖွဲ့တတ်သော, အနှောင်အဖွဲ့၊ အစီအကုံး, အနှုန်းအဖွဲ့၊ ကျောကွင်း၊ အညာ၊ ခါးပန်းကြိုး၊ ထောင်။ တိ ။နှောင်ဖွဲ့အပ်သော။

ဗန္ဓု ၊ ပု ၊ [✓ဗန္ဓ+ဥ] ဗန္ဓိယတိ သိနေဟဘာဝေနာတိ-ဗန္ဓု= ဉာတိ။ မောဂ်-၇၊ ၂။ ဆွေမျိုး၊ မိုးစွေပန်း (နေ့လယ်ပန်း)။

ဗန္ဓဝ ၊ ပု ၊ [ဗန္ဓု+အ] ဗန္ဓုယေဝ-ဗန္ဓဝေါ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၄၃။ ဆွေမျိုး, အဆွေခင်ပွန်း, မိတ်ဆွေ။

ဗန္ဓုက ၊ ပု ၊ [ဗန္ဓု+က] သကတ္ထေ ကော။ တိ ။ဆွေမျိုးစဉ်ဆက်လိုက်သော၊ မျိုးရိုး လိုက်သော။

ဗန္ဓုက ၊ ပု ၊ [✓ဗန္ဓ+ဥ+က] ဗန္ဓ-ဗန္ဓနေ၊ ဥ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၅။ မိုးစွေပန်း၊ (နေ့လယ်ပန်း။)

ဝဠ္ဍ ၊ တိ ၊ [✓ဗန္ဓ+ဏ္ဍ] ကောတ္ထုဘာ။ သံယုတ်အစန-ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ ဏ-ကို ဏ္ဍ-ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တပြု၊ မြို့သော, ဖိုသော, အသီးမသီးသော။ ထိဋ္ဌ [ဝဠ္ဍ+အာ] ဝဠ္ဍာ၊ မြို့သော, သားမဖွားသော, ကလေးမမွေးသော(မိန်းမ)။

ဝဓူ ၊ ထိ ၊ [✓ ဗန္ဓ+ဥိ] ဗန္ဓ-ဗန္ဓနေ၊ ဗန္ဓသဝဓဒေသော စ၊ ပဋ္ဌဟိ ကာမဂုဏေဟိ အတ္တာနံ သတ္တေ ဗန္ဓတီတိ-ဝဓူ= သုဏိသာ, ကျတ္ထိ စ။ မောဂ်-၇၊ ၃။ ချွေးမ, မယား-အိမ်ထောင်ရှင်အမျိုးသမီးကြီး။ **ဝဓုကာ** [ဝဓူ+က+အာ] ချွေးမ၊ မိခင်, မိခင်လောင်း။

အတိဗန္ဓိတွာ ။ ဗျ ။ အတိ ✓ဗန္ဓ+တွာ] အလွန်ဖွဲ့ချည်၍၊ တစ်စပ်တည်းဖွဲ့ချည်၍, တစ်တန်းတည်းဖွဲ့ချည်၍။

အဓိဗန္ဓ ၊ ပု ၊ [အဓိ ✓ဗန္ဓ+အ] မိမိကိုယ်တိုင် (ဥစ္စာရှင်ကိုယ်တိုင်) နှောင်ဖွဲ့ခံရခြင်း။

အနုပဗန္ဓတိ ။ [အနု+ပ ✓ဗန္ဓ+အ+တိ] အစဉ်ဖွဲ့၏၊ အစဉ်အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်၏။ အနုပဗန္ဓ၊ အနုပဗန္ဓန၊ အနုပဗန္ဓမာန၊ (အနုပဗန္ဓာပေတိ၊ -စေ၏။)

အနုဗန္ဓတိ ။ [အနု ✓ဗန္ဓ+အ+တိ] နှောင်ဖွဲ့၏၊ လိုက်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ အစဉ်တစိုက် နောက်မှ တကောက်ကောက်လိုက်၏။ အနုဗန္ဓ၊ အနုဗန္ဓန၊ အနုဗန္ဓက၊ အနုဗန္ဓန္တ၊ အနုဗန္ဓမာန၊ အနုဗန္ဓိတဗ္ဗ၊ အနုဗန္ဓိတုံ၊ အနုဗန္ဓိတွာ။

အာဗန္ဓ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဗန္ဓ+ဏ] အာဗန္ဓတိ ဧတေနာဘိ-အာဗန္ဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၄၈။ ကြိုး။

http://www.dhammadownload.com

ဥပနိဗန္ဓတိ ။ [ဥပ+နိ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] ကပ်၍ဖွဲ့ချည်၏။ (ဥပနိဗဇ္ဈတိ၊ –အပ်၏။) ဥပနိဗန္ဓန။

ဥဗ္ဗန္ဓတိ ။ [ဥ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] အထက်၌နှောင်ဖွဲ့၏၊ ကြိုးဆွဲချ၏။ ဥဗ္ဗန္ဓ၊ ဥဗ္ဗန္ဓန၊ ကြိုးဆွဲချခြင်း။

အဘိသမ္ဗန္ဓ ၊ တိ ၊ [အဘိ+သံ ✓ ဗန္ဓ+အ] ဆက်စပ်သော။ အဘိသမ္ဗန္ဓိတ္တာ။

အဝဗန္ဓ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဗန္ဓ+တ] ဖွဲ့အပ်သော၊ ထုံးဖွဲ့အပ်သော။

အာဗန္ဓတိ ။ [အာ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] ဖွဲ့စည်း၏။ အာဗန္ဓ၊ အာဗဒ္ဓ၊ အာဗန္ဓက၊ အာဗန္ဓန၊ အာဗန္ဓန္တ၊ အာဗန္ဓမာန၊ အာဗန္ဓိတ္တာ၊ အာဗန္ဓိယမာန။

ဩဗန္ဓတိ ။ [အဝ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] နှောင်ဖွဲ့၏၊ ချည်နှောင်၏။

ဒွါရဗန္ဓန ၊ န ၊ [ဒွါရ ✓ ဗန္ဓ+ယု] ဒွါရံ ဗန္ဓတိ ပိဒဟတိ ဧတ္ထာတိ–ဒွါရဗန္ဓနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၁၈။ တံခါးပေါင်၊ ကျည်းခွေ။

နိဗန္ဓန ၊ န ၊ [နိ ✓ ဗန္ဓ+ယု] နိဿေသေန အတ္တနော ဖလံ ဗန္ဓတိ ပဝတ္တေတီတိ–နိဗန္ဓနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၁။ အကြောင်း။

ပဋိဗန္ဓတိ ။ [ပတိ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] တစ်ဖန်(ပြန်၍)ဖွဲ့ချည်၏၊ ပြင်ဝတ်၏။ ပဋိဗဒ္ဓ၊ ပဋိဗန္ဓ၊ ပဋိဗန္ဓက၊ ပဋိဗန္ဓန၊ ပဋိဗန္ဓန္တ၊ ပဋိဗန္ဓမာန၊ ပဋိဗန္ဓိတ၊ ပဋိဗန္ဓိတုံ၊ ပဋိဗန္ဓေတ္တာ။

ပဋိဗန္ဓု ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ ဗန္ဓ+ဥ] အာရုံအသီးသီး၌ ဖွဲ့တတ်သော(တရား)၊ အသီးအခြားဖြစ်သော ဆွေမျိုး၊ (တဏှာကို ဆိုလိုသည်။)

ပစ္ဆာဗန္ဓ ၊ ပု ၊ [ပစ္ဆာ ✓ ဗန္ဓ+ဏ] တရဿ ပစ္ဆာဘာဂေ ဗန္ဓိတမ္ဘောတိ–ပစ္ဆာဗန္ဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၆။ ပဲ့စင်၊ နောက်တွဲသမ္ဗန်။

ဗဓိရ ၊ တိ ၊ [✓ ဗန္ဓ+ကရ] ဗန္ဓ–ဗန္ဓနေ၊ ကရော၊ န–လောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၂။ နားထိုင်းသော၊ နားလေးသော၊ နားပင်းသော။

မစ္ဆဗန္ဓ ၊ ပု ၊ [မစ္ဆ ✓ ဗန္ဓ+အ] မစ္ဆေ ဗန္ဓတိ ဇာလေနာတိ–မစ္ဆဗန္ဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၀။ တံငါ, ရေလုပ်သား။ **မစ္ဆဗန္ဓက**၊ တံငါ။ **မစ္ဆဗန္ဓန**၊ ငါးဖမ်းကြောင်း, ငါးဖမ်းစရာ(ကွန်–စသည်)။

မဏိဗန္ဓ ၊ ပု ၊ [မဏိ ✓ ဗန္ဓ+ဏ] မဏိဝိကတိ· ဗန္ဓတိ ဧတ္ထာတိ–မဏိဗန္ဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၆၅။ လက်ကောက်ဝတ်။

မိဂဗန္ဓနီ ၊ ထိ ၊ [မိဂ ✓ ဗန္ဓ+ယု+ဣ] မိဂေ ဗန္ဓတီတိ–မိဂဗန္ဓနီ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၂၀။ ပိုက် (သားကောင်ဖမ်းသောပိုက်)။

ဝိနိဗန္ဓတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] ချည်နှောင်၏၊ အထူးအားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့၏၊ ဖောက်ပြန်စွာနှောင်ဖွဲ့၏။ ဝိနိဗဒ္ဓ၊ ဝိနိဗန္ဓ၊ ဝိနိဗန္ဓိတ္တာ၊ ဝိနိဗန္ဓန္တ၊ ဝိနိဗဒ္ဓန။

ဝိဗန္ဓတိ ။ [ဝိ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] အထူးအားဖြင့်နှောင်ဖွဲ့၏၊ ပိတ်ပင်၏၊ တားမြစ်၏၊ နှောင့်ယှက်၏။ ဝိဗဒ္ဓ၊ ဝိဗန္ဓ၊ ဝိဗန္ဓက၊ ဝိဗန္ဓိတုံ၊ ဝိဗန္ဓန၊ ဝိဗန္ဓနီယ၊ ဝိဗန္ဓိတ။

သမနုဗန္ဓတိ ။ [သံ+အနု ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] နောက်မှလိုက်၏၊ လိုက်ဖမ်း၏။ သမနုဗဒ္ဓ၊ သမနုဗန္ဓ။

သမ္ဗန္ဓတိ ။ [သံ ✓ ဗန္ဓ+အ+တိ] စပ်၏၊ ဆက်စပ်၏၊ ဖွဲ့၏၊ ချည်နှောင်၏။ သမ္ဗဒ္ဓ၊ သမ္ဗန္ဓ၊ (သမ္ဗဇ္ဈတိ၊ –အပ်၏။) သမ္ဗဇ္ဈိတ္တာ၊ သမ္ဗဇ္ဈမာန၊ သမ္ဗန္ဓိတုံ၊ သမ္ဗန္ဓန္တ၊ (သမ္ဗန္ဓိယတိ၊ –အပ်၏။) သမ္ဗန္ဓန၊ သမ္ဗန္ဓနီယ၊ သမ္ဗန္ဓိတ၊ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗ။

သုနိဗန္ဓ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ ဗန္ဓ+အ] ကောင်းစွာနှောင်ဖွဲ့အပ်သော။

သုဗန္ဓ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဗန္ဓ+တ] ကောင်းစွာနှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ –ဖွဲ့ချည်အပ်သော၊ –သမုတ်အပ်သော။

သုသမ္ဗန္ဓ ၊ တိ ၊ [သု+သံ ✓ ဗန္ဓ+အ] ကောင်းစွာဆက်စပ်သော၊ –ဆက်သွယ်သော။

သူပနိဗန္ဓန ၊ တိ ၊ [သု+ဥပနိဗန္ဓန] ကောင်းစွာကပ်၍ဖွဲ့ချည်ထားအပ်သော၊ –ကပ်၍ဖွဲ့ချည်ထားသကဲ့သို့ဖြစ်သော။

ဗဗ္ဗ၊ ဗဗ္ဘ၊ ဗမ္ဘ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဗဗ္ဗတိ၊ ဗဗ္ဘတိ၊ ဗမ္ဘတိ။

ဗဗ္ဗု ၊ ပု ၊ [✓ ဗဗ္ဗ+ဥ] ဗဗ္ဗ–ဂတိယံ၊ ဥ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၁၅။ **ဗဗ္ဗုက** [ဗဗ္ဗု+က] ကြောင်။

ဗဗ္ဗဋ ၊ ပု ၊ [✓ ဗဗ္ဗ+အဋုန်] ကောတ္ထုဘာ။ ပဲလွန်း၊ မင်းပဲ(ရာဇမာသ)။

ဗဗ္ဗရ ၊ ပု ၊ [✓ ဗဗ္ဗ+ဥရစ်] ကောတ္ထုဘာ။ နန်းလုံးကြိုင်ပင်၊ ဆူးပင်တစ်မျိုး (Acacia Tree)။

http://www.dhammadownload.com

ဗရဟ

ဘူ= ဟိံသာ ထဝန ဒါန ဝါစာသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, ပေးကမ်းခြင်း, စကားဆိုခြင်းတို့၌။ ဗရဟတိ။

ဗရဟ ၊ ပု+နာ ၊ [√ ဗရဟ+အစ်] ကောထ္ဌာဘ။ ဥဒေါင်းမြီး၊ နယ်ပယ်ဒေသ။

ဥပဗရဟ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ ဗရဟ+ဏ] **ဥပဗရဟဏ။** နာ ။ [ဥပ √ ဗရဟ+ဏ] ကောထ္ဌာဘ။ ခေါင်းအုံး။

ဗလ

စု+ဘူ= ပါဏာန နိရူပေသု-အသက်ရှည်ခြင်း, ပြခြင်းတို့၌။ ဗလယတိ၊ ဗလေတိ။

ဘူ= ဒါန သံဝရ ဝဓ ဧညာဝရောဓေသု-ပေးခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပြည့်စုံသည်ကို ဆိုပိတ်ခြင်း(ဘုန်းတန်ခိုးနည်းအောင်ပြုခြင်း)တို့၌။ ဗလတိ။

ဗလတိ ။ [√ ဗလ+အ+တိ] အသက်မွေး၏၊ အသက်ရှင်၏။

ဗလ ၊ နာ ၊ [√ ဗလ+အ] ဗလန္တိ ဇိဝိတံ ကပ္ပေန္တိ ဇေတေနာတိ-ဗလံ= ကာယဗလ ဘောဂဗလာဒိကံ ဗလံ။ အထဝါ= ဗလန္တိ သမ္မာ ဇိဝနံ ဇိဝန္တိ ဇေတေနာတိ-ဗလံ= သဒ္ဓါဒိကံ ဗလံ။ နိတိဓာ၊ ၁၆၇။ အားအစွမ်းသတ္တိ။

ဗလ-သံဝရဏေ, အ၊ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၁။ စစ်တပ်၊ စစ်သည်, ဗိုလ်ပါ၊ ထူထဲကျယ်ပြန့်ခြင်း။

ဗလဝ ၊ တိ ၊ [ဗလ+ဝ] မဟန္တံ ဗလံ အဿ အတ္ထီတိ-ဗလဝေါ, ဗလဝါ, ဗလဝံ။ နိရုတ္တိ၊ ၄၈၄။

ဇမ္မာလ ၊ ပု ၊ [ဇလ √ ဗလ+ဏ] ဇလံ ဗလတေ-ဇမ္မာလော၊ ကမ္မနိ ဏော၊ မကာရော ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၃။ ရွှံညွန်။

ဗလဇ ၊ ပု ၊ [√ ဗလ+အလ] ဗလ-သံဝရဏေ, အလော၊ လဿ ဇော၊ ဗလဇော၊ ငါးပတ်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၁။ ငါးပတ်။

ဗလာကာ ၊ ထီ ၊ [√ ဗလ+အာက+အာ] ဗလ-ပါဏေန၊ ဗလတိ ဇိဝတီတိ-ဗလာကာ= ပက္ခိဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၉။ ဗျိုင်းအောက်၊ ဗျိုင်းနှမ်း။

ဗလိ ၊ ထီ+ပု ၊ [√ ဗလ+ကြ] ဗလ-ပါဏေန၊ ဗလန္တိ ဇိဝန္တိ အနေနာတိ-ဗလိ= ကရော။ မောဂ်-၇၊ ၇။ ဗလ-ပါဏာန ပူဇာ သံဝရဏောသု၊ ကြ၊ ဗလိ၊ ဒွိသု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂၅။ အခွန်အတုတ်၊ ပူဇော်ဖွယ်၊ ပူဇော်ခြင်း။

ဗဠိသ ၊ ပု ၊ [√ ဗလ+သက်] ဗလ-သံဝရဏော, ကြက်- (ကြ-လာ), လဿ ဠတ္တဉ္စ၊ ဗလတိ ဇတေန မစ္ဆေ ဂဏှာတီတိ-ဗဠိသော= မစ္ဆဝေဓနံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၅။ ဗလိသ-လည်း ရှိ၏၊ ငါးမျှားချိတ်။

ဗာလ ၊ တိ ၊ [√ ဗလ+ဏ] ဗလန္တိ အဿသန္တိတိ-ဗာလာ၊ အဿသိတ ပဿသိတမတ္တေန ဇိဝန္တိ၊ နာ ပညာဇိဝိတေနာတိ-အဓိဗ္ဘာယော။ ခုဒ္ဒက ဠ၊ ၁၀၄။ ဗလန္တိ အဿာသိတ ပဿာသိတမတ္တေန ပဏ္ဍန္တိတိ-ဗာလာ၊ ဗလျန္တေ သံဝရိယန္တေတိ ဝါ-ဗာလာ၊ ဗလ-သံဝရဏော၊ တေသံ ဘာဝေါ **ဗာလတ္တံ, ဗာလတာ, ဗာလျံ။** ဓာန်ဦ၊ ၂၅၀။ မိုက်သော, လူမိုက်, နုပျိုသော၊ ငယ်ရွယ်သော၊ ကလေးသူငယ်၊ ကလေးသူငယ်တို့၏ အဖြစ်၊ လူမိုက်တို့၏ အဖြစ်။

ဗာလက [ဗာလ+က] မိုက်သော၊ နုပျိုသော၊ ငယ်ရွယ်သော။

ဗိဠာလ ၊ ပု ၊ [√ ဗလ+ကာလ] ဗလ-ပါဏေန, ကုတ္တ ဠတ္တာနံ၊ မူသိကာဒိခါဒနေန ဗလတိ ဇိဝတီတိ-ဗိဠာလော= မဇ္ဇာရော။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၆။ ကြောင်။

ဗလဟ

ဘူ= ဟိံသာ ထဝန ဒါန ဝါစာသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, ပေးကမ်းခြင်း, စကားဆိုခြင်းတို့၌။ ဗလဟတိ။

ဗဟု

ဘူ= သချံနာ ဝုဒ္ဓီသု-ရေတွက်ခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ ဗဟတိ။

ဗဟုလ ၊ တိ ၊ [√ ဗဟု+အလ] ဗဟတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီတိ-ဗဟုလော၊ [ဗဟု+အလ] ဗဟုမှိ သချံနေ, ဝုဒ္ဓိမှိ ဝါ အလန္တိ-ဗဟုလော။ များသော၊ များပြားသော၊ ပေါများသော။

ဗာဓ

ဘူ= ဝါရဏ ဗျာဃာတေ-တားမြစ်ခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဗာဓတိ။

ဗာဓတိ ။ [√ ဗာဓ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ညောင်းညာ၏။ ဗာဓက၊ ဗာဓန၊

http://www.dhammadownload.com

ဗာဓနိယ၊ ဗာဓန္တ၊ ဗာဓမာန၊ ဗာဓိတ၊ ဗာဓိတဗ္ဗ၊ ဗာဓိတုံ၊ ဗာဓိတွာ၊ (ဗာဓိယတိ၊ ဗာဓိယျတိ၊ ဗာဓီယတိ၊ –အပ်၏။) ဗာဓိယမာန၊ ဗာဓီယမာန။

ဗာဓ ၊ ပု ၊ [√ ဗာဓ+အ] အနာ၊ ဗာဓိက။ တိ ။ [ဗာဓ+ကက] အနာရှိသော။

ဗာဟု ၊ ပု ၊ [√ ဗာဓ+ကု] ဓ–ကို ဟ–ပြု၊ ဗာဓတိ ဥပဒ္ဒဝေ ဝါရေတီတိ–ဗာဟု= ဘုဓော။ မောဂ်–၇၊ ၆။ လက်ရုံး၊ လက်မောင်း။

ဥဗ္ဗာဟေတိ ။ [ဥ √ ဗာဓ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဥဗ္ဗာဠ္ဟ။

အဝဗာဓန ၊ န ၊ [အဝ √ ဗာဓ+ယု] နှိပ်စက်ခြင်း၊ ကပ်၍နှိပ်စက်ခြင်း။ အဝဗာဓနဘာယ။

အာဗာဓတိ ။ [အာ √ ဗာဓ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏။ အာဗာဓန၊ အာဗာဓိယမာန။

ဗျာပါဒ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ √ ဗာဓ+ဏ] ဗျာပါဓတိတိ–ဗျာပါဓော၊ သောဇဝေ–ဗျာပါဒေါ၊ ဒုက္ခသစ္စံ၊ (စီးပွားချမ်းသာကို) ဖျက်ဆီးတတ်သောတရား၊ (စိတ်၏)ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း။

[ဗျာပါဒ+ဏျ] တဿ ဘာဝေါ–**ဗျာပန္ဒံ**၊ ဒုက္ခဿ ပိဋ္ဌနာဒျတ္ထော။ [န+ဗျာပဒ္ဓ] တံ ယတ္ထ နတ္ထိ–တံ –**အဗျာပန္ဒံ**။ ဓာန်ဦး၊ ၈။ နိဗ္ဗာန်။

အာဗာဓ ၊ ပု ၊ [အာ √ ဗာဓ+အ] ဗာဓ–ဝိဗာဓယံ၊ ဘူဝါဒိ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၃။ အာဗာဓတိ စိတ္တံ ဝိလောဠေတီတိ–အာဗာဓော။ နိတိဓာ၊ ၁၀၈။ အနာရောဂါ၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း, နာကျင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ။ **အာဗာဓိက** ၊ တိ ၊[အာဗာဓ+ဏိက] ထိခိုက် အာဗာဓိကိနီ၊ အနာရောဂါရှိသော၊ အနာရောဂါစွဲကပ်သော။ **အာဗာဓိတ** ၊ တိ ၊ [အာဗာဓ+ကတ] ဖြစ်သော အနာရောဂါရှိသော၊ အနာရောဂါ စွဲကပ်နေသော။

ပဋိဗာဓတိ ။ [ပတိ √ ဗာဓ+အ+တိ] ပဋိဗာဟတိ၊ ပယ်ရှား၏၊ တားဆီး၏၊ ကာကွယ်၏။ ပဋိဗာဟက၊ ပဋိဗာဟန၊ ပဋိဗာဟိတ၊ ပဋိဗာဟိယ၊ (ပဋိဗာဟိယတိ၊ –အပ်၏။) ပဋိဗဋ္ဌ။

ဗျာဗာဓတိ ။ [ဝိ+အာ √ ဗာဓ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဗျာဗာဓက၊ ဗျာဗာဓန၊ ဗျာဗာဓိတ။

ဗျာဗာဓ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ √ ဗာဓ+အ] နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲတတ်သော သဘော၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၊ အနာရောဂါ။ **ဗျာဗဇ္ဈ** ၊ န ၊ [ဗျာဗာဓ+ဏျ] ဝိဝိဓေဟိ အာကာရေဟိ အာဗာဓနတော ဗျာဗာဓော–ဗျာဗဇ္ဈံ= ကာယိကံ စေတသိကဉ္စ ဒုက္ခံ။ အံဒို–၂၊ ၉၁။ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲတတ်သောသဘော၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ။

ဗျာဓိ ၊ ပု ၊ [√ ဗာဓ+ဏ္ဍ] ဗာဓ–ဝိဗာဓယံ, ယာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၃။ အနာရောဂါ၊ ပန်းနု။ ဗျာဓိက၊ အနာရှိသော၊ အနာနှိပ်စက်အပ်သော။ ဗျာဓိတ၊ ဖြစ်သောအနာရှိသော၊ အနာနှိပ်စက်အပ်သော။

ဝိဗာဓတိ ။ [ဝိ √ ဗာဓ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ လှုပ်ချောက်ချားစေ၏။ ဝိဗာဓ၊ ဝိဗာဓက၊ ဝိဗာဓိတုံ၊ (ဝိဗာဓီယတိ၊ –အပ်၏။) ဝိဗာဓိယမာန၊ ဝိဗာဓန၊ ဝိဗာဓနီယ၊ ဝိဗာဓိတ၊ ဝိဗာဓိတဗ္ဗ၊ ဝိဗာဓေတဗ္ဗ၊ (ဏ္ဍ–ကို ဇ–ပြု။)

သံဝိဗာဓန ၊ န ၊ [သံ+ဝိ √ ဗာဓ+ယု] ပြင်းစွာ နှိပ်စက်ခြင်း၊ –နှိပ်စက်တတ်သော။

သမ္မာဓ ၊ တိ ၊ [သံ √ ဗာဓ+ဏ] သမ္မာဓတေ အသ္မိ–သမ္မာဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၁၈။ ကျဉ်းမြောင်းသော၊ ကြပ်တည်းသော၊ ရောပြွမ်းသော၊ ညှဉ်းဆဲတတ်–နှိပ်စက်တတ်သော၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေတတ်သော။

သမ္မာဓိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ ဗာဓ+တ] ကျဉ်းမြောင်းသော၊ ကြပ်တည်းသော။

သမ္မာဓေတိ ။ [သံ √ ဗာဓ+အ+တိ] အ–ကို ဇ–ပြု၊ ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ သမ္မာဓေတုံ။

သုပဋိဗာဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ √ ဗာဓ+တ] ကောင်းစွာ တားမြစ်အပ်ပြီးသော၊ –ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော၊ –ကန့်ကွက်အပ်ပြီးသော။

ဗာဟ

ဘူ= ပယတနေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ဗာဟတိ။

ဗာဟိတ ၊ တိ ၊ [√ ဗာဟ+တ] အပပြုအပ်ပြီးသော၊ ပယ်အပ်ပြီးသော။ ဗာဟိတပါပေါတိ–ဗြာဟ္မဏော။

ဗာဟိတေယျ ၊ တိ ၊ [√ ဗာဟ+တေယျ] အနှိမ်ခံရသော၊ အလွမ်းမိုးခံရသော၊ လက်အောက်(ခံ)ဖြစ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဗာဟိတွာ၊ စွန့်၍, အပပြု၍, ပယ်ထုတ်၍, ယုတ်နိမ့်သည်ကိုပြု၍, လွှမ်းမိုးဖိစီးနှိပ်စက်၍။ ဗာဟေတွာ၊ (ကု–ကို ၉–ပြု။)

ဗာဟု ၊ ပု ၊ [✓ ဗာဟ+က] လက်ရုံးလက်မောင်း။

ပဋိဗာဟတိ ။ [ပတိ ✓ ဗာဟ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ပယ်ရှား၏၊ ပယ်လှန်၏၊ ပယ်ဖျောက်၏။ ပဋိဗာဟ၊ –ခြင်း။ ပဋိဗာဟက၊ ပဋိဗာဟန၊ ပဋိဗာဟန္တ။ ပဋိဗာဟယိတိ [ပတိ ✓ ဗာဟ+ဏယ+တိ] တားမြစ်စောင့်ရှောက်မှုကိုပြု၏။ ပဋိဗာဟယမာန၊ ပဋိဗာဟိတ၊ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗ၊ ပဋိဗာဟိတုံ၊ ပဋိဗာဟိတွာ၊ (ပဋိဗာဟိယျတိ, ပဋိဗာဟီယတိ၊ –အပ်၏။) ပဋိဗာဟိယမာန၊ ပဋိဗာဟေတဗ္ဗ၊ ပဋိဗာဟေတုံ၊ ပဋိဗာဟေတွာ၊ ပဋိဗာဟေန္တ၊ ပဋိဗဋ္ဌ၊ ပဋိဗာဟျ။

သမ္မာဟတိ ။ [သံ ✓ ဗာဟ+အ+တိ] ဆုပ်နယ်၏၊ နင်းနှိပ်၏။ သမ္မာဟ၊ သမ္မာဟိတွာ၊ သမ္မာဟန္တ၊ သမ္မာဟမာန၊ (သမ္မာဟာပေတိ၊ –စေ၏။) သမ္မာဟန၊ (သမ္မာဟောတိ၊ သုဒ္ဓ, ကာရိက် နှစ်ချက်သင့်။)

သုပဋိဗာဟိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ ဗာဟ+တ] ကောင်းစွာတားမြစ်အပ်ပြီးသော၊ –ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော၊ –ကန့်ကွက်အပ်ပြီးသော။ အဗ္ဗာဟိတ။

ဗိဒိ

ဘူ= အဝယဝေ–အစိတ်၌။ ဗိန္ဒတိ။

ဗိန္ဒု ၊ ပု+န ၊ [✓ ဗိဒိ+ဥ] ကောထ္ထုဘာ။ ထောမ။ ဗိန္ဒတိ အဝယဝိ ဘဝတိ, ဗိန္ဒိယတိ ဝါ အဝယဝိ ကရိယတေတိ–ဗိန္ဒု= ကဏ်ကာ။ ဓာတ္ထု။ အစက်အပေါက်, အစက်အပြောက်၊ နိဂ္ဂဟိတ်။ တိ ။ မကွဲမအက် တစ်ခဲနက် လုံးဝန်းသော။

ဗိလ

ဘူ+စု= ဘေဒနေ–ဖျက်ဆီး ဖောက်ဖျက်ခြင်း၌။

ဘူ= နိဿယ ဥပထမ္ဘေသု–မှီခြင်း, ထောက်ပံ့ခြင်းတို့၌။ ဗိလတိ၊ ဗေလယတိ။

ဗိလ ၊ န ၊ [✓ ဗိလ+အ] ဗိလ–ဘေဒနေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၉။ ဗိလိယတေ ဗိန္ဒိယတေ, ဗိလန္တိ နိဿယန္တိ သတ္တာ ထွေးတိ ဝါ–ဗိလံ၊ ဓာတ္ထု။ တွင်း, လိုဏ်, ဂူ၊ အပေါက်၊ ချက်ဆား၊ ပိန်းဥ။

ဗိလရ ၊ န ၊ [✓ ဗိလ+ရ] အ–လာ၊ တွင်း, အပေါက်, အခေါင်း။

ဗိလ္လ ၊ ပု ၊ [✓ ဗိလ+လ] ဓာန်ဦ၊ ၅၅၆။ ဥသျစ်။

ဗေလုဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဗိလ+ဏုဝ] ဗိလ–ဘေဒနေ၊ ဗိလတိ ဗိန္ဒတီတိ–ဗေလုဝေါ= ရက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၂။ **ဗေဠုဝ**။ [✓ ဗိလ+ဝန်] ဗိလွ။ ကောထ္ထုဘာ။ ဥသျစ်။

ဗိဋ္ဌရ ၊ ပု ၊ [✓ ဗိလ+အရ] ဗိလ–ဘေဒနေ၊ အရော, ဋ္ဌတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၅။ ကြောင်။

ဗေလ ၊ ပု ၊ [✓ ဗိလ+ဏ] **ဗေလ္လ**။ ပု ။[✓ ဗိလ+လ] ရှောက်, ရှောက်ကြီး၊ ရှောက်ခါး။

ဥဗ္ဘိလန ၊ န ၊ [ဥ ✓ ဗိလ+ယု] တက်ကြွခြင်း၊ မငြိမ်မသက်ခြင်း။ **သဥဗ္ဘိလန** ၊ တိ ၊ [သဟ+ဥဗ္ဘိလန] တက်ကြွခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ရှေးဌဖြစ်သော အခိုက်အတန့်မှ အထူးသို့ရောက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။) **သဥဗ္ဘိလ**။

ဗိသ

ဒိ= ခေပနေ–ပစ်ချခြင်း၌။ ဗိသတိ။

ဗိဠ

ဘူ= အက္ကောသေ–ဆဲရေးခြင်း၌။ ဗိဠတိ။

ဗိဋ္ဌရ ၊ ပု ၊ [✓ ဗိဠ+အရ] ဗေဠတိတိ–ဗိဋ္ဌာရော၊ ဗိလာလော ဝါ။ ဓာတ္ထု။ [✓ ဗိလ+ကာလန်] ဗိဠာလ။ ကောထ္ထုဘာ။ ကြောင်။

ဗိဠ ၊ န ၊ [✓ ဗိဠ+က] ပေါက်ဆား၊ နေလှန်းဆား။

ဗိဠဂံ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဗိလ+အဂံစ်] အိပ်မွေ့ပင်၊ အိပ်မွေ့သိုး။

ဗိဓ

ဘူ+စု= ဝါတဓနေန–လေကိုဖြစ်စေခြင်း၌။ (ယပ်ခတ်ခြင်း၌။) ဗိဓတိ၊ ဗိဓေတိ၊ ဗိဓယတိ။

ဗိဓတိ ။ [✓ ဗိဓ+အ+တိ] လေအေးကို ဖြစ်စေ၏၊ ယပ်ခတ်၏။ ဗိဓန္တ၊ ဗိဓမာန၊ ဗိဓယန၊ ဗိဓယန္တ၊ ဗိဓယမာန၊ ဗိဓိတဗ္ဗ၊ ဗိဓိတွာ၊ ဗိဓိယမာန၊ (ဗိဓိယတိ၊ –အပ်၏။) ဗိဓေတွာ၊ ဗိဓေန္တ။

ဗိဓန ၊ ထိ+န ၊ [✓ ဗိဓ+ယု] ထိ၌ ဗိဓနိ၊ ဗိဓတိ ဗိဓယတိ ဝါတံ ကရောတီတိ–ဗိဓနံ၊ ယပ်၊ ယပ်ခတ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဗိဓ ၊ နာ ၊ [✓ဗိဓ+အ] ဗိဓတိ ဗိဓယတိ ဓနေတိ အကုံရာဒိန္တိ–ဗိဓံ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ မျိုးစေ့၊ အကြောင်း၊ ဝေးစေ့၊ ဥ(ဌက်ဥ–စသည်)။

ဗုက္က

ဘူ+စု= ကုက္ကုရာဒိသဒ္ဒေ–ခွေး–စသည်တို့၏ဟောင်သံ ၌လည်းကောင်း၊
ကထနေ စ–စကားဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း။ ထောမ။ ဗုက္ကတိ၊ ဗုက္ကေတိ၊ ဗုက္ကယတိ။

ဗုက္ကတိ ။ [✓ဗုက္က+အ+တိ] ဗုက္ကေတိ၊ ဗုက္ကယတိ၊ ဟောင်း၏ ။

ဗုဓ

ဘူ= ဝဓိရနိဗ္ဗိသေ–ဝရဓိန်သွင် စူးဝင်ဖောက်ထွင်းခြင်း၌။ ဗောဓတိ။

ဗုဋ

ဘူ+စု= ဟိ ံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဗုဋတိ၊ ဗုဋေတိ။

ဗုဏ္ဏ

စု= အာဒရာနာဒရေသု–ရှိသေခြင်း, မရှိသေခြင်းတို့၌။ ဗုဏ္ဏယတိ။

ဗုဒ၊ ဗုန္ဒ

ဘူ= နိသာမနေ–စုံစမ်းကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း၌။ ဗောဒတိ၊ ဗုန္ဒတိ။

ဗောန္ဒိ ၊ ပု ၊ [✓ဗုန္ဒ+ဏိ] ဗုန္ဒိယတေတိ–ဗောန္ဒိ၊ ကိုယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

ဗုဓ

ဘူ+ဒိ= ဗောဓနေ–သိခြင်း၌။
ဒိ= ဝိကသန ဂတိ ဓာဂရေသု–ပွင့်ခြင်း, သွားခြင်း, နိုးခြင်းတို့၌။ (အဝဂမနေ) ဗောဓတိ၊ ဗုဒ္ဓတိ။

ဗုဒ္ဓတိ ။ [✓ဗုဓ+ယ+တိ] သိ၏၊ ပွင့်၏၊ နိုး၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏။ (ဗုဒ္ဓတိ၊ သိအပ်၏။) ဗုဒ္ဓန၊ ဗုဒ္ဓနက၊ ဗုဒ္ဓန္တ၊ ဗုဒ္ဓမာန၊ ဗုဒ္ဓာပေတုံ၊ ဗုဒ္ဓာပေတွာ၊ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ ဗုဒ္ဓိတဝန္တုံ၊ ဗုဒ္ဓိတုံ၊ ဗုဒ္ဓိတွာ၊ ဗုဒ္ဓိယမာန။

ဗုဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ဗုဓ+တ] သစ္စာလေးပါးကို သိပြီးသော (ဘုရား)။ [✓ဗုဓ+ဏော+တ] သစ္စာလေးပါးကို သိစေတတ်သော(ဘုရား)၊ ပညာရှိ–သုခမိန်။ နာ ။ အသိဉာဏ်။ တိ ။သိအပ်သော။

ဗုဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [✓ဗုဓ+တိ] ဗုဒ္ဓတေ တာယာတိ–ဗုဒ္ဓိ။ တိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၂။ အသိဉာဏ်၊ ပညာ။

ဗုဓ ၊ ပု ၊ [✓ဗုဓ+အ] ဗုဒ္ဓတီတိ–ဗုဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၈။ ပညာရှိ။

ဗုန္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ဗုဓ+အ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ, ဓ–ကို ဒ–ပြု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄၉။ အမြစ်, အခြေ, အရင်း, အောက်အပြင်, အိုးဖင်။ (ဗုဓ–ဂမနေ ဝါ၊ အ။)

ဗောဒ္ဓ ၊ နာ ၊ [✓ဗုဓ+ဏျ] ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ–ဗောဒ္ဓံ။ နိရုတ္တိ၊ ၄၄။ သိအပ်သော သစ္စာလေးပါး၊ ဗောဒ္ဓင်ကို ပွားများခြင်း။

ဗောဒ္ဓနက ၊ တိ ၊ [✓ဗုဓ+ယ+ဏွု] နိရုတ္တိ၊ ၇၉၁–၌ အကပစ္စည်း၊ နာ–လာဟု ပြဆိုထားသည်၊ သိလတ္တံ့သော။ ဗောဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ ဗောဒ္ဓဗ္ဗ၊ ဗောဒ္ဓုံ၊ ဗောဓ၊ ဗောဓက။

ဗောဓန ၊ နာ ၊ [✓ဗုဓ+ဏော+ယု] သိစေခြင်း။ တိ ။ သိစေတတ်သော။

ဗောဓနက ၊ တိ ၊ [✓ဗုဓ+ဏော+ဏွု] နာ–လာ၊ သိစေတတ်သော။ ဗောဓနိယ၊ ဗောဓနေယျ၊ (ဗောဓယတိ၊ သိစေ၏။) ဗောဓယန္တ၊ ဗောဓယိတွာ။

ဗောဓိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဗုဓ+ဣ] သဗ္ဗညုတညာဏံ ဗုဒ္ဓတိ ဇတ္ထာတိ–ဗောဓိ၊ ဗုဓ–အဝဂမနေ၊ ဣ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၁။ ဗောဓိပင်။ ထီ ။မဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ သတိ–စသောတရား၊ နိဗ္ဗာန်။ ဗောဓိတ၊ ဗောဓေတဗ္ဗ၊ (ဗောဓေတိ၊ သိစေ၏။) ဗောဓေတုံ၊ ဗောဓေတု၊ ဗောဓေတွာ၊ ဗောဓေတွာန၊ ဗောဓေန္တ ။

အနုဗုဒ္ဓတိ ။ [အနု ✓ဗုဓ+ယ+တိ] သိ၏၊ ထိုးထွင်း၍သိ၏။ အနုဗုဒ္ဓန၊ အနုဗုဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ အနုဗုဒ္ဓိတုံ၊ အနုဗုဒ္ဓ၊ အနုဗုဒ္ဓိ၊ အနုဗောဓ၊ (အနုဗောဓေတိ၊ သိ၏၊ အစဉ်အတိုင်းသိ၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏။) အနုဗောဓန၊ အနုဗောဓိ၊ လျောက်ပတ်စွာသိသောပုဂ္ဂိုလ်။

အပဗောဓေတိ ။ [အပ ✓ဗုဓ+အ+တိ] ပယ်လျက်သိ၏၊ ရှောင်ရှားလျက်သိ၏။ (အပဗောဓေတိ၊ အပစ္စည်းကို ဓ–ပြုထားရုံသာ။)

အဘိသမ္မုဒ္ဓတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ဗုဓ+ယ+တိ] သိ၏၊ ထိုးထွင်း၍သိ၏၊ မျက်မှောက်ပြု၏၊ ရောက်၏၊ ရ၏။ အဘိသမ္မုဒ္ဓန၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓနက၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓန္တ၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓိတွာ၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓ၊ အဘိသမ္မုဓန္တ၊ အဘိ

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဘုဓာန၊ (အာနပစ္စည်း၊) အဘိသမ္ဘောဓ၊ အဘိသမ္ဘောဓိ။

အဝဗုဇ္ဈတိ ။ [အဝ √ဗုဓ+ယ+တိ] သိ၏၊ သက်ဝင်၍ သိ၏၊ စူးစူးစိုက်စိုက်သိ၏၊ ခံယူ၏၊ လက်ခံ၏၊ အမှတ်ရ၏။ အဝဗုဇ္ဈန၊ အဝဗုဇ္ဈမာန၊ အဝဗုဇ္ဈိတဗ္ဗ၊ အဝဗုဇ္ဈိတုံ၊ အဝဗုဒ္ဓ၊ အဝဗောဓ၊ (အဝဗောဓေတိ၊ ယုံကြည်၏၊ လက်ခံ၏။) အဝဗောဓန၊ အဝဗောဓယိတုံ၊ အဝဗောဓေတဗ္ဗ၊ အဝဗောဓေတုံ။

အသမ္ဗောဓ ၊ ပု ၊ [န+သံ √ဗုဓ+ဏ] အနိစ္စ-စသည်တို့နှင့်တကွယှဉ်စပ်၍ မသိတတ်သောတရား= မောဟ, အဝိဇ္ဇာ။ [အသန္တ √ဗုဓ+ဏ] ထင်ရှားမရှိသော ပကတိအတ္တ-စသည်ကို သိတတ်သောတရား= မောဟ, အဝိဇ္ဇာ။ [အသမ √ဗုဓ+ဏ] အနိစ္စ-စသော သဘောမှန်ကို နိစ္စ-စသောအားဖြင့် မညီမညွတ် ဖောက်လွဲဖောက်ပြန် သိတတ်သောတရား= မောဟ, အဝိဇ္ဇာ။

ပဋိဗုဇ္ဈတိ ။ [ပတိ √ဗုဓ+ယ+တိ] သိ၏၊ နိုး၏၊ (မောဟ-တည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ)နိုး၏။ ပဋိဗုဇ္ဈန၊ ပဋိဗုဇ္ဈနက၊ ပဋိဗုဇ္ဈန္တ၊ ပဋိဗုဇ္ဈိတဗ္ဗ၊ ပဋိဗုဇ္ဈိတုံ၊ ပဋိဗုဇ္ဈိကာ၊ ပဋိဗုဒ္ဓ၊ ပဋိဗောဓ၊ ပဋိဗောဓန၊ (ပဋိဗောဓယတိ၊ ပဋိဗောဓေတိ၊ သိစေ၏၊ ပြောကြား၏။)

ဝိနိဗုဇ္ဈတိ ။ [ဝိ+နိ √ဗုဓ+ယ+တိ] အထူးအားဖြင့် သိ၏၊ အကြွင်းမရှိသိ၏။ ဝိနိဗုဇ္ဈရေ။

ဝိဗောဓေတိ ။ [ဝိ √ဗုဓ+ဏော+တိ] နိုးကြားစေ၏၊ ပွင့်စေ၏။ ဝိဗုဒ္ဓ၊ ဝိဗောဓ၊ ဝိဗောဓန၊ ဝိဗောဓေန္တ။

ဝိဗုဓ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ဗုဓ+အ] ဝိဗုဇ္ဈန်တိ နဿပန်တိ-ဝိဗုဓာ၊ အတီတာနာဂတဇာတိ ဝိဗုဇ္ဈန်တိ ဝါ-ဝိဗုဓာ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁။ နတ်။

သမ္ဗုဇ္ဈတိ ။ [သံ √ဗုဓ+ယ+တိ] ကောင်းစွာ(မဖောက်မပြန်) သိ၏၊ ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ နိုး၏၊ ထ၏။ သံဗုဒ္ဓ, သမ္ဗုဒ္ဓ၊ တရားဥဿုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ သမ္ဗုဇ္ဈိတုံ၊ သမ္ဗုဇ္ဈန္တ၊ သမ္ဗုဒ္ဓန္တ၊ (သမ္ဗောဓေတိ၊ သမ္ဗောဓယတိ၊) သမ္ဗောဓေတွာ၊ သမ္ဗုဇ္ဈန၊ သမ္ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗ၊ သမ္ဗုဓ၊ သမ္ဗောဓ၊ သမ္ဗောဓန၊ သမ္ဗောဓိ။ (သမ္ဗောဓေတိ၊ -စေ၏။)

သမ္ဗာဗုဇ္ဈတိ ။ [သမ္ဗာ √ဗုဓ+ယ+တိ] အကြွင်းမဲ့ထိုးထွင်းသိ၏။ သမ္ဗာဗောဓန၊ ကောင်းစွာသိစေခြင်း။

သမ္ဗာသမ္ဗုဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [သမ္ဗာ+သံ √ဗုဓ+တ] မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် တရားအားလုံးကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အကြောင်းနှင့်တကွသော နည်းလမ်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

သမ္ဗာသမ္ဗောဓ ၊ ပု ၊ [သမ္ဗာ+သံ √ဗုဓ+ဏ] အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်။

သမ္ဗာသမ္ဗောဓိ ၊ ထိ ၊ [သမ္ဗာ+သံ √ဗုဓ+ဏ္ဍိ] မဖောက်မပြန် ကိုယ်တိုင်သိတတ်သော-(ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ ကောင်းစွာထိုးထွင်းသိတတ်သော)-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်-သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်-သဗ္ဗညုတဉာဏ်။

သုဒုဗ္ဘဂ ၊ တိ ၊ [သု+ဒု √ဗုဓ+ခ] အလွန်သိနိုင်ခဲသော၊ သိမြင်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းသော။

သုပ္ပဗုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ဗုဓ+တ] ကောင်းစွာ (အပြည့်အစုံ)သိမြင်ပြီးသော၊ -နိုးကြားသော၊ -နိုးကြားခြင်း။ **သုဗုဒ္ဓ** [သု+ဗုဒ္ဓ] စစ်မှန်သောဘုရား။ **သုဗုဒ္ဓိ၊** မှန်ကန်သောအသိဉာဏ်။ သုဗောဒ္ဓံ၊ ကောင်းစွာသိစေခြင်းငှာ။ သုဗောဓ၊ လွယ်ကူစွာသိအပ်သော၊ သိလွယ်သော။ သုဗောဓန၊ ကောင်းစွာသိစေခြင်း။ သုဗောဓိ၊ ကောင်းသောအသိဉာဏ်= အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နှင့်သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင်သိတတ်သော။

သုရနုဗောဓ ၊ တိ ၊ [သု+အနု √ဗုဓ+ဏ] ရ-လာ၊ ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)စွာသိအပ်သော၊ သိလွယ်သော။ သုသမ္ဗုဓ၊ လွယ်ကူစွာသိအပ်သော၊ သိလွယ်သော။

ဗုဓိ၊ ဗုန္ဓ

စု= ဟိံသာ ဗန္ဓနေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ဖွဲ့ချည်ခြင်းတို့၌။
ဘူ= နိသာမနေ-စုံစမ်းကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း၌။
ဗုန္ဓေတိ၊ ဗုန္ဓယတိ၊ ဗုန္ဓတိ။

ပလိဗုန္ဓေတိ ။ [ပရိ √ဗုဓိ+ဏော+တိ] ပလိဗုန္ဓယတိ၊ ကြောင့်ကြမူ၏။

http://www.dhammadownload.com

ပလိဗောဓ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ဗုဓိ+ဏ] အနောင့်အယှက်, ကြောင့်ကြခြင်း၊ အာဝါသပလိဗောဓ-စသည်။ တစ်နည်း= တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိ။

ဗုလ

စု= နိမုဂ္ဂေ-ရေတွင်ငုပ်လျှိုးခြင်း၌။ ဗောလေတိ၊ ဗောလယတိ။

ဗုလိ ၊ ပု ၊ [✓ဗုလ+ကျ] ဗုလိမင်း။ ထိ ။ကြောက်ခြင်း၊ ယောနိ၊ မစင်။

ဗုသ

ဒိ= စာဂေ-စွန့်လွှတ်ခြင်း၌။
ဝိဘာဂေ စ-ဝေဖန်ခြင်း၌လည်း။ ဗုသတိ။

ဗုဟ

ဘူ= ဥဒ္ဓရဏေ-ပယ်နုတ်ခြင်း၌။ (နိရုတ္တိ၊ ၇၅၅။) ဗုဟတိ၊ အဗ္ဘုဟတိ။

အဗ္ဘုဟတိ ။ [အာ ✓ဗုဟ+အ+တိ] နုတ်ပယ်၏၊ ထုတ်နုတ်၏။ အဗ္ဘုဟောတွာ-အဗ္ဘုယ္ဟ၊ ထုတ်နုတ်၍, ပယ်ခွာ၍။ အဗ္ဘုယ္ဟန၊ အဗ္ဘုဟန၊ အဗ္ဘုဠ္ဟ၊ အဗ္ဘုဠ္ဟ၊ အဗ္ဘုဟဏ၊ အဗ္ဘုဟန၊ အဗ္ဘုဟိတွာ။

အဗ္ဘုဠ္ဟ ၊ တိ ၊ [✓ဗုဟ+က္တ] အဗုဟိတ္ထာတိ-ဗူဠ္ဟော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၅။ [န+ဗူဠ္ဟ] မထုတ်နုတ်အပ်သော၊ မပယ်ဖြတ်အပ်သော။

ဗုဠ္ဟ

ဘူ= သံဝရဏ စာဂေသု-ပိတ်ဆီးခြင်း, စွန့်ခြင်းတို့၌။ ဗုဠ္ဟတိ။

ဗေလု

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဗေလတိ။

ဗျထ

ဘူ= ဒုက္ခ ဘယ စလနေသု-ဆင်းရဲခြင်း, ကြောက်လန့်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌။ ဗျထတိ။

ဗျထတိ ။ [✓ ဗျထ+အ+တိ] ထိတ်လန့်၏၊ ကြောက်ရွံ့၏၊ တုန်လှုပ်၏၊ ပျက်စီး၏။ ဗျထ၊ ဗျထန၊ ဗျထိတ။

ဗျဓ

ဒိ= တာဠနေ-ပုတ်ခတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဗျဏ္ဍတိ၊ ဗျဓေတိ။

ဗျဓေတိ ။ [✓ ဗျဓ+ဏိ+ယ+တိ] သကတ္ထ၌ ဏိပစ္စည်း၊ ယ-ဝိကရဏကိုချေ။ မောဂ်-၅၊ ၁၅။ နိပ်စက်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ ဗျဓိတ။

ဗျာဓယတိ ။ [✓ဗျဓ+ဏိ+ယ+တိ] ဝုဒ္ဓိပြု၊ က္ကဂို ဧ-ပြု၊ ဧ-ကို အယ-ပြု၊ ယ-ဝိကရဏကိုချေ၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။

ဗျာဓ ၊ ပု ၊ [✓ဗျဓ+ဏ] တံ တံ မိဂံ ဗျဏ္ဍတိ တာဠေတိ ဟိံသတီတိ-ဗျာဓော။ နိတိဓာ၊ ၂၃၂။ မုဆိုး။

ဗျာဓိ ၊ ပု ၊ [✓ ဗျဓ+ဏိ] အနာရောဂါ၊ ပန်းနာ။

ဗျာဓိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဗျဓ+တ] နှိပ်စက်အပ်သော၊ ကြောက်သော။ [ဗျာဓိ+ကတ] ဗျာဓိ ရောဂေါ သဉ္ဇာတော ယဿ-ဗျာဓိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၂။ ဖြစ်သောအနာရှိသော၊ မကျန်းမာသော။

ဗျာဓိယတိ ။ နာမဓာတု ။ [ဗျာဓိ+ကျ+တိ] ဖျားနာ၏၊ ကစ္စည်းအလို ကျပစ္စည်းအစား ဏယပစ္စည်းသက်၊ ဖျားနာ၏။ ဗျာဓိယမာန။

ဗျပ

စု= ခယေ-ကုန်ခြင်း၌။ ဗျပယတိ။

ဗျယ

ဘူ+စု= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။
စု= စာဂ ခယေသု-စွန့်လွှတ်ခြင်း, ကုန်ခန်းခြင်းတို့၌။ ဗျယတိ၊ ဗျယေတိ၊ ဗျယယတိ။

ဗျယတိ ။ [✓ ဗျယ+အ+တိ] သွား၏၊ ဖြစ်၏၊ ကုန်ခန်း၏၊ ပျက်စီး၏။ ဗျယမာန။

ဗျယ ၊ ပု ၊ [✓ ဗျယ+အစ်] ကောထ္ဌာဘ။ ဗျယ-ဝိတ္တသမုဿဂ္ဂေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၄။ ပျက်စီးခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ကုန်ခန်းခြင်း။ အဗျယ၊ အဗျယီဘာဝ။

ဗျဝါယ ၊ ပု ၊ [✓ဗျယ+အ] ဗျယ-ခယေ၊ ဗျယတိ ဗလမေတေနာတိ-ဗျဝါယော၊ မဿွေ ဝါဂမော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၇။ မေထုန်။

ဗျယယတိ ။ [✓ ဗျယ+ဏယ+တိ] ဗျယေတိ၊ ကုန်ခန်း၏၊ ပျက်စီး၏။

ဗျာ

ဘူ= ဥမ္မီသနေ-မျက်စိဖွင့်ခြင်း၌။ ဗျာတိ။

ဗျာတိ ။ [✓ ဗျာ+အ+တိ] မျက်စိဖွင့်၏။ အယဉ္စိ တသ္မိံ ကာလေ ဝေါဟာရော။ ဇာတကဋ္ဌ-၃၊ ၈၈။

http://www.dhammadownload.com

ဗျာဇ

ဘူ= ဝဉ္ဆနေ–လှည့်စားခြင်း၌။ ဗျဇတိ။

ဗျာဇ ၊ ပု ၊ [✓ ဗျာဇ+အ] [ဝိ ✓ အဇ+ဃဉ်] လှည့်စားခြင်း၊ မာယာဉာဏ်။ ဗျာဇဝဏ္ဏနံ။

ဗျဿ

စု= ဥဿဂ္ဂ ဝိဘာဂေသု–စွန့်လွှတ်ခြင်း, ဝေဖန်ခြင်း တို့၌။ ဗျောသေတိ၊ ဗျောသယတိ။

ဗျေ

ဘူ= အာဝရဏပွဝတ္တိသု–ပိတ်ဖုံးခြင်း, ဖြစ်ခြင်းတို့၌။ ဗျတိ၊ ဗျာယတိ၊ ဗျေတိ။

ဗျတိ ။ [✓ ဗျေ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ နေ၏။ ဗျာယတိ၊ ဗျေတိ။

သဟဗျ ၊ ပု ၊ [သဟ ✓ ဗျေ+အ] သဟ ဗျာယတိ ပဝတ္တတိ, ဒေါသံ ဝါ ဆာဒေတီတိ–သဟဗျော= သဟာယော။ ဒီဋီ–၁၊ ၁၅၇။ သဟဗျတိ ပဝတ္တတိ, ဝသတီတိ ဝါ–သဟဗျော။ ဥဒါန ၌၊ ၂၆၆။ သဟ ဗျေတိ သဟ ပဝတ္တတီတိ–သဟဗျော= သဟာယော, ဧကောဘူပဂေါ ဝါ။ နီတိဓာ၊ ၁၃၉။ အတူတကွ ဖြစ်သော, အပေါင်းအဖော်, သူငယ်ချင်း။ တာဝ တိံသာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ။

ဗြဇ

ဘူ+စု= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။

စု= သန်ါရမှိ–ပြုပြင်ခြင်း၌။ ဗြဇတိ၊ ဗြဇယတိ။

ဗြဏ

ဘူ= ရဝေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဗြဏတိ။

ဗြဟ

ဘူ= ဝုဒိယံ–ကြီးပွားခြင်း၌။ ဗြဟတိ။

ဗြဟ ၊ တိ ၊ [✓ ဗြဟ+အ] ဗြဟ–ဝုဒ္ဓိယံ၊ ရာဇာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၀။ ကြီးသော၊ ကျယ်ပြန့်သော၊ အထက်သို့မြင့်တက်သော၊ ရှည်သော။

ဗြဟတိ ၊ ထိ ၊ [✓ ဗြဟ+တ+ဣ] ဗြဟ–ဝုဒိယံ၊ တော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၈။ ခရမိးကစော့။

ဗြဟန္တ ၊ တိ ၊ [✓ ဗြဟ+အန္တ] ထိ၌ ဗြဟတိ၊ ကြီးသော၊ ကျယ်ပြန့်သော။ တေ ဒွေ ယက္ခာ လောဟိတက္ခာ ဗြဟန္တာ။ ဝိမာန၊ ၇၄။ ဗြဟန္တာတိ မဟန္တာ။ ဝိမာန ၌၊ ၂၀၇။ တဒါ ဟိ ဗြဟတီ သာမာ။ ဇာ–၂၊ ၄၀။ ဗြဟတီတိ ဥဋ္ဌာရာ။ ဇာဋ–၅၊ ၂၂၇။

ဗြဟ္မာ ၊ ပု ၊ [✓ ဗြဟ+မ] မဟန္တသရီရတာယ–ဗြဟ္မာ၊ ဗြဟ–ဝုနိယံ, မပစ္စယော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅။ ဗြဟ္မာ။

ဗြူ

ဘူ= ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ–ပီပြင်သောစကား၌။ ဗြူတိ၊ ဗြဝီတိ၊ အာဟ။

ဗြဝီတိ ။ [✓ ဗြူ+အ+တိ] ဗြူတိ, အာဟ၊ ဆိ၏။ အာဟု၊ ဆိကုန်၏။ ရူ၊ ၅၀၂။ ဗြူဝန္တော၊ ဗြူဝန္တော၊ ဗြူဝါန [✓ ဗြူ+ယု] ဆိတတ်သော။

ဗြူဟ

ဘူ= ဝမုနေ–တိုးပွားခြင်း၌။ ဗြူဟတိ။

ဗြူဟတိ ။ [✓ ဗြူဟ+အ+တိ] တိုးပွား၏။ (ဗြူဟယတိ၊ ဗြူဟေတိ၊ တိုးပွားစေ၏။ ဗြူဟီယတိ [✓ ဗြူဟ+ကော+ယ+တိ] တိုးပွား စေအပ်၏။) ဗြူဟန၊ ဗြူဟနာ၊ တိုးပွားခြင်း, တိုးပွားစေခြင်း။ ဗြူဟန္တော၊ ဗြူဟယန္တော၊ ဗြူဟယမာန၊ ဗြူဟယိတွာ၊ ဗြူဟိတ၊ ဗြူဟိယမာန၊ ဗြူဟေတဗ္ဗ၊ ဗြူဟေတုံ၊ ဗြူဟေတု၊ ဗြူဟေတွာ၊ ဗြူဟေန္တော။

ဗြဟ္မ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဗြူဟ+မ] တေဟိ တေဟိ ဂုဏဝိသေသေဟိ ဗြူဟိတောတိ–ဗြဟ္မာ။ နီတိဓာ၊ ၁၉၈။ ဗြဟ္မာ၊ မဟာဗြဟ္မာ(ဘုရား, ပုဏ္ဏား, မိဘ, ဂဠုန်) မဂ်တရား၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတရား။ န ။ ဗေဒင်၊ အကျင့်၊ သီလ။ တိ ။မြတ်သော။

ဥပဗြူဟတိ ။ [ဥပ ✓ ဗြူဟ+ကယ+တိ] တိုးပွား စေ၏၊ ပွားစေ၏။ ဥပဗြူဟန။

အနုဗြူဟယတိ ။ [အနု ✓ ဗြူဟ+ကယ+တိ] အနု ဗြူဟေတိ၊ ပွားစေ၏၊ ကြီးပွားစေ၏၊ ကြီးပွား တိုးတက်စေ၏၊ အဖန်ဖန်ပွားများ၏။ အနုဗြူဟန၊ အနုဗြူဟန္တော၊ ပွားစေသော။ အနုဗြူဟယန္တော၊ အနု ဗြူဟယမာန၊ အနုဗြူဟေတုံ။

ပဋိဗြူဟန ၊ န ၊ [ပတိ ✓ ဗြူဟ+ကော+ယု] ပွားစေ ခြင်း၊ ပွားများစေခြင်း၊ တိုးတက်စေခြင်း။

ပရိဗြူဟတိ ။ [ပရိ ✓ ဗြူဟ+အ+တိ] ပွားများ၏၊ တိုးပွား၏။ ပရိဗြူဟန၊ ပရိဗြူဟိတ၊ (ပရိဗြူဟေတိ၊ –စေ၏။) သုပရိဗြူဟိတ [သု+ပရိဗြူဟိတ]

http://www.dhammadownload.com

ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွားစေအပ်သော၊ အပြည့်အစုံ ထက်ဝန်းကျင်မှ တိုးပွားစေအပ်သော။

ဒီဟိ ၊ ပု ၊ [√ ဗြူဟ+က္ကု] ဗြူဟေတိ သတ္တာနံ ဒီဝိတန္တိ –ဒီဟိ၊ ဗြူဟ–ဝုဒိယဲ, ရလောပေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၀။ ကောက်စပါး။

သုဗြူဟိတ ၊ တိ ၊ [သု √ ဗြူဟ+တ] ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်(ပွားများစေအပ်)သော။

ဘံသု

ဘူ= အဝသံသနေ–အောက်သို့ကျခြင်း၌။ ဘံသတိ၊ အောက်သို့ လျှောကျ၏၊ တွဲရရွဲဆွဲ၏။

ဘက္ခ

ဘူ+စု= အဒနေ–စားခြင်း၌။

စု= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဘက္ခတိ၊ ဘက္ခယတိ၊ ဘက္ခေတိ။

ဘက္ခတိ ။ [√ ဘက္ခ+အ+တိ] စား၏။ ဘက္ခ၊ အစာ အာဟာရ, ခဲဖွယ်, စားဖွယ်။ (ဘက္ခယတိ၊ ဘက္ခေတိ၊ စား၏။) ဘက္ခယန္တ၊ ဘက္ခယိတုံ၊ ဘက္ခယိတွာ၊ ဘက္ခယေတဝေ၊ ဘက္ခိတ၊ ဘက္ခိတဗ္ဗ၊ ဘက္ခိတုံ၊ ဘက္ခိတွာ၊ ဘက္ခေတုံ။

ဘက္ခက ၊ တိ ၊ [√ ဘက္ခ+ဏ္ဝု] ဘက္ခ–အဒနေ၊ ဏ္ဝု။ ဓာန်ဦး၊ ၇၃၄။ အစားကြီးသော၊ အစားကြူးသော။

ဘက္ခိတ ၊ တိ ၊ [√ ဘက္ခ+တ] ဘက္ခ–အဒနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၇။ စားအပ်သော။

ဘက္ခုလ ၊ ပု ၊ [√ ဘက္ခ √ ဥလ+အ] ဘက္ခိတုံ ခါဒိတုံ ဥလတီတိ–ဘက္ခုလော၊ ကော ပနေသော ?၊ ယက္ခရက္ခသပိသာစသီဟဗျဂ္ဃါဒီသု အညတရော ယောကောစိ မနုဿာနံ အနတ္ထာဝဟော။ ဥဒါန ဋ္ဌ၊ ၆၁။ စားခြင်းငှာ ရှာဖွေတတ်သူ၊ ဘိလူး, ယက္ခိုက်–စသည်။

ဘိက္ခာ ၊ ထိ ၊ [√ ဘက္ခ+အ+အာ] ဘက္ခိတဗ္ဗာတိ–ဘိက္ခာ၊ ဘက္ခ–အဒနေ၊ အသိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၆၅။ ထမင်း။

အဘိဘက္ခယိတွာ ။ ဗျ ။ [အဘိ √ ဘက္ခ+ဏယ+တွာ] စား၍။

ဘဂန္ဒ

ဘူ= သေစနေ–သွန်လောင်းယိုစီးခြင်း၌။ ဘဂန္ဒတိ။

ဘဂန္ဒလ ၊ ထိ+န ၊ [√ ဘဂန္ဒ+အလ] ဘဂန္ဒတိ သိဉ္စတီတိ–ဘဂန္ဒလံ၊ အရိအရွဲကို သွန်ချသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သော ဘဂန္ဒိုရ်နာ, ဂရင်ဂျီနာ။ ဘဂန္ဒနံ–ဘဂန္ဒော၊ ဘဂန္ဒေ အလံ–ဘဂန္ဒလံ–လည်းပြု၊ သက္ကတအဘိဓာန်များ၌ ပု–ဟု ပြထား၏၊ ဘဂန္ဒ–သေစနေ၊ ဘဂန္ဒလံ။ ရှု၊ ၆၇၅။

ဘဇ

ဘူ= ဘာဂ သေဝါသု–ဝေဖန်ခြင်း, မှီဝဲခြင်းတို့၌။

စု= ဒါန ပါကေသု–ပေးကမ်းခြင်း, ချက်ပြုတ်ခြင်းတို့၌။

ဘဇတိ၊ ဘဇေတိ၊ ဘဇယတိ။

ဘဇတိ ။ [√ ဘဇ+အ+တိ] ဝေဖန်၏၊ မှီဝဲ၏၊ ဆည်းကပ်၏၊ ကပ်ရောက်၏၊ ဖွဲ့စပ်၏၊ ငြိကပ်၏၊ သွား၏၊ သက်ဝင်၏၊ သွင်းယူ၏။ ဘဇနာ၊ ဘဇန္တော၊ ဘဇမာန၊ ဘဇမာနကာ၊ (ဘဇာပေတိ၊ –စေ၏။) ဘဇာပန၊ ဘဇာပိတာ၊ (ဘဇာပိယတိ၊ –စေအပ်၏။) ဘဇာပိယမာန၊ ဘဇာပေတဗ္ဗ၊ ဘဇာပေတွာ၊ ဘဇိတာ၊ ဘဇိတဗ္ဗ၊ ဘဇိယမာန၊ ဘဇီ၊ (ဘဇီယတိ၊ –အပ်၏။) ဘဇဝန္တု၊ ဘတ္တိ၊ (ဘဇ္ဇတိ= √ ဘဇ+အ+တိ –ဆည်းကပ်မှီဝဲ၏။ ဘဇီယတိ= √ ဘဇ+ယ+တေ–မှီဝဲအပ်၏၊ သုံးဆောင်အပ်၏။)

ဘဂ ၊ ပု+န ၊ [√ ဘဇ+ဏ] ဘဇ္ဇတေ အနေန, အသ္မိံ ဝါ–ဘဂံ။ ကောတ္ထုဘ။ ဘဇ္ဇန္တိ အသ္မိန္တိ –ဘဂံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၃။ ယောနိ၊ မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်၊ ဝစ္စမဂ်၊ လောကီလောကုတ္တရာစည်းစိမ်၊ ဘုန်းတော်။

ဘဂိနီ ၊ ထိ ၊ [√ ဘဇ+ဏ+ဣနီ] ဘဇိတဗ္ဗာတိ–ဘဂိနီ၊ ဘဇ–သေဝါယံ, ဏော, ဣတ္ထိယံ ဣနီ။ သူစီ။ နှမ, အစ်မ, ညီမ။

ဘာဂ ၊ ပု ၊ [√ ဘဇ+ဏ] ဘဇီယတေ သေဝီယတေတိ–ဘာဂေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၅။ အဖို့အစု၊ သုဘာသုဘဖလံ ဘာဇေတီတိ–ဘာဂေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၀။ ကံ၊ ကြမ္မာ။

ဘာဂျ ၊ န ၊ [ဘာဂ+ဏျ] ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပါကဘာဂေါ ယတ္ထ အတ္ထိတိ–ဘာဂျံ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၀။ ရှေးကံ၊ ကြမ္မာ။

ဘာဂျ ၊ န ၊ [√ ဘဇ+ဃဉ်] ဘဇ–သေဝါယံ, ဘဇီယတီတိ–ဘာဂျံ။ မောဂ်–၅၊ ၉၈၊ ပဥ္စိ။ ကံ၊ ကြမ္မာ။

ဥဇ္ဈဇတိ ။ [ဥ √ ဘဇ+အ+တိ] အဝတ်ကိုပင့်၏၊ သင်းပိုင်ကိုပင့်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပဇိဘာဂ ၊ တိ ၊ [ပတိ √ဘဇ+ဏ] ပဋိရူပကံ ဘဇတီတိ–ပဋိဘာဂေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၉။ အတူ။

ဘတ္တ ၊ နာ ၊ [√ဘဇ+တ] ဘဇတိ ယေနာတိ–ဘတ္တံ၊ ဘဇ–သေဝါယံ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၅။ ထမင်း, ဆွမ်း။ တိ ။မှီဝဲဆည်းကပ်သော။

ဘတ္တဝန္တု ၊ တိ ၊ [√ဘဇ+တဝန္တု] ဘဇ–ပုထက္ကရဏော၊ ဘာဒိတ္ထာတိ–ဘတ္တဝါ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၂။ မှီဝဲဆည်းကပ်သော။ [ဘတ္တ+တဝန္တု] မှီဝဲဆည်းကပ်သူ ရှိသော။

ဘာတု ၊ ပု ၊ [√ဘဇ+ရာတု] ဘဇတီတိ–ဘာတာ။ ပဋိသံ ဌ–၁၊ ၁၄၅။ အစ်ကို, ညီ, မောင်ကြီး, မောင်ငယ်။ ဘာတိက [ဘာတု+က] ဘာတာ ယေဝ–ဘာတိကော။ နိရုတ္တိ၊ ၄၀၄။

ဝိဘဇတိ ။ [ဝိ √ဘဇ+အ+တိ] ဝေဖန်၏၊ ခွဲခြမ်း၏၊ ခွဲဝေ၏၊ ဝေဖန်ဟောကြား၏။ (ဝိဘဇီယတိ၊ ဝိဘဇ္ဇတေ၊ –အပ်၏။) ဝိဘဇိတွာ၊ ဝိဘဇ္ဇ၊ ဝိဘဇ္ဇိယ၊ –၍။ ဝိဘဇိတုံ၊ ဝိဘဇ္ဇန္တ၊ ဝိဘဇမာန၊ ဝိဘဇီယမာန၊ ဝိဘဇန၊ ဝိဘဇနီယ၊ ဝိဘဇိတ၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗ၊ ဝိဘဇ္ဇန၊ ဝိဘဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ဝိဘတ္တ၊ ဝိဘတ္တဗ္ဗ၊ ဝိဘတ္တဝန္တု၊ ဝိဘတ္တိ၊ ဝိဘာဂ၊ ဝိဘာဇန။

သံဘဇန ၊ ထီ+နာ ၊ [သံ √ဘဇ+ယု] မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း။ သံဘဇနီယ၊ သံဘတ္တ၊ သမ္ဘတ္တိ။

သံဝိဘဇတိ ။ [သံ+ဝိ √ဘဇ+အ+တိ] ဝေဖန်၏၊ ခွဲခြမ်း၏၊ ခွဲဝေ၏၊ ဝေခြမ်း၏၊ ပေး၏၊ ပေးကမ်း၏၊ ပူဇော်၏။ သံဝိဘဇိတွာ၊ သံဝိဘဇိတွာန၊ သံဝိဘဇိတုံ၊ သံဝိဘဇမာန၊ သံဝိဘဇန၊ သံဝိဘဇိတဗ္ဗ၊ သံဝိဘဇိတု၊ သံဝိဘဇေတု၊ သံဝိဘဇံ၊ –၍။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ သံဝိဘတ္တ၊ သံဝိဘာဂ၊ သံဝိဘာဂီ၊ (သံဝိဘာဇေတိ။)

သမ္ဘဇတိ ။ [သံ √ဘဇ+အ+တိ] ကောင်းစွာ–မှီဝဲ၏၊ –ဆည်းကပ်၏၊ –ပေါင်းဖော်၏၊ –ချဉ်းကပ်၏။ သမ္ဘဇန္တ၊ သမ္ဘဇန။

သမ္ဘဇ ၊ နာ ၊ [သံ √ဘဇ+ဏျု] ပေါင်းဆုံရာ–မြစ်ဆုံ, ချောင်းဆုံ, ပင်လယ်ဝ။

သမ္ဘတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ √ဘဇ+တ] သဗ္ဗကာလံ ဘဇတီတိ–သမ္ဘတ္တော၊ ဘဇ–သေဝါယံ၊ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၆။ ကောင်းစွာ(အတူတကွ) ပေါင်းဖော်ဆည်းကပ်ဖူးသော၊ အလွန်အကျွမ်းဝင်သော၊ အလွန်ရင်းနှီးသော(မိတ်ဆွေ)။

သမ္ဘတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သံ √ဘဇ+တိ] ကောင်းစွာပေါင်းဖော်ခြင်း၊ –ဆည်းကပ်ခြင်း၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်ခြင်း။

သုဘာဒိတ ၊ တိ ၊ [သု √ဘဇ+ဏော+တ] ကောင်းစွာခွဲခြမ်း–ဝေဖန်အပ်ပြီးသော။

သုဝိဘဇိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ √ဘဇ+တ] သုဝိဘတ္တ၊ ကောင်းစွာခွဲခြမ်းဝေဖန်အပ်ပြီးသော။

ဘဇိ

စု= ဘာသာယံ–ပြောဆိုခြင်း၌။ ဘဇ္ဇေတိ၊ ဘဇ္ဇယတိ။

ဘဇ္ဇယတိ ။ [√ဘဇိ+ဏာယ+တိ] ဘဇ္ဇေတိ၊ ပြောဆို၏။

ဘဇ္ဇိ၊ ဘဇ္ဇ

ဘူ= ဘဇ္ဇနေ–လျော်ခြင်း၌။ ဘဇ္ဇတိ။

ဘဇ္ဇတိ ။ [√ဘဇ္ဇိ+အ+တိ] လျော်၏၊ ဖုတ်–ကင်၏၊ ကြော်၏။ ဘဇ္ဇန၊ ဘဇ္ဇန္တ၊ (ဘဇ္ဇာပေတိ၊ –စေ၏။) ဘဇ္ဇာပေတွာ၊ ဘဇ္ဇိတ၊ ဘဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ဘဇ္ဇိတွာ၊ ဘဇ္ဇိယမာန။

ဘဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [√ဘဇ္ဇ+တ] လျော်အပ်သော၊ ဖုတ်–ကင်အပ်သော၊ ကြော်အပ်သော။

ဘံဇ၊ ဘန္ဇ၊ ဘဉ္ဇ

ဘူ= အဝမဒ္ဒနေ–ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဘဉ္ဇတိ။

[ရူ၊ ၆၂၆–၌ ဘန္ဇ–အဝမဒ္ဒနေ–ဟု လာ၍ မောဂ်–၅၊ ၁၅၄၊ ပဋ္ဌိ–၌ ဘဉ္ဇ–သြမဒ္ဒနေ, မောဂ်–၇၊ ၆–၌ ဘံဇ–သြမဒ္ဒနေ–ဟု လာသည်။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၆–၌ကား "ဘန္ဇ–ဘိဇ္ဇနေ, ဝိဘာဂေ စ"ဟု လာပါသည်။]

ဘဉ္ဇတိ ။ [√ဘန္ဇ+အ+တိ] ချိုး–ဖဲ့၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဘဉ္ဇန၊ ဘဉ္ဇနီ၊ ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးတတ်သူမ။ ဘဉ္ဇနက၊ ဘဉ္ဇန္တ၊ ဘဉ္ဇမာန၊ (ဘဉ္ဇာပေတိ၊ –စေ၏။) ဘဉ္ဇာပေတွာ၊ ဘဉ္ဇိတ၊ ဘဉ္ဇိတဗ္ဗ၊ ဘဉ္ဇိတုံ၊ ဘဉ္ဇိတွာ၊ ဘဉ္ဇိယ၊ –အပ်သော။

ဗျာဘင်္ဂီ ၊ ထီ ၊ [ဝိ+အာ √ဘန္ဇ+ဏ+ဣ] ဝိဝိဓံ ဘာဂမာဘဉ္ဇန္တိ သြလမ္ဗန္တိ ယသ်–ဗျာဘင်္ဂီ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၅။ ဝိဝိဓာ အာဘဉ္ဇန္တိ ဘာရံ သြလမ္ဗေန္တိ တေနာတိ–ဗျာဘင်္ဂီ= ဝိဓံ။ အံဒ်ဦ–၃၊ ၂။ ထမ်းပိုး။

http://www.dhammadownload.com

ဩဘဥ္ဇတိ ။ [အဝ ✓ဘဥ္ဇ+အ+တိ] ချိုးဖျက်၊ ပေါက်၏။ ဩဘဂ္ဂ၊ (ဩဘဂ္ဂ ဝိဘဂ္ဂ–ဩဘဂ္ဂါ ဘဂ္ဂ၊ ဩဘဥ္ဇာ ပေတိ၊ ခေါက်စေ၏။)

ဘဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓ဘဇ+တ] ရှု၊ ဖြန်။ ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ကုန်းသော။ ပု ။ဘဂ္ဂတိုင်း။

ဘင် ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဘန္ဓ+ဏ] နီတိသုတ္တာ၊ ၁၂၆၇။ ဘဥ္ဇနံ–ဘင်္ဂေါ်။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၆။ ပျက်စီးခြင်း၊ ချုပ်ပျောက်ခြင်း၊ ပျက်ဆဲ–ဘင်ခဏ။ သယမေဝ ဘိဇ္ဇတေတိ–ဘင်္ဂေါ်၊ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၆၂။ လှိုင်း၊ ဂုံလျှော်အဝတ်၊ လျှော်ချည်အဝတ်။ တိ ။ချိုးဖဲ့အပ်သော၊ ကျိုးသော။

ဘဂိုရ ၊ တိ ၊ [✓ဘဥ္ဇ+ဃုရ] ဘဥ္ဇ–ဩမဒ္ဒနေ၊ ဘဇ္ဇတေ သယမေဝ, ဘဇ္ဇတိ ဝါ အတ္တာနန္တိ–ဘဂိုရော။ မောဂ်–၅၊ ၅၄။ ပျက်စီးသော၊ ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိသော။ **ပဘဂိုရံ**။

ပဘဂိုံ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဘံဇ+ကု] ဘံဇ–ဩမဒ္ဒနေ ပပုဇ္ဇော, ဇဿ ဂတ္တံ၊ ပဘဥ္ဇတိ ဝိသေသေနာတိ–ပဘဂိုံ= ဘဂိုရော။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ပျက်တတ်သော။

ဘဥ္ဇ ၊ နာ ၊ [✓ဘန္ဓ+အ] ရတနာ၊ ဘဥ္ဇန္တိ ရတနဿေတံ နာမံ။ ဇာဋ–၅၊ ၃၃၆။

ဘင္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ဘန္ဓ+တ] ဘန္ဓ–အဝမဒ္ဒနေ၊ အဘဉ္ဇိယိတ္ထာတိ–ဘင်္ဒံ= ဓညံ။ ရှု၊ ဖြန်။ နင်းနယ်အပ်သော၊ ထောင်းထုအပ်သော။

ဘောဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓ဘန္ဓ+ဏျ] ကောက်ကွေးသော၊ ခါးကုန်းသော။

ဩဘဥ္ဇတိ ။ [ဩဘ ✓ဘန္ဓ+အ+တိ] တွဲရရွဲဆွဲ၏၊ တွဲရရွဲကျ၏။

ဝိဘဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဘန္ဓ+တ] ရှု၊ ဖြန်။ အထူးအားဖြင့် ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဝိဘင် ၊ ပု+နာ ၊ [ဝိ ✓ဘန္ဓ+ဏ] ဘန္ဓ–ဘိဇ္ဇနေ, ဝိဘာဂေ စ၊ ဝိဘဇ္ဇနံ–ဝိဘင်္ဂေါ်၊ ခွဲခြမ်းခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း။ ဝိဘဇိယန္တိ မမ္မာ ဇတ္ထ, ဇတေနာတိ ဝါ–ဝိဘင်္ဂေါ်။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၆။ အကျယ်ချဲ့ရာ(ချဲ့ကြောင်း) ဒေသနာ၊ ဝိဘင်းကျမ်း။ **ဝေဘင််** [ဝိဘင််+ဏ] ပျက်စီးခြင်း။ **ဝေဘင််ဂိက** [ဝိဘင််+ဏိက] က-ကို ယ-ပြုလျှင် **"ဝေဘင််ယ"** ဝေဖန်သင့်သော, ခွဲခြမ်းသင့်သော, ခွဲဝေသင့်သော။

သဲဘဥ္ဇတိ ။ [သဲ ✓ဘန္ဓ+အ+တိ] ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီး၏။ သဲဘဂ္ဂ၊ သဲဘဇ္ဇိတ္ထာ၊ သဲဘဥ္ဇန၊ (သမ္ဘဥ္ဇတိ၊) သမ္ဘဂ္ဂ၊ သမ္ဘဇ္ဇိတ္ထာ၊ သမ္ဘဥ္ဇမာန၊ သမ္ဘဥ္ဇန။

သမ္မလိဘဥ္ဇတိ ။ [သံ+ပရိ ✓ဘန္ဓ+အ+တိ] ကောင်းစွာ(အကြွင်းမဲ့)ထက်ဝန်းကျင်ချိုးဖဲ့–ဖျက်ဆီး၏။ သမ္မလိဘဂ္ဂ။

အတ္ထဘဥ္ဇက ၊ တိ ၊ [အတ္ထ ✓ဘန္ဓ+ဏ္ဝု] အကျိုးစီးပွားကို ချိုးဖျက်တတ်သော။ အတ္ထဘဥ္ဇန၊ အတ္ထဘဥ္ဇနက။

မာရဘဥ္ဇန ၊ တိ ၊ [မာရ ✓ဘန္ဓ+ယု] မာရ်တို့ကို ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးပြီးသော။

သုဘင် ၊ တိ ၊ [သု ✓ဘန္ဓ+ဏ] ကောင်းစွာချိုးဖျက်အပ်သော။

ဘဒ္ဒ

ဘူ= ဘတိ ဘာသနေသု–အခယူ၍ အလုပ်လုပ်ခြင်း(မွေးမြူခြင်း), စကားဆိုခြင်းတို့၌။ ဘဒ္ဒတိ။

ဘဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ဘဒ္ဒ+အ] ဘဒ္ဒတိ ယုဇ္ဇတီတိ–ဘဒ္ဒော၊ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၇၆။ ဘဒ္ဒတိ သာမိကံ, တေန ဝါ ဘဒ္ဒီယတီတိ–ဘဒ္ဒော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ အခစားမင်းမှူထမ်း, စစ်သည်၊ အခွန်အတုတ်။ တိ ။မွေးမြူအပ်သော၊ မွေးမြူတတ်သော။' **ဘဒ္ဒက**၊ မင်းမှူထမ်းအခစား။ **ဘဒ္ဒန**၊ ခစားခြင်း။ **ဘတန**၊ မွေးမြူခြင်း။

ဘဒ္ဓိ၊ ဘဇ္ဇ

ဘူ= ပရိဘာသနေ–ဆဲရေးငြင်းခုံခြင်း၌။ ချာသ၊ ဖဒ၃–၌ ဘဇ္ဇနတ္ထေ။ ဘဇ္ဇတိ။

စု= ကလျာဏော–ကောင်းသည်၏အဖြစ်၌။ ဘဇ္ဇော်တိ၊ ဘဇ္ဇယတိ၊

ဘဇ္ဇတိ ။ [✓ဘဇ္ဇ+အ+တိ] ငြင်းခုံ၏၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်၏။ ဘဇ္ဇာန္တ၊ ဘဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ဘဇ္ဇိတုံ၊ ဘဇ္ဇိတွာ။

ဘဇ္ဇ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဘဒ္ဓိ+က] ဘဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ –ဘဇ္ဇံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ ဘဇ္ဇန္တိ ပရိဘာသန္တိ သတ္တာ ဇတေနာတိ–ဘဇ္ဇော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ ပစ္စည်း, ဥစ္စာ, ဘဇ္ဇာ၊ တန်ဆာ။ **ဘဇ္ဇက** [ဘဇ္ဇ+က] ဥစ္စာ၊ ဘဇ္ဇာ။ **ဘဇ္ဇိက** ၊ နာ ၊ [ဘဇ္ဇ+ဏိက] ဥစ္စာထုပ်၊ ဘဇ္ဇိကကြက်သွန်။ **ဘဇ္ဇိကာ** ၊ ထီ ၊ [ဘဇ္ဇ+ဏိက+အာ] ခိုနန်း။

http://www.dhammadownload.com

ဘဏ္ဍာကိ ၊ ထိ ၊ [✓ဘဏ္ဍ+ဏ္ဍု+ဣ] ဘဏ္ဍ–ပရိဘာသနေ၊ ဏ္ဍု, နဒါဒိ၊ ဌကာရဂရဏော **ဘဏ္ဍာကိ** ပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၈။ ခရမိုးကြီး။ (ဆင်ခရမ်း။)

ဥဇ္ဇုဏ္ဍိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဘဏ္ဍ+တ] ထုပ်အပ်သော၊ ရစ်ပတ်ချည်နှောင်အပ်သော။

ဘဏ္ဍန ၊ န ၊ [✓ဘဥိ+ယု] ဘဏ္ဍန်တို့ ပရိဘာသန်တို့ ဧတေနာတိ–ဘဏ္ဍနံ= ဝိရဒ္ဓစိတ္တံ။ ဒီဋီ–၃၊ ၈၇။ ငြင်းခုံမှု၊ ခိုက်ရန်မဖြစ်သေးမီ မိမိတို့ဘက်သား အချင်းချင်း တိုင်ပင်နှီးနှောမှု။

ဘဏ္ဍိ ၊ ပု ၊ [✓ဘဏ္ဍ+ဏ္ဍ] ကုက္ကိုပင်, လိုင်း။ **ဘဏ္ဍိ** ၊ ထိ ၊[ဘဏ္ဍိ+ဣ] နီပဆေး၊ ထန်းကျင်။ ဘဏ္ဍိကာ။

ဘဏ္ဍိက ၊ ပု ၊ [✓ ဘဏ္ဍ+ဏ္ဍက] ဘဏ္ဍတိသ္မာ ဏ္ဍကော၊ ဘဏ္ဍိကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၅။ မိုးစွေပန်း (နေ့လယ်ပန်း)။

ဘဏ္ဍိလ ၊ ပု ၊ [✓ဘဏ္ဍ+ဏ္ဍလ] ဘဏ္ဍ–ပရိဘာသနေ၊ ဏ္ဍလော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၁။ ကုက္ကိုပင်။

ဘဏ္ဍု ၊ ပု ၊ [✓ဘဏ္ဍ+ဥ] ဘဏ္ဍ–ပရိဘာသနေ၊ ဥ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၁။ ဦးပြည်သူ၊ ခေါင်းတုံးသူ၊ ပျံလွှားငှက်။

သုပရိဘဏ္ဍက ၊ န ၊ [သု+ပရိ ✓ဘဥိ+ဏ္ဍု] ကောင်းမွန် (တင့်တယ်–သပ်ရပ်)သော အသုံးအဆောင်၊ –ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ၊ –ပရိဘောဂ။

ဘဏ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ဘဏတိ။

ဘဏတိ ။ [✓ ဘဏ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ဟောကြား၏။ ဘဏန၊ ဘဏန္တ၊ ဘဏန္တီ၊ ဘဏမာန၊ (ဘာဏာပေတိ၊ –စေ၏။) ဘဏာပန၊ ဘဏိတ၊ ဘဏိတဗ္ဗ၊ ဘဏိတုံ၊ ဘဏိတွာ၊ (ဘဏီယတိ၊ –အပ်၏။) ဘာဏက၊ (ဒီဃဘာဏက –စသည်၊) (ဘာဏယတိ၊ –စေ၏။)

ဘဉ ၊ တိ ၊ [✓ဘဏ+ဏျ] ပြောဆိုအပ်သော။

ဘဉမာန ၊ တိ ၊ [✓ဘဏ+ယ+မာန] ပြောဆိုအပ်သော၊ ဟောကြားအပ်သော။

ဘဏိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဘဏ+တ] ဘဏ–ဘဏနေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၅။ ဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

ဘာဏိ ၊ တိ ၊ [✓ ဘဏ+ဏိ] ပြောဆိုတတ်သော။ [ဘာဏ+ဣ] စကားများသော။

ဘာဏ ၊ တိ ၊ [✓ ဘဏ+ဏ] ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ဘာဏဝါရ=

အဋ္ဌက္ခရံ ဧကံ ပါဒံ , ဧကာ ဂါထာ စတုပ္ပဒံ၊
ဂါထာ ဒွိသတပညာသံ , ဘာဏဝါရောတိ ဝုစ္စတိ။
ဂါထာ ၂၅၀(အက္ခရာလုံးရေ ရှစ်ထောင်)သည် တစ်ဘာဏဝါရ(နားနေမှုမရှိဘဲ တောက်လျှောက် ရွတ်ဆိုနိုင်သော–ပါဠိစကားစု) မည်၏။

ဘာဏက ၊ ပု ၊ [✓ဘဏ+ဏ္ဍု] ဘဏ–သဒ္ဒေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၆။ အိုးစရည်း(ရေလောင်းအိုးကြီး)။

ကုမ္ဘိ ၊ ထိ ၊ [က ✓ဘဏ+ကွိ+ဣ] ကေန အဂ္ဂိနာ ဘဏတိတိ–ကုမ္ဘိ၊ ဘဏ–သဒ္ဒေ၊ ဏလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

အတိဝေလဘာဏိ ၊ တိ ၊ [အတိဝေလ ✓ဘဏ+ဏိ] အပိုင်းအခြားကိုလွန်၍ပြောဆိုလေ့ရှိသော။

အနုဘဏန ၊ ထိ+န ၊ [အနု ✓ဘဏ+ယု] စောဒနာခြင်း၊ စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်း။

မဉ္ဇုဘာဏက ၊ တိ ၊ [မဉ္ဇု ✓ဘဏ+ဏ္ဍု] ထိ၌ မဉ္ဇုဘာဏိကာ၊ သာသာယာယာ(သာယာစွာ) ပြောဆိုတတ်သော၊ –တွန်ကျူးတတ်သော၊ သာယာသော အသံရှိသော။ **မဉ္ဇုဘာဏီ**။

မဓုဘာဏိ ၊ တိ ၊ [မဓု ✓ဘဏ+ဏိ] (ပျားရည်အလား) ချိုသာသော စကားကို ဆိုတတ်သော။ **ဂူထဘာဏိ၊ ပုပ္ပဘာဏိ**။

မန္တဘာဏိ ၊ တိ ၊ [မန္တ ✓ဘဏ+ဏိ] ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍ ပြောဆိုလေ့ရှိသော၊ ညင်ညင်သာသာ, သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော။

သုဘဏ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဘဏ+အ] ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)စွာ ပြောဆိုအပ်သော၊ ပြောဆိုလွယ်သော။

သုဘဏိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ဘဏ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော။

ဘဒိ၊ ဘန္ဒ

ဘူ= ကလျာဏော–တင့်တယ်ကောင်းမွန်ခြင်း၌၊ သုခေစ–ချမ်းသာခြင်း၌လည်း။ ဘန္ဒတိ။

ဘဒ္ဒ ၊ န ၊ [✓ဘဒိ+ဒ] ဘဒိ–ကလျာဏော၊ ဘန္ဒတီတိ–ဘဒ္ဒံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၈။ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ။ တိ ။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။ ထိ ။ဘဒ္ဒါ= ယသောခ၊ ၇၊

http://www.dhammadownload.com

ဘဒ္ဒါမည်သူမ။ **ဘဒ္ဒက** [ဘဒ္ဒ+က] ကောင်းသော၊ မြတ်သော။

ဘဒြ ၊ တိ ၊ [✓ဘန္ဒ+ရက်] သုတ်ကြိုးဖြင့် န–ကိုချေ။ ကောထ္ထုဘာ။ ကောင်းသော၊ မြတ်သော။ န ။ကောင်းခြင်း မင်္ဂလာ၊ အကောင်း, ကောင်းသောအမှု, ကုသိုလ်ကံ။ **ဘဒြက** [ဘဒြ+က] ကောင်း–မြတ်သော။

ဘဒန္တ ၊ ပု ၊ [✓ ဘန္ဒ+ဈစ်] ဈ–ကို အန္တ–ပြု, န–ကိုချေ။ ကောထ္ထုဘာ။ အရှင်, အရှင်ကောင်း (ဘုရား, ရသေ့, ရဟန်း–စသည်)။ ဘဒ္ဒန္တ၊ ဘန္တေ။ ရှု၊ ၁၁၁–ကိုရှု။

ဘဒ္ဒ

ဘူ= ကလျာဏော-ကောင်းမွန်တင့်တယ်ခြင်း၌။ ဘဒ္ဒတိ။

ဘဒန္တ ၊ ပု ၊ [✓ ဘဒ္ဒ+အန္တ] ဘဒ္ဒ–ကလျာဏော၊ ဘဒ္ဒိဿ သံယောဂါဒိလောပေါ၊ ဘဇတိ ကလျာဏ ဓမ္မန္တိ–ဘဒန္တော= ပဗ္ဗဇိတော။ မောဂ်–ဂု၊ ဂ၆။ အရှင်, အရှင်ကောင်း။ **ဘဒ္ဒန္တ၊ ဘန္တေ**၊ ဤအန္တပစ္စည်းကား ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း အန္တပစ္စည်းမှတစ်ပါးသာ။

ဘဒြ ၊ တိ ၊ [✓ ဘဒ္ဒ+ရက်] ဘဒ္ဒ–ကလျာဏော, ဒ–လောပေါ, ပရရူပါဘာဝေါ၊ ဘဇီယတီတိ–ဘဒြ= ကလျာဏ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၄၆။ အကောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော။ န ။ကောင်းခြင်း၊မင်္ဂလာ၊ အကောင်း၊ ကောင်းသောအမှု၊ ကုသိုလ်ကံ။ **ဘဒြက**၊ ကောင်းမြတ်သော။

ဘဗ္ဗ၊ ဘဗ္ဘ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဘဗ္ဗတိ၊ ဘဗ္ဘတိ။

ဘမု၊ ဘမ

ဘူ= အနဝဋ္ဌာနေ–မရပ်မတည်လည်ခြင်း၌။ ဘမတိ၊ ဘမေတိ။

ဘမတိ ။ [✓ဘမု+အ+တိ] လည်၏၊ လှည့်လည်၏၊ ပြေး၏။ ဘမဏ၊ ဘမန္တ၊ ဘမမာန၊ (ဘမယတိ၊ ဘမေတိ၊ လည်စေ၏။) ဘမယမာန၊ ဘမယိတွာ၊ ဘမိတ၊ ဘမိတဗ္ဗ၊ ဘမိတွာ၊ ဘမိတွာန၊ ဘမေန္တ၊ ဘမေတွာ။

ဘန္တ ၊ တိ ၊ [✓ဘမု+တ] ရှု၊ ၆၁၈။ တုန်လှုပ်သော၊ မရပ်မတည်လည်သော၊ လှည့်လည်ပြေးသွားသော။

ဘန္တု ၊ တိ ၊ [✓ဘမု+တု] ဘမတီတိ–ဘန္တော။ နိရုတ္တိ၊ နာ–၄၈၉။ တုန်လှုပ်သော။

ဘမ ၊ ပု ၊ [✓ဘမု+အ] ပါကာရေ, ဂေဟာဒိဘိတ္တိယဉ္စ ဇလနိဂ္ဂမော ဘမောနာမ၊ ဘမု-အနဝဋ္ဌာနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၀။ ပြွန်(တံတိုင်း, အိမ်နံရံ–စသည်တို့၌ ရေထွက်လမ်း)၊ ရေပြွန်၊ ပွတ်, ပွတ်စက်၊ ပွတ်ခုံ, (တွင်ခုံ)။ **ဘမက** [ဘမ+က] ထို၌ ဘမိကာ၊ ပွတ်, ပွတ်စက်, ပွတ်ခုံ(တွင်ခုံ)။

ဘမကာရ ၊ ပု ၊ [✓ဘမ+အ] ဓာန်ဦ၊ ၆၆၀။ ရေပြွန်၊ ပွတ်စက်။ [ဘမ ✓ကရ+ဏ] ဘမု–အနဝဋ္ဌာနေ, တံ ဘမံ ကရောတီတိ–ဘမကာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၉။ ပွတ်သည်(ပွတ်သမား)။

ဘမရ ၊ ပု ၊ [✓ဘမ+အရ] ဘမတီတိ–ဘမရော= မဓုကရော။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၅၉။ ပျား, ပိတုန်း။

ဘမု ၊ ပု ၊ [✓ဘမ+ဥ] ဘမ–အနဝဋ္ဌာနေ၊ ဘမတိ, စလတီတိ–ဘမု= နယနောပတိဋ္ဌာနံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂။ မျက်မှောင်၊ မျက်ခုံး။ **ဘမုက** [ဘမု+က] မျက်မှောင်, မျက်ခုံး။

ဘိင်္ဂံ ၊ ပု ၊ [✓ဘမ+ဂက်] ဘမ–အနဝဋ္ဌာနေ, အဿ ဣတ္တံ၊ ဘမတီတိ–ဘိင်္ဂေါ= ဘမရော။ မောဂ်–ဂု၊ ၃၃။ ပျား, ပိတုန်း။ **ဘိင်္ဂရာဇ**၊ ဘင်္ဂရာဇ်(ကြိတ်မှန်)။

ဘူ ၊ ထီ ၊ [✓ဘမ+ဦ] ဘမိဿ အမ်–လောပေါ၊ ဘမတိ ကမ္မတီတိ–ဘူ= ဘမု။ မောဂ်–ဂု၊ ၄။ မျက်မှောင်, မျက်ခုံး။

ဥဇ္ဇန္တ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဘမု+တ] ထွက်သော၊ တက်သော၊ လှည့်လည်သော။

ဥရဇ္ဇ ၊ ပု ၊ [ဥရ ✓ဘမု+ကို] ဥရ အတိရေကံ တိဗ္ဗံ (ဝိသာလံ) ဘမတီတိ–ဥရဇ္ဇော၊ ပိသော။ ထောမ။ ဥ–ကို အ–ပြု၊ အသဒိသဒ္ဓေဘော် ဗ–လာ၊ သိုး၊ သိုးထီး။

အနုပရိဇ္ဇမတိ ။ [အနု+ပရိ ✓ဘမု+အ+တိ] လှည့်ပတ်၏။ အနုပရိဇ္ဇမန။

ပရိဇ္ဇမတိ ။ [ပရိ ✓ဘမု+အ+တိ] လှည့်လည်၏၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ လှည့်လည်၏၊ ပတ်ပတ်လည်၏။ ပရိဇ္ဇမန၊ ပရိဇ္ဇမနက၊ ပရိဇ္ဇမန္တ။

ဝိဇ္ဇမတိ ။ [ဝိ ✓ဘမု+အ+တိ] လူထွက်၏၊ (ရဟန်း ဘဝမှ လူဘဝသို့ ပြန်လည်၏၊) လှည့်ပတ်သွားလာ၏။ ဝိဇ္ဇမ၊ ဝိဇ္ဇမိတွာ၊ ဝိဇ္ဇမိတုံ၊ ဝိဇ္ဇမန္တ၊ ဝိဇ္ဇမန။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဿန္ဒ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဘမု+တ] ဝိဿမတိတိ–ဝိဿန္ဒော။ ကစ္ဆည်း၊ ၅၈၄။ လူထွက်သော, မတည်ငြိမ်သော၊ လျှောကျ(ဆုတ်ယုတ်)သော၊ လှည့်ပတ်သွားလာသော၊ နောက်သို့ ဆုတ်သော။ **ဝိဿန္ဒကာ** [ဝိဿန္ဒ+က]

သမ္ဘမတိ ။ [သံ ✓ဘမု+အ+တိ] မရပ်မတည် ချာချာလည်၏၊ လျင်မြန်စွာလှည့်လည်၏၊ လျင်မြန်စွာပြေးသွား၏။ သမ္ဘမေတွာ၊ သမ္ဘမေန္တ ။

သမ္ဘမ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဘမု+ဏ] တုန်လှုပ်ခြင်း, လျင်မြန်ခြင်း၊ မရပ်မတည်ခြင်း, ဂနာမငြိမ်ခြင်း, ရေးကြီးသုတ်ပြာလုပ်ခြင်း၊ အံ့အားသင့်ခြင်း။

ဘရ

ဘူ= ဓာရဏာ ပေါသနေသု–ဆောင်ခြင်း, မွေးမြူခြင်း တို့၌၊

ဘရဏော စ–ပြည့်စေခြင်း၌လည်း။ ဘရတိ။

ဘရတိ ။ [✓ဘရ+အ+တိ] လုပ်ကျွေး၏၊ မွေးမြူ၏၊ ကြီးပွားစေ၏၊ ရွက်ဆောင်၏၊ ဖြည့်ဆည်းပူး၏၊ အလိုရှိ၏။ ဘတ္တုံ၊ –ဌာ။ ဘရ၊ ဘရက၊ ဘရဏ၊ ဘရန္တ၊ ဘရိတ၊ ဘရိတဗ္ဗ၊ ဘရိတုံ၊ ဘရိတွာ၊ (ဘရီယတိ၊ –အပ်၏။)

ဘဂု ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+ဂု] ဘရ–ဘရဏော၊ ရ–လောပေါ၊ ဘရတိတိ–ဘဂု= ဣသိ။ မောဂ်–၇၊ ၃၆။ ဘဂု ရသေ့။

ဘစ္ဆ ၊ တိ ၊ [✓ဘရ+ရိစ္ဆ] ဘရီယတိတိ–ဘစ္ဆော၊ သရလောပေါ။ ရူ၊ ၅၅၇၊–၈။ မွေးမြူအပ်သော၊ ကျွေးမွေးအပ်သော။ ပု ။ကျေးကျွန်, သူခစား။

ဘဒ္ဒိ ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+တိ] ခန္ဓနတ်၊ ကဒဲနတ်။ **ဘဒ္ဒိပုတ္တ၊** ခန္ဓနတ်, ကဒဲနတ်ကို ခစားသူ။

ဘတ ၊ တိ ၊ [✓ဘရ+တ] လုပ်ကျွေးအပ်သော၊ မွေးမြူအပ်သော၊ ဖြည့်ကျင့်အပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်သော၊ ဆောင်အပ်သော။ ဘတက [ဘတ+က] ကောတ္ထုဘာ။ တိ ။အခဖြင့် အသက်မွေးသော။ ပု ။ သူရင်းငှား၊ အစေခံ၊ မင်းမှုထမ်း။

ဘတဝန္တု ၊ တိ ၊ [✓ဘရ+တဝန္တု] ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်(ဆည်းပူး)ပြီးသော။ [ဘတ+ဝန္တု] ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသောပါရမီရှိသော။

ဘတိ ၊ ထီ ၊ [✓ဘရ+တိ] ဘရတိ ကမ္မကရေယာယ, သာ–ဘတိ၊ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၁။ အခ, လုပ်ခ, လုပ်အားခ၊ မွေးမြူခြင်း, ဆောင်ခြင်း။ တိ ။မွေးမြူအပ်သော၊ အခစား၊ သူရင်းငှား။ **ဘတိက** ၊ ပု ၊ [ဘတိ+ကက] ဘတိယာ(အဖိုးအခဖြင့်) ဇီဝတိတိ–ဘတိကော၊ အခစား၊ သူရင်းငှား။ **ဘတိကာ** ၊ ထီ ၊ [ဘတိ+က+အာ] အခ, လုပ်ခ, လုပ်အားခ။

ဘတ္တု ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+တု] ဘရတိတိ–ဘတ္တာ။ ရူ၊ ၅၇၃။ [ဘရ+ရိတု] ဘရ–ဘရဏော၊ ဘရတိတိ–ဘတ္တာ၊ ရိတု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၀။ လင်၊ အရှင်သခင်။

ဘရဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ဘရ+ယု+ဤ] ယမသဒိသတ္တာသဗ္ဗတြ ဘရတိတိ–ဘရဏီ၊ ယု, ဤ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈။ ဘရဏီနက္ခတ်(ကြယ်သုံးလုံး ဖိုခုံလောက်ပုံရှိသော နက္ခတ်)။

ဘရတ ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+အတ] ဘရတိတိ–ဘရတော= နဠော။ မောဂ်–၇၊ ၇၉။ ကချေသည်၊ ဘရတမည်သူ။ တိ ။တိုင်းပြည်ကို လုပ်ကျွေးမွေးမြူသော(သူဌေး, သူကြွယ်)။

ဘရိယာ ၊ ထီ ၊ [✓ဘရ+ယ+အာ] ဘရိတဗ္ဗတော–ဘရိယာ၊ ဘရ–ဘရဏော၊ ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၇။ မယား။

ဘရု ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+ဥ] ဘရ–ဘရဏော၊ ဘရတိတိ–ဘရု= ဘတ္တာ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ လင်။

ဘာရ ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+ဏ] ဘရ–ဓာရဏာ ပေါသနေသု၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၁။ အချိန်–၂၀၊ ပိုလ်–၂၀၀၀၊ တစ်ဘာရ၊ ဝန်, ဝန်ထုပ်, တာဝန်။ တိ ။ ဝန်လေးသော၊ ဝန်ကိုဆောင်သော။

ဘာရိယ ၊ တိ ၊ [✓ဘရ+ဏျ] ယ–ကို က–ပြု၊ **ဘာရိက**၊ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော၊ ရိုသေလေးစားအပ်သော၊ ဝန်လေးသော၊ လုပ်ကျွေးမွေးမြူအပ်သော။ န ။ရိုသေလေးစားခြင်း။ **ဘာရိက** ၊ တိ ၊ [ဘာရ+ကက] လေးလံသော၊ လေးလံသောဥစ္စာဘဏ္ဍာရိသော၊ လေးလံသောဥစ္စာဘဏ္ဍာထားရာဖြစ်သော။

ဘိက် ၊ ပု ၊ [✓ဘရ+အ] မာတာပိတူဟိ ဘရိတဗ္ဗတ္တာ–ဘိက်ော်၊ ဘရတိဿ ဘိက်ော်။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၂။ ဆင်ငယ်၊ တိရစ္ဆာန်ငယ်။

http://www.dhammadownload.com

ဘိဂံါရ ၊ ပု ၊ [✓ ဘရ+အာရ] ဘရ–ဘရဏော၊ ဘရဏံ ဓာရဏံ ပေါသနဉ္စ၊ ဓာရဏတ္ထဿ ဘရတိဿ ဘိဂံါဒေသော၊ ဘရတိ ဒဓာတိ ဥဒကန္တိ–ဘိဂံါရော= ဟေမဘာဇနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၆။ ရွေခွက်၊ ရွေအိုး၊ ရွေကရား။

အပါဘတ ၊ တိ ၊ [အပ+အာ ✓ ဘရ+တ] ဆောင်ယူအပ်သော၊ တောကြက်မောက်ပင်။

အဗ္ဘ ၊ တိ ၊ [အာပ ✓ ဘရ+ကွိ] အာပံ ဘရတီတိ–အဗ္ဘံ၊ ကွိ၊ ပဿ ဗော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈။ မိုးတိမ်။

အဘိသမ္ဘရိယတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ ဘရ+ယ+တေ] ထောက်ပံ့အပ်၏။

အာဘတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဘရ+တ] အာဘဋ္ဌ၊ ဆောင်ယူအပ်သော။

အာဘရဏ ၊ န ၊ [အာ ✓ ဘရ+ယု] အာဘရိယျတေ တန္တိ–အာဘရဏံ၊ ဘရ–ဘရဏော၊ ကမ္မနိ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈၃။ အဆင်တန်ဆာ။

ဥဗ္ဘတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဘရ+တ] နုတ်အပ်သော၊ ထုတ်အပ်သော၊ ဆယ်တင်အပ်သော။

ဥဗ္ဘာရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဘရ+ဏ] နုတ်ခြင်း၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ ဆယ်တင်ခြင်း။

ဩဘရတိ ။ [အဝ ✓ ဘရ+အ+တိ] သယ်ဆောင်၏။ ဩဘတ။

ပရဘတ ၊ ပု ၊ [ပရ ✓ ဘရ+တ] ပရေန ဘတော ပုဋ္ဌော–ပရဘတော၊ ဘရ–ဓာရဏ ပေါသနေသု၊ တော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၃၃။ ဥဩ။

ပါဘတ ၊ န ၊ [ပ+အာ ✓ ဘရ+တ] တံ တမတ္ထံ ပတ္ထေန္တေဟိ အာဘရိယတေ, အာနိယတေတိ–ပါဘတံ၊ ပတ္ထနတ္ထဇောကကော'ယံ ပသဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၅၅။ တံစိုး၊ လက်ဆောင်။

သဒ္ဓမ္မရိ ၊ န ၊ [သံ ✓ ဘရ+ကု] ဘရိ–ကို ဘရိဘရိ–ဟု ဒွိရုပ်ပြု၊ ရှေ့ဘရိ–ကို ဇမ်–ပြု၊ သဒ္ဓမ္မရိ၊ **သဒ္ဓမ္မရိတ** ၊ န ၊ [သံ ✓ ဘရ+တ] **သဒ္ဓမ္မရိတ၊** ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းစွာနှိပ်စက်ခြင်း။

သမ္ဘရတိ ။ [သံ ✓ ဘရ+အ+တိ] ဖြည့်၏၊ ဆည်းပူး၏၊ စုဆောင်း၏၊ ပွားစီး၏၊ တိုးပွားစေ၏။ သမ္ဘတ၊ သမ္ဘရဏ၊ သမ္ဘရဏီယ၊ သမ္ဘရိတွာ၊ (သမ္ဘရိယတိ၊) သမ္ဘရန္တ၊ သမ္ဘရိတ၊ သမ္ဘရိတဗ္ဗ။

သမ္ဘာရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဘရ+ဏ] အဆောက်အဦ(ပစ္စည်း)၊ အခြံအရံ၊ အကြောင်း၊ ထောက်ပံ့အပ်သော အကျိုးတရား၊ ပေါင်းစုခြင်း, စုဝေးခြင်း၊ ဟင်းခတ်မဆလာ၊ အမွေးအကြိုင်၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရား။ သမ္ဘာရဝန္တ၊

သမ္ဘာရေန္တိ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ ဘရ+ဏော+အန္တ+ဣ] ဖြည့်သော၊ ဆည်းပူးသော၊ စုဆောင်းသော။

ဒုဗ္ဘရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ ဘရ+ခ] ခဲယဉ်းသဖြင့်–ဆောင်ရွက်အပ်သော၊ –မွေးမြူအပ်သော၊ ဆောင်ရွက်ရန်ခဲယဉ်းသော၊ မွေးမြူရခက်သော။

သုဘရ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဘရ+ခ] သုခေန ဘရိတဗ္ဗောတိ–သုပေါသော။ အံ ဋ–၃၊ ၄၁။ သုခေန ဘရိယတီတိ–သုဘရော။ သုတ္တနိ ဋ–၁၊ ၁၈၂။ ချမ်းသာ(လွယ်ကူ)သဖြင့် ကျွေးမွေးအပ်သော၊ –ပြုစုအပ်သော၊ ကျွေးမွေးရလွယ်ကူသော၊ မွေးမြူရန်လွယ်ကူသော။

မာလဘာရိ ၊ တိ ၊ [မာလာ ✓ ဘရ+ဏိ] ပန်းကိုဆောင်သော၊ ပန်းပန်သော။ ပု ။မာလဘာရိနတ်သား။

ဘလ

ဘူ+စု= နိရုပဏော–ပြခြင်း၌။

ဘူ= ပရိဘာသန ဟိံသာ ဒါနေသု–ဆဲရေး–ရေရွတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပေးခြင်းတို့၌။ ဘလတိ၊ ဘာလယတိ၊ ဘာလေတိ။

ဘလ္လ

ဘူ= ပရိဘာသန ဟိံသာ ဒါနေသု–ဆဲရေးခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပေးခြင်းတို့၌။ ဘလ္လတိ။

ဘလ္လ ၊ ပု ၊ [✓ ဘလ္လ+အစ်] **ဘလ္လက** ၊ ပု ၊ [ဘလ္လ+ကဋ်] **ဘလ္လူက** ၊ ပု ၊ [✓ ဘလ္လ+ဦက] ရဿပြုလျှင် **ဘလ္လုက**။ ကောတ္ထုဘာ။ ဝံ–သတ္တဝါ။

ဘလ္လာတ ၊ ပု ၊ [ဘလ္လ ✓ အတ+အစ်] **ဘလ္လာတက**၊ [ဘလ္လာတ+က] ကောတ္ထုဘာ။ ချေးပင်၊ ချေးသီး။

ဘလ္လိ ၊ ထိ ၊ **ဘလ္လာတက** ၊ ပု ၊ [✓ ဘလ္လ+အ+ဣ] ဘလ, ဘလ္ල–ပရိဘာသန ဟိံသာ ဒါနေသု၊ နဒါဒိ၊ (ဘလ္လိ၊) အညတြ တော, ကန္တော စ၊ ဘလ္လာတကော၊ တိသွယံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၁။ ချေးပင်။

ဘလ္လုက ၊ ပု ၊ [✓ ဘလ္လ+ကု] ဘလ, ဘလ္ල–ပရိဘာသန ဟိံသာ ဒါနေသု၊ ကု၊ အဿု။ ဓာန်ဦး၊ ၆၁၂။ ဝက်ဝံ။

http://www.dhammadownload.com

ဘသ၊ ဘသု

ဘူ= ဘသ္မိကရဏ နိန္ဒာ ပေသုညဒိတ္တီသု-ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ကုန်းတိုက်ခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ ဘသတိ။

ဘူ+ဒိ= ဘုက္က အဓောပတနေသု-ခွေးဟောင်ခြင်း, အောက်သို့ လျှောကျခြင်းတို့၌။ ဘဿတိ။

ဘုဿတိ ။ [✓ ဘသ+ယ+တိ] အ-ကို ဥ-ပြု၊ ဟောင်၏။ ဘုသတိ၊ ဘုဿန္တ၊ ဘုဿိတ၊ ဘုဿိတွာ။

ဘသက ၊ ပု ၊ [✓ ဘသ+ဏ္ဍု] ဘသတိ ဘုက္ကတီတိ-ဘသကော၊ ဘသ-ဘဏနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၉။ ခွေး။

ဘသ္တ ၊ ထီ+နဲ ၊ [✓ ဘသ+တ] ဘသ-ဘဿ ဒိတ္တီသု၊ ဒိဗ္ဗတေ အဂ္ဂိ ယာယ ဘသ္တာ၊ တော၊ တြဏ်မှိ ဘသ္ဌာ၊ နဒါဒိနော အာကတိဂဏတ္တာ ဤပစ္စယာ ဘာဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၆။ ဖားဖို၊ သားရေအိတ်။

ဘသ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဘသ+ရက်+အာ] ဘသ-ဘသ္မီကရဏေ, ရဿ တုဉ် (ရ-၏ တ-လာ) ဘသတိ ဘသ္မံ ကရောတိ ဧတာယာတိ-ဘသ္ဌာ= ကမ္မာရဂဂ္ဂရီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၆။ ဖားဖို။

ဘသ္မ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဘသ+မ] ဘသ-ဘသ္မီကရဏေ၊ ဘသတိ ပက္ခရတီတိ-ဘသ္မာ= ဆာရိကာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၇။ ဘသတိ အဓောပတတိ ဝတ္ထာဒီနံ မလမေတေနာတိ-ဘသ္မံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅။ ပြာ။

ဘဿ ၊ နဲ ၊ [✓ ဘသ+ဏျ] ဘဿတိ နိရတ္ထက ဘာဝေန ခိပီယတီတိ-ဘဿံ= ဆာရိကာ။ ဒီဋီ-၁၊ ၃၀၅။ ပြာ။ ဘဿန္တ [ဘဿ+အန္တ] ပြာအဆုံးရှိသော။

ဘုသ ၊ နဲ ၊ [✓ ဘသ+အ] ဘသ-ဘသ္မီကရဏေ၊ အဿု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၃။ ဖွဲ, အဖျင်း, အနုပ်အဖွဲ။ ဘဿတိ အဓောပတတီတိ-ဘုသံ၊ ဘသ-အဓောပတနေ၊ အဿ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်။

ဘဿတိ ။ [✓ ဘသု+ယ+တိ] လျှောကျ၏။ ဘဿန္တ၊ ဘဿမာန၊ ဘဿိတွာ။ *မောဂ်နှင့် ဓာန်ဋီတို့၌ ဘသ-ဒိ-အဓောပတနေရှိ၍ ပေါင်းထည့်ထားသည်။

ဘဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဘသ+တ] ဘသ-ဘဿနေ၊ အဘဿီတိ-ဘဋ္ဌော, ဘဿိတော။ ရူ၊ ၆၂၆။ လျှောကျသော၊ ဆုတ်ယုတ်သော။

ဘဿ

ဘူ+စု= ဘဿေ-ဆဲရေးဆိုမြည်ခြင်း စကားပြောဆိုခြင်း၌။ ဘဿတိ၊ ဘဿေတိ၊ ဘဿယတိ။

ဘဿတိ ။ [✓ ဘဿ+အ+တိ] လျှောကျ၏၊ ပြောဆို၏။ [ဘဿ+အ] ဘာသိတဗ္ဗန္တိ-ဘဿံ၊ စကား။ **ဘဿကာရက၊ ဘဿရ၊** [ဘဿ+ရ] စကားများသော။ ဘဿတရ၊ ဘဿာရာမ၊ ဘဿန္တ၊ လျှောကျသော။ ဘဿမာန။

ဘဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဘဿ+တ] ဘဿ-ကထနေ, စဝနေ စ၊ ဘဿိဋ္ဌာတိ-ဘဋ္ဌော။ နိရတ္တိ၊ ၄၉၂။ ပြောဆိုအပ်သော။ သုဘဋ္ဌေနာတိ သုဋ္ဌုဘာသိတေန။ ဝိမာန ၌၊ ၂၄၇။

ဘဿယန္တ ၊ တိ ၊ [✓ ဘဿ+ဏယ+အန္တ] လျှောကျသော။ ဘဿ-စဝနေ။

ဘာ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဘာတိ။

ဘာတိ ။ [✓ ဘာ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။

ဘ ၊ နဲ ၊ [✓ ဘာ+ဏ] ယထာဝုတ္တံ နိမိတ္တံ ဘာတိ ပကာသေတီတိ-ဘံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇။ နက္ခတ်။

ဘာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဘာ+အ+အာ] ကောတ္ထုဘ။ အရောင်။

ဘာဏု ၊ ပု ၊ [✓ ဘာ+ဏု] ဘာ-ဒိတ္တိယံ၊ ဘာတိ ဒိဗ္ဗတီတိ-ဘာဏု= ရံသိ။ မောဂ်-၇၊ ၆၃။ ရူ၊ ၆၈၁။ အရောင်၊ နေ။

ဘာတု ၊ ပု ၊ [✓ ဘာ+တု] ဘာ-ဒိတ္တိယံ၊ ဘာတီတိ-ဘာတာ= သောဒရိယော။ မောဂ်-၇၊ ၇၂။ ညီ, အစ်ကို, မောင်။

ဘာနု ၊ ပု ၊ [✓ ဘာ+နုက်] ဘာ-ဒိတ္တိယံ၊ ဘာတိ ဒိဗ္ဗတီတိ-ဘာနု= သူရိယော။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၀။ နေ။

ဘဿရ ၊ တိ ၊ [✓ ဘာ+သရ] ဘာ-ဒိတ္တမှိ၊ သရပစ္စယော, ရဿာဒိ, ဒွိတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၃။ ဒွိတ္တာဘာဝေ **ဘာသုရော၊** အဿု၊ တောက်ပခြင်း၊ တောက်ပသော။

http://www.dhammadownload.com

အာဘာတိ ။ [အာ √ဘာ+အ+တိ] ထွန်းလင်းဈ၏၊ တောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏။

အာဘောတိ ။ [အာ √ဘာ+ဏော+တိ] ထွန်းလင်းစေ၏၊ တောက်ပစေ၏၊ တင့်တယ်စေ၏။

အာဘာ ၊ ထီ ၊ [အာ √ဘာ+အ+အာ] အာဘုသော ဘာတိ(ဒိပ္ပတိ)တိ–အာဘာ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄။ အရောင်, အလင်း။

ဒုန္နုဘိ ၊ ထီ+ပု ၊ [ဒုန္နု √ဘာ+ကိ] ဒုန္နုဏ္ဍတိ အဗျတ္တသဒ္ဒေန ဘာတီတိ–ဒုန္နုဘိ။ ကောတ္ထုဘာ။ စည်ကြိုး။

ပဋိဘာတိ ။ [ပတိ √ဘာ+အ+တိ] ဉာဏ်အား ထင်၏။

ပဋိဘာ ၊ ထီ ၊ [ပတိ √ဘာ+အ+အာ] ပဋိဘာတိ သောဘတီတိ–ပဋိဘာ။ ကောတ္ထုဘာ။ တခ်ဏုပ္ပတ္တိ ဉာဏ်၊ တခ်ဏုပ္ပတ္တိဉာဏ် ပဋိဘာ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၁။

ပဋိဘာန ၊ န ၊ [ပတိ √ဘာ+ယု] ပဋိမုခံ ဘန္တိ ဉပဒ္ဒဟန္တိ ဧယျာ ဇတေနာတိ–ပဋိဘာနံ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၃။ ပဋိဘာန်–ဉာဏ်, ပညာ၊ ဉာဏ်အား ထင်ခြင်း, ဉာဏ်, အထင်အမြင်။

ပဘာတိ ။ [ပ √ဘာ+အ+တိ] လင်း၏၊ မိုးလင်း၏။

ပဘာ ၊ ထီ ၊ [ပ √ဘာ+အ+အာ] ပကာရေန ဘာတီတိ–ပဘာ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄။ အရောင်၊ အလင်း။

ပဘာတ၊ ပိဘာတ ၊ တိ ၊ [ပ √ဘာ+တ] ပဘာတျသ္မိံ လောကောတိ–ပဘာတံ၊ တထာ ပိဘာတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈။ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ မိုးလင်းသော။

ရမ္ဘာ ၊ ထီ ၊ [ရ √ဘာ+အ+အာ] ရံ ကာမဂ္ဂိံ ဘန္တိ ဒီပယန္တိ ဇာလေန္တိ တိ–ရမ္ဘာ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၄။ ရမ္ဘာနတ်သမီး။

ဝလ္လိဘ ၊ ပု ၊ [ဝလ္လိ √ဘာ+ဏ] မဟာဖလတာယ သဗ္ဗာသံ ဝလ္လိဇာတိနံ ဘာတိ ဒီပ္ပတီတိ–ဝလ္လိဘော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၇။ ကျောက်ဖရုံ။

ဝိဘာယတိ ။ [ဝိ √ဘာ+အ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၉၁–သုတ် ဝိနာဓိကာရယောဂဝိဘာဂဖြင့် အာကာရန္တဓာတ်နောင် ယ–လာ၊ ယ–မလာက **ဝိဘာတိ၊** ထွန်းလင်း၏၊ တောက်ပ၏၊ မိုးလင်း၏၊ အရဏ်တက်၏။ ဝိဘာတ၊ ဝိဘာယမာန၊ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ မိုးလင်းသော။ ဝိဘာယန၊ –ခြင်း။

ဝေဘာရ ၊ ပု+န ၊ [ဝိ √ဘာ+အရ] ဝိသေသေန ဘာတီတိ–ဝေဘာရော၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၆။ ဝေဘာရတောင်။

သဘာ ၊ ထီ ၊ [သန္တ √ဘာ+ကို+အာ] ဘာ–ဒိတ္တိယဲ, သဗ္ဗိ ဘာတီတိ–သဘာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၇။ အစည်းအဝေး။

သန္နိဘ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ √ဘာ+အ] သမ္မာ နိဘာတီတိ–သန္နိဘော။ ကပ္ပဒုမ။ ဘာ–ဒိတ္တိယဲ၊ သန္နိဘော, **နိဘော** စ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၀။ တူသော၊ တူညီသော၊ ဆင်တူသော။

သဘာယ ၊ န ၊ [သန္တ √ဘာ+ယ] သန္တေဟိ ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ–သဘာယံ ၊ ထီ ၊ [သန္တ √ဘာ+အ+အာ] **သဘာ** စ၊ သန္တသဒ္ဒဿ သာဒေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၀။ သဘင်(အစည်းအဝေးရုံ)။ သဗ္ဗိ ဘာတီတိ ဝါ–သဘာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၁၄။ သဘင်(အစည်းအဝေး)။

သုပ္ပဘာတ ၊ န ၊ [သု+ပ √ဘာ+တ] ကောင်းသော (ကျက်သရေမင်္ဂလာ ရှိသော) မိုးသောက်ခြင်း၊ –မိုးလင်းခြင်း။ သုပ္ပဘာ၊ တင့်တယ် လှပသော အရောင်။

သုဘ ၊ တိ ၊ [သု √ဘာ+အ] သုဋ္ဌု, သောဘနံ ဝါ ဘာတီတိ–သုဘံ။ သံ ဋီ–၂၊ ၁၃၃။ တင့်တယ်စွာ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ကောင်းသော။

သောဇ္ဈာနု ၊ ပု ၊ [သော √ဘာ+နု] သော ဝုစ္စတိ–သဂ္ဂေါ၊ တတ္ထ ဘာတီတိ–သောဇ္ဈာနု။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁။ ရာဟုဂြိဟ်၊ အသုရိန်။

သောဘာ ၊ ထီ ၊ [သု √ဘာ+ဏ+အာ] သုန္ဒရံ ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ–သောဘာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄။ တင့်တယ်ခြင်း။

ဘာဇ

ဘူ= ဒိတ္တိယဲ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဘာဇတိ။

စု= ပုထကမ္မနိ (ဝိဘာဂေ)–ဝေဖန်ခြင်း၌။ ဘာဇေတိ၊ ဘာဇယတိ။

ဘာဇေတိ ။ [√ဘာဇ+ဏော+တိ] ဘာဇယတိ၊ ဝေဖန်၏။ ဘာဇက၊ ဘာဇနီယ၊ ဘာဇမာန၊ (ဘာဇာပေတိ၊ ဝေဖန်စေ၏။) ဘာဇာပန၊ ဘာဇာပိတ၊ ဘာဇာပေတွာ၊ ဘာဇာပေန္တ၊ ဘာဇိတ၊ ဘာဇိတဗ္ဗ၊

http://www.dhammadownload.com

ဘာဇိယ၊ (ဘာဇိယတိ၊ –အပ်၏။) ဘာဇိယမာန၊ ဘာဇေတဗ္ဗ၊ ဘာဇေတုံ၊ ဘာဇေတွာ၊ ဘာဇေန္တ၊ ဘာဇေန္တီ ။

ဘာဇေန ၊ နာ ၊ [√ဘာဇ+ယု] ဘာဇ–ပုထကမ္မနိ၊ စုရာဒိ၊ ယု။ မာန်ဦ၊ ၄၅၇။ အိုး, ခွက်၊ သပိတ်, ဗူး၊ ဝေဖန်ရာ၊ ပစ္စည်း, ဥစ္စာ, ဘဏ္ဍာ။ ဝိဘာဂ၊ ဝိဘတ္တိ။

ဘာမ

ဘူ+စု= ကောဓေ–အမျက်ထွက်ခြင်း၌။ ဘာမတိ၊ ဘာမေတိ၊ ဘာမယတိ။

ဘာသ၊ ဘာသု

ဘူ= ဗျတ္တာယံ ဝါစာယံ–ပိပြင်သော စကား၌လည်း ကောင်း၊

ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပထင်ရှားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဘာသတိ။

ဘာသတိ ။ [√ဘာသ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ဟောကြား၏၊ ထွန်းလင်း၏၊ တောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏၊ ထင်ရှား၏ ။ ဘာသန၊ ဘာသန္တ၊ ဘာသန္တီ၊ ဘာသမာန၊ (ဘာသယတိ၊ ထွန်းလင်းစေ၏ ။) ဘာသိတ၊ ဘာသိတဗ္ဗ၊ ဘာသိတုံ၊ ဘာသိတု၊ ဘာသိယ၊ ပြောဆို၍။ ဘာသိယမာန၊ ဘာသီ၊ (ဘာသေတိ၊ ထွန်းလင်းတောက်ပစေ၏ ။) ဘာသေတွာ။

ဘာသ ၊ နာ ၊ [√ဘာသ+ဏျု] ဘာသိတဗ္ဗန္တိ–ဘာသံ။ နိရုတ္တိ၊ နာ–၂၉။ (ပြောအပ်သော)စကား၊ ပြောဆိုခြင်း။

ဘာသုရ၊ ဘာသရ၊ ဘာသရ ၊ တိ ၊ [√ဘာသ+ဥရ(အရ)] ဘာသ–ဒိတ္တိယံ၊ ဥရော, (ဘာသုရော၊) ဘာသတိတိ–ဘာသရော၊ အရော၊ ရဿာဒိ, ဒွိတ္တဥ္စ၊ ဘာသတိတိ–ဘာသရော၊ အရော။ မာန်ဦ၊ ၇၃၃။

ဘာသ–ဝစနေစ၊ ဘာသတိ ဒိပ္ပတိတိ–ဘာသုရော၊ ဥရော၊ သရပ္ပစ္စယေ ဘာသရော၊ ရဿော။ မောဂ်–၅၊ ၅၄၊ ပဋ္ဌိကာ။ တောက်ပသော၊ စကားများသော။

ဘာသာ ၊ ထီ ၊ [√ဘာသ+အ+အာ] ဘာသန္တိ အတ္ထံ ဇေတာယာတိ–ဘာသာ= မာဂဓဘာသာဒိ။ နိတိမာ၊ ၁၈၀။ ဘာသီယတေတိ–ဘာသာ။ မာန်ဦ၊ ၁၀၅။ ဘာသာ, စကား။

ဝေဘာသ ၊ နာ ၊ [ဝိ+ဘာသာ] ဝိဝိဓာ ဘာသာ ဇေတာယာတိ–ဝိဘာသော၊ [ဝိဘာသ+ဏျ] ဝိဘာသသ ဘာဝေါ–ဝေဘာသံ၊ အထူးထူးအပြားပြား စကားရှိသူ၏အဖြစ်၊ အထူးထူးအပြားပြား ပြောဆိုခြင်း။

ဘာတု ၊ ပု ၊ [√ဘာသ+ရာတု] ပုဗ္ဗေ ဘာသတီတိ–ဘာတာ။ ကစ္စည်း၊ ၅၆၈, နီတိမာ၊ ၁၈၀။ အစ်ကိုကြီး၊ မောင်ကြီး၊ (ညီ–မောင်ငယ်။) **ဘာတုက** [ဘာတု+က]။

ဘာသိတ ၊ နာ ၊ [√ဘာသ+တ] ဘာသိတဗ္ဗန္တိ–ဘာသိတံ။ မာန်ဦ၊ ၁၀၅။ စကား။ တိ ။ဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

ဘိသ ၊ နာ ၊ [√ဘာသ+အ] ဘာသ–ဒိတ္တိယံ၊ အာကာရဿိ။ မာန်ဦ၊ ၆၈၇။ ကြာစွယ်။

ဝိဘာသ ၊ တိ ၊ [ဝိဘာသ+သ] အရှိန်အဝါ အာနုဘော်ရှိသော။ **ဝေဘာသိယ** ၊ နာ ၊ [ဝိဘာသ+ဏိယ] များသောအရှိန်အဝါ အာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်။

အဓိဘာသတိ ။ [အဓိ √ဘာသ+အ+တိ] ပြောကြား၏၊ လျှောက်ထား၏။ အဇ္ဈဘာသေယျ၊ အဇ္ဈဘာသထ၊ အဇ္ဈဘာသိ။

ဘုသ ၊ နာ ၊ [√ဘာသ+အ] ဘာသတိ သဗ္ဗေသန္တိ–ဘုသံ၊ အာသ ဥ။ မာန်ဦ၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်၊ ဖွဲ, အဖျင်း၊ ကောက်ရိုး။

အနုဘာသတိ ။ [အနု √ဘာသ+အ+တိ] နောက်ထပ် ရွတ်ဆိုခြင်း၊ အတုလိုက်၍ ရွတ်ဆိုခြင်း၊ နောက်မှ လိုက်၍ ရွတ်ဆိုခြင်း၊ လျော်စွာဆို၏။

အဘိဘာသတိ ။ [အဘိ √ဘာသ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ နှုတ်ဆက်စကား ပြောကြား၏၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆို၏ ။

အဝဘာသတိ ။ [အဝ √ဘာသ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။ အဝဘာသန။

အဝဘာသ ၊ ပု ၊ [အဝ √ဘာသု+အ] ထင်သော၊ ထင်ရှားသော၊ ဉာဏ်၌ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော။ **ဂမ္ဘီရာဝဘာသော။**

အဝဘာသိယမာန ၊ တိ ၊ [အဝ √ဘာသု+ယ+မာန] ထင်မြင်အပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

အာဘာသတိ ။ [အာ ✓ ဘာသ+အ+တိ] ခေါ်၏၊ ပြောဆို၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ တားမြစ်၏၊ ထင်၏။ အာဘာသန၊ အာဘာဋ္ဌ၊ (အနာဘာဋ္ဌ၊ အနာဘာဋ္ဌတာ။)

အာဘာသ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဘာသ+အ] ထင်လင်းစေနိုင်သော၊ အတုဖြစ်သော၊ အတုအယောင်ဖြစ်သော၊ အတုအပဖြစ်သော။ နီလာဒိအာဘာသံ စိတ္တံ။

အာဘာသ္မရ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဘာသ+ဥရ] ဘာသ–ဒိတ္တိယံ၊ ဥရော၊ ထွန်းလင်းတောက်ပသော။

ဩဘာသတိ ။ [ဩ ✓ ဘာသ+အ+တိ] ပြက်ရယ်ဆို၏၊ အယုတ်တမာ ပြောဆို၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ ဩဘာသန၊ ဩဘာသိတ၊ ဩဘာသိတ္ထာ၊ (ဩဘာသေတိ၊ –စေ၏။) ဩဘာသေတ္ထာ၊ ဩဘာသေန္တ။

ဩဘာသ ၊ ပု ၊ [ဩ ✓ ဘာသ+အ] ဩဘာသတိဒိပွတီတိ–ဩဘာသော။ ဓာန်၌၊ ၃၇။ ရောင်ခြည်တော်, အလင်းရောင်။

ပစ္စာဘာသတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ ဘာသ+အ+တိ] တုံ့ပြန်ပြောဆို၏၊ ပြန်ပြော၏။

ပဋိဘာသတိ ။ [ပတိ ✓ ဘာသ+အ+တိ] စကားတုံ့ပြောဆို၏။

ပဘာသတိ ။ [ပ ✓ ဘာသ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ ပဘာသ၊ အရောင်၊ (ပဘာသေတိ၊ –စေ၏။) “သု–ပဘာသ”

ပရိဘာသတိ ။ [ပရိ ✓ ဘာသ+အ+တိ] ကဲ့ရဲ့၏၊ ဆဲရေး၏၊ ရေရွတ်၏။ ပရိဘာဋ္ဌ၊ ပရိဘာသ၊ ပရိဘာသက၊ ပရိဘာသန၊ ပရိဘာသာ၊ (ပရိဘာသာပေတိ၊ –စေ၏။)

ပရိဘာသန ၊ နာ ၊ [ပရိ ✓ ဘာသ+ယု] ဒေါသကွာနေနဘာသနံ– ပရိဘာသနံ။ ဓာန်၌၊ ၁၂၁။ ကဲ့ရဲ့–ပြစ်တင်ခြင်း၊ မြည်တွန်ခြင်း။

ပုပ္ဖရာဂ ၊ [✓ ဘာသ ✓ ရဉ္ဇ+ဏ] ဘာသန္တော ရဇ္ဇေတီတိ–ပုပ္ဖရာဂေါ၊ ဘာသဿ ပုပ္ဖော။ ဓာန်၌၊ ၄၈၉။ ဥဿဖယားး။

ဝိဘာသတိ ။ [ဝိ ✓ ဘာသ+အ+တိ] အထူးထူးအပြားပြား ပြောဆို၏။ ဝိဘာသာ၊ –ဝိကပ်။ (ဝိဘာသေတိ၊ အထူးအားဖြင့်ထွန်းလင်းစေ၏။) ဝိဘာသိတ။

ဝိဘာသာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဘာသ+အ+အာ] သဒ္ဒါသုံး၊ ဝိကပ္ပ–ဝိကပ်၊ ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း၊ အရောင်။

သဘာ ၊ ထီ ၊ [သဟ ✓ ဘာသ+ကို+အာ] သဟ ဘာသန္တျဿံ–သဘာ၊ ဟ–လောပေါ။ ဓာန်၌၊ ၄၁၄။ သဟ ဘာသန္တိ ဧတ္ထာတိ–သဘာ။ [သံ ✓ ဘာသ+ကို+အာ] သင်္ကမ္မ ဘာသန္တိ ဧတ္ထာတိ–သဘာ၊ သဟဿ သဘဒေသော၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ စ။ ရူ၊ ၅၈၅။ သဘင်၊ အစည်းအဝေး။

သမနုဘာသတိ ။ [သံ+အနု ✓ ဘာသ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ဆုံးမ၏၊ အဖန်ဖန်–စစ်ဆေး၏၊ –မေးမြန်း၏၊ –စိစစ်၏။ သမနုဘာဋ္ဌ၊ သမနုဘာသိတ္ထာ၊ သမနုဘာသန္တ၊ သမနုဘာသိယမာန၊ သမနုဘာသန၊ သမနုဘာသိတဗ္ဗ။

သမ္မာသတိ ။ [သံ ✓ ဘာသ+အ+တိ] ကောင်းစွာပြောဆို၏၊ ကောင်းစွာပြောကြား၏။

သမ္မာသာ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ဘာသ+ဏ+အာ] ပြောဆိုအပ်သောစကား၊ ပြောဆိုခြင်း။

သုဘ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဘာသ+ကို] သုဋ္ဌု ဩဘာသတီတိ–သုဘော။ သီဠိသစ်–၂၊ ၁၄၄။ ကောင်းသော၊ ကောင်းစွာ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ကောင်းမြတ်သော၊ တင့်တယ်သော။

သုဘဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဘာသ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော၊ –ပြောကြားအပ်သော။ သုဘာသိတ။

ဘိက္ခ

ဘူ= ယာစန လာဘ ကိလိဿနေသု–တောင်းခြင်း, ရခြင်း, ညစ်ညူးပင်ပန်းခြင်းတို့၌။ ဘိက္ခတိ။

ဘိက္ခတိ ။ [✓ ဘိက္ခ+အ+တိ] ဘိက္ခတေ၊ တောင်းတတ်၏။ ဘိက္ခက၊ ဘိက္ခန၊ ဘိက္ခန္တ၊ ဘိက္ခမာန၊ (ဘိက္ခီယတိ၊ တောင်းအပ်၏။) ဘိက္ခိတဗ္ဗ။

ဘိက္ခယန္တ ၊ တိ ၊ [✓ ဘိက္ခ+ဏိ+အန္တ] မောဂ်–၅၊ ၁၅။ (စုရာဒိတော ဏိ)သုတ်၌ ဏိ–ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သကတ်အနက်၌ ဏိပစ္စည်းသက်ထားသော ဘိက္ခိဓာတ်နောင် အန္တ–ပစ္စည်းသက်၊ ဏ္ဍ–ကို ဧ–ပြု၊ ဧ–ကို အယ–ပြုလျှင် ဘိက္ခယန္တ –ဖြစ်၏၊ တောင်းသော။

ဘိက္ခု ၊ ပု ၊ [✓ ဘိက္ခ+ဥ] ဘိက္ခ–ယာစနေ၊ ဘိက္ခတီတိ–ဘိက္ခု= သမဏော။ မောဂ်–၇၊ ၂, ရူ၊ ၅၉၃, ကစ္စည်း၊ ၅၃၅–တို့ကိုလည်းရှု၊ ရဟန်း။ ထို၌ **ဘိက္ခုနီ** [ဘိက္ခု+ဏျနီ] ရဟန်းမ။

http://www.dhammadownload.com

ဘိက္ခာ ၊ ထီ ၊ [√ဘိက္ခ+အ+အာ] ဘိက္ခနံ ဘိက္ခီယတီတိ ဝါ–ဘိက္ခာ။ ရူ၊ ၅၉၉။ တောင်းခြင်း၊ ဆွမ်း, ထမင်း။

ဘိဒ၊ (ဘိဒိ၊ ဘိန္ဒ)

ရူ= ဝိဒါရဏ ဝိသေသနေသု–ဖောက်–ခွဲ(ဖျက်ဆီး)ခြင်း, အထူးပြုခြင်းတို့၌။ ဘိန္ဒတိ။

ဒိ= ဘိဇ္ဇနေ–ပျက်စီးခြင်း၌။ ဘိဇ္ဇတိ။

ဘိဇ္ဇတိ ။ [√ ဘိဒ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏၊ ကွဲ၏၊ ကျိုး၏၊ ပြို၏။ (ဘိဇ္ဇတေ၊ ခွဲအပ်၏။) ဘိဇ္ဇ၊ ဘိဇ္ဇန၊ ဘိဇ္ဇနက၊ ဘိဇ္ဇန္တ၊ ဘိဇ္ဇိတဗ္ဗ။

ဘိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [√ ဘိဒိ+တိ] ဘိဒိ–ဒွိဓာကရဏေ၊ တိ၊ ဘိတ္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၄။ ဘိဇ္ဇတီတိ–ဘိတ္တိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၈၂။ နံရံ၊ အကာ။

ဘိန္ဒတိ ။ [√ ဘိဒ+အ+တိ] ခွဲ၏, ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖောက်ထွင်း၏၊ စူးဝင်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဘိတွာ, ဘိဒါ [√ဘိဒ+တွာ–တွာ–ကိုချေ] ဘိန္ဒ၊ ဘိန္ဒန၊ ဘိန္ဒန္တ၊ ဘိန္ဒမာန၊ (ဘိန္ဒာပေတိ၊ –စေ၏။) ဘိန္ဒာပေတွာ၊ ဘိန္ဒာပေန္တ၊ ဘိန္ဒိတ၊ ဘိန္ဒိတဗ္ဗ၊ ဘိန္ဒိတုံ၊ ဘိန္ဒိတွာ၊ ဘိန္ဒိတွာန၊ ဘိန္ဒ၊ (ဘိန္ဒက= ဘိန္ဒ+က၊ ကွဲပြားသော။) ဘေဇ္ဇ၊ –အပ်သော၊ –၍။ ဘေတ္တဗ္ဗ။ မောဂ်–၅၊ ၉၅။ ဘေတ္တု၊ ဘေတွာ၊ ဘေတွာန၊ ဘေဒက၊ ဘေဒန၊ ဘေဒနက၊ ဘေဒါပန၊ ဘေဒါပိတ၊ (ဘေဒါပေတိ၊ –စေ၏။) ဘေဒါပေတွာ၊ ဘေဒါပေန္တ၊ ဘေဒိတ၊ ဘေဒေတဗ္ဗ၊ (ဘေဒေတိ၊ –စေ၏။) ဘေဒျ။

ဘိန္ဒ၊ ဘေဒိတ ၊ တိ ၊ [√ဘိဒ+တ] ဘိဒ–ဝိဒါရဏေ၊ ဣန္ဒာဒေသော၊ ဘိန္ဒံ၊ အနိန္ဒာဒေသေတု–ဘေဒိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၈။ ခွဲအပ်–စိတ်အပ်သော။

ဘိဒုရ ၊ တိ ၊ [√ ဘိဒ+ကုရ] ဘိဒ–ဝိဒါရဏေ၊ ဘိဇ္ဇတေ သယမေဝ, ဘိန္ဒတိ ဝါ အတ္တာနန္တိ–ဘိဒုရော, ကမ္မကတ္တရိ ကုရော, ယော ပန့ ပရံ ဘိန္ဒတိ တတ္ထ နဟောတိ၊ တတ္ထာပိ ကေစိ ဣစ္ဆန္တိ ဒေါသန္ဓဘာရဘိဒုရောတိ။ မောဂ်–၅၊ ၅၄၊ ပဋ္ဌိကာ။ ပျက်စီးတတ်သော၊ ပျက်စီးသော၊ (ဖျက်ဆီးသော။)

ဘေဏ္ဍီ ၊ ထီ ၊ [√ ဘိဒိ+ဏ+ဤ] ခက်ရင်း။

ဘိန္ဒိဝါလ ၊ ပု ၊ [√ ဘိန္ဒ+ဏီ] ဘိန္ဒနသီလတာယ–ဘိန္ဒီ။ [√ဝါ+အလ] ဝါတိ ဂစ္ဆတိ တေနာတိ–ဝါလော၊ အလော။ [ဘိန္ဒိ+ဝါလ] ဘိန္ဒီ စ သော ဝါလော စာတိ–ဘိန္ဒိဝါလော၊ ဌတ္တေ ဘိန္ဒိဝါဌော၊ ရသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၄။ ခက်ရင်း။

ဘိန္ဒိပါလ ၊ ပု ၊ [√ဘိန္ဒ+ဣန်=ဘန္ဒိ √ပါလ+အဏ်] ဘိန္ဒိံ ဝိဒါရဏံ ပါလယတီတိ–ဘိန္ဒိပါလော၊ ကောတ္ထုဘ။ ဤအလို ပ–ကို ဝ–ပြုက "ပဘိန္ဒိဝါလ" ဖြစ်၏။

ဘေဒ ၊ ပု ၊ [√ ဘိဒ+ဏ] ခွဲ–စိတ်ခြင်း၊ အထူးအပြား၊ ကွဲပြားခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ဘေဒဥပါယ်၊ စူးဝင်ခြင်း။ **ဘေဒက** [ဘေဒ √ ကရ+ကွိ] ထူးခြားအောင် ပြုတတ်သော။ [√ ဘိဒ+ဏ္ဍု] ထူးခြားကွဲပြားသော။

အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇတိ ။ [အဘိ+နိ √ဘိဒ+ယ+တိ] ထွက်၏၊ ပေါက်ထွက်၏။ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇ၊ –၍။ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ၊ အဘိနိဗ္ဘိဒါ၊ ဖောက်ထွက်ခြင်း၊ ဖောက်ခွဲခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း။

အာဘိန္ဒတိ ။ [အာ √ ဘိဒ+အ+တိ] ဖောက်ခွဲ၏၊ (ဓားဖြင့်)ခုတ်၏။

ဥဗ္ဘိန္ဒတိ ။ [ဥ √ ဘိဒ+အ+တိ] ခွဲ၏၊ ခွာ၏၊ ထွက်၏၊ တက်၏။ ဥဗ္ဘိန္ဒ။

ဥဗ္ဘိဇ္ဇတိ ။ [ဥ √ဘိဒ+ယ+တိ] ပေါက်တက်လာ၏၊ ပေါ်ထွက်၏၊ အထက်သို့တက်၏၊ အညွန့်တက်၏။ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ၊ ဥဗ္ဘိဒ၊ –သော။ နဲ ။မြေပေါက်ဆား။ (ဥဗ္ဘိန္ဒတိ၊ ခွဲ၏၊ ခွာ၏။) ဥဗ္ဘိန္ဒ။

ဥဗ္ဘိဒ ၊ တိ ၊ [ဥ √ဘိဒ+က] ပေါက်တက်လာသော၊ ထွက်လာသော။ ပု ။အညွန့်၊ ပင်ပျို။ ကဌာဒီနံ သယံ သဘာဝဝိဇဟနကရတ္တာ ဘိန္ဒိတုံ သက္ကောတီတိ–ဥဗ္ဘိဒံ၊ သကျတ္ထေ ဥသဒ္ဒေါ။ ဂုမာမည်သော အိုင်မှဖြစ်သောဆား၊ ရောမကဆား၊ တွင်းထွက်ဆား။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၁။

ပဘိဇ္ဇတိ ။ [ပ √ဘိဒ+ယ+တိ] ပေါက်ကွဲ၏၊ ပျက်စီး၏။ ပဘိဇ္ဇန၊ (ပဘိန္ဒတိ၊ ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖောက်ဖျက်၏၊ ဖျက်၏။) ပဘိန္ဒ၊ ပဘေဒ၊ ပဘေဒန။

ပရိဘိဇ္ဇတိ ။ [ပရိ √ ဘိဒ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏၊ စုတ်ပြတ်၏၊ ဘက်စုံပျက်၏။ (ပရိဘိန္ဒတိ၊ ခွဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။) ပရိဘိန္ဒ၊ ပရိဘေဒ၊ ပရိဘေဒက။

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ္ဓဘေဒန ၊ န ၊ [ပုဒ္ဓ ✓ဘိဒ+ယု] ပဏ္ဍိကာနံ ပုဒ္ဓာဘိဒ္ဓန္တေ အတြာတိ–ပုဒ္ဓဘေဒနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၈။ မြို့။

ဝိနိဘိန္နတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ဘိဒ+အ+တိ] ဖောက်ထွင်း၏။ ဝိနိဘိန္ဒိတွာ။

ဝိပရိဘိန္န ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ဘိဒ+တ] ပျက်စီးသော၊ ရောနှောသော၊ ဖောက်ပြန်သော။

ဝိဘိန္ဒတိ ။ [ဝိ ✓ဘိဒ+အ+တိ] အထူးသဖြင့် ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဘဇ္ဇိတ၊ ဝိဘိန္ဒ၊ ဝိဘိန္ဒန္တ၊ ဝိဘိန္ဒ၊ ဝိဘေဒက၊ ဝိဘေဒိကာ။

ဝိဘေဒိကာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓ဘိဒ+ကွ+အာ] ဝါတာဒယော ဝိဘိန္ဒတီတိ–ဝိဘေဒိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ဖဝ၃။ ထန်းပင်။

ဝေါဘိန္ဒတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ဘိဒ+အ+တိ] ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝေါဘိန္ဒန္တ ။

သံဘိန္ဒတိ ။ [သံ ✓ဘိဒ+အ+တိ] သမ္ဘိန္ဒတိ၊ ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ရောယှက်၏၊ ရောနှော၏၊ စပ်၏၊ ရောစပ်၏။ သံဘိဇ္ဇမာန၊ သံဘိန္ဒိတွာ၊ သံဘိန္ဒ၊ သမ္ဘိန္ဒ၊ သံဘေဇ္ဇ၊ သမ္ဘေဇ္ဇ၊ သမ္ဘေဒ။

သဗ္ဗိ ၊ တိ ၊ [✓သဒ ✓ဘိဒ+ကွိ] သီဒန္တေ ဘိန္ဒတီတိ–သဗ္ဗိ= နိဗ္ဗာနံ။ နီတိသုတ္တ၊ ၃၈၁–ကို ရှု။ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နစ်မြုပ်စေတတ်သော ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော–နိဗ္ဗာန်၊ အရိယာသူတော်ကောင်း၊ ပညာရှိ၊ ကောင်းသော၊ မြတ်သော။ တစ်နည်း= [သန္တ =သဗ္ဗိ] ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ကြောင့် သန္တသဒ္ဒါကို သဗ္ဗိ–ပြု။ နီတိသုတ္တ၊ ၃၈၀။

သမ္မရိဘိန္န ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ ✓ဘိဒ+တ] လွန်စွာ–ထက်ဝန်းကျင်–ပျက်စီးသော၊ –ပေါက်ကွဲသော၊ –စုပ်ပြတ်သော၊ –ဖောက်ခွဲအပ်သော။

သမ္ဘိန္ဒတိ ။ [သံ ✓ဘိဒ+ယ+တိ] ပြိုကွဲ၏၊ ပျက်စီး၏၊ ရောနှော၏၊ ပေါင်းဆုံ၏။ သမ္ဘိဇ္ဇ၊ သမ္ဘိဇ္ဇမာန၊ (သမ္ဘိန္ဒတိ၊ ရောနှော၏၊ ပေါင်းဆုံ၏။) သမ္ဘိန္ဒိတွာ၊ သမ္ဘိန္ဒန္တ၊ သမ္ဘိန္ဒမာန၊ သမ္ဘိန္ဒန၊ သမ္ဘိန္ဒိတဗ္ဗ၊ သမ္ဘိန္န၊ သမ္ဘေဒ၊ သမ္ဘေဒန၊ (သမ္ဘေဒေတိ၊ ရောနှောစေ၏။)

သမ္ဘိဇ္ဇ ၊ န ၊ [သံ ✓ဘိဒ+ကျ] ဝုဒ္ဓိပြုက **သမ္ဘေဇ္ဇ၊** မြစ်ချောင်းများ ပေါင်းဆုံရာ၊ မြစ်ဝ၊ ပင်လယ်ဝ။

သမ္ဘေဒ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဘိဒ+ဏ] သမ္ဘာ ဘဇ္ဇန္တိ အသ္မိ–သမ္ဘေဒေါ၊ သံပုဗ္ဗော ဘိဒိ–မေလနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ဖ၈၁။ မြစ်ဆုံ။

အဗ္ဘိဒ ၊ တိ ၊ [နဉ ✓ဘိဒ+အ] **အဘေဇ္ဇ** [နဉ ✓ဘိဒ+ကျ] မခွဲအပ်သော၊ မဖျက်အပ်သော၊ မကွဲနိုင်သော၊ မပျက်နိုင်သော။ “အဗ္ဘိဒ”ဆို စ ပဋ္ဌဆို အဘေဇ္ဇဆို အတ္ထော။ ထေရဋ္ဌ–၂၊ ၂၂၁။

အဘိဇ္ဇနက ၊ တိ ၊ [နဉ ✓ဘိဒ+ယ+ယု+က] မပျက်မစီးသော, မပျောက်ကွယ်သော။

အဘိဇ္ဇန္တ [နဉ+ဘိဇ္ဇန္တ] မပျက်စီးသော၊ မကျေပျောက်သော၊ မပြိုကွဲသော။ အဘိဇ္ဇမာန၊ အဘိဇ္ဇိတွာ။

သုဘိန္န ၊ တိ ၊ [သု ✓ဘိဒ+တ] ကောင်းစွာ(အကြွင်းမဲ့)ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဘိလ

ဘူ+စု= ဘေဒေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဘိလတိ၊ ဘေလယတိ။

ဘိလ္လ ၊ ပု ၊ [✓ဘိလ+လက်] တောင်ပေါ်သား၊ လူရိုင်းမျိုး။

ဘိသဇ၊ ဘိသ

ဒိ+ဘူ= စိကိစ္ဆေ–ဆေးကုခြင်း၌။ ဘိသဇျတိ၊ ဘိသဇ္ဇတိ၊ ဘိသတိ၊ ဘေသတိ။

ဘိသဇ ၊ ပု ၊ [✓ဘိသ+အ] သုတ်ကြီးဖြင့် အဆုံးခြဇ–လာ၊ ဘေသတိ စိကိစ္ဆတီတိ–ဘိသဇော၊ ဘိသဇဿ ကမ္မံ–ဘေသဇ္ဇံ၊ (ဘိသဂ္ဂဿ ကမ္မံ–ဘေသဇ္ဇံ။ ရှု၊ ၃၈၇။ ဆေးသမား။) **ဘေသဇ္ဇ** ၊ န ၊ [ဘိသဇ+ကျ] ဇ–ကို ဂ–ပြု၊ ဂ–ကို ဇွဖော်ပြု၊ ဘိသဂ္ဂေါ၊ ဆေး။

ဘိသက္က ၊ ပု ၊ [✓ဘိသဇ+အ] ဘိသဇ္ဇတိ စိကိစ္ဆတီတိ–ဘိသက္ကော၊ အ၊ ဇဿ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၉။ ဆေးသမား။

ဘိသ ၊ ပု ၊ [✓ဘိသ+အ] ကြာစွယ်၊ ကြာရင်း။

ဘိသိ၊ ဘိ

ဘူ= ဘယေ–ကြောက်ခြင်း၌။ ဘိ˚သတိ၊ ဘာယတိ။

ဘာယတိ ။ [✓ဘိ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့၏၊ ထိတ်လန့်၏။ ဘာယန၊ ဘာယန္တ၊ ဘာယမာန၊ (ဘာယာပေတိ၊ –စေ၏။) ဘာယာပန၊ ဘာယာပေတွာ၊

http://www.dhammadownload.com

ဘာယိတဗ္ဗ၊ ဘာယိတွာ၊ (ဘာယေတိ၊ –စေ၏။)
ဘီတ၊ ဘီတဗ္ဗ၊ ဘီတိ၊ (ဘေတိ။)

ဘယ ၊ န ၊ [✓ ဘီ+ဏ] ဘေး၊ ကြောက်ခြင်း၊ လန့်ခြင်း၊ ကြောက်သော၊ ကြောက်အပ်သော၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော (အာရုံ၊ ဘေးရန်)။

ဘယာနက ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+အာနက] ဘီ–ဘယေ၊ ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘယာနကော= ဘယဇနကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၆။ ဘေးကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ ကြောက်စရာကောင်းသော၊ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း။

ဘီ်သန ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+သ+ယု] ဘာယတိ ယသ္မာတိ–ဘိ်သနံ၊ သော၊ ယု၊ ဗိန္ဒာဂမော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၇။ ရိ်သနပစ္စယော ဝါ။ သူစိ။ [✓ ဘိသိ+ယု] နိတိဓာ၊ ၁၃၈။ ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ဝတ္ထု၊ (ဘေး) ကြောက်လန့်စရာ ကောင်းသော။

ဘီ်သနက ၊ တိ ၊ [✓ ဘိသိ+ဏော+ယု+က] ဘိ်သယတီတိ–ဘိ်သနော၊ သော၁–ဘိ်သနကော။ ဝိမတိ–၁၊ ၉၄။ ကြောက်လန့်စေတတ်သော၊ ကြောက်လန့်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကြောက်စရာ လန့်စရာကောင်းသော။

ဘီ်သာပိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဘိသိ+ဏာပေ+တ] ဘိ်သာပိယတေတိ–ဘိ်သာပိတော၊ ကြောက်လန့်စေအပ်သော၊ ခြောက်လှန့်ခံရသော။

ဘီက ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+က] ဘီ–ဘယေ, ဇတ္တာဘာဝေါ၊ ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘီကော= ဘီရု၊ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ ကြောက်စေတတ်သော၊ ကြောက်စရာကောင်းသော။

ဘီမ ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+မ] ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘီမော= ဘယာနကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၅, ကစ္စည်း၊ ၆၂၈။ ကြောက်စရာကောင်းသော၊ ကြောက်သော။

ဘီရု ၊ ထိ ၊ [✓ ဘီ+ရု] ဘယပကတိ–ဘီရု၊ ဘီ–ဘယေ၊ ရု။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၁။ မိန်းမ၊ ဓာန်ဒီ၊ ၅၈၅။ ကြံ့ညွတ် (ရှဉ့်မတက်)။ တိ ။ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘီရု= ဘယာနကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၉။ ကြောက်စရာကောင်းသော။ ဘာယတီတိ–ဘီရု။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၃၁။ ကြောက်တတ်သော(မရဲရင့်သော)။

ဘေရဝ ၊ န ၊ [ဘီရု+ဏ] ဘီရုနော ဣဒံ–ဘေရဝံ၊ ဏော၊ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၆။ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း။ ပု ။ [ဘေရဝ+ဏ] ဘေရဝယုတ္တတာယ–ဘေရဝေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး (တောခွေး ခွေးအ)။ တိ ။ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ဝတ္ထု (ဘေး)။ ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ကောင်းသော။

ဘီရုက ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+ဏုက] ဘီ–ဘယေ၊ ဘာယနသီလော–ဘီရုကော၊ ရကာရာဂမော။ ရူ၊ ၅၉၄။ ရုကပစ္စယေ (ဘာယတီတိ)–ဘီရုကော၊ သကတ္ထေ ဝါ ကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၃၁။ကြောက်ရွံ့လေ့ရှိသော၊ ကြောက်တတ်သော။

ဘီသ ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+သ] ကြောက်စရာကောင်းသော၊ ကြောက်မက်ဖွယ်။ **ဘီသရူပ၊** ကြောက်မက်ဖွယ် သဘောရှိသော။

ဘီသန ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+ရိသန] ဘီ–ဘယေ, ... အန္တသရာဒိလောပေါ၊ ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘီသနော= ဘယာနကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၅။ ကြောက်မက်ဖွယ်။ **ဘီသနက** [ဘီသန+က] ကြောက်မက်ဖွယ်၊ ကြောက်စရာကောင်းသော။

ဘေက ၊ ပု ၊ [✓ ဘီ+က] ဘီ–ဘယေ၊ ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘေကော= မဏ္ဍူကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄။ ဖား။ သပ္ပတော ဘာယတီတိ–ဘေကော၊ ဏ္ဍကော၊ ဏ္ဍိသော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၇၅။ ဖား။

ဘေသ္မ ၊ တိ ၊ [✓ ဘီ+သ္မ] ဘာယတိ ယသ္မာတိ–ဘေသ္မံ၊ သ္မပစ္စယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၇။ [ဘီ+မ] ဘီ–ဘယေ၊ မဿ သုဉ် (မပစ္စည်း၏ အာဒျာဝယဝသ–လာ၊) ဘာယန္တိ ဇေတသ္မာတိ–ဘေသ္မာ= ဘယာနကော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၇။ ကြောက်မက်ဖွယ်၊ **ဘိသ္မ**–ဟုလည်း ရှိ၏။ **ဘိမ္မ၊** မ–ပစ္စည်းကို ဒွေးဘော်ပြု၊ သို့မဟုတ် ဘိသိဓာတ်၏ သ–ကို ပရရုပ် မ–ပြု၊ ကြောက်မက်ဖွယ်၊ ကြီးမားသော။

ဘိယျ ။ တိ ၊ [✓ ဘီ+ယ] ဘီ–ဘယေ၊ ဘာယတိ ယသ္မာတိ–ဘိယျော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၀၃။ များသော၊ လွန်ကဲသော၊ အများ၊ အလွန်အကဲ။

ဘေရဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ ဘီ+ရဏ္ဍ] ဘာယန္တိ –ဇေတသ္မာတိ–ဘေရဏ္ဍော၊ **မြေခွေး။ ဘေရဏ္ဍက** [ဘေရဏ္ဍ+က] ဘေရဏ္ဍောယေဝ–ဘေရဏ္ဍကော၊ မြေခွေး။

ဘေရီ ၊ ထိ ၊ [✓ ဘီ+ရက်+ဏ္ဍိ] ဘီ–ဘယေ၊ နဒါဒိပါဌာဒိ၊ ဘာယန္တိ ဇေတာယာတိ–ဘေရီ= ဒုန္ဒုဘိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၆။ ဘာယန္တိ သတ္တာဇနာ ဇေတနာတိ–

http://www.dhammadownload.com

ဘေရိ၊ ရိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၃။ စည်ကြီး။ (ဤဋီကာ ဆရာက ဣကာရန္တ ပုလ္လိင်ယူလိုဟန်တူသည်။)

ဂဘီရ၊ ဂမ္ဘီရ ၊ တိ ၊ [√ ဂမု √ ဘီ+ဤရ] ဂစ္ဆန္တာ ဘာယန္တိ အသ္မိန္တိ–ဂဘီရော၊ မ–လောပေါ၊ မာလောပေ တု ဂမ္ဘီရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၉။ နက်သော။

နဘ ၊ နဲ ၊ [နဲ √ ဘီ+အ] နဲ ဘာယန္တိ ပက္ခိနော အနေန, ဧတ္ထာတိ ဝါ–နဘံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅။ ကောင်းကင်။

ပါပဘီရုတာ ၊ ထီ ၊ [ပါပ √ ဘီ+ရု] ပါပတော ဘာယတိ သီလေနာတိ–ပါပဘီရု= ပုဂ္ဂလော, စိတ္တံ ဝါ။ [ပါပဘီရု+တာ] တဿ ဘာဝေါ–ပါပဘီ ရုတာ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၈။ မကောင်းမှုမှကြောက်ရွံ့ခြင်း။

ဝိဘေတိ ။ [ဝိ √ ဘီ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့၏၊ ထိတ်လန့်၏။

သမ္ဘီတ ၊ တိ ၊ [သံ √ ဘီ+တ] အလွန်ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်သော။

ဘုဇ

ရု= ပါလန ဗျဝဟရဏေသု–စောင့်ရှောက်ခြင်း, မျိုသုံး စားသောက်ခြင်းတို့၌။ ဗုဘုက္ခတိ၊ ဘုဥ္ဇတိ။

ဘူ= ကောဋိလ္လေ–ကောက်ကွေ့ခြင်း၌။ ဘုဇတိ။

ဝိပုဗ္ဗော= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဝိဘုဇတိ။

အာပုဗ္ဗော= မနသိကာရေ–နှလုံးသွင်းခြင်း၌။ အာဘုဇတိ။

ဗုဘုက္ခတိ ။ [√ ဘုဇ+ခ+တိ] ရူ၊ ၅၃၄။ စားခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ စားလို၏၊ စားချင်၏၊ ဆာ၏။ ဗုဘုက္ခာ၊ ဗုဘုက္ခိတ။

ဘုဥ္ဇတိ ။ [√ ဘုဇ+အ+တိ] စား၏၊ ဘုဉ်းပေး၏၊ သုံးဆောင်၏၊ ခံစား၏။ ဘုဥ္ဇက၊ ဘုဥ္ဇန၊ ဘုဥ္ဇနက၊ ဘုဥ္ဇန္တ၊ ဘုဥ္ဇမာန၊ (ဘုဥ္ဇာပေတိ၊ စားစေ၏၊ ကျွေး၏။) ဘုဥ္ဇာပေတုံ၊ ဘုဥ္ဇိတုံ၊ ဘုဥ္ဇိတု၊ ဘုဥ္ဇိတွာ၊ (ဘုဥ္ဇိယတိ၊ ဘုဥ္ဇီယတိ၊ –အပ်၏။) ဘုတ္တ၊ ဘုတ္တဝန္တ၊ ဘုတ္တာဝီ၊ ဘုတ္တုံ၊ ဘုတွာ၊ ဘုတွာန။

ဝိဘုဇတိ ။ [ဝိ √ ဘုဇ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ ခွေ၏။ ဝိဘုဇ၊ (ဝိဘုဇ္ဇတိ၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်အပ်၏။)

အာဘုဇတိ ။ [အာ √ ဘုဇ+အ+တိ] နှလုံးသွင်း၏၊ ဖွဲ့ခွေ၏၊ ခွေ၏၊ ဆုတ်နစ်၏၊ လည်၏။ အာဘုဇ၊ အာဘုဇန၊ အာဘုဇန္တ၊ အာဘုဇိတ၊ အာဘုဇိတွာ၊ အာဘုဇေန္တ၊ အာဘုဇ္ဇ။ –၍။ (အာဘုဥ္ဇတိ၊ နှလုံးသွင်း–ဆင်ခြင်–သိမြင်၏။) အာဘောဂ။

ဗုဘုက္ခာ ၊ ထီ ၊ [√ ဘုဇ+ခ+အ+အာ] ဘုဇ–ပါနဇ္ဇောဟာရေသု၊ ခေါ၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ စားလိုခြင်း၊ ဆာလောင်ခြင်း။ **ဗုဘုက္ခိတ** ၊ တိ ၊ [ဗုဘက္ခာ+ဣတ] ဗုဘုက္ခာ သဥ္ဇာတာ ယဿ–ဗုဘုက္ခိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၆။ စားလိုသော၊ ဆာသော။

ဘတ္တ ၊ နဲ ၊ [√ ဘုဇ+တ] ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ–ဘတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၅။ ထမင်း၊ ဆွမ်း။

ဘုဇ ၊ ထီ+ပု ၊ [√ ဘုဇ+အ] ဘုဥ္ဇတေ အနေနာတိ–ဘုဇော၊ ဘုဇ–ပါလနဇ္ဇောဟာရေသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၅။ လက်ရုံး၊ လက်မောင်း၊ လက်။

ဘုဇက ၊ ပု ၊ [√ ဘုဇ+ဏွု] ဘုဇကပင်၊ သစ်မွှေးပင်၊ နတ်ပြည်နှင့်ဂန္ဓမာဒနတောင်မှာသာ ရှိ၏။ ဝိမာန ၌၊ ၁၄၇။

ဘုဇင်္ဂ၊ ဘုဇဂ၊ ဘုဇင်္ဂမ ၊ ပု ၊ [√ ဘုဇ √ ဂမု+ကွိ] ဘုဇ–ကောဋိလျေ၊ ကုဋိလာယမာနော ဂစ္ဆတီတိ–ဘုဇင်္ဂေါ၊ ဧဝံ ဘုဇဂေါ, ဘုဇင်္ဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၃။ မြွေ။

ဘုဇနက ၊ တိ ၊ [√ ဘုဇ+ဏွု] အနကာဒေသော၊ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၇။ ဏွု–ကို အက–ပြု၊ နဲ–လာ။ နိရုတ္တိ၊ နှာ–၅၄၆။ စားတတ်သော။

ဘုဇိဿ ၊ တိ ၊ [√ ဘုဇ+ဣသ] ဘုဇ–ပါလနဇ္ဇောဟာရေသု၊ ဣသော, ဒွိတ္တံ။ တော်လှန်ပြီးသော၊ ကျွန်အဖြစ်မှ ကင်းလွတ်ပြီးသော၊ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သော။

ဘုဥ္ဇနပတ္တ ၊ ပု ၊ [√ ဘုဇ+ယု] ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ–ဘုဥ္ဇနံ= အန္နာဒိ။ [ဘုဥ္ဇန+ပတ္တ] တဿ ပတ္တော ဘာဇနံ–ဘုဥ္ဇနပတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၇။ ထမင်းခွက်။

ဘုတ္တ ၊ တိ ၊ [√ ဘုဇ+တ] စားအပ်သော၊ စားသော၊ စားပြီးသော။ နဲ ။စားခြင်း၊ သုံးဆောင်ခံစားခြင်း။

ဘူဘုဇ ၊ ပု ၊ [ဘူ √ ဘုဇ+အ] ဘုံ ဘူမိံ ဘုဥ္ဇတီတိ–ဘူဘုဇော၊ ဘုဇ–ပါလနေ၊ ရုဓာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၄။ မင်း၊ ရှင်ဘုရင်။

ဘောဂ ၊ ပု ၊ [√ ဘုဇ+ဏ] ဘုဇ္ဇတီတိ–ဘောဂေါ။ ရူ၊ ၅၇၉။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ သုံးဆောင်ခံစားခြင်း။ ဘုဇတီတိ–ဘောဂေါ၊ ဘုဇ–ကောဋိလျေ၊ ဏော။

http://www.dhammadownload.com

မာန်ဦ၊ ၆၅၄။ မြွေ၏ကိုယ်၊ မြွေ၏ပါးပျဉ်း၊ အခွေ၊ အခေါက်၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း။

ဘောဂ ၊ တိ ၊ [√ဘုဇ+ဏျ] ဘုဇ–ပါလနဗျဝဟာရေသု၊ အဘုဇ်ထွ ဘုဇ္ဇတိ ဘုဇ်ဿတီတိ–ဘောဂံ, ဘောဇ္ဇံ ဝါ။ ရှု၊ ၅၅၆။ သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော၊ ကောက်သော၊ ကုန်းသော။

ဘောဇန ၊ န ၊ [√ဘုဇ+ယု] ဘုဉ်ဇီယတီတိ–ဘောဇနံ။ သူစိ။ စားဖွယ်။

ဘောဇ္ဇ ၊ န ၊ [√ဘုဇ+ဏျ] ဘုဉ်ဇိတဗ္ဗံ–ဘောဇ္ဇံ၊ ဏျာ။ သူစိ။ စားဖွယ်။

အတိဘုတ္တ ၊ န ၊ [အတိ √ဘုဇ+တ] အလွန်စားခြင်း၊ အစားလွန်ခြင်း။ အတိဘုဉ်တွာ၊ အလွန်စား၍။

အနုဘုတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု √ဘုဇ+တ] ခံစားအပ်သော။

အဝဘုဇိတွာ ။ ဗျ ။ [အဝ √ဘုဇ+တွာ] အောက်သို့ ခွေ၍။

အဝဘုတ္တ ၊ တိ ၊ [အဝ √ဘုဇ+တ] မကောင်းသော အစားအစာ၊ အညံ့စားဖြစ်သော အစားအစာ၊ မကောင်းသဖြင့်စားအပ်သော၊ ကြွေးမဆပ်ဘဲ စားအပ်သော။ အဝဘောတ္တံ။

အာခုဘုဇ ၊ ပု ၊ [အာခု √ဘုဇ+အ] အာခုံ ဘုဉ်တိတိ–အာခုဘုဇော။ မာန်ဦ၊ ၆၁၅။ ကြောင်။

အာဘုဇီ ၊ ပု ၊ [အာ √ဘုဇ+ဣ] မန္တလေခကေဟိ အာဘုဇီတတစဝန္တတာယ–အာဘုဇီ။ မာန်ဦ၊ ၅၆၅။ ဘုဇပတ်ပင်၊ စလူပင်။

အာဘုဂ ၊ တိ ၊ [အာ √ဘုဇ+ဏျ] ဖွဲ့ခွေအပ်သော။ န ။ ဆုတ်နစ်ခြင်း။

အာဘုဂကရဏ ၊ န ၊ [အာဘုဂ+ကရဏ] အာဘုဂ်သ ကရဏံ–အာဘုဂ်ကရဏံ၊ ဆုတ်နစ်မှုကိုပြုခြင်း။

အာဘုဇိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ဘုဇ+တ] ဖွဲ့ခွေအပ်သော၊ နှလုံးသွင်းအပ်သော။ န ။နှလုံးသွင်းခြင်း။

အာဘောဂ ၊ ပု ၊ [အာ √ဘုဇ+ဏ] နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ခြင်း၊ အာဝဇ္ဇန်း။

အာဘောဂပဋိဗဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [အာဘောဂ+ပဋိဗဒ္ဓ] နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့်စပ်သော။

အာဘောဂပုဗ္ဗက ၊ တိ ၊ [အာဘောဂ+ပုဗ္ဗ+က] နှလုံးသွင်းခြင်း ရှေးရှိသော။

အာဘောဂသညာ ၊ ထီ ၊ [အာဘောဂ+သညာ] နှလုံးသွင်းခြင်း၌ဖြစ်သော သညာ။

အာဘောဂါနုရူပ ၊ တိ ၊ [အာဘောဂ+အနုရူပ] နှလုံးသွင်းခြင်းအားလျော်သော။

အာဘောဂါရဟ ၊ တိ ၊ [အာဘောဂ+အရဟ] နှလုံးသွင်းထိုက်သော။

ဥပဘုဇ္ဇတိ ။ [ဥပ √ဘုဇ+အ+တိ] သုံးဆောင်၏၊ ခံစား၏။ ဥပဘုဉ်ဇက၊ ဥပဘုတ္တ။

ဥဿဇတိ ။ [ဥ √ဘုဇ+အ+တိ] ကွေးတက်၏၊ ဆွဲမ၏။

ဩဘောဂ ၊ ပု ၊ [အဝ √ဘုဇ+ဏ] ဩဘုဇနံ–ဩဘောဂေါ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၆။ သင်္ခန်းခွေ။

နိဗ္ဗဇတိ ။ [နိ √ဘုဇ+အ+တိ] ခွေ၏၊ လိပ်၏၊ လိမ်၏၊ ကွေး၏။ နိဗ္ဘောဂ၊ သုံးဆောင်ခြင်းမရှိသော။

ဗိတ္တာဘောဂ ၊ ပု ၊ [ဗိတ္တ+အာ √ဘုဇ+ဏ] ဗိတ္တသာ အာရမ္မဏော အာဘုဇနံ ပဝတ္တနံ–ဗိတ္တာဘောဂေါ။ မာန်ဦ၊ ၁၅၉။ နှလုံးသွင်းခြင်း။

ပဋိဘောဂ ၊ ပု ၊ [ပတိ √ဘုဇ+ဏ] သုံးဆောင်ခြင်း။

ပရိဘုဇ္ဇတိ ။ [ပရိ √ဘုဇ+အ+တိ] သုံးဆောင်၏၊ ခံစား၏။ ပရိဘုဉ်ဇန၊ ပရိဘုဉ်ဇနက၊ ပရိဘုတ္တ၊ ပရိဘောဂ၊ ပရိဘောဇနီယ။

ပါဋိဘောဂ ၊ ပု ၊ [ပတိ √ဘုဇ+ဏ] ပဋိဘုဇ္ဇတိ ပါလယတီတိ–ပါဋိဘောဂေါ၊ ဘုဇ–ပါလနေ၊ ဏော။ မာန်ဦ၊ ၅၃၂။ အာမခံသူ၊ တာဝန်ယူသူ၊ ဒိုင်ခံသူ။

မတ္တဘောဇီ ၊ တိ ၊ [မတ္တ √ဘုဇ+ဏီ] အတိုင်းအရှည်ဖြင့် စားလေ့ရှိသော။ မတ္တဘောဇန။

ဝိနိဗ္ဗဇတိ ။ [ဝိ+နိ √ဘုဇ+အ+တိ] အသီးအသီးပြု၏၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်၏၊ ခွာ၏၊ ရစ်ပတ်၏၊ ခွေ–လိပ်၏၊ ဝိနိဗ္ဘဇက၊ ဝိနိဗ္ဘဇိတွာ၊ ဝိနိဗ္ဘုဇ်ိတွာ၊ ဝိနိဘုဇ္ဇ၊ –၍။ ဝိနိဘုဇ်ိတွာ၊ ဝိနိဗ္ဘုဇ်ိတုံ၊ ဝိနိဗ္ဘုဇန္တေ၊ ဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇမာန၊ ဝိနိဗ္ဘုဇန၊ ဝိနိဗ္ဘုဇနက၊ ဝိနိဗ္ဘုဇိတဗ္ဗ၊ ဝိနိဗ္ဘောဂ။

ဝိနိဘုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+နိ √ဘုဇ+အ+တိ] သုံးဆောင်၏၊ ခံစား၏၊ သုံးစွဲ၏၊ အသုံးပြု၏။ ဝိနိဘုဉ်ဇိတွာ၊ ဝိနိဘုတ္တ၊ ခွဲခြမ်း–ဝေဖန်အပ်ပြီးသော၊ သီးသန့်ခြားနားထားအပ်ပြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘုဇတိ ။ [ဝိ ✓ ဘုဇ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ ခွေ၏၊ လိပ်၏။ ဝိဘုဇ၊ ဖြတ်သော၊ ခွေသော၊ လိပ်သော။ (ဝိဘုဇ္ဇတိ၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်အပ်၏။)

ဝိဘောဂ [ဝိ+ဘောဂ] စည်းစိမ်ဥစ္စာမရှိသော၊ ပါရမီမရှိသော။

သမ္ဘဉ္ဇတိ ။ [သံ ✓ ဘုဇ+အ+တိ] အတူတကွ (တစ်ပေါင်းတည်း) သုံးဆောင်ခံစား၏၊ သုံးဆောင်၏၊ ခံစား၏၊ အတူ ပေါင်းဖော်-နေထိုင်၏။ သမ္ဘုဉ္ဇန္တ၊ သမ္ဘုဉ္ဇန၊ သမ္ဘုတ္တ၊ သံဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ၊ သမ္ဘောဂ။

သမ္ဘောဂ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဘုဇ+ဏ] သဟဘုဉ္ဇန'မနဘဝနံ-သမ္ဘောဂေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၄။ ပေါင်းဆုံ-နှီးနှောခြင်း။

သဟပရိဘုဉ္ဇန ၊ န ၊ [သဟ+ပရိ ✓ ဘုဇ+ယု] အတူတကွ သုံးဆောင်-စားသောက်ခြင်း။

သုပရိဘုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ ဘုဇ+တ] ကောင်းစွာစားအပ်သော၊ -သုံးဆောင်အပ်သော၊ -ဘဉ်းပေးအပ်သော။

သုဘုဉ္ဇ ၊ ဟိ ၊ [သု ✓ ဘုဇ+အ] လွယ်ကူစွာ စား-သုံးအပ်သော၊ အလွယ်တကူ သုံးဆောင်အပ်သော၊ သုံးဆောင်ရလွယ်သော၊ စားသုံးရန်လွယ်ကူသော။

သုဘုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဘုဇ+တ] ကောင်းစွာစားအပ်ပြီးသော၊ -သုံးဆောင်အပ်ပြီးသော။

သုဘောဇန [သု+ဘောဇန] ကောင်း(မြတ်)သော၊ ဘောဇဉ်၊ အစာ၊ အာဟာရ။

ဘုဍိ

ဘူ= ပေါသန ဝေဌနေသု-မွေးမြူခြင်း, ရစ်ပတ်ခြင်း တို့၌။ ဘုဏ္ဍတိ။

ဘူ

ဘူ= သတ္တာ ပတ္တိ ဝုဋ္ဌာနဘာဝေသု-ဖြစ်ခြင်း, ရောက်ခြင်း, ကြီးပွားခြင်း, ခံစားခြင်းတို့၌။

ဝိပုဗ္ဗော = ဘိဇ္ဇနေ-ပြတ်စဲချုပ်ကင်းခြင်း၌။

ပရိပုဗ္ဗော = ဟိံသာ ဟီနေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ရှုတ်ချခြင်းတို့၌။

ပရာပုဗ္ဗော = ဗျသနေ-ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၌။

အဘိ+အဓိ = မဒ္ဒနေ-နှိပ်နင်းခြင်း၌။

အနုပုဗ္ဗော = သတ္တိနဘဝနေ-စွမ်းနိုင်ခြင်း, ခံစားခြင်း၌။

ပပုဗ္ဗော = သတ္တိ သန္ဒ နိဿရေ-စွမ်းနိုင်ခြင်း, စီးသွားခြင်း, အစိုးရခြင်း၌။

စု = အနုကမ္ပ ပကာသ လာဘ စိန္တာသု-အစဉ်သနားခြင်း, ထင်ရှားပြခြင်း, ရခြင်း, ကြံစည်ခြင်းတို့၌၊ မိဿနသုဒ္ဓိသုစ-ရောနှောခြင်း,စင်ကြယ်ခြင်းတို့၌လည်း။

ပရိပုဗ္ဗော = ဝါသိတေ-ရနံ့ထုံခြင်း၌။

သံပုဗ္ဗော = ထုတိယံ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။

ဘူ+သွာ= ပါပုဏေ-ရောက်ခြင်း၌။ ဘဝတိ၊ ဘောတိ၊ ဘာဝေတိ၊ ဘာဝယတိ, သမ္ဘာဏာတိ၊ အဘိသမ္ဘုနာတိ၊ ရောက်၏၊ မီ၏။

ဘဝတိ ။ [✓ ဘူ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ကြီးပွား၏၊ အခါခပ်သိမ်းရှိ၏၊ အမြဲတည်၏။ ဘဝမာန၊ ဘဝိတဗ္ဗ၊ ဘဝိတုံ၊ ဘဝိတွာ၊ ဘဝိတွာန၊ ဘာဝက။

ဘဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ ဘူ+ယ] ဘူ-သတ္တာယံ၊ ဘဝတီတိ-ဘဗ္ဗော၊ ကတ္တာရိ ယော သြကာရဿ အဝါဒေသော စ နိပါတနာ။ မောဂ်-၅၊ ၃၁၊ ပဒ္မ။ ဖြစ်သော၊ ကြီးပွားတိုးတက်သော။ [✓ ဘူ+ဏျ] ဘဝိတဗ္ဗော-ဘဗ္ဗော, ဘဗ္ဘာ, ဘဗ္ဘံ။ ရူ၊ ၅၅၅။ ဖြစ်ထိုက်သော, ချွတ်ထိုက်သော၊ ရထိုက်သော၊ ရောက်ထိုက်သော၊ သိထိုက်သော။

ဘဗျ ၊ ပု ၊ [✓ ဘူ+ဏျ] ဖြစ်ဆဲ-ဖြစ်လတ္တံ့-ဖြစ်ထိုက်သောသတ္တဝါ။

ဘဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဘူ+ဏ] ဘဝနံ(ဝမုနံ)-ဘဝေါ၊ ဘဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ-ဘဝေါ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ဥပါဒ်ခြင်း, ရောက်ခြင်း, ပြည့်စုံခြင်း, ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း, ကြီးပွားတိုးတက်ကြောင်း ကောင်းမှုကုသိုလ်။ (နီတိပဒ၊ ၈၉-ရူ။)

ဘဝန္တိ ဧတ္ထ သတ္တာ နာမရူပမမ္မာစာတိ-ဘဝေါ။ သူစိ။ (သက်ရှိသက်မဲ့ သတ္တဝါသခ်ါရတို့၏ ဖြစ်ရာ)ဘုံ, ဗိမာန်။

ဘဝတိ ဧတေန အာရောဂျန္တိ-ဘဝေါ= ဂိလာန ပစ္စယော။ အံဋ္ဌ-၂၊ ၂၂၈။ အနာကင်းကြောင်း ဆေးပစ္စည်း။

ဘဝတိ ဧတသ္မာ ဥပပတ္တိဘဝေါတိ-ဘဝေါ။ မဋ္ဌ-၁၊ ၃၁၈။ ကမ္မဘဝ။ ဘဝတိ ဖလဘာဝေနာတိ-ဘဝေါ၊ ဥပပတ္တိဘဝ။

http://www.dhammadownload.com

ဘဝတိ သဿတန္တိ–ဘဝေါ၊ (ဘဝေါက္ကတိ ဒိဋ္ဌိ= ဘဝဒိဋ္ဌိ၊ နောက်ပုဒ်ကိုချေ။) ဥဒါန ၌၊ ၁၉၁။ အမြဲတည်၏–ဟူသော အယူများ။

ဘဝတိ ဇတ္ထ သတ္တသမ္မုတိ ခန္ဓာဒိပဋိပါဋိ သန်္ဓါတေ ဓမ္မပုဉ္ဇသ္မိန္တိ–ဘဝေါ= သံသာရော။ သူစိ။ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ပေါ်နေသော ရုပ်နာမ် တရားစု–သံသရာ။

။ တိ ။ ဘဝိတဗ္ဗောတိ–ဘဝေါ။ သာရတ္ထ–၂၊ ၃၄၅။ ဖြစ်ထိုက်သော၊ ဖြစ်လတ္တံ့သော၊ ဖြစ်သော၊ ထင်ရှားရှိသော။

ဘဝန ၊ နာ ၊ [√ဘူ+ယု] ဘဝန်္တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ နိဝသန်္တိ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ဝါသံ ကပ္ပေန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဘဝနံ။ အပ–၌–၂၊ ၂၇၄။ အိမ်, နန်းတော်, ဗိမာန်, ပြာသာဒ်။ ဘူယတေ–ဘဝနံ။ ရူ၊ ၅၉၆။ ဖြစ်ခြင်း, တိုးပွားခြင်း, ကြီးပွားခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ရာ၊ ကိုးကွယ်–လည်းလျောင်း–ပုန်းအောင်း–မှီခို–အားထားရာ။

ဘဝန္တ ၊ တိ ၊ [√ဘူ+အန္တ] အရှင်ဖြစ်သော။ ဘဝံ ဂေါတမော။ [ဘဝ+အန္တ] ဘဝအဆုံး။

ဘဝိတ္တ ၊ နာ ၊ [√ဘူ+ဏိတ္တ] ဘဝန်္တိ ဝမုန်္တိ ဇတ္ထာတိ–ဘဝိတ္တံ= ဝမိတဗ္ဗာနံ၊ ဘာဝိတ္တံ–လည်း ရှိ၏။ နိတိပဒ၊ ၁၁၅။ ကြီးပွားရာအရပ်။

ဘဝိဿန္တ ၊ တိ ၊ [√ဘူ+ဿန္တ] မောဂ်–၅၊ ၆၇။ ဖြစ်လတ္တံ့သော။

ဘဝိဿန္တု ၊ တိ ၊ [√ဘူ+ဿန္တု] ရူ၊ ၆၅၀။ ဖြစ်လတ္တံ့သော။

ဘဝိဿမာန ၊ တိ ၊ [√ဘူ+ဿမာန] မောဂ်–၅၊ ၆၇။ ဖြစ်လတ္တံ့သော။

ဘာဝ ၊ ပု ၊ [√ဘူ+ဏ] (ယထာ ပဌမကာလေ သမ္ပုတ္တာ၊) တထေဝ ဘဝတီတိ–ဘာဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၈။ သဘော၊ သဘာဝ၊ ဓမ္မတာ။

ဘဝတိ စိတ္တေတိ–ဘာဝေါ, ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၆၆။ အလို, အလိုဆန္ဒ, အဇ္ဈာသယ, အဓိပ္ပာယ် (ထင်မြင်ချက်)။

ဘဝနံ–ဘာဝေါ, ကြီယာ။ ဓာတွတ္ထော။ မောဂ်–၅၊ ၄၄၊ ပဋ္ဌာ။ ဖြစ်ခြင်း၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ (သွားခြင်း, ချက်ခြင်း–စသော)ကြီယာ, ဘော၊ ရှိခြင်း။

ဘဝန္တိ ဇတသ္မာ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါက္ကတိ–ဘာဝေါ= သဒ္ဒ ပဝတ္တနိမိတ္တံ။ ရူ၊ ၃၈၇။ ဘောအနက်၊ သဒ္ဒပဝတ္တိ နိမိတ်။ က္ကတ္ထိတိ ဝါ ပုရိသောတိ ဝါ ဘဝတိ ဇတေန စိတ္တံ အဘိဓာနန္ဓာတိ–ဘာဝေါ။ နိတိပဒ၊ ၉၂။ ဘာဝရုပ်။ ဘာဝယတိ ပကာသယတိ ကဝိနော အဓိပ္ပာယန္တိ–ဘာဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၄။ စိတ်ဖြစ်ပုံ အထူး(ဌာယီဘာဝ–စသည်)။ ကိုယ်ခန္ဓာ။

ဘာဝယတိ ။ [√ဘူ+ဏာယ+တိ] ဘာဝေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ ပွားစေ၏၊ ပွားများ၏၊ ပြတတ်၏။ ဘာဝနီယ၊ ဘာဝယန္တ၊ ဘာဝယမာန၊ ဘာဝယိတဗ္ဗ၊ ဘာဝယိတွာ၊ ဘာဝယိတွာန၊ ဘာဝိယမာန၊ ဘာဝေတဗ္ဗ၊ ဘာဝေတုံ၊ ဘာဝေတွာ၊ ဘာဝေန္တ။

ဘာဝိတ ၊ တိ ၊ [√ဘူ+တ] ဘူ–သတ္တာယံ, ကမ္မနိ တော, ဝုဒ္ဓါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၀၇။ ထုံအပ်သော။ [ဘူ+ဏော+တ] ကာရိတေ အဘာဝီယိတ္ထာတိ–ဘာဝိတော။ ရူ၊ ၆၃၃။ ဖြစ်စေအပ်သော၊ ပွားများအပ်သော၊ ပွားစေအပ်သော၊ ပွားများပြီးသော၊ ပွားများစေအပ်ပြီးသော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော။

ဘာဝီ ၊ တိ ၊ [√ဘူ+ဏီ] ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ မပြတ် ဖြစ်တတ်သော၊ မချွတ်ဖြစ်တတ်သော။ မောဂ်–၅၊ ၅၃–ကိုရှုပါ။ ထီ၌ ဘာဝိနီ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၆–ကိုလည်းရှု။

ဘာဝယတိ ။ [√ဘူ+ဏာယ+တိ] ဘာဝေတိ–စု၊ သနားဓ၏၊ ရဓ၏၊ ရောက်ဓ၏။

ဘောတိ ။[√ဘူ+အ+တိ]ဖြစ်ဓ၏။ ထီ။[ဘဝန္တ+ဣ]+သိ] ရှင်မ၊ အိုအရှင်မ !။

ဘုဝန ၊ နာ ၊ [√ဘူ+ယု] ဘဝန်္တိ ဇတ္ထာတိ–ဘုဝနံ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၆။ လောက၊ မြေ။

ဘုသ ၊ နာ ၊ [√ဘူ+သက်] ဘူ–သတ္တာယံ၊ ဘူသ ရဿော၊ အဘဝီတိ–ဘုသံ= တုစ္ဆညံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅။ စပါးဖျင်း၊ ဖွဲ–အဖျင်း–အနုတ်အဖွဲ၊ ကောက်ရိုး။

ဘူ ၊ ထီ ၊ [√ဘူ+ကွိ] ကွိမှိ ဘူ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၁။ မြေ။

ဘူတ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဘူ+တ] နိတိပဒ၊ ၁၁၅။ သစ်ပင်၊ ရဟန္တာ, အရိယာ၊ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၊ ကမ္မေန ဘဝတီတိ–ဘူတံ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၃။ သတ္တဝါ၊ မဟာဘုတ်။ ဘဝန္တိ ဗြူဟန္တိ ကထာ ဇတသ္မာတိ-ဘူတော။

http://www.dhammadownload.com

မာန်ဦ၊ ၁၃။ နတ်, ဖုတ်, ပြိတ္တာ, တစ္ဆေ, ဘီလူး၊ သဘော။ တိ ။ဖြစ်ပြီးသော၊ ဖြစ်ဆဲသော၊ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ရောက်သော၊ တူသော၊ ဟုတ်မှန်သော၊ မချွတ်ယွင်းသော၊ မဖောက်ပြန် သော။ ဘူတက [ဘူတ+က] ဖုတ်တစ္ဆေ-သရဲ-ဘီလူးဖမ်းစားခံရသော။

ဘူတိ ၊ ထိ ၊ [√ဘူ+တိ] ဘဝနံ-ဘူတိ။ နိတိပဒ၊ ၁၁၀။ ဖြစ်ခြင်း, ထင်ရှားရှိခြင်း, ပြည့်စုံခြင်း, ကြီးပွားခြင်း, တိုးတက်ခြင်း။

ဘူန ၊ ပု+န ၊ [√ဘူ+တ] တပစ္စည်းကို နာ-ပြု၊ မောဂ်-၅၊ ၁၅၀။ ဘဝနံ ဘူနံ ဝမိ။ နိတိပဒ၊ ၁၁၅။ ကြီးပွားခြင်း, အစီးအပွား။ တိ ။ဘူ-ဝုဒ္ဓိယံ၊ ဘဝတိ ဝမုတိတိ-ဘူနော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၂။ ကြီးပွားသော။

ဘူမိ ၊ ထိ ၊ [√ဘူ+မိ] ဘူ-သတ္တာယံ, ဩတ္တာဘာဝေါ၊ ဘဝန္တိ ဇတ္ထာတိ-ဘူမိ= မဟီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၉။ မြေ၊ ဘုံ, ဗိမာန်၊ အဖို့အစု, အပိုင်းအခြား၊ အကြောင်း၊ အာရုံ။ ပိယဘာဝေန ဘဝတိတိ-ဘူမိ၊ ငါရှင်။ ကတမေန တံ့ ဘူမိ ဝိဟာရေန ဇေတရဟိ-ဗဟုလံ ဝိဟရသိ။ ဝိ-၄၊ ၅၀၃။

ဘူရိ ၊ တိ ၊ [√ဘူ+ရိတ်] ဘူ-သတ္တာယံ၊ ဘဝတီတိ-ဘူရိ= ပဟုတံ၊ ဒီမို ဘူရီ-မေဓာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၇၆။ များသော၊ ပညာ။ ဘာဝေတိ ဝမေတီတိ-ဘူရိ၊ ဘူ-သတ္တာယံ ရိ။ မာန်ဦ၊ ၇၀၃။ ကြီးကျယ်သော၊ ပြန့်ပြောသော၊ သိမ်မွေ့သော။ ဘူ-သတ္တာယံ၊ ရိ၊ နဒါဒိ၊ ဘူရီ။ မာန်ဦ၊ ၁၅၃။ ၁၈၁။ ဉာဏ်ပညာ၊ မြေကြီး။

နဘ ၊ နာ ၊ [နာ √ဘူ+အစ်] နာ ဘဝတိ ဇတ္ထ ကိဋ္ဌိပိ ဝတ္ထူတိ-နဘံ။ မာန်ဦ၊ ၄၅။ ကောင်းကင်၊ နတ်ပြည်။

ဘုနာတိ ။ [√ဘူ+နာ+တိ] လွန်မြောက်၏, လွမ်းမိုး နိုပ်စက်၏။ ဝေဿံ ဘုနာတိ အတိက္ကမတီတိ-ဝေဿဘူ၊ အထဝါ= ဝေဿေ ....ဘုနာတိ အဘိ ဘဝတီတိ-ဝေဿဘူ။ အပ ၄-၂၊ ၉၂။ ဉာဏာမ ဏာ-ကို နာ-ပြုထားသည်-ဟု ကြံက မာတ်ကျမ်း များနှင့် ညီညွတ်မည်။

အဇ္ဈာဘဝတိ ။ [အဓိ+အာ √ဘူ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ အဇ္ဈာဘဝ။

အဇ္ဈောဘဝတိ ။ [အဓိ+အဝ √ဘူ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

အညထာဘာဝ ။ ပု ၊ [အညထာ √ဘူ+ဏ] အညေန ပကာရေန ဘဝနံ-အညထာဘာဝေါ။ မာန်ဦ၊ ၇၇၆။ ဖောက်ပြန်ခြင်း။

အတိဘောတိ ။ [အတိ √ဘူ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ နှိပ်စက်၏၊ လှည့်ဖြားဖ၏။

အတ္တဘာဝ ၊ ပု ၊ [အတ္တ+ဘာဝ] အာဟိတော အဟံ မာနော ဇတ္ထာတိ-အတ္တာ၊ သောဇေ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာ ပရုပရိကပ္ပိတော ဝိယ နိစ္စောတိ-အတ္တဘာဝေါ။ [အတ္တ √ဘူ+ဏ] အတ္တာတိ ဝါ ဒိဋ္ဌိဂတိကေဟိ ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန ဘဝတိ ပဝတ္တတီတိ-အတ္တ ဘာဝေါ။ နဒီ-၁၊ ၁၄၅။

အတ္တာတိ ဘဝတိ ဇတ္ထ အဘိမာနောတိ အတ္တ ဘာဝေါ= ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဥ္စကံ, သရီရန္တိ ကေစိ။ ဝိသုဒ္ဓိ ဋီ-၁၊ ၆။ မိမိ၏သဘော၊ ကိုယ်, အတ္တဘော၊ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၊ ရူပက္ခန္ဓာ။

အဒ္ဓဘဝတိ ။ [အဓိ √ဘူ+အ+တိ] အဓိ-ကို အဒ္ဓ-ပြု၊ [အဒ္ဓ √ဘူ+အ+တိ] အဓိသဒ္ဒေါ်နံ သမာနတ္ထော အဒ္ဓသဒ္ဒေါ။ မဋီ-၃၊ ၂၁၅။ လွှမ်းမိုး၏၊ နှိပ်စက်၏။ (အဒ္ဓဘာဝေတိ၊ -စေ၏။) အဒ္ဓဘူတ၊ လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်အပ်သော။

အဓိဘဝတိ ။ [အဓိ √ဘူ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ သာလွန်၏။ (အဓိဘောတိ၊) အဓိဘဝနာ၊ အဓိ ဘဝိတွာ၊ အဓိဘူ။

အဓိဘူ ၊ တိ ၊ [အဓိ √ဘူ+ကွိ] အဓိကော ဘဝ တီတိ-အဓိဘူ။ မာန်ဦ၊ ၂၂၅။ အစိုးရသော။ ပု ။ ထင်ရှားသောရွာ။

အနုဘဝတိ ။ [အနု √ဘူ+အ+တိ] အနုဘောတိ၊ သုံးဆောင်၏၊ ခံစား၏၊ ပြီးစီး၏၊ ပြည့်စုံစေ၏၊ စွမ်းနိုင်၏၊ ရောက်၏၊ မိ၏။ အနုဘဝန၊ အနုဘဝန္တ၊ အနုဘဝမာန၊ အနုဘဝိတ၊ အနုဘဝိတဗ္ဗ၊ အနုဘ ဝိတု၊ အနုဘဝိတုံ၊ အနုဘဝိတွာ၊ အနုဘဝိယမာန၊ အနုဘဝိယာန၊ တွာန-ကို ယာန-ပြု၊ -၍။ အနု ဘုတွာ၊ အနုဘုယျမာန၊ အနုဘူတ၊ (အနုဘုယတိ၊ -အပ်၏။) အနုဘူယမာန၊ အနုဘောတွာ၊ အနု ဘောတွာန၊ အနုဘောန္တ။

http://www.dhammadownload.com

အနုဘာဝ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ ဘူ+ဏ] အနုပစ္စာ ဘာဝ ယတိ ပကာသယတီတိ–အနုဘာဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၄။ ဘာဝကို ထင်စွာပြတတ်သော ကိုယ်အမူအရာ–နှုတ်အမူအရာ၊ ခံစားခြင်း။

အဗ္ဘ ၊ နာ ၊ [နာ ✓ ဘူ+အ] နာ ဘဝတီတိ–အဗ္ဘံ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅။ ကောင်းကင်။

အဗ္ဘုတ ၊ တိ ၊ [နာ ✓ ဘူ+တ] နာ ဘဝိတ္ထာတိ–အဗ္ဘုတော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ, ရဿောစ၊ **အာဟူတော** ပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၃၆။ အံ့သြဖွယ်၊ အံ့သြစရာကောင်းသော။

အဗျယီဘာဝ ၊ ပု ၊ [အဗျယ+စီ ✓ ဘူ+ဏ] အဗျယာနံ (ဥပသဂ္ဂနိပါတာနံ) အတ္ထံ ဝိဘာဝယတီတိ–အဗျယီဘာဝေါ၊ အဗျယပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ။ အနဗျယံ အဗျယံ ဘဝတီတိ ဝါ–အဗျယီဘာဝေါ။ ရူ၊ ၃၃၀။ အဗျယီဘောသမာသ်။

အဘိဘဝတိ ။ [အဘိ ✓ ဘူ+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ နှိပ်စက်၏၊ နှိမ်နင်း၏၊ သာလွန်၏၊ လွန်မြောက်၏ ။ အဘိဘဝ၊ အဘိဘဝန၊ အဘိဘဝနက၊ အဘိဘဝနီယ၊ အဘိဘဝန္တ၊ အဘိဘဝမာန၊ အဘိဘဝိတ၊ အဘိဘဝိတဗ္ဗ။ အဘိဘဝိတဝတီ [အဘိ ✓ ဘူ+တဝန္တု+ဣ] အဘိဘဝိတု၊ အဘိဘဝိတုံ၊ အဘိဘဝိတွာ၊ အဘိဘဝိယ၊ –၍။ (အဘိဘဝိယတိ, အဘိဘဝယျတိ, အဘိဘုယျတိ၊–အပ်၏။) အဘိဘူ။

အဘိဘုနာတိ ။ [အဘိ ✓ ဘူ+နာ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ နှိမ်နင်း၏။ ဝေဿ ပဉ္စဝိဓမာရေ အဘိဘုနာတိ အဇ္ဈောတ္ထရတီတိ–ဝေဿဘူ။ အပ ၄–၂၊ ၁၇၃။ ဤအလို ဘူ–ကို ရှိသေးသလား, သွာဒိ ဏ–ကို နှ–ပြု၍ ပြီးသလား ဆင်ခြင်။

အဘိဘုယျတိ ။ [အဘိ ✓ ဘူ+ယ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ ကျော်လွန်၏။ ဥဟာဒဒံ အဘိဘုယျတီဟိ–ဂေါတြဘူ။ ပဋိသံ၊ ၆၃။ အဘိဘုယျတီတိ–အဘိဘဝတိ၊ အတိက္ကမတိ။ ပဋိသံ၅–၁၊ ၂၅၃။ ဒိဝါဒိလား ?, သကတ္ထ၌ ယပစ္စည်းသက်ထားသလား ? စဉ်းစားပါ။ အဘိဘုယျ၊ အဘိဘုယျမာန၊ အဘိဘူတ၊ (အဘိဘုယျတိ–အဘိဘူယတိ၊ –အပ်၏။) အဘိဘူယမာန၊ (အဘိဘောတိ၊) အဘိဘောတွာန။

အဘိဘူ ၊ နာ ၊ [အဘိ ✓ ဘူ+ကွိ] လွှမ်းမိုး(နှိမ်နင်း)တတ်သော အဘိဘူတရား၊ (ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့် အာရုံတို့ကို) လွှမ်းမိုး(နှိမ်နင်း)တတ်သော ပရိကမ်–ဉာဏ်။ ပု ။အဘိဘူ၊ လွှမ်းမိုးသော၊ သာလွန်သော။

အဘိသမ္ဘဝတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ ဘူ+အ+တိ] အဘိသမ္ဘောတိ၊ ဖြစ်စေအပ်၏၊ ပြီးစေအပ်၏၊ ပြုအပ်၏၊ အားထုတ်အပ်၏၊ ဖြစ်စေနိုင်၏၊ စီမံနိုင်၏၊ ခန့်ခွဲနိုင်၏၊ နိပ်စက်၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ ကုန်ခန်းစေ၏၊ ချေမှုန်း၏၊ ရောက်၏၊ ရ၏၊ ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ စွမ်းနိုင်၏၊ သည်းခံ၏။ အဘိသမ္ဘဝနီယ၊ အဘိသမ္ဘဝန္တ၊ အဘိသမ္ဘဝိတုံ၊ အဘိသမ္ဘဝိတွာ၊ အဘိသမ္ဘု၊ အဘိသမ္ဘုတ၊ အဘိသမ္ဘောတဗ္ဗ၊ အဘိသမ္ဘောတုံ၊ အဘိသမ္ဘောန္တ။

အဘိသမ္ဘုဏာတိ ။ [အဘိ+သံ ✓ ဘူ+ဥဏာ+တိ] ရောက်၏၊ ပြီး–ပြည့်စုံစေ၏၊ တတ်နိုင်၏၊ စွမ်းနိုင်၏။ အဘိသမ္ဘုဏန္တ၊ အဘိသမ္ဘုဏမာန၊ အဘိသမ္ဘုဏိတွာ။

အဝဘူတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဘူ+တ] မကြီးပွား မတိုးတက်သော၊ အောက်တန်းကျသော၊ ယုတ်နိမ့်သော, ကျက်သရေ–မင်္ဂလာ မရှိသော။

အဘာဝေတိ ။ [အဘာ ✓ ဘူ+ဏော+တိ] ဖြစ်ပွားစေ၏၊ တိုးတက်စေ၏။

အဝဿဲ ဘာဝီ ၊ တိ ၊ [အဝဿံ ✓ ဘူ+ဏီ] နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ–ပြုက အဝဿမ္ဘာဝီ၊ ချေက–အဝဿဘာဝီ။ ထိ၌ အဝဿံဘာဝိနီ၊ မချွတ်ဧကန်ဖြစ်လတ္တံ့သော။

ဥဿာဝေတိ ။ [ဥ ✓ ဘူ+ဏော+တိ] ဖြစ်ပေါ်စေ၏၊ ရ၏၊ ထင်ရှားပြ၏။

ဥဿဝ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဘူ+ဏ] ဥဒ္ဓံ ဘဝနံ–ဥဿဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၀။ ဖြစ်ခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။

ဥဿုတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ဘူ+တ] ဖြစ်လာသော၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော။

အာနုဘာဝ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ ဘူ+ဏ] အနု အနု တံ သမင်္ဂီနော ဘာဂေတိ ဝဖေတီ တိ–အနုဘာဝေါ။ [အနုဘာဝ+ဏ] အနုဘာဝေါ၎ဝ–အာနုဘာဝေါ= ပတာပေါ။ အံဒို–၃၊ ၁၆၁။ အနုဘဝတိ ဧတေနာတိ–အာနုဘာဝေါ= သာမတ္ထိယံ။ အနဒို–၃၊ ၁၀၉။ မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို အဖန်ဖန် တိုးပွားစေတတ်သောတရား၊ ခံစားကြောင်းဖြစ်သောတရား၊ အစွမ်းသတ္တိ၊ တန်ခိုး၊ အာနုဘော်။ နီတိပဒ၊ ၉၄–ကိုလည်း ရှု။

http://www.dhammadownload.com

အာဝိဘဝတိ ။ [အာဝိ ✓ ဘူ+အ+တိ] ထင်စွာ (ထင်ရှားစွာ)ဖြစ်၏။ အာဝိဘဝန၊ အာဝိဘာဝ၊ အာဝိဘာဝန၊ အာဝိဘာဝိတ၊ အာဝိဘူတ။

ဥဿာဝေတိ ။ [ဥ ✓ ဘူ+ဏော+တိ] ဖြစ်ပေါ်စေ၏။

ကုမ္ဘ ၊ ပု ၊ [က ✓ ဘူ+အစ်] ကေ သိရသိ ဘဝတီတိ–ကုမ္ဘော၊ အသု, နိဂ္ဂဟီတာဂမောစ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၆၃။ ဆင့်ဦးကင်း၊ ၁၀–အမွေဏ။ အိုး။

ကုမ္ဘီ ၊ ထီ ၊ [ကု ✓ ဘူ+အ+ဣ] ကုယာ ပထဝိယာ ဘဝတီတိ-ကုမ္ဘီ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၆။ [က ✓ ဘူ+အ+ဣ] ကေန အဂ်ိနာ ဘဝတီတိ–ကုမ္ဘီ။ ဧဦး။ ထမင်းအိုး။

ပစ္ဆနုဘဝတိ ။ [ပတိ+အနု ✓ ဘူ+အ+တိ] ပစ္ဆနုဘောတိ၊ ခံစား၏။ ပစ္ဆနုဘဝန၊ ပစ္ဆနုဘဝန္တ၊ ပစ္ဆနုဘဝိတဗ္ဗ၊ ပစ္ဆနုဘဝိတုံ၊ ပစ္ဆနုဘဝိယမာန၊ (ပစ္ဆနုဘဝီယတိ၊ –အပ်၏။) ပစ္ဆနုဘုယျ၊ –၍။ ပစ္ဆနုဘုယျမာန၊ ပစ္ဆနုဘူတ၊ ပစ္ဆနုဘောတုံ၊ ပစ္ဆနုဘောန္တ ။

ပဋိဘူ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ ဘူ+ကို] ပဋိဘဝတီတိ–ပဋိဘူ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၂။ အာမခံသူ၊ တာဝန်ယူသူ၊ ဒိုင်ခံသူ။

ပဘဝတိ ။ [ပ ✓ ဘူ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ စ၍ဖြစ်၏၊ မပြတ်စီးဆင်း၏။ ပဘဝန္တ၊ ပဘဝိတုံ။

ပဘဝ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဘူ+ဏ] ပဘဝနံ–ပဘဝေါ= အစ္ဆိန္နတာ၊ ပဘဝတိ ဇေသ္မာတိ ဝါ–ပဘဝေါ။ နီတိပဒ၊ ၉၃။ စ၍ ဖြစ်ခြင်း၊ မပြတ်မစဲခြင်း၊ စ၍ ဖြစ်ရာ၊ မပြတ်စတင်စီးဆင်းရာ။ ပဘဝတိ ဇေသ္မာတိ–ပဘဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၁။ အကြောင်း။

ပဘာဝ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဘူ+ဏ] ပကာရတော ဘဝတီတိ–ပဘာဝေါ၊ သောယမနုဘာဝေါယေဝ။ နီတိပဒ၊ ၉၄။ အစွမ်း, သတ္တိ, တန်ခိုး၊ အာနုဘော်။

ပဘူ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဘူ+ကို] ပရံ ပဿယ္ဟ ဘဝတီတိ–ပဘူ= ဣဿရော။ နီတိပဒ၊ ၁၀၃။ [ပ ✓ ဘူ+ဥ] ပဘဝတီတိ–ပဘု၊ ဥ၊ ပဘူပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၂၅။ အစိုးရ၊ အရှင်သခင်။ တိ ။အစိုးရသော။

ပရာဘဝတိ ။ [ပရာ ✓ ဘူ+အ+တိ] ပျက်စီး၏၊ ဆုတ်ယုတ်၏၊ ဆုံးရှုံး၏။ ပရာဘဝန၊ ပရာဘဝန္တ၊ ပရာဘဝိတုံ၊ ပရာဘဝိတွာ၊ ပရာဘူတ။

ပရာဘဝ ၊ ပု ၊ [ပရာ ✓ ဘူ+ဏ] ပရာဘဝနံ–ပရာဘဝေါ၊ အထဝါ= ပရာဘဝတီတိ–ပရာဘဝေါ၊ ပရာဘဝိဿတီတိ–ပရာဘဝေါ၊ အထဝါ= ပရာဘဝန္တိ ဇေတနာတိ–ပရာဘဝေါ–ဓမ္မဒေဿိတာဒိ။ နီတိပဒ၊ ၉၅။ ပျက်စီးခြင်း၊ ဖျက်ဆီးသူ၊ ပျက်စီးမည့်သူ–ပျက်စီးကြောင်း။

ပရာဘိဘူ ၊ ပု ၊ [ပရ+အဘိ ✓ ဘူ+ကို] ပရမဘိဘဝတီတိ–ပရာဘိဘူ။ နီတိပဒ၊ ၁၀၆။ သူတစ်ပါးကို နှိမ်နင်းနိုင်သူ။

ပရိဘဝတိ ။ [ပရိ ✓ ဘူ+အ+တိ] ပရိဘောတိ၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ရှုတ်ချ၏၊ အယုတ်အားဖြင့် သိစေ၏။ ပရိဘဝန၊ ပရိဘဝနီယ၊ ပရိဘဝန္တ၊ ပရိဘဝန္တိ၊ ပရိဘဝမာန၊ ပရိဘဝိတဗ္ဗ၊ ပရိဘဝိတုံ၊ ပရိဘဝိတု၊ ပရိဘဝိတုန၊ ပရိဘဝိတွာ၊ ပရိဘဝိယ၊ –၍။ (ပရိဘဝီယတေ၊ –အပ်၏။) ပရိဘဝီယမာန၊ ပရိဘဝိယာန၊ ပရိဘာဝနာ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပွားခြင်း။ ပရိဘာဝနီယ၊ (ပရိဘာဝါပေတိ၊) ပရိဘာဝိတ၊ ပရိဘာဝိနီ၊ ပရိဘာဝိယမာန၊ ပရိဘာဒိ၊ ပရိဘာဝေတဗ္ဗ။

ပရိဘဝ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ ဘူ+အ] ပရိဘဝနံ–ပရိဘဝေါ၊ ပရိပုဗ္ဗော ဘူ–အဝညာဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၇၂။ မရိမသေ–မလေးမစား၊ ပြုခြင်း။

ပရိဘူတ ၊ တိ ၊ [ပရိ ✓ ဘူ+တ] ပရိဘဝီယတိ အဝမာနံ ကရိယတီတိ–ပရိဘူတော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၆။ မထီမဲ့မြင်ပြုအပ်သော၊ မလေးမစားပြုအပ်သော။

ပရိဘာဝေတိ ။ [ပရိ ✓ ဘူ+ဏော+တိ] ပရိဘာဝယတိ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ တိုးပွားစေ၏၊ ထုံစေ၏၊ အနုံကိုယူစေ၏၊ (အနုံစွဲအောင်လုပ်၏။) ပရိဘာဝေတုံ၊ ပရိဘာဝေတွာ၊ ပရိဘာဝေန္တ ။

ပါတုဘဝတိ ။ [ပါတု ✓ ဘူ+အ+တိ] ထင်စွာဖြစ်၏၊ ထင်ရှားဖြစ်၏၊ ထင်၏။ (ပါတုဗ္ဘဝတိ, ပါတုဘောတိ၊) ပါတုဗ္ဘဝိတုံ၊ ပါတုဗ္ဘဝိတွာ၊ ပါတုဘဝနံ၊ ပါတုဘဝန္တ၊ ပါတုဘဝန္တိ၊ ပါတုဘဝိတုံ၊ ပါတုဘာဝ၊ ပါတုဘူတ၊ ပါတုဘောတုံ၊ ပါတုဘောန္တ၊ ပါတုဘောန္တိ ။

မနောဘူ ၊ ပု ၊ [မန ✓ ဘူ+ကို] သိင်္ဂါရရူပေန ပါဏိနံ မနသိ ဘဝတီတိ–မနောဘူ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂။ ကာမနတ် (ကိလေသမာရ်)။

ရမ္ဘာ ၊ ထီ ၊ [ရ ✓ ဘူ+ဏော+အ+အာ] ဒေဝပုတ္တာနံ ရံ ကာမဂ္ဂိ ဘာဝေတိ ဝမေတီတိ–ရမ္ဘာ။ ဧဦး။ [ရတိ ✓ ဘူ+ဏော+အ+အာ] ဒေဝပုတ္တာနံ

http://www.dhammadownload.com

ရတိ ဘာဝေတိ ဝမေုတီတိ–ရမ္ဘာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄။ ရမ္ဘာနတ်သမီး။

ဝတြဘူ ၊ ပု ၊ [ဝတြ √ ဘူ+ကွိ] ဝတြံနာမ အသုရံ အဘိဘဝတီတိ–ဝတြဘူ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀။ သိကြား နတ်မင်း။

ဝိဘဝတိ ။ [ဝိ √ ဘူ+အ+တိ] ဝိဘောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ပျက်စီး၏၊ မဖြစ်။

ဝိဘာဝေတိ ။ [ဝိ √ ဘူ+ဏေ+တိ] ထင်စွာပြု၏, ထင်ရှားအောင်ပြု၏၊ ကွယ်ပျောက်စေ၏၊ အထူးထူး အပြားပြား ပျက်စီးစေ(ဖျက်ဆီး)၏၊ အထူးထူး အပြားပြား မရှိခြင်းသို့ ရောက်စေ၏၊ ချီးကျူး၏၊ ဖွင့်ဆို၏။ ဝိဘာဝ၊ ဝိဘာဝန၊ ဝိဘာဝနာ၊ ဝိဘာဝနီ၊ ဝိဘာဝိတ၊ ဝိဘာဝီ၊ ဝိဘာဝိနီ၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗ။ (ဝိဘာယတိ၊) ဝိဘာဝေတွာ၊ ဝိဘာဝယိတွာ၊ ဝိဘာဝေတုံ၊ ဝိဘာဝယိတုံ၊ ဝိဘာဝေန္တ၊ ဝိဘာဝေန္တီ၊ ဝိဘာဝယန္တ၊ (ဝိဘာဝီယတိ၊ –အပ်၏။) ဝိဘာဝိယမာန။

ဝိဘဝ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ ဘူ+အ] ပျက်စီးခြင်း, ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်း, မကောင်းမှု။ ဝိဘဝန္တိ ပဘဝန္တျနေ နာတိ–ဝိဘဝေါ, အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၅။ ဥစ္စာ၊ စည်းစိမ်။ [ဝိ+ဘဝ] နိဗ္ဗာန်။

ဝိဘာဝီ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ ဘူ+ဏီ] ဘူ–သတ္တာယံ၊ အတ္ထေ ဝိဘာဝေတိ ပကာသေတိ သီလေနာတိ–ဝိဘာဝီ၊ ဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၈။ ပညာရှိ။

ဝိဘူ ၊ [ဝိ √ ဘူ+ကွိ] ကစ္စည်း၊ ၆၃၉။ အစိုးရသူ၊ အထူးအားဖြင့် ဖြစ်တတ်သူ။

ဝိဘူတ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ ဘူ+တ] ပျက်စီးခြင်း, သီးခြား ဖြစ်သော၊ လွန်မြောက်သော၊ ဖြစ်ပြီးသော၊ ကင်းပြီး သော၊ ထင်ရှားသော၊ ထင်သော၊ တွေ့ထိအပ်သော၊ ဆိုက်ရောက်အပ်သော။

ဝိဘူတိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ √ ဘူ+တိ] တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးခြင်း, များ(မြတ်)စွာ ပူဇော်ပသခံရခြင်း၊ ဘုန်းပညာ–စသည်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း–စည်းစိမ်၊ ပျက်စီးခြင်း။ **ဝေဘူတိက** [ဝိဘူတိ+ဏိက] က–ကို ယ–ပြုလျှင် ဝေဘူတိယ၊ ကင်း၍ ဖြစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော, သီးခြားဖြစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော, ကွဲပြားခြင်းကို ပြုတတ်သော စကား၊ (ပိသုဏဝါစာ။)

ဝေဘဗျာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ √ ဘူ+ဏျ+အာ] အနိစ္စ–စသော သဘောကို ထင်စွာ ပြတတ်သော ပညာ။ နဲ ။ ဝေဘဗျံ။

သမုဗ္ဘဝတိ ။ [သံ+ဥ √ ဘူ+အ+တိ] ကောင်းစွာဖြစ်၏၊ မိမိသဘောကို ရ၏။ သမုဗ္ဘူတ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ် လာပြီးသော။

သမ္ဘဝတိ ။ [သံ √ ဘူ+အ+တိ] ဖြစ်ပေါ်၏၊ ပေါ်ထွက် လာ၏၊ ဖြစ်သင့်၏၊ ဖြစ်မြောက်၏၊ ရောက်၏, မီ၏၊ ထင်ရှားရှိ၏၊ တကွဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာဖြစ်၏၊ (စည်ပင်–ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။) သမ္ဘဝိတွာ၊ သမ္ဘဝန္တ၊ သမ္ဘဝမာန၊ သမ္ဘဝန။

သံဘာဝိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ ဘူ+တ] ထင်ရှားစေအပ်သော၊ ထင်စွာပြုအပ်သော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော။

သဘာဝ ၊ ပု ၊ [√ ဘူ+ဏ] ဘဝနံ–ဘာဝေါ၊ [သ+ဘာဝ] သဿ အတ္တနော, သန္တောဝါ သံဝိဇ္ဇမာနော ဘာဝေါ–သဘာဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၇။ သဘော။

သရဘူ ၊ ထီ ၊ [သရ √ ဘူ+ကွိ] သရာနိ ဘဝန္တိ ယာယ အဝဓိဘူတာယာတိ–သရဘူ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၂။ သရဘူမြစ်။

သမ္ဘဝ ၊ ပု ၊ [သံ √ ဘူ+အ] သမ္ဘဝတိ ယေန ဖလန္တိ–သမ္ဘဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၁။ အကြောင်း၊ သုက်။

သမ္ဘာဝေတိ ။ [သံ √ ဘူ+ဏေ+တိ] ဆက်လက်သွား၏၊ မီ၏၊ ဆိုက်ရောက်၏၊ ထင်ရှားရှိ၏၊ စဉ်းစား ဆင်ခြင်၏၊ ချီးမွမ်း၏၊ ချီးကျူး၏၊ ချီးမြောက်၏။ သမ္ဘာဝန၊ သမ္ဘာဝနာ၊ သမ္ဘာဝနီယ၊ သမ္ဘာဝိတ၊ သမ္ဘာဝိက၊ သမ္ဘာဝိယမာန၊ သမ္ဘာဝီယမာန၊ သမ္ဘာဝီ၊ သမ္ဘာဝေတဗ္ဗ၊ သမ္ဘာဝေတွာ၊ သမ္ဘာဝယိတွာ၊ သမ္ဘာဝေတုံ၊ သမ္ဘာဝေန္တ၊ သမ္ဘာဝေန္တီ၊ သမ္ဘာဝယမာန။

သမ္မာပရိဘာဝန ၊ နဲ ၊ [သမ္မာ+ပရိ √ ဘူ+ဏေ+ယု] ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်မှ ထုံစေ၏၊ –အနံ့ကို ယူစေ၏။

သမ္မာဘာဝိတ ၊ [သမ္မာ √ ဘူ+ဏေ+တ] ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော၊ –ပွားများအပ်သော။

သယမ္ဘူ ၊ တိ ၊ [သယံ √ ဘူ+ကွိ] သယမေဝ ဘဝ တီတိ–သယမ္ဘူ။ နီတိပဒ၊ ၉၉။ အလိုလိုဖြစ်သော၊ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်သော၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ နဲ ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်။

http://www.dhammadownload.com

သယမ္ဘူတ ၊ တိ ၊ [သယံ √ဘူ+တ] အလိုလိုဖြစ်သော၊ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်သော။

သဟဘာဝိက ၊ တိ ၊ [သဟ √ဘူ+တ] တ-ကို က-ပြု၊ အတူတကွဖြစ်သော။

သဟဘာဝ [သဟ √ဘူ+အ] အတူတကွဖြစ်ခြင်း။ [သဟဘာဝ+ကွက] အတူတကွဖြစ်ခြင်း ရှိသော။

သဟဘာဝ ၊ ပု ၊ [သဟ √ဘူ+ဏ] အတူတကွဖြစ်ခြင်း။ [သဟ+ဘာဝ] အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်။

သဟဘာဝိ ၊ တိ ၊ [သဟ √ဘူ+ဏိ] အတူတကွဖြစ်တတ်သော၊ အတူဖြစ်လေ့ရှိသော။

သဟဘူ ၊ တိ ၊ [သဟ √ဘူ+ကွိ] အတူဖြစ်သော။ သဟဘူတ။

သိလာဘူ ၊ ပု ၊ [သိလာ √ဘူ+ကွိ] ပဌမကာလေ သိလာယံ ဘဝတီတိ-သိလာဘူ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၂။ မြွေစိမ်း။

သုဘ ၊ တိ ၊ [သု √ဘူ+အစ်] သုန္ဒရေန သဘာဝေန ဘဝတီတိ-သုဘံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၄။ ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော။

သုဘာဝေတိ ။ [သု √ဘူ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာပွား စေ၏၊ အလွန်ပွားစေ၏။ သုဘာဝနာ၊ သုဘာဝိတ။

သုဘာဝိ ၊ တိ ၊ [သု √ဘူ+ဏော+ဏီ] ထိ၌ သုဘာဝိနီ၊ အလွန်ထင်စွာ ပြတတ်သော၊ အလွန်ထင်ရှားအောင် ပြတတ်သော။

သုဝိဘာဝန ၊ နာ ၊ [သု+ဝိ √ဘူ+ဏော+ယု] ကောင်းစွာ ထင်ရှားအောင်ပြခြင်း။

သုဝိဘာဝိတ ။ [သု+ဝိ √ဘူ+ဏော+တ] အလွန်ထင်စွာ ပြအပ်(ဟောကြားအပ်, ပညတ်အပ်)ပြီးသော။

သုဝိဘူတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ √ဘူ+တ] ကောင်းစွာထင် ရှားသော၊ အလွန်ထင်ရှားသော။

ဘူဏ

စု= အာသာ သင်္ကာသု-တောင့်တခြင်း, ယုံမှားတွေး တောခြင်းတို့၌။ ဘူဏယတေ။

ဘူသ

ဘူ+စု= အလင်္ကာရေ-တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ ဘူသတိ၊ ဘူသေတိ၊ ဘူသယတိ။

ဘူသတိ ။ [√ဘူသ+အ+တိ] တန်ဆာဆင်၏။ ဘူသန၊ ဘူသာပေတွာ၊ ဘူသိတ။

ဘူသန ၊ ပု ၊ [√ဘူသ+အန] ဘူသ-အလင်္ကာရေ၊ ဘူသေတိ သီလေန-ဘူသနော။ မောဂ်-၅၊ ၄၈၊ ပဋ္ဌာ။ တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသူ။

ဝိဘူသေတိ ။ [ဝိ √ဘူသ+ဏော+တိ] ဝိဘူသတိ၊ ဝိဘူသယတိ၊ တန်ဆာဆင်၏၊ ဖီးလိမ်း-ပြင်ဆင်၏။ ဝိဘူသက၊ ဝိဘူသိကာ၊ ဝိဘူသန၊ ဝိဘူသာ၊ အဆင်တန်ဆာ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း။ ဝိဘူသိတ၊ ဝိဘူသိတွာ၊ ဝိဘူသေတွာ၊ ဝိဘူသန္တ၊ (ဝိဘူသာပေတိ၊) ဝိဘူသာပေတွာ။

ဝိဘူသန ၊ နာ ၊ [ဝိ √ဘူသ+ယု] ဘူသ-အလင်္ကာရေ၊ ကရဏေ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၃။ အဆင်တန်ဆာ။ [ကဏ္ဏ+ဝိဘူသန] ကဏ္ဏဿ ဝိဘူသနံ-ကဏ္ဏ ဝိဘူသနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၄။ နားတန်ဆာ။

ဘေဇ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဘေဇတိ။

ဘေသ

ဘူ= ဂတိ ဘယေသု-သွားခြင်း, ကြောက်ခြင်းတို့၌။ ဘေသတိ။

မက

ဘူ= ပါနေ-သောက်ခြင်း၌။ မကတိ။

မကသ ၊ ပု ၊ [√မက+အသ] မက-ပါနေ၊ အသော၊ မကသော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၆။ မကတိ လောဟိတံ ပိဝတီတိ-မကသော။ သူစိ။ ခြင်၊ ယင်။

မကိ၊ မံက၊ မင်္က

ဘူ+စု= မဏ္ဍန သောဘနေသု-တန်ဆာဆင်ခြင်း, တင့်တယ်ခြင်းတို့၌။

ဘူ= ဂတိမှိ-သွားခြင်း၌။ မင်္ကတိ၊ မင်္ကေတိ၊ မင်္ကယတိ။

မကုဋ ၊ ပု+နာ ၊ [√မံက+ဥဋ] မံကိသ္မာ ဥဋော, နိဂ္ဂဟီတလောပေါစ၊ မံကေတိ သောဘေတီတိ-မကုဋံ= ကိရီဋံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၄။ မကိ-မဏ္ဍနေ၊ ဥဋော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၃။ မကိုဋ်, သရဖု။

မကုရ ၊ ပု ၊ [√မံက+ဥရ] မံက-မဏ္ဍနေ၊ နိဂ္ဂဟီတ လောပေါ၊ မင်္ကတိ အနေန အတ္တာနံ အလင်္ကရော

http://www.dhammadownload.com

တီတိ–မကုရော= အာဒါသော, ရထော, ကက္ကော, မစ္ဆောစ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၈။ ကြည့်မှန်, ရထား, အမှုန့်, ငါး။

မကုလ ၊ ပု ၊ [✓ မက်+ဥလစ်] ချယားပင်၊ အနံ့။ ကောတ္ထုဘ။

မကုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ မံက+လက်] မံကိဿ ဥက်–(အန္တာဝယဝ ဥ–လာ၊) ဗိန္ဒုလောပေါစ၊ မံကေတိ ဝနံ မဏ္ဍေတီတိ–မကုဋ္ဌော= အဝိကသိတကုသုမံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၇။ မပွင့်သေးသောပန်းငုံ၊ အငုံရင့်။

မက်ုံ ၊ တိ ၊ [✓ မကိ+ဥ] စိတ်နှလုံး မသာယာသော၊ ကျက်သရေမရှိသော။

မက်ုံဏ ၊ ပု ၊ [✓ မက်+ဥဏ] ကြမ်းပိုး။ တဿာ ဒီဃဘာဝံ အတ္တာနံ မက်ုံဏသံဃဿ ဘတ္တံ ကတွာ။ ဓံဋ–၁၊ ၂၈၈။

မက်ုံရ ၊ ပု ၊ [✓ မက်+ဥရစ်] ကောတ္ထုဘ။ မက်ယတိ အတ္တာနမနေန အလက်ရောတီတိ–မက်ုံရော။ ဓာတွတ္ထ၊ မှန်၊ ကြည့်မှန်။

မက်ုံလ ၊ ပု ၊ [✓ မက်+ဥလ] ကြမ်းပိုး။ မက်ုံလေန ဝါ ဒဋ္ဌဿ။ (မဂ်ုံလေန။)

မက္က

ဘူ= သုတ္တိယ ဂတီသု–ချည်မျှင်ကိုပြုခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ မက္ကတိ။

မက္ကဋ ၊ ပု ၊ [✓ မက္က+အဋ] မက္ကတိ စလတီတိ–မက္ကဋော= ဝါနရော။ မောဂ်–၇၊ ၅၃။ မျောက်။

မက္ကဋက ၊ ပု ၊ [မက္ကဋ+က] မက္ကဋောဝိယ သာခါယံ အတ္တနော တန္တုမှိ ဂစ္ဆတီတိ–မက္ကဋကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၁။ ပင့်ကူ။

မက္ကရ ၊ ပု ၊ [✓ မက္က+အရန်] ကောတ္ထုဘ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၀–၌ကား "မက္ကရောတိ ပဋိသေဝတိ ယေန–မက္ကရော, သညာယံ အ"ဟု ဆိုထား၏။ ဝါး, အခေါင်းပါသောဝါး၊ သွားခြင်း၊ အသိဉာဏ်။

မက္ခ၊ မက္ခိ

ဘူ+စု= သံဃာတ မက္ခနေသု–ရောနှောပေါင်းစုခြင်း, လိမ်းကျံခြင်း, ဂုဏ်ကိုချေဖျက်ခြင်းတို့၌။ မက္ခတိ၊ မက္ခေတိ၊ မက္ခယတိ။

မက္ခတိ ။ [✓ မက္ခ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ ချေဖျက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ မက္ခန၊ မက္ခယမာန၊ မက္ခိတ၊ မက္ခိတု၊ မက္ခိတွာ၊ (မက္ခီယတိ, မက္ခိယျတိ၊) မက္ခီ၊ မက္ခေ တဗ္ဗ၊ (မက္ခေတိ၊) မက္ခေတုံ၊ မက္ခေတွာ၊ မက္ခေန္တ။

မက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ မက္ခ+အ] ပရေဟိ ကတဂုဏံ မက္ခေတိ ပိသတီတိ–မက္ခော= ဂုဏဓံသနာ။ နီတိဓာ၊ ၂၈၄။ သူ့ကျေးဇူးကို ကြိတ်ချေဖျက်ဆီးတတ်သောသဘော၊ ကျေးဇူးကို မသိခြင်း, ကျေးဇူးကန်းခြင်း၊ မက္ခ တရား, အမျက်ဒေါသ။

မက္ခိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ မက္ခိ+ဏွု+အာ] မက္ခိ–သဃ်ာတေ၊ ဏွု၊ မက္ခိကာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၅။ ယင်ကောင်။

သမ္မက္ခေတိ ။ [သံ ✓ မက္ခ+ဏေ+တိ] အကုန်အစင် လိမ်းကျံ၏, –ပေရေ၏။ သမက္ခန၊ သမက္ခဏ၊ သမ္မက္ခန၊ သမ္မက္ခိတ။

မခ၊ မခိ

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ မခတိ၊ မခ်တိ။

မခ ၊ ပု ၊ [✓ မခ+ဃဉ်] ကောတ္ထုဘ။ ယဇ်၊ ပူဇော် သကာ။ မခမဒ္ဒန ၊ တိ ၊ [မခ+မဒ္ဒန] ပူဇော် သကာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော။

မဂ

စု= အန္ဓေသနေ–ရှာမှီးခြင်း၌။ မဂေတိ၊ မဂယတိ။

မဂ ၊ ပု ၊ [✓ မဂ+အ] မဂယတိ ဣတော စိတောစ ဂေါစရန္တိ–မဂေါ= မိဂေါ၊ သားသမင်။ ဓာတွတ္ထ။

မဂယမာန ၊ တိ ၊ [✓ မဂ+ဏယ+မာန] ရှာဖွေသော။ ယထာ ဥလူကော ရုက္ခသာခါယံ မူသိကံ ဂမယ မာနော စျာယတိ။ မဟာနိ၊ ၁၁၆။

မဂိ၊ မဂ်

ဘူ= မဂ်လျ ဂမနေသု–မဂ်လာ၏အဖြစ်, ကောင်းကြွယ် ပွားစီးခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ မဂ်တိ။

မဂ်လ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ မဂ်+အလ] မဂ်–ဂတျတ္ထော၊ မဂ်တိ ဓည်–မဂ်လံ၊ အလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ မဂ်–မဂ်လျေ၊ မဂ်နှိ သတ္တာ ဧတေန ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တီတိ–မဂ်လံ= ပသတ္ထံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ ကြီးပွားတိုး တက်ကြောင်း၊ ချီးမွမ်းအပ်သောအမှု၊ ကောင်းသော အမှု၊ မဂ်လာ။

မဂ်ုရ ၊ ပု ၊ [✓ မဂ်+ဥရ] မဂ်–မဂ်လျေ၊ အမဂ်ိ ပသတ္ထ မဂမီတိ–မဂ်ုရော= မစ္ဆဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊

http://www.dhammadownload.com

၁၄၈။ ငါးခူ၊ ကြမ်းပိုး။ (မဂုံရဏ္ဍက၊) သာမဏေရော ဟိ ကုန္ထကိပိလ္လိကမွိ မာရေတ္တာ မဂုံရဏ္ဍကမွိ ဘိန္ဒိတ္တာ နာသေတဗ္ဗတံယေဝ ပါပုဏာတိ။ ဝိဋ္ဌ-၃၊ ၂၉၅။

မဂုံလ ၊ ပု ၊ [✓မဂ်+ဥလ] ရတ္တပိဝနတ္ထာယ မဂ်တိ ဣတောစိတောစ ဣမံစိမံ စ ဌာနံ ဂစ္ဆတီတိ-မဂုံလော။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၁၀၆။ ကြမ်းပိုး။

မဂုံသ ၊ ပု ၊ [✓မဂ်+ဥသ] မဂ်-ဂတျတ္ထော ဒဏ္ဍကော ဓာတု၊ ဥသော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၂။ မြွေပါ။

မဂ္ဂ

ဘူ+စု= အန္တေသနေ-ရှာမှီးခြင်း၌။

စု= သဏ္ဌာရ ဂမနေသု-ကောင်းမွှာပြုပြင်ခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ မဂ္ဂတိ၊ မဂ္ဂေတိ၊ မဂ္ဂယတိ။

မဂ္ဂတိ ။ [✓မဂ္ဂ+အ+တိ] ရှာမှီး၏၊ ကပ်ရောက်၏၊ ရူးဝင်၏၊ မြင်၏၊ အလိုရှိ၏၊ တောင့်တ၏။ မဂ္ဂန၊ မဂ္ဂန္တ၊ မဂ္ဂမာန၊ မဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ မဂ္ဂိတွာ၊ (မဂ္ဂိယတိ၊ မဂ္ဂိယတိ။)

မဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓မဂ္ဂ+ဏ] မဂ္ဂိယတေတိ-မဂ္ဂေါ၊ လမ်း-ခရီး၊ အရိယမဂ်၊ ကျင့်စဉ်-ပဋိပဒါ၊ နိဗ္ဗာန်၊ အကြောင်း၊ ဝစ္စမဂ်, ပဿာဝမဂ်-စသည်။

မဂ္ဂယတိ ။ [✓မဂ္ဂ+ဏယ+တိ] ရှာမှီး၏၊ အလိုရှိ၏၊ တောင့်တ၏။ မဂ္ဂယမာန။

မဂ္ဂဏ ၊ ပု ၊ [✓မဂ္ဂ+ယု] မဂ္ဂ-အန္တေသနေ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၉။ မြား။ န ။မဂ္ဂ-အန္တေသနေ၊ စုရာဒိ, ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၄။ စုံစမ်းရှာဖွေခြင်း။

မဂ္ဂိတ ၊ တိ ၊ [✓မဂ္ဂ+တ] မဂ္ဂ-အန္တေသနေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၃။ ရှာမှီးအပ်သော။

မဃိ

ဘူ= ဂတျက္ခေပ ကေတဝ မဏ္ဍနေသု-သွားခြင်း, ပစ်ပယ်ခြင်း, ကြွေအန်-စသည်ဖြင့် စဉ်းလဲလိမ်လည်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့၌။ မဃ်တိ။

မစ

ဘူ= ထေယျ ကက္ကန ဂဗ္ဘ သာဒ္ဒေယျေ-ခိုးခြင်း, အမှုန့် ပြုခြင်း, မာန်မူခြင်း, စဉ်းလဲခြင်း၌။ မစတိ။

မစလ ၊ ပု ၊ [✓မစ+အလ] မစတိတိ-မစလော၊ ခိုးသူ။ ရူ၊ ၆၇၅။

မေစက ၊ ပု ၊ [✓မစ+ဏ္ဍု] မစ, မစိ-ကက္ကနေ၊ ကက္ကန် ပိသန်၊ သေတာဒိကံ မစတိတိ-မေစကော, ဏ္ဍု, အသေတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၆။ အမည်း၊ အနက်၊ (အညို။)

မစိ၊ မဇ္ဇ

ဘူ= ဓာရဏောစိယ ပူဇာ ဒိတ္တိသု-ဆောင်ခြင်း, မြင့်မောက်ခြင်း, ပူဇော်ခြင်း, ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်းတို့၌။ မဇ္ဇတိ။

မဇ္ဇ ၊ ပု ၊ [✓မဇ္ဇ+ဃဉ်] မဇ္ဇတိ ဥစ္စီ ဘဝတီတိ-မဇ္ဇော။ ကောတ္ထုဘ။ ခုတင်။

မဇ္ဇက ။ [✓မစိ+အ+က] မစိ-ဓာရဏောစ္စာယ ပူဇ နေသု-(ဆောင်ခြင်း, အညစ်အကြေးကို ပယ်ခြင်း, ပူဇော်ခြင်းတို့၌ဖြစ်၏။) ဘူဝါဒိ၊ အ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၈။ ခုတင်၊ (ညောင်စောင်း၊) ရာဇပလ္လင်(သိဟာသန)စင်မြင့်, ခုံမြင့်။

မစ္ဆ

စု= ဂဟဏေ-ယူခြင်း၌။ မစ္ဆေတိ၊ မစ္ဆယတိ။

မဇ

ဒိ= သုဒ္ဓိမှိ-စင်ကြယ်ခြင်း၌။ မဇ္ဇတိ။

မဇ္ဇတိ ။ [✓ မဇ+ယ+တိ] [✓ မဇ္ဇ+အ+တိ] စင်ကြယ်၏၊ သုတ်သင်၏၊ သုံးသပ်၏၊ ပွတ်တိုက်၏။ မဇ္ဇက၊ မဇ္ဇန၊ မဇ္ဇာပေတွာ၊ -စေ၍။ မဇ္ဇိတ၊ မဇ္ဇိတွာ။

မဇ္ဈ၊ ဝေမဇ္ဈ ၊ န ၊ [✓ မဇ+ဈ] မဇ-သုဒ္ဓိယံ၊ ဈော၊ ဝိပုဗ္ဗေ ဝေမဇ္ဈံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၇။ အလယ်၊ အကြား။

မဇ္ဇာရ ၊ ပု ၊ [✓ မဇ+အာရ] မဇ-သုဒ္ဓိယံ၊ အာရော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၅။ ကြောင်။

မဇ္ဇိဋ္ဌ ၊ ထိ ၊ [✓ မဇ+ဋ္ဌ+အာ] မဇ-သုဒ္ဓိယံ၊ ဋ္ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၂။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဣ-လာ, အသဒိသ ဒွေဘော် ဋ္ဌ-လာ၊ ဤပစ္စည်းသက်က မဇ္ဇိဋ္ဌ၊ ဣ-ကို ဇ-ပြု၍ မဇ္ဇေဋ္ဌာ, မဇ္ဇေဋ္ဌိ-လည်း ရှိ၏၊ ထန်းကျင့် (နီပဆေး၊) ရှေး-တိန်းညက်။ **မဇ္ဇိဋ္ဌ** [မဇ္ဇိဋ္ဌာ+ဏ] ထန်းကျင့်ဆိုးအဝတ်။ **မဇ္ဇိဋ္ဌက** [မဇ္ဇိဋ္ဌ+က] မောင်းသောအရောင်အဆင်း၊ နီပြေပြေအရောင်အဆင်း။

http://www.dhammadownload.com

မဇ္ဈ

ဘူ+စု= သုဒ္ဓိ သောဓနာလင်္ကာရေသု-စင်ကြယ်ခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့၌။ မဇ္ဈတိ၊ မဇ္ဈေတိ၊ မဇ္ဈယတိ။

မဂ္ဂရ ၊ ပု ၊ [✓မဇ္ဇ+ဥရ] မဇ္ဈတီတိ-မဂ္ဂရော၊ မဇ္ဇ-သုဒ္ဓိယံ၊ ဇ္ဈသ ဂ္ဂတ္တံ၊ ရသောစ၊ မဂ္ဂရော၊ ငါးခူ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၁။ ငါးခူ။

မဇ္ဈာရ ၊ ပု ၊ [✓မဇ္ဇ+အာရ] မဇ္ဇ-သံသုဒ္ဓိယံ၊ လီဟနေန အတ္တနော သရီရံ မဇ္ဈတိ နိမ္မလတ္တံ ကရောတီတိ-မဇ္ဈာရော= ဗိဠာရော။ မောဂ်-၇၊ ၁၆၄။ ထိဒ္ဓ မဇ္ဈာရိ၊ ကြောင်။ **မဇ္ဈာရိက** [မဇ္ဈာရ+ကက] ကြောင်။

မဇ္ဈာရူ ၊ ပု ၊ [မဇ္ဈိတ ✓ အရ+ရူ] ကတ-ကိုချေ၊ အ-ကို ဒီဃပြု၊ မဇ္ဈိတော ဝိယ အရတိ ပဝတ္တတီတိ-မဇ္ဈာရူ၊ သစ်ပင်။

မဇ္ဈိဋ္ဌာ ၊ ထိ ၊ [✓မဇ္ဇ+ဋ္ဌ+အာ] မဇ္ဈ-သုဒ္ဓိယံ ဋ္ဌော၊ ဇ္ဈသ ဥော။ ကတ္ထိယံ အာ။ သူစိ။ ဤပစ္ဆည်းသက်က မဇ္ဈိဋ္ဌီ၊ ကြ-ကို ဇ-ပြုက မဇ္ဈေဋ္ဌာ၊ မဇ္ဈေဋ္ဌီ၊ ထန်းကျင်၊ နီပါးဆေး (တိန်းညက်)။

ဥမဇ္ဈန ၊ န ၊ [ဥ ✓ မဇ္ဇ+ယု] ချေးတွန်းခြင်း, ပွတ်တိုက်ခြင်း။

ဥမဇ္ဈန္တ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓မဇ+အန္တ] သုံးသပ်မှားသော၊ မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်သော။

ဥမဇ္ဈ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ မဇ+တ] သုံးသပ်အပ်သော၊ ပွတ်အပ်သော။

အနုမဇ္ဈတိ ။ [အနု ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] သုံးသပ်၏၊ ဆင်ခြင်၏။ အနုမဇ္ဈန၊ အနုမဇ္ဈန္တ၊ အနုမဇ္ဈမာန၊ အနုမဇ္ဈိတဗ္ဗ၊ အနုမဇ္ဈိတွာ၊ အနုမဇ္ဈိယန္တ၊ (မာန-ကို အန္တ -ပြန်။)

အနောမဇ္ဈတိ ။ [အနု+အဝ ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] အဖန်ဖန် (ဟိုဟိုဒီဒီ)သုံးသပ်၏။ အနောမဇ္ဈန္တ ။

အပသမ္မဇ္ဈတိ ။ [အပ+သံ ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] အဖန်ဖန်-အထပ်ထပ်-လော့၏၊ ခါ၏၊ ပြာ၏၊ ပြာထုတ်၏။ အပသမ္မဇ္ဈနီ။

အပါမဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [အပ ✓မဇ္ဇ+ဏ] အပမဇ္ဈန္တိ ဝတ္ထာဒိက မနေနာတိ-အပါမဂ္ဂေါ၊ ဒီဃော ဥပသဂ္ဂဿ၊ စစ်သိမ်။ ဓာန်ဦး၊ ၅၈၃။ အပမဇ္ဈတေ ဗျာဓိရနေန ဂ္ဂတိ-အပါမဂ္ဂေါ။ ကောတ္ထုဘ။ တောကြက်မောက်၊ ကြက်မောက်ရိုင်း။

အာမဇ္ဈနာ ၊ ထိ ၊ [အာ ✓မဇ္ဇ+ယု+အာ] သုံးသပ်ခြင်း။

မဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓မဇ္ဇ+ဏ] ပထိကေဟိ မဇ္ဈတေ နိတ္တိဏ်ာ ကရီယတေတိ-မဂ္ဂေါ၊ မဇ္ဇ-သုဒ္ဓိယံ၊ ဏော၊ ဇ္ဈသ ဂတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၉၀။ လမ်း၊ အကြောင်း၊ အရိယမဂ်၊ ကျင့်စဉ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဝစ္စမဂ်၊ ပဿာဝမဂ်-စသည်။

ဝိမဇ္ဈတိ ။ [ဝိ ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] ပွတ်တိုက်၏၊ သုံးသပ်၏။ ဝိမဇ္ဈိတွာ၊ ဝိမဇ္ဈန္တ၊ ဝိမဇ္ဈန။

ဝိမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓မဇ္ဇ+တ] ကျယ်ပြန့်သော, ကြီးမားသော၊ ပြေပြစ်သော, ချောမွေ့သော, နူးညံ့သော။

ဝေမဋ္ဌ ၊ န ၊ [ဝိ ✓မဇ္ဇ+တ] ရေမှုတ်၏အပေါက်ကဲ့သို့ ဖီလာဖြောင့်မတ် ဖောက်အပ်သောအပေါက်။

သမနုမဇ္ဈတိ ။ [သံ+အနု ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] ဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာအဖန်ဖန်ပွတ်တိုက်၏၊ (ရှုဆင်ခြင်၏။)

သမ္မဇ္ဈတိ ။ [သံ ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] တံမြက်လှည်း၏၊ သုတ်သင်၏၊ ပွတ်တိုက်၏။ သမ္မဇ္ဈိတွာ၊ သမ္မဇ္ဈိတွာန၊ သမ္မဇ္ဈိတုံ၊ သမ္မဇ္ဈန္တ၊ သမ္မဇ္ဈန္တီ၊ သမ္မဇ္ဈာပေတွာ၊ သမ္မဇ္ဈာပေန္တ၊ သမ္မဇ္ဇန၊ (သမ္မဇ္ဈနီ၊) သမ္မဇ္ဇနက၊ သမ္မဇ္ဈိတ၊ သမ္မဇ္ဈိတဗ္ဗ။

သမ္မဋ္ဌ ၊ န ၊ [သံ ✓မဇ္ဇ+တ] တံမြက်စည်း၊ ပွဲလမ်းသဘင်(လူအပေါင်း၌ ပြုအပ်သောပွဲ)။

သမ္မဋ္ဌနီ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓မဇ္ဇ+ယု+ဤ] မဇ္ဇ-သံသုဒ္ဓိယံ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၂၂၃။ တံမြက်စည်း။

သံမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ မဇ္ဇ+တ] တံမြက်စည်းလှည်းအပ်သော၊ သုတ်သင်အပ်သော၊ ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ အလုံးစုံပြေပြစ်ချောမွေ့သော။

သုနိမ္မဇ္ဈတိ ။ [သု+နိ ✓မဇ္ဇ+အ+တိ] ကောင်းစွာပွတ်တိုက်၏၊ -သုတ်သင်၏၊ -ဖယ်ရှား၏။ သုနိမ္မဇ္ဈိတ။

သုပရိမဇ္ဈိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓မဇ္ဇ+တ] ကောင်းစွာ-ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ -သန့်ရှင်းစေအပ်သော၊ -တောက်ပြောင်စေအပ်သော၊ -နှိပ်နယ်အပ်သော၊ -သုံးသပ်အပ်သော။

သုပရိမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ မဇ္ဇ+တ] အလွန်-ပြေပြစ်သော၊ -ချောမွေ့သော၊ -ပွတ်တိုက်ထားအပ်သော။

သုပွမဇ္ဈိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓မဇ္ဇ+တ] ကောင်းစွာ-ပွတ်တိုက်အပ်ပြီးသော၊ -သုတ်သင်အပ်ပြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

သုမဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [သု ✓မဒ္ဒ+ဏ] ကောင်းစွာ–ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ –စင်ကြယ်စေအပ်သော။ သုမဒ္ဒိတ၊ သုမဒ္ဒ၊ သုသဒ္ဒန၊ သုသမ္မဒ္ဒ။

မဥ္ဇ၊ မဇိ

စု+ဘူ= သဒ္ဒ မဇ္ဇာသု–အသံပြုခြင်း, စင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်းတို့၌။ မဇ္ဇေတိ၊ မဥ္ဇယတိ၊ မဥ္ဇတိ။

မဥ္ဇရ ၊ နာ ၊ [✓မဥ္ဇ+အရ] မဥ္ဇယတိ ဒိပွတီတိ–မဥ္ဇရံ။ ကောထ္ထာဘာ။ ပုလဲ၊ နှမ်းပင်။

မဥ္ဇာရ ၊ ပု ၊ [✓မဥ္ဇ+အာရ] ထီဒ္ဒ မဥ္ဇာရီ၊ ကြောင်။ **မဥ္ဇာရကို၊** ကြောင်မျက်စိ။

မဥိ ၊ ထီ ၊ [✓မဥ္ဇ+ကျန်+ဣ] ဣပစ္စည်းမသက်ဘဲ မဥိ–ဟုလည်း ရှိ၏။ ကောထ္ထာဘာ။ ပန်းညွန့်၊ ပန်းခိုင်။

မဥိရ ၊ ပု ၊ [✓မဥ္ဇ+ဣရန်] မဥ္ဇတိ မဓုရံ သဒ္ဒါယတေတိ–မဥိရော။ ကောထ္ထာဘာ။ မဇိသဒ္ဒတ္ထော၊ ဣရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၈။ ခြေချင်း။

မဥ္ဇု ၊ တိ ၊ [✓မဥ္ဇ+ကု] ကောထ္ထာဘာ။ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော, ကောင်းသော၊ ချိုသာသော။ **မဥ္ဇုက** [မဥ္ဇု+က] နှစ်လိုဖွယ်ရာအသံရှိသော၊ ကောင်းသောအသံရှိသော၊ ချိုသာသောအသံရှိသော။

မဥ္ဇုရီ ၊ ထီ ၊ [မဥ္ဇု+အရ+ကျန်+ဣ] ဣပစ္စည်း မသက်က "မဥ္ဇုရိ"။ ကောထ္ထာဘာ။ ပန်းညွန့်, ပန်းခိုင်။ **မဥ္ဇုရိကာ** [မဥ္ဇုရိ+က+အာ] ပန်းညွန့်ပန်းခိုင်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ထားသော ပန်းကုံး။

မဥ္ဇူသာ ၊ ထီ ၊ [✓မဥ္ဇ+ဥသန်+အာ] ကောထ္ထာဘာ။ သေတ္တာ၊ ကျောက်မျက်ရတနာ၊ ပုံး–မီးခံသေတ္တာ။

မဥ္ဇ

ဘူ= အဝသီဒနေ–နစ်မြုပ်–ငုပ်ခြင်း၌။ မဇ္ဇတိ။

မဥ္ဒ

ဘူ= ဝါသ မဒ္ဒနေသု–နေခြင်း, နင်းနယ်ခြင်းတို့၌။ မဥ္ဒတိ။

မဥ္ဒ ၊ ပု+နာ ၊ [✓မဥ္ဒ+က] မဥ္ဒန္တိ ဝသန္တိ အတြာတိ–မဥ္ဒော။ ကောထ္ထာဘာ။ စာသင်ကျောင်း။ ဝိဇ္ဇာလယ။

မဥ္ဒိ

ဘူ= ဥကဏ္ဌနေ–ပျင်းရိမှိုင်တွေနေခြင်း၌။ မဏ္ဌတိ။

မဥိ၊ မဏ္ဌ

ဘူ= ဝိဘာဂ ဝေဌန သုဒ္ဓိ ဘူသာသု–ဝေဖန်ခြင်း, ရစ်ပတ်ခြင်း, စင်ကြယ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့၌။

စု= ဘူသန မောဒနေသု–တန်ဆာဆင်ခြင်း, ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းခြင်းတို့၌။ မဏ္ဌတိ၊ မဏ္ဍေတိ၊ မဏ္ဌယတိ။

မဏ္ဌတိ ။ [✓မဥိ+အ+တိ] ရစ်ပတ်၏၊ စင်ကြယ်စေ၏၊ တန်ဆာဆင်၏။ မဏ္ဌန။

မဏ္ဌန ၊ ပု ၊ [✓ မဏ္ဌ+အန] မဏ္ဌ–ဘူသနေ၊ မဏ္ဍေတိ သီလေန–မဏ္ဌနော။ မောဂ်–၅၊ ၄၈။ တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသူ။

မဏ္ဍေတိ ။ [✓မဥိ+ဏော+တိ] မဏ္ဌယတိ၊ တန်ဆာဆင်၏၊ စောင့်ရှောက်၏။ မဏ္ဌယမာန၊ မဏ္ဌယိတု၊ မဏ္ဌယိတွာ၊ မဏ္ဍိတ၊ မဏ္ဍိတုံ၊ (မဏ္ဍီယတိ, မဏ္ဍီယတေ၊ –အပ်၏။) မဏ္ဍေတွာ၊ မဏ္ဍေတုံ။

မဏ္ဍ ၊ ပု+နာ ၊ [✓မဏ္ဌ+အ] မဏ္ဌ–ဘူသာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၇။ [မဥိ+က] မဥိ–မဏ္ဌနတ္ထော၊ မဏ္ဍော။ ရူ၊ ၆၇၃။ ရသာဦးရည်(ကြက်တက်ရည်) အရည်ကြည်၊ ကြည်လင်ခြင်း၊ အဆင်တန်ဆာ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ နေရောင်ခြည်။ တိ ။ကြည်လင်သော၊ ကြည်လင်ရာဖြစ်သော။

မဏ္ဌန ၊ နာ ၊ [✓မဥိ+ယု] မဥိ–ဘူသာယံ၊ ကရဏေယု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၂။ အဆင်တန်ဆာ။

မဏ္ဍပ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ မဏ္ဌ+အပ] မဏ္ဌ–ဘူသနေ၊ မဏ္ဍေတိ ဇနံ, မဏ္ဍီယတိ ဇနေဟိတိဝါ–မဏ္ဍပေါ= ဇနာလယော။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၉။ မဏ္ဍပ်။

မဏ္ဍလ ၊ နာ ၊ [✓မဏ္ဌ+အလ] မဏ္ဌ–ဘူသနေ၊ မဏ္ဍီယတိ ပရိစ္ဆေဒကရဏဝသေန ဘူသီယတီတိ–မဏ္ဍလံ= သမန္တတော ပရိစ္ဆိန္နံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ အဝယဝေန မဏ္ဍတီတိ–မဏ္ဍလံ၊ မဏ္ဌ–ဝိဘူသာယံ၊ အလော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၁။ အပေါင်း။ မဏ္ဍယတေတိ–မဏ္ဍလံ၊ ဣတ္ထိယံ မဏ္ဍလီ၊ အယံတီသွပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃။ အဝန်း, အဝိုင်း၊ အကွက်, အခန်း။ မဏ္ဍလက။

မဏ္ဍူက ၊ ပု ၊ [✓ မဏ္ဌ+ဏူက] မဏ္ဌ–ဘူသနေ၊ မဏ္ဍေတိ ဇလံ ဘူသေတီတိ–မဏ္ဍူကော= ဘောကော။ မောဂ်–၇၊ ၂၅။ [✓မဏ္ဌ+ဥက] မဏ္ဌ–ဘူသနေ၊

http://www.dhammadownload.com

ဥကော၊ ဒီဃော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၅။ ထိဋ္ဌ မဏ္ဍူကိ၊ ဖား၊ ဖားမ။

အဘိမဏ္ဍိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓မဏ္ဍ+တ] တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ပဋိမဏ္ဍိတ၊ သုပ္ပဋိမဏ္ဍိတ၊ သုမဏ္ဍိတ။

အာမဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [အာ ✓မဏ္ဍ+အ] မဏ္ဍ–ဘူသနေ၊ အ, အာပုဗ္ဗော၊ ဤသံ ပသန္နတေလတာယ-အာမဏ္ဍော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆၆။ ကြက်ဆူပင်၊ သျှစ်သျှားပင်။ နာ ။ သျှစ်သျှားသီး။

ဟတ္ထိမေဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [ဟတ္ထိ ✓မဒို+ဏ] မဒို=ဘူသာယံ၊ ဟတ္ထိ မဏ္ဍယတိ ရက္ခတီတိ–ဟတ္ထိမဏ္ဍော၊ သောဝ–ဟတ္ထိမေဏ္ဍော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၇။ ဆင်ဦးစီး။

မဏ

ဘူ= စာဂ ဟိ ံသာ ကူဇေသု–စွန့်ပစ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, မပီမပြင် မြည်ခြင်းတို့၌။ မဏတိ။

မဏတိ ။ [✓မဏ+အ+တိ] စွန့်ပစ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ နှင်ထုတ်၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ တားမြစ်ပိတ်ပင်၏။ မဏန။

မဏိ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓မဏ+ဣန်] ထိ၌ ဤ–ပစ္စည်းသက်၊ မဏိ။ ကောတ္ထုဘာ။ မဏတိ ဇောတတိ ပဘာသတိတိ–မဏိ။ အပ–၌–၂၊ ၁၅၆။ ပတ္တမြား၊ မှန်၊ အိုးတုတ်ကြီး၊ အိုးစရည်းကြီး။ မဏိက၊ မဏိဗန္ဓ၊ လက်ကောက်ဝတ်။ မဏိကာ၊ ရွဲသေး။

မန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓မဏ+ဒက်] မဏိဿ မန်၊ မည်တေတိ–မန္ဒော= ဧဠော။ မောဂ်–၇၊ ၉၆။ မသိမလိမ္မာသော၊ ပညာနည်းသော၊ ထုံထိုင်းဖျင်းအသော။

ဝေရမဏိ ၊ ထိ ၊ [ဝေရ ✓မဏ+ဣ+ဤ] ဝေရံ မဏတိ ဝိနာသေတီတိ–ဝေရမဏိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၀။ ဝေရံ မဏတီတိ–ဝေရမဏိ၊ ပဇောတိ ဟိ ံသတိ ဝိနာသေတီတိ–အတ္ထော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ ဤ–ပစ္စည်းသက်က ဝေရမဏိ၊ အကုသိုလ်ရန်ကို ပယ်သတ်တတ်သော။ (ဝိရတိ။)

မန္တ

စု= ဂုတ္တဘာသနေ–လုံခြုံစွာဆိုခြင်း(တိုင်ပင်ခြင်း)၌။ မန္တေတိ၊ မန္တ ယတိ။ ရူ၊ ၅၂၇။

မန္တယတိ ။ [✓မန္တ + ဏယ+တိ] မန္တေတိ၊ ပြောဆို၏၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၏။ မန္တယန္တ၊ မန္တယမာန၊ မန္တယိတဗ္ဗ၊ မန္တယိတုံ၊ မန္တယိတွာ၊ မန္တယိတွာန၊ မန္တိတ၊ မန္တိတုံ၊ မန္တိယမာန၊ မန္တေတဗ္ဗ၊ မန္တေတုံ၊ မန္တေတွာ၊ မန္တေန္တ။

မန္တ ၊ ပု+န ၊ [✓မန္တ +ဏ] ဗေဒင်, ဗေဒင်ကျမ်း၊ ပြောဆိုခြင်း၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း။

မန္တန ၊ ထိ+န ၊ [✓မန္တ +ယု] မန္တာန်ကျမ်း၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း၊ အတိုင်အပင်၊ အကြောင်း။

မန္တာယ မန္တာယ ။ ဗျ ။ [✓မန္တ +တွာ] မန္တာယ မန္တာယ–ဟု အာဘိက္ခညအရာ၌ မောဂ်–၁၊ ၅၄-ဖြင့် ဒွေဘော်ပြု၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍, စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ ဒီဋီ–၃၊ ၅။

အဘိနိမန္တေတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ မန္တ +ဏော+တိ] ဖိတ်ကြား၏၊ ရှေးရှုဆောင်၍ ဖိတ်ကြား၏။ အဘိနိမန္တ နာ၊ အဘိနိမန္တနတာ၊ ပင့်ဖိတ်သည်၏အဖြစ်။

ဥပနိမန္တေတိ ။ [ဥပ+နိ ✓ မန္တ +ဏော+တိ] ကပ်၍ ဖိတ်ခေါ်၏၊ –ပင့်ဖိတ်၏။

အာမန္တယတိ ။ [အာ ✓မန္တ +ဏယ+တိ] အာမန္တေတိ၊ သိစေ၏၊ ခေါ်ဝေါ်၏၊ ပြောဆို၏၊ မိန့်တော်မူ၏။ အာမန္တ ၊ –၍။ အာမန္တက၊ အာမန္တနီယ၊ အာမန္တယ၊ –၍။ အာမန္တယိတွာ၊ အာမန္တယိတွာန၊ (အာမန္တာပေတိ၊ –စေ၏။) အာမန္တာပေတွာ၊ အာမန္တိတ၊ အာမန္တေတွာ၊ အာမန္တေန္တ။

နိမန္တေတိ ။ [နိ ✓ မန္တ +ဏော+တိ] ဖိတ်မန်၏။ နိမန္တက၊ နိမန္တ နာ၊ (နိမန္တာပေတိ၊ –စေ၏။) နိမန္တိတ၊ (နိမန္တီယတိ၊ –အပ်၏။) နိမန္တေတုံ။

ပဋိမန္တယတိ ။ [ပတိ ✓မန္တ +ဏယ+တိ] ပဋိမန္တေတိ၊ တိုင်ပင်၏၊ ဆွေးနွေး၏၊ အပြန်အလှန်ပြောဆို၏၊ ပဋိမန္တက။

သန္နိမန္တေတိ ။ [သံ+နိ ✓မန္တ +ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ဖိတ်မန်၏။

သမ္မန္တေတိ ။ [သံ ✓မန္တ +ဏော+တိ] သံမန္တေတိ၊ တိုင်ပင်၏၊ ဆွေးနွေး၏၊ နှီးနှော၏။ သမ္မန္တန၊ သမ္မန္တေတွာ၊ (သမ္မန္တယတိ၊) သမ္မန္တယိတွာ၊ သံမန္တယိတွာ၊ သမ္မန္တယိတွာန၊ [သမန္တယတိ= သံမန္တ +ဏယ+တိ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ ကောင်းစွာ(အတူတကွ) အာလာပသလ္လာပ ပြောဆို၏။]

http://www.dhammadownload.com

သုမန္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓မန္တ+ဏ] ကောင်းစွာတိုင်ပင်အပ်သော၊ –ပြောဆိုအပ်သော၊ –အကြံပေးအပ်သော။

သုမန္တန ၊ န ၊ [သု ✓မန္တ+ယု] ကောင်းစွာတိုင်ပင်ခြင်း, –ဆွေးနွေးခြင်း, –နှီးနှောခြင်း။

သုမန္တိတ ၊ [သု ✓မန္တ+တ] ကောင်းစွာတိုင်ပင်အပ်သော၊ –ပြောဆိုအပ်သော၊ –အကြံပေးအပ်သော၊ –ခြင်း။

မထ၊ မတ္ထ

ဘူ= ဝိလောဠနေ–မွေနှောက်ချောက်ချားခြင်း၌။ မထတိ၊ မတ္ထတိ။

မထတိ ။ [✓မထ+အ+တိ] မထေတိ၊ အ–ကို ဧ–ပြု၊ လုံးထွေး၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။ မထန၊ မထမာန၊ (မထယတိ၊ –အပ်၏။) မထယိတဗ္ဗ၊ မထိတ၊ ရက်တက်ရည်။ မထိယမာန၊ မထေန္တ ။

မထိတ ၊ န ၊ [✓မထ+တ] မထ–ဝိလောဠနေ၊ တော၊ ယထာဂမိကာရောတိ ကြကာရာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၀၀။ ရက်တက်ရည်(ရေလေးပုံတစ်ပုံရောသောနို့ကျဲ)။

မထုရာ ၊ ထီ ၊ [✓မထ+ဥရ+အာ] မထ, မန္ထ–ဝိလောဠနေ၊ အရိဟိ မထိယတိ အာလောဋိယတီတိ–မထုရာ= နဂရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၇။ ထ–ကို ဓ–ပြု၍ ပါဠိ၌ **"မဓုရာ"**ဟု အရှိများ၏၊ မထုရာမြို့၊ မထုရာပြည်။

မလ္လ၊ မလ္လက ၊ ပု ၊ [✓မထ+လ] ထ–ကို လ–ပြု၊ မထ–ဝိလောဠနေ, မလ္လော၊ သော၀ေ မလ္လကော၊ ယထာ ဟိနကော။ ရူ၊ ၆၅၈။ လက်ပန်းသည်၊ လက်ဝှေ့သမား။

မိထိလာ ၊ ထီ ၊ [✓မထ+ကိလ+အာ] မထိသ မိထော၊ မထိယတီတိ–မိထိလာ= ပုရီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၁။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၀–၌ကား မထိ–ဟိသာယံ၊ ကြလော, အသိတ္တံ၊ မိထိလာ–ဟု ဆို၏၊ မိထိလာပြည်၊ –မြို့။

အဘိမတ္ထတိ ။ [အဘိ ✓မတ္ထ+အ+တိ] နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ရိုက်–နှက်၏၊ ထု–ဖြို၏၊ ထိုး–ဆွ၏၊ ပွတ်တိုက်၏။ အဘိမတ္ထန္တ၊ အဘိမတ္ထိယမာန။

ဥမ္မာထ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓မထ+ဏ] ထောင်ချောက်၊ ပိုက်ကွန်။

အမတ္ထမာန ၊ တိ ၊ [န ✓မတ္ထ+အ+မာန] မပွတ်တိုက်အပ်သော။

အမတ္ထိယမာန ၊ တိ ၊ [န ✓မတ္ထ+ယ+မာန] မပွတ်တိုက်အပ်သော။

အမထိတ ၊ တိ ၊ [န ✓မထ+တ] မနှောင့်ယှက်အပ်သော၊ မချောက်ချားအပ်သော၊ မနှိပ်စက်အပ်သော။ [န+မထိတ] အမထိတမည်သောသောက်ဖွယ်၊ –နို့ရည်၏ မူလဓာတ်သဘောပျက်ပြယ်ပြီးနောက် နို့ဓမ်း–နို့ချဉ်၏သဘောသို့ မကူးပြောင်းသေးသော သောက်ဖွယ်တစ်မျိုး–(နို့ရည်–ဟုလည်း မဆိုသင့်, နို့ဓမ်း–ဟုလည်း မဆိုသင့်သော သောက်ဖွယ်တစ်မျိုး) အမထိတကပ္ပေါ။

ပမထိတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓မထ+တ] ကြိတ်နယ်အပ်သော။

မတ္ထ ၊ ပု ၊ [✓မတ္ထ+အ] မွေတံ၊ စုတ်တံ။ သိနေရုံ မတ္ထံကတွာ သာဂရံ နိမ္မထေန္တောဝိယ။ အံ ၌–၁၊ ၁၃၀။

မတ္ထမာန ၊ တိ ၊ [✓မတ္ထ+အ+မာန] ပွတ်တိုက်အပ်သော။ မတ္ထိယမာန၊ မတ္ထေတွာ၊ မွေ၍။

ဝိမထန ၊ န ၊ [ဝိ ✓မထ+ယု] မွေနှောက်ခြင်း, ချောက်ချားစေခြင်း, ပယ်ဖျောက်ခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း။

ဝိမထိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓မထ+တ] မွေနှောက်အပ်ပြီးသော၊ ချောက်ချားစေအပ်ပြီးသော၊ ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော၊ ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော။

သုမထိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓မထ+တ] ကောင်းစွာ(လွန်စွာ)မွေနှောက်အပ်သော၊ –လုံးထွေးအပ်သော၊ –ချောက်ချားအပ်သော။ သမ္မထိတ။

မန္ထ၊ မထိ

ဘူ= သံကိလေသ ဝိလောဠနေသု–ညစ်ညူးပင်ပန်းခြင်း, မွေနှောက်ချောက်ချားခြင်းတို့၌။ (သက္ကတ၌ ကီ–ဟုလည်း ဆိုထားသေးသည်။) မန္ထတိ၊ မန္ထေတိ။

မန္ထေတိ ။ [✓မန္ထ+အ+တိ] အ–ကို ဧ–ပြု၊ မန္ထတိ၊ မွေနှောက်၏။ မန္ထမာန၊ မန္ထိယမာန၊ မန္ထိတဗ္ဗ၊ မန္ထေတွာ၊ မန္ထေန္တ ။

မန္ထ ၊ ပု ၊ [✓မန္ထ+ဏ] မွေတံ၊ အရာဝတ္ထုအများအပြားပါဝင်သောသောက်ဖွယ်၊ အဖျော်ယမကာ။

http://www.dhammadownload.com

ကောတ္ထုဘ။ နွားနို့ထဲ၌ လှော်ထားသော မုယော မှုန့်ကို ထည့်မွှေထားသည့်သောက်ဖွယ်၊ မုယောမှုန့်။ သူ။ မဆုပ်မလုံးအပ်သော မုန့်ညက်အထူး၊ မုန့်ညက်ရည်သောက်ဖွယ်အထူး။ အဘယာ။ လှော်ထားအပ်သော ဆန်မှုန့်၊ အမှုန့်ခဲဖွယ်။ တောင်ပေါက်။

မန္ထန ၊ ပု ၊ [✓ မန္ထ+ယု] မွှေတံ၊ နို့မွှေတံ။ ထီ၌ မန္ထနီ၊ မွှေအိုး၊ (ထောပတ်ထိုးစည်။)

မန္ထနီ ။ ထီ ၊ [✓ မန္ထ+ယု+ဤ] မန္ထတိ ယသံ, မန္ထနီ၊ မန္ထ–ဝိလောဋ္ဌနေ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၉။ မွှေအိုး(ထောပတ်ထိုးစည်)။

အဂ္ဂိမန္ထ ၊ ပု ၊ [အဂ္ဂိ ✓ မန္ထ+ဏ] အဂ္ဂိ အနေန မန္ထျတေ–အဂ္ဂိမန္ထော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၄။ တပတ်ဆေး။

မန္ထရ ၊ ပု ၊ [✓ မန္ထ+အရ] မန္ထ–ဝိလောဋ္ဌနေ၊ အနေ ကတ္ထတ္တာ သံကိလေသေစ၊ သံကိလိဿတေတိ–မန္ထရော၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၉။ ဖြေးဖြေးနှေးနှေး သွားသူ။

မိထိလာ ၊ ထီ ၊ [✓ မထိ+ဣလ+အာ] မထိ–ဟိံသာယံ၊ ဣလော၊ အသိတ္တံ၊ မိထိလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၀။ မိထိလာပြည်၊ –မြို့။

အဘိမန္ထတိ ။ [အဘိ ✓ မန္ထ+အ+တိ] ပွတ်တိုက်၏။ အဘိမန္ထိယမာန၊ ထိုးဆွအပ်သော။ အဘိမန္ထေန္တ၊ ပွတ်တိုက်သော။

ရောမန္ထ ၊ ပု ၊ [ရောဂ ✓ မန္ထ+အဏ်] ရောဂံ မန္ထတီတိ–ရောမန္ထံ၊ (ပိသော။) ကောတ္ထုဘ။ ဂ–ကို ချေ၊ စားမြို့ပြန်ခြင်း။

ရောမန္ထက ၊ တိ ၊ [ရောမန္ထ+ဣ+ဏွု] မောဂ်–၅၊ ၁၂–သုတ်ဖြင့် ဣ–ပစ္စည်းသက်၍ ရောမန္ထိ–ဟူသော နာမဓာတ်နောင် ဏွု–ကို အက–ပြု၊ ခွင်းချေကပ်၊ ရောမန္ထယတီတိ–ရောမန္ထကော၊ စားမြို့ပြန်တတ်သော။ ရောမန္ထန၊ ရောမန္ထိတွာ၊ ရောမန္ထယမာန။

မဒ

ဒိ= ဥမ္မာဒေ–မေ့လျော့ယစ်မူး ရူးသွပ်ခြင်း၌။

ဘူ= ဂဗ္ဗ ဒီနဘာဝေ–မာန်မူခြင်း, ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း၌။

ဒိ+စု= ဟာသ တိတ္တီသု–ရွှင်လန်းခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း တို့၌။ မဇ္ဇတိ၊ မဒတိ၊ မဒေတိ၊ မဒယတိ။

မဇ္ဇတိ ။ [✓ မဒ+ယ+တိ] မူးယစ်၏၊ ယစ်မူး၏၊ မေ့လျော့၏။ မဇ္ဇန၊ မဇ္ဇိတ၊ (မဒတိ၊) (မဒယတိ၊ –စေ၏။) မဒနာ၊ မဒယမာန၊ မဒေတွာ၊ (မဒေတိ၊ –စေ၏။)

မစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ မဒ+ဆ+အာ] မဒနံ–မစ္ဆာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ ယစ်မူးခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်း။

မဇ္ဇ ၊ နဲ ၊ [✓ မဒ+ယ] မဒ–ဥမ္မာဒေ, မဒနံ, မဇ္ဇတေ နေနေတိ ဝါ–မဇ္ဇံ။ မောဂ်–၅၊ ၃၀။ မဇ္ဇန္တေ ယေန, မဇ္ဇံ၊ ဝဇာဒိနာ ယော, ဒျဿ ဇောစ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၃။ သေရည်။

မဇ္ဇ ၊ နဲ ၊ [✓ မဒ+ဏျ] မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ အမဇ္ဇိတ္ထ, မဇ္ဇတေ, မဇ္ဇိဿတိ ဧတေနာတိ–မဇ္ဇံ, မဒနီယံ။ ရူ၊ ၅၅၆။ မူးယစ်ကြောင်း, သေအရက်၊ ယစ်မျိုး၊ ဘုံဆိုင်–အရက်ဆိုင်။

မတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ မဒ+တ] မဇ္ဇတီတိ–မတ္တော၊ မဒ–ဥမ္မာဒေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၂။ အမုန်ယစ်သောဆင်၊ မုန်ယိုသောဆင်။ တိ ။မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၀။ မူးယစ်သော၊ ယစ်မူးသော။ မဒ–ဟာသေ၊ မတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၂။ နှစ်သက်သော၊ ရွှင်လန်း သော၊ ဝမ်းမြောက်သော။

မဒ၊ မာဒ ၊ ပု ၊ [✓ မဒ+အ] မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ ကရဏေ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၄။ ဆင်မုန်။ [✓ မဒ+ဏ] မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ မာဒေါ, မဒေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၄။ ယစ်မူးခြင်း၊ မာန်မူခြင်း။ တိ ။သိမ်မွေ့သော။ မဒဘာဝေါ–**မဒိယံ။** နိရုတ္တိနှာ၊ ၃၁၄။

မဒန ၊ ပု ၊ [✓ မဒ+ယု] ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု မဒယတီတိ–မဒနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂။ ကာမနတ်၊ ကိလေသမာရ်။ မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၇။ သမင်စာပင်။ ထီ ။သေရည်။ နဲ ။ယစ်မူးခြင်း၊ ယစ်မူးစေခြင်း။ တိ ။မာန်ယစ်ကြောင်း၊ မာန်ယစ် စေတတ်သော၊ မာန။

မဒနီယ ၊ တိ ၊ [✓ မဒ+အနီယ] မဇ္ဇတေနေနာ'သို့ဆိ ဝါ ဝိဂ္ဂယှ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာတိ ဗဟုလံ ဝိဓာနာ ကရဏေ'ဓိကရဏေ ဝါ အနီယော။ မောဂ်–၄၊ ၆၉၊ ပဉ္စိကာ၊ ယစ်မူးကြောင်း, ယစ်မူး

http://www.dhammadownload.com

ဖွယ်ရာ၊ ကာမ၊ ယစ်မျိုး၊ သေရည်–အရက်စသည်။

မဒနိယ ၊ တိ ၊ [မဒန+ဣယ] မဒသဃ ဌာနံ–မဒနိယံ။ ကစ္စည်း၊ ၃၅၆။ မူးယစ်ခြင်း၏အကြောင်း၊ မူးယစ်ကြောင်း။

မဒ္ဒု ၊ တိ ၊ [√မဒ+ဒု] မဒတိ ဥမ္မတ္တံ ကရောတီတိ–မဒ္ဒု၊ မဒတိ မဒ္ဒဘာဝံ ကရောတီတိ ဝါ–မဒ္ဒု။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၇။ ယစ်မူးစေတတ်သော၊ ယစ်မူးသော။

မာဓု ၊ ပု ၊ [√မဒ+ဏု] မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ ဏု၊ ဒဿ ဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၁။ သည်းခြေ။ (မာယု–မူကွဲ။)

မဒိရာ ၊ ထီ ၊ [√မဒ+ကိရ+အာ] မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ ဇနာ မဇ္ဇန္တိ ဧတာယာတိ–မဒိရာ= သုရာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၉။ မဒ–ဥမ္မာဒေ, ကရဏေ–ကျရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၃။ သေ–အရက်၊ ယစ်မျိုး။

မဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [√မဒ+ဒက်] မဇ္ဇန္တိ အသ္မိန္တိ–မဒ္ဒါ= ဇနပဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၉၅။ မဒ–မဒ္ဒနေ၊ မဒ္ဒန္တီတိ–မဒ္ဒါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၅။ မဒ္ဒတိုင်း။

ဥမ္မာဒေတိ ။ [ဥ √မဒ+ဏော+တိ] ယစ်မူးစေ၏၊ ရူးသွပ်စေ၏။ ဥမ္မတ္တ၊ ဥမ္မတ္တက၊ ဥမ္မာဒ၊ ဥမ္မာဒနာ။

ဥမ္မတ္တ ၊ တိ ၊ [ဥ √မဒ+တ] ဥပုဗ္ဗော မဒ–ဥမ္မာဒေ, တော, ဥမ္မတ္တော။ သူစိ။ အရူး၊ ရူးသော။ ပု ။ဥဂ္ဂံ မဇ္ဇတိ ယေန–ဥမ္မတ္တော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၇။ ပတိုင်းပင်။

ဥမ္မာဒ ၊ ပု ၊ [ဥ √မဒ+ဏ] မဒ–ဥမ္မာဒေ၊ ဥဂ္ဂတေဟိ, ဥမ္မဂ္ဂသဏ္ဌိတေဟိ ဝါ ဒေါသေဟိ မဒနံ–ဥမ္မာဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၂။ ရူးသွပ်ခြင်း။ ဥမ္မာဒဝန္တု။ တိ ။ ဥဂ္ဂတေဟိ ဝါတာဒိဒေါသေဟိ မဒယတီတိ–ဥမ္မာဒေါ၊ ဝါတာဒိပကောပေါ၊ ရောဂဝိသေသော။ [ဥမ္မာဒ+ဝန္တု] သော အဿ အတ္ထီတိ–ဥမ္မာဒဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၂။ အရူး၊ ရူးသော။

ပမဇ္ဇတိ ။ [ပ √မဒ+ယ+တိ] ယစ်မူး၏၊ မေ့လျော့၏။ ပမဇ္ဇ၊ ပမဇ္ဇနာ၊ ပမတ္တ၊ ပမာဒ၊ ပမာဒိ။

ပမဒါ ၊ ထီ ၊ [ပ √မဒ+ဏော+အ+အာ] ပမဒယတိ ပုရိသန္တိ–ပမဒါ။ ကောတ္ထုဘ။ မိန်းမပျို၊ လှပသော မိန်းမ၊ ဇနီးမယား၊ အိမ်ထောင်ရှင်မ။

ပမာဒ ၊ ပု ၊ [ပ √မဒ+ဏ] မဒ–ပမာဒေ, ပပုဗ္ဗော၊ ပမဇ္ဇနံ–ပမာဒေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၃။ သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်း။

ပရိမလ ၊ ပု ၊ [ပရိ √မဒ+အ] ပရိမဇ္ဇတိ ပဝတ္တယတျာသယန္တိ–၊ အ၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၅။ လူတို့၏ ညှစ်နယ်ကြိတ်သွေးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောနံ့သာ။

သမ္မဒယတိ ။ [သံ √မဒ+ဏယ+တိ] ပြင်းစွာ–မူးယစ်စေ၏။ သမ္မဒ၊ သံပမာဒ။

သမ္မဒ္ဒတိ ။ [သံ √မဒ+ဏယ+တိ] သမ္မဒယတိ၊ ယ-ကို ပုဗ္ဗရုပ် ဒ–ပြုလျှင် သမ္မဒ္ဒတိ၊ လွန်စွာ–မူးယစ်စေ၏၊ ဝမ်းမြောက်စေ၏။ သမ္မဒ္ဒိတွာ၊ သမ္မဒ္ဒန္တ။

ဂန္ဓမာဒန ၊ ပု ၊ [ဂန္ဓ √မဒ+ဏော+ယု] အတ္တနိ သဥ္ဇာတ ဂန္ဓဒဗ္ဗာနံ ဂန္ဓေဟိ လောကေ မဒယတီတိ–ဂန္ဓမာဒနော၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၇။ ဂန္ဓမာဒနတောင်။

မဒိ၊ မန္ဒ

ဘူ= ထုတိ မောဒ မဒ သုပန ကန္တိ ဂတီသု–ချီးမွမ်းခြင်း, ဝမ်းမြောက်ခြင်း, မေ့လျော့ခြင်း, အိပ်ငိုက်ခြင်း, ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ မန္ဒတိ။

မန္ဒတိ ။ [√မဒိ+အ+တိ] ချီးမွမ်း၏၊ ဝမ်းမြောက်၏၊ မေ့လျော့၏၊ အိပ်ငိုက်၏၊ ထွန်းပတင့်တယ်၏၊ သွားရောက်၏၊ ယူတတ်၏။

မန္ဒ ၊ တိ ၊ [√မဒိ+အ] မန္ဒတိ အညာဏဘာဝေန အပ္ပသံသိတဗ္ဗမိ ပုဂ္ဂလံ ထောမေတီတိ-မန္ဒော၊ မန္ဒတိ အမောဒိတဗ္ဗဘာနေပိ မောဒတီတိ–မန္ဒော၊ မန္ဒတိ ဒါနသီလာဒိပုညကြိယာသု ပမဇ္ဇတီတိ–မန္ဒော၊ မန္ဒတိ အတ္တနော စ ပရေသံ စ ဟိတာဟိတံ အစိန္တေန္တော ခါဒနီယ ဘောဇနီယာဒီဟိ အတ္တနော ကာယံ သဥ္ဇာတမေဒံ ကုရုမာနော သုပတီတိ–မန္ဒော၊ မန္ဒတိ အယုတ္တံ ပရေသံ ကြိယံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ အာပဇ္ဇနေန ဂစ္ဆတိ ဂဏ္ဟာတီတိ–မန္ဒော၊ အထဝါ= မန္ဒတိ ပုနပ္ပုနံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ဂဗ္ဘံ ဂစ္ဆတီတိ–မန္ဒော= အညာဏီ၊ ပညာနည်းသော, ပညာမဲ့သော, မသိတတ်သော, ထုံထိုင်းဖျင်းအသော။

မန္ဒတိ ယုတ္တာယုတ္တမဇာနန္တော ဥတ္တာနသေယျံ ပရိဝတ္တနသေယျံ ဝါ သုပတီတိ–မန္ဒော= ဗာလဒါရကော၊ ငယ်သော, နုပျိုသော၊ (ကလေးသူငယ်။) နီတိဓာ၊ ၉၂။ နည်းသော၊ အနည်းငယ်သော၊

http://www.dhammadownload.com

နူးညံ့သော၊ မထက်မြက်သော၊ နှေးကွေး-လေးလံသော၊ ပျင်းရိသော။

မဒိ-ထုတိ မောဒ မဒ မောဟ သုပန ဂတိသု-မန္ဒယတေ ဗုဇ္ဈတေနေနာတိ-မန္ဒော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၇။ နက်သောအသံ။

မန္ဒန ၊ တိ ၊ [√မန္ဒ+ယု] နည်းပါးသော၊ ကြိုးလှီသော၊ ပိန်သော၊ ပါးသော။

မန္ဒရ ။ ဗျ ။ [√မန္ဒ+အရ] မန္ဒဿိ မောဒဿိ ဇထ္ထာတိ-မန္ဒရော= ပဗ္ဗတော။ မောဂ်-ဂ၊ ၁၅၉။ မန္ဒယတိ သူရိယော ယသ္မိ-မန္ဒရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၆။ နေဝင်တောင်။

မန္ဒာယန္တ ၊ တိ ၊ [မန္ဒ+အာယ = မန္ဒာယ+အန္တ] မန္ဒာယ-ဟူသော နာမဓာတ်နောင် အန္တ-ပစ္စည်းသက်၊ ဖြေးနှေးသည်ကို ပြုတတ်သော။ မန္ဒာယမာန။

မန္ဒာရ ၊ ပု ၊ [√မဒိ+အာရ] မန္ဒဿေ မောဒဿေ ဒေဝါ အနေနာတိ-မန္ဒာရော၊ အာရပစ္စယော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈။ တောင်ကသစ်ပင်။ **မန္ဒာလက** [မန္ဒာရ+က] ရ-ကို လ-ပြု၊ (**မန္ဒာရက**၊ တောင်ကသစ်ပင်၊) ယင်ပေါင်ငှက်၊ ဟင်းရံပင်။

မန္ဒိရ ၊ နာ ၊ [√ မန္ဒ+ကိရ] မန္ဒ-မောဒန ထုတိ ဇဋ္ဌတ္တေသု၊ မောဒဿိ ဇထ္ထာတိ-မန္ဒိရံ= ဃရံ။ မောဂ်-ဂ၊ ၁၄၉။ အိမ်, နန်းတော်, မြင်းဇောင်း၊ တိုင်း, ပြည်။

မန္ဒုရာ ၊ ထီ ၊ [√မန္ဒ+ဥရ+အာ] မန္ဒ-ဇဋ္ဌတ္တေ၊ အမန္ဒိ အသုန္ဒရတ္တာ ဇဋ္ဌတ္တမဂမီတိ-မန္ဒုရာ= ဝါဇိသာလာ။ မောဂ်-ဂ၊ ၁၄၇။ မြင်းဇောင်း။

မဒ္ဒ

ဘူ= စုဏ္ဏော-မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် နင်းချေဖျက်ခြင်း၌။ မဒ္ဒတိ။

မဒ္ဒတိ ။ [√မဒ္ဒ+အ+တိ] နင်းချေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ နင်းနယ်၏၊ နှိပ်နယ်၏၊ လွှမ်းမိုး၏။ မဒ္ဒန၊ မဒ္ဒနီ၊ မဒ္ဒန္တ၊ မဒ္ဒမာန၊ မဒ္ဒယမာန၊ မဒ္ဒယိတွာ၊ (မဒ္ဒါပေတိ၊ -စေ၏။) မဒ္ဒါပိတ၊ မဒ္ဒါပေတဗ္ဗ၊ မဒ္ဒါပေတွာ၊ မဒ္ဒါပေန္တ၊ မဒ္ဒိတ၊ မဒ္ဒိတဗ္ဗ၊ မဒ္ဒိတဝန္တ၊ ထိဒ္ဓ မဒ္ဒိတဝတိ၊ မဒ္ဒိတွာ၊ မဒ္ဒိတုံ၊ မဒ္ဒိယ၊ -၍။

မဒ္ဒန ၊ နာ ၊ [√မဒ္ဒ+ယု] မဒ္ဒ-မဒ္ဒနေ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၉။ နင်းနှိပ်-ဆုပ်နယ်ခြင်း။

အဇ္ဈောမဒ္ဒတိ ။ [အဓိ+အာ+အဝ √ မဒ္ဒ+အ+တိ] နင်း၏၊ နင်း၍ရပ်၏။

အန္ဓာဝမဒ္ဒတိ ။ [အန္ဓ+အာ+အဝ √ မဒ္ဒ+အ+တိ] နင်းချေ၏၊ ကိုက်သတ်၏။

အဘိမဒ္ဒတိ ။ [အဘိ √ မဒ္ဒ+အ+တိ] ဖိစီး၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ချေမွ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ အကြောင်းရှာ၍ နှိပ်စက်၏။ အဘိမဒ္ဒန၊ အဘိမဒ္ဒန္တ၊ အဘိမဒ္ဒမာန၊ အဘိမဒ္ဒိတ၊ အဘိမဒ္ဒိတွာ။

အဘိနိမ္မဒ္ဒန ၊ နာ ၊ [အဘိ+နိ √မဒ္ဒ+ယု] နှိပ်နင်းခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်း။

အဘိပ္ပမဒ္ဒန ၊ နာ ၊ [အဘိ+ပ √မဒ္ဒ+ယု] နှိပ်စက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ နှိပ်နင်းခြင်း၊ အောင်နှိပ်ခြင်း။

အဘျာမဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [အဘိ+အာ √မဒ္ဒ+အ] လွှမ်းမိုးနှိပ်နင်းခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

အဝမဒ္ဒတိ ။ [အဝ √ မဒ္ဒ+အ+တိ] နင်းချေ၏၊ အောက်သို့ချ၏။

ဥမ္မဒ္ဒါပေတိ ။ [ဥ √မဒ္ဒ+ဏာပေ+တိ] ဥမ္မဒ္ဒေတိ၊ ပွတ်တိုက်စေ၏။ ဥမ္မဒ္ဒန၊ ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ပွတ်သတ်ခြင်း။

ဩမဒ္ဒတိ ။ [အဝ √ မဒ္ဒ+အ+တိ] သိပ်နယ်၏၊ ဆုပ်နယ်၏၊ နှိပ်၏၊ နှိပ်နင်း-ချေဖျက်၏။ ဩမဒ္ဒ၊ ဩမဒ္ဒန။

ကရမန္ဒ၊ ကရမဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [ကရ √မဒ္ဒ+ဏ] ကရံ ဟတ္ထံ မဒ္ဒတိ ကဏ္ဍကေန-ကရမန္ဒော၊ ကရမဒ္ဒေါပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၈။ ခံပင်။

ကာသမဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [ကာသ √မဒ္ဒ+ဏ] ကာသံ မဒ္ဒတီတိ-ကာသမဒ္ဒေါ၊ ကစော့။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၈။ ကစော့။

စက္ကမဒ္ဒက ၊ ပု ၊ [စက္က √မဒ္ဒ+အက] စက္ကာကာရ တာယ-စက္ကံ၊ ဒဒ္ဒု၊ တံ မဒ္ဒယတီတိ-စက္ကမဒ္ဒကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၄။ ဒန့်ကျွဲ။

နိမ္မဒ္ဒန ၊ နာ ၊ [နိ √မဒ္ဒ+ယု] နှိပ်နင်းခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း။

နိမ္မဒ္ဒယတိ ၊ တိ ၊ [နိ √ မဒ္ဒ+ဏယ+အ] နှိပ်နင်းနှိုင်သော။

ပမဒ္ဒတိ ။ [ပ √မဒ္ဒ+အ+တိ] နှိပ်နင်း၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ပမဒ္ဒန၊ ပမဒ္ဒီ၊ နှိပ်နင်းတတ်-ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ပရိမဒ္ဒတိ ။ [ပရိ √ မဒ္ဒ+အ+တိ] နှိပ်နင်း၏၊ နှိပ်နယ်၏၊ သုံးသပ်၏၊ သုတ်၏။ ပရိမဒ္ဒန၊ (ပရိမဒ္ဒါပေတိ၊ -စေ၏။) ပရိမဒ္ဒိတ။

http://www.dhammadownload.com

ပုစိမန္ဒ ၊ ပု ၊ [ပုစ ✓မဒ္ဒ+ဏ] ပုစဲ့ ကုဋ္ဌ မဒ္ဒတိတိ–ပုစိမန္ဒေ၊ ဣတ္တိ၊ ဗိန္ဒာဂမော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၀။ တမာ။

ဝိမဒ္ဒတိ ။ [ဝိ ✓မဒ္ဒ+အ+တိ] နှိပ်နင်း၏၊ ပွတ်တိုက်၏၊ နင်း၏၊ ဆုပ်နယ်၏၊ ကြိတ်ချေ၏။ ဝိမဒ္ဒ၊ ဝိမဒ္ဒိတ္တာ၊ ဝိမဒ္ဒိယမာန၊ ဝိမဒ္ဒန၊ ဝိမဒ္ဒိတ။

သမ္မဒ္ဒတိ ။ [သံ ✓မဒ္ဒ+အ+တိ] နှိပ်နင်း၏၊ နင်းချေ၏၊ ပြင်းစွာ–နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ သမ္မဒ္ဒ၊ သမ္မဒ၊ သံမဒ္ဒိတ၊ သမ္မဒ္ဒိတ။

သုနိမ္မဒ္ဒယ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓မဒ္ဒ+ဏယ+အ] နှိမ်နင်းရန် လွယ်ကူသော၊ စွန့်ပစ်ရန်လွယ်ကူသော။

သုပရိမဒ္ဒိတ ၊ [သု+ပရိ ✓ မဒ္ဒ+တ] ကောင်းစွာ–နှိပ်နယ်–ပွတ်သပ်–သုံးသပ်အပ်သော။

သုမဒ္ဒိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ မဒ္ဒ+တ] ကောင်းစွာ–နယ်အပ်သော၊ –နယ်ပြီးသော၊ –ချိုးဖဲ့အပ်ပြီးသော၊ နှိပ်နင်းအပ်ပြီးသော။

မဓု

ဘူ= ဥန္ဒေ–စိုစွတ်ခြင်း၌။ မဓတိ။

မဓု ၊ ပု+နု ၊ [✓မဓု+ဥ] မဓု–ဥန္ဒေ၊ ဥ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၄။ ပျားကောင်၊ ပျားရည်၊ သစ်မည်စည်ပွင့်–မယ်စယ်ပွင့်။ တိ ။ချိုသော။ **မဓုက** [မဓု+က] မဓုရသတာယ–မဓုကံ၊ ဥပမာနေ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၈၇။ နွယ်ချို၊ သစ်မည်စည်ပင်၊ သစ်မည်စည်သီး။ မဓုကဋ္ဌိ၊ သစ်မည်စည်စေ့။ မဓုကပုပ္ဖ၊ သစ်မည်စည်ပွင့်။ မဓုကဖလ၊ သစ်မည်စည်သီး–စသည်။ **မဓုရ** [မဓု+ရ] ရှု၊ ၄၀၁။

မန၊ မနဲ

ဘူ+တ+ဒိ= အဝဗောဓနေ–သိခြင်း၌။

ဘူ+စု= ထမ္ဘေ–မာန်မူထောင်လွှားခြင်း၌။

ဘူ= အဘျာသပူဇာသု–အဖန်တလဲလဲဖြစ်ခြင်း, ပူဇော်ခြင်း–တို့၌။

စု= ဓာရဏော–ဆောင်ခြင်း၌။ မနုတိ၊ မနောတိ၊ မနုတေ၊ မညတိ၊ မာနေတိ၊ မာနယတိ။

မညတိ ။ [✓မန+ယ+တိ] မနတေ၊ သိ၏၊ မှတ်ထင်၏၊ ကြဲဆ၏။ မညန၊ မညနာ၊ မညန္တ၊ မညမာန၊ မညိတ၊ မညိတဗ္ဗ၊ မညိတွာ၊ မညီ။

မံသ ၊ နု ၊ [✓မန+သ] မန–ဉာဏော၊ မညတေတိ–မံသံ= ပိသိတံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ ဓာတွန် နု–ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ အသား။

မစ္ဆ ၊ ပု ၊ [✓ မန+စ] မနုတိ ဓာနာတိတိ အာဒိဝစနတ္ထေန–မစ္ဆော။ နေတ္တိ–ဝိ၊ ၅၅။ လူ၊ သတ္တဝါ။

မဉ္ဇု ၊ တိ ၊ [✓မန+ဇု] မန–ဉာဏော၊ အမညိတ္ထာတိ–မဉ္ဇူ= မဉ္ဇုလံ။ မောဂ်–၇၊ ၄၆။ မနိတဗ္ဗန္တိ–မဉ္ဇု၊ ဇု၊ မန–ဉာဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၉။ သာယာ–နူးညံ့–နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော၊ သာယာ–ချေငံသော အသံရှိသော။ **မဉ္ဇုက**၊ သာယာ ချေငံသော အသံရှိသော။

မဉ္ဇူသာ ၊ ထိ ၊ [✓မန+သက်+အာ] မနိဿ ဇူက်၊ (မနဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ ဇူ–လာ၊) မညတိ သဓနတ္တံ ဇောယာတိ–မဉ္ဇူသာ= ကဋ္ဌပေဋ္ဌာ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၅။ မန–ဉာဏော၊ သော၊ ဇုမဇ္ဇော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၂၄။ သစ်သားသေတ္တာ၊ တံတင်း(ပေါ်)။

မညတ့ ၊ နု ၊ [✓မန+ယ+တ] တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်–မှတ်ထင်ခြင်း, ကြဲဆခြင်း။

မညမာန ၊ တိ ၊ [✓မန+ယ+မာန] အောက်မေ့မှတ်ထင်သော၊ ကြဲဆသော။

မဏိ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓မန+ဏ] မန–ဉာဏော, နသဏတ္တံ၊ မနတိ မဟဂ္ဃဘဝံ ဂစ္ဆတီတိ–မဏိ= ရတနံ။ မောဂ်–၇၊ ၈။ ကျောက်မျက်ရတနာ။

မဏိက ၊ နု ၊ [✓မန+ဏ+က] မန–ဉာဏော. ဏ, ဏတ္တံ၊ မဏိယေဝ–မဏိကံ၊ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၆။ အိုးစရည်း (ရေလောင်အိုးကြီး)၊ အဖိုးများစွာထိုက်သော ဘဏ္ဍာ၊ ပုလဲသွယ်၊ ပုလဲကုံး၊ အလုံး, ကျောက်မှန့်လုံး။

မဏ္ဍ ၊ ပု+နု ၊ [✓မန+ဍ] မန–ဉာဏော၊ မညန္တိ ဇတေနာတိ–မဏ္ဍော= သြဒနာဒိနိဿဏဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၅၈။ ထမင်း–စသည်တို့၏အရည်, ကြက်တက်ရည်၊ ရသာဉီးရည်၊ အရည်ကြည်၊ ကြည်လင်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ အဆင်တန်ဆာ၊ နေရောင်ခြည်။ တိ ။ကြည်လင်ရာဖြစ်သော။

မနတိ ။ [✓မန+အ+တိ] မနုတေ၊ သိ၏။ မနန၊ မန္တဗ္ဗ၊ မန္တု၊ မန္တွာ။

မတ ၊ ပု ၊ [✓မန+တ] မန–ဉာဏော၊ အမညိတ္ထာတိ–မတော။ ရှု၊ ၆၃၁။ အလို–အယူအဆ, အယူဝါဒ။

http://www.dhammadownload.com

တိ ။မန–ဉာဏော၊ တော၊ မတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၇။ သိအပ်သော၊ သမုတ်အပ်သော၊ ထင်ရှားသော။

မတိ ၊ ထိ ၊ [✓မန+တိ] မနတိ ဇာနာတီတိ–မတိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၂။ စိတ်။ မန–ဉာဏော၊ မညတီတိ–မတိ။ ရူ၊ ၅၉၉။ အလို, လိုအင်ဆန္ဒ, သဘောထား၊ အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်၊ ဉာဏ်ပညာ။

မဓု ၊ ပု+န ၊ [✓မန+ကု] မန–ဉာဏော၊ နသ ဓော၊ မနတိ ဉယတိ မဓုရန္တိ–မဓု= မဓုကရီဟိ ကတမဓု။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ပျားရည်။ တိ ။ ချိုသာသော၊ ချိုမြိန်သော။

မဓုက ၊ န ၊ [✓မန+ကုက] မန–ဉာဏော, နသ ဓတ္တံ၊ မညတီတိ–မဓုကော= ရက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၂၆။ [✓ မန+က] မန–ဉာဏော၊ ကော, မဓွာဒေသောစ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၄။ မည်စည်ပင်။ န ။ မည်စည်ပွင့်, သီး။ ဓာန်၌ မဓုကော–ဟု ရဿဖြင့် ရှိနေသည်။

မန၊ မာနသ ၊ ပု+န ၊ [✓မန+အ] မနတီတိ–မနော၊ ဝိဇာနာတီတိ အတ္ထော။ အဘိ ၌–၁၊ ၁၆၆။ စိတ်၊ ဝိညာဉ်။ မာနသ၊ မနသိ ဘဝံ–မာနသံ။ ရူ၊ ၃၇၇။ မနတိ ဇာနာတီတိ–မနော။ [မန+သဏ်] မနောဇေ–မာနသံ၊ သကတ္ထေ သဏ်။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၂။ စိတ်။

မနု ၊ ပု ၊ [✓မန+ဥ] မန–ဉာဏော၊ မညတိ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတန္တိ–မနု= ပဇာပတိ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ မဟာသမ္မတမင်း။

မနုဿ ၊ ပု ၊ [✓မန+ဥဿ] ကုသလာကုလေ ဓမ္မေ မနတိ ဇာနာတီတိ–မနုဿော။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၃။ မန–ဗောဓနေ။ ရှာသ။ မနု–ဗောဓနေ၊ ဥဿ နုသာ၊ မနတေ ဇာနာတီဟိ–မနုဿော, မာနုသော ဝါ၊ ဓာတွန္တသ အတ္တံ။ ရူ၊ ၆၈၃။ လူ။

မန္တာ ၊ ထိ ၊ [✓မန+အန္တ +အာ] မနတိ ဇာနာတီတိ–မန္တာ၊ အန္တ, အာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၃။ ပညာ။

မန္တာယ ၊ တိ ၊ [✓ မန+တာယ] ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ....၊ သုတ္တပဒဝမုနေန တဗျ, တာယ, တေယျပစ္စယာပိ ဟောန္တိ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၂၂။ စူးစမ်းဆင်ခြင် သိမြင်ထိုက်သော။

မန္တိ ၊ ထိ ၊ [✓မန+တိ] မနနံ မန္တိ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၃။ မောဂ်–၅၊ ၉၆–ကိုလည်းရှု၊ သိခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာ။

မန္တေယျ ၊ တိ ၊ [✓ မန+တေယျ] စူးစမ်းဇင်ခြင် သိမြင်ထိုက်သော။

မန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ မန+ဒက်] မညတေတိ–မန္ဒော= ဇဠော။ မောဂ်–၇၊ ၉၆။ မဏ်သ မန်၊(မဏဓာတ်ကို မန်–ပြု)ဟု ဆိုထားသော်လည်း မနဓာတ်ဆိုကလည်း အတ္ထယုတ္တိရှိသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် မနဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြထားပါသည်၊ (အယုတ်အားဖြင့် သိစေအပ်သော၊) ပညာနည်းသော၊ ထုံထိုင်းသော၊ ဖျင်းအသော၊ မိုက်မဲသော၊ ငယ်ရွယ်သော၊ နည်းသော၊ နူးညံ့သော၊ ဖြည်းနှေးသော။

မာန ၊ ပု ၊ [✓မန+ဏ] သေယျောဟမသ္မီတျာဒိနာ မညတီတိ–မာနော။ ဝိဘာဝိနီ၊ ၁၀၈။ မိမိကို အထင်ကြီးတတ်သောသဘော၊ ထောင်လွှား–တက်ကြွခြင်း–မာန။

မုဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [✓ မန+ဍ] အဿ ဉတ္တံ၊ မညတိ ဟိတာဟိတန္တိ–မုဏ္ဍော= ဆိန္နကေသော။ မောဂ်–၇၊ ၅၉။ ဦးပြည်းသော၊ ခေါင်းတုံးသော၊ ရိတ်ဖြတ်ထားသည့်ဆံရှိသော၊ ပြတ်သော။

မုတိ ၊ ထိ ၊ [✓မန+တိ] မနတိ ဇာနာတီတိ–မုတိ၊ ဉတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၂။ ဉာဏ်ပညာ၊ သိအပ်, ရောက်အပ်, တွေ့ထိအပ်သော ရုပ်။

မုနိ ၊ ပု ၊ [✓မန+ဏိ] မန–ဉာဏော, အဿ ဉတ္တံ၊ မနတိ ဇာနာတီတိ–မုနိ= သမဏော။ မောဂ်–၇၊ ၈။ ရသေ့, ရဟန်း၊ သူတော်, သူမြတ်, ဘုရား။

အတိမညတိ ။ [အတိ ✓ မန+ယ+တိ] လွန်၍ မှတ်ထင်၏၊ အထင်သေး၏၊ မထီမဲ့မြင် ပြု၏။ အတိမညနာ၊ အတိမညန္တ၊ အတိမညာန၊ အတိမညိတဗ္ဗ။

အတ္တမာနိ ၊ တိ ၊ [အတ္တ ✓ မန+ဏီ] အတ္တ–ဟု မှတ်ထင်သော၊ အတ္တ–ဟု မှတ်ထင်လေ့ရှိသော။

အနုမညတိ ။ [အနု ✓ မန+ယ+တိ] ခွင့်ပြု၏။ အနုမည၊ –၍။ အနုမတ၊ အနုမတိ။

အနောမမာနိ ၊ [အနောမ ✓ မန+ဏီ] မိမိကို ယုတ်ညံ့မှု မရှိ, လိုနေမှု မရှိ–ဟု မှတ်ထင်သော၊ အထင်ကြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

အဘိမတ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓မန+တ] အလိုရှိအပ်သော၊ နှစ်သက်အပ်သော၊ တောင့်တအပ်သော၊ ကြဲစည်အပ်သော၊ ရည်ရွယ်အပ်သော၊ ဆိုလိုအပ်သော။

အဘိမာန ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓မန+ဏ] အထင်ကြီးခြင်း, ရပြိ-ရောက်ပြီဟု မှတ်ထင်ခြင်း၊ အထင်မှားခြင်း၊ မာန်။

အဘ်သမ္မတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+သံ ✓မန+တ] အလွန်ကောင်းစွာ-ကြဲဆအပ်သော, ဆင်ခြင်အပ်သော, သိအပ်သော, မှတ်ထင်အပ်သော, ယုံကြည်အပ်သော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော, နှစ်သက်အပ်သော၊ ထင်ရှားကျော်စောသော။

အမညိ ၊ တိ ၊ [န ✓မန+ယ+ဏိ] ပဟီနာနံ ပန ဝသေန နာ မညတီတိ-အမညိ။ မဒို-၁၊ ၉၃။ နှလုံးမသွင်းတတ်သော။ အမညိတွာ၊ အမညနာ၊ အမညန္တာ၊ အမညမာန၊ အမညိတ။

အဝမညတိ ။ [အဝ ✓မန+ယ+တိ] နှိမ့်ချ၍ အသိအမှတ်ပြု၏၊ အောက်တန်းစား-ဟု မှတ်ထင်၏၊ အထင်အမြင်သေး၏၊ မထေမဲ့မြင်, အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။ အဝမည၊ အဝမညန၊ အဝမညမာနာ၊ အဝမညန္တာ၊ အဝမာန၊ အဝမညိတ၊ အဝမညိတဗ္ဗ၊ အဝမညိတွာ၊ အဝမတ၊ အဝမန္တဗ္ဗ၊ အဝမာနန၊ အဝမာနိတ၊ အဝမာနေတွာ၊ အဝမာနေန္တာ၊ မထီမဲ့မြင်ပြုသော၊ မခန့်လေးစားပြုသော၊ အထင်အမြင်သေးသော။

အဝမာန ၊ န ၊ [အဝ ✓မန+ဏ] မန-ဉာဏော၊ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ ဇာနနံ-အဝမာနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၂။ မရိမသေ-မလေးမစားပြုခြင်း။

နိန္ဒ ၊ တိ ၊ [နိ ✓မန+ဏ] နိပုဗ္ဗော မန-အဘျာသေ၊ ဏော၊ မဿ နော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၉။ နက်သော၊ ညွတ်ကိုင်း-ချိုင့်ဝှမ်းသော။

ပဋိမာနယတိ ။ [ပတိ ✓မန+ဏယ+တိ] ပဋိမာနေတိ၊ ပူဇော်၏၊ ဆည်းကပ်၏၊ လုပ်ကျွေး၏။ ပဋိမာနိတ၊ ပဋိမာနေန္တာ ။

ပရိမာနေတိ ။ [ပရိ ✓မန+ဏော+တိ] ဆင်ခြင်စေ၏၊ သုံးသပ်စေ၏။

ဗိမ္ဗ ၊ န ၊ [✓မန+ဝ] မညတေ ဉာယတေ အနေနေတိ-ဗိမ်္ဗံ၊ မနတော ဝပစ္စယော၊ နိပါတနာ မဿဇော၊ အဿိ၊ နဿ မော၊ ဝဿ ဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃။ လဝန်း။

ဝိမတိ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓မန+တိ] ဝိဝိဓနောကာရေန မညတိ ယသ္မာ, သာ-ဝိမတိ၊ မန-ဉာဏော၊ ဣတ္ထိယံ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၀။ ယုံမှားသံသယဖြစ်ခြင်း, မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာ။

ဝိမတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓မန+တ] မဆုံးဖြတ်နိုင်သော။ [ဝိမတိ+အ] ယုံမှားသံသယရှိသော။

သမတိမညတိ ။ [သံ+အတိ ✓မန+ယ+တိ] ကျော်လွန်၍ အောက်မေ့၏၊ မထေမဲ့မြင် ပြု၏။

သမနုမညတိ ။ [သံ+အနု ✓မန+ယ+တိ] ကောင်းစွာ ကျေနပ်၏၊ နှစ်သက်၏၊ အသိအမှတ်ပြု၏။

သန္နိန္ဒ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ ✓မန+ဏ] ကောင်းစွာ ညွတ်ယိမ်း(ကိုင်းရှိုင်း)သော၊ အလွန်နက်သော။

သမ္မန္နတိ ။ [သံ ✓မန+အ+တိ] န-၏ သဒိသဒ္ဓေဘော်န-လာ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၈။ [သံ ✓မန+ယ+တိ] ယ-ကို ပုဗ္ဗရုပ် န-ပြု၊ သမုတ်၏၊ အသိအမှတ်ပြု၏၊ ရွေးချယ်၏။ သမ္မတ၊ သမ္မန္နိတွာ၊ သမ္မန္နိတုံ၊ သမ္မန္နန္တ၊ သမ္မန္နေန္တ၊ သမ္မန္နာမေတုံ၊ သမ္မန္နန၊ သမ္မန္နိတဗ္ဗ။

သမ္မုတိ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓မန+တိ] မနဓာတ်၏ အ-ကို ဥ-ပြု၊ န-ကိုချေ၊ သံဥကား သမ္မတိ-ဟုပင် ရှိသည်၊ သမုတ်ခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ သဘောတူခြင်း၊ သမုတ်အပ်-အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ကျောင်း (သမ္မုတိကုဋ္ဌိ)။ (မုနိကိုလည်းရှု။)

သုမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+မဋ္ဌ] အလွန်-သာယာသော၊ နှစ်လိုဖွယ်ရှိသော၊ ချောင်သော။

သုသမ္မတ ၊ တိ ၊ [သု+သမ္မတ] ကောင်းစွာ သမုတ်အပ်သော၊ -ခေါ်ဝေါ်အပ်သော၊ -ပြောဆိုအပ်သော။

မဗ္ဘ

ဘူ= ဂတ ပူရဏေသု-သွားခြင်း, ပြည့်စေခြင်းတို့၌။ မဗ္ဘတိ။

မဗ္ဘ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ မဗ္ဘတိ။

မယ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ မယတိ။

http://www.dhammadownload.com

မယတိ ။ [√ မယ+အ+တိ] သွား၏၊ ဖြစ်၏။

မယ ၊ ပု ၊ [√ မယ+အ] မမင်္ဂာရာဒယော မယန္တိ သတ္တသန္တာနေ သတိ ပဝတ္တန္တိ ဧတေနာတိ-မယော= မညနာ၊ မယောဧဝ-မယတာ။ သံဋီ-၁၊ ၉၅။ တဏ္ဍာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှတ်ထင်ကြံဆခြင်း။

မယ ၊ ပု ၊ [√ မယ+အ] မယတိ ဂစ္ဆတီတိ-မယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၂။ ကုလားအုတ်။

မယူခ ၊ ပု ၊ [√ မယ+ခ] မယဏ္ဍတိ ဂမနတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓာတု၊ ခဿ ဦဉ် (ခပစ္စည်း၏ အာဒျာဝယဝ ဦ-လာ၊) မယတိ ယာတီတိ-မယူခေါ= ကိရဏော။ မောဂ်-၇၊ ၃၁။ အရောင်, တံလျှပ်ရောင်။

မယူရ ၊ ပု ၊ [√ မယ+ဦရ] မယ-ဂတိယံ၊ ဦရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၄။ ဥဒေါင်း။

မာယာ ၊ ထီ ၊ [√ မယ+ဏ+အာ] မယတိ ဝိဝိဓာကာရံ ဂစ္ဆတိ ဧတာယာတိ-မာယာ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၇။ လှည့်ပတ်ခြင်း၊ အယောင်ဆောင်ခြင်း-မာယာ၊ မျက်လှည့်။

မာယု ၊ ပု ၊ [√ မယ+ဏု] မာယူတိ ပါဌေ မယ-ဂတိယံ၊ ဏု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ သည်းခြေ။

အာမယ ၊ ပု ၊ [အာ √ မယ+အ] မယ-ဂတိမှိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၃။ အနာရောဂါ။ **အနာမယ** [န+အာမယ] အနာရောဂါမရှိသော၊ အနာရောဂါကင်းသော။

မရ

ဘူ= ပါဏစာဂေ-အသက်ကိုစွန့်ခြင်း၌၊ ဝါ-သေခြင်း၌။ မရတိ၊ မိယတိ။

မရတိ ။ [√ မရ+အ+တိ] သေ၏။ မရဏ၊ မရန္တ၊ မရမာန၊ မရိတဗ္ဗ၊ မရိတုံ၊ မရိတုယေ၊ -ငှာ။ မရိတွာ၊ မရိယမာန၊ မရိဿန္တု၊ သေလတ္တံ့သော။ မာရက၊ မာရဏ၊ မာရဏက၊ (မာရာပေတိ၊ သေစေ၏။) မာရာပန၊ မာရာပိတ၊ မာရာပေတဗ္ဗ၊ မာရာပေတုံ၊ မာရာပေတွာ၊ မာရာပေန္တ၊ မာရိတ၊ မာရိယမာန၊ (မာရေတိ၊ သေစေ၏၊ သတ်ဖြတ်၏။) မာရေတဗ္ဗ၊ မာရေတုံ၊ မာရေတု၊ သေစေအပ်သော။ မာရေတွာ၊ မာရေန္တ။

အမတ ၊ တိ ၊ [န √ မရ+တ] မရ-ပါဏစာဂေ နဉ်ပုဗ္ဗော၊ န မရီတိ-အမတော။ မောဂ်-၅၊ ၆၀၊ ပဋ္ဌိ။ မသေသော။ န ။မသေခြင်း၊ သုဓာဘုတ်၊ နိဗ္ဗာန်။ **အမတဂါမီ၊** နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော။

မက္ကဋ ၊ ပု ၊ [√ မရ+အဋ] မရ-ပါဏစာဂေ၊ အဋော၊ ကောစန္တော၊ မက္ကဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၄။ မျောက်။

မဂ, မိဂ ၊ ပု ၊ [√ မရ+အ] မရ-ပါဏစာဂေ၊ အ, ရဿ ဂေါ၊ (မဂ)၊ ဣတ္တဋ္ဌ၊ (မိဂ)။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၇။ သမင်၊ သားကောင်၊ မြေခွေးနက်။

မစ္စ ၊ ပု ၊ [√ မရ+စ] မရတီတိ-မစ္စော= သတ္တော။ မောဂ်-၇၊ ၄၀။ မရ-ပါဏစာဂေ၊ စော၊ မစ္စော၊ [√ မရ+တျ] ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနာဝါ တျပစ္စယော, ဓာတွန္တဿ လောပေါစ၊ တတော ယဝတမိစ္စာဒိနာစော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၇။ သတ္တဝါ၊ လူ။

မစ္စု ၊ ထီ+ပု ၊ [√ မရ+စု] မရဏံ-မစ္စု= မရဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၄၀။ မရတိတော စု၊ မစ္စု၊ [√ မရ+တျု] ဝဇာဒိနာဝါ တျု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၄။ သေခြင်း၊ သေမင်း။

မစ္ဆ ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဆ] ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၁။ ငါး။ မစ္ဆက [မစ္ဆ+က] ငါး။

မတ ၊ တိ ၊ [√ မရ+တ] မရတီတိ-မတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၅။ သေသော၊ (သူသေကောင်)။ န ။သေခြင်း၊ **မတက** [မတ+က] သေသော၊ (သူသေကောင်။)

မတ္တုံ ။ ဗျ ။ [√ မရ+တုံ] သေခြင်းငှာ၊ ဓာတွန် ရ-ကို ပရရုပ် တ-ပြု။

မမ္မ ၊ န ၊ [√ မရ+မ] မရ-ပါဏစာဂေ၊ မရန္တျနေနာတိ-မမ္မံ= ယသ္မိံ တာဋိတေ န ဇီဝတိ, တံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၆။ သေကွင်းအရပ်၊ (ဝှေးစေ့-စသောအရပ်၊) အနာဟောင်း၊ အနာပျက်၊ အနာဆိုး၊ အနာပုပ်၊ အနာဆွေး။ **မမ္မက** [မမ္မ+က] စကားထစ်ခြင်း၊ မမ်းစွဲခြင်း။

မမ္မရ ၊ ပု ၊ [√ မရ+မရ] မရ-ပါဏစာဂေ၊ မရတီတိ-မမ္မရော= သုက္ခပဏ္ဍဝတ္ထပဏ္ဍာနံ သဒ္ဒေါစ။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၂။ သစ်ရွက်ခြောက်၊ အဝတ်, သစ်ရွက်တို့၏အသံ။

မရ ၊ ပု ၊ [√ မရ+အ] မရဏံ-မရော၊ သေခြင်း။ **အမရ** [န+မရ] နတ်၊ သေခြင်းမရှိသော။ တိ ။ [√ မရ+ဏေ+အ] သေစေတတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

မရိစ ၊ နာ ၊ [√ မရ+စ] မရ–ပါဏာစာဂေ၊ စော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၉။ ဂရုပ်, ဂရုပ်သိး။ မရီစ။

မရိစိ ၊ ထီ+ပု ၊ [√ မရ+ဉ္ဇိစိ] မရ–ပါဏာစာဂေ၊ မာရေတိ အန္ဓကာရံ ဝိနာသေတီတိ–မရိစိ= ရံသိ, မိဂတဏှိကာစ။ မောဂ်–၇၊ ၄၀။ မိယျန္တေ ခုဒ္ဒက ဇန္တေ ဝေါ အနေနေတိ–မရိစိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄။ အရောင်၊ တံလျှပ်။

မရု ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဥ] မရ–ပါဏာစာဂေ၊ ဥ၊ မရု၊ ဒေဝေပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၃။ မရန္တိ သတ္တာ ဇတေနာတိ–မရု၊ သဲ, ရေမရှိသောသဲပြင်၊ တောင်။ ဒီဃာယုကာပိ သမာနာ ယထာပရိစ္ဆေဒံ သမ္မတ္တကာလေ မရန္တိ သီလေနာတိ–မရု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁။ ဒီဃာယုကောပိ သမာနော မရဏသီလောတိ–မရု= ဒေဝေါ။ နီတိဓာ၊ ၁၅၈။ နတ်။ မရ–ပါဏာစာဂေ၊ မရတိ ရူပကာယေန သဟေဝါတိ–မရု= ဒေဝေါ, နိဇ္ဇီလဒေသောစ၊ မောဂ်–၇၊ ၂။

မာတိယ ၊ ပု ၊ [√ မရ+တျ] မစ္ဆာတိ ဝတ္တဗ္ဗဌာနေ မာတိယာတိပဒံ ဒိဿတိ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၅၄။ အက္ခရဝမိုပိ ဟောတိ .... မာတိယော–မစ္ဆော။ နီရုတ္တိနှာ၊ ၃၇။ သတ္တဝါ, လူ။

မာတုလ ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဥလ] မာရေတီတိ–မာတုလော၊ ဥလော၊ ရဿ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၇။ ပဒိုင်းပင်။

မာရ ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဏ] ကုသလဓမ္မေ မာရေတီတိ–မာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၃။ မာရ်နတ်၊ မာရ်။

မာရဏ ၊ နာ ၊ [√ မရ+ဏော+ယု] မာရီယတေ–မာရဏံ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း။

မာရိသ ၊ တိ ၊ [√ မရ+ဏ္ဍသ] မရိဿတီတိ–မာရိသော= ဧကန္တဘာဝိမရဏော။ သံဒီ–၂၊ ၅၃၈။ မချတ်သေလတ္တဲ့သော၊ သေခြင်းနှင့်စပ်သော။

မာရီ ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဏီ] ပျက်စီးခြင်း၊ သေခြင်း။

မာလုတ ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဥတ] အာဟာရောဝိယ ပါဏ ဘူတောပိ ကဒါစိ သတ္တော မာရေတီတိ–မာရုတော, သောဝ–မာလုတော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇။ လေ။

မိဂမဒ၊ မိဂမရ ၊ ပု ၊ [မိဂ √ မရ+အ] မိဂေါ မရတိ ယေနာတိ–မိဂမရော၊ သောဧဝ–မိဂမဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၃။ ကတိုး။ မိဂမရ၊ ကတိုး။

မိယျတိ ။ [√ မရ+အ+တိ] မိယတိ၊ – ကွစာဒိသုတ္တေန ဧကယကာရဿ ကွစိ လောပေါ ဟောတိ။ ရူ၊ ၄၈၂။ သေ၏။ မိယျမာန။

မိန ၊ ပု ၊ [√ မရ+ဉ္ဇိန] မရ–ပါဏာစာဂေ၊ ဉ္ဇိနော, ရလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၁။ ငါး။

အတ္တမာရဏ ၊ တိ ၊ [အတ္တ √ မရ+ဏော+ယု] မိမိ ကိုယ်ကို သေစေတတ်သော။ အတ္တမာရဏိယ။

အနုမရတိ ။ [အနု √ မရ+အ+တိ] အနုမိယတိ၊ အတူတကွ သေ၏၊ အတူတကွ ချုပ်၏။

အပမာရ၊ အပသ္မာရ ၊ ပု ၊ [အပ √ မရ+ဏ] ဓာတ်၏အစဉ် သ–လာက အပသ္မာရ၊ ဝက်ရူးနာ။

အဘိမာရ ၊ ပု ၊ [အဘိ √ မရ+ဏ] သူသတ်သမား၊ ရာဇာနံ မာရာပေတွာပိ အဘိမာရေ ယောဇေတွာပိ။ ဝိ ၄–၃၊ ၇၈။

အဿမာရက ၊ ပု ၊ [အဿ √ မရ+ဏော+ကွ] အဿေ မာရေတီတိ–အဿမာရကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၇။ နွယ်သာကီ၊ ရာသီပင်။

ကရမရ ၊ ပု ၊ [ကရ √ မရ+အ] သတ္တုနံ ကရေန ဟတ္ထေန မရိတဗ္ဗတ္တာ–ကရမရော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၇။ သုံ့ရလူ(သုံ့ပန်း)။

ပဋိမာရေတိ ။ [ပတိ √ မရ+ဏော+တိ] သတ်စား သတ်၏(သေစား သေစေ၏)။

သုံသုမာရ ၊ ပု ၊ [သုံသု+မာရ] သုံသုမာရောတိ သမုဒိတနာမံ၊ [√ သသ+ဥ] သသတီတိ–သုသု၊ သုသုဧဝ–သုံသု၊ [√ မရ+ဏော+ဏ] မာရေတီတိ–မာရော၊ သုံသုဧဝ မာရော–သုံသုမာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၄။

သံသုမာရ [√ သသ+ဥ] သသတိ ဟိံသတီတိ–သသု၊ [√ မရ+ဏော+ဏ] မာရေတီတိ–မာရော။ [သသု+မာရ] သသုဧဝ မာရော–သသုမာရော။ သက္ကတအဘိဓာန်ဦးကာ။ ဤ၌ကား သသု–ကို သံသု–ပြုသည်။ ဓာန်ဦနိဿယ။

သုသုမာရ [သုသု √ မရ+ဏော+ဏ] သုသုံ မာရေတီတိ–သုသုမာရော၊ မိကျောင်း။

သုသု ၊ တိ ၊ [√ သသ+ကု] သသတိ ဇိဝ တီတိ–သုသု= ယုဝါ။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ကလေး သူငယ်၊ ငယ်သောသတ္တဝါ။

http://www.dhammadownload.com

သိသုမာရ,သိံသုမာရ= နက္က, Crocodile.သူ၊ သက္ကတ သိသု-သည် ပါဠိ၌ သုသု-ဖြစ်လာသည်။

သုမရဏ ၊ န ၊ [သု ✓ မရ+ယု] ကောင်းစွာသေခြင်း။

မရိသ၊ မရိသု

ဘူ+ဒိ+စု= သဟနေ-သည်းခံခြင်း၌။

ဘူ=သေစနေ-သွန်းလောင်းခြင်း၌။မရိသတိ၊ မရိသျတိ၊ မရိသေတိ၊ မရိသယတိ။

မရိသတိ။ [✓ မရိသု+အ+တိ] မရိသတိ, မရိသယတိ၊ သည်းခံ၏။ မရိသ၊ မရိသန၊ မရိသနိယ။

အမရိသန ၊ တိ ၊ [န+မရိသန] မရိသ-သဟနေ၊ မရိသိယတေ-မရိသနံ၊ ဘာဝေ ယု၊ နတ္ထိ မရိသနံ ခမာ အသ-အမရိသနော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၃၂။ သည်းခံမှု မရှိသော၊ အမျက်ထွက်တတ်သော။

မာရိသ ၊ တိ ၊ [✓ မရိသု+ဏ] ဆင်းရဲကင်းသော၊ ဆင်းရဲကို သည်းခံနိုင်သော။

မလ၊ မလ္လ

ဘူ= ဓာရဏေ-ဆောင်ခြင်း၌။ မလတိ၊ မလ္လတိ။

မလ ၊ န ၊ [✓ မလ+အ]မလ-စလနေ၊ အ၊ မလ-ဓာရဏေ ဝါ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၇၄။ ကျင်ကြီး၊ အညစ်အကြေး, ချေး၊ မင်။

မလယ ၊ ပု ၊ [✓ မလ+ယကန်] မလတိ ဓရတိ စန္ဒနာဒိကန္တိ-မလယော။ ကောတ္ထုဘာ။ မလယတောင်၊ (အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းရှိ တောင်တန်းတစ်ခု၊ ယင်းတောင်တန်းပေါ်၌ စန္ဒကူးပင်များကို အများအားဖြင့် ရအပ်သည်၊) အာရာမ်၊ ဆီးနှင်းများသောအရပ်။

မလ္လ ၊ တိ ၊ [✓ မလ္လ+အစ်] ကောတ္ထုဘာ။ သန်မာသော, အင်အားရှိသော၊ ကောင်းသော။ ပု ။မလ္လောဧဝ-**မလ္လကော**။ သူစိ။ နပမ်းသမား။ ပု ။မလ္လတိုင်း။ တိ ။နာရာယဏကို ဆည်းကပ်ခစားသော။ မလ္လဂဏ၊ နာရာယဏကို ဆည်းကပ်ခစားသူအပေါင်း။

မလ္လက ၊ ပု ၊ [✓ မလ္လ+ဏ္ဍု] မလ္ဂ-ဓာရဏေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၈။ စလောင်း၊ သောက်ရေခွက်၊ (အုန်းမှုတ်။ ကောတ္ထုဘာ။) မီးတိုင်, မီးခွက်၊ ချေးပွတ် (ချေးပွတ်စရာ အရာဝတ္ထု၊ ထွေးခံ, ပြတို့။ ပေါ။) မလ္လိယတေ ဓာရိယတေ အတြာတိ-မလ္လကော= ဒီပါရုပတ္ထာဒိ။ ဓာတ္ဝတ္ထု။

မလ္လိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ မလ္လ+ကွ+က+အာ] မလ္လတေ ဓာရိယတေ သဗ္ဗေဟိတိ-မလ္လိကာ၊ မလ္လ-ဓာရဏေ၊ ကွ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၄။ စံပယ်, ကြက်ရုံး။ ပု ။ **မလ္လိကာ၊** မလ္လ-ဓာရဏေ, ကွ၊ သညာယံ ကော၊ မလ္လိကော၊ ဟံသဘေဒေ စ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၄၇။ ဟသ်ာ(ငန်း, ဝမ်းဘဲ) အထူး၊ သမန်းမြက်။

မာလက ၊ ပု ၊ [✓ မလ+ဏ္ဍု] မလတေ ရောဂံ-မာလကော။ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၀။ တမာ။

မာလတီ ၊ ထီ ၊ [✓ မလ+တ+ဤ] မလ-ဓာရဏေ၊ တော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၆။ မြတ်လေး။

မာလာ ၊ ထီ ၊ [✓ မလ+အ+အာ] မလ-ဓာရဏေ၊ အ၊ မာလာဝ **မာလျံ**။ ဓာန်ဦး၊ ၃၀၇။ ပန်း၊ ပန်းကုံး၊ အစဉ်အတန်း။

မာလုဝ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ မလ+ဏုဝ] မလ, မလ္ဂ-ဓာရဏေ၊ မလတိ ဓာရေတီတိ-မာလုဝေါ= ပတ္တ လတာ။ မောဂ်-၇၊ ၂၀၂။ မာလောနွယ်၊ ခွေးတောက်နွယ်။ သံ= မာလု။

အာမလကီ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ မလ+ဏ္ဍု+ဤ] မလ-ဓာရဏေ၊ ဏ္ဍု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၉။ ဆီးဖြူ။

ပရိမလ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ မလ+ဏ] မလ, မလ္ဂ-ဓာရဏေ၊ ပရိမလ္လတေ ဓာရိယတေတိ-၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၄၅။ လူတို့၏ ညှစ်-နယ်-ကြိတ်-သွေး-ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နုံသာ။

မဝ

ဘူ= ဗန္ဓနေ-ဖွဲ့ချည်ခြင်း၌။ မဝတိ။

မသ

ဘူ= သဒ္ဒ ဟိံသာ မသန ရောသနေသု-အသံပြုခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, သုံးသပ်ခြင်း, ချုပ်ချယ်စောင်းမြောင်းခြင်းတို့၌။ မသတိ။

မသတိ ။ [✓ မသ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ သုံးသပ်၏၊ ထိုးဖောက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

မံသ ၊ န ၊ [✓ မသ+အ] မသိယတေ အာမသိယ တေတိ-မံသံ။ ဝိ-လံ-၁၊ ၇၈။ အသား။

မင်္ဂိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ မသ+သိကန်+အာ] ပိသော-၊ မသတိ သဒ္ဒါယတီတိ-မင်္ဂိကာ။ ကောတ္ထုဘာ။ ယင်၊ ပျားကောင်။

http://www.dhammadownload.com

မစ္ဆ ၊ ပု ၊ [✓မသ+ဆ] မသ–အာမသနေ၊ မသတိ ဇလန္တိ–မစ္ဆော= မီနော။ မောဂ်–၇၊ ၄၃။ ငါး။

မစ္ဆရ၊ မစ္ဆေရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓မသ+ဆရ] မစ္ဆေရ [✓မသ+ဆေရ] မသ–အာမသနေ၊ တဏှာယ ပရာမသနံ–မစ္ဆေရံ= သကသမ္ပတ္တိနိဂုဟနံ၊ မစ္ဆရံ တဒေဝ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၇။ မိမိစည်းစိမ်ကို လျှို့ဝှက်ခြင်း၊ နှမြောခြင်း၊ စေးနဲခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း။ မစ္ဆရိယ၊ မစ္ဆရမေဝ–မစ္ဆရိယံ၊ သကတ္ထေ ဏ္ဍယော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၈။

မစ္ဆရာယတိ ။ [မစ္ဆရ+အာယ = မစ္ဆရာယ+တိ] နာမ ဓာတု။ နှမြောဏ၊ ဝန်တိုဏ။ မစ္ဆရာယန၊ မစ္ဆရာယန္တ၊ မစ္ဆရာယန္တီ၊ မစ္ဆရာယိတ၊ မစ္ဆရာယိတွာ။

မဆ္ဆိကာ ၊ ထီ ၊ [✓မသ+သိကန်+အာ] သိကန်မ သ–ကို ဆ–ပြု၊ သ–ကို ပရရုပ် ဆ–ပြု၊ ယင်းဒုတိယ အက္ခရာ ဆ–ကို ပဌမအက္ခရာ စ–ပြု၍ မဆ္ဆိကာ ပြီးသည်။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၃၆–၌ ကွဿ ဆ္ဆတ္တံ–မဆ္ဆိကာ မက္ခိကာ–ဟု ပြဆိုထားသည်၊ ယင်။

မဒ္ဒ ၊ တိ ၊ [✓မသ+တ] မသ–အာမသနေ, ဝိဇ္ဈနေစ၊ မသီယိတ္ထာတိ–မဒ္ဒေ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၂။ ပုတ်ခတ် အပ်သော၊ ထိုးအပ်သော၊ နူးညံ့သော၊ ချောမွတ်သော၊ ပြေပြစ်သော။ ပု ။ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ထိုးခြင်း။ နာ ။အပေါက်။

မတ္ထက ၊ ပု+နာ ၊ [✓မသ+က] မသ–အာမသနေ၊ သဿ တ္ထင်= (ဓာတွန် သ–ကို တ္ထ–ပြု။) မသီယ တေတိ–မတ္ထကံ–သီသံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ [✓မသ+တ္ထ+က] မသ–အာမသနေ၊ တ္ထော, သကတ္ထေ ကောစ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၆။ ဦးခေါင်း၊ အထက်, အပေါ်, ထိပ်၊ အထွတ်အထိပ်၊ အပြီး အဆုံး။

[✓မသ+ထက] မသ–အာမသနေ၊ ထကော၊ [မတ္ထက+ဏ] မတ္ထကေ, သီသေ ဝါ ဇာတော–မတ္ထကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၄၉။ အညောက် (အပင်ပေါက်)။

မတ္ထု ၊ နာ ၊ [✓မသ+ထု] မသ–အာမသနေ၊ ဒဓိ· အာမသတီတိ–မတ္ထု= ဒဓိမဏ္ဍော။ မောဂ်–၇၊ ၈၉။ နို့ခမ်းကြည်၊ ဒိန်ရည်။

မသက ၊ ပု ၊ [✓မသ+ဏ္ဍု] မသတိ သဒ္ဒံ ကရောတိ, ရောသေတိ, ဟိသိတိ, အာမသတိ စာတိ–မသကော= မကသော။ ဓာတွတ္ထ။ ခြင်၊ ယင်၊ (ပါဠိ၌၌ မကသ, မသက–နှစ်မျိုးပင် ရှိသည်။)

မသာရက ၊ ပု ၊ [✓မသ+အာရ+က] မသ–အာမသနေ, အာရော, သကတ္ထေ ကော၊ ယဿ ပါဒစ္ဆိဒ္ဒေ အဋ္ဌနိ ပဝိသိတွာ တိဋ္ဌတိ၊ သော မသာရကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၀။ အခြေခိုင် အပေါင်စွပ်သော ညောင်စောင်း။

မသာရ, မသာရက ၊ပု၊[✓မသ+ကို]=[မသ ✓အရ+အဏ်] မသံ ပရိမာဏံ ကုရုတီတိ–မသာရော။ [မသာရ+က] မသာရကော။ ကောတ္ထုဘာ။ မြရတနာ၊ နီလာ၊ မသာရဂလ္လ၊ မြကျောက်အမျိုးအစား၊ ဖလ်သတ္တု၊ ချက်ကျောက်၊ မိုး။

မသိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓မသ+ဣ] မသ–အာမသနေ၊ မသီယတီတိ–မသိ= မေဒ္ဒာ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ မင်၊ မီးသွေး၊ အိုးမဲ။

မသီယတိ ။ [✓မသ+ယ+တေ] မသီယတိ၊ သုံးသပ် အပ်၏။

မသူရ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓မသ+ဥရ] မသ–အာမသနေ၊ မသီယတီတိ–မသူရော= ဝိဟိဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၁။ ပဲရာဇာ၊ ပဲနီကလေး၊ ကြံဟင်းညို။

မသု ၊ နာ ၊ [✓မသ+သု] မသီယတီတိ–မသု= ပုရိသမုခေ ပဝဒ္ဓလောမာနိ။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၉။ မုတ်ဆိတ်။

မာရမသန ၊ တိ ၊ [မာရ ✓မသ+ယု] မာရ်တို့ကို နှိမ်နင်းဖျက်ဆီးတတ်သော။

မာသ ၊ ပု ၊ [✓မသ+ဃဉ်] ကောတ္ထုဘာ။ ကောက်ပဲသီးနှံ၊ မတ်ပဲ၊ ကစ်ပဲ၊ လ(ရက်–၃၀)။ **မာသက** ၊ ပု ၊ [မာသ+က] တစ်ပဲ၊ (ရှစ်စပါး, သို့မဟုတ် နှစ်ချင်ရွေး။)

အနုမသတိ ။ [အနု ✓မသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏။ အနုမသန၊ အနုမသိတွာ၊ အနုမဿ၊ သုံးသပ်၍၊ ဆင်ခြင်၍, သက်ဝင်၍, သိမ်းဆည်း၍။

အာမသတိ ။ [အာ ✓မသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏၊ ကိုင်၏, တို့ထိ၏၊ ပြင်းစွာသုံးသပ်၏၊ ရှေးရှု သုံးသပ်၏။ အာမသန၊ အာမသန္တ၊ အာမသိတဗ္ဗ၊ အာမသိတုံ၊ အာမသိတွာ၊ အာမသေ။

http://www.dhammadownload.com

အာမိသ ၊ နာ ၊ [အာ ✓ မသ+အ] ကိလေသေဟိ အာမသီယတီတိ–အာမိသံ။ မဋီ–၃၊ ၂၄၇။ ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်၊ ပစ္စည်းလေးပါး၊ တံစိုးလက်ဆောင်၊ ကိလေသာကာမ။

အာမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ မသ+တ] မသ–အာမသနေ၊ အာမသီယိတ္ထာတိ–အာမဋ္ဌော။ ရူ၊ ၆၂၆။ သုံးသပ်အပ်သော။

ဥမ္မသတိ ။ [ဥ ✓ မသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏၊ တို့ထိ၏၊ အထက်သို့ပင့်၍ သုံးသပ်၏။ ဥမ္မသနာ။

ဩမသတိ ။ [အဝ ✓ မသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏၊ နှုတ်လုံထိုး၏၊ ဆဲရေး၏၊ ကဲ့ရဲ့၏။ ဩမဋ္ဌ၊ ဩမသ၊ ဩမသနာ။

ပရာမသတိ ။ [ပရာ ✓ မသ+အ+တိ] မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်၏၊ ထိုမှဤမှ သုံးသပ်၏၊ စမ်း၏။ ပရာမဋ္ဌ၊ ပရာမဋ္ဌ၊ ပရာမသန၊ (ပရာမသီယတေ၊ –အပ်၏။) ပရာမာသ၊ (ပရာမာသီ။)

အာမာသ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ မသ+ဏ] အာမသီယတေတိ–အာမာသော၊ သုံးသပ်–ကိုင်တွယ်အပ်သော။ ပု ။သုံးသပ်–ကိုင်တွယ်ခြင်း။ **ပရာမာသော** [ပရ+အာမာသ] မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း။

ပရိမသတိ ။ [ပရိ ✓ မသ+အ+တိ] ထက်ဝန်းကျင်မှ သုံးသပ်၏။ **ပရိမဋ္ဌ၊** အပြေအပြစ်ပြုအပ်သော၊ သိမ်မွေ့ပြေပြစ်သော။

ပစ္စာမသတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ မသ+အ+တိ] သုံးသပ်၏၊ စွဲယူ၏၊ တစ်ဖန်(ပြန်၍)သုံးသပ်၏၊ စွဲယူ၏။ ပစ္စာမဋ္ဌ၊ ပစ္စာမသန၊ ပစ္စာမသန္တ၊ ပစ္စာမသိတုံ၊ ပစ္စာမသိတွာ၊ (ပစ္စာမသီယတိ၊ –အပ်၏။) ပစ္စာမာသ။

ဝိပရိမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရိ ✓ မသ+တ] အထူးထူးအပြားပြား သုံးသပ်အပ်သော။

ဝေမဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [ဝိ ✓ မသ+တ] အုန်းမှုတ်၏အပေါက်ကို ကဲ့သို့–ဖီလာဖြောင့်မတ် ဖောက်အပ်သော။

သမ္မလိမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ ✓ မသ+တ] ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ လှည့်မွေခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်(အလုံးစုံသောအဖို့) အားဖြင့်–သုံးသပ်ခြင်း၊ မျက်စဉ်းထည့်ခတ်ခြင်း၊ ထိုးဖောက်ခြင်း၊ လိုးဖြတ်ခြင်း။

သမ္မသတိ ။ [သံ ✓ မသ+အ+တိ] ကောင်းစွာ–သုံးသပ်၏၊ –ဆင်ခြင်၏၊ ဝိပဿနာရှု၏။ သမ္မသ၊ သမ္မသိတွာ၊ သမ္မသိတုံ၊ သမ္မသန္တ၊ သမ္မသန္တီ၊ သမ္မသမာန၊ (သမ္မသီယတိ၊) သမ္မသန၊ သမ္မသနီယ၊ သမ္မသိတ၊ သမ္မသိတု။

ရောမဋ္ဌ ၊ ပု+နာ ၊ [ရောဂ ✓ မသ+တ] ရောဂံ မသတိ ဟိံသတီတိ–ရောမဋ္ဌော၊ စားမြို့ပြန်ခြင်း။ **ရောမဋ္ဌက** [ရောမဋ္ဌ+က] စားမြို့ပြန်တတ်သော။

သုပရာမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+ပရာ+အာ ✓ မသ+တ] ကောင်းစွာ အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်သော။

သုမဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု ✓ မသ+တ] ကောင်းစွာပြေပြစ်သော၊ ချောမောသော။

မသီ

ဒိ= ပရိမာဏ ဝိကာရေသု–နှိုင်းယှဉ်ခြင်း, ဖောက်ပြန်ခြင်းတို့၌။ မသတိ။

မာသ ၊ ပု ၊ [✓ မသီ+ဏ] မသီ–ပရိမာဏော၊ ကမ္မနိဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄။ (တန်ခူး–စသော)လ။

မာသက [မာသ+က] ရှစ်စပါးအလေးချိန်၊ –နှစ်ချင်ရွေး အလေးချိန်၊ တစ်ပဲ။

ကမ္မာသ ၊ ပု ၊ [ကလ+မာသ] ကလျတေတိ–ကလော၊ မသီ–ပရိမာဏော၊ မသီယတေတိ–မာသော၊ ကမ္မနိဏော၊ ကလောဧဝ မာသော–ကမ္မာသော၊ လဿမော။ [ကလ ✓ မသီ+ဏ] ကလန် ဝါ–ကလော၊ တံ မဿတီတိ–ကမ္မာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၉။ ပြောက်ကျားသောအဆင်း။

မတ္ထက ၊ ပု ၊ [✓ မသီ+ထ+က] မသီ–ပရိမာဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၆။ ဦးခေါင်း၊ အပေါ်၊ ထိပ်၊ အထွတ်၊ အထိပ်၊ အပြီး, အဆုံး၊ အညောက်။

မာသရ ၊ ပု ၊ [✓ မသီ+အရ] မသီ–ပရိမာဏော, အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၆။ ထမင်းရည်။

မသု

ဘူ= မစ္ဆေရေ–ကိုယ့်ဥစ္စာကို ဝန်တိုခြင်း၌။ မစ္ဆရတိ။

မစ္ဆရ၊ မစ္ဆေရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ မသု+ကွိ] အနုဗန်ကို မချေရ။ နျာသ၊ ၆၃၀။ မစ္ဆရတီတိ–မစ္ဆရော၊ ဧဝံ မစ္ဆေရော။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၀။ ဝန်တိုခြင်း။ တိ ။ ဝန်တိုသော။ မစ္ဆရဿ ဘာဝေါ–မစ္ဆရိယံ၊ ဝန်တိုခြင်း။ မစ္ဆရိတ၊ မစ္ဆရီ။

http://www.dhammadownload.com

မသု-အာမသနေ၊ စ္ဆေရစ္ဆရပစ္စယာ၊ မစ္ဆရမေဝ-မစ္ဆရိယံ၊ သကတ္ထေ ဣယော၊....မသု-မစ္ဆေရေ တိပိဓာန်။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၈။

မစ္ဆရိယ ၊ နာ ၊ [✓ မသု+ကွိ] သု-ကို စ္ဆရိယ-ပြု။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၀။ ဝန်တိုခြင်း။

မဟ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ-ကြီးပွားခြင်း၌။

စု+ဘူ= ပူဇာယံ-ပူဇော်ခြင်း၌။ မဟတိ၊ မဟေတိ၊ မဟယတိ။

မဟတိ ။ [✓ မဟ+အ+တိ] ကြီးပွား၏၊ ပူဇော်၏။ မဟန၊ မဟနီယ၊ မဟန္တ၊ မဟတီ၊ မဟယိတွာ၊ မဟိတ။

မဃဝ ၊ ပု ၊ [✓ မဟ+အ] မဟိတဗ္ဗတ္တာ-မဃဝါ၊ မဟ-ပူဇာယံ၊ ဟဿ ဃဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀။ သိကြား။

မဃဝသဒ္ဒေါ ယုဝသဒ္ဒသဒိသောတိ ရူပသိဒ္ဓိယံ (၆၆) ဝုတ္တံ၊ ဂုဏဝါဒိဂဏိကောတိ သဒ္ဒနီတိယံ (နီတိပဒ၊ ၂၂၀) ဣစ္ဆိတော၊ အဃန္တိ ဒုက္ခံ ပါပဥ္စ ဝုစ္စတိ, နာ အဃံ မဃံ-သုခံ ပုညဥ္စ၊ မဃော ဣတိ ပုရာဏံ နာမံ အဿ အတ္ထီတိ-မဃဝါတိ အတ္ထော ပါဋိယံ (သံ-၁၊ ၂၃၂) ဒိဿတိ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၉၇။ သိကြား။

မဃာ ၊ ထီ ၊ [✓ မဟ+ဃ+အာ] မဟိဿ ဟလောပေါ၊ မဟီယတိ ပူဇီယတီတိ-မဃာ= နက္ခတ္တံ။ မောဂ်-၇၊ ၃၈။ (ဟဿ ဃတ္တံ။ ကောတ္ထုဘ။ ဤအလိုဃ်-ကား အနုဗန်မျှသာ၊) [✓ မဟ+အ+အာ] မဟီယတေ ကာရိယတ္ထိကေဟီတိ-မဃာ၊ ဟဿ ဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉။ မဃနက္ခတ်။

မဟ ၊ ပု ၊ [✓ မဟ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ ပွဲလမ်းသဘင်၊ ပူဇော်ပွဲ၊ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း။ တိ ။ပူဇော်အပ်သော။

မဟန္တ ၊ တိ ၊ [✓ မဟ+အန္တ] မဟ-ပူဇာယံ။ အန္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၀။ ပြန့်ကျယ်သော၊ ကြီး-မြတ်သော။

မဟိကာ၊ မဟိယာ ၊ ထီ ၊ [✓ မဟ+ဏွု+အာ] မဟီယတေ ရာဂီဟီတိ-မဟိကာ၊ ဏွု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆။ ဆီးနှင်း။

[✓ မဟ+ကိက+အာ] မဟီယတိ ပူဇီယတီတိ-မဟိကာ= ဟိမံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂။ ဆီးနှင်း၊ က-ကိုယ-ပြု၊ မဟိယာ၊ ဆီးနှင်း။

မဟိတ ၊ တိ ၊ [✓ မဟ+တ] မဟ-ပူဇာယံ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

မဟိလာ ၊ ထီ ၊ [✓ မဟ+ဣလ+အာ] အရ, မဟ-ပူဇာယံ၊ မဟီယတိ ပူဇီယတီတိ-မဟိလာ။ ဣတ္ထီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၉။ မိန်းမ။

မဟိသ ၊ ပု ၊ [✓ မဟ+ဣသ] မဟ-ပူဇာယံ၊ မဟတီတိ-မဟိသော။ ရူ၊ ၆၈၃။ ကျွဲ။

မဟီ ၊ ထီ ၊ [✓ မဟ+အ+ဤ] မဟ-ပူဇာယံ၊ အ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁၊ ၆၈၂။ မြေ၊ မဟီမြစ်။

မဟေသီ ၊ ထီ ၊ [✓ မဟ+သက်+ဤ] မဟိဿ ဧက်-(မဟဓာတ်၏ အန္တာဝယဝ ဧ-လာ၊) မဟီယတီတိ-မဟေသီ= ကတာဘိသေကာ ပဓာနိတ္ထီ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၅။ [✓ မဟ+ဣသ+ဤ] မဟ-ပူဇာယံ, ကမ္မနိ ဣသော, ဣသေ၊ တတော ဤ၊ မဟတိယော ရာဇိတ္ထိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၂။ အဘိသိက်သွန်းပြီးသော မိဖုရား၊ မိဖုရားခေါင်ကြီး။

မဟောရ ၊ ပု ၊ [✓ မဟ+သြရ] မဟီယတိ ပူဇီယတီတိ-မဟောရော= ဝမ္မိကော။ မောဂ်-၇၊ ၁၇၄။ တောင်ပို့။

ဝိမှယ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ မဟ+အ+ဏျ] ဝိပုဗ္ဗော မဟ-ပူဇာယံ၊ ဘူဝါဒိ၊ ဏျော၊ မန္တလောပေါ၊ ဝိမှယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၆။ အံ့သြအပ်သော၊ (အံ့သြဖွယ်။)

သုမဟန္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ မဟ+အန္တ] အလွန်ကြီးကျယ်သော၊ အလွန်မြင့်မြတ်သော။

မဟိ

ဘူ= ဝုဒ္ဓိယံ-ကြီးပွားခြင်း၌။

စု= ဘာသာယံ-ပြောဆိုခြင်း၌။ မံဟတိ၊ မံဟေတိ၊ မံဟယတိ။

မာ

ဘူ+ကီ+တ+ဒိ= မာန ပရိမာနေသု-မြတ်နိုးခြင်း, နှိုင်းချိန်ခြင်းတို့၌။

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ မာတိ၊ မိနာတိ၊ မိနောတိ၊ မာယတေ။

မာတိ ။ [✓ မာ+အ+တိ] မြတ်နိုး၏၊ နှိုင်းချိန်၏၊ ယူ၏။ မာတိ မိနန္တောဝိယ ဟောတိ၊ မဋီ-၃၊ ၂၆၂။ မာတိ-ဂဏ္ဍာတိ။ အပ-၄-၂၊ ၁၇၆။ (မီယတိ၊ ဖန်ဆင်းအပ်၏၊ နှိုင်းယှဉ်အပ်၏။)

http://www.dhammadownload.com

မဏ် ၊ ထိ+ပု ၊ [√မာ+ဏ်] မာ–မာနနေ၊ မိယတိ အတိမာနိယတိ အာဘရဏ် ဧတေနာတိ–မဏ်။ သူစိ။ ကျောက်မျက်ရတနာ။

မတ္တ ၊ ထိ+နု ၊ [√မာ+အတ္တ] ပုဗ္ဗသရလောပေါ၊ မာနုံ–မတ္တံ= ပမာဏံ, ပရိစ္ဆေဒေါစ။ မောဂ်–၇၊ ၈၁။ အတိုင်းအရှည်၊ အပိုင်းအခြား။ ထိ ။ နည်းသည်၊ အနည်း။

မယူခ ၊ ပု ၊ [√မာ √ဥခ+အ] မာ–မာနေ၊ ဥခ–ဂတျတ္ထော ဒဏ္ဍကောဓတု။ မာယ မာနာယ ဥခတိတိ–မယူခေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၄။ အရောင်။ [√မာ+ဥခ] မာ–ကို မယ–ပြု၊ မာတိ ပရမာတိ ဝါတိ–မယူခေါ= ကိရဏော။ ကောတ္ထုဘာ။ အရောင်၊ မီးတောက်မီးလျှံ၊ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းခြင်း၊ တံလျှပ်၊ နေနာရီ၏ သံချောင်း၊ သံငုတ်–ဟု ကောတ္ထုဘာဒ္ဒ ၅–နက် ပြထားသည်။

မာ ၊ ထိ ၊ [√မာ+က+အာ] ကျက်သရေ၊ အမိ။ ပု ။ [√မာ+ကွိ] အတိုင်းအတာ၊ လ။ ကောတ္ထုဘာ။ မာယတိ သဗ္ဗနေဟိတိ–မာ၊ မိယတိ မာနိယတိတိ ဝါ–မာ။ သူစိ။ [ပုဏ္ဏ+မာ] ပုဏ္ဏော မာ စန္ဒော ယတ္ထ, ပုဏ္ဏမဿယံ ဝါ တိထိ–**ပုဏ္ဏမာ**၊ ပုဏ္ဏိမာတိ ပါဠေ ပန သတိ [ပုဏ္ဏ+ဣမ+အာ] စန္ဒဿ ပုဏ္ဏဘာဝေါ–ပုဏ္ဏော၊ တေန နိဗ္ဗတ္တာ–**ပုဏ္ဏိမာ**။ ဓာန်ဒို၊ ၇၃။ လပြည့်နေ့။ မာတိတိ–မာတာ။ ဓာတွတ္ထ။

မာတု ၊ ထိ ၊ [√မာ+ရာတု] မာ–မာနေ, ဓမ္မေန ပုတ္တံ မာနေတိတိ–မာတာ။ ကစ္စည်း၊ ၁၉၉၊၂၇၄, နျာသ။ အမိ။

မတ္တာ၊ မတြာ ၊ ထိ+နု ၊ [√မာ+တ] ပရိသမန္တ တော သဗ္ဗာကာရေန မိနန္တိ ဧတာယာတိ–မတ္တာ, မတြာ၊ မာနနံ ဝါ–မတ္တံ, မတြံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၅၆။ အတိုင်းအရှည်၊ အရေအတွက်၊ သတ်မှတ်ပိုင်းခြားခြင်း။ မတြာ၊ မျက်စိတစ်မှိတ်မျှသောအချိန်။

မာဓု ၊ ပု ၊ [√မာ+ဓု] မာ–ပရိမာဏော၊ ဓု။ ဓာန်ဒို၊ ၂၈၁။ သည်းခြေ။

မာန ၊ နု ၊ [√မာ+ယု] မိယတေ ပရိစ္ဆိန္နိယတေ ယေန, တံ–မာနံ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၇၉။ ခြင်အိုး၊ ခြင်ခွက်၊ ချိန်ခွင်၊ ပေကြိုး, ပေတန်–စသည်၊ ချင့်ချိန်တိုင်းတာခြင်း။

မာယာ ၊ ထိ ၊ [√ မာ+ယ+အာ] မာ–မာနေ၊ မေတိ ပရိမေတိ အညေန ဥတ္တမေန ဂုဏေန အတ္တနော အဂုဏန္တိ–မာယာ= သန္တ ဒေါသပဋိစ္ဆာ ဒနလက္ခဏာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၀။ မိယတေ အနယာတိ–မာယာ။ ကောတ္ထုဘာ။ စဉ်းလဲခြင်း၊ အယောင်ဆောင်ခြင်း၊ မျက်လှည့်။

မာလာ ၊ ထိ ၊ [√မာ+လ+အာ] မာ–မာနေ၊ မိယတိ ပရိမိယတီတိ–မာလာ= ပန္တိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၈။ အစဉ်, အတန်း၊ ပန်း, ပန်းကုံး။

မာသ ၊ ပု ၊ [√မာ+သ] မိယျတေ တိထိနံ ခယော ဝုဒ္ဓိစာနေန–မာသော= စန္ဒော၊ လ။ [ပုဏ္ဏ+မာသ] ပုဏ္ဏောစ သော မာသောစာတိ–**ပုဏ္ဏမာသော**။ [ပုဏ္ဏမာသ+ဏ+ဤ] တဿာယံ တိထိ, ပုဏ္ဏမာသော ယဿမတ္ထိတိ ဝါ–**ပုဏ္ဏမာသီ**။ ဓာန်ဒို၊ ၇၃။ လပြည့်နေ့။

မာဋ္ဌ၊ မာဋ္ဌက ၊ ပု+နု ၊ [√မာ+ဋ္ဌ] မာ–မာနေ၊ မိယတိ ပရိမိယတီတိ–မာဋ္ဌော= ဧကကူဋသင်္ဂဟိတော အနေက ကောဏဝန္တော ပဋိဿယဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၅။ အထွတ်တစ်ခုမှာ ပေါင်းဆုံထားသည့်ထောင့် အများအပြားပါရှိသောအိမ်အထူး၊ စည်းဝေးရာ အဆောက်အအုံ၊ တန်ဆောင်းဝန်း၊ **မာဋ္ဌက**၊ တန်ဆောင်း။

မိတ ၊ တိ ၊ [√မာ+တ] မာ–ပရိမာဏော၊ တော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၁၀။ ရေတွက်အပ်သော၊ ချင့်ချိန်အပ်သော၊ တိုင်းတာအပ်သော။

မိနာတိ ။ [√မာ+နာ+တိ] မာ–မာနေ၊ ကွစိမာတူတိ အာဒိနာ မာန္တာသ ကြကာရော၊ မိနာတိ၊ ကမ္မေ မိယတိ။ ရူနာ၊ ၃၁၆။ နာ–၏ အ–ကို ရဿပြုက မိနတိ၊ တိုင်းတာ၏၊ နှိုင်းယှဉ်၏၊ ချိန်တွယ်၏။ မိနန၊ မိနန္တ၊ မိနမာန၊ မိနိတ၊ မိနိတဗ္ဗ၊ မိနိတုံ၊ မိနိတွာ၊ မိနိယမာန၊ (မိနီ ယတိ၊ –အပ်၏။) မိနေတဗ္ဗ၊ မိနေတုံ၊ မေတဗ္ဗ။

အနုမာန ၊ နု ၊ [အနု √မာ+ယု] နှိုင်းချိန်မှန်းဆတတ်သော–ဉာဏ်၊ ရည်ရော်မြော်ထောက် တတ်သော–ဉာဏ်။

အနုမိနန္တ ၊ တိ ၊ [အနု √မာ+နာ+အန္တ] ချင့်ချိန်သော၊ နှိုင်းဆသော။ အနုမိနိတဗ္ဗ၊ အနုမေတဗ္ဗ၊ အနုမေယျ။

http://www.dhammadownload.com

အဘိနိမ္မိနာတိ ။ [အဘိ+နိ √ မာ+နာ+တိ] မာ-မာနေ၊ ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ မာန္တသ ဣကာရော၊ ရူနှာ၊ ၃၁၆။ ဖန်ဆင်း၏။ အဘိနိမ္မာန၊ အဘိနိမ္မိတ၊ အဘိနိမ္မိတွာ၊ အဘိနိမ္မိနန္တ၊ အဘိနိမ္မိတုံ၊ အဘိနိမ္မိယမာန။

ဥပမိနာတိ ။ [ဥပ √ မာ+နာ+တိ] နှိုင်းယှဉ်၏၊ တိုင်းတာ၏။ (ဥပမီယတိ၊ -အပ်၏၊) ဥပမာ၊ ဥပမာန၊ ဥပမာနိတ၊ ဥပမေယျ။ [ဥပ √ မာ+က+အာ] ဥပမီယတေ-ဥပမာ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၅၅။

ဥပမာ ၊ တီ ၊ [ဥပ √ မာ+ကွိ+အာ] ဥပမီယတိ သဒိသီကရီယတိ ဧတာယာတိ-ဥပမာ၊ ဥပပုဗ္ဗော မာ-ပရိမာဏေ၊ ကွိ, ဣတ္ထိယမတျာဒိနာ အပ္ပစ္စယော ဝါ။ သူစိ။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။

ဥပမာန ၊ နဲ ၊ [ဥပ √ မာ+ယု] ဥပမီယတေ ယေန, တံ-ဥပမာနံ။ ဥပပုဗ္ဗော မာ-ပရိမာဏေ၊ ယု။ သူစိ။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ ဥပမာ။

ဩပမ္မ ၊ နဲ ၊ [ဥပ √ မာ+ဏျ] ဥပမီယတေ ယေန, ဩပမ္မံ၊ ဥပပုဗ္ဗော မာ-မာဏေ၊ ဏျော။ သူစိ။ [ဥပ √ မာ+မန်] ဥပမီယတေ ယေန-ဩပမ္မံ၊ မန်၊ ဥပပုဗ္ဗော မာ-မာနေ၊ ယုပစ္စယေ-ဥပမာနံ၊ ဣတ္ထိယမတိ အ၊ ဥပမာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၀။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။

ဥပမေယျ ၊ တိ ၊ [ဥပ √ မာ+ဏျ] ဥပေစ္စ မိနိတုံ အရဟတီတိ-ဥပမေယျံ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၃၃။ နှိုင်းယှဉ်သင့်သော၊ နှိုင်းယှဉ်ထိုက်(အပ်)သော။

ဦဏ္ဍိမ ၊ ပု ၊ [ဦဏ္ဍိ √ မာ+ဏ] မာ-မာနေ, သဒ္ဒေစ၊ ဦဏ္ဍိဣတိ မာယတေ သဒ္ဒါယတေတိ-ဦဏ္ဍိမော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၃။ စည်ငယ်, စည်တို။

နိမ္မိနာတိ ။ [နိ √ မာ+နာ+တိ] ဖန်ဆင်း၏။ နိမ္မာတု၊ နိမ္မာန၊ နိမ္မိတ။

နိမ္မာန ၊ နဲ ၊ [နိ √ မာ+ယု] နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ တိုင်းတာခြင်း၊ ဖန်ဆင်းခြင်း။ တိ ။ [နိ+မာန] မာန်-မာန မရှိသော။

နိမိတ္တ ၊ နဲ ၊ [နိ √ မာ+တ] အတ္တနော ဖလံ နိမိနာတီတိ-နိမိတ္တံ၊ မာ-ပရိမာဏေ, နိပုဗ္ဗော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၁။ အကြောင်း။

ပဋိမာ ၊ ထီ ၊ [ပတိ √ မာ+အ+အာ] ပတိမီယတေတိ-ပဋိမာ။ ကောတ္ထုဘ။ မာ-မာနေ၊ မာနမတြ သဒိသီကရဏံ၊ ကတ္တရိ, ကရဏေ ဝါ အ၊ ပဋိမာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၉။ ဆင်းတုတော်၊ ရုပ်တု။

ပဋိမာန ၊ နဲ ၊ [ပတိ √ မာ+ယု] နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ တုခြင်း၊ ရုပ်တု။

ပမိနာတိ ။ [ပ √ မာ+နာ+တိ] တိုင်းတာ၏၊ နှိုင်းယှဉ်၏။ (ပရိမီယတိ၊ -အပ်၏။) ပမာ၊ ပမာဏ၊ (ပမာဏယတိ၊ နှိုင်းယှဉ်မှုကို ပြု၏။ နာမဓာတု။) ပမာတု၊ ပမာယ၊ -၍။ ပမာယီ၊ ပမိတ၊ ပမိတဗ္ဗ၊ ပမိတိ။

ပမေယျ ၊ တိ ၊ [ပ √ မာ+ဏျ] ပမေတဗ္ဗန္တိ-ပမေယျံ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၃၃။ နှိုင်းယှဉ်ထိုက်သော၊ တိုင်းတာထိုက်သော။

ပရိမိနာတိ ။ [ပရိ √ မာ+နာ+တိ] တိုင်းထွာ၏။ (ပရိမီယတေ၊ -အပ်၏။) ပရိမာဏ၊ ပရိမိတ။

ပမှ ၊ နဲ ၊ [ပ √ မာ+ဟ] ပမိနောတိ-တေနာတိ-ပမှံ၊ ပပုဗ္ဗော မာ-ပရိမာဏေ၊ ဟပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၉။ မျက်တောင်မွေး။

ဥမာ ၊ ထီ ၊ [ဥ √ မာ+အာ] ကောတ္ထုဘ။ ဂေါရီ၊ ဆန္ဒင်း၊ အကျော်အစော၊ ခန်းနားကြီးကျယ်ခြင်း၊ ဆေးခြောက်ပင်၊ ပိုက်ဆံပင်၊ ပိုက်ဆံလျှော်၊ ဂုံလျှော်ပင်၊ ဂုံလျှော်၊ အဝါနုရောင်၊ (နှမ်းကြတ်-ဗီဇွာ။ ဓာန်နိသစ်။)

ဥမ္မာန ၊ နဲ ၊ [ဥ √ မာ+ယု] မြောက်ချိန်ခြင်း။

ဝိမာန ၊ နဲ ၊ [ဝိ √ မာ+ယု] ကမ္မေန ဝိသေသတော မိနီယတိ ပရိစ္ဆိန္ဒီယတီတိ-ဝိမာနံ၊ ဝိပုဗ္ဗော မာ-ပရိမာဏေ။ သူစိ။ ဘုံ, ဗိမာန်၊ နေရာဌာန။

သမ္မာတိ ။ [သံ √ မာ+အ+တိ] အလွန်မြတ်နိုး၏။

သမ္မိတ ၊ တိ ၊ [သံ √ မာ+တ] ကောင်းစွာ နှိုင်းယှဉ်အပ်သော၊ -တိုင်းတာအပ်သော။

သုနိမ္မိတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ √ မာ+တ] ကောင်းစွာ ဖန်ဆင်းအပ်သော၊ -ပြုစီရင်အပ်သော၊ -ဖြစ်စေအပ်သော။

သုပရိမိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ √ မာ+တ] ကောင်းစွာ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်, နှိုင်းယှဉ်အပ်သော။

သုပ္ပမေယျ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ မာ+ဏျ] လွယ်ကူစွာ နှိုင်းယှဉ်အပ်သော၊ နှိုင်းယှဉ်ရန် လွယ်ကူသော။

http://www.dhammadownload.com

မာန

ဘူ= ဝိမံသာယံ-စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း၌။

ဘူ+စု= ပူဇော်ယံ-ပူဇော်ပသာခြင်း၌။

စု= ပေမနေ-မြတ်နိုးစုံမက်ခြင်း၌။ ဝိမံသတိ၊ မာနေတိ၊ မာနယတိ။

မာနယတိ ။ [√မာန+ဏယ+တိ] မာနေတိ၊ မြတ်နိုး၏။ မာနန၊ မာနနီယ၊ မာနယမာန၊ မာနိတ၊ မာနိတဗ္ဗ၊ မာနိယ၊ မာနိယမာန၊ (မာနီယတိ၊ -အပ်၏။) မာနေတဗ္ဗ၊မာနေတွာ၊ မာနေန္တ ။

မညိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√မာန+ယ+တဗ္ဗ] မြတ်နိုးသင့်သော၊ ပူဇော်သင့်သော။

မာ ၊ ထိ ၊ [√မာန+ကွိ+အာ] ဓမ္မေန ပုတ္တေ မာနေတိတိ-မာ။ ဒဋ္ဌိ။ အမိ။

မာတု ၊ ထိ ၊ [√မာန+ရာတု] ဓမ္မေန ပုတ္တံ မာနေတိတိ-မာတာ။ ကစ္စညး၊ ၅၆၈။ အမိ။ **မာတုက၊** မိခင်သဖွယ်ဖြစ်သော။

မာန ၊ ပု ၊ [√မာန+အ] ဘူတေနာဘူတေန ဝါ ပရတော ဥက္ကံသကပွနေန စေတသော ဥန္နတိ-မာနော၊ မာန-ပူဇာယံ၊ စုရာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၈။ ထောင်လွှား-တက်ကြွခြင်း။ တိ ။မြတ်နိုးအပ်သော၊ နှစ်သက်အပ်သော။ န ။မြတ်နိုးခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း။ မာနတ္တ [မာန+တ္တ] မာနသဘာဝေါ-မာနတ္တံ၊ မာနတ်(ပရိဝါသ်မာနတ်)။

မာနနာ ၊ ထိ ၊ [√မာန+ယု+အာ] မာန-ပူဇာယံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၅။ ပူဇော်ခြင်း။

မာနိကာ ၊ ထိ ၊ [√မာန+အ+က+အာ] မာန-ပူဇာယံ၊ သကတ္ထေ ကော၊ အဿိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၃။ တင်း(လေးစိတ်ဝင်တောင်း)။

မာနိတ ၊ တိ ၊ [√မာန+တ] မာန-ပူဇာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၀။ ပူဇော်အပ်သော။

အနုမာနေတိ ။ [အနု √မာန+ဏော+တိ] နှစ်သက်စေ၏၊ မြတ်နိုးစေ၏၊ သိစေ၏၊ အလိုဆန္ဒကိုယူ၏။

အဘိမာန ၊ ပု ၊ [အဘိ √မာန+အ] မာန-ပူဇာယံ၊ ဝိသေသတော မာနေတိတိ-အဘိမာနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၁။ မာန်မူခြင်း။

အဝမာနိတ ၊ တိ ၊ [အဝ √မာန+တ] ဟေဋ္ဌာ ကတွာ မညတီတိ-အဝမာနိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၆။ မထီမဲ့မြင်-မလေးမစားပြုအပ်သော။

ရာမ ၊ ပု ၊ [ရာ √မာန+ကွိ] ရံဝိယ သုဝဏ္ဏံဝိယ မာနီယတီတိ-ရာမော= ရာမနာမကော ရာဇာ။ ဇဋ္ဌိ။ ရာမမင်း။

ဝိမာနေတိ ။ [ဝိ √မာန+ဏော+တိ] မြတ်နိုးမှုမှကင်းစေ၏၊ ချစ်ခင်မှုမှ ကင်းစေ၏၊ နှလုံးမသာယာမှုကို ဖြစ်စေ၏၊ ကဲ့ရဲ့၏၊ ပြစ်မှား၏၊ မထီမဲ့မြင်ပြု၏။ ဝိမာနန၊ ဝိမာနိတ၊ ဝိမာနေတွာ။

ဝိမံသတိ ။ [√မာန+သ+တိ] ရှု၊ ၅၃၃။ စုံစမ်း၏၊ မေးမြန်း၏၊ စမ်းသပ်၏၊ စုံစမ်းပြောဆို၏၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်၏၊ စိစစ်၏။ ဝိမံသက၊ ဝိမံသိတွာ၊ ဝိမံသိတုံ၊ ဝိမံသန္တ၊ ဝိမံသန္တိ၊ ဝိမံသမာန၊ (ဝိမံသိယတိ၊) ဝိမံသိယမာန၊ (ဝိမံသာပေတိ၊) ဝိမံသာပေတွာ၊ ဝိမံသယန္တ၊ ဝိမံသန၊ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာပိတ၊ ဝိမံသိတ၊ ဝိမံသိတဗ္ဗ၊ ဝိမံသီ။

သမ္မန္နတိ ။ [သံ √မာန+ဏယ+တိ] ယ-ကို ပုဗ္ဗရုပ်နှ-ပြု၊ အာ-ကိုလည်း ရဿပြု၊ ထောက်ပံ့၏၊ ပူဇော်၏၊ ချစ်ခင်၏၊ မြတ်နိုး၏။ [သံ √မာန+ယ+တိ] -အပ်၏။

သမ္မာနေတိ ။ [သံ √မာန+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ချစ်ခင်၏၊ -မြတ်နိုး၏၊ -ပူဇော်၏၊ -ချီးမြှောက်၏၊ -ချီးမွမ်း၏။ သမ္မာန၊ သမ္မာနန၊ သမ္မာနိတ၊ သမ္မာနေတဗ္ဗ၊ သမ္မာနေတွာ၊ သမ္မာနေန္တ၊ သမ္မာနေန္တိ၊ သမ္မာနေတု။

သုမာနိယ ၊ တိ ၊ [သု √မာန+ဏျ] အလွန် မြတ်နိုးအပ်သော၊ -ပူဇော်အပ်သော။

သုသမ္မာနိတ ၊ တိ ၊ [သု+သမ္မာနိတ] ကောင်းစွာ မြတ်နိုးအပ်သော၊ -စုံမက်အပ်သော၊ -နှစ်သက်အပ်သော။

မာပ

စု= မာပန မာရေ-ဖန်ဆင်းခြင်း, သတ်ခြင်း၌။ မာပေတိ၊ မာပယတိ။

မာပေတိ ။ [√မာပ+ဏော+တိ] မာပယတိ၊ ဖန်ဆင်း၏၊ တည်ထောင်၏၊ ဆောက်လုပ်၏။ မာပက၊ မာပန၊ မာပယိတွာ၊ မာပယိတွာန၊ မာပိတ၊ မာပိယမာန၊ မာပေတုံ၊ မာပေတု၊ မာပေတွာ၊ မာပေန္တ၊ သုမာပိတ။

http://www.dhammadownload.com

မာဟ

ဘူ= မာနေ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၌။ မာဟတိ။

မိ

သွာ= ပက္ခေပေ-ထည့်သွင်းခြင်း၌၊ ဟိံသနေ စ-သတ်ဖြတ်-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌လည်း။

ကီ= မာနေ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၌။

ဒိ= နိမီလနေ-မျက်စိမှိတ်ခြင်း၌။ မိနောတိ၊ မိနုတေ၊ မိနာတိ၊ မိယတိ။

မိနာတိ ။ [✓ မိ+နာ+တိ] မိနတိ၊ နှိုင်းယှဉ်၏၊ တိုင်းတာ၏။ မိနန္တ၊ မိနမာန၊ မိနာပေတဗ္ဗ၊ မိနာပေန္တ၊ မိနိတ၊ မိနိတဗ္ဗ၊ မိနိတုံ၊ မိနိတွာ၊ မိနိယမာန၊ (မိနီယတိ၊) မိနေတဗ္ဗ၊ မိနေတုံ၊ မိနေတဝေ။

မိဂ ၊ ပု ၊ [✓ မိ+ဂက်] မိယျတိ ဟိံသီယတိ မံသံ ခါဒိတုကာမေဟိ မနုဿေဟိ သီဟဗျဂ္ဃါဒိဗလဝ မိဂေဟိစာတိ-မိဂေါ= ဟရိ။ ဧဋီ။ သမင်။

မေသ ၊ ပု ၊ [✓ မိ+သက်] မိယျတိ မံသံ ခါဒိတုကာမေဟိ ဟိံသိယျတီတိ-မေသော၊ အဇော။ ဧဋီ။ သိုး။

မိနောတိ ။ [✓ မိ+ဏု+တိ] ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဏဿ နတ္တံ၊ မိနောတိ။ ရူ၊ ၅၁၂။ ထည့်သွင်း၏၊ ပိုင်းခြား၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။

မိတ္တ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ မိ+တ] သဗ္ဗဂုယှေသု နိမိယတိ ပက္ခိပိယတီတိ-မိတ္တော။ နီတိဓာ၊ ၂၄၅။ မိတ်ဆွေ၊ ထီ၌ မိတ္တာ။

မိန ၊ ပု ၊ [✓ မိ+တ] တ-ကို နဲ-ပြု၊ မိ-ပက္ခေပေ၊ မိနာတီတိ-မိနော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၀၀။ ချင့်အိုး၊ ချင့်ခွက်၊ ချင့်တောင်း။

မေခလာ ၊ ထီ ၊ [✓ မိ+ခလ+အာ] မီယတေ ပက္ခိပီယတေ ကာယမဇ္ဈဘာဂေတိ-မေခလာ၊ ခါးကြိုးတန်ဆာ။

မိရ ၊ ပု ၊ [✓ မိ+ရက်] မိ-ပက္ခေပနေ, ဒီဃောစာန္တဿ၊ မီယတေ ပက္ခိပီယတေတိ-မီရော= သမုဒ္ဒေါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၄။ သမုဒ္ဒရာ။

မေဓာ ၊ ထီ ၊ [✓ မိ+ဓ+အာ] မိ-ဟိံသာယံ, ဓော၊ မေဓာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၂။ ဉာဏ်, ပညာ။

မေဋ္ဌာ ၊ ထီ ၊ [✓ မိ+ဋ္ဌ+အာ] မိ-ပက္ခေပေ၊ မီယတိ ပက္ခိပီယတီတိ-မေဋ္ဌာ= မသိ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၅။ မင်၊ မီးသွေး။

အာမယ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ မိ+ဏ] အာဘုသော မိနောတိ ဟိံသတိ အတ္တသမဂီနရန္တိ-အာမယော= ရောဂေါ။ ဧဋီ၊ အနာ။

အာမိသ ၊ နဲ ၊ [အာ ✓ မိ+သက်] အာပုဗ္ဗော, မိ-ပက္ခေပေ၊ အာမီယတိ အန္တော ပက္ခိပီယတီတိ-အာမိသံ= ဘက္ခံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၄။ အစာ၊ ပစ္စည်းလေးပါး။

မိဋ္ဌ ၊ နဲ ၊ [✓ မိ+ဟ] ဋ္ဌ-အာဂုံ၊ မီယန္တိ နိမီလယန္တိ အက္ခီနိ အနေနာတိ-မိဋ္ဌံ= ဂူထံ။ ဓာတွတ္ထ။ မစင်ကျင်ကြီး။

မူဋ္ဌာလ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ မိ+အာလ] ဣ-ကို ဦလ-ပြု၊ ဥဒ္ဓတမတ္တေ နိမီလတီတိ-မူဋ္ဌာလံ= ဘိသံ။ ဓာတွတ္ထ။ ကြာစွယ်။

ဟတ္ထိမေဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [ဟတ္ထီ ✓ မိ+ဍ] မိ-ဟိံသာယံ၊ ဍော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၇။ ဟတ္ထိံ မိနောတိ ဟိံသတီတိ-ဟတ္ထိမေဏ္ဍော၊ ဆင်ဦးစီး။

မိဂ

စု= ယာစနာန္ဓေသနေသု-တောင်းခြင်း, ရှာမှီးခြင်းတို့၌။ မိဂေတိ၊ မိဂယတိ။

မိဂ၊ မဂ ၊ ပု ၊ [✓ မိဂ+က] ကောတ္ထုဘ။ ဣ-ကို အ-ပြု၊ မဂ၊ မိဂယတိ ဂေါစရန္တိ-မိဂေါ။ ဓာတွတ္ထ။ သမင်၊ သားကောင်၊ ထီ၌ မိဂီ။

မူဂ ၊ တိ ၊ [မိဂ+အ] ဝတ္တုမသက္ကုဏေယျတ္တာ မိဂသဒိသောတိ-မူဂေါ၊ ဣသူ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၀။ အသော၊ စကားမပြောတတ်သော။ မိဂဝ။

မိစ္ဆ

ဘူ= ဗာဓနေ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ မိစ္ဆတိ။

မိထ

ဘူ= သမင်္ဂ ဟိံသာ မေဓာသု-ပေါင်းဆုံရောယှက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, လျင်စွာမှတ်ယူနိုင်ခြင်းတို့၌။ မိထတိ။

မိထု ၊ နဲ ၊ [✓ မိထ+ဥ] အညမညံ မိထတိ သင်္ဂမံ ကရောတီတိ-မိထု။ ပါစိတျာဒိ-ယော၊ ၄၁၆။ အချင်းချင်း။

http://www.dhammadownload.com

မိထုန ၊ နာ ၊ [✓မိထ+ဥန] မိထ–သင်္ဂမေ, မိထော–သင်္ဂမော–မိထုနံ= ပုမိတ္ထိယုဂဋ္ဌံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၁။ ထီပုမဒွယံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ ဒွယံ–မိထုနံနာမ၊ မိထ–သင်္ဂမေ၊ ဥနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၈။ ဖိုမအစုံ၊ မိန်းမယောက်ျားအစုံ။

မေထုန ၊ နာ ၊ [မိထုန+ဏ] မိထုနာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ သမာနစ္ဆန္ဒာနံ အာစာရော–မေထုနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၇။ မေထုန်။

မိဒ

ဘူ+ဒိ+စု= သိနေဟနေ–စေးကပ်ခြင်း ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း၌။

ဘူ= ဂဗ္ဗ ဒီနတာ မေဓာ ဟိံသာသု–မာန်မူခြင်း, ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း, လျင်စွာ မှတ်ယူနိုင်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ မိဒတိ၊ မိဇ္ဇတိ၊ မေဒေတိ၊ မေဒယတိ။

မိဇ္ဇတိ ။ [✓မိဒ+ယ+တိ] ချစ်ခင်တတ်၏၊ (စေးကပ်တတ်၏။) မိဇ္ဇန။

မိတ္တ ၊ ပု+နာ ၊ [✓မိဒ+တ] မိဒ–သိနေဟေ၊ မိဇ္ဇတိ သိနေဟတီတိ–မိတ္တော= သုဟဒယော။ မောဂ်–၇၊ ၈၃။ မိဒ–သ္နေဟေ၊ ဘူဝါဒိ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၆။ မိဇ္ဇတီတိ–မိတ္တော၊ မိတ်ဆွေ၊ မိတ္တေ ဘဝါ–မေတ္တာ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ။

မိတ္တာ ၊ ထီ ၊ [✓မိဒ+တ+အာ] ချစ်ခြင်း–မေတ္တာ၊ မိတ္တာမည်သူ။

မိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓မိဒ+တိ] ချစ်ကျွမ်းဝင်ခြင်း၊ မိတ်ဆွေ ဖွဲ့ခြင်း။

မိဒ္ဓ ၊ နာ ၊ [✓မိဒ+တ] မိဒ–ကာရိယက္ခမနေ၊(အမှုကိစ္စ၏ကုန်ခြင်း၌၊) တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၆။ ငိုက်မျဉ်းခြင်း, ပျင်းရိခြင်း, လေးလံခြင်း, ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။

မေတ္တာ ၊ ထီ ၊ [✓ မိဒ+တ+အာ] မိဒ–သ္နေဟေ၊ မိဇ္ဇတိ သိနေဟတီတိ–မေတ္တာ၊ တ, အာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၁။ ချစ်ခြင်း မေတ္တာ။

မေတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ မိဒ+တိ] မိဇ္ဇတိ သိနိယှတီတိ–မေတ္တိ။ သံဋီ–၁၊ ၁၈၆။ ချစ်ခင်ခြင်း။ မေတ္တာယန္တိ ဧတာယာတိ–မေတ္တိ။ အဘိဌ–၂၊ ၇၀။ သာ(မေတ္တိ) ဧတေသု အတ္ထီတိ–မိတ္တာ။ သံဋီ–၁၊ ၁၈၆။

မေဒ ၊ ပု ၊ [✓မိဒ+ဏ] မိဒတီတိ–မေဒေါ။ ဓာတွတ္ထ။ အဆီ၊ အဆီခဲ။ မေဒက [မေဒ+က] အဆီ၊ အဆီခဲ။

မေဒိနီ [မေဒ+ဤ+ဣနီ] မေဒယောဂါ–မေဒိနီ၊ ဤ, ဣနီစ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မေဒနီ ၊ ထီ ၊ [✓မိဒ+ယု+ဤ] မိဒ–သ္နေဟနေဝါ၊ ယု၊ နဒါဒိ၊ ဣသေတ္တဥ္စ၊ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။ မြေကြီး။

မေဒန ၊ နာ ၊ [✓မိဒ+ယု] မိဇ္ဇနမေဝ–မေဒနံ၊ ချစ်ခြင်း။

မေဒေတိ ။ [✓မိဒ+ဏေ+တိ] အဆီတိုးစေကုန်၏။ အဆီတိုးအောင် ပြုကုန်၏။

မိဒိ

ဘူ+စု= သိနေဟနေ–စေးကပ်ခြင်း၌။ မိန္ဒတိ၊ မိန္ဒယတိ။ မိဓ–မိဇ္ဈနေ၊ ငိုက်မျဉ်းခြင်း၌။ မိဇ္ဈတီတိ, မိဒ္ဓံ, မိဒ္ဓေါ, ကပိမိဒ္ဓေါ–ဟု နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၈–၌ ဆိုသေး၏။

မိဓ၊ မေဓ

ဘူ= သင်္ဂမေ–ပေါင်းဆုံခြင်း၌။ မိဓတိ၊ မိဓေတိ။

မေဓာ ၊ ထီ ၊ [✓မိဓ+အ+အာ] မိဓ, မေဓ–သင်္ဂမေ၊ (အပရိပဌိတော–ဓာတုပါဌ၌ မရွတ်အပ်သော ဓာတ်တည်း၊) မေဓနံ–မေဓာ= ပညာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉၊ ပဋ္ဌိ။ ပေါင်းဆုံခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း= ပညာတည်း။

မိလက္ခ

ဘူ+စု= အဗျတ္တကထနေ–မပီမသ ပြောဆိုခြင်း၌။ မိလက္ခတိ၊ မိလက္ခယတိ၊ မိလက္ခေတိ။ (သက္ကတ၌ မ္လေစ္ဆ–ရှိသည်ကို အဘိဓာန်ဋီကာက မိလက္ခ, သဒ္ဒနီတိက မိလေဆ, ဓာတွတ္ထက မိလေစ္ဆ–ဟု ပြန်ဆိုထားကြသည်။)

မိလက္ခ ၊ ပု ၊ [✓မိလက္ခ+အ] မိလက္ခ–အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ မိလက္ခန္တေ အဗျတ္တံ ဘာသန္တေတိ-မိလက္ခာ၊ တောင်သူလူရိုင်း။ **မိလက္ခက** ၊ နာ ၊ [မိလက္ခ+က] တောင်သူလူရိုင်းတို့၏ ဘာသာစကား။

မိလက္ခဇာတိ ၊ ထီ ၊ [မိလက္ခ+ဇာတိ] မိလက္ခာနံ ဇာတိ ယောနိ–မိလက္ခဇာတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၇။ တောင်သူလူရိုင်းမျိုး။

မိလက္ခဒေသ ၊ ပု ၊ [မိလက္ခ+ဒေသ] မိလက္ခ–အဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ မိလက္ခန္တိ အဗျတ္တဝါစံ ဘာသန္တီတိ-မိလက္ခာ၊ တေသံ နိဝါသဋ္ဌာနံ-မိလက္ခ

http://www.dhammadownload.com

ဒေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၆။ တောင်သူတောင်သား, လူရိုင်းများ၏–အရပ်။

မိလက္ခူ ၊ ပု ၊ [✓မိလက္ခ+ဥ] မိလက္ခတိတိ–မိလက္ခူ= ဝနဝါသီမနုဿော၊ တောင်သူလူရိုင်း၊ ညောင်ကြတ်။

မိလ

ဘူ= သိလေသနေ–ကပ်ငြိစပ်နှောခြင်း၌၊ သင်္ကန်နေ စ–ပေါင်းဆုံခြင်း၌လည်း။ မိလတိ။

မေလက ၊ [✓ မိလ+ဏ+က] မိလ–သိလေသနေ၊ ဏော၊ သကတ္ထေ ကော၊ မေလကော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၉။ ပေါင်းဆုံခြင်း။

မိလေ

ဘူ= ဟဿက္ခယေ–ရွှင်လန်းမှု၏ကုန်ခန်းခြင်း (ညှိုးနွမ်းခြင်း)၌။ မိလေ–ဟာနိယံ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၀၄။ မိလာယတိ။ မ္လေ–ဟူသော ဧကဿရ ဓာတ်ရင်းဖြစ်၍ ဓာတွန်မကျေ။

မိလာယတိ ။ [✓ မိလေ+အ+တိ] ညှိုးနွမ်း၏။ မိလာပေတိ ။ [✓မိလေ+ဏာပေ+တိ] ညှိုးနွမ်းစေ၏။ မိလာတ [မိလေ+တ] ဓာတွန်မကျေ၊ ဧ–ကို အာယ–ပြု၊ ယ–ကိုချေ၊ ညှိုးနွမ်းသော၊ ညှိုးနွမ်း–ခြောက်ခန်းသော။ မိလာပန၊ မိလာပိတ၊ မိလာပေတုံ၊ မိလာပေတွာ၊ မိလာပေန္တ၊ မိလာယန၊ မိလာယန္တ၊ မိလာယမာန၊ မိလာယိတွာ။

သမ္မိလာတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ မိလေ+တ] ညှိုးနွမ်း–ခြောက်သွေ့သော၊ တွန့်လိမ်–ပိန်ရှဉ့်သော၊ (ဧ–ကို အာယ–ပြု၊ ယ–ကိုချေ။)

မိလေဋ္ဌ၊ မိလေဋ္ဌ

ဘူ= ဥမ္မာဒေ–ရူးသွပ်ခြင်း၌။ မိလေဋ္ဌတိ။

မိလေဝ

ဘူ= သေဝနေ–မှီဝဲခြင်း၌။ မိလေဝတိ။

မိဝိ

ဘူ= သေကေ–သွန်လောင်းခြင်း၌။ မိမွတိ။

မိသ

ဘူ= သဒ္ဒ ကောပ သေကေသု–အသံပြုခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, သွန်လောင်းခြင်းတို့၌။

နိပုဗ္ဗော= နိမိလနေ–မျက်စိမှိတ်ခြင်း၌။ မိသတိ၊ မေသတိ။

မေသ ၊ ပု ၊ [✓မိသ+ဏ] မိသတိ ပဒ္ဓတေ (သွမ်တေ) အညမညံ–မေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၁။ မေသတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ–မေသော= အဇော။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ ဆိတ်၊ သိုး။

အနိမိသ ၊ ပု ၊ [န ✓မိသ+အ] န နိမိသန္တီတိ–အနိမိသာ၊ ဘမုကာ နိစ္စလံ ကရောန္တီ တျတ္ထော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂။ နတ်။

အာမိသ ၊ န ၊ [အာ ✓မိသ+အ] မိသ–သဒ္ဒေ၊ အာပုဗ္ဗော အာမသနေ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၀။ အသား၊ အစာ၊ ပစ္စည်းလေးပါး။

ဥမ္မိသတိ ။ [ဥ ✓မိသ+အ+တိ] မျက်စိဖွင့်၏။ ဥမ္မိသ၊ မျက်စိဖွင့်ခြင်း၊ မျက်စိပွင့်ခြင်း။

ဥမ္မေသ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ မိသ+ဏ] မျက်စိဖွင့်ခြင်း။

နိမ္မိသတိ ။ [နိ ✓မိသ+အ+တိ] မျက်တောင်ခတ်၏၊ မျက်စိမှိတ်၏။ နိမိသ၊ နိမ္မိသ။

မိဿ

စု= သမ္မိဿေ–ရောနှောခြင်း၌။ မိဿေတိ၊ မိဿယတိ။

မိဿယတိ ။ [✓ မိဿ+ဏာယ+တိ] မိဿေတိ၊ ရောနှော၏။ မိဿီယတိ ။ [✓မိဿ+ယ+တေ] ရောနှောအပ်၏။ မိဿ၊ မိဿက၊ မိဿိကာ၊ မိဿန၊ မိဿာ၊ မိန်းမ။ မိဿိတ၊ မိဿိတဗ္ဗ၊ မိဿိတုံ၊ မိဿိတွာ၊ မိဿေတွာ။

ဗျာမိဿ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓မိဿ+အ] ရောနှောခြင်း၊ ရောယှက်ခြင်း။

ဝိမိဿေတိ ။ [ဝိ ✓မိဿ+ဏော+တိ] ရောနှော၏၊ ရောပြွမ်း၏။ ဝိမိဿ၊ ဝိမိဿက၊ ဝိမိဿိတွာ၊ ဝိမိဿေတွာ၊ ဝိမိဿိတ။

ဝေါမိဿေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓မိဿ+ဏော+တိ] ရောနှော၏၊ ရောယှက်၏။ ဝေါမိဿ၊ ဝေါမိဿက၊ ဝေါမိဿေတွာ။

သမ္မိဿေတိ ။ [သံ ✓ မိဿ+ဏော+တိ] တကွ (ကောင်းစွာ)ရောနှော၏။ သမ္မိဿ၊ သမ္မိဿိတ၊ သမ္မိဿေတွာ။

မိဟ

ဘူ= သေစနေ–သွန်လောင်းခြင်း၌။

http://www.dhammadownload.com

မိဟတိ ။ [✓ မိဟ+အ+တိ] သွန်လောင်း၏။

မိမိ ၊ ထီ ၊ [✓ မိဟ+တိ] အကျည်။ **မိမိကာ** [မိမိ+က+အာ] အကျည်။ **မိမုန္တ၊** အတွင်းနံရံ အကျည်စွန်း။ မိမိုန္တိ–မိမုကံ။ ဝိဋ–၄၊ ၅၉။ မိမုကန္တိ မဉ္ဉာကာရေန ကဋ္ဌမတ္တိကာဒီဟိ ကတဝေဒိကာ ကာရံ။ ဝိမတိ–၂၊ ၂၃၇။ မိမုက [မိမိ+က] ။

မိဒ္ဓ ၊ နဲ ၊ [✓ မိဟ+တ] မိဟတိ အသာမတ္ထိယံ ဟောတီတိ–မိဒ္ဓံ၊ မိဟ–အသာမတ္ထိယေ၊ တော။ အဋ္ဌသာ–ယော၊ ၁၅၀။ ပျင်းရိခြင်း၊ လေးလံထိုင်း မှိုင်းခြင်း၊ ငိုက်မျဉ်းခြင်း။

မိဟိတ ၊ နဲ ၊ [✓ မိဟ+တ] မိဟ–ဤသံဟသနေ ....ဘာဝေ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၅။ ပြုံးခြင်း၊ စဉ်းငယ်ရယ်ခြင်း။

မိဋ္ဌ ၊ နဲ ၊ [✓ မိဟ+လ] မိဟ–သေစနေ၊ လော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော၊ ဋ္ဌတ္တဉ္ဉ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၅။ မစင်၊ ကျင်ကြီး၊ မီဋ္ဌ–ဟုလည်း ဒီဃဖြင့် ရှိ၏။

ဂေါမီဋ္ဌ ၊ ပု+နဲ ၊ [ဂေါ+မီဋ္ဌ] မိဟ–သေစနေ၊ လော၊ ဂဝံ မီဋ္ဌော–ဝစ္စော= ဂေါမီဋ္ဌော၊ ဂေါတော နိဗ္ဗတ္တော–ဂေါမယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၉။ နွားချေး။

မုတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓ မိဟ+တက်] မိဟိဿ ဣဿု၊ မိဟတိ သိဉ္ဉတီတိ–မုတ္တံ= ပဿာဝေါ။ မောဂ်–၇၊ ၈၄။ ကျင်ငယ်။

မေဃ ၊ ပု ၊ [✓ မိဟ+ဃ] မိဟ–သေစနေ၊ ဟလောပေါ၊ မေဟတိ သိဉ္ဉတီတိ–မေဃော= အမ္ဗုဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၃၈။ မိုး၊ မိုးတိမ်။

မေဟ ၊ ပု ၊ [✓ မိဟ+ဏ] မိဟ–သေစနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ မိဟတိ မုတ္တန္တိ–မေဟော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၉။ ဆီးလွန်နာ။ **မဓုမေဟ၊** ဆီးချိုနာ။ မဓုဝိယ မုတ္တာဒိ မိဟတိ သေစတီတိ–မဓုမေဟော၊ ပါစိတျာဒိ–ယော၊ ၁၂၇။

မေဟန ၊ နဲ ၊ [✓ မိဟ+ယု] မိဟ–သေစနေ၊ ကရဏေ ယု၊ မိဟတိ ရေတောမုတ္တာနိ (ရေတ–သုက်၊ မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း သုက်နှင့်ကျင်ငယ်တို့ကို) ယေနာတိ–မေဟနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၃။ အင်္ဂါဇာတ်၊ မေဟနဿ ခဿ မာလာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ မေခလာတိ ဝုစ္စတိ။ ဝိဋ–၁၊ ၉၇။ မေဟနန္တိ ဣတ္ထီနံ ဂုယှဋ္ဌာနံ။ နီတိဓာ၊ ၁၉၅။

သိတ ၊ နဲ ၊ [✓ မိဟ+တ] မိဟ–ဤသံဟသနေ၊ ဘာဝေ တော၊ မိဟိဿ သျာဒေသော၊ သိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၅။ ပြုံးခြင်း၊ စဉ်းငယ်ရယ်ခြင်း။

ဥမ္မိဟတိ ။ [ဥ ✓ မိဟ+အ+တိ] ကျင်ငယ်စွန့်၏၊ ဥမ္မိဟတီတိ–ပဿာဝံ ကရောတိ။ နီတိဓာ၊ ၁၉၅။

မီ

ကီ+ဒိ= ဟိ်သာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။

ဘူ+စု= ဂတိ မတီသု–သွားခြင်း, သိခြင်းတို့၌။

ဝိနိပုဗ္ဗော= ပရိဝတ္တနေ–လဲလှယ်ရောင်းဝယ် ခြင်း၌။ မီယတေ၊ မိနာတိ၊ မယတိ၊ မာယယတိ။

မိနာတိ ။ [✓ မီ+နာ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏။ မိယတိ၊ ညှဉ်းဆဲ၏။

မေခလာ ၊ ထီ ၊ [✓ မီ+ခလ+အာ] ဤ–ကို ဧ–ဝုဒ္ဓိပြု၊ မီယတေ ပက္ခိပီယတေ ကာယမဇ္ဈဘာဂေတိ–မေခလာ။ ကောတ္ထုဘ။ ရွှေ, သို့မဟုတ် ငွေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ခါးကြိုးတန်ဆာ။

မေဓာ ၊ ထီ ၊ [✓ မီ+ဓ+အာ] မီ–ဟိ်သာယံ၊ ဓော၊ မေဓာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၂။ ဉာဏ်ပညာ။ ဓာန်ဋီ၌ မိ–ဟိ်သာယံ–ဟု ရှိနေသည်။ ✓ မီ–လည်း ဖြစ်သင့်သည်သာ။

မေရု ၊ ပု ၊ [✓ မီ+ရု] မီ–ဟိ်သာယံ၊ ရံသီဟိ အန္ဓကာရံ မီယတိ ဟိ်သတီတိ–မေရု= သိနေရု။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၇။ မီ–ဟိ်သာယံ၊ မိနာတိ ဟိ်သတိ သဗ္ဗေ ပဗ္ဗတေ အတ္တနော ဥစ္စတရဋ္ဌေနာတိ–မေရု၊ ရုပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅။ မြင်းမိုရ်တောင်။

မောရ ၊ ပု ၊ [✓ မီ+ဩရ] မီ–ဟိ်သာယံ၊ ဤလောပေါ၊ မယတိ ဟိ်သတီတိ–မောရော= မယူရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၄။ ထီ၌ မောရီ၊ မောရိနီ။ ဥဒေါင်း။

မယူရ ၊ ပု ၊ [✓ မီ+ဦရန်] မိနာတိ ဟန္တိ သပ္ပေတိ–မယူရော= မောရော။ ကောတ္ထုဘ။ ဥဒေါင်း။

မီန ၊ ပု ၊ [✓ မီ+နက်] မီ–ဟိ်သာယံ၊ မီယတေ ဟိ်သီ ယတေတိ–မီနော= မစ္ဆော။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၅။ ငါး။

ကုမီန ၊ နဲ ၊ [ကု ✓ မီ+ယု] ကုစ္ဆိတေနာကာရေန မစ္ဆေ မိနန္တိ ဟိ်သန္တိ ဧတေနာတိ–ကုမီနံ= မစ္ဆ ဗန္ဓနပဋ္ဌရော။ နီတိဓာ၊ ၂၅၄။ ငါးဖမ်းမြုံး။

အာမယ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ မီ+အစ်] ကောတ္ထုဘ။ အနာ, ရောဂါ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိနိမယ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ ✓ မီ+ဏ] လဲလှယ်–ဖလှယ်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ လက်စား ချေခြင်း။

မိမ

ဘူ= ဂတိ သဒ္ဒေသု–သွားခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ မိမတိ။

မိလ

ဘူ+စု= နိမေသနေ–မျက်စိမှိတ်ခြင်း၌။ မိလတိ၊ မိလေတိ၊ မိလယတိ။

ဥပုဗ္ဗော= ဥမ္မိသေ–မျက်စိဖွင့်ခြင်း၌။ ဥမ္မိလတိ။

ဥမ္မိလေတိ ။ [ဥ ✓ မိလ+ဏော+တိ] မျက်စိပွင့်စေ၏၊ မျက်စိဖွင့်၏။ ဥမ္မိလေတွာ၊ ဥမ္မိလန၊ ဥမ္မိလိတ။

နိမိလတိ ။ [နိ ✓ မိလ+အ+တိ] မှိတ်၏၊ မျက်စိမှိတ်၏။ နိမိလေတိ၊ မှိတ်စေ၏။ နိမိလန။

မိဋ္ဌ ၊ နာ ၊ [✓ မိလ+ဟ] မိလိဿ ဌော၊ မိလန္တိနေန အက္ခိနီတိ–မိဋ္ဌံ= ဂုဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။ မစင်၊ ကျင်ကြီး။ မိဋ္ဌ။

မုဋ္ဌာလ ၊ နာ ၊ [✓ မိလ+ကာလ] မိလ–နိမိလနေ, ဥတ္တဋ္ဌတ္တာနိ၊ ဥဒ္ဓဋမတ္တေ နိမိလတီတိ–မုဋ္ဌာလံ= ဘိသံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၆။ ကြာစွယ်။

မိဝ

ဘူ= ထုလ္လေ–ဆူဖြိုးခြင်း၌။ မိဝတိ။

မု

ကိ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့နှောင်ခြင်း၌။ မုနာတိ။

မုခ ၊ နာ ၊ [✓ မု+ခ] မု–ဗန္ဓနေ, ခေါ, သြတ္တာဘာဝေါ နိပါတနာ။ မုခံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၀။ မုနန္တိ ဗန္ဓန္တိ ဧတေ နာတိ–မုခံ= လပနံ။ မောဂ်–၇၊ ၃၁။ ခံတွင်း, ပါးစပ်၊ အကြီးအမှူး၊ အဦး, အစ၊ မျက်နှာ၊ အကြောင်း၊ အဝ၊ အမြွက်(အနည်းငယ်, မဆို စလောက်)၊ အတွင်း။

သမ္မုခ ၊ တိ ၊ [သံ+မုခ] သင်္ကတံ မုခံ ယေနာတိ–သမ္မုခံ။ ကောတ္ထုဘာ။ ထိဋ္ဌ သမ္မုခါ၊ သမ္မုခီ၊ မျက်မှောက်(ရှေ့မှာ) ဖြစ်သော၊ မျက်မှောက်ထင်ရှား ရှိသော။ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ၊ သမ္မုခါကထာ၊ သမ္မုခါကထိတ၊ သမ္မုခါဂတ၊ သမ္မုခါစောဒနာ၊ သမ္မုခါနိဒ္ဒိဋ္ဌ၊ သမ္မုခါစဝနာ၊ သမ္မုခီဘူတ။

မုဋ္ဌိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ မု+တိ] မု–ဗန္ဓနေ၊ တိ၊ တဿ ဌော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၈။ လက်ဆုပ်လက်သီး၊ လျှို့ဝှက်ထားသောအယူ–နည်းနာနယ။ **မုဋ္ဌိက** ၊ ပု ၊ [မုဋ္ဌိ+က] လက်ဆုပ်လက်သီး၊ လက်ပမ်းသည်။

မာဝက ၊ တိ ၊ [✓ မု+ဏ္ဝု] မဝတိ ဗန္ဓတိ ဧတေနာတိ–မာဝကော။ ဇာဠိသစ်, ဇာ၊ ကျော။ မာဝက မည်သောအရပ်။

မောန ၊ နာ ၊ [✓ မု+ယု] မုနာတီတိ–မောနံ= စတုမဂ္ဂဉာဏံ၊ စတုသစ္စဓမ္မေ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ သံဋ္ဌ–၁၊ ၂၅။ သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်သောဉာဏ်။

မုစ

ဒိ= မောက္ခေ–လွတ်ကင်းခြင်း၌။

ရ= ပမောစနေ–စွန့်လွှတ်ခြင်း၌။

ဘူ= ကက္ကန သာဒ္ဒေယေ–အမှုန့်ပြုခြင်း, စဉ်းလဲခြင်း၌။ မုစ္စတိ၊ မုဉ္စတိ၊ မောစတိ။

မုစ္စတိ ။ [✓ မုစ+ယ+တိ] လွတ်၏၊ လွတ်မြောက်၏၊ ထွက်၏။ မုစ္စန၊ မုစ္စနက၊ မုစ္စန္တ၊ မုစ္စမာန၊ မုစ္စိတ၊ မုစ္စိတုံ။

မုဉ္စတိ ။ [✓ မုစ+အ+တိ] လွတ်၏၊ ချွတ်၏။ မုဉ္စန၊ မုဉ္စန္တ၊ မုဉ္စမာန၊ (မုဉ္စာပေတိ၊ လွတ်စေ၏။) မုဉ္စာပေတွာ၊ မုဉ္စာပေန္တ၊ မုဉ္စိတ၊ မုဉ္စိတဗ္ဗ၊ မုဉ္စိတုံ၊ မုဉ္စိတွာ၊ မုဉ္စိယ၊ –၍။ မုဉ္စိယမာန။

မာက္ကဝ ၊ ပု ၊ [✓ မုစ+အဝ] မုစ–မောစနေ၊ အဝေါ၊ ဥဿာ၊ မာက္ကဝေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၉၅။ ကြိတ်မှန်ပင်။

မုဂ္ဂရ ၊ ပု ၊ [✓ မုစ+အရ] မုစ္စတိတိ–မုဂ္ဂရော၊ အရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၉၂။ ဆောက်ပုတ်၊ လက်ရိုက်၊ တုတ်လက်နက်။

မုက္က၊ မုတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ မုစ+တ္တ] မုစ–မောစနေ၊ မုစ္စိတိ–မုက္ကော, မုတ္တော, ကမ္မေ။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၇၊ ပဋ္ဌိ။ လွတ်အပ်သော၊ လွတ်အပ်ပြီးသော။

မုတ္တ ၊ နာ ၊ [✓ မုစ+တ] မုစ–မောစနေ၊ တော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၇၅။ ကျင်ငယ်။ တိ ။လွတ်သော၊ တွယ်တာကင်းသော၊ လွတ်အပ်သော။ ထိ ။မုစ–မောစနေ၊ တော၊ (မုတ္တာ၊) မုတ္တာဇဝ–မုတ္တိကံ၊ သကတ္ထေ ကကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉၂။ ပုလဲ။ မုတ္တဝဏ္ဏ၊ မုတ္တာဝိ၊ မုတ္တိ၊ မုတ္တာ၊ –၍။

http://www.dhammadownload.com

မုတ္တိ၊ ဝိမုတ္တိ ၊ ထိ ၊ [√ မုစ+တိ] ကိလေသေဟိ မုစ္စနတော–မုတ္တိ, သဗ္ဗသခ်ါရဝိမုစ္စနတော ဝိမုတ္တိပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၉။ နိဗ္ဗာန်။

ပါတိမောက္ခ ၊ ပု+နာ ၊ [ပတိ √ မုစ+ကွ] ဓာတွန် စ–ကို က္ခ–ပြု၊ ပ–၏ အ–ကိုလည်း အာဒီဃပြု၊ မုစ–မောစနေ၊ ပတိမုစ္စတိ ဧတေန, ပတိမုစ္စတိ ဧတ္ထ, ပတိမောစေတီတိ ဝါ–ပါတိမောက္ခော။ ကစ္စည်း၊ ၄၀၃၊ ရူပသ။ ပါတိမောက်။

မောက္ခ ၊ ပု ၊ [√ မုစ+တ] မုစ္စန်တိ ဧတ္ထ, ဧတေန ဝါ ရာဂါဒီဟိတိ–မောက္ခော။ ဓာန်ဦ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်၊ (မဂ်တရား, ဈာန်တရား၊) လွတ်မြောက်မှု၊ ပြီးဆုံးခြင်း။ မုစ–မောစနေ၊ ဟီနမဇ္ဈိမဘာဝေဟိ မုစ္စတီတိ–မောက္ခော၊ တော၊ တသ ခေါ။ ဓာန်ဦ၊ ဖဂ္ဂဖ။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော၊ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ လွတ်စေခြင်း။

မောစယတိ ။ [√ မုစ+ဏယ+တိ] မောစာပေတိ၊ မောစေတိ၊ လွတ်မြောက်စေ၏၊ ဖြေ၏၊ ဖြုတ်စေ၏၊ လွှတ်၏။ မောစက၊ မောစန၊ မောစယန္တ၊ မောစယိတွာ၊ မောစယိတွာန၊ မောစာပန၊ မောစာပေတွာ၊ မောစိတ၊ မောစိယ၊ –ၣ။ မောစိယမာန၊ မောစေတဗ္ဗ၊ မောစေတုံ၊ မောစေတု၊ မောစေတွာ၊ မောစေန္တ။

မောစ ၊ ပု ၊ [√ မုစ+ဏ] မုစ–မောစနေ၊ ဏော၊ မုစ္စတိ ရုက္ခသ္မာ ဝလ္လရိယာ ဝါတိ–မောစော။ သူစိ။ ငှက်ပျော။

အဓိမုစ္စတိ ။ [အဓိ √ မုစ+ယ+တိ] အဓိမုဉ္စတိ၊ သက်ဝင်၏၊ ယုံကြည်၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။ အဓိမောစေတိ ။ [အဓိ √ မုစ+ဏော+တိ] လွတ်စေ၏၊ သက်ဝင်စေ၏၊ ညွှတ်စေ၏၊ လွှတ်၏၊ ထား၏။ အဓိမုစ္စန၊ အဓိမုစ္စန္တ၊ အဓိမုစ္စမာန၊ အဓိမုစ္စိတ၊ အဓိမုစ္စိတု၊ အဓိမုစ္စိတွာ၊ အဓိမုဉ္စိတွာ၊ အဓိမုတ္တ၊ အဓိမုတ္တိ၊ အဓိမောစိတ၊ အဓိမောစေတွာ။

အတိမုတ္တက ၊ ပု ၊ [အတိ √ မုစ+ကွု] အတိပမုစ္စတိ ဒါဟပိတ္တမနေနေတိ–အတိမုတ္တကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၅။ စစ်ကြီးပင်(တိနသူနပင်)။

အဓိမုတ္တိ ၊ ထိ ၊ [အဓိ √ မုစ+တိ] အဓိမုစ္စနံ စိတ္တေ အဓိဋ္ဌာနံ–အဓိမုတ္တိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆ဖ။ ဆန္ဒ, အလို (ထင်မြင်ချက်)။

အဓိမောက္ခ ၊ ပု ၊ [အဓိ √ မုစ+တ] မုစ–မောစနေ၊ အဓိမုစ္စနံ– "ဣဒမေဝါ"တိ သန္နိဋ္ဌာနကာရဏံ–အဓိမောက္ခော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၉။ [အဓိ √ မုစ+ခ] အထဝါ= အဓိမုစ္စနံ အာရမဏာနိစ္ဆယနံ အဓိမောက္ခော၊ အဓိပုဗ္ဗော မုစ–နိစ္ဆယေ၊ ဝဏဒီဟိတျာဒိနာ ခပုစ္စယော၊ ကောခေစာတိ စသ ကော၊ အညေသုစာတိ ဥသော။ သူစိ။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်တတ်သောတရား၊ ဆုံးဖြတ်ကြောင်းတရား၊ အဓိမောက္ခစေတသိက်၊ မှားသည်ဖြစ်စေ မှန်သည်ဖြစ်စေ အာရုံ၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘော။

ဥမ္မုက ၊ နာ ၊ [ဥ √ မုစ+ကွ] ဥဒ္ဓံ မုမံ မုဉ္စတိတိ–ဥမ္မုက်၊ မီးစ(မီးစွဲငြိပြီးထင်း)။

အဓိဝိမုတ္တိ၊ ထိ ၊ [အဓိ+ဝိ √ မုစ+တိ] လွန်ကဲ(မြင့်မြတ်)သော လွတ်မြောက်ခြင်း၊ မဂ်ဖိုလ်၏အစွမ်းဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်း။

အာမုက္က၊ ပဋိမုက္က ၊ တိ ၊ [အာ √ မုစ+တ] အာပတိပုဗ္ဗော မုစဓာတု–ပရိဒဟနေ၊ တော၊ .... သုသပစ သကတော ကုက္ကာစေတိ သုတ္တေ စကာရေန တပစ္စယဿ က္ကော, ဓာတ္ဝန္တဿ လောပေါစ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၈။ အာမုက္က–အာပုဗ္ဗော မုစ–မောစနေ, တော အာမုက္ကော။ သူစိ။ စွပ်အပ်သော၊ ဝတ်အပ်သော၊ ဆင်ယင်အပ်သော။

ဩမုဉ္စတိ ။ [အဝ √ မုစ+အ+တိ] ချွတ်၏။ ဩမုက္က၊ ဩမုဉ္စိတွာ၊ ဩမုတ္တ၊ အဝမုက္က။

ဩမုတ္တေတိ ။ နာမဓာတ် ။ [ဩမုတ္တ+က္က+တိ] ကျင်ငယ်စွန့်၏။

နိမ္မောက ၊ ပု ၊ [နိ √ မုစ+ကွ] နိမုစ္စတေ ယသ္မာ သပ္ပေါတိ–၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၅။ မြွေရေလဲ၊ လဲပြီးသောမြွေရေ။

ပဋိမုဉ္စတိ ။ [ပတိ √ မုစ+အ+တိ] စွပ်၏၊ ဝတ်၏၊ ဆင်ယင်၏။ ပဋိမုက္က၊ ပဋိမုဉ္စိတွာ၊ ပဋိမောက္ခ၊ (အာမုက္က–ကိုရှု။)

ပမုဉ္စတိ ။ [ပ √ မုစ+အ+တိ] လွတ်၏။ ပမုစ္စတိ၊ [ပ √ မုစ+ယ+တိ] လွတ်၏၊ လွတ်အပ်၏။ ပမုက္က၊ ပမုတ္တ၊ ပမုတ္တိ၊ ပမောစေတိ ။ [ပ √ မုစ+ဏော+တိ] လွတ်စေ၏၊ လွှတ်၏။ ပမောက္ခ၊ ပမောစန၊ ပမောစိတ။

http://www.dhammadownload.com

ပရိမုစ္စတိ ။ [ပရိ ✓ မုစ+ယ+တိ] လွတ်၏၊ လွတ်အပ်၏။ ပရိမုစ္စန၊ ပရိမုတ္တ၊ ပရိမုတ္တိ၊ ပရိမောစေတိ။ [ပရိ ✓ မုစ+ဏော+တိ] လွတ်စေ၏၊ လွတ်၏၊ အလွတ်ခိုင်း၏။ ပရိမောစန။

ဘဒ္ဒမုတ္တက ၊ နာ ၊ [✓ မုစ+တ] မုစ–မောစနေ၊ တော၊ [ဘဒ္ဒ+မုတ္တ] ရောဂဟရဏတ္တာ ဘဒ္ဒဉ္စ တံ မုတ္တဉ္စေတိ–ဘဒ္ဒမုတ္တကံ၊ နွားမြေရင်းကြီး။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၉။ နွားမြေရင်းကြီး၊ (မုန်ညင်းကြီး။)

ဝိနိမောစေတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ မုစ+ဏော+တိ] လွတ်မြောက်စေ၏၊ ကင်းလွတ်၏။ ဝိနိမုတ္တ၊ ဝိနိမုတ္တိ၊ ဝိနိမောစန၊ ဝိနိမောစေတွာ။

ဝိပ္ပမုစ္စတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ မုစ+ယ+တိ] အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့်–လွတ်မြောက်၏၊ –ကင်းလွတ်၏။ ဝိပ္ပမုဉ္စတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ မုစ+အ+တိ] စွန့်–လွတ်၏။ ဝိပ္ပမောစေတိ ။[ဝိ+ပ ✓ မုစ+ဏော+တိ] လွတ်မြောက်စေ၏။ ဝိပ္ပမုတ္တ၊ ဝိပ္ပမုတ္တိ၊ ဝိပ္ပမောက္ခ။

ဝိမုစ္စတိ ။ [ဝိ ✓ မုစ+ယ+တိ] လွတ်၏၊ ကင်းလွတ်၏၊ နှလုံးသွင်း၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။ ဝိမောစေတိ၊ ဝိမုစ္စိတ္ထာ၊ ဝိမုစ္စိတုံ၊ ဝိမောစေတွာ၊ ဝိမောစေတုံ၊ ဝိမုစ္စန္တ၊ ဝိမုစ္စမာန၊ ဝိမောစေန္တ၊ ဝိမောစယန္တ၊ ဝိမောစိယမာန၊ ဝိမုစ္စန၊ ဝိမုစ္စနက၊ ဝိမုစ္စိတဗ္ဗ၊ ဝိမုတ္တာ၊ ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမောစက၊ ဝိမောစန၊ ဝိမောစနီယ၊ ဝိမောစိတ၊ ဝိမောစေတဗ္ဗ။

ဝိမုဉ္စတိ ။ [ဝိ ✓ မုစ+အ+တိ] လွတ်၏။ ဝိမုဉ္စိတ္ထာ၊ ဝိမုဉ္စန္တ ။

ဝိမုတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ မုစ+တိ] လွတ်မြောက်ဆဲမင်္ဂတရား၊ လွတ်မြောက်ပြီး ဖိုလ်တရား၊ ဖလသမာပတ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း၊ စွန့်လွတ်အပ်သော၊ လွတ်မြောက်သော–အရဟာတ္တမင်္ဂ, အရဟာတ္တဖိုလ်၊ သေက္ခဖိုလ်၊ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ–ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သောသမာဓိ၊ ဗလဝဝိဿနာ။

ဝိမောက္ခ ၊ ပုံ+နာ ၊ [ဝိ ✓ မုစ+တ] ခပစ္စည်းလည်းဟူ၏၊ ကာမဆ္ဆန္နာဒိကေဟိ ဝိမုစ္စတီတိ–ဝိမောက္ခော၊ ပဋိသံ ၌–၁၊ ၄၆။ ကောင်းစွာလွတ်သော, ကင်းလွတ်သော, လွတ်မြောက်သော, လွတ်လပ်သော (သုညတ ဝိမောက္ခ-စသည်၊) အထူးထူး အပြားပြားဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှ–လွတ်သော, ကင်းလွတ်သော, လွတ်မြောက်သော, လွတ်လပ်သော (သုညတ ဝိမောက္ခ–စသည်၊) ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏတို့မှ လွတ်မြောက်တတ်သော–စျာန်၊ အာရုံ၌ နှလုံးသွင်းတတ်သော–စျာန်၊ လွတ်မြောက်ခြင်း, ကင်းခြင်း–နိဗ္ဗာန်။

သမ္မာဝိမုတ္တ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+ဝိ ✓ မုစ+တ] ကောင်းစွာ (အသင့်ယုတ္တိအားဖြင့်) –လွတ်မြောက်ပြီးသော၊ လွတ်ပြီးသော၊ ပယ်စွန့်ပြီးသော။

သမ္မာဝိမုတ္တိ ၊ ထီ ၊ [သမ္မာ+ဝိ ✓ မုစ+တိ] သမ္မဒေဝ ဝိမုစ္စနံ–သမ္မာဝိမုတ္တိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်၊ ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းတတ်သော–ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပာဒ်–၂၉။ ဖိုလ်, ဖလသမာပတ်။ တိ ။သမ္မာ အဝိပရီတာ မုတ္တိ ဧတေသံ အတ္ထီတိ–သမ္မာဝိမုတ္တိ။ မဋ္ဌ–၁၊ ၁၉၂။ မဖောက်မပြန် လွတ်မြောက်ကြောင်း မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်–ရှိသော။

သမ္မုဉ္ဇနီ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ မုစ+ယု+ဉ္ဇ] သမံ သုဋ္ဌု ဝါ မုဉ္စတိ သောဓေတိ ဣမာယာတိ–သမ္မုဉ္ဇနီ၊ တာလုဇော ပဋမော။ ပါစိတျာဒိ–ယော၊ ၃၀၆။ တံမြှောက်စည်း။

သုပရိမုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ မုစ+တ] ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်မှ (လုံး၀)–လွတ်မြောက်ပြီးသော၊ ကျွတ်လွတ်ပြီးသော။

သုပဋိမုက္က ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ မုစ+တ] ကောင်းစွာ ဝတ်ဆင်အပ်သော, စွပ်အပ်သော။ သုပ္ပဋိမုတ္တက၊ ကောင်းစွာလွတ်လွတ်ရှင်းရှင်း ပြောဆိုတတ်သော။

သုမုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု ✓ မုစ+တ] ကောင်းစွာလွတ်သော။ နာ ။ကောင်းစွာလွတ်ခြင်း။

သုမောစိယ ၊ တိ ၊ [သု ✓ မုစ+ဏော+ဏျ] ကောင်းစွာ ပြေစေအပ်သော၊ ဖြေဖို့လွယ်ကူသော။

သုဝိမုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ မုစ+တ] ကောင်းစွာ အထူးအားဖြင့်လွတ်ပြီးသော၊ –ကင်းလွတ်ပြီးသော၊ –လွတ်မြောက်ပြီးသော၊ –လွတ်လပ်ပြီးသော။

ဒုမ္မုဉ္ဇန ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ မုစ+အ+ယု] လွတ်နိုင်ခဲသော၊ အလွတ်ရခက်သော။

ဒုမ္မောစနီယ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ မုစ+အနီယ] လွတ်စေနိုင်ခဲသော။

ဒုမ္မောစယ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ မုစ+ဏယ+ခ] လွတ်စေနိုင်ခဲသော၊ အလွတ်ရခက်သော။

ဒုမ္မောစာပယ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ မုစ+ဏာပယ+ခ] လွတ်စေနိုင်ခဲသော။

http://www.dhammadownload.com

ဒုမ္မောစိယ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓မုစ+ဏျ] အလွတ်ရခက်သော။
နမုစိ ၊ ပု ၊ [န ✓မုစ+ကွန်] ကောတ္ထုဘာ။ ဒေဝပုတ္တမာရ်၊ ကိလေသမာရ်(ကာမနတ်)။
မကုလ, မကုဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓မုစ+ဥလ] မုစ–မောစနေ၊ ဥလော၊ ဥဿတ္တံ၊ စသ ကော၊ မကုဋ်၊ မကုဋ္ဌော ဝါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၄၄။ စဉ်းငယ်ပွင့်သောအငုံ၊ ပွင့်ခါနီးအငုံ။

မုစိ

ဘူ= မောစန ကက္ကန သာဒ္ဒေယေသု–စွန့်လွှတ်ခြင်း, အမှုန့်ပြုခြင်း, စဉ်းလဲခြင်းတို့၌။ မုဉ္စတိ။ (ကက္ကနံ–သရီရေ ဥဗ္ဗဋ္ဋနံ။ နီတိ၊ ၃၃။)
မုဉ္စတိ ။ [✓မုစိ+အ+တိ] လွှတ်၏၊ ချွတ်၏၊ ပွတ်သပ်၏၊ သုတ်သင်၏။ မုဉ္စေတိ ။ [✓ မုစိ+ဏော+တိ] လွှတ်စေ၏။ မုဉ္စေတွာ၊ ကြွင်းပုံစံများမှာ မုစ(ရ) အတိုင်းပင်။
အဓိမုဉ္စတိ ။ [အဓိ ✓မုစိ+အ+တိ] သက်ဝင်ယုံကြည်၏၊ ဆုံးဖြတ်၏၊ ကောင်းစွာလွှတ်၏၊ ကောင်းစွာဖြန့်၏။ အဓိမုဉ္စိတွာ၊ အဓိမုတ္တာ၊ အဓိမုတ္တိ၊ အဓိ မောက္ခ၊ အဓိမောစိတ၊ (အဓိမောစေတိ၊) အဓိမော စေတွာ။
ဥမ္မုက ၊ န ၊ [ဥ ✓မုစိ+ဏ] ဥဒ္ဓံ ဂူမံ မုဉ္စတီတိ–ဥမ္မုကံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၆။ မီးစ(မီးစွဲငြိနေသောထင်း)။
နမုစိ ၊ ပု ၊ [န ✓မုစိ+က] အကုသလဓမ္မေ န မုဉ္စတီတိ–နမုစိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၃။ မာရ်နတ်(ဒေဝပုတ္တမာရ်)။

မုဆ

ဘူ= မောဟ သမုဿာယေသု–တွေဝေခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ မုဆ္ဆတိ။
မုဆ္ဆတိ ။ [✓ မုဆ+အ+တိ] တွေဝေ၏၊ မိန်းမောဏ်။ မုဆ္ဆနီယ၊ မုဆ္ဆိတ၊ မုဆ္ဆိတွာ၊ (မုဆ္ဆိယတိ၊ –အပ်၏။)
မုဏ္ဆေတိ ။ [✓မုဆ+ဏော+တိ] တွေဝေစေ၏၊ တီးခတ်၏။ မုဏ္ဆေတွာ။
မုဆ္ဆ ၊ တိ ၊ [✓မုဆ+အ] တွေဝေသော၊ မိန်းမောသော။ မုဆ္ဆာကာရ၊ တွေဝေမိန်းမောသော အခြင်းအရာ။
မုဆ္ဆန ၊ ထိ+န ၊ [✓ မုဆ+ယု] တွေဝေမှိန်းမောခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း၊ တီးခတ်ခြင်း(စောင်းတီးခြင်း)။
မုဆ္ဆနာ ၊ ထိ ၊ [✓မုဆ+ယု+အာ] မုဆ–မောဟ သမုဿယေသု၊ ယု၊ မုဆ္ဆနာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၃၁။ အသံနိမ့်မြင့် သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း။
မုဆ္ဆာ ၊ ထိ ၊ [✓ မုဆ+အ+အာ] မုဆ–မောဟ သမုဿယေသု။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၀၀။ တွေဝေခြင်း၊ မိန်းမောခြင်း၊ တွေဝေမိန်းမောသော။ (သတိချုတ်ယွင်းသော၊ မေ့တတ်သော)ရောဂါ။
ပမုဆ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓မုဆ+က္တ] မိန်းမော–တွေဝေသော။
သမ္မုဆ္ဆတိ ။ [သံ ✓ မုဆ+အ+တိ] စောင်းတီး၏။ သံမုဆ္ဆေတွာ၊ သံမုဆ္ဆန၊ သမ္မုဆ္ဆိတ၊ သံမုဆ္ဆိတ၊ အလွန် တွေဝေမိန်းမောသော။

မုဇ၊ မုဇိ၊ မုဋ္ဌ

ဘူ+စု= သောဓန သဒ္ဒေသု–သုတ်သင်ခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ မုဋ္ဌတိ၊ မုဋ္ဌေတိ၊ မုဋ္ဌယတိ။
မုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓မုဋ္ဌ+ဏ] မုဋ္ဌ–သဒ္ဒတ္ထော၊ မုဋ္ဌော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၇၁။ ငါးရံ့၊ ဖြူဆံမြက်။
မုဋ္ဌရ ၊ န ၊ [✓ မုဇိ+အရန်] ကြာစွယ်။
သမ္မုဋ္ဌနီ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓မုဇိ+ယု+ဤ] သုဋ္ဌု မုဋ္ဌတိ သောဓေတိ ယာယာတိ–သမ္မုဋ္ဌနီ၊ တံမြက်စည်း။

မုဒ္ဓ

ဘူ= ဩသီဒနေ–နစ်, ငုပ်ခြင်း၌။ မုဒ္ဓတိ။
မုဒ္ဓတိ ။ [✓ မုဒ္ဓ+အ+တိ] နစ်၏၊ ငုပ်၏။ နသမန္တတော မုဒ္ဓတိ။ မဟာနိဒ္ဒ၊ ၃၈၁။
ဥမ္မုဒ္ဓတိ ။ [ဥ ✓ မုဒ္ဓ+အ+တိ] ပေါ်၏၊ ငုပ်ရာမှ ပေါ်၏။ ဥမ္မုဒ္ဓန၊ ဥမ္မုဒ္ဓမာနက၊ ဥမ္မုဒ္ဓာပန။
ဥမ္မုဒ္ဓာ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓ မုဒ္ဓ+အ+အာ] ပေါ်ခြင်း၊ ပေါ်တက်လာခြင်း။
နိမုဒ္ဓတိ ။ [နိ ✓ မုဒ္ဓ+အ+တိ] ငုပ်၏၊ ငုပ်လျှိုး၏၊ နစ်၏။ နိမုဒ္ဓန၊ နိမုဒ္ဓာ၊ (နိမုဒ္ဓာပေတိ, နိမုဒ္ဓေတိ၊ ငုပ်စေ၏, နစ်စေ၏၊ နှစ်၏။)
နိမုဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [နိ ✓မုဒ္ဓ+ဏ] နစ်သော၊ နစ်မြုပ်သော၊ နစ်မွန်းသော။ **နိမုဂ္ဂပေါသီ၊** နစ်လျက်ကြီးထွားသော။ **နိမုဂ္ဂမာနသ၊** သက်ဝင်သောစိတ်ရှိသော၊ စိတ်ဝင်စားသော။

မုဋ္ဌ

ဘူ= အက္ခေပေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌၊
မဒ္ဒနေ စ–နှိပ်နင်းခြင်း၌လည်း။ မုဋ္ဌတိ။
ဘူ+စု= သံစုဏ္ဏနေ–အမှုန့်ပြုခြင်း၌။ မောဋ္ဌေတိ၊ မောဋ္ဌယတိ။

http://www.dhammadownload.com

မုဋိ

ဘူ= မဒ္ဒနေ-နှိပ်နင်းခြင်း၌။ မုဏ္ဍတိ။

မုဋ္ဌိ

ဘူ= ပလာယနေ-ထွက်ပြေးခြင်း၌။ မုဏ္ဍတိ။
ပါလနေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ပြိတ္တိ။

မုဍ၊ မုဍိ၊ မုဏ္ဍ

ဘူ= ခဏ္ဍန မဒ္ဒန မဇ္ဇနေ-ဖြတ်ခြင်း, နင်းနယ်ခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း၌။ မုဏ္ဍတိ။

မုဏ္ဍတိ ။ [✓မုဍိ+အ+တိ] ဦးပြည်း၏၊ ခေါင်းရိတ်၏၊ ခေါင်းတုံး၏၊ ရိတ်ဖြတ်၏။ မုဏ္ဍန၊ မုဏ္ဍာပန၊ မုဏ္ဍိတ၊ မုဏ္ဍေတိ [✓မုဍိ+အ+တိ] မုဏ္ဍေတွာ၊ မုဏ္ဍေန္တ ။

မုဍိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓မုဍ+တဗ္ဗ] ချိုးဖြတ်အပ်သော။

ပုဏ္ဍရိက ၊ နဲ ၊ [✓မုဍ+ဏ္ဍက] မဟန္တတာယ ဝါ မုဍိတဗ္ဗံ ခဏ္ဍေတဗ္ဗန္တိ-ပုဏ္ဍရိကံ၊ မကာရဿ ပကာရာဒိဝသေန။ သီဋီသစ်-၂၊ ၁၄၀။ ကြာတံဆိပ်၊ ကြာဖြူ။ ပုဏ္ဍရိကံ-ကို ကောတ္ထုဘ၌ ပုဏ္ဍဓာတ်ဖြင့် ပြီးစေသည်။

မုဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓မုဏ္ဍ+အ] မုဏ္ဍ-ခဏ္ဍနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၁။ ဆတ္တာသည်၊ သင်တုန်း။ တိ ။ ဦးပြည်းသော၊ ခေါင်းတုံးသော၊ ဖြတ်အပ်သော၊ ပြတ်သော။ မုဏ္ဍက ၊ တိ ၊ [မုဏ္ဍ+က] ဦးပြည်းသော၊ ခေါင်းတုံးရိတ်ထားသော။

မုဏ္ဍိက [မုဏ္ဍ+ဏ္ဍက] ဦးပြည်းသော။

မုဏ္ဍိယ ၊ နဲ ၊ [မုဏ္ဍ+ဏျ] ဦးပြည်းသူ၏အဖြစ်၊ ဦးပြည်းခြင်း။

မုဏ္ဍီ ၊ တိ ၊ [မုဏ္ဍ+ဤ] သင်းတုန်းရှိသော။

မုဏ

ဘူ= ပတိညာဏေ-ဝန်ခံခြင်း၌။ မုဏတိ။

မုတ္တ

စု= ပဿာဝေ-ယိုစီးခြင်း, ကျင်ငယ်စွန့်ခြင်း၌။ မုတ္တေတိ၊ မုတ္တယတိ။

မုတ္တယတိ ။ [✓မုတ္တ+ဏယ+တိ] မုတ္တေတိ၊ ယိုစီး၏၊ ကျင်ငယ်စွန့်၏။

မုတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓မုတ္တ+အ] မုတ္တ-ပဿာဝေ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၅။ ကျင်ငယ်။

မုတ္တာပေတိ ။ [✓မုတ္တ+ဏာပေ+တိ] ယိုစီးစေ၏၊ ကျင်ငယ်စွန့်၏။

သြမုတ္တေတိ ။ [အဝ ✓မုတ္တ+ဏေ+တိ] သြမုတ္တယတိ၊ ကျင်ငယ်စွန့်၏။

မုတ္ထ

စု= သဃ်ာတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ မုတ္ထေတိ၊ မုတ္ထယတိ။

မုဒ

ဘူ= ဟဿ ကီဋ္ဌာ စုဏ္ဍာဒနေသု-ရယ်ရွှင်ခြင်း, ကစားမြူးထူးခြင်း, အမှုန့်ပြုခြင်း, စားခြင်းတို့၌။

စု= သံသဂ္ဂေ-ရောနှောခြင်း၌။ မုဒတိ၊ မောဒတိ၊ မောဒေတိ၊ မောဒယတိ။

မုဒတိ ။ [✓မုဒ+အ+တိ] မောဒတိ၊ နှစ်သက်၏၊ ရွှင်လန်း၏၊ ဝမ်းမြောက်၏။ မုဒ-မုဒါ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း, ရောနှောခြင်း။ မောဒန္တ ။

မောဒယတိ ။ [✓မုဒ+ဏယ+တိ] နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စေ၏။ မောဒယတိ, မောဒေတိ၊ တပေါင်းတည်းပြု၏၊ ရောနှော၏။ မောဒမာန၊ မောဒယမာန၊ မောဒါပက၊ မောဒိတ၊ မောဒိတုံ၊ မောဒိတွာ၊ မောဒေန္တ ။

မုဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓မုဒ+ဂက်] မုဒ-တောသေ၊ မုဒန္တိ ဧတေနာတိ-မုဂ္ဂေါ= ဓညဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၃၂။ ပဲနောက်။

မုဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [✓မုဒ+ထိ] မုဒ-သံသဂ္ဂေ၊ ထိ၊ မုဋ္ဌိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၇။ တူ၊ **မုဋ္ဌိကာ** [မုဋ္ဌိ+က+အာ] တူ-သံတူ။

မုဒယန္တီ ။ ထီ ၊ [✓မုဒ+ဏယ+အန္တ+ဤ] ဒန်းပင်။ အသောကာ မုဒယန္တီ စ။ ဇာ-၂၊ ၃၄၅, ၄-၇၊ ၃၁၃။

မုဒါ ၊ ထီ ၊ [✓မုဒ+က+အာ] မုဒ-တောသေ၊ မုဒနံ-မုဒါ။ မောဂ်-၅၊ ၄၉၊ ပဋ္ဌိ။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

မုဒိ ၊ ပု ၊ [✓မုဒ+ဏ္ဍ] ဝမ်းမြောက်တတ်သောတရား၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

မုဒိတ ၊ ပု ၊ [✓မုဒ+တ] မုဒ-တောသေ၊ မောဒိတ္ထာတိ-မုဒိတော။ မောဂ်-၅၊ ၈၆၊ ပဋ္ဌိ။ ဝမ်းမြောက်သော။ မုဒိတာ။ ထီ ။ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ မုဒိတာစေတသိက်။

မုဒိတာယနာ ၊ ထီ ၊ [မုဒိတာ+အာယ+ယု+အာ] ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်သောအခြင်းအရာ။ မုဒိတာယိတတ္တ။

http://www.dhammadownload.com

မုဒု ၊ တိ ၊ [√မုဒ+ကု] မုဒ–တောသေ၊ မောဒနံ, မုဒိယတိတိ ဝါ–မုဒု= အထဒွေါ။ မောဂ်–ဂု၊ ၅။ နူးညံ့သော၊ ပျော့ပျောင်းသော၊ နသော၊ မထက်သော။ **မုဒုက** [မုဒု+က] ထိ၌ မုဒုကာ။

မုဒ္ဒါ ၊ ထီ ၊ [√မုဒ+ဒက်+အာ] မောဒန္တိ ဧတာယာတိ–မုဒ္ဒါ၊ သက္ခရမဂုံလိယံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၉၅။ အက္ခရာအမှတ်ပါသောလက်စွပ်၊ လက်ဆစ်ချိုး၍ရေတွက်ခြင်းအတတ်၊ အမှတ်, တံဆိပ်, ဘွဲ့။

မုဒ္ဒိက [မုဒ္ဒါ+ကိက] လက်ဆစ်ချိုး၍ ရေတွက်တတ်သော။

မုဒ္ဒိ ၊ ပု ၊ [√မုဒ+က္က] ဘွဲ့, တံဆိပ်။ ယထာ အမစ္စော မုဒ္ဒိကာမော၊ မုဒ္ဒိတော ပရိဟာယတိ။ စရိ၊ ၃၈၆, ၌ ၃၀။

မုဒ္ဒိကာ ၊ ထီ ၊ [√မုဒ+ကိက+အာ] မုဒ–တောသေ၊ ဒဿ ဒွိတ္တံ၊ မုဒန္တိ ဧတာယာတိ–မုဒ္ဒိကာ= အင်္ဂုလိယာ ဝေဌနံ, ဖလဝိသေသောစ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂။ လက်စွပ်၊ မုဒရက်သီး, စပျစ်သီး၊ တံဆိပ်တုံး၊ တလုပ်လွှာ၊ မင်းတုပ်။

မုဒ္ဒိတ ၊ တိ ၊ [√မုဒ+တ] အမှတ်တံဆိပ် ခပ်နှိပ်အပ်သော။

မုဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [√မုဒ+ဓ] မုဒ–တောသေ၊ မော၊ သိသာကာရော၊ မုဒ္ဓါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၆။ မုဒ–တောသေ၊ သြတ္တာဘာဝေါ၊ မောဒန္တိ ဧတ္ထ ဥကာတိ–မုဒ္ဓါ= မတ္ထကော။ မောဂ်–ဂု၊ ၉၉။ ဦးခေါင်း၊ ဦးထိပ်၊ အထွတ်အထိပ်၊ ပညာ။

မောဒ ၊ ပု ၊ [√မုဒ+ဏ] ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ စပျစ်ပင်။ ထိ ။မောဒါ၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

မောဒက ၊ ပု ၊ [√မုဒ+ဏ္ဍု] မောဒယတိ သက္ကာရာဒီဟိ သံသဂ္ဂေါ ဘဝတီတိ–မောဒကော။ ဓာတွတ္ထ။ ကတွတ်မုံ့၊ လဋ္ဌုးမုံ့၊ ဗယာကြော်၊ သေရည်၊ အရက်။

မဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [√မုဒ+ဆ] သုခဒုက္ခံ မုဒတိ ဘက္ခတီတိ–မဒ္ဓော။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ ငါး။

ကုမုဒ ၊ ပု ၊ [ကု √မုဒ+ဏ] ကုယံ ပထဝိယံ မောဒတေ–ကုမုဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀။ ကုမုဒဆင်။ နှ ။ကုယံ မောဒတေ–ကုမုဒံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၈။ ကုမုဒြာကြာဖြူ၊ ကုမုဒသချိုး။

ကုမုဒိကာ ၊ ထီ ၊ [ကု √မုဒ+ဏ္ဍု+အာ] ကုစ္ဆိတေန မောဒတီတိ–ကုမုဒိကာ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၄။ ကပ္ပိလိ။

ဂန္ဓမာဒန ၊ ပု ၊ [ဂန္ဓ √မုဒ+ယု] အတ္တနိ သဏ္ဌာတဂန္ဓဒဗ္ဗာနံ ဂန္ဓေဟိ လောကေ မောဒယတီတိ–ဂန္ဓမာဒနော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၇။ ဂန္ဓမာဒနတောင်။

ပမုဒ ၊ ပု ၊ [ပ √မုဒ+ဏ] မုဒ–ဟာသေ၊ ပမုဒေါ၊ အာမောဒေါပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၇။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

အာမောဒ ၊ ပု ၊ [အာ √မုဒ+ဏ] အာမောဒန္တေ အနေနာတိ–၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၅။ အဝေးသို့သွားသော(ပျံ့လှိုင်သော)နံ့သာ။

အဇ္ဇကမန္ဒာ ၊ ထီ ၊ [အလံ √ကရ+ကွိ+အာ] အလံ–ဝိဘူသနေ၊ အလံ ဝိဘူသနံ ကရောတီတိ–အလကာ၊ သာဧ၀–အဇ္ဇကာ။ [အဇ္ဇကာ √မုဒ+အ+အာ] အဇ္ဇကာဧ၀ မောဒကရဏတော အဇ္ဇကမန္ဒော၊ ဥကာရဿ အကာရော၊ နာဂမောစ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂။ ဧ၀ဿဝဏ်နတ်မင်း၏(အဇ္ဇကမန္ဒာမည်သော) မြို့တော်၊ အာဇ္ဇကမန္ဒော–သာ ပါဠိမှန်–ဟူ၏။ တောင်ပေါက်။

အတိမောဒတိ ။ [အတိ √ မုဒ+အ+တိ] အလွန်ဝမ်းမြောက်၏၊ –မွေ့လျော်၏။

အနုပမောဒမာန ၊ တိ ၊ [အနု+ပ √မုဒ+အ+မာန] ရွှင်လန်းသော၊ ဝမ်းမြောက်သော။

အနုမောဒတိ ။ [အနု √မုဒ+အ+တိ] ဝမ်းမြောက်၏၊ အနုမောဒနာပြု၏၊ သာဓုခေါ်၏။ အနုမောဒ၊ အနုမောဒက၊ အနုမောဒန၊ အနုမောဒနီယ၊ အနုမောဒန္တ။ (အနုမောဒါပေတိ၊ အနုမောဒေတိ၊ ဝမ်းမြောက်စေ၏, နှစ်သက်စေ၏, သက်သာရာရစေ၏။) အနုမောဒါပေတဗ္ဗ၊ အနုမောဒိတ၊ အနုမောဒိတဗ္ဗ၊ အနုမောဒိတုံ၊ အနုမောဒိတု၊ အနုမောဒိတွာ၊ အနုမောဒိတ္တွာန၊ အနုမောဒိယာန၊ (တွာန–ကို ယာန–ပြု။) အနုမောဒေတွာ၊ အနုမောဒေတ္တွာ ။

အဘ္ဘနုမောဒတိ ။ [အဘိ+အနု √ မုဒ+အ+တိ] ဝမ်းမြောက်၏၊ ကောင်းချီးပေး၏၊ သာဓုခေါ်၏။ အဘ္ဘနုမောဒန၊ အဘ္ဘနုမောဒန္တ၊ အဘ္ဘနုမောဒမာန၊ အဘ္ဘနုမောဒိတ၊ အဘ္ဘနုမောဒိတဗ္ဗ၊ အဘ္ဘနုမောဒိတု၊ အဘ္ဘနုမောဒိတွာ၊ (အဘ္ဘနုမောဒီယတိ၊ –အပ်၏။) အဘ္ဘာနုမောဒန၊ အဘ္ဘာနုမောဒေတ္တ ။

အဘိပ္ပမောဒတိ ။ [အဘိ+ပ √မုဒ+အ+တိ] ဝမ်းမြောက်၏၊ ရွှင်လန်း၏။ အဘိပ္ပမောဒ၊ အဘိပ္ပမောဒန၊ (အဘိပ္ပမောဒယတိ၊ –စေ၏။) အဘိပ္ပမောဒယန္တ ။

http://www.dhammadownload.com

အာမောဒတိ ။ [အာ ✓မုဒ+အ+တိ] ဝမ်းမြောက်၏၊ အစမှစ၍ဝမ်းမြောက်၏ ။ အာမောဒ၊ အာမောဒနာ၊ အာမောဒမာန၊ (အာမောဒိတ ပမောဒိတ၊ အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်၏ ။)

အာမောဒ ၊ န ၊ [အာ ✓မုဒ+ဏ] အာမောဒအသီး။ မခုရံ အာမောဒဖလံ အဒါသိ။ ထေရဋ္ဌ–၁၊ ၃၀၂။

ပမောဒတိ ။ [ပ ✓မုဒ+အ+တိ] ဝမ်းမြောက်၏ ။ ပမောဒ၊ ပမောဒနာ၊ ပမောဒိတ၊ (ပမောဒေတိ၊ –စေ၏ ။)

ပမောဒိတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓မုဒ+တ] မုဒ–ဟာသေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၂။ နှစ်သက်–ဝမ်းမြောက်သော။

သမနုမောဒတိ ။ [သံ+အနု ✓မုဒ+အ+တိ] ညီတူညီမျှဝမ်းမြောက်၏၊ အညီအညွတ်သာခုခေါ်၏ ။ သမနုမောဒန ။

သမ္မမောဒတိ ။ [သံ+ပ ✓မုဒ+အ+တိ] လွန်စွာဝမ်းမြောက်၏၊ –မွေ့လျော်၏၊ –ပျော်ပါး၏၊ –မြူးထူး၏ ။

သမ္မောဒတိ ။ [သံ ✓မုဒ+အ+တိ] ညီတူညီမျှဝမ်းမြောက်၏၊ ပေါင်းဆုံမိ၏၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသို့ရောက်၏၊ စကားလက်ဆုံကျ၏ ။ သမ္မုဒိတ၊ သမ္မောဒ၊ သမ္မောဒက၊ သမ္မောဒိတွာ၊ သမ္မောဒိတုံ၊ သမ္မောဒမာန၊ (သမ္မောဒေတိ၊ –စေ၏ ။) သမ္မောဒန၊ သမ္မောဒနီယ၊ သမ္မောဒါပန၊ သမ္မောဒိတ၊ သမ္မောဒိတဗ္ဗ၊ သမ္မောဒေတဗ္ဗ ။

မုန

ကီ= တုဏ္ဍိဘာဝ ဉာဏောသု–ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း, သိခြင်းတို့၌ ။ အာချာတ်အရာ၌ ဓာတွန် အမြဲကျေသည် ။ မုနာတိ ။

မုနာတိ ။ [✓ မုန+နာ+တိ] ဓာတွန် “နု”ကိုချေ၊ သိ၏ ။ (နီတိ၌ ဘူ–မုနတိ–လည်းဟူ၏ ။) မုနန၊ မုနန္တ၊ မုနိတွာ၊ မောတဗ္ဗ၊ မောတု ။

မုတ ၊ တိ ၊ [✓မုန+တ] (ဃာန, ဇိဂ္ဃ, ကာယဝိညာဉ်တို့ဖြင့်) သိအပ်သော, တွေ့ထိအပ်သော, ယူအပ်သော, ရောက်အပ်သော(ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ) ။

မုတိ ၊ ထိ ၊ [✓ မုန+တိ] မုနာတိတိ–မုတိ၊ မုန–ဉာဏော၊ တိ, မုတိ ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၂။ ဉာဏ်, ပညာ၊ သိအပ်-ရောက်အပ်သော၊ တွေ့ထိအပ်သော(အာရုံ) ။

မုတ္တာ ။ ဗျ ။ [✓ မုန+တ္တာ] သိ၍၊ ရောက်၍ ။

မုနိ ၊ ပု ၊ [✓ မုန+ဏိ] မုန–ဉာဏော၊ မုနာတီတိ–မုနိ၊ ဝါဓိကာရာ နံ ဝုဒ္ဓိ ။ ရူ၊ ၆၇၉။ သဗ္ဗာကာရေန သဗ္ဗဓမ္မာနံ မုနနတော–မုနိ၊ ဓမ္မဝါဒေသု ဝါ မောန ကရဏတော–မုနိ ။ ဓာန်ဦ၊ ၁ ။ ဘုရား, ရသေ့, ရဟန်း၊ (သူတော်သူမြတ် ။)

မန္တ ၊ ပု ၊ [✓ မုန+တ] မုနာတိ ဇာနာတိ ဓမ္မံ အနေနာတိ–မန္တော၊ တော၊ ဥဿ အ ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၈။ ဗေဒကျမ်း ။

မုဗ္ဗ၊ မုဗ္ဗိ

ဘူ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ချည်ခြင်း၌ ။ မုဗ္ဗတိ ဗန္ဓတိ ဇတ္ထာတိ–မုဒ္ဓါ= မတ္ထကံ၊ ဦးထိပ် ။ ဓာတွတ္ထ ။

မုဗ္ဗာ ၊ ထိ ၊ [✓မုဗ္ဗ+အ+အာ] မုဗ္ဗ–ဗန္ဓနေ၊ အ၊ မုဗ္ဗာ ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၁။ စိနာရမည်သောနွယ် ။

မုရ

ဘူ= သံဝေဌနေ–ရစ်ပတ်ခြင်း၌ ။ မုရတိ ။

မုမ္မုရ ၊ ပု ၊ [✓ မုရ+မုရ] ရ–ကို ပရရုပ်ပြု၊ ဇဒ္ဓရာကဲ့သို့ ပြီးသည် ။ [✓မုရ+က] ပိသော ။ ကောတ္ထုဘ ။ ဖွဲမီး၊ ကာမနတ် ။

မုရ ၊ ပု ၊ [✓ မုရ+အ] အသုရာ၊ ရစ်ပတ်ခြင်း ။

မုရဇ [မုရ ✓ ဇန+ကို] မုရာ အသုရာ ဇာတော–မုရဇော၊ မုရိုးစည်, ဒိုးပတ် ။

မုရဝ ၊ ပု ၊ [✓ မုရ+အဝ] မုရိယတီတိ–မုရဝေါ= မုဒင်္ဂေါ ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၀။ မုရိုးစည် ။

မောရ ၊ ပု ၊ [✓ မုရ+ဏ] မုရ–သံဝရဏော၊ ဏော ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၄။ ထိဦ၌ မောရီ၊ မောရိနီ ။ ဥဒေါင်း ။

မောရဋ္ဌာ ၊ ထိ ၊ [✓မုရ+အဋ္ဌ+အာ] မုရ–ပဝေဓနေ၊ အဋ္ဌော၊ မောရဋ္ဌာ ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈၁။ စိနာရမည်သောနွယ် ။

မုလ

စု= ရောပနမှိ–စိုက်ပျိုးခြင်း၌ ။ မောလတိ ။

မုသ

ဘူ= ဝဓေ–သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌ ။

ဘူ+ကီ= ထေယျေ–ခိုးခြင်း၌ ။

ဒိ= ခဏ္ဍန သမ္မောသေသု–ပိုင်းဖြတ်ခြင်း, မေ့လျော့ခြင်းတို့၌ ။ မုသတိ၊ မုသ္နာတိ၊ မုဿတိ ။

http://www.dhammadownload.com

မုသတိ ။ [✓မုသ+အ+တိ] ခိုးတတ်၏၊ လုယက်တတ်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ ဖယ်ရှား၏။ မုသတိ– [✓မုသ+ယ+တိ] မေ့လျော့၏၊ ပျောက်ပျက်၏။ မောသယတိ [✓မုသ+ဏာယ+တိ] ပျက်စီးစေ၏။ မောသေတိ [✓မုသ+ဏော+တိ] တွေဝေစေ၏၊ တွေဝေအောင်လုပ်၏။

မစ္ဆု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓မုသ+တျု] ပါဏာ စဇေတီတိ–မစ္ဆု။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၅၃။ သေခြင်း၊ သေမင်း။

မုဠ္ဟ ၊ တိ ၊ [✓မုသ+တ] မုသ–နသနေ၊ မုသိတ္ထာတိ–မုဠ္ဟော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၂။ ပျက်သော၊ လွတ်သော။

မုသလ ၊ ပု+န ၊ [✓မုသ+ကလ] မုသတိ ဇတေနာတိ–မုသလော= အယောဂ္ဂေါ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈၃။ကျည်ပွေ့။

မုသလက [မုသလ+က] ကျည်ပွေ့ငယ်။

မူသာ ၊ ထီ ၊ [✓မုသ+အ+အာ] မုသ–ထေယျေ၊ အ၊ မူသာ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၆။ မိုက်ခွက်၊ (ရွှေ–စသည်ကိုကျင်ရာခွက်)။

မူသိက ၊ ပု ၊ [✓မုသ+ကိက] မုသ–ထေယျေ၊ မုသာတိ နိဒ္ဒေသာ ဒီဃော၊ မုသတိ ထေနေတိတိ–မူသိကော= ဥန္ဒုရော။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၁။ ထိဋ္ဌ မူသိကာ၊ ကြွက်။

မောသ ၊ ပု ၊ [✓ မုသ+ဏ] မုသံ–မောသော၊ ဘာဝေ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၂။ ခိုးခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။

မောသဓမ္မ၊ ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသော။

မောသက ၊ ပု ၊ [✓ မုသ+ကွ] မုသ–ထေယျေ၊ ကတ္တရိ ကွ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၂။ သူခိုး၊ ခိုးသူ။

မောသာပန ၊ န ၊ [✓မုသ+ဏာပေ+ယု] တွေဝေခြင်း၊ တွေဝေစေခြင်း၊ တွေဝေအောင်လုပ်၍ ခိုးခြင်း။

မောသေတွာ ။ ဗျ ။ [✓မုသ+ဏော+တွာ] တွေဝေစေ၍၊ တွေဝေအောင်ပြုလုပ်၍။

ပမုဿတိ ။ [ပ ✓ မုသ+ယ+တိ] မေ့လျော့၏၊ ပျောက်ပျက်၏။ ပမုဿိတွာ၊ ပမုဋ္ဌ။

ပရိမုဿတိ ။ [ပရိ ✓ မုသ+ယ+တိ] မေ့လျော့၏၊ မိန်းမောတွေဝေ၏။

ဝိပရာမောသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပရိ+အာ ✓မုသ+ဏ] ဆီးနှင်း, ဩ–စသည်တို့ဖြင့် ဖုံးကွယ်၍ ခရီးသွားသူကို–လုယက်ခြင်း၊ ဓားပြတိုက်ခြင်း။ [ဝိ+ပရိ+အာ ✓မုသ+ဏော+ဏ] ခရီးသွားသူတို့ဥစ္စာကို အထူးအားဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြင်းစွာတွေဝေစေခြင်း၊ လုယူခြင်း။

သမ္မမုဿတိ ။ [သံ+ပ ✓မုသ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏၊ ပျောက်ပျက်၏၊ ကွယ်ပ၏။

သမ္မုဿတိ ။ [သံ ✓ မုသ+ယ+တိ] မေ့လျော့၏၊ ပျောက်ပျက်၏။ သံမုဋ္ဌ၊ သမ္မုဿန၊ သမ္မုဿန၊ သမ္မုသိတွာ၊ သမ္မုဿိတဗ္ဗ၊ သမ္မောသ။

[သုသမ္မုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ (သု+သမ္မုဋ္ဌ) သုသမ္မုသိတ (သု+သမ္မုသိတ) ကောင်းစွာ–မေ့လျော့သော၊ –ပျောက်ပျက်သော။]

မုဟ၊ မုဟ္ဟ၊ မူဟ

ဒိ= မုဋ္ဌာ ဝေစိတ္တေသု–မိန်းမောတွေဝေခြင်း, ဉာဏ်ကင်းခြင်းတို့၌။ မုယ္ဟတိ။

မုယ္ဟတိ ။ [✓မုဟ+ယ+တိ] တွေဝေ၏၊ မိန်းမော၏။ မုယ္ဟန၊ မုယ္ဟနီယ၊ မုယ္ဟန္တ၊ မုယ္ဟမာန၊ မုယ္ဟိတဗ္ဗ၊ မုယ္ဟိတုံ၊ မူဟန၊ မောဟန၊ မောဟနက၊ မောဟနီယ၊ မောဟိတ၊ မောဟိတုံ။

မောမူဟ ၊ တိ ၊ [✓ မုဟ+က] မု–ကို “မုမု”ဟု ဒွေဘာဝပြု၊ ရှေ့ ဥ–ကို ဩ–ပြု, နောက် ဥ–ကို ဒီဃပြု၊ ဤကား သိလွယ်ရုံမျှသာ၊ မုဟ–ဝေစိတ္တေ, မုယ္ဟတိတိ–မောမူဟော။ မောဂ်–၅၊ ၇၀၊ ပဋ္ဌာ။ (အလွန်)တွေဝေသော၊ –မိုက်မဲသော။ ပု ။–ခြင်း။

မောယ္ဟတိ ။ [✓မုဟ+ယ+တိ] တွေဝေ၏၊ မိန်းမော၏။

မုဇ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ မုဟ+ဆ+အာ] မုဟ–ဝေစိတ္တေ၊ မုယ္ဟနံ–မုဇ္ဆာ။ ရူ၊ ၆၆၀။ တွေဝေမိန်းမောခြင်း၊ မေ့တတ်သောရောဂါ။

မုဠ္ဟ ၊ တိ ၊ [✓ မုဟ+တ] မုဟ–အန္ဓဘာဝေ၊ မုယ္ဟတိတိ–မုဠ္ဟော= ဗာလော။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၉။ လူမိုက်၊ တွေဝေမိုက်မဲသော။

မုဠ္ဟိ ၊ ထီ ၊ [✓ မုဟ+တိ] မုယ္ဟနံ–မုဠ္ဟိ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၄၉၉။ တွေဝေခြင်း။

မုဓာ ။ ဗျ ။ [✓မုဟ+ကာ] ပိသော–၊ ဟသ ဓော။ ကောတ္ထုဘာ။ အချည်းနှီး၊ အလကား။

မုဟန ၊ န ၊ [✓ မုဟ+ယု] တွေဝေ–မိန်းမောခြင်း။

မူဠ္ဟ ၊ တိ ၊ [✓ မုဟ+တ] ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဒီဃော၊ မုဟ–ဝေစိတ္တေ၊ အမုယ္ဟိတိ–မူဠ္ဟော။ ရူ၊ ၆၂၁။ တွေဝေမိန်းမောသော၊ မသိနားမလည်သော။

http://www.dhammadownload.com

မောဃ ၊ တိ ၊ [✓ မုဟ+ဃ] မုဟ–မုစ္ဆာယံ, ဟလောပေါ၊ မုယှန္တိ သတ္တာ ဧတ္ထာတိ–မောဃော= တုစ္ဆော။ မောဂ်–၇၊ ၃၈။ အချီးနှီးသော၊ အကျိုးမဲ့သော။

မောဟ ၊ ပု ၊ [✓ မုဟ+ဏ] မုယှန္တိ တေန, သယံ ဝါ မုယှတိ, မောဟနမတ္တမေဝ ဝါ တန္တိ–မောဟော= အဝိဇ္ဇာ။ အံဋ္ဌီ–၁၊ ၆။ မောဟစေတသိက်၊ တွေဝေခြင်း၊ မသိခြင်း၊ မိုက်မဲရာ–မောဟာရောပနကံ။

အမောဟ ၊ ပု ၊ [န ✓ မုဟူ+ဏ] န မုယှတိ ဧတေနာတိ–အမောဟော။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၁၅၃။ ဉာဏ်၊ ပညာ။

မောဟယတိ ။ [✓ မုဟ+ဏယ+တိ] တွေဝေစေ၏၊ မိန်းမောစေ၏၊ မေ့လျော့စေ၏၊ မသိဟန်ဆောင်၏။ မောဟယန္တ၊ မောဟယမာန၊ မောဟယိတုံ၊ မောဟေတု၊ မောဟေတွာ၊ မောဟေန္တ။

ပမုယှတိ ။ [ပ ✓ မူဟ+ယ+တိ] တွေဝေ၏၊ မိုက်မဲ၏။ ပမူဋ္ဌ၊ ပမောဟ၊ ပမောဟန။

ပရိမောဟေတိ ။ [ပရိ ✓ မူဟ+ဏေ+တိ] တွေဝေစေ၏။ ပရိမောဟယတိ၊ ပရိမောဟိတ။

ဗျာမူဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ မုဟ+တ] အထူးအားဖြင့် တွေဝေခြင်း၊ အလွန်တွေဝေခြင်း။ တိ ။အလွန်တွေဝေသော။

ဗျာမောဟ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ မုဟ+ဏ] အလွန်တွေဝေခြင်း။ ဗျာမောဟန၊ ဗျာမောဟိတ။

ဝိမုယှတိ ။ [ဝိ ✓ မုဟ+ယ+တိ] အထူးအားဖြင့် တွေဝေ–မိန်းမောဏ်။ ဝိမူဋ္ဌ၊ ဝိမောဟိတ။

သမ္မုယှတိ ။ [သံ ✓ မုဟ+ယ+တိ] ပြင်းစွာတွေဝေ၏၊ မိုက်မှား၏။ သံမူဋ္ဌ၊ သမ္မူဋ္ဌ၊ သမ္မုယှ၊ သမ္မုယှက၊ သမ္မုယှန၊ သမ္မုဋ္ဌ၊ သမ္မောဟ၊ သမ္မောဟန၊ သမ္မောဟိတ။

သမ္မောဟေတိ ။ [သံ ✓ မုဟ+ဏေ+တိ] သမ္မောဟေတိ၊ သမ္မောဟယတိ၊ အလွန်–တွေဝေစေ၏၊ –မိုက်မဲစေ၏။ သံမောဟေတွာ၊ သမ္မောဟန၊ သမ္မောဟေတွာ။

သမ္ပမုယှတိ ။ [သံ+ပ ✓ မုဟ+ယ+တိ] ထက်ဝန်းကျင်–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် တွေဝေ၏။ သမ္ပမူဋ္ဌ၊ သမ္ပမောဟ။

သုမောဟ ၊ ပု ၊ [သု ✓ မုဟ+ဏ] အလွန်တွေဝေခြင်း။

မူ

ဘူ+ကီ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ခြင်း၌။ မဝတိ၊ မုနာတိ။

မဝတိ ။ [✓ မူ+အ+တိ] ဖွဲ့၏၊ ယှဉ်စေ၏။ မုနာတိ။

မုတဝ ၊ ပု ၊ [✓ မူ+အဝ] မူ–ဗန္ဓနေ၊ ဦဿ ရဿတ္တံ၊ တုဉ် စာဝဿ(အဝ–ပစ္စည်း၏ အာဒျာဝယဝတ-လာ) မုနာတိ ဗန္ဓတီတိ–မုတဝေါ= စဏ္ဍာလော။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၀။ ဒွန်းစဏ္ဍား။

မုနိ ၊ ပု ၊ [✓ မူ+နာ+ဣ] ရသေ့, ရဟန်း၊ သူတော်, သူမြတ်။

မူတ ၊ ပု+န ၊ [✓ မူ+တ] ဖွဲ့ခြင်း။ တိ ။မူ–ဗန္ဓနေ။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၇၄၇။ တံကျင်လျှိုအပ်သော။

ဇီမူတ ၊ ပု ၊ [ဇီဝိတ ✓ မူ+တ] လောကာနံ ဇီဝိတံ မုနာတိ ဗန္ဓတီတိ–ဇီမူတော၊ ဝိတလောပေါ၊ ဇီဝိတဿ ဇီအာဒေသော ဝါ။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၄၇။ [ဇီဝန+မူတ] ဇီဝနဿ မူတော "ဇီဝနမူတော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဇီမူတော"တိ ဝကာရနကာရာနံ ဝိနာသော။ မဟာနိဋ္ဌ၊ ၂၂၉။ မိုးတိမ်။

မူလ

ဘူ= ပတိဋ္ဌာယံ–တည်ခြင်း၌။ မူလတိ။

စု= ရောဟဏ လဝန ပဝနေသု–စိုက်ပျိုး(ဖြစ်စေ)ခြင်း, ရိတ်ဖြတ်ခြင်း, ဖြူစင်စေခြင်းတို့၌။ မူလေတိ၊ မူလယတိ။

မူလယတိ ။ [✓ မူလ+ဏယ+တိ] ဖြစ်စေ၏, တည်၏။

ဥမ္မူလေတိ ။ [ဥ ✓ မူလ+ဏေ+တိ] ဥမ္မူလယတိ၊ နုတ်၏၊ အမြစ်ကို ကျွတ်စေ၏။ ဥမ္မူလေတွာ၊ ဥမ္မူလက၊ ဥမ္မူလန။

မုဋ္ဌာလ ၊ ပု+န ၊ [✓ မူလ+အလ] ရဿာဒိ ဌတ္တဥ္စ၊ မူလ–ပတိဋ္ဌာယံ အလော။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၆၈၇။ ကြာစွယ်၊ ကြာရင်း၊ ကြာဥ။

မူလ ၊ န ၊ [✓ မူလ+အ] မူလ, ဟိတ်, အကြောင်း၊ အစ။ မူလ–ပတိဋ္ဌာယံ။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၄၇၁။ အဖိုး၊ အရင်းအနှီးဥစ္စာ၊ တန်ဖိုး၊ အရင်းအနှီး၊ တည်ရာ၊ အနီး။ မူလ–ပတိဋ္ဌာယံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၅၄၉။ သစ်မြစ်။ မူလတိ ပတိဋ္ဌာတိ သုဘာသုဘဖလမေတ္ထာတိ–မူလံ။ ဓာန်ဋ္ဌီ၊ ၅၉။ မူလနက္ခတ်၊ မူလက [မူလ+က]–

မူလက ၊ ပု+န ၊ [✓ မူလ+ဏ္ဍု] မုံလာ။ မူလကောနိတ္ထိယံ စုစ္စု။ ဓာန်၊ ၅၉၈။

http://www.dhammadownload.com

မူလျ ၊ နာ ၊ [√မူလ+ယ] မူလ–ပတိဋ္ဌာယံ ဝါ၊ ကရဏေ ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၁။ အဖိုး, အခ၊ အဖိုးနှုန်း။

မောဋ္ဌိ ၊ ထီ+ပု ၊ [√မူလ+ဣ] ဆံထုံး၊ သျှောင်ထုံး၊ မကိုင့်။ မောဋ္ဌိက [မောဋ္ဌိ+က] ဆံထုံးထုံးသော။

မူသ

ဘူ= ထေယျေ–ခိုးဝှက်လုယက်ခြင်း၌။ မူသတိ။

မူသတိ ။ [√မူသ+အ+တိ] ခိုးယူ၏။ မူသန။

မူသာ ၊ ထီ ၊ [√မူသ+အ+အာ] မိုက်ခွက်, မိုက်လုံ။

မူသိက ၊ ပု ၊ [√မူသ+ဏွု] မူသ–ထေယျေ, ဏွု, ဣတ္တဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၈။ ထီ၌ မူသိကာ။ ကြွက်။

မေ

ဘူ= ပဋိဒါန အာဒါနေသု–ပေးခြင်း, ယူခြင်းတို့၌။ ပရိဝတ္တနေ စ–လဲလှယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း၌လည်း။ မေတိ၊ မယတိ။

ဝိနိမယ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ √မေ+ဏ] လဲလှယ်ခြင်း, ဖလှယ်ခြင်း၊ လက်စားချေခြင်း။

မေဓာ ၊ ထီ ၊ [√မေ √ဓာ+အ+အာ] မေ–အာဒါနေ၊ သုခုမမှိ အတ္ထံ ဓမ္မဥ္စ ခိပ္ပမေဝ မေတိ စ ဓာရေတိ စာတိ–မေဓာ။ နီတိဓာ၊ ၁၃၀၊ ၃၆၇။ သုခုမမှိ အတ္ထံ ဓမ္မဥ္စ ခိပ္ပမေဝ မေတိ အာဒဒါတိ စ, ဒဓာတိ ဓာရေတိ စာတိ–မေဓာ= ပညာ၊ မေဓာတု, ဓာဓာတု ဝသေန ဓာတုဒွယဝိသိဋ္ဌံ မစ္ဆယုဂလဓာတုနာ သိဒ္ဓမေတံ၊ ဂင်္ဂါ, မဂ္ဂေါတိ အာဒယော ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဋီ။ ဉာဏ်, ပညာ။

မေခ

ဘူ= ကဋိဝိစိတ္တေ–ခါးကိုဆန်းကြယ်အောင်ပြုခြင်း၌။ မေခတိ။

မေခလ ၊ ထီ+နာ ၊ [√မေခ+အလ] မေခ–ကဋိဝိစိတ္တေ၊ မေခလံ, မေခလာ ဝါ။ ရူ၊ ၆၇၅။ မေခတိ ကဋိဝိစိတ္တံ ကရောတီတိ–မေခလံ၊ တစ်နည်း= မေခနံ မေခေါ၊ မေခေ အလံ–မေခလံ၊ ခါးကြိုး တန်ဆာ၊ ခါးပတ်။

မေဋ၊ မေဌ

ဘူ= ဥမ္မာဒေ–ရူးသွပ်ခြင်း၌။ မေဋတိ၊ မေဌတိ။

မေဍိ၊ မေဏ္ဍ

ဘူ= ကုဋိလတ္ထေ–ကောက်ခြင်းအနက်၌။ မေဏ္ဍတိ။

မေဏ္ဍ၊ မေဏ္ဍက ၊ ပု ၊ [√မေဍိ+က] မေဍိ–ကုဋိလတ္ထေ၊ မေဏ္ဍော၊ မေဏ္ဍကော ဝါ။ ရူ၊ ၆၇၃။ မေဏ္ဍ–ကုဋိလတ္ထေ, ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၁။ မေဏ္ဍတိ ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–မေဏ္ဍော။ [မေဏ္ဍ+က] မေဏ္ဍကော။ ဓာတွတ္ထ၊ ဆိတ်ကုလား၊ သိုး။

အာမေဍိတ ၊ နာ ၊ [အာ √မေဍိ+တ] အာမေဍုနံ ပုနပ္ပုနမုစ္စာရဏံ, အာမေဍီယတိ ဝါ ပုနပ္ပုန မုစ္စာရီယတီတိ–အာမေဍိတံ။ သီဋီသစ်–၂၊ ၁၆၆။ မေဍိ–ဥမ္မာဒနေ၊ အာပုဗ္ဗော ဒွတ္တိက္ခတ္တုမုစ္စာရဏေ ဝတ္တတိ။ ပ ။အာမေဍုနံ ပုနပ္ပုနမုစ္စာရဏံ, အာမေဍိယတိ ဝါ ပုနပ္ပုနုစ္စာရီယတီတိ–အာမေဍိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၇။ အာမေဍိတ်၊ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုခြင်း။

မေထ

ဘူ= ဟိံသာ သင်္ဂမ ဇာနနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ငြိကပ် ပေါင်းဆုံခြင်း, သိခြင်းတို့၌။ မေထတိ။

မေဒ

ဘူ= ဟိံသာ ဇာနနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, သိခြင်းတို့၌။ မေဒတိ။

မေဒိနီ ၊ ထီ ၊ [√မေဒ+ဣနိ+ဤ] ကောတ္ထုဘာ။ မြေကြီး၊ အဆီခဲ။ [မေဒ+ဤ+ဣနီ] မေဒ ယောဂါ–မေဒိနီ၊ နဒါဒိ၊ ဣသေတ္တဥ၊ ဤ ဣနီစ၊ မိဒ–သ္နေဟနေ ဝါ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၁။

မေဓ

ဘူ= ဟိံသာ သင်္ဂမ ဇာနနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ငြိကပ် ပေါင်းဆုံခြင်း, သိခြင်းတို့၌။ မေဓတိ။

မေဓတိ ။ [√မေဓ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ သတ်ဖြတ်၏၊ သိ၏၊ ပေါင်းဆုံ၏။

မေဇ္ဈ ၊ တိ ၊ [√မေဓ+ဏျ] မေဓ–ဟိံသာ သင်္ဂမေသု၊ မေဓီယတေ သင်္ဂမီယတေ–မဇ္ဈံ၊ ဏျော၊ ချသ ဈော၊ အသရူပဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၈။ ဖြူစင်သော။

မိဒ္ဓ ၊ နာ ၊ [√မေဓ+တ] မေဓ(ယ)တိ အကမ္မညဘာ ဝေန ဝိဟိံသတီတိ–မိဒ္ဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၆။ စေတသိက် ခန္ဓာ ၃–ပါး၏ အမှုဉ် မခံ့ခြင်း–အစွမ်းသတ္တိညံ့ ဖျင်းခြင်း၊ မိဒ္ဓစေတသိက်၊ ပျင်းရိခြင်း၊ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊ ငိုက်မျဉ်းခြင်း၊ အိပ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

မေဓဂ ၊ ပု ၊ [✓မေဓ ✓ဂမု+ကို] မေဓန္တာ ဟိံသန္တာ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ–မေဓဂါ= ကလဟာ။ ကေစိ မေဓာတုတော ဏ္ဍုပစ္စယံ ဝဒန္တိ၊ တေသံ မတေန မေဓကာတိ ပဌမကွေရေန ပါဠော ဘဝေယျ။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၄၀၂။ ငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ (မစ္ဆယုဂလဓာတ်။) မေဓ–မေဓာ ဟိံသာ သင်္ကမေသု၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၀။

မေဓာ ၊ ထိ ၊ [✓မေဓ+အ+အာ] မေဓတိ သပ္ပုရိသ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂစ္ဆတိ သဟ ဘဝတိ, သုခုမံပိ ဝါ အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ခိပ်ံ ဂဏှာတိ ဓာရေတိ စ, ကိလေသေ ဝါ ဟိံသတီတိ–မေဓာ= ပညာ။ ဓာတွတ္ထ။ ဉာဏ်, ပညာ။ မေဓာဝီ [မေဓာ+ဝီ] မေဓာဝိနီ၊ ပညာ ရှိသော။

မေပ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ မေပတိ။

မေဝ

ဘူ= သေဝနေ–မှီဝဲခြင်း၌။ မေဝတိ။

မောက္ခ

ဘူ= မုစ္စနေ–လွတ်ခြင်း၌။

ဘူ+စု= ခေပနမှိ–ပစ်လွှတ်ခြင်း၌။ မောက္ခတိ၊ မောက္ခေတိ၊ မောက္ခယတိ။

မောက္ခတိ ။ [✓မောက္ခ+အ+တိ] လွတ်မြောက်၏။ မောက္ခန။ **မောက္ခေတိ** ။ [✓မောက္ခ+ဏော+တိ] လွတ်မြောက်စေ၏၊ လွှတ်၏။

မောက္ခ ၊ ပု ၊ [✓မောက္ခ+အ] မောက္ခ–မောစနေ ဝါ, အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ ဟိနမစ္ဆိမဘာဝေဟိ မောက္ခေတိတိ–မောက္ခော၊ မြတ်သော။ မောက္ခန်ဿ ဇတ္ထ, ဇတေန ဝါ ရာဂါဒိဟိတိ–မောက္ခော၊ နိဗ္ဗာန်။ မောက္ခနံ–မောက္ခော၊ လွတ်မြောက်ခြင်း။

ပမောက္ခ ၊ ပု ၊ [ပ ✓မောက္ခ+အ] လွတ်မြောက်ခြင်း၊ လွတ်ခြင်း၊ သစ်ဆွဲလဲ။

ဝိပ္ပမောက္ခ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပ ✓မောက္ခ+အ] လွတ်မြောက်ခြင်း၊ ကင်းလွတ်ခြင်း။

ဝိမောက္ခ ၊ ပု+န ၊ [ဝိ ✓မောက္ခ+အ] ကာမစ္ဆန္ဒာဒိ ကေဟိ ဝိမုစ္စတီတိ–ဝိမောက္ခော။ ပဋိသံ ၄–၁၊ ၄၆။ ကောင်းစွာ ကင်းလွတ်သော (သုညတဝိမောက္ခ–စသည်)။ အထူးထူးသော ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော (သုညတဝိမောက္ခ–စသည်)၊ ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏတရားတို့မှ လွတ်မြောက်သော(စျာန်)၊ အာရုံ၌ နှလုံးသွင်းသော(စျာန်)၊ လွတ်မြောက်ခြင်း, ကင်းခြင်း(ပရိနိဗ္ဗာန်)။

မို

ဘူ= ဤသံဟသနေ–စဉ်းငယ်ရယ်ရွှင်ခြင်း(ပြုံးခြင်း)၌။ ဝိပုဗ္ဗော= ဝိမှယေ–အံ့သြချီးမွမ်းခြင်း၌။

စု= အနာဒရေ–မရိသေခြင်း၌။ မှယတေ၊ မှာယေတိ၊ မှာယယတိ။

မိုတ၊ မိဟိတ ၊ န ၊ [✓မို+တ] သမ္မသာရဏပြုက မိဟိတ၊ ပြုံးခြင်း, ပြုံးရယ်ခြင်း။

သိတ၊ မိဟိတ ၊ န ၊ [✓မို+တက်] မိုဿ သိ, မိဟိ စ၊ မှယနံ သိတံ= မန္ဒဟသိတံ၊ မှယနံ မိဟိတံ= တဒေဝ။ မောဂ်–ဂ၊ ၈၄။ မို–ဤသံဟသနေ၊ ဘာဝေ တော၊ မိုဿ သျာဒေသော၊ သိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၅။ ပြုံးခြင်း၊ ပြုံးရယ်ခြင်း။

ဥမှယတိ ။ [ဥ ✓ မို+အ+တိ] ပြုံး၏၊ ရယ်၏။ (ဥမှာပေတိ၊ ပြုံးရွှင်စေ၏။)

ဥမှယ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ မို+အ] ပြုံးခြင်း၊ ရယ်ခြင်း၊ ရယ်ရွှင်ဖွယ်။

ဝိမှယတိ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓မို+အ+တိ] အံ့သြ၏၊ ချီးမွမ်း၏၊ ချီးကျူး၏။ ဝိမှယ၊ (ဝိမှာပယတိ၊ –စေ၏။) ဝိမှာပေတွာ၊ ဝိမှာပေတုံ၊ ဝိမှာပေန္တ၊ ဝိမှာပယန္တ၊ ဝိမှယန၊ ဝိမှာပက၊ ဝိမှာပယ၊ က–ကို ယ–ပြု၊ ဝိမှာပန၊ ဝိမှာပနီယ၊ ဝိမိတ။

သုဝိမိုတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓မို+တ] ချစ်ခင်စဖွယ် ပြုံးရယ်တတ်သော၊ ကောင်းစွာ(အလွန်) အံ့သြအပ်သော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော၊ ချီးကျူးအပ်သော၊ အလွန်အံ့သြသော၊ –ချီးမွမ်းသော၊ –ချီးကျူးသော။

မိုဋ္ဌ

စု= သ္မေဟာနာဒရေသု–စေးကပ်ခြင်း, မရိသေခြင်း တို့၌။ မေဋ္ဌယတိ။

• • • • • • • • • •

http://www.dhammadownload.com

၇။ အဝဂ္ဂါဒိကဏ္ဍ

ယက္ခ

စု= ပူဇော်ယဇ်–ပူဇော်ခြင်း၌။ ယက္ခေတိ၊ ယက္ခယတိ။ နိတိဓာ၊ ၂၈၄။

ယက္ခ ၊ ပု ၊ [√ယက္ခ+အ] ယက္ခ–ပူဇော်ယဇ်၊ ယက္ခိယတေ ပူဇီယတေတိ–ယက္ခော= ကုဝေရာဒိကော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၃။ ယက္ခနတ်မျိုး၊ ဘီလူး၊ သတ္တဝါ၊ နတ်၊ သိကြား၊ ရဟန္တာ။ ထိ၌ ယက္ခိနီ။

ယဇ

ဘူ= ဒေဝပူဇော သင်္ဂတိကရဏ ဒါနေသု–နတ်အား ပူဇော်ခြင်း, အပေါင်းအစုပြုခြင်း, ပေးလှူခြင်းတို့၌။

ယဇတိ ။ [√ယဇ+အ+တိ] ပေးလှူ၏၊ ပူဇော်၏။ ယဇိတွာ၊ ယဇိတ္ဝာန၊ ယဇိတုံ၊ ယိဋ္ဌုံ၊ ယဇန္တော၊ ယဇမာန၊ ယဇန၊ ယဇနကာ၊ ယဇိတာ၊ ယဇိတဗ္ဗ၊ ယာဂ၊ ယာဇ၊ ယာဇကာ၊ ယဇာပေတိ၊ ယဇာပေန္တော၊ ယဇာပေတွာ၊ ယာဇေတွာ။

ယက္ခ ၊ ပု ၊ [√ယဇ+ခ] ယဇိတဗ္ဗောတိ–ယက္ခော၊ ဣဋ္ဌတေတိ–ယက္ခော။

ယဇတ ၊ ပု ၊ [√ယဇ+အတ] ယဇိတဗ္ဗောတိ–ယဇတော= အဂ္ဂိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၉။ မီး။

ယဇု ၊ ပု+န ၊ [√ယဇ+ဥ] ယဇန္တိ အနေနာတိ–ယဇု= ဝေဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ နတ်တို့ကို ပူဇော်ကြောင်း ယဇုဝေဒကျမ်း။

ယညု ၊ ပု ၊ [√ယဇ+ဥ] ယဇန္တ္ယနေနာတိ–ယညော= ယာဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၄၉။ ယဇ်။

ယဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [√ယဇ+တိ] တုတ်, တောင်ဝှေး။

ယသ ၊ ပု ၊ [√ယဇ+အ] ယဇတိ ဧတေနာတိ–ယသော၊ ဧသ သော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၇။ ဧ–ကို သ–ပြု၊ အခြံအရံ၊ အကျော်အစော၊ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ။

ယာဂ ၊ ပု ၊ [√ယဇ+ဏ] ယဇ–ဒေဝပူဇာ သင်္ဂဟကရဏ ဒါနဓမ္မေသု၊ ယဇနံ–ယာဂေါ၊ ဏော၊ ဧသ ဥတ္တော ယညော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၁၂။ ယဇ်။

ယာဇိ ၊ တိ ၊ [√ယဇ+ဏိ] ယဇ်ပူဇော်တတ်သော။ ထိ၌ ယာဇိနီ။

ယာဇေတု ၊ ပု ၊ [√ယဇ+ဏော+တု] ယဇ်ပူဇော်စေတတ်သော။

ဣဋ္ဌ၊ ယိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ယဇ+တ] ယဇ–ဒေဝပူဇာ သင်္ဂတိကရဏ ဒါနေသု, ယဇန'မိဋ္ဌံ, ယိဋ္ဌံ။ မောဂ်–၅၊ ၁၁၃၊ ပဋ္ဌိ။ ယဇိတ္ထာတိ–ယိဋ္ဌော။ မောဂ်–၅၊ ၁၄၃၊ ပဋ္ဌိ။ ယဇ်ပူဇော်အပ်သော။ န ။ ယဇ်ကြီးပူဇော်ခြင်း, အလှူကြီးပေးလှူခြင်း။

လဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [√ယဇ+တိ] ထန်းပင်၊ နုပျိုသော သစ်ပင်၊ သစ်ခက်၊ တုတ်, တောင်ဝှေး။

သုယိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု √ယဇ+တ] ကောင်းစွာ ပေးလှူအပ်သော။

အနုယာဂိ ၊ တိ ၊ [အနု √ယဇ+ဏိ] အတုလိုက်၍ ပူဇော်လေ့ရှိသော။

အာယဇိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [အာ √ယဇ+တဗ္ဗ] ပူဇော်ထိုက်သော။

အာယာဂ ၊ ပု ၊ [အာ √ယဇ+ဏ] ပေးလှူအပ်သော၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်။

ဣဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [√ယဇ+တ္တိ] ယဇ–ဒေဝပူဇာ သင်္ဂတိကရဏ ဒါနေသု, ယဇန'မိဋ္ဌိ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉။ ပူဇော်ခြင်း။

ယတ

စု= တာဠောပကာရေသု–ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်း, ကျေးဇူးပြုခြင်းတို့၌။ ယတေတိ၊ ယာတယတိ။ နိပုဗ္ဗော= မူ–နိယျာနေ–အပ်နှင်းခြင်း, လဲလှယ်ခြင်း၌။ နိယျာတေတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဘူ= ပယတနေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ကောတ္ထုဘ, ထောမ။ ယတတိ၊ အားထုတ်၏၊

ယတ ၊ တိ ၊ [✓ယတ+အ] အားထုတ်သော။ ယတန္တ၊ ယတမာန။

ယတန ၊ န ၊ [✓ ယတ+ယု] အားထုတ်ခြင်း။

ယဒ္ဓိ ၊ ထိ+ပု [✓ယတ+တိ] ယတ–ပယတနေ၊ တိ၊ တသ ဌော၊ တသ ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၉၆။ တစ်တာ၊ (၇–တောင်။)

ယတိ ၊ ပု ၊ [✓ယတ+ကျ] ယတ–ပယတနေ၊ ကျ၊ ယတတိတိ–ယတိ။ သူစိ။ ယတတေ မောက္ခာ ယာတိ–ယတိ၊ ရဟန်း။

ယတ္တ ၊ န ၊ [✓ ယတ+တ] ယတတိတိ–ယတ္တံ, ယတြံ၊ ယတတိ ဝိရိယံ ကရောတိ ဧတေနာတိ ဝါ–ယတ္တံ, ယတြံ၊ ယတနံ ဝါ–ယတ္တံ, ယတြံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၅၆။ အားထုတ်ခြင်း။

ယန္တက ၊ န ၊ [✓ယတ+ဏ္ဍု] စက်ယန္တ ရား၊ မင်းတုပ်။ ယာတေတိ၊ ရိုက်နက်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။

ယာတက ၊ ပု ၊ [✓ ယတ+ဏ္ဍု] ရိုက်နက်သော၊ ညှဉ်းဆဲသော။

ယာတနာ ၊ ထိ ၊ [✓ယတ+ဏော+ယု] ရိုက်နက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲသော၊ ညှဉ်းဆဲကြောင်း ဖြစ်သော။ အာယတတိ၊ အားထုတ်၏။

အာယတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ယတ+အ] ရှည်သော၊ ကြာသော၊ များသော။

အာယတန ၊ န ၊ [အာ ✓ယတ+ယု] ယတ–ယတနေ၊ အာယတန္တိ ဝါယမန္တိ ဧတ္ထ ဖလကာမာတိ–အာယတန်။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၇။ စေတီ၊ (နတ်ကွန်း၊ ဘုရား၊ ကျောင်း။) အာဂန္တွာ ယတန္တိ ဥဿာဟန္တိ ဧတ္ထာတိ–အာယတန်၊ တည်ရာ၊ စက္ခာယတန–စသည်။

အာယတ္တ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ယတ+တ]ယတ–ပယတနေ၊ အာပုဗ္ဗော အဝသီဘာဝေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၈။ အာယတီတိ–အာယတ္တော= အဓီနော၊ စပ်ဆိုင်သော။ နိယျာတေတိ။

နိယျာဒေတိ ။ [နိ ✓ယတ+ဏော+တိ] နိယျာတေတိ၊ အပ်နှင်း၏။ နိယျာဒေတွာ၊ နိယျာဒေတုံ၊ နိယျာတန၊ နိယျာတိတ။

အတ္တသန္နိယျာတန ၊ န ၊ [အတ္တ+သံ+နိ ✓ယတ+ဏော+ယု] အတ္တာ သန္နိယျာတီယတိ အပ္ပီယတိ ပရိစ္စဇီယတိ ဧတေနာတိ–အတ္တသန္နိယျာတနံ၊ မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းကြောင်း၊ အတ္တသန္နိယျာတနသရဏုံ။

ပဋိယာဒေတိ ။ [ပတိ ✓ ယတ+ဏော+တိ] ပြု၏၊ စီရင်၏။ ပဋိယတ္တ၊ ပဋိယာဒိတ၊ ပဋိယာဒိယတိ၊ (ကမ္မ)၊ ပဋိယာဒေတိ၊ (ကာ)။

ပယတတိ ။ [ပ ✓ ယတ+အ+တိ] အားထုတ်၏။ ပယတိတ၊ ပယတိတဗ္ဗ၊ ပယတ္တ။

ပယတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ ယတ+အ] ပပုဗ္ဗော ယတ–ပယတနေ၊ အ။ သူစိ။ အကျင့်ဖြူစင်သော။

ပယတန ၊ န ၊ [ပ ✓ ယတ+ယု] အားထုတ်ခြင်း၊ ပယတ်။

သုပဋိယတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ယတ+တ] ကောင်းစွာ ပြုပြင် စီရင်ပြီးသော။ သုပ္ပဋိယတ၊ သုပ္ပဋိယာဒိတ။

ယတိ၊ ယန္တ

စု= သင်္ကေတနေ–တွန့်ဆုတ်စေခြင်း၌။ ယန္တေတိ၊ ယန္တယတိ။

ယန္တ ၊ န ၊ [✓ယန္တ +အ] ယန္တ –သင်္ကေတနေ၊ ယန္တံ = ဓနွာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၇။ စက်, ယန္တရား။

ယန္တိတ ၊ တိ ၊ [✓ ယန္တ +တ] နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ လည်သော။

ယတီ

ဘူ= ပယတနေ–အားထုတ်ခြင်း၌။

အာပုဗ္ဗော–မူ၊ ဝသ်ဘူတေ–လေ့လာကျွမ်းဝင် စပ်ယှဉ်ခြင်း၌။ ယတတိ၊ အာယတတိ။

ယတိ၊ အာယတ္တော၊ အာယတနံ၊ ဤအာယတနံ၌ အာ–ကား ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တကမ္မသာ။

လောကာယတ ၊ န ၊ [လောက+အာ ✓ယတိ+အ] လောကာ(ဇာလလောကာ) ဧတ္ထ အာယတန္တိ ဥဿဟန္တိ ဝါယမန္တိ ဝါဒဿာဒေနာတိ–လောကာယတံ၊ အာယတိ ဟိတံ တေန လောကော နယတတိ နှ ဤဟတိတိ ဝါ–လောကာယတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၂။ လောကာယတကျမ်း။

ယပ

စု= ယာပနေ–မျှတခြင်း၌၊ ဝါ–ဖြစ်စေခြင်း၌။ ယပေတိ၊ ယာပေတိ၊ ယပယတိ၊ မျှတ၏၊ ရောက်စေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။ ဤဓာတ် သက္ကတ၌ မထင်၊ ယာဓာတ်

http://www.dhammadownload.com

ကာရိုက်ပစ္စည်းသက်၍ စီရင်သည်။ ယပေန္တ၊ ယပယန္တ၊ ယာပေတွာ၊ ယာပေတုံ၊ ယာပေန္တ၊ ယာပနီယ၊ ယာပေတဗ္ဗ။

ယပနာ ၊ ထိ ၊ [✓ ယပ+ဏော+ယု] မျှတကြောင်း၊ မျှတခြင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ။

ယတြာ ၊ ထိ ၊ [✓ ယပ+ဏော+တြဏ်] မျှတခြင်း။

ယာပန ၊ တိ ၊ [✓ ယပ+ဏော+ယု] မျှတကြောင်း၊ -ခြင်း၊ က-ပစ္စည်းသက်က= ယာပနက၊ မျှတတတ်သော။

ယာပျ ၊ တိ ၊ [✓ ယပ+ဏော+ဏျ] နာတာရှည် (ရပ်စောက်နာ၊ မတ်တတ်နာ)။

ယဘ

ဘူ= မေထုနေ-တပ်ခြင်းတူသောသူနှစ်ယောက်တို့၏ အမှု(မေထုန်မှီဝဲခြင်း)၌။ ယဘတိ၊ ဤဓာတ်ဖြင့် ပြီးသောပုဒ် ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ၌ မတွေ့ရ၊ သြမသသိက္ခာပုဒ်အရာ၌ ယကာရေန ဝါ ဘကာရေန ဝါ-အရ ယနှင့်ဘကို စပ်က မေထုနတ္ထ "ယဘ"ဖြစ်ကြောင်းမျှကိုသာ တွေ့ရသည်။

ယမ

စု= ပရိဝေသနေ-လုပ်ကျွေးခြင်း၌။ ယမတိ။

ဘူ= နာသေ-ပျက်စီးခြင်း၌၊ အပရိဝေသန ဥပရမေသုစ-မလုပ်ကျွေးခြင်း, ကြဉ်ရှောင်ခြင်းတို့၌လည်း။ ယမေတိ၊ ယမယတိ။

အာယမတိ ။ [အာ ✓ ယမ+အ+တိ] အလွန်ပျက်စီး၏။

ယမ ၊ ပု ၊ [✓ ယမ+အ] ယမမင်း၊ သေခြင်း၊ ငါးပါးသီလ။

ယမိတ ၊ တိ ၊ [✓ ယမ+တ] နှောင်ဖွဲ့အပ်သော။

ယမေန္တ ၊ တိ ၊ [✓ ယမ+ဏော+အန္တ] နှောင်ဖွဲ့တတ်သော။

ယမုနာ ၊ ထိ ၊ [✓ ယမ+ကုန] ယမ-ဥပရမေ၊ ယမေတိ ပါပံ နာသေတီတိ-ယမုနာ၊ ဧကော မဟာနဒီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၁။ ယမုနာမြစ်။

သံယမေတိ ။ [သံ ✓ ယမ+ဏော+တိ] လုပ်ကျွေး၏။ သံယမေတွာ၊ သံယမေတုံ။

သံယတ၊ သညတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ယမ+က္တ] ယမ-ဥပရမေ သံပုဗ္ဗော၊ သံယမီတိ-သံယတော, သညတော စ။ မောဂ်-၅၊ ၆၀၊ ၁၀၉။ စောင့်စည်း သော။ န ။ စောင့်စည်းခြင်း။

ယမု

ဘူ= ဥပရမေ-ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၌။ ယမတိ၊ ယစ္ဆတိ။

အာပုဗ္ဗော= ဒီဃီဘာဝေ-ရှည်သောဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်စေခြင်း၌။ အာယမတိ၊ အာယစ္ဆတိ။

ဥပုဗ္ဗော= ဝါယာမေ-အားထုတ်ခြင်း၌။ ဥယျမတိ။

နိပုဗ္ဗော= နိစ္စယဝတေသု-ဆုံးဖြတ်ခြင်း, ကျင့်ဝတ်ဖြည့်ကျင့်ခြင်းတို့၌။ နိယမတိ၊ နိယစ္ဆတိ။

သံပုဗ္ဗော= ဣန္ဒြိယနိဂ္ဂဟေ-စက္ခု-စသော ဣန္ဒြေတို့ကို နှိပ်ကွပ်စောင့်စည်းခြင်း၌။ သံယမတိ၊ သံယစ္ဆတိ၊ သညမတိ။

ယတ ၊ တိ ၊ [✓ ယမု+တ] စောင့်စည်းသော၊ စောင့်စည်းအပ်သော။

ယတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ ယမု+တ] ဓာတွန် မ-ကို တ-ပြု။

ယတ္တဝန္တု ၊ တိ ၊ [✓ ယမု+တဝန္တု] ဓာတွန်မ-ကို တ-ပြု၊ စောင့်စည်းသော၊ အားထုတ်သော။

ယမ ၊ ပု ၊ [✓ ယမု+အ] ယမမင်း၊ သေမင်း၊ ငါးပါးသီလ၊ အစုံ။

ယမက၊ ယမလ၊ ယမ ၊ န ၊ [✓ ယမု+ဏွု] ယမု-ဥပရမေ၊ ဏွု, အလောစ၊ ယမကံ, ယမလဋ္ဌ၊ အပစ္စယေ ယမံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၈။ အစုံ။

ယမန ၊ န ၊ [✓ ယမု+ယု] စောင့်စည်းခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ သေခြင်း။

ယမုနာ ၊ ထိ ၊ [✓ ယမု+ဥန+အာ] ယမု-ဥပရမေ၊ ဥနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၂။ ယမုနာမြစ်။

အာယမတိ ။ [အာ ✓ ယမု+အ+တိ] ဆန့်၏။ အာယမိတွာ၊ အာယမေတွာ၊ အာယမိတဗ္ဗ၊ ဆန့်အပ်သော။

ယာမ ၊ ပု ၊ [✓ ယမု+ဏ] ဥပယမေတိ အဟောရတ္တိစာနေန-ယာမော၊ ယမိတော ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂။ ယာမ်(ညဉ့်၏လေးဖို့တစ်ဖို့)။ ယမု-ဥပရမေ ဏော၊ ယာမော၊ ဣတရေသု အ၊ **သံယမော, ယမော** စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၈။ စောင့်စည်းခြင်း။

အာယာမ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ယမု+ဏ] အာပုဗ္ဗော ယမု-ဥပရမေ, ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၅။ အလျား၊ အရှည်အမြင့်၊ လုံလ။

နိယမ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ယမု+အ] ကာလာဒိဝသေန နိယမိတဗ္ဗောတိ-နိယမော၊ ယမု-ဥပရမေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၄။

http://www.dhammadownload.com

ဥပုသ်စောင့်သုံးမှု၊ ရံခါရှောင်ကြဉ်မှု၊ ဝတ်အကျင့်၊ အလေ့အကျင့်၊ အမြဲ။

နိယာမက ၊ ပု ၊ [နိ ✓ယမု+ကွ] နိယ္ဌတိ ပေါတန္တိ–နိယာမကော၊ ယမု–ဥပရမေ၊ နိပုဗ္ဗော–ဂမနေ, ကွ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၇။ လေ့သမား၊ သဘော်သား။

ဗျာယမန ၊ န ၊ [ဝိ+အာ ✓ ယမု+ယု] ထူးခြား–လွန်ကဲစွာ အားထုတ်ခြင်း။

ဗျာယာမ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ ယမု+ဏ] အထူးအား ထုတ်ခြင်း။

ဥယျာမ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ယမု+ဏ] အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ ပြုခြင်း။

နိယမတိ၊ နိယ္ဌတိ ။ [နိ ✓ယမု+အ+တိ] ယမု–ဥပရမေ နိပုဗ္ဗော ဋ္ဌာဒေသော စ။ ရူ၊ ၄၇၆။ ရှောင်ကြဉ်၏၊ မြဲ၏၊ ဆုံးဖြတ်၏။ နိယမ၊ နိယမန၊ နိယတ၊ နိယတိ၊ ကံ၌ နိယမိယတိ၊ နိယမ္မတိ၊ နိယ္ဌိယတိ–စသည်။ ကာရိုက်၌ နိယာမေတိ၊ နိယာမယတိ–စသည်။

သညမတိ ။ [သံ ✓ယမု+အ+တိ] စောင့်စည်း၏။ သံယမတိ၊ သံယမိယတိ၊ သံယမန္တ၊ သံယမန၊ သညမန၊ သံယမေတဗ္ဗ။

ဥပယမ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ယမု+အ] ဥပပုဗ္ဗော ယမု–ဥပရမေ, အ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၁၈။ ထိမ်းမြားလက် ထပ်ခြင်း။

ဝါစံယမ ၊ ပု ၊ [ဝါစာ ✓ ယမု+အ] ဝါစတော ယမတိတိ–ဝါစံယမော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော, ရဿော စ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၃၃။ စကားစောင့်စည်းသူ။

သံယတ၊ သညတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ယမု+တ] စောင့်စည်း သော၊ –အပ်သော၊ –ခြင်း။ ယမု–ဥပရမေ၊ သံပုဗ္ဗော ဗန္ဓနေ၊ ကမ္မနိ တော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၇။ တံကျင်လျှိုအပ်သော။

သံယမ၊ သညမ ၊ ပု+န ၊ [သံ ✓ယမု+အ] ယမု–ဥပရမေ၊ ဥပရမော ဝိရမဏံ၊ ဘာဝေ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၃၀။ အကျင့်သီလ၊ စောင့်စည်းသော။

သံယမိနီ ၊ ထိ ၊ [သံ ✓ယမု+ဏိ+ဣနီ] စောင့်စည်း တတ်သော။ သုသံယတ၊ သုသညတ၊ သုသံယမ။

ယသ၊ ယသု

ဘူ+ဒိ= ပယတနေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ယသတိ၊ ယသတိ။

ဥပါယာသ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အာ ✓ယသ+ဏ] ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်း၊ လွန်စွာပူပန်ခြင်း၊ အတိုင်းထက်အလွန် စိတ်ပင်ပန်းခြင်း။

ယက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ယသ+ခ] ယသ ပယတတိ ဗလိမာဟ ရဏာတ္ထာယာတိ–ယက္ခော= အမနုသော။ မောဂ်–၇၊ ၃၁။ နတ်၊ ဘီလူး၊ ပြိတ္တာ။ ထီ၌ ယက္ခိနီ။

ယသ ၊ ပု ၊ [✓ယသု+အ] ယသတိ ပယသတိတိ–ယသော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁၇။ အခြံအရံ၊ အကျော်အစော၊ လာဘ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ။

အဓိပ္ပာယာသ ၊ ပု ၊ [အဓိ+ပ ✓ယသု+ဏ] လွန်ကဲ ထူးခြားသော အားထုတ်ကြောင်းအမူအရာ၊ ထူးခြား သောစွမ်းရည်သတ္တိ။

အာယာသ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ယသ+ဏ] ကိုယ်,စိတ် ပင်ပန်းခြင်း။

အာယာသန ၊ ထိ+န ၊ [အာ ✓ယသ+ယု] ကိုယ်,စိတ် ပင်ပန်းခြင်း။

ယာ

ဘူ+ဒိ= ဂတိ ပါပုဏောသု–သွားခြင်း, ရောက်ခြင်း တို့၌။ ယာတိ။

ယာတိ ။ [✓ ယာ+အ+တိ] သွား၏၊ ရောက်၏။ ယာတုံ၊ ယန္တ [✓ ယာ+အန္တ] သွားတတ်သော။ ထီ၌ ယန္တိ။

ယက ၊ ပု ၊ [✓ ယာ+အက] သွားတတ်သော၊ ယုံကြည်တတ်သော။

ယသ ၊ ပု ၊ [✓ ယာ+သ] သဗ္ဗတ္ထ ယာတိတိ–ယသော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁၇။ ကျော်စောခြင်း၊ အခြံအရံ၊ အကျော်အစော။

ယာဂု ၊ ထီ ၊ [✓ယာ+ဂု] ယာ–ပါပုဏာနေ၊ ယာတိတိ–ယာဂု= ပေယျာ။ မောဂ်–၇၊ ၃၅။ ဆန်ပြုတ်။

ယာတ ၊ တိ ၊ [✓ယာ+တ] သွားသော၊ ရောက်သော။

ယတြာ ၊ ထိ ၊ [✓ ယာ+တြ+အာ] ဆဒါဒိဟိ တတြဏ်တိ တြဏ်၊ ယာတြာ၊ အာ၊ နဒါဒိနော–အာကတိဂဏတ္တာ ဤပစ္စယာဘာဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၅။ စစ်ထွက်ခြင်း၊ (ရှင်ဘုရင်ထွက်တော်မူခြင်း။) [✓ယာ+ရက်+အာ] ရပစ္စည်း၏အစ၌ တလာ၊ ဂမနံ–ယာတြာ= ယာနံ။ မောဂ်–၇။ ၁၄၆။ သွားခြင်း၊ မျှတခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ယာန ၊ ပု+န ၊ [√ယာ+ယု] ယန္တိ ဧတေန ဣစ္ဆိတိစ္ဆိ တဋ္ဌာနန္တိ–ယာနံ။ အပ ၌–၂၊ ၁၆၀။ ယာဥ်။

ယာနိယ ၊ တိ ၊ [√ယာ+အနီယ] ယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ–ယာနိယော။ ဒီဋီ–၁၊ ၃၉၂။ သွားရောက်ကြောင်း(ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာ)။

ယာမ ၊ ပု ၊ [√ယာ+မ] ယာတီတိ–ယာမော၊ ဒိနဿ ဆဒ္ဓော ဘာဂေါ၊ အဋ္ဌမော ဝါ၊ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ယာမ်၊ ပဟိရ်၊ ယာမနတ်။

ယာယတိ ။ [√ယာ+ယ+တိ] သွား၏၊ ရောက်၏။ ယာယိတွာ၊ ယာယန္တော၊ ယာယမာန၊ ယာယန၊ ယာယတ၊ ယာယိတဗ္ဗ၊ ယာယီ၊ ယာယက။ အတိယာတိ၊ လွန်၍သွား၏။ အတိယာတုံ၊ ပြန်ဝင်ခြင်းငှာ။ အစ္ဆယာသိ၊ လွန်သွားပြီ။ အနုယာတိ၊ အနုယာယတိ၊ အနုယန္တော၊ အနုယာတ၊ အနုယာယီ၊ အပယာတိ၊ ဖယ်သွား၏၊ ထွက်ပြေး၏။ အပယန္တော၊ အပယာတ၊ အပယာန၊ (နောက်ဆုတ်ခြင်း၊) ဆုတ်ယုတ်စေ၏၊ ဖယ်စေ၏။ အပယာပေတိ ။ [အပ √ယာ+ဏာပေ+တိ] အပယာပေတုံ၊ အပယာပန၊ အပယာပေတဗ္ဗ၊ အနုပယာတိ၊ သွား၏၊ ရောက်၏။

အနုပရိယာတိ ။ [အနု+ပရိ √ယာ+အ+တိ] လှည့်လည်၏၊ လှည့်ပတ်၏၊ ထက်ကြပ်မကွာလိုက်၏။ အနုပရိယာယတိ၊ အနုပရိယေတိ၊ အနုပရိယန္တော၊ အနုပရိယာယ၊ လှည့်ပတ်သွားလာစရာ–လမ်း။ အနုပရိယာယန္တော၊ အနုပရိယာယိတွာ။

အနုသံယာယတိ ။ [အနု+သံ √ ယာ+ယ+တိ] နေရာအနှံ့သွား၏၊ လှည့်လည်၏။ အနုသံယာယန္တော၊ အနုသံယမာန၊ အနုသံယာယိတွာ (လိုက်ပါပို့ဆောင်၍။) အနုသံယာယန၊ အနုသညာတုံ။

အာယာတိ ။ [အာ √ယာ+အ+တိ] လာ–ရောက်၏၊ လိုက်ပါ၏၊ သွား၏။ အာယန၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ ကောင်းကင်။ အာယန္တော၊ လာသော။

ဥပယ ၊ တိ ၊ [ဥပ √ ယာ+ကွိ] ချဉ်းကပ်သော၊ ကပ်ပြီးသော။

ဥပယာတိ ။ [ဥပ √ ယာ+အ+တိ] ကပ်ရောက်၏။ ဥပယာန၊ ဥပယာနက၊ လယ်ပုစွန်လုံး၊ ကဏန်း။ (ဥပယာပေတိ၊ မှီဝဲဆည်းကပ်စေ၏။)

ဥယျာတိ ။ [ဥ √ ယာ+အ+တိ] ထွက်သွား၏။

ဥယျာန ၊ န ၊ [ဥ √ ယာ+ယု] သမ္မန္နဒဿနီယ ပုပ္ဖဖလာဒီတာယ ဥလ္လောကေန္တာ ယန္တိ ဧနာ ဧတသ္မိန္တိ–ဥယျာနံ၊ ဥပုဗ္ဗော ယာ–ဂမနေ၊ ယု။ သူဓိ။ ဥယျာဥ်–သစ်သီးခြံ, ပန်းခြံ၊ ထွက်သွားခြင်း။

ဥယျာမ ၊ ပု ၊ [ဥ √ ယာ+အမ] ဥဒ္ဒံ ယန္တိ ယေနာတိ–ဥယျာမော၊ အမော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၅၆။ လုံ့လပြုခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း။

အာယာမ ၊ ပု ၊ [အာ √ယာ+မ] အာဘုသော ယာတိ ဂစ္ဆတီတိ–အာယာမော၊ ယာ–ဂတိ ပါပုဏောသု၊ မော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၉၅။ အလျား၊ အမြင့်၊ လုံ့လ။

အပရဂေါယာန (ဂေါယာန) ၊ ပု+န ၊ [ဂေါ √ယာ+ယု] ဂဝေန ယန္တေတ္ထာတိ–ဂေါယာနော၊ [အပရ+ဂေါယာန] အပရောစ သော ဂေါယာနောစေတိ–အပရဂေါယာနော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၈၃။ အပရဂေါယာနကျွန်း (အနောက်ကျွန်း။)

အပယာန ၊ န ၊ [အပ √ ယာ+ယု] အပဝဇ္ဇေတွာ ယာနံ ဂမနံ–အပယာနံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၀၂။ ထွက်မြောက်ခြင်း။

အာယာတန ၊ န ၊ [အာ √ ယာ+ဏ] အာယန္တိ တိ–အာယာနိ၊ [အာယ √တန+အ] တာနိ တနောတီတိ–အာယတနံ၊ ဖလကာရကန္တ္ဍတ္ထော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၀၇။ စေတီ၊ (နတ်ကွန်း, ဘုရားကျောင်း။)

ဥပယာန ၊ န ၊ [ဥပ √ ယာ+ယု] ဥပယန္တိ ဧတေန ဣဿရဿဝါ ပိယမနာပဿဝါ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တီတိ–ဥပယာနံ= ပဏ္ဍာကာရံ။ ဧဒို။ လက်ဆောင်။

ဃဋိယန္တ ၊ န ၊ [ဃဋိ √ ယာ+အန္တ(+တ)] ဃဋိယေဝ ဥဒ္ဓါဓောဂမနဝသေန ဂမနတော–ဃဋိယန္တံ၊ ယာ–ဂတိ ပါပုဏာနေ၊ အန္တော, တော ဝါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၂၄။ ရေငင်စက်၊ ရေတင်စက်။ [√ဃဋ+အ+ဣ] ဃဋ–စေတာယံ၊ ဃဋိ၊ အိုး။

နိယျာန ၊ န ၊ [နိ √ ယာ+ယု] ယာ–ပါပုဏာနေ၊ နိဂ္ဂမိတွာ ယာယတော–နိယျာနံ၊ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၉၅။ စစ်ထွက်ခြင်း၊ (ရှင်ဘုရင်ထွက်တော်မူခြင်း၊) သွားခြင်း။

နိယျာနိက ၊ တိ ၊ [နိ √ ယာ+အနီယ] ယာ–ပါပုဏာနေ၊ နိယျာတီတိ–နိယျာနိကော= မဂ္ဂေါ။ ရူနှာ၊ ၃၄၁။ နိသေသတော ယာတိ, ယာယတိ ဝါ

http://www.dhammadownload.com

သကလသံသာရဝဋ္ဋံ စဇတိတိ–နိယျာနိကော၊ နိပုဗ္ဗ ယာဓာတု–စာဂေ၊ အနိယပစ္စယော၊ ယဿ ကော။ ဇဋ္ဌိ။ သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သော၊ –ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော။

ပတ္တယာန ၊ ပု ၊ [ပတ္တ ✓ ယာ+ယု] ပတ္တေန ယာတီတိ–ပတ္တယာနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၅။ ၄က်။

သံယတ္တိကာ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ယာ+တြဏ်+အာ] သံ ယာနံ–သံယာတြာ= ဒီပန္တရဂမနံ၊ တြဏ်။

[သံယာတြာ+ဏိက] သာ ပယောဇနမေတေသံ–သံယတ္တိကာ၊ ဏိကော၊ ရလောပေါ, ရသော စ၊ တပစ္စယေန ဝါ သိဒ္ဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၇။ လှေကုန်သည်၊ သင်္ဘောကုန်သည်။

ယာစ

ဘူ= ယာစနေ–တောင်းခြင်း၌။ ယာစတိ။

ယာစတိ ။ [✓ယာစ+အ+တိ] တောင်း၏။ ယာစိတဝေ၊ ယာစိတုံ၊ ယာစိတွာ၊ ယာစိယ၊ ယာစန္တ၊ ယာစမာန၊ ယာစနက၊ ယာစိတ၊ ယာစိတဗ္ဗ၊ ယာစိယမာန။

ယာစ ၊ တိ ၊ [✓ ယာစ+အ] တောင်းအပ်သော၊ တောင်းတတ်သော၊ တောင်းခြင်း။

ယာစက ၊ တိ ၊ [✓ ယာစ+ဏ္ဍု] ထီ၌ ယာစိကာ၊ တောင်းသော၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၊ သူတောင်းစား။

ယာစန ၊ ထီ+နု ၊ [✓ယာစ+ယု] တောင်းအပ်သော။ ယာစနာ၊ တောင်းခြင်း။

ယာစနက၊ ယာစက ၊ တိ ၊ [✓ ယာစ+ယု+က] ယာစ–ယာစနေ၊ ယု၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဏ္ဍုမှိ၊ ယာစကော၊ တောင်းစားတတ်သူ၊ သူတောင်းစား။

ဥပယာစတိ ။ [ဥပ ✓ ယာစ+အ+တိ] တောင်း၏၊ တောင်းပန်၏။ ဥပယာစိတ။

ဥပသံယာစိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ+သံ ✓ ယာစ+တ] ကပဲရောက်တောင်းပန်အပ်သော။

ဩယာစတိ ။ [အဝ ✓ယာစ+အ+တိ] အယုတ်အားဖြင့် တောင်း၏။

အတိယာစက ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ ယာစ+ဏ္ဍု] အလွန် တောင်းသော၊ ထပ်ကာထပ်ကာတောင်းသော။

အတိယာစနက ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ ယာစ+ယု] က–လာ၊ အလွန်တောင်းတတ်သော။ အတိယာစနာ၊ အလွန် တောင်းခြင်း။

အဘိယာစတိ ။ [အဘိ ✓ ယာစ+အ+တိ] တောင်းပန်၏။ အဘိယာစန၊ အဘိယာစိတ၊ အဘိယာစေတဗ္ဗ။

အာယာစတိ ။ [အာ ✓ ယာစ+အ+တိ] တောင်း၏၊ တောင်းပန်၏၊ တောင့်တ၏။ အာယာစက၊ အာယာစန၊ အာယာစန္တ၊ အာယာစမာန၊ အာယာစိတ၊ အာယာစိတွာ၊ အာယာစီယတိ၊ တောင်းပန်အပ်၏။ အာယာစိယမာန။

သံယာစတိ ။ [သံ ✓ ယာစ+အ+တိ] တောင်းပန်၏။

သံယာစိက၊ သညာစိက ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ယာစ+ဏ္ဍု] ယ–ကို က–ပြု၊ ကိုယ်တိုင်တောင်းအပ်သော။ **သညာစိတက၊** တပစ္စည်း၊ ကပစ္စည်းထပ်သက်။

ယာမ

✓ယာမ။ ။ဝိပုဗ္ဗော–သော၊ ယာမ–အဋ္ဌ–ဆွဲဆန့်ခြင်း၌ (ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၉။)

ဗျာမ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ယာမ+အ] ဗျာမိယတေ အနေနာတိ–ဗျာမော၊ အလဲ(၄–တောင်ရှိသော အတိုင်းအတာ။) ကောတ္ထုဘာ–၌ [ဝိ ✓အမ+ဃဉ်] ဟုပြထားသည်၊ ဃဉ်၌ ဃ်နှင့်ဉ်–မှာ အနုဗန်မျှသာဖြစ်၍၊ အ–မျှသာ ကြွင်းကျန်သည်။

ယု

ဘူ= မိဿနေ–ရောနှောခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အမိဿနေ–မရောနှောခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဂတိယံစ–သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ယဝတိ။

စု= ဓိဂုစ္ဆာယံ–ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်ခြင်း၌။ ယာဝေတိ၊ ယာဝယတိ။

ကီ= ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့နှောင်ခြင်း၌။ ယုနာတိ။

ယဝတိ ။ [✓ယု+အ+တိ] ရောနှော၏၊ ပွားစီး၏။ တုံပစ္စယန္တ ပုဒ်–စသည် မထင်၊ ယုဝိတဗ္ဗ။

ယဝ ၊ ပု ၊ [✓ယု+အ] ယု–မိဿနေ၊ အ၊ ယဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၀။ ယုဝိတဗ္ဗော မိဿိတဗ္ဗောတိ–ယဝေါ။ သီဋီသစ်–၁၊ ၃၅၀။ bar ley. သူ။ မုယော–ဘာလီ, ဂျုံဖြူ။ စောစပါး။

ယဝနပုပ္ဖ ၊ န ၊ [✓ ယု+ယု] ယု–မိဿနေ၊ ယု၊ ယဝနံ။ လေးညှင်းပင်။ [ယဝန+ပုပ္ဖ] တသ ပုပ္ဖံ–ယဝနပုပ္ဖံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၇။ လေးညှင်း။

ယာဝက ၊ ပု ၊ [✓ယု+ဏ္ဍု] ယု–မိဿနေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၅။ ချိတ်။

http://www.dhammadownload.com

ယာဝန ၊ ပု ၊ [✓ယု+ယု] ယဝနတိုင်းသား၊ ယဝန ဘာသာ။

ယဝသ ၊ ပု ၊ [✓ယု+အသ] ယု–မိဿနေ၊ ယဝီယတိ မိဿီယတီတိ–ယဝသော= ပသုဃာသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၇။ ယု–မိဿနေ အသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၂။ ယဝီယတိ မိဿီယတီတိ–ယဝသော။ သူစိ။ နွားစာမြက်၊ နွားစားလောက်သောမြက်။

ယာဂု ၊ ထီ ၊ [✓ယု+ဂု] ဥ–ကို အာ–ပြု၊ ဆန်ပြုတ်–ယာဂု၊ ရက်မန်း။

ဥယျုတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ ယု+တ] ယှဉ်အပ်သော၊ အားထုတ်အပ်သော။

ယုဝ ၊ ပု ၊ [✓ယု+အ] ယု–မိဿနေ၊ အ၊ ဥဝါဒေသော၊ သိဿာကာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၃။ ငယ်ရွယ်သူ၊ လူပျို။ ထီ၌ မောဂ်–၃၊ ၃၅–"ယုဝါ တိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် တိပစ္စည်းသက်၊ ယုဝတိ၊ မိန်းမပျို။

ယူက ၊ ထီ ၊ [✓ယု+က] သန်း၊ ခွေးလှေး၊ ကြောင်လှေး။

ယူထ ၊ ပု ၊ [✓ယု+ထက်] ယု–မိဿနေ, ဒီဃော၊ ယဝတီတိ–ယူထော၊ သဇာတိကာနံ တိရစ္ဆာနာနံ သမူဟော။ မောဂ်–၇၊ ၈၈။ အပေါင်း–အစု၊ အအုပ်–အသင်း။

ယူပ ၊ ပု ၊ [✓ယု+ပ] ယု–မိဿနေ၊ ပေါ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၉။ ဒီဃပြု၊ ယဝန္တိ သဟ ဝတ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ–ယူပေါ= ယညယဋ္ဌိ, ပါသာဒေါ စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၅။ ယဇ်တိုင်, ပြာသာဒ်။

ယောန ၊ ပု ၊ [✓ယု+ယု] ယောနတိုင်း, ယောပြည်, ယွန်းပြည်။

ယောနိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ယု+နိ] ယု–မိဿနေ၊ အဓိကရဏေ နိ၊ ယောနိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၃။ ယဝန္တိ မိဿန္တိ သုက္ကသောဏိတာ ဧတေနာတိ–ယောနိ= ဣတ္ထီနံ ပဿာဝမဂ္ဂေါ။ ဧဋီ။ ယဝန္တိ သတ္တာ အနေန ဧကီဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ–ယောနိ= ဘဂံ, အဏ္ဍဇာဒိ ယောနိ စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၃။ မိန်းမအင်္ဂါဇာတ် (ပဿာဝမဂ်)။ အဏ္ဍဇ–စသော ယောနိ။ ယဝတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ–ယောနိ= ကာရဏံ။ ဧဋီ။ အကြောင်း။ ယဝတိ မိဿီဘဝတိ ဥေယျေသူတိ–ယောနိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၃။ ဥာဏ်၊ ပညာ။

အနုယျုတ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ ယု+တ] လျော်စွာဆက် စပ်သော။

အဝယဝ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ယု+အ] အဝပုဗ္ဗော ယု–မိဿနေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၈။ အစိတ်အပိုင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါ။

အာယု ၊ ပု+နှ ၊ [အာ ✓ယု+ဏု] အာယဝန္တိ မိဿီဘဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ–အာယု၊ အာယဝန္တိ အာဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိ ရူပါရူပဓမ္မာ တသ္မိံ သတီတိ ဝါ–အာယု= ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ဓာတွတ္ထ။ အာ သမန္တတော ယုနာတိ ပါလေတိ သတ္တေတိ–အာယု။ အပ–၄–၂၊ ၁၃၄။ အသက်–ဇီဝိတိန္ဒြေ။

အာယုတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ယု+တ] ရောပြွမ်းသော၊ စပ်ယှဉ်သော။

နိယုတ ၊ နှ ၊ [နိ ✓ယု+တ] ယု–မိဿနေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇၄။ တစ်သောင်း။

ယုနာတိ ။ [✓ယု+နာ+တိ] နှောင်ဖွဲ့၏၊ စောင့်ရှောက်၏။ အပ–၄–၂၊ ၁၃၄။

ယုဂိ

ဘူ= ဝဇ္ဇနေ–ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၌။ ယုင်္ဂတိ။

ယုဆ

ဘူ= ပမာဒေ–မေ့လျော့ခြင်း၌။ ယုစ္ဆတိ။

ယုဇ

ရု= ယောဂေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ယုဥ္ဇတိ။

ဒိ= သမာဓိမှိ–တည်ကြည်သင့်လျော်ခြင်း၌။ ယုဇ္ဇတိ။

စု= သံယမနေ–စောင့်စည်းခြင်း၌။ ယောဇေတိ၊ ယောဇယတိ။

ဘူ+စု= ဗန္ဓန ယောဇနေ–ဖွဲ့ချည်ခြင်း, ယှဉ်စေခြင်း၌။

ယုဥ္ဇတိ ။ [✓ယုဇ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ ယှဉ်၏။ ယုဥ္ဇိတွာ၊ ယုဥ္ဇန္တ၊ ယုဥ္ဇန၊ ယုဥ္ဇိတဗ္ဗ၊ ယုတ၊ ယုတ္တ၊ ယုတ္တက၊ (ယုတ္တမေဝ ယုတ္တကံ၊) ယုတ္တိ၊ အသင့် ယုတ္တိ၊ အကြောင်းဥပါယ်။ ယောဇိတ။

ယုတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ယုဇ+တ] ယှဉ်အပ်သော၊ ကအပ်သော၊ အားထုတ်အပ်သော၊ သင့်လျော်သော၊ လျောက်ပတ်သော။ နှ ။ယှဉ်ခြင်း။ ယုတ္တက၊ ယုတ္တကာလ၊ ယုတ္တဌာန။

ယောဂ ၊ ပု ၊ [✓ယုဇ+ဏ] ယှဉ်စေတတ်သော၊ အားထုတ်သော၊ ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ယှဉ်စေတတ်သောတရား၊ ယောဂ။

http://www.dhammadownload.com

ယောဂနိယ ၊ တိ ၊ [ယောဂ+ဣ = ယောဂိ+အနိယ] နာမဓာတ်။ လောကီတရားတို့နှင့် ယှဉ်စပ်မှုကို ပြုတတ်သော။ [ယောဂ+ဣယ] နာ–လာ။ နိရုတ္တိ၊ ၅၀။ ယောဂါနံ ဟိတံ, အာရမ္မဏံ ဝါ–ယောဂနိယံ။ နိတိသုတ္တ၊ ၇၇၄, နိရုတ္တိ၊ ၅၂၈။ ယောဂတို့၏ အစီးအပွား, ယောဂတို့၏အာရုံ။

ယောဂီ ၊ တိ ၊ [√ယုဇ+ဏိ] အားထုတ်လေ့ရှိသော။ [ယောဂ+ဣ] အားထုတ်မှုရှိသော။

ယောဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [√ယုဇ+ဏျ] သင့်လျော်သော၊ အလေ့အကျင့်၊ ထမ်းပိုးဌ ယှဉ်ကပ်အပ်သော။

ဗီဇနီ ၊ ထီ ၊ [√ယုဇ+ယု+ဣ] ယုဇ–ယောဂေ၊ ယသ ဝေါ၊ ဥသီ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၆။ ယပ်တောင်။

ယောဇန ၊ န ၊ [√ယုဇ+ယု] ယှဉ်ခြင်း၊ ယူဇနာ (၁၂–မိုင် ၅–ဖာလုံအကွာအဝေး)၊ လှည်းထမ်းပိုး ပမာဏ ၄–တောင်အကွာအဝေး။ ထိဋ္ဌ ယောဇနာ၊ ယှဉ်ခြင်း၊ ယှဉ်စေခြင်း။

ယောဇနိယ ၊ တိ ၊ [√ယုဇ+အနိယ] ယှဉ်သင့်ယှဉ်ထိုက်သော။

ယောတ္တ ၊ န ၊ [√ယုဇ+တ] ယောဇန္တေနေနာတိ–ယောတ္တံ= ရဇ္ဇု။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ ကြိုး။ ယောတ္တက၊ (ကပစ္စည်း) လွန်ကြိုး၊ ပန်းပဲသမားတို့၏သံကိုက်။

ယုဇ္ဇတိ ။ [√ယုဇ+ယ+တိ] သင့်လျော်၏၊ ကောင်းစွာ ဆောင်၏၊ တည်ကြည်၏။ ယုဇ္ဇန၊ ယုဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ယုဇ္ဇန္တ၊ ယုဇ္ဇမာန၊ ယုဇ္ဇမာနက။

ယောဇေတိ ။ [√ယုဇ+ဏေ+တိ] ယှဉ်စေ၏၊ ဖွဲ့ချည်၏၊ စောင့်စည်း၏။ ယောဇေတွာ၊ ယောဇိယ၊ ယောဇယိတွာ၊ ယောဇိတ၊ ယောဇာပေတွာ(ကာ)၊ ယောဇေတုံ၊ ယောဇေန္တ၊ ယောဇယန္တ၊ ယောဇာပေန္တ၊ ယောဇယမာန၊ ယောဇိယမာန၊ ယောဇေတဗ္ဗ။

အနုယုဇ္ဇတိ ။ [အနု √ယုဇ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ မှီဝဲ၏၊ အထပ်ထပ်ပြုလုပ်၏၊ ဖြစ်စေ၏။ အနုယုဇ္ဇန၊ အနုယုဇ္ဇန္တ၊ အနုယုဇ္ဇိတုံ၊ အနုယုဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ အနုယုဇ္ဇိတွာ၊ အနုယုဇ္ဇိယမာန၊ (မေးမြန်းအပ်သော၊ စိစစ်အပ်သော။) အနုယုတ္တ၊ အနုယောဂ၊ အနုယောဂဏ၊ ယှဉ်စပ်ခြင်း။

အနုယောဂ ၊ ပု ၊ [အနု √ယုဇ+ဏ] ယုဇ–ယောဂေ၊ အနုယုဇ္ဇိတဗ္ဗော ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ–အနုယောဂေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၅။ အမေး။

ဥပယုဇ္ဇတိ ။ [ဥပ √ယုဇ+အ+တိ] ယှဉ်၏၊ ယှဉ်ကပ်၏၊ အားထုတ်၏၊ ထည့်သုံး၏။ (ဥပယုဇ္ဇတေ၊ ယှဉ်အပ်၏၊ အသုံးပြုအပ်၏၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏။) ဥပယုတ္တ၊ ဥပယောဂ၊ ဥပယောဂီ။

ဥယျုဇ္ဇတိ ။ [ဥ √ယုဇ+အ+တိ] ထွက်သွား၏၊ လုံ့လပြု၏။ ဥယျောဂ၊ ထွက်သွားခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း။

ဥယျုတ္တ ၊ တိ ၊ [ဥ √ယုဇ+တ] အားထုတ်အပ်သော၊ ထွက်ခွာသွားသော၊ စစ်ချီထွက်သော။

အဘိယုဇ္ဇတိ ။ [အဘိ √ယုဇ+အ+တိ] တရားစွဲ၏၊ အမှုလုပ်၏၊ စောဒနာ၏။ အဘိယုဇ္ဇက၊ အဘိယုဇ္ဇန၊ အဘိယုဇ္ဇန္တ၊ အဘိယုဇ္ဇိတွာ၊ အဘိယောဂ၊ (တရားစွဲခြင်း၊ စွဲမြဲထက်သန်စွာ အားထုတ်ခြင်း–လုံ့လ။) အဘိယောဂီ။

အာယုဇ္ဇန ၊ န ၊ [အာ √ယုဇ+ယု] အလွန်အားထုတ်ခြင်း၊ အပြင်းအထန်အားထုတ်ခြင်း။ အာယုတ္တ၊ (အထူးအားဖြင့်)ယှဉ်သော၊ အားထုတ်သော။ အာယောဂ။

အာယောဂ ၊ ပု ၊ [အာ √ယုဇ+ဏ] အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လပြုခြင်း၊ ယှဉ်ခြင်း၊ ဖွဲ့ခြင်း။ အာယောဂပဋ္ဌ–အာယောဂပတ်။

ဥယ္ယောဇေတိ ။ [ဥ √ယုဇ+ဏေ+တိ] စေလွှတ်၏၊ တိုက်တွန်း၏၊ မောင်းနှင်၏။ ဥယ္ယောဇေတွာ၊ ဥယ္ယောဇေက၊ ဥယ္ယောဇေန၊ ဥယ္ယောဇိတ၊ (ဥယ္ယောဇိယတိ၊ လွှတ်အပ်၏။) ဥယ္ယောဇိယမာန။

နိယုဇ္ဇတိ ။ [နိ √ယုဇ+အ+တိ] ယှဉ်၏၊ တွဲယှဉ်၏။ နိယောဂ၊ နိယောဇန၊ (နိယုဇ္ဇတိ၊ တွဲယှဉ်အပ်၏၊ တိုက်တွန်းအပ်၏။) နိယုတ္တ၊ ယှဉ်အပ်သော၊ ခန့်လွှဲအပ်သော။

နိယောဇေတိ ။ [နိ √ယုဇ+ဏေ+တိ] ယှဉ်စေ၏၊ တိုက်တွန်း၏၊ လွှဲအပ်စေခိုင်း၏။ နိယောဇေတွာ၊ နိယောဇေန္တ၊ နိယောဂ၊ နိယောဇိတ၊ နိယောဇ္ဈ။

ပယုဇ္ဇတိ ။ [ပ √ယုဇ+အ+တိ] ယှဉ်၏၊ က၏၊ အားထုတ်၏၊ စေခိုင်း၏။ ပယုတ္တ (ပယုတ္တ+က–သူလျှို။) ပယုတ်၊ ပယောဇန၊ ပယောဇိတ၊ (ပယုဇ္ဇတိ၊ –အပ်၏။) ပယုဇ္ဇမာန။

ပယောဂ ၊ ပု ၊ [ပ √ယုဇ+ဏ] ပယုဇ္ဇတေတိ–ပယောဂေါ။ ပြယုဂ်၊ ပုံစံ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိယုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ √ယုဇ+ယ+တိ] သင့်လျော်၏၊ ကွဲကွာ၏။ ဝိယောဇေတိ၊ ဝိယုဇ်ဇတ္တာ၊ ဝိယောဇေတွာ၊ ဝိယောဇေတုံ၊ ဝိယောဇေန္တော၊ ဝိယုဇနော၊ ဝိယုတ္တာ၊ ဝိယောဂ၊ ဝိယောဂီ၊ ဝိယောဇနော၊ ဝိယောဇိတာ၊ ဝိယောဇေတဗ္ဗ။

ဝိယောဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ယုဇ+ဏ] ဝိယုဇ္ဇနံ နာနာဘဝနံ–ဝိယောဂေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၄။ ကွေကွင်းခြင်း။

ဝါသယောဂ ၊ ပု ၊ [√ဝသ+ဏ] ဝသ–ဟိ်သတ္ထော၊ ဝသတိ ဒုဂ္ဂန္ဓန္တိ –ဝါသော၊ ဏော။ [√ယုဇ+ဏ] ယုဇ–ယောဂေ၊ ကမ္မနိ ဏော။ [ဝါသ+ယောဂ] ဝါသောဇေဝ ယောဂေါ–ဝါသယောဂေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၆။ နံ့သာမှုန့် (ကိုယ်လိမ်းပေါင်ဒါ)။

ဝိယုဉ္ဇတိ ။ [ဝိ √ယုဇ+အ+တိ] အထူးအားထုတ်၏၊ ကြိုးစား၏။ ဝိယုဉ္ဇန္တော။

သံယုဇ္ဇတိ ။ [သံ √ယုဇ+ယ+တိ] ကောင်းစွာယှဉ်စပ်၏၊ စစ်တိုက်၏၊ (ကောင်းစွာယှဉ်စပ်အပ်၏။) သံယောဇေတိ၊ သံယောဇီယတိ၊ သညောဇေတိ၊ (နှောင်ဖွဲ့၏။) သံယုဇ္ဇန္တော၊ သံယောဇေတွာ၊ သံယောဇေတုံ၊ သံယောဇယမာန၊ သံယုဇ္ဇန၊ သညောဇန၊ သံယောဇန၊ သံယောဇနက၊ သံယုတ၊ သံယုတ္တ၊ သံယုတ္တက၊ (သံယုတ္တနိကာယ်။) သညောဇိတ၊ သဉ္ဇုတ္တ၊ သံယောဇိတ၊ သံယောဇေတဗ္ဗ၊ သံယောဂ၊ သညောဂ၊ သံယောဇနီယ၊ သံယောဇနိယ၊ သညောဇနိက၊ သညောဇနီယ။

သံယုဂ၊ သံယုတ္တ ၊ န ၊ [သံ √ယုဇ+ဏ] ယုဇ–ယောဂေ၊ သံယုဂံ၊ သံယုတ္တမ္ပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၉။ စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

သမ္မယုဇ္ဇတိ ။ [သံ+ပ √ယုဇ+ယ+တိ] အတူတကွ အပြားအားဖြင့်ယှဉ်၏။ သမ္မယုဇ္ဇမာန၊ သမ္မယုတ္တ၊ သမ္မယုတ္တက၊ သမ္မယောဂ၊ သမ္မယောဂီ။

သမ္မယောဇေတိ ။ [သံ+ပ √ယုဇ+ဏော+တိ] ယှဉ်စေ၏၊ နှီးနှော၏၊ ရောယှက်၏၊ ကုန်းချော၏။ သမ္မယောဇေတွာ။

သမနုယုဉ္ဇတိ ။ [သံ+အနု √ယုဇ+အ+တိ] မေးမြန်း၏၊ စိစစ်၏၊ စစ်ဆေး၏။ သမနုယုဉ္ဇန္တော၊ သမနုယုဉ်ဇတ္တာ၊ သမနုယုဉ်ဇယမာန၊ သမနုယုဉ္ဇနာ၊ သမနုယုဉ္ဇက၊ သမနုယုဉ္ဇာပန။

သမာယောဂ ၊ ပု ၊ [သံ+အာ √ယုဇ+ဏ] ယှဉ်ခြင်း၊ ပေါင်းဆုံမိခြင်း။ သမာယုတ၊ သမာယုတ္တ၊ သမာယောဇိတ၊ သမာယောဇေတွာ။

သန္နိယောဇေတိ ။ [သံ+နိ √ယုဇ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာယှဉ်စေ၏၊ တိုက်တွန်း၏။ သန္နိယောဇိတ။

သမ္မပ္ပယောဂ၊ သမ္မာပယောဂ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ပ √ယုဇ+ဏ] မှန်ကန်စွာ(ကောင်းစွာ)အားထုတ်ခြင်း။ သမ္မာပယုတ္တ။

သမ္မာယုတ္တ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ √ယုဇ+တ] ကောင်းစွာယှဉ်သော။ သမ္မာယောဂ၊ –ခြင်း။

သုယောဇိတ ၊ တိ ၊ [သု √ယုဇ+ဏော+တ] ကောင်းစွာယှဉ်စေအပ်သော၊ ကောင်းစွာ တပ်(ဆင်)အပ်သော။ သုယုတ္တ။

ဝိနိယုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+နိ √ယုဇ+ယ+တိ] ယှဉ်စပ်၏၊ ဆက်သွယ်၏၊ သုံးဆောင်၏၊ ခံစားရ၏။ ဝိနိယုဉ္ဇတိ၊ ဝိနိယုဇ္ဇမာန၊ ဝိနိယုဇ်ဇတဗ္ဗ၊ ဝိနိယုဇ်ဇတုံ၊ ဝိနိယုဉ်ဇယမာန၊ ဝိနိယုဉ္ဇန၊ ဝိနိယုတ္တ၊ ဝိနိယောဇက၊ ဝိနိယောဇိတ၊ (မယှဉ်စေအပ်သော၊ စွန့်လွှတ်အပ်သော၊ တိုက်တွန်းအပ်သော၊ –ခြင်း။) ဝိနိယောဂ။

ဝိပ္ပယုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+ပ √ယုဇ+ယ+တိ] မယှဉ်(မနှီးနှော။) ဝိပ္ပယုဇ္ဇမာန၊ ဝိပ္ပယုဉ္ဇက၊ (ထီ၌ ဝိပ္ပယုဉ်ဇကာ၊) ဝိပ္ပယုဉ်ဇတဗ္ဗ၊ အားမထုတ်အပ်သော။ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ မယှဉ်သော၊ ကွေကွင်းသော၊ ကွဲကွာသော။ ဝိပ္ပယောဂ၊ –ခြင်း။

ဝိသံယုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+သံ √ယုဇ+ယ+တိ] မယှဉ်။ ဝိသံယောဇေတိ၊ ဝိသံယုဇ္ဇန၊ ဝိသံယုတ္တ၊ (သုဝိသံယုတ္တ၊) ဝိသံယောဂ၊ ဝိသံယောဇန၊ ဝိသညုတ္တ၊ ဝိသညောဂ။

ဝေါယုဉ္ဇတိ ။ [ဝိ+အဝ √ယုဇ+အ+တိ] လုံ့လပြု၏၊ အားထုတ်၏။ ဝေါယောဂ။

အဓိပ္ပယောဂ ၊ ပု ၊ [အဓိ+ပ √ယုဇ+ဏ] လွန်ကဲထူးခြားအားထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော–အမှုအရာ၊ ထူးခြားသောစွမ်းရည်သတ္တိ။

အနုပယုတ္တ ၊ ကိ ၊ [အနု+ပ √ယုဇ+တ] ယှဉ်အပ်သော၊ ယှဉ်စပ်အပ်သော။ အနုယောဂ၊ ယှဉ်ခြင်း။

သုယောဇိတ ၊ တိ ၊ [သု √ယုဇ+ဏော+တ] ကောင်းစွာယှဉ်စေအပ်သော၊ ကောင်းစွာ တပ်ဆင်အပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သုယုတ္တ၊ ကောင်းစွာ ယှဉ်သော၊ လွယ်ကူစွာ ကအပ်သော၊ –ယှဉ်တပ်အပ်သော။

သုပယုတ္တ၊ သုပ္ပယုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ယုဇ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ယှဉ်စေအပ်သော၊ –အားထုတ်အပ်သော၊ –စီစဉ်အပ်သော။ သုပယောဇိတ၊ သုပ္ပယောဇိတ၊ သုပ္ပယောဂ၊ မှန်ကန်စွာ ကြိုးစား, အားထုတ်ခြင်း၊ ကျင့်ခြင်း။

သမုယျုတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓ယုဇ+တ] ကောင်းစွာ ကြိုးစားသော, အားထုတ်သော။

သမ္မာဝိနိယောဂ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ဝိ+နိ ✓ယုဇ+ဏ] ကောင်းစွာအမြဲယှဉ်ခြင်း။

သမ္မုပယုတ္တ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+ဥပ ✓ယုဇ+တ] ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်သော။

ယုဂ ၊ ပု+န ၊ [✓ယုဇ+ဏ] အစုံ၊ ကတ–စသောယုဂ် လေးပါး၊ ဝိနိမုတ္တိယုဂ–စသော ခေတ်ငါးမျိုး။ ပု ။ထမ်းပိုး။

ယုဂလ၊ ယုဂဋ္ဌ ၊ နု ၊ [✓ယုဇ+အလ] စုံတွဲ၊ အစုံ၊ က-ပစ္စည်း သက်က ယုဂလက၊ ယုဂဋ္ဌက–ဟု ဖြစ်၏။

ယုတ

ဘူ= ဒိတ္တိယဲ–ထွန်းပခြင်း၌။ ယောတတိ။

ယုထ

ဘူ= ဟိံသာယဲ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ယူထတိ။

ယူထိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ယုထ+ဏ္ဍ+က+အာ] ယုထ–ဟိံသာယဲ၊ ဏ္ဍ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဒီ ဃာဒီ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇ဖ။ စံပယ်(စမွယ်)ပန်း၊ ဇွန်ပန်း။

ယုဓ

ဘူ+ဒိ= သမ္မဟာရေ–ပြင်းစွာပုတ်ခတ်ခြင်း၌။ ဝါ–စစ်ထိုးခြင်း, ရန်ဖြစ်ခြင်း၌။ ယောဓေတိ၊ ယုဒ္ဓတိ။

ယောဓေတိ၊ ယောဓေတိ ။ [✓ယုဓ+အ+တိ] ပုတ်ခတ်၏၊ စစ်တိုက်၏ ။

ယောဓ ၊ ပု ၊ [✓ယုဓ+ဏ] ယုဓ–သမ္မဟာရေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇ဖ။ သူရဲ၊ စစ်သား၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

ယောဓိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ယုဓ+ဏ္ဍု+အာ] အာပစ္စည်းသက်၊ စံပယ်(စမွယ်)ပင်။

ယောဓီ ၊ ပု ၊ [✓ယုဓ+ဏီ] စစ်သား၊ သူရဲ–သူဓက်၊ စစ်တိုက်သူ ။

ယုဒ္ဓတိ ။ [✓ယုဓ+ယ+တိ] ပုတ်ခတ်၏၊ စစ်တိုက်၏ ။ ယုဒ္ဓာပေတိ၊(ကာ)၊ ယုဒ္ဓိတွာ၊ ယုဒ္ဓာပေတွာ၊ ယုဒ္ဓိတုံ၊ ယုဒ္ဓာပေတုံ၊ ယုဒ္ဓန္တွ၊ ယုဒ္ဓမာန၊ ယုဒ္ဓန၊ ယုဒ္ဓာပန၊ ယုဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ သုယုဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာ စစ်တိုက်ခြင်း၊ –စစ်တိုက်အပ်သော။

ဥယျောဓိက ၊ နု ၊ [ဥ ✓ယုဓ+ကိက] ဥဂ္ဃန္တွာ ဥဂ္ဃန္တွာ ဇတ္ထ ယုဒ္ဓန္တီ တိ–ဥယျောဓိကံ= သမ္မဟာရဌာနသေတံ အဓိဝစန်။ ဝိဌ–၃၊ ၁၂၆။ စစ်တိုက်ရာအရပ်၊ စစ်မြေပြင်။

ယုဒ္ဓ ၊ နု ၊ [✓ယုဓ+တ] ယုဓ–သမ္မဟာရေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၉။ စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း၊ စစ်မြေပြင်။

ယုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ယုဓ+ဏျ] စစ်တိုက်အပ်(နိုင်)သော၊ တိုက်ခိုက်သိမ်းယူနိုင်သော။ နု ။စစ်တိုက်ခြင်း၊ တိုက်ခိုက်ခြင်း။

နိဗ္ဗုဓ ၊ နု ၊ [နိ ✓ယုဓ+အ] အဓောဘာဂံ ဗန္ဓနံ ကတွာ ယုဒ္ဓန္တေ တြ–နိဗ္ဗုဓံ၊ ယဿ ဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၂။ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း၊ လက်ပမ်းလုံးခြင်း။

အာဝုဓ၊ အာယုဓ ၊ နု ၊ [အာ ✓ယုဓ+အ] အာဒါယ ယုဒ္ဓန္တေ ယန္တိ–အာဝုဓံ၊ ယဿ ဝေါ၊ အာယုဓံ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၅။ ယုဓ–သမ္မဟာရေ, အာယုဒ္ဓန္တေနေနာတိ–အာယုဓံ။ မောဂ်–၅၊ ၄၄၊ ပဋ္ဌ။ (ရိုက်နှက်ထိုးခုတ် ပစ်ခတ်ကြောင်း)လက်နက်။

အာယောဓန ၊ နု ၊ [အာ ✓ယုဓ+ယု] အာဒါယ ယုဒ္ဓန္တေ တြ–အာယောဓနံ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၉။ စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

သံယုဒ္ဓ ၊ နု ၊ [သံ ✓ယုဓ+တ] စစ်တိုက်ခြင်း။

ယုပ

ဒိ= မောဟနေ–တွေဝေခြင်း၌။ ယုပ္ပတိ။

ယုသ

ဘူ= ဘတျံ–ဆည်းကပ်ခစားခြင်း၌။ ယုသတိ။

ယူသ

ဘူ= ဟိံသာယဲ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ယူသတိ။

ယူသ ၊ ပု+နု ၊ [✓ယူသ+အ] အနာမှထွက်သောအရည်၊ ပဲပြုတ်ရည်၊ ဆန်ပြုတ်၊ သွေး။

http://www.dhammadownload.com

ယေသ

ဘူ= ပယတနေ–အားထုတ်ခြင်း၌။ ယေသတိ။

ယောဋ္ဌ၊ ယောဍ္ဎ

ဘူ= သမ္မန္နေ–ဖွဲ့ခြင်း၌။ ယောဋ္ဌတိ၊ ယောဍ္ဎတိ။

ရက

စု= အဿာဒ ပတ္တိသု–သာယာခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ ရာကေတိ၊ ရာကယတိ။

ရက္ခ

ဘူ= ပါလနေ–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ရက္ခတိ။

ရက္ခတိ ။ [✓ရက္ခ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ ရက္ခိတွာ၊ ရက္ခိတုံ၊ ရက္ခန္တေ၊ ရက္ခမာန၊ ရက္ခီယတိ။ (ကမ္မကြို)၊ ရက္ခိယမာန၊ ရက္ခာပေတိ၊ (ကာကြို)၊ ရက္ခာပေတုံ၊ ရက္ခက၊ ရက္ခဏ၊ ရက္ခဏက၊ ရက္ခဏီယ၊ ရက္ခန၊ ရက္ခနက၊ ရက္ခိတ၊ ရက္ခိတဗ္ဗ၊ ရက္ခိတု။

ရက္ခာ ၊ ထိ ၊ [✓ရက္ခ+အ+အာ] စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ အစောင့်အရှောက်။

ရက္ခသ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ရက္ခ+အသ] ရက္ခန်တို့ အတ္တာနံ ဧတသ္မာတိ–ရက္ခသော= ဝိဘီသကာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃။ ရက္ခိသ်နတ်မျိုး၊ (သတ္တဝါအထူး။)

ရက္ခိတ ၊ တိ ၊ [✓ရက္ခ+တ] ရက္ခ–ပါလနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၄။ စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ လုံခြုံစေအပ်သော။

အနုရက္ခတိ ။ [အနု ✓ရက္ခ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏၊ ချီးမြှောက်၏။ အနုရက္ခ၊ အနုရက္ခဏ၊ အနုရက္ခဏာ(နာ)၊ အနုရက္ခန္တေ၊ အနုရက္ခမာန၊ အနုရက္ခမာနက၊ အနုရက္ခာ၊ အနုရက္ခိတ၊ အနုရက္ခိတဗ္ဗ၊ အနုရက္ခိတုံ၊ အနုရက္ခိတွာ၊ အနုရက္ခိယ၊ အနုရက္ခိယမာန၊ အနုရက္ခီ။

အဘိရက္ခတိ ။ ပု ။ [အဘိ ✓ရက္ခ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ အဘိရက္ခ၊ အစောင့်အရှောက်၊ အကာအကွယ်။

အာရက္ခတိ ။ [အာ ✓ရက္ခ+အ+တိ] စောင့်ရှောက်၏။ အာရက္ခ၊ အာရက္ခက၊ အာရက္ခဏ(န)။

သာရက္ခတိ ။ [သံ ✓ရက္ခ+အ+တိ] သံ–ကို သာ–ပြု၊ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်၏၊ –လုံခြုံစေ၏။ သာရက္ခိတ၊ သာရက္ခ ။ (သဟ+အာရက္ခ= သမာသ်ဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်သည်။)

သုရက္ခနီယ ၊ တိ ၊ [သု ✓ရက္ခ+အနီယ] လွယ်ကူစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ အစောင့်ရလွယ်ကူသော။

သုရက္ခိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ရက္ခ+တ] ကောင်းစွာ စောင့်စည်းသော၊ –စောင့်ရှောက်အပ် (စောင့်စည်းအပ်)သော။

ရခ၊ ရခိ

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ ရခတိ၊ ရခ်ံတိ။

ရဂ

စု= အဿာဒ ပတ္တိသု–သာယာခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ ရာဂေတိ၊ ရာဂယတိ။

ရဂိ၊ ရဂ်

ဘူ= ဂမနေ–သွားခြင်း၌၊ သက်ာယ်စ–ယုံမှားခြင်း၌လည်း။ ရဂ်တိ။

သာရဂ် ၊ ပု ၊ [သာ ✓ရဂ်+အ] သေန သုနခေန ရဂ်တိ ဂစ္ဆတိ ပလာယတီတိ–သာရဂေါ်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၇။ သမင်။

ရဂ် ၊ ပု+န ၊ [✓ရဂ်+အ] ရဂ်တီတိ–ရဂေါ်၊ ပွဲသဘင်။ ဓာတွတ္ထ။

ကုရဂ်၊ ကုရဂ် ၊ ပု ၊ [ကု ✓ရဂိ+ဏ] ကုယဲ ရဂ်တီတိ–ကုရဂေါ်၊ အ–ကို ၃–ပြု၊ ၃–မပြုလျှင် ကုရဂ်–ဟု ဖြစ်၏။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၉။ (သားကောင်အထူး) ဆတ်။

ရဂေ

ဘူ= သက်ာယ်–တွေးတောယုံမှားခြင်း၌။ ရဂယတိ၊ ရဂတိ ဝါ။

ရံဃ၊ ရဃိ

ဘူ= ဂတိယံ–၌။ ရဃ်တိ၊

စု= ဘာသာယံ–ပြောဆိုခြင်း၌။ ရဃ်ယတိ။

ရဃု ၊ ပု ၊ [✓ရံဃ+ကု] ရံဃ–ဂမနေ, နိဂ္ဂဟီတလောပေါ၊ ရဃ်တိ ပဝတ္တတိ ရာဇမဂ္ဂေတိ–ရဃု= ရာဇာ။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ရဃုမင်း။

ရစ

စု= ပတိယတနေ–ပြုစီရင်ခြင်း အားထုတ်ခြင်း၌။

ဥပရစိတ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ရစ+တ] စီရင်အပ်သော၊ ပြုစုအပ်သော။

ရစယတိ ။ [✓ရစ+ဏယ+တိ] ရစေတိ၊ ပြုစီရင်၏၊ စီမံခန့်ခွဲ၏။ ရစိတုံ၊ ရစိတွာ၊ ရစယိတွာ၊ ရစေတွာ၊

http://www.dhammadownload.com

ရစယိတုံ၊ ရစယန္တ ၊ ရစနာ၊ ရစိတ၊ ရစိတဗ္ဗ၊ ရစိတု၊ အဘိရစိတွာ၊ ပြုစီရင်၍။ သုရစိတ၊ ကောင်းစွာစီရင်အပ်သော။

ဝိရစိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ရစ+တ] အထူးပြုစီရင်အပ်သော၊ ထူးထွေဆန်းပြား ရက်လုပ်အပ်သော။

သုဝိရစိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ရစ+တ] ကောင်းမွန်ထူးခြားပြုစီရင်အပ်သော။

ရန္ဒ၊ ရံဇ

ဘူ+ဒိ= ရာဂေ–ငြိကပ် တပ်စွဲခြင်း, ဆိုးရည်ဆိုးခြင်း၌။ (ရဉ္ဇ–ရာဂေ။ မောဂ်။) ရဇတိ၊ ရဉ္ဇတိ၊ ရဇ္ဇတိ။

ရဇတိ ။ [✓ရန္ဒ+အ+တိ] ဆေးဆိုး၏။ ရဇိတွာ၊ ရဇိတုံ၊ ရဇာပေတွာ၊ ရဇေတဝေ၊ ရဇေတုံ၊ ရဇန္တ၊ ရဇန၊ ရဇနီယ၊ ရဇာပန၊ ရဇိတ၊ ရတ္တ(သုရတ္တ)၊ ရဇိတဗ္ဗ။

ရဇ္ဇတိ ။ [✓ရန္ဒ+ယ+တိ] တပ်မက်, နှစ်သက်၏၊ ကပ်ငြိ၏။ ရဇ္ဇိတွာ၊ ရဇ္ဇိတုံ၊ ရဇ္ဇန၊ ရဇ္ဇနက၊ ရဇ္ဇနီယ၊ ရဇ္ဇန္တ၊ ရဇ္ဇမာန၊ ရဇ္ဇိတ၊ ရဇ္ဇိတဗ္ဗ။

ရဉ္ဇတိ ။ [✓ရန္ဒ+အ+တိ] တပ်နှစ်သက်၏၊ ဆေးဆိုး၏၊ မွေ့လျော်၏၊ ချမ်းသာ၏၊ တိုးပွား၏။ ရဉ္ဇိတွာ၊ ရဉ္ဇိတုံ၊ ရဉ္ဇီယတိ၊ ရဉ္ဇေတိ၊ ရဉ္ဇေတုံ၊ ရဉ္ဇန္တ၊ ရဉ္ဇေန္တ၊ ရဉ္ဇယန္တ၊ ရဉ္ဇန၊ ရဉ္ဇနက၊ ရဉ္ဇိတ၊ သုရဉ္ဇိတ၊ ကောင်းစွာဆိုးအပ်သော။ ရဉ္ဇနီယ။

ဝိရဇ္ဇတိ ။ [ဝိ ✓ရန္ဒ+ယ+တိ] တပ်ခြင်းကင်း၏၊ ပျက်စီး၏၊ ပယ်စွန့်၏။ ဝိရဇ္ဇိတွာ၊ ဝိရဇ္ဇိတုံ၊ ဝိရဇ္ဇန္တ ၊ ဝိရဇ္ဇမာန၊ ဝိရဇ္ဇီယတိ၊ ဝိရဇ္ဇေတိ၊ ဝိရာဇေတိ၊ ဝိရာဇီယ၊ ဝိရာဇေတွာ၊ ဝိရာဇယိတွာ၊ ဝိရာဇေတုံ၊ ဝိရာဇေန္တ၊ ဝိရာဇယန္တ၊ ဝိရဇ္ဇန၊ ဝိရဇ္ဇနက၊ ဝိရဇ္ဇနီယ၊ ဝိရဇ္ဇိတဗ္ဗ။

သာရဇ္ဇတိ ။ [သံ ✓ရန္ဒ+ယ+တိ] နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၍ အ–ကို ဒီဃပြု၊ ပြင်းစွာတပ်မက်၏၊ ချစ်ကြိုက်၏။

သာရဇ္ဇတိ ။ [သာရဒ+ဏျ] သာရဒေါယေဝ–သာရဇ္ဇံ၊ ရှက်ကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်း။ [သာရဇ္ဇ+ဣ+တိ] နာမဓာတု၊ ဣ–ကို အယ–ပြု၊ ယ–ကိုချေ၊ (ယ–ကို မချေလျှင် သာရဇ္ဇယတိ–ဟုဖြစ်၏၊) ရှက်ကြောက်–ထိတ်လန့်–ရွံရှာမှုကိုပြု၏။ သာရဇ္ဇန၊ သာရဇ္ဇိတ၊ သာရတ္တ၊ (အလွန်တပ်မက်၏၊ ချစ်ကြိုက်၏။) သာရာဂ၊ သံသဒ္ဒါကို သာ–ပြု။ ထေရဋ္ဌ–၂၊ ၂၇၅။

သံရဉ္ဇတိ ။ [သံ ✓ရန္ဒ+အ+တိ] ပြင်းစွာတပ်မက်၏၊ သံရဉ္ဇန။ သံရဉ္ဇိတ။

အနုရဇ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ရန္ဒ+တ] ချစ်အပ်သော၊ တောက်ပတင့်တယ်သော။

အနုရတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ရန္ဒ+တ] တပ်မက်သော၊ အလိုလိုက် အကြိုက်ကို ပြုတတ်သော။

ရတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ရန္ဒ+တ] ညဉ့်၊ (န) သွေး၊ ကြေးနီ၊ ရတနာ၊ ရဉ္ဇန္တိုနေနေတိ–ရတ္တော၊ ရန္ဒ–ရင်္ဂ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၅။ နီသော၊ တပ်နှစ်သက်သော၊ ဆေးဆိုးအပ်သော။ သုရတ္တ၊ ကောင်းစွာ ဆိုးအပ်သော၊ အလွန်နီသော။

ရဂါ ၊ ထိ ၊ [✓ရန္ဒ+ဏ] ရဇ္ဇန်၊ ဇတ္ထာတိ–ရဂါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅။ အမည်၊ (မာရ်နတ်၏သမီးငယ်။)

ရင် ၊ ပု+နု ၊ [✓ရန္ဒ+ဏ] ရဇန်၊ ဇတ္ထာတိ–ရင်္ဂါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၁။ ပွဲသဘင်၊ ကပြရာဌာန၊ ဆေးဆိုးခြင်း။

ရဇ ၊ ပု+နု ၊ [✓ရန္ဒ+အ] ရဇန်၊ ဇတ္ထာတိ–ရဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၉၂။ ရန္ဒ–ရာဂေ၊ ရဇော၊ မနောဂဏ္ဍောပိ နပုံသကေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၅။ ရဇဂုဏ်၊ မြူမှုန်၊ မိန်းမတို့၏ရာသီသွေး။ (ရတိယာ ဇာယတီတိ–ရဇော၊ တိ–ကိုချေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၉။)

ရဇက ၊ ပု ၊ [✓ရန္ဒ+ဏ္ဍု] ဝတ္ထရဉ္ဇနာ–ရဇကော၊ ရန္ဒ–ရင်္ဂ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၀။ ကဝါသည်၊ ပင်းမင်းသမား။

ရဇတ ၊ နု ၊ [✓ရံဇ+အတ] နိဂ္ဂဟီတလောပေါ၊ ရဉ္ဇန်၊ ဇတ္ထာတိ–ရဇတံ= သဏ္ဌံ။ မောဂ်–၇၊ ၇၉။ ငွေ၊ ငွေစက္ကူ–စသည်၊ ရွှေ။

ရဇနီ ၊ ထိ ၊ [✓ရန္ဒ+ယု+ဣ] ရဉ္ဇန်၊ ဇတ္ထာတိ–ရဇနီ= ရတ္တိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၇၊ ညဉ့်၊ ည။

ရဒ္ဒ ၊ နု ၊ [✓ရန္ဒ+ဒ္ဒ] ရဉ္ဇန်၊ ဇတ္ထာတိ–ရဒ္ဒံ။ (ကစ္စည်း၊ ၆၅၉။) ချာ။ တိုင်းပြည်၊ နိုင်ငံ။

ရတ္တိ ၊ ထိ ၊ [✓ရန္ဒ+တ္တိ] ရဇ္ဇန်၊ ဇတ္ထ–ရတ္တိ။ (ဓာန်ဦ၊ ၆၉။) ညဉ့်၊ ည။

ရာဂ ၊ ပု ၊ [✓ရန္ဒ+ဏ] ရန္ဒ–ရာဂေ၊ ရဇနံ, ရဇန်၊ ဝါ ယေန, သော–ရာဂေါ။ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၃။ တပ်မက်ခြင်း၊ တပ်မက်ကြောင်း–(လောဘ)။

အတိရာဂ၊ အလွန်တပ်မက်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ရာဇ ၊ ပု ၊ [√ ရန္ဇ+အ] ဓမ္မေန ပရေ ရဉ္ဇေတီတိ-ရာဇာ။ ဒီ-၃၊ ၇၇။ မင်း၊ ဘုရင်၊ အစိုးရ။ ရာဇက၊ မင်းနှင့်စပ်သော၊ မင်းအားထိုက်သော။

ကရဉ္ဇ ၊ ပု ၊ [က √ ရံဇ+ဏေ+ဏ] ကံ ရဉ္ဇယတီတိ-ကရဉ္ဇော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၇။ သင်းဝင်။

ပရာဂ ၊ ပု ၊ [ပ √ ရန္ဇ+ဏ] ပုပ္ပဇော ရဇော ပုပ္ပရူလီ-ပရာဂေါ နာမ၊ ရန္ဇ-ရင်္ဂေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၅။ ပန်းဝတ်မှုန်။

ပုပ္ပရာဂ ၊ ပု ၊ [√ ဘာသ √ ရဉ္ဇ+ဏေ+ဏ] ဘာသန္တော ရဉ္ဇေတီတိ-ပုပ္ပရာဂေါ၊ ဘာသဿ ပုပ္ပော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၉။ ဥဿဖယား။

ဘိင်္ဂရာဇ ၊ ပု ၊ [√ ဘမ+ဂ] ဘမ-အနဝဋ္ဌာနေ၊ အဿ ဣတ္တံ၊ ဘမတီတိ-ဘိင်္ဂေါ၊ ဘမရော။ [ဘိင်္ဂ √ ရန္ဇ+ဏေ+ဏ] တဗ္ဗဏ္ဏံ ကတွာ တေသံ ရဉ္ဇေတီတိ-ဘိင်္ဂရာဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၅။ ဘိင်္ဂရာဇ်၊ (ကြိတ်မှန်။)

မဉ္ဇု ၊ တိ ၊ [မန √ ရဉ္ဇ+ဏေ+ဥ] သုဏန္တာနံ မနံ ရဉ္ဇေတီတိ-မဉ္ဇု၊ ဥ၊ နှ, ရ-လောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၉။ သာယာသော၊ နှစ်လိုဖွယ်သော၊ ချေင်သော၊ ကောင်းသော။

ဝိသာရဇ္ဇ ။ [ဝိ+သံ √ ရန္ဇ+ယ] အထူးသဖြင့်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော။

အဘိရတ္တ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ ရန္ဇ+တ] တပ်မက်သော၊ စွဲလမ်းသော၊ နီသော။

အရည ၊ နှ ၊ [အာ √ ရန္ဇ+ဏျ] အာ သမန္တတော ရဇ္ဇန္တိ တတ္ထ .... သပ္ပုရိသာတိ-အရည်။ အပ ၄-၂၊ ၁၀၄။ တော၊ တောအုပ်။

အာရဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [အာ √ ရန္ဇ+ဏျ] ညို့နှင့်တကွ ဖွဲ့အပ်သော။

ဝေရဉ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ √ ရန္ဇ+အ+အာ] ဝေရဉ္ဇာ မည်သောမြို့။

ရဇိ၊ ရဉ္ဇ၊ ရံဇ

ဘူ= ဝိဇ္ဇနေ-ဖောက်ထွင်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ရာဂေ-တပ်မက်ခြင်း တပ်စွဲခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ရဉ္ဇတိ။

ရဉ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [√ ရဇိ+တ] ထိုးဆွအပ်သော၊ ရေးခြစ်အပ်သော။

ရဇ ၊ ပု ၊ [√ ရဉ္ဇ+အ] ရဇ္ဇန္တျတြာတိ-ရဇော၊ သဋ္ဌိပရတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၂။ ရဇဂုဏ်၊ ကပ်ငြိရာရာဂ။

ရင်္ဂါဇီဝ ၊ ပု ၊ [√ ရဉ္ဇ+ဏ] ရဉ္ဇတေ သုတ္တံ ရတ္တမာပဇ္ဇတေ ယသ္မိံ, သ-ရင်္ဂေါ= ဟရိတာလမနော သိလာဒိ။ [ရင်္ဂ+အာ √ ဇီဝ+ဏ] တမာဇီဝတီတိ-ရင်္ဂါဇီဝေါ၊ ကမ္မနိ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၈။ ပန်းချီသမား၊ ပန်းဆိုးသမား။

ရဇတ ၊ နှ ၊ [√ ရဉ္ဇ+ဏေ+အတ] ရဉ္ဇ-ရာဂေ၊ အတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၉။ ငွေ။

ရဇန ၊ နှ ၊ [√ ရံဇ+နှ] ရံဇိဿ နိဂ္ဂဟီ တလောပေါ, အက်စ- (အန္တာဝယဝ အ-လည်းလာ၊) ရံဇတေ အနေနာတိ-ရဇနံ= ရာဂေါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၇။ ဆိုးရည်၊ ဆိုးခြင်း။

ရဇနီ ၊ ထီ ၊ [ရဉ္ဇ+နှ+ဤ] ရဉ္ဇန္တိ ဧတ္ထာတိ-ရဇနီ= ရတ္တိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၇။ ညဉ့်။ ရဇနီယံ။

ရဉ္ဇန ၊ နှ ၊ [√ ရဉ္ဇ+ဏေ+ယု] ရဉ္ဇ-ရာဂေ၊ ဟေတု ကတ္တရိ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၁။ ရတ္တစန္ဒန၊ စန္ဒကူးနီ။

ရတ္တ ၊ နှ ၊ [√ ရဉ္ဇ+တ] ရဉ္ဇ-ရာဂေ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ သွေး။

အနုရဉ္ဇန္တ ၊ တိ ၊ [အနု+ရဉ္ဇ+အန္တ] တပ်စွဲစေသော၊ တောက်ပစေသော၊ တင့်တယ်စေသော။

အာရဉ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ ရဇိ+တ] ထိုးဖောက်အပ်သော။

အာရဇယာရဇယာ ၊ (ကြိ-ဝိ) [အာ √ ရဇိ+တွာ= အာ √ ရဇိ+တွာ] ဣ-ကိုဧ, ဧ-ကို အယ-ပြု၊ တွ်-ကိုလည်းချေ၊ ဖောက်ခွဲ၍ ဖောက်ခွဲ၍။

ရဋ၊ ရဌ

ဘူ= ပရိဘာသန ဂတီသု-ရေရွတ်ပြောဆိုခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ရဋတိ၊ ရဌတိ။

အပရဌ ၊ တိ ၊ [အပ √ ရဌ+တ] ကင်းသော။

ရဌ ၊ နှ ၊ [√ ရဌ+တ] ရဌ-ဂတိယံ၊ ရဌန္တိ ဧတ္ထ နာဂရာဒယောတိ-ရဌံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၉။ တိုင်း, နိုင်ငံ။

ရဋိ၊ ရဏ္ဍ

ဘူ= ဟိံသာယံ-ညဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရဏ္ဍတိ။

ရဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [√ ရဋိ+က] ရဏ္ဍတိ ဟိံသတီတိ-ရဏ္ဍော၊ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ သေသောက်ကြူး။

http://www.dhammadownload.com

ရဏ္ဍာ ၊ ထီ ၊ [✓ ရဋိ+က+အာ] ရဏ္ဍီယတေတိ–ရဏ္ဍာ= ဝိဓဝါ၊ မုဆိုးမ။

ရဏ

ဘူ= သဒ္ဒ ဂတီသု–အသံပြုခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ရဏတိ။

ရဏ ၊ ပု ၊ [✓ ရဏ+အ] ရဏန္တိ ကန္ဒန္တိ ဧတေဟီတိ–ရဏာ= ကိလေသာ။ နီတိဓာ၊ ၆၀။ ငိုကြွေးကြောင်း ကိလေသာ၊ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ပြုခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း၊ အသံပြုခြင်း။

ဥရဏ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ရဏ+အ] နဏတီတိ–ဥရဏော၊ ဥပုဗ္ဗော ရဏ–သဒ္ဒေ၊ ဧတ္ထ ဥကာရော ပဋိသေဓေ။ သူစိ။ သိုး၊ ဥရဏီ။ ထီ ။သိုးမ။

ဝိရန္ဓ ၊ နဏ ၊ [ဝိ ✓ ရဏ+ဓ] ဏ–ကို နဏ–ပြု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၉။ အပေါက်, အပြစ်, ချတ်ယွင်းချက်။

ဗိရဏ၊ ဗီရဏ ၊ နဏ ၊ [ဝိ+ရဏ] ဝိသိဋ္ဌော ရဏော မူလံ ယဿာတိ–ဝိရဏံ။ ကောတ္ထုဘ။ ဝ–ကို ဗ–ပြု၊ ပြိတ်မြက်။ ရဏ ၊ ပု ၊ [✓ ရဏ+အ] ရဏတိ ဂစ္ဆတီတိ–ရဏော။ အမြစ်

တောရဏ ၊ နဏ ၊ [✓ ထု ✓ ရဏ+အ] ထဝန္တာ ရဏန္တျတြာတိ–တောရဏံ၊ ထု–အဘိတ္ထဝေ၊ ရဏ–သဒ္ဒတ္ထော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၅။ တုရိဏ်။

ရန္ဓ ၊ နဏ ၊ [✓ ရဏ+ဓ] ရဏ–သဒ္ဒေ၊ ဓော၊ နတ္တံ၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၉။ အပေါက်၊ အခေါင်း။

ရဒ

ဘူ= ဝိလေခနေ–ရေးခြစ်ခြင်း၌။ ရဒတိ။

ရဒန၊ ရဒ ၊ ပု ၊ [✓ ရဒ+ယု] ရဒ–ဝိလေခနေ၊ ယု၊ ရဒနော၊ အမှိ–ရဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၁။ သွား။

ဒွိရဒ ၊ ပု ၊ [ဒွိ+ရဒ] ဒွေ ရဒါ ဒန္တာ ယဿ–ဒွိရဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၀။ ဆင်။

ရစ္ဆာ ၊ ထီ ၊ [✓ ရဒ+ဆ] ရဒီယတိ ဝိလေခီယတိ ပထိကေဟီတိ–ရစ္ဆာ= မဂ္ဂေါ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၅၀။ လမ်းမ။

သာရဒ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ရဒ+အ] ကြောက်ရွံ့–ထိတ်လန့်ခြင်း။ (ဝိသာရဒ။)

ရဓ

ဒိ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရဇ္ဈတိ၊ ဝိရဇ္ဈတိ၊ အပရဇ္ဈတိ၊ အပရာဓော။ နီတိဓာ။

ဝိရဇ္ဈတိ ။ [ဝိ ✓ ရဓ+ယ+တိ] ချတ်ယွင်း၏၊ လွဲမှား၏၊ ပြစ်မှား၏။ ဝိရဇ္ဈိတွာ၊ ဝိရဇ္ဈိယ၊ ဝိရဇ္ဈိတုံ၊ ဝိရဇ္ဈန္တ၊ ဝိရဇ္ဈန။

ဝိရာဓေတိ ။ [ဝိ ✓ ရဓ+ဏော+တိ] ချတ်ယွင်းစေ၏၊ လွဲမှား၏။ ဝိရာဓေတွာ၊ ဝိရာဓယိတွာ၊ ဝိရာဓေန္တ၊ ဝိရဇ္ဈိတ၊ ဝိရဒ္ဓ၊ ဝိရဒ္ဓိ၊ ဝိရာဓ။

ဝိရာဓန ၊ ထီ+နဏ ၊ [ဝိ ✓ ရဓ+ယု] ချတ်ယွင်းခြင်း၊ လွဲမှားခြင်း၊ ကင်းပျောက်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။

ဝိရာဓိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ရဓ+ဏော+တ] ချတ်ယွင်းစေအပ်သော၊ လွဲမှားစေအပ်သော။

အဝိရဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [နဏ+ဝိ ✓ ရဓ+တ] နဏ ဝိရဇ္ဈတီတိ–အဝိရဒ္ဓေါ၊ ရဓ–ဟိံသာပရာဓာပဂမနေသု၊ တော၊ ဓဃဘဟေဟိ ဓဃာစေတိ တဿ ဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၈။ မချတ်ယွင်းသော။

ရန္ဓ

စု= ပါကေ–ချက်ခြင်း၌။ (ပြုတ်–ဖုတ်၊ ကင်၊ ကြော်။) ရာဂေ စ–တပ်မက်ခြင်း, တပ်စွဲခြင်း၌လည်း။

ရန္ဓေတိ ။ [✓ ရန္ဓ+ဏော+တိ] ချက်၏၊ နှိပ်စက်၏၊ မွေနှောက်၏။ ရန္ဓယတိ၊ ရန္ဓယိတွာ။

ရန္ဓ ၊ နဏ ၊ [✓ ရန္ဓ+အ] ချက်အပ်သော။

ရန္ဓက ၊ ပု ၊ [✓ ရန္ဓ+ဏ္ဍု] ချက်တတ်သော။

ရင်္ဂ ၊ ပု+နဏ ၊ [✓ ရန္ဓ+ဏ] ရန္ဓတီတိ–ရင်္ဂေါ, ရန္ဓနံ, ရန္ဓန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ–ရင်္ဂေါ။ ကစ္စည်း၊ ၆၀၇၊ ချာ။ ဆိုးရည်၊ ဆေးဆိုးခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ ပွဲသဘင်၊ ဇာတ်ခုံ၊ ခဲမဖြူ။

ရတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ ရန္ဓ+တ] တပ်မက်–နှစ်သက်သော၊ ရာဂဖြင့်တပ်စွန်းသော၊ နီသော။ နဏ ။သွေး။

ရတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ ရန္ဓ+တိ] ရန္ဓ–ရာဂေ၊ ရန္ဓန္တိ ဧတ္ထာတိ–ရတ္တိ။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၊ ချာ, ကစ္စည်း၊ ၆၅၈။ ညဉ့်။

ရန္ဓ ၊ နဏ ၊ [✓ ရန္ဓ+ဓ] ရန္ဓ–ရာဂေ၊ ရန္ဓိတဗ္ဗန္တိ–ရန္ဓံ၊ ရန္ဓယိတ္ထာတိ ဝါ–ရန္ဓံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၁၊ ချာ။ အပေါက်အခေါင်း၊ အကျိုးမဲ့၊ အပြစ်။

ရာဂ ၊ ပု ၊ [✓ ရန္ဓ+ဏ] ရန္ဓ–ရာဂေ၊ ရန္ဓနံ, ရန္ဓန္တိ အနေနာတိ ဝါ–ရာဂေါ။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၀၊ ချာ။

http://www.dhammadownload.com

တပ်စွဲခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း၊ တပ်မက်ကြောင်းလောဘ, တဏှာ, ရမ္မက်။

ရပ

ဘူ= ဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပီပြင်ထင်ရှား ပြောစကား၌။ ရပတိ။ (ရပ, လပ, ဇပ, ဇပ္ပ-ဝစနေ။ မောဂ်-၂၊ ၂၊ ပဋ္ဌိ။)

ရိပု ၊ ပု ၊ [√ရပ+ကု] ရပ, လပ, ဇပ, ဇပ္ပ-ဝစနေ၊ အသ ဣတ္တံ၊ ရပတိ ဇပ္ပတိ မန္တန္တိ-ရိပု= ပစ္စာမိတ္တော။ မောဂ်-၇၊ ၆။ ရန်သူ။ အနိဋ္ဌံ ရပတီတိ-ရိပု၊ ဥဏာဒိဝုတ္တိ၊ ရပတျဝဏ္ဏံ ရဇတေတိ-ရိပု၊ ဥ၊ ဣတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၄။

ရဖ၊ ရဖိ

ဘူ= ဂတိ ဝဓေ-သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရဖတိ၊ ရမ္ဖတိ။

ရဗိ

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဂမနေစ-သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ရမ္ဗတိ။

ရဘ

ဘူ= ရာဘဿေ-အားထုတ်ခြင်း၌၊ ဝါ-အဆောတလျင်မဆင်မခြင်ပြုခြင်း၌။

အာပုဗ္ဗော ဟိ ံသာ ကရဏ ဝါယမနေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပြုခြင်း, အားထုတ်ခြင်းတို့၌ ဖြစ်၏။ ရဘတိ။

ဥပါရမ္ဘတိ ။ [ဥပ+အာ √ရဘ+အ+တိ] မ်-လာ၊ ကဲ့ရဲ့၏၊ စွပ်စွဲ၏၊ ချုပ်ချယ်၏။ ဥပါရဒ္ဓ၊ ဥပါရမ္ဘ။

ရဘသ ၊ ပု ၊ [√ရဘ+အသ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော။

အာရဘတိ ။ [အာ √ရဘ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ အာပတ်သင့်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ အာရဘိတုံ၊ အာရဘိတွာ၊ အာရဘိတွာန၊ အာရဒ္ဓါ၊ အာရဗ္ဘ၊ အာရဘန္တ၊ အာရဘိတ၊ အာရဒ္ဓ၊ အာရဘတီတိ-အာရဒ္ဓေါ။ ရူ၊ ၆၀၄။ အာရဘိတဗ္ဗ၊ အာရဘန၊ အာရဘနက၊ (အာလဘတေ၊) ရ-ကို လ-ပြု။

အာရဗ္ဘတေ ။ [အာ √ရဘ+ယ+တေ] အားထုတ်အပ်၏။ အာရဗ္ဘ၊ အာရဗ္ဘမာန၊ အာရဘိယမာန။

အာရမ္ဘတိ ။ [အာ √ရဘ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ အာပတ်သင့်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။ အာရမ္ဘ၊ အာရမ္ဘန၊ အာရမ္ဘနက။

ဝိယာရဗ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ √ရဘ+ဏျ] အထူးထူးအပြားပြားအားထုတ်ခြင်း။ **ဝိယာရမ္ဘ** [ဝိ+အာ √ရဘ+အ]။

သမာရဘတိ ။ ပု ။ [သံ+အာ √ရဘ+အ+တိ] ကောင်းစွာစတင်အားထုတ်၏၊ အပြစ်တင်၏။ သမာရဘန္တ၊ သမာရဒ္ဓ။

သမာရမ္ဘတိ ။ [သံ+အာ √ရဘ+အ+တိ] သမာရမ္ဘ၊ (မ်-လာ။) သမာရဘတိကိုကြည့်။

သာရဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ √ရဘ+တ] သံ-ကို သာ-ပြု၊ ချုပ်ချယ်တတ်သော၊ ပြင်းစွာပူလောင်သော။

သာရမ္ဘ ၊ တိ ၊ [သံ √ရဘ+အ] ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ပြင်းစွာပူလောင်ခြင်း။ သာရမ္ဘန။

သာရမ္ဘက ၊ တိ ၊ [သံ √ရဘ+ဏ္ဍု] ချုပ်ချယ်တတ်သော။ သာရမ္ဘီ၊ (ဏီပစ္စည်းဖြင့်ပြီး။) သုသမာရဒ္ဓ။

သုရဘိ ၊ တိ ၊ [သု √ရဘ+ဣ] သုဌု ရဘန္တိ တုဿန္တျ နေနာတိ-သုရဘိ၊ ဣ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၆။ ကောင်းသော အနံ့။

ရဘိ၊ ရမ္ဘ

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ ရမ္ဘတေ။ ဓာတွတ္ထ, ကောတ္ထုဘ။

ဥပါရမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အာ √ရဘိ+ဏ] ဥပဂန္တ္ဂာ ပရေသံ စိတ္တဿ အာရမ္ဘနံ ဝိကောပနံ-ဥပါရမ္ဘော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၁။ ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ အပြစ်တင်ခြင်း၊ မြည်တွန်ခြင်း။

ပရိရမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ပရိ √ရမ္ဘ+ဏ] ရမ္ဘ-သဒ္ဒေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ ချစ်ခင်သဖြင့် ပွေ့ပိုက်ခြင်း။

ဝေရမ္ဘ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ရမ္ဘ+ဏ] ဝေရမ္ဘလေ၊ အရပ်လေးမျက်နှာမှ လာသောလေ။

ရမု၊ ရမ

ဘူ= ကီဋ္ဌာယံ-ကစားပျော်မြူးခြင်း၌။

ရမတိ ။ [√ရမု+အ+တိ] ကစား၏၊ ပျော်မြူး၏။ ရမိတွာ၊ ရမိတွာန၊ ရမိတုံ၊ ရမန္တ၊ ရမမာန၊ (ရမိယတိ၊ ရမယတိ၊ ရမာပေတိ၊ ရမေတိ၊) ရမယိတွာ၊ ရမာပယိတွာ၊ ရမာပေတွာ၊ ရမေတွာ၊ ရမယိတုံ၊ ရမာပန၊ ကစားစေခြင်း၊ ပျော်မြူးစေခြင်း။ ရမိတ၊ ရမိတဗ္ဗ၊ ရတ၊ ရတိ၊ ရမဏ၊ ရမဏက၊ ရမန၊ ရမနက-လည်း ရှိသေး၏။ ရမဏီယ။

http://www.dhammadownload.com

ဘူရီ ၊ ထီ ၊ [ဘူ ✓ ရမု+ကွိ+ဤ] ဘူ-သခ်ါတေ အတ္ထေ ရမတီတိ-ဘူရီ၊ ကွိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၃။ ဥာဏ်၊ ပညာ။

ရင်ံ ၊ ပု ၊ [✓ရမု ✓ဂမု+ကွိ] ရမန္တာ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ-ရင်ံါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၁။ က,ရာအရပ်။

ရမဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ရမု+ယု+ဤ] ရမယတိ ဝိနောဒယတိ နာယကံ, သာ-ရမဏီ၊ နန္ဒာဒီဟိ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀။ မိန်းမ။

ရမ ၊ တိ ၊ [✓ရမ+အ] [ရမ+ဏေ+အ] မွေ့လျော်ရာ ဖြစ်သော၊ မွေ့လျော်စေတတ်သော။

ရာမ ၊ ပု ၊ [✓ ရမု+ဏ] နှစ်သက်ခြင်း။

ရမ္မ ၊ တိ ၊ [✓ ရမု+ဏျ] နှစ်သက်စေတတ်သော၊ ပျော်မွေ့ဖွယ်ကောင်းသော၊ နှစ်သက်အပ်သော၊ **ရမ္မက** [ရမ္မ ✓ ကရ+ကွိ] နာနာပုပ္ပဖလဝိစိတ္တ တာယ လောကာနံ ရမ္မံ ကရောတီတိ-ရမ္မကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇။ တန်ခူးလ။

ရမ္မက ၊ ပု ၊ [✓ရမု+ဏွု] လောကာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ-ရမ္မကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇။ တန်ခူးလ။

ရမ္ဘာ ၊ ထီ ၊ [✓ရမု+ဘ+အာ] ရမန္တိ ယဿံ-ရမ္ဘာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၉။ ၄က်ပျောပင်။

ရတန ၊ နဲ ၊ [✓ ရမ+တနက်] မ-ကိုချေ၊ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ-ရတနံ= မဏိအာဒိ၊ ဟတ္ထမတ္တဥ္စ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၉။ ပတ္တမြား-စသော ရတနာ၊ တစ်တောင် အတိုင်းအရှည်။

ရတိ ၊ ထီ ၊ [✓ရမု+တိ] ရမု-ရမဏေ၊ ဘာဝေ, ကရဏေ ဝါတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၇။ မေထုန်၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

ရထ ၊ ပု ၊ [✓ရမ+ထက်] ဓာတွန် မ-ကိုချေ၊ ရမန္တိ ကီဋ္ဌန္တိ ဧတေနာတိ-ရထော= သန္ဒနော။ မောဂ်-၇၊ ၈၇။ ရထား။

ရန္ဓ ၊ နဲ ၊ [✓ရမ+ဓ] ရမန္တိ ဧတ္ထ သပ္ပာဒယောတိ-ရန္ဓံ= ဆိဒ္ဒံ။ မောဂ်-၇၊ ၉၈။ အပေါက်၊ အခေါင်း၊ တွင်း။

ရဟ ၊ ပု ၊ [✓ ရမု+အ] ရမန္တေ အသ္မိန္တိ-ရဟော၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၃။ ဆိတ်ကွယ်ရာ။

လင်္ကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ရမု+က+အာ] မွေ့လျော်ရာ-သီဟိုဠ်ကျွန်း။

အဘိရမတိ ။ [အဘိ ✓ ရမု+အ+တိ] မွေ့လျော်၏၊ နှစ်ခြိုက်၏၊ ဝမ်းသာ၏၊ ရွှင်မြူး၏၊ ပျော်ပါး၏၊ ပျော်ပိုက်၏။ အဘိရမိတုံ၊ အဘိရမိတွာ၊ အဘိရမန္တ၊ အဘိရမမာန၊ အဘိရမိတ၊ အဘိရမိတဗ္ဗ၊ အဘိရတ၊ အဘိရတိ၊ အဘိရန္တ၊ (တပစ္စယ)၊ အဘိရမက၊ အဘိရမဏ၊-နဲ၊ အဘိရမ္မ၊(ဏျ)၊ အဘိရာမ။

အနဘိရတိ ၊ ထီ ၊ [နဲ+အဘိ ✓ရမု+တိ] ပရသမ္ပတ္တီသု နာဘိရမတီတိ-အနဘိရတိ, (အနဘိရဒ္ဓိ၊) ရမု-ရမဏေ၊ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၄။ သူတစ်ပါးအကျိုးမဲ့ကို ကြံစည်ခြင်း။ ဗျာပါဒ။

အဝိရတ ၊ နဲ ၊ [နဲ+ဝိ ✓ ရမု+တ] နဲ ဝိရမတီတိ-အဝိရတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အမြဲ။

အာရာမ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ရမု+ဏ] အာရမန္တျသ္မိန္တိ-အာရာမော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၇။ အာရာမ်၊ ခြံ၊ ဥယျာဉ်။

အဘိရမာပေတိ ။ [အဘိ ✓ရမု+ဏာပေ+တိ] မွေ့လျော်စေ၏၊ နှစ်ခြိုက်စေ၏၊ ရွှင်မြူးစေ၏၊ ပျော်ပိုက်စေ၏။ အဘိရမာပေတုံ၊ အဘိရမာပေတွာ၊ အဘိရမာပေန္တ၊ အဘိရမေန္တ၊ အဘိရမာပန။

ဥပရမတိ ။ [ဥပ ✓ရမု+အ+တိ] ကြဉ်၏၊ ရှောင်၏၊ ရပ်စဲ၏၊ ငြိမ်း၏။ ဥပရတ၊ ဥပရတိ၊ ဥပရမ၊ ဥပရမာ၊ ငြိမ်းခြင်း။

ဥပါရမတိ ။ [ဥပ+အာ ✓ရမု+အ+တိ] ကြဉ်-ရှောင်၏၊ ရပ်စဲ၏။

အဝရတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ရမု+တ] သြရတ၊ ရှေးရှု ရှောင်ကြဉ်သော။

အာရမတိ ။ [အာ ✓ရမု+အ+တိ] ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်၏၊ လာရောက်မွေ့လျော်၏။ အာရတ၊ အာရတိ၊ အာရမဏ၊ -နဲ၊ အာရမိတဗ္ဗ၊ အာရမ္မဏ၊ အာရာမ။

သြရမတိ ။ [အဝ ✓ ရမု+အ+တိ] ရှောင်-ကြဉ်၏။ သြရတ၊ ရှောင်ကြဉ်အပ်သော၊ နှစ်သက်အပ်သော၊ ချုပ်တည်းအပ်သော။ (သြရမာပေတိ၊ -စေ၏။)

ပရ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ရမု+ကွိ] (ဣသာပကတော-၌ ပ-ကဲ့သို့ ပ-သဒ္ဒါ ဟိံသတ္ထ၊) ဟိံသာယံ ရမ တီတိ-ပရော၊ ကွိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၄။ ရန်သူ။

ပရမ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ရမု+ဏ] ပကဋ္ဌဘာဝေ ရမတီတိ-ပရမံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

http://www.dhammadownload.com

ဘဿရ၊ ဘာသရ ၊ တိ ၊ [ဘာသာ ✓ ရမု+ကို] ဘာသာသု သဗ္ဘာသု ဗဟူသု ကထာသု ရမတိတိ–ဘဿရော၊ ကို၊ ဘာသာသု ရမတီတိ ဝါ–ဘာသရော၊ ကို၊ မဏ္ဍရဿော၊ အသုတ္တေ **ဘာသုရော**။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၃၃။ စကားများသော။

မကရန္ဒ ၊ ပု ၊ [မက္ခိကာ ✓ ရမု+ဒ] မက္ခိကာ ရမန္တိ ယသ္မိ'–မကရန္ဒော၊ ဝဇာဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၄၅။ ပန်းရက် (ပန်းဝတ်ရည်)၊ စံပယ်(စမွယ်)ပန်း။

မနောရမ ၊ တိ ၊ [မန ✓ ရမု+အ] မနော ရမတိ အသ္မိန္တိ–မနောရမံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၉၃။ ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော။

ဝိရမတိ ။ [ဝိ ✓ ရမု+အ+တိ] အထူး ကြဉ်ရှောင်၏၊ စွန့်၏၊ ပယ်၏။ ဝိရမိတွာ၊ ဝိရမိတုံ၊ ဝိရမန္တ၊ ဝိရမိတဗ္ဗ၊ ဝိရတ၊ ဝိရတိ၊ ဝိရမ၊ ဝိရမဏ။

ဝိရလ၊ ဝိရဠ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ရမု+အ] ဝိရမတီတိ–ဝိရဠံ၊ အ၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၀၇။ ကျဲသော၊ ပါးသော။

ဝိရာမ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ရမု+ဏ] ပြတ်စဲခြင်း။

ဝိရမဏီ၊ ဝေရမဏီ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ရမု+ယု+ဉျိ] ရမု–ဥပရမေ ဝိပုဗ္ဗော၊ ဝိရမဏံ–ဝေရမဏီ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၆၀။ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း (ဝိရတိ)။

သရဒ ၊ ပု ၊ [သာ ✓ ရမု+ဏ] သာ သုနခါ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ–သရဒေါ၊ မဿ ဒေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၉။ သရဒဥတု။

သုရ ၊ ပု ၊ [သု ✓ ရမု+ကို] သုခေန ရမန္တိ တိ–သုရာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၁။ နတ်။

သူရတ၊ သုရတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ရမု+တ] ဒုက္ခိတေသု သုဋ္ဌု ရမတီတိ–သူရတော၊ ဥ–ကို ဒီဃပြု။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၂၇။ သနားကြင်နာတတ်သော၊ စိတ်သဘော ကောင်းသော။ ရမိတ္ထာတိ–ရတော၊ သုဋ္ဌု ရတော ယတ္ထာတိ–သုရတော၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ မွေ့လျော်သော၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်း။

သုရမဏီယ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ရမု+အနီယ] အလွန်–မွေ့လျော်–ပျော်ဖွယ်ကောင်းသော။

သုရမ္မ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ရမု+ဏျ] အလွန်မွေ့လျော်စရာ (ပျော်စရာ)ကောင်းသော။

အာလယရာမ ၊ တိ ၊ [အာလယ ✓ ရမု+ဏ] ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့ဖြင့် မွေ့လျော်သော။

သန္နိရတ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ ✓ ရမု+တ] လွန်ကဲစွဲမြဲစွာ မွေ့လျော်သော။

အဘယူဝရ ၊ တိ ၊ [န+ဘယ+ဥပ ✓ ရမု+ကို] ပ–ကို ဝ–ပြု၊ ဘေးရန်မှ မရှောင်ကြဉ်သော၊ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်မှ မရှောင်ကြဉ်သော။

ရဏ္ဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ ရမု+ဥ+အာ] ရမု–ကီဠာယံ၊ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ–ရဏ္ဏာ= ဝိဓဝါ။ မောဂ်–၇၊ ၅၈။ မုဆိုးမ။

အာရမ္မဏ ၊ န ၊ [အာ ✓ ရမု+ယု] အာဂန္တွာ စိတ္တ စေတသိကာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ–အာရမ္မဏာနိ၊ ယု။ ဓာန်ဒီ၊ ၉၄။ အာရုံ။

ရယ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ရယတိ။

ရယ ၊ ပု ၊ [✓ ရယ+အ] ရယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ–ရယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၀။ အရှိန်, အဟုန်၊ ရေအလျဉ်–စသည်။ ကောတ္ထုဘ။ (နိတိဓာ၊ ၁၄၀–၌ "ရယနံ ဧဝနံ–ရယော"ဟု ဆို၏။)

ရသ

ဘူ= သဒ္ဒ ဟာနီသု–အသံပြုခြင်း, ဆုတ်ယုတ်ခြင်းတို့၌။ ဘူ+စု= အဿာဒ သိနေဟနေသု–သာယာခြင်း, စေးကပ်ခြင်းတို့၌။ ရသတိ၊ ရသေတိ၊ ရသယတိ။

ရသတိ [✓ ရသ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ ဆုတ်ယုတ်၏၊ သာယာ၏၊ စေးကပ်၏၊ သိ၏။ ကံ၌ ရသီယတိ။ ရသမာန၊ ရသီယမာန၊ ရသိတဗ္ဗ။

ရံသိ ၊ ထီ ၊ [✓ ရသ+ဣ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ရသန္တိ တံ သတ္တာတိ–ရံသိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၄။ အရောင်။

ရံသိမန္တု ၊ ပု ၊ [ရံသိ+မန္တု] ရံသိ ယဿ အတ္ထီတိ–ရံသိမာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၃။ နေ။

ဥဏ္ဟရံသိ ၊ ပု ၊ [ဥဏှ+ရံသိ] ဥဏှော ရံသိ ယဿ–ဥဏ္ဟရံသိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၂။ နေ။

ရသ ၊ ပု+န ၊ [✓ ရသ+အ] ရသန္တိ နံ သတ္တာတိ–ရသော= မဓုရာဒိ၊ ရသီယတေ အဿာဒီယတေတိ–ရသော၊ မဓုရာဒိ၊ ရသာရုံ–စသည်။ ရသေတိ သိနေဟတိ ဧတေနာတိ–ရသော= သိနေဟော၊ အရသရူပေါ ဘဝံ ဂေါတမော၊ သာမဂ္ဂိ

http://www.dhammadownload.com

ရသော၊ ပုပ္ပရသော၊ ဖလရသော။ ဓာတွတ္ထ။ ရသ-သဒ္ဒေ၊ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တေ ရသတီတိ-ရသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၃။ ပြဒါး၊ အရည်။

ရသနာ ၊ ထီ ၊ [✓ ရသ+ယု+အာ] ရသန္တိ ဧတာယာတိ-ရသနာ၊ ရသ-အဿာဒနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၀။ လျှာ။ ရသ-သဒ္ဒေ၊ ကတ္တရိ ယု၊ အာ၊ ရသနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၇။ ခါးပတ်၊ ခါးကြိုး။

ရသိတ ၊ နဲ ၊ [✓ ရသ+တ] ရသီယတေ-ရသိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉။ မိုးချုန်းသံ။

ရသ္မိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ရသ+မိ] ရသ-အဿာဒနေ, ပရရူပါဘာဝေါ၊ ရသန္တိ သတ္တာ ဧတာယာတိ-ရသ္မိ-ရဇ္ဇု။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၉။ ကြိုး၊ အရောင်။

ရဿ ၊ တိ ၊ [✓ ရသ+သ] ရသ-သဒ္ဒေ၊ သော၊ ရသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၉၊ ၇၀၈။ ပုသော၊ တိုသော။ ရဿက။

ရာသိ ၊ ပု ၊ [✓ ရသ+ဣဏ်] ရသ-အဿာဒနေ၊ ရသီယတိ အဿာဒဝသေန သမောသရီယတီတိ-ရာသိ= သမူဟော။ မောဂ်-၇၊ ၁၀။ အစုအပုံ။

ရံသ ၊ ပု ၊ [✓ ရသ+ဏ] အရောင်၊ ရောင်ခြည်တော်။

ရဟ

ဘူ= ဥပါဒါနေ-ကပ်၍ယူခြင်း၌။ ရဟတိ။

ဘူ+စု= စာဂေ-စွန့်ခြင်း၌။ ရဟေတိ၊ ရဟယတိ။

ရထ ၊ ပု ၊ [✓ ရဟ+ထ] ရဟိယတိ ဥပါဒိယတီတိ-ရထော။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၃၆။ ရထား။ **ရထက**၊ ရထားငယ်။

ရဟ ၊ ပု ၊ [✓ ရဟ+အ] ရဟတိ ဝိဝိစ္စတိ ဇနေဟီတိ-ရဟော၊ ရဟ-ဝိဝေကေ။ သူစိ။ ဒဿနာဒိ ရဟတိ စဇတီတိ-ရဟော၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ၊ ပယ်အပ်သော၊ စွန့်တတ်သော(တရား)။ **ရဟဿ** ၊ တိ ၊ [ရဟ+သ] ရဟသိ ဘဝံ-ရဟဿံ၊ သော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၂။ လျှို့ဝှက်အပ်သော။

ရာဟု ၊ ပု ၊ [✓ ရဟ+ဏု] ရဟတိ စန္ဒာဒီနံ သောဘာဝိသေသံ နာသေတီတိ-ရာဟု= အသုရိန္ဒော။ မောဂ်-၇၊ ၁။ အသုရိန်နတ်။ (ဂဟေတွာ စန္ဒံ ရဟတိ စဇတီတိ-ရာဟု-ဟုလည်းဆို။) **ရာဟုလ** [ရာဟု ✓ လာ+အ] ဘုရားသားတော်ရာဟုလာ။

ဝိရဟတိ ။ [ဝိ ✓ ရဟ+အ+တိ] ကင်းဆိတ်၏။ ဝိရဟ၊ ဝိရဟိတ။

ရဟဒ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ-မပီပြင်သောအသံ၌။ ရဟဒတိ။

ရဟဒ ၊ ပု ၊ [✓ ရဟဒ+အ] ရဟဒန္တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ သကုနာဒယော ဧတ္ထာတိ-ရဟဒေါ= အဂါဓဇလာသယော။ ဓာတွတ္ထ။ ရေအိုင်။

ရဟိ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ရံဟတိ၊ ရဟတိ ဝါ။

အရဟံ =ရဟော ဝါ ဂမနံ ယဿ , သံသာရေ နတ္ထိ သဗ္ဗသော၊ ပဟီနဇာတိမရဏော , အရဟံ ဒွိပဒုတ္တမော။

ရာ

ဘူ= ဒါနာဒါနေ-ပေးခြင်း, ယူခြင်း၌။ ရာတိ။

အန္တရ ၊ နဲ ၊ [အန္တ ✓ ရာ+က] အန္တံ ရာတိ ဒဒါတီတိ-။ ဝါစပွတိ။ အလယ်အကြား၊ အခွင့်အလမ်း၊ အကြောင်းအရာ-စသည်။

အန္တရာဋ္ဌ ၊ နဲ ၊ [အန္တရ+အာ ✓ ရာ+က] အန္တရံ ဗျဝဓာန သီမ'မာရာတိ ဂဏ္ဍာတိ၊ ရ-ကို လ-ပြု။ ဝါစပွတိ။ အန္တရံ မဇ္ဈသိမံ အာရာတိ ဂဏ္ဍာတီတိ-အန္တရာဋ္ဌံ။ ကောတ္ထုဘ။ အကြား။

အဂါရ၊ အာဂါရ ၊ နဲ ၊ [အဂ ✓ ရာ+အ] နဲ ဂစ္ဆန္တီတိ-အဂါ= ထမ္ဘာဒယော၊ တေ ရာတိ ဂဏ္ဍာတီတိ-အဂါရံ၊ ရဿဿ ဒီဃတ္တေ အာဂါရံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၆။ အိမ်၊ လူနေအိမ်။

ဥဒါရ၊ ဥဋ္ဌာရ ၊ တိ ၊ [ဥ+အာ ✓ ရာ+က] ကောတ္ထုဘ။ မြင့်မြတ်သော၊ လွန်ကဲ သော၊ (ဒ-လာက ဥဒါရ၊ ဋ-လာက ဥဋ္ဌာရ။) ပေးကမ်းလှူဒါန်းတတ်သော၊ ပြန့်ပြောသော၊ ကြီးမြင့်သော။

ဣရာ ၊ ထီ ၊ [ဣ ✓ ရာ+က+အာ] ဣံ ကာမံ ရာတီတိ-ဣရာ။ မြေ၊ ရေ။

ဣတရ ၊ ပု ၊ [ဣတ ✓ ရာ+ဏ] ဣတံ ကမ္ပိတံ ရာတီတိ-ဣတရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ယုတ်သောသူ။

ဩရ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ရာ+က] ကောတ္ထုဘ။ သေးငယ်သော၊ ယုတ်သော၊ နောက်ဖြစ်သော၊ အတွင်းဖြစ်သော။ **ဩရက** [ဩရ=က] ဩရမတ္တက။

http://www.dhammadownload.com

ဂဂ္ဂရီ ၊ ထီ ၊ [ဂဂ္ဂ ✓ ရာ+ဏ+ဤ] ဂဂ္ဂန္တိ သဒ္ဒံ ရာတီတိ-ဂဂ္ဂရီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၉၊ ၅၂၇။ မွေအိုး(ထောပတ်ထိုးစည်)၊ ဖိုကျင်၊ ဖားဖို။

ပရ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ ရာ+ဏ] ပကဋ္ဌံ ရာတီတိ-ပရံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၅။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

ပါပရ ၊ ပု ၊ [ပါပ ✓ ရာ+ဏ] ပါပံ ရာတီတိ-ပါပရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ယုတ်သောသူ။

ရတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ ရာ+တိ] ရာတိ ဂဏ္ဍာတိ အဗျာပါရန္တိ-ရတ္တိ၊ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉။ ညဉ့်။

မုခရ ၊ တိ ၊ [မုခ ✓ ရာ+အ] မုခေန အမနာပံ ကမ္မံ ရာတိ ဂဏ္ဍာတီတိ-မုခရာ။ သီဋီသစ်-၁၊ ၁၉၅။ နှုတ်ကြမ်းသော၊ စကားများသော (ပရိသတ်)။

သုရ ၊ ပု ၊ [သု ✓ ရာ+က] သုဋ္ဌု ရာတိ ဒဒါတိ အဘိဋ္ဌန္တိ-သုရော။ ကောတ္ထုဘ။ နတ်။

ဟိရ ၊ နဲ ၊ [ဟိ ✓ ရာ+အ] ရွှေ။

ဟီရ၊ ဟီလ ၊ နဲ ၊ [ဟီ ✓ ရာ+အ] ဟီ ဝိမှယံ ရာတီတိ-ဟီရံ၊ အမျှင်, လျှော်မျှင်၊ (ဟီ ဝိမှယံ လာတီတိ။ ကောတ္ထုဘ။) ဟီလ။

ဝါနရ ၊ ထီ+ပု ၊ [ဝါန ✓ ရာ+က] ဝါနံ-ဝနေ ဘဝံ ဖလာဒိကံ ရာတိ-။ [ဝါ+နရ] ဝါ-ဝိကပ္ပိတော နရော-။ (ကောတ္ထုဘ။) မျောက်။

အစ္ဆရာ ၊ ထီ ၊ [အစ္ဆ ✓ ရာ+အ+အာ] အစ္ဆံ အဘိမုခီ ဘာဝံ ရာဏံ ဂဟဏံ၊ လက်ဖျစ်တီးခြင်း၊ လက်ဖျောက်တီးခြင်း။

ရာခ

ဘူ= သောသနာလမတ္ထေသု-ခြောက်သွေ့ခြင်း, (ဘူသန နိဝါရဏ သမတ္ထ-ဟူသော)အလံသဒ္ဒါ၏အနက် သုံးပါးတို့၌။ ရာခတိ။

ရာဃ

ဘူ= သာမတ္ထိယေ-စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ ရာဃတိ။

ရာဇ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ရာဇတိ။

ရာဇတိ ။ [✓ ရာဇ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏။ ရာဇမာန၊ အဘိရာဇတိ၊ အဘိဝိရာဇေတွာ။

ရာဇ ၊ ပု ၊ [✓ ရာဇ+အ] အတိတေဇဝန္တတာယ ဝိသေသေန ရာဇတေ ဒိဗ္ဗတေတိ-ရာဇာ၊ ရာဇ-ဒိတ္တိယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၃။ ရာဇတိ အတ္တနော ဣဿရိယ သမ္ပတ္တိယာ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ မဟာဇနံ ရဉ္ဇေတိ ဝမ္ဓေတီတိ-ရာဇာ။ ဒီဋ္ဌ-၁၊ ၁၂၃။ မင်း၊ ဘုရင်။ ထီ၌ ရာဇိနီ။

ရာဇိ ၊ ထီ ၊ [✓ ရာဇ+ဣ] ရာဇ-ဒိတ္တိယံ၊ ရာဇတိ ပဝတ္တတီတိ-ရာဇိ= ပါဋိ။ မောဂ်-၇၊ ၇။ အစဉ် အတန်း၊ အရေး အကြောင်း။

ရာဇိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ရာဇ+ဏ္ဍု+အာ] မုံညင်းအနီသီး။

ဝိရာဇတိ ။ [ဝိ ✓ ရာဇ+အ+တိ] ထွန်းလင်း၏၊ တောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏၊ စံပယ်၏။ ဝိရာဇယန္တ၊ ဝိရာဇမာန။

ဝိရာဇိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ရာဇ+တ] ကင်းပြတ်-ပျက်စီးပြီးသော၊ ချုပ်ငြိမ်းပြီးသော၊ ပယ်အပ်ပြီးသော၊ ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော၊ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ တင့်တယ်-စံပယ်သော။

သုဝိရာဇတိ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ ရာဇ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ကောင်းစွာတင့်တယ်-စံပယ်သော။ သုဝိရာဇမာန၊ သုဝိရာဇိတ။

ရာဓ

ဒိ= သံသိဒ္ဓိယံ-ပြီးစီးခြင်း၌။ ရဇ္ဇတိ။

သွာ= နိပ္ဖာဒနေ-ပြီးစေခြင်း၌။ ရာဓုဏာတိ။

အာပုဗ္ဗော= တောသနေ-နှစ်သက်ခြင်း၌။

အပပုဗ္ဗော= ပဒုဋ္ဌမှိ-ပျက်စီးခြင်း၌။

ရာဓေတိ ။ [ရာဓ+ဏေ+တိ] နှစ်သက်အားရစေ၏၊ အလိုဆန္ဒ၌ ဖြစ်စေ၏၊ ရာဓ၊ ရာဓာ-အမည်။

အာရာဓေတိ ။ [အာ ✓ ရာဓ+ဏေ+တိ] နှစ်သက်ကျေနပ်စေ၏၊ ပြီး-ပြည်စုံစေ၏။ အာရာဓေတုံ၊ အာရာဓေတွာ၊ အာရာဓေန္တ၊ အာရာဓိတု၊ အာရာဓိတ၊ အာရာဓေတဗ္ဗ၊ အာရာဓက၊ အာရာဓိကာ၊ အာရာဓန၊ အာရာဓနီယ၊ အာရာဓီတ၊ အာရာဓယတိ၊ အာရာဓယန္တ၊ အာရာဓယမာန။

အာရဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ရာဓ+ဏေ+တ] ပြီးစေအပ်သော၊ ဆည်းပူးအပ်သော၊ ပြည့်စုံသော, နှစ်သက်စေအပ်သော၊ နှစ်သက်သော။

အပရဇ္ဇတိ ။ [အပ ✓ ရာဓ+ယ+တိ] ပြစ်မှား၏၊ ချွတ်ယွင်း၏၊ လွဲ၏။ အပရဇ္ဇန၊ အပရဇ္ဇနက၊ အပ

http://www.dhammadownload.com

ရဏ္ဍ ဟ္ကာ၊ အပရဏ္ဍိတ၊ အပရဏ္ဍိတွာ၊ အပရဏ္ဍိတွာန၊ အပရဏ္ဍ၊ အပရာဓ။

အပရာဓေတိ ။ [အပ ✓ရာဓ+ဏော+တိ] ချွတ်ယွင်းစေ၏။ အပရာဓက၊ အပရာဓိတ၊ အပရာဓေတွာ၊ အပရာဓေန္တ ။

အပရဏ္ဍ ၊ နာ ၊ [အပ ✓ရာဓ+ဏ္ဍ] ချွတ်ယွင်းခြင်း၊ လွဲမှားခြင်း၊ (အပြစ်။)

အဘိရာဓယတိ ။ [အဘိ ✓ရာဓ+ဏယ+တိ] ပြီးစေ၏၊ နှစ်သက်စေ၏။ အဘိရာဓယိတွာ၊ အဘိရာဓိတ၊ အဘိရာဓိ၊ အဘိရဏ္ဍ၊ အဝရဏ္ဍတိ၊ ချွတ်လွဲစေ၏။

အပရာဓ ၊ ပု ၊ [အပ ✓ရာဓ+အ] အပဂတော ရာဓော ယေန, သော-အပရာဓော၊ အပပုဗ္ဗော ရာဓ-သံသိဒ္ဓိမှိ၊ အ။ သူစိ။ အပြစ်။

အနုရာဓ ၊ ထီ ၊ [အနု ✓ရာဓ+အ+အာ] အနုရာယတိ သံသိဏ္ဍတိ သုဘာသုဘဖလမေတာယာတိ-အနုရာဓာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉။ အနုရာဓနက္ခတ်။

အဝရဏ္ဍတိ ။ [အဝ ✓ရာဓ+ယ+တိ] ချွတ်လွဲစေ၏။

ဝိရာဓန ၊ ထီ+နာ ၊ [ဝိ ✓ရာဓ+ဏော+ယု] မပြည့်မစုံ-မလုံမလောက်-မဖူလုံစေခြင်း။

သံရာဓေတိ ။ [သံ ✓ရာဓ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ နှစ်သက်စေ၏။ သံရာဓေတွာ၊ သံရာဓေန္တ ။

သံရာဓက ၊ တိ ၊ [သံ ✓ရာဓ+ဏော+ဏ္ဍု] ကောင်းစွာ ပြီးစေတတ်သော။

သမာရဏ္ဍ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ ✓ရာဓ+တ] ကောင်းစွာ စီရင်အပ်သော၊ ပြီးစေအပ်သော။

ရာသ

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ ရာသတိ။

ရာသဘ ၊ ပု ၊ [✓ရာသ+အဘ] ရာသ-သဒ္ဒေ၊ ရာသတိ နဒတီတိ-ရာသဘော= ဂဒြဘော။ မောဂ်-၇၊ ၁၂၆။ မြည်း။

ရီ

ဘူ= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။ ရီတိ၊ ရေတိ၊ ရယတိ။

ရေဏု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ရီ+ဏု] နိဝါတေ ရီတိ ဂစ္ဆတီတိ-ရေဏု။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ မြူမှုန်၊ မြေမှုန်၊ ပန်းဝတ်မှုန်၊ အမည်။

ရယ ၊ ပု ၊ [✓ရီ+အ] အရှိန်၊ အဟုန်။ (ဓာတွတ္ထ။)

ရီခိ၊ ရီဂိ

ဘူ= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။ ရီခ်ိတိ၊ ရီဂ်ိတိ၊ ရီဂ်ံနံ၊ သွားခြင်း။

ရိစ

ရ= ဝိရေစနေ-ဝမ်းလျှော-ပျို့အန်ခြင်း၌၊ ဝါ-ကင်းဆိတ်-လက်လျှော့ခြင်း၌။ ရိဠုတိ။

စု+ဘူ= ယောဂါယောဂေသု-ယှဉ်စပ်ခြင်း, မယှဉ်စပ်ခြင်းတို့၌။ ရေစေတိ၊ ရေစယတိ၊ ရေစတိ။

ရိဠုတိ ။ [✓ရိစ+အ+တိ] ပယ်-စွန့်၏၊ အသီးအခြားဖြစ်၏၊ ဖဲခွာ၏၊ ကင်းဆိတ်၏။ ရိစ္စတိ၊ ရိဠိတွာ၊ ရိဠုမာန၊ ရိတ္တ၊ ရိတ္တက။

ရိဏ္ဍ ၊ ထီ ၊ [✓ရိစ+ဆ+အာ] ရိဠုန်-ရိဏ္ဍ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ မယှဉ်ခြင်း၊ ကုန်ခြင်း။

ရိတ္တက ၊ တိ ၊ [✓ရိစ+တ+က] ရိစ *-ဝိယောဇေန သမ္မဇ္ဇနေသု၊ သမ္မဇ္ဇနံ မိဿနံ၊ တော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၈။ အချည်းနှီး၊ ကင်းသော၊ ဆိတ်သော။ * [ဝိယောဇေန သမ္မဇ္ဇနေသု။ နိတိ၊ ၂၉၃။ ဝိယောဇေန သမ္မစ္ဆနေသု။ ဓာတုဠိတ္ထိ။]

ရေစက ၊ နာ ၊ [✓ရိစ+ဏ္ဍု] ကပုံ, ကဟန်, ကနည်း။

ရေစိတ ၊ နာ ၊ [✓ရိစ+တ] ရိစ-ဝိယောဇေန သမ္မဇ္ဇနေသု၊ သမ္မဇ္ဇနံ မိဿနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၁။ မြင်း၏ရစ်ဝန်းသော သွားပုံမျိုးဖြင့်သွားခြင်း။

ဥဒြက ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ရိစ+ဏ] ကောတ္ထုဘာ။ ဒ-လာ၊ ရ-ကို ဒ-ပြု၊ ဥဒ္ဒေက၊ ပေါများပြည့်လျှံခြင်း, များလွန်းခြင်း၊ ကြို့ထိုးခြင်း၊ အန်ခြင်း။

အတိရိတ္တ ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ရိစ+တ] အတိရိစ္စတီတိ-အတိရိတ္တော၊ ရိစ-ဝိယောဇေန သမ္မဇ္ဇိဿန ဂတီသု၊ တော။ ဘုဇာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၁၂။ ပိုလွန်သော။ အတိရေကံ ရိစတိ ဂစ္ဆတီတိ-အတိရိတ္တံ၊ ပါစိတျာဒိယော၊ ၇၅။ ကြွင်းသော၊ ပိုသော၊ (အတိရိတ် ဝိနည်းကံပြုအပ်သော။)

အတိရေက ၊ တိ ၊ [အတိ ✓ရိစ+ဏ] ပိုလွန်သော၊ ပိုလျှံသော၊ သာလွန်သော။

ဝိရိစ္စတိ ။ ကမ္မ ။ [ဝိ ✓ရိစ+ယ+တိ] ဝမ်းလျှောခြင်း၏၊ ဓာတ်သက်၏၊ ပျို့အန်၏။ ဝိရိစ္စမာန၊ ဝိရေစမာန။

ဝိရိဠုတိ ။ [ဝိ ✓ရိစ+တိ] ဝမ်းလျှော၏၊ ဓာတ်သက်၏၊ ကင်းဆိတ်၏။ ဝိရိဠုန၊ ဝိရိတ္တ၊ (ထုတ်နုတ်အပ်သော။)

http://www.dhammadownload.com

ဝိရေက ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ရိစ+ဏ] ရိစ–ဝိယောဇန သမ္ပုစ္ဆနေသု၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၈။ ဝမ်းနုတ်ခြင်း၊ ဝမ်းသွားခြင်း။ **မဟာဝိရေက** [မဟန္တ+ဝိရေက] ဗဟုမောသရဏတ္တာ မဟန္တော ဝိရေကော–မဟာဝိရေကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၈။ ဝမ်းကျရောဂါ။

ဝိရေစန ၊ နဲ ၊ [ဝိ ✓ ရိစ+ယု] ဝိရိစ္စတိ ဧတေနာတိ–ဝိရေစနံ။ သာရတ္ထ–၁၊ ၅၅။ ဝမ်းနုတ်ဆေး၊ ဝမ်းလျှောခြင်း၊ ဓာတ်သက်ခြင်း။ ခီရဝိရေစန။

ဝိရေစနက ၊ ပု ၊ [ဝိရေစန ✓ ကရ+ကွိ] ကာလ ဝမ်းရောဂါ။

ဝိရေစေတိ ။ (ကာ) ။ [ဝိ ✓ ရိစ+ဏေ+တိ] ဝမ်းလျှောစေ၏၊ ကင်းဆိတ်စေ၏။ ဝိရေစနီယ၊ ဝိရေစေတွာ၊ အဓောဝိရေစန၊ ဥဒ္ဓံဝိရေစန။

ဗျတိရိတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အတိ ✓ ရိစ+တ] လွန်သော၊ ထူးခြားသော၊ ကွဲပြားသော။

ဗျတိရေက ၊ ပု ၊ [ဝိ+အတိ ✓ ရိစ+ဏ] ဆန့်ကျင်ဘက်၊ အထူးပြု၍ဆိုခြင်း၊ အသီးအခြားပြုခြင်း။

ရိဖ

ဘူ= ကတ္ထန ယုဒ္ဓ နိန္ဒာ ဟိံသာ ဒါနေသု–ချီးမွမ်းခြင်း, စစ်ထိုးခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပေးခြင်းတို့၌။ ရိဖတိ။

ရိပ္ပ

ဘူ= ဝဓေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရိပ္ပတိ။

ရိဗိ

ဘူ= ဂမနေ–သွားခြင်း၌။ ရိမ္ဗတိ။

ရိဘ

ဘူ= ရဝေ–အသံပြုခြင်း၌။ ရိဘတိ။

ရိသ

ဘူ= ဂတိ ဟိံသာသု–သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ရိသတိ၊ ရေသတိ။ ကောတ္ထုဘ။ ရိဋ္ဌော၊ မကောင်းမှု။ (ဓာတွတ္ထ။)

ပုရိသ ၊ ပု ၊ [ပု ✓ ရိသ+အ] ရိသ–ဟိံသာယံ၊ ပုဝုစ္စတိ နိရယော၊ တံ ရိသတီတိ–ပုရိသောတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ နီ–ဓာ၊ ၁၈၉။ ယောက်ျား။

ရိသီယတိ ။ [✓ ရိသ+ယ+တေ] ညှဉ်းဆဲအပ်၏။ ရိဿမာန။

ရိဟ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရေဟတိ။

ရီ

ဘူ= ပဿဝန သန္တာနေသု–ပွားခြင်း, ချဲ့ခြင်းတို့၌။

ကီ= ဟိံသာ စိက္ခနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပြောဆိုခြင်းတို့၌။ ရိဏတိ၊ ရိဏာတိ။

ဒိ= သဝနေ–ယိုစီးခြင်း၌။ ရီယတိ။

ဘူ+ကီ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ရီတိ၊ ရေတိ။

ရီရိ ၊ ထီ ၊ [✓ ရီ+ရိ] ရီ–ဂမနေ၊ ရိ၊ ရီတိပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၂။ ကြေးဝါ။

ရေဏု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ရီ+ဏု] ရီ–ပဿဝနေ၊ ရီယတိ ပဿဝတီတိ–ရေဏု= ရဇော။ မောဂ်–၇၊ ၆၃။ (ယိုစီးပြန့်ပွားတတ်သော) မြူမှုန်။ ရီတိ ရိဏာတိ ဂစ္ဆတီတိ–ရေဏု၊ မြူမှုန်။ (ဓာတွတ္ထ။)

ရီတိ ၊ ထီ ၊ [✓ ရီ+တိ] အစဉ်၊ သံချေး၊ ကြေးဝါ၊ ကျင်ငယ်–စသည်။ ရီယတေ–ရီဏော၊ ယိုစီးခြင်း။

ရီဝ

ဘူ= ဂဟဏ သံဝရဏေသု–ယူခြင်း, စောင့်စည်းခြင်းတို့၌။ ရီဝတိ၊ ရီဝတေ။

ရု

ဘူ= သဒ္ဒ ဂတိ ဝဓေသု–အသံပြုခြင်း, သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ရောတိ၊ ရဝတိ။

ရဝတိ ။ [✓ ရု+အ+တိ] အသံပြု၏၊ အော်–မြည်၏။ ရဝိတွာ၊ ရဝိတုံ၊ ရဝန္တ၊ ရဝမာန။ ရဝိတ [✓ ရု+ဣ+တ]

ရဝ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ရု+အ] ရုယတေ သဒ္ဒါယတေတိ–ရဝေါ၊ ရု–သဒ္ဒေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၈။ အသံပြုခြင်း၊ အသံ။ **ရဝါ**၊ အဆောတလျင်ပြုမူခြင်း၊ အလွဲလွဲအချော်ချော် ပြုမူခြင်း။

ရဝက ၊ ပု ၊ [✓ ရု+ဏ္ဍု] အသံ၊ (နွားအော်သံ–စသည်။)

ရဝဏ ၊ နဲ ၊ [✓ ရု+ယု] ရေစစ်အိုး။

ရဝဏ ၊ ပု ၊ [✓ ရု+အဏ] ရဝတီတိ–ရဝဏော= ကောကိလော။ မောဂ်–၇၊ ၆၈။ ဥသြဋ်။

http://www.dhammadownload.com

ရဝနက ၊ တိ ၊ [√ရ+ယု+က] တွန်–ကျူးတတ်သော။

ရဝိ ၊ ပု ၊ [√ရ+ဣ] ရဝန္တိ ဧတေန သတ္တာ ပဘာဝိတ္ထာတိ–ရဝိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃။ ရ–သဒ္ဒေ၊ ရဝတိ ဂန္ဓ တီတိ–ရဝိ= အာဒိစ္စော။ မောဂ်–၇၊ ၇။ နေ။

ရာဝ ၊ ပု ၊ [√ရ+ဏ] အသံ၊ (အော်ဟစ်–ဟိန်းဟောက်–မြည်တွန်သောအသံ။)

ရုတ ၊ နာ ၊ [√ရ+တ] ရ–သဒ္ဒေ၊ ရုတံ၊ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၀။ ရဝတေ သဒ္ဒါယတေတိ–ရုတံ= သကုဏာဒီနံ ရဝံ။ ဧဋီ။ အသံ၊ (အော်ဟစ်–ဟိန်းဟောက်–မြည်တွန်သောအသံ။)

ရုဒ ၊ နာ ၊ [√ရ+တ] တ–ကို ဒ–ပြု၊ စကား၊ အော်–မြည်သံ။

ရုမာ ၊ ထီ ၊ [√ရ+မ+အာ] သန္တာကဲ့သို့ နိသောအဆင်း။

ရုရု ၊ ပု ၊ [√ရ+ရုက်] ရ–သဒ္ဒေ၊ ရဝတီတိ–ရုရုဒ္ဒိ မိဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၉။ ဆတ်သတ္တဝါ။

ရောမ ၊ ပု+နာ ၊ [√ရ+မန်] ရဝတိ ဂစ္ဆတီတိ–ရောမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၇။ အမွေး။

ဥပရ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ရ+အ] အော်ခြင်း၊ ဟစ်ကြွေးခြင်း။

ဥရဇ္ဈ ၊ ပု ၊ [ဥ √ရ+အဘ] ဗာဓိယမာနောပိ နရဝတီတိ–ဥရဇ္ဈော၊ ရ–သဒ္ဒေ ဘော၊ ဧတ္ထာပိ ဥကာရော ပဒိသေဓေ။ သူစိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၁။ သိုး။

ရောရုဝ ၊ ပု ၊ [ရာ+ဥ √ရ+အ] ဘုသံ ပုနပ္ပုနံ (ဥ–၏ အနက်) ဒုက္ခိတသဒ္ဒေန (ရာ–၏ အနက်) ရဝန္တိ အသ္မိ'–ရောရုဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၇။ ရောရုဝ ငရဲ။

ရောရုဝ ၊ ပု+နာ ၊ [√ရ+အ] ရ–ကို ရုရု–ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ ရှေး ဥ–ကို သြ, နောက် ဥ–ကို ဥဝ–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၇၀–သုတ်ကိုရှုပါ။ ရောရုဝငရဲ၊ –မြို့၊ –မင်း။

ဘောရုဝ ၊ ပု ၊ [ဘော √ရ+ဏ] "ဘော"ကျတိ ရဝတီတိ–ဘောရဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး၊ ဝက်ဝံနက်။

သြရဝတိ ။ [အဝ √ရ+အ+တိ] မြည်–တွန်၏။ သြရဝ၊ သြရဝိတု။

အနုရဝတိ ။ [အနု √ရ+အ+တိ] အဆင့်ဆင့်မြည်၏၊ ထပ်ကာထပ်ကာ မြည်၏၊ ဆက်ကာဆက်ကာ မြည်၏။ အနုရဝ၊ အနုရဝနာ။

အဘိရဝတိ ။ [အဘိ √ရ+အ+တိ] မြည်၏၊ အသံပြု၏။ အဘိရုတ၊ အဘိရုဒ၊ (တ–ကို ဒ–ပြု။)

အာလမ္ဗရ၊ အာဠမ္ဗရ ၊ ပု ၊ [အာလမ္ဗ √ရ+အ] အာလမ္ဗ ကျတိ သဒ္ဒါယတေတိ–အာလမ္ဗရော၊ ထက်စည်။

ကလဝိင်္ကံ ၊ ပု ၊ [ကလဟ √ရ+အ] ကလဟံ ရဝတီတိ–ကလဝိင်္ကော၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၃။ အိမ်စာ။

ကရဝိက ၊ ပု ၊ [ကလ √ရ+ဏ္ဍိက] ကလံ ရဝတီတိ–ကရဝိကော၊ ဏ္ဍိကော၊ လလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၆။ ကရဝိက်။

ကရဝိရ ၊ ပု ၊ [က √ရ+ဏ္ဍိရ] ကေ မယူရာ ရဝန္တိ ဧတ္ထာတိ–ကရဝိရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆။ ကရဝိရတောင်၊ ကုစ္ဆိတံ ရဝန္တိ အသာ ယေန–ကရဝိရော၊ ဏ္ဍိရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၇။ နွယ်သာကီ (ရာသီပင်)။

ပါရေဝဋ္ဌ၊ ပရေဝဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ပ √ရ+အဋ္ဌ] ပကာရေန ရဝတီတိ–ပါရေဝဋ္ဌော၊ ရ–သဒ္ဒေ၊ အဋ္ဌော၊ ဥပ သဂ္ဂဿ ဒီဃော၊ အဿေ၊ ပါရေဝဋ္ဌော၊ ပရေဝဋ္ဌောပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၆။ ခို။

မယူရ ၊ ပု ၊ [မဟိ √ရ+ဥရ] မဟိယံ ရဝတီတိ–မယူရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၄။ ရူ၊ ၆၈၀။ ဥဒေါင်း။

ဝိရဝတိ ။ [ဝိ √ရ+အ+တိ] ငိုကြွေး၏၊ မြည်တမ်း၏၊ မြည်–တွန်၏၊ ကြွေးကြော်၏။ ဝိရဝိတွာ၊ ဝိရဝိတုံ၊ ဝိရဝန္တ၊ ဝိရဝမာန၊ ဝိရဝန၊ ဝိရဝိတ၊ ဝိရဝိတဗ္ဗ၊ ရာဝ၊ အာရာဝ၊ သဲရာဝ၊ ဝိရာဝ၊ ဝိရဝ(အသံ)။ ဝိရုတ၊ (အော်မြည်သံ၊ တွန်–ကြူးသံ။) [ဝိ+ရဝ] အသံကင်းမဲ့သော၊ အသံမရှိသော။

ဖေရု ၊ ပု ၊ [ဖေ √ရ+ဥု] "ဖေ"ကျတိသဒ္ဒေန ရောတီတိ–ဖေရု။ ကောတ္ထုဘာ။ ခွေးအေ။ (jackal.)။

ရုက္ခ

ဘူ= ဝရဏော–ပိတ်ဆို့ခြင်း၌။ ရုက္ခတိ။

စု= ဖာရုသေ–ကြမ်းကြုတ်ခြင်း၌။ ရုက္ခေတိ၊ ရုက္ခယတိ။

ရုက္ခ ၊ တိ ၊ [√ ရုက္ခ+အ] ရုက္ခတီတိ–ရုက္ခော၊ ရုက္ခေတိ ရုက္ခယတီတိ–ရုက္ခော၊ သစ်ပင်၊ သစ်သား၊ ကြမ်းတမ်းသော။

ရုစ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပ တင့်တယ်ထင်ရှားခြင်း၌။

ဘူ+စု+ဒိ= ရောစနေ–နှစ်သက်ခြင်း၌။ ရောစတိ၊ ရောစေတိ၊ ရောစယတိ၊ ရုစ္စတိ။

အာပုဗ္ဗော= စု= အာဓိက္ခနေ–ပြောဆိုခြင်း၌။ အာရောစေတိ၊ အာရောစယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ရောစတိ ။ [✓ ရုစ+အ+တိ] တင့်တယ်၏၊ နှစ်သက်၏၊ ကြိုက်၏။ ရောစန္တ၊ ရောစန။

ရောစယတိ ။ [✓ ရုစ+ဏယ+တိ] နှစ်သက်၏၊ အလို ရှိ၏၊ တောင့်တ၏။ ရောစေတိ၊ ရောစေတွာ၊ ရောစေန္တ၊ ရောစယမာန၊ ရောစိတ။

ရုစ္ဆတိ ။ [✓ ရုစ+ယ+တိ] နှစ်သက်၏၊ အလိုရှိ၏၊ နှစ်သက်အပ်၏။ ရုစ္ဆိတွာ၊ ရုစ္ဆန၊ (ရုစ္ဆနက၊) ရုစိတ၊ ရုစိယ။

ရုစ ၊ တိ ၊ [✓ ရုစ+အ] ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း၊ ရွှေတုံးရွှေခဲ၊ ရုစာမင်းသမီး၊ ရုစမည်သော ဥပါသိကာမ။ **ရုစက**၊ ရွှေတုံး ရွှေခဲ၊ နှစ်သက်အပ်သော၊ နှစ်သက်စရာကောင်းသော။

ဥပရောစတိ ။ [ဥပ ✓ ရုစ+အ+တိ] နှစ်သက်၏၊ သဘောကျ၏။

ရောစာပန ၊ န ၊ [✓ ရုစ+ဏာပေ+ယု] နှစ်သက်စေတတ်သော။

ရုစက ၊ ပု ၊ [✓ ရုစ+ဏ္ဍု] ရုစ–ဒိတ္တိယံ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၇။ ရောက်၊ ရောက်ကြီး။ (သံပရိ။)

ရုစိ ၊ ထိ ၊ [✓ ရုစ+ဣ] ရောစတေ ဒိပ္ပတေတိ–ရုစိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄။ အရောင်။ ရုစ–ရောစနေ၊ ရောစနံ ကတ္တုကာမတာ၊ ဣ၊ ရုစ–ဒိတ္တိယံ ဝါ၊ (ရုစန္တိ ဧတာယာတိ–ရုစိ။ သူစိ။) ရုစိ–ကတ္တုကာမတာယေဝ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ ရုစ–အဘိလာသေ၊ ရုစန္တိ ဧတာယာတိ–ရုစိ= အဘိလာသော။ မောဂ်–၇၊ ၉။ အလိုဆန္ဒ၊ တဏှာ၊ တပ်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း။

ရောစန ၊ ပု ၊ [✓ ရုစ+ဏော+ယု] ရုစ–ဒိတ္တိယံ၊ ဟေတုကတ္တရိ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၅။ ကုတ်ဟဲ၊ (သင်္ဘော်လဲပင်။) ၊ တိ ၊ [✓ ရုစ+ယု] ရောစန သီလော–ရောစနော။ ကစ္စည်း၊ ၅၃၃၊ နျာသ။ တင့်တယ်–ထွန်းလင်းတောက်ပလေ့ရှိသော၊ –ခြင်း။

ရုစိရ ၊ တိ ၊ [✓ ရုစ+ကိရ] ရုစ–ဒိတ္တိယံ၊ ရောစတီတိ–ရုစိရံ= မနုညံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၉။ နှစ်သက်ဖွယ် (ကောင်းသော)။

အာရောစယတိ ။ [အာ ✓ ရုစ+ဏယ+တိ] အာရောစေတိ၊ ပြောကြား၏။ အာရောစန၊ အာရောစယမာန၊ အာရောစယိတု၊ အာရောစိတ၊ အာရောစိယမာန၊ အာရောစေတဗ္ဗ၊ အာရောစေတု၊ အာရောစေတုံ၊ အာရောစေတွာ၊ အာရောစေန္တ၊ အာရောစာပေတိ ။ [အာ ✓ ရုစ+ဏာပေ+တိ] ပြောကြားစေ၏။ အာရောစာပေတဗ္ဗ၊ အာရောစာပေတွာ၊ အာရောစာပေန္တ ။

အတိရောစတိ ။ [အတိ ✓ ရုစ+အ+တိ] အတိဝိရောစတိ၊ သာလွန်တင့်တယ်၏။ အတိရောစန၊ အတိရောစမာန။

အဘိရောစယတိ ။ [အဘိ ✓ ရုစ+ဏယ+တိ] အဘိရောစေတိ၊ နှစ်သက်၏၊ အလိုရှိ၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပစေ၏။ အဘိရုစိ၊ (အဘိရုစိက၊) အဘိရုစိတ၊ အဘိရုစိရ။

ဝိရောစတိ၊ ဝိရောစေတိ ။ [ဝိ ✓ ရုစ+အ+တိ] ထွန်းလင်း၏၊ တောက်ပ၏၊ တင့်တယ်၏။ ဝိရောစိတုံ၊ ဝိရောစန္တ၊ ဝိရောစမာန၊ ဝိရောစေန္တ၊ ဝိရောစယမာန၊ (ဝိရောစယတိ၊ ဝိရောစာပေတိ၊) ဝိရောစန၊ ဝိရောစေတဗ္ဗ။

ဝေရောစန ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ရုစ+ယု] ဝိသေသေန ရောစတေ ဒိပ္ပတေတိ–ဝေရောစနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂။ နေ။

သမာရောစိတ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ ✓ ရုစ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ပြောကြားအပ်သော။

သုရုစိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ရုစ+တ] အလွန်နှစ်သက်အပ်သော။

သုရုစိရ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ရုစ+ကိရ] အလွန်နှစ်သက်စရာကောင်းသော၊ အလွန်တောက်ပသော။

ရုဇ

ဘူ= ဘင်္ဂေ–ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ရုဇတိ။

စု= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရောဇေတိ၊ ရောဇယတိ။

ဒိ= ရောဂေ–နာကျင်ခြင်း၌။ ရုဒ္ဓတိ။

ရုဇတိ ။ [✓ ရုဇ+အ+တိ] ချိုးဖျက်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ နာကျင်၏။ ရုဇန၊ (ရုဇနက) ရုဇန္တ ။

ရုဇ္ဆာ ၊ ထိ ၊ [✓ ရုဇ+ဆ+အာ] ဓာတွန် ဇ–ကို စ–ပြု၊ ရုဇနံ–ရုဇ္ဆာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ နာကျင်ခြင်း။

ရုဇာ ၊ ထိ ၊ [✓ ရုဇ+အ+အာ] ရုဇ–ရောဂေ၊ ကတ္တရိ ဏော၊ ရုဇာ–ဏ္ဍတ္ထိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၃။ အနာရောဂါ၊ နာကျင်ခြင်း။

ရုဒ္ဓတိ ။ [✓ ရုဇ+ယ+တိ] နာကျင်၏။ ရုဒ္ဓန။

http://www.dhammadownload.com

ရုန္ဒက ၊ ပု ၊ [✓ရုဓ+ယ+ကွ] စောင်းတီးသမား။

ရောဂ ၊ ပု ၊ [✓ရုဓ+ဏ] ရုဓတိ ဘဥ္ဇတိ အင်္ဂ ပစ္စင်္ဂါနိတိ–ရောဂေါ၊ ဗျာဓိ၊ နိတိဓာ၊ ၄၈။ ရုဓ တိတိ–ရောဂေါ။ မောဂ်–၅၊ ၄၄။ အနာရောဂါ။

ရုဋ္ဌ

ဘူ= ပဋိဃာတေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရုဋ္ဌတိ၊ ရောဋ္ဌတိ။
စု= ရောသနေ–ချုပ်ချယ်ခြင်း၌။ ရောဋ္ဌေတိ။
ဘူ+စု= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း၌။ ရောဋ္ဌယတိ။

ရုဍ္ဎ

ဘူ= ထေယျေ–ခိုးဝှက်ခြင်း၌။ ရုဏ္ဎတိ။

ရုဠ

ဘူ= ဝိဃာတောပဃာတေသု–ပင်ပန်းခြင်း, ကပ်၍ နှိပ်စက်ခြင်းတို့၌။ ရောဠတိ လောကံ သောကော။

ရုဍ္ဎ

ဘူ= အာလသိယ ခဇ္ဇန ဂတိ ထေယျေသု–ပျင်းရိညဲ့ ဖျင်းခြင်း, ခြေခွင်ခြင်း, သွားခြင်း, ခိုးဝှက်ခြင်းတို့၌။ ရုဏ္ဎတိ။

ရုဒ

ဘူ= အာသုဝိမောစနေ–မျက်ရည်လွှတ်စိုု ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း၌။ ရုဒတိ၊ ရောဒတိ။

ရုဒတိ ။ [✓ရုဒ+အ+တိ] ငို၏၊ ငိုယိုမြည်တမ်း၏။ ရုဒန္တ၊ ရုဒမာန၊ ရုဒိတ၊ (ရုစ္ဆတိ၊ ငိုလတ္တံ့။)

ရုဒ္ဒ၊ လုဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ရုဒ+ဒ] ရုဒတီတိ–ရုဒ္ဒေါ= ဥမာပတိ၊ ရဿ လတ္တေ လုဒ္ဒေါ= နေသာဒေါ။ မောဂ်–၇၊ ၉၅။ ဥမာနတ်သမီး၏လင်၊ မုဆိုး၊ ကြမ်းကြုတ်သော၊ ရက်စက်သော။ (လုဒြ။)

ရုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓ရုဒ+အ] ဒ–ကို ဋ္ဌ–ပြု၊ ငိုယိုတတ်သော။ ရုဋ္ဌရုဋ္ဌဿ၊ ရှိုက်ကြီးတငင် အလွန်ငိုယိုစဉ်။

ရောဒတိ ။ [✓ရုဒ+အ+တိ] ရောဒိတွာ၊ ရောဒိတွာန၊ ရောဒိတုံ၊ ရောဒန္တ၊ ရောဒမာန၊ ရောဒန၊ ရောဒိတ၊ ရုဏ္ဏ၊ [ရောဒေတိ၊ ရောဒါပေတိ၊ (ကာ၊)] ရောဒါပေတွာ၊ ရောဒါပန၊ (ငိုယိုစေတတ်သော။)

ရောဒိတ၊ ရုဏ္ဏ ၊ နာ ၊ [✓ရုဒိ+တ] ရုဒိ–အာသုဝိမောစနေ၊ ဘာဝေ တော၊ တပစ္စယဿ အဏ္ဏာဒေသေ ရုဏ္ဏံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၅။ ရုဒ–ရောဒနေ၊ ရောဒနံ–ရုဒိတံ, ရောဒိတံ။ မောဂ်–၅၊ ၈၆။ ငိုကြွေးခြင်း။

အနုရောဒတိ ။ [အနု ✓ရုဒ+အ+တိ] တမ်းတငိုကြွေး၏။

အာရုဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ရုဒ+တ] ငိုကြွေးသော။

အာရောဒန ၊ ထီ+န ၊ [အာ ✓ရုဒ+ယု] အသည်းအသန် ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း၊ ငိုကြွေးရာ(သုသာန်)။

ဥပရောဒတိ ။ [ဥပ ✓ရုဒ+အ+တိ] ငိုကြွေး၏။

ရုဓ၊ ရုဓိ

ရ+ဒိ= အာဝရဏေ–ပိတ်ဆို့ခြင်း, နှောင့်ယှက် ကာမြစ်ကန့်ကွက်ခြင်း၌။ ရုန္ဓတိ၊ ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဒိတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ၊ ရုဏ္ဍတိ။

ဝိ+အနုပုဗ္ဗော= ဒိ= ဝိရောဓ ကျစ္ဆာသု–ဆန့်ကျင်ခြင်း, လိုချင်ခြင်းတို့၌။

ရုန္ဓတိ ။ [✓ရုဓ+အ+တိ] ပိတ်ပင်၏၊ တားမြစ်၏။ ရုန္ဓိတွာ၊ ရုန္ဓန္တ၊ ရုန္ဓန၊ ရုန္ဓနီယ၊ ရုန္ဓိတ၊ ရုန္ဓ၊ ရုဏ္ဍတိ ။ [✓ရုဓ+ယ+တိ] ပိတ်ဆို့၏၊ နာကျင်ကိုက်ခဲ၏။

ရောဓယတိ၊ ရောဓေတိ ။ [✓ရုဓ+ဏယ+တိ] တားမြစ်–ပိတ်ပင်စေ၏၊ ကြောက်လန့်၏၊ ကြံစည်တွေးတော၏၊ နှစ်သက်၏၊ အလိုရှိ၏။ ရောဓယိတုံ၊ ရောဓိယမာန၊ ရောဓေန္တ ။

ရောဓ ၊ ပု ၊ [✓ရုဓ+ဏ] ရုန္ဓတိ ပဝေသိတာနံ ကုရုရ ကမ္မန္တာနံ သတ္တာနံ ဂမနံ အာဝရတီတိ–ရောဓော= ဓာရကော။ နိတိဓာ၊ ၂၁၂။ ထောင်၊ လှောင်ချိုင့်၊ နှောင်အိမ်၊ တောအုပ်ကြီး၊ မွတ်သိပ်တတ်သော–(တဏှာ)။

ရောဓန ၊ ပု+န ၊ [✓ရုဓ+ယု] ပိတ်ဆို့တတ်–တားမြစ်တတ်သော–(ကျောက္ခင်း။)

ရုန္ဓန ၊ န ၊ [✓ရုဓ+အ+ယု] ပိတ်ပင်နှိပ်စက်ခြင်း။ ရုဒ္ဓန။ ထေရဋ္ဌ–၂၊ ၂၈၅။

ရုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ရုဓ+တ] ရုဓ–အာဝရဏေ၊ ရုဒ္ဓံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄၅။ ရစ်ပတ်အပ်သော။

ရုဓိ ၊ ပု ၊ [✓ရုဓ+ကု] သေးငယ်သောအနာ။

ရုဓိတ ၊ နာ ၊ [✓ရုဓ+တ] (အကြီး အသေး)အနာ။

ရုဓိရ ၊ နာ ၊ [✓ရုဓ+ကိရ] ဇီဝိတံ ရုန္ဓတီတိ–ရုဓိရံ= လောဟိတံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၉၊ သွေး၊ ရုန္ဓတေ စမ္မေနာတိ–ရုဓိရံ၊ ကြရော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈၁။

http://www.dhammadownload.com

အနုရောဓ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ ရုဓ+ဏ] အနုရောဓနံ–အနုရောဓော၊ ဏော၊ ရုဓ–အာဝရဏေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၅။ လိုက်လျောခြင်း၊ မဆန့်ကျင်ခြင်း။

ဥတ္တရကုရု ၊ ပု ၊ [ကု ✓ ရုဓ+ကို] ကုံ ပါပံ ရုန္ဓန္တိ ဇတ္ထာတိ–ကုရု၊ [ဥတ္တရ+ကုရု] ဥတ္တရော ဥတ္တမော ကုရု–ဥတ္တရကုရု။ သူစိ။ ဥတ္တရကုရုကျွန်း၊ မြောက်ကျွန်း။

ကရဏာ ၊ ထီ ၊ [က ✓ ရုဓိ+အ+အာ] ကံ သုခံ ရုန္ဓတီတိ–ကရုဏာ၊ ရုဓိ–အာဝရဏော၊ ဧသ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၀။ [က ✓ ရုဓိ+ဏက်+အာ] မောဂ်–၇၊ ၆၆–သုတ်ဖြင့် ဏက်–ပစ္စည်းသက်၊ ဓ–ကိုချေ၊ ကရုဏာ၊ သနားကြင်နာခြင်း၊ (ကရုဏာ စေတသိက်။)

ဥပရုန္ဓတိ ။ [ဥပ ✓ ရုဓိ+အ+တိ] ဆီးတား၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ ဝန်းရံ၏၊ အောင်၏။ ဥပရုန္ဓိတွာ၊ (ဥပရုဏ္ဍတိ၊ ဆန့်ကျင်၏၊ ပိတ်ပင်၏၊ တားမြစ်၏၊ ပိတ်ဆို့အပ်၏၊ ဝန်းရံအပ်၏။) ဥပရုဒ္ဓ။

ဥပရောဓတိ ။ [ဥပ ✓ ရုဓ+အ+တိ] တားဆီး၏၊ ချုပ်ချယ်၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ ဆန့်ကျင်၏။ ဥပရောဓ၊ ဥပရောဓန၊ (ဥပရောဓေတိ၊ ပိတ်ဆို့စေ၏၊ ချုပ်ချယ်စေ၏။)

ဩရုန္ဓတိ ။ [အဝ ✓ ရုဓ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ စောင့်စည်း၏၊ (မယားအဖြစ် သိမ်းပိုက်ထား၏။) ဩရုဒ္ဓ၊ ဩရုဒ္ဓပဋိရုဒ္ဓ၊ (ဩရောဓေတိ၊ နှောင်ဖွဲ့၏၊ တွေဝေစေ၏။)

ဩရောဓ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ ရုဓ+ဏ] အဝရုန္ဓိယန္တေ ရာဇိတ္ထိယော အနေနာတိ–ဩရောဓော၊ ရုဓ–အာဝရဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၅။ မိန်းမဆောင်၊ မောင်းမဆောင်၊ တားဆီးခြင်း၊ ကိုယ်လုပ်တော်–မောင်းမ။

ကုရု ၊ ပု ၊ [ကု ✓ ရုဓ+ကို] ကုံ ပါပံ ရုန္ဓန္တိ တိ–ကုရု= ခတ္တိယကုမာရာ။ [ကုရု+ဏ] တေသံ နိဝါသော–ကုရု၊ ပစ္စယလောပတော နု ဝုဒ္ဓိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၄။ ကုရုတိုင်း။

နိရောဓ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ရုဓ+ဏ] နိရုဏ္ဍန္တိ ဇတ္ထ ရာဂါဒယောတိ–နိရောဓော။ [ရုဓ+ဏ] ရုန္ဓတိ ဝါ နိဗ္ဗာနန္တိ–ရောဓော= ကိလေသော။ [နိ+ရောဓ] သော ဇတ္ထ နတ္ထိတိ–နိရောဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်။

နိက္ကြောဓ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ရုဓ+အ] အဓောဘာဂံ ရုန္ဓတိတိ–နိက္ကြောဓော၊ ဥဿော, ဂါဂမောစ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၁။ ပင်ညောင်(ညောင်ပိန္နဲ)။

ရုဇ္ဈ ၊ ထီ ၊ [✓ ရုဓ+ဇ] ရုဓ–အာဝရဏော၊ ဥဿ အတ္တံ။ မောဂ်–၇၊ ၄၆။ ရုန္ဓန္တိ ဇတောနာတိ–ရုဇ္ဈ= ယောတ္တံ။ မောဂ်–၇၊ ၄၆။ ကြိုး။ ရုဓ–အာဝရဏော၊ ဇ၊ ဥဿတ္တံ၊ ပရရုပတ္တဥ္စ၊ ရုဇ္ဈ ထိယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၈။ **ရုဇ္ဈက**၊ ကြိုးတို၊ မြေတိုင်းစာရေး။

ဝိရုဏ္ဍတိ ။ [ဝိ ✓ ရုဓ+ယ+တိ] ဆန့်ကျင်၏၊ ပိတ်ပင်၏။ ဝိရုဏ္ဍိတွာ၊ ဝိရုဏ္ဍိတုံ၊ ဝိရုဏ္ဍန္တွာ၊ ဝိရုဏ္ဍန၊ ဝိရုဏ္ဍနက (က–ပစ္စည်း သွတ္ထ)၊ ဝိရုဒ္ဓ။

ဝိရောဓတိ၊ ဝိရောဧတိ ။ [ဝိ ✓ ရုဓ+အ+တိ] ဆန့်ကျင်၏။ ဝိရောဓ၊ ဝိရောဓန၊ ဝိရောဓိတ၊ ဝိရောဓိယ၊ ဝိရောဓီ၊ ဝိရောဓေန္တ၊ ဝိရောဓေတဗ္ဗ (သုဒ္ဓ–ကာ)။

ဝိရောဓ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ရုဓ+ဏ] ရုဓ–ပဋိယာတေ၊ ဝိရုဏ္ဍနံ–ဝိရောဓော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၄။ ဝိရုဏ္ဍတိ ဇတောနာတိ–ဝိရောဓော= ပဋိယော။ သံဒီ–၁၊ ၂၁၀။ အမျက်ဒေါသ၊ ဆန့်ကျင်ခြင်း။ [ဝိရောဓ+ဤ] ဝိရောဓော အဿတ္ထိတိ–**ဝိရောဓီ**၊ ဤ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၅။ ရန်သူ။

အနုရုဏ္ဍတိ ။ [အနု ✓ ရုဓ+ယ+တိ] လိုချင်မက်မောဓ၏၊ နှစ်သက်စွဲလမ်း၏။ အနုရုဏ္ဍန၊ အနုရုဏ္ဍန္တွာ၊ အနုရုဒ္ဓ၊ အနုရောဓ၊ (အနုရုဏ္ဍတိတိ–အနုရောဓော၊ ကာမေတိတိ အတ္ထော။ အဘိဒ္ဓ–၁၊ ၃၉၅။ အနုရုဏ္ဍတိ ဇတောနာတိ–အနုရောဓော၊ ရာဂေါ။ သံဒီ–၁၊ ၂၁၀။)

အဝရုဏ္ဍတိ ။ [အဝ ✓ ရုဓ+ယ+တိ] ဆန့်ကျင်၏။ အဝရောဓတိ၊ ချုပ်နှောင်၏၊ ချုပ်ကိုင်၏။ အဝရုဒ္ဓတိ၊ နှင်ထုတ်၏၊ အဝရုန္ဓတိ၊ (မယားအဖြစ်ဖြင့်) သိမ်းပိုက်၏။ အဝရုဒ္ဓ၊ –(က) အဝရောဓ၊ (ပါဝင်ခြင်း၊ အကျုံးဝင်ခြင်း။) အဝရောဓန၊ အဝရောဓိတ၊ အဝရောဓေတဗ္ဗ။

သမဝရုဏ္ဍန ၊ နာ ၊ [သံ+အဝ ✓ ရုဓ+ယ+ယု] အကျုံးဝင်ခြင်း၊ အတွင်းဝင်ခြင်း၊ သွင်းယူခြင်း။ သမဝရုဒ္ဓ၊ သမဝရောဓ၊ ကောင်းစွာ သွင်းယူအပ်သော။

သမောရုန္ဓတိ ။ [သံ+အဝ ✓ ရုဓ+အ+တိ] ပိတ်ပင်၏၊ ချုပ်နှောင်၏။

သမောရုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ+အဝ ✓ ရုဓ+တ] ပိတ်ပင်အပ်သော၊ ချုပ်နှောင်အပ်သော။ သမောရောဓ၊ ပိတ်ပင်တတ်သော၊ အကျုံးဝင်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သန္နီရုဏ္ဏတိ ။ [သံ+နိ ✓ရုဓ+ယ+တိ] သန္နီရုန္ဓတိ၊ တားမြစ်၏၊ ပိတ်ပင်၏၊ ချုပ်နှောင်၏၊ ဖိ-နှိပ်၏။ သန္နီရုဏ္ဍိတွာ၊ သန္နီရုဏ္ဍန္တော၊ သန္နီရုဏ္ဍန၊ သန္နီရုဏ္ဍိတ၊ သန္နီရုဒ္ဓ၊ သန္နီရောဓ၊ (သုပွရောဓ-အမည်။)

ဗျာရုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ရုဓ+တ] ဆန့်ကျင်သော။

ရုပ

ဒိ= ရုပ္ပနေ-ဖောက်ပြန် နှောင့်ယှက် နှိပ်စက်ထိပါး ခြင်း၌။ ရုပ္ပတိ။

ရုပ္ပတိ ။ [✓ရုပ+ယ+တိ] ဖောက်ပြန်၏၊ ထိပါး၏၊ နှိပ်စက်၏၊ ဖောက်ပြန်စေအပ်၏။ ရုပ္ပန္တော၊ ရုပ္ပမာန။

ရူပ ၊ နာ ၊ [✓ရုပ+ပက်] ရုပ-ရုပ္ပနေ၊ ပ,လောပဒီဃာ၊ ရုပ္ပတိ ဝိကာရမာပဇ္ဇတီတိ-ရူပံ= ဘူတဘူတိကံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၇။ ဘူတရုပ်, ဥပါဒါရုပ်၊ (ရူပက္ခန္ဓာ။)

ရောပ ၊ ပု ၊ [✓ရုပ+အ] ရုပ-ဝိမောစနေ၊ ဒိဝါဒိ၊ အ၊ ရောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၉။ မြား။

ဝိရူပိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ရုပ+ဏော+တ] ကာရိုက် ပစ္စည်းကိုချေ၊ ဒီဃပြု၊ ဖောက်ပြန်စေအပ်သော။

ရုပ္ပန ၊ ထိ+နာ ၊ [✓ရုပ+ယ+ယု] ဖောက်ပြန်ခြင်း။ (ဓာတုဝိတ္ထိ၌ ရုပ-ဝိမောဟနေ ဒိ-ဟု ရှိနေသည်။)

ရုဘိ

ဘူ= ဥပ္ပီဠန နိဝါရဏောသု-နှိပ်နင်းခြင်း, တားမြစ် ခြင်းတို့၌။

ရုမ္ဘတိ ။ [✓ ရုဘိ+အ+တိ] နှိပ်နင်း၏၊ ပိတ်ဆို့ တားမြစ်၏၊ ချုပ်တည်း၏။ ရုမ္ဘိတွာ၊ ရုမ္ဘန္တော။

သန္နီရုမ္ဘတိ ။ [သံ+နိ ✓ရုဘိ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ပိတ်ပင်၏၊ ချုပ်တည်း၏၊ ဖိ-နှိပ်၏။ သန္နီရုမ္ဘိတွာ။

သန္နီရုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ ✓ရုဘိ+တ] တားမြစ်ပိတ်ပင် ထားအပ်သော၊ ချုပ်လှောင်ထားအပ်သော။

သန္နီရုမ္ဘန ၊ နာ ၊ [သံ+နိ ✓ရုဘိ+ယု] ရှေးရှုဖိနှင်းခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်း၊ တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း။

ရုမ္ဘ

ဘူ= မလိနကရဏေ-ညစ်နွမ်းမှုကို ပြုခြင်း၌။ ရုမ္ဘတိ။

ရုမ္ဘ ၊ တိ ၊ [✓ရုမ္ဘ+အ] ညစ်နွမ်းသော၊ ဟောင်းနွမ်းသော (အဝတ်အထည်-စသည်)။

ရုမ္ဘဝါသီ ၊ တိ ၊ [ရုမ္ဘ ✓ဝသ+ဏီ] ညစ်နွမ်းသော-ဟောင်းနွမ်းသော အဝတ်ကို ဝတ်လေ့ရှိသော၊ ဝတ်တတ်သော။

ရုမ္ဘီ ၊ ပု ၊ [✓ရုမ္ဘ+ဏီ] ထီဌ် ရုမ္ဘီဏီ၊ ညစ်နွမ်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသော၊ ပြုတတ်သော။

ရုသ

ဘူ= ဟိံသာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ရောသတိ။

စု+ဒိ= ရောသနေ-အမျက်ထွက်ခြင်း၌။ ရောသေတိ၊ ရောသယတိ၊ ရုဿတိ။

ရောသတိ ။ [✓ရုသ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ ပုတ်ခတ် ပြောဆို၏၊ ချုပ်ချယ်၏။ ရောသန္တော၊ ရောသန္တီ၊ ရောသိတ၊ ရောသက၊ ရောသန၊ (သုရောသိတ၊ ကောင်းစွာ လိမ်းကျံအပ်သော။) ရောသက။

ရောသ ၊ ပု ၊ [✓ရုသ+ဏ] ရုသ-ရောသနေ၊ ရုဿနံ ဒုဿနံ-ရောသော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၄။ အမျက်၊ ဒေါသ။

ရောသန ၊ တိ ၊ [✓ရုသ+ယု] ရုသ-ရောသနေ၊ ရောသနသီလော-ရောသနော။ ကစ္စည်း၊ ၅၃၃၊ နျာ။ ချုပ်ချယ်လေ့ရှိသော၊ -ခြင်း။

ဒေါရုဏ္ဏာ ၊ ထီ ၊ [ဒု ✓ရုသ+ဆ+အာ] ဒုဋ္ဌု ရောသနံ-ဒေါရုဏ္ဏာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ မကောင်းသဖြင့် ချုပ်ချယ်ခြင်း။

ရောသနေယျ ၊ တိ ၊ [✓ရုသ+အနီယ] ချုပ်ချယ် အပ်သော၊ ပုတ်ခတ်ပြောဆိုအပ်သော။

ရောသေတိ ။ [✓ရုသ+ဏော+တိ] အမျက်ထွက်၏၊ ချုပ်ချယ်၏၊ ပုတ်ခတ်ပြောဆို၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ရောသေတွာ၊ ရောသေတုံ၊ ရောသေန္တော၊ ရောသိယမာန၊ ရောသေတု။

ရုဒ္ဓ၊ ရုသိတ ၊ တိ ၊ [✓ရုသ+တ္တ] ရုသ-ရောသေ၊ အရောသီတိ-ရုဒ္ဓော, ရုသိတော။ မောဂ်-၅၊ ၆၀၊ ပဋ္ဌိ။ အမျက်ထွက်သော။

ဝိရောသတိ ။ [ဝိ ✓ရုသ+အ+တိ] အလွန်(ပြင်းထန်စွာ) ချုပ်ချယ်၏၊ ပုတ်ခတ်ပြောဆို၏။ ဝိရောသက၊ ဝိရောသနာ။

ရုဟ

ဘူ= ဇနနေ-ဖြစ်ခြင်း၌။ ရုဟတိ၊ ရောဟတိ။

http://www.dhammadownload.com

အာပုဗ္ဗော= အာရောဟနမှိ-အထက်သို့တက်ခြင်း၌။ အာရုဟတိ၊ အာရောဟတိ။

အဝပုဗ္ဗော= ဩနတေ-အောက်သို့ညွတ်-သက်ခြင်း၌။ ဩရောဟတိ။

ရုဟတိ၊ ရောဟတိ ။ [√ရုဟ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ပေါက်၏၊ ကြီးပွား၏၊ ရောက်၏၊ ပြည့်စုံ၏၊ အသားနုတက်၏။ ရုဟိတွာ၊ ရုဟန္တ၊ ရုဟမာန၊ ရုဟန၊ ရုဟနက၊ ရောဟန၊ ရောဟနီယ၊ ရုဟိတ၊ ရုဟနာ။

ကဋ္ဌကရောဟိဏီ ၊ ထီ ၊ [ကဋ္ဌက √ရုဟ+ယု+ဤ] ကဋ္ဌ-ဝဿာဝရဏ ဂတီသု၊ ဥ၊ ကဋ္ဌ၊ နာရီ။ ကဋ္ဌကရသာ ဟုတွာ ရုဟတီတိ-ကဋ္ဌကရောဟိဏီ၊ ရုဟ-ဇနနေ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၂။ ကုလားဆောင်းမေးခါး။

ကုရုဟာဋ ၊ နဲ ၊ [ကု √ရုဟ+အဋ] ကုယံ ပထဝိယံ ရုဟတီတိ-ကုရုဟာဋံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၉။ အဥ၊ (အမြစ်ဖု။)

ရုက္ခ ၊ ပု ၊ [√ရုဟ+ခ] ရုဟ-ဇနနေ၊ ခေါ၊ ဟသကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၉။ ရုဟ-ဇနနေ၊ ရုဟတိ ဇာယတီတိ-ရုက္ခော= ပါဒပေါ။ မောဂ်-၇၊ ၃၁။ သစ်ပင်။

ရုဟ ၊ တိ ၊ [√ရုဟ+အ] ပေါက်ရောက်သော၊ ကြီးပွားသော။ နဲ ။သွေး(ကဗျာသုံး)။

ရုဟန္တ ၊ ပု ၊ [√ရုဟ+အန္တ] ရုဟ-ဇနနေ၊ ရုဟတိ ဇာယတီတိ-ရုဟန္တော= ရုက္ခော, ဧဝံ နာမကော မိဂရာဇာ စ။ မောဂ်-၇၊ ၇၆။ သစ်ပင်၊ ရုဟန္တခြင်္သေ့။

ရုဟိရ ၊ နဲ ၊ [√ရုဟ+ကိရ] ရုဟတိ ပဝတ္တတီတိ-ရုဟိရံ= လောဟိတံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၉။ သွေး။

ရုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ရုဟ+တ] ပေါက်သော၊ အသားနုတက်သော၊ တင်အပ်သော၊ (ရုဋ္ဌ။)

ရုဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [√ရုဟ+တိ] တင်စားအပ်သော-အတင်ရုဋ္ဌိ၊ ထင်ရှားသော-အထင်ရုဋ္ဌိ၊ တက်ရောက်သော-တွင်သော-အတွင်ရုဋ္ဌိ။

ရုဋ္ဌိ ။ [ရုဋ္ဌိ၊ ရူဋ္ဌိ= ရုဟ+တ+ဤ]

ရောဟက၊ ရောဟဏ၊ ရောဟဏီ၊ ရောဟိဏိကာ တို့ကား အမည်မျှသာ ဖြစ်သည်။

ရောဟိဏီ ၊ ထီ ၊ [√ရုဟ+ဏီ+ဣနီ] ကမလသမ္ဘဝတ္တာ ကမလေ ရုဟတိ ဝမှတီတိ-ရောဟိဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈။ ရောဟိဏီမည်သော နက္ခတ်, မြစ်-စသည်၊ (နီသောအဆင်းရှိသော)ရောဟိနီ။

ရောဟိတ၊ လောဟိတ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ရုဟ+ဣတ] ရုဟတီတိ-ရောဟိတော= မစ္ဆဝိသေသော။ ရုဟတိ သရီရေ ဗျာပနဝသေနာတိ-ရောဟိတံ၊ ရဿလတ္တေ လောဟိတံ= ရုဓိရံ။ မောဂ်-၇၊ ၇၈။ ရုဟ-ဇနနေ၊ ဣတော၊ လတ္တေ လောဟိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၅၊ ၁၅၇၊ ၂၈၀။ ငါးကြင်း၊ သွေး၊ နီသော(အဆင်း)။ သမင်နီ၊ စိုင်။

ရောပေတိ ။ [√ရုဟ+ဏေ+တိ] ဟ-ကို ပ-ပြု၊ ရောပယတိ၊ ရောပါပေတိ၊ (ရောပါပယတိ၊) တက်စေ၏, တင်၏၊ လှူဒါန်းပူဇော်၏၊ ဖြစ်စေ-ပေါက်စေ၏၊ စိုက်ပျိုး၏။ ရောပ၊ ရောပက၊ (စိုက်ပျိုးသော။) ရောပန၊ ရောပယိတွာန၊ ရောပေတွာ၊ ရောပေတုံ၊ ရောပေန္တ၊ ရောပါပန၊ ရောပိတ၊ ရောပါပေတဗ္ဗ၊ ရောပါပေတွာ၊ ရောပါပေတုံ၊ ရောပါပေန္တ၊ ရောပေတဗ္ဗ။

ရောပိမ ၊ တိ ၊ [√ရုဟ+ဏေ+ဏျ] ယ-ကို မ-ပြု၊ ဖြစ်စေအပ်, ပေါက်စေအပ်သော, စိုက်ပျိုးအပ်သော၊ စိုက်ပျိုးရာဖြစ်သော။

ရောမ ၊ နဲ ၊ [√ရုဟ+မ] ရုဟ-ဇနနေ၊ ရုဟ-ပါတုဘာဝေ ဝါ၊ မော၊ ဟလောပေါ၊ ဩတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၉။ အမွေး။

ရောဟီ ၊ ပု ၊ [√ရုဟ+ဏီ] ရုဟ-ဇနနေ၊ ဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၆။ သင်းဝင်နီ။

အာရုဟတိ၊ အာရောဟတိ ။ [အာ √ရုဟ+အ+တိ] တက်၏၊ တက်ရောက်၏၊ ပျံတက်၏။ အန္ဓာရုဟတိ၊ အာရုယှတိ၊ (တက်၏။) အာရုဟဏ(နဲ)၊ အာရုဟန္တ၊ အာရုဟိတဗ္ဗ၊ အာရုဟိတုံ၊ အာရုဟိတွာ၊ အာရုယှ၊ တက်၍။ အာရုဋ္ဌ၊ အာရူဋ္ဌ၊ အာရုယှတိ၊ (ကမ္မ) တက်စီးအပ်၏။ အာရုယှတိ၊ (ကာ) တက်ရောက်စေအပ်၏။ အာရောဟက၊ အာရောဟဏ(နဲ)၊ အာရောဟနီယ၊ အာရောဟဏီယ၊ အာရောဟန္တ၊ အာရောဟိတဗ္ဗ၊ အာရောဟိတုံ၊ အာရောဟိတွာ။

အာရုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ √ရုဟ+တ] ရုဟ-ဇနနေ၊ အာရုဟိ, အာရုဟီယိတ္ထာတိ-အာရုဋ္ဌော။ မောဂ်-၅၊ ၅၈၊ ပဥ္စိ။ တက်သော၊ တက်အပ်သော။

အာရောဟ ၊ တိ ၊ [အာ √ရုဟ+ဏ] ရုဟ-ဇနနေဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၅။ တက်ခြင်း၊ အမြင့်၊ အရှည်,

http://www.dhammadownload.com

အလျားး၊ တက်စီးအပ်သော၊ တက်စီးတတ်သော၊ (ဆင်စီးသူရဲ-စသည်။)

အာရောဟန ၊ နာ ၊ [အာ ✓ရုဟ+ယု] အာရုယှတေ ယေန, တံ-အာရောဟနံ၊ ယု၊ ရုဟ-ဇနနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၆။ အုတ်လှေကား။

ဥတ္တမင်္ဂရုဟ ၊ ပု ၊ [ဥတ္တမင် ✓ရုဟ+အ] ဥတ္တမင်္ဂေ သီသေ ရုဟတီတိ-ဥတ္တမင်္ဂရုဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၆။ ဆံပင်။

တနုရုဟ ၊ နာ ၊ [တနု ✓ရုဟ+အ] တနုမှိ ရုဟတီတိ-တနုရုဟံ၊ အ၊ ရုဟ-ဇနနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၉။ အမွေး။

အာရောပေတိ ။ [အာ ✓ရုဟ+ဏော+တိ] အာရောပယတိ၊ အာရောပါပေတိ၊ အာရောဟာပယတိ၊ တက်စေ၏၊ တင်၏၊ တင်လှူပူဇော်၏။ အာရောပန၊ အာရောပမာနက၊ အာရောပယမာန၊ အာရောပယိတဗ္ဗ၊ အာရောပယိတွာ၊ အာရောပယိတွာန၊ အာရောပါပေတွာ၊ အာရောပိတ၊ အာရောပိတုံ၊ အာရောပိယမာန၊ အာရောပေတဗ္ဗ၊ အာရောပေတုံ၊ အာရောပေတွာ၊ အာရောပေန္တ။

ဥပရောပ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ရုဟ+ဏ] ဟ-ကို ပ-ပြု၊ **ဥပရောပက** [ဥပရောပ+က] အနိုးဌ် စိုက်အပ်သော အပင်ငယ်၊ -သစ်ပင်ငယ်။

ဩရောဟတိ ။ [အဝ ✓ရုဟ+အ+တိ] ဆင်း၏။ ဩရုယှ၊ -၍။ ဩရုဠှ၊ ဩရောပဏ၊ ဩရောပိတ၊ ဩရောဟဏ၊ ဩရောဟဏက။

ဩရောပေတိ ။ [အဝ ✓ရုဟ+ဏာပေ+တိ] သက်စေ၏၊ ချ၏။ ဩရောပိတ။

ဩရောဟတိ၊ အဝရောဟတိ ။ [အဝ ✓ရုဟ+အ+တိ] သက်၏၊ ဆင်း၏။ ဩရုယှ၊ ဩရောဟဏက။

ဝေါရောပေတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ရုဟ+ဏော+တိ] ဟ-ကို ပ-ပြု၊ သက်စေ၏၊ ချ၏၊ သတ်၏။ ဝေါရောပက၊ ဝေါရောပန၊ ဝေါရောပိတ၊ ဝေါရောပေတ၊ ဝေါရောပေတဗ္ဗ၊ ဝေါရောပေတွာ၊ ဝေါရောပေတုံ၊ ဝေါရောပေန္တ၊ ဝေါရောပိယမာန၊ ဝေါရောပေတု။

ဝေါရောပန ၊ နာ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ရုဟ+ဏော+ဏာပေ+ယု] ကာရိုက်နှစ်ဆင့်သက်၊ သတ်ပစေ-ဟုစေခိုင်းခြင်း၊ ချစေခြင်း၊ သတ်စေခြင်း။

ပစ္စာရောပေတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ ရုဟ+ဏာပေ+တိ] တစ်ဖန်အပြစ်သို့ ရောက်စေ၏၊ ပြန်စောဒနာ၏၊ ပြန်အပြစ်တင်၏။ ပစ္စာရောပန၊ ပဋိအာရောပေတိ၊ ပဋိအာရောပန။

အဇ္ဈာရုဟတိ ။ [အဓိ+အာ ✓ရုဟ+အ+တိ] လွှမ်မိုး၏၊ လွှမ်းမိုးတက်ရောက်၏။ အဇ္ဈာရုဟ၊ အဇ္ဈာရုဠှ၊ အဇ္ဈာရုဠှ၊ အဇ္ဈာရောပေတွာ၊ ဏ၊ (တင်၍။)

ဥပရုဠှ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ရုဟ+တ] အသားနုတက်သော၊ (အနာကျက်သော။)

အဘိရုဟတိ ။ [အဘိ ✓ရုဟ+အ+တိ] တက်၏၊ -နင်း၏၊ ချီတက်၏၊ နေ-ထိုင်-အိပ်စက်၏, စီး၏။ အဘိရုဟန၊ အဘိရုဟဏ၊ အဘိရုဟနက၊ အဘိရုဟန္တ၊ အဘိရုဟမာန၊ အဘိရုဟိတဗ္ဗ၊ အဘိရုဟိတုံ၊ အဘိရုဟိတွာ၊ အဘိရုယှ၊ အဘိရုဟိယ၊ အဘိရုဠှ။

အဘိရုယှ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ရုဟ+ဏျ] တက်စီးအပ်သော။

အဘိရောပယတိ ။ ကာ ။ [အဘိ ✓ရုဟ+ဏယ+တိ] အဘိရောပေတိ၊ တက်ရောက်စေ၏၊ တင်-ပို့၏၊ စိုက်ထူ၏၊ တင်လှူ၏၊ ပူဇော်၏။ အဘိရောပိတ။

အဘိလောဟိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ရုဟ+ကတ] ရ-ကို လ-ပြု၊ အလွန်နီသော၊ နီသော။

အဘိနိရောပေတိ ။ ကာ။ [အဘိ+နိ ✓ရုဟ+ဏာပေ+တိ] အဘိနိရောပယတိ၊ ရှေးရှုတက်ရောက်စေတတ်၏၊ တင်ပို့တတ်၏။ အဘိနိရောပေန္တ၊ အဘိနိရောပိယမာန၊ အဘိနိရောပန၊ အဘိနိရောပိတ၊ အဘိနိရောပယန္တ၊ အဘိနိရောပယမာန။

အဘိနိရုဠှ ၊ တိ ၊ [အဘိ+နိ ✓ရုဟ+တ] ရှေးရှုတက်ရောက်သော၊ တက်နေသော။

ဝိရုဟတိ၊ ဝိရူဟတိ၊ ဝိရုဠှတိ ။ [ဝိ ✓ရုဟ+အ+တိ] ဠ-လာ၊ ဠ-နှင့် ဟ-ကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ ဖြစ်ထွန်း၏၊ (အပင်)ပေါက်၏။ ဝိရုဟဏ၊ ဝိရုဟန၊ ဝိရုဟနက၊ ဝိရုဠှ၊ ဝိရုဠှိ၊ ဝိရူဟ၊ ဝိရူဟန၊ ဝိရူဠှ၊ ဝိရူဠှက၊ ဝိရူဠှိ။

ဝိရုဠှာပန ၊ ထိ+နာ ၊ [ဝိရုဠှ+ဏာပေ+ယု] နီတိသုတ္တ၊ ၈၄၂-ကို ရှု၊ စည်ပင်ပြန့်ပွားစေခြင်း။

ဝိရုဟာပေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ရုဟ+ဏာပေ+တဗ္ဗ] ဖြစ်ပွားစေအပ်သော၊ စည်ပင်ပြန့်ပွားစေအပ်သော။ ဝိရောပိတ၊ ဝိရောဟဏ၊ ဝိရောဟန(ကာရိုက်။)

http://www.dhammadownload.com

ဝိရ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓ရဟ+ကွိ] ဝိဝိဓေဟိ ရဟတီတိ–ဝိရ၊ ကွိ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၀။ ကွမ်း–စသောနွယ်။

အဓိရောဟ ၊ တိ ၊ [အဓိ ✓ရုဟ+ဏ] တက်အပ်သော။

အဓိရောဟဏီ ၊ ထိ ၊ [အဓိ ✓ ရုဟ+ယု+ဣ] ဥဒ္ဓ မာရောဟတေ ဧတာယာတိ–အဓိရောဟဏီ။ သူစိ။ စောင်းတန်း–သစ်သားလှေကား။

အဓိရောဟိဏီ ၊ ထိ ၊ [အဓိ ✓ ရုဟ+ဏီ+ဣနီ] ဥဒ္ဓမာရောဟတေ ဧတာယာတိ–အဓိရောဟိဏီ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၆။ စောင်းတန်း–သစ်သားလှေကား။

ပကေ်ရုဟ ၊ နာ ၊ [ပကံ် ✓ရုဟ+ရ] ပကေ် ကဒ္ဒမေ ရုဟတီတိ–ပကေ်ရုဟ်၊ အလုတ္တသမာသောယံ်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈၅။ ကြာ။

သံရုဇ္ဇတိ ။ [သံ ✓ရုဟ+အ+တိ] ဠ–လာ ဟ–နှင့် ဇ–ကို ရွှေ့နောက်ပြန်၊ (အသားနှ) ကောင်းစွာ တက်၏။ သံရုဇ္ဇ၊ (တပစ္စည်းကို ဟ, ဓာတွန် ဟ–ကို ဇ–ပြု။)

သမာရုဟတိ ။ [သံ+အာ ✓ရုဟ+တိ] ကောင်းစွာ တက်ရောက်၏၊ ကောင်းစွာတက်စီး၏။ သမာရုဇ္ဇ၊ သမာရူဇ္ဇ (သုဒ္ဓ+ကာ) သမာရုယှ။

သမာရောပေတိ ။ [သံ+အာ ✓ ရုဟ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ တက်စေ၏၊ –တင်ထား၏။ သမာရော ပန၊ သမာရောပယိတ၊ သမာရောပယိတဗ္ဗ၊ (သမာ ရောပယိတဗ္ဗ၊) သမာရောပိတ၊ သမာရောပေတွာ၊ သမာရောပိယမာန။

သံဝိရုဟတိ၊ သံဝိရူဟတိ ။ [သံ+ဝိ ✓ ရုဟ+အ+တိ] ပေါက်ရောက်၏၊ ပြန့်ပွားစည်ပင်၏၊ ဖွံ့ဖြိုး၏၊ ကြီးပွား၏၊ တိုးတက်၏။ သံဝိရုဇ္ဇ၊ သံဝိရူဇ္ဇ၊ သံဝိ ရုဇ္ဇီ၊ သံဝိရုဇ္ဇေဆ။ ကြို ။သံဝိရုဟိတွာ၊ သမာဝိရုဇ္ဇ။

သမောရောဟတိ ။ [သံ+အဝ ✓ ရုဟ+အ+တိ] ကောင်းစွာဖြစ်၏။

သမောရောပယတိ ။ ကာ ။ [သံ+အဝ ✓ရုဟ+ဏယ+တိ] ဟ–ကို ပ–ပြု၊ ကောင်းစွာကျစေ၏၊ –ချထား၏။ သမာရောပယိတွာ၊ သမာရောပိတ။

သမ္မာရောပိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+အာ ✓ရုဟ+ဏော+တ] ဟ–ကို ပ–ပြု၊ ကောင်းစွာ တက်စေအပ်သော၊ ကောင်းစွာ တင်ပြ(ပြောဆို)အပ်သော။

နဒ္ဒေရု ၊ တိ ၊ [နဒ္ဒ ✓ရုဟ+ကွိ] နဒ္ဒေ ရုဟတီတိ–နဒ္ဒေရု၊ သစ်ခေါင်း၌ ပေါက်သော၊ ကျူတောင်၌ ပေါက်သော၊ နဒ္ဒေရုနတ်။

မဟီရုဟ၊ မဟီရူဟ ၊ ပု ၊ [မဟီ ✓ရုဟ+အ] မဟိယံ ရုဟတီတိ–။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၉။ သစ်ပင်။

သရောရုဟ ၊ နာ ၊ [သရ ✓ရုဟ+ရ] သရသိ ရုဟ တီတိ–သရောရုဟ်၊ ရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈၄။ ကြာ။

သိခရ ၊ နာ ၊ [သိခ ✓ရုဟ+ရ] သိခံ ရုဟတီတိ–သိခရံ၊ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၈။ အထွတ်။

သုပါရုတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ+အာ ✓ရုဟ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် တက်ရောက်စေသော၊ ကောင်းစွာခြုံရုံသော၊ ဖုံးလွှမ်းသော။ ပါစိတျာဒိ ယော၊ ၂၀၁–ကို ရှု။ သုရောပိတ၊ သုဝိရုဇ္ဇ၊ သုသံ ဝိရုဇ္ဇ၊ သုသမာရုဇ္ဇ၊ သွာရောပိတ။

ရူပ

စု= ရူပကြိယာယံ–ရုပ်ပုံဆင်းတုပြုခြင်း၊ ဝါ–ပြခြင်း၌။ နိပုဗ္ဗော= သရူပဿ–သရုပ်သကောင်ကို၊ ဥတ္တိယံ–ပြောဆိုခြင်း၌။

ရူပယတိ ။ [✓ရူပ+ဏယ+တိ] ပြတတ်၏၊ ရူပိယတိ။

ရူပံ ၊ နာ ၊ [✓ရူပ+အ] ရူပိယတိ ပကာသေတိ အတ္တာနော သဘာဝန္တိ–ရူပံ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၄။ အဆင်း(ရူပါရုံ)၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ ရုပ်ပုံ–ရုပ်တု–အရုပ်၊ အကြောင်း၊ ရူပစျာန်။

ရူပက ၊ နာ ၊ [✓ရူပ+အက] အရုပ်–ရုပ်တု၊ တူသော။

ရူပန ၊ နာ ၊ [✓ရူပ+ယု] ပြအပ်သော(စကား)။

ရူပိယ ၊ နာ ၊ [✓ရူပ+ဏ္ယ] ရူပ–အာဟတ ပသံ သာသု, ဏ္ယော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၆။ အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်အပ်သော–ပိုက်ဆံ, ဒင်္ဂါး, ငွေစက္ကူ။ တစ်နည်း= [ရူပ+ဏ္ယ] အဿာဒိ ရူပမဿာဟ တန္တိ–ရူပိယံ၊ ရူပိယတေ အာဟညတေ ရူပန္တိ–ရူပိယံ။

ရူပိတ ၊ တိ ၊ [✓ရူပ+တ] ဥ–ကို ရဿပြု၊ ထိပါး အပ်သော၊ နာကျင်စေအပ်သော၊ နှောင့်ယှက်အပ် သော။

ရူပ္ပ ၊ နာ ၊ [✓ရူပ+ယ] ရွှေ, ငွေ, ဒင်္ဂါး, ပိုက်ဆံ။

ရူပ္ပန ၊ နာ ၊ [✓ရူပ+ယ+ယု] ထိပါးခြင်း၊ အမျက် ထွက်ခြင်း၊ (နှလုံးမသာယာခြင်း။)

http://www.dhammadownload.com

ရူသ

ဘူ= ဘူသာယံ–တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ ရူသတိ။

စု= ဓူလျာဒိမိဿေ–မြူစသည်နှင့် ရောနှောခြင်း၌။ ရူသေတိ၊ ရူသယတိ၊ ရူသကော၊ မုရာကြီးပင်။

ဗျာရောသနာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ ရူသ+ယု+အာ] ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ချုပ်ချယ်ခြင်း။

ရေ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ရာယတိ။

ရာ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ရေ+အ+အာ] ရိယတိ သဒ္ဒိယတိတိ–ရာ၊ ရေဓာတု၊ အပစ္စယော၊ အသံ။

ရတ္တိ ၊ ထိ ၊ [ရာ ✓ တိရ+ကွိ] ရာ–သဒ္ဒါ တိယျတိ ပရိစ္ဆိဒ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ–ရတ္တိ။ ဧဒို။ ညဉ့်။

သုရာ ၊ ထိ ၊ [သု ✓ ရေ+အ+အာ] သုဋ္ဌု ရာယန္တိ ဂ္ဟဏာယာတိ–သုရာ၊ သေရည်၊ စိမ်ရည်။

ရေက

ဘူ= သင်္ကယံ–ယုံမှားတွေးတောခြင်း၌။ ရေကတေ။

ရေဇ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း၌။ ရေဇတေ။

ရေဠ

ဘူ= ဝါစာယာစေသု–စကားဆိုခြင်း, တောင်းရမ်းခြင်းတို့၌။ ရေဠတိ။

ရေဏု

ဘူ= ဂတိ သဒ္ဒေသု–သွားခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။

ရေဏုက ၊ ပု ၊ [✓ ရေဏု+ဏု+က] ရေဏု–ဂတိ သဒ္ဒေသု၊ ဏု၊ ရေဏုကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၀။ ရေဏုပင်၊ မြက်မွေးပင်၊ ကနဖော့ပင်။

ရေပ

ဘူ= သဒ္ဒ ဂတေသု–အသံပြုခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ရေပတိ။

ရေပ ၊ တိ ၊ [✓ရေပ+ဃဉ်] ရေပျတေ နိန္နတေတိ–ရေပေါ။ ကောတ္ထုဘာ။ အောက်တန်းကျသော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ ကြမ်းကြုတ်သော။

ရေဘ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌။ ရေဘတိ။

ရေဝ

ဘူ= ပ္လဝ ဂတိသု–ခုန်၍သွားခြင်း, (ရိုးရိုး)သွားခြင်းတို့၌။ ရေဝတေ ကပိ၊ ရေဝါ–နမ္မဒါမြစ်၊ ရေဝတော သမုဒ္ဒရာပင်၊ ရေဝတ–မင်း၊ ရေဝတီ–ရေဝတီနက္ခတ်၊ ရေဝတမင်း၏သမီး၊ ဗလဒေဝ၏မယား။

ရေသ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ ရေသတေ အသော။

ရောသ

ဘူ= ဘယေ–ကြောက်ခြင်း၌။ ရောသတိ၊ ရောသကော။ နိတိဓာ၊ ၁၈၄။ ရဿဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဤဓာတ်မှာ အကျိုးမများပေ။

ရောဠ

ဘူ= အနာဒရေ–မရိုသေခြင်း၌။ ရောဠတိ။

ရံဟ

စု= ဂမနေ–သွားခြင်း၌။ ရံဟောတိ၊ ရံဟယတိ။

လက

စု= အဿာဒန ပတ္တီသု–သာယာခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ လကေတိ၊ လကယတိ။

ဝိလာက ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ လက+ဏ] ရှုချင့်စဖွယ် သေးသွယ်ရှည်လျားသော။

လကုဋိ

ဘူ= ဝါမနတ္တေ–ပုကွခြင်း၌။ လကုဏ္ဌတိ။

လကုဏ္ဌက ၊ ပု ၊ [✓ လကုဋိ+အ+က] အ၊ သကတ္ထေကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၉။ ပုကွသူ၊ အရပ်ပုသူ။

လက္ခ

စု= ဒဿနကေ်သု–ရှုခြင်း, အမှတ်တံဆိပ် ပြုခြင်းတို့၌။ လက္ခေတိ၊ လက္ခယတိ။

လက္ခယတိ ။ [✓ လက္ခ+ဏယ+တိ] မှတ်သား၏၊ အမှတ်သင်္ကေတပြု၏၊ သိ၏၊ ကြည့်၏။ လက္ခေတွာ၊ လက္ခိယတိ၊ လက္ခိယတေ၊ (ကံ)၊ လက္ခိယမာန၊ လက္ခဏိယ၊ လက္ခိတ၊ အဘိလက္ခိတ၊ လက္ခိတဗ္ဗ၊ လက္ခိယ(ဏျ)။

http://www.dhammadownload.com

ဥပလက္ခေတိ ။ [ဥပ ✓လက္ခ+ဏော+တိ] မှတ်၏၊ မှတ်သား၏။ ဥပလက္ခဏာ၊ ဥပလက္ခိတ၊ ဥပလက္ခိယ။

လက္ခ ၊ ပု+န ၊ [✓လက္ခ+အ] လက္ခဏာ အနေနေတိ–လက္ခံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅။ အမှတ်၊ တံဆိပ်။ ဝိဇ္ဈနတ္ထံ လက္ခဏတေတိ–လက္ခံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၀။ မှတ်တိုင်၊ စက်ခွက်၊ တစ်သိန်း (အရေအတွက် သန်း)၊ (**လက္ခဏ**) တစ်သိန်း(သန်း)၊ အဖိုး–အခ၊ လောင်းကြေး။

လက္ခည ၊ တိ ၊ [✓လက္ခ+အနီယ] [လက္ခဏ+ဏျ] မှတ်သားသင့်–မှတ်သားထိုက်သော၊ မြတ်သော။

လက္ခဏ ၊ န ၊ [✓လက္ခ+ယု] လက္ခဏာ အနေနေတိ–လက္ခဏံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅။ (မှတ်ကြောင်း၊) အမှတ်တံဆိပ်၊ လက္ခ–ဒဿနကေ်သု၊ တထေဝ လက္ခိတဗ္ဗန္တိ–လက္ခဏံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၈။ သဘော။

အလက္ခိ ၊ ထိ ၊ [န ✓လက္ခ+ဏိ] နိန္ဒိတဗ္ဗတ္တာ န လက္ခိယတေတိ–အလက္ခိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၂။ အယုတ်၊ သူယုတ်။

လက္ခိ ၊ ထိ ၊ [✓လက္ခ+ဣ] လက္ခိယန္တိ သတ္တာ ဧတာယာတိ–လက္ခိ= သိရီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၂။ ကျက်သရေ၊ ဘုန်းကံ၊ –ပညာ။

လိက္ခာ ၊ ထိ ၊ [✓လက္ခ+အ+အာ] ပကတိစက္ခုနာပိ လက္ခဏေတိ–လိက္ခာ၊ အဿိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၄။ ရထရေဏုမြူ၊ ၃၆–၃ ပမာဏ။

သလ္လက္ခတိ ။ [သံ ✓လက္ခ+အ+တိ] မှတ်သား၏၊ ကောင်းစွာ ရှုအပ်(မှတ်အပ်)၏။ သလ္လက္ခိတုံ၊ သလ္လက္ခိယတိ၊ (ကံ၊) သလ္လက္ခာပေတိ၊(ကာ၊) သလ္လက္ခာပေတွာ၊ သလ္လက္ခာပန၊ သလ္လက္ခာပေတုံ၊ သလ္လက္ခာပေန္တ၊ သလ္လက္ခယမာန။ ဓာတ်ကျမ်းများ၌ စုရာဒိသာအဆိုရှိသော်လည်း နေတွိဋ္ဌ၊ ဘုဝ–စသည်တို့ကို ထောက်၍ ဘူဝါဒိလည်း ဖြစ်သင့်သည်သာ။

သလ္လက္ခေတိ ။ [သံ ✓လက္ခ+ဏော+တိ] မှတ်သား၏၊ ကောင်းစွာရှုမှတ်၏။ သလ္လက္ခေတွာ၊ သလ္လက္ခေတုံ၊ သလ္လက္ခေန္တ၊ သလ္လက္ခဏ၊ သလ္လက္ခနာ၊ သလ္လက္ခိတ၊ သလ္လက္ခိတဗ္ဗ၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗ၊ သလ္လက္ခယ၊ (အန္တ ပစ္စယလောပ။)

ဝိလက္ခဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓လက္ခ+ယု] လက္ခဏာမတူသော၊ လက္ခဏာပျက်သော (ကမ္မဋ္ဌာန်း)၊ သဘောမတူသော (ဓာတ်)။

သုပလက္ခိတ ၊ တိ ၊ [သု+ဥပ ✓လက္ခ+တ] ကောင်းစွာ မှတ်သားအပ်သော။ သုလက္ခိတ။

ပစ္စုပလက္ခတိ ၊ [ပတိ+ဥပ ✓လက္ခ+အ+တိ] အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ကပ်၍ ရှုကြည့်–မှတ်သား၏။

ပစ္စုပလက္ခဏ ၊ ထိ+န ၊ [ပတိ+ဥပ ✓လက္ခ+ယု] အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်ကပ်၍ ရှုကြည့်–မှတ်သားခြင်း၊ ရှု၍မှတ်သားတတ်သော (ပညာ)။

လခ၊ လခိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ လခတိ၊ လခ်တိ။

လာခါ ၊ ထိ ၊ [✓ လခ+ဏ+အာ] လခတိ ဂစ္ဆတိ ဝိဝဏ္ဏတ္တမေတာယာတိ–လာခါ၊ ချိပ်။

ဝိလခ်နာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓လခိ+ယု+အာ] စိတ်ကို အထူးထူး ရေးခြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော–ကုက္ကုစ္စတရား။ ပေဋကော၊ ၂၅၉–၌ ဝိလဉ္ဆနာ–ဟု ရှိနေသည်။

လဂ၊ လဂ္ဂ

ဘူ= သင်္ဂေ–ငြိကပ်ခြင်း၌။ လဂတိ၊ လဂ္ဂတိ။

စု= အဿာဒန ပတ္ထိသု–သာယာခြင်း, ရောက်ခြင်း တို့၌။ လဂ္ဂေတိ၊ လဂ္ဂယတိ။

လဂတိ ။ [✓ လဂ+အ+တိ] ကပ်ငြိ၏၊ ဆွဲ–ချိတ်ထား၏။ လဂေတွာ၊ လဂေတွာန၊ လဂန၊ လဂိတ။

နဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓လဂ္ဂ+ဏ] လဂ္ဂ–သင်္ဂေ၊ နတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၄။ အဝတ်မဝတ်သော။

လဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓လဂ+တ] လဂ–သင်္ဂေ၊ အလဂ္ဂိတိ–လဂ္ဂေါ။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၄၊ ပဋ္ဌာ။ ကပ်ငြိသော၊ တင်နေသော၊ ချိတ်ဆွဲထားသော၊ ကပ်ငြိခြင်း။

လဂ္ဂတိ= လဂ္ဂေတိ ။ [✓လဂ္ဂ+အ=(ဧော)+တိ] ကပ်ငြိ၏၊ ဆွဲထား၏။ လဂ္ဂိတွာ၊ လဂ္ဂေတွာ၊ လဂ္ဂေတွာန၊ လဂ္ဂိတုံ၊ လဂ္ဂေတုံ၊ လဂ္ဂန္တ္ဂ၊ လဂ္ဂမာန၊ လဂ္ဂါပေတိ၊ (ကာ)၊ လဂ္ဂါပေတွာ၊ လဂ္ဂါပေန္တ၊ လဂ္ဂန၊ လဂ္ဂနက၊ လဂ္ဂါပန၊ လဂ္ဂိတ၊ လဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ လဂ္ဂေတဗ္ဗ၊ အာလဂ္ဂေတွာ၊ အာလဂေတွာ။

လဂုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓လဂ+အလ] လဂ–သင်္ဂေ, အလော၊ အဿု, ဋ္ဌတ္တဉ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၂။ ဆောက်ပုတ်၊ တင်းပုတ်၊ ဝါးရင်းတုတ်၊ (တင်ကျည်း။)

အာလဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ လဂ+တ] ပြင်းစွာကပ်ငြိသော။ အာလဂ္ဂိတ၊ ဝိလဂ္ဂ၊ ကပ်ငြိသော၊ နင်သော၊

http://www.dhammadownload.com

ဆို့သော၊ မျက်သော၊ သေးသွယ်တင့်တယ်သော၊ စည်းအပ်သော။ ဝိလဂ္ဂိတ။

သြလဂ္ဂေတိ ။ [အဝ ✓လဂ္ဂ+ဏော+တိ] ကပ်ငြိစေ၏၊ ချုပ်တည်း၏၊ ဆွဲ၏။ သြလဂ္ဂ၊ သြလဂ္ဂိတ။

သြလိဂလ္လ၊ သြဠိဂလ္လ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓လဂ+အလ] အဝလဂ္ဂန်၏ ဧထ္ထာတိ–သြလိဂလ္လော= ဓာတု အကာရဿ ဣကာရံ၊ ပစ္စယလကာရဿ စ ဒွေဘာဝံ ကတွာ၊ သြဠိဂလ္လ [အဝ ✓ လဂ္ဂ+အလ] အဝလဂ္ဂန်၏ အသ္မိံ သြဠိဂလ္လော၊ လဂ္ဂ–သင်္ဂေါ၊ အလော ဠတ္တံ၊ အသိ ဂလောပေါ, ဠိတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၈၄။ ညွန်ပျောင်း၊ တန်စီးတွင်း၊ ဆန်ဆေးရေ–စသော အညစ်အကြေး တို့ စီးဆင်းရာ–ညွန်အိုင်။

ဝိလဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ လဂ+အ] လဂ–သင်္ဂေါ၊ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၇၁။ ခါးလယ်၊ ခါးစည်း။

လဂိ၊ လဂ်

ဘူ= ခဠုန ဂတိသု–ခွင်ခြင်း, သွားခြင်းတို့ဠ်။

လဂ်တိ ။ [✓ လဂိ+အ+တိ] ခွင်၏။

လဂ် ၊ န ၊ [✓လဂ်+အ] ပိတ်ဆို့တားမြစ်ကြောင်း(ဝတ္ထု)။

လဂ်န ၊ န ၊ [✓လဂ်+ယု] တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော (အနက်)။

လဂိ ၊ ထိ ၊ [✓ လဂိ+အ+ဤ] လဂိ–ဂတျတ္ထော၊ အ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၁၇။ တံခါးကျည်၊ မင်းတုပ်။

ဗိလဂ် ၊ ပု ၊ [ဝါတ ✓ လဂိ+အ] ဝါတံ လဂ်တိ ဟီနံ ကရောတီတိ–ဗိလင်္ဂေါ၊ ဝါတဿ ဗိ။ [ဝိ ✓လဂိ+အ] ဝိသေသေန လဂ်တီတိ-ဗိလင်္ဂေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၆၀။ ဆန်ပုန်းရည်။

ဗိဠဂ် ၊ ပု+န ၊ [ဝိ ✓ လဂ်+အ] လဂ်–ဂတျတ္ထော၊ ဒဏ္ဍကော ဓာတု၊ အ၊ ဠတ္တံ၊ ဗိဠဂ်ံ ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၈၆။ အိပ်မွေ့ပင်၊ အိပ်မွေ့သီး။

လဃ

စု= အဿာဒနေ–သာယာခြင်းဠ်။ လာဃေတိ၊ လာဃယတိ။

လဃိ၊ လဃ်၊ လဲဃ

ဘူ+စု= ဥလ္လဃေ်–ခုန်တက်ပျံလွှားခြင်းဠ်။ လဃ်တိ။

ဘူ= ဂတျဘောဇ သောသနေသု–သွားခြင်း, အစာ မစားဘဲ ကျင့်သုံးခြင်း, ခြောက်သွေ့ခြင်းတို့ဠ်။

စု= ဘာသာယံ–စကားဆိုခြင်း, ထွန်းပခြင်းဠ်။ လဃေ်တိ၊ လဃ်ယတိ။

လဃ်တိ ။ [✓ လဃ်+အ+တိ] ခုန်၏၊ မြောက်၏၊ ပျံတက်၏၊ ဂျွမ်းထိုး၏၊ (စည်းကမ်းကို) ခုန်ကျော်ဖောက်–ဖျက်၏။ လဃ်တွာ၊ လဃ်တု၊ လဃ်ပေတွာ၊ လဃ်န္တ၊ လဃ်မာန၊ လဃေ်တိ။ (စု) ။ လဃ်ယိတွာ၊ လဃ်ယိတွာန၊ လဃေ်တွာ၊ လဃေ်တုံ၊ လဃေ်န္တ၊ လဃိတ၊ လဃိတဗ္ဗ၊ လဃ်န၊ (**လဃိက**= လဃ်နက၊ ဂျွမ်းသမား။) လဃ်တု၊ လဃ်ပန။

လဃ်ယတိ ။ [✓လဲဃ+အ] လဲဃ–ဂတိ သောသနေသု၊ လဃ်နံ–လဃေ်။ [လဃ်+ကျ+တိ] လဃ်ကရောတိတိ–လဃ်ယတိ။ မောဂ်–၂၊ ၂၊ ပဋ္ဌိ။ နာမဓာတ်။ ခုန်ကျော်မှုကို ပြု၏၊ ခုံကျော်၏။ တစ်နည်း= [✓လဲဃ+ကာယ+တိ] ခုံကျော်၏၊ ပျံတက်၏။

ဥလ္လဃ်တိ ။ [ဥ ✓ လဃ်+အ+တိ] ခုန်တက်၏၊ ပျံတက်၏။ ဥလ္လဃိတွာ၊ ဥလ္လဃ်နာ၊ (ဥလ္လဃ်ပေတိ၊ ခုန်တက်စေ၏။) ဥလ္လဃိတ။

သြလဃေ်တိ ။ [အဝ ✓ လဃ်+ဏော+တိ] ခုန်ဆင်းစေ၏။ သြလဃ်နာ။

လဃု၊ လဟု ၊ တိ ၊ [✓ လဲဃ+ကု] လဲဃ–ဂတိ သောသနေသု၊ ဃသ ဟတ္တံ၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ စ၊ လဃ်တိ ပဝတ္တတိ လဃုဘာဝေနာတိ–လဃု, လဟု ဧကတ္ထာ။။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ပေါ့ပါးသော၊ လျင်မြန်သော။

လဃိမာ [လဃု+ဣမ] လဃုနော ဘာဝေါ–လဃိမာ။ မောဂ်–၄၊ ၆၂၊ ပဋ္ဌိ။ ပေါ့ပါးသည်၏ အဖြစ်။ လဟုက၊ လဟုသ၊ သလ္လဟုက၊ သုသလ္လဟုက။

လဃ် ၊ တိ ၊ [✓ လဃ်+အ] ခုန်–ပျံ–တက်သော။

လဃိ ၊ တိ ၊ [✓ လဃ်+ဏိ] ခုန်လွှားလေ့ရှိသော လဃ်ဖိမည်သောသား–သမင်၊ မိုးတိမ်၊ လေ။

အဘိလဃ်တိ ။ [အဘိ ✓ လဃ်+အ+တိ] တက်၏၊ တက်လာ၏။ အဘိလဃ်န္တ၊ အဘိလဃ်မာန၊ အဘိလဃိတွာ။

ဝိလဃ်တိ ။ [ဝိ ✓ လဃ်+အ+တိ] ဝိလဃေ်တိ (စု)၊ ခုန်ကျော်၏၊ မြောက်–ချီ–ချ–မ,၏၊ အရပ်

http://www.dhammadownload.com

တစ်ပါးသို့ ရောက်စေ၏။ ဝိလဃ်တွာ၊ ဝိလဃ်ယိတုံ၊ ဝိလိဃ်န။

ဝိလိဃ် ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ လဃ်+ဏ] မြှောက်–ချို–ချ–မ,ခြင်း။ **ဝိလဃ်က** (ကပစ္စယ သွတ္တာ။) တစ်နည်း= [ဝိ ✓ လဃ်+ဏ္ဍု] အရပ်တစ်ပါးသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ အချင်းချင်းချုပ်ဖွဲ့. ကိုင်တွဲသော။

လဆ၊ လဆိ

ဘူ= လက္ခဏော–တံဆိပ်ခတ်ခြင်း၌။ လဆတိ၊ လဆ္ဆတိ။

လဆ္ဆတိ၊ လဆ္ဆေတိ ။ [✓ လဆိ+အ+တိ] တံဆိပ်နှိပ်၏၊ အမှတ်အသားပြု၏။ လဆ္ဆိတွာ၊ လဆ္ဆန္တ၊ လဆ္ဆက၊ လဆ္ဆန၊ လဆ္ဆိတ၊ လဆ္ဆေတဗ္ဗ၊ လဆ္ဆေတွာ၊ လဆ္ဆာပေတိ(ကာ၊) လဆ္ဆာပေတွာ။

လဆ္ဆန ၊ န ၊ [✓ လဆိ+ယု] လဆ္ဆတေ လက္ခတေ အနေနေတိ–လဆ္ဆနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅။ အမှတ်အသား၊ တံဆိပ်။

လဇ

ဘူ= ဘဇ္ဇနေ–လျော်ခြင်း၌။ လဇတိ။

စု= အပဝါရဏာ ပကာသေသု–ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ လဇေတိ၊ လဇယတိ။

လာဇ ၊ တိ ၊ [✓ လဇ+ဏ] ပေါက်ပေါက်၊ ပေါက်ပေါက်ပန်း။

လဇိ

ဘူ= ဘဇ္ဇနေ–လျော်ခြင်း၌။ လဇ္ဇတိ။

စု= ဘာသ ပကာသေသု–ပြောဆိုခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ လဇ္ဇေတိ၊ လဇ္ဇယတိ။

လဇ္ဇတိ ။ ဘူ ။ [✓ လဇိ+အ+တိ] ပိတ်ဆို့၏။

လဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [✓ လဇိ+ယ+အ+အာ] လဇိ–ပိဋ္ဌေကာတန္တ ဓာတု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၈။ လဇ္ဇီယတေ–လဇ္ဇာ၊ ရုက်ခြင်း။

လဇ္ဇ ၊ ပု ၊ [✓ လဇိ+အ] တံစိုး–လက်ဆောင်။

လဇ္ဇက ၊ ပု ၊ [✓ လဇိ+ဏ္ဍု] လဇ္ဇေတိ ပကာသေတိ သုတ္တတ္ထန္တိ–။ ထင်ရှားအောင်ပြတတ်သော၊ လဇ္ဇန–။

လဇ္ဇေတိ ။ စု ။ [✓ လဇိ+ဏော+တိ] ထွန်းပ၏၊ ထင်ရှားပြ၏။

လဇ္ဇ၊ လဇ္ဇိ

ဘူ= လဇ္ဇာယံ–ရှက်ခြင်း၌။ လဇ္ဇတိ။

လဇ္ဇတိ ။ [✓ လဇ္ဇ+အ+တိ] ရှက်၏၊ စက်ဆုပ်၏၊ ရိသေလေးစား၏။ လဇ္ဇိတွာ၊ လဇ္ဇိတုံ၊ လဇ္ဇန္တ၊ လဇ္ဇမာန၊ လဇ္ဇာပေတိ၊ လဇ္ဇာပေတွာ၊ လဇ္ဇာပေတုံ၊ လဇ္ဇာယန္တ၊ အလဇ္ဇိတာယ, အလဇ္ဇိတာယေဝ၊ လဇ္ဇာပေန္တ၊ လဇ္ဇာယမာန၊ လဇ္ဇန၊ လဇ္ဇနက၊ (ရှက်ခြင်း။) လဇ္ဇ, လဇ္ဇာ၊ (ရှက်ခြင်း ရှက်တတ်သော။) (လဇ္ဇိတာ၊ လဇ္ဇိယ၊ လဇ္ဇီ၊) လဇ္ဇိတ၊ လဇ္ဇာပိတ၊ လဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ လဇ္ဇိတဗ္ဗက၊ လဇ္ဇိတာယေ၊ (အလဇ္ဇိတာယ၊ အလဇ္ဇိတာယေ၊) လဇ္ဇီယတိ–(နာမဓာတု။)

လဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [✓ လဇ္ဇ+အ+အာ] လဇ္ဇ–လဇ္ဇနေ၊ မောဂ္ဂလ္လာနဓာတု။ လဇ္ဇတိ ပါပါတိ–လဇ္ဇာ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၈။ ရှက်ခြင်း၊ မကောင်းမှုမှ လန့်ကြောက်ခြင်း။

လဇ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [✓ လဇ္ဇ+တ] လဇ္ဇ–ပိဋ္ဌေ၊ ပိဋ္ဌော လဇ္ဇာဝ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄၇။ ရှက်ခြင်းရှိသော၊ ရှက်အပ်သော။

လဇ္ဇု ၊ တိ ၊ [✓ လဇ္ဇ+ဥ] ရှက်တတ်သူ။ လဇ္ဇဝ၊ ရှက်တတ်သူ၏အဖြစ်၊ (မဒ္ဒဝ–ကဲ့သို့ စီရင်။)

လဋ

ဘူ= ဗာလျေ ဥတ္တိသု–မိုက်မဲတွေဝေခြင်း, စကားဆိုခြင်းတို့၌။ လဋတိ၊ လဋကော၊ သူယုတ်။ လဋ္ဌကိကာ၊ ဗီလုံးငှက်။

လဍ

ဘူ= ဗာလျေ ဥတ္တိသု–မိုက်မဲတွေဝေခြင်း, စကားဆိုခြင်းတို့၌။ လဍတိ၊ လဍကော၊ သူယုတ်။ လဍ္ဌကိကာ၊ ဗီလုံးငှက်။

လဎ

စု+ဘူ= ဇိဂုစ္ဆန ဥက္ခိပေသု–စက်ဆုပ်ခြင်း, မြှောက်ချီလွှင့်ပစ်ခြင်းတို့၌။ လဏ္ဍတိ၊ လဏ္ဍယတိ။

ဩလဏ္ဍတိ ။ [အဝ ✓ လဎိ+အ+တိ] မြှောက်ပစ်၏။

လဏ္ဍ ၊ န ၊ [✓ လဎိ+အ] လဎိ–ဇိဂုစ္ဆနေ၊ လဏ္ဍိတဗ္ဗော ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ–လဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ မစင်၊ ကျင်ကြီး။ လဎိတဗ္ဗံ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ–။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

လေဏ္ဍ ၊ န ၊ [✓ လဎိ+ဏ] မစင်။

လတ

ဘူ= ဃာတေ–ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ လတတိ။

http://www.dhammadownload.com

လတာ ၊ ထိ+နှ ၊ [✓ လတ+အ+အာ] နွယ်၊ သစ်ခက်။ လတတိ ဝေဠယတီတိ–လတာ။ (ကောတ္ထုဘ။)

လပ

ဘူ= ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ–ပီပြင်ထင်ရှား ပြောစကား၌။

ဝိပုဗ္ဗော= ဝိလာပေ–မြည်တမ်းငိုကြွေးခြင်း၌။

ပပုဗ္ဗော= အနတ္ထကေ–အနက်မရှိသော စကားကို ပရမ်းပတာ ဆိုခြင်း၌။

အာပုဗ္ဗော= အာမန္တနေ–ခေါ်ဆိုခြင်း၌။

သံပုဗ္ဗော= သလ္လာပေ–အချင်းချင်း အဆင့်ဆင့် ပြောဆိုခြင်း၌။

အပပုဗ္ဗော= အညထာဝစနေ–အမှားအချော်ကို ဆိုခြင်း၌။

အနုပုဗ္ဗော= မုဟုံဝါကျေ–အဖန်တလဲလဲဆိုခြင်း၌။

ဥပုဗ္ဗော= ဝိကတ္ထနေ–ပလွားဝါကြွား၍ ဆိုခြင်း၌။

(နံ ကာမကာမာ လပယန္တိ သန္တော။ ဓမ္မ၊ ၂၅-ကို ထောက်က စုရာဒိ–ဆိုသော သဒ္ဒနီတိစကားကို အမှားမဆိုသင့်ပါ။)

လပတိ ။ [✓ လပ+အ+တိ] ပြောဆို၏။ လပ၊ လပက၊ လပေတဝေ၊ လပိတုံ၊ လပန္တ၊ လပန၊ လပနက၊ သုလပိတ၊ လပိတ၊ လာပ၊ လာပိနီ၊(ဏီ)၊ လပယတိ၊ လပါပေတိ၊(ကာ)၊ လပါပေတုံ၊ လပါပန၊ လပါပနက၊ လာပန။

လပန ၊ နှ ၊ [✓ လပ+ယု] လပ–ဝစနေ၊ ကရဏေ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆ဝ။ ခံတွင်း။ **လပနဇ** [လပန ✓ ဇန+ကို] လပနေ မုခေ ဇာယတီတိ–လပနဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၁။ သွား။

လပိတ ၊ နှ ၊ [✓ လပ+တ] လပ–ဝစနေ၊ လပိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁ဝ၅။ စကား။ တိ ။လပ–ဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၅။ ပြောဆိုအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

လာလပတိ ။ [✓ လပ+အ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၇ဝ–ကိုရှု၊ အလွန်အကျူး အထူးပြောဆို၏၊ စကားများ၏၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်း၏။ လာလပန္တ ။

လာလပွ ၊ ပု ၊ [✓ လပ+ဏျု] အဖန်ဖန် ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း၊ စကားများခြင်း။

လာလပွတိ ။ နာမဓာတု ။ [လာလပွ+ဏ္ဍ+တိ] ဏ္ဍ–ကို ဧ, ဧ–ကို အယ–ပြု၊ ယ–ကိုချေ၊ စကားများ၏၊ အဖန်ဖန်ငိုကြွေးမြည်တမ်း၏။ လာလပွန္တ၊ လာလပွမာန၊ လာလပွနာ၊ လာလပွာယနာ၊ လာလပွာယိတ၊ လာလပွိတ။

ဝိလပတိ ။ [ဝိ ✓ လပ+အ+တိ] ငိုကြွေးမြည်တမ်း၏၊ အထူးထူးမြည်တမ်း–ယောင်ယမ်း၏။ ဝိလပိတွာ၊ ဝိလပန္တ၊ ဝိလပမာန၊ ဝိလာပေတွာ၊ ဝိလပန၊ ဝိလပိတ၊ ဝိလာပ၊ ဝိလာပန။

ပလပတိ ။ [ပ ✓ လပ+အ+တိ] ပရမ်းပတာပြော ဆို၏၊ အဖျင်းပြော၏။

အာလပတိ ။ [အာ ✓ လပ+အ+တိ] ရှေးရှုပြောဆို၏၊ ခေါ်၏၊ မေး၏။ အာလပန၊ အာလပန္တ၊ အာလပိတ၊ အာလပိတဗ္ဗ၊ အာလပိတုံ၊ အာလပိတွာ၊ အာလာပ၊ အလ္လာပ။

သလ္လပတိ ။ [သံ ✓ လပ+အ+တိ] တိုင်ပင်ပြောဆို၏၊ စုပေါင်းပြောဆို၏။ သလ္လပိတွာ၊ သလ္လပန္တ၊ သလ္လပမာန၊ သလ္လပန၊ သလ္လပိတ၊ သလ္လာပ၊ သလ္လာပက။

အပလပတိ ။ [အပ ✓ လပ+အ+တိ] ရှောင်လွှဲပြော ဆို၏။

အနုလာပ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ လပ+ဏ] အနု ပုနပ္ပုနံ လာပေါ–အနုလာပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၃။ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောခြင်း။

အနုလ္လပန ၊ ထိ+နှ ၊ [အနု(+ဥ) ✓လပ+ယု] စွပ်စွဲ ပြောဆိုခြင်း။ [နှ+ဥလ္လပန] ဝါကြွားပလွား မပြောကြားခြင်း။ အနုလ္လပန္တ ။

အာလာပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ လပ+ဏ] အာဒိမှိ လာပေါ–အာလာပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၃။ အာဒိတော လာပေါ–အာလာပေါ။ မဒ္ဒီ–၂၊ ၂၉။ ချစ်ဖွယ်သာယာ ဦးစွာ ပြောဆိုအပ်သော–စကား၊ နှုတ်ဆက်စကား။

ဥပလာပေတိ ။ [ဥပ ✓ လပ+ဏော+တိ] ဖြားယောင်း၏၊ သွေးဆောင်၏၊ ချော့မော့ပြောဆို၏။ ဥပလာပန။

ဥလ္လပတိ ။ [ဥ ✓ လပ+အ+တိ] ဝါကြွားပြောဆို၏၊ မြှောက်ပင့်ပြောဆို၏။ ဥလ္လပိတွာ၊ ဥလ္လပန၊ (ဥလ္လပိယတိ၊ –အပ်၏။)

အဘိလပတိ ။ [အဘိ ✓ လပ+အ+တိ] မြွက်ဆို၏၊ ဟောပြော၏။ အဘိလပန၊ အဘိလပိတ၊ အဘိလပိတဗ္ဗ၊ အဘိလာပ၊ အဘိလပိယတိ၊ အဘိလပွတိ၊(ကမ္မ)၊ အဘိလာပန၊(ကာ)။

http://www.dhammadownload.com

ကောလမ္ဘ ၊ ပု ၊ [က ✓ လပ+အ] ကေန အဂ်ိနာ လပတီတိ–ကောလမ္ဘော, အသောတ္တံ, နိဂ္ဂဟီတာဂမော, ဗတ္တဉ္စ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

သမာလပတိ ။ [သံ+အာ ✓ လပ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ပြောဆို၏၊ ချစ်ဖွယ်ချိုသာ ကောင်းစွာပြောဆို၏။ သမာလပန္တ၊ သမာလပန။

သမုလ္လပတိ ။ [သံ+ဥ ✓ လပ+အ+တိ] နှီးနှောပြောဆို၏၊ ပြောဆိုဆွေးနွေး၏၊ ဘက်စုံမြောက်ပင့်ပြောဆို၏။ သမုလ္လပိတွာ၊ သမုလ္လပန္တ၊ သမုလ္လပမာန၊ သမုလ္လပေတိ၊ သမုလ္လပန၊ သမုလ္လပိတ၊ သမုလ္လာပ။

ဝိပ္ပလပတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ လပ+အ+တိ] ငိုကြွေးမြည်တမ်း၏၊ ကယောင်ချောက်ချား ပြောဆို၏၊ ကလန်ကဆန် ပြောဆို၏။ ဝိပ္ပလပ၊ ဝိပ္ပလပိတွာ၊ ဝိပ္ပလပန္တ၊ ဝိပ္ပလပမာန၊ ဝိပ္ပလပေန္တ၊ ဝိပ္ပလာပယမာန၊ ဝိပ္ပလပန၊ ဝိပ္ပလပိတ၊ ဝိပ္ပလာပ၊ (ဝိရူပေါ ပလာပေါ–ဝိပ္ပလာပေါ။ အဘိဒ္ဓ–၂၊ ၉၈။)

ပစ္စာလပတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ လပ+အ+တိ] ပြန်ခေါ်၏၊ တုံ့ပြန်ပြောဆို၏၊ ပြန်ပြော၏။

သံဝိလာပ ၊ ပု ၊ [သံ+ဝိ ✓ လပ+ဏ] ဆူညံသံ၊ ထစ်ချုန်းသံ။

သမ္ဖပ္ပလာပ ၊ ပု+န ၊ [သမ္ဖ+ပ ✓ လပ+ဏ] သံသုခံ ဟိတဉ္စ ဖလတိ ပဟရတိ ဝိနာသေတီတိ–သမ္ဖံ၊ သမ္ဖံ ပလပတိ ဧတေနာတိ–သမ္ဖပ္ပလာပေါ။ သီဋီသစ်–၁၊ ၃၃၈။ [သံ ✓ ဖာ+ဏ] ဖာ–ဖာလနေ၊ သံ ဟိတံ သုခဉ္စ ဖာတိ ဖာလေတိ ဘိန္ဒတီတိ–သမ္ဖံ၊ [သမ္ဖ+ပ ✓ လပ+ဏ] သမ္ဖံ နိပ္ပလဝစနံ ပလပတိ ဧတေနာတိ–သမ္ဖပ္ပလာပေါ။ ဧဒို။ အကျိုးမရှိ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကိုပြောဆိုကြောင်း(စေတနာ)။ –ခြင်း။

သမ္ဖပ္ပလာပီ ၊ တိ ၊ [သမ္ဖ+ပ ✓ လပ÷ဏီ] အကျိုးမရှိ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို ပြောဆိုတတ်သူ။
[သမ္ဖပ္ပလာပ+ဤ] အကျိုးမရှိ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းရှိသူ။

လဗိ၊ လမ္ဘ

ဘူ= အဝသံသန သဒ္ဒေသု–အောက်သို့ကျခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။ လမ္ဘတိ။
အာပုဗ္ဘော=၊ အဝလမ္ဘနေ–မှီတင်းခြင်း၌၊ အားပြုဆွဲမှီခြင်း၌။ အာလမ္ဘတိ။
ဝိပုဗ္ဘော= ဝိလမ္ဘနမှီ–နောက်ဆွဲလေးနှေးခြင်း၌။

လမ္ဘတိ ။ [✓ လဗိ+အ+တိ] တွဲလျားကျ၏၊ တွဲလျားချိတ်ဆွဲ၏။ လမ္ဘိတွာ၊ လမ္ဘမာန၊ လမ္ဘေတွာ၊ လမ္ဘ၊ လမ္ဘက၊ လမ္ဘန၊ လမ္ဘိတ၊ (လမ္ဘ၊ တွဲလျားကျသော၊ ရှည်သော။ လမ္ဘီ= လမ္ဘ+ဤ)

အဝလမ္ဘတိ ။ [အဝ ✓ လမ္ဘ+အ+တိ] တွဲရွဲရွဲဆွဲ၏၊ တွဲလျားကျ၏။ အဝလမ္ဘိတွာ၊ အဝလမ္ဘ၊ (မှီ၍, မှီခို၍, အမှီပြု၍။) အဝလမ္ဘန၊ အဝလမ္ဘိတ၊ အဝလမ္ဘိနီ။

ဩလမ္ဘတိ ။ [အဝ ✓ လမ္ဘ+အ+တိ] တွဲလျားကျ၏။ ဩလမ္ဘ၊ ဩလမ္ဘက၊ ဩလမ္ဘန၊ ဩလမ္ဘနက၊ လက်တင်ပါသောထိုင်ခုံ။

ဝိလမ္ဘတိ ။ [ဝိ ✓ လဗိ+အ+တိ] အချိန်ဆွဲ၏၊ ဆိုင်းငံ့ထား၏၊ (အနည်းငယ်ကြာမြင့်စေ၏၊) တွဲလျားဆွဲ၏၊ ချိတ်ဆွဲ၏။ ဝိလမ္ဘက၊ ဝိလမ္ဘိတွာ၊ ဝိလမ္ဘန္တ၊ ဝိလမ္ဘမာန၊ ဝိလမ္ဘန၊ ဝိလမ္ဘိတ၊ ဝိလမ္ဘီ။

ကလမ္ဘုက ၊ ပု ၊ [က ✓ လမ္ဘ+ကု] ကေ ဧလေလမ္ဘတီတိ–ကလမ္ဘုကော၊ ကု၊ အဿု၊ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၈။ အ–ကို ဥ–မပြုက ကလမ္ဘက၊ ကန်စွန်း။

ကာရဏေလ္လ ၊ ပု ၊ [ကု ✓ လဗိ+ဏ္ဍလ္လ] တိတ္တရသတာယ ကုစ္ဆိတာကာရေန လမ္ဘတီတိ–ကာရဏေလ္လော၊ ဥဿာတ္တံ၊ ရတ္တံ၊ ဏ္ဍလ္လော၊ ကုပုဗ္ဘော လဗိ–အဝသံသနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉၆။ ကြက်ဟင်းခါး။

ကောလမ္ဘ ၊ ပု ၊ [က+အဝ ✓ လဗိ+ဏ] ကေ အဂ်ိမှိသြလမ္ဘတီတိ–ကောလမ္ဘော၊ လဗိ–အဝသံသနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၆။ ထမင်းအိုး။

အဝိလမ္ဘိတ ၊ န ၊ [န+ဝိ ✓ လဗိ+တ] နဝိလမ္ဘီယတိ နသြဟီယတီတိ–အဝိလမ္ဘိတံ၊ လဗိ–အဝသံသနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀။ အလျင်အမြန်၊ လျင်မြန်ခြင်း။

အဘိလမ္ဘတိ ။ [အဘိ ✓ လဗိ+အ+တိ] တွဲလျားကျ၏။ အဘိလမ္ဘန္တ၊ အဘိလမ္ဘိတ။

အလ္လောလမ္ဘတိ ။ [အဓိ+အ ✓ လဗိ+အ+တိ] တွဲလျားကျလာ၏၊ တွဲရွဲရွဲကျလာသကဲ့သို့ ထင်၏။

အဘိပ္ပလမ္ဘတိ ။ [အဘိ+ပ ✓ လမ္ဘ+အ+တိ] လွမ်းမိုး၍ကျ၏၊ ထင်လာ၏။ အဘိပ္ပလမ္ဘန။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပွလမ္ဘတိ ။ [ဝိ+ပ ✓လဗိ+အ+တိ] လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းဏ၊ ။ ဝိပွလမ္ဘက၊ ဤအနက်၌–ဝိပွလမ္ဘတိ၊ ဝိပွလမ္ဘက–သာ ပါဠိမှန်ဖြစ်သင့်သည်။ ဝိပွလမ္ဘ၊ (အချိန်ဆွဲထားခြင်း၊ ဆိုင်းတွ–လေး–နှေးခြင်း၊ ငံ့လင့်ခြင်း။)

အာလမ္ဘတိ၊ အာလမ္ဘေတိ ။ [အာ ✓လဗိ+အ+တိ] အာရုံပြု၏၊ တက်၏၊ ဆွဲကိုင်၏။ အာလမ္ဘ၊ (အာရုံ။) အာလမ္ဘက၊ (အာရုံပြုတတ်သော၊ ဆွဲကိုင်အပ်သော။) အာလမ္ဘဏ၊ အာလမ္ဘန၊ အာလမ္ဘနီ၊ (ထီ)၊ အာလမ္ဘနီယ၊ အာလမ္ဘမာန၊ အာလမ္ဘိတ၊ အာလမ္ဘိတဗ္ဗ၊ အာလမ္ဘိတုံ၊ အာလမ္ဘိတွာ၊ အာလမ္ဘီယတိ၊ (ကမ္မကြို)၊ အာလမ္ဘိယမာန။

အာလမ္ဘ ၊ ပု ၊ [အာ ✓လဗိ+ဏ] စိတ္တစေတသိကေဟိအာလမ္ဘိယန္တေ တိ–အာလမ္ဘ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၄။ အာရုံ။

အာလမ္ဘဏ ၊ နာ ၊ [အာ ✓လဗိ+ယု] စိတ္တစေတသိကာဧတ္ထ အာဂန္တွာ လမ္ဗန္တိတိ–အာလမ္ဘဏံ၊ လဗိ–အဝသံသနေ၊ ယု။ သူစီ။ အာရုံ။

အာရမ္ဘဏ ၊ နာ ၊ [အာ ✓လမ္ဘ+ယု] လ–ကို ရ, ဗ–ကို မ–ပြု၊ အာရုံ။

အလာဗူ၊ အလာဗု၊ လာဗု ။ [အာ ✓လမ္ဘ+ဥ] လမ္ဘ–အဝသံသနေ၊ အာပုဗ္ဗော, သံယောဂါဒိလောပ ဒီဃ ရဿာ၊ အာလမ္ဘတိ အဝသံသတီတိ–အလာဗူ=ကုမ္မီ၊ သံယုတ်အစ မ–ကို ချေ၊ လ–ကို ဒီဃပြု၊ အာ–ကို ရဿပြု။ မောဂ်–၇၊ ၄။ ဗူးသီး။

[နာ ✓လမ္ဘ+ဥ] နာ–ပုဗ္ဗော လမ္ဘ–အဝသံသနေ၊ ဥ၊ မလောပေါ၊ နာသ အတ္တံ၊ အလာဗု၊ အလောပေ–လာဗု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၆။ လာဗုက၊ ဗူးတောင်း။

အပါလမ္ဘ ၊ ပု ၊ [အပ+အာ ✓လမ္ဘ+အ] မှီရာ, အမှီ, နံတိုင်, နံရံ။

အပါလမ္ဘန ၊ နာ ၊ [အပ+အာ ✓လမ္ဘ+ယု] မှီရာ၊ အမှီ၊ နံတိုင်၊ နံရံ။

ဝေါလမ္ဘန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓လမ္ဘ+ယု] အဝ–ကို ဩ–ပြု၊ ဝ–လာ၊ ပျံ့နှံ့ခြင်း, သက်ရောက်–ထင်လာခြင်း။

သမောလမ္ဘိတ ၊ တိ ၊ [သံ+အဝ+လမ္ဘ+တ] ကောင်းစွာတွဲလျားကျသော၊ ညီညာစွာတွဲလျားကျသော။

သမ္မာဝလမ္ဘိတ္ဝာ ။ ကြို+ဝိ ။ [သမ္မာ+အဝ ✓လမ္ဘ+တွာ] ကောင်းစွာ အမှီပြု၍၊ –မှီငြမ်းပြု၍။

လဗ္ဘ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ လဗ္ဘတိ။

လဘ

ဘူ= လာဘေ–ရခြင်း၌၊ ဝါ–ရောက်ခြင်း၌။ လဘတိ။

အာပုဗ္ဗော= ဃာတ ဖဿေ–သတ်ဖြတ်ခြင်း, တွေ့ထိ ခြင်း၌။

ဥပ–အာပုဗ္ဗော= နိန္နာပုဗ္ဗဒုဋ္ဌဝါစာယံ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ရှေ့သွားရှိသော ပြစ်မှားသော စကား၌။

စု= အာဘဏ္ဍနေ–ကြည့်ရှုစုံစမ်းခြင်း၌။ လဘေတိ၊ လဘယတိ။

လဘတိ ။ [✓လဘ+အ+တိ] ရ၏၊ ရောက်၏၊ တွေ့ထိ၏၊ သိ၏။ လဘိတွာ၊ လဒ္ဓါ၊ လဘိတွာန၊ လဒ္ဓါန၊ လဘိတုံ၊ လဒ္ဓုံ၊ လဘန္တ၊ လဘမာန၊ လဒ္ဓိ၊ (သုလဒ္ဓိ၊) လဒ္ဓဗ္ဗ၊ လဒ္ဓဝန္တ၊ လဘန(က)၊ လဘနီယ၊ လဘိတ၊ လဘိတဗ္ဗ။

လဘာပေတိ ။ ကာ ။ [✓လဘ+ဏာပေ+တိ] လဘာပေတွာ၊ လဘာပေတုံ၊ လဘာပက၊ လဘာပန၊ လဘာပိတ၊ လဘ္ဘာပေတုံ၊ လဘ္ဘာပန။

လဗ္ဘတိ ။ ကံ ။ [✓လဘ+ယ+တေ] ရအပ်၏၊ ပြည့်စုံ၏။ လဗ္ဘမာန၊ လဗ္ဘန၊ လဗ္ဘနီယ၊ လဗ္ဘနေယျ၊ လဗ္ဘိတ။

လဒ္ဓု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓လဘ+တု] ရသော(သူ)။

လဒ္ဓေယျ ၊ တိ ၊ [✓လဘ+တေယျ] ရသင့်–ရထိုက်သော။

လဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓လဘ+တ] လဘ–ပတ္တိယံ၊ လဒ္ဓံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၃။ ရအပ်သော၊ ရတတ်သော၊ ရရာဖြစ်သော၊ ရခြင်း။ (သုလဒ္ဓ။)

လဒ္ဓက ၊ တိ ၊ [✓လဘ+တ+က] လဘိတဗ္ဗန္တိ–လဒ္ဓံ၊ တော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၄။ ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော။

လဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [✓လဘ+တိ] လဘ–လာဘေ၊ တိ၊ လဒ္ဓိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယမေဝ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၁။ မိစ္ဆာအယူ။

လဗ္ဘ ၊ တိ ၊ [✓လဘ+ဏျ] ရအပ်သော၊ ရလွယ်သော။

လဘ ၊ ပု ၊ [✓လဘ+အ] ရအပ်သော။ လဗ္ဘတိ ပါပုဏီယတီတိ–လဘော။ (ဓာတ္ဝတ္ထ။)

လာဘ ၊ ပု ၊ [✓လဘ+(ဏော)+ဏ] ရစေခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ လဘ–လာဘော၊ လဗ္ဘတီတိ–လာဘော။

http://www.dhammadownload.com

မောင်-၅၊ ၄၄၊ ပဋ္ဌိ။ ရအပ်သော(လာဘ်၊) ရအပ်ပြီးသော။ (လာဘက၊ လာဘီ။)

သုလဘ ၊ တိ ၊ [သု ✓လဘ+ခ] သုခေန လဗ္ဘတေတိ-သုလဘော၊ သက်သောင့်သက်သာ ရအပ်သော၊ လွယ်လင့်တကူ-လွယ်လွယ်ကူကူ ရအပ်သော၊ ရဖို့လွယ်ကူသော၊ အလွယ်တကူ ရနိုင်သော။

ဒုလ္လဘ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓လဘ+ခ] ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သော၊ ရခြင်းငှာ ခဲယဉ်းသော၊ ရနိုင်ခဲသော။ (သုဒုလ္လဘ။)

အာလဘတော ။ [အာ ✓လဘ+အ+တော] အားထုတ်(ရာ)၏။

ဥပလဒ္ဓိ ၊ ထိ ၊ [ဥပ ✓လဘ+တိ] ဥပလဗ္ဘတိ ဝိဇာနာတိ ဇောယာတိ-ဥပလဒ္ဓိ။ မာန်ဋီ၊ ၁၅၂။ ဉာဏ်, ပညာ။

ဥပလဘတိ ။ [ဥပ ✓လဘ+အ+တိ] ရ၏၊ တွေ့၏။ ဥပလဗ္ဘ, -၍။ ဥပလဒ္ဓ၊ ဥပလဒ္ဓိ၊ ရခြင်း၊ ဆည်းပူးအပ်သောပညာ။ (ဥပလဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏၊ ကပ်၍သိအပ်၏။)

ဥပါလမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဥပ+အာ ✓လဘ+ဏ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ ကောတ္ထုဘာ။ ဥပါလဗ္ဘန၊ ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း။ လ-ကို ရ-ပြု၊ ဥပါရမ္ဘ။

လဘိ

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။

စု= ဝဏ္ဏနေ-လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းခြင်း၌။

လမ္ဘတိ ။ [✓ လဘိ+အ+တိ] ပြောဆို၏။

လမ္ဘေတိ ။ [✓ လဘိ+ဏော+တိ] ဝိပွလမ္ဘေတိ၊ ဝိပွလမ္ဘယတိ၊ လှည့်ပတ်ဖြားယောင်း၏၊ ချွတ်ယွင်းစေ၏။ လဗ္ဘန၊ -ခြင်း။ ဝိပွလမ္ဘေတုံ၊ ဝိပွလမ္ဘန၊ ဝိပွလမ္ဘက၊ ဝိပွလဒ္ဓ၊ ပလဗ္ဘေတိ၊ ပလဗ္ဘယတိ။

လမ

ဘူ= ဟိံသနေ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ လမတိ။

လဏ္ဍ ၊ ပု+န ၊ [✓လမ+ဍ] လမ-ဟိံသာယံ၊ လမတိ ဟိံသတိ သုစိဘာဝန္တိ-လဏ္ဍော= ဝစ္စံ။ မောဂ်-၇၊ ၅၈။ (ကျွဲနွား-စသည်တို့၏)ချေး၊ မစင်၊ ကျင်ကြီး။

လာမ ၊ တိ ၊ [✓လမ+ဏ] တင့်တယ်-စံပယ်သော။

လာမက ၊ တိ ၊ [✓လမ+ကွ] လမ-နိန္ဒာယံ၊ ကွ။ မာန်ဋီ၊ ၆၉၉။ ယုတ်ညံ့သော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ မကောင်းသော။ ထိဋ္ဌ လာမကာ၊ လာမိကာ။

လယ

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ လယတိ။

လယ ၊ ပု ၊ [✓ လယ+အ] လယတိ ဂစ္ဆတီတိ-လယော။ မာန်ဋီ၊ ၆၇။ ဆယ်ခဏကြာသောအချိန်၊ (လက်ဖျစ်ဆယ်တွက်ခဏ၊) လယ-သာမျဂတီသု၊ အာဓာရေ အပစ္စယော။ မာန်ဋီ၊ ၁၃၇။ သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း-စသော အမှုအရာတို့၏ ညီညွတ်ခြင်း၊ စည်းချက်ဝါးချက်ကိုက်အောင် သီဆိုခြင်း၊ တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်း။

လယန ၊ န ၊ [✓ လယ+ယု] စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ အာရုံ၌ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း။

အာလယတိ ။ [အာ ✓ လယ+အ+တိ] မှီဝဲ၏၊ ငြိကပ်၏။

အာလယ ၊ ပု+န ၊ [အာ ✓ လယ+အ] လယ-ဂတိယံ၊ အာ ပုနပ္ပုနံ လယတျာရမ္မဏေသူတိ-အာလယော၊ ပုနပ္ပုနံ လယတိ သံသိလေသတိ ယေနာတိဝါ-အာလယော။ မာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ စွဲလမ်းတတ်သော၊ ငြိကပ်တွယ်တာကြောင်းဖြစ်သော၊ တဏှာ၊ လောဘ၊ စွဲလမ်းအပ်, ငြိကပ်-တွယ်တာအပ်သော (ဝတ္ထုကာမ, အာရုံငါးပါး)။

ဝတ္ထုလေယျက ၊ ပု ၊ ဝတ္ထုလေယျကောတိ သမုဒိတနာမံ။ [✓လယ+ဏော+ကွ] လယ-သာယျေ၊ လယာပေတိ သဗ္ဗဒေသေတိ-လေယျကော၊ ကွ၊ အဿေ။ [ဝတ္ထု+လေယျက] ဝတ္ထု စ သော လေယျကော စာတိ-ဝတ္ထုလေယျကော၊ မုံဟင်း။ မာန်ဋီ၊ ၅၉၇။ မြူပင်။

လလ

စု= ကွ ဆ္ဆာယံ-အလိုရှိခြင်း၌။ လလေတိ၊ လလယတိ။

ဘူ= ဝိလာသေ-တင့်တယ် စံပယ်ခြင်း၌။ လလတိ။

လလနာ ၊ ထိ ၊ [✓လလ+ယု+အာ] လလ-ဝိလာသေ၊ နန္ဒာဒီဟိ ယု၊ လလ-ကွ ဆ္ဆာယန္တိ စုရာဒိဂဏော ဝါ ယု။ မာန်ဋီ၊ ၂၃၁။ မိန်းမ။

http://www.dhammadownload.com

ကုလာလ ၊ ပု ၊ [ကု √ လလ+ဏ] ကုံ လလယတိ ဣစ္ဆတီတိ–ကုလာလော၊ လလ–ဣစ္ဆာယံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၇။ အိုးထိန်းသည်၊ အိုးလုပ်သမား။

လလိတ ၊ တိ ၊ [√ လလ+တ] လလိယတေတိ–လလိတံ။ ဓာတွတ္ထ။ တင့်တယ်-စံပယ်သော၊ မြူးထူးပျော်ပါး ကစားသော။

လာလ၊ လာဋ ၊ တိ ၊ [√ လလ+ဏ] မိုက်မဲသော၊ နုံ–အသော။

လာလက၊ လာဋက ၊ တိ ၊ [√ လလ+ဏ္ဍု] မိုက်မဲသော၊ နုံ–အသော။

လာလာ ၊ ထီ ၊ [√ လလ+ဏ+အာ] လလ–ဣစ္ဆာယံ၊ ဣတ္ထိယမာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ တံတွေး၊ သွားရည်။

လာလိတ ၊ တိ ၊ [√ လလ+ဏေ+တ] ရွှင်မြူးစေအပ်သော၊ ချော့မြှူအပ်သော။

လီလာ၊ လီဋာ ၊ ထီ ၊ [√ လလ+အ+အာ] တင့်တယ်–စံပယ်ခြင်း။ လီဋာယန္တ ။ [လီဋာ+အာယ+အန္တ] နာမကြိယာ။ တင့်တယ်-စံပယ်စေသော၊ တင့်တယ်–စံပယ်ခြင်းကို ပြုသော။

လုလာယ ၊ ပု ၊ [√ လလ+အယ] လလ–ဣစ္ဆာယံ၊ ဥဒကံ လလတီတိ–လုလာယော၊ နိပါတနာအယော, အသု စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၆။ ကျွဲ။

မာလာ ၊ ထီ+နာ ၊ [မာ √ လလ+ကွိ+အာ] မာ ဘမရာ လလန္တိ ကီဋန္တိ အဘိရမန္တိ ပိဝနေန ဧတ္ထာတိ–မာလံ။ ဧဋီ။ ပန်း၊ ပန်းကုံး။ (ဤသည်ကိုပင် အထောက်အထားပြု၍ ပုဒ်စစ်ဆရာက မာလာ သဒ္ဒါကို ထီ+နာ–ဟု ယူထားဟန် တူပါသည်။)

လသ

ဘူ+ဒိ= ကန္တိယံ–လိုချင်နှစ်သက်ခြင်း၌။ လသတိ၊ လဿတိ။

စု= သိပ္ပယောဂေ–အတတ်နှင့်ယှဉ်ခြင်း၌၊ ဝါ–နည်းပေးခြင်း၌။ လာသေတိ၊ လာသယတိ။

ဘူ= သိလေသ ဒိတ္တိ ကီဋာသု–စေးငြိခြင်း, ထွန်းပခြင်း, ကစားပျော်မြူးခြင်းတို့၌။

ဥပုဗ္ဗော= ဟာသေ–ရယ်ရွှင်ခြင်း၌။

ဝိပုဗ္ဗော= ဝိလာသနေ–စံပယ်ကွန့်မြူးခြင်း၌၊ (အတတ်ကို ပြခြင်း၌။)

လာသေတိ ။ [√ လသ+ဏေ+တိ] မြူးထူးစံပယ်၏၊ (ဆို, တီး က–ပြ၏။) လာသေန္တ၊ လာသိတ။

ဝိလသတိ ။ [ဝိ √ လသ+အ+တိ] ရွှင်မြူး၏၊ တင့်တယ်စံပယ်၏၊ တောက်ပ၏။ ဝိလသန္တ၊ ဝိလသမာန၊ ဝိလာသ၊ ဝိလာသီ (ဝိလာသိနီ၊ ပြည့်တန်ဆာမ။) ဝိလာသိတ၊ ဝိလာသေန္တ၊ ဝိလာသေတွာ။

လသ ၊ ပု ၊ [√ လသ+အ] အစေး၊ ကော်။

လသီ ၊ ထီ ၊ [လသ+ဤ] ဦးနှောက်။

လသိကာ ၊ ထီ ၊ [√ လသ+ကိက+အာ] မောဂ်–၇၊ ၂၂–ဖြင့် ကိကပစ္စည်းသက်၊ အစေး။

လသုဏ ၊ ပု+နာ ၊ [√ လသ+ယု] အ–ကို ဥ၊ နာ–ကို ဏ–ပြု။ တစ်နည်း= [ရသ+ဦန] အမွှိလေနေကေန ရသေန ဦနတာယ–လသုဏံ၊ ရ–ကို လ၊ ဦ–ကို ရဿ၊ နာ–ကို ဏ–ပြု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၅။ ကြက်သွန်ဖြူ။

လာလသာ ၊ ထီ+ပု ၊ [√ လသ+အ+အာ] လသ–ကန္တိယံ ပုနပ္ပုနံ အတိသယံ ဝါ လသတီတိ–လာလသာ၊ ဒွိတ္တံ၊ အဿာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ လွန်ကဲသောတဏှာ။

လာသန ၊ နာ ၊ [√ လသ+ယု] လသျတေ–လာသနံ၊ လသ–ကန္တိယံ၊ လသိတဗ္ဗန္တိ ဝါ–လသနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၀။ ကခြင်း။

ကလာပ ၊ ပု ၊ [က √ လသ+ဏ] ကော မယူရော လသတိ ယေန–ကလာပေါ၊ ဏော၊ သဿ ပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၅။ ဥဒေါင်းမြီးစည်း။

ပလာသ ၊ ပု ၊ [ပ √ လသ+ဏ] လသ–ကန္တိယံ၊ အတိသယေန လသျတေတိ–ပလာသော၊ ပါလာသောတိ ပါဌေ တု ရဿဿ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၇။ စိမ်းသောအဆင်း။ နာ ။လသ–ကန္တိယံ၊ ပကာရေန လသတီတိ–ပလာသံ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၃။ သစ်ရွက်။ ပု ။ပေန ဝါတေန လသတိ သတဏ္ဍုလဓညတော အပဂစ္ဆတီတိ–ပလာသော၊ အတဏ္ဍုလော တစမတ္တဓညောတိ အတ္ထော။ ဧဋီ။ စပါးဖျင်း၊ စပါးမှော်။

ဝိလာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ လသ+ဏ] ဝိပုဗ္ဗ လသဓာတုမှာ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄။ စံပယ်ခြင်း၊ (ချစ်သူအနီးသို့

http://www.dhammadownload.com

သွားသောအခါ အကြည့်အရှု အသွားအလာတို့၏ ဖောက်ပြန်မှု။)

ဥလ္လသန ၊ နာ ၊ [ဥ ✓ လသ+ယု] ရယ်ရွှင်ခြင်း၊ ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း။

ဥလ္လသိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ လသ+တ] ပျော်ရွှင်သော၊ မြူးထူးသော၊ တောက်ပသော။

လာသ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ လသ+ဏ] မြူးထူးပျော်ပါးကစားခြင်း။

လာသိကာ၊ လာသိယာ ၊ ထီ ၊ [✓ လသ+ဏ္ဍု+အာ] သီဆိုတတ်သူ၊ အဆိုတော်၊ ကချေသည်။

အကိလာသု ၊ ပု ၊ [ကိ ✓ လသ+ဏု] လသ-ကန္တိယဲ၊ အပ္ပဲ လာသတီတိ-ကိလာသု၊ ဏု၊ အပ္ပတ္ထ ဝါစကောယဲ ကိ သဒ္ဒေါ။ ကိလာသု၊ အနည်းငယ် သာ နှစ်သက်သူ၊ နှစ်သက်မှုနည်းသူ၊ စိတ်ဝင်စားမှုနည်းသူ၊ စိတ်မဝင်စားသူ၊ (ကြောင့်ကြမဲ့နေသူ၊) [နာ+ကိလာသု] နာ ကိလာသု-အကိလာသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ကြောင့်ကြမဲ့မနေသူ။

အလသ ၊ ပု ၊ [နာ ✓ လသ+အ] နာ လသတိ ကိဉ္စ တိတိ-အလသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ပျင်းရိသူ။

အဘိလာသ ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓ လသ+ဏ] အဘိမုခံ ကတွာ လသတိ ယေနာတိ-အဘိလာသော၊ လိုချင်တောင့်တကြောင်း၊ သာယာတပ်မက်ကြောင်း(တဏှာ, ရာဂ, လောဘ)၊ လိုချင်တပ်မက်ခြင်း။

အဘိလာသာပိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ လသ+ဏာပေ+တ] ထွက်စေအပ်သော, နှင်ထုတ်အပ်သော။

အလသက ၊ ပု ၊ [နာ ✓ လသ+အ] သမာသန္တ က-လာ၊ အစာမကြေရောဂါ။

လဥ

ဘူ= ဝိလာသုက္ခေပ ဇိဂုါစလန ပီဠနေသု-စံပယ်ကွန့်မြူးခြင်း, မြှောက်လွှင့်ခြင်း, လျှာလှုပ်ခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်း တို့၌။ လဥတိ။

လဥ-ဥပသေဝါယံ။ မောဂ်-၅၊ ၁၅၊ ပဋ္ဌိ။

စု= ခေပ ဏှာပနစ္ဆန္ဒ ပါလေသု-ပစ်ပယ်ခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်း, စင်စစ်စောင့်ရှောက်ခြင်း(အလိုလိုက်ခြင်း)တို့၌။ လာဥေတိ၊ လာဥယတိ။

ဥပလဥ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ လဥ+အ] မြူးထူးသော၊ စံပယ်ကွန့်မြူးသော။

ဥပလာဥေတိ ။ [ဥပ ✓ လဥ+ဏော+တိ] စံပယ်ကွန့်မြူးစေ၏၊ အလိုလိုက်၏၊ ဖြားယောင်း၏၊ ချော့မော့၏။ ဥပလာဋိတ။

လဥတိ ။ [✓ လဥ+အ+တိ] စံပယ်၏၊ မွေ့လျော်၏။ လဋိတုံ၊ လဥ္ဆာ၊ လဥမာန၊ လဥန၊ လဋိတ။

လာဥက ၊ တိ ၊ [✓ လဥ+ဏ္ဍု] မိုက်မဲသော၊ နုံအသော၊ ပျက်ချော်သော။

လာဥေတိ ။ [✓ လဥ+ဏော+တိ] မြှောက်ပင့်၏၊ ရွှေ့ပြောင်း၏၊ လှုပ်၏၊ ဖြစ်စေ၏။ လာဥေဉ္ဆ။

အပလာဥေတိ ။ [အပ ✓ လဥ+ဏော+တိ] ဖြားယောင်းသွေးဆောင်(၍ ခေါ်ယူ)၏၊ -အလိုလိုက်၏။ အပလာဥေဉ္ဆ၊ အပလာဥန၊ အပလာဥေတဗ္ဗ။

လာ

ဘူ= အာဒါနေ-ယူခြင်း၌။ လာတိ။

လာတိ ။ [✓ လာ+အ+တိ] ယူ၏။ လာပေတိ၊ လာန၊ လာတ၊ လာတဗ္ဗ။

လတာ ၊ ထီ ၊ [✓ လာ+တ+အာ] လာ-အာဒါနေ၊ တော၊ ရသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၂။ သစ်ခက်၊ နွယ်။

လာခါ ၊ ထီ ၊ [✓ လာ+ခ+အာ] လာ-အာဒါနေ၊ ခေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၅။ ချိပ်။

လာလာ ၊ ထီ ၊ [✓ လာ+အလ+အာ] လာ-အာဒါနေ-အလော၊ ကျတ္ထိယမာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ တံတွေး၊ သွားရည်။

ဝစ္ဆလာ ၊ ထီ ၊ [ဝစ္ဆ ✓ လာ+အ+အာ] ဝစ္ဆံ လာတိတိ-ဝစ္ဆလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၈။ သားခင်သောနွားမ။

ဝါမန ၊ ပု ၊ [ဏှာမ+နာ ✓ လာ+အ] ဏှာမပပ္ဓာဏံ နာ လာတိတိ-ဝါမနော၊ နေရတ္တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၉။ ပုကွသောသူ။

ဝေလာ ၊ ထီ ၊ [ဝိနာသ ✓ လာ+အ+အာ] ဝိနာသံ လာတိတိ-ဝေလာ၊ ဝဏ္ဏလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆။ အချိန်၊ အခါ။

ကမဏ္ဍလု ၊ ပု+နာ ၊ [ကမဏ္ဍ ✓ လာ+ဥ] ကဿ ဧလဿ မဏ္ဍော ပသန္နဘာဝေါ-ကမဏ္ဍော၊ တံ လာတီတိ-ကမဏ္ဍလု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၃။ ရေကရား။

ကလလ ၊ ပု+နာ ၊ [ကလ ✓ လာ+ဏ] ကလံ ဧရတံ လာတီတိ-ကလလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၉။ ကလလ ရေကြည်။

ကလိလ ၊ တိ ၊ [ကလိ ✓ လာ+အ] ကလိ လာတီတိ-ကလိလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၉။ ရှုပ်ထွေးသော၊ ခက်ခဲသော။

http://www.dhammadownload.com

ကဋ္ဌာယ ၊ ပု ၊ [က √လာ+ယ] ကံ ဝါတံ လာတီတိ–ကဋ္ဌာယော၊ ဋ္ဌတ္တံ၊ ကလာယမ္ပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၁။ ကုလားပဲ၊ (စားတော်ပဲ။)

ကုက္ကုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ကုက္ကု √ လာ+ဏ] ဥဏ္ဍတ္တာ ကုက္ကုံ ကုစ္ဆိတံ လာတီတိ–ကုက္ကုလော၊ သောဧဝ ကုက္ကုဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ ပြာပူ။

ကုမ္ဘီလ ၊ ပု ၊ [ကုမ္ဘီ √လာ+အ] ကုမ္ဘီ–ဃဋ္ဌော၊ တံ လာတီတိ–ကုမ္ဘီလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၄။ မိကျောင်း။

ကောလီ ၊ ထီ ၊ [ကု √လာ+ဏ+ဤ] သကဏ္ဍကတ္တာ ကုစ္ဆိတံ လာတီတိ–ကောလီ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၈။ ဆီးပင်။

ကောသလ ၊ ပု ၊ [ကောသ √ လာ+ဏ] ကောသံ လန္တိ ဂဏ္ဍန္တီတိ–ကောသလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၄။ ကောသလတိုင်း။

ခလ္လာဋ ၊ ပု ၊ [ခ √ လာ+ဋ] နိက္ကေသတ္တာ ခံ တုစ္ဆံ သီသံ လာတီတိ–ခလ္လာဋော၊ ဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၁။ ထိပ်ပြောင်သူ။

စိတ္တလတာ ၊ ထီ ၊ [စိတ္တ √ လာ+ဏ] ဒေဝတာနံ စိတ္တံ လန္တိ ဂဏ္ဍန္တီတိ–စိတ္တလာ= ဒိဗ္ဗရက္ခာ။ [စိတ္တလ+တာ] တေသံ သမူဟော–စိတ္တလတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃။ သိကြားမင်း၏ စိတ္တလတာဥယျာဉ်။

တမ္ဗူလီ ၊ ထီ ၊ [တမ္ဗ √လာ+ဏ+ဤ] တမ္ဗဝဏ္ဏံ လာတီတိ–တမ္ဗူလီ၊ အသူ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၉။ ကွမ်းနွယ်။

ဝဒ္ဒလိ ၊ ထီ ၊ [ဝါရိဒ √လာ+ဣ] မိုးတိမ်အုပ်သော။

ဝဒ္ဒလိကာ ၊ ထီ+နာ ၊ [ဝါရိဒ √လာ+ဏ္ဍု] မိုးရွာခြင်း၊ မိုးစွေခြင်း။

ဝိလာတ ၊ ပု ၊ [ဝိ √လာ+တ] ထမ်းစင်၊ လှည်းပေါင်းချုပ်။

ဝါဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √လာ+အ] ဝိသေသေန အာလာတိ ဂဏ္ဍာတိ အာယုန္တိ–ဝါဋော၊ လ–ကို ဋ–ပြု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၄။ မြွေ၊ စမရီသားမြီး၊ ကြမ်းတမ်းသော၊ ခက်ထန်သော၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော။

သတ္တလိ၊ သတ္တလီ ၊ ထီ ၊ [သတ္တ √လာ+ဣ] သတ္တ ပဏာနိ မနော ဗုဒ္ဓိန္ဒြိယာနိ ဝါ လာတိ။ အမရဋီ။ ကြက်ရုံးပင်၊ မိုးစွေပန်း။

သဒ္ဒလ၊ သဒ္ဒုလ ၊ တိ ၊ [သဒ္ဒ √ လာ+အ] သဒ္ဒံ မင်္ဂလသဒ္ဒံ လာန္တိ ဘာသန္တိ ပဌန္တိ ဗြာဟ္မဏာ ယေနာတိ–သဒ္ဒလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၉။ နေစာမြက်၊ မြက်နု၊ မြက်နုတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော (ရေစပ်၊ ကမ်းနား)၊ အ–ကို ဥ–ပြု၍ သဒ္ဒုလောလည်း ရှိ၏။ ထေရဋ္ဌ–၁၊ ၁၀၆။

အလာတ ၊ နာ ၊ [နာ √လာ+တ] ဟာနိမေဝ လာတိ, နာ ဌိတိံ ဝိသေသဋ္ဌာတိ–အလာတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆။ မီးစ၊ (မီးစွဲငြိပြီးထင်း။)

အာလဝါတ ၊ နာ ၊ [အာလဝ+အာ √ လာ+အ] သမန္တတော လဝံ ဇလလဝ'မာလာတိ။ ဝါစပ္ပတိ။ သစ်ပင်ရင်း ရေကျင်း။

အာလာနာ၊ အာဋ္ဌာနာ ၊ နာ ၊ [အာ √လာ+ယု] အာလန္တျသ္မိံ, အနေန ဝါ ဗန္ဓန္တိ–အာလာနံ။ အာပုဗ္ဗော ဗန္ဓနတ္ထော လာဓာတု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၄။ ဆင်ချည်တိုင်၊ ချည်တိုင်။

အာဋ္ဌက ၊ ပု+နာ ၊ [အာ √ လာ+ဏ္ဍု] နွားခြံ၊ မြားဖြောင့်သောကျည်၊ ဆင်ချည်တိုင်။

ဥပလ ၊ ပု ၊ [ဥပ √လာ+က] ကောတ္ထုဘ။ ကျောက်၊ ကျောက်မျက်ရတနာ။

ဧဋ္ဌာလုက ၊ နာ ၊ [ဣရာ √လာ+ဥ+က] ဣရံ ဝါရိံ လာတိ တဗ္ဗာဟုလျတောတိ–ဧဋ္ဌာလုကံ၊ ဥ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၇။ ရေသွန်းသခွား။

မဒ္ဒလ ၊ ထီ+ပု ၊ [မဒ္ဒ √ လာ+အ] "မဒ္ဒ"ဣတိ သဒ္ဒံ လာတီတိ–မဒ္ဒလာ၊ လာ–အာဒါနေ၊ အ၊ မန္ဒလာတိပိ ပါဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၄။ ပတ္တလား၊ မုရိုးစည်နှင့်တူသော စည်ငယ်။

ဒဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ဒဟ √လာ+ဏ] ဒဟန္တော လာတီတိ–ဒဋ္ဌံ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်။

ဒေဟလီ ၊ ထီ ၊ [ဒေဟ √ လာ+ဏ+ဤ] ဒေဟံ လာတိ ပဝေသေနာတိ–ဒေဟလီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၀။ တံခါးခုံ။

ဒေါဟဋ ၊ ပု ၊ [ဒေါဟ √လာ+ဏ] ဒုဟ–ပပူရဏေ၊ ဒုဟနံ–ဒေါဟော, တံ လာတီတိ–ဒေါဟဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ တပ်ခြင်း, စွဲလမ်းခြင်း–တဏ္ဍာ။

ရသာလ ၊ ပု ၊ [ရသ √လာ+ဏ] ရသံ လာတီတိ–ရသာလော၊ ဒီဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၇။ သရက်။

မဟလ္လက ၊ တိ ၊ [မဟန္တ √လာ+ဏ္ဍု] အာယုမဟတ္တံ လာတီတိ–မဟလ္လကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၄။ ကြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

မဟာလိ ၊ ပု ၊ [မဟန္တ √လာ+ဣ] မဟာလိမည်သူ (ဩဋ္ဌဒ္ဓလိစ္ဆဝီမင်းသား၏ ငယ်နာမည်)။

မဟိလာ ၊ ထီ ၊ [မဟီ √လာ+အ+အာ] မဟီဝိယ သုစိံ အသုစိမ္ပိ လာတီတိ–မဟိလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀၊ ၁။ ဣ-ကို ဧ-ပြု၊ မဟေလာ၊ မိန်းမ။ မဟိဋ္ဌာ၊ ဆင်မ။

သီတလ ၊ တိ ၊ [သီတ √လာ+အ] သီတံ ဂုဏံ လာတီတိ–သီတလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆။ ချမ်း–အေးသော။

သီဝလိ ၊ ထီ+ပု ၊ [သိဝ √လာ+ဣ] သ၏မှီရာ ဣ-ကို ဤဒီဃပြု၊ သီဝလိဒေဝီမင်းသမီး၊ သီဝလိထေရ်။

သီဟဋ္ဌ ၊ ထီ+ပု ၊ [သီဟ √လာ+အ] သီဟံ လာတိ အာဒဒါတိ ဂဏ္ဍာတီတိ–သီဟဋ္ဌော၊ သီဟိုင်္ဌကျွန်းသူ ကျွန်းသား၊ သီဟိုင်္ဌကျွန်း။

ဗာဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဗဟု √လာ+တ] ဗဟုံ လာတီတိ–ဗာဋ္ဌံ၊ ဥလောပေါ, ဝဏ္ဏဝိပရိယယော စ ဟသဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁။ အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်။ သုဗာဋ္ဌ။

ဟိဂုံလ ၊ ပု+နာ ၊ [ဟိဂုံ √လာ+အ] ဟိဂုံ တဗ္ဗဏ္ဏံ လာတီတိ–ဟိဂုံလံ။ ကပ္ပဒုမ။ ဟသ်ပြဒါး။ ဟိဂုံလက၊ ဟိဂုံလိ၊ ဟိဂုံလိက–တို့လည်း ပစ္စည်းမျှသာ ထူးသည်။

ကုသလ ၊ နာ ၊ [ကုသ √လာ+အ] ကုသေန ဥာဏေန လာတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ–ကုသလံ၊ ကုသိုလ်။

ဗာလ ၊ တိ ၊ [ဒွိ √လာ+အ] ဒွေ အနတ္ထေ လာတီတိ–ဗာလော၊ ဒွိကို ဗာပြု၊ မိုက်သော၊ လူမိုက်။

ရာဟုလ ၊ ပု ၊ [ရာဟု √လာ+အ] ရာဟုဝိယ လာတီတိ–ရာဟုလော၊ ရာဟုလထေရ်။

ဂရုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဂရု √လာ+အ] ဂရုံ နာဂံ လာတိ အာဒဒါတီတိ–ဂရုဋ္ဌော။ အပ–၄–၁၊ ၃၁၅။ ဂဋ္ဌုန်။

ပဋ္ဌောလ ၊ ပု ၊ [ပဋ္ဌု √လာ+ဏ] ပဋ္ဌုံ ရသံ လာတီတိ–ပဋ္ဌောလော၊ ဥသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၅။ ဗြူးဒါး၊ ဗုံလုံခါး။

ဗဟုလ ၊ တိ ၊ [ဗဟု √လာ+အ] ဗဟူ အတ္ထေ လာတိ အာဒဒါတီတိ–ဗဟုလံ။ မောဂ်–၂၊ ၅၈၊ ပဋ္ဌိ။ အဝိဂတတဏ္ဍာယ တံ တံ ပရိက္ခာရဇာတံ ဗဟုံ လန္တိ အာဒိယန္တီတိ–ဗဟုလာ။ အံဋီ–၂၊ ၄၁။ များသော။

ဗဟုလာ ၊ ထီ ၊ [ဗဟု √လာ+အ+အာ] ဗဟဝေါ အတ္ထေ လာတီတိ–ဗဟုလာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၁။ ဖာလာ။

လာခ

ဘူ= သောသနာ'လမတ္ထေသု–ခြောက်သွေ့စေခြင်း အနက်, ဘူသန ဝါရဏ သာမတ္ထိယ–ဟူသော အလံသဒ္ဒါ၏အနက်တို့၌။ လာခတိ။

လာခါ ၊ ထီ ၊ [√လာခ+အ+အာ] လာခ–သောသနေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၅။ ချိပ်။

လာဃ

ဘူ= သာမတ္ထိယေ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ လာဃတိ။

ဥလ္လာဃ ၊ တိ ၊ [ဥ √လာဃ+အ] ရောဂတော နိဂ္ဂတဇနေ ပန ဥလ္လာဃော၊ လာဃ–သာမတ္ထိယေ၊ ဥသဒ္ဒေါယံ ရောဂဝိမုတျတ္ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၁။ နာလံထသော၊ ရောဂါပျောက်စ ဖြစ်သော၊ သိမ်မွေ့သော၊ ကျွမ်းကျင်သော၊ သန့်ရှင်းသော၊ ကြည်လင်သော။

လာဇ

ဘူ= ဘဇ္ဇန ဘဿနေသု–လှော်ချက်ခြင်း, ကျေးဇူးမဲ့စကားကို ဆိုခြင်းတို့၌။ လာဇတိ။

လာဇာ ၊ တိ ၊ [√လာဇ+အ+အာ] လာဇ–ဘဿနေ၊ ဘဿနံ–ဘဇ္ဇနံ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၃။ ပေါက်ပေါက်၊ ပေါက်ပေါက်ပန်း။

လာဘ

စု= ပေရဏေ–တိုက်တွန်းစေခိုင်းခြင်း၌။ လာဘေတိ၊ လာဘယတိ။ ပါဏိနီဓာတုပါဌ။ လဘ–လာဘေတိ ဓာတုဿ ရူပါနိ စေ၊ ကာရိတရူပါနိ ဘဝန္တိ။ နီတိ ဓာ၊ ၃၃၀။

လာယ

ဘူ= ဆေဒနေ–ရိတ်ဖြတ်ခြင်း၌။

လာယတိ ။ [√လာယ+အ+တိ] ရိတ်–ဖြတ်၏။ လာယိတုံ၊ လာယိတွာ၊ လာယန္တ၊ လာယန၊ လာယိတ။

လိခ

ဘူ= လေခနေ–ရေးခြစ်ခြင်း, ပါးအောင်ခြစ်ခြင်း၌။

လိခတိ ။ [√လိခ+အ+တိ] စာရေး၏၊ ပါးလွှာအောင်ခြစ်ပစ်၏။ လိခိတွာ၊ လိခိတုံ၊ အာလိခိတုံ၊ လိခန္တ၊ (လိခီယတိ၊ လိခိယျတိ, လိချတေ၊ ကမ္မကြိ)၊

http://www.dhammadownload.com

လိခါပေတိ၊ (ကာကြို)၊ လိခါပေတွာ၊ လိခါပိတ၊ လိခိန၊ လိခိတ၊ စာရင်းဝင်လူဆိုး။ (လိခိတက၊) လိခိတဗ္ဓ၊ လေခ(စာ၊ ပေးစာ။) လေခက၊ လေခဏီ၊ (နီ။) လေခတိ၊ စာရေးဏ်၊ ပါးလွာအောင် ခြစ်ပစ်ဏ်၊ ပယ်စွန့်ဏ်။ လေခိတွာ၊ လေခမာန၊ လေခါပေယျံ၊ လေခါပေတွာ၊ လေခန၊ လေခနီယ၊ (ရောဂါကို ပယ်-ဖျောက်တတ်သော။) လေခါ၊ (သုလိခိတ၊ သုလေခိတ။)

လေခက ၊ ပု ၊ [✓လိခ+ကွ၊] လိခ-လေခနေ။ ဘူ။ ကွ၊။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၈။ စာရေး။

လေခါ ၊ ထိ ၊ [✓လိခ+အ+အာ] လိခ-လေခနေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၉။ အရေးအကြောင်း။

ဥပလိခတိ ။ [ဥပ ✓လိခ+အ+တိ] ရေးခြစ်ဏ်။

ဥလ္လိခတိ ။ [ဥ ✓လိခ+အ+တိ] ရေးခြစ်ဏ်။ (ဥလ္လိခါပေတိ၊ -စေဏ်။) ဥလ္လိခန၊ ဥလ္လိခိ၊ ရေးခြစ်ခြင်း။ ဥလ္လိခိတ။

အပလိခတိ ။ [အပ ✓လိခ+အ+တိ] အပလေခတိ၊ ခြစ်ဏ်၊ လျက်ဏ်၊ သုတ်ဏ်။ အပလေခန။

ဩလိခတိ ။ [အဝ ✓လိခ+အ+တိ] ခြစ်ချဏ်၊ ခြစ်ပစ်ဏ်၊ ရိတ်ဏ်။

အဝလိခတိ ။ [အဝ ✓လိခ+အ+တိ] =အဝလေခတိ၊ ခြစ်ဏ်၊ ပွတ်တိုက်ဏ်၊ သုတ်သင်ဏ်၊ လျှာဖြင့် လျက်ဏ်။ အဝလေခန၊ အဝလေခိတဗ္ဓ။

ဝိလိခတိ ။ [ဝိ ✓လိခ+အ+တိ] အမျိုးမျိုးရေးခြစ်ဏ်။ ဝိလိခိတွာ၊ ဝိလိခန္တ၊ ဝိလိခမာန၊ ဝိလိခန၊ ဝိလိခိတ၊ ဝိလေခတိ၊ ဝိလေခ၊ ဝိလေခိတွာ၊ ဝိလေခန္တ၊ ဝိလေခမာန၊ ဝိလေခန၊ ဝိလေခိတ၊ ဝိလေခိယတိ။

မနောဝိလေခ ၊ ပု ၊ [မန+ဝိ ✓ လိခ+ဏ] လိခ-လေခနေ၊ မနံ ဝိလေခတိ ဒွိဓာကရဏဝသေနာတိ-မနောဝိလေခေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၀။ ယုံမှား-တွေးတောခြင်း။

သဲလိခတိ ။ [သဲ ✓ လိခ+အ+တိ] သလ္လိခတိ၊ ရေးခြစ်ဏ်၊ ပါးအောင်ပြုဏ်၊ ပယ်ဖြတ်ဏ်။ သဲလိခိတွာ၊ သလ္လိခန၊ သလ္လိခိတ၊ (သုသလ္လိခိတ၊) သလ္လေခတိ၊ သလ္လေခ၊ သလ္လေခိတ၊ သလ္လေခန၊ သလ္လေခနီယ၊ သလ္လေခိက၊ သလ္လေခိယ။

အတိသလ္လိခတိ ။ [အတိ+သဲ ✓လိခ+အ+တိ] အတိသလ္လေခတိ၊ အလွန်ခေါင်းပါးအောင်ပြုဏ်၊ အလွန်လုံ့လပြုဏ်။ အတိသလ္လေခ၊ အဓိသလ္လိခတိ။

အဘိသလ္လေခတိ ။ [အဘိ+သဲ ✓ လိခ+အ+တိ] လွန်စွာ ပါးလွာအောင်ခြစ်ပစ်ဏ်၊ လွန်စွာ (အဆင့်ဆင့်) ပယ်ခွာတတ်ဏ်။ အဘိသလ္လေခ၊ အဘိသလ္လေခက၊ (အဘိသလ္လေခိက၊) အဘိသလ္လေခိတ။

လိဂိ၊ လိဂ်

ဘူ= ဂတေ-သွားခြင်း၌။ လိဂ်တိ။

စု= စိတြကရဏေ-အဆန်းတကြယ်ပြုခြင်း၌။ လိဂေ်တိ၊ လိဂ်ယတိ။

ဥလ္လိဂေ်တိ ။ [ဥ ✓လိဂ်+ဏေ+တိ] အဆန်းတကြယ်ပြုဏ်၊ ပြဏ်။ (ဥလ္လိဂ်ါပေတိ၊ -စေဏ်။) ဒါရက် ဥလ္လိဂေ်တိ။

လိဂ်တိ ။ [✓လိဂ်+အ+တိ] ရောယှက်ဏ်၊ မှတ်သားဏ်၊ သိဏ်၊ ပွေ့ဖက်ဏ်။ လိဂေ်တိ၊ လိဂ်ယတိ၊ လိဂ်နု-(ဝိပလ္လာသယောဇနာကို ပြခြင်း။)

လိဂ် ၊ နာ ၊ [✓လိဂ်+အ] လိဂ်္ဂတေ "ကုတ္ထိယမတော အာပစ္စယော"တျာဒိနာ ဝိဘဇ္ဇတေတိ, ကုတ္ထာဒယောဝါ နေန လိင်ိယန္တေ ဗျဉ္ဇီယန္တေ တိ-လိင်ံ = ကုတ္ထိပုမနပုံသကံ။ ဓာန်ဋီ၊ ဃ။ ကုတ္ထိလိင်, ပုံလိင်, နပုံလိင်။ လိဂ်တိ "ကုတ္ထိပုရိသော"တိ ဝိဘာဂံ ဂစ္ဆတိ ယေနာတိ-လိင်ံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၃။ အင်္ဂါဇာတ်။

အာလိဂ်တိ ။ [အာ ✓ လိဂ်+အ+တိ] ပွေ့ဖက်ဏ်၊ လည်ဖက်ဏ်။ အာလိဂ်န၊ အာလိဂ်န္တ၊ အာလိဂ်မာန၊ အာလိင်ိတ၊ အာလိင်ိတုံ၊ အာလိင်ိတွာ၊ အာလိဂေ်တွာ၊ အာလိင်ိယ၊ အာလိင်ိယမာန။

အာလိဂ် ၊ ပု ၊ [အာ ✓လိဂ်+ဏ] အာလိဂ်္ဂတေတိ-အာလိဂေ်ါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၃။ (လည်ပင်း၌ဆွဲ၍ တီးအပ်သော) မုရိုးစည်။ အာဠိဂ်။

အာလိဂ်န ၊ နာ ၊ [အာ ✓လိဂ်+ယု] လိဂ်-ဂတျတ္ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၄။ လည်ဖက်ခြင်း၊ ချစ်ခင်သောအားဖြင့် ပွေ့ပိုက်ခြင်း။

ဥစ္စာလိဂ် ၊ ပု ၊ [ဥစ္စ+အာ ✓လိဂ်+အ] ဥစ္စံ ဌာနံ အာလိဂ်တီတိ-ဥစ္စာလိဂေ်ါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၃။ ခု၊ (ပိုးတောင့်တဲ၊)

http://www.dhammadownload.com

ကလိဂ် ၊ ပု ၊ [က ✓ လိဂ်+အ] ကေန သုခေန လိဂ်န္တိ–ကလိဂ်၊ လိဂ်–ဂမနတ္ထော ဒဏ္ဍကော ဓာတု။ ဓာန်ဦး၊ ၁၈၄။ ကလိဂ်တိုင်း။

ဖုလိဂ် ၊ ပု+န ၊ [ဖု ✓ လိဂ်+အ] ဖုကြတျဗျတ္တသဒ္ဒေါ လိဂ်တိ ဂစ္ဆတိ ယသ္မာတိ–ဖုလင်္ဂေါ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ မီးပေါက်–မီးပွား၊ မီးကျီး။

လိပ

ရ= ဥပဒေဟေ–ပွားအောင်ပြုခြင်း, လိမ်းကျံခြင်း၌။ လိမ္မတိ။

(လိပိ= ဘူ–လည်းရှိ၏၊ ရုပ်ပြီးပုံ မထူး။)

ဥပလိမ္မတိ ။ [ဥပ ✓ လိပ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏။ (ဥပလိမ္မာပေတိ၊ လိမ်းကျံစေ၏။ ဥပလိပ္ပတိ၊ လိမ်းကျံအပ်၏။) ဥပလိတ္တ၊ ဥပလေပ။

ဥလ္လိမ္မတိ ။ [ဥ ✓ လိပ+အ+တိ] အထက်၌လိမ်းကျံ၏။ ဥလ္လိတ္တ၊ မော့၍လိမ်းကျံ၏၊ အတွင်း၌လိမ်းကျံ၏။

အဝလိမ္မတိ ။ [အဝ ✓ လိပ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ မျက်နှာငုံ့၍လိမ်းကျံ၏၊ အပြင်ဘက်၌လိမ်းကျံ၏။ အဝလိတ္တ၊ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တ။

လိမ္မတိ ။ [✓ လိပ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ ကပ်ငြိ၏၊ တည်၏။ လိမ္မိတွာ၊ လိမ္မန္တ၊ လိမ္မမာန။ (လိမ္မာပေတိ၊) လိမ္မေတွာ၊ လိမ္မာပေတွာ၊ လိမ္မေန္တေ၊ လိမ္မာပေန္တ၊ လိမ္မိတ၊ လိတ္တ၊ (သုလိတ၊) လိမ္မိတဗ္ဗ၊ လိမ္မန၊ လေပ၊ လေပန။ (လေပေတိ၊ လေပယတိ၊) လေပါပေတဗ္ဗ၊ လေပိတ။

လိပ္ပတိ ။ [✓ လိပ+ယ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ ကပ်ငြိ၏။ (အံ–၂၊ ၃၄၉၊ ၃၅၁, အံဋ္ဌ–၃၊ ၁၁၃, အံဋီ–၃၊ ၁၁၃–စသော ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာဋီကာများကို ထောက်၍ ဒိဝါဒိလည်း ဖြစ်သင့်သည်။)

လိဗိ ၊ ထီ ၊ [✓ လိပ+ကြ] အက္ခရာ၊ စာ၊ စာအရေးအသား။

အနုလိမ္မတိ ။ [အနု ✓ လိပ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ မံ၏။ အနုလိတ္တ၊ အနုလိမ္မန၊ အနုလိမ္မိတဗ္ဗ၊ အနုလိမ္မိတွာ၊ အနုလေပ၊ အနုလေပန၊ အနုလေပနီယ၊ အဝလိတ္တ၊ အဝလေပ၊ (အနုလိမ္မယတိ၊ အနုလိမ္မေတိ၊ ကာ) အနုလိမ္မေတွာ။

အဘိလိမ္မတိ ။ [အဘိ ✓ လိပ+အ+တိ] ငြိကပ်၏၊ တွယ်တာ၏၊ –စေ၏။ အဘိလိတ္တ၊ (အဘိလေပယတိ၊) အဘိလေပန။

အာလိမ္မတိ ။ [အာ ✓ လိပ+အ+တိ] လိမ်းကျံ၏၊ မီးတိုက်၏၊ မီးရှို့၏။ အာလိမ္မိတုံ၊ အာလိမ္မေတုံ၊ အာလိမ္မန္တ၊ အာလိတ္တ၊ အာလိမ္မန၊ အာလိမ္မိတဗ္ဗ၊ အာလေပ၊ အာလေပန၊ အာလေပိတ၊ (အာလိမ္မိယတိ။) (အာလိမ္မာပေတိ၊ အာလိမ္မေတိ၊ ကာ)၊ အာလိမ္မေတွာ၊ အာလိမ္မေန္တ၊ အာဠိမ္မေတုံ။

ဝိလိမ္မတိ ။ [ဝိ ✓ လိပ+အ+တိ] အထူးထူးလိမ်းကျံ၏၊ လူး၏၊ ကပ်ငြိ၏၊ (မြေညက်, အင်္ဂတေ)ကိုင်၏။ ဝိလိမ္မိတွာ၊ ဝိလိမ္မိတုံ၊ ဝိလိမ္မန္တ၊ ဝိလိမ္မေတွာ၊ ဝိလိမ္မေတွာန၊ ဝိလိမ္မာပေတွာ၊ (သုဝိလိတ္တ၊) ဝိလိမ္မာပေတုံ၊ ဝိလိမ္မန၊ ဝိလိမ္မိတ၊ ဝိလိတ္တ၊ ဝိလေပန၊ အနုဝိလေပန၊ (ဝိလိပန၊ ဝိလီပန၊) သံလိတ္တ၊ သမုပလိတ္တ။

ဝိလေပန ၊ န ၊ [ဝိ ✓ လိပ+ယု] လိပ–ဥပဒေဟေ၊ ဝိလေပီယတေတိ–ဝိလေပနံ၊ ကမ္မနိ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၃၀၆။ နံ့သာပျောင်း၊ အရောင်တင်စရာမျက်နှာချေ။

လိသ

ဒိ= သိလေသန အပ္ပီဘာဝေသု–ငြိကပ်ခြင်း, အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်ခြင်းတို့၌။ လိသတိ။

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ လိသတိ။

လိသတိ ။ [✓ လိသ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏။

လေဋ္ဌု ၊ ပု ၊ [✓ လိသ+တု] သ-ကို တ-ပြု၊ တ္တု-ကို ဋ္ဌု-ပြု၊ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ လေဋ္ဌု၊ မြေစိုင်ခဲ။

ကလသ ၊ ပု ၊ [က ✓ လိသ+အ] ကေန ဇလေန လသတိ သိလိသတိတိ–ကလသော၊ လိသ–သိလေသနေ၊ အ၊ ဣသတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၇။ ရေအိုး။

ကုလိသ ၊ ပု+န ၊ [ကု ✓ လိသ+အ] ကုယံ ပထဝိယံ လိသတိ တနုဘဝတီတိ–ကုလိသံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၄။ မိုးကြိုး၊ ဝရဇိန်လက်နက်။

လေသ ၊ ပု ၊ [✓ လိသ+ဏ] လိသ–အပ္ပီဘာဝေ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၅။ အရိပ်–အမြွက်၊ ဆင်တူရိုးမှား၊ အမူအရာ၊ ကောက်ကျစ်ခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ပတ်ခြင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ, အနည်းငယ်။

လိဟ

ဘူ= အဿာဒနေ–သာယာခြင်း၌၊ ဝါ–လျက်ခြင်း၌။

http://www.dhammadownload.com

လိဟတိ ။ [✓ လိဟ+အ+တိ] လေဟတိ၊ သာယာ၏၊ လျက်၏။ လိဟန္တ၊ လေဃျ၊ လေဟ၊ လေဟိတွာ၊ လေဟိတုံ၊ လေဟန္တ၊ လေဟနီယ၊ လေဟိတ၊ အဝလိယ္ဟမာန။

လေဃျ ၊ ပု+န ၊ [✓လိဟ+ဏျ] လိဟ–အသာဒနေ၊ ဏျော၊ ဟသ ယော၊ လေဃျံ= မဓွာဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၄ဖဖ။ [✓ လိဟ+ယ] လိဟ–အသာဒနေ၊ လေဟိတဗ္ဗံ–လေဃျံ၊ ဟကာရသ ယကာရော နိပါတနာ။ မောဂ်–၅၊ ၃၁၊ ပဋ္ဌိ။ လျက်ဖွယ်။

ဂေါလိသ ၊ ပု ၊ [ဂေါ✓လိဟ+အ] ဂါဝေါ လိဟန္တီတိ–ဂေါလိသော၊ ဟသ သော။ ဓာန်ဦ၊ ၅ဖ၃။ သစ်ဆွဲလဲ။

လီ

ဘူ+စု+ဒိ= ဒြဝေ–အရည်ပျော်လျက်, ကျေပျက်သွားခြင်း၌။ လယတိ၊ လာယတိ၊ လီယတိ။

ကီ+ဒိ= သိလေသနေ–ကပ်ရောက်ခြင်း၌။ လိနာတိ။

လိနာတိ ။ [✓ လီ+နာ+တိ] ကပ်ရောက်၏၊ ပုန်းအောင်း ၏။ လိနန္တ။

လီယတိ ။ [✓လီ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏၊ တွန့်တိုဆုတ်နစ်၏၊ (လေးတွဲ့၏။) လီယနာ၊ လီယိတ။

လဝဏ၊ လောဏ ၊ ပု+န ၊ [✓လီ+ဏက်] လီယတိ ရသတော သဗ္ဗတ္ထ အလ္လီယတီတိ–လဝဏံ၊ လီ–ဓာတ်ကို လဝ–ပြု၊ လီ–ဓာတ်ကို လော–ပြုက လောဏံ–ဖြစ်၏။ မောဂ်–၇၊ ၆၇။ ဆား၊ ငန်သော အရသာ။ တိ ။ငန်သော။

လိန ၊ တိ ၊ [✓လီ+တ] လီ–သိလေသနေ၊ အလီယိတိ–လီနော။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၀။ တွန့်တိုဆုတ်နစ်သော (ပျင်းရိသော)၊ မထင်ရှားသော၊ လျှို့ဝှက်သော၊ ကပ်ငြိသော၊ ကိန်းအောင်းသော၊ တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်း၊ ကိန်းအောင်းခြင်း။

ခလိန ၊ န ၊ [ခ+လိန] ခေ မုခဝိဝရေ လိနော–ခလိနော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၀။ ခေ–မုခဝိဝရေ လိနောတိ–ခလိနော။ ဧဋ္ဌီ။ မြင်းဇက်။

လေဏ ၊ န ၊ [✓ လီ+ယု] နိလီယန္တျသ္မိ–လေဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်။

လေဏ ၊ န ၊ [✓ လီ+ဏ] လီ–နိလီယနေ၊ နိလီယန္တိ ဧတ္ထာတိ–လေဏံ= နိလီယနဋ္ဌာနံ။ မောဂ်–၇၊ ၆၅။ ပုန်းအောင်းရာဌာန၊ ပုန်းကွယ်ရာ၊ လိုဏ်ဂူ၊ လိုဏ်ခေါင်း။ (တိ) ထောက်တည်ရာ ဖြစ်သော၊ ပုန်းအောင်းမှီခိုအားထားရာဖြစ်သော။ လေတဗ္ဗ၊ ပုန်းအောင်းရာ(၏အဖြစ်)။

အဝလိယတိ ။ [အဝ ✓ လီ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏။

အလ္လိယတိ ။ [အာ ✓လီ+ယ+တိ] ငြိကပ်–တွယ်တာ၏၊ ပူးကပ်၏၊ ဆက်စပ်၏၊ ခင်တွယ်၏၊ ကပ်ရောက်၏၊ ချဉ်းကပ်၏၊ မှီဝဲ၏၊ –အပ်၏။ အလ္လီယန၊ (အလ္လီယနက၊) အလ္လီယန္တ၊ အလ္လီယိတဗ္ဗ၊ အလ္လီန။ [အာ ✓ လီ+တ] မောဂ်–၅၊ ၁၅၀–ရှု။ အလ္လီယိတုံ၊ အလ္လီယိတွာ၊ (အတိအလ္လီယိတွာ၊ အလွန်ပူးကပ်၍, တိုးဝှေ့၍။) အလ္လီယာပန၊ (အလ္လီယာပနက၊) အလ္လီယာပိတ၊ အလ္လီယာပေတဗ္ဗ၊ အလ္လီယာပေတွာ။

အလ္လိကာ ၊ ထီ ၊ [အာ✓ လီ+ဏ္ဍု+အာ] တွယ်တာကပ်ငြိတတ်သော–တဏှာ၊ သစ်စေး။

ဩလိယတိ ။ [အဝ ✓ လီ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏။ ဩလိယနာ။

ဩလိန ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ လီ+တ] ကပ်ငြိသော၊ တွန့်တို–ဆုတ်နစ်သော။ (ဩလိနဝိလိန၊ အလိမ်းလိမ်းကပ်ငြိသော။)

အာလိယတိ ။ [အာ ✓ လီ+ယ+တိ] တွယ်တာကပ်ငြိ၏၊ မှီဝဲ၏၊ –အပ်၏။ အာလယတိ–ဟု ဘူဝါဒိရုပ်လည်း တွေ့ရ၏။

အာလယ၊ လယ ၊ ပု+န ၊ [အာ ✓ လီ+အ] လီ–သိလေသနေ၊ အလ္လီယတိ ဧတ္ထာတိ–အာလယော, လယော။ ရှု၊ ၅ဖစ။ ငြိကပ်တွယ်တာ မှီဝဲရာဖြစ်သော, ကာမဂုဏ်ငါးပါး၊ ငြိကပ်တွယ်တာမှီဝဲတတ်သော တဏှာ။ အာလယန၊ မှီရာ၊ တည်ရာ။

နိလိယတိ ။ [နိ ✓လီ+ယ+တိ] နား၏၊ ပုန်းကွယ်၏၊ ပုန်းအောင်း၏။

နိလယ၊ အာလယ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ လီ+ဏ] လီ–သိလေသနေ၊ ဏော၊ နိလယော၊ အာလယော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀ဖ။ အိမ်။

ဝိလိယတိ ။ [ဝိ ✓ လီ+ယ+တိ] အရည်ပျော်၏၊ ပျက်စီး(သေဆုံး)၏၊ ကြေမွ၏။ ဝိလိယိတွာ၊ ဝိလီ

http://www.dhammadownload.com

ယန္တ၊ ဝိလီယမာန၊ ဝိလီယာပေတွာ၊ ဝိလီယန၊ ဝိလီယနာ။

ဝိလယ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓လီ+အ] ကြေမွ-အရည်ပျော်ခြင်း၊ ပျောက်ပျက်ခြင်း။

ဝိလီန ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓လီ+တ] ဝိလီယီတိ-ဝိလီနော။ ရှု၊ ၆၃၁-ရှု။ ကြေမွပျက်စီးသော၊ အရည်ပျော်သော၊ ပျော့အိသော၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှ ယိုစီးသော။

သလ္လာန ၊ န ၊ [သံ ✓လီ+ယု] တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းခြင်း၊ တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းကြောင်း ဖလသမာပတ်၊ တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းရာ၊ -ခြင်း။

သလ္လီန ၊ တိ ၊ [သံ ✓လီ+ယု] တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းသော၊ တစ်ယောက်တည်းသာ နေလေ့ရှိသော၊ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ကပ်ငြိသော၊ -ခြင်း။

သလ္လီယနာ ၊ တိ ၊ [သံ ✓လီ+ယ+ယု] တွန့်တိုသော အခြင်းအရာ၊ ပျင်းရိလေးတွဲ့ခြင်း၊ အရိယိုခြင်း။

ပဋိပ္ပလိန ၊ တိ ၊ [ပတိ+ပ ✓လီ+တ] တစ်ဖန်တွန့်ဆုတ်ငုပ်ကွယ်သော၊ တစ်ဖန်ပျက်ကွဲမှေးမိုန် မြုပ်ကွယ်သော။

သန္နီလီယတိ ။ [သံ+နိ ✓လီ+ယ+တိ] တွန့်တိုဆုတ်နစ်၏။

လုစ

ဒိ= ဝိနာသေ-ပျက်စီးခြင်း၌။ လုစ္စတိ။

လုစ္စတိ ။ [✓လုစ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏။ လုစ္စန။

ဥလ္လောစ ၊ ပု+န ၊ [ဥ ✓လုစ+အ] ဥဒ္ဓံ လောစတေ ဗန္ဓိယတေတိ-ဥလ္လောစံ၊ လုစ-ဒဿနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉၉။ မျက်နှာကြက်။

လုဠ

ဘူ= အပနယနေ-ပယ်နုတ်ခြင်း၌။

လုဠတိ ။ [✓လုဠ+အ+တိ] ပယ်နုတ်၏။ လုဠန္တ၊ လုဠမာန၊ လုဠိတုံ၊ လုဠိတွာ၊ (လုဠာပေတိ၊ ကာ) လုဠာပေတုံ၊ လုဠန၊ လုဠိတ၊ လုတ္တ၊ လောစက၊ လောစန။

လုဇ

ဒိ= ဝိနာသေ-ပျက်စီးခြင်း၌။ လုဇ္ဇတိ။

လုဇ္ဇတိ ။ [✓လုဇ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏။ လုဇ္ဇမာန၊ လုဇ္ဇန၊ လုဇ္ဇိတ၊ လုတ္တ။

လုဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [✓လုဇ+တ္တ] မောင်-၅၊ ၁၅၄။ ကျိုးပဲ့ပျက်စီးသော။

သြလုဇ္ဇတိ ။ [အဝ ✓လုဇ+ယ+တိ] ကျိုးပဲ့၏၊ ပျက်စီး၏၊ ကျိုးပြတ်၏၊ ပျက်ကြွေ၏။

သြလုဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓လုဇ+ဏ္ဍ] ကျိုးပဲ့ပျက်စီးသော၊ ပြတ်-ကျိုး-ပေါက်-ကွဲသော။ သြလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂ၊ စနောင့်စနင်းရှိသော။

လောက ၊ ပု ၊ [✓လုဇ+ဏ] လုဇ္ဇတီတိ-လောကော။ လုဇ-ဝိနာသေ၊ ဇသ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၉၃။ သတ္တဝါ။ လုဇ-အဒဿနေ၊ လုဇ္ဇတီတိ-လောကော၊ ဂသ ကော, ဇသ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၆။ လောက။

ဝိလုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ ✓လုဇ+ယ+တိ] အထူးထူးပျက်စီး၏။ ဝိလုဇ္ဇနာ၊ ဝိလုဂ္ဂ။

ဝိပလုဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+ပ ✓လုဇ+ယ+တိ] ပျက်စီး၏၊ ကင်းပျောက်၏၊ ပျက်၏။

ဝိပလုဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပ ✓လုဇ+ဏ္ဍ] ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ပြုအပ်သော။

မာတုလုဂ် ၊ ပု ၊ [မတ္တ ✓လုဇ+ဏ] မတ္တော လုဇ္ဇတိ ယေန-မာတုလုဂေါ်။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၇။ ရှောက်, ရှောက်ကြီး, သံပရိ၊ ကျဲကော။ မာတုလုဂ်က။

မတ္ထလုဂ် ၊ န ၊ [မတ္ထ ✓လုဇ+ဏ] မတ္ထံ လုဇတိ အဘိဝတိ ယေနာတိ-မတ္ထလုဂ်ံ ၊ ဦးနှောက်။ တိပိ-ဓာန်။ [မတ္ထ+လိဂ်] မတ္ထုက္ကဝ လိဂ်ံ သာဒိသံ အဿာတိ-မတ္ထလုဂ်ံ၊ ပိသော= ဥ-ကို အ, က္က-ကို ဥ-ပြု။ ကောတ္ထုဘ။ ဦးနှောက်။

လုဇိ၊ လုဥ္ဇ

စု= ဒိတ္တိ ဒါန သမတ္ထေသုစ-ထွန်းပခြင်း, ပေးခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်းတို့၌လည်းကောင်း၊

ဟိ်ံသာ နိကေတနေသုစ-ညှဉ်းဆဲခြင်း, နေခြင်းတို့၌လည်းကောင်း။ လုဇ္ဇေတိ၊ လုဥ္ဇယတိ။

လုဋ္ဌ

ဘူ+စု= ဇတေ-ထွန်းပခြင်း၌။

ဒိ+ဘူ= ဝိလောဠ ဝိဃာတေသု-မွေနှောက်ချောက်ချားခြင်း, ပင်ပန်းညှိုးခွေခြင်းတို့၌။ လောဋ္ဌတိ၊ လောဋ္ဌယတိ၊ လောဋ္ဌတိ။

http://www.dhammadownload.com

လုဋ္ဌ၊ လုဏ္ဌ

ဘူ+စု= ထေယျာ'ဝမညေသု–ခိုးဝှက်ခြင်း, မထေမဲ့မြင်အောက်မေ့ခြင်းတို့၌။ လုဏ္ဌတိ၊ လုဏ္ဌယတိ၊ လုဏ္ဌကော။

လုဍ္ဌ

ဘူ= ပဋိဃာတ ပတနေသု–ထိပါးနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးခြင်း, အောက်သို့ကျခြင်းတို့၌။ လောဍ္ဌတိ။

စု= ထေယျေ–ခိုးခြင်း၌။ လောဍ္ဌေတိ၊ လောဍ္ဌယတိ။

ဝိလောထေတိ ။ [ဝိ ✓ လုဍ္ဌ+အ+တိ] မွေနှောက်၏၊ နှိပ်စက်ဖျက်ဆီး၏။ ဝိလောထန၊ လုဍ္ဌတွာ၊ လူးလိမ့်၍၊ အထက်အောက်ပြန်လှန်၍။

လုဍ္ဍိ၊ လုဏ္ဍ

ဘူ+စု= အာလသိယ ခဏ္ဍန ဂတိ ထေယျေသု–ပျင်းရိညဲ့ဖျင်းခြင်း, ခြေခွင်ခြင်း, သွားခြင်း, ခိုးခြင်းတို့၌။ လုဏ္ဍတိ၊ လုဏ္ဍေတိ၊ လုဏ္ဍကော၊ ခိုးသူ။

လုဒ္ဓိ၊ လုဏ္ဍ

ဘူ+စု= ထေယျေ–ခိုးခြင်း၌။ လုဏ္ဍတိ၊ လုဏ္ဍေတိ၊ လုဏ္ဍယတိ၊ –တေ။

လုထိ

ဘူ= ဟိံသာ သံကိလေသေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ညစ်ညူးပူပန်ခြင်းတို့၌။ လုန္ထတိ။

လုဓ

ဘူ= ဥပဃာတေ–သတ်ခြင်း၌။ လုဓတိ။

လုဓတိ ။ [✓ လုဓ+အ+တိ] အပြန်ပြန် အလှန်လှန် လူးလိမ့်၏။ မူဋီ–၂၊ ၆၆။

လုဒ္ဒက ၊ ပု ၊ [✓ လုဓ+ဒ+က] လုဓ–ဥပဃာတေ၊ ဒေါ၊ ဓသ ဒေါ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၈။ မုဆိုး။

လုပ

ဒိ= ဝိမောဟန ဗျာကုလေသု–တွေဝေခြင်း, ရှုပ်ထွေးနှောင့်ယှက်ခြင်းတို့၌။ လုပ္ပတိ။

ရ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ (ဝိလုမ္ပနေ–လုယက်ခြင်း၌။) လုမ္ပတိ။

ဥလ္လုမ္ပတိ ။ [ဥ ✓ လုပ+အ+တိ] မစ၏၊ ကယ်တင်၏။ ဥလ္လုမ္ပန၊ (ဥလ္လုမ္ပေတိ၊ ကော်၏။) ဥလ္လုမ္ပေတွာ၊ ဥလ္လောပန။

လုပ္ပတိ ။ [✓ လုပ+ယ+တိ] လုယက်ဖျက်ဆီး၏၊ လိုချင်မက်မော၏။ လုတ္တ၊ (လုယက်အပ်သော။) လုမ္ပန၊ –ခြင်း။ လောပ၊ –ခြင်း။

ဩလုမ္ပတိ ။ [အဝ ✓ လုပ+အ+တိ] လုယက်–ဖျက်ဆီး၏၊ ဆွဲငင်၏။ (ဩလုမ္ပေတိ၊ ခွာ၏၊ ဆွတ်၏၊ လုယူ၏။)

လုမ္ပတိ ။ [✓ လုပ+အ+တိ] လုယက်ဖျက်ဆီး၏၊ ဆွဲငင်၏။

လောပ ၊ ပု ၊ [✓ လုပ+အ] လုပ–ဆ္ဆေဒနေ၊ လုပ္ပတိတိ–လောပေါ။ မောဂ်–၁၊ ၂၆၊ ပဋ္ဌိ။ ကျေခြင်း၊ ကျေပျောက်ခြင်း။ (* လုမ္ပတိ–မှ ပျက်။)

အာလုမ္ပတိ ။ [အာ ✓ လုပ+အ+တိ] ကိုက်ဖြတ်၏၊ ကိုက်ဖြတ်၍စား၏။ အာလုမ္ပမာန၊ အာလုမ္ပိတွာ။

အာလုပ္ပ ၊ န ၊ [အာ ✓ လုပ+ဏ္ဍ] အလုတ်အလွေး၊ ထမင်းလုတ်၊ လုယက်ခြင်း။

အာလုပ္ပန ၊ ပု ၊ [အာ ✓ လုပ+ယ+ယု] လုယက်ခြင်း။

အာလောပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ လုပ+ဏ] လုပ–ဆေဒနေ၊ အာပုဗ္ဗော, သမ္ပိဏ္ဍနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၆။ ထမင်းလုတ်၊ လုယက်ခြင်း။

ဝိလုမ္ပတိ ။ [ဝိ ✓ လုပ+အ+တိ] လုယက်ဖျက်ဆီး၏။ ဝိလုမ္ပိတွာ၊ ဝိလုမ္ပိတုံ၊ ဝိလုမ္ပန္တ၊ ဝိလုမ္ပမာန၊ [(ဝိလုမ္ပာပေတိ၊ ကာ) ဝိလုမ္ပေတွာ၊ ဝိလုမ္ပာပေတွာ၊] ဝိလုမ္ပန၊ ဝိလုမ္ပနီယ၊ ဝိလုမ္ပိတ၊ ဝိလုမ္ပိ၊ (ထိဋ္ဌ ဝိလုမ္ပိနီ၊) ဝိလောပ၊ ဝိလောပက၊ ဝိလောပန၊ လုယက်ခြင်း၊ ဓားပြတိုက်ခြင်း။ ဝိလုတ္တ၊ ဝိလုတ္တာဝီ၊ (ဝိလုပ္ပတိ၊ ဝိလုမ္ပိယတိ၊ ကံ) ဝိလုပ္ပမာန၊ ဝိလုပ္ပန၊ ဝိလုမ္ပ၊ ဝိလုမ္ပက။

လောလုပ ၊ ပု ၊ [✓ လုပ+က] လုမ္ပတိတိ–လောလုပေါ၊ လု–ကို လုလု–ဟု ဒွေဘော်ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၇၀၊ ပဋ္ဌိ။ လုယက်ဖျက်ဆီးတတ်သော။

လောလုပ္ပ ၊ န ၊ [✓ လုပ+ဏ္ဍ] ဝါ– [လောလုပ+ဏ္ဍ] လုယက်ဖျက်ဆီးတတ်သောတဏှာ။

လုဗိ

ဘူ+စု= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ လုမ္ဘတိ၊ လုမ္ဘယတိ။

http://www.dhammadownload.com

လုမ္မိနီ ၊ ထိ ၊ [√လုဗိ+ဏိ+ဣနီ] လုမ္ဘတိ အတ္တနိ ပဝိဋ္ဌာနံ ဒရထံ ဟိံသတီတိ–လုမ္ဘိနီ= ဝနံ၊ လုမ္ဘိနီ ဥယျာဉ်။

ကောလုမ္ဘ ၊ ပု ၊ [က+အဝ √လုဗိ+ဏ] ကေန အဂ်ိနာ သြလုမ္ဘတိ တိ–ကောလုမ္ဘော= ဘတ္တပစနကော မဟာကုမ္ဘော။ ဇဋိ။ ထမင်းအိုးကြီး။

လုဘ

ဘူ= ဝိမောဟနေ–တွေဝေခြင်း၌။ လုဘတိ၊ လောဘတိ။ ဒိ= ဂိဒ္ဓိယံ–အလွန်လိုချင်မက်မောခြင်း၌။ လုဇ္ဘတိ။

လုဇ္ဘတိ ။ [√လုဘ+ယ+တိ] လိုချင်၏၊ တပ်မက်၏။ လုဇ္ဘန၊ လုဇ္ဘ၊ လုဇ္ဘိတ၊ လုဒ္ဓ။

လုဇ္ဘ ၊ တိ ၊ [√လုဘ+ယ+အ] လိုချင်သော၊ မက်မောသော၊ တပ်မက်သော။

လောဘ ၊ ပု ၊ [√လုဘ+ဏ] လုဇ္ဘန္တိ တေန (သတ္တာ) သယံ ဝါ လုဇ္ဘတိ, လုဇ္ဘနမတ္တမေဝ ဝါ တန္တိ–လောဘော။ အဘိဒ္ဓ-၁၂၂၃။ လောဘ-စေတသိက်၊ လောဘန၊ (ကာရိက်ကျေ) လောဘနီယ။

လောလုပ၊ လောလုဘ ၊ ပု ၊ [√လုဘ+က] လုဘ–လောဘော၊ အ၊ ဒွိတ္တံ၊ ဘဿ ပေါ၊ လောလုပေါ, လောလုဘောပိ။ မာန်ဒီ၊ ၇၂၉။ အလွန်လိုချင်မက်မောသော၊ လျှပ်ပေါ်သော။

သမ္မလောဘန ၊ န ၊ [သံ+ပ √လုဘ+ယု] ဖြားယောင်း–သွေးဆောင်ခြင်း။

သြလုဇ္ဘတိ ။ [အဝ √လုဘ+ယ+တိ] ထောက်(ကိုင်ရ)၏။ သြလုဇ္ဘ၊ –ရ၌။ သြလုဇ္ဘိတ္တာ၊ သြလုဇ္ဘိတ္တာန၊ သြလုဇ္ဘိတ္တာယ၊ –ယာန၊ –တုံ။

လုလ

ဘူ= ဝိလောလနေ–မွေနှောက်–ချောက်ချားခြင်း၌။ လောလတိ။

ဥလ္လုလိတ ။ တိ ။ [ဥ √လုလ+တ] မွေနှောက်အပ်သော၊ နောက်ကျုံစေအပ်သော။

ဥလ္လောလေတိ ။ [ဥ √လုလ+အ+တိ] လှုပ်ကြွ၏၊ မြော်လင့်၏။ ဥလ္လောလ၊ လှိုင်းကြီး၊ လှုပ်ရှားခြင်း။ ဥလ္လောလန၊ မငြိမ်သက်ခြင်း၊ မက်မောခြင်း။

ဝိလောလတိ ။ [ဝိ √လုလ+အ+တိ] နှိမ်နင်း–ဖျက်ဆီး၏။ ဝိလောလိတ၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားသော။

အာလုလိယတိ ။ [အာ √လုလ+ယ+တေ] မွေနှောက်အပ်၏၊ နောက်ကျုံစေအပ်၏။ အာလုလ၊ အာလုလိတ၊ အာလုလေန္တ၊ အာလောလိတ၊ အာလောလေန္တ၊ လုလိတ၊ လောလ၊ အာလောလေတိ၊ အာလောဠိတ၊ အာလောလေတွာ၊ အာလောလေန္တ။

လုသ

ဘူ= စောရိယ ဟိံသနေသု–ခိုးဝှက်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း တို့၌။ လုသတိ၊ လောသတိ။

လုဟ

ဘူ= ဂေဓေ–လိုချင်မက်မောခြင်း၌။ လောဟတိ။

လုဠ

ဘူ= မန္ထ သိလေသ သံဝရေသု–မွေနှောက်ခြင်း, ကပ်ငြိခြင်း, စောင့်ရှောက်ဖုံးလွှမ်းခြင်းတို့၌။

လုဠတိ ။ [√လုဠ+အ+တိ] မွေနှောက်၏၊ လှုပ်ရှား၏။ လုဠိတ။

အာလုဠတိ ။ [အာ √လုဠ+အ+တိ] နောက်ကျုံ၏။ အာလုဠန၊ (မွေနှောက်ခြင်း၊ ချောက်ချားခြင်း။) အာလုဠိတ၊ (အာလုဠိယတိ၊ ကံ။)

အာလုဠေတိ ။ [အာ √လုဠ+ဏော+တိ] မွေနှောက်၏၊ ရောယှက်ရှုပ်ထွေးစေ၏။ အာလုဠေတွာ၊ အာလုဠေန္တ၊ အာလုဠေတိ၊ အာလောဠိတ၊ အာလောဠိတုံ၊ အာလောဠေတုံ၊ အာလောလေတွာ၊ အာလောဠေန္တ၊ အာလောဠယမာန။

အာလောဠ ၊ ပု ၊ [အာ √လုဠ+ဏ] နှောက်ယှက်မှု၊ ကုန်းတိုက်မှု။

အာလုဠ ၊ တိ ၊ [အာ √လုဠ+အ] ရောက်ရက်ခတ်သော၊ လှုပ်ရှားသော၊ နောက်ကျုံသော။

ဝိလောဠေတိ ။ [ဝိ √လုဠ+ဏော+တိ] မွေနှောက်၏၊ ချောက်ချားစေ၏။ ဝိလောဠေန္တ၊ ဝိလုဠိတ၊ ဝိလောဠိတ။

လူ

ကီ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။

လုနာတိ ။ [√လူ+နာ+တိ] ရိတ်–ဖြတ်၏၊ ရှု၏။ လုနိတွာ၊ လုနိတဗ္ဗ၊ လုတ၊ လုန(တ)၊ လုနန(ယ့)၊ လူတ၊ လူန။

http://www.dhammadownload.com

ကလဝိကံ ၊ ပု ၊ [က ✓ လူ+ကြက] ကံ သုခံ လုနာ တိတိ–ကလဝိကော်၊ ကြကော, နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၃။ အိမ်စာ။

ကလုသ ၊ နာ ၊ [က ✓ လူ ✓ သိ+အ] ကံ သုခံ လုနန္တော သေတိတိ–ကလုသံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၄။ မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ်။

ကုက္ကုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ကုက္ကု ✓ လူ+အ] ကုက္ကုံ ဟတ္ထံ လုနာတိ ဆိန္နတိ ဒဟတီတိ–ကုက္ကုဋ္ဌလော၊ သော ဇဝ ကုက္ကုဋ္ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆။ ပြာပူ။

ကုလလ ၊ ပု ၊ [ကုလ ✓ လူ+ဏ] ကုက္ကုဋ္ဌာဒီနံ ကုလံ လုနာတိ ဆိန္နတီတိ–ကုလလော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၇။ လင်းယုန်။

ကုလာဝက ၊ နာ ၊ [ကု ✓ လူ+ဏ္ဍု] ကုစ္ဆိတံ အဏ္ဍဝိနာသနာဒိကံ လုနာတီတိ–ကုလာဝကံ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၇။ အသိုက်။

ကုလ္လ ၊ ပု+နာ ၊ [ကု ✓ လူ+အ] ကုစ္ဆိတံ လုနာတျ' ပနေတီတိ–ကုလ္လော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၅။ မန်း(ဗန်း)၊ ဆန်ကော၊ (စကော။)

ကုသလ ၊ နာ ၊ [ကုသ ✓ လူ+အ] ကုစ္ဆိတေနာကာရေန သန္တာနေ သေန္တီ တိ–ကုသာ= ရာဂါဒယော၊ တေ လုနာတိ ဆိန္နတီတိ–ကုသလံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၅။ ကောင်းမှု၊ ကုသိုလ်။

ကုစ္ဆိတာကာရေန သရီရေ သေန္တီတိ–ကုသာ= ရောဂါ၊ တေ လုနာတိ ဆိန္နတီတိ–ကုသလံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃၁။ အနာကင်းခြင်း, ကျန်းမာခြင်း။

ကုဋ္ဌိရ ၊ ပု ၊ [ကု ✓ လူ+ဣရ] ကုံ ပထဝိ' လုနာတိတိ–ကုဋ္ဌိရော၊ ဣရော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၅။ ပုစွန်လုံး။

နင်္ဂလ ၊ နာ ၊ [နင် ✓ လူ+နာ] ဘူမိနင်္ဂံမနင်္ဂံ (မြေ၏ အင်္ဂါကို အင်္ဂါမဟုတ်အောင်၊ နာ-အာဂုံ၊) ကရောန္တော လုနာတီတိ–နင်္ဂလံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၉။ ထွန်တုံး၊ ထယ်ဒူး။

ပလာသ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ လူ+အသ] ပံ ဝါတံ လုနာတီတိ–ပလာသော၊ အသော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၅။ ပေါက်ပင်။

လဝတိ ။ [✓ လူ+အ+တိ] ရိတ်၏၊ ဖြတ်၏။ လဝိတွာ၊ လဝါပေတွာ၊ လဝါပေတဗ္ဗ၊ လဝနာ၊ (လဝနက။)

ဇဋ္ဌလ ၊ ပု ၊ [ဇဋ္ဌ ✓ လူ+အ] ဇဋ္ဌံ ဒဠှံ လုနာတီတိ–ဇဋ္ဌလော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၄။ ဒန့်ကျဲပင်။

လဝ ၊ ပု ၊ [✓ လူ+အ] ပြတ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ အစက်၊ အပေါက်၊ အပြောက်။ လူ–ဆေဒနေ၊ လုယတေတိ–လဝေါ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၅။ တိ ။ နည်းသော။

လဝဏ၊ လောဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ လူ+ယု] လုနာတိ ဇဋ္ဌတ္တန်၏–လဝဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၈။ အငန်။ လူ–ဆေဒနေ၊ ယု၊ (လဝဏံ၊) သြဿာ'နဝါဒေသေ လောဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၀။ ဆား။

ဗဟုလာ ၊ ထီ ၊ [ဗဟု ✓ လူ+အ+အာ] ဗဟုရောဂေ လုနာတီတိ–ဗဟုလာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၁။ ဖာလာ။

မင်္ဂလ ၊ နာ ၊ [မင် ✓ လူ+အ] မံ အပါယံ ဂစ္ဆန္တိ ပါပကာရိနော သတ္တာ ဇတေနာတိ–မင်္ဂံ = အကုသလံ၊ တံ လုနာတိ ဆိန္နတီတိ–မင်္ဂလံ။ ဇဋ္ဌိ။ မင်္ဂလာ။

လယ ၊ ပု ၊ [✓ လူ ✓ အယ+အ] သတ္တာနံ ဇီဝိတံ လုနန္တော အယတိ ဂစ္ဆတီတိ–လယော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆။ တစ်လယ (ခဏဆယ်ခု)။

လာပ၊ လာဝ ၊ ပု ၊ [✓ လူ+ဏ] လူ –ဆေဒနေ၊ ဏော၊ ဝဿ ပေါ၊ လာပေါ, လာဝေါပိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၉။ ဗီလုံး။

လုဒ္ဒက ၊ ပု ၊ [✓ လူ+ဒ+က] လူ–ဆေဒနေ၊ ဒေါ၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၈။ မုဆိုး။

လူတာ၊ လူတိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ လူ+တ+အာ] လူ–ဆေဒနေ၊ တော၊ လူတာ၊ သကတ္ထေ ကကော–လူတိကာ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၁။ ပင့်ကူ။

လူန ၊ ပု ၊ [✓ လူ+နာ] လူ–ဆေဒနေ၊ နော၊ ယု ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၂။ ဖြတ်အပ်–ရိတ်အပ်သော။ [လူ+ကွ] တ–ကို နာ–ပြု၊ အလူယီတိ–လူနော။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၀။ ရိတ်ဖြတ်သော။

လောမ၊ ရောမ ၊ နာ ၊ [✓ လူ+မ] လုနိတဗ္ဗောတိ–လောမော၊ မံသစမ္မာနိ လုနာတိ ဆိန္နတီတိ ဝါ–လောမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၇။ ဝမုဓာနံ လူယတေတိ–လောမံ၊ မော၊ လဿ ရတ္တံ–ရောမံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၉။ လူယတေတိ–လောမံ= တနုရုဟံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ အမွေး၊ အမြိတ်၊ အဆာ။

လဝ၊ အဘိလာဝ၊ လဝန ၊ ပု(နာ) ၊ [✓ လူ+အ] လူ–ဆေဒနေ၊ အ၊ ဏမို အဘိလာဝေါ၊ ယုမို လဝနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၀။ ရိတ်ဖြတ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

လဝိတ္တ ၊ နာ ၊ [✓လူ+ကျတ္တ] လူယတေ အနေနာတိ–လဝိတ္တံ။ (ကောတ္ထုဘာ။) တံစဉ်။

လဝင်္ဂ ၊ နာ ၊ [✓လူ+အင်္ဂစ်] လေးညှင်း။ (ကောတ္ထုဘာ။) [✓လူ ✓အင်္ဂ+အ] ရောဂံ လုနန္တော အင်္ဂတိ ဂစ္ဆတီတိ–လဝင်္ဂေါ်။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၃။ လေးညှင်း။

လူခ ၊ တိ ၊ [✓လူ+ခ] လူ–ဆေဒနေ, ဩတ္တာဘာဝေါ၊ လုနာတိ ဆိန္နတိ သောဘန္တိ–လူခေါ= အသိနိဒ္ဓေါ။ မောဂ်–ဂု၊ ၃၁။ (အသွေး အသား)ခေါင်းပါးသော၊ အဆီဩဇာ မရှိသော။ လူခသ။

လောဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓ လူ+ဒ္ဒ] ရတ္တ ကဖ ပိတ္တ သောတေ လုနာတီတိ–လောဒ္ဒေါ၊ ဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၆။ တောက်ရပ်ပင်။

လောဟ ၊ ပု+နာ ၊ [✓လူ+ဟ] လူ–ဆေဒနေ၊ ဟော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၂၊ ၄၉၃။ အကျော်၊ သံ၊ ကြေးနီ။ လုနာတိဿ ဩ၊ လုနာတိ ဧတေနာတိ–လောဟံ= အယာဒိ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၂၃။ သံ–စသည်။

ဝိလူန ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓လူ+တ] နုတ်အပ်သော၊ ရိတ်အပ်သော၊ ထိပ်ပြောင်သော။

သာလိလာယက ၊ တိ ၊ [သာလိ ✓လူ+ဏ္ဍု] ဝ–ကို ယ–ပြု၊ ကောက်ရိတ်သော၊ ကောက်ကြီးစပါးကို ရိတ်သော။ သာလိလာဝက၊ သာလိလာယန။ –ခြင်း။

လူသ

ဘူ= ဘူသာယံ–တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ လူသတိ။
စု= ဟိံသာ ထေယျေသု–ညှဉ်းဆဲသတ်ပုတ်ခြင်း, ခိုးဝှက်ခြင်းတို့၌။ လူသယတိ။

လေ

ဘူ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ နိရုတ္တိ၊ ၄၀၃။

လာယတိ ။ [✓လေ+အ+တိ] ဖြတ်၏၊ ရိတ်၏။ လာယိတုံ၊ လာယိတွာ၊ လာယန္တော၊ လာယမာန၊ လာယန၊ လာယိတ။

လေဋ္ဌ

ဘူ= သဃ်ာဋေ–ပေါင်းစပ်ခြင်း၌။ လေဋ္ဌတိ။

လေဋ္ဌု ၊ ပု ၊ [✓လေဋ္ဌ+ဥ] လေဋ္ဌ–သဃ်ာဋေ၊ ဥ၊ လေဋ္ဌု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၄၇။ မြေစိုင်ခဲ။
လေဋ္ဌု–ဟုလည်း ရှိသေး၏၊ လိသဓာတ်မှာရှုပါ။

လေပ

ဘူ= သပ္ပနေ–သွားခြင်း၌။ လေပတိ။

လောက

စု= ဒိပနေ–ပြခြင်း၌။ လောကေတိ၊ လောကယတိ။
ဘူ+စု= ဒဿနေ–ကြည့်ရှုခြင်း၌။ လောကတိ။

လောကိယတိ ။ [✓လောက+ယ+တေ] ကြည့်ရှုအပ်၏၊ ပညတ်–ထားအပ်၏။ လောကန၊ လောကိတ။

လောက ၊ ပု ၊ [✓ လောက+ဏ] လောက။

အနုလောကိက ၊ တိ ၊ [အနု ✓လောက+ဏ္ဍက] အထပ်ထပ်ကြည့်သော၊ အစဉ်အားဖြင့်ကြည့်သော။ အနုလောကီ၊ ဏီ–ပစ္စည်းမျှသာထူး၏။

ဥလ္လောကေတိ ။ [ဥ ✓လောက+ဏော+တိ] မော်ကြည့်၏၊ စောင့်မျှော်၏။ ဥလ္လောကန၊ ဥလ္လောကိတ။

ဩလောကေတိ ။ [အဝ ✓ လောက+ဏော+တိ] ကြည့်၏၊ ငုံ့ကြည့်၏၊ ငဲ့ကြည့်၏၊ စေ့စေ့ကြည့်၏။ ဩလောကန၊ ဩလောကနက၊ ပြတင်းပေါက်။ (ဩလောကာပေတိ၊ –စေ၏။) ဩလောကိတ၊ (ဩလောကိယတိ၊ –အပ်၏။) ဩလောကေတွာ။

အနုဝိလောကေတိ ။ [အနု+ဝိ ✓လောက+ဏော+တိ] အဖန်ဖန် ထိုထိုကျ်ကျ်ကြည့်၏၊ စောင်းလှည့်ကြည့်ရှု၏။ အနုဝိလောကယန္တော၊ အနုဝိလောကယမာန၊ အနုပိလောကေတွာ၊ အနုဝိလောကေန္တော၊ အနုဝိလောကေတဗ္ဗ၊ အနုဝိလောကန။

အပလောကေတိ ။ [အပ ✓ လောက+ဏော+တိ] ပန်ကြား၏။ အပလောကေတုံ၊ အပလောကေတွာ၊ အပလောကေန္တော၊ အပလောကန၊ အပလောကိတ၊ အပလောကေတဗ္ဗ၊ အပလောကီ၊ နောက်ပြန်လှည့်ကြည့်သော။

အဝလောကေတိ ။ [အဝ ✓ လောက+ဏော+တိ] ကြည့်ရှု၏၊ ဆင်ခြင်၏။ အဝလောကယန္တော၊ အဝလောကေန္တော၊ အဝလောကေတွာ၊ အဝလောကယမာန၊ အဝလောကန၊ အဝလောကိတ။

အာလောကေတိ ။ [အာ ✓ လောက+ဏော+တိ] ကြည့်၏၊ ရှေးရှု(တည့်တည့်)ကြည့်၏။ အာလောကေတွာ၊ အာလောကေတွာန၊ အာလောကေန္တော၊ အာလောကယန္တော၊ အာလောကယမာန၊ အာလော

http://www.dhammadownload.com

ကာပေတုံ၊ အာလောကန၊ အာလောကိတ၊ အာလောကိတဗ္ဗ၊ အာလောကေတဗ္ဗ၊ အာလောကေတု။

အာလောက ၊ ပု ၊ [အာ √ လောက+ဏ] အာလောကေတိ ဇေတနာတိ–အာလောကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇။ အရောင်အလင်း။

အာလောကသန္ဓိ ၊ ပု ၊ [အာလောက+သန္ဓိ] အာလောကာနံ အာတပါနံ ပဝိသနဋ္ဌာနံ သန္ဓိ ဆိဒ္ဒန္တိ–အလောကသန္ဓိ၊ အလောကီယန္တိ ဇေတနာတိ–အာလောကော၊ သောဧဝ သန္ဓိတိ ဝါ–အာလောကသန္ဓိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၇။ လေသာပြတင်း။

အာလောကန ၊ န ၊ [အာ √ လောက+ယု] လောက–ဒဿနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၅။ ကြည့်ရှုခြင်း။

ဝိလောကေတိ ။ [ဝိ √ လောက+ဏော+တိ] ကြည့်ရှု၏၊ စုံစမ်း၏၊ စစ်ဆေး၏၊ လေ့လာ၏၊ မျက်စောင်းထိုး၏။ ဝိလောကေတွာ၊ ဝိလောကေတုံ၊ ဝိလောကေန္တ၊ ဝိလောကာပေတုံ၊ ဝိလောကန၊ ဝိလောကနီယ၊ ဝိလောကိတ၊ ဝိလောကိတဗ္ဗ၊ ဝိလောကေတဗ္ဗ၊ ဝိလောကေတု။

ဝေါလောကေတိ ။ [ဝိ+အဝ √ လောက+ဏော+တိ] ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၏၊ ဆင်ခြင်၏။ ဝေါလောကေတွာ၊ ဝေါလောကေတုံ၊ ဝေါလောကေန္တ၊ ဝေါလောကယမာန၊ ဝေါလောကန၊ ဝေါလောကယန၊ ဝေါလောကိတ။

သမုလ္လောကိယမာန ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ √ လောက+ယ+မာန] ကောင်းစွာ မော်ကြည့်အပ်သော။

လောစ

စု= ဒီပနေ–ပြခြင်း၌။ လောစေတိ၊ လောစယတိ။

ဘူ+စု= ဒဿနေ–ကြည့်ရှုခြင်း၌။ လောစတိ။

လောစန ၊ န ၊ [√ လောစ+ယု] လောစတိ ပဿတိ ဇေတနာတိ–လောစနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၉။ မျက်စိ။

ဥလ္လောစ ၊ ပု ၊ [ဥ √ လောစ+ဏ] ထီးဖြူ၊ မျက်နှာကြက်။ ထောမ။

အာလောစေတိ ။ [အာ √ လောစ+ဏော+တိ] ကြည့်ရှု၏။ အာလောစန၊ အာလောစိတ၊ အာလောစိတဗ္ဗ။

အာလောက ၊ ပု ၊ [အာ √ လောစ+ဏ] အာလောစယတိ ပဿတိ ဇေတနာတိ–အာလောကော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇။ အရောင်အလင်း။

သမာလောစန ၊ န ၊ [သံ+အာ √ လောစ+ယု] ကောင်းစွာကြည့်ရှုခြင်း၊ –ကြောင်း၊ (နေတို့နည်း။)

ဝိလောစန ၊ တိ ၊ [ဝိ √ လောစ+ယု] မျက်စိ၊ မျက်စိရှိသော။

လောဠ

ဘူ= သံဟတေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ လောဠတိ။

လောလ၊ လောဠ

ဘူ= ဥမ္မာဒေ–ရူးသွပ်ခြင်း၌။ လောဠတိ။

လောလ ၊ တိ ၊ [√ လောဠ+ဏ] ဠ–ကို လ–ပြု၊ တုန်လှုပ်သော၊ မတည်ငြိမ်သော၊ အလိုကြီးသော။

ဥလ္လောလ ၊ ပု ၊ [ဥ √ လောဠ+ဏ] ဠ–ကို လ–ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ လောလ–ဥမ္မာဒနေ၊ ဥလ္လောလယတိတိ–ဥလ္လောလော၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၂။ လှိုင်းကြီး၊ လှုပ်ရှားခြင်း။

ဥလ္လောလေတိ ။ [ဥလ္လောလ+ဏိ+တိ] နာမဓာတု။ လှုပ်ကြွ၏၊ မျော်လင့်၏။ ဥလ္လောလနာ၊ လှုပ်ကြွခြင်း၊ မငြိမ်သက်ခြင်း။

လောဠိတ ၊ တိ ၊ [√ လောဠ+တ] မွေနှောက်–ချောက်ချားအပ်သော၊ နှောင့်ယှက်အပ်သော (အရပ်)။

လောဠိ ၊ ထီ ၊ [√ လောဠ+ဏ] မွေနှောက်အပ်သော။

ဝက

ဘူ= အာဒါန ပဋိဃ ဒိတ္တီသု–ယူခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ ဝကတိ။

ဗက ၊ ပု ၊ [√ ဝက+အ] ဝကတိ ဂေါစရံ အာဒဒါတီတိ–ဗကော။ သူစိ။ ဗျိုင်း၊ ဗျိုင်းဖြူ။

ဗကုလ ၊ ပု ၊ [√ ဝက+ဥလ] ဝကိတဗ္ဗော ဂဏ္ဍိ တဗ္ဗောတိ–ဗကုလော၊ ချယားပင်၊ ခရေပင်။ ဝကုလ။

ဗာကုစီ ၊ ထီ ၊ [√ ဝက+အစ+ဣ] ဝက–အာဒါနေ၊ အစော၊ ဝဿ ဗော၊ အဿ ဥ၊ ဣတ္ထိယံ ဣ၊ ဗာကုစီ။ သူစိ။ ကန့်ကလာ။

ကဒမ္မက ၊ န ၊ [ကဒ √ ဝက+အ] ကံ အတ္တာနံ ဒေတီတိ–ကဒေါ= စက္ခာဒိကော သရီရာဝယဝေါ၊ ကဒေါဝိယ–ကဒေါ= အဝယဝေါ၊ တံ ဝကတိ အာဒဒါတီတိ–ကဒမ္မကံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၀။ အပေါင်း။

ဝက ၊ ပု ၊ [√ ဝက+အ] သစ်ကျုတ်၊ ဝံပုလွေ၊ ကျားသစ်။

http://www.dhammadownload.com

ဝက္က ၊ နာ ၊ [✓ဝက+က] ဝကတိ ဩဒနံ အာဒဒါတီတိ–ဝက္ကံ= ဒေဟကောဋ္ဌာသဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄။ အညို့၊ ကျောက်ကပ်။

ဝါကရာ ၊ ထိ ၊ [✓ဝက+အရဏ်+အာ] ဝကေတိ အာဒဒါတိ ဧတာယာတိ–ဝါကရာ= မိဂဗန္ဓနီ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၃။ သမင်–စသည်ကိုထောင်သော ကျော့ကွင်း၊ ပိုက်။ ဝက–အာဒါနေ၊ အရော၊ ဣတ္ထိယမတော အာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၀။

ဝါကရိက၊ ဝါဂုရိက ၊ ပု ၊ [ဝါကရာ+ဏိက] ဝါကရာယ စရတီတိ–ဝါကရိကော၊ ကဿ ဂေါ၊ အသု စ၊ ဝါဂုရိကော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၄။ ပိုက်ကွန် ကျော့ကွင်းဖြင့် အသက်မွေးသူ။ (အမဲလိုက်)ပိုက်။

ဝါကုရာ၊ ဝါဂုရာ–တို့လည်း အာဒေသမ္မသာ ထူး၏။

မရဝက ၊ ပု ၊ [မရ ✓ဝက+အ] သမင်စာ။

ဝက္က

ဘူ= ဂတိ ကောဋိလ္လ ရုက္ခတစေသု–သွားခြင်း, ကောက်ကွေ့ခြင်း, သစ်ခွံအနက်တို့၌။ ဝက္ကတိ။

စု= နာသန ဘာသနေသု–ဖျက်ဆီးခြင်း, စကားဆိုခြင်း တို့၌။ ဝက္ကေတိ၊ ဝက္ကယတိ။

ဝက္က ၊ တိ ၊ [✓ဝက္က+အ] ကောက်ကွေ့သော။

ဝက္ကင် [ဝက္က+အင်] ဥဒ္ဓနာဒီသု ဝက္ကံ ကုဋိလံ အင်္ဂံ ဂီဝါဒိကံ ဧတာသာတိ–ဝက္ကင်္ဂါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၅။ ငှက်။

ဝက္ကလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝက္က+အလ] ဝက္ကေ ရုက္ခတစေ အလန္တိ–ဝက္ကလံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၅။ လျော်တော အဝတ်၊ သစ်ခေါက်၊ သစ်ခွံ။

ဝကိ၊ ဝင်

ဘူ= ကောဋိလျ ဂတီသု–ကောက်ကွေ့ခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ ဝင်္ကတိ။

ဝင် ၊ တိ ၊ [✓ဝင်+အ] ကောက်–ကွေ့သော၊ ကောက်ကျစ်သော၊ ယုံမှားဖွယ်ဖြစ်သော၊ ထွန်။

ဝင်္က ၊ ပု ၊ [ဝင်+က] ထွန်ငယ်။

သဝင် ၊ ပု ၊ [သဟ+ဝင်] သဟ ဝင်္ကေန ယော ဝတ္တတေ, သော–သဝင်္ကော၊ သံဝိဇ္ဇမာနော ဝါ ဝင်္ကော ယဿ, သော–သဝင်္ကော။ သူစိ။ ငါးမြွေ။

ဝင်္က ၊ ပု ၊ [✓ဝင်+က] ဝင်္ကတောင်။

သတ္တဝင် ၊ ပု ၊ [သတ္တ ✓ဝင်+အ] သတ္တကွတ္တုံ ဝင်္ကတီတိ–သတ္တဝင်္ကော= ငါးသျှဉ်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၂။ ငါးရှဉ့်။

သမ္မဝင် ၊ တိ ၊ [သံ+ပ ✓ဝင်+အ] ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ညွတ်ကိုင်းသော။

ဝင္မ

ဘူ= ဝရဏ ရောသန သမ္မိဏ္ဍနေသု–ဆို့ပိတ်ခြင်း, ချုပ်ချယ်ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ ဝင္မတိ။

ဝင္မ ၊ ပု ၊ [✓ဝင္မ+အ] သစ်ပင်၊ ရင်ဘတ်။

ဝင္မိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝင္မ+တ] ဆိုအပ်သော။

ဝခ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဝခတိ။

ဝဂ္ဂ

ဘူ= ဂမနေ–သွားခြင်း၌။ ဝဂ္ဂတိ။

ဝဂ္ဂတိ ။ [✓ဝဂ္ဂ+အ+တိ] ပုံမှန်သွား၏၊ အစုအစု ဖြစ်၏။ ဝဂ္ဂိတွာ၊ ဝဂ္ဂန္တွာ၊ ဝဂ္ဂမာန၊ ဝဂ္ဂန၊ ဝဂ္ဂိတ။ **သုဝဂ္ဂိတ** [သု+ဝဂ္ဂိတ] တင့်တယ်စွာ သွားခြင်း ရှိသော။

ဝဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓ဝဂ္ဂ+အ] သမုဒါယဝသေန ဝဂ္ဂတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ–ဝဂ္ဂေါ၊ အပေါင်း, အစု, အပိုင်း–ကဏ္ဍ။ တိ ။အစိတ်အစိတ်ဖြစ်အောင် ပြုတတ်သော၊ ခိုက်ရန်ပြုတတ်သော။

ဝဂ္ဂုလိ ၊ ပု ၊ [✓ဝဂ္ဂ+ဥလိ] လင်းနို့။

ဝခိ၊ ဝခံ

ဘူ= ဂမန ဣစ္ဆာသု–သွားခြင်း, လိုချင်ခြင်းတို့၌။ ဝခံတိ။

ဝဂိ၊ ဝဂ်

ဘူ= ခဇ္ဇ ဂတိယံ–ခွင်ခြင်း, သွားခြင်း၌။ ဝဂ်တိ။

ဝဂ် ၊ ပု ၊ [✓ဝဂိ+အ] ဝဂ်တိုင်း(ဗဂ်လားဒေသ)၊ ခဲမဖြူ။ (ဝဂ် ၊ နာ ၊ [ဝိ+အဂ်] ဝိဂတံ ဝိကလံ အင်္ဂံ–ဝဂ်ံ၊ တင်းတိတ်, အမဲပြောက်။)

ဝဃိ

ဘူ= ဂတိ အာရမ္ဘ နိန္ဒန ဇဝေသု–သွားခြင်း, အားထုတ်ခြင်း, ကဲ့ရဲ့ခြင်း, လျင်မြန်ခြင်းတို့၌။ ဝဃ်တေ။

http://www.dhammadownload.com

ဝစ

ဘူ= ကထနေ–ပြောဆိုခြင်း၌။ ဝစတိ။

စု= သန္ဒေသေ–သတင်းစကား ညွှန်ကြားခြင်း၌။ ဝါစယတိ။

ဝစတိ ။ [√ဝစ+အ+တိ] ပြောဆို၏။ ဝစန၊ ဝစနီယ၊ ဝစီ၊ ဝစ္စ၊ ဝတ္တာဗ္ဗ၊ ဝတ္တာ၊ ဝတ္တာန၊ (ဝုစ္စတိ၊ ဥစ္စတိ၊ ကံ။) ဝတ္တဝေ၊ ဝတ္တုံ၊ ဝုစ္စမာန၊ (ဝါစေတိ၊ ဝါစာပေတိ၊ ကာ။) ဝါစေတွာ၊ ဝါစာပေတွာ၊ ဝါစေတုံ၊ ဝါစေန္တ၊ ဝါစယမာန၊ ဝါကျ၊ ဝါစက၊ "ဝါစန, ဝါစနာ၊ ပို့ချပေးခြင်း၊ ပို့ချအပ်သော, ပို့ချတတ်သော"။ ဝါစာ၊ ဝါစာပိတ၊ ဝါစိတ၊ ဝါစေတဗ္ဗ၊ ဝါစ္စ၊ ဝုတ္တ၊ ဝုတ္တဝန္တု၊ ဝုတ္တိ၊ ဥတ္တ၊ ဥတ္တိ၊ ဝတ္တု။

ဝစန ၊ န ၊ [√ဝစ+ယု] ဝုစ္စတေတိ–ဝစနံ၊ ဝစောပိ၊ မနောဂဏော'ယံ၊ ဥစ္စတေတိ–ဥတ္တိ။ တိ ။ဝုစ္စတေတိ–ဝါစာ၊ အ။ ဝုစ္စတေတိ–ဝစီ၊ ဤ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၀၅။ (**ဝစန၊ ဝစ၊ ဥတ္တိ၊ ဝါစာ၊ ဝစီ**၊) စကား။

နိရုတ္တိ ၊ ထိ ၊ [နိ+ဥတ္တိ] နိစ္ဆယေန, နိသေသတော ဝါ ဥတ္တိ–နိရုတ္တိ= ဝဏ္ဏာဂမော, ဝဏ္ဏ ဝိပရိယယောစ္စာဒိကံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၀။ နိရုတ္တိကျမ်း။

ဝါစိက ၊ န ၊ [ဝါစာ+ဏိက] ဝစ–သန္ဒေသေ၊ သကတ္ထေ ဏိကော၊ သန္နိဋ္ဌတ္တာ ဝါစာဧေ ဝါစိက မိစ္ဆတ္ထော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၂၄။ သန္ဒေသစကား၊ (အမှာစကား။)

ဥတ္တ ၊ တိ ၊ [√ဝစ+တ] ဝစ–ဘာသနေ၊ ဝုတ္တံ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၅၅။ ပြောအပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

စက္ကဝါက ၊ ပု ၊ [စက္က √ဝစ+ဏ] စက္ကေန စက္က သဒ္ဒေနောစ္စတေတိ–စက္ကဝါကော၊ ဝစ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဏော။ သူစိ။ စက္ကဝါက်။

ဝက္ခမာန ၊ တိ ၊ [√ဝစ+အ+မာန] ဆိုအပ်လတ္တံ့သော။ ဝက္ခိတ၊ ဆိုအပ်သော။

ဝစ ၊ ထိ+န ၊ [√ဝစ+အ] ထိ၌ ဝစာ၊ လင်းလေ။ (**ဝစတ္တ** ၊ န ၊ [ဝစ+အတ္တ] လင်းလေဖြူ, တိဝုသံ၊ ဆိတ်ဖူး။) ဝစ–ဗျတ္တဝစနေ ဝစနံ, ဝစတီတိ ဝါ–ဝစော။ မောဂ်–၅၊ ၄၄၊ ပဋ္ဌာ။ ပု ။စကား။ တိ ။ ပြောဆိုသော။

ပဝစနီယ ၊ တိ ၊ [ပ √ဝစ+အနီယ] ဝစ–ဗျတ္တဝစနေ ပဟုဗ္ဗော, ပဝစတီတိ–ပဝစနီယော ကတ္တရိ။ မောဂ်–၅၊ ၂၇၊ ပဋ္ဌာ။ အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုတတ်သော၊ ဆိုဆုံးမတတ်သော။

ဝိဝစန ၊ န ၊ [ဝိ √ဝစ+ယု] ဧကော အတ္ထော ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စတိ ယေနာတိ–ဝိဝစနံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၂၀။ ဝေဝုစ် (ပရိယာယ်= စကားလှယ်)။

ဝေဝစန ၊ ပု+န ၊ [ဝိဝစန+ဏ] ဝေဝုစ်။

သုတ္တ ၊ န ၊ [သု √ဝစ+တ] သုဋ္ဌု ဝုတ္တန္တိ–သုတ္တံ။ ကစ္စည်းပဏာမအဖွင့်ချာ။ သုတ်၊ အနက်ကို အကျဉ်းပြသောစကား၊ ပါဠိတော်။

သုပ္ပဝုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ဝစ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော။

ဥတ္တ၊ ဝုတ္တ ၊ တိ ၊ [√ဝစ+တ္တ] ဝစ–ဗျတ္တဝစနေ၊ ဝုစ္စိတ္ထာတိ–ဥတ္တံ, ဝုတ္တံ။ မောဂ်–၅၊ ၁၁၀၊ ပဋ္ဌာ။ ဆို–ဟော–လျှောက်–မိန့်အပ်သော။

သုရုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု √ဝစ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော။

သုဝစ ၊ တိ ၊ [သု √ဝစ+ခ] လွယ်ကူစွာ ဆုံးမအပ်သော၊ ဆိုဆုံးမရလွယ်ကူသော။

ဝါကျ ၊ န ၊ [√ဝစ+ဃျဏ်] ဝစ–ဗျတ္တဝစနေ, ဥစ္စတီတိ–ဝါကျံ။ မောဂ်–၅၊ ၂၈၊ ပဋ္ဌာ။ ပြောဆိုအပ်သော စကား။

သုဝါကျ ၊ န ၊ [သု √ဝစ+ဏျ] ကောင်းသောစကား၊ ချိုသာသောစကား။

သုဝုတ္တ ၊ တိ ၊ [သု √ဝစ+တ] ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော။

မဟန္တဝါစီ ၊ တိ ၊ [မဟန္တ √ဝစ+ဏီ] အကြီးအများ–ဟူသော အနက်ကို ဟော(လေ့ရှိ)သော၊ ဟောတတ်သော။

အတိဝုတ္တု ၊ တိ ၊ [အတိ √ဝစ+တု] လွန်ကျူး ပြောဆိုတတ်သော။

အဓိဝစနီယ ၊ တိ ၊ [အဓိ √ဝစ+အနီယ] အလွန်ဆိုအပ်သော။

အဝဓိဝါစီ ၊ တိ ၊ [အဝဓိ √ဝစ+ဏီ] ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသော။

အသတ္တဝါစီ ၊ တိ ၊ [အသတ္တ √ဝစ+ဏီ] ဒြပ်မဟုတ်သောအနက်ကို ဟောသော။ [န+သတ္တဝါစီ] ဒြပ်ကို မဟောသော။

http://www.dhammadownload.com

အာဝုတ္တိ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ ဝစ+ဏီ] ထပ်ဆိုခြင်း၊ အာဝုတ္တိနည်း။

ဝက ၊ ပု ၊ [✓ ဝစ+ဃ] ဝစ–ဗျတ္တဝစနေ, ဝစတီတိ–ဝကော။ မောဂ်–၅၊ ၄၄။ ပြောဆိုတတ်သူ။

ဝက္က ၊ နဲ ၊ [✓ ဝစ+က] ဝစိတဗ္ဗန္တိ–ဝက္ကံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၁။ အညှို့၊ ကျောက်ကပ်။

ဝါက္က ၊ နဲ ၊ [✓ ဝစ+ဏ= ဝါက၊ ဝါကမေဝ–ဝါက္ကံ] စကားပြောသံ၊ စကား။

ဝါက္ကရဏ ၊ နဲ ၊ [ဝါစာ+ကရဏ] စကားသံ။

ဝစ္စ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းပခြင်း၌။ ဝစ္စတိ။

ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆု

ဘူ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဝုစ္ဆတိ၊ ဝုတ္တာ၊ ဝုတ္တဝါ၊ ဝုတ္တသိရော၊ (အ–ကို ဥ–ပြု။)

ဝစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝစ္ဆု+တ] ဖြတ်အပ်သော။

ဝိဝစ္ဆိကာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဝစ္ဆ+ဏ္ဍု+အာ] ဝစ္ဆ–ပရိဘာသန တဇ္ဇနေသု။ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၇။ ယားနာ။

ဝဋ္ဋ

စု= ဝဋ္ဋနေ–လှည့်ပတ်ခြင်း၌။ ဝဋ္ဋေတိ၊ ဝဋ္ဋယတိ။

ဝဋ္ဋယတိ ။ [✓ ဝဋ္ဋ+ဏယ+တိ] လှည့်ပတ်၏၊ ဖြားယောင်း၏။ ဝဋ္ဋေတိ၊ ဝဋ္ဋေတွာ၊ ဝဋ္ဋိတုံ၊ ဝဋ္ဋန္တ၊ ဝဋ္ဋိတ၊ ဝဋ္ဋေတဗ္ဗ၊ ဝဋ္ဋယိတဗ္ဗ၊ ဝဋ္ဋက၊ ဝဋ္ဋန၊ (ဝဋ္ဋနက၊) ဝဋ္ဋနီယ။

ဝဋ္ဋက ၊ တိ ၊ [✓ ဝဋ္ဋ+ဏ္ဍု] ဝဋ္ဋယတေ ဝိပ္ပလပတေတိ–ဝဋ္ဋကော၊ ဝဋ္ဋ–ဂမနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၇။ လိမ်လည်လှည့်ပတ်တတ်သော။

ဝဋ္ဋု

ဘူ= သပ္ပနေ–သွားခြင်း၌။ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝဋ္ဋိတွာ။

ဝဋ္ဋန ၊ တိ ၊ [✓ ဝဋ္ဋု+ယု] သွားနိုင်သော။

အဝဋ္ဋန ၊ [နဲ+ဝဋ္ဋန] မသွားနိုင်သော။ သန္တိ ပါဒါ အဝဋ္ဋနာ။

ဝဇ

စု= သခ်ါရေ–ပြုပြင်ခြင်း၌။ ဝဇေတိ၊ ဝဇယတိ။

ဘူ+စု= ဂမနေ–သွားခြင်း၌။ ဝဇတိ။

ဝဇတိ ။ [✓ ဝဇ+အ+တိ] သွား၏၊ သိ၏၊ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်၏။ ဝဇန္တ၊ ဝဇန၊ ဝါဇေတိ၊ ခေါ်ဆောင်၏။

ဗီဇ၊ ဗီဇက ၊ နဲ ၊ [✓ ဝဇ+အ] ဝဇ–ဂတိယံ၊ အသီကာရော၊ ပစ္စယေဟိ ဝိနာ ဇာယတီတိ–ဗီဇံ။ ဝိရဟတ္တဇောတကော ဟျေတ္ထ ဝိကာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၃။ အင်္ဂါဇာတ်၊ အဥ၊ ဝှေးစေ့၊ ဗီဇက–၌ ကပစ္စည်း ထပ်သက်။

ဗီဇန ၊ ထီ+နဲ ၊ [✓ ဝဇ+ယု] ဝဇ–ဂတိယံ၊ အသီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၆။ ထီ၌ ဗီဇနာ၊ ဗီဇနီ၊ ယပ်။

ဝဋ္ဋလ ၊ [✓ ဝဇ+ဥလ] ဝဇ–ဂမနေ၊ ဥလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၃။ ကုန်းကြိမ်။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၃။ အသောကပင်။

ဝဇ၊ ဝတ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဇ+အ] ဝဇန္တိ ယံ ဂါဝေါ နိဝါသနတ္ထာယာတိ–ဝဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၉။ နွားခြံ။ ဇ–ကို တ–ပြု၊ ဝတ၊ အကျင့်။

ဝဇိရ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဇ+ကိရ] ဝဇ–ဂမနေ၊ ဝဇတီတိ–ဝဇိရံ= ကုလိသံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၉။ ဝဇ–ဂတိယံ၊ ဝဇတေဝ နဲ ပဋိဟညတေ ယသ ဂမနံ ကေနစီတိ–ဝဇိရံ၊ ဣရပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄။ ဝရဇိန်လက်နက်၊ မိုးကြိုး။ ထီ၌ ဝဇိရာ၊ ဝဇိရီ၊ (အမည်။)

ဝဋုမ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဝဇ+ကုမ] ဝဇိသ'န္တသ ဋော၊ ဝဇန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဝဋုမံ= ပထော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၁။ ဝဇ–ဂတိယံ၊ ဥမော၊ ဇသ ဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၀။ လမ်းခရီး၊ ကမ္မဝဋ်၊ အပိုင်းအခြား၊ လုံးဝန်းပုကွသူ။

ဝါဇ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဇ+ဏ] ဝဇတျနေနာတိ–ဝါဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၀။ မြားရွက်၊ အရှိန်အဟုန်၊ ခွန်အား၊ ထောပတ်ပျားသကာ။ **ဝါဇပေယျ** [ဝါဇ ✓ ပါ+ဏျ] ထောပတ်ပျားသကာကိုသောက်ရာ–ယဇ်ပူဇော်ပွဲ။ **ဝါဇီ** [ဝါဇ+ဤ] မြင်း။

ဝါဇိက ၊ ပု ၊ [✓ ဝဇ+ဏေ+ဏ္ဍု] တောလိုက်မုဆိုး။

ဝါဇိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဇ+ဏေ+တ] မြားရွက်တပ်မြား။ [ဝါဇ+ဣတ] လည်းကြံ။

ဝဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဇ+ဂက်] ဝဇတိ သမူဟတ္ထံ ဂစ္ဆတီတိ–ဝဂ္ဂေါ= သမူဟော။ မောဂ်–၇၊ ၃၂။ အပေါင်း။

ဝေဂ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဇ+ဏ] ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဝဇန္တိ ပါပုဏန္တိ ဧတေနာတိ–ဝေဂေါ၊ ဓာတူနမနေကတ္ထတ္တာ ဝဇဓာတု–ပါပုဏနေပိ ပဝတ္တတိ၊ အကာရသ ဧ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အဟုန်။

http://www.dhammadownload.com

အနုပဗ္ဗဇတိ ။ [အနု+ပ √ဝဇ+အ+တိ] အတုလိုက်၍–အရိယာတို့၏–အနီး–ထံပါး၌ ရဟန်းပြု၏။ အနုပဗ္ဗဇိတ၊ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာ။

အနုဝဇတိ ။ [အနု √ဝဇ+အ+တိ] အစဉ်သွား၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ ကျင့်သုံး၏။

အဗ္ဗဇတိ ။ [အာ √ဝဇ+အ+တိ] ရောက်၏၊ ရ၏။ အာဝဇတိ၊ လာ၏။

ဥပဗ္ဗဇတိ ။ [ဥပ √ဝဇ+အ+တိ] ကပ်လှာ၏။

သံဝဇန္တ ၊ တိ ၊ [သံ √ဝဇ+အ+အန္တ] သွားသော။

သဥပဝဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [သဟ+ဥပ √ဝဇ+ဏျ] ကပ်ရောက်အပ်သော ဂတိရှိသော။ (ဥပဝဇ္ဇ–ဖြစ်ပြီးမှ၊ သဟနှင့် ဗဟုဗ္ဗီစပ်။)

သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနီယ ၊ နု ၊ [သမ္မာ+ပရိ √ဝဇ+အနီယ] ကောင်းစွာ နေထိုင်ကြောင်း (သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနီယ သုတ်)။

ပဗ္ဗဇတိ ။ [ပ √ဝဇ+အ+တိ] မြင့်မြတ်ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ရှင်ပြု၏၊ ရဟန်းခံ၏။

ပဗ္ဗဇိတ ၊ ပု ၊ [ပ √ဝဇ+တ] သေဌတ္တံ ဝဇတီတိ–ပဗ္ဗဇိတော၊ ဝဇ–ဂမနေ၊ တော။ [ပဗ္ဗဇာ+ဣတ] ပဗ္ဗဇာ သဉ္ဇာတာ ယဿာတိ ဝါ–ပဗ္ဗဇိတော၊ သဉ္ဇာတတ္ထေ ဣတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၃။ ရှင်, ရဟန်း။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [ပ √ဝဇ+ဏျ+အာ] ပဌမမေဝ ဝဇိတဗ္ဗာတိ–ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ (တရားအားမထုတ်ခင် ရှေးဦးအလျင် ကပ်ရောက်ထိုက်သော) ရှင်အဖြစ်, ရဟန်းအဖြစ်, ရသေ့အဖြစ်။

ဂဝဇ ၊ ပု ၊ [ဂေါ √ဝဇ+အ] ဂေါဝိယ ဝဇတိ ဇာယတီတိ–ဂဝဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၆။ နွားနောက် (တောနွား)။

ဝဇိ၊ ဝဥ္ဇ

ဘူ= စာဂေ–စွန့်ခွာရှောင်ကြဉ်ခြင်း၌။ ဝဥ္ဇတိ၊ ဝဥ္ဇတေ။

ဝဥ္ဇက ၊ ပု ၊ [√ဝဥ္ဇ+ဏ္ဍု] ဗြာဟ္မဏံ ဝဥ္ဇေတီတိ–ဝဥ္ဇကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး (တောခွေး၊ ခွေးအ)။

ဝဇ္ဇ၊ ဝဇ္ဇီ

ဘူ+စု= ဝဇ္ဇနေ–ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၌။ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဝဇ္ဇယတိ။

ဝဇ္ဇေတိ ။ [√ဝဇ္ဇ+ဏေ+တိ] ရှောင်ကြဉ်၏။ ဝဇ္ဇိတွာ၊ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဝဇ္ဇယိတွာ၊ ဝဇ္ဇယိတွာန၊ ဝဇ္ဇေတုံ၊ ဝဇ္ဇယန္တ၊ ဝဇ္ဇိယမာန၊ ဝဇ္ဇန၊ ဝဇ္ဇနီယ၊ ဝဇ္ဇနိယ၊ ဝဇ္ဇယိတဗ္ဗ၊ ဝဇ္ဇိတ၊ ဝဇ္ဇိတဗ္ဗ။

ဝဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [√ဝဇ္ဇ+ဏ] ဝဇ္ဇ–ဝဇ္ဇနေ၊ ဝဇ္ဇေတိ အသမာန ဇာတျာဒယောတိ–ဝဂ္ဂေါ၊ ဏော၊ ဇ္ဇဿ ဂ္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၂။ အစု၊ အပေါင်း။

ဝဇ္ဇီ ၊ ပု ၊ [√ဝဇ္ဇ+ဤ] ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာတိ–ဝဇ္ဇီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၄။ ဝဇ္ဇီတိုင်း၊ ဝဇ္ဇီတိုင်းသား။

ဝဇ္ဇ ၊ နု ၊ [√ဝဇ္ဇ+အ] ဝဇ္ဇီယတေတိ–ဝဇ္ဇံ၊ အပြစ်။ ဝဇ္ဇမေဝ–အဝဇ္ဇံ၊ နတ္ထိ အဝဇ္ဇံ ဒေါသော ယဿာတိ–**အနဝဇ္ဇံ**= ကုသလာဒိ။

အပဝဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [အပ √ဝဇ္ဇ+ဏ] အပဝဇ္ဇတေ သံသာရော အတြ။ ဝါစပ္ပတိ။ အပဝဇ္ဇန္တိ သင်္ခါရာ ဧတသ္မာတိ–အပဝဂ္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈။ ဖဲကြဉ်ထွက်မြောက်ရာ (နိဗ္ဗာန်)။

အပဝဇ္ဇန ၊ နု ၊ [အပ √ဝဇ္ဇ+ယု] ဝဇ္ဇ–ဝဇ္ဇနေ၊ ဘာဝသာဓနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၀။ ဖဲကြဉ်လွတ်ကင်းခြင်း၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။

အနွာဝဇ္ဇနာ ၊ ထီ ၊ [အနု+အာ √ဝဇ္ဇ+ယု+အာ] အဖန်ဖန် အတပ်ထပ် ဆင်ခြင်–နှလုံးသွင်းခြင်း။

အာဝဇ္ဇတိ ။ [အာ √ဝဇ္ဇ+အ+တိ] အာဝဇ္ဇယတိ၊ အာဝဇ္ဇေတိ၊ ဆင်ခြင်–နှလုံးသွင်း၏။ အာဝဇ္ဇန္တ၊ အာဝဇ္ဇယန္တ၊ အာဝဇ္ဇေန္တ၊ အာဝဇ္ဇမာန၊ အာဝဇ္ဇယမာန၊ အာဝဇ္ဇိတုံ၊ အာဝဇ္ဇိတွာ၊ အာဝဇ္ဇေတွာ၊ အာဝဇ္ဇိတ၊ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗ။

အာဝဇ္ဇန ၊ ထီ+နု ၊ [အာ √ဝဇ္ဇ+ယု] ဘဝင်္ဂစိတ္တံ အာဝဇ္ဇယတီတိ–အာဝဇ္ဇနာ။ အံဋီ–၁၊ ၇၅။ အာဝဇ္ဇန်း၊ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်။

ဝိဝဇ္ဇတိ ။ [ဝိ √ဝဇ္ဇ+အ+တိ] ဝိဝဇ္ဇေတိ၊ ရှောင်ကွင်း၏၊ ဖယ်ရှား၏၊ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ပယ်စွန့်၏။ ဝိဝဇ္ဇိယ၊ (တွာ–ပစ္စည်းကို ယ–ပြု၊) ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ၊ ဝိဝဇ္ဇန္တ၊ ဝိဝဇ္ဇေန္တ၊ ဝိဝဇ္ဇယန္တ၊ ဝိဝဇ္ဇမာန၊ ဝိဝဇ္ဇ၊ (ကင်းခြင်း။) ဝိဝဇ္ဇန၊ ဝိဝဇ္ဇနီယ၊ ဝိဝဇ္ဇိတ၊ ဝိဝဇ္ဇေတဗ္ဗ၊ (သုဝိဝဇ္ဇိတ။)

အဘိနိဗ္ဗဇ္ဇယတိ ။ [အဘိ+နိ √ဝဇ္ဇ+ဏယ+တိ] အဘိနိဝဇ္ဇေတိ၊ ရှောင်ကြဉ်၏၊ လွှဲဖယ်၏။ အဘိနိဝဇ္ဇိတွာ၊ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ။

http://www.dhammadownload.com

သမာဝဇ္ဇတိ ။ [သံ+အာ ✓ဝဇ္ဇ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်(နှလုံးသွင်း)၏။

သုပရိဝဇ္ဇေတိ ။ [သု+ပရိ ✓ဝဇ္ဇ+ဏော+တိ] ရှောင်လွယ်၏၊ ရှောင်ဖို့လွယ်ကူ၏။

ဝဋ္ဋ

စု= ဝိဘာဇနေ ဂန္ထေသု–ဝေဖန်ခြင်း, ထုံးဖွဲ့ခြင်း–(စာပေကျမ်းဂန်)ဖွဲ့ကုံးစီရင်ခြင်းတို့၌။

ဘူ+စု= ဝေဌနေ–ရစ်ပတ်ခြင်း၌။ ဝဋေတိ၊ ဝဋယတိ၊ ဝဋတိ၊ ဝိဝဋေတွာ။

ဝဋ္ဋ ၊ ပု ၊ [✓ဝဋ္ဋ+အ] ဝဋ္ဋ–ဝေဌနေ၊ ဝဋတီတိ–အ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၅၁။ ပညောင်ပင်။ နှ ။ ချပ်(ရက်ကန်းသုံး)။

ဝါဋ္ဋ ၊ ပု ၊ [✓ဝဋ္ဋ+ဏ] အရံအတား၊ မဏ္ဍပ်, ဧရပ်။

ဝါဋ္ဋက [ဝါဋ္ဋ+က] အဝန်းအဝိုင်း၊ လည်မျိုး။

အာဝဋ္ဋန ၊ နှ ၊ [အာ ✓ဝဋ္ဋ+ယု] ထည့်စရာအိမ်။

ဗျာဝဋ္ဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ဝဋ္ဋ+အ] ကြိုးစားအားထုတ်သော၊ ကြောင့်ကြစိုက်သော၊ လုံ့လပြုသော။

ဝိဋပ ၊ ပု ၊ [✓ဝဋ္ဋ+အပ] ဝဋ္ဋ–ဝေဌနေ၊ အဿကူတွံ၊ ဝဋတိ ဝေဌတိ ဧတေနာတိ–ဝိဋပေါ= ဂုမ္ဗဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၉။ သစ်ခက်၊ ချုံပုတ်။

ဝဋ္ဌိ၊ ဝဏ္ဏ

ဘူ= ထေယျေ–ခိုးခြင်း၌။ ဝဏ္ဏတိ၊ ဝဏ္ဏေတိ။

ဘူ+စု= ဝိဘာဇနေ–ဝေဖန်ခြင်း၌။ ဝဏ္ဏယတိ။

ဝဏ္ဏက ၊ ပု ၊ [✓ဝဋ္ဌိ+ဏ္ဏု] ဝဋ္ဌိ–ဝိဘာဇနေ၊ ဏ္ဏု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၅။ အဖို့, အစု။

ဝဏ္ဏ ၊ နှ ၊ [✓ဝဏ္ဏ+က] ဗန္ဓိယတေနေနာတိ-ဝဏ္ဏံ၊ ဝဋ္ဌိ–ဓာရဏာ ဗန္ဓန သံဃာဌေသု၊ ကော၊ ကလောပေါ။ သူစိ။ အညာ၊ အဝိုင်း၊ ယပ်၊ ယပ်ဝန်း။

တာလဝဏ္ဏ ၊ နှ ၊ [တာလ+ဝဏ္ဏ] တာလဝဏ္ဏေဟိ ကတတ္တာ–တာလဝဏ္ဏံ၊ ဝဏ္ဏံ နာမ ဗီဇနာဒိကရဏတ္ထံ ပိသုံ ဘာဇိတော တာလပတ္တာ ဝယဝေါ၊ တာလဝဏ္ဏသဒ္ဒဿ ယထာဝုတ္တဝစနတ္ထယောဂေပိ သတိ သညာသဒ္ဒတ္တာ ဗီဇနီသာမညေ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ယဒါ ပန တာလဝဏ္ဏေဟိ ကတဗီဇနိမေဝ ဝတ္တုမိစ္ဆတိ၊ တဒါ ဧကေန တာလသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ တာလတာလဝဏ္ဏန္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ယထာ တိလဿ တေလံ၊ သုဂတဿ သုဂတစီဝရန္တိ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၁၆။ ယပ်တောင်။

ဝဋ္ဋ

ဘူ= အာဝတ္တနေ–ချာချာလည်ခြင်း၌။ ဝဋ္ဋတိ။

ဝဋ္ဋတိ ။ [✓ဝဋ္ဋ+အ+တိ] ချာချာလည်၏၊ လူးလိမ့်၏၊ လည်စေ၏=(ကြိုးကျစ်၏၊ ရက်ဖောက်ယောက်၏၊ လိမ့်၏၊) အပ်စပ်၏၊ သင့်တော်၏။ ဝဋ္ဋီတွာ၊ ဝဋ္ဋန်၊ ဝဋ္ဋမာန၊ (ဝဋ္ဋာပေတိ၊ ဝဋ္ဋေတိ၊) ဝဋ္ဋာပေတွာ၊ ဝဋ္ဋေတွာ၊ ဝဋ္ဋေန်၊ ဝဋ္ဋယမာန။

ဝဋ္ဋကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+ဏ္ဏု+အာ] ဝဋ္ဋ–ဝဋ္ဋနေ၊ ဏ္ဏု၊ ဝဋ္ဋကာ၊ နာရီ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၅။ ဝုံး။

ဗိန္ဒု ၊ ပု+နှ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+ဥ] ဝဋ္ဋတ္တာ–ဗိန္ဒု၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနာ ရူပသိဒ္ဓိ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၉။ လုံးသည်၊ ရေပေါက်၊ ဗိန္ဒုသဏ္ဌာ။

ဝဋ္ဋန ၊ ထိ+နှ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+ယု] လူးလိမ့်ခြင်း, လည်ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ အိုးခြမ်းကွဲ၊ ပုတီးလုံး။

ဝဋ္ဋနက ၊ [ဝဋ္ဋန+က] အပ်စပ်သော၊ သင့်တော်သော။

ဝဋ္ဋနီ ၊ ထိ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+အနိ] ဝဋ္ဋန္တိ ဧတေနာတိ–ဝဋ္ဋနီ= တသရဒဏ္ဍံ၊ လက်လိပ်(ရက်ကန်းသုံး)၊ အလုံး, အဝိုင်း၊ ဘုံ–ဗိမာန်။ မောဂ်၌ ဝတ္တနိ–ဟုသာ ရှိသည်။ ဝတ္တု, ဝတ္တဓာတ်ကို ရှုပါ။

ဝဋ္ဋလ ၊ တိ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+အလ] ရေပွက်ကဲ့သို့ လုံးဝိုင်းသော။ ဝဋ္ဋလေ ဗုဗ္ဗုဠဉသဏ္ဌာနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၀၁၈။

ဝဋ္ဋီ ၊ ထိ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+ဣ] မီးစာ၊ မင်းတုပ်လျှိုသောတိုင်၊ အစွန်အနား၊ အရစ်, အခွေအလိပ်၊ ဆေးလုံး၊ အလုံး၊ အတုံး–အတစ်၊ ပတ္တီး။

ဝဋ္ဋီက [✓ဝဋ္ဋ+က+အာ] အလုံး၊ ပတ္တီး၊ စုတ်တံ(ဘရပ်)။

ဝဋ္ဋိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+တ] လိပ်အပ်သော၊ ကျစ်အပ်သော၊ လိမ့်သော၊ လည်သော၊ လှိမ့်အပ်သော၊ (ကာရိုက်ကျေ။) သုဝဋ္ဋိတ၊ ကောင်းစွာလုံးဝန်းသော။

ဝဋ္ဋုလ ၊ တိ ၊ [✓ဝဋ္ဋ+ကုလ] ဝဋ္ဋ–ဝတ္တနေ၊ ဝဋ္ဋတီတိ–ဝဋ္ဋုလော= ပရိမဏ္ဍလော။ မောဂ်–၇၊ ၁၉၂။ လုံးသော, ဝန်း–ဝိုင်းသော၊ အလုံး, အဝန်း, အဝိုင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဝဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ ဝဋ္ဌ+အ] လုံး-ဝန်းသော၊ အလုံး-အဝန်း။ ပု+နဝ ။ဝဋ်တရား၊ ရိက္ခာ-လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ ငုံး(ငှက်)၊ ဂျင်(ကစားစရာ)၊ အကြောင်း၊ ကြေးပုပ်၊ ဟင်းလင်းပွင့်ခြင်း။ **ဝဋ္ဌက** [ဝဋ္ဌ+က] ငုံး၊ လက်ဆွဲယာဉ်၊ လက်တွန်းယာဉ်။

အာဝဋ္ဌတိ ။ [အာ √ ဝဋ္ဌ+အ+တိ] ချာချာလည်၏၊ ရှေးရှုလည်၏၊ ပြန်လှည့်လာ၏၊ (စိတ်)ဆုတ်နစ်၏၊ (စိတ်)ပြောင်းလဲ၏။ အာဝဋ္ဌန္တ၊ အာဝဋ္ဌမာန၊ အာဝဋ္ဌိတွာ၊ အာဝဋ္ဌိတ။

အာဝဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ √ ဝဋ္ဌ+အ] အာဝဋ္ဌန္တိ ဇလာနိအတြာတိ-အာဝဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၀။ ရေဝဲလည်သော၊ လှည့်ပတ်အပ်သော၊ ဗွေ၊ အရစ်၊ အဝန်း။

ဥဗ္ဗဋ္ဌာပေတိ ။ [ဥ √ ဝဋ္ဌ+ဏာပေ+တိ] ဥဗ္ဗဋ္ဌေတိ၊ ပွတ်တိုက်စေ၏၊ လိမ်းကျံ၏၊ ပွတ်၏။ ဥဗ္ဗဋ္ဌေတွာ၊ ဥဗ္ဗဋ္ဌန။

အာဝဋ္ဌန ၊ နဝ ၊ [အာ √ ဝဋ္ဌ+ယု] ရှေ့သို့လည်ခြင်း, လိမ့်ခြင်း၊ ပြန်လည်လာခြင်း, ပြန်လှည့်လာခြင်း။

အာဝဋ္ဌန ၊ ထီ+နဝ ၊ [အာ √ ဝဋ္ဌ+ဏော+ယု] အာဝဇ္ဇန်း (ဘဝင်စိတ်ကို ပြန်လည်ရပ်တန့်စေသောသဘော)၊ လည်စေခြင်း။

အာဝဋ္ဌနီ ၊ ထီ ၊ [အာ √ ဝဋ္ဌ+ဏော+ယု+ဤ] စိတ်သဘောထား ပြောင်းလဲသွားအောင် လှည့်ပတ်ဆွဲဆောင် သိမ်းသွင်းကြောင်း(အတတ်)၊ ကာမဂုဏ်ဖြင့် လှည့်ပတ်ဖြားယောင်း သွေးဆောင်တတ်သော-(မိန်းမ)၊ လှည့်ပတ်တွေဝေစေတတ်သော။

အာဝဋ္ဌေတိ ။ [အာ √ ဝဋ္ဌ+ဏော+တိ] ပြန်လည်စေ၏၊ လှည့်ပတ်၏၊ ဆုတ်နစ်ရပ်တန့်စေ၏၊ လည်ပတ်စေ၏။ အာဝဋ္ဌေတုံ၊ အာဝဋ္ဌေတွာ၊ အာဝဋ္ဌေန္တ၊ အာဝဋ္ဌေတဗ္ဗ၊ (အာဝဋ္ဌီယတိ။)

ကေဝဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [က √ ဝဋ္ဌ+အ] ကေ ဥဒကေ မစ္ဆဂဟနတ္ထာယ ဝဋ္ဌတီတိ-ကေဝဋ္ဌော။ ဧဋီ။ တံငါ။

ဝိဝဋ္ဌတိ ။ [ဝိ √ ဝဋ္ဌ+တိ] လူးလှိမ့်၏၊ လျှောကျ၏၊ တိုးပွား၏၊ ဆုတ်နစ်၏။ ဝိဝဋ္ဌိတွာ၊ ဝိဝဋ္ဌမာန၊ ဝိဝဋ္ဌေတွာ၊ ဝိဋ္ဌေတုံ၊ ဝိဝဋ္ဌယိတဗ္ဗ၊ ဝိဝဋ္ဌိတ။

ဝိဝဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ ဝဋ္ဌ+ဏ] (သင်္ကန်း၏)အလယ်ခန်း၊ တိုးပွားသော ဝိဝဋ္ဌကပ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ကင်းစေအပ်သော၊ ဖြစ်ခြင်း၊ တိုးပွားခြင်း။

ဝိဝဋ္ဌ ၊ ပု+နဝ ၊ [ဝိ √ ဝဋ္ဌ+ဏ] ဝိဝဋ္ဌောနာမ စီဝရမဇ္ဈဂတမဂ္ဂေါ၊ သော ဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝဋ္ဌတီတိ-ဝိဝဋ္ဌောတိ-ဝုစ္စတိ၊ ဝဋ္ဌ-အာဝဋ္ဌနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၆။ ခေါင်စပ်၊ (မြောင်းစပ်၊) နိဗ္ဗာန်၊ လုံးဝိုင်းသော။

ဝိဝဋ္ဌန ၊ ထီ+နဝ ၊ [ဝိ √ ဝဋ္ဌ+ယု] အရိယမဂ်၊ တိုးပွားခြင်း၊ ဆုတ်နစ်ခြင်း၊ လျှောကျခြင်း၊ လျှောကျရာ၊ ဖယ်ခွာခြင်း၊ မျက်ကွယ်ဖြစ်ခြင်း၊ -သော။

သံဝဋ္ဌတိ ။ [သံ √ ဝဋ္ဌ+အ+တိ] ပျက်၏၊ ဖျာကဲ့သို့လိပ်၏၊ မြေပြို၏၊ စုရုံး၏၊ ပေါင်းစု၏။ သံဝဋ္ဌိတွာ၊ သံဝဋ္ဌမာန၊ သံဝဋ္ဌန။

သံဝဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [သံ √ ဝဋ္ဌ+ဏ] ဆုတ်ယုတ်သော၊ ပျက်စီးသော၊ ပျက်စီးခြင်း၊ သံဝဋ္ဌကပ်။

သံဝဋ္ဌက ၊ တိ ၊ [သံ √ ဝဋ္ဌ+ဏော+ဏွု] ပျက်စီးကြောင်း (ဖြစ်သော)၊ ပျက်စီးစေတတ်သော။

အန္ဓာဝဋ္ဌတိ ။ [အနု+အာ √ ဝဋ္ဌ+အ+တိ] အဖန်ဖန်ရှေးရှုဖြစ်တတ်၏၊ ချဉ်းကပ်၏။ အန္ဓာဝဋ္ဌနာ၊ အာဝဇ္ဇန်း (ဘဝင်စိတ်ကို အဖန်ဖန်လည်စေတတ်သောသဘော)။

ဗျာဝဋ္ဌတိ ။ [ဝိ+အာ √ ဝဋ္ဌ+အ+တိ] တွန့်၏၊ လည်၏။

ဝိနိဝဋ္ဌတိ ။ [ဝိ+နိ √ ဝဋ္ဌ+အ+တိ] ဆုတ်နစ်၏၊ ပြန်လည်၏၊ ကင်းစင်၏၊ လျှောကျ၏၊ ဖဲခွာ၏၊ ရပ်တန့်-ကွေ့လည်၏။ ဝိနိဝဋ္ဌ၊ (လှစ်ခွာအပ်သော, ပယ်အပ်သော။) ဝိနိဝဋ္ဌန၊ (ထီ+နဝ= အဆုံးသတ်ခြင်း, ဆုတ်နစ်ခြင်း။) ဝိနိဝဋ္ဌေတဗ္ဗ၊ (ပြီးဆုံးစေအပ်သော။)

ဝိနိဝဋ္ဌေတိ ။ [ဝိ+နိ √ ဝဋ္ဌ+ဏော+တိ] ပြီးဆုံးစေ၏၊ ဖြေရှင်း၏၊ ဆုတ်နစ်၏။ ဝိနိဝဋ္ဌိတွာ၊ ဝိနိဝဋ္ဌေန္တ။

သမာဝဋ္ဌန ၊ နဝ ၊ [သံ+အာ √ ဝဋ္ဌ+ယု] အဖန်ဖန်လည်ခြင်း။

ဝဌ

ဘူ= သာမတ္ထျထူလိသေ-စွမ်းနိုင်ခြင်း, ဆူဖြိုးခြင်း၌။ ဝဌတိ။

ဝဌိ

ဘူ= ဧကစာရေ-တစ်ယောက်ထီးတည်း သွားလာခြင်း၌။ ဝဏ္ဍတိ။

ဝဋိ၊ ဝဏ္ဍ

ဘူ= ဝေဌာ-ဝတ္တ ဓာရဏ ဝဏ္ဍတ္ထ ဗန္ဓ သဃ်ာတေသု-ရစ်ပတ်ခြင်း, ချာချာလည်ခြင်း, ဆောင်ခြင်း, အညှာဟူသောအနက်, ဖွဲ့ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းအနက်တို့၌။

ဘူ+စု= ဝိဘာဇနေ-ဝေဖန်ခြင်း၌။ ဝဏ္ဍတိ၊ ဝဏ္ဍယတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဝဏ္ဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝဍ္ဎိ+အ] ဝဏ္ဏိယတေ ဗန္ဓိယတေ ယေနာတိ–ဝဏ္ဏ၊ အညာ (ပွင့်ညာ၊ သီးညာ–စသည်)။ ဝဏ္ဏန္တိ ဇေတ္ထာတိ–ဝဏ္ဏော၊ ပန်းညာ။ ဓာတွတ္ထ။

ဝမှ

ဘူ= ဝမှနေ–ကြီးပွားခြင်း၌။ ဝမှတိ။

စု= အာကိရဏော–လောင်းထည့်ခြင်း၌။ ဝမေတိ၊ ဝမုယတိ။

ဝမှတိ ။ [✓ဝမှ+အ+တိ] ကြီးပွား၏၊ တိုးတက်၏၊ ဖွံ့ဖြိုး၏၊ ပြည့်၏။ ဝမိတွာ၊ ဝမ္ဘန္တ၊ ဝမိတုံ၊ ဝမိယတိ၊ ဝမိယမာန၊ (ဝမေတိ၊ ဝမုယတိ၊) ဝမေတွာ၊ (ဝမာပေတိ၊) ဝမာပေတွာ၊ ဝမုယိတွာ၊ ဝမေတုံ၊ ဝမာပေတုံ၊ ဝမေန္တ၊ ဝမုယန္တ၊ ဝမာပေန္တ၊ (ဝမာပိယတိ၊) ဝမှန၊ (ထိ+နာ) ကြီးပွား–တိုးတက်–ဖွံ့ဖြိုးခြင်း။

ဝမှနက [ဝမှန+က] ကြီးပွား–တိုးတက်–ဖွံ့ဖြိုးသော။ ဝမှနီယ၊ ဝမှမာန။

ဝမှမာနက [ဝမှမာန+က] တိုးပွားစေအပ်သော၊ ခူးခပ်ထားသော၊ (နာ)–ထမင်းပွဲ၊ ထမင်းအုပ်။

ဝမှယတိ ။ [✓ဝမှ+ဏယ+တိ] ဝမေတိ၊ လောင်းထည့်၏၊ ခူးခပ်၏။ ဝမေတွာ။

ဝမှ ၊ နာ ၊ [✓ဝမှ+အ] ကြီးပွား–တိုးတက်ခြင်း။ ပု ။ အမည်။ တိ ။မြတ်သော။ **ဝမှက** [ဝမှ+က] တိုးပွားခြင်း။

ဝမှက ၊ တိ ၊ [✓ဝမှ+ဏော+ကွ] ကြီးပွားတိုးတက်စေတတ်သော။

ဝမှမာနက ၊ ပု ၊ [✓ဝမှ+အ+မာန+က] ဝမုတိ ဝိတ္ထိဏ္ဍိဘဝတီတိ–ဝမှမာနကော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၈။ စလောင်း၊ (ရေသောက်ခွက်။)

ဝမိ ၊ ထိ+နာ ၊ [✓ဝမှ+တိ] ရှု၊ ၆၁၅။ တိုးတက်–ကြီးပွား–ဖွံ့ဖြိုးခြင်း။

ဝမိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝမှ+တ] ကျွေးမွေးအပ်သော၊ တိုးပွားသော၊ တိုးပွားစေအပ်သော၊ ပွားများအပ်သော၊ ကြီးပွားသော၊ ခူးအပ်ပြီးသော။

ဝမိတက [ဝမိတ+က] ခူးအပ်ပြီးသော(ထမင်း)။

သုဝမိတ၊ ကောင်းစွာခူးအပ်သော။

ဝမိတဗ္ဓ၊ ဝမေတဗ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ဝမှ+တဗ္ဓ= ✓ဝမှ+ဏော+တဗ္ဓ] ပွားများသင့်သော၊ ပွားစေသင့်သော၊ နှောင်ဖွဲ့သင့်သော။

ဝမေတု ၊ ပု ၊ [✓ဝမှ+ဏော+တု] ပွားစေတတ်သူ။

ဝုမှ ၊ တိ ၊ [✓ဝမှ+တ] ဝမှ–ဝမုနေ၊ ကတ္တရိ တော၊ တဿ ဟော၊ မှဿ ဠော၊ အသုတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၅၄။ ကြီးသော၊ အိုမင်းသော။ **ဝုမှက** [ဝုမှ+က] ထိ၌ ဝုမိကာ။

ဝုမှာပိယမာန ၊ တိ ၊ [✓ဝမှ+ဏာပယ+မာန] တိုးတက်–ကြီးပွားစေအပ်သော။

ဝုမိ ၊ ထိ ၊ [✓ဝမှ+တိ] ဝုဒ္ဓိ။ ရှု၊ ၆၁၅။ တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း၊ စည်ပင်ပြန့်ပွားခြင်း။

ဝုမိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝမှ+တ] တိုးပွားစေအပ်သော၊ ခူးအပ်သော(ထမင်း)။

အနုဝမေတိ ။ [အနု ✓ဝမှ+ဏော+တိ] ပွားစေ၏၊ အဖန်ဖန်ပွားစေ၏။ အနုဝမိ။

အဘိဝမုတိ ။ [အဘိ ✓ဝမှ+အ+တိ] တိုးတက်ပွားများ၏။ အဘိဝမုန၊ အဘိဝမုမာန၊ အဘိဝမိ၊ အဘိဝမိတ၊ အဘိဝမိတဗ္ဓ၊ အဘိဝမိတုံ၊ အဘိဝမေတိ= အဘိဝမုယတိ၊ တိုးတက်စေ၏၊ ပြည့်လျှမ်းစေ၏၊ တိုးတက်ပွားများစေ၏။

အဘိဝမု ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ဝမှ+တ] တိုးတက်–ကြီးပွားစေ၏၊ ဖွံ့ဖြိုးစေ၏။ အဘိဝုမှ၊ အဘိဝုဒ္ဓ၊ အဘိဝုမိ၊ အဘိဝုဒ္ဓိ၊ အဘိသံဝမုမာန (အလွန်တိုးတက်သော)။

ဝိဝမု ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဝမှ+တ] ဝိဝမိတ၊ တိုးတက်သော၊ ကြီးပွားသော။

သံဝမုတိ ။ [သံ ✓ဝမှ+အ+တိ] ကြီးပွား–တိုးတက်–ဖွံ့ဖြိုး၏။ သံဝမုမာန၊ သံဝမိယမာန၊ (သံဝမေတိ၊) သံဝမေတွာ၊ သံဝမုယိတွာ၊ သံဝမေန္တ၊ သံဝမုန၊ သံဝမာပိတ၊ သံဝမိတ၊ သံဝမု၊ သမ္မဝမိတ၊ ကြီးပွားသော။

သံဝမုက ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဝမှ+ကွ] ကြီးပွား–တိုးတက်–ဖွံ့ဖြိုးစေတတ်သော၊ ထိ၌ သံဝမိကာ။

ဝဏ

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း, စကားဆိုခြင်း၌။ ဝဏတိ။

စု= ဂတ္တဝိစုဏ္ဏနေ–ကိုယ်အင်္ဂါကို မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဝဏောတိ။

ဝဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝဏ+အ] ဝဏ–ဂတ္တဝိစုဏ္ဏနေ, စုရာဒိ အ၊ ဝဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၄။ ဝဏောတိ သရီရံ

http://www.dhammadownload.com

ဝိစုဏ္ဏောတိ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ ကရောတီတိ–ဝဏ္ဏော= အရ၊ အနာ၊ အိုင်းအမာ။

ဝဏ္ဏိဇ ၊ ပု ၊ [✓ဝဏ္ဏ+ဏ္ဍဇ] ဝဏ္ဏ–သဒ္ဒေ၊ ဏ္ဍဇော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၉။ ကုန်သည်–ကုန်သွယ်သူ။

ဝါဏိဇ [ဝဏိဇ+ဏ] ဝဏိဇောယေဝ–ဝါဏိဇော။ **ဝါဏိဇက** [ဝါဏိဇ+က] ကုန်သည်။

ဝါဏိဇ္ဇာ [ဝါဏိဇ+ဏျ+အာ] ဝါဏိဇာနံ ကမ္မံ ဝါဏိဇ္ဇာ၊ ကုန်သွယ်ခြင်း, ရောင်းဝယ်ခြင်း။

ဝါဏ ၊ ပု ၊ [✓ဝဏ+ဏ] ဝဏျတေ သဒ္ဒါယတေ နေနေတိ–ဝါဏော၊ ဏော၊ ဝဏ–သဒ္ဒေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၉။ မြား။

ဝဏ္ဏ

စု= ဝဏ္ဏကြိယာ ဝိတ္ထာရ ဂုဏဝစနေသု–အဆင်းကို ပြုခြင်း, ချဲ့ထွင်ခြင်း, ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆို ခြင်းတို့၌။ ဝဏ္ဏေတိ၊ ဝဏ္ဏယတိ။

ပေရဏော စ–တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခြင်း၌လည်း။

ဝဏ္ဏေတိ ။ [✓ဝဏ္ဏ+ဏော+တိ] ဝဏ္ဏယတိ၊ ချီးမွမ်း၏၊ အကျယ်ချဲ့–ဖွင့်၏၊ ထင်ရှားအောင်ပြု၏၊ ဖော်ပြ၏။ ဝဏ္ဏေတွာ, ဝဏ္ဏယိတွာ၊ ဝဏ္ဏေတုံ၊ ဝဏ္ဏိတုံ၊ ဝဏ္ဏယန္တော၊ ဝဏ္ဏေန္တော၊ ဝဏ္ဏယမာန၊ ဝဏ္ဏိယတိ၊ ဝဏ္ဏိယမာန၊ ဝဏ္ဏိတ၊ ဝဏ္ဏိတဗ္ဗ၊ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၊ ဝဏ္ဏနီယ၊ ဝဏ္ဏေတု။

ဝဏ္ဏနာ ၊ ထီ+န ၊ [✓ဝဏ္ဏ+ယု] ဝဏ္ဏ–ပသံသာယံ၊ ဝဏ္ဏီယတေတိ–ဝဏ္ဏနာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၈။ အဖွင့် (အဋ္ဌကထာ–စသည်)၊ ချီးမွမ်းခြင်း။

ဝဏ္ဏ ၊ ပု+န ၊ [✓ဝဏ္ဏ+ဏ] အညမညသင်္ကန်ရတော ဝဏ္ဏေတဗ္ဗတော ဋ္ဌပေတဗ္ဗတော–ဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏ–ဋ္ဌပနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃၂။ အမျိုး။ ဝဏ္ဏီယတိ ပကာသီယတိ အတ္ထော ယေန, သော–ဝဏ္ဏော၊ ဝဏ္ဏ–ပကာသနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၈။ အက္ခရာ။ ဝဏ္ဏ–သဒ္ဒေ၊ ဝဏ္ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၆၃။ သဲ။ ချီးမွမ်းခြင်း၊ အကြောင်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်–အခြင်းအရာ၊ အတိုင်း အရှည်ပမာဏ၊ အဆင်းရုပါရုံ၊ အရေအဆင်း၊ ရွှေ၊ အမျိုးဇာတ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ လှပခြင်း၊ အမျိုးအစား၊ အဖွင့်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုခြင်း။ **သုဝဏ္ဏ** ၊ တိ ၊ [သု+ဝဏ္ဏ] သောဘနော ဝဏ္ဏော ယဿာတိ–သုဝဏ္ဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၇။ ရွှေ။

ဝဏ္ဏက ၊ န ၊ [✓ဝဏ္ဏ+ကွ] ဝဏ္ဏ–ဝဏ္ဏကြိယာ ဝိတ္ထာရ ဂုဏဝစနေသု၊ စုရာဒိ။ ဝဏ္ဏယတိတိ–ဝဏ္ဏကံ၊ ကွ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၀၆။ နံ့သာပျောင်း၊ အရောင်တင်။

ဝဏ္ဏိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝဏ္ဏ+တ] ဝဏ္ဏ–ဝဏ္ဏကြိယာ ဝိတ္ထာရ ဂုဏဝစနေသု၊ ဓာန်ဦ၊ ၇၅၂။ ချီးမွမ်း အပ်သော။

ဝနိဗ္ဗက ၊ တိ ၊ [✓ဝဏ္ဏ ✓ဝက+အ] ဒါနဖလံ ဝဏ္ဏေတွာ ဝကတိ ယာစတီတိ–ဝနိဗ္ဗကော၊ ဝဏ္ဏသ ဝနိ၊ ဝက–အာဒါနေ၊ အာဒါနမေတ္ထ ယာစနမေဝ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄၀။ သူတောင်းစား။

ဝဏ္ဏု ၊ ပု ၊ [✓ဝဏ္ဏ+ဥ] ဝဏ္ဏ–သဒ္ဒေ၊ ဥ။ ဝဏ္ဏု ပထော'တျာဒီသု ဒီဃတိ။ သူစိ။ သဲ၊ သဲလမ်းခရီး။ (ဓာန်ဦ၊ ၆၆၃–၌ကား ဝဏ္ဏ–ဟု ရှိနေသည်။)

ဥပဝဏ္ဏေတိ ။ [ဥပ ✓ဝဏ္ဏ+ဏော+တိ] ချီးမွမ်း၏။ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဖော်ပြပြောဆို၏။ ဥပဝဏ္ဏန။

ဝိဝဏ္ဏေတိ ။ [ဝိ ✓ဝဏ္ဏ+ဏော+တိ] ကဲ့ရဲ့၏။ ဝိဝဏ္ဏေတွာ၊ ဝိဝဏ္ဏေတုံ၊ ဝိဝေဏ္ဏန္တော၊ ဝိဝဏ္ဏက၊ ဝိဝဏ္ဏန၊ ဝိဝဏ္ဏိတ၊ ဝိဝဏ္ဏိယ။

သံဝဏ္ဏယတိ ။ [သံ ✓ဝဏ္ဏ+ဏယ+တိ] သံဝဏ္ဏေတိ၊ ချီးမွမ်း–ပြောဆို၏၊ ဖွင့်ပြ၏၊ ပြောကြား၏။ သံဝဏ္ဏေတွာ၊ သံဝဏ္ဏယိတုံ၊ သံဝဏ္ဏိတုံ၊ သံဝဏ္ဏေတုံ၊ သံဝဏ္ဏန္တော၊ သံဝဏ္ဏယန္တော၊ သံဝဏ္ဏေန္တော၊ (သံဝဏ္ဏိယတိ၊) သံဝဏ္ဏိယမာန၊ သံဝဏ္ဏိတ၊ သံဝဏ္ဏိယ၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၊ သံဝဏ္ဏက၊ သံဝဏ္ဏန။ သံဝဏ္ဏနက [သံဝဏ္ဏန+က] ချီးမွမ်းသော၊ ဖွင့်ပြသော။

သမ္မဝဏ္ဏိတ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ ✓ဝဏ္ဏ+တ] ကောင်းစွာ ချီးမွမ်းအပ်သော၊ ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော၊ သုဝဏ္ဏိတ။

ဝတ

စု= ဘောဇနေ–စားခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဝတေတိ၊ ဝတယတိ။

မဓုဗ္ဗတ ၊ ပု ၊ [မဓု ✓ဝတ+အ] မဓုံ ဝတယတိ ဘုဥ္ဇတေ–မဓုဗ္ဗတော၊ ဝတ–ဘောဇနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၃၅။ ပျား, ပိတုန်း။

ဝတ္တ

စု= ဒိတ္တိယံ–တောက်ပခြင်း၌။ ဝတ္တေတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထိ ၊ ထိ ၊ [√ဝတ္ထ+က္က] ဝတ္ထယတိ တောယာတိ–ဝတ္ထိ၊ ဆီမီးစာ၊ တ္ထ–ကို ဋ္ဌ–ပြု၍ ဝဋ္ဌိ–ဟုလည်း ရှိ၏၊ ယင်းကို ဓာတ္ထတ္ထဋ္ဌ ပါဠိပျက်–ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။

ဝတု၊ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထ

ဘူ= ဝတ္တန အာဝတ္တနေသု–ဖြစ်ခြင်း(အသက်မွေးခြင်း), ချာချာလည်ခြင်းတို့ဌ်၊

ဘတ္တိ ဝါရဏေသု–ဆည်းကပ်ခြင်း, တားမြစ်ခြင်း တို့ဌ်လည်း။ဝတ္တတိ။

ဝတ္တတိ ။ [√ ဝတု+အ+တိ] တ–ကို ဒွေဘော်ပြု။ ရှု၊ ၄၀–ကို ရှုပါ။ ဖြစ်၏၊ ကျင့်၏၊ ချာချာလည်၏၊ (အလိုသို့)လိုက်၏။ ဝတ္တိတ္တာ၊ ဝတ္တန္တ၊ ဝတ္တမာန၊ (ဝတ္တေတိ၊ ဝတ္တာပေတိ၊) ဝတ္တေတ္တာ၊ ဝတ္တာပေတ္တာ၊ ဝတ္တေတုံ၊ ဝတ္တာပေတုံ၊ ဝတ္တေန္တ၊ ဝတ္တယန္တ၊ ဝတ္တယမာန၊ ဝတ္တာပယမာန။

ဝတ ၊ ပု+နု ၊ [√ဝတု+အ] ဝတု–ဝတ္တနေ၊ ဝတ္တနဉ္စာတြ စရဏံ, သမာဓာနံ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၀။ ဝတ်အကျင့်။

ဝတ္ထ ၊ ပု+နု ၊ [√ဝတ္ထ+အ] သုဒ္ဓကမ္မနိ ဝတ္ထံ ဘဝတိ၊ ဝတ္ထ–ဝတ္ထနေ၊ ဝတ္ထ–သမာဒါနေ ဝါ–ဝတ္ထံ= အသီတိ မဟာဝတ္ထာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၈။ ဝတ်အကျင့်၊ ဝတ်တရား၊ အလေ့-အကျင့်–အပြုအမူ၊ ဖြစ်စေခြင်း။ ဝတ္ထတီတိ–ဝတ္ထံ၊ ဝတြဲ။ ကစ္စည်း၊ ၆၅၆။

ဝတ္ထန ၊ ထိ+နု ၊ [√ ဝတ္ထ+ယု] ကျင့်အပ်သော ကျင့်ဝတ်၊ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ဟောခြင်း။ **ဝတ္ထနက** [ဝတ္ထန+က] ကျင့်တတ်သော၊ ဖြစ်တတ်သော၊ အလိုသို့လိုက်စေတတ်သော။

ဝတ္ထနီ ၊ (နု) ထိ ၊ [√ဝတ္ထ+အနီ] ဝတ္ထ–ဝတ္ထနေ၊ ဝတ္ထန္တိ ဧတေနာတိ–ဝတ္ထနီ= တသရဒဏ္ဍံ၊ ချည်ဝင်ရိုး။ ငိမှိ ဝတ္ထနီ–ပန္ထော၊ လမ်းခရီး။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၂။

ဝတ္ထာပန ၊ နု ၊ [√ ဝတ္ထု+ဏာပေ+ယု] အလိုလိုက်စေခြင်း။ ဝတ္တိတ၊ ကျင့်အပ်သော၊ အလိုလိုက်အပ်သော။ ဝတ္တိတဗ္ဗ၊ ကျင့်အပ်သော၊ ဖြစ်သင့်သော။ ဝတ္တေတဗ္ဗ၊ အလိုသို့လိုက်စေအပ်သော။

ဝုတ္တိ ၊ ထိ ၊ [√ဝတု+တိ] ဝတု–ဝတ္တနေ၊ တိ၊ အသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၅။ အသက်မွေးမှု။

ဝတ္တိ ၊ တိ ၊ [√ ဝတ္တု+ဏော+တိ] ဖြစ်စေလေ့ရှိသော၊ လည်စေတတ်သော၊ အလိုသို့လိုက်စေတတ်သော။

အနုဝတ္တတိ ။ [အနု √ ဝတု+အ+တိ] လျော်စွာ–ဖြစ်၏၊ –လိုက်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ လိုက်လျောင်၏၊ အလိုသို့ လိုက်၏၊ အတုလိုက်၏၊ အတုလိုက်၍ ကျင့်သုံး၏။ အနုဝတ္တက၊ အနုဝတ္တန၊ အနုဝတ္တနီယ၊ အနုဝတ္တန္တ၊ အနုဝတ္တမာန၊ အနုဝတ္တယမာန၊ အနုဝတ္တိ၊ အနုဝတ္တိတ၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ၊ အနုဝတ္တိတုံ၊ အနုဝတ္တိတု၊ အနုဝတ္တိတွာ၊ (အနုဝတ္တိယ၊) အနုဝတ္တိ၊ (အနုဝတ္တေတိ၊) အနုဝတ္တာပန။

အနုဝတ္တန ၊ နု ၊ [အနု √ဝတု+ယု] အနုရူပံ ပဝတ္တနံ–အနုဝတ္တနံ၊ ဝတု–ဝတ္တနေ၊ ဘူ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၅။ လိုက်လျောခြင်း (မဆန့်ကျင်ခြင်း)။

အတိဝတ္တတိ ။ [အတိ √ဝတု+အ+တိ] ကျော်လွန်၏၊ လွန်မြောက်၏။ အတိဝတ္တ၊ အတိဝတ္တန၊ (အတိဝတ္တာပေတိ၊ ကျော်လွန်စေ၏။) အတိဝတ္တိတ။

အဓိဝတ္တတိ ။ [အဓိ √ ဝတု+အ+တိ] လွှမ်းမိုး၏၊ အုပ်စိုး၏၊ နှိပ်စက်၏။ အဓိဝတ္တမာန၊ အဓိဝုတ္တိ–သဒ္ဒါမ္မကိုသာ စွဲ၍ဖြစ်သော–သဒ္ဒပညတ်၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းသော အနက်သဘောကို ကျော်လွန်၍ ဖြစ်သော အယူမှား၊ လွန်ကဲစွာ ဖြစ်တတ်သော အယူမှား။

ဥပဝတ္တတိ ။ [ဥပ √ဝတု+အ+တိ] လိုက်၏၊ ဖြစ်၏။ ဥပဝတ္တန၊ အက္ကေ့။ (သက္ကတအဘိဓာန်များ၌ တောရပ်ဒေသ, အားကစားကွင်း, အားကစားရုံ–စသော အနက်များကိုလည်း ပြထားသေးသည်။)

ဥပါတိဝတ္တတိ ။ [ဥပ+အတိ √ဝတု+အ+တိ] လွန်၏၊ လွန်ကျူး၏။ ဥပါတိဝတ္တ၊ လွန်မြောက်သော။

ဥပနိဝတ္တတိ ။ [ဥပ+နိ √ဝတ္တ+အ+တိ] ပြန်လည်၏။ ဥပနိဝတ္တမာန၊ ဥပနိဝတ္တ၊ ဥပနိဝတ္တိ။

ဥပါဝတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဥပ+အာ √ဝတု+တ] ပြန်လာသော။

ဥဗ္ဗတ္တတိ ။ [ဥ √ဝတု+အ+တိ] ထကြွ၏။ (ဥဗ္ဗတေတိ၊ ထကြွစေ၏, ကော်၏၊ ခွာ၏။) ဥဗ္ဗတေတွာ။

ဥဗ္ဗတ္တန၊ ဥဗ္ဗဋ္ဋန ၊ နု ၊ [ဥ √ဝတု+ယု] ဥဗ္ဗတ္တိယတေ ဝိသာရီယတေ မလမနေနေတိ–ဥဗ္ဗတ္တနံ။ ဝတု–ဝတ္တနေ၊ ဘူဝါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၉။ ကြေးပွတ်၊ ကြေးတွန်းခြင်း။

ဥဗ္ဗဏ္ဏာပေတိ ။ [ဥ √ဝတု+ဏာပေ+တိ] ဥဗ္ဗတ္တေတိ၊ လိမ်းကျံ၏၊ ပွတ်ဘိုက်၏၊ ပွတ်တိုက်စေ၏၊ ဖြစ်စေ၏။ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ။

http://www.dhammadownload.com

အာဝတ္တတိ ။ [အာ ✓ဝတု+အ+တိ] လည်၏၊ ရှေးရှု လည်၏၊ လူးလိမ့်၏၊ ဆုတ်နစ်၏၊ စိတ်သဘောထား ပြောင်းလဲ၏။ အာဝတ္တန္တ၊ အာဝတ္တမာန၊ ခွေရစ်နေသော။ (အာဝတ္တေတိ၊ ကာ) အာဝတ္တေတွာ၊ လည်စေ–ထိခိုက်စေ၍၊ လှည့်ပတ်၍၊ ပူးဝင်၍၊ ဆုတ်နစ်ရပ်တန့်စေ၍။ အာဝတ္တန၊ အာဝဇ္ဇန်း။ အာဝတ္တနက၊ လည်စေတတ်သော။ အာဝတ္တ။

စက္ကဝတ္တိ ၊ ပု ၊ [စက္က ✓ဝတ္တ+ဏိ] ပုညောပနိတေန စက္ကရတနေန ဝတ္တတေ အသာဓုဒမနိကာဒိရာဇဝတ္တံ အနုတိဋ္ဌတီတိ–စက္ကဝတ္တိ၊ ဏိ။ ပ ။ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၅။ စကြာမင်း။

တုဝဋ္ဋ ၊ နာ ၊ [တုရိတ ✓ဝတ္တ+အ] တုရိတဘာဝေန ဝတ္တတီတိ–တုဝဋ္ဋံ၊ ရိတလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အလျင်အမြန်။

နိဗ္ဗတ္တ ၊ တိ ၊ [နိ ✓ဝတ္တ+အ] ဝတ္တ–ဝတ္တနေ, ဝတ္တနံပျတြ သိဒ္ဓံ နိပုဗ္ဗတ္တာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၈။ ပြီးစီးသော။

ပဝတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ပ ✓ဝတု+တိ] ပဝတ္တန္တေ ကာရိယာ ယသံ–ပဝတ္တိ၊ တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၃။ သတင်းစကား။ ဝတု–အာဝတ္တနေ၊ တိ၊ ပဝတ္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၈။ မပြတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ရေအလျဉ်။

ဝသဝတ္တိ ၊ ပု ၊ [ဝသ ✓ဝတ္တ+ဏိ] ဝသေ ဝတ္တတိ သီလေနာတိ–ဝသဝတ္တီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂။ မာရ်နတ် (ဒေဝပုတ္တမာရ်)။

ဝိဝတ္တတိ ။ [ဝိ ✓ဝတု+အ+တိ] ပြန်လည်–ဆုတ်နစ်၏။ ဝိဝတ္တိတွာ၊ ဝိဝတ္တမာန၊ ဝိဝတ္တိတ၊ ဝိဝတ္တ၊ ပြန်လည်–ဆုတ်နစ်စေအပ်သော၊ ပြန်လည်ဆုတ်နစ်ရာဖြစ်သော (နိဗ္ဗာန်)။

သံဝတ္တတိ ။ [သံ ✓ဝတု+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ထင်ရှားရှိ၏၊ တည်၏။ သံဝတ္တိတုံ၊ သံဝတ္တမာန၊ (သံဝတ္တေတိ၊ သံဝတ္တယတိ၊) သံဝတ္တေတုံ၊ သံဝတ္တန။ သံဝတ္တနက [သံဝတ္တန+က] ။ သံဝတ္တနိက–သံဝတ္တနိယ [သံဝတ္တန+ဏိက] ယ–အချို့ပြု၊ ဖြစ်စေတတ်သော။ သံဝတ္တ၊ ကောင်းစွာဖြစ်သော (ဘုရား)။

သံဝတ္ထ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဝတု+ဏော+အ] ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်စေခြင်း= ပြီးဆုံးခြင်း။

အနုအာဝတ္တတိ ။ [အနု+အာ ✓ဝတု+အ+တိ] အနွာဝတ္တတိ၊ အဖန်ဖန်ရှေးရှုဖြစ်၏၊ (ဆည်းကပ်ခစားသောအားဖြင့်) ချဉ်းကပ်၏၊ အလျော်ဖြစ်၏၊ လိုက်လျော၏။ အနွာဝတ္တန္တ။

အနုပရိဝတ္တတိ ။ [အနု+ပရိ ✓ဝတု+အ+တိ] ရှေးရှုလည်၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ ဝန်းဝိုင်းခြံရံ၏။ အနုပရိဝတ္တ၊ အနုပရိဝတ္တန၊ အနုပရိဝတ္တနက [အနုပရိဝတ္တန+က] အနုပရိဝတ္တန္တ၊ အနုပရိဝတ္တိ၊ (အနုပရိဝတ္တိယတိ၊) အနုပရိဝတ္တိယမာန၊ အနုပရိဝတ္တေန္တ။

အနုပဝတ္တန ၊ နာ ၊ [အနု+ပ ✓ဝတု+ယု] ဖြစ်ခြင်း၊ လျော်စွာဖြစ်စေ၏၊ –ခြင်း။ အနုပဝတ္တန္တ။

အနုပ္ပဝတ္တေတိ ။ [အနု+ပ ✓ဝတု+ဏော+တိ] အစဉ်(အတု)လိုက်၍ ဖြစ်စေ၏၊ –လည်စေ၏။ အနုပ္ပဝတ္တက၊ အနုပ္ပဝတ္တေန္တ။

အဘိနိဗ္ဗတ္တတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ဝတု+အ+တိ] ဖြစ်–ပေါ်၏၊ ထွက်–ပေါ်၏။ အဘိနိဗ္ဗတ္တ၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တန၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ (အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ၊ အဘိနိဝတ္တတိ။ ကာ) အဘိနိဗ္ဗတ္တယန္တ၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တယမာန၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတ၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တ။

ဝိနိဝတ္တတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ဝတု+အ+တိ] ပြန်လည်–ဆုတ်နစ်၏၊ ကင်းဝေး၏၊ ကင်းစင်၏၊ လျှောကျ၏၊ ဖယ်ခွာသွား၏၊ တန့်ရပ်၏၊ ပြန်လှည့်၏။ ဝိနိဝတ္တိတွာ၊ ဝိနိဝတ္တိတုံ၊ ဝိနိဝတ္တမာန၊ (ဝိနိဝတ္တေတိ၊) ဝိနိဝတ္တေတွာ၊ ဝိနိဝတ္တေတုံ၊ ဝိနိဝတ္တေန္တ၊ ဝိနိဝတ္တိယမာန၊ ဝိနိဝတ္တိတ၊ ဝိနိဝတ္တေတဗ္ဗ၊ ဝိနိဝတ္တ၊ ဝိနိဝတ္တက။

ဝိပရိဝတ္တတိ ။ [ဝိ+ပရိ ✓ဝတု+အ+တိ] ဝိပရိဝတ္တတိ၊ ဖောက်ပြန်၏၊ လည်၏၊ (ပြို၏။) ဝိပရိဝတ္တိတွာ၊ ဝိပရိဝတ္တန္တ၊ ဝိပရိဝတ္တမာန၊ (ဝိပရိဝတ္တိယတိ၊ ဝိပရိဝတ္တေတိ၊) ဝိပရိဝတ္တေတွာ၊ ဝိပရိဝတ္တေန္တ၊ ဝိပရိဝတ္တန၊ ဝိပရိဝတ္တိတ၊ ဝိပရိဝတ္တေတဗ္ဗ၊ ဝိပရိဝတ္တ။

ဝိပရာဝတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပရာ ✓ဝတု+အ] ဖောက်ပြန်သော၊ ဖောက်ပြန်၍ တည်သော၊ တုံ့ပြန်သော။ [ဝိ+ပရာ ✓ဝတု+ဏော+အ] ဖောက်ပြန်စေအပ်သော၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ဝိပရာဝတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ+ပရာ ✓ဝတု+တိ] ဖောက်ပြန်ခြင်း။

ဝိယာဝတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ဝတု+တ] ပြန်လည်၍ တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဝီတိဝတ္တတိ ။ [ဝိ+အတိ √ ဝတု+အ+တိ] ကျော်လွန်၍ ဖြစ်၏၊ ကျော်လွန်၍ကျင့်၏၊ ကျော်လွန်၍တည်၏၊ တပြောင်းပြန်ပြန်ဖြစ်၏၊ ကုန်လွန်၏၊ ကျော်လွန် ၏။ ဝီတိဝတ္တိတွာ၊ (ဝီတိဝတ္တီယတိ၊) ဝီတိဝတ္တန္တ၊ (ဝီတိဝတ္တေတိ၊) ဝီတိဝတ္တေတွာ၊ ဝီတိဝတ္တန၊ ဝီတိ ဝတ္တိ၊ ဝီတိဝတ္တ။

သံဝဋ္ဋ ၊ ပု ၊ [သံ √ ဝတ္တ+ဏ] သံဝတ္တတေ ဥပရမတေ, ဝိနဿတေ ဝါ ဇဂတီ အသ္မိန္တိ-သံဝဋ္ဋော။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၂။ ကမ္ဘာပျက်ခြင်း။

သန္ဒိဝတ္တ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ √ ဝတု+တ] ပြန်လည်-ဆုတ်နစ်သော၊ -ခြင်း။ သန္ဒိဝတ္တိတဗ္ဗ။

သမတိဝတ္တတိ ။ [သံ+အတိ √ဝတု+အ+တိ] ကောင်းစွာ ကျော်လွန်၍ဖြစ်၏၊ -လွန်မြောက်၏။ သမတိ ဝတ္တန။

သမ္ပရိဝတ္တတိ ။ [သံ+ပရိ √ဝတု+အ+တိ] တပြောင်း ပြန်ပြန်လည်၏၊ ပြင်းစွာဖောက်ပြန်၏၊ ဖြစ်၏၊ လူးလည်း၏၊ လူးလှိမ့်၏၊ တပြောင်းပြန်ပြန်ကျင် လည်၏၊ ပြန်လှန်၏၊ ပြောင်းလဲ၏။ သမ္ပရိဝတ္တိတွာ၊ သမ္ပရိဝတ္တန္တ၊ သမ္ပရိဝတ္တမာန၊ သမ္ပရိဝတ္တိယမာန၊ သမ္ပရိဝတ္တန၊ သမ္ပရိဝတ္တနက၊ သမ္ပရိဝတ္တိတ၊ သမ္ပရိ ဝတ္တ၊ (သမ္ပရိဝတ္တက၊) သမ္ပရိဝဋ္ဋမာန။

သမ္ပရိဝတ္တေတိ ။ [သံ+ပရိ √ဝတု+ဏေ+တိ] ပြန်လှန် စေ၏၊ မ္ဒေနှောက်၏။ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ၊ သမ္ပရိ ဝတ္တေန္တ၊ သမ္ပရိဝတ္တိတ၊ (ကာရိုက်ဏေပစ္စည်းကျေ။)

သမ္ပဝတ္တတိ ။ [သံ+ပ √ ဝတု+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ ဏေပစ္စည်း ကျေက ကောင်းစွာ ဖြစ်စေ၏၊ ဆောင်၏၊ စီးဆင်း၏။ (သမ္ပဝတ္တီယတိ၊) သမ္ပဝတ္တ၊ သမ္ပဝတ္တန၊ သမ္ပဝတ္တိ။

သမ္ပဝတ္တယတိ ။ [သံ+ပ √ဝတု+ဏယ+တိ] ကောင်းစွာ ဖြစ်စေ၏၊ ဟောကြားတော်မူ၏။

သမ္ပဝတ္တု ၊ ထီ+ပု ၊ [သံ+ပ √ ဝတု+တု] ပြောဆို တတ်သော၊ ကဲ့ရဲ့-စွပ်စွဲတတ်သော။

သမ္မာဝတ္တတိ ။ [သမ္မာ √ ဝတု+အ+တိ] ကောင်းစွာ ပြု-ကျင့်၏။ သမ္မာဝတ္တန္တ၊ သမ္မာဝတ္တ၊ သမ္မာဝတ္တန၊ သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗ။

သမ္မာနုဝတ္တနာ ၊ ထီ ၊ [သမ္မာ+အနု √ဝတု+ယု+အာ] ကောင်းသောအကျင့်-ကျင့်ဝတ်။

သမ္မာပဝတ္တ ၊ တိ ၊ [သမ္မာ+ပ √ ဝတု+တ] အညီအညွတ်-ကောင်းစွာဖြစ်သော။

သမ္မာဝတ္တနီယ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ √ဝတ္တ+အနီယ] ဝတ္တ-ဝတ္တနေ, သံအာ(သမ္မာ)ပုဗ္ဗော, သမ္မာ ဝတ္တတီတိ-သမ္မာဝတ္တနီယော။ မောဂ်-၅၊ ၂၇၊ ပဋ္ဌိ။ ကောင်းစွာ ကျင့်သော။

သဟပဝတ္တ ၊ တိ ၊ [ပ √ဝတု+အ] [သဟ+ပဝတ္တ] အတူဖြစ်သော။ သဟပဝတ္တန၊ (သဟပဝတ္တနက၊) သဟပဝတ္တမာန၊ သဟပဝတ္တိ။

ဝသဝတ္တက ၊ တိ ၊ [ဝသ √ဝတု+ဏေ+ဏွု] အလိုသို့ လိုက်စေတတ်သော။

ဝသဝတ္တီ ၊ တိ ၊ [ဝသ √ဝတု+ဏေ+ဏီ] မိမိအလိုသို့ လိုက်စေတတ်-လိုက်စေနိုင်သော။

ဝိဝတ္တယတိ ။ [ဝိ+အာ √ ဝတု+ဏယ+တိ] ခွာ၍ စွန့်၏၊ -ပယ်၏၊ အညစ်အကြေးမရှိအောင်ပြု၏။

ပစ္စုဒါဝတ္တတိ ။ [ပတိ+ဥ+အာ √ဝတု+အ+တိ] ပြန်လည် ၏၊ (ပြန်လှည့်၏၊) ဆုတ်နစ်၏၊ (တန့်ရပ်၏၊) လျှောကျ၏၊ ပြန်သွား၏၊ တစ်ဖန် ပြန်သွား၏၊ လောင်၏၊ ဖြစ်၏။ ပစ္စုဒါဝတ္တ၊ ပစ္စုဒါဝတ္တန၊ ပစ္စုဒါ ဝတ္တိ၊ (ပစ္စာဝတ္တိတုံ၊ တုံ့ပြန်ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်းငှာ။)

ပဋိနိဝတ္တတိ ။ [ပတိ+နိ √ဝတု+အ+တိ] ဆုတ်နစ်၏၊ (တန့်ရပ်၏၊) တစ်ဖန် ပြန်လှည့်၏၊ ငြိမ်း၏၊ လျှောကျပျောက်ကင်း၏။ ပဋိနိဝတ္တ၊ ပဋိနိဝတ္တန၊ ပဋိနိဝတ္တန္တ၊ ပဋိနိဝတ္တမာန၊ ပဋိနိဝတ္တိတ၊ ပဋိနိ ဝတ္တိတဗ္ဗ၊ ပဋိနိဝတ္တိတုံ၊ ပဋိနိဝတ္တိတွာ၊ (ပဋိနိ ဝတ္တေတိ၊ ကာ) ပဋိနိဝတ္တေတွာ ပဋိနိဝတ္တေန္တ။

ဟီနာယာဝတ္တတိ ။ [ဟီနာယ+အာ √ ဝတု+အ+တိ] ယုတ်နိမ့်သောလူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ ပြန်လည် ဆုတ်နစ်၏၊ လူဝတ်လဲ၏၊ လူထွက်၏။ ဟီနာယာ ဝတ္တ၊ ဟီနာယာဝတ္တိတွာ၊ ဟီနာယာဝတ္တန္တ၊ ဟီနာ ယာဝတ္တမာန၊ ဟီနာယာဝတ္တန။

သုဗ္ဗဋ္ဌိတ ၊ တိ ၊ [ဥ √ ဝတ္တ+တ] [သု+ဥဗ္ဗဋ္ဌိတ] ကောင်းစွာပွတ်တိုက်အပ်သော၊ သုတ်သင်အပ် သော။ သုနိဗ္ဗတ္တ၊ သုပ္ပဝတ္တိတ၊ သုပ္ပဝတ္တ၊ သုပ္ပဝတ္တ နီယ၊ သုပ္ပဝတ္တိ၊ သုပ္ပဝတ္တိယ။

သွတိဝတ္တ ၊ တိ ၊ [သု+အတိ √ ဝတု+ဏေ+တ] လွယ်ကူစွာဖြစ်စေအပ်သော၊ လွန်မြောက်ရန် လွယ်ကူသော။

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထ

စု= ဝဓ ယာစန သပ္ပနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, တောင်းခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ အဒ္ဒနေ=နီတိ။ ဝတ္ထယတေ၊ ဝတ္ထော၊ ဆိတ်။ ဝတ္ထကဏ္ဏော၊ အင်ကြင်းပင်။ ဓာတွတ္ထ။

ဝဒ

ဘူ+စု= ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ–ပီပြင်ထင်ရှားသော စကား၌၊ သန္ဒေသ ဝစနေ စ–သတင်းစကား မှာထားခြင်း၌လည်း။ ဝဒတိ၊ ဝဒေတိ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဝါဒေတိ၊ ဝါဒယတိ။

ဝဒ–ထေရိယေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၈။

ဝဇ္ဇတိ ။ [√ဝဒ+အ+တိ] ဝဇ္ဇေတိ၊ ပြောဆိုဏ်၊ ဟော–မိန့်ဏ်၊ မြည်ဏ်–အသံပြုဏ်။ ဝဇ္ဇ (ဏျ)၊ ဝဇ္ဇမာန။ [√ဝဒ+ဏယ+တိ] မြည်စေဏ်၊ တီးမှုတ်ဏ်။ ဝဇ္ဇန္တ၊ ဝဇ္ဇယန္တ၊ ဝဇ္ဇမာန၊ [ဝဒ+ယ+တေ] ပြောဆိုအပ်ဏ်၊ ဟောမိန့်အပ်ဏ်။ ဝဇ္ဇန။

ဝဇ္ဇ ၊ န ၊ [√ဝဒ+ယ] ဝါဒယန္တိ တန္တိ–ဝဇ္ဇံ၊ ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၂။ စည်၊ တီးခြင်း။ ဝဒ–ဝစနေ, ဝဒနံ, ဝဒိတဗ္ဗံ ဝါ–ဝဇ္ဇံ၊ ပြောဆိုခြင်း။ တိ ။ပြောဆိုအပ်သော (အပြစ်–စသည်)။

ဝတ္တူ၊ ဝဒ ၊ ပု ၊ [√ဝဒ+တု] ဝဒတီတိ–ဝတ္တာ၊ ပသံသာယံ, တု။ [√ဝဒ+အ] ဝဒတီတိ–ဝဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၅။ ပြောဆိုတတ်သော၊ စကား၊ ပြောဆိုခြင်း၊ အယူ။

ဝဒရာ ၊ ထီ ၊ [√ဝဒ+အရ+အာ] ဝဒ–ထေရိယေ၊ အရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၉။ ဝါပင်။

ဝါဒိတ္တ၊ ဝါဒိတ ၊ န ၊ [√ဝဒ+ဣတ္တ] ဝါဒယန္တိ ဓနယန္တိ တန္တိ–ဝါဒိတ္တံ, ဝါဒိတဥ္စ၊ ဣတ္တော, တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၂။ စည်၊ တီးခြင်း။

ဝဒတိ ။ [√ဝဒ+အ+တိ] ဝဒေတိ၊ ပြောဆိုဏ်၊ ဟောကြားဏ်၊ မိန့်မြွက်ဏ်၊ လျှောက်ထားဏ်၊ ရွတ်ဖတ်ဏ်။ ဝဒန္တ၊ ဝဒမာန၊ (ဝဒီယတိ၊ ဝဒါပေတိ၊) ဝဒါပေတွာ၊ ဝဒါပေတုံ၊ ဝဒါပေန္တ၊ ဝဒါပန၊ (ဝဒါပနက၊) ဝဒိတဗ္ဗ၊ ဝဒူ။

ဥဒိတ ၊ တိ ၊ [√ဝဒ+တ] ဝ–ကို ဥ–ပြု၊ ဆိုအပ်သော၊ ဟောကြားအပ်သော။

ဝဒန ၊ န ၊ [√ဝဒ+ယု] ဝဒ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ကရဏေ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၀။ ခံတွင်း, ပါးစပ်၊ မျက်နှာ၊ ပြောဆိုခြင်း။

ဝဒါန ၊ တိ ၊ [√ဝဒ+မာန] မာနဿ အာနာဒေသော။ ရူ၊ ၆၄၆။ ပြောဆိုတတ်သော။

ဝါဒတိ ။ [√ဝဒ+ဏေ+တိ] ဝါဒေတိ၊ ပြောဆိုဏ်၊ မြည်စေဏ်–တီးမှုတ်ဏ်။ ဝါဒိတွာ၊ ဝါဒိတုံ၊ ဝါဒိယမာန၊ ဝါဒေတွာ၊ ဝါဒေတုံ၊ ဝါဒေန္တ၊ ဝါဒယန္တ၊ ဝါဒယမာန၊ ဝါဒန၊ ဝါဒါပန၊ ဝါဒိတ၊ ဝါဒိတဗ္ဗ၊ ဝါဒီ၊ ဝါဒက။

ဝါဒ ၊ ပု ၊ [√ဝဒ+ဏ] စကား၊ ပြောဆိုဖွယ်၊ ပြောဆိုခြင်း၊ အပြစ်ဒေါသ၊ အယူဝါဒ၊ မိစ္ဆာဉာဏ်၊ ပြောဆိုကြောင်း (စေတနာ)။

ဝါဒီ ၊ တိ ၊ [√ဝဒ+ဏီ] ဝဒ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဝဒနသီလော–ဝါဒီ။ ကစ္စည်း၊ ၂၆၊ နျာ။ ပြောဆိုလေ့ရှိသော။

အဝိသံဝါဒက ၊ တိ ၊ [န+ဝိ+သံ √ဝဒ+ဏက] နဝိသံဝါဒေတီတိ–အဝိသံဝါဒကော–အဝဥ္စကောတိ အတ္ထော၊ ဝိသံပုဗ္ဗော ဝဒ–ဝစနေ။ မောဂ်–၂၊ ၃၉၊ ပဥ္စိ။ လှည့်ပတ်၍ မပြောဆိုတတ်သော၊ မလိမ်တတ်–မညာတတ်သော။ အဝိသံဝါဒနတာ၊ မလိမ်တတ်သူ၏အဖြစ်။

အနုဝဒတိ ။ [အနု √ဝဒ+အ+တိ] စွပ်စွဲ–ပြောဆိုဏ်၊ စောဒနာဏ်။ အနုဝဒန၊ အနုဝဒန္တ၊ အနုဝဒမာန၊ အနုဝဒိတ၊ အနုဝဒိယမာန၊ (အနုဝဇ္ဇ-သာနုဝဇ္ဇ။)

အနုဝါဒ ၊ ပု ၊ [အနု √ဝဒ+ဏ] ဟီဋ္ဌနေန ဝဒနံ–အနုဝါဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၀။ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၊ မျက်ကွယ် ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အတင်းပြောခြင်း၊ အတုပြု၍ ပြောဆိုခြင်း၊ အစဉ်လိုက်၍ ပြောဆိုခြင်း၊ နောက်ထပ် ပြောဆိုခြင်း၊ –ပြောဆိုသောစကား။

အပဝဒတိ ။ [အပ √ဝဒ+အ+တိ] ပစ်ပယ်၍ပြောဆိုဏ်၊ ကဲ့ရဲ့ဏ်၊ ရှုတ်ချဏ်၊ ဆန့်ကျင်ဏ်၊ ပစ်ပယ်ဏ်။ အပဝဒန္တ၊ အပဝါဒ။

အပဝါဒ ၊ ပု ၊ [အပ √ဝဒ+ဏ] ဂရဟဏေန ဝါဒေါ–အပဝါဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၀။ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၊ မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

အဝဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [အ √ ဝဒ+ဏျ] “ဧတျာစာရာဒိဟိ နိဟီနောယ”န္တိ အဝဒိတဗ္ဗောတိ–အဝဇ္ဇော၊ တဿာ ဝတ္ထာ စေတ္ထ အကာရော၊ ဝဒ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဏျော၊ ဒျဿ ဇ္ဇော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၉၉။ ယုတ်ညှံ့သော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော။

အဝဏ္ဏဝါဒ ၊ ပု ၊ [အဝဏ္ဏ √ ဝဒ+ဏ] ဝဏ္ဏော ထုတိ, တဿ အဝဒနံ–အဝဏ္ဏဝါဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၀။ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၊ (မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။) အတင်းပြောခြင်း။

ဥဒိတ ၊ တိ ၊ [√ ဝဒ+တ] ဝဒ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ တော၊ ဝဿု၊ ဥဒိတံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၅၅။ ပြောဆို အပ်သော၊ ဟောအပ်သော။

ဥပဝဒတိ ။ [ဥပ √ ဝဒ+အ+တိ] စွပ်စွဲ၏၊ ကဲ့ရဲ့၏၊ အပြစ်ပြော၏။ ဥပဝဒ္ဓ၊ ဥပဝဒ္ဓကာ၊ ဥပဝါဒ၊ ဥပဝါဒက၊ ဥပဝါဒနာ၊ ဥပဝါဒီ။

ဥပဝါဒ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ ဝဒ+ဏ] ဒေါသကွာနေန ဝဒနံ–ဥပဝါဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၀။ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း၊ မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

ဩဝဒတိ ။ [အဝ √ ဝဒ+အ+တိ] ဆုံးမ၏။ (ဩဝဒ်ဖိတ၊ –အပ်၏။) ဩဝဒိတ၊ ဩဝဒိယ၊ (ဩဝဒိယတိ၊ –အပ်၏။) ဩဝါဒက၊ ဩဝါဒီ။

ဩဝါဒ ၊ ပု ၊ [အဝ √ ဝဒ+ဏ] အဝပုဗ္ဗော ဝဒ–ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ, ဘာဝေ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၅၄။ ဆုံးမခြင်း။

အဘိဝဒတိ ။ [အဘိ √ ဝဒ+အ+တိ] မြွက်ဆို၏၊ ပြောဟော၏၊ တပ်မက်ပြောဆို၏၊ စွဲလမ်းပြောဆို၏၊ တောင့်တပြောဆို၏၊ ချီးမွမ်းပြောဆို၏။ အဘိဝဒန၊ အဘိဝဒန္တ၊ အဘိဝဒိတ၊ အဘိဝဒိတဗ္ဗ၊ အဘိဝဒိတုံ။

အဘိဝါဒေတိ ။ [အဘိ √ ဝဒ+ဏော+တိ] အဘိဝါဒယတိ၊ အဘိဝါဒါပေတိ၊ အဘိဝါဒါပယတိ၊ မြွက်ဆိုစေ၏၊ ဆုပေးစကား မြွက်ကြားစေ၏၊ ရှိခိုး၏။ အဘိဝါဒ၊ အဘိဝါဒန၊ အဘိဝါဒိယိတွာ၊ အဘိဝါဒါပေတဗ္ဗ၊ အဘိဝါဒါပေတုံ၊ အဘိဝါဒါပေတွာ၊ အဘိဝါဒိယ၊ အဘိဝါဒေတဗ္ဗ၊ အဘိဝါဒေတုံ၊ အဘိဝါဒေတွာ၊ အဘိဝါဒေတွာန၊ အဘိဝါဒေန္တ။

အာဝဒတိ ။ [အာ √ ဝဒ+အ+တိ] ပြောဆို၏။

ဝိဝဒတိ ။ [ဝိ √ ဝဒ+အ+တိ] ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောဆို၏၊ ငြင်းခုံ၏၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်၏။ ဝိဝဒိတွာ၊ ဝိဝဒိတုံ၊ ဝိဝဒန္တ၊ ဝိဝဒမာန၊ ဝိဝဒန၊ ဝိဝဒိတဗ္ဗ၊ ဝိဝါဒ၊ (ဝိဝါဒက။)

ဝိဝါဒ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ ဝဒ+ဏ] ဝိရုဒ္ဓံ ကတွာ ဝဒတိ ယန္တိ-ဝိဝါဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၁၇။ ငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း။

ဧနဝါဒ ၊ ပု ၊ [ဧန √ ဝဒ+ဏ] ဧနာနံ ဝါဒေါ ဂရဟဏံ–ဧနဝါဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၀။ အတင်းပြောခြင်း။

ပရိဝါဒ ၊ ပု ၊ [ပရိ √ ဝဒ+ဏ] ပရိဝဒနံ–ပရိဝါဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၂၀။ မျက်ကွယ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အတင်းပြောခြင်း။

ပရိဝါဒိနီ ၊ ထီ ၊ [ပရိ √ ဝဒ+ဏီ+ဣနီ] ပရိတော ဝဒတီတိ–ပရိဝါဒိနီ၊ ဣနီ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃၈။ ကြိုး ၇–ချောင်းရှိသောစောင်း။

ပါဏိဝါဒ ၊ ပု ၊ [ပါဏိ √ ဝဒ+ဏ] ယော ပါဏိနေဝ ပါဏန္တရေ မုရဇာဒိသဒ္ဒံ ဥဋ္ဌာပယတိ, သော–ပါဏိဝါဒေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၁၁။ လက်ခုပ်တီးသမား။

ဝိဏာဝါဒိ ၊ ပု ၊ [ဝိဏာ √ ဝဒ+ဏိ] ဝိဏာဝါဒနသီလတ္တာ–ဝိဏာဝါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၁၀။ စောင်းတီးသမား။

သံဝဒတိ ။ [သံ √ ဝဒ+အ+တိ] ငြင်းခုံ၏၊ (ချီးမွမ်းစကား ပြောကြား၏၊ ညီညွတ်အောင် ပြောဆို၏၊ –စေ့စပ်၏။) သံဝဒန၊ သံဝဒမာန။

ဝိပ္ပဝဒတိ ။ [ဝိ+ပ √ ဝဒ+အ+တိ] ဆန့်ကျင်စကား ပြောကြား၏၊ ငြင်းခုံ၏။

ဝိသံဝါဒယတိ ။ [ဝိ+သံ √ ဝဒ+ဏယ+တိ] ချွတ်ယွင်းစေ၏၊ လိမ်လည်၏၊ ဖြားယောင်း–လှည့်ပတ်၏။ (ဝိသံဝါဒေတိ၊) ဝိသံဝါဒေတွာ၊ ဝိသံဝါဒေန္တ၊ ဝိသံဝါဒယိတု၊ ဝိသံဝါဒိတ၊ ဝိသံဝါဒိတဗ္ဗ၊ ဝိသံဝါဒေတဗ္ဗ၊ ဝိသံဝါဒ၊ ဝိသံဝါဒက၊ ဝိသံဝါဒန။

သမ္မာဝါဒ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ √ ဝဒ+ဏ] မှန်ကန်သော အယူဝါဒ။

သုပ္ပဝါဒိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ ဝဒ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ တီးမှုတ်အပ်သော။

သုဗ္ဘတ၊ သုဝဒ ၊ တိ ၊ [သု √ ဝဒ+အ] ဒ-ကို တ-ပြု၊ သုဝဒ၊ ချမ်းသာလွယ်ကူစွာ ဆိုဆုံးမအပ်သော၊

http://www.dhammadownload.com

ဆိုဆုံးမလွယ်သော။ [သု+ဝတ] ကောင်းသော အကျင့်ရှိသော။

အညဝါဒက ၊ ပု+န ၊ [အည ✓ဝဒ+ကွ] အခြား တစ်ပါးကို ပြောဆိုတတ်သူ၏အဖြစ်၊ -ခြင်း။ ဘာဝပွဓာန။

အတ္တာနုဝါဒ ၊ ပု ၊ [အတ္တ+အနု ✓ဝဒ+ဏ] မိမိကို မိမိစွပ်စွဲခြင်း၊ (.... စွပ်စွဲတတ်သူ။)

အတ္ထဝါဒီ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ ✓ဝဒ+ဏီ] အကျိုးနှင့်စပ်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိသော။ အမုတဝါဒီ၊ အမုတ္တဝါဒီ၊ အဝဏ္ဏဝါဒီ၊ အဝိတထဝါဒီ၊ အဝိနယဝါဒီ၊ အဝိဘဇ္ဇဝါဒီ၊ ဥဂ္ဂဝါဒိနီ၊ မုတဝါဒီ၊ မုသာဝါဒီ-စသည်၊ အန္တာနန္တဝါဒီ၊ အနုပဝါဒီ၊ အပ္ပိယဝါဒီ။

အစ္ဆာဝဒတိ ။ [အတိ+အာ ✓ဝဒ+အ+တိ] လွန်၍ ပြောဆို၏၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ်ကိုလွန်၍ လူ့စကားကို ပြောဆို၏။ အစ္ဆာဝဒန္တ ။

မုရဓေါဒက ၊ တိ ၊ [မုရဓ ✓ဝဒ+ကွ] မရိုးစည်တီး တတ်သော။

မောသဝဇ္ဇ ၊ န ၊ [မုသာ ✓ဝဒ+ဏျ] မမှန်မကန် ပြောဆိုခြင်း, လိမ်ညာပြောဆိုခြင်း။

ဗဒရ ၊ ပု+န ၊ [✓ဝဒ+အရ] ဝဒတိသဃ ဗဒါဒေသော၊ ဝဒန္တိ ဇတေနာတိ-ဗဒရော= ကက္ကန္ဒုဖြလံ၊ ဆီးသီး။ ငိမှိ ဗဒရီ= ကက္ကန္ဒု။ မောဂ်-၇၊ ၁၆၀။ ဝဒ-ထေရိယေ၊ အရော၊ နဒါဒိ၊ ဗဒရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၈။ ဆီးပင်။

ဗျာဝဒန္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ ✓ဝဒ+အန္တ] ပြောဆိုသော။

ဘောဝါဒီ ၊ ပု ၊ [ဘော ✓ဝဒ+ဏီ] သုဘာသုဘ ကထနတ္ထံ "ဘောဘော"တိ ဝစနံ ဝဒတိ သီလေန၊ ဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၈။ "ဘောဘော"ဟု ဆိုလေ့ရှိသူ၊ ပုဏ္ဏား။

ဝစ္ဆ ၊ ပု ၊ [✓ဝဒ+ဆ] ဝဒ-ဝစနေ၊ ဝဒတီတိ-ဝစ္ဆော= နေလကော်။ မောဂ်-၇၊ ၄၃။ နွားငယ်။ **ဝစ္ဆက** [ဝစ္ဆ+က] နို့စို့နွားငယ်။

ဝဠရ ၊ တိ ၊ [✓ဝဒ+အရ] ဒ-ကို ဠ-ပြု၊ ဝဒတီတိ-ဝဠရော= မူဠော၊ ဝဠရံ= ထူလံ၊ ထိုင်းမှိုင်းသော၊ ဆူဖြိုးသူ။ မောဂ်-၇၊ ၁၆၁။

ဝတ္တ ၊ န ၊ [✓ဝဒ+တ] ဝဒတိ တေနာတိ-ဝတ္တံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၀။ ခံတွင်း။

ဝဒိ၊ ဝန္ဒ

ဘူ= အဘိဝါဒန ထုတီသု-ရှိခိုးခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်းတို့၌။

ဝန္ဒတိ ။ [✓ဝန္ဒ+အ+တိ] ရှိခိုး၏၊ ချီးမွမ်း၏။ ဝဒက၊ ဝန္ဒိတွာ၊ ဝန္ဒိတွာန၊ ဝန္ဒိတုံ၊ ဝန္ဒန္တော်၊ ဝန္ဒမာန၊ (ဝန္ဒိယတော၊) ဝန္ဒိယမာန၊ (ဝန္ဒာပေတိ၊) ဝန္ဒာပေတွာ၊ ဝန္ဒာပေတုံ၊ ဝန္ဒန၊ ဝန္ဒနီယ၊ ဝန္ဒကော်ယျ၊ ဝန္ဒာပန၊ ဝန္ဒာပိတ၊ ဝန္ဒက၊ ဝန္ဒိတဗ္ဗ၊ ဝန္ဒိတု။ ဝန္ဒိယ [✓ဝန္ဒ+ဏျ] ဝန္ဒီ၊ (စာဆိုတော်။)

ဝန္ဒနာ ၊ ထီ ၊ [✓ဝန္ဒ+ယု+အာ] ဝန္ဒ-အဘိဝါဒန ထုတီသု၊ ယု၊ ဝန္ဒနာ၊ နလောပေ, ဒီဃေ စ အဘိဝါဒနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၆။ ရှိခိုးခြင်း။

ဝန္ဒာကာ ၊ ထီ ၊ [✓ဝန္ဒ+အ+က+အာ] ဝန္ဒ-အဘိဝါဒန ထုတီသု၊ အ၊ ကွတ္ထိယံ၊ သကတ္ထေ ကော၊ အဿ ဒီဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၀။ ကျီးပေါင်းပင်။

ဝန္ဒီ ၊ ပု ၊ [✓ဝဒိ+ဏီ] ဝိရိယာဒိထုတိ သိလေန ယော ပဋတိ, သော-ဝန္ဒီ၊ တဿီလာဒီသု ဏီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၆။ စာဆိုတော်။

ဝန္ဒိ၊ ဝန္ဒီ ၊ ထီ ၊ [✓ဝန္ဒ+ဏ+ဤ] မုဥ္ဆနသညာယ ဝန္ဒတီတိ-ဝန္ဒိ၊ ဝန္ဒ-အဘိဝါဒန ထုတီသု၊ ဤ, ရဿောပိ ဝန္ဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၇။ သုံ့ရလူ၊ သုံ့ပန်း။

အဘိဝန္ဒတိ ။ [အဘိ ✓ဝန္ဒ+အ+တိ] အထူးအားဖြင့် ရှိခိုး၏၊ ရိသေစွာ ရှိခိုး၏၊ ရှိခိုး၏။ အဘိဝန္ဒနီယ၊ အဘိဝန္ဒိတ၊ အဘိဝန္ဒိတုံ။ အဘိဝန္ဒိတွာ၊ အဘိဝန္ဒိယ [အဘိ ✓ဝန္ဒ+တွာ] အဘိဝန္ဒိယမာန။

ဝဒီ

စု= အဘိဝါဒန ထုတီသု-ရှိခိုးခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း တို့၌။ အဘိဝါဒေတိ၊ အဘိဝါဒယတိ။

အဘိဝါဒယတိ ။ [အဘိ ✓ဝဒီ+ဏယ+တိ] အဘိဝါဒေတိ၊ ရှိခိုး၏၊ အထူးအားဖြင့်ရှိခိုး၏၊ ရိသေစွာ ရှိခိုး၏။ အဘိဝါဒန၊ အဘိဝါဒယိတွာ၊ (အဘိဝါဒါပယတိ၊ အဘိဝါဒါပေတိ၊ ကာ) အဘိဝါဒါပေတဗ္ဗ၊ အဘိဝါဒါပေတုံ။ အဘိဝါဒါပေတွာ၊ အဘိဝါဒိယ [အဘိ ✓ဝဒီ+တွာ] အဘိဝါဒေတဗ္ဗ၊ အဘိဝါဒေတုံ၊ အဘိဝါဒေတွာ၊ အဘိဝါဒေတွာန၊ အဘိဝါဒေန္တ ။

ဤဓာတ်ဖြင့်ပြီးသမျှသော ရုပ်တို့သည် ဝဒဓာတ် ကာရိုက်ပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်သည်သာ။

http://www.dhammadownload.com

ဝဒ္ဓ

ဘူ= ဝဒ္ဓနေ-တိုးပွားခြင်း၌။ ဝဒ္ဓတိ။

စု= ဒိတ္တိ ဆေဒန ပူရဏေသု-ထွန်းပခြင်း, ဖြတ်ခြင်း, ပြည့်စေခြင်းတို့၌။ ဝဒ္ဓေတိ၊ ဝဒ္ဓယတိ။

ဝဒ္ဓတိ ။ [✓ ဝဒ္ဓ+အ+တိ] တိုးပွား၏၊ ကြီးပွား၏။ ဝဒ္ဓမာန၊ (ဝဒ္ဓေတိ၊) ဝဒ္ဓေတုံ၊ ဝဒ္ဓန၊ ကြီးပွားစေသော။ ဝဒ္ဓိ၊ တိုးပွားခြင်း၊ အတိုးအပွား။ ဝဒ္ဓိတ၊ တိုးပွားသော။ ဝဒ္ဓီ၊ တိုးပွားစေတတ်သော။

ဝဒ္ဓိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝဒ္ဓ+ဏ္ဍု+အာ] သားရေလွန်၊ သဲကြိုးတပ်သောဖိနပ်၊ ဖိနပ်သဲကြိုး၊ တစ်နည်း= [ဝဒ္ဓ+ဏိက+အာ] ။

ဝဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဒ္ဓ+တ] တိုးပွားသော၊ ကြီးပွားသော၊ အသည်း၊ သဲကြိုး၊ ကြီးပွားပြီးသော၊ ဟောင်းသော။

သြဝဒ္ဓေယျ ၊ နဲ ၊ [အဝ ✓ ဝဒ္ဓ+ဏျ] အပေါ်လွှာ၊ သလင်းတောင်။ သြဝဒ္ဓေယျကရဏ၊ အပေါ်လွှာတင်ခြင်း။

ဝုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဒ္ဓ+တ] အိုသော၊ ရင့်သော၊ အသက်သိက္ခာကြီးသော၊ ကြီးပွားသော၊ ပညာရှိ-သုခမိန်။

ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုမိ၊ ဗုဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝဒ္ဓ+တိ] ဝဒ္ဓ-ဝဒ္ဓနေ၊ တိ၊ ဒလောပေါ၊ ဓဃဘဟေဟိ ဓဃ စ၊ အဿု၊ ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုမိပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၀။ ကြီးပွားခြင်း၊ ဝ-ကို ဗ-ပြုလျှင် ဗုဒ္ဓိ။

ဝဒ္ဓကီ၊ ဝမုကီ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဒ္ဓ+ဏ္ဍု+ဤ] ဝဒ္ဓယတိ ဆိန္ဒတီတိ-ဝဒ္ဓကီ၊ ဝဒ္ဓ-ဆေဒနေ၊ စုရာဒိ၊ ဏ္ဍု၊ သကတ္ထေ ဤ၊ ဝဒ္ဓကီ၊ ဝမုကီပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၆။ လက်သမား။

ဝမုက ၊ တိ ၊ [✓ ဝဒ္ဓ+ဏ္ဍု] ဖြတ်တတ်သော-အဝတ်ချုပ်သမား၊ ကြီးပွားစေတတ်သော၊ (ကာရိုက်ကျေ။)

ဗလီဗဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [ဗလ ✓ ဝဒ္ဓ+ဏ] ဗလံ ဝဒ္ဓယတီတိ-ဗလီဗဒ္ဓေါ၊ နိပါတနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၅။ နွားလား၊ နွားထီး။

သံဝဒ္ဓတိ ။ [သံ ✓ ဝဒ္ဓ+တိ] ကြီးပွား၏၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်၏။ သံဝဒ္ဓမာန၊ သံဝဒ္ဓ၊ သံဝဒ္ဓက၊ သံဝဒ္ဓိတ၊ သံဝုဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာကြီးပွားသော။

အတိဝဒ္ဓ ။ [အတိ ✓ ဝဒ္ဓ+အ] အလွန်ကြီးသော၊ အလွန်အိုသော။

အဘိဗုဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓ ဝဒ္ဓ+တိ] တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း၊ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း။

ဝဓ

စု= သံယမနေ-စောင့်စည်းခြင်း, ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၌။ ဝဓေတိ၊ ဝဓယတိ။

ဝဓ-ဟိံသာယံ။ မောဂ်-၅၊ ၈၃၊ ပဋ္ဌိ။

ဗီဘစ္ဆ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဓ+ဆ] ဝဓ-ဗန္ဓနေ၊ ဆော၊ အဗ္ဘာသိကာရဿ ဒီဃော၊ ဝဿ ဘော, ဓဿ စော, ဗီဘစ္ဆော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၄။ စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အရုပ်ဆိုးသော၊ ကြမ်းတမ်းရုန့်ရင်းသော၊ (ပု) စက်ဆုပ်ခြင်း။

(ဓာတ်ကျမ်းများ၌ ဗဓ-ဗန္ဓနေ-ဟု လာရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဟနဓာတ်ကို ဝဓ-ပြုသော အစီအရင်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤဓာတ်မှာ အပိုပင်ဖြစ်သည်။)

အဗဒ္ဓ ၊ နဲ ၊ [နဲ ✓ ဝဓ+တ] နဲ ဗဇ္ဈတေ ဟဒယမတြာတိ-အဗဒ္ဓံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၆။ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှကင်းသောစကား၊ မစပ်စကား။

ဝန

ဘူ= သမ္ဘတ္တိယံ- ဆည်းကပ်မှီဝဲခြင်း၌။ ဝနတိ။

[ဘူ+စု= ဥပကာရ အသဒ္ဒဟေသု-ကျေးဇူးပြုခြင်း, မယုံကြည်ခြင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒေါပတာပေသု-အသံပြုခြင်း, ပူလောင်ခြင်းတို့၌လည်းကောင်း။ ဓာတွတ္ထ။]

တနာ= ယာစနေ-တောင်းခြင်း၌။ ဝနောတိ။ မောဂ္ဂလ္လာနဓာတုပါဌ။

ဝနတိ ။ [✓ ဝန+အ+တိ] မှီဝဲဆည်းကပ်၏၊ ငြိတွယ်၏၊ ကပ်ငြိ၏။ (ဝနီယတိ၊ ဝနယတိ။)

ဝံသ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဝန+သ] ဝနတိ သမ္ဘတီတိ-ဝံသော၊ ဝန-သမ္ဘတ္တိယံ၊ သော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၀။ နှဲ၊ ပလွေ၊ ဝါး၊ အမျိုးအနွယ်။

ဝဉ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ ဝန+ဈက်] ဝန-ယာစနေ၊ ဝနောတိ အတ္တာနံ အနုဘဝိတုံ ယာစတီတိ-ဝဉ္ဇော= အဖလရုက္ခော၊ အဖိုပင်။ ဝဉ္ဇာ= အပသဝါ ဣတ္ထီ၊ အမြုံမ၊ မိန်းမမြုံ။ အဿ ဣတ္တံ ဝိဉ္ဇော= ပဗ္ဗတော၊ ဣန္ဒိယ တောင်ပိုင်းမြောက်ပိုင်းကို ပိုင်းခြားထားသော ဗိန္ဓုတောင်။ မောဂ်-၇၊ ၄၈။ ဝန-

http://www.dhammadownload.com

ယာစနေ၊ ဈော၊ ဝဉ္ဇာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၁။ အဖိုပင်၊ မြို့သော၊ အဖိုဖြစ်သော။

ဝဏီ ၊ တိ ၊ [✓ဝန+ဏီ] ဝနတိ ယာစတီတိ-ဝဏီ၊ န-ကို ဏ-ပြု၊ သူတောင်းစား။

ဝန ၊ န ၊ [✓ဝန+အ] ဝန-သမ္ဘတ္တိ သဒ္ဒေသု၊ ကတ္တရိ အ၊ ဝနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၆။ တော၊ ဥယျာဉ်၊ တဏ္ဍာ၊ ကိလေသာ။ ဝန-သမ္ဘတ္တိယံ၊ ဝနီယတေ ပိပါသေ ဟီတိ-ဝနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ရေ၊ သစ်ပင်။ **ဝနက**= ဝနမေဝ-ဝနကံ၊ **ဝနန**၊ မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း။

ဥပဝန ၊ န ၊ [ဥပ+ဝန] ဥပဂတံ, ဥပရောပိတံ ဝါ ဝနံ-ဥပဝနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၃၇။ အာရာမ်၊ ခြံ၊ ဥယျာဉ်။

ဝနိ ၊ ပု ၊ [✓ ဝန+ဏ္ဍ] တောင်းခြင်း။

ဝနထ ၊ ပု ၊ [✓ဝန+ထ] ဝန-သမ္ဘတ္တိယံ၊ ဝနတိ ယေန, သော-ဝနထော၊ ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ တဏ္ဍာ၊ တပ်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း။

ဝနိတာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝန+တ+အာ] ဝန-သမ္ဘတ္တိယံ၊ တော၊ ဏ္ဍကာရာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၀၊ မိန်းမ။

ဝနိဗ္ဗက ၊ ပု ၊ [✓ဝန+ဏ္ဍု] ဏ္ဍဗ္ဗ-လာ၊ ဂုဏကိတ္တနေန ဝနတိ ယာစတီတိ-ဝနိဗ္ဗကော။ ဓာန်-နိသစ်၊ ၇၄၀။ တောင်းစားတတ်သူ၊ သူတောင်းစား။

မိဂဝ ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ဝန+ကွိ] သားသမင်တို့၏နေရာ၊ တောလိုက်မုဆိုး။

ဘဂဝ ၊ ပု ၊ [ဘဂ ✓ဝန+ကွိ] သီလ-စသောဂုဏ်ကို တောင့်တတတ်သော ဘုရား။

ဝန

ဘူ= ဗျာပါရေ-အားထုတ်ခြင်းအမူအရာ၌။ ဝနတိ။ တနာ= ယာစနေ-တောင်းခြင်း၌။ ဝနောတိ။

ဝနတိ ။ [✓ဝန+အ+တိ] ဝနောတိ [✓ဝန+ဩ+တိ] တောင်း၏။ ဝနုတေ၊ တောင်း၏။

ဝဏိဗ္ဗက ၊ ပု ၊ [✓ ဝန+ဏ္ဍု] ဏ္ဍဗ္ဗ-လာ၊ န-ကို ဏ-ပြု၊ သူတောင်းစား။

ဝန ၊ န ၊ [✓ဝန+အ] တော၊ ဥယျာဉ်၊ တဏ္ဍာ၊ ကိလေသာ၊ ရေ၊ သစ်ပင်။ ဝနက-သကတ္ထ က-သက်။

ဝပ

ဘူ= ဗီဇနိက္ခေပ တန္တသန္တာန မုဏ္ဍနေသု-မျိုးစေ့ ကြဲချစိုက်ပျိုးခြင်း, ရက်ကန်းရက်ခြင်း, ဦးခေါင်း ရိတ်ခြင်းတို့၌။

ဝပတိ ။ [✓ ဝပ+အ+တိ] စိုက်ပျိုး၏၊ တည်၏၊ ပျိုးကြဲ၏။ (ဝပတိ၊) ဝပိတွာ၊ ဝပိတုံ၊ ဝပန္တ၊ ဝပ္ပန္တ၊ (ဝပီယတိ၊ ဝပ္ပီယတိ၊ ဝပါပေတိ၊) ဝပါပေတွာ၊ ဝပန၊ ဝပါပေတဗ္ဗ၊ ဝပိတ၊ ဝပိတဗ္ဗ။

ဝပါ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝပ+အ+အာ] ဝပ-ဗီဇသန္တာနေ၊ အ၊ ဝပါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၂။ အဆီခဲ။

ဝါပ ၊ ပု ၊ [✓ ဝပ+ဏ] ဝပ္ပတေ ယသ္မိန္တိ-ဝါပေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၇။ လယ်။ ဝပ္ပတေတိ-ဝါပေါ၊ စိုက်ပျိုးအပ်သောအခင်း။

နိဝါပ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ဝပ+ဏ] ဝပ-ဗီဇသန္တာနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၃။ သေပြီးသော မိဘ-စသူတို့ကို ရည်ညွှန်း လှူဒါန်းအပ်သော အလှူ။

ဝပ္ပ ၊ ပု ၊ [✓ဝပ+ပ] ဝပ-ဗီဇနိက္ခေပေ၊ ဝပ္တိ ဧတ္ထာတိ-ဝပ္ပော= ကေဒါရံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၄။ လယ်၊ ယာ၊ ကမ်းပါး၊ စိုက်ပျိုးခြင်း။

။ တိ ။ [✓ ဝပ+ဏျ] စိုက်ပျိုးအပ်သော၊ မျိုးကြဲအပ်သော။

ဝပ္ပန ၊ န ၊ [✓ဝပ+ယ+ယု] စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပျိုးကြဲခြင်း၊ စိုက်ပျိုးချိန်။

ဝပ္ပိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝပ+ယ+တ] စိုက်ပျိုး-ပျိုးကြဲအပ် ပြီးသော။

ဝါပိ၊ ဝါပီ ၊ ထီ ၊ [✓ဝပ+ဏ္ဍဏ်] ဝပ-ဗီဇနိက္ခေပေ၊ ဝပ္တိ ဧတာယာတိ-ဝါပိ= ဇလာသယော။ မောဂ်-၁၀။ ရေအိုင်၊ ရေကန်၊ ဤ-ပစ္စည်းဖြင့် ဝါပီ-ဟုလည်း ရှိ၏။

ဝါပိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝပ+တ] စိုက်ပျိုးပြီးသော၊ ခေါင်းရိတ်ပြီးသော။

ဝပု ၊ န ၊ [✓ ဝပ+ဥ] ဝပ-ဗီဇသန္တာနေ၊ ဝပတိ ကုသလာကုသလဗီဇမေတ္ထာတိ-ဝပု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၁။ ကိုယ်။

ဝိပိန ၊ န ၊ [✓ဝပ+ဏ္ဍန] ဝပ-ဗီဇနိက္ခေပေ၊ အသ ဏ္ဍတ္တံ၊ ဝပ္တိ ဧတ္ထာတိ-ဝိပိနံ= ဝနံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၃။ တော။

ဝိပ္ပ ၊ ပု ၊ [✓ဝပ+ပက်] ဝပဓာတ်၏ အ-ကို ဏ္ဍ-ပြု၊ ဝိဇ္ဇံ ဝပတီတိ-ဝိပ္ပော= ဗြာဟ္မဏော၊ ပုဏ္ဏား။

ဗပ္ပ ၊ န ၊ [✓ဝပ+ပက်] ဝ-ကို ဗ-ပြု၊ ဝပတိ ဗဟိ နိက္ခမတိ ဟဒယင်္ဂတသောကေနာတိ-ဗပ္ပံ= အသု။ မောဂ်-၇၊ ၁၁၇။ မျက်ရည်။

http://www.dhammadownload.com

သမဝါပက ၊ တိ ၊ [သမ ✓ဝပ+ကွု] ရာသီအလိုက် စိုက်ပျိုးအပ်သော။

ဥဒ္ဒါပ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ဝပ+ဏ] ကောထွာဘ။ ဥဒ္ဒါပ= ဒ–လာ၊ ဒွါ–ကို ဒ္ဒါ–ပြု၊ တံတိုင်းခြေ။

အာဝါပ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဝပ+ဏ] အိုးဖို (အိုးဖုတ်ရန် ပြုလုပ်ထားသောလိုဏ်–တွင်း)။

အာဝါပက ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဝပ+ကွု] အိတ် (ပစ္စည်း ထည့်စရာအိတ်)။

သုဝုတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓ဝပ+တ] + [သု+ဝုတ္ထ]= ကောင်းစွာ စိုက်ပျိုးအပ်သော။

ဝတ္ထု ၊ န ၊ [✓ဝပ+ထု] ဝပန်ဓိ ပတိဋ္ဌဟန်ဓိ ဇတ္ထာတိ–ဝတ္ထု။ နေတ္တိ–ဝိ၊ ၅၈။ ယာမြေ၊ ကျောင်းမြေ။ ဝတ္ထုယေဝ–**ဝတ္ထုက်**၊ အကျည်, အောက်ခံမြေခုံ–စသည်။

ဝပွ

ဘူ= ဝါရဏော–တားမြစ်ခြင်း၌။ ဝပွတိ။

ဝပွ ၊ ပု ၊ [✓ဝပွ+အ] ဝပွတိ ကိလေသေ ဝါရေတီတိ–ဝပွော၊ ဝပွထေရ်။

ဝပွ

ဘူ= ဂတိ ဝဓေသု–သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ဝပွတိ။

ဝဗွ

ဘူ= သပွနေ–သွားခြင်း၌။ ဝဗွတိ။'

ဝဘိ၊ ဝမ္ဘ

စု= နိန္နာယံ–ကဲ့ရဲ့ရွှတ်ချခြင်း၌။ နီတိ၌ ဝမ္ဘ–ဝိဒ္ဓံသနေ–ဟု ရှိသည်။ ဝမ္ဘေတိ၊ ဝမ္ဘယတိ။

ဝမ္ဘေတိ ။ [✓ဝမ္ဘ+ဏော+တိ] ဝမ္ဘယတိ၊ ရွှတ်ချ၏၊ မောင်းမဲ၏၊ ဖျက်ဆီး–နှိပ်စက်၏။ ဝမ္ဘေတွာ၊ ဝမ္ဘေတုံ၊ ဝမ္ဘေဿ၊ ဝမ္ဘမာန၊ ဝမ္ဘက၊ ဝမ္ဘန၊ ဝမ္ဘနာ၊ ဝမ္ဘနီယ၊ ဝမ္ဘယိတ၊ ဝမ္ဘိတ၊ ဝမ္ဘီ။

အပရဝမ္ဘီ ၊ တိ ၊ [န+ပရ ✓ဝမ္ဘ+ဏီ] သူတစ်ပါးကို မကဲ့ရဲ့, မရွှတ်ချတတ်သော။ **အပရဝမ္ဘက**။

အပရဝမ္ဘန [ပရ ✓ဝမ္ဘ+ယု] + [န+ပရဝမ္ဘန] သူတစ်ပါးကို မကဲ့ရဲ့, မရွှတ်ချခြင်း။

ဝဗ္ဘ

ဘူ= ဂတိ ဘောဇနေ–သွားခြင်း, စားခြင်း၌။ ဝဗ္ဘတိ။

ဝမု၊ ဝမ

ဘူ= ဥဂ္ဂိရဏော–ထွေးအန်ခြင်း၌။ ဝမတိ။

ဝမတိ ။ [✓ ဝမု+အ+တိ] ထွေးအန်၏၊ ပျို့အန်၏၊ စွန့်ပယ်၏။ ဝမိတွာ၊ ဝမိတွာန၊ ဝမန္တ၊ (ဝမေတိ၊) ဝမေတွာ၊ ဝမာပေတွာ၊ ဝမေန္တ။ ဝမထု [✓ဝမ+အထု] အန်ဖတ်။ ဝမန၊ ဝမနီယ၊ ဝမိတ၊ ဝန္တ၊ (ဝမိတက၊ အန်ဖတ်။ ဝန္တက၊) ဝမိတဗ္ဗ၊ ဝန္တဗ္ဗ။ ဝန္တာဝီ [✓ ဝမု+တာဝီ] အော့အန်ပြီးသော။

ဝမထု ၊ ပု ၊ [✓ဝမု+ထု] ကွစိမာတုတျာဒိနာ အကာရာဂမော၊ ဝမု–ဥဂ္ဂိရဏော၊ ထု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၇။ အော့အန်နာ။ ဝမ–ဥဂ္ဂိရဏော, (အထု), ဝမနံ, ဝမိယတီတိ ဝါ–ဝမထု။ မောဂ်–၇၊ ၄၆၊ ပဋ္ဌ။ အန်အပ်သော၊ အန်ဖတ်။

ဝမ္မိက ၊ ပု ၊ [✓ဝမ+က+] မိ–လာ၊ ဝမိယတီတိ–ဝမ္မိကော= ဥပစိကာကတော စယော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ တောင်ပို့။

ဝါမ ၊ တိ ၊ [✓ဝမ+ဏ] လက်ဝဲဘက်–ဘယ်ဘက်၊ ကောင်းမြတ်သော, တင့်တယ်လှပသော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ မှားယွင်းသော–မသင့်တင့်သော။

ဝါမန ၊ တိ ၊ [✓ဝမ+ဏော+ယု] နိမ့်သော၊ ပုကွသော။ **ဝါမနက** [ဝါမန+က] ဝါမနောယေဝ–ဝါမနကော။

ဝိသဝန္တ ၊ တိ ၊ [ဝိသ ✓ဝမု+တ] အဆိပ်ကို ပျို့အန်ခြင်း၊ တစ်နည်း= မာန–ပစ္စည်းကို အန္တ–ပြန်။

ဝိသဝမာန ၊ န ၊ [ဝိသ ✓ ဝမု+မာန] မာန–ကို အာန–ပြု၊ အဆိပ်ကို ပျို့အန်ခြင်း။

ဝန္တ ၊ တိ ၊ [✓ဝမု+တ] ဝမု–ဥဂ္ဂိရဏော, ဝမိယိတ္ထာတိ–ဝန္တံ, ဝမိတံ။ ရှု၊ ၆၃၁။ ထွေးအန်အပ်ပြီးသော။

သံဝန္တ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ဝမု+တ] ကောင်းစွာ ပျို့အန်အပ်ပြီးသော၊ ထွေးအန်အပ်ပြီးသော။

ပစ္စာဝမန ၊ ထီ+န ၊ [ပတိ+အာ ✓ဝမု+ယု] ပြန်မျိုခြင်း။ အပစ္စာဝမန၊ ပြန်မမျိုခြင်း။

အဝန္တီ ၊ ပု ၊ [န ✓ဝမု+တိ] အတ္တနာ ခါဒိတံ လဠုပရာဇိတေဟိ ယာစိတာပိ ပုန န ဝမန္တီ တိ–အဝန္တီ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၄။ အဝန္တီ တိုင်း၊ အဝန္တီ ဇနပုဒ်။

အာဝမတိ ။ [အာ ✓ဝမု+အ+တိ] စုပ်ယူ၏၊ ဆွဲယူ၏။ အာဝမိတုံ။

http://www.dhammadownload.com

သုဝဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [√ဝမု+တ] + [သု+ဝဏ္ဏ] ကောင်းစွာ ထွေးအန်အပ်ပြီးသော။

ဝံသ ၊ ပု+န ၊ [√ဝမ+သ] အမျိုးအနွယ်၊ ဝါး၊ ပြွေ။

ဘဂဝ ၊ ပု ၊ [ဘဂ √ဝမု+ကွိ] သိရီ–စသော ဘုန်းတော်တို့ကို ထွေးအန်တတ်သော–ဘုရား။

ပစ္စာဝမတိ ။ [ပတိ+အာ √ဝမု+အ+တိ] တစ်ဖန် မျိုသွင်းဆောင်ယူ၏၊ တစ်ဖန် မျိုသွင်းသုံးဆောင်ခံစား၏။ ပစ္စာဝမိတုံ။

ဗိမ္ဗ ၊ ပု+န ၊ [√ဝမ+ဗ] ဝမုမာတ်၏ ဝ–ကို ဗ–ပြု၊ ပိတ္တာဒယော ဝမတိ ဥဂ္ဂိရတီတိ–ဗိမ္ဗံ= သရီရံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၂၂။ ဝမိမာတုမှာ ဗော၊ ဝဿ ဗတ္တံ, (ကျတ္တဥ္စ)။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃ဖ။ ကိုယ်၊ ခန္ဓာ= အတ္တဘော၊ ရုပ်တု၊ ဓာတ်ပုံ၊ ကျီးအာပင်။

ပဋိဗိမ္ဗ ၊ တိ ၊ [ပတိ √ဝမု+ဗ] ဝမု–ဥဂ္ဂိရဏေ၊ ဗော၊ ကျတ္တံ၊ ပဋိဗိမ္ဗံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၉။ အတုဖြစ်သော၊ ရုပ်တုတော်၊ ဆင်းတုတော်၊ ရုပ်ပုံ။

ဟိမဝါ ၊ ပု ၊ [ဟိမ √ဝမု+ကွိ] ဟိမံ ဝမတီတိ–ဟိမဝါ၊ ကွိ၊ ရာဇာဒိပက္ခေ ပတ္တာ သိဿာ။ [ဟိမ+ဝန္တု] ဟိမပစုရတာယ ဝါ–ဟိမဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀ဖ။ ဟိမဝန္တာတောင်။

ဝယ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဝယတိ။

ဝယတိ ။ [√ဝယ+အ+တိ] ပြည့်စုံစေ၏။ ဝယန္တ၊ ဝယမာန။ ဝယ ၊ ပု ၊ [ဝယ+အ] ပြည့်စုံစေတတ်သော၊ အရွယ်။ (သုဝယ၊ ကောင်းသော အရွယ်။)

ဝယန ၊ ပု ၊ [√ဝယ+ယု] ရင်းရဲပင်။

ဝယသ ၊ ထီ+ပု ၊ [သဟ √ဝယ+အ] သဗ္ဗကာရိယေသု သဟ ဝယတီတိ–ဝယသော၊ ဝယ–ဂမနေ၊ သဟဿသော, ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄ဖ။ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေ။

တစ်နည်း= [ဝယ+သ] ဝယသာ တုလျော–ဝယသော။ တစ်နည်း= [ဝယ+အ] သအက္ခရာလာ၊ ဝယဿ–လည်း အနက်တူ၏။

ဝါယသ ၊ ပု ၊ [√ဝယ+အသဏ်] ဝယတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဝါယသော= ကာကော။ မောဂ်–ဂ၊ ၂၁၈။ ကျီး= ကျီးကန်း။

ဝါယာမ ၊ ပု ၊ [√ဝယ+အာမ] ဝယတိ သဗ္ဗကာလန္တိ–ဝါယာမော၊ အာမော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅ဖ။ အားထုတ်ခြင်း လုံ့လ။

သရဗျ ၊ န ၊ [သရ √ဝယ+အ] သရော ဝယတိ ဂစ္ဆတိ ယသ္မိ'–သရဗျံ၊ ဝဿ–ကာရလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉ဝ။ မှတ်တိုင် (စက်ခွက်)။

ဝရ

စု= ကျစ္ဆာ ယာစန သမ္ဘတ္တီသု–လိုချင်ခြင်း, တောင်းခြင်း, ဆည်းကပ်ခြင်းတို့၌။ ဝါရေတိ၊ ဝါရယတိ။

ဘူ+စု= အာဝရဏေ–ပိတ်ဆို့ခြင်း၌။ ဝရတိ။

ဝရတိ ။ [√ဝရ+အ+တိ] တောင်း၏၊ အလိုရှိ၏၊ ဆည်းကပ်၏၊ ကာရံ၏၊ တားမြစ်၏။ ဝရမာန၊ (ဝရီယတိ၊) ဝရဏီယ၊ ဝရိတ၊ ဝရိတဗ္ဗ။

ဗရ၊ အမ္ဗရ ၊ န ၊ [√ဝရ+အ] ဝရီယတိ ဆာဒီယတိ အနေနာတိ–ဝရံ၊ (ဗရံ)၊ အမိုး၊ အကာ၊ အဖုံး။ အမ္ဗရ [န+ဗရ] န ဗရန္တိ–အမ္ဗရံ၊ ကောင်းကင်။ အပ–၌–၂၊ ၁၃၉။

ဗရီ ၊ ပု ၊ [√ဝရ+ကျ] မြီးစည်း။

ဝစ္ဆ ၊ ပု+န ၊ [√ဝရ+စ] ဝရ–ဝရဏ သမ္ဘတ္တီသု၊ ဝါရေတိ သုခန္တိ–ဝစ္ဆံ= ဂူထော။ မောဂ်–ဂ၊ ၃၉။ မစင်–ကျင်ကြီး၊ အရောင်အဆင်း။

ဝဋ္ဋ ၊ တိ ၊ [√ဝရ+တ] ဖွင့်အပ်သော၊ ဖွင့်ထားသော။

ဝတ္တိ ၊ ထီ ၊ [√ ဝရ+တိ] စည်းရိုး–စောင်ရန်း၊ ဝင်းထရံ၊ တံတိုင်း–အရံအကာ။

ဝမ္မ ၊ န ၊ [√ဝရ+ရမ္မ] ဝရီယတေ တန္တိ–ဝမ္မံ၊ ဝရ–ဝရဏေ, ဝရ–ကျစ္ဆာယံ ဝါ၊ မော, ရဿ မော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၇။ ချပ်ဝတ်(စစ်ဝတ်တန်ဆာ)။

ဝရ ၊ တိ ၊ [√ဝရ+အ] ဝရ–ပတ္ထနာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၉၄။ ကောင်းသော၊ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော၊ အလိုရှိအပ်သော၊ တောင့်တအပ်သော၊ ဆု–လာဘ်။ ပု ။ ဝရ–ကျစ္ဆာယံ၊ အ၊ ဝရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၄ဝ။ လင်။ ဝရ–ဝရဏေ၊ ဝရော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၂။ ရစ်ပတ်ခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း။

ဝဏ္ဏ ၊ ပု ၊ [ဝရ+ဏ] ဝရ–ဝရဏေ၊ ဝိရူပတ္တံ ဝါရေတိတိ–ဝဏ္ဏော= နီလာဒိ။ မောဂ်–ဂ၊ ၆၅။ အညို–စသောအဆင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဝရက ၊ ပု ၊ [✓ဝရ+အက] ဝရ–ဝရဏ သမ္ဘတ္တိသု၊ ဝါရေတိတိ–ဝရကော= ဝရဏော, ဥပဝိသေသော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈။ ရေခတက်ပင်၊ ပြောင်း, စပါး၊ အကျွမ်းဝင်သူ၊ အထီးကျန်သူ။

ဝရဏ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဝရ+ယု] ဝရ–ဣစ္ဆာယံ၊ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၅၅၃။ ခတက်ပင်၊ ရေခတက်ပင်။ [✓ဝရ+အဏ] ဝါရေတိတိ–ဝရဏော= ပါကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၆၈။ တံတိုင်း။

ဝရဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓ဝရ+အဏ္ဍ] ဝရ–ဝရဏော၊ အတ္တနိပေမံ ဝါရယတီတိ–ဝရဏ္ဍော= မုခရောဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၅၇။ ခံတွင်းနာ။

ဝရတ္တ ၊ ထီ+နာ ၊ [✓ဝရ+အတ္တ+အာ] ဝရန္တိနေနာတိ–ဝရတ္တော= ယောတ္တံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၁။ ကြိုး၊ လွန်။ ရှု၊ ဖဖဖ–ကိုလည်း ရှု။

ဝရာက ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ဝရ+အာက] ယုတ်ညံ့သော၊ ဆင်းရဲသော၊ အထီးကျန်သော၊ ခိုကိုးရာမရှိသော။

ဝရာဟ ၊ ပု ၊ [✓ဝရ+ဟ] ကဠဝရာနံ အာက်၊ ဝရီယတီတိ–ဝရာဟော= သူကရော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၃။ ဝက်။

ဝရုဏ ၊ ပု ၊ [✓ဝရ+ကုန] နာ–ကို ဏ–ပြု၊ ဝါရေတိတိ–ဝရုဏော= ဇဝံနာမကော ဣသိ, ဒေဝရာဇ, ပါဒပေါ စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၁။ ဝရုဏရသေ့၊ ဝရုဏနတ်မင်း၊ ရေခတက်ပင်။

ဝရုကိနီ ၊ ထီ ၊ [✓ဝရ+ဥက+ဣနီ] ဝရ–ဂတိယံ၊ ဥကော၊ ဣနီ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၈၁။ စစ်တပ်။ (ဝရုထိနီ–ကား ပါဠိပျက်။)

ဝရူထ ၊ ပု ၊ [✓ဝရ–ထ] ဝရ–ဝရဏော၊ ထော၊ (ဥကာရာဂမော။) သူစိ။ ရံတိုင်၊ မြားကာ။

ဝါရဃတိ ။ [✓ဝရ+ဏဃ+တိ] ဝါရေတိ၊ တားမြစ်၏၊ နှိပ်ကွပ်၏၊ တောင်း၏၊ ယူ၏၊ အလိုရှိ၏၊ တောင်းပန်၏၊ အောက်မေ့၏၊ ပယ်၏။ ဝါရယိတွာ၊ ဝါရိတွာ၊ ဝါရေတွာ၊ ဝါရယိတုံ၊ ဝါရေတုံ၊ ဝါရယန္တ၊ ဝါရေန္တ၊ ဝါရယမာန၊ (ဝါရာပေတိ၊) ဝါရာပေတွာ၊ ဝါရိယမာန၊ ဝါရေတဗ္ဗ၊ ဝါရေယျ။

ဝါရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝရ+ဏော+အ] နေ့၊ အလှည့်အကြိမ်၊ အခွင့်၊ ဗလာ၊ ပန်းမ။ **ဝါရက** ၊ ပု ၊ [ဝါရ+က] အလှည့်အကြိမ်။

နိဝါရ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ဝရ+ဏ] ဆဒနံ နိဝါရေတိတိ–နိဝါရော၊ ပတိပါတတော နိဝါရေတဗ္ဗောတိ ဝါ–နိဝါရော။ ကစ္စည်း၊ ၄၀၃၊ ဂဠုန်ပုံ။ ကျိတ်ဆန်, ကျိတ်စပါး၊ နတ်ကောက်ငယ် (ကျိတ်လမန်း–နှံစားပြောင်းတစ်မျိုး)။

ဝါရက ၊ တိ ၊ [✓ဝရ+ဏ္ဍ] ဝရ–ဝါရဏ သမ္ဘတ္တိသု၊ ဏ္ဍ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၅၇။ ရေအိုး၊ အိုး၊ ခွက်။

ဝတ္တ ၊ နာ ၊ [✓ဝရ+တက်] ဝရ–ဝရဏ သမ္ဘတ္တိသု၊ ဝရဏံ–ဝတ္တံ= ဗြဟ္မစရိယာဒိ။ မောဂ်–၇၊ ၈၃။ ကျင့်ဝတ်၊ ဝတ္တရား၊ အလေ့အကျင့်၊ အပြုအမူ။

ဝါရဏ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝရ+ဏော+ယု] ဝါရယတိ ပရဇလံ–ဝါရဏော၊ နန္ဒာဒီဟိ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၃၆၀။ ဆင်၊ ရေဉနဲပင်၊ တားမြစ်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်ခြင်း။

ဝါရဝါဏ ၊ ပု+နာ ၊ [ဝါဏ ✓ဝရ+ဏ] ဝါဏံ သရံ ဝါရယတီတိ–ဝါရဝါဏော၊ ကမ္မနိ ဏော၊ အဘိဓာနတော ဝါရဿ ပုဗ္ဗနိပါတော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၉၄။ ချပ်ဝတ်၊ သင်တိုင်း။

ဝါရုဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ဝရ+ဏု+ဣနီ] ဝရ–ဂတိယံ၊ ကတ္တရိ (ဏု)၊ ဣနီ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၃၆။ နတ်ကတော်၊ နတ်ဝင်မ။

ဝါရုဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ဝရ+ယု+ဉျိ] ဝရ–ပတ္ထနာယံ၊ ကမ္မေ ယု၊ အဿု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၃၃။ သေရည်။

ဝါရိ ၊ နာ ၊ [✓ဝရ+ဣဏ်] ဝါရေန္တိ ဇတေနာတိ–ဝါရိ= ဇလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀။ ရေ၊ မျက်ရည်။ ဝရ–နိသေဓေ၊ ဏိ၊ ဝါရယတိ ပိပါသန္တိ–ဝါရိ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၆၁။

ဝါရိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝရ+ဏော+တ] တားမြစ်အပ်သော၊ တောင်းရမ်း–စေ့စပ်–ကြောင်းလမ်းအပ်ပြီးသော၊ ပယ်အပ်သော၊ ပယ်ရာပယ်ကြောင်း–တားမြစ်ရာ တားမြစ်ကြောင်း= သိက္ခာပုဒ်။

ဝါရိတ္တ ၊ နာ ၊ [✓ဝရ+ဏိတ္တ] ရှု၊ ၆၇၇။ ဝါရိတ္တသီလ။

ဝါလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝရ+ဏ] ဝါရေတိတိ–ဝါရံ၊ ဝါရိနာမကတ္တာ ဝါ–ဝါရံ၊ လတ္တေ ဝါလံ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၉၁။ ပန်းမ၊ ဖာလာ၊ မြီးဆံ၊ လျှော်၊ ဆံပင်၊ အမွေး။

ဩဝါရေတိ ။ [အဝ ✓ဝရ+ဏော+တိ] တားဆီး၏၊ ပိတ်ပင်၏။ ဩဝရဏ၊ အဆီးအတား။ (ဩဝရိယတိ၊ –အပ်၏။) ဩဝဠ၊ တားမြစ်အပ်သော။ ဩဝရဏ၊ တိုက်ခန်း၊ အိပ်ခန်း။

http://www.dhammadownload.com

ဩဝရက ၊ ပု ၊ [အဝ √ဝရ+အ+က] ဝါရေန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဩဝရကော၊ တိုက်ခန်း။

ပဝရ ၊ တိ ၊ [ပ √ဝရ+အ] ဝရ–ပတ္ထနာယံ၊ ပဝရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၄။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

ပါဝါရ ၊ ပု ၊ [ပ √ဝရ+ဏ] ဝရ–အစ္ဆာဒနေ၊ ပပုဗ္ဗော၊ ကမ္မနိ ဏော၊ ဥဘယတြာပိ ဝုဒ္ဓိ–ပါဝါရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၂။ စုလျားတဘက်၊ အပေါ်ရုံ။

ဝိဝရတိ ။ [ဝိ √ဝရ+အ+တိ] ဖွင့်လှစ်၏၊ ဖွင့်ပေး၏၊ အကျယ်ဖွင့်ပြ၏၊ ထင်စွာပြု၏။ ဝိဝရိတွာ၊ ဝိဝရိယ၊ ဝိဝရိတုံ၊ ဝိဝရန္တ၊ ဝိဝရမာန၊ (ဝိဝရီယတိ, ဝိဝရိယတိ၊) ဝိဝရိယမာန။ (ဝိဝရာပေတိ၊) ဝိဝရာပေတွာ၊ ဝိဝရာပေတုံ၊ ဝိဝရာပေန္တ၊ ဝိဝရဏ၊ ဝိဝရဏီယ။

ဝိဝရ ၊ ပု+နှ ၊ [ဝိ √ဝရ+အ] အပေါက်၊ တွင်း၊ အကြား၊ အခွင့်၊ အပြစ်၊ ဟင်းလင်းပွင့်သော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၉–၌ [ဝိ+ဝရ] ဝရ–ဒိတ္တိယံ၊ ဝိဂတော ဝရော ဝါရဏံ အသ–ဝိဝရံ–ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိကြံသည်။

ဝိဝဋ၊ ဝိဝဋက ၊ တိ ၊ [ဝိ √ဝရ+တ] [ဝိဝဋ+က] ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ပွင့်လင်းသော၊ ဖွင့်လှစ်အပ်သော၊ အကျယ်ဖွင့်ပြအပ်သော၊ ထင်ရှားသော၊ အပိတ်အပင် မရှိသော။

သံဝရတိ ။ [သံ √ဝရ+အ+တိ] ပိတ်ပင်၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ တားမြစ်၏၊ စောင့်စည်း၏၊ ကောင်းစွာ တားမြစ်၏။ သံဝရိတွာ၊ သံဝရိတုံ၊ သံဝရန္တ၊ သံဝရီယ၊ (သံဝရီယတိ၊) သံဝရာပေတွာ၊ (သံဝရယတိ၊ သံဝရေတိ၊) သံဝရိတ၊ သံဝရိတဗ္ဗ၊ သံဝရက၊ သံဝရဏ၊ သံဝရဏာ။

သံဝရ ၊ ပု+နှ ၊ [သံ√ဝရ+အ] ဝရ–ဝရဏေ၊ သံဝရဏံ–သံဝရော။ ရူ၊ ၅၆၈။ ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ စောင့်စည်းခြင်း၊ မလွန်ကျူးခြင်း၊ သံဝရတရား၊ ပိတ်ဆို့တားမြစ်တတ်သော–တရား။

သံဝရီ ၊ ထီ ၊ [သံ √ဝရ+အ+ဤ] သံဝုဏောတိ ဒိနံ–သံဝရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉။ ညဉ့်။

အာဝရတိ ။ [အာ √ဝရ+အ+တိ] တားမြစ်၏၊ ရှေးဦးစွာ ပိတ်ပင်တားဆီး၏၊ ပိတ်ဆို့၏၊ စောင့်ရှောက်၏၊ ထိန်းသိမ်း၏။ အာဝရိတုံ၊ အာဝရိတွာ၊ အာဝဋ၊ အာဝရဏ၊ အာဝရဏီယ၊ အာဝရိတ၊ (အာဝါရယတိ၊) အာဝါရိတ၊ အာဝါရေတဗ္ဗ၊ အာဝါရေန္တ။

သတာဝရီ ၊ ထီ ၊ [သတ+အာ √ဝရ+အ+ဤ] သတံရောဂေ အာဝရတီတိ–သတာဝရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၅၊ ရှဉ့်မတက်၊ ကြံညွတ်။

အဘိဝါရေတိ ။ [အဘိ √ဝရ+ဏော+တိ] တားဆီး၏။

သန္နိဝါရေတိ ။ [သံ+နိ √ဝရ+ဏော+တိ] တားမြစ်၏၊ ပိတ်ပင်၏၊ ချုပ်တည်း၏။ သန္နိဝါရဏ၊ သန္နိဝါရေန္တ။

သိန္ဒုဝါရ ၊ ပု ၊ [သိန္ဒု √ဝရ+ဏ] သိ–ဗန္ဓနေ၊ ဒု၊ သိန္ဒုံ ဂဗ္ဘဗန္ဓနံ ဝါရေတီတိ–သိန္ဒုဝါရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၄။ ကြောင်ပန်း။

သမ္ပရိဝါရေတိ ။ [သံ+ပရိ √ ဝရ+ဏော+တိ] ထက်ဝန်းကျင် ခြံရံ၏၊ ဝန်းရံ၏။ သမ္ပရိဝါရေတွာ၊ သမ္ပရိဝါရယိတွာ၊ သမ္ပရိဝါရိယမာန၊ သမ္ပရိဝါရိတ။

သမ္ပဝါရေတိ ။ "သုဒ္ဓ+ကာ" [သံ+ပ √ဝရ+ဏော+တိ] ထက်ဝန်းကျင်ခြံရံ၏၊ ကောင်းစွာ တားမြစ်စေ၏၊ ပယ်မြစ်စေ၏၊ အလိုဆန္ဒကို ဖြစ်စေ၏၊ ဖိတ်ကြား၏၊ သမ္ပဝါရေတွာ။

အနုပရိဝါရေတိ ။ [အနု+ပရိ √ ဝရ+ဏော+တိ] ဝိုင်းအုံ၏၊ ခြံရံ၏။ အနုပရိဝါရေတွာ။

အဝါပုရဏ၊ အပါပုရဏ ၊ နှ ၊ [အဝ √ဝရ+ယု] အဝါပုရတိ ဝိဝရတိ ယေနာတိ–အဝါပုရဏံ၊ ဝရ–သံဝရဏေ၊ ယု၊ ဝဿ ပေါ၊ ဥတ္တံ, ဥပသဂ္ဂဿ ဒီဃော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၂။ အပါပုရဏ–လည်း ရှိ၏၊ အပဥပသဂ္ဂမျှသာ ထူးတော့သည်။ သံကောက်၊ သော့တံ။

အဘိနိဗ္ဗုတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+နိ √ဝရ+တ] ငြိမ်းအေးသော။

အဘိပါရုတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ပ+အာ √ ဝရ+တ] ဝတ်ရုံသော။

ကစဝရ ၊ ပု ၊ [ကစ √ဝရ+အ] နာနာဝိဓေ သင်္ကာရေ ရာသီကရဏဝသေန ကစတိ ဗန္ဓတိ ဧတေနာတိ–ကစော၊ သော ဧတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ–ကစဝရော၊ ဝရ–ဣစ္ဆာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၄။ အမှိုက်။

ခန္ဓာဝါရ ၊ ပု ၊ [ခန္ဓ+အာ √ဝရ+ဏ] ဒါရုက္ခန္ဓာဒီဟိ အာ–သမန္တတော ဝရန္တိ ပရိက္ခိပီယန္တိ ဧတ္ထာတိ ခန္ဓာဝါရော၊ ပတ္ထနတ္ထော ဝရဓာတု အာပုဗ္ဗတ္တာ ပရိက္ခိပနတ္ထော ဟောတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၈။ သစ်တပ်မြို့၊ ခံတပ်မြို့၊ မင်းနေမြို့။

http://www.dhammadownload.com

ဒန္တာဝရဏ ၊ နာ ၊ [ဒန္တ+အာ ✓ဝရ+ယု] ဒန္တေ အာဝရတိ ဆာဒယတီတိ–ဒန္တာဝရဏံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၂။ နှုတ်ခမ်း။

ဒုဗ္ဘ ၊ ထိ ၊ [ဒု ✓ဝရ+ကွိ+အာ] ဒုန္နိမိတ္တာဒယော ဝါရေန္တိ ယာယာတိ–ဒုဗ္ဘာ။ နေရုတ္တော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၉၉။ နေဇာမြက်။

ဒွါရ ၊ ထိ+နာ ၊ [ဒု ✓ဝရ+ဏ] ဒုဇ္ဇနေ ဝါရယန္တျသ္မာ ရက္ခကာတိ–ဒွါရံ၊ ဥလောပေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၂၀။ တံခါး။

သမ္ဘာရုတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ+အာ ✓ဝရ+တ] ကောင်းစွာ ဖုံးအပ်သော၊ –ခြုံရုံအပ်သော။

သုပ္ပဝါရိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ဝရ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ဖိတ်ကြားအပ်ပြီးသော၊ ပဝါရဏာပြုအပ်ပြီးသော။

ဝရဟ၊ ဝလဟ

ဘူ= ပါဓာနျေ–အားထုတ်ခြင်း၌၊ ပရိဘာသန ဟိံသာဒါနေသု စ–ဆဲရေးခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ယူခြင်းတို့၌လည်း။ ဝရဟတိ။

စု= ဒိတ္တိ ဟိံသာသု–ထွန်းပခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ ဝရဟေတိ၊ ဝရဟယတိ။

ဝရာဟ ၊ ပု ၊ [✓ဝရဟ+အ] ဝရဟိတဗ္ဗော, ဟိံသိတဗ္ဗောတိ–ဝရာဟော= သူကရော၊ ဝက်၊ ဆင်။

ဝရဟ ၊ ပု ၊ [✓ဝရဟ+အ] (မီးစာ၏)နယ်ပယ်ဒေသ။

ဝရိဟိသ၊ ဗရိဟိသ ၊ နာ ၊ [✓ဝရဟ+ကသ] ဝရဟ–ပါဓာနျေ, ပရိဘာသန ဟိံသာဒါနေသု စ၊ ကတော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၀၂။ သမန်းမြက်၊ ဗရိဟိသ–လည်း ရှိ၏။

ဝလ

ဘူ= ဝိလာသ စလန သံဝရဏေသု–တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း, လှုပ်ရှားစေခြင်း, စောင့်ရှောက်ဖုံးလွှမ်းခြင်းတို့၌။ ဝလတိ။

စု= ဘရဏေ–မွေးမြူဆောင်ရွက်ခြင်း၌။ ဝါလေတိ၊ ဝါလယတိ။

ဝလေတိ ။ [✓ဝလ+ဏော+တိ] လည်စေ၏၊ လှည့်၏၊ လိမ့်၏၊ ကျစ်၏၊ ရစ်ပတ်၏။ ဝလိတွာ။

ဥလပ ၊ ပု ၊ [✓ဝလ+ကပစ်] ဝ–ကို သံပသာရဏာ ဥ–ပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ ကျယ်ပြန့်သော နွယ်မျိုး၊ နူးညံ့သောမြက်။

လုဝက ၊ ပု ၊ [✓ဝလ+ဍိက] ရှေ့နောက်ပြန်၊ ရသပြု၊ ရှူးပျံ, ခင်ပုပ်ကြီး။

ဥလူက ၊ ပု ၊ [✓ဝလ+ဍိက] သံပသာရဏာပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ ဇီးကွက်၊ ဒီးဒုတ်၊ ခင်ပုပ်။

[ဥဒ္ဓံ+ကဏ္ဏ] ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဏာ ယသ္မာ ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဏောတိ– သမ္မတ္တေ နိရုတ္တိနယေန–ဥလူကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၃၈။

ဝဂ္ဂု ၊ တိ ၊ [✓ဝလ+ဂု] ဝလ, ဝလ္လ–သံဝရဏော၊ ဝလီယတိ သံဝရီယတီတိ–ဝဂ္ဂု= မနုညော။ မောဂ်–၇၊ ၃၅။ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော။

ဝလဘီ ၊ ထိ ၊ [✓ဝလ+အဘိ] ဝလဘိ= ဝလီယတေ အစ္ဆာဒီယတေတိ–ဝလဘိ၊ ဝဠဘိ၊ ဝဠဘီ။ ကောတ္ထုဘာ။ အိမ်အခြင်၊ လှည်း။

ဝလယ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝလ+အယ] ဝလ–သံဝရဏော၊ အယော၊ အနိတ္ထိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၈၅။ လက်ကောက်၊ ခြေချင်း၊ ကွင်း၊ သပိတ်ခြေ။

ဝလိ ၊ တိ ၊ [✓ဝလ+ကု] ဝလနံ သံကောစနံ–သလိ= ဥဒရာဒီသု ဝလိ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ အတွန့်–အလိပ်၊ တွန့်လိပ်သော။

ဝလိရ ၊ ပု ၊ [✓ဝလ+ကုရ] ဝလ–သံဝရဏော၊ ကုရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၂၀။ မျက်စိစွေသူ။

ဝါလ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ဝလ+ဏ] ဝလ–သံဝရဏော၊ ကမ္မနိ ဏပစ္စယော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၅၆။ ဆံပင်, အမြီး။ (ဝါလယတီတိ–ဝါလော။)

ဝါလိကာ၊ ဝါဠုကာ ၊ ထိ ၊ [✓ဝလ+ကွု+အာ] အ–ကို ဥ–ပြု၊ ဝါလုကာ၊ လ–ကိုလည်း ဠ–ပြု၊ ဝါဠုကာ၊ သဲ၊ သဲကြိုး။

ဝါလေန္တ ၊ တိ ၊ [✓ဝလ+ဏော+အန္တ] ဖုံးလွှမ်းတတ်သော။

ဝါဠ ၊ တိ ၊ [✓ဝလ+ဏ] ဝလ–သံဝရဏော၊ ဝလန္တိတ္ထာနမသ္မာတိ–ဝါဠော၊ ဏော၊ သားရဲ၊ ကြမ်းကြုတ်သော၊ ဆံခြည်၊ သားမြီး။ **ဝါဠမိဂ** ၊ ပု ၊ [ဝါဠ+မိဂ] ဝါဠော စ သော မိဂေါ စာတိ–ဝါဠမိဂေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၁၃။ သားရဲ၊ ကျား, ခြင်္သေ့–စသော သတ္တဝါ။

ပဝါဠ ၊ ပု+နာ ၊ [ပ ✓ဝလ+ဏ] ဝလ–သံဝရဏော၊ ဏော၊ ဠတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉၁။ သန္တာ။

အာဝလိ ၊ ထိ ၊ [အာ ✓ဝလ+ကု] ဝလ–သံဝရဏော၊ ကု။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၃၉။ အစဉ်အတန်း။

http://www.dhammadownload.com

ဝဠဝ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ ဝလ+အဝ] ဠ–ပြု၊ ဝလတိ, ဝလျတေတိ ဝါ–ဝဠဝါ= တုရဂ်ကန္တာ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၀။ မြင်းမ၊ မြင်းကြွမ်း, မြင်းယုတ်။

ဝလဖိ၊ ဝဠဖိ

ဘူ= ပရိဘောဂေ–သုံးဆောင်ခြင်း၌။ ဝဠဖူတိ။

ဝဠဖူတိ ။ [✓ ဝဠဖိ+အ+တိ] သုံးဆောင်၏၊ အသုံးပြု၏၊ ဝင်၏။ ဝဠဖို့တွာ၊ ဝဠဖို့တုံ၊ ဝဠဖူန္တ၊ ဝဠဖို့ယမာန၊ ဝဠဖူန၊(ဝဠဖူနက၊)ဝဠဖို့တ၊ဝဠဖို့တဗ္ဗ၊ (ဝလဖူတိ)။

ဝဠဖွေတိ၊ ဝဠဖွယတိ ။ [(စုရာဒိရုပ်လည်း ထင်၏။) ဝဠဖွေတွာ၊ ဝဠဖွေတုံ၊ ဝဠဖွေန္တ၊ ဝဠဖွေတဗ္ဗ၊ (ဝလဖွေတိ)။

ဝလ္လ

ဘူ= သံဝရ စာလန ဗန္ဓန သာဓာရဏောသု–စောင့်ရှောက်တားမြစ်ခြင်း, လူပ်ရှားစေခြင်း, ဖွဲ့နှောင်ခြင်း, ဆက်ဆံခြင်းတို့၌။ ဝလ္လတိ။

ဝလ္လတိ ။ [✓ ဝလ္ल+အ+တိ] ရစ်ပတ်၏၊ ဖုံးအုပ်၏။ ဝလ္လိတွာ။

ဝလ္လကီ ၊ ထိ ၊ [✓ ဝလ္ल+ဏ္ဏု+ဣ] ဝလ္ल–သံဝရဏော၊ ဝလ္လတေ ဓနိဝသေသံ၊ ဏ္ဏု၊ ဝလ္လကီ။ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၈။ စောင်း။

ဝလ္လဘ ၊ တိ ၊ [✓ ဝလ္ल+အဘ] ဝလ္လေတိ သံဝရဏံ ကရောတီတိ–ဝလ္လဘော= ပိယော။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၄။ ချစ်အပ်သော၊ ချစ်ခင်ကျွမ်းဝင်သော။

ဝလ္လရီ ၊ ထိ ၊ [✓ ဝလ္ल+အရ+ဣ] ဝလ, ဝလ္ल–သံဝရဏော၊ အရော။ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၀။ ပွင့်တံ အခိုင်။

ဝလ္လဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဝလ္ल+အဝ] ဝလ္လတိ သံဝရတီတိ–ဝလ္လဝေါ၊ ဝလ္ल–သံဝရဏော၊ အဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၅။ နွားကျောင်းသား။

ဝလ္လိ၊ ဝလ္လီ ၊ ထိ ၊ [✓ ဝလ္ल+ဣ] ဝလ္လိယန္တိ သံဝရိယန္တိ သတ္တာ ဧတာယာတိ–ဝလ္လိ= လတာ၊ ငိမို့ ဝလ္လိတိပိ ဟောတိ။ သောယေဝတ္ထော။ မောဂ်–၇၊ ၇။ နွယ်။

ဝလ္လိက ၊ ထိ ၊ [✓ ဝလ္လိ+က+အာ] နားသွယ်ပန်း၊ နွယ်။

ဝလ္လိဘ ၊ ပု ၊ [✓ ဝလ္ल+ဣဘ] ဝလ္ल–သံဝရဏော၊ ဣဘော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၇။ ဖရုံပင်၊ ကျောက်ဖရုံ။

ဝလ္လုရ ၊ တိ ၊ [✓ ဝလ္ल+ဠုရ] ဝလ္လိယတိ သံဝရိယတီတိ–ဝလ္လုရော= သုက္ခမံသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၁။ ဝလ, ဝလ္ल–သာဓာရဏာ ဗန္ဓနေသု, ဝလ္လုရော။ ရူ၊ ၆၈၀။ အမဲခြောက်၊ အသားခြောက်။

ဝသ

ဘူ= ကန္တိ နိဝါသ ပတ္ထရဏေသု–နှစ်သက်ခြင်း, နေခြင်း, ယိုစေခြင်းတို့၌။ ဝသတိ၊ ဝစ္ဆတိ။

စု= နတိ ဝါသန ဆေဒေ–ညွတ်ခြင်း, ရန့်ထုံခြင်း, ဖြတ်ခြင်း၌။ ဝါသေတိ၊ ဝါသယတိ။

ဘူ+စု= ဝစ္ဆာဒန သိနေဟေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, အဝတ်ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း(စေးကပ်ခြင်း)တို့၌။

ဒိ= ရတေ–တွန်မြည်ခြင်း၌။ ဝသတိ။

ဝသတိ ။ [✓ ဝသ+အ+တိ] နေ၏၊ ကျင့်သုံး၏၊ ဝတ်ဆင်၏၊ ဖြစ်၏၊ ယိုစီး၏။ ဝသိတွာ၊ ဝသိတွာန၊ ဝသိတုံ၊ ဝသမာန၊ (ဝသီယတိ၊ ဝုသီယတိ၊ ဝုဿတိ၊ ကျင့်သုံး၏။) ဝုသိတ၊ ဝုသိတဝန္တ၊ ဝုသီ၊ ဝုတ္ထ၊ ဥဋ္ဌ၊ ဝုဋ္ဌ၊ ဝသိယမာန၊ (ဝါသေတိ၊) ဝသာပေတုံ၊ ဝါသေတွာ၊ ဝသာပေတွာ၊ ဝါသေတုံ၊ ဝါသယိတုံ၊ ဝသာပေတုံ၊ ဝါသေန္တ၊ ဝသနီယ၊ ဝသန္တ၊ ဝသိတ၊ (ဝသိတ–ဝသိ+ကတ= လေ့လာနိုင်နင်းခြင်း ဝသိဘော်သို့ ရောက်သော။) ဝသိတဗ္ဗ၊ ဝသိတု။

ဝံသ ၊ ပု ၊ [✓ ဝသ+အ] ဝသ–နိဝါသေ၊ ကရဏေ အ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၀။ ဝါး။

ဝစ္ဆ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ ဝသ+ဆ] ဝသ–နိဝါသေ၊ ဆော၊ နွားငယ်။ ဝစ္ဆာ၊ နွားမ၊ နေခြင်း။ **ဝစ္ဆတရ** ၊ ပု ၊ [ဝစ္ဆာ+တရ] ဝစ္ဆဿယေဝ ဂါဝိယာ–(နွားမ၏ပင်၊) တနု–သားတည်း။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၆။ ဝစ္ဆတရော၊ နွားပေါက်၊ [သုတ်ကြိုးဖြင့် တနု(အပစ္စ) အနက်မှာ တရပစ္စည်းသက်။]

ဝဿတိ ။ [✓ ဝသ+ယ+တိ] မြည်၏၊ တွန်ကျူး၏၊ ဟောင်၏။ ဝဿိတွာ၊ ဝဿိတုံ၊ ဝဿန္တ၊ ဝဿမာန၊ ဝဿန၊ (ဝဿနက–ဝဿန+က= ဝဿတိတိ–ဝဿနကော၊ အော်မြည်သော၊ တွန်ကျူးသော။) ဝဿိတ၊ ဝဿိတဗ္ဗ။

ဝဿိတ ၊ န ၊ [✓ ဝသ+ယ+တ] ဝသ–သဒ္ဒေ၊ ဝဿနံ ရဝနံ–ဝဿိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၀။ တိရစ္ဆာန်တို့၏မြည်သံ၊ –တွန်သံ။

http://www.dhammadownload.com

ဝစ္ဆရ၊ သံဝစ္ဆရ ၊ ပု+န ၊ [✓ဝသ+ဆရ] ဝသန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဝစ္ဆရော= ဝဿော၊ သံပုဗ္ဗော–သံဝသန္တိ ဇတ္ထာတိ–သံဝစ္ဆရော= သော၀။ မောဂ်–၇၊ ၁၅၆။

သံဝစ္ဆရ ၊ ပု+န ၊ [သံ ✓ဝသ+ဆရ] သံဝသတိ ဇတ္ထ–သံဝစ္ဆရော၊ သဿ စော၊ ဝစ္ဆရောတိပိ တဿေ၀ နာမံ။ ဓာန်ဒို၊ ၈၁။ နှစ် (၁၂–လ)။

ဝတ္ထ ၊ န ၊ [✓ဝသ+ထ] ဝသ–အစ္ဆာဒနေ၊ ဝသျတေ အစ္ဆာဒီယတေတိ–ဝတ္ထံ၊ ထော၊ ဏမို ဝါသော၊ ယုမို ဝသနံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၉၀။ အဝတ်၊ အထည်, ပုဆိုး၊ ဝတ်ရုံခြင်း။ **ဝတ္ထက** [ဝတ္ထ+က] သုခုမံ ဝတ္ထံ–ဝတ္ထကံ၊ သိမ်မွေ့နူးညံ့သောအဝတ်။

ဝတ္ထဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ဝသ+တဗ္ဗ] ရှု၊ ၆၁၃။ နေသင့် နေထိုက်သော၊ နေရမည်။

ဝတ္ထိ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ဝသ+တိ] ဝသီယတိ အစ္ဆာဒီယ တီတိ–ဝတ္ထိ= နာဘိယာ အဓော။ မောဂ်–၇၊ ၉၀။ ဝသတိ မုတ္တမေတ္ထာတိ–ဝတ္ထိ၊ ဝသ–နိ၀ါသေ၊ တိ၊ တဿ ထော၊ ထိပစ္စယေန ၀ါ သိဒ္ဓံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၇၆။ ဆီးအိမ်၊ ဆီးဖုံး၊ သိုအိမ်, သားအိမ်။

ဝတ္ထု ၊ န ၊ [✓ဝသ+တု] ဝသ–နိ၀ါသေ၊ ဝသတိ ဇတ္ထ ဖလံ ယဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ–ဝတ္ထု။ ရှု၊ ၆၈၁။ [✓ဝသ+ရတ္ထု] ဝသန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဝတ္ထု၊ ရတ္ထု။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၅။ ယာမြေ၊ အာရာမ်၊ ကျောင်းမြေ၊ အကြောင်း၊ အင္ဂုပ္ပတ္တိ၊ ရတနာသုံးပါး၊ တည်ရာ= (ဝတ္ထုက၊ ဝတ္ထုယေ၀–ဝတ္ထုကံ၊ အကျည်= အောက်ခံ မြေခုံ–စသည်)။

ဝတ္ထု (က/လ) န ၊ [✓ဝသ+ရတ္ထု] ဝသတိ ယသ္မိ ခါရဂုဏော–ဝတ္ထု၊ ဝသ–နိ၀ါသေ၊ ရတ္ထု၊ ဝသ–ဟိသာယံ ၀ါ၊ ဝသတိ ကဖ၀ါသပိတ္တေတိ–ဝတ္ထု၊ (ဝတ္ထဇ၀–ဝတ္ထုကံ/ ဝတ္ထုဇ၀–ဝတ္ထုလံ၊) မြူပင်။ ဝတ္ထုလေယျကောတိ သမုဒိတနာမံ၊ လယ–သာယေ၊ လယာပေတိ သဗ္ဗဒါသေတိ–လေယျကော၊ ဏ္ဍု၊ အသေ။ [ဝတ္ထု+လေယျက] ဝတ္ထု စ သော လေယျကော စာတိ–ဝတ္ထုလေယျကော၊ မုံဟင်း။ ဓာန်ဒို၊ ၅၉၇။ မြူပင်။

ဝသ ၊ ပု ၊ [✓ဝသ+အ] စွမ်းအားသတ္တိ၊ အပြား၊ အစပ်၊ အလိုဆန္ဒ၊ အထူးဝိသေသ၊ အဖြစ်၊ အလို နိုင်ငံ၊ အစိုးရခြင်း၊ အကျိုးအာနိသင်၊ လေ့လာနိုင် နင်းခြင်း–စသည်။

ဝသီ ၊ တိ ၊ [ဝသ+ဣ] ဝသော ယေသမတ္ထိတိ–ဝသိနော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၃၄။ စောင့်စည်းသောဣန္ဒြေ ရှိသူ၊ လေ့လာနိုင်နင်းခြင်း ရှိသူ၊ အလိုအတိုင်း ဖြစ်ခြင်း ရှိသူ။

ဝသာ ၊ ထိ+န ၊ [✓ဝသ+အ+အာ] ဝသ–နိ၀ါသေ၊ အာ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၈၂။ အဆီ၊ ဆီကြည်၊ (သားဆီ။) ဝသ–ကန္တိယံ၊ အ၊ ဝသာ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၉၈။ နွားမြိုမ။

ဝသတိ ၊ ထိ ၊ [✓ဝသ+အ+တိ] ဝသန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဝသတိ= ဂေဟံ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ နေရာအိမ်၊ နေခြင်း။

ဝသန ၊ န ၊ [✓ဝသ+ယု] အဝတ်၊ ဝတ်ဆင်ခြင်း၊ နေခြင်း၊ နေရာဌာန။ (ဝသနက၊ နေထိုင်သော၊ နေထိုင်ရာဖြစ်သော။)

ဝသန္တ ၊ ပု ၊ [✓ဝသ+အန္တ] ဝသ–ကန္တိယံ၊ ဝသိယ တေတိ–ဝသန္တော၊ ပုပ္ဖနေတ္တာ ၀ါ ဝသတိ ကာမော ဇတ္ထ–ဝသန္တော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၉။ ဝသ–နိ၀ါသေ, ဝသန္တိ ဇတသ္မိ ကာလေ ကီဋ္ဌာ ပသုတာတိ–ဝသန္တော= ဥတု။ မောဂ်–၇၊ ၇၆။ ဝသန္တဥတု။

ဝသဘ ၊ တိ ၊ [✓ဝသ+အဘ] ဝသန္တ်ုနေနာတိ–ဝသဘော= ပုဂ်ဂ၀ါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၄။ နွားလား။

ဝသလ ၊ တိ ၊ [✓ဝသ+အလ] ဝသ–နိ၀ါသေ၊ ဝသတီတိ–ဝသလော= သုဒ္ဒါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ သုဒ္ဒမျိုး၊ အယုတ်မျိုး။ ပါပမ္မေ ဝသန္တိ ပဋ္ဌရန္တိ–ဝသလာ။ ဝိဌ–၁၊ ၁၈၆။ ယုတ်ညံ့သူ၊ ယုတ်ညံ့သော။ (**ဝသလက**= ဝသလ+က၊ သာလွန်ယုတ်ညံ့သူ။) ဝသ–သေစနေ၊ ဝသေတဗ္ဗော အသုစိတတ္တာ–ဝသလော၊ အလော။ ဓာန်ဒို၊ ၅၀၃။ သုဒ္ဒမျိုး (သူယုတ်မျိုး)။

ဝသာပန ၊ န ၊ [✓ဝသ+ဏာပေ+ယု] နေစရာ၊ (အနေခိုင်းရာ–အချိန်။)

ဝသီ ၊ ထိ ၊ [✓ဝသ+အ+ဣ] ဝသနံ–ဝသီ။ ဝိသုဒ္ဓိ ဒို–၁၊ ၁၇၈–ရှဉီး။ အလိုအတိုင်းဖြစ်ခြင်း။

ဝသု ၊ န ၊ [✓ဝသ+ဥ] သုခံ ဝသန္တ်ုနေနာတိ–ဝသု= ဓနံ။ မောဂ်–၇၊ ၂။ ဥစ္စာ၊ မြေ။

ဝဿ ၊ န ၊ [✓ဝသ+သ] ဝသန္တိ ဇတ္ထာတိ–ဝဿံ= သံဝစ္ဆရော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ နှစ်၊ မိုးဥတု၊ မိုးရွာခြင်း၊ တွန်ကျူးသံ (သိင်္ခာ–၀ါ။)

http://www.dhammadownload.com

ဝါသ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ ဝသ+ဏ] ဝသနံ–ဝါသော၊ နေခြင်း၊ နေရာ၊ တည်းခိုစရာဇရပ်၊ ကျင့်သုံးရာ တရား၊ ကျင့်သုံးခြင်း။ **ဝါသာဂါရ** [ဝါသ+အဂါရ] တဒတ္ထံ အဂါရံ–ဝါသာဂါရံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၁၄။ အိပ်ခန်း။

ဝဿဝါသ [ဝဿ+ဝါသ] မိုးလပတ်လုံးနေခြင်း၊ ဝါကပ်ခြင်း။ **ဝဿာဝါသ** [ဝဿ+အာဝါသ] ဝဿံ အာဝါသော–ဝဿာဝါသော၊ ဝါကပ်သော ရဟန်း။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၃၈၃။ **ဝါသစုဏ္ဏ** ၊ နာ ၊ [ဝါသ+စုဏ္ဏ] ဝသ–ဟိ`သတ္ထော၊ ဝသတိ ဒုဂ္ဂန္ဆံ–ဝါသော၊ ဏော၊ ဝသ–နိဝါသေ ဝါ၊ သောဧဝ စုဏ္ဏံ–ဝါသစုဏ္ဏံ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၀၆။ နံ့သာမှုန့်(ပေါင်ဒါ)။

ဝါသန ၊ နာ ၊ [✓ ဝသ+ဏော+ယု] ဖုံးလွှမ်းကြောင်း၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ သစ်ငုတ်တံသင်း စိုက်ရံခြင်း၊ ကာရိုက် ဖြစ်က နေစေတတ်သော၊ နေစေခြင်း။ ထိ ။ဝသ–နိဝါသေ၊ ယု၊ ဝါသနာ၊ ထုံခြင်း။

ဝါသာပိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+ဏာပေ+တ] နေစေအပ်သော။

ဝါသိ ၊ ထိ ၊ [✓ ဝသ+ကွဏ်] ဝသန်တိ ဧတာယာတိ–ဝါသိ= တစ္ဆကဘဏ္ဍံ။ မောဂ်–၇၊၁၀, ဓာန်ဦး၊ ၃၉၃–၌ "ဝသ–ဆေဒန သ္ဒေဟာဝရဏေသု ဏိ"ဟု ဆို၏။ ဝါသိ, ဝါသီ–နှစ်ချက်သင့်၊ ပဲခွပ်။

ဝါသီ ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+ဏီ] နေသော။ **ဝါသီက** [ဝါသီ+က] နေသော။

ဝါသီတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+ဏော+တ] နေထိုင်သီတင်းသုံးစေအပ်ပြီးသော။ ဝါသာပေတိ ဂန္ဓံ ဂါဟာပေတိ ယန္တိ–ဝါသိတံ၊ ဝသ–နိဝါသေ၊ ကမ္မေ တော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၀၇။ ထုံအပ်သော။ (**ဝါသိတက**= ဝါသိတ+က) အနံ့ဖြင့် ထုံအပ်သော။

ဝါသေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+ဏော+တဗ္ဗ] နေစေအပ်သော၊ စု=ဖြစ်က ထုံအပ်သော။ ဝါသုဒေဝ–ရှိသေး၏။

ဝုဋ္ဌ၊ ဝုတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+တ] ဝသ–သေစနေ၊ အဝဿီတိ–ဝုဋ္ဌော= ဒေဝေါ။ ရူ၊ ၆၂၆။ ရွာသွန်းပြီးသော၊ ဝသ–နိဝါသေ၊ အဝဿီတိ–ဝုတ္ထော။ ရူ၊ ၆၁၂–၃–ကို ရူ။ နေထိုင်ပြီးသော၊ ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော။

ဝုဋ္ဌဝန္တု ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+တဝန္တု] ဝုတ္ထဝန္တု၊ ကျင့်သုံးပြီးသော။

ဝုသိတ ၊ တိ ၊ [ဝသ+တ] ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော၊ ကျင့်သုံးပြီးသော၊ နေအပ်ပြီးသော၊ နေဖူးသော၊ နေဖူးရာဖြစ်သော။

ဝုသိတဝန္တု ၊ တိ ၊ [✓ ဝသ+တဝန္တု] ကျင့်သုံးပြီးသော၊ ရဟန္တာ၊ ဘုရား၊ နေပြီးသော။

ဝုသီ ၊ ထိ ၊ [✓ ဝသ+အ+ဣ] (ကျင့်သုံးသင့်သော မဂ်–ဟူသော အကျင့်မြတ်ကို) ကျင့်သုံးခြင်း။

ဝုဿတိ ။ [✓ ဝသ+ယ+တိ] (ဒိ) ကျင့်သုံး၏၊ ကံ၊ ကျင့်သုံးအပ်၏။ ဝုသိယတိ၊ ကျင့်သုံးအပ်၏။

ဝေသ ၊ ပု ၊ [✓ ဝသ+ဏ] ဝသ–ကန္တိယံ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈၂။ တင့်တယ်သော အသွင်အပြင်။

သြဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [✓ ဝသ+တ] ဝသ–ကန္တိမှိ၊ တော၊ ဝဿောတ္တံ၊ သြဒ္ဓော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၀၂။ ကုလားအုတ်။

အဓိဝါသေတိ ။ [အဓိ ✓ ဝသ+ဏော+တိ] အပေါ်၌ တက်လျက် နေစေ၏= တင်ထား၏၊ စိတ်၌ တင်ထား၏၊ သာယာ၏။ အဓိဝါသေတုံ၊ အဓိဝါသေတွာ၊ အဓိဝါသေန္တ၊ (အဓိဝါသာပေတိ၊ သည်းခံစေ၏၊ စောင့်ဆိုင်းစေ၏။) အဓိဝါသန၊ အဓိဝါသယန္တ၊ အဓိဝါသာပေတုံ၊ အဓိဝါသိတ၊ အဓိဝါသေတဗ္ဗ၊ အဓိဝုဋ္ဌ၊ အဓိဝုတ္ထ။

အဓိဝတ္ထ၊ စွဲ၍တည်နေသော, ပူးဝင်သော။ အဓိဝသန္တ၊ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ နေသော။ အဓိဝါသ၊ နေခြင်း၊ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍နေခြင်း၊ အဓိဝါသက၊ သည်းခံတတ်သော။

အနုဝသိတ ။ [အနု ✓ ဝသ+အ+တိ] အမှတ်ပြု၍ နေ၏၊ စောင့်မျှော်နေ၏၊ အတုလိုက်၍ နေ၏၊ အနုဝသိတွာ၊ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း နေ၍၊ နောက်ထပ်–တစ်ဖန် နေ၍။ အနုဝုဋ္ဌ, အနုဝုတ္ထ၊ အတူနေခဲ့သော၊ ပေါင်းသင်းခဲ့သော။

အနုဝုသိတ ၊ တိ ၊ [အနု ✓ ဝသ+က္တ] ဝသ–နိဝါသေ အနုပုဗ္ဗော၊ အနုဝုသိ, အနုဝုသီယိတ္ထာတိ–အနုဝုသိတော။ မောဂ်–၅၊ ၅၈၊ ပဋ္ဌာ။ ခစားလုပ်ကျွေးသော၊ ခစားလုပ်ကျွေးအပ်သော။

အနုပဒေသဝါသီ ၊ တိ ၊ [အနုပဒေသ ✓ ဝသ+ဏီ] ရေမျှားသောအရပ်၌ နေသော၊ စိုထိုင်းသောအရပ်၌ နေသော။

http://www.dhammadownload.com

အန္တေဝါသီ ၊ ထီ+ပု ၊ [အန္တေ √ဝသ+ဏီ] အာစရိယသ အန္တေ သမီပေ ဝသနသီလော–အန္တေဝါသီ၊ သညာ သဒ္ဒတ္တာ သတ္တမိယာ အလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၈။ ထီ၌ အန္တေဝါသိနီ၊ အနီးနေတပည့်မ၊ အလုပ် အကျွေးမ၊ က–လာလျှင် အန္တေဝါသိကာ။

အဘိဝဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ဝသ+တ] မိုးရေလွှမ်းမိုး အပ်သော၊ မိုးရေဖြင့် စွတ်စိုစေအပ်သော။ (အဘိ ဝုဋ္ဌ။)

အဘိဝုတ္ထ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ဝသ+တ] နေပြီးသော၊ ညဉ့်လွန်ပြီးသော၊ နေစေအပ်ပြီးသော၊ ညဉ့်လွန်စေ အပ်ပြီးသော။

အဘိနိဝုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဘိ+နိ √ဝသ+တ] နေဖူးသော၊ ဖြစ်ဖူးသော။

အမာဝသီ၊ အမာဝါသီ ၊ ထီ ၊ [အမာ √ဝသ+အ+ဤ] အမာ သဟ ဝသန္တိ ရဝိ စန္ဒာ ယသ်–အမာဝသီ, အမာဝါသီ စ ဒီဃံ ကတွာ၊ အမာသဒ္ဒေါ သဟတ္ထော အဗျယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃။ လကွယ်ပန္နရသီနေ့။

အာဝါသ ၊ ပု ၊ [အာ √ဝသ+ဏ] အာဝသန္တျတြာတိ– အာဝါသော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၇။ အိမ်။

ဥဒေါသိတ ၊ ပု ၊ [ဥဒ √ဝသ+တ] ဝသ–အစ္ဆာဒနေ၊ တော၊ ဥဒကံ ဝသိတံ အစ္ဆာဒနံ ကတမနေနာတိ– ဥဒေါသိတော၊ ဝဿောတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၃။ ဘဏ္ဍာတိုက်၊ ကုန်တိုက်၊ ဂိုဒေါင်။

ဥပဝသတိ ။ [ဥပ √ဝသ+အ+တိ] ကပ်နေ၏၊ ကျင့်သုံး၏၊ ဆောက်တည်၏၊ ဥပုသ်စောင့်နေ၏။

ဥပဝသ၊ ဥပဝါသိတ– [ဥပ √ဝသ+ဏေ+တ] ထုံအပ်သော။ ဥပဝုတ္ထ၊ စောင့်သုံးအပ်သော၊ ကျင့်သုံး အပ်သော။

ဥပေါသထ ၊ ပု ၊ [ဥပ √ဝသ+အထ] ဝ–ကို သြ–ပြု၊ ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဥပေါသထော၊ တိထိဝိသေသော, နဝမဟတ္ထိကုလဉ္စ။ မောဂ်–၇၊ ၈၆။ ဥပုသ်နေ့၊ ဥပေါသထဆင်။

ဥပသံဝသတိ ။ [ဥပ+သံ √ဝသ+အ+တိ] ဆည်းကပ်၏၊ အတူနေ၏။

ဥဗ္ဗသတိ ။ [ဥ √ဝသ+အ+တိ] ခွဲခွာ၍နေ၏။

ဥဗ္ဗသိတ ၊ တိ ၊ [ဥ √ဝသ+တ] ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ ပျက်စီးသော။

ဥသီရ ၊ ပု+နေ ၊ [√ဝသ+ဤရ] သံပသာရဏ ဥ–ပြု။ ကောတ္ထုဘ။ ဝသ–ကန္တိယံ၊ ဤရော၊ ဝဿု၊ (ဥသီရံ။) ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၁။ ဝသန္တိ ဝါသံ ကရောန္တိ ဧတေနာတိ–ဥသီရံ= ဗီရဏမူလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၉။

ဥသီရက [ဥသီရ+က] ပန်းရင်း၊ ပြိတ်မြက်၏ အမြစ်။

အလမ္ဗုသာ ၊ ထီ ၊ [အလံ √ဝသ+အ+အာ] ကာမ ရတိဝသေန ဒေဝပုတ္တေ အတ္တနိ ဝသာပေတုံ အလံ သမတ္ထာတိ–အလမ္ဗုသာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄။ အလမ္ဗုသာ နတ်သမီး။

အာဝသတိ ။ [အာ √ဝသ+အ+တိ] နေထိုင်၏၊ ပိုင်းခြား၍ နေ၏၊ မှီနေ၏၊ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ နေ၏၊ လာရောက်နေ၏၊ ကပ်ရောက်နေထိုင်၏၊ အထူး အားဖြင့် နေ၏။ အာဝသန၊ အာဝသန္တ၊ အာဝသ မာန၊ အာဝသိတ၊ အာဝသိတဗ္ဗ၊ အာဝသိတုံ၊ အာဝသိတွာ၊ အာဝါသာပေတွာ (ကာ)၊ အာဝုတ္ထ။

အာဝသထ ၊ ပု ၊ [အာ √ဝသ+အထ] အာဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ–အာဝသထော= ဃရံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၅။ အိမ်၊ (ဧည့်သည်တို့ လာရောက်တည်းခိုနေထိုင်ရာ) ဇရပ်၊ မဏ္ဍပ်၊ တိုက်ခန်း၊ ကျောင်း။

အာဝသိန ၊ တိ ၊ [အာ √ဝသ+ဣန] နေသော၊ အမြဲနေသော။

အာဝါသ ၊ ပု ၊ [အာ √ဝသ+ဏ] နေရာဌာန (အိမ်၊ ကျောင်း၊ ကျောင်းတိုက်၊ လူ့ပြည်, နတ်ပြည်– စသည်)။

အာကာသဝါသီ ၊ တိ ၊ [အာကာသ √ဝသ+ဏီ] ကောင်းကင်ဟင်းလင်းအပြင်၌ နေထိုင်သော။

သြဝဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဝ √ဝသ+တ] မိုးစွတ်သော၊ မိုးစိုသော။

နိဝါသန ၊ နေ ၊ [နိ √ဝသ+ယု] အဓောဘာဂေ ဝသီယတေတိ–နိဝါသနံ၊ နိသဒ္ဒေါ အဓောဘာဂသ ဇောတကော၊ ဝသ–အစ္ဆာဒနေ၊ ကမ္မနိ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၂။ ခါးဝတ်အထည်။

နိဝေသန ၊ နေ ၊ [နိ √ဝသ+ယု] နိဝသန္တိ ယတြ, တံ နိဝေသနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၆။ အိမ်။

သံဝသတိ ။ [သံ √ဝသ+အ+တိ] နေ၏၊ အတူနေ၏၊ (ကံကြီးကံငယ် ပြု၏၊) အတူတကွ တည်၏

http://www.dhammadownload.com

ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ၏၊ ပေါင်းဖော်၏–အိမ်ထောင်ပြု၏၊ မှိဝဲဆည်းကပ်၏၊ အတူတကွ နေ၏၊ ကောင်းစွာ ကိန်းအောင်း၏၊ ကောင်းစွာ ကျင့်သုံး၏။ သံဝသိတွာ၊ သံဝသိတုံ၊ သံဝသန္တ၊ သံဝသမာန၊ သံဝသိတဗ္ဗ၊ သံဝါသ၊ (သံဝါသက= သံ+ဝါသက= ပေါင်းဖော်ခြင်းရှိသော၊) သံဝါသန၊ သံဝါသိယ၊ သံဝသိတ၊ သံဝသိတမည်သော စကြာမင်း။

သံဝသထ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ဝသ+အထ] သံဝသန္တျတြာတိ–သံဝသထော၊ အထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၅။ ရွာ။

သဂ္ဂဝါသီ ၊ ပု ၊ [သဂ္ဂ ✓ဝသ+ဏီ] သဂ္ဂေ ဝသန သီလတ္တာ သဂ္ဂါဝါသိနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁။ နတ်။

ဝိပ္ပဝသတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ဝသ+အ+တိ] ကွေကွင်း၍ နေ၏၊ ကွဲကွာ၍ နေ၏။ ဝိပ္ပဝသိတွာ၊ ဝိပ္ပဝသန္တ၊ ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗ၊ ဝိပ္ပဝါသ၊ ဝိပ္ပဝါသိတ၊ ဝိပ္ပဝုဋ္ဌ၊ ဝိပ္ပဝုတ္ထ၊ ဝိပ္ပဝသ၊ –ခြင်း။

အဇ္ဈာဝသတိ ။ [အဓိ+အာ ✓ဝသ+အ+တိ] နေ၏၊ အုပ်စိုး၍ နေ၏။ အဇ္ဈာဝသန္တ၊ အဇ္ဈာဝသမာန၊ အဇ္ဈာဝသိတုံ၊ အဇ္ဈာဝသိတွာ၊ အဇ္ဈာဝုဋ္ဌ၊ အဇ္ဈာဝုတ္ထ၊ အဇ္ဈာဝသန၊ (အဇ္ဈာဝသထ= အဓိ+အာဝသထ–မိမိနေရာဌာနအတွင်း။)

သန္ဓိဝသတိ ။ [သံ+နိ ✓ဝသ+အ+တိ] အတူနေ၏၊ ပေါင်းဖော်၏။ သန္ဓိဝသိတဗ္ဗ၊ သန္ဓိဝါသ၊ သန္ဓိဝုတ္ထ။

သဟဝသန္တ ၊ တိ ၊ [သဟ ✓ဝသ+အန္တ] အတူနေထိုင်သော။ သဟဝါသ၊ သဟဝါသီ။

ဝိဝသတိ ။ [ဝိ ✓ဝသ+အ+တိ] အဝေး၌ နေ၏၊ ခွဲခွာနေ၏၊ ကင်းကွာနေ၏။

ပဋိနိဝါသန ၊ နဲ ၊ [ပတိ+နိ ✓ဝသ+ယု] သင်းပိုင်၊ ကျောင်းဝတ်သင်းပိုင် (ကျောင်း၌နေစဉ် ဝတ်သော သင်းပိုင်)။

သုနိဝတ္ထ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဝသ+တ] နိဝါသီယိတ္ထာတိ–နိဝတ္ထံ။ [သု+နိဝတ္ထ] ကောင်းစွာ ဝတ်ဆင်သော၊ –ဝတ်ဆင်ခြင်းရှိသော၊ –ဝတ်ဆင်ခြင်း။

သုပရိဝုတ္ထ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ဝသ+တ] ဝတ်ဆောက်တည်ကျင့်သုံးပြီးသော၊ ပရိဝါသ်နေပြီးသော။

သုပ္ပဝါသာ ၊ ထီ ၊ [သု+ပ ✓ဝသ+ဏ+အာ] သုပ္ပဝါသာ မင်းသမီး။ **သုဝတ္ထိ၊** ကောင်းသော သားအိမ်ရှိသော။ သုဝသိတ၊ နေခြင်း။ သုဝါသိတ၊ ကောင်းစွာ ထုံအပ်သော။ သုဝုတ္ထ၊ –နေခြင်း။

မင်္ဂလဝါသီ ၊ ပု ၊ [မင်္ဂလ ✓ဝသ+ဏီ] မင်္ဂလအရပ်၌ နေသော–မထေရ်။

ဝသု

ဒိ= ထမ္ဘေ–မာန်ခက်ထန်ခြင်း၌။ ဝသတိ၊ ဝသိတွာ။

ဥပဝါသ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဝသု+ဏ] ဝသု–ထမ္ဘေ၊ ဒိဝါဒိ၊ ဥပဝသနံ–ဥပဝါသော၊ ဏော၊ ဝိဂတော ဥပေတော စ ဝါသောတိ ဝါ–ဥပဝါသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၂။ ဥပုသ်သီတင်း ကျင့်သုံးခြင်း။ **ဥပဝါသိက၊** ညစာ စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သော။ ဥပဝုတ္ထ။

ဝသ၊ ဝသု

ဘူ+စု= သတ္တိဗန္ဓန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏ ဣသရသေစနေသု–စွမ်းနိုင်ခြင်း, (ကိုယ်ဝန်ယူခြင်း, အစိုးရခြင်း) သွန်းလောင်းခြင်းတို့၌။ ဝသတိ၊ ဝသေတိ၊ ဝသယတိ။

ဝသတိ ။ [✓ဝသ+အ+တိ] မိုးရွာ၏၊ ယိုစီး၏။ ဝသိတွာ၊ ဝသိတုံ၊ (ဝသာပေတိ၊ ဝသာပယတိ၊) ဝသေတွာ၊ ဝသာပေတွာ၊ (ဝသနက= ဝသန+က–ရွာသွန်းသော။) ဝသိတဗ္ဗ၊ ဝသိတု၊ ဝသီ၊ ဝုဋ္ဌိ။

ဝသ၊ ဝသာန၊ ပါဝုသ ၊ ပု ၊ [✓ဝသ+ဏ] ဝသတိ ပဝသတိ ဧတ္ထာတိ–ဝသော, ဝသာနော, ပါဝုသော စ၊ အသ ဥ, သံယောဂလောပေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၀။ မိုးဥတု။

ဝသ၊ ဝသန၊ ဝုဋ္ဌိ ၊ ထီ+နဲ ၊ [✓ဝသ+အ] ဝသတိ သိဥ္စတီတိ–ဝသံ၊ ဝသ–သေစနေ၊ ဧဝံ ဝသန ဝုဋ္ဌိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈။ နဲ ။ဝသံ၊ ဝသနံ။ ထီ ။ ဝုဋ္ဌိ၊ မိုးရွာခြင်း။

ဝသာန ၊ ပု ၊ [✓ဝသ+ယု] ဝသတိ ဧတ္ထ–ဝသာနော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၈။ မိုးလ= မိုးဥတု။

ဝသာ ၊ ထီ ၊ [✓ဝသ+အ+အာ] မိုးလ၊ မိုးဥတု။

ဝသာပန ၊ နဲ ၊ [✓ဝသ+ဏာပေ+ယု] မိုးရွာစေခြင်း။ **ဝသာပနက၊** ရွာသွန်းစေတတ်သော။ **ဝသာပိတ၊** ရွာစေအပ်ပြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

ဝဿိတ ၊ နာ ၊ [✓ ဝဿ+တ] ဝဿ-သဒ္ဒေ၊ ဝဿနံ ရဝနံ-ဝဿိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၀။ တိရစ္ဆာန်တို့၏ မြည်သံ၊ တွန်သံ။

ဝုဿ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဿ+ဏ] ဝဿတီတိ-ဝုသော၊ ဝဿ-သေစနေ၊ ဏော၊ အဿု, သံယောဂ လောပေါ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၅။ နွားလား၊ နွားထီး။

အတိဝဿတိ ။ [အတိ ✓ ဝဿ+အ+တိ] အလွန်ရွာ၏၊ အလွန်စိုစေ၏၊ ထိုးဖောက်၍ စိုစေ၏။ အတိဝဿ၊ မိုးများခြင်း။

အဘိဝဿတိ ။ [အဘိ ✓ ဝဿု+အ+တိ] ရွာ၏၊ ဖုံးလွှမ်း၏၊ ပြည့်လျှံ၏၊ စွတ်စိုစေ၏။ အဘိဝဿန္တ၊ အဘိဝဿီ၊ အဘိဝဿ၊ ရွာသွန်းသော၊ ပစ်လွှတ်သော။ (အဘိဝဿာပေတိ။)

အဘိပ္ပဝဿတိ ။ [အဘိ+ပ ✓ ဝဿ+အ+တိ] ရွာသွန်း၏၊ သည်းထန်စွာ ရွာသွန်း၏။ အဘိပ္ပဝဿန္တ၊ အဘိပ္ပဝုဋ္ဌ။

ဩဝဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ ဝဿ+တ] မိုးစွတ်သော၊ မိုးစိုသော။

ဩဝဿတိ ။ [အဝ ✓ ဝဿ+အ+တိ] မိုးစွတ်၏၊ မိုးယိုး၏။ (ဩဝဿာပေတိ၊ မိုးစွတ်စေ၏၊ မိုးရေခံ၏၊ မိုးရေချိုး၏။)

ပုနဗ္ဘသု ၊ ပု ၊ [ပုန ✓ ဝဿ+ဥ] ပုနပ္ပုနံ သတ္တေသု ဟိတံ ဝဿတီတိ-ပုနဗ္ဘသု၊ ဝဿ-သေစနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၈။ ပုနဗ္ဘသုနက္ခတ်။

သုဝဿတိ ။ [သု ✓ ဝဿ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရွာသွန်း၏။ သုဝုဋ္ဌိ၊ (သုဝုဋ္ဌိကာ။)

ဝဟ

ဘူ= ပါပုဏာနေ-ရောက်စေခြင်း၌၊ ဝုဋ္ဌိယံ စ-ကြီးပွားခြင်း၌လည်း။ ဝဟတိ။

ဝဟတိ ။ [✓ ဝဟ+အ+တိ] ဆောင်ယူ၏၊ ခေါ်ဆောင်၏၊ မျှော်၏၊ နှင်ထုတ်၏၊ လုပ်ကျွေး၏၊ လှဲ၏။ ဝဟိတွာ၊ ဝဟာတုံ၊ ဝဟိတုံ၊ ဝဟန္တ၊ ဝဟမာန၊ (ဝဟီယတိ၊) ဝဟန၊ ဝဟနက၊ ဝဟိတ၊ ဝဟိတဗ္ဗ၊ ဝဟ၊ ဆောင်တတ်သော၊ ရေအစု။

ဝဟ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဟ+အ] ဝဟတျနေန-ဝဟော၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၇။ နွားပခုံး။

ဝယှတိ ။ [✓ ဝဟ+ယ+တေ] ဆောင်အပ်၏။

ဝယှ ၊ နာ ၊ [✓ ဝဟ+ယ] ဝိပရိတ်ပြု။ ကစ္စည်း၊ ၄၈၈။ လှည်းပေါင်းချုပ်။ ဝယှမာန။

ဝါဟေတိ ။ [✓ ဝဟ+ဏော+တိ] ဝါဟယတိ၊ ဖြစ်စေ၏၊ ရောက်စေ၏၊ သွားစေ၏၊ ပြေးစေ၏၊ မောင်းနှင်၏၊ မျှော်၏၊ ကူးမြောက်စေ၏၊ ငင်၏၊ ခပ်၏။ ဝါဟေတွာ၊ ဝါဟေန္တ၊ ဝါဟယန္တ၊ (ဝါဟီယတိ၊) ဝါဟီယမာန၊ ဝါဟီယမာန။

ဝဟာနီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝဟ+မာန+ဉီ] မာနဿ အာနာဒေသော။ ရူ-နှာ၊ ၃၉၉။ စီးဆင်းနေသော။

ဝါဟ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဟ+ဏ] ဝဟတီတိ-ဝါဟော၊ တိ ၊ ဆောင်သော။ ဝဟ-ပါပုဏာနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၄။ လှည်းနှစ်စီးတိုက်ဝန်၊ ရေအလျဉ်၊ ဆင်ယာဉ်, မြင်းယာဉ်၊ ဝန်ဆောင်နွား၊ အစုအပုံ၊ မောင်းနှင်သော-သူ။

ဝါဟက ၊ တိ ၊ [✓ ဝဟ+ဏ္ဍု] ရေအလျဉ်၊ ဆောင်-ခပ်သော။

ဝလာဟက ၊ ပု ၊ [ဝါရိ ✓ ဝဟ+ဏ္ဍု] ဝါရိ ဝဟတီတိ-ဝလာဟကော၊ ဝါရိသဒ္ဒဿ ဝေါ, ဝဿလော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၇။ မိုးတိမ်။ (ဝါရိနော ဝါဟကော-ဝလာဟကော။ မောဂ်-၁၊ ၄၇။) နီတိသုတ္တ၊ ၁၃၄၀-ကိုလည်း ရူ။ (သုဝလာဟက၊ ကောင်းသော မိုးတိမ်ရှိသော။)

ဝါဟန ၊ တိ ၊ [✓ ဝဟ+ဏော+ယု] ဝါဟနက၊ ရောက်စေတတ်သော၊ ဆောင်နိုင်သော။

ဝါဟသ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဟ+အသ] ဝဟတိသ္မာ အသော၊ ဝါဟသော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၁။ စပါးကြီး။

ဝါဟိယ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဟ+ဏျ] ဆောင်အပ်သော။

ဝါဟီ၊ တိ ၊ [✓ ဝဟ+ဏီ] ဆောင်လေ့ရှိသော၊ ဆောင်တတ်သော။ ပု ။သိန္ဓောမြင်း။ ထီ ။ဝါဟိနီ၊ စစ်သည်စစ်တပ်။ [✓ ဝဟ+ဏော+ဏီ] ဖြစ်စေသော၊ သွားစေသော။

ဝါဟောတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ ဝဟ+ဏော+တဗ္ဗ] သွားစေ အပ်သော= မောင်းနှင်အပ်သော၊ လှော်ခတ်အပ်သော။

ဝုယှတိ ။ [✓ ဝဟ+ယ+တိ] မျှော်၏၊ ဆွဲငင်၏။ (ဒိဝါဒိသေသ။) [✓ ဝဟ+ယ+တေ] ထုတ်ဆောင်အပ်၏၊ ဆွဲငင်အပ်၏၊ မျှောအပ်၏။ ဝုယှတိ၊ ဝုယှမာန၊ ဝုယှမာနက။

http://www.dhammadownload.com

ဝူဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ ဝဟ+က္တ] ဝဟ–ပါပုဏာနေ, ဝုယိတ္ထာတိ– ဝူဋ္ဌော၊ ဝဟဿ ဥဿ ဒီဃော။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၇။ မျောအပ်သော။

ဝိဟိ ၊ ပု ၊ [√ ဝဟ+ဏ္ဍ] ဝဟတိ သတ္တာနံ ဇီဝိတန္တိ–ဝိဟိ၊ ဝဟ–ပါပုဏော၊ ဏ္ဍ၊ အသီ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၀။ ဝဟတိ သတ္တာနံ ဇီဝိတန္တိ–ဝိဟိ= သဿံ။ သီဠိသစ်–၁၊ ၃၅၀။ ကောက်လတ်စပါး၊ စပါးမျိုး။

ဗာဟာ ၊ ထိ ၊ [√ဝဟ+အ+အာ] ဝဟတိ ဧတာယာတိ–ဗာဟာ၊ ဝဟ–ပါပနေ, အ၊ ဏ္ဍတ္ထိယဲ အာ။ သူစိ။ လက်ရုံးလက်မောင်း, လက်မောင်းရိုး၊ အပေါင်, ဘောင်။

ဗာဟု ၊ ထိ+ပု ၊ [√ဝဟ+ကု] ဝဟဓာတ်၏ အ–ကို ဒီဃပြု၊ ဝ–ကိုလည်း ဗ–ပြု၊ ဝဟန္တ္ယနေနာတိ–ဗာဟု= ဘုဇော။ မောဂ်–၇၊ ၆။ ဝဟတိ အနေနာတိ–ဝါဟု၊ ဝါဟုဧဝ–ဗာဟု၊ ကု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၆၅။ လက်ရုံး, လက်မောင်း။

ဗိမ္ဘောဟန၊ ဗိမ္ဘောဟန ၊ နှ ၊ [ဝိ √ဝဟ+ယု] ဝိသေသေန သိသံ ဝဟတီတိ–ဗိမ္ဘောဟနံ၊ ယု၊ ဗတ္တံ အသောတ္တာဉ္စ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၁၁။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ မ–ပြုလျှင် ဗိမ္ဘောဟန–ဟု ဖြစ်၏။ ခေါင်းအုံး။

အတိဝဟတိ ။ [အတိ √ဝဟ+အ+တိ] ကျော်လွန်၍ ဆောင်၏၊ လှည့်ပတ်၏။ အတိဝါဟ။ ပု ။အလွန်လေးသော ဝန်ကို ဆောင်စေခြင်း၊ ကျော်လွန်၍ အလိုရှိရာအရပ်သို့ ရောက်စေတတ်သော–ယာဉ်။ (အတိဗာဟေတိ၊ ကာ၊) ကျော်လွန်စေ၏။

အတ္ထာဝဟ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ+အာ √ဝဟ+အ] အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်သော။

အဓိဝဟတိ ။ [အဓိ √ဝဟ+အ+တိ] ဆောင်တတ်၏။ အဓိဝဟန၊ အဓိဝါဟ၊ အဓိဝါဟန၊ (ကာရိက်ဏောပစ္စည်းကျေ။)

အနုဝါဟ ၊ ပု ၊ [အန √ဝဟ+ဏ] အနံ သကဋံ ဝဟတီတိ–အနုဝါဟော၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၅။ နွားလား၊ နွားထီး။

အနုဝဟန ၊ ထိ+နှ ၊ [အနု √ဝဟ+ယု] အစဉ်မပြတ် ဆောင်ခြင်း၊ –ဖြစ်စေခြင်း၊ အဿာသပဿာသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် သတိကို အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေခြင်း။

အပဝဟတိ ။ [အပ √ဝဟ+အ+တိ] ဆောင်ယူသွား၏၊ တိုက်လွှင့်၏။ အပဗ္ဗဟိတွာ၊ ဖယ်ရှားသုတ်သင်၍။ အပဝါဟန၊ ဆေးလျော်ခြင်း၊ ဖဲခွာခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း၊ ကုစားခြင်း။ အပဝါဟိတ၊ ထုတ်ဆောင်သယ်ယူအပ်သော။ အပဝါဟိတုံ၊ အပဝါဟေတွာ။

အပ္ပသာဒါဝဟ ၊ တိ ၊ [နှ+ပသာဒ+အာ √ဝဟ+အ] ကြည်ညိုဖွယ်ကို မဆောင်တတ်သော၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကို မဆောင်ခြင်း။ အပ္ပသာဒါဝဟန၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကို မဆောင်ခြင်း။

အပ္ပိယတာဝါဝဟ ၊ ပု ၊ [အပ္ပိယတာဝ+အာ √ဝဟ+အ] မချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော။

အဗ္ဘဟတိ ။ [အာ √ဝဟ+အ+တိ] အဗ္ဘာဟတိ၊ ထုတ်ဆောင်၏၊ နုတ်ပယ်၏၊ ဆွဲထုတ်၏။ အဗ္ဘဟိတွာန၊ အဗ္ဘဟန၊ အဗ္ဘဟိတ၊ အဗ္ဘာဟိတွာ။

အဗ္ဘာဟယတိ ။ [အာ √ဝဟ+ဏယ+တိ] လွန်၍ ရောက်စေ၏၊ ကျော်လွန်စေ၏။

အဗ္ဘုဟတိ ။ [အာ √ဝဟ+အ+တိ] ထုတ်ဆောင်၏၊ နုတ်ပယ်၏၊ ထုတ်နုတ်၏။ အဗ္ဘုယှ၊ အဗ္ဘယှန၊ အဗ္ဘုဟန၊ အဗ္ဘုဟောတွာ၊ အဗ္ဘုဠှ၊ အဗ္ဘူဠှ၊ အဗ္ဘူဟန၊ အဗ္ဘူဟဏာ၊ အဗ္ဘူဟိတွာ။

အာဝဟတိ ။ [အာ √ဝဟ+အ+တိ] ဆောင်၏၊ ရောက်စေ၏၊ ပြီးစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ ယူဆောင်၏၊ သယ်ဆောင်၏။ အာဝဟ၊ အာဝဟန၊ (အာဝဟနက၊) အာဝဟန္တ၊ အာဝဟမာန၊ (အာဝဟာပေတိ၊ ကာ၊) အာဝဟိတ၊ အာဝဟိတဗ္ဗ၊ အာဝါဟေတွာ၊ အာဝုယှမာန၊ အာဝုဠှ။

အာဝါဟ ၊ ပု+နှ ၊ [အာ √ဝဟ+ဏ] အာဝါဟန၊ သတို့သမီးကို ဆောင်ယူခြင်း၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း။

အာဝါဟက ၊ တိ ၊ [အာ √ဝဟ+ဏ္ဍု] သတို့သမီးကို ဆောင်ယူလိုသော။

အာဘိဝါဟယတိ ။ [အဘိ √ဝဟ+ဏယ+တိ] မျောစေ၏၊ မျှောစေ၏။

ဥပဝါဟန ၊ နှ ၊ [ဥပ √ဝဟ+ဏော+ယု] သယ်ဆောင်ခြင်း၊ အနီးသို့ ယူသွားခြင်း။

ဥပဝုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥပ √ဝဟ+တ] အနီးသို့ ဆောင်အပ်ပြီးသော၊ –ရောက်ပြီးသော။

http://www.dhammadownload.com

ဥဗ္ဗဟတိ ။ [ဥ ✓ ဝဟ+အ+တိ] နုတ်၏၊ ရွှေ့၏၊ ယူဆောင်၏။ ဥဗ္ဗဟ၊ နုတ်ခြင်း, ရွှေ့ခြင်း။ (ဥဗ္ဗာဟေတိ၊ သယ်ဆောင်စေ၏၊ လိုက်စေ၏။) ဥဗ္ဗာဟန၊ ဥဗ္ဗာဟေတဗ္ဗ။

ဥဗ္ဗာဟိကာ ၊ ထိ ၊ [ဥ ✓ ဝဟ+ဏော+ဏ္ဍု] ဥဗ္ဗဟန္တိ ဝိယောဇေန္တိ တောယ အလဒ္ဓိနံ တဒ္ဓနိ ဝါ ကလဟံ ဝါတိ–ဥဗ္ဗာဟိကာ။ ပါရာ–ဘာ–ဋီ–၄၊ ၈၅။ အလဒ္ဓိတို့၏ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း, ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းတို့ကို ကင်းစေကြောင်းဖြစ်သော–သမ္မုတိ။ (ဥဗ္ဗာဟိကာသမ္မုတိ။)

ဝိဝါဟတိ ။ [ဝိ ✓ ဝဟ+အ+တိ] အစီအရင် အခမ်းအနားဖြင့် (မိမိ၏ အမျိုးသမီးကို တစ်ပါးသော အမျိုးသို့) ပို့၏၊ သမီးပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ထိမ်းမြား–လက်ထပ်–မင်္ဂလာဆောင်၏၊ နှင်ထုတ်၏။ ဝိဝါဟ၊ ဝိဝါဟက၊ ဝိဝါဟန။ ဝိဝယ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဝဟ+ယ] သမီးပေးထိုက်သော လက်ထပ်မင်္ဂလာ။

ဝိဝါဟ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ ဝဟ+ဏ] ဝဟ–ပါပုဏော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၁၈။ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း။

ဩဝုယှတိ ။ [အဝ ✓ ဝဟ+ယ+တိ] မျောင်၏၊ မျောအပ်၏, ငင်အပ်၏။

သမဝါဟိတ ၊ တိ ၊ [သမ ✓ ဝဟ+ဏော+တ] အညီအညွတ် ဖြစ်စေအပ်သော၊ အညီအညွတ်ဖြစ်ခြင်း။ (သုဒ္ဒ)၊ သမဝါဟိ။

သမာဘိဝါဟိနီ ၊ ထိ ၊ [သမ+အဘိ ✓ ဝဟ+ဏိ+ဣနီ] ညီညွတ်ဖြောင့်မတ်စွာ ဖြစ်သော။

သမုဗ္ဗဟတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဝဟ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဆောင်၏။ သမုဗ္ဗဟန္တ ။

သြမှ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဝဟ+တ] ဝ–ကို သြ–ပြု၊ နိရုတ္တိ နှာ၊ ၃၅။ ခိုးယူအပ်သော ဘဏ္ဍာထုပ်။ (သဟောမှ ၊ တိ ၊ [သဟ+သြမှ] ခိုးယူအပ်သော ဘဏ္ဍာထုပ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ သဟောဝ၊ သဟောတ္ထ၊ သဟောဋ္ဌ။ ပါရာ–ဘာ–ဋီ–၂၊ ၃၀၄–ကိုလည်း ရှုပါ။)

သြပဝယှ ၊ ပု ၊ [အဝ+ပ ✓ ဝဟ+ဏျ] ရာဇာနမုပဂန္တွာ ဝဟတုမရဟတီတိ–သြပဝယော၊ အရဟတ္ထေ ဏျော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ စီးတော်ဆင်၊ မင်းစီးဆင်။

ရာဇဝယှ ၊ ပု ၊ [ရာဇ ✓ ဝဟ+ဏျ] ရာဇာနံ ဝဟိတုံ အရဟတီတိ–ရာဇဝယော၊ ဏျော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ စီးတော်ဆင်၊ မင်းစီးဆင်။

သြဝဟတိ ။ [အဝ ✓ ဝဟ+အ+တိ] သယ်ချ၏။

ဟုတာဝဟ ၊ ပု ၊ [ဟုတ ✓ ဝဟ+အ] ဝေဒေ ဟုတံ ဝဟတိ ပါပယတိ, သယံ ဝါ လဘတေတိ–ဟုတာဝဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃။ မီး။

ဗြာဟ္မဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဝဟ+ဏော+ယု] ဝဟ–ဓာတ်၏ ဝ–ကို ဗ, အ–ကို အာ–ပြု။ ဗာဟ–ကို ဗြာဟ္မ–ပြု၊ ဏော–ပစ္စည်းကို ချေ၊ ယု–ပစ္စည်းကို အန–ပြု၊ ယု–ပစ္စည်း၏ အပြု န–ကိုလည်း ဏ–ပြု၊ ပါပေ ဝါဟယတီတိ–ဗြာဟ္မဏော။ ပါရာ–ဘာ–ဋီ–၁၊ ၃၈၉။ ရဟန္တာ၊ ရသေ့–ရဟန်း၊ သူတော်–သူမြတ်။

ပစ္စာဝဟိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ပတိ+အာ ✓ ဝဟ+တဗ္ဗ] တစ်ဖန် ဆောင်ယူကျင့်သုံးရာဖြစ်သော။ (ပစ္စာဝဟိတဗ္ဗပက္ခ။)

ဂန္ဓဝါဟ ၊ ပု ၊ [ဂန္ဓ ✓ ဝဟ+ဏ] ဂန္ဓံ ဝဟတီတိ–ဂန္ဓဝါဟော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇။ လေ။

ဓုရဝါဟိ ၊ ပု ၊ [ဓုရ ✓ ဝဟ+ဏိ] ဓုရံ ဝဟတီသီလေနာတိ–ဓုရဝါဟိ၊ ဏိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၆။ ဝန်ဆောင်နွား၊ ခိုင်းနွား။

ဓောရယှ ၊ ပု ၊ [ဓုရ ✓ ဝဟ+ဏ] ဓုရံ ဝဟိတုမရဟတီတိ–ဓောရယော၊ ဏော၊ ဝဿ ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၆။ ဝန်ဆောင်နွား၊ ခိုင်းနွား။

နိဝဟ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဝဟ+အ] နိဿသတော ဝဟတီ အဝယဝန္တိ–နိဝဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၉။ အပေါင်း။

ပဝဟန ၊ န ၊ [ပ ✓ ဝဟ+ယု] ပဝဟတိ နိယာမကေတိ–ပဝဟနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၈။ လှေငယ်၊ (သင်္ဘော၊ လှေ။)

ပဝါဟ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဝဟ+ဏ] ပဝဟတိသ္မာ ဏော၊ ပဝါဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၈။ ရေအလျဉ်၊ မပြတ်ဖြစ်ခြင်း။

ပေါတဝါဟ ၊ ပု ၊ [ပေါတ ✓ ဝဟ+ဏ] ပေါတော ပဝဟနံ, တံ ဝါဟယတီတိ–ပေါတဝါဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၇။ လှေသမား၊ သင်္ဘောသား။

ဘာရဝါဟ ၊ ပု ၊ [ဘာရ ✓ ဝဟ+ဏ] ဘာရံ ဝဟတီတိ–(ဘာရဝါဟော၊) ကမ္မနိ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၄။ ဝန်ထမ်းသူ၊ ဝန်ထမ်းသမား။

http://www.dhammadownload.com

ဝါရိဝါဟ ၊ ပု ၊ [ဝါရိ ✓ဝဟ+ဏ] ဝါရိံ ဝဟတီတိ-ဝါရိဝါဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇။ မိုးတိမ်။

သတ္ထဝါဟ ၊ ပု ၊ [သတ္ထ ✓ ဝဟ+ဏ] သတ္ထံ ဝါဏိဇ္ဇောပဇီဝီနံ သဃ်ာတံ ဝဟတိ ဒေသန္တရံ ပါပယတီတိ-သတ္ထဝါဟော= ဝဏိဇနာယကော။ [သတ္ထဝါဟ+ဏ] တံ ယောဂါ သတ္ထဝါဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၉။ ကုန်သည်။

ဝဟိ

စု= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဝံဟေတိ၊ ဝံဟယတိ။

ဝဋ

ဘူ= အာရောဟေ-အထက်သို့ တက်ခြင်း၌။ ဝဋတိ။

ဝဋဘိ၊ ဝဋဘီ ၊ ထီ ၊ [✓ဝဋ+အဘိ] ဝဋဘီ= ဝဋိယတိ ဧတ္ထာတိ-ဝဋဘိ၊ ဝဋဘီ ဝါ= ဂေဟစူဋာ ပါသာ ဒဂ္ဂဋ္ဌဂေဟဥ္စ၊ အိမ်အထွတ်။

ဗဋိသ ၊ ပု ၊ [✓ဝဋ+ဏေ+ဣသ] မစ္ဆေ ဝါဋေတိ အာရောဟေတီတိ-ဗဋိသော၊ ငါးမျှားချိတ်၊ (ဗလိသလည်း သင့်။)

ဝါ

ဒိ+ဘူ= ဂတိ ဗန္ဓန ဂန္ထနေသု- သွားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်း, ပြခြင်း (ဖြတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း)တို့၌

စု= သုခပ္ပတ္တိယံ-ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဂတိ သေဝနေ-သွားခြင်း, မှီဝဲခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါတိ၊ ဝါယတိ၊ (ဝါပယတိ။ ဓာတွတ္ထ။)

ဝါတိ ။ [✓ဝါ+အ+တိ] ဝါယတိ [ဝါ+ယ+တိ] လေတိုက်၏၊ ကြိုင်လှိုင်၏၊ ဖြစ်၏၊ သွား၏။ ဝါယိတွာ၊ ဝါယန္တ၊ ဝါယန၊ (ဝါယနက။)

ဝါက ၊ ပု ၊ [✓ဝါ+က] ဝါ-ဂတိ ဗန္ဓေသု၊ ဝါတိ ဗန္ဓတိ ဧတေနာတိ-ဝါကော= ဝက္ကလံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄။ လျှော်မျှင်၊ လျှော်ပြား။

ဝါဏီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝါ+ယု+ဤ] ဝါယတေ သဒ္ဒါယတေတိ-ဝါဏီ၊ ယု၊ ဤစ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၅။ စကား။

ဝါတ ၊ ပု ၊ [✓ဝါ+တ] ဝါယတိ ဂစ္ဆတိ, ဝါယတိ ပုပ္ဖာဒီနံ ဂန္ဓော ယေနာတိ ဝါ-ဝါတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇။ ဝါ-ဂမနေ၊ ဝါယတီတိ-ဝါတော= ဝါယု။ မောဂ်-၇၊ ၈၂။ လေ။ နဲ ။အသံ။

ဝါနရ ၊ ပု ၊ [✓ ဝါ+ကွိ] ဝါတိ သမေတီတိ-ဝါ။ [ဝါ+နရ] ဝါ= သဒိသော နရော-ဝါနရော= မက္ကဋော။ ဧဋီ။ မျောက်။ နရော ဣဝ-ဝါနရော၊ ဝါသဒ္ဒေါ ဣဝတ္ထေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၄။ လူနှင့်တူသူ (မျောက်)။

ဝါမ ၊ တိ ၊ [✓ဝါ+မန်] ဝါ-ဂတိ ဗန္ဓနေသု၊ ဝါမော။ ရူ၊ ၆၅၂။ ကောင်းမြတ်သော၊ တင့်တယ်-လှပသော၊ လက်ဝဲဘက်ဖြစ်သော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ မှားယွင်းသော၊ မသင့်မတင့်သော။ ဝါတိ ဂစ္ဆတိ ပဝါယတိ စာတိ-ဝါမော။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၃၄။

ဝါမန၊ ဝါမနက ၊ တိ ၊ [✓ ဝါ+မန] ဝါ-ဂမနေ၊ မနော-ဝါမနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၈။ [ဝါမန+က]= ဝါမနက၊ နိမ့်သော၊ ပုကွသော။

ဝါသဝ ၊ ပု ၊ [ဝါသ ✓ဝါ+ဏ] ဝါ-ပဝတ္တနေ၊ ဝါသံ အာဝါသတ္ထံ ပုရိမတ္တဘာဝေ အာဝါသဒါနဝသေန-ဝါတိ ပဝတ္တတီတိ-ဝါသဝေါ= သက္ကော။ ဧဋီ။ သိကြား။

ဝါယ ၊ ပု ၊ [✓ဝါ+ဏ] ဝါယတီတိ-ဝါယော။ ပဋိသံ ၄-၁၊ ၇၅။ လေ၊ ဝါယောဓာတ်။

ဝါယိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝါ+ယ+တ] လေ-လာသော၊ တိုက်ခတ်အပ်သော။

ဝါယီ ၊ တိ ၊ [✓ ဝါ+ဏီ] ကြိုင်လှိုင်သော။

ဝါယု ၊ ပု ၊ [✓ ဝါ+ဏု] ဝါယတီတိ-ဝါယု။ ရူ၊ ၆၅၁။ ဝါ-ဂတိ ဗန္ဓနေသု၊ ဝါတိ ဂစ္ဆတီတိ-ဝါယု= ဝါတော။ မောဂ်-၇၊ ၁။ လေ။

ဝါလ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ဝါ+အလ] ဝါ-ဂတိ ဗန္ဓနေသု-ဝါလံ။ ရူ၊ ၆၇၅။ အမြီး-မြီးဆံ၊ အမွေး၊ ဆံပင်၊ လျှော်၊ ဆူး။ ဝါ-ဂမနေ၊ အလော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၁။ ရေ။

ဝါဋ ၊ တိ ၊ [✓ ဝါ+ဋ] ဝီ, ဝါ-ဂမနေ၊ ဝါတိ ဂစ္ဆတီတိ-ဝါဋော= စဏ္ဍမိဂေါ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၅။ သားရဲ၊ ကြမ်းတမ်းသော, ခက်ထန်သော၊ ဖျက်ဆီး တတ်သော၊ သားမြီး၊ ဆံခြည်။ [✓ ဝါ+အလ] ဝါ-ဂမနေ၊ အလော၊ ဋတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၄။ မြွေ။

အတိဝါယတိ ။ [အတိ ✓ဝါ+ယ+တိ] အလွန်တိုက်ခတ်၏၊ ပျံ့လှိုင်၏။

http://www.dhammadownload.com

အဏ္ဏဝ ၊ ပု ၊ [အဏ္ဏ ✓ ဝါ+အ] အဏ္ဏော ဇလံ၊ သော ဝါတိ ဂစ္ဆတိ ယသ္မိံ-အဏ္ဏဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၉။ [အဏ္ဏ+ဝ] အဏ္ဏံ ဇလံ, တမဿတ္ထီတိ-အဏ္ဏဝေါ။ မောဂ်-၄၊ ၈၈၊ ပဋ္ဌိ။ ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ နက်လည်းနက် ကျယ်လည်းကျယ်သော ရေအစု။

ဥပဝါယတိ ။ [ဥပ ✓ ဝါ+ယ+တိ] တိုက်ခတ်၏၊ လှိုင်၏၊ ယနံ့သင်းကြိုင် ပျံ့လှိုင်စေ၏။

အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ၊ ပု ၊ [အန္တရာ+ပရိ+နိ ✓ ဝါ+ဏီ] အသက်တန်းထက်ဝက်မလွန်မီ အကြားဌ် ကိလေသာ ငြိမ်းခြင်းဖြင့် ငြိမ်းလေ့ရှိသော၊ ငြိမ်းတတ်သော။

အဘိဝါယတိ ။ [အဘိ ✓ ဝါ+ယ+တိ] တိုက်ခတ်၏၊ ရနံ့သင်းကြိုင်စေ၏။

အာဒီနဝ ၊ ပု ၊ [အာဒီန ✓ ဝါ+အ] အာဒီနံ ဒုက္ခံ ဝါတိ အဓိဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ-အာဒီနဝေါ= ဒေါသော။ နီတိဓာ၊ ၂၂၆။ (ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း အပြစ်ဒေါသ, မကောင်းကျိုး)အပြစ်, ဘေးအန္တရာယ်၊ သူဆင်းရဲ။

အာဝါ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ ဝါ+အ+အာ] ဝ-ကို ပ-ပြုလျှင် အာပါ၊ ဘေးရန်။

ကမ္မု ၊ ပု+နေ ၊ [က ✓ ဝါ+ဥ] ကံ ဝါတိ ဂစ္ဆတီတိ-ကမ္မု၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၆။ ခရုသင်းကြီး။

နိဗ္ဗာန ၊ နေ ၊ [နိ ✓ ဝါ+ယု] နိဗ္ဗာတိ ဧတေန ရာဂဂ္ဂိ အာဒိကောတိ-နိဗ္ဗာနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆။ နိဗ္ဗာန်။

မရုဝါ ၊ ထီ ၊ [မရု ✓ ဝါ+အ+အာ] သင်ပန်းလျှော်။

မာနဝ ၊ ပု ၊ [မာန ✓ ဝါ+ကွိ] "အဟမသ္မီ"တိ မာနုပ္ပတ္တိဌာနတာယ မာနော ဧတ္ထ ဝါတိ ပဝတ္တတီတိ-မာနဝေါ။ ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၂၊ ၄၅၇။ သတ္တဝါ၊ ခိုးသူ။

မိဂဝ ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ ဝါ+အ] သားသမင်တို့ သတ်ဖြတ်ကစားခြင်း-တောကစားခြင်း။

ဝါဂုရာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝါ+ဥရစ်+အာ] ဂုက်-လာ။ ကောတ္ထုဘ။ သားထောင်ပိုက်ကွန်။

အနုဝါတ ၊ ပု ၊ [အနု ✓ ဝါ+တ] နောက်ထပ်= ဖွဲ့အပ်-တပ်အပ်-ထပ်အပ်သော၊ အလျားအနားပတ်။

သံဝါတိ ။ [သံ ✓ ဝါ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ပျံ့လှိုင်မွှေးကြိုင်၏။

သန္နိဗ္ဗာပေတိ ။ [သံ+နိ ✓ ဝါ+ဏာပေ+တိ] ကောင်းစွာ ငြိမ်းအေးစေ၏။ သန္နိဗ္ဗာပက။

သမ္ပဝါတိ ။ [သံ+ပ ✓ ဝါ+အ+တိ] ထက်ဝန်းကျင် ကြိုင်လှိုင်၏။ သမ္ပဝန္တ။

သမ္ပဝါယတိ ။ [သံ+ပ ✓ ဝါ+ယ+တိ] ကောင်းစွာ ကြိုင်လှိုင်၏၊ ထက်ဝန်းကျင် ကြိုင်လှိုင်၏။ ကာရိုက်ပစ္စည်း ကျေက ကောင်းစွာ ကြိုင်လှိုင်စေ၏။ သမ္ပဝါယန္တ၊ သမ္ပဝါယန၊ -စေခြင်း။

သဟဗျ ၊ နေ ၊ [သဟ ✓ ဝါ+အ] = [သဟဝ+ဏျ] သဟဝဿ ဘာဝေါ-သဟဗျံ၊ အပေါင်းအဖော်-သူငယ်ချင်း၏အဖြစ်။

ဝါန ၊ နေ ၊ [✓ ဝါ+နေ] ဝါ-ဂတိယံ၊ ဝါတိ အာရမ္မဏန္တိ-ဝါနံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၃။ ဝီ, ဝါ-ဂမနေ၊ သတ္တေသု ဝါတိ ပဝတ္တတီတိ-ဝါနံ= တဏှာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၆။ ကိလေသာ၊ တဏှာ၊ တပ်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း။

ဝါသရ ၊ ပု ၊ [✓ ဝါ+သရ] ဝါတိ ဂစ္ဆတီတိ-ဝါသရော= ဒိဝသော၊ နေ့။

ဘိန္ဒိဝါဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဘိဒိ+ဏီ] ဘိန္ဒနသီလတာယ-ဘိန္ဒီ။ [✓ ဝါ+အလ] ဝါတိ ဂစ္ဆတိ တေနာတိ-ဝါလော၊ အလော။ [ဘိန္ဒီ+ဝါလ] ဘိန္ဒီ စ သော ဝါလော စာတိ-ဘိန္ဒိဝါလော၊ ဋ္ဌတ္တေ ဘိန္ဒိဝါဋ္ဌော၊ ရသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၄။ ခက်ရင်း။

ဝါတ

စု= ဂတိ သုခန သေဝနေသု-သွားခြင်း, ချမ်းသာစေခြင်း, မှီဝဲခြင်းတို့ဌ်။ ဝါတေတိ၊ ဝါတယတိ။

ဝါတ ၊ ပု ၊ [✓ ဝါတ+အ] ဝါတယတိ ဂစ္ဆတိ, သုခါပေတိ ဝါ'တိ-ဝါတော၊ လေ။ နေ ။အသံ။

ဝါဓ

ဘူ= ဗာဓနေ-နှိပ်စက်တားမြစ်ခြင်းဌ်။ ဝါဓတေ၊ ဗာဓတေ။

ဝါယမ

ဘူ= ဥဿာဟေ-အားထုတ်ခြင်းဌ်။ ဝါယမတိ။

ဝါယမတိ ။ [✓ ဝါယမ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ ကြိုးစား၏၊ လုံ့လပြု၏။ ဝါယမိတွာ၊ ဝါယမိတုံ၊ ဝါယမန္တ၊ ဝါယာမန္တ၊ ဝါယမမာန၊ ဝါယာမမာန၊ ဝါယမန၊ ဝါယမိတ၊ ဝါယမိတဗ္ဗ၊ ဝါယာမ၊ (ဝါယာမေတိ။)

ဝါယာမ ၊ ပု ၊ [✓ ဝါယမ+ဏ] ဝါယမန္တိ ယေနာတိ-ဝါယာမော၊ ဝါယမ-ဥဿာဟနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မာဝါယာမ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ ✓ဝါယမ+ဏ] ကောင်းစွာ အားထုတ်တတ်သော, -အားထုတ်စေတတ်သော, -အားထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝါယာမ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော ဝါယာမ၊ ကောင်းမြတ်သော ဝါယာမ။ တိ ။ [သမ္မာ+ဝါယာမ] မဖောက်ပြန်သော-ကောင်းမြတ်သော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော ဝီရိယရှိသော။

ဝါသ

စု= သုရဘီကရဏေ(ဥပသေဝါယံ)-အနံ့ကောင်းအောင်ပြုခြင်း(ထုံမွှမ်းခြင်း)၌။ ဝါသေတိ၊ ဝါသယတိ။

ဝါသေတိ ။ [✓ဝါသ+ဏေ+တိ] ထုံမွှမ်း၏။ ဝါသေတွာ၊ ဝါသေတုံ၊ ဝါသိတ။ [ဝါသိတ+က] = ဝါသိတက [သု+ဝါသိတက] -သုဝါသိတ၊ ဝါသေတဗ္ဗ။

ဝါသ ၊ ပု ၊ [✓ဝါသ+ဏ] ဝသတိ ဒုဂ္ဂန္ဓန္တိ-ဝါသော၊ ဏော၊ ဝါသ-ဥပသေဝါယံ ဝါ, ဝသ-နိဝါသေ ဝါ၊ ထုံအပ်သော၊ အနံ့၊ အခိုးအထုံမှုန့်၊ ဝိပဿနာ၊ (ဝတ်ဆင်အပ်သော။)

ဝါသစုဏ္ဏ [ဝါသ+စုဏ္ဏ] ဝါသောဧဝ စုဏ္ဏံ-**ဝါသစုဏ္ဏံ**။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၆။ နံ့သာမှုန့်၊ ပေါင်ဒါ။

ဝါသန ၊ နေ ၊ [✓ဝါသ+ယု] ဝါသ-ဥပသေဝါယံ၊ ဝါသီယတေ သခ်ရီယတေတိ-ဝါသနံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၇။ ထုံခြင်း။

အနုဝါသေတိ ။ [အနု ✓ဝါသ+ဏေ+တိ] အဆီ-ဆေးစသည်ဖြင့် ဝမ်းချ၏။ အနုဝါသနီယ၊ အနုဝါသိတ၊ အနုဝါသန၊ အနံ့စွဲအောင် ထုံခြင်း၊ ဝမ်းချခြင်း၊ ဝမ်းချူဆေး-စသည်။

ဝါဟ၊ ဝါဟု

ဘူ= ပယတနေ-အားထုတ်ခြင်း၌။ ဝါဟတိ။

ဝါဟ ၊ ပု ၊ [✓ဝါဟ+အ] ဝါဟ-ပယတနေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၈။ မြင်း။

ဝါဟန ၊ ပု+နေ ၊ [✓ဝါဟ+ယု] သင်္ဂါမာဒီသု ကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဝါဟန္တိ ပယတန္တိ ဝီရိယံ ကရောန္တိ ဧတေ နာတိ-ဝါဟနော= အသော။ နီတိဓာ၊ ၁၉၇။ မြင်း-စသောယာဉ်၊ မြစ်ရေအလျဉ်။ တိ ။အားထုတ်တတ်သော၊ ဖြစ်စေတတ်သော။ **ဝါဟနက** [ဝါဟန့+က] ဆောင်တတ်သော။ **ဝါဟနိက** [ဝါဟန+ဏိက] ဆောင်နိုင်သော-(လှေ-စသည်)။

သမ္မာဟန ၊ နေ ၊ [သံ ✓ဝါဟ+ယု] သံပုဗ္ဗော ဝါဟ-ပယတနေ, မဒ္ဒနေ ဝါ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၉။ နင်းနှိပ်ဆုပ်နယ်ခြင်း။

ဝါဋ္ဌ

ဘူ= သိနှာနကရဏေ-ရေချိုးခြင်း၌။ ဝါဋ္ဌတိ။ (ကောတ္ထုဘ။)

ဝိ

ကီ= သံသိဗ္ဗနေ-ချုပ်စပ်ခြင်း၌၊ ပက္ခန္ဒနေ ဝါ-ပျံသန်းခြင်း၌လည်း။ ဝိနတိ၊ ဝိဏတိ။

ဝါန ၊ နေ ၊ [✓ဝိ+ယု] ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ-ဝါနံ= တဏှာ, ကိလေသာ, ချုပ်စပ်ခြင်း။

နိဗ္ဗာန ၊ နေ ၊ [✓ဝိ+ယု] ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ-ဝါနံ၊ [နိ+ဝါန] ဝါနတော နိက္ခန္တန္တိ-နိဗ္ဗာနံ။ ဧဋီ။ နိဗ္ဗာန်။

ဝယ ၊ ပု ၊ [✓ဝိ+အ] ဝိနတိ ဝိနဿတီတိ-ဝယော= ခန္ဓာနံ ဘင်္ဂေါ။ ဧဋီ။ ပျက်ခြင်း၊ ဘင်၊ အရွယ်။

ဝိ ၊ ပု ၊ [✓ဝိ+ကွိ] ဝိနာတိ ပက္ခန္ဒတီတိ-ဝိ= သကုဏော၊ ၄က်။ (ဝီနံ သကုဏာနံ နာယကော အဓိပတိ **ဝိနာယကော**၊ ဝီနံ သကုဏာနံ ဣန္ဒော သာမီတိ-**ဝိန္ဒော**= ဂရုဋ္ဌော၊ ဂဋုန်။)

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏန္တိ ဧတ္ထ ဝယောတိ ပဒေ ဝိဓာတု ဝိနာသာယံ၊ တတ္ထ ဟိ ဝိနာတိ ဝိနဿတီတိ-**ဝယော**= ခန္ဓာနံ ဘင်္ဂေါတိ အတ္ထော။ သူစိ။

ဝီဏာ ၊ ထီ ၊ [✓ဝိ+တ+အာ] ဝိ-ဇနနေ၊ တော၊ ဤဏတ္တံ၊ ဝီဏ-ဝေဌနေတိ ဝါ ဓာတု၊ အာ၊ ဝီဏာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃၈။ စောင်း။

ဝိစ၊ ဝိစိ

ဘူ+ဒိ= ဝိဝေကေ-ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၌။ ဝိစတိ၊ ဝိဝေစေတိ၊ ဝိဝိစ္စတိ။

ရု= ပုထက္ကာရေ-အသီးပြုခြင်း၌။ ဝိဉ္စတိ။

ဝိဝိစ္စတိ ။ [ဝိ ✓ဝိစ+ယ+တိ] ကင်းကွာ၏၊ ဖဲခွာ၏၊ ပယ်စွန့်၏၊ အသီးအခြားဖြစ်၏၊ ကင်းဆိတ်၏။ ဝိဝိစ္စိတွာ၊ ဝိဝိစ္စ၊ (တွာ)၊ ဝိဝိစ္စမာန၊ ဝိဝေစိတွာ၊ (ဝိဝေစေတိ၊) ဝိဝေစေတွာ၊ ဝိဝေစေတုံ၊ ဝိဝေစေန္တ၊ ဝိဝေစိယမာန၊ ဝိဝိစ္စန၊ ဝိဝိတ္တ၊ ဝိဝိတ္တိ၊ ဝိဝေက၊ ဝိဝေစန၊ ဝိဝေစနီယ၊ ဝိဝေစိတ၊ ဝိဝေစိတဗ္ဗ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဝိစ္စ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဝိစ+ယ+အ] အသီးအခြား ဖြစ်သော၊ ကင်းဆိတ်သော၊ ဖုံးကွယ်သော။

ဝိဝိတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဝိစိ+တ] ဝိစိ–ဝေဝစနေ, ပုထုဘာဝေ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၃။ ဆိတ်ကွယ်ရာ။

ဝိဝေက ၊ ပု ၊ [✓ ဝိစ+ဏ] ဝိစ–ဝိဝေစနေ, ပုထုဘာဝေ စ၊ ဘာဝေ ဏော၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၃၀။ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း။

ဝိဝေစေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဝိစ+ဏော+တဗ္ဗ] သီးသန့်ခြားနားစေအပ်သော၊ ကင်းဆိတ်စေအပ်သော။

ဝိဝေစာပေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဝိစ+ဏာပေ+ဏာပေ+တဗ္ဗ] ရှေ့ဏာပေပစ္စည်းကို ချေ။ ဘေဒစိန္တာ၊ ၂၁၆။

ဝိနိဝေစိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ ဝိစ+တ] ပိုင်းခြားဝေဖန်အပ်သော၊ သီးသန့်ခြားနားစေအပ်သော။

ဝိစိ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိစ+ကွန်] ထိဖြစ်က ဤပစ္စည်းထပ်သက်၊ ဝိစီ၊ လှိုင်းတံပိုး၊ ရေလှိုင်း။ (ကောတ္ထုဘာ။)

ဝိစ္ဆ

ဘူ= ဆေဒန ဂမနေသု–ဖြတ်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ စု= ဒိတ္တိယံ–ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း၌။ ဝိစ္ဆတိ၊ ဝိစ္ဆေတိ၊ ဝိစ္ဆယတိ။

ဝိစ္ဆိက ၊ ပု ၊ [✓ ဝိစ္ဆ+ကိက] ဝိစ္ဆတိ ယာတိတိ–ဝိစ္ဆိကော= ကိဋော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁။ ကင်းမြီးကောက်။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၁–၌ ဝိစ္ဆ–ဂမနေ၊ ဏ္ဍု၊ ဝိစ္ဆိကော–ဟူ၏။

ဝိစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝိစ္ဆ+တ] ပျက်စီးသော၊ သေလုမျောပါးဖြစ်သော။

ဝိဇိ

ဘူ+ဒိ= ဘယ စလနေသု–ကြောက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း တို့၌။ ဝေဇတိ၊ ဝိဇ္ဇတိ။

ဝေဇတိ ။ [✓ ဝိဇိ+အ+တိ] ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်၏၊ တုန်လှုပ်၏။

ဝေဂ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိဇိ+ဏ] လျင်မြန်ခြင်း–အရှိန်–အဟုန်၊ အားထုတ်ခြင်း၊ တိုက်ခတ်ခြင်း။

ဝေဂါယတိ ။ နာမဓာတ် ။ [ဝေဂ+အာယ+တိ] အဆောတလျင် ပြုလုပ်၏၊ အလျင်အမြန် ပြုလုပ်၏၊ သုတ်သီးသုတ်ပြာ ပြုလုပ်၏။ ဝေဂါယိတာ၊ ဝေဂါယိတဗ္ဗ၊ ဝေဂါယိတတ္တာ။

အာဝိဇ္ဇတိ ။ [အာ ✓ ဝိဇိ+ယ+တိ] ထက်ဝန်းကျင် သွားလာ၏၊ လှည့်လည်၏။ အာဝဇ္ဇိတုံ၊ အာဝဇ္ဇိတွာ။

ဥဇ္ဇိဇ္ဇတိ ။ [ဥ ✓ ဝိဇိ+ယ+တိ] ထိတ်လန့်၏။ ဥဇ္ဇိဂ္ဂ၊ ဥဇ္ဇိဂ္ဂိ၊ ဥဇ္ဇိဇ္ဇနာ၊ ဥဇ္ဇေဂ၊ ဥဇ္ဇေဂီ၊ ဥဇ္ဇေဇနီယ၊ (ဥဇ္ဇေဇေတိ၊ ထိတ်လန့်စေ၏။) ဥဇ္ဇေဇန၊ ဥဇ္ဇေဇေတု။

ဝိဝိတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဝိဇိ+တ] ဝိဇိ–ပုထဘာဝေ၊ ဘူ, တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၃။ ဆိတ်ကွယ်ရာ။

သံဝိဇတိ ။ [သံ ✓ ဝိဇိ+အ+တိ] ထိတ်လန့်၏။ သံဝိဇိတ၊ သံဝိဇိတဗ္ဗ။ (သံဝိဇ္ဇတိ၊ ထိတ်လန့်၏။) သံဝိဇ္ဇိတွာ၊ သံဝိဇ္ဇိတွာန၊ သံဝိဇ္ဇမာန၊ သံဝိဇ္ဇန၊ သံဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ သံဝေဂ၊ သံဝေဂီ၊ သံဝေဇန၊ သံဝေဇနီယ၊ သံဝေဇနီယ။

သံဝေဇေတိ ။ [သံ ✓ ဝိဇိ+အ+တိ] သံဝေဇတိ၊ ကြောက်ရွံ့–ထိတ်လန့်၏။ သံဝေဇိတွာ။

[သံ ✓ ဝိဇိ+ဏော+တိ] ကြောက်ရွံ့–ထိတ်လန့်စေ၏။ သံဝေဇေတွာ၊ သံဝေဇေတွာန၊ သံဝေဇယိတွာ၊ သံဝေဇေတုံ၊ သံဝေဇေန္တ၊ သံဝေဇယမာန၊ သံဝေဇိယမာန၊ သံဝေဇိတ၊ သံဝေဇေတဗ္ဗ။

သံဝိဂ္ဂ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဝိဇိ+တ] ထိတ်လန့်–တုန်လှုပ်သော။ (သုသံဝိဂ္ဂ။)

သံဝိဂ္ဂမာန ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဝိဇိ+ယ+မာန] ဇ–ကို ဂ္ဂ–ပြု၊ (သံဝိဂ္ဂ+မာန= သံဝိဂ္ဂါယေဝ သံဝိဂ္ဂမာနော–လည်း ကြဲ၊) ထိတ်လန့်–တုန်လှုပ်သော။

သံဝိဂ္ဂဝန္တု ၊ တိ ၊ [သံ ဝိဇိ+တဝန္တု] ထိတ်လန့်–တုန်လှုပ်ပြီးသော။

ဝိဒု

ဘူ= သဒ္ဒေ–အသံပြုခြင်း၌၊ အက္ကောသနေ–ဆဲရေးခြင်း၌လည်း။ ဝေဒုတိ

ဝိဒုပ၊ ဝိဒုဘိ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိဒု+အပ] ဝိဒု–ဝေဓနေ၊ ဝိဒု–အက္ကောသေ ဝါ၊ အပေါ၊ အဒွ၊ သစ်ခွ။ ပဿဘတ္တေ–ဝိဒုဘိ၊ နဒါဒိ၊ အဒွ၊ သစ်ခွ၊ ကွန်ယက်–ထီးအသွင်သဏ္ဌာန်။ **ဝိဒုပိ** [ဝိဒုပ+ဤ] သစ်ပင်။

ဝိတ္တ

စု= စဇနေ–စွန့်ပစ်ခြင်း၌။ ဝိတ္တေတိ၊ ဝိတ္တယတိ။

ဝိထု

ဘူ= ယာစနေ–တောင်းခြင်း၌။ ဝေထတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဒ

ဘူ= ဉာဏ မင်္ဂလျော-သိခြင်း, မကောင်းသည်ကို ပယ်ခြင်း(ကောင်းမွန်စင်ကြယ်ခြင်း)၌။ ဝိဒတိ။

ဒိ= ဘာဝေ-ဖြစ်ခြင်း(ရှိခြင်း)၌။ ဝိဇ္ဇတိ။

ရ= ဝိမံသန လာဘ တုဋ္ဌိသု-စုံစမ်းခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်း, ရခြင်း, နှစ်သက်ခြင်းတို့၌။ ဝိန္ဒတိ။

စု= အနုဘဝ နိဝါသာချာန ထေရိယေသု-ခံစား သုံးဆောင်ခြင်း, နေခြင်း, ပြောဆိုခြင်း, မြဲမြံခိုင်ခံ့ခြင်းတို့၌။ ဝေဒေတိ၊ ဝေဒယတိ။

ဝိဒတိ ။ [✓ ဝိဒ+အ+တိ] သိ၏၊ နားလည်၏။ ဝိဒိတွာ၊ ဝိဒိတွာန၊ ဝိဒိတုံ၊ ဝိဒိန၊ ဝိဒိတ၊ သိတတ်သော၊ သိအပ်သော၊ ရအပ်သော၊ ထင်ရှားသော။ ဝိဒိတဗ္ဗ၊ ဝိဒိတဝန္တု။

ဝိဒါက ၊ ပု ၊ [✓ ဝိဒ+အာက] ဝိဒ-ဉာဏော, ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ-ဝိဒါကော= ဝိဒွါ။ မောဂ်-၇၊ ၂၀။ ပညာရှိ။

ဝိဒိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဝိဒ+တ] ဝိဒ-ဉာဏော၊ ဝိဒိတော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၂၄။ ထင်ရှားသော၊ ကျော်စောသော၊ သိအပ်သော။

ဝိဒုရ၊ ဝိဒူ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိဒ+ဥရ] ဝိဒ-ဉာဏော၊ ဥရော၊ ဝိဒုရော၊ ရူပစွယေ ဝိဒူ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၉။ ပညာရှိ။ [ဝိဒ+ကွိ] ဝိဒန္တေ ဥိ။ ကစ္စည်း၊ ၆၁၆။ ပညာရှိ။

ဝိဒူရ ၊ တိ ၊ [✓ ဝိဒ+ဥိရ] ဝိဒ-လာဘော၊ ဝေဒိတု မလမနာသန္နတ္တာတိ-ဝိဒူရော။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၀၊ နျာ။ ဝေးသော။

ဝိဒ္ဒသု ။ [✓ ဝိဒ+ဒသုက်] ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ-ဝိဒ္ဒသု= ဝိဒွါ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၀။ ပညာရှိ။

ဝိဒွါ၊ ဝိဒွ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိဒ+ကွာ] ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ-ဝိဒွါ= ဝိဒူ။ မောဂ်-၇၊ ၂၀၅။ ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ-ဝိဒွါ၊ ဝိဒ-ဉာဏော၊ ဝေါ၊ သိဿာ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၈။ မောဂ်အလို အာကာရန္တ ပုလ္လိင်။ ဓာန်ဒိုအလို ရာဇာဒိဂိဏ်း။

ဝိန္ဒတိ ။ ရ ။ [✓ ဝိဒ+အ+တိ] ရ၏၊ ခံစား၏၊ သိ၏၊ ဝိန္ဒိတွာ၊ ဝိန္ဒိတုံ၊ ဝိန္ဒန္တ၊ ဝိန္ဒန၊ ဝိဒိတဗ္ဗ၊ ဝိန္ဒိယ= ဝိန္ဒေယျ (ကျ။)

ဝိဇ္ဇတိ ။ ဒိ ။ [✓ ဝိဒ+ယ+တိ] ဖြစ်၏၊ ရှိ၏၊ ကံ။ သိအပ်၏၊ ရအပ်၏။ ဝိဇ္ဇန္တ၊ ဝိဇ္ဇမာန၊ ဝိဇ္ဇမာနက၊ ဝိဇ္ဇန၊ (ပညာ။)

ဝိဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝိဒ+ကျ+အာ] ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ-ဝိဇ္ဇာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနာ သိဒ္ဓံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၃။ ဉာဏ်ပညာ၊ အသိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ။ [✓ ဝိဒ+ယက်+အာ] ဝိဒ-ဉာဏော, ဝေဒနံ-ဝိဇ္ဇာ။ မောဂ်-၅၊ ၄၉။ အတတ် ပညာ။

ဝိဏ္ဏ ၊ နှ ၊ [✓ ဝိဒ+တ] ဥစ္စာ၊ အဝတ်တန်ဆာ-စသော အဆောက်အဦ၊ သဒ္ဒါတရား၊ နှစ်သက်ခြင်း။ တိ ။နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော၊ ချိုမြိန်ကောင်း မြတ်သော၊ ခွက်။ ဝိဒ-လာဘေ၊ ဝိန္ဒန္တိ ပီတိမနေ နာတိ-ဝိတ္တံ= ဓနံ။ မောဂ်-၇၊ ၈၃။ ဥစ္စာ။

ဝိတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝိဒ+တိ] နှစ်သက်ခြင်း၊ ဥစ္စာ။

ဝေဒယတိ ။ စု ။ [✓ ဝိဒ+ဏယ+တိ] ဝေဒေတိ၊ ခံစား၏၊ ပြောကြား၏၊ လျှောက်ထား၏၊ သိနား လည်စေ၏၊ ထင်ရှား၏။ ဝေဒိတုံ၊ ဝေဒေန္တ၊ ဝေဒယိတွာ၊ ဝေဒယန္တ၊ ဝေဒယမာန၊ (ဝေဒိယမာန၊ ဝေဒယိတ၊ ဝေဒယိတဗ္ဗ၊ ဝေဒိတ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ဝေဒိယတိ။ မောဂ်-၅၊ ၁၃၆။ ကံဟောကား သိသာ၏။) ဝေဒက၊ ဝေဒန၊ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနိယ၊ ဝေဒနီယ။

ဝေဒယိတ ၊ နှ ၊ [✓ ဝိဒ+ဏယ+တ] ဝေဒယတိတိ-ဝေဒယိတံ၊ ဝိဒ-အနုဘဝနေ၊ စုရာဒိတ္တာ ဏယော၊ တော, ဣကာရာဂမော စ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၄။ ခံစားခြင်း။

ဝေဒနာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဝိဒ+ယု+အာ] ဝေဒယတိတိ-ဝေဒနာ၊ ယု။ ဓာန်ဒို၊ ၁၅၄။ ခံစားခြင်း။

ဝေဒွ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိဒ+ကျ] ဝိဒ-ဉာဏော၊ ဝိန္ဒတိတိ-ဝေဒွော၊ ကျော၊ ဒျဿ ဓော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၂၉။ ဆေးဆရာ၊ ဆေးသမား။

ဝေဒ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ ဝိဒ+ဏ] ဝိဒန္တိ ဓမ္မမေတေဟိတိ-ဝေဒေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၀၈။ ဝေဒကျမ်းဂန်။ ဝိဒ-ဉာဏော၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၆၂။ ခံစားခြင်း၊ ဝေဒနာ၊ နှစ်သက်ခြင်း-ပီတိ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း-သောမနဿ၊ သိခြင်း-ဉာဏ်၊ ရခြင်း။

ဝေဒန ၊ ထီ+နှ ၊ [✓ ဝိဒ+ယု] ဝိဒ-ဝေဒနာချာန နိဝါသေသု၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၆၂။ ဝိဒ-အနုဘဝနေ,

http://www.dhammadownload.com

ဝိတ္တိ ဝေဒယတီတိ ဝါ–ဝေဒနာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉။ ခံစားခြင်း၊ ဝေဒနာ။

ဝေဒမာန ၊ တိ ၊ [√ ဝိဒ+ဏော+မာန] သိအောင်ပြုသော၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင်ပြုသော၊ (–စေသော။)

ဝေဒိကာ၊ ဝေဒီ ၊ ထီ ၊ [√ ဝိဒ+ဏ္ဍ+က+အာ] ဝိဒ–လာဘေ၊ ဏ္ဍမို ဝေဒိကာ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ဏ္ဍတရတ္ထ (ဝေဒိ–၌) ဏ္ဍယေဝ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၂။ ဝေဒိကာ၊ ဝေဒိ၊ ပွတ်လုံး၊ ပွတ်တိုင်၊ ယဇ်ပလ္လင်၊ ဝရဏာ၊ လက်ရန်း၊ စိန်တောင်၊ ပန်းတင်၊ ပစ္စယံ၊ ထိုင်ခုံအကျည်။

ဝေဒိယက ၊ ပု ၊ [ဝေဒိ+က] ဝေဒိဇေ–ဝေဒိကော၊ ဝေဒိကောဇေ–ဝေဒိယော၊ ကကာရဿ ယကာရံ ကတွာ၊ တသ္မိံ ဝေဒိယကေ။ ဒီဋီ–၂၊ ၂၄၆။ ဝေဒိယကတောင်။

ဝေဒိယ ၊ တိ ၊ [√ဝိဒ+ဏျ] သိတတ်, ခံစားတတ်သော၊ သိအပ်, ခံစားအပ်သော။ ထီ ။ပွတ်လုံး၊ ပွတ်တိုင်။ **ဝေဒီ**၊ ယဇ်ပလ္လင်။

ဝေဒေယျ ၊ တိ ၊ [√ဝိဒ+ဏျ] သိတတ်, ခံစားတတ်သော (အတ္တ)။

သံဝိဒ္ဓတိ ။ [သံ √ ဝိဒ+ယ+တိ] ရှိ၏၊ ရအပ်၏။ သံဝိဒ္ဓိတ္တာ၊ သံဝိဒ္ဓိတ္တာန၊ သံဝိဒ္ဓမာန။

သံဝိဒတိ ။ [သံ √ ဝိဒ+အ+တိ] ကောင်းစွာသိ၏။ သံဝိဒိတ္တာ၊ သံဝိဒိတ္တာ၊ သံဝိဒိတ၊ (သံဝိန္နတိ= ရ)၊ ကောင်းစွာရ၏။ သံဝိန္နန္တ ။

သံဝေဒေတိ ။ [သံ √ ဝိဒ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာသိ၏၊ ကောင်းစွာ ခံစား၏။ သံဝေဒန၊ သံဝေဒေန္တ၊ သံဝေဒယိတ။

သမ္မဝေဒေတိ ။ [သံ+ပ √ဝိဒ+ဏော+တိ] သိစေ၏၊ ပြ၏။ သမ္မဝေဒေတွာ။

သုပရိဝိဒိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ √ဝိဒ+တ] အလွယ်တကူ သိအပ်သော၊ သိလွယ်သော၊ အလွန်ထင်ရှားသော။

သုပွဒိဝိဒိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ √ဝိဒ+တ] ကောင်းစွာ သိမြင်အပ်သော၊ –ထင်ရှားပေါ်လွင်သော။

သုပွဝေဒိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ဝိဒ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ သိစေအပ်သော၊ –ဟောကြားအပ်သော၊ –ပြောဆို အပ်သော။

သုဝိဒတိ ၊ တိ ၊ [သု √ ဝိဒ+တ] သိအပ်သော၊ ကောင်းစွာ သိအပ်သော။

သုဝိဒူရ ၊ တိ ၊ [သု √ဝိဒ+ဥရ] အလွန်ဝေးကွာသော။

အတ္ထပဋိသံဝေဒီ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ+ပတိ+သံ √ဝိဒ+ဏီ] အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိသော။

အနုဝိဇ္ဇတိ ။ [အနု √ဝိဒ+ယ+တိ] စုံစမ်း–စစ်ဆေး၏၊ ဆင်ခြင်–သုံးသပ်၏။ အနုဝိဇ္ဇန္တ၊ အနုဝိဇ္ဇမာန၊ အနုဝိဇ္ဇ၊ အနုဝိဇ္ဇာပေတွာ၊ အနုဝိဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ အနုဝိဇ္ဇိတုံ၊ အနုဝိဇ္ဇိတွာ၊ အနုဝိဇ္ဇ–(ဏျ–သိအပ်သော။)

အနုဝိဇ္ဇက ၊ ပု ၊ [အနု √ဝိဒ+ယ+ဏ္ဍု] (ဝိမံသန အနက်ကိုယူ၊) စုံစမ်း–စစ်ဆေးတတ်သော၊ ဆင်ခြင်–သုံးသပ်တတ်သော (ဝိနည်းခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်)။

အနုဝိဒိတ ၊ တိ ၊ [အနု √ဝိဒ+တ] သက်ဝင်သိမြင်ပြီးသော၊ ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးသော။ အနုဝိဒိတွာ။

အနုဝိဇ္ဇ ။ ကြို+ဝိ ။ [အနု √ဝိဒ+တွာ] ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍၊ နှိုင်းချိန်စဉ်းစား၍၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ လျော်စွာသိ၍။

အပဝိန္ဒတိ ။ ရ ။ [အပ √ ဝိဒ+အ+တိ] စုံစမ်းကြည့်ရှု၏။

ကောဝိဒာရ ၊ ပု ၊ [ကု √ဝိဒ+အာရ] ဝိဒ–လာဘေတိ မသ္မာ ကုပုဗ္ဗာ အာရော ဒဿ ဌတ္တံ ဣဿ ဇတ္တာ ဘာဝေါ သမာသေ ကုဿ ဩစ နိပစ္စန္တေ၊ ကုံ ပထဝိံ ဝိန္ဒတိ တတြုပ္ပန္နတာယာတိ–ကောဝိဒာရော= ဒိဂုဏပတ္တော။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၆။ အရွက်နှစ်ထပ် ရှိသော စွယ်တော်ပင်။

ဏာတဝေဒ ၊ ပု ၊ [ဏာတ √ဝိဒ+ဏ] ဝိဒ–သတ္တာယံ ဏာတောဝေဒယတိ ရူပဏာလုဋ္ဌာနေန ပညာယ တီတိ–ဏာတဝေဒေါ။ နိတိဓာ၊ ၂၂၇။ ဏာတေ ဥပ္ပန္နေ ဝိန္ဒတိ ဃာတယတီတိ–ဏာတဝေဒေါ။ အန္ဓကာရေ ဏာတံ ဝိဇ္ဇမာနံ ဝိန္ဒတိ လဘတိ, ဝိဒတိ ဏာနာတိ ဇတေနာတိ ဝါ–ဏာတဝေဒေါ။ [ဏာတ+ဝေဒ] ဇနနံ–ဏာတံ၊ ဝေဒေါ ပါကဋော ယဿ ဝါ, သော–ဏာတဝေဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃။ မီး။

သောဝိဒလ္လ ၊ ပု ၊ [သောက √ဝိဒ+လ] သောကံ ဝိန္ဒတီတိ–သောဝိဒလ္လော၊ ဝိဒ–လာဘေ၊ လော၊ က–လောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၂။ မိန်းမစိုး။ (မိန်းမထိန်း လူအို၊ မောင်းမစောင့် လူအို။)

အဝိဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [နဉ √ဝိဒ+ဏျ+အာ] ဝိဒ–ဉာဏော၊ နဉ ဝိဒတီတိ–အဝိဇ္ဇာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၈။ မသိမမြင်ခြင်း၊ မောဟ။

http://www.dhammadownload.com

သဲဝိန္ဒတိ ။ ရ ။ [သံ √ဝိဒ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရ၏။
အဘိဝေဒေတိ ။ [အဘိ √ ဝိဒ+ဏော+တိ] သိ၏။
ဗိန္ဒု ၊ ပု+နု ၊ [√ ဝိဒ+ကု] နု–လာ၊ ဝ–ကို ဗ–ပြု၊ ဝိန္ဒတျနေနု နုန္ဒနုန္တိ–ဗိန္ဒု= ကဏ်ကာ။ မောဂ်–၇၊ ၆။ အနည်းငယ်၊ အစက်အပေါက်။

ဝိဒိ၊ ဝိန္ဒ

ဘူ= အဝယဝေ–အစိတ်အပိုင်း၌။ ဝိန္ဒတိ၊ စိတ်ဖြာ၏။ လာဘေ စ–ရခြင်း၌လည်း။ ဝိန္ဒတိ၊ ရ၏။
ဝိန္ဒတိ ။ [√ ဝိဒိ+အ+တိ] ရ၏။ ဝိန္ဒိတွာ၊ ဝိန္ဒိတုံ၊ ဝိန္ဒန္တွာ၊ ဝိန္ဒန၊ ဝိန္ဒိတဗ္ဗ၊ ဝိန္ဒိယ= ဝိန္ဒေယျ (ဏျ)၊ ဂေါဝိန္ဒ။
အဘိဝိန္ဒတိ ။ [အဘိ √ ဝိန္ဒ+အ+တိ] ရ၏။
သဲဝိန္ဒတိ ။ [သံ √ ဝိန္ဒ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရ၏။ သဲဝိန္ဒန္တွာ ။
အရဝိန္ဒ ၊ နု ၊ [အရ √ ဝိန္ဒ+အ] အရဲ ဝိန္ဒတိတိ–အရဝိန္ဒံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၄။ ကြာ၊ ကြာပင်။
ဗိန္ဒု ၊ ပု+နု ၊ [ဝိဒိ+ဥ] ဝိဒိ–အဝယဝေ၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၆၀။ ရေပေါက်။
ကုဝိန္ဒ ၊ ပု ၊ [ကု √ ဝိန္ဒ+ဏ] ကုစ္ဆိတံ ဝိန္ဒတိတိ–ကုဝိန္ဒော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၇။ ရက်ကန်းသည်။
ကောဝိဒ ၊ ပု ၊ [ကိံ+နု √ဝိဒိ+အ] ကိန္နာမ နု ဝိန္ဒတိတိ–ကောဝိဒေါ၊ နေရုတ္တော။ [ကု √ဝိဒိ+အ] ကု–သဒ္ဒေ၊ ကုယျတေ ကထီယတေ ဧနေဟိတိ–ကု= ဝါစာ၊ ကုံ ဝါစံ * ဝိန္ဒတိတိ ဝါ–ကောဝိဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၈။ [ကု √ ဝိဒ+အ] ကုစ္ဆိတံ ပါပံ ဝိဒတိ ဇာနာတိတိ–ကောဝိဒေါ။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၄၀၆။ ပညာရှိ။ ကောဝိဒတီတိ–ကောဝိဒေါ။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၅၄၁။ ပညာရှိ။
ဂေါဝိန္ဒ ၊ ပု ၊ [ဂေါ √ဝိန္ဒ+ဏ] ဂဝံ ဝိန္ဒတိတိ–ဂေါဝိန္ဒော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၆။ နွားတို့ကို အစိုးရသောသူ။
ဝိဒု ၊ ပု ၊ [√ ဝိဒိ+ဥ] အကုံသသဃ်ာတံ ဝိန္ဒတျသ္မိန္တိ–ဝိဒု၊ ပုမေ၊ ဥ၊ ဆင်ဦးကင်းနှစ်ခုတို့၏အလယ်အရပ်။

ဝိဓ

ဘူ= ဝိဓာနေ–ပြုစီရင်ခြင်း၌။ ဝိဓတိ၊ ဝိဓေတိ။
ဒိ= ဘာဂေ–ဝေဖန်ကွဲပြားခြင်း၌။ ဝိဈတိ။
ဘူ+စု= ကမ္မန ဟိံသနေ–တုန်လှုပ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဝေဓေတိ၊ ဝေဓယတိ။
ဒိ+ဘူ+စု= ဝိဈနေ–ဖောက်ထွင်းခြင်း၌။
ဝိဈတိ ။ ဒိ ။ [√ဝိဓ+ယ+တိ] ပစ်ဖောက်၏၊ ထိုး၏၊ စူးဝင်၏၊ ခုတ်လိုး၏၊ ဖြတ်၏၊ ဖောက်ခွဲ၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ပစ်ပယ်၏။ ဝိဈိတွာ၊ ဝိဈိတုံ၊ ဝိဈန္တွာ၊ ဝိဈမာန၊ (ဝိဈိယတိ၊) ဝိဈာပေတွာ၊ ဝိဈန၊ (ဝိဈနကာ၊) ဝဈိတာ၊ ဝဈိတဗ္ဗ၊ ဝိဒ္ဓ။
ဝေဓတိ ။ [√ဝိဓ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ (ကိုယ်ခက်တရော်ဖြစ်၏၊) စိုးရိမ်၏၊ ထိုးဖောက်၏။ ဝေဓ္တွာ၊ ဝေဓမာန၊ ဝေဓေတွာ၊ ဝေဓန၊ ဝေဓိတာ၊ ဝေဓိတဗ္ဗ၊ ဝေဓီ။
ဝိဓု ၊ ပု ၊ [√ဝိဓ+ကု] ဝိဓ–ဝေဓနေ၊ ဝေဓတိ ရံသီဟိတိမိရန္တိ–ဝိဓု= စန္ဒော။ မောဂ်–၇၊ ၅။ လ။
ဝိဓုရ ၊ တိ ၊ [√ဝိဓ+ဥရ] ဝိဓ–ဝေဓနေ, ဧတ္ထာဘာဝေါ၊ ဝိဓတိ ဟိံသတီတိ–ဝိဓုရော= ဝိရဒ္ဓေါ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၈။ ဆန့်ကျင်သော၊ မတူ–ထူးခြားသော။
ဗျဓ ၊ ပု ၊ [√ဝိဓ+အ] ဝိဓ–ဝေဓနေ, ဗျထနေ စ အနေကတ္ထတ္တာ၊ အ၊ ကွကာရဿ ယာဒေသော၊ ဗျဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၂။ ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ ကြောက်ခြင်း။
ဗျာဓိ ၊ ပု ၊ [√ဝိဓ+ကျ] ဝိဓ–ဝိဈနေ၊ ဝိဈတိတိ–ဗျာဓိ၊ ကျ၊ အကာရဝဏ္ဏာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၃။ အနာရောဂါ။ (ဗျဓန၊ ထိုးပစ်ခြင်း။ မိဂဗျဓန၊ သားပစ်ခြင်း။)
ဗျာဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √ ဝိဓ+တ] အစဉ်အတိုင်း သွားသော။
ဝိနိဝိဈတိ ။ [ဝိ+နိ √ ဝိဓ+ယ+တိ] ဝိနိဗ္ဗိဈတိ၊ ထုတ်ချင်း–ထိုးဖောက်၏၊ ဖောက်ထွင်း၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝိနိဗ္ဗိဈ= ဝိနိဝိဈ (တွာ) ဝိနိဗ္ဗိဈိတွာ၊ ဝိနိဝိဈိတွာ၊ ဝိနိဝိဈိတုံ၊ ဝိနိဝိဈန္တွာ၊ ဝိနိဝိဈန၊ (ဝိနိဝိဈနကာ၊) ဝိနိဗ္ဗိဒ္ဓ၊ ဝိနိဝိဒ္ဓ။
ဝိနိဗ္ဗေဓ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ √ ဝိဓ+ဏ] ဖိလာကန့်လန့် ထိုးဖောက်ခြင်း, ထုတ်ချင်းထွက်ခြင်း၊ (စက်ဝိုင်း၏ အချင်း) –မျဉ်း။
ဝိပ္ပဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပ √ ဝိဓ+တ] အထူးထူး အပြားပြား စွန့်ပစ်ထားအပ်သော။
ဝိဒ္ဓ၊ ဝေဒိတ ၊ တိ ၊ [√ဝိဓ+တ] ဝိဓ–ဝေဓနေ၊ ကမ္မေ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၈။ ဖောက်ထွင်းအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

[√ဝိဓ+ဓ] ဝိဓ–ဝေဓနေ, ဧတ္တာဘာဝေါ၊ ပရိဝိဇ္ဇ တီတိ–ဝိဒ္ဓံ= ဝိမလံ။ မောဂ်–၇၊ ၉၉။ အညစ်အကြေး ကင်းသော ကောင်းကင်။

ဝေဇ္ဇ ၊ နဲ ၊ [√ဝိဓ+ဏျ] ဝဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ–ဝဇ္ဇံ၊ ဏျော၊ ချသ ဇ္ဇော၊ ဣသေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၀။ မှတ်တိုင်၊ စက်ခွက်။

ဝေဓ ၊ တိ ၊ [√ဝိဓ+ဏ] ထိုးဖောက်ခြင်း၊ တုန်လှုပ် ခြင်း၊ အနာ၊ ထိုးဖောက်–ပစ်ဖောက်အပ်သော (အမှတ်)၊ ထိုးဖောက်–ပစ်ခတ်တတ်သော။

ဝေဓက ၊ တိ ၊ [√ဝိဓ+ဏွု] ထိုးဖောက်–ပစ်ခတ် တတ်သော၊ ထိုးဖောက်တတ်သော(စူး)၊ ခါးပန်းဘိ၊ ခါပန်းကွင်း။

သံဝိဇ္ဇန ၊ နဲ ၊ [သံ √ဝိဓ+ယ+ယု] ဖောက်ထွင်းခြင်း။

သံဝိဇ္ဇန္တ ၊ တိ ၊ [သံ √ဝိဓ+ယ+မာန] ပြင်းစွာ ထိုးနှက်အပ်သော၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ (မာန–ကို အန္တ–ပြန်။)

သမ္ပဋိဝိဇ္ဇတိ ။ [သံ+ပတိ √ဝိဓ+ယ+တိ] ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ ထွင်းဖောက်သိမြင်၏။ သမ္ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ၊ သမ္ပဋိ ဝိဇ္ဇိယတိ၊ သမ္ပဋိဝေဓ။

သမတိဝိဇ္ဇတိ ။ [သံ+အတိ √ဝိဓ+ယ+တိ] ကောင်းစွာ ထိုးဖောက်နိုင်၏၊ လွယ်ကူစွာ ထိုးဖောက်နိုင်၏။

သမတိဝိဇ္ဇနက ၊ တိ ၊ [သံ+အတိ √ဝီဓ+ယ+ယု] + [သမတိဝိဇ္ဇန+က] ကောင်းစွာ ထိုးဖောက် တတ်သော၊ လွယ်ကူစွာ ထိုးဖောက်တတ်သော။

သမ္ပဝေဓတိ ။ [သံ+ပ √ဝိဓ+တိ] ကောင်းစွာ (ပြင်းပြင်းထန်ထန်) အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်၏။ သမ္ပဝေဓမာန၊ (သမ္ပဝေဓေတိ၊) သမ္ပဝေဓိတ။

သမ္ပဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ √ဝိဓ+တ] လတ်တလော (ရုတ်တရက်) စူးဝင်အပ်သော။

သမ္မာပဋိဝေဓ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ပတိ √ဝိဓ+ဏ] မဖောက် မပြန် မှန်ကန်စွာ ထိုးထွင်းသိခြင်း၊ –သိတတ်သော– ဉာဏ်–ပညာ။

အတိဝိဇ္ဇတိ ။ [အတိ √ဝိဓ+ယ+တိ] အလွန်ထိုး ဖောက်၏၊ (ဝင်ရောက်၏။) အတိဝိဇ္ဇိတုံ၊ အတိဝိဇ္ဇိတွာ= အတိဝိဇ္ဇ။

အနိဗ္ဗိဒ္ဓ ၊ ပု ၊ [နဲ+နိ √ဝိဓ+အ] နနိဗ္ဗိဇ္ဇတေ ရစ္ဆန္တရေ နာတိ–အနိဗ္ဗိဒ္ဓေါ၊ ဝိဓ–သမ္ပဟာရေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၂။ ထုတ်ချင်းမဖောက်သောလမ်း။

ဗျာဓ ၊ ပု ၊ [√ ဝိဓ+ဏ] ဝိဇ္ဇတီတိ–ဗျာဓော၊ ရဿဿ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၈။ မုဆိုး။

အနုဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [အနု √ဝိဓ+တ] ထိုးဖောက်အပ်သော၊ စူးဝင်အပ်သော။

အနုဝေဓ ၊ ပု ၊ [အနု √ ဝိဓ+ဏ] ထပ်ထိုးခြင်း။ ထီ+နဲ ။အနုဝေဓန၊ ထပ်ထိုးခြင်း။

အပဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [အပ √ဝိဓ+တ] စွန့်ပစ်အပ်သော။

အဘိနိဝိဇ္ဇန၊ အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဇန ၊ နဲ ၊ [အဘိ+နိ √ဝိဓ+ယ+ယု] ဖောက်ခွဲခြင်း။

အဘိနိဗ္ဗိဓာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ+နိ √ဝိဓ+အ+အာ] ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးတတ်သောတရား၊ အရိယမဂ်။ အဘိ နိဝိဇ္ဇိတွာ၊ အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဇ၊ အဘိနိဝိဇ္ဇ၊ ဖောက်ခွဲ၍။ (တွာပစ္စယန္တ။)

ဥဗ္ဗေဓတိ ။ [ဥ √ဝိဓ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ လှုပ်ရှား၏။

ဥဗ္ဗေဓ ၊ ပု ၊ [ဥ √ ဝိဓ+ဏ] အစောက်, အမြင့်။ တိယောဇနသတုဗ္ဗေဓ၊ ယူဇနာသုံးရာမြင့်သော။

အဝဝေဓ ၊ ပု ၊ [အဝ √ဝိဓ+ဏ] အစောက်အနက်။

အာဝိဇ္ဇတိ ။ [အာ √ ဝိဓ+ယ+တိ] လှည့်လည်၏၊ လှည့်ပတ်၏။ အာဝိဇ္ဇန္တ၊ အာဝိဇ္ဇိတုံ၊ အာဝိဇ္ဇိတွာ၊ အာဝိဇ္ဇိယမာန။

အာဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [အာ √ ဝိဓ+တ] အာပုဗ္ဗော ဝိဓ– ပေရဏေ၊ တော၊ အာဝိဒ္ဓေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ လှည့်လည်အပ်သော၊ ပစ်အပ်သော၊ တပ်ထား အပ်သော။

အာဝေဓ ၊ ပု ၊ [အာ √ ဝိဓ+ဏ] စူးဝင်ရာ၊ စူးဝင် ထားသော ဒဏ်ရာ–အနာ။

အာဝေဓိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ဝိဓ+တ] တုန်လှုပ်လျက် နောက်ပြန်လည်နေသော။

ဩဝိဇ္ဇတိ ။ ။ [အဝ √ဝိဓ+ယ+တိ] ထိုးဖောက်၏၊ ထွင်း၏၊ နှုတ်လှန်ထိုး၏။

မိဂဗျဓ ၊ ပု ၊ [မိဂ √ ဝိဓ+အ] မိဂေ ဝိဇ္ဇတီတိ– မိဂဗျဓော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၈။ သားလိုက်မုဆိုး။

နိဗ္ဗုဒ္ဓ ၊ နဲ ၊ [နိ √ဝေဓ+တ] အညမညဿ ဝေဓံ နိဗ္ဗေ ဓေန္တျတြေတိ–နိဗ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဝေဓ–ဝေဓနေ၊ တော၊ ဧယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၂။ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း၊ နပန်းလုံးခြင်း၊ နပန်းသတ်ခြင်း၊ (ဤပုံစံကား ဝိဓဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သည်၊ ဓာတ်ကျမ်းများ၌ ဝေဓဓာတ်–ဟု မတွေ့ မိပါ၊ ဝိဓ–ကို ဝေဓ–ဟု အကူးမှားဟန် တူပါသည်။)

http://www.dhammadownload.com

မစ္ဆဝေဓန ၊ န ၊ [မစ္ဆ ✓ ဝိဓ+ယု] ဝိဓ–ဝိဓာနေ, ဘေဒနေ စ= အနေကတ္ထတ္ထာ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၆၇၄။ ငါးမျှားချိတ်။

သာဝိ ၊ ပု ၊ [သာ ✓ ဝိဓ+ကွိ] သုနာ ဝိဇ္ဈတေတိ–သာဝိ။ ကောတ္ထုဘာ။ ဖြူကောင်။

သုပ္ပဋိဝိဇ္ဈ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ ဝိဓ+ယ] ကောင်းစွာ ထိုးဖောက်အပ်သော၊ –ထိုးထွင်းသိအပ်သော။

သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ ဝိဓ+တ] ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား (မှန်ကန်)သောအားဖြင့် ထိုးထွင်းသိအပ်သော၊ –မျက်မှောက်ပြုအပ်သော။

သုပ္ပဋိဝေဓ၊ သုပ္ပဋိဝိဓ ၊ ပု ၊ [သု+ပတိ ✓ ဝိဓ+ဏ] ကောင်းစွာ ထိုးထွင်းသိခြင်း။ **သုဝိဒ္ဓ** ၊ တိ ၊ ကောင်းစွာ ထိုးဖောက်အပ်သော။ (တ)။

ဝိပ

စု= ခေပနေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ ဝေပယတိ။

ဝိဘ

ဘူ= ကတ္ထနေ–ဝါကြွားပလွား ပြောကြားခြင်း (ချီးမွမ်းခြင်း)၌။ ဝိဘတိ။

ဝိရိဉ

ဒိ= လဇ္ဇာယံ–ရှက်ခြင်း၌၊ စောဒနေ စ–အပြစ်တင်ခြင်း၌လည်း။ ဝိရီဉယတိ။

ဝိရိဉန ၊ န ၊ [✓ ဝိရိဉ+ယု] ရှက်ခြင်း။ မဟာနိဒ္ဒ၊ ၃၇၆–၌ ဝိနိလန–ဟု ရှိနေသည်။ ဝိရိဉန–သာ ပါဌ်မှန် ဖြစ်သင့်သည်။ [✓ ဠီဒှ+သံ] ဝိရိဠိတ၊ ရှက်သော။

ဝိလ

ဘူ= သံဝရဏေ–စောင့်စည်းခြင်း၌။ ဝိလတိ။

စု= ခေပနေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ ဝိလေတိ၊ ဝိလယတိ။

အာဝိလတိ ။ [အာ ✓ ဝိလ+အ+တိ] နောက်ကျ၏။

အာဝိလ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဝိလ+ဏ] ဝိလ–ဘေဒနေ၊ ဏော၊ အာဝိလော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၆၉။ နောက်ကျသော၊ မကြည်လင်သော၊ မသန့်ရှင်းသော။

ဝိလီ

ဒိ= ဝိလီနဘာဝေ–ကြေမွခြင်း၌။ သပ္ပိ ဝိလီယတိ၊ ကာရိတေ ဝိလာပယတိ။ (ဝိပုဗ္ဗ လီဓာတ်ဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်ပါသည်။)

ဝိလီန ၊ တိ ၊ [ဝိလီ+တ] ကြေမွသော။

ဝိသ၊ ဝိသီ

ဘူ= ပဝေသန ဗျာပနေသု–ဝင်ခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်းတို့၌။

ကီ= ဝိပွယောဂေ–မယှဉ်ခြင်း, ကင်းကွာခြင်း၌။

ဒိ= ဥဿဂ္ဂေ–စွန့်လွှတ်ခြင်း၌။ ဝိသတိ၊ ဝိသ္သာတိ၊ ဝိဿတိ။

ဝိသတိ ။ [✓ ဝိသ+အ+တိ] ဝင်၏။

ဝိသ ၊ ပု+န ၊ [✓ ဝိသ+အ] သောဏိပထဂတံ ဝိသတိ ဒေဟန္တိ–ဝိသံ၊ ဝိသ–ပဝေသနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၅၅။ အဆိပ်။

ဝိသဘ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိသ+အဘ] နွားတစ်သိန်း၏ ဦးစီးရှေ့ဆောင်(ဝိသဘမည်သော) နွားလား။

ဝိသရ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိသ+အရ] ဝိသန္တိ အဝယဝါ ယသ္မိန္တိ–ဝိသရော၊ အရော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၉။ အပေါင်း။

ဝိသိခ ၊ ပု ၊ [✓ ဝိသ ✓ ခဏ+ကွိ] ဝိသန္တေ ခဏတိတိ–ဝိသိခေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၈၉။ မြား။

ဝိသာဏ ၊ တိ ၊ [✓ ဝိသ+ယု] ဝိသ–ပဝေသနေ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၉၇။ သားချို၊ ဦးချို။ **ဝိသာဏက** [ဝိသာဏ+က] ဦးချို၊ ဦးချိုဖြင့်ပြီးသော။

ဝိသာလ ၊ တိ ၊ [✓ ဝိသ+ကာလ] ဝိသ–ပဝေသနေ၊ ပဝိသန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဝိသာလော= ဝိတ္ထိဏ္ဏော။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၆။ ကျယ်သော၊ ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြီးသော၊ ရောင်ရမ်းသော။

ဝိသိခါ ၊ ထိ ၊ [✓ ဝိသ+ခ+အာ] ဝိသယန္တေ ပဏာသယန္တေ ဝိက္ကယေန ဒဗ္ဗာနိ ယဿံ, သာ–ဝိသိခါ၊ ဝိပုဗ္ဗော သိ–သေဝါယံ၊ ခေါ၊ ဝိသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ–ဝိသိခါ၊ ဝိသ–ပဝေသနေ၊ ခေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၂။ မောဂ်–၇၊ ၃၁။ လမ်းမ၊ ခရီးလမ်းဆုံ၊ ရပ်ကွက်။

ဝိသံ ။ ဗျ ။ [✓ ဝိသ+ဥ] နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ အသီး၊ အသီးအခြား၊ သီးသန့်၊ အသီးအသီး။

ဝိသု ၊ တိ ၊ [✓ ဝိသ+ကု] ခပ်သိမ်းသော၊ အလုံးစုံသော၊ အကြွင်းမရှိသော။ [ဝိသု+ကမ္မ] **ဝိသုကမ္မ**၊ အမှုခပ်သိမ်းကို ပြုလုပ်(ဖန်ဆင်း)နိုင်သော–ဝိသုကြိုနတ်သား။

ဝိဿ ၊ န ၊ [✓ ဝိသ+သ] ဝိသ–ဝိပွယောဂေ၊ သော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၄၆။ စိမ်းစော်ညှီဟောက်သောအနံ့။

ဝိဿ ၊ တိ ၊ [✓ ဝိသ+သ] ခပ်သိမ်းသော၊ အလုံးစုံသော၊ အကြွင်းမရှိသော။ [ဝိဿ+ကမ္မ] **ဝိဿကမ္မ**၊ အလုံးစုံသော လုပ်ငန်းကိစ္စကို ပြုလုပ်

http://www.dhammadownload.com

ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဝိသုကြုံနတ်သား။ (ဗိသုကာ၊ ဗိသုကာ–ဝိသုကြုံ။)

ဝေသ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ဝိသ+ဏ] ဝိသိ–ဗျာပနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၂။ တင့်တယ်သော၊ အသွင်အပြင်, ပုံသဏ္ဌာန်–အမူအရာ၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟစသော အကုသိုလ်။ [ဝေသ+ဏိက] **ဝေသိကာ၊** က–ကို ယ–ပြု၊ **ဝေသိယာ၊** ပြည့်တန်ဆာမ။

ပဝေသ ၊ ပု ၊ [ပ √ဝိသ+ဏ] ပဝိသတီတိ–ပဝေသော။ ကစ္စည်း၊၅၂၈။ အဝင်၊ ဝင်ပေါက်၊ ဝင်ခြင်း၊သွင်းခြင်း။

ဝေသ ၊ တိ ၊ [√ဝိသ+သ] ဝိသ–ပဝိသနေ၊ ဝိသ တီတိ–ဝေသော= တတိယဝဏ္ဏော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၃။ ကုန်သည်။

ဝေသိယာန ၊ ပု ၊ [√ဝိသ+ဣယာန] ဝိသ–ပဝေသနေ၊ သော၊ ဣယာနပစ္စယေ ဝေသိယာနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၅။ ကုန်သည်၊ အရောင်း အဝယ်လုပ်သူ။

ဝေသ္မ ၊ နဲ ၊ [√ဝိသ+မ] ဝိသ–ပဝိသနေ၊ ပဝိသန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဝေသ္မံ= ဃရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၇။ ဝိသန္တိ တန္တိ–ဝေသ္မံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၀၆။ အိမ်။

ဘိသ ၊ နဲ ၊ [√ဝိသ+အ] ဝိသ–ပေရဏော၊ ဝသ ဘော၊ ဘိသံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၇။ ကြာစွယ်။

သံဝေသေတိ ။ [သံ √ဝိသ+ဏော+တိ] လည်းလျောင်း စေ၏၊ အိပ်စေ၏၊ သိပ်၏။ သံဝေသေတွာ၊ သံဝေ သိယမာန၊ သံဝေသေတဗ္ဗ။

သံဝေသန ၊ ထီ+နဲ ၊ [သံ √ဝိသ+ဏော+ယု] စားသောက်–ကျွေးမွေးရာအခါ။

သန္နိဝိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ √ဝိသ+တ] ကောင်းစွာသက်ဝင် တည်နေသော၊ ပေါင်းစုတည်နေသော။

သန္နိဝိသိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [သံ+နိ √ဝိသ+တဗ္ဗ] ကောင်းစွာ သက်ဝင် တည်နေထိုက်သော၊ –တည်နေရာဖြစ် သော။

သန္နိဝေသ ၊ ပု ၊ [သံ+နိ √ဝိသ+ဏ] ဝိသ–ပဝေ သနေ၊ သန္နိဝေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၁။ စုဝေး၍ တည်ခြင်း၊ အသွင်သဏ္ဌာန်၊ ကောင်းစွာတည် နေခြင်း၊ ကောင်းစွာ သွင်းထား–ချထားခြင်း၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း။

သန္နိဝေသန ၊ နဲ ၊ [သံ+နိ √ဝိသ+ယု] နေရာ။ သန္နိဝေ သိတ၊ ကောင်းစွာ တည်စေအပ်သော၊ –တည်ထား အပ်သော။

သမဘိနိဝိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+အဘိ+နိ √ ဝိသ+တ] ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်သော။

သမ္ပဝေသေတိ ။ [သံ+ပ √ ဝိသ+ဏော+တိ] ဏေပစ္စည်း ကျေက သမ္ပဝိသတိ၊ ဝင်စေ၏၊ ထည့်၏၊ သွင်း၏၊ ပါဝင်စေ၏၊ ထိုင်စေ၏။ သမ္ပဝေသန၊ သမ္ပဝေ သေတွာ။

အတိဝိသာ ၊ ထီ ၊ [အတိ √ဝိသ+အ+အာ] အတီဝ ဝိသတိ ဘေသဇ္ဇပယောဂေသူတိ–အတိဝိသာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈၆။ တိဝုသ်။

အန္ဓာဝိသတိ ။ [အနု+အာ √ဝိသ+အ+တိ] ဝင်ရောက် ၏၊ ပူးကပ်၏။ အန္ဓာဝိသိတုံ၊ အန္ဓာဝိသိတွာ၊ အန္ဓာဝိဋ္ဌ= အနုအာဝိဋ္ဌ၊ (အနုအာဝိသတိ။)

အနုပဝိသတိ ။ [အနု+ပ √ဝိသ+အ+တိ] ဒွေဘော် လာက အနုပ္ပဝိသတိ၊ ဝင်၏၊ သက်ဝင်၏။ အနု ပဝိဋ္ဌ–အနုပ္ပဝိဋ္ဌ၊ အနုပဝိသန၊ အနုပဝိသိတွာ– အနုပ္ပဝိသိတွာ၊ အနုပဝိသ–အနုပ္ပဝိသ (တွာပစ္စ ယန္တ၊) အနုပစ္ဆေန္တ၊ (အနုပဝေသီယတိ–အနုပ္ပဝေ သီယတိ၊) အနုပ္ပဝေသ၊ အနုပ္ပဝေသန၊ အနုပ္ပဝေသိ တဗ္ဗ၊ အနုပ္ပဝေသေတဗ္ဗ၊ (အနုပ္ပဝေသေတိ၊) အနုပ္ပ ဝေသေတွာ။

အန္ဓကာရာဘိနိဝေသ ၊ တိ ၊ [အန္ဓကာရ+အဘိ+နိ √ဝိသ+ဏ] အမိုက်မှောင်အလို့ငှာ စိတ်ညွတ်သော။

အဘိနိဝိသတိ ။ [အဘိ+နိ √ဝိသ+အ+တိ] ဝင်၏၊ သက်ဝင်၏၊ နေ၏၊ နေထိုင်၏၊ သက်ဝင် ယုံကြည် ၏၊ ဆုံးဖြတ်၏၊ မှတ်ယူ၏။ အဘိနိဝိဋ္ဌ၊ အဘိ နိဝိသန၊ အဘိနိဝိသန္တ၊ အဘိနိဝိသမာန၊ အဘိ နိဝိသိတဗ္ဗ၊ အဘိနိဝိသိတွာ= အဘိနိဝိသိယ= အဘိနိဝိသ– (တွာ၊) အဘိနိဝေသ၊ အဘိနိဝေသန၊ အဘိနိဝေသိတွာ၊ အဘိနိဝေသီ။

အဘိနိဝိသတိ ။ ဒိ ။ [အဘိ+နိ √ဝိသ+ယ+တိ] ရှေ့ရှုစေလွှတ်၏၊ –စွန့်လွှတ်၏။ (ကောင်းမှု၌ စိတ်ကို ရှေ့ရှုစေလွှတ်၏။)

အဘိသံဝိသေတိ ။ [အဘိ+သံ √ဝိသ+ဏော+တိ] သက်ဝင်(ကျွံ–နစ်)၍ မှားသောအားဖြင့် မှတ်ယူ၏၊ –စွဲလမ်း၏။

အဇ္ဈုပဝိသတိ ။ [အဓိ+ဥပ √ဝိသ+အ+တိ] ကပ်ရောက် ၏၊ နေထိုင်၏၊

http://www.dhammadownload.com

အာဝိသတိ ။ [အာ ✓ဝိသ+အ+တိ] ဝင်၏၊ ဝင်ရောက်၏၊ ပူးဝင်၏၊ ပူးကပ်၏၊ လွှမ်းမိုးဖိစီး၏။ အာဝိသန၊ အာဝိဋ္ဌ၊ အာဝိသန္တ၊ အာဝိသာပေတွာ၊ အာဝိသိတုံ၊ အာဝိသိတွာ၊ အာဝေသက။

အာဝေသန ၊ န ၊ [အာ ✓ဝိသ+ယု] အာဝိသန္တသ္မိ-အာဝေသနံ၊ ယု။ ဓာန်ဦး၊ ၂၁၂။ အလုပ်ရုံ၊ နေရာ-အိမ်၊ ဘုတ်တစ္ဆေပူးဝင်ခြင်း။

ဥပဝိသတိ ။ [ဥပ ✓ဝိသ+အ+တိ] သက်ဝင်နေထိုင်၏။ ဥပဝေသန၊ ကပ်ဝင်ခြင်း၊ ထိုင်နေခြင်း။

အာဝေသိက ၊ ပု ၊ [အာဝေသ+ဏိက] အာဝေသ [အာ ✓ဝိသ+ဏ] ဝိသ-ပဝေသနေ၊ အာဝေသနံ-အာဝေသော၊ တမရဟတီတိ-အာဝေသိကော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၂၄။ ဧည့်သည်။

နိဗ္ဗေသ၊ နိဝေသ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ဝိသ+ဏ] ဝိသ-ပေရဏော, ပေရဏံ-ဂမနာဒီသု နိယောဇနံ၊ ကရဏေ ဏော၊ နိဗ္ဗေသော, နိဝေသောပိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၁။ အခ၊ (လခ၊ ကူလိခ၊ လုပ်အားခ။)

နိဝေသန ၊ န ၊ [နိ ✓ဝိသ+ယု] နိဝိသန္တိ ယတြ, တံ-နိဝေသနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၀၆။ အိမ်။

ဥပဝေသန ၊ န ၊ [ဥပ ✓ဝိသ+ယု] ဝိသ-ပဝေသနေ၊ ဥပဝေသနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၆၅။ နေခြင်း။

ပဋိဝိသ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ဝိသ+ဏ] ဝိသ-ပဝေသနေ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၈၅။ အဖို့အစု။

ပရိဝေသ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ဝိသ+ဏ] သူရိယဿ ပရိသမန္တတော ဝိသတီတိ-ပရိဝေသော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၅။ နေအိမ်အဝန်း။

ဥဗ္ဗိသတိ ။ [ဥ ✓ဝိသ+အ+တိ] အိမ်မှထွက်ခွာ၍နေ၏။ ဥဝိဋ္ဌ။

ပဋိပဝေသေတိ ။ [ပတိ+ပ ✓ဝိသ+ဏေ+တိ] တစ်ဖန်ဝင်စေ၏၊ သွင်း၏၊ စွပ်၏။ ပဋိပဝိဋ္ဌ။

ဝိနိဝိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ဝိသ+တ] သက်ဝင်သော, နှလုံးသွင်းသော။

ဝိနိဝေသ ၊ ပု ၊ [ဝိ+နိ ✓ဝိသ+ဏ] နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ ဖွဲ့ချည်အပ်သော။

သုနိဝိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဝိသ+တ] ကောင်းစွာသက်ဝင် တည်တံ့သော၊ -တည်စေအပ်သော၊ -တည်ထောင် အပ်သော၊ -စီစဉ်မွမ်းမံအပ်သော။

ဝိသု

ဘူ= သေစနေ-သွန်လောင်းခြင်း၌။ ဝေသတိ၊ ဝေသိတွာ။

ဝိဋ္ဌ

ဘူ= သပထေ-ဆဲရေးခြင်း၌။ ဝေဋ္ဌတိ။

ဗိဋ္ဌင်္ ၊ ပု+န ၊ [✓ဝိဋ္ဌ+အင်္ဂ်စ်] ကောတ္ထုဘာ။ အိပ်မွေ့ပင်၊ အိပ်မွေ့သီး။

ဗိဋ္ဌာရ ၊ ပု+န ၊ [✓ဝိဋ္ဌ+အရ] ကြောင်။

ဝီ

ဘူ+ကီ= တန္တ သန္တာနေ-ချည်ချောင်းအစဉ်(ရက်ကန်းရက်ခြင်း)၌။ ဝေတိ၊ ဝါယတိ၊ ဝိနာတိ၊ ဝိနာတိ။

ဘူ= ကန္တိ ဗျာပ ခေပန ခါဒနပူဇနေ-နှစ်သက်ခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်း, ပစ်ပယ်ခြင်း, စားဝါးခြင်း, ကိုယ်ဝန်ဆောင်ယူခြင်း၌။ ဝေတိ၊ ဝါယတိ။

ဘူ+ဒိ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ ဝေတိ၊ ဝါယတိ၊ ဝီယတိ။

ကီ= ဝေဋ္ဌနေ-ရစ်ပတ်ခြင်း၌။ ဝိနာတိ၊ ဝိနာတိ။

ဝိနာတိ ။ [✓ဝီ+နာ+တိ] ဝိနတိ၊ ရက်ကန်းရက်၏။ ဝိနဒ္ဓ၊ (ဝိနာပေတိ၊) ဝေတဗ္ဗ၊ (ဝေတိ။)

ဝါန ၊ န ၊ [✓ဝီ+ယု] ချုပ်စပ်ခြင်း။ တဏှာ-ကိလေသာ။

ဝါယာပန ၊ န ၊ [✓ဝီ+ဏာပေ+ယု] (ရက်ကန်း) ရက်စေခြင်း။ ဝါယာပိတ၊ ဝါယိတ။

ဝိနန ၊ န ၊ [✓ဝီ+နာ+ယု] ရစ်ပတ်ခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ ရက်လုပ်ခြင်း။

ဝီဏာ ၊ ထိ ၊ [✓ဝီ+ဏာက်+အာ] ဝိယတိတိ-ဝီဏာ= ဝလ္လကီ။ မောဂ်-၇၊ ၆၆။ စောင်း။ [ဝီဏာ+က] = **ဝီဏက**၊ စောင်း။

ဝီတ ၊ တိ ၊ [✓ဝီ+တ] ရက်အပ်သော-ထိုးအပ်သော၊ ရက်ရာ-ထိုးရာ(ဌာန)။ (သုဝီတ၊ ကောင်းစွာအညီအညွတ် ရက်အပ်သော။)

ဝီထိ ၊ ထိ ၊ [✓ဝီ+ထိက်] ဝိယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တောယာတိ-ဝီထိ= အာဝလိ။ မောဂ်-၇၊ ၉၁။ အစဉ်၊ လမ်းခရီး။

ဝီန ၊ န ၊ [✓ဝီ+တ] တ-ကို န-ပြု၊ မောဂ်-၅၊ ၁၅၀။ ရက်ကန်းရက်လုပ်ရာဌာန။

ဝီရ ၊ တိ ၊ [✓ဝီ+ရက်] ဝီ, ဝါ-ဂမနေ၊ ဝေတိ ဥတ္တမဘာဝံ ယာတီတိ-ဝီရော= ဝိက္ကန္တော။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ ရဲရင့်သော၊ လုံ့လရှိသော၊ မြင့်မြတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဝေတသ ၊ ထီ+ပု ၊ [√ဝီ+အသ] တ–လာ၊ ဝီ–ပဇနေ၊ အသော၊ တောန္တော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၃။ ကြိမ်–နှင်တံ–တံဖျာ၊ ရှောက်, သံပရာ။ (ကောတ္ထုဘ။)

ဝေတန ၊ နဲ ၊ [√ ဝီ+တန] ဝေတိ ပဝတ္တတိ ဧတေနာတိ–ဝေတနံ= ဘတိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၈။ အဖိုးအခ၊ လစာ, ရိက္ခာ၊ လုပ်အားခ။ ဝေတ္တန–ဟုလည်း ရှိ၏။

ဝေန ၊ ပု ၊ [√ဝီ+နဲ] ဝေတိ ပဝတ္တတီတိ–ဝေနော= ဟီနဇာတိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၆။ **ဝေနီ၊** ယုတ်ညံ့သော ဇာတ်ရှိသူ၊ နှီးသမား၊ ကျယ်ပြန့်သော။

ဝေဏိ ၊ ထီ ၊ [√ဝီ+ဏိ] ဝီယတီတိ–ဝေဏိ= ကေသ ကလာပေါ။ မောဂ်–၇၊ ၆၁။ ဤပစ္စည်း သက်က **ဝေဏီ၊** ပ–ရှေးရှိက **ပဝေဏီ။** ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၈။ မဖီးလိမ်း, မပြုပြင်သော–ဆံထုံး၊ ကောက်လှိုင်း။ **သုဝေဏီ၊** ဖီးလိမ်း, ပြုပြင်ထားသော–ဆံထုံး။

ဝေဏု ၊ ပု ၊ [√ဝီ+ဏု] ဝီ–ဗဟိသာရေ၊ ဗဟိသာရေ အလန္တိ–ဝေဏု။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ ဝေတိ ပဝတ္တ တီတိ–ဝေဏု= ဝေဠု။ မောဂ်–၇၊ ၆၃။ ဝါး။

ဝေမ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ဝီ+မ] ဝီ–တန္တသန္တာနေ၊ ဝါယန္တိ ဧတေနာတိ–ဝေမော= တန္တဝါယောပကရဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ လက်ခတ်–ယဉ်သွား၊ လွန်း။

ဝေဠု ၊ ထီ+ပု ၊ [√ ဝီ+ဠု] ဝေတိ ပဝတ္တတီတိ–ဝေဠု= ဝေဏု။ မောဂ်–၇၊ ၂၂၉။ ဝါး။

ဝိ ၊ ပု ၊ [√ဝီ+ကွိ] ဝိနာတိ ပက္ခန္ဒတီတိ–ဝိ= သကုဏော၊ ဝိ ဝုစ္စတိ ပက္ခီ။ နီတိပဒ၊ ၃၁၆။ ၄က်။

အာဒီနဝ ၊ ပု ၊ [အာဒီန √ဝီ+အ] အာဒီနံ ဒုက္ခံ ဝါယတိ ဧတေနာတိ–အာဒီနဝေါ၊ ဝီ–ဂတိယံ၊ အပြစ်။ [အာ √ဒီန √ဝီ+အ] အာ ဘုသော ဒီနံ ဝါယတိ ဂမယတီတိ–အာဒီနဝေါ၊ ဒီန–ဒုဂ္ဂတဘာဝေ, ဝီ, ဝါ–ဂမနေ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၆။

ဥပသမ္ဗျာန ၊ နဲ ၊ [ဥပ+သံ √ဝီ+ယု] ဥပရိ သံဝီယတေ ပိဓီယတေ ဗာဟုလျေနာတိ၊ ယု၊ ဥပသံပုဗ္ဗော ဝီ–တန္တသန္တာနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၂။ စုလျား၊ တဘက်၊ အပေါ်ရုံ၊ ခြုံထည်။

ဝီဇ

စု= ဗီဇနေ–ယပ်လေခတ်ခြင်း၌။ ဝီဇေတိ၊ ဝီဇယတိ၊ ဗီဇေတိ၊ ဗီဇယတိ။

ဗီဇယန ၊ နဲ ၊ [√ ဝီဇ+ဏယ+ယု] ယပ်ခတ်ခြင်း။ ဗီဇယန္တ၊ ဗီဇယမာန။

ဗီဇနီ ၊ ထီ ၊ [√ဝီဇ+ယု+ဤ] ဝိဇယတိ ဧတာယာတိ–ဗီဇနီ၊ ယပ်–လေးထောင့်ယပ်။ ဗီဇန၊ ယပ်ခတ်ခြင်း။

ဝီဘ

ဘူ= ဝိကတ္ထနေ–မိမိဂုဏ်ကို မြှောက်ဆိုချီးမွမ်းခြင်း (ကြုံးဝါးခြင်း)၌။ ဝီဘတိ။

ဝီရ

စု= ဝိက္ကန္တိယံ–ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း၌။ ဝီရေတိ၊ ဝီရယတိ။

ဝီရ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ဝီရ+အ] ဝီရယတီတိ–ဝီရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၀။ ရဲရင့်သူ၊ လုံ့လ–ဝီရိယ။ တိ ။ရဲရင့်သော၊ ကြိုးစားသော။ ပါယေန ဝီရေသု ဘဝံ–**ဝေရံ၊** ရန်။ [ဝီရ+က] = **ဝီရက**။ ပု ။ရေကျီး–တင်ကျီး(၄က်)။

ဝီရဋ္ဌ

ဘူ= ခေပ လဇ္ဇနေသု–ပစ်ပယ်ခြင်း, ရှက်ခြင်းတို့၌။ ဝီရဋ္ဌတိ။

ဝု

ဘူ+သွာ= သံဝရဏေ–စောင့်စည်းခြင်း၌။ ဝုတိ၊ ဝုဏောတိ။

ဗုန္ဒ ၊ ပု ၊ [√ ဝု+ဒ] ဝု–သံဝရဏေ၊ ဒေါ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၉။ အမြစ်၊ အခြေ၊ အရင်း၊ ဥ–ကို ဩ–ပြု၊ **ဗောန္ဒ၊** ထုံထိုင်းသူ၊ နုံအသူ။

ဗောန္ဒိ ၊ ပု ၊ [√ဝု+ဒိ] ဝုဏောတိ သံဝရတိ ဧတ္ထာတိ–ဗောန္ဒိ၊ ဝု–သံဝရဏေ၊ ဒိ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၁။ ကိုယ်–ခန္ဓာ၊ အတ္တဘော။

အာဝုဏာတိ ။ [အာ √ ဝု+ဏာ+တိ] အာဝုဏာတိ၊ ဖွဲ့၏၊ သီကုံး၏၊ လျှို၏။ (အာဝုဏာပေတိ–ကာ၊) အာဝုဏန၊ အာဝုဏန္တ၊ အာဝုနန္တ၊ အာဝုဏိတ၊ အာဝုဏိတွာ၊ အာဝုနိတွာ၊ အာဝုတ၊ အာဝုနိတုံ။

အာဝုဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ √ ဝု+တ] ဖုံးလွှမ်းအပ်သော, ပိတ်ဆို့အပ်သော၊ လွှမ်းမိုးအပ်သော။

အပါရုတ ၊ တိ ၊ [အပ √ ဝု+တ] အပပုဗ္ဗော ဝု–သံဝရဏေတိပိ ဓာတွတ္ထေ ပန သတိ ဝဿ ရတ္တံ, ဥပသဂ္ဂဿ ဒီဃတာ စ၊ အပါရုတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၂၂။ မပိတ်အပ်သော၊ ဖွင့်ထားအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

အဘိနိဗ္ဗုတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+နိ √ဝု+တ] ငြိမ်းအေးသော၊ (ရာဂ–စသော ကိလေသာငြိမ်းအေးခြင်းဖြင့်) ငြိမ်းအေးသော။

ဝတ္ထ ၊ န ၊ [√ဝု+ထ] ဟိရောတ္တပ္ပံ ဝုဏ္ဏောတိ သံဝရတိ ဧတေနာတိ–ဝတ္ထံ။ ကစ္စည်း၊ ဖဖဝ။ အဝတ်၊ အထည်၊ ပုဆိုး။

သံဝုဏ်ုန ၊ န ၊ [သံ √ဝု+ဏ်ာ+ယု] ကောင်းစွာ စောင့်စည်းခြင်း၊ –ထိန်းသိမ်းခြင်း။

ဝရဏ ၊ ပု ၊ [√ဝု+ယု] ဝု–သံဝရဏော၊ ဝုဏ္ဏောတိတိ–ဝရဏော၊ ယု၊ ရာဂမော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၀၃။ မြို့ရိုး၊ မြို့တံတိုင်း။

ဝုတိ ၊ ထိ ၊ [√ဝု+တိ] ဝု–သံဝရဏော, တိ၊ ဝုတိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၆၂။ ရစ်ပတ်ခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း။

ကုဗ္ဗရ ၊ ပု ၊ [ကု √ဝု+ရ] ကုံ ပထဝိ ဝုဏ္ဏောတိ အစ္ဆာဒယတီတိ–ကုဗ္ဗရော၊ ဝု–သံဝရဏော၊ ရော၊ ဥဿတ္တံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၇၄။ လှည်းအုပ်ဆုံ၊ လှည်းဖနောင့်။

နိဝုတ ၊ တိ ၊ [နိ √ဝု+တ] ဝု–သံဝရဏော၊ နိဝုတံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၄၆။ ဝန်းရံအပ်သော၊ ပိတ်ဆီးအပ်သော။

သံဝုဏ္ဏောတိ ။ [သံ √ဝု+ဏ္ဏု+တိ] သံဝုဏ္ဏောတိ၊ ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်၏၊ ပိတ်ပင်၏၊ တားဆီး၏။ သံဝုတ။

သံဝုတ၊ အာဝုတ ၊ တိ ၊ [သံ √ဝု+တ] သံဝုဏ္ဏော ဝု–သံဝရဏော၊ သံဝုတံ၊ အာ သမန္တတော ဝုတံ–အာဝုတံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၄၅။ ရစ်ပတ်အပ်သော။

သံဝရီ ၊ ထိ ၊ [သံ √ဝု+အရ+ဣ] သံဝုဏ္ဏောတိ ဒိနံ–သံဝရီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၉။ ည၌။

သမ္မရ ၊ ပု ၊ [သံ √ဝု+အရ] ပုညာဟရီသု ဣန္ဒြိယာနိ သံဝုဏ္ဏောတိတိ–သမ္မရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၄။ သမ္မရ အသုရာ။

သမ္မရီဝုတ ၊ တိ ၊ [သံ+ပရိ √ဝု+တ] ထက်ဝန်းကျင်–ခြံရံသော၊ ခြံရံအပ်သော။

သုနိဗ္ဗုတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ √ဝု+တ] အလွန်= ငြိမ်းချမ်းသော၊ –ငြိမ်းအေးသော၊ –အေးချမ်းသော။ သုပရိနိဗ္ဗုတ၊ ကောင်းစွာ ငြိမ်းအေးပြီးသော၊ –ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပြီးသော။ သုပရိဝုတ၊ ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်မှ ခြံရံအပ်သော၊ –ကာရံအပ်သော၊ –ဝိုင်းရံအပ်သော။ သုပရိသံဝုတ၊ ကောင်းစွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ –လုံခြုံစေအပ်သော၊ –ဖုံးပိတ်အပ်သော။

သုသံဝုတ ၊ တိ ၊ [သု+သံ √ဝု+တ] ကောင်းစွာ စောင့်စည်းသော၊ –စောင့်ရှောက်သော၊ –ပိတ်ဆို့သော၊ –ပိတ်ပင်အပ်သော၊ –စောင့်ရှောက်အပ်သော။

ဝုဂိ

ဘူ= စဇနေ–စွန့်လွှတ်ခြင်း၌။ ဝုဂ်တော။

ဝုဆ္ဆ

ဘူ= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။ ဝုဆ္ဆတိ။

ဝုဋ္ဌ၊ ဝုဓိ

စု= ဝဓေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဝေါဋ္ဌယတိ၊ ဝုန္ဓယတိ။

ဝုလ

စု= နိမ္မဇ္ဇနေ-စင်ကြယ်ခြင်း၌။ ဝေါလေတိ၊ ဗောလယတိ။

ဝုသ

သွာ= ပါဂဗ္ဘိယေ-ခက်ထန်မာကျောခြင်း၌။ ဝုသုဏာတိ။

ဝေ

ဘူ= တန္တသန္တာန သောသန ထုတိ သံဝရဏေသု–ချည်ပင်ကိုဖြန့်ခြင်း(အမျှင်အစဉ်အားဖြင့်ဖြစ်ခြင်း), ခြောက်သွေ့စေခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, စောင့်စည်းခြင်း တို့၌။ ဝါယတိ။

ဝါယတိ ။ [√ဝေ+အ+တိ] ရက်ကန်းရက်၏။ ဝါယိတွာ၊ ဝါယိတုံ၊ ဝါယန္တ၊ (ဝါယာပေတိ၊) ဝါယာပေတွာ၊ ဝါယာပေတုံ၊ ဝါယာပေန္တ၊ ဝါယန၊ ဝါယာပန၊ ဝါယိတ၊ ဝါယာပိတ၊ သုပ္ပဝါယိတ။

ဝါန ၊ န ၊ [√ဝေ+ယု] ချုပ်စပ်ခြင်း၊ တဏှာ၊ ကိလေသာ။

ဝါယ ၊ ပု ၊ [√ဝေ+ဏ] ရက်ကန်းသည်။

တန္တဝါယ ၊ ပု ၊ [တန္တ √ဝေ+ဏ] ဝေ–တန္တသန္တာနေ၊ တန္တံ ဝါယတီတိ–၊ ဏော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၀၇။ ရက်ကန်းသည်။

ဝေဏု ၊ ပု ၊ [√ဝေ+ဏု] ဝေ–တန္တသန္တာနေ, ဝေတိ တန္တသန္တာနေ ဘဝတီတိ–ဝေဏု။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ ဝါး။

http://www.dhammadownload.com

ဝေမ ၊ ပု ၊ [✓ဝေ+မ] ဝေ–တန္တသန္တာနေ၊ (ဝါယန္တိ အနေနာတိ–) ဝေမော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၂။ လက်ခတ်၊ ယဉ်သွား၊ လွန်း။

ဥပဝိယတိ ။ [ဥပ ✓ဝေ+ယ+တေ] ရက်အပ်၏။

ဝေက္ခ

ဘူ= ဝေက္ခဏော–ရှုဆင်ခြင်ခြင်း၌။ ဝေက္ခတိ။

ဝေဌ

ဘူ= ဝေဌနေ–ရစ်ပတ်ခြင်း၌။ ဝေဌတိ။

စုရာဒိ= အတိဝေဌေတိ၊ အတိဝေဌယတိ။

ဝေဌတိ ။ [✓ဝေဌ+အ+တိ] ဝေဌေတိ၊ အ–ကို ဧ–ပြု၊ ရစ်ပတ်၏၊ ဖွဲ့တုပ်၏၊ စွပ်၏။ (ဝေဌာပေတိ၊ ကာ၊) ဝေဌေတွာ၊ ဝေဌယိတွာ၊ ဝေဌာပေတွာ၊ ဝေဌေတုံ၊ ဝေဌေန္တ၊ ဝေဌယမာန၊ ဝေဌေတဗ္ဗ၊ ဝေဌိတ။

ဝေဌ ၊ တိ ၊ [✓ဝေဌ+အ] ထွေးလုံးရစ်ပတ်သော၊ ရစ်ပတ်စည်းနှောင်ခြင်း။

ဝေဌက ၊ တိ ၊ [✓ဝေဌ+ကွ] ဝေဌတိ ပေါက္ခရန္တိ–ဝေဌကော၊ ကွ၊ ဓာန်ဦ၊ ၁၃၈။ စောင်းကြက်သောသားရေ၊ စောင်းကြိုးရစ်ရာဌာန၊ ရစ်ပတ်တတ်သော၊ ရစ်ပတ်စရာ (ပုဆိုးပြား–စသည်)။

ဝေဌန ၊ ထိ+န ၊ [✓ဝေဌ+ယု] **ဝေဌနက** [ဝေဌန+က] မကိုင့်, သရဖူ, ခေါင်းပေါင်း၊ ရစ်ပတ်ခြင်း။

ဝေဌိတ ၊ တိ ၊ [✓ဝေဌ+တ] ဝေဌ–ဝေဌနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၄၅။ ရစ်ပတ်အပ်သော။

ဝေဌိမ ၊ တိ ၊ [✓ဝေဌ+ကမ] ရစ်သို၍ ပြုအပ်သော။

ဝေဓ ၊ တိ ၊ [✓ဝေဌ+ကမ] ဌ–ကို ဓ–ပြု၊ ရစ်ပတ်ခြင်း, ပတ်တီးစည်းခြင်း။

ဥဗ္ဗေဌန ၊ န ၊ [ဥ ✓ဝေဌ+ယု] ရစ်ပတ်ခြင်း၊ ဖုံးအုပ်ခြင်း၊ ထုပ်ခြင်း။

ပရိဝေသ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ဝေဌ+ဏ] သူရိယ် ပရိဝေဌယတိတိ–ပရိဝေသော၊ ဌဿ သော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅။ နေအိမ်အဝန်း။

ဝိနိဗ္ဗေဌေတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ဝေဌ+ဏော+တိ] ဝိနိဝေဌေတိ၊ ဖြေရှင်း၏၊ ပြေစေ၏၊ (ရစ်ပတ်၏။ သုဒ္ဒ၊) ဝိနိဝေဌေတွာ၊ ဝိနိဝေဌေတုံ၊ ဝိနိဝေဌေန္တ၊ (ဝိနိဝေဌယတိ၊) ဝိနိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗ၊ ဝိနိဗ္ဗေဌေတွာ၊ ဝိနိဗ္ဗေဌေန္တ၊ ဝိနိဝေဌန၊ ဝိနိဝေဌိတ၊ ဝိနိဝေဌေတဗ္ဗ။

ဝိနိဝေဌယ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ဝေဌ+ဏယ+အ] ပြေစေအပ်သော၊ ဖြေရှင်းအပ်သော။

သံဝေဌေတိ ။ [သံ ✓ဝေဌ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ရစ်ပတ်၏၊ –ဖွဲ့တုပ်၏၊ –စွပ်၏။ သံဝေဌေတွာ။

သမ္မလိဝေဌေတိ ။ [သံ+ပရိ ✓ဝေဌ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင်မှ ရစ်ပတ်၏။ သမ္မလိဝေဌေတွာ၊ သမ္မလိဝေဌိတ။

သုနိဗ္ဗေဌိယ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ဝေဌ+ကျ] ကောင်းစွာ–ဖြေရှင်းသင့်သော၊ –ရှင်းလင်းသင့်သော။ သုနိဗ္ဗေဌိတ၊ အာဝေဌိယ၊ အာဝေဌန၊ ရစ်ပတ်ချည်နှောင်ခြင်း။ အာဝေဌေတွာ၊ ရစ်ပတ်၍။

အတိဝေဌေတိ ။ [အတိ ✓ဝေဌ+ဏော+တိ] အတိဝေဌယတိ၊ အလွန်ရစ်ပတ်၏၊ –ဖွဲ့နှောင်၏၊ –နှိပ်စက်၏၊ ထပ်ဆင့်စောဒနာ၏။

ဝေဏ၊ ဝေဏု

ဘူ= ဂတိ ဉာဏ စိန္တာ နိသာမနဝါဒိတ္တဂ္ဂဟဏောသုသွားခြင်း, သိခြင်း, ကြံစည်ခြင်း, ကြည့်ရှုစုံစမ်းခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း(ကိုယ္ဟခြင်း)တို့၌။ ဝေဏတိ။

ဝေဏတိ ။ [✓ဝေဏ+အ+တိ] သိ၏၊ ကြံ၏၊ ဆင်ခြင်စူးစမ်း၏။ (ဝေဏိယတိ။)

အာဝေဏိက ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဝေဏ+ကျ] အာဝေဏိတဗ္ဗတော မရိယာဒါယ ဝိသုံ အသာမာရဏတော ပသိတဗ္ဗတော–အာဝေဏိကာနိ။ သံဒီ–၂၊ ၃၆၄။ အခြားတစ်စုံတစ်ခုနှင့် မရောနှော မဆက်ဆံသော၊ တစ်သီးတခြား(သီးသန့်)ဖြစ်သော။

အာဝေဏိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ဝေဏ+တဗ္ဗ] အပိုင်းအခြားအားဖြင့်(သီးခြား မဆက်ဆံသောအားဖြင့်) ရှုအပ်သော။ (ဝေဏိ, ဝေဏီ၊ ဆံထုံး, ဆံစည်း၊ ပြောင်းနှံ၊ မြစ်ဆုံ။ **ဝေဏိရော၊** တမာပင်။ ဝေဏု၊ ဝါး။ ဝေဏော၊ ဒေါင်းရွေသမား။ ဓာတွတ္ထ။)

ဝေတ

ဘူ= ဝတ္တနေ–ဖြစ်ခြင်း၌။ ဝေတတိ။

ဝေတသ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ဝေတ+အသ] ဝေတ သုတ္တိယောဓာတု၊ ဝေတတိ ပဝတ္တတီတိ–ဝေတသော= ပါနီရော။

http://www.dhammadownload.com

မောဂ်-၇၊ ၂၁၇။ ကြိမ်ပင်၊ ရှောက်, သံပရာပင်၊ (ရင်းရဲပင်။ ဓာတွတ္ထ။)

ဝေထ

ဘူ= ယာစနေ-တောင်းခြင်း၌။ ဝေထတေ။

ဝေပ၊ ဝေပု

ဘူ= ကမ္ပနေ-တုန်လှုပ်ခြင်း၌။ ဝေပတိ။

ဝေပတိ ။ [√ ဝေပု+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏။

ဝေပ ၊ ပု ၊ [√ ဝေပု+(ဏေ)+ဏ] သုဒ္ဓ, ကာရိုက် နှစ်ချက်သင့်၊ တုန်လှုပ်သော၊ တုန်လှုပ်စေသော၊ တုန်လှုပ်ခြင်း။ ဝေပန-လည်း နှစ်ချက်သင့်ပင်။

ဝေပစိတ္တိ ၊ ပု ၊ [စိတ္တ √ ဝေပု+ဏ] စိတ္တနှင့် ဝေပုကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ အ-ကိုလည်း ဣ-ပြု၊ အသုရာနံ စိတ္တံ ဝေပေတီတိ-ဝေပစိတ္တိ၊ ဝေပစိတ္တိ မည်သော အသုရာ။ မဟာနုဘာဝတာယ အသုရာနံ စိတ္တဝေပနေန ဝေပစိတ္တီတိ ဝဒန္တိ။ သံဋီ-၁၊ ၃၃၂။

ဝေပထု ၊ ပု ၊ [√ ဝေပ+အထု] ဝေပ-ကမ္ပ စလနေ, ဝေပနံ-ဝေပထု။ မောဂ်-၅၊ ၄၆။ တုန်လှုပ်ခြင်း။

ဝေတ္တ ၊ ပု+နဲ ၊ [√ ဝေပု+တ] ဝေပတိ ကမ္ပတီတိ-ဝေတ္တံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၅၆။ ကြိမ်နွယ်။

ဝေလ

ဘူ= ဂတိ စာလေသု-သွားခြင်း, တုန်လှုပ်စေခြင်းတို့၌။

စု= ကာလောပဒေသေ-အခါကိုညွှန်းခြင်း၌ (ညွှန်းအပ်သော အခါ၌)။ ဝေလတိ၊ ဝေလေတိ၊ ဝေလယတိ။

ဝေလတိ ။ [√ ဝေလ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ ပျက်စီး၏။ (ဝေလာယတိ၊) ဝေလန၊ တုန်လှုပ်စေခြင်း။

ဝေလေတိ ။ စု ။ [√ ဝေလ+ဏေ+တိ] ဝေလယတိ၊ ညွှန်ပြ၏၊ တည်တံ့၏။ (ဝေလီယတိ။)

ဝေလာ ၊ ထီ ၊ [√ ဝေလ+အ+အာ] အချိန်အခါ၊ အပိုင်းအခြား၊ ကမ်းပါး၊ အစုအပုံ။

ဝေလာယန ၊ နဲ ၊ [√ ဝေလ+ဏယ+ယု] တုန်လှုပ်စေခြင်း။

ဝေလ္လိတ ၊ တိ ၊ [√ ဝေလ+တ] ဝေလ-ဂမနေ၊ တော၊ ဒွိတ္တာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၉။ ကောက်ကွေးသော။

ဝေလ္လ

ဘူ= စာလေ-လှုပ်စေခြင်း၌။ ဝေလ္လတိ၊

ဘူ+စု= သံဟရဏေ-ရုံးစုခေါက်လိပ်ခြင်း၌။ ဝလ္လေတိ။

ဝေလ္လတိ ။ [√ ဝေလ္လ+အ+တိ] တုန်လှုပ်၏၊ တုန်လှုပ်စေ၏။ ဝေလ္လန္တ။

ဝေလ္လာလီ ၊ တိ ၊ [√ ဝေလ္လ+အ၊ ဝေလ္လ+အာလ= ဝေလ္လာလ+ဏီ] နာမဓာတ်။ လူးလှိမ့်အောင်ပြုသော၊ ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ တင့်တယ်သော။

ဝေလ္လိ ၊ တိ ၊ [√ ဝေလ္လ+အိန်] ဤ-ပစ္စည်းသက်က ဝေလ္လီ၊ နွယ်၊ အစုအပုံ။

ဝေလ္လိတ ၊ တိ ၊ [√ ဝေလ္လ+တ] ဝေလ္လ-စလနတ္ထော၊ ဝေလ္လိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၄။ တုန်လှုပ်သော၊ လိမ်တွန့်သော၊ ကွေးညွတ်သော၊ ကွေ့ကောက်သော။

သံဝေလ္လေတိ ။ [သံ √ ဝေလ္လ+ဏေ+တိ] ရုံးစု-ခေါက်လိပ်၏၊ တွန့်စေ၏၊ လိပ်၏၊ ခွေ၏၊ ခေါက်၏။ သံဝေလ္လတွာ၊ သံဝေလ္လေန္တ၊ သံဝေလ္လိတ၊ သံဝေလ္လန။

သံဝေလ္လတိ ။ [သံ √ ဝေလ္လ+အ+တိ] ကောင်းစွာရစ်ပတ်၏၊ တုန်လှုပ်စေ၏။ သံဝေလ္လိတွာ၊ သံဝေလ္လန။

သံဝေလ္လိ ၊ ထီ ၊ [သံ √ ဝေလ္လ+ဣန်] ဤပစ္စည်းသက်က သံဝေလ္လီ၊ ကောင်းစွာတွန့်လိပ်ခြင်း၊ ခွေခေါက်ခြင်း-အောက်ပိုးကျိုက်ခြင်း-ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်း။

အာဝေလ္လိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ ဝေလ္လ+တ] နောက်ပြန်လည်နေသော။

ဝေသ၊ ဝေသု

ဘူ= ဂတိ ဒါနေသု-သွားခြင်း, ပေးခြင်းတို့၌။ ဝေသတိ၊ ဝေစ္ဆတိ။

အနုပ္ပဝေစ္ဆတိ ။ [အနု+ပ √ ဝေသ+အ+တိ] ပေး၏၊ သွန်း၏၊ သွန်းလောင်း၏၊ ရွာချ၏။ အနုပ္ပဝေစ္ဆေန္တ၊ အနုပ္ပဝေသန၊ အနုပ္ပဝေသိတဗ္ဗ။

ဝေဟ၊ ဝေဟု

ဘူ= ပယတနေ-အားထုတ်ခြင်း၌။ ဝေဟတိ။

ဝှေ

ဘူ= အဝှါယန သဒ္ဒါ-ဟံကာရေသု-ခေါ်ခြင်း, အသံပြုခြင်း,ငါတကား-ဟု ထောင်လွှားထိပါးချုပ်ချယ်ခြင်းတို့၌။ ဝှေတိ၊ ဝှါယတိ။

အဗ္ဘေတိ ။ [အာ √ ဝှေ+အ+တိ] ခေါ်ယူ၏၊ အဗ္ဘာန်သွင်း၏။ အဗ္ဘေန္တ၊ အဗ္ဘေတဗ္ဗ၊ အဗ္ဘာန၊ အဗ္ဘိတ။

http://www.dhammadownload.com

အဝှယတိ ။ [အာ ✓ ဝေ့+အ+တိ] အဝှါယတိ–အဝေ့တိ၊ ခေါ်ဝေါ်၏၊ ပြောဆို၏၊ ဖိတ်ခေါ်၏၊ ထိပါးပုတ်ခတ်ပြောဆို၏။ အဝှယန္တ၊ အဝှယမာန၊ အဝှါတဗ္ဗ၊ အဝှါန၊ အဝှါယန၊ အဝှါယန္တ၊ အဝှါယန္တု၊ အဝှါယမာန။

အဝှယ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဝေ့+အ] အဟ္ဘာယတေတိ–အဝှယော။ မာန်ဦ၊ ၁၁၄။ နာမည်။

အဝှါ ၊ ထိ ၊ [အာ ✓ ဝေ့+အ+အာ] ဝေ့–အဝှါနေတိ မာတု၊ အ။ မာန်ဦ၊ ၁၁၄။ အမည်။

အဝှါယိက ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဝေ့+ဏ္ဏု] ခေါ်ဝေါ်တတ်သော။

ဥပဝှယတိ ။ [ဥပ ✓ ဝေ့+အ+တိ] ခေါ်၏။

သမဝှယ ၊ ပု ၊ [သံ+အာ ✓ ဝေ့+အ] အမည်သညာ။

သမဝှယတိ ။ [သံ+အာ ✓ ဝေ့+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဖိတ်ခေါ်၏၊ –မြှုဆွယ်၏။ (အနဝှါတ, အနဝှိတ၊ မခေါ်အပ်သော၊ မတောင်းပန်အပ်သော။)

ဇိဝှါ ၊ ထိ ၊ [ဇိဝိတ+အာ ✓ ဝေ့+အ+အာ] ဇိဝိတ နိမိတ္တံ ရသော ဇိဝိတံနာမ၊ တံ အဝှါယတီတိ–ဇိဝှါ၊ ဝဏ္ဏလောပေါ။ မာန်ဦ၊ ၁၅၀။ လျှာ။

သက

ဘူ= ပူဇာယံ–ပူဇော်ခြင်း၌။ သက္ကတိ။

ဘူ+ဒိ+တ+သွာ= သတ္တိယံ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ သက္ကတိ၊ သက္ကောတိ၊ သက္ကုဏာတိ။

သက္ကတိ ။ [✓ သက+ယ+တိ] စွမ်းနိုင်၏၊ တတ်နိုင်၏။

သက ၊ တိ ၊ [✓ သက+အ] သက္ကောတီတိ–သကာ။ မောဂ်–၄၊ ၁၄၂၊ ပဋ္ဌိကာ။ စွမ်းနိုင်သော၊ တတ်နိုင်သော။

သကဋ္ဌ ၊ ပု+န ၊ [✓ သက+အဋ္ဌ] သက္ကောတိ ဘာရံ ဝဟိတုန္တိ–သကဋော= ယာနံ။ မောဂ်–၇၊ ၅၃။ လှည်း။

သကလ ၊ တိ ၊ [✓ သက+အလ] သက္ကောတိ ဝတ္တုန္တိ–သကလံ= သဗ္ဗံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၂။ အလုံးစုံသော၊ အကြွင်းမရှိသော၊ အကြွင်းမဲ့၊ ခပ်သိမ်းသော။

သကလ ၊ ပု+န ၊ [✓ သက+အလ] သက္ကတေ ဥဇ္ဇာဟနာဒီသု ထောကတ္တာတိ–သကလံ၊ အလော။ မာန်ဦ၊ ၅၃။ အစိတ်။

သကိတ ၊ တိ ၊ [✓ သက+တ] သက–ပူဇာယံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၁၇၊ နျာသ။ ပူဇော်အပ်သော။

သကုံ ၊ ပု ၊ [✓ သက+ဥ] သက–သတ္တိယံ၊ ဥ၊ နိဂ္ဂဟီ တာဂမော။ မာန်ဦ၊ ၅၄၉။ သစ်ငုတ်။

ဆက ၊ န ၊ [✓ သက+အ] သက–သတ္တိယံ၊ သဿ ဆော။ မာန်ဦ၊ ၂၇၄။ ကျင်ကြီး။

ဆကဏ ၊ န ၊ [✓ သက+ယု] သက–သတ္တိယံ၊ ယု၊ သဿ ဆော။ မာန်ဦ၊ ၂၇၅။ မြင်းချေး–စသည်၊ မြင်း–စသော သတ္တဝါတို့၏ချေး။

သကုန ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ သက+ကုန] ထိ၌ သကုနိ၊ သက္ကောတိတိ–သကုနော= ပက္ခီ၊ (ဏ–ပြုလျှင် **သကုဏော၊ သကုဏီ** ဖြစ်၏။) မောဂ်–၇၊ ၁၀၁။ ငှက်။

သကုန္တ ၊ ပု ၊ [✓ သက+ဥန္တ] သက္ကောတိတိ–သကုန္တော–ပက္ခီ။ **သကုန္တက** [သကုန္တ+က] ငှက်။

သက္က ၊ တိ ၊ [✓ သက+က] အသုရေ ဇေတုံ သက္ကုဏာတိတိ–သက္ကော။ မာန်ဦ၊ ၁၈။ သက္ကတိတိ–သက္ကော= ဒေဝိန္ဒော, သမတ္ထော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄။ သိကြားမင်း၊ စွမ်းနိုင်သော။ (ကစ္စည်း၊ ၅၈၃–ကိုလည်းရှု။) အရိဝိဇယ လောကမရိယာဒါတိက္ကမာဒီသု သက္ကောန္တီတိ–သက္ကာ။ မာန်ဦ၊ ၁၈၄။ သက္ကတိုင်း။ (ဘုရား၊ သာကီဝင်မင်းမျိုး။)

သက္ကုဏောတိ ။ [✓ သက+ဥဏော+တိ] သက္ကုဏောတိ၊ သက္ကောတိ၊ စွမ်းနိုင်သော၊ တတ်နိုင်သော။ သက္ကုဏန္တ၊ သက္ကောန္တ၊ (သက္ခတိ၊ စွမ်းနိုင်လတ္တံ့။)

သက္ကုဏေယျ ၊ တိ ၊ [✓ သက+ဥဏော+ဏျ] စွမ်းနိုင်သော၊ တတ်နိုင်သော၊ စွမ်းနိုင်ရာ၊ တတ်နိုင်ရာ။ **သက္ကုဏေယျက** [သက္ကုဏေယျ+က] သက္ကုဏေယျမေဝ–သက္ကုဏေယျကံ။ **သက္ကျ** [✓ သက+ယ] စွမ်းနိုင်သော။ **သက္ကျ** [သက္ကျ+အ] သာကီဝင်မင်းမျိုးဖြစ်သော။

သတ္ထိ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ သက+တိ] လက်နက်၊ လံ့။ ထိ ။ အစွမ်း၊ ရဲစွမ်းသတ္ထိ၊ အား, တန်ခိုးအရှိန်အဝါ။

သတ္ထိ ၊ ထိ+န ၊ [✓ သက+ထိ] သက္ကောတိ ဂန္ဓုမနေနာတိ–သတ္ထိ= ဥရု။ မောဂ်–၇၊ ၉၀။ ပေါင်၊ ခြေသလုံး။

သာက ၊ ပု+န ၊ [✓ သက+ဏ] သက္ကတေ ဘောတ္တုန္တိ။ ကောတ္ထုဘာ။ ဟင်းရွက်။ ပု ။ကျွန်းပင်၊ အစွမ်းသတ္တိ။

http://www.dhammadownload.com

သာကိယ ၊ ပု ၊ [√သက+ဏျ] ကုလဝံသံ အနုရက္ခိတုံ သက္ကုဏန္တိ သမတ္ထေန္တီတိ-သကျာ= သာကိယာ၊ သာကဝနေ ဝသန္တီတိ ဝါ၊ သီဋီသစ်-၂၊ ၂၅၉။ သာကီဝင်။ ထီ၌ **သာကိယာနီ၊** ဤပစ္စည်းကြောင့် ယ-၏ အ-ကို အာန-ပြု။

သိက္ကာ ၊ ထီ ၊ [√သက+က+အာ] သ-၏ အ-ကို က္ကု-ပြု၊ သက္ကောတိ ဓာရေတုန္တိ-သိက္ကာ= ဥပကရဏဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၅။ ဆိုင်း (ထမ်းပိုး၌ ချိတ်ဆွဲ၍ ထမ်းစရာ)။

သုက္က ၊ နဲ ၊ [√သက+တ] သက-သာမတ္ထိယံ၊ တော၊ တဿ ကော၊ အဿုတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၄။ သုက်။

သကိ၊ သက်၊ သံက

ဘူ= သက်ာ ဥတ္တသန ဂတီသု-ယုံမှားတွေးတောခြင်း, ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ သက်တိ။

သက်တိ ။ [√သက်+အ+တိ] ယုံမှား၏၊ တွေးတော၏။ သက်မာန၊ သက်ိယမာန၊ သက်ိတ၊ သက်ိတဗ္ဗ၊ သက်ိယ။

သံကိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [√သက်+တ] သက်-သက်ာယံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၀။ ရောပြွမ်းသော။

သက်ာ ၊ ထီ ၊ [√သက်+အ+အာ] ယုံမှား-တွေးတောခြင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝတ္ထုကာမ၊ ကိလေသာကာမ။

သံကု ၊ ပု ၊ [√သံက+ဥ] သံက-သက်ာယံ၊ သံကိရတီတိ-သံကု= သူလံ။ မောဂ်-၇၊ ၂။ ငြောင့်၊ တံကျင်၊ တုတ်ချန်၊ တံစူး၊ ငုတ်ချန်။ **သက်ုက** [သက်ု+က] ငယ်သော ငြောင့်တံကျင်။

သက်ုလ ၊ တိ ၊ [√သက်+ဥလ] သက်-သက်ာယံ၊ ဥလော၊ သက်ုလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၀။ ရောပြွမ်းသော။

အာသက်တိ ။ [အာ √သက်+အ+တိ] ယုံမှား၏၊ တွေးတော၏၊ သံသယဖြစ်၏၊ စိုးရိမ်၏၊ ကြောက်ရွံ့၏။ အာသက်နီယ၊ အာသက်န္တ၊ အာသက်မာန၊ အာသက်ာ၊ အာသက်ိတ၊ အာသက်ိတဗ္ဗ၊ အာသက်ိတုံ၊ အာသက်ိတွာ၊ ဥသက်ိတပရိသက်ိတော၊ ကြောက်လန့်တကြား။

ဥဿက်ိတ ၊ တိ ၊ [ဥ √သက်+တ] ရွံ့ရှားအပ်သော၊ ကြောက်လန့်သော။

ဥဿက်ီ ၊ တိ ၊ [ဥ √သက်+ဏီ] ရွံ့ရှားသော၊ ကြောက်လန့်သော။

သက္က

ဘူ= ဂတိယံ-သွားခြင်း၌။ သက္ကတိ။

စု= ဘာသနေ-စကားဆိုခြင်း၌။ သက္ကေတိ၊ သက္ကယတိ။

သက္ကတိ ။ [√သက္က+အ+တိ] သွား၏၊ ပြောင်းရွှေ့၏၊ လှည့်လည်၏။

အနုပရိသက္ကတိ ။ [အနု+ပရိ √ သက္က+အ+တိ] လိုက်ပါ၏၊ ခြံရံ၏။ အနုပရိသက္ကန။

ဥဿက္ကတိ ။ [ဥ √ သက္က+အ+တိ] တွား၍ထွက်လာ၏၊ တက်၏။

ဩသက္ကတိ ။ [အဝ √သက္က+အ+တိ] ဆုတ်ယုတ်၏၊ ဆုတ်နစ်၏၊ နောက်ဆုတ်၏။ ဩသက္ကန၊ (ဩသက္ကာပေတိ၊ -စေ၏။) ဩသက္ကိတ။

အပသက္ကတိ ။ [အပ √သက္က+အ+တိ] အားလျှော့၏၊ တွန့်ဆုတ်၏၊ ဘေးသို့ဖဲသွား၏၊ နောက်ဆုတ်၏။ အပသက္ကန၊ အပသက္ကန္တ၊ အပသက္ကိတ၊ အပသက္ကိတုံ၊ အပသက္ကိတွာ၊ အပသက္ကေတွာ။

အဗ္ဘုဿက္ကမာန ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဥ √သက္က+အ+မာန] ရှေးရှုတက်သော၊ တက်သစ်စဖြစ်သော၊ ထွက်ပြူလာသော။

အဝသက္ကတိ ။ [အဝ √ သက္က+အ+တိ] နောက်သို့ဆုတ်၏၊ လျှောကျ၏။ အဝသက္ကိတ။

ဝိသက္ကတိ ။ [ဝိ √သက္က+အ+တိ] ရွှေ့ရှားသွားလာ၏၊ သည်းခံ၏၊ အားထုတ်၏၊ ဆုတ်နစ်တုန်လှုပ်၏။ ဝိသက္ကန၊ ဝိသက္ကိယ၊ ချတ်ယွင်းသော။

သက္ကာရ

တ= ပူဇာယံ-ပူဇော်ခြင်း၌။ သက္ကရောတိ။

[သက္ကာရ-ပူဇာယံ၊ သက္ကာရိတော။ ရူ၊ ၆၃၅-နှာ၊ ၃၈၉။ သက္ကရီယိတ္ထာတိ-သက္ကာရိတော။ ကစ္စည်း၊ ၆၄၃။ သက္ကာရိတောတိ-သက္ကာရ-ပူဇာယမီတိမဿရူပံ။ နျာသ။

ဤသက္ကာရိတော-စသော ပုဒ်များမှာ သံ(သန္တ) သဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဆရာများက သက္ကာရဓာတ်-ဟု အသီးအခြားမိန့်ဆိုမှုကို မပြုကြပါ။]

သဂ

ဘူ= သံဝရေ-စောင့်စည်းခြင်း၌။ သဂတိ။

http://www.dhammadownload.com

သဂိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သဂ်တိ။

သဂ်န ၊ န ၊ [✓သဂိ+ယု] ငြိကပ်–တွယ်တာ–စွဲလမ်းတတ်သော–ရာဂစသောတရား။

သဃ

သွာ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ သဃုဏာတိ။

သဂ်ါမ၊ သံဂါမ

စု= ယုဒ္ဓေ–စစ်ထိုးခြင်း၌။ သဂ်ါမေတိ၊ သဂ်မယတိ။

သဂ်ါမေတိ ။ [✓ သဂ်ါမ+ဏော+တိ] စစ်ထိုး၏၊ စစ်တိုက်၏၊ တိုက်ခိုက်၏။ သဂ်ါမေတုံ၊ သဂ်ါမေန္တ။

သဂ်ါမ ၊ ပု ၊ [✓သဂ်ါမ+ဏ] သဂ်ါမ–ယုဒ္ဓေ၊ စုရာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၉။ သံဂါမ–လည်း ရှိ၏၊ စစ်ထိုး စစ်တိုက်ခြင်း၊ စစ်တိုက်ရာ(စစ်မြေပြင်)။ (အဓိကရဏ်းကို ဆုံးဖြတ်ရန် သံဃာစည်းဝေးခြင်း၊ အစည်းအဝေး။)

သစ

ဘူ= သမဝါယ သေက ဝါစာ ဂတိသု–ပေါင်းစုရောစပ်ခြင်း, သွန်းလောင်းခြင်း, စကားဆိုခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ သစတိ။

သစတိ ။ [✓သစ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ ပေါင်းစုရောနှောစ၏။

သစိဝ ၊ ပု ၊ [✓ သစ+ဝ] သစတေ သမဝေတော ဘဝတီတိ–သစိဝေါ၊ သစ–သမဝါယေ၊ ဝေါ, ကွကာရာဂမော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၀။ မင်းတိုင်ပင်အမတ်၊ အဖော်။

သာစိ ။ ဗျ ။ [✓ သစ+ကွဏ်] ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း၊ စွေစောင်းခြင်း။ ကောတ္ထုဘာ။ (**သာစိယောဂေါ၊** ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်းနှင့်ယှဉ်ခြင်း။ သာဝိ–ဟု စာပျက်နေတတ်သည်။ **သာစိတကာ၊** စွေစောင်းသောအားဖြင့်ပြုအပ်သော= မျက်စောင်းထိုးသော။)

သတ္တု ၊ ထိ+ပု ၊ [✓သစ+တု] သစ–သမဝါယေ၊ သစ–သေစနေ ဝါ၊ တု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၃။ သစ–သမဝါယေ, သစတိ သမေတီတိ–သတ္တု= ယဝါဒိစုဏ္ဏော။ မောဂ်–၇၊ ၇၀။ မုန့်မှုန့်၊ (မုန့်လုံး, မုန့်ဆုပ်။)

သစိ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သဥ္ဆတေ။

သဇ၊ သဇ္ဇ၊ သဇ္ဇု

ဘူ= ဝိသဂ္ဂါလိင်္ဂန နိမ္မာန လာဘာသိဥ္ဆန သင်္ကေသု–စွန့်လွှတ်ခြင်း, ပွေ့ဖက်ခြင်း, ဖန်ဆင်းခြင်း, ရဉ်ခြင်း, သွန်းလောင်းခြင်း, ငြိကပ်ခြင်းတို့၌။

အဇ္ဇန ဂတိသု စ–ဆည်းပူးစုဆောင်းခြင်း, သွားခြင်းတို့၌လည်း။

ဒိ= သင်္ကေ–ငြိကပ်ခြင်း၌။

သံပုဗ္ဗော= သံသဂ္ဂေ–ရောနှောခြင်း၌။

စု= သဇ္ဇနေ–ပြုပြင်ခြင်း၌။ သဇတိ၊ သဇ္ဇတိ၊ သဇ္ဇေတိ၊ သဇ္ဇယတိ။

သက္ကတ သို့ဇ–ကို မောဂ္ဂလ္လာနဓာတုပါဌ, ပဒရူပသိဒ္ဓိ, သဒ္ဒနီတိ, ဂဏသံသဂ္ဂဓာတ်စဉ်ကျမ်းတို့၌ သဇ–ဟု ပြန်ဆိုထားကြပါသည်၊ ဓာတ္ထသင်္ဂဟ၌ကား သဇ္ဇ–ဟု ပြန်ဆိုမှုကို ပြုပါသည်။ ဓာန်ဦ၌မူ အရာဌာနအားလျော်စွာ သဇ, သဇ္ဇ–ဟု အသုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သဇ ဓာတ်နှင့် သဇ္ဇဓာတ်တို့ကို တွဲဖက်ပြဆိုထားရပါသည်။

သဇတိ ။ [✓ သဇ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏(ဝိသဂ္ဂ)။ ယိုစီး၏၊ ယိုထွက်၏(ပဿ)။ ပွေ့ဖက်၏၊ ပွေ့ပိုက်၏(အာလိင်္ဂန)။ သွန်းလောင်း၏၊ ပက်ဖြန်း၏(အာသိဉ္စန)။ ငြိကပ်တွယ်တာ၏ (သင်္ကေ)။ သဇန္တ ။

သဇိတု ၊ ပု ၊ [✓ သဇ+တု] ဖန်ဆင်းတတ်သော၊ (စီရင်တတ်သော၊ စီမံတတ်သော၊ ဖန်တီးတတ်သော၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်တတ်သော)= ဗြဟ္မာ, ထာဝရဘုရား။

သဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ သဇ+ယ+အ] စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ စီမံဖန်တီးခြင်း၊ စီရင်ခြင်း၊ အင်တွဲ(ပွဲလျက်)၊ ချုပ်ဝတ်ဝတ်ထားသောစစ်သား။ (ဓာန်ဦ၊ ၃၇၇–၌ သဇ္ဇ–ဂတိယံ၊ အ–ဟု ဆို၏။ နီတိဓာ–၌လည်း သဇ္ဇ ဘူ= ဂတိယံ–ဟုရှိသည်။)

သဇ္ဇ ၊ ပု ၊ [✓သဇ္ဇ+အ] သဇ္ဇ–အဒနေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆၂။ အင်ကြင်း။ သဇ္ဇ–ဂတိယံ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၈။ ချုပ်ဝတ်–ဝတ်ထားသောစစ်သား။

http://www.dhammadownload.com

သဇ္ဇတိ ။ [√သဇ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏၊ တွယ်တာ၏၊ စွန့်လွှတ်၏၊ စွန့်ကြဲ၏၊ ကျွန်နစ်၏၊ နစ်မြုပ်၏၊ စီရင်ပြင်ဆင်၏၊ စွဲကပ်သန္ဓေတည်နေ၏။ သဇ္ဇိတွာ၊ သဇ္ဇိတုံ၊ သဇ္ဇမာန၊ သဇ္ဇိယမာန၊ သဇ္ဇန၊ သဇ္ဇာပန-(ကာ)၊ သဇ္ဇိတ၊ သဇ္ဇိတု၊ သဋ္ဌ။

သတ္တ ၊ တိ ၊ [√သဇ+တ] ကပ်ငြိတပ်စွန်းတတ်သော၊ -တပ်စွန်းစေတတ်သော၊ ပူးဝင်အပ်သော။

သဇ္ဇေတိ ။ [√သဇ္ဇ+ဏေ+တိ] စီရင်၏၊ ပြင်ဆင်၏၊ မွမ်းမံတန်ဆာဆင်၏၊ စီမံဖန်တီး၏၊ စီစဉ်ကျင်းပ၏၊ ပေး၏၊ လှူဒါန်း၏၊ ပေးပို့၏။ သဇ္ဇေတဗ္ဗ၊ သဇ္ဇေတွာ၊ သဇ္ဇေန္တ၊ (သဇ္ဇာပေတိ၊) သဇ္ဇာပေတွာ။

ဥပနိဿဇ္ဇတိ ။ [ဥပ+နိ √သဇ္ဇ+အ+တိ] ပေးစွန့်၏၊ လှူဒါန်း၏။

ဥပသဂ္ဂ ။ [ဥပ √သဇ္ဇ+ဏ] ဥပဂန္တွာ သဇ္ဇတိ ပကာသေတီတိ-ဥပသဂ္ဂေါ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၁။ ဘေးရန်၊ ကပ်၍စီရင်ခြင်း၊ စွဲကပ်ခြင်း၊ ဒဏ်သင့်ခြင်း၊ ဥပသာရပုဒ်။

ဥပသဇ္ဇန ၊ တိ ။ [ဥပ √သဇ္ဇ+ယု] ဝိသေသနဖြစ်သော၊ မပြဋ္ဌာန်းသော။

ဥပဿဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥပ √သဇ္ဇ+တ] ညှဉ်းဆဲအပ်သော၊ စွန့်လွှတ်အပ်သော။

အဘိသဇ္ဇတိ ။ [အဘိ √သဇ+ယ+တိ] ငြိကပ်၏၊ (ချစ်နှစ်သက်သောအားဖြင့်) ငြိကပ်၏၊ (အမျက်ထွက်သောအားဖြင့်) ငြိတွယ်၏။ အဘိသဇ္ဇန၊ (အဘိသဇ္ဇန-ကာရိုက်ကျေ၊) အဘိသဇ္ဇိတုံ။

အဝဿဇ္ဇတိ ။ [အဝ √သဇ+အ+တိ] အဝဿဇ္ဇတိ၊ စွန့်လွှတ်၏၊ စွန့်ပယ်၏။ အဝဿဇ္ဇန။

အဝသဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [အဝ √သဇ+ဏျ] အဝပုဗ္ဗော သဇ-ဝိသဇ္ဇနာ လိင်္ဂန နိမ္မာနေသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၈၉။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

အဝသဇ္ဇန ၊ နဝ ၊ [အဝ √သဇ+ယ+ယု] စွန့်လွှတ်ခြင်း။

ဥဿဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဥ √သဇ+ဏျ] စွန့်ပယ်ခြင်း။ သာမညဝိဓိ၊ ဥဿဂ္ဂသုတ်-သာမညဝိဓိသုတ်။

ဥဿဇ္ဇတိ ။ [ဥ √သဇ+ယ+တိ] စွန့်လွှတ်၏။

ဩဿဇ္ဇတိ ။ [အဝ √သဇ+ယ+တိ] လျှော့၏၊ စွန့်၏၊ လွှတ်၏။ ဩဿဂ္ဂ၊ ဩဿဇ္ဇိတွာ၊ ဩဿဇ္ဇန၊ ဩဿဋ္ဌ။

ဝိသဇ္ဇတိ ။ [ဝိ √သဇ္ဇ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ လှူဒါန်း၏၊ ဖြေဆို၏။ (ဝိသဇ္ဇေတိ၊) ဝိသဇ္ဇိတွာ၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ၊ ဝိသဇ္ဇေတုံ၊ ဝိဿဇ္ဇေန္တ၊ (ဝိသဇ္ဇိယတိ၊) ဝိသဇ္ဇန၊ ဝိသဇ္ဇနီယ၊ ဝိသဇ္ဇယိတဗ္ဗ၊ ဝိသဇ္ဇက၊ ဖြေဆိုတတ်သော။ ဝိသဇ္ဇိတ၊ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗ၊ (ဝိသဇ္ဇာ၊ ဖျက်ဆီးခြင်း။)

ဝိသဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ √သဇ+တ] ဝိသဇ္ဇိယတေ နလဂ္ဂိယတေ သေမှာဒီဟီတိ-ဝိသဋ္ဌော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၉။ ဝိဿဋ္ဌ၊ သန့်ရှင်းသော၊ စွန့်အပ်သော၊ ပစ်လွှတ်အပ်သော၊ ဖန်ဆင်းအပ်သော၊ ပြုစီရင်အပ်သော။ **ဝိဿဋ္ဌက** [ဝိဿဋ္ဌ+က] စွန့်အပ်ပြီးသော။

မဓုစ္ဆိဋ္ဌ ၊ နဝ ၊ [မဓု+ဥစ္ဆိဋ္ဌ] ဥစ္ဆိဋ္ဌ [ဥ √သဇ္ဇ+တ] သဇ္ဇ-ဝိသဇ္ဇနာ လိင်္ဂန နိမ္မာနေသု၊ နိမ္မာနံ-သမ္ပိဏ္ဍီကရဏံ၊ တော၊ ဇတာနံ ဌာဒေသော၊ သဿဆော၊ ဒွိတ္တံ၊ ဣတ္တဥ္စ၊ မဓူဟိ ခုဒ္ဒဇန္တူဟိ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ သဇ္ဇိတန္တိ-မဓုစ္ဆိဋ္ဌံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၄။ ပျားဖယောင်း။

ဩဿဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဝ √သဇ+တ] သဇ-ဝိဿဂ္ဂေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၄။ စွန့်အပ်သော။

နိဿဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [နိ √သဇ+ဏျ] သဇ-ဝိသဇ္ဇနာ လိင်္ဂန နိမ္မာနေသု၊ နတ္ထိ ဝိသဇ္ဇနမေတဿာတိ-နိဿဂ္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၇။ သဘော။

ဝိသဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ √သဇ+ဏ] ဇ-ကို ဒွေဘော်ပြု၊ ဝိဿဂ္ဂ၊ လွှတ်ခြင်း၊ လွှတ်ခြင်း၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်း၊ လွှတ်အပ်သော။

ဝိသဋ္ဌိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ √သဇ+တိ] လွှတ်ခြင်း၊ လွှတ်ခြင်း။

ဝိဿဇတိ ။ [ဝိ √သဇ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ ဖွင့်လှစ်၏၊ သိစေ၏။ ဝိဿဇ္ဇတိ ။ [ဝိ √သဇ+ယ+တိ] လှူဒါန်း၏၊ စွန့်လွှတ်၏၊ စေလွှတ်၏၊ ဖြေဆို၏၊ ဆွဲငင်-ကုတ်ဖဲ့၏။ ဝိဿဇ္ဇိတွာ၊ ဝိဿဇ္ဇိတွာန၊ ဝိသဇ္ဇ-(တွာ)၊ ဝိဿဇ္ဇိတုံ၊ ဝိဿဇ္ဇန္တ၊ ဝိဿဇ္ဇမာန၊ (ဝိဿဇ္ဇိယတိ၊) ဝိဿဇ္ဇိယမာန၊ ဝိဿဇ္ဇန၊ ဝိဿဇ္ဇနီယ။

ဝိဿဇ္ဇေတိ ။ [ဝိ √သဇ္ဇ+ဏေ+တိ] ဝိသဇ္ဇယတိ၊ လှူဒါန်း၏၊ ဖြန့်၏-နေလှန်း၏၊ ဖြေဆို၏၊ လွှတ်၏၊ လွှတ်စေ၏၊ ပစ်လွှတ်၏၊ စေလွှတ်၏၊ စီရင်၏။ ဝိဿဇ္ဇေတွာ၊ ဝိဿဇ္ဇေတုံ၊ ဝိဿဇ္ဇေန္တ၊ ဝိဿဇ္ဇာပန၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိဿဇ္ဇာပိတ၊ ဝိဿဇ္ဇာပေတဗ္ဗ၊ (ဝိဿဇ္ဇာပေတိ၊-ကာ၊) ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ၊ ဝိဿဇ္ဇာပေတုံ၊ ဝိဿဇ္ဇာပေန္တ၊ ဝိဿဇ္ဇာပိယမာန၊ ဝိဿဇ္ဇိတ၊ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ဝိဿဇ္ဇိတု၊ ဝိဿဇ္ဇိယ (ယ)၊ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗ၊ ဝိဿဇ္ဇေတု၊ ဝိဿဇ္ဇေယျ(ဏေယျ)၊ ဝိဿဋ္ဌ။

ဝိဿဇ္ဇ ၊ ထီ+နဲ ၊ [ဝိ ✓ သဇ+ဏျ] စွန့်ပယ်ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဖြေဆိုခြင်း၊ ဖြေဆိုရာဌာန။

ဝိဿဇ္ဇက ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ သဇ+ယ+ဏွု] စွန့်ကြဲပေးကမ်းသော-လှူဒါန်းသော၊ ဖြေဆိုသော။

ဝိသဇ္ဇန ၊ နဲ ၊ [ဝိ ✓ သဇ+ယ+ယု] သဇ-ဝိသဂ္ဂေ၊ ဝိသဂ္ဂေါ-ဒါနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၀။ ပေးကမ်း-စွန့်ကြဲခြင်း။

ဝေါသဇ္ဇတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ သဇ္ဇ+အ+တိ] ဝေါဿဇ္ဇတိ၊ စွန့်လွှတ်၏၊ ပယ်၏။ ဝေါသဇ္ဇိတွာ၊ ဝေါသဇ္ဇေတွာ၊ ဝေါသဇ္ဇန္တ၊ ဝေါဿဇ္ဇိတွာ၊ ဝေါဿဇ္ဇ(တွာ)၊ (ဝေါဿဇ္ဇီယတိ၊) ဝေါဿဇ္ဇေတွာ၊ ဝေါဿဇ္ဇေန္တ၊ ဝေါသဇ္ဇန၊ ဝေါဿဇ္ဇန၊ ဝေါဿဇ္ဇိတ၊ ဝေါဿဋ္ဌ(တ)။

ဝေါသဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အဝ ✓ သဇ+ဏ] သဒ္ဒေဘော်လာလျှင် ဝေါဿဂ္ဂ။ တစ်နည်း= [ဥ ✓ သဇ+ဏ] သဇ-ဝိသဂ္ဂေ၊ ဝိသဂ္ဂေါ-ဒါနံ၊ ဥပုဗ္ဗော သဇ-ဝိသဇ္ဇေ၊ ဏော၊ ပုဗ္ဗေ ဝါဂမော၊ ဝေါသဂ္ဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၀။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ စွန့်လွှတ်တတ်သော၊ (ဝိပဿနာ၊ အရိယမဂ်၊ အရိယဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊) ပယ်ခြင်း။

ဝေါပသဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ဥပ ✓ သဇ+ဏ] အထူးသဖြင့် ပြုစီရင်အပ်သော။

ဝဝဿဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အဝ ✓ သဇ+ဏျ] နိဗ္ဗာန်၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ စကားကို ပြီးဆုံးစေခြင်း၊ စကားဖြတ်ခြင်း။

ဝဝဿဇ္ဇီယတိ ။ [ဝိ+အဝ ✓ သဇ+ယ+တေ] စွန့်အပ်၏။

ဝိသံသဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [ဝိ+သံ ✓ သဇ+ဏ] နိရုတ္တိ၊ ၇၈၆။ မနှီးနှောခြင်း-မရောနှောခြင်း၊ မရောယှက်ခြင်း။

ဝိသံသဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ+သံ ✓ သဇ+တ] မနှီးနှော-မရောနှော-မရောယှက်သော၊ မနှီးနှောခြင်း၊ မယှဉ်ခြင်း။

သံသဇ္ဇတိ ။ [သံ ✓ သဇ+ယ+တိ] နှီးနှော-ရောယှက်၏၊ သုံးသပ်၏၊ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံ၏၊ စပ်ယှက်၏။ သံသဂ္ဂ(ဏျ)၊ သံသဇ္ဇန၊ သံသဋ္ဌ။

သံဝိသဇေတု ၊ ပု ၊ [သံ+ဝိ ✓ သဇ+တု] ဖန်ဆင်းတတ်သော၊ စီရင်တတ်သော၊ စီမံတတ်သော၊ ဖန်တီးတတ်သော။

အဘိဝိဿဇ္ဇတိ ။ [အဘိ+ဝိ ✓ သဇ+ယ+တိ] စွန့်၏၊ ပေးလှူ၏။ အဘိဝိဿဇ္ဇေတိ။

အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇတိ ။ [နဲ+ပဋိ+နိ ✓ သဇ+ယ+တိ] မစွန့်။ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂ၊ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ(တွာ)၊ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန၊ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တ၊ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇိတွာ၊ အပ္ပဋိနိဿဋ္ဌ။

ဝိနိဿဇတိ ။ [ဝိ+နိ ✓ သဇ+အ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ ဖဲခွာ၏။

ပဋိနိဿဇ္ဇတိ ။ [ပဋိ+နိ ✓ သဇ+ယ+တိ] စွန့်လွှတ်၏၊ စွန့်ပယ်၏၊ စွန့်ခွာ၏၊ ရှောင်ကြဉ်၏။ ပဋိနိဿဂ္ဂ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂိ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇ(တွာ)၊ ပဋိနိဿဇ္ဇန၊ ပဋိနိဿဇ္ဇနက၊ ပဋိနိဿဇ္ဇနီယ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇန္တ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇာပေတုံ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇာပေတွာ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇိတ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇိတုံ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇိတွာ၊ (ပဋိနိဿဇ္ဇီယတိ၊) ပဋိနိဿဇ္ဇေတုံ-(ကာ)၊ ပဋိနိဿဋ္ဌ။

အာသဇ္ဇန ၊ နဲ ၊ [အာ ✓ သဇ+ယ+ယု] ကပ်ငြိခြင်း၊ တွယ်တာခြင်း။ အာသဇ္ဇနဋ္ဌ။

ဥစ္ဆင်္ဂ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ သဇ+ဏ] ဥဿဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ-ဥစ္ဆင်္ဂံ၊ သဇ-သင်္ဂေ၊ သဿ ဆော၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၆။ နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ၊ ခါးပိုက်၊ ရင်ခွင်။

သိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ သဇ+တ] တပစ္စည်းကို ရိဋ္ဌပြုပါ၊ ဖြစ်စေအပ်သော၊ စီရင်အပ်သော၊ ပြုပြင်အပ်သော။

သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ+နိ ✓ သဇ္ဇ+ဏီ] (အယူကို) စွန့်လွယ်သော၊ အလွယ်တကူ စွန့်တတ်သော၊ စွန့်လွှတ်ဖို့ လွယ်ကူသော။

သုဝိသဇ္ဇိတ ။ [သု+ဝိသဇ္ဇိတ] သုဝိဿဇ္ဇိတ၊ ကောင်းစွာဖြေအပ်သော။ သုသဇ္ဇန၊ ကောင်းစွာ ပြုပြင်အပ်သော၊ -စီမံဖန်တီးအပ်သော၊ -ဖွဲ့အပ်သော၊ (ချမ်းသာကို ခံစားခြင်း၌) လွန်စွာကပ်ငြိသော။

သတိဝေါသဂ္ဂ ၊ ပု ၊ [သတိ+ဝိ ✓ သဇ+ဏျ] သဇ-ဝိသဇ္ဇနာ လိင်္ဂန နိမ္မာနေသု၊ သတိယာ ဝိသဇ္ဇနံ-

http://www.dhammadownload.com

သတိဝေါသဂ္ဂေါ၊ ဣဿ ဩ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၃။ သတိလွတ်ခြင်း၊ မေ့လျော့ခြင်း။

သဠ၊ သန္ဒ၊ သံဇ

ဘူ= သင်္ဂေ–ငြိကပ်ခြင်း၌။ သဠတိ။

သဠ္ဍတိ ။ [√သဠ+အ+တိ] ငြိကပ်၏၊ ဖွဲ့၏။ သဠ္ဍ–ပရိဿဂ္ဂေ၊ အာလိင်္ဂနံ ပရိဿဂ္ဂေါ၊ သဠ္ဍတိ။ နီတိဓာ၊ ၄၅။

သင် ၊ ပု ၊ [√သန္ဒ+ဏ] သန္ဒ–သင်္ဂေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၉။ ပေါင်းဆုံခြင်း။ ပု+န ။ငြိကပ်တွယ်တာတတ်သော၊ စွဲလမ်းတတ်သော၊ ငြိကပ်တွယ်တာကြောင်း၊ စွဲလမ်းကြောင်း (တဏှာလောဘ–စသည်)။

သန္ဒ ၊ ပု ၊ [√သန္ဒ+အ] သန္ဒ–သင်္ဂေ၊ အ၊ သဇ္ဇ–အဒနေ ဝါ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆၂။ အင်ကြင်း။

သဗ္ဗ ၊ ပု+န ၊ [√သံဇ+ဗျက်] သံဇ–သင်္ဂေ၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ၊ သဉ္ဇီယတီတိ–သဗ္ဗံ= ရဇတံ။ မောဂ်–၇၊ ၄၈။ ဌေ။

သဗ္ဗ၊ န ၊ [√သဠ+ဗျ] သဠ–သင်္ဂေ၊ ဗျ၊ ဥလောပေါ၊ သဗ္ဗ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၈၉။ ဌေ။

သဠ္ဍပန ၊ တိ ၊ [√သဠ+ဏာပေ+ယု] ကပ်ငြိစေတတ်သော၊ စွဲလမ်းစေတတ်သော၊ တပ်မက်စေတတ်သော။

သတ္တ ၊ ပု ၊ [√သဠ+တ] ရူပါဒိသု သဠ္ဍတိတိ–သတ္တော၊ နိစ္ဆန္နရာဂါဝိ ရူပ္ပိယာ သတ္တာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၃။ ပုဂ္ဂိလ်၊ သတ္တဝါ၊ လူ၊ ခန္ဓာအစဉ်။ (ရူပါဒိသု သဠ္ဍန္တိတိ–သတ္တာ။)

သတ္တု ၊ ပု ၊ [√သဠ+တုန်] ကောတ္ထုဘာ။ မုန့်မှုန့်။

သတ္ထိ ၊ ပု+န ၊ [√သန္ဒ+ထိ] သန္ဒ– သင်္ဂေ၊ အာသဇ္ဇတိ ဝတ္တမတြာတိ–သတ္ထိ၊ ထိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၆။ ပေါင်။

သဲသတ္တ ၊ တိ ၊ [သဲ √သန္ဒ+တ] ငြိတွယ်သော၊ ဆက်စပ်သော။

ဝိသင် ၊ ပု ၊ [ဝိ √သန္ဒ+ဏ] ရှေးဦးအစ ကပ်ငြိခြင်း၊ –စွဲလမ်းခြင်း၊ –တပ်မက်ခြင်း။

ဝိသဇေန ၊ န ၊ [ဝိ √သဠ+ယု] စီရင်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း။

ဝိသဇ္ဇေတိ ။ [ဝိ √ သန္ဒ+ဏော+တိ] ဖြေဆို၏။ ဝိသဇိတွာ၊ ဝိသဇ္ဇ(တွာ)။

ဝိသတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ √သဠ+တ] ဝိသဠ္ဍတိတိ–ဝိသတ္တော၊ ကပ်ငြိသော၊ စွဲလမ်းသော၊ တပ်မက်သော၊ ငြိတွယ်သော၊ စပ်ယှက်သော၊ ချုပ်ဖွဲ့သော၊ အထူးထူး အပြားပြား ကပ်ငြိစွဲလမ်း တပ်မက်သော၊ ဆွဲအပ်သော။

ဝိသတ္တိကာ ၊ ထီ ၊ [ဝိသတ္တ+ဏိက+အာ] သကတ္ထေ ဏိကော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၂။ ကပ်ငြိ–စွဲလမ်း–တပ်မက်တတ်သော(တဏှာ)။

ပစ္စာသတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ပတိ+အာ √သန္ဒ+တိ] ပစ္စာသတ္တိ နှည်း။

ပရိဿင် ၊ ပု ၊ [ပရိ √သန္ဒ+ဏ] သန္ဒ–သင်္ဂေ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၄။ လည်ဖက်ခြင်း။ (ချစ်ခင်သဖြင့် ပွေ့ပိုက်ခြင်း။)

ဗျာသင် ၊ ထီ ၊ [ဝိ+အာ √သန္ဒ+ဏ] အထူးသဖြင့် ကပ်ငြိသော။

ဗျာသတ္တ ၊ တိ ၊ [ဝိ+အာ √သန္ဒ+တ] အထူးသဖြင့် ကပ်ငြိတွယ်တာသော။

ဗျာသတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ဝိ+အာ √သန္ဒ+တိ] ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကပ်ငြိခြင်း။

အနွာသတ္တ ၊ တိ ၊ [အနု+အာ √သန္ဒ+တ] အဖန်ဖန်–ကပ်ငြိအပ်သော၊ –နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ –ဝန်းရံအပ်သော။

အဘိသင် ၊ ပု ၊ [အဘိ √သန္ဒ+ဏ] သိမ်းပိုက် ပွေ့ဖက်ဆက်ဆံ ပေါင်းဖော်ခြင်း၊ လိုက်လဲစွာ (ပြင်းပြစွာ) ချစ်ခင်–နှစ်သက်–တပ်မက် ငြိကပ်ခြင်း၊ အလွန်တပ်မက်ခြင်း(တဏှာ)။

အာသင် ၊ ပု ၊ [အာ √သန္ဒ+ဏ] ငြိကပ်–တွယ်တာခြင်း။ အာသင်ံတ၊ ငြိကပ်တတ်သော။ အာသင်ံ၊ ငြိကပ်တတ်သော။

အာသဇ္ဇန ၊ န ၊ [အာ √သဠ+ယု] ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း။ အာသတ္တ၊ (န) ငြိကပ်ခြင်း၊ တွယ်တာခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း။ (တိ) ငြိကပ်သော၊ တွယ်တာသော၊ တပ်မက်သော၊ စွဲလမ်းသော၊ ငြိတွယ်သော၊ ချိတ်ဆွဲ–စွပ်တပ်အပ်သော။ **အာသတ္တိ၊** ငြိကပ်–တွယ်တာ–တောင့်တတတ်သော (တဏှာ)။

အာသတ္တ ၊ တိ ၊ [အာ √သန္ဒ+တ] သန္ဒ–သင်္ဂေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၆။ အမှုဋ္ဌ ကပ်ငြိစွဲလမ်းသော။

http://www.dhammadownload.com

ဥစ္ဆင်္ဂ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ သံဇ+ဏ] ဥဿဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ-ဥစ္ဆင်္ဂံ ၊ သံဇ-သင်္ဂေ, သဿ ဆော, ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၆။ ခါးပိုက်၊ ရင်ခွင်။

ဥတ္တရာသင်္ဂ ၊ ပု ၊ [ဥတ္တရ+အာ ✓ သဋ္ဌ+ဏ] ဥတ္တရသ္မိံ ဒေဟဘာဂေ အာသဇ္ဇတေတိ-ဥတ္တရာသင်္ဂေါ၊ အာပုဗ္ဗော သဋ္ဌ-သင်္ဂေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၂။ ဧကသီ သင်္ကန်း၊ အပေါ်ရုံအဝတ်အထည်-ခြုံထည်၊ စုလျား= တဘက်။

သဋ

ဘူ= ရုဇာ ဝိသရဏ ဂတျာဝသာနေသု-ကျင်နာခြင်း, ဖရိုဖရဲကြဲခြင်း(ကွဲခြင်း), သွားခြင်း၏အဆုံး (ထိုင်ခြင်း) တို့၌။ သဋတိ။

စု= သိလာဃနေ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။ သာဋေတိ၊ သာဋယတိ။

သဋတိ ။ [✓ သဋ+အ+တိ] ကျင်နာကိုက်ခဲ၏။

သဋ ၊ ပု ၊ [✓ သဋ+အ] ကျသော၊ ကြွေကျသော၊ အောက်ကျသော။

သာဋ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ သဋ+ဏ] **သာဋီ**၊ အဝတ်-ပုဆိုး-ထဘီ-လုံချည်။ ထီ၌ [သာဋ+ဤ] ။

သာဋက ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ သဋ+ဏ္ဍု] သဋ-ရုဇာ ဝိသရဏ ဂတျာဝသာနေသု၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၀။ အဝတ်-ပုဆိုး-ထဘီ-လုံချည်။ ထီ ။ [✓ သဋက+အာ] **သာဋိယာ**၊ အဝတ်-ပုဆိုး-ထဘီ-လုံချည်။

သာဋေတု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ သဋ+ဏေ+တု] ပယ်ဖျောက်တတ်သော၊ ပယ်ရှားတတ်သော။

ဝေါသာဋိတက ၊ နဲ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ သဋ+ဏေ+တ] + [ဝေါသာဋိတ+က] သုသာန်-စသည်တို့၌ စွန့်ပစ်အပ်သော။

အာသာဋိကာ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ သဋ+ဏ္ဍု+အာ] သဋ-အဝယဝေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၅။ ယင်ဥ-ယင်ချေးဥ။

သဋ္ဌ

စု= ဟိံသာ ဗလ ဒါန နိကေတနေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်း, ပေးကမ်းခြင်း, နေခြင်းတို့၌။ သဋ္ဌေတိ၊ သဋ္ဌယတိ။

သဌ

ဘူ= ဟိံသာ ဂ္လေသ ကေတဝေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ပူပန်ညစ်ညူးခြင်း, စဉ်းလဲလှည့်ပတ်ခြင်းတို့၌။

စု= အလသျေ-ပျင်းရိထိုင်းမှိုင်းခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဂတျသခ်တသခ်တေ- အသွားကို မပြုပြင်ခြင်း, ပြုပြင်ခြင်း၌လည်းကောင်း။

သိလာဃ ဒုဗ္ဗာစာသုစ-ချီးမွမ်းခြင်း, မကောင်းသော စကားကို ဆိုခြင်းတို့၌လည်းကောင်း။

သဌတိ၊ သာဌေတိ၊ သာဌယတိ ။ -ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ၏၊ လိမ်လည်လှည့်စား၏။

သဌ ၊ တိ ၊ [✓ သဌ+အ] ဌ-ကို ထ-ပြုက **သထ**၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်စားခြင်း၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော၊ လိမ်လည်လှည့်စားသော= မရိုးဖြောင့်သော။ **သဌန**၊ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲခြင်း။

သဌ္ဌ ၊ နဲ ၊ [✓ သဌ+ဏ္ဍ] သဌ-ကေတဝေ၊ သဌယတိ၊ နဲ သမ္မာ ဘာသတိ ယေနာတိ-သဌ္ဌံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၇။ စဉ်းလဲခြင်း၊ သဌံ-လည်း ရှိ၏။

သဌိလ ၊ တိ ၊ [✓ သဌ+ဏ္ဍလ] သဌတိ ဝဋ္ဌေတီတိ-သဌိလော= သဌော။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၉။ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော၊ လျော့သော။

ဒန္တသဌ ၊ ပု ၊ [ဒန္တ ✓ သဌ+အ] ဒန္တေ သဌတိ ဟိံသတီတိ-ဒန္တသဌော၊ သံပရာ။ ယဿ ဖလမမ္မိလံ ဟောတိ၊ အမ္မိလတ္တာ ဒန္တဿ သဌော-ဒန္တသဌော။ သဌ-ကေတဝ ဟိံသာ သံကိလေသေသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၃။

ပသတ္ထ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ သဌ+တ] သဌ-ထုတိယံ၊ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၂။ ချီးမွမ်းအပ်သော။

သဋိ၊ သဏ္ဍ

ဘူ= သံဃာတ ရုဇနေသု-ပေါင်းစုခြင်း, နာကျင်ခြင်းတို့၌။ သဏ္ဍတိ။

သဏ္ဍ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ သဋိ+တ] သဏ္ဍန္တိ ဂုမ္ဗန္တိ ဧတ္ထာတိ-သဏ္ဍော။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၃။ အစု၊ အအုပ်၊ အုပ်စု၊ တောအုပ်။

သဏ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ-ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ သဏတိ။

ဘူ+စု= ဒါနေ-ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၌။ သဏေတိ၊ သဏယတိ။

http://www.dhammadownload.com

သဏတိ ။ [✓ သဏ+အ+တိ] အသံပြု၏၊ မြည်၏၊ ပေးကမ်း၏။ သဏန္တ၊ သဏမာန၊ (သဏေတိ၊ သဏယတိ၊ ပေးကမ်း၏။)

သဏ ၊ ပု ၊ [✓ သဏ+အ] သဏ–သဒ္ဒေ၊ ကတ္တရိ အ၊ သဏောနာမ ထိရတ္တစော ဧကော ရက္ခယောနိ၊ ယဿ တစေန ကေဝဋ္ဌာဒယော ဇာလာဒီနိ ကရောန္တိ။ (သဏဿ ဝိကာရော–သာဏံ။) ဓာန်ဋီ၊ ၂၉၁၊ ပိုက်ဆန်လျှော်ပင်။

သဏိကံ ။ ဗျ ။ [✓ သဏ+ဏွု] ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေး၊ ဖြည်းညင်းစွာ၊ နှေးစွာ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ။

သဏိတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ သဏ+တဗ္ဗ] အသံပြုအပ်သော။

သဏ္ဍ ၊ ပု+နှ ၊ [✓ သဏ+ဍ] သဏ–ဒါနေ၊ ဍော၊ သဏ္ဍံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၇။ ကြာ–စသည်တို့၏အပေါင်း၊ ကြာတော–စသည်။

ဝိဿာဏန ၊ နှ ၊ [ဝိ ✓ သဏ+ယု] သဏ–ဒါနေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၀။ ပေးကမ်း–စွန့်ကြဲခြင်း။

သတ

ဘူ= သာတစ္စေ–မပြတ်မစဲ မြဲခြင်း၌။ သတတိ။

သတတိ ။ [✓ သတ+အ+တိ] အမြဲမပြတ် ဒလစပ် ဖြစ်သည်။

သစ္စ ၊ တိ ၊ [✓ သတ+ယ] သတ–သာတစ္စေ၊ ဣမိနာ ယပစ္စယော၊ တျဿ စကာရော၊ သစ္စံ။ ရူ၊ ၆၆၀။ မှန်သောစကား။ (ဝိရတိသစ္စာ= သမ္မာဝါစာ စေတသိက်၊ ဒိဋ္ဌိသစ္စာ= ငါ့ဟာသာအမှန်ဟု ယူသော–ဒိဋ္ဌိ၊ ပရမတ္ထသစ္စာ= နိဗ္ဗာန် မဂ်၊ အရိယသစ္စာ= သစ္စာလေးပါး)သစ္စဉာဏ်၊ သစ္စပါရမီ–စသည်။

သစ္စာပေတိ ။ နာမဓာတ် ။ [သစ္စ+အာပိ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၃။ သစ္စမာစိက္ခတီတိ–သစ္စာပေတိ၊ ဣ–ကို ဧ–ပြု။ ၄င်းပဉ္စိကာ။ အမှန်အကန်ပြော၏၊ မှန်ကန် အောင်ပြု၏၊ မချွတ်ယွင်းစေတတ်။ သစ္စာပန၊ သစ္စာပိတ၊ သစ္စာပေန္တ၊ (သစ္စာယတိ။ မောဂ်–၅၊ ၁၀–ရှု။) သစ္စာယန္တ။

ဝိသာဋိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ သတ+တ] ကွဲပျက်သော၊ ကျိုးပဲ့သော။

သတ္တ

စု= ဂတျာတင်္ဂ သမ္ဗန္ဓ သန္ဆတေသု–သွားခြင်း, ကျင်နာ ဆင်းရဲခြင်း, စပ်ဖွဲ့ခြင်း, ချဲ့ခြင်းတို့၌။ သတ္တေတိ၊ သတ္တယတိ။

သတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ သတ္တ+အ] ပုဂ္ဂိုလ်–သတ္တဝါ၊ လူ၊ ခန္ဓာအစဉ်။

သန္တ

စု= ပိယကရဏေ–ချစ်ဖွယ်ကို ပြုခြင်း၌။ သန္တေတိ၊ သန္တယတိ။

သထ

စု= ပတိဟသန ဒုဗ္ဗလျပယတနေသု–အဖန်တလဲလဲ ရယ်မောခြင်း, အားနည်းလျော့လျည်းခြင်း, အားထုတ်ခြင်းတို့၌။ သထယတိ။

ဘူ+စု= မောက္ခ ဗန္ဓန ဟိံသနေသု–လွတ်ခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို၌။ သထတိ။

သထိလ ၊ တိ ၊ [✓ သထ+ဣလ] လျော့လျည်းသော–မတင်းကြပ်သော၊ အ–ကို ဣ–ပြုလျှင် **သိထိလ**–ဖြစ်၏။

သထိ

ဘူ= သေထိလျေ–လျော့လျည်းခြင်း–လျော့လျော့ ပြုခြင်း၌။ သန္ဆတေ။

သန္ဆ

ကီ= ပတိဟဿန မောစနေသု–အဖန်တလဲလဲ ရယ်စေခြင်း, လွတ်စေခြင်းတို့၌။ သထ္နာတိ။

စု+ဘူ= ဝဓ ဂန္ဆနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ဖွဲ့ထုံးခြင်းတို့၌။ သန္ဆေတိ၊ သန္ဆယတိ၊ သန္ဆတိ။

သဒ

စု+ဘူ= အဿာဒန ဂတေသု–အရသာကို သာယာခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ သဒတိ၊ သာဒေတိ၊ သာဒယတိ။

စု= ဆေဒနေ–ဖြတ်ခြင်း၌။

ဘူ= ဝိသာဒ ပါတ ဟိံသန ပီတီသု–နစ်မြုပ်ချောက်ခြားရိရှားပင်ပန်းခြင်း, အောက်သို့ကျစေခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, နှစ်သက်ခြင်းတို့၌။

နိပုဗ္ဗော= နိသီဒနေ–ထိုင်ခြင်း၌။

ပပုဗ္ဗော= နိမ္မလေ–ကြည်လင်သန့်ရှင်း ညစ်ကြေးကင်းခြင်း၌။

ဥပပုဗ္ဗော= နိကဋေ–နီးကပ်ခြင်း၌။

သာတိယတိ ။ [✓ သဒ+ဏယ+တိ] ဒ–ကို တ–ပြု၊ သာယာမက်မော၏။

http://www.dhammadownload.com

သဇ္ဇာ ၊ ထိ ၊ [√ သဒ+ဏျ+အာ] သဒနံ-သဇ္ဇာ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၄၇။ စိမ်ဖန်တီးခြင်း၊ စီရင်ခြင်း။

သဇ္ဇိတ ၊ တိ ၊ [√ သဒ+ယ+တ] ပြုပြင်အပ်သော၊ စီမံဖန်တီးအပ်သော၊ စီရင်အပ်သော။

သတ္တု ၊ ပု ၊ [√ သဒ+တု] သဒ-သာဒနေ, တု၊ ဘူဝါဒိ၊ သတ္တု။ ဓာန်ဒို၊ ၃၄၄။ ရန်သူ။

သန္ဒ ၊ တိ ၊ [√ သဒ+ကွ] သဒ-ဝိသရဏ ဂတျဝသာဒနာဒါနေသု, သီဒီတိ-သန္ဒော။ မောဂ်-၅၊ ၁၅၀, ပဋ္ဌ။ နစ်မြုပ်သော၊ ကျွံနစ်သော၊ ငြိကပ်သော။

သာတ ၊ တိ ၊ [√ သဒ+ဏ] သာယာအပ်သော၊ အလိုရှိအပ် ကောင်းမြတ်သော၊ ချိုသော၊ တူညီသော။ ထိ+န ။သာယာခြင်း၊ သာယာစေတတ်သော (သုခဝေဒနာ)။ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလံ သမ္မယုတ္တဓမ္မေ ဝါ အတ္တနိ သာဒယတီတိ-သာတံ၊ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ။ သာရတ္ထ-၁၊ ၃၆၁။

သာတိယ ၊ တိ ၊ [√ သဒ+ဏေ+ဏျ] သာယာအပ်သော၊ သာယာသင့် သာယာထိုက်သော၊ သာယာဖွယ်ဖြစ်သော။

သဒန ၊ န ၊ [√ သဒ+ယု] သီဒန္တိ တတ္ထာတိ-သဒနံ၊ ယု၊ သဒ-ဝိသရဏ ဂတျာဝသာနေသု။ ဓာန်ဒို၊ ၂၀၆။ အိမ်၊ ထိုင်ခြင်း။ (ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။)

သဒုမ ၊ န ၊ [√ သဒ+ဥမ] သဒဓာတုမှာ ဥမော၊ သဒုမံ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၀၇။ အိမ်။

သာဒယတိ ။ [√ သဒ+ဏယ+တိ] သာယာ၏၊ လက်ခံ၏၊ နှစ်သက်၏၊ ခံစား၏။ သာဒယမာန၊ (သာဒေတိ၊) သာဒက၊ သာဒနီယ၊ သာဒိတ၊ သာဒိတဗ္ဗ၊ သာဒိတု။

သာဒ ၊ ပု ၊ [√ သဒ+ဏ] ကြည်လင်ခြင်း။

သာဒန ၊ န ၊ [√ သဒ+ဏေ+ယု] ကြည်လင်ခြင်း, ကြည်လင်စေခြင်း။

သာဒိယတိ ။ [√ သဒ+ဏယ+တိ] အ-ကို ဣ-ပြု၊ သာယာ၏၊ လက်ခံ၏၊ နှစ်သက်၏၊ ခံစား၏။ သာဒိယိတွာ၊ သာဒိယိတုံ၊ သာဒိယန္တ၊ သာဒိယမာန၊ သာဒိယန၊ သာဒိယနက၊ (သာဒေတိ။)

သာဒု ၊ တိ ၊ [√ သဒ+ဏု] ချိုမြိန်-ကောင်းမြတ်-အလိုရှိအပ်သော။

သီဒတိ ။ [√ သဒ+အ+တိ] နစ်မြုပ်၏၊ သက်ဆင်း၏၊ ကျသွား၏၊ ထိုင်၏၊ ဆုတ်နစ်၏၊ ပျက်စီး၏။ သီဒန္တ၊ သီဒမာန၊ သီဒန၊ (သီဒေတိ၊ သီဒါပေတိ၊ သီဒါပယတိ၊ ကာ၊) သီဒါပန။

သီဒါ ၊ ထိ ၊ [√ သဒ+အ+အာ] သီဒါမြစ်ကြီး၊ သီဒန္တရသမုဒ္ဒရာ။

အပသာဒေတိ ။ [အပ √ သဒ+ဏော+တိ] ခြိမ်းခြောက်၏၊ မောင်းမဲ၏၊ ဖိနှိပ်၏၊ ရှုတ်ချ၏၊ အပြစ်တင်၏၊ ကဲ့ရဲ့၏၊ ထိခိုက်-ပုတ်ခတ်ပြောဆို၏။ အပသာဒ၊ အပသာဒန၊ အပသာဒနီယ၊ အပသာဒယန္တ၊ အပသာဒိတ၊ အပသာဒေတဗ္ဗ၊ အပသာဒေတုံ၊ အပသာဒေတု၊ အပသာဒေတွာ၊ အပသာဒေန္တ။

အပသဒ ၊ ပု ၊ [အပ √ သဒ+အ] အပကဋ္ဌ သဒတိ ဂစ္ဆတီတိ-အပသဒေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၁၆။ ယုတ်သောသူ။

အဘိနိသီဒတိ ။ [အဘိ+နိ √ သဒ+အ+တိ] ထိုင်၏၊ ကပ်ထိုင်၏၊ ဖိထိုင်၏။ အဘိနိသိန္န၊ အဘိနိသီဒန၊ အဘိနိသီဒန္တ၊ (အဘိနိသီဒါပေတိ၊ ကာ၊) အဘိနိသီဒိတဗ္ဗ၊ အဘိနိသီဒိတုံ၊ အဘိနိသီဒိတွာ၊ အဘိနိသီဒိယမာန၊ (အဘိနိသီဒေတိ၊ ကာ။)

အဘိပ္ပသီဒတိ ။ [အဘိ+ပ √ သဒ+အ+တိ] အလွန်ကြည်ညိုစိတ်၏။

အဘိပ္ပသာဒေတိ ။ [အဘိ+ပ √ သဒ+ဏော+တိ] ကြည်လင်စေ၏။ အဘိပ္ပသန္န၊ အဘိပ္ပသာဒိတ၊ အဘိပ္ပသာဒ။

အဝသီဒတိ ။ [အဝ √ သဒ+အ+တိ] နစ်မြုပ်၏။ အဝသီဒန။

အဝသန္န ၊ တိ ၊ [အဝ √ သဒ+တ] သက်ဝင်၍တည်သော၊ ဆုတ်နစ်သော။

အဿာဒေတိ ။ [အာ √ သဒ+ဏော+တိ] အဿာဒယတိ သာယာ၏၊ နှစ်သက်၏၊ မြတ်နိုး၏။ အဿာဒ၊ အဿာဒန၊ အဿာဒနီယ၊ အဿာဒယန္တ၊ အဿာဒယမာန၊ အဿာဒိတ၊ အဿာဒိတဗ္ဗ၊ (အဿာဒိယတိ၊) အဿာဒိယန၊ (မသာယာခြင်း၊ သာယာခြင်း။) အဿာဒိယမာန၊ (အဿာဒိယတေ ၊ကမ္မ၊) အဿာဒေတဗ္ဗ၊ အဿာဒေတုံ၊ အဿာဒေတွာ၊ အဿာဒေန္တ။

အာသဒ္ဓတိ ။ [အာ √ သဒ+ယ+တိ] ကပ်ရောက်၏၊ ချဉ်းကပ်၏။ အာသဒ္ဓ-(တွာ)၊ ကပ်ရောက်၍၊ ချဉ်းကပ်၍၊ ထိပါးပုတ်ခတ်၍၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၍၊ ပြစ်မှား၍။ အာသဒ၊ ကပ်ရောက်ခြင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ ထိပါးပုတ်ခတ်အပ်သော၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်အပ်သော၊ တံချူ။

အာသန္န ၊ တိ ၊ [အာ ✓ သဒ+တ] သဒသ္မာ တော၊ အာသန္နော။ ဓာန်၌၊ ၇၀၅။ အနီး၊ နီးသော၊ အနီး၌ တည်သော၊ အနီး၌ဖြစ်သော။

အာသန္န [အာသန္န+ဏ] သေခါနီး၌ ပြုလုပ်အပ်သော၊ –အောက်မေ့အပ်သော (ကံ)။

အာဏိသဒ ၊ နာ ၊ [အာဏိ ✓ သဒ+အ] တင်သား၊ တင်ပါးသား။

အာနိသဒ ၊ နာ ၊ [အာ+နိ ✓သဒ+အ] တင်သား၊ တင်ပါးဆုံ။

အာသန္နီ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ သဒ+အ+ဣ] သဒ–ဝိသရဏာဂတျာဝသာနေသု၊ နဒါဒိ၊ ဗိန္ဒာဂမော စ။ ဓာန်၌၊ ၃၁၁။ ပမာဏထက် ကျော်လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း, အင်းပျဉ်။

အာသန္နိက ၊ ပု ၊ [အာသန္နီ+က] လေးထောင့်အင်းပျဉ်။

အာသာဒန ၊ ထီ+နာ ၊ [အာ ✓ သဒ+ယု] ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲစော်ကားပြစ်မှားခြင်း၊ စောဒနာခြင်း၊ အပြစ်တင်ခြင်း၊ အရှက်ခွဲခြင်း၊ ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရောက်လာခြင်း။

အာသာဒေတိ ။ [အာ ✓သဒ+ဏော+တိ] ကြိမ်းမောင်း၏၊ ငေါက်ငမ်း၏၊ မောင်းမဲ၏၊ ထိပါးပုတ်ခတ်၏၊ နှိပ်စက်–စော်ကား–ညှဉ်းဆဲပြစ်မှား၏၊ တိုက်ခိုက်၏၊ ရောက်၏၊ ချဉ်းကပ်၏။ အာသာဒယိတွာ၊ အာသာဒိတ၊ အာသာဒိတုံ၊ အာသာဒိယ–(တွာ)၊ အာသာဒုံ (တ–ကို ဒ–ပြု၊) ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ။ အာသာဒေတဗ္ဗ၊ အာသာဒေတုံ၊ အာသာဒေတွာ။

အာသီဒတိ ။ [အာ ✓ သဒ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ ထိပါးပုတ်ခတ်၏၊ ချဉ်းကပ်၏။ အာသီဒိတွာ။

ဥပနိသီဒတိ ။ [ဥပ+နိ ✓သဒ+အ+တိ] အနီး၌ထိုင်၏၊ ချဉ်းကပ်၍ထိုင်၏၊ အနီး၌နေသော၊ အထံ၌နေ၏။ ဥပနိသိန္နံ၊ ဥပနိသိန္နက၊ (ဥပနိသီဒါပေတိ၊ အနီး၌ထိုင်စေ၏။)

ဥပနိသာ ၊ ထီ ၊ [ဥပ+နိ ✓သဒ+ကို+အာ] ဥပနိသီဒတိဖလံ ဧတ္ထာတိ–ဥပနိသာ။ သူစိ။ အကြောင်း၊ အဆင့်ဆင့်သောအကြောင်း၊ အားကြိုးသောအကြောင်း၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ။

ဥဿဒ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ သဒ+အ] ပြန့်ပြောခြင်း၊ ပိုလွန်ခြင်း၊ မိုမောက်ခြင်း၊ ထွက်ခြင်း၊ လိမ်းကျံခြင်း။ တိ ။ပြန့်ပြောသော၊ ပေါများသော။ စန္ဒနုဿဒ၊ (ဥဿဒက၊ ပိုလွန်သော၊ လျှံတက်သော။)

ဥဿန္န ၊ တိ ၊ [ဥ ✓သဒ+တ] ပြန့်ပြောသော၊ ပေါများသော၊ သည်းထန်သော၊ ထက်သော၊ လိမ်းကျံအပ်သော။

ဥဿာဒိယတိ ။ [ဥ ✓ သဒ+ဏယ+တိ] အ–ကို ကူ–ပြု၊ ပေါများ၏၊ ပိုလွန်၏။ ဥဿာဒေတိ၊ ပယ်ရှား၏၊ ပင့်မြှောက်၏။ ဥဿာဒ၊ ဥဿာဒန၊ ဥဿာဒိတ၊ ဥဿာဒေတု။

ဥဿာရေတိ ။ [ဥ ✓ သဒ+ဏော+တိ] ဒ–ကို ရ–ပြု၊ တင်၏၊ စိုက်ထူ၏၊ စုပုံ၏။ နာဝံ ဥဿာရေန္တော၊ လှေကို ဆိုက်လျက်။

ဩသီဒတိ ။ [အဝ ✓ သဒ+အ+တိ] ဆုတ်နစ်၏၊ နစ်မြုပ်၏။ ဩသန္န၊ (ဩသီဒန၊ ဩသီဒါပေတိ၊ ဩသာဒေတိ၊ –စေ၏။)

အဇ္ဈောသန္န ၊ တိ ၊ [အဓိ+အာ ✓ သဒ+တ] လွှမ်းမိုးအပ်သော။ အဓိဩသန္န [အဓိ+အဝ ✓ သဒ+တ] (တဏှာသည်)လွှမ်းမိုးအပ်သော။

နိသာဒ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ သဒ+ဏ] နိဿေသတော သီဒန္တိ သရာ ယသ္မိန္တိ –(နိသာဒေါ)။ ဓာန်၌၊ ၁၃၂။ နိသာဒအသံ၊ ဆင်ဟီသံနှင့်တူသောအသံ။

နိသဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [နိ ✓သဒ+ဏျ+အာ] နိသီဒနံ–နိသဇ္ဇာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ ထိုင်ခြင်း၊ နေခြင်း၊ ထိုင်ရာအခါ။

နိသိန္န ၊ တိ ၊ [နိ ✓ သဒ+တ] နိသီဒတီတိ–နိသိန္နော၊ သဒ–ဝိသရဏာဂတျာဝသာနေသု။ ကစ္စည်း၊ ၅၈၂၊ ၎။ ထိုင်နေသော။

ပစ္စာသတ္တိ ၊ ထီ ၊ [ပတိ+အာ ✓သဒ+တိ] ပစ္စာသတ္တိနည်း။

ပစ္စာသန္န ၊ နံ ၊ [ပဋိ+အာ ✓ သဒ+တ] ပစ္စာသန္နနည်း။

ပသာဒ၊ ပသန္န ၊ တိ ၊ [ပ ✓ သဒ+ဏ] ဝိသေသေန သာဒယတိ ပသာဒယတီတိ–ပသာဒေါ၊ ဧဝံ ပသန္နော၊ သောဧဝ–**ပသန္နတာ**။ ဓာန်၌၊ ၅၄။ ကြည်လင်ခြင်း။

ပါသာဒ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ သဒ+ဏ] ပသီဒန္တိ နယနမနာ ရုကြောတိ–ပါသာဒေါ။ ဓာန်၌၊ ၂၀၈။ ပြာသာဒ်။

ဗျာသန္န ၊ တိ ၊ [ဝိ+ဒာ ✓ သဒ+တ] နစ်မြုပ်သော။

ဝိပ္ပသီဒတိ ။ [ဝိ+ပ ✓ သဒ+အ+တိ] အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သန့်ရှင်း၏။ ဝိပ္ပသန္န၊ အထူးသဖြင့်သန့်ရှင်းသော၊ အထူးတောက်ပသော။

http://www.dhammadownload.com

ဝိသိဒတိ ။ [ဝိ √သဒ+အ+တိ] တွန့်တို–ဆုတ်နစ်၏၊ သက်ဝင်၏၊ နစ်မြုပ်၏၊ ပင်ပန်း၏။ ဝိသိဒန္တ၊ ဝိသိဒမာန၊ ဝိသာဒ၊ ဝိသိဒန၊ (ဝိသာဒေတိ၊ ကာ၊) ဝိသာဒန၊ ဝိသဒါပန၊ သန့်ရှင်း–စင်ကြယ်စေခြင်း။ ဝိသန္ဒ။

ဝိသဒ ၊ တိ ၊ [ဝိ √သဒ+အ] မကပ်ငြိသော၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော၊ ထင်ရှားသော။ ပု ။အဖြူ၊ အဖြူရောင်။

ဝိသာတ ၊ တိ ၊ [ဝိ √သဒ+ဏ] ဒ–ကို တ–ပြု၊ ပင်ပန်း–နွမ်းနယ်သော။

ဝိသာဒ ၊ ပု ၊ [ဝိ √သဒ+ဏ] စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပြည့်ခြင်း၊ နစ်မြုပ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ အလွန်အထူး ဆုတ်နစ် ပင်ပန်းခြင်း၊ မကြည်လင်ခြင်း။

သံသီဒတိ ။ [သံ √သဒ+အ+တိ] နစ်မြုပ်၏၊ ငုပ်ဝင်၏၊ အလွန်တွန့်တိုဆုတ်နစ်၏၊ ရွှက်ဆောင်၏၊ (ဖြစ်၏၊) ကံဟောယပစ္စည်းအကျေကြွေလျှင် လှည့်လည်လှုပ်ရှား သွားလာအပ်၏။ သံသန္ဒ၊ သံသာဒ၊ သံသီဒ၊ သံသီဒန၊ သံသီဒိတွာ၊ သံသီဒိတုံ၊ သံသီဒန္တ၊ သံသီဒမာန။

သံသဒ ၊ ထိ+ပု ၊ [သံ √သဒ+အ] သမန္တတော သီဒန္တျသ္မိ–သံသဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၁၄။ သဘင်၊ အစည်းအဝေး။

သံသာ ၊ ထိ ၊ [သံ √သဒ+ကွိ+အာ] သဘင်၊ ပရိသတ်၊ အစည်းအဝေး။

သံသာဒေတိ ။ [သံ √သဒ+ဏော+တိ] ဆုတ်နစ်စေ၏၊ ပင်ပန်းစေ၏။ သံသာဒန၊ (သံသီဒါပေတိ။)

သံသာဒိယ ၊ ပု ၊ [သံ √သဒ+ဏျ] အလေ့ကျပေါက်သော သလေးစပါးပင်။

သန္နေတိ ။ နာမဓာတ် ။ [သန္န+ကွ+တိ] ရေဆွတ်ဖြန်း၍ လုံး၏၊ အလုံးပြု၏။ သန္နေတဗ္ဗ၊ သန္နေတွာ၊ သန္နေတုံ၊ သန္နေန္တ ။

သန္နိသီဒတိ ။ [သံ+နိ √သဒ+တိ] ကောင်းစွာထိုင်၏၊ အညီအညွတ်စည်းဝေး၏၊ တည်ငြိမ်၏၊ ငြိမ်းအေး၏။ သန္နိသီဒိတုံ၊ သန္နိသီဒန္တ၊ (သန္နိသီဒါပေတိ၊) သန္နိသီဒါပေတွာ၊ သန္နိသီဒေန္တ၊ သန္နိသီဒါပေန္တ၊ သန္နိသီဒန၊ သန္နိသီဒါပန၊ သန္နိသဒ္ဓ၊ အညီအညွတ်စည်းဝေးရာဌာန။ သန္နိသာဒေတဗ္ဗ၊ သန္နိသိန္နေ၊ (သန္နိသာဒေတိ။)

သန္နိသိဝံ ၊ ပု ၊ [သံ+နိ √သဒ+ဏ] ဒကာရဿ ဟိ ဝကာရံ ကတွာ နိဒ္ဒေသော။ သံဒို–၁၊ ၇၈။ အပန်းဖြေနားနေသော၊ ကောင်းစွာ ငြိမ်ဝပ်သော၊ –ငြိမ်းအေးသော။ နိတိသုတ္တ၊ ၁၀၂။

သမာသာဒေတိ ။ [သံ+အာ √သဒ+ဏော+တိ] ယူ၏၊ ကိုင်၏။ သမာသဒ္ဓ။

သမွသီဒတိ ။ [သံ+ပ √သဒ+အ+တိ] ကြည်လင်၏၊ ကြည်ညို၏၊ သက်ဝင်ယုံကြည်၏။ သမွသာဒက၊ သမွသာဒန၊ သမွသာဒနီယ၊ သမွသီဒန။

သမွသာဒ ၊ ပု ၊ [သံ+ပ √သဒ+ဏ] ကောင်းစွာ ကြည်လင်သော၊ –ကြည်ညိုသော၊ –ကြည်လင်ခြင်း၊ –ကြည်ညိုခြင်း။

သုဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [√သဒ+ဒ] သဒ–အသာဒနေ၊ ဒေါ၊ အသု။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၃။ သုဒ္ဒမျိုး (သူယုတ်မျိုး)။

သုနိသန္နက ၊ န ၊ [သု+နိ √သဒ+တ+က] သဒ–ဝိသရဏ ဂတျာဝသာနေသု၊ တော၊ အန္ဆာဒေသော၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၆။ မှိုနတို–ချို။

သုနိသိန္န ၊ တိ ၊ [သု+နိ √သဒ+တ] ကောင်းစွာ ထိုင်နေသော၊ –တည်နေသော၊ မတုန်မလှုပ် ထိုင်နေသော။

သုပသန္န ၊ တိ ၊ [သု+ပ √သဒ+တ] အလွန်သန့်ရှင်းသော၊ –ကြည်လင်သော၊ –ကြည်ညိုသော။ (သုပ္ပသန္န။)

သုပ္ပသာဒ ၊ ပု ၊ [သု+ပ √သဒ+ဏ] ကောင်းစွာ ကြည်ညိုခြင်း(သဒ္ဓါတရား)။ သုဝိသဒ၊ အလွန်သန့်ရှင်း–စင်ကြယ်သော၊ ထင်လွယ်–မြင်လွယ်သော။

သောဇ္ဈ ၊ ပု+န ၊ [√သဒ+ဘ] သဒဓာတ်၏ အ–ကို သြ–ပြု၊ သီဒန္တိ ဧတ္ထာတိ–သောဇ္ဈံ= ဝိဝရံ၊ သောဇ္ဈော= ဧလာသယဝိသေသော။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၂၉။ တွင်း, ကျင်း၊ အပေါက်၊ အခေါင်း၊ ထူးအိုင်၊ ရေကန်၊ ရေအိုင်။

သဒ္ဒ၊ သဒ္ဒါ

စု= သဒ္ဒကရဏော–အသံပြုခြင်း၌။ သဒ္ဒေတိ၊ သဒ္ဒယတိ။ ဘူ= ပီတိ လေဟ သောသန ဟရိတေသု–နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း, လျက်ယူသာယာခြင်း, ခြောက်သွေ့စေခြင်း, စိမ်းညိုခြင်းတို့၌။ သဒ္ဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒေတိ ။ [√သဒ္ဒ+ဏေ+တိ] အသံပြု၏။ သဒ္ဒီယတိ (ကမ္မ)၊ နှုတ်မြွက်ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ သင်ယူအပ်၏၊ သင်ကြားအပ်၏။ သဒ္ဒိတ၊ သဒ္ဒန၊ သဒ္ဒနီယ။

သဒ္ဒလ ၊ တိ ၊ [√သဒ္ဒ+အလ] ကစ္စည်း၊ ၆၆၅။ မြက်နု၊ မြက်နုတို့ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ရေစပ်၊ နေစာမြက်။ သဒ္ဒ(သဒ္ဒါ)-ဟရိတေ, သဒ္ဒတိ ဟရိတော ဘဝ တီတိ-သဒ္ဒလော၊ (သဒ္ဒါလော၊ ပရလောပေါ။) ရူ၊ ၆၇၄၊ ဘာဋီ။ စိမ်းစိုသောအရပ်။

သဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [√သဒ္ဒ+ဃဉ်] ကောတ္ထုဘ။ [√သဒ္ဒ+အ] သဒ္ဒီယတိ ဥစ္စာရီယတီတိ-သဒ္ဒေါ၊ အသံ။

သဒ္ဒါယတိ ။ နာမဓာတ် ။ [သဒ္ဒ+အာယ+တိ] မောဂ်-၅၊ ၁၀။ အသံပြု၏၊ မြည်၏၊ ခေါ်၏။ သဒ္ဒါယ ယတိ(ကာ)။ မောဂ်-၂၊ ၆။ သဒ္ဒါယန္တ၊ သဒ္ဒါယမာန၊ (အနုသဒ္ဒါယတိ၊) အနုသဒ္ဒါယန။

သဒ္ဒါ

ဘူ= ဥန္ဒနေ-စိုစွတ်ခြင်း၌၊ သဒ္ဒကုစ္ဆာယဥ္စ-ဝင်သက် လေကို စွန့်လွှတ်ခြင်း, ဝမ်းလေစုန်ခြင်း၌လည်း။

စု= ပဟံသနေ-ပြက်ရယ်ပြုခြင်း၌။ သဒ္ဓတေ၊ သဒ္ဓယတိ၊ သဒ္ဓေတိ။ နီတိ၌ သဓုဓာတ်-ဟု ဆိုထားသည်။ [သိရှ] ဓာတ်ရင်းဖြစ်၍ သဒ္ဒါ-သာ ဖြစ်သင့် ပါသည်။ သဒ္ဓတေ၊ သဒ္ဓေတိ၊ သဒ္ဓယတိ။

သန

ဘူ= သမ္ဘတ္တိ ဘူသနေသု-ဆည်းကပ်ခြင်း, တန်ဆာ ဆင်ခြင်းတို့၌။ သနတိ။

ဘူ+စု= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ သနေတိ၊ သနယတိ။

သနတိ ။ [√ သန+အ+တိ] ဆည်းကပ်ခစား၏၊ ထစ်ချုန်း၏။ သနန္တ။

နိဿန ၊ ပု ၊ [နိ √သန+အ] နိဿနတိ ဧတေနာတိ-နိဿနော၊ သန-သမ္ဘတ္တိယံ၊ နိပုဗ္ဗော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၈။ အသံ။

ပါသာဏ ၊ ပု ၊ [ပ √သန+အ] ဝန, သန-သမ္ဘတ္တိယံ ပသနတိ ဗျာပေတီတိ-ပါသာဏော၊ နိပါတနာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၅။ ကျောက်။

သာနု ၊ ပု+နု ၊ [√သန+ဏု] သနေတိ အတ္တနိ ဘတ္တိံ ဥပ္ပာဒေတီတိ-သာနု= ဂိရိပ္ပဒေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁။ သန-သမ္ဘတ္တိယံ၊ ဏု၊ သမ္ဘဇီယတေ သေဝီယ တေတိ-သာနု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၇။ တောင်ဝှမ်း၊ တောင်ထိပ်မြေပြင်၊ တောင်၊ တောအုပ်။

အသနိ ၊ ထီ+ပု ၊ [အာ √သန+ဣ] အာ သမန္တတော သနန္တော ဂဇ္ဇန္တော ပတတီတိ-အသနိ။ အပ-၄-၂၊ ၁၀၄။ မိုးကြိုး။

သနိတ ၊ တိ ၊ [√ သန+တ] သန, ဓန-သဒ္ဒေ၊ သနိတံ၊ ဓနိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၇။ အသံပြုအပ်သော၊ အသံနှင့်ယှဉ်သော။

သနု

တနာ= ဒါနေ-ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၌။ သနောတိ၊ သနုတေ။

သန္တိ ၊ ထီ ၊ [√သန+တိ] ပေးလှူခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း။

သောဏ္ဍာ ၊ ထီ ၊ [√သန+ဥ] ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ အဝိ စာရေတွာ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတဝတ္ထုကာရဏာ သဗ္ဗံ ဒေယျဓမ္မံ သနောန္တီတိ-သောဏ္ဍာ၊ သန-ဒါနေ၊ တနာဒိ၊ ဥော၊ အသောတ္တံ၊ ဝဏ္ဏဝိကာရော စ။ လိုက်စားစွဲလမ်းသူ သေသောက်ကြူး။

[သောဏ္ဍာ+ဏ+အာ] တေသံ ဧသာ ဝသတိ-သောဏ္ဍာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၂။ ဘုံဆိုင်၊ အရက်ဆိုင်။

သန္ဒ၊ သန္ဒါ

ဘူ= ပသဝနေ-ယိုစီးခြင်း၌။ သန္ဒတိ။

သန္ဒတိ ။ [√ သန္ဒ+အ+တိ] စီးဆင်း၏၊ ယိုစီး၏၊ စိမ့်ထွက်၏။ သန္ဒိတွာ၊ သန္ဒိတုံ၊ သန္ဒန္တ၊ သန္ဒမာန၊ (သန္ဒမာနက၊) (သန္ဒာပေတိ၊) သန္ဒာပေတုံ၊ သန္ဒန၊ (သန္ဒာပေတိ-ကာ)၊ သန္ဒာဝိတ။

သန္ဒ ၊ တိ ၊ [√သန္ဒ+အ] အေးသော၊ ထူထပ်သော၊ အစိုင်အခဲဖြစ်သော၊ တိုးပွားသော၊ စီးဆင်းသော၊ ယိုစီးသော၊ စိမ့်ထွက်သော။

သန္ဒန ၊ ပု ၊ [√သန္ဒ+ယု] သန္ဒ-ဂမနေ၊ သန္ဒတေ ဂမျတေနေနေတိ-သန္ဒနော၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၂။ စစ်သုံးရထား။

သန္ဒမာနိကာ ၊ ထီ ၊ [√သန္ဒ+မာန+က+အာ] ဣ-လာ၊ ထမ်းစင်၊ အမိုးပါသောလှည်း။

အနုသန္ဒတိ ။ [အနု √သန္ဒ+အ+တိ] အတူကပ်လျက် စီးဆင်း၏။ အနုသံသန္ဒန၊ အတူတကွ အဆက်

http://www.dhammadownload.com

မပြတ် ဖြစ်ခြင်း၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော အမျက်နှင့် တပေါင်းတည်းပြုခြင်း။

အဘိသန္ဒတိ ။ [အဘိ ✓ သန္ဒ+အ+တိ] စီးဝင်၏၊ ပြည့်စေ၏။ အဘိသန္ဒ၊ စီးသွားတတ်, မပြတ်ဖြစ်တတ်သော (အလျဉ်, မြစ်, အစု, အများ, အကျိုး, အာနိသင်)။ အဘိသန္ဒန၊ အဘိသန္ဒန္တ၊ အဘိသန္ဒမာန(ကာ)၊ အဘိသန္ဒိတ၊ စိုစွတ်စေအပ်, နှစ်မြို့စေအပ်သော။ အဘိသန္ဒိတွာ၊ (အဘိသန္ဒေတိ–ကာ)။

အဘိဿန္နု ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ သန္ဒ+တ] အဘိဿန္ဒ၊ စီးသွားသော၊ စွတ်စိုသော၊ ပြည့်ဝသော၊ ပျံ့နှံ့သော၊ (သလိပ် သည်းခြေ လေ–ဟူသော) ဒေါသသုံးပါး လွန်ကဲများပြားသော။

ဝိဿန္ဒတိ ။ [ဝိ ✓ သန္ဒ+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ စီးသွား၏၊ လျှံတက်၏။ ဝိသန္ဒိတွာ၊ ဝိဿန္ဒန္တ၊ ဝိသန္ဒမာန၊ ဝိဿန္ဒန။

သံဝိဿန္ဒတိ ။ [သံ+ဝိ ✓ သန္ဒ+အ+တိ] ကောင်းစွာ စီးဆင်း၏၊ အပြည့်အလျှံ စီးဆင်း၏၊ သံဝိဿန္ဒန္တ။

သံသန္ဒတိ ။ [သံ ✓ သန္ဒ+အ+တိ] ညီညွတ်၏၊ အတူယှဉ်တွဲ၏၊ နှီးနှော၏၊ ပေါင်းဆုံ၏၊ ယိုစီး၏၊ စပ်ယှက်၏၊ အကျွမ်းဝင်၏။ သံသန္ဒိတွာ၊ သံသန္ဒိတုံ၊ သံသန္ဒန္တ၊ သံသန္ဒမာန၊ (သံသန္ဒီယတိ၊ ကံ)၊ သံသန္ဒိယမာန၊ (သံသန္ဒေတိ၊) သံသန္ဒေတွာ၊ သံသန္ဒေတုံ၊ သံသန္ဒေန္တ၊ သံသန္ဒယိတွာ၊ သံသန္ဒန၊ သံသန္ဒိတ၊ သံသန္ဒေတဗ္ဗ။

သုသန္ဒတိ ။ [သု ✓ သန္ဒ+အ+တိ] ကောင်းစွာ စီးဆင်း၏။ သုသန္ဒမာန။

သိန္ဒိ ၊ ထီ ၊ [✓ သန္ဒ+ကျ] သန္ဒ–ပသဝနေ၊ ကျ၊ ဥပါန္တသိ စ၊ သိန္ဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၃။ ဤ–ပစ္စည်း သက်က သိန္ဒိ၊ စွန်ပလွန်ပင်။

သိန္ဒျရ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ သန္ဒ+ဥရ] သန္ဒ–သဝနေ၊ ဥရော၊ အသိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၄။ ဆုန်းမှုန့်–ဟသ်ပဒါး။

သိန္ဓု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ သန္ဒ+ကု] အ–ကို ကျ, ဒ–ကို ဓ–ပြု၊ သန္ဒ–ပသဝနေ၊ သန္ဒတိ ပသဝတိတိ–သိန္ဓု= နဒီ။ မောဂ်–၇၊ ၆။ မြစ်၊ သိန္ဓုမြစ်။

သပ

ဘူ= သမဝါယေ–စပ်ခြင်း၌။ သပတိ။

ဘူ+ဒိ= အက္ကောသေ–ဆဲရေးကျိန်ဆိုခြင်း၌။ သပျတိ။

သပတိ ။ [✓ သပ+အ+တိ] ဆဲရေး၏၊ ယုံကြည်စေလို ကျိန်စာဆို၏။ သပန္တ။

သတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ သပ+တ] ဆဲရေးသော၊ ကျိန်ဆဲအပ်သော၊ ကျိန်စာမိသော။

သဒ္ဒ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ သပ+ဒက်] သပန္တုနေနာတိ–သဒ္ဒေါ= သောတဝိသယော။ မောဂ်–၇၊ ၉၅။ သပ္ပတိ ဥစ္စာရီယတီတိ–သဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၈။ အသံ၊ သဒ္ဒါရုံ။

သပထ ၊ ပု ၊ [✓ သပ+ထ] သပနံ–သပထော။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၃၆, ကစ္စည်း၊ ၆၂၈။ ကျိန်ဆဲခြင်း၊ ကျိန်စာ။ **သပန၊ သပိတ၊** ကျိန်ဆဲအပ်သော။ သပ–အက္ကောသေ၊ သပနံ–သပထော= သစ္စကရဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၅။ ယုံကြည်စေလို သစ္စာဆိုခြင်း။

သရီသပ ၊ ပု ၊ [သရီ ✓ သပ+အ] သရီ ကုဋိလံ သပ္ပတီတိ။ ထောမ, ကောတ္ထုဘာ။ [သရီရ ✓ သပ+အ] သရီ ရေန သပ္ပတီတိ–သရီသပေါ။ နီတိဓာ၊ ၂၀၈။ မြွေ။ (တွားသွား သတ္တဝါမျိုး။)

သာပဒ ၊ ပု+နာ ၊ [✓ သပ+ဒ] ဗျည္ဇေါ တံ ခါဒတူတျာဒိနာ သပန္တိ ယေနာတိ–သာပဒေါ၊ သပ–အက္ကောသေ၊ ဒေါ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၃။ သားရဲ။

သိပ္ပ ၊ နာ ၊ [✓ သပ+ပက်] သပဓာတ်၏ အ–ကို က္ကာ–ပြု၊ သပတိ (ဖြစ်တတ်၏။) အနေနာတိ–သိပ္ပံ= ကလာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၇။ အတတ်ငယ် (၆၄–ပါး)၊ သိပ္ပမေဝ–**သိပ္ပကံ** [သိပ္ပ+က]။

အပသပ္ပ ၊ ပု ၊ [အပ ✓ သပ+အ] အပကဋ္ဌံ သပ္ပတိ စရတီတိ–အပသပ္ပော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၇။ သူလျှို၊ စုံထောက်။

အဘိသပတိ ။ [အဘိ ✓ သပ+အ+တိ] ကျိန်၏၊ ကျိန်ဆို၏၊ ကျိန်ဆဲ၏၊ ဆဲရေး၏၊ ရေရွတ်၏။ အဘိသပ၊ အဘိသပထ၊ အဘိသပန၊ အဘိသပန္တ၊ အဘိသပိတ၊ အဘိသပိတွာ၊ (အဘိသာပေတိ၊ ကာ)။

အဘိသာပ ။ [အဘိ ✓ သပ+ဏ] ဆဲရေးရေရွတ်ကြောင်း ဖြစ်သော အပြုအမူ၊ (ဆွမ်းခံခြင်း, ဆွမ်းခံ၍ အသက်မွေးခြင်း။)

သပ္ပ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သပ္ပတိ။

http://www.dhammadownload.com

သပ္ပတိ ။ [√သပ္ပ+အ+တိ] ရွေ့လျော၏၊ တွားသွား၏၊ သွားရောက်၏။ [√သပ္ပ+ယ+တေ] ရောက်အပ်၏၊ ရောက်စေအပ်၏၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ ပြောဆိုအပ်၏။ သပ္ပိယတိ။

သပ္ပ ၊ ပု ၊ [√သပ္ပ+အ] သပ္ပတိသ္မာ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၃။ ဘူမိဖုဋ္ဌေန ဂတ္တေန သပ္ပတိ ဂစ္ဆတီတိ–သပ္ပေါ၊ မြွေ။

သရီသပ ၊ ပု ၊ [√သရ √သပ္ပ+အ] သရန္တော သပ္ပတိ ဂစ္ဆတီတိ–သရီသပေါ၊ အဿီ၊ သံယောဂ လောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၃။ ဝက္ကသရီရေန သပ္ပတီတိ–သရီသပ္ပေါ= ဒီဃဇာတိ။ (ဓာတ္ဝတ္ထ။) မြွေ။

သပ္ပန ၊ န ၊ [√သပ္ပ+ယု] လှည့်လည်ရစ်ဝဲခြင်း၊ တဝဲလည်လည်ဖြစ်ခြင်း၊ သံသယဖြစ်ခြင်း။

သပ္ပိ ၊ န ၊ [√သပ္ပ+ဣ] သပ္ပ–ဂမနေ၊ သပ္ပတိ ပဝတ္တတီတိ–သပ္ပိ= ဃတံ။ မောဂ်–၇၊ ၇။ ထောပတ်။

ဥပသပ္ပတိ ။ [ဥပ √သပ္ပ+အ+တိ] ချဉ်းကပ်၏၊ ဝင်ရောက်၏၊ ကပ်ရောက်၏။

ဩသပ္ပတိ ။ [အဝ √သပ္ပ+အ+တိ] ဆုတ်နစ်၏။

သိပ္ပ ၊ န ၊ [√သပ္ပ+ဏ] သပ္ပ–ဂမနေ၊ ဥပါန္တသိ၊ သိပ်ံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၈။ သပ္ပတိ အနေနာတိ–သိပ်ံ။ သူစိ။ သိပ္ပအတတ်မျိုး။

သိပ္ပိ ၊ ထီ ၊ [√သပ္ပ+ဣ] သပ္ပ–ဂမနေ, ဣ, အဿိ၊ သိပ်ိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၆။ ကနကမာ။

သိပ္ပိကာ ၊ ထီ ၊ [√သပ္ပ+ကိက+အာ] သပ္ပ–ဂမနေ, အဿ ဣတ္တံ၊ သပ္ပတိ ဂစ္ဆတီတိ–သိပ္ပိကာ= ဇလဇန္တု ဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၂။ ခရ။

သပ္ပိနီ ၊ ထီ ၊ [√သပ္ပ+အ+ဣနီ] သပ္ပတီတိ–သပ္ပေါ၊ သံသပ္ပန္တော ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော၊ သပ္ပိနီတိ ဥရဂီ။ နိတိဓာ၊ ၂၀၈။ မြွေမ။

ပိဋ္ဌသပ္ပိ ၊ တိ ၊ [ပိဋ္ဌ √သပ္ပ+ဏိ] ပိဋ္ဌေန သပ္ပတိ ဂစ္ဆတီတိ–ပိဋ္ဌသပ္ပိ၊ ပဂုံလော။ နိတိဓာ၊ ၂၀၈။ ပိဋ္ဌေန သပ္ပတိ သီလေနာတိ–ပိဋ္ဌသပ္ပိ၊ သပ္ပ–ဂမနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၀။ ဆွံ့သောသူ(ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မစွမ်းသန်သူ)။

သိပါဋိ ၊ ထီ ၊ [√သပ္ပ+အာဋ] သ၏ အ–ကို ဣ–ပြု၊ ပ–တစ်လုံးကိုချေ၊ သိပါဋ= ဓာပဝိသေသော, ရတ္တာစာရာ။ [သိပါဋ+ဣ] သိပါဋိ၊ [သိပါဋိ+က+အာ] ဣ–ကို ရဿပြု၊ သိပါဋိကာ။ ကောတ္ထုဘ။ ထည့်စရာအိတ်၊ ဖာ၊ သေတ္တာ၊ အစေ့အိမ်၊ အသီးတောင့်အခွံ၊ အထပ်အလွှာ၊ လွှာချင်းဖိနပ်။

သဒ္ဒ ၊ ပု+န ၊ [√သပ္ပ+ဒ] သပ္ပတိ ဥစ္စာရီယတီတိ–သဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၈။ သပ္ပ–ဂတိယံ၊ သပ္ပတေ ဉာယတေ ယေနေတိ–သဒ္ဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၄။ အသံ–သဒ္ဒါရုံ။

ဝိသပ္ပက ၊ တိ ၊ [ဝိ √သပ္ပ+ဏွ] သခ်ါရလောကဥ်ပြန့်ပွားတတ်သော, ပျံ့နှံ့တတ်သော(တဏှာ)။

ဝိသပ္ပန ၊ န ၊ [ဝိ √သပ္ပ+ယု] ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ပျံ့နှံ့–တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ရွေ့ရှားခြင်း၊ ပြန့်ပွား–ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ ကာရိုက်ကျေလျှင် တုန်လှုပ်စေခြင်း။

သံသပ္ပတိ ။ [သံ √သပ္ပ+အ+တိ] ဆုတ်နစ်၏၊ ထိုမှ ဤမှ ရွေ့ရှား၏၊ တုန်လှုပ်၏၊ ဖြစ်၏။ သံသပ္ပိတွာ၊ သံသပ္ပန္တ၊ သံသပ္ပနီယ၊ သံသပ္ပ။

သံသပ္ပန ၊ ထီ+န ၊ [သံ √သပ္ပ+ယု] ရွေ့ရှားခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ယုံမှား–တွေးတောခြင်း (မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း)။

သံသပ္ပိ ၊ ထီ ၊ [သံ √သပ္ပ+ဏိ] ရွေ့ရှားသော၊ တုန်လှုပ်သော။ [သံသပ္ပ+ဤ] ရွေ့ရှားခြင်းရှိသော၊ တုန်လှုပ်ခြင်းရှိသော။

ပဋိအာသပ္ပ ၊ တိ ၊ [ပတိ+အာ √သပ္ပ+အ] တစ်ဖန် ရွေ့ရှားသော၊ တစ်ဖန်ပြောင်းရွေ့သော၊ ပြန်ပြောင်းသော။

အာသပ္ပန ၊ ထီ+န ၊ [အာ √သပ္ပ+ယု] မဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ အာရုံမှ ဆုတ်နစ်တတ်သောတရား၊ တစ်ခုသောအခြင်းအရာသို့ သွားခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ မိမိသို့ ရှေးရှုဆုတ်နစ်လာတတ်သော တရား၊ ယုံမှားတတ်သော တရား (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ ပြင်းထန်စွာ ပြေးသွားခြင်း၊ (ယုံမှားခြင်း၊) အစဉ်–ပြေးသွားခြင်း၊ (–ယုံမှားခြင်း၊) ရှေးရှုပြေးသွားခြင်း၊ (ယုံမှားခြင်း။)

သဗိ

ဘူ= မဏ္ဍနေ–တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ သမ္ဘတိ။

စု= မဏ္ဍလေ–ဝန်းဝိုင်းခြင်း၌။ သမ္ဘေတိ၊ သမ္ဘယတိ။

သမ္ဘလ ၊ ပု+န ၊ [√သဗိ+အလ] သဗိ–မဏ္ဍနေ, သမ္ဘတိ မဏ္ဍောတီတိ(လမ်းခရီး၌ တန်ဆာသဖွယ်ဖြစ်တတ်သောကြောင့်)–သမ္ဘလံ၊ လမ်းစာရိကွာ။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မ

ဘူ= သပွနေ–သွားခြင်း၌။ သမ္မတိ။

စု= မဏ္ဍန သမ္မန္နေသု–တန်ဆာဆင်ခြင်း, စပ်ခြင်းတို့၌။ သမ္မယတိ။

သမ္မယတိ ။ [✓ သမ္မ+ဏယ+တိ] မြစွာနှောင်ဖွဲ့၏၊ အဝန်းအဝိုင်းပြု၏၊ (သဒ္ဒိ။)

သမ္မလ ၊ ပု+န ၊ [✓ သမ္မ+အလ] သမ္မ–မဏ္ဍနေ၊ သမ္မတိ မဏ္ဍေတီတိ–သမ္မလံ= ပါထေယျံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈၂။ လမ်းစာ ရိက္ခာ၊ ထမင်းထုပ်။

သမ္မုက ၊ ပု ၊ [✓ သမ္မ+က] သမ္မ–မဏ္ဍနေ၊ ကသဉ်၊ (ကပစ္စည်း၏ အာဒျာဝယဝ ဉ–လာ၊) သမ္မတိ ဥဒက် မဏ္ဍေတီတိ–သမ္မုကော= ဇလဇန္တု၊ ဝိသေသော။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၅။ ခရ၊ ယောက်သွား။

သိမ္ဗလိ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ သမ္မ+အလိ] သမ္မ–မဏ္ဍနေ၊ အလိ၊ အသိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆၅။ ဤပစ္စည်းသက်က သိမ္မလိ၊ လက်ပံပင်။

သဗ္ဗ

ဘူ= ဂတိ ဟိံသာသု–သွားခြင်း, ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းတို့၌၊ ပူရဏော–ပြည့်စေခြင်း၌လည်း။ သဗ္ဗတိ၊ သဗ္ဗော၊ အလုံးစုံ။ ဓာတွတ္ထ။

သဿ

ဘူ= ဟိံသန ကတ္တုနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ချိုးမွှမ်းခြင်းတို့၌။ သဿတိ။

သဘာဇ

စု= ပိတိ သေဝန ဒဿနေသု–နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း, မှီဝဲခြင်း, ရှုမြင်ခြင်းတို့၌။ သဘာဇေတိ၊ သဘာဇယတိ။

သဘာဇေတိ ။ [✓ သဘာဇ+ဏော+တိ] မှီဝဲ၏၊ ဆည်းကပ်၏၊ အရိအသေပြု၏။ သဘာဇန၊ ချိုသာနှစ်သက် နှုတ်ခွန်းဆက်ခြင်း, ပူဇော်ခြင်း, မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း။

သဘာဇန ၊ န ၊ [✓ သဘာဇ+ယု] သဘာဇ–ပိတိ ဒဿနေသု, သဘာဇ–ပိတိ ဝစနေသု ဝါ၊ စုရာဒိ၊ ယု၊ သဘာဇနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၀။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ခွန်းဆက်သခြင်း။

သဘူ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ သဘတိ။

သမ

ဘူ+စု= ဥပသမ ဗျာကုလေ–ငြိမ်းအေးခြင်း, နှောင့်ယှက်ဗျာများခြင်း၌။ သမတိ၊ သာမေတိ၊ သာမယတိ။

စု= တက္က သဒ္ဒါလောစနေသု–ကြံစည်ခြင်း, အသံပြုခြင်း, စုံစမ်းခြင်းတို့၌။

နိပုဗ္ဗော= ဒဿနသုတေ–ကြည့်ရှုခြင်း, နားထောင်ခြင်း၌။

ပတိ သံပုဗ္ဗော= ပတိသာမမှိ–သိုမှိုးသိမ်းဆည်းခြင်း၌။

သမတိ ။ [✓ သမ+အ+တိ] ငြိမ်း၏၊ ငြိမ်းအေး၏၊ ချုပ်၏၊ ကွယ်ပျောက်၏၊ ပျက်စီး၏။ သမေတွာ၊ သမေတုံ၊ သမေန္တ၊ သမယိတွာ၊ သမယန္တ။

သခ် ၊ ပု ၊ [✓ သမ+ခ] သမ–ဥပသမ ခေဒေသု၊ ခေါ၊ သခ်ေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၂။ သမေတိ ဥပသမေတီတိ–သခ်ေါ= ကမ္မု။ မောဂ်–ဂု၊ ၃၀။ ခရသင်း။

သမာ ၊ ထီ ၊ [✓ သမ+အ+အာ] သမယတိ ဝိကလယတိ ဘာဝေတိ–သမာ၊ သမ–ဝေကလ္လေ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၁။ နှစ် (၁၂–လ)။

သမတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ သမ+တ] သမ, တိမ–ဝေကလ္လဗျေ၊ တော၊ သမတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၂။ အလုံးစုံ၊ (အကြွင်းမဲ့၊ အကုန်။)

သမာန ၊ တိ ၊ [✓ သမ+ယု] သမ–ဝေလမ္မေ၊ ယု၊ သမာနော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၀။ တူသော၊ တူညီသော။

သိဝ ၊ တိ ၊ [✓ သမ+ရိဝ] သမ–ဥပသမေ၊ သမေတိ ဥပသမေတီတိ–သိဝေါ= ဥမာပတိ၊ သိဝါ= သိဂါလော၊ သိဝံ= သန္တိ။ မောဂ်–ဂု၊ ၂၀၇။ ပု ။ မဟာဒေဝ။ ထီ ။မြေခွေး။ န ။နိဗ္ဗာန်၊ ဘေးမရှိသော, အေးချမ်းသော၊ တင့်တယ်–ကောင်းမြတ်သော၊ မြင့်မြတ်သော။

သမ ၊ တိ ၊ [✓ သမ+အ] သမ–ဝေလမ္မေ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၉။ တူသော၊ ညီညာသော၊ ညီညွတ်သော၊ ဖြောင့်မတ်သော၊ ငြိမ်းအေးစေတတ်သော၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ငြိမ်းအေးစေခြင်း၊ ပယ်စွန့်ခြင်း၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း၊ သင့်သောအကြောင်း, ယုတ္တိ, နည်းလမ်း၊

http://www.dhammadownload.com

ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ငြိမ်းအေးရာနိဗ္ဗာန်၊ နှစ်(၁၂-လ)၊ ကောင်းမွန်စွာ၊ (ဗျ) အတူတကွ၊ တစ်ချိန်တည်း။

သမထ ၊ ပု ၊ [✓ သမ+အထ] သမ-ဥပသမေ၊ သမေတိတိ-သမထော= သမာဓိ။ မောဂ်-၇၊ ၈၅။ နိဝရဏတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမာဓိ။

သမ္မ ။ ဗျ ။ [✓ သမ+မ] သမ-ဥပသမေ၊ သမေန္တိ အနေနာတိ-သမ္မာ= ပိယသမုခါစာရော။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၆။ အရွယ်တူမိတ်ဆွေကို ခေါ်ဝေါ်သော စကား၊ အချင်း၊ အဆွေ။ ပု+န ။ခွက်ခွင်း, လင်းကွင်း။ ထိ-(သမ္မာ) ထမ်းပိုးကျည်း။

ဥပသမတိ ။ [ဥပ ✓ သမ+အ+တိ] ငြိမ်းအေး၏၊ ငြိမ်သက်၏။ ဥပသန္တ၊ ဥပသမ၊ ဥပသမန။

သဏ္ဍ ၊ ပု+န ၊ [✓ သမ+ဍ] သမ-ဥပသမေ၊ သမနံ-သဏ္ဍံ= သမ္ဘူဟော။ မောဂ်-၇၊ ၅၈။ အစု-အအုပ်= အုပ်စု၊ အပေါင်း။

ဝိသမ ၊ န ၊ [ဝိ ✓ သမ+အ] ပျက်စီးခြင်း။

ဝိသမိတုံ ။ ကြိ+ဝိ ။ [ဝိ ✓ သမ+ကော+တုံ] ပျက်စီးစေခြင်းငှာ၊ ငြိမ်းစေခြင်းငှာ။ ဝိသမေတု၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းအေးစေတတ်သော၊ အပန်းပြေစေတတ်သော။

သံသာမေတိ ။ [သံ ✓ သမ+ကော+တိ] သိုမှီးသိမ်းဆည်း၏၊ ကောင်းစွာထား၏၊ လုံခြုံအောင်ထား၏။ သံသာမေတွာ၊ သံသာမေတွာန။

သုပ္ပဋိသာမိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ သမ+ကော+တိ] ကောင်းစွာသိုမှီး-သိမ်းဆည်းထားအပ်သော။

သုဝိသမ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိ ✓ သမ+အ] လွန်စွာပင်ပန်းစေတတ်သော၊ ပြင်းစွာနှောင့်ယှက်-နှိပ်စက်တတ်သော။

သမု

ဒိ= ဥပသမေ-ငြိမ်းအေးငြိမ်သက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ တပေါကရဏော-ခြိုးခြံသောအကျင့်ကို ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ခေဒေစ-ပင်ပန်းခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္မတိ။

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ သမတိ။

သမ္မတိ ။ [✓ သမု+ယ+တိ] ငြိမ်း၏၊ ငြိမ်းအေး၏၊ ငြိမ်သက်၏၊ နေ၏၊ နေထိုင်၏၊ ငြိမ်းအေး-ပျောက်ပျက်၏၊ ပျက်စီး၏၊ ပြီး-ပြည့်စုံ၏၊ လုံလောက်၏၊ လောက်ငမ်း၏၊ ပင်ပန်း၏။ သမ္မန္တ၊ သမ္မမာန၊ သမန၊ ငြိမ်းအေးခြင်း။

သမေတိ ။ [✓ သမု+ကော+တိ] ငြိမ်းအေးစေ၏၊ ငြိမ်းချမ်း၏။ နာမဓာတ် ။ [သမ+ကျ+တိ] နိရုတ္တိ၊ ၇၁၂။ တူညီအောင်ပြု၏၊ ညှိ၏။ သမေတွာ၊ သမစ္စ၊ သမေန္တ၊ သမန၊ ငြိမ်းအေးစေခြင်း၊ ကျေအေးစေခြင်း။ သမာပိတ၊ သမိတ၊ သမိတဝန္တု၊ သမိတာဝီ၊ သမေတဗ္ဗ၊ သမေတဝန္တု၊ သမေတာဝီ။

သတ ၊ တိ ၊ [✓ သမု+တ] ငြိမ်းအေးသော။

သန္တ ၊ တိ ၊ [✓ သမု+တ] သမ္မတိတိ-သန္တော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၃။ သမု-ဥပသမေ၊ ကတ္တရိ တော၊ ပက္ကမာဒီဟိ နွော၊ အန္တာဒေသေ သမိတော၊ ကမ္မသာဓနောပျယ်။ ဓာန်ဒို၊ ၇၄၉။ ငြိမ်သက်သော၊ ငြိမ်းအေးပြီးသော။ (ရာဂါဒယော သမေတိတိ-သန္တော၊ တော။ [သု+အန္တ] သုန္ဒရော အန္တော အဝဿာနမေတသာတိ-သန္တော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၈။ ပညာရှိ၊ အရိယာသူတော်ကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်။)

သန္တဝန္တု ၊ တိ ၊ [✓ သမု+တဝန္တု] ငြိမ်းအေးပြီးသော၊ တစ်နည်း= [သန္တ +ဝန္တု] ငြိမ်းအေးခြင်းရှိသော။

သန္တိ ၊ တိ ၊ [သမု+တိ] ကိလေသ သမနတော-သန္တိ။ ဓာန်ဒို၊ ၉။ ငြိမ်းအေးခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်၊ အရိယမဂ်သမာဓိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်။

သန္တိ ၊ ထိ ၊ သမထ၊ သမ ၊ ပု ၊ [✓ သမု+တိ] သမု-ဥပသမေ၊ တိ၊ သန္တိ၊ ထမို သမထော၊ အမို သမော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၅၈။ စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း။

သန္ဒ ၊ တိ ၊ [✓ သမု+ဒ] သမု-ဥပသမေ၊ ဒေါ၊ သန္ဒံ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၀၇။ ထူထပ်သော၊ တခဲနက်။

သတိ ၊ ထိ ၊ [✓ သမု+အန္တ +ဤ] သမေတိတိ-သတိ၊ သမု-ဥပသမေ၊ အန္တော၊ ဤ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၃၄။ သူတော်ကောင်းမ၊ လင်ကို မလွန်ကျူးတတ်သော မိန်းမ။

သမိ ၊ ထိ ၊ [✓ သမု+အ+ဤ] ဂဏ္ဌံ သမေတိတိ-သမိ၊ အ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၆၆။ ပျဉ်းကြီး။

သမလ ၊ န ၊ [✓ သမု+အလ] သမ-ဥပသမေ၊ အလော။ ဓာန်ဒို၊ ၂၇၅။ ကျင်ကြီး။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မလ ၊ နာ ၊ [√သမု+အလ] သမေတိ အဒ္ဓါန ပရိဿမမေတေနာတိ–သမ္မလဲ၊ အလော၊ ဗာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၀။ လမ်းစာရိက္ခာ၊ ထမင်းထုပ်။

သိဝ ၊ နာ ၊ [√သမု+ရိဝ] သမေတိ ဒုက္ခန္တိ–သိဝံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ၊ နိဗ္ဗာန်။

သိဝါ ၊ ထီ ၊ [√သမု+ရိဝ *+အာ] သမု–ဥပသမေ၊ ရိဝေါ၊ *သိဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး၊ (တောခွေး၊ ခွေးအ။) *ဓာန်ဋီဋ္ဌ ကွဝေါ–ဟု ရှိနေသည်၊ စဉ်းစားပါ

သမ ၊ ထီ ၊ [√သမု+အ] သမဓာတ်မှ သမနှင့် အနက်တူ။

သမက ၊ တိ ၊ [√သမု+ကွ] တူညီသော၊ ငြိမ်းအေးစေတတ်သော။

သမဏ ၊ ပု ၊ [√သမု+ဏော+ယု] သုဒ္ဓ, ကာရိုက်နှစ်ချက်သင့်။ သမ္မတိ သန္တစိတ္တော ဘဝတီတိ–သမဏော၊ ကာရိတဝသေန ပန ကိလေသေ သမေတိ ဥပသမေတီတိ–သမဏောတိ နိဗ္ဗစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နီတိဓာ၊ ၂၃၆။ (သာသနာတွင်း)ရဟန်း၊ (ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာ ပုထုဇဉ်)။ (သာသနာပ) ရသေ့ ရဟန်း ပရဗိုဇ်။

သမထ ၊ ပု ၊ [√သမု+အ+ထ] သမေတိ ဝူပသမေတီတိ–သမထော၊ (ဆန့်ကျင်ဘက်နိဝရဏတရား တို့ကို) ငြိမ်းစေတတ်သော (သမာဓိ)၊ (အဓိကရဏ်း လေးပါးတို့ကို) ငြိမ်းစေတတ်သော (သမ္မုခါဝိနယ–စသည်)၊ ငြိမ်းအေးရာ(နိဗ္ဗာန်)၊ ငြိမ်းအေးခြင်း၊ ငြိမ်သက်ခြင်း၊ လိမ္မာယဉ်ကျေးခြင်း။

သမ္မ ၊ ပု+နာ ၊ [√သမု+မ] လင်းကွင်း၊ ခွက်ခွင်း။ ဗျ ။အရွယ်တူမျှသည့် မိတ်ဆွေ၊ –အဆွေ၊ အချင်း။

သမ္မာ ၊ ထီ ၊ [√သမု+ယ+အာ] သမန္တိ ယာယ–သမ္မာ၊ သမု–သမနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၄၉။ ထမ်းပိုးကျည်း၊ [√သမု+မ+အာ] သမေန္တိ အနေနာတိ–သမ္မာ= ပိယသမုဒါစာရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ချစ်ခင်ဖွယ်စကား။

ဥပသမ္မတိ ။ [ဥပ √သမု+ယ+တိ] ငြိမ်း၏။

ဥပသန္တ ၊ တိ ၊ [ဥပ √သမု+တ] သမု–ဥပသမေ, ဥပသမ္မိတ္ထာတိ–ဥပသန္တော၊ ငြိမ်းအေးသော၊ ငြိမ်သက်သော။

အဿမ ၊ ပု ၊ [အာ √သမု+အ] အာ ကောဓံ သမေန္တိ ဧတ္ထာတိ–အဿမော။ အာ ဘုသော သမေန္တိ ဧတ္ထ ရာဂါဒယောတိ ဝါ–အဿမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၂။ ထက်ဝန်းကျင်မှ ငြိမ်းအေးရာဖြစ်သော၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်း မရှိရာဖြစ်သော၊ ဘေးရန်ငြိမ်းအေးရာဖြစ်သော တောကျောင်း၊ ကျောင်းသခ်မ်း။

အဿမ ၊ ပု+နာ ၊ [အာ √သမု+ဏ] သမု–တပသိ ခေဒေ စ၊ အာ သမ္မန္တိ အတြာတိ–(အဿမော)၊ အကတ္တာရိ ကာရကေ သညာယံ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၉။ မှီရာအကျင့်တရား။

သာမ ၊ နာ ၊ [√သမု+ဏ] ငြိမ်းအေးစေခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးပြုလုပ်ခြင်း (သာမဥပါယ်)။

ဝိဿမတိ ။ [ဝိ √သမု+အ+တိ] အပန်းဖြေ၏၊ နားနေ၏၊ အနားယူ၏။ ဝိဿမိတွာ၊ ဝိဿမိတုံ၊ ဝိဿမေတုံ၊ ဝိဿမန္တ၊ ဝိဿမေန္တ၊ ဝိဿမမာန၊ ဝိဿာမေတွာ၊ ဝိဿမန၊ ဝိဿမိတ၊ ဝိဿမေတု၊ ဝိဿာမ၊ ဝိသမေတု၊ ဝိဿမ။

ဝူပသမတိ ။ [ဝိ+ဥပ √သမု+အ+တိ] ငြိမ်း၏၊ ငြိမ်းအေး၏၊ ကင်းငြိမ်း၏၊ (လွတ်ငြိမ်း၏၊) အထူးသဖြင့် ငြိမ်း၏၊ –ချုပ်ငြိမ်း၏၊ –ငြိမ်သက်၏။ ဝူပသမိတွာ၊ ဝူပသမိတုံ၊ ဝူပသမမာန၊ (ဝူပသမိယတိ၊) ဝူပသမိယမာန၊ (ဝူပသမေတိ၊) ဝူပသမေတွာ၊ ဝူပသမေတုံ၊ ဝူပသမေန္တ၊ ဝူပသမယမာန၊ ဝူပသမန၊ (သုဒ္ဓ, ကာရိုက်နှစ်မျိုး)၊ **ဝူပသမနက** [ဝူပသမန+က] ။ ဝူပသန္တ၊ (ဝုပသမ၊ ဝူပသမ၊) ဝူပသမိတ (နှစ်မျိုး)၊ ဝူပသမေတဗ္ဗ၊ ဝူပသမေတု။

ဝူပသမ္မတိ ။ [ဝိ+ဥပ √သမု+ယ+တိ] ငြိမ်း၏၊ ငြိမ်းအေး၏၊ ကင်းငြိမ်း၏၊ လွတ်ငြိမ်း၏၊ ငြိမ်သက်၏၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်း၏၊ –ချုပ်ငြိမ်း၏၊ (ကာရိုက်ကမ္မကြိယာဖြစ်က) ငြိမ်းစေအပ်၏၊ ငြိမ်းအေးစေအပ်၏။

သမုပသန္တ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ √သမု+တ] ကစ္စည်း၊ ၅၈၄။ ကောင်းစွာငြိမ်းအေးပြီးသော။ သုဝူပသန္တ၊ ကောင်းစွာ အထူးသဖြင့်ငြိမ်းအေးစေအပ်ပြီးသော။ သုဝူပသမန၊ အလွန်အကျူး အထူးငြိမ်းအေးခြင်း။ သုဝူပသမယ၊ ကောင်းစွာငြိမ်းအေးစေအပ်သော။ သုသန္တ၊ ကောင်းစွာငြိမ်သက်သော။

http://www.dhammadownload.com

သုသမ ၊ တိ ၊ [သု ✓သမ+အ] ကောင်းစွာ(အလွန်) ငြိမ်းအေးသော၊ –ငြိမ်သက်သော၊ ကောင်းစွာ တူညီသော၊ နိဗ္ဗာန်။

သမ္ဘ၊ သမ္ဘ

ဘူ= ဝိသာသပွမာဒေသု–အကျွမ်းဝင်ခြင်း, မေ့လျော့ခြင်းတို့၌။ သမ္ဘတိ။

သွာ= ပါပုဏာနေ–ရောက်ခြင်း၌။ သမ္ဘုဏာတိ။

သမ္ဘတိ ။ [✓ သမ္ဘ+အ+တိ] ချစ်ကျွမ်းဝင်၏။

သမ္ဘတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ သမ္ဘ+တ္တ] ချစ်ကျွမ်းဝင်သော မိတ်ဆွေ။

သမ္ဘတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓ သမ္ဘ+တ္တိ] ချစ်ကျွမ်းဝင်ခြင်း။

ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ ။ [ပတိ+ပ ✓သမ္ဘ+အ+တိ] ငြိမ်းအေး၏၊ ငြိမ်သက်၏၊ ချုပ်ပျောက်၏၊ ကင်းပြတ်၏၊ ပဒွေးဘော်မဲ့ ပဋိပဿမ္ဘတိ–ဟုလည်း ရှိ၏။ (ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတိ၊ ကာ+ကြို) ပဋိပ္ပဿဒ္ဓ၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိတ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘက၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘယမာန၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိတွာ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတုံ။

ဝိဿမ္ဘ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓သမ္ဘ+အ] သမ္ဘ–ဝိသာသေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅၃။ အကျွမ်းဝင်ခြင်း၊ ယုံကြည်ခြင်း။

သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ+ပ ✓ဿမ္ဘ+တ] ကောင်းစွာ ငြိမ်းအေးသော၊ –ကျေအေးသော။

အဘိသမ္ဘုဏာတိ ။ [အဘိ ✓ သမ္ဘ+ဥဏာ+တိ] ရောက်၏၊ ပြီး–ပြည့်စုံစေ၏၊ တတ်–စွမ်းနိုင်၏။ အဘိသမ္ဘုဏိတွာ။

သရ

ဘူ= စိန္တာ ဟိံသာ သဒ္ဒေသု–အောက်မေ့ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။

စု= အက္ခေပ ဝိသရဏေသု–ပစ်ပယ်ခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်းတို့၌။

ဘူ+စု= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သရတိ၊ သာရေတိ၊ သာရယတိ။

သတိ၊ အနုဿတိ ၊ ထီ ၊ [✓သရ+တိ] သရတိ, သရန်္တိ ဝါ တာယ, သရဏမတ္တမေဝ ဝါ သောတိ–သတိ။ တိ ။ပမာဒံ ဝါ သရတိ ဟိံသတီတိ–သတိ၊ အနုပုနပ္ပုနံ သတိ–အနုဿတိ၊ ဥပသဂ္ဂမေဝ ဝါ ဝိသေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၈။ အောက်မေ့ခြင်း, အမှတ်ရခြင်း။

သတ္ထ ၊ ပု ၊ [✓သရ+ထ] သရန်္တိ ဝတ္တန်္တိ အဝယဝါယသ္မိန်္တိ –သတ္ထော၊ ထော၊ ရဿ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၂။ ဇာတ်တူ–မတူသော သတ္တဝါတို့၏အပေါင်း။

သဒ္ဒါလ ၊ ပု ၊ [✓သရ+ဍီလ] သရတိတိ–သဒ္ဒါလော၊ ဍီလော၊ ဒေါ စန္တေ၁။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၁။ သရတိ ဟိံသတီတိ–သဒ္ဒါလော၊ ကျား၊ ကျားသစ်။

သရတိ ။ [✓သရ+အ+တိ] အောက်မေ့၏၊ အမှတ်ရ၏၊ သတိရ၏၊ (စိန္တာ)။ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ ဆုံးမ၏၊ (ဟိံသာ)။ သွား၏၊ အမွန်အစ ဖြစ်၏၊ စီးဆင်း၏၊ ပြေးသွား၏၊ ပေါ်–ထွက်၏၊ ဆွဲငင်၏၊ စွတ်စိုစိ၏၊ (ဂတိ)။ သရိတွာ၊ သရိတုံ၊ သရန္တ၊ သရမာန၊ (သရဏိယ) (သရာပေတိ၊) သရာပေန္တ၊ သရာပန၊ သရာပိတ၊ သရိတဗ္ဗ၊ သရိတဗ္ဗက၊ သရိတုံ၊ သာရီ။

သရိတုံ ၊ ထီ+ပု ၊ [✓သရ+တုံ] သရတိတိ–သရိတာ။ ကစ္စည်း၊ ၅၂၇။ အောက်မေ့အမှတ်ရတတ်သော။

သရ ၊ တိ ၊ [✓သရ+အ] သွားတတ်သော၊ စီးသွားတတ်သော၊ ယိုစီးသော၊ စီးသွားသော၊ အလျဉ်။ ပု+နု ။သရ–ဂမနေ၊ အ၊ သရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၈။ မနောဂိဏ်း–ရေအိုင်၊ မြစ်။ ပု ။ပြေးသွားတတ်သော (ဝိတက်)။ အောက်မေ့အမှတ်ရခြင်း(သတိ)။ ပု ။ သရတိ သုယျမာနတံ ဂစ္ဆတီတိ–သရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၈။ အသံ၊ သရ(အ, အာ–စသည်။) ပု ။သရ–ဟိံသာယံ၊ သရန္တုနေနာတိ ပုမေ၊ သညာယံ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ မြား။ သရန္တုနေနေတိ–သရော၊ ပုမေ သညာယံ အ၊ သရ–ဟိံသာယံ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၁။ မြားမြက်၊ ကိုင်းမြက်။ သရသီ ၊ ထီ ၊ [သရ+ဣ] သ–လာ၊ ရေအိုင်။

သရက ၊ ပု+နု ၊ [✓ သရ+အက] သရတိ ဥဒက မေတ္ထာတိ–သရကော= ပါနဘာဇနံ။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၈။ သောက်ရေခွက်၊ သေသောက်ခွက်။ [သရ+က] ရေအိုင်ငယ်။

သဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓သရ+စ] သရ–ဂတိ ဟိံသာ စိန္တာသု၊ သရတိ အာယတိ ဒုက္ခံ ဟိံသတီတိ–သစ္ဗံ=

http://www.dhammadownload.com

အဝိတထံ။ မောဂ်–၇၊ ၃၉။ ဟုတ်မှန်သော၊ မှန်ကန်သော၊ မဖောက်ပြန်သော။

သရဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [✓သရ+အဋ္ဌ] သရတိ ဓာဝတီတိ–သရဋ္ဌော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၃။ ပုတ်သင်၊ ပုတ်သင်ညို။

သရဏ ၊ န ၊ [✓သရ+ယု] ယေန စတ္တာရော မဂ္ဂါ သြဓိသော ကိလေသေ သရန္တိ ဟိံသန္တိ, တံ ဓမ္မံ–သရဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။ မိုခိုကိုးကွယ်ရာ ရတနာသုံးပါး၊ (ကိုးကွယ်သူ၏ ဘေးဒုက္ခကို) ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်–ဖျက်ဆီးတတ်သော ရတနာသုံးပါး။ သရ–ဟိံသာယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ကြဲစည်ခြင်း၊ အောက်မေ့အမှတ်ရခြင်း၊ ကြဲစည်အောက်မေ့–အမှတ်ရထိုက်သော ရတနာသုံးပါး။ သရ–ဂတိ ဟိံသာစိန္တာသု၊ သရန္တိ စိန္တေန္တိ ဧတ္ထ သုဘာသုဘကမ္မာနိ, သရတိ ဝါ သူရိယသန္တာပါဒိကန္တိ–သရဏံ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၆။ အိမ်၊ အရည်ယိုစီးသော–အလျဉ်။

သရဏိ ၊ ထီ ၊ [✓သရ+အဏိ] သရ–ဂတိ ဟိံသာစိန္တာသု၊ သရီယတိ ဂမီယတီတိ–သရဏိ= မဂ္ဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၆၂။ လမ်း၊ ခရီး။

သရဒ ၊ ပု+န ၊ [✓သရ+အတ] သရတိ ပီဠယတိ အသ္မိန္တိ–သရဒေါ၊ တဿ ဒေါ။ [သာ ✓ရမ+အ] သာ သုနခါ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ–သရဒေါ၊ မဿ ဒေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၉။ သရဒဥတု (တော်သလင်းလပြည့်ကျော်တစ်ရက်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ထိ နှစ်လ)၊ နှစ် (၁၂–လ)။

သရဗူ ၊ ထီ ၊ [✓သရ+ဥ] သရ–ဂတိ ဟိံသာ စိန္တာသု၊ ဥမှိ အဗုက်၊ (ဥပစ္စည်း နောင်းရာ၌ ဓာတ်၏ အဆုံးမှာ အဗ်–သော်လည်းလာ၊) သရတိ ပါဏော ဟိံသတီတိ–သရဗူ= ခုဒ္ဒဇန္တုက ဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၄။ သရတိသ္မာ ဥိ၊ အဝေါ စန္တော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၁။ အိမ်မြှောင်၊ တက်တူ။

သရဘူ ၊ ထီ ၊ [✓သရ+ဥ] ဥပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ဓာတ်၏ အဆုံးမှာ အဘ်–လာ၊ သရတိ ဂစ္ဆတီတိ–သရဘူ= ဧကော မဟာနဒီ။ မောဂ်–၇၊ ၄။ သရဘူမြစ်။

သရဘ ၊ ပု ၊ [✓သရ+အဘ] သရတိ ဂစ္ဆတီတိ–သရဘော= မိဂဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၄။ သရဘမည်သောသားကောင်။

သရလ ၊ ပု ၊ [✓သရ+အလ] သရတိ ကာလန္တရံ–သရလော၊ အလော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၁။ ရ–ကို လ–ပြု သလလ၊ နောက် လ–ကိုလည်း ဋ္ဌ–ပြု သလဋ္ဌ= ရ–ကို ဋ္ဌ–ပြု သဋ္ဌလ။ (သရလ၊ သလလ၊ သလဋ္ဌ၊ သဋ္ဌလ၊) ထင်းရူးပင်။

သရလာ ၊ ထီ ၊ [✓သရ+အလ+အာ] သရတီတိ–သရလာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၀။ ကြံဟင်းဖြူပင်။

သရသီ ၊ ထီ ၊ [✓သရ+အသ+ဣ] သရတိသ္မာ အသော၊ နဒါဒိ၊ သရသီ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၈။ ဆည်၊ တစ်ဖက်ဆည်ကန်။

သရာဝ ၊ ပု+န ၊ [✓သရ+အာဝ] သရတိ ပဝတ္တတီတိ–သရာဝေါ= ဘာဇနဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၁။ အိုးဖုံး၊ စလောင်းခွက်၊ သောက်ရေခွက်။ **သရာ ဝက** [သရာဝ+က] ခွက်ငယ်။

သရိတ ၊ တိ ၊ [✓သရ+တ] အောက်မေ့–အမှတ်ရအပ်သော၊ ယုံမှားအပ်သော၊ တွေးတောအပ်သော၊ သံသယရှိအပ်သော။ ထီ ။**သရိတာ၊** မြစ်၊ –တဏှာ။ **သရိတက** ၊ န ၊ [သရိတ+က] ကျောက်မှန့်၊ ပျားဖယောင်း။

သရိရ ၊ န ၊ [✓သရ+ကိရ] သရိယတီတိ–သရိရံ= ဒေဟော။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၉။ (အောက်မေ့အပ်သော) ခန္ဓာကိုယ်။ **သရိရက** [သရိရ+က] စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ လူသေကောင်။

သရိသပ ၊ ပု ၊ [✓သရ ✓သပ္ပ+အ] သရန္တော သပ္ပတိ ဂစ္ဆတီတိ–သရိသပေါ၊ အဿီ၊ သံယောဂ လောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၅၃။ မြွေ၊ တွားသွားသတ္တဝါ။

သဿတ ၊ တိ ၊ [သဒါ ✓သရ+တ] သဒါ သရန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ–သဿတော၊ သရ–ဂတိယံ တော၊ သဒါသဒ္ဒဿ သော။ သူစိ။ မြဲသော၊ အခါခပ်သိမ်းတည်ရှိသော၊ မသေသော။

သဿတိ ၊ ထီ ၊ [သဒါ ✓သရ+တိ] သဒါ သရန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ–သဿတိယော၊ သရ–ဂတိယံ၊ သဒါသဒ္ဒဿ သော၊ တိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၉။ အခါခပ်သိမ်းတည်နေသော လ, နေ–စသည်။

[✓သရ+တိ] သဒါ သရန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ–သဿတိယော၊ ရကာရဿ သကာရံ ဒွိဘာဝဉ္စ

http://www.dhammadownload.com

ကတွာ၊ သီဋိသစ်–၁၊ ၃၉၇။ အမြဲဖြစ်နေ–တည်နေသော–မြေကြီး, မြင်းမိုရ်, လ, နေ–စသည်။ **သဿတီ** [သဿတ+ဣ] ။

သာရေတိ ၊ [✓ သရ+ဏော+တိ] အောက်မေ့စေ၏၊ အမှတ်ရစေ၏၊ (စိန္တာ)။ ဆုံးမ၏၊ သွန်သင်၏၊ သင်ပြပေး၏၊ (ဟိ'သာ)။ သွားစေ၏၊ စေလွှတ်၏၊ ကျစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ ပြီးဆုံးစေ၏၊ လိမ်းကျံစေ၏၊ လိမ်းသုတ်၏။ (ဓာတ္တတ္ထ)။ သာရေတွာ၊ သာရေတုံ၊ သာရေန္တာ၊ (သာရယတိ၊) သရယိတွာ၊ သာရယမာန၊ သာရိယမာန၊ သာရေတု၊ သာရဏာ၊ သာရဏီယ၊ သာရိတ၊ သာရေတဗ္ဗ။

သလဘ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+အဘ] သရတိ ဟိ'သတိတိ–သလဘော၊ လတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၅။ နှံ၊ ပိုးပရန်။

သလ္လ ၊ ပု+န ၊ [✓ သရ+လ] သရ–ဟိ'သာယံ၊ လော၊ ရဿ လော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၃။ ငြောင့်၊ သစ်ငုတ်၊ မြားသွား။

သာရ ၊ တိ ၊ [✓ သရ+ဃဏ်] သရတိ ကာလန္တရန္တိ (ကာလရှည်ကြာစွာဖြစ်တတ်သောကြောင့်)–သာရော= ထိရံသော။ မောဂ်–၅၊ ၄၄။ အနှစ်၊ (သစ်ပင်–စသည်တို့၏ မာကျောသော အတွင်းသား။)

သာရထိ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+ဏိ+ရထိ] သာရေတိတိ–သာရထိ= ရထဝါဟော။ မောဂ်–၇၊ ၉၂။
[✓ သရ+ဏော+ထိ] သရ–ဂတိယံ၊ ထိ၊ [သဟ+ရထ = သရထ+ဏ္ဍဏ်] ရထေန သဟ ဂစ္ဆတီတိ ဝါ–သာရထိ, ဏ္ဍဏ်။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၆။ ရထားထိန်း၊ ယာဉ်မောင်းသမား။

သာရဿ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+သ] သရတိ ကီဠတိ–သာရသော၊ သော၊ ခေါက်ရှာငှက်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၂။ သာရသငှက်၊ ကြိုးကြာတစ်မျိုး။

သာရဂ် ၊ ပု ၊ [✓ သရ+ဏ] သရ–ဟိ'သာယံ၊ သရဏံ–သာရော။ [သာရ ✓ ဂမု+ကွိ] တံ ဂစ္ဆတီတိ–သာရဂ်ေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၁။ ပျံလွှား၊ မိုးစွေငှက်။

သာလိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ သရ+ဏ္ဍု+အာ] ရ–ကို လ, အ–ကို ဣ–ပြု၊ သာလိကာ–(ဌက်)၊ ဆက်ရက်။

သာလုက ၊ န ၊ [✓ သရ+ဏု] ရ–ကို လ–ပြု။ [သာလု+က] သာလုယေ၀–သာလုကံ၊ ကြာစွယ်၊ ကြာရင်း၊ ကြာဥ။

သာဠ္ဠရ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+ဠိရ] မိဂေ သရတိ ဟိ'သတိတိ–သာဠ္ဠရော၊ ဠိရော၊ ရဿ ဠော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၉။ ခွေး။

သိဂါလ၊ သိဂံါလ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+ကာလ] သရ–ဓာတ်ကို သိဂ–ပြု၊ သသာဒယော သရတိ ဟိ'သတိတိ–သိဂါလော= ကောတ္ထု။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၆။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဝဂ္ဂန္တပြု၊ သိဂံါလ၊ သရ–ဂတိ ဟိ'သာ စိန္တာသု၊ အလော၊ သရတိဿ သိဂေါ်။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး၊ တောခွေး၊ ခွေးအ။

သိဂိ ၊ ထိ ၊ [✓ သရ+အ+ဣ] သရတိ ဝါတန္တိ–သိဂိ၊ သရ–ဟိ'သာယံ၊ အ၊ ရဿ ဂေါ၊ အဿိ၊ နိဂ္ဂဟိတာဂမော၊ နဒါဒိ၊ သိဂိ၊ ငါးကျဲ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၁။ ငါးခူ၊ သိဂိရွေ၊ ချင်း(ဂျင်း)၊ တိဝုသ်၊ ကြက်တက်ပင်။

သိန ၊ တိ ၊ [✓ သရ+တ] သေးငယ်သော၊ သိမ်မွေ့သော၊ နည်းပါးသော၊ ဖရိဖရဲကြဖြန့်သော။

သိရိသ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+ဣသ] သရ–ဓာတ်၏ အ–ကို ဣ–ပြု၊ သပ္ပဒဋ္ဌကာလာဒီသု သရီယတီတိ–သိရိသော= ရုက္ခော။ မောဂ်–၇၊ ၂၁၁။ သရတိ ရောဂံ ဟိ'သတီတိ–သိရိသော၊ ဣသော၊ အဿိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၁။ ကုက္ကိုပင်။

သိသိရ ၊ တိ ၊ [✓ သရ+ကိရ] သရ–ဓာတ်၏ အ–ကို ဣ, ရ–ကို သ–ပြု၊ (သရ်–ဓာတ်ကို သိသ်–ပြု)၊ သိသိရုတု၊ (ပြာသိုလပြည့်ကျော် တစ်ရက်မှ တပေါင်းလပြည့်ထိနှစ်လ၊) ဆီးနှင်း၊ ချမ်းအေးခြင်း၊ လေအေး။ သီတတ္ထိကေန သရီယတီတိ–သိသိရံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆။ ချမ်းအေးသော။

သိကရ ၊ ပု ၊ [✓ သရ+အ] ဝါတဝသေန တတော တတော သရတီတိ–သိကရော၊ အဿ ဣ, မဿ ကာဂမော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉။ မိုးရေ၊ မိုးပေါက်။

သုပ္ပ ၊ ပု+န ၊ [✓ သရ+ပ] သရတျနေနေတိ–သုပ္ပံ၊ ပေါ၊ အဿု။ ဓာန်ဦ၊ ၄၅၅။ မန်း၊ ဆန်ကော (စကော)။

သုဩသာရိတ ၊ တိ ၊ [သု+အဝ ✓ သရ+ဏော+တ] သောသာရိတ၊ ဩသာရဏာကံ ပြုအပ်သော၊ သံဃဿ ဘောင်သို့ ကောင်းစွာသွင်းအပ်သော။

သုနိဿဒ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓ သရ+တ] ကောင်းစွာ ထွက်မြောက်သော၊ –ကျတ်လွတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သုနိသာရိတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓သရ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ထွက်သွားစေအပ်သော၊ –နှင်ထုတ်အပ်သော, ဖြုတ်ချအပ်သော။

သုပွသာရိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓သရ+ဏော+တ] ကောင်းစွာ ပြန့်စေအပ်သော၊ –ဖြန့်အပ်သော၊ –ခင်းကျင်းထားအပ်သော။

သုရိယ ၊ ပု ၊ [✓သရ+ယ] သရဓာတ်ကို သုရိ-ပြု၊ သရတိ ဂစ္ဆတီတိ–သုရိယော= အာဒိစ္စော။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၂။ နေ၊ ဗိမာန်၊ နတ်သား။

ဥပသာရ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓သရ+ဏ] ဥပသာရပုဒ်။

အတိဝိသာလ ၊ တိ ၊ [အတိ+ဝိ ✓သရ+ဏ] အလွန်ကျယ်ပြန့်သော။

အနုသရတိ ။ [အနု ✓သရ+အ+တိ] အစဉ်သွား၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ လျော်စွာဖြစ်စေ၏၊ ကျင့်၏၊ စွဲ၍ဖြစ်၏၊ –အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်၏။ အနုသရဏ၊ အနုသာရ၊ အနုသာရီ။

အနုဝိသဋ ၊ တိ ၊ [အနု+ဝိ ✓သရ+တ] အဖန်ဖန်ထိုထိုဤဤ–သွားတတ်သော၊ –ပြေးတတ်သော၊ ပျံ့လွင့်သော၊ ပျံ့နှံ့ကျော်ကြား ထင်ရှားသော။

အနုသဋ ၊ တိ ၊ [အနု ✓သရ+တ] နောက်မှလိုက်အပ်သော၊ ပြေးလိုက်အပ်သော၊ ဝင်အပ်သော, ထက်ဝန်းကျင်ဖြန့်အပ်သော, ရစ်ပတ်အပ်သော၊ အစဉ်လျှောက်တတ်သော။

အနုဿရတိ ။ [အနု ✓သရ+အ+တိ] အောက်မေ့အမှတ်ရ၏၊ အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့အမှတ်ရ၏၊ ဆင်ခြင်၏၊ နှလုံးသွင်း၏၊ အာရုံပြု၏၊ ဉာဏ်ဖြင့်အစဉ်လျှောက်၍လျှောက်၍ အောက်မေ့အမှတ်ရ၏၊ အခြားမဲ့ မကြာမီခဏအတွင်း၌သာ အောက်မေ့အမှတ်ရ၏၊ အစဉ်လိုက်၏၊ နောက်မှလိုက်၏။ အနုဿတိ၊ အနုဿရ(နိဂ္ဂဟိတ်)။ အနုဿရက၊ အနုဿရဏ၊ အနုဿရဏက၊ အနုဿရန္တ၊ အနုဿရမာန၊ အနုဿရာပေတုံ၊ အနုဿရိတ၊ အနုဿရိတဗ္ဗ၊ အနုဿရိတုံ၊ အနုဿရိတု၊ အနုဿရိတွာ၊ အနုဿရိယမာန၊ အနုဿာရ။

အနောကဿာရီ ၊ တိ ၊ [ဩက ✓သရ+ဏီ] [န+ဩကသာရီ] (အဇ္ဈတ္တခန္ဓာငါးပါး–ဟူသော)အိမ်သို့ ကပ်ရောက်တတ်သော၊ (အဇ္ဈတ္တခန္ဓာငါးပါး–ဟူသော)အိမ်ကို မတပ်မက်တတ်သော၊ (–)အိမ်ကို မတွယ်တာတတ်သော၊ (ကာမဂုဏ်ငါးပါး–ဟူသော)အိမ်ကို မကပ်ငြိမတွယ်တာဘဲ ကျင့်လေ့ရှိသော၊ (အာယတနခြောက်ပါး–ဟူသော)အိမ်၌ တဏှာ–ဟူသော ကပ်ရောက်ခြင်း မရှိသော။

အပဿာရေတိ ။ [အပ ✓သရ–ဏော+တိ] ဖဲသွားစေ၏၊ ဖယ်ရှား၏။ အပဿာရယန္တ၊ အပဿာရိတ။

အပမာရ၊ အပသ္မာရ ။ [✓သရ+ဏ] သရဏံ–သာရော။ [အပ+သာရ] အပဂတော သာရော ယေန–အပမာရော၊ သဿ မော၊ ဣတရတြ မကာရာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၂၅။ သတိကင်းလွတ်သောအနာ၊ သည်းခြေရှုး, ဝက်ရှူး–စသော အရှုးနာ။

အပွမာဒသမောသရဏ ၊ တိ ၊ [အပွမာဒ+သံ+သြ ✓သရ+ယု] အပွမာဒတရာဒ္ဓိ–(သို့) ကောင်းစွာသက်ဝင်သော။ အပွမာဒေသု သမ္မာ သြသရန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ–အပွမာဒ သမောသရဏာ။ စူဠနိဒ္ဒ၊ ၁၁။

အပသရာ ၊ ထီ ၊ [အပ ✓သရ+အ+အာ] အပသာရယန္တိ ခလယန္တိတိ–အပသရာ= ဥဗ္ဘသျာဒိကာ သုရဝေသိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃။ ဥဗ္ဘသိ–စသောနတ်ပြည့်တန်ဆာမများ။

အဘိပသာရေတိ ။ [အဘိ+ပ ✓သရ+ဏော+တိ] ဆန့်တန်း၏။

အဘိသာရိကာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓သရ+ဏ္ဍု+အာ] သရ–ဂတိယံ၊ အဘိသရတိ သကေ်တန္တိ–(အဘိသာရိကာ၊) ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၂။ ချိန်းထားရာသို့သွားတတ်သောမိန်းမ။

အဝိသာရီ ၊ တိ ၊ [န+ဝိ ✓သရ+ဏီ] ဗဟိဒ္ဓါ ပရိသာအဂုံလိမတ္တာမိ နံ ဝိသရတိ နံ ဂစ္ဆတီတိ–အဝိသာရီ၊ တဿီလတ္ထေ ဏီ၊ ဝိဝိဓေန ဝါ နံ သရတီတိ–အဝိသာရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၉။ ဖရိဖရဲ မပြန့်ကျဲသော၊ မပျံ့လွင့်သော။

အဝသရ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓သရ+ဏ] သရ–ဂမနေ၊ အဝသရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၇၀။ အခွင့်ရောက်ခြင်း (အလျဉ်းသင့်ခြင်း၊ စကားစပ်ခြင်း)။

အင်္ဂါနသာရီ ၊ ပု ၊ [အင်္ဂ+အန ✓သရ+ဏီ] သဗ္ဗင်္ဂသုအနသရတိ သီလေန သေဒလောဟိတာဒိသမ္ဘာဒန

http://www.dhammadownload.com

တောတိ–အင်္ဂါနုသာရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈။ အင်္ဂါ ကြီးငယ်ကို လျှောက်သောလေ။

ဥဿဋ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ သရ+တ] ထင်ရှားသော။

ဥဿရတိ ။ [ဥ ✓ သရ+အ+တိ] ထွက်သွား၏၊ ရွှေ့ရှား၏။ [ဥဿာရေတိ= ဥ ✓ သရ+ဏေ+တိ] ရွှေ့ရှားစေ၏၊ ဆုတ်စေ၏၊ ဖယ်ရှား၏။ ဥဿာရဏ၊ ဥဿာရဏာ၊ မင်းထွက်ပွဲသဘင်။ ဥဿာရိတ။

ဥဿာရက ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ သရ+ဏေ+ဏွု] ကောတ္ထုဘ။ တံခါးစောင့်။

ဩသရတိ ။ [အဝ ✓ သရ+အ+တိ] သက်ရောက်၏၊ သက်ဝင်၏၊ စည်းဝေး၏။ ဩသရဏ၊ ဩသဋ၊ ဩသာရက၊ ခိုလှုံခြင်း (ကာ ကပစ္စယ)။ ဩသာရဏာ၊ သံဃာ့ဘောင်သို့ ပြန်သွင်းခြင်း။ ဩသာရဏီယ၊ ဩသာရိတ၊ (ဩသာရေတိ၊ မျှော၏၊ ချ၏၊ သွင်း၏၊ ရွတ်ဆို၏၊ ဟောပြော၏၊ ပြီးစေ၏။ ဩသာရီယတိ၊ သွင်းအပ်၏၊ ဟောပြောအပ်၏။)

ဩသာရက ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ သရ+အက] သက်ရောက်သော၊ ခိုအောင်းသော။

အဘိသရတိ ။ [အဘိ ✓ သရ+အ+တိ] အနီးသို့သွား၏၊ ချဉ်းကပ်၏၊ (အနီးသို့သွား၍–ချဉ်းကပ်၍= သက်သာရာရစေ၏၊) တိုးပွား၏၊ တိုးပွားခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်၏။ အဘိသရဏ၊ သွားသော။ အဘိသရိတွာ။

အဘိနိဿဋ ၊ တိ ၊ [အဘိ+နိ ✓ သရ+တ] ထွက်မြောက်သော၊ ကင်းကွာသော၊ ကျွတ်လွတ်သော။

အဘိသဋ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ သရ+တ] သွားလာအပ်သော၊ ဆက်ဆံအပ်သော၊ မှီဝဲအပ်သော၊ ပျော်ပါးအပ်သော၊ ပျံ့နှံ့သော၊ စုရုံးသော၊ စည်းဝေးသော၊ ခြံရံလာသော၊ လိုက်ပါလာသော။

အဘိသရ ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓ သရ+အ] အခြံအရံ၊ ကိုယ်ရံတော်၊ ကိုယ်ရံတော်တပ်သား၊ သွားဘော်လာဘက်၊ အပေါင်းအသင်း၊ အဖော်သဟဲ။

အဘိသာရယတိ ။ [အဘိ ✓ သရ+ဏယ+တိ] ဖိနှိပ်၏၊ ကလူကျီစယ်၏။

အဘိဿရ ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓ သရ+ဏ] အဘိဿရဏ၊ စောင့်ရှောက်ကာကွယ်သူ၊ ချဉ်းကပ်၍ သက်သာရာရစေနိုင်သူ၊ ချမ်းသာသုခကိုပေးတတ်, အကျိုးစီးပွားကို စီမံဖန်ဆင်းတတ်သော အစိုးရသူ= ဣဿရ။

အဝသရတိ ။ [အဝ ✓ သရ+အ+တိ] သွားရောက်၏၊ ကပ်ရောက်၏။ အဝသရ၊ အခွင့်အခါ၊ အခွင့်ရောက်ခြင်း၊ အလျဉ်းသင့် စကားစပ်ခြင်း။ အဝသရိတဗ္ဗ၊ အဝသဋ၊ အဝဿဋ၊ တိတ္ထိဘောင် (ကျောင်း)သို့ ထွက်ခွာပြောင်းရွှေ့သွားသော။

အဝါသရတိ ။ [အဝ+အာ ✓ သရ+အ+တိ] ချဉ်းကပ်၏၊ ဝင်၏။

အဿရတိ၊ အာသရတိ ။ [အာ ✓ သရ+အ+တိ] ဖြစ်တတ်၏၊ ရှေးရှုဖြစ်တတ်၏၊ နောက်ထပ်ပြစ်မှုဖုံးလွှမ်းခြင်းကိစ္စ၌ ဖြစ်တတ်၏။

အာသာရ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ သရ+ဏ] ပုနပ္ပုနံ သရတီတိ–အာသာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀။ မိုးရေအလျဉ်။

ကာဋ္ဌာနုသာရီ ၊ ပု ၊ [ကာဋ္ဌ+အနု ✓ သရ+ဏီ] ကာဋ္ဌဝဏ္ဏံ အနုသရတိ သီလေနာတိ–ကာဋ္ဌာနုသာရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၂။ ကရမက်။

ကိသောရ ၊ ပု ၊ [ကိံ ✓ သရ+အ] ကိဉ္စိ သရတီတိ–ကိသောရော၊ ဗိန္ဒုလောပေါ၊ အသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၆၉။ မြင်းငယ်၊ မြင်းကလေး။

ကေသရ ၊ ပု+နှ ၊ [က ✓ သရ+အ] ကေ သရတီတိ–ကေသရော၊ အ၊ သတ္တမိယာ အလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၆။ ကြာဝတ်ဆံ။

ဃနသာရ ၊ ပု ၊ [ဃန ✓ သရ+ဏ] ဃနော ဟုတွာ သရတီတိ–ဃနသာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၅။ ပရုတ်။

နိဇ္ဈရ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ သရ+အ] နိဿရဏံ–နိဇ္ဈရော၊ သဿ ဈော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ ဈရောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၈။ စမ်းရေအလျဉ်။

ပရိသရ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ သရ+ဏ] ပရိတော သရန္တျတြာတိ–ပရိသရော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၈၉။ မြို့ဥပစာ၊ တောင်ဥပစာ။

ပသတ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ သရ+တ] ပပုဗ္ဗော သရ–ဂတိယံ၊ တော၊ ရလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၇, ၄၈၂၊ တစ်လက်ဖက်။

ပသန္ဒ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ သရ+တ] သရ–ဝိသရဏေ၊ တော၊ အန္ဒာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၀။ ကြည်လင်သော။

ပသရ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ သရ+ဏ] သရ–ဂမနေ၊ ဏ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၉။ ပြန့်ပွားခြင်း။

မသက္ကသာရ ၊ ပု ၊ [မသက္က ✓ သရ+ဏ] မသက္က [မ+သက္က] မရတီတိ–မော၊ မော စ သက္ကော စ–

http://www.dhammadownload.com

မသက္ကာ။ တေ သရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထ ကီဠာဝသေနာတိ–မသက္ကသာရာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁။ သိကြားမင်း၏ မြို့။

ရတ္တာတိသာရ ၊ ပု ၊ [ရတ္တ+အတိ ✓သရ+ဏ] ရတ္တသလောဟိတသ သဏ္ဌာန'မတိက္ကမိတ္တာ သရဏံ ဂမနံ–ရတ္တာတိသာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၅။ ဝမ်းသွေးသွန်သောအနာ။

ပစ္စာသရတိ ။ [ပတိ+အာ ✓သရ+အ+တိ] နောက်သို့လျှောကျ၏၊ တွန့်ဆုတ်၏၊ ဆုတ်နစ်၏။ ပစ္စာသာရေတိ၊ တစ်ဖန် နောက်သို့ဆုတ်စေ၏၊ တစ်ဖန် လှုပ်ရှားစေ၏၊ အဖန်ဖန်–သွားစေ–ဖြစ်ပွားစေ၏။

ပဋိနိဿရတိ ။ [ပတိ+နိ ✓သရ+အ+တိ] ထွက်မြောက်၏၊ လွတ်မြောက်၏။

ဝိနိစ္ဆရတိ ။ [ဝိ+နိ ✓သရ+အ+တိ] သ–ကို ဆ–ပြု။ နိရုတ္တိနှာ၊ ၃၄။ အထူးထူး အပြားပြားထွက်၏။ ဝိနိစ္ဆရန္တော ။

ဝိသရတိ ။ [ဝိ ✓သရ+အ+တိ] ဝိဿရတိ၊ လျှောကျ၏၊ ရွှေ့လျော၏၊ ကစင့်ကရဲပြေး၏၊ ပြန့်၏၊ ဖရိဖရဲကြဲ၏၊ ပျံ့နှံ့၏။ ဝိသရ၊ ဖရိဖရဲ ကြဲသကဲ့သို့ ပြေးသွားသော။ ဝိသရဏ၊ ဖရိဖရဲကြဲခြင်း, ပျံ့နှံ့ခြင်း။ ဝိသရိတွာ၊ ဝိသရိတုံ၊ ဝိသရိတ၊ (အာရုံ ငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့၌) ပျံ့နှံ့တတ်သော–တဏှာ။ ဝိသာရ၊ ဖြန့်တတ်သော၊ ပျံ့နှံ့တတ်သော၊ ရွှေ့ရှားခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ ဖရိဖရဲကြဲခြင်း၊ ကျယ်ပြန့်ခြင်း။ ဝိသာရက၊ ဖောက်လွဲဖောက်ပြန်, မမှန်နောက်ရွှေ့, စကားရွှေ့သော။ ဝိသာရယမာန၊ ကြဲဖြန့်သော။ ဝိသိဏ္ဏ(ကာ)၊ ဖရိဖရဲကြဲသော။

ဝိသဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သရ+တ] ဝိသရိတိ–ဝိသဋော။ ရှု၊ ၆၃၂။ ထွက်သော၊ ပြူသော၊ ပျံ့နှံ့ ကျယ်ပြန့်သော၊ ပြန့်ပြောသော၊ ကြီးသော။ ဝိသတ။

ဝိနိဿဋ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓သရ+တ] ထွက်မြောက်သော၊ ကင်းလွတ်သော၊ ကင်းဆိတ်သော၊ ဆိတ်သုဉ်းသော။

ဝိပွဋိသာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပတိ ✓သရ+ဏ] သရ–ဂတိယဲ၊ ဝိရူပေန ပတိ ပုနပ္ပုနံ သရတိ စိတ္တမေတေနာတိ–ဝိပွဋိသာရော၊ တသ ဧဝေ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၉။ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ နောင်တပူပန်ခြင်း (ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကြံစည်ခြင်း–ကုက္ကုစ္စ)။ **ဝိပွဋိသာရိယ၊** ဏျ–မျှသာ ထူး။

ဝိသတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သရ+တ] ဝိသာရေတိတိ–ဝိသတော၊ ပျံ့နှံ့–ကျယ်ပြန့်တတ်သော။

ဝိသာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓သရ+ဏ] ဝိစိတြဲ သရတိ အနေန–ဝိသာရော၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၇၁။ ငါး။ ဝိသရဏံ, ဝိသရတိတိ ဝါ–ဝိသာရော၊ ပြန့်ခြင်း၊ ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ ပြန့်တတ်–ပျံ့နှံ့တတ်သော။

ဝိသာလတာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓သရ+ဏ] ဝိတ္ထာရေန သရဏံ ဝိသာရော။ [ဝိသာရ+တာ] သော ဧဝ–ဝိသာလတာ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၉၅။ အနံ(အလျားဓာတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်)။

ဝိသာလ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သရ+ဏ] ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြီးကျယ်သော၊ တင့်တယ်သော။ ထီ ။ဝိသရတိ ဝိရေစတိ ဧတောယာတိ–ဝိသာလာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၇။ ဖရဲခါး၊ ဒန့်သန္ဓားပင်၊ ငှက်သန္ဓားပင်။ **ဝိသာလက** [ဝိသာလ+က] ကြီးကျယ်သော။

ဝိဿရတိ ။ [ဝိ ✓သရ+အ+တိ] မေ့လျော့၏၊ ဖရိဖရဲကြဲသကဲ့သို့ ပြေးသွား၏။ ဝိဿရိတွာ၊ ဝိဿရိတ။

ဝိတိသာရေတိ ။ [ဝိ+အတိ ✓သရ+ဏော+တိ] ပြီးဆုံးစေ၏။ ဝိတိသာရေတွာ။

သမ္မသာရေတိ ။ [သံ+ပ ✓သရ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ပြန့်စေ၏၊ –ဖြန့်၏၊ –ဆန့်၏။ သမ္မသာရေတွာ၊ သမ္မသာရိတ၊ သံပသာရေတိ၊ သမ္မသာရေတိ၊ သံပသာရယတိ၊ သံပသာရိယတိ၊ ဆန့်၏၊ ဆန့်တန်း၏။ (စု–သုဒ္ဓ။)

သမ္မသာရိယတိ ။ [သံ+ပ ✓သရိ+အ+တိ] ဤဌဲ့ သရ–ဓာတ်သည် သက္ကတဌ့ သို့–ဓာတ်ရင်း, ဧကဿရ ဓာတ်ဖြစ်၍ ဓာတွန်ကို မချေဘဲ၊ သရိ–ဟုပင် တည်ထားသည်၊ က္ဂ–ကို ဂ္ဂယ–ပြုက သမ္မသာရိယတိ–ဟု ကတ္တုရုပ်ဖြစ်သည်၊ ကမ္မရုပ်လည်း အရာဌာနအားလျော်စွာ ကြံနိုင်သည်သာ၊ ပြန့်ပြူး၏၊ ပျံ့နှံ့၏၊ ပြေးဝင်၏။

သမ္မသာရဏ ၊ နာ ၊ [သံ+ပ ✓သရ+ဏော+ယု] ဖြန့်ခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သံသရတိ ။ [သံ ✓သရ+အ+တိ] ကျင်လည်၏၊ ပြေးသွား၏၊ ဖြစ်၏။ သံသရိတွာ၊ သံသရိတုံ၊ သံသရန္တ၊ သံသရမာန၊ သံသရီယတိ၊ သံသာရေတွာ၊ သံသရိတ၊ သံသရိတု၊ သံသိတ၊ သံသာရီ။ (သံသာရေတိ–ကာ။)

သံသရဏ ၊ တိ ၊ [သံ ✓သရ+ယု] ကျင်လည်သော၊ ကျင်လည်စေတတ်သော၊ ရွှေ့ရှားသုံးသပ်သော၊ ရွှေ့ရှားကောင်းသော၊ ရွှေ့အပ်သော (ကဲလား)၊ ထုတ်ချင်းမပေါက်သော(လမ်းတို)၊ ကျင်လည်ရာ (အခါ= အရပ်)၊ ကျင်လည်ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ရွှေ့ရှားခြင်း။ **သံသရဏက** [သံသရဏ+က] ကျင်လည်တတ်သော၊ ကျင်လည်ခြင်း။

သံသာရ ၊ ပု ၊ [သံ ✓သရ+ဏ] ကျင်လည်ရာအရပ်၊ ကျင်လည်ခြင်း–သံသရာ။

သက္ကရာ ၊ ထိ ၊ [✓သရ+ကရန်+အာ] ကောတ္ထုဘာ။ ရ–ကို က–ပြု၊ သကြား၊ သကာ။

သက္ခရ ၊ ထိ+န ၊ [✓သရ+ခရ] သရတိ ဝိကာရံ ဂစ္ဆတီတိ–သက္ခရာ= ဥစ္ဆုဝိကာရော။ မောဂ်–၇၊ ၁၆၈။ သကြား၊ သကာ၊ ကျောက်စရစ်၊ ကျောက်ပြုတ်။ (**သက္ခရိကာ၊** ခဲ။)

သက္ခရာ ၊ ထိ ၊ [✓သရ+ခရ+အာ] သရ–ဟိံသာယံ၊ ခရပစ္စယော၊ သက္ခရာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၂။ သကြားဖြူ၊ သကြားမှုန့်။

သတ ၊ တိ ၊ [✓သရ+တ] သရတီတိ–သတော။ နီတိဓာ၊ ၁၄၉။ အောက်မေ့အမှတ်ရတတ်သော။

သဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓သရ+ဝ] သရတီတိ–သဗ္ဗံ၊ ဝေါ၊ ရဿ စ ဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၂။ [✓သရ+ဗ] သရတိ ပဝတ္တတီတိ–သဗ္ဗော= သကလော။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၁။ အလုံးစုံသော၊ ခပ်သိမ်းသော။

သမနုဿရတိ ။ [သံ+အနု ✓သရ+အ+တိ] ကောင်းစွာ အဖန်ဖန်အောက်မေ့–အမှတ်ရ၏။ သမနုသရဏ၊ သမနုဿရိတွာ၊ သမနုဿရန္တ ။

သမာဘိသရတိ ။ [သံ+အဘိ ✓သရ+အ+တိ] ခိုဝင်ဆည်းကပ်–ကောင်းစွာရှေးရှုလာတတ်၏။

သမဝသရတိ ။ [သံ+အဝ ✓သရ+ဏော+တိ] သမဝဿရတိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်စေ၏၊ သက်ရောက်၏။ **သမဝသရ**။ ပု ။ကောင်းစွာသက်ရောက်ရာဌာန၊ ကောင်းစွာသက်ရောက်ခြင်း၊ ပေါင်းဆုံစုဝေးခြင်း။

သမုဿရတိ ။ [သံ+ဥ ✓သရ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ပယ်စေ၏၊ ကောင်းစွာဖယ်ရှား၏။

သမောသရတိ ။ [သံ+အဝ ✓သရ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ညီညွတ်စုဝေးပေါင်းဆုံ၏၊ –စုရုံး၏၊ –စုပုံ၏၊ စည်းဝေးရောက်လာ၏။ သမောသဒ္ဒ၊ သမောသရဏ၊ သမောသရိတွာ၊ သမောသရန္တ၊ သမောသရမာန၊ သမောသာရေတဗ္ဗ၊ သမောသရိတ။

သလ

ဘူ= စလန သံဝရဏ ဂတိ ဝေဂေသု–တုန်လှုပ်ခြင်း, စောင့်စည်းခြင်း, သွားခြင်း, လျင်မြန်ခြင်းတို့၌။ စု= ထောမနေ–ချီးမွမ်းခြင်း၌။ သလတိ၊ သာလေတိ၊ သာလယတိ။

သလတိ ။ [✓သလ+အ+တိ] ပြေး၏၊ သွား၏၊ တုန်လှုပ်၏၊ (တုန်လှုပ်စေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။) သလန၊ တုန်လှုပ်စေခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ပိတ်ဆို့ခြင်း။ (သလယတိ၊ တုန်လှုပ်စေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။)

သလဘ ၊ ပု ၊ [✓သလ+အဘ] သလ–ဂမနတ္ထော၊ သလတိ ဂစ္ဆတီတိ–သလဘော= ပဒဂေါ်။ မောဂ်–၇၊ ၁၂၄။ နံကောင်၊ (ပိုးဖလံ။)

သလလိ ၊ ထိ ၊ **သလလ၊ သလ** ၊ [✓သလ+အလ+ဣ] သလ–ဂတိယံ၊ အလော၊ နဒါဒိတ္တေ သလလိ၊ ထိတ္တာဘာဝေ သလလံ၊ အမို သလံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၆။ ဖြူဆူး။

သလာကာ ၊ ထိ ၊ [✓သလ+အာက+အာ] သလတိ ယာတီတိ–သလာကာ= ဝေဇ္ဈောပကရဏဒဗ္ဗံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀။ မျက်စဉ်းတံ၊ စာရေးတံ–မဲလိပ်၊ ခရိုင်–ထီးလက်၊ ပန်းသီတံ၊ တံမြက်စည်းတံ၊ မြား–ငြောင့်၊ အန်စာ။ (မျက်စိရောဂါ–တိမိသလာ၊ သလာကာဝိယ–။)

သလာဋု ၊ တိ ၊ [✓သလ+အာဋု] ကောတ္ထုဘာ။ စိမ်းသော၊ မမှည့်သေးသော။ (သလာဋုက= သလာဋု+က –အသီးနု, သီးကင်း။)

သလိလ ၊ န ၊ [✓သလ+ကွ,လ] သလတိ ဂစ္ဆတီတိ–သလိလံ= ဇလံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၈၉။ ရေ၊ မြစ်ရေ။

http://www.dhammadownload.com

သလ္လ ၊ ပု+န ၊ [√ သလ+လ] ကစ္စည်း၊ ၆၃၂။ သလတိ စလတီတိ–သလ္လံ၊ မြား၊ ငြောင့်။

သလ္လ၊ သလ္လက ၊ ပု ၊ [√ သလ+လ] အတ္တနော သရီရ ဇာတေန သလ္လေန သုနခံ သလတိ ဟိံသတီတိ–သလ္လော, သလ္လကော စ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၁၆။ ဖြူ(သတ္တဝါ)။ ဟိံသတ္ထ သရဓာတ်ဖြင့်လည်း ကြံသင့်ပါသည်။

သာလ ၊ ပု ၊ [√ သလ+ဏ] သလ–ဂမနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၉, ၅၆၂။ သလီယတေ ထပီယတေတိ–သာလော၊ သစ်ပင်၊ အင်ကြင်းပင်၊ တောစိုးသစ်ပင်။

သာလဝ ၊ ပု ၊ [√ သလ+အဝ] သလ–ဂမနတ္ထော၊ အဝေါ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၅၆။ တောက်ရပ်ပင်။

သာလာ ၊ ထီ ၊ [√ သလ+ဏ+အာ] သလန္တိ ပဝိသန္တိ အဿန္တိ–သာလာ။ ပါစိတျာဒိ၊ ၆၄။ ဧရပ်၊ အဆောက်အအုံ။

သာဠိကာ ၊ ထီ ၊ [√ သလ+ဏိက+အာ] သလ–ဂတိယံ၊ ဏိကော၊ ဋ္ဌတ္တံ၊ သာဠိကာ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၂၆။ ကရဝိက်။

ကုသလ ၊ တိ ၊ [ကု √ သလ+အ] ကုစ္ဆိတေ သလယတီတိ–ကုသလော။ ကစ္စည်း ၂၆၁, ချာသ၊ အခြားဝိဂ္ဂဟများကို ဆက်ရှု၊ ကောင်းသော၊ အပြစ်မရှိသော၊ လိမ္မာ–ကျွမ်းကျင်သော။ န ။ကောင်းမှု, ကုသိုလ်။

ဝိသာလ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ သလ+ဏ] သလ–ဂမနေ၊ ဝိသာလံ၊ ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၀။ ပြန့်ကျယ်သော။

သာလုက ၊ ပု+န ၊ [√ သလ+ဏုက] သလတိ ဂေါစရတ္တာမုပယာတီတိ–သာလုကံ= ဥပ္ပလ ကဏ္ဍော။ မောဂ်–၇၊ ၂၅။ ကြာစွယ်၊ ကြာရင်း၊ ကြာဥ။

သာဋ္ဌဝ ၊ ပု ၊ [√ သလ+အဝ] သလ–ဂမနတ္ထော၊ အ–ကို အာဒီဃပြု၊ လ–ကို ဋ္ဌ–ပြု၊ သလတိ ပဝတ္တတီတိ–သာဋ္ဌဝေါ= အဘိသန်တံ ဗဒရာဒိဖလ ခါဒနီယံ။ မောဂ်–၇၊ ၂၀၀။ သစ်သီးယို၊ (ဆီးယို။)

သေလု ၊ ပု ၊ [√ သလ+ဥ] သလ–ဂမနတ္ထော, ဥ၊ အသေ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၅၈။ သနပ်ပင်၊ သေလ္လု–လည်း ရှိ၏။

သလာဋု

ဘူ= ဗာလျ ပရိဘာသနေသု–နုသည်၏ အဖြစ်, ရေရွတ်ပြောဆိုခြင်းတို့၌။ သလာဋုတိ။

[အနက်တူ လဋု–ဓာတ်ကဲ့သို့ ဘူဝါဒိပင် ဖြစ်သင့်မည် ထင်ပါသည်။]

သလာဋု ၊ ပု ၊ [√ သလာဋု+ဥ] သလာဋု–ဗာလျ ပရိဘာသနေသု, ဝိဇ္ဇမာနဗာလျတာယ–သလာဋု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၄၆။ အသီးစိမ်း။

သလ္လ

ဘူ= အာသုဂမနေ–လျင်စွာသွားခြင်း၌။ သလ္လတိ။

သလ္လတိ ။ [√ သလ္လ+အ+တိ] စူးဝင်၏။

သလ္လ၊ သလ္လက ၊ ပု ၊ [√ သလ္လ+အ] သလ္ल–အာသုဂတိယံ၊ အ၊ သလ္လော၊ သကတ္ထော ကော၊ သလ္လကော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၁၆။ ဖြူ(သတ္တဝါ)။

သလ္လကီ ၊ ထီ ၊ [√ သလ္ल+ဏ္ဍု+ဣ] သလ္လတော ဏ္ဍု၊ နဒါဒိ၊ သလ္လကီ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၆၈။ နှံပဲပင်။

အာသလ္လိတ ၊ တိ ၊ [အာ √ သလ္ल+တ] သက်ရောက်သော။

သဝ

ဘူ= ဝိကာရ ဂတိသု–ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း, သွားခြင်း တို့၌။ သဝတိ။

သဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√ သဝ+ယ] သဝ–ဂတိယံ၊ ယော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၁၉။ လက်ဝဲဘက်ဖြစ်သော၊ လက်ဝဲဘက် ခန္ဓာကိုယ်။ **အပသဗ္ဗ** [အပ+သဗ္ဗ] ဒက္ခိဏံ ကဋ္ဌေဝရံ–အပသဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗတော အပဂတံ–အပ သဗ္ဗံ၊ လက်ယာဘက်ဖြစ်သော၊ လက်ယာဘက် ခန္ဓာကိုယ်။

သဗ္ဗလ ၊ ပု ၊ [√ သဝ+အလ] သဝ–ဂတိယံ၊ သဝတီတိ–သဗ္ဗလော၊ အလော။ ဓာန်ဦး၊ ၉၉။ ပြောက်ကျားသော အဆင်း။

သဝ၊ ဆဝ ၊ ပု+န ၊ [√ သဝ+အ] သဝတိ ဝိကာရံ အာပဇ္ဇတီတိ–သဝေါ၊ သ–ကို ဆ–ပြုလျှင် ဆဝေါ၊ သူသေကောင်။

သဝရ ၊ ပု ၊ [√ သဝ+အရ] သဝ–ဂတိယံ၊ အရော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၁၇။ တောတွင်းသား၊ တောင်ပေါ်သား၊ လူရိုင်း။

http://www.dhammadownload.com

သသ

ဘူ= ပါဏာန သုသန သောပ္ပ ဟိံသာ ပ္လုတဂတိသု-အသက်ရှုရှိုက်ခြင်း, ခြောက်သွေ့ခြင်း, အိပ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, ခုန်၍လျားလျား ပြေးသွား ခြင်းတို့၌။ ဝိပုဗ္ဗော= ဝိဿာသေ-အကျွမ်းဝင်ခြင်း၌။ အာပုဗ္ဗော= အဿာသေ-အသက်ရှူနိုင်ခြင်း (သက်သာခြင်း)၌။

သသတိ ။ [✓သသ+အ+တိ] အသက်ရှူရှိုက်၏၊ ခြောက်သွေ့၏၊ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီး၏၊ ယူ၏။ သတ္ထု၊ သသန။

သသ ၊ ပု ၊ [✓သသ+အ] သသ-ပ္လုတ ဂတိယံ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၇။ သသတိ ပလဝေန ဂစ္ဆတီတိ-သသော။ ကပ္ပဒုမ။ ယုန်။ **သသက** [သသ+က] ယုန်၊ ယုန်ငယ်။

သတ္ထု ၊ ပု ၊ [✓သသ+တု] သသတိ ဟိံသတီတိ-သတ္ထု= ဝေရီ၊ သီဠိသစ်-၂၊ ၆။ ရန်သူ။

သတ္ထ ၊ တိ ၊ [✓သသ+တ] အသက်ရှူအပ်သော။

သတ္ထ ၊ န ၊ [✓သသ+ထ] သသ-ဟိံသာယံ၊ ထော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၅။ လက်နက်။ သသ-ဂတိ ဟိံသာ ပါဏာနေသု၊ သသန်-သတ္ထံ။ မောဂ်-၅၊ ၁၄၄။ နှိပ်စက်ကြောင်း လက်နက်။

သသုရ ၊ ပု ၊ [✓သသ+ဥရ] သသတိ ဟိံသတီတိ-သသုရော= ဇယမ္ဘတိနံ ပိတာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၇။ ယောက္ခမ (ကျား)။

သဿ ၊ ပု+န ၊ [✓သသ+သ] သသန္တိ ဇီဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ-သဿံ= ကလမာဒိ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၃။ ကောက်ညှင်းစပါး-စသည်၊ ကောက်-စပါး။

သသန ၊ န ၊ [✓သသ+ယု] သသ-ဟိံသာယံ၊ ဓာန်ဦ၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း။

သဿု ၊ ထိ ၊ [✓သသ+သု] သသတိ ဇီဝတီတိ-သဿု= ဇယမ္ဘတိနံ မာတာ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၉။ (မယား၏အမေနှင့် လင်၏အမေ) ယောက္ခမ (မ)။

သုသု ၊ တိ ၊ [✓သသ+ကု] သသ-ဂတိ ဟိံသာ ပါဏာနေသု၊ အ-ကို ဥ-ပြု၊ သသတိ ဇီဝတီတိ-သုသု= ယဝါ၊ မောဂ်-၇၊ ၆။ သသ-ပ္လုတ ဂတိမှိ၊ ဥ၊ အသုတ္တံ၊ သုသု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၃။ နုပျိသူ၊ ရှစ်နှစ်အောက်ကလေး။ ကောတ္ထုဘာ။ နုပျိသော၊ လင်းပိုင်(ငါး)။ (**သုသုက**= သုသု+ကန်= ကလေးသူငယ်၊ မိကျောင်း၊ ငါးပူတင်း၊ ကုဝ-အနက်မှာ ကန်ပစ္စည်းသက်။)

သာသ ၊ ပု ၊ [✓သသ+ဏ] သသနံ-သာသော၊ ဘုသံ သသနမေတသ္မာတိ ဝါ-သာသော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၉။ သသတိ (သုဿတိ) အနေနာတိ-သာသော။ ကပ္ပဒုမ။ ပန်းနာ-ရင်ကျပ်ရောဂါ၊ ထွက်လေမှုတ်ထုတ်ခြင်း။

သိသိရ ၊ တိ ၊ [✓သသ+ကရ] သသ-ဂတိယံ၊ ကရော၊ ကတ္တာ၌။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆။ သိသိရဥတု၊ လေအေး၊ ချမ်းအေးခြင်း၊ ဆီးနှင်း၊ ချမ်းအေးသော။

အရိသ ၊ န ၊ [အရိ ✓သသ+ကို] အရိဝိယ သသတိ ဟိံသတီတိ-အရိသံ၊ သသ-ဟိံသာယံ၊ ကို။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၇။ ဒုလာမြင်းသရိုက်နာ၊ လိပ်ခေါင်းနာ။

အဘိသသတိ ။ [အဘိ ✓သသ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။

အဘိဝိဿတ္ထ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဝိ ✓သသ+တ] အလွန်ယုံကြည်အားထားအပ်သော၊ -အကျွမ်းဝင်သော၊ -ရင်းနှီးသော။

အဿသတိ ။ [အာ ✓သသ+အ+တိ] ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏၊(ဝိနည်း)။ ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏၊ (သုတ္တန်)။ ထွက်သက်လေဖြင့် ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်၏၊ ပူးဝင်၏၊ ပူးကပ်၏၊ သက်သာရာ ရစေ၏၊ အပန်းဖြေ၏။ အဿသန္တ၊ အဿသိတ၊ အဿသိတဗ္ဗ၊ အဿသိတွာ။

အဿာသ ၊ ပု ၊ [အာ ✓သသ+အ] အာဒိမှိ ပဝတ္တော သာသော-အဿာသော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉။ ထွက်သက်လေ၊ သက်သာခြင်း၊ သက်သာရာရခြင်း၊ တည်-မှိ-မှိခိုအားထားရာ။ **အဿာသက**၊ သက်သာရာရသော၊ သက်သာရာကိုရှာတတ်သော၊ ချမ်းမြေ့နှစ်သိမ့်နေသော။

အဿာသတိ ။ [အာ ✓သသ+အ+တိ] သက်သာရာရ၏၊ ချမ်းမြေ့၏၊ နှစ်သိမ့်၏။ အဿာသန၊ ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေခြင်း။ အဿာသနီယ၊ သက်သာစေတတ်သော။

ဥပဿာသ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓သသ+ဏ] အသက်ရှူခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

အဿာသေတိ ။ [အာ √ သသ+ဏေ+တိ] အဿာသယတိ၊ သက်သာရာ ရစေ၏၊ နှစ်သိမ့်စေ၏၊ ကျေနပ်စေ၏၊ အားပေးအားမြှောက်ပြု၏။ အဿာသမာန၊ အဿာသယိတွာ၊ အဿာသိတ၊ ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသော။ အဿာသိတဗ္ဗ၊ သက်သာရာရစေအပ်သော။ အဿာသိယမာန၊ အဿာသေတဗ္ဗ၊ အဿာသေတုံ၊ အဿာသေတွာ၊ အဿာသေန္တ။

သမဿသတိ ။ [သံ+အာ √ သသ+အ+တိ] သက်သာရာရ၏၊ အပန်းပြေ၏။ သမဿသိတွာ၊ သမဿာသ။

သမဿာသေတိ ။ [သံ+အာ √ သသ+ဏေ+တိ] သက်သာရာရစေ၏၊ အပန်းပြေ၏။ သမဿာသန၊ သမဿာသိတ၊ သမဿာသေတဗ္ဗ၊ သမဿာသေတွာ၊ သမဿာသေတုံ၊ သမဿာသေန္တ၊ သမဿာသယမာန။

သမသတ္ထ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ √ သသ+တ] သက်သာရာရပြီးသော၊ အပန်းပြေပြီးသော။

သံဝိဿတ္ထ ၊ တိ ၊ [သံ+ဝိ √ သသ+တ] သံဝိဿဋ္ဌ၊ လွန်စွာ အကျွမ်းဝင်သော။

ဝိဿသတိ ။ [ဝိ √ သသ+အ+တိ] အကျွမ်းဝင်၏၊ ယုံကြည်အားထား၏။ ဝိဿာသ၊ ဝိဿသန္တ၊ ဝိဿာသန္တ၊ (ဝိဿာသေတိ၊) ဝိဿာသယိတွာ၊ ဝိဿာသေန္တ၊ ဝိဿာသယန္တ၊ ဝိဿသနီယ၊ ဝိဿာသနီယ။

ဝိဿာသ ၊ ပု ၊ [ဝိ √ သသ+ဏ] အကျွမ်းဝင်ခြင်း၊ ယုံကြည်အားထားခြင်း၊ သက်သာရာ၊ မှီခိုအားထားရာ၊ ထောက်တည်ရာ-(တရား)။ အကျွမ်းဝင်သော၊ ယုံကြည်အားထားသော။ (ဝိဿာသက၊) ဝိဿာသီ၊ ဝိဿာသေတဗ္ဗ။

ဝိဿတ္ထ ၊ တိ ၊ [ဝိ √ သသ+တ] မောဂ်-၅၊ ၁၄၄။ ဝိဿသီယိတ္ထာတိ-ဝိဿတ္ထော၊ အကျွမ်းဝင်သော၊ ယုံကြည်အားထားအပ်သော၊ ရွံ့ရှားခြင်းကင်း-ရဲတင်းသော။

အဿတ္ထ ၊ တိ ၊ [အာ √ သသ+တ] သက်သာရာရသော၊ သက်သာရာရစေသော။

ပရသု၊ ဖရသု ၊ ပု ၊ [ပရ √ သသ+ဥ] ပရံ သသတိ ဟိံသတီတိ-ဖရသု၊ ဥ, ပဿ ဖော, သလောပေါစ၊ ပရသုပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၃။ ပုဆိန်၊ (တံစည်း။)

သီဟ ၊ ပု ၊ [√ သသ+ရီဟ] သသတိ ဟိံသတီတိ-သီဟော= ကေသရီ။ မောဂ်၇၊ ၂၂၁။ ခြသေ့်။

သုံသုမာရ ၊ ပု ၊ [√ သသ+ဥ] သသတီတိ-သုသု၊ သုသုဧဝ-သုံသု။ [√ မရ+ဏ] မာရေတီတိ-မာရော။ [သုံသု+မာရ] သုံသုဧဝ မာရော- သုံသုမာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၄။ သုသုမာရောပိ၊ မိကျောင်း။

သသိ၊ သံသ

ဘူ= ထုတိ ဟိံသာသု-ချီးမွမ်းခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ သံသတိ။

အာပုဗ္ဗော= အာသီသေ-တောင့်တခြင်း၌။

အာသံသတိ ။ [အာ √ သံသ+အ+တိ] တောင့်တ၏၊ အလိုရှိ၏။ အာသံသ၊ အာသံသမာန။

အာသံသု ၊ တိ ၊ [အာ √ သံသ+ဥ] တောင့်တသော၊ အလိုရှိသော။

အာသံသုက= [အာသံသု+က] တောင့်တသော၊ အလိုရှိသော။

ပသံသတိ ။ [ပ √ သံသ+အ+တိ] ချီးမွမ်း၏။ ပသံသန၊ ပသံသာ၊ ပသံသိတ၊ (ပသံသီယတိ။)

သသု

ဘူ= ဟိံသာယံ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ သသတိ။

အဘိသသတိ ။ [အဘိ √ သသ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ နှိပ်စက်၏။

သတ္တီ ၊ ထီ ၊ [√ သသု+တိ+ဤ] သသု-ဟိံသာယံ၊ တိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၂။ ဓားစူး၊ ဓားမြှောင်။

သုသဝီ ၊ ထီ ၊ [√ သသု+အဝ+ဤ] သသု-ဟိံသာယံ၊ အဝေါ၊ နဒါဒိ၊ အဿု၊ ဟင်းခါး လက္ချား။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၆။ ကြက်ဟင်းခါး။

သတ္ထ ၊ နဲ ၊ [√ သသု+ထ] သသတိ ဟိံသတီတိ-သတ္ထံ၊ သသန္တိ ဟိံသန္တိ ဧတေနာတိ ဝါ-သတ္ထံ။ သာရတ္ထ-၂၊ ၂၅၈။ လက်နက်၊ ဓားငယ်။ **သတ္ထက**၊ ဓားငယ်၊ သံလျက်။

သသု ၊ ထီ ၊ [√ သသု+ဥ] ယောက္ခမ(အမ)။

သုသုကာ ၊ ထီ ၊ [√ သသု+ဥ+က+အာ] သသု-ဟိံသာယံ၊ ဥ၊ အဿု၊ သုသုကာ၊ သကတ္ထေ ကော၊ ငါးပုတျက်။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၂။ ငါးပူတင်း၊ လင်းပိုင်။

http://www.dhammadownload.com

သတြ ၊ နာ ၊ [√ သသု+တြဏ်] သသု-ဟိသာယံ၊ တြဏ်၊ သတြံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၃၄။ ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ အမြဲပေးလှူခြင်း။

သဟ

ဘူ= မရိသနာဘိဘဝေသု-သည်းခံခြင်း, လွှမ်းမိုးခြင်းတို့၌။ သဟတိ။

ဥပုဗ္ဗော= ယတနေ-အားထုတ်ခြင်း၌။

ဝိပုဗ္ဗော= ပဋိညာယံ-ဝန်ခံခြင်း(ရဲရင့်ခြင်း)၌

ဒိ+စု= မရိသနေ-သည်းခံခြင်း၌။ သယှတိ၊ သာဟယတိ။

သဟတိ ။ [√ သဟ+အ+တိ] သည်းခံ၏၊ လွှမ်းမိုး၏၊ နှိမ်နင်း၏၊ စွမ်းနိုင်၏။ သဟိတွာ၊ သဟိတုံ၊ သဟန္တ၊ သဟန၊ သဟိတ၊ သည်းခံသော။ သဟိတဗ္ဗ၊ သဟိတု။

သခ ၊ ပု ၊ [√ သဟ+ခ] သဟ-ပရိသဟနေ၊ ပရိသဟနံ အဒုဿနံ၊ ခေါ၊ ဟလောပေါ၊ သခါ၊ ရာဇာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၄၆။ မိတ်ဆွေ၊ သူငယ်ချင်း။

သယှ ၊ တိ ၊ [√ သဟ+ယက်] သဟ-သာဟသေ၊ သဟိတဗ္ဗန္တိ-သယှံ၊ ပသယှံ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၁။ စွမ်းနိုင်သော၊ လုပ်နိုင်သော။

သဟ ၊ ပု+နာ ၊ [√ သဟ+အ] သဟတေနေနာတိ-သဟံ, သဟောပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၉၈။ အစွမ်းသတ္တိ။ သဟ-သတ္တိယံ၊ သုဂန္ဓံ ကတ္တုံ သဟတီတိ-သဟော၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၇။ အနံ့ကောင်းသောသရက် (အဗ္ဘန္တရသရက်)။

သဟကာရ ၊ ပု ၊ [√ သဟ+အ] သဟနံ-သဟော။ [သဟ √ ကရ+ဏ] တံ ကရောတီတိ-သဟကာရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၅၇။ အနံ့ကောင်းသောသရက် (အဗ္ဘန္တရသရက်)။

သဟန ၊ တိ ၊ [√ သဟ+ယု] သဟ-ခမနေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၂။ သည်းခံတတ်သော၊ (ချုပ်တည်း - စောင့်စည်းနိုင်သော။)

သာဟီ ၊ တိ ၊ [√ သဟ+ဏီ] စွမ်းဆောင်လေ့ရှိသော၊ လုပ်ကိုင်နိုင်(လေ့)ရှိသော။

သာဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ သဟ+တ] လွှမ်းမိုးနိုင်သော၊ အောင်နိုင်သော။

သိထိလ ၊ တိ ၊ [√ သဟ+ကိလ] သဟ-ခမာယံ၊ သဟိဿ သိထတ္တံ၊ သဟိတုမလန္တိ-သိထိလံ= အဒဋ္ဌံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၉၁။ လျော့သော၊ မတင်းကြပ်သော။

ဥဿဟတိ ။ [ဥ √ သဟ+အ+တိ] အားထုတ်၏၊ စွမ်းနိုင်၏၊ ရဲဝံ့၏။ ဥဿဟန။

ဥဿာဟ ၊ ပု ၊ [ဥ √ သဟ+ဏ] ဥ-ဒုက္ခလာဘံ, ဥဒ္ဓံ ဝါ သဟတိ ခမတီတိ-ဥဿာဟော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၆။ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ။

ဥဿာဟယတိ ။ [ဥ √ သဟ+ဏယ+တိ] အားတက်စေ၏၊ တိုက်တွန်း၏၊ နှိုးဆော်၏။ ဥဿဟိတ။

ဥဿောဋ္ဌီ ၊ ထီ ၊ [ဥ √ သဟ+အ+ဤ] ဥ-ပဗလံ ဒုက္ကရကမ္မံ သဟတိ ယာယာတိ-ဥဿောဋ္ဌီ၊ သဟဿသောဋ္ဌော၊ နဒါဒိ။ [ဥဿာဟ+ဦဟာ+ဤ] ဥဿာဟာနံ ဦဟာတိ ဝါ-ဥဿောဋ္ဌီ၊ ယထာ "ပဒဋ္ဌာန"နွှိ၊ (အကြောင်း၏အကြောင်း-ဟု ဆိုသကဲ့သို့) အာကာရသော, ဟဿ ဋ္ဌော, ဦ-လောပေါ, နဒါဒိ၊ ဝါယာမမတ္တေပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၈။ [ဥ √ သဟ+ဟီ] ဓာတွန် ဟ-ကို ဩဋ္ဌ-ပြု၊ ဥဿဟတီတိ-ဥဿောဋ္ဌီ= ဝီရိယံ။ မောဂ်-၇၊ ၂၂၄။ လွန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လပြုခြင်း။ ဥဿောဋ္ဌိကာ၊ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်း။

ဥဿောဋ္ဌေတိ ။ [ဥဿောဋ္ဌီ+ဣ+တိ] နာမဓာတု။ လွန်စွာ အားထုတ်၏။

သီဟ ၊ ပု ၊ [√ သဟ+အ] သဟတီတိ-သီဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၁။ ခြသေ့်။

သုပွသယှ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ သဟ+ယ] နိရုတ္တိ၊ ၇၈၁။ နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီးရန် လွယ်ကူသော၊ နိုင်ထက်မူရန် လွယ်ကူသော။

သုသဟ ၊ တိ ၊ [သု √ သဟ+အ] ပြင်းထန်စွာ နှိပ်စက်သော။

အဗ္ဘုဿာဟေတိ ။ [အဘိ+ဥ √ သဟ+ဏေ+တိ] အလွန်အားတက်စေ၏။ အဗ္ဘုဿာဟ၊ အဗ္ဘုဿာဟက။

အသယှသာဟီ ၊ တိ ၊ [အသယှ √ သဟ+ဏီ] ဆောင်ရွက်ရန်ခဲယဉ်းသော ကိစ္စတို့ကို ရွက်ဆောင်နိုင်သော။

http://www.dhammadownload.com

ပသယှ ၊ ပု ၊ [ပ √သဟ+ဏ္ဏ] ပသဟနံ–ပသယော၊ သဟ=သတ္တိယံ၊ ဏ္ဏော။ ဓာန်ဦး၊ ၄၀၀။ နိုင်ထက်မူခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ အားရှိအားမဲ့ပြုခြင်း။

မဟာသဟာ ၊ ထိ ၊ [မဟန္တ √သဟ+အ+အာ] မဟန္တမွိ ကာလံ သဟတီတိ–မဟာသဟာ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၈။ မည်ပျိုးပန်း၊ နှင်းဆီပန်း။

ဝိသဟတိ ။ [ဝိ √သဟ+အ+တိ] စွမ်းနိုင်၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဝိသဟန္တ၊ ဝိသယှ၊ နှိပ်စက်၍။

ဝိသယှ ၊ တိ ၊ [ဝိ √သဟ+ယ] စွမ်းနိုင်သော၊ သည်းခံနိုင်သော၊ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သော။

သမုဿာဟေတိ ။ [သံ+ဥ √သဟ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ အားထုတ်စေ၏၊ အလွန် အားထုတ်စေ၏။ သမုဿာဟ၊ သမုဿာဟန၊ သမုဿာဟိတ၊ သမုဿာဟိနီ၊ သမုဿာဟေတွာ၊ သမုဿာဟန္တ ။

သဠ

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ သဠတိ။

သဠတိ ။ [√သဠ+အ+တိ] အော်မြည်၏၊ တွန်မြည်၏၊ ရိုက်တီး၏ ။

သာဠိက ၊ ထိ+ပု ၊ [√ သဠ+ဏ္ဍု] သဠတိတိ–သာဠိကော၊ ထိ၌ သာဠိကာ–သာလိကာ(ငှက်)၊ ဆက်ရက်၊ က–ကို ယ–ပြက **သာဠိယ, သာဠိယာ** ဖြစ်၏၊ ဆက်ရက်(ငှက်)။

သာ

ဘူ= သာမတ္ထေ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ သာတိ။

ဘူ+ကီ= ပါကေ–ချက်ခြင်း၌။ သိနာတိ။

ဒိ= အဿာဒေ–သာယာခြင်း၌။ သာယတိ၊ သိယတိ၊ သီယတိ။

ဘူ+ဒိ+ဂ= တနုကရဏာဝသာနေသု–ခေါင်းပါးအောင် ပြုခြင်း, အဆုံးပြုခြင်းတို့၌။

သာယတိ ။ [√သာ+ယ+တိ] သာယာ၏၊ လျက်၏၊ မြည်းစမ်း၏။ သာယိတွာ၊ သာယိတု၊ သာယန္တ၊ သာယမာန၊ သာယန၊ သာယနီယ၊ သာယိတ၊ သာယိတဗ္ဗ။

သာက ၊ ပု+န ၊ [√သာ+ဏ္ဍု] သာ–တနုကရဏော၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၉။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ကျွန်းပင်၊ အစွမ်းသတ္တိ။

သာဏ ၊ ပု ၊ [√သာ+ယု] သာ–တနုကရဏော၊ ယု၊ ဏတ္တံ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၂၈။ မှတ်ကျောက်။

သာဏာ ၊ ထိ ၊ [√ သာ+ယု+အာ] သာ–ပါကေ၊ ယု၊ သာဏာ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၆၅။ ယာဂု၊ ရက်မန်း။

သာဏိ ၊ ထိ ၊ [√သာ+ဏိ] သာ–တနုကရဏာဝသာနေသု၊ သာတိ ဒုက္ခံ တနုံ ကရောတီတိ–သာဏိ= တိရောကရဏီ။ မောဂ်–၇၊ ၆၁။ ကန့်လန့်ကာ။

သာတာဝီ ၊ တိ ၊ [√သာ+တာဝီ] သာယာတတ်သော။

သာတိ ။ [√သာ+အ+တိ] သာယာ၏၊ ခေါင်းပါးအောင် ပြု၏၊ ပြီးဆုံးစေ၏ ။

သာတိ ၊ ထိ ၊ [√သာ+တိ] တူသော၊ ညီမျှသော။ သာတိ တနုံ ကရောတိ သုဘာသုဘန္တိ–သာတိ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၉။ သွာတိနက္ခတ်။

သြသာပေတိ ။ [အဝ √သာ+ဏာပေ+တိ] ပြီးဆုံးစေ၏။ သြသာန၊ ပြီးဆုံးခြင်း၊ အဆုံး။ သြသာပိတ၊ သြသိတ။

သာန ၊ န ၊ [√ သာ+ယု] ခေါင်းပါး(ကုန်ဆုံး–ကုန်ခန်း)အောင်ပြုခြင်း၊ ခေါင်းပါးစေခြင်း။

သာမ ၊ တိ ၊ [√သာ+မ] သာတိ သုန္ဒရတ္တံ တနုံ ကရောတီတိ–သာမော= ကာဠော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ သာ–တနုကရဏော၊ သာယတိ တနုကရီယတိ ပဋိပက္ခဝဏ္ဏောဟီတိ–သာမော၊ **သာမလော** သာမသဒိသော၊ မလပစ္စယော၀ ဝိသေသော။ ဓာန်ဦး၊ ၉၆။ မည်းသော၊ နက်သော၊ ငြိမ်းအေးစေခြင်း၊ (သာမဥပါယ်။)

သာယ ၊ ပု+န ၊ [√သာ+ယ] သာယတိ ဒိနံ အဝ သာယတီတိ-သာယော။ [√သာ √အယ+ဏ] သာယန္တော ဝါ ဒိနန္တံ် ကရောန္တော အယတီတိ–သာယော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၈။ ဆည်းဆာ၊ ညနေချမ်း။

နိသာ ၊ ထိ ၊ [နိ √သာ+အ+အာ] နိသတိ တနုံ ကရောတိ သဗ္ဗဗျာပါရံ–နိသာ။ ဓာန်ဦး၊ ၆၉။ ညဉ့်။

သာမာ ၊ ထိ ၊ [√သာ+မ+အာ] သာ–တနုကရဏော၊ ဝိရေစနကရဏောန ကာယံ ရောဂဉ္စ သာယတီတိ–

http://www.dhammadownload.com

သာမာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၉၀။ ကြဲဟင်းညို၊ မြက်သီးပင်။ နာ ။သာမဗေဒင်၊ သာမဥပါယ်။

သာမာက ၊ ပု ၊ [✓ သာ+အာက] သာ–တနုကရဏာဝသာနေသူ၊ သာဿ မုက်–(သာမာတ်၏အဆုံးမှာ မ–လာ) သာတိ ဒေဟံ တနုံ ကရောတီတိ–သာမာကော= တိဏဇည်။ မောဂ်–၇၊ ၂၀။ မြက်စပါးမျိုး၊ မြက်သီးဆန်၊ လမန်းဆန်။

သာယက ၊ ပု ၊ [✓ သာ+ယ+ဏွု] သာ–တနုကရဏာဝသာနေသူ၊ ဒိဝါဒိ၊ ဏွု၊ ယဿာလောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၈။ မြား၊ သန်လျက်၊ ဓားလွယ်။

သိယတိ ။ [✓ သာ+ယ+တိ] အာ–ကို ဂ္ဂ–ပြု၊ ခေါင်းပါး၊ စေ၏၊ ဖြတ်၏။ သိယန၊ ဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ခြင်း။

အဒ္ဓောသတိ ။ [အဓိ+အဝ ✓ သာ+အ+တိ] ဆုံးဖြတ်၏၊ စွဲယူ၏၊ သက်ဝင်၏၊ နှစ်သက်(တပ်မက်–တွယ်တာ)၏။ အဒ္ဓောသ(တွာ)၊ အဒ္ဓောသာန၊ အဒ္ဓောသာယ(တွာ)၊ အဒ္ဓောသိတ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့် သက်ဝင်သော၊ မျိုး၍ သက်ဝင်၍ ယူအပ်သော၊ ဇရာ–စသည်တို့သည် နှိပ်စက်အပ်သော၊ တောင့်တအပ်သော။ အဒ္ဓောသိတဗ္ဗ၊ အဒ္ဓောသိတုံ။

အန္တရာဝေါသာန ၊ နာ ၊ [အန္တ ရာ+ဝိ+အဝ ✓ သာ+ယု] အလယ်(အကြား)၌ ပြီးဆုံး(ရပ်စဲ, လျော့ကျ)ခြင်း၊ –မဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်မီ လမ်းခုလတ်၌ ပြီးဆုံးရပ်စဲခြင်း၊ လျော့ကျခြင်း။

အဗျောသာန ၊ နာ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ သာ+ယု] ဗျောသာန၊ တွန့်ဆုတ်ခြင်း။ [နာ+ဗျောသာန] မတွန့်ဆုတ်ခြင်း။

အဗျောသိတ ၊ တိ ၊ [နာ+ဝိ+အဝ ✓ သာ+တ] မပြီးဆုံးသေးသော။ (အဗျောသိတတ္တာ၊ မပြီးဆုံးသေးသည်၏အဖြစ်၊ ရဟန္တာမဖြစ်သေးခြင်း။)

အဝသာယ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ သာ+အ] ပြီးဆုံးခြင်း၊ အပြီးအဆုံး။ (အဝသာယီ၊ ရဟန်းကိစ္စပြီးဆုံးခြင်းရှိသော၊ ရဟန်းကိစ္စပြီးဆုံးပြီးသော။)

ဩသာန၊ ပရိယောသာန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓ သာ+ယု] သာ–တနုကရဏော၊ ယု၊ ဩသာန်၊ ပရိပုဗ္ဗော ပရိယောသာန်။ ဓာန်ဦ၊ ၇၇၁။ ပြီးဆုံးခြင်း။

ကုသလ ၊ နာ ၊ [ကု ✓ သာ+ဏ] ကုံ ပါပံ သာတိ တနုံ ကရောတီတိ–ကုသံ= ဉာဏ်။ [ကုသ ✓ လာ+ဏ] ကုသေန လာတဗ္ဘာ ပဝတ္တေတဗ္ဘာတိ–ကုသလာ။ ဇဉီ။ ကုသိုလ်။

မာနသ ၊ နာ ၊ [မာန ✓ သာ+အ] အနဝသေသတော မာနံ သိယတိ သမုစ္ဆိန္နတိတိ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ မာနသန္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ နိတိဓာ၊ ၂၃၈။ အရဟတ္တံ မာနသန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဣဓ ပန မနောဝ မာနသံ၊ ဗျဥ္ဇနဝသေန ဟေတံ ပဒံ ဝမိတံ။ အဘိဌ–၁၊ ၁၈၄။ အရဟတ္တမဂ်စိတ်၊ (အရဟတ္တမဂ်သည် ဖြစ်စေအပ်သော) အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်။

သဏှ ၊ တိ ၊ [✓ သာ+ဏှ] သာ–တနုကရဏော၊ ဏှော၊ သိယတိ တနုကရီယတီတိ–သဏှော။ သွစိ။ [✓ သာ+ဏှာ+အ+အာ] သိယတိ တနုကရီယတိ, နု ဖရုသဘာဝေန ကဏ္ဍသာ ကရီယတီတိ–သဏှာ။ နိတိဓာ၊ ၂၅၉။ နူးညံ့သော၊ သိမ်မွေ့သော၊ ဝါ၊ လျော်၊ ဝါးနှီး။

သဏှောတိ ။ နာမဓာတ် ။ [သဏှ+ဂ္ဂ+တိ] နိရုတ္တိ၊ ၇၁၂, မောဂ်–၅၊ ၁၂။ ဆံပင်ဖြီး၏။ ဩသဏှောန်၊ ဩသဏှောတွာ။

ဗျဝသာန ၊ နာ ၊ [ဝိ+အဝ ✓ သာ+ယု] ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ **ဗျဝသာယ**။ ပု ။ [ဝိ+အဝ ✓ သာ+ဏ] ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ **ဗျဝသိတ**၊ ဆုံးဖြတ်တတ်သော။

သာခ

ဘူ= ဗျာပနေ–ပျံ့နှံ့ခြင်း၌။ သာခတိ။

သာခါ ၊ ထီ+နာ ၊ [✓ သာခ+အ+အာ] သာခတိ သဗ္ဗတ္ထ ဗျာပတီတိ–သာခါ၊ သစ်ခက်, သစ်ကိုင်း။ (သာခါ အဿ အတ္ထီတိ–**သာခီ**= ရုက္ခော၊ သစ်ပင်။)

သာဌ

စု= ဒီပနေ–ပြခြင်း၌။ သာဌေတိ၊ သာဌယတိ။

သာဌ ၊ ပု ၊ [✓ သာဌ+ဏ] အဝတ်, ပုဆိုး, ထဘီ, လုံချည်။ **သာဌက** ၊ ပု+နာ ၊ [သာဌ+က] ကပစ္စည်းသွတ္ထ။ တစ်နည်း= [✓ သဋ+ဏ္ဍု] အဝတ်–၊ သားရိုးဖြစ်သော၊ သားရိုးသုတ်ထားသော။

သာဋ

ဘူ= ဗလက္ကာရေ–နိုင်ထက်မူခြင်း၌။ သာဋတိ၊ သာဋော။

ပသာဋန ၊ နာ ၊ [ပ ✓ သာဋ+ယု] သာဋ–သခ်ါရဂတိသု၊ ပသာဋန်၊ မုဒ္ဓဇဒုတိယောတြ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၈၂။ အဆင်တန်ဆာ။ **ပသာဓန**မှိ။

http://www.dhammadownload.com

သာတ

စု= သုခေ–ချမ်းသာခြင်း၌။ သာတယတိ။

သာဒ

ဘူ= အဿာဒနေ–သာယာနှစ်သက်ခြင်း(လျက်ခြင်း)၌။ သာဒတိ။

သာယတိ ။ [✓ သာဒ+အ+တိ] ဒ–ကို ယ–ပြု၊ သာယာ၏၊ လျက်၏၊ မြည်းစမ်း၏။ သာယန၊ သာယနီယ၊ သာယိတ၊ သာယိတဗ္ဗ။

သာဒု ၊ တိ ၊ [✓ သာဒ+ကု] သာဒ–အဿာဒနေ၊ သာဒယတိ အဿာဒီယတီတိ–သာဒု= မဓုရံ။ မောဂ်–၇၊ ၁။ ချိုသော၊ ကောင်းသော၊ အလိုရှိအပ်သော(အရသာ)။

ပေါက္ခရသာတက ၊ ပု ၊ [ပေါက္ခရ ✓ သာဒ+ကွ] သာဒ–အဿာဒနေ၊ ကွ၊ ဒဿ တော၊ ပေါက္ခရသာတကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၂၆။ သင်္ကန်းဖွပ်ငှက်။

သာတ ၊ နှ ၊ [✓ သာဒ+ဏ] သာဒီယတိ အဿာဒီယတီတိ–သာတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ ချမ်းသာခြင်း။

သာဓ

ဘူ+ဒိ+သွာ= သံသိဒ္ဓိယံ–ပြီးစီးခြင်း၌။ သာဓတိ၊ သာဓျတိ၊ သာဓ္နောတိ၊ သာဓုဏာတိ။

သာဓေတိ ။ [✓ သာဓ+ဏော+တိ] သာဓယတိ၊ ပြီးစီးစေ၏၊ ပြည့်စုံစေ၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ သိစေ၏။ သာဓေတုံ၊ သာဓေန္တ၊ သာဓယမာန၊ (သာဓိယတိ၊) သာဓိယမာန။

သာဓိတ ၊ တိ ၊ [✓ သာဓ+တ] သာဓ–သိဒ္ဓိယံ၊ ကမ္မနိတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄၃။ ပြီးစေအပ်သော။

သာဓေယျ ၊ တိ ၊ [✓ သာဓ+ဏျ] သာဓိယ၊ သာဓေတဗ္ဗ၊ သာဓျ၊ ပြီးစေအပ်သော၊ ပြည့်စုံစေအပ်သော၊ ယုံကြည်စေအပ်သော၊ ထင်ရှားစေအပ်သော။ သာဓက၊ သာဓန၊ သာဓနက၊ သာဓယိကာ၊ သာဓိကာ၊ သာဓိတ၊ သာဓိတဗ္ဗ၊ သာဓေတဗ္ဗ။

သာဓု ၊ တိ ၊ [✓ သာဓ+ဥ] သပရတ္ထံ သာဓေတီတိ–သာဓု၊ သာဓ–သံသိဒ္ဓိမှိ၊ ဥ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၃၃။ ကောင်းသော, မြတ်သော။ ပု ။သူတော်ကောင်း။

ပသာဓန ၊ နှ ၊ [ပ ✓ သာဓ+ယု] သာဓ–သံသိဒ္ဓိယံ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၂။ အဆင်တန်ဆာ။ **ပသာဒနမိဂ်**။

သာန

ဘူ= တေဇနေ–ထက်အောင်ပြုခြင်း (သွေးခြင်း)၌။ သာနတိ။

သာမ

စု= သန္ထနာမန္တနေသု–ချစ်ဖွယ်ကိုပြုခြင်း, ရှေးရှုခေါ်ခြင်း တို့၌။ သာမေတိ၊ သာမယတိ။

သာမေတိ ။ [✓ သာမ+ဏော+တိ] ငြိမ်းအေးအောင်ပြု၏၊ ချစ်ခင်အောင်ပြု၏။

သုပဋိသာမိတ ၊ တိ ၊ [သု+ပတိ ✓ သာမ+တ] ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်ထားအပ်သော၊ –သိုမှီး (သိမ်းဆည်း)ထားအပ်သော။

သာရ

စု= ဒုဗ္ဘလေ–အားနည်းအောင်ပြုခြင်း၌။ သာရေတိ၊ သာရယတိ။

သာရ ၊ တိ ၊ [✓ သာရ+အ] သာရယတိ ဖေဂ္ဂုနိ ဒုဗ္ဘလာနိ ကရောတီတိ–သာရော= ထိရံသော၊ အနှစ်၊ အစေ့အဆံ၊ စန္ဒကူး။

သာရထိ ၊ ပု ၊ [✓ သာရ+ရထိ] သာရေတီတိ–သာရထိ= ရထဝါဟော။ မောဂ်–၇၊ ၉၂။ ရထားထိန်း၊ ယာဉ်မောင်းသမား။

သာရီ ၊ ထိ ၊ [✓ သာရ+ကဉ်] ဧယ်၊ အန်စာ (ကစားစရာ)။

သာရိတ ၊ တိ ၊ [✓ သာရ+တ] တစ်နည်း= [သာရ+ကတ] အနှစ်ပြည့်ဝသော၊ ဖြစ်သောအနှစ်ရှိသော။

သာလ

ဘူ= ကတ္ထနေ–ချီးမွမ်းခြင်း(မြောက်ပင့်ပြောဆိုခြင်း)၌။ သာလတေ။ (ဓာန်ဋီ၌ စုရာဒိ ဆိုထား၏။)

သာလ ၊ ပု ၊ [✓ သာလ+ဏ] သာလ–ဝိတက္ကေ၊ စုရာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၄။ ယောက်ဖ။

သာလာ ၊ ထိ ၊ [✓ သာလ+အစ်+အာ] ကောတ္ထုဘာ။ ဧရပ်၊ အိမ်၊ အဆောက်အအုံ။

သာလိ ၊ ပု ၊ [✓ သာလ+ကု] သာလ–သိလာဃာယံ၊ ကု၊ သာလိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅၀။ ကောက်ကြီး(သလေး) စပါး။

သာလူရ ၊ ပု ၊ [✓ သာလ+ဦရ] ကောတ္ထုဘာ။ ဖား။ လ–ကို ဠ–ပြု၊ **သာဠူရ**၊ ခွေး။

http://www.dhammadownload.com

သာသ၊ သာသု

ဘူ= အနုသိဋ္ဌယ်–ဆုံးမခြင်း၌။ သာသတိ။
အာပုဗ္ဗော= အာသီသေ–တောင့်တခြင်း၌။

သာသတိ ။ [√သာသ+အ+တိ] ဆုံးမ၏၊ သွန်သင်၏၊ ညွှန်ကြား၏။ သာသက၊ သာသိတုံ၊ (သာသီယတိ၊) သာသိကာ၊ သာသိတ၊ သာသိတဗ္ဗ။

သာသန ၊ န ၊ [√သာသ+ယု] သာသတိ ဧတေန, ဧတ္ထ ဝါတိ–သာသနံ။ နီတိမာ၊ ၁၈၆။ သာသနာ၊ ဆုံးမခြင်း၊ သတင်း၊ အမှာစကား။

သာသပ ၊ ပု ၊ [√သာသ+အပ] သာသ–အနုသိဋ္ဌယ်၊ သာသီယန္တိ ဧတေနာတိ–သာသပေါ= ဝိဟိဝိသေသော။ မောဂ်–ဂု၊ ၁၁၈။ မုံညင်း၊ (ဟင်းရွက်၊) မုံညင်းစေ့။

သိ'သပါ ၊ ထီ ၊ [√သာသ+အပ+အာ] အာ–ကို ဂ္ဂ–ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၍ ဒီဃပြုက **သီသပါ၊** ဆီဆိုး(သင်္ဘောပိတောက်)၊ ယင်းတိုက်–ရှေး။

သိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ သာသ+တ] ဆုံးမအပ်သော၊ သင်ကြားအပ်သော။ သုသိဋ္ဌ၊ ကောင်းစွာ သွန်သင်အပ်ပြီးသော။

သိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [√ သာသ+ဏ္ဍ] သာသ–ဓာတ်ကို သိသ်–ပြု၊ သာသနံ, သာသီယတီတိ ဝါ–သိဋ္ဌံ။ မောဂ်–၅၊ ၁၁၇။ ဆုံးမခြင်း၊ ဆုံးမအပ်သော။ သိသ်–မပြုက "သဏ္ဌ"ဟု ဖြစ်၏၊ တံတံ အတ္ထံ သာသတိ ဧတ္ထ, ဧတေနာတိ ဝါ–သတ္ထံ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၄၉။ ကျမ်းဂန်။

သိဿ ၊ ပု ၊ [√သာသ+ယက်] သာသ–ဓာတ်ကို သိသ်–ပြု၊ သာသီယတီတိ–သိဿော။ မောဂ်–၅၊ ၃၂၊ ပဋ္ဌိ။ တပည့်။ သိသ်–မပြုလျှင် **သာသိယော–**ဟု ဖြစ်၏၊ ဆုံးမအပ်သော။

သတ္ထု ၊ ပု ၊ [√သာသ+ရတ္ထု] သာသတိ ဝိနယတိ သတ္တေတိ–သတ္ထာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁။ ကစ္စည်း၊ ၅၆၆။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိက ပရမတ္ထေဟိ ယထာရဟံ အနုသာသတီတိ–သတ္ထာ၊ အပိစ သတ္ထာဝိယ–သတ္ထာ။ ဝိဋ္ဌ–၁၊ ၉၃။ ဘုရား။

အနုသာသတိ ။ [အနု √သာသ+အ+တိ] ဆုံးမ၏၊ အဖန်ဖန်ဆုံးမ၏၊ သွန်သင်၏၊ ညွှန်ကြား၏၊ သနားချီးမြှောက်၏။ အနုသာသ၊ အနုသာသက၊ အနုသာသန၊ အနုသာသနီ။ [အနု √သာသ+ယု+ဤ] အနုသာသနီယ၊ အနုသာသန္တ၊ အနုသာသမာန၊ အနုသာသိတ၊ (အနုသာသိကာ၊) အနုသာသိတဗ္ဗ၊ အနုသာသိတုံ၊ အနုသာသိတု၊ အနုသာသိတွာ၊ အနုသာသိတွာန၊ (အနုသာသိ(သီ)ယတိ၊ အနုသိဿတိ (ကမ္မ၊) အနုသာသီယ (ဏျ)၊ အနုသာသိယ (တွာ)၊ အနုသာသိယမာန၊ အနုသိဋ္ဌ၊ အနုသိဋ္ဌ၊ အနုသတ္ထု၊ ဆုံးမတတ်သောသူ။

အနုသိဋ္ဌ ၊ ထီ ၊ [အနု √သာသ+တိ] သာသ–အနုသိဋ္ဌမှိ၊ တိ၊ အာဿိ၊ အနုသိဋ္ဌိ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၅၄။ ဆုံးမခြင်း။

အနုသိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အနု √သာသ+ဏ္ဍ] အနုသာသီယတီတိ–အနုသိဋ္ဌော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၄၉။ ဆုံးမအပ်သော။

အနုသာသန ၊ ထီ+န ၊ [အနု √သာသ+ယု] အနုသာသတေ–အနုသာသနံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၅၄။ ဆုံးမခြင်း။

အဘိသတ္ထ ၊ တိ ၊ [အဘိ √သာသ+တ] ညှဉ်းဆဲအပ်သော၊ (ဖိနှိပ်အပ်သော။ ဝါစပ္ပတိ။) ဆုံးမအပ်သော၊ အမိန့်ချအပ်သော၊ အပြစ်ဒဏ်ပေးအပ်သော။

အာသိသတိ ။ [အာ √သာသ+အ+တိ] သ–၏ အာ–ကို ဤ–ပြု၊ လိုချင်တောင့်တ၏၊ မှီဝဲ၏။ အာသိသတိ–စသည်လည်း ရှိ၏။ အာသီသက။

အဿတ္ထ ၊ ပု ၊ [အာ √သာသ+တ] မာရဝိဇယသဗ္ဗညုတညာဏပွဒိုလာဘာဒိကေဟိ ဘဂဝန္တံ အဿာသေတီတိ–အဿတ္ထော၊ အာပုဗ္ဗော သာသ–အနုသိဋ္ဌယ်၊ တောသနေ စ ဝတ္တတိ၊ တော၊ ရဿော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၁။ ဗောဓိညောင်၊ (ညောင်ဗုဒ္ဓဟော။)

အာသီ ၊ ထီ ၊ [အာ √သာသ+ကွိ+ဤ] မြွေစွယ်၊ အကျိုးစီးပွားကို တောင့်တခြင်း။

အာသာသန ၊ တိ ၊ [အာ √သာသ+မာန] မာန၏ မ–ကို ချေ။ မောဂ်–၅၊ ၁၆၂။ မာန–ကို အာန–ပြု။ ရှု–နှာ၊ ၃၉၉။ လိုချင်တောင့်တသော။

ဝေါသာသတိ ။ [ဝိ+အဝ √သာသ+အ+တိ] စိမံ၏၊ စီရင်၏။ ဝေါသာသ၊ ဝေါသာသန္တ၊ ဝေါသာသမာန။

http://www.dhammadownload.com

ဝေါသာသနာ ၊ ထိ ၊ [ဝိ+အဝ ✓သာသ+ယု+အာ] စီမံခြင်း စီရင်ခြင်း။

သမနုသာသတိ ။ [သံ+အနု ✓သာသ+အ+တိ] ပြောဆို-ဆုံးမ-မှာကြားဏ၏။ သမနုသာသိတွာ၊ သမနုသာသန။

သမ္မာနုသိဋ္ဌိ ၊ ထိ ၊ [သမ္မာ+အနု ✓သာသ+တိ] နိရုတ္တိ၊ ၇၄၉။ ကောင်းစွာ အဖန်ဖန်ဆုံးမခြင်း။

သာဠ

ဘူး= ထုတိယံ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။ သာဠတိ။

သိ

ဘူ+ဂ= သေဝ ဂတိ ဝုဒ္ဓိသု-မှီဝဲခြင်း, သွားခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ သေတိ၊ သယတိ။

ဥပုဗ္ဗော= ဥသယေ-မြင့်မောက်ထောင်မတ်ခြင်း၌။ ဥသယတိ။

အာ-နိ-အပ-အဝပုဗ္ဗော= အဝလမ္ဗေ-ခိုမှီတည်နေခြင်း၌။ အာသယတိ၊ နိသယတိ၊ အပသယတိ၊ အဝသယတိ။

သွာ= နိသာနေ-ထက်အောင်သွေးခြင်း၌။ သိနောတိ၊ သိဏောတိ။

သွာ+ကီ= ဗန္ဓနေ-နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ သိနာတိ။

သေတိ ။ [✓သိ+အ+တိ] သယတိ၊ သွားဏ၏၊ ဖြစ်ဏ၏၊ တည်နေကိန်းဝပ်ဏ၏၊ မှီခိုဆည်းကပ်ဏ၏။ သေမာန၊ သေမာနက။

သေန ၊ ပု ၊ [✓သိ+နု] သေတိ ဗန္ဓတိတိ-သေနော= သသာဒနော၊ လင်းယုန်၊ စွန်။ ထိ ။**သေနာ**= စမူ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၆။ စစ်တပ်။

သေလု ၊ ပု ၊ [✓သိ+လု] သေလ္လု= သိ-ဗန္ဓနေ၊ လု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၈။ သနပ်ပင်။

သေဝလ ၊ ပု+နု ၊ [✓သိ+ဝလ] မှော်၊ ရေမှော်။

သေဝါလ ၊ ပု+နု ၊ [✓သိ+ဝါလ] ဧလံ သေဝတိတိ-သေဝါလော= ဧလတိဏ်။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၁။ ရေမှော်။ [✓သိ+အလ] ဥဒဂ် သေဝတိတိ-သေဝါလော၊ အလော, ဝကာရာဂမော, ဣသေ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈၉။ မှော်။

သိခဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [✓သိ+ခု] သိ-ဓာတ်၏ အန္တာဝယဝခမ်-လာ၊ သုဂန္ဓံ သေဝတိတိ-သိခဏ္ဍော= စူဠာ။ မောဂ်-၇၊ ၅၉။ ဦးစွန်း၊ ဥဒေါင်းမြီးစည်း၊ **သိခဏ္ဍက**။ (သိခဏ္ဍ+က) သိခဏ္ဍောဣဝ-သိခဏ္ဍကော။ ဦးစွန်း၊ ကြက်တောင်စည်း။

သိခါ ၊ ထိ ၊ [✓သိ+ခ+အာ] သိ-သေဝါယံ၊ သယန္တိ ဧတ္ထ ဥိကာ ကုသုမာဒယောစာတိ-သိခါ= စူဠာ။ မောဂ်-၇၊ ၃၁။ ဦးစွန်း၊ အမောဂ်၊ အထွတ်-အထိပ်။ သိနောတိ နိသာနီ ဘဝတီတိ-သိခါ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄။ မီးလျှံ။

သိဂ္ဂါ ၊ ပု ၊ [✓သိ+ဂု] သိ-သေဝါယံ၊ ဝိဒ္ဓဝိနာသနတ္ထံ သေဝိတေတိ-သိဂ္ဂါ၊ ဂု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၅၄။ ဒန့်သလွန်ပင်။

သိဏာတိ ။ [✓သိ+ဏာ+တိ] ထက်စေဏ၏၊ သွေးဏ၏။ သိဏောတိ။

သိတ ၊ [✓သိ+တက်] သေဝိယတီတိ-သိတော= သေတော။ မောဂ်-၇၊ ၈၃။ သိ-သေဝါယံ၊ သေဝိယတေတိ-သိတော၊ သိနောတိ ဝါ ဗန္ဓတိ စိတ္တန္တိ-သိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၉၅။ အဖြူ။ တိ ။နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ ဖွဲ့(ဖွဲ့စပ်-ကပ်ငြိ)သော၊ ကပ်ရောက်သော၊ ပြုပြင် (စီရင်)အပ်သော၊ ဖြူသော၊ ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းစေသော၊ (ကာရိက်ကျေ။)

သိတာ ၊ ထိ ၊ [✓သိ+တ+အာ] သိနောတိ ဗန္ဓတိ တဏှံ-သိတာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၂။ သကြားဖြူ။ (သကြားမှုန့်။)

သိရ ၊ ပု+နု ၊ [✓သိ+ရက်] ကုသုမာဒီဟိ သေဝိယတီတိ-သိရော= မုဒ္ဓါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ ဦးခေါင်း။

သိရာ ၊ ထိ ၊ [✓သိ+ရက်+အာ] သေတိ သရီရံ ဗန္ဓတီတိ-သိရာ= ဒေဟဗန္ဓနီ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ အကြော။ (သွေးကြော၊ အာရုံကြော။)

သိရီ ၊ ထိ ၊ [✓သိ+ရ+ဣ] ပုညနိဗ္ဗတ္တာ သရီရသော ဘဂ္ဂါဒိသမွတ္တိကတပုညံ နိဿယတိ, ကတပုညေဟိ ဝါ နိဿီယတီတိ-သိရီ။ ဝိမာန၌၊ ၇၅။ ကတပုညေဟိ သေဝိယတေ, တေ ဝါ သေဝတီတိ-သိရီ၊ ရော၊ ဣ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၂။ အစိုးရသူ၏အဖြစ်၊ ကျက်သရေ မင်္ဂလာ။

သိလာ ၊ ထိ ၊ [✓သိ+လက်+အာ] သတ္တေဟိ သေဝိယတီတိ-သိလာ= ပါသာဏော။ မောဂ်-၇၊ ၁၈၁။

http://www.dhammadownload.com

ကျောက်။ (သေလ၊ ပု ၊ [သိလာ+ဏ] သိလာအသ အတ္ထိတိ–သေလော= တောင်။)

သိဝ ၊ နာ ၊ [√သိ+ဝ] သံသာရဘီရုကေဟိ သေဝိတဗ္ဗတ္တာ–သိဝံ၊ ယဒါဒိနာ, ဝပစ္စယော။ ဓာန်ဦ၊ ၇။ နိဗ္ဗာန်။

သိဝါ ၊ ထီ ၊ [√သိ+ဝ+အာ] သိ–သေဝါယံ၊ ဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၁၅။ မြေခွေး (တောခွေး၊ ခွေးအ)။

သိဝိ ၊ ပု ၊ [√သိ+ဝိ] သေဝန်ဿ ယေနာတိ–သိဝိ၊ သိ–သေဝါယံ၊ ဝိ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၄။ သိဝိတိုင်း။

သိဝိကာ ၊ ထီ ၊ [√သိ+ကွ+အာ] သိ–သေဝါယံ၊ သုခတ္ထိကေဟိ သေဝိယတေတိ–သိဝိကာ၊ ကွ, ဝါဂမော၊ ဣတ္တံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၇၃။ ထမ်းစင်၊ ဝေါ။

သိတ ၊ နာ ၊ [√သိ+တ] ဥဏ္ဍာဘိတတ္တေဟိ သေဝိယတီတိ–သိတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆။ အချမ်း။

သိတာ ၊ ထီ ၊ [√သိ+တက်+အာ] သိ–ဗန္ဓနေ, ဒီဃော၊ သေန္တိ ဗန္ဓန္တိ ဃရာဝါသံ ဧတာယာတိ–သိတာ= နဂ််လလေခါ။ မောဂ်–၇၊ ၈၄။ ထွန်ရေး၊ ထွန်ကြောင်း။ ထီ+နာ ။ဥဏ္ဍာဘိတတ္တေဟိ သေဝိယတီတိ–သိတံ၊ ချမ်းအေးခြင်း။ တိ ။ချမ်းအေးသော၊ သန့်ရှင်း (စင်ကြယ်–ဖြူစင်)သော။ **သိတက** (သကတ္ထ–က၊) ချမ်းအေးသော။

သိမာ ၊ ထီ ၊ [√သိ+မ+အာ] သိနီယတေ သမဂ္ဂေန သံဃေန ကမ္မဝါစာယ ဗန္ဓီယတေတိ–သိမာ။ နိတိ ဓာ၊ ၂၅၅။ သိ–ဗန္ဓနေ၊ သိယတိတိ–သိမာ၊ ဒီဃော။ ရူ၊ ၆၅၃။ သိမ်၊ အပိုင်းအခြား(နယ်နိမိတ်)။

သိလ ၊ နာ ၊ [√သိ+လ] သိ–ဗန္ဓနေ၊ သိနောတိ စိတ္တ မေတေနာတိ–သိလံ၊ လော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၃၀။ အကျင့်, သိလ။

သိသ ၊ နာ ၊ [√သိ+သ] သိ–သယေ၊ သော, ဒီဃော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၆။ ဦးခေါင်း။ သိ–သယေ၊ သိ–ဗန္ဓနေ ဝါ၊ သော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၉၃။ သလွဲမည်း၊ (ခဲ)။

သေဏိ ၊ ထီ+ပု ၊ [√သိ+ဏိ] သိ–သေဝါယံ၊ သေဝနံ–သေဏိ= သဇာတိနံ ကာရုနံ သမူဟော။ မောဂ်–၇၊ ၆၁။ ဇာတ်တူအလုပ်သမားအပေါင်း။ သိ–သေဝါယံ၊ ဏိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၀၄။ ဇာတ်တူအတတ်သည်အပေါင်း။ သိ–သေဝါယံ၊ ဏိ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၉။ အစဉ်အတန်း။

သေတ ၊ တိ ၊ [√သိ+တ] သိ–သေဝါယံ၊ သေဝိယတီတိ–သေတော= ဓဝလော။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ ဖြူသော၊ အဖြူရောင်။

သေတု ၊ ပု ၊ [√သိ+တု] သေဝိယတိ ဇနေဟိတိ–သေတု= ဗန္ဓတိ။ မောဂ်–၇၊ ၇၀။ ဆည်ရိုး၊ ကန်ရိုး၊ တံတား။ သိနောတိ ဖလံ ဗန္ဓတီတိ–သေတု။ ဓာန်ဦ၊ ၉၁။ အကြောင်း၊ မဂ်တရား။

သေနာ ၊ ထီ ၊ [√သိ+နာ+အာ] သိ–ဗန္ဓနေ၊ နော၊ သေနာ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၈၁။ စစ်တပ်။

ဥဿိနာတိ ။ [ဥ √သိ+နာ+တိ] ဖွဲ့၏၊ ချည်နှောင်၏၊ ဥဿိနေတိ–ကား သင့်အံ့မထင်။

ဥဿေတိ ။ [ဥ √သိ+အ+တိ] မ၏၊ ထောင်၏၊ ပင့်မြှောက်၏။ ဥဿေန၊ (ဥဿေနေတိ= [ဥဿေန+ကွ+တိ] ။ နာမဓာတု ။မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်၏။)

ဥဿယ ၊ ပု ၊ [ဥ √သိ+အ] ဥဿယတီတိ–ဥဿယော၊ မြင့်မောက်တက်ကြွသော မာန ကောဓ။

ဥဿယဝါဒိကာ ၊ ထီ ၊ [ဥဿယ √ဝဒ+ကွ+အာ] ဥဿယေန ဝဒတိ (ဝိဝဒတိ)တိ–ဥဿယဝါဒိကာ၊ မာန်မျက်ထောင်လွှား တရားတွေ့သောဘိက္ခုနီ။

[ဥဿယ √ဝဒ+ဏ+ကွက+အာ] ဥဿယ ဝသေန ဝဒနံ ဥဿယဝါဒေါ၊ သော ယေဝ ဥဿယဝါဒိကာ။ ပါစိတ္တိဒီယော၊ ၁၄၇။

ဥဿာပေတိ ။ [ဥ √သိ+ဏာပေ+တိ] ထောင်မတ်စေ၏၊ စိုက်ထူ၏၊ ပင့်မြှောက်၏။ ဥဿာပန၊ ဥဿာပိတ၊ ဥဿာပေတွာ။

ဥစ္ဆိတ ၊ တိ ၊ [ဥ √သိ+တ] ဥဒ္ဒံ သိတော–ဥစ္ဆိတော၊ သိ–သေဝါယံ၊ တော၊ သဿ ဆော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ ဥစ္ဆိတော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၀၈။ မြင့်သော၊ အမြင့်။

ဥဿိတ ၊ တိ ၊ [ဥ √သိ+တ] ဥပုဗ္ဗော သိ–သယေ၊ တော၊ ဥဿိတံ။ သူစိ။ စိုက်ထူအပ်သော၊ တက်ကြွသော(မာန်)၊ ဖြစ်သောကြီးပွားခြင်းနှင့်ယှဉ်သော၊ ကျော်စောထင်ရှားသော။

ဥဒေါသိတ ၊ နာ ၊ [ဥ+အဝ √သိ+တ] ကောဏ္ဍာဉာ။ ဘဏ္ဍာတိုက်၊ ဥစ္စာထားရာတိုက်၊ အိမ်။

ဥပနိဿယတိ ။ [ဥပ+နိ √ သိ+အ+တိ] မှီ၏၊ အမှီပြု၏။ ဥပနိဿယ၊ အားကြီးသောမှီရာ–အကြောင်း။ ဥပနိဿာယ၊ –၍။ ဥပနိဿိတ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပသဿယ ၊ ပု ၊ [ဥပ √သိ+အ] ဘိက္ခုနီတို့၏ နေရာကျောင်း။

အတိသယ ၊ ပု ၊ [အတိ √သိ+အ] အတိသယနံ-အတိသယော၊ အတိက္ကမိတွာ ဝါ သယနံ ပဝတ္တနံ-အတိသယော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၁။ အထူး၊ အလွန်အကဲ၊ လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော။

အတိသေတိ ။ [အတိ √သိ+အ+တိ] အတိသယတိ၊ လွန်၍ဖြစ်၏၊ ကျော်လွန်၏၊ သာလွန်၏။

အဏ္ဏာသယ၊ အာသယ ၊ ပု ၊ [အဓိ+အာ √သိ+ဏ] စိတ္တမဏ္ဍာဂန္ဆာ သယတီတိ-အဏ္ဏာသယော၊ အနဓိပုဗ္ဗေ အာသယော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၆။ အလို(ထင်မြင်ချက်)။

အပဿယတိ ။ [အပ √သိ+အ+တိ] မှီ၏။ အပဿယ၊ အပဿယန၊ မှီရာ, အမှီ, မှီအုံး။ အပဿယန္တ၊ အပဿယိတဗ္ဗ၊ အပဿယိတုံ၊ အပဿယိတု၊ အပဿာယ၊ (-၍။) အပဿိတ၊ အပဿိတုံ၊ အပဿေတဗ္ဗ။

အပဿေတိ ။ [အပ √သိ+အ+တိ] မှီ၏။ အပဿေန၊ အပဿေနက၊ ဆွဲကိုင်-မှီတွယ်အပ်သော၊ မှီရာ, အမှီ, နောက်မှီ။

အဗ္ဘဿိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဥ √သိ+တ] အလွန်စိုက်ထောင်အပ်သော။

အဘိနိဿာယ ။ ကြို+ဝိ ။ [အဘိ+နိ √သိ+တွာ] မှီ၍၊ အမှီပြု၍။

အဝဿယတိ ။ [အဝ √သိ+အ+တိ] အမှီပြု၏၊ မှီခိုနေထိုင်၏။ အဝဿယ၊ မှီရာ၊ တည်ရာ၊ မှီခိုအားထား-ကိုးကွယ်ရာ။ အဝဿယန၊ မှီခိုခြင်း၊ အားထားကိုးကွယ်ခြင်း။ အဝဿယိတဗ္ဗ၊ အဝဿာယ၊ မှီ၍။ အဝဿိတ။

နိဿယ ၊ ပု ၊ [နိ √သိ+အ] နိဿာယ နံ ဝသတီတိ-နိဿယော။ ကစ္စည်း၊ ၅၂၇။ မှီခိုအပ်သော-ဆရာ။

နိဿေဏိ၊ နိဿေဏီ ၊ ထီ ၊ [နိ √သိ+ဏိ+ဣ] နိသေဝိယတီတိ-နိဿေဏိ= သောပါနံ။ မောဂ်-၇၊ ၆၁။ စောင်းတန်း-လှေကား။ နိစ္စယေန သယန္တိ ပါကာရာဒိကမေတာယာတိ-နိဿေဏိ၊ သိ-သေဝါယံ၊ ဏိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၁၆။ သစ်သားလှေကား။

ပတိဿယ ၊ ပု ၊ [ပတိ √သိ+ဏ] သိ-သေဝါယံ၊ ဏော၊ ပတိဿယော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၆။ အိမ်။

ပရိသာ ၊ ထီ ၊ [ပရိ √သိ+အ+အာ] ပရိ သမန္တတော သေန္တိ သယံ-ပရိသာ၊ သိ-သေဝါယံ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၁၄။ သဘင်၊ (အစည်းအဝေး။)

ပသိတိ ၊ ထီ ၊ [ပ √သိ+တိ] သိ-ဗန္ဓနေ၊ တိ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၆၄။ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း။

သိန္နုဝါရ ၊ ပု ၊ [√သိ+ဒု] သိ-ဗန္ဓနေ၊ ဒု။ [သိန္နု √ဝရ+ဏ] သိန္နုံ ဂဗ္ဘဗန္ဓနံ ဝါရေတီတိ-သိန္နုဝါရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၄။ ကြောင်ပန်း။

သုသေန ၊ ပု ၊ [သု √သိ+ယု] သုဋ္ဌု သိနောတိတိ-သုသေနော။ သိ-ဗန္ဓနေ၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၅၇၈။ ခံပင်။

ဝိသိဏ္ဏ ၊ တိ ၊ [ဝိ √သိ+တ] ဖရိဖရဲ ကျဲသော။

အဿ ၊ ပု ၊ [အာ √သိ+အ] သိ-သေဝါယံ၊ အ၊ ရဿော၊ အဿော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၄။ ထောင့်အစွန်း၊ အဖျား။

အဿိတ ၊ တိ ၊ [အာ √သိ+တ] မှီခိုအပ်သော၊ တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့် ငြိစွန်း၍ တည်သော။

အာသယတိ ။ [အာ √သိ+အ+တိ] ကိန်းအောင်း၏၊ တည်နေ၏၊ ဖြစ်တတ်၏။ အာသယိတဗ္ဗ၊ အာသယိတုံ၊ အာသိတ။

အာသယ ၊ ပု ၊ [အာ √သိ+အ] နေရာဌာန၊ တည်ရာ၊ နေရာ၊ အမြဲနေရာ၊ ခိုအောင်းရာ၊ အစာအိမ်။

အာသီယတိ ။ [အာ √သိ+ယ+တိ] မှီ၏။

ကလုသ ၊ န ၊ [က √လူ √သိ+ဏ] ကံ သုခံ လုနန္တော သေတီတိ-ကလုသံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၄။ မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ်။

ကသာဝ ၊ ပု+န ၊ [က √သိ+အဝ] ကံ ပါနီယံ သေဝတေတိ-ကသာဝေါ၊ အဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၈။ အဖန်။

ကသိရ ၊ န ၊ [ကု √သိ+ကရ] ကုစ္ဆိဟေနာကာရေန သေတီတိ-ကသိရံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၉။ ဆင်းရဲခြင်း။

ကုသလ ၊ န ၊ [ကု √သိ+ဏ] ကုစ္ဆိတေနာကာရေန သန္တာနေ သေန္တီတိ-ကုသာ= ရာဂါဒယော။ [ကုသ √လူ+ဏ] တေ လုနာတိ ဆိန္ဒတီတိ-ကုသလံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၅။ ကောင်းမှု၊ ကုသိုလ်။

http://www.dhammadownload.com

ကုသလ ၊ နာ ၊ [ကု ✓ သိ+အ] အနတ္ထကာရကတ္တာ ကုစ္ဆိတေနာကာရေန သရီရေ သေန္တီတိ–ကုသာ= ရောဂါ။ [ကုသ ✓ လူ+ဏ] တေ လုနာတိ ဆိန္ဒတီတိ–ကုသလံ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၃၁။ အနာကင်းခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း။

ကေသ ၊ ပု+နာ ၊[က ✓ သိ+အ] ကေ မတ္ထကေ သေတိ တိဋ္ဌတီတိ–ကေသော၊ သတ္တမိယာ'လောပေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၅၇။ ဆံပင်။

ဂဗ္ဘာသယ ၊ ပု ၊ [ဂဗ္ဘ+အာ ✓ သိ+ဏ] ဂဗ္ဘော အာသယတေ တိဋ္ဌတျတြာတိ–(ဂဗ္ဘာသယော)၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၃၉။ အချင်း၊ သားအိမ်။

ဂေါပါနသီ ၊ ထီ ၊ [ဂေါပါန ✓ သိ+ဏ+ဤ] ဂံ–ဝသောဒကံ, သူရိယာဒိ ကိရဏာ၌ ပိဝန္တီ ဝိနာသယန္တီ အဗ္ဘန္တရမပဂေသနဝသေနာတိ–ဂေါပါနာ= ဣဋ္ဌကာဒယော၊ တာနိ သိနောန္တိ ဗန္ဓန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဂေါပါနသီ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၁။ အခြင်၊ ရနယ်၊ ဒိုင်း၊ မြား။

ဝိသယ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ သိ+အ] သိ–ဗန္ဓနေ၊ ဝိပုဗ္ဗော၊ ဝိသိနောန္တိ ဝိဗန္ဓန္တိ ဣန္ဒြိယာနိတိ–ဝိသယာ။ ဓာန်ဦ၊ ၉၄။ အာရုံ။ သိ–သေဝါယံ၊ သညာယံ အ၊ ဝိသယော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၈၆။ အရပ်။

ဝိသိခါ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ သိ+ခ+အာ] ဝိသယန္တေ ပကာသယန္တေ ဝိက္ကယေန ဒဗ္ဗာနိ ယသံ, သာ–ဝိသိခါ၊ ဝိပုဗ္ဗော သိ–သေဝါယံ၊ ခေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၂၀၂။ မြို့တွင်း–ရွာတွင်းလမ်း။

သမဓိသေတိ ။ [သံ+အဓိ ✓ သိ+အ+တိ] ကောင်းစွာ လွှမ်းမိုးဖြစ်၏။

ဝိသိနေတိ ။ [ဝိ ✓ သိ+နာ+တိ] နိရုတ္တိနည်းဖြင့် စီရင်။ တစ်နည်း= [ဝိ ✓ သိ+ယု] နောက်သရကို ချေ။ [ဝိသိန+ဏ္ဍ+တိ] ။ နာမဓာတု ။ဖရိဖရဲကြွေ၏၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဝိသိနိတွာ၊ ဝိသိနေတွာ။

ဝိသိနောတိ ။ [ဝိ ✓ သိ+ဏု+တိ] ဖွဲ့၏၊ အထူးသဖြင့် ဖွဲ့၏၊ မိမိနှင့်စပ်အောင်ပြု၏။

ဝိသိယတိ ။ [ဝိ ✓ သိ+အ+တိ] ဏ္ဍ–ကို ဤယ–ပြု၊ ဖရိဖရဲကြွေ၏၊ ကျ၏၊ ပျောက်ကွယ်၏၊ ပျက်စီး၏။

မာနသီ၊ မာနဿယီ ၊ တီ ၊ [မာန ✓ သိ+ဏီ] မာနကို မှီသော။

သိက

ဘူ= သိဋ္ဌနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ သေကတိ။ ထောမ, ကောထ္ထုဘာ။

သိကတာ ၊ ထီ ၊ [✓ သိက+အတစ်+အာ] ကောထ္ထုဘာ။ သဲ၊ ကျောက်စရစ်–ကျောက်ပြုတ်–ကျောက်ဖြုန်း။ သိက စု= အာမသနေ၊ သိကေတိ၊ သိကယတိ။ နိတိဓာ။ ၂၈၃။

သိက္ခ

ဘူ= ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ–ပညာအတတ်ကို ကပ်၍ယူခြင်း၌။

သိက္ခတိ ။ [✓ သိက္ခ+အ+တိ] သင်ယူ၏၊ လေ့ကျင့်၏၊ ဖြည့်ကျင့်၏၊ ဖျားယောင်း၏၊ ချီးမြှောက်၏၊ အားထုတ်လုံ့လပြု၏၊ မှီဝဲ၏၊ ဆည်းပူး၏။ သိက္ခိတွာ၊ သိက္ခိတုံ၊ သိက္ခန္တော၊ သိက္ခမာန၊ (သိက္ခီယတိ၊ သိက္ခာပေတိ၊) သိက္ခာပေတွာ၊ သိက္ခာပေတုံ၊ သိက္ခာပေန္တော၊ သိက္ခာပိယမာန၊ သိက္ခန၊ သိက္ခမာန၊ သိက္ခမာနာ၊ သိက္ခာပက၊ သိက္ခာပန၊ သိက္ခာပိတ၊ သိက္ခိတ၊ သိက္ခိတဗ္ဗ၊ သိက္ခိတဝန္တ။

သိက္ခာ ၊ ထီ ၊ [✓ သိက္ခ+အ+အာ] သိက္ခိတဗ္ဗာတိ–သိက္ခာ၊ သင်ယူခြင်း၊ ကျင့်အပ်သောသိက္ခာသုံးပါး။ သိက္ခန္တေ အဗ္ဘဉ္ဇေ ဇောယာတိ–သိက္ခာ= အကာရာဒိဝဏ္ဏာနံ ဌာနကရဏပယတနာနံ ပဋိပါဒိကာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၀။ သိက္ခာကျမ်း။

သိက္ခိတ ၊ တိ ၊ [✓ သိက္ခ+တ] သိက္ခ–ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ၊ တော။ ဓာန်ဦ၊ ၇၂၀။ လိမ္မာသော၊ ပညာတတ်သော။

သုသိက္ခိတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ သိက္ခ+တ] ကောင်းစွာ သင်အပ်ပြီးသော၊ –သင်ယူပြီး–လိမ္မာကျွမ်းကျင်ပြီးသော။ သုသိက္ခာပိတ၊ ကောင်းစွာသင်စေအပ်, –သင်ပြအပ်ပြီးသော။

သေက္ခ ၊ ပု ၊ [✓ သိက္ခ+ဏ] သယမေဝ သိက္ခန္တီတိပိ–သေက္ခာ။ အဘိဒ္ဓ–၁၊ ၈၆၊ ၈၇။ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၊ က–ကို ချေ၍ သေခ–ဟုလည်း ရှိသေး၏၊ သိက္ခတိ သိက္ခနသီလောတိ ဝါ–သေခေါ။ ဣတိဝုတ်၌၊ ၆၁။

သေခိယ ၊ တိ ၊ [✓ သိက္ခ+ဏျ] ကျင့်အပ်သော။ (သေခိယသိက္ခာပုဒ်, ဝတ္တက္ခန္ဓကလာ ကျင့်ဝတ်။)

အနုသိက္ခတိ ။ [အနု ✓ သိက္ခ+အ+တိ] ကျင့်၏၊ အတုလိုက်၍ ကျင့်၏။ အနုသိက္ခန၊ အနုသိက္ခန္တ၊

http://www.dhammadownload.com

အနုသိက္ခမာန၊ အနုသိက္ခာပေတ္တာ၊ အနုသိက္ခိတဗ္ဗ၊ အနုသိက္ခိတ္တာ၊ အနုသိက္ခီ။

သိခိ၊ သိခ်

ဘူ= ဂတိယဲ–သွားခြင်း၌။ သိခ်တိ။

သေခရ ၊ ပု ၊ [✓သိခ်+အရန်] ပိသော။ ကောတ္ထုဘာ။ ဦးဆောက်ပန်း (ဦးခေါင်း၌ ပန်ဆင်အပ်သောပန်း)။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၀၈–၌ကား [သိခါ+ရ] သိခါယဲ ဇာတော သေခရော–ဟု ဇာတ–တ၌တ်ကြို၏။

သိဃိ၊ သိဃ်

ဘူ= ဃာယနေ–နမ်းရှုပ်ခြင်း၌။ သိဃ်တိ။

ဥပသိဃ်တိ ။ [ဥပ ✓ သိဃ်+အ+တိ] အနံ့ခံ၏၊ နမ်း၏၊ နမ်းရှုပ်၏။ ဥပသိဃ်က၊ ဥပသိဃ်တ။

သိဃ်တိ ။ [✓သိဃ်+အ+တိ] နမ်းရှုပ်၏၊ အနံ့ခံ၏၊ ပေါင်းဆုံ၏၊ ရောက်၏။ သိဃ်မာန။

သိဃ်ဒ္ဓ ၊ ပု+န ၊ [✓သိဃ်+အာဒ္ဓ] သိဃ်–ဃာယနေ၊ အာဒ္ဓော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၈၃။ ဆူးလေပင်၊ လမ်းဆုံ၊ လမ်းခွ။

သိဃ်ဒ္ဓက ၊ ပု+န ၊ [✓ သိဃ်+အာဒ္ဓက] သိဃ်–ဃာယနေ၊ သိဃ်တိ ဧကိဘာဝံ ယာတီတိ–သိဃ်ာဒ္ဓက်= ဝိထိစတုက္ကံ့။ မောဂ်–၇၊ ၁၇။ လမ်းဆုံ၊ လမ်းခွ။

သိဃ်ဏိကာ ၊ ထီ ၊ [✓ သိဃ်+အာဏိက+အာ] သိဃ်–ဃာယနေ၊ သိဃ်ယတိ ပဿဝတီတိ–သိဃ်ာဏိကာ= နာသာဿဝေါ၊ မောဂ်–၇၊ ၁၇။ နှပ်၊ နှာရည်။

သိဃ်နိကာ ၊ ထီ ၊ [✓သိဃ်+ယု] သိဃ်–အာဃာနေ၊ ဘူဝါဒိ၊ [သိဃ်ာန+ဏိက+အာ]သိဃ်တီတိ–သိဃ်ာနံ၊ ယု။ တတ္ထ ဇာတာ သိဃ်ာနိကာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၂၄။ နှပ်၊ နှာရည်။

သိဃ ၊ တိ ၊ [✓ သိဃ်+ရက်] ဇ–ကို ချေ၊ ဂ္ဂ–ကို ဒီဃပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ နှ ။လျင်မြန်ခြင်း၊ အရှိန်အဟုန်။ တိ ။လျင်မြန်သော၊ အရှိန်အဟုန်ရှိသော။ သိဃ်တိ ဇိဝတီတိ–သိဃ= တုရိတံ၊ ဒီဃပြု၊ ဗိန္ဒုကျေ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

သိစ

ဘူ+ရ= ဃရနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ သေစတိ၊ သိ၌တိ။

သေစတိ ။ ဘူ ။ [✓သိစ+အ+တိ] သွန်းလောင်း၏။ သေစက၊ သေစန၊ သေစနက၊ သေစာပန၊ သေက။

သိ၌တိ ။ ရ ။ [✓ သိစ+အ+တိ] သွန်းလောင်း၏၊ ရေလောင်း၏၊ ဆွတ်ဖျန်း၏၊ ပက်ဖျန်း၏။ သိ၌တ္တာ၊ သိ၌တုံ၊ သိ၌န္တ၊ သိ၌မာန၊ သိ၌ယမာန၊ (သိ၌ာပေတိ၊) သိ၌ာပေတုံ၊ သိ၌ာပေန္တ၊ သိ၌န၊ သိ၌နက၊ သိ၌ာပန၊ သ၌တ၊ သိ၌ယ(ဏျ)၊ (သိ၌ယတိ၊ ကံ၊) သိတ္တ။

သိ၌က ၊ တိ ၊ [✓သိစ+ဏွု] သွန်းလောင်းတတ်သော၊ ရေလောင်းတတ်သော။

သိတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ သိစ+တ] သွန်းဖျန်းအပ်သော၊ သွန်းလောင်းအပ်သော၊ ပက်ထုတ်အပ်သော။

သိတ္ထ ၊ န ၊ [✓ သိစ+ထက်] သိစ–ပဋ္ဌရဏော၊ သေစတီတိ–သိတ္ထံ= မရုဿ်ဆ်ဒ်ဒ်ဒ်။ မောဂ်–၇၊ ၈၈။ ပျားဖယောင်း၊ ထမင်းလုံး၊ ဆွမ်းလုံး။ သိတ္ထက၊ သိတ္ထမေဝ–သိတ္ထကံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉၄။

သိကတာ ၊ ထီ ၊ [✓သိစ+တ+အာ] သိစ–ပဋ္ဌရဏော၊ တော၊ သိကတာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၆၃။ သဲ။

သိကရ ၊ ပု ၊ [✓ သိစ+အရ] သိ၌တီတိ–သိကရော၊ စသ ကော, အရော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၉။ မိုးပေါက်။

သေက ၊ ပု ၊ [သိစ+ဏ] သေစနံ–သေကော။ မောဂ်–၄၊ ၆၃၊ ပ၌။ သွန်းလောင်းခြင်း။

အဘိသိ၌တိ ။ [အဘိ ✓သိစ+အ+တိ] အဘိသေစတိ၊ စီးသွား၏၊ စီးသွားစေ၏၊ သွန်းလောင်း၏၊ ပက်ဖျန်း၏၊ အဘိသိကသွန်း၏။ အဘိသိ၌န၊ အဘိသိ၌န္တ၊ အဘိသိ၌ာပေတ္တာ၊ အဘိသိ၌တ၊ အဘိသိ၌တဗ္ဗ၊ အဘိသိ၌တုံ၊ အဘိသိ၌တ္တာ၊ အဘိသိ၌ယမာန၊ (အဘိသိ၌ာပေတိ၊ အဘိသေစေတိ၊ ကာ၊) အဘိသိတ္တ၊ အဘိသေက၊ အဘိသေစန။ **အမ္မသေစန** [အမ္မ+သေစန] သရက်ပင်ကို ရေလောင်းခြင်း။

ဥပသိတ္တ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ သိစ+တ] သွန်းလောင်းအပ်သော။ ဥပသေစန၊ သွန်းလောင်းခြင်း၊ ရောနှောခြင်း၊ ပြွမ်းခြင်း။ (မံသူပသေစနံ။)

ဥဿိ၌တိ ။ [ဥ ✓ သိစ+အ+တိ] ခပ်၏၊ ငင်၏၊ ပက်၏၊ ခပ်၍သွန်း၏။ ဥဿိ၌န။

http://www.dhammadownload.com

ဩသိဋ္ဌတိ ။ [အဝ ✓သိစ+အ+တိ] သွန်းလောင်း၏။ (ဩသိဏ္ဍေတိ၊ -စေ၏။) ဩသိတ္တ။

အဝသိဋ္ဌန် ၊ တိ ၊ [အဝ ✓သိစ+အန်ဋ] သွန်းလောင်းသော။ အဝသိတ္တ။

အဝသေက ၊ ပု ၊ [အဝ ✓သိစ+ဏ] လျှံထွက်သော၊ ဖိတ်ကျသော၊ အကြွင်းအကျန်။

အာသိဋ္ဌတိ ။ [အာ ✓သိစ+အ+တိ] သွန်းလောင်း၏။ အာသိဉ္စန၊ အာသိဉ္စန်၊ အာသိဉ္စမာန၊ အာသဉ္စိတ၊ အာသဉ္စိတဗ္ဗ၊ အာသိဉ္စိတုံ၊ အာသိဉ္စိတွာ၊ အာသိဉ္စိယမာန၊ အာသိတ္တ။

ဗျာသိဋ္ဌတိ ။ [ဝိ+အာ ✓သိစ+အ+တိ] အထူးအားဖြင့် သွန်းလောင်း၏၊ (ကိလေသာဖြင့်) စွတ်စိုး၏။ ဗျာသိတ္တ၊ (ကိလေသာဖြင့်) သွန်းလောင်းသော၊ စိုးစွတ်သော။

ဗျာသေက ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓သိစ+ဏ] ကိလေသာဖြင့် သွန်းလောင်းခြင်း။ အဗျာသေက [န+ဗျာသေက] ကိလေသာတို့ဖြင့် သွန်းလောင်းခြင်း မရှိသော၊ ကိလေသာတို့ဖြင့် မသွန်းလောင်းအပ်သော၊ (ကိလေသာတို့နှင့်) မရောယှက်သော၊ သီးသန့်ဖြစ်သော။

သမဘိသိဋ္ဌတိ ။ [သံ+အဘိ ✓သိစ+အ+တိ] ကောင်းစွာ အဘိသိက်သွန်း၏။

သေစန ၊ န ၊ [✓ သိစ+ယု] ကိလေသာတို့ဖြင့် သွန်းလောင်းခြင်း။ အသေစန၊ (ကိလေသာတို့ဖြင့် သွန်းလောင်းခြင်း မရှိသော၊ ကိလေသာတို့ဖြင့် မသွန်းလောင်းအပ်သော။ (ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၇-ကိုလည်း ရှုပါ။)

သိဇိ၊ သိဇ္ဈ

ဘူ+စု= အဗျတ္တသဒ္ဒေ-ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သော အသံ၌။ သိဇ္ဈတိ၊ သိဇ္ဈယတိ။

သိဇ္ဈိနီ ၊ ထီ ၊ [✓သိဇ္ဈ+အ+ဣနီ] သိဇ္ဈ-အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ ဣနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေးညှိ၊ လေးကြိုး။

သိဋ္ဌ

ဘူ= အနာဒရေ-မရိသေခြင်း၌။ သေဋ္ဌတိ၊ မရိမသေ မထေမဲ့မြင်ပြု၏။

သိတ

ဘူ= ဝဏ္ဏေ-ဖြူသောအဆင်း၌။ သေတတိ၊ ဖြူဖွေး၏။

သေတ ၊ ပု ၊ [✓သိတ+ဏ] သိတ-ဝဏ္ဏေ၊ ဏော၊ သေတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၅။ အဖြူ။

သိဒ

ဘူ= မောစန သ္နေဟ မောဟ ပါက သိဒေသု-လွတ်ခြင်း (လွတ်စေခြင်း), စေးကပ်စိုစွတ်ခြင်း, တွေဝေခြင်း, ချက်ပြုတ်ပေါင်းတင်ခြင်း, နစ်မြုပ်ခြင်းတို့၌။

ဒိ= ဂတ္တပက္ခရဏေ-ကိုယ်ကိုခါတွက်ဆေးလျှော်ခြင်း၌။ သိဒတိ၊ သေဒတိ၊ သိဒျတိ၊ သိဒ္ဓတိ။

သေဒတိ ။ [✓သိဒ+အ+တိ] ချွေးထွက်၏၊ ယိုစီး၏။ (သေဒေတိ၊) သေဒေတွာ၊ သေဒေတုံ၊ သေဒေန္တ၊ သေဒိယမာန။

သေဒ ၊ ပု ၊ [✓ သိဒ+ဏ] သေဒတိ မုစ္စတီတိ-သေဒေါ၊ သေဒတိ သိနေဟတီတိ-သေဒေါ၊ ချွေး၊ ပူစေခြင်း-မီးလှုံခြင်း။

သေဒန ၊ န ၊ [✓သိဒ+ဏော+ယု] ချွေးထွက်စေခြင်း၊ မီးလှုံခြင်း။

သေဒိတ ၊ တိ ၊ [✓သိဒ+တ] ပေါင်းတင်အပ်သော၊ ပြုတ်ဖြောအပ်သော၊ အပူဇ္ဇေပေးအပ်သော။ (**သုသေဒိတ**၊ ကောင်းစွာပေါင်းတင်အပ်သော၊ -ပြုတ်အပ်သော။)

သေဒေတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓သိဒ+ဏော+တဗ္ဗ] ချွေးထွက်စေအပ်သော၊ ချွေးအောင်းအပ်သော၊ ပေါင်းတင်အပ်သော၊ ပြုတ်အပ်သော။

သမ္မာပရိသေဒန ၊ န ၊ [သမ္မာ+ပရိ ✓ သိဒ+ယု] ထက်ဝန်းကျင်မှ အပူဇ္ဇေပေးခြင်း၊ ဘက်စုံပူနွေးစေခြင်း၊ နွေးခြင်း။

သိဒ္ဓတိ ။ [✓သိဒ+ယ+တိ] ချွေးထွက်၏၊ ပြုတ်၏၊ ကိုယ်ကို ခါတွက်ဆေးကြော၏။

သိတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ သိဒ+တ] ပြုတ်ဖြောအပ်သော။

သိန္ဒီ ၊ ထီ ၊ [✓သိဒ+ဏ] သိဒ-မောစနေ, သ္နေဟနေ၊ ဏ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၃။ သိပေါ်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဝဂ္ဂန္တပြု၊ ဤပစ္စည်းသက်၍ သိန္ဒီ-လည်း ရှိ၏၊ စွန်ပလွန်။

သိန္ဒျရ ၊ န ၊ [✓သိဒ+ဉရ] သိဒ-သိဂ်ါရေ၊ (တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း၌။) သိန္ဒျရော၊ နိဂ္ဂဟိတာဂမော။ ရှု၊ ၆၈၀။ သိန္ဒတိ သိဂ်ါရဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ-သိန္ဒျရော,

http://www.dhammadownload.com

သိန္ဒတိ ဝိရောစတိတိ ဝါ–သိန္ဒူရော။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၀။ ဆုန်းမှုန့်၊ ဟသ်ပဒါး။

သိန္ဒူ ၊ တိ ၊ [✓သိဒ+တ] သိဒ–ပါကေ၊ အသိဒ္ဓိတိ–သိန္ဒော၊ သိန္ဒဝါ။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၀၊ ပဋ္ဌာန်။ စိုသော၊ ချွေးစိုသော၊ ပြုတ်ဖြောအပ်သော။ (**သုသိန္ဒူ**၊ ကောင်းစွာ–စေးကပ် စွတ်စိုသော။ **သောသိန္ဒူ**၊ အလွန်ချမ်းအေးသော။)

ပဿိန္ဒူ ၊ တိ ၊ [ပ ✓သိဒ+ကွ] သိဒ–ပါကေ၊ ပဿိဒ္ဓိတိ–ပဿိန္ဒော။ မောဂ်–၅၊ ၆၀။ ပြုတ်ဖြောပြီးသော။

သံသေဒ ၊ ပု ၊ [သံ ✓သိဒ+ဏ] ချွေး၊ အညှိ၊ အပုပ်၊ အစပ်၊ အသိုး။ (သံသေဒေ–၌ ဖြစ်သော။)

သိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓သိဒ+တ] ချက်အပ်ပြီး–ကျက်ပြီးသော၊ ပြုတ်အပ်ပြီး, ရေနွေးဖြောအပ်ပြီးသော။

သိဒိ၊ သိန္ဒ

ဘူ= သီတလ သုက္ကေသု–ချမ်းအေးခြင်း, ဖြူစင်စေခြင်း တို့၌။ သိန္ဒတိ။

သိန္ဒတိ ။ [✓သိဒိ+အ+တိ] ချမ်းအေးစေ၏၊ ဖြူစေ၏။

သောသိန္ဒ ၊ တိ ၊ [သု ✓သိဒိ+ဏ] အလွန်–စိုစွတ်–ချမ်းအေးသော။

သောသိန္ဒူ ၊ တိ ၊ [သု ✓သိဒိ+တ] အလွန်ချမ်းအေးသော။ (နီတိဓာ၊ ၉၁–၌ သောတတ္တ–ကိုလည်း ပြထားသေးသည်။)

သိဓ၊ သိဓု

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သေဓတိ။

နိ, ပတိပုဗ္ဗော= ဝါရဏေ–တားမြစ်ခြင်း၌။

ဒိ= သံသိဒ္ဓိယံ–ပြီးစီးအောင်မြင်ခြင်း၌။ သိဒ္ဓတိ။

သိဒ္ဓတိ ။ [✓သိဓ+ယ+တိ] ပြီးစီး–အောင်မြင်၏၊ ဖြစ်ထွန်း–ပေါ်ပေါက်၏၊ ပြည့်ဝစုံလင်၏။ သိဒ္ဓန္တေ၊ သိဒ္ဓမာန၊ သိဒ္ဓန။

သိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓သိဓ+တ] သိဓ–နိပ္ဖတ္တိယံ၊ သိဒ္ဓိတ္ထာတိ–သိဒ္ဓေါ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၀။ ပြီးစီး–အောင်မြင်ပြီးသော၊ ပြည့်ဝစုံလင်သော၊ ထင်ရှားသော။ ပု ။အဏိမာဒိဂုဏောပေတတ္တာ သိဒ္ဓန္တိ ဧတသ္မာ ယထိစ္ဆိတာ အတ္ထာတိ–သိဒ္ဓေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၃။ သိဒ္ဓနတ်မျိုး။

သိဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [✓သိဓ+တိ] သိဒ္ဓန်–သိဒ္ဓိ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၀။ ပြီးစီး–အောင်မြင်ခြင်း၊ ပြည့်ဝစုံလင်ခြင်း၊ ထင်ရှားခြင်း၊ ထင်ရှားရှိခြင်း။

နိသေဓတိ ။ [နိ ✓သိဓ+အ+တိ] နိသေဓေတိ၊ တားမြစ်၏။ နိသေဓ၊ နိသေဓက၊ နိသေဓန၊ နိသေဓတ္တာ။

နိသိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [နိ ✓သိဓ+တ] နိသိဒ္ဓိတ္ထာတိ–နိသိဒ္ဓေါ၊ တားမြစ်အပ်သော။ နိသိဒ္ဓိ၊ –ခြင်း။

ပဋိသေဓေတိ ။ [ပတိ ✓သိဓ+အ+တိ] ပဋိသေဓတိ၊ မြစ်၏၊ တားမြစ်၏။ ပဋိသေဓ၊ –ခြင်း။ ပဋိသေဓက၊ ပဋိသေဓန၊ ပဋိသေဓနီယ၊ ပဋိသေဓိတု၊ ပဋိသေဓိတုံ၊ ပဋိသေဓေတွာ၊ (ပဋိသိဒ္ဓတေ–ကံ။)

ပဋိသိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓သိဓ+တ] ပဋိသိဒ္ဓိတ္ထာတိ–ပဋိသိဒ္ဓေါ၊ တားမြစ်အပ်သော။

သုနိသေဓ ၊ ပု ၊ [သု+နိ ✓သိဓ+ဏ] ကောင်းစွာ တားမြစ်နိပ်ကွပ်ခြင်း။

သာဓေတိ ။ [✓သိဓ+ဏော+တိ] သိဓ–သံသိဒ္ဓိယံ။ သိဒ္ဓတိ (ပ) ကာရိတေ မဟာဝုတ္တိနာ ဣဿအာတ္တံ၊ သာဓေတိ။ နိရုတ္တိ၊ ၆၆၄။ ပြီး–ပြည့်စုံစေ၏၊ ဖြစ်ပေါ်စေ၏၊ သိစေ၏။ (သာဓယတိ၊) သာဓေတုံ၊ သာဓေန္တ၊ သာဓယမာန၊ (သာဓီယတိ၊) သာဓိယမာန၊ သာဓေတဗ္ဗ၊ သာဓေယျ–သာဓျ= (ဏျ)၊ သာဓိတ၊ သာဓိတဗ္ဗ။

သာဓက ၊ တိ ၊ [✓သိဓ+ဏော+ဏွု] ဣ–ကို အာ–ပြု၊ ပြီးပြည့်စုံစေသော၊ သိစေတတ်သော၊ အကိုးသာဓက၊ ကြွေးတောင်းသော၊ အခွန်ကောက်သော။

သာဓန ၊ တိ ၊ [✓သိဓ+ဏော+ယု] ပြီးပြည့်စုံစေတတ်သော၊ သာဓနခုနစ်ပါး(သဒ္ဒါ)၊ ပြီးပြည့်စုံစေကြောင်း၊ ပြီးပြည့်စုံစေခြင်း။ သာဓနက။

သာဓယိကာ ၊ ထီ ၊ [✓သိဓ+ဏယ+ဏွု+အာ] ပြီးပြည့်စုံစေတတ်သော။

ဝိပွဒိသေဓ ၊ ပု ၊ [ဝိ+ပတိ ✓သိဓု+ဏ] အထူးတားမြစ်ခြင်း။

သံသိဒ္ဓန ၊ န ၊ [သံ ✓သိဓ+ယ+ယု] ပြီးစီးခြင်း၊ အောင်မြင်ခြင်း။

သံသိဒ္ဓ ၊ န ၊ [သံ ✓သိဓု+တ] ပြီးစီးခြင်း။ (ကင်းခြင်း, ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။)

သံသိဒ္ဓိ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓သိဓု+တိ] ပြီးခြင်း၊ (ကင်းခြင်း, ချုပ်ငြိမ်းခြင်း)၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ ပြီးစီးသော(ကိစ္စ)။ (သံသိဒ္ဓိက။)

http://www.dhammadownload.com

ပသိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [ပ ✓သိရု+တ] သိရု–သံရာဓေ၊ တော၊ သိဓ–သံသိဒ္ဓိယံ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၄။ ပပုဗ္ဗော(သိဓ)–ပါကဋဘာဝေ၊ ပသိဒ္ဓေါ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၀။ ထင်ရှားသော၊ ကျော်စောသော။

သိရူ

ဘူ= သာသနေ–ဆုံးမခြင်း၌လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလော စ–ငြိမ်းအေးသာယာ မင်္ဂလာရှိခြင်း၌လည်းကောင်း။ သေဓတိ။

သေဓတိ ၊ [✓ သိရူ+အ+တိ] သွားဏ်။ သေဓိတွာ၊ နိသေဓေတိ၊ (တားမြစ်ဏ်။) နိသေဓော၊ နိသိဒ္ဓေါ၊ ပတိသေဓတိ၊ (တားမြစ်ဏ်။) ပတိသေဓော၊ ပတိသိဒ္ဓေါ၊ ရူပံ သိဇ္ဈတိ၊ သိဒ္ဓေါ၊ ရူပသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပသိဇ္ဈတိ၊ ပသိဒ္ဓေါ၊ ပသိဒ္ဓိ၊ ထင်ရှားခြင်း။ သိရု–ဓာတ်၌ သေဓတိ သိဿံ ဂုရု၊ သေဓတိ ဝဏ္ဏော။ အစိန္တေယျ ဗလတ္တော' ပ , သဂ္ဂါနံ တေဟိ ယောဂတော၊ သိရုဓာတု . တဒညေ စ , နာနတ္ထာ ဟောန္တိ ဓာတဝေါ။ ဥပသဂ္ဂါနံ–ဥပသာရုပဒ်တို့၏၊ အစိန္တေယျ ဗလတ္တာ–မကြံနိုင်သော ဟောစွမ်းသတ္တိ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေဟိ–ထိုဥပသာရုပဒ်တို့နှင့်၊ ယောဂတော–ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သိရုဓာတု စ–သိရုဓာတ်သည်လည်းကောင်း၊ တဒညေ–ထိုမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဓာတဝေါစ–ဓာတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နာနတ္ထာ–အထူးထူးအပြားပြား များသောအနက်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏။ ဓာတ္ဝတ္ထ။

သိနာ

ဘူ= သောစေယျေ–သုတ်သင်ရေချိုးခြင်း၌။

သိနာတိ ။ [✓ သိနာ+အ+တိ] ဓာတွန်မကျေ၊ ရေချိုး၏၊ စင်ကြယ်စေ၏။

သိနာန ၊ န ၊ [✓ သိနာ+ယု] သိနာယန္တိ ဧတေနာတိ–သိနာနံ= စုဏ္ဏာဒိ။ မူဋီ–၂၊ ၁၇၉။ သုတ်သင်ရေချိုးစရာ–ဆပ်ပြာ၊ ရေ၊ ရေချိုးခြင်း၊ ရေချိုးဆိပ်၊ အရိယမဂ်။

သိနာနိယ ၊ န ၊ [✓သိနာ+အနီယ] သိနာ–သောစေယျေ၊ သိနာယတိ အနေနာတိ–သိနာနီယံ ကရဏော, ပရသရလောပေါ။ မောဂ်–၅၊ ၂၇၊ ပဋိကာ။ သိနာ–သောစေယျ ဒိဝါဒိသေသော၊ သိနာယန္တ္ဟ နေနာတိ–သိနာနီယံ= စုဏ္ဏံ၊ ပဒသာဓန၊ ၄၀၀။ ဒိဝါဒိသေသောတိ ဒိဝါဒိဓာတူဟိ သေသော အဝသိဋ္ဌော ဒိဝါဒိသေသော၊ သိနာယတီတိ–ယက်ဝိကရဏသ သူယမာနတ္တာ ဒိဝါဒိဂဏော ပဋိတုံ ယုတ္တောပိ ပစုရပ္ပယောဂါဘာဝေန ဓာတု ပါဋ္ဌေ အပဋိတောတိ အတ္ထော။ ၄င်းပဋိကာ။ ရေချိုးစရာဆပ်ပြာမှန့်၊ ဆပ်ပြာ။

သိနာယတိ ။ [✓ သိနာ+ယ+တိ] ရေချိုး၏၊ စင်ကြယ်စေ၏။ သိနာယိတုံ။

သိနာတ ၊ တိ ၊ [✓သိနာ+တ] ရေချိုးပြီးသော၊ စင်ကြယ်ပြီးသော၊ ကိလေသာစင်ကြယ်ပြီးသော (ရဟန္တာ)။

သိနေရု ၊ ပု ၊ [✓ သိနာ+ဇရု] သိနာ–သောစေယျော၊ သိနာတိ သုစိ ံ ကရောတီတိ–သိနေရု= ပဗ္ဗတ ရာဇာ။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၈။ မြင်းမိုရ်တောင်။

သိနိဟ၊ သ္နိဟ၊ သိနေဟ၊ သိနိဟ္ဟ

စု= သိနေဟနေ–စေးကပ်စိုစွတ်ခြင်း၌။ သိနေဟေတိ၊ သိနေဟယတိ။

ဒိ= ပီတိယံ–နှစ်သက်ခြင်း၌။ သိနိယ္ဟတိ။

သိနေဟေတိ ။ [✓ သိနိဟ+ဏော+တိ] (မေတ္တာတဏှာဖြင့်) စေးကပ်စိုစွတ်၏၊ ချစ်ခင်၏၊ ဒိဝါဒိကာရိက်ကျေကြိုက စွတ်စိုစေ၏၊ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းစေ၏၊ ဆီဖြင့်နူးစေ၏၊ ဆီလူး၏၊ ဆီလိမ်း၏။

သိနေဟတိ ။ [✓ သိနိဟ+အ+တိ] စေးကပ်၏၊ စွတ်စို၏၊ ပြေပြစ်၏၊ ချောမွေ့၏၊ ချစ်ခင်၏၊ နှစ်သက်၏၊ မြတ်နိုး၏။ (ဘူဝါဒိသေသကြ်။) သိနေဟက၊ သိနေဟန၊ သိနေဟနီယ၊ သိနေဟိတ၊ သိနေဟန္တ။

သိနေဟ၊ သ္နေဟ ၊ ပု ၊ [✓သိနိဟ+ဏ] သိနိဟ, သ္နိဟ–ပီတိယံ၊ ဘာဝေ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၃။ ချစ်ခြင်း၊ အစေး။

သိနိယ္ဟတိ ။ [✓ သိနိဟ+ယ+တိ] သိနေဟတိ–အနက်နှင့်တူ၏။ သိနေဟ။ ပု ။တဏှာဒိဒ္ဒနှင့်တူသော အဆီအစေး၊ အကြောင်းတရား၊ ဆီ–အဆီ၊ သစ်ရည်၊ မြေဆီ၊ ဩဇာဓာတ်၊ ချစ်ခင်ခြင်း မေတ္တာ၊ ချစ်ကြိုက်ခြင်း၊ စွဲမက်တွယ်တာခြင်း တဏှာ၊ နှစ်သက်ခြင်း ပီတိ။

သိနိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ သိနိဟ+ဓ] သိနိဟ–ပီတိယံ, ဓော၊ ဟသ ဒေါ၊ သိနိဒ္ဓေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၆။ ချစ်ခင်တတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သိနိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ သိနိဟ+တ] စွတ်စိုသော–လိမ်းကျံသော၊ အဆီ–အစေး–သြဇာရှိသော၊ ချောမွေ့–ပြေပြစ်သော၊ စွဲမက်စရာကောင်းသော၊ ပျော့ပျောင်းနူးညံ့သော။ (သုသိနိဒ္ဓ၊ အလွန်သိမ်မွေ့–နူးညံ့–ညက်ညော–ပြေပြစ်သော၊) သိမ်မွေ့သော၊ ချစ်စရာကောင်းသော၊ မွန်မြတ်သော။

သိနိဗ္ဗုန ၊ န ၊ [✓ သိနိဟ+ယ+ယု] စွတ်စို–စေးကပ်ခြင်း၊ စေးကပ်စေခြင်း၊ ချစ်ခင်ခြင်း၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်း။

သိဟလ ၊ ပု ၊ [✓ သိနိဟ+အ] ပိသောဒရာဒိ၊ နုံပဲစေး (နုံပဲပင်မှထွက်သောအစေး)။

သ္နိယ်တိ ။ [✓ သိနိဟ+ယ+တိ] စို၏၊ ပျုံ့နှံ့၏၊ နှစ်သက်၏။

သ္နေဟေတိ ။ [✓ သိနိဟ+ဏော+တိ] သ္နေဟယတိ၊ စိုစေ၏၊ ပျုံ့နှံ့စေ၏၊ နှစ်သက်စေ၏။

သ္နိဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ သိနိဟ+တ] ကြ–ကိုချေ။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၆၂–ကိုလည်းရှု၊ နူးညံ့–ညက်ညော–ပြေပြစ်–ချောမွေ့သော၊ မိတ်ဆွေ၊ ချစ်မိတ်ဆွေ။

သ္နေဟ ၊ တိ ၊ [✓ သိနိဟ+ဏ] ကြ–ကိုချေ၊ စေးကပ်သော, အစေးဖြစ်သော၊ အဆီ–အစေး၊ ရေ–အာပေါဓာတ်၊ တဏှာ–ကာမ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဆီ၊ ချစ်ခြင်း၊ အဆွေခင်ပွန်း၊ မိတ်ဆွေ၊ ချစ်သူ၊ ယိုစီးခြင်း။

သိဘ

ဘူ= ကတ္ထနေ–ချီးမွမ်းခြင်း၌။ သိဘတိ။

သိဘု

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ သိဘတိ၊ သေဘတိ၊ သေဘိတွာ။

သိမ္ဘ

ဘူ= ဟိံသာ ဒိတ္တိသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, ထွန်းပခြင်းတို့၌။ သိမ္ဘတိ၊ သိမ္ဘိတွာ။

သိရ

ဒိ= ဝိကိရဏေ–ကျိုးပဲ့–ပျက်စီး–ပြန့်ကျဲခြင်း၌။

သိယျတိ ။ [✓ သိရ+ယ+တိ] ကျိုးပဲ့–ပျက်စီး–ပြန့်ကျဲ၏။

ဝိသေယျတိ ။ [ဝိ ✓ သိရ+ယ+တိ] ကျိုးပဲ့–ပျက်စီး၏။ ဝိသေယျသိ။

သံသိန ၊ တိ ၊ [သံ ✓ သိရ+တ] ကြွေကျ–ပျက်စီးသော။

သိလ

ဘူ= ဥဉ္ဆေ–ကောက်ကြွင်းကောက်ခြင်း၌။ သိလတိ။

သိလာ ၊ ထီ ၊ [✓ သိလ+အ+အာ] သိလ–ဥစ္ဆေ၊* အ၊ သိလာ။ ဓာန်ဒို၊ ၆၀၅။ ကျောက်၊ (*ဥဉ္ဆေမှ ပျက်နေဟန် တူသည်။)

သိလာဃ

ဘူ= ကတ္ထနေ–ချီးမွမ်းခြင်း–ဝါကြွားခြင်း၌။ သိလာဃတိ။

သိလာဃာ ၊ ထီ ၊ [✓ သိလာဃ+အ+အာ] သိလာဃ–ကတ္ထနေ၊ သိလာဃာ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၈။ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ချီးကျူးခြင်း။

သိလိသ

ဒိ= အာလိင်္ဂန သင်္ဂ ပတ္တိသု–လည်ဖက်ခြင်း, ငြိကပ်ခြင်း, ရောက်ခြင်းတို့၌။ သိလိသတိ။

စု= သိလေသနေ–ငြိကပ်ခြင်း၌။ သိလေသေတိ၊ သိလေသယတိ။

ဥပသိလိဿတိ ။ [ဥပ ✓ သိလိသ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏။ ဥပသိလေသ။ တိ ။ကပ်ငြိသော။ ပု ။ကပ်ငြိခြင်း။

သိလိဿတိ ။ [✓ သိလိသ+ယ+တိ] ကပ်ငြိ၏၊ ပွေ့ဖက်၏။ သိလိသန။

သိလေသ ၊ ပု ၊ [✓ သိလိသ+ဏ] သိလိသတိ တံ တံ ဝတ္ထုံ အလ္လီယတီတိ–သိလေသော= ရုက္ခနိယျာသာဒိ၊ သစ်စေး–စသည်၊ လိမ်းကျံ ကပ်ငြိစရာ၊ (နုံသာ, တဏှာ ဒိဋ္ဌိ) သစ်မှို၊ စပ်ခြင်း၊ လည်ဖက်ခြင်း၊ (ချစ်ခင်သဖြင့် ပွေ့ပိုက်ခြင်း၊) ပူလောင်ခြင်း။

သိလေသတိ ။ [✓ သိလိသ+အ+တိ] (ဘူဝါဒိသေသနှင့် သိလိသုဓာတ်) ငြိကပ်၏၊ ငြိတွယ်စေ၏၊ ဖွဲ့၏၊ ပူလောင်၏။ သိလေသန။

သိလိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ သိလိသ+တ] သိလိသိတ္ထာတိ–သိလိဋ္ဌော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၉။ ကောင်းမြတ်သော၊ ပေါင်းဆုံသော၊ တကွဖြစ်သော၊ ချောမောပြေပြစ်သော။ (သုသိလိဋ္ဌ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကောင်းစွာ ကပ်ငြိသော၊ ကိန်းအောင်းသော။)

သံသိလိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ သိလိသ+တ] နိရုတ္တိ၊ ၇၃၉။ ကောင်းစွာ ငြိတွယ်သော၊ –အာရုံပြုသော။

http://www.dhammadownload.com

သိလေသုမ ၊ ပု+နာ ၊ [√ သိလိသ+ကုမ] လ-၏ ဣ-ကို ဧ-ပြု၊ သိလိသတီတိ-သိလေသုမံ= သေမှံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၃၁။ သလိပ်။

သေမှ ၊ ပု+နာ ၊ [√ သိလိသ+မန်] လိသ-ကို ဟ-ပြု၊ မနှင့်ဟကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ သ-၏ ဣ-ကို ဧ-ပြု၊ သိလိသ-သိလေသနေ၊ စုရာဒိ။ သိလိသျတေ အတြေတိ-သေမှော၊ မန်၊ လိသဿ ဟော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၈၁။ သလိပ်။

သေလေယျက ၊ နာ ၊ [√ သိလိသ+ဏ္ဍု] တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ပွေ့ဖက်ကျော်လွှား ကစားခြင်း။ (သေလေသက။)

အသိလေသာ ၊ ထီ ၊ [နာ √ သိလိသ+အ+အာ] ဘုဇဂ သဒိသတ္တာ နာ သိလိသျတေ နာလိဂ်ျတေတိ-အသိလေသာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၈။ အသလိဿနက္ခတ်။

အာသိလိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ √ သိလိသ+ဌ] သိလိသ-အာလိဂ်နေ, အာပုဗ္ဗော, အာသိလေသိ, အာသိလေသိတ္ထာတိ-အာသိလိဋ္ဌော။ မောဂ်-၅၊ ၅၈။ ကပ်မှီသော၊ ကပ်မှီအပ်သော။

ပဝိသိလေသ ၊ ပု ၊ [ပ+ဝိ √ သိလိသ+အ] သိလိသ-အာလိဂ်နေ, ပ, ဝိပုဗ္ဗော တံသဘာဝဝိဂမေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၅။ စင်စစ်ကွေကွင်းခြင်း၊ ဝေးကွာခြင်း။

သိလိသု

ဘူ= ဒါဟေ-ပူလောင်ခြင်း၌။ သိလေသတိ၊ သိလေသိတွာ။

[နီတိ-၌ သိလေသ စု= သိလေသနေ-ဟု ရှိသေး၏။]

သိလောက

ဘူ= သဃ်တ ထုတိ ဝဇ္ဇန သဇ္ဇနေသု-အပေါင်းအစု ပြုခြင်း(ဂါထာဗန္ဓ စီရင်ဖွဲ့ကုံးခြင်း), ချီးမွမ်းခြင်း, ရှောင်ကြဉ်ခြင်း, ပြင်ဆင်ခြင်းတို့၌။ သိလောကတိ။

သိလောကတိ ။ [√ သိလောက+အ+တိ] ပေါင်းစု၏၊ ဂါထာသီကုံး၏၊ ချီးမွမ်း၏၊ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ပြင်ဆင်၏။

သိလောက ၊ ပု ၊ [√ သိလောက+အ] သိလောကတိ ပတ္ထရတီတိ-သိလောကော၊ သိလောက-သဃ်တေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၇။ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ကျော်စောခြင်းနှင့် ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ချီးမွမ်းသံ၊ ကျော်စောသံ၊ ကျော်စောခြင်း၊ ဂါထာ-ကဗျာ။

သိလောဏ

ဘူ= သဃ်တေ-အပေါင်းအစု ပြုခြင်း၌။ သိလောဏတိ။

သိဝု

ဒိ= ဂတိ သောသန တန္တသန္တာနေသု-သွားခြင်း, ခြောက်သွေ့ခြင်း, အပ်ချုပ်ခြင်း(ရက်ကန်းရက်ခြင်း) တို့၌။ သိဗ္ဗတိ။

သိဗ္ဗတိ ။ [√ သိဝု+ယ+တိ] အပ်ချုပ်၏၊ ချုပ်စပ်၏၊ ပေါင်းစပ်၏၊ ဆက်စပ်၏။ သိဗ္ဗိတွာ၊ သိဗ္ဗန္တ၊ (သိဗ္ဗီယတိ၊ သိဗ္ဗေတိ၊) သိဗ္ဗာပေတွာ၊ သိဗ္ဗာပေန္တ၊ သိဗ္ဗန၊ သိဗ္ဗာပန၊သိဗ္ဗာပေတဗ္ဗ၊ သိဗ္ဗိတ၊ သိဗ္ဗိတဗ္ဗ၊ သိဗ္ဗိတု။ သိဗ္ဗေတိ။ [√ သိဝု+ယ+ဏေ+တိ] ။

သိဗ္ဗနီ ၊ ထီ ၊ [√ သိဝု+ယ+ယု+ဤ] ထိုထိုဘဝကို ချုပ်စပ်တတ်သောတဏှာ။

သိဗ္ဗိနီ ၊ ထီ ၊ [√ သိဝု+ယ+အ+ဣနီ] သိဝု-တန္တသန္တာနေ၊ ဘဝါဒီဟိ ဘဝါဒယော သိဗ္ဗတီတိ-သိဗ္ဗိနီ၊ အ၊ ဣနီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၂။ တဏှာ၊ တပ်ခြင်း, စွဲလမ်းခြင်း၊ အပ်ချည်ချုပ်ရိုးကြောင်း၊ ဦးခေါင်းခွံအဆက်-ချုပ်ရိုး။

အနုသိဗ္ဗန္တ ၊ တိ ၊ [အနု √ သိဝု+ယ+အန္တ] ရစ်ပတ်ယှက်သန်းသော။

ဝိသိဗ္ဗေတိ ။ [ဝိ √ သိဝု+ယ+တိ] သုတ်ကြီးဖြင့် စီရင်၊ ဖြေ၏။ ဝိသိဗ္ဗိတွာ၊ ဝိသိဗ္ဗေတွာ၊ ဝိသိဗ္ဗာပေတွာ။

ဝိသိဗ္ဗေတိ ။ [ဝိ √ သိဝု+ယ+ဏေ+တိ] ခြောက်သွေ့စေ၏၊ လှုံ၏၊ မီးလှုံ၏။ ဝိသိဗ္ဗေတုံ၊ ဝိသိဗ္ဗန္တ၊ ဝိသိဗ္ဗမာန။

ဝိသိဗ္ဗာပေတိ ။ [ဝိ √ သိဝု+ယ+ဏာပေ+ဏာပေ+တိ] ကာရိုက်နှစ်ဆင့်ဆက်သက်၊ လှုံစေ၏၊ မီးလှုံစေ၏။

ဝိသိဗ္ဗ ၊ နာ ၊ [ဝိ √ သိဝု+ယ] စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပုဒ်။

ဝိသိဗ္ဗန ၊ နာ ၊ [ဝိ √ သိဝု+ယ+ယု] ချုပ်ရိုးကို ဖြေခြင်း၊ ချုပ်ရိုးကို ဖြေရာ (နေ့)။

ဝိသိဗ္ဗန ၊ နာ ၊ [ဝိ √ သိဝု+ယ+ဏေ+ယု] မီးလှုံခြင်း၊ လှုံရာ-လှုံကြောင်း (မီး)။

http://www.dhammadownload.com

ဝိသိဗ္ဗာပန ၊ နာ ၊ [ဝိ ✓ သိဝု+ယ+ဏာပေ+ယု] ဖြေစေခြင်း(ချုပ်ရိုးကို)။

ဝိသိဗ္ဗိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ သိဝု+ယ+တ] ဖြေရာ-နေ့၊ အထူးထူး အပြားပြား စပ်ယှက်သော။

သံသိဗ္ဗတိ ။ [သံ ✓ သိဝု+ယ+တိ] ချုပ်-စပ်၏။ သံသိဗ္ဗိတွာ၊ သံသိဗ္ဗေတွာ၊ သံသိဗ္ဗန္တ၊ သံသိဗ္ဗမာန၊ သံသိဗ္ဗန၊ သံသိဗ္ဗိတ၊ သုသိဗ္ဗိတ၊ ကောင်းစွာချုပ်အပ်သော၊ -ဆက်စပ်အပ်သော။

ပသေဝက ၊ ပု ၊ [ပ ✓ သိဝု+ဏ္ဍု] ပသိဗ္ဗန္တိ တမိတိ-ပသေဝကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၃၈။ စောင်းခွက်။

သိသ၊ သိသိ၊ သိံသ

ဘူ= ဟိံသာ ဣ စ္ဆာသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, လိုချင်တောင့်တခြင်းတို့၌။ သိသတိ၊ သိံသတိ။

ဘူ+စု+ဒိ= အသဗ္ဗယောဂေ-အလုံးစုံ မယှဉ်ခြင်း(ကြွင်းကျန်ခြင်း)၌၊ ဣ စ္ဆာယံ စ-လိုလား-တောင့်တခြင်း၌လည်း။ သေသေတိ၊ သေသယတိ၊ သိဿတိ။

ဝိပုဗ္ဗော= ဝိသေသေ-အထူးပြုခြင်း၌။

ရူ= ဝိသေသေ-အထူးပြုခြင်း၌။ သိံသတိ။

သိသတိ ။ [✓ သိသ+အ+တိ] မြူးရွှင်၏၊ ရယ်မြူး၏၊ ဟီ၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏။

သိသိရ ၊ တိ ၊ [✓ သိံသ+ကိရ] ဣသ-သိံသ ဣ စ္ဆာယံ၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ၊ ဣ စ္ဆီယတီတိ-သိသိရော= ဥတုဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၅၀။ သိသိရဥတု။

သိံသတိ ။ [✓ သိသိ+အ+တိ] လိုလား-တောင့်တ၏၊ မျှော်လင့်၏၊ သွားလာ-ရွှေ့ရှား၏၊ ဖြစ်၏။

သိံသပါ ၊ ထီ ၊ [✓ သိသ+အပ+အာ] သိသ-ဣ စ္ဆာယံ၊ အပေါ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ သိံသပါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၁။ ယင်းတိုက်ပင်၊ ရှေး။ ဆီဆိုး(သင်္ဘောပိတောက်)၊ သီသပါ-သိံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေလျှင် ပဋိကရဏ(အစားပေးရသော) နည်းဖြင့် သီ-ဟုဖြစ်၍ သီသပါ-ပုဒ် ဖြစ်လာသည်။

ဥစ္ဆိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ သိသ+တ] တပစ္စည်းကို ဓာတွန် သနှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ သ-ကို ဆ-ပြု၊ အသဒိသ ဒွေဘော်လာ။ ဓာတွတ္ထ။ စွန့်ပစ်အပ်သော၊ စားကြွင်း-စားကျန်၊ ထွေးအန်ထားအပ်သော၊ ကြဉ်ဖယ်အပ်သော။ **ဥစ္ဆိဋ္ဌက။**

သိဿတိ ။ [✓ သိသ+ယ+တိ] ကြွင်းကျန်၏။ သေသေတိ၊ ကြွင်းကျန်စေ၏၊ ချန်ထား၏။ သေသေတွာ၊ သေသိတ၊ သေသိတဗ္ဗ၊ သေသက။

သေသ ၊ တိ ၊ [✓ သိသ+ဏ] သိသ-အသဗ္ဗယောဂေ၊ သေသေန္တီတိ-သေသာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၊ ဈာသ။ ကြွင်း-ကျန်သော။

သေသေတိ ။ စု ။ [✓ သိသ+ဏေ+တိ] ကြွင်းကျန်၏။ သေသ-ကြွင်းကျန်သော။ သေသက။

အဘိသီသတိ ။ [အဘိ ✓ သိံသ+အ+တိ] တောင့်တ၏၊ အလိုရှိ၏၊ ဝန်ခံ၏။

အဘိဝိသိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဝိ ✓ သိသ+တ] ထူးမြတ်သော။

အဝသိဿတိ ။ [အဝ ✓ သိသ+ယ+တိ] ကြွင်းကျန်၏၊ ကျန်ရစ်၏။ အဝသိဋ္ဌ၊ အဝသိဿ-ဏျ၊ အဝသိဿန၊ အဝသေသ၊ အဝသေသက၊ အဝသေသေတွာ၊ ကြွင်းကျန်စေ၍။

အဝသိဿန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓ သိသ+ယု] သိသ-အသဗ္ဗယောဂေ၊ ယု၊ ဒွိတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၇။ ကြွင်းခြင်း။

အာသီသတိ ။ [အာ ✓ သိံသ+အ+တိ] လိုချင်တောင့်တ၏၊ မှီဝဲ၏။ အာသိသန၊ အာသိသိတ၊ အာသီသက၊ အာသီသန၊ အာသီသနီယ၊ အာသီသန္တ၊ အာသီသမာန၊ အာသီသိတ။

အာသမာန ၊ တိ ၊ [အာ ✓ သိသ+အ+မာန] တောင့်တလိုချင်သော။ အာသမာနာတိ-အာသီသန္တော။ ဇာတကဋ္ဌ-၅၊ ၄၁၅။ အဿာသက၊ တောင့်တခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်း။

အာသီသာ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ သိံသ+အ+အာ] နောင်မချတ်ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုး၏ ပြီးစီးခြင်း၊ လိုလား တောင့်တခြင်း၊ မျှော်လင့်ခြင်း။

ဥပသိံသက ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ သိသိ+အက] တောင့်တသော။

ပစ္စာသီသတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ သိံသ+အ+တိ] မျှော်လင့်တောင့်တ၏၊ အလိုရှိ၏။ ပစ္စာသီသန္တ၊ ပစ္စာသီသမာန၊ ပစ္စာသီသက၊ ပစ္စာသီသန၊ ပစ္စာသီသာ၊ ပစ္စာသီသိတ၊ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗ၊ ပစ္စာသီသိတွာ။

ရသာသာ ၊ ထီ ၊ [ရသ ✓ သိသ+အ+အာ] သိ-ကို အာ-ပြု၊ ရသာရုံ၌ လိုချင်တောင့်တတတ်သော တဏှာ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိသိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သိသ+တ] ဝိသေသိယတေတိ–ဝိသိဋ္ဌော၊ သိသ–ဝိသေသနေ၊ တော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၉၆။ မြတ်သော၊ ပြဋ္ဌာန်းသော။

ဝိသိဿတိ ။ [ဝိ ✓သိသ+ယ+တိ] အထူးပြု၏၊ အချင်းချင်း ကွဲပြားခြားနားစေ၏၊ ထူးချွန်၏၊ လွန်ကဲ–မြင့်မြတ်၏။

ဝိသေသတိ ။ [ဝိ ✓သိသ+ဏော+တိ] အထူးပြု၏၊ မတူထူးခြား–ကွဲပြားစေ၏။ ဝိသေသေတွာ၊ ဝိသေသိယ(တွာ)၊ ဝိသေသိတုံ၊ ဝိသေသေတုံ၊ ဝိသေသေန္တ၊ (ဝိသေသိယတိ၊) ဝိသေသိယမာန၊ ဝိသေသျ(ဏျ)၊ ဝိသိဋ္ဌ၊ လွန်–မြတ်–ထူးသော၊ အထူးပြုအပ်သော။ ဝိသေသ၊ အပို၊ ပိုလွန်ခြင်း၊ လွန်ကဲသော၊ ထူးသော၊ မတူကွဲပြား–ခြားနားသော၊ အပြား–ပဘေဒ၊ တရားထူး–ဈာန်မဂ်ဖိုလ်စသည်။ ဝိသေသန၊ ဝိသေသနီယ၊ ဝိသေသိတ၊ ဝိသေသိတဗ္ဗ။

ဝိသေသက ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သိသ+ဏ္ဍု] အထူးပြုတတ်သော။ ပု+န ။မှန်ကူခြင်း၊ ပါးကွက်ခြင်း။ [ဝိသေသ ✓ကရ+ကွ] ထူးခြားအောင်ပြုတတ်သော၊ ထူးခြား–ကွဲပြားမှုကို ပြုတတ်သော၊ ထူးခြားကွဲပြားစေသော။

(နိတိ–၌ အာပုဗ္ဗော သိသိ–ဣစ္ဆာယံ ဟု ဆိုထားသော်လည်း သိသဓာတ်နှင့် ရုပ်ပြီးပုံတူသောကြောင့် ပေါင်းထားသည်။)

သိသု

ဘူ= ဒါဟေ–ပူလောင်ခြင်း၌။ သေသတိ၊ သေသာ၊ သိဋ္ဌော၊ သေသိတွာ။

သိဋ္ဌ

စု= သေဋ္ဌနေ–လေချွန်ခြင်း၌။ သေဋ္ဌေတိ၊ သေဋ္ဌယတိ။

သေဋ္ဌေတိ ။ [✓ သိဋ္ဌ+ဏော+တိ] ဋ္ဌ–ကို လ–ပြု၊ သေလေတိ၊ လေချွန်၏၊ ဟစ်ကြွေး၏။ သေဋ္ဌန္တ၊ သေဋ္ဌိတ၊ သေလိတ၊ သေဋ္ဌန။

သီ

ဘူ= သယေ–လျောင်းအိပ်ခြင်း၌။ သေတိ၊ သယတိ။ ဂတိ သုဿနေသုပိ–သွားခြင်း, ညှိုးနွမ်းခြောက်သွေ့ခြင်းတို့၌လည်း။

အတိပုဗ္ဗော= အဓိကေ–လွန်ကဲခြင်း၌။ အတိသယတိ။

သံပုဗ္ဗော= သန္နေဟေ–ယုံမှားတွေးတောခြင်း၌။ သံသယတိ။

ကီ= ပါကေ–ချက်ခြင်း၌။ သီဏာတိ။ (န–ကို ဏာ–ပြု။)

ဥဿာဝ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓သီ+ဏ] ကောတ္ထုဘာ။ အဝ–ကို ဥ, ဤ–ကို အာယ, ယ–ကို ဝ–ပြု၍ သဒ္ဒေဘော်လည်းလာ၊ ဥဿာဝ၊ ဆီးနှင်း။

သယီ ၊ ပု ၊ [✓ သီ+ဏီ] သယနသီလော–သယီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၅၁။ စပါးကြီးမြွေ။

သေတိ ။ [✓ သီ+အ+တိ] သယတိ၊ အိပ်၏၊ ကျိန်းစက်၏၊ လည်းလျောင်း၏။ သေမာန၊ သေမာနက၊ သယိတွာ၊ သယိတုံ၊ သယန္တ၊ သယမာန၊ (သယာပေတိ၊) သယာပေတွာ၊ သယာပေတုံ၊ သယန၊ သယနီယ၊ သယနီယ–ရဿပြု၊ သယနီ–ယ–ကိုချေ၊ သယာန၊ (သယာပေတိ၊) သယာပိတ၊ သယိတ၊ သယိတဗ္ဗ။

သိခရ ၊ ပု+န ၊ [✓သီ+ခရ] သီ–သယေ၊ ခရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၄၂။ ထိပ်ဖျား၊ အစွန်း၊ အဖူး, စိန်ဖူး၊ ပွတ်ဆောက်သံစူး၊ ဦးချို၊ တောင်ထိပ်၊ ကောင်းသော။ (**သိခရဏီ** [သိခရ+ဤ] အစေ့ရှည်သောမိန်းမ။)

သိခါ ၊ ထီ ၊ [✓ သီ+ခ+အာ] ဦးစွန်း၊ အမောက်၊ ဦးချို၊ အထွတ်၊ အစွန်း–အဖျား၊ မီးတောက်၊ မီးလျှံ၊ မီးညွှန့်၊ အထွတ်–အထိပ်၊ ပြီးဆုံးခြင်း၊ ဦးထိပ်။ **သိခီ** [သိခါ+ဤ] မီး–စသည်။

သိပ္ပ ၊ န ၊ [✓ သီ+ပ] သီ–သယေ၊ ပေါ၊ သိပ္ပံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၂၈။ သိပ္ပ၊ အတတ်။

သိတာ ၊ ထီ ၊ [✓သီ+တ+အာ] သီ–သယေ၊ တော၊ သိတာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၄၉။ ထွန်ရေး၊ ထွန်ကြောင်း။

သိမန္တ ၊ ပု ၊ [✓ သီ +အန္တ] သီ–သယေ၊ အန္တော၊ မဇ္ဈေ မကာရဝဏ္ဏာဂမော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၅၈။ မိန်းမတို့၏ ထိပ်လယ်ဆံရေးကြောင်း။ သီ–သယေ၊ သယန္တိ ဧတ္ထ ဥိကာ ကုသုမာဒယော စာတိ–သိမန္တော= ကေသမဂ္ဂေါ, ကေသဝေါ ဝါ။ မောဂ်–၇၊ ၇၇။ ဆံရေး, ဆံကြောင်း၊ ဆံစည်း။

http://www.dhammadownload.com

သီဃ ၊ တိ ၊ [√သီ+ဃ] သီ-သယေ၊ ဧတ္တာဘာဝေါ၊ သေတိ လဟု ဟုတွာ ပဝတ္တတီတိ-သီဃံ= အာသု။ မောဂ်-၇၊ ၃၈။ လျင်သော၊ မြန်သော။ နဲ ။သယတီတိ-သီဃံ၊ သီ-သယေ၊ ဃပစ္စယော၊ ဗျုပ္ပတ္တိ ဟိ ယထာကထဉ္စိပိ ဘဝတိ၊ သညာ တု လောကတောဝါဝဂန္တဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗတြေဝံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀။ အလျင်အမြန်။

သိင် ၊ နဲ ၊ [√သီ+ဂက်] သီ-သယေ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ရဿတ္တဉ္စ၊ သယတိ ပဝတ္တတိ မတ္ထကေတိ သိင်ံ = ဝိသာဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၃၃။ ဦးချို၊ ချို၊ (ချိနှင့်တူသော) ကိလေသာ၊ ရာဂ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယ၊ မာန၊ ပုစွန် လက်မ။

သိင်ါရ ၊ ပု+နဲ ၊ [သိင်+အ] သိင်ိ ဣတိ နာမဓာတု။ ဝိဇ္ဇနတ္ထေန သိင်ံ ဝိယ-သိင်ံ = နာဂရိကဘာဝ သခ်ါတဿ ကိလေသသိင်ံသေတံ နာမံ,

[သိင်+ဣ] တံ ကရောတိ, သိင်ံ ဝါ ပယုတ္တံ။ တစ်နည်း= (သိင်-ဟူသည် အားထုတ်ခြင်းတည်း။) တံ ကရောတိ, ရာဂီသု ပဘဝတိ ဝါ, ဣတိအတ္ထေ "ဓာတွတ္ထေနာမသ္မိ"နှိ ဣ၊ ပုဗ္ဗသရလောပေါ-သိင်ိ။

[သိင်ိ+အာရ] ပုဗ္ဗသရလောပေါ၊ (ရှေ့ ဣ-ကို ချေ)၊ သိင်ါရော= ကိလေသသိင်ံကရဏံ, ဝိလာသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၆၄။ ဦးချိုကဲ့သို့ ထိုးဆွတတ်သော ကိလေသာ-ရာဂ-ချစ်ခင်ခြင်း၊ တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း။

သီဓု ၊ ပု+နဲ ၊ [√သီ+ဓု] ကြံရည်၊ ထန်းလျက်-အရက်။ သယန္တိ ဧတာယာတိ-သီဓု= သုရာ ဝိသေသော။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၀။ အရက်အထူး။

သီန ၊ တိ ၊ [√သီ+တ] တ-ကို နဲ-ပြု၊ အေး-ခဲသော။

သီရ ၊ ပု ၊ [√သီ+ရက်] သီ-သယေ၊ သယတီတိ-သီရော= ဟလံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ ထွန်တုံး၊ ထယ်ဒူး။

သီသ ၊ နဲ ၊ [√သီ+သက်] သီ-သယေ၊ သယန္တိ ဧတ္ထ ဦကာတိ-သီသံ= မုဒ္ဓါ, ကာလတိပု စ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၄။ ဦးခေါင်း, ဦးထိပ်၊ ခဲ-ခဲပုပ်၊ သီသမေဝ-**သီသကံ**။

သာယိတ ၊ တိ ၊ [√သီ+ဏေ+တ] လည်းလျောင်း စေအပ်သော၊ အိပ်စေအပ်သော၊ သိပ်ထားသော။

သာယီ ၊ တိ ၊ [√သီ+ဏီ] အိပ်လေ့ရှိသော၊ အိပ်တတ်သော။

သာယိကာ ၊ ထီ ၊ [√သီ+ဏွု+အာ] အိပ်ခြင်း၊ ထဏ္ဍိလသာယိကာ။

သေယျာ ၊ ထီ ၊ **သယန၊ သေန** ၊ နဲ ၊ [√သီ+ယ+အာ] သယန္တျဿံ-သေယျာ၊ ယော၊ သယန္တျတြေတိ-သယနံ, သေနဉ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၈။ အိပ်ရာ၊ အိပ်ခြင်း။

သုခသေယျ ၊ နဲ ၊ [သုခ √သီ+ဏျ] သုခံ သယနံ-သုခသေယျံ။ ချမ်းသာစွာ အိပ်ရခြင်း။

ဒုဿယ ၊ ပု ၊ [ဒု √သီ+ခ] ဒုက္ခေန သီယတိ-ဒုဿယော။ ရူ၊ ၆၀၅။ ဆင်းရဲသဖြင့်အိပ်ခြင်း၊ အိပ်ပျော်ခဲခြင်း။

သုဿယ ၊ ပု ၊ [သု √သီ+ခ] သုခေန သီယတိ-သုဿယော။ ရူ၊ ၆၀၅။ လွယ်ကူသဖြင့်အိပ်ခြင်း၊ အိပ်ပျော်လွယ်ခြင်း။

သယထု ၊ ပု ၊ [√သီ+အထု] သယနံ-သယထု၊ အိပ်ခြင်း။ သယတိ ဧတေနာတိ-သယထု။ ရူ-ဘာဋီ။ သာနာရုပ်နာ။ ဗိန်းပြဲကိုယ်ရောင်နာ။

သယနီ ၊ ထီ ၊ [√သီ+ယု+ဤ] သယတိ ဧတ္ထာတိ-သယနီ၊ အိပ်ရာ။

သယနိဂ္ဂဟ ၊ နဲ ၊ [သယနီ+ဂဟ] သာဧဝ ဂဟံ-သယနိဂ္ဂဟံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၄။ အိပ်ခန်း။

ဂဗ္ဘသေယျက ၊ တိ ၊ [ဂဗ္ဘ+သေယျ] သယန္တိ ဧတ္ထာတိ-သေယျော၊ မာတုကုစ္ဆိသခ်ါတော ဂဗ္ဘော သေယျာ ဧတေသန္တိ-ဂဗ္ဘသေယျကာ။ သာရတ္ထ-၂၊ ၂၅၁။ အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေသော။

ဥပသေနိယာ ၊ ထီ ၊ [ဥပ √သီ+ယု] ဥပသယန၊ ကပ်နေခြင်း။ [ဥပသယန+ဣယ+အာ] အမိနား၌ ကပ်နေသော မိန်းကလေး။

အတိဝေလဿယီ ၊ တိ ၊ [အတိဝေလ √သီ+ဏီ] အပိုင်းအခြားကိုလွန်၍ အိပ်လေ့ရှိသော။

အဗ္ဘန္တရပဿယ ၊ တိ ၊ [အဗ္ဘန္တရ+အပ √သီ+အ] အတွင်းသားနှလုံးကို မှီနေသော။

အဗ္ဘုဿယန္တ ၊ တိ ၊ [အတိ+ဥ √သီ+အ+အန္တ] ရှေးရှုတက်လာသော၊ တက်ထွန်းလာသော။

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တာနသယ ၊ တိ ၊ [ဥတ္တာန √သိ+ဏ] ပက်လက်အိပ်တတ်သော၊ နို့စို့ကလေး။ **ဥတ္တာနသယန**–အနက်တူ။

ဥတ္တာနသေယျက ၊ [ဥတ္တာန √သိ+ဏျ = ဥတ္တာနသေယျ+က] ပက်လက်အိပ်တတ်သော၊ နို့စို့ကလေး။

သဟပတိဿ ၊ တိ ၊ [ပတိ √သိ+အ = သဟ+ပတိဿယ] နှိမ့်ချသောအကျင့်ရှိသော၊ ရိုသေကျိုးနွံသော။

အဘိသေတိ ။ [အဘိ √သိ+အ+တိ] လဲလျောင်း၍အိပ်၏၊ ကပ်၏၊ မှီ၏။

အဓိသေတိ ။ [အဓိ √သိ+အ+တိ] အိပ်၏၊ လွှမ်းဖိ၍အိပ်၏၊ ဝင်၏။

ကသေရု ၊ ပု ၊ [က √သိ+ရု] ကေ ဇလေ သယတိ ပဝတ္တတိတိ–ကသေရု= တိဏဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၇။ မြက်ပင်အထူး၊ ဝက်မြေ။

ကိသ ၊ ပု ၊ [ကု √ သိ+ဏ] ကုစ္ဆိတေနာကာရေန သေတီတိ–ကိသော၊ ဥဿိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၄။ မျောက်။

ကုလိသ ၊ ပု+န ၊ [ကုလိ √သိ+ဏ] ကုလိမှိ သက္ကသဟတ္ထေ သေတိ တိဋ္ဌတီတိ–ကုလိသံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄။ ဝရဇိန်လက်နက်။

ကောဋ္ဌသ ၊ ပု ၊ [ကောဋ္ဌ √သိ+အ] ကောဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ သရီရံ၊ တတ္ထ သေတီတိ–ကောဋ္ဌာသော၊ အာတ္တံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၅။ အဖို့အစု။

ကောဋ္ဌာသယ ၊ ပု ၊ [ကောဋ္ဌ √သိ+ဏ] ကောဋ္ဌေ အန္တေ သေတိ တိဋ္ဌတီတိ–ကောဋ္ဌာသယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈။ အူဋ္ဌတည်သောလေ။

ကုသေသယ ၊ န ၊ [ကုသ √သိ+ရ] ကုသေ ဇလေ သေတိ တိဋ္ဌတီတိ–ကုသေသယံ၊ ရော၊ အလုတ္တ သမာသော။ ဓာန်ဋီ။ ၆၈၅။ ကြာ။

တာမရသ ၊ န ၊ [တာမရ √သိ+ရ] တာမရံ ဇလံ၊ တတြ သေတိ တိဋ္ဌတီတိ–တာမရသံ၊ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၅။ ကြာ။

မဟိံသ ၊ ပု ၊ [မဟိ √သိ+ဏ] မဟိယံ သေတီတိ–မဟိံသော၊ ရဿော, နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၆။ ကျွဲ။ ထိဋ္ဌ မဟိံသိ၊ ကျွဲမ။ နိဂ္ဂဟီတ်မလာဘဲ "မဟိသ"ဟုလည်း ရှိ၏။

သံသယ ၊ ပု ၊ [သံ √သိ+အ] သိ–သယော၊ ဣဓ သံပုဗ္ဗတ္တာ ကခံဃံ၊ သဗ္ဗတြေဝံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၀။ ယုံမှားတွေးတောခြင်း၊ ယုံမှားတွေးတောတတ်သော (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ ယုံမှားတွေးတောရာ၊ ယုံမှားတွေးတောသင့်သော(အရာဋ္ဌာန, အနက်)။ သံသယန၊ သံသယန္တ၊ သံသယိတ၊ သံသယိတဗ္ဗ။

သမ္မရိဝတ္တသယိ ၊ တိ ၊ [သမ္မရိဝတ္တ √သိ+ဏီ] တလူးလွှား တလည်းလည်း တပြောင်းပြန်ပြန် တလိမ့်လိမ့် ပြန်၍ ပြောင်းလဲ၍ ပြောင်းလဲ၍ အိပ်လေ့ရှိသူ။

သိက

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သိကတိ။

စု+ဘူ= သေကာမသနေသု–သွန်းလောင်းခြင်း, သုံးသပ်ခြင်းတို့၌။ သိကေတိ၊ သိကယတိ၊ သွား၏၊ သွန်းလောင်း၏၊ သုံးသပ်၏။

သိကရ ၊ ပု ၊ [√သိက+အရ] သိကျတေ အနေနာတိ–သိကရော။ ကပ္ပဒုမ။ မိုးသေး၊ မိုးဖွဲ၊ မိုးပေါက်။

သိဒ

ဘူ= ဝိသရဏ ဂတျာဝသာနေသု–ပျံ့နှံ့ခြင်း (ဖရိဖရဲကျဲခြင်း), ထိုင်ခြင်းတို့၌။ နိတိဓာ၊ ၉၅။ သိဒတိ။

(သဒ္ဒနီတိ–၌ကား သဒဓာတ်၌ ပြအပ်သော ဝိသရဏဂတျာဝသနတ္ထ–တို့ကို ဤသိဒဓာတ်၌ ဆို၏၊ သဒဿ သိဒတ္တံ–စသော တစ်ပါးသော သာသနာတော်ကျမ်း, လောကီကျမ်းတို့နှင့် မညီသော်လည်း နာနာနယနိပုဏဂမ္ဘီရ မှတ်လေ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။)

သို့ဖြစ်၍ ဤ၌ပြထားသော သိဒဓာတ်ကို သဒဓာတ်–ဆိုကလည်း အသင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သိဒတိ ။ [√သိဒ+အ+တိ] နှစ်မြှုပ်ပျက်စီး၏၊ သက်ဆင်းသွား၏၊ ငြိမ်ဝပ်၏၊ ငြိမ်သက်၏၊ ထိုင်နေ၏၊ ဆုတ်နစ် (တွန့်တို့)၏။ သိဒန္တ၊ သိဒမာန၊ သိဒန၊ သိဒါပန။ (သိဒေတိ၊ သိဒါပေတိ၊ သိဒါပယတိ။)

သိဒါ ၊ ထိ ၊ [√သိဒ+အ+အာ] သိဒါမြစ်ကြီး၊ မဟာသမုဒ္ဒရာ သိဒါခုနစ်စင်း။ (တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်ကြားမှာရှိ။)

သိန ၊ တိ ၊ [√သိဒ+တ] ကြွေကျသော၊ သိမ်မွေ့သေးငယ်သော။

သမ္မာဒဓယတိ ။ [သံ+ပ √သိဒ+ဏယ+တိ] (စိတ်ကို) ကောင်းစွာကြည်လင်စေတတ်၏၊ – ကြည်ညိုစေ

http://www.dhammadownload.com

တတ်၏။ သမ္မသာဒ၊ သမ္မသာဒက၊ သမ္မသာဒန၊ သမ္မသာဒနီယ။

သီဘ

ဘူ= ကတ္ထနေ-ချီးမွမ်းခြင်း၌။ သီဘတေ။

သီလ

ဘူ= သမာဓိမှိ-ကာယကံစသည်တို့၏ တည်ကြည်ငြိမ်သက် မလှုပ်လှက်ခြင်း၌။ (ကာယကံ-စသည်တို့ကို ငြိမ်သက်စွာ ထားခြင်း၌။) သီလတိ။

စု= အဓိက အဘျာသ ဥပဓာရဏေသု-လွန်ကဲခြင်း, အဖန်တလဲလဲ လေ့လာခြင်း, လွန်စွာဆောင်ခြင်း တို့၌။ သီလေတိ၊ သီလယတိ။

သီလတိ ။ [✓ သီလ+အ+တိ] ကိုယ်နှုတ်တို့ကို-ကောင်းစွာ ထားတတ်၏။ သီလန၊ သီလိတ။

သီလ ၊ န ၊ [✓ သီလ+အ] သီလ-သမာဓေနေ၊ သမာဓေန် ကုသလာန် ဓမ္မာန် အဓိဋ္ဌာနဘာဝေါ၊ သီလ-သမာဓိမှိ ဝါ၊ သမာဓိရတြ ကုသလာန် ဓမ္မာန် အဘျူပဂမော၊ အညတြ သီလေ တုပစာရာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၃၀။ အကျင့်သီလ။ သီလတိ သီလေတီတိ ဝါ-သီလံ။ ကြတိဝုတ်၌၊ ၂၈၉။ သီလ၊ (ဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ထိန်းမှု) အလေ့အကျင့်, အလေ့အထ။ သီလသမာဓိမှိ၊ သမာဓိနိယမော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၇၈။ သဘော၊ ပကတိ၊ ပင်ကိုယ်သဘော၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ လောကကျင့်ဝတ်တရား။

သီလိတ ၊ တိ ၊ [✓ သီလ+က္တ] သီလ-သမာဓိမှိ၊ သီလိယိတ္ထာတိ-သီလိတော။ မောဂ်-၅၊ ၆၀၊ ပဋ္ဌာ။ ကိုယ်နှုတ်တို့ကို ငြိမ်သက်စွာ ထားအပ်သော၊ -လေ့ကျင့်အပ်သော။

သီလေတိ ။ [✓သီလ+ဏော+တိ] သီလယတိ၊ လွန်စွာ ဆောင်၏၊ တည်ရာဖြစ်၏။

သီဟ ၊ န ၊ [✓သီလ+ပ] ရဿပြု၊ (လ-ကို ပရရုပ်ပြု)။ ကောထ္ထုဘာ။ (ဆင်စီး, မြင်းစီး, အိုးလုပ်, ဖျာရက်-စသော)လက်မှုပညာ၊ အတတ်။

သု

ဘူ= သန္ဒန ဇနန ကြသရေသု-စီးသွားခြင်း, ဖြစ်စေခြင်း, အစိုးရခြင်းတို့၌။ သဝတိ။

ဝိပုဗ္ဗော= ဝိချာတေ-ထင်ရှားကျော်စောခြင်း၌။

သွာ= သန္ဒာန မဏန နှာန သဝဏောသု-စပ်ခြင်း, မွေနှောက်ခြင်း, ရေချိုးခြင်း, ကြားနာ-နားထောင်ခြင်းတို့၌။ သုဏောတိ၊ သုဏာတိ၊ သုဏုတေ။

ဘူ+သွာ= ဂမနေ-သွားခြင်း၌။

ဘူ+သွာ+ကီ= ဟိံသာယံ-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ သုနာတိ။

သဝတိ ။ [✓သု+အ+တိ] ယိုစီး၏။ သဝန္တ၊ သဝမာန၊ သဝန၊ (ကြားခြင်း၊ ယိုစီးခြင်း, နာကြားအပ်သောစကား၊ နား၊ ယိုထွက်ခြင်း၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း။) သဝနီယ၊ သုသဝနီယ၊ အလွန်ကြားနာသင့်သော၊ အလွန်နာပျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အလွန်သာယာသော။ သဝိတွာ၊ (ယိုစီး၍။) သဝ၊ သဝက၊ ယိုစီးစေတတ်သော။ သဝဏ၊ နားထောင်ခြင်း၊ သရဝဏ်နက္ခတ်။

သဝဏ ၊ ပု+န ၊ [✓သု+ယု] သဝတိ သုဘာသုဘဖလ မေတေနာတိ-သဝဏောဝ၊ သဝဏံ ဝါ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀။ သရဝဏ်နက္ခတ်၊ နား။

သဝနီယ ၊ ပု ၊ [✓သု+အနီယ] ဟိတသုခနိဗ္ဗာဒနတော သောတဇ္ဈောတိ-သဝနီယော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၂၉။ နာချင်ဖွယ်ရှိသော အသံတော်။

သဝန္တီ ၊ ထီ ၊ [✓သု+အန္တ+ဤ] သဝတီတိ-သဝန္တီ၊ အန္တော၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၈၁။ မြစ်။

သဝန ၊ န ၊ **သုတိ** ၊ ထီ ၊ [✓သု+ယု] သုဏာတိ ယေနာတိ-သဝနံ, သုတိ စ၊ ယု, တိ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၀။ နား။

သုဏာတိ ။ [✓သု+ဏာ+တိ] သုဏောတိ၊ နားထောင်၏၊ ရူးစမ်း၏၊ ယိုစီး၏၊ ရေချိုး၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏။ သောတဇ္ဈ၊ သောတုံ၊ သောတု၊ သုဏိတွာ၊ သုဏိတွာန၊ သုဏိတုံ၊ သုဏန္တ၊ သုဏမာန၊ (သုယျတိ-ကမ္မ၊) သုယျမာန၊ သုတဇ္ဈ၊ သုတွာ၊ သုတွာန၊ သုဏန။

သာဝက ၊ တိ ၊ [✓ သု+ဏ္ဝု] ဓမ္မံ သုဏန္တီတိ-သာဝကော။ ဝိမာန-၄၊ ၁၇၈။ အဆုံးအမကို လိုက်နာတတ်သော၊ ရဟန်း- တပည့် ဥပါသကာ-အရိယာ သာဝက။

သာဝဏ ၊ ပု ၊ [✓သု+ယု] သဝန္တသ္မိ-သာဝဏော၊ ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၇၅။ ဝါခေါင်လ။

http://www.dhammadownload.com

သိဿ ၊ ပု ၊ [✓သု+သ] သောတုံ ဣစ္ဆန္တီတိ-သိဿာ၊ သု-သဝနေ၊ သော၊ ဥဿိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၈။ တပည့်။

သာဝေတိ ။ [✓သု+ဏေ+တိ] သာဝယတိ၊ ကြား-သိစေ၏၊ နားလည်စေ၏၊ ကြေညာ၏။ သာဝန၊ သာဝိတ၊ သာဝေတဗ္ဗ၊ သာဝေတွာ၊ သာဝေတုံ၊ သာဝေန္တ၊ သာဝယိတွာ၊ သာဝယ (တွာ)၊ သာဝေတု၊ သုဏာပေတုံ။

သုဏ ၊ ပု ၊ [✓သု+ဥဏ] သာမိကဿ ဝစနံ သုဏာတီတိ-သုဏော= သုနခေါ။ ရူ၊ ၆၆၃။ ခွေး။ [✓သု+ဏက်] သု-သဝနေ၊ သုဏောတီတိ-သုဏော= သုနခေါ။ မောဂ်-၇၊ ၆၆။ ခွေး။

သုဏိသာ ၊ ထီ ၊ [✓သု+ဏိသက်+အာ] သုဏာတီတိ-သုဏိသာ= ပုတ္တဘရိယာ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၆။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၃-ကိုလည်းရှု၊ သား၏မယား= ချွေးမ။

သုဏှာ၊ သုဏိသာ၊ ဟုသာ ၊ ထီ ၊ [✓သု+ဏှ+အာ] သု-သဝနေ၊ ဏှော၊ ဏိသမှိ သုဏိသာ၊ သမှိ ဟုသာ၊ ဟတ္တံ၊ သဗ္ဗတြ "ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော"တိ အာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၈။ ချွေးမ။

သုတ ၊ တိ ၊ [✓သု+တ] သု-ဂတိ ဗုဒ္ဓီသု၊ တော။ သုတော, ဝိဿုတော စ၊ သု-သဝနေ ဝါ၊ ကမ္မေ တော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၄။ ထင်ရှားသော၊ ကျော်စော သော။ ပု ။သုယတေတိ-သုတော၊ သု-အဘိသဝေ၊ သုဏာတီတိ ဝါ-သုတော၊ တော၊ သု-သဝနေ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၄၀။ သား။

သုတိ ၊ ထီ ၊ [✓သု+တိ] သဝနံ-သုတိ၊ သုယျတေ ဝါ-သုတိ။ နိရုတ္တိ၊ ၈၀၁, ရူ၊ ၅၉၉-ကိုလည်းရှု၊ ကြားနာခြင်း။ သု-သဝနေ၊ သုယျတေတိ-သုတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၂၈။ အသံ။ ကြားနာအပ်သော-(အသံ, စကား)၊ ကြားနာရာ-အရပ်။ သုယျတေ ဓမ္မံ ဧတာယာတိ-သုတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၀၈။ ဝေဒကျမ်း၊ ပစ်လွှင့်စေခိုင်းခြင်း၊ နား။

သုတု= သောတု ၊ တိ ၊ [✓သု+တု] နားထောင်တတ်သော။

သုတ္တ ၊ နဲ ၊ [✓သု+တ] အတ္ထေ သဝတိ ဇနေတီတိ-သုတ္တံ = တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘုရားစကား၊ ပိဋကတ်သုံးပုံ။

သုတ္တိ ၊ ထီ ၊ [✓သု+တ္တိ] သု-အဘိသဝေ၊ တ္တိ၊ သုတ္တိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၆။ ချေးပွတ်ကျောက်မှုန့်လုံး၊ ကနုကမာ၊ ယောက်သွား၊ ခရု။

သောဏ ၊ ပု ၊ [✓သု+ဏ] သုဏောတီတိ-သောဏော= သုနခေါ၊ နရော စ။ မောဂ်-၇၊ ၆၅။ ခွေး၊ လူ။ [✓သု+ဏေ] [✓သု+ဝါန] [✓သု+ဥဝါန] သာမိကဿ ဝစနံ သုဏာတီတိ-သောဏော၊ ဧဝံ သွာနော သုဝါနော။ နီတိသုတ္တ၊ ၁၂၈၆။ ခွေး။ [✓သု+တ] တ-ကို နဲ-ပြု၊ သုနော၊ နဲ-ကို ဏ-ပြု၊ သောဏော၊ သုဏာတီတိ-သုနော, သောဏော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၅၂။ သောဏ သွာန သုဝါန သုန၊ ခွေး၊ အိမ်ခွေး။

သောဏိ ၊ ထီ ၊ [✓သု+ဏိ] သဝတိ ပဿဝတီတိ-သောဏိ= ကဋိ။ မောဂ်-၇၊ ၆၁။ ခါး။ စာကိုယ်၌ သူ-ပဿဝနေ-ဟု ရှိနေသော်လည်း သု-ပဿဝနေ သာ ဖြစ်သင့်မည် ထင်သည်၊ သို့သော် ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၂-လည်း သူ-ပသဝေ၊ ဏိ-ဟု ရှိနေသည်၊ ဆင်ခြင်ယူဆရန် ဖြစ်ပါသည်။

သောမ ၊ ပု ၊ [✓သု+မ] သုခံ အဘိဿဝတီတိ-သောမော၊ မပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁။ လ (လဗိမာန်)။

သူတ ၊ ပု ၊ [✓သု+တ] သု-အဘိဿဝေ၊ တော၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၀၄။ မင်းနှင့်ပေါင်းသင်း၍ ပုဏ္ဏေးမမှ မွေးသောသား။

သူဒ ၊ ပု ၊ [✓သု+ဒ] သု-ပဌရဏေ၊ သဝတိ ရသံ ပဌရာပေတီတိ-သူဒေါ၊ ဒေါ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆၄။ စဖိုသည် (ထမင်းချက်သမား)။

သုရ ၊ ပု ၊ [✓သု+ရက်] သုဏောတိ ဥတ္တမဂီတာဒိန္တိ-သုရော= ဒေဝေါ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ နတ်၊ မိုး၊ မိုးတိမ်။

သုရာ ၊ ထီ ၊ [✓သု+ရက်+အာ] အနိဋ္ဌဖလဒါယကတ္တံ သဝတီတိ-သုရာ= မဒိရာ။ မောဂ်-၇၊ ၁၄၃။ သေရည်(ယဇ်မျိုး)။

သုရိယ၊ သူရိယ ၊ [✓သု+ဣသ] ရ-လာ၊ သ-ကို ယ-ပြု၊ သုရိယ၊ ဥ-ကိုလည်း ဒီဃပြု၊ သူရိယ၊ သုဏာတိ ဂဗ္ဘံ ဝိမောစေတီတိ-သုရိယော၊ မုရိုးပင်၊ တမန္ဓကာရဝိဓမနေန သတ္တာနံ ဘယံ သုဏောတိ

http://www.dhammadownload.com

ဟိ်သတိတိ–သူရိယော၊ နေ။ သု–ဟိ်သာယံ၊ သု–အဘိဿဝေ, သု–ဂတိမှိ, သု–သဝနေ, သု–ပါဏာဇ္ဇဝိမောစနေ(သတ္တဝါ–ဟူသော ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို လျှောက္ချစေခြင်း၌), တိ ပဉ္စန္နမည တရဿ ရှုပ်။ နျာသ။

သုဝ ၊ [✓သု+ကွ] သုဏာတိတိ–သုဝေါ= ကီရော၊ ကြက်တူရွေး။

သုဝါ ၊ [✓သု+ကွာ] သုဏာတိတိ–သုဝါ= သုဏော၊ ခွေး။

သုဝ ၊ ပု ၊ [✓သု+အ] ဥ–ကို ဥဝ–ပြု၊ မနုဿသဒ္ဒမ်ိဳ သုဏာတိတိ–သုဝေါ၊ အ၊ ဥဝါဒေသော။ ဓာန်ဦ၊ ၆၄၀။ ကျေး (ကြက်တူရွေး)။ သုဝက [သုဝ+က] ။

ဥပဿုတိ ၊ ထီ ၊ [ဥပ ✓သု+တိ] ချောင်းနားထောင်ခြင်း၊ အသံကြားကောင်းရာ အနီးအရပ်။ ဥပဿုတိက၊ ချောင်းမြောင်းနားထောင်သော။

သုဿုသတိ၊ သုဿူသတိ ။ [✓ သု+သ+တိ] သောတုမိစ္ဆတိ–သုဿုသတိ။ ကစ္စည်း၊ ၄၃၄။ နားထောင်လို၏၊ နားထောင်ချင်၏၊ နားထောင်၏၊ လုပ်ကျေး၏။ သုဿုသန္တ၊ သုဿုသမာန၊ သုဿုသက၊ သုဿူသက၊ သုဿုသာ၊ သုဿူသ၊ သုဿူသာ၊ သုဿူသန၊ သုဿုသိတဗ္ဗ၊ သုဿူသိတဗ္ဗ၊ သုဿူသိတု၊ သုဿူသီ။

သုဿူသာ ၊ ထီ ၊ [✓သု+သ+အ+အာ] သု–သဝနေ၊ သောတုမိစ္ဆာ–သုဿူသာ၊ “ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒိဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသူ”တိ သပစ္စယော၊ ဒွိတ္တာဒိ၊ သုဿူသာ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၂၈။ လုပ်ကျေးခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း။

သောထ၊ သယထ ၊ ပု ၊ [✓သု+ထ] သု–ဂတိ ဝုမိုသု၊ ဘူဝါဒိ၊ ထော၊ ထုပစ္စယေ သယထု၊ ဥဿတ္တံ, ယာဂမော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၂၇။ သာနာရုပ်နာ၊ ဗိန်းပြကိုယ်ရောင်နာ၊ ကိုယ်ဖောကိုယ်ရောင်နာ။

သောတ ၊ န ၊ [✓သု+တ] သုဏာတိ ဧတေနာတိ–သောတံ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၅၀။ သု–သဝနေ, သုဏန္တုနေနာတိ–သောတံ= သဝနံ။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ နား၊ သောတပသာဒ။ ပု+န ။ သဝတီတိ–သောတော= ဇလပ္ပဝါဟော။ မောဂ်–၇၊ ၈၂။ ရေအလျဉ်။ တိ ။ရေအလျဉ်နှင့်တူသော၊ အရိယမဂ်–စသည်။

သောမ ၊ [✓ သု+မ] သုနောတိတိ–သောမော= စန္ဒော။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ လ–လဗိမာန်။

သွာနုဿတ ၊ တိ ၊ [သု+အနု ✓သု+တ] ကောင်းစွာ အဆင့်ကြားအပ်သော။

မဓုဿဝ ၊ တိ ၊ [မဓု ✓သု+အ] ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရသာကို ယိုစီးစေတတ်သော။

မနဿ ၊ တိ ၊ [မန+အာ ✓သု+အ] အရှင်သခင်၏ စိတ်အားလျော်စွာ လိုက်နာတတ်သော၊ အရှင့်အလို အတိုင်း လိုက်နာတတ်သော။

အနုဿဝတိ ။ [အနု ✓ သု+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ တိုးပွား၏၊ ဖြစ်ပေါ်၏။

အနုဿာဝေတိ ။ [အနု ✓သု+ဏော+တိ] အဖန်ဖန်–ကြားစေ သိစေ၏၊ မြွက်ဆို၏၊ ကြွေးကြော်၏၊ ကြေညာ၏။ အနုဿာဝေတု၊ အနုဿာဝေတွာ၊ အနုဿာဝေန္တ၊ အနုဿုတ၊ အနုဿုတိ၊ အနုဿာဝန၊ အနုဿာဝန၊ အနုဿာဝိတ၊ အနုဿာဝိတ၊ အနုဿာဝေတ၊ အနုဿာဝေတ၊ အနုဿာဝေတဗ္ဗ၊ အနုဿာဝေတဗ္ဗ၊ (အနုဿာဝေတိ၊) အနုဿာဝေတွာ၊ အနုဿာဝက၊ အနုဿာဝက။

အနုဿာဝိယတိ ။ [အနု ✓သု+ဏော+ယ+တိ] ကြားစေအပ်၏၊ အဖန်ဖန် ကြားစေအပ်၏၊ သိစေအပ်၏၊ အဖန်ဖန် ရွတ်ဖတ်အပ်၏။ အနုဿာဝိယမာန၊ အနုဿာဝိယမာန။

အန္ဓာသတိ ။ [အနု+အာ ✓သု+အ+တိ] အစဉ်လိုက်၍ ပြင်းစွာယိုစီး၏။ အန္ဓာသဝတိ၊ အန္ဓာသဝန။

အနုသုယျတိ ။ [အနု ✓သု+ယ+တေ] အနုသူယတိ၊ ကြားအပ်၏။

အနုသံဿာဝယတိ ။ [အနု+သံ ✓ သု+ဏာယ+တိ] နောက်မှအတူတကွ ကောင်းစွာသွား၏၊ လိုက်ပို့၏၊ လိုက်ပါပို့ဆောင်၏။ အနုသံဿာဝက– အမည်၊ အနုသံဿာဝန၊ အနုသံဿာဝေတွာ၊ ချဉ်းကပ်–လိုက်ပါလျှောက်ထား၍။

အဘိဿဝတိ ။ [အဘိ ✓သု+အ+တိ] အဘိဿဝတိ၊ စီး၏၊ စီးဆင်း၏၊ စီးဝင်၏၊ ရောက်၏။

အဘိသုဏောတိ ။ [အဘိ ✓သု+ဏု+တိ] ကြားနာ၏၊ နားထောင်၏။

http://www.dhammadownload.com

အဘိသုတ ၊ နာ ၊ [အဘိ ✓သု+တ] သောမအပင်မှ ရအပ်သော အရည်၊ တဆေး ကစော်၊ ပအုံးရည်၊ (အချဉ်ရည်။)

အဝသဝတိ ။ [အဝ ✓သု+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ စီးကျ၏။ အဝသဝ၊ စွတ်စိုခြင်း၊ ရာဂဖြင့်စွတ်စိုခြင်း။ အဝသဝန၊ အဝသဝန္တ၊ အဝသာဝန၊ ယိုစီးစေခြင်း၊ ရေစစ်ခြင်း၊ စစ်အပ်သော(ထမင်းရည်)။ အဝသာဝိတ၊ အဝသာဝေတွာ၊ အဝသုတ၊ အဝသုတိ။

အသဝတိ ။ [အာ ✓သု+အ+တိ] ယိုစီး၏။ အသဝနက၊ ယိုစီးတတ်သော။

အသဝ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ သု+အ] အာဒေသိတံ, အာဒရေန ဝါ သုဏောတီတိ–အသဝေါ၊ ရဿာဒိ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ၇၃၀။ စကားကို လိုက်နာသော, နားထောင်သော၊ ဆိုဆုံးမလွယ်သော၊ နာယူလွယ်သော၊ ယိုစီးသော။ ပု ။ပြည်။

အသာဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓သု+ဏ] အရည်ယိုသောအနာ။

အသာဝိ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ သု+အာဝိ] စီးသွားလေ့ရှိသော၊ ပွားသော။ အနသာဝိ။

ဥသာဝ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓သု+ဏ] ဥ ပရိတော သဝတိတိ–ဥသာဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၆။ ဆီးနှင်း၊ ယိုစီးခြင်း၊ အညစ်အကြေး။

ဥသုတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓သု+တ] ရာဂဖြင့် စိုစွတ်သော၊ ညစ်ညမ်းသော။

အာသုဏာတိ ။ [အာ ✓သု+ဏာ+တိ] ကြားနာ၏၊ စကားကို နားထောင်၏၊ လိုက်နာ၏။ အာသုဏာမာန၊ အာသုတ၊ စီရင်အပ်သော၊ စိမ်အပ်သော၊ (သေရည်အဆောက်အဦတို့ကို ရောနှောစိမ်ထားအပ်သော။) အာသဝန၊ ယိုစီးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း။

အာသဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓သု+ဏ] အာသဝန္တိ မာနပုရိသ မဒါဒယော ယေနာတိ–အာသဝေါ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၃၃။ သေရည်–အရက်၊ အနာစေး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ–ဘေးရန်၊ အာသဝေါတရား။

ဩသဝန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓သု+ယု] လျှံထွက်ခြင်း၊ ရေစီးကြောင်း။

ဝသဝရ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ သု+အရ] ဝိဂတော ရာဂသဝေါ ယသ္မာ–ဝသဝရော၊ သု–သဝနေ၊ အရော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၄၂။ မိန်းမစိုး(နန်းတွင်းသူများကို စောင့်ရှောက်ရန် သင်းကွပ်ထားသူ)၊ နပုံး၊ ပဏ္ဍာက်။

ဝိသဝ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓သု+အ] ဝိသဝန။ နာ ။အလိုရှိတိုင်း ပြုခြင်း၊ (ဝသီဘော်= အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ။)

ဝိသဝိကာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ သု+ဏွု+အာ] ကျင်ငယ် တစက်စက်ယိုသော ရဟန်းမ။

ဝိသဝိ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သု+ဏိ] [ဝိသဝ+ဣ] အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်ခြင်း ဝသီဘော်ရှိသော၊ အထူးထူး အပြားပြား ဖြစ်စေတတ်သော။

ကသာဝ ၊ ပု+နာ ၊ [က ✓သု+န] ကံ သဝါပေတီတိ–ကသာဝေါ၊ သု–သဝနေ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၄၈။ အဖန်။

နိသာဝ ၊ ပု ၊ [နိ ✓သု+ဏ] သု–သဝနေ၊ ဝိသရဒေ ပဒါဒိတော ဏ။ ဓာန်ဦ၊ ၄၆၆။ ထမင်းရည်။

ပဋိသဝ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓သု+ဏ] ပဋိပုဗ္ဗော သုဏောတိ အဘျုပဂမေ၊ ပဋိသဝဏံ–ပဋိသဝေါ။ သူစိ။ ဝန်ခံခြင်း။

ပသာဝ ၊ ပု ၊ [ပ ✓သု+ဏ] သု–သဝနေ၊ သဝန် သန္ဒနံ၊ စုရာဒိ၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၂၇၅။ ကျင်ငယ်။

ပသု ၊ ပု ၊ [ပ ✓သု+ဥ] ပသဝန္တီတိ–ပသဝေါ၊ သု–အဘိသဝေ၊ ဥ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၂၀။ သားကောင်၊ လေးချောင်းထောက်သတ္တဝါ။

ဝိသ ၊ ပု+နာ ၊ [ဝိ ✓သု+ရ] ဖောက်ပြန်သောအနံ့၊ စိမ်းစော်–ညှီဟောက်သောအနံ့။

ဝိသဝ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓သု+အ] အခြဲအရံလူပုဂ္ဂိုလ်၊ စွမ်းဆောင်နိုင်သောသတ္တိ။

ဝိသဝတိ ။ [ဝိ ✓သု+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ ထိုထိုအရပ်မှ ယိုစီး၏၊ ယိုကျ၏။ ဝိသဝန္တ။

ဝိသဝိ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓သု+ဣ] ဝိသဝိ ။[ဝိသဝ+ဣ] ထိုက်တန်သော၊ အခြဲအရံ(လူပုဂ္ဂိုလ်)ကိုနိုင်နင်းခြင်းရှိသော၊ အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်ခြင်းရှိသော၊ စွမ်းဆောင်နိုင်သော သတ္တိရှိသော။

ဝိသုတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ သု+တ] ထင်ရှားသော၊ ကျော်စောသော၊ သံသဝ။ ပု ။ဝန်ခံခြင်း။

သံသဝက ၊ ပု ၊ [သံ ✓သု+ဏွု] သံသဝက–မည်သော ဘင်ပုပ်ငရဲ။

http://www.dhammadownload.com

သံသန ၊ ပု ၊ [သံ ✓သု+ယု] ယိုစီးခြင်း၊ ယိုစီးသည်၏ အဖြစ်။

သတ္ထ ၊ န ၊ [✓သု+ထ] သဝတိ ဟိ'သတိ ဧတေနာတိ–သတ္ထံ။ ကစ္စည်း၊ ၆၆၀။သံလျက်, ဓား, လက်နက်။

သမုဿုက ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ ✓သု+က] ကောင်းစွာ–ကြောင့်ကြစိုက်သော, လုံ့လပြုသော။

သုက

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ သောကတိ။

သုက ၊ ပု ၊ [✓သုက+အ] သောကတိ မနာပေန ဂမနေန ဂစ္ဆတီတိ–သုကော၊ တဿ ဘရိယာ–သုကီ။ နိတိဓာ၊ ၁၁။ ကျေး(ကြက်တူရွေး)။

သုက်

စု= ဝါစာ သဒ္ဒန ဝဒ္ဒေသု–စကားဆိုခြင်း, ပြုစီရင်ခြင်း, ကြဉ်ရှောင်ခြင်းတို့၌။ သုကေ်တိ၊ သုက်ယတိ။

သုက် ၊ ပု+န ၊ [✓သုက်+အ] သုက်ိယတေ အတိသဒ္ဒိယတေတိ–သုကေ်၊ သုက်ံ ဝါ။ သုက်–ဂမနေ၊ သုက်တိ ယေန, တံ–သုက်ံ ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၅၆။ အခွန် အတုပ်၊ အကောက်ခွန်။

သုခ

ဘူ+စု= တံ ကြိယာယံ–ထိုချမ်းသာခြင်းကြိယာ၌ (ထိုချမ်းသာကို ပြုခြင်း၌)။ သုခတိ၊ သုခေတိ၊ သုခယတိ။

သုခတိ ။ [✓သုခ+အ+တိ] ချမ်းသာ၏။

သုခေတိ ။ [✓သုခ+ဏော+တိ] သုခယတိ၊ ချမ်းသာကို ပြု၏၊ ချမ်းသာစေ၏။ သုခန၊ သုခန္တ၊ သုခါပန၊ သုခါပိတ၊ သုခိတ။

သုခ ၊ တိ ၊ [✓သုခ+အ] သုခယတိတိ–သုခံ၊ ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ သုခိတံ ကရောတီတိအတ္ထော၊ အဘိဥ–၁၊ ၁၆၀။ ချမ်းသာခြင်း(သုခဝေဒနာ)။ အတ္ထုဒ္ဒါရကို အဘိဥ–၁၊ ၈၃။–စသည်တို့၌ ရှုပါ။

သုခယတိ ။ နာမဓာတု ။ [သုခ+ဏ္ဍ+တိ] သုခယတိ, ဒုက္ခယတီတိ ပဗ္ဗေန သိဒ္ဓံ....သုခဒုက္ခသဒ္ဒါနမိဟ ဝါ ပါဠာ။ မောဂ်–၅၊ ၁၃၊ ပဋ္ဌိ။ ကစ္စည်း၊ ၄၃၉–ဖြင့် ဏာယပစ္စည်းသက်ကလည်း သုခယတိ–ဟုပင် ဖြစ်သင့်ပါသည်၊ သုခံ ကရောတိ–သုခါယတိ၊ ချမ်းသာအောင် ပြု၏၊ ချမ်းသာစေ၏။ [သုခါယန၊ သုခါယတိ။ နိရုတ္တိ၊ ၇၁၀–ရှု, ကစ္စည်း၊ ၄၃၉–ဖြင့် ဏာယပစ္စည်းသက်က သုခယတိ–ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ ချမ်းသာအောင်ပြု၏၊ ချမ်းသာစေ၏။]

သုခုမ ၊ တိ ၊ [✓သုခ+ကုမ] သုခယတီတိ–သုခုမံ= အဏု။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၀။ သုခ–တကြိယာယံ၊ တကြိယာ သုခနံ၊ ဥမော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၀၄။ သေးငယ်သော၊ သိမ်မွေ့သော၊ အလွန်နူးညံ့သော။

သောခိယ ၊ န ၊ [✓သုခ+ဏျ] သောချ၊ ချမ်းသာခြင်း။

သုက္ခ

ဘူ= ဂ္ဂသာ အာဒရေသု–ငြူစူ စောင်းမြောင်းခြင်း, ရိသေခြင်းတို့၌။ သုက္ခတိ။

သုက္ခတိ ။ [✓သုက္ခ+အ+တိ] ရိသေလေးစား၏။ (သုက္ခာပေတိ၊) သုက္ခိတွာ၊ သုက္ခန္တ၊ သုက္ခမာန၊ သုက္ခာပေတွာ၊ သုက္ခာပေန္တ၊ သုက္ခာပယမာန၊ သုက္ခာပိယမာန။

ဝိပ္ပသုက္ခတိ ။ [ဝိ+ပ ✓သုက္ခ+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ခန်းခြောက်၏၊ –ခြောက်သွေ့၏။ (ဤရုပ်များမှာ သုသဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သည်။)

သုစ

ဘူ= သောကေ–စိုးရိမ်ခြင်း၌။ သောစတိ။

ဒိ= သုဒ္ဓိ တိန္တ ဘေဒေသု–စင်ကြယ်ခြင်း, စွတ်စိုခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်းတို့၌။ သုစ္စတိ။

သောစတိ ။ [✓သုစ+အ+တိ] စိုးရိမ်၏၊ ကြံစည်၏၊ ခြောက်သွေ့၏။ သောစိစ္စ၊ သောစိတွာ၊ သောစိတုံ၊ သောစန္တ၊ သောစမာန၊ (သောစေတိ၊ သောစယတိ၊) သောစယိတွာ၊ သောစေန္တ၊ သောစယန္တ၊ သောစာပယန္တ၊ သောစက၊ သောစန၊ သောစနက၊ သောစနီယ၊ သောစိတ၊ သောစိတဗ္ဗ၊ သောစိယ၊ သောစီ။

သုတ္တ ၊ န ၊ [✓သုစ+တ] သုစ–ဂတိယံ၊ တောဟ။ ဓာန်ဒို၊ ၅၂၃။ ချည်၊ ပအုန်းရည်၊ ပုန်းရည်၊ ဆေးရည်။ (ဝိဒ္ဓ–၂၊ ၇၂–ကိုရှု၊) **သောတ္တိ**၊ ယောက်သွား၊ ခရ။

သုတ္တိ ၊ ထိ ၊ [✓သုစ+တိ] ချေးပွတ်ကျောက်မှန့်လုံး။ **သောတ္တိ** ၊ ထိ ၊ သုတ္တ+ဏိ၊ ကျောက်မှန့်နှင့်ချိတ် ရောစပ်၍ ပြုအပ်သော ချေးတွန်းရန်ဝတ္ထု။

http://www.dhammadownload.com

သုစိ ၊ တိ ၊ [✓သုစ+တိ] သုစ–သောစနေ။ သောစနံ–သုစိ= သောစေယျံ၊ မောဂ်–၇၊ ၉။ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ စင်ကြယ်ခြင်း၊ ဂါထာအရာ၌ သြပ္ပြု၍ သောစိ–ဟုလည်း ရှိသေး၏။

သောစိက ၊ တိ ၊ [✓ သုစ+ကော+တ] တ–ကို က–ပြု၊ စိုးရိမ်ပူပန်စေတတ်သော။

သုက္က ၊ တိ ၊ [✓သုစ+က] စ–ကို ပရရုပ်ပြု၊ သုစ–သောကေ။ သောစန္တိ ဧတေနာတိ–သုက္ကံ= သမ္ဘဝေါသေတဉ္စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ သုက်–သုက်သွေး၊ ဖြူဖွေးသော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော။

သုက္က ၊ ပု ၊ [✓သုစ+အ] သုစ–သောကေ။ သုက္ကော–သောစန္တိ ဧတ္ထ အန္ဓကာရာဘိလာသိနောတိ ကတ္တာ၊ သူစေတိ ပကာသေတီတိ ဝါ–သုက္ကော။ ဓာန်ဦး၊ ၇၄။ သုက္ကပက္ခ၊ လဆန်းပက္ခ။ သောစန္တိ ဧတေန တဒတ္ထိကာတိ–သုက္ကော၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၉၅။ အဖြူ။

သုခုမ ၊ တိ ၊ [✓သုစ+ဥမ] သုစ–သောစနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၇၀၄။ နည်းသော။

သုဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓သုစ+ရက်] ပိသော။ ကောတ္ထုဘ။ စ–ကို ဒ–ပြု၊ ဒြ–ကို ဒ္ဒ–ပြု၊ သူဆင်းရဲမျိုး။

သောက ၊ ပု ၊ [✓သုစ+ဏ] သုစနံ–သောကော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၅။ ပူဆွေးခြင်း၊ စိတ်ပူပန်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်း(ဒေါမနဿဝေဒနာ)။

သောစန ၊ န ၊ [✓သုစ+ယု] သုစတေ–သောစနံ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၆၅။ စိုးရိမ်ခြင်း။

အနုသောစတိ ။ [အနု ✓သုစ+အ+တိ] အဖန်ဖန် (သတိရတိုင်း) စိုးရိမ်၏၊ ပူဆွေး၏။ အနုသောက၊ အနုသောစန၊ အနုသောစနက၊ အနုသောစန္တ၊ အနုသောစိတဗ္ဗ၊ အနုသောစိယ။

ဝိသူစိကာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓သုစ+ဏ္ဍု+အာ] ဝိသေသတော သုစတိ ဂစ္ဆတီတိ–ဝိသူစိကာ၊ သုစိ, သုစ–ဂတိယဲ၊ ဘူဝါဒိ။ သုစ–သောစေယျေ ဝါ၊ နိသေသတော သောစတီတိ–ဝိသူစိကာ။ [ဝိ+သူစိ+က+အာ] ဝိသေသေန သူစိဝိယ ဝိဇ္ဈတီတိ ဝါ–ဝိသူစိကာ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၈။ ဝမ်းကျရောဂါ၊ ဝမ်းပျက်–ဓာတ်သက်ရောဂါ(ကာလဝမ်းရောဂါ)။

သမနုသောစတိ ။ [သံ+အနု ✓သုစ+အ+တိ] ပြင်းစွာ အဖန်ဖန်–စိုးရိမ်ပူဆွေး၏။

သုဒ္ဓ

ဘူ= နှာန မဏ္ဍန သန္ဓာန ပိဋ္ဌနေသု–ရေချိုးခြင်း, မွေနှော်ခြင်း, စပ်ခြင်း, နှိပ်စက်ခြင်းတို့၌။ သုစ္စတိ။

သုဋ္ဌ

စု= တုစ္ဆာနာဒရေသု–နည်းပါးခြင်း, မရိသေခြင်းတို့၌။ သုဋ္ဌေတိ၊ သုဋ္ဌယတိ။

သုဌ

ဘူ= ဂတိပဋိဃာတေ–အသွားပျက်ခြင်း(ရပ်ခြင်း)၌။
စု= အာလသျေ–ပျင်းရိထိုင်းပျစ်ခြင်း၌။ သုဌတိ၊ သောဌေတိ၊ သောဌယတိ။

သုဍ္ဎ

ဘူ= ဂတျာဃာတေ–အသွားပျက်ခြင်း(ရပ်ခြင်း)၌။
ဘူ+စု= သောသနေ–ခြောက်သွေ့ခြင်း၌။ သုဏ္ဌတိ၊ သုဏ္ဌေတိ၊ သုဏ္ဌယတိ၊ ခြောက်သွေ့၏။

သုဏ္ဌိ၊ သုဏ္ဌီ ၊ ထီ ၊ [✓သုဍ္ဎ+ဏ္ဍု] သုဍ္ဎ–သောသနေ၊ ဏ္ဍု၊ သုဏ္ဌိ၊ ဤပစ္စယေ သုဏ္ဌီ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၅၉။ ချင်းခြောက်။

သုဏ

ဘူ= ဟိံသာ ကုလသ်သန္တာန သပ္ပနေသု–ညှဉ်းဆဲခြင်း, အမျိုးအစဉ်ကို ကျယ်ပွားစေခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ သောဏတိ၊ သွား၏။

သောဏက ၊ ပု ၊ [✓သုဏ+ဏ္ဍု] သုဏ–ဂတိယံ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦး၊ ၅၇၂။ ကြောင်လျှာပင်။

သုဏိသာ ၊ ထီ ၊ [✓သုဏ+ဏသ+အာ] သသုရေဟိ သုဏိတဗ္ဗာ ဟိံသိတဗ္ဗာတိ–သုဏိသာ၊ ဒွိန္နံ ဇနာနံ ကုလသန္တာနံ ကရောတီတိ–သုဏိသာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၃။ သုဏာတိ ပတိဃရံ ဂစ္ဆတီတိပိ–သုဏိသာ၊ ခွေးမ(သား၏မယား)။

သုတ္တ

စု= ဂန္ထနေ–ထုံးဖွဲ့ရစ်ပတ်ခြင်း၌။ သုတ္တေတိ၊ သုတ္တယတိ။

သုတ္တ ၊ န ၊ [✓သုတ္တ+အ] သုတ္တိယတေ ဂန္ထိယတေ ဝေဠိယတေ အနေနာတိ–သုတ္တံ= တန္တု၊ ချည်၊ ချည်ကြိုး။

သုထ

ဘူ= ဟိံသာယံ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ သောထတိ။

http://www.dhammadownload.com

သောထ ၊ ပု ၊ [✓ သုထ+ဏ] သောထတိတိ–သောထော= သယထုရောဂေါ၊ ခြေလက်ဖော ရောင်သောအနာ။

သုဒိ

ဘူ= သောဘနေ–တင့်တယ်ခြင်း၌။ သုန္ဒတိ။

သုန္ဒရ ၊ တိ ၊ [✓ သုဒိ+အ] သုန္ဒတိတိ–သုန္ဒရံ၊ တင့်တယ်သော၊ ကောင်းမြတ်သော၊ လှပသော။

သုဓ

ဒိ= သောစေယျေ–စင်ကြယ်ခြင်း၌။ သုဇ္ဈတိ။

ဘူ+စု= သောဓနေ–သုတ်သင်ခြင်း၌။ သောဓတိ၊ သောဓေတိ၊ သောဓယတိ။

သုဇ္ဈတိ ။ [✓ သုဓ+ယ+တိ] သန့်ရှင်း–စင်ကြယ်၏၊ ဖြူစင်၏၊ တင့်တယ်၏။ သုဇ္ဈိတုံ၊ သုဇ္ဈာပေတွာ၊ သုဇ္ဈန။

သောဓေတိ ။ [✓ သုဓ+ဏော+တိ] သောဓာပေတိ၊ စင်ကြယ်စေ၏၊ သုတ်သင်၏၊ စုံးစမ်းဆင်ခြင်၏၊ ပစ်ခွာ၏။ သောဓက၊ သောဓန၊ သောဓနီယ၊ သောဓိတ၊ သောဓေတဗ္ဗ၊ သောဓေတွာ၊ သောဓေတုံ၊ သောဓေန္တ၊ သောဓယိတွာ၊ သောဓယိတွာန၊ သောဓယန္တ၊ သောဓယမာန၊ သောဓာပေတွာ၊ သောဓာပေတုံ၊ သောဓာပေန္တ၊ (သောဓိယတိ၊) သောဓိယမာန။

သုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [✓ သုဓ+တ] သုဇ္ဈတိတိ–သုဒ္ဓေါ၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော၊ ဖြူဖွေးသော၊ အပြစ် ကင်းသော၊ မရောမယှက်–သက်သက်–သီးသန့်ဖြစ်သော။

သုဒ္ဓိ ၊ ထိ ၊ [✓ သုဓ+တိ] သုဇ္ဈနံ–သုဒ္ဓိ၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်ခြင်း၊ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ သုဒ္ဓိလေးပါး။ သုဇ္ဈန္တိ သတ္တာ ဇောယ ရာဂါဒိမလေဟိတိ–သုဒ္ဓိ။ ဓာန်ဦ၊ ၉။ မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်။

သောဓနိ ၊ ထိ ၊ [✓ သုဒ္ဓ+ယု+ဤ] သုဒ္ဓ–သုဒ္ဓိယံ၊ ကရဏော ယု။ ဓာန်ဦ၊ ၂၂၃။ တံမြက်စည်း။

သုပရိသုဒ္ဓ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ သုဓ+တ] ကောင်းစွာ ဝန်းကျင် ဖြူစင်သန့်ရှင်း ညစ်ကြေးကင်းသော။ သုပရိသောဓိတ၊ ကာရိုက်။

ဝိသုဇ္ဈတိ ။ [ဝိ ✓ သုဓ+ယ+တိ] စင်ကြယ်၏၊ အထူး စင်ကြယ်၏၊ အလွန်အလွန်စင်ကြယ်၏။ ဝိသုဇ္ဈိတုံ၊ ဝိသုဇ္ဈန္တ၊ ဝိသုဇ္ဈမာန၊ ဝိသုဇ္ဈန၊ ဝိသုဒ္ဓ၊ (ဝိသုဒ္ဓါယတိ–နာမဓာတု) ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိသောဓန၊ ဝိသောဓိတ၊ ဝိသောဓေတဗ္ဗ၊ (ဝိသောဓေတိ–ကာ၊) ဝိသောဓိတုံ၊ ဝိသောဓိယမာန၊ ဝိသောဓေတွာ၊ ဝိသောဓိတွာန၊ ဝိသောဓေတုံ၊ ဝိသောဓေန္တ၊ ဝိသောဓယန္တ၊ ဝိသောဓယမာန။

ဝိသုဒ္ဓိ ၊ ထိ ၊ [ဝိ ✓ သုဓ+တိ] ဝိသုဇ္ဈနံ သတ္တာ ဇောယ ရာဂါဒိမလေဟိတိ–ဝိသုဒ္ဓိ။ ဓာန်ဦ၊ ၉။ နိဗ္ဗာန်။

သံသောဓေတိ ။ [သံ ✓ သုဓ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ–စင်ကြယ်စေ၏၊ –သုတ်သင်၏၊ –ရှင်းလင်း၏၊ တံမြက်လှည်း၏။ သံသောဓေန္တ၊ သံသုဒ္ဓ၊ သံသုဒ္ဓိ။

သုသောဓေတိ ။ [သု ✓ သုဓ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ စင်ကြယ်စေ၏၊ –သုတ်သင်၏၊ ရှင်းလင်း၏၊ တံမြက်လှည်း၏။ သုသောဓိတ၊ သုဝိသုဒ္ဓ၊ သုဝိသုဒ္ဓိ၊ သုဝိသောဓိတ၊ သုသုဒ္ဓ။

သုန္ဓ

ဘူ= သုဒ္ဓိ သောဓနေ–စင်ကြယ်ခြင်း, သုတ်သင်ခြင်း၌။

စု= သုဒ္ဓိယံ–စင်ကြယ်ခြင်း၌။ သုန္ဓတိ၊ သုန္ဓေတိ၊ သုန္ဓယတိ။

သုန

ဘူ= ဂတိ သဒ္ဒေသု–သွားခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။

သုနတိ ။ [✓ သုန+အ+တိ] သွား၏၊ အသံပြု၏။

သုနဓ ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဓ] သုန–ဂတိယံ၊ ဓေါ။

သုန ၊ ပု ၊ [✓ သုန+အ] သုန–ဂတိယံ၊ အ။

သောဏ ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ] သုန–ဂတိယံ၊ ဏော၊ ဏာတ္တံ။

သွာန ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ] ဥဿ ဝါဒေသေ သွာနော။

သုဝါန ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ] ဥဿ ဥဝါဒေသေ သုဝါနော။

သူန ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ] ဒီဃာဒိမှိ သူနော။

သာန ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ] ဥဿာတ္တေ သာနော။

သာ ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ] နလောပေ ဥဿာတ္တေ သာ။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၉။ သုနတိ ဂန္ဓတိ သဒ္ဒါယတိ ဝါတိ–သုနဓေါ၊ သုနော၊ သောဏော၊ သွာနော၊ သုဝါနော၊ သာနော၊ သာ= ကုက္ကုရော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၉။ ဆွေး။

http://www.dhammadownload.com

သုည ၊ တိ ၊ [သူန+ယ] [✓ သုန+ယ] သူနဿ ဟိတံ–သုညံ၊ ယော၊ ရျဿ ညော၊ သုန–ဂတိယံ ဝါ၊ ယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၈။ သုနတိ တုစ္ဆဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ–သုညံ။ သူစိ။ အချီးနှီးသော၊ ကင်းသော၊ ဆိတ်သော။

သုညတိ ။ နာမဓာတု ။ [သုည+အ+တိ] ကင်းဆိတ်၏၊ ဆိတ်ငြိမ်၏။ သုညမာန။ သုညက [သုည+က] သုညောယေဝ–သုညကော။ သုညတ [သုည+တ] သုညံယေဝ–သုညတော။ ပဋိသံဌ–၁၊ ၂၇၈။

သူနာ ၊ ထီ ၊ [✓ သုန+အ+အာ] သုန–ဂတိယံ၊ ဣတ္ထိယမတိ အ၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၂၁။ စဉ်းတီတုံး။

သောနက ၊ ပု ၊ [✓ သုန+ဏ္ဍု] သောနကမည်သူ။

သုပ

ဘူ= သယေ–အိပ်ခြင်း၌။ သုပတိ။

သုပတိ ။ [✓ သုပ+အ+တိ] အိပ်၏၊ လည်းလျောင်း၏။ သုပိတွာ၊ သုပိတွာန၊ သုပိတုံ၊ သုပန္တ၊ သုပန၊ သုပိတ၊ သုပိတဗ္ဗ၊ သုပိတု။

သုတ္တ ၊ တိ ၊ [✓ သုပ+တ] သုပ–သောပွနေ၊ သုပ တီတိ–သုတ္တော။ နိရုတ္တိ၊ ၇၃၂။ အိပ်နေသော၊ အိပ်ပျော်ခြင်း၊ ဖျံ(သတ္တဝါ)။

သုပိန ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ သုပ+ဣန] သုပန္တိ ဧတေနာတိ–သုပိနံ= နိဒ္ဓါ၊ သုပန္တေန ဒိဋ္ဌဥ္စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၀၃။ အိပ်ငိုက်ခြင်း၊ အိပ်မက်။

သုပွ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ သုပ+ပက်] သုပန္တိ ဧတ္ထ သုနခါဒ ယောတိ–သုပွံ= ပဖွောဋနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၆။ ဗန်း–ဆန်ကော၊ အုပ်ဆောင်း။ **သုပွက**၊ ဗန်းငယ် ဆန်ကောငယ်။

သုပျ၊ သောပွ ၊ နဲ ၊ [✓ သုပ+ဏျ] အိပ်ခြင်း၊ အိပ်ကြောင်း–မိဒ္ဓ၊ အိပ်ပျော်သော ဘဝင်အစဉ်။

သုပျနာ ၊ ထီ ၊ [✓ သုပ+ယ+ယု+အာ] အိပ်ခြင်း စသည်။

သောတ္တ ၊ ထီ ၊ [✓ သုပ+တ] အိပ်ပျော်သော။ နဲ ။ အိပ်ပျော်ခြင်း။ သောတ္တုံ။

သောပွ ၊ နဲ ၊ [✓ သုပ+အ] သုပ–သယေ၊ အ၊ သောပွံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၆။ အိပ်ခြင်း။

သုပွ

ဘူ= သယေ–အိပ်ခြင်း၌။ သုပွတိ၊ သောပွတိ။

စု= ပမာဏေ–နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၌။ သုပွေတိ၊ သုပွယတိ။

သောပွတိ ။ [✓ သုပွ+အ+တိ] အိပ်၏။ သောပွနာ၊ အိပ်ခြင်း။ သုပွနာ၊ သုပွမာန၊ သုပွိတ။

သုပွ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ သုပွ+အ] သုပွိယတေ ဓညာဓိက မနေနာတိ–သုပွော၊ သုပွံ ဝါ= တဏ္ဍုလာဒိ ပဖွော ဋနတ္ထံ ဝံသာဒိနိမ္မိတပတ္တဝိသေသော။ ဓာတွတ္ထ။ ဗန်း, ဆန်ကော၊ အုပ်ဆောင်း။

သုဘ

ရု= ပဟာရေ–ပုတ်ခတ်ခြင်း၌။ သုမ္ဘတိ၊ သုမ္ဘောတိ။

ဘူ= ဒိတ္တိ ဟိံသာသု–ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲ ခြင်းတို့၌။ သုဘတိ၊ သောဘတိ။

ဥပသောဘတိ ။ [ဥပ ✓ သုဘ+အ+တိ] တင့်တယ်၏။ ဥပသောဘိတ၊ တင့်တယ်စေအပ်သော၊ တန်ဆာ ဆင်အပ်သော။ ဥပသောဘီ၊ (ဥပသောဘေတိ၊ –စေ၏။) ဥပသောဘယမာန။

သုမ္ဘတိ ။ [✓ သုဘ+အ+တိ] ပုတ်ခတ်၏၊ ရိုက်နှက်၏၊ ထောင်းထု၏၊ ကျောက်ကန်၏။

သုဘ ၊ တိ ၊ [✓ သုဘ+အ] သုဘတီတိ–သုဘံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၄။ သောဘတိ ဝိဇ္ဇောတတီတိ–သုဘော= သရီရောဘာသော။ အနု ဋီ–၂၊ ၂၂၇။ ထွန်းပတင့် တယ်သော၊ ကောင်းသော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ အလိုရှိအပ်သော။

သောဘ ၊ တိ ၊ [✓ သုဘ+ဏ] သောဘတီတိ–သောဘံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၈။ တင့်တယ်–လှပသော။ ထီ+နဲ ။တင့်တယ်–လှပခြင်း။

သောဘတိ ။ [✓ သုဘ+အ+တိ] တင့်တယ်–လှပ၏၊ ထွန်းလင်း–တောက်ပ၏၊ ထင်ရှား၏၊ တန်ဆာ ဆင်၏။ သောဘန္တ၊ သောဘမာန၊ (သောဘေတိ၊) သောဘေန္တ၊ သောဘယန္တ၊ သောဘယမာန၊ သောဘန၊ သောဘိတ၊ သောဘိတဗ္ဗ၊ သောဘိယ၊ (သောဘိတ–၏ တ–ကို ယ–ပြု။)

သောဘန ၊ တိ ၊ [✓ သုဘ+ယု] သုဘ–သောဘနေ၊ ယု။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၃။ တင့်တယ်သော။ နဲ ။သောဘဏ၊ (ကြိုးကို အဝတ်ဖြင့်ရစ်ပတ်၍) အနားလုံး အနား လိပ်ချုပ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သမုပသောဘိတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥပ ✓သုဘ+တ] ကောင်းစွာ တင့်တယ်–ထွန်းပသော၊ အလွန်လှသော။

နဂရသောဘိနီ ၊ ထီ ၊ [နဂရ ✓သုဘ+ဏ+ဣနီ] နဂရံ သောဘေတီတိ–နဂရသောဘိနီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၃၃။ ပြည့်တန်ဆာမ။

သုမရ

ဘူ= သရဏေ–ကြံ့စည်ခြင်း အောက်မေ့အမှတ်ရခြင်း၌။ သုမရတိ။

သုမရတိ ။ [✓သုမရ+အ+တိ] အောက်မေ့၏၊ အမှတ်ရ၏ ။

သုမ္ဘ

ဘူ= ဒိတ္တိ ဟိံသာသု–ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ သုမ္ဘတိ။

သံသုမ္ဘတိ ။ [သံ ✓ သုမ္ဘ+အ+တိ] ပြင်းစွာ ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်၏၊ ပြင်းစွာရိုက်နှက်–ပုတ်ခတ်၏။ သံသုမ္ဘိတ၊ သံသုမ္ဘမာန။

သုမ္ဘတိ ။ [✓ သုမ္ဘ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၏၊ ကျောက်ကန်၏၊ သုမ္ဘအမည်၊ တွင်း။ (ကုသုမ္ဘ၊ တွင်းငယ်။)

သုမ္ဘက ၊ ထီ+ပု ၊ [သုမ္ဘ+က] မြေညက်, မြေသပိတ်၊ ယမင်းရုပ်။

အာသုမ္ဘတိ ။ [အာ ✓ သုမ္ဘ+အ+တိ] ပစ်ချ၏။ အာသုမ္ဘိတ္ဘာ၊ အာသုမ္ဘိတ္ဘာန။

သုရ

ဘူ= ဣသရိယ ဒိတ္တိသု–အစိုးရခြင်း, ထွန်းပတင့်တယ်ခြင်းတို့၌။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈၀–၌ စု–ဟု ဆို၏။ သုရတိ။

သုရတိ ။ [✓သုရ+အ+တိ] ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ ကစားမြူးထူး၏။

သုရ ၊ ပု ၊ [✓သုရ+အ] သုရန္တိ ကီဠန္တိတိ–သုရာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၁။ သုရတိ ဝိရောစတိ ဒေဝိဿရိယံ ဝါ ပါပုဏာတီတိ–သုရော၊ နတ်၊ မိုးတိမ်။

အသုရ [န+သုရ] သုရပဋိပက္ခော-အသုရော။ [န ✓သုရ+အ] ဒေဝါဝိယ န သုရန္တိ န ကီဠန္တိတိ ဝါ–အသုရာ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၄။ အသုရာ။

သူရ ၊ တိ ၊ [✓ သုရ+အ] သုရ ဝိရ ဝိက္ကန္တေတိ စုရာဒိဓာတု၊ သုရယတိ ဝိရယတီတိ–သူရော= ဝိရောစ၊ အ့၊ ဒီဃာဒိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈၀။ ရဲရင့်သော၊ ရဲကွမ်းသတ္တိရှိသော။

သုသ

ဒိ= သောသနေ–ခြောက်သွေ့ခြင်း၌။ သုဿတိ။

သုဿတိ ။ [✓ သုသ+ယ+တိ] ခြောက်သွေ့၏၊ ခန်းခြောက်၏။ သုသိတွာ၊ သုဿန္တာ၊ သုဿမာန၊ သုဿန၊ သောသန္တ ။

ဥပသုဿတိ ။ [ဥပ ✓သုသ+ယ+တိ] ခန်းခြောက်၏။

သောသေတိ ။ [✓သုသ+ဏော+တိ] ခြောက်သွေ့စေ၏၊ ခန်းခြောက်စေ၏၊ ကုန်ခန်းစေ၏။ သောသေတွာ၊ သောသေန္တ၊ သောသယမာန၊ (သောသီယတိ၊) သောသီယမာန၊ သောသေတဗ္ဗ၊ သောသန၊ သောသနက၊ (ဏွု–ကို အနက–ပြု။)

သုသိ ၊ ပု ၊ [✓သုသ+က္က] သုသတော က္က၊ သုသိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၅၀။ အပေါက် အခေါင်း။

သုသိရ ၊ ပု+န ၊ [✓သုသ+က္ကရ] သုသ–သောသနေ၊ က္ကရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၅၀။ အခေါင်း အပေါက်၊ ခရုသင်း, နဲ၊ ပြွေ–စသော လေမှုတ်တူရိယာ။

သုက္ခတိ ။ [✓သုသ+ယ+တိ] သုဿတိ။ ဿ–ကို က္ခ–ပြု၊ ခြောက်သွေ့၏၊ ခန်းခြောက်၏။ သုက္ခန္တ၊ သုက္ခမာန၊ (သုက္ခာပေတိ၊) သုက္ခာပေတွာ၊ သုက္ခာပေန္တ၊ သုက္ခာပယမာန၊ သုက္ခာပိယမာန၊ သုက္ခနက၊ သုက္ခဝန္တု၊ သုက္ခာပန၊ သုက္ခာပိတ၊ သုက္ခိတ၊ သုက္ခ။

သုက္ခ ၊ တိ ၊ [✓ သုသ+တ] သုသ–သောသနေ, အသုဿိတိ–သုက္ခော၊ ကတ္တရိ အကမ္မကတ္ထာ။ မောဂ်–၅၊ ၁၅၅။ ခြောက်သွေ့သော၊ ခန်းခြောက်သော၊ ကြမ်းတမ်း–ညှဉ်းဖျင်း–အဆီအစေးမပါသော။

အဝသုဿတိ ။ [အဝ ✓သုသ+ယ+တိ] ခန်းခြောက်၏၊ ခြောက်သွေ့၏ ။

ဝိသုက္ခာပေတိ ။ နာမဓာတု ။ [ဝိသုက္ခ+အာပိ+တိ] မောဂ်–၅၊ ၁၃။ အထူးအားဖြင့် ခြောက်သွေ့စေ၏။ ဝိသုက္ခ။ ဝိသုက္ခိတ [ဝိသုက္ခ+က္တ] ဖြစ်သော ခြောက်ခန်းခြင်းရှိသော။

ဝိသုဿတိ ။ [ဝိ ✓ သုသ+ယ+တိ] အထူးသဖြင့် ခြောက်ခန်း–ခြောက်သွေ့၏ ။ ဝိသုဿမာန၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိသုက္ခ၊ ဝိသောသန၊ ဝိသောသိတ၊ (ဝိသောသေတိ၊ ခြောက်သွေ့စေ၏၊ ခြောက်ကပ်စေ၏။) ဝိသောသေတွာ၊ ဝိသောသေန္တ၊ ဝိသောသယိတွာ၊ (ဝိသောသီယတိ၊) (ဝိသုဿတိ၊) ဝိသုဿိတွာ၊ သံသုဿန၊ ကောင်းစွာခြောက်သွေ့ခြင်း။

သုသောသေတိ ။ [သု ✓သုသ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာခြောက်သွေ့စေ၏၊ ကုန်ခန်းစေ၏။ သုသောသေတွာ။

သောသ ၊ ပု ၊ [✓သုသ+ဏ] ရသာဒိသတ္တဓာတုယောသောသယတီတိ–သောသော၊ သုသ–သောသနေ၊ ဒိဝါဒိ၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၂၃။ ဓယရုတ်–ချောင်းဆိုးနာ၊ ကုတ်ဟီးနာ၊ ပန်းနာ၊ တီဘီ အဆုတ်ရောဂါ၊ ခြောက်သွေ့ခြင်း၊ ကုန်ခန်းခြင်း။ **သောသိက** [သောသ+ဏိက] –ရှိသူ။

သုဟ

ဒိ= ခန္တီ တိတ္တိယံ–သည်းခံခြင်း, ရောင့်ရဲခြင်း၌။ သုဟျတိ ဒုက္ခံ မုနိ။

သူ

ဘူ= ခေပေ–ပစ်ပယ်ခြင်း၌။ သုဝတိ။

ဘူ+ဒိ= ပသူတိယံ–သားဖွားခြင်း (ဖြစ်ခြင်း)၌။ သဝတိ၊ သူယတိ။

(သူ= ပသဝေ–ပွားခြင်း၌။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၁။ ယိုစီးခြင်း– ၅၊ ၁၅၀၊ ပဋ္ဌေ–နိ။)

အဿဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓သူ+ဏ] အာ ပုနပ္ပုနံ သဝတိသန္ဒတီတိ–အဿဝေါ၊ သူ–အဘိသဝေ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၂၄။ နာဂရည်(နှပ်)။

သူယတိ ။ [✓သူ+ယ+တိ] အသက်မွေး၏၊ သားဖွား၏။

ဥဿဝ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ သူ+အ] ကောတ္ထုဘာ။ ကံ (ချမ်းသာကို) ဥဿဝန္တိ ဥဂ္ဂိရယန္တိ (ပျို့အန်တတ်ကုန်၏၊) အတြာတိ–ဥဿဝေါ၊ နာနာသမိဒ္ဓီဟိ (အမျိုးမျိုးသော ပြည့်စုံခြင်းတို့ဖြင့်) သဝန္တိ (ယိုစီးကုန်၏၊) ဇတ္ထာတိ–ဥဿဝေါ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၇၈။ ပျော်ပွဲ၊ ပူဇော်ပွဲ။

ဥဿုက ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ သူ+ကို+က] ရဿပြု။ ကောတ္ထုဘာ။ အလွန်အလိုကြီးသော၊ စိတ်မငြိမ်သော၊ ချစ်ခင်သော၊ ကြင်နာသော၊ လုံ့လပြုသော၊ အားထုတ်သော။ ဥဿုကိတ၊ ဥဿုကီ၊ မက်မောခြင်းရှိသော။ အနုဿုကီ၊ (ဥသ–ဒါဟေ ဟု ရှိနေသည်ကား ပျက်နေဟန် တူသည်၊ သူ–ပသဝေသော ဖြစ်သင့်မည်ထင်သည်၊) ပျော်ပွဲ–ပူဇော်ပွဲ၊ ပွဲသဘင်။

ဥဿုက္ကတိ ။ [ဥဿုက+က္က+တိ] နာမဓာတု။ က္က–ကို ယ–ပြု၊ ကျ–ကို က္က–ပြု= ဥဿုက္က၊ တိဝိဘတ်သက်၊ ဥဿုက္ကတိ၊ [ဥ တ္သကာယတေ။ Mo] လုံ့လပြု၏၊ အားထုတ်၏။

ဥဿုက္က ၊ န ၊ [ဥသုက+ဏျ] လုံ့လပြုခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း။ တိ ။ [ဥဿုက+အ] နာမဓာတု ။ အားထုတ်သော၊ လုံ့လပြုသော။ ဥဿုက္ကဝစန၊ ပုဗ္ဗကာလကြိယာ။

သူရ ၊ တိ ၊ [✓သူ+ရက်] သူ–ပသဝေ၊ ဘယဋ္ဌိတာနံ ပဌမကပ္ပိယာနံ သူရတ္တံ ပသဝတီတိ–သူရော= သူရိယော၊ ဝိက္ကန္တော စ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၃။ နေ, ရဲရင့်သူ, ရဲရင့်သော။

သူရိယ [သူရ+ဏိယ] သူရဿ ဘာဝေါ–သူရိယံ၊ ရဲစွမ်းသတ္တိ။ သူရဿဘာဝံ ဇနေတီတိ–သူရိယော၊ နေ။

သူတ ၊ တိ ၊ [✓ သူ+တ] သဝတိ ပေရယတီတိ–သူတော၊ သူ–ပေရဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၇၆။ ရထားမောင်းသူ၊ ရထားထိန်း။

သူတိ ၊ ထီ ၊ [✓သူ+တိ] မွေးဖွားခြင်း၊ မွေးဖွားရာအိမ်။

သူန ၊ တိ ၊ [✓ သူ+က္တ] တ–ကို န–ပြု၊ မောဂ်–၅၊ ၁၅၀။ က္တဝန္တုံ= **သူနဝန္တုံ**၊ သူယိ ပသဝိတိ= (သူနော သုနဝါ) ၄င်းပဋ္ဌိကာ။ မွေးဖွားပြီးသော၊ ဖူးရောင်ပြီးသော။

သူနု ၊ ပု ၊ [✓ သူ+နုက်] ပသဝယတီတိ–သူနု= ပုတ္တော။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၀။ သား။

သူရိ ၊ ပု ၊ [✓သူ+ရိက်] သဝတိ ဟိတံ ပသဝတီတိ–သူရိ= ဝိစက္ခဏော။ မောဂ်–၇၊ ၁၇၆။ ပညာရှိ။

သောဏိ ၊ ထီ ၊ [✓သူ+ဏိ] သဝတိ ပဿဝတီတိ–သောဏိ= ကဋိ။ မောဂ်–၇၊ ၆၁။ ခါး။

သူပ ၊ ပု+န ၊ [✓ သူ+ပက်] သဝတိ ရုစိ ဇနေတီတိ–သူပေါ= ဗျဉ္ဇနဝိသေသော။ မောဂ်–၇၊ ၁၁၆။ ဟင်းလျာအထူး။ (ဟင်း၊ ဟင်းလျာ၊ ပဲဟင်း။)

http://www.dhammadownload.com

သဝတိ ။ [✓သူ+အ+တိ] အသီးသီး၏၊ သားဖွားဖွား၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ (ယိုစီး၏။) သဝန္တ၊ သဝမာန၊ သဝန၊ အသီးသီးခြင်း၊ မွေးဖွားခြင်း။

ပသဝ ၊ ပု ၊ **ပသူတိ** ၊ ထိ ၊ [ပ ✓သူ+ဏ] သူ-ပါဏိပသဝေ၊ ပသဝန်-ပသဝေါ၊ တိမှိ ပသူတိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၁။ သားဖွားခြင်း။

ပသူတာ၊ ပသူတိကာ ၊ ထိ ၊ [ပ ✓သူ+တ+အာ] သူ-အဘိသဝေ၊ တောာ၊ (ပသူတာ၊) [ပသူတာ+က+အာ] ပသူတာဧဝ-ပသူ တိကာ၊ ကပစ္စယော, ဣတ္တာ၌။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၃၅။ သားဖွားသောမိန်းမ။

သူစ

စု= ဂန္ဓန ပေသုညေ-ပြခြင်း, ကုန်းတိုက်စကားကို ဆိုခြင်း၌။ သူစေတိ၊ သူစယတိ။

သုက္က ၊ ပု ၊ [✓သူစ+အ] သူစေတိ ပကာသေတီတိ-သုက္ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၄။ သုက္ကပက္ခ (လဆန်းပက္ခ)။

သူစက ၊ တိ ၊ [✓သူစ+ဏ္ဍု] သူစ-ပေသုညေ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၇။ ကုန်းတိုက်တတ်သော။

သူစတိ ။ [✓ သူစ+အ+တိ] အပေါက်ဖောက်၏၊ ထွင်း၏။ အပ-၌-၂၊ ၁၀၂။ (ဘူဝါဒိသေသ။)

သူစေတိ ။ [✓သူစ+ဏော+တိ] သူစယတိ၊ ညွှန်ပြ၏၊ ချောပစ်-ကုန်းတိုက်၏။ သူစေတွာ၊ သူစေန္တ၊ (သူစိ ယတိ၊) သူစန၊ သူစက၊ ပြသော၊ ညွှန်ပြသော၊ ချောပစ်ကုန်းတိုက်သော၊ သူစိ၊ အပ်၊ တံခါးကျင်၊ မင်းတုပ်။ သူစိတ၊ သူစေတဗ္ဗ။

သူစိကာ ၊ ထိ ၊ [✓ သူစ+ဏ္ဍု+အာ] တစ်နည်း= [သူစိ+ဏိက+အာ] အပ်ဖြင့် ထိုးဆွသကဲ့သို့ ကိုက်ခဲ-နာကျင်သောအနာ။

သုတ္တ ၊ နု ၊ [✓ သူစ+တ] အတွေ့ သူစေတီတိ-သုတ္တံ= တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။ နီတိဓာ၊ ၂၉၃။ ဘုရားစကား-ပိဋကတ်သုံးပုံ။

သူစိ ၊ ထိ ၊ [✓ သူစ+ဏ္ဍ] သူစေတိ ပကာသေတိ ဂတမဂ္ဂန္တိ-သူစိ။ သူစတိ ဆိဒ္ဒံ ကရောတိ ဝိဇ္ဈတီတိ-သူစိ။ အပ-၌-၂၊ ၁၀၂။ အပ်-ချုပ်အပ်၊ တံခါးကျင်၊ မင်းတုပ်၊ ကျည်ငယ်(တံကျင်၊) ကညစ်။

ဝိသူက ၊ နု ၊ [ဝိ ✓ သူစ+ဏ] သမ္မာဒိဋ္ဌိကို= ဖောက်ထွင်း ထိုးနှက်တတ်သော၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်တတ် ဖောက်ပြန်စေတတ်သော= (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ)၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာ၊ သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်-မယ်နသဖွယ်ဖြစ်သော= ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်း, က-ဆို-တီးမှုတ်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန် သော အမူအရာ၊ ဆူးငြောင့်-တံကျင်။

ဝိသူကာယတိ ။ နာမဓာတု ။ [ဝိသူက+အာယ+တိ] ဖောက်ပြန်သော အမူအရာကို-ပြု၏၊ -ဖြစ်စေ၏။

ဝိသူကာယိက ၊ တိ ၊ [ဝိသူက+အာယ+တ] တ-ကို က-ပြု၊ ဆူးငြောင့်-တံကျင်သဖွယ် မတင့်တယ်သော-မကောင်းသော-ညစ်ညမ်းဆိုးသွမ်းသော-ယုတ်မာ သော= အကျင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုဖောက်ဖျက်တတ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော- (ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်၏ ဖောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်း။) ဝိသုကာယိတ-ရှိက သာ၍သင့်တော် လျော်ကန်မည်။ ဝိသုကာယိတ။ နု ။ဖောက်ပြန်သော အမူအရာကို ပြုလုပ်ခြင်း၊ မယဉ်ကျေးသော အမူအရာ။

သံသူစေတိ ။ [သံ ✓ သူစ+ဏော+တိ] ကောင်းစွာ ပြ၏၊ ထင်စွာပြ၏။ သံသူစက၊ သံသူစိတ။

သူဒ

စု= အာသုတိယံ-ရှိသေစွာ နာယူဝန်ခံခြင်း၌။

စု+ဘူ= ဟိံသာ ပဋ္ဌရဏ နိဝါရဏေသု-ညှဉ်းဆဲခြင်း, ယိုစေခြင်း, တားမြစ်ခြင်းတို့၌။ သူဒေတိ၊ သူဒ ယတိ၊ သူဒတိ။

သူဒတိ ။ [✓သူဒ+အ+တိ] ယိုစီး၏၊ သွန်းလောင်း၏။ (သူဒေတိ၊) သူဒန၊ ယိုစီးခြင်း၊ သွန်းလောင်းခြင်း။ [**သူဒနီ**= သူဒန+ဣ] ယိုစီးသွန်းလောင်း တတ်သော။

သုတ္တ ၊ နု ၊ [✓ သူဒ+တ] သူဒတိ ဓေနုဝိယ ခီရံ အတ္ထေ ပဋ္ဌာပေတီတိ-သုတ္တံ= တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓ ဝစနံ။ နီတိဓာ၊ ၉၄။ ဘုရားစကား ပိဋကတ်သုံးပုံ။

သုဒ္ဒ ၊ ပု ၊ [✓သူဒ+ဒက်] ဥ-ကို ရဿပြု၊ သူဒတိ သာမိကေဟိ ဘတိ် ပဋ္ဌရတီတိ-သုဒ္ဒေါ= ဝသလော။ မောဂ်-၇၊ ၉၅။ သူယုတ်မျိုး၊ သူဆင်းရဲမျိုး။

သူဒ ၊ ပု ၊ [✓ သူဒ+ဏ] သူဒယတိ ရဿနီတိ-သူဒေါ= သူပကာရော။ နီတိဓာ၊ ၉၃၊၄-ကို ရှု၊ စားဖိုသည်၊ ထမင်းချက်သမား။

http://www.dhammadownload.com

နိသူဒန ၊ နာ ၊ [နိ ✓ သူဒ+ယု] သူဒ–ဓာရဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း။

သူရ

စု= ဝိက္ကမေ– (ဝိက္ကန္တိယံ)–ရဲဝံ့ အားထုတ်ခြင်း၌။

သူရေတိ ။ [✓ သူရ+ဏော+တိ] လုံ့လပြု၏၊ အားထုတ်၏။ သူရယတိ။

သူရ ၊ တိ ၊ [✓ သူရ+အ] သူရယတီတိ–သူရော၊ ရဲရင့်သော၊ သတ္တိရှိသော။ ပု ။သူရာပေတိ လောကာနံ သူရဘာဝံ ဇနေတီတိ–သူရော၊ နေ။

သူရီ

ဒိ= ထမ္ဘ ဟိ သာသု–ခက်ထန်သောင်းကျန်း အမှန်း မသိခြင်း, ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် နိုင်ထက်မှုခြင်းတို့၌။ သူရယတိ၊ သုယျတိ။

သူလ

ဘူ= ရုဇာယံ–ကျင်နာ(နှိပ်စက်)ခြင်း၌။ သူလတိ။

သူလ ၊ တိ ၊ [✓ သူလ+အ] သူလတိ ဧတေနာတိ–သူလော။ ဓာတွတ္ထ။ တံစို့ တံကျင် လေနာရောဂါ၊ ကိုယ်ရောင်ရောဂါ၊ ကိုက်ခဲသောအနာ၊ ငြောင့်၊ ငုတ်၊ မြားသွား။

တိဏသူလ ၊ နာ ၊ [တိဏ ✓ သူလ+ဏ] တိဏာနိ သူလန္တိ ယသ္မိန္တိ–တိဏသူလံ၊ သူလ–ရုဇာယံ၊ ယတြ တံ ဇာယတိ, တတြ တိဏာနိ ရောဂီနိ ဘဝန္တီတျတ္ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၇၄။ စံပယ်။

သူသ

ဘူ= ပသဝေ–ပွားစေခြင်း၌။ သူသတိ။

သေ

ဘူ= ဂတိ ပါက ခယေသု–သွားခြင်း, ချက်ခြင်း, ကုန်ခြင်းတို့၌။ သေတိ၊ သာယတိ။

သာယတိ ။ [✓ သေ+အ+တိ] ခယံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ နီတိဓာ၊ ၂၀၉။ ကုန်ခန်း၏။ သာယတိ သူရိယာတပံ လောကော၊ နေစာလှုံ၏–ဟုပေး။ ဓာတွတ္ထ။ သာယာ၏၊ လျက်၏၊ မြည်းစမ်း၏။ (ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ) သာယိတွာ၊ သာယိတုံ၊ သာယန္တ၊ သာယမာန၊ သာယန၊ လျက်ခြင်း၊ မြည်းစမ်းခြင်း၊ လျက်ဖွယ်။ သာယနီယ၊ လျက်ဖွယ်။ သာယိတ၊ မြည်းစမ်းခြင်း၊ လျက်ဖွယ်။ သာယိတဗ္ဗ။

သာဝ ၊ ပု ၊ [✓ သေ+အဝ] သေ–ဂတိမှိ၊ သယတီတိ–သာဝေါ၊ အဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၉။ အဝါအနက် ရောသောအရောင်၊ မဲညိုရောင်။

သိဟတိ ။ [✓ သေ+အ+တိ] ဧ–ကို ဤယ–ပြု၊ ကုန်ခန်း၏။

သေတိ ။ [✓ သေ+အ+တိ] သွား၏၊ ဖြစ်၏၊ သိ၏။

သာမ ၊ တိ ၊ [✓ သေ+မက်] သာယတေ မနော အသ္မာတိ–သာမော= ကဏ္ဍဂုဏဝိသိဋ္ဌော။ ကပ္ပဒုမ။ မဲနက်သော၊ ဝါသော၊ နီသော၊ (အမည်။)

ဘသ္မ ၊ နာ ၊ [ဘ ✓ သေ+မ] မလီန ကံသဝတ္ထာဒီနံ ဘံ ဒိတ္တိံ သေတိ ပဝတ္တေတီတိ–ဘသ္မံ၊ မပစ္စယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၅။ ပြာ။

သေန ၊ ပု ၊ [✓ သေ+နာ] သေ–ဂမနေ၊ နော၊ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၇။ သေတိ ဗန္ဓတီတိ–သေနော၊ လင်းယုန်၊ သိမ်းငှက်၊ စွန်။

သေတု ၊ ပု ၊ [✓ သေ+တု] သေတိ ယာယတိ ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ–သေတု။ ဧဋီ။ သေ–ဂတိမှိ–(သာယန္တိ) ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ–သေတု။ ကစ္စည်း၊ ၅၈၊ နျာသ။ တံတား။

သေဒ ၊ ပု ၊ [✓ သေ+တ] သေတိ ပစ္စတီတိ–သေဒေါ၊ သေဓာတု တပစ္စယော၊ တဿ ဒေါ။ ဧဋီ။ ချွေး။

သေက

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ သေကတိ။

သေစ

ဘူ= သေစနေ–သွန်းလောင်းခြင်း၌။ သေစတိ။ ဤဓာတ်ဖြင့်ပြီးသမျှ သိစ–ဓာတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်စေကာမူ သဒ္ဒနီတိ–၌ အသီးအခြားပြဆိုထားသောကြောင့် ဤ၌ ထည့်သွင်းပြဆိုရပါသည်။

သေစတိ ။ [✓ သေစ+အ+တိ] သွန်းလောင်း၏၊ သေစက၊ သေစန၊ သေစနက၊ (သေစာပေတိ–ကာ၊) သေစာပန။

သေလ၊ သေလု

ဘူ= စလန ဂတေသု–လှုပ်စေခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ သေလတိ။

http://www.dhammadownload.com

သေလ ၊ ပု ၊ [✓သေလ+အ] သေလ–ဂတိယံ၊ အ။ ဓာန်ဦ၊ ဖဝ၅။ တောင်၊ ကျောက်၊ ပတ္တမြား။

သေလု ၊ ပု ၊ [✓သေလ+ဥ] သေလတိ ပုနပ္ပုနံ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ရုဟတီတိ–သေလု= ဗဟုဝါရ ရုက္ခော၊ သနပ်ပင်။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ သေလ္လု–ကား ပါဠိပျက်။

သေဝ

ဘူ= သေဝနေ–မှီဝဲခြင်းဦ။ (အာရာဓန ဥပဘုဇ္ဇန အာသယေသု–အားရ နှစ်သက်စေခြင်း, သုံးဆောင်ခံစားခြင်း, မှီခိုဆည်းကပ်ခြင်းတို့ဦ။) သေဝတိ။

သေဝတိ ။ [✓သေဝ+အ+တိ] မှီဝဲ၏၊ ဆည်းကပ်ခစား အနီးသို့သွား၏၊ မှီခိုအသက်မွေး၏၊ လုပ်ကျွေးပြုစု၏၊ အသုံးပြု၏၊ ခံစား၏။ သေဝိတွာ၊ သေဝိတုံ၊ သေဝေတုံ၊ သေဝေန္တ၊ သေဝမာန၊ (သေဝီယတိ၊) သေဝီယမာန၊ သေဝန၊ သေဝနက၊ သေဝနီယ၊ သေဝိတ၊ သေဝိတဗ္ဗ၊ (တဗ္ဗပစ္စည်းကိုချေက) သေဝိ၊ သေဝိတဗ္ဗက၊ သေဝိယ၊ တ–ကို ယ–ပြု၊ သေဒိ၊ သေဝက၊ သွာသေဝိတ။

သေဝက ၊ ပု ၊ [✓ သေဝ+ဏွု] သေဝ–သေဝနေ၊ ဘူ၊ ဏွု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၄၂။ မင်းခစား၊ မင်းမှုထမ်း။

ဥပနိသေဝတိ ။ [ဥပ+နိ ✓သေဝ+အ+တိ] မှီဝဲဆည်းကပ်၏။ ဥပနိသေဝန၊ ဥပနိသေဝိတ၊ ဥပနိသေဒိ၊ ထိဒ္ဓ ဥပနိသေဝိနီ။

ဥပသေဝတိ ။ [ဥပ ✓သေဝ+အ+တိ] မှီဝဲဆည်းကပ်၏။ ဥပသေဝနာ၊ ဥပသေဝါ၊ –ခြင်း၊ ခစားခြင်း။ ဥပသေဝိတ၊ (ဥပသေဝိယတိ၊ –အပ်၏။) ဥပသေဒိ။

အတိသေဝန္တ ၊ တိ ၊ [အတိ ✓သေဝ+အန္တ] အလွန်မှီဝဲဆည်းကပ်သော၊ –သူ။

အာသေဝတိ ။ [အာ ✓ သေဝ+အ+တိ] မှီဝဲ၏၊ လွန်မင်းစွာ မှီဝဲ၏၊ အစဉ်မှီဝဲ၏၊ ရိုသေစွာ မှီဝဲ၏၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် မှီဝဲ၏၊ –အာရုံပြု၏၊ ပွားများသောအားဖြင့် မှီဝဲ၏၊ ပွားများ၏။ အာသေဝန၊ အာသေဝန္တ၊ အာသေဝမာန၊ အာသေဝယိတွာ၊ အာသေဝိတ၊ အာသေဝိတဗ္ဗ၊ အာသေဝိတုံ၊ အာသေဝိတွာ၊ အာသေဝိယမာန၊ သုသေဝိတ။

ဝိသေဝန ၊ န ၊ [ဝိ ✓သေဝ+ယု] ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မှီဝဲခြင်း၊ မယဉ်ကျေးခြင်း၊ တုန်လှုပ်မှု၊ အငြိမ်မနေမှု၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မှီဝဲခြင်း၊ တုန့်ပြန်ချေပလိုခြင်း၊ ကြမ်းကြုတ်ခြင်း။ ဝိသေဝိတ။

သံသေဝတိ ။ [သံ ✓ သေဝ+တိ] ကောင်းစွာမှီဝဲဆည်းကပ်၏၊ ကပ်ငြိတွယ်တာ၍ မှီဝဲ၏။ သံသေဝန္တ၊ သံသေဝ၊ မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း။ သံသေဝန၊ သံသေဝနီယ၊ သံသေဝိတ၊ သံသေဒိ၊ သမာသေဝိတ၊ ကောင်းစွာထပ်ထပ် မပြတ်မှီဝဲအပ်သော။

သော

ဒိ+ဂ= တနုကရဏ အန္တကမ္မေသု–ထက်အောင်သွေးခြင်း (နည်းပါးအောင်ပြုလုပ်ခြင်း), ဖျက်ဆီးခြင်း (အဆုံးကိုပြုခြင်း)တို့ဦ။ သျတိ၊ သိယတိ။

အဝပုဗ္ဗော= သြသိတေ–ပြီးဆုံးခြင်းဦ။

သိယတိ ။ [✓သော+ယ+တိ] ဓာတ်၏ သြ–ကို က္ကပြု၊ ဖြတ်၏၊ ကုန်ဆုံးအောင်ပြု၏၊ ဖျက်ဆီး၏။

သိယန ၊ န ၊ [✓သော+ယ+ယု] ဖြတ်ခြင်း၊ ရိတ်ခြင်း။

သိယျတိ ။ [✓သော+ယ+ဏျယ+တိ] ဖြတ်စေ၏၊ ကုန်ဆုံးအောင် ပြုစေ၏၊ ဖျက်ဆီးစေ၏။

သုနိသိတ ၊ တိ ၊ [သု+နိ ✓သော+တ] ကောင်းစွာသွေးအပ်–ထက်အောင်ပြုအပ်သော၊ ဂါထာအရာဦ သုနိသိတိ–ဟုလည်း ရှိသေး၏။

သူက ၊ န ၊ [✓သော+ဏုက] စပါး ဂျုံစေ့–စသည်တို့၏ အမြီး၊ အဖျား၊ စူး(စပါးစူး–စသည်)။

မာသ ၊ ပု ၊ [✓မာ ✓သော+အ] မာ–မာနေ၊ သော–အန္တကမ္မနိ၊ သတ္တာနံ အာယုံ မာနန္တော ဝိယ သိယတိ အန္တံ ကရောတီတိ–မာသော= စိတ္တမာသာဒယော ဒွါဒသ မာသာ။ နိတိဓာ၊ ၃၆၀။ လ (တန်ခူး–စသည်)။

သာယံ ။ ဗျ ။ [✓သော+အမ်] သော–ကို သာ–ပြု၊ ယ–လည်းလာ၊ ညနေချမ်းအခါဦ။

သာယ ၊ ပု ၊ [✓သော+ဃဉ်] ကောတ္ထုဘာ။ ညနေချိန်၊ "သာယမာသ"စသည်ဖြင့် အခြားပုဒ်နှင့် တွဲနေလေ့ရှိသည်၊ ပုဒ်သီးခြားအနေဖြင့် တွေ့ရခဲသည်။

သက္ခ ၊ တိ ၊ [✓ သော+ဏ္ဍာ] သော အန္တကမ္မနိ၊ သိယတိ သယံ သုခုမဘာဝေန အတိသုခုမမို့ အတ္ထံ အန္တံ ကရောတိ နိပ္ဖတ္တိံ ပါပေတီတိ–သက္ခံ။ နိတိဓာ၊ ၂၅၉, သူစိ, နိတိသုတ္တ၊ ၉၃၁–ကိုလည်းရှု။ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော(ဉာဏ်–စသည်)။

http://www.dhammadownload.com

သဏ္ဍေတိ ။ နာမဓာတု ။ [သဏ္ဍ+က္လ+တိ] မောဂ်-၅၊ ၁၂။ က္လ-ကို ဇ-ပြု၊ ဆံပင်ဖြီး၏၊ ခေါင်းဖြီး၏။ သြသဏ္ဍေတိ၊ သြသဏ္ဍေတွာ။

သာမ ၊ နာ ၊ [✓သော+မ] သော အန္တကမ္မနိ, ကရဏေ မော၊ သောယန္တိ ပါပမနေနေတိ-သာမံ၊ သြဿာ။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၈။ သာမဗေဒ။

သဟသာ ။ ဗျ ။ [သဟ ✓သော+ဥာ] ကောတ္ထုဉာ။ အဆောတလျင်၊ အလျင်အမြန်၊ ကတိုက်ကရိုက်၊ နိုင်ထက်စီးနင်း၊ အနိုင်အထက်၊ မစဉ်းစားဘဲ၊ မစူးစမ်း-မဆင်ခြင်ဘဲ။

အဿောသတိ ။ [အဓိ+အဝ ✓သော+အ+တိ] ဆုံးဖြတ်စွဲယူ၏၊ သက်ဝင်၏၊ ခုံမင်နှစ်သက်၏၊ တပ်မက်-တွယ်တာ၏၊ အလွန်အလွန် မျိုထားသကဲ့သို့ မလွတ်နိုင်အောင် သက်ဝင်၍ဆုံးဖြတ်-စွဲယူ၏၊ =ခုံမင်နှစ်သက်၏၊ =တပ်မက်တွယ်တာ၏။ အဿောသ၊ အဿောသာယ၊ -၍။ (တွာပစ္စယန္တ ၊ -၍။) အဿောသန၊ အဿောသိတ၊ အဿောသိတဗ္ဗ၊ အဿောသိတုံ။

အဝသာန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓သော+ယု] အဆုံး၊ အပြီး အဆုံး၊ ပြီးဆုံးခြင်း။

အဝသိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓သော+တ] နှိပ်စက်ဖျက်ဆီး အပ်သော၊ သိအပ်သော၊ အဆုံးသို့ရောက်သော။

ဝေါသာပေတိ ။ [အဝ ✓သော+ဏာပေ+တိ] အဝ-ကို သြ-ပြု၊ ဝ-လာ၊ ပြီးဆုံးစေ၏။

ဝေါသာန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓သော+ယု] တွန့်တို-ဆုတ်နစ်-ရပ်တန့်-ပြီးဆုံးခြင်း၊ အဆုံး(နိဗ္ဗာန်-ပါရမီ)။

ဝေါသိတ ။ [ဝိ+အဝ ✓သော+တ] ပြီးဆုံးသော၊ အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်သော။

မာနသ ၊ နာ ၊ [မာန ✓သော+အ] မာန် သျှတိ သမုစ္ဆိန္နတိတိ-မာနသံ= အရဟတ္တံ။ ဓာတ္ဝတ္ထ။ မာနကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်တတ်သောစိတ်-အရဟတ္တမဂ်စိတ်။ (အရဟတ္တမဂ်သည် ဖြစ်စေအပ်သော-အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်။)

သောဋ္၊ သောဋ္ဌ၊ သောဌ၊ သောဋ္ဌီ

ဘူ= ဂဗ္ဘေ-ငါတကားဟု ထောင်လွှားမာန်မူခြင်း၌။ သောဋ္ဌတိ၊ သောဌတိ။

သောဏ္ဍ ၊ ထိ+နာ ၊ [✓သောဌ+ဏ] သောဌ-ဂဗ္ဘေ ဝါ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဏော စ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၅။ ဆင်နှာမောင်း၊ မာနထောင်လွှားခြင်း။

သောဏ္ဍီ ၊ ထိ ၊ [✓သောဌိ+ဏ္ဍီ] သောဌီ-ဂဗ္ဘေ ဏ္ဍီ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၉။ ကျောက်ရေကန်၊ ထုံးအိုင်။

သောဏ

ဘူ= ဝဏ္ဏ ဂတိ သဃ်ာတေသု-နီရဲသောအဆင်း(နီရဲခြင်း), သွားခြင်း, ပေါင်းစည်းခြင်းတို့၌။ သောဏတိ။

သောဏတိ ။ [✓သောဏ+အ+တိ] အရောင်နီ၏၊ သွား၏၊ ပေါင်းစု၏။

သောဏ ၊ တိ ၊ [✓သောဏ+အ] နီသော၊ နီရဲသော၊ နီမြန်းသော။ သောဏတီတိ-သောဏံ၊ ရုဓိရံ။ ကပ္ပ။ နာ ။သွေး။ ပု ။ကြောင်လျှာပင်။ သောဏ-ဝဏ္ဏ ဂဟီသု၊ ဏော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၁၉။ ခွေး။

သောဏိတ ၊ တိ ၊ [✓သောဏ+တ] နီမြန်းသော။ နာ ။သွေး၊ မိန်းမတို့၏ မမ္မတာသွေး။

သောဏိမ ၊ ပု ၊ [✓သောဏ+က္လမ] နီမြန်းသော။

သောဏ္ဍ ၊ ထိ+ပု ၊ [✓သောဏ+ဥ] သောဏ-ဝဏ္ဏ ဂတီသု၊ ဥော။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၅။ ဆင်နှာမောင်း၊ မာနထောင်လွှားခြင်း။

သောဏ္ဍီ ၊ ထိ ၊ [✓သောဏ+ဥ+ဤ] သောဏ-ဝဏ္ဏ ဂတိ သဃ်ာတေသု ဝါ၊ ဥော၊ ဤ။ ဓာန်ဦ၊ ၆၀၉။ ကျောက်ရေကန်၊ ထုံးအိုင်။

သံကသေ

ဘူ= အစ္ဆနေ-နေခြင်း၌။ သံကသာယတိ။

သင်္ကသာယတိ ။ [✓သံကသေ+အ+တိ] ဓာတွန် မကျေ၊ ဇ-ကို အာယ-ပြု၊ သံကသာယတိ၊ နေ၏၊ သီတင်းသုံး၏၊ (ကြိမ်ဝိုင်သကဲ့သို့) ထိုင်နေ၏။ သံကသာယန္တ ။

သံဓာ

ဒိ= သန္ဓိမှိ၊ သံပုဗ္ဗော ဓာဓာတု သန္ဓိမှိ ဝတ္တတိ, နေဝဿ မဒ္ဒိဘာကုဋ္ဌိ၊ နာ သန္ဓိယတိ, နာ ရောဒတိ။ ဇာ-၂၊ ၃၆၄။ နာ သန္ဓိယတီတိ-ကျဒံ အညေဟိ ပကရဏေဟိ အသာဓာရဏံ ဒိဝါဒိ ရူပံ။ နိတိဓာ၊ ၂၃၁။

http://www.dhammadownload.com

သံသ

ဘူ= ကထာ ထုတိ ဟိံသာသု-ပြောဆိုခြင်း, ချီးမွမ်းခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။ သံသတိ။

သံသတိ ။ [√သံသ+အ+တိ] ပြောဆို၏၊ လျှောက်ထား၏၊ ချီးမွမ်းစကား ပြောကြား၏၊။

သံသိတ ၊ တိ ၊ [√ သံသ+တ] ဆုံးမအပ်သော၊ ပြောဆိုအပ်သော။

သင်္ကုလီ ၊ ထီ ၊ [√သံသ+ကုလစ်+ဤ] နှမ်းပျစ်မုန့်။ (မုန့်ကျွဲသည်း=ရှေး။)

သတ္ထ၊ ပသတ္ထ ၊ တိ ၊ [√သံသ+တ] သံသ-ပသံသနေ၊ သံသိယတိ ပသံသိယတိ သော ဇနေဟီတိ-သတ္ထော၊ ဧဝံ ပသတ္ထော။ နီတိသုတ္တ၊ ၅၁၀။ ချီးမွမ်းအပ်သော။

အပ္ပိယပသံသီ ၊ တိ ၊ [အပ္ပိယ+ပ √ သံသ+ဏီ] မချစ်အပ်သူကို ချီးမွမ်းသော။

အာနိသံသ ၊ ပု ၊ [အာ+နိ √ သံသ+အ] သံသ-ဟိံသာ ထုတီသု၊ အာနိသံသော၊ အမုချဖလေ, မုချဖလေ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၆၇။ အကျိုး၊ အကျိုးဆက်၊ ဂုဏ်၊ အာနိသင်။

ပဋိပသံသန္တ ၊ တိ ၊ [ပတိ+ပ √ သံသ+အ+အန္တ] တစ်ဖန်ပြန်၍ ချီးမွမ်းသော။

ပသံသာ ၊ ထီ ၊ [ပ √သံသ+အ+အာ] ပပုဗ္ဗော သံသ-ပသံသနေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၉။ ချီးမွမ်းခြင်း။

အာသိဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [အာ √ သံသ+တ] အာသံသီယိတ္ထာတိ-အာသိဋ္ဌော၊ တောင့်တအပ်သော။ နှ ။ တောင့်တခြင်း။

ပသတ္ထ ၊ တိ ၊ [ပ √ သံသ+တ] နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ တ-ကို ထ-ပြု၊ သံသ-ပသံသနေ ပပုဗ္ဗော, ပသံသနံ, ပသံသီယိတ္ထာတိ ဝါ-ပသတ္ထံ။ မောဂ်-၅၊ ၁၄၄။ ချီးမွမ်းအပ်သော၊ ချီးမွမ်းခြင်း။

သံသု

ဘူ= ဘဋ္ဌ ပသာဒေသု-လျှောကျခြင်း, ကြည်ညိုခြင်းတို့၌။ သံသတိ၊ ပသံသတိ။

ဟဂ

ဘူ= သံဝရေ-စောင့်စည်းခြင်း၌။ ဟဂတိ။

ဟဋ

ဘူ= ဒိတ္တိယံ-ထွန်းပခြင်း၌။ ဟဋတိ။

ဟဋတိ ။ [√ဟဋ+အ+တိ] ထွန်းလင်း တောက်ပ၏။

ဟဋ ၊ ပု+နှ ၊ [√ ဟဋ+အ] သစ်စေး၊ မှော်။

ဟဋက ၊ နှ ၊ [√ ဟဋ+ဏ္ဍု] ဟဋက၊ ရွှေ။ (ခြပုန်းပိုးရွတို့ ချီယူစုဆောင်းထားသော ရွှေ။)

ဟဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [√ဟဋ+ဋ] ဟဋတိ ဒိဗ္ဗတီတိ-ဟဋ္ဌော= ကယဝိက္ကယဌာနံ၊ ဈေး၊ အိမ်ဈေး။ ဓာတွတ္ထ။

ဟာဋက ၊ နှ ၊ [√ဟဋ+ဏ္ဍု] ဟဋတိ သောဘတေတိ-ဟာဋကံ= သုဝဏ္ဏံ။ ကပ္ပဒုမ။ ရွှေ၊ ရွှေရုပ်။

ဟဌ

ဘူ= ဗလက္ကာရ ပ္လုတိ ကီလ ဗန္ဓနေသု-အနိုင်အထက်မူခြင်း, ပေါလောပေါ်ခြင်း, တံသင်း၌ ဖွဲ့ချည်ခြင်းတို့၌။ ဟဌတိ။

ဟဌတိ ။ [√ ဟဌ+အ+တိ] အနိုင်အထက် ပြုမူ၏၊ ပေါလောပေါ်၏၊ ခုန်၏၊ တိုင်၌ဖွဲ့ချည်၏။

ဟဌ ၊ တိ ၊ [√ဟဌ+ဏ] ဟဌ-ဗလက္ကာရေ၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၀။ အနိုင်အထက် ပြုခြင်း (အားရှိအားမဲ့ ပြုခြင်း)။ အနိုင်အထက် ပြုမူသော။

ဟဒ

ဘူ= ကရီသောဿဂ္ဂေ-မစင်စွန့်ခြင်း၌။ ဟဒတိ။

ဥဟဒတိ ။ [ဥ √ ဟဒ+အ+တိ] ကျင်ကြီးစွန့်၏။

ဩဟဒေတိ ။ [အဝ √ ဟဒ+အ+တိ] အ-ကို ဧ-ပြု၊ ကျင်ကြီးစွန့်၏။ ဩဟဒတီတိ-ကရီသံ ဝိဿဇ္ဇေတိ။

ဟဒတိ ။ [√ ဟဒ+အ+တိ] ကျင်ကြီးစွန့်၏။

သုဟန္ဒ ၊ နှ ၊ [သု √ ဟဒ+တ] ကောင်းစွာ ကျင်ကြီးစွန့်ခြင်း၊ ကိုယ်လက်သုတ်သင်ခြင်း။ ဟန္ဒ၊ ကျင်ကြီးစွန့်ခြင်း။

ဟန

ဘူ= ဟိံသာ ဂတီသု-သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း, သွားခြင်းတို့၌။ ဟနတိ၊ ဟန္တိ။

ဥပုဗ္ဗော= ဥဂ္ဃါတေ-နုတ်ပယ်ဖျက်ဆီးခြင်း၌။ ဦဟနတိ၊ ဥဂ္ဃါတေတိ။

သံပုဗ္ဗော= သံဟတေ-ပေါင်းစုခြင်း၌။ သံဟနတိ။

အာပုဗ္ဗော= အာဃာတေ-ရန်ငြိုး ဖွဲ့ခြင်း၌။ အာဟနတိ။

http://www.dhammadownload.com

ဒိ= ဝိဟိံသာဃဋ္ဌနေသု-ပင်ပန်းခြင်း, ထိခိုက်ခြင်း တို့၌။ ဟညတိ။

ဟနတိ ။ [✓ ဟန+အ+တိ] အပစ္စည်းကို ချေ၍ နဂ်ကို တိ-သို့ကပ်က ဟန္တိ-ဟု ဖြစ်၏၊ သတ်၏၊ ရိုက်ပုတ်၏၊ ထိုးနှက်၏၊ ခုတ်ဖြတ်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ နှိပ်စက်၏။ ဟန၊ ဟနိတွာ၊ ဟန္တွာ၊ ဟန္တွာန၊ ဟနိတုံ၊ ဟန္တုံ၊ ဟနန္တ၊ (ဟနီယတေ၊ ဟနာပေတိ၊) ဟနာပေန္တ၊ ဟနန၊ ဟနနက၊ ဟနိတ၊ ဟနိတဗ္ဗ၊ ဟန္တဗ္ဗ၊ ဟန္တု၊ ဟတ၊ ဟတိ၊ ဟတဝန္တု။

ဟဏု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ဟန+ဏု] ဘောဇနံ ဟနတိ ဟိံသတိ ဧတေနာတိ-ဟဏု၊ ဟနု ဝါ။ ကစ္စည်း၊ ၆၇၁။ မေး။ **ဟနုက။**

ဟနု ၊ ထီ+ပု ၊ [✓ ဟန+ဥ] ဟနတိ ဩဒနာဒီသု ဝဏ္ဏဝိသေသံ နာသေတီတိ-ဟနု= ဝဒနေက ဒေသော။ မောဂ်-၇၊ ၂။ **ဟနုက** [ဟနု+က] မေး၊ မေးစေ့။

ဟန္ဒ ။ ဗျ ။ [✓ ဟန+တ] ကောတ္ထုဘ၊ သံ-၌ ဟန္တ-ဟုပင်ရှိသည်၊ ပါဋ္ဌိ၌ န္တ-ကို န္ဒ-ပြု၊ ယူလော့၊ ရော့၊ တိုက်တွန်းပါရစေ၊ ကဲ-စကားတစ်ရပ် လက်စ သတ်ကြစို့၊ ပဒပူရဏ၊ အလို-အို။

ဝဓတိ ။ [✓ ဟန+အ+တိ] ကစ္စည်း၊ ၅၉၂။ ညှဉ်းဆဲ၏၊ ထုထောင်း၏၊ သတ်၏၊ ပစ်ခတ်၏။ ဝဓိတွာ၊ ဝဓိတွာန၊ ဝဓန္တ၊ ဝဓမာန၊ (ဝဓီယတိ၊) ဝဓီယမာန၊ ဝဓန၊ ဝဓိတ၊ ဝဓိတဗ္ဗ၊ ဝဓ၊ ဝဓက၊ (ဝဓေတိ။)

ဝဓက ၊ တိ ၊ [✓ ဟန+ဏ္ဍု] ဟနတီတိ-ဝဓကော၊ ညှဉ်းဆဲ-သတ်ဖြတ်တတ်သော

ဝဓူ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟန+ရူ] ဟန-ဟိံသာ ဂတီသု၊ အန္တမသော သုနခမတ္တမ္ပိ ဥပဂမနသီလာတိ-ဝဓူ။ ကစ္စည်း၊ ၅၉, နျာသ။ ကိလေသဝသေန သုနခမ္ပိ ဥပဂမနသီလာတိ-ဝဓူ၊ သဗ္ဗာသံ ဣတ္ထီနံ သာဓာရ ဏမေတံ။ နီတိဓာ၊ ၁၁၄၊ ၅။ အမျိုးသမီး၊ ချွေးမ။

ဝဇ္ဇတိ ။ [✓ ဟန+ယ+တိ] သေ၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ သတ်ဖြတ်၏။ ဝဇ္ဇတေ၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်အပ်၏။

ဝဇ္ဇ ၊ တိ ၊ [✓ ဟန+ဏျ] ဟန္တ ဗ္ဗောတိ-ဝဇ္ဇော၊ ဟန-ဟိံသာယံ၊ ဏျော၊ ဟနသ ဝဓော၊ ဓျသ ဈော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ ဝဇ္ဇော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၇။ ခေါင်းဖြတ် သတ်ထိုက်သော။ ဟနနံ-ဝဇ္ဇာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ သတ်ခြင်း၊ သတ်သင့်သော၊ သတ်အပ်လတ္တံ့သော (သေဒဏ်ပေးပြီးသူ)။

ဟညတိ ။ [✓ ဟန+ယ+တိ] ဘူ=ကံ။ ဒိ=ကတ္တု။ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-ထောင်းထု-ပုတ်ခတ်-သတ်ဖြတ် အပ်၏၊ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-ထောင်းထု-ပုတ်ခတ်-သတ်ဖြတ်၏၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲ၏၊ ပျက်စီး၏။ ဟည မာန။

ဟံသ ၊ ပု ၊ [✓ ဟန+သ] ဟန္တိ အဒ္ဓါနန္တိ-ဟံသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၄၆။ ဟန-ဟိံသာယံ၊ ဟညတေတိ-ဟံသော= သီတစ္ဆဒေါ။ မောဂ်-၇၊ ၂၁၃။ ဟင်္သာ (ငန်း-ဝမ်းဘဲ)။

ဟနန၊ ဃာတန ၊ နဂ် ၊ [✓ ဟန+ယု] ဟန-ဟိံသာယံ၊ ယုမှိ ဟနသ ဃာတော၊ ဃာတနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း။

ဃာတ၊ ဝဓ ၊ ပု ၊ [✓ ဟန+ဏ] ဏမှိ ဟနသ ဃာတောတိ ဃာတာဒေသော, ဏမှိ ဟနသ ဝဓာဒေသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၃။ သတ်ခြင်း။

ဟလာဟလ ၊ ပု+နဂ် ၊ [ဟလ+ဟလ] ဟလ [✓ ဟန+အ] ဟနတီတိ-ဟလော၊ အ၊ နသ လော၊ ဟလာနမ္ပိ ဟလော-ဟလာဟလော၊ မဇ္ဇဒီဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၅၅။ လတ်တလောချင်း သေစေတတ်သောအဆိပ်။

ဇဃန ၊ နဂ် ၊ [✓ ဟန+ယု] ဟနဓာတုမှာ ယု၊ ဟသ ဒ္ဓိတ္တံ၊ ဟသ ဇော၊ ဟနသ ဃော စ၊ ဇဃနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၂။ ဟညတီတိ-ဇဃနံ၊ ဇဃနသဒ္ဒေန ဣတ္ထိကဋိယာ အဂ္ဂဘာဂေါ ဝုစ္စတေ။ သူစိ။ တင်ပါး။ [✓ ဟန+နဂ်] ဟနိသ ဇဃော၊ ဟညတီတိ-ဇဃနံ= ကဋိ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀၇။ ခါး။

ဃာတိ ၊ ထီ+နဂ် ၊ [ဟန+ဣဏ်] ဟန-ဟိံသာယံ၊ ဟနသ ဃာတော၊ ဟနန္တိ ဧတေနာတိ-ဃာတိ= ပဟရဏံ။ မောဂ်-၇၊ ၁၀။ လက်နက်၊ သတ်ခြင်း။

ဃာတုက ၊ တိ ၊ [✓ ဟန-*ဥက] ဟနနသီလော ဃာတုကော၊ ဥကော၊ ဟနသ ဃာတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၃၁။ အာဃာတုက၊ ညှဉ်းဆဲတတ်သော။ (*ဏုက၊ ကစ္စည်း၊ ၅၃၆၊ ရူ၊ ၅၉၄။)

ဓနု ၊ နဂ် ၊ [✓ ဟန+ဥ] ဟန-ဟိံသာယံ၊ ဥ၊ ဟသ ဓော၊ ဓနု။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၈၈။ လေး။ ပု ။ဓနုရာသီ။

http://www.dhammadownload.com

ဟည ၊ တိ ၊ [✓ ဟန+ဏျ] သတ်ဖြတ်-ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-အပ်သော၊ သတ်ဖြတ်-ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်ခြင်း။

ဃစ္စ ၊ တိ ၊ [✓ ဟန+ယ] မောဂ်-၅၊ ၃၁။ ဟန-ဟိံသာယံ၊ ဟနနံ ဟညတီတိ ဝါ-ဃစ္စံ၊ ဟနဿ ဃစ္စာဒေသော။ ၄င်းပဉ္စိကာ။ ဟန-ကို ယ-ပစ္စည်း နှင့်တကွ ဃစ္စ-ပြု။ နိရုတ္တိ၊ ၇၈၂။ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲအပ်သော။

ဇိဃံသာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟန+သ] ဟန-ဟိံသာယံ၊ ဟနိတုမိစ္ဆာ-ဇိဃံသာ၊ ဒွိတ္တပြု၊ နောက်ဟနကို ဃံ-ပြု။ [ဇိဃံသ+အ+အာ] ဇိဃံသနံ-ဇိဃံသာ။ မောဂ်-၅၊ ၁၀၁၊ ပဉ္စိ။ ညှဉ်းဆဲလိုခြင်း။

ဟိမ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဟန+မ] နဲ-ကိုချေ၊ ဟ၏ အ-ကို ဣ-ပြု၊ ဟနတိ ဥဏ္ဍန္တိ-ဟိမံ၊ ဆီးနှင်း၊ ဆီးနှင်းခဲ၊ ဆီးနှင်းပေါက်။

ဟေတိ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟန+ဣန်] နိပါတနာ။ ကောတ္ထုဘ။ ဟညတေ ဧတာယာတိ-ဟေတိ၊ လက်နက်။

ဟတ္ထ ၊ ပု ၊ [✓ ဟန+ထ] ဟန-ဂတိယံ၊ အဝယဝါ နိဟနန္တိ ဧတ္ထာတိ-ဟတ္ထော၊ ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၅၇။ ကေသဟတ္ထော၊ ဆံပင်တို့၏အပေါင်း။

ဗျဂ္ဃ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ ဟန+ရ] ဝိဝိဓေ သတ္တေ အာဟနတိ ဘုသော ဃာတေတီတိ-ဗျဂ္ဃေါ၊ သောဧဝ ဝိယဂ္ဃေါ, ဝဂ္ဃေါတိ စ ဝုစ္စတိ။ နီတိဓာ၊ ၁၁၅။ ထီ၌ ဗျဂ္ဃီ၊ ဗျဂ္ဃိနီ၊ ကျား၊ ခြသေ့်။

ဗျပဟညတိ ။ [ဝိ+အပ ✓ ဟန+ယ+တိ] ကင်းပျောက်၏၊ ဗျပဟတ၊ ဗျာဟတ၊ ပယ်ဖျောက်အပ်သော၊ ကင်းပျောက်အပ်သော။

ဘူနဟစ္စ ၊ နဲ ၊ [ဘူန ✓ ဟန+ဏျ] ကြီးပွားခြင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်း။ တိ ။ကြီးပွားခြင်းကို ဖျက်ဆီးတတ်သော။ [ဘူန+ဟစ္စ] ကြီးပွားမှုကို ဖျက်ဆီးခြင်းရှိသော၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော ကြီးပွားခြင်းရှိသော။

ဘူနဟု ၊ တိ ၊ [ဘူန ✓ ဟန+ကွိ] ကြီးပွားခြင်း (အစီးအပွား)ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ဝဇ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟန+ဏျ+အာ] ဟနနံ-ဝဇ္ဇာ။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၈။ သတ်ခြင်း။

ဝဉ္ဇာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟန+အ+အာ] ဟနတိသ္မာ ဣတ္ထိယံ အ၊ ဟနတိဿ ဝဓော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဓဿ ဈော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၉၈။ သားမမွေးသောနွားမ-(စသည်)။ တိ ။ဝဓတိ ဖလန္တိ ဝဉ္ဇာ၊ ဝဇာဒိနာ ယော၊ ချဿ ဈော, နိဂ္ဂဟီတာဂမော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၄၁။ မြုံသော-အသီးမသီးသော။

မစ္ဆဗန္ဓ ၊ ပု ၊ [မစ္ဆ ✓ ဟန+အ] မစ္ဆေ ဝဓတီတိ-မစ္ဆဗန္ဓော၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၇၀။ တံငါသည်(ငါးဖမ်းသူ)။

မတ္တိဃ ၊ တိ ၊ [မတ္တိ ✓ ဟန+ရ] အမိကိုသတ်သော၊ မာတုဃ, မာတိဃ-ဟုလည်း ရှိသည်။

မိဂဝ ၊ ပု ၊ [မိဂ ✓ ဟန+ကွိ] မိဂေ ဟန္တီတိ-မိဂဝေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၈။ သားလိုက်မုဆိုး၊ သားသမင်တို့ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ တောကစားခြင်း၊ သားသမင်တို့၏ နေရာ၊ သားသမင်တို့ကို သတ်ဖြတ်ရာ (သမင်တော)။

မူလဃစ္စ ၊ နဲ ၊ [မူလ ✓ ဟန+ဏျ] အသေသတ်ခြင်း။ [မူလ+ဃစ္စ] [မူလ+ဃာတ] အရင်း၌ဖြတ်ခြင်း၊ အကြောင်းရင်းကို ပယ်သတ်ခြင်း၊ အသေသတ်ခြင်း၊ မူလဟတ-လည်း မထူး။

သုနီဟတ ၊ တိ ၊ [သု+နီ ✓ ဟန+တ] ကောင်းစွာ ထုတ်ဆောင်ပယ်ရှားထားအပ်သော။

သုဝိဟတ ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ ဟန+တ] ဝိဟတ၊ [သု+ဝိဟတ] ကောင်းစွာ ရိုက်နှက် ဖြန့်ကျက်အပ်သော၊ ကောင်းစွာ အထူးအားဖြင့်-ပယ်ဖျောက်-ဖျက်ဆီးအပ်သော။ သုသမန္နာဟတ၊ ကောင်းစွာ ရိုက်ခတ်-ထုတီးအပ်သော။ သုသမူဟတ၊ -ဖျက်ဆီး-ပယ်နုတ်အပ်သော။

သုဟတ ၊ တိ ၊ [သု ✓ ဟန+တ] အလွန်ကောင်းစွာ သတ်ဖြတ်-ညှဉ်းဆဲ-ဖျက်ဆီး-ရိုက်ပုတ်အပ်သော။ သုပဟတ၊ ညှဉ်းဆဲ-ဖျက်ဆီး-ထိပါးသော။

အပဃန ၊ ပု ၊ [အပ ✓ ဟန+အ] အပပုဗ္ဗာ ဟနိမှာ အ, ဃနာဒေသော စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၇၈။ ကိုယ်အင်္ဂါ။

အပဟတ ၊ တိ ၊ [အပ ✓ ဟန+တ] နှိပ်စက်-ညှဉ်းဆဲအပ်သော။

အဃ ၊ နဲ ၊ [နဲ ✓ ဟန+အ] နဲ ဟညတေတိ-အဃံ၊ ဟနဿ ဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆။ ကောင်းကင်။ နဲ ဟန္တိ ဓညန္တိ-အဃံ၊ ဟနဿ ဃော၊ သာဓူဟိ အဂန္တဗ္ဗတ္တာ ဝါ-အဃံ၊ ဟန-ဂတိယံ။ ဓာန်ဋီ၊

http://www.dhammadownload.com

၈၄။ မကောင်းမှု, အကုသိုလ်။ နဟန္တိ ခညန္တိ–အဃံ။ ဓာန်ဦ၊ ၈၉။ ဆင်းရဲခြင်း။ [အာ ✓ ဟန+ကို] အာဟညတိ ဇတေနာတိ–အဃံ၊ အာ–ကို ရဃပြု၊ ဟန–ကိုလည်း ဃ–ပြု။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၀၊ ပဋ္ဌိ။ ဆင်းရဲ၊ မကောင်းမှု။

အဇ္ဈာဟတ ၊ တိ ၊ [အဘိ+အာ ✓ ဟန+တ] လွန်စွာ ညှဉ်းဆဲရာ နှောင်အိမ်၊ ထောင်၊ ခိုးသူတို့ကိုသတ်ရာ နှောင်အိမ်။ အဇ္ဈာဟတ၊ ရှေးရှုပြင်းစွာ လွှမ်းမိုး–နှိပ်စက်အပ်သော။ အဘိအာဟတ။

အဘိဟနတိ ။ [အဘိ ✓ ဟန+အ+တိ] ပစ်ခတ်၏၊ ရိုက်နှက်–ထုထောင်း၏၊ ညှဉ်းဆဲ–သတ်ဖြတ်၏၊ အဘိဟတ၊ အဘိဟနန၊ ထိုးဆွခြင်း။ အဘိဟနန္တိ၊ အဘိဟနိတွာ၊ အဘိဟန္တွာ၊ (အဘိဟညတိ၊ နှိပ်စက်အပ်၏။)

အဘိဃာတ ၊ ပု ၊ [အဘိ ✓ ဟန+ဏ] ရိုက်နှက်သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ထိခိုက်ခြင်း၊ ရိုက်–တီးခြင်း။ တိ ။ ရိုက်နှက်ညှဉ်းဆဲကြောင်းဖြစ်သော၊ ရိုက်–တီးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော(အသံ)၊ ထိခိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော။

အဘိဃာတက ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ ဟန+ဏ္ဍု] ထိပါးတတ်သော၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော။

အဘိဃာတိ ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ ဟန+ဏိ] တိုက်ခိုက်လေ့ရှိသော၊ နှိပ်စက်လေ့ရှိသော။ အဘိနိဃာတ၊ ဖျက်ဆီးခြင်း။ အဘိနိဟတ၊ ဖိစီးနှိပ်စက်အပ်သော၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော။

အဘိနိဟနတိ ။ [အဘိ+နိ ✓ ဟန+အ+တိ] ရိုက်–နှက်၏၊ ထွက်စေ၏။ အဘိဟန္တွန၊ အဘိဝိဟနိတွာ၊ အဘိဝိဟစ္စ၊ နှိပ်စက်–ဖျက်ဆီး၍၊ ပယ်ဖျောက်၍။

အဝဟနန ၊ န ၊ [အဝ ✓ ဟန+ယု] အောက်(ငရဲ–စသည်)သို့ လားရောက်စေခြင်း။

အဝိဟန္တ္ဗ ၊ တိ ၊ [န+ဝိ ✓ ဟန+တဗ္ဗ] မညှဉ်းဆဲ–မနှိပ်စက်ထိုက်သော။

အာဃာတေတိ ။ [အာ ✓ ဟန+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်–ဖျက်ဆီးတတ်၏။ အာဃာတေတွာ၊ အာဃာတေန္တွာ၊ အာဃာတ၊ အာဃာတန၊ သတ်ဖြတ်ရာဌာန၊ လူသတ်ကုန်း၊ သေခြင်း၊ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း။

အရဟန္တ ၊ ပု ၊ [အရ ✓ ဟန+တ] သံသာရစက္ကဿ အရေ ဟတဝါတိ–အရဟာ၊ အရဟန္တိပိ ပါဠော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀။ ရဟန္တာ၊ မောဂ်–၂၊ ၁၅၀–သုတ်ကို ရှုပါ။

အရိယ ၊ ပု ၊ [အရိ ✓ ဟန+ကို] ကိလေသာရယော ဟနတီတိ–အရဟော၊ သောဓေ–အရိယော။ ဓာန်ဦ၊ ၄၃၅။ အရိယာ။ တိ ။မြတ်သော။

အာဃာတ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဟန+ဏ] အာဂန္တွာ ဟညတီတိ–အာဃာတော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၆၄။ အမျက်, ဒေါသ။

အာဃာတန ၊ န ၊ [အာ ✓ ဟန+ယု] အာဂန္တွာ ဟနန္တိ ယသ္မိန္တိ–အာဃာတနံ၊ ယု၊ ဟနဿ ဃာတော။ ဓာန်ဦ၊ ၅၂၁၊ သတ်ရာအရပ်။

အာဟနတိ ။ [အာ ✓ ဟန+အ+တိ] နှိပ်စက်၏၊ ညှဉ်းဆဲ၏၊ ပူပန်စေ၏၊ ထိခိုက်၏၊ တီးခတ်–ဆော်ရွမ်း၏။ အာဟစ္စ၊ (တွာပစ္စယန္တ)၊ အာဟတ၊ အာဟနန၊ အာဟန္တွန၊ အာဟနိတွာ၊ အာဟန္တွ၊ အာဟန္တွာ။

အာဟစ္စ ။ ဗျ ။ [အာ ✓ ဟန+တွာ] ကစ္စည်း၊ ၅၉၈, မောဂ်–၅၊ ၁၆၆။ ထိခိုက်၍, အထူးပြု၍။ အာဟနိတွာ။

အဟိ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဟန+က] ဓာတွန် န–နှင့် ဟ၏ အ–ကိုချေ၊ အာ–ကိုလည်း ရဃပြု၊ အာဟန္တိတိ–အဟိ။ ဝါစပ္ပတိ, ထောမ, ကောတ္ထုဘ။ မြွေ။

အာဠက ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဟန+ဏ္ဍု] အာဟန္တိ ဗန္ဓန္တျသ္မိ အနေန ဝါ–အာဠကော၊ ဟနဓာတု နဿ ဠော၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော စ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဦ၊ ၃၆၄။ တောင်ပေါက်အလို အာဠက၊ ဆင်ချည်တိုင်။

ဤတိဟ ၊ တိ ၊ [ဤတိ ✓ ဟန+ကို] ဘေးရန်ကို ပယ်ဖျက်တတ်သော–(ဗြဟ္မစရိယ)၊ မကောင်းကျိုးနှင့် အတူတကွဖြစ်တတ်သော။ (တဏှာ–စသော ဥပက္ကိလေသတရားနှင့် တိတ္ထိတို့၏ အယူဝါဒ။)

ဥဿဒ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဟန+ဏ] တက်ကြွခြင်း၊ ပေါ်လွင်ခြင်း၊ မြင့်မြတ်ခြင်း၊ တုန်လှုပ်–ချောက်ချားခြင်း။ (**ဥဿဒတိ**–ရှိသော။)

ဥဿဒတေတိ ။ [ဥ ✓ ဟန+ဏော+တိ] ပယ်ခွာ၏၊ ဖွင့်လှစ်၏၊ (ဥဿဒတီယတိ၊ ညှဉ်းဆဲအပ်၏၊ ပျံ့လွင့်၏၊) ဥဿဒတေတုံ၊ ဥဿဒတေတွာ၊ သတ်၍။

http://www.dhammadownload.com

ဥဿါတိတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဟန+တ] ဖူးဖူးရောင်သော၊ တက်ကြွသော၊ ပေါ်လွင်သော။

ဥဒ္ဓတ ၊ တိ ၊ [ဥ ✓ဟန+တ] ဟန-ဂတိယံ၊ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဟနတိ ဂစ္ဆတိတိ-ဥဒ္ဓတော၊ တော၊ ဟနသဓော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ= စိတ္တံ။ ပျံ့လွင့်သော၊ ပလွှားသော၊ ကြွားဝါသော။ **ဥဒ္ဓစ္စ**။ နာ ။ [ဥဒ္ဓတ+ဏျ] ဥဒ္ဓတသဘာဝေါ-ဥဒ္ဓစ္စံ။ ဓာန်၌၊ ၁၆၉။ ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း။

ဥပဍ္ဎိတ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ဟန+ဏ] ဖျက်ဆီး-နှိပ်စက်ခြင်း၊ နှိပ်စက်-သတ်ဖြတ်ခြင်း။ ဥပဟနီတိ-ဥပဃာတော။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၁။ ကပ်၍ ညှဉ်းဆဲ-သတ်ဖြတ်တတ်သော။ ဥပဃာတိက။

ဥပဃာတက ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ဟန+ဏွု] နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ နှိပ်စက်-သတ်ဖြတ်တတ်သော၊ ဥပဃာတီ။

ဥပဟန္တိ ၊ ၊ [ဥပ ✓ဟန+အ+တိ] အပစ္စည်းကိုချေ၊ ဖျက်ဆီး၏။ ဥပဟစ္စ၊ ထိခိုက်၍၊ ဖျက်ဆီး၍၊ ပြစ်မှား၍၊ (ဥပဟညတိ၊ ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ ပျက်စီး၏။) ဥပဟတ၊ ဥပဟတိ၊ ဥပဟန။

ဥပဟတ ၊ တိ ၊ [ဥပ ✓ဟန+တ] ဥပဟညိတ္ထာတိ-ဥပဟတံ၊ ကပ်၍ သတ်ဖြတ်(နှိပ်စက်)အပ်သော။

ဥပါဟန ၊ ပု+န ၊ [ဥပ+အာ ✓ဟန+အ] တံတံဌာနံ ဥပဟနန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ တတော တတော စအာဟနန္တိ အာဂစ္ဆန္တိ ဇတေနာတိ ဝါ-ဥပါဟနော၊ ဟန-ဟိံသာ ဂတိသု၊ အ။ သူစီ။ ဖိနပ်။

ဥပေါဂ္ဂါတ ၊ ပု ၊ [ဥပ+ဥ ✓ဟန+ဏ] ကောထ္ထုဘာ။ ဥပေါဂ္ဂညတေ (ဥပေါဟညတေ) ပဋိပါဒိယတေ အနေနာတိ-ဥပေါဂ္ဂါတော၊ ဥပ ဥပုဗ္ဗောဟနဓာတု ပဋိပါဒနတ္ထော။ ဓာန်၌၊ ၁၁၅။ ဥဒါဟရဏ် ပုံစံ၊ စကားဦး၊ စကားချီး။

ဝရာဟ ၊ ပု ၊ [ဝရ+အာ ✓ဟန+ကို] ဝရေ အာဟန်တိ-ဝရာဟော၊ ဝရေ သတိ အာဟန္တ ဗ္ဗောတိ ဝါ-ဝရာဟော။ ဓာန်၌၊ ၆၁၇။ ဝက်။

ဝိဟနတိ ။ [ဝိ ✓ဟန+အ+တိ] သတ်ဖြတ်၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ပယ်စွန့်၏၊ ပယ်ဖျောက်-ဖျက်ဆီး၏။ ဝိဟနန္တိ၊ ဝိဟနမာန၊ ဝိဟန္တွာ၊ ဝိဟနန၊ ဝိဟတ၊ ဝိဟန္တ ။

ဝိဟညတိ ။ [ဝိ ✓ဟန+ယ+တိ] ဒိ=ကတ္တု၊ ဘူ=ကမ္မ။ ပင်ပန်း-ပျက်စီး၏၊ ဆင်းရဲ-ဒုက္ခရောက်၏၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်အပ်၏။ ဝိဟညမာန။

ဝိဟညာ ၊ န ၊ [ဝိ ✓ဟန+ဏျ] ပင်ပန်းခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဒုက္ခရောက်ခြင်း။

ဝိသံဟတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+သံ ✓ဟန+တ] အထူး-ပျက်စီးစေအပ်သော၊ -ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ အကြွင်းမဲ့ပယ်ဖြတ်အပ်သော။

ဝိဃာတ ၊ ပု ၊ [ဝိ ✓ဟန+တ] ကစ္စည်း၊ ၅၉၁။ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဆင်းရဲကင်းခြင်း။ [ဝိ+ဃာတ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း။

ဝိဃာတက ၊ တိ ၊ [ဝိ ✓ဟန+ဏွု] ကစ္စည်း၊ ၅၉၁။ ပင်ပန်းသော၊ ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ဝိနိဃာတိ ၊ တိ ၊ [ဝိ+နိ ✓ဟန+ဏိ] အထူးထူးအပြားပြား ပင်ပန်းသော၊ [ဝိနိဃာတ+ဣ] အထူးထူး အပြားပြား ပင်ပန်းခြင်းရှိသော။ (ဘက်စုံပင်ပန်းသော။)

ဝိယဂ္ဃ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အာ ✓ဟန+ကို] သတ္တဝါမျိုးစုံကိုလွန်စွာညှဉ်းဆဲ-သတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးတတ်သော=(ကျား, ခြင်္သေ့)။ (ဗျဂ္ဃ-ဌ်လည်း ဆိုခဲ့ပြီ။)

ဦဟနတိ ။ [ဦ ✓ဟန+အ+တိ] ပင့်မ၏၊ မြှောက်၏၊ ယူဆောင်သွား၏၊ နှောင့်ယှက်၏၊ ညစ်ပေစေ၏၊ ကျင်ကြိုးစွန့်၏။

ဩဃ ၊ ပု ၊ [အဝ ✓ဟန+အ] အဝပုဗ္ဗော ဟန-ဂတိယံ, အ။ သူစီ။ အဝယဝံ ကတွာ ဗျပိယတိ ဂစ္ဆတီတိ-ဩဃော။ ဓာန်၌၊ ၆၂၉။ [ဩ ✓ ဟန+ကို] ဩဟညတိ ဇတေနာတိ-ဩဃော။ မောဂ်-၅၊ ၁၀၀၊ ပဋ္ဌိ။ ရေအလျဉ်၊ ဩဃမည်သောတရား၊ အပေါင်းအစု။

ဩဟနတိ ။ [အဝ ✓ဟန+အ+တိ] အဝဟန္တိ၊ ကျင်ကြိုးစွန့်၏။ (ဩဟညတိ၊ ပုတ်ခတ်အပ်၏။)

ကဏ္ဏ ၊ န ၊ [က ✓ဟန+ဏ] ကံ သုခံ ဟနတီတိ-ကဏ္ဏံ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်၌၊ ၈၄။ မကောင်းမှု, အကုသိုလ်။

ကေသဝ ၊ ပု ၊ [ကေသီ ✓ဟန+ဏ] ကေသိံနာမ အသုရံ ဟတဝါတိ-ကေသဝေါ၊ ဤကာရဿ အကာရော၊ ဟနဿ စ-ဝေါ။ ဓာန်၌၊ ၁၆။ ဗိဿနိုး။

http://www.dhammadownload.com

ဂရုဋ္ဌ ၊ ပု ၊ [ဂရ ✓ ဟန+ဏ] ဂရံ ဝိသဓရံ ဟန္တီတိ-ဂရုဋ္ဌော၊ ဏော၊ ရန္တသု၊ ဟနသ စ ဋ္ဌတ္တံ၊ ဝဏ္ဏ ဝိကာရော၊ **ဂရုဋော**။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၃။ ဂဋ္ဌုန်။

ဂဟန ၊ တိ ၊ [✓ ဂမု ✓ ဟန+အ] ဂစ္ဆန္တံ ဟန္တီတိ-ဂဟနံ, ဂဟဏမ္ပိ၊ ယဒါဒိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၁၉။ ရှုပ်ထွေးသော၊ ခက်ခဲသော။

ဃန ၊ ပု ၊ [✓ ဟန+အ] လောကာနံ သန္တာပံ ဟန္တီတိ-ဃနော၊ ဟသ ဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၇။ မိုးတိမ်၊ ခွက်ခွင်း၊ ကြေးနင်း၊ မောင်း-စသော တူရိယာမျိုး။ တိ ။ဟနတိသ္မာ အ၊ ဟသ ဃော စ၊ ဃနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၇။ ထူထပ်သော၊ တခဲ နက်သော။

နီဃ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဟန+ဏ] နိဟန္တျပုညံ ဟိံသတိ ဂစ္ဆတီတိ-နီဃော၊ ပုညံ ဝါ နဟန္တိ နဂစ္ဆတီတိ-နီဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၉။ ဆင်းရဲခြင်း။

ဒဒ္ဒုဃ ၊ ပု ၊ [ဒဒ္ဒု ✓ ဟန+ဏ] ဒဒ္ဒုံ ဟန္တီတိ-ဒဒ္ဒုဃော၊ ဟနသ ဃော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၉၄။ ဒန့်ကျွဲ။

ပဋဟ ၊ ပု ၊ [ပဋ ✓ ဟန+ကွိ] ပဋံ ဟန္တီတိ-ပဋဟော၊ ဟန-ဟိံသာ ဂတီသု၊ ကွိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၄။ ဖားစည်။

ပဒ္ဓတိ ၊ ထီ ၊ [ပဒ ✓ ဟန+တိ] ပထိကေဟိ ပါဒေဟိ ဟညတေတိ-ပဒ္ဓတိ၊ ပဒသဒ္ဒူပပဒေါ ဟနဓာတု၊ တိ၊ ဟနသ ဓော၊ အ,လောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၉၀။ ခရီး။

ပလိဃ ၊ ပု ၊ [ပရိ ✓ ဟန+ဏ] ပရိ ပုနပ္ပုနံ ဂမနာဂမန ဝသေန ဟန္တီတိ-ပလိဃော၊ ဏော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၇။ [ပရိ ✓ ဟန+ကွိ] ကွိပစ္စည်းကြောင့် ပရိမှနောက် ဖြစ်သော ဟနဓာတ်ကို ဃ-ပြု၊ ဟန-ဟိံသာယံ၊ ပရိဟညတီတိ-ပလိဃော။ မောဂ်-၁၊ ၅၂၊ ပဋ္ဌိ။ တံခါးကျည်၊ မင်းတုပ်။

ပစ္စာဟတ ၊ တိ ၊ [ပတိ+အာ ✓ ဟန+တ] တုန့်ပြန် နှိပ်စက်-ရိုက်နှက်တတ်သော၊ အမျက်ဒေါသသည် နှိပ်စက်-ဖျက်ဆီးအပ်သော။

ပဋိဃ ၊ ပု+နဲ ၊ [ပတိ ✓ ဟန+ရ] ရူ၊ ၅၉၅။ ဒေါသ-ထိပါးပုတ်ခတ် ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်တတ်သော= သတ်ဖြတ်ကြောင်း= သတ်ဖြတ်ခြင်း-သဘော၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့၏ ထိခိုက်ပေါင်းဆုံခြင်း၊ ထိခိုက် ပေါင်းဆုံတတ်၊ -အပ်သော အာရုံ။

ပဋိဃ ၊ ပု+နဲ ၊ [ပတိ ✓ ဟန+အ] အာရမ္မဏေ ပဋိဟညတီတိ-ပဋိဃံ၊ ဟန-ဟိံသာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆၄။ အမျက်ဒေါသ။ [ပတိ ✓ ဟန+ကွိ] ပတိ ဟညတီတိ-ပဋိဃော။ မောဂ်-၅၊ ၁၀၀၊ ပဋ္ဌိ။ ဒေါသ။

ပဋိဃာတ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ ဟန+ဏ] ဒေါသ၊ ပယ်ဖျောက် ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ပယ်သတ်-ပယ်စွန့်ခြင်း၊ တားဆီး ကာကွယ်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ ထိပါး-ပုတ်ခတ်-ညှဉ်းဆဲ-သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ထိခိုက်-ပေါင်းဆုံခြင်း၊ ပင်ပန်း-ဆင်းရဲခြင်း။ တိ ။အမျက် ထွက်-စိတ်ဆိုးသော။

ပဋိဃာတက ၊ တိ ၊ [ပတိ ✓ ဟန+ဏ္ဍု] ထိပါး-ပုတ်ခတ်-ညှဉ်းဆဲ- သတ်ဖြတ်တတ်သော၊ ပယ်ဖျောက်-ဖျက်ဆီးတတ်သော။

ပဋိဃာတန ၊ နဲ ၊ [ပဋိ ✓ ဟန+ယု] ယုမှိ ဟနသ ဃာတော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၃။ ပယ်ဖျောက်-ဖျက်ဆီး ခြင်း၊ တားဆီး-ကာကွယ်ခြင်း၊ ကြိတ်ချေခြင်း။

ပဃဏ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ ဟန+ဏ] ပဌမံ ဟနန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ-ပဃာဏော, ပဃဏော စ၊ ဟနသ ဃဏာဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၁၈။ ခွေးကတက်၊ ခြေနင်းခုံ၊ ခြေသုတ်ရာအရပ်။

သံဃ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဟန+ရ] သံဟညန္တေ နိဗ္ဗိသေသေန ဉာယန္တေ အဝယဝါ တသ္မိ န္တိ -သံဃော၊ ရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၂။ ဇာတ်တူ-မတူသော သတ္တဝါတို့၏ အပေါင်း။

သံဟတိ ၊ ထီ ၊ [သံ ✓ ဟန+တိ] သဟ အဝယဝေန ဂစ္ဆတီတိ-သံဟတိ၊ ဟန-ဂတိယံ၊ တိ၊ နလောပေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၀။ အပေါင်း။

သကုဏဂ္ဃိ ၊ ထီ ၊ [သကုဏ ✓ ဟန+ဏိ] သကုဏံ ဟန္တီတိ-သကုဏဂ္ဃိ၊ သိမ်း။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၃၇။ သိမ်းငှက်။

သံဟညတိ ။ [သံ ✓ ဟန+ယ+တိ] ကတ္တု+ကမ္မ။ ပေါင်းစု၏၊ တပေါင်းတည်းဖြစ်၏၊ ထိ၏၊ စေ့၏၊ ပိတ်၏၊ ပေါင်းစုအပ်၏။ သံဟစ္စ၊ သံဟတ၊ သံဟနန၊ သံဟနိတဗ္ဗ။

သံဝိဃာတ ၊ ပု ၊ [သံ+ဝိ ✓ ဟန+ဏ] ပင်ပန်းခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သဃ် ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဟန+ရ] ဟနဓာတ်ကို ဃ–ပြု၊ သမဂ္ဂံ ကမ္မံ သမုပဂစ္ဆတီတိ–သံဃော။ ကစ္စည်း၊ ၅၃၈။ [သံ ✓ ဟန+ကွိ] သံဟတော သဃ်ဒို့ တောတိ(ပေါင်းစုအပ်သောကြောင့်)–သဃော်။ မောဂ်–၅၊ ၁၀၀။ သံဃာ၊ အပေါင်းအစု။

သံဃတ ၊ တိ ၊ [သံ ✓ ဟန+တ] ဟန–ကို ဃ–ပြု၊ ပေါင်းရုံး စုစည်းအပ်သော။

သဃ်တ ၊ ပု ၊ [သံ ✓ ဟန+ဏ] သဟ အဝယဝေန ဂစ္ဆတီတိ–သဃ်တော၊ ဟန–ဂမနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၆၂၉။ အပေါင်း။ ကစ္စည်း၊ ၅၉၁။ ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်၏၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ထိခိုက်ခြင်း၊ ရိုက်ပုတ်–တီးခတ်ခြင်း၊ လှေ၊ ဖောင်။ သမန္တာ တောအာဂတေဟိ ပဗ္ဗတေဟိ ဟညန္တီ အတြာတိ–သဃ်တော။ ဓာန်ဒို၊ ၆၅၇။ သဃ်တငရဲ၊ သံဃာတက–လည်း ရှိ၏။

သဃ်တန ၊ န ၊ [သံ ✓ ဟန+ဏော+ယု] သံဃာတန၊ ထိပါး–ပုတ်ခတ်–ညှဉ်းဆဲ–သတ်ဖြတ်ကြောင်း စကား။ **သံဃာတနက** [သံဃာတန+က] ညှဉ်းဆဲ–သတ်ဖြတ်–နှိပ်စက်–ဖျက်ဆီးတတ်သော။

သမဇ္ဈာဟတ ၊ တိ ၊ [သံ+အဘိ+အာ ✓ ဟန+တ] ကောင်းစွာ= တိုက်ခတ်–ထိခိုက်–တွန်းကန်အပ်သော။ သမဇ္ဈာဟန။

သမဘိဟတ ၊ တိ ၊ [သံ+အဘိ ✓ ဟန+တ] ကောင်းစွာ= ထိခိုက်–တွန်းကန်အပ်သော၊ –စိုစွတ်သော။

သမာဟတ ၊ တိ ၊ [သံ+အာ ✓ ဟန+တ] ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်တတ်သော၊ ညှဉ်းဆဲ–နှိပ်စက်အပ်သော။

သမုဋ္ဌါတေတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဟန+ဏော+တိ] ကစ္စည်း၊ ၅၉၁။ အကြွင်းမဲ့–ပယ်နုတ်စေ၏၊ –ပယ်ဖျက်စေ၏၊ –ပယ်သတ်စေ၏။ သမုဋ္ဌါတ၊ သမုဋ္ဌါတက၊ သမုဋ္ဌါတန၊ သမုဋ္ဌါတိတ၊ သမုဋ္ဌါဟေတွာ၊ သမုဋ္ဌါဟေန္တ၊ သမုဋ္ဌါဟယမာန၊ (သမုဋ္ဌါဟီယတိ၊ သမုဋ္ဌါတာပေတိ၊) [သမုဋ္ဌါတ+ကွ+တိ] သမုဋ္ဌါတေတိ= နာမဓာတ်။ မောဂ်–၅၊ ၁၂–သုတ်ဖြင့် ကွ–ပစ္စည်းသက်။

သမူဟနတိ ။ [သံ+ဥ ✓ ဟန+အ+တိ] ဥ–ကို ဥ–ဒီဃပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ–ပြု၊ နုတ်၏၊ ပယ်ရှား၏၊ ကောင်းစွာပယ်သတ်၏၊ မဖြစ်အောင်ပြု၏။ သမူဟတ၊ သမူဟန၊ သမူဟနိတွာ၊ သမူဟစ္ဆ၊ –၍။ သမူဟနိတုံ၊ သမူဟန်တုံ၊ (သမူဟနာပေတိ၊) သမူဟနန၊ သမူဟနိတဗ္ဗ၊ သမူဟန်တဗ္ဗ၊ သမောဟတ၊ သမောဟနိတုံ။

သမောဟ ၊ ပု ၊ [သံ+အဝ ✓ ဟန+ကွိ] အပေါင်းအစု၊ အစုအပုံ။

သိလာဃာ ၊ ထီ ၊ [သိလ+အာ ✓ ဟန+အ+အာ] သိလဿ သဘာဂဂုဏဿ အာဟနနံ–သိလာဃာ၊ သာဇေ ရဿံ ကတွာ–သိလာဃာ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၈။ ချီးမွမ်းခြင်း။

သောတဃာတိ ၊ ထီ ၊ [သောတ ✓ ဟန+ဏ+ဤ] သောတံ ဟန္တီတိ–သောတဃာတိ၊ ဟနဿဃာတော။ ဓာန်ဒို၊ ၅၉၆။ ပရန္တဝါ။

ဟနု

ဘူ= စောရ အပနယနေသု–ခိုးဝှက်လုယူခြင်း, ပယ်ရှားခြင်းတို့၌။ ဟနုတေ။

ဟ္ဒု–ဟူသော ဧကသရဓာတ်မှ ပြောင်းလဲလာသောကြောင့် ဓာတွန်မကျေ။

ဟနု–အနပနယနေ, ဘွာဒိသေသော အပ္ပစုရပ္ပယောဂတ္တာ သေသိတော၊ ဝုတ္တိယံ ပန ကစ္စာယနေန သင်္ဂဟိတတ္တာ ဥဒါဟဋ္ဌံ။ မောဂ်–၂၊ ၂၅၊ ပဋ္ဌိကာ။

ဟနု–ဓာတ်သည်၊ အပနယနေ–ပယ်ခြင်း၌ ဖြစ်၏၊ (ဘူဝါဒိ)ဓာတ်ကြွင်းတည်း၊ မများသော ပြယုဂ်ရှိသောကြောင့် မောဂ္ဂလ္လာနဓာတုပါဌ၌ ခြွင်းချန်ထားခဲ့ပါသည်၊ ကစ္စည်းဆရာက ပေါင်းယူထားသောကြောင့် ဝုတ္တိမှာ ထုတ်ဆောင်ထားရပါသည်။

ဟမ္မ

ဘူ= ဂတေ–သွားခြင်း၌။ ဟမ္မတိ။

ဟယ

ဘူ= ဂတိ ကိလမေသု–သွားခြင်း, ပင်ပန်းခြင်းတို့၌။ ဟယတိ။

ဝိဟ ၊ ပု+န ၊ [ဝိ ✓ ဟယ+ကွိ] ဝိနော ပက္ခိနော ဟယန္တီ ဂစ္ဆန္တီ ဧတ္ထာတိ–ဝိဟံ= ဝေဟာယသံ၊ ကောင်းကင်။

http://www.dhammadownload.com

ဝေဟာယသ ၊ ပု+နာ ၊ [ဝိ ✓ ဟယ+အသ] ဝိနော ပက္ခိနော ဟယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ–ဝေဟာယသံ၊ (ဝိဟာယသံ ဝါ၊) အသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၆။ ကောင်းကင်။

ဝေဟာသ ၊ ပု+နာ ၊ [ဝိ ✓ ဟယ+ဏ] ဟယ–ဂတိမှိ၊ ဝိသေသေန ဟယတိ ဂစ္ဆတိ သဗ္ဗတြာတိ–ဝေဟာသော၊ ယသ သော။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၅။ ကောင်းကင်။

ဟယ ၊ ပု ၊ [✓ ဟယ+အ] ဟယတိ သီဃံ ဂစ္ဆတီတိ–ဟယော။ နီတိဓာ၊ ၁၃၉။ မြင်း။

ဟရ

ဘူ= ဟရဏေ= ဆောင်ခြင်း(ပယ်ခြင်း, ဖြစ်စေခြင်း, ခိုးဝှက်–လုယက်ခြင်း)၌။ ဟရတိ။

ပပုဗ္ဗော= ပဟာရေ–ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်ခြင်း၌။ ပဟရတိ၊ ပဟာရံ ဒဒေယျ။

သံပုဗ္ဗော= သံဟာရေ–ရုံးစုပေါင်းစည်းခြင်း၌။ သံဟရတိ၊ သံဟရိတွာ၊ သံဃရတိ။

ဝိပုဗ္ဗော= ဝစေ–စကားဆိုခြင်း၌။ ဗျာဟရတိ၊ ဗျာဟာရော။

အပပုဗ္ဗော= ဒူရီကရဏေ–ဝေးအောင်ပြုခြင်း (အဝေးသို့ပယ်ရှားခြင်း)၌။ အပဟရတိ၊ အပဟာရော။

ဝိပုဗ္ဗော= ဝိဟာရေ–နေခြင်း၌။ ဝိဟရတိ၊ ဝိဟာရော။

အာပုဗ္ဗော= အာဟာရေ–မျိုခြင်း၌။ အာဟရတိ၊ အာဟာရော။

ပရိပုဗ္ဗော= နိစ္စဘောဂေ–အမြဲသုံးဆောင်ခြင်း၌။ ပရိဟရတိ၊ ပရိဟရိတုံ။

ဥပပုဗ္ဗော= ပူဇာယံ–ပူဇော်ခြင်း၌။ ဥပဟရတိ၊ ဥပဟာရံ ကရောတိ။

နိပုဗ္ဗော= နိကမှနေ–နှင်ထုတ်ခြင်း၌။ နီဟရတိ၊ နီဟရိတွာ။

အဘိပုဗ္ဗော= အဘိဟရဏေ–ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌။ အဘိဟရတိ၊ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေယျ။

ဟရ ၊ ပု ၊ [✓ ဟရ+အ] ဝိသိဋ္ဌတမောဂုဏတ္တာ သဗ္ဗံ ဟရတီတိ–ဟရော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇။ သိဝနတ်။

ဟရတိ ။ [✓ ဟရ+အ+တိ] ဆောင်ယူ၏၊ ဖယ်ရှား၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ ခိုး၏၊ ယူ၏၊ ရောင်း၏၊ ထုတ်ဆောင်၏၊ စား၏၊ ကျ၏၊ ဝယ်၏။ ဟရ၊ ဟရဏ၊ ဟရဏက၊ ဟရဏီ(အကြော)၊ ဟရဏီယ၊ ဟာတူန၊ ဟရိတွာ၊ ဟရိတွာန၊ ဟာတဝေ၊ ဟရိတုံ၊ ဟရန္တ၊ ဟရမာန၊ (ဟရီယတိ၊) ဟရိယမာန၊ (ဟာရေတိ၊) ဟာရေတွာ၊ ဟာရေတုံ၊ ဟာရေန္တ၊ (ဟာရယတိ၊ ဟရာပေတိ၊) ဟရာပေတွာ၊ ဟရာပေတုံ၊ ဟရာပေန္တ၊ ဟရာပန၊ ဟရာပေတဗ္ဗ၊ ဟရိတ၊ ဟရိတဗ္ဗ၊ ဟရိတု။

ဟာရက ၊ တိ ၊ [✓ ဟရ+ဏ္ဍု] ဟရတီတိ–ဟာရကော၊ ဆောင်တတ်သော။ ဟရီယတီတိ–ဟာရကော၊ ဆောင်အပ်–အနီး၌ထားအပ်သော။

ဤကိုရည်၍ ကခ်ါဋီသစ်၊ ၂၁၅–၌ "ကမ္မ သာဓနော ဝါယံ ဟာရကသဒ္ဒေါ ဗဟုလံ ဝိဓာနေန တတ္ထာပိ ဏ္ဍုပစ္စယသ သိဇ္ဈနတော"ဟု မိန့်ဆိုထား ပါသည်။ မောဂ်–၅၊ ၃၃–ကိုလည်း ရှုပါ။

ဟရိ ၊ တိ ၊ [✓ ဟရ+ဣ] မစ္စာနံ ဇီဝိတံ ဟရတိ သီလေနာတိ–ဟရိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၆။ ဟရိနတ်–ဗိဿနိုး။

ဟရိတ၊ ဟရိ ၊ တိ ၊ [✓ ဟရ+ဣတ(+ဣ)] မနံ ဟရတီတိ–ဟရိတော၊ ဣတော၊ ဣ၊ ဟရိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၉၇။ စိမ်းသော–(အဆင်း)။ စိတ္တမတ္တာနံ ဟရတီတိ–ဟရိ၊ ဣ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၈၇။ ရွှေ။ ဟရတိ မိဂေတိ–ဟရိ၊ ဣ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၁။ ခြသေ့်။

ဟရိစန္ဒန ၊ ပု+နာ ၊ [✓ ဟရ+ဣ] မနံ ဟရတီတိ–ဟရိ။ [ဟရိ+စန္ဒန] တမေဝ စန္ဒနန္တိ–ဟရိစန္ဒနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၃၀၁။ စန္ဒကူးရွှေ။

ဟရိဏ ၊ ပု ၊ [✓ ဟရ+ယု] ဟရန္တျနေန–ဟရိဏော၊ ဟရ–ဟရဏေ၊ ယု, ဏတ္တမိတ္တဥ္စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၇။ [✓ ဟရ+ဏက်] ဟရ–ဟရဏေ, ဏသ ဥိ–(ဏပစ္စည်း၏ အာဒျာဝယဝ ဣ–လာ) ဟရီယတီတိ–ဟရိဏော= မိဂေါ။ မောဂ်–၇၊ ၆၇။ သမင်။

ဟရိတကီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟရ+တ+က+ဤ] ရောဂဘယံ ဟရတိ အပနေတီတိ–ဟရိတကီ၊ တော၊ သကတ္ထေ ကော၊ နဒါဒိ၊ ဟရိတ္တကီပိ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆၉။ **ဟရိဋကီ၊ ဟရိဋက၊ ဟရိတက၊** ရ–၌ ဤ–ဒီဃဖြင့်လည်း ရှိ၏၊ ဖန်ခါး။

http://www.dhammadownload.com

ဟရီတက ၊ တိ ၊ [√ဟရ+တ+က] စိမ်းစိုသော၊ ဆောင်အပ်သော။

ဟရေဏု ၊ ထိ ၊ [√ဟရ+ဏု] ဧ–လာ၊ ဟရီယတီတိ–ဟရေဏု= ဂန္ဓဒဗ္ဗံ။ မောဂ်–ဂ၊ ၆၄။ နံ့သာဒြပ်၊ မြက်မွေးပင်၊ ကုလားပဲ၊ စားတော်ပဲ။ သကတ္ထက–ပစ္စည်းနှင့် အာပစ္စည်းသက်က **ဟရေဏုကာ**–ဟု ဖြစ်၏။

ဟာတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [√ဟရ+တဗ္ဗ] ဓာတွန် ရ–ကို အာ–ပြု။ နိရုတ္တိ၊ ဂ။ ဆောင်အပ်သော။

ဟာတုန ။ ကြိဝိ ။ [√ဟရ+တုန] ရ–ကို အာ, ဥ–ကို ဒီဃပြု၊ ဆောင်၍။ ဟာတဝေ။

ဟာရ ၊ ထိ ၊ [√ဟရ+ဏ] ဟရီယတေ မနော ယေန–ဟာရော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၈၅။ ပုလဲသွယ်၊ (ပုလဲသွယ်နှင့်တူသော ဟာရ ၁၆–ပါး၊) သုံးဆောင်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း။ ဟရ–ဟာရဏော၊ ဟရဏ်–ဟာရာ= မုတ္တာမာလာ။ မောဂ်–၅၊ ၄၉။ ပုလဲကုံး၊ ပုလဲသွယ်။

ဟာရီ ၊ တိ ၊ [√ဟရ+ဏ္ဍဏ်] ဟရတိတိ–ဟာရိ= မနုည်။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၀။ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော။

ဟာရီ ၊ တိ ၊ [√ဟရ+ဏီ] ဟရတိ စိတ္တံ–ဟာရီ၊ ဏီ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၉၃။ ကောင်းသော၊ တင့်တယ်သော။

ဟာရိယ ၊ နာ ၊ [√ဟရ+ဏျ] ဆောင်ယူအပ်သော၊ ခိုးယူအပ်သော။

ဟာရေတိ ။ [√ဟရ+ဏော+တိ] ဆောင်ယူစေ၏။ ဟာရေတဗ္ဗ၊ ဟာရေတု။

ဟိရညာ ၊ နာ ၊ [√ဟရ+အညာ] ဟရ–ဟရဏော၊ အညော၊ အသိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၈၈။ အထည်ဝတ္ထု လုပ်ပြီး–မလုပ်ရသေးသောရွှေ၊ ငွေ၊ ရွှေ။

ဟိရ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဟရ+က] ဟ–၏ အစိတ် အ–ကို ဥ–ပြု၊ ဟရတိ မဒ္ဒဝန္တိ–ဟိရံ၊ အမျှင်၊ သိဝနတ်။

ဟေတိ ၊ ထိ ၊ [√ဟရ+တိ] ဟရ–ဟရဏော၊ ဟရတိ ဇိဝိတန္တိ–ဟေတိ၊ တိ၊ အသေ၊ ရ–လောပေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၈၅။ လက်နက်။

ရဟဒ ၊ ပု ၊ [√ဟရ+ဒ] ဟရ–ဟရဏော၊ ဘူဝါဒိ၊ ဒေါ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော၊ ရဟဒေါ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၇၇။ ရေအိုင်။

ဟဋ ၊ တိ ၊ [√ဟရ+တ] သယ်ဆောင်အပ်သော၊ ခိုးယူအပ်သော၊ ရှုပ်ထွေးသော။

ဟတ္ထ ၊ ထိ ၊ [√ဟရ+တု] ဆောင်ယူတတ်သော။ နိရုတ္တိ၊ ဂ၁၀။

ဟတ္ထ ၊ ထိ+ပု ၊ [√ဟရ+ထ] ဟရ–ဟရဏော၊ ထော။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၆၅။ လက်၊ ဆင်နှာမောင်း၊ အတောင်၊ ဟဿတနက္ခတ်။

ဟဒယ ၊ နာ ၊ [√ဟရ+ယ] ရ–ကို ဒ–ပြု၊ ဟရတိတိ–ဟဒယံ= စိတ္တံ၊ မနောဓာတု မနောဝိညာဏဓာတု နိဿယော စ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၄၂။ ဟရတိ အတ္တနော အာဓာရန္တိ–ဟဒယံ၊ ယော, ရဿ ဒေါ စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၁၅၂။ စိတ်၊ နှလုံး–ဟဒယဝတ္ထု။ (**သုဟဒ္ဒ, သုဟဒယ, သုဟဒ**–ယကျေ။ =စိတ်ကောင်းရှိသော၊ ချစ်မိတ်ဆွေ။)

ဟမ္မိယ ၊ နာ ၊ [√ဟရ+ယ] ဟရဓာတ်၏ ရ–ကို မ္မ–ပြု၊ သုခမာဟရတီတိ–ဟမ္မိယံ= မုဏ္ဏစ္ဆဒနပါသာဒေါ။ မောဂ်–ဂ၊ ၁၄၂။ ဟရ–ဟရဏော၊ ယော၊ ယမှိ မိအာဂမော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၂၀၈။ ပြာသာဒ်ဦးပြည်း၊ အုတ်တိုက်ကတုံး၊ အထွတ်ရှိသောပြာသာဒ်၊ စေတီ၏အထက်ပိုင်း။

ဓိဂိသတိ ။ [√ဟရ+သ] ဟရိတုမိစ္ဆတိ [ဓိဂိသ+တိ] ဆောင်လို၏၊ ရှာမှီး၏၊ စူးစမ်း၏၊ ဆင်ခြင်၏။။ ဓိဂိသန္တ၊ ဓိဂိသမာန၊ ဓိဂိသာန၊ (မာနကို အာနပြု။ ရှု။ မာန–၏ မ–ကိုချေ။ မောဂ်။)

ဓိဂိသက ၊ တိ ၊ [√ဟရ+သ] ဟရိတုမိစ္ဆတိ [ဓိဂိသ+ဏ္ဍု] ဆောင်လိုသော၊ ရှာမှီး–စူးစမ်း–ဆင်ခြင်သော။

ဓိဂိသာ ၊ ထိ ၊ [√ဟရ+သ] ဟရိတုမိစ္ဆာ [ဓိဂိသ+အ+အာ] ဆောင်လိုခြင်း။

ရဇောဟရဏ ၊ တိ ၊ [ရဇ+ဟရ+ယု] ရဇံ ဟရတိတိ–ရဇောဟရဏံ= တောယံ။ ကစ္စည်း၊ ၅၄၈။ရဇံ ဟရ၏ ဧတေနာတိ–ရဇောဟရဏံ။ အံဒို–၃၊ ၂၈၅။ မြူအညစ်အကြေးကို ဆောင်ယူတတ်သောရေ၊ ဖုံသုတ်စရာအဝတ်၊ ခြေသုတ်၊ လက်ကိုင်ပုဝါ။

အဇ္ဈုပဟရတိ ။ [အဓိ+ဥပ √ဟရ+အ+တိ] စား၏၊ မျိုး၏။

အဇ္ဈောဟဋ ၊ တိ ၊ [အဓိ+အဝ √ဟရ+တ] အဓိ အဝပုဗ္ဗော ဟရ–ဟရဏော၊ တော၊ တသ ဒ္ဒော၊ ရ–လောပေါ၊ အဇ္ဈောဟဋ္ဌော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၇။ စားအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဈောဟရတိ ။ [အဓိ+အဝ √ဟရ+အ+တိ] စား၏၊ မျိုး၏၊ သွင်း၏၊ နှစ်မြှုပ်၏။ (အဇ္ဈောဟရိယတိ၊ စားအပ်၏၊ မျိုအပ်၏။) အဇ္ဈောဟန၊ အဇ္ဈောဟတ၊ အဇ္ဈောဟရဏ၊ အဇ္ဈောဟရဏီယ၊ အဇ္ဈောဟရိတ၊ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗ၊ အဇ္ဈောဟာရ။ (အဇ္ဈောဟာရေတိ၊ မျိုစေ၏၊ စားစေ၏၊ သွင်း၏။)

အညဒတ္ထုဟရ ၊ တိ ၊ [အညဒတ္ထု √ဟရ+အ] စင်စစ် ဆောင်ယူတတ်သော၊ အပေးမရှိ–အယူသမား သက်သက်ဖြစ်သော။

အတိဟရတိ ။ [အတိ √ဟရ+အ+တိ] အလွန်ဆောင်ယူ၏၊ အလွန်ဆောင်သွား၏၊ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ပြု၏၊ ဆောင်ယူ၏၊ ပင့်ဆောင်၏၊ ရှေးရှုဆောင်၏၊ လွန်စေ၍ဆောင်၏၊ သွင်း၏၊ တစ်ဖန်ဆောင်၏၊ ပြန်သွင်း၏။ အတိဟရဏ၊ အတိဟရန္တ၊ (အတိဟရာပေတိ၊ ဆောင်စေ၏ = ကျိသွင်းစေ၏၊ သိမ်းယူ၏။) အတိဟရာပေတဗ္ဗ၊ အတိဟရာပေတွာ၊ အတိဟရိတဗ္ဗ၊ အတိဟရိတုံ၊ အတိဟရိတွာ။ (အတိဟရီယတိ၊ ဆောင်အပ်၏၊ အလွန်ဆောင်အပ်၏။)

အဘိဗျာဟဋ ၊ တိ ၊ [အဘိ+ဝိ+အာ √ ဟရ+က္တ] ဟရ-ဟရဏေ, အဘိ ဝိ အာပုဗ္ဗော၊ အဘိဗျာဟရီယိတ္ထာတိ–အဘိဗျာဟဋော။ မောဂ်–၅၊ ၆၀၊ ပဋ္ဌိ။ ယူဆောင်အပ်(ပြီး)သော၊ မြွက်ဆိုအပ်သော။

အနုပရိဟရတိ ။ [အနု+ပရိ √ဟရ+အ+တိ] ရစ်ပတ်၏၊ မှီတွယ်၏။ အနုပရိဟရိတွာ။

အနုပဗ္ဗဝိဟာရ ၊ ပု ၊ [အနုပဗ္ဗ+ဝိ √ဟရ+ဏ] အစဉ်အားဖြင့်(အစဉ်အတိုင်း)နေခြင်း၊ အစဉ်အတိုင်းနေအပ်သောတရား၊ အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားအပ်သော ဝိဟာရ။

အနုဟီရမာန ။ [အနု √ဟရ+ယ+မာန] ဓာတ်၏အဆုံးသရနောင် ဤ–လာ၊ အ–ကိုချန်၍ ယဗျည်းမျှကို ခေ့။ မောဂ်–၅၊ ၁၂၃၊ ပဋ္ဌိ–ကို ရှုပါ၊ ဆောင်အပ်သော၊ ဆောင်းအပ်–မိုးအပ်သော။

အန္ဓာဟာရ ၊ ပု ၊ [အနု+အာ √ဟရ+ဏ] လျော်စွာဆောင်ခြင်း။

အပဟရတိ ။ [အပ √ ဟရ+အ+တိ] ဖယ်ရှား၏၊ ရှောင်ဖယ်၏၊ တားမြစ်၏။ အပဟတ၊ အပဟတ္တာ၊ အပဟရဏ၊ အပဟရန္တ၊ အပဟရိတ၊ အပဟရိတုံ၊ အပဟရိတွာ၊ အပဟာတုံ၊ အပဟာရက။

အပါဟတ ၊ တိ ၊ [အပ+အာ √ဟရ+တ] ဖယ်ရှားအပ်သော၊ ပစ်ပယ်အပ်–တားမြစ်အပ်သော။

အဟာရိယ ၊ ပု ၊ [နု √ဟရ+ဏျ] ဒေသန္တရံ နေတုမသက္ကုတ္တာ–အဟာရိယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၀၅။ တောင်။

အပ္ပမာဏဟရ ၊ တိ ၊ [အပ္ပမာဏ √ဟရ+အ] အတိုင်းအရှည်မရှိသောဝန်ကို ဆောင်သော။

အပ္ပမာဒဝိဟာရီ ၊ တိ ၊ [အပ္ပမာဒ+ဝိ √ ဟရ+ဏီ] အပ္ပမာဒဖြင့် နေလေ့ရှိသော။

[အပ္ပမာဒဝိဟာရ+ဤ] မေ့လျော့ခြင်းကင်းနေခြင်းရှိသော။

အဗ္ဘတီတဟရ ၊ ထီ ၊ [အဗ္ဘတီတ √ဟရ+အ] လွန်ပြီး(ချုပ်ပျောက်ပြီး)သော အစီးအပွားကို ဆောင်ယူတတ်သော။

အဗ္ဘတီတာဟာရ ၊ တိ ၊ [အဗ္ဘတီတ+အာ √ဟရ+ဏ] ရှေ့ပုဒ်နှင့် အနက်တူ၏။

အဗ္ဘဒ္ဒါဟရတိ ။ [အဘိ+ဥ+အာ √ ဟရ+အ+တိ] ထုတ်ဖော်ပြောဆို၏။

အဗျာဟရတိ ။ [အ+ဝိ+အာ √ ဟရ+အ+တိ] အ–အနက်မဲ့၊ ဆောင်ယူလာ၏၊ အဗ္ဘာဟရတိ–သော်လည်းကြဲ။

အဘိဇိဂိသတိ ။ [အဘိ √ဟရ+သ+တိ] ဆောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ ဆောင်လို၏။

အဘိသံဟရတိ ။ [အဘိ+သံ √ဟရ+အ+တိ] စုမိ၏၊ စုဆောင်းမိ၏၊ စုပေါင်း၏။ အဘိသံဟရိတွာ။

အဘိဟရတိ ။ [အဘိ √ဟရ+အ+တိ] ရှေးရှုဆောင်၏၊ ရှေးရှု၍(ရည်စူး၍) အနီးသို့ ဆောင်ယူလာ၏၊ ပေး–ဆက်ကပ်–လှူ၏၊ ဆောင်ပို့၏၊ ချဉ်းကပ်ဆိုက်ရောက်လာ၏။ အဘိဟဋ၊ အဘိဟဋ္ဌ၊ အဘိဟဋ္ဌုံ (ဓာတွန်နှင့်တကွ တုံပစ္စည်း၏ တ–ကို ဋ–ပြု၊ တွာပစ္စည်းကို တုံ–ပြု၍လည်း တစ်နည်းကြဲ၊ ဆောင်ယူခြင်းငှာ၊ –၍။) အဘိဟရဏ၊ အဘိဟရန္တ၊ အဘိဟရာပေတွာ၊ အဘိဟရိတဗ္ဗ၊ အဘိဟရိတုံ၊ အဘိဟရိတွာ၊ (အဘိဟရီယတိ၊) အဘိဟရီယမာန၊ အဘိဟာရ၊ အဘိဟာရက၊ အဘိဟာရီ၊

http://www.dhammadownload.com

(အဘိဟာရယတိ၊ အဘိဟာရေတိ၊) အဘိဟာရေတွာ၊ အဘိဟာရေန္တ။

အဝဟရတိ ။ [အဝ ✓ ဟရ+အ+တိ] ခိုးယူ၏၊ ဆောင်ယူ၏၊ အောက်သို့ ဆောင်၏။ အဝဟဋ္ဌ၊ အဝဟတ၊ အဝဟရဏ၊ အဝဟရန္တ၊ အဝဟရမာန၊ အဝဟရိတ၊ အဝဟရိတဗ္ဗ၊ အဝဟရိတုံ၊ အဝဟရိတွာ၊ (အဝဟရီယတိ၊) အဝဟရ၊ အဝဟရက။

အာဟတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဟရ+တ] အာဟဋ္ဌ၊ ဟရ-ဟရဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၄၉။ ဆောင်အပ်သော။

အာဟရတိ ။ [အာ ✓ ဟရ+အ+တိ] ဆောင်၏၊ ဆောင်ယူ၏၊ ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြ၏၊ ဆွဲထုတ်၏၊ ပယ်ရှား၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ ထောက်ပံ့၏၊ သွတ်သွင်း၏၊ မျိုချ၏၊ ရောက်၏၊ ဆောင်ယူပူဇော်၏၊ ငုံထား၏။ အာဟစ္ဆ၊ ဆောင်ယူ၍။ အာဟဋ္ဌ၊ အာဟတ၊ အာဟတ္တု၊ အာဟတွာ၊ အာဟရက၊ အာဟရဏ၊ အာဟရဏက၊ အာဟရန္တ၊ အာဟရမာန၊ (အာဟရာပေတိ၊) အာဟရာပန၊ အာဟရာပိတ၊ အာဟရာပေတဗ္ဗ၊ အာဟရာပေတုံ၊ အာဟရာပေတွာ၊ အာဟရာပေန္တ၊ အာဟရိတ၊ အာဟရိတဗ္ဗ၊ အာဟရိတုံ၊ အာဟရိတွာ၊ အာဟရိတွာန၊ အာဟရိယ၊ (အာဟရီယတိ၊) အာဟရီယမာန။

အာဟရိမ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဟရ+ဏ္ဍမ] ဆောင်ယူ၍ ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဆောင်ယူတပ်ဆင်ထားအပ်သော၊ ဆောင်ယူလောင်းထည့်ထားအပ်သော၊ ခဏခေတ္တ ဆောင်ယူထားအပ်သော၊ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပြုပြင်ထားအပ်သော။

အာဟာရ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဟရ+ဏ] ဟရ-ဟရဏော၊ အာဟရတိ ဗလာယူနိတိ-အာဟာရော၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၄၆၅။ စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်၊ အကြောင်း၊ ဆောင်ယူခြင်း၊ အခွန်အတုတ်ကို ဆောင်ယူရာဌာန (ဇနပုဒ်)။

ဥဒဟာရက ၊ ပု ၊ [ဥဒက ✓ ဟရ+ဏ္ဍု] ဥဒကံ ဟာရေတီတိ-ဥဒဟာရကော၊ ကလောပေါ၊ ဏ္ဍု။ ဓာန်ဒို၊ ၅၁၀။ မြောင်းဖြင့် ရေကိုဆောင်သူ။

ဥဒါဟရတိ ။ [ဥ+အာ ✓ ဟရ+အ+တိ] ထုတ်ဆောင်၏၊ ထုတ်ပြ၏၊ ဟော၏။ ဥဒါဟဋ္ဌ၊ (ဥဒါဟရီယတိ၊) ဥဒါဟာရ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ ပြယုဂ်၊ ပုံစံ၊ ရွတ်ဆိုခြင်း။ ဥဒါဟရတု၊ ပုံစံဆရာ။

ဥဒါဟရဏ ၊ န ၊ [ဥ+အာ ✓ ဟရ+ယု] ဥဒါဟရီယတိ ပကတသောပပါဒနာယာတိ-ဥဒါဟရဏံ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၅။ ဥဒါဟာရဏ်၊ ပုံစံ၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ ရွတ်ဆိုခြင်း။ ဥဒါဟာရ။

ဥဒ္ဓါရ ၊ ပု ၊ [ဥ ✓ ဟရ+ဏ] ဥဟရီယတေတိ-ဥဒ္ဓါရော။ ထောမ။ ကြွေး-မြီ၊ ပင့်မြှောက်ခြင်း၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ နုတ်ခြင်း၊ ဆွဲထုတ်ခြင်း။

ဥပသံဟရတိ ။ [ဥပ+သံ ✓ ဟရ+အ+တိ] ကပ်ဆောင်၏၊ အနီးသို့ဆောင်၏၊ ရှေးရှုဆောင်၏၊ ထပ်တူဆောင်၏၊ ကောင်းစွာဆောင်၏၊ နှလုံးပြု၏၊ တုဘက်ပြိုင်ဘက်ပြု၏။ ဥပသံဟာရ၊ ကပ်၍ဆောင်ခြင်း။ ဥပသံဟဋ္ဌ၊ ကပ်၍ဆောင်အပ်သော။

ဥပဟာရ ၊ ပု ၊ [ဥပ ✓ ဟရ+ဏ] ဟရ-ဟရဏော၊ ဥပုဇ္ဈော ဟရ-ပူဇာယံ၊ ဏော၊ ဥပဟာရော၊ ပုမေ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၂၅။ ဆောင်ယူလာခြင်း၊ ပေးလှူခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း။ ဥပဟာရေတိ အနေနာတိ-ဥပဟာရော။ ဓာန်ဒို၊ ၃၅၆။ တံစိုး, လက်ဆောင်။

ဩဟရတိ ။ [အဝ ✓ ဟရ+အ+တိ] ချဆောင်၏၊ ဆောင်ယူသွား၏။ ဩဟရဏ၊ ဆောင်ယူသွားခြင်း၊ လမ်းခွဲ လမ်းလွဲ။ အဝဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဩဟာရ၊ ဩဟာရဏ၊ ချခြင်း။ ဩဟာရိတ၊ ဩဟာရီ၊ (ဩဟာရေတိ၊ ချ၏၊ စွန့်လွှတ်၏၊ ပယ်၏။) ဩဟာရေတွာ။

နိဇိဂိသတိ ။ [နိ ✓ ဟရ+သ+တိ] အလွန်ဆောင်လို၏၊ တပ်မက်မော၏။ နိဇိဂိသန၊ နိဇိဂိသိတု။

နိဟာရ ၊ ပု ၊ [နိ ✓ ဟရ+ဏ] နိဟရန္တိ နိဿသန္တျနေနေတိ-နိဟာရော။ ဓာန်ဒို၊ ၅၆။ ဆီးနှင်း။

သုဓာဟရ ၊ ပု ၊ [သုဓာ ✓ ဟရ+အ] သုဓံ ဟရတီတိ-သုဓာဟရော၊ ဂရုဠော။ ကပ္ပဒုမ။ ဂဠုန်၊ [သုဓာ+ဟရ] ဂရုဠဿ ဥပါဓိ။ ကောတ္ထုဘ။

သုပရိဟရ ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ ✓ ဟရ+အ] **သုပရိဟာရ။** တိ ။ [သု+ပရိ ✓ ဟရ+ဏ] ချမ်းသာသဖြင့် ကျင့်ဆောင်အပ်သော၊ လွယ်ကူစွာ ကျင့်ဆောင်အပ်သော၊ ကျင့်ဆောင်ရန် လွယ်ကူသော။

http://www.dhammadownload.com

အာဟာရေတိ ။ [အာ ✓ဟရ+ဏော+တိ] ခံတွင်း၀သို့ ဆောင်၏၊ စား၏၊ သောက်၏၊ မျိုး၏ ။

ပစ္စာဟရတိ ။ [ပတိ+အာ ✓ဟရ+အ+တိ] တစ်ဖန် ဆောင်၏၊ တစ်ဖန်ဆောင်ယူပြောဆို၏၊ တစ်ဖန် ဆောင်ယူ–ဖြစ်စေ၏ ။ ပစ္စာဟဉ္ဇ၊ ပစ္စာဟရဏ၊ ပစ္စာဟရန္တ၊ (ပစ္စာဟရာပေတိ၊) ပစ္စာဟရာပေတုံ၊ ပစ္စာဟရိတဗ္ဗ၊ ပစ္စာဟရိတုံ၊ ပစ္စာဟရိတွာ၊ ပစ္စာဟာရ၊ တုန့်ပြန်ပယ်ရှားခြင်း၊ ငြင်းပယ်ခြင်း ။

ပစ္ဆာဒါဟရတိ ။ [ပတိ+ဥ+အာ ✓ဟရ+အ+တိ] တစ်ဖန် ထုတ်ဆောင်–ရွတ်ဆို၏ ။ ပစ္ဆာဒါဟရန္တ၊ ပဋိနီဟရိတုံ၊ တစ်ဖန် ဆောင်ယူခြင်းငှာ ။

ပဋိဗျာဟရတိ ။ [ပတိ+၀+အာ ✓ဟရ+အ+တိ] တစ်ဖန်–တုံ့ပြန်ပြောဆို၏၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆို၏၊ ငြင်းပယ်၏ ။ ပဋိဗျာဟာသိ၊ တစ်ဖန်–တုံ့ပြန်ပြောဆိုပြီ ။ ပ ။ ငြင်းပယ်ပြီ ။ နိရုတ္တိ၊ ၆၅၆–ရှု ။

ပဋိပဟရတိ ။ [ပတိ+ပ ✓ဟရ+အ+တိ] တုံ့ပြန်–ရိုက်နှက်–ပုတ်ခတ်၏ ။ ပဋိပဟရဏ္တ၊ ပဋိပဟရိတုံ၊ ပဋိပဟရိတွာ ။

ပဟာရ ၊ ပု ၊ [ပ ✓ဟရ+အ] ပဟရီယတေ ဘေရိယာဒိ အတြာတိ–ပဟာရော၊ ပုမေ သညာယံ အပစ္စယော ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၂ ။ ပဟရတိ ဧတ္ထာတိ–ပဟာရော= ယာမော၊ ယာမ်၊ ပဟိုရ်။ ပဟရဏံ–ပဟာရော= ပေါထနံ ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၂၄ ။ ပုတ်ခတ်ခြင်း ။

ပဋိဟာရ ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ဟရ+ဏ] ပဋိပဟရ္တိ အပနေန္တိ ဧတသ္မာ ရက္ခကာ အညာတန္တိ–ပဋိဟရော၊ ပဋိပက္ခေ ဟရတိ ဧတသ္မာတိ ဝါ–ပဋိဟရော၊ ရဿသ ဒီဃတ္တေ ပဋိဟာရော ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၂၀ ။ တံခါး ။ ပဋိဟရတိ ဝိညာယတိ တေနာတိ–ပဋိဟာရော၊ ဏော ။ ဓာန်ဒို၊ ၃၄၁ ။ တံခါးစောင့် ။

ပရိဟာရက ၊ နာ ၊ [ပရိ ✓ဟရ+ဏ္ဍု] ပရိ သမန္တ တော ဟရတိ စိတ္တံ ယန္တိ–ပရိဟာရကံ၊ ဏ္ဍု ။ ဓာန်ဒို၊ ၂၈၅ ။ လက်ကောက် ။

ပါဋိဟာရက ၊ ပု ၊ [ပတိ ✓ဟရ+ဏ္ဍု] ပဋိဟရတိ နယနမနေနာတိ–ပါဋိဟာရကော၊ ဏ္ဍု၊ ဓာန်ဒို၊ ၅၁၂ ။ မျက်လှည့်သမား ။

ပါဋိဟီရ၊ ပါဋိဟေရ၊ ပါဋိဟာရိယ ၊ နာ ၊ [ပတိ ✓ဟရ+ဏ] ပဋိပက္ခေ ဟရတိတိ–ပါဋိဟီရံ၊ ဏော၊ အဿီ၊ ဧကောရာဒေသေ ပါဋိဟေရံ၊ ဏျမှိ–ပါဋိဟာရိယံ၊ ဝိဟတုပက္ကိလေသေန ပစ္စာဟရိတဗ္ဗံ ပ၀တ္တေ တဗ္ဗန္တိ–ပါဋိဟီရန္တိ အာဒိပိ ကာတဗ္ဗံ ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၇၂ ။ ယဒါ ပန ဟရ–ဟရဏောတိ ဓာတု, တဒါ ပဋိပက္ခေ ဟရတီတိ "ပါဋိဟာရိယ"မိတိ ဏျနပိ သိဒ္ဓံ ။ ရူ၊ ၆၇၂ ။ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ။

ဗျ၀ဟရတိ ။ [ဝိ+အ၀ ✓ဟရ+အ+တိ] ခေါ်၀ေါ်၏၊ ပြောဆို၏ ။ ဗျ၀ဟရဏ၊ မျိုခြင်း ။ ဗျ၀ဟာရ၊ ခေါ်၀ေါ်ပြောဆိုခြင်း၊ ရောင်း၀ယ်ခြင်း ။

ဗျာဟရတိ ။ [ဝိ+အာ ✓ဟရ+အ+တိ] ပြော–ဆို၏၊ ဟော၏၊ ပြု၏၊ ဆောင်၏ ။ ဗျာဟရဏ၊ ဗျာဟရန္တ၊ ဗျာဟရိတဗ္ဗ၊ ဗျာဟရိတုံ၊ ဗျာဟာတဗ္ဗ ။

ဗျတိဟရဏ ၊ နာ ၊ [ဝိ+အတိ ✓ဟရ+ယု] အထူးသဖြင့် အလွန်ဆောင်ခြင်း၊ အချင်းချင်းဆောင်ခြင်း ။

ဗျတိဟာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အတိ ✓ဟရ+ဏ] အထူးသဖြင့် အလွန်ဆောင်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်ခြင်း၊ လက်စားချေခြင်း ။

ဝိသာဟရတိ ။ [ဝိ+သံ ✓ဟရ+အ+တိ] ဖောက်ပြန်စွာ–ဖရိုဖရဲကျ၏၊ အထူးထူး အပြားပြား ဖရိုဖရဲကျ၏၊ ပေါင်းစည်းစုရုံးခြင်းမှ ကင်း၏ ။ ဝိသာဟာရ၊ ....ခြင်း၊ ....ခြင်း၊ ....ခြင်း ။

ဝိဟရတိ ။ [ဝိ ✓ဟရ+အ+တိ] နေထိုင်၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ မျှတ၏၊ မျှတစေ၏၊ ကျင့်၏ ။ ဝိဟရဏ၊ ဝိဟရိတွာ၊ ဝိဟရိတုံ၊ ဝိဟရန္တ၊ ဝိဟရမာန၊ ဝိဟရိတဗ္ဗ၊ ဝိဟရိတု၊ ဝိဟာတဗ္ဗ၊ ဝိဟာရ၊ ကျောင်း ။ ဝိဟာရက၊ နေရာအခန်း၊ ကျောင်းငယ် ။ ဝိဟာရီ ။

ဝိတိဟရတိ ။ [ဝိ+အတိ ✓ဟရ+အ+တိ] ပြုတုံ့ပြု၏၊ လက်စားချေ၏၊ ကျော်လွန်၍ဆောင်၏၊ အဆုံးအဖြတ်ကို ယုတ်လျော့စေ၏၊ အတုံ့အလှည့် ယူဆောင်ပေး၏၊ အစားယူဆောင်ပေး၏၊ ခြေလှမ်း၏ ။ ဝိတိဟရဏ၊ ဝိတိဟာတဗ္ဗ၊ ဝိတိဟာရ ။

၀ေါဟရတိ ။ [ဝိ+အ၀ ✓ဟရ+အ+တိ] ခေါ်၀ေါ်၏၊ ပြောဆို၏၊ ပညတ်၏၊ ရောင်း၀ယ်၏ ။ ၀ေါဟရဏ၊ ၀ေါဟရိတွာ၊ ၀ေါဟရိတုံ၊ ၀ေါဟရန္တ၊ (၀ေါဟရိယတိ၊) ၀ေါဟရိယမာန၊ ၀ေါဟရိတ၊ ၀ေါဟရိတဗ္ဗ၊ ၀ေါဟရ၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ငြင်းခုံခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်း၊ ပြောဆိုအပ်သော(စကား)၊ ရောင်း၀ယ်–ကုန်သွယ်ခြင်း ။ ၀ေါဟာရိတ၊ ၀ေါဟာရိတဗ္ဗ ။

http://www.dhammadownload.com

ဝေါဟာရက ၊ တိ ၊ [ဝိ+အဝ √ဟရ+ကွ္ဝု] ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုတတ်သော။ ပု ။ [ဝေါဟာရ+က] ရောင်းဝယ်-ကုန်သွယ်ခြင်း။

ဝေါဟာရ ၊ ပု ၊ [ဝိ+အဝ √ဟရ+ဏ] ဝေါဟရိယ တေတိ-ဝေါဟာရော၊ ဟရ-ဟရဏေ ဝိပုဗ္ဗော၊ ဝေါဟရ-ဝစနေတိ ဝါ ဓာတု။ ဓာန်ဦ၊ ၁၀၅။ စကား။ ဝိရဒ္ဓံ ကတွာ အဝဟရတိ ဝဒတိ ယန္တိ-ဝေါဟာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၇။ ငြင်းခုံခြင်း။

သံဃရတိ ။ [သံ √ဟရ+အ+တိ] သဃ်ရတိ၊ သဃ်ရဏ၊ သဃ်ရိတွာ၊ သဃ်ရိတုံ၊ သဃ်ရန္တ၊ သဃ်ရာပေတွာ၊ သဃ်ရိတ၊ သဃ်ရိတဗ္ဗ၊ ဟ-ကို ဃ-ပြု၊ ပေါင်းစု၏၊ စုဆောင်း၏၊ စုရုံး၏။ သံဃရိတွာ၊ သံဃရိတုံ၊ သံဃာရေတွာ၊ သံဃရိတ၊ သဃ်ရိတ၊ ခေါက်အပ်သော၊ လိပ်အပ်သော၊ ခွေအပ်သော၊ ပေါင်းစုအပ်သော၊ စုရုံးအပ်သော။ သံဃာရိယ၊ ပေါင်းစုအပ်သော။

သံဝေါဟရတိ ။ [သံ+ဝိ+အဝ √ ဟရ+အ+တိ] အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်-ပြောဆို၏၊ ရောင်းဝယ်၏။ သံဝေါဟရမာန၊ သံဝေါဟာရ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပြောဆိုခြင်း၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပြောဆိုအပ်သောစကား၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း။

သံဟရတိ ။ [သံ √ ဟရ+အ+တိ] ကောင်းစွာ ဆောင်၏၊ ခေါက်၏၊ ရုံးစု၏၊ စုဆောင်း၏၊ နုတ်ပယ်၏၊ ယုတ်ညံ့၏၊ ယုတ်၏၊ ပစ်ချ၏၊ ပြောင်းစေ၏၊ ပြောင်းရွှေ့စေ၏။ သံဟရိတွာ၊ သံဟရိတုံ၊ သံဟရန္တ၊ သံဟရမာန၊ (သံဟရိယတိ၊) (သံဟီရတိ၊) (သံဟာရေတိ= သံဟရာပေတိ၊) သံဟရာပေတွာ၊ သံဟရာပေန္တ၊ သံဟရာပေတုံ။ သံဟရိတဗ္ဗ၊ ရွှေ့ဆောင်အပ် ရွှေ့ဆောင်နိုင်သော၊ ဆောင်ယူသွားနိုင်သော။ သံဟန၊ ကောင်းစွာ ဆောင်အပ်သော၊ ပြောင်းရွှေ့စေအပ်သော။ သံဟရ၊ ယုတ်သော၊ ယုတ်ညံ့သော။ သံဟရဏီယ၊ ရွှေ့ဆောင်သင့်သော၊ ရွှေ့ဆောင်နိုင်သော။ သံဟာရက၊ ရုံးစုတတ်သော၊ စုဆောင်းတတ်သော။

သံဟာရ ၊ ပု ၊ [သံ √ဟရ+ဏ] သံဟရိယတေ သခ်ေ ပေန ပစ္စာချာယတေ ဧတေနာတိ-သံဟာရော။ ဓာန်ဦ၊ ၁၁၆။ အကျဉ်း။

သံဟာရိမ ၊ တိ ၊ [သံ √ဟရ+ဏျ] **သံဟာရိယ**-မ္ဘ ယ-ကို မ-ပြု၊ ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန သုဋ္ဌု ဟရိတဗ္ဗန္တိ -သံဟာရိယံ၊ တံယေဝ သံဟာရိမံ ယကာရဿ မကာရံ ကတွာ။ ပါစိတျာဒိယော၊ ၈၈။ ကောင်းစွာဆောင်အပ်(ပြောင်းရွှေအပ်)သော။ သံဟာရိယ၊ ဆွဲဆောင်အပ်(ဖြားယောင်းအပ်)သော။ (သံဟာရေတိ။)

သံဟီရတိ ။ [သံ √ဟရ်+ယ+တေ] အ-မှ ဟ-ကို ခွင်း၊ ယင်းအဆုံးသရမှနောက်၌ ဤမ်-လာ၊ မ်-ကား အနုဗန်မျှသာ၊ ဤ-ကြောင့် အ-ကိုချေ၊ ဟ-ကို ဤ-သို့ကပ်၊ အ-ကိုချန်၍ ယ်-ဗျည်းကို ချေ၊ ရ-ကို ယင်း အ-သို့ကပ်၊ တေ-ကိုလည်း တိ-ပြန်၊ သံဟီရတိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ဆွဲဆောင်အပ် (ဖြားယောင်းအပ်)၏။ မောဂ်-၅၊ ၁၂၃-နှင့် ယင်းပဋ္ဌိကာ-ကို ရှုပါ။

သံဟီရ ၊ တိ ၊ [သံ √ဟရ+ယ+အ] ဆွဲဆောင်အပ် (လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းအပ်)သော။

သမာဟရတိ ။ [သံ+အာ √ဟရ+အ+တိ] တပေါင်း တည်း ဆောင်၏၊ ပေါင်းစု၏၊ ပေါင်းရုံး၍ ဆို၏။ သမာဟဋ္ဌ၊ သမာဟတ၊ သမာဟရိတွာ၊ သမာဟတွာ၊ သမာဟန္တာ၊ သမာဟရန္တ၊ သမာဟရိတဗ္ဗ၊ သမာဟာရ။

သမုဒါဟဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ+အာ √ဟရ+တ] ကောင်းစွာ ထုတ်ဆောင် ပြောဆို(မြွက်ဆို)အပ်သော။ သမုဒါဟရဏ၊ သမုဒါဟာရ၊ ကောင်းစွာ ထုတ်ဖော်-ပြောဆို(မြွက်ဆို)ခြင်း၊ မေးခြင်း။

သုမုဒ္ဓတ ၊ တိ ၊ [သံ+ဥ √ဟရ+တ] အထက်သို့ ဆွဲဆောင်အပ်(ထုတ်ပယ်အပ်)ပြီးသော၊ ကောင်းစွာ တိုက်ခတ်အပ်(တိုက်လွှင့်အပ်)သော၊ ကောင်းစွာ ထုတ်နုတ်အပ်(ပယ်စွန့်အပ်)သော။

သမ္မဟာရ ၊ ပု ၊ [သံ+ပ √ဟရ+ဏ] ဟရ-ဟရဏေ, ပသယ္ဟကရဏေ စ။ ဓာန်ဦ၊ ၃၉၉။ ပုတ်ခတ်-ခုတ်ထစ်-ထိုးပစ်ခြင်း၊ (စစ်တိုက်ခြင်း၊) ပုတ်ခတ်ခုတ်ထစ် ထိုးပစ်ရာ(စစ်မြေပြင်)။

သမ္မာပရိဟာရ ၊ ပု ၊ [သမ္မာ+ပရိ √ဟရ+ဏ] ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒိဝိဟာရီ ၊ တိ ၊ [သဒ္ဒိ+ဝိ ✓ဟရ+ဏီ] ထိ၌ သဒ္ဒိဝိဟာရိနီ။ **သဒ္ဒိဝိဟာရိက** [သဒ္ဒိဝိဟာရီ+က] ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေတပည့်။

ဒုဟရ ၊ တိ ၊ [ဒု ✓ဟရ+ခ] ခိုးဆောင်နိုင်ခဲသော၊ မခိုးယူအပ်–မခိုးယူနိုင်သော။

ဂဇ္ဈရ ၊ န ၊ [ဂတိ ✓ဟရ+ဏ] ဂတိ ဟရတိ ကုဋိလယတိတိ–ဂဇ္ဈရံ၊ နိပါတနာ၊ (တိ–ကိုချေ၊ ဟ–ကို ဇ္ဈ–ပြု။) ဓာန်ဦး၊ ၆၀၉။ လိုဏ်ဂူ၊ တောင်ခေါင်း။ (သံ–ဂဟ္ဂရ၊ [✓ဂဟ+ဝရစ်]–ဟု ဓာတုပစ္စယဝိဘာဂပြုပါ။)

မဏ္ဍဟာရ ၊ ပု ၊ [မဏ္ဍ ✓ဟရ+ဏ] မဏ္ဍံ သုရာသမ္မန္ဒ မဂ္ဂဘာဂံ ဟရတိ ဥဒ္ဓရတိတိ–မဏ္ဍဟာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၅၁၁။ အရက်သည်၊ အရက်ရောင်းသူ။

ရဿဟရဏီ ၊ ထိ ၊ [ရဿ ✓ဟရ+ယု+ဣ] ရဿံ ဟရတိ နေတိတိ–ရဿဟရဏီ၊ ယု၊ နဒါဒိ။ ဓာန်ဦး၊ ၂၈၀။ ရသာကြော၊ အရသာကို ဆောင်တတ်သော အကြော။

ရောဂဟာရီ ၊ ပု ၊ [ရောဂ ✓ဟရ+ဏီ] ရောဂံ ဟရတိ သီလေနာတိ–ရောဂဟာရီ၊ ဏီ၊ ဟရ–အပနယနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၂၉။ ဆေးသမား၊ ဆေးဆရာ။

သန္နေသဟရ ၊ ပု ၊ [သန္နေသ ✓ဟရ+အ] သန္နေသံ ဝါစိကံ ဟရတျနေနေတိ–သန္နေသဟာရော။ ဓာန်ဦး၊ ၃၄၇။ တမန်။

ဟရေ

ဘူ= လဇ္ဇာယံ–ရှက်ခြင်း၌။ ဟရာယတိ။ ဟြီ–ဟူသော ဧကဿရဓာတ်မှလာသောကြောင့် ဓာတွန်မကျေ။

ဟရာယတိ ။ [✓ဟရေ+အ+တိ] ရှက်၏၊ ရှက်နိုး၏၊ ရှက်ကြောက်၏။ ဟရာယိတွာ၊ ဟရာယန္တ၊ ဟရာယမာန၊ ဟရာယိတဗ္ဗ။

ဟလ

ဘူ= ဝိလေခန စလနေသု–ရေးချစ်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းတို့၌။ **ဟလတိ၊** ရေးခြစ်(ထွန်ယက်)၏၊ တုန်လှုပ်၏။

ဟလ ၊ ပု+န ၊ [✓ဟလ+အ] ဟလ–ဝိလေခနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၄၄၉။ ဟလီယတေ ကသီယတေ အနေနာတိ–ဟလံ။ ဓာတွတ္ထ။ ထွန်တုံး၊ ထယ်ဒူး၊ အဆိပ်။

ကလဟလ ၊ ပု+န ၊ [ကရ+အ] ကရောတိ ဟိံသတိ မဒုရဏ္ဍိ–ကလော၊ [ကလ ✓ဟလ+အ] တံ ဟလတီတိ–ကလဟလော၊ ဟလ–ဝိလေခနေ။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃၀။ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူညံသံ။

ဒေါဟဠ ၊ ပု ၊ [ဒွိ ✓ဟလ+အ] ဟလ–ကမ္မနေ ဒွိသဒ္ဒါပပဒေါ, ဒွိဟိ ဟလတိ ကမ္မတီတိ–ဒေါဟဠော၊ အ၊ ဒွိဿ ဒေါ၊ လဿ ဠော။ [ဒွိ+ဟဒယ] ဒွေ ဟဒယာ အဿ ပရမတ္ထဿာတိ ဝါ–ဒေါဟဠော၊ အ၊ ဒွိဿ ဒေါ၊ ဟဒယဿ ဟဠော၊ (ဒဿ ဠော ဝါ၊ ယ–လောပေါ။) ဓာန်ဦး၊ ၁၆၃။ တဏှာ၊ တပ်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း။

ဟာလာ ၊ ထိ ၊ [✓ဟလ+ဏ+အာ] ဟလ–ဝိလေခနေ၊ ဏော၊ ဟာလာ။ ဓာန်ဦး၊ ၅၃၃။ သေ၊ သေရည်။

ကောလာဟလ ၊ ပု+န ၊ [ကောလ+အာ ✓ဟလ+အ] ကုလ–သဃ်ာတေ၊ ကောလနံ–ကောလော= ဧကီဘာဝေါ၊ တံ အာဟလတိ ဝိနဒ္ဓတီတိ–ကောလာဟလော။ ဓာန်ဦး၊ ၁၃၀။ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူဆူညံညံအသံ၊ ကြွေးကြော်သံ။

ဟလာဟလ ၊ ပု+န ၊ [ဟလ+အာ ✓ဟလ+အ] ဟလမိဝ အာ သမန္တတော သဗ္ဗဂေါသု ဟလတိ ကဿတီတိ–ဟလာဟလော= ဝိသဘေဒေါ။ ကပ္ပဒုမ။ လတ်တလောသေစေတတ်သောအဆိပ်၊ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်–ဆူညံသံ။

ဟလ္လ

ဘူ= ဝိကာသေ–ပွင့်လင်းခြင်း၌။ ဟလ္လတိ။

ဟလ္လက ၊ န ၊ [✓ဟလ္ဟ+ကွ] ဟလ္လတီတိ–ဟလ္လကံ= ရတ္တသောဂန္ဓိကံ၊ ကြာနီ။

ဟသ

ဘူ= ဟသန သဒ္ဒေသု–ရွှင်ပြပြက်ရယ်ခြင်း, အသံပြုခြင်းတို့၌။

ဟသတိ ။ [✓ဟသ+အ+တိ] ရယ်ရွှင်၏၊ ဟီ၏၊ (မြင်း)။ ဟသိတွာ၊ ဟသိတုံ၊ ဟသန္တ၊ ဟသမာန၊ ဟသနက၊ (ဟသိယတိ၊ ဟာသေတိ၊) ဟာသေတွာ၊ ဟာသယိတွာန၊ ဟာသယန္တ၊ ဟာသယမာန၊ (ဟသာပေတိ၊) ဟသာပေတွာ၊ ဟသာပေတုံ၊ ဟသာပေန္တ၊ ဟသန၊ ရွှင်လန်းတတ်သော၊ ရွှင်လန်း

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း၊ ပိတောက်ပင်။ ဟသနီယ၊ ရယ်ရွှင်စေအပ်သော။ [ဟသန+ဏိက] ဣ-ကို ဒီဃ၊ က-ကို ယ-ပြု၊ ရယ်ရွှင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ဟသိတ၊ ဟသိတဗွ။

ဟဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဟသ+တ] ဟသ-ဟံသနေ၊ ဟသ-အလိကေ ဝါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၂။ ဟသ-အာလိကျေ-(ချွတ်ယွင်းခြင်း၌) အဟသီတိ-ဟဋ္ဌော၊ ကတ္တရိ။ မောဂ်-၅၊ ၆၀။ နှစ်သက်ဝမ်း မြောက်သော။

ဟဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ ဟသ+တ] ဟသ-ဟာသေ၊ ဟသိတ္ထာတိ-ဟဋ္ဌော၊ **ပဟဋ္ဌော။** နိရုတ္တိ၊ ၇၃၉။ နှစ်သက်-ရွှင်လန်း(ဝမ်းမြောက်)သော၊ ကြက်သီးမွေးညင်းထသော။

ဟတ္ထ ၊ ပု ၊ [✓ ဟသ+ထ] ဟသ-ဟသနေ၊ ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၅။ လက်။ ဟသဓာတုမှာ ထော၊ တော ဝါ၊ ဟတ္ထော၊ ဟတ္ထသဟိတတ္တာ ဝါ-ပကောဋ္ဌော ဟတ္ထော။ ဓာန်ဋီ၊ ၂၆၈။ ပကောဋ္ဌော ကပ္ပရဿာ ဓောဘာဂေါ။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၁၃။ အတောင်(၂-ထွာ)။ ဟသ-ဟသနေ, ဟသန္တျနေနာတိ-ဟတ္ထော= ကရော၊ နက္ခတ္တဥ။ မောဂ်-၇၊ ၈၈။ လက်၊ အတောင်၊ ဟဿကနက္ခတ်။

ဟသ ၊ ပု+နေ ၊ [✓ ဟသ+အ] ပျော်ရွှင်(မြူးထူးပျော်ပါးကစား)ခြင်း။

ဟသန၊ ဟသိတ ၊ နေ ၊ **ဟာသ** ၊ ပု ၊ [✓ ဟသ+ယု] ဟသ-ဟသနေ၊ သဗ္ဗတြ ဘာဝသာဓနံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၅။ ရယ်ခြင်း။

ဟသုလ ၊ တိ ၊ [✓ ဟသ+ဥလ] ပြုံးရွှင်သော၊ ပြုံးရွှင်လျက် စကားပြောသော။

ဟဿ ၊ တိ ၊ [✓ ဟသ+ဏျ] ရယ်ရွှင်ခြင်း၊ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း၊ သွားပေါ်အောင် ရယ်ခြင်း၊ ရယ်ရွှင်(ပြက်ရယ်ပြု)သင့်သော။ **ဟဿက** [ဟဿ+က] အနက်မထူး။

ဟာသ ၊ ပု ၊ [✓ ဟသ+ဏ] ဟသတိ ယေနာတိ-ဟာသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၈၇။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ရယ်ရွှင်(ရွှင်လန်း)တတ်သော၊ ရယ်ရွှင်(ရွှင်လန်း-ဝမ်းမြောက်)ခြင်း။

ဟာသေတဗွ ၊ တိ ၊ [✓ ဟသ+ဏေ+တဗွ] ရယ်ရွှင်(ရွှင်လန်း-ဝမ်မြောက်)စေအပ်သော။

ဦဟသတိ ။ [ဦ ✓ ဟသ+အ+တိ] ပြင်းစွာရယ်၏၊ ပြက်ရယ်ပြု၏၊ သရော်၏။ ဦဟသန၊ (ဦဟသီယတိ၊ -အပ်၏။)

အနုဟသတိ ။ [အနု ✓ ဟသ+အ+တိ] ရည်ရွယ်(စောင်းမြောင်း)၍ ပြင်းစွာရယ်၏။

အဘိဟသနာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓ ဟသ+ယု+အာ] အလွန်-ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ အလွန်အားရ(နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်)ခြင်း။

အဘိဟာသန ၊ တိ ၊ [အဘိ ✓ ဟသ+ဏေ+ယု] ရွှင်ပြုံး(ဝမ်းမြောက်)စေတတ်သော။

အဝဟသတိ ။ [အဝ ✓ ဟသ+အ+တိ] ပြက်ရယ်ပြု၏။ အဝဟသန္တ၊ အဝဟသမာန၊ အဝဟသိတ၊ အဝဟသိတဗွ၊ အဝဟသိတွာ၊ အဝဟသိယမာန၊ အဝဟာသ၊ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း၊ ပြောင်လှောင်ခြင်း။

သံဟသတိ ။ [သံ ✓ ဟသ+အ+တိ] ပြုံးရယ်၏။ သံဟသန္တ၊ သံဟသန္တီ။

ဟဿ

ဘူ= ဟာသေ-ရွှင်မြူးခြင်း၌။ ဟဿတိ။

ဟဿတိ ။ [✓ ဟဿ+အ+တိ] ရယ်ရွှင်(ပြုံးရွှင်)၏။

ဟဿု

ဘူ= ဟာသေ-ရွှင်မြူးခြင်း၌။ ဟဿတိ။ အလိကေ စ-ချွတ်ချော်စကား အမှားဆိုခြင်း၌။

ဟဿတိ ။ [✓ ဟဿု+အ+တိ] ရယ်ရွှင်၏၊ လိမ်လည်လှည့်စား အမှားဆို၏။

ဟာ

ဘူ= စာဂ ဂတိ ပရိဟာနီသု-စွန့်ပယ်ခြင်း, သွားခြင်း, ယုတ်လျော့ခြင်းတို့၌။ ဟာယတိ၊ ဇဟာတိ။ နီတိဓာ-၌ ပရိဟာနျတ္ထကို ဒိဝါဒိ-ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။ ဓာန်ဋီ ၄၂၀-၌ ဟာ-စာဂေ၊ စုရာဒိ-ဟုလည်း မိန့်ဆိုထားသေး၏။

ဟာယတိ ။ [✓ ဟာ+အ+တိ] အာကာရန္တာနမာယော၊ ကစ္စည်း၊ ၅၉၃။ ယုတ်လျော့၏၊ ဆုတ်ယုတ်၏။ ဟာယိတွာ၊ ဟာယန္တ၊ ဟာယမာန၊ (ဟာပေတိ၊) ဟာပေတွာ၊ ဟာပေတုံ၊ ဟာပေန္တ၊ (ဟာပယတိ၊) ဟာယန၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။ (ဟီယတိ-ကမ္မ။)

http://www.dhammadownload.com

ဟာက ၊ ပု ၊ [✓ဟာ+က] ဟာ–စာဂေ၊ ဟီယတိ သာရုဟိ ဇဟီယတီတိ–ဟာကော= ကောဓော။ မောဂ်–၇၊ ၁၅။ အမျက်ဒေါသ။

ဟာယန ၊ ပု+န ၊ [✓ဟာ+ယု] ဟာ–စာဂေ၊ ဇဟာတိ ဘာဝေ ပဒတ္ထေတိ–ဟာယနော= သံဝစ္ဆရော။ မောဂ်–၅၊ ၃၇။ ဇဟာတိ ဘာဝေတိ–ဟာယနော၊ [✓ဟာ ✓အယ+ယု] ပဒတ္ထေ ဝါ ဇဟန္တော အယတီတိ–ဟာယနော။ ဓာန်ဒီ၊ ၈၁။ နှစ်(၁၂–လ)။ ဟိတွာ၊ (ဟိယျတိ–ကမ္မ၊) ဟိယျမာန။

ဟိရညည ၊ န ၊ [✓ဟာ+အညည] ဟာဓာတ်ကို ဟိရ–ပြု၊ ဇဟာတိ သတ္တာနံ ဟိနတ္တန္တိ–ဟိရညံ= ဓနံ, သုဝဏ္ဏဉ္စ။ မောဂ်–၇၊ ၅၁။ ဥစ္စာပစ္စည်း၊ ရွှေ၊ ငွေ–အသပြာ။

ဟာ ။ ဗျ ။ [✓ဟာ+ဏ] ကောတ္ထုဘာ။ ဆင်းရဲခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း။

ဟာတဗ္ဗ ၊ တိ ၊ [✓ဟာ+တဗ္ဗ] ပယ်စွန့်အပ်သော၊ သိသင့်သော။

ဟာန ၊ န ၊ [✓ဟာ+တ] ကောတ္ထုဘာ။ တ–ကို န–ပြု၊ ဆုတ်ယုတ်(ယုတ်လျော့)ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း။

ဟာနိ ၊ ထီ ၊ [✓ဟာ+တိ] ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဟာဒိတော တိဿ နိ ဟောတိ၊ ဟာနိ, ဇာနိ ဣစ္စာဒိ။ ရူ၊ ၆၀၀။ ဆုတ်ယုတ်(ပျက်စီး–ဆုံးရှုံး)ခြင်း၊ သေခြင်း။

ဟာပန ၊ န ၊ [✓ဟာ+ဏာပေ+ယု] ဆုတ်ယုတ်စေ(စွန့်လွှတ်စေ)ခြင်း။ ဟာပယိတု၊ ဟာပိတ၊ ဟာပေတဗ္ဗ၊ ဟာပေတု။

ဟိန ၊ တိ ၊ [✓ဟာ+တ] ကွစိဓာတူတိအာဒိနာ ဟာဒိတော ဤဏာဒေသေ ဏကာရဿ နတ္တံ။ ရူ၊ ၆၃၁။ [✓ဟာ+ဣန] ဟာ–စာဂေ၊ ဣနော၊ ဒီဃာဒိ၊ ဟီနော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၄။ ဟီယိတ္ထာတိ–ဟီနော၊ စွန့်အပ်သော၊ ယုတ်ညံ့(ယုတ်နိမ့်)သော၊ ဆုတ်ယုတ်သော၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။ (ဟီယတိ၊ ဆုတ်ယုတ်၏။)

ဟီယန ၊ ထီ+န ၊ [✓ဟာ+ယ+ယု] ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။

ဟေယျ ၊ တိ ၊ [ဟာ+ဏျ] စွန့်အပ်(ပယ်အပ်)သော။

ဇဟတိ ။ [✓ဟာ+အ+တိ] စွန့်၏၊ (စွန့်ပယ်၏၊ စွန့်ပစ်၏၊ စွန့်လွှတ်၏၊ စွန့်ခွာ၏၊) ယုတ်လျော့၏၊ (ပျက်စီး၏၊ ချုပ်ပျောက်၏၊ ဖြတ်၏၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်၏၊) လွန်သွား၏။ ဇဟန၊ ဇဟန္တ၊ (ဇဟာပေတိ၊ စွန့်စေ၏။) ဇဟာပန၊ ဇဟာပိတ၊ ဇဟာပေတုံ၊ ဇဟာပေတွာ၊ ဇဟာပေန္တ၊ ဇဟိတ၊ ဇဟိတက၊ ဇဟိတဗ္ဗ၊ ဇဟိတုံ၊ ဇဟိတွာ၊ ဇဟေတွာ၊ ဇဟိတွာန။

ဇဟိယတိ ။ [✓ဟာ+ယ+တေ] စွန့်အပ်၏၊ စွန့်ပယ်အပ်၏၊ စွန့်ပစ်အပ်၏၊ စွန့်လွှတ်အပ်၏။ ပဟီယတိ၊ ဝိဇဟိယတိ။

ဇဟ ၊ တိ ၊ [✓ဟာ+အ] စွန့်သော၊ စွန့်ပယ်ပြီးသော။

ဇာဂ ၊ ပု ၊ [✓ဟာ+ဏ] ဟာ–စာဂေ၊ ဏော၊ ဒွိတ္တာ စတ္တာ ဂတ္တာနိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၄၂၀။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။

ဇာနိ ၊ ထီ ၊ [✓ဟာ+ယု+ဣ] ဟာ–စာဂေ၊ ယု၊ နဒါဒိ၊ ရဿော၊ ဟဿ ဇော။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၆၃။ ဆုံးရှုံးခြင်း။

အပဟိယတိ ။ [အ+ပ ✓ဟာ+ယ+တိ] မပယ်အပ်။

အဝဟိယတိ ။ [အဝ ✓ဟာ+ယ+တိ] အဝဟိယျတိ၊ ကျန်ရစ်၏၊ ချန်ရစ်၏၊ နေရစ်၏။ အဝဟာယ၊ စွန့်ပယ်၍။

အဝဟီနက ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဟာ+ယု] [အဝဟီန+က] ကျန်ရစ်(ချန်နေရစ်)သော။

အဝဟီယက [အဝ ✓ဟာ+ယ+ဏ္ဍု] အဝဟီနကနှင့် အနက်တူ။

ဩဇဟတိ ။ [အဝ ✓ဟာ+အ+တိ] ပယ်စွန့်၏။

ဩဟီယတိ ။ [အဝ ✓ဟာ+ယ+တိ] ပယ်အပ်၏၊ ကျန်ရစ်၏၊ နေရစ်၏။ ဩဟီယက၊ ဩဟီန၊ ဩဟာယ။

အဝိဟ ၊ ပု ၊ [အ+ဝိ ✓ဟာ+အ] သမ္မတ္တိဂုဏ်မှ= မယုတ်လျော့(မဆုတ်ယုတ်)သော။ အဝိဟဗြဟ္မာ။

အဟ ၊ န ၊ [န ✓ဟာ+အ] န ဇဟာတိ ပစ္စာဂမနံ–အဟံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၆၇။ ရက်။

ဥဇ္ဇဟတိ ။ [ဥ ✓ဟာ+အ+တိ] ဥဇ္ဇဟာတိ၊ စွန့်ပယ်၏၊ ပယ်ဖြတ်၏။

နဟာပိတ ၊ ပု ၊ [န ✓ဟာ+ဏာပေ+တ] နဟာပေတီတိ–နဟာပိတော၊ ဟာ–ပရိဟာနေ၊ ဏာပေပစ္စယော၊ တော၊ ဿိတ္တံ၊ သညာသဒ္ဒတ္တာ နဿ ပကတိ။ ဓာန်ဒီ၊ ၅၀၈။ ဆတ္တာသည်၊ (ဆေတ္တာသည်။)

http://www.dhammadownload.com

နိဟီန၊ ဟီန ၊ တိ ၊ [နိ √ဟာ+ဣန] နိဟီယတေတိ–နိဟီနော၊ ဟာ–စာဂေ၊ ဣနော၊ ဒီဃော၊ အပါဒိပုဗ္ဗေ ဟီနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၉၉။ ယုတ်ညံ့သော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော။ ဟာ–စာဂေ၊ ဣနော၊ ဒီဃာဒိ၊ ဟီနော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၅၄။ စွန့်အပ်သော။

နိဟီနက ။ [နိ √ဟာ √ဣ+ယု+က] နိစ္ဆယေန ဟာနိံ ဂစ္ဆတီတိ–နိဟီနကော၊ ဟာ–ပရိဟာနေ, ဣ–ဂတိယံ၊ ယု၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၁၆။ ယုတ်ညံ့သူ။

ပဇဟတိ ။ [ပ √ ဟာ+အ+တိ] ကစ္စည်း၊ ၄၆၄။ ပဇဟာတိ၊ စွန့်၏၊ စွန့်လွှတ်၏။ ပဇဟန၊ ပဇဟနက၊ ပဇဟန္တ၊ (ပဇဟာပေတိ၊ စွန့်စေ၏။) ပဇဟာပန၊ ပဇဟာပိတ၊ ပဇဟာပေန္တ၊ ပဇဟိတဗ္ဗ၊ ပဇဟိတုံ၊ ပဇဟိတွာ၊ ပဇဟိတွာန။

ပဋ္ဌဟ ၊ ပု ၊ [ပဋ္ဌ √ ဟာ+အ] "ပဋ္ဌ"ဣတိ သဒ္ဒံ ဇဟာတီတိ–ပဋ္ဌဟော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၄၄။ ဖားစည်။

ဝိဇဟတိ ။ [ဝိ √ဟာ+အ+တိ] စွန့်၏၊ စွန့်လွှတ်၏၊ ပယ်၏။ ဝိဇဟိတွာ၊ ဝိဇဟိတွာန၊ ဝိဇဟိတုံ၊ ဝိဇဟန္တ၊ (ဝိဇဟီယတိ၊) ဝိဇဟာပေတွာ၊ ဝိဇဟာပေတုံ၊ ဝိဇဟန၊ ဝိဇဟိတ၊ ဝိဇဟိတဗ္ဗ၊ (ဝိဟာဟေသိ၊ စွန့်ပြီ၊ နှင်ထုတ်ပြီ။)

ဝိပ္ပဇဟတိ ။ [ဝိ+ပ √ ဟာ+အ+တိ] စွန့်ပယ် (ပယ်ဖျောက်)၏။ (ဝိဟေတိ၊ [ဝိ √ဟာ+အ+တိ] တပ်ခြင်း ကင်းပျောက်၏၊ ရှောင်ကြဉ်၏။) ဝိပ္ပဇဟိတွာ၊ ဝိပ္ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဝိပ္ပဟိတွာန၊ ဝိပ္ပဟာတဝေ၊ ဝိပ္ပဟာန၊ အထူးသဖြင့်ပယ်စွန့်ခြင်း။ ဝိပ္ပဟီန၊ ဝိဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ (ဝိဟာယတိ၊ ပယ်စွန့်၏၊ ဆုတ်ယုတ်၏။) ဝိဟာယီ၊ (ဝိဟိယျတိ၊ ဆုတ်ယုတ်၏။)

ဝိဟာယိတ ၊ န ၊ [ဝိ √ဟာ+ဏယ+တ] ဟာ–စာဂေ၊ စုရာဒိ၊ တော၊ ယာလောပေါ၊ ဘူဝါဒိမှိ ပန "အာကာရန္တာနမာယော"တိ အာယော၊ ဝိဟာယိတံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၂၀။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။

ဝိဟီန ၊ တိ ၊ [ဝိ √ဟာ+တ] ဟာဒိတော ဤဏာဒေသေ ဏကာရဿ နတ္တံ။ ရူ၊ ၆၃၁။ ဝိဟီယိတ္ထာတိ–ဝိဟီနော၊ ကင်း(မယှဉ်)သော၊ ကွေကွင်း(ကွဲကွာ)သော၊ ယုတ်လျော့ (ဆုံးရှုံး)သော။ သံဟာနိ၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း။

သမ္မဇဟန ၊ န ၊ [သံ+ပ √ ဟာ+ယု] ကောင်းစွာ စွန့်–ပယ်ခြင်း။

အတ္ထဥ္ဇဟ ၊ တိ ၊ [အတ္ထ √ဟာ+အ] အလုတ္တသမာသ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိကို စွန့်ပြီးသော။

မစ္စုဟာယီ ၊ တိ ၊ [မစ္စု √ ဟာ+ဏီ] မစ္စုံ ပဇဟတီတိ–မစ္စုဟာယီ။ ထေရဋ္ဌ–၁၊ ၃၁၉။

မစ္စုဟာယိနီ ၊ ထီ ၊ သေမင်းကို ပယ်စွန့်တတ်သော၊ –ပယ်စွန့်၍သွားတတ်သော။

ဇိမှ ၊ တိ ၊ [√ဟာ+မ] ဟာ–စာဂေ၊ ကတ္တရိ မော၊ ဒွိတ္တံ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယာဒိ၊ ဇိမှံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၉။ ကောက်သော။ န ဇိမှံ ကုဋိလံ–အဇိမှံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၈။ ဖြောင့်သော။

သုနိဟီန ၊ တိ ၊ [သု+နိ √ဟာ+တ] အလွန်ယုတ်ညံ့ (ယုတ်နိမ့်)သော။

သုပရိဟီန ၊ တိ ၊ [သု+ပရိ √ ဟာ+တ] အလွန်ဆုတ်ယုတ်(ဆုံးရှုံး)သော။ သုပဟီန၊ ကောင်းစွာ ပယ်စွန့်အပ်(ကုန်ခန်းစေအပ်)ပြီးသော။

သုပ္ပဇဟ ၊ တိ ၊ [သု+ပ √ဟာ+အ] စွန့်လွယ်(စွန့်ဖို့ရန် လွယ်ကူ)သော။ သုပ္ပဇဟန၊ စွန့်လွယ်(စွန့်ဖို့ရန် လွယ်ကူ)ခြင်း။

သုပ္ပဟာယ ။ ကြိဝိ ။ [သု+ပ √ဟာ+တွာ] ကောင်းစွာ ပယ်စွန့်(ပယ်ခွာ)၍။ သုပ္ပဟာန၊ သုပ္ပဟာယ၊ လွယ်ကူစွာ ပယ်အပ်သော။ သုပ္ပဟိယ၊ သုပ္ပဟီန၊ အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီးသော။ သုပ္ပဟေယျ၊ လွယ်ကူစွာ ပယ်အပ်သော။ **သုဝိဟီန** [သု+ဝိဟီန] အလွန်ယုတ်လျော့သော။

ဟိ

သွာ= ဂတိ ဥပတာပ ဝုဒိသု–သွားခြင်း, ပူပန်ခြင်း, ကြီးပွားခြင်းတို့၌။ ဟိနောတိ၊ ဟိဏာတိ၊ ဟိဏတိ။

ဟိနောတိ ။ [√ဟိ+ဏု+တိ] ဏ–ကို န–ပြု၊ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်စေ၏၊ တည်၏၊ ရောက်၏၊ သိ၏၊ ပူပန်စေ၏။

ဟိတ ၊ တိ ၊ [√ ဟိ+တ] ဟိနောတိ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတီတိ–ဟိတံ= မဂ္ဂေါ။ မဋီ–၁၊ ၂၂၁။ အကိ အစီးအပွား၊ ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ် သောမဂ်။

ဟီရ ၊ ပု+န ၊ [√ ဟိ+ရက်] ဟိ–ဂတိယံ၊ ရက်, ဒီဃော စာန္တ ဿ၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ–ဟီရံ= တာလဟီရာဒိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၄၄။ ထန်းမျှင်–စသည်။ [√ ဟိ+ကွိ] ဟိ–ကို ဟီရဏ်–ပြု၊ ဏ်–နှင့် ကွိ–ကို ချေ၊ အမျှင်၊ ဗိဿနိုး။

http://www.dhammadownload.com

ဟိရယမာန ၊ တိ ၊ [ဟိရ+ဏယ+မာန] နာမဓာတု။ အမျှင်၊ အမျှင်ပြုသော။

ဟေတု ၊ ပု ၊ [√ဟိ+ကု] ဟိ–ဂတိယံ, ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ–ဟေတု= ကာရဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၇၈။ ဟိနောတိ ဂစ္ဆတိ ပရိဏာမတိ ကာရိယရူပတန္တိ–ဟေတု၊ တု၊ ဟိနောတိ ဝါ ပတိဋ္ဌာတိ ဖလမေတ္ထာတိ–ဟေတု၊ ဟိ–ပတိဋ္ဌာယံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၉၁။ ဟိနောတိ ဖလံ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတေနာတိ–ဟေတု။ အံ ဒီ–၂၊ ၄၈။ ဟိတ်၊ ဟေတုပစ္စည်း၊ အကြောင်း၊ နည်းစနစ်၊ နည်းဥပဒေ။

ဟေတုယေ ။ ဗျ ။ [√ဟိ+တုယေ] ဖြစ်ခြင်းငှာ။ မောဂ်–၅၊ ၆၁။ နိ–ကို ရှုပါ။

ဟေမန္တ ၊ ပု ၊ [√ဟိ+အန္တ] မ–လာ၊ ဟိမံ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဧတသ္မိန္တိ–ဟေမန္တော= ဥတု။ မောဂ်–၇၊ ၇၇။ ဟိနောတိ ဟာနိံ ဂစ္ဆတိ သဗ္ဗမေတ္ထာတိ–ဟေမန္တော၁၊ အန္တ ပစ္စယော၊ မာဂမော စ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၈။ ဆောင်းဥတု။

ပါဠိဟေရု၊ ပါဠိဟိရု၊ ပါဠိဟာရိယ ၊ နာ ၊ [ပဋိ √ဟိ+ကို] ပဋိတော ဟိသ ဟေရဏ်, ဟိရဏ်၊ ပါဠိဟေရုံ၊ ပါဠိဟိရုံ၊ ယဒါဒိနာ ဟာရိယဋ္ဌ၊ ပါဠိဟာရိယံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၇၂။ ဟိ–ဂတိမှိ ပဋိပုဗ္ဗော၊ ပဋိပက္ခေ မဒ္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိတိ–ပါဠိဟေရုံ၊ ပါဠိဟိရုံ။ ရူ၊ ၆၇၂။ တန်ခိုးပြာဋိဟာ။

ပဟိဏာတိ၊ ပဟိဏတိ ၊ [ပ √ဟိ+ဏာ+တိ] ဟိ–ဂတိမှိ ပပုဗ္ဗော, ဏာပစ္စယော၊ ပဟိဏာတိ၊ ပဟိဏတိ ဝါ။ ရူ၊ ၅၁၂။ ပပုဗ္ဗော ဟိ–ပေသနေ။ နိရုတ္တိ–နှာ၊ ၄၄၉။ စေလွတ်၏၊ စေခိုင်း၏၊ ပို့၏၊ ပဟိဏ၊ ပဟိဏက၊ ပဟိဏန၊ ပဟိဏိတဗ္ဗ၊ ပဟိတ၊ (ပဟိယျတိ၊ အပ်၏။) ပဟေန၊ ပဟိဏန္တ၊ ပဟိဏမာန၊ ပါဟေယျ၊ ပဟိဏေယျ။ မောဂ္ဂလ္လာန ဓာတုပါဌ၌ ဟိ–ဓာတ်ကို တနာဒိ–ဟု ပြဆိုထားပါသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလို ရုပ်ပြီးပုံကို ဆက်လက် ပြပါဦးမည်။

ပဟိဏတိ ။ [ပ √ဟိ+ဩ+တိ] ဩဝိကရဏ ပစ္စည်းကို ချေ၊ န–လာ၊ န–ကို ဏ–ပြု၊ ပဟိဏတိ၊ စေလွတ်၏။ ပဟိဏိတုံ၊ ပဟိတ။

ပါဟေတိ ။ [ပ+အာ √ဟိ+ဩ+တိ] ဩပစ္စည်းကိုချေ၊ ဣ–ကို ဧ–ပြု၊ ပါဟေတိ၊ စေလွတ်၏၊ ပို့စေ၏။ ပါဟိတ၊ ပါဟိတဗ္ဗ၊ ပါဟိတုံ။

ပဟေဏက ၊ နာ ၊ [ပ √ဟိ+ယု+က] ပဟိဏန္တိ နေနေတိ–ပဟေဏကံ၊ ဟ်–ဂတိယံ၊ ယု၊ သကတ္ထေ ကော။ ဓာန်ဒီ၊ ၃၅၆။ လက်ဆောင်, တံဆိုး။

ဟေမ ၊ နာ ၊ [√ဟိ+မ] ဟိ–ဂတိယံ, ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ–ဟေမံ= သုဝဏ္ဏံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ရွှေ။ ပု ။ သေဋ္ဌဘာဝေန ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ စိတ္တံ ဧတသ္မိန္တိ–ဟေမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၇။ ဟေမဆင်မျိုး။

ဟိမ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဟိ+မက်] ဟိ–ဂတိယံ၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ–ဟိမံ= တုဟိနံ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၄။ ဆီးနှင်း။ ပထဝိပဗ္ဗတာဒိသု ဂစ္ဆတိ ပတတီတိ–ဟိမော။ ကစ္စည်း၊ ၆၂၈။

ဟိဂုံ ၊ ပု+နာ ၊ [√ဟိ+ဂု] ဟိ–ဂတိယံ၊ နိဂ္ဂဟီတာဂမော၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ–ဟိဂုံ= ရာမဋ္ဌဖံ။ မောဂ်–၇၊ ၃၆။ ဟိန်းခို၊ ရှိန်းခို။

ဝိပဟိတ ၊ တိ ၊ [ဝိ+ပ √ဟိ+တ] အထူးထူးသော အရပ်သို့ စေလွတ်အပ်သော။

သဟိတ ၊ တိ ၊ [သမာန √ဟိ+တ] အညီအမျှ သွားတတ်သော၊ အသွားညီသော။

အဘိဟိတ ၊ တိ ၊ [အဘိ √ဟိ+တ] ဟိ–ဂမနေ၊ အဘိဟိတံ။ ဓာန်ဒီ၊ ၇၅၅။ ဟောအပ်သော၊ ပြောဆို ဖွင့်ပြအပ်သော။

ဟိက္က

ဘူ= အဗျတ္တသဒ္ဒေ–ပုဒ်ဗျည်းမထင် မပီပြင်သောအသံ၌။ စု= ဟိ်သာယံ–ညွှဲဆဲ နှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဟိက္ကတိ၊ ဟိက္ကေတိ၊ ဟိက္ကယတိ။

ဟိက္ကာ ၊ ထီ ၊ [√ဟိက္က+အ+အာ] ကြိုးထိုးသံ၊ ရှိုက်သံ။

ဟိဠိ

ဘူ= ဂတိ အနာဒရေသု–သွားခြင်း, မရိမသေ မလေးစားခြင်းတို့၌။ ဟိဏ္ဍတိ။

ဟိဏ္ဍတိ ။ [√ဟိဠိ+အ+တိ] လှည့်လည်၏။

အနွာဟိဏ္ဍတိ ။ [အနု+အာ √ဟိဠိ+အ+တိ] အစဉ်အားဖြင့်(အစဉ်အတိုင်း) လှည့်လည်၏။ အနွာဟိဏ္ဍန္တ။

အာဟိဏ္ဍတိ ။ [အာ √ဟိဠိ+အ+တိ] လှည့်လည်သွားလာ၏။ အာဟိဏ္ဍန္တ၊ အာဟိဏ္ဍမာန၊ အာဟိဏ္ဍိတွာ။

ဟိရီ

ဘူ= လဇ္ဇနေ–ရှက်ခြင်း၌။ ဟိရိယတိ၊ (အကမ္မက။)

http://www.dhammadownload.com

ဟိရိယတိ ။ [✓ ဟိရီ+အ+တိ] ဤ-ကို ဣယ-ပြု၊ ရှက်၏၊ ဟြီ-ဟူသော ဧကသရဓာတ်မှ လာသော ကြောင့် ဓာတွန်မကျေ။

ဟိရိယ ၊ နဲ ၊ [✓ ဟိရီ+အ] ဤ-ကို ဣယ-ပြု၊ ရှက်ခြင်း၊ ဟိရီစေတသိက်။

ဟိရိယနာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟိရီ+ယု+အာ] ရှက်ခြင်း၊ ရှက်ကြောက်ကြောင်းအမူအရာ၊ ဟိရီစေတသိက်။ ဟိရိယိတဗ္ဗ။

ဟိရီ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟိရီ+ကွိ] ကောတ္ထုဘ။ ဟိရိယနာ-ဟိရီ။ အဘိဌ-၁၊ ၉၄။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ဟိရိယတီတိ-ဟိရီ။ အဘိဌ-၁၊ ၁၆၈။ ဟိရီ-လဇ္ဇာယံ၊ ဣ၊ ဟိရိယတိ ပါပါတိ-ဟိရီ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၅၈။ ရှက်ခြင်း၊ ရှက်တတ်သောတရား၊ ဟိရီစေတသိက်။

ဟိရီယတိ ။ [✓ ဟိရီ+အ+တိ] ယ-လာ၊ ရှက်၏။ ဟိရီယမာန၊ ဟိရီယနာ၊ ဟိရီယိတဗ္ဗ။

ဟိလ

ဘူ= ဘာဝကရေ-မိမိအလိုအားလျော်စွာ မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်း၌။ ဟိလတိ၊ ဟေလတိ။

ဟေလတိ ။ [✓ ဟိလ+အ+တိ] မြူးထူးပျော်ပါး ကစား၏၊ ဟေးလား ဟားလား အော်၏။

ဟေလာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟိလ+ဏ+အာ] ဟိလ-ဟာဝကရဏေ၊ အ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၇၄။ မွေ့လျော်ပျော်ပါး လိုသည့် မိန်းမတို့၏ မူရာမာယာ။

ဟိလာဒိ

ဘူ= သုခေ-ချမ်းသာခြင်း၌၊ သဒ္ဒေ စ-အသံပြုခြင်း၌လည်း။ ဟိလာဒတိ။

ဟိလာဒတိ ။ [✓ ဟိလာဒိ+အ+တိ] ဝမ်းသာရွှင်လန်း၏၊ ချမ်းသာ၏၊ ဟားဟား-ဟု အသံပြု၏။

ဟိလာဒနီယ ၊ တိ ၊ [✓ ဟိလာဒိ+ဏေ+အနီယ] ရွှင်လန်းနှစ်သက်စေတတ်သော၊ ချမ်းအေးစေတတ်သော။

ဟိလ္လောလ

စု= ဒေါလနေ-ပုခက်လွှဲသကဲ့သို့ လောက်လက်ခြင်း၌။

ဟိလ္လောလေတိ ။ [✓ ဟိလ္လောလ+ဏေ+တိ] ရှေ့တိုးနောက်ငင် ပုခက်လွှဲသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ လောက်လက်ခတ်၏။

ဟိလ္လောလ ၊ ပု ၊ [✓ ဟိလ္လောလ+အ] ဟိလ္လောလေတီတိ-ဟိလ္လောလော= တရင်္ဂေါ၊ ရေလှိုင်း။

ဟိဝိ

ဘူ= ပီတိယံ-ချစ်နှစ်သက်ခြင်း၌။ ဟိမ္မတိ လောကောပိတရံ။

ဟိသ

ဘူ= သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း၌။ ဟိသတိ။

ဟိသိ၊ ဟိံသ

ဘူ+စု+ရ= ဟိံသာယံ-ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဟိံသတိ၊ ဟိံသေတိ၊ ဟိံသယတိ။

ဟိံသတိ ။ [✓ ဟိံသ+အ+တိ] ဟိံသေတိ။ [✓ ဟိသိ+ဏေ+တိ] ညှဉ်းဆဲ-နှိပ်စက်၏၊ ဖျက်ဆီး၏၊ သတ်ဖြတ်၏။ ဟိံသိတွာ၊ ဟိံသိတုံ၊ ဟိံသန္တ၊ (ဟိံသီယတိ၊ ညှဉ်းဆဲအပ်၏။) ဟိံသိယမာန၊ ဟိံသယန္တ၊ ဟိံသာပေန္တ၊ ဟိံသန၊ ဟိံသနက၊ ဟိံသိတ၊ ဟိံသိတဗ္ဗ၊ ဟိံသိတု၊ ဟိံသက။

ဟိံသနံ ၊ နဲ ၊ [✓ ဟိံသ+ယု] ဟိံသ-ဟိံသာယံ။ ဓာန်ဋီ၊ ၄၀၃။ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၊ သတ်ခြင်း။

ဟိံသာ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟိံသ+အ+အာ] ဟိံသ။ တိ ။ [✓ ဟိံသ+အ] သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်း။ အမျက်ဒေါသ။

ဟိမ ၊ ပု+နဲ ၊ [✓ ဟိံသ+အ] ဟိံသတီတိ-ဟိမံ၊ သဿမော၊ နိဂ္ဂဟီတလောပေါ စ။ ဓာန်ဋီ၊ ၅၆။ ဆီးနှင်း။

သီဟ ၊ ပု ၊ [✓ ဟိံသ+အ] မိဂေ ဟိံသတီတိ-သီဟော၊ နိပါတနာ၊ ဝဏ္ဏဝိပရိယယော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၁၁။ ဟိံသိတဗ္ဗံ ဟိံသတီတိ-သီဟော၊ အာဒိအန္တက္ခရဝိပလ္လာသဝသေန သဒ္ဒသိဒ္ဓိ။ နီတိဓာ၊ ၂၁၆။ ခြသေ့်။ (ဗိန္ဒုကျေ၊ ဒီဃပြု။)

အဘိဟိံသနာ ၊ ထီ ၊ [အဘိ ✓ ဟိံသ+ယု+အာ] အပြင်းအထန် ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း။

ဝိဟိံသတိ ။ [ဝိ ✓ ဟိသိ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်စေ၏၊ သတ်ဖြတ်၏။ ဝိဟိံသက၊ ဝိဟိံသိတုံ၊ ဝိဟိံသန္တ၊ ဝိဟိံသမာန၊ (ဝိဟိံသယတိ၊) ဝိဟိံသိယမာန၊ ဝိဟိံသန၊ ဝိဟိံသနက၊ ဝိဟိံသိတ၊ ဝိဟေသ၊ ဝိဟေသာ။

ဝိဟိံသာ ၊ ထီ ၊ [ဝိ ✓ ဟိသိ+အ+အာ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၊ ဆင်းရဲစေခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်လိုကြောင်း(ဝိတက်၊ စေတနာ၊ အလိုဆန္ဒ၊ အကုသိုလ်တရား၊) ပင်ပန်းခြင်း-ဆာလောင်-မွတ်သိပ်ခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဥပဟိသ်သတိ ။ [ဥပ ✓ ဟိသ်+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲ၏၊ ထိခိုက်နာကျင်စေ၏။

ဟိဠ

ဘူ= အနာဒရေ–မရိုသေခြင်း၌။ ဟိဠတိ၊ ဟိဠာ၊ ဟိဠိတော။ ဟိဠေတိ၊ ဟိဠယတိ။

ဟိဠာဒ

စု+ဘူ= သုခေ–ချမ်းသာခြင်း၌။ ဟိဠာဒယတိ၊ ဟိဠာဒတိ။

ဟိဠ

စု+ဘူ= နိန္ဒာယံ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။ ဟိဠေတိ၊ ဟိဠယတိ၊ ဟိဠတိ။

ဟိဠတိ ။ [✓ ဟိဠ+အ+တိ] ကဲ့ရဲ့(ရှုတ်ချ)၏၊ မထီမဲ့မြင် ပြု၏။ ဟိဠန၊ ဟိဠာ၊ ဟိဠိတ၊ ဟိဠေတဗ္ဗ။

ဟိဠိတ ၊ တိ ၊ [✓ ဟိဠ+တ] ဟိဠ–နိန္ဒာ လဇ္ဇာသု၊ ဟိဠိတော။ ဓာန်ဒို၊ ၇၄၇။ ရှုတ်တတ်သော၊ ရှုတ်အပ်သော။

ဟိဠေတိ ။ [✓ ဟိဠ+ဏော+တိ] ကဲ့ရဲ့(ရှုတ်ချ)၏၊ မထီမဲ့မြင် ပြု၏။ ဟိဠေတွာ၊ ဟိဠေန္တော၊ (ဟိဠိယတိ။)

ဩဟိဠန ၊ ထိ ၊ [အဝ ✓ ဟိဠ+ယု+အာ] ရှုတ်ချခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

ဩဟိဠိတ ၊ တိ ၊ [အဝ ✓ဟိဠ+တ] ရှုတ်ချအပ်သော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော။

ဟု

ဘူ= ဒါနာဒနဟဗ္ဗပ္ပဒါနေသု–ပေးလှူခြင်း, စားခြင်း, ယဇ်စာပေးခြင်း(ယဇ်ပူဇော်ခြင်း)တို့၌၊ ပီဏနေ စ–နှစ်သက်ခြင်း၌လည်း။ ဟုတိ၊ ဟဝတိ၊ ဇုဟောတိ။

ဟဝတိ ။ [✓ ဟု+အ+တိ] ပေးလှူ၏၊ ပူဇော်၏၊ ပသ၏။ ဟဝန၊ ဟုနိတဗ္ဗ၊ ဟုယမာန။

ဟဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဟု+ဏ] ဟု–ဒါနာဒနဟဗ္ဗပ္ပဒါနေသု၊ ဏော ဟဝေါ။ [✓ ဟု+တိ] တိမို့ **ဟုတိ**။ ထိ ။ ဓာန်ဒို၊ ၇၆၂။ ခေါခြင်း၊ စိန်ခေါခြင်း၊ ရစ်ပတ်ခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း။

ဟဗျ၊ ဟဝိ ၊ နာ ၊ [✓ ဟု+ဏျ] ဟု–ဒါနေ၊ ဏျော။ [✓ ဟု+ဏ္ဍ] ဏ္ဍမို့ ဟဝိ၊ နပုံသကေ။ ဓာန်ဒို၊ ၄၁၈။ ဟုယတေတိ–ဟဗျံ၊ ပေးလှူအပ်(ပူဇော်အပ်)သော၊ ယဇ်ထမင်း၊ ယဇ်ထောပတ်၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထု။ ဟူယတေ ပူဇီယတေ အနေနာတိ–ဟဝိ။ ကပ္ပဒုမ။ ဗလိနတ်စာ၊ ယဇ်ထောပတ်၊ ထောပတ်။

ဟာပိတ ၊ တိ ၊ [✓ဟု+ဏာပေ+တ] တောက်လောင်စေအပ်(ထွန်းညှိအပ်)သော၊ ပူဇော်အပ်သော။

ဟာဝ ၊ ပု ၊ [✓ ဟု+ဏ] ဟုယန္တေ ရာဂိနော အတြာတိ–ဟာဝေါ၊ ဟု–ဟဝနေ၊ ဏော။ ဓာန်ဒို၊ ၁၇၄။ မွေ့လျော်ပျော်ပါးလိုခြင်းကို ပြတတ်သော မသိသာ မထင်ရှားသော အမှုအရာ။ တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း။

ဟာဝက ၊ ပု ၊ [✓ဟု+ဏ္ဍု] ဇုဟောတီတိ–ဟာဝကော။ နိတိသုတ္တ၊ ၁၂၆၈။ ပူဇော်တတ်သောသူ။

ဟုတ ၊ တိ ၊ [✓ ဟု+တ] ပူဇော်အပ်(ယဇ်နတ်တင်အပ်)၏၊ လှူဒါန်း(ပေးကမ်း)အပ်သော။ နာ ။ ယဇ်ကြီးပူဇော် (အကြီးအကျယ် လှူဒါန်း)ခြင်း၊ လက်ဆောင်ပို့ခြင်း၊ မီးပူဇော်ခြင်း။

ဟုတ္တ ၊ နာ ၊ [✓ ဟု+တ] ပေးကမ်း–လှူဒါန်းခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း။

ဟုနန ၊ နာ ၊ [✓ဟု+နာ+ယု] ပေးကမ်းခြင်း၊ လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်း။ ကိယာဒိသေသေ။

ဟောတု ၊ ထိ+ပု ၊ [✓ဟု+တု] ဟု–ဟဝနေ၊ ဟဝတိ ပူဇေတီတိ–ဟောတာ= ဟညကော။ မောဂ်–၇၊ ၇၂။ ပူဇော်တတ်သော။

ဟောတ္တ ၊ နာ ၊ [✓ ဟု+တ္တ] ပေးကမ်း–လှူဒါန်း–ပူဇော်ခြင်း။

ဟောမ ၊ ပု ၊ [✓ ဟု+မ] ဟဝနံ ဟူယတေ ဝါ–ဟောမံ= ဟုတိ။ မောဂ်–၇၊ ၁၃၆။ ယဇ်(ဟုမ်း)ပူဇော်ခြင်း၊ ပူဇော်အပ်သော။ (ယဇ်၊ ဟုမ်း၊ မီး။)

ဇုဟတိ ။ [✓ ဟု+အ+တိ] ဇုဟောတိ၊ ဇုဟွတိ၊ ပူဇော်၏၊ လုပ်ကျွေး၏၊ ပေးကမ်း၏၊ လှူဒါန်း၏။ ဇုဟန၊ ဇုဟန္တ၊ ဇုဟိတဗ္ဗ၊ ဇုဟိတွာ။

သုဟုတ ၊ တိ ၊ [သု+ဟုတ] ကောင်းစွာ ပေးကမ်း လှူဒါန်းပူဇော်အပ်သော။ နာ ။ကောင်းစွာပေးကမ်း လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း။

အဝဟန ၊ နာ ၊ [အဝ ✓ ဟု+ယု] ပူဇော်ခြင်း။

အဇွါ ၊ ထိ ၊ [အာ ✓ ဟု+အ+အာ] အဟွယတေ ဧတောယာတိ–အဇွါ၊ ဟု–သဒ္ဒေ၊ အ။ ဓာန်ဒို၊ ၁၁၄။ အမည်။

အာဟဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဟု+အ] စစ်တိုက်ခြင်း၊ စစ်ပွဲ၊ (ကိလေသာမာရ်နှင့်) စစ်တိုက်ရာအခါ။

http://www.dhammadownload.com

အာဟဝနံ ၊ နံ ၊ [အာ ✓ ဟု+ယု] ပေးလှူပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထု။

အာဟဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဟု+အ] အာဟုယျန္တေ အသ္မိံ ယောဓ–အာဟဝေါ၊ ဟု–သဒ္ဒေ၊ အ။ ဓာန်ဦး၊ ၃၉၉။ စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း။

အာဟဝနီယ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဟု+အနီယ] အဝေးမှပင် ဆောင်လာ၍ အားလုံးသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပေးလှူပူဇော်အပ်ရာဖြစ်သော (ပုဂ္ဂိုလ်၊ အရိယာသံဃာ)။

အာဟာဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ ဟု+ဏ] အာဟူယန္တေ ပသဝေါ အတြ ပါနာယာတိ–အာဟာဝေါ၊ ဏော၊ ဝုမှာဝါဒေသော။ ဓာန်ဦး၊ ၆၈၀။ ရေတွင်းအနီး၌ နွားသောက်ရန် ပြုလုပ်အပ်သော အိုင်၊ ရေကျင်း။

အာဟုတ ၊ တိ ၊ [အာ ✓ ဟု+တ] ဆောင်ယူ၍ ပေးလှူပူဇော်အပ်သော၊ ရောက်လာသော။

အာဟုတိ ၊ ထီ ၊ [အာ ✓ ဟု+တိ] ဆောင်ယူ၍ ပေးလှူပူဇော်ဖွယ်ရာ ပစ္စည်းဝတ္ထု၊ (မဟာဗြဟ္မာကို ကျွေးမွေးမည်–ဟု ရည်ရွယ်၍) မီးပူဇော်အပ် (မီး၌ ထည့်အပ်)သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၊ မီးပူဇော်ခြင်း။

အာဟုန ၊ နံ ၊ [အာ ✓ ဟု+ယု] အာမန္တေတွာ ဟဝနံ ဒါနံ–အာဟုနံ။ မူဋီ–၁၊ ၁၇၆။ အာနေတွာ ဟုနိတဗ္ဗန္တိ–အာဟုနံ။ အံဋီ–၂၊ ၁၉၅။ ဟု–ဒါနေ၊ အာဒရေန ဟုယျတေတိ–အာဟုနံ။ ဇဋီ။ ပင့်ဖိတ်၍ ပေးလှူပူဇော်ခြင်း၊ အဝေးမှဆောင်ယူ၍ ရိုသေစွာ လှူဒါန်းပူဇော်အပ်သော(ပစ္စည်းဝတ္ထု)။

အာဟုနေယျ ၊ ပု ၊ [အာဟုန+ဏေယျ] အာဟုနံ အရဟတီတိ–အာဟုနေယျော။ ဇဋီ။ ပင့်ဖိတ်၍ ပေးလှူပူဇော်ခြင်းကို ခံယူထိုက်သော၊ အဝေးမှဆောင်ယူ၍ လှူဒါန်းပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို ခံယူထိုက်သော။

ပါဟုနေယျ ၊ ပု ၊ [ပ+အာ ✓ ဟု+ယု] ဟု–ဟဗျပ္ပဒါနေ၊ ဟဗျပ္ပဒါနန္တိ စ သဒ္ဒိကရဏံ၊ အာဂန္တုကတ္ထာယ ပကာရေန ဟုယတေ သဒ္ဓိယတေတိ–ပါဟုနံ။ [ပါဟုန+ဏေယျ] တံ အရဟတီတိ–ပါဟုနေယျော။ ဇဋီ။ ဧည့်သည်တို့အလို့ငှာ စီရင်ထားအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်သော။ ပါဟုနာနံ အတိထီနံ အတိထိကိရိယာ–ပါဟုနံ။ မူဋီ–၁၊ ၁၇၆။

ဩဟာဝိမ ၊ နံ ၊ [အဝ ✓ ဟု+ဏိမ] အဝဟူယတေတိ–ဩဟာဝိမံ၊ ပူဇော်အပ်သော ဝတ္ထု။

ပဒ္ဓေါဟတိ ။ [ပ ✓ ဟု+အ+တိ] အထူးထူး အပြားပြား ပူဇော်ပသဒ်၏၊ ယဇ်ပူဇော်၏။ ပဒ္ဓေါဟန။

ဟုဆ

ဘူ= ကောဠိလ္လေ–ကောက်ကျစ်ခြင်း၌။ ဟုဆတိ။

မုဟုတ္တ ၊ ပု ၊ [✓ ဟုဆ+တ] ဟုဆ–ကောဠိလ္လေ၊ ကုဋိလယတိ ရတ္တိဒိဝသေ သုဘာသုဘဒဿနတောတိ–မုဟုတ္တော၊ တော၊ ဓာတုယာဒိမှိ မုကာရာဂမော၊ ဆ–လောပေါ စ။ ဓာန်ဦး၊ ဖဂု။ တစ်မုဟုတ်၊ တစ်ခဏမျှသော အချိန်။

သုမုဟုတ္တ [သု+မုဟုတ္တ] ကောင်းသောမုဟုတ်၊ ကံကောင်းသော အချိန်အခါ။

ဟုဒူ

ဘူ= ဂတိ မဒ္ဒန သံဟတေသု–သွားခြင်း, စင်ကြယ်ခြင်း, ပေါင်းစုခြင်းတို့၌။ ဟုဒူတိ၊ ဟောဒေတိ။

ဟုဍီ

ဘူ= သံဟတေ–ပေါင်းစုခြင်း၌။ ဟုဏ္ဍတိ။

သီဟုဏ္ဍ ၊ ပု ၊ [သီ ✓ ဟုဍီ+အ] "သီ"ဣတိ ဟုဏ္ဍတေတိ–သီဟုဏ္ဍော= နဟီ။ အမရဒ္ဒီ။ ရှားစောင်းကြီးပင်။

ဟုလ

ဘူ= ဂတိ ဟိံသန သံဝရေသု–သွားခြင်း, ညှဉ်းဆဲခြင်း, စောင့်စည်းခြင်းတို့၌။ ဟုလတိ။

ဟောရ ၊ ထီ ၊ [✓ ဟုလ+အ+အာ] ဟောလတိ ဟုလီယတေတိ–ဟောရာ= လဂ္ဂနံ။ ကပ္ပဒုမ။ လင်–ရာသီစက် ထွက်ပေါ်ခြင်း၊ နာရီ။

ဟုဋ္ဌ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဟုဋ္ဌတိ၊ ဟောဋ္ဌတိ။

ဟူ

ဘူ=သတ္တာယံ–(ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထု၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ) ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းအနက်၌။ ဟောတိ။

ဟောတိ ။ [✓ ဟူ+အ+တိ] ဖြစ်၏၊ ရှိ၏။ ဟုတွာ၊ ဟုတ္ဝာန၊ ဟောန္တ၊ ဟောတဗ္ဗံ။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မဟောတိ ။ [သံ+ပ ✓ဟူ+အ+တိ] စွမ်းနိုင်၏။
သမ္မဟုလ ၊ တိ ၊ [သံ+ပ+ဟူ+လ] သမ္မဟောတိတိ–သမ္မဟုလံ၊ လော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၃။ များသော။
အာဟာဝ ၊ ပု ၊ [အာ ✓ဟူ+ဏ] အာဟူယန္တေ ပသဝေါ ယတြ ပါနာယာတိ–အာဟာဝေါ၊ ဏော၊ ဝုမှာဝါ ဒေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၆၈၀။ ရေကျင်း (ရေတွင်းအနီး နွားသောက်ရန် ပြုလုပ်ထားသော ရေအိုင်)။
ပဟုတ ၊ တိ ၊ [ပ ✓ဟူ+တ] ပဟုဗ္ဘော ဟူ–သတ္တာယံ၊ ရဿော။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၃။ များသော။
သုပဟူတ ၊ တိ ၊ [သု+ပ ✓ဟူ+တ] အလွန်များပြား (ကြီးကျယ်)သော၊ ပြန့်ပြောသော။

ဟူဋ္ဌ

ဘူ= ဂတိယံ–သွားခြင်း၌။ ဟူဋ္ဌတိ။

ဟေဌ

ဘူ+စု= ဝိဇာနေန–နိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်း၌။ ဘူတိ ပူတိနံ–ကြီးပွားခြင်း, စင်ကြယ်ခြင်းတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိယဉ္စ–ဖြစ်ခြင်း၌လည်း။ ဟေဌတိ၊ ဟေဌေတိ၊ ဟေဌယတိ။
ဟေဌတိ ။ [✓ဟေဌ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ဟေဌန၊ ဟေဋ္ဌိတ၊ ဟေဌေတိ၊ [ဟေဌ+ဏော+တိ] ဟေဌယိတွာ၊ ဟေဌယိတွာန၊ ဟေဌေန္တ။ (ဟေဋ္ဌိယတိ။)
ဝိဟေဌေတိ ။ [ဝိ ✓ဟေဌ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ရိုက်ပုတ်–သတ်ဖြတ်၏။ (ဝိဟေဋ္ဌိယတိ၊) ဝိဟေဋ္ဌိယမာန၊ ဝိဟေဌက၊ ဝိဟေဌန၊ ဝိဟေဋ္ဌိတ၊ ဝိဟေဌေတဗ္ဗ၊ (ဝိဟေဌေတိ၊) ဝိဟေဌေတွာ၊ ဝိဟေဌန်၊ ဝိဟေဌေန္တ၊ (ဝိဟေဌယတိ၊) ဝိဟေဌယိတွာ၊ ဝိဟေဌယန္တ၊ ဝိဟေဌယမာန။
သုဝိဟေဋ္ဌိယ ၊ တိ ၊ [သု+ဝိဟေဋ္ဌိတ] တ–ကို ယ–ပြု၊ လွယ်ကူစွာ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်အပ်သော။

ဟေသ၊ ဟေသု

ဘူ= ဂတိ အဗျတ္တသဒ္ဒေသု–သွားခြင်း, ပုဒ်ဗျည်းမထင်မဝိပြင်သော အသံတို့၌။ ဟေသတိ။
ဟေသတိ ။ [✓ဟေသ+အ+တိ] မြင်းဟီ၏။ ဟေသာ၊ မြင်းဟီသံ။
ဟေသာ ၊ ထိ ၊ [✓ဟေသ+အ+အာ] ဟေသ–အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ ဟေသနံ–ဟေသာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၉။ မြင်းဟီသံ။
အဘိဟေသနာ ၊ ထိ ၊ [အဘိ ✓ဟေသ+ယု+အာ] ဟေသ–အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊ ဟေသနံ–ဟေသော။ ဓာန်ဋီ၊ ၁၁၉။ ဟီခြင်း။
ဝိဟေသတိ ။ [ဝိ ✓ဟေသ+အ+တိ] ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏၊ ဝိဟေသန္တ၊ ဝိဟေသမာန၊ ဝိဟေသက၊ ဝိဟေသန၊ ဝိဟေသ၊ (ဝိဟေသေတိ၊) ဝိဟေသေတုံ၊ ဝိဟေသေန္တ၊ (ဝိဟေသယတိ၊) ဝိဟေသယိတွာ၊ (ဝိဟေသယတိ၊) ဝိဟေသိယမာန။

ဟေဋ္ဌ

ဘူ= အနာဒရ ဝေဌနေသု–မရိသေခြင်း, ရစ်ပတ်ခြင်းတို့၌။ ဟေဋ္ဌတိ၊ မရိမသေပြု၏၊ ဟော့ရမ်း၏။

ဟောဋ္ဌ

ဘူ= ဂတျာနာဒရေသု–သွားခြင်း, မရိသေခြင်းတို့၌။ ဟောဋ္ဌတိ၊ မရိမသေ(မထိမဲ့မြင်)ပြု၏။

ဟန္သ၊ ဟံသ

ဘူ= ဟံသန ပိတိသု–ရွှင်ပျပြိုးရယ်ခြင်း, ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်းတို့၌။ ဟံသတိ။
ဟံသတိ ။ [✓ဟံသ+အ+တိ] ရွှင်လန်း၏၊ ဝမ်းမြောက်၏၊ ကြက်သီးမွေးညင်းထ၏။ ဟံသန၊ ဟံသာပန။
ဟံသ ၊ ပု ၊ [✓ဟံသ+အ] ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း။ (လောမဟံသော)။
ဟံသ ၊ ပု ၊ [✓ဟံသ+အ] ဟံသတိတိ–ဟံသော၊ ဟသ်၊ ဘဲငန်း။ ထိ ။ဟံသီ၊ ဟသ်မ၊ ဘဲငန်းမ။
ဟဋ္ဌ ၊ တိ ၊ [✓ဟံသ+တ] တ–ပစ္စည်းနှင့် ဓာတွန်သ်–ကို ဋ္ဌ–ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုလည်း ချေ၊ နှစ်သက်သော၊ ရွှင်လန်းသော၊ ဝမ်းမြောက်သော။
အဘိဟံသတိ ။ [အဘိ ✓ဟံသ+အ+တိ] နှစ်သက်၏။
သမ္မဟံသတိ ။ [သံ+ပ ✓ဟံသ+အ+တိ] ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်–ရွှင်လန်း–ဝမ်းမြောက်၏၊ နှစ်သက်၏၊ (ဖြူစင်၏၊ ထိတ်လန့်၏။) သမ္မဟံသိတွာ၊ သမ္မဟံသန္တ၊ သမ္မဟံသမာန၊ (သမ္မဟံသေတိ၊) သမ္မဟံသက၊ သမ္မဟံသေတွာ၊ သမ္မဟံသေတုံ၊ သမ္မဟံသေန္တ၊ သမ္မဟံသိယမာန၊ သမ္မဟံသန၊ (သမ္မဟံသန၊ ဆင်ခြင်ခြင်း။) သမ္မဟံသိတ၊ သမ္မဟံသိတဗ္ဗ၊ သမ္မဟံသေတဗ္ဗ၊ သမ္မဟဋ္ဌ။

• • • • • • • • • •

http://www.dhammadownload.com

အကွခရာစဉ်အညွှန်း

[အ]

အံသ ၁၊ ၁၂၊ ၁၆
အံသယတိ ၁
အံသာ ၁၉
အံသိ၊ အံသီ ၁
အံသု ၁၊ ၁၆
အံသုက ၁၆
အံသေတိ ၁
အံဟတိ ၁
အံဟယတိ ၁
အံဟေတိ ၁
အကတ ၇၇
အကတိ ၁
အကလ္လ ၈၄
အကိလာသု ၄၄၉
အက္က ၂၊ ၅၊ ၁၉
[အက္ကန္တ-၁၀] ၇၁
အက္ကန္ဒတိ ၆၅
အက္ကန္ဒိတ ၆၅
အက္ကမတိ ၇၁
အက္ကယတိ ၂
အက္ကုဠ ၁၀၈
အက္ကေတိ ၂
[အက္ကောသ-၁၁] ၁၀၇
အက္ကောသတိ ၁၀၇
အက္ကောသန ၁၀၇
အက္ခ ၁၊ ၂၊ ၁၉၊ ၂၄၊ ၄၆
အက္ခက ၁၊ ၂
အက္ခဏောတိ ၂
အက္ခတိ ၂
အက္ခဒဿ ၂၅၈
အက္ခဒေဝီ ၂၅၆
အက္ခရ ၁၁၅၊ ၁၂၂
အက္ခရစဋ္ဌ ၁၅၆
အက္ခရစဏ္ဍ ၁၅၆
[အက္ခာတ-၉] ၁၁၇
အက္ခာတိ ၁၁၇
အက္ခိ ၂၊ ၂၇၊ ၃၆
အက္ခုလ ၅၀၊ ၁၂၂
အက္ခေတုံ ၁၂၂
အက္ခေယျ ၁၁၇
အက္ခောဘိဏီ ၁၂၃
အခိလ ၁၂၁၊ ၁၂၂
အဂ ၁၂၈
အဂတိ ၂
အဂဒကာရ ၇၇
အဂါဓ ၁၄၃
အဂါရ ၂၊ ၁၃၀၊ ၄၂၈
အဂ္ဂ ၅
အဂ္ဂည ၁၉၈
အဂ္ဂတိ ၂
အဂ္ဂလ ၂
အဂ္ဂဠ ၆
အဂ္ဂိ ၂၊ ၅
အဂ္ဂိနီ ၂
အဂ္ဂိမန္ထ ၃၈၁
အဂ္ဃ ၃
အဂ္ဃတိ ၃
အဂ္ဃန ၄
အဂ္ဃနက ၄
အဂ္ဃနိက ၄
အဂ္ဃိပန ၄
အဂ္ဃိပနိက ၄
အဂ္ဃိပနိယ ၄
အဂ္ဃိပေတိ ၄
[အဂ္ဃိပေတုံ-၃] ၄
အင္ဂိယ ၄
အဃ ၃၊ ၅၆၇
အဃယတိ ၃
အဃာဝီ ၃၊ ၂၉
အဃေတိ ၃
အင်္ ၁
အင်္တိ ၁
အင်္ဃတိ ၁
အင်္ဂတိ ၂
အင်္ဂလ ၂
(အင်္ဂေါလက) ၂
အင်္ဂ ၃
အင်္ဂာတ ၁၈၃
အင်္ဃ ၃၊ ၇
အင်္ဂတိ ၂
အင်္ဂဒ ၃
အင်္ဂနာ ၃
အင်္ဂယတိ ၂
အင်္ဂါနုသာရီ ၅၂၅
အင်္ဂါရ ၃
အင်္ဂုဋ္ဌ ၃၊ ၂၀၄
အင်္ဂုဋ္ဌက ၃
အင်္ဂုလ ၃
အင်္ဂုလိ ၃
အင်္ဂုလိက ၃
အင်္ဂေတိ ၂
အစလ ၁၆၄
(အစ္စဂမာ) ၁၂၈
အစ္စတိ ၅
အစ္စနာ ၅
အစ္စနိယ ၁၆၅
အစ္စယ ၁၇၊ ၃၂
အစ္စယတိ ၅
အစ္စာစရတိ ၁၅၉
အစ္စာဒါန ၂၅၀
(အစ္စာဒါယ) ၂၅၀
အစ္စာဓာန ၂၇၅
အစ္စာဓာယ (အတိအစ္စာဓာယ) ၂၇၅
အစ္စာဝဒတိ ၄၇၄
(အစ္စာဝဒန္တ) ၄၇၄
အစ္ဆိ ၅
အစ္ဆိတ ၅၊ ၁၆၅
အစ္ဆိတဗ္ဗ ၁၆၅
အစ္ဆိတုံ ၅
အစ္ဆုက္ကဋ္ဌ ၈၈
အစ္ဆုပ္ပတတိ ၃၀၆
အစ္ဆေတိ ၅၊ ၃၀၊ ၃၂
[အစ္ဆေတုံ-၃] ၃၂
အစ္ဆောက္ကဋ္ဌ ၈၈
အစ္ဆ ၂၄၊ ၂၇၊ ၁၈၀
အစ္ဆက ၂၄
အစ္ဆတိ ၅၊ ၂၉
အစ္ဆန္နဲ ၁၇၆
အစ္ဆရံ ၁၅၉
အစ္ဆရာ ၂၄၊ ၄၂၉
အစ္ဆရိယ ၁၅၉
အစ္ဆာဒန ၁၇၆
[အစ္ဆာဒယိတ္ဝာန-၅] ၁၇၆
အစ္ဆာဒေတိ ၁၇၆
အစ္ဆိ ၅
[အစ္ဆိန္တေ-၆] ၁၇၈
(အစ္ဆိတဗ္ဗ၊ အစ္ဆိတုံ) ၂၉
အစ္ဆိန္နတိ ၁၇၈
အစ္ဆုပေတိ ၁၈၀

http://www.dhammadownload.com

အစ္ဆပေန္တ ၁၈၀
[အစ္ဆေဒ္ဓ-၂] ၁၇၈
အဇ ၅
အဇက ၅
အဇဂရ ၁၄၅
အဇည ၁၈၃
အဇတိ ၅
အဇပါလက ၃၂၀
အဇာ ၅
အဇိကာ ၅
အဇိန ၅
အဇိရ ၅
အဇိ ၅
အဇ္ဇက ၅၊ ၆
အဇ္ဇတိ ၆
အဇ္ဇန ၆
အဇ္ဇနိယ ၆
အဇ္ဇယတိ ၆
အဇ္ဇိတ ၆
အဇ္ဇိတဗ္ဗ ၆
အဇ္ဇုက ၅၊ ၆
အဇ္ဇုန ၆
အဇ္ဇေတိ ၆
အဇ္ဇေယျ ၆
အဏ္ဍပ္ပတ္တ ၁၄
အဏ္ဍပ္ပတ္တာ ၁၄
[အဏ္ဍဘာသေယျ-၃] ၃၆၁
အဏ္ဏာစရတိ ၁၅၉
[အဏ္ဏာစရိတုံ-၄] ၁၅၉
အဏ္ဏာစာရ ၁၅၉
အဏ္ဏာပဇ္ဇတိ ၃၁၀
[အဏ္ဏာပဇ္ဇေန္တ-၄] ၃၁၀
အဏ္ဏာပေက္ခတိ ၃၆
(အဏ္ဏာပေတိ) ၃၂
(အဏ္ဏာဘ၀) ၃၇၀
အဏ္ဏာဘ၀တိ ၃၇၀
အဏ္ဏာယက ၁၉၆
[အဏ္ဏာယန-၉] ၃၂
[အဏ္ဏာရဟ-၄] ၄၃၈
အဏ္ဏာရဟတိ ၄၃၈
အဏ္ဏာ၀သတိ ၄၈၆
[အဏ္ဏာ၀သန္တ-၈] ၄၈၆
အဏ္ဏာသယ ၅၃၉
အဏ္ဏာသိတ ၂၉
အဏ္ဏာဿတိ ၁၀
အဏ္ဏုပဂစ္ဆတိ ၁၃၀
[အဏ္ဏုပဂတ-၂] ၁၃၀
(အဏ္ဏုပဂမိ) ၁၂၈
အဏ္ဏုပဝိသတိ ၄၉၉
အဏ္ဏုပဟရတိ ၅၇၃
အဏ္ဏုပါဂတ ၁၃၀
[အဏ္ဏုပေက္ခက-၈] ၃၆
အဏ္ဏုပေက္ခတိ ၃၆
အဏ္ဏုပေတိ ၃၂
အဏ္ဏေတိ ၃၀၊ ၃၂
အဏ္ဏေတိ ၁၉၆
အဏ္ဏေသတိ ၄၂
[အဏ္ဏေသန-၅] ၄၂
အဏ္ဏောကိရတိ ၉၃
အဏ္ဏောဂါဟတိ ၁၄၄
[အဏ္ဏောဂါဟေတွာ-၃] ၁၄၄
[အဏ္ဏောတ္ထဒ္ဓ-၉] ၂၃၅
အဏ္ဏောတ္ထရတိ ၂၃၅
အဏ္ဏောပန္န ၃၁၀
အဏ္ဏောဘ၀တိ ၃၇၀
အဏ္ဏောမဒ္ဒတိ ၃၈၃
အဏ္ဏောလမ္ဗတိ ၄၄၅
[အဏ္ဏောသ-၆] ၅၃၄၊ ၅၆၄
အဏ္ဏောသတိ ၅၃၄၊ ၅၆၄
အဏ္ဏောသန္န ၅၁၄
အဏ္ဏောဟဋ္ဌ ၅၇၃
[အဏ္ဏောဟန-၇] ၅၇၄
အဏ္ဏောဟရတိ ၅၇၄
အဏ္ဏောဟိတ ၂၇၅
အဏ္ဏတိ ၄
အဏ္ဏယတိ ၄
အဏ္ဏိက ၄
အဏ္ဏိတ ၄
အဏ္ဏေတိ ၄
အဏ္ဏတိ ၅
[အဏ္ဏန-၃] ၅
အတ္တတိ ၇၊ ၈
အတ္တန ၇
အတ္တနိ ၇
အတ္တန္တ ၈
အတ္တယတိ ၆၊ ၇
အတ္တလိ ၇
အတ္တလိက ၇
အတ္တသ ၇၊ ၈
အတ္တာပေတိ ၇
[အတ္တာပေတုံ-၂] ၇
အတ္ထိတ ၇
အတ္ထေတိ ၆၊ ၇
အဒ္ဒ ၁၂၊ ၁၉၈
အဒ္ဒဓာဘာ၀ ၃၇၀
(အဒ္ဒတ္ထာပေါဟန) ၅၆
အဒ္ဒဒတ္ထဒ္ဒသ ၂၅၈
အဒ္ဒဒတ္ထဟ္ဟရ ၅၇၄
အဒ္ဒမ္မာနုပဿီ ၂၅၈
အဒ္ဒပေက္ခ ၃၆
အဒ္ဒ၀ါဒက ၄၇၄
အဒ္ဓာ ၁၉၈
အဒ္ဓာဏ ၁၉၈
အဒ္ဓာတ ၁၉၈
[အဒ္ဓာတဗ္ဗ-၆] ၁၉၈
အဒ္ဓာတိ ၁၉၈
အဒ္ဓာဒိသ ၂၅၈
အဒုတိ ၈
အဒုန ၈
အဒုနက ၈
အဒုနိ (အဒုနီ) ၈
အဒုဝိ ၂၀၃
အဒုဝိ(အဒုဝီ) ၈၊ ၂၃
အဒ္ဓ ၉
အဒ္ဓက ၉
အဒ္ဓတေ ၉
အဒ္ဓယတိ ၉
အဒ္ဓာန ၉
အဒ္ဓာလ ၂၂
အဒ္ဓာလက ၂၂
အဒ္ဓိ ၉
အဒ္ဓိတ ၉
အဒ္ဓိယတိ ၉
[အဒ္ဓိယန္တ-၅] ၉
အဒ္ဓိယိတ ၉
အဒ္ဓေတိ ၉
အဒ္ဓဇေတိ ၉
အဒ္ဓဝေတိ ၉
အဒ္ဓါန ၂၄၊ ၂၇၊ ၂၀၄
အဒ္ဓိ ၂၀၄
အဒ္ဓေတိ ၉
အဒ္ဓေတိ ၉
အဒ္ဓေတိ ၉

http://www.dhammadownload.com

အတိက္ကမတိ ၇၁
အတိက္ခယ ၁၂၂
[အတိခဏ-၂] ၁၁၄
အတိခဏတိ ၁၁၄
အတိခိတ္တ ၁၂၀
အတိခီဏ ၁၁၉
(အတိဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
အတိဂစ္ဆတိ ၁၃၀
အတိဂတ ၁၃၀
အတိဂဟေတွာ ၁၃၉
အတိဂါဋ္ဌယတိ ၁၄၃
(အတိဂါဋ္ဌိတ) ၁၄၃
အတိဂုတ္တ ၁၄၇
အတိဃံသိတွာ ၁၅၂
[အတိစရဏ-၆] ၁၅၉
အတိစရတိ ၁၅၉
အတိစာရိနီ ၁၅၉
(အတိစိဏ္ဏ) ၁၅၉
[အတိစ္စ-၂] ၃၂
အတိတရတိ ၂၂၀
(အတိတရိတွာ၊
အတိတရိယ) ၂၂၀
အတိတိဏ္ဏ ၂၂၀
အတိတုန္ဒ ၂၂၉
အတိတ္တိကရ ၇၇
(အတိတ္တိကရဏ) ၇၇
အတိတ္တိဇနက ၁၈၃
အတိတ္တိဇနန ၁၈၃
အတိထိ ၁၀
အတိဒါယီ ၂၁၀
အတိဒိသတိ ၂၅၈
(အတိဒေသ) ၂၅၈
(အတိဓန္တ) ၂၇၁
အတိဓမတိ ၂၇၁
အတိဓာဝတိ ၂၈၁
[အတိဓာဝန-၄] ၂၈၁
အတိနာမေတိ ၂၈၈
(အတိနာမေတွာ) ၂၈၈
အတိနိဇ္ဈာယိတ ၁၉၆
အတိနေတွာ ၂၉၆
အတိပတတိ ၃၀၆
[အတိပါတ-၅] ၃၀၆
အတိပါတ ၃၀၆
အတိဗန္ဓိတွာ ၃၄၃
အတိဗျာဒိပ္ပတိ ၂၆၄
(အတိဘုဉ္ဇိတွာ) ၃၆၇
အတိဘုတ္တ ၃၆၇
အတိဘောတိ ၃၇၀
အတိမညတိ ၃၈၅
[အတိမညနာ-၄] ၃၈၅
အတိမိဋ္ဌဇ ၁၈၃
အတိမုတ္တ ၂၁၅
အတိမုတ္တက ၄၀၁
အတိမောဒတိ ၄၀၅
အတိယာစက ၄၁၆
အတိယာစနက ၄၁၆
(အတိယာစနာ) ၄၁၆
အတိရာဂ ၄၂၂
အတိရိတ္တ ၄၃၀
အတိရေက ၄၃၀
အတိရောစတိ ၄၃၃
[အတိဝတ္တ-၃] ၄၆၉
အတိဝတ္တတိ ၄၆၉
အတိဝတ္တု ၄၆၂
အတိဝဒ္ဓ ၄၇၅
အတိဝဿ ၄၈၇
အတိဝဿတိ ၄၈၇
အတိဝဟတိ ၄၈၈
အတိဝါယတိ ၄၉၀
(အတိဝါဟ) ၄၈၈
အတိဝိဇ္ဇတိ ၄၉၇
[အတိဝိဇ္ဈိတုံ-၃] ၄၉၇
[အတိဝိရောစတိ-၃] ၄၃၃
အတိဝိလာသ ၅၂၅
အတိဝိသာ ၄၉၉
အတိဝေဌေတိ ၅၀၃
အတိဝေလစာရီ ၁၅၉
အတိဝေလဘာဏီ ၃၅၅
အတိဝေလဿယီ ၅၄၉
(အတိသဇ္ဇနတ္ထ) ၂၅၈၊ ၂၅၉
အတိသဉ္ဇရဏ ၁၅၉
အတိသဉ္ဇာရ ၁၅၉
အတိသယ ၅၃၉
(အတိသယတိ) ၅၄၈
အတိသလ္လိခတိ ၄၅၂
[အတိသလ္လေခတိ-၃] ၄၅၂
အတိသီမစရ ၁၅၉
အတိသေတိ ၅၃၉
အတိသေဝန္တ ၅၆၃
[အတိဟရဏ-၇] ၅၇၄
အတိဟရတိ ၅၇၄
အတိဟိတ ၂၇၅
အတ္တ ၁၀၊ ၁၁၊ ၂၇၊
၂၈၊ ၂၅၀၊ ၂၇၅
အတ္တကာမ ၇၁
အတ္တကာရ ၇၇
အတ္တဃောသ ၁၅၄
အတ္တညူ ၁၉၈
အတ္တန္တပ ၂၁၆
အတ္တဘာဝ ၃၇၀
အတ္တမန ၂၈၊ ၂၅၀
အတ္တမာနီ ၃၈၅
အတ္တမာရဏ ၃၈၈
(အတ္တမာရဏိယ) ၃၈၈
အတ္တဝညာ ၁၉၉
အတ္တသန္ဒိယျာတန ၄၁၂
အတ္တသမ္မာပဏိဓာန ၂၇၅
အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ၂၇၅
အတ္တာနုဝါဒ ၄၇၄
အတ္တုက္ကံသက ၈၇
အတ္တုညာ ၁၉၉
အတ္ထ ၁၀၊ ၁၉၊ ၂၄၊ ၂၇
အတ္ထကာမ ၇၁
(အတ္ထကာမိနီ) ၇၁
(အတ္ထကာမီ) ၇၁
အတ္ထကာရီ ၇၇
အတ္ထကာရေတု ၇၇
အတ္ထက္ခာယီ ၁၁၇
အတ္ထင်္ဂတ ၁၃၀
အတ္ထင်္ဂမ ၁၃၀
အတ္ထင်္ဂမိတ ၁၃၀
အတ္ထစရ ၁၅၉
အတ္ထဇာပက ၁၈၆
အတ္ထဥ္ဇဟ ၅၈၁
အတ္ထညူ ၁၉၉
အတ္ထဒသ ၂၅၈
အတ္ထဒဿန ၂၅၈
အတ္ထဒဿီ ၂၅၈
အတ္ထနာ ၁၁
အတ္ထပဋိသံဝေဒီ ၄၉၅
အတ္ထဗျဥ္ဇန ၇
အတ္ထဘဥ္ဇက ၃၅၄
[အတ္ထဘဥ္ဇန-၂] ၃၅၄
အတ္ထယတိ ၁၀
[အတ္ထယန္တ-၂] ၁၀
အတ္ထရ ၂၃၅
(အတ္ထရက) ၂၃၅
အတ္ထရဏ ၂၃၅
(အတ္ထရဏက) ၂၃၆
အတ္ထရတိ ၂၃၅
(အတ္ထရိက) ၂၃၅
[အတ္ထရိတဗ္ဗ-၃] ၂၃၅
အတ္ထဝါဒီ ၄၇၄
အတ္ထဝိနိစ္ဆယညူ ၁၉၉
အတ္ထာနတ္ထဇာနနက ၁၉၉
အတ္ထာဝဟ ၄၈၈
အတ္ထိ ၂၄
အတ္ထီ ၁၀
အတ္ထေတိ ၁၀
အတြဇ (အတြဇာ) ၁၈၃
အဒဋ္ဌာ ၂၅၈
(အဒဏ္ဍိယ) ၂၄၂
အဒတိ ၁၁
အဒန ၂၅၀
အဒဿန ၂၅၇
အဒါတိ ၂၅၀
အဒူဟလ ၂၆၇
အဒေတိ ၁၁
အဒ္ဒ ၁၂
အဒ္ဒက ၁၂

http://www.dhammadownload.com

အဒ္ဒတိ ၁၂
အဒ္ဒန ၁၂
အဒ္ဒယတိ ၁၂
အဒ္ဒဿတိ ၂၅၈
အဒ္ဒိ ၁၂
အဒ္ဒိတ ၁၂
အဒ္ဒု ၁၁
အဒ္ဒေတိ ၁၂
အဒ္ဓ ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၉၊ ၂၄
(အဒ္ဓဂတ) ၁၃၀
အဒ္ဓဂူ ၁၃၀
အဒ္ဓဘဝတိ ၃၇၀
(အဒ္ဓဘူတ) ၃၇၀
အဒ္ဓါ ၂၅
အဒ္ဓါန ၁၇
အဓမ ၂၄
အဓမ္မဋ္ဌ ၂၀၄
အဓရ ၂၇၂
အဓိဩသန္န ၅၁၄
အဓိက ၃၅
[အဓိကတ-၉] ၇၇
အဓိကရောတိ ၇၇
အဓိကုဋ္ဋနာ ၁၀၂
အဓိကောဋ္ဋန ၁၀၁
(အဓိဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
အဓိဂစ္ဆတိ ၁၃၀
အဓိဂဏှာတိ ၁၃၉
[အဓိဂတ-၁၀] ၁၃၀
အဓိဂတ ၁၃၀
[အဓိဂယှ-၄] ၁၃၉
အဓိစိဏ္ဏ ၁၅၉
အဓိစ္စ ၃၂
အဓိစ္စဒဿာဝိ ၂၅၈
[အဓိဋ္ဌာန္တ-၁၀] ၂၀၄
အဓိဋ္ဌာတိ ၂၀၄
အဓိဋ္ဌာနုပဂ ၁၃၀
အဓိပ ၃၁၈
အဓိပဉ္ဍရန္တ ၁၅၂
အဓိပဇ္ဇတိ ၃၁၀
အဓိပတတိ ၃၀၆
အဓိပတိ ၃၁၈
(အဓိပတိတ္တာ) ၃၀၆
အဓိပန္န ၃၁၀
အဓိပါတ ၃၀၆
အဓိပါတက ၃၀၆
(အဓိပါတိ) ၃၀၆
အဓိပ္ပယောဂ ၄၁၉
အဓိပ္ပာယ ၃၁၃
အဓိပ္ပာယာသ ၄၁၄
အဓိဗန္ဓ ၃၄၃
အဓိဘဝတိ ၃၇၀
[အဓိဘဝနာ-၃] ၃၇၀
အဓိဘာသတိ ၃၆၁
အဓိဘူ ၃၇၀
အဓိမုစ္စတိ ၄၀၁
[အဓိမုစ္စန-၁၁] ၄၀၁
အဓိမုဉ္စတိ ၄၀၁၊ ၄၀၃
[အဓိမုဉ္စိတ္တာ-၆] ၄၀၃
အဓိမုတ္တိ ၄၀၁
အဓိမောက္ခ ၄၀၁
အဓိမောစေတိ ၄၀၁
[အဓိယိတဗ္ဗ-၃] ၃၂
အဓိရောဟ ၄၃၉
အဓိရောဟဏီ ၄၃၉
အဓိရောဟိဏီ ၄၃၉
အဓိဝစနီယ ၄၆၂
အဓိဝတ္ထတိ ၄၆၉
(အဓိဝတ္ထမာန) ၄၆၉
အဓိဝဟတိ ၄၈၈
[အဓိဝဟန-၃] ၄၈၈
အဓိဝါသေတိ ၄၈၄
[အဓိဝါသေတုံ-၁၄] ၄၈၄
အဓိဝိမုတ္တိ ၄၀၁
(အဓိဝုတ္တိ) ၄၆၉
အဓိသေတိ ၅၅၀
အဓိယန ၃၂
အဓောဂမ ၁၃၀
[အဓောဂမန-၄] ၁၃၀
အန ၁၂
အနတိ ၁၂
အနတ္ထကရ ၇၇
အနတ္ထကာမ ၇၁
အနတ္ထဒ ၂၅၀
အနတ္ထဒဿီ ၂၅၈
အနဒ္ဓါ ၂၅၀
အနန္တဒဿီ ၂၅၈
အနဘိရတိ ၄၂၆
အနလ ၁၂
အနဝဇ္ဇ ၄၆၄
အနဝါဟ ၄၈၈
(အနဿာဝိ) ၅၅၄
(အနာဒရ) ၂၄၆
အနာဒိကရ ၇၇
အနာဒိနဝဒဿ ၂၅၈
အနာဒိနဝဒဿာဝိ ၂၅၈
အနာပတ္တိကရ ၇၇
အနာမယ ၃၈၇
အနာသက ၂၅
အနာသကာ ၂၅
အနိဋ္ဌဘိတ္တာ ၂၀၉
အနိဗ္ဗိဒ္ဓ ၄၉၇
အနိမိသ ၃၉၈
အနိလ ၁၂
အနိက ၉
အနုအယ ၃၂
အနုအာနယတိ ၂၉၆
အနုအာဝတ္တတိ ၄၇၀
အနုဉ္ဇိတ ၂၀၄
အနုဇတိ ၃၂
[အနုဇတိ-၆] ၃၂
[အနုဇသန္တ-၈] ၄၂
အနုဇသန္တ ၅၅
(အနုဇသိ) ၅၅
အနုကမုတိ ၆၁
(အနုကမိတ) ၆၁
အနုကန္တတိ ၆၃
(အနုကန္တန) ၆၃
[အနုကမ့-၁၁] ၆၇
အနုကမ့တိ ၆၇
အနုကမ္မာ ၆၇
[အနုကရဏ-၆] ၇၇
အနုကရောတိ ၇၇
အနုကိဏ္ဏ ၉၃
[အနုကမ္ပ-၆] ၇၁
အနုကမ္ပတိ ၇၁
အနုကမ္ပိတ္တ ၁၂၀
အနုခဏတိ ၁၁၂
[အနုခိပိတဗ္ဗ-၃] ၁၂၀
(အနုဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
အနုဂစ္ဆတိ ၁၃၀
[အနုဂတ-၁၄] ၁၃၀
အနုဂဇ္ဇတိ ၁၂၅
(အနုဂဇ္ဇန) ၁၂၅
အနုဂါမိက ၁၃၀
အနုဂါယတိ ၁၄၉
အနုဂိဇ္ဈတိ ၁၄၄
[အနုဂိဇ္ဈန-၂] ၁၄၄
(အနုဂီတ၊ အနုဂီတိ) ၁၄၉
အနုဂုတ္တ ၁၄၇
အနုဂူ ၁၃၀
(အနုဂ္ဂဏှက-၃) ၁၄၀
အနုဂ္ဂဏှန္တ ၁၄၀
[အနုဂ္ဂဏှမာန-၇] ၁၄၀
အနုဂ္ဂဏှာတိ ၁၃၉
အနုစင်္ကမတိ ၇၁
[အနုစင်္ကမန-၃] ၇၁
[အနုစရဏ-၆] ၁၅၉
အနုစရတိ ၁၅၉
အနုစိဏ္ဏ ၁၆၅
အနုစိန်္တ ၁၆၅
အနုစိနာတိ ၁၆၅
(အနုစိန္တန) ၁၇၀
အနုစိန္တယတိ ၁၇၀
အနုဇ ၁၈၃
အနုဇဉ္ဇတိ ၁၈၁
(အနုဇဉ္ဇန္တ) ၁၈၁
အနုဇဝတိ ၁၉၃
(အနုဇဝန္တ) ၁၉၃
[အနုဇာနန-၁၁] ၁၉၉

http://www.dhammadownload.com

အနုဇာနာတိ ၁၉၉
အနုဇိဏ္ဏ ၁၈၈
အနုဇိန ၁၉၀
အနုဇီဝတိ ၁၉၂
အနုဇီဝိ ၁၉၂
အနုဇီဝီ ၁၉၂
အနုဇောတန ၁၉၄
အနုဇ္ဇာလယတိ ၁၈၉
အနုဌဟတိ ၂၀၄
[အနုဌဟန္တ-၆] ၂၀၄
အနုဌိတ ၂၀၄
အနုဌုဘာ ၂၀၉
[အနုတပ-၈] ၂၁၇
အနုတပ္ပတိ ၂၁၇
အနုတာပ ၂၁၇
[အနုတာဌန-၂] ၂၂၄
အနုတာဌယတိ ၂၂၄
(အနုတာဌေတိ) ၂၂၄
အနုတိဌတိ ၂၀၄
[အနုတိဌန-၂] ၂၀၄
အနုတီရစာရီ ၁၅၉
အနုတ္ထဝတိ ၂၃၉
အနုတ္ထုနာတိ ၂၃၉
(အနုထုနန၊ အနုထုနန္တ) ၂၃၉
အနုဒဒါတိ ၂၅၀
အနုဒယမာန ၂၄၅
အနုဒယာ ၂၄၅
[အနုဒဿိတ-၃] ၂၅၈
အနုဒဿေတိ ၂၅၈
အနုဒဟတိ ၂၄၈
[အနုဒဟန-၄] ၂၄၈
အနုဒါ ၂၄၅
အနုဒီပယိတွာ ၂၆၄
(အနုဒေဝ) ၁၂
(အနုဒ္ဒယမာန) ၂၄၅
(အနုဒ္ဒယာ) ၂၄၅
(အနုဒ္ဒါ) ၂၄၅
အနုဒ္ဒိသတိ ၂၅၈
အနုဒ္ဒိသန္တ ၂၅၈
(အနုဒ္ဒေသ) ၂၅၈
(အနုဒ္ဒံသတိ) ၂၆၉
[အနုဒ္ဒံသန-၄] ၂၆၉
အနုဒ္ဒံသေတိ ၂၆၉
အနုဓမ္မစာရီ ၁၅၉
အနုဓာရယတိ ၂၇၂
(အနုဓာရီယမာန) ၂၇၂
အနုဓာဝတိ ၂၈၁
(အနုဓာဝန) ၂၈၁
အနုဓိက္ခိတ္တ ၁၂၀
အနုနမတိ ၂၈၈
အနုနမိတဗ္ဗ ၂၈၈
အနုနယ ၂၉၆
(အနုနယန) ၂၉၆
အနုနယန္တ ၂၉၆
(အနုနယမာန) ၂၉၆
အနုနိပ္ဖာဒ ၃၁၀
အနုနိပ္ဖာဒီ ၃၁၀
အနုနီတ ၂၉၆
အနုနီယမာန ၂၉၆
အနုနေတဗ္ဗ ၂၉၆
အနုနေတု ၂၉၆
(အနုနေန္တ) ၂၉၆
အနုပကမ္ပတိ ၆၇၊ ၃၀၆
[အနုပက္ခန္ဒ-၂] ၃၀၁
အနုပက္ခန္ဒတိ ၃၀၁
အနုပခဇ္ဇ ၁၁၃
အနုပဂစ္ဆတိ ၁၃၀
[အနုပဂန္တုံ-၅] ၁၃၀
အနုပဇ္ဇတိ ၃၁၀
အနုပညတ္တ ၁၉၉
အနုပညတ္တိ ၁၉၉
အနုပတတိ ၃၀၆
[အနုပတန-၈] ၃၀၆
အနုပတိဌတိ ၂၀၄
(အနုပတ္တိ) ၃၁၀
အနုပတ္တိ ၁၄
[အနုပဒဇ္ဇမာန-၉] ၂၅၀
အနုပဒမာန ၃၀၉
အနုပဒဟန ၂၇၅
အနုပဒေသဝါသီ ၄၈၄
အနုပန္န ၃၁၀
အနုပဗ္ဗဇတိ ၄၆၄
(အနုပဗ္ဗဇိတ၊
အနုပဗ္ဗဇ္ဇာ) ၄၆၄
အနုပမောဒမာန ၄၀၅
အနုပယုတ္တ ၄၁၉
အနုပရိဂစ္ဆတိ ၁၃၀
[အနုပရိဂစ္ဆန္တ-၄] ၁၃၀
အနုပရိစိတ ၁၆၅
အနုပရိဓာဝတိ ၂၈၁
[အနုပရိဓာဝန-၂] ၂၈၁
အနုပရိပ္ပုန ၃၄၀
အနုပရိဗ္ဗမတိ ၃၅၆
(အနုပရိဗ္ဗမန) ၃၅၆
အနုပရိယာတိ ၄၁၅
[အနုပရိယာယတိ-၆] ၄၁၅
အနုပရိယေတိ ၃၂
အနုပရိယေသိတ ၄၂
[အနုပရိဝတ္တ-၇] ၄၇၀
အနုပရိဝတ္တတိ ၄၇၀
အနုပရိဝါရေတိ ၄၈၀
(အနုပရိဝါရေတွာ) ၄၈၀
အနုပရိသက္ကတိ ၅၀၆
(အနုပရိသက္ကန) ၅၀၆
အနုပရိဟရတိ ၅၇၄
(အနုပရိဟရိတွာ) ၅၇၄
အနုပဝတ္တန ၄၇၀
(အနုပဝတ္တန္တ) ၄၇၀
[အနုပဝိဌ-၁၃] ၄၉၉
အနုပဝိသတိ ၄၉၉
[အနုပဿက-၆] ၂၅၈
အနုပဿတိ ၂၅၈
အနုပဿနာ ၂၅၈
[အနုပါပယတိ-၃] ၁၄
အနုပါပုဏာတိ ၁၄
[အနုပါလက-၅] ၃၂၀
အနုပါလေတိ ၃၂၀
အနုပီဋိတ ၃၂၆
အနုပုစ္ဆတိ ၃၂၇
(အနုပုစ္ဆမာန) ၃၂၇
အနုပုဗ္ဗစာရီ ၁၆၀
အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ ၅၇၄
[အနုပေက္ခက-၈] ၃၆
အနုပေက္ခတိ ၃၆
အနုပေက္ခေတိ ၃၆
အနုပေတိ ၃၂
အနုပေသတိ ၃၂၃
အနုပ္ပတ္တ ၁၄
[အနုပ္ပတွာ-၂] ၁၄
အနုပ္ပဒေတိ ၂၅၀
[အနုပ္ပဗန္ဓ-၃] ၃၄၃
အနုပ္ပဗန္ဓတိ ၃၄၃
[အနုပဝတ္တက-၂] ၄၇၀
အနုပ္ပဝတ္တေတိ ၄၇၀
အနုပ္ပဝေစ္ဆတိ ၅၀၄
[အနုပ္ပဝေစ္ဆန္တ-၃] ၅၀၄
အနုဖရဏ ၃၃၆
အနုဖရတိ ၃၃၆
[အနုဖရိတုံ-၂] ၃၃၆
အနုဖုသာယတိ ၃၄၀
[အနုဗန္ဓ-၈] ၃၄၃
အနုဗန္ဓတိ ၃၄၃
အနုဗုဇ္ဈတိ ၃၄၈
[အနုဗုဇ္ဈန-၈] ၃၄၈
အနုဗျဥ္ဇန ၇
အနုဗျဥ္ဇနဂ္ဂါဟ ၁၄၀
အနုဗျဥ္ဇနဂ္ဂါဟီ ၁၄၀
[အနုဗြူဟန-၅] ၃၅၁
အနုဗြူဟယတိ ၃၅၁
အနုဘဏန ၃၅၅
အနုဘဝတိ ၃၇၀
အနုဘာဝ ၃၇၁
အနုဘာသတိ ၃၆၁
အနုဘုတ္တ ၃၆၇
[အနုဘောတိ-၁၈] ၃၇၀
အနုမဇ္ဇတိ ၃၇၇
[အနုမဇ္ဇန-၆] ၃၇၇
အနုမည ၃၈၅
အနုမညတိ ၃၈၅
(အနုမတ၊ အနုမတိ) ၃၈၅

http://www.dhammadownload.com

အနုမရတိ ၃၈၈
အနုမသတိ ၃၉၀
[အနုမသန-၃] ၃၉၀
အနုမာန ၃၉၃
အနုမာနေတိ ၃၉၅
အနုမိနန္တ ၃၉၃
[အနုမိနိတဗ္ဗ-၃] ၃၉၃
[အနုမောဒ-၁၅] ၄၀၅
အနုမောဒတိ ၄၀၅
အနုယာဂီ ၄၁၁
အနုယုဉ္ဇတိ ၄၁၈
[အနုယုဉ္ဇန-၁၀] ၄၁၈
အနုယောဂ ၄၁၈၊ ၄၁၉
အနုယျုတ ၄၁၇
[အနုရက္ခ-၁၅] ၄၂၁
အနုရက္ခတိ ၄၂၁
အနုရဉ္ဇန္တ ၄၂၃
အနုရဉ္ဇိတ ၄၂၂
အနုရတ္တ ၄၂၂
(အနုရဝ) ၄၃၂
အနုရဝတိ ၄၃၂
(အနုရဝန) ၄၃၂
အနုရာဓာ ၄၃၀
အနုရောဒတိ ၄၃၄
အနုရောဓ ၄၃၅
အနုရုဇ္ဈတိ ၄၃၅
[အနုရုဇ္ဈန-၄] ၄၃၅
အနုလာပ ၄၄၄
[အနုလိတ္တ-၁၀] ၄၅၃
အနုလိမ္ပတိ ၄၅၃
အနုလောကိက ၄၅၉
အနုလ္လပန ၄၄၄
(အနုလ္လပန္တ) ၄၄၄
အနုဝဇတိ ၄၆၄
(အနုဝမိ) ၄၆၇
အနုဝမေတိ ၄၆၇
[အနုဝတ္တက-၁၄] ၄၆၉
အနုဝတ္တတိ ၄၆၉
အနုဝတ္တန ၄၆၉
အနုဝဒတိ ၄၇၂
[အနုဝဒန-၅] ၄၇၂
အနုဝသတိ ၄၈၄
(အနုဝသိတွာ) ၄၈၄
အနုဝဟန ၄၈၈
အနုဝါတ ၄၉၁
အနုဝါဒ ၄၇၂
[အနုဝါသနီယ-၃] ၄၉၂
အနုဝါသေတိ ၄၉၂
အနုဝိဂဏေတိ ၁၂၆
[အနုဝိစရဏ-၁၀] ၁၆၀
အနုဝိစရတိ ၁၆၀
အနုဝိစိနက ၁၆၅
[အနုဝိစိနန္တ-၃] ၁၆၅
အနုဝိစိန္တန ၁၇၀
[အနုဝိစိန္တယန္တ-၃] ၁၇၀
အနုဝိစ္စ ၃၂
အနုဝိစ္စကာရ ၇၇
အနုဝိဇ္ဇ ၄၉၅
အနုဝိဇ္ဇက ၄၉၅
(အနုဝိဇ္ဇကာရ) ၇၇
အနုဝိဇ္ဇတိ ၄၉၅
[အနုဝိဇ္ဇန္တ-၈] ၄၉၅
အနုဝိတက္ကယတိ ၂၁၁
[အနုဝိတက္ကယန္တ-၃] ၂၁၁
အနုဝိဒိတ ၄၉၅
(အနုဝိဒိတွာ) ၄၉၅
အနုဝိဒ္ဓ ၄၉၇
[အနုဝိဓာန-၈] ၂၇၅
အနုဝိဓာယတိ ၂၇၅
(အနုဝိဓိယတိ) ၂၇၄
[အနုဝိလောကယန္တ-၆] ၄၅၉
အနုဝိလောကေတိ ၄၅၉
အနုဝိသဋ ၅၂၅
(အနုဝုဋ္ဌ၊ အနုဝုတ္ထ) ၄၈၄
အနုဝုသိတ ၄၈၄
အနုဝေဓ ၄၉၇
အနုသံယာယတိ ၄၁၅
[အနုသံယာယန္တ-၅] ၄၁၅
(အနုသံသန္ဒန) ၅၁၆
[အနုသံသာဝက-၃] ၅၅၃
အနုသံသာဝယတိ ၅၅၃
အနုသင်္ဂတ ၁၄၉
အနုသဇ္ဈာယတိ ၃၂
[အနုသဉ္ဇရဏ-၅] ၁၆၀
အနုသဉ္ဇရတိ ၁၆၀
အနုသဉ္ဇာနမာန ၁၉၉
အနုသဉ္ဇေတေတိ ၁၆၉
အနုသဋ ၅၂၅
အနုသဏ္ဍာတိ ၂၀၄
အနုသန္ဒတိ ၅၁၆
[အနုသရဏ-၃] ၅၂၅
အနုသရတိ ၅၂၅
အနုသန္ဓဟတိ ၂၇၆
[အနုသန္ဓဟိတွာ-၉] ၂၇၆
[အနုသာဝိယမာန-၂] ၅၅၃
အနုသာဝီယတိ ၅၅၃
[အနုသာသ-၂၀] ၅၃၆
အနုသာသတိ ၅၃၆
အနုသာသန ၅၃၆
အနုသိက္ခတိ ၅၄၀
[အနုသိက္ခန-၇] ၅၄၀
အနုသိဋ္ဌ ၅၃၆
အနုသိဋ္ဌိ ၅၃၆
အနုသိဗ္ဗန္တ ၅၄၆
အနုသုယျတိ ၅၅၃
အနုသူယက ၅၂
(အနုသူယတိ) ၅၅၃
အနုသူယန္တ ၅၂
အနုသူယာယမာန ၅၂
[အနုသောက-၆] ၅၅၆
အနုသောစတိ ၅၅၆
အနုဿတိ ၅၂၂
[အနုဿတိ-၁၅] ၅၂၅
အနုဿရတိ ၅၂၅
အနုဿဝတိ ၅၅၃
အနုဿာဝေတိ ၅၅၃
[အနုဿာဝေတု-၁၆] ၅၅၃
(အနုဿုကီ) ၅၆၀
အနုဟသတိ ၅၇၉
အနုဟီရမာန ၅၇၄
အနူနက ၅၂
အနူနကာရီ ၇၇
အနေဉ္ဇ ၃၈
(အနေဋ္ဌမူဂ) ၄၀
အနောကသာရီ ၅၂၅
အနောဂ္ဂတ ၁၃၀
အနောတတ္တ ၂၁၇
အနောမဇ္ဇတိ ၃၇၇
(အနောမဇ္ဇန္တ) ၃၇၇
အနောမဒဿီ ၂၅၈
အနောမမာနီ ၃၈၅
အန္တ ၁၀၊ ၁၆၊ ၂၅၊ ၃၁
အန္တက ၇၇
အန္တကရ ၇၇
အန္တကိရိယာ ၇၇
အန္တဂုဏ ၁၀
အန္တဂူ ၁၃၀
အန္တဂ္ဂတ ၁၃၀
အန္တဂ္ဂါဟက ၁၄၀
(အန္တဂ္ဂါဟိကာ) ၁၄၀
အန္တတိ ၁၀
အန္တရ ၁၀၊ ၄၂၈
အန္တရဓာယတိ ၂၇၄၊ ၂၇၆
[အန္တရဓာယန္တ-၆] ၂၇၆
အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ၄၉၁
အန္တရာယ ၃၁
အန္တရာယကရ ၇၇
အန္တရာဝေါသာန ၅၃၄
အန္တရာဋ္ဌ ၄၂၈
အန္တလိက္ခ ၃၆
အန္တလိက္ခစရ ၁၆၀
အန္တိကာ ၁၀
အန္တိမအတ္တဘာဝဓာရီ ၂၇၂
အန္တိမဇီဝိကာ ၁၉၂
အန္တိမဒေဟဓရ ၂၇၂
(အန္တိမဒေဟဓာရီ) ၂၇၂
(အန္တေဝါသိကာ) ၄၈၅
(အန္တေဝါသိနီ) ၄၈၅
(အန္တေဝါသီ) ၄၈၅
အန္တောဂဓ ၁၄၃

http://www.dhammadownload.com

အန္တေဝါနိမုဂ္ဂပေါသီ ၃၃၂
အန္ဒုတိ ၁၁
အန္ဓု ၁၁
အန္ဓုက ၁၂
အန္ဓ ၁၂၊ ၁၄၊ ၁၆
အန္ဓက ၁၄
အန္ဓကာရ ၇၇
အန္ဓကာရက ၇၇
အန္ဓကာရာဘိနိဝေသ ၄၉၉
အန္ဓယတိ ၁၃
အန္ဓု ၁၄
အန္ဓေတိ ၁၃
အန္ဓ ၁၁၊၁၂
အန္နဒ ၂၅၁
(အန္နဒါယက) ၂၅၁
အဏ္ဏတိ ၁၂
အန္ဓစာရီ ၁၆၀
အန္ဓဒေဝ ၁၂
(အန္ဓယ) ၃၂
အန္ဓယ ၃၂၊ ၃၅
[အန္ဓာဂ-၅] ၁၃၀
အန္ဓာဂစ္ဆတိ ၁၃၀
အန္ဓာစယ ၁၆၅
အန္ဓာစိန္တေ ၁၆၆
အန္ဓာဒိက ၂၅၁
(အန္ဓာဒိဋ္ဌ) ၂၅၉
အန္ဓာဒိသတိ ၂၅၉
အန္ဓာဓိ ၂၇၆
(အန္ဓာဓိက) ၂၅၁
(အန္ဓာနယတိ) ၂၉၆
အန္ဓာယ ၃၂
အန္ဓာယိက ၁၇
[အန္ဓာရဟတိ-၂၀] ၄၃၇
အန္ဓာဝဇ္ဇနာ ၄၆၄
အန္ဓာဝဋ္ဋတိ ၄၆၆
(အန္ဓာဝဋ္ဋနာ) ၄၆၆
(အန္ဓာဝတ္ထတိ) ၄၇၀
(အန္ဓာဝတ္ထန္တေ) ၄၇၀
အန္ဓာဝမဒ္ဒတိ ၃၈၃
အန္ဓာဝိသတိ ၄၉၉
[အန္ဓာဝိသိတုံ-၃] ၄၉၉
အန္ဓာသတိ ၅၅၃
အန္ဓာသတ္ထ ၅၁၀
[အန္ဓာဿဝတိ-၂] ၅၅၃
အန္ဓာဟာရ ၅၅၄
အန္ဓာဟိဏ္ဍတိ ၅၈၂
(အန္ဓာဟိဏ္ဍန္တေ) ၅၈၂
[အန္ဓိတ-၄] ၃၂
(အန္ဓေတိ) ၃၂
အန္ဓေတိ ၃၀၊ ၃၂
အန္ဓေသတိ ၄၂၊ ၅၅
[အန္ဓေသနာ-၆] ၅၅
အပကဋ္ဌ ၈၇
အပကမုတိ ၆၁
[အပကမုန-၆] ၆၁
အပကဏ္ဏက ၃၉၅
[အပကတ-၅] ၇၇
အပကရောတိ ၇၇
(အပကဿ) ၈၇
အပကဿတိ ၈၇
(အပကဿတိတ္တာ) ၈၇
[အပက္ကန္တ -၅] ၇၁
အပက္ကမတိ ၇၁
အပက္ခရ ၇၈
(အပဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
အပဂစ္ဆတိ ၁၃၁
[အပဂစ္ဆနက-၈] ၁၃၁
အပဂဇ္ဇ ၁၂၈
အပဃန ၅၆၇
အပစ ၁၆၄
အပစယ ၁၆၆
အပစယဂါမိ ၁၃၁
[အပစယန-၇] ၁၆၆
[အပစာယန-၆] ၁၆၄
အပစာယိက ၁၆၄
အပစာယိတ ၁၅၈၊ ၁၆၄
[အပစာလယဏ္ဏ-၆] ၁၆၄
အပစာလယတိ ၁၆၄
အပစိတ ၁၆၄၊ ၁၆၆
အပစိတိ ၁၆၄၊ ၁၆၆
အပစိနာတိ ၁၆၆
အပစိယတိ ၁၆၄
အပစေတတ္ထ ၁၆၄
အပစေယျ ၁၆၄
အပစ္ဆ ၃၀၆
အပစ္ဆတ္ထရိတ္တာ ၂၃၆
အပစ္ဆယဂါမိ ၁၃၁
အပဇယ ၁၉၀
(အပဇိတ) ၁၉၀
အပဇ္ဈာယတိ ၁၉၆
အပဏ္ဏက ၃၀၅
အပတ္ထ ၂၄
အပတ္ထဒ္ဓ ၂၃၅
အပဒါန ၂၅၁၊ ၂၅၄၊ ၂၆၈
အပဒါနေတိ ၂၅၄
အပဒါယတိ ၂၅၁၊ ၂၆၈
[အပဒိဋ္ဌ-၈] ၂၅၉
အပဒိသတိ ၂၅၉
အပဒိယတိ ၂၆၈
အပဓာရိတ ၂၇၂
အပနတ ၂၈၉
အပနမတိ ၂၈၉
အပနယတိ ၂၉၆
[အပနယန-၁၃] ၂၉၆
အပနာမယတိ ၂၈၉
[အပနာမေတိ-၄] ၂၈၉
[အပနိဓာန-၅] ၂၇၆
အပနိဓေတိ ၂၇၆
[အပနုဒ-၈] ၂၉၉
အပနုဒတိ ၂၉၉
အပနောဒ ၃၀၀
အပပါတိ ၃၁၈
[အပပိဝတိ-၂] ၃၁၈
အပဗောဓေတိ ၃၄၈
[အပဗ္ဗဟိတ္တာ-၅] ၄၈၈
အပဗ္ဗုဟတိ ၅၃
[အပဗ္ဗုဟန္တ -၃] ၅၃
အပမာဒ ၃၈၈၊ ၅၂၅
အပယာန ၄၁၅
အပယိဗ္ဗမာန ၃၄၃
အပရဂေါယာန ၄၁၅
အပရဗ္ဗ ၄၃၀
အပရဗ္ဗတိ ၄၂၄၊ ၄၂၉
[အပရဗ္ဗန-၈] ၄၂၉
အပရဇ္ဇ ၄၂၃
အပရာဘဝဿိ ၂၅၉
အပရဝမ္ဘက ၄၇၇
အပရဝမ္ဘန ၄၇၇
အပရဝမ္ဘိ ၄၇၇
အပရာဓ ၄၂၄၊ ၄၃၀
[အပရာဓက-၄] ၄၃၀
အပရာဓေတိ ၄၃၀
အပရာမသနက္ခမ ၁၁၅
အပရိစက္ခတု ၁၅၅
အပရိညာယ ၁၉၉
အပရိတ္တ ၂၅၁
အပလပတိ ၄၄၄
အပလာဠေတိ ၄၄၉
[အပလာဠေန္တ -၃] ၄၄၉
အပလိခတိ ၄၅၂
(အပလေခန) ၄၅၂
အပလောကိတ ၃၅
အပလောကေတိ ၄၅၉
[အပလောကေတုံ-၇] ၄၅၉
အပဝဂ္ဂ ၄၆၄
အပဝဇ္ဇန ၄၆၄
အပဝဒတိ ၄၇၂
[အပဝဒန္တ -၂] ၄၇၂
အပဝဟတိ ၄၈၈
အပဝါဒ ၄၇၂
အပဝိဒ္ဓ ၄၉၇
အပဝိဒ္ဓတိ ၄၉၅
အပသက္ကတိ ၅၀၆
[အပသက္ကန-၆] ၅၀၆
အပသဒ ၅၁၃
အပသပ္ပ ၅၁၇
အပသဗ္ဗ ၅၂၉
အပသမ္ဘဒ္ဓတိ ၃၇၇
(အပသမ္ဘဒ္ဓနီ) ၃၇၇

http://www.dhammadownload.com

အပသရာ ၅၂၅
[အပသာဒ–၁၀] ၅၁၃
အပသာဒေတိ ၅၁၃
(အပသာရယန္တ) ၅၂၅
(အပသာရိတ) ၅၂၅
အပသာရေတိ ၅၂၅
အပသ္မာရ ၃၈၈၊ ၅၂၅
[အပဿယ–၁၀] ၅၃၉
(အပဿယတိ) ၅၃၇
အပဿယတိ ၅၃၉
အပဿေတိ ၅၃၉
[အပဿေန–၂] ၅၃၉
အပဟတ ၅၆၇
[အပဟတ–၉] ၅၇၄
(အပဟရတိ) ၅၇၂
အပဟရတိ ၅၇၄
(အပဟာရ) ၅၇၂
အပါစိ ၄
အပါဒါန ၂၅၁
(အပါဒါနကာရက) ၂၅၁
အပါန ၁၃
အပါပတန္တ ၃၀၆
[အပါပိတ–၇] ၁၄
အပါပုဏက ၁၄
အပါပုရဏ ၃၃၀၊ ၄၈၀
(အပါပုရဏ) ၄၈၀
အပါပုရတိ ၃၃၀
[အပါပုရန္တ–၄] ၃၃၀
အပါဘတ ၃၅၈
အပါမဂ္ဂ ၃၇၇
အပါယ ၃၁၊ ၅၄၊ ၃၂၀၊ ၃၃၄
အပါယတိ ၃၂၀
အပါရဒၶိ ၂၅၉
အပါရုတ ၅၀၁
အပါလမ္ဗ ၄၄၆
အပါလမ္ဗန ၄၄၆
အပါဟတ ၅၇၄
[အပိဒဟန–၆] ၂၇၆
အပိဓိယတိ ၂၇၆
အပိဋ္ဌယ ၂၉၃
အပုဉ္ဉ ၃၃၂
အပူပ ၃၂၇၊ ၃၃၂
[အပေက္ခ–၇] ၃၇
အပေက္ခတိ ၃၇
[အပေက္ခိတ–၅] ၃၇
(အပေတ) ၃၂
အပေတိ ၃၀၊ ၃၂
အပေါတိ ၁၄
(အပေါဟ) ၅၃၊ ၅၆
အပေါဟတိ ၅၃၊ ၅၆
(အပေါဟန) ၅၆
(အပေါဟနာ) ၅၃
အပ္ပ ၁၄၊ ၂၂
အပ္ပက ၂၂
(အပ္ပကာ) ၂၂
အပ္ပဋိက္ခ ၃၇
[အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂ–၆] ၅၀၉
အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇတိ ၅၀၉
အပ္ပဒက္ခိဏာဂ္ဂါဟိ ၁၄၀
အပ္ပဒဿ ၂၅၆
အပ္ပဒါန ၂၅၁
(အပ္ပန) ၂၁
အပ္ပနက ၁၅
အပ္ပနာ ၁၄၊ ၂၁
အပ္ပမာဏဟရ ၅၇၄
အပ္ပမာဒဝိဟာရီ ၅၇၄
အပ္ပမာဒသမောသရဏ ၅၂၅
အပ္ပသာဒါဝဟ ၄၈၈
(အပ္ပသာဒါဝဟန) ၄၈၈
အပ္ပဟီယတိ ၅၈၀
အပ္ပာယတိ ၃၃၄
(အပ္ပာယန) ၃၂၀၊ ၃၃၄
(အပ္ပာယိတုံ) ၃၂၀၊ ၃၃၄
အပ္ပာသီ ၂၅
(အပ္ပိကာ) ၂၂
အပ္ပိတ ၂၁
အပ္ပိယ ၁၅၊ ၂၁
အပ္ပိယတာဝါဝဟ ၄၈၈
အပ္ပိယပသံသီ ၅၆၅
အပ္ပေတဗ္ဗ ၁၅
[အပ္ပေတဗ္ဗ–၄] ၂၁
အပ္ပေတိ ၁၄၊ ၂၀
အပ္ပေတိ ၃၂
[အပ္ပေတုံ–၃] ၃၂
အပ္ပေတုံ ၁၅
[အပ္ပေတွာ–၂] ၁၅
အပ္ပေါတိ ၁၄
အပ္ပေါထေတွာ ၃၂၉
အပ္ပေါဒ္ဓာ ၃၃၈
အပ္ပေါဒ္ဓေတိ ၃၃၈
[အပ္ပေါဒ္ဓေတွာ–၅] ၃၃၈
အဗဗ္ဗ ၃၄၃
[အဗဗ္ဗန–၄] ၃၄၃
အဗဗ္ဘ ၄၇၅
အဗဗ ၂၃
အဗ္ဗဇတိ ၄၆၄
အဗ္ဗတိ (အဗ္ဗန) ၁၅
အဗ္ဗဟတိ ၄၈၈
[အဗ္ဗာဟတိ–၅] ၄၈၈
အဗ္ဗာဟယတိ ၄၈၈
(အဗ္ဗာဟိတ) ၃၄၇
အဗ္ဗု ၁၅
အဗ္ဗုဒ ၁၅
[အဗ္ဗုယ္ဟ–၉] ၄၈၈
အဗ္ဗုဟတိ ၄၈၈
အဗ္ဗုဟတိ ၃၅၀
[အဗ္ဗုဟေတွာ–၉] ၃၅၀
အဗ္ဘ၏ ၃၅၀
အဗ္ဘ ၁၆၊ ၁၇၊ ၂၃၊ ၂၅၈၊ ၃၅၁
အဗ္ဘက ၁၆
အဗ္ဘက္ခာတိ ၁၁၇
(အဗ္ဘက္ခာန၊ အဗ္ဘက္ခာယ) ၁၁၇
အဗ္ဘင်္ဂ ၇
အဗ္ဘဥ္ဇတိ ၇
အဗ္ဘဥ္ဇန ၇
[အဗ္ဘဥ္ဇာပေတွာ–၃] ၇
အဗ္ဘညာ ၁၉၉
(အဗ္ဘညာယ) ၁၉၉
အဗ္ဘတိ ၁၆
အဗ္ဘတိက္ကန္တ ၇၂
အဗ္ဘတိတဟရ ၅၇၄
အဗ္ဘတိတဟာရ ၅၇၄
အဗ္ဘတောပိ ၁၆
အဗ္ဘတ္တ ၇
အဗ္ဘနုဇာနာတိ ၁၉၉
အဗ္ဘနုမောဒတိ ၄၀၅
[အဗ္ဘနုမောဒန–၉] ၄၀၅
အဗ္ဘန္တ ၇
[အဗ္ဘန္တ–၅] ၃၃
အဗ္ဘန္တရ ၁၀
အဗ္ဘန္တရပဿယ ၅၄၉
အဗ္ဘာဂတ ၁၃၁
(အဗ္ဘာဂမ) ၁၃၁
(အဗ္ဘာဂမန) ၁၃၁
အဗ္ဘာစိက္ခတိ ၁၆၈
[အဗ္ဘာစိက္ခန–၅] ၁၆၈
အဗ္ဘနာရဟ ၂၁
အဗ္ဘာသ ၂၅
အဗ္ဘာဟတ ၅၆၇
(အဗ္ဘာဟရတိ) ၅၇၄
အဗ္ဘိဒ ၃၆၄၊ ၅၆၈
[အဗ္ဘုက္ကိရဏ–၃] ၉၃
အဗ္ဘုက္ကိရတိ ၉၃၊ ၃၆၄
အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ ၁၃၁
[အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆန္တ–၉] ၁၃၁
(အဗ္ဘုဋ္ဌဟိယ) ၂၀၄
အဗ္ဘုဋ္ဌာတိ ၂၀၄
(အဗ္ဘုဋ္ဌာန) ၂၀၄
(အဗ္ဘုဋ္ဌိတ) ၂၀၄
အဗ္ဘုဏ္ဏာတိ ၂၈၉
အဗ္ဘုတ ၁၆၊ ၃၇၁
[အဗ္ဘုဒယ–၃] ၃၃
အဗ္ဘုဒါဟရတိ ၅၇၄
အဗ္ဘုဒီရေတိ ၄၄
အဗ္ဘုဒေတိ ၃၃
အဗ္ဘုဒ္ဓရဏ ၂၇၂
အဗ္ဘုဒ္ဓါနန္တ ၂၈၄

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓာန်တော် ၂၈၉
(အဘိဓာန်တော်) ၂၈၉
အဘိဓာန်ဒီတ ၂၈၇
(အဘိဓာန်မိတ္တာ) ၂၈၉
အဘိဓာန်မေတိ ၂၈၉
(အဘိဓာန်မေတ္တာ) ၂၈၉
အဘိဓာသဏ္ဍမာန ၅၀၆
အဘိဓာသယန္တ ၅၄၉
(အဘိဓာသဟ၊
အဘိဓာသဟက) ၅၃၂
အဘိဓာသဟေတိ ၅၃၂
အဘိဓာသိတ ၅၃၉
အဘေတိ ၃၀၊ ၃၃၊ ၅၀၄
[အဘေန္တ -၄] ၅၀၄
အဘောကိရတိ ၉၃
(အဘောက္ကိရဏ) ၉၃
အဗျဂ္ဃာဝါပါဒက ၃၁၀
(အဗျဂ္ဃာဝါပါဒန) ၃၁၀
(အဗျယ၊ အဗျယိဘာဝ) ၃၅၀
အဗျယိဘာဝ ၃၇၁
အဗျာပဇ္ဇ ၃၄၆
အဗျာပဇ္ဇ ၃၁၁
အဗျာပဇ္ဈ ၃၁၁
အဗျာဒိဏ္ဏ ၂၅၁
အဗျာဟရတိ ၅၇၄
အဗျောသာန ၅၃၄
အဗျောသိတ ၅၃၄
အဘာယဒ ၂၅၁
အဘာယူဝရ ၄၂၇
(အဘိအာဟတ) ၅၆၇
(အဘိဉ္ဉာဒိန္တိ) ၂၈၄
အဘိကခံတိ ၅၇
[အဘိကခံန -၅] ၅၇
[အဘိကတ -၁၂] ၇၈
အဘိကိရတိ ၉၃
အဘိကီဠတိ ၉၈
အဘိကူဇတိ ၁၀၉
[အဘိကူဇမာန -၂] ၁၀၉
[အဘိကွန္တ -၉] ၇၂
အဘိက္ကမတိ ၇၂
[အဘိကိဏ္ဏ -၂] ၉၃
အဘိကိတ္တယတိ ၉၂
[အဘိကိဉ္စ -၂] ၁၁၄
အဘိကိဉ္စတိ ၁၁၄
အဘိချာ ၁၁၇
အဘိဂစ္ဆတိ ၁၃၁
အဘိဂဇတိ ၁၂၅
[အဘိဂဇန္တ -၃] ၁၂၅
[အဘိဂတ -၆] ၁၃၁
အဘိဂိဈတိ ၁၄၄
[အဘိဂိဈန -၃] ၁၄၄
အဘိဂိတ ၁၄၉
အဘိဃာတ ၅၆၈
အဘိဃာတက ၅၆၈
အဘိဃာတိ ၅၆၈
အဘိဃုဋ္ဌ ၁၅၄
အဘိစရဏ ၁၆၀
အဘိစရတိ ၁၆၀
အဘိစာရေတွာ ၁၆၀
အဘိဇန ၁၈၃
[အဘိဇပ္ပ -၄] ၁၈၆
အဘိဇပ္ပေတိ ၁၈၆
အဘိဇဝတိ ၁၉၃
(အဘိဇာတ) ၁၈၃
အဘိဇာတိ ၁၈၃
[အဘိဇာနန -၁၁] ၁၉၉
အဘိဇာနာတိ ၁၉၉
အဘိဇာယတိ ၁၈၃
(အဘိဇာယိတွာ) ၁၈၃
အဘိဇိဂိသတိ ၅၇၄
အဘိဇိဟနာ ၁၉၅
အဘိဇေတိ ၁၉၀
အဘိဇောတတိ ၁၉၄
အဘိဇ္ဈနက ၃၆၄
အဘိဇ္ဈန္တ ၃၆၄
[အဘိဇ္ဈမာန -၂] ၃၆၄
အဘိဇ္ဈလတိ ၁၈၉
[အဘိဇ္ဈလန္တ -၂] ၁၈၉
အဘိဏှာ ၁၉၆
[အဘိဏှာ -၁၀] ၁၉၆
အဘိဏှာယတိ ၁၉၆
အဘိညာ ၁၉၉
အဘိညာ ၁၉၉
အဘိညာဏ ၁၉၉
အဘိညာပါရဂူ ၁၃၁
[အဘိဒ္ဒါန -၂] ၂၀၄
(အဘိတတ္တ) ၂၁၇
အဘိတပတိ ၂၁၇
(အဘိတာပ) ၂၁၇
အဘိတိဋ္ဌတိ ၂၀၄
အဘိတုဏ္ဏ ၂၃၀
အဘိတုဿတိ ၂၃၁
အဘိတောသယန္တ ၂၃၂
[အဘိထွန္တန္တ -၃] ၂၃၄
အဘိထွနယတိ ၂၃၄
အဘိထွရတိ ၂၃၆
အဘိထွရဃမာန ၂၃၆
[အဘိထွဝ -၁၂] ၂၃၉
အဘိထွဝတိ ၂၃၉
(အဘိထွုန္တ) ၂၃၉
အဘိထွုနာတိ ၂၃၉
အဘိဒေါသ ၂၆၆
အဘိဓမတိ ၂၇၁
အဘိဓာ ၂၇၆
[အဘိဓာတဗ္ဗ -၃] ၂၇၆
အဘိဓာန ၂၇၆
အဘိဓာဝတိ ၂၈၁
[အဘိဓာဝန -၄] ၂၈၁
အဘိဓိယတိ ၂၇၆
(အဘိဓေယျ) ၂၇၆
(အဘိနတ) ၂၈၉
အဘိနဒတိ ၂၈၇
[အဘိနဒန္တ -၆] ၂၈၇
[အဘိနန္ဒက -၁၃] ၂၈၇
အဘိနန္ဒတိ ၂၈၇
အဘိနမတိ ၂၈၉
အဘိနယ ၂၉၆
(အဘိနာမေတွာ) ၂၈၉
အဘိနိကူဇတိ ၁၀၉
(အဘိနိကူဇိတ) ၁၀၉
[အဘိနိက္ခန္တ -၇] ၇၂
အဘိနိက္ခမတိ ၇၂
[အဘိနိဂ္ဂဏှန -၄] ၁၄၀
အဘိနိဂ္ဂဏှာတိ ၁၄၀
(အဘိနိဃာတ) ၅၆၈
အဘိနိဒ္ဒိသတိ ၂၅၉
[အဘိနိန္နာမန -၃] ၂၈၉
အဘိနိန္နာမေတိ ၂၈၉
အဘိနိပဇ္ဇတိ ၃၀၉
[အဘိနိပဇ္ဇန -၄] ၃၀၉
[အဘိနိပတ -၆] ၃၀၆
အဘိနိပတတိ ၃၀၆
[အဘိနိပ္ပီဠန -၄] ၃၂၆
အဘိနိပ္ပီဠေတိ ၃၂၆
အဘိနိဖဇ္ဇတိ ၃၀၉
အဘိနိဖတ္တိ ၃၀၉
အဘိနိဖန္န ၃၀၉
[အဘိနိဖာဒန -၃] ၃၀၉
အဘိနိဖာဒေတိ ၃၀၉
အဘိနိဗ္ဗဇ္ဇယတိ ၄၆၄
[အဘိနိဗ္ဗတ္တ -၇] ၄၇၀
အဘိနိဗ္ဗတ္တတိ ၄၇၀
အဘိနိဗ္ဗိဓာ ၄၉၇
အဘိနိဗ္ဗိဒ္ဓန ၄၉၇
[အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဈ -၃] ၃၆၃
အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ၃၆၃
အဘိနိဗ္ဗုတ ၄၈၀၊ ၅၀၂
[အဘိနိမန္တန -၂] ၃၇၉
အဘိနိမန္တေတိ ၃၇၉
အဘိနိမ္မဒန ၃၈၃
[အဘိနိမ္မာန -၆] ၃၉၄
အဘိနိမ္မိနာတိ ၃၉၄
အဘိနိရုဇ္ဈ ၄၃၈
[အဘိနိရောပယတိ -၇] ၄၃၈
အဘိနိရောပေတိ ၄၃၈
(အဘိနိဝဇ္ဇိတွာ) ၄၆၄
(အဘိနိဝဇ္ဇေတိ) ၄၆၄
(အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ) ၄၆၄
အဘိနိဝိဇ္ဈန ၄၉၇

http://www.dhammadownload.com

[အဘိနိဝိဈိတွာ-၃] ၄၉၇
[အဘိနိဝိဋ္ဌ-၁၂] ၄၉၉
အဘိနိဝိသတိ ၄၉၉
အဘိနိဝိဿတိ ၄၉၉
အဘိနိဝုဋ္ဌ ၄၈၅
[အဘိနိသိန္နံ-၇] ၅၁၃
အဘိနိသီဒတိ ၅၁၃
အဘိနိဿဋ္ဌ ၅၂၆
အဘိနိဿာယ ၅၃၉
(အဘိနိဟတ) ၅၆၈
အဘိနိဟနတိ ၅၆၈
[အဘိနီတ-၃] ၂၉၆
အဘိနုဒ ၃၀၀
အဘိနေတိ ၂၉၆
အဘိပတန္တ ၃၀၆
အဘိပတ္တဗ္ဗ ၃၀၉
အဘိပတ္တိယန ၃၃
[အဘိပတ္ထန-၆] ၃၀၈
အဘိပတ္ထယတိ ၃၀၈
(အဘိပတ္ထေတိ) ၃၀၈
အဘိပရိစ္ဆိန္နံ ၁၇၈
အဘိပသာရေတိ ၅၂၅
အဘိပဿတိ ၂၅၉
[အဘိပဿန္တ -၃] ၂၅၉
အဘိပါရုတ ၄၈၀
အဘိပါလယတိ ၃၂၀
(အဘိပါလိတ) ၃၂၀
အဘိပီဠယတိ ၃၂၆
အဘိပီဠိတ ၃၂၆
အဘိပုဏ္ဆတိ ၃၂၇
(အဘိပုဏ္ဆိတ) ၃၂၇
(အဘိပူဇန) ၃၃၃
(အဘိပူဇိတ) ၃၃၃
အဘိပူဇေတိ ၃၃၃
အဘိပူရယိတွာ ၃၃၄
(အဘိပွကိဏ္ဏ) ၉၃
အဘိပွကိရတိ ၉၃
အဘိပွမဒ္ဒန ၃၈၃
[အဘိပွမောဒ-၃] ၄၀၅
အဘိပွမောဒတိ ၄၀၅
အဘိပွလမ္ဘတိ ၄၄၅
(အဘိပွလမ္ဘန) ၄၄၅
အဘိပွဝဿတိ ၄၈၇
(အဘိပွဝဿန္တ) ၄၈၇
(အဘိပွဝုဋ္ဌ) ၄၈၇
[အဘိပွသန္နံ-၃] ၅၁၃
အဘိပွသာဒေတိ ၅၁၃
အဘိပွသီဒတိ ၅၁၃
အဘိဗုဒ္ဓိ ၄၇၅
[အဘိဗျဥ္ဇက-၄] ၇
အဘိဗျဥ္ဇေတိ ၇
အဘိဗျတ္တ ၇၊ ၂၀
အဘိဗျတ္တိ ၇၊ ၂၀
(အဘိဗျာပန) ၂၈
အဘိဗျာပေတိ ၂၈
(အဘိဗျာပေတွာ) ၂၈
အဘိဗျာဟဋ ၅၇၄
အဘိဘာက္ခယိတွာ ၃၅၂
[အဘိဘဝ-၁၄] ၃၇၁
အဘိဘဝတိ ၃၇၁
အဘိဘာသတိ ၃၆၁
အဘိဘုနာတိ ၃၇၁
[အဘိဘုယျ-၅] ၃၇၁
အဘိဘုယျတိ ၃၇၁
အဘိဘူ ၃၇၁
အဘိမဏ္ဍိတ ၃၇၉
အဘိမတ ၃၈၆
အဘိမတ္ထတိ ၃၈၀
[အဘိမတ္ထန္တ -၂] ၃၈၀
အဘိမဒ္ဒတိ ၃၈၃
[အဘိမဒ္ဒန-၅] ၃၈၃
အဘိမန္ထတိ ၃၈၁
[အဘိမန္ထိယမာန-၂] ၃၈၁
အဘိမာန ၃၈၆၊ ၃၉၅
အဘိမာရ ၃၈၈
အဘိယာစတိ ၄၁၆
[အဘိယာစန-၃] ၄၁၆
[အဘိယုဉ္ဇက-၆] ၄၁၈
အဘိယုဉ္ဇတိ ၄၁၈
(အဘိရက္ခ) ၄၂၁
အဘိရက္ခတိ ၄၂၁
အဘိရတ္တ ၄၂၃
အဘိရမတိ ၄၂၆
အဘိရမာပေတိ ၄၂၆
[အဘိရမာပေတုံ-၅] ၄၂၆
[အဘိရမိတုံ-၁၃] ၄၂၆
အဘိရဝတိ ၄၃၂
အဘိရာဓယတိ ၄၃၀
[အဘိရာဓယိတွာ-၅] ၄၃၀
(အဘိရုတ၊ အဘိရုဓ) ၄၃၂
အဘိရုယှ ၄၃၈
အဘိရုဟတိ ၄၃၈
[အဘိရုဟန-၁၁] ၄၃၈
အဘိရောစယတိ ၄၃၃
[အဘိရောစေတိ-၄] ၄၃၃
အဘိရောပယတိ ၄၃၈
(အဘိရောပိတ) ၄၃၈
အဘိလဃ်တိ ၄၄၂
[အဘိလဃ်န္တ -၃] ၄၄၂
အဘိလပတိ ၄၄၄
[အဘိလပန-၇] ၄၄၄
အဘိလမ္ဘတိ ၄၄၅
(အဘိလမ္ဘန္တ၊ အဘိလမ္ဘိတ) ၄၄၅
အဘိလာဝ ၄၅၈
အဘိလာသ ၄၄၉
အဘိလာသာပိတ ၄၄၉
(အဘိလိတ္တ) ၄၅၃
အဘိလိမ္ပတိ ၄၅၃
(အဘိလေပန) ၄၅၃
အဘိလောဟိတ ၄၃၈
အဘိဝဋ္ဋ ၄၈၅
အဘိဝဓ ၄၆၇
အဘိဝဓတိ ၄၆၇
[အဘိဝဓုန-၈] ၄၆၇
အဘိဝဒတိ ၄၇၃
[အဘိဝဒန-၅] ၄၇၃
အဘိဝန္ဒတိ ၄၇၄
[အဘိဝန္ဒနီယ-၆] ၄၇၄
အဘိဝဿတိ ၄၈၇
[အဘိဝဿန္တ -၃] ၄၈၇
[အဘိဝါဒ-၁၂] ၄၇၃
[အဘိဝါဒန-၁၁] ၄၇၄
အဘိဝါဒယတိ ၄၇၄
အဘိဝါဒေတိ ၄၇၃
အဘိဝါဒေတိ ၄၇၄
အဘိဝါယတိ ၄၉၁
အဘိဝါရေတိ ၄၈၀
အဘိဝါဟယတိ ၄၈၈
အဘိဝိဇိနာတိ ၁၉၀
[အဘိဝိဇိယ-၅] ၁၉၀
(အဘိဝိညာပန) ၁၉၉
အဘိဝိညာပေတိ ၁၉၉
အဘိဝိတရတိ ၂၂၀
(အဘိဝိတရိတွာ) ၂၂၀
အဘိဝိမိ ၂၇၇
အဘိဝိနယ ၂၉၆
အဘိဝိန္ဒတိ ၄၉၆
အဘိဝိသိဋ္ဌ ၅၄၇
အဘိဝိဿဇ္ဇတိ ၅၀၉
အဘိဝိဿတ္ထ ၅၃၀
အဘိဝုဋ္ဌိတ ၂၀၄
[အဘိဝုမ-၅] ၄၆၇
အဘိဝုတ္ထ ၄၈၅
အဘိဝေဒေတိ ၄၉၆
(အဘိသံခိပိတွာ) ၁၂၀
[အဘိသံယူဟိတွာ-၃] ၅၃
အဘိသံဝိသေတိ ၄၉၉
အဘိသံဟရတိ ၅၇၄
(အဘိသံဟရိတွာ) ၅၇၄
အဘိသန်ဓေတိ ၇၈
အဘိသန်ဓိပိတွာ ၁၂၀
အဘိသင်္ဂ ၅၁၀
အဘိသဃ်ဋ္ဌ ၁၅၄
အဘိသဇ္ဇတိ ၅၀၈
(အဘိသဇ္ဇန၊ အဘိသဇ္ဇိတုံ) ၅၀၈
အဘိသဇ္ဇိက္ခ ၁၆၈
အဘိသဇ္ဇိနာတိ ၁၆၆
အဘိသဇ္ဇေတယတိ ၁၆၉

http://www.dhammadownload.com

[အဘိသङ္ခေတယန္တ-၂] ၁၆၉
အဘိသင်္ခေတိ ၁၆၆
အဘိသင်္ခန်း ၁၇၆
အဘိသည်ဟိတ္တာ ၅၃
အဘိသဒ္ဒ ၅၂၆
အဘိသဒ္ဓ ၅၃၆
အဘိသဒ္ဒဟတိ ၂၇၇
(အဘိသဒ္ဒဟန၊
အဘိသဒ္ဒဟန္တ) ၂၇၇
အဘိသန္တ ပေတိ ၂၁၇
[အဘိသန္တာပန-၃] ၂၁၇
[အဘိသန္ဒ-၆] ၅၁၇
အဘိသန္ဒတိ ၅၁၇
အဘိသန္ဒဟတိ ၂၇၇
[အဘိသန္ဒဟန-၄] ၂၇၇
အဘိသန္ဓိ ၂၇၇
အဘိသန္ဓ ၅၁၇
[အဘိသပ-၆] ၅၁၇
အဘိသပတိ ၅၁၇
[အဘိသမယ-၁၃] ၃၃
အဘိသမာဂစ္ဆတိ ၁၃၁
[အဘိသမာဂတ-၃] ၁၃၁
အဘိသမာစာရ ၁၆၀
အဘိသမိဟိက ၄၅
အဘိသမေက္ခ ၃၇
အဘိသမေက္ခတိ ၃၇
အဘိသမေတိ ၃၀၊ ၃၃
အဘိသမွရာယ ၃၁၃
အဘိသမွရေတိ ၃၁၃
အဘိသမွာတ ၃၀၉
အဘိသမွန္ဓ ၃၄၄
အဘိသမွိန္ဓိတ္တာ ၃၄၄
အဘိသမွုဏ္ဏတ်် ၄၃၈
[အဘိသမွုဏ္ဏန-၉] ၃၄၈
အဘိသမွှရိယတိ ၃၅၈
အဘိသမွှဝတိ ၃၇၁
[အဘိသမွှဝနိယ-၉] ၃၇၁
[အဘိသမွှဏ္ဏန္တ-၃] ၃၇၁
အဘိသမွှဏ္ဏာတိ ၅၂၂
အဘိသမွှဏ္ဏာတိ ၃၇၁
(အဘိသမွှဏ်ိတ္တာ) ၅၂၂
အဘိသမွှနာတိ ၃၆၈
အဘိသမ္မတ ၃၈၆
အဘိသရ ၅၂၆
[အဘိသရဏ-၂] ၅၂၆
အဘိသရတိ ၅၂၆
[အဘိသလ္လေခ-၃] ၄၅၂
အဘိသလ္လေခတိ ၄၅၂
အဘိသဝတိ ၅၅၃
အဘိသသတိ ၅၃၀၊ ၅၃၁
အဘိသာပ ၅၁၇
အဘိသာရယတိ ၅၂၆
အဘိသာရိကာ ၅၂၅
အဘိသိဉ္စတိ ၅၄၁
[အဘိသိဉ္စန-၁၁] ၅၄၁
အဘိသီသတိ ၅၄၇
အဘိသုဏောတိ ၅၅၃
အဘိသုတ ၅၅၄
အဘိသေတိ ၅၅၀
(အဘိဿန္ဒ) ၅၁၇
အဘိဿရ ၅၂၆
အဘိဟံသတိ ၅၈၆
[အဘိဟဋ္ဌ-၁၅] ၅၇၄
[အဘိဟတ-၅] ၅၆၈
အဘိဟနတိ ၅၆၈
[အဘိဟနန္တ-၃] ၅၆၈
အဘိဟရတိ ၅၇၂၊ ၅၇၄
အဘိဟသနာ ၅၇၉
အဘိဟာသန ၅၇၉
အဘိဟိ်သနာ ၅၈၃
(အဘိဟိတ) ၂၇၆
အဘိဟိတ ၂၇၇၊ ၅၈၂
အဘိဟေသနာ ၅၈၆
အဘူတ ၃၇၁
အဘောဇ္ဇ ၃၆၄
အဘျာဂတ ၁၃၁
အဘျာမဒ္ဒ ၃၈၃
(အဘျာသ) ၂၅
အဘျူဂမ ၁၃၁
အဘျူပေတိ ၃၀
အမဇ္ဇပ ၃၁၉
အမဇ္ဇပါယက ၃၁၉၊ ၃၂၀
[အမညိတ္တာ-၅] ၃၈၆
အမညီ ၃၈၆
အမတ ၃၈၇
အမတဂါမိ ၁၃၁၊ ၃၈၇
အမတဒဿ ၂၅၉
အမတဒဿီ ၂၅၉
အမတပ ၃၁၈
အမတိ ၁၆
အမတ္တ ၁၆
အမတ္တညူ ၁၉၉
အမတ္ထမာန ၃၈၀
အမတ္ထိယမာန ၃၈၀
အမထိတ ၃၈၀
အမန ၁၇
အမနုည ၁၉၉
အမယတိ ၁၆
အမရ ၃၈၇
အမရိသန ၃၈၉
အမလ ၁၇
အမာဝသီ ၄၈၅
အမာဝါသီ ၄၈၅
[အမုတဝါဒီ-၁၂] ၄၇၄
အမေတိ ၁၆
အမောဟ ၄၀၈
အမ္ဘ ၁၅၊ ၁၇
အမ္ဘကာ ၁၅
အမ္ဘဋ္ဌာ ၁၅၊ ၂၃
အမ္ဘဏ ၁၅၊ ၁၇၊ ၂၉၆
အမ္ဘတိ ၁၅
အမ္ဘပါလက ၃၂၀
(အမ္ဘပါလိကာ၊
အမ္ဘပါလီ) ၃၂၀
အမ္ဘရ ၁၅၊ ၄၇၈
အမ္ဘသေစန ၅၄၁
အမ္ဘာ ၁၅၊ ၁၇
အမ္ဘာဋက ၁၅
အမ္မိလ ၁၅
အမ္မု ၁၅
အမ္မုစာရီ ၁၆၀
အမ္မုဇ ၁၈၃
အမ္မုဒ ၂၅၁
အမ္မုခရ ၂၇၂
အမ္မုခီ ၂၇၇
အမ္ဘ ၁၆
အမ္ဘတိ ၁၆
အမ္ဘောဇ ၁၆၊ ၁၈၃
အမ္ဘောဒ ၁၆၊ ၂၅၁
အမ္ဘောခရ ၁၆၂၊ ၂၇၂
အမ္ဘောခီ ၁၆၊ ၂၇၇
အမ္မာ ၁၇
အမ္မ ၁၇
အယ ၁၇၊ ၃၁
အယတိ ၁၇
အယန ၁၇၊ ၃၁၊ ၃၅
[အယိတ-၂] ၁၇၊ ၃၀
အယိရ ၁၉
အယျ ၁၇
အယျက ၁၇
အယျိကာ ၁၇၊ ၂၁
အရ ၁၉
အရည ၁၉၊ ၄၂၃
အရညက ၁၉
(အရဏ) ၁၉
အရဏိ ၁၉
အရဏီ ၂၀
(အရဏီယ) ၁၉
အရတိ ၁၉
အရဝိန္ဒ ၄၉၆
အရဟံ ၄၂၈
အရဟ ၂၁
အရဟတိ ၂၁
အရဟတ္တ ၂၂
အရဟန္တ ၂၂၊ ၅၆၈
အရဟယတိ ၂၁
အရဟိတ ၂၂
အရဟေတိ ၂၁
အရာတိ ၂၀
အရိ ၂၀

http://www.dhammadownload.com

အရိဋ္ဌ ၄၃၊ ၂၀၄
အရိတ ၂၀
အရိတ္တ ၂၀
(အရိနီ) ၂၀
အရိယ ၂၀၊ ၄၀၊ ၅၆၈
အရိယာ ၂၀
အရိသ ၂၀၊ ၅၃၀
အရု ၂၀
အရုက ၂၀၊ ၄၈
အရုဏ ၂၀၊ ၄၈
အလက ၂၂
အလက္ခီ ၄၄၁
အလဂဒ္ဒ ၁၃၁
[အလင်္တ-၁၄] ၇၈
အလင်္ရတိ ၇၈
အလင်္ဂရ ၇၈
အလတိ ၂၂
အလတ္တက ၇၈
အလမ္ဗုသာ ၄၈၅
အလသ ၂၂၊ ၄၄၉
အလသက ၄၄၉
အလာတ ၂၂၊ ၄၅၀
အလာဗု ၄၄၆
အလာဗူ ၄၄၆
အလိ ၂၀
အလိ (အဋ္ဌ) ၂၂
အလိက ၂၂
အလ္လ ၂၂၊ ၂၃
အလ္လတိ ၂၃
အလ္လိ ၂၀
အလ္လိကာ ၄၅၄
အလ္လီယတိ ၄၅၄
[အလ္လီယန-၁၀] ၄၅၄
အဝံကတ္တာ ၇၈
အဝအသတိ ၂၅
အဝကံသ ၈၆
အဝကခ်တိ ၅၇
အဝကမုတိ ၆၁
(အဝကမုယိတ္တာ၊
အဝကမိုတ) ၆၁

[အဝကန္တ-၃] ၆၃
အဝကန္တတိ ၆၃
အဝကန္ဒတိ ၆၅
အဝကပ္ပန ၆၈
အဝကပ္ပယန္တ ၆၈
(အဝကပ္ပေန္တ) ၆၈
(အဝကရ) ၇၈
အဝကဿတိ ၈၇
အဝကဿိတ္တာ ၈၇
(အဝကာရ) ၇၈
အဝကာရက ၉၃
အဝကာရိ ၉၃
အဝကာသ ၈၆
[အဝကိဏ္ဏ-၅] ၉၃
အဝကိရတိ ၉၃
အဝကိလိန္ဒ ၉၅
အဝကုဆိတ ၁၀၀
အဝကုဇ္ဇ ၁၀၀
အဝကုဇ္ဇက ၁၀၀
(အဝကုဇ္ဇန္တ) ၁၀၀
အဝကုထတိ ၁၀၃
[အဝက္ကန္တ-၅] ၇၂
အဝက္ကမတိ ၇၂
အဝက္ကာရ ၇၈
အဝက္ကာရပါတိ ၇၈
အဝက္ခလိတ ၁၁၆
အဝက္ခာယိက ၁၂၄
[အဝက္ခိတ္တ-၇] ၁၂၀
အဝက္ခိပတိ ၁၂၀
(အဝခဏ္ဍန) ၁၁၂
အဝခဏ္ဍိယနာ ၁၁၂
အဝခဏ္ဍီယတိ ၁၁၂
(အဝဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
အဝဂစ္ဆတိ ၁၃၁
အဝဂဏ်တိ ၁၂၆
အဝဂတ ၁၂၆
[အဝဂတ-၆] ၁၃၁
အဝဂဋ္ဌတ္တာ ၁၄၃
[အဝဂါဟ-၄] ၁၄၃
အဝဂါဟတိ ၁၄၃

အဝဂ္ဂဟ ၁၄၀
အဝဂ္ဂဟဏ ၁၄၀
အဝဂ္ဂါဟ ၁၄၀
(အဝဂ္ဂါဟကာမ) ၁၄၀
အဝစ ၁၆၆
အဝစရက ၁၆၀
[အဝစရဏ-၄] ၁၆၀
အဝစရတိ ၁၆၀
အဝစာရ ၁၆၀
(အဝစ္ဆာဒိတ) ၁၇၆
အဝစ္ဆာဒိယတိ ၁၇၆
[အဝစ္ဆိန္ဒန-၅] ၁၇၈
အဝစ္ဆိန္ဒိတ္တာ ၁၇၈
[အဝဏနန-၁၀] ၁၉၉
အဝဏနာတိ ၁၉၉
အဝဏိတ ၁၉၀
အဝဏိယတိ ၁၉၀
အဝဏိယန ၁၉၀
အဝဒ္ဓ ၁၇၃
(အဝဒ္ဓဒဿိနီ) ၂၅၉
အဝဒ္ဓဒဿီ ၂၅၉
အဝဏ္ဏာယတိ ၁၉၆
[အဝဏ္ဏာယန္တ-၂] ၁၉၆
အဝဏ္ဏန ၄၆၃
အဝညာ ၁၉၉
အဝညိတ ၁၉၉
[အဝဠံသ-၂] ၂၂၃
[အဝဋ္ဌာတဗ္ဗ-၈] ၂၀၄
အဝဋ္ဌာတိ ၂၀၄
အဝဏ္ဏဝါဒ ၄၇၃
အဝတံသ ၂၂၃
အဝတတ ၂၁၅
အဝတတ္တ ၂၁၇
အဝတရဏ ၂၂၀
အဝတရတိ ၂၂၀
(အဝတရန္တ) ၂၂၀
အဝတာရဏ ၂၂၀
(အဝတာရေတိ) ၂၂၀
အဝတိ ၂၃၊ ၄၆
အဝတိဏ္ဏ ၂၂၀

အဝတ္ထ ၂၅
[အဝတ္ထရဏ-၄] ၂၃၆
အဝတ္ထရတိ ၂၃၆
အဝတ္ထရိယတိ ၂၃၆
အဝတ္ထာ ၂၃၇
အဝတ္ထာတိ ၂၃၇
အဝတ္ထာန ၂၃၇
အဝတ္ထာပန ၂၀၅
[အဝတ္ထာပန-၃] ၂၃၇
အဝတ္ထာပေတိ ၂၃၇
အဝတ္ထိတ ၂၀၅
အဝဒဟတိ ၂၇၇
အဝဒဟန ၂၄၈
[အဝဒဟိတ္တာ-၃] ၂၆၂
အဝဒါဟက ၂၅၁
အဝဒါနိယ ၂၅၁
အဝဒါရဏ ၂၄၆
အဝဒိသိတဗ္ဗ ၂၅၉
အဝဒိဟတိ ၂၆၂
[အဝဓာန-၂] ၂၇၇
[အဝဓာရဏ-၆] ၂၇၂
အဝဓာရေတိ ၂၇၂
(အဝဓိ) ၂၇၇
အဝဓိဝါစိ ၄၆၂
အဝဓိယတိ ၂၇၇
(အဝဓိယတေ) ၂၇၄
အဝဓိယိတ္တာ ၂၇၇
အဝဓုယ ၂၈၂
အဝန ၂၃
[အဝနတ-၃] ၂၈၉
အဝနမတိ ၂၈၉
အဝနိ ၂၃
အဝနိယ ၂၃
(အဝနီ) ၂၃
အဝန္ဓိ ၄၆၊ ၄၇၇
အဝန္ဓီ ၂၃
(အဝပကာသတိ) ၈၈
အဝပကဿတိ ၈၈
အဝပတိတ ၃၀၆
(အဝပတိတ္တာ) ၃၀၆

http://www.dhammadownload.com

အဝပသီယတိ ၂၅၉
အဝဗန္ဓ ၃၄၄
အဝဗာဓန ၃၄၆
အဝဗုဇ္ဈတိ ၃၄၉
[အဝဗုဇ္ဈန-၁၀] ၃၄၉
အဝဘာသ ၃၆၁
အဝဘာသတိ ၃၆၁
အဝဘာသန ၃၆၁
အဝဘာသီယမာန ၃၆၁
အဝဘုဇ္ဇိတ္ဝာ ၃၆၇
အဝဘုတ္တ ၃၆၇
အဝဘူတ ၃၇၁
(အဝဘောတ္တုံ) ၃၆၇
[အဝမည-၁၄] ၃၈၆
အဝမညတိ ၃၈၆
အဝမဒ္ဒတိ ၃၈၃
အဝမာန ၃၈၆
အဝမာနိတ ၃၉၅
အဝယဝ ၄၁၇
အဝရုဇ္ဈတိ ၄၃၀
အဝရတ ၄၂၆
အဝရုဇ္ဈတိ ၄၃၅
[အဝရောဓတိ-၈] ၄၃၅
အဝရောဟတိ ၄၃၈
အဝလမ္ဗတိ ၄၄၅
[အဝလမ္ဗိတ္ဝာ-၅] ၄၄၅
အဝလိခတိ ၄၅၂
(အဝလိတ္တ) ၄၅၃
အဝလိမ္ဗတိ ၄၅၃
အဝလီယတိ ၄၅၄
[အဝလေခတိ-၃] ၄၅၂
[အဝလောကယန္တ-၆] ၄၅၉
အဝလောကေတိ ၄၅၉
အဝဝေဓ ၄၉၇
အဝသက္ကတိ ၅၀၆
(အဝသက္ကိတ) ၅၀၆
အဝသဂ္ဂ ၅၀၈
အဝသဇ္ဇန ၅၀၈
အဝသန္နု ၅၁၃
အဝသရ ၅၂၅
[အဝသရ-၄] ၅၂၆
အဝသရတိ ၅၂၆
အဝသဝတိ ၅၅၄
အဝသာန ၅၆၄
အဝသာယ ၅၃၄
(အဝသိ) ၄၆
အဝသိဉ္စန္တ ၅၄၂
[အဝသိဉ္စ-၆] ၅၄၇
အဝသိတ ၅၃၉၊ ၅၆၄
(အဝသိတ္တ) ၅၄၂
အဝသိဿတိ ၅၄၇
အဝသိဿန ၅၄၇
အဝသီဒတိ ၅၁၃
(အဝသီဒန) ၅၁၃
အဝသုဿတိ ၅၅၉
အဝသေက ၅၄၂
(အဝဿဘာဝိနိ) ၃၇၁
အဝဿဘာဝိ ၃၇၁
အဝဿဇ္ဇတိ ၅၀၈
(အဝဿဇ္ဇတိ) ၅၀၈
(အဝဿဇ္ဇန) ၅၀၈
[အဝဿယ-၅] ၅၃၉
(အဝဿယတိ) ၅၃၇
အဝဿယတိ ၅၃၉
(အဝဿဝ) ၅၅၄
[အဝဿဝန-၇] ၅၅၄
[အဝဟဋ္ဌ-၁၁] ၅၇၅
အဝဟန ၅၈၄
အဝဟနန ၅၆၈
(အဝဟန္တိ) ၅၆၉
အဝဟရတိ ၅၇၅
အဝဟသတိ ၅၇၉
[အဝဟသန္တ-၇] ၅၇၉
(အဝဟာယ) ၅၈၀
(အဝဟီယျတိ) ၅၈၀
အဝဟီနက ၅၈၀
အဝဟီယက ၅၈၀
အဝဟီယတိ ၅၈၀
အဝါကယိရတိ ၇၈
အဝါကရော်တိ ၇၈
အဝါကိရတိ ၉၃
အဝါပုရဏ ၃၃၀၊ ၄၈၀
အဝါပုရတိ ၃၃၀
[အဝါပုရန္တ-၅] ၃၃၀
အဝါသရတိ ၅၂၆
(အဝိ) ၂၃
အဝိကွေပ ၁၂၁
အဝိဇ္ဇာ ၄၉၅
အဝိတ ၂၃
အဝိဓေယျ ၂၇၇
အဝိပရိတဒဿာဝိ ၂၅၉
အဝိရတ ၄၂၆
အဝိရဠ္ဟ ၄၂၄
အဝိလမ္ဗိတ ၄၄၅
အဝိသံဝါဒက ၄၇၂
(အဝိသံဝါဒနတာ) ၄၇၂
အဝိသာရီ ၅၂၅
အဝိဟ ၅၈၀
အဝိဟင်္သု ၅၆၈
အဝီ ၂၃
အဝေက္ခတိ ၃၇
[အဝေက္ခန-၈] ၃၇
အဝေက္ခိယာန ၃၇
အဝေစ္ဆ ၃၃
အဝေတိ ၃၀
အဝေဠာ ၂၄
အဝေါကြမ္ဘစာရီ ၁၆၀
အဝှယ ၅၀၅
အဝှယတိ ၅၀၅
အဝှါ ၅၀၅၊ ၅၈၄
[အဝှါယတိ-၁၀] ၅၀၅
အဝှါယိက ၅၀၅
အသ ၂၅
အသတိ ၂၄
အသဒ္ဓါ ၁၆၂
အသဒ္ဓိယ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယျ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတာ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတ္တ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတ္တာ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတ္တာဝ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတ္တာဝိ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတ္တာဝီ ၁၆၂
အသဒ္ဓေယ္ယတ္တာဝီတိ

http://www.dhammadownload.com

အဿာသက ၅၃၀၊ ၅၄၇
အဿာသတိ ၅၃၀
[အဿာသန-၂] ၅၃၀
[အဿာသမာန-၉] ၅၃၁
အဿာသေတိ ၅၃၁
အသိတ ၅၃၉
အသု ၂၆၊ ၂၇
အဟံကာရ ၇၈
အဟ ၅၈၀
အဟာရိယ ၅၇၄
အဟိ ၁၊ ၅၆၈
အဠ ၂၈
(အဠက) ၂၂
အဠကမန္ဒာ ၄၀၅
အဠက္က ၂၂
အဠတိ ၂၈
အဠာရ ၂၂
အဠိ ၂၀

• • • • • • •

[အာ]

အာကဍ်တိ ၅၇
[အာကဍ်န္တ-၇] ၅၇
အာကမုတိ ၆၁
[အာကမုန-၁၃] ၆၁
(အာကတိ) ၇၈
အာကပ္ပ ၆၇၊ ၆၉
(အာကရ) ၇၈
အာကရိယတိ ၇၈
အာကလန ၈၄
အာကာရ ၇၈
အာကာသ ၈၆၊ ၈၉၊ ၉၀
အာကာသဂတ ၁၃၁
အာကာသဂမန ၁၃၂
အာကာသဂါမိ ၁၃၂
အာကာသဂ်မ ၁၃၂
အာကာသစရ ၁၆၀
(အာကာသစာရိတ) ၁၆၀
(အာကာသစာရီ) ၁၆၀
အာကာသဋ္ဌ ၂၀၅
အာကာသတိ ၈၆
အာကာသန ၈၆၊ ၈၈၊ ၈၉
အာကာသန္တ ၈၉
အာကာသဝါသီ ၄၈၅
အာကိဉ္စညာယတနုပဂ ၁၃၂
အာကိဏ္ဏ ၉၃
[အာကိဏ္ဏ-၉] ၉၃
အာကိရတိ ၉၃
(အာကိလာယန) ၁၄၅
အာကုစန ၉၉
အာကုဋ္ဌ ၁၀၇
အာကုဏ္ဏ ၁၀၂
အာကုလ ၁၀၆
အာကုလက ၁၀၆
အာကုလယန္တ ၁၀၆
အာကုလီ ၁၀၆
[အာကောဋုန-၁၂] ၁၀၁
အာကောဋာပေတိ ၁၀၁
အာကောဋေတိ ၁၀၁
အာခု ၁၁၄
အာခုဘုဇ ၃၆၇
အာချာ ၁၁၇
အာချာတ ၁၁၇
အာချာယိက ၁၁၇
(အာဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
အာဂစ္ဆတိ ၁၃၂
[အာဂစ္ဆနက-၁၉] ၁၃၂
အာဂတိ ၁၃၂
အာဂန္တု ၁၃၂
အာဂဒ ၁၂၆
(အာဂဒန) ၁၂၆
အာဂမ ၁၃၂
အာဂမညူ ၁၉၉
အာဂဟတိ ၁၄၀
(အာဂါမိနိ) ၁၃၂
အာဂါမိ ၁၃၂
အာဂါရ ၄၂၈
အာဂါဋ္ဌ ၁၄၃
အာဂိလာယတိ ၁၄၅
(အာဂိလာယန) ၁၄၅
အာဂု ၁၃၂
အာဂုစာရီ ၁၆၀
အာဃင်္ဋတ ၁၅၁
အာဃာဋေတွာ ၁၅၀
အာဃာတ ၅၆၈
အာဃာတန ၅၆၈
(အာဃာတုက) ၅၆၆
အာဃာတေတိ ၅၆၈
[အာဃာတေတွာ-၄] ၅၆၈
အာစမတိ ၁၅၈
[အာစမန-၆] ၁၅၈
(အာစမန္တ) ၁၅၈
အာစမယတိ ၁၅၇
အာစမေတိ ၁၅၇၊ ၁၅၈
အာစယ ၁၆၆
အာစယဂါမိ ၁၃၂
(အာစယမာန) ၁၅၈
[အာစရဏ-၁၀] ၁၆၀
အာစရတိ ၁၆၀
အာစရိနိ ၁၆၀
အာစရိယ ၁၆၀
အာစရိယာ ၁၆၀
အာစာမ ၁၅၈
[အာစာမယိတွာ-၅] ၁၅၈
အာစာရ ၁၆၀
(အာစိဏ္ဏ) ၁၆၈
အာစိဏ္ဏတိ ၁၆၈
[အာစိဏ္ဏန္တ-၇] ၁၆၈
အာစိဏ္ဏ ၁၆၀
အာစိတ ၁၆၆
အာစိနတိ ၁၆၆
(အာစိနန္တ) ၁၆၆
အာစိနာတိ ၁၆၆
အာစိနောတိ ၁၆၆
အာစေရ ၁၆၀
အာဇဝ ၁၉၃
[အာဇာနန-၇] ၂၀၀
အာဇာနာတိ ၂၀၀
အာဇာနိယ ၂၀၀
အာဇိ ၆
[အာဇိဝ-၃] ၁၉၂
အာဇိဝက ၁၉၂
အာဇိဝကိနိ ၁၉၂
အာဇိဝတိ ၁၉၂
(အာဇိဝိကာ) ၁၉၂
(အာဇိဝိကိနိ) ၁၉၂
(အာဇိဝိနိ) ၁၉၂
အာဋ ၈
အာဋပနာ ၂၀၅
(အာဋပိတ) ၂၀၅
(အာဋပေတုံ) ၂၀၅
အာဋပေတွာ ၂၀၅
[အာဏတ္တ-၉] ၂၈
အာဏာ ၂၈
အာဏာပေတိ ၂၈
အာဏိ ၉၊ ၁၂
အာဏိသဒ ၅၁၄
အာဏီ ၁၂
အာတက် ၂၁၁
အာတတ ၂၁၅
အာတတာယိ ၂၂၅
အာတပ ၂၁၇
အာတပတိ ၂၁၇
အာတပတ္တ ၂၂၅
[အာတပန္တ-၅] ၂၁၇
အာတပ္ပ ၂၁၇
အာတာန ၂၁၅
အာတာပ ၂၁၇
(အာတာပီ) ၂၁၇
အာတုမ ၁၁
အာတုရ ၁၀၊ ၂၃၀
အာတုရကာယ ၁၀
အာတုရစိတ္တ ၁၀
အာတုရတိ ၂၃၀
(အာတုရမာန၊ အာတုရိတ) ၂၃၀
အာတောဒ္ဓ ၂၂၈၊ ၂၂၉
အာထပေတုံ ၂၃၄
(အာထပေတွာ) ၂၃၄
အာဒပယတိ ၂၅၁

http://www.dhammadownload.com

[အာဒပေတိ-၂] ၂၅၁
အာဒရ ၂၄၆
အာဒရကရဏာ ၇၈
အာဒရကာရီ ၇၈
အာဒရယတိ ၂၄၆
(အာဒဟတိ) ၂၇၄
အာဒဟတိ ၂၇၇
[အာဒဟန-၃] ၂၇၇
အာဒဟန ၂၄၉
(အာဒဟန္တိ) ၂၄၉
[အာဒါတဗ္ဗ-၂၅] ၂၅၁
အာဒါယ ၂၅၁
[အာဒါယက-၂၀] ၂၅၁
အာဒါသ ၂၅၉
အာဒိ ၂၅၁
အာဒိကရ ၇၈
အာဒိစ္စ ၂၆၄
[အာဒိဋ္ဌ-၆] ၂၅၉
(အာဒိတ္တ) ၂၆၃
[အာဒိတ္တ-၄] ၂၆၄
အာဒိပ္ပတိ ၂၆၄
အာဒိယတိ ၂၅၁
အာဒိသတိ ၂၅၉
အာဒိန ၂၆၃
(အာဒိနဝ) ၂၆၃
အာဒိနဝ ၂၆၃၊ ၄၉၁၊ ၅၀၁
အာဒေဝ ၂၆၈
(အာဒေဝိတ) ၂၆၈
အာဒေသ ၂၅၉
အာဒေသနာ ၂၅၉
[အာဓာတဗ္ဗ-၆] ၂၇၇
အာဓာနဂ္ဂါဟီ ၁၄၀
အာဓာရ ၂၇၂
အာဓာရက ၂၇၂
အာဓာရိတ ၂၇၃
အာဓာဝတိ ၂၈၁
[အာဓာဝန-၃] ၂၈၁
အာဓိယတိ ၂၇၇
အာဓုတ ၂၈၂
အာဓူတ ၂၈၄
အာန ၁၃
အာနက ၂၉၆
အာနန ၁၃
အာနန္ဒ ၂၈၈
အာနန္ဒတိ ၂၈၈
အာနန္ဒန ၂၈၈
[အာနန္ဒိတ-၃] ၂၈၈
အာနမနာ ၂၈၉
အာနယ ၂၉၇
အာနယတိ ၂၉၇
[အာနယန-၁၀] ၂၉၇
အာနိသံသ ၅၆၅
အာနိသဒ ၅၁၄
အာနိတ ၂၉၇
အာနုဘာဝ ၃၇၁
အာပ ၁၄၊ ၁၅၊ ၂၈၊ ၂၉
အာပဂါ ၁၃၂
[အာပဇ္ဇ-၁၆] ၃၀၉
အာပဇ္ဇတိ ၃၀၉
အာပဏ ၃၀၈
အာပတိ ၂၈
[အာပတ္တိဂါမိနီ-၃] ၁၃၂
အာပတ္တိဂါမီ ၁၃၂
အာပထ ၃၀၈
အာပဒါ ၃၀၉
အာပဒိ ၃၀၉
အာပန္န ၃၀၉
အာပပါယိ ၃၁၈
အာပယတိ ၂၈၊ ၂၉
အာပါ ၃၀၉၊ ၄၉၁
အာပါတဒဿ ၂၅၉
အာပါထ ၃၀၈
အာပါထက ၃၀၈
အာပါဒက ၃၁၀
အာပါဒေတု ၃၁၀
အာပါန ၃၁၈
အာပါနီယ ၃၁၈
အာပိယတိ ၁၄၊ ၃၁၈
အာပိဇ္ဇေန္တ ၃၂၆
[အာပုစ္ဆ-၂] ၃၂၇
[အာပုစ္ဆက-၁၂] ၃၂၇
အာပုစ္ဆတိ ၃၂၇
အာပုစ္ဆန ၃၂၈
အာပုဏာတိ ၂၈
အာပေတိ ၁၄၊ ၂၈၊ ၂၉
အာဖုသတိ ၃၄၀
အာဗန္ဓ ၃၄၃
[အာဗန္ဓ-၈] ၃၄၄
အာဗန္ဓတိ ၃၄၄
အာဗာဓ ၃၄၂၊ ၃၄၆
အာဗာဓတိ ၃၄၆
(အာဗာဓန) ၃၄၆
အာဗာဓယတိ ၃၄၂
အာဗာဓိက ၃၄၂
(အာဗာဓိက) ၃၄၂၊ ၃၄၆
အာဗာဓိတ ၃၄၂၊ ၃၄၆
(အာဗာဓိယမာန) ၃၄၆
အာဗာဓေတိ ၃၄၂
(အာဗိဇ္ဇာ) ၂၄
အာဗျသန ၂၆
အာဘဋ္ဌတိ ၃၅၄
(အာဘဒ္ဓ) ၃၅၈
(အာဘန္ဓ) ၃၆၂
အာဘာတ ၃၅၈
အာဘာရဏာ ၃၅၈
အာဘာ ၃၆၀
အာဘာတိ ၃၆၀
အာဘာဝေတိ ၃၇၁
အာဘာသ ၃၆၂
အာဘာသတိ ၃၆၂
(အာဘာသန) ၃၆၂
အာဘာသုရ ၃၆၂
အာဘိန္ဒတိ ၃၆၃
အာဘုဂ္ဂ ၃၆၇
အာဘုဂ္ဂကရဏာ ၃၆၇
[အာဘုဇ-၈] ၃၆၆
အာဘုဇတိ ၃၆၆
အာဘုဇိတ ၃၆၆
အာဘုဇီ ၃၆၇
အာဘောတိ ၃၆၀
အာဘောဂ ၃၆၇
အာဘောဂပဋိဗဒ္ဓ ၃၆၇
အာဘောဂပုဇ္ဇက ၃၆၇
အာဘောဂသညာ ၃၆၇
အာဘောဂါနုရူပ ၃၆၇
အာဘောဂါရဟ ၃၆၇
အာမ ၁၇
အာမက ၁၇
အာမဇ္ဇနာ ၃၇၇
အာမဋ္ဌ ၃၉၁
အာမဏ္ဍ ၂၅၁၊ ၃၇၉
အာမန္တယတိ ၃၇၉
[အာမန္တေတိ-၁၁] ၃၇၉
အာမယ ၁၇၊ ၃၈၇၊ ၃၉၆၊ ၃၉၉
အာမလကီ ၃၈၉
အာမသတိ ၃၉၀
[အာမသန-၆] ၃၉၀
အာမာသ ၃၉၁
အာမိသ ၃၉၁၊ ၃၉၆၊ ၃၉၈
အာမုက္က ၄၀၁
အာမေဍိတ ၄၀၉
အာမောဒ ၄၀၅၊ ၄၀၆
[အာမောဒ-၃] ၄၀၆
အာမောဒတိ ၄၀၆
အာယ ၁၈၊ ၃၁၊ ၃၃
အာယဿတိ ၄၁၃
အာယဇိတဗ္ဗ ၄၁၁
အာယတ ၃၃၊ ၄၁၂
အာယတတိ ၄၁၂
အာယတန ၂၁၅၊ ၂၉၇
၄၁၂၊ ၄၁၅
အာယတိ ၃၃
အာယတိက ၃၃
အာယတ္တ ၄၁၂
(အာယန၊ အာယန္တ) ၄၁၅
အာယမတိ ၄၁၃၊ ၄၁၃
[အာယမိတ္တာ-၃] ၄၁၃

http://www.dhammadownload.com

အာယာဂ ၄၁၁
[အာယာစက-စ] ၄၁၆
အာယာစတိ ၄၁၆
အာယာတိ ၄၁၅
အာယာပန ၁၈
အာယာမ ၄၁၃၊ ၄၁၅
အာယာသ ၄၁၄
အာယာသန ၄၁၄
အာယု ၁၈၊ ၃၁၊ ၃၆၊ ၄၁၇
အာယုဥ္ဆန ၄၁၈
အာယုတ ၄၁၇
[အာယုတ္တ-၂] ၄၁၈
အာယုဓ ၄၂၀
[အာယူဟက-၆] ၅၃
အာယူဟတိ ၅၃
အာယူဟန ၅၃
အာယူဟိနီ ၅၃
အာယောဂ ၄၁၈
(အာယောဂပဋ္ဌ) ၄၁၈
အာယောဓန ၄၂၀
အာရ ၂၀
အာရကူဋ ၁၀၉
[အာရက္ခ-၃] ၄၂၁
အာရက္ခတိ ၄၂၁
အာရဇောရဇော ၄၂၃
အာရဇ္ဇ ၄၂၃
အာရဇ္ဇိတ ၄၂၃
[အာရတ-၆] ၄၂၆
အာရဒ္ဓ ၄၂၉
[အာရဗ္ဘ-၃] ၄၂၅
အာရဗ္ဘတေ ၄၂၅
အာရဘတိ ၄၂၅
[အာရဘိတုံ-၁၂] ၄၂၅
အာရမတိ ၄၂၆
[အာရမ္ဘ-၃] ၄၂၅
အာရမ္ဘဇ ၁၈၃
အာရမ္ဘတိ ၄၂၅
အာရမ္မဏ ၄၂၇၊ ၄၄၆
အာရာ ၂၀
အာရာစာရီ ၁၆၀
အာရာဓေတိ ၄၂၉
[အာရာဓေတုံ-၁၄] ၄၂၉
အာရာမ ၄၂၆
အာရုဏ္ဏ ၄၃၄
အာရုဟတိ ၄၃၇
အာရုဿ ၄၃၇
[အာရောစန-၁၄] ၄၃၃
အာရောစယတိ ၄၃၂၊ ၄၃၃
(အာရောစေတိ) ၄၃၂၊ ၄၃၃
အာရောဓန ၄၃၄
[အာရောပယတိ-၁၇] ၄၃၈
အာရောပေတိ ၄၃၈
အာရောဟ ၄၃၇၊ ၄၃၈
အာရောဟတိ ၄၃၇
အာရောဟန ၄၃၈
အာလဂ္ဂ ၄၄၁
[အာလဂ္ဂိတ-၃] ၄၄၁
အာလပတိ ၄၄၄
[အာလပန-စ] ၄၄၄
အာလဘတေ ၄၄၇
အာလမ္ဗ ၄၄၆
[အာလမ္ဗ-၁၃] ၄၄၆
အာလမ္ဗဏ ၄၄၆
အာလမ္ဗတိ ၄၄၇၊ ၄၄၆
အာလမ္ဗန ၄၄၆
အာလမ္ဗရ ၄၃၂
အာလမ္ဗေတိ ၄၄၆
အာလယ ၄၄၇၊ ၄၅၄
အာလယတိ ၄၄၇
(အာလယန) ၄၅၄
အာလယရာမ ၄၂၇
(အာလယေသိနီ) ၄၂
အာလယေသီ ၄၂
အာလဝါတ ၄၅၀
အာလာန ၄၅၀
အာလာပ ၄၄၄
အာလိ ၂၂
အာလိဂ် ၄၅၂
အာလိဂ်တိ ၄၅၂
[အာလိဂ်န-၉] ၄၅၂
အာလိဂ်န ၄၅၂
အာလိန္ဒ ၂၃
အာလိန္ဒက ၂၃
အာလိမ္ဗတိ ၄၅၃
[အာလိမ္ဗိတုံ-၁၂] ၄၅၃
အာလီ ၂၂
အာလီယတိ ၄၅၄
အာလု ၂၂
အာလုပ္ပ ၄၅၆
အာလုပ္ပန ၄၅၆
အာလုမ္ဗတိ ၄၅၆
[အာလုမ္ဗမာန-၂] ၄၅၆
[အာလုလ-၁၁] ၄၅၇
အာလုလိယတိ ၄၅၇
အာလုဝ ၂၃
အာလုဠ ၄၅၇
အာလုဠတိ ၄၅၇
(အာလုဠန၊ အာလုဠိတ) ၄၅၇
အာလုဠေတိ ၄၅၇
[အာလုဠေတွာ-၉] ၄၅၇
အာလောက ၄၆၀
အာလောကန ၄၆၀
အာလောကသန္ဓိ ၄၆၀
အာလောကေတိ ၄၅၉
[အာလောကေတွာ-၁၁] ၄၅၉
[အာလောစန-၃] ၄၆၀
အာလောစေတိ ၄၆၀
အာလောပ ၄၅၆
အာလောဠ ၄၅၇
(အာဝဇတိ) ၄၆၄
အာဝဇ္ဇတိ ၄၆၄
အာဝဇ္ဇန ၄၆၄
[အာဝဇ္ဇန္တ-၁၀] ၄၆၄
အာဝဋန ၄၆၅
အာဝဋ္ဋ ၄၆၆
အာဝဋ္ဋတိ ၄၆၆
အာဝဋ္ဋန ၄၆၆
[အာဝဋ္ဋန္တ-၄] ၄၆၆
အာဝဋ္ဋနီ ၄၆၆
အာဝဋ္ဋေတိ ၄၆၆
[အာဝဋ္ဋေတုံ-၄] ၄၆၆
အာဝတိ ၂၉
[အာဝတ္တ-၆] ၄၇၀
အာဝတ္တတိ ၄၇၀
[အာဝတ္တန္တ-၆] ၄၇၀
အာဝဒတိ ၄၇၃
အာဝမတိ ၄၇၇
(အာဝမိတုံ) ၄၇၇
အာဝရတိ ၄၈၀
[အာဝရိတုံ-၉] ၄၈၀
အာဝလိ ၄၈၁
အာဝသတိ ၄၈၅
အာဝသထ ၄၈၅
[အာဝသမာန-၇] ၄၈၅
အာဝသိန ၄၈၅
[အာဝဟ-၉] ၄၈၈
အာဝဟတိ ၄၈၈
အာဝါ ၂၃၊ ၄၉၁
အာဝါဋ ၂၄၊ ၂၉
အာဝါဋက ၂၄၊ ၂၉
အာဝါပ ၄၇၇
အာဝါပက ၄၇၇
အာဝါသ ၄၈၅
အာဝါဟ ၄၈၈
အာဝါဟက ၄၈၈
[အာဝိကတ-၁၁] ၇၈
အာဝိကရောတိ ၇၈
အာဝိကုဗ္ဗ ၇၈
အာဝိဇ္ဇတိ ၄၉၃
[အာဝိဇ္ဇိတုံ-၂] ၄၉၃
အာဝိဏ္ဏတိ ၄၉၇
[အာဝိဏ္ဏန္တ-၄] ၄၉၇
အာဝိဠတိ ၅
[အာဝိဠန-၆] ၅
အာဝိဠိတ္တာ ၇
အာဝိဒ္ဓ ၄၉၇
အာဝိဘဝတိ ၃၇၂
[အာဝိဘဝန-၅] ၃၇၂
အာဝိလ ၂၄၊ ၄၉၈
အာဝိလတိ ၄၉၈

http://www.dhammadownload.com

အာဝိသတိ ၅၀၀
[အာဝိသန-၇] ၅၀၀
အာဝုက ၂၄
အာဝုဋ္ဌ ၅၀၁
[အာဝုဏာန-၈] ၅၀၁
အာဝုဏာတိ ၅၀၁
အာဝုတ ၅၀၂
အာဝုတ္ထိ ၄၆၃
အာဝုဓ ၄၂၀
အာဝေဏိက ၅၀၃
အာဝေဏိတဗ္ဗ ၅၀၃
အာဝေဓ ၄၉၇
အာဝေဓိတ ၄၉၇
အာဝေလ္လိတ ၅၀၄
အာဝေသန ၅၀၀
အာဝေသိက ၅၀၀
အာဝေဠာ ၂၄
(အာဝေဠာ) ၂၄
(အာသံသ) ၅၃၁
အာသံသတိ ၅၃၁
(အာသံသမာန) ၅၃၁
အာသံသု ၅၃၁
အာသံသုက ၅၃၁
အာသင်္ကတိ ၅၀၆
[အာသင်္ကနိယ-၉] ၅၀၆
အာသင် ၅၁၀
(အာသင်္၊ အာသင်္ကတ) ၅၁၀
အာသဒ္ဓတိ ၅၁၃
(အာသဒ္ဓ) ၅၁၃
အာသဒ္ဓန ၅၀၉
(အာသဒ္ဓနဋ္ဌ) ၅၀၉
အာသဒ္ဓုန ၅၁၀
အာသတိ ၂၉
အာသတ္တ ၅၁၀
အာသတ္တိ ၅၁၀
(အာသဒ) ၅၁၃
အာသန ၂၉
အာသန္ဒိက ၅၁၄
အာသန္ဒီ ၅၁၄
အာသန္ဒ ၅၁၄
အာသန္ဒစာရီ ၁၆၀
အာသပ္ပန ၅၁၈
အာသဘ ၂၉
အာသမာန ၅၄၇
အာသယ ၅၃၉
အာသယတိ ၅၃၆၊ ၅၃၉
[အာသယိတဗ္ဗ-၃] ၅၃၉
အာသရတိ ၅၂၆
အာသလ္လိတ ၅၂၉
အာသဝ ၅၅၄
(အာသဝက္ခယဂါမိ) ၁၃၂
အာသသာန ၅၃၆
အာသာ ၂၆၊ ၄၂
အာသာဠိကာ ၅၁၁
အာသာဒန ၅၁၄
အာသာဒေတိ ၅၁၄
[အာသာဒယိတွာ-၈] ၅၁၄
အာသာရ ၅၂၆
(အာသိသက) ၅၃၆
အာသိဉ္စတိ ၅၄၂
[အာသိဉ္စန-၉] ၅၄၂
အာသိဋ္ဌ ၅၆၅
အာသိတ ၂၆
အာသိလိဋ္ဌ ၅၄၆
အာသီ ၂၅၊ ၅၃၆
အာသီဒတိ ၅၁၄
(အာသီဒိတွာ) ၅၁၄
အာသီန ၂၉
အာသီယတိ ၅၃၉
အာသီသတိ ၅၃၆
အာသီသတိ ၅၄၇
[အာသီသန-၈] ၅၄၇
အာသီသမာန ၅၄၇
အာသီသာ ၅၄၇
အာသု ၂၅
[အာသုဏာမာန-၃] ၅၅၄
အာသုဏာတိ ၅၅၄
အာသုမ္ဘတိ ၅၅၉
[အာသုမ္ဘိတွာ-၂] ၅၅၉
အာသေဝတိ ၅၆၃
[အာသေဝန-၁၀] ၅၆၃
(အာဟ) ၃၅၁
အာဟစ္စ ၅၆၈
[အာဟစ္စ-၇] ၅၆၈
[အာဟစ္စ-၂၃] ၅၇၅
အာဟတ ၅၇၅
အာဟနတိ ၅၆၅၊ ၅၆၈
(အာဟနိတွာ) ၅၆၈
(အာဟရတိ) ၅၇၂
အာဟရတိ ၅၇၅
အာဟရိမ ၅၇၅
အာဟဝ ၅၈၄၊ ၅၈၅
အာဟဝန ၅၈၅
အာဟဝနီယ ၅၈၅
အာဟာရ ၅၇၂၊ ၅၇၅
အာဟာရဇ ၁၈၃
အာဟာရေတိ ၅၇၆
အာဟာဝ ၅၈၅၊ ၅၈၆
အာဟိဏ္ဍတိ ၅၈၂
[အာဟိဏ္ဍန္တ-၃] ၅၈၂
အာဟုတ ၅၈၅
အာဟုတိ ၅၈၅
အာဟုန ၅၈၅
အာဟုနေယျ ၅၈၅
အာဠက ၂၂၊ ၄၅၀၊ ၅၆၈
အာဠမ္ဗရ ၄၃၂
အာဠဟန ၂၄၉
အာဠာန ၄၅၀
(အာဠိ) ၂၂
(အာဠိန္ဒ) ၂၃
(အာဠိန္ဒက) ၂၃
(အာဠီ) ၂၂

• • • • • • •

[ဣ]

ဣဣ ၃၈
[ဣက္ခက-၅] ၃၆
ဣက္ခတိ ၃၆
ဣက္ခာပယိတုံ ၃၆
ဣခ်တိ ၃၈
ဣဂ် ၃၈
ဣဂ်တိ ၃၈
ဣဂ်ိတ ၃၈
ဣဂ်ီဒိ ၃၈
ဣဂ်ေါ ၃၈
ဣစတိ ၃၈
ဣဒ္ဓ ၃၁
ဣဒ္ဓတိ ၄၁၊ ၄၂
[ဣဒ္ဓန-၈] ၄၂
ဣဒ္ဓာ ၄၂
(ဣဒ္ဓိတော) ၄၂
ဣဓ္မတိ ၃၉
[ဣဓ္မန-၅] ၃၉
ဣဓ္မေသနာ ၄၂
ဣဏ္ဍ ၃၈
ဣဏ္ဍတိ ၃၈
[ဣဏ္ဍန-၂] ၃၈
ဣဏ္ဍိတ ၃၈
ဣဒုတိ ၃၉
ဣဋ္ဌ ၄၁၊ ၄၂၊ ၄၁၁
ဣဋ္ဌကာ ၄၁
ဣဋ္ဌိ ၄၁၁
ဣဏ ၃၁၊ ၃၉
ဣဏာယက ၁၈၊ ၃၉
ဣဏာယိက ၃၉
(ဣဏောတိ) ၃၉
ဣတရ ၄၂၈
ဣတိ ၃၀
ဣတိကိရာ ၉၃
ဣတိဟာသ ၂၅၊ ၃၀
ဣတ္ထာရ ၃၁
ဣတ္ထိ ၄၁၊ ၄၃၊ ၂၃၊ ၂၄၀၊ ၂၅၄
ဣဒ္ဓ ၃၉
ဣဒ္ဓိ ၃၉
ဣဓ ၃၉
ဣဓမ ၃၉၊ ၅၅
ဣန ၃၁
ဣန္ဒဂေ ၃၉
ဣန္ဒ ၃၉

http://www.dhammadownload.com

ညန္ဒခီလ ၁၂၀၊ ၂၅၂
ညန္ဒဂ္ဂ ၁၃၂
ညန္ဒတိ ၃၉
ညန္ဒိဝရ ၃၉
ညန္ဒိ၊ ၃၉
ညဖြိယ ၃၉
ညန္ဒ ၄၀
ညန္ဒတိ ၄၀
ညန္ဒန ၄၀၊ ၅၅
ညဇ္ဇ ၃၁
ညဘ ၃၁၊ ၃၆
ညရာ ၃၆၊ ၄၂၈
ညရိဇ္ဇ ၄၄
ညရိယ ၄၀
ညရိယတိ ၄၀
ညရိယန ၄၀
[ညရိယန္တ-၂] ၄၀
ညရိယာပထ ၄၀
ညရ ၃၈
ညလတိ ၄၀
ညလယတိ ၄၀
ညလိ ၄၀
ညလေတိ ၄၀
ညလိံ ၄၀
ညသ ၄၅
ညသိ ၄၁
ညသိဂိလိ ၁၄၅
ညသိဏ္ဍ ၄၂
ညသိဏ္ဍတိ ၄၂
ညသီကာ ၄၁
ညသ္ဆာတိ ၄၁
ညဿ ၄၁၊ ၄၅
ညဿတိ ၄၁၊ ၄၃
ညဿတ္တ ၄၅
ညဿရ ၄၁၊ ၄၅
ညဿရိယ ၄၅
ညဿာ ၄၃
(ညဿာယနာ၊
ညဿာယိတတ္တ) ၄၃
ညဿာသ ၂၅၊ ၂၇
ညဋ္ဌယတိ ၄၃
ညဋ္ဌေတိ ၄၃

•••••••

[ဥ]

ဥကာ ၅၂
ဥက္ကံသ ၈၆၊ ၈၇
ဥက္ကံသက ၈၆
ဥက္ကံသတိ ၈၇
[ဥက္ကံသန-၁၀] ၈၇
ဥက္ကစ္ဆ ၆၃
ဥက္ကဋ္ဌ ၈၆၊ ၈၈
ဥက္ကဋ္ဌာ ၂၀၅၊ ၂၇၃၊ ၂၇၇
ဥက္ကမုတိ ၆၁
[ဥက္ကမိုတ-၃] ၆၁
ဥက္ကဏ္ဌတိ ၆၀
[ဥက္ကဏ္ဌန-၆] ၆၀
ဥက္ကဏ္ဌာ ၆၀
ဥက္ကဏ္ဌာပယတိ ၆၀
ဥက္ကဏ္ဌာပိတ ၆၀
ဥက္ကဏ္ဌိတ ၆၀
(ဥက္ကန်္ဒတ္တာ) ၆၃
ဥက္ကမတိ ၇၂
[ဥက္ကမန-၆] ၇၂
ဥက္ကရ ၇၈
ဥက္ကရူပမ ၇၈
ဥက္ကဿနာ ၈၆
ဥက္ကာ ၄၆၊ ၅၀
ဥက္ကာက ၇၁
ဥက္ကာစနာ ၅၈
ဥက္ကာစိတ ၅၈
ဥက္ကာစေတိ ၅၈
ဥက္ကာဓာရ ၂၇၃
ဥက္ကာရ ၉၃
ဥက္ကာသတိ ၈၉
[ဥက္ကာသန-၄] ၈၉
ဥက္ကာသာ ၈၉
ဥက္ကာသိကာ ၈၉
[ဥက္ကိဏ္ဏ-၂] ၉၃
ဥက္ကိရတိ ၉၃
ဥက္ကိလေဒေတိ ၉၅
(ဥက္ကိလေဒေတ္တာ) ၉၅
[ဥက္ကုဇ္ဇ-၆] ၁၀၀
ဥက္ကုဇ္ဇတိ ၁၀၀
ဥက္ကုဋိ ၁၀၈
ဥက္ကုဍိ တ ၁၀၃
ဥက္ကုဓိတ ၁၀၃
ဥက္ကုသ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတာ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္တ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္တာ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထာ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထိ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထိယ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထိယာ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထီ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထီယ ၁၀၈
ဥက္ကုသိတ္ထီယာ ၁၀၈
ဥက္ကုသီ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတာ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္တ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္တာ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထာ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထိ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထိယ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထိယာ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထီ ၁၀၈
ဥက္ကုသီတ္ထီယ ၁၀၈
ဥက္ကုသီ

http://www.dhammadownload.com

ဥဒယ ၁၈၊ ၃၃
ဥဒပါန ၁၀၃
ဥဒမိ ၁၂၂
ဥဒဗ္ဗ ၂၆၄
ဥဒတိ ၀၂၂
ဥဒဗ္ဗန ၆
ဥဒဂ္ဂ ၆၀
ဥဒဂ္ဂက ၆၀၊ ၆၆
ဥဒ ၆၀
ဥဒကြသတိ ၂၂၃
ဥဒကြဿ ၂၂၃
ဥဒကြဿန္တ -၉] ၂၃၄
ဥဒကြသတိ ၂၂၃၊ ၂၃၄
ဥတ္တရိ ၂၂၀
ဥတ္တသတိ ၂၂၃
ဥတ္တသန -၇] ၂၂၃
ဥတ္တသန -၄] ၂၂၃
ဥတ္တာန ၂၁၅
(ဥတ္တာနက) ၂၁၅
ဥတ္တာနသယ ၁၅၀
ဥတ္တာနသယန္တ ၁၅၀
ဥတ္တာနသောယျက ၁၅၀
ဥတ္တာနီကတ-၅] ၇၉
ဥတ္တာနီကရောတိ ၇၉
(ဥတ္တာပေတုံ) ၂၁၇
ဥတ္တာရဏ ၂၂၁
ဥတ္တာရယတိ-၄] ၂၂၁
ဥတ္တာရိတ ၂၂၁
ဥတ္တာသ ၂၂၃
(ဥတ္တာသိတ) ၂၂၃
ဥတ္တာသီ ၂၂၃
ဥတ္တာသေတိ ၂၂၃
[ဥတ္တာသေတဗ္ဗ-၃] ၂၂၃
ဥတ္တိ ၃၊ ၄၄ ၂၅၄
ဥတ္တိက္ခ ၂၂၁
ဥတ္တေဇေတိ ၂၅၆
[ဥတ္တေဇေတွာ-၄] ၂၅၆
ဥတြသတိ ၂၂၃၊ ၂၃၄
[ဥတြသန္တ -၉] ၂၃၄
ဥတြသ္တ ၂၂၃
ဥတြာသတိ ၂၂၃
ဥဒ္ဓပေတုံ-၁၁] ၂၀၅
ဥဒ္ဓဟတိ ၂၀၅
[ဥဒ္ဓဟန-၁၉] ၂၀၅
ဥဒ္ဓာပနီယ ၂၀၅
ဥဒ္ဓယ္ဘတိ ၂၀၅
(ဥဒ္ဓယ္ဘန) ၂၀၅
[ဥဒ္ဓိတ-၉] ၂၀၉
ဥဒ္ဓိယတိ ၂၀၉
ဥဒ္ဓေပက ၂၁၀
ဥဏာတိ ၄၈
ဥဏ္ဏ ၅၂
[ဥဏ္ဏတ-၉] ၂၈၉
ဥဏ္ဏမတိ ၂၈၉
ဥဏ္ဏာ ၅၂
ဥဏ္ဏိ ၂၈၉
ဥဏှ ၅၀
ဥဏှတိ ၅၀
ဥဏှရဏ္ဍ ၂၆၄
ဥဏှသာဘိ ၅၂
ဥဏှာပေတိ ၂၂၀
[ဥတ္တရန္တ -၈] ၂၂၀
ဥတ္တရတိ ၂၂၀
ဥတ္တရ ၂၂၀
(ဥတ္တရက) ၂၂၀
ဥတ္တရာ ၂၂၀
ဥတ္တရာဒိ ၂၂၀
ဥတ္တရာဒိက ၂၂၀
ဥတ္တရာဒိတ္တ ၂၂၀
ဥတ္တရာသဠှ ၂၁၀
ဥတ္တရာသဠှာ ၂၁၀
ဥတ္တရာသဠှိ ၂၁၀
ဥတ္တရာသဠှိက ၂၁၀
ဥတ္တရာသဠှိတ္တ ၂၁၀
ဥတ္တရာသဠှိတ္တက ၂၁၀
ဥတ္တရာသဠှိတ္တက-၈]

http://www.dhammadownload.com

ဥပဋ္ဌိတ ၁၅၃
ဥပဋ္ဌိတ [ဥပဋ္ဌာတိ–၂] ၂၀၅
ဥပဋ္ဌဟတိ ၂၀၅
ဥပဋ္ဌိတ ၉
ဥပညာသ ၃၀
ဥပညာတ ၂၀၀
ဥပဏာယ ၅၆၆
ဥပဏှာ ၁၆၆
ဥပဒ္ဓောတ ၁၆၆
ဥပဒုတ ၁၆၃၊ ၁၆၃
ဥပဒ္ဓိ ၁၆၂
ဥပဒ္ဓိဝိက ၁၆၂
ဥပဒ္ဓိဝတိ ၁၆၂
ဥပဓာပ ၁၈၆
ဥပဓာနာတိ ၂၀၀
ဥပဓေနေတိ ၁၈၃
ဥပဓေနယတိ) ၁၈၃
ဥပဓ္ဓာဘတိ ၁၈၀
[ဥပစ္ဆိန္နိတ္တာ–၄] ၁၇၉
ဥပစ္ဆိန္နိတ္တ ၁၇၉
ဥပစ္စယ ၁၈
ဥပစ္စတိ ၃၀၁
(ဥပစ္စဂါ) ၁၂၈
(ဥပစ္စ) ၃၃
ဥပစိနောတိ ၁၆၆
ဥပစိနာတိ ၁၆၆
ဥပစိဏ္ဏ ၁၆၁
ဥပစိကာ ၁၆၆
ဥပစာရက ၁၆၁
ဥပစာရ ၁၆၁
[ဥပစရိတမ္ဘ–၂] ၁၆၁
ဥပစရိတ ၁၆၁
ဥပစရိတ ၁၆၁
ဥပစရတိ ၁၆၁
ဥပစ္ဆယ ၁၆၆
(ဥပဃာတိက) ၅၆၉
ဥပဃာတ ၅၆၉
(ဥပဃာတ) ၅၆၉
ဥပဃာတက ၅၆၉
ဥပဃာတိ ၅၆၉
ဥပဂ္ဂါယတိ ၁၅၃
ဥပကဋ္ဌ ၈၅၊ ၈၈
ဥပကမုတိ ၆၁
ဥပကပ္ပတိ ၆၈
[ဥပကပ္ပန–၂] ၆၈
ဥပကရဏ ၇၈
ဥပကရောတိ ၇၈
[ဥပကာရ–၃] ၇၈
ဥပကာရိကာ ၇၈
(ဥပကိဏ္ဏ) ၉၃
ဥပကိရတိ ၉၃
ဥပကုဗ္ဗန္တ ၇၈
ဥပကုဇ္ဈတိ ၁၀၉
(ဥပကုဇိတ) ၁၀၉
[ဥပက္ကန္တ–၅] ၇၂
ဥပက္ကမတိ ၇၂
ဥပက္ကိလိဋ္ဌ ၉၅
ဥပက္ကိလေသ ၉၅
ဥပက္ကိတက ၉၆
ဥပက္ကောသ ၁၀၇၊ ၁၀၈
ဥပက္ကောသတိ ၁၀၈
(ဥပက္ခဋ) ၇၈
ဥပက္ခတ ၇၈
ဥပက္ခရ ၇၉
ဥပက္ခလတိ ၁၁၆
(ဥပက္ခလန) ၁၁၆
ဥပဂ ၁၃၂
(ဥပဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
ဥပဂစ္ဆတိ ၁၃၂
[ဥပဂတ–၈] ၁၃၂
ဥပဂဋတိ ၁၄၃
(ဥပဂဋိတ) ၁၄၃
ဥပဂူဟတိ ၁၄၈
ဥပဂူဟန ၁၄၈
ဥပဂူဟတ ၁၄၈
(ဥပဂုဏ်) ၁၄၀
ဥပဂါယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂါယတိ ၁၄၆
[ဥပဂ္ဂိယန–၂] ၁၄၆
ဥပဂ္ဂိယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂိယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂဟတိ ၁၄၀
ဥပဂ္ဂဟ ၁၄၀
ဥပဂ္ဂယှ ၁၄၀
ဥပဂ္ဂိတ ၁၄၀
ဥပဂ္ဂဟန ၁၄၈
ဥပဂ္ဂဟတ ၁၄၈
ဥပဂ္ဂါယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂါယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂိယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂိယတိ ၁၄၆
ဥပဂ္ဂိ

http://www.dhammadownload.com

[ဥပဋ္ဌိတုံ-၆] ၂၀၅
ဥပမှ ၂၄၊ ၃၀
ဥပဏ္ဍေတိ ၃၀၅
[ဥပတာပ-၂] ၂၁၇
ဥပတိဿ ၂၃၂
ဥပတ္ထမ္ဘ ၂၃၅
ဥပတ္ထရ ၂၃၆
[ဥပထဒ္ဓ-၅] ၂၃၄
ဥပထမ္ဘတိ ၂၃၄
ဥပဒဿတိ ၂၅၉
ဥပဒဟတိ ၂၇၈
[ဥပဒဟိတွာ-၂] ၂၇၈
ဥပဒါ ၂၅၂
ဥပဒါတု ၂၅၂
(ဥပဒါယက) ၂၅၂
[ဥပဒိဿတိ-၉] ၂၅၉
ဥပဒုဿတိ ၂၆၆
ဥပဒေသ ၂၆၀
ဥပဒ္ဒဝ ၂၆၅
ဥပဒ္ဒဝတိ ၂၆၅
(ဥပဒ္ဒုတ) ၂၆၅
ဥပဓာ ၂၇၆
ဥပဓာန ၂၇၆
ဥပဓာနိယ ၂၇၆
[ဥပဓာရယတိ-၅] ၂၇၃
ဥပဓာရေတိ ၂၇၃
ဥပဓာဝတိ ၂၈၁
(ဥပဓာဝန္တ) ၂၈၁
ဥပဓိ ၂၇၈
ဥပဓေယျ ၂၇၈
ဥပနစ္စတိ ၂၈၆
[ဥပနတ-၅] ၂၈၉
ဥပနဒတိ ၂၈၇
[ဥပနဒ္ဓတိ-၄] ၂၉၂
ဥပနန္ဓတိ ၂၈၈
ဥပနမတိ ၂၈၉
ဥပနယ ၂၉၇
ဥပနယတိ ၂၉၆
ဥပနယတိ ၂၉၇
[ဥပနယန-၃] ၂၉၆
[ဥပနယန-၆] ၂၉၇
ဥပနယ္ဟတိ ၂၉၂
ဥပနာဟ ၂၉၂
ဥပနိက္ခမတိ ၇၂
[ဥပနိက္ခိတ္တ-၄] ၁၂၀
ဥပနိက္ခိပတိ ၁၂၀
ဥပနိဃံသတိ ၁၅၃
[ဥပနိဇ္ဈာန-၇] ၁၉၇
ဥပနိဇ္ဈာယတိ ၁၉၇
ဥပနိဓာ ၂၇၆
ဥပနိဓိ ၂၇၆
ဥပနိပဇ္ဇတိ ၃၁၀
(ဥပနိပန္ဓ) ၃၁၀
ဥပနိပါတ ၃၀၆
ဥပနိဗန္ဓတိ ၃၄၄
(ဥပနိဗန္ဓန) ၃၄၄
ဥပနိမန္တေတိ ၃၉၇
(ဥပနိဝတ္တ) ၄၆၉
ဥပနိဝတ္တတိ ၄၆၉
(ဥပနိဝတ္တမာန) ၄၆၉
(ဥပနိဝတ္တိ) ၄၆၉
ဥပနိသာ ၅၁၄
(ဥပနိသိန္ဓ၊ ဥပနိသိန္ဓက) ၅၁၄
ဥပနိသီဒတိ ၅၁၄
ဥပနိသေဝတိ ၅၆၃
[ဥပနိသေဝန-၄] ၅၆၃
ဥပနိဿဇ္ဇတိ ၅၀၈
[ဥပနိဿယ-၃] ၅၃၈
ဥပနိဿယတိ ၅၃၈
ဥပနေယျ ၂၉၇
ဥပနျာသ ၂၅၊ ၃၀
ဥပပဇ္ဇတိ ၃၁၀
[ဥပပဇ္ဇန-၆] ၃၁၀
[ဥပပရိက္ခဏ-၄] ၃၇
ဥပပရိက္ခတိ ၃၇
ဥပပါတ ၃၀၇
(ဥပပါတိက) ၃၀၇
ဥပပါတီ ၃၀၇
ဥပပိသန ၃၂၃
ဥပပီဋက ၃၂၆
ဥပဖုသတိ ၃၄၀
ဥပဗရဟ ၃၄၅
ဥပဗရဟဏ ၃၄၅
ဥပဗ္ဗဇတိ ၄၆၄
(ဥပဗြူဟန) ၃၅၁
ဥပဗြူဟယတိ ၃၅၁
(ဥပဘုဥ္ဇက) ၃၆၇
ဥပဘုဥ္ဇတိ ၃၆၇
(ဥပဘုတ္တ) ၃၆၇
ဥပမာ ၃၉၄
[ဥပမာ-၄] ၃၉၄
ဥပမာန ၃၉၄
ဥပမိနာတိ ၃၉၄
ဥပမေယျ ၃၉၄
ဥပယ ၄၁၅
ဥပယတိ ၄၉
ဥပယမ ၄၁၄
ဥပယာစတိ ၄၁၆
(ဥပယာစိတ) ၄၁၆
ဥပယာတိ ၄၁၅
(ဥပယာန) ၄၁၅
ဥပယာန ၄၁၅
(ဥပယာနက) ၄၁၅
ဥပယုဥ္ဇတိ ၄၁၈
[ဥပယုတ္တ-၃] ၄၁၈
ဥပရစိတ ၄၂၁
[ဥပရတ-၄] ၄၂၆
ဥပရမတိ ၄၂၆
ဥပရဝ ၄၃၂
ဥပရိစရ ၁၆၁
ဥပရိဋ္ဌ ၂၀၅
(ဥပရုဒ္ဓ) ၄၃၅
ဥပရုန္ဓတိ ၄၃၅
(ဥပရုန္ဓိတွာ) ၄၃၅
ဥပရုဋ္ဌ ၄၃၈
ဥပရောစတိ ၄၃၃
ဥပရောဒတိ ၄၃၄
(ဥပရောဓ) ၄၃၅
ဥပရောဓတိ ၄၃၅
(ဥပရောဓန) ၄၃၅
ဥပရောပ ၄၃၈
ဥပရောပက ၄၃၈
ဥပလ ၄၉၊ ၃၁၄၊ ၃၁၇၊ ၄၅၀
[ဥပလက္ခဏ-၃] ၄၄၁
ဥပလက္ခေတိ ၄၄၁
(ဥပလဒ္ဓ၊ ဥပလဒ္ဓိ) ၄၄၇
ဥပလဒ္ဓိ ၄၄၇
(ဥပလဗ္ဘ) ၄၄၇
ဥပလဘတိ ၄၄၇
ဥပလဋ္ဌ ၄၄၉
(ဥပလာပန) ၄၄၄
ဥပလာပေတိ ၄၄၄
(ဥပလာဋ္ဌိတ) ၄၄၉
ဥပလာဋ္ဌေတိ ၄၄၉
ဥပလိခတိ ၄၅၂
(ဥပလိတ္တ) ၄၅၃
ဥပလိမ္ပတိ ၄၅၃
(ဥပလေပ) ၄၅၃
[ဥပဝဇ္ဇ-၆] ၄၇၃
(ဥပဝဏ္ဏန) ၄၆၈
ဥပဝဏ္ဏေတိ ၄၆၈
ဥပဝတ္တတိ ၄၆၉
(ဥပဝတ္တန) ၄၆၉
ဥပဝဒတိ ၄၇၃
ဥပဝန ၄၇၆
ဥပဝသတိ ၄၈၅
ဥပဝဿ ၄၈၅
ဥပဝါဒ ၄၇၃
ဥပဝါယတိ ၄၉၁
ဥပဝါသ ၄၈၆
ဥပဝါသိက ၄၈၆
ဥပဝါသိတ ၄၈၅
ဥပဝါဟန ၄၈၈
ဥပဝိစရတိ ၁၆၁
(ဥပဝိစာရ) ၁၆၁
ဥပဝိဇညာ ၁၈၆
ဥပဝိသတိ ၅၀၀
ဥပဝီယတိ ၅၀၃
ဥပဝုဋ္ဌ (ဥပဝုတ္ထ) ၄၈၈

http://www.dhammadownload.com

(ဥပဝုတ္ထ) ၄၈၆
ဥပဝေသန ၅၀၀
ဥပဝှယတိ ၅၀၅
(ဥပသံဃာတိ) ၁၅၃
ဥပသံယာစိတ ၄၁၆
ဥပသံဝသတိ ၄၈၅
(ဥပသံဟဋ) ၅၇၅
ဥပသံဟရတိ ၅၇၅
(ဥပသံဟာရ) ၅၇၅
ဥပသံဟိတ ၂၇၆
ဥပသဂ္ဂ ၅၀၈
[ဥပသင်္ဂန္တ-၄] ၇၁
ဥပသင်္ဂပွေတိ ၆၈
ဥပသင်္ဂမတိ ၇၁
ဥပသဋ်ဌာန ၁၁၇
ဥပသင်္ဂယှ ၁၄၀
ဥပသဃ်ာယတိ ၁၅၃
ဥပသဇ္ဇန ၅၀၈
(ဥပသဥိတ) ၂၇၆
ဥပသဏ္ဌာပနာ ၂၀၅
ဥပသန္တ ၅၂၁
[ဥပသန္တ-၃] ၅၂၀
ဥပသပွတိ ၅၁၈
ဥပသမတိ ၅၂၀
[ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၆] ၃၁၀
ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ ၃၁၀
ဥပသမ္ပဿတိ ၃၄၀
ဥပသမ္ဟာန ၅၀၁
ဥပသမ္မတိ ၅၂၁
(ဥပသယန) ၅၄၉
ဥပသာရ ၅၂၅
ဥပသိ်သက ၅၄၇
[ဥပသိဃ်က-၂] ၅၄၁
ဥပသိဃ်တိ ၅၄၁
ဥပသိတ္တ ၅၄၁
ဥပသိလိဿတိ ၅၄၅
(ဥပသိလေသ) ၅၄၅
ဥပသုဿတိ ၅၅၉
ဥပသေစန ၅၄၁
ဥပသေနိယာ ၅၄၉
ဥပသေဝတိ ၅၆၃
[ဥပသေဝနာ-၄] ၅၆၃
ဥပသောဘတိ ၅၅၈
ဥပသောဘိတ ၅၅၈
[ဥပသောဘီ-၂] ၅၅၈
ဥပဿဋ္ဌ ၅၀၈
ဥပဿယ ၅၃၈
ဥပဿာသ ၅၃၀
ဥပဿုတိ ၅၅၃
(ဥပဿုတိက) ၅၅၃
[ဥပဟစ္စ-၄] ၅၆၉
ဥပဟတ ၅၆၉
ဥပဟန္တိ ၅၆၉
(ဥပဟရတိ) ၅၇၂
ဥပဟာရ ၅၇၅
ဥပဟိ်သတိ ၅၈၄
ဥပါဂစ္ဆတိ ၁၃၂
(ဥပါဂတ) ၁၃၂
ဥပါတိဂစ္ဆတိ ၁၃၂
ဥပါတိဓာဝတိ ၂၈၁
ဥပါတိပန္ဒ ၃၁၀
(ဥပါတိဝတ္တ) ၄၆၉
ဥပါတိဝတ္တတိ ၄၆၉
ဥပါတ္တ ၂၅၂
ဥပါဒ ၂၅၂
ဥပါဒါန ၂၅၂
ဥပါဒါယ ၂၅၂
ဥပါဒိ ၂၅၂
ဥပါဒိန္ဒ ၂၅၂
ဥပါဒိယတိ ၂၅၂
(ဥပါဒိယမာန) ၂၅၂
ဥပါဓိ ၂၇၆
ဥပါယ ၁၈၊ ၃၃၊ ၅၄
ဥပါယန ၁၈၊ ၃၃
ဥပါယာသ ၄၁၄
ဥပါယိက ၁၈
(ဥပါရဒ္ဓ) ၄၂၅
ဥပါရမတိ ၄၂၆
ဥပါရမ္ဘ ၄၂၅
(ဥပါရမ္ဘ) ၄၂၅
(ဥပါရမ္ဘ) ၄၄၇
ဥပါရမ္ဘတိ ၄၂၅
ဥပါလမ္ဘ ၄၄၇
(ဥပါလမ္ဘန) ၄၄၇
ဥပါဝတ္တ ၄၆၉
ဥပါသက ၃၀
ဥပါသတိ ၃၀
ဥပါဟန ၂၉၂၊ ၅၆၉
ဥပါသန ၂၆၊ ၂၇၊ ၃၀
[ဥပါသနာ-၄] ၃၀
ဥပါသိတ ၃၀
ဥပါသီန ၃၀
ဥပိယ ၃၃
(ဥပီယ) ၃၃
[ဥပေက္ခ-၃] ၃၇
ဥပေက္ခတိ ၃၇
ဥပေက္ခာ ၃၇
(ဥပေတ) ၃၃
ဥပေတိ ၃၀၊ ၃၃၊ ၄၉
ဥပေါဂ္ဂါတ ၅၆၉
ဥပေါစိတ ၁၆၆
ဥပေါစ္စာရိတ ၁၆၁
ဥပေါသထ ၅၁၊ ၄၈၅
(ဥပွက္က) ၃၀၁
ဥပွဇ္ဇတိ ၃၁၀
[ဥပွဇ္ဇန-၁၅] ၃၁၀
ဥပွဏ္ဍေတိ ၃၀၅
[ဥပွဏ္ဍန-၂] ၃၀၅
ဥပွတတိ ၃၀၆
ဥပွတန ၃၀၇
[ဥပွတိတ-၅] ၃၀၆
ဥပွတ္တိ ၃၁၀
ဥပွလ ၃၁၅၊ ၃၁၇
ဥပွာတ ၃၀၇
ဥပွာဒ ၃၁၀
(ဥပွိလဝ) ၃၁၅
ဥပွိလဝတိ ၃၁၅
ဥပွိလာဝိတတ္တ ၃၁၅
[ဥပွီလိတ္တာ-၄] ၃၂၆
ဥပွီဋ္ဌေတိ ၃၂၆
ဥပွောထေတိ ၃၂၉
ဥပွာလေတိ ၃၃၆
(ဥပ္ဂဝတိ) ၃၁၅
ဥပ္ဂဝန ၃၁၅
ဥဗ္ဗဋ္ဌန ၄၆၉
ဥဗ္ဗဋ္ဌာပေတိ ၄၆၆၊ ၄၆၉
[ဥဗ္ဗဋ္ဌေတိ-၃] ၄၆၆၊ ၄၆၉
ဥဗ္ဗတိ ၄၉
(ဥဗ္ဗတေတ္တာ) ၄၆၉
ဥဗ္ဗတ္တတိ ၄၆၉
ဥဗ္ဗတ္တန ၄၆၉
ဥဗ္ဗဓတိ ၃၄၂
[ဥဗ္ဗန္ဓ-၂] ၃၄၄
ဥဗ္ဗန္ဓတိ ၃၄၄
ဥဗ္ဗသတိ ၄၈၅
ဥဗ္ဗသိတ ၄၈၅
[ဥဗ္ဗဟ-၃] ၄၈၉
ဥဗ္ဗဟတိ ၄၈၉
ဥဗ္ဗာဟိကာ ၄၈၉
ဥဗ္ဗာဟေတိ ၃၄၆
(ဥဗ္ဗာဋ္ဌ) ၃၄၆
(ဥဗ္ဗိဂ္ဂ-၈) ၄၉၃
ဥဗ္ဗိဇ္ဇတိ ၄၉၃
ဥဗ္ဗိလန ၃၄၇
ဥဗ္ဗိလ္လ ၃၁၅
ဥဗ္ဗိသတိ ၅၀၀
ဥဗ္ဗီ ၂၃၊ ၅၂
ဥဗ္ဗေဌန ၅၀၃
ဥဗ္ဗေဒ ၄၉၇
ဥဗ္ဗေဒတိ ၄၉၇
ဥဗ္ဘဇတိ ၃၅၂
ဥဗ္ဘဏ္ဍိတ ၃၅၅
ဥဗ္ဘတ ၃၅၈
ဥဗ္ဘတိ ၄၉
ဥဗ္ဘန္တ ၃၅၆
ဥဗ္ဘဝ ၃၇၁
ဥဗ္ဘာရ ၃၅၈
ဥဗ္ဘာဝေတိ ၃၇၁၊ ၃၇၂
ဥဗ္ဘိဇ္ဇတိ ၃၆၃

http://www.dhammadownload.com

(ဥဿယတိ) ၅၃၇
ဥဿယဝါဒိကာ ၅၃၈
ဥဿရတိ ၅၂၆
ဥဿဝ ၅၁၊ ၅၆၀
ဥဿဟတိ ၅၃၂
(ဥဿဟန) ၅၃၂
[ဥဿာဒ–၄] ၅၁၄
ဥဿာဒိယတိ ၅၁၄
[ဥဿာပန–၃] ၅၃၈
ဥဿာပေတိ ၅၃၈
ဥဿာရက ၅၂၆
[ဥဿာရဏ–၃] ၅၂၆
ဥဿာရေတိ ၅၁၄
(ဥဿာရေန္တ) ၅၁၄
ဥဿာဝ ၅၄၈၊ ၅၅၄
ဥဿာဟ ၅၃၂
ဥဿာဟယတိ ၅၃၂
(ဥဿာဟိတ) ၅၃၂
ဥဿိဠတိ ၅၄၁
(ဥဿိဠန) ၅၄၁
ဥဿိတ ၅၃၈
ဥဿိနာတိ ၅၃၈
ဥဿုက ၈၉
ဥဿုက ၅၆၀
(ဥဿုကိတ၊
ဥဿုကိ) ၅၆၀
ဥဿုက္က ၅၆၀
ဥဿုက္ကတိ ၅၆၀
ဥဿုတ ၅၅၄
ဥဿေတိ ၅၃၈
ဥဿေန ၅၃၈
ဥဿောဠေတိ ၅၃၂
ဥဿောဠိ ၅၃၂
ဥဟတိ ၅၂
ဥဟဒတိ ၅၆၅
ဥဟုက်ာရ ၇၉
[ဥဠတိ–၂] ၅၂
ဥဠာရ ၅၀၊ ၄၂၈
ဥဠု ၅၂၊ ၃၁၈
ဥဠုက် ၄
(ဥသယတိ) ၅၃၇
ဥသယဝါဒိကာ ၅၃၈
ဥသရတိ ၅၂၆
ဥသဝ ၅၁၊ ၅၆၀
ဥသဟတိ ၅၃၂
(ဥသဟန) ၅၃၂
[ဥသာဒ–၄] ၅၁၄
ဥသာဒိယတိ ၅၁၄
[ဥသာပန–၃] ၅၃၈
ဥသာပေတိ ၅၃၈
ဥသာရက ၅၂၆
[ဥသာရဏ–၃] ၅၂၆
ဥသာရေတိ ၅၁၄
(ဥသာရေန္တ) ၅၁၄
ဥသာဝ ၅၄၈၊ ၅၅၄
ဥသာဟ ၅၃၂
ဥသာဟယတိ ၅၃၂
(ဥသာဟိတ) ၅၃၂
ဥသိဠတိ ၅၄၁
(ဥသိဠန) ၅၄၁
ဥသိတ ၅၃၈
ဥသိနာတိ ၅၃၈
ဥသုက ၈၉
ဥသုက ၅၆၀
(ဥသုကိတ၊
ဥသုကိ) ၅၆၀
ဥသုက္က ၅၆၀
ဥသုက္ကတိ ၅၆၀
ဥသုတ ၅၅၄
ဥဿေတိ ၅၃၈
ဥဿေန ၅၃၈
ဥဿောဠေတိ ၅၃၂
ဥဿောဠိ ၅၃၂
ဥဟတိ ၅၂
ဥဟဒတိ ၅၆၅
ဥဟုက်ာရ ၇၉
[ဥဠတိ–၂] ၅၂
ဥဠာရ ၅၀၊ ၄၂၈
ဥဠု ၅၂၊ ၃၁၈
ဥဠုက် ၄
ဥလ္လိမ္ဗတိ ၄၅၃
ဥလ္လုမ္ဗတိ ၄၅၆
[ဥလ္လုမ္ဗန–၃] ၄၅၆
ဥလ္လုလိတ ၄၅၇
(ဥလ္လောကက) ၄၅၉
(ဥလ္လောကိတ) ၄၅၉
ဥလ္လောကေတိ ၄၅၉
ဥလ္လောစ ၄၅၅၊ ၄၆၀
ဥလ္လောလ ၁၀၊ ၄၆၀
(ဥလ္လောလ) ၄၅၇
(ဥလ္လောလနာ) ၄၆၀
(ဥလ္လောလနာ) ၄၅၇
ဥလ္လောလေတိ ၄၅၇၊ ၄၆၀
ဥလ္လောလေတိ ၄၆၀
(ဥဝိဋ္ဌ) ၅၀၀
ဥသဏ ၅၁
ဥသတိ ၅၀
ဥသဘ ၄၁၊ ၅၁
ဥသိရ ၅၁၊ ၄၈၅
ဥသိရက ၄၈၅
ဥသု ၄၁၊ ၅၁
ဥသုကာရ ၄၂
ဥသုမ ၅၁
ဥသုယျာ ၅၂
ဥသူယ ၅၂
ဥသူယက ၅၂
ဥသူယတိ ၅၂
[ဥသူယနာ–၄] ၅၂
ဥသူယာ ၅၂
ဥသူယာယမာန ၅၂
ဥသ္မာ ၅၁
ဥသက္ကတိ ၅၀၆
ဥသဂ္ဂ ၅၀၈
ဥသက်ိတ ၅၀၆
ဥသက်ီ ၅၀၆
ဥသဇ္ဇတိ ၅၀၈
ဥသဒု ၅၂၆
ဥသဒ ၅၁၄
ဥသန္ဒ ၅၁၄
ဥသယ ၅၁၈

http://www.dhammadownload.com

ဥဋ္ဌပ ၅၂
ဥဋ္ဌမွ ၅၂၊ ၃၁၇
ဥဋ္ဌမွ ၃၁၇
ဥဋ္ဌ။ ၅၀
ဥဋ္ဌ။ရာဇ ၅၀၊ ၅၂

•••••••

[ဦ]

ဦကာ ၄၇၊ ၅၃
ဦဇယတိ ၅၂
(ဦတဝါ) ၅၃
(ဦတော) ၅၃
ဦန ၅၂၊ ၅၃
ဦနက ၅၂
ဦနယတိ ၅၂
ဦနေတိ ၅၂
ဦနောတိ ၅၂
ဦမိ ၂၀၊ ၅၃
ဦယတိ ၅၃
ဦရ ၂၀၊ ၅၂
ဦသ ၅၃
ဦသတိ ၅၃
ဦသန ၅၃
ဦသရ ၅၃
ဦသဝါ ၅၃
ဦဟတိ ၅၃
ဦဟန ၅၃
ဦဟနတိ ၅၆၅၊ ၅၆၉
ဦဟသတိ ၅၇၉
ဦဟသန ၅၇၉
ဦဟာ ၅၃

•••••••

[ဧ]

ဧက ၃၁
ဧကက ၃၁
ဧကဂ္ဂ ၆
ဧကဂ္ဂတာ ၆
ဧကစ္ဆ ၃၁
ဧကတော ၃၁
ဧကန္တ ၃၁၊ ၅၄၊ ၂၂၁
ဧကန္တလောမိ ၃၁
ဧကာကီ ၃၁
ဧခတိ ၃၈
ဧဇတိ ၅၅
ဧဇာ ၅၅
ဧဋ္ဌတိ ၃၉
ဧဋ္ဌတိ ၅၅
ဧဏ ၃၂
ဧဏကော ၃၂
ဧဏီ ၃၂
ဧဏေယျ ၃၂
ဧဏော ၃၂
ဧတိ ၃၀၊ ၄၃၊ ၅၄
ဧန္တိ ၃၀
ဧထ ၃၀
ဧဓ ၄၀၊ ၅၅
ဧဓတိ ၃၉၊ ၅၅
ဧဓိတ ၅၅
ဧမ ၃၀
ဧမိ ၃၀
ဧရဏ္ဍ ၄၄၊ ၅၅
ဧရဏ္ဍတိ ၅၅
ဧရိတ ၄၄
ဧလ ၄၀၊ ၄၁
ဧလက ၅၅
ဧလယတိ ၅၅
ဧလာ ၃၂၊ ၄၀၊ ၅၅
ဧလိ ၄၁
ဧလေတိ ၅၅
ဧသ ၄၁
ဧသတိ ၄၁
ဧသတိ ၅၅
ဧသတိ ၅၆
[ဧသနာ-၅] ၄၁
ဧသိ ၃၀
ဧသိကာ ၄၁၊ ၅၅
[ဧသိတ-၁၁] ၅၅
ဧသိတော ၄၂
ဧဿတိ ၅၆
ဧဿန္တ ၅၆
ဧဋ္ဌ ၄၁၊ ၄၃
ဧဋ္ဌက ၄၁
(ဧဋ္ဌမူဂ) ၄၁
ဧဋ္ဌဂလ ၄၅၈
ဧဋ္ဌောလုက ၄၅၀
(ဧဋ္ဌိကာ) ၄၁

•••••••

[ဩ]

ဩက ၂၄၊ ၄၇
ဩကမုတိ ၆၁
ဩကန္တတိ ၆၃
(ဩကန္တိတွာ) ၆၃
ဩကပ္ပတိ ၆၈
[ဩကပ္ပနာ-၂] ၆၈
ဩကမ္မတိ ၆၇
ဩကလ္လက ၆၈
(ဩကဿ) ၈၈
ဩကဿတိ ၈၈
ဩကာသ ၈၆
ဩကာသတိ ၈၉
[ဩကိဏ္ဏ-၆] ၉၃
ဩကိရတိ ၉၃
ဩကုဇ္ဇတိ ၁၀၉
(ဩကုဋိတ) ၁၀၉
ဩက္ကဋ္ဌ ၈၅
[ဩက္ကန္တ-၄] ၇၁
ဩက္ကမတိ ၇၁
ဩက္ကမတိ ၇၂
(ဩက္ကာက) ၇၁
ဩက္ကာမေတွာ ၇၂
ဩက္ခာယတိ ၁၁၉
ဩက္ခာယိက ၁၁၉
ဩက္ခိတ ၄၆
(ဩက္ခိတ္တ) ၁၂၀
ဩက္ခိပတိ ၁၂၀
ဩခတိ ၄၆၊ ၅၆
ဩဃတိ ၅၆
ဩဃန္တ ၅၆
ဩဇ ၄၁၊ ၄၃
ဩဇက ၄၁
(ဩဇမူဂ) ၄၁
ဩဇဂလ ၄၅၈
ဩဇောလုက ၄၅၀
(ဩဇိကာ) ၄၁

•••••••

[ဩ]

ဩကဿ ၅၅
ဩကာသ ၅၆
ဩကာသတိ ၅၉
ဩကိရတိ ၉၃
ဩကုဋိတ ၁၀၉
ဩက္ကန္တ ၇၁
ဩက္ခာယတိ ၁၁၉
ဩက္ခိတ ၄၆
ဩဃတိ ၅၆
ဩဃန္တ ၅၆
ဩဇ ၄၁၊ ၄၃
ဩဇက ၄၁
(ဩဇမူဂ) ၄၁
ဩဇဂလ ၄၅၈
ဩဇောလုက ၄၅၀
(ဩဇိကာ) ၄၁

•••••••

[ဪ]

ဪက ၂၄၊ ၄၇
ဪကမုတိ ၆၁
ဪကန္တတိ ၆၃
(ဪကန္တိတွာ) ၆၃
ဪကပ္ပတိ ၆၈
[ဪကပ္ပနာ-၂] ၆၈
ဪကမ္မတိ ၆၇
ဪကလ္လက ၆၈
(ဪကဿ) ၈၈
ဪကဿတိ ၈၈
ဪကာသ ၈၆
ဪကာသတိ ၈၉
[ဪကိဏ္ဏ-၆] ၉၃
ဪကိရတိ ၉၃
ဪကုဇ္ဇတိ ၁၀၉
(ဪကုဋိတ) ၁၀၉
ဪက္ကဋ္ဌ ၈၅
[ဪက္ကန္တ-၄] ၇၁
ဪက္ကမတိ ၇၁
ဪက္ကမတိ ၇၂
(ဪက္ကာက) ၇၁
ဪက္ကာမေတွာ ၇၂
ဪက္ခာယတိ ၁၁၉
ဪက္ခာယိက ၁၁၉
ဪက္ခိတ ၄၆
(ဪက္ခိတ္တ) ၁၂၀
ဪက္ခိပတိ ၁၂၀
ဪခတိ ၄၆၊ ၅၆
ဪဃတိ ၅၆
ဪဃန္တ ၅၆
ဪဇ ၄၁၊ ၄၃
ဪဇက ၄၁
(ဪဇမူဂ) ၄၁
ဪဇဂလ ၄၅၈
ဪဇောလုက ၄၅၀
(ဪဇိကာ) ၄၁

•••••••

[ဪ]

ဪက ၂၄၊ ၄၇
ဪကမုတိ ၆၁
ဪကန္တတိ ၆၃
(ဪကန္တိတွာ) ၆၃
ဪကပ္ပတိ ၆၈
[ဪကပ္ပနာ-၂] ၆၈
ဪကမ္မတိ ၆၇
ဪကလ္လက ၆၈
(ဪကဿ) ၈၈
ဪကဿတိ ၈၈
ဪကာသ ၈၆
ဪကာသတိ ၈၉
[ဪကိဏ္ဏ-၆] ၉၃
ဪကိရတိ ၉၃
ဪကုဇ္ဇတိ ၁၀၉
(ဪကုဋိတ) ၁၀၉
ဪက္ကဋ္ဌ ၈၅
[ဪက္ကန္တ-၄] ၇၁
ဪက္ကမတိ ၇၁
ဪက္ကမတိ ၇၂
(ဪက္ကာက) ၇၁
ဪက္ကာမေတွာ ၇၂
ဪက္ခာယတိ ၁၁၉
ဪက္ခာယိက ၁၁၉
ဪက္ခိတ ၄၆
(ဪက္ခိတ္တ) ၁၂၀
ဪက္ခိပတိ ၁၂၀
ဪခတိ ၄၆၊ ၅၆

[ဩ]

ဩကာသ ၅၆
ဩကာသတိ ၅၉
ဩကိရတိ ၉၃
ဩကုဋိတ ၁၀၉
ဩက္ကန္တ ၇၁
ဩက္ခာယတိ ၁၁၉
ဩက္ခိတ ၄၆
ဩဃတိ ၅၆
ဩဃန္တ ၅၆
ဩဇ ၄၁၊ ၄၃
ဩဇက ၄၁
(ဩဇမူဂ) ၄၁
ဩဇဂလ ၄၅၈
ဩဇောလုက ၄၅၀
(ဩဇိကာ) ၄၁

http://www.dhammadownload.com

သြဏှိ ၂၉၆
သြဏှိတ ၅၆
သြဏှိတပတ္တပါဏိ ၅၆
သြဏှိရက္ခ ၂၉၆
သြဏှိတ ၂၉၆
သြဏ္ဍောဇနေ ၃၀၀
သြဏ္ဍောဇေတိ ၂၉၃
(သြနောဇနေ) ၂၉၃
(သြနောဇေတိ) ၂၉၃
သြတတ ၂၁၅
သြတပ္ပတိ ၂၁၇
(သြတပ္ပိတပ္ပ) ၂၁၇
[သြတရဏ-၆] ၂၂၁
သြတရတိ ၂၂၁
(သြတာပက၊
သြတာပိတ) ၂၁၇
သြတာပေတိ ၂၁၇
သြတ္တပ္ပ ၂၁၇
(သြတ္ထဋ္ဌ) ၂၃၆
(သြတ္ထရဏ) ၂၃၆
သြတ္ထရတိ ၂၃၆
သြဒန ၄၈
သြဒဟတိ ၂၇၄၊ ၂၇၆
(သြဒဟန) ၂၄၈
[သြဒဟန-၅] ၂၇၆
သြဒါတ ၂၅၁
(သြဒါတက) ၂၅၁
သြဒိဿ ၂၆၀
(သြဒိဿက) ၂၆၀
သြဓေယ္ယ ၂၆၉
(သြဓာန) ၂၈၂
သြဓုနာတိ ၂၈၄
သြနတ ၂၈၉
သြနဒ္ဓတိ ၂၉၂
[သြနဒ္ဓ-၄] ၂၉၂
သြနမက ၂၈၉
သြနမတိ ၂၈၉
(သြနမန) ၂၈၉
[သြနမိတ္တာ-၆] ၂၈၉
(သြနာမိတ) ၂၈၉
(သြနိတ) ၂၉၆
သြနေတိ ၂၉၆
သြပတတိ ၃၀၇
သြပတိ ၅၆
[သြပတိတ-၃] ၃၀၇
(သြပနေယျိက) ၂၉၇
သြပပါတိကာ ၃၀၇
သြပမ္မ ၃၉၄
သြပယတိ ၅၆
သြပဝယ္ဟ ၄၈၉
သြပါဒေတိ ၃၀၄
(သြပါန) ၃၁၇
သြပိလဝတိ ၃၁၅
[သြပိလဝိတ-၂] ၃၁၅
သြပိဋ္ဌေတိ ၃၂၆
သြပုဏ္ဏတိ ၃၂၈
(သြပုဏ္ဏန) ၃၂၈
သြပုဠုတိ ၅၆
သြပုဿတိ ၃၂၈
(သြပုဿပေတ္တာ) ၅၆
[သြပုဿပေတ္တာ-၂] ၃၂၈
သြပေတိ ၅၆
သြဖာလေတိ ၃၃၆
သြဖုဋ္ဌ ၃၃၆
သြဗန္ဓတိ ၃၄၄
သြဘဠုတိ ၃၅၂
(သြဘတ) ၃၅၈
သြဘရတိ ၃၅၈
သြဘာသ ၃၆၂
သြဘာသတိ ၃၆၂
[သြဘာသန-၅] ၃၆၂
သြဘောဂ ၃၆၇
သြမ ၂၄
သြမက ၂၄၊ ၅၀
[သြမဋ္ဌ-၃] ၃၉၁
(သြမဒ္ဒ) ၃၈၃
သြမဒ္ဒတိ ၃၈၁
(သြမဒ္ဒန) ၃၈၃
သြမယတိ ၃၉၁
သြမာတိ ၅၆
[သြမုက္က-၄] ၄၀၁
သြမုဠုတိ ၄၀၁
(သြမုတ္တယတိ) ၄၀၄
သြမုတ္တေတိ ၄၀၁၊ ၄၀၄
သြယာစတိ ၄၁၆
သြရ ၄၂၈
သြရက ၄၂၈
(သြရတ) ၄၂၆
သြရတိ ၅၀
သြရမတိ ၄၂၆
သြရမတ္တက ၄၂၈
(သြရဝ) ၄၃၂
သြရဝတိ ၄၃၂
(သြရဝိတု) ၄၃၂
(သြရုဒ္ဓ) ၄၃၅
(သြရုဒ္ဓပဒိုရုဒ္ဓ) ၄၃၅
သြရုန္ဓတိ ၄၃၅
သြရောဓ ၄၃၅
[သြရုယ္ဟ-၆] ၄၃၈
(သြရုယ္ဟ) ၄၃၈
သြရောပေတိ ၄၃၈
(သြရောပိတ) ၄၃၈
(သြရောဟဏက) ၄၃၈
သြရောဟတိ ၄၃၇၊ ၄၃၈
(သြလဂ္ဂ) ၄၄၂
(သြလဂ္ဂိတ) ၄၄၂
သြလဂ္ဂေတိ ၄၄၂
(သြလဃ်နာ) ၄၄၂
သြလဃ်တိ ၄၄၂
သြလဠုတိ ၅၆
သြလဏ္ဍတိ ၅၆၊ ၄၄၃
သြလဏ္ဍယတိ ၅၆
သြလဏ္ဍေတိ ၅၆
သြလတိ ၅၀
[သြလမ္ဗ-၄] ၄၄၅
သြလမ္ဗတိ ၄၄၅
သြလိခတိ ၄၅၂
သြလိဂလ္လ ၄၄၂
သြလိန ၄၅၄
သြလိယတိ ၄၅၃
(သြလိယနာ) ၄၅၄
သြလုဂ္ဂ ၄၅၅
(သြလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂ) ၄၅၅
သြလုဇ္ဇတိ ၄၅၅
[သြလုဇ္ဇ-၆] ၄၅၇
သြလုဇ္ဇတိ ၄၅၇
သြလုမ္ဗတိ ၄၅၆
[သြလောကန-၄] ၄၅၉
သြလောကေတိ ၄၅၉
(သြဝဠ) ၄၇၉
သြဝဋ္ဋ ၄၈၅၊ ၄၈၇
သြဝဒတိ ၄၇၃
[သြဝဒိတ-၄] ၄၇၃
သြဝဒ္ဓေယျ ၄၇၅
သြဝရက ၂၃၊ ၄၈၀
(သြဝရဏ) ၄၇၉
သြဝဿတိ ၄၈၇
သြဝဟတိ ၄၈၉
သြဝါဒ ၄၇၃
သြဝါရေတိ ၄၇၉
သြဝိဈတိ ၄၉၇
သြဝုယ္ဟတိ ၄၈၉
သြသ ၅၁
သြသက္ကတိ ၅၀၆
(သြသက္ကန) ၅၀၆
(သြသက္ကိတ) ၅၀၆
(သြသဏ္ဍေတိ) ၅၆၄
(သြသဏ္ဍေတ္တာ) ၅၆၄
သြသတိ ၅၀၊ ၅၁
သြသဓ ၅၁
သြသဓိ ၅၁၊ ၂၇၇
သြသဓိ ၅၁
သြသဓိသ ၅၁၊ ၂၇၇
(သြသန္ဓ) ၅၁၄
သြသပ္ပတိ ၅၁၈
သြသရတိ ၅၂၆
(သြသာန) ၅၃၃
သြသာန ၅၃၄
(သြသာပိတ) ၅၃၃
သြသာပေတိ ၅၃၄

http://www.dhammadownload.com

ဩသာရက ၅၂၆
[ဩသာရဏ-၆] ၅၂၆
ဩသိဠ္ဆတိ ၅၄၂
(ဩသိတ) ၅၃၃
(ဩသိတ္တ) ၅၄၂
ဩသီဒတိ ၅၁၄
[ဩဿဂ္ဂ-၄] ၅၀၈
ဩဿန္ဒတိ ၅၀၈
ဩဿဠ ၅၀၈
ဩဿဝန ၅၅၄
ဩဟတိ ၅၆
ဩဟဒေတိ ၅၆၅
ဩဟနတိ ၅၆၉
ဩဟရတိ ၅၇၅
[ဩဟရဏ-၇] ၅၇၅
ဩဟာဝိမ ၅၈၅
[ဩဟီယက-၃] ၅၈၀
ဩဟီယတိ ၅၈၀
ဩဟီဠနာ ၅၈၄
ဩဠီဂလ္လ ၄၄၂

• • • • • • •

[က]

ကံသ ၆၅၊ ၇၀
ကံသတိ ၈၇
က ၇၄
ကကစ ၅၈
ကကတိ ၅၇
ကကု ၉၉
ကကုဒ ၉၉
ကကုဓ ၉၉၊ ၁၀၄
ကက္က ၇၅
ကက္ကဋက ၉၉
ကက္ကတိ ၅၇
ကက္ကန္ဒူ ၇၅
ကက္ကရီ ၇၅၊ ၉၉
ကက္ကသ ၇၅
ကက္ကဠိ ၇၅
ကက္ကာရ ၇၅
ကက္ကာရဂေတ္တာ ၇၅
ကက္ခတိ ၅၇
ကက္ခဋ ၅၇၊ ၇၅
(ကက္ခာရေတ္တာ) ၇၅
ကခတိ ၅၇
ကင် ၅၇
ကင်ဋ ၅၇
ကင်ဏ ၅၇၊ ၆၂၊ ၈၈
ကင်တိ ၅၇
ကင်လ ၅၇
ကခ်တိ ၅၇
[ကခ်န-၇] ၅၇
ကခ်ါ ၅၇
ကဂုံ ၇၀
ကစ ၅၈
ကစကလာပ ၅၈
ကစတိ ၅၇
ကစဝရ ၅၈၊ ၄၈၀
ကစ္စ ၅၈
ကစ္စတိ ၅၇
ကစ္ဆ ၅၈
ကစ္ဆပ ၃၁၈
ကစ္ဆာ ၅၈
ကစ္ဆ ၅၈၊ ၈၅
ကဇ္ဇတိ ၅၈၊ ၆၅
ကဇ္ဇလ ၅၈
ကဋ္ဌတိ ၅၈
ကဋ္ဌန ၅၈
ကဋ္ဌိကာ ၅၈
ကဋ္ဌိက ၅၈
ကဋ္ဌက ၅၈
ကဋ္ဌတိ ၅၈
ကဏာ ၆၅၊ ၆၉၊ ၂၀၅
ကဍ ၅၉၊ ၇၅
ကဍ္ဎ ၅၉
(ကဍ္ဎက) ၅၉
ကဍက ၅၉
(ကဍတိ) ၅၉
ကဍာ ၅၉
ကဍာဟ ၅၉
ကဍိ ၅၉
ကဍု ၅၉
ကဍုက ၅၉
ကဍုကဋ္ဌက ၅၊ ၅၉
ကဍုကရောဟိဏီ ၄၃၇
ကဎ္ဍ ၅၉၊ ၆၀၊ ၈၅၊ ၈၉
ကဎ္ဍတိ ၅၉
ကဎ္ဍတိ ၅၉
ကဎ္ဍလ ၅၉
ကဎ္ဍလိက ၅၉
ကဎ္ဍိတ ၅၉
ကဎ္ဍိန (ကထိန) ၅၉
ကဒ္ဒေါရ ၅၉
ကဒုတိ ၆၀
(ကဒ္ဒုတိ) ၆၁
ကဓုတိ ၆၁
[ကဓုန-၉] ၆၁
ကဏ ၆၁
ကဏကာ ၆၁
ကဏတိ ၆၁
ကဏယ ၆၁
ကဏာဓေက ၆
ကဏိက ၆၁
ကဏိကာ ၆၁
ကဏိကာရ ၇၄
ကဏေရု ၆၂
ကဏေရုကာ ၆၂
ကဏ္ဌ ၅၉
ကဏ္ဌက ၅၉
ကဏ္ဌတိ ၅၉
ကဏ္ဍ ၆၂၊ ၆၉၊ ၂၀၅
ကဏ္ဍတိ ၆၀
ကဏ္ဍယတိ ၆၀
ကဏ္ဍေတိ ၆၀
ကဏ္ဍ ၆၀၊ ၆၂၊ ၆၉
ကဏ္ဍက ၆၀
ကဏ္ဍတိ ၆၀
ကဏ္ဍယတိ ၆၀
ကဏ္ဍရာ ၆၀
ကဏ္ဍု ၆၀၊ ၆၂
ကဏ္ဍုတိ ၆၂
ကဏ္ဍုလ ၆၀
ကဏ္ဍုဝတိ ၆၂
[ကဏ္ဍုဝ-၅] ၆၂
ကဏ္ဍုဝါယတိ ၆၂
ကဏ္ဍုသ ၆၀
ကဏ္ဍုသက ၆၀
ကဏ္ဍူ ၆၀
ကဏ္ဍူတိ ၆၀
ကဏ္ဍူယတိ ၆၀
ကဏ္ဍူယာ ၆၀
[ကဏ္ဍူယိတ-၄] ၆၀
ကဏ္ဍူသိတ ၆၀
ကဏ္ဍူဝန ၆၀
ကဏ္ဍေတိ ၆၀
ကဏ္ဍ ၆၂၊ ၇၄၊ ၇၅
ကဏ္ဍက ၆၂
ကဏ္ဍယတိ ၆၂
ကဏ္ဍိကာ ၂၉၀၊ ၂၉၆၊ ၂၉၇
ကဏ္ဍေဇပ ၁၈၆
ကဏ္ဍေတိ ၆၂
ကဏ္ဏ ၈၅၊ ၉၈၊ ၅၆၉
ကတက ၇၅
ကတု ၇၄
ကတ္တရ ၆၃
ကတ္တရဒဏ္ဍ ၆၃
(ကတ္တရသုပ္ပ) ၆၃
ကတ္တရယတိ ၆၃
ကတ္တရီ ၆၃
ကတ္တရီကာ ၆၃
ကတ္တရေတိ ၆၃
ကတ္တိက ၇၄
ကတ္တိကာ ၆၂
ကတ္ထတိ ၆၃
[ကတ္ထနာ-၃] ၆၃
ကတ္ထနာ ၆၃
ကတ္ထူရိကာ ၆၃
ကထံကထာ ၆၄

http://www.dhammadownload.com

ကထတိ	၆၄
ကထယတိ	၆၄
ကထလ	၆၄
ကထလိက	၆၄
ကထလီ	၆၄
ကထာ	၆၄
ကထာန	၆၄
[ကထာပန-၅]	၆၄
ကထာပေတိ	၆၄
ကထိတ	၆၄
ကထိန	၆၃၊ ၆၄
ကထေတိ	၆၄
[ကထေတုံ-၁၉]	၆၄
ကဒ	၂၅၂
ကဒတိ	၆၅
ကဒမ္ဗ	၂၄၄
ကဒမ္ဗက	၂၅၂၊ ၄၆၀
ကဒရိယ	၂၁
ကဒလီ	၆၅၊ ၂၄၇
ကဒ္ဒ	၆၅
ကဒ္ဒတိ	၆၅
ကဒ္ဒမ	၆၅
ကဒျတိ	၆၅
ကနက	၆၆
ကနတိ	၆၅
ကနုယတိ	၆၆
ကန္တ	၆၉
ကန္တတိ	၆၂
[ကန္တန-၈]	၆၂
ကန္တာ	၆၉
ကန္တာရ	၆၂၊ ၂၂၁
ကန္တိ	၆၆၊ ၆၉
ကန္တိတ	၆၂
ကန္ထတိ	၆၅၊ ၁၀၃
ကန္ဒ	၆၅၊ ၇၀
ကန္ဒတိ	၆၅
[ကန္ဒန-၇]	၆၅
ကန္ဒယတိ	၆၅
ကန္ဒရ	၆၅၊ ၂၄၆
ကန္ဒလ	၆၅
ကန္ဒလီ	၆၅
ကန္ဒိတ	၆၅
ကန္ဒုက	၆၅၊ ၁၀၄
ကန္ဒေတိ	၆၅
ကန္ဓရာ	၂၇၂
ကန္ဓ	၆၆
ကပဏ	၆၆
ကပတိ	၆၆
ကပယတိ	၆၆
ကပါလ	၆၈၊ ၃၂၀
ကပိ	၆၆
ကပိတ္ထ	၂၀၅
ကပိထန	၆၆၊ ၆၉
ကပိလ	၆၆၊ ၆၉
ကပီတန	၆၆
ကပေါဏိ	၆၇
ကပေါတ	၆၆
ကပေါတပါလိကာ	၃၂၀
ကပေါလ	၆၆၊ ၃၃၂
ကပ္ပ	၆၈
ကပ္ပက	၆၈
ကပ္ပဋ	၆၈
ကပ္ပတိ	၆၇
ကပ္ပယတိ	၆၇
ကပ္ပရ	၆၇၊ ၃၂၀
ကပ္ပာသ	၇၄
ကပ္ပာသီ	၇၄
ကပ္ပိန	၆၈
ကပ္ပိယ	၆၈
ကပ္ပူရ	၆၈
ကပ္ပေတိ	၆၇
[ကပ္ပေတွာ-၁၄]	၆၇
ကဗတိ	၆၉
ကဗရ	၆၉၊ ၉၈
ကဗဋ	၆၉၊ ၇၄၊ ၉၈
ကဗဋီကာရ	၇၅
ကဗိဋ	၂၀၅
ကဗ္ဗ	၉၈
ကဗ္ဗကာရ	၇၅
ကဗ္ဗတိ	၆၉
ကမ	၆၉
ကမဋ	၇၀
ကမဋ	၇၀
ကမဏ္ဍလု	၄၄၉
ကမတိ	၆၉
[ကမန-၈]	၆၉
ကမလ	၂၃၊ ၇၀
[ကမိတု-၈]	၇၀
ကမုက	၇၀
ကမ္ပတိ	၆၆
[ကမ္ပန-၁၂]	၆၆
ကမ္ပန	၆၆
ကမ္ပိတ	၆၆
[ကမ္ပေတိ-၂]	၆၆
ကမ္ဗ	၇၄
ကမ္ဗတိ	၇၃၊ ၁၀၅
ကမ္ဗလ	၇၀၊ ၇၄
ကမ္ဗု	၇၀၊ ၇၄၊ ၄၉၁
ကမ္ဗောဇ	၅၆
ကမ္မ	၇၀၊ ၇၄
ကမ္မာရ	၇၄
ကမ္မာသ	၈၃၊ ၃၉၁
ကယ	၉၆
ကယဇန	၉၆
ကယာကယ	၉၆
ကယိက	၉၇
ကယိတ	၉၆
(ကယိရတိ)	၇၄
ကရ	၇၄၊ ၉၂
ကရက	၇၄
ကရကာရက	၇၄
ကရဥ္ဇ	၄၂၃
ကရဋ	၇၅
ကရဋိ	၈
ကရဏ္ဍ	၇၅၊ ၈၃
ကရဏ္ဍက	၈၃
ကရဏ္ဍတိ	၈၃
ကရဏ္ဍဝ	၈၃
ကရပါလိကာ	၃၂၀
ကရဘ	၇၅
(ကရမဒ္ဒ)	၃၈၃
ကရမန္ဒ	၃၈၃
ကရမရ	၃၈၈
ကရမ္ဗ	၇၅
ကရဝီက	၄၃၂
ကရဝီရ	၄၃၂
ကရိသ	၈၅
ကရီရ	၇၅၊ ၈၄
ကရီသ	၇၅၊ ၉၂၊ ၉၈
ကရုဏာ	၇၅၊ ၉၀၊ ၉၂၊ ၄၃၅
ကရုဏာယတိ	၇၅
[ကရုဏာယန-၈]	၇၅
ကရုသ	၄၅၈
ကရေဏု	၇၅
(ကရေဏုကာ)	၇၅
ကရေရိ	၈၃
ကရောတိ	၇၄
[ကရောန္တ-၅၁]	၇၄
ကလ	၈၃
ကလတိ	၈၃
ကလတ္တ	၈၃
(ကလတြ)	၈၃
ကလနာ	၈၃
ကလန္ဒက	၆၅၊ ၈၄
ကလန္ဒတိ	၈၄
ကလဗျတိ	၈၄
ကလမ္ဗ	၈၃
ကလမ္ဗတိ	၈၄
ကလမ္ဗုက	၄၄၅
ကလဘ	၈၃
ကလယတိ	၈၃
ကလလ	၈၃၊ ၄၄၉
ကလဝယတိ	၈၄
ကလသ	၈၃၊ ၄၅၃
ကလဝိက်	၄၃၂
ကလဝိက်	၄၅၈
ကလဟ	၈၃၊ ၈၄
ကလဟက	၈၄
ကလဟတိ	၈၄
ကလဟလ	၅၇၈

http://www.dhammadownload.com

ကလာ ၈၃
ကလာပ ၃၁၈၊ ၄၄၈
ကလိ ၈၃
ကလိကာ ၈၃
ကလိဂ် ၈၄၊ ၁၃၉၊ ၄၅၃
ကလိဂ်ရ ၃၈
ကလိန္ဒတိ ၈၅
ကလိလ ၈၄၊ ၄၄၉
ကလီယတိ ၈၃
ကလီရ ၈၄
ကလုန (ကလူန) ၇၅
ကလုသ ၈၄၊ ၄၅၈၊ ၅၃၉
ကလျာဏ ၉၊ ၈၄
ကလ္လ ၈၄
ကလ္လတိ ၈၅
ကလ္လောလ ၈၅
ကဝစ ၅၈
ကဝတိ ၈၅၊ ၉၈၊ ၁၀၉
ကဝါဋ ၉၈
ကဝိ ၈၅၊ ၉၈
ကသက ၈၅
ကသဋ ၈၅
ကသတိ ၈၅၊ ၈၇
[ကသန္တ–၁၁] ၈၅
ကသမ္မု ၈၅
(ကသမ္မုက) ၈၅
ကသာ ၈၅
ကသာယ ၈၅
ကသာဝ ၅၃၉၊ ၅၅၄
ကသိ ၈၅
ကသိဏ ၈၅
ကသိရ ၈၅၊ ၅၃၉
ကသေရု ၅၅၀
ကသော ၈၆
ကဿုရ ၈၆
ကသ္မီရ ၈၉
ကဿ ၈၆
ကဿက ၈၆
ကဿတိ ၈၇
ကဋတိ ၈၈
(ကဋဘ) ၈၃
ကဋမ္ဗ ၈၈
ကဋာယ ၄၅၀
ကဋာရ ၈၄
(ကဋဂ်ရ) ၃၈
ကဋ္ဌဂ်ရ ၃၈
ကာက ၅၇၊ ၈၈
ကာကတိ ၅၇
(ကာကာတိဒါယီ) ၂၁၀
(ကာကီ) ၅၇၊ ၈၈
(ကာကုသ္ဆေပက) ၂၁၀
ကာကောဋ ၅၀
ကာစ ၅၈
ကာစယတိ ၅၇
ကာစေတိ ၅၇
ကာဇ ၅၈
ကာဏ ၆၂
ကာဏယတိ ၆၁
ကာဏောတိ ၆၁
ကာဏေတိ ၆၁
ကာတိ ၈၈
ကာထယတိ ၈၉
ကာထေတိ ၈၉
ကာနနဿ ၁၂၊ ၉၈
ကာမ ၇၀
ကာမကာရ ၇၇
ကာမကာရိကာ ၇၇
ကာမကာရိယ ၇၇
ကာမယတိ ၇၀
[ကာမယန္တ–၁၀] ၇၀
ကာမယိတု ၇၀
ကာမုက ၇၀
ကာမေတိ ၆၉
ကာယ ၃၆၊ ၅၄
ကာယတိ ၈၈၊ ၁၁၀
ကာယိက ၉၇
ကာရ ၇၅
ကာရဏ ၇၆
ကာရဏာ ၇၆
ကာရဝေလ္လ ၄၄၅
ကာရာ ၇၅
ကာရိမ ၇၆
ကာရု ၇၆
ကာရုက ၇၆
ကာလ ၇၆၊ ၈၄၊ ၈၉
ကာလပယတိ ၈၄
ကာလပေတိ ၈၄
ကာလယတိ ၈၃၊ ၈၉
ကာလေတိ ၈၃၊ ၈၉
ကာဝိယ ၉၈
ကာဝေယျ ၉၈
ကာသ ၈၉
ကာသတိ ၈၉
(ကာသနာ) ၈၉
ကာသမဒ္ဒ ၃၈၃
ကာသု ၈၆၊ ၈၉
ကာသ္မီရီ ၈၉
ကာသျတေ ၈၉
ကာဋ္ဌ ၂၁၊ ၈၄၊ ၈၈
ကာဋ္ဌကဏ္ဌီ ၇၆
ကာဋ္ဌာ ၇၆၊ ၈၄
ကာဋ္ဌာနုသာရီ ၅၂၆
ကာဋ္ဌာဝက ၈၄
ကိ ံကဏိကာ ၆၂
ကိကီ ၇၆၊ ၈၈
ကိကံ်ဏီ ၆၂
ကိကံ်ရ ၇၆
ကိကံ်ာရ ၇၆
ကိစ္စ ၇၆
ကိစ္စကာရီ ၇၇
ကိစ္စယ ၇၆
ကိစ္ဆ ၉၂
ကိဉ္ဆန ၉၀
ကိဉ္ဆယတိ ၉၀
ကိဉ္ဆေတိ ၉၀
ကိဉ္ဆက္ခ ၁၈၈
ကိဉ္စ ၈၅၊ ၉၀၊ ၉၁
ကိဉ္စာဒ ၁၁
ကိဉ္စာဒက ၁၁
ကိဉ္စာဒိ ၁၁
(ကိဉ္စာဒိကါဒိ) ၁၁
[ကိဏာန–၈] ၉၆
ကိဏာတိ ၉၀၊ ၉၆
ကိဏုတေ ၇၄
ကိဏောတိ ၇၄၊ ၉၀
ကိဏ္ဏာ ၉၂
ကိတ ၉၂
ကိတဝ ၉၁
(ကိတ္တ) ၇၆
[ကိတ္တန–၁၁] ၉၂
ကိတ္တယတိ ၉၂
ကိတ္တိ ၉၂
ကိတ္တိမ ၇၆
ကိတ္တိယတိ ၉၂
ကိတ္တေတိ ၉၂
ကိပယတိ ၉၂
ကိပေတိ ၉၂
ကိဗ္ဗိသ ၇၆၊ ၉၄
ကိမိ ၁၇၊ ၇၀၊ ၉၀
ကိရဏ ၉၂
ကိရတိ ၉၂
ကိရာဋ ၉၂
ကိရာတ ၉၂
ကိရီတ ၉၂
ကိလ ၉၄
ကိလဉ္ဇ ၁၈၄
ကိလဉ္ဇ ၉၄၊ ၁၈၄
ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ ၉၄
ကိလတိ ၉၄
[ကိလန္တ–၁၃] ၉၄
ကိလမတိ ၉၄
ကိလမထ ၉၅
ကိလယတိ ၉၄
ကိလာတ ၉၂
ကိလာသ ၉၄
ကိလိဒ္ဓတိ ၉၅
ကိလိဒ္ဓိတ္ထ ၉၅
ကိလိဋ္ဌ ၉၅
ကိလိန္ဒတိ ၉၅
ကိလိန္ဒ ၉၅

http://www.dhammadownload.com

ကိလိသတိ ၉၅
ကိလိသ္ဆတိ ၉၅
ကိလိဿတိ ၉၅
[ကိလိသန–၃] ၉၅
ကိလိသာပေန္တ ၉၅
ကိလေတိ ၉၄
[ကိလေဒယန္တ –၃] ၉၅
ကိလေသ ၉၅
ကိလောတတိ ၉၆
ကိဝုဏာတိ ၉၆
ကိဝုဏောတိ ၉၆
ကိသ ၉၀၊ ၉၆၊ ၅၅၀
ကိသက ၉၆
ကိသကောဝဒါန ၉၆
ကိသလယ ၈၆၊ ၉၆
ကိသောရ ၈၆၊ ၅၂၆
ကိဿတိ ၉၆
ကီဋ ၉၁၊ ၉၇
ကီဋက ၉၇
ကီဋယတိ ၉၇
ကီဋေတိ ၉၇
ကီရ ၇၆
ကီလ ၉၇
ကီလတိ ၉၇
ကီလိတ ၉၇
ကီဋတိ ၉၇
[ကီဋန–၂၄] ၉၇
ကီဋာ ၉၇
ကီဋိတ ၉၇
ကုံသတိ ၁၀၈
ကုံသယတိ ၁၀၈
ကုံသေတိ ၁၀၈
ကု ၈၈
ကုကတိ ၉၉
ကုက္ကု ၉၉
ကုက္ကုစ္စ ၇၆
ကုက္ကုဋ္ဋ ၉၉၊ ၁၀၁
ကုကုဋ္ဌက ၁၀၈
ကုက္ကုဠ ၉၉
ကုက္ကုလ ၅၅
ကုက္ကုဟ ၉၉
ကုက္ကုဠ ၉၉၊ ၄၅၀၊ ၄၅၈
ကုက်ုံမ ၇၁၊ ၉၉
(ကုံကုမံ၊ ဂုံဂမံ) ၇၁
ကုစ ၉၉
ကုစတိ ၉၉
ကုဆ ၉၉
ကုဆယတိ ၁၀၀
ကုဆာ ၉၉၊ ၁၀၀၊ ၁၀၆
ကုဆိ ၁၀၆
ကုဆိဋ္ဌ ၂၀၅
ကုဆိတ ၁၀၀
ကုဆ္ဆေတိ ၁၀၀
ကုဇ္ဇတိ ၁၀၀
ကုဇ္ဈတိ ၁၀၄
[ကုဇ္ဈန–၁၃] ၁၀၄
ကုဋ္ဌတိ ၁၀၀
ကုဋ္ဌိကာ ၁၀၀
ကုဋ္ဌိတ ၁၀၀
ကုဋ္ဌ ၁၀၀
ကုဋ္ဌတိ ၁၀၀
ကုဋ္ဌရ ၁၈၇
ကုဋု ၁၀၀
ကုဋုဇ ၁၀၀
ကုဋုတိ ၁၀၀
ကုဋုဓာရိကာ ၂၇၂
ကုဋုယတိ ၁၀၀၊ ၁၀၂
ကုဋဝ ၁၀၁
ကုဋိ ၁၀၁
(ကုဋိကာ) ၁၀၁
ကုဋိလ ၁၀၁
ကုဍ္ဎမလ ၁၀၁
ကုဍ္ဎမ္မ ၁၀၁
ကုဒေတိ ၁၀၀၊ ၁၀၂၊ ၁၀၉
ကုဒုန္နဒု ၁၀၁၊ ၂၈၆
ကုဒ္ဓ ၁၀၁
ကုဒ္ဓန် ၁၀၂
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓယတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓေတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဒ ၁၀၁၊ ၁၀၇၊ ၂၀၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဒဗ ၆၀
ကုဒ္ဒဝ ၆၀
ကုဒ္ဓ ၁၀၃
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၃၊ ၁၀၄
ကုဒ္ဓပ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓပါဒ) ၁၁
(ကုဒ္ဓယတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓလိ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၃
ကုဒ္ဓိတ ၁၀၃
ကုဒ္ဓီ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓေတိ) ၁၀၂
(ကုဒ္ဓောတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓ ၁၀၂၊ ၁၀၇
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာ ၇၀၊ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာန ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနီ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာယတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၂
ကုဒ္ဓိကာ ၁၀၂
ကုဒ္ဓေတိ ၁၀၂
ကုတူဟာလ ၂၃၁
ကုတ္တ ၇၆
ကုတ္တက ၇၆
ကုတ္တိ ၇၆
ကုတ္တိမ ၇၆၊ ၁၀၂
ကုထ ၅၈
ကုထတိ ၁၀၃
ကုထိတ ၁၀၃
ကုဒါလ ၂၄၆၊ ၂၄၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၄
ကုဒ္ဒ ၁၀၁၊ ၁၀၇၊ ၂၀၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဒဗ ၆၀
ကုဒ္ဒဝ ၆၀
ကုဒ္ဓ ၁၀၃
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂၊ ၁၀၃
ကုဒ္ဓပ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓပါဒ) ၁၁
(ကုဒ္ဓယတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓလိ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၃
ကုဒ္ဓိတ ၁၀၃
ကုဒ္ဓီ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓေတိ) ၁၀၂
(ကုဒ္ဓောတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓ ၁၀၂၊ ၁၀၇
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာ ၇၀၊ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာန ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနီ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာယတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၂
ကုဒ္ဓိကာ ၁၀၂
ကုဒ္ဓေတိ ၁၀၂
ကုတ္တာလ ၂၃၁
ကုတ္တ ၇၆
ကုတ္တက ၇၆
ကုတ္တိ ၇၆
ကုတ္တိမ ၇၆၊ ၁၀၂
ကုထ ၅၈
ကုထတိ ၁၀၃
ကုထိတ ၁၀၃
ကုဒါလ ၂၄၆၊ ၂၄၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၄
ကုဒ္ဒ ၁၀၁၊ ၁၀၇၊ ၂၀၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဒဗ ၆၀
ကုဒ္ဒဝ ၆၀
ကုဒ္ဓ ၁၀၃
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂၊ ၁၀၃
ကုဒ္ဓပ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓပါဒ) ၁၁
(ကုဒ္ဓယတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓလိ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၃
ကုဒ္ဓိတ ၁၀၃
ကုဒ္ဓီ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓေတိ) ၁၀၂
(ကုဒ္ဓောတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓ ၁၀၂၊ ၁၀၇
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာ ၇၀၊ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာန ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနီ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာယတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၂
ကုဒ္ဓိကာ ၁၀၂
ကုဒ္ဓေတိ ၁၀၂
ကုတ္တာလ ၂၃၁
ကုတ္တ ၇၆
ကုတ္တက ၇၆
ကုတ္တိ ၇၆
ကုတ္တိမ ၇၆၊ ၁၀၂
ကုထ ၅၈
ကုထတိ ၁၀၃
ကုထိတ ၁၀၃
ကုဒါလ ၂၄၆၊ ၂၄၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၄
ကုဒ္ဒ ၁၀၁၊ ၁၀၇၊ ၂၀၅
ကုဒ္ဒတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဒဗ ၆၀
ကုဒ္ဒဝ ၆၀
ကုဒ္ဓ ၁၀၃
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂၊ ၁၀၃
ကုဒ္ဓပ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓပါဒ) ၁၁
(ကုဒ္ဓယတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓလိ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၃
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၃
ကုဒ္ဓိတ ၁၀၃
ကုဒ္ဓီ ၁၀၃၊ ၂၉၇
(ကုဒ္ဓေတိ) ၁၀၂
(ကုဒ္ဓောတိ) ၁၀၂
ကုဒ္ဓ ၁၀၂၊ ၁၀၇
ကုဒ္ဓတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာ ၇၀၊ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာန ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနက ၁၀၂
ကုဒ္ဓာနီ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာယတိ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလ ၁၀၂
ကုဒ္ဓာလက ၁၀၂
ကုဒ္ဓိကာ ၁၀၂
ကုဒ္ဓေတိ ၁၀၂

http://www.dhammadownload.com

ကုမ္ဘီလ ၅၀၊ ၄၅၀
ကုမ္ဘ ၇၆
ကုမ္ဘာသ ၁၀၅
ကုရ ၇၆၊ ၉၈၊ ၁၀၅
ကုရင်္ ၄၂၁
ကုရဏ္ဍက ၁၀၅
ကုရဏ္ဍက ၁၀၅
ကုရတိ ၁၀၅
ကုရရ ၉၈၊ ၁၀၅
ကုရရီ ၉၈
ကုရ ၇၆၊ ၁၀၅၊ ၄၃၅
ကုရင်် ၄၂၁
ကုရဟာဋ္ ၄၃၇
ကုရွရ ၆၂၊ ၇၇
ကုလ ၁၀၅
ကုလက ၁၀၅
ကုလဂန္ဓန ၁၂၇
ကုလဋ္ဌ ၈
ကုလတိ ၁၀၅
ကုလပါလိကာ ၃၂၀
ကုလလ ၁၀၆၊ ၄၅၈
ကုလာ ၁၀၆
ကုလာလ ၁၀၆၊ ၄၄၈
ကုလာဝက ၄၅၈
ကုလိသ ၁၀၆၊ ၄၅၃၊ ၅၅၀
ကုလုမ္ဘ ၁၀၆
ကုလ္လ ၅၀၊ ၁၀၆၊ ၄၅၈
ကုလ္လက ၁၀၆
ကုဝိန္ဒ ၄၉၆
ကုဝေရ ၉၈
ကုသ ၉၈၊ ၁၀၇
ကုသတိ ၁၀၆
ကုသလ ၁၀၇၊ ၄၅၁၊ ၄၅၈၊၅၂၉၊ ၅၃၄၊ ၅၃၀
ကုသာ ၁၀၇
ကုသိ ၁၀၇
ကုသိတ ၁၀၇
ကုသုမ ၈၆၊ ၈၉၊ ၁၀၇
ကုသုမ္ဘ ၁၀၇
ကုသုလ ၁၀၇
ကုသေသယ ၅၅၀
ကုသ္မာတိ ၁၀၆
ကုဿတိ ၁၀၆၊ ၁၀၈
ကုဟ ၁၀၈
[ကုဟက-၄] ၁၀၈
ကုဟယတိ ၁၀၈
ကုဟရ ၁၀၈
ကုဟာယနာ ၁၀၈
ကုဟေတိ ၁၀၈
ကုဠတိ ၁၀၈
ကုဠီရ ၁၀၆၊ ၄၅၈
ကုဠီရက ၁၀၆
ကူစ ၁၀၉
ကူဇတိ ၁၀၉
[ကူဇန-၄] ၁၀၉
ကူဋ ၈၊ ၁၀၁၊ ၁၀၉
ကူဋက ၁၀၁
ကူဋဋ္ဌ ၂၀၅
ကူဋယတိ ၁၀၉
ကူဋေတိ ၁၀၉
ကူဠတိ ၁၀၉
ကူဏယတိ ၁၀၉
ကူဏေတိ ၁၀၉
ကူပ ၄၉၊ ၉၈၊ ၁၀၉
ကူပက ၁၀၉
ကူပယတိ ၁၀၉
ကူပေတိ ၁၀၉
ကူလ ၁၀၉
ကူလတိ ၁၀၉
ကေကရ ၇၇
ကေကာ ၈၈
ကေဋတိ ၉၁
ကေဏ္ဍာ ၄၉၊ ၉၁
ကေဏိ ၉၆
ကေတ ၉၁၊ ၁၁၀
ကေတက ၉၁၊ ၁၁၀
ကေတကီ ၉၁
ကေတတိ ၉၁
ကေတန ၉၁
ကေတယတိ ၁၁၀
ကေတဝံ ၉၁
ကေတိ ၉၀
ကေတု ၉၀၊ ၉၁၊ ၉၆
[ကေတုံ-၂] ၉၆
ကေတေတိ ၁၁၀
ကေဒါရ ၉၅
ကေနိပါတ ၃၀၇
ကေပတိ ၁၁၀
ကေယူရ ၁၁၀
ကေယျ ၉၆
ကေလတိ ၁၁၀
[ကေလနာ-၄] ၁၁၀
ကေလာယတိ ၁၁၀
ကေဝဋ္ဋ ၄၆၆
ကေဝတိ ၁၁၀
ကေဝလ ၁၁၀
ကေသ ၅၄၀
ကေသရ ၉၆၊ ၅၂၆
ကေသဝ ၅၆၉
ကေဋ္ဌ ၉၇
ကောက ၉၉
ကောကနဒ ၆၆
ကောကာသက ၈၉
ကောကိလ ၉၉
ကောစ ၉၉
(ကောစတိ) ၉၉
ကောဆ္ဆ ၉၉
ကောဆ္ဆက ၉၉
ကောဇဝ ၁၀၀၊ ၁၉၃
ကောဇဝက ၁၀၀
ကောဇေတိ ၁၀၀
ကောဇ္ဈာ ၁၁၀
ကောဋ္ဌ ၁၀၁
[ကောဋ္ဌန-၃] ၁၀၁
ကောဋ္ဌရ ၁၀၁
ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိ ၁၀၁
ကောဋ္ဌိ ၁၀၁
ကောဍေတိ ၁၀၁
ကောဏ္ဍ ၁၁၁
ကောဏ္ဍက ၁၁၁
ကောဏ္ဍတိ ၁၁၀
[ကောဏ္ဍန-၁၃] ၁၁၁
(ကောဏ္ဍယတိ) ၁၁၀
ကောဏ္ဍိမ ၁၁၁
ကောဏ္ဍမ္ဗရ ၁၀၁
ကောဏ္ဍေတိ ၁၁၀
ကောဠ ၁၀၇
ကောဠက ၁၀၈
ကောဠာဿ ၅၅၀
ကောဠာသယ ၅၅၀
ကောဏ ၉၉
(ကောဏတိ) ၁၀၂
(ကောတိ) ၉၈
ကောတူဟလ ၂၂၈
ကောတ္ထု ၁၀၇
(ကောတ္ထု) ၁၄၉
ကောတ္ထုက ၁၀၇
(ကောတ္ထုက) ၁၄၉
ကောထတိ ၁၀၃
ကောဒဏ္ဍ ၂၄၂၊ ၂၄၄၊ ၂၆၅
ကောဒတိ ၁၀၃
ကောဓ ၁၀၄
ကောဓန ၁၀၄
ကောပ ၁၀၄
ကောပန ၁၀၄
[ကောပန-၇] ၁၀၄
(ကောပယတိ) ၁၀၄
ကောပိကာ ၁၀၄
ကောပိန ၁၀၄
ကောပိ ၁၀၅
ကောပေတိ ၁၀၄
ကောမလ ၉၉
ကောရ ၁၀၅
ကောရက ၁၀၅
ကောလ ၁၀၆
ကောလက ၁၀၆
ကောလမ္ဗ ၄၄၅
ကောလာဟလ ၁၀၆၊ ၅၇၈

http://www.dhammadownload.com

ကောလီ ၄၅၀
ကောလုမ္ဗ ၄၅၇
ကောဝိဒ ၄၉၆
ကောဝိဠာရ ၂၄၆၊ ၄၉၅
ကောသ ၁၀၇
ကောသတိ ၁၀၆
ကောသမ္ဗ ၁၀၇
ကောသမ္ဗီ ၁၀၈
ကောသလ ၄၅၀
ကောသိ ၁၀၈
ကောသိယ ၁၀၈
ကြိယာ ၇၆
(ကြုဗ္ဗတိ) ၇၄

• • • • • • •

[ခ]

ခံ ၁၁၄၊ ၁၁၉၊ ၁၂၁
ခက္ခတိ ၁၁၁
ခဂ ၁၂၁၊ ၁၂၉
ခဂ္ဂ ၁၁၁၊ ၁၁၂
ခဂ္ဂတိ ၁၁၁
ခစယတိ ၁၁၁
ခစိတ ၁၁၁
(ခစိတ္တာ) ၁၁၁
ခစိနာတိ ၁၁၁
ခစေတိ ၁၁၁
ခဇကာ ၁၁၁
ခဇ္ဇ ၁၁၈
ခဇ္ဇတိ ၁၁၁
ခဇ္ဇု ၁၁၁
ခဇ္ဇုရ ၁၁၁
(ခဇ္ဇုရီ) ၁၁၁
ခဇ္ဇူ ၁၁၁
ခဇ္ဇူတိ ၁၁၁
[ခဇ္ဇုန-၃] ၁၁၁
ခဇ္ဇုန ၁၁၁
ခဇ္ဇုယတိ ၁၁၁
ခဇ္ဇေတိ ၁၁၁
ခဠ ၁၁၁
ခဠအာဝါဠ ၁၁၁
ခဠက ၁၁၂
ခဠတိ ၁၁၁
ခဠာ ၁၁၂
ခဋ္ဋ ၁၁၂
ခဋ္ဋယတိ ၁၁၂
ခဋ္ဌေတိ ၁၁၂
ခဏ ၁၁၂
ခဏတိ ၁၁၂
ခဏုတေ ၁၁၂
ခဏ္ဍောတိ ၁၁၂၊ ၁၁၉
ခဏ္ဍ ၁၁၂
ခဏ္ဍက ၁၁၂
ခဏ္ဍတိ ၁၁၂
[ခဏ္ဍန-၄] ၁၁၂
ခဏ္ဍယတိ ၁၁၂
ခဏ္ဍောတိ ၁၁၂
ခတ္ထု ၁၂၃
ခဒတိ ၁၁၂
ခဒိရ ၁၁၂
ခဒ္ဒတိ ၁၁၃
ခနတိ ၁၁၃
[ခနိတ္တာ-၅] ၁၁၃
ခန္ဓု ၁၁၅
ခန္ဒ ၁၁၂၊ ၁၁၃
ခန္ဒတိ ၁၁၃၊ ၁၁၈
ခန္ဓ ၁၁၃၊ ၁၁၄၊ ၁၁၅၊ ၁၁၈၊ ၂၇၂၊ ၂၇၇
(ခန္ဓယတိ) ၁၁၃
ခန္ဓာဝါရ ၄၈၀
ခန္ဓေတိ ၁၁၃
ခပါ ၁၁၄
ခပ္ပ ၁၁၄၊ ၁၂၀
ခဗ္ဗတိ ၁၁၄
[ခဗ္ဗန-၃] ၁၁၅
ခမ ၁၁၅
ခမတိ ၁၁၅
[ခမန-၂၁] ၁၁၅
ခမန ၁၁၅
ခမာ ၁၁၅
ခမာယတိ ၁၁၅
ခမီလတိ ၁၁၅
ခမ္မယတိ ၁၁၄
ခမ္မေတိ ၁၁၄
ခမ္မတိ ၁၁၄
ခမ္မ ၁၁၄
ခမ္မတိ ၁၁၄
[ခမ္မန-၂] ၁၁၄
ခမ္မေတိ ၁၁၄
ခယ ၁၁၉၊ ၁၂၂
ခယတိ ၁၂၁
ခရ ၁၁၅
ခရတိ ၁၁၅
(ခရန္တိ) ၁၁၅
(ခရပတ္တ) ၁၁၅
ခရဘ ၁၁၅
ခရီ ၁၁၅
ခလ ၁၁၆
ခလတိ ၁၁၆
(ခလန) ၁၁၆
ခလိကာ ၁၁၆
(ခလိတ) ၁၁၆
ခလိတ ၁၁၆
(ခလိတ္တာ) ၁၁၆
ခလီ ၁၁၆
ခလီန ၄၅၄
(ခလီယတိ) ၁၁၆
ခလ္လ ၁၁၆
ခလ္လာဋု ၁၁၆၊ ၄၅၀
(ခဝတိ) ၁၂၂
(ခသတိ) ၁၁၆
ခဋ္ဌတိ ၁၁၆
ခဋ္ဌယတိ ၁၁၆
ခဋ္ဌကံ ၁၂၉
ခဋ္ဌောပိ ၁၁၆
ခါဒုယတိ ၁၁၂
ခါဒေတိ ၁၁၂
ခါဏု ၁၁၂၊ ၁၁၄
ခါတ ၁၁၃
ခါတိ ၁၁၆၊ ၁၁၇
[ခါဒက-၂၂] ၁၁၈
ခါဒတိ ၁၁၈
ခါပယတိ ၁၁၄
ခါပေတိ ၁၁၄
ခါယတိ ၁၁၆
ခါယတိ ၁၂၄
[ခါယန-၅] ၁၂၄
(ခါယိတ) ၁၁၈
(ခါယိတမ္ဗ၊ ခါယိတုံ) ၁၁၈၊ ၁၂၄
ခါရ ၁၁၈
ခါရက ၁၁၆၊ ၁၁၈၊ ၁၂၃
ခါရီ ၁၁၆
ခါလယတိ ၁၁၆
ခါလေတိ ၁၁၆
ခိဇတိ ၁၁၉
ခိဇ္ဇတိ ၁၁၉
ခိဍုတိ ၁၁၉
ခိဍ္ဍာ ၁၁၉
ခိဏာတိ ၁၁၉
ခိဏာတိ ၁၁၈၊ ၁၂၁
ခိဏုတေ ၁၁၉
ခိဏောတိ ၁၁၉၊ ၁၂၁
ခိတ္တ ၁၂၀
ခိန္နတိ ၁၁၉
ခိန္န ၁၁၉
ခိပ ၁၂၀
ခိပက ၁၂၀
ခိပတိ ၁၁၉၊ ၁၂၀
[ခိပန-၁၃] ၁၂၀
ခိပုဏာတိ ၁၂၀
ခိပ္ပ ၁၂၀
ခိပ္ပတိ ၁၂၀
ခိဗ္ဗတိ ၁၂၁
ခိမ္မတိ ၁၂၁
ခိယတိ ၁၁၈
ခိယန ၁၁၇
ခိယနာ ၁၁၈

http://www.dhammadownload.com

ခိယျ ၁၁၈
ခိယျတိ ၁၁၈
[ခိယျန္တ-၃] ၁၁၈
ခိယျဓမ္မ ၁၁၈
ခိယျန ၁၁၈
ခိယျနက ၁၁၈
ခိလ ၁၂၁
ခိလတိ ၁၂၁
ခိလယတိ ၁၂၁
ခိဝ ၁၂၁
ခိဝတိ ၁၂၁
ခီဇတိ ၁၂၂
ခီဏ ၁၂၂
ခီယ ၁၁၈
ခီယတိ ၁၁၈၊ ၁၂၁
ခီယဓမ္မ ၁၁၈
[ခီယန-၇] ၁၁၈
ခီယနက ၁၁၉
ခီရ ၁၁၄၊ ၁၁၉၊ ၁၂၂
ခီရဏ္ဏဝ ၁၁၄
ခီရဝိရေစန ၄၃၁
ခီဝတိ ၁၂၂
[ခုံသနာ-၆] ၁၂၃
ခုံသယတိ ၁၂၃
ခုံသေတိ ၁၂၃
ခုဥယတိ ၁၂၂
ခုဥေတိ ၁၂၂
ခုဏောတိ ၁၂၃
ခုဏ္ဍတိ ၁၂၂
ခုဏ္ဍယတိ ၁၂၂
ခုဏ္ဍေတိ ၁၂၂
ခုဒတိ ၁၂၃
ခုဒါ ၁၂၃
ခုဒိတ ၁၂၃
ခုဒ္ဒ ၁၂၂၊ ၁၂၃
ခုဒ္ဒက ၁၂၃
ခုဒ္ဒတိ ၁၂၃
ခုဒ္ဒါ ၁၂၃
(ခုဒ္ဒိကာ) ၁၂၃
ခုဓာ ၁၂၃
(ခုနာတိ) ၁၂၂
(ခုနုတေ) ၁၂၂
(ခုနောတိ) ၁၂၂
ခုန္ဒတိ ၁၂၃
ခုပ္ပိပါသ ၁၂၃
ခုဗ္ဗတိ ၁၂၃
[ခုဘိတ-၈] ၁၂၃
ခုဘ္ဘာတိ ၁၂၃
ခုမာ ၁၂၂
ခုမ္ဘဏောတိ ၁၂၃
ခုမ္ဘနာတိ ၁၂၃
(ခုယတေ) ၁၂၂
ခုရ ၁၂၃
ခုရတိ ၁၂၃
ခုရပ္ပ ၂၁၊ ၁၂၃၊ ၃၁၈
ခုဋ္ဌတိ ၁၂၄
ခေဋ္ဌ ၁၁၉
ခေဋ္ဌက ၁၁၉၊ ၁၂၄
ခေဋ္ဌတိ ၁၁၉
ခေဋ္ဌယတိ ၁၂၄
ခေဋ္ဌေတိ ၁၂၄
ခေဍန ၁၁၉
ခေဍယတိ ၁၂၄
ခေဍေတိ ၁၂၄
ခေတ္တ ၁၁၉၊ ၁၂၀
ခေဒ ၁၁၉
ခေဒတိ ၁၁၉
[ခေဒန-၂] ၁၁၉
ခေဒယတိ ၁၁၉
(ခေဒါပေတွာ) ၁၁၉
ခေပ ၁၂၀၊ ၁၂၄
ခေပယတိ ၁၂၄
ခေပေတိ ၁၂၄
ခေမ ၁၂၂
ခေလတိ ၁၂၄
ခေဝတိ ၁၂၁၊ ၁၂၄
ခေဋ္ဌ ၄၁၊ ၁၁၆၊ ၁၂၄
ခေဋ္ဌယတိ ၁၂၄
ခေဋ္ဌေတိ ၁၂၄
ခေါဇတိ ၁၂၂
(ခေါဋ္ဌ) ၁၂၄
ခေါဋ္ဌတိ ၁၂၄
ခေါဋ္ဌယတိ ၁၂၄
ခေါဋ္ဌေတိ ၁၂၄
(ခေါဍ) ၁၂၄
ခေါဏ္ဍ ၁၂၄
ခေါဏ္ဍတိ ၁၂၄
(ခေါတိ) ၁၂၂
ခေါဒတိ ၁၂၄
ခေါဘတိ ၁၂၃
ခေါမ ၁၂၂
ခေါရ ၁၂၄
ခေါရတိ ၁၂၄
ခေါလ ၁၂၄
ခေါလတိ ၁၂၄
ချာတ ၁၁၇

• • • • • • •

[ဂ]

ဂဂန ၁၂၈
ဂဂ္ဂ ၁၂၆
ဂဂ္ဂရ ၁၃၇
ဂဂ္ဂရီ ၄၂၉
ဂဂ္ဃတိ ၁၂၄၊ ၁၂၈
ဂင်္ဂါ ၁၂၈
ဂစ္ဆ ၁၂၈
ဂစ္ဆက ၁၂၈
ဂစ္ဆတိ ၁၂၈
[ဂစ္ဆန-၂၉] ၁၂၈
ဂစ္ဆန္တံ ၁၃၀
ဂဇ ၁၂၅
ဂဇတိ ၁၂၄
ဂဇယတိ ၁၂၄
ဂဇေတိ ၁၂၄
[ဂဇ္ဇ-၁၁] ၁၂၅
ဂဇ္ဇတိ ၁၂၅
ဂဇ္ဇယတိ ၁၂၅
ဂဇ္ဇိတ ၁၂၅
ဂဇ္ဇေတိ ၁၂၅
ဂဥ္ဇကာ ၁၂၅
ဂဥ္ဇတိ ၁၂၅
ဂဥတိ ၁၂၅
ဂဏ ၁၂၅
ဂဏက ၁၂၅
ဂဏယတိ ၁၂၅
(ဂဏိကာ) ၁၂၅
ဂဏိကာ ၁၂၆
ဂဏိတ ၁၂၆
ဂဏေတိ ၁၂၅
[ဂဏေတုံ-၂] ၁၂၅
[ဂဏေတွာ-၁၃] ၁၂၅
ဂဏ္ဍ ၁၂၇
ဂဏ္ဍန ၁၂၇
ဂဏ္ဍိ ၁၂၇၊ ၂၀၆
(ဂဏ္ဍိပဒံ) ၂၀၆
ဂဏ္ဍ ၁၂၅၊ ၁၂၉
ဂဏ္ဍက ၁၂၅
ဂဏ္ဍတိ ၁၂၅
ဂဏ္ဍလိ ၁၂၅
ဂဏ္ဍိ ၁၂၅
ဂဏ္ဍုပ္ပာဒ ၃၁၀
ဂဏ္ဍုလ ၁၂၅
ဂဏ္ဍူသ ၁၂၅
ဂဏ္ဂတိ ၁၃၈
[ဂဏ္ဂန-၁၆] ၁၃၈
ဂဏ္ဂာတိ ၁၃၈
ဂတ္တ ၁၂၆၊ ၁၂၉၊ ၁၃၉
(ဂတ္တယတိ) ၁၂၆
(ဂတ္တေတိ) ၁၂၆
ဂထိတ ၁၂၇
ဂဒ ၁၂၆
ဂဒတိ ၁၂၆
[ဂဒန-၃] ၁၂၆
(ဂဒယတိ) ၁၂၆
ဂဒါ ၁၂၆၊ ၂၅၂
ဂဒိတ ၁၂၆
(ဂဒေတိ) ၁၂၆
ဂဒ္ဒတိ ၁၂၆
ဂဒ္ဒယတိ ၁၂၆
ဂဒ္ဒူလ ၁၂၆
ဂဒ္ဒေတိ ၁၂၆

http://www.dhammadownload.com

ကိဝါ ၁၄၃
ကိယာနုမာန ၁၄၉
ကိယာတိ ၁၄၉
ကိတိ ၁၄၉
(ကိတိကာ) ၁၄၉
ကိတက ၁၄၉
ကိတ ၁၄၃၊ ၁၄၉
ကိလေသတိ ၁၄၅
ကိလေဝတိ ၁၄၅
ကိလိတ ၁၄၇
ကိလာယမာန ၁၄၅
ကိလာယတိ ၁၄၅
ကိလာနက ၁၄၅
ကိလာန ၁၄၅
[ကိလန္တ–၇] ၁၄၅
ကိလန ၁၄၅
ကိလတိ ၁၄၅
ကိရီ ၁၄၄
ကိရာ ၁၄၄၊ ၁၄၉
(ကိရကာ) ၁၄၄
ကိရတိ ၁၄၄
ကိမာန ၁၄၅
ကိမ ၁၂၉၊ ၁၄၅
ကိနိ ၃
ကိဏောတိ ၁၄၈
ကိဏာတိ ၁၄၈
[ကိဏ္ဍန–၄] ၁၄၄
ကိဏ္ဍတိ ၁၄၄
ကိဏ္ဍ ၁၄၄
ကိဂ်ံမက ၁၂၉
ကိငြ ၁၄၃
(ကါဟိတ) ၁၄၃
[ကါဟဏ–၁၉] ၁၃၉
ကါဟယတိ ၁၃၉
(ကါဟနာ) ၁၄၃
ကါဟတိ ၁၄၃
ကါဟ ၁၃၉
ကါသ ၁၃၈
(ကါရယ္ဟာ) ၁၃၇
(ကါရယ္ဟာ) ၁၃၇
ကါရယ္ဟ ၁၃၇

(ကါရယ္ဟ) ၁၉၀
[ကဝေဠ–၁၁] ၁၃၈
ကဝေသတိ ၁၃၈
ကဝေသနာ ၁၃၈
ကဝေသယတိ ၁၃၈
ကဝေသိတ ၁၃၈
ကဝေသေတိ ၁၃၈
ကသတိ ၁၃၈
ကသယတိ ၁၃၈
ကသိတ ၁၃၈
ကသေတိ ၁၃၈
ကဟ ၁၃၉
ကဟက ၁၃၉
[ကဟက–၁၄] ၁၃၉
ကဟဋ္ဌ ၂၀၆
ကဟဏ ၁၂၉
ကဟဏိ ၁၃၉
ကဟဏီ ၁၃၉
ကဟတိ ၁၃၈၊ ၁၃၉
ကဟန ၁၂၉၊ ၁၃၉၊ ၅၇၀
ကဟယတိ ၁၃၈
ကဟေတိ ၁၃၈
ကဟ္မရ ၁၃၉
ကဟ္မရတီရ ၁၃၉
ကဠဒတိ ၁၄၂
[ကဠန္တ–၄] ၁၄၂
ကဠောစီ ၁၃၇၊ ၁၄၈
ကါတိ ၁၄၃
ကါထာ ၁၄၃၊ ၁၄၉
ကါဓတိ ၁၄၃
ကါမ ၁၃၈၊ ၁၄၃
ကါမက ၁၃၈
ကါမဏိ ၂၉၇
ကါမဏီယ ၁၂၉၊ ၂၉၇
ကါမိနီ ၁၄၈
ကါယက ၁၄၈
ကါယတိ ၁၄၃၊ ၁၄၈
ကါယတ္တိ ၁၄၉
[ကါယန–၁၀] ၁၄၈
(ကါရယ္ဟ) ၁၃၉
ကဝ္ယ ၁၈
ကဿသယ ၅၄၀
ကဿိတ ၁၂၈
(ကဿိနီ) ၁၂၈
ကဘိရ ၁၂၉၊ ၃၆၆
ကမ ၁၂၉
ကမက ၁၂၉
ကမနက ၁၂၉
ကမနီ ၁၂၉
ကမနီယ ၁၂၉
ကမိက ၁၂၉
ကမိယ ၁၂၉
ကမ္မီ ၁၂၈
ကမ္မီရ ၁၂၉၊ ၃၆၆
ကမ္မီရာဝဘာသော ၃၆၁
ကမ္မ (ကမျ) ၁၂၉
ကယ ၁၃၉
[ကယ–၃] ၁၃၉
ကယ္ဟတိ ၁၃၉၊ ၁၄၉
(ကယ္ဟူပက) ၁၃၉
ကရ ၁၄၄
ကရတိ ၁၃၆
ကရယတိ ၁၃၆
ကရဟ ၁၃၇
ကရဟတိ ၁၃၇
[ကရဟက–၁၀] ၁၃၇
(ကရဟဏီယံ) ၁၃၇
ကရဟယတိ ၁၃၇
ကရဟေတိ ၁၃၇
ကရဠ ၁၃၇
ကရ ၁၂၉၊ ၁၃၆၊ ၁၄၄
ကရဋ ၅၇၀
ကရဋ္ဌ ၄၅၁၊ ၅၇၀
ကရေတိ ၁၃၆
ကလ ၁၃၇၊ ၁၄၅
ကလတိ ၁၃၇
[ကလန–၃] ၁၃၇
ကလယတိ ၁၃၇
ကလေတိ ၁၃၇
ကဝေ ၁၈၊ ၄၆၄
ကဝတိ ၁၄၅
ကဿဝယျက ၅၆၉
ကဿ ၁၂၇၊ ၁၄၄
ကဿဗာမိ ၄၄၂
ကဿဗာမိပုဗ္ဗ ၁၂၇
ကဿယတိ ၁၂၇
ကဿတေ ၁၂၇
ကဿပ ၁၂၇
ကဿ္ဟ ၁၂၉
ကဿ္ဟတေ ၁၂၆
ကဿ္ဟတိ ၁၂၆
ကဿ္ဟယတိ ၁၂၇
ကဿ္ဟီတ ၁၂၇
ကဿ္ဟေတိ ၁၂၇
ကဿ္ဟ ၁၂၇၊ ၁၂၉၊ ၁၄၈
ကဿ္ဟတိ ၁၂၈
ကဿ္ဟရ ၁၂၈၊ ၁၄၄၊ ၅၇၀
ကဿ္ဟသေယျက ၅၆၉

http://www.dhammadownload.com

ဂုစ္ဆ ၁၄၇
ဂုဏ္ဌတိ ၁၄၆
ဂုဏ္ဍတိ ၁၄၆
ဂုဏ္ဏာ ၁၄၆
ဂုဏ ၁၂၆၊ ၁၂၉၊ ၁၄၅၊ ၁၄၆
ဂုဏာယတိ ၁၄၆
ဂုဏောတိ ၁၄၆
ဂုဏ္ဌာယတိ ၁၄၆
ဂုဏ္ဌိက ၁၄၆
ဂုဏ္ဍောတိ ၁၄၆
ဂုဏ္ဍာယတိ ၁၄၆
ဂုဏ္ဍောတိ ၁၄၆
ဂုတ္တ ၁၄၇
ဂုဒ ၁၄၅၊ ၁၄၆
ဂုဒတိ ၁၄၆
ဂုဒ္ဒတိ ၁၄၆
ဂုဒ္ဒယတိ ၁၄၆
ဂုဒ္ဒေတိ ၁၄၆
ဂုဓတိ ၁၄၆
ဂုဇ္ဈတိ ၁၄၆
ဂုန္ဒ ၁၄၅
ဂုန္ဒာ ၁၄၅
ဂုပ္ပတိ ၁၄၆
ဂုပ္ပတိ ၁၄၇
ဂုဗ္ဘတိ ၁၄၇
ဂုမ္ဘတိ ၁၄၇
ဂုမ္ဘ ၁၂၉၊ ၁၄၇၊ ၁၄၈
ဂုမ္ဘတိ ၁၄၈
ဂုမ္ဗေတွာ ၁၄၈
ဂုယျတော ၁၄၈
ဂုယှ ၁၄၈
ဂုယှက ၁၄၈
ဂုယှတိ ၁၄၈
(ဂုယှိတုံ) ၁၄၈
ဂုရတော ၁၄၈
ဂုဝတိ ၁၄၈
ဂုဝါက ၁၄၅
ဂုဟ ၁၄၈
[ဂုဟက-၃] ၁၄၈
ဂုဟတိ ၁၄၈
ဂုဟာ ၁၄၈
ဂုဠ ၁၄၅၊ ၁၄၈
ဂုဠတိ ၁၄၈
ဂုဠတိ ၁၄၈
ဂူထ ၁၄၇၊ ၁၄၈
ဂူထဘာဏီ ၃၅၅
ဂူဟတိ ၁၄၈
[ဂူဟနာ-၂] ၁၄၈
ဂုဋ္ဌ ၁၄၈
ဂေဏ္ဍကြ ၁၄၆
ဂေဒတိ ၁၄၉
ဂေဒတော ၁၄၉
ဂေဓ ၁၄၄
ဂေဓိ ၁၄၄
ဂေဓိတ ၁၄၄
ဂေပတိ ၁၄၉
ဂေပတော ၁၄၉
ဂေဝတိ ၁၄၉
ဂေသတိ ၁၄၉
ဂေဟ ၁၃၉
ဂေါ ၁၂၉
ဂေါကုလ ၁၀၆
ဂေါစတိ ၁၄၆
ဂေါစရ ၁၅၉
ဂေါဋ္ဌက ၁၄၆
ဂေါဋ္ဌ ၂၀၆
ဂေါဋ္ဌတိ ၁၄၉
ဂေါဏ ၁၂၉
ဂေါတ္တ ၁၄၇၊ ၂၂၅၊ ၂၃၃
ဂေါတ္တတိ ၁၄၉
ဂေါတ္ထတိ ၁၄၉
ဂေါတ္ထု ၁၄၉
ဂေါတ္ထုလ ၁၄၉
ဂေါတြ ၁၄၇
ဂေါဒါရဏ ၂၄၆
ဂေါဒှဟ ၂၆၇
ဂေါဓ ၁၄၆
ဂေါဓမ ၁၄၆
ဂေါနက ၁၄၅
ဂေါပ ၃၁၈
ဂေါပတိ ၁၄၆
[ဂေါပန-၁၅] ၁၄၆
ဂေါပယတိ ၁၄၆
ဂေါပါနသီ ၃၁၈၊ ၅၄၀
ဂေါပါယိတ ၁၄၇
ဂေါပါလ ၃၂၀
ဂေါဗိတ ၁၄၇
ဂေါပေတိ ၁၄၆
ဂေါပ္ပက ၁၄၇
ဂေါပ္ပ ၁၄၇
ဂေါပ္ပက ၁၄၇
ဂေါပ္ပန ၁၄၇
ဂေါပ္ပိမ ၁၄၇
ဂေါပ္မေတွာ ၁၄၇
ဂေါမယတိ ၁၅၀
ဂေါမိဋ္ဌ ၃၉၉
ဂေါမေတိ ၁၅၀
ဂေါယာန ၄၁၅
(ဂေါယာန) ၄၁၅
ဂေါလိသ ၄၅၄
ဂေါဝိန္ဒ ၄၉၆
ဂေါသချံ ၁၁၇
ဂေါဋ္ဌ ၁၄၅

• • • • • •

[ဃ]

ဃံသတိ ၁၅၂၊ ၁၅၃
[ဃံသန-၁၅] ၁၅၃
ဃံသေတိ ၁၅၂
ဃဏ္ဌတိ ၁၅၀
ဃဋ္ဌ ၅၆၇
ဃဋ္ဌ ၁၅၀
(ဃဋ္ဌက) ၁၅၀
[ဃဋ္ဌက-၁၄] ၁၅၀
ဃဋ္ဌတိ ၁၅၀
ဃဋ္ဌာယတိ ၁၅၀
ဃဋ္ဌာယတိ ၁၅၀
ဃဋ္ဌိကာ ၁၅၀
ဃဋ္ဌိကာ ၁၅၀
ဃဋ္ဌိကာ

http://www.dhammadownload.com

ဃာယတိ ၁၅၃
[ဃာယန-၇] ၁၅၃
ဃာရယတိ ၁၅၂
ဃာသ ၁၅၂
ဃိဏ္ဏတိ ၁၅၃
ဃိနောတိ ၁၅၃
ဃုဠတိ ၁၅၃
ဃုဠိကာ ၁၅၃
ဃုဏ ၁၅၃
ဃုဏ္ဏတိ ၁၅၃
ဃုဃျတေ ၁၅၄
ဃုရဃုရာယတိ ၁၅၃
(ဃုရဃုရာယန္တ) ၁၅၃
ဃုရတိ ၁၅၃
ဃုသတိ ၁၅၄
ဃုသတေ ၁၅၄
ဃုဋ္ဌတိ ၁၅၄
ဃေပ္ပတိ ၁၃၈
ဃောဋက ၁၅၃
ဃောဋတိ ၁၅၃
ဃောဏတိ ၁၅၃
ဃောတိ ၁၅၃
ဃောရ ၁၅၃
ဃောသ ၁၅၄
ဃောသက ၁၅၄
ဃောသတိ ၁၅၄
[ဃောသန-၅] ၁၅၄
ဃောသယတိ ၁၅၄
[ဃောသာပိတ-၂] ၁၅၄
ဃောသာပေတိ ၁၅၄
[ဃောသေတဗ္ဗ-၄] ၁၅၄
ဃောသေတိ ၁၅၄

• • • • • •

[စ]

စကတိ ၁၅၅
စကာသတိ ၁၅၅
စကောရ ၁၅၅
စက္က ၇၉၊ ၉၀၊ ၁၅၅
စက္ကမဒ္ဒက ၃၈၃
စက္ကယတိ ၁၅၅၊ ၁၆၈
စက္ကလ ၁၅၅
စက္ကလက ၁၅၅
စက္ကလိက ၁၅၅
စက္ကဝတ္တိ ၄၇၀
စက္ကဝါက ၄၆၂
စက္ကေတိ ၁၅၅
စက္ခတိ ၁၅၅
စက္ခန ၁၅၅
စက္ခု ၁၅၅
စဃုဏောတိ ၁၅၅
စင်္ကတိ ၁၅၅
[စင်္က-၁၁] ၇၁
စင်္ကမတိ ၇၁
စင်္ကမန ၇၁
စင်္ကမော ၇၁
စင်္ကုံရ ၁၅၅
စင်္ကေါဋက ၁၀၁
စင်္ကေါရ ၁၅၅
စစ္စတိ ၁၅၅
စစ္စယတိ ၁၅၅
စစ္စရ ၁၅၈
စစ္စု ၁၅၅
စစ္စေတိ ၁၅၅
စဇတိ ၁၅၅
စဇန ၁၅၅
[စဇန္တ -၁၀] ၁၅၅
စဇာပေတိ ၁၅၅
စဇိယတိ ၁၅၅
(စဋ္ဌတိ) ၁၅၆
စဋ္ဌလ ၁၆၃
စဋ္ဌု ၁၅၆
စဋတိ ၁၅၆
စဋုလ ၁၅၆
စဏက ၁၅၆
စဏတိ ၁၅၆
စဏ္ဍ ၁၅၆
စဏ္ဍတိ ၁၅၆
စဏ္ဍယတိ ၁၅၆
စဏ္ဍာလ ၁၅၆
စဏ္ဍာလီ ၁၅၆
စဏ္ဍေတိ ၁၅၆
စတတိ ၁၅၆
စတုရ ၁၅၆
စတ္တ ၁၅၆
စဒတိ ၁၅၆
စန္ဒ ၁၅၇
စန္ဒက ၁၅၇
စန္ဒတိ ၁၅၇
စန္ဒန ၁၅၇
စန္ဒနိကာ ၁၅၇၊ ၂၆၅
စန္ဒနိယာ ၁၅၇၊ ၂၆၅
(စန္ဒနသဒ) ၅၁၄
စပတိ ၁၅၇
စပယတိ ၁၅၇
စပလ ၁၅၇၊ ၁၇၃
စပေတိ ၁၅၇
စဗ္ဗတိ ၁၅၇
စဗ္ဗေတွာ ၁၅၇
စမတိ ၁၅၇
စမရ ၁၅၇
စမရီ ၁၅၇
စမသ ၁၅၇
စမုဏောတိ ၁၅၇
စမူ ၁၅၇
စမွာ ၁၅၇
စမ္ဘတိ ၁၅၈
စမ္ဘ ၁၅၇၊ ၁၅၈
စယ ၁၆၅
စယတိ ၁၅၈၊ ၁၆၄
စယန ၁၆၄
စယိတဗ္ဗ ၁၅၈
စရ ၁၅၈
စရက ၁၅၈
စရဏ ၁၅၈
စရဏက ၁၅၈
စရဏကပတ္တ ၁၅၈
စရတိ ၁၅၈
[စရန္တ -၆] ၁၅၈
စရာစရ ၁၅၈
စရိတက ၁၅၈
[စရိတဗ္ဗ-၁၅] ၁၅၈
စရိမ ၁၅၈
စရိမက ၁၅၈
စရိယ ၁၅၉
စရိယာ ၁၅၉
စရု ၁၅၉
[စလ-၁၆] ၁၆၃
စလက ၁၆၃
စလတိ ၁၆၃
စလန ၁၆၃
စလနာ ၁၆၃
စလနီ ၁၆၃
(စလယတိ) ၁၆၃
စလာစလ ၁၆၃
စလိတ ၁၆၃
(စလေတိ) ၁၆၃
စဝက ၁၇၁
စဝတိ ၁၇၁
စဝန ၁၇၁
စဝနက ၁၇၁
[စဝန္တ -၇] ၁၇၁
စသက ၁၆၄
စသတိ ၁၆၄
စဟတိ ၁၆၄
စဟယတိ ၁၆၄
စဟေတိ ၁၆၄
စာဂ ၁၅၆၊ ၅၈၀
စာဋက ၁၅၆
စာဋယတိ ၁၅၆
စာဋိ ၁၅၆
စာဋု ၁၅၆
စာဋုက ၁၅၆
စာဋုကာမော ၁၅၆
စာဋုကာရီ ၁၅၆
စာဋေတိ ၁၅၆
စာတ ၁၅၆
စာတက ၁၅၆
စာပ ၁၅၇

http://www.dhammadownload.com

စာမိကရ ၁၅၈
စာယတိ ၁၆၄
စာရ ၁၅၉
စာရက ၁၅၉
စာရယတိ ၁၅၈
စာရိကာ ၁၅၉
စာရိတ္တ ၁၅၉
စာရိနီ ၁၅၈၊ ၁၅၉
(စာရိယပက္ကမန) ၁၅၉
စာရိယာ ၁၅၉
စာရီ ၁၅၈
စာရု ၁၅၉
[စာရေတဗ္ဗ–၄] ၁၅၈
စာရေတိ ၁၅၈
စာလိကာ ၁၆၃
စာလိနီ ၁၆၃
[စာဝန–၇] ၁၇၁
စာဝေတိ ၁၇၁
စိကယတိ ၁၆၈
စိကိစ္ဆတိ ၉၁
စိကုရ ၁၀၅၊ ၁၆၅
စိကေတိ ၁၆၈
စိက္ကယတိ ၁၆၈
စိက္ခလ္လ ၁၆၈
စိဂုံလက ၁၆၈
စိဂုံလယတိ ၁၆၈
စိဂုံလိက ၁၆၈
(စိဂုံလေတိ) ၁၆၈
(စိဥ္ဆတိ) ၁၆၈
စိဥ္ဆာ ၁၆၅၊ ၁၆၈
စိဏောတိ ၁၆၄
စိတ ၁၆၅
စိတက ၁၆၅
စိတ္တ ၁၆၅၊ ၁၆၉၊ ၁၇၀
စိတ္တက ၁၇၀
စိတ္တယတိ ၁၇၀
စိတ္တလတာ ၄၅၀
စိတ္တဘောဂ ၃၆၇
စိတ္တေတိ ၁၇၀
စိတြံ ၁၇၀
စိတြ ၁၆၅၊ ၁၆၉
[စိနန–၇] ၁၆၄
စိနာတိ ၁၆၄
စိနာယတိ ၁၇၀
စိနောတိ ၁၆၄၊ ၁၆၅
[စိန္တ က–၁၃] ၁၆၉
စိန္တ ယတိ ၁၆၉
စိန္တာ ၁၇၀
စိန္တိ တ ၁၆၉
[စိန္တိ တဗ္ဗ–၁၁] ၁၆၉
စိန္တေ တိ ၁၆၉
(စိဗတိ) ၁၇၀
စိဗုက ၁၇၀၊ ၁၇၁
စိရ ၁၆၅
စိရဏာတိ ၁၇၀
စိလတိ ၁၇၀
စိလာတ ၁၇၀
စိလ္လ ၁၇၁
စိလ္လတိ ၁၇၀
စိဟန ၁၇၁
စီကတိ ၁၇၁
စီကယတိ ၁၇၁
စီန ၁၆၅
စီဘတိ ၁၇၁
စီယတိ ၁၇၁
စီရ ၁၆၅
စီရက ၁၆၅
စီရီ ၁၇၀
စီဝတိ ၁၇၁
စီဝယတိ ၁၇၁
စီဝရ ၁၆၅၊ ၁၇၁
စီဝေတိ ၁၇၁
စုက္ကယတိ ၁၇၁
စုက္ကေတိ ၁၇၁
စုစ္စု ၁၅၅
စုဋတိ ၁၇၁
စုဋယတိ ၁၇၁
(စုဋေတိ) ၁၇၁
စုဋ္ဌယတိ ၁၇၂
စုဋ္ဌေတိ ၁၇၂
(စုဋ္ဌတိ) ၁၇၂
စုဏယတိ ၁၇၂
စုဏောတိ ၁၇၂
စုဏ္ဏတိ ၁၇၂
စုဏ္ဏယတိ ၁၇၂
စုဏ္ဏောတိ ၁၇၂
စုတ ၁၇၁
စုတိ ၁၇၁
စုဒိတ ၁၇၂
စုဒိတက ၁၇၂
စုန္ဒ ၁၇၃
စုန္ဒကာရ ၁၇၃
စုန္ဒယတိ ၁၇၃
စုန္ဒီ ၁၇၃
စုန္ဒေတိ ၁၇၃
(စုပတိ) ၁၇၃
စုဗတိ ၁၇၃
စုဗုက ၁၇၃
စုမ္ဗဋ ၁၇၃
စုမ္ဗတိ ၁၇၃
[စုမ္ဗန–၄] ၁၇၃
စုမ္ဗယတိ ၁၇၃
စုမ္ဗုတက ၁၇၃
စုလ္လ ၁၆၅
စုလ္လတိ ၁၇၄
စုလ္လာ ၁၇၄
စုလ္လိ ၁၇၂၊ ၁၇၄
စုလ္လိကာ ၁၇၂
(စုလ္လီ) ၁၇၂၊ ၁၇၄
စုသတိ ၁၇၄
စူစုက ၁၅၆၊ ၁၇၁၊ ၁၇၄
စူဏယတိ ၁၇၄
စူတ ၁၇၁၊ ၁၇၂၊ ၁၇၄
စူယျတေ ၁၇၄
စူရယတိ ၁၇၄
စူသတိ ၁၇၄
စူဋ ၁၇၄
စူဋာ ၁၇၁၊ ၁၇၄
စူဋိက ၁၇၂
စူဋိကာ ၁၇၂၊ ၁၇၄
စေဋ ၁၆၈၊ ၁၇၄
စေဋက ၁၆၈၊ ၁၇၄
စေဋကော ၁၆၈
စေဋတိ ၁၆၈၊ ၁၇၄
စေဋယတိ ၁၆၈
စေဋီကာ ၁၆၈၊ ၁၇၄
စေဋီ ၁၆၈
စေဋေတိ ၁၆၈
စေတ ၁၆၉
(စေတတိ) ၁၆၈
စေတတိ ၁၇၀
[စေတန–၁၀] ၁၇၀
စေတနာ ၁၆၉
စေတယတိ ၁၆၈၊ ၁၆၉
[စေတယန–၉] ၁၆၉
စေတသ ၁၆၉
စေတာပန ၁၇၀
စေတာပေတိ ၁၇၀
စေတာပေန္တီ ၁၇၀
စေတိ ၁၆၉
စေတိယ ၁၆၉
စေတေတိ ၁၆၈
စေလ ၁၇၀
စေလတိ ၁၇၄
စေလီ ၁၇၀
စေလ္လက ၁၇၄
စေလ္လတိ ၁၇၄
စေဝတိ ၁၇၄
(စေဋက) ၁၇၄
စောစ ၁၇၁
စောဏတိ ၁၇၂
စောတတိ ၁၇၂
စောဒက ၁၇၂
[စောဒက–၁၆] ၁၇၂
စောဒနာ ၁၇၂

http://www.dhammadownload.com

စောဒယတိ ၁၇၂
စောဒေတိ ၁၇၂
စောဒေန္တီ ၁၇၂
စောပန ၁၇၃
[စောပယမာန-၃] ၁၇၃
စောပေတိ ၁၇၃
စောရ ၁၇၄
စောရက ၁၇၄
(စောရယတိ) ၁၇၄
(စောရာပယတိ) ၁၇၄
(စောရာပေတိ) ၁၇၄
(စောရီ) ၁၇၄
စောရေတိ ၁၇၄
စောလယတိ ၁၇၄
စောဠ ၁၆၃၊ ၁၇၁
(စောဠတိ) ၁၇၄
စောဠယတိ ၁၇၄
စောဠေတိ ၁၇၄

• • • • • •

[ဆ]

ဆက ၅၀၅
ဆကဏ္ဍ ၅၀၅
ဆဂလ ၁၈၀
ဆဂလက ၁၃၃၊ ၁၈၀
ဆဇ္ဇ ၁၈၅
[ဆဋ္ဌက-၁၀] ၁၇၅
ဆဋ္ဌယတိ ၁၇၄
(ဆဋ္ဌယတိ) ၁၇၄
ဆဋ္ဌေတိ ၁၇၄၊ ၁၇၅
ဆဋ္ဌေတိ ၁၇၄
ဆဋ္ဌေန္တီ ၁၇၅
ဆဏ ၉၊ ၁၇၅၊ ၁၇၈
ဆဏောတိ ၁၇၅
ဆတ္တ ၁၇၅
ဆဒ ၁၇၅
ဆဒတိ ၁၇၅
ဆဒန ၁၇၅
ဆဒိ ၁၇၅
ဆဒ္ဒယတိ ၁၇၆
ဆဒ္ဒိကာ ၁၇၇
ဆဒ္ဒေတိ ၁၇၆
ဆန္ဒ ၁၇၅၊ ၁၇၇
ဆန္ဒက ၁၇၇
ဆန္ဒတိ ၁၇၆
ဆန္ဒန ၁၇၇
ဆန္ဒနိယ ၁၇၇
ဆန္ဒယတိ ၁၇၆၊ ၁၇၇
ဆန္ဒေတိ ၁၇၆၊ ၁၇၇
ဆန္ဓ ၁၇၅၊ ၁၇၆
ဆပ္ပတိ ၁၇၇
ဆပ္ပယတိ ၁၇၇
ဆမတိ ၁၇၇
ဆမာ ၁၁၅၊ ၁၇၇
ဆမ္ဘတိ ၁၇၇
[ဆမ္ဘ-၃] ၁၇၇၊ ၂၃၄
ဆမ္ဘတိ ၁၇၇၊ ၂၃၄
(ဆမ္ဘန) ၂၃၅
(ဆမ္ဘိတ) ၂၃၅
(ဆမ္ဘီ) ၂၃၄
ဆယတိ ၁၇၇
ဆလ ၁၈၀
ဆလ္လိ ၁၇၅
ဆဝ ၁၇၇၊ ၁၇၉၊ ၅၂၉
ဆဝက ၁၇၇
ဆဝတိ ၁၇၇၊ ၁၇၉
ဆဝိ ၁၇၅၊ ၁၈၀
ဆာတ ၁၇၆၊ ၁၇၇၊ ၁၈၀
ဆာတဗ္ဗတ္တံ ၁၉၅
ဆာတိ ၁၇၇
ဆာဒန ၁၇၅
[ဆာဒန-၁၄] ၁၇၅
ဆာဒနာ ၁၇၆
ဆာဒယတိ ၁၇၅၊ ၁၇၆၊ ၁၇၇
ဆာဒိယ ၁၇၅
ဆာဒေတိ ၁၇၅၊ ၁၇၆၊ ၁၇၇
ဆာပ ၁၈၀
ဆာယတိ ၁၇၇
ဆာယာ ၁၇၇၊ ၁၇၈
ဆိဂ္ဂလ ၁၃၃၊ ၁၇၈
[ဆိန္ဒ-၆] ၁၇၈
ဆိန္ဒတိ ၁၇၈
ဆိဒ္ဓ ၁၇၈၊ ၁၇၉
ဆိဒ္ဓယတိ ၁၇၉
ဆိဒ္ဓိတ ၁၇၉
ဆိဒ္ဓေတိ ၁၇၉
ဆိန္ဒ ၁၇၈
ဆိန္ဒတိ ၁၇၈
[ဆိန္ဒန-၁၄] ၁၇၈
ဆိန္ဒန္တီ ၁၇၈
ဆိယတိ ၁၈၀
ဆုဋတိ ၁၈၀
ဆုဋယတိ ၁၈၀
ဆုဋေတိ ၁၈၀
ဆုဒ္ဓ ၁၈၀
ဆုဒ္ဓုန ၁၈၀
ဆုပတိ ၁၈၀
[ဆုပန-၈] ၁၈၀
ဆုဘတိ ၁၈၀
ဆုရတိ ၁၈၀
ဆုရိကာ ၁၈၀
ဆေက ၁၇၈
ဆေဇ္ဇ ၁၇၈၊ ၁၈၀
ဆေဇ္ဇတိ ၁၇၈
ဆေဇ္ဇာ ၁၇၈
ဆေတ ၁၈၀
[ဆေတဗ္ဗ-၄] ၁၈၀
ဆေတိ ၁၇၇
ဆေတုံ ၁၈၀
[ဆေတ္တဗ္ဗ-၂၂] ၁၇၈
ဆေဒယတိ ၁၈၀
[ဆေဒိတ-၆] ၁၈၀
ဆေဒေတိ ၁၈၀
ဆေပ္ပ ၁၈၀
ဆောတိ ၁၇၉
ဆောရတိ ၁၈၀

• • • • • •

[ဇ]

(ဇံသယတိ) ၁၈၉
ဇံသေတိ ၁၈၉
ဇက္ခတိ ၁၈၀
ဇဂတိပါလ ၃၂၀
ဇဂတိ ၁၂၉
ဇဂ္ဂတိ ၁၈၁၊ ၁၈၉
[ဇဂ္ဂန-၁၁] ၁၈၁
ဇဂ္ဂနိကာ ၁၈၁
(ဇဂ္ဂန္တ) ၁၈၉
ဇဂ္ဂတိ ၁၈၁
(ဇဂ္ဂိတ) ၁၈၀
ဇဂ္ဂိတာယေ ၁၈၁
ဇဃန ၅၆၆
ဇဂ်မ ၁၃၃
ဇဂ်လ ၁၃၇
ဇဃ်ာ ၁၈၂
ဇစ္စတိ ၁၈၁
ဇစ္ဆတိ ၁၈၁
ဇဇတိ ၁၈၁
ဇဇ္ဇတိ ၁၈၁
ဇဇ္ဇရ ၁၈၇
ဇဇ္ဈတိ ၁၈၁
ဇဇ္ဈတိ ၁၈၁
ဇည ၁၈၂
ဇဒ္ဓတိ ၁၈၁
ဇဒ္ဓာ ၁၈၁
ဇဒ္ဓာဓရ ၂၇၂
ဇဒိတ ၁၈၁
[ဇဒ္ဒေတွာ-၃] ၁၈၁
ဇဒ္ဒရ ၁၈၂
ဇဒု ၁၈၈
ဇဏ္ဏု ၁၈၂
(ဇဏ္ဏုက) ၁၈၂
ဇတု ၁၈၂

http://www.dhammadownload.com

ဇတုကာ ၁၈၂
ဇတ္တု ၁၈၂၊ ၁၈၇
ဇန ၁၈၂
ဇနက ၁၈၂
ဇနတိ ၁၈၁
(ဇနန) ၁၈၁
ဇနနက ၁၈၁
(ဇနနိကာ) ၁၈၂
ဇနနီ ၁၈၂
[ဇနယ-၁၈] ၁၈၂
ဇနယတိ ၁၈၁၊ ၁၈၂
ဇနရဉ္ဇန ၈
(ဇနရဉ္ဇနီ) ၈
ဇနဝါဒ ၄၇၃
ဇနိကာ ၁၈၂
ဇနိတ္တ ၁၈၂
(ဇနိ) ၁၈၂
ဇနေတ ၁၈၂
ဇနေတ္တိ ၁၈၂
(ဇနေတ္တိကာ) ၁၈၂
ဇန္တာ ၁၈၂၊ ၁၈၈၊ ၂၂၅
ဇန္တာဃရ ၁၈၂၊ ၁၈၈၊ ၂၂၅
ဇန္တု ၁၈၂
ဇပ ၁၈၆
ဇပတိ ၁၈၆
(ဇပန္တ) ၁၈၆
ဇပါ ၁၈၆၊ ၁၉၃
[ဇပ-၉] ၁၈၆
ဇပတိ ၁၈၆
ဇပိတာ ၁၈၆
(ဇပေတိ) ၁၈၆
ဇဘတိ ၁၈၆
ဇမတိ ၁၈၆
ဇမ္ဘာလ ၃၄၅
ဇမ္ဘာလီ ၁၈၆
ဇမ္ဘုက ၁၈၆
ဇမ္ဘူ ၁၈၃၊ ၁၈၇
ဇမ္ဘ ၁၈၆
ဇမ္ဘတိ ၁၈၆
ဇမ္ဘနာ ၁၈၆
ဇမ္ဘယတိ ၁၈၆
(ဇမ္ဘလ) ၁၈၆
ဇမ္မိရ ၁၈၆၊ ၁၈၇
ဇမ္မေတိ ၁၈၆
ဇမ္မ ၁၈၇
ဇမ္မာ ၁၈၇
ဇမ္မီ ၁၈၇
ဇယ ၁၉၀
[ဇယ-၅] ၁၉၀
ဇယတိ ၁၉၀၊ ၁၉၅
ဇယန ၁၉၀
ဇယျတိ ၁၈၇
ဇရ ၁၈၇
ဇရက ၁၈၇
ဇရဋ္ဌ ၁၈၇
ဇရာဘိ ၁၈၇
ဇရနာတိ ၁၈၇
(ဇရန္တ) ၁၈၇
ဇရယတိ ၁၈၇
ဇရာ ၁၈၇
ဇရိတ ၁၈၇
(ဇရိယတိ) ၁၈၇
ဇရေတိ ၁၈၇
ဇလ ၁၈၈
ဇလတိ ၁၈၈
[ဇလမိ-၆] ၂၇၇
[ဇလန-၁၁] ၁၈၈
ဇလနိမိ ၂၇၇
ဇလာဗု ၃၆၊ ၁၈၇
ဇလူကာ ၁၈၈
ဇလ္လ ၁၈၈
ဇလ္လိကာ ၁၈၈
ဇဝ ၁၉၃
ဇဝတိ ၁၉၃
ဇဝန ၁၉၃
ဇဝနိကာ ၁၉၃
(ဇဝမာန) ၁၉၃
ဇသတိ ၁၈၉
ဇသဒ ၁၈၉
ဇသယတိ ၁၈၉
ဇဿတိ ၁၈၉
ဇဟ ၅၈၀
ဇဟတိ ၅၈၀
[ဇဟန-၁၄] ၅၈၀
ဇဟာတိ ၅၇၉
ဇဟီယတိ ၅၈၀
ဇဠောဂီ ၅၆၊ ၁၈၈
ဇာဂရ ၁၈၉
[ဇာဂရ-၇] ၁၈၉
ဇာဂရတိ ၁၈၉
ဇာဂရန္တိ ၁၉၀
ဇာဂရိယ ၁၈၉
ဇာဂရိယာ ၁၉၀
ဇာဂရောတိ ၁၈၉
ဇာဏု ၁၈၂
(ဇာဏုက) ၁၈၂
ဇာတံ ၁၈၃
ဇာတ ၁၈၃
ဇာတက ၁၁၀
ဇာတရူပ ၁၈၃
ဇာတဝေဒ ၄၉၅
ဇာတိ ၁၈၃၊ ၁၈၅
ဇာန ၁၉၈
[ဇာနန-၂၀] ၁၉၈
ဇာနာတိ ၁၉၅
ဇာနိ ၁၈၉၊ ၅၈၀
ဇာနု ၁၈၂
ဇာပက ၁၈၆
ဇာပယတိ ၁၉၀
[ဇာပယိတ္တာ-၂] ၁၉၀
(ဇာပိကာ) ၁၈၆
ဇာမာတု ၁၈၃
ဇာယ ၁၈၃
ဇာယတိ ၁၈၃၊ ၁၈၅၊ ၁၉၅
ဇာယတ္တန ၁၈၃
[ဇာယန-၆] ၁၈၃
ဇာယာ ၁၈၃၊ ၁၉၀
ဇာယု ၁၉၀
ဇာရ (ဇာရီ) ၁၈၅
ဇာလ ၁၈၈
ဇာလက ၁၈၈
[ဇာလန-၁၂] ၁၈၈
ဇာလာ ၁၈၈
ဇာလိကာ ၁၈၈
ဇာလီ ၁၈၈
ဇာလေတိ ၁၈၈
ဇာသယတိ ၁၈၉
ဇာသေတိ ၁၈၉
ဇိဂီသက ၅၇၃
ဇိဂီသတိ ၅၇၃
[ဇိဂီသန္တ-၃] ၅၇၃
ဇိဂီသာ ၅၇၃
[ဇိဂုဆ-၁၆] ၁၄၇
ဇိဂုဆတိ ၁၄၆၊ ၁၄၇
ဇိဂုစ္ဆာ ၁၄၇
ဇိဃံသာ ၅၆၇
ဇိဃစ္ဆတိ ၁၅၂
ဇိဃစ္ဆာ ၁၅၂
ဇိဃစ္ဆိတ ၁၅၂
ဇိဇ္ဇုက ၁၈၁
[ဇိတ-၁၁] ၁၉၀
ဇိတိ ၁၉၀
ဇိန ၁၈၉၊ ၁၉၀
ဇိနာတိ ၁၈၉၊ ၁၉၀
ဇိမ္ဟတိ ၁၉၁
ဇိမှ ၅၈၁
ဇိယတိ ၁၈၇
ဇိယာ ၁၈၇
ဇိယျတိ ၁၈၇
ဇိရာပေန္တ ၁၉၁
ဇိရိဏောတိ ၁၉၁
ဇိရိဒတိ ၁၈၇
ဇိရဏောတိ ၁၉၁
ဇိရဏောတိ ၁၉၁
ဇိဏ္ဏ ၁၈၇
ဇိဏ္ဏက ၁၈၇
ဇိဂ္ဂါ ၁၉၁၊ ၅၀၅
ဇိမှတ ၄၀၈

http://www.dhammadownload.com

ဇီယတိ ၁၈၇၊ ၁၉၅
[ဇီယန-၁၂] ၁၈၇
ဇီယာ ၁၉၂
[ဇီယျတေ-၃] ၁၈၇
ဇီရ ၁၉၃
ဇီရဏ ၁၈၇၊ ၁၉၃
ဇီရတိ ၁၈၇၊ ၁၉၁
(ဇီရန္တ) ၁၉၁
(ဇီရမာန) ၁၉၁
ဇီဝံ ၁၉၂
ဇီဝ ၁၉၁
ဇီဝက ၁၉၂
ဇီဝဇီဝက ၁၉၂
ဇီဝတိ ၁၉၁
[ဇီဝန-၉] ၁၉၁
ဇီဝန ၁၉၂
ဇီဝနိယာ ၁၉၂
ဇီဝနီ ၁၉၂
ဇီဝန္တိကာ ၁၉၂
ဇီဝန္တီ ၁၉၂
ဇိဝိက ၁၉၂
ဇိဝိကာ ၁၉၂
ဇိဝိတ ၁၉၂
ဇုဂ်တိ ၁၉၃
ဇုဍုတိ ၁၉၃
ဇုဏာ ၁၉၄၊ ၁၉၅၊ ၂၉၂
ဇုတိ ၁၉၄
ဇုနတိ ၁၉၄
ဇုဗ္ဗတိ ၁၉၄
ဇုယျတေ ၁၉၅
ဇုသတိ ၁၉၄
ဇုဟတိ ၅၈၄
[ဇုဟောတိ-၆] ၅၈၄
(ဇုဟောတိ) ၅၈၄
ဇုဋ္ဌတိ ၁၉၃
ဇူတ ၁၉၃၊ ၁၉၄
ဇူသတိ ၁၉၅
ဇေတဗ္ဗ ၁၉၀
ဇေတိ ၁၉၀
[ဇေတု-၅] ၁၉၀
ဇေမတိ ၁၉၁
ဇေယျ ၁၉၀
ဇေဝနိက ၁၉၂
ဇေသတိ ၁၉၁၊ ၁၉၅
ဇေဿတိ ၁၉၅
ဇေဿန္တ ၁၉၅
ဇေဟတိ ၁၉၅
ဇောဂ်က ၁၉၃
ဇောဍုတိ ၁၉၃
ဇောဍုယတိ ၁၉၃
ဇောဍေတိ ၁၉၃
[ဇောတက-၁၅] ၁၉၄
ဇောတတိ ၁၉၄
(ဇောတယတိ) ၁၉၄
ဇောတိ ၁၉၄
ဇောတိက ၁၉၄
ဇောတိသ ၁၉၄၊ ၁၉၅
(ဇောတေတိ) ၁၉၄
ဇောလယတိ ၁၉၄
ဇောလေတိ ၁၉၄
ဇောသတိ ၁၉၄
ဇောသယတိ ၁၉၄
ဇောသေတိ ၁၉၄
ဇောဋ္ဌတိ ၁၉၃
ဇောဋ္ဌယတိ ၁၉၃
ဇောဋ္ဌေတိ ၁၉၃

• • • • • •

[ဈ]

ဈစ္စတိ ၁၉၅
ဈစ္ဆတိ ၁၉၅
ဈဇ္ဈတိ ၁၉၅
ဈဇ္ဈရီ ၁၉၅
ဈဋ္ဌတိ ၁၉၅
ဈတ္တ ၁၉၅
ဈပတိ ၁၉၅
ဈမတိ ၁၉၅
ဈလ္လတိ ၁၉၅
ဈလ္လိကာ ၁၉၅
ဈသ ၁၉၆
ဈသတိ ၁၉၆
ဈာဋ္ဌလ ၁၉၅
ဈာတ ၁၉၆
ဈာန ၁၉၅၊ ၁၉၆
ဈာပ ၁၉၅
[ဈာပ-၁၁] ၁၉၅
ဈာပယတိ ၁၉၅
ဈာပေတိ ၁၉၅
ဈာမ ၁၉၅
ဈာမက ၁၉၅
ဈာယက ၁၉၆
[ဈာယက-၁၀] ၁၉၆
ဈာယတိ ၁၉၆
ဈာဝုက ၁၉၅

• • • • • •

[ည]

ဥတ္တ ၁၉၈
ဥတ္တိ ၁၉၇၊ ၁၉၈
[ဥတ္တာ-၁၅] ၁၉၈
ဥမတိ ၁၉၇
ဥာဏ ၁၉၈
ဥာတ ၁၉၈
ဥာတကော ၁၉၈
ဥာတိ ၁၉၇၊ ၁၉၈
ဥာတိက ၁၉၈
ဥာတိကာ ၁၉၈
ဥာပယတိ ၁၉၇
ဥာပေတိ ၁၉၇
ဥာယ ၁၉၈
ဥာယတိ ၁၉၇
ဥေယျ ၁၉၈

• • • • • •

[၎]

၎က် ၂၀၃
၎က်ယတိ ၂၀၃
၎က်ဝ်တ ၂၀၃
(၎က်ဝ်တ-ကဏ္ဍ) ၂၀၃
၎ကေ်တိ ၂၀၃
၎လတိ ၂၀၃
၎ဝတိ ၂၀၃
၎ဂ်ကတိ ၂၀၃
၎ဂ်ကာ ၂၀၃
၎ကတိ ၂၀၃
၎ဂ်တိ ၂၀၃
၎ပတိ ၂၀၃
၎ပယတိ ၂၀၃

• • • • • •

[ဌ]

[ဌပန-၁၃] ၂၀၄
ဌပယတိ ၂၀၄
[ဌပယန္တ-၄] ၂၀၄
ဌပါပေတိ ၂၀၄
(ဌပါပေတုံ၊
ဌပါပေတွာ) ၂၀၄
ဌပေတိ ၂၀၄
[ဌတွာ-၇] ၂၀၃
ဌာတိ ၂၀၃
ဌာန ၂၀၄
(ဌာနိယ) ၂၀၃
(ဌာနီယ) ၂၀၃
ဌာယတိ ၂၀၉
(ဌာယီ) ၂၀၄
[ဌိတ-၅] ၂၀၄
ဌိဝတိ ၂၀၉
ဌီယတိ ၂၀၉
ဌုဘတိ ၂၀၉

• • • • • •

[ဍ]

[ဍုံသန-၁၂] ၂၁၀
ဍုံသ ၂၁၀

http://www.dhammadownload.com

ဒုံသတိ ၂၁၀
(ဒုံသတိ) ၂၁၀
ဒုဋ္ဌ ၂၁၀
ဒုဒ ၂၄၈
ဒုပတိ ၂၀၉
ဒုပယတိ ၂၀၉
ဒုမ္ပတိ ၂၀၉
ဒုမ္ပယတိ ၂၀၉
ဒုမ္ပေတိ ၂၀၉
(ဒုမ္ဗတိ) ၂၀၉
(ဒုမ္ဗယတိ) ၂၀၉
(ဒုမ္ဘတိ) ၂၀၉
(ဒုမ္ဘယတိ) ၂၀၉
ဒုယတိ ၂၀၉
(ဒုယန) ၂၀၉
(ဒုယမာန) ၂၀၉
ဒုယှ ၂၄၈
ဒုယှတိ ၂၄၈
[ဒုယှန္တ-၁၃] ၂၄၈
ဒုဟတိ ၂၄၈
ဒုာက ၂၀၉၊ ၂၁၀
ဒုာပယတိ ၂၀၉
ဒုာဟ ၂၄၈
ဒိဏ္ဍိမ ၂၁၀၊ ၃၉၄
(ဒိမ္ပတိ) ၂၁၀
ဒိမ္ပယတိ ၂၁၀
ဒိမ္ဗ ၂၁၀
(ဒိမ္ဗတိ) ၂၁၀
(ဒိမ္ဘ) ၂၁၀
(ဒိမ္ဘတိ) ၂၁၀
(ဒိမ္ဘယတိ) ၂၁၀
(ဒိယတိ) ၂၀၉
ဒိန ၂၀၉
ဒေတိ ၂၀၉
[ဒေတုံ-၃] ၂၀၉
(ဒေပတိ) ၂၁၀
(ဒေပယတိ) ၂၁၀
ဒေပေတိ ၂၁၀
ဒေမတိ ၂၁၀

• • • • • •

[တ]

တံသတိ ၂၂၃
တံသယတိ ၂၂၃
တံသေတိ ၂၂၃
တက ၂၁၁
တကတိ ၂၁၁
တက္က ၇၁၊ ၂၁၁
[တက္ကန-၉] ၂၁၁
တက္ကယတိ ၂၁၁
တက္ကရ ၂၁၁
တက္ကလ ၂၁၁
တက္ကိတ ၂၁၁
တက္ကေတိ ၂၁၁
တက္ကောလ ၂၁၁
(တက္ကောလက) ၂၁၁
တက္ခတိ ၂၁၂
တဂရ ၂၁၂
တဂ္ဂရ ၂၁၂
တဂ္ဃတိ ၂၁၂
တက်တိ ၂၁၁
တက်ယတိ ၂၁၁
တက်ေတိ ၂၁၁
တဂ်တိ ၂၁၂
တဂ်န ၂၁၂
တစ ၂၁၂
(တစတိ) ၂၁၂
တစ္စတိ ၂၁၂
တစ္ဆ ၂၁၃
တစ္ဆက ၂၁၂
တစ္ဆတိ ၂၁၂
[တစ္ဆန-၁၁] ၂၁၂
တစ္ဆနီ ၂၁၂
တဇ္ဇတိ ၂၁၂
တဇ္ဇန ၂၁၂
(တဇ္ဇနာ) ၂၁၂
(တဇ္ဇနီ) ၂၁၂
တဇ္ဇနီယ ၂၁၂
[တဇ္ဇန္တ-၉] ၂၁၂
တဇ္ဇယတိ ၂၁၂
တဇ္ဇာရီ ၁၈၈
တဇ္ဇေတိ ၂၁၂
(တဇ္ဇေန္တီ) ၂၁၂
တဥ္စတိ ၂၁၃
(တဥ္ဇတိ) ၂၁၃
တဋ ၂၁၃
တဋတိ ၂၁၃
တဋ္ဌက ၂၁၃
တဋ္ဌတိ ၂၁၃
(တဋ္ဌိကာ) ၂၁၃
တဋ္ဌေန္တိ ၂၁၃
တဏ္ဍတိ ၂၁၃
တဏ္ဍုလ ၂၁၃၊ ၂၁၈
တဏ္ဍာ ၂၂၂
တတ ၂၁၄၊ ၂၁၅
တတိ ၂၁၄
တတ္တ ၂၁၆
တထ ၂၁၃
တထတိ ၂၁၃
တထာဂတ ၁၃၃
တဒုပိယ ၃၃
တဒ္ဒတိ ၂၁၄
တန ၂၁၄
တနတိ ၂၁၄
တနန ၂၁၄
တနယ ၂၁၄
[တနိတုံ-၃] ၂၁၄
တနု ၂၁၄
တနုတေ ၂၁၄
တနုရုဟ ၄၃၈
တနူ ၂၁၄
တနူကတ ၇၉
တနောတိ ၂၁၄
တန္တ(တန္တက) ၂၁၃
တန္တ(တန္တဝ) ၂၁၄
တန္တယတိ ၂၁၃
တန္တဝါယ ၅၀၂
တန္တိ ၂၁၃၊ ၂၁၄
တန္တု ၂၁၄
တန္တေတိ ၂၁၃
(တန္ဒတိ) ၂၁၄
တန္ဒိတ ၂၁၄
တန္ဒီ ၂၁၄
တပ ၂၁၆
တပတိ ၂၁၆
တပန ၂၁၆
တပနီ ၂၁၆
တပနီယ ၂၁၆
တပယတိ ၂၁၆
(တပသီ) ၂၁၆
[တပိတဗ္ဗ-၄] ၂၁၆
တပေတိ ၂၁၆
တပ္ပက ၂၁၈
တပ္ပတိ ၂၁၆
တပ္ပတိ ၂၁၈
[တပ္ပန-၄] ၂၁၆
တပ္ပန ၂၁၆၊ ၂၁၈၊ ၂၂၆
တပ္ပန ၂၁၈
[တပ္ပယတိ-၁၁] ၂၁၈
တပ္ပိတ ၂၁၈
တပ္ပိတဗ္ဗ ၂၁၈
တပ္ပောဏ ၃၂၇
တဖတိ ၂၁၈
(တဗ္ဗတိ) ၂၁၈
တမ ၂၁၈
တမတိ ၂၁၈
တမနုဒ ၃၀၀
တမယတိ ၂၁၈
တမာလ ၂၁၈
တမေတိ ၂၁၈
(တမောနုဒ) ၂၉၉
တမ္ဗ ၂၁၈
တမ္ဗက ၂၁၈
(တမ္ဗတိ) ၂၁၈
တမ္ဗူလ ၂၁၈
တမ္ဗူလီ ၄၅၀
(တမ္ဗတိ) ၂၁၈

http://www.dhammadownload.com

တယတိ ၂၁၉
တရ ၂၁၉
တရက ၂၁၉
တရင် ၁၃၃၊ ၂၁၉
တရဆ ၂၁၉
တရဏ ၂၁၉
တရဏိ ၂၁၉
တရဏီ ၂၁၉
တရဏီယ ၂၁၉
တရတိ ၂၁၉
[တရန္တ-၇] ၂၁၉
တရလ (တရလာ) ၂၁၉
တရိ ၂၁၉
တရိတ ၂၁၉
(တရီ) ၂၁၉
တရု ၂၁၉
တရုဏ ၂၁၉
(တရုဏိကာ) ၂၁၉
တရုဏီ ၂၁၉
တလ ၂၂၁
တလတိ ၂၂၁
တလာက ၂၂၁
တလုန ၂၂၀
တဝတိ ၂၂၈
တသ ၂၂၂၊ ၂၂၂
တသတိ ၂၂၂
တသတိ ၂၂၃
[တသန္တ-၃] ၂၂၂
တသရ ၂၂၂
တသိဏာ ၂၂၂
တသိတ ၂၂၂
(တသိတဗ္ဗ၊ တသိတွာ) ၂၂၃
တဿတိ ၂၂၂၊ ၂၂၃
တဿန ၂၂၂
တဋ္ဌာက ၂၂၄
တာဋ္ဌယတိ ၂၁၃
တာဋ္ဌေတိ ၂၁၃
တာဏ ၂၂၄၊ ၂၃၃
တာတ ၂၂၄
တာတု ၂၂၄
တာန ၂၁၄
တာနယတိ ၂၁၄
တာနေတိ ၂၁၄
တာပ ၂၁၆
[တာပ-၈] ၂၁၆
တာပန ၂၁၆
တာပသ ၂၁၆
တာပေတိ ၂၁၆
တာမရဿ ၅၅၀
[တာယက-၆] ၂၃၃
တာယတိ ၂၂၄
တာယတိ ၂၂၅
တာယတိ ၂၃၃
[တာယန-၃] ၂၂၄
တာယန ၂၂၅
(တာယန္တ) ၂၂၅
(တာယိတုံ) ၂၂၅
တာယိတု ၂၂၅
တာရ ၂၂၀
တာရကာ ၂၂၀
တာရာ ၂၁၊ ၂၂၀၊ ၂၂၄
တာလ ၂၂၂၊ ၂၂၄
[တာလပဏ္ဏ-၂] ၃၀၅
တာလယတိ ၂၂၁
တာလဝဏ္ဏ ၄၆၅
(တာလိယမာန) ၂၂၁
တာလိသ ၂၂၂
တာလု ၂၂၀၊ ၂၂၂
(တာလုက) ၂၂၀၊ ၂၂၂
တာလေတိ ၂၂၁
တာသ ၂၂၂
တာသန ၂၂၃
တာသနီယ ၂၂၃
တာသယတိ ၂၂၂၊ ၂၂၅
(တာသိတ) ၂၂၂
တာသီ ၂၂၃
[တာသေတိ-၄] ၂၂၂
တာသေတိ ၂၂၂၊ ၂၂၅
တာဠ ၂၂၄
[တာဠန-၈] ၂၂၄
တာဠယတိ ၂၂၄
(တာဠိတ) ၂၂၄
တာဠေတိ ၂၂၄
[တိကိဿက-၁၀] ၉၁
တိကိဿက ၉၁
တိကိဿတိ ၉၁
တိကိဿာ ၉၁
တိကုဏ္ဍာတိ ၂၂၅
တိကွ ၂၂၆
တိခိဏ ၂၂၆
တိဂုဏ္ဍာတိ ၂၂၅
(တိဃုဏ္ဍာတိ) ၂၂၅
တိဏ ၂၂၆
(တိဏဒလ) ၂၄၇
တိဏဝ ၂၁၄
တိဏသူလ ၅၆၂
တိဏုတေ ၂၂၆
တိဏောတိ ၂၂၆
တိဏ္ဍ ၂၁၉
တိတိက္ခတိ ၂၂၅
[တိတိက္ခန-၃] ၂၂၅
တိတိက္ခာ ၂၂၅
တိတ္တ ၂၂၆၊ ၂၂၇
(တိတ္တက) ၂၂၆
တိတ္တိ ၂၂၆၊ ၂၂၇
တိတ္တိရ ၂၁၉
တိတ္တိရိ ၂၁၉
(တိတ္တိရိယ) ၂၁၉
တိထိ ၂၁၄၊ ၂၂၄
တိထ္ထ ၂၂၀
တိထ္ထညူ ၁၉၈
တိဒိဝ ၂၅၅
တိနိသ ၂၁၄
တိန္တ ၂၂၇
တိန္တိဏီ ၂၁၅
တိန္ဒတိ ၂၂၆
တိန္ဒုက ၂၁၅၊ ၂၂၆
တိပု ၂၁၆၊ ၂၂၆
တိပုသ ၂၂၆
(တိပုသက) ၂၂၆
တိပ္ပတိ ၂၂၆
တိဗ္ဗ ၂၂၀၊ ၂၂၆
တိမတိ ၂၂၇
တိမိ ၂၂၇
တိမိဂ်လ ၁၄၅
တိမိရ ၂၂၇
တိမိသ ၂၂၇
တိမ္မရ ၂၂၇
တိမ္မရသ ၂၂၇
တိယတိ ၂၂၅
တိရဆ ၄၊ ၂၂၇
(တိရစ္ဆာန) ၂၂၇
တိရစ္ဆာန ၄
တိရစ္ဆာနဂတ ၄
တိရတိ ၂၂၇
တိရီဋ္ဌ ၂၂၀
တိရောကရဏီ ၇၉
တိလ ၂၂၇
တိလက ၂၂၇
တိလတိ ၂၂၇
တိလသံဂုလိကာ ၁၄၈
တိလိဆ ၄၊ ၄၃
တိလ္လတိ ၂၂၇
တိသတိ ၂၂၇
တိကတေ ၂၂၇
တီရ ၂၂၄၊ ၂၂၈
တီရဏ ၂၂၈
တီရယတိ ၂၂၇
[တီရယန္တ-၇] ၂၂၈
တီရေတိ ၂၂၇
တီဝတိ ၂၂၈
တီဝရ ၂၂၄၊ ၂၂၈
တုကာ ၂၂၈
တုဂ်် ၂၂၈
တုဆ ၂၂၈၊ ၂၂၉၊ ၂၃၁
[တုဒ္ဓ-၆] ၂၂၉
တုဒ္ဓယတိ ၂၂၈
တုဒ္ဓေတိ ၂၂၈
တုဠတိ ၂၂၈

http://www.dhammadownload.com

တုဠယတိ ၂၂၈
တုဠေတိ ၂၂၈
တုဋတိ ၂၂၈
တုဋ္ဌတိ ၂၂၈
တုဋ္ဌ ၂၃၁
တုဋ္ဌိ ၂၃၁
တုဋ္ဌိဒါယ ၂၃၁၊ ၂၅၂
တုဍတိ ၂၂၈
တုဏ္ဏ ၂၁၄၊ ၂၂၉
(တုဏ္ဏက) ၂၂၉
တုဏ္ဏတိ ၂၂၈
တုဏ္ဏိယ ၂၂၉
တုဏ္ဍ ၂၂၀၊ ၂၂၀
တုဏ္ဎ ၂၃၂
တုဏ္ဎိ ၂၃၂
တုတ္တ ၂၂၈၊ ၂၂၉
တုတ္ထ ၂၂၉
တုတ္ထယတိ ၂၂၉
တုတ္ထေတိ ၂၂၉
တုဒတိ ၂၂၉
တုန ၂၂၉
တုဘတိ ၂၃၀
တုဘနာတိ ၂၃၀
တုဘျတိ ၂၃၀
တုမုလ ၂၁၈
တုမ္ဗတိ ၂၃၀
တုမ္ဗယတိ ၂၃၀
တုမ္ဗေတိ ၂၃၀
(တုမ္ဗတိ) ၂၃၀
တုမ္ဘ ၂၃၀
တုမ္ဘတိ ၂၃၀
တုမ္ဘယတိ ၂၃၀
တုမ္ဘီ ၂၃၀
တုယျတိ ၂၃၂
တုရ ၂၃၀၊ ၂၃၂
တုရဂ ၁၃၃
တုရဂ် ၁၃၃
တုရတိ ၂၃၀
တုရိ ၂၃၀
တုရိတ ၂၂၀၊ ၂၃၀
တုလ ၂၃၀
တုလတိ ၂၃၀
[တုလန–၁၅] ၂၃၀
တုလယတိ ၂၃၀
တုလာ ၂၂၂၊ ၂၃၀
တုလိယ ၂၃၀
တုလေတိ ၂၃၀
တုဝဋ္ဋ ၂၃၁၊ ၄၇၀
တုဝဋ္ဋယတိ ၂၃၁
(တုဝဋ္ဋိတဗ္ဗ) ၂၃၁
တုဝဋ္ဋေတိ ၂၃၁
(တုဝဋ္ဋေန်) ၂၃၁
တုဝရ ၂၂၈
တုသ ၂၃၁
တုသတိ ၂၃၁
တုသိတ ၂၃၁
[တုဿက–၇] ၂၃၁
တုဿတိ ၂၃၁
တုဿိတ ၂၃၁
တုဟတိ ၂၃၂
တုဟိန ၂၂၉၊ ၂၃၂
တူဏယတိ ၂၃၂
တူဏိရ ၂၃၂
တူဏီ ၂၃၂
တူဏေတိ ၂၃၂
တူရိ ၂၃၂
တူရိယ ၂၃၀
(တူရိယာ) ၂၃၂
တူလ ၂၃၁၊ ၂၃၂
တူလတိ ၂၃၂
တူလယတိ ၂၃၂
(တူလိကာ) ၂၃၂
တူလေတိ ၂၃၂
တူသတိ ၂၃၃
တေကတိ ၂၂၅
တေဇ ၂၂၆၊ ၂၃၃
တေဇေတိ ၂၂၅၊ ၂၂၆၊ ၂၃၃
တေဇန ၂၂၆
တေဇယတိ ၂၂၆
တေဇိတ ၂၂၆
[တေဇေတိ–၃] ၂၂၆
တေပတိ ၂၂၆၊ ၂၃၃
[တေမတိ–၁၅] ၂၂၇
(တေမယတိ) ၂၂၇
တေမိယ ၂၂၇
(တေမေတိ) ၂၂၇
တေမျတိ ၂၂၇
တေလတိ ၂၂၇
တေလယတိ ၂၂၇
တေဝတိ ၂၃၃
တောစတိ ၂၂၈
တောဇတိ ၂၂၈
တောဠတိ ၂၃၃
တောဠယတိ ၂၃၃
တောဠေတိ ၂၃၃
(တောဠေတိ) ၂၂၈
တောဏတိ ၂၂၉
တောတိ ၂၂၈
တောဒန ၂၂၉
တောပတိ ၂၃၀
တောဖတိ ၂၃၀
တောမရ ၂၂၉
တောယ ၂၂၅
တောရဏ ၂၃၀၊ ၂၃၉၊ ၄၂၄
တောသက ၂၃၁
တောသန ၂၃၁
တောသယတိ ၂၃၁
[တောသေတိ–၁၀] ၂၃၁
တောဟ ၂၃၂
တောဟတိ ၂၃၂
တောဠတိ ၂၃၂
တြဿတိ ၂၂၂၊ ၂၃၃
တြဿိတ ၂၃၃
တြာသယတိ ၂၃၃
တြာသေတိ ၂၃၃

• • • • • • •

[ထ]

ထကတိ ၂၃၃
[ထကန–၈] ၂၃၃
ထကယတိ ၂၃၃
ထကေတိ ၂၃၃
ထဂတိ ၂၃၃
ထဏ္ဍိလ ၂၃၆
ထဒ္ဓ ၂၃၄
(ထဒ္ဓက) ၂၃၄
ထန ၂၁၄၊ ၂၃၃
(ထနက) ၂၃၃
ထနတိ ၂၃၃
[ထန်ဆ–၅] ၂၃၃
ထနပ ၃၁၈
ထနယတိ ၂၃၃
ထနေတိ ၂၃၃
ထပတိ ၂၀၆၊ ၂၃၄
ထပန ၂၃၄
ထပယတိ ၂၃၄
ထပိတ ၂၃၄
ထပေတိ ၂၃၄
ထပေတွာ ၂၃၄
ထမတိ ၂၃၅
ထမယတိ ၂၃၅
ထမေတိ ၂၃၅
ထမ္ဘ ၂၃၃၊ ၂၃၄
(ထမ္ဘတိ) ၂၃၄
ထမ္ဘ ၂၃၄၊ ၂၅၂
(ထမ္ဘက) ၂၃၄
ထမ္ဘကရီ ၇၉
ထမ္ဘကောတိ ၂၃၅
ထမ္ဘတိ ၂၃၄
ထမ္ဘန ၂၃၅
ထမ္ဘနာတိ ၂၃၅
ထမ္ဘိတ ၂၃၅

http://www.dhammadownload.com

[ထမ်္ဘိတုံ-၄] ၂၃၄
(ထမ်္ဘီ) ၂၃၄
ထရဏာတိ ၂၃၅
ထရတိ ၂၃၅
ထရ ၂၂၀၊ ၂၃၅
ထလ ၂၀၆၊ ၂၃၆
ထလတိ ၂၃၆
(ထလီ) ၂၀၆၊ ၂၃၆
ထဝ ၂၃၈
ထဝက ၂၃၈
ထဝတိ ၂၃၇၊ ၂၃၈
[ထဝန-၅] ၂၃၈
ထဝိကာ ၂၃၈
ထဟတိ ၂၃၇
ထာတိ ၂၃၇
ထာမ ၂၀၆၊ ၂၇၄
ထာယတိ ၂၄၀
ထာလ ၂၃၆
ထာလက ၂၃၆
(ထာလီ) ၂၃၆
(ထာလိကာ) ၂၃၆
(ထာလီ) ၂၃၆
ထာဝရ ၂၀၆
ထိဃုဏ္ဍောတိ ၂၃၈
ထိတ ၂၃၇
ထိန ၂၃၇
ထိနန ၂၃၈
ထိပတိ ၂၃၈
ထိမ္ဗတိ ၂၃၈
ထိမျတိ ၂၃၈
ထိယတိ ၂၃၇၊ ၂၄၀
ထိယန ၂၃၇
ထိယိတ ၂၃၇
ထိရ ၂၀၆၊ ၂၃၈
ထိရတိ ၂၃၈
ထိ ၂၀၆၊ ၂၃၇၊ ၂၄၀၊ ၂၇၄
ထိနတိ ၂၃၈
ထိမတိ ၂၃၈
ထိယတိ ၂၄၀
ထုဋ္ဌတိ ၂၃၉
ထုဏ ၂၃၈၊ ၂၃၉
ထုတ ၂၃၈
ထုတိ ၂၃၈
(ထုနန္တ) ၂၃၈
ထုနာတိ ၂၃၈
(ထုနိတ္တာ) ၂၃၈
ထုဗ္ဘတိ ၂၃၉
ထုလ္လ ၂၄၀
ထုသ ၂၃၁၊ ၂၃၈၊ ၂၃၉
ထုသတိ ၂၃၉
ထုဠတိ ၂၃၉
ထူဏ ၂၃၈
ထူပ ၂၃၉၊ ၂၄၀
ထူပယတိ ၂၃၉
ထူပိကာ ၂၄၀
ထူပေတိ ၂၃၉
ထူပျတိ ၂၃၉
ထူလ ၂၄၀
ထူလတိ ၂၄၀
ထူလယတိ ၂၄၀
ထူလေတိ ၂၄၀
ထေန ၂၀၆၊ ၂၄၀
ထေနယတိ ၂၄၀
(ထေနီ) ၂၄၀
[ထေနေတိ-၉] ၂၄၀
ထေနေတိ ၂၄၀
ထေပယတိ ၂၄၀
ထေပေတိ ၂၄၀
ထေယျ ၁၄၀
ထေရ ၂၃၈၊ ၂၇၄
ထေဝ ၂၃၈၊ ၂၃၉
(ထေဝက) ၂၃၈၊ ၂၃၉
ထေဝတိ ၂၃၈
ထောက ၂၃၉
ထောစတိ ၂၃၉
ထောဘတေ ၂၃၉
(ထောမက-၁၁) ၂၄၁
ထောမန ၂၄၁
ထောမယတိ ၂၄၀
ထောမေတိ ၂၄၀

• • • • • •

[ဒ]

ဒံသ ၂၄၁
ဒံသတိ ၂၄၁
ဒံသန ၂၄၁
ဒံသယတိ ၂၄၁
ဒံသိတ ၂၄၁
ဒံသေတိ ၂၄၁
ဒံဟတိ ၂၄၉
ဒံဟယတိ ၂၄၉
ဒက ၄၈၊ ၂၄၁၊ ၂၄၉
ဒကယတိ ၂၄၁
ဒကေတိ ၂၄၁
ဒက္ခ ၂၄၁၊ ၂၄၆
ဒက္ခတိ ၂၄၁၊ ၂၅၆
[ဒက္ခန္တ-၃] ၂၅၆
ဒက္ခိဏာ ၂၄၁၊ ၂၅၀
(ဒက္ခိဏေယျ) ၂၄၂
[ဒက္ခိတာယေ-၂၉] ၂၅၆
ဒဇ်တိ ၂၄၂
ဒဃ်တိ ၂၄၂
ဒဃုဏ္ဍောတိ ၂၄၂
ဒဇ္ဇာ ၂၄၉
ဒဋ္ဌ ၂၄၁
ဒဏ္ဍ ၂၄၁၊ ၂၄၈
ဒဏ္ဍ ၂၄၂၊ ၂၄၄
ဒဏ္ဍတိ ၂၄၂
ဒဏ္ဍန ၂၄၂
[ဒဏ္ဍန-၉] ၂၄၂
ဒဏ္ဍနိယ ၂၄၂
ဒဏ္ဍယတိ ၂၄၂
[ဒဏ္ဍာပေန္တ-၆] ၂၄၂
ဒဏ္ဍိယ ၂၄၂
ဒဏ္ဍေတိ ၂၄၂
ဒတ္တိ ၂၅၀
(ဒတ္တိက) ၂၅၀
ဒတ္တု ၂၅၀
ဒတ္တုန ၂၅၀
[ဒတ္တာ-၉] ၂၄၉
ဒဒ ၂၄၂
(ဒဒတေ) ၂၄၂
ဒဒါတိ ၂၄၉
ဒဒ္ဒရ ၂၄၅
ဒဒ္ဒရိကာ ၂၄၅
ဒဒ္ဒလတိ ၂၄၆
(ဒဒ္ဒလမာန) ၂၄၆
(ဒဒ္ဒလ္လတိ) ၂၄၆
ဒဒဋ္ဌတိ ၂၄၉
ဒဒ္ဒဋ္ဌမာန ၂၄၉
ဒဒ္ဒု ၂၄၂
ဒဒ္ဒုဃ ၅၇၀
ဒဒ္ဒုရ ၂၄၂
ဒဒ္ဒုလ ၂၄၂
ဒဓတေ ၂၄၃
ဒဓာတိ ၂၇၄
ဒဓိ ၂၄၃၊ ၂၇၄
ဒန ၂၅၀
ဒန္တ ၂၄၀၊ ၂၄၈၊ ၂၅၀
ဒန္တဓာဝန ၂၈၁
ဒန္တပေါဏ ၃၂၇
ဒန္တပေါန ၃၂၇၊ ၃၃၃
ဒန္တသဋ္ဌ ၅၁၁
ဒန္တာဝရဏ ၄၈၁
ဒန္တိ ၂၄၄
ဒန္ဒ ၂၂၄၊ ၂၄၃
ဒန္ဒတိ ၂၄၃
[ဒန္ဒာယန-၄] ၂၄၃
ဒန္ဒေတိ ၂၄၃
ဒပ္ပ ၂၄၃
ဒပ္ပက ၂၄၃
ဒပ္ပဏ ၂၄၃၊ ၂၆၃
ဒပ္ပတိ ၂၄၃
ဒပ္ပယတိ ၂၄၃
ဒပ္ပိတ ၂၄၃
ဒပ္ပေတိ ၂၄၃
ဒဖတိ ၂၄၃

http://www.dhammadownload.com

ဒဗ္ဗ ၂၆၄
ဒဗ္ဗိ ၂၄၅၊ ၂၆၄
(ဒဗ္ဗိတ) ၂၄၃
(ဒဗ္ဗီ) ၂၄၅၊ ၂၆၄
ဒဗ္ဗီ ၂၆၄
ဒဗ္ဘ ၂၆၄
(ဒဗ္ဘတိ) ၂၄၃
(ဒဗ္ဘယတိ) ၂၄၃
(ဒဗ္ဘေတိ) ၂၄၃
ဒဘယတိ ၂၄၃
ဒမ ၂၄၄
ဒမက ၂၄၄
[ဒမက-၁၇] ၂၄၄
ဒမတိ ၂၄၄
(ဒမန) ၂၄၄
ဒမထ ၂၄၄
ဒမယတိ ၂၄၄
(ဒမိတ) ၂၄၅
(ဒမိတဗ္ဗ) ၂၄၅
(ဒမေတိ) ၂၄၄
ဒမေတိ ၂၄၄
ဒမ္ဖတိ ၂၄၃
ဒမ္ဖတိ ၂၄၃
ဒမ္ဘတိ ၂၄၃
ဒမ္ဘယတိ ၂၄၃
ဒမ္ဘယတေ ၂၄၃
ဒမ္ဘုဏောတိ ၂၄၃
ဒမ္ဘေတိ ၂၄၃
ဒမ္ဘောလိ ၂၄၃
ဒမ္မ ၂၄၄
ဒမ္မတိ ၂၄၄
ဒယတိ ၂၄၄၊ ၂၄၅
ဒယာ ၂၄၅၊ ၂၆၈
ဒယိတ ၂၄၅
ဒယိတာ ၂၄၅
ဒယှတိ ၂၄၈
[ဒယှန္တ-၁၃] ၂၄၈
ဒရ ၂၄၅
(ဒရဏ) ၂၄၅
ဒရတိ ၂၄၅
ဒရထ ၂၄၅
ဒရယတိ ၂၄၅
(ဒရိတ) ၂၄၅
ဒရီ ၂၄၅
ဒရေတိ ၂၄၅
ဒလ ၂၄၇
ဒလတိ ၂၄၆
ဒလိဒ္ဒ ၂၄၇၊ ၂၄၈
ဒလိဒ္ဒတိ ၂၄၇
(ဒလိဒ္ဒါ) ၂၄၈
(ဒလိဒ္ဒီ) ၂၄၈
ဒဝ ၂၄၈၊ ၂၆၄
ဒဝတိ ၂၄၈၊ ၂၆၄
ဒဝထု ၂၄၈၊ ၂၆၄
ဒဝလ ၂၈၂
ဒသ ၂၅၇
ဒသတိ ၂၄၈
ဒသနစ္ဆဒ ၁၇၆
ဒသာ ၂၅၀
ဒဿတိ ၂၄၈
ဒဿန ၂၅၇
[ဒဿနီယ-၂၀] ၂၅၆
ဒဿု ၂၄၁
ဒဿေတိ ၂၅၆
ဒဟ ၂၄၃၊ ၂၄၈
ဒဟတိ ၂၄၈၊ ၂၇၄
[ဒဟန-၇] ၂၄၈
ဒဟန ၂၄၃၊ ၂၄၈၊ ၂၇၄
ဒဟနာ ၂၄၈
ဒဟနီ ၂၄၈
ဒဟန္တ ၂၄၃၊ ၂၇၄
ဒဟရ ၂၄၈
(ဒဟရာ) ၂၄၈
(ဒဟရိကာ) ၂၄၈
(ဒဟရီ) ၂၄၈
ဒဋ္ဌ ၂၄၇၊ ၂၄၈၊ ၃၄၁၊ ၄၅၀
ဒါခတိ ၂၅၄
ဒါဃတိ ၂၅၄
ဒါဌာ ၂၄၁
[ဒါတုံ-၂၂] ၂၄၉
ဒါတ္တ ၂၅၀
ဒါတျူဟ ၅၃
ဒါန ၂၅၀၊ ၂၆၈
ဒါနဂ္ဂ ၂
(ဒါနတိ) ၂၅၄
ဒါနာရဟ ၂၂
ဒါမ ၂၅၀၊ ၂၅၃
ဒါယ ၂၄၅၊ ၂၅၀၊ ၂၅၄
ဒါယက ၂၅၀
(ဒါယဇ္ဇ) ၂၅၀
ဒါယတိ ၂၄၉၊ ၂၆၈
ဒါယတေ ၂၅၄
ဒါယန ၂၆၈
ဒါယာဒ ၂၅၀
(ဒါယိကာ) ၂၅၀
ဒါရ ၂၄၅
(ဒါရက) ၂၄၅
(ဒါရိကာ) ၂၄၅
ဒါရိတ ၂၄၅
ဒါရု ၂၄၅
(ဒါရုက) ၂၄၅
ဒါရုဏ ၂၄၅
[ဒါလန-၃] ၂၄၆
ဒါလယတိ ၂၄၆
(ဒါလိဒ္ဒိယံ) ၂၄၈
ဒါလိမ ၂၄၇
ဒါလေတိ ၂၄၆
ဒါဝ ၂၄၆
ဒါသ ၂၅၄
ဒါသတိ ၂၅၄
ဒါသယတိ ၂၅၄
(ဒါသိကာ) ၂၅၄
(ဒါသိယာ) ၂၅၄
ဒါသီ ၂၆၊ ၂၅၀
ဒါသုဏာတိ ၂၅၄
ဒါဟ ၂၄၈
ဒါဟတိ ၂၅၄
ဒါဋ္ဌတေ ၂၅၄
ဒိက္ခတိ ၂၅၅
ဒိက္ခာ ၂၅၅
ဒိက္ခိတ(ဒိက္ခိတ္တာ) ၂၅၅
(ဒိက္ခုဏာတိ) ၂၅၅
ဒိစ္ဆတိ ၂၅၆
(ဒိစ္ဆန္တ) ၂၅၆
(ဒိစ္ဆမာန) ၂၅၆
ဒိဋ္ဌ ၂၅၇၊ ၂၆၁၊ ၂၆၆
ဒိဋ္ဌန္တ ၂၅၇
ဒိဋ္ဌိ ၂၅၇
ဒိတ္တ ၂၆၃
ဒိတ္တိ ၂၆၃
ဒိဒ္ဓ ၂၅၇၊ ၂၆၂
ဒိန ၂၅၀၊ ၂၅၅၊ ၂၆၃
ဒိန္ဒိဘ ၂၅၅
ဒိပ္ပတိ ၂၆၃
[ဒိပ္ပန-၃] ၂၆၃
ဒိဖတိ ၂၅၅
ဒိဗတိ ၂၅၅
ဒိဗ္ဗတိ ၂၅၅
[ဒိဗ္ဗန-၃] ၂၅၅
ဒိမ္ပယတိ ၂၅၅
ဒိမ္ပေတိ ၂၅၅
ဒိမ္ဗတိ ၂၅၅
ဒိမ္ဗယတိ ၂၅၅
(ဒိမ္ဘယတိ) ၂၅၅
ဒိမ္ဘယတေ ၂၅၅
ဒိယတိ ၂၅၅
ဒိယျန ၂၅၀
(ဒိယျနက) ၂၅၀
ဒိဝ ၂၅၅
ဒိဝသ ၂၅၅
ဒိသ ၂၅၇၊ ၂၆၆
ဒိသတိ ၂၅၇
ဒိသမ္ပတိ ၃၁၈
ဒိသာ ၂၅၇
ဒိဿတိ ၂၅၇
[ဒိဿန-၃] ၂၅၇
ဒိဿန္တိ ၂၅၆၊ ၂၅၇
ဒိဟတိ ၂၆၂

http://www.dhammadownload.com

ဒီဃ ၂၅၅၊ ၂၆၃
ဒီဓတိ ၂၆၃
ဒီဓိ ၂၆၃
ဒီဓိတိ ၂၆၃
ဒီဓိယတိ ၂၆၃
ဒီဈတိ ၂၆၃
ဒီန ၂၅၅ ၂၆၃
ဒီပ ၂၆၃
ဒီပက ၂၆၃
(ဒီပဒ) ၂၅၁
[ဒီပန-၅] ၂၆၃
ဒီပယတိ ၂၆၃
ဒီပိ ၂၆၄
[ဒီပိက-၉] ၂၆၄
ဒီပေတိ ၂၆၃
ဒီယတိ ၂၆၃
ဒုကူလ ၁၀၉
ဒုက္ကဋ ၈၂
ဒုက္ခ ၁၁၄၊ ၁၁၅၊ ၂၆၅
ဒုက္ခတိ ၂၆၅
(ဒုက္ခန) ၂၆၅
ဒုက္ခမ ၁၁၅
ဒုက္ခမန ၁၁၅
ဒုက္ခယတိ ၂၆၅
[ဒုက္ခာပန-၆] ၂၆၅
ဒုက္ခာပေတိ ၂၆၅
ဒုက္ခာယန ၂၆၅
ဒုက္ခိတ ၂၆၅
ဒုက္ခိယမာန ၂၆၅
[ဒုဂတိ-၃] ၁၃၃
ဒုဂ္ဂ ၁၃၃
ဒုဂ္ဂဏ္ဌ ၁၄၁
ဒုဂ္ဂမ ၁၃၃
ဒုဂ္ဂသဏ္ဌာရ ၁၆၁
[ဒုဂ္ဂဟ-၈] ၁၄၁
ဒုစ္စဇ ၁၅၆
ဒုစ္စရ ၁၆၁
ဒုစ္စရိတ ၁၆၁
ဒုဆ်ဇ္ဇ ၁၇၈
[ဒုဆ်ဆ်ဒ္ဒနိယ-၃] ၁၇၈
ဒုဇ္ဇယ ၁၉၁
ဒုဇ္ဇရ ၁၈၈
ဒုဇ္ဇာတ ၁၈၄
ဒုဇ္ဇာတိက ၁၈၄
ဒုဇ္ဇာန ၂၀၀
ဒုဇ္ဇိတ ၁၉၁
ဒုဇ္ဇိရ ၁၉၁
ဒုဇ္ဇိဝ ၁၉၂
ဒုဋ္ဌ ၂၆၆
ဒုဋ္ဌု ၂၀၆
ဒုဏ္ဏတိ ၂၆၅
ဒုဏ္ဏောတိ ၂၆၄
(ဒုတ္တိတိက္ခ) ၂၂၆
ဒုတ္တောသ ၂၃၂
ဒုဒ္ဒဒ ၂၄၂
ဒုဒ္ဒသ ၂၆၀
ဒုဒ္ဒသန ၂၆၀
[ဒုဒ္ဒသိက-၃] ၂၆၀
(ဒုဒ္ဒသိတ) ၂၆၀
ဒုဒ္ဒိက္ခ ၂၆၀
(ဒုဒ္ဒိဋ္ဌိ) ၂၆၀
ဒုဒ္ဒု ၂၆၅
ဒုဒ္ဒုရ ၂၅၁
ဒုနာတိ ၂၆၄၊ ၂၆၅
ဒုန္နုဘိ ၄၉၊ ၃၆၀
ဒုန္နယ ၂၉၅
ဒုန္နိဂ္ဂဟပယ ၁၉၅
(ဒုပဋ္ဌာက) ၂၀၆
ဒုပ္ပကမ္မ ၆၅
ဒုပ္ပေသ ၃၃၂
ဒုဗ္ဘတိ ၂၆၆
ဒုဗ္ဘာ ၂၆၆၊ ၄၈၁
[ဒုဗ္ဘ-၁၁] ၂၆၆
ဒုဗ္ဘ ၂၆၆
ဒုဗ္ဘတိ ၂၆၆
ဒုဗ္ဘရ ၃၅၈
(ဒုဗ္ဘိ) ၂၆၆
ဒုဘတိ ၂၆၆
ဒုမ ၂၆၄
ဒုမ္မဥ္ဆန ၄၀၂
ဒုမ္မောစနိယ ၄၀၂
ဒုမ္မောစယ ၄၀၂
ဒုမ္မောစာပယ ၄၀၂
ဒုမ္မောစိယ ၄၀၃
ဒုယ္ဘ ၂၆၇
ဒုယ္ဘတိ ၂၆၇
(ဒုယ္ဘမာန) ၂၆၇
ဒုလ္လဘ ၄၄၇
ဒုဝါရ ၂၁
ဒုဿ ၂၅၊ ၂၆၄
[ဒုဿက-၁၂] ၂၆၆
ဒုဿတိ ၂၆၆
ဒုဿယ ၅၄၉
[ဒုဟက-၆] ၂၆၇
ဒုဟတိ ၂၆၇
ဒုဟယတိ ၂၆၇
(ဒုဟိတာ) ၂၆၇
ဒုဟိတု ၂၆၇
ဒူဏောတိ ၂၆၇
ဒူတ ၂၆၄၊ ၂၆၇
ဒူတီ ၂၆၄
ဒူပဋ္ဌ ၂၀၆
ဒူဘတိ ၂၆၇
ဒူဘယတိ ၂၆၇
ဒူဘေတိ ၂၆၇
ဒူယတေ ၂၆၇
ဒူရ ၂၁၊ ၂၆၅
ဒူရဋ္ဌ ၂၀၆
ဒူရာစာရီ ၁၆၁
ဒူသ ၂၆၈
ဒူသက ၂၆၈
ဒူသတိ ၂၆၆
[ဒူသယတိ-၁၂] ၂၆၈
ဒူသိတ ၂၆၆
[ဒူသိတ-၇] ၂၆၆
ဒူသေတိ ၂၆၆
ဒူသေတိ ၂၆၈
ဒူဟရ ၅၇၈
ဒေကတိ ၂၆၈
ဒေဋ္ဌာဘ ၄၉
ဒေတိ ၂၄၉
ဒေယျ ၂၅၀
ဒေဝ ၂၅၅
ဒေဝက ၂၆၈
ဒေဝဋ္ဌ ၂၆၈
ဒေဝတိ ၂၆၈
ဒေဝန ၂၅၅
ဒေဝယတိ ၂၅၅
ဒေဝရ ၂၅၆
(ဒေဝိ) ၂၅၅
ဒေဝေတိ ၂၅၅
ဒေသ ၂၅၇၊ ၂၆၈
ဒေသက ၂၅၇
ဒေသနာ ၂၅၇
ဒေသယတိ ၂၅၇
[ဒေသယတေ-၁၇] ၂၅၇
(ဒေသိယ) ၂၅၈
ဒေဿ ၂၅၈
ဒေဟ ၂၆၂
ဒေဟနိ ၂၉၇
ဒေဟလိ ၄၅၀
(ဒေဟိ) ၂၆၂
ဒေါဏ ၂၆၅
ဒေါဏိ ၂၆၅
ဒေါဏီ ၂၆၅
ဒေါရုဆ္ဆာ ၄၃၆
ဒေါလယတိ ၂၆၆
ဒေါလာ ၂၆၆၊ ၂၆၇
ဒေါလာယတေ ၂၆၆
ဒေါလာယန္တ ၂၆၆
ဒေါလေတိ ၂၆၆
ဒေါဝါရိက ၂၁
ဒေါသ ၂၆၆
ဒေါသညူ ၂၀၀
ဒေါသန ၂၆၆
ဒေါဟ ၂၆၇
(ဒေါဟည) ၂၆၇
ဒေါဟတိ ၂၆၇
(ဒေါဟန) ၂၆၇
(ဒေါဟန္တ) ၂၆၇

http://www.dhammadownload.com

ဒေါဟဋ္ဌ ၄၅၀၊ ၅၇၈
ဒြဗျ ၂၆၅
ဒြဝ ၂၆၅
ဒြဝတိ ၂၆၅
ဒွန္ဒ ၄၉
ဒွရတိ ၂၆၉
ဒွါရ ၂၁၊ ၄၈၁
ဒွါရ ၂၆၉
(ဒွါရက) ၂၆၉
ဒွါရဋ္ဌ ၂၀၆
ဒွါရဗန္ဓန ၃၄၄
ဒွိဇ ၁၈၄
ဒွိပ ၃၁၈
ဒွေဋ္ဌ ၄၁
ဒွေဋ္ဌက ၄၁

• • • • • •

[ဓ]

ဓံသတိ ၂၆၉
[ဓံသန-၅] ၂၆၉
ဓံသယတိ ၂၆၉
ဓံသိတ ၂၆၉
ဓံသိတွာ ၂၆၉
ဓံသေတိ ၂၆၉
ဓက္ကယတိ ၂၆၉
ဓက်် ၂၆၉
ဓက််တိ ၂၆၉
ဓခ််တိ ၂၆၉
ဓဇ ၂၆၉
ဓဇတိ ၂၆၉
ဓည ၂၇၀
ဓညကရဏ ၇၉
ဓဋ္ဌတိ ၂၆၉
ဓဋ္ဌန ၂၆၉
ဓတ ၂၇၁
ဓန ၂၇၀
ဓနတိ ၂၇၀
ဓနယတိ ၂၇၀
ဓနာယတိ ၂၇၀
[ဓနာယနာ-၄] ၂၇၀
ဓနိ ၂၇၀
ဓနိတ ၂၇၀
ဓနိယတိ ၂၇၀
ဓနိယျတိ ၂၇၀
ဓနု ၂၇၀၊ ၅၆၆
ဓနေတိ ၂၇၀
ဓန္တ ၂၇၀
ဓန္တိ ၂၇၀
ဓမ ၂၇၀
ဓမတိ ၂၇၀
[ဓမန-၁၂] ၂၇၀
ဓမန ၂၇၀
ဓမနိ ၂၇၀
ဓမနီ ၂၇၀
ဓမဓမာယတိ ၂၇၀
ဓမ္မ ၂၇၁
ဓမ္မကရဏ ၂၇၀
ဓမ္မိလ ၄၁၊ ၂၇၀
ဓယတိ ၂၈၂၊ ၂၈၅
ဓရဏ ၂၇၂
ဓရဏိ ၂၇၁
ဓရတိ ၂၇၁
[ဓရန္တ-၅] ၂၇၁
ဓရာ ၂၇၂
ဓဝ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓဝတိ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓဝတ္ထိနီ ၁၁
ဓဝလ ၂၈၁
ဓသ္တော ၂၆၉
ဓဿတိ ၂၇၄
ဓဿယတိ ၂၇၄
ဓာခတိ ၂၈၁
ဓာဃတိ ၂၈၁
ဓာတ ၂၇၅
ဓာတိ ၂၇၅
ဓာတု ၂၇၂၊ ၂၇၅
ဓာန ၂၇၅
ဓာနာ ၂၇၅
[ဓာရက-၁၈] ၂၇၁
ဓာရယတိ ၂၇၁
ဓာရာ ၂၇၂
ဓာရေတိ ၂၇၁
ဓာဝတိ ၂၈၁
[ဓာဝန-၆] ၂၈၁
ဓာဝန ၂၈၁
(ဓာဝယတိ) ၂၈၃
(ဓာဝေတိ) ၂၈၃
ဓာဋ္ဌတိ ၂၈၂
ဓိက္ခတိ ၂၈၂
ဓိတိ ၂၀၆၊ ၂၇၅
ဓိဗ္ဗတိ ၂၈၂
ဓိမ္ဗုဏောတိ ၂၈၂
ဓိမ္ဗုနောတိ ၂၈၂
ဓိမှတိ ၂၈၂
ဓိမှာမိ ၂၈၂
ဓိသတိ ၂၈၂
ဓီ ၁၉၇၊ ၂၇၁၊ ၂၇၅
ဓီဇတိ ၂၈၂
ဓီတိ ၂၀၆၊ ၂၇၅
ဓီတု ၂၇၂၊ ၂၇၅
ဓီယတေ ၂၈၂
ဓီရ ၂၇၅
ဓီဝရ ၂၇၅
ဓုက္ခတိ ၂၈၃
ဓုဏုတေ ၂၈၂
ဓုဏောတိ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓုတ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓုတ္တ ၂၈၂၊ ၂၈၃၊ ၂၈၄
(ဓုတ္တက) ၂၈၃
(ဓုတ္တာ) ၂၈၃
(ဓုတ္တိကာ) ၂၈၃
(ဓုတ္တီ) ၂၈၃
[ဓုနန-၆] ၂၈၃
[ဓုနမာန-၃] ၂၈၂
ဓုနာတိ ၂၈၂
ဓုနာတိ ၂၈၃
ဓုနုတေ ၂၈၂
ဓုနောတိ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓုဗ္ဗတိ ၂၈၃
ဓုမာတ ၂၇၀
ဓုမေတွာ ၂၇၀
ဓုယျတေ ၂၈၅
ဓုရ ၂၇၂
ဓုရဝါဟီ ၄၈၉
ဓုရာ ၂၈၃
ဓုဝ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓူပ ၂၈၄
ဓူပတိ ၂၈၄
[ဓူပန-၂] ၂၈၄
ဓူပယတိ ၂၈၄
ဓူပယမာန ၂၈၄
ဓူပါယတိ ၂၈၅
(ဓုပါယန) ၂၈၅
(ဓူပါယိတ) ၂၈၅
ဓူပိတ ၂၈၅
ဓူပေတိ ၂၈၄
ဓူမ ၂၈၂၊ ၂၈၃
ဓူမာပေတွာ ၂၈၃
ဓူမာယတိ ၂၈၃
[ဓူမာယနာ-၄] ၂၈၃
ဓူမေတိ ၂၈၃
ဓူမျာဋော ၈
ဓူလိ ၂၈၄
(ဓူလီ) ၂၈၄
ဓူသယတိ ၂၈၅
ဓူသရ ၂၈၄
ဓူသရော ၂၈၅
ဓူသေတိ ၂၈၅
ဓေကတိ ၂၈၅
ဓေတိ ၂၈၅
ဓေနု ၂၇၅၊ ၂၈၅
ဓေယျ ၂၀၆၊ ၂၇၅
ဓေဝတ ၁၄၉
ဓေဝတိ ၂၈၂
ဓောတ ၂၈၁၊ ၂၈၄
ဓောနာ ၂၈၄
ဓောနေယျ ၂၈၄
ဓောရဏ ၂၈၅
ဓောရယှ ၄၈၉

http://www.dhammadownload.com

ဓောရိတက ၂၈၅
ဓောရေတိ ၂၈၅
ဓောဝ ၂၈၅
ဓောဝတိ ၂၈၅
[ဓောဝန-၁၃] ၂၈၅
(ဓောဝိန်) ၂၈၅
ဓောဝိယ ၂၈၅

• • • • • •

[န]

နကုလ ၂၈၆
နက္က ၇၂၊ ၂၈၆
နက္ကယတိ ၂၈၅
နက္ကေတိ ၂၈၅
နက္ခတ္တ ၁၁၆၊ ၁၂၂၊ ၂၃၃၊ ၂၈၆
နက္ခတိ ၂၈၆
နက္ခယတိ ၂၈၆
နက္ခေတိ ၂၈၆
နခ ၂၉၁
နခတိ ၂၈၆
နဂ ၁၃၃
နဂရသောဘိနီ ၅၅၉
နဂ္ဂ ၁၃၃၊ ၂၈၆၊ ၄၄၁
(နဂ္ဂက) ၂၈၆
(နဂ္ဂိယ) ၂၈၆
နဂ်ိလ ၁၃၈၊ ၄၅၈
နဂ်ိဋ္ဌ ၃
နစ္စ ၂၈၆
နစ္စက ၂၈၆
(နစ္စကီ) ၂၈၆
နစ္စတိ ၂၈၆
နစ္စန ၂၈၆
[နစ္စနက-၁၁] ၂၈၆
[နစ္စန္တ -၈] ၂၈၆
(နစ္စန္တ) ၂၈၆
(နစ္စမာန) ၂၈၆
နစ္စယန္တိ ၂၈၆
[နစ္စာပေတွာ-၂] ၂၈၆
နဇတိ ၂၈၆
နဇ္ဇုဟ ၂၈၇
နဋ ၂၈၆
နဋက ၂၈၆
နဋတိ ၂၈၆
(နဋန) ၂၈၆
နဋယတိ ၂၈၆
နဋေတိ ၂၈၆
နဋ္ဌကီ ၂၈၆
နဋ္ဌ ၂၉၁
နတ ၂၈၈
နတိ ၂၈၈
နတ္ထ ၂၈၆
နတ္ထန ၂၈၇
(နတ္ထမာလ) ၂၈၆
နတ္ထု ၂၉၁၊ ၂၉၄
နတ္ထု ၂၉၁
နဒတိ ၂၈၇
[နဒန-၁၀] ၂၈၇
နဒီ ၂၈၇
နဒ္ဒတ် ၂၈၇
နဒ္ဒ ၂၉၁
နဒ္ဒီ ၂၉၁
နဒနဒ္ဒနာ ၂၈၇
နဒနဒ္ဒာ ၂၈၇
[နဒန္ဒ-၉] ၂၈၇
နဒန္ဒိတိ ၂၈၇
နဒန္ဒိနာ ၂၈၇
နဒန္ဒာ ၂၈၇
နဒန္ဒီ ၂၈၇
နဒန္ဒီ ၂၈၇
နဒန္ဒတိ ၂၈၈
နဒ်ပုံသက ၃၂၆
နဒ္ဓတိ ၂၈၈
နဒ္ဗတိ ၂၈၈
နဘ ၂၈၈၊ ၃၆၆၊ ၃၇၀
နဘတိ ၂၈၈
နဘ္ဘာတိ ၂၈၈
နမ ၂၈၈
နမက္ကာရ ၇၉
နမတ ၂၈၈
နမတက ၂၈၈
နမတိ ၂၈၈
[နမန-၉] ၂၈၈
နမဿတိ ၂၉၀
[နမဿန-၁၃] ၂၉၀
နမဿာ ၂၈၉၊ ၂၉၀
နမဿိတ ၂၉၀
နမုစိ ၄၀၃
နမ္မတိ ၂၈၈
နယ ၂၉၀၊ ၂၉၄
နယတိ ၂၉၀
နယတိ ၂၉၄
(နယန) ၂၉၀
နယန ၂၉၅
[နယန္တ -၄] ၂၉၄
နယိတ ၂၉၅
နယုတိ ၂၉၁
နယုန ၂၉၂
နရ ၂၉၀၊ ၂၉၅
နရက ၂၉၀၊ ၂၉၅
နရတိ ၂၉၀
နလ ၂၉၁
နလက ၂၉၁၊ ၂၉၅
နလတိ ၂၉၀
နလာဋ ၂၉၁
နဝ ၂၉၉
နဝတိ ၂၉၉
နဝနီတ ၂၉၆၊ ၂၉၉
နသတိ ၂၉၁
နဿတိ ၂၉၁
[နဿန-၁၄] ၂၉၁
[နဟတွာ-၁၂] ၂၉၂
နဟန ၂၉၂
(နဟာန) ၂၉၂
နဟာတိ ၂၉၁၊ ၂၉၂
နဟာန ၂၉၂
နဟာပိတ ၂၉၂၊ ၅၈၀
နဟာယတိ ၂၉၁၊ ၂၉၂
[နဟာယန-၇] ၂၉၂
နဟာရ ၂၉၂
နဟုတ ၂၉၂
နဠ ၂၉၁၊ ၂၉၃၊ ၂၉၅
နဠက ၂၉၁၊ ၂၉၃
(နဠာဋ) ၂၉၁
နဠာယတိ ၂၉၃
နဠိန ၂၉၁
(နဠိနီ) ၂၉၁
နဧရု ၄၃၉
နာဂ ၁၃၃
(နာဋ) ၂၈၆
(နာဋက) ၂၈၆
(နာဋကိနီ) ၂၈၆
နာထ ၂၉၃
နာထတိ ၂၉၃
နာထမာန ၂၉၃
နာဒ ၂၈၇
နာဒယတိ ၂၈၇
(နာဒိတ) ၂၈၇
နာဒေတိ ၂၈၇
(နာဒေန္တ) ၂၈၇
နာဓေတိ ၂၉၃
(နာဓန) ၂၉၃
နာဘိ ၂၈၈
နာမ ၂၈၈
နာယက ၂၉၅
(နာယတိ) ၁၉၇
(နာရီ) ၂၉၀၊ ၂၉၅
နာလ ၂၉၁၊ ၂၉၅
နာဝါ ၂၉၅၊ ၂၉၉
နာသ ၂၉၁
နာသတိ ၂၉၃
နာသန ၂၉၁
နာသာ ၂၉၁၊ ၂၉၃
နာသိကာ ၂၉၁၊ ၂၉၃
နာဠ ၂၉၁၊ ၂၉၃
နာဠာ ၂၉၃
နာဠီ ၂၉၁၊ ၂၉၃
(နာဠီကာ) ၂၉၃

http://www.dhammadownload.com

(နာဋ္ဌိကေရ) ၂၉၃
နိ ံသတိ ၂၉၄
နိကစ္စ ၇၉
နိကဋ ၅၉၊ ၇၉
နိကဋ္ဌ ၆၀၊ ၈၆
နိကတ ၆၃၊ ၇၉
(နိကတ) ၇၉
နိကတိ ၇၉
နိကန္တ ၆၃
နိကန္တတိ ၆၃
(နိကန္တန) ၆၃
နိကန္တိ ၇၂
[နိကန္တိ-၆] ၇၂
နိကမ္ပ ၆၆
နိကရ ၇၉
(နိကရ) ၇၉
နိကရောန္တိ ၇၉
နိကသ ၈၆
နိကဿတိ ၈၆
နိကာမေတိ ၇၂
နိကာယ ၁၆၆
နိကိဋ္ဌ ၉၁
(နိကိဋ္ဌက) ၉၁
နိကိဏ္ဏ ၉၃
နိကိရဏ ၉၃
နိကိလိတ ၉၄
နိကီဋ္ဌိတ ၉၈
နိကုဇ္ဇတိ ၁၀၀
နိကုဋ္ဌ ၁၀၀
နိကုဟ ၁၀၈
[နိကူဇ-၂] ၁၀၉
နိကူဇတိ ၁၀၉
နိကူဋ ၁၀၉
နိကေတ ၉၁
နိကေတန ၉၁
နိက္ကမ္ပတိ ၆၁
[နိက္ကမ္ပန-၁၁] ၆၁
နိက္ကန္တ ၆၃
[နိက္ကမ-၂] ၇၂
နိက္ကယ ၉၆
နိက္ကယတိ ၂၉၃
[နိက္ကိဏ္ဏန္တ-၂] ၉၆
နိက္ကိဏ္ဏာတိ ၉၆
[နိက္ကုဇ္ဇ-၁၂] ၁၀၀
နိက္ကေတိ ၂၉၃
နိက္ခ ၆၆၊ ၂၉၃
နိက္ခတိ ၂၉၃
[နိက္ခန္တ-၂၄] ၇၂
နိက္ခမတိ ၇၂
(နိက္ခမတိ) ၁၂၈
နိက္ခမနီယ ၇၂
နိက္ခယတိ ၂၉၃
(နိက္ခိတ္တ) ၁၂၀
နိက္ခိပတိ ၁၂၀
[နိက္ခိပ္ပ-၃] ၁၂၀
နိက္ခေတိ ၂၉၃
နိခဏတိ ၁၁၄
[နိခဏိတဗ္ဗ-၄] ၁၁၄
နိခါဒန ၁၁၈
နိခိလ ၁၂၂
နိခီဏ ၁၂၂
(နိဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
နိဂစ္ဆတိ ၁၃၃
(နိဂတိ) ၁၃၃
နိဂဒ ၁၂၆
နိဂဒတိ ၁၂၆
(နိဂဒိတ) ၁၂၆
နိဂမ ၁၃၃
(နိဂမန) ၁၃၃
နိဂဋ္ဌ ၁၃၈
နိဂါဒ ၁၂၆
နိဂါဋ္ဌိတ ၁၄၄
နိဂူဟတိ ၁၄၈
[နိဂူဟန-၄] ၁၄၈
[နိဂ္ဂဏ္ဏန-၉] ၁၄၁
နိဂ္ဂဏ္ဏာတိ ၁၄၁
နိဂ္ဂိရဏ ၁၄၄
နိဂ္ဂိလတိ ၁၄၅
နိဂ္ဃေါသ ၁၅၄
နိဂ္ဂြောဓ ၄၃၅
[နိဃံသ-၂] ၁၅၂
နိဃံသတိ ၁၅၂
နိဃံသေတိ ၁၅၂
နိဃဏ္ဍု ၁၅၁
နိဃဏ္ဍု ၁၁၂
နိဃာသ ၁၅၂
နိစယ ၁၆၆
နိစိတ ၁၆၆
နိစုလ ၁၆၆၊ ၁၇၄
နိစ္စ ၃၆၊ ၂၉၄
နိစ္ဆယ ၁၅၈၊ ၁၆၅၊ ၁၆၇၊ ၁၇၉
နိစ္ဆယတိ ၁၆၇
နိစ္ဆယန ၁၆၇
[နိစ္ဆရ-၃] ၁၆၁
နိစ္ဆရတိ ၁၆၁
နိစ္ဆာဒေတိ ၁၇၆
နိစ္ဆာရေတိ ၁၆၂
(နိစ္ဆာရေတွာ) ၁၆၂
(နိစ္ဆိတ) ၁၆၇
(နိစ္ဆုဘန) ၁၈၀
နိစ္ဆုဒ္ဓ ၁၈၀
နိစ္ဆေတိ ၁၆၇
နိဇ ၁၈၄၊ ၂၉၅
နိဇတိ ၂၉၃
နိဇန ၂၉၃
နိဇိဂီသတိ ၁၉၀၊ ၅၇၅
(နိဇိဂီသန) ၁၉၀၊ ၅၇၅
(နိဇိဂီသိတု) ၁၉၀၊ ၅၇၅
နိဇ္ဇယတိ ၁၉၁
နိဇ္ဇရေတိ ၁၈၇
နိဇ္ဇာလေတိ ၁၈၉
နိဇ္ဇိဏ္ဏ ၁၈၇
နိဇ္ဇိတ ၁၉၁
[နိဇ္ဇန္တ-၈] ၁၉၇
နိဇ္ဇရ ၅၂၆
နိဇ္ဇာန ၁၉၇
(နိဇ္ဇာပန) ၁၉၇
နိဇ္ဇာပေတိ ၁၉၇
နိဇ္ဇာယတိ ၁၉၇
(နိဇ္ဇာယိတ) ၁၉၆
နိဋ္ဌတိ ၂၉၃
နိညာတ ၂၀၀
နိဋ္ဌ ၂၀၆
နိဋ္ဌာ ၂၀၆
နိဋ္ဌာတိ ၂၀၆
(နိဋ္ဌာန) ၂၀၆
(နိဋ္ဌာပက) ၂၀၆
(နိဋ္ဌိတ) ၂၀၆
[နိဋ္ဌုဘ-၃] ၂၀၉
နိဋ္ဌုဘတိ ၂၀၉
နိဋ္ဌုရ ၂၀၆
နိဏ္ဏယ ၂၉၀၊ ၂၉၆
နိတတိ ၂၉၄
နိတန္တ ၂၁၉
နိတမ္ဗ ၂၁၉
နိတမ္ဗတိ ၂၁၈
နိတာဋ္ဌေတိ ၂၂၄
နိတ္တရတိ ၂၂၁
[နိတ္တိဏ္ဏ-၄] ၂၂၁
နိတ္တုဒန ၂၂၉
နိတ္ထုန ၂၃၉
နိတ္ထုနတိ ၂၃၉
နိတ္ထုနန ၂၃၉
နိတ္ထုနာတိ ၂၃၉
(နိတ္ထုနိတ) ၂၃၉
နိဒတိ ၂၉၄
[နိဒမ္ပကော-၄] ၂၉၄
နိဒမ္ပတိ ၂၉၄
နိဒဿန ၂၆၀
နိဒါဃ ၂၄၉၊ ၂၅၄
နိဒါန ၂၅၂
နိဒိဒ္ဓိကာ ၂၇၈
(နိဒဿိတ) ၂၆၀
နိဒ္ဒါ ၂၅၂၊ ၂၆၈၊ ၂၉၄
[နိဒ္ဒါ-၅] ၂၅၂
နိဒ္ဒါယတိ ၂၅၂၊ ၂၆၈
နိဒ္ဒါယတိ ၂၆၈
(နိဒ္ဒါယန္တ) ၂၆၈
(နိဒ္ဒါယိတွာ) ၂၆၈

http://www.dhammadownload.com

[နိဒ္ဒိဋ္ဌ-၃] ၂၆၀
နိဒ္ဒိသတိ ၂၆၀
နိဒ္ဒေသ ၂၆၁
[နိဒ္ဒန္တ-၅] ၂၇၁
နိဒ္ဒမတိ ၂၇၁
နိဒ္ဒရတိ ၂၇၃
နိဓန ၂၇၀
(နိဓဟတိ) ၂၇၄
[နိဓာန-၆] ၂၇၇
နိဓိ ၂၇၇
(နိဓေတိ) ၂၇၄
နိဓေတိ ၂၇၇
နိနဒ ၂၈၇
နိနာဒ ၂၈၇
နိန္ဒတိ ၂၉၄
နိန္ဒာ ၂၉၄
[နိန္ဒိတွာ-၇] ၂၉၄
နိန္ဓ ၃၈၆
နိန္ဓဂါ ၁၃၃
နိန္ဓေဇက ၂၉၄
နိပက ၃၀၂၊ ၃၃၄
နိပက္က ၃၀၂
နိပဇ္ဇတိ ၃၁၀
[နိပဇ္ဇန-၄] ၃၁၀
နိပဌော ၃၀၄
နိပတတိ ၃၀၇
(နိပတိတ) ၃၀၇
နိပါဌော ၃၀၄
နိပါန ၃၁၈
နိပုဏ ၃၂၇၊ ၃၂၉၊ ၃၃၃
နိပ္ပာဝ ၃၂၆၊ ၃၃၂
[နိပ္ပောထန-၃] ၃၂၉
နိပ္ပောထေတိ ၃၂၉
နိပ္ပန္ဓ ၃၁၀
နိဗန္ဓန ၃၄၄
နိဗ္ဗ ၁၅
နိဗ္ဗတ္တ ၄၇၀
နိဗ္ဗတ္တိ ၃၁၀
နိဗ္ဗာန ၄၉၁၊ ၄၉၂
နိဗ္ဗုဒ္ဓ ၄၉၇
နိဗ္ဗုဓ ၄၂၀
နိဗ္ဗေသ ၅၀၀
နိဗ္ဘုဇတိ ၃၆၇
(နိဗ္ဘောဂ) ၃၆၇
နိဘော ၃၆၀
[နိမန္တက-၄] ၃၇၉
နိမန္တေတိ ၃၇၉
နိမိ ၂၉၅
နိမိတ္တ ၃၉၄
(နိမိသ) ၃၉၈
နိမီလတိ ၄၀၀
(နိမီလန) ၄၀၀
(နိမီလေတိ) ၄၀၀
နိမုဂ္ဂ ၄၀၃
နိမုဂ္ဂပေါသီ ၄၀၃
နိမုဂ္ဂမာနသ ၄၀၃
နိမုဇ္ဇတိ ၄၀၃
(နိမုဇ္ဇန) ၄၀၃
(နိမုဇ္ဇာ) ၄၀၃
နိမ္ဗ ၂၉၄၊ ၂၉၅
နိမ္ဗတိ ၂၉၄
နိမ္ဗဒ္ဒန ၃၈၃
နိမ္ဗဒ္ဒယတိ ၃၈၃
(နိမ္ဗာတု-၃) ၃၉၄
နိမ္ဗာန ၃၉၄
နိမ္မိနာတိ ၃၉၄
(နိမ္မိသ) ၃၉၈
နိမ္မိသတိ ၃၉၈
နိမ္မောက ၄၀၁
နိယစ္ဆတိ ၄၁၃၊ ၄၁၄
နိယတိ ၂၉၅
နိယမ ၄၁၃
[နိယမ-၉] ၄၁၄
နိယမတိ ၄၁၃၊ ၄၁၄
နိယာမက ၄၁၄
နိယုဥ္ဇတိ ၄၁၈
နိယုတ ၄၁၇
နိယုရ ၂၉၅
နိယူဟ ၅၂
နိယောဇေတိ ၄၁၈
[နိယောဇေတွာ-၅] ၄၁၈
[နိယျာတေတိ-၅] ၄၁၂
နိယျာဒေတိ ၄၁၂
နိယျာန ၄၁၅
နိယျာနိက ၄၁၅
နိယျူဟ ၅၃
[နိယောဂ-၃] ၄၁၈
နိရဗ္ဗုဒ ၁၅
နိရယပ ၃၁၈
နိရသန ၂၇
နိရာကတိ ၇၉
နိရုတ္တိ ၄၆၂
နိရောဓ ၄၃၅
နိလတိ ၂၉၄
နိလယ ၄၅၄
နိလီယတိ ၄၅၄
(နိလ္လိ) ၂၉၅
နိဝတိ ၂၉၄
နိဝဟ ၄၈၉
နိဝါပ ၄၇၆
နိဝါသန ၄၈၅
(နိဝါသယတိ) ၂၉၄
နိဝါသေတိ ၂၉၄
(နိဝါသေတွာ) ၂၉၄
နိဝုတ ၅၀၂
နိဝေသ ၅၀၀
နိဝေသန ၄၈၅၊ ၅၀၀
နိသဇ္ဇာ ၅၁၄
နိသတိ ၂၉၄
နိသာ ၅၃၃
နိသာဒ ၅၁၄
နိသိတ ၂၉၄
နိသိဒ္ဓ ၅၄၃
(နိသိဒ္ဓိ) ၅၄၃
နိသိန္ဓ ၅၁၄
နိသူဒန ၅၆၂
[နိသေဓ-၄] ၅၄၃
နိသေဓတိ ၅၄၃
(နိသေဓေတိ) ၅၄၃
နိဿဂ္ဂ ၅၀၈
နိဿန ၅၁၆
နိဿယ ၅၃၉
(နိဿယတိ) ၅၃၇
နိဿယဒါယက ၂၅၂
နိဿာဝ ၅၅၄
နိဿေဏိ ၅၃၉
နိဿေဏီ ၅၃၉
နိဟိတ ၂၇၈
နိဟီန ၅၈၁
နိဟီနက ၃၆၊ ၅၈၁
နီဃ ၅၇၀
နီစ ၄၊ ၁၆၆
နီတ ၂၉၅
နီတိ ၂၉၅
နီပ ၂၉၅
နီရ ၂၉၅
နီလ ၂၉၉
(နီလက) ၂၉၉
နီလတိ ၂၉၉
နီလိ ၂၉၅
နီလိကာ ၂၉၉
နီလိနီ ၂၉၉
(နီလီ) ၂၉၅
နီလီ ၂၉၉
နီဝတိ ၂၉၉
နီဝရ ၂၉၅
နီဝါရ ၄၇၉
(နီဟရတိ) ၅၇၂
(နီဟရိတွာ) ၅၇၂
နီဟာရ ၅၇၅
နီဋ္ဌ ၂၉၅၊ ၂၉၉
နုတ ၂၉၉
နုတိ ၂၉၉
နုတ္တ ၂၉၉
နုဒ ၂၉၉
နုဒတိ ၂၉၉
[နုဒန-၄] ၂၉၉
နုန္ဓ ၂၉၉
နုဋ္ဌတိ ၃၀၀

http://www.dhammadownload.com

နေတိ ၂၉၄
နေတု ၂၉၅
နေတ္တ ၂၉၅
နေတ္တိ ၂၉၅
နေတ္တိက ၂၉၅
နေဒတိ ၃၀၀
နေပက္က ၃၀၂
နေပစ္ဆ ၃၀၈
နေပုည ၃၂၇
နေမိ ၂၉၆
နေမိန္ဓရ ၂၇၃
နေရု ၂၉၆
နေသတိ ၂၉၄၊ ၃၀၀
နေဿတိ ၃၀၀
နောတိ ၂၉၉
နောနီတ ၂၉၆၊ ၂၉၉
ဈာသ ၂၅၊ ၂၇
[နှာန-၆] ၃၀၀
နှာယတိ ၂၉၁၊ ၃၀၀
နှာရု ၂၉၂

• • • • • •

[ပ]

ပံသတိ ၃၀၁
ပံသယတိ ၃၀၁
ပံသု ၃၀၁
(ပံသုက) ၃၀၁
ပံသုကူလ ၅၀
ပံသေတိ ၃၀၁
ပကဋ္ဌ ၈၆
[ပကတ-၆] ၇၉
ပကတိ ၇၉
[ပကပွန-၅] ၆၈
ပကပွယတိ ၆၈
[ပကပွေတဗ္ဗ-၃] ၆၈
ပကပွေတိ ၆၈
ပကမ္ပတိ ၆၇
[ပကမ္ပန-၄] ၆၇
ပကရောတိ ၇၉
ပကာသ ၈၉
[ပကာသ-၂၄] ၉၀
ပကာသတိ ၉၀
(ပကာသန) ၉၀
ပကိဏာတိ ၉၆
(ပကိဏိတဗ္ဗ) ၉၆
[ပကိဏ္ဏ-၈] ၉၃
[ပကိတ္တယတိ-၈] ၉၂
ပကိတ္တေတိ ၉၂
ပကိရတိ ၉၃
ပကိလောတတိ ၉၆
ပကိလောတယိတွာ ၉၆
ပကိရိယ ၇၉
[ပကိဿတိ-၂] ၉၆
(ပကိဿတိ) ၉၆
ပကုဇ္ဈတိ ၁၀၄
ပကုဋ္ဌ ၁၀၂
(ပကုဒ္ဓ) ၁၀၄
ပကုပ္ပတိ ၁၀၄
ပကူဇတိ ၁၀၉
ပကူဇီ ၁၀၉
ပကောဋ္ဌ ၁၀၈
ပကောဋ္ဌန္တ ၁၀၈
ပကောပ ၁၀၄
ပကောပန ၁၀၄
[ပကောပေတွာ-၂] ၁၀၄
ပက္က ၃၀၁
ပက္ကတိ ၃၃၅
[ပက္ကန္တ-၉] ၇၂
ပက္ကန္ဒတိ ၆၅
[ပက္ကန္ဒန-၃] ၆၅
ပက္ကမတိ ၇၂
ပက္ကုထတိ ၁၀၃
[ပက္ကုထန္တ-၄] ၁၀၃
[ပက္ကောသက-၁၂] ၁၀၈
ပက္ကောသတိ ၁၀၈
ပက္ခ ၃၀၁၊ ၃၀၇
ပက္ခတိ ၁၁၇၊ ၃၀၁
ပက္ခန္တ ၇၂
[ပက္ခန္ဒ-၉] ၁၁၃
[ပက္ခန္ဒ-၁၀] ၃၀၁
ပက္ခန္ဒတိ ၃၀၁
ပက္ခန္ဒတိ ၁၁၃
ပက္ခန္ဒိကာ ၇၂
ပက္ခပါတန ၃၀၇
ပက္ခပါတီ ၃၀၇
(ပက္ခယတိ) ၃၀၁
ပက္ခလတိ ၁၁၆
[ပက္ခလန-၈] ၁၁၆
ပက္ခာယတိ ၁၂၄
(ပက္ခာယမာန) ၁၂၄
[ပက္ခိတ္တ-၁၆] ၁၂၀
ပက္ခိပတိ ၁၂၀
(ပက္ခီ) ၃၀၁၊ ၃၀၇
ပခုမ ၃၀၁
ပဂ ၁၃၃
ပဂဗ္ဗ ၁၂၇
ပဂဗ္ဘ ၁၂၈
ပဂါဟတိ ၁၄၃
(ပဂါဋ္ဌ) ၁၄၃
ပဂုဏ ၁၄၆
[ပဂ္ဂဏ္ဍက-၁၅] ၁၄၀
ပဂ္ဂဏ္ဍာတိ ၁၄၀
ပဂ္ဂဟ ၁၄၀၊ ၁၄၁
ပဂ္ဂဟတိ ၁၄၀
[ပဂ္ဂဟိတ-၇] ၁၄၀
ပဂ္ဂဋ္ဌိတ ၁၄၃
[ပဂ္ဃရ-၁၀] ၁၅၂
ပဂ္ဃရတိ ၁၅၂
(ပဃဋ္ဌိတ) ၁၅၁
ပဃဋ္ဌေတိ ၁၅၁
ပဃဏ ၅၇၀၊ ၅၇၆
ပင်္က ၆၇၊ ၃၀၂
ပင်္ကေရုဟ ၄၃၉
ပင်္ဂု ၃
ပင်္ဂုလ၊ ပင်္ဂုဋ္ဌ ၃၊ ၁၁၁
ပစ ၃၀၁
ပစတ ၃၀၁
ပစတိ ၃၀၁
[ပစန-၁၄] ၃၀၁
ပစရတိ ၁၆၁
[ပစလ-၆] ၁၆၃
ပစလ ၃၀၃
ပစလက ၁၆၄
ပစလတိ ၁၆၃
[ပစလာယ-၄] ၁၆၄
ပစလာယတိ ၁၆၄
ပစလာယိကာ ၁၆၄
ပစာ ၃၀၂
ပစာရ ၁၆၁
(ပစာရိတွာ) ၁၆၁
(ပစိန်န္တ) ၁၆၇
ပစိနာတိ ၁၆၇
(ပစိနိတွာ) ၁၆၇
ပစုရ ၁၇၄၊ ၃၀၃
ပစ္စက္ကောသတိ ၁၀၈
[ပစ္စက္ကောသန-၃] ၁၀၈
[ပစ္စက္ခာတ-၅] ၁၁၇
ပစ္စက္ခာတိ ၁၁၇
ပစ္စက္ခာန ၁၁၇
ပစ္စက္ခာယတိ ၁၂၄
ပစ္စတိ ၃၀၁၊ ၃၀၃
[ပစ္စတ္ထတ-၄] ၂၃၆
ပစ္စတ္ထရဏ ၂၃၆
ပစ္စတ္ထိက ၁၁
[ပစ္စန-၁၅] ၃၀၁
ပစ္စနုဘဝတိ ၃၇၂
[ပစ္စနုဘောတိ-၁၁] ၃၇၂
ပစ္စပါဒေတိ ၃၁၁
ပစ္စယတိ ၃၀၃
ပစ္စယော ၃၆
ပစ္စရီ ၂၁
[ပစ္စဝေက္ခဏ-၁၀] ၃၇
ပစ္စဝေက္ခဏ ၃၇
ပစ္စဝေက္ခတိ ၃၇
ပစ္စာကတ ၈၀
ပစ္စာကောဋ္ဌိက ၁၀၂
ပစ္စာဂစ္ဆတိ ၁၃၃
[ပစ္စာဂစ္ဆန္တ-၉] ၁၃၃
ပစ္စာစိက္ခတိ ၁၆၈

http://www.dhammadownload.com

(ပစ္စာစိက္ခန္တ) ၁၆၈
ပစ္စာဇာတ ၁၈၄
ပစ္စာဇာတိ ၁၀၄
ပစ္စာဇာယတိ ၁၈၄
ပစ္စာဒါန ၂၅၃
ပစ္စာဒိယတိ ၂၅၃
(ပစ္စာဒိယန္တ) ၂၅၃
ပစ္စာဒိသတိ ၂၆၀
ပစ္စာဒေသ ၂၆၀
ပစ္စာနယန ၂၉၇
(ပစ္စာနယိတွာ) ၂၉၇
(ပစ္စာနီတ) ၂၉၇
ပစ္စာနုတာပ ၂၁၇
(ပစ္စာနုတာပီ၊ ပစ္စာနုပ္ပိ) ၂၁၇
ပစ္စာဘာသတိ ၃၆၂
ပစ္စာဘိဇာနန ၂၀၀
ပစ္စာဘိညာဏ ၂၀၀
[ပစ္စာမဋ္ဌ-၆] ၃၉၁
ပစ္စာမသတိ ၃၉၁
ပစ္စာမိတ္တ ၁၇
[ပစ္စာရောပန-၃] ၄၃၈
ပစ္စာရောပေတိ ၄၃၈
ပစ္စာလပတိ ၄၄၅
ပစ္စာဝမတိ ၄၇၈
ပစ္စာဝမန ၄၇၇
(ပစ္စာဝမိတုံ) ၄၇၈
ပစ္စာဝဟိတဗ္ဗ ၄၈၉
ပစ္စာသတ္တိ ၅၁၀၊ ၅၁၄
ပစ္စာသန္တ ၃၀
ပစ္စာသန္နံ ၅၁၄
ပစ္စာသရတိ ၅၂၇
ပစ္စာသာ ၃၀
(ပစ္စာသာရေတိ) ၅၂၇
ပစ္စာသိသတိ ၅၄၇
[ပစ္စာသိသန္တ-၈] ၅၄၇
[ပစ္စာဟင္-၈] ၅၇၆
ပစ္စာဟတ ၅၇၀
ပစ္စာဟရတိ ၅၇၆
[ပစ္စုကမု-၂] ၆၁
ပစ္စုကမုတိ ၆၁
ပစ္စုဂ္ဂဆ္ဆတိ ၁၃၄
[ပစ္စုဂ္ဂဆ္ဆန္တ-၁၁] ၁၃၄
ပစ္စုဋ္ဌပေတိ ၂၀၇
[ပစ္စုဋ္ဌဟန္တ-၇] ၂၀၇
ပစ္စုဋ္ဌာတိ ၂၀၆
ပစ္စုဋ္ဌိတ ၂၁၀
ပစ္စုဋ္ဌေတိ ၂၁၀
ပစ္စုတ္တရတိ ၂၂၁
[ပစ္စုတ္တရန္တ-၅] ၂၂၁
[ပစ္စုဒါဝတ္တ-၃] ၄၇၁
ပစ္စုဒါဝတ္တတိ ၄၇၁
ပစ္စုဒါဟရတိ ၅၇၆
[ပစ္စုဒါဟရန္တ-၂] ၅၇၆
[ပစ္စုဒ္ဒေ-၁၂] ၂၇၃
ပစ္စုဒ္ဒရတိ ၂၇၃
ပစ္စုပကာရ ၈၀
[ပစ္စုပဋ္ဌပေတဗ္ဗ-၇] ၂၀၇
ပစ္စုပဋ္ဌပေတိ ၂၀၇
[ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗ-၃] ၂၀၇
ပစ္စုပဋ္ဌာတိ ၂၀၇
ပစ္စုပတ္ထေတိ ၂၃၅
ပစ္စုပလက္ခဏ ၄၄၁
ပစ္စုပလက္ခတိ ၄၄၁
ပစ္စုပသက်မိတွာ ၇၃
ပစ္စုပါဒေတိ ၃၁၁
(ပစ္စုပကာရ) ၈၀
ပစ္စုပကာရက ၈၀
ပစ္စုသ ၅၁၊ ၅၃
ပစ္စုဟ ၅၃
ပစ္စေတိ ၃၀၊ ၃၀၃
ပစ္စေသန္တ ၄၂
ပစ္စောတ္တရတိ ၂၂၁
[ပစ္စောတ္တရိတွာ-၂] ၂၂၁
ပဘဒ ၁၇၆
ပဘာတာပ ၂၁၇
ပဘာဒ ၁၇၆
[ပဘာနိပါတိနီ-၃] ၃၀၇
ပဘာနိပါတိ ၃၀၇
(ပဘာနုတပ္ပ) ၂၁၇
(ပဘာနုတပ္ပိ) ၂၁၇
ပဘာနုတာပ ၂၁၇
ပဘာသဝ ၂၄၆
ပဘာသိ ၂၄၆
ပဘာသိတ ၂၄၆
ပဘာသုရ ၂၄၆
ပဘာသွာ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထာ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထီ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထု ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထူ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထေ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထော ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထံ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထေန ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထာယ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထသ္မာ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထာနံ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထသ္မိံ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထေသု ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထာသု ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိယော ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိယာ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိယာနံ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိယံ ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိယေသု ၂၄၆
ပဘာသွာဟိတ္ထိယ

http://www.dhammadownload.com

ပဋိဇသန္တ	၄၂	ပဋိက္ကောသတိ	၁၀၈	ပဋိဇဂ္ဂတိ	၁၈၁၊ ၁၉၀	ပဋိပဇ္ဇတိ	၃၁၀
ပဋိကံသ	၈၆	ပဋိက္ခိတဗ္ဗ	၃၇	ပဋိဇဂ္ဂိယ	၁၈၁	(ပဋိပတာဠိတ)	၂၂၄
ပဋိကခ်	၅၇	(ပဋိက္ခိတုံ)	၃၇	(ပဋိဇဂ္ဂိတုံ)	၁၉၀	ပဋိပဒါ	၃၁၁
ပဋိကခ်တိ	၅၇	[ပဋိက္ခိတ္တ-၁၀]	၁၂၁	ပဋိဇာဂရ	၁၉၀	ပဋိပန္န	၃၁၁
[ပဋိကခ်န္တ-၄]	၅၇	ပဋိက္ခိပတိ	၁၂၁	ပဋိဇာဂရောတိ	၁၉၀	(ပဋိပဝိဋ္ဌ)	၅၀၀
(ပဋိကထန)	၆၄	ပဋိခမာပိတ	၁၁၅	[ပဋိဇာန-၁၆]	၂၀၀	ပဋိပဇေသတိ	၅၀၀
ပဋိကဆေတိ	၆၄	ပဋိခါဒတိ	၁၁၈	ပဋိဇာနာတိ	၁၉၁	ပဋိပဿံသန္တ	၅၆၅
(ပဋိကဆေန္တ)	၆၄	[ပဋိခါဒိတုံ-၂]	၁၁၈	ပဋိဇာနာတိ	၂၀၀	ပဋိပဿတိ	၂၆၀
(ပဋိကန္တ)	၇၃	(ပဋိဂဆ္ဆတိ)	၁၂၈	(ပဋိဇာနိတ္ဝာ)	၁၉၁	ပဋိပဿနာ	၂၆၀
ပဋိကန္တတိ	၆၃	ပဋိဂဆ္ဆတိ	၁၃၃	ပဋိဇဂ္ဃန	၁၄၇	ပဋိပဟရတိ	၅၇၆
(ပဋိကန္တိန္တ)	၆၃	[ပဋိဂစ္ဆန္တ-၅]	၁၃၃	ပဋိညာ	၂၀၀	[ပဋိပဟရန္တ-၃]	၅၇၆
ပဋိကရောတိ	၈၀	[ပဋိဂါထာ-၂]	၁၄၉	ပဋိတာဠိတ	၂၂၄	ပဋိပါဋိ	၃၀၇
ပဋိကဿတိ	၈၈	ပဋိဂါဓ	၁၄၃	[ပဋိဒတ္တာ-၅]	၂၅၃	ပဋိပါဒေတ္ဝာ	၃၀၄
[ပဋိကဿန-၅]	၈၈	ပဋိဂါဓပ္ပတ္တ	၁၄၃	ပဋိဒဒါတိ	၂၅၃	ပဋိပါဒ	၃၁၁
ပဋိကာ	၃၀၃	ပဋိဂါယတိ	၁၄၉	ပဋိဒဿယတိ	၂၆၀	ပဋိပါဒန	၃၁၁
[ပဋိကိစ္ဆ-၁၄]	၈၀	[ပဋိဂ္ဂဏှက-၂၇]	၁၄၁	ပဋိဒါန	၂၅၂	[ပဋိပါလန-၂]	၃၂၁
ပဋိကိဗ္ဗိသ	၈၀၊ ၉၄	ပဋိဂ္ဂဏှာတိ	၁၄၁	ပဋိဒိဿတိ	၂၆၀	ပဋိပါလေတိ	၃၂၁
(ပဋိကိလိဋ္ဌ)	၉၅	ပဋိဃံသတိ	၁၅၂	ပဋိဒုက္ခာပန	၂၆၅	ပဋိပိ ံသတိ	၃၂၃
ပဋိကိဋ္ဌနာ	၉၈	ပဋိဃ	၅၇၀	[ပဋိဒေသိတ-၃]	၂၆၀	[ပဋိပိ ံသန-၃]	၃၂၃
[ပဋိကုဇ္ဇ-၄]	၁၀၀	(ပဋိဃင္ဆန)	၁၅၁	ပဋိဒေသေတိ	၂၆၀	[ပဋိပိဏ္ဍ-၃]	၃၂၂
ပဋိကုဇ္ဇတိ	၁၀၀	ပဋိဃင္ဆေတိ	၁၅၁	ပဋိဓာဝတိ	၂၈၁	ပဋိပိဏ္ဍိယ	၃၂၂
[ပဋိကုဋ-၄]	၁၀၂	ပဋိဃာတ	၅၇၀	(ပဋိဓာဝနာ)	၂၈၁	[ပဋိပိဋ္ဌန-၄]	၃၂၆
ပဋိကုဋတိ	၁၀၂	ပဋိဃာတက	၅၇၀	ပဋိဓောဝန	၂၈၅	ပဋိပိဋ္ဌေတ္ဝာ	၃၂၆
ပဋိကုဋ္ဌ	၁၀၈	ပဋိဃာတန	၅၇၀	ပဋိနဒတိ	၂၈၇	ပဋိပုစ္ဆတိ	၃၂၈
ပဋိကုဏ	၁၀၃	ပဋိဃောသ	၁၅၄	ပဋိနန္ဒတိ	၂၈၈	[ပဋိပုစ္ဆန-၇]	၃၂၈
ပဋိကုဏ်က	၁၀၃	ပဋိစယ	၁၆၇	(ပဋိနန္ဒိတ၊		ပဋိပုပ္ပန	၃၃၀
ပဋိကုပ္ပတိ	၁၀၄	[ပဋိစရဏ-၃]	၁၆၁	ပဋိနန္ဒိတ္ဝာ)	၂၈၈	[ပဋိပူဇန-၆]	၃၃၃
ပဋိကူဋ	၁၀၉	ပဋိစရတိ	၁၆၁	ပဋိနယတိ	၂၉၇	ပဋိပူဇေတိ	၃၃၃
ပဋိကူလ	၁၁၀	[ပဋိစောဒနာ-၄]	၁၇၃	ပဋိနိဂ္ဃတ္တ	၁၉၇	ပဋိပူရဏ	၃၃၄
ပဋိကူလတိ	၁၁၀	ပဋိစောဒေတိ	၁၇၃	[ပဋိနိဒ္ဒိဋ္ဌ-၇]	၂၆၀	[ပဋိပေသိတ-၂]	၃၂၃
ပဋိကေလနာ	၁၁၀	[ပဋိဆ္ဆက-၁၁]	၄၃	ပဋိနိဒ္ဒိသတိ	၂၆၀	ပဋိပေသေတိ	၃၂၃
(ပဋိကေဋနာ)	၁၁၀	ပဋိဆ္ဆတိ	၄၃	ပဋိနိမိ	၂၇၈	ပဋိပ္ပလိန	၄၅၅
ပဋိကောဒေတိ	၁၀၉	[ပဋိဆ္ဆဒ-၁၅]	၁၇၆	[ပဋိနိဝတ္တ-၁၀]	၄၇၁	[ပဋိပ္ပသဒ္ဓ-၁၃]	၅၂၂
ပဋိကောဒ္ဓေတိ	၁၁၁	ပဋိဆ္ဆဒယတိ	၁၆၁	ပဋိနိဝတ္တတိ	၄၇၁	ပဋိပ္ပသမ္ဘတိ	၅၂၂
(ပဋိကောဒ္ဓေတုံ)	၁၁၁	ပဋိဆ္ဆာဒနီယ	၁၇၆၊ ၁၇၇	ပဋိနိဝါသန	၄၈၆	[ပဋိပ္ပရဏ-၇]	၃၃၆
[ပဋိက္ကန္တ -၁၃]	၇၃	ပဋိဆ္ဆာဒယတိ	၁၇၆	[ပဋိနိဿဂ္ဂ-၁၅]	၅၀၉	ပဋိပ္ပရတိ	၃၃၆
ပဋိက္ကမတိ	၇၃	[ပဋိဆ္ဆာပန-၉]	၄၃	ပဋိနိဿဇ္ဇတိ	၅၀၉	ပဋိဗဒ္ဓ	၃၄၃
ပဋိက္ကမန	၇၃	ပဋိဆိဇ္ဇ	၁၇၉	ပဋိနိဿရတိ	၅၂၇	[ပဋိဗန္ဓ-၉]	၃၄၄
ပဋိက္ကောပ	၁၀၄	(ပဋိဆိဇ္ဇက)	၁၇၉	(ပဋိနီတ၊ ပဋိနေတ္ဝာ)	၂၉၇	ပဋိဗန္ဓတိ	၃၄၄
[ပဋိက္ကောသ-၅]	၁၀၈	[ပဋိဇဂ္ဂက-၁၄]	၁၈၁	[ပဋိပဇ္ဇ-၂၄]	၃၁၀	ပဋိဗန္ဓ	၃၄၄

http://www.dhammadownload.com

ပဋိဟာဇတိ ၃၄၆
[ပဋိဟာဟ–၁၇] ၃၄၇
[ပဋိဟာဟက–၅] ၃၄၆
ပဋိဟာဟတိ ၃၄၆၊ ၃၄၇
ပဋိဗိမ္ဗ ၄၇၈
ပဋိဗုဇ္ဈတိ ၃၄၉
[ပဋိဗုဇ္ဈန–၉] ၃၄၉
ပဋိဗျာဟရတိ ၅၇၆
(ပဋိဗျာဟာသိ) ၅၇၆
ပဋိဗျူဟိတွာ ၅၃
ပဋိဗြူဟန ၃၅၁
ပဋိဘာ ၃၆၀
ပဋိဘာဂ ၃၅၃
ပဋိဘာတိ ၃၆၀
ပဋိဘာန ၃၆၀
ပဋိဘာသတိ ၃၆၂
ပဋိဘူ ၃၇၂
ပဋိဘောဂ ၃၆၇
[ပဋိမဏ္ဍိတ–၃] ၃၇၉
(ပဋိမန္တ ကဂ) ၃၇၉
ပဋိမန္တ ယတိ ၃၇၉
(ပဋိမန္တေ တိ) ၃၇၉
ပဋိမာ ၃၉၄
ပဋိမာန ၃၉၄
ပဋိမာနယတိ ၃၈၆
(ပဋိမာနိတ) ၃၈၆
ပဋိမာနေတိ) ၃၈၆
(ပဋိမာနေန္တ) ၃၈၆
ပဋိမာရေတိ ၃၈၈
ပဋိမုက္က ၄၀၁
[ပဋိမုက္က–၃] ၄၀၁
ပဋိမုစ္စတိ ၄၀၁
ပဋိမုဉ္စတိ ၄၀၁
[ပဋိယတ္တ–၄] ၄၁၂
ပဋိယာဒေတိ ၄၁၂
ပဋိဝိနောဒန ၃၀၀
[ပဋိဝိနောဒယ–၆] ၃၀၀
ပဋိဝီသ ၅၀၀
(ပဋိသင်္ခါယ) ၁၂၄
(ပဋိသိဒ္ဓ) ၅၄၃
[ပဋိသေဓတိ–၈] ၅၄၃
ပဋိသေဓေတိ ၅၄၃
ပဋိဿဝ ၅၅၄
ပဋိဟန္တ ၂၄၉
ပဋိဟာရ ၅၅၆
(ပဋု) ၂၀၃
ပဋု ၂၀၃၊ ၂၀၄
(ပဋေတိ) ၃၀၃
ပဋောလ ၃၀၄၊ ၄၅၁
ပဋ္ဋ၊ ပဋ္ဋက၊ ပဋ္ဋန ၃၀၄
ပဋ္ဌတိ ၃၀၄
ပဋ္ဌမ ၃၀၄၊ ၃၀၈
[ပဋ္ဌိတုံ–၁၅] ၃၀၄
ပဋ္ဌ ၂၀၇
ပဋ္ဌာန ၂၀၇
ပဏာ ၃၀၅
ပဏာက ၃၀၅
ပဏာတိ ၃၀၅
ပဏာယတိ ၃၀၅
ပဏာဝ ၃၀၅
ပဏိတ ၃၀၅
ပဏိဒဟတိ ၂၇၈
[ပဏိဓာန–၄] ၂၇၈
ပဏိဓာန ၂၀၇
(ပဏိဓိ) ၂၀၇
ပဏိယ ၃၀၅
ပဏိတ ၂၉၇
ပဏောတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍ ၃၀၄
ပဏ္ဍက ၃၀၄၊ ၃၀၅
ပဏ္ဍတိ ၃၀၄
ပဏ္ဍယတိ ၃၀၄
ပဏ္ဍရ ၃၀၄
ပဏ္ဍိတ ၃၀၄
ပဏ္ဍု ၂၀၁၊ ၃၀၄
(ပဏ္ဍုကမွလ) ၂၁၀
(ပဏ္ဍုပလာသ) ၂၁၀
(ပဏ္ဍုရောဂေါ) ၂၁၀
ပဏ္ဍောတိ ၃၀၄
ပဏ္ဍ ၃၀၅၊ ၃၀၆
ပဏ္ဍယတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍာကာရ ၇၉
ပဏ္ဍောတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍု ၃၀၅
ပဏ္ဍုဝိက္ကယသာလာ ၉၇
ပဏ္ဍိ ၃၀၅၊ ၃၁၆
ပတဂ် ၁၃၄၊ ၃၀၃၊ ၃၀၇
ပတတိ ၃၀၅
ပတတ္တ ၃၀၇
[ပတန–၃] ၃၀၅
ပတန္တ ၃၀၅
ပတယတိ ၃၀၅
ပတာကာ ၃၀၆
ပတိ ၃၀၆၊ ၃၁၆၊ ၃၁၈
ပတိကိဋ္ဌ ၉၁
ပတိကြိယာ ၇၉
ပတိစ် ၄
ပတိဋ္ဌ ၂၀၇
ပတိဋ္ဌန ၂၀၇
ပတိဿယ ၅၃၉
ပတိကော ၃၆
ပတိတ ၃၆
ပတေတိ ၃၀၅
ပတောဒ ၂၂၉
ပတ္တ ၂၈၊ ၃၀၅၊ ၃၀၉
ပတ္တန ၃၀၆
ပတ္တဗ္ဗ ၃၀၆
ပတ္တယာန ၄၁၆
ပတ္တိ ၁၁၊ ၃၀၉
ပတျတိ ၃၀၅
ပတ္ထ ၂၀၇
ပတ္ထန ၁၁
[ပတ္ထန–၅] ၁၁၊ ၃၀၈
[မတ္ထန–၅] ၃၀၈
ပတ္ထယတိ ၁၁၊ ၃၀၈
ပတ္ထာဝ ၂၃၉
ပတ္ထေတိ ၃၀၈
ပထ ၃၀၈
ပထတိ ၃၀၈
ပဏ္ဍ ၃၀၅၊ ၃၁၃
ပဏ္ဍယတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍာကာရ ၇၉
ပဏ္ဍောတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍု ၃၀၅
ပဏ္ဍုဝိက္ကယသာလာ ၉၇
ပဏ္ဍိ ၃၀၅၊ ၃၁၆
ပတဂ် ၁၃၄၊ ၃၀၃၊ ၃၀၇
ပတတိ ၃၀၅
ပတတ္တ ၃၀၇
[ပတန–၃] ၃၀၅
ပတန္တ ၃၀၅
ပတယတိ ၃၀၅
ပတာကာ ၃၀၆
ပတိ ၃၀၆၊ ၃၁၆၊ ၃၁၈
ပတိကိဋ္ဌ ၉၁
ပတိကြိယာ ၇၉
ပတိစ် ၄
ပတိဋ္ဌ ၂၀၇
ပတိဋ္ဌန ၂၀၇
ပတိဿယ ၅၃၉
ပတိကော ၃၆
ပတိတ ၃၆
ပတေတိ ၃၀၅
ပတောဒ ၂၂၉
ပတ္တ ၂၈၊ ၃၀၅၊ ၃၀၉
ပတ္တန ၃၀၆
ပတ္တဗ္ဗ ၃၀၆
ပတ္တယာန ၄၁၆
ပတ္တိ ၁၁၊ ၃၀၉
ပတျတိ ၃၀၅
ပတ္ထ ၂၀၇
ပတ္ထန ၁၁
[ပတ္ထန–၅] ၁၁၊ ၃၀၈
[မတ္ထန–၅] ၃၀၈
ပတ္ထယတိ ၁၁၊ ၃၀၈
ပတ္ထာဝ ၂၃၉
ပတ္ထေတိ ၃၀၈
ပထ ၃၀၈
ပထတိ ၃၀၈
ပဏ္ဍ ၂၀၅၊ ၂၁၃
ပဏ္ဍယတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍာကာရ ၇၉
ပဏ္ဍောတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍု ၃၀၅
ပဏ္ဍုဝိက္ကယသာလာ ၉၇
ပဏ္ဍိ ၃၀၅၊ ၃၁၆
ပတဂ် ၁၃၄၊ ၃၀၃၊ ၃၀၇
ပတတိ ၃၀၅
ပတတ္တ ၃၀၇
[ပတန–၃] ၃၀၅
ပတန္တ ၃၀၅
ပတယတိ ၃၀၅
ပတာကာ ၃၀၆
ပတိ ၃၀၆၊ ၃၁၆၊ ၃၁၈
ပတိကိဋ္ဌ ၉၁
ပတိကြိယာ ၇၉
ပတိစ် ၄
ပတိဋ္ဌ ၂၀၇
ပတိဋ္ဌန ၂၀၇
ပတိဿယ ၅၃၉
ပတိကော ၃၆
ပတိတ ၃၆
ပတေတိ ၃၀၅
ပတောဒ ၂၂၉
ပတ္တ ၂၈၊ ၃၀၅၊ ၃၀၉
ပတ္တန ၃၀၆
ပတ္တဗ္ဗ ၃၀၆
ပတ္တယာန ၄၁၆
ပတ္တိ ၁၁၊ ၃၀၉
ပတျတိ ၃၀၅
ပတ္ထ ၂၀၇
ပတ္ထန ၁၁
[ပတ္ထန–၅] ၁၁၊ ၃၀၈
[မတ္ထန–၅] ၃၀၈
ပတ္ထယတိ ၁၁၊ ၃၀၈
ပတ္ထာဝ ၂၃၉
ပတ္ထေတိ ၃၀၈
ပထ ၃၀၈
ပထတိ ၃၀၈
ပဏ္ဍ ၂၀၅၊ ၂၁၃
ပဏ္ဍယတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍာကာရ ၇၉
ပဏ္ဍောတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍု ၃၀၅
ပဏ္ဍုဝိက္ကယသာလာ ၉၇
ပဏ္ဍိ ၃၀၅၊ ၃၁၆
ပတဂ် ၁၃၄၊ ၃၀၃၊ ၃၀၇
ပတတိ ၃၀၅
ပတတ္တ ၃၀၇
[ပတန–၃] ၃၀၅
ပတန္တ ၃၀၅
ပတယတိ ၃၀၅
ပတာကာ ၃၀၆
ပတိ ၃၀၆၊ ၃၁၆၊ ၃၁၈
ပတိကိဋ္ဌ ၉၁
ပတိကြိယာ ၇၉
ပတိစ် ၄
ပတိဋ္ဌ ၂၀၇
ပတိဋ္ဌန ၂၀၇
ပတိဿယ ၅၃၉
ပတိကော ၃၆
ပတိတ ၃၆
ပတေတိ ၃၀၅
ပတောဒ ၂၂၉
ပတ္တ ၂၈၊ ၃၀၅၊ ၃၀၉
ပတ္တန ၃၀၆
ပတ္တဗ္ဗ ၃၀၆
ပတ္တယာန ၄၁၆
ပတ္တိ ၁၁၊ ၃၀၉
ပတျတိ ၃၀၅
ပတ္ထ ၂၀၇
ပတ္ထန ၁၁
[ပတ္ထန–၅] ၁၁၊ ၃၀၈
[မတ္ထန–၅] ၃၀၈
ပတ္ထယတိ ၁၁၊ ၃၀၈
ပတ္ထာဝ ၂၃၉
ပတ္ထေတိ ၃၀၈
ပထ ၃၀၈
ပထတိ ၃၀၈
ပဏ္ဍ ၂၀၅၊ ၂၁၃
ပဏ္ဍယတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍာကာရ ၇၉
ပဏ္ဍောတိ ၃၀၅
ပဏ္ဍု ၃၀၅
ပဏ္ဍုဝိက္ကယသာလာ ၉၇
ပဏ္ဍိ ၃၀၅၊ ၃၁၆
ပတဂ် ၁၃၄၊ ၃၀၃၊ ၃၀၇
ပတတိ ၃၀၅
ပတတ္တ ၃၀၇
[ပတန–၃] ၃၀၅
ပတန္တ ၃၀၅
ပတယတိ ၃၀၅
ပတာကာ ၃၀၆
ပတိ ၃၀၆၊ ၃၁၆၊ ၃၁၈
ပတိကိဋ္ဌ ၉၁
ပတိကြိယာ ၇၉
ပတိစ် ၄
ပတိဋ္ဌ ၂၀၇
ပတိဋ္ဌန ၂၀၇
ပတိဿယ ၅၃၉
ပတိကော ၃၆
ပတိတ ၃၆
ပတေတိ ၃၀၅
ပတောဒ ၂၂၉
ပတ္တ ၂၈၊ ၃၀၅၊ ၃၀၉
ပတ္တန ၃၀၆
ပတ္တဗ္ဗ ၃၀၆
ပတ္တယာန ၄၁၆
ပတ္တိ ၁၁၊ ၃၀၉
ပတျတိ ၃၀၅
ပတ္ထ ၂၀၇
ပတ္ထန ၁၁
[ပတ္ထန–၅] ၁၁၊ ၃၀၈
[မတ္ထန–၅] ၃၀၈
ပတ္ထယတိ ၁၁၊ ၃၀၈
ပတ္ထာဝ ၂၃၉
ပတ္ထေတိ ၃၀၈
ပထ ၃၀၈
ပထတိ ၃၀၈

http://www.dhammadownload.com

ပန္နဲ ၃၀၉
ပန္နဂ ၁၃၄
ပပဉ္စ ၃၀၃
ပပါ ၃၁၆
ပပါတ ၃၀၇
ပပုန္နာဋ ၃၂၆
ပပွတိ ၃၁၃
(ပပ္ပေါတိ) ၁၄
ပပ္ဖာသ ၃၃၇
ပပ္ဖောဋနဲ ၃၂၈
ပပ္ဖောဋေတိ ၃၃၈
[ပပ္ဖောဋေတွာ-၃] ၃၃၈
ပဗ္ဗ ၃၁၃
ပဗ္ဗဇတိ ၄၆၄
ပဗ္ဗဇိတ ၄၆၄
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ၄၆၄
ပဗ္ဗတ ၃၁၃
ပဗ္ဗတိ ၃၁၃
ပဗ္ဘု ၃၁၃
ပဘင်္ဂံ ၃၅၄
ပဘင်္ဂံရ ၃၅၄
ပဘဝ ၃၇၂
ပဘဝတိ ၃၇၂
(ပဘဝင်္ဂ၊ ပဘဝိတုံ) ၃၇၂
ပဘာ ၃၆၀
ပဘာတ ၃၆၀
ပဘာတိ ၃၆၀
ပဘာဝ ၃၇၂
ပဘာသတိ ၃၆၂
ပဘိဒ္ဓတိ ၃၆၃
[ပဘိဒ္ဓန-၄] ၃၆၃
ပဘူ ၃၇၂
[ပမဇ္ဇ-၅] ၃၈၂
ပမဇ္ဇတိ ၃၈၂
ပမဏိတ ၃၈၀
ပမဒါ ၃၈၂
ပမဒ္ဒတိ ၃၈၃
(ပမဒ္ဒန၊ ပမဒ္ဒီ) ၃၈၃
[ပမာ-၈] ၃၅၄
ပမာဒ ၃၈၂
ပမိနာတိ ၃၅၄
[ပမုက္က-၇] ၄၀၁
ပမုစ္ဆိတ ၄၀၃
(ပမုစ္စတိ) ၄၀၁
ပမုဋ္ဌတိ ၄၀၁
(ပမုဋ္ဌ) ၄၀၇
ပမုဒ ၄၀၅
ပမုယျတိ ၄၀၈
ပမုဿတိ ၄၀၇
(ပမုဿိတွာ) ၄၀၇
[ပမုဠ္ဍ-၃] ၄၀၈
ပမေယျ ၃၅၄
ပမောက္ခ ၄၁၀
[ပမောဒ-၃] ၄၀၆
ပမောဒတိ ၄၀၆
ပမောဒိတ ၄၀၆
ပမဥ္ဇက ၃၀၄
ပမုက ၃၁၃
ပမုတိ ၃၁၃
ပမှ ၁၇၊ ၃၅၄
ပယ ၃၁၃၊ ၃၁၇
ပယတ ၄၁၂
ပယတတိ ၄၁၂
ပယတန ၄၁၂
ပယတိ ၃၁၃၊ ၃၂၁၊ ၃၂၄၊ ၃၃၄
[ပယတိတ-၃] ၄၁၂
ပယိရုပါသတိ ၃၀
[ပယိရုပါသန-၄] ၃၀
ပယုဇ္ဇတိ ၄၁၈
[ပယုတ္တ-၅] ၄၁၈
ပယောဂ ၄၁၈
ပယောဓရ ၂၇၂
ပရ ၃၁၃၊ ၄၂၆၊ ၄၂၉
ပရက္ကမ ၇၃
ပရတိ ၃၁၃
ပရဖုဋ္ဌ ၃၃၁
ပရဘတ ၃၅၈
ပရမ ၃၁၃၊ ၄၂၆
ပရယတိ ၃၁၃
ပရသု ၅၃၁
ပရာဂ ၄၂၃
ပရာဇယ ၁၉၀
ပရာဘဝ ၃၇၂
ပရာဘဝတိ ၃၇၂
[ပရာဘဝန-၅] ၃၇၂
ပရာဘိဘူ ၃၇၂
[ပရာမဋ္ဌ-၄] ၃၉၁
ပရာမသတိ ၃၉၁
ပရာမာသ ၃၉၁
ပရာယ ၃၄
ပရာယဏ ၁၈၊ ၃၃
(ပရိကိဿတိ) ၉၆
ပရိကွဂ ၃၇
ပရိကွဏ ၃၇
ပရိကွတမိဒ် ၈၀
ပရိကွာ ၃၇
ပရိကွိတ္တ ၈၀
ပရိခါ ၁၁၄
ပရိဂ္ဂဟ ၁၄၁
ပရိစယ ၁၆၇
ပရိစာရိက ၁၆၁
ပရိဏတ ၂၈၉
ပရိဏာယ ၂၉၇
ပရိဏာဟ ၂၉၂
ပရိတာပ ၂၁၇
ပရိတ္တ ၂၂၅၊ ၂၃၃၊ ၂၅၀
ပရိဒဟတိ ၂၇၈
[ပရိဒဟိတွာ-၄] ၂၇၈
ပရိဒါဟ ၂၄၉
ပရိဒေဝ ၂၅၆
[ပရိဒေဝေါ-၃] ၂၆၈
ပရိဒ္ဒဝ ၂၆၈
ပရိဓိ ၂၇၈
ပရိပန္ထိ ၃၀၈
[ပရိပုဏ္ဏ-၁၀] ၃၃၄
ပရိပုဏ္ဏော ၃၃၄
ပရိပူရေတိ ၃၃၄
ပရိပ္ဖန္ဒတိ ၃၃၅
(ပရိပ္ဖန္ဒန) ၃၃၅
(ပရိပ္ဖေါသိတ) ၃၄၀
ပရိဗ္ဗာဇတိ ၃၅၆
[ပရိဗ္ဗာဇန-၃] ၃၅၆
(ပရိဗ္ဗာဇ္ဇ) ၅၄
ပရိဗြူဟတိ ၃၅၁
[ပရိဗြူဟန-၃] ၃၅၁
[ပရိဘဋ္ဌ-၅] ၃၆၂
ပရိဘဝ ၃၇၂
ပရိဘဝတိ ၃၇၂
[ပရိဘာဝယတိ-၄] ၃၇၂
ပရိဘာဝေတိ ၃၇၂
ပရိဘာသတိ ၃၆၂
ပရိဘာသန ၃၆၂
ပရိဘိဒ္ဓတိ ၃၆၃
[ပရိဘိန္ဒ-၃] ၃၆၃
ပရိဘုဥ္ဇတိ ၃၆၇
[ပရိဘုဥ္ဇန-၅] ၃၆၇
ပရိဘူတ ၃၇၂
[ပရိဘောတိ-၂၁] ၃၇၂
ပရိမဋ္ဌ ၃၉၁
ပရိမဇ္ဇတိ ၃၈၃
(ပရိမဇ္ဇန) ၃၈၃
(ပရိမဇ္ဇိတ) ၃၈၃
ပရိမလ ၃၈၂၊ ၃၈၉
ပရိမသတိ ၃၉၁
[ပရိမာဏ-၂] ၃၆၄
ပရိမာနေတိ ၃၈၆
ပရိမိနာတိ ၃၆၄
ပရိမုစ္စတိ ၄၀၂
[ပရိမုစ္စန-၅] ၄၀၂
ပရိမုဿတိ ၄၀၇
(ပရိမောဟယတိ၊ ပရိမောဟေတိ) ၄၀၈
ပရိမောဟေတိ ၄၀၈
ပရိယတ္တ ၂၈
ပရိယန္တ ၁၆
ပရိယာပန္န ၃၁၁
ပရိယာယ ၁၈၊ ၃၃၊ ၅၄
ပရိယာယတိ ၁၈၊ ၃၀၊ ၃၃

http://www.dhammadownload.com

[ပရိယာယန္တ -၂] ၃၃
(ပရိယာယိတ္တာ) ၁၈
ပရိယုဒ္ဌာန ၄
[ပရိယေဋ္ဌိ -၆] ၅၅
ပရိယေတိ ၃၀၊ ၃၃
[ပရိယေသ -၅] ၄၂
ပရိယေသတိ ၄၂၊ ၅၅
ပရိယောဒါပန ၂၅၄
ပရိယောသာန ၅၃၄
ပရိရမ္ဘ ၄၂၅
ပရိဝါဒ ၄၇၃
ပရိဝါဒိနီ ၄၇၃
ပရိဝေသ ၅၀၀၊ ၅၀၃
ပရိသမတ္တ ၂၉
ပရိသရ ၅၂၆
ပရိသာ ၅၃၉
ပရိဿဂ် ၅၁၀
(ပရိဟရတိ) ၅၇၂
(ပရိဟရိတုံ) ၅၇၂
ပရိဟာရက ၅၇၆
ပရိဠာဟ ၂၄၉
ပရေတ ၃၄
ပရေတိ ၃၀၊ ၃၄၊ ၃၃
ပရေဝဋ ၄၃၂
ပလ ၃၁၄
ပလက္ခ ၃၁၄
ပလက္ခတိ ၃၁၄
(ပလက္ခဒီပေါ) ၃၁၄
ပလင်္ဃ ၁၂၅
ပလင်္ဃု ၃၁၄
ပလတိ ၃၁၄
ပလပတိ ၄၄၄၊ ၄၄၅
ပလဃ ၃၁၄
ပလဃတိ ၃၁၄
ပလဝ ၃၁၄
ပလဝတိ ၃၁၄
ပလာယ ၃၁၄
ပလာယတိ ၁၈
ပလာယတိ ၃၁၄
[ပလာယန -၄] ၁၈
[ပလာယန -၈] ၃၁၄
ပလာလ ၃၁၄
ပလာသ ၄၄၈၊ ၄၅၈
ပလိဃ ၅၇၀
ပလိတ ၃၀၂၊ ၃၁၄၊ ၃၂၀
(ပလိဗုန္ဓယတိ) ၃၄၉
ပလိဗုန္ဓေတိ ၃၄၉
ပလိဗောဓ ၃၅၀
ပလုလေတိ ၃၁၅
ပလုသ္ဆာတိ ၃၁၅
ပလုဿတိ ၃၁၅
ပလူလေတိ ၃၁၅
ပလေတိ ၃၁၄
ပလောသတိ ၃၁၅
ပလ္လင်္ကံ ၂
ပလ္လတိ ၃၁၄
ပလ္လလ ၃၁၄
ပလ္လဝ ၃၁၄
ပလ္လိ ၃၂၀
ပဝ ၃၂၆၊ ၃၃၂၊ ၃၃၆
ပဝစနီယ ၄၆၂
ပဝတိ ၃၂၆၊ ၃၃၂
ပဝတ္တဝါဟ ၄၈၉
ပဝတ္တိ ၄၇၀
ပဝန ၃၂၆၊ ၃၃၂
ပဝရ ၄၈၀
ပဝဟန ၄၈၉
ပဝါဟ ၄၈၉
ပဝါဠ ၄၈၁
ပဝိ ၃၃၂
ပဝိတ္တ ၃၂၇၊ ၃၃၂
ပဝိသိလေသ ၅၄၆
ပဝေဏိ ၅၀၁
ပဝေသ ၄၉၉
ပသံသတိ ၅၃၁
ပသံသတိ ၅၆၅
[ပသံသန -၃] ၅၃၁
ပသံသာ ၅၆၅
ပသတ ၅၂၆
ပသတိ ၃၁၆
ပသတ္ထ ၅၆၅
ပသတ္ထ ၅၁၁၊ ၅၆၅
ပသဒ ၃၁၆
ပသန္ဒ ၅၁၄၊ ၅၂၆
ပသန္ဒတာ ၅၁၄
ပသယှ ၅၃၃
ပသရ ၅၂၆
ပသဝ ၅၆၁
ပသာဒန ၅၃၄၊ ၅၃၅
ပသာဒ ၅၁၄
ပသာဓန ၅၃၄၊ ၅၃၅
ပသိတိ ၅၃၉
ပသိဒ္ဓ ၅၄၄
ပသု ၃၁၆၊ ၅၅၄
ပသူတာ ၅၆၁
ပသူတိ ၅၆၁
ပသူတိကာ ၅၆၁
ပသူရ ၃၁၆
ပသေဝက ၅၄၇
ပဿ ၂၅၇
ပဿတိ ၂၅၈
[ပဿန္တ -၈] ၂၅၈
ပဿာဝ ၅၅၄
ပဿိန္ဒ ၅၄၃
ပဟဋ္ဌ ၅၇၉
(ပဟရတိ) ၅၇၂
ပဟာရ ၅၇၆
ပဟာရာဒ ၂၅၂
[ပဟိဏ -၁၀] ၅၈၂
ပဟိဏာတိ ၅၈၂
ပဟိဏာတိ ၅၈၂
[ပဟိဏိတုံ -၂] ၅၈၂
ပဟုတ ၃၁၆၊ ၅၈၆
ပဟေဏက ၅၈၂
ပါက ၃၀၂
ပါကဋ ၅၉
ပါကဒ္ဓာန် ၂၀၂
ပါကာရ ၇၉
ပါစန ၆
ပါစိ ၄
[ပါဇက -၅] ၆
ပါဇန ၆
ပါဒိတု ၆
ပါဒေတိ ၆
(ပါဠုယတိ) ၃၀၃
ပါဠုလ ၃၀၄၊ ၃၀၆
ပါဠုလာ ၃၀၄
ပါဠုလိ ၃၀၄
ပါဠိကခ်ိ ၅၇
ပါဠိပဒ ၃၁၁
ပါဠိဘောဂ ၃၆၇
ပါဠိဟာရက ၅၇၆
ပါဠိဟာရိယ ၅၇၆၊ ၅၈၂
ပါဠိဟိရ ၅၇၆၊ ၅၈၂
ပါဠိဟေရ ၅၇၆၊ ၅၈၂
(ပါဠေတိ) ၃၀၃
ပါဠ ၃၀၄
ပါဌာ ၃၁၇
ပါဠိန ၃၀၄
ပါဏ ၁၂၊ ၁၃
ပါဏက ၁၂
ပါဏိ ၃၀၅၊ ၃၁၇
ပါဏိဝါဒ ၄၇၃
ပါဏိယ ၃၁၇
ပါတဗျ ၃၁၇
ပါတာလ ၃၀၆
ပါတိ ၃၁၆၊ ၃၁၇
ပါတိမောက္ခ ၄၀၁
ပါတုဘဝတိ ၃၇၂
[ပါတုဗ္ဘဝိတုံ -၁၁] ၃၇၂
ပါဒ ၃၀၉
ပါဒက ၃၀၉
ပါဒပ ၃၁၇
ပါဒပရိစာရိကာ ၁၆၁
ပါဒဖောဋ ၃၃၈
ပါဒု ၃၀၉
ပါဒုကာ ၃၀၉
ပါနကူပ ၃၁၈
ပါနီယ ၃၁၇

http://www.dhammadownload.com

ပါပ ၁၄၊ ၃၁၇၊ ၃၃၄
ပါပဘီရုတာ ၃၆၆
ပါပရ ၄၂၉
[ပါပိယတိ-၉] ၁၄
ပါပုဏာတိ၊
ပါပုဏောတိ ၁၄
ပါဘတ ၃၅၈
ပါမ ၃၁၇
ပါယ ၁၈၊ ၃၂၀၊ ၃၃၄
ပါယတိ ၃၁၉၊ ၃၃၄
ပါယယတိ ၃၂၄
ပါယသော ၁၈
ပါယာသ ၂၆၊ ၃၁၇
ပါယု ၃၁၃၊ ၃၁၇၊ ၃၃၂
ပါယော ၁၈
ပါရ ၃၁၃၊ ၃၁၇၊ ၃၂၀
ပါရဒ ၃၂၀
(ပါရမိ) ၃၁၃
ပါရယတိ ၃၂၀
ပါရာပတ ၃၀၇
ပါရာယဏ ၁၈
ပါရာယတော ၁၈
ပါရာဝတ ၃၀၇
ပါရိကခ်ိ ၅၇
ပါရိစရိယာ ၁၆၁
ပါရေတိ ၃၂၀
ပါရေဝဋ ၄၃၂
ပါလ ၃၂၀
ပါလယတိ ၃၁၄၊ ၃၂၀
[ပါလယတိ-၅] ၃၂၀
ပါလိ ၃၂၀
ပါလေတိ ၃၂၀
ပါလေတိ ၃၁၄
ပါဝက ၃၂၆၊ ၃၃၂
ပါဝန ၃၂၆
(ပါဝယတိ) ၄၆
ပါဝါရ ၄၈၀
ပါဝုသ ၃၃၂၊ ၄၈၆
(ပါဆေတိ) ၄၆
ပါသ ၃၁၆၊ ၃၁၇၊ ၃၂၁
ပါသက ၃၁၆
ပါသဏိ ၃၁၆
ပါသဏ္ဍ ၂၁၀
ပါသတိ ၃၂၁
ပါသယတိ ၃၁၆
ပါသာဏ ၃၁၆၊ ၅၁၆
ပါသာဏဒါရဏ ၂၄၆
ပါသာဒ ၅၁၄
ပါသေတိ ၃၁၆
ပါဟယတိ ၃၁၆
[ပါဟိတ-၃] ၅၈၂
ပါဟုနေယျ ၅၈၅
ပါဟေတိ ၅၈၂
ပါဟေတိ ၃၁၆
ပါဠိ ၃၁၇၊ ၃၂၀
ပိ˙သတိ ၃၂၃
(ပိ˙သယတိ) ၃၂၃
ပိဂံ ၃၂၁
ပိက ၈၈
ပိစု ၃၂၁
ပိစုလ ၃၀၂
ပိစ္ဆယတိ ၃၂၁
ပိစ္ဆ ၃၂၁
ပိစ္ဆတိ ၃၂၁
ပိစ္ဆလ ၃၂၁
ပိစ္ဆိလ္လာ ၃၂၃
ပိဋ္ဌ ၄၃၊ ၃၀၇၊ ၃၂၄
ပိဋ္ဌ ၃၂၁
ပိဋ္ဌတိ ၃၂၁
ပိဋ္ဌယတိ ၃၂၁
ပိဋ္ဌရ ၃၂၁
(ပိဋ္ဌေတိ) ၃၂၁
ပိညာက ၃၀၅
ပိဋ ၃၂၁
ပိဋက ၃၂၁
ပိဋတိ ၃၂၁
ပိဋ္ဌ ၃၂၁၊ ၃၂၃၊ ၃၂၄
ပိဋ္ဌက ၃၂၃
ပိဋ္ဌီ ၃၂၁၊ ၃၂၄
ပိဋ္ဌရ ၃၀၂၊ ၃၂၂
ပိဏ္ဍာတိ ၃၂၂
ပိဏ္ဍ ၃၂၂
ပိဏ္ဍက ၃၂၂
ပိဏ္ဍတိ ၃၂၂
ပိဏ္ဍတိက ၃၂၂
(ပိဏ္ဍယတိ) ၃၂၂
ပိဏ္ဍိ ၃၂၂
ပိဏ္ဍိကာ ၃၂၂
(ပိဏ္ဍိတ) ၃၂၂
(ပိဏ္ဍီ) ၃၂၂
(ပိဏ္ဍေတိ) ၃၂၂
ပိတု ၃၁၇၊ ၃၂၄
ပိတ္တ ၂၇၆
[ပိဒဟတိ-၂] ၂၇၄
ပိဒဟတိ ၂၇၆
[ပိဒဟန-၅] ၂၇၆
ပိဓာန ၂၇၆
ပိနာက ၃၁၇
[ပိပါသ-၃] ၃၁၆
ပိပါသာ ၃၁၇
ပိယ ၃၂၁၊ ၃၂၄
ပိယက ၃၂၄
ပိယဂုံ ၃
ပိယာလ ၃၂၄
ပိလက္ခ ၈၆
ပိလဝ ၃၁၅
ပိလ္လက ၃၁၄
ပိလ္လတိ ၃၂၂
(ပိဝတိ) ၃၁၆
[ပိဝတိ-၁၉] ၃၁၆
ပိဝါသတိ ၃၁၆
ပိသ ၃၂၃
ပိသဂံ ၃၂၁၊ ၃၂၃
ပိသတိ ၃၂၃
ပိသယတိ ၃၂၄
ပိသာစ ၂၆
ပိသိတ ၃၂၃
ပိသု ၃၂၄
ပိသုဏ ၃၂၃
ပိသေတိ ၃၂၃
ပိဟက ၃၂၄
(ပိဟတိ) ၃၂၄
ပိဟန ၃၂၄
ပိဟယတိ ၃၂၄
(ပိဟယိတ) ၃၂၄
ပိဟာ ၃၂၄
ပိဟာလု ၃၂၄
ပိဟေတိ ၃၂၄
ပိဠန္ဓတိ ၃၂၄
[ပိဠန္ဓန-၃] ၃၂၄
ပိဠန္ဓန ၃၂၄
ပီဋ ၃၂၂၊ ၃၂၄၊ ၃၂၅
(ပီဋတိ) ၃၂၅
ပီဋသမ်ာဒုက ၁၅၁
ပီဋသပ္ပီ ၅၁၈
ပီဋိကာ ၃၂၂၊ ၃၂၅
ပီဏ ၃၂၁၊ ၃၂၅
ပီဏတိ ၃၂၅
ပီဏန ၃၂၄၊ ၃၂၅
ပီဏာ ၃၂၄
ပီဏာတိ ၃၂၄
ပီတ ၃၁၇၊ ၃၂၄
ပီတန ၂၉၇
ပီတနက ၂၁၅၊ ၃၂၅
ပီတိ ၃၁၇၊ ၃၂၅
ပီန ၃၂၅
ပီယတိ ၃၂၄၊ ၃၂၅
ပီယုသ ၃၁၇၊ ၃၂၅
ပီလတိ ၃၂၅
ပီလု ၃၂၅
ပီဝတိ ၃၂၅
ပီဝရ ၃၂၅
ပီဠက ၃၂၆
(ပီဠက) ၃၂၆
ပီဠတိ ၃၂၅
(ပီဠယတိ) ၃၂၆
[ပီဠယန-၃] ၃၂၆
ပီဠာ ၃၂၆

http://www.dhammadownload.com

ပိဋ္ဌေတိ ၃၂၆
ပုံသယတိ ၃၂၆
ပုံသေတိ ၃၂၆
ပုက္ကုသ ၈၆၊ ၁၀၇
ပုက္ခလ ၃၃၁
ပုဂ္ဂလ ၁၃၄၊ ၁၃၈
ပုဂ်ံဝ ၁၃၄
ပုစီမန္ဒ ၃၈၄
ပုဆ္ဆ ၃၂၇၊ ၃၃၁
[ပုဆ္ဆက-ဂ] ၃၂၇
ပုဆ္ဆတိ ၃၂၇
ပုဆ္ဆာ ၃၂၇
ပုဇ္ဇတိ ၃၂၈
[ပုဇ္ဇန-၃] ၃၂၈
(ပုဇ္ဇ၊ ပုဇ္ဇက) ၃၂၈
ပုဇ္ဇတိ ၃၂၈
ပုဉ္ဇ ၁၂၇၊ ၁၂၉၊ ၁၃၀၊ ၁၃၂
ပုဋ ၃၂၈
ပုဋက ၃၂၈
ပုဋတိ ၃၂၈
ပုဋဘေဒန ၃၂၈၊ ၃၆၄
ပုဋယတိ ၃၂၈
ပုဋိတ ၃၂၈
ပုဋိ ၃၂၈
ပုဋ္ဌယတိ ၃၂၈
ပုဋ္ဌေတိ ၃၂၈
ပုဋ္ဌ ၃၂၇၊ ၃၃၁
ပုဍတိ ၃၂၈
ပုဏာယတိ ၃၂၉
ပုဏာတိ ၃၂၉
ပုဏောတိ ၃၂၉
ပုဏ္ဏတိ ၃၂၈
ပုဏ္ဏရိက ၄၀၄
ပုဏ္ဏရိက ၂၄၇၊ ၃၂၈
ပုဏ္ဏမာ ၃၉၃
ပုဏ္ဏမာသီ ၃၉၃
ပုဏ္ဏမာသော ၃၉၃
ပုဏ္ဏိမာ ၃၉၃
ပုဏ္ဏော ၃၃၄
ပုတ္တ ၃၂၇၊ ၃၃၁၊ ၃၃၂
ပုတ္တတိ ၃၂၉
ပုတ္တိကာ ၃၂၉
(ပုတ္တယတိ) ၃၂၉
(ပုတ္ထေတိ) ၃၂၉
ပုထတိ ၃၂၉
ပုထဝီ ၂၃၆၊ ၃၂၉
ပုထု ၃၀၈၊ ၃၂၉
ပုထုက ၃၂၉
ပုထုဇ္ဇန ၁၈၄၊ ၁၈၆
ပုထုလ ၃၀၈၊ ၃၂၉
ပုထုဝီ ၃၂၉
ပုနတိ ၃၂၉၊ ၃၃၂
ပုနဗ္ဘသု ၄၈၇
ပုနာတိ ၃၂၆၊ ၃၃၂
ပုဏ္ဏတိ ၃၂၉
ပုဏ္ဏတိ ၃၂၉
ပုဒ္မ ၃၃၀
ပုဒ္မဆဋ္ဌက ၁၇၅
ပုဒ္မတိ ၃၃၀
[ပုဒ္မန-၄] ၃၃၀
ပုဒ္မဘာဏီ ၃၅၅
ပုဒ္မရာဂ ၃၆၂၊ ၄၂၃
ပုဒ္မ ၃၃၀
ပုဒ္မဂ််မ ၁၃၄
ပုဒ္မဇ ၁၈၄
ပုဒ္မတိ ၃၃၀
ပုဒ္မယတိ ၃၃၀
ပုဒ္မဝိဒေဟ ၄၆
ပုဒ္မေတိ ၃၃၀
ပုမာ ၃၂၇
ပုရ ၂၂၇၊ ၃၃၀
ပုရက္ခတ ၈၀
ပုရတိ ၃၃၀
ပုရိန္ဒဒ ၂၅၅
ပုရိသ ၃၃၀၊ ၃၃၃၊ ၄၃၁
ပုရီ ၃၃၀
(ပုရိသာဒ) ၁၁
(ပုရိသာဒက) ၁၁
ပုရိသ ၃၃၃
ပုရေစရော ၁၆၁
ပုရေစာရီ ၁၆၁
ပုလတိ ၃၃၀
ပုလိန္ဒ ၃၃၀
ပုသတိ ၃၃၄
(ပုသ္သာတိ) ၃၃၁
ပုဿ ၃၃၁
(ပုဿတိ) ၃၃၁
[ပုဿတိ-ဂ] ၃၃၁
ပုဿရထ ၃၃၁
ပုဋ္ဌတိ ၃၃၂
ပုဋ္ဌဝ ၃၃၀
ပုဋ္ဌိန ၃၃၀၊ ၃၃၂
ပူဂ ၃၃၂၊ ၃၃၃
[ပူဇယတိ-၁၀] ၃၃၃
ပူဇာ ၃၃၃
ပူဇိတ ၃၃၃
ပူဇေတိ ၃၃၃
ပူဇယတိ ၃၃၃
ပူဇေတိ ၃၃၃
ပူတ ၂၂၇၊ ၃၃၂၊ ၃၃၃
ပူတိ ၃၃၃
ပူတိက ၂၂၇၊ ၃၃၂
ပူတိလတာ ၃၃၂
ပူပ ၂၂၇၊ ၃၃၂
ပူပကာရ ၃၃၂
ပူပိယ ၃၃၂
ပူယ ၃၃၃
ပူယတိ ၃၃၂၊ ၃၃၃
ပူယျတိ ၃၃၄
ပူရ ၃၃၃
ပူရဏ ၃၃၃၊ ၃၃၄
(ပူရဏ်) ၃၃၄
ပူရတိ ၃၃၃၊ ၃၃၄
[ပူရေတိ-၁၁] ၃၃၃
ပူလ ၃၃၄
ပူလက ၃၃၄
ပူလတိ ၃၃၄
ပူလယတိ ၃၃၄
ပူသ ၃၃၄
ပူသက ၃၃၄
[ပေက္ခ-ဂ] ၂၇
ပေက္ခတိ ၂၇
ပေခုဏ ၄၆
ပေဋတိ ၃၂၁
ပေဋ္ဌတိ ၂၂၂
ပေဏ္ဍတိ ၃၃၄
ပေတ ၃၄
ပေတိ ၃၀၊ ၃၃၄
(ပေမ) ၃၂၄
ပေမ ၃၂၅
ပေယျ ၃၁၈
ပေရက ၄၄
ပေရဏ ၄၄
(ပေရဏာ) ၄၄
ပေရိကာ ၄၄
ပေရိတ ၄၄
ပေလက ၃၃၄
ပေလတိ ၃၂၂၊ ၃၃၄
ပေလဝ ၃၂၂
ပေလာ ၃၂၅
ပေလျတိ ၃၂၂
ပေဝတိ ၃၃၄
[ပေသ-၁၁] ၃၃၅
ပေသကာရ ၃၃၅
ပေသတိ ၃၃၄
ပေသယတိ ၃၂၃၊ ၃၃၄
ပေသလ ၃၂၃
ပေသိ ၃၂၃
ပေသေတိ ၃၂၃၊ ၃၃၄၊ ၃၃၅
ပေဿ ၃၂၃
ပေဠာ ၃၁၄၊ ၃၂၅၊ ၃၃၄
ပေါက္ခရ ၃၃၁
ပေါက္ခရဏီ ၂၉၇၊ ၃၃၁
(ပေါက္ခရသာတက) ၃၃၁
ပေါက္ခရသာတက ၅၃၅
ပေါဋ္ဌလ ၁၃၄
ပေါတ္ထကီ ၃၃၁
ပေါသ ၃၃၁
ပေါသကီ ၃၃၁
ပေါသကီဘာဝ ၃၃၁
ပေါသကီဘာဝ ၃၃၁
ပေါသကီဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

ပေါဋ္ဌယတိ ၃၂၈
ပေါဋ္ဌေတိ ၃၂၈
ပေါဏ ၃၂၇
ပေါတ ၃၂၇၊ ၃၃၃
ပေါတက ၃၂၇၊ ၃၃၃
ပေါတဝါဟ ၄၈၉
ပေါတု ၃၃၃
ပေါထတိ ၃၃၅
[ပေါထန-၂] ၃၂၉
[ပေါထန-၃] ၃၃၅
ပေါထယတိ ၃၂၉၊ ၃၃၅
ပေါထေတိ ၃၂၉၊ ၃၃၅
ပေါတ္ထ ၃၂၉၊ ၃၃၁
ပေါတ္ထက ၃၂၉၊ ၃၃၂
ပေါတ္ထလိကာ ၂၃
ပေါလတိ ၃၃၀
ပေါလယတိ ၃၃၀
ပေါလေတိ ၃၃၀
ပေါသ ၃၂၆၊ ၃၃၀၊ ၃၃၁၊ ၃၃၃
ပေါသတိ ၃၃၁၊ ၃၃၂
ပေါသယတိ ၃၃၁
ပေါသိတ ၃၃၁
ပေါသိတွာ ၃၃၂
ပေါသေတိ ၃၃၁
ပ္လဝ ၃၁၄၊ ၃၁၅
(ပ္လဝတိ) ၃၁၄၊ ၃၁၅
ပ္လဝန ၃၁၅
(ပ္လဝန်) ၃၁၄
ပ္လုတ ၃၁၅
ပ္လောသတိ ၃၁၅

• • • • • • •

[ဖ]

ဖဂ္ဂဝ ၁၄၁
ဖဂ္ဂု ၁၄၁၊ ၃၃၆
ဖဂ္ဂုန ၃၃၆
ဖဂ္ဂုနီ ၁၄၁၊ ၃၃၆
ဖဋ္ဌတိ ၃၃၅
ဖဏ ၃၃၅
ဖဏက ၃၃၅
ဖဏတိ ၃၃၅
ဖဏိဇ္ဇက ၁၉၁
ဖဏိဇ္ဇုက ၃၃၅
ဖဏီ ၃၃၅
ဖဏ္ဍတိ ၃၃၅
ဖဏ္ဍယတိ ၃၃၅
ဖဏ္ဍေတိ ၃၃၅
ဖဒ္ဓတိ ၃၃၅
ဖန္ဒတိ ၃၃၅
[ဖန္ဒန-၉] ၃၃၅
ဖန္ဒန ၃၃၅
[ဖရဏ-၁၁] ၃၃၆
ဖရတိ ၃၃၆
ဖရသု ၅၃၁
ဖရုသ ၅၁
ဖရုသက ၅၂
ဖလ ၃၃၆
ဖလက ၃၃၆
ဖလတိ ၃၃၆
[ဖလန္တ-၁၃] ၃၃၆
ဖဿ ၃၃၉၊ ၃၄၀
ဖဿတိ ၃၃၉
[ဖဿန-၅] ၃၃၉
(ဖဿယတိ) ၃၃၇
[ဖဿယန္တ-၆] ၃၃၇
ဖဿေတိ ၃၃၇
ဖဋ္ဌု ၃၃၇
ဖာဏတိ ၃၃၇
ဖာဏိတ ၃၃၅၊ ၃၃၇
ဖာတိ ၃၃၇
ဖာယတိ ၃၃၇
ဖာလ ၃၃၆
ဖာလန ၃၃၇
ဖာသု ၃၁၉၊ ၃၃၇၊ ၃၄၀
ဖာသုက ၃၄၀
ဖာသုကာ ၃၁၉၊ ၃၄၀
ဖာသုဋ္ဌိ ၃၁၉
ဖာသုဋ္ဌိကာ ၃၁၉၊ ၃၄၀
ဖာဋ္ဌယတိ ၃၃၇
ဖာဋ္ဌေတိ ၃၃၇
ဖိတ ၃၃၇
ဖိယ ၃၃၇၊ ၃၃၈
ဖိယျတိ ၃၃၈
ဖီတ ၃၃၇
(ဖီယတိ) ၃၃၈
ဖုစ္ဆတိ ၃၃၈
ဖုဇ္ဇတိ ၃၃၈
ဖုဋ ၃၃၆၊ ၃၃၈
ဖုဋတိ ၃၃၈
(ဖုဋန) ၃၃၈
ဖုဋန ၃၃၈
(ဖုဋိတ) ၃၃၈
ဖုဋ္ဌယတိ ၃၃၉
ဖုဋ္ဌ ၃၃၇၊ ၃၄၀
(ဖုဋ္ဌုံ) ၃၄၀
ဖုဏတိ ၃၃၉
ဖုဏ္ဍယတိ ၃၃၈
ဖုဏ္ဍေတိ ၃၃၈
ဖုဏ္ဍတိ ၃၃၉
ဖုဏ္ဍယတိ ၃၃၉
(ဖုနတိ) ၃၃၉
ဖုရတိ ၃၃၉
ဖုလတိ ၃၃၉
ဖုလိင်္ဂ ၃၃၉၊ ၄၅၃
ဖုလ္လ ၃၃၉
ဖုလ္လတိ ၃၃၉
(ဖုလ္လာပေန္တ၊ ဖုလ္လိတ) ၃၃၉
ဖုသတိ ၃၃၉၊ ၃၄၀
[ဖုသန-၁၅] ၃၄၀
ဖုသိတ ၃၄၀
ဖုသိယတိ ၃၄၀
(ဖုသီယတိ) ၃၄၀
(ဖုဿ) ၃၄၀
(ဖုဿိတ) ၃၄၀
ဖေဂ္ဂု ၃၈၊ ၃၃၇
ဖေဋ္ဌယတိ ၃၃၈
ဖေဋ္ဌယတေ ၃၃၈
ဖေဏ ၃၃၇၊ ၃၃၈
ဖေဏိလ ၃၃၅
ဖေဏုဒ္ဒေဟက် ၂၆၂
ဖေန (ဖေဏ) ၃၄၁
ဖေနတိ ၃၄၁
ဖေနိလ ၃၄၁
ဖေရ ၄၃၂
ဖေလ ၃၄၁
ဖေလတိ ၃၄၁
ဖေလ္လိတဗ္ဗ ၃၄၁
ဖေလ္လိယမာန ၃၄၁
ဖောဋ ၃၃၈
ဖောဋ္ဌယတိ ၃၃၈
[ဖောဋန-၅] ၃၃၈
ဖောဋ္ဌေတိ ၃၃၈
ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ၃၄၀

• • • • • • •

[ဗ]

ဗံဟတိ ၃၄၁
ဗက ၄၆၀
(ဗကုရရက္ခ) ၅၇
ဗကုလ ၄၆၀
(ဗကုဋ္ဌ) ၁၀၈
[ဗဇ္ဇ-၇] ၃၄၂
ဗဇ္ဇတိ ၃၄၂
ဗဋ္ဌတိ ၃၄၁
ဗဏတိ ၃၄၁
ဗဒတိ ၃၄၁
ဗဒရ ၃၄၁
ဗဒရ (ဗဒရီ) ၄၇၄
ဗဒရီ ၃၄၂
ဗဒ္ဓ ၃၄၃
ဗဒ္ဓတိ ၃၄၂
ဗဒ္ဓဝေရ ၃၄၂
ဗဓက ၃၄၂
ဗဓတိ ၃၄၂
ဗဓိရ ၃၄၂၊ ၃၄၄
ဗန္ဓ ၃၄၃

http://www.dhammadownload.com

ဗုန္ဓယတိ ၃၄၉
(ဗုန္ဓေတိ) ၃၄၉
ဗုဘုက္ခတိ ၃၆၆
ဗုဘုက္ခာ ၃၆၆
(ဗုဘုက္ခိတ) ၃၆၆
ဗုလိ ၃၅၀
ဗုဿတိ ၃၅၀
ဗုဟတိ ၃၅၀
ဗုဠ္ဟတိ ၃၅၀
ဗေလ ၃၄၇
ဗေလတိ ၃၅၀
ဗေလယတိ ၃၄၇
ဗေလုဝ ၃၄၇
ဗေလ္လ ၃၄၇
(ဗေဠုဝ) ၃၄၇
ဗောဇေတိ ၃၄၈
ဗောဈ ၃၄၈
ဗောဈ္ဈနက ၃၄၈
[ဗောဈ္ဈိတဗ္ဗ-၅] ၃၄၈
(ဗောဒတိ) ၃၄၈
ဗောဓေတိ ၃၄၈
ဗောဓေန ၃၄၈
ဗောဓေနက ၃၄၈
[ဗောဓေနိယ-၄] ၃၄၈
ဗောဓိ ၃၄၈
[ဗောဓိတ-၇] ၃၄၈
ဗောန္ဒ ၅၀၁
ဗောန္ဒိ ၃၄၈၊ ၅၀၁
ဗောလယတိ ၃၅၀၊ ၅၀၂
ဗောလေတိ ၃၅၀
ဗျက္ခတိ ၁၁၇
ဗျက္ခာတ ၁၁၇
ဗျဋ္ဌ ၁၅၃၊ ၅၆၇
ဗျဋ္ဌပုဆ္ဆ ၃၂၇
(ဗျဋ္ဌိနီ) ၅၆၇
ဗျဋ္ဌိ ၅၆၇
ဗျဋ္ဌိနသ ၂၉၁
ဗျဂ္ဃ ၇
ဗိဠတိ ၃၄၇
ဗိဠာရ ၃၄၇၊ ၅၀၀
ဗိဠာလ ၃၄၅
ဗိဓ ၁၈၄၊ ၃၄၈၊ ၄၆၃
ဗိဓက ၄၆၊ ၁၈၄
ဗိဓတိ ၃၄၇
ဗိဓန ၁၈၄၊ ၃၄၇၊ ၄၆၃၊ ၅၀၁
(ဗိဓနာ) ၄၆၃
(ဗိဓနိ) ၄၆၃
ဗိဓနိ ၁၈၄၊ ၃၄၇၊ ၄၁၈၊ ၅၀၁
[ဗိဓန္တေ-၁၀] ၃၄၇
ဗိဓယတိ ၃၄၇၊ ၅၀၁
ဗိဓယန ၅၀၁
(ဗိဓယန္တေ) ၅၀၁
(ဗိဓယမာန) ၅၀၁
ဗိဓေတိ ၃၄၇၊ ၅၀၁
ဗိဘာဆ ၃၄၂၊ ၄၇၅
(ဗိဘာဆတိ) ၃၄၃
ဗိဘာဿာ ၃၄၂
ဗိဘာဿေတိ ၃၄၃
ဗိရဏ ၄၄၊ ၄၂၄
ဗုက္ကတိ ၃၄၈
ဗုက္ကယတိ ၃၄၈
ဗုက္ကေတိ ၃၄၈
ဗုဏ္ဏတိ ၃၄၈
[ဗုဏ္ဏန-၁၁] ၃၄၈
ဗုဒ္ဓတိ ၃၄၈
ဗုဒ္ဓေတိ ၃၄၈
ဗုမ္ဟ ၃၄၁
ဗုဒ္ဓိ ၃၄၈၊ ၄၇၅
ဗုဓ ၃၄၈
ဗုန္ဒ ၃၄၈၊ ၅၀၁
ဗုန္ဒတိ ၃၄၈
(ဗုန္ဓတိ) ၃၄၉
ဗဒ္ဓကမ္မ ၃၄၈
ဗဒ္ဓကိန္နိ ၃၄၀
ဗဒ္ဓကိန္နီ ၈၈၊ ၁၁၀
ဗန္ဓတိ ၃၄၃
ဗန္ဓန ၃၄၃
ဗန္ဓယတိ ၃၄၃
ဗန္ဓဝ ၃၄၃
ဗန္ဓု ၃၄၃
ဗန္ဓုက ၃၄၃
(ဗပ္ပ) ၁၁၄
ဗပ္ပ ၄၇၆
ဗဗ္ဗဋ္ဌ ၃၄၄
ဗဗ္ဗတိ ၃၄၄
ဗဗ္ဗု ၃၄၄
ဗဗ္ဗုက ၃၄၄
ဗဗ္ဗုရ ၃၄၄
ဗဗ္ဘတိ ၃၄၄
ဗမ္ဘတိ ၃၄၄
ဗရ ၄၇၈
ဗရဟ ၃၄၅
ဗရဟတိ ၃၄၅
ဗရိ ၄၇၈
ဗရိဟိသ ၄၈၁
ဗလ ၃၄၅
ဗလဧ ၃၄၅
ဗလတိ ၃၄၅
ဗလယတိ ၃၄၅
ဗလဟတိ ၃၄၅
ဗလာကာ ၃၄၅
ဗလိ ၃၄၅
ဗလိဗဒ္ဓ ၄၇၅
ဗလေတိ ၃၄၅
ဗဟတိ ၃၄၁၊ ၃၄၅
ဗဟလ ၃၄၁
ဗဟု ၃၄၁
ဗဟုလ ၃၄၁၊ ၃၄၅၊ ၄၅၁
ဗဟုလာ ၃၄၁၊ ၄၅၁၊ ၄၅၈
ဗဠိသ ၃၄၅
ဗဠိသ (ဗလိသ) ၄၉၀
[ဗန္ဓက-၁၁] ၃၄၃
ဗန္ဓကိန် ၁၁၀
ဗန္ဓကီ ၈၈၊ ၁၁၀
ဗန္ဓတိ ၃၄၃
ဗန္ဓန ၃၄၃
ဗန္ဓယတိ ၃၄၃
ဗန္ဓဝ ၃၄၃
ဗန္ဓု ၃၄၃
ဗန္ဓုက ၃၄၃
(ဗပ္ပ) ၁၁၄
ဗပ္ပ ၄၇၆
ဗဗ္ဗဋ္ဌ ၃၄၄
ဗဗ္ဗတိ ၃၄၄
ဗဗ္ဗု ၃၄၄
ဗဗ္ဗုက ၃၄၄
ဗဗ္ဗုရ ၃၄၄
ဗဗ္ဘတိ ၃၄၄
ဗမ္ဘတိ ၃၄၄
ဗရ ၄၇၈
ဗရဟ ၃၄၅
ဗရဟတိ ၃၄၅
ဗရိ ၄၇၈
ဗရိဟိသ ၄၈၁
ဗလ ၃၄၅
ဗလဧ ၃၄၅
ဗလတိ ၃၄၅
ဗလယတိ ၃၄၅
ဗလဟတိ ၃၄၅
ဗလာကာ ၃၄၅
ဗလိ ၃၄၅
ဗလိဗဒ္ဓ ၄၇၅
ဗလေတိ ၃၄၅
ဗဟတိ ၃၄၁၊ ၃၄၅
ဗဟလ ၃၄၁
ဗဟု ၃၄၁
ဗဟုလ ၃၄၁၊ ၃၄၅၊ ၄၅၁
ဗဟုလာ ၃၄၁၊ ၄၅၁၊ ၄၅၈
ဗဠိသ ၃၄၅
ဗဠိသ (ဗလိသ) ၄၉၀
ဗာကုစီ ၄၆၀
ဗာဓ ၃၄၆
[ဗာဓက-၁၁] ၃၄၅
ဗာဓတိ ၃၄၅
ဗာဓတော ၄၉၁
ဗာဓယတိ ၃၄၂
[ဗာဓယန-၆] ၃၄၂
ဗာဓေတိ ၃၄၂
ဗာလ ၃၄၅
ဗာလ ၄၅၁
ဗာလက ၃၄၅
ဗာလတာ ၃၄၅
ဗာလတ္တံ ၃၄၅
ဗာလျံ ၃၄၅
ဗာဟတိ ၃၄၆
ဗာဟာ ၃၄၁၊ ၄၈၈
ဗာဟိတ ၃၄၆
[ဗာဟိတ္တာ-၂] ၃၄၇
ဗာဟိတေယျ ၃၄၆
ဗာဟု ၃၄၁၊ ၃၄၆၊ ၃၄၇၊ ၄၈၈
ဗာဠှ ၃၄၁၊ ၄၅၁
ဗိဒလက ၂၄၇
(ဗိဒလမဠ္ဆက) ၂၄၇
ဗိန္ဒတိ ၃၄၇
ဗိန္ဒု ၃၄၇၊ ၄၆၅၊ ၄၉၆
ဗိမ္ဗောဟန ၄၈၈
ဗိမ္ဘ ၃၈၆၊ ၄၇၈
ဗိမ္ဗောဟန ၄၈၈
ဗိရဏ ၄၂၄
ဗိလ ၃၄၇
ဗိလဂ် ၄၄၂
ဗိလတိ ၃၄၇
ဗိလရ ၃၄၇
ဗိလာလ ၂၄၇
ဗိလ္လ ၃၄၇
ဗိဿတိ ၃၄၇
ဗိဠ ၃၄၇
ဗိဠဂ် ၃၊ ၃၄၇၊ ၄၄၂၊ ၅၀၀

http://www.dhammadownload.com

ဗျဇော် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းတောင် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းတောင်ကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းတောင်ငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုမြို့နယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာ ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုရွာငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်း ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုလမ်းငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စု ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုကြီး ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုအုပ်စုငယ် ၃၅၁
ဗျဉ်းကန်းအုပ်စု

http://www.dhammadownload.com

(ဗြူဝန်) ၃၅၁
ဗြူဟတိ ၃၅၁
[ဗြူဟန-၁၃] ၃၅၁

•••••••

[ဘ]

ဘ ၃၅၉
ဘံသတိ ၃၅၂
ဘက္ခ ၃၅၂
ဘက္ခက ၃၅၂
ဘက္ခတိ ၃၅၂
ဘက္ခယတိ ၃၅၂
[ဘက္ခယန်-၉] ၃၅၂
ဘက္ခိတ ၃၅၂
ဘက္ခုလ ၃၅၂
ဘက္ခေတိ ၃၅၂
ဘဂ ၃၅၂
ဘဂန္ဒတိ ၃၅၂
ဘဂန္ဒရ ၂၄၆
ဘဂန္ဒလ ၃၅၂
ဘဂန္ဒလာ ၂၄၆၊ ၂၄၇
ဘဂဝ ၄၇၆၊ ၄၇၈
ဘဂိနီ ၃၅၂
ဘဂု ၁၃၄၊ ၃၅၇
ဘဂ္ဂ ၃၅၄
ဘဂ်် ၃၅၄
ဘဂုံရ ၃၅၄
ဘစ္ဆ ၃၅၇
ဘဇေတိ ၃၅၂
[ဘဇနာ-၁၅] ၃၅၂
ဘဇယတိ ၃၅၂
ဘဇေတိ ၃၅၂
ဘဇ္ဇတိ ၃၅၃
[ဘဇ္ဇန-၇] ၃၅၃
ဘဇ္ဇ ၃၅၄
ဘဇ္ဇတိ ၃၅၃
[ဘဇ္ဇန-၁၁] ၃၅၃
ဘဇ္ဇယတိ ၃၅၃
ဘဇ္ဇေတိ ၃၅၃
ဘည ၃၅၅
ဘညမာန ၃၅၅
ဘဋ ၃၅၄
(ဘဋက) ၃၅၄
ဘဋတိ ၃၅၄
(ဘဋန) ၃၅၄
ဘဋိ ၃၅၇
ဘဋိပုတ္တ ၃၅၇
ဘဋ္ဌ ၃၅၃၊ ၃၅၄၊ ၃၅၉
ဘဏတိ ၃၅၅
[ဘဏန-၁၀] ၃၅၅
ဘဏိတ ၃၅၅
ဘဏ္ဍ ၃၅၄
(ဘဏ္ဍက) ၃၅၄
ဘဏ္ဍတိ ၃၅၄
ဘဏ္ဍန ၃၅၅
[ဘဏ္ဍန်-၄] ၃၅၄
ဘဏ္ဍယတိ ၃၅၄
ဘဏ္ဍာကိ (ဘဏ္ဍာကီ) ၃၅၅
ဘဏ္ဍိ ၃၅၅
(ဘဏ္ဍိက) ၃၅၄
ဘဏ္ဍိက ၃၅၅
(ဘဏ္ဍိကာ) ၃၅၄၊ ၃၅၅
ဘဏ္ဍိလ ၃၅၅
(ဘဏ္ဍီ) ၃၅၅
ဘဏ္ဍု ၃၅၅
ဘတ္တေတိ ၃၅၄
ဘတ ၃၅၇
(ဘတက) ၃၅၇
(ဘတန) ၃၅၄
ဘတဝန်္ဂ ၃၅၇
ဘတိ ၃၅၇
(ဘတိက၊ ဘတိကာ) ၃၅၇
ဘတ္တ ၃၅၃၊ ၃၆၆
ဘတ္တကာရ ၈၀
ဘတ္တဝန်္ဂ ၃၅၃
ဘတ္တဂု ၁၃၈၊ ၁၄၁
ဘတ္တု ၃၅၇
ဘဒန်္တ ၃၅၆
ဘဒ္ဒ (ဘဒ္ဒက) ၃၅၅
ဘဒ္ဒတိ ၃၅၆
(ဘဒ္ဒန်္တ) ၃၅၆
ဘဒ္ဒမုတ္တက ၄၀၂
ဘဒ္ဒြ ၃၅၆
(ဘဒ္ဒြက) ၃၅၆
ဘန်္တ ၃၅၆
ဘန်္တု ၃၅၆
(ဘန်္တေ) ၃၅၆
ဘန္ဒတိ ၃၅၅
(ဘမ္ဗံ) ၃၆၈
ဘမ္ဗ ၃၆၈
ဘမ္ဗတိ ၃၅၆
(ဘမ္ဗာ) ၃၆၈
ဘမ္ဘတိ ၃၅၆
ဘမ္ဟ ၃၆၈
ဘမ ၃၅၆
ဘမက ၃၅၆
ဘမကာရ ၃၅၆
[ဘမဏ-၁၁] ၃၅၆
ဘမတိ ၃၅၆
ဘမရ ၃၅၆
ဘမု ၃၅၆
ဘမုက ၃၅၆
(ဘမေတိ) ၃၅၆
ဘယ ၃၆၅
ဘယဂါမိ ၁၃၄
ဘယဒဿာဝိ ၂၆၀
[ဘယဒဿီ-၃] ၂၆၀
ဘယဒါယက ၂၅၄
ဘယာနက ၃၆၅
[ဘရ-၈] ၃၅၇
ဘရဏီ ၃၅၇
ဘရတ ၃၅၇
ဘရတိ ၃၅၇
ဘရိယာ ၃၅၇
ဘရု ၃၅၇
ဘလတိ ၃၅၈
ဘလ္လ ၃၅၈
ဘလ္လက ၃၅၈
ဘလ္လတိ ၃၅၈
ဘလ္လာတ ၃၅၈
ဘလ္လာတက ၃၅၈
ဘလ္လီ ၃၅၈
ဘလ္လုက ၃၅၈
ဘလ္လူက ၃၅၈
ဘဝ ၃၆၈
ဘဝတိ ၃၆၈
[ဘဝမာန-၆] ၃၆၈
ဘဝန ၃၆၉
ဘဝနေတ္တိ ၂၉၇
ဘဝန်္ဂ ၃၆၉
ဘဝိတ္တ ၃၆၉
ဘဝိဿန်္တ ၃၆၉
ဘဝိဿန်္တု ၃၆၉
ဘဝိဿမာန ၃၆၉
ဘသက ၃၅၉
ဘသတိ ၃၅၉
ဘဿ ၃၅၉
ဘဿ ၃၅၉၊ ၃၆၁
ဘဿကာရက ၃၅၉
[ဘဿတရ-၄] ၃၅၉
ဘဿတိ ၃၅၉
(ဘဿန်္တ) ၃၅၉
[ဘဿန်္တ-၃] ၃၅၉
(ဘဿယတိ) ၃၅၉
ဘဿယန်္တ ၃၅၉
ဘဿရ ၃၅၉၊ ၃၆၁
ဘဿရ ၄၂၇
(ဘဿေတိ) ၃၅၉
ဘဿ ၃၅၉
ဘဿြာ ၃၅၉
ဘသ္မ ၃၅၉၊ ၅၆၂
ဘာ ၃၅၉
ဘာဂ ၃၅၂
ဘာဂဓေယျ ၂၇၈
ဘာဂျ ၃၅၂
[ဘာဇက-၁၆] ၃၆၀
ဘာဇတိ ၃၆၀
ဘာဇန ၃၆၁
ဘာဇယတိ ၃၆၀

http://www.dhammadownload.com

ဘာဇေတိ ၃၆၀
ဘာဏ ၃၅၅
ဘာဏက ၃၅၅
(ဘာဏဝါရ) ၃၅၅
ဘာဏီ ၃၅၅
ဘာဏု ၃၅၉
ဘာတိ ၃၅၉
(ဘာတိက) ၃၅၃
ဘာတု ၃၅၃
ဘာတု ၃၅၃၊ ၃၅၉၊ ၃၆၁
ဘာတုက ၃၆၁
ဘာနု ၃၅၉
ဘာမတိ ၃၆၁
ဘာမယတိ ၃၆၁
ဘာမေတိ ၃၆၁
ဘာယတိ ၃၆၄
[ဘာယန-၁၀] ၃၆၄
ဘာရ ၃၅၇
ဘာရဝါဟ ၄၈၉
ဘာရိက ၃၅၇
ဘာရိယ ၃၅၇
ဘာလယတိ ၃၅၈
ဘာလေတိ ၃၅၈
ဘာဝ ၃၆၉
[ဘာဝနီယ-၁၁] ၃၆၉
ဘာဝယတိ ၃၆၉
ဘာဝယတိ ၃၆၈၊ ၃၆၉
ဘာဝိတ ၃၆၉
ဘာဝီ ၃၆၉
(ဘာဝေတိ) ၃၆၈
(ဘာဝေတိ) ၃၆၉
ဘာသတိ ၃၆၁
[ကာသန-၁၂] ၃၆၁
ဘာသရ ၃၆၁၊ ၄၂၇
ဘာသာ ၃၆၁
ဘာသိတ ၃၆၁
ဘာသုရ ၃၅၉၊ ၃၆၁၊ ၄၂၇
ဘိ်ိသတိ ၃၆၄
ဘိ်ိသန ၃၆၅
ဘိ်ိသနက ၃၆၅
ဘိ်ိသာပိတ ၃၆၅
[ဘိက္ခက-၅] ၃၆၂
ဘိက္ခတိ ၃၆၂
ဘိက္ခယန္တ ၃၆၂
ဘိက္ခာ ၃၅၂၊ ၃၆၃
ဘိက္ခု ၃၆၂
ဘိက္ခု (ဘိက္ခုနီ) ၃၇
ဘိက္ခုနီ ၃၆၂
ဘိက်ံ် ၃၅၇
ဘိဂ်ံ် ၃၅၆
ဘိဂ်ံ်ရာဇ ၃၅၆၊ ၄၂၃
ဘိဂ်ံ်ါရ ၃၅၈
[ဘိဇ္ဇ-၅] ၃၆၃
ဘိဇ္ဇတိ ၃၆၃
ဘိတ္တိ ၃၆၃
[ဘိတ္တာ-၂၉] ၃၆၃
ဘိဒုရ ၃၆၃
ဘိန္နတိ ၃၆၃
ဘိန္နိပါလ ၃၆၃
ဘိန္နိဝါလ ၃၆၃
ဘိန္နိဝါဠ ၄၉၁
ဘိန္န ၃၆၃
ဘိမ္မ ၃၆၅
ဘိယျ ၃၆၅
ဘိလတိ ၃၆၄
ဘိလ္လ ၃၆၄
ဘိသ ၃၆၁၊ ၃၆၄၊ ၄၉၉
ဘိသက္က ၃၆၄
ဘိသဂ္ဂ ၃၆၄
ဘိသဇ ၃၆၄
ဘိသဇ္ဇတိ ၃၆၄
ဘိသဏ္ဌတိ ၃၆၄
ဘိသတိ ၃၆၄
ဘိသ္မ ၃၆၅
ဘီက ၃၆၅
ဘီမ ၃၆၅
ဘီရု ၃၆၅
ဘီရုက ၃၆၅
ဘီသ ၃၆၅
ဘီသန ၃၆၅
ဘီသနက ၃၆၅
ဘီသရူပ ၃၆၅
ဘုက္ကုဏ ၈၀
(ဘုက္ကုရိတ္တာ၊ ဘုက္ကာရ) ၈၀
ဘုဇ ၃၆၆
ဘုဇက ၃၆၆
ဘုဇဂ ၁၃၄၊ ၃၆၆
ဘုဇင်် ၁၃၄၊ ၃၆၆
ဘုဇင််မ ၁၃၄၊ ၃၆၆
(ဘုဇတိ) ၃၆၆
ဘုဇနက ၃၆၆
ဘုဇိဿ ၃၆၆
[ဘုဥ္ဇက-၁၅] ၃၆၆
ဘုဥ္ဇတိ ၃၆၆
ဘုဥ္ဇနပတ္တ ၃၆၆
ဘုဏ္ဍတိ ၃၆၈
ဘုတ္တ ၃၆၆
ဘုနာတိ ၃၇၀
ဘုဝန ၃၆၉
ဘုသ ၃၅၉၊ ၃၆၁၊ ၃၆၉
[ဘုသတိ-၄] ၃၅၉
ဘုဿတိ ၃၅၉
ဘူ ၃၅၆၊ ၃၆၉
ဘူဏယတေ ၃၇၄
ဘူတ ၃၆၉
(ဘူတက) ၃၇၀
ဘူတဓရ ၂၇၃
ဘူတပစနီ ၃၀၂
ဘူတိ ၃၇၀
ဘူဒါရ ၂၄၆
ဘူဓရ ၂၇၂
ဘူန ၃၇၀
ဘူနဟစ္ဆ ၅၆၇
ဘူနဟု ၅၆၇
ဘူပ ၃၁၉
ဘူပတိ ၃၁၉
ဘူပါလ ၃၂၁
ဘူဘုဇ ၃၆၆
ဘူမိ ၃၇၀
ဘူမိပ ၃၁၉
(ဘူမိပတိ) ၃၁၉
ဘူရိ (ဘူရီ) ၃၇၀
ဘူရီ ၄၂၆
ဘူသတိ ၃၇၄
[ဘူသန-၃] ၃၇၄
ဘူသန ၃၇၄
ဘူသယတိ ၃၇၄
ဘူသေတိ ၃၇၄
ဘေက ၃၆၅
ဘေဇတိ ၃၇၄
ဘေဏ္ဍီ ၃၆၃
ဘေဒ ၃၆၃
ဘေဒက ၃၆၃
ဘေဒိတ ၃၆၃
ဘေန္ဒိပါလ ၃၆၃
ဘေန္ဒိဝါလ ၃၆၃
ဘေရဏ္ဍ ၃၆၅
ဘေရဏ္ဍက ၃၆၅
ဘေရဝ ၃၆၅၊ ၄၃၂
ဘေရီ ၃၆၅
ဘေလယတိ ၃၆၄
ဘေသဇ္ဇ ၃၆၄
ဘေသတိ ၃၆၄၊ ၃၇၄
ဘေသ္မ ၃၆၅
ဘောဂ ၃၆၆
ဘောဂ္ဂ ၃၅၄၊ ၃၆၇
ဘောဇန ၃၆၇
ဘောဇ္ဇ ၃၆၇
ဘောတိ ၃၆၈၊ ၃၆၉
ဘောဝါဒိ ၄၇၄

• • • • • • •

[မ]

မံသ ၃၈၄၊ ၃၈၉
မံသခါဒက ၁၁၈
(မံသခါဒန) ၁၁၈
မံဟတိ ၃၉၂
မံဟယတိ ၃၉၂

http://www.dhammadownload.com

မံဟေတိ ၃၉၂
မကတိ ၃၇၄
မကရ ၉၃
မကရန္ဒ ၁၂၊ ၂၅၂၊ ၄၂၇
မကသ ၃၇၄
မကုဋ္ဌ ၃၇၄
မကုရ ၃၇၄
မကုလ ၃၇၅၊ ၄၀၃
မကုဋ္ဌ ၃၇၅၊ ၄၀၃
မက္ကဋ္ဌ ၃၇၅၊ ၃၈၇
မက္ကဋ္ဌက ၃၇၅
မက္ကတိ ၃၇၅
မက္ကရ ၃၇၅
မက္ခ ၃၇၅
မက္ခတိ ၃၇၅
[မက္ခန–၁၀] ၃၇၅
မက္ခယတိ ၃၇၅
မက္ခိကာ ၃၇၅၊ ၃၈၉
(မက္ခေတိ) ၃၇၅
မခ ၃၇၅
မခတိ ၃၇၅
မခမဒ္ဒန ၃၇၅
မဂ ၃၇၅၊ ၃၈၇၊ ၃၉၆
မဂဓ ၁၄၄၊ ၂၈၁
မဂယတိ ၃၇၅
မဂယမာန ၃၇၅
မဂေတိ ၃၇၅
မဂ္ဂ ၁၃၄၊ ၃၇၆၊ ၃၇၇
မဂ္ဂင္ဘာယိ ၁၁၇
မဂ္ဂညူ ၂၀၀
မဂ္ဂဋ္ဌ ၂၀၇
မဂ္ဂဏ ၃၇၆
မဂ္ဂတိ ၃၇၆
[မဂ္ဂန–၅] ၃၇၆
မဂ္ဂယတိ ၃၇၆
(မဂ္ဂယမာန) ၃၇၆
မဂ္ဂါနုဂ ၁၃၄
မဂ္ဂါနုဂါမိ ၁၃၄
မဂ္ဂိတ ၃၇၆
မဂ္ဂုရ ၃၇၇
မဂ္ဂေတိ ၃၇၆
မဃဝေါ ၃၉၂
မဃဿ ၃၉၂
မင်္ကတိ ၃၇၄
မင်္ကယတိ ၃၇၄
မင်္ကုံ ၃၇၅
မင်္ကုဏ ၃၇၅
မင်္ကုရ ၃၇၅
မင်္ကုလ ၃၇၅၊ ၄၀၃
မင်္ကုလ ၃၇၅၊ ၄၀၃
မင်္ကေတိ ၃၇၄
မခ်ံတိ ၃၇၅
မင်္ဂ ၁၃၄
မင်္ဂတိ ၃၇၅
မင်္ဂလဝါသီ ၄၈၆
မင်္ဂုရ ၃၇၅
မင်္ဂုလ ၃၇၅
မင်္ဂုလ ၃၇၅၊ ၄၅၆
မင်္ဂုလိက ၃၇၅
(မင်္ဂေတိ) ၃၇၅
မဃ်တိ ၃၇၆
မစတိ ၃၇၆
မစလ ၃၇၆
မစ္ဆ ၃၈၄၊ ၃၈၇
မစ္ဆယတိ ၃၇၆
မစ္ဆု ၃၈၇၊ ၄၀၇
မစ္ဆုဟာယိနီ ၅၈၁
မစ္ဆုဟာယီ ၅၈၁
မစ္ဆေတိ ၃၇၆
မစ္ဆ ၃၈၇၊ ၃၉၀၊ ၄၀၅
မစ္ဆက ၃၈၇
မစ္ဆဗန္ဓ ၃၄၄၊ ၅၆၇
(မစ္ဆဗန္ဓက) ၃၄၄
(မစ္ဆဗန္ဓန) ၃၄၄
မစ္ဆရ ၃၉၀၊ ၃၉၁
မစ္ဆရတိ ၃၉၁
မစ္ဆရာယတိ ၃၉၀
[မစ္ဆရာယန–၅] ၃၉၀
(မစ္ဆရိတ) ၃၉၁
မစ္ဆရိယ ၃၉၂
(မစ္ဆရိ) ၃၉၁
မစ္ဆဝေဓန ၄၉၈
မစ္ဆာ ၃၈၁
မစ္ဆာမံသ ၂၇၈
မစ္ဆိကာ ၃၉၀
မစ္ဆေရ ၃၉၀၊ ၃၉၁
မဇ္ဈ ၃၈၁
[မဇ္ဈက–၅] ၃၇၆
မဇ္ဈတိ ၃၇၆
မဇ္ဈတိ ၃၇၀၊ ၃၈၁
[မဇ္ဈန–၅] ၃၈၁
မဇ္ဈပ ၃၁၉
မဇ္ဈပါယိနိ ၃၁၉
မဇ္ဈပါယိ ၃၁၉
မဇ္ဈယတိ ၃၇၇
မဇ္ဈာရ ၃၇၇
မဇ္ဈာရိက ၃၇၇
(မဇ္ဈာရီ) ၃၇၇
မဇ္ဇေတိ ၃၇၇
မဇ္ဇ ၂၅၀၊ ၂၇၆
မဇ္ဇက ၃၇၆
(မဇ္ဇဋ္ဌ) ၂၀၇
မဇ္ဇတိ ၃၇၆
မဇ္ဇတိ ၃၇၈
မဇ္ဇယတိ ၃၇၈
မဇ္ဇရ ၃၇၈
မဇ္ဇရိကာ ၃၇၈
မဇ္ဇရီ ၃၇၈
မဇ္ဇာရ ၃၇၆၊ ၃၇၈
မဇ္ဇာရက္ခိ ၃၇၈
(မဇ္ဇာရီ) ၃၇၈
မဇ္ဇိဋ္ဌ ၃၇၆
မဇ္ဇိဋ္ဌက ၃၇၆
မဇ္ဇိဋ္ဌာ ၃၇၆၊ ၃၇၇
(မဇ္ဇိဋ္ဌီ) ၃၇၆၊ ၃၇၇
မဇ္ဈ ၃၈၈
မဇ္ဈာရ ၃၇၈
မဇ္ဈာရိက ၃၇၈
(မဇ္ဈာရီ) ၃၇၈
မဇ္ဈေ ၃၇၆၊ ၃၇၇
မဇ္ဈေန ၃၇၆
မဇ္ဈောဟရိတ ၃၇၆
မဇ္ဈောဟာရ ၃၇၆
မဇ္ဈိမ ၃၇၈
မဇ္ဈိမက ၃၇၈
မဇ္ဈိမာ ၃၇၈
မဇ္ဈိမာယ ၃၇၈
မဇ္ဈိမာယတိ ၃၇၈
မဇ္ဈိမာယတိ–၈] ၃၇၈
မဇ္ဈိမာယတိ–၈] ၃၇၈
မဇ္ဈိမာယတိ–၈]

http://www.dhammadownload.com

(မဏ္ဍူကီ) ၃၇၉
မဏ္ဍော်တိ ၃၇၈
မတ ၈၂၊ ၃၈၄၊ ၃၈၇
မတက ၃၈၇
မတိ ၃၈၅
မတ္တ ၃၈၁၊ ၃၉၃
(မတ္တဋ္ဌ) ၂၀၇
(မတ္တဘောဇနေန) ၃၆၇
မတ္တဘောဇီ ၃၆၇
မတ္တာ ၃၉၃
မတ္တိယ ၅၆၇
(မာတိယ) ၅၆၇
(မာတုယ) ၅၆၇
မတ္တုံ ၃၈၇
မတ္ဂ ၈၂
မတြာ ၃၉၃
မထတိ ၃၈၀
[မထန–ဖ] ၃၈၀
မထိတ ၃၈၀
မထုရာ ၃၈၀
မထေတိ ၃၈၀
မတ္ထ ၃၈၀
မတ္ထက ၃၉၀၊ ၃၉၁
မတ္ထတိ ၃၈၀
မတ္ထမာန ၃၈၀
မတ္ထလုဂ် ၄၅၅
(မတ္ထိယမာန) ၃၈၀
မတ္ထု ၃၉၀
(မတ္ထေတွာ) ၃၈၀
မဒ ၃၈၁
(မဒတိ) ၃၈၁
မဒန ၃၈၁
မဒနီယ ၃၈၂
မဒနီယ ၃၈၁
မဒယတိ ၃၈၁
မဒိယံ ၃၈၁
မဒိရာ ၃၈၂
မဒေတိ ၃၈၁
မဒ္ဒ ၂၅၃၊ ၃၈၂
မဒ္ဒတိ ၃၈၃
[မဒ္ဒန–ဘ] ၃၈၃
မဒ္ဒန ၃၈၃
မဒ္ဒလ ၄၅၀
မဒ္ဒု ၃၈၂
မဓတိ ၃၈၄
မဓု ၃၈၄၊ ၃၈၅
မဓုက ၂၈၃၊ ၃၈၄၊ ၃၈၅
မဓုဆ္ဆိဒ္ဒ ၅၀၈
မဓုပ ၃၁၉
မဓုဗ္ဗတ ၄၆၈
မဓုဘာဏီ ၃၅၅
မဓုမေဟ ၃၉၉
မဓုရ ၃၈၄
မဓုရသဒ ၂၅၃
(မဓုရာ) ၃၈၀
မဓုလဋ္ဌိကာ ၂၀၇
မဓုသဝ ၅၅၃
မဓုက ၃၈၅
မန ၃၈၅
မနတိ ၃၈၄
[မနတော–၅] ၃၈၄
မနဿ ၅၅၃
မနာပ ၁၄၊ ၁၅၊ ၂၉၊ ၃၃၄
မနာပဒါယီ ၂၅၃
မနု ၃၈၅
မနုဇ ၁၈၄
မနုည ၂၀၀
မနုတေ ၃၈၄
မနုဿ ၃၈၅
မနောတိ ၃၈၄
(မနောပဒူသန) ၂၆၆
(မနောပဒေါသ) ၂၆၆
မနောပဒေါသက ၂၆၆
(မနောပဒေါသီ) ၂၆၆
မနောပဝိစာရ ၁၆၃
မနောဘူ ၃၇၂
မနောရမ ၄၂၇
မနောဝိလေခ ၄၅၂
မန္တ ၃၇၉၊ ၄၀၆
မန္တန ၃၇၉
မန္တဘာဏီ ၃၅၅
မန္တယတိ ၃၇၉
[မန္တယန္တ–၁၄] ၃၇၉
မန္တာ ၃၈၅
မန္တာယ ၃၇၉၊ ၃၈၅
မန္တီ ၃၈၅
(မန္တီ) ၂၉၇
မန္တီနိ ၂၉၇
မန္တေတိ ၃၇၉
မန္တေယျ ၃၈၅
မန္ထ ၃၈၁
[မန္ထတိ–ဖ] ၃၈၀
မန္ထတိ ၃၈၀
မန္ထန ၃၈၁
မန္ထနီ ၃၈၁
[မန္ထမာန–၅] ၃၈၀
မန္ထရ ၃၈၁
မန္ထေတိ ၃၈၀
မန္ဒ ၃၇၉၊ ၃၈၂၊ ၃၈၅
မန္ဒတိ ၃၈၂
မန္ဒန ၃၈၃
မန္ဒရ ၂၁၊ ၃၈၃
မန္ဒာကိနီ ၁
မန္ဒာယန္တ ၃၈၃
(မန္ဒာယမာန) ၃၈၃
မန္ဒာရ ၃၈၃
မန္ဒာရက ၃၈၃
မန္ဒာလက ၃၈၃
မန္ဒိရ ၃၈၃
မန္ဒုရာ ၃၈၃
မန္ဒာတု ၂၇၂၊ ၂၇၈
မဗ္ဗတိ ၃၈၆
မဗ္ဘတိ ၃၈၆
မမ္မ ၃၈၇
မမ္မက ၃၈၇
မမ္မရ ၃၈၇
မယ ၃၈၇
မယတိ ၃၈၆၊ ၃၈၇၊ ၃၉၉၊ ၄၀၉
မယူခ ၄၆၊ ၃၈၇၊ ၃၉၃
မယူရ ၃၈၇၊ ၃၉၉၊ ၄၃၂
မယ္ဘက ၁၁၀
မရ ၃၈၇
[မရဏ–၂၅] ၃၈၇
မရတိ ၃၈၇
မရဝက ၄၆၁
မရိစ ၃၈၈
မရိယာဒါ ၂၅၃
[မရိသ–၃] ၃၈၉
မရိသတိ ၃၈၉
မရိသယတိ ၃၈၉
မရိသေတိ ၃၈၉
မရိသျတိ ၃၈၉
(မရီစ) ၃၈၈
မရီစိ ၃၈၈
မရု ၃၈၈
မရုဝါ ၄၉၁
မလ ၃၈၉
မလတိ ၃၈၉
မလယ ၃၈၉
မလ္လ ၃၈၀၊ ၃၈၉
မလ္လက ၃၈၀၊ ၃၈၉
မလ္လတိ ၃၈၉
မလ္လိက ၃၈၉
မလ္လိကာ ၃၈၉
မဝတိ ၃၈၉၊ ၄၀၈
မသက ၃၉၀
မသက္ကသာရ ၅၂၆
မသတိ ၃၈၉
မသာရ ၃၉၀
မသာရက ၃၉၀
မသိ ၃၉၀
မသိယတိ ၃၉၀
မသုရ ၃၉၀
မဿတိ ၃၉၁
မဿု ၃၉၀
မဟ ၃၉၂
မဟဋ္ဌသ ၁၅၂

http://www.dhammadownload.com

မဟတိ ၃၉၂
[မဟန-ဖ] ၃၉၂
မဟန္တ ၃၉၂
မဟန္တဝါစီ ၄၆၂
မဟယတိ ၃၉၂
မဟလ္လက ၄၅၀
မဟာနသ ၂၆
မဟာလိ ၄၅၁
မဟာဝိရေက ၄၃၁
မဟာသဟာ ၅၃၃
မဟိံသ ၅၀၀
မဟိံသီ ၅၀၀
မဟိကာ ၃၉၂
မဟိခိတ ၁၁၉
မဟိတ ၃၉၂
မဟိယာ ၃၉၂
မဟိလာ ၄၁၊ ၃၉၂၊ ၄၅၁
မဟိသ ၃၉၂
(မဟိဠာ) ၄၅၁
(မဟိရုဟ) ၄၃၉
မဟီ ၃၉၂
မဟီရုဟ ၄၃၉
မဟေတိ ၃၉၂
မဟေသိ ၅၅
မဟေသီ ၄၅၊ ၅၅၊ ၃၉၂
မဟောဒမိ ၂၇၈
မဟောရ ၃၉၂
မာ ၃၉၃၊ ၃၉၅
မာက္ကဝ ၄၀၀
မာဂဓ ၂၃၉
မာဃ ၁၅၂
မာတလိ ၂၂၂
မာတိ ၃၉၂
(မာတိကာ) ၁၈၂
မာတိယ ၃၈၈
မာတု ၃၁၉၊ ၃၉၃၊ ၃၉၅
မာတုက ၃၉၅
မာတုဂါမ ၁၃၄၊၁၃၈၊၁၄၃
မာတုလ ၃၈၈
မာတုလုင် ၄၅၅
မာဒ ၃၈၁
မာဓု ၃၈၂၊ ၃၉၃
မာန ၃၈၅၊ ၃၉၃၊ ၃၉၅
မာနကာမ ၇၃
မာနတ္တ ၃၉၅
[မာနန-၁၀] ၃၉၅
မာနနာ ၃၉၅
မာနနဒ ၃၀၀
မာနယတိ ၃၈၄၊ ၃၉၅
မာနဝ ၄၉၁
မာနသ ၃၈၅၊ ၅၃၄၊ ၅၆၄
မာနသယိ ၅၄၀
မာနသိ ၅၄၀
မာနိကာ ၃၉၅
မာနိတ ၃၉၅
မာနေတိ ၃၈၄၊ ၃၉၅
[မာပက-၁၁] ၃၉၅
မာပယတိ ၃၉၅
မာပေတိ ၃၉၅
(မာယတေ) ၃၉၂
မာယယတိ ၃၉၉၊ ၅၄၀
မာယာ ၃၈၇၊ ၃၉၃
မာယု ၃၈၇
မာရ ၃၈၈
မာရဇိ ၁၉၁
မာရဏာ ၃၈၈
မာရဓေယျ ၂၇၉
မာရနဒ ၃၀၀
မာရဘဥ္ဇန ၃၅၄
မာရမသန ၃၉၀
မာရိသ ၃၈၈၊ ၃၈၉
မာရီ ၃၈၈
မာလက ၃၈၉
မာလတီ ၃၈၉
မာလဘာရီ ၃၅၈
မာလာ ၃၈၉၊ ၃၉၃၊ ၄၄၈
မာလာကမ္မ ၈၀
မာလာကာရ ၈၀
[မာလာဓာရိနီ-၃] ၂၇၃
မာလာဓာရီ ၂၇၃
မာလုတ ၃၈၈
မာလုဝ ၃၈၉
မာလျ ၃၈၉
မာဝက ၄၀၀
မာသ ၂၆၊ ၃၉၀၊ ၃၉၁၊ ၃၉၃၊ ၅၆၃
မာသက ၃၉၀၊ ၃၉၁
မာသရ ၃၉၁
မာဟတိ ၃၉၆
မာဠ၊ မာဠက ၃၉၃
မိဂ ၃၈၇၊ ၃၉၆
မိဂဂဏ္ဍနီ ၁၂၇
မိဂညူ ၂၀၁
မိဂဒံသက ၂၄၁
မိဂဒါယ ၂၅၃
မိဂဗန္ဓနီ ၃၄၄
မိဂဗျဓ ၄၉၇
မိဂမဒ ၃၈၈
မိဂမရ ၃၈၈
မိဂယတိ ၃၉၆
မိဂဝ ၃၉၆၊ ၄၇၆၊ ၄၉၁၊ ၅၆၇
မိဂဝဓောရိ ၁၆၃
မိဂါဒန ၁၁
မိဂါရိ ၂၁
(မိဂီ) ၃၈၇၊ ၃၉၆
မိဂေတိ ၃၉၆
မိဇ္ဈတိ ၃၉၆
[မိဇ္ဈာစရဏ-၃] ၁၆၃
မိဇ္ဈာစာရိ ၁၆၃
မိဇ္ဈာဒိဝ ၁၉၂
မိဇ္ဇတိ ၃၉၇
(မိဇ္ဇန) ၃၉၇
(မိဓုက) ၃၉၉
မိဓုန္တ ၃၉၉
မိဓိ ၃၉၉
မိဓိကာ ၃၉၉
မိတ ၃၉၃
မိတပုစ ၃၀၂
မိတ္တ ၃၉၆၊ ၃၉၇
မိတ္တဒ္ဒု ၂၆၅
မိတ္တာ ၃၉၆၊ ၃၉၇
မိတ္တိ ၃၉၇
မိထတိ ၃၉၆
မိထိလာ ၃၈၀၊ ၃၈၁
မိထု ၃၉၆
မိထုန ၃၉၇
မိဒတိ ၃၉၇
မိဒ္ဓ ၃၉၇၊ ၃၉၉၊ ၄၀၉
မိဓတိ ၃၉၇
မိဓေတိ ၃၉၇
မိန ၃၉၆
မိနတိ ၃၉၃
[မိနန-၁၁] ၃၉၃
[မိနန-၁၃] ၃၉၆
မိနာတိ ၃၉၂၊ ၃၉၃၊ ၃၉၆
မိနာတိ ၃၉၆၊ ၃၉၉
မိနုတေ ၃၉၆
မိနောတိ ၃၉၂၊ ၃၉၆
မိန္ဒတိ ၃၉၇
မိန္ဒယတိ ၃၉၇
မိမ္မတိ ၃၉၈
မိယတိ ၃၈၇၊ ၃၉၆၊ ၃၉၉
(မိလတိ) ၃၉၈
မိလက္ခ ၃၉၇
မိလက္ခက ၃၉၇
မိလက္ခာတိ ၃၉၇
မိလက္ခတိ ၃၉၇
မိလက္ခဒေသ ၃၉၇
မိလက္ခယတိ ၃၉၇
မိလက္ခါ ၃၉၈
မိလက္ခေတိ ၃၉၇
မိလာတ ၃၉၈
[မိလာပန-၉] ၃၉၈
မိလာပေတိ ၃၉၈
မိလာယတိ ၃၉၈
မိလေဋတိ ၃၉၈
မိလေဝတိ ၃၉၈
(မိသတိ) ၃၉၈

http://www.dhammadownload.com

[မိဿ-၁၀] ၃၉၈
မိဿယတိ ၃၉၈
(မိဿီယတိ) ၃၉၈
မိဿေတိ ၃၉၈
မိဟတိ ၃၉၉
မိဟိတ ၃၉၉၊ ၄၁၀
မိဋ္ဌ ၃၉၆၊ ၃၉၉၊ ၄၀၀
မိန ၃၈၈၊ ၃၉၉
မိမတိ ၄၀၀
မိယတေ ၃၉၉
မိယျတိ ၃၈၈
(မိယျမာန) ၃၈၈
မိရ ၃၉၆
မိလတိ ၄၀၀
မိလယတိ ၄၀၀
မိလေတိ ၄၀၀
မိဝတိ ၄၀၀
မိဋ္ဌ ၄၀၀
မုက္က ၄၀၀
မုခ ၄၀၀
မုခဖုလ္လ ၃၃၉
မုခရ ၄၂၉
မုခါဌာန ၂၀၇
မုခါသိယ ၂၆
မုဂ္ဂ ၄၀၄
မုဂ္ဂရ ၁၄၄၊ ၄၀၀
မုစ္စတိ ၄၀၀
[မုစ္စန-၆] ၄၀၀
မုစ္ဆ ၄၀၃
မုစ္ဆတိ ၄၀၃
မုစ္ဆန ၄၀၃
မုစ္ဆနာ ၄၀၃
[မုစ္ဆနီယ-၃] ၄၀၃
မုစ္ဆာ ၄၀၃၊ ၄၀၇
(မုစ္ဆာကာရ) ၄၀၃
မုစ္ဆေတိ ၄၀၃
(မုစ္ဆေတွာ) ၄၀၃
မုဇ္ဇတိ ၄၀၃
မုဥ္ဇတိ ၄၀၀၊ ၄၀၃
[မုဥ္ဇန-၁၁] ၄၀၀
[မုဥ္ဇေတိ-၂] ၄၀၃
မုဥ္ဇ ၄၀၃
မုဥ္ဇတိ ၄၀၃
မုဥ္ဇရ ၄၀၃
[မုဥ္ဇေတိ-၂] ၄၀၃
(မုဋတိ) ၄၀၃
မုဋ္ဌ ၄၀၇
မုဋ္ဌိ ၄၀၀၊ ၄၀၄
မုဋ္ဌိက ၄၀၀
မုဋ္ဌိကာ ၄၀၄
မုဋိတဗ္ဗ ၄၀၄
မုဏတိ ၄၀၄
မုဏေတိ ၄၀၄
မုဏ္ဍတိ ၄၀၄
[မုဏ္ဍန-၆] ၄၀၄
မုဏ္ဍနာတိ ၄၀၄
မုဏ္ဍတိ ၄၀၄
မုဏ္ဍ ၃၈၅၊ ၄၀၄
မုဏ္ဍက ၄၀၄
မုဏ္ဍတိ ၄၀၄
မုဏ္ဍိက ၄၀၄
မုဏ္ဍိယ ၄၀၄
မုဏ္ဍီ ၄၀၄
မုတ ၄၀၆
မုတဝ ၄၀၈
မုတိ ၃၈၅၊ ၄၀၆
(မုတိဂ်) ၃၈
မုတ္တ ၃၉၉၊ ၄၀၀၊ ၄၀၄
(မုတ္တစာဂ) ၁၅၆
မုတ္တစာဂီ ၁၅၆
မုတ္တယတိ ၄၀၄
မုတ္တာပေတိ ၄၀၄
မုတ္တိ ၄၀၁
[မုတ္တိက-၅] ၄၀၀
မုတ္တိဂါမီ ၁၃၄
မုတ္တေတိ ၄၀၄
မုတ္ထယတိ ၄၀၄
မုတ္ထေတိ ၄၀၄
မုတ္တာ ၄၀၆
မုဒတိ ၄၀၄
မုဒယန္တီ ၄၀၄
မုဒါ ၄၀၄
မုဒိ ၄၀၄
မုဒိက ၄၀၅
မုဒိဂ် ၃၈
မုဒိတ ၄၀၄
မုဒိတာယနာ ၄၀၄
(မုဒိတာယိတတ္တ) ၄၀၄
မုဒု ၄၀၅
မုဒုက ၄၀၅
(မုဒုကာ) ၄၀၅
မုဒ္ဒကာမ ၇၃
မုဒ္ဒါ ၄၀၅
မုဒ္ဒိ ၄၀၅
မုဒ္ဒိက ၄၀၅
မုဒ္ဒိကာ ၄၀၅
မုဒ္ဒိတ ၄၀၅
မုဒ္ဓ ၄၀၅၊ ၄၀၇
မုဒ္ဓဇ ၁၈၄
မုဒ္ဓါ ၄၀၆
မုဒ္ဓိ ၄၀၇
မုဓာ ၄၀၇
[မုနန-၅] ၄၀၆
မုနာတိ ၄၀၀၊ ၄၀၆၊ ၄၀၈
မုနိ ၃၈၅၊ ၄၀၆၊ ၄၀၈
မုဗ္ဗာ ၄၀၆
မုမ္မုရ ၄၀၆
မုယှတိ ၄၀၇
[မုယှန-၁၂] ၄၀၇
မုရ ၄၀၆
မုရဇ ၁၈၄၊ ၄၀၆
မုရဇဝါဒက ၄၇၄
မုရတိ ၄၀၆
မုရဝ ၄၀၆
မုသတိ ၄၀၆၊ ၄၀၇
မုသလ ၄၀၇
မုသလက ၄၀၇
မုသ္ဓာတိ ၄၀၆
မုဿတိ ၄၀၆၊ ၄၀၇
မုဟန ၄၀၇
မုဟုတ္တ ၅၈၅
မုဋ္ဌာလ ၄၀၀၊ ၄၀၈
မူဂ ၃၉၆
မူဂဃစ္စ ၅၆၇
မူတ ၄၀၈
မူလ ၄၀၈
မူလက ၄၀၈
မူလဋ္ဌ ၂၀၇
မူလတိ ၄၀၈
မူလယတိ ၄၀၈
(မူလဟတ) ၅၆၇
မူလေတိ ၄၀၈
မူလျ ၄၀၉
မူသတိ ၄၀၉
(မူသန) ၄၀၉
မူသာ ၄၀၇၊ ၄၀၉
မူသိက ၄၀၇၊ ၄၀၉
(မူသိကာ) ၄၀၇၊ ၄၀၉
မူဋ္ဌာလ ၃၉၆
မူဋ္ဌ ၄၀၇
မေခတိ ၄၀၉
မေခလ ၄၀၉
မေခလာ ၃၉၆၊ ၃၉၉
မေဃ ၃၉၉
မေစက ၃၇၆
မေဇ္ဈ ၄၀၉
မေဋတိ ၄၀၉
မေဋတိ ၄၀၉
မေဏ္ဍ ၄၀၉
မေဏ္ဍက ၄၀၉
မေဏ္ဍတိ ၄၀၉
မေတိ ၄၀၉
မေတ္တာ ၃၉၇
မေတ္တိ ၃၉၇
မေထတိ ၄၀၉
မေထုန ၃၉၇
မေဒ ၃၉၇
မေဒန ၃၉၇
မေဒတိ ၄၀၉
မေဒယတိ ၃၉၇

http://www.dhammadownload.com

မေဒိနီ ၃၉၇၊ ၄၀၉
မေဒေတိ ၃၉၇
မေဓဂ ၄၁၀
(မေဓတိ) ၄၀၉
မေဓာ ၃၉၆၊ ၃၉၇၊ ၃၉၉၊ ၄၀၉၊ ၄၁၀
[မေဓာဝီ–၂] ၄၁၀
မေပတိ ၄၁၀
မေရု ၃၉၉
မေလက ၃၉၈
(မေဝတိ) ၄၁၀
မေသ ၃၉၆၊ ၃၉၈
မေသတိ ၃၉၈
မေဟ ၃၉၉
မေဟန ၃၉၉
မေဠာ ၃၉၆
မောက္ခ ၄၀၁၊ ၄၁၀
မောက္ခစိကာ ၁၆၇
မောက္ခတိ ၄၁၀
[မောက္ခန–၂] ၄၁၀
(မောက္ခယတိ) ၄၁၀
(မောက္ခေတိ) ၄၁၀
မောဃ ၄၀၈
မောစ ၄၀၁
[မောစက–၁၅] ၄၀၁
မောစတိ ၄၀၀
မောစယတိ ၄၀၁
မောဠယတိ ၄၀၃
မောဠေတိ ၄၀၃
မောဒ ၄၀၅
မောဒက ၄၀၅
မောဒတိ ၄၀၄
(မောဒန္တ) ၄၀၄
မောဒယတိ ၄၀၄
[မောဒေတိ–၈] ၄၀၄
မောဒေတိ ၄၀၄
မောန ၄၀၀
မောမူဟ ၄၀၇
မောယ္ဟတိ ၄၀၇
မောရ ၃၉၉၊ ၄၀၆
မောရ၇ ၁၃၄
မောရဋ္ဌာ ၄၀၆
(မောရိနီ) ၃၉၉၊ ၄၀၆
(မောရီ) ၃၉၉၊ ၄၀၆
(မောလတိ) ၄၀၆
မောသ ၄၀၇
မောသက ၄၀၇
မောသဓမ္မ ၄၀၇
မောသဝဇ္ဇ ၄၇၄
မောသာပန ၄၀၇
မောသေတ္ထာ ၄၀၇
မောဟ ၄၀၈
မောဟဂါမိ ၁၃၄
မောဟဇ ၁၈၃
မောဟနဒ ၃၀၀
မောဟယတိ ၄၀၈
[မောဟယန္တ–၆] ၄၀၈
မောဠိ ၄၀၉
မောဠိက ၄၀၉
မောဠိဓရ ၂၇၃
(မှယတေ) ၄၁၀
(မှာယယတိ) ၄၁၀
(မှာယေတိ) ၄၁၀
မှိတ ၄၁၀
(မြေဒုယတိ) ၄၁၀

• • • • • • •

[ယ]

ယက ၄၁၄
ယကန ၈၀
ယက္ခ ၄၁၁၊ ၄၁၄
ယက္ခယတိ ၄၁၁
(ယက္ခိနီ) ၄၁၁၊ ၄၁၄
ယက္ခေတိ ၄၁၁
ယစ္ဆတိ ၂၄၉၊ ၄၁၃
ယဇတ ၄၁၁
ယဇတိ ၄၁၁
[ယဇိတ္တာ–၁၇] ၄၁၁
ယဒု ၄၁၁
ယညဒ ၄၁၁
ယဋ္ဌိ ၄၁၁၊ ၄၁၂
ယတ ၄၁၂၊ ၄၁၃
ယတတိ ၄၁၂
ယတန ၄၁၂
[ယတန္တ–၂] ၄၁၂
ယတိ ၄၁၂
ယတေတိ ၄၁၁
ယတ္တ ၄၁၂၊ ၄၁၃
ယတ္တဝန္တု ၄၁၃
ယတြ ၄၁၂
ယတြာ ၄၁၃၊ ၄၁၄
ယန္တ ၄၁၂
ယန္တက ၄၁၂
ယန္တတိ ၄၁၂
ယန္တယတိ ၄၁၂
ယန္တိတ ၄၁၂
(ယန္တိ) ၄၁၄
ယန္တေတိ ၄၁၂
ယပနာ ၄၁၃
ယပယတိ ၄၁၂
ယပေတိ ၄၁၂
[ယပေန္တ–၇] ၄၁၃
ယဘတိ ၄၁၃
ယမ ၄၁၃
ယမက ၄၁၃
ယမတိ ၄၁၃
ယမန ၄၁၃
ယမယတိ ၄၁၃
ယမလ ၄၁၃
ယမိတ ၄၁၃
ယမုနာ ၄၁၃
ယမေတိ ၄၁၃
ယမေန္တ ၄၁၃
ယဝ ၄၁၆
ယဝတိ ၄၁၆
ယဝနပုပ္ဖ ၄၁၆
ယဝသ ၄၁၇
ယသ ၄၁၁၊ ၄၁၄
ယသတိ ၄၁၄
ယသောဓရာ ၂၇၂
ယဿတိ ၄၁၄
ယာဂ ၄၁၁
ယာဂု ၄၁၄၊ ၄၁၇
ယာစ ၄၁၆
ယာစက ၄၁၆
ယာစတိ ၄၁၆
[ယာစိတဝေ–၁၀] ၄၁၆
ယာစန ၄၁၆
ယာစနက ၄၁၆
(ယာဇိနီ) ၄၁၁
ယာဇီ ၄၁၁
ယာဇေတု ၄၁၁
ယာတ ၄၁၄
ယာတက ၄၁၂
ယာတနာ ၄၁၂
ယာတယတိ ၄၁၁
ယာတိ ၄၁၄
(ယာတေတိ) ၄၁၂
ယာန ၄၁၅
ယာနိယ ၄၁၅
ယာပန (ယာပနက) ၄၁၃
ယာပေတိ ၄၁၂
ယာပျ ၄၁၃
ယာမ ၄၁၃၊ ၄၁၅
ယာယတိ ၄၁၅
[ယာယိတ္တာ–၂၅] ၄၁၅
ယာဝက ၄၁၆
ယာဝန ၄၁၇
ယာဝယတိ ၄၁၆
ယာဝေတိ ၄၁၆
ယိဋ္ဌ ၄၁၁
ယုဂ ၄၂၀
ယုဂန္ဓရ ၂၇၂၊ ၂၇၃
ယုဂလ ၄၂၀
(ယုဂလက) ၄၂၀
ယုဂဋ္ဌ ၄၂၀
(ယုဂဋ္ဌက) ၄၂၀
ယုဂ်တိ ၄၁၇

http://www.dhammadownload.com

ယုစ္ဆတိ ၄၁၇
ယုဇ္ဇတိ ၄၁၇၊ ၄၁၈
[ယုဇ္ဇန-၅] ၄၁၈
ယုဇ္ဈ ၄၂၀
ယုဇ္ဈတိ ၄၂၀
ယုဇ္ဈနက ၈၀
[ယုဇ္ဈာပေတိ-၁၁] ၄၂၀
ယုဥ္ဇတိ ၄၁၇
[ယုဥ္ဇိတွာ-၁၀] ၄၁၇
ယုတ္တ ၄၁၇
[ယုတ္တက-၃] ၄၁၇
ယုဒ္ဓ ၄၂၀
ယုနာတိ ၄၁၆၊ ၄၁၇
ယုပ္ပတိ ၄၂၀
ယုဝ ၄၁၇
(ယုဝိတဗ္ဗ) ၄၁၆
ယုသတိ ၄၂၀
ယူက ၄၁၇
ယူထ ၄၁၇
ယူထတိ ၄၂၀
ယူထပ ၃၁၉
ယူထိကာ ၄၂၀
ယူပ ၄၁၇
ယူသ ၄၂၀
ယူသတိ ၄၂၀
ယေသတိ ၄၂၁
ယောဂ ၄၁၇
ယောဂကွေမ ၁၂၂
ယောဂနိယ ၄၁၈
ယောဂီ ၄၁၈
ယောဂ္ဂ ၄၁၈
ယောဇန ၄၁၈
ယောဇနီယ ၄၁၈
ယောဇယတိ ၄၁၇
ယောဇေတိ ၄၁၇၊ ၄၁၈
[ယောဇေတွာ-၁၂] ၄၁၈
ယောဋတိ ၄၂၁
ယောဍတိ ၄၂၁
ယောတတိ ၄၂၀
ယောတ္တ ၄၁၈
ယောဓ ၄၂၀
ယောဓတိ ၄၂၀
ယောဓိကာ ၄၂၀
ယောဓီ ၄၂၀
ယောဓေတိ ၄၂၀
ယောန ၄၁၇
ယောနိ ၄၁၇

• • • • • • •

[ရ]

ရံသ ၄၂၈
ရံသိ ၄၂၇
ရံသိမန္တု ၄၂၇
ရံဟတိ ၄၂၈
ရံဟယတိ ၄၄၀
ရံဟေတိ ၄၄၀
ရက္ခတိ ၄၂၁
ရက္ခသ ၄၂၁
ရက္ခာ ၄၂၁
ရက္ခိတ ၄၂၁
[ရက္ခိတွာ-၁၇] ၄၂၁
ရခတိ ၄၂၁
ရဂတိ ၄၂၁
(ရဂယတိ) ၄၂၁
ရဂါ ၄၂၂
ရဃု ၄၂၁
ရက်ုံ ၈၀
ရခ်ံတိ ၄၂၁
ရင်ံ ၁၃၅၊ ၄၂၁၊ ၄၂၂၊ ၄၂၄၊ ၄၂၆
ရင်ံတိ ၄၂၁
ရင်ံါဇီဝ ၁၉၂၊ ၄၂၃
ရဃ်ံတိ ၄၂၁
ရဃ်ံယတိ ၄၂၁
ရစယတိ ၄၂၁
[ရစိတုံ-၁၂] ၄၂၁
(ရစေတိ) ၄၂၁
ရစ္ဆာ ၄၂၄
ရဇ ၁၈၄၊ ၄၂၂၊ ၄၂၃
ရဇက ၄၂၂
ရဇတ ၄၂၂၊ ၄၂၃
ရဇတိ ၄၂၂
ရဇန ၄၂၃
ရဇနီ ၄၂၂၊ ၄၂၃
(ရဇနီယ) ၄၂၃
[ရဇိတွာ-၁၂] ၄၂၂
ရဇောဟရဏ ၅၇၃
ရဇ္ဇတိ ၄၂၂
[ရဇ္ဇိတွာ-၉] ၄၂၂
ရဇ္ဇု ၄၃၅
ရဇ္ဇုက ၄၃၅
ရဇ္ဈတိ ၄၂၄၊ ၄၂၉
ရဥ္ဇတိ ၄၂၂၊ ၄၂၃
ရဥ္ဇန ၄၂၃
ရဥ္ဇိတ ၄၂၃
[ရဥ္ဇိတွာ-၁၃] ၄၂၂
ရဋတိ ၄၂၃
ရဌ ၄၂၂၊ ၄၂၃
ရဌတိ ၄၂၃
ရဏ ၄၂၄
ရဏတိ ၄၂၄
ရဏ္ဍ ၄၂၃
ရဏ္ဍတိ ၄၂၃
ရဏ္ဍာ ၄၂၄၊ ၄၂၇
ရတန ၁၈၄၊ ၂၁၅၊ ၂၉၈၊ ၄၂၆
ရတိ ၄၂၆
ရတ္တ ၄၂၂၊ ၄၂၃၊ ၄၂၄
ရတ္တပါ ၃၁၉
ရတ္တာတိသာရ ၅၂၇
ရတ္တိ ၂၂၅၊ ၂၂၇၊ ၄၂၂၊ ၄၂၄၊ ၄၂၉၊ ၄၄၀
ရထ ၄၂၆၊ ၄၂၈
ရထက ၄၂၈
ရထကာရ ၈၀
ရထကာရက ၈၀
ရဒ ၄၂၄
ရဒတိ ၄၂၄
ရဒန ၄၂၄
ရန္ဓ ၄၂၄၊ ၄၂၆
ရန္ဓက ၄၂၄
(ရန္ဓယတိ) ၄၂၄
(ရန္ဓယိတွာ) ၄၂၄
ရန္ဓေတိ ၄၂၄
ရပတိ ၄၂၅
ရဖတိ ၄၂၅
ရဘတိ ၄၂၅
ရဘသ ၄၂၅
ရမ ၄၂၆
ရမဏီ ၄၂၆
ရမတိ ၄၂၅
[ရမိတွာ-၂၀] ၄၂၅
ရမ္ဖတိ ၄၂၅
ရမ္ဗတိ ၄၂၅
ရမ္ဘတေ ၄၂၅
ရမ္ဘာ ၃၆၀၊ ၃၇၂၊ ၄၂၆
ရမ္မ ၄၂၆
ရမ္မက ၄၂၆
ရယ ၄၂၇၊ ၄၃၀
ရယတိ ၄၂၇၊ ၄၃၀
ရဝ ၄၃၁
ရဝက ၄၃၁
ရဝဏ ၄၃၁
ရဝဏနက ၄၃၂
ရဝတိ ၄၃၁
(ရဝါ) ၄၃၁
ရဝိ ၄၃၂
[ရဝိတွာ-၅] ၄၃၁
ရသ ၄၂၇
ရသက ၈၀
ရသဂ္ဂသာ ၁၃၈
ရသတိ ၄၂၇
ရသနာ ၂၀၁၊ ၂၉၈၊ ၄၂၈
[ရသမာန-၃] ၄၂၇
ရသယတိ ၄၂၇
ရသဟရဏီ ၅၇၈
ရသာလ ၄၅၀
ရသာသာ ၅၄၇
ရသိတ ၄၂၈

http://www.dhammadownload.com

ရသို့ ၄၂၈
ရသေတိ ၄၂၇
ရဿ ၄၂၈
(ရဿက) ၄၂၈
ရဟ ၄၂၆၊ ၄၂၈
ရဟတိ ၄၂၈
ရဟဒ ၄၂၈၊ ၅၇၃
ရဟဒတိ ၄၂၈
ရဟယတိ ၄၂၈
ရဟဿ ၄၂၈
ရဟေတိ ၄၂၈
ရာ ၄၄၀
ရာကယတိ ၄၂၁
ရာကေတိ ၄၂၁
ရာခတိ ၄၂၉
ရာဂ ၄၂၂၊ ၄၂၄
ရာဂယတိ ၄၂၁
ရာဂေတိ ၄၂၁
ရာဃတိ ၄၂၉
ရာဇ ၄၂၃
ရာဇ ၄၂၉
(ရာဇက) ၄၂၃
ရာဇဂဟ ၁၃၉
ရာဇဋ္ဌာနီ ၂၀၇
ရာဇတိ ၄၂၉
[ရာဇမာန-၃] ၄၂၉
ရာဇဝယ္ဟ ၄၈၉
ရာဇိ ၄၂၉
ရာဇိကာ ၄၂၉
(ရာဇိနီ) ၄၂၉
ရာတိ ၄၂၈
ရာဓုဏာတိ ၄၂၉
ရာဓေတိ ၄၂၉
ရာမ ၃၉၅၊ ၄၂၆
ရာယတိ ၄၄၀
ရာဝ ၄၃၂
ရာသတိ ၄၃၀
ရာသဘ ၄၃၀
ရာသိ ၄၂၈
ရာဟု ၄၂၈
ရာဟုလ ၄၂၈၊ ၄၅၁
ရိခ်တိ ၄၃၀
ရိဂ်တိ ၄၃၀
ရိဂ်နံ ၄၃၀
[ရိစ္စတိ-၅] ၄၃၀
ရိစ္ဆာ ၄၃၀
ရိဆ္ဆတိ ၄၃၀
ရိဋ္ဌော ၄၃၁
ရိဏတိ ၄၃၁
ရိဏာတိ ၄၃၁
ရိတိ ၄၃၀
ရိတ္တက ၄၃၀
ရိပု ၄၂၅
ရိပ္ပတိ ၄၃၁
ရိဖတိ ၄၃၁
ရိဘတိ ၄၃၁
ရိမ္ဗတိ ၄၃၁
ရိသတိ ၄၃၁
ရိသီယတိ ၄၃၁
(ရိဿမာန) ၄၃၁
ရီတိ ၄၃၁
ရီယတိ ၄၃၁
ရီရိ ၄၃၁
ရီဝတိ ၄၃၁
ရီဝတေ ၄၃၁
ရုက္ခ ၄၃၂၊ ၄၃၇
ရုက္ခတိ ၄၃၂
ရုက္ခယတိ ၄၃၂
ရုက္ခာဒနီ ၁၂
ရုက္ခေတိ ၄၃၂
ရုစ ၄၃၃
ရုစက ၄၃၃
ရုစိ ၄၃၃
ရုစိရ ၄၃၃
ရုစ္စတိ ၄၃၂၊ ၄၃၃
[ရုစ္စိတွာ-၄] ၄၃၃
ရုစ္ဆာ ၄၃၃
ရုဇတိ ၄၃၃
(ရုဇန) ၄၃၃
(ရုဇန္တ) ၄၃၃
ရုဇာ ၄၃၃
ရုဇ္ဇက ၄၃၄
ရုဇ္ဇတိ ၄၃၃
(ရုဇ္ဇန) ၄၃၃
ရုဇ္ဈတိ ၄၃၄
ရုဋ္ဌတိ ၄၃၄
ရုဋ္ဌ ၄၃၆
ရုဏ္ဌတိ ၄၃၄
ရုဏ္ဌာတိ ၄၃၄
ရုဏ္ဌာ ၄၃၄
ရုတ ၄၃၂
ရုဒ ၄၃၂
ရုဒတိ ၄၃၄
[ရုဒန္တ-၃] ၄၃၄
ရုဒ္ဒ ၄၃၄
ရုဓိ ၄၃၄
ရုဓိတ ၄၃၄
ရုဓိရ ၄၃၄
ရုဒ္ဓ ၄၃၄
(ရုဒ္ဓန) ၄၃၄
ရုန္ဓတိ ၄၃၄
ရုန္ဓန ၄၃၄
ရုန္ဓိတိ ၄၃၄
[ရုန္ဓိတွာ-၇] ၄၃၄
ရုန္ဓီတိ ၄၃၄
ရုန္ဓေတိ ၄၃၄
ရုန္ဓောတိ ၄၃၄
ရုပ္ပ ၄၃၉
ရုပ္ပတိ ၄၃၆
ရုပ္ပန ၄၃၆၊ ၄၃၉
(ရုပ္ပန္တ) ၄၃၆
(ရုပ္ပမာန) ၄၃၆
ရုမ္ဘတိ ၄၃၆
(ရုမ္ဘန္တ) ၄၃၆
(ရုမ္ဘိတွာ) ၄၃၆
ရုမာ ၄၃၂
ရုမ္မ ၄၃၆
ရုမ္မတိ ၄၃၆
ရုမ္မဝါသီ ၄၃၆
ရုမ္မီ ၄၃၆
ရုရု ၄၃၂
ရုသိတ ၄၃၆
(ရုဿတိ) ၄၃၆
ရုဟ ၄၃၇
ရုဟတိ ၄၃၆၊ ၄၃၇
ရုဟန္တ ၄၃၇
[ရုဟိတွာ-၉] ၄၃၇
ရုဟိရ ၄၃၇
ရုဋ္ဌ ၄၃၄
ရုဋ္ဌ ၄၃၇
ရုဋ္ဌိ ၄၃၇
ရုဋ္ဌီ ၄၃၇
ရူပံ ၄၃၉
ရူပ ၄၃၆
ရူပက ၄၃၉
ရူပန ၄၃၉
ရူပယတိ ၄၃၉
ရုပိတ ၄၃၉
ရူပိယ ၄၃၉
(ရူပီယတိ) ၄၃၉
ရူပူပဇီဝိနီ ၁၉၂
(ရူသကော) ၄၄၀
ရူသတိ ၄၄၀
(ရူသယတိ) ၄၄၀
(ရူသေတိ) ၄၄၀
ရေကတေ ၄၄၀
ရေစက ၄၃၀
ရေစတိ ၄၃၀
ရေစယတိ ၄၃၀
ရေစိတ ၄၃၀
ရေစေတိ ၄၃၀
ရေဇတေ ၄၄၀
ရေဋ္ဌတိ ၄၄၀
ရေဏု ၄၃၀၊ ၄၃၁
ရေဏုက ၄၄၀
ရေတိ ၄၃၀၊ ၄၃၁
ရေပ ၄၄၀
ရေပတိ ၄၄၀
ရေဘတိ ၄၄၀
ရေဝတ ၄၄၀

http://www.dhammadownload.com

(ရေဝတီ) ၄၄၀
ရေသတိ ၄၃၁
ရေသတေ ၄၄၀
ရေဟတိ ၄၃၁
ရောဂ ၄၃၄
ရောဂဟာရီ ၅၇၈
ရောစတိ ၄၃၂၊ ၄၃၃
(ရောစန) ၄၃၃
ရောစန ၄၃၃
(ရောစန္တ) ၄၃၃
ရောစယတိ ၄၃၂၊ ၄၃၃
ရောစာပန ၄၃၃
ရောစေတိ ၄၃၂
[ရောစေတိ-၅] ၄၃၃
ရောဇယတိ ၄၃၃
ရောဇေတိ ၄၃၃
ရောဋတိ ၄၃၄
ရောဋယတိ ၄၃၄
ရောဋေတိ ၄၃၄
ရောဌတိ ၄၃၄
ရောတိ ၄၃၁
ရောဒတိ ၄၃၄
ရောဒိတ ၄၃၄
[ရောဒိတွာ-၁၀] ၄၃၄
ရောဓ ၄၃၄
ရောဓန ၄၃၄
ရောဓယတိ ၄၃၄
[ရောဓယိတုံ-၃] ၄၃၄
ရောဓေတိ ၄၃၄
ရောပ ၄၃၆
[ရောပ-၁၄] ၄၃၇
ရောပိမ ၄၃၇
ရောပေတိ ၄၃၇
ရောမ ၄၃၂၊ ၄၃၇၊ ၄၅၈
ရောမဥ ၄
ရောမဌ ၃၉၁
ရောမဌက ၃၉၁
ရောမန္ထ ၃၈၁
ရောမန္ထက ၃၈၁
[ရောမန္ထန-၃] ၃၈၁
ရောရုဝ ၄၃၂
ရောသ ၄၃၆
ရောသက ၄၄၀
ရောသတိ ၄၃၆၊ ၄၄၀
ရောသန ၄၃၆
ရောသနေယျ ၄၃၆
[ရောသန္တ-၆] ၄၃၆
(ရောသယတိ) ၄၃၆
ရောသေတိ ၄၃၆
[ရောသေတွာ-၅] ၄၃၆
[ရောဟက-၄] ၄၃၇
ရောဟတိ ၄၃၆၊ ၄၃၇
ရောဟိဏီ ၄၃၇
ရောဟိတ ၄၃၇
ရောဟီ ၄၃၇
ရောဋတိ ၄၄၀

• • • • • • •

[လ]

လကယတိ ၄၄၀
လကုဏ္ဍက ၄၄၀
လကုဏ္ဍတိ ၄၄၀
လကေတိ ၄၄၀
လက္ခ ၄၄၁
လက္ခည ၄၄၁
လက္ခဏ ၄၄၁
လက္ခယတိ ၄၄၀
(လက္ခယတိ) ၄၄၀
လက္ခီ ၄၄၁
(လက္ခေတိ) ၄၄၀
[လက္ခေတွာ-၉] ၄၄၀
လခတိ ၄၄၁
လဂတိ ၄၄၁
လဂုဋ္ဌ ၄၄၁
[လဂေတွာ-၄] ၄၄၁
လဂ္ဂ ၄၄၁
လဂ္ဂတိ ၄၄၁
(လဂ္ဂယတိ) ၄၄၁
လဂ္ဂေတိ ၄၄၁
[လဂ္ဂိတွာ-၁၈] ၄၄၁
လဃိမာ ၄၄၂
လဃု ၄၄၂
လက်ာ ၄၂၆
လက်ာရ ၈၁
လခ်တိ ၄၄၁
လဂ် ၄၄၂
လဂ်တိ ၄၄၂
လဂ်န ၄၄၂
လဂ်ဓ ၄၄၂
လဃ် ၄၄၂
လဃ်တိ ၄၄၂
လဃ်ယတိ ၄၄၂
[လဃ်ဓတွာ-၁၆] ၄၄၂
လဃ်ဓ ၄၄၂
(လဃေ်တိ) ၄၄၂
လဆတိ ၄၄၃
လဇတိ ၄၄၃
လဇယတိ ၄၄၃
လဇေတိ ၄၄၃
လဇ္ဇတိ ၄၄၃
(လဇ္ဇဝ) ၄၄၃
လဇ္ဇာ ၄၄၃
လဇ္ဇိတ ၄၄၃
[လဇ္ဇိတွာ-၂၂] ၄၄၃
လဇ္ဇု ၄၄၃
လဥ္ဆတိ ၄၄၃
လဥ္ဆန ၄၄၃
[လဥ္ဆိတွာ-၉] ၄၄၃
လဥ္ဆေတိ ၄၄၃
လဥ္ဇ ၄၄၃
လဥ္ဇက ၄၄၃
လဥ္ဇတိ ၄၄၃
(လဥ္ဇန) ၄၄၃
လဥ္ဇယတိ ၄၄၃
လဥ္ဇေတိ ၄၄၃
လဋတိ ၄၄၃
လဋုက ၄၄၃
လဋုကိကာ ၁၊ ၄၄၃
လဌိ ၄၁၁
လဍုတိ ၄၄၃
လဍ္ဍ ၄၄၃
လဍ္ဍုက ၄၄၃
လဏ္ဍ ၄၄၃၊ ၄၄၇
လဏ္ဍတိ ၄၄၃
လဏ္ဍယတိ ၄၄၃
လတတိ ၄၄၃
လတာ ၄၄၄၊ ၄၄၉
လဒ္ဓ ၄၄၆
လဒ္ဓက ၄၄၆
လဒ္ဓိ ၄၄၆
လဒ္ဓု ၄၄၆
လဒ္ဓေယျ ၄၄၆
[လပ-၁၇] ၄၄၄
လပတိ ၄၄၄
လပန ၄၄၄
လပနဇ ၁၈၄၊ ၄၄၄
လပိတ ၄၄၄
လဗုဇ ၁၈၄
လဗ္ဗတိ ၄၄၆
လမ္ဗတိ ၄၄၅
[လမ္ဗိတွာ-၇] ၄၄၅
လမ္ဗီ ၄၄၅
လဘ ၄၄၆
လဘတိ ၄၄၆
(လဘယတိ) ၄၄၆
လဘာပေတိ ၄၄၆
[လဘာပေတွာ-၇] ၄၄၆
[လဘိတွာ-၁၅] ၄၄၆
(လဘေတိ) ၄၄၆
လဗ္ဘ ၄၄၆
လဗ္ဘတိ ၄၄၆
[လဗ္ဘမာန-၅] ၄၄၆
လမ္ဘတိ ၄၄၇
လမ္ဘေတိ ၄၄၇
လမတိ ၄၄၇
လယ ၁၈၊ ၄၄၇၊ ၄၅၄၊ ၄၅၈
လယတိ ၄၄၇၊ ၄၅၄
လယန ၄၄၇

http://www.dhammadownload.com

လလတိ ၄၄၇
လလနှာ ၄၄၇
လလယတိ ၄၄၇
လလိတ ၄၄၈
လလေတိ ၄၄၇
လဝ ၄၅၈
လဝဏ ၉၅၊ ၄၅၄၊ ၄၅၈
လဝတိ ၄၅၈
လဝန ၄၅၈
လဝင်္ ၃၊ ၄၅၉
လဝိတ္ထ ၄၅၉
[လဝိတ္ထာ-၄] ၄၅၈
လသ ၄၄၈
လသတိ ၄၄၈
လသိကာ ၄၄၈
(လသီ) ၄၄၈
လသုဏ္ဏ ၄၄၈
လဿတိ ၄၄၈
လဟု ၄၄၂
[လဟုက-၄] ၄၄၂
လဠတိ ၄၄၉
[လဠိတုံ-၅] ၄၄၉
လာခတိ ၄၅၁
လာခါ ၄၄၁၊ ၄၄၉၊ ၄၅၁
လာဃတိ ၄၅၁
လာဃယတိ ၄၄၂
လာဃေတိ ၄၄၂
လာဇ ၄၄၃
လာဇတိ ၄၅၁
လာဇာ ၄၅၁
လာတိ ၄၄၉
လာပ ၄၅၈
[လာပေတိ-၄] ၄၄၉
လာဗု ၄၄၆
(လာဗုက) ၄၄၆
လာဘ ၄၄၆
လာဘယတိ ၄၅၁
လာဘေတိ ၄၅၁
လာမ ၄၄၇
လာမက ၄၄၇
(လာမကာ) ၄၄၇
(လာမိကာ) ၄၄၇
လာယတိ ၄၅၁၊ ၄၅၄
လာယတိ ၄၅၉
[လာယိတုံ-၅] ၄၅၁
[လာယိတုံ-၆] ၄၅၉
လာလ ၄၄၈
လာလက ၄၄၈
လာလပတိ ၄၄၄
(လာလပန္တ) ၄၄၄
လာလပ္ပ ၄၄၄
လာလပ္ပတိ ၄၄၄
[လာလပ္ပန္တ-၆] ၄၄၄
လာလသာ ၄၄၈
လာလာ ၄၄၈၊ ၄၄၉
လာလိတ ၄၄၈
လာဝ ၄၅၈
လာသ ၄၄၉
လာသန ၄၄၈
(လာသယတိ) ၄၄၈
လာသိကာ ၄၄၉
(လာသိတ) ၄၄၈
လာသိယာ ၄၄၉
လာသေတိ ၄၄၈
(လာသေန္တ) ၄၄၈
လာဠ ၄၄၈
လာဠက ၄၄၈၊ ၄၄၉
လာဠေတိ ၄၄၉
(လာဠေန္တ) ၄၄၉
လိခတိ ၄၅၁
[လိခိတွာ-၂၁] ၄၅၁
လိက္ခာ ၄၄၁
လိင်္ ၄၅၂
လိင်္တိ ၄၅၂
(လိင်္ယတိ) ၄၅၂
(လိင်္ဂေတိ) ၄၅၂
[လိင်္ဂေတိ-၃] ၄၅၂
(လိန်္တ) ၄၅၄
လိနာတိ ၄၅၄
လိပိ ၄၅၃
လိပ္ပတိ ၄၅၃
လိမ္မတိ ၄၅၃
[လိမ္မိတွာ-၁၅] ၄၅၃
လိသတိ ၄၅၃
လိဿတိ ၄၅၃
လိဟတိ ၄၅၄
[လိဟန္တ-၉] ၄၅၄
လီန ၄၅၄
လီယတိ ၄၅၄
(လီယနာ) ၄၅၄
(လီယိတ) ၄၅၄
လီလာ ၄၄၈
လီဠာ (လီဠာယန္တ) ၄၄၈
လုဂ္ဂ ၄၅၅
လုစ္ဆတိ ၄၅၅
(လုစ္ဆန) ၄၅၅
လုဇ္ဇတိ ၄၅၅
[လုဇ္ဇမာန-၄] ၄၅၅
[လုဏ္ဏန္တ-၁၀] ၄၅၅
လုဏ္ဏတိ ၄၅၅
လုဏ္ဍယတိ ၄၅၅
လုဒ္ဓေတိ ၄၅၅
လုဏ္ဌက ၄၅၆
လုဏ္ဌတိ ၄၅၆
လုဏ္ဌယတိ ၄၅၆
လုဏ္ဍကတိ ၄၅၆
လုဏ္ဍတိ ၄၅၆
လုဏ္ဍောတိ ၄၅၆
လုဏ္ဍတိ ၄၅၆
လုဏ္ဍယတိ ၄၅၆
လုဏ္ဍောတိ ၄၅၆
[လုတ္တ-၃] ၄၅၆
လုဆ္ဆတိ ၄၅၆
လုဒ္ဒ ၄၃၄
လုဒ္ဒက ၄၅၆၊ ၄၅၈
လုဓတိ ၄၅၆
လုနာတိ ၄၅၇
[လုနိတွာ-၇] ၄၅၇
လုပ္ပတိ ၄၅၆
လုမ္ဘတိ ၄၅၆
လုမ္ဘတိ ၄၅၆
လုမ္ဘယတိ ၄၅၆
လုမ္ဘိနီ ၄၅၇
လုဘတိ ၄၅၇
လုဗ္ဘ ၄၅၇
လုဗ္ဘတိ ၄၅၇
[လုဗ္ဘန-၄] ၄၅၇
လုလာယ ၄၄၈
လုဝက ၄၈၁
လုသတိ ၄၅၇
လုဠတိ ၄၅၇
(လုဠိတ) ၄၅၇
လူခ ၄၅၉
(လူခသ) ၄၅၉
လူတာ ၄၅၈
လူတိကာ ၄၅၈
လူန ၄၅၈
လူသတိ ၄၅၉
လူသယတိ ၄၅၉
လေခက ၄၅၂
လေခါ ၄၅၂
လေဠု ၄၅၃
လေဠုတိ ၄၅၉
လေဠု ၄၅၉
(လေဠုကိကာ) ၁
လေဏ ၄၅၄
လေဏ္ဍ ၄၄၃
(လေတဗ္ဗ) ၄၅၄
လေပတိ ၄၅၉
လေယျ ၄၅၄
လေသ ၄၅၃
(လေဟတိ) ၄၅၄
လောက ၄၅၁၊ ၄၅၉
လောကတိ ၄၅၉
(လောကန) ၄၅၉
လောကယတိ ၄၅၉
လောကာယတ ၄၁၂
(လောကိတ) ၄၅၉
လောကိယတိ ၄၅၉

http://www.dhammadownload.com

လောကေတိ ၄၅၉
လောစတိ ၄၆၀
လောစန ၄၆၀
လောစယတိ ၄၆၀
လောစေတိ ၄၆၀
လောဋ္ဌတိ ၄၅၅
လောဋ္ဌယတိ ၄၅၅
လောဋ္ဌတိ ၄၅၅
လောဍ္ဍတိ ၄၅၆၊ ၄၆၀
လောဍ္ဍယတိ ၄၅၆
လောဍ္ဎတိ ၄၅၆
လောဏ ၉၅၊ ၄၅၄၊ ၄၅၈
လောဒ္ဒ ၄၅၉
လောပ ၄၅၆
လောဘ ၄၅၇
(လောဘတိ) ၄၅၇
(လောဘန) ၄၅၇
(လောဘနီယ) ၄၅၇
လောမ ၄၅၈
လောလ ၄၆၀
(လောလတိ) ၄၅၇
လောလုပ ၄၅၆၊ ၄၅၇
လောလုပ္ပ ၄၅၆
လောလုဘ ၄၅၇
လောသတိ ၄၅၇
လောဟ ၄၅၉
လောဟတိ ၄၅၇
လောဟိတ ၄၃၇
လောဠ ၄၆၀
လောဠတိ ၄၆၀
လောဠိတ ၄၆၀
လောဠီ ၄၆၀

• • • • • • •

[ဝ]

ဝံသ ၄၇၅၊ ၄၇၈၊ ၄၈၂
ဝံဟယတိ ၄၉၀
ဝံဟေတိ ၄၉၀
ဝက ၄၆၀၊ ၄၆၃
ဝကတိ ၄၆၀
ဝက္က ၄၆၁၊ ၄၆၃
ဝက္ကဂံ ၃၊ ၄၆၁
ဝက္ကတိ ၄၆၁
ဝက္ကယတိ ၄၆၁
ဝက္ကလ ၄၆၁
ဝက္ကေတိ ၄၆၁
ဝက္ခ ၄၆၁
ဝက္ခတိ ၄၆၁
ဝက္ခမာန ၄၆၂
ဝက္ခိတ ၄၆၁၊ ၄၆၂
ဝခတိ ၄၆၁
ဝဂ္ဂ ၄၆၁၊ ၄၆၃၊ ၄၆၄
ဝဂ္ဂတိ ၄၆၁
[ဝဂ္ဂိတွာ–၅] ၄၆၁
ဝဂ္ဂု ၄၈၁
ဝဂ္ဂုလိ ၄၆၁
ဝင်္ကံ ၄၆၁
ဝင်္ကက ၄၆၁
ဝင်္ကတိ ၄၆၁
ဝင်္ခံတိ ၄၆၁
ဝင်္ဂ ၄၆၁
ဝင်္ဂတိ ၄၆၁
ဝင်္ဂီသ ၄၅
ဝဃ်တေ ၄၆၁
ဝစ ၄၆၂
ဝစတိ ၄၆၂
ဝစတ္တ ၄၆၂
[ဝစန–၂၈] ၄၆၂
ဝစန ၄၆၂
ဝစီ ၄၆၂
ဝစ္ဆ ၄၇၈
ဝစ္ဆတိ ၄၆၃
ဝစ္ဆ ၄၇၄၊ ၄၈၂
ဝစ္ဆက ၄၇၄
ဝစ္ဆကာမာ ၇၃
ဝစ္ဆတရ ၄၈၂
ဝစ္ဆတိ ၄၈၂
ဝစ္ဆရ ၄၈၃
ဝစ္ဆလာ ၄၄၉
ဝစ္ဆိတ ၄၆၃
ဝဇ ၄၆၃
ဝဇေတိ ၄၆၃
[ဝဇေန–၃] ၄၆၃
ဝဇယတိ ၄၆၃
ဝဇိရ ၄၆၃
(ဝဇိရာ) ၄၆၃
(ဝဇိရီ) ၄၆၃
[ဝဇိတွာ–၁၃] ၄၆၄
ဝဇေတိ ၄၆၃
ဝဇ္ဇ ၄၆၄၊ ၄၇၂
ဝဇ္ဇတိ ၄၆၄၊ ၄၇၂
[ဝဇ္ဇမာန–၅] ၄၇၂
(ဝဇ္ဇယတိ) ၄၆၄
ဝဇ္ဇီ ၄၆၄
ဝဇ္ဇေတိ ၄၆၄၊ ၄၇၂
ဝဇ္ဈ ၅၅၆
ဝဇ္ဈတိ ၅၅၆
ဝဇ္ဈာ ၅၅၆၊ ၅၅၇
ဝဇ္ဈက ၄၆၃
(ဝဇ္ဈတိ) ၄၆၃
ဝဇ္ဈန ၄၆၃
ဝဇ္ဈယတိ ၄၆၃
(ဝဇ္ဈိတွာ) ၄၆၃
[ဝဇ္ဈေတိ–၁၀] ၄၆၃
(ဝဇ္ဈေတိ) ၄၆၃
ဝဇ္ဇက ၄၆၄
ဝဇ္ဇတိ ၄၆၄
(ဝဇ္ဇတေ) ၄၆၄
ဝဇ္ဇလ ၄၆၃
ဝဇ္ဈ ၃၄၃၊ ၄၇၅
(ဝဇ္ဈာ) ၃၄၃၊ ၄၇၅
ဝဇ္ဈာ ၁၉၆၊ ၄၇၆၊ ၅၆၇
ဝဇံသ (ဝဇံသက) ၂၂၃
ဝဋ ၄၆၅၊ ၄၇၈
ဝဋတိ ၄၆၅
ဝဋယတိ ၄၆၅
ဝဋ္ဌမ ၄၆၃
ဝဋ္ဋေတိ ၄၆၅
ဝဋ္ဋ ၄၆၆
ဝဋ္ဋက ၄၆၆
ဝဋ္ဋကာ ၄၆၅
ဝဋ္ဋတိ ၄၆၅
ဝဋ္ဋန ၄၆၅
ဝဋ္ဋနက ၄၆၅
ဝဋ္ဋနီ ၄၆၅
ဝဋ္ဋလ ၄၆၅
ဝဋ္ဋီ ၄၆၅
ဝဋ္ဋီကာ ၄၆၅
ဝဋ္ဋီတ ၄၆၅
[ဝဋ္ဋီတွာ–၇] ၄၆၅
ဝဋ္ဋုလ ၄၆၅
ဝဍ္ဎတိ ၄၆၆
ဝဍ္ဎရ ၄၇၄
ဝမု ၄၆၇
ဝမုက ၄၆၇၊ ၄၇၅
ဝမုကီ ၄၇၅
ဝမုတိ ၄၆၇
ဝမုနက ၄၆၇
ဝမုမာနက ၄၆၇
ဝမုယတိ ၄၆၇
ဝမိ ၄၆၇
ဝမိတ ၄၆၇
ဝမိတက ၄၆၇
ဝမိတဗ္ဗ ၄၆၇
[ဝမိတွာ–၁၆] ၄၆၇
ဝမေတဗ္ဗ ၄၆၇
(ဝမေတိ၊ ဝမေတွာ) ၄၆၇
ဝမေတု ၄၆၇
ဝဏ ၄၆၇
ဝဏတိ ၄၆၇
ဝဏိ ၃၀၅
ဝဏိဇ ၃၀၅၊ ၄၆၈
ဝဏိဇ္ဇ ၃၀၅
ဝဏိဗ္ဗက ၄၇၆
ဝဏီ ၄၇၆
ဝဏောတိ ၄၆၇
ဝဏ္ဏ ၄၆၅
ဝဏ္ဏက ၄၆၅
ဝဏ္ဏတိ ၄၆၅

http://www.dhammadownload.com

(ဝကျဲယတိ) ၄၆၅
ဝကျော်တိ ၄၆၅
ဝကျွတ်တိ ၄၆၆
ဝကျွ ၄၆၇
ဝကျွံတိ ၄၆၆
ဝကျွယတိ ၄၆၆
ဝကျွ ၄၆၈၊ ၄၇၈
ဝကျွံက ၄၆၈
ဝကျွံနာ ၄၆၈
(ဝကျွံယတိ) ၄၆၈
ဝကျွိတ် ၄၆၈
ဝကျွေ့ ၄၆၈
ဝကျွော်တိ ၄၆၈
[ဝကျွော်တွာ–၁၄] ၄၆၈
(ဝတံ်သက) ၂၂၃
ဝတ ၄၆၃၊ ၄၆၉
ဝတယတိ ၄၆၈
ဝတိ ၄၇၈
ဝတေတိ ၄၆၈
ဝတ္တ ၄၆၉၊ ၄၇၄၊ ၄၇၉
ဝတ္တတိ ၄၆၉
ဝတ္တန ၄၆၉
ဝတ္တနက ၄၆၉
ဝတ္တနိ ၄၆၉
ဝတ္တာပန ၄၆၉
ဝတ္တိ ၄၆၉
[ဝတ္တိတ–၃] ၄၆၆
[ဝတ္တိတွာ–၁၁] ၄၆၉
ဝတ္ထု ၄၇၂
ဝတ္ထွေတိ ၄၆၈
(ဝတ္ထ) ၄၇၂
ဝတ္ထ ၄၈၃၊ ၅၀၂
ဝတ္ထက ၄၈၃
ဝတ္ထကဏ္ဍော ၄၇၂
ဝတ္ထဂုယှ ၁၄၈
ဝတ္ထဗ္ဗ ၄၈၃
ဝတ္ထယတော ၄၇၂
ဝတ္ထိ ၄၈၃
ဝတ္ထု ၄၇၇၊ ၄၈၃
ဝတ္ထုက ၄၇၇၊ ၄၈၃
ဝတ္ထုလေယျက ၄၄၇၊ ၄၈၃
ဝတြဘူ ၃၇၃
ဝဒ ၄၇၂
[ဝဒက–၁၉] ၄၇၄
ဝဒညူ ၂၀၁
ဝဒတိ ၄၇၂
ဝဒန ၄၇၂
[ဝဒန္တ–၈] ၄၇၂
ဝဒရာ ၄၇၂
ဝဒါန ၄၇၂
ဝဒါနိယ ၂၀၁
ဝဒေတိ ၄၇၂
ဝဒ္ဒလိ ၄၅၀
ဝဒ္ဒလိကာ ၄၅၀
ဝဒ္ဓ ၄၇၅
ဝဒ္ဓကီ ၄၇၅
ဝဒ္ဓတိ ၄၇၅
[ဝဒ္ဓမာန–၆] ၄၇၅
ဝဒ္ဓယတိ ၄၇၅
ဝဒ္ဓိကာ ၄၇၅
ဝဒ္ဓေတိ ၄၇၅
ဝဓ ၅၆၆
ဝဓက ၅၆၆
ဝဓတိ ၅၆၆
ဝဓယတိ ၄၇၅
[ဝဓိတွာ–၁၀] ၅၆၆
ဝဓုကာ ၃၄၃
ဝဓူ ၃၄၃၊ ၅၆၆
ဝဓေတိ ၄၇၅
ဝန ၄၇၆
ဝနက ၄၇၆
ဝနစရ ၁၆၂
[ဝနစရက–၄] ၁၆၂
ဝနစာရိနိ ၁၆၂
ဝနတိ ၄၇၅၊ ၄၇၆
ဝနထ ၂၃၆၊ ၂၃၇၊ ၄၇၆
ဝနန ၄၇၆
ဝနပတ္ထ ၂၃၇
ဝနိ ၄၇၆
ဝနိတာ ၄၇၆
ဝနိဗ္ဗက ၃၁၉၊ ၄၆၈၊ ၄၇၆
ဝနိဗ္ဗိ ၃၁၉
(ဝနုတေ) ၄၇၆
ဝနောတိ ၄၇၅၊ ၄၇၆
ဝန္တ ၄၇၇
(ဝန္တာဒ) ၁၁
ဝန္ဒတိ ၄၇၄
ဝန္ဒနာ ၄၇၄
ဝန္ဒာကာ ၄၇၄
ဝန္ဒိ ၄၇၄
ဝန္ဒီ ၄၇၄
ဝပကဿတိ ၈၆
(ဝပကာသိတုံ) ၈၆
ဝပတိ ၄၇၆
ဝပါ ၄၇၆
[ဝပိတွာ–၉] ၄၇၆
ဝပု ၄၇၆
ဝပွ ၄၇၆၊ ၄၇၇
ဝပွတိ ၄၇၇
ဝပွန ၄၇၆
ဝပွိတ ၄၇၆
ဝပွတိ ၄၇၇
ဝဗ္ဘတိ ၄၇၇
ဝဗ္ဘတိ ၄၇၇
ဝမတိ ၄၇၇
ဝမထု ၄၇၇
[ဝမိတွာ–၁၄] ၄၇၇
[ဝမ္ဘယတိ–၁၂] ၄၇၇
ဝမ္ဘေတိ ၄၇၇
ဝမ္မ ၄၇၈
ဝမ္မိက ၄၇၇
ဝယ ၃၄၊ ၄၆၂
ဝယဋ္ဌ ၂၀၇
ဝယတိ ၄၇၈
ဝယန ၄၇၈
[ဝယန္တ–၃] ၄၇၈
ဝယသ ၄၇၈
ဝယဿ ၄၇၈
ဝယော ၄၆၂
ဝယ္ဘ ၄၈၇
ဝယ္ဘတိ ၄၈၇
(ဝယ္ဘမာန) ၄၈၇
ဝရ ၄၇၈
ဝရက ၄၇၉
ဝရဏ ၄၇၉၊ ၅၀၂
ဝရဏ္ဍ ၄၇၉
ဝရတိ ၄၇၈
ဝရတ္တ ၄၇၉
[ဝရမာန–၄] ၄၇၈
ဝရဟ ၄၈၁
ဝရဟတိ ၄၈၁
ဝရဟယတိ ၄၈၁
ဝရဟေတိ ၄၈၁
ဝရာက ၄၇၉
ဝရာဟ ၄၇၉၊ ၄၈၁၊ ၅၆၉
ဝရိဟိဿ ၄၈၁
ဝရုကိနိ ၄၇၉
ဝရုဏ ၄၇၉
ဝရုဏ္ဍ ၄၇၉
ဝလဉ္ဇတိ ၄၈၂
ဝလဉ္ဇေတိ ၄၈၂
ဝလတိ ၄၈၁
ဝလဘိ ၄၈၁
ဝလယ ၄၈၁
ဝလာဟ ၁
ဝလာဟက ၁၊ ၄၈၇
ဝလိ ၄၈၁
ဝလိရ ၄၈၁
(ဝလိတွာ) ၄၈၁
ဝလေတိ ၄၈၁
ဝလ္လကိ ၄၈၂
ဝလ္လတိ ၄၈၂
ဝလ္လဘ ၄၈၂
ဝလ္လရိ ၄၈၂
ဝလ္လဝ ၄၈၂
ဝလ္လိ ၄၈၂
ဝလ္လိကာ ၄၈၂
(ဝလ္လိတွာ) ၄၈၂
ဝလ္လိဘ ၃၆၀၊ ၄၈၂
ဝလ္လီ ၄၈၂
ဝလ္ဟုရ ၄၈၂

http://www.dhammadownload.com

ဝလွှေတိ ၅၀၄
ဝဝကဋ္ဌ ၈၆
ဝဝဋ္ဋပေတိ ၂၃၄
ဝဝတ္ထုပတိ ၂၃၇
[ဝဝတ္ထုပနာ-၇] ၂၃၇
[ဝဝတ္ထုပိတ-၆] ၂၃၇
ဝဝတ္ထုပေတိ ၂၃၄
ဝဝတ္ထာ ၂၃၇
ဝဝတ္ထာန ၂၃၇
[ဝဝတ္ထာပက-၁၃] ၂၃၄,၂၃၇
ဝဝတ္ထာပေတိ ၂၃၄၊ ၂၃၇
[ဝဝတ္ထိတ-၃] ၂၃၇
(ဝဝတ္ထိတဝိဘာသ) ၂၀၇
ဝဝတ္ထိတာ ၂၀၇
ဝဝတ္ထေတိ ၂၃၇
ဝဝဿဂ္ဂ ၅၀၉
ဝဝဿဇ္ဈိယတိ ၅၀၉
ဝသ ၄၈၃
ဝသတိ ၄၈၂၊ ၄၈၃
ဝသန ၄၈၃
ဝသန္တ ၄၈၃
ဝသဘ ၄၈၃
ဝသလ ၄၈၃
ဝသလက ၄၈၃
ဝသဝတ္တက ၄၇၁
ဝသဝတ္တိ ၄၇၀၊ ၄၇၁
ဝသာ ၄၈၃
ဝသာပန ၄၈၃
[ဝသိတ္ထာ-၂၃] ၄၈၂
ဝသီ ၄၈၃
ဝသု ၄၈၃
ဝသုန္ဓရာ ၂၇၃
ဝဿ ၂၆၊ ၄၈၃၊ ၄၈၆
ဝဿကမ္မ ၂၆
ဝဿတိ ၄၈၂၊ ၄၈၆
ဝဿန ၄၈၆
ဝဿယတိ ၄၈၆
ဝဿဝရ ၅၅၄
ဝဿဝါသ ၄၈၄
ဝဿာ ၄၈၆
ဝဿာန ၄၈၆
ဝဿာပန ၄၈၆
ဝဿာပနက ၄၈၆
ဝဿာပိတ ၄၈၆
ဝဿာဝါသ ၄၈၄
ဝဿိတ ၄၈၂၊ ၄၈၇
ဝဿိတာ ၄၈၆
[ဝဿိတာ-၈] ၄၈၂၊ ၄၈၆
ဝဿေတိ ၄၈၆
ဝဟ ၄၈၇
ဝဟတိ ၄၈၇
ဝဟာနိ ၄၈၇
[ဝဟိတာ-၁၀] ၄၈၇
ဝဠဳတိ ၄၈၂
ဝဠဳယတိ ၄၈၂
[ဝဠဳဠိတာ-၇] ၄၈၂
ဝဠဳဠေတိ ၄၈၂
ဝဠဳဠေတာ-၄] ၄၈၂
ဝဠတိ ၄၉၀
(ဝဠဘိ) ၄၈၁
ဝဠဘိ ၄၉၀
(ဝဠဘိ) ၄၈၁
(ဝဠဘိ) ၄၉၀
ဝဠဝ ၄၈၂
ဝါက ၄၉၀
ဝါကရာ ၄၆၁
ဝါကရိက ၄၆၁
ဝါကုရာ ၄၆၁
ဝါက္က ၄၆၃
ဝါက္ကရဏ ၄၆၃
ဝါကျ ၄၆၂
ဝါကျာရမ္ဘ ၃၀
ဝါဂုရာ ၄၆၁၊ ၄၉၁
ဝါဂုရိက ၄၆၁
ဝါစံယမ ၄၁၄
ဝါစနက ၁၁၀
(ဝါစယတိ) ၄၆၂
ဝါစာ ၄၆၂
ဝါစိက ၄၆၂
ဝါဇ ၄၆၃
ဝါဇပေယျ ၄၆၃
ဝါဇိက ၄၆၃
ဝါဇိတ ၄၆၃
ဝါဇိ ၄၆၃
ဝါဋ ၄၆၅
ဝါဋက ၄၆၅
ဝါဏ ၄၆၈
ဝါဏခိ ၂၇၈
ဝါဏိဇ ၃၀၅၊ ၄၆၈
ဝါဏိဇက ၄၆၈
ဝါဏိဇကော ၃၀၅၊ ၄၆၈
ဝါဏိဇ္ဇာ ၃၀၅၊ ၄၆၈
ဝါဏီ ၄၉၀
ဝါတ ၄၉၀၊ ၄၉၁
ဝါတပါန ၃၁၉
ဝါတယတိ ၄၉၁
ဝါတာယု ၁၈
ဝါတိ ၄၉၀
ဝါတိဂ်ဏ ၁၂၆
ဝါတေတိ ၄၉၁
ဝါဒ ၄၇၂
ဝါဒတိ ၄၇၂
ဝါဒယတိ ၄၇၂
ဝါဒိတ ၄၇၂
ဝါဒိတ္တ ၄၇၂
[ဝါဒိတ္တာ-၁၄] ၄၇၂
ဝါဒိ ၄၇၂
ဝါဒေတိ ၄၇၂
ဝါဓတေ ၄၉၁
ဝါန ၄၉၁၊ ၄၉၂
၅၀၀၊ ၅၀၂
ဝါနရ ၄၂၉၊ ၄၉၀
ဝါပ ၄၇၆
ဝါဝိ ၄၇၆
ဝါဝိတ ၄၇၆
ဝါဝီ ၄၇၆
ဝါမ ၄၇၇၊ ၄၉၀
ဝါမန ၄၄၉၊ ၄၇၇၊ ၄၉၀
ဝါမနက ၄၇၇၊ ၄၉၀
ဝါယ ၄၉၀၊ ၅၀၂
ဝါယတိ ၄၉၀၊ ၅၀၀၊ ၅၀၂
ဝါယမတိ ၄၉၁
[ဝါယမိတ္တာ-၁၀] ၄၉၁
ဝါယသ ၄၇၈
ဝါယာပန ၅၀၀
(ဝါယာပိတ) ၅၀၀
ဝါယာမ ၁၇၊ ၄၇၈၊ ၄၉၁
(ဝါယိတ) ၅၀၀
[ဝါယိတ္တာ-၃] ၄၉၀
[ဝါယိတ္တာ-၁၁] ၅၀၂
ဝါယိတ ၄၉၀
ဝါယီ ၄၉၀
ဝါယု ၄၉၀
ဝါရ ၄၇၉
ဝါရက ၄၇၉
ဝါရဏ ၄၇၉
ဝါရယတိ ၄၇၈၊ ၄၇၉
[ဝါရယိတ္တာ-၁၂] ၄၇၉
ဝါရဝါဏ ၄၇၉
ဝါရိ ၄၇၉
ဝါရိတ ၄၇၉
ဝါရိတ္တ ၄၇၉
ဝါရိဝါဟ ၄၉၀
ဝါရုဏီ ၄၇၉
ဝါရေတိ ၄၇၈၊ ၄၇၉
ဝါလ ၄၇၉၊ ၄၈၁၊ ၄၉၀
ဝါလဓိ ၂၇၉
ဝါလယတိ ၄၈၁
ဝါလိကာ ၄၈၁
ဝါလေတိ ၄၈၁
ဝါလေန္တ ၄၈၁
ဝါဝဋ္ဋ ၃၁၄
ဝါသ ၄၈၄၊ ၄၉၂
ဝါသစုဏ္ဏ ၄၈၄၊ ၄၉၂
ဝါသန ၄၈၄၊ ၄၉၂
(ဝါသနာ) ၄၈၄
ဝါသယတိ ၄၈၂၊ ၄၉၂
ဝါသယောဂ ၄၁၉
ဝါသရ ၄၉၁

http://www.dhammadownload.com

ဝါသဝ ၄၉၀
ဝါသာဂါရ ၄၈၄
ဝါသာပိတ ၄၈၄
ဝါသိ ၄၈၄
ဝါသိက ၄၈၄
ဝါသိတ ၄၈၄
ဝါသိတက ၄၈၄
ဝါသီ ၄၈၄
ဝါသေတဗ္ဗ ၄၈၄
ဝါသေတိ ၄၈၂၊ ၄၉၂
[ဝါသေတွာ-၆] ၄၉၂
ဝါဟ ၄၈၇၊ ၄၉၂
ဝါဟက ၄၈၇
ဝါဟတိ ၄၉၂
ဝါဟန ၄၈၇၊ ၄၉၂
(ဝါဟနက) ၄၈၇၊ ၄၉၂
ဝါဟနက ၄၉၂
ဝါဟနိက ၄၉၂
ဝါဟသ ၄၈၇
ဝါဟိနီ ၄၈၇
ဝါဟိယ ၄၈၇
ဝါဟီ ၄၈၇
ဝါဟေတိ ၄၈၇
[ဝါဟေတွာ-၅] ၄၈၇
ဝါဟေတဗ္ဗ ၄၈၇
ဝါဠ ၂၈၊ ၄၅၀၊ ၄၈၁၊ ၄၉၀
ဝါဠဂါဟီ ၁၄၁
ဝါဠတိ ၄၉၂
ဝါဠမိဂ ၄၈၁
ဝါဠုကာ ၄၈၁
ဝိ ၄၉၂၊ ၅၀၁
(ဝိအကာသိ) ၈၁
ဝိအသန ၂၇
ဝိကင်္တ ၈၀
ဝိကစ ၅၈
[ဝိကဋ-၃] ၈၁
ဝိကမုန ၆၁
ဝိကတိ ၈၀
ဝိကတိကာ ၈၁
ဝိကတ္ထ ၆၃
ဝိကတ္ထန ၆၃
ဝိကတ္ထတိ ၆၃
[ဝိကတ္ထေန္တ-၆] ၆၄
[ဝိကန္တ-၅] ၆၃
ဝိကန္တတိ ၆၃
(ဝိကန္တန) ၆၃
ဝိကန္ဒတိ ၆၅
[ဝိကန္ဒိတဗ္ဗ-၃] ၆၅
[ဝိကပ္ပ-၁၀] ၆၈
ဝိကပ္ပေတိ ၆၈
ဝိကမ္ပတိ ၆၇
[ဝိကမ္ပမာန-၄] ၆၇
ဝိကရောတိ ၈၁
ဝိကလ ၈၄
ဝိကသတိ ၈၅၊ ၈၆
ဝိကသာ ၈၉
ဝိကသိတ ၈၇
[ဝိကသိတုံ-၄] ၈၆
ဝိကဿမာန ၈၈
ဝိကာရ ၈၀
[ဝိကာရ-၇] ၈၁
ဝိကာသ ၈၇
ဝိကာသိက ၈၇
ဝိကာသိတု ၈၈
ဝိကဿမာန ၈၈
ဝိကိဏ္ဏ ၉၄
ဝိကိရဏ ၈၀၊ ၉၄
ဝိကိရတိ ၉၃
[ဝိကိရိတွာ-၈] ၉၃
ဝိကီဠိကာ ၉၈
ဝိကီဠိနိယ ၉၈
ဝိကုဒ္ဓေတိ ၁၀၀
ဝိကုဏန ၁၀၃
ဝိကုဋ္ဋ ၁၀၄
ဝိကုပ္ပတိ ၁၀၅
ဝိကုဗ္ဗတိ ၈၁
ဝိကူဇတိ ၁၀၉
[ဝိကူဇန္တ-၃] ၁၀၉
ဝိကောဋ္ဌိတ ၁၁၁
[ဝိကောပယိတွာ-၉] ၁၀၅
ဝိကောပိ ၁၀၅
ဝိကောပေတိ ၁၀၅
ဝိက္ကန္တ ၆၃
[ဝိက္ကန္တ-၃] ၇၃
ဝိက္ကမတိ ၇၃
[ဝိက္ကယ-၂၁] ၉၇
ဝိက္ကယိက ၉၇
ဝိက္ကိဏာတိ ၉၇
(ဝိကိနိတဗ္ဗ) ၉၆
ဝိက္ကိဋ္ဌန ၉၈
ဝိက္ကိဋ္ဌတ ၉၈
ဝိက္ကုဇိတ ၁၀၃
ဝိက္ကေတု ၉၇
ဝိက္ကေယျ ၉၇
ဝိက္ခမ္ဘ ၁၁၄
[ဝိက္ခမ္ဘက-၁၂] ၁၁၄
ဝိက္ခမ္ဘတိ ၁၁၄
ဝိက္ခာယိတ ၁၂၄
ဝိက္ခာယိတက ၁၂၄
[ဝိက္ခာလန-၇] ၁၁၆
ဝိက္ခာလေတိ ၁၁၆
[ဝိက္ခိတ္တ-၈] ၁၂၁
ဝိက္ခိပတိ ၁၂၁
ဝိက္ခိယတိ ၁၂၂
(ဝိက္ခိဏ) ၁၂၂
(ဝိက္ခောဘိတ) ၁၂၃
ဝိက္ခောဘေတိ ၁၂၃
ဝိခါဒန ၁၁၈
ဝိချာတ ၁၁၇
ဝိချာပယတိ ၁၁၇
(ဝိဂစ္ဆတိ) ၁၂၈
ဝိဂစ္ဆတိ ၁၃၅
[ဝိဂစ္ဆန္တ-၁၀] ၁၃၅
ဝိဂဏ္ဌေတိ ၁၂၆
(ဝိဂဏ္ဌေတွာ) ၁၂၆
[ဝိဂရဟ-၆] ၁၃၇
ဝိဂရဟတိ ၁၃၇
ဝိဂလိတ ၁၃၈
ဝိဂဠတိ ၁၄၃
(ဝိဂဠိတွာ) ၁၄၃
ဝိဂါဟတိ ၁၄၃
[ဝိဂါဟိတွာ-၇] ၁၄၃
ဝိဂ္ဂဏှာတိ ၁၄၁
[ဝိဂ္ဂယှ-၄] ၁၄၁
ဝိဂ္ဂဟ ၁၄၁
ဝိဂ္ဂါဟိက ၁၄၁
ဝိဂ္ဂါဟိကာ ၁၄၁
ဝိဃာဒေတိ ၁၅၀
ဝိဃာတ ၅၆၉
[ဝိဃာတ-၂] ၁၅၀
ဝိဃာတက ၅၆၉
(ဝိဃာသာဒ) ၁၁
ဝိဃာသာဒီ ၁၁
ဝိစက္ခဏ ၁၅၅၊ ၁၆၂
ဝိစတိ ၄၉၂
ဝိစယ ၁၆၇
ဝိစရတိ ၁၆၂
[ဝိစရိတွာ-၈] ၁၆၂
ဝိစာရက ၁၆၂
ဝိစာရဏာ ၁၆၂
ဝိစာရဏီယ ၁၆၂
[ဝိစာရိတ-၄] ၁၆၂
ဝိစာရေတိ ၁၆၂
[ဝိစာရေတွာ-၅] ၁၆၂
ဝိစာလယတိ ၁၆၄
[ဝိစာလေန္တ-၃] ၁၆၄
ဝိစိ ၄၉၃
ဝိစိကိစ္ဆတိ ၉၁
ဝိစိကိစ္ဆာ ၉၁
[ဝိစိကိစ္ဆိတုံ-၆] ၉၁
ဝိစိန ၁၆၇
[ဝိစိနတိ-၂၄] ၁၆၇
ဝိစိနာတိ ၁၆၇
[ဝိစိန္တ က-၈] ၁၇၀
ဝိစိန္တေတိ ၁၇၀
ဝိစိတြဲ ၁၆၉၊ ၁၇၀
ဝိစိရတိ ၁၇၀
(ဝိစီ) ၄၉၃
[ဝိစုဏ္ဏ-၄] ၁၇၂

http://www.dhammadownload.com

ဝိစုဏ္ဏယတိ	၁၇၂
ဝိစ္စုတ	၁၇၂
ဝိစ္ဆဋ္ဌယတိ	၁၇၅
[ဝိစ္ဆဋ္ဌယမာန-၂]	၁၇၅
ဝိစ္ဆတိ	၄၉၃
ဝိစ္ဆန္ဒန	၁၇၇
ဝိစ္ဆန္ဒနိယ	၁၇၇
(ဝိစ္ဆယတိ)	၄၉၃
ဝိစ္ဆိက	၄၉၃
(ဝိစ္ဆိဇ္ဇ)	၁၇၉
ဝိစ္ဆိဇ္ဇတိ	၁၇၉
[ဝိစ္ဆိဇ္ဇမာန-၁၅]	၁၇၉
ဝိစ္ဆိတ	၄၉၃
ဝိစ္ဆိန္ဒေန္တီ	၁၇၉
ဝိစ္ဆုရိတ	၁၈၀
ဝိစ္ဆေတိ	၄၉၃
ဝိစ္ဆေဒနီ	၁၇၉
ဝိဆန္ဒ	၁၇၆
[ဝိဇဋန-၁၀]	၁၈၁
ဝိဇဋေတိ	၁၈၁
ဝိဇပ္ပတိ	၁၈၆
ဝိဇပ္ပန္တ	၁၈၆
[ဝိဇမ္ဘက-၆]	၁၈၆
ဝိဇမ္ဘတိ	၁၈၆
ဝိဇမ္ဘိကာ	၁၈၆
ဝိဇမ္ဘိတ	၁၈၆
[ဝိဇယ-၁၃]	၁၉၁
ဝိဇယတိ	၁၉၁
ဝိဇဟတိ	၅၈၁
[ဝိဇဟိတွာ-၉]	၅၈၁
(ဝိဇဟီယတိ)	၅၈၀
ဝိဇာတာ	၁၈၅
[ဝိဇာနန-၁၀]	၂၀၁
ဝိဇာနာတိ	၂၀၁
ဝိဇာယတိ	၁၈၄၊ ၁၈၅
[ဝိဇာယိတွာ-၁၁]	၁၈၄၊ ၁၈၅
ဝိဇိဂီသတိ	၁၉၀
ဝိဇိဂုစ္ဆတိ	၁၄၇
[ဝိဇိဂုစ္ဆန္တ-၂]	၁၄၇
ဝိဇိတ	၁၉၁
ဝိဇိရိတ	၁၈၈
ဝိဇ္ဇတိ	၄၉၃၊ ၄၉၄
[ဝိဇ္ဇန္တ-၄]	၄၉၄
ဝိဇ္ဇလတိ	၁၈၉
ဝိဇ္ဇလန္တ	၁၈၉
ဝိဇ္ဇာ	၄၉၄
ဝိဇ္ဇာဓရ	၂၇၃
ဝိဇ္ဇု	၁၉၃
ဝိဇ္ဇုက	၁၉၃
ဝိဇ္ဇုတာ	၁၉၄
ဝိဇ္ဇောတတိ	၁၉၄
[ဝိဇ္ဇောတန္တ-၆]	၁၉၄
ဝိဇ္ဇောတလတိ	၁၉၄
[ဝိဇ္ဇောတလန္တ-၃]	၁၉၄
ဝိဇ္ဇုတိ	၄၉၆
ဝိဇ္ဇုသ	၁၉၆
[ဝိဇ္ဇိတွာ-၉]	၄၉၆
ဝိဇ္ဇာတ	၁၉၆၊ ၁၉၇
[ဝိဇ္ဇာပိတ-၅]	၁၉၅
ဝိဇ္ဇာပေတိ	၁၉၅
ဝိဇ္ဇာယတိ	၁၉၇
ဝိဇ္ဇာယန	၁၉၇
ဝိဥ္စတိ	၄၉၂
ဝိဥ္စု	၁၉၇
ဝိဥ္စာ	၁၉၆
ဝိညတ္တ	၂၀၁
ဝိညတ္တိ	၂၀၁
ဝိညာဏ	၂၀၁
[ဝိညာဏ-၂၆]	၂၀၁
ဝိညာတိ	၂၀၁
ဝိညူ	၂၀၁
ဝိညေယျ	၂၀၁
ဝိဋက်	၂၀၃
ဝိဋပ	၄၆၅၊ ၄၉၃
ဝိဋပီ	၄၉၃
ဝိဋဘီ	၄၉၃
ဝိဏတိ	၄၉၂
[ဝိတက္က-၁၄]	၂၁၁
ဝိတက္ကယတိ	၂၁၁
ဝိတစ္ဆိကာ	၂၁၂
ဝိတစ္ဆေတိ	၂၁၂
(ဝိတစ္ဆိတ)	၂၁၂
ဝိတဇ္ဇေတိ (ဝိတဇ္ဇေတွာ)	၂၁၃
ဝိတဏ္ဍ	၂၁၃၊ ၂၁၅
ဝိတတ	၂၁၄၊ ၂၁၅
ဝိတထ	၂၁၅
[ဝိတနိတွာ-၂]	၂၁၅
ဝိတနောတိ	၂၁၅
ဝိတရဏ	၂၂၁
ဝိတရတိ	၂၂၁
[ဝိတရိတွာ-၃]	၂၂၁
ဝိတာန	၂၁၅
ဝိတာရဏ	၂၂၁
ဝိတာလ	၂၂၂
ဝိတိဏ္ဍ	၂၂၁
ဝိတုဇ္ဇတိ	၂၂၉
(ဝိတုဇ္ဇန္တ)	၂၂၉
(ဝိတုဇ္ဇမာန)	၂၂၉
ဝိတုဋေတိ	၂၂၈
ဝိတုဒတိ	၂၂၉
[ဝိတုဒန္တ-၄]	၂၂၉
ဝိတုန္ဒ	၂၂၉
(ဝိတုရိတွာ)	၂၃၂
ဝိတုရိယတိ	၂၃၂
ဝိတောသိ	၂၃၂
ဝိတောသေတိ	၂၃၂
ဝိတ္တ	၄၉၄
ဝိတ္တယတိ	၄၉၃
ဝိတ္တိ	၄၉၄
ဝိတ္တေတိ	၄၉၃
ဝိတ္ထ	၂၃၇
(ဝိတ္ထက)	၂၃၇
ဝိတ္ထဋ	၂၂၁
ဝိတ္ထတ	၂၁၅၊ ၂၄၀
[ဝိတ္ထတ-၈]	၂၃၆
(ဝိတ္ထဒ္ဓ)	၂၃၅
ဝိတ္ထမ္ဘတိ	၂၃၅
(ဝိတ္ထမ္ဘန)	၂၃၅
ဝိတ္ထရတိ	၂၃၆
ဝိတ္ထာယတိ	၂၄၀
ဝိတ္ထာယိတ	၂၄၀
ဝိတ္ထာရ	၂၃၆
[ဝိတ္ထာရဏ-၇]	၂၃၆
ဝိတ္ထာရယတိ	၂၃၅
ဝိတ္ထာရေတိ	၂၃၅
(ဝိတ္ထေတိ)	၂၄၀
[ဝိဒံသက-၅]	၂၄၁
ဝိဒံသေတိ	၂၄၁
ဝိဒတိ	၄၉၄
ဝိဒတ္ထိ	၂၁၅၊ ၂၇၈
ဝိဒဓာတိ	၂၇၈
ဝိဒယှတိ	၂၄၉
ဝိဒရတိ	၂၄၆
ဝိဒလ	၂၄၇
(ဝိဒဟတိ)	၂၇၄
ဝိဒဟတိ	၂၇၈
ဝိဒါက	၄၉၄
ဝိဒါရ	၂၄၆
ဝိဒါရဏ	၂၄၆
(ဝိဒါရယိတွာ)	၂၄၆
[ဝိဒါလန-၃]	၂၄၇
ဝိဒါလေတိ	၂၄၇
ဝိဒါဟ	၂၄၉
ဝိဒိတ	၄၉၄
[ဝိဒိတွာ-၇]	၄၉၄
ဝိဒု	၄၉၆
ဝိဒုဂ္ဂ	၁၃၅
ဝိဒုရ	၄၉၄
ဝိဒူ	၄၉၄
ဝိဒူရ	၄၉၄
[ဝိဒူသန-၃]	၂၆၆
ဝိဒူသေတိ	၂၆၆
[ဝိဒေဿ-၅]	၂၆၀
ဝိဒေဿတိ	၂၆၀
ဝိဒ္ဒသု	၄၉၄
ဝိဒ္ဒုမ	၂၆၅
ဝိဒ္ဒေသ	၂၆၁
ဝိဒ္ဒေသီ	၂၆၁၊ ၂၆၇
ဝိဒ္ဓ	၄၉၄
ဝိဒ္ဓါ	၄၉၄

http://www.dhammadownload.com

[ဝိဒ္ဒံသ-၁၇] ၂၆၉
ဝိဒ္ဒံသတိ ၂၆၉
[ဝိဒ္ဒံသိတုံ-၄] ၂၆၉
ဝိဒ္ဒံသေတိ ၂၆၉
ဝိဒ္ဓ ၄၀၊ ၄၉၆
ဝိဒ္ဓဿ ၂၆၉
(ဝိဓက) ၂၇၈
ဝိဓတိ ၄၉၆
[ဝိဓမက-၁၃] ၂၇၁
ဝိဓမတိ ၂၇၁
ဝိဓာ ၂၇၈
[ဝိဓာယ-၁၇] ၂၇၈
ဝိဓာရေန္တီ ၂၇၃
ဝိဓာဝတိ ၂၈၁
[ဝိဓာဝိတွာ-၆] ၂၈၁
ဝိဓိ ၂၇၈
ဝိဓု ၄၉၆
[ဝိဓုတ-၁၀] ၂၈၄
(ဝိဓုနတိ) ၂၈၃
ဝိဓုနာတိ ၂၈၃၊ ၂၈၄
ဝိဓုရ ၄၉၆
[ဝိဓူပန-၆] ၂၈၅
ဝိဓူပေတိ ၂၈၅
ဝိဓေတိ ၄၉၆
ဝိန္ဒ ၄၉၂
ဝိန္ဒတိ ၄၉၄၊ ၄၉၆
[ဝိန္ဒိတွာ-၇] ၄၉၄
[ဝိန္ဒိတွာ-၈] ၄၉၆
[ဝိနဒ္ဓ-၂၂] ၂၉၁
ဝိနတ ၂၈၉
ဝိနတာ ၂၈၉
ဝိနတိ ၄၉၂၊ ၅၀၀
ဝိနဒ္ဓ ၂၉၂
ဝိနဒ္ဓန ၂၉၂
(ဝိနန္တိ) ၅၀၀
ဝိနန္ဓတိ ၂၈၈
[ဝိနန္ဓိတွာ-၈] ၂၈၈
ဝိနန ၅၀၀
ဝိနမတိ ၂၈၉
[ဝိနမမာန-၅] ၂၈၉
ဝိနယ ၂၉၈
ဝိနယဂ္ဂါဟီ ၁၄၁
ဝိနယတိ ၂၉၄
ဝိနယတိ ၂၉၈
[ဝိနယိတွာ-၁၅] ၂၉၈
ဝိနသတိ ၂၉၁
ဝိနာတိ ၅၀၀
ဝိနာယက ၂၉၈၊ ၄၉၂
ဝိနာသ ၂၉၁
ဝိနျာသ ၃၀
ဝိနိကန္တ ၇၃
ဝိနိကြေပ ၁၂၁
ဝိနိဂဠိတွာ ၁၃၈
ဝိနိဂုဟိတဗ္ဗ ၁၄၈
ဝိနိဂ္ဃဆ္ဆတိ ၁၃၅
ဝိနိဂ္ဂဏှိတွာ ၁၄၁
[ဝိနိဂ္ဂတ-၃] ၁၃၅
ဝိနိဂ္ဂလန္တ ၁၃၈
(ဝိနိဂ္ဂဟ) ၁၄၁
ဝိနိဂ္ဂေါသ ၁၅၄
ဝိနိဃာတိ ၅၆၉
ဝိနိစ္ဆယ ၁၆၇
ဝိနိစ္ဆယတိ ၁၆၇
ဝိနိစ္ဆယိက ၁၆၇
[ဝိနိစ္ဆိတွာ-၁၅] ၁၆၇
ဝိနိစ္ဆရတိ ၁၆၂၊ ၅၂၇
ဝိနိစ္ဆရန္တ ၁၆၂၊ ၅၂၇
ဝိနိစ္ဆိန ၁၆၇
ဝိနိဗ္ဘာပေတု ၁၉၇
ဝိနိဘိသတိ ၂၆၁
ဝိနိဘုတ ၂၇၃
ဝိနိဘုတ ၂၈၄
ဝိနိဘုတိ ၂၈၄
(ဝိနိမာန) ၂၉၄
ဝိနိပတတိ ၃၀၇
[ဝိနိပတိတုံ-၉] ၃၀၇
(ဝိနိပါတေန္တ) ၃၀၇
[ဝိနိဗန္ဓ-၅] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓတိ ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတ္ထ ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာ ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၂] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၃] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၄] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၅] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၆] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၇] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၈] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၉] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၀] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၁] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၂] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၃] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၄] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၅] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၆] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၇] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၈] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၁၉] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၂၀] ၃၄၄
ဝိနိဗန္ဓိတွာန-၂၁] ၃၄၄

http://www.dhammadownload.com

ဝိပလ္လာသယတိ ၂၇၊ ၂၈
ဝိပလ္လာသိတ ၂၇
ဝိပလ္လာသေတဗ္ဗ ၂၇၊ ၂၈
ဝိပဿတိ ၂၈၊ ၂၆၁
ဝိပဿနာ ၂၆၁
[ဝိပဿိတွာ-၁၁] ၂၆၁
ဝိပဿီ ၂၆၁
ဝိပဟိတ ၅၈၂
ဝိပါက (ဝိပါကိ) ၃၀၂
ဝိပါစန ၃၀၂
ဝိပါစေတိ ၃၀၂၊ ၃၀၃
[ဝိပါစေတုံ-၃] ၃၀၂၊ ၃၀၃
ဝိပါတယန္တိ ၃၀၇
ဝိပိန ၄၇၆
ဝိပုလ ၃၃၀
ဝိပေက္ခတိ ၃၇
(ဝိပေက္ခမာန) ၃၇
ဝိပ္ပ ၃၁၉၊ ၄၇၆
(ဝိပ္ပကဋ္ဌ) ၈၇
ဝိပ္ပကဋ္ဌက ၆၀
ဝိပ္ပကမုန ၆၁
ဝိပ္ပကတ ၈၁
ဝိပ္ပကရောတိ ၈၁
(ဝိပ္ပကာရ) ၈၁
ဝိပ္ပကာသတိ ၉၀
(ဝိပ္ပကာသနက) ၉၀
ဝိပ္ပကိရဏ ၉၄
ဝိပ္ပကိရတိ ၉၄
[ဝိပ္ပကိရိတွာ-၅] ၉၄
ဝိပ္ပဓေတိ ၅၈၁
[ဝိပ္ပဓေတွာ-၈] ၅၈၁
ဝိပ္ပဋိဆန္နံ ၁၇၆
ဂိပ္ပဋိဇာနာတိ ၂၀၁
(ဝိပ္ပဋိဇာနိတွာ) ၂၀၁
ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇတိ ၃၁၁
[ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိတွာ-၆] ၃၁၁
ဝိပ္ပဋိသာရ ၅၂၇
ဝိပ္ပဋိသာရိယ ၅၂၇
ဝိပ္ပဋိသေဓ ၅၄၃
ဝိပ္ပတစ္ဆတိ ၂၁၂
ဝိပ္ပတစ္ဆန ၂၁၂
ဝိပ္ပတိတ ၃၀၇
ဝိပ္ပနဋ္ဌ ၂၉၁
ဝိပ္ပမုစ္စတိ ၄၀၂
[ဝိပ္ပမုဉ္စတိ-၂] ၄၀၂
[ဝိပ္ပမုတ္တ-၃] ၄၀၂
ဝိပ္ပမောက္ခ ၄၁၀
ဝိပ္ပယုဇ္ဇတိ ၄၁၉
[ဝိပ္ပယုဇ္ဇမာန-၅] ၄၁၉
[ဝိပ္ပလပ-၉] ၄၄၅
ဝိပ္ပလပတိ ၄၄၅
[ဝိပ္ပလမ္ဘက-၂] ၄၄၆
ဝိပ္ပလမ္ဘတိ ၄၄၆
[ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ-၉] ၄၄၇
ဝိပ္ပလုဂ္ဂ ၄၅၅
ဝိပ္ပလုဇ္ဇတိ ၄၅၅
ဝိပ္ပဝဒတိ ၄၇၃
ဝိပ္ပဝသတိ ၄၈၆
[ဝိပ္ပဝသိတွာ-၈] ၄၈၆
ဝိပ္ပဝိဒ္ဓ ၄၉၆
ဝိပ္ပသန္န ၅၁၄
ဝိပ္ပသီဒတိ ၅၁၄
ဝိပ္ပသုက္ခတိ ၅၅၅
ဝိပ္ပလေတိ ၃၂၁
[ဝိပ္ပန္န-၈] ၃၃၅
ဝိပ္ပန္နတိ ၃၃၅
ဝိပ္ပရတိ ၃၃၆
ဝိပ္ပလ ၃၃၆
ဝိပ္ပလီ ၃၃၆
[ဝိပ္ပာရေတွာ-၅] ၃၃၆
(ဝိပ္ပာလေတွာ) ၃၃၇
(ဝိပ္ပာဠိတ) ၃၃၇
ဝိပ္ပာဠေတိ ၃၃၇
ဝိပ္ပုလိဂ် ၁၃၅၊ ၃၃၉
ဝိပ္ပေါဠိတ ၃၃၈
ဝိဖလတိ ၃၃၇
[ဝိဖာလေတွာ-၃] ၃၃၇
[ဝိဗဒ္ဓ-၇] ၃၄၄
ဝိဗန္ဓတိ ၃၄၄
[ဝိဗာဓ-၉] ၃၄၆
ဝိဗာဓတိ ၃၄၆
ဝိဗာဓေတိ ၃၄၂
(ဝိဗာဓေန္တ) ၃၄၂
(ဝိဗာဓေတွာ) ၃၄၂
[ဝိဗုဒ္ဓ-၄] ၃၄၉
ဝိဗုဓ ၃၄၉
ဝိဗောဓေတိ ၃၄၉
ဝိဗ္ဘန္တ ၃၅၇
ဝိဗ္ဘန္တက ၃၅၇
[ဝိဗ္ဘမ-၅] ၃၅၆
ဝိဗ္ဘမတိ ၃၅၆
ဝိဘဂ္ဂ ၃၅၄
ဝိဘင်္ဂ ၃၅၄
ဝိဘဇတိ ၃၅၃
[ဝိဘဇိတွာ-၁၉] ၃၅၃
[ဝိဘဇ္ဇိတ-၆] ၃၆၄
(ဝိဘတိ) ၄၉၈
(ဝိဘတ္တိ) ၃၆၁
ဝိဘဝ ၃၇၃
ဝိဘဝတိ ၃၇၃
ဝိဘဿ ၃၆၁
(ဝိဘာဂ) ၃၆၁
ဝိဘာတ ၃၆၀
[ဝိဘာတ-၃] ၃၆၀
ဝိဘာတိ ၃၆၀
ဝိဘာယတိ ၃၆၀
[ဝိဘာဝ-၁၆] ၃၇၃
ဝိဘာဝိ ၃၇၃
ဝိဘာဝေတိ ၃၇၃
ဝိဘာသတိ ၃၆၂
ဝိဘာသာ ၃၆၂
(ဝိဘာသိတ) ၃၆၂
ဝိဘိန္နတိ ၃၆၄
ဝိဘိတက ၈၁
(ဝိဘူ) ၃၆၆၊ ၃၆၈
ဝိဘူတိ ၃၆၈
ဝိဘူ ၃၇၃
ဝိဘူတ ၃၇၃
ဝိဘူတိ ၃၇၃
[ဝိဘူသက-၉] ၃၇၄
ဝိဘူသတိ ၃၇၄
ဝိဘူသန ၃၇၄
ဝိဘူသယတိ ၃၇၄
ဝိဘူသေတိ ၃၇၄
ဝိဘောတိ ၃၆၆
ဝိဘောဒိကာ ၃၆၄
ဝိဘောဂ ၃၆၈
(ဝိဘောတိ) ၃၇၃
ဝိမဇ္ဇတိ ၃၇၇
[ဝိမဇ္ဇိတွာ-၃] ၃၇၇
ဝိမဋ္ဌ ၃၇၇
ဝိမတ ၃၈၆
ဝိမတိ ၃၈၆
ဝိမထန ၃၈၀
ဝိမထိတ ၃၈၀
[ဝိမဒ္ဒ-၅] ၃၈၄
ဝိမဒ္ဒတိ ၃၈၄
ဝိမာန ၃၉၄
[ဝိမာနန-၃] ၃၉၅
ဝိမာနေတိ ၃၉၄
[ဝိမိဿ-၅] ၃၉၈
ဝိမိဿေတိ ၃၉၈
ဝိမုစ္စတိ ၄၀၂
ဝိမုဉ္စတိ ၄၀၂
(ဝိမုဉ္စန္တ) ၄၀၂
(ဝိမုဉ္စိတွာ) ၄၀၂
ဝိမုတ္တိ ၄၀၁၊ ၄၀၂
ဝိမုယ္ဟတိ ၄၀၈
(ဝိမုဋ္ဌ) ၄၀၈
ဝိမောက္ခ ၄၀၂၊ ၄၁၀
[ဝိမောစေတိ-၂၀] ၄၀၂
(ဝိမောဟိတ) ၄၀၈
ဝိမုယ ၃၉၂
[ဝိမုယ-၁၀] ၄၁၀
ဝိမုယတိ ၄၁၀
ဝိယဉ္ဇ ၅၆၉

http://www.dhammadownload.com

ဝိယဥ္ဇန	၈
ဝိယဥ္ဇေတု	၈
ဝိယတ္တ	၈
ဝိယသတိ	၂၇
(ဝိယာကတ)	၈၁
ဝိယာကရောတိ	၈၁
(ဝိယာကာရ)	၈၁
ဝိယာစိက္ခတိ	၁၆၈
ဝိယာပန္န	၃၁၁
ဝိယာရဗ္ဘ	၄၂၅
ဝိယာရမ္ဘ	၄၂၅
ဝိယာဝတ္တ	၄၇၀
ဝိယုဇ္ဇတိ	၄၁၉
ဝိယုဥ္ဇတိ	၄၁၉
(ဝိယုဥ္ဇန္တ)	၄၁၉
ဝိယူဟ	၅၂၊ ၅၄
ဝိယူဟတိ	၅၄
[ဝိယူဟိတွာ-၃]	၅၄
ဝိယူဋ္ဌ	၅၄
ဝိယောဂ	၄၁၉
[ဝိယောဇေတိ-၁၂]	၄၁၉
ဝိရစိတ	၄၂၂
ဝိရဇ္ဇတိ	၄၂၂
[ဝိရဇ္ဇိတွာ-၁၇]	၄၂၂
ဝိရဇ္ဈတိ	၄၂၄
[ဝိရဇ္ဈိတွာ-၅]	၄၂၄
ဝိရန္ဓ	၄၂၄
ဝိရမတိ	၄၂၇
ဝိရမဏီ	၄၂၇
[ဝိရမိတွာ-၈]	၄၂၇
ဝိရလ	၄၂၇
ဝိရဝတိ	၄၃၂
[ဝိရဝိတွာ-၁၃]	၄၃၂
(ဝိရဟ)	၄၂၈
ဝိရဟတိ	၄၂၈
(ဝိရဟိတ)	၄၂၈
ဝိရဋ္ဌ	၄၂၇
ဝိရာဇတိ	၄၂၉
[ဝိရာဇယန္တ-၂]	၄၂၉
ဝိရာဇိတ	၄၂၉
ဝိရာဓန	၄၂၄၊ ၄၃၀
ဝိရာဓိတ	၄၂၄
ဝိရာဓေတိ	၄၂၄
[ဝိရာဓေတွာ-၇]	၄၂၄
ဝိရာမ	၄၂၇
ဝိရိစ္စတိ	၄၃၀
(ဝိရိစ္စမာန)	၄၃၀
ဝိရိဥ္ဇတိ	၄၃၀
(ဝိရိဥ္ဇန)	၄၃၀
(ဝိရိတ္တ)	၄၃၀
ဝိရိဋ္ဌန	၄၉၈
ဝိရိဋ္ဌိတ	၄၉၈
ဝိရိဋ္ဌယတိ	၄၉၈
ဝိရုဇ္ဈတိ	၄၃၅
[ဝိရုဇ္ဈိတွာ-၆]	၄၃၅
[ဝိရုဟဏ-၁၀]	၄၃၈
ဝိရုဟတိ	၄၃၈
ဝိရုဟာပေတဗ္ဗ	၄၃၈
ဝိရုဋ္ဌတိ	၄၃၈
ဝိရုဋ္ဌာပန	၄၃၈
ဝိရူပိတ	၄၃၆
ဝိရူဟတိ	၄၃၈
ဝိရေက	၄၃၁
ဝိရေစန	၄၃၁
ဝိရေစနက	၄၃၁
[ဝိရေစနီယ-၄]	၄၃၁
(ဝိရေစမာန)	၄၃၀
ဝိရေစေတိ	၄၃၁
ဝိရောစတိ	၄၃၃
[ဝိရောစိတုံ-၇]	၄၃၃
ဝိရောစေတိ	၄၃၃
ဝိရောဓ	၄၃၅
[ဝိရောဓ-၇]	၄၃၅
ဝိရောဓတိ	၄၃၅
ဝိရောဓီ	၄၃၅
ဝိရောဓေတိ	၄၃၅
[ဝိရောပိတ-၃]	၄၃၈
(ဝိရောသက)	၄၃၆
ဝိရောသတိ	၄၃၆
(ဝိရောသနာ)	၄၃၆
ဝိလက္ခဏ	၄၄၁
ဝိလဂ္ဂ	၄၄၂
(ဝိလဂ္ဂိတ)	၄၄၂
ဝိလခ်နာ	၄၄၁
ဝိလဃ်က	၄၄၃
ဝိလဃ်တိ	၄၄၂
[ဝိလဃ်တွာ-၃]	၄၄၃
ဝိလတိ	၄၉၈
ဝိလပတိ	၄၄၄
[ဝိလပိတွာ-၈]	၄၄၄
[ဝိလမ္ဗက-၇]	၄၄၅
ဝိလမ္ဗတိ	၄၄၅
ဝိလမ္ဗေတိ	၄၄၆
ဝိလယ	၄၅၅
ဝိလယတိ	၄၉၈
ဝိလသတိ	၄၄၈
[ဝိလသန္တ-၇]	၄၄၈
ဝိလာက	၄၄၀
ဝိလာတ	၄၅၀
ဝိလာသ	၄၄၈
ဝိလိခတိ	၄၅၂
[ဝိလိခိတွာ-၁၃]	၄၅၂
ဝိလိဃ်	၄၄၃
ဝိလိမ္ပတိ	၄၅၃
[ဝိလိမ္ပိတွာ-၁၄]	၄၅၃
ဝိလီန	၄၅၅
ဝိလီယတိ	၄၅၄
[ဝိလီယိတွာ-၆]	၄၅၄
(ဝိလုဂ္ဂ)	၄၅၅
ဝိလုဇ္ဇတိ	၄၅၅
(ဝိလုဇ္ဇနာ)	၄၅၅
ဝိလုမ္ပတိ	၄၅၆
[ဝိလုမ္ပိတွာ-၁၇]	၄၅၆
ဝိလူန	၄၅၉
ဝိလေတိ	၄၉၈
ဝိလေပန	၄၅၃
ဝိလောကေတိ	၄၆၀
[ဝိလောကေတွာ-၁၀]	၄၆၀
ဝိလောစန	၄၆၀
[ဝိလောထန-၂]	၄၅၆
ဝိလောထေတိ	၄၅၆
ဝိလောလတိ	၄၅၇
(ဝိလောလိတ)	၄၅၇
ဝိလောဋ္ဌိတ	၄၅၇
ဝိလောဋ္ဌေတိ	၄၅၇
[ဝိလောဋ္ဌေန္တ-၃]	၄၅၇
ဝိဝစန	၄၆၂
ဝိဝစ္ဆိကာ	၄၆၃
ဝိဝိစ္ဆိန္န	၁၇၉
ဝိဝဇ္ဇတိ	၄၆၄
[ဝိဝဇ္ဇေတိ-၁၃]	၄၆၄
ဝိဝဋ	၄၈၀
ဝိဝဋက	၄၈၀
ဝိဝဋေတွာ	၄၆၅
ဝိဝဋ္ဌ	၄၆၆
ဝိဝဋ္ဌတိ	၄၆၆
ဝိဝဋ္ဌန	၄၆၆
[ဝိဝဋ္ဌိတွာ-၆]	၄၆၆
ဝိဝမု	၄၆၇
(ဝိဝမိတ)	၄၆၇
ဝိဝဏ္ဏေတိ	၄၆၈
[ဝိဝဏ္ဏေတွာ-၇]	၄၆၈
ဝိဝတ္တတိ	၄၇၀
ဝိဝတ္တယတိ	၄၇၁
[ဝိဝတ္တိတွာ-၄]	၄၇၀
ဝိဝဒတိ	၄၇၃
ဝိဝဒါတ	၂၅၄
[ဝိဝဒိတွာ-၇]	၄၇၃
ဝိဝရ	၄၈၀
ဝိဝရတိ	၄၈၀
[ဝိဝရိတွာ-၁၁]	၄၈၀
ဝိဝသတိ	၄၈၆
ဝိဝါဒ	၄၇၃
ဝိဝါဟ	၄၈၉
[ဝိဝါဟ-၄]	၄၈၉
ဝိဝါဟတိ	၄၈၉
ဝိဝိစ္စ	၄၉၃
ဝိဝိစ္စတိ	၄၉၂
[ဝိဝိစ္စိတွာ-၁၆]	၄၉၂
ဝိဝိစ္ဆ	၄၃

http://www.dhammadownload.com

ဝိဝိစ္ဆတိ ၄၃
ဝိဝိတ္တ ၄၉၃
ဝိဝေက ၄၉၃
ဝိဝေစာပေတဗ္ဗ ၄၉၃
ဝိဝေစေတဗ္ဗ ၄၉၃
ဝိဝေစေတိ ၄၉၂
ဝိသံယုဇ္ဇတိ ၄၁၉
[ဝိသံယောဇေတိ-ဂ] ၄၁၉
ဝိသံဝါဒယတိ ၄၇၃
[ဝိသံဝါဒေတွာ-ဓ] ၄၇၃
ဝိသံသဂ္ဂ ၅၀၉
ဝိသံသဋ္ဌ ၅၀၉
ဝိသံဟတ ၅၆၉
ဝိသ ၄၉၈
ဝိသက္ကတိ ၅၀၆
(ဝိသက္ကန၊ ဝိသက္ကိယ) ၅၀၆
ဝိသဂ္ဂ ၅၀၈
ဝိသက်ိတ ၉၁
ဝိသကေ်တ ၉၁၊ ၉၂
ဝိသခံတ ၈၁
[ဝိသခံရဏ-၃] ၈၁
ဝိသခံါရ ၈၁
ဝိသဂ် ၅၁၀
ဝိသဇန ၅၁၀
(ဝိသဇိတွာ) ၅၁၀
ဝိသဇေတိ ၅၁၀
ဝိသဇ္ဇက ၅၀၈
ဝိသဇ္ဇတိ ၅၀၈
(ဝိသဇ္ဇတွာ) ၅၁၀
ဝိသဇ္ဇန ၅၀၉
[ဝိသဇ္ဇိတွာ-၁၁] ၅၀၈
ဝိသဒ္ဒ ၅၂၇
ဝိသဋ္ဌ ၅၀၈
ဝိသဋ္ဌိ ၅၀၈
ဝိသတ ၅၂၇
ဝိသတိ ၄၉၈
ဝိသတ္တ ၅၁၀
ဝိသတ္တိကာ ၅၁၀
ဝိသတ္တိယ ၉၁
ဝိသဒ ၅၁၅
ဝိသဓရ ၂၇၂
ဝိသန္တ ရ ၂၂၁
[ဝိသန္ဒိတွာ-၄] ၅၁၇
ဝိသပ္ပက ၅၁၈
ဝိသပ္ပန ၅၁၈
ဝိသပ္ပိတ ၃၁၉
ဝိသဘ ၄၉၈
ဝိသမ ၅၂၀
ဝိသမိတုံ ၅၂၀
ဝိသမေတု ၅၂၀
ဝိသယ ၅၄၀
ဝိသယာ ၅၃၃
ဝိသရ ၄၉၈
[ဝိသရ-ဓ] ၅၂၇
ဝိသရတိ ၅၂၇
ဝိသဝ ၅၅၄
ဝိသဝန္တ ၄၇၇
ဝိသဝမာန ၄၇၇
ဝိသဝိကာ ၅၅၄
ဝိသဝီ ၅၅၄
ဝိသဟတိ ၅၃၃
[ဝိသဟန္တ -၂] ၅၃၃
ဝိသာခါ ၁၁၂
ဝိသာဠိတ ၅၁၂
ဝိသာဏ ၄၉၈
ဝိသာဏက ၄၉၈
ဝိသာတ ၅၁၅
ဝိသာဒ ၅၁၅
ဝိသာရ ၅၂၇
ဝိသာရဒ္ဓ ၄၂၃
ဝိသာလ ၄၉၈၊ ၅၂၇၊ ၅၂၉
ဝိသာလက ၅၂၇
ဝိသာလတာ ၅၂၇
ဝိသာဟရတိ ၅၇၆
ဝိသာဟာရ ၅၇၆
ဝိသိခ ၁၁၂၊ ၁၁၄၊ ၄၉၈
ဝိသိခါ ၄၉၈၊ ၅၄၀
ဝိသိဋ္ဌ ၅၄၈
ဝိသိဏ္ဏ ၅၃၉
(ဝိသိနိတွာ) ၅၄၀
ဝိသိနေတိ ၅၄၀
(ဝိသိနေတွာ) ၅၄၀
ဝိသိနောတိ ၅၄၀
ဝိသိဗ္ဗ ၅၄၆
ဝိသိဗ္ဗန ၅၄၆
ဝိသိဗ္ဗိတ ၅၄၇
[ဝိသိဗ္ဗိတွာ-၃] ၅၄၆
ဝိသိဗ္ဗေတိ ၅၄၆
ဝိသိဗ္ဗေတုံ-၃] ၅၄၆
ဝိသိဗ္ဗာပန ၅၄၇
ဝိသိဗ္ဗာပေတိ ၅၄၆
ဝိသိဿတိ ၅၄၈
ဝိသီဒတိ ၅၁၅
[ဝိသီဒန္တ -၇] ၅၁၅
ဝိသီယတိ ၅၄၀
ဝိသုံ ၄၉၈
ဝိသု ၄၉၈
ဝိသုကမ္မ ၄၉၈
(ဝိသုကၼ) ၅၅၉
ဝိသုကၼာပေတိ ၅၅၉
(ဝိသုကိ်တ) ၅၅၉
ဝိသုဇ္ဈတိ ၅၅၇
[ဝိသုဇ္ဈိတုံ-၁၇] ၅၅၇
ဝိသုဒ္ဓိ ၅၅၇
ဝိသုဿတိ ၅၅၉
[ဝိသုဿမာန-ဓ] ၅၅၉
ဝိသူက ၅၆၁
ဝိသူကာယတိ ၅၆၁
ဝိသူကာယိက ၅၆၁
ဝိသူစိကာ ၅၅၆
ဝိသေယျတိ ၅၄၅
ဝိသေဝန ၅၆၃
(ဝိသေဝိတ) ၅၆၃
ဝိသေသက ၈၁၊ ၅၄၈
ဝိသေသတိ ၅၄၈
[ဝိသေသေတွာ-၁၄] ၅၄၈
ဝိသ္ဆာတိ ၄၉၈
ဝိဿ ၄၉၈၊ ၅၅၄
ဝိဿကမ္မ ၄၉၈
(ဝိဿဂ္ဂ) ၅၀၈
ဝိဿဇတိ ၅၀၈
ဝိဿဇ္ဇ ၅၀၉
ဝိဿဇ္ဇက ၅၀၉
[ဝိဿဇ္ဇိတွာ-ဓ] ၅၀၈
ဝိဿဇ္ဇေတိ ၅၀၈
[ဝိဿဇ္ဇေတွာ-၁၈] ၅၀၈
ဝိဿဋ္ဌက ၅၀၈
ဝိဿတိ ၄၉၈
ဝိဿတ္ထ ၅၃၁
ဝိဿန္ဒတိ ၅၁၇
ဝိဿမတိ ၅၂၁
[ဝိဿမိတွာ-၁၃] ၅၂၁
ဝိဿမ္ဘ ၅၂၂
ဝိဿရတိ ၅၂၇
(ဝိဿရိတ) ၅၂၇
(ဝိဿရိတွာ) ၅၂၇
ဝိဿဝ ၅၅၃
ဝိဿဝတိ ၅၅၄
(ဝိဿဝန္တ) ၅၅၄
ဝိဿဝီ ၅၅၄
ဝိဿသတိ ၅၃၁
ဝိဿာဏန ၅၁၂
[ဝိဿာသ-၈] ၅၃၁
ဝိဿာသ ၅၃၁
[ဝိဿာသီ-၂] ၅၃၁
ဝိသုတ ၅၅၄
[ဝိဟိ်သက-၁၀] ၅၈၃
ဝိဟိ်သတိ ၅၈၃
ဝိဟိ်သာ ၅၈၃
ဝိဟ ၅၇၁
ဝိဟဂ ၁၃၅
ဝိဟဂ် ၁၃၅
ဝိဟဂ်မ ၁၃၅
ဝိဟညု ၅၆၉
ဝိဟညုတိ ၅၆၉
(ဝိဟညုမာန) ၅၆၉
ဝိဟနတိ ၅၆၉
[ဝိဟနန္တ -၆] ၅၆၉

http://www.dhammadownload.com

ဝိဟရဏ-၁၁] ၅၇၆
ဝိဟရတိ ၅၇၆
(ဝိဟရတိ) ၅၇၂
ဝိဟာယိတ ၅၈၁
(ဝိဟာရ) ၅၇၂၊ ၅၇၆
ဝိဟိန ၅၈၁
[ဝိဟေဋ္ဌိယမာန-၁၁] ၅၈၆
ဝိဟေဋ္ဌေတိ ၅၈၆
ဝိဟေသတိ ၅၈၆
[ဝိဟေသန္တ-၉] ၅၈၆
ဝီစိ ၁၆၇
ဝီဇယတိ ၅၀၁
ဝီဇေတိ ၅၀၁
ဝီဏက ၅၀၀
ဝီဏာဝါဒိ ၄၇၃
ဝီဏာ ၄၉၂၊ ၅၀၀
ဝီတံသ ၂၂၃
ဝီတ ၃၄၊ ၅၀၀
[ဝီတဒေါသ-၂] ၃၄
ဝီတိကိဏ္ဏ ၉၄
[ဝီတိက္ကန္တ -၈] ၇၃
ဝီတိက္ကမ ၇၃
ဝီတိက္ကမတိ ၇၃
[ဝီတိနာမန-၈] ၂၉၀
ဝီတိနာမေတိ ၂၉၀
ဝီတိပတတိ ၃၀၇
(ဝီတိပတန္တ) ၃၀၇
ဝီတိဝတ္တတိ ၄၇၁
[ဝီတိဝတ္တိတွာ-၆] ၄၇၁
ဝီတိသာရေတိ ၅၂၇
(ဝီတိသာရေတွာ) ၅၂၇
[ဝီတိဟရဏ-၃] ၅၇၆
ဝီတိဟရတိ ၅၇၆
ဝီထိ ၅၀၀
ဝီန ၅၀၀
ဝီနာတိ ၅၀၀
ဝီဘတိ ၅၀၁
ဝီဘိတက ၈၁
[ဝီမံသက-၁၅] ၃၉၅
ဝီမံသတိ ၃၉၅
(ဝီယတိ) ၅၀၀
ဝီရ ၅၀၀၊ ၅၀၁
ဝီရက ၅၀၁
(ဝီရယတိ) ၅၀၁
ဝီရဋ္ဌတိ ၅၀၁
ဝီရိယ ၄၄
ဝီရ ၄၃၉
ဝီရေတိ ၅၀၁
ဝီဟိ ၃၅၂၊ ၄၈၈
ဝုဂ််တေ ၅၀၂
ဝုစ္စတေ ၄၆
ဝုဋ္ဌတိ ၄၆၃၊ ၅၀၂
ဝုဋ္ဌ ၄၈၄
ဝုဋ္ဌဝန္တု ၄၈၄
ဝုဋ္ဌဟတိ ၂၀၇
[ဝုဋ္ဌဟိတွာ-၁၂] ၂၀၇
ဝုဋ္ဌာပေတိ ၂၀၇
[ဝုဋ္ဌာပေတွာ-၅] ၂၀၇
ဝုဋ္ဌိ ၄၈၆
ဝုမ္မ ၄၆၇
ဝုမ္မက ၄၆၇
ဝုမ္မာပိယမာန ၄၆၇
ဝုမ္မိ ၄၆၇၊ ၄၇၅
(ဝုမ္မိကာ) ၄၆၇
ဝုမ္မိတ ၄၆၇
ဝုဏ္ဏောတိ ၅၀၁
ဝုတိ ၅၀၁၊ ၅၀၂
ဝုတ္ထ ၄၆၂
(ဝုတ္ထဝါ) ၄၆၃
(ဝုတ္ထသိဂ္ဂေါ) ၄၆၃
(ဝုတ္ထာ) ၄၆၃
ဝုတ္ထိ ၄၆၉
(ဝုတ္ထ) ၄၈၄
(ဝုတ္ထဝန္တု) ၄၈၄
ဝုဒ္ဓ ၄၇၅
ဝုဒ္ဓိ ၄၇၅
ဝုန္ဓယတိ ၅၀၂
ဝုပဋ္ဌိန္န ၁၇၉
ဝုယ္ဟတိ ၄၈၇
(ဝုယ္ဟမာန) ၄၈၇
(ဝုယ္ဟမာနက) ၄၈၇
ဝုသ ၄၈၇
ဝုသိတ ၄၈၄
ဝုသိတဝန္တု ၄၈၄
(ဝုသိယတိ) ၄၈၄
ဝုသီ ၄၈၄
ဝုသုဏာတိ ၅၀၂
ဝုဿတိ ၄၈၄
ဝူပကဋ္ဌ ၈၇
ဝူပကာသ ၈၇
ဝူပကာသာပေတိ ၈၇
ဝူပကာသေတိ ၈၇
[ဝူပကာသေတုံ-၃] ၈၇
ဝူပဂတ ၁၃၅
ဝူပသမတိ ၅၂၁
[ဝူပသမိတွာ-၁၄] ၅၂၁
ဝူပသမ္မတိ ၅၂၃
ဝူဋ္ဌ ၄၈၈
ဝေကန္တ်က ၆၃
ဝေက္ခတိ ၅၀၃
ဝေဂ ၄၆၃၊ ၄၉၃
ဝေဂါယတိ ၄၉၃
[ဝေဂါယိတ-၃] ၄၉၃
ဝေဆတိ ၅၀၄
ဝေဇတိ ၄၉၃
ဝေဇယန္တိကာ ၁၉၁
ဝေဠု ၄၉၄
ဝေဠု ၄၉၇
ဝေဠုတိ ၄၉၃
ဝေဠု ၅၀၃
ဝေဠုက ၅၀၃
ဝေဠုဝတိ ၅၀၃
ဝေဠုဝန ၅၀၃
[ဝေဠုဝနေ-၉] ၅၀၃
ဝေဠုဝနိက ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယက ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရက ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရဝတ္ထု ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရာပဒါန ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရာပဒါနဝဏ္ဏနာ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရိ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရီ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရီက ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရီဝတ္ထု ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရီဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရီသုတ္တ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရုပဒါန ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရုပဒါနဝဏ္ဏနာ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရုပဒါနသုတ္တ ၅၀၃
ဝေဠုဝနိယတ္ထေရုပဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

http://www.dhammadownload.com

[ဝေခန္ဓ-၇] ၄၉၆
ဝေဃယတိ ၄၉၆
ဝေဓိတ ၄၉၆
ဝေဓေတိ ၄၉၆
ဝေန ၅၀၁
ဝေနယိက ၂၉၈
ဝေနိ ၅၀၁
ဝေနေယျ ၂၉၈
(ဝေနေယျက) ၂၉၈
ဝေပ ၅၀၄
ဝေပစိတ္တိ ၅၀၄
ဝေပတိ ၅၀၄
ဝေပထု ၅၀၄
ဝေပယတိ ၄၉၈
ဝေပါက ၃၀၂
ဝေပါကိနီ ၃၀၂
ဝေပုလ ၃၃၀
ဝေပုလ္လ ၃၃၁
(ဝေဘင်္) ၃၅၄
(ဝေဘင်္ဂ) ၃၅၄
(ဝေဘင်္ယ) ၃၅၄
ဝေဘဗျံ ၃၇၃
ဝေဘဗ္ဘာ ၃၇၃
ဝေဘဿ ၃၆၁
ဝေဘဿိယ ၃၆၁
ဝေဘာရ ၃၆၀
ဝေဘူတိက ၃၇၃
ဝေမ ၅၀၁၊ ၅၀၃
ဝေမန္တ ၃၇၆
ဝေမဋ္ဌ ၃၇၇၊ ၃၉၁
ဝေရ ၂၁၊ ၅၀၁
ဝေရဉ္ဇာ ၁၈၅၊ ၄၂၃
ဝေရမဏ္ဍိ ၃၇၉
(ဝေရမဏ္ဍိ) ၃၇၉
ဝေရမဏ္ဍီ ၄၂၇
ဝေရမ္ဘ ၄၂၅
ဝေရောစန ၄၃၃
ဝေလတိ ၅၀၄
(ဝေလန) ၅၀၄
ဝေလမ္မက ၂၀၉
ဝေလယတိ ၅၀၄
ဝေလာ ၄၄၉၊ ၅၀၄
ဝေလာယန ၅၀၄
ဝေလေတိ ၅၀၄
ဝေလ္လတိ ၅၀၄
ဝေလ္လန္တ ၅၀၄
ဝေလ္လာလီ ၅၀၄
ဝေလ္လိ ၅၀၄
ဝေလ္လိတ ၄၁၊ ၅၀၄
ဝေလ္လေတိ ၅၀၄
ဝေဝစန ၄၆၂
ဝေဝိဿ ၄၃
ဝေသ ၄၈၄၊ ၄၉၉
ဝေသတိ ၅၀၀၊ ၅၀၄
ဝေသ္မ ၄၉၉
ဝေသိကာ ၄၉၉
ဝေသိယာ ၄၉၉
ဝေသိယာန ၄၉၉
ဝေသိတွာ ၅၀၀
ဝေဿ ၄၉၉
ဝေဟတိ ၅၀၄
ဝေဟာယသ ၅၇၂
ဝေဟာသ ၅၇၂
ဝေဠုတိ ၅၀၀
ဝေဠု ၅၀၁
(ဝေါကရဏ) ၈၁
ဝေါကရိယတိ ၈၁
ဝေါကလန ၈၄
(ဝေါကာရ) ၈၁
ဝေါကာရ ၉၄
[ဝေါကိဏ္ဏ-၃] ၉၄
ဝေါကိရတိ ၉၄
[ဝေါက္ကန္တ-၈] ၇၃
ဝေါက္ကမတိ ၇၃
ဝေါစရိတ ၁၆၂
ဝေါဆာဒနာ ၁၇၆
ဝေါစ္ဆိန္နတိ ၁၇၉
[ဝေါဆိန္နန-၃] ၁၇၉
(ဝေါဋ္ဌယတိ) ၅၀၂
ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန ၂၃၄
[ဝေါဒါတ-၈] ၂၅၄
[ဝေါဒါပေတွာ-၆] ၂၆၈
ဝေါဒါယတိ ၂၅၄၊ ၂၆၈
ဝေါဒါသ ၃၀
ဝေါဒိဋ္ဌ ၂၆၁
ဝေါပသဂ္ဂ ၅၀၉
ဝေါဘိန္ဒတိ ၃၆၄
(ဝေါဘိန္ဒန္တ) ၃၆၄
[ဝေါမိဿ-၃] ၃၉၈
ဝေါမိဿေတိ ၃၉၈
ဝေါယုဉ္ဇတိ ၄၁၉
(ဝေါယောဂ) ၄၁၉
[ဝေါရောပက-၁၀] ၄၃၈
ဝေါရောပန ၄၃၈
ဝေါရောပေတိ ၄၃၈
ဝေါလမ္ဗန ၄၄၆
ဝေါလေတိ ၅၀၂
ဝေါလောကေတိ ၄၆၀
[ဝေါလောကေတွာ-၇] ၄၆၀
ဝေါသဂ္ဂ ၅၀၉
ဝေါသဇ္ဇတိ ၅၀၉
ဝေါသာဋိတက ၅၁၁
ဝေါသာန ၅၆၄
ဝေါသာပေတိ ၅၆၄
[ဝေါသာသ-၃] ၅၃၆
ဝေါသာသတိ ၅၃၆
ဝေါသာသနာ ၅၃၇
ဝေါသိတ ၅၆၄
ဝေါဿ ၂၇
(ဝေါဿကမ္မ) ၂၇
[ဝေါဿဇ္ဇတိ-၁၂] ၅၀၉
[ဝေါဟရဏ-၁၀] ၅၇၆
ဝေါဟရတိ ၅၇၆
ဝေါဟာရ ၅၇၇
ဝေါဟာရက ၅၇၇
ဝ္ဟါယတိ ၅၀၄
ဝ္ဟေတိ ၅၀၄

• • • • • •

[သ]

(သံကစ္စ) ၆၃
(သံကစ္စိက) ၆၃
သံကဋိရ ၁၉
သံကမုတိ ၆၁
[သံကမိုတွာ-၁၁] ၆၁
(သံကထာ) ၆၄
သံကထေတိ ၆၄
(သံကပ္ပ) ၆၈
(သံကပ္ပနာ) ၆၈
သံကပ္ပေတိ ၆၈
သံကမ္မတိ ၆၇
(သံကမ္မိတ) ၆၇
သံကလေတိ ၈၄
[သံကလေတွာ-၁၁] ၈၄
သံကသာယတိ ၅၆၄
[သံကသာယတိ-၂] ၅၆၄
သံကိဏ္ဏ ၉၄၊ ၅၀၆
သံကိတ္တေတိ ၉၂
သံကိရဏ ၉၄
သံကိရတိ ၉၄
(သံကိရိတွာ) ၉၄
သံကိလမတိ ၉၅
(သံကိလမေတွာ) ၉၅
သံကိလိဋ္ဌ ၉၆
သံကိလိဿတိ ၉၅
[သံကိလိဿန-၉] ၉၅
သံကိလေသ ၉၆
သံကိဋ္ဌတိ ၉၈
(သံကိဋ္ဌန္တ) ၉၈
သံကု ၅၀၆
သံကုစ္ဆာ ၁၀၀
သံကုဋတိ ၁၀၂
[သံကုဋိတ-၃] ၁၀၂

http://www.dhammadownload.com

သံကုဏိတ ၁၀၃
သံကုဒ္ဓ ၁၀၄
[သံကုပ္ပ-၄] ၁၀၅
သံကုပ္ပတိ ၁၀၅
သံကုလ ၁၀၆
သံကေလာယတိ ၁၁၀
(သံကေဋ္ဌာယတိ) ၁၁၀
သံကွေသ ၉၅
သံခါဒတိ ၁၁၈
[သံခါဒန-၆] ၁၁၈
[သံခိတ္တ-၂၁] ၁၂၁
သံခိပတိ ၁၂၁
သံခိယ ၁၁၇
သံခုဗ္ဘတိ ၁၂၃
(သံခေါဘတိ) ၁၂၃
[သံဂစ္ဆ-၃] ၁၃၅
သံဂစ္ဆတိ ၁၃၅
သံဂယှ ၁၄၁
သံဂိဒ္ဓ ၁၄၄
သံဂီတ ၁၄၉
(သံဂီတိ) ၁၄၉
[သံဂုဋ္ဌိကာ-၃] ၁၄၈
သံဂေါပတိ ၁၄၇
[သံဂေါပယမာန-၆] ၁၄၇
သံဃ ၅၇၀
သံဃဋ္ဌေတိ ၁၅၀
[သံဃဋ္ဌေန္တ-၅] ၁၅၀
[သံဃဋ္ဌ-၁၅] ၁၅၁
သံဃဋ္ဌတိ ၁၅၁
သံဃတ ၅၇၁
သံဃရတိ ၅၇၇
(သံဃရတိ) ၅၇၂
သံဃာဋ ၁၅၀
သံဃာဋိ ၁၅၀
(သံဃာဋိ) ၁၅၁
သံဃာဏိ ၁၅၁
သံဃာတန ၅၇၁
သံဃောသိတ ၁၅၄
[သံစရဏ-၁၆] ၁၆၂
သံစရတိ ၁၆၂
သံစိန္တေတိ ၁၇၀
[သံစုဏ္ဏ-၁၀] ၁၇၂
သံစုဏ္ဏေတိ ၁၇၂
သံစေတေတိ ၁၆၉
(သံစေတေတွာ) ၁၆၉
သံဆိန္ဒတိ ၁၇၉
[သံဆိန္ဒိတွာ-၆] ၁၇၉
သံဇာတ ၁၈၅
သံတဇ္ဇက ၂၁၃
(သံတဇ္ဇိတ) ၂၁၃
(သံတတ္တ) ၂၁၇
သံတပ္ပတိ ၂၁၇
[သံတပ္ပန္တ-၂၂] ၂၁၇
သံတိဋ္ဌတိ ၂၀၇
(သံတိဋ္ဌာတုံ) ၂၀၇
(သံတိဋ္ဌာန) ၂၀၇
သံထောမေတိ ၂၄၁
(သံထောမေန္တ) ၂၄၁
သံဒဟတိ ၂၇၉
[သံဒဟန-၁၀] ၂၇၉
သံဒိဿတိ ၂၆၁
သံဓူပါယတိ ၂၈၅
သံပကာသတိ ၉၀
သံပဂ္ဂဏှန ၁၄၁
သံပဂ္ဂဟ ၁၄၁
သံပဇ္ဇလိတ ၁၈၉
(သံပမာဒ) ၃၈၂
သံပရိကိဏ္ဏ ၉၄
(သံပရိတာပေတုံ) ၂၁၈
သံပရိပတတိ ၂၁၈
သံပုပ္ပိတ ၃၃၀
သံပုရက္ခရောတိ ၈၂
သံဖုလ္လ ၃၃၉
[သံဘဂ္ဂ-၇] ၃၅၄
သံဘဇန ၃၅၃
[သံဘဇနီယ-၃] ၃၅၃
သံဘဉ္ဇတိ ၃၅၄
[သံဘိဇ္ဇမာန-၆] ၃၆၄
သံဘိန္ဒတိ ၃၆၄
သံမဋ္ဌ ၃၇၇
[သံမူဋ္ဌ-၉] ၄၀၈
သံယစ္ဆတိ ၄၁၃
သံယတ ၄၁၃၊ ၄၁၄
သံယတ္တိကာ ၄၁၆
သံယမ ၄၁၃၊ ၄၁၄
သံယမတိ ၄၁၃
[သံယမတိ-၆] ၄၁၄
သံယမိနီ ၄၁၄
သံယမေတိ ၄၁၃
[သံယမေတွာ-၂] ၄၁၃
သံယာစတိ ၄၁၆
သံယာစိက ၄၁၆
သံယုဂ ၄၁၉
သံယုဇ္ဇတိ ၄၁၉
သံယုတ္တ ၄၁၉
သံယုဒ္ဓ ၄၂၀
သံယူဟတိ ၅၄
(သံယူဟိတွာ) ၅၄
သံယူဋ္ဌ ၅၄
[သံယောဇေတိ-၂၄] ၄၁၉
သံရဉ္ဇတိ ၄၂၂
(သံရဉ္ဇန) ၄၂၂
(သံရဉ္ဇိတ) ၄၂၂
သံရာဓက ၄၃၀
သံရာဓေတိ ၄၃၀
(သံရာဓေန္တ) ၄၃၀
(သံရာဓေတွာ) ၄၃၀
(သံရုဋ္ဌ) ၄၃၉
သံရုဋ္ဌတိ ၄၃၉
သံလိခတိ ၄၅၂
[သံလိခိတွာ-၁၀] ၄၅၂
သံဝစ္ဆရ ၄၈၃
သံဝဇန္တ ၄၆၄
သံဝဋ္ဌ ၄၆၆၊ ၄၇၁
သံဝဋ္ဌက ၄၆၆
သံဝဋ္ဌတိ ၄၆၆
[သံဝဋ္ဌိတွာ-၃] ၄၆၆
သံဝမ္ဘက ၄၆၇
သံဝမ္ဘတိ ၄၆၇
[သံဝမ္ဘမာန-၁၀] ၄၆၇
(သံဝမ္ဘိကာ) ၄၆၇
သံဝဏ္ဏယတိ ၄၆၈
[သံဝဏ္ဏေတိ-၁၅] ၄၆၈
သံဝတ္တ ၄၇၀
သံဝတ္တတိ ၄၇၀
[သံဝတ္တိတုံ-၈] ၄၇၀
သံဝဒတိ ၄၇၃
(သံဝဒန) ၄၇၃
(သံဝဒမာန) ၄၇၃
သံဝဒ္ဓတိ ၄၇၅
[သံဝဒ္ဓမာန-၅] ၄၇၅
သံဝန္တ ၄၇၇
သံဝရ ၄၈၀
သံဝရတိ ၄၈၀
[သံဝရိတွာ-၁၀] ၄၈၀
သံဝရီ ၄၈၀၊ ၅၀၂
သံဝသတိ ၄၈၅
သံဝသထ ၄၈၆
[သံဝသိတွာ-၉] ၄၈၆
သံဝါတိ ၄၉၁
သံဝိဂ္ဂ ၄၉၃
သံဝိဂ္ဂမာန ၄၉၃
သံဝိဂ္ဂဝန္တ ၄၉၃
သံဝိဃာတ ၅၇၀
သံဝိဇတိ ၄၉၃
[သံဝိဇိတ-၁၂] ၄၉၃
သံဝိဇ္ဇတိ ၄၉၅
[သံဝိဇ္ဇိတွာ-၃] ၄၉၅
သံဝိဇ္ဈန ၄၉၇
သံဝိဇ္ဈန္တ ၄၉၇
သံဝိတ္ထတ ၂၁၅၊ ၂၃၆
သံဝိဒတိ ၄၉၅
[သံဝိဒဟက-၂၃] ၂၈၀
(သံဝိဒဟတိ) ၂၇၄
သံဝိဒဟတိ ၂၈၀
[သံဝိဒိတွာ-၄] ၄၉၅
သံဝိန္ဒတိ ၄၉၆
(သံဝိန္ဒန္တ) ၄၉၆
(သံဝိဓေတိ) ၂၈၀

http://www.dhammadownload.com

သံဝိဇာဓန ၃၄၆
သံဝိဘဇတိ ၃၅၃
[သံဝိဘဇိတ္တာ-၁၂] ၃၅၃
သံဝိရုဟတိ ၄၃၉
[သံဝိရူဠ္ဟ-၆] ၄၃၉
သံဝိရူဟတိ ၄၃၉
သံဝိလာပ ၄၄၅
သံဝိသဇေတု ၅၀၉
(သံဝိဿဋ္ဌ) ၅၃၁
သံဝိဿတ္ထ ၅၃၁
သံဝိဿန္ဒတိ ၅၁၇
(သံဝိဿန္ဒန္တ) ၅၁၇
သံဝုဏန ၅၀၂
သံဝုဏောတိ ၅၀၂
သံဝုတ ၅၀၂
[သံဝေဒိတ္တာ-၁၀] ၄၉၃
သံဝေဇေတိ ၄၉၃
သံဝေဒ္ဒေတိ ၅၀၃
(သံဝေဒ္ဒေတ္တာ) ၅၀၃
[သံဝေဒန-၃] ၄၉၅
သံဝေဒေတိ ၄၉၅
သံဝေလ္လတိ ၅၀၄
(သံဝေလ္လန) ၅၀၄
သံဝေလ္လိ ၅၀၄
(သံဝေလ္လိတ္တာ) ၅၀၄
(သံဝေလ္လီ) ၅၀၄
သံဝေလ္လေတိ ၅၀၄
[သံဝေလ္လေတ္တာ-၄] ၅၀၄
သံဝေသန ၄၉၉
သံဝေသေတိ ၄၉၉
[သံဝေသေတ္တာ-၃] ၄၉၉
သံဝေါဟရတိ ၅၇၇
(သံဝေါဟရမာန) ၅၇၇
(သံဝေါဟာရ) ၅၇၇
[သံသဂ္ဂ-၃] ၅၀၉
သံသဇ္ဇတိ ၅၀၉
သံသတိ ၅၃၁၊ ၅၆၅
သံသတ္တ ၅၁၀
သံသဒ ၅၁၅
သံသန ၅၁၅
သံသန္ဒတိ ၅၁၇
[သံသန္ဒိတ္တာ-၁၂] ၅၁၇
[သံသန္ဒန-၈] ၅၁၅
သံသပ္ပတိ ၅၁၈
သံသပ္ပန ၅၁၈
[သံသပ္ပိတ္တာ-၄] ၅၁၈
သံသပ္ပီ ၅၁၈
သံသယ ၅၁၀
(သံသယတိ) ၅၄၈
[သံသယန-၄] ၅၅၀
သံသရဏ ၅၂၈
သံသရဏက ၅၂၈
သံသရတိ ၅၂၈
[သံသရိတ္တာ-၁၀] ၅၂၈
သံသဝက ၅၅၄
သံသာ ၅၁၅
(သံသာဒန) ၅၁၅
သံသာဒိယ ၅၁၅
သံသာဒေတိ ၅၁၅
သံသာမေတိ ၅၂၀
[သံသာမေတ္တာ-၂] ၅၂၀
သံသာရ ၅၂၈
သံသာရနာယိကာ ၂၉၈
သံသိဗ္ဗန ၅၄၃
သံသိတ ၅၆၅
သံသိဒ္ဓ ၅၄၃
သံသိဒ္ဓိ ၅၄၃
သံသိဗ္ဗတိ ၅၄၇
[သံသိဗ္ဗိတ္တာ-၇] ၅၄၇
သံသိလိဋ္ဌ ၅၄၅
သံသီဒတိ ၅၁၅
သံသီန ၅၄၅
သံသုမာရ ၃၈၈
သံသုမာရဂိရ ၁၄၉
သံသုမ္ဘတိ ၅၅၉
[သံသုမ္ဘိတ-၂] ၅၅၉
(သံသူစက) ၅၆၁
(သံသူစိတ) ၅၆၁
သံသူစေတိ ၅၆၁
သံသေဒ ၅၄၃
သံသေဒဇ ၁၈၅
သံသေဝတိ ၅၆၃
[သံသေဝန္တ -၇] ၅၆၃
သံသောဇေတိ ၅၅၇
[သံသောဇေန္တ -၃] ၅၅၇
သံဟညတိ ၅၇၀
[သံဟစ္စ-၄] ၅၇၀
သံဟတိ ၅၇၀
(သံဟနတိ) ၅၆၅
(သံဟရတိ) ၅၇၂
သံဟရတိ ၅၇၇
သံဟရိတ္တာ ၅၇၂
[သံဟရိတ္တာ-၁၂] ၅၇၇
သံဟသတိ ၅၇၉
(သံဟသန္တ) ၅၇၉
(သံဟသန္တီ) ၅၇၉
(သံဟာနိ) ၅၈၁
သံဟာရ ၅၇၇
သံဟာရိမ ၅၇၇
သံဟာရိယ ၅၇၇
(သံဟိတ) ၂၇၉
သံဟီရ ၅၇၇
သံဟီရတိ ၅၇၇
သဥပဝဒ္ဓ ၄၆၄
သဥဗ္ဗိလ ၃၄၇
သဥဗ္ဗိလန ၃၄၇
သက ၅၀၅
သကဒု ၅၀၅
(သကဒါဂါမိနီ) ၁၃၅
သကဒါဂါမိ ၁၃၅
သကလ ၅၀၅
သကာသ ၈၉
သကိတ ၅၀၅
သကုဏ ၁၀၃
သကုဏ ၅၀၅
သကုဏက ၁၀၃
သကုဏ္ဍိ ၅၇၀
(သကုဏီ) ၁၀၃
(သကုဏီ) ၅၀၅
သကုန ၅၀၅
(သကုနီ) ၅၀၅
သကုန္တ ၅၀၅
သကုန္တက ၅၀၅
သက္က ၅၀၅
သက္ကစ္စံ ၈၁
သက္ကစ္စ ၈၁
သက္ကတိ ၅၀၅၊ ၅၀၆
[သက္ကတ္တာ-၁၆] ၈၁
သက္ကယတိ ၅၀၆
သက္ကရာ ၅၂၈
သက္ကရောတိ ၈၁၊ ၅၀၆
သက္ကာရိတ ၅၀၆
သက္ကာဏတိ ၅၀၅
သက္ကာဏေယျ ၅၀၅
သက္ကာဏေယျက ၅၀၅
သက္ကေတိ ၅၀၆
[သက္ကောတိ-၃] ၅၀၅
(သက္ကောတိ) ၅၀၅
သက္ခရ ၅၂၈
သက္ခရာ ၅၂၈
သက္ခရိကာ ၅၂၈
သက္ခိက ၈၁
သက္ခ ၅၀၅
သက္ခတိ ၅၀၅
သခ ၁၁၇၊ ၅၃၂
သခီ ၁၁၇
သဂတိ ၅၀၆
သဂ္ဂ ၆
သဂ္ဂဝါသီ ၄၈၆
သဃုဏ္ဏာတိ ၅၀၇
သင် ၇၃
သင်္ခ ၆၃
သင်္ခတ ၆၃
(သင်္ခုနိတ) ၆၁
သင်္ခဋိ ၄၄
သင်္ခဏ ၅၀၅
သင်္ခဏိက ၅၀၅
သင်္ခတ ၆၃
သင်္ခတလက္ခဏ ၆၃
သင်္ခတာ ၆၃
သင်္ခတိ ၆၃
သင်္ခတေ ၆၃
သင်္ခတော ၆၃
သင်္ခမုခ ၆၃
သင်္ခယ ၆၃
သင်္ခယတိ ၆၃
သင်္ခယိက ၆၃
သင်္ခယိတ ၆၃
သင်္ခရ ၆၃
သင်္ခရိက ၆၃
သင်္ခလိက ၆၃
သင်္ခလိကာ ၆၃
သင်္ခလိတ ၆၃
သင်္ခလိတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္တာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထိ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီက ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီကာ ၆၃
သင်္ခလိတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ္ထီတ

http://www.dhammadownload.com

သက်ပွ ၆၉
သက်ပွတိ ၆၈
သက်ပွန ၆၉
[သက်ပွယိတွာ-၈] ၆၈
သက်မ ၇၃
သက်မတိ ၇၃
သက်မန ၇၃
[သက်မာန-၅] ၅၀၆
သက်မွတိ ၆၇
[သက်ရ-၅] ၈၁
[သက်ရဏ-၄] ၈၁
သက်ရောတိ ၈၁
သက်သာယတိ ၅၆၄
သက်သ ၃၇၊ ၈၉
သက်သ ၅၀၆
သက်ရ ၈၁
သက်ရကူဋ္ ၅၉
သက်ရကူဋ္က ၅၉
(သက်သနာ) ၈၉
[သက်ိဏ္ဏ-၂] ၉၄
[သက်ိတ္တေတိ-၇] ၉၂
သက်ိရတိ ၉၄
သကုံ ၅၀၅
သကုံက ၅၀၆
သကုံဒ္ဓ ၁၀၄
သကုံလ ၁၀၆
သကုံလ ၅၀၆
သကုံလိက ၁၀၆
သကုံလီ ၅၆၅
သကုံသက ၁၀၈
သကေ်တ ၉၂
သကေ်တိတ ၉၂
သကေ်တိတဗ္ဗ ၉၂
[သကေ်စ-၉] ၉၉
သကေ်စတိ ၉၉
သခ် ၁၁၄၊ ၅၁၉
သခ်တ ၈၁
သခ်ယ ၁၂၂
[သခ်ရိတွာ-၉] ၈၁
သခ်ရောတိ ၈၁
သခ်ိလ ၁၁၆
သခ်ိလိက ၁၁၆
(သခ်ါ) ၁၁၇
[သခ်ါတ-၁၁] ၁၁၇
(သခ်ါဒတိ) ၁၁၈
[သခ်ါယ-၂] ၁၂၄
သခ်ါယတိ ၁၁၇
သခ်ါယတိ ၁၂၄
သခ်ါရ ၈၁
သခ်ိဏာတိ ၁၁၉
(သခ်ိယ) ၁၁၇
သခ်ိယတိ ၁၁၉
သခ်ုဘတိ ၁၂၃
[သခ်ုဘိတွာ-၈] ၁၂၃
သခေ်ပ ၁၂၁
သချ်ာတ ၁၁၇
သချ်ေယျ ၁၁၇
သဂ် ၅၁၀
သဂ်ဆတိ ၁၃၅
(သဂ်ိဆ်) ၁၂၈
သဂ်ဏ ၁၂၆
(သဂ်ဏန) ၁၂၆
(သဂ်ဏိ) ၁၂၆
သဂ်ဏိကာ ၁၂၆
[သဂ်ဏှန-၁၉] ၁၄၁
သဂ်ဏှာတိ ၁၄၁
သဂ်တိ ၅၀၇
သဂ်ထိတ ၁၂၇
သဂ်န ၅၀၇
[သဂ်န္တာ-၈] ၁၃၅
(သဂ်ိန္တ) ၁၂၇
သဂ်မ ၁၃၅
သဂ်မယတိ ၅၀၇
သဂ်ရ ၁၃၇
သဂ်ဟ ၁၄၂
သဂ်ါမ ၅၀၇
သဂ်ါမေတိ ၅၀၇
သဂ်ါမေတုံ ၅၀၇
သဂ်ါမေန္တ ၅၀၇
[သဂ်ါယက-၁၀] ၁၄၉
သဂ်ါယတိ ၁၄၉
သဂ်ါဟေတိ ၁၄၂
(သဂ်ါဟေန္တ) ၁၄၂
သဂ်ိတာ ၁၄၉
သဃ် ၅၇၁
သဃ်ဒုတိ ၁၅၀
[သဃ်ဒေတွာ-၁၀] ၁၅၀
[သဃ်ရတိ-၁၄] ၅၇၇
(သဃ်ဒို) ၁၅၀
သဃ်တ
(သဃ်တက) ၅၇၁
သဃ်တန ၅၇၁
သဃ်ုဋ္ဌ ၁၅၄
သစတိ ၅၀၇
သစိဝ ၅၀၇
သစ္စ ၅၁၂၊ ၅၂၂
သစ္စကာရ ၈၂
သစ္စာပန ၁၄
[သစ္စာပန-၄] ၅၁၂
သစ္စာပေတိ ၅၁၂
[သစ္ဆိကတွာ-၁၃] ၈၂
သစ္ဆိကရောတိ ၈၂
သစ္ဆိကာ ၈၂
သဇတိ ၅၀၇
(သဇန္တ) ၅၀၇
သဒိတု ၅၀၇
သဒိဝ ၁၉၂
သဒ္ဓ ၅၀၇၊ ၅၁၀
သဒ္ဓတိ ၅၀၇၊ ၅၀၈
သဒ္ဓယတိ ၅၀၇
သဒ္ဓာ ၅၁၃
[သဒ္ဓာယ-၁၀] ၁၉၇
သဒ္ဓိတ ၅၁၃
[သဒ္ဓိတွာ-၉] ၅၀၈
သဒ္ဓေတိ ၅၀၇၊ ၅၀၈
[သဒ္ဓေတဗ္ဗ-၄] ၅၀၈
သဒ္ဓ ၅၁၀
သဒ္ဓဇ္ဇရိက ၂၁
သဒ္ဓဇ္ဇရိတ ၃၅၈
သဒ္ဓာယ ၃၄
[သဒ္ဓာယ-၁၀] ၁၉၇
[သဒ္ဓာယက-၉] ၃၄၊ ၁၉၇
သဒ္ဓာယတိ ၃၄၊ ၁၉၇
သဒ္ဓါ ၅၁၀
သညတ ၄၁၃
သညတ္တ ၂၀၁၊ ၄၁၄
သညတ္တိ ၂၀၁
(သညတ္တာ) ၂၀၁
[သညပန-၁၇] ၂၀၁
သညပေတိ ၂၀၁
သညမ ၄၁၄
သညမတိ ၄၁၃၊ ၄၁၄
သညမယတိ ၄၁၃
သညာ ၂၀၁
သညာစိက ၄၁၆
သညာစိတက ၄၁၆
(သညုဋ္ဌ) ၅၄
သဋ္ဌတိ ၁၅၆
[သဋ္ဌန္တ-၂] ၁၅၆
သဋ္ဌတေ ၅၀၇
သဋ္ဌတ္တ ၁၅၆
သဋ္ဌယ ၁၆၇၊ ၁၉၁
(သဋ္ဌယန) ၁၆၇
သဋ္ဌလတိ ၁၆၄
[သဋ္ဌာလေတွာ-၆] ၁၆၄
သဋ္ဌာရိကာ ၁၆၂
သဋ္ဌာရိမ ၁၆၂
သဋ္ဌာရေတိ ၁၆၂
(သဋ္ဌိစ္ဆ) ၁၆၉
သဍ္ဎတနာ ၁၆၉
(သဍ္ဎတနိက) ၁၆၉
(သဍ္ဎတနိယ) ၁၆၉
သဍ္ဎတယတိ ၁၆၉
(သဍ္ဎတယိတ) ၁၆၉
(သဍ္ဎတေတွာ) ၁၆၉
သဍ္ဎာဒက ၁၇၃
သဍ္ဎာဒိတ ၁၇၃
သဍ္ဎာဒိတမာနသ ၁၇၃
သဍ္ဎာပန ၁၇၃
သဍ္ဎာပေတိ ၁၇၃

http://www.dhammadownload.com

သဥ္ဆင်္ဋိတ ၁၇၅
သဥ္ဆာဒေတိ ၁၇၆
[သဥ္ဆန္ဒ-၁၆] ၁၇၆
သဥ္ဆိန္ဒ ၁၇၉
သဥ္ဇဂ္ဂတိ ၁၈၁
[သဥ္ဇဂ္ဃန္တ-၃] ၁၈၁
[သဥ္ဇဂ္ဂိတုံ-၃] ၁၈၁
သဥ္ဇဂ္ဃတိ ၁၈၁
သဥ္ဇတိ ၅၁၀
သဥ္ဇနတိ ၁၈၅
[သဥ္ဇနန-၇] ၁၈၅
သဥ္ဇမ္ဘရိ ၃၅၈
သဥ္ဇမ္ဘရိတ ၃၅၈
သဥ္ဇယ ၁၉၁
[သဥ္ဇာတ-၅] ၁၈၅
[သဥ္ဇာနန-၇] ၂၀၁
သဥ္ဇာနာတိ ၂၀၁
သဥ္ဇာပန ၅၁၀
သဥ္ဇာယတိ ၁၈၅
[သဥ္ဇာယန္တ-၃] ၁၈၅
(သိဥ္ဇိကာ) ၁၉၁
သဥ္ဇီဝ ၁၉၂
သဥ္ဇီဝက ၁၉၂
သဥ္ဇီဝတိ ၁၉၂
သဥ္ဇီဝိက ၁၉၂
သဥ္ဇီဝိတ ၁၉၃
သဥ္ဇောတန ၁၉၄
သဥ္ဇာ ၁၉၇
သဥိတ ၂၇၉
သဋ ၅၁၁
သဋတိ ၅၁၁
သဋ္ဌယတိ ၅၁၁
သဋ္ဌေတိ ၅၁၁
သဌ ၅၁၁
သဌတိ ၅၁၁
သဌန ၅၁၁
သဌယတိ ၅၁၁
သဌိလ ၅၁၁
သဌ္ဌ ၅၁၁
သဏ ၅၁၂
သဏတိ ၅၁၁၊ ၅၁၂
[သဏန္တ-၂] ၅၁၂
သဏယတိ ၅၁၁၊ ၅၁၂
သဏိက ၅၁၂
သဏိတဗ္ဗ ၅၁၂
သဏေတိ ၅၁၁
သဏ္ဍ ၂၀၈
[သဏ္ဍန-၁၁] ၂၀၈
[သဏ္ဍပန-၁၁] ၂၀၈
သဏ္ဍပေတိ ၂၀၈
သဏ္ဍဟတိ ၂၀၈
သဏ္ဍာန ၂၀၈
သဏ္ဍ ၅၁၁၊ ၅၁၂၊ ၅၂၀
သဏ္ဍတိ ၅၁၁
သဏ္ဍာသ ၂၁၀
သဏ္ဍ ၅၃၄၊ ၅၆၃
သဏ္ဍေတိ ၅၃၄၊ ၅၆၄
သတ ၂၇၊ ၅၂၀၊ ၅၂၈
သတတ ၂၁၅
သတတိ ၅၁၂
သတာဝရီ ၄၈၀
သတိ ၅၂၂
သတိပဋ္ဌာန ၂၀၈
သတိဝေါသဂ္ဂ ၅၀၉
သတီ ၂၆၊ ၅၂၀
သတေရ ၄၄၊ ၂၂၈
(သတေရတာ) ၂၂၈
(သတေရိတာ) ၄၄၊ ၂၂၈
သတ္တ ၅၀၈၊ ၅၁၀၊ ၅၁၂
၅၁၇၊ ၅၃၀
သတ္တယတိ ၅၁၂
သတ္တလိ ၄၅၀
သတ္တလီ ၄၅၀
သတ္တဝက် ၄၆၁
သတ္တိ ၅၀၅
သတ္တိဓရ ၂၇၃
သတ္တီ ၅၃၁
သတ္တု ၅၀၇၊ ၅၁၀
၅၁၃၊ ၅၃၀
သတ္တေတိ ၅၁၂
(သထ) ၅၁၁
သထတိ ၅၁၂
သထယတိ ၅၁၂
သထိလ ၅၁၂
သတ္ထ ၅၂၂၊ ၅၃၀၊ ၅၃၁၊
၅၅၅၊ ၅၆၅
သတ္ထက ၅၃၁
သတ္ထဝါဟ ၄၉၀
သတ္ထိ ၅၀၅
(သတ္ထု) ၅၃၀
သတ္ထု ၅၃၆
သတြ ၅၃၂
သထ္ဒာတိ ၅၁၂
သဒတိ ၅၁၂
သဒန ၅၁၃
သဒျတိ ၅၄၂
သဒိသ ၂၆၁
သဒုမ ၅၁၃
သဒ္ဒ ၅၁၆၊ ၅၁၇၊
၅၁၈
သဒ္ဒဂ္ဂဟ ၁၄၂
သဒ္ဒတိ ၅၁၅
(သဒ္ဒတ္ထာပေါဟန) ၅၆
သဒ္ဒယတိ ၅၁၅
သဒ္ဒလ ၂၄၇၊ ၄၅၀၊ ၅၁၆
သဒ္ဒဟတိ ၂၇၄၊ ၂၇၉
[သဒ္ဒဟိတွာ-၂၇] ၂၇၉
သဒ္ဒါယတိ ၅၁၆
[သဒ္ဒါယတိ-၄] ၅၁၆
[သဒ္ဒိတ-၃] ၅၁၆
(သဒ္ဒုလ) ၄၅၀၊ ၅၁၆
သဒ္ဒူလ ၅၀၊ ၅၂၂
သဒ္ဒေတိ ၅၁၅၊ ၅၁၆
သဒ္ဓ ၂၇၉
သဒ္ဓတေ ၅၁၆
သဒ္ဓယတိ ၅၁၆
သဒ္ဓါ ၂၇၉
သဒ္ဓိဝိဟာရိက ၅၇၈
သဒ္ဓိဝိဟာရိနီ ၅၇၈
သဒ္ဓိဝိဟာရီ ၅၇၈
သဒ္ဓေတိ ၅၁၆
သဓျတိ ၅၃၅
သနတိ ၅၁၆
(သနန္တ) ၅၁၆
သနယတိ ၅၁၆
သနိတ ၅၁၆
သနုတေ ၅၁၆
သနေတိ ၅၁၆
သနောတိ ၅၁၆
သန္တ ၅၂၀
[သန္တဇ္ဇက-၁၁] ၂၁၃
သန္တဇ္ဇေတိ ၂၁၃
သန္တတ ၂၁၅
သန္တတိ ၂၁၅
သန္တတ္တ ၂၁၈
[သန္တနေတွာ-၃] ၂၁၅
သန္တယတိ ၅၁၂
သန္တရတိ ၂၂၁
(သန္တရမာန) ၂၂၁
(သန္တရိတွာ) ၂၂၁
သန္တဝန္တု ၅၂၀
သန္တသတိ ၂၂၃
[သန္တသန္တ-၉] ၂၂၃
သန္တဿတိ ၂၂၃
သန္တဿန ၂၂၃
သန္တဿိတ ၂၂၃
သန္တာန ၂၁၅
သန္တာနက ၂၁၆
သန္တာနေတိ ၂၁၅
[သန္တာရဏ-၄] ၂၂၁
သန္တာရဏီ ၂၂၁
သန္တာရေတိ ၂၂၁
[သန္တိ-၈] ၂၄
သန္တိ ၅၁၆၊ ၅၂၀
သန္တီရဏ ၂၂၈
[သန္တုဋ္ဌ-၁၃] ၂၃၂
သန္တုလေယျ ၂၃၁
သန္တုဿတိ ၂၃၂
သန္တေတိ ၅၁၂
သန္တောသ ၂၃၂

http://www.dhammadownload.com

သဏ္ဌ တ ၂၃၆
သဏ္ဌ တိ ၅၁၂
(သဏ္ဌ တေ) ၅၁၂
သဏ္ဌ မ္ဘ တိ ၂၃၅
သဏ္ဌ မ္ဘ နဲ ၂၃၅
သဏ္ဌ မ္ဘိ တ ၂၃၅
[သဏ္ဌ မ္ဘိ တွာ-၆] ၂၃၅
သဏ္ဌ ယ တိ ၅၁၂
[သဏ္ဌ ရ-၁၆] ၂၃၆
သဏ္ဌ ရ တိ ၂၃၆
သဏ္ဌ ဝ ၂၃၉
သဏ္ဌ ဝ တိ ၂၃၉
[သဏ္ဌ ဝိ တွာ-၃] ၂၃၉
သဏ္ဌာ ၂၃၇
(သဏ္ဌာ ဂါ ရ) ၂၃၇
သဏ္ဌာ ပန ၂၃၅
သဏ္ဌေ တိ ၅၁၂
သန္ဒ ၅၁၆၊ ၅၂၀
သန္ဒ တိ ၅၁၆
သန္ဒ နဲ ၅၁၆
သန္ဒ မာနိ ကာ ၅၁၆
သန္ဒ မ္ဘိ တ ၂၄၃
သန္ဒ သ တိ ၂၆၁
သန္ဒာန ၂၅၃၊ ၂၅၄
သန္ဒာန ဒါ မ ၂၅၃
သန္ဒာလ ယ တိ ၂၄၇
(သန္ဒာလ ယိ တွာ) ၂၄၇
(သန္ဒာလ ယိ တွာန) ၂၄၇
သန္ဒိ ဋ္ဌ ၂၆၁
သန္ဒိ ဋ္ဌိ ၂၆၁
(သန္ဒိ ဋ္ဌိ က) ၂၆၁
သန္ဒိ တ ၂၅၄
[သန္ဒိ တွာ-၇] ၅၁၆
သန္ဒိ ဒ္ဓ ၂၆၃
သန္ဒိ သိ တုံ ၂၆၁
[သန္ဒိ သ တိ-၁၅] ၂၆၁
[သန္ဒိ သ န္တ -၁၄] ၂၆၁
သန္ဒိ ပ ယ တိ ၂၆၄
(သန္ဒိ ပ ယ န္တ) ၂၆၄
(သန္ဒိ ပ ယိ တွာ) ၂၆၄
သန္ဒိ ယ တိ ၂၅၄
သန္ဒ္ဓု သေ တိ ၂၆၇
သန္ဒေ သ ၂၆၁
သန္ဒေ သ ဟ ရ ၅၇၈
သန္ဒေ ဟ ၂၆၃
သန္ဒေ ဟာ ၂၆၇
သန္ဒ ၂၇၉
သန္ဒ ဆ္ဆ ၂၇၁
သန္ဒ မ တိ ၂၇၁
(သန္ဒ မ ဆ္ဆ) ၂၇၁
သန္ဒ ရ တိ ၂၇၃
သန္ဒ ဝ ၂၈၁
သန္ဒ ဝ တိ ၂၈၃
(သန္ဒာ ဂါ ရ) ၂၇၉
သန္ဒာ နေ တိ ၂၇၉
(သန္ဒာ နေ တုံ) ၂၇၉
[သန္ဒာ ရ က-၉] ၂၇၃
သန္ဒာ ရေ တိ ၂၇၃
သန္ဒာ ဝ တိ ၂၈၁
[သန္ဒာ ဝိ တုံ-၆] ၂၈၁
သန္ဒီ ၂၇၉
သန္ဒု နာ ၂၈၄
သန္ဒု နာ တိ ၂၈၄
သန္ဒု ပေ တိ ၂၈၅
သန္ဒေ တိ ၂၇၉
(သန္ဒေ တုံ) ၂၇၉
သန္ဒော တ ၂၈၄
သန္ဒော ဝ တိ ၂၈၅
သန္ဒ ၅၁၃
သန္ဒ တ ၂၉၀
သန္ဒ ဒ္ဓ ၂၉၃
သန္ဒ မ နာ ၂၉၀
သန္ဒ ယ္ဟ တိ ၂၉၂
[သန္ဒ ယ္ဟိ တွာ-၆] ၂၉၂
သန္ဒ ဟ တိ ၂၉၂
(သန္ဒ ဟိ တွာ) ၂၉၂
သန္ဒာ မေ တိ ၂၉၀
(သန္ဒာ မေ တွာ) ၂၉၀
သန္ဒာ ဟ ၂၉၂
(သန္ဒာ ဟ က) ၂၉၃
သန္ဒိ ယ တိ ၂၅၄
သန္ဒု သေ တိ ၂၆၇
သန္ဒေ သ ၂၆၁
သန္ဒေ သ ဟ ရ ၅၇၈
သန္ဒေ ဟ ၂၆၃
သန္ဒေ ဟာ ၂၆၇
သန္ဒ ၂၇၉
သန္ဒ ဆ္ဆ ၂၇၁
သန္ဒ မ တိ ၂၇၁
(သန္ဒ မ ဆ္ဆ) ၂၇၁
သန္ဒ ရ တိ ၂၇၃
သန္ဒ ဝ ၂၈၁
သန္ဒ ဝ တိ ၂၈၃
(သန္ဒာ ဂါ ရ) ၂၇၉
သန္ဒာ နေ တိ ၂၇၉
(သန္ဒာ နေ တုံ) ၂၇၉
[သန္ဒာ ရ က-၉] ၂၇၃
သန္ဒာ ရေ တိ ၂၇၃
သန္ဒာ ဝ တိ ၂၈၁
[သန္ဒာ ဝိ တုံ-၆] ၂၈၁
သန္ဒီ ၂၇၉
သန္ဒု နာ ၂၈၄
သန္ဒု နာ တိ ၂၈၄
သန္ဒု ပေ တိ ၂၈၅
သန္ဒေ တိ ၂၇၉
(သန္ဒေ တုံ) ၂၇၉
သန္ဒော တ ၂၈၄
သန္ဒော ဝ တိ ၂၈၅
သန္ဒ ၂၉၁

http://www.dhammadownload.com

သဗျ ၅၂၉
သဗြဟ္မစာရိနီ ၁၆၂
သဗြဟ္မစာရီ ၁၆၂
သဘတိ ၅၁၉
သဘာ ၃၆၀၊ ၃၆၂
သဘာဇန ၅၁၉
သဘာဇယတိ ၅၁၉
သဘာဇေတိ ၅၁၉
သဘာယ ၃၆၀
သဘာဝ ၃၇၃
သမ ၅၁၉၊ ၅၂၁
သမက ၅၂၁
[သမက္ခန–၄] ၃၇၅
သမက္ခာတ ၁၁၇
[သမက္ခာတဗ္ဗ–၄] ၁၁၇
သမဂ္ဂ ၆၊ ၁၄၂
သမဂ်် ၃၊ ၈
သမဂ်ီနီ ၃
သမဂ်ီ ၃၊ ၈
[သမစ္စ–၅] ၃၄
သမဇ္ဈာ ၆
သမဇ္ဈိဋ္ဌ ၄၂
သမဇ္ဈိတိ ၅
[သမဇ္ဈိတွာ–၅] ၅
သမဇ္ဈန ၈
သမဇ္ဈိတွာ ၈
သမည ၂၀၁
သမညာတ ၂၀၂
သမညာယတိ ၂၀၁
သမဏ ၅၂၁
သမဏုဒ္ဒေသ ၂၆၁
သမတိ ၅၁၉၊ ၅၂၀
သမတိက္ကမတိ ၇၃
[သမတိက္ကမိတွာ–၉] ၇၃
သမတိဂ်ယ ၁၄၂
သမတိမညတိ ၃၈၆
သမတိဝတ္တတိ ၄၇၁
(သမတိဝတ္တန) ၄၇၁
သမတိဝိဈ္ဈတိ ၄၉၇
သမတိဝိဈ္ဈနက ၄၉၇
သမတ္တ ၂၈၊ ၂၉၊ ၂၅၃
၅၁၉
သမတ္တိ ၂၉
[သမတ္ထတ–၇] ၁၁
သမတ္ထေတိ ၁၁
သမထ ၅၂၀၊ ၅၂၁
သမဓိဂစ္ဆတိ ၁၃၅
[သမဓိဂန္ဟု–၇] ၁၃၅
[သမဓိဂယှ–၃] ၁၄၂
သမဓိဂဏှာတိ ၁၄၂
သမဓိသေတိ ၅၄၀
(သမနုဘာဂတ) ၁၃၅
သမနုက္ကမတိ ၇၃
(သမနုက္ကမန္တ) ၇၃
သမနုဂါဟတိ ၁၄၄
[သမနုဂါဟိတွာ–၆] ၁၄၄
သမနုဂ္ဂဟိတ ၁၄၂
(သမနုဇာနန) ၂၀၂
သမနုဇာနာတိ ၂၀၂
(သမနုညေ) ၂၀၂
(သမနုညာတ) ၂၀၂
သမနုပဿတိ ၂၆၁
[သမနုပဿိတွာ–၇] ၂၆၁
သမနုဗန္ဓ ၃၄၃
(သမနုဗန္ဓ) ၃၄၄
(သမနုဗန္ဓ) ၃၄၄
သမနုဗန္ဓတိ ၃၄၄
[သမနုဘဋ္ဌ–၆] ၃၆၂
သမနုဘာသတိ ၃၆၂
သမနုမဇ္ဇတိ ၃၇၇
သမနုမညတိ ၃၈၆
သမနုမောဒတိ ၄၀၆
သမနုမောဒန ၄၈၆
သမနုယုဉ္ဇတိ ၄၁၉
[သမနုယုဉ္ဇန္တ –၆] ၄၁၉
[သမနုသရဏ–၃] ၅၂၈
သမနုသာသတိ ၅၃၇
[သမနုသာသိတွာ–၂] ၅၃၇
သမနုသောစတိ ၅၅၆
သမနုဿရတိ ၅၂၈
သမန္နာဂတ ၁၃၅
(သမန္နာဂမန) ၁၃၅
[သမန္နာနယန–၄] ၂၉၈
သမန္နာနေတိ ၂၉၈
သမန္နေသတိ ၄၂
[သမန္နေသိ–၈] ၄၂
(သမန္နာဂတ) ၁၃၅
သမန္ဓိတ ၃၄
သမန္ဓေတိ ၃၄
သမန္ဓေသတိ ၄၂
[သမန္ဓေသိတွာ–၅] ၄၂
သမပေက္ခတိ ၃၇
[သမပေက္ခန–၂] ၃၇
သမပိတ ၁၅
သမဗ္ဘာဟတ ၅၇၁
(သမဗ္ဘာဟန) ၅၇၁
သမဘိကိဏ္ဏ ၉၄
သမဘိဇာနာတိ ၂၀၂
သမဘိတုန္န ၂၂၉
သမဘိနိဝိဋ္ဌ ၄၉၉
သမဘိသင်္ခတ ၈၂
သမဘိသရတိ ၅၂၈
သမဘိသိဉ္စတိ ၅၄၂
သမဘိဟတ ၅၇၁
သမယ ၁၉၊ ၃၄၊ ၃၆၊ ၅၄
သမယန ၁၉
သမယာန ၃၄
သမရ ၂၁
သမလ ၅၂၀
[သမလင်္ကတ–၃] ၈၂
သမလင်္ကရောတိ ၈၂
သမဝဋ္ဌာန ၂၀၈
(သမဝဋ္ဌိတ) ၂၀၈
သမဝရုဠ္ဆန ၄၃၅
(သမဝရုဒ္ဓ၊
သမဝရောဓ) ၄၃၅
သမဝသရ ၅၂၈
သမဝဿရတိ ၅၂၈
သမဝါပက ၄၇၇
သမဝါယ ၃၄
သမဝါယိ ၃၅
သမဝါဟိတ ၄၈၉
(သမဝါဟိ) ၄၈၉
သမဝေက္ခတိ ၃၈
[သမဝေက္ခိတွာ–၄] ၃၈
(သမဝေတ) ၃၄
သမဝေတိ ၃၀၊ ၃၄
သမဝ့ယ ၅၀၅
သမဝ့ယတိ ၅၀၅
သမသတ္ထ ၅၃၁
သမဿတိ ၂၈
သမဿသတိ ၅၃၁
(သမဿသိတွာ၊
သမဿာသ) ၅၃၁
[သမဿာသန–၇] ၅၃၁
သမဿာသေတိ ၅၃၁
သမာ ၅၁၉
သမာကမုတိ ၆၁
[သမာကမိုတ–၂] ၆၁
သမာကဿတိ ၈၈
သမာကိဏ္ဏ ၉၄
သမာကုလ ၁၀၆
သမာဂစ္ဆတိ ၁၃၅
[သမာဂန္တွ–၆] ၁၃၅
သမာစရတိ ၁၆၂
[သမာစရန္တ –၅] ၁၆၂
သမာစိက္ခတိ ၁၆၈
သမာစိတ ၁၆၇
သမာစိနီယတိ ၁၆၇
သမာဇ ၆
သမာတပ ၂၁၈
သမာတပန ၂၁၈
[သမာဒဟက–၁၅] ၂၇၉
[သမာဒဟတိ–၂] ၂၇၄
သမာဒဟတိ ၂၇၉
[သမာဒါတဗ္ဗ–၂၉] ၂၅၃
သမာဒိဋ္ဌ ၂၆၁
သမာဒိယတိ ၂၅၃
(သမာဒိသိတွာ) ၂၆၁
သမာဒိဿတိ ၂၆၁

http://www.dhammadownload.com

သမာဓိ ၂၈၀
သမာန ၁၃၊ ၅၁၉
သမာနယတိ ၂၉၈
သမာနယန ၂၉၈
သမာနိယ ၂၉၈
[သမာနေတဗ္ဗ-၂] ၂၉၈
[သမာနေတွာ-၆] ၂၉၈
သမာပဇ္ဇတိ ၃၁၁
[သမာပဇ္ဇိတွာ-၉] ၃၁၁
သမာပန ၂၉
(သမာပယတိ) ၂၉
သမာပေတိ ၂၉
(သမာပေတွာ) ၂၉
သမာဘိဝါဟိနီ ၄၈၉
[သမာယုတ-၄] ၄၁၉
သမာယောဂ ၄၁၉
(သမာရဒ္ဓ) ၄၂၅
သမာရဒ္ဓ ၄၃၀
သမာရဘတိ ၄၂၅
(သမာရဘန္တ) ၄၂၅
သမာရမ္ဘတိ ၄၂၅
သမာရုဟတိ ၄၃၉
[သမာရုဇ္ဇ-၃] ၄၃၉
သမာရောစိတ ၄၃၃
[သမာရောပန-၆] ၄၃၉
[သမာရောပယိတွာ-၂] ၄၃၉
သမာရောပေတိ ၄၃၉
သမာလပတိ ၄၄၅
(သမာလပန) ၄၄၅
(သမာလပန္တ) ၄၄၅
သမာလောစန ၄၆၀
သမာဝဇ္ဇတိ ၄၆၅
သမာဝဋ္ဋန ၄၆၆
သမာသ ၂၈
(သမာသဇ္ဇ) ၅၁၅
သမာသတိ ၃၀
သမာသာဒေတိ ၅၁၅
(သမာသိတ) ၂၈
(သမာသေတွာ) ၂၈
[သမာဟဋ-၈] ၅၇၇
သမာဟတ ၅၇၁
သမာဟရတိ ၅၇၇
သမိဇ္ဈတိ ၄၀
[သမိဇ္ဈမာန-၃] ၄၀
သမိဇ္ဈာ ၄၀
သမိဠတိ ၃၉
[သမိဠိတွာ-၉] ၃၉
သမိတ ၃၄
သမိတိ ၃၄၊ ၃၆
သမိတု ၃၄
သမိဒ္ဓ ၄၀
သမိဒ္ဓိ ၄၀
သမိဓာ ၄၀၊ ၅၅
သမီ ၅၂၀
သမီကတ ၈၂
(သမီကရဏ) ၈၂
(သမီတု) ၃၄
သမီပ ၂၈
(သမီပက) ၂၈
သမီရ ၄၄
သမီရဏ ၄၄
သမီရတိ ၄၄
သမီရိတ ၄၄
သမီဟတိ ၄၆
သမီဟန ၄၆
သမီဟိတ ၄၆
သမုက္ကံသ ၈၇
သမုက္ကံသတိ ၈၇
သမုက္ကဋ္ဌ ၈၇
သမုက္ကာစန ၅၈
သမုက္ခေဒိတ ၁၁၉
သမုက္ခေပနာ ၁၂၁
သမုဂ္ဂ ၁၃၅
သမုဂ္ဂဆ္ဆတိ ၁၃၅
[သမုဂ္ဂဆ္ဆန္တ-၃] ၁၃၅
သမုဂ္ဂဏှာတိ ၁၄၂
[သမုဂ္ဂဟ-၂] ၁၄၂
သမုဂ္ဂိရတိ ၁၄၄
(သမုဂ္ဂိရိယမာန) ၁၄၄
[သမုဏ္ဍိဒ္ဓ-၇] ၁၅၁
[သမုဏ္ဍိတ-၇] ၅၇၁
သမုဏ္ဍိတေတိ ၁၅၁
သမုဏ္ဍိတေတိ ၅၇၁
သမုဏ္ဍေဿန္တ ၁၅၄
[သမုဏ္ဍေသိတ] ၁၅၄
[သမုစ္စယ-၅] ၁၆၇
(သမုစ္စိနတိ) ၁၆၇
သမုစ္စိနာတိ ၁၆၇
သမုဆ္ဆိဒ္ဒတိ ၁၇၉
[သမုဆ္ဆိဒ္ဒမာန-၁၇] ၁၇၉
သမုဒ္ဓနိယ ၁၈၅
[သမုဒ္ဓလ-၅] ၁၈၉
သမုဒ္ဓလတိ ၁၈၉
သမုဒ္ဓောတမာန ၁၉၄
သမုဒ္ဓောတိတ ၁၉၄
သမုဒ္ဓိတ ၄၇
သမုဒ္ဓုက ၄၇
သမုဒ္ဓပေတိ ၂၀၈
သမုဒ္ဓဟတိ ၂၀၈
[သမုဒ္ဓဟိတွာ-၇] ၂၀၈
[သမုဒ္ဓါပိတ-၁၅] ၂၀၈
သမုဒ္ဓေန္တ ၂၁၀
(သမဒ္ဓေန္တိ) ၂၁၀
(သမုတ္တရဏ) ၂၂၁
သမုတ္တရတိ ၂၂၁
(သမုတ္တရိတွာ) ၂၂၁
[သမုတ္တေဇက-၇] ၂၂၆
သမုတ္တေဇေတိ ၂၂၆
သမုတ္ထာသ ၂၂၃
(သမုတ္ထာသန) ၂၂၃
သမုဒန ၄၈
သမုဒယ ၁၉၊ ၃၅
(သမုဒယတိ) ၃၅
သမုဒယန ၃၅
သမုဒါဂစ္ဆတိ ၁၃၅
[သမုဒါဂတ-၃] ၁၃၅
[သမုဒါစရဏ-၈] ၁၆၂
သမုဒါစရတိ ၁၆၂
သမုဒါနေတိ ၂၉၈
[သမုဒါယ-၆] ၂၉၈
သမုဒါယ ၃၅၊ ၅၄
သမုဒါယိတ ၁၉
သမုဒါဟဋ ၅၇၇
(သမုဒါဟရဏ၊ သမုဒါဟာရ) ၅၇၇
သမုဒိက္ခတိ ၃၈
(သမုဒိက္ခမာန) ၃၈
သမုဒိတ ၃၅
သမုဒိတိ ၃၅
သမုဒီရဏ ၄၄
သမုဒီရိတ ၄၄
သမုဒုဒိတ ၁၉၁
သမုဒေတိ ၃၀၊ ၃၅
သမုဒ္ဒ ၄၈၊ ၄၉
သမုဒ္ဒတိ ၄၉
သမုဒ္ဒိဋ္ဌ ၂၆၂
(သမုဒ္ဒိတ) ၄၉
(သမုဒ္ဒိဿ) ၂၆၂
[သမုဒ္ဓဋ-၆] ၂၇၃၊ ၅၇၇
သမုဒ္ဓရတိ ၂၇၃
သမုန္နဒ ၄၈
သမုန္နဟနာ ၂၉၃
သမုပဂစ္ဆတိ ၁၃၅
(သမုပဂတ) ၁၃၅
သမုပစိတ ၁၆၇
သမုပစိနာတိ ၁၆၇
သမုပဇနိယမာန ၁၈၅
သမုပဇာတ ၁၈၅
သမုပဇီဝိတဗ္ဗ ၁၉၃
သမုပဋ္ဌာတိ ၂၀၈
(သမုပဋ္ဌိတ) ၂၀၈
သမုပတ္ထာပန ၂၁၈
သမုပပဇ္ဇိတဗ္ဗ ၃၁၁
သမုပပန္န ၃၁၁
သမုပသန္တ ၅၂၁
သမုပသောဘိတ ၅၅၉
သမုပါဂတ ၁၃၆
သမုပါဒါ ၂၅၃
သမုပါယိတ ၃၅

http://www.dhammadownload.com

သမုပေက္ခာ ၃၈
သမုပေတ ၃၅
သမုပေတိ ၃၀
သမုပ္ပဒ္ဒတိ ၃၁၁
[သမုပ္ပဒ္ဒမာန-၁၀] ၃၁၁
သမုပ္ပာဒယတိ ၃၀၄
(သမုပ္ပာဒယိတ္ထာ၊ သမုပ္ပာဒိတ) ၃၀၄
သမုပ္ပိလဝန္တေ ၃၁၅
သမုပ္ပိလဝါတ ၃၁၅
သမုဗ္ဘေသိတ ၃၄၀
သမုဗ္ဘဟတိ ၄၈၉
(သမုဗ္ဘဟန္တေ) ၄၈၉
သမုဿဝတိ ၃၇၃
သမုဿုတ ၃၇၃
သမုယ္ယုတ ၄၂၀
သမုလ္လပတိ ၄၄၅
[သမုလ္လပိတ္ထာ-၇] ၄၄၅
သမုလ္လောကိယမာန ၄၆၀
သမုဿာရေတိ ၅၂၈
[သမုဿာဟ-၆] ၅၃၃
သမုဿာဟေတိ ၅၃၃
သမုဿုက ၅၅၅
သမူဟ ၅၄
သမူဟတ ၅၄
[သမူဟတ-၁၁] ၅၇၁
(သမူဟန) ၅၄
သမူဟနတိ ၅၇၁
သမူဟိယ ၅၄
သမူဟေတိ ၅၄
သမေက္ခတိ ၃၈
သမေက္ခာယန ၃၈
[သမေက္ခိတ္ထာ-၅] ၃၈
သမေစ္စ ၃၂
သမေတ ၃၄
သမေတိ ၃၀၊ ၃၄၊ ၅၂၀
[သမေတ္ထာ-၄] ၃၄
[သမေတ္ထာ-၅] ၅၁၉
[သမေတ္ထာ-၁၁] ၅၂၀
သမေရိတ ၄၅
သမောကိဏ္ဏ ၉၄
သမောကိရတိ ၉၄
[သမောဂယှ-၃] ၁၄၄
သမောဂါဟတိ ၁၄၄
သမောစိတ ၁၆၇
သမောတတ ၂၁၆
သမောဒဟတိ ၂၈၀
[သမောဒဟိတ္ထာ-၇] ၂၈၀
သမောဒိတ ၄၈
(သမောဓာန) ၂၈၂
သမောဓာနေတိ ၂၈၀
[သမောဓာနိယမာန-၈] ၂၈၀
သမောရုဒ္ဓ ၄၃၅
သမောရုန္ဓတိ ၄၃၅
(သမောရောဓ) ၄၃၅
သမောရောပယတိ ၄၃၉
[သမောရောပယိတ္ထာ-၂] ၄၃၉
သမောရောဟတိ ၄၃၉
သမောလမ္ဗိတ ၄၄၆
[သမောသဒ္ဒ-၇] ၅၂၈
သမောသရတိ ၅၂၈
သမောဟ ၅၄၊ ၅၇၁
သမွကမွတိ ၆၇
[သမွကမွိတုံ-၃] ၆၇
သမွက္ခန္ဒတိ ၁၁၃
(သမွက္ခန္ဒန) ၁၁၃
[သမွကာသယန္တေ-၈] ၉၀
သမွဂ္ဂဏှာတိ ၁၄၂
သမွဂ္ဂဟိတ ၁၄၂
[သမွဂ္ဂဟေတ္ထာ-၇] ၁၄၂
သမွယောသ ၁၅၄
သမွစလိတ ၁၆၄
သမွစာလေတိ ၁၆၄
(သမွစုရ) ၃၀၃
သမွဇဟန ၅၈၁
သမွဇာန ၂၀၂
[သမွဇာန-၄] ၂၀၂
သမွဇာနာတိ ၂၀၂
သမွဇာယတိ ၁၈၅
သမွဇာယတိ ၁၈၅
(သမွဇာယမာန) ၁၈၅
သမွဒ္ဓတိ ၃၁၁
သမွဒ္ဓလိတ ၁၈၉
[သမွဒ္ဓိတ္ထာ-၅] ၃၁၁
[သမွဒိဂ္ဃာက-၆] ၁၄၂
သမွဒိဂ္ဃဟေသုံ ၁၄၂
[သမွဒိစ္ဆက-၁၇] ၄၃
သမွဒိစ္ဆတိ ၄၃
သမွဒိပဒ္ဒန္တေ ၃၁၁
သမွဒိပါဒက ၃၁၂
သမွဒိပါဒန ၃၁၂
သမွဒိပါဒယတိ ၃၁၂
သမွဒိပါဒိတ ၃၁၂
(သမွဒိပါဒိယိတ္ထာ) ၃၁၂
သမွဒိပါဒေတိ ၃၁၂
သမွတတိ ၃၀၈
[သမွတန္တ -၆] ၃၀၈
သမွတာနိတ ၂၁၆
သမွတိဋ္ဌတိ ၂၀၈
(သမွတိဋ္ဌိတ) ၂၀၈
သမွတိဝိဇ္ဈတိ ၄၉၇
[သမွတိဝိဇ္ဈိတုံ-၃] ၄၉၇
[သမွတ္တ-၁၃] ၁၄
သမွတ္တိ ၃၁၂
သမွတ္ထနာ ၁၁၊ ၃၀၈
သမွတ္ထိတ ၁၁၊ ၃၀၈
[သမွတ္ထာ-၃] ၃၁၂
သမွဒတိ ၃၁၂
သမွဒဿယတိ ၂၆၂
(သမွဒဿေတိ) ၂၆၂
သမွဒါ ၂၅၃၊ ၃၁၂
သမွဒါတိ ၂၅၃
သမွဒါယ ၂၅၃၊ ၃၁၂
သမွဒါရိတ္ထ ၂၄၆
သမွဒါလတိ ၂၄၇
[သမွဒါလယိတ္ထာ-၅] ၂၄၇
သမွဒိတ္ထ ၂၆၄
(သမွဒိယတိ) ၂၅၃
[သမွဒုဋ္ဌ-၄] ၂၆၇
သမွဒုဿတိ ၂၆၇
သမွဓုပါယတိ ၂၈၅
သမွဓူပေတိ ၂၈၅
သမွဒ္ဓုတ ၂၆၅
သမွမောဒတိ ၄၀၆
(သမွမောဟ) ၄၀၈
သမွယုဒ္ဓတိ ၄၁၉
[သမွယုဒ္ဓမာန-၅] ၄၁၉
သမွယောဇေတိ ၄၁၉
(သမွယောဇေတ္ထာ) ၄၁၉
သမွရာယ ၃၅၊ ၅၄
သမွရာယိက ၃၅
သမွရိကမုတိ ၆၁
သမွရိကန္တ တိ ၆၃
သမွရိကိဏ္ဏ ၉၄
သမွရိဂ္ဃ ၁၄၂
သမွရိဂ္ဃ ၁၄၂
သမွရိစ္ဆန္န ၁၇၉
သမွရိတသိတ ၂၂၃
သမွရိပ္လုတ ၃၁၅
သမွရိဘိန္န ၃၆၄
သမွရိဝတ္ထတိ ၄၇၁
သမွရိဝတ္ထသာယီ ၅၅၀
[သမွရိဝတ္တိတ္ထာ-၉] ၄၇၁
သမွရိဝတ္ထေတိ ၄၇၁
[သမွရိဝတ္ထေတ္ထာ-၃] ၄၇၁
သမွရိဝါရေတိ ၄၈၀
[သမွရိဝါရေတ္ထာ-၄] ၄၈၀
သမွရိဝုတ ၅၀၂
သမွရေတ ၃၅
(သမွရေတဗ္ဗ) ၃၅
သမွရေတိ ၃၅
သမွလိဘဂ္ဂ ၃၅၄
သမွလိဘဋ္ဌတိ ၃၅၄
သမွလိမဋ္ဌ ၃၉၁
သမွလိဝေဋ္ဌတိ ၅၀၃

http://www.dhammadownload.com

[သမ္မလိဝေဠွေတွာ–၂] ၅၀၃
သမ္မလောဘန ၄၅၇
သမ္မလ္လဝတိ ၃၁၅
သမ္မဝင်္ဂ် ၄၆၁
[သမ္မဝတ္တ–၃] ၄၇၁
သမ္မဝတ္တတိ ၄၇၁
သမ္မဝတ္တယတိ ၄၇၁
(သမ္မဝန္တ) ၄၉၁
သမ္မဝတ္တု ၄၇၁
သမ္မဝါတိ ၄၉၁
သမ္မဝါယတိ ၄၉၁
(သမ္မဝါယန) ၄၉၁
(သမ္မဝါယန္တ) ၄၉၁
သမ္မဝါရေတိ ၄၈၀
(သမ္မဝါရေတွာ) ၄၈၀
သမ္မဝိဒ္ဓ ၄၉၇
သမ္မဝေဒေတိ ၄၉၅
(သမ္မဝေဒေတွာ) ၄၉၅
သမ္မဝေဓတိ ၄၉၇
(သမ္မဝေဓမာန) ၄၉၇
(သမ္မဝေဓိတ) ၄၉၇
[သမ္မဝေသန–၂] ၄၉၉
သမ္မဝေသေတိ ၄၉၉
သမ္မသာဒ ၅၁၅
[သမ္မသာဒက–၄] ၅၁၅
[သမ္မသာဒန–၄] ၅၅၁
သမ္မသာဒယတိ ၅၅၀
သမ္မသာရဏာ ၅၂၇
(သမ္မသာရိတ) ၅၂၇
သမ္မသာရိယတိ ၅၂၇
သမ္မသာရေတိ ၅၂၇
(သမ္မသာရေတွာ) ၅၂၇
သမ္မသိဒတိ ၅၁၅
သမ္မဿတိ ၂၆၂
[သမ္မဿိတွာ–၄] ၂၆၂
သမ္မဟ်သတိ ၅၈၆
[သမ္မဟ်သိတွာ–၁၃] ၅၈၆
သမ္မဟာရ ၅၇၇
သမ္မဟုလ ၅၈၆
သမ္မဟောတိ ၅၈၆
သမ္မာက ၃၀၂
သမ္မာတ ၃၀၈
[သမ္မာဒက–၁၃] ၃၁၂
သမ္မာဒေတိ ၃၁၂
[သမ္မာပုဏ္ဏန–၃] ၂၉
သမ္မာပုဏ္ဏာတိ ၁၄
သမ္မာပုဏ္ဏာတိ ၂၉
သမ္မာယတိ ၃၁၂
သမ္မာယန ၃၁၂
သမ္မာရုတ ၄၈၁
(သမ္မိဏ္ဍယိတွာ) ၃၂၅
သမ္မိဏ္ဍက ၃၂၂
သမ္မိဏ္ဍတိ ၃၂၂
သမ္မိဏ္ဍန ၃၂၂
သမ္မိဏ္ဍိတ ၃၂၂
(သမ္မိဏ္ဍိတွာ) ၃၂၂
သမ္မိဏ္ဍေတိ ၃၂၂
[သမ္မိဏ္ဍေတွာ–၄] ၃၂၂
သမ္မိယ ၃၂၅
သမ္မိယာယတိ ၃၂၅
[သမ္မိယာယန္တ –၄] ၃၂၅
သမ္မိဏ္ဍောတိ ၃၂၅
သမ္မိတ ၃၁၉
[သမ္မိဋ္ဌ–၄] ၃၂၆
သမ္မိဋ္ဌေတိ ၃၂၆
သမ္မုဆ္ဆတိ ၃၂၈
[သမ္မုဆ္ဆန–၃] ၃၂၈
သမ္မုဠ ၃၂၈
သမ္မုဠတိ ၃၃၈
(သမ္မုဠိတ) ၃၃၈
(သမ္မုဏ္ဍ) ၃၃၄
သမ္မုဂ္ဂရောတိ ၈၂
သမ္မုလ္လိတ ၃၃၇
သမ္မူဒေတိ ၃၃၃
သမ္မူရုတိ ၃၃၄
(သမ္မူရေတွာ) ၃၃၄
သမ္မေက္ခာ ၃၈
သမ္မေက္ခာယန ၃၈
(သမ္မေသိတ) ၃၃၅
သမ္မေသေတိ ၃၃၅
သမ္မန္ဒတိ ၃၃၅
(သမ္မန္ဒမာန) ၃၃၅
သမ္မပ္ပလာပ ၃၃၇၊ ၄၄၅
သမ္မပ္ပလာပီ ၄၄၅
သမ္မဿ ၃၄၀
[သမ္မဿက–၃] ၃၄၀
[သမ္မဿဋ္ဌ–၉] ၃၄၀
သမ္မုလ္လိတ ၃၃၉
သမ္မုသတိ ၃၄၀
သမ္မဋ္ဌတိ ၃၄၃
[သမ္မဋ္ဌိတွာ–၆] ၃၄၃
သမ္မတိ ၅၁၈၊ ၅၁၉
[သမ္မဒ္ဒ–၁၀] ၃၄၄
သမ္မန္ဒတိ ၃၄၄
သမ္မယတိ ၅၁၈၊ ၅၁၉
သမ္မရ ၅၀၂
သမ္မလ ၅၁၈၊ ၅၁၉၊ ၅၂၁
သမ္မဟုလ ၃၄၁
သမ္မာဓ ၃၄၆
သမ္မာဓိတ ၃၄၆
သမ္မာဓေတိ ၃၄၆
(သမ္မာဓေတုံ) ၃၄၆
[သမ္မာဟ–၅] ၃၄၇
သမ္မာဟတိ ၃၄၇
သမ္မာဟန ၄၉၂
[သမ္မာဟိတ–၅] ၃၄၇
သမ္မုက ၅၁၉
သမ္မုဋ္ဌတိ ၃၄၉
[သမ္မုဋ္ဌိတုံ–၁၀] ၃၄၉
သမ္မေတိ ၅၁၈
သမ္ဘဇ ၃၅၃
သမ္ဘဇတိ ၃၅၃
(သမ္ဘဇန) ၃၅၃
(သမ္ဘဇန္တ) ၃၅၃
[သမ္ဘတ–၇] ၃၅၈
သမ္ဘတိ ၅၂၂
သမ္ဘတ္တ ၃၅၃၊ ၅၂၂
သမ္ဘတ္တိ ၃၅၃၊ ၅၂၂
သမ္ဘမ ၃၅၇
သမ္ဘမတိ ၃၅၇
(သမ္ဘမေန္တ) ၃၅၇
(သမ္ဘမေတွာ) ၃၅၇
သမ္ဘရတိ ၃၅၈
သမ္ဘဝ ၃၇၃
သမ္ဘဝတိ ၃၇၃
[သမ္ဘဝိတွာ–၄] ၃၇၃
သမ္ဘာရ ၃၅၈
(သမ္ဘာရဝန္တ) ၃၅၈
သမ္ဘာရေန္တိ ၃၅၈
[သမ္ဘာဝန–၁၅] ၃၇၃
သမ္ဘာဝိတ ၃၇၃
သမ္ဘာဝေတိ ၃၇၃
သမ္ဘာသတိ ၃၆၂
သမ္ဘာသာ ၃၆၂
သမ္မိဇ္ဇ ၃၆၄
[သမ္မိဇ္ဇ–၁၀] ၃၆၄
သမ္မိဇ္ဇတိ ၃၆၄
သမ္မိတ ၃၆၆
သမ္မုဇ္ဇတိ ၃၆၈
[သမ္မုဇ္ဇန္တ –၅] ၃၆၈
(သမ္မုဏ္ဏာတိ) ၃၆၈၊ ၅၂၂
သမ္မေဇ္ဇ ၃၆၄
သမ္မေဒ ၃၆၄
သမ္မောဂ ၃၆၈
သမ္မ ၅၂၀၊ ၅၂၁
သမ္မက္ခေတိ ၃၇၅
သမ္မဇ္ဇ ၃၇၇
သမ္မဇ္ဇတိ ၃၇၇
[သမ္မဇ္ဇိတွာ–၁၁] ၃၇၇
သမ္မဇ္ဇနီ ၃၇၇
[သမ္မတ–၈] ၃၈၆
သမ္မတိ ၅၂၀
[သမ္မန္တ –၃] ၅၂၀
[သမ္မန္တ န–၅] ၃၇၉
သမ္မန္တေတိ ၃၇၉
(သမ္မထိတ) ၃၈၀
(သမ္မဒ) ၃၈၂
သမ္မဒဉ္ဉာ ၂၀၂
သမ္မဒယတိ ၃၈၂

http://www.dhammadownload.com

သမ္မဒသ ၂၆၂
သမ္မဒဿန ၂၆၂
[သမ္မဒ္ဒ-၄] ၃၈၄
သမ္မဒ္ဒတိ ၃၈၂
သမ္မဒ္ဒတိ ၃၈၄
(သမ္မဒ္ဒန္တ) ၃၈၂
(သမ္မဒ္ဒိတွာ) ၃၈၂
သမ္မန္နတိ ၃၈၆
သမ္မန္နတိ ၃၉၅
သမ္မပ္ပဓာန ၂၈၀
သမ္မပ္ပယောဂ ၄၁၉
သမ္မဝဏ္ဏိတ ၄၆၈
[သမ္မသ-၁၀] ၃၉၁
သမ္မသတိ ၃၉၁
သမ္မာ ၅၂၁
သမ္မာအာဇီဝ ၁၉၃
သမ္မာဥပဌာန ၂၀၈
(သမ္မာဥပဌိတ) ၂၀၈
သမ္မာကပ္ပိတ ၆၉
သမ္မာကမ္ပိတ ၆၇
[သမ္မာကိရိယာ-၄] ၈၂
သမ္မာဂဒ ၁၂၆
သမ္မာဂဒန ၁၂၆
သမ္မာဂမန ၁၃၆
သမ္မာဂါဟ ၁၄၂
သမ္မာစရိတ ၁၆၂
သမ္မာဇနိတ ၁၈၅
သမ္မာဇပ္ပန ၁၈၆
သမ္မာဇီဝ ၁၉၃
သမ္မာဇီဝိကာ ၁၉၃
သမ္မာဉာတ ၂၀၂
(သမ္မာဉာယ) ၂၀၂
သမ္မာတတ ၂၁၆
သမ္မာတိ ၃၉၄
(သမ္မာဒဿန) ၂၆၂
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၂၀၂၊ ၂၆၂
သမ္မာဓာန ၂၈၀
[သမ္မာန-၈] ၃၉၅
သမ္မာနိစ္ဆိတ ၁၆၇
သမ္မာနုဝတ္တနာ ၄၇၁
သမ္မာနုသိဋ္ဌိ ၅၃၇
သမ္မာနေတိ ၃၉၅
သမ္မာပဇာနန္တ ၂၀၂
သမ္မာပဋိပဇ္ဇန ၃၁၂
[သမ္မာပဋိပဇ္ဇန္တ-၆] ၃၁၂
သမ္မာပဋိပတ္တိ ၃၁၂
သမ္မာပဋိပဒါ ၃၁၂
သမ္မာပဋိဝေဓ ၄၉၇
သမ္မာပဏိဓိ ၂၈၀
သမ္မာပဏိဟိတ ၂၈၀
သမ္မာပတိဋ္ဌာန ၂၀၈
သမ္မာပတိတ ၃၀၈
(သမ္မာပယုတ္တ) ၄၁၉
သမ္မာပယောဂ ၄၁၉
သမ္မာပရိဂ္ဂဟ ၁၄၂
[သမ္မာပရိဂ္ဂဟဏ-၂] ၁၄၂
သမ္မာပရိပစ္စမာန ၃၀၂
သမ္မာပရိပူရကာရီ ၈၂
သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနီယ ၄၆၄
သမ္မာပရိဘာဝန ၃၇၃
သမ္မာပရိသေဒန ၅၄၂
သမ္မာပရိဟာရ ၅၇၇
သမ္မာပဝတ္တ ၄၇၁
သမ္မာပဿနက ၂၆၂
သမ္မာပါက ၃၀၂
သမ္မာပါသ ၃၁၆
သမ္မာပေက္ခနာ ၃၈
သမ္မာဖုသိတ ၃၄၀
သမ္မာဗုဇ္ဈတိ ၃၄၉
သမ္မာဗောဓန ၃၄၉
သမ္မာဘာဝိတ ၃၇၃
သမ္မာယုတ္တ ၄၁၉
သမ္မာရူဇိတ ၁၉၁
သမ္မာရောပိတ ၄၃၉
သမ္မာဝတ္တတိ ၄၇၁
သမ္မာဝတ္တနီယ ၄၇၁
[သမ္မာဝတ္တန္တ-၄] ၄၇၁
သမ္မာဝလမ္ဗိတွာ ၄၄၆
သမ္မာဝါဒ ၄၇၃
သမ္မာဝါယာမ ၄၉၂
သမ္မာဝိက္ခမ္ဘိတ ၁၁၄
သမ္မာဝိတက္ကန ၂၁၂
သမ္မာဝိနိယောဂ ၄၂၀
သမ္မာဝိဘာဂဇာနန ၂၀၂
သမ္မာဝိမုတ္တ ၄၀၂
သမ္မာဝိမုတ္တိ ၄၀၂
သမ္မာဝေါဒါန ၂၅၃
(သမ္မာဝေါဒါပန) ၂၅၃
သမ္မာသင်္ကပ္ပ ၆၉
သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ ၃၄၉
သမ္မာသမ္မောဓ ၃၄၉
သမ္မာသမ္မောဓိ ၃၄၉
သမ္မိတ ၃၉၄
သမ္မိလာတ ၃၉၈
[သမ္မိဿ-၃] ၃၉၈
သမ္မိဿေတိ ၃၉၈
သမ္မုခ ၄၀၀
[သမ္မုခါ-၁၀] ၄၀၀
သမ္မုစ္ဆတိ ၄၀၃
[သမ္မုစ္ဆေတွာ-၄] ၄၀၃
သမ္မုဥ္ဇနီ ၄၀၂
သမ္မုဥ္ဇနီ ၄၀၃
[သမ္မုဋ္ဌ-၆] ၄၀၇
သမ္မုတိ ၃၈၆
သမ္မုပယုတ္တ ၄၂၀
သမ္မုယှတိ ၄၀၈
[သမ္မုဒိတ-၁၂] ၄၀၆
သမ္မုဿတိ ၄၀၇
သမ္မောဒတိ ၄၀၆
(သမ္မောဟယတိ) ၄၀၈
သမ္မောဟေတိ ၄၀၈
[သမ္မောဟေတွာ-၃] ၄၀၈
သယတိ ၅၃၇၊ ၅၄၈
သယထု ၅၄၉၊ ၅၅၃
သယန ၅၄၉
သယနိဂ္ဂဟ ၅၄၉
သယနီ ၅၄၉
သယမ္ဘူ ၃၇၃
သယမ္ဘူတ ၃၇၄
သယီ ၅၄၈
သယှ ၅၃၂
သယှတိ ၅၃၂
သရ ၅၂၂
သရက ၅၂၂
သရဋ ၅၂၃
သရဏ ၅၂၃
သရဏဂမန ၁၃၆
သရဏိ ၅၂၃
သရတိ ၅၂၂
[သရိတွာ-၁၀] ၅၂၂
သရဒ ၄၂၇၊ ၅၂၃
သရဗူ ၅၂၃
သရဗျ ၄၇၈
သရဘ ၅၂၃
သရဘူ ၃၇၃၊ ၅၂၃
သရလ ၅၂၃
သရလာ ၅၂၃
သရသီ ၅၂၃
သရာဝ ၅၂၃
သရာဝက ၅၂၃
သရာသန ၂၆
သရိက္ခက ၂၆၁
သရိတ ၅၂၃၊ ၅၃၅
သရိတက ၅၂၃
သရိတာ ၅၂၃
သရိတု ၅၂၂
သရီရ ၅၂၃
သရီရက ၅၂၃
သရီသပ ၅၁၇၊ ၅၁၈၊ ၅၂၃
သရောဇ ၁၈၅
သရောရုဟ ၄၃၉
သလ ၅၂၈
သလတိ ၅၂၈
သလဘ ၅၂၄၊ ၅၂၈
သလလ ၅၂၈
(သလလ) ၅၂၃
သလလီ ၅၂၈
(သလဋ) ၅၂၃
သလာကာ ၅၂၈
သလာဋတိ ၅၂၉

http://www.dhammadownload.com

သလာဋ္ဌ ၅၂၈၊ ၅၂၉
သလိလ ၅၂၈၊ ၅၂၉
သလ္လ ၅၂၄၊ ၅၂၉
သလ္လက ၅၂၉
သလ္လကတ္တ ၆၃
သလ္လကီ ၅၂၉
သလ္လက္ခတိ ၄၄၁
[သလ္လက္ခိတုံ-၈] ၄၄၁
သလ္လက္ခေတိ ၄၄၁
[သလ္လက္ခေတွာ-၉] ၄၄၁
သလ္လတိ ၅၂၉
သလ္လပတိ ၄၄၄
[သလ္လပိတွာ-၇] ၄၄၄
သလ္လာန ၄၅၅
သလ္လိန ၄၅၅
သလ္လိယနာ ၄၅၅
သဝ ၅၂၉
သဝင်္ဂ ၄၆၁
သဝဏ္ဏ ၅၅၁
သဝတိ ၅၂၉၊ ၅၆၀၊ ၅၆၁
သဝတိ ၅၅၁၊ ၅၆၀
သဝန ၅၅၁
သဝနီယ ၅၅၁
[သဝနီယ-၆] ၅၅၁
[သဝန္တ -၃] ၅၆၁
[သဝန္တ -၉] ၅၅၁
သဝန္တီ ၅၅၁
သဝရ ၅၂၉
[သဝူပသန္တ -၄] ၅၂၁
သသ ၅၃၀
သသက ၅၃၀
သသတိ ၅၃၀၊ ၅၃၁
(သသန) ၅၃၀
သသန ၅၃၀
သသု ၅၃၁
သသုရ ၅၃၀
သဿ ၅၃၀
သဿတ ၅၂၃
သဿတိ ၅၂၃
သဿတီ ၅၂၄
သဿု ၅၃၀
သဟ ၅၃၂
သဟကာရ ၅၃၂
သဟဂစ္ဆန္တ ၁၃၆
[သဟဂတ-၅] ၁၃၆
သဟစရ ၁၆၂
[သဟစရဏ-၈] ၁၆၂
သဟဇ ၁၈၅
သဟဇ္ဇန ၁၈၁
သဟဇာတ ၁၈၅
သဟဇိဝန ၁၉၃
(သဟဇိဝမာန) ၁၉၃
သဟဇိဝိနိ ၁၉၃
သဟဇိဝိ ၁၉၃
သဟဋ္ဌာန ၂၀၈
သဟဋ္ဌာယိ ၂၀၈
(သဟဋ္ဌိတ) ၂၀၈
သဟတိ ၅၃၂
သဟန ၅၃၂
သဟနွိ ၂၈၈
သဟပံသုကီဋ္ဌက ၉၈
သဟပံသုကီဋ္ဌနက ၉၈
သဟပံသုကီဋ္ဌိက ၉၈
(သဟပံသုကီဋ္ဌိတ) ၉၈
သဟပညတ္တိ ၁၉၇
သဟပတိတ ၃၀၈
သဟပတိဿ ၅၅၀
သဟပရိဘုဉ္ဇန ၃၆၈
သဟပဝတ္တ ၄၇၁
[သဟပဝတ္တန-၃] ၄၇၁
သဟဗျ ၃၅၁၊ ၄၉၁
သဟဘဝ ၃၇၄
သဟဘဝိက ၃၇၄
သဟဘာဝ ၃၇၄
သဟဘာဝိ ၃၇၄
သဟဘူ ၃၇၄
(သဟဘူတ) ၃၇၄
သဟဝသန္တ ၄၈၆
(သဟဝါသ) ၄၈၆
(သဟဝါသီ) ၄၈၆
သဟသာ ၅၆၄
သဟာယ ၁၉၊ ၃၅၊ ၅၄
သဟာယက ၃၅
သဟာယိကာ ၃၅
သဟာဝဋ္ဌာန ၂၀၈
[သဟာဝဋ္ဌာယိ] ၂၀၈
သဟိတ ၃၅၊ ၂၈၀၊ ၅၈၂
[သဟိတွာ-၇] ၅၃၂
[သဟုပ္ပဒ္ဒနက-၅] ၃၁၂
သဟုပ္ပဒ္ဒမာန ၃၁၂
သဟုဿာရ ၂၇၄
(သဟေဠု) ၄၈၉
(သဟောဠု) ၄၈၉
(သဟောတ္ထ) ၄၈၉
သဠတိ ၅၃၃
(သဠလ) ၅၂၃
သာ ၅၅၇
သာက ၅၀၅၊ ၅၃၃
သာကစ္ဆတိ ၆၄
[သာကစ္ဆန္တ -၃] ၆၄
သာကစ္ဆာ ၆၄
သာကစ္ဆာယမာန ၆၄
သာကစ္ဆေတိ ၆၄
သာကိယ
(သာကိယာနိ) ၅၀၆
သာကေတ ၉၂
(သာခတိ) ၅၃၄
သာခါ ၅၃၄
သာခီ ၅၃၄
သာဂရ ၁၃၇၊ ၁၃၈
သာစိ ၅၀၇
သာစိတက ၅၀၇
သာစိယောဂ ၅၀၇
သာဠု ၅၁၁၊ ၅၃၄
သာဠုက ၅၁၁၊ ၅၃၄
သာဠုယတိ ၅၁၁၊ ၅၃၄
သာဠိယာ ၅၁၁
(သာဠီ) ၅၁၁
သာဠေတိ ၅၁၁၊ ၅၃၄
သာဒေတု ၅၁၁
သာဒ္ဓတိ ၅၃၄
သာဒ္ဓယတိ ၅၁၁
သာဒ္ဓေတိ ၅၁၁
သာဒ္ဓော ၅၃၄
သာဏ ၅၃၃
သာဏာ ၅၃၃
သာဏိ ၅၃၃
သာတ ၅၁၃၊ ၅၃၅
သာတယတိ ၅၃၅
သာတာဝီ ၅၃၃
သာတိ ၅၃၃
သာတိယ ၅၁၃
သာတိယတိ ၅၁၂
သာတုန္နံ ၂၂၉
သာဒ ၅၁၃
သာဒတိ ၅၃၅
သာဒန ၅၁၃
သာဒယတိ ၅၁၂၊ ၅၁၃
[သာဒယမာန-၆] ၅၁၃
သာဒိယတိ ၅၁၃
[သာဒိယိတွာ-၆] ၅၁၃
သာဒု ၅၁၃၊ ၅၃၅
သာဒေတိ ၅၁၂
သာဓက ၅၄၃
သာဓတိ ၅၃၅
သာဓန ၅၄၃
(သာဓနက) ၅၄၃
သာဓယိကာ ၅၄၃
သာဓိတ ၅၃၅
[သာဓိယ-၁၁] ၅၃၅
သာဓု ၅၃၅
သာဓုဏာတိ ၅၃၅
သာဓေတိ ၅၃၅၊ ၅၄၃
[သာဓေတုံ-၉] ၅၃၅၊ ၅၄၃
သာဓေယျ ၅၃၅
သာဓ္မောတိ ၅၃၅
သာဓျတိ ၅၃၅
သာန ၅၃၃၊ ၅၅၇
သာနတိ ၅၃၅

http://www.dhammadownload.com

သာနု ၁၆၂၊ ၅၁၆
သာနုစရ ၁၆၂
သာပဒ ၅၁၇
သာမ ၅၂၁၊ ၅၃၃၊ ၅၆၂၊ ၅၆၄
သာမယတိ ၅၁၉၊ ၅၃၅
သာမလ ၅၃၃
သာမာ ၅၃၃
သာမာက ၁၊ ၅၃၄
(သာမိစိ) ၅
သာမီစ ၅
(သာမီစီ) ၅
သာမုက္ကံသိက ၈၇
သာမေတိ ၅၁၉၊ ၅၃၅
သာယံ ၅၆၃
သာယ ၁၉၊ ၅၃၃၊ ၅၆၃
သာယက ၅၃၄
သာယတိ ၅၃၃၊ ၅၆၂
သာယတိ ၅၃၅
[သာယန-၄] ၅၃၅
[သာယိတွာ-၈] ၅၃၃၊ ၅၆၂
သာယိကာ ၅၄၉
သာယိတ ၅၄၉
သာယီ ၅၄၉
သာရ ၅၂၄၊ ၅၃၅
(သာရက္ခ) ၄၂၁
သာရက္ခတိ ၄၂၁
(သာရက္ခိတ) ၄၂၁
သာရင်္ဂ ၄၂၁၊ ၅၂၄
သာရဂါဟီ ၁၄၂
[သာရဇ္ဇ-၅] ၄၂၂
သာရဇ္ဇတိ ၄၂၂
သာရထိ ၅၂၄၊ ၅၃၅
သာရဒ ၂၅၃၊ ၄၂၄
(သာရဒဿာဝိနီ) ၂၆၂
သာရဒဿာဝီ ၂၆၂
(သာရဒဿီ) ၂၆၂
သာရဒ္ဓ ၄၂၅
သာရမ္ဘ ၄၂၅
သာရမ္ဘက ၄၂၅
(သာရမ္ဘန) ၄၂၅
(သာရမ္ဘီ) ၄၂၅
သာရယတိ ၅၂၂၊ ၅၃၅
သာရသ ၅၂၄
သာရာဒ ၂၅၃
သာရာဒါယီ ၂၅၃
သာရိတ ၅၃၅
သာရီ ၅၃၅
သာရေတိ ၅၂၂၊ ၅၂၄၊ ၅၃၅
[သာရေတွာ-၁၁] ၅၂၄
သာလ ၅၂၉၊ ၅၃၅
သာလတေ ၅၃၅
(သာလယတိ) ၅၂၈
သာလဝ ၅၂၉
သာလာ ၅၂၉၊ ၅၃၅
သာလိ ၅၃၅
သာလိကာ ၅၂၄၊ ၅၃၃
သာလိလာယက ၄၅၉
[သာလိလာဝက-၂] ၄၅၉
သာလုက ၅၂၄
သာလူက ၅၂၉
သာလူရ ၅၃၅
(သာလေတိ) ၅၂၈
သာဝ ၅၆၂
သာဝက ၅၅၁
သာဝဏ ၅၅၁
[သာဝယတိ-၁၁] ၅၅၂
သာဝိ ၄၉၈
သာဝေတိ ၅၅၂
သာသ ၅၃၀
[သာသက-၅] ၅၃၆
သာသတိ ၅၃၆
သာသန ၅၃၆
သာသပ ၅၃၆
သာသိယ ၅၃၆
သာဟယတိ ၅၃၂
သာဟီ ၅၃၂
သာဋတိ ၅၃၇
သာဋဝ ၅၂၉
သာဋိက ၅၃၃
သာဋိကာ ၅၂၉
သာဋိယ၊ သာဋိယာ ၅၃၃
သာဋိယာ ၅၃၃
သာဋ္ဌူရ ၅၂၄၊ ၅၃၅
သာဋ္ဌ ၅၃၂
သိ˙သတိ ၅၄၇
သိ˙သပါ ၅၃၆၊ ၅၄၇
သိကတာ ၅၄၀၊ ၅၄၁
သိကယတိ ၅၄၀
သိကေတိ ၅၄၀
သိက္ကာ ၅၀၆
သိခ်တိ ၅၄၁
သိခဏ္ဍ ၅၃၇
သိခဏ္ဍက ၅၃၇
သိခရ ၄၃၉၊ ၅၄၈
သိခရဏီ ၅၄၈
သိခါ ၅၃၇၊ ၅၄၈
သိခီ ၅၄၈
သိက္ခတိ ၅၄၀
သိက္ခာ ၅၄၀
သိက္ခိတ ၅၄၀
[သိက္ခိတွာ-၁၇] ၅၄၀
သိဂါလ ၅၂၄
သိဂ်် ၃၈၊ ၅၄၉
သိဂ်ါရ ၅၄၉
သိဂ်ါလ ၅၂၄
သိဂ်ိ ၅၄၉
သိဂီ ၅၂၄
သိဂ္ဂု ၅၃၇
သိဃ်တိ ၅၄၁
(သိဃ်မာန) ၅၄၁
သိဃ်ာဋ ၅၄၁
သိဃ်ာဋက ၅၄၁
သိဃ်ာဏိကာ ၅၄၁
သိဃ်ာနိကာ ၅၄၁
သိဇ္ဇတိ ၅၄၂
သိဇ္ဈတိ ၅၄၃
[သိဇ္ဈန္တ-၃] ၅၄၃
သိဥ္စက ၅၄၁
သိဥ္စတိ ၅၄၁
[သိဥ္စိတွာ-၁၃] ၅၄၁
သိဥ္ဇတိ ၅၄၂
သိဥ္ဇယတိ ၅၄၂
သိဥ္ဇိနီ ၅၄၂
သိဋ္ဌ ၅၀၉၊ ၅၃၆
(သိဋ္ဌော) ၅၄၈
သိဏာတိ ၅၃၇
(သိဏောတိ) ၅၃၇
သိတ ၃၉၉၊ ၄၁၀၊ ၅၃၇
သိတာ ၅၃၇
သိတ္တ ၅၄၁၊ ၅၄၂
သိတ္ထ ၅၄၁
(သိတ္ထက) ၅၄၁
သိထိလ ၅၁၂၊ ၅၃၂
သိဒတိ ၅၄၂
(သိဒျတိ) ၅၄၂
သိဒ္ဓ ၅၄၃
သိဒ္ဓိ ၅၄၃
သိန ၅၂၄
သိနာတ ၃၀၀၊ ၅၄၄
သိနာတိ ၃၀၀
သိနာတိ ၅၃၃၊ ၅၃၇၊ ၅၄၄
(သိနာန) ၃၀၀
သိနာန ၅၄၄
(သိနာနီယ) ၃၀၀
သိနာနီယ ၅၄၄
သိနာယတိ ၃၀၀
သိနာယတိ ၅၄၄
(သိနာယိတုံ) ၃၀၀၊ ၅၄၄
သိနိဒ္ဓ ၅၄၄၊ ၅၄၅
သိနိယှတိ ၅၄၄
သိနိယှန ၅၄၅
သိနေရု ၅၄၄
သိနေဟ ၅၄၄
[သိနေဟက-၅] ၅၄၄
သိနေဟတိ ၅၄၄
(သိနေဟယတိ) ၅၄၄
သိနေဟေတိ ၅၄၄
(သိနောတိ) ၅၃၇

http://www.dhammadownload.com

သိန္ဒတိ ၅၄၃
သိန္ဒိ (သိန္ဒိ) ၅၁၇၊ ၅၄၂
သိန္ဒုဝါရ ၄၈၀၊ ၅၃၉
သိန္ဒူရ ၅၁၇၊ ၅၄၂
သိန္ဓု ၂၈၃၊ ၅၁၇
သိန္ဓ ၅၄၃
သိပါဋိ ၅၁၈
သိပ္ပ ၅၁၇၊ ၅၁၈၊ ၅၄၈၊ ၅၅၁
(သိပ္ပက) ၅၁၇
သိပ္ပိ ၅၁၈
သိပ္ပိကာ ၅၁၈
သိမ္ဗတိ ၅၄၆
သိမ္ဗနီ ၅၄၆
[သိမ္ဗိတွာ-၁၁] ၅၄၆
သိမ္ဗိနီ ၅၄၆
သိဘတိ ၅၄၅
သိမ္ဗလိ (သိမ္ဗလိ) ၅၁၉
သိမ္ဘတိ ၅၄၅
သိမ္ဘိတွာ ၅၄၅
သိယတိ ၅၃၃၊၅၃၄၊၅၆၃
သိယန ၅၃၄၊ ၅၆၃
သိယျတိ ၅၄၅
သိရ ၅၃၇
သိရာ ၅၃၇
သိရီ ၅၃၇
သိရီသ ၅၂၄
သိရောဓရာ ၂၇၂၊ ၂၈၀
သိလတိ ၅၄၅
သိလာ ၅၃၇၊ ၅၄၅
သိလာဃတိ ၅၄၅
သိလာဃာ ၅၄၅၊ ၅၇၁
သိလာဘူ ၃၇၄
သိလိဋ္ဌ ၅၄၅
သိလိဿတိ ၅၄၅
(သိလိဿန) ၅၄၅
သိလေသ ၅၄၅
သိလေသတိ ၅၄၅၊ ၅၄၆
(သိလေသန) ၅၄၅
(သိလေသယတိ) ၅၄၅
သိလေသိတွာ ၅၄၆
သိလေသုမ ၅၄၆
(သိလေသေတိ) ၅၄၅
သိလောက ၅၄၆
သိလောကတိ ၅၄၆
သိလောဏတိ ၅၄၆
သိဝ ၅၁၉၊ ၅၂၁၊ ၅၃၈
သိဝါ ၅၂၁၊ ၅၃၈
သိဝိ ၅၃၈
သိဝိကာ ၅၃၈
သိသတိ ၅၄၇
သိသိရ ၅၂၄၊ ၅၃၀၊ ၅၄၇
သိဿ ၅၃၆၊ ၅၅၂
သိဿတိ ၅၄၇
သိဟလ ၅၄၅
သိကတိ ၅၅၀
သိကယတိ ၅၅၀
သိကရ ၅၂၄၊ ၅၄၁၊ ၅၅၀
သိကေတိ ၅၅၀
သိဃ ၅၄၁၊ ၅၄၉
(သိဏာတိ) ၅၄၈
သိတ ၅၃၈
သိတက ၅၃၈
သိတလ ၄၅၁
သိတာ ၅၃၈၊ ၅၄၈
သိဒတိ ၅၁၃၊ ၅၅၀
[သိဒန္တ-၄] ၅၁၃၊ ၅၅၀
သိဒါ ၅၁၃၊ ၅၅၀
သိဓု ၅၄၉
သိန ၅၄၉၊ ၅၅၀
သိဘတေ ၅၅၁
သိမန္တ ၅၄၈
သိမာ ၅၃၈
သိယတိ ၅၃၃၊ ၅၆၂
သိရ ၅၄၉
သိလ ၅၃၈၊ ၅၅၁
သိလတိ ၅၅၁
(သိလန) ၅၅၁
သိလယတိ ၅၅၁
သိလိတ ၅၅၁
(သိလိတ) ၅၅၁
သိလေတိ ၅၅၁
သိဝလိ ၄၅၁
သိသ ၅၃၈၊ ၅၄၉
သိသက ၅၄၉
သိသပ ၅၃၆
သိဟ ၄၆၊ ၅၃၁၊ ၅၃၂၊ ၅၈၃
သိဟပ္ပါတ ၃၀၈
သိဟဠ ၄၅၁
သိဟုဏ္ဍ ၅၈၅
သုံသုမာရ ၃၈၈၊ ၅၃၁
သုအဠိတ ၈
သုအဓိဋ္ဌိတ ၂၀၈
သုအာဂမန ၁၃၆
သုအာစိက္ခိတ ၁၆၈
သုအာဇီဝကရ ၈၂
သုအာနယ ၂၉၈
သုဥစ္ဆိန္န ၁၇၉
သုဥဒ္ဒိဋ္ဌ ၂၆၂
သုဥဒ္ဒရ ၂၇၄
သုဩသာရိတ ၅၂၄
သုက ၈၈၊ ၁၁၀၊ ၅၅၅
သုကဋ္ဌ ၈၇
သုကဋ္ဌိတ ၆၀
သုကတ ၈၂
သုကရ ၈၂
သုကိဋ္ဌယတိ ၉၈
သုက္က ၈၂၊ ၅၀၆၊ ၅၅၆၊ ၅၆၁
သုခ ၁၁၂၊ ၁၁၄၊ ၁၁၅၊ ၁၁၈၊ ၅၅၅
သုခတိ ၅၅၅
[သုခန-၅] ၅၅၅
သုခယတိ ၅၅၅
သုခသေယျ ၅၄၉
သုခါဒိတ ၁၁၈
သုခါယတိ ၁၉
(သုခါယတိ) ၅၅၅
(သုခါယန) ၅၅၅
သုခါယိတ ၁၁၈၊ ၁၂၄
သုခိတ္တ ၁၂၁
သုခိပ္ပ ၁၂၁
သုခုမ ၅၅၅၊ ၅၅၆
သုခေတိ ၅၅၅
သုခေခိတ ၅၅
သုက္ခ ၅၅၉
သုက္ခတိ ၅၅၅
သုက္ခတိ ၅၅၉
[သုက္ခန္တ-၁၂] ၅၅၉
[သုက္ခိတွာ-၇] ၅၅၅
သုဂဏ္ဌ ၁၄၂
သုဂတ ၁၂၆
(သုဂတိ) ၁၃၆
သုဂဒ ၁၂၆
သုဂမ ၁၃၆
သုဂယ္ဟ ၁၄၂
(သုဂဟိတ) ၁၄၂
သုဂီတ ၁၄၉
သုဂီတိယတိ ၁၄၉
(သုဂီတိယန္တ) ၁၄၉
သုဂုဟ ၁၄၂
[သုဂုဟဏ-၄] ၁၄၂
သုကံ် ၅၅၅
သုကံ်ယတိ ၅၅၅
သုကေံတိ ၅၅၅
သုစရ ၁၆၃
သုစရိတ ၁၆၃
သုစာရိ ၁၆၃
သုစိ ၅၅၆
သုစိကာ ၁၆၁
သုစိဏ္ဍ ၁၆၃
သုစိဒ္ဓရ ၂၇၄
သုစောဒယန္တ ၁၇၃
သုစ္စဇ ၁၅၆
သုစ္စတိ ၅၅၅၊ ၅၅၆

http://www.dhammadownload.com

သုဆဉ္ဆန ၁၇၅
[သုစ္ဆဉ္ဆန-၃] ၁၇၅
သုဆိန္နံ ၁၇၉
သုဆုဒ္ဓ ၁၈၀
သုဆ္ဆေဒ ၁၇၉
(သုဇဂ္ဂိတ) ၁၈၁
သုဇနိတ ၁၈၅
သုဇေယ ၁၉၁
သုဇော ၁၈၅
သုဇောတ ၁၈၅
သုဇောန ၂၀၂
သုဇောနနိယ ၂၀၂
သုဇိဏ္ဏ ၁၈၈
သုဇိတ ၁၉၁
သုဇိဝ ၁၉၃
(သုဇိဝိတ) ၁၉၂
သုဇ္ဈတိ ၅၅၇
သုဇ္ဈာပိတ ၁၉၅
[သုဇ္ဈိတုံ-၃] ၅၅၇
သုည ၅၅၈
သုညတိ ၅၅၈
[သုညမာန-၃] ၅၅၈
သုဋ္ဌယတိ ၅၅၆
သုဋ္ဌေတိ ၅၅၆
သုဋ္ဌပိတ ၂၀၈
သုဋ္ဌိတ ၂၀၈
သုဋ္ဌ ၂၀၆
သုဌတိ ၅၅၆
သုဏ ၅၅၂
သုဏာတိ ၅၅၁
(သုဏာတိ) ၅၅၁
သုဏိသာ ၅၅၂၊ ၅၅၆
(သုဏုတေ) ၅၅၁
(သုဏောတိ) ၅၅၁
သုဏ္ဍတိ ၅၅၆
သုဏ္ဍယတိ ၅၅၆
သုဏ္ဍိတ ၅၅၆
သုဏ္ဍီ ၅၅၆
သုဏ္ဍော ၅၅၆
သုဏှာ ၅၅၂
သုတ ၅၅၂
သုတဆ္ဆိတ ၂၁၂
သုတဇ္ဇိတ ၂၁၃
သုတတ္တ ၂၁၈
သုတာဠိတ ၂၂၄
သုတိ ၅၅၁၊ ၅၅၂
(သုတိက္ခ) ၂၂၆
(သုတိတိက္ခ) ၂၂၆
(သုတိတ္တ) ၂၂၆၊ ၂၂၇
သုတု ၅၅၂
သုတ္တ ၂၂၅၊ ၄၆၂၊ ၅၅၂
၅၅၅၊ ၅၅၆၊ ၅၅၈၊ ၅၆၁
သုတ္တယတိ ၅၅၆
သုတ္တာဏ ၂၂၅
သုတ္တိ ၅၅၂၊ ၅၅၅
သုတ္တေတိ ၅၅၆
[သုဒဋ္ဌ-၅] ၂၆၂
သုဒတ္တ ၂၅၃
(သုဒလိဒ္ဓ) ၂၄၇
သုဒဿ ၂၆၂
သုဒဿန ၂၆၂
သုဒဿီ ၂၆၂
သုဒါန ၂၅၃
သုဒိန္နံ ၂၅၃
သုဒုဂ္ဂ ၁၃၆
သုဒုဂ္ဂတ ၁၃၆
[သုဒုဂ္ဂမ-၂] ၁၃၆
သုဒုစ္စဇ ၁၅၆
သုဒုဇိတ ၁၉၁
သုဒုဇ္ဇနာ ၂၀၂
သုဒုဒ္ဒသ ၂၆၂
သုဒုဗ္ဘဂ ၃၄၉
(သုဒူရ) ၂၁၊ ၂၆၅
သုဒ္ဒ ၂၅၄၊ ၅၁၅၊ ၅၅၅၊ ၅၆၁
(သုဒ္ဓ) ၂၅၄
သုဒ္ဓိ ၂၅၄
သုဒ္ဓိန ၂၅၁
သုဒ္ဓိယတိ ၂၅၁
သုဒ္ဓေတိ ၂၅၁
သုဒ္ဓောဒန ၂၅၁
သုဒ္ဓောဒနိ ၂၅၁
သုဓမ္မ ၂၅၁
သုဓမ္မတာ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိန် ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနော ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနံ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနာ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနေ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနော ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနဿ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနာနံ ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနေသု ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနာသု ၂၅၁
သုဓမ္မတာသိနာသုံ

http://www.dhammadownload.com

[သုပ္ပဋိတ-၂] ၂၀၈
သုပဏ္ဏာမိတ ၂၉၀
(သုပဏ္ဏိဟိတ) ၂၈၀
သုပဏ္ဏီတ ၂၉၉
(သုပ္ပဏ္ဏိတ) ၂၉၉
သုပတိ ၅၅၈
သုပတိဋ္ဌိတ ၂၀၉
သုပတိတ ၃၀၅
သုပတ္ထိတ ၃၀၈
သုပတ္ထမ္ဘိတ ၂၃၅
သုပဒဿိတ ၂၆၂
သုပယုတ္တ ၄၂၀
[သုပယောဇိတ-၃] ၄၂၀
သုပရာမဋ္ဌ ၃၉၁
သုပရိနတ ၂၉၀
သုပရိက္ခတ ၈၂
သုပရိက္ခိတ္တ ၁၂၁
သုပရိခါ ၁၁၄
သုပရိဂ္ဂဟ ၁၄၂
သုပရိဂ္ဂဟိတ ၁၄၂
သုပရိဂ္ဂါဟိက ၁၄၂
သုပရိစိတ ၁၆၇
သုပရိစ္ဆေ ၁၅၆
သုပရိစ္ဆန္နေ ၁၇၉
သုပရိညာတ ၂၀၂
သုပရိတ္တ ၂၅၃
(သုပရိတ္တက) ၂၅၃
သုပရိဒိဋ္ဌ ၂၆၂
သုပရိနိဋ္ဌိတ ၂၀၉
[သုပရိနိဗ္ဗုတ-၃] ၅၀၂
သုပရိပက္က ၃၀၂
(သုပရိပါက) ၃၀၂
သုပရိပုဏ္ဏ ၃၃၄
(သုပရိပူရ၊
သုပရိပူရိတ) ၃၃၄
သုပရိဘဏ္ဍက ၃၅၅
သုပရိဘုတ္တ ၃၆၈
သုပရိမဒ္ဒိတ ၃၇၇
သုပရိမဋ္ဌ ၃၇၇
သုပရိမဒ္ဒိတ ၃၈၄
သုပရိမိတ ၃၉၄
(သုပရိမုတ္တ ၄၀၂
သုပရိဝေဇ္ဈေတိ ၄၆၅
သုပရိဝိတက္ကိတ ၂၁၂
သုပရိဝိဒိတ ၄၉၅
သုပရိဝုတ္ထ ၄၀၆
သုပရိသုဒ္ဓ ၅၅၇
(သုပရိသောဓိတ) ၅၅၇
သုပရိဟရ ၅၇၅
သုပရိဟရ ၅၇၅
သုပရိဟိန ၅၈၁
သုပလက္ခိတ ၄၄၁
သုပသံဟိတ ၂၈၀
သုပသန္နေ ၅၁၅
(သုပဟတ) ၅၆၇
(သုပဟိန) ၅၈၁
သုပဟုတ ၅၈၆
သုပါကဋ ၈၂
သုပါကာရ ၈၂
သုပါတ ၃၀၅
သုပါပ ၃၁၉
သုပါပက ၃၁၉
သုပါပိတ ၁၄
သုပါယိက ၃၁၉
သုပါရိစရိယ ၁၆၃
သုပါရုတ ၄၃၉
သုပိဆ္ဆိတ ၃၄၀
[သုပိတ္တာ-၈] ၅၅၈
သုပိန ၅၅၈
သုပိယ ၃၂၅
သုပိသိတ ၃၂၃
သုပီဏိတ ၃၂၅
သုပိတ ၃၁၉
သုပိတက ၃၁၉
သုပုဆ္ဆိတ ၃၂၈
သုပုဋ ၃၂၈
သုပုပ္ဖ ၃၃၀
သုပုပ္ဖိတ ၃၃၀
သုပူရ (သုပူရိတ) ၃၃၄
သုပေက္ခန ၃၈
သုပေယျ ၃၁၉
သုပေသလ ၃၂၃
သုပေါဆိတ ၃၂၉
သုပ္ပ ၅၂၄၊ ၅၅၈
သုပ္ပက ၅၅၈
သုပ္ပကာသ ၉၀
သုပ္ပကာသိတ ၉၀
သုပ္ပဂဇ္ဘ ၁၂၈
သုပ္ပဂုဏ ၁၄၆
သုပ္ပဓေါ ၅၈၁
(သုပ္ပဓေါန) ၅၈၁
[သုပ္ပညတ္တ-၃] ၂၀၂
သုပ္ပဋိကာရ ၈၂
သုပ္ပဋိဓဂိတ ၁၈၁
သုပ္ပဋိတာဋ္ဌိတ ၂၂၄
သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂိ ၅၀၉
သုပ္ပဋိပတ္တိ ၃၁၂
(သုပ္ပဋိပဒါ၊
သုပ္ပဋိပန္နေ) ၃၁၂
သုပ္ပဋိပဿဒ္ဓ ၅၂၂
(သုပ္ပဋိယတ၊
သုပ္ပဋိယာဒိတ) ၄၁၂
သုပ္ပဋိဝဏ္ဏ ၄၉၈
သုပ္ပဋိဝိဒိတ ၄၉၅
သုပ္ပဋိဝိဓ ၄၉၈
သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓ ၄၉၈
သုပ္ပဋိဝိနီတ ၂၉၉
သုပ္ပဋိဝေဓ ၄၉၈
သုပ္ပဋိသာမိတ ၅၂၀
သုပ္ပတိ ၅၅၈
(သုပ္ပတိဋ္ဌိတ) ၂၀၉
သုပ္ပတ္တ ၁၄
သုပ္ပတိတ (သုပ္ပတီတ) ၃၅
သုပ္ပဓံသိယ ၂၆၉
သုပ္ပဓောတ ၂၈၁၊ ၂၈၄
သုပ္ပဗုဒ္ဓ ၃၄၉
သုပ္ပဘာတ ၃၆၀
သုပ္ပမဒ္ဒိတ ၃၇၇
သုပ္ပမေယျ ၃၉၄
သုပ္ပယတိ ၅၅၈
သုပ္ပယုတ္တ ၄၂၀
သုပ္ပဝါဒိတ ၄၇၃
သုပ္ပဝါရိတ ၄၈၁
သုပ္ပဝါသ ၄၈၆
သုပ္ပဝုတ္ထ ၄၆၂
သုပ္ပဝေဒိတ ၄၉၅
သုပ္ပသယ္ဟ ၅၃၂
သုပ္ပသဒ္ဒ ၅၁၅
သုပ္ပသာရိတ ၅၂၅
[သုပ္ပဟန-၅] ၅၈၁
သုပ္ပဟာယ ၅၈၁
(သုပ္ပိယ) ၃၂၅
သုပ္ပေတိ ၅၅၈
သုပ္ပေသ ၃၃၂
သုဗ္ဗ ၅၅၈
သုဗ္ဗဂ္ဂ ၃၈၀
သုဗ္ဗဿ ၃၈၀
[သုဖဿိတ-၃] ၃၄၀
သုဖုလ္လ ၃၃၉
သုဖုလ္လိတ ၃၃၉
သုဗန္ဓ ၃၄၄
သုဗဟလ ၃၄၁
သုဗဟု ၃၄၁
သုဗာဟု ၃၄၁
သုဗာဟ္ဍ ၃၄၁
(သုဗာဟ္ဍ) ၃၄၁၊ ၄၅၁
သုဗုဒ္ဓ ၃၄၉
သုဗုဒ္ဓိ ၃၄၉
သုဗ္ဗဋ္ဌိတ ၄၇၁
သုဗ္ဗတ ၄၇၃
သုဗ္ဗိဇာနန ၂၀၂
သုဗ္ဗိနယ ၂၉၉
(သုဗောဒ္ဓါ) ၃၄၉
သုဗျတ္တ ၈
[သုဗျာကတ-၅] ၈၂
သုဗျာပိတ ၁၉၅

http://www.dhammadownload.com

သုဗြူဟိတ ၃၅၂
သုဘ ၃၆၀၊ ၃၆၂၊ ၃၇၄၊ ၅၅၈
သုဘဂ ၁၃၆
သုဘင်္ဂ ၃၅၄
သုဘဋ္ဌ ၃၆၂
သုဘဏ ၃၅၅
သုဘဏိတ ၃၅၅
သုဘတိ ၅၅၈
သုဘရ ၃၅၈
သုဘာဇိတ ၃၅၃
(သုဘာဝနာ၊ သုဘာဝိတ) ၃၇၄
(သုဘာဝိနီ) ၃၇၄
သုဘာဝီ ၃၇၄
သုဘာဝေတိ ၃၇၄
(သုဘာသိက) ၃၆၂
သုဘိန္ဒ ၃၆၄
သုဘုဋ္ဌ ၃၆၈
သုဘုတ္တ ၃၆၈
သုဘောဇန ၃၆၈
သုမဇ္ဇ ၃၇၈
[သုမဇ္ဇိတ-၄] ၃၇၈
သုမဋ္ဌု ၃၈၆
သုမဋ္ဌ ၃၉၁
သုမတိကတ ၈၂
သုမန္တ ၃၈၀
သုမန္တန ၃၈၀
သုမန္တိတ ၃၈၀
သုမထိတ ၃၈၀
သုမဒ္ဒိတ ၃၈၄
သုမရဏ ၃၈၉
သုမရတိ ၅၅၉
သုမဟန္တ ၃၉၂
သုမာနိယ ၃၉၅
သုမုတ္တ ၄၀၂
သုမုဒ္ဒတ ၅၇၇
သုမုဟုတ္တ ၅၈၅
သုမောစိယ ၄၀၂
သုမောဟ ၄၀၈
သုမ္ဘက ၅၅၉
သုမ္ဘတိ ၅၅၈၊ ၅၅၉
သုမ္ဘောတိ ၅၅၈
(သုယုတ္တ) ၄၁၉၊ ၄၂၀
သုယိဋ္ဌ ၄၁၁
သုယောဇိတ ၄၁၉
သုယျတိ ၅၆၂
သုရ ၄၂၇၊ ၄၂၉၊ ၅၅၂၊ ၅၅၉
သုရက္ခနီယ ၄၂၁
သုရက္ခိတ ၄၂၁
သုရတ ၄၂၇
သုရတိ ၅၅၉
(သုရတ္တ) ၄၂၂
သုရနုဗောဓ ၃၄၉
သုရဘိ ၄၂၅
သုရမဏီယ ၄၂၇
သုရမ္ဗ ၄၂၇
သုရာ ၄၄၀၊ ၅၅၂
သုရိယ ၅၂၅၊ ၅၅၂
သုရုစိတ ၄၃၃
သုရုစိရ ၄၃၃
သုရုတ္တ ၄၆၂
[သုရောပိတ-၅] ၄၃၉
(သုလက္ခိတ) ၄၄၁
သုလဘ ၄၄၇
သုဝ (သုဝက) ၅၅၃
သုဝဂ္ဂိတ ၄၆၁
သုဝစ ၄၆၂
(သုဝဋ္ဌိတ) ၄၆၅
သုဝဃိတ ၄၆၇
သုဝဏ္ဏ ၄၆၈
(သုဝဏ္ဏိတ) ၄၆၈
သုဝတိ ၅၆၀
သုဝတ္ထိ ၄၈၆
သုဝတ္ထိတ ၂၃၈
သုဝဒ ၄၇၃
သုဝန္တ ၄၇၈
(သုဝဝတ္ထာပိတ) ၂၃၈
သုဝဿတိ ၄၈၇
[သုဝသိတ-၃] ၄၈၆
သုဝါ ၅၅၃
သုဝါကျ ၄၆၂
သုဝါန ၅၅၇
သုဝါနယ ၂၉၉
သုဝါလဓိ ၂၈၀
(သုဝိကသိတ) ၈၆
သုဝိကပ္ပိတ ၆၉
သုဝိက္ခမ္ဘန ၁၁၅
သုဝိက္ခမ္ဘနေယျ ၁၁၅
သုဝိက္ခမ္ဘိတ ၁၁၅
သုဝိက္ခာလိတ ၁၁၆
သုဝိဂ္ဂဟ ၁၄၂
သုဝိစက္ခဏ ၁၅၅
သုဝိစာရယိတွာ ၁၆၃
သုဝိစာရိတ ၁၆၃
သုဝိစာရေတိ ၁၆၃
သုဝိဇာန ၂၀၂
သုဝိဇာနန ၂၀၂
သုဝိဇာနေယျ ၂၀၂
သုဝိဇိတ ၁၉၁
သုဝိညာတ ၂၀၂
သုဝိညာပန ၂၀၂
သုဝိညာပယ ၂၀၂
သုဝိညာပိတ ၂၀၂
(သုဝိညာပိယ) ၂၀၂
သုဝိညေယျ ၂၀၂
သုဝိတစ္ဆိတ ၂၁၂
သုဝိတ္ထတ ၂၁၆
(သုဝိတ္ထာရိတ) ၂၃၆
သုဝိတ္ထိဏ္ဏ ၂၃၆
သုဝိဒတိ ၄၉၅
သုဝိဒူရ ၄၉၅
သုဝိဒ္ဓ ၄၉၈
သုဝိနယ ၂၉၉
သုဝိနန္ဓနီယ ၂၈၈
[သုဝိနိစ္ဆယ-၃] ၁၆၈
သုဝိနိစ္ဆိနတိ ၁၆၈
သုဝိနီတ ၂၉၉
သုဝိပန္ဒ ၃၁၂
သုဝိပုလ ၃၃၁
သုဝိပ္ပုလိတ ၃၃၉
သုဝိဘဇိတ ၃၅၃
(သုဝိဘတ္တ) ၃၅၃
သုဝိဘာဝန ၃၇၄
သုဝိဘာဝိတ ၃၇၄
သုဝိဘူတ ၃၇၄
သုဝိမုတ္တ ၄၀၂
သုဝိမှိတ ၄၁၀
သုဝိရစိတ ၄၂၂
သုဝိရာဇတိ ၄၂၉
(သုဝိရာဇမာန၊ သုဝိရာဇိတ) ၄၂၉
သုဝိသဇ္ဇိတ ၅၀၉
(သုဝိဿဇ္ဇိတ) ၅၀၉
(သုဝိသဒ) ၅၁၅
သုဝိသမ ၅၂၀
သုဝိဟတ ၅၆၇
သုဝိဟီန ၅၈၁
သုဝိဟေဋ္ဌိယ ၅၈၆
(သုဝုဋ္ဌိ၊ သုဝုဋ္ဌိကာ) ၄၈၇
သုဝုတ္တ ၄၆၂၊ ၄၇၇
[သုဂူပသန္တ-၄] ၅၂၁
(သုဝုဒ္ဓါရိတ) ၂၇၄
သုဝေဏီ ၅၀၁
သုသံခိတ္တ ၁၂၁
[သုသံယတ-၃] ၄၁၄
သုသံဝုတ ၅၀၂
သုသင်္ဂဟ ၁၄၂
[သုသင်္ဂဟိတ-၂] ၁၄၂
(သုသဇ္ဇန) ၅၀၉
သုသဒ္ဒဟိတ ၂၈၀
(သုသန္ဆတ) ၂၃၆
သုသန္ဒတိ ၅၁၇
(သုသန္ဒမာန) ၅၁၇
သုသမ ၅၂၂
သုသမတ္တ ၂၅၃
(သုသမန္ဒာဟတ) ၅၆၇
သုသမန္ဒိဋ္ဌ ၄၂
သုသမာကိဏ္ဏ ၉၄

http://www.dhammadownload.com

သုသမာဂတ ၁၃၆
သုသမာဒိန္နံ ၂၅၃
(သုသမာရဒ္ဓ) ၄၂၅
သုသမာဟိတ ၂၈၀
(သုသမိဒ္ဓ) ၄၀
သုသမုဂ္ဂတ ၁၃၆
(သုသမုစ္ဆိန္နံ) ၁၇၉
သုသမုဒါနယ ၂၉၉
(သုသမူဟတ) ၅၆၇
သုသမောဟိတ ၂၈၀
သုသမ္ဘတ္တိ ၃၁၂
(သုသမ္ဘန္နံ၊
သုသမ္ဘာဒိတ) ၃၁၂
သုသမ္ဘန္ဒံ ၃၄၄
(သုသမ္ဘုဓ) ၃၄၉
သုသမ္ဘုတ ၃၈၆
သုသမ္ဘာနိတ ၃၅၉
သုသဝီ ၅၃၁
သုသဟ ၅၃၂
သုသိ ၅၅၉
သုသိက္ခာပိတ ၅၄၀
သုသိက္ခိတ ၅၄၀
သုသိဒ္ဓ ၅၃၆
သုသိန္နံ ၅၄၃
သုသိရ ၅၅၉
သုသု ၃၈၈၊ ၅၃၀
သုသုက ၅၃၀
သုသုကာ ၅၃၁
သုသုမာရ ၃၈၈
သုသေဒိတ ၅၄၂
သုသေန ၅၃၉
[သုသောဓိတ-၅] ၅၅၇
သုသောဓေတိ ၅၅၇
သုဿတိ ၅၉၉
သုဿယ ၅၄၉
[သုဿိတ္တာ-၅] ၅၉၉
သုဿုသတိ ၅၅၃
[သုဿုသန္တံ-၁၂] ၅၅၃
သုဿူသတိ ၅၅၃
သုဿူသာ ၅၅၃
သုသောသေတိ ၅၆၀
(သုသောသေတ္တာ) ၅၆၀
သုဟတ ၅၆၇
သုဟန္ဒ ၅၆၅
သုဟိတ ၂၈၀
သုဟုဇ္ဓ ၆၊ ၄၇
သုဟုဒ္ဓိတ ၂၀၉
သုဟုတ ၅၈၄
သုဟျတိ ၅၆၀
သူက ၅၆၃
သူကရ ၈၂
သူစက ၅၆၁
သူစတိ ၅၆၁
(သူစယတိ) ၅၆၁
သူစိ ၅၆၁
သူစေတိ ၅၆၁
[သူစေတ္တာ-၇] ၅၆၁
သူဇ ၄၇
သူတ ၅၅၂၊ ၅၆၀
သူတိ ၅၆၀
သူဒ ၅၅၂၊ ၅၆၁
သူဒတိ ၅၆၁
သူဒနီ ၅၆၁
သူဒယတိ ၅၆၁
သူဒေတိ ၅၆၁
သူန ၅၅၇၊ ၅၆၀
သူနဝန္တံ ၅၆၀
သူနာ ၅၅၈
သူနံ ၅၆၀
သူပ ၃၁၉၊ ၅၆၀
သူပက ၃၁၉
သူပကာရ ၈၀
သူပစိတ္တ ၁၆၃
သူပဋ္ဌ ၂၀၉
သူပဋ္ဌာက ၂၀၉
သူပဋ္ဌိတ ၂၀၉
သူပနိဗန္ဓန ၃၄၄
သူပန္နံ ၃၁၃
သူပသမ္ဘန္နံ ၃၁၃
သူယတိ ၅၆၀
သူရ ၅၅၉၊ ၅၆၀၊ ၅၆၂
သူရတ ၄၂၇
သူရယတိ ၅၆၂
သူရိ ၅၆၀
သူရိယ ၅၅၂၊ ၅၆၀
သူရေတိ ၅၆၂
(သူလ) ၅၆၂
(သူလတိ) ၅၆၂
သူဝိဒူရ ၄၉၅
သူသတိ ၅၆၂
သေက ၅၄၁
သေကတိ ၅၄၀၊ ၅၆၂
သေခရ ၅၄၁
သေခိယ ၅၄၀
သေက္ခ ၃၈၊ ၅၄၀
[သေစက-၅] ၅၄၁
[သေစက-၄] ၅၆၂
သေစတိ ၅၄၁၊ ၅၆၂
သေစန ၅၄၂
သေဋတိ ၅၄၂
သေဏိ ၅၃၈
သေတ ၅၃၈၊ ၅၄၂
သေတတိ ၅၄၂
သေတဋ္ဌိကာ ၈
သေတိ ၅၆၂
သေတိ ၅၃၇၊ ၅၄၈၊ ၅၆၂
သေတု ၅၃၈၊ ၅၆၂
သေဒ ၅၄၂၊ ၅၆၂
သေဒတိ ၅၄၂
သေဒန ၅၄၂
သေဒိတ ၅၄၂
သေဒေတဗ္ဗ ၅၄၂
[သေဒေတ္တာ-၅] ၅၄၂
သေဓတိ ၅၄၄၊ ၅၄၄
[သေဓိတာ-၁၁] ၅၄၄
သေန ၅၃၇၊ ၅၄၉၊ ၅၆၂
သေနာ ၅၃၇၊ ၅၃၈
သေနာနီ ၂၉၉
သေဘတိ ၅၄၅
သေဘိတ္တာ ၅၄၅
[သေမာန-၁၆] ၅၄၈
(သေမာန၊
သေမာနက) ၅၃၇
သေမှ ၅၄၆
သေယျာ ၅၄၉
(သေရိနီ) ၄၅
သေရီ ၄၅
သေလ ၅၆၃
(သေလတိ) ၅၆၂
သေလု ၅၂၉၊ ၅၃၇၊ ၆၅၃
(သေလေတိ) ၅၄၈
သေလေယျက ၅၄၆
(သေလေသက) ၅၄၆
သေဝက ၅၆၃
သေဝတိ ၅၆၃
သေဝလ ၅၃၇
သေဝါလ ၅၃၇
[သေဝိတ္တာ-၁၇] ၅၆၃
သေသ ၅၄၇
(သေသက) ၅၄၇
သေသတိ ၅၄၈
(သေသယတိ) ၅၄၇
သေသာ ၅၄၈
သေသိတ္တာ ၅၄၈
[သေသေတိ-၅] ၅၄၇
သေသေတိ ၅၄၇
သေဋ္ဌယတိ ၅၄၈
သေဋ္ဌေတိ ၅၄၈
[သေဋ္ဌေန္တံ-၄] ၅၄၈
သို့ယျတိ ၅၄၅
သ္မေဟ ၅၄၄၊ ၅၄၅
သ္မေဟတိ ၅၄၅
သောက ၅၅၆
သောကတိ ၅၅၅
သောဓိယ ၅၅၅
(သောဈ) ၅၅၅
သောစတိ ၅၅၅
သောစန ၅၅၆
(သောစိ) ၅၅၆
သောစိက ၅၅၆

http://www.dhammadownload.com

သောဋတိ ၅၆၄
သောဌယတိ ၅၅၆
သောဍေတိ ၅၅၆
သောဎတိ ၅၆၄
သောဏ ၅၅၂၊ ၅၅၅၊ ၅၅၆၊ ၅၆၄၊ ၅၆၄
သောဏက ၅၅၆
သောဏတိ ၅၅၆၊ ၅၆၄
သောဏိ ၅၅၂၊ ၅၆၀
သောဏိတ ၅၆၄
သောဏိမ ၅၆၄
သောတ္ထ ၅၆၄
သောတ္ထာ ၅၁၆
သောတ္ထီ ၅၆၄
သောတ္ထ ၃၉
သောတ ၅၅၃
သောတဃာတိ ၅၅၁
[သောတဗ္ဗ-၁၃] ၅၅၁
သောတိန္တ ၂၂၅
သောတု ၅၅၂
သောတ္တ ၅၅၈
သောတ္တိ ၅၅၅
(သောတ္တုံ) ၅၅၈
သောထ ၅၅၃၊ ၅၅၅
သောထတိ ၅၅၆
[သောဓက-၁၆] ၅၅၅
(သောဓတိ) ၅၅၅
သောဓနီ ၅၅၅
သောဓယတိ ၅၅၅
သောဓေတိ ၅၅၅
သောနက ၅၅၈
သောပါက ၃၀၂
သောပ္ပ ၅၅၈
သောပ္ပတိ ၅၅၈
[သောပ္ပနာ-၄] ၅၅၈
သောဖ ၃၃၅
သောဘ ၅၅၈
သောဘဋ္ဌန ၁၈၅
(သောဘဋ္ဌနက) ၁၈၅
(သောဘဏ) ၅၅၈
သောဘတိ ၅၅၈
သောဘန ၅၅၈
[သောဘန္တ-၉] ၅၅၈
သောဘာ ၃၆၀
သောဘ္ဘ ၅၁၅
သောဘ္ဘာန ၃၆၀
သောမ ၅၅၂၊ ၅၅၃
သောမ္ဘ ၄၉
သောဝိဒလ္လ ၄၉၅
သောသ ၅၆၀
သောသိက ၅၆၀
သောသိန္ဒ ၅၄၃
သောသိန္ဓ ၅၄၃
သောသေတိ ၅၅၉
[သောသေတွာ-၇] ၅၅၉
(သ္မာယတိ) ၃၀၀
သ္မိဒ္ဓ ၅၄၅
သ္မိယ္ဟတိ ၅၄၅
သျတိ ၅၆၃
သွက္ခာတ ၁၁၇
သွတိဝတ္တ ၄၇၁
သွဒိဋ္ဌတ ၂၀၉
(သွာခါတ) ၁၁၇
သွာချာတ ၁၁၇
(သွာဂတ) ၁၃၆
[သွာဂမန-၄] ၁၃၆
သွာဇ္ဇာန ၁၁
သွာဒန ၁၁
သွာမိဋ္ဌတ ၂၀၉
သွာန ၅၅၇
သွာနုဿတ ၅၅၃
သွာဘိသခ််တ ၈၃
သွာဝတ္ထိတ ၂၃၈
သွာသ ၂၇

• • • • • •

[ဟ]

ဟံသ ၅၆၆၊ ၅၈၆
ဟံသတိ ၅၈၆
(ဟံသန) ၅၈၆
(ဟံသာပန) ၅၈၆
(ဟံသိ) ၅၈၆
ဟဂတိ ၅၆၅
ဟည ၅၆၇
ဟညတိ ၅၆၆
(ဟညမာန) ၅၆၆
ဟဋ္ဌ ၅၆၅၊ ၅၇၃
ဟဋ္ဌက ၅၆၅
ဟဋ္ဌတိ ၅၆၅
ဟဋ္ဌ ၅၆၅
ဟဋ္ဌ ၅၇၉၊ ၅၈၆
ဟဋ္ဌ ၅၆၅
ဟဋ္ဌတိ ၅၆၅
ဟဏ္ဍ ၅၆၆
ဟတ္ထ၂ ၅၇၃
ဟတ္ထ ၅၆၇၊ ၅၇၃၊ ၅၇၉
ဟတ္ထက ၁၃၆
ဟတ္ထိဂေါပက ၁၄၇
ဟတ္ထိပ ၃၁၉
ဟတ္ထိမေဏ္ဍ ၃၇၉၊ ၃၉၆
ဟဒတိ ၅၆၅
ဟဒယ ၅၇၃
ဟဒယဂ်ံမ ၁၃၆
[ဟန-၁၇] ၅၆၆
ဟနတိ ၅၆၅၊ ၅၆၆
ဟနန ၅၆၆
ဟနု ၅၆၆
ဟနုက ၅၆၆
ဟနုတေ ၅၇၁
ဟန္တိ ၅၆၅
ဟန္ဒ ၅၆၅၊ ၅၆၆
ဟဗျ ၅၈၄
ဟမ္မတိ ၅၇၁
ဟမ္မိယ ၅၇၃
ဟယ ၅၇၂
ဟယတိ ၅၇၁
ဟရ ၅၇၂
[ဟရ-၂၄] ၅၇၂
ဟရတိ ၅၇၂
ဟရာယတိ ၅၇၈
[ဟရာယိတွာ-၄] ၅၇၈
ဟရိ ၅၇၂
ဟရိစန္ဒန ၁၅၇၊ ၅၇၂
ဟရိဏ ၅၇၂
(ဟရိဋ္ဌက) ၅၇၂
(ဟရိဋ္ဌကီ) ၅၇၂
ဟရိတ ၅၇၂
(ဟရိတက) ၅၇၂
ဟရိတက ၅၇၃
ဟရိတကီ ၅၇၂
ဟရေဏု ၅၇၃
ဟရေဏုကာ ၅၇၃
ဟလ ၅၇၈
ဟလတိ ၅၇၈
ဟလာဟလ ၅၆၆၊ ၅၇၈
ဟလိဒ္ဒါ ၂၆၅
ဟလိဒ္ဒီ ၂၆၅
ဟလ္လက ၅၇၈
ဟလ္လတိ ၅၇၈
ဟဝ ၅၈၄
ဟဝတိ ၅၈၄
[ဟဝန-၃] ၅၈၄
ဟဝိ ၅၈၄
ဟသ ၅၇၉
ဟသတိ ၅၇၈
ဟသန ၅၇၉
ဟသိတ ၅၇၉
[ဟသိတွာ-၁၆] ၅၇၈
ဟသုလ ၅၇၉
ဟဿ ၅၇၉
ဟဿက ၅၇၉
ဟဿတိ ၅၇၉
ဟာ ၅၈၀
ဟာက ၅၈၀
ဟာဋက ၅၆၅
ဟာတဗ္ဗ ၅၇၃၊ ၅၈၀
(ဟာတဝေ) ၅၇၃
ဟာတုန ၅၇၃
ဟာန ၅၈၀

http://www.dhammadownload.com

ဟာနိ ၅၈၀
ဟာပန ၅၈၀
[ဟာပယိတု-၄] ၅၈၀
ဟာပိတ ၅၈၄
ဟာယတိ ၅၇၉
ဟာယန ၁၉၊ ၃၆၊ ၅၈၀
[ဟာယိတွာ-၇] ၅၇၉
ဟာရ ၅၇၃
ဟာရက ၅၇၂
ဟာရိ ၅၇၃
ဟာရိယ ၅၇၃
ဟာရီ ၅၇၃
(ဟာရေတဗ္ဗ) ၅၇၃
ဟာရေတိ ၅၇၃
(ဟာရေတု) ၅၇၃
ဟာလာ ၅၇၈
ဟာဝ ၅၈၄
ဟာဝက ၅၈၄
ဟာသ ၅၇၉
ဟာသေတဗ္ဗ ၅၇၉
ဟိ˚သတိ ၅၈၃
ဟိ˚သနံ ၅၈၃
ဟိ˚သယတိ ၅၈၃
ဟိ˚သာ ၅၈၃
[ဟိ˚သိတွာ-၁၂] ၅၈၃
ဟိ˚သေတိ ၅၈၃
ဟိက္ကတိ ၅၈၂
ဟိက္ကယတိ ၅၈၂
ဟိက္ကာ ၅၈၂
ဟိက္ကေတိ ၅၈၂
ဟိဂုံ ၅၈၂
ဟိဂုံလ ၄၅၁
[ဟိဂုံလက-၃] ၄၅၁
ဟိဏတိ ၅၈၁
ဟိဏာတိ ၅၈၁
ဟိဏ္ဍတိ ၅၈၂
ဟိတ ၂၈၀၊ ၅၈၁
ဟိတု ၂၈၁
ဟိတေသက ၅၆
ဟိတေသန ၅၆
ဟိတေသီ ၅၆
ဟိနောတိ ၅၈၁
ဟိန္နံ ၃၉
ဟိန္နဂူ ၃၉၊ ၁၃၂၊ ၁၃၆
ဟိမ ၅၆၇၊ ၅၈၂၊ ၅၈၃
ဟိမဝါ ၄၇၈
ဟိရ ၄၂၉
ဟိရည ၅၇၃၊ ၅၈၀
ဟိရိယ ၅၈၃
ဟိရိယတိ ၅၈၂၊ ၅၈၃
ဟိရိယနာ ၅၈၃
(ဟိရိယိတဗ္ဗ) ၅၈၃
ဟိရီ ၅၈၃
ဟိရီယတိ ၅၈၃
[ဟိရိယမာန-၃] ၅၈၃
ဟိလတိ ၅၈၃
ဟိလာဒတိ ၅၈၃
ဟိလာဒနီယ ၅၈၃
ဟိလ္လောလ ၅၈၃
ဟိလ္လောလေတိ ၅၈၃
ဟိသတိ ၅၈၃
ဟိဠာ ၅၈၄
(ဟိဠာဒတိ၊ ဟိဠာဒယတိ) ၅၈၄
ဟီန ၅၈၀၊ ၅၈၁
[ဟီနာယာဝတ္တာ-၅] ၄၇၁
ဟီနာယာဝတ္တတိ ၄၇၁
ဟီယန ၅၈၀
ဟီရ ၄၂၉၊ ၅၇၃၊ ၅၈၁
ဟီရယမာန ၅၈၂
ဟီလ ၄၂၉
ဟီဠတိ ၅၈၄
[ဟီဠန-၄] ၅၈၄
ဟီဠယတိ ၅၈၄
ဟီဠိတ ၅၈၄
ဟီဠေတိ ၅၈၄
[ဟီဠေတွာ-၂] ၅၈၄
(ဟုံဟုံက) ၈၃
ဟုံဟုက် ၈၃
(ဟုဟုက္က) ၈၃
ဟုဆ္ဆတိ ၅၈၅
ဟုဒုတိ ၅၈၅
(ဟုဒုတိ) ၅၈၅
ဟုဏ္ဍတိ ၅၈၅
ဟုတ ၅၈၄
ဟုတာဝဟ ၄၈၉
ဟုတာသ ၂၇
ဟုတာသန ၂၇
ဟုတိ ၅၈၄
ဟုတ္တ ၅၈၄
[ဟုတ္တွာ-၄] ၅၈၅
ဟုနန ၅၈၄
ဟုလတိ ၅၈၅
ဟုသာ ၅၅၂
ဟူဠတိ ၅၈၅
ဟူဠတိ ၅၈၆
ဟေဌတိ ၅၈၆
[ဟေဌန-၆] ၅၈၆
ဟေဌယတိ ၅၈၆
ဟေဌေတိ ၅၈၆
ဟေတိ ၅၆၇၊ ၅၇၃
ဟေတု ၅၈၂
ဟေတုယေ ၅၈၂
ဟေမ ၅၈၂
ဟေမန္တ ၅၈၂
ဟေယျ ၅၈၀
ဟေလတိ ၅၈၃
ဟေလာ ၅၈၃
ဟေသတိ ၅၈၆
ဟေသာ ၅၈၆
ဟေဠတိ ၅၈၆
(ဟောဒုတိ) ၅၈၅
ဟောဒေတိ ၅၈၅
ဟောတိ ၅၈၅
ဟောတု ၅၈၄
ဟောတ္တ ၅၈၄
ဟောမ ၅၈၄
ဟောရာ ၅၈၅
ဟောဠတိ ၅၈၅၊ ၅၈၆

• • • • • •